Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄
(02.10.1980 - 16.04.1981)

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1980.

(Ὥρα ἐνάρξεως : 4.20 μ.μ.)

(Ἀρ. 1)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς ποὺ εἶναι ἡ πρώτη συνεδρία τῆς τελευταίας Συνόδου τῆς Βουλῆς αὐτῆς.

Ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς γίνεται τὴν ἑπομένη τῆς Ἡμέρας τῆς Κυπριακῆς Ἀνεξαρτησίας, ποὺ σημειώνει τὰ εἰκοσάχρονα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Δραματικὴ ἦταν ἡ πορεία τῆς Κύπρου κατὰ τά χρόνια ποὺ πέρασαν, τὰ ὁποῖα σημαδεύονται μὲ θλιβερὲς ἐξελίξεις. Ἡ διατήρηση τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητας τῆς Κύπρου ἐπέβαλε μιὰ σειρὰ ἀπὸ σκληροὺς ἀγῶνες, ποὺ παρὰ τὶς θυσίες τοῦ λαοῦ μας, δὲν πέτυχαν νὰ τὴ διαφυλάξουν.

Μέ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου αὐτῆς, στρέφουμε τὴ σκέψη μας πρὸς ὅλους ἐκείνους ποὺ θυσιάστηκαν γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας μας, καὶ ἰδιαίτερα πρὸς ἐκείνους ποὺ θυσιάστηκαν γιὰ τὴ διατήρηση τῆς νομιμότητας καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου τὸ 1974.

Φόρο τιμῆς ἀποτίουμε καὶ στοὺς συγγενεῖς τῶν ἀγνοουμένων, στοὺς πρόσφυγες καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸ λαό μας, ποὺ δὲν λύγισε ἀπό τὰ δεινὰ ποὺ ἐπισωρεύθηκαν στὸν τόπο τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ἡ Βουλὴ αὐτή, σὲ ἐπανειλημμένες εὐκαιρίες, ἐξέφρασε τὴ σαφὴ θέση της, πώς ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀποτελεῖ τὴν ἰσχυρότερη ἀσπίδα μας στὸν ἀγώνα μας γιὰ μιὰ μόνιμη, δίκαιη καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ὅλες οἱ πλευρές τῆς Βουλῆς, κατ' ἐπανάληψη ἔχουν διαδηλώσει ἀπὸ τὸ ἐπίσημο βῆμα τῆς Βουλῆς, πὼς ὁ στόχος τῆς διασφάλισης μιᾶς πραγματικὰ ἀνεξάρτητης, κυρίαρχης καὶ ἐδαφικὰ ἀκέραιης Κύπρου, ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐπιβίωση ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Κύπρου.

Ἀπευθυνόμαστε μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους συμπολίτες μας καὶ τοὺς καλοῦμε νὰ ἐργαστοῦμε μαζὶ γιὰ ἕνα κοινὸ ὅραμα γιὰ μιὰ κοινὴ καὶ εὐημεροῦσα πατρίδα. Αὐτὲς τὶς μέρες οἱ κοινὲς προσπάθειες θὰ πρέπει νὰ ἐνταθοῦν ἀκόμα πιὸ πολὺ ἔτσι ποὺ ὁ διάλογος ποὺ ἔχει ἤδη ἀρχίσει, νὰ ἀποβεῖ οὐσιαστικὸς καὶ καρποφόρος. Οἱ δικές μας προσπάθειες καὶ ὑπεύθυνες ἐνέργειες, μποροῦν νὰ καθορίσουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ μέλλον μας :

Ὁ ἀείμνηστος Μακάριος κατὰ τὴν ἐκλογή του σὰν τοῦ πρώτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας εἶπε, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς :

«Πρέπει νὰ δημιουργήσουμε μιὰ πολιτεία ποὺ νὰ ἀποτελεῖ ἕνα πρότυπο ἠθικοῦ καὶ δικαίου κράτους. Μιὰ πολιτεία ποὺ νὰ διαπνέεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ἀγάπης καὶ νὰ ἐγγυᾶται σὲ ὅλους εἰρήνη, ἐργασία, ἐπάρκεια, εὐημερία καὶ πρόοδο. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ πρέπει Ἕλληνες καὶ τοῦρκοι νὰ συνεργασθοῦν μὲ πνεῦμα εἰλικρίνειας μὲ ἀπόλυτο σεβασμὸ στά φυσικὰ δίκαια ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου καὶ βαθειὰ κατανόηση τῆς κοινότητας τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων μας. Ὁ φανατισμὸς καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς ὀφείλουν νὰ ἐκλείψουν, οἱ φραγμοὶ νὰ κρημνισθοῦν καὶ πνεῦμα ἑνότητας νὰ ἐπικρατήσει σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας.»

Εἴκοσι χρόνια μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴ ὁμιλία τοῦ ἀείμνηστου Μακαρίου, ἐξακολουθεῖ αὐτός ὁ στόχος ὅπως ἐτέθη στὶς 14 Δεκεμβρίου τοῦ 1960, νὰ παραμένει ὁ μόνος στόχος σωτηρίας γιὰ ὅλο τὸ λαὸ τῆς Κύπρου.

Ἡ σημερινὴ ἐπέτειος τῆς Κυπριακῆς Ἀνεξαρτησίας ἀποτελεῖ ἕνα κάλεσμα προσφορᾶς πρὸς ὅλους μας, γιὰ νὰ συμβάλουμε ἔτσι ποὺ τὸ ὅραμα γιὰ μιὰ πραγματικὰ ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη καὶ ἑδαφικὰ ἀκέραιη Κύπρο, νὰ γίνει πραγματικότητα. Τὸ κάλεσμα εἶναι καθολικὸ καὶ ἡ εὐθύνη εἶναι καθολική.

Προχωροῦμε στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω τό Σῶμα ὅτι μετὰ τὴν ἀποχώρησή μου ἀπὸ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα στὶς 20 Σεπτεμβρίου 1980, ἐνεργῶ σὰν ἀνεξάρτητος Βουλευτής. Βασικὲς διαφωνίες μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος πάνω σὲ θέματα ἀρχῶν, οὐσίας, πολιτικῆς καὶ ἐφαρμογῆς δημοκρατικῶν διαδικασιῶν πρός ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τοῦ Κόμματος, ἔχουν καταστήσει τὴν παραμονή μου στὸ Κόμμα ἀδύνατη, ἰδιαίτερα στό ρόλο τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου. Πῆρα τὴν ἀπόφαση αὐτὴ μακρὰν ἀπὸ ὁποιαδήποτε προσωπικὴ ἐμπάθεια καὶ ἐπιδίωξη καὶ ὅταν μετὰ ἀπὸ ἀπεριόριστη ὑπομονή, ἐπιμονὴ καὶ προσπάθειες ἔχω, δυστυχῶς, πεισθεῖ ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος δὲν συνειδητοποιεῖ τὶς κρίσιμες στιγμὲς ποὺ περνᾶ τό Δημοκρατικὸ Κόμμα ὅπως ἐξ ἄλλου ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὴν τελευταία του δήλωση μὲ τὴν ὁποία βλέπει στό Δημοκρατικὸ Κόμμα ἄριστα δεδομένα καὶ ἄριστους οἰωνούς. Δὲν βλέπω ἐπίσης ποιὸ σκοπὸ θὰ ἐξυπηρετοῦσε ἡ περαιτέρω παραμονή μου στὸ Κόμμα παρὰ τὶς διαφωνίες μας ὅταν ὁ κ. Πρόεδρος ἐμμένει στὴν ἐσφαλμένη ἀντίληψή του γιὰ δικαιώματα χωρὶς ὑποχρεώσεις ἔναντι τοῦ Κόμματος, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίζει συλλογικὴ εὐθύνη στὴ λήψη ἀποφάσεων μὲ δημοκρατικὲς διαδικασίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα δηλώσει τὸν Κοινοβουλευτικό του ἐκπρόσωπο.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, συναινούντων καὶ τῶν παρόντων μελῶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ἔχω διοριστεῖ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου.

Δηλῶ ὅτι ἀπὸ τὴ θέση μου αὐτὴ θὰ καταβάλω κάθε προσπάθεια οὕτως ὥστε οἱ συζητήσεις ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου νὰ ἔχουν πάντοτε ὡς γνώμονα τὸ

ἐθνικὸ συμφέρον καὶ νὰ βρίσκονται μέσα στὰ κοινοβουλευτικά θέσμια καὶ μέσα στοὺς κανονισμοὺς τῆς κοινοβουλευτικῆς δεοντολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν 'Ημερήσια Διάταξη καὶ θὰ ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο Γ — Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων—γιατὶ ὑπάρχουν νομοσχέδια τὰ ὁποῖα θὰ κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν 'Ασθενειῶν καὶ 'Εχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ χωρίων (Διοίκησις καὶ Βελτίωσις) (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 7) τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 8) τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Τροποποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Στεγῶν διὰ 'Ηλικιωμένους καὶ 'Αναπήρους Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπό τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Διαταγμάτων Διατροφῆς (Διευκόλυνσις πρός Διεκδίκησιν) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 9) τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεων (Τροποποιητικοὶ) ('Αρ. 3) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων καὶ Τροχαίας. Κινήσεως (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τέλη διὰ πιστοποιητικὰ καὶ δι' 'Αποθήκευσιν 'Εμπορευμάτων ἐν Τελωνειακαῖς 'Αποθήκαις (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν)

(Τροποποιητικοί) Κανονισμοί τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οἱ περὶ Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον ὑπὸ Ἐργοδοτῶν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1980 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1980 (Ἀρ. 9 τοῦ 1980) καὶ τῷ ἐδαφίω (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1980 (Ἀρ. 10 τοῦ 1980). Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1980 συμφώνως τῶ ἐδαφίω (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1979 (Ἀρ. 19 τοῦ 1979) καὶ τῶ ἐδαφίω (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1979 (Ἀρ. 20 τοῦ 1979). Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐξαμηνιαία Ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν περίοδον τὴν λήγουσαν τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1980 συμφώνως τοῦ ἄρθρου 119(5) τοῦ Συντάγματος. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐτησία Ἔκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τῆς Ἀρχῆς Ἠλεκτρισμοῦ Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1979. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐτησία Ἔκθεσις Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου διὰ τὸ 1979. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Προεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐτησία Ἔκθεσις τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος διὰ τὸ ἔτος 1979. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ετησία Ἔκθεσις τῆς 'Αρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1979. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. ἐπιθυμεῖ νὰ καταθέσει νομοσχέδιο περὶ τῆς 'Ιδρύσεως Συμβουλίου 'Εμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν, τῆς Ρυθμίσεως 'Εμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν ὡς καὶ περὶ ἑτέρων συναφῶν ζητημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ἐστάλη στὴ Γραμματεία τῆς Βουλῆς. Τὸ θέμα ἀσφαλῶς εἶναι πολὺ γνωστὸ καὶ ἡ ἀνάγκη διαπιστώνεται ἀπὸ ὅλους. 'Η ἐντύπωση εἶναι ὅτι τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ θὰ εἶναι ἀντισυνταγματικὸ γιατὶ ἡ δημιουργία Συμβουλίου προϋποθέτει δαπάνη καὶ ἐπομένως προσκρούει στὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Συντάγματος. 'Εν πάση περιπτώσει, ἔχω ἀποστείλει ἤδη τὸ νομοσχέδιο πρὸς τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα γιὰ νὰ μᾶς συμβουλεύσει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν προϋποθέτει δαπάνη, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ κι ἂν συνέβαινε κάτι τέτοιο, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφανθεῖ περὶ τούτου ἡ 'Επιτροπὴ Νομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η 'Επιτροπὴ Νομικῶν μπορεῖ ν' ἀποφανθεῖ ὅπως καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας μπορεῖ νὰ συμβουλεύσει, κι' ἔχουν γίνει οἱ δέουσες διευθετήσεις γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὥστε νὰ ἀκολουθήσει τὴ σχετικὴ διαδικασία. Κι' ἐφόσο προκύπτει πράγματι ἐκ πρώτης ὄψεως θέμα συνταγματικότητας ἢ μὴ παραπέμπεται σέ πρώτη φάση στὴν 'Επιτροπὴ Νομικῶν, ἡ ὁποία καὶ θὰ μᾶς συμβουλεύσει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἕνα ἄλλο θέμα ποὺ ἤθελα νὰ ἐγείρω σ' αὐτὴ τὴν πρώτη συνεδρία τοῦ Σώματος εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὸ νομοσχέδιο περὶ Συνεργατισμοῦ τὸ ὁποῖο ὑποσχέθη ἡ Κυβέρνηση ὅτι θὰ ἀπέστελλε τὸ Σεπτέμβρη. Εἶναι τώρα 2 'Οκτωβρίου κι' ἀπ' ὅ,τι ἔχω προσέξει δὲν ἔχει κατατεθεῖ τέτοιο νομοσχέδιο. 'Εφόσο δὲν ἔχει κατατεθεῖ τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ προχωρήσει στὴ μελέτη τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἔχει καταθέσει ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θά ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ ἐγείρω θέμα γιὰ ἕνα ἄλλο νομοσχέδιο, τὸ νομοσχέδιο περὶ 'Ενοικίων τὸ ὁποῖο ἔχει πράγματι καθυστερήσει τρομακτικά. 'Η

Κυβερνητικὴ πλευρὰ ἔχει ὑποσχεθεῖ νὰ ἀποστείλει σχετικὸ νομοσχέδιο στὸ Σῶμα ἐδῶ κι' 1 1/2 χρόνο. Φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι διατεθειμένη ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ν' ἀποστείλει τέτοιο νομοσχέδιο· γι' αὐτὸ ἡ παράκληση εἶναι ὅπως ἡ Πρόταση Νόμου ποὺ ἔχει καταθέσει ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς μελετηθεῖ ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ καὶ ἔλθει στὸ Σῶμα πρὸς συζήτηση.

Δὲν νομίζουμε πλέον ὅτι θὰ μπορούσαμε νὰ δώσουμε ἄλλη πίστωση χρόνου στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Εφόσο φαίνεται πὼς εἶναι ἡ ὥρα νά ἐγερθοῦν ὁρισμένα τέτοιας φύσεως θέματα θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ ἐγείρω τὰ ἑξῆς θέματα :

Κατὰ πρῶτο ὑπάρχει ἀπόφαση τῆς Βουλῆς καὶ ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης ὅτι θὰ προέβαινε στὴν πληρωμὴ τῶν ὀφειλομένων στοὺς ἀστυνομικοὺς τοὺς ὁποίους ἀπέλυσε τὸ πραξικόπημα καὶ τὸ μεταπραξικόπημα καὶ οἱ ὁποῖοι κατόπιν ἐπαναπροσλήφθηκαν ἀπό τὴν Κυβέρνηση. Μερικοὶ δὲν ἐπαναπροσλήφθηκαν κἂν καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶχε ζητήσει ὅπως αὐτὰ τὰ ὀφειλόμενα ποσὰ πληρωθοῦν στοὺς ἀστυνομικούς. Παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ὑποσχέσεις τῆς Κυβέρνησης δυστυχῶς τίποτε δὲν ἔχει γίνει καὶ βρισκόμαστε μπροστὰ στὸ ἠθικὸ παράδοξο, ὅσοι ἀπολύθηκαν ἀπὸ τὸ νόμιμο κράτος τοῦ Μακαρίου καὶ ἐπαναπροσλήφθηκαν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὸ μεταπραξικόπημα νά ἔχουν πληρωθεῖ καὶ γιὰ τὸ χρόνο ποὺ παρέμειναν ἐκτὸς ὑπηρεσίας ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὸ μεταπραξικόπημα ἐνῶ οἱ νομιμόφρονες ἀστυνομικοὶ οἱ ὁποῖοι ἀπολύθηκαν διότι παρέμειναν νομιμόφρονες νὰ ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νά περιμένουν τὴν πληρωμὴ τῶν κατὰ νόμο ὀφειλομένων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στοὺς ἀστυνομικούς. Δὲν πιστεύω πλέον ὅτι προκύπτει θέμα κἂν περαιτέρω ἐπιβάρυνσης γιατὶ εἶναι νομικὴ ὑποχρέωση τῆς Κυβέρνησης κι' ἂν αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶναι ἐδῶ γιὰ νὰ ἐλέγχῃ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ὥστε νά προσαρμόζεται πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἔχω τὴν ἐντύπωση πὼς πλέον πρέπει νὰ εἴμαστε πολὺ πιὸ σαφεῖς γιά νὰ ἀπαιτήσουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νά πληρώσει αὐτὰ τὰ ποσά, εἰδ' ἄλλως νά ἀρνηθοῦμεν νὰ ψηφίσουμε ἔστω καὶ ἕνα μίλ ἀπό ὁποιοδήποτε προϋπολογισμὸ ποὺ θὰ κατατεθεῖ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο θέμα.

Τὸ δεύτερο θέμα εἶναι ἐκεῖνο τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου. 'Υπῆρξε ὑπόσχεση ὅτι τὸ πρῶτο θέμα ποὺ θὰ ἀπασχολοῦσε αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἀμέσως μετὰ τὶς διακοπὲς τοῦ καλοκαιριοῦ θὰ ἦταν ἡ συζήτηση τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου διότι ὑπῆρξε σαφὴς ὑπόσχεση καὶ ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα θά ἀπασχολοῦσε τὴ Βουλή. Θὰ παρακαλοῦσα, ἐπομένως, ἐφόσο δὲν κατέστη δυνατὸ στὴν πρώτη συνεδρία νὰ κατατεθοῦν οἱ ἀπόψεις γι' αὐτὸ τὸ θέμα, στὴ δεύτερη συνεδρία θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νά ἀσχοληθεῖ διότι θά εἶναι πολὺ ἀργὰ νά τ' ἀφήσουμε τὴν τελευταία στιγμή.

Τὸ τρίτο θέμα ἀφορᾶ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολλῶν χρόνων κατάθεσα καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ρωτήθηκα πρὶν μερικοὺς μῆνες—ἴσως καὶ πρὶν ἕνα χρόνο—κατὰ πόσο ἐπιμένω στὴν ἐξέτασή τους. Προτάσεις Νόμου ἐξακολουθοῦν νὰ μὴν ἐξετάζονται ἀπὸ τὴ Βουλή, ὅπως εἶναι ἡ πληρωμὴ ἀποζημιώσεων στοὺς μεταλλωρύχους καὶ ἄλλους ἀπολυομένους ἀπὸ πολυεθνικὲς ἑταιρεῖες στὴν Κύπρο. Καὶ διερωτοῦμαι τὶ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἐμποδίζει τὶς διάφορες 'Επιτροπὲς νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ ἕνα τόσο βασικὸ θέμα.

Καὶ τὸ τελευταῖο θέμα, κ. Πρόεδρε, τό ὁποῖο δὲν εἶναι καθαρῶς νομοθετικῆς φύσεως, εἶναι μιὰ πληροφορία τὴν ὁποία θέλω νὰ δώσω στὴ Βουλὴ γιατὶ πιστεύω ὅτι ἀφορᾶ ἄμεσα καὶ πάλι τὴν ἐπέμβαση στὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Κύπρου.

Συγκλίνουσες πληροφορίες ὑπάρχουν ὅτι αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὶς Βρεττανικὲς Βάσεις, οἱ ὁποῖες ἀκόμα καὶ δυνάμει τῆς συμφωνίας ποὺ ἐπιβλήθηκε στὴν Κύπρο θὰ ἔπρεπε νά χρησιμοποιοῦνται κατ' ἀποκλειστικότητα ἀπὸ τὴ Μεγάλη Βρεττανία ὑπάρχουν 15 φάντομ, ἀρκετὰ Χέρκουλες καὶ ἑκατοντάδες ἢ χιλιάδες πεζοναυτῶν 'Αμερικανῶν κι' αὐτὰ ὅλα σχετίζονται μὲ τὴν ἀνώμαλη κατάσταση ποὺ ὑπάρχει στὴ Μέση 'Ανατολὴ καὶ λίγο βορειότερα τῆς Μέσης 'Ανατολῆς. Καὶ διερωτοῦμαι τὶ κάμνει ἡ Κυβέρνηση ὅταν κατὰ τέτοιο κατάφωρο τρόπο ἡ Μεγάλη Βρεττανία παραβιάζει ἀκόμα καὶ τὶς συμφωνίες τὶς ὁποῖες ἡ ἴδια ἔχει ὑποσχεθεῖ νὰ τηρήσει καὶ ἐπιτρέπει τὴ χρησιμοποίηση τῶν βάσεων κατὰ τρόπο ὁ ὁποῖος θὰ ἀφήσει ἐκτεθειμένη τὴν Κύπρο ἂν καὶ ἐφόσο οἱ 'Αμερικανοὶ ἀποφασίσουν νὰ χρησιμοποιήσουν τὶς βάσεις τῆς Κύπρου σὰν ὁρμητήριο γιά ὁποιεσδήποτε ἐξορμήσεις ποὺ εἶναι ἄσχετες μὲ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου, ἀκόμα καὶ μὲ τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι ἡ Βρεττανία θά μποροῦσε νὰ διασφαλίσει μὲ τὴ στρατιωτικὴ παρουσία, τὴν ἀνεπιθύμητη στρατιωτικὴ παρουσία στὴν Κύπρο.

Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλοῦσα τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κάμει παραστάσεις πρός τὴ Μεγάλη Βρεττανία καὶ νὰ ρωτήσει ἂν αὐτὲς οἱ πληροφορίες ἰσχύουν καὶ πιστεύω ὅτι ἰσχύουν, κι' ἂν ἴσχυαν ποιὰ μέτρα πρέπει νὰ ληφθοῦν γιὰ νὰ παρεμποδίσουμε τὴ χρησιμοποίηση αὐτῶν τῶν βάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δὲν ἔχει καμμιὰ ἔνσταση στὴν ἐπίσπευση τῶν ἐργασιῶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι καθυστεροῦν πολλὰ νομοσχέδια γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν ἐκθέσεις τὶς ὁποῖες κοινοποίησε πρός ὅλους τοὺς Βουλευτὲς ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Βουλῆς. Εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων ὁ Συνεργατισμός, ἡ πληρωμὴ τῶν ἀστυνομικῶν ποὺ ἔχει ἐγείρει ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὁ 'Εκλογικὸς Νόμος κ.λ.π. Δὲν ἔχομε καμμιὰ ἀπολύτως ἔνσταση νὰ συζητηθοῦν ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα καὶ μάλιστα τὸ ταχύτερο δυνατό. 'Υπάρχουν, ὡς γεγονός, πολλὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα καθυστεροῦν ἀπὸ πέντε καὶ ἕξι ἐτῶν καὶ ἴσως περισσότερο. Καὶ διερωτοῦμαι γιατὶ ἡ Βουλὴ καὶ οἱ Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπές δὲν ἔχουν ὡς σήμερα ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ νομοσχέδια αὐτά.

'Ως πρός τὴν τελευταία πληροφορία, τὴν ὁποία ὁ εὐπαίδευτος ἀρχηγὸς τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ἔχει δώσει πρός τό Σῶμα, δὲν γνωρίζω ἀπολύτως τίποτε. Εἶναι δουλειὰ τοῦ 'Υπουργοῦ 'Αμύνης, εἶναι δουλειὰ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ πρός σᾶς παράκληση τοῦ εὐπαίδευτου ἀρχηγοῦ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. διαβιβαστεῖ πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιά τὴ σχετικὴ ἀπάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ:

'Αναφορικὰ μὲ τὴ χρησιμοποίηση τῶν Βρεττανικῶν βάσεων ἀπὸ μέρους τῶν 'Αμερικανικῶν ἀεροπλάνων καὶ ἄλλων στρατιωτικῶν, θὰ ἤθελα νά ὑπενθυμίσω τὸ

Σῶμα ὅτι δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔχει καταγγελθεῖ καὶ στὸ Σῶμα καὶ μέσον τῶν ἐφημερίδων ὅτι οἱ Βρεττανικὲς Βάσεις χρησιμοποιοῦνται συνέχεια κατὰ παράβαση ἀκόμα καὶ τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως τοῦ 1960 βάσει τῆς ὁποίας οἱ Βρεττανοὶ ἀπέκτησαν αὐτὲς τὶς βάσεις καὶ ὅμως τίποτε μέχρι σήμερα δὲν ἔχει γίνει. Ἀπεναντίας, ἀπ' ὅ,τι ἔχω ὑπόψη μου, ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς κάποτε ἐλέχθη ὅτι δὲν ἔχει στοιχεῖα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ποὺ νὰ πιστοποιοῦν τέλος πάντων τὴν ὀρθότητα αὐτῶν τῶν πληροφοριῶν, ἀλλὰ ἂν μπεῖ κανεὶς στὸν κόπο νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν περιοχὴ ἴσως νὰ μὴ χρειαστεῖ τὴ μαρτυρία κανενὸς διότι θὰ δεῖ μὲ τὰ δικά του τὰ μάτια τὰ φάντομ, καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζονται περισσότερα στοιχεῖα. Εἶναι αὐταπόδεικτο ὅτι χρησιμοποιοῦνται οἱ Βρεττανικὲς Βάσεις ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ μάλιστα χρησιμοποιοῦνται γιὰ τυχοδιωκτικοὺς σκοποὺς στὴν περιοχὴ καὶ ἴσως αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν ἐπέμβαση σὲ κάποιες χῶρες τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Καὶ γιὰ τὸ θέμα τοῦτο ὑποβλήθηκαν ἀρκετὲς ἐπερωτήσεις ἀπ' ὅ,τι ἔχω ὑπόψη μου καὶ ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη κι' ἀπὸ ἄλλους Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπειδὴ ἡ καταγγελία ὅσον ἀφορᾶ τὴν παρουσία Ἀμερικανικῶν στρατευμάτων στὶς Βρεττανικὲς Βάσεις εἶναι πολὺ σοβαρή, πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν νὰ διευκρινίσει τάχιστα τὸ θέμα καὶ νὰ γνωρίσουμε ποιὰ εἶναι ἀκριβῶς ἡ κατάσταση μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ ἔντιμος συνάδελφος κύριος Λυσσαρίδης, ὁ ὁποῖος ἤγειρε τὸ θέμα, ξεύρει ὅτι συμφωνῶ καὶ προσυπογράφω. Ξέρει ὅτι συμφωνῶ μὲ ὅσα εἶπε καὶ τὰ προσυπογράφω γιατὶ εἶναι αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχω ὑποβάλει σειρὰ ἐπερωτήσεων.

Λυποῦμαι, ὅμως, νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἀπάντηση θὰ εἶναι ὅπως πάντοτε, ὅτι ἡ Βρεττανικὴ Ἁρμοστεία λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχουν στρατεύματα καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση τοῦ τόπου αὐτοῦ δὲν ἔχει γνώση ὅλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα ὅλος ὁ κόσμος τῆς Κύπρου, κάθε κάτοικος τῆς Κύπρου, γνωρίζει πολὺ καλὰ ὡς ἀδιάψευστα γεγονότα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχουν δηλώσεις νὰ γίνουν γιὰ νὰ μὴν ἀρχίσουμε συζήτηση πάνω σὲ θέματα ποὺ εἶναι ἁπλὲς δηλώσεις.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει ὑποχρέωση τῆς Μεγάλης Βρεττανίας νὰ μὴ χρησιμοποιεῖ τὶς Βάσεις. Αὐτὸ δίνει δικαίωμα στὴν Κυπριακὴ Κυβέρνηση νὰ ζητήσει ἔλεγχο. Καὶ εἶναι ἐκεῖ ποὺ ἄγω ἐγὼ τό θέμα. Μὲ ποιὸ τρόπο ἡ Κυβέρνησή μας θὰ ἐξασφαλίσει ὅτι ἡ συμφωνία τηρεῖται ; Θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχομε ἕνα δικαίωμα ἐλέγχου πάνω στὶς Βάσεις. Καὶ εἶναι πρὸς τὰ ἐκεῖ ποὺ ἄγω τὸ θέμα καὶ ἐκεῖ θὰ τὸ φέρω στὴ Βουλὴ ὅταν θά ἔλθει γιὰ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εν πάση περιπτώσει, τὸ θέμα ἐτέθη καὶ θὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο ποὺ εἶναι τό 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν καὶ 'Αμύνης καὶ ὄχι τὸ 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν, νὰ πληροφορήσει γιά τὴν ὀρθότητα τῶν πληροφοριῶν ποὺ ὁ κύριος Λυσσαρίδης ἔθεσε ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν πρόταση Νόμου τὴν ὁποία ἀνάφερε ὁ κ. Παπαϊωάννου καὶ τὴ δεύτερη ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Κωνσταντίνου, ὅπως καὶ τὶς ἄλλες στὶς ὁποῖες ἀναφέρθηκε ὁ κ. Λυσσαρίδης, δὲν βλέπω κανένα ἀπολύτως λόγο γιατὶ οἱ 'Επιτροπὲς νὰ μὴν ἀρχίσουν τὴ μελέτη.

Βεβαίως ὑπάρχει ἡ πάγια τακτικὴ ὅταν ἡ Κυβέρνηση ἑτοιμάζει νομοσχέδιο ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος νὰ δίδεται ἡ σχετικὴ πίστωση χρόνου στὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ παρουσιάσει τυχὸν δικό της νομοσχέδιο.

Θὰ ἦταν χρήσιμο οἱ Πρόεδροι τῶν ἀντιστοίχων 'Επιτροπῶν νὰ ἔλθουν ἄμεσα σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία, μὲ τὰ ἁρμόδια 'Υπουργεῖα, καὶ νὰ πληροφορηθοῦν ἂν ἔχουν ἤδη ἑτοιμαστεῖ νομοσχέδια, διαφορετικὰ θά πρέπει νὰ χωρήσουν στὴ συζήτηση στὶς 'Επιτροπές.

Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ θέμα γιὰ τὸν 'Εκλογικὸ Νόμο, εἶναι γεγονὸς ὅτι πρὶν κλείσει ἡ Βουλὴ ἐλέχθη ὅτι θὰ ἦταν ἀπὸ τά πρῶτα θέματα ποὺ ἡ Βουλὴ θὰ χειρίζετο γιά τυχὸν κενὰ τά ὁποῖα ὑπάρχουν στὸν προηγούμενο Νόμο ὅπως καὶ εἰσηγήσεις ἢ προτάσεις ποὺ μποροῦν νὰ προέλθουν ἀπὸ ὁποιαδήποτε πλευρὰ γιὰ τροποποιήσεις.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν 'Αστυνομικῶν : Τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ἤγειρα διότι 'Αντιπροσωπεία μὲ ἐπισκέφθηκε πρὶν συζητηθεῖ στὴ Βουλὴ ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν συζήτηση στὴ Βουλή, κι' ἔχω γραπτὴ διαβεβαίωση ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο 'Υπουργὸ ὅτι προχωροῦσε στὴν καταβολὴ τῶν σχετικῶν ποσῶν. Πράγματι, ὑπάρχει ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση πάνω σ' ἕνα θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο εἶχε ληφθεῖ ἀπόφαση πρὸ πολλῶν μηνῶν. Θὰ διερευνήσω τὸ θέμα καὶ θὰ κάμω ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ ἐπίσπευση μιᾶς ἀπόφασης ἡ ὁποία ἀπὸ μηνῶν ἔχει ἤδη ληφθεῖ.

'Υπάρχουν μερικὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νά τεθοῦν σ' ἐφαρμογὴ ἀπὸ τῆς 6ης 'Οκτωβρίου καὶ θὰ ἦταν ἀναγκαῖο ὅπως κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντα νομοσχέδια. Τὰ νομοσχέδια αὐτὰ εἶναι :

(1) 'Ο περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(2) 'Ο περὶ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(3) 'Ο περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

"Οπως ἐπίσης καὶ οἱ ἑξῆς Κανονισμοί :—

(1) Οἱ περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

(2) Οἱ περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Καὶ

(3) Οἱ περὶ 'Αρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον ὑπὸ 'Εργοδοτῶν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

"Αν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ νὰ κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντα .... 'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

'Εκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος

δηλῶ ὅτι οὐδεμία ἔνσταση ὑπάρχει ὅπως τὰ νομοσχέδια καὶ οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ θεωρηθοῦν ὡς ἐπείγοντα.

Εἶναι νομοσχέδια καὶ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι θά καταστήσουν δυνατὴ τὴν ἔναρξη τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσα ἡμερομηνία, δηλαδὴ κατὰ τὴν 6η Ὀκτωβρίου 1980.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο πιστεύω ὅτι τὰ νομοσχέδια αὐτὰ πρέπει νά κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντα καὶ πρέπει νὰ ἐπιψηφιστοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἀπὸ καμμιὰ πλευρὰ τῆς Βουλῆς.

Τὰ νομοσχέδια κηρύσσονται ὡς ἐπείγοντα.

Παρακαλῶ τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας ὅπως συνέλθει καὶ μετά, σὲ κάποιο στάδιο, πρὶν εἰσέλθουμε στὴ Νομοθετικὴ Ἐργασία, θὰ ὑπάρξει πεντάλεπτο διάλειμμα γιά νὰ συζητηθοῦν.

Γιὰ σκοποὺς εὐρύτερης ἐνημέρωσης τὰ νομοσχέδια αὐτὰ ἤδη ἀπασχόλησαν τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ—καὶ τὸ ἀναφέρω αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ θεωρηθεῖ ὅτι προχείρως κι' ἐντὸς λεπτῶν ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ χειρίζεται ἕξι νομοθετήματα.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Α: Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο κύριο Γραμματέα ὅπως προβεῖ στὴν ἀνάγνωση τῶν Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Ἰανουαρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 29 Ἰανουαρίου 1980.

«Στὴ Δρομολαξιὰ Λάρνακας ἔχουν αὐτοστεγαστεῖ περὶ τὲς 3,000 πρόσφυγες. Ἀντιμετωπίζουν ὡς προσφυγικὸς συνοικισμὸς πάρα πολλὰ προβλήματα. Οἱ δρόμοι τοῦ συνοικισμοῦ εἶναι ἀδιάβατοι μὲ λαγκοῦφες καὶ λάσπες. Χρειάζονται νέο σχολικὸ κτίριο. Τώρα οἱ μαθητὲς συνωστίζονται στό παληὸ σχολικὸ κτίριο. Σὲ σημεῖο ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ δάσκαλοι νά παραδίδουν τὴν ἴδια ὥρα μάθημα σὲ δυὸ τάξεις καὶ στὴν ἴδια αἴθουσα.

Δὲν ὑπάρχει τηλέφωνο στὸ συνοικισμό.

Τὸ ἰατρεῖο τοῦ συνοικισμοῦ δὲν ἔχει ἔπιπλα. Δὲν ὑπάρχουν στέγαστρα γιὰ τὶς στάσεις τῶν λεωφορείων.

Αὐτὰ τὰ προβλήματα τίθενται στὴν Κυβέρνηση ἀπὸ δυὸ περίπου χρόνια. Ὑπάρχουν ὑποσχέσεις ἀπὸ κυβερνητικοὺς ὑπεύθυνους οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν ὑλοποιοῦνται καὶ ἡ καθυστέρηση συνεχίζεται.

Ἐρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Παιδείας.

1. Γιατὶ τόση καθυστέρηση στὴν προώθηση τῶν προβλημάτων τοῦ συνοικισμοῦ Δρομολαξιᾶς ;

(2) Πότε θὰ ἀρχίσει ἡ ἀνέγερση τοῦ νέου σχολικοῦ κτιρίου ;»

Ἀπάντηση ἡμερονηνίας 20 Αὐγούστου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Ἰανουαρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὰ προβλήματα τοῦ Συνοικισμοῦ Αὐτοστεγάσεως Δρομολαξιᾶς προωθοῦνται καὶ ἐπιλύονται ἐντὸς τῶν δυνατοτήτων καὶ προτεραιοτήτων τοῦ γενικωτέρου

Κυβερνητικοῦ προγράμματος στεγάσεως/αὐτοστεγάσεως τῶν ἐκτοπισθέντων. Συγκεκριμένως, ἐπὶ ἑκάστου τῶν ἐγερθέντων προβλημάτων τοῦ Συνοικισμοῦ Αὐτοστεγάσεως Δρομολοξιᾶς ἀναφέρονται τὰ κάτωθι :

(α) **Δρόμοι**

Τὸ πρόβλημα ἔχει ἤδη ἐπιλυθῆ καθότι συνεπληρώθη τόσον ἡ κατασκευὴ ὅσον καὶ ἡ ἀσφαλτόστρωσις τούτων.

(β) **Τηλέφωνον.**

Συμφώνως πρὸς τὸ καταρτισθέν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου χρονοδιάγραμμα, ἡ ἐγκατάστασις τοῦ τηλεφώνου προγραμματίζεται διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Πρὸς τὸ σκοπὸν αὐτὸν παρεχωρήθη ἤδη πρὸς τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν ποσὸν £2,150.— δι' ἐγκατάστασιν τοῦ τηλεφώνου τὸ συντομώτερον δυνατόν.

(γ) **Στέγαστρα Λεωφορείων.**

Ἀνηγέρθησαν δύο στέγαστρα λεωφορείων τὰ ὁποῖα καὶ πληροῦν τὰ ἀνάγκας τοῦ Συνοικισμοῦ.

(δ) **Κοινοτικὸν Ἰατρεῖον.**

Παρ' ὅλο ὅτι τὸ θέμα τοῦτο εἶναι τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικὸν παρεχώρησε τὸ Τουρκοκυπριακὸν Δημοτικὸν Σχολεῖον τοῦ χωρίου διὰ νὰ χρησιμοποιῆται ὡς Κοινοτικὸν Ἰατρεῖον. Τοῦτο εὑρίσκεται μεταξὺ τοῦ Συνοικισμοῦ καὶ τοῦ χωρίου καὶ ἐξυπηρετεῖ τόσον τοὺς αὐτόχθονας κατοίκους ὅσον καὶ τοὺς ἐκτοπισθέντας. Τὸ ἰατρεῖον ἀποτελεῖ εὐθύνην τῆς Χωριτικῆς Ἀρχῆς τοῦ χωρίου ἡ ὁποία καὶ θὰ ἐξασφαλίση τὸν ἀπαραίτητον ἐξοπλισμόν.

(ε) **Σχολικὸν κτίριον.**

Τὸ νέον σχολικὸν κτίριον εἰς τὸν Συνοικισμὸν εὑρίσκεται ἤδη εἰς προκεχωρημένον στάδιον ἀνεγέρσεως, ἀναμένεται δὲ ἡ συμπλήρωσίς του ἀρχὰς τοῦ 1981, ὁπότε καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ συνωστισμοῦ εἰς τὸ παλαιὸν σχολικὸν κτίριον θὰ ἐπιλυθῆ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Φεβρουαρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 21 Φεβρουαρίου 1980.

«Ἐπειδὴ ὕστερα ἀπὸ βροχὲς λίγων μόνον ἡμερῶν ὁ δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἔχει γεμίσει μὲ ἀρκετὰ μεγάλες καὶ πολλὲς τρύπες καὶ ἐπειδὴ κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἀποτελεῖ καὶ μιὰ ἐπικίνδυνη παγίδα γιὰ τὰ πολλὰ αὐτοκίνητα ποὺ διασχίζουν καθημερινὰ αὐτὸν τὸ δρόμο, παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων σὲ ποιὸ λόγο ὀφείλεται ἡ, ὕστερα ἀπὸ λίγων μόνον ἡμερῶν βροχή, ἄμεση καὶ μεγάλη σὲ ἔκταση ὑποχώρηση τοῦ ἐπιστρώματος αὐτοῦ τοῦ δρόμου καὶ ἂν πρόκειται νά προβεῖ τὸ ἁρμόδιο Κυβερνητικὸ Τμῆμα σὲ σύντομη ἐπιδιόρθωση του.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 2 Αὐγούστου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Φεβρουαρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τρύπες πάνω στὰ ἀσφαλτικὰ ὁδοστρώματα παρουσιάζονται συνήθως σὲ βροχερὲς περιόδους τοῦ χρόνου κι' ὅταν ὁ καιρὸς ἀρχίσει νά θερμαίνεται.

2. Οἱ τρύπες πάνω στὸ ἀσφαλτικὸ ὁδόστρωμα τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ὀφείλονται βασικὰ στὸ βροχερὸ χειμώνα ποὺ πέρασε, στὴ συνεχὴ καὶ πυκνὴ κίνηση ποὺ περιλαμβάνει μεγάλα καὶ πολὺ βαρειὰ ὀχήματα καὶ στὴν ἔλλειψη ἐπαρκῶν πιστώσεων γιὰ καλύτερη συντήρηση.

3. Ἐν πάση περιπτώσει καταβάλλονται προσπάθειες γιὰ τὴ συνεχὴ συντήρηση τοῦ δρόμου μέσα στὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ περιθώρια.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Μαρτίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Μαρτίου 1980.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὴ Μ. Βρεττανία καὶ ἰδιαίτερα στὸ Λονδίνο ζοῦν πολλὲς χιλιάδες Κύπριοι. Ἀκριβῆ στοιχεῖα δὲν ὑπάρχουν. Ὅμως γίνεται λόγος ὅτι ζοῦν στὴν Ἀγγλία περὶ τὶς 140—160 χιλιάδες Κύπριοι. Αὐτὲς οἱ δεκάδες χιλιάδες τῶν Κυπρίων ἀντιμετωπίζουν ἀρκετὰ προβλήματα. Προβλήματα οἰκονομικά, ἐκπαιδευτικά, ἐκπολιτιστικά. Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση ἐνδιαφέρτηκε καὶ ἐνδιαφέρεται γι' αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Ὅμως ὑπάρχει διαπίστωση ὅτι δὲν ὑπάρχει συγκεκριμένη, ὁλοκληρωμένη κυβερνητικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν Κυπριακὴ παροικία τῆς Ἀγγλίας. Δὲν ὑπάρχει ὁλοκληρωμένη πολιτικὴ πῶς θὰ ἀξιοποιηθεῖ καλύτερα ἡ Κυπριακὴ παροικία γιὰ τὸ πολιτικό μας πρόβλημα, γιὰ τὴν καλύτερη συνεργασία καὶ προσέγγιση Ἑλληνοκυπρίων—Τουρκοκυπρίων, δὲν ὑπάρχει ὁλοκληρωμένη πολιτικὴ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀξιοποίηση τῆς παροικίας γιὰ πιὸ πολλὲς ἐπενδύσεις στὴν Κύπρο, προγραμματισμένη πολιτικὴ γιὰ τὰ ἄλλα προβλήματα τῆς παροικίας.

Ἐρωτοῦμε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν :—

1. Μελετήθηκαν στὸ βάθος καὶ στὴν ἔκταση τους τὰ προβλήματα τῆς κυπριακῆς παροικίας τῆς Μ. Βρεττανίας ;

2. Πότε ἡ Κυβέρνηση θὰ ἐφαρμόσει ὁλοκληρωμένη πολιτικὴ γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα τῶν 140 χιλιάδων Κυπρίων τῆς Μ. Βρεττανίας ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 21 Αὐγούστου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Μαρτίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«1. Τὰ προβλήματα τῆς Κυπριακῆς παροικίας στὴ Μεγάλη Βρεττανία μελετήθηκαν ἀπὸ τὴν Ὑπηρεσία Ἀποδήμων, τὴν Κυπριακὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀποστολή, ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀπὸ τὸ Γενικὸ μας Προξενεῖο καὶ ἀπὸ τὸ Τμῆμα Εὐημερίας τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας.

2. Ἡ σοβαρότητα μὲ τὴν ὁποία ἡ Κυβέρνηση ἔβλεπε καὶ βλέπει τὰ προβλήματα τῆς παροικίας συνέτεινε στὴν ἵδρυση τῆς Ὑπηρεσίας Ἀποδήμων, ποὺ ἀπέβλεπε στὴ δημιουργία ἑνὸς μηχανισμοῦ ποὺ θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ διαγράψει καὶ συντονίσει τὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς ὁλοκληρωμένου προγράμματος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ὅλων τῶν προβλημάτων της. Μερικὰ ἀπὸ τὰ σχέδια ἔχουν ἤδη ἐφαρμοσθεῖ, ὅπως —

(α) ἐτήσιες ἐπισκέψεις Κυπριοπαίδων τῆς Ἀγγλίας μὲ ἐπιχορηγημένα ναῦλα καὶ φιλοξενία σὲ παιδικὲς κατασκηνώσεις·

(β) ἀποστολὴ βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἄλλου διδακτικοῦ ὑλικοῦ ἱστορικῆς, τουριστικῆς, λαογραφικῆς φύσεως σὲ παροικιακὰ σχολεῖα καὶ σωματεῖα·

(γ) ἐξυπηρέτηση τῆς παροικίας ἀπὸ τοὺς 20 ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ

μικροῦ ἀριθμοῦ κοινωνικῶν λειτουργῶν ποὺ ἐνεργοῦν κάτω ἀπὸ ὁδηγίες καὶ εὐθύνη τῶν Ὑπουργείων τους.

3. Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, μέσω τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας, εἶναι σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἐθνικὴ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ Κυπρίων Ἀγγλίας, μὲ τὴν Κυπριακὴ Ἀδελφότητα, τὴν Ὀργάνωση 'Friends of Cyprus' τὴν Ὀργάνωση Anglo—Cypriot' τὸ Σύνδεσμο Ἑλληνο-ὀρθοδόξων κοινοτήτων, μὲ τὴν Ἱερὴ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεττανίας, καθὼς καὶ μὲ ἄλλα σωματεῖα καὶ ὀργανώσεις καὶ φροντίζει γιὰ τὴν καλύτερη δυνατὴ ἀξιοποίηση τῶν παραγόντων τῆς Κυπριακῆς παροικίας στὸν τομέα τῆς διαφωτίσεως τῆς Ἀγγλικῆς γνώμης, Βουλευτῶν, πολιτικῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων γιὰ τὸ Κυπριακό. Ὁ τύπος τῆς παροικίας χρησιμοποιεῖται σὲ μεγάλο βαθμό. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ ἄλλα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας.

Γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό, ὁ Ὕπατος Ἀρμοστὴς τῆς Δημοκρατίας στὸ Λονδῖνο, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἀρμοστείας, παρευρίσκονται σὲ συγκεντρώσεις καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις σ' ὅλη τὴ Μεγάλη Βρεττανία ὅπου ἀναλύουν καὶ ὁμιλοῦν γιά τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα.

Ὁ Ὕπατος Ἀρμοστὴς καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἀρμοστείας στὶς ὁμιλίες τους τονίζουν καὶ ἐνθαρρύνουν τὴν ἀνάγκη γιὰ συνεργασία καὶ ἐπαναπροσέγγιση μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους ποὺ ζοῦν στὴ Μεγάλη Βρεττανία.

Ἡ Ὑπάτη Ἀρμοστεία δέχεται καθημερινὰ Τουρκοκυπρίους πρὸς τοὺς ὁποίους παρέχει κάθε εἴδους βοήθεια, ἐξυπηρέτηση καὶ συμβουλὲς στὰ διάφορα τους προβλήματα. Στὴν Ἀρμοστεία ἀπασχολοῦνται τρεῖς Τουρκοκύπριοι οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν καὶ συμβουλῶν πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους συμβάλλουν οὐσιαστικὰ στὴν ἐπαναπροσέγγιση καὶ συνεργασία Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων.

4. Ἡ Κυβέρνηση στὴν προσπάθειά της γιά καλύτερη ἀξιοποίηση, ἀλλὰ καὶ ἐξυπηρέτηση τῆς παροικίας, ἀποφάσισε τὴν ἵδρυση Ἐπιτίμων Προξενείων στὸ Manchester, Birmingham καὶ Bristol.

Ἡ Κυβέρνηση ἐνθαρρύνει καὶ βοηθεῖ τὰ μέλη τῆς παροικίας νὰ τηροῦν στενοὺς δεσμοὺς καὶ νὰ πραγματοποιοῦν συχνὲς ἐπισκέψεις στὴν Κύπρο. Ἡ Κυβέρνηση ἐπίσης μελετᾶ τὴν πιθανὴ παροχὴ οἰκονομικῶν διευκολύνσεων πρὸς τὰ μέλη τῆς παροικίας γιὰ ἐπενδύσεις καὶ οἰκονομικὴ δραστηριότητα στὴν Κύπρο.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 15 Μαΐου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 15 Μαΐου 1980.

«Τό θέμα τῆς αὔξησης τῶν ἐπιδομάτων ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Εὐημερίας παρουσιάζεται ὀξύτατο γιὰ ἑκατοντάδες οἰκογένειες γερόντων καὶ ἀναπήρων. Τόσο ὀξὺ ποὺ πάρα πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς οἰκογένειες νὰ κακοπερνοῦν καὶ νὰ δυστυχοῦν.

Ἡ πάρα κάτω περιληπτικὴ ἐπιστολὴ ποὺ στάληκε ἀπὸ μιὰ ὁμάδα τέτοιων οἰκογενειῶν στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς, μιλᾶ μόνη της.

' Εἴμαστε γέροντες ἀνάπηροι, ἐντελῶς ἀνίκανοι γιὰ ἐργασία καὶ προσπαθοῦμε νὰ ζήσουμε μὲ τὰ πενιχρὰ ἐπιδόματα τοῦ Γραφείου Εὐημερίας. Δυὸ ἄτομα δικαιούμαστε μόνο 18 λίρες τὸ μῆνα καὶ 1.500 μίλς γιὰ τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα.

Ἀπὸ τὸ ποσὸ τῶν 18 λιρῶν χρειαζόμαστε 4 λίρες τουλάχιστο τὸ μήνα γιὰ ρεῦμα καὶ νερό. Χρειαζόμαστε ἄλλες 5 λίρες γιά διάφορα ἄλλα ἔξοδα καὶ 2 λίρες γιὰ ἐπισκέψεις σὲ νοσοκομεῖα καὶ φάρμακα.

Μᾶς μένουν μόνο 7 λίρες τὸ μήνα, δηλ. 115 μίλς τὴν ἡμέρα γιά τὴ συντήρηση μας. Αὐτὰ τὰ ἐπιδόματα εἶναι γιὰ μᾶς ἐπιδόματα πείνας καὶ στέρησης'.

'Ερωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων :

1. Μέσα στὶς σημερινὲς συνθῆκες τῆς ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου καὶ τῆς ἀκρίβειας τῆς ζωῆς εἶναι δυνατὸ ἕνα πρόσωπο νά ζήσει μὲ 115 μίλς τὴν ἡμέρα ;

2. Πότε θά δοθοῦν αὐξήσεις στὶς ἑκατοντάδες οἰκογένειες γερόντων καὶ ἄλλων στὰ ἐπιδόματα ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Εὐημερίας ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 15ης Μαΐου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«'Η ἀναθεώρηση τῶν ἐπιδομάτων σὲ ἀπόρους γίνεται ὕστερα ἀπὸ μελέτη καὶ στάθμιση διάφορων παραγόντων ὅπως εἶναι ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν, τὸ ὕψος τοῦ κατώτατου ὁρίου μέσων ἀπολαβῶν καὶ οἱ κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθῆκες τοῦ τόπου.

Μὲ βάση τὰ δεδομένα αὐτὰ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας ὑπόβαλε πρόταση στό 'Υπουργικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο ἀποφάσισε στὶς 24/7/80 τὴν αὔξηση τῆς κλίμακας προσφυγικῶν ἐπιδομάτων σ' ἐκτοπισθέντες κατὰ 25% καὶ τῆς κλίμακας δημοσίων βοηθημάτων σὲ μὴ ἐκτοπισθέντες ἀπόρους κατὰ 35%.

'Επισυνάπτω γιὰ κατατόπιση σας πίνακα στὸν ὁποῖο φαίνονται οἱ νέες κλίμακες προσφυγικῶν ἐπιδομάτων καὶ δημοσίων βοηθημάτων.

Οἱ σχετικοὶ Κανονισμοὶ γιὰ τὴν αὔξηση τῶν δημοσίων βοηθημάτων θά κατατεθοῦν σύντομα στὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μὲ βάση τὸ ἄρθρο 11 τοῦ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν Νόμου 'Αρ. 10 τοῦ 1975.»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΣΠΡΑΓΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ 1.8.1980

'Αρ. ἀτόμων	Δυσπραγοῦντες Συντήρηση	Συντήρηση	'Εκτοπισθέντες 'Ηλεκτρ.	Σύνολο
	£	£	£	£
1	14.050	15.000	0.600	15.600
2	22.850	24.000	0.900	24.900
3	31.650	33.000	1.200	34.200
4	38.700	42.000	1.500	43.500
5	45.750	51.000	1.800	52.800
6	52.800	60.000	1.800	61.800
7	59.850	69.000	2.100	71.100
8	66.900	77.250	2.100	79.300
9	73.700	85.500	2.100	87.600
10	73.700	93.750	2.100	95.850

Σημείωση :

1. 'Επίδομα ἐνοικίου ἴσο μὲ τὸ 50% τοῦ ἐπιδόματος

2. 'Ενοίκιο ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ 'Ενοικίων

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 7 'Ιουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 7 'Ιουνίου 1980.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὰ ἐπιδόματα ποὺ παραχωροῦνται στοὺς δικαιούχους ἀπὸ τὰ Γραφεῖα Εὐημερίας δὲν ἔχουν ἀλλάξει ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1978.

Σύμφωνα μέ τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ 'Ερευνῶν μόνο ἡ αὔξηση τοῦ τιμαρίθμου ἀπὸ τὸν 'Ιανουάριο τοῦ 1978 μέχρι τὸ τέλος 'Απριλίου 1980 εἶναι 28%.

Οἱ ἐπιδοτούμενοι ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Εὐημερίας ποὺ κατὰ κανόνα εἶναι πολὺ πτωχοί, πρόσφυγες, ἄρρωστοι, ἀνάπηροι καὶ δυσπραγοῦντες, μᾶς ἐκφράζουν ἔντονα καὶ δικαιολογημένα παράπονα, διαμαρτυρόμενοι ὅτι ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε νὰ ἐπιλέξει ἀπὸ τὶς δυὸ καὶ πλέον χιλιάδες καταγγελίες ποὺ ἔγιναν, τοὺς 61 γιὰ κάθαρση, δίδοντάς τους συνολικὰ φιλοδωρήματα πάνω ἀπὸ μισὸ ἑκατομμύριο λίρες καὶ μηνιαία σύνταξη πάνω ἀπὸ 250 λίρες στὸν καθένα—ποὺ ἀποτελεῖ ὄχι τιμωρία ἀλλὰ ἐπιβράβευση τῆς προδοσίας—ἀρνεῖται νὰ ἀναθεωρήσει τὰ ἐπιδόματα καὶ τὶς συντάξεις πείνας, ποὺ δίδονται στοὺς δυσπραγοῦντες καὶ συνταξιούχους πρόσφυγες καὶ μή.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

α) 'Εὰν καὶ πότε θὰ ἀναθεωρηθεῖ τὸ ὕψος τῶν ἐπιδομάτων ποὺ παραχωροῦνται στοὺς δικαιούχους δυσπραγοῦντες ;

β) 'Εὰν καὶ πότε θὰ γίνει ἡ ἀναθεώρηση τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων ;

γ) 'Εὰν καὶ πότε θὰ γίνει ἡ σύνδεση τῶν ἐπιδομάτων καὶ τῶν συντάξεων μὲ τὸν τιμαριθμικὸ δείκτη γιὰ αὐτόματη ἀναπροσαρμογή τους ;

'Εὰν καὶ πότε θὰ ἐφαρμοσθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ νὰ τεθοῦν στὴν ἴδια βάση οἱ ἐπιδοτούμενοι τρόφιμοι στὶς κρατικὲς καὶ ἰδιωτικὲς στέγες εὐγηρίας σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ ποσὸ γιὰ προσωπικά τους ἔξοδα καὶ πότε θὰ ἐφαρμοσθεῖ σύγχρονη νομοθεσία ποὺ νὰ διέπει τὴν ἵδρυση καὶ λειτουργία στὶς ἰδιωτικὲς στέγες εὐγηρίας ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 7 'Ιουνίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«(α) **'Εὰν καὶ πότε θὰ ἀναθεωρηθεῖ τὸ ὕψος τῶν ἐπιδομάτων ποὺ παραχωροῦνται στοὺς δικαιούχους δυσπραγοῦντες ;**

Ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε στὶς 24/7/80 τὴν αὔξηση τῆς κλίμακος τῶν προσφυγικῶν ἐπιδομάτων σ' ἐκτοπισθέντες ἀπόρους κατὰ 25% καὶ τῆς κλίμακος τῶν δημοσίων βοηθημάτων σὲ μὴ ἐκτοπισθέντες ἀπόρους κατὰ 35%. ('Επισυνάπτεται πίνακας στὸν ὁποῖο φαίνονται οἱ νέες κλίμακες προσφυγικῶν ἐπιδομάτων καὶ δημοσίων βοηθημάτων).

Οἱ σχετικοὶ Κανονισμοὶ γιὰ τὴν αὔξηση τῶν δημοσίων βοηθημάτων θὰ κατατεθοῦν σύντομα στὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μὲ βάση τὸ ἄρθρο 11 τοῦ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν Νόμου 'Αρ. 10 τοῦ 1975.

(β) **Ἐὰν καὶ πότε θὰ γίνει ἡ ἀναθεώρηση τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων ;**

Μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ νέου Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖο ἐγκρίθηκε πρόσφατα ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων οἱ συντάξεις Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θὰ αὐξηθοῦν κατὰ 40% ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1980.

(γ) **Ἐὰν καὶ πότε θὰ γίνει ἡ σύνδεση τῶν ἐπιδομάτων καὶ τῶν συντάξεων μὲ τὸν τιμαριθμικὸ δείκτη γιὰ αὐτόματη ἀναπροσαρμογή τους ;**

Ἡ ἀναθέωρηση τῶν ἐπιδομάτων σὲ ἀπόρους ἐκτοπισθέντες καὶ μὴ γίνεται ὕστερα ἀπὸ μελέτη καὶ στάθμιση διαφόρων παραγόντων ὅπως εἶναι ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν, τὸ ὕψος τοῦ κατώτατου ὁρίου μέσων ἀπολαβῶν καὶ οἱ κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθῆκες τοῦ τόπου.

Ἐξάλλου, σύμφωνα μὲ τὸ νέο Νόμο περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁ ὁποῖος θὰ τεθεῖ σὲ ἰσχὺ στὶς 6/10/80, κάθε δύο χρόνια θὰ γίνεται ἔρευνα μὲ σκοπὸ τὴν ἐξακρίβωση τῆς αὔξησης τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῶν μισθῶν γενικά. Ἂν ἡ ἔρευνα δείξει αὔξηση σὲ ποσοστὸ 10%, τὸ ποσὸ τῶν βασικῶν ἀσφαλιστέων ἀποδοχῶν καὶ τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀσφαλιστέων ἀποδοχῶν ποὺ καθορίζονται σήμερα σὲ £14.—καὶ £84.— τὴν ἑβδομάδα ἀντίστοιχα, θὰ ἀναπροσαρμόζονται σύμφωνα μὲ τὴν πιὸ πάνω αὔξηση.

Ἀνάλογα μὲ τὸ ποσοστὸ ἀναπροσαρμογῆς θὰ ἀναπροσαρμόζονται ταυτόχρονα καὶ αὐτόματα οἱ βασικὲς συντάξεις.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ βασικὲς συντάξεις ὄχι μόνο θὰ ἀναπροσαρμόζονται σύμφωνα μὲ τὸν τιμάριθμο, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν πραγματικὴ αὔξηση στοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθια.

(δ) **Ἐὰν καὶ πότε θά ἐφαρμοσθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας για νὰ τεθοῦν στὴν ἴδια βάση οἱ ἐπιδοτούμενοι τρόφιμοι στὶς κρατικὲς καὶ ἰδιωτικὲς στέγες εὐγηρίας σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ ποσὸ γιὰ προσωπικά τους ἔξοδα καὶ πότε θὰ ἐφαρμοσθεῖ σύγχρονη νομοθεσία ποὺ νὰ διέπει τὴν ἵδρυση καὶ λειτουργία στὶς ἰδιωτικὲς στέγες εὐγηρίας.**

Ἀπὸ τὸν περασμένο Αὔγουστο παραχωρεῖται στοὺς ἄπορους ὑπερήλικες ποὺ εἰσάγονται σὲ ἰδιωτικὲς στέγες μὲ τὴ φροντίδα τοῦ Τμήματος Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας ποσὸ μέχρι £4.500 μὶλς τὸ μήνα γιά τὰ προσωπικά τους μικροέξοδα. Μὲ τὴ διευθέτηση αὐτὴ οἱ ὑπερήλικες ποὺ εἰσάγονται σὲ ἰδιωτικὲς στέγες θὰ τυγχάνουν ἴσης μεταχειρίσεως μὲ τοὺς ἄπορους ὑπερήλικες ποὺ εἰσάγονται σὲ κρατικὰ ἱδρύματα.

Ἐξάλλου τὸ σχέδιο τοῦ περὶ Στεγῶν διὰ Ἡλικιωμένους καὶ Ἀναπήρους Νόμου, τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ τὸν ἔλεγχο καὶ ἔκδοση ἄδειας λειτουργίας τῶν μὴ Κρατικῶν Στεγῶν γιὰ ἡλικιωμένους καὶ ἀναπήρους ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ θὰ κατατεθεῖ σύντομα στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων.»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΣΠΡΑΓΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ 1.8.1980

	Δυσπραγοῦντες		Ἐκτοπισθέντες	
	Συντήρηση	Συντήρηση	Ἡλεκτρ.	Σύνολο
Ἀρ. ἀτόμων	£	£	£	£
1	14.050	15.000	0.600	15.600
2	22.850	24.000	0.900	24.900

3	31.650	33.000	1.200	34.200
4	38.700	42.000	1.500	43.500
5	45.750	51.000	1.800	52.800
6	52.800	60.000	1.800	61.800
7	59.850	69.000	2.100	71.100
8	66.900	77.250	2.100	79.300
9	73.700	85.500	2.100	87.600
10	73.700	93.750	2.100	95.850

Σημείωση :

1. Ἐπίδομα ἐνοικίου ἴσο μὲ τὸ 50% τοῦ ἐπιδόματος
2. Ἐνοίκιο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐνοικίων

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 12 Ἰουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπό τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Ἰουνίου 1980.

«Ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἀπάντηση ποὺ δόθηκε στὶς 14 Μαΐου 1980 σὲ ἐρώτηση ποὺ ὑπόβαλα στὶς 25 Ἀπριλίου 1980 γιὰ τὸ θέμα τῶν νεφροπαθῶν παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νά πληροφορήσει ἐπιπρόσθετα τὸ Σῶμα :—

(α) Ποιὸς εἶναι ὁ σημερινὸς ἀριθμὸς τῶν ἀσθενῶν ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπό τεχνητὸ νεφρὸ (Αἱμοδιάλυση).

(β) Ποιὸς εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν Κυπρίων ποὺ ἔχουν ὑποστεῖ ἐπιτυχῶς μεταμόσχευση νεφροῦ καὶ ζοῦν.

(γ) Πόσοι ἐκ τῶν ἀσθενῶν ποὺ βρισκόντουσαν κάτω ἀπὸ αἱμοδιάλυση ἢ ποὺ ὑπέστηκαν μεταμόσχευση, ἀπέθαναν.

(δ) Μέ τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα ποὺ διαθέτει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο, ποιὰ εἶναι ἡ καλύτερη μέθοδος ἀντιμετώπισης τῶν προβλημάτων τῶν νεφροπαθῶν (Αἱμοδιάλυση ἢ Μεταμόσχευση).

(ε) Ποιὰ μέτρα παίρνει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο γιὰ τὴν υἱοθέτηση τῆς καλύτερης λύσης (αἱμοδιάλυση ἢ μεταμόσχευση) στὰ θέματα τῶν νεφροπαθῶν τῆς Κύπρου.

(στ) Πότε, συγκεκριμένα, θὰ ἐργοδοτήσει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο εἰδικὸ νεφρολόγο».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Ἰουνίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«1. Σήμερα 63 ἀσθενεῖς ὑποβάλλονται στὴ θεραπεία τοῦ Τεχνητοῦ Νεφροῦ (Αἱμοδιαλύσεως).

2. Μέχρι σήμερα 20 ἀσθενεῖς ἔχουν ὑποστεῖ ἐπιτυχῆ μεταμόσχευση νεφροῦ καὶ ἐπιζοῦν. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ 17 ἔχουν πάρει τὸ νεφρὸ ἀπὸ ζωντανοὺς δότες ἐνῶ οἱ τρεῖς ἀπὸ νεκρούς.

3. Τὸ σύνολο τῶν ἀσθενῶν ποὺ βρισκόταν κάτω ἀπὸ αἱμοδιάλυση ἢ ὑπέστησαν μεταμόσχευση νεφροῦ καὶ πέθαναν ἀπὸ τοῦ 1973 μέχρι σήμερα εἶναι 61.

4. Η μέθοδος θεραπείας που ακολουθείται αποτελεί απόφαση του θεράποντος ιατρού.

5. Το Υπουργείο Υγείας στην προσπάθεια του να εξυπηρετήσει όσο είναι δυνατό την τάξη των νεφροπαθών έχει δημιουργήσει και λειτουργήσει μονάδες Αιμοκαθάρσεως στη Λευκωσία, που εξυπηρετεί επίσης και τους νεφροπαθείς της Επαρχίας Λάρνακας και Αμμοχώστου και στο Νοσοκομείο Λεμεσού που εξυπηρετεί τους νεφροπαθείς των Επαρχιών Λεμεσού και Πάφου.

Σε όσους ασθενείς μεταβαίνουν στο εξωτερικό με βάση γνωμαδότηση Ιατροσυμβουλίου, για να υποστούν μεταμόσχευση νεφρού, η Κυβέρνηση παραχωρεί οικονομική βοήθεια αναλόγως της οικονομικής καταστάσεως του ασθενούς το ανώτατο ύψος της οποίας ποικίλλει ανάλογα με τη χώρα στην οποία θά γίνει η μεταμόσχευση.

6. Το Υπουργείο Υγείας φροντίζει να καλύψει τις ανάγκες σε επιστημονικό προσωπικό ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες και τις προτεραιότητες που επιβάλλουν οι πολλαπλές ανάγκες του τόπου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1980, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Νίκο Μαυρονικόλα και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1980.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Μεσόγης Πάφου και άλλων κοινοτήτων των χαμηλών χωρίων της Πάφου, που προμηθεύονται πόσιμο νερό από τις γεωτρήσεις Νατας, από διετίας εκφράζουν σφοδρά παράπονα και διαμαρτυρίες, γιατί επί πολλές μέρες παραμένουν χωρίς πόσιμο νερό γιατί διακόπτεται η ύδατοπρομήθεια τους, χωρίς να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για βελτίωση της κατάστασης.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή γιατί διακόπτεται η ύδατοπρομήθεια της κοινότητας Μεσόγης και των άλλων κοινοτήτων και παραμένουν οι κάτοικοι τους επί πολλές μέρες χωρίς πόσιμο νερό και ποια μέτρα προτίθεται να πάρει η αρμόδια Αρχή, ώστε να σταματήσει η ταλαιπωρία των κατοίκων τους ;»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιουνίου 1980, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου και ληφθείσα στις 26 Ιουνίου 1980.

«Η ύδατοπρομήθεια των χαμηλών χωριών που μόλις πρό διετίας έχει γίνει πραγματικότητα καθίσταται γιά ορισμένες κοινότητες σχεδόν μόνιμα προβληματική.

Διαβήματα έγιναν πολλά και προσπάθειες γιά επιδιόρθωση πάρα πολλές.

Πολλές φορές οι κοινότητες Μεσόγης, Επισκοπής, Αρμους, Μαραθούντας, Τρεμιθούσας, Εμπας έμειναν γιά δεκαπέντε μέρες χωρίς νερό.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή που οφείλεται αυτή η ανωμαλία, και πότε θά δοθεί ένα τέλος στην ταλαιπωρία των κατοίκων της περιοχής ;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Αύγούστου 1980, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1980 και 26 Ιουνίου 1980 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Πάφου κυρίων Νίκου Μαυρονικόλα και Κυριάκου Παπαδημητρίου αντιστοίχως.

«Το σύστημα αντλήσεως και προωθήσεως ύδατος προς τά χαμηλά χωριά της

'Επαρχίας Πάφου παρουσιάζει ώρισμένα ἐλαττώματα εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλεται ἐνίοτε ἡ διακοπὴ τῆς παροχῆς ὕδατος εἰς τὰ χωριὰ τοῦ συνδεδυασμένου σχεδίου ὑδατοπρομηθείας.

2. Τὸ πρόβλημα ἐξητάσθη ἐνδελεχῶς ὑπὸ τοῦ Τμήματος 'Αναπτύξεως 'Υδάτων φαίνεται δὲ ὅτι διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ συστήματος εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀγορὰ καὶ χρῆσις ἐφεδρικῶν ἐξαρτημάτων. Πρὸς τοῦτο ἔχει δοθῆ ἐξουσιοδότησις εἰς τὸ ἐν λόγω τμῆμα διὰ τὴν δαπάνην ποσοῦ £6,500.—διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ ἐγκατάστασιν ἐφεδρικῶν ἀντλιῶν, σχετικὴ δὲ παραγγελία ἔχει δοθῆ καὶ ἀναμένεται ἡ ἄφιξίς των ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Περαιτέρω ἀναφέρεται ὅτι πρόσθετον ποσὸν ἐκ £3,000.—ἔχει διατεθῆ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν ὡρισμένων ἐξαρτημάτων τῶν ἀντλητικῶν συστημάτων τὰ ὁποῖα ὑφίστανται συχνὰς βλάβας, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀγορὰν ἐφεδρικῶν ἐξαρτημάτων διὰ νὰ εἶναι πάντοτε διαθέσιμα ὁσάκις παρατηρεῖται βλάβη καὶ οὕτω νὰ προλαμβάνωνται διακοπαὶ μακρᾶς διαρκείας εἰς τὴν παροχὴν ὕδατος.

3. 'Αναφέρεται συναφῶς ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν 'Ιουνίου 1980, ἔχει τοποθετηθῆ φύλακας εἰς τὸ ἀντλιοστάσιον Κονιῶν διὰ νὰ παρακολουθεῖ τὴν λειτουργίαν τῶν μηχανημάτων ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἄμεσος ἐπέμβασης εἰς περίπτωσιν βλάβης εἰς αὐτά.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 26 'Ιουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 26 'Ιουνίου 1980.

«Τὸ θέμα τῆς σύνδεσης καὶ τῆς μελετώμενης ἔνταξης τῆς Κύπρου στὴν ΕΟΚ εἶναι ἕνα σοβαρότατο πρόβλημα ποὺ ἐνδιαφέρει ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό.

'Απὸ τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ ὑπάρχουν ἤδη σοβαρὲς ἐπιπτώσεις στὴν οἰκονομία μας καὶ ἰδιαίτερα τὴν ἀγροτική.

Οἱ ἐπιπτώσεις αὐτὲς ἔχουν τὸν ἀντίκτυπο τους μὲ τοὺς ἐπιβαλλόμενους δασμοὺς γιὰ τὶς πατάτες, τὰ σταφύλια καὶ ἄλλα προϊόντα μας. Οἱ πατάτες μας τώρα ἀντιμετωπίζουν τὸν ἄγριο συναγωνισμὸ στὴν 'Αγγλικὴ ἀγορὰ τῶν πατατῶν τῆς 'Ισπανίας, τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Τὸν ἴδιο συναγωνισμὸ θὰ ἀντιμετωπίζουν ἐντὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὰ ἐπιτραπέζια σταφύλια. 26 χιλιάδες τόννοι πατατῶν εἶναι ἀπούλητες στὴν 'Αγγλία καὶ κάπου 18 χιλ. τόννοι ἐπιτραπέζια σταφύλια θὰ ἀντιμετωπίσουν στὴ διάθεση τους στοὺς προσεχεῖς δυὸ μῆνες σοβαρὰ προβλήματα.

Καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματα θὰ ἔχουν ἐπιπτώσεις στά εἰσοδήματα χιλιάδων παραγωγῶν καὶ γενικότερα στὴν οἰκονομία μας.

'Ο 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν κ. Ρολάνδης συζήτησε αὐτὲς τὶς μέρες στὶς Βρυξέλλες τὰ θέματα τῆς σύνδεσης καὶ τῆς ἔνταξης τῆς Κύπρου στὴν Ε.Ο.Κ.

'Ερωτοῦμε τὰ ἁρμόδια 'Υπουργεῖα 'Εξωτερικῶν καὶ 'Εμπορίου :

1. Ἔχουν συζητηθεῖ στὴν ἕδρα τῆς ΕΟΚ αὐτὰ τὰ ἄμεσα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὴ διάθεση τους μὲ τοὺς ἐπιβαλλόμενους δασμοὺς τὰ γεωργικά μας προϊόντα (πατάτες, σταφύλια, καρόττα καὶ ἄλλα) ;

2. Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση προτοῦ ἀκούσει τὶς ἀπόψεις τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων 'Οργανώσεων καὶ τῆς Βουλῆς προχωρᾶ σὲ διαπραγματεύσεις γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Κύπρου στὴν Ε.Ο.Κ.;

3. Δὲν νομίζει ἡ Κυβέρνηση ὅτι ἡ καλύτερη καὶ συμφέρουσα λύση γιὰ τὴν Κύπρο οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ θά εἶναι ἡ σύναψη ἰσότιμης ἐμπορικῆς συμφωνίας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 29 Αὐγούστου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εξωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 26 'Ιουνίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος τῆς διάθεσης τῶν ἐγχωρίων γεωργικῶν προϊόντων, ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἐμπορικῶν της ἀνταλλαγῶν μὲ τὶς χῶρες κράτη—μέλη τῆς Ε.Ο.Κ., ποὺ διέπονται ἀπὸ τὴ Συμφωνία Συνδέσεως Κύπρου —ΕΟΚ., καταβάλλει ἔντονες καὶ συνεχεῖς προσπάθειες γιὰ ἐξασφάλιση ὅσο τὸ δυνατὸ εὐνοϊκοτέρων ὅρων καὶ Προϋποθέσεων ἐξαγωγῆς των στὶς χῶρες τῆς Κοινότητος.

Χαρακτηριστικά, ἡ ἀπόφαση τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως νὰ προχωρήσει στὸ δεύτερο στάδιο τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τὸ ὁποῖο προνοεῖ τὴν τελωνειακὴ ἕνωση μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ. λήφθηκε, κυρίως, γιὰ σκοποὺς ἐξασφάλισης μιᾶς μόνιμης εὐνοϊκῆς γιὰ τὴν Κύπρο διευθέτησης τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος, τὸ ὁποῖο ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπασχολεῖ τὴν Κυβέρνηση, ἰδιαίτερα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διεύρυνσης τῆς Κοινότητος μὲ τὴν ἔνταξη σ' αὐτὴ τριῶν μεσογειακῶν χωρῶν, δηλαδὴ τῆς 'Ελλάδος ἀπὸ 1/1/1981 καὶ στὸ μέλλον τῆς 'Ισπανίας καὶ Πορτογαλλίας.

Θὰ πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνηση περιοδικῶς συγκαλεῖ τὴ Συμβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ γιὰ θέματα Κύπρου—Ε.Ο.Κ. —στὴν ὁποία συμμετέχουν, μεταξὺ ἄλλων, καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων τῆς νήσου—πρὸς τὸ σκοπὸ ἐνημέρωσης της ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως ὅπου, παράλληλα, ἐκφράζονται ἀπόψεις γιά τὸ μελλοντικὸ χειρισμὸ τοῦ θέματος. 'Επίσης, οἱ ἁρμόδιες 'Επιτροπὲς τῆς Βουλῆς ἐνημερώθηκαν σχετικὰ ἀπὸ τὸν 'Υπουργὸ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας κ. Α. Παπαγεωργίου καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κ. Γ. Τομπάζο, στὶς 23.3.1979. ('Ο 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας κ. Ν.Α. Ρολάνδης ἀπουσίαζε στὸ ἐξωτερικό).

'Αναφορικὰ μὲ τὴ μορφὴ τῆς Συμφωνίας ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ διέπει τὶς ἐμπορικὲς σχέσεις μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ., ἡ Κυβέρνηση ἀφοῦ μελέτησε ἐπισταμένα ὅλες τὶς ἐναλλακτικὲς λύσεις ἀποφάσισε νὰ προχωρήσει στὸ δεύτερο στάδιο τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως καὶ τοῦτο διότι ἡ Κύπρος, μεταξὺ ἄλλων, θά ἐξασφάλιζε εὐνοϊκότερη δασμολογικὴ καὶ μόνιμα κατοχυρωμένη μεταχείριση γιὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα καὶ ἰδιαίτερα τὰ γεωργικά, ἀπὸ ἐκείνη μιᾶς ἐμπορικῆς συμφωνίας.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 26 'Ιουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 26 'Ιουνίου 1980.

«'Η Κοινότητα Πέγειας ἔχει ὀξύτατο πρόβλημα πόσιμου νεροῦ, λόγω βλάβης τοῦ κεντρικοῦ ἀγωγοῦ.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὑπάρχουν ἀπὸ τριετίας σχέδια.

Στὸν Προϋπολογισμὸ ποὺ ψηφίστηκε πρὶν τέσσερις μῆνες ὑπάρχει γιὰ τὸ ἔργο τὸ ποσὸν τῶν 52 χιλιάδων λιρῶν.

Τὸ κονδύλι αὐτὸ δὲν ἔχει ἀποδεσμευθεῖ ἀκόμα γιὰ νὰ ἀρχίσει τὸ ἔργο.

'Ερωτοῦμε γιὰ πολλοστὴ φορὰ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ ἂν θὰ ἐκτελεσθεῖ τὸ ὡς ἄνω ἔργο ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους καί, ἂν ναί, πότε θὰ ἀρχίσει, ἂν ὄχι, γιατί ;»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 3 'Ιουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 3 'Ιουλίου 1980.

«Στὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως ἡ Βουλὴ ψήφισε τὸ ποσὸ τῶν 52 χιλιάδων λιρῶν, γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς διασωλήνωσης τοῦ πόσιμου νεροῦ τῆς Κοινότητας Πέγειας, καὶ μέχρι σήμερα τίποτε δὲν ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ μὲ ἀποτέλεσμα οἱ κάτοικοι νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ ἔλλειψη νεροῦ γιατὶ ἡ διασωλήνωση καταστρέφεται καὶ δὲν παρέχεται νερὸ στὴν κοινότητα.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή, γιατὶ καθυστερεῖ ἡ ἔναρξη ἐργασιῶν γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς διασωλήνωσης τοῦ πόσιμου νεροῦ τῆς κοινότητας Πέγειας γιὰ νὰ σταματήσει ἡ συνεχιζόμενη ταλαιπωρία τῶν κατοίκων της καὶ νὰ ἀποφευχθεῖ τυχὸν μόλυνση τοῦ πόσιμου νεροῦ ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 12 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερωτήσεις ἡμερομηνίας 26 'Ιουνίου 1980 καὶ 3 'Ιουλίου 1980 τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κυρίων Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ Νίκου Μαυρονικόλα ἀντιστοίχως.

«'Ως μὲ πληροφορεῖ τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα ἐλπίζεται ὅτι ἐργασία διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑδατοπρομηθείας τῆς κοινότητος θὰ ἀρχίση ἀπὸ τοῦ τρέχοντος μηνός.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 3 'Ιουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 3 'Ιουλίου 1980.

«'Ο Δῆμος Πόλεως Χρυσοχοῦς καταχώρησε ποινικὲς ἀγωγὲς ἐναντίον 20 περίπου κτηνοτρόφων, προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων γιὰ τὸ ὅτι διατηροῦν κοπάδια καὶ μάνδρες ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων τοῦ Δήμου Πόλεως.

Μὲ τὸν καθορισμὸ πολεοδομικῶν ζωνῶν στὴν περιοχὴ δὲν παραχωρεῖται ἄδεια γιὰ ἀνέγερση ὑποστατικῶν γιὰ μάνδρες στὴν ἀγροτικὴ ζώνη, ἡ δὲ καθορισθεῖσα κτηνοτροφικὴ ζώνη στὴν περιοχὴ τοῦ Τούρκικου χωριοῦ 'Ανδρολύκου, ὄχι μόνο εἶναι πολὺ ἀπομεμακρυσμένη, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νερό, φωτισμὸ καὶ δρόμους.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

(α) Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ὥστε νὰ ἐπιτραπεῖ ἡ ἀνέγερση ὑποστατικῶν ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους στὴν ἀγροτικὴ περιοχή ;

(β) Γιατὶ δὲν δημιουργεῖται κτηνοτροφικὴ περιοχὴ στὴν περιοχὴ Πόλεως Χρυσοχοῦς, ὅπου ἡ κτηνοτροφία ἀναπτύσσεται καὶ συμβάλλει σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν οἰκονομία μας.

(γ) Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιὰ τὴν προστασία τῶν προσφύγων κτηνοτρόφων τῆς περιοχῆς, ὥστε νὰ μὴ σέρνονται στὰ Δικαστήρια ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 26 Αὐγούστου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 3 'Ιουλίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«1. Στὶς 11 'Ιουλίου, 1980, ἔγινε στὸ γραφεῖο τοῦ 'Επάρχου Πάφου σύσκεψη ὑπὸ τὴν προεδρία του στὴν ὁποία παρακάθησαν ἐκπρόσωποι τῶν ἐνδιαφερόμενων κτηνοτρόφων τοῦ διαμερίσματος Πόλεως, οἱ 'Αγροτικὲς ὀργανώσεις καὶ ὁ 'Επαρχιακὸς Γεωργικὸς Λειτουργὸς Πάφου ἐκ μέρους τοῦ Τμήματος Γεωργίας.

2. Κατὰ τὴ σύσκεψη διαπιστώθηκε ὅτι οἱ κτηνοτροφικὲς ζῶνες ποὺ καθορίστηκαν ἀπὸ τὴν Πολεοδομία στὶς περιοχὲς Πόλεως Χρυσοχοῦς—Προδρομίου θεωροῦνται ἀκατάλληλες ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους γιὰ ἀνέγερση ὑποστατικῶν καὶ

δημιουργία κτηνοτροφικῶν μονάδων γιατὶ α) εἶναι πολὺ ἀπομακρυσμένες καὶ β) βρίσκονται σὲ περιοχὲς ἄγονες καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις κρημνώδεις.

3. Ἀποφασίστηκε νὰ ὑποδειχθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους σὲ συνεργασία μὲ τὸ Τμῆμα Γεωργίας περιοχὴ ἢ περιοχὲς μέσα στὴν ἀγροτικὴ ζώνη Πόλεως Χρυσοχοῦς—Προδρομίου, οἱ ὁποῖες βέβαια νὰ εἶναι ἀρκετὰ μακρυὰ ἀπὸ τὶς κατοικημένες καὶ τουριστικὲς ζῶνες, καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες στὴ συνέχεια ὁ Ἔπαρχος νὰ ζητήσει χαλάρωση γιὰ νὰ τοὺς ἐπιτραπεῖ νὰ κτίσουν τὰ ὑποστατικά τους.

4. Ἂν ἐπιτραπεῖ ἡ χαλάρωση αὐτή, οἱ κτηνοτρόφοι θὰ κτίσουν τὰ ὑποστατικά τους σὲ χωράφια ποὺ ἔχουν ἢ ποὺ θὰ ἀποκτήσουν στὶς περιοχὲς αὐτές. Θὰ καταβληθεῖ προσπάθεια νὰ βοηθηθοῦν μέσω τοῦ σχεδίου Μικτῆς Γεωργίας Κτηνοτροφίας ποὺ προωθεῖται ἀπὸ τὸ Τμῆμα Γεωργίας, ἂν βεβαίως πληροῦν τοὺς σχετικοὺς ὅρους καὶ διαθέτουν πιστωτικὰ περιθώρια. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις ἐν καιρῷ.

5. Μέχρι ποὺ νὰ ὁλοκληρωθοῦν οἱ πιὸ πάνω διαδικασίες ὁ Ἔπαρχος ἀνέλαβε ν' ἀναβάλει τὴν προσαγωγή τους στὰ Δικαστήρια μέχρι τὸν Ὀκτώβριο 1980 κι' ἂν χρειαστεῖ νὰ ζητηθεῖ ἀκόμα μιά ἀναβολή.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 12 Ἰουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 12 Ἰουλίου 1980.

«Ὕστερα ἀπὸ τὴν πρωτοφανῆ τραγωδία ποὺ προκάλεσε στὴν Κύπρο ἡ ἐπαίσχυντη ἱμπεριαλιστικὴ συνωμοσία μὲ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς Χούντας καὶ τῆς φασιστικῆς ΕΟΚΑ Β καὶ τὴ βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολὴ τοῦ 1974 πρόβαλε σὰν μιὰ ἐπείγουσα ἀνάγκη, ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ἄλλα, καὶ ἡ ἀνέγερση Νοσοκομείου στὴν ἀκριτικὴ ἐλεύθερη περιοχὴ Ἀμμοχώστου γιὰ τὴν παροχὴ ἰατρο—φαρμακευτικῆς περίθαλψης στούς κατοίκους της—πρόσφυγες καὶ μή.

Ὕστερα ἀπό ἔντονα διαβήματα Βουλευτῶν καὶ τῶν κατοίκων τῶν Κοκκινοχωριῶν ἔχει ἀνεγερθεῖ Νοσοκομεῖο σὲ περιοχὴ ἀνάμεσα στὰ χωριὰ Δερύνια καὶ Παραλίμνι. Τὸ Νοσοκομεῖο αὐτό εἶναι ἕτοιμο ἀπὸ ἀρκετὸ καιρὸ καὶ ἔχει ἐξοπλισθεῖ κατάλληλα, ὥστε νὰ μπορεῖ νά μπεῖ σὲ λειτουργία. Ὡστόσο ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει σὲ ἀδράνεια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συνεχίζεται ἡ ταλαιπωρία χιλιάδων κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Λαμβάνοντας ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποιοί εἶναι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν τέθηκε μέχρι σήμερα καὶ πότε θὰ τεθεῖ σὲ λειτουργία τὸ Νοσοκομεῖο Παραλιμνιοῦ.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 26 Αὐτούστου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 12 Ἰουλίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Τό Νοσοκομεῖο Παραλιμνίου τέθηκε σὲ λειτουργία ἀπὸ τὶς 10.7.1980. Ἡ καθυστέρηση ποὺ σημειώθηκε στὴ λειτουργία του μετὰ τὴν ἀποπεράτωσή του ὀφειλόταν στὸ γεγονὸς ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεστοῦν καὶ ὁρισμένες ἄλλες ἀναγκαῖες ἐργασίες ὅπως ἡ ἠλεκτροδότηση, ἡ ἐγκατάσταση τηλεφώνων καὶ ἡ ἐγκατάσταση τοῦ ἀπαραίτητου ἐξοπλισμοῦ, γιὰ τὶς ὁποῖες συναντήθηκαν ἀπρόβλεπτες δυσκολίες, τεχνικὲς καὶ ἄλλες.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Ἰουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο

Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 Ἰουλίου 1980.

«Στὸν ξένο καὶ τὸν ἐγχώριο τύπο δημοσιεύθησαν πληροφορίες ὅτι οἱ πολεμικὲς βάσεις στὴν Κύπρο χρησιμοποιοῦνται τόσο ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους ὅσο καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ γενικότερα ἀπὸ τὸ NATO.

Χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς ἰμπεριαλιστὲς στὰ γενικότερα σχέδια τους στὴν περιοχὴ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἐνάντια στοὺς Ἀραβικοὺς λαοὺς καὶ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες. Χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης ἐνάντια στὸ λαὸ τοῦ Ἰρὰν γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς ἐπαναστατικῆς Κυβέρνησης καὶ ἀποκατάσταση τοῦ Σαχικοῦ καθεστῶτος.

Ἐρωτοῦμε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν :

1. Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ σοβαρὸ θέμα τῆς χρησιμοποίησης τῶν βάσεων στὴν Κύπρο ἀπὸ τὸ NATO ;

2. Ἔχει διαμαρτυρηθεῖ γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ βάσεις στὴν Κύπρο χρησιμοποιοῦνται ἐνάντια σὲ φίλες χῶρες καὶ φίλους λαούς ;»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 22 Ἰουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 Ἰουλίου 1980.

«Παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἢ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἂν πῆρε καὶ ποιὰ μέτρα διαμαρτυρίας καὶ ἀντίδρασης κατὰ τῆς χρησιμοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους ποὺ λέγεται «Βρεττανικὲς Στρατιωτικὲς Βάσεις» ὡς ἀεροπορικῆς βάσης τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ ὅπου τὰ ἀμερικάνικα ἀεροπλάνα U—2 διενεργοῦν κατασκοπευτικὲς πτήσεις εἰς βάρος γειτονικῶν καὶ μακρινῶν φίλων καὶ ὑποστηρικτῶν τῆς Κύπρου, καί

(2) Ἂν ἡ ἀπάντηση εἶναι, ὅπως καὶ ἄλλοτε, πῶς ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση δὲν ἔχει τέτοιες πληροφορίες γιὰ μιὰ τέτοια χρησιμοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους, τότε, πῶς συμβαίνει αὐτὴ ἡ πραγματικότητα, ἡ παρουσία τῶν U—2 νὰ εἶναι κοινὸ μυστικὸ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ τοῦ Τύπου τῶν Νατοϊκῶν χωρῶν ἀκόμα καὶ ἡ Κυβέρνηση τῆς ἄμεσα ἐνδιαφερόμενης χώρας, τῆς Κύπρου, νὰ μὴ κατορθώνη νά δεῖ αὐτὰ τὰ πελώρια πολεμικὰ ἀεροπορικὰ σκάφη ποὺ διασχίζουν τοὺς Κυπριακοὺς οὐρανοὺς καὶ νὰ μὴν μπορεῖ ν' ἀκούσει τὸν ἐκκωφαντικὸ κρότο τῶν μηχανῶν τους ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 27 Αὐγούστου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν σὲ Ἐρωτήσεις ἡμερομηνίας 23 Ἰουλίου 1980 τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Ἀμμοχώστου καὶ Λεμεσοῦ κ. κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ Γιάγκου Ποταμίτη, ἀντιστοίχως.

«Συναφῶς σᾶς παραπέμπουμε στὶς ἐπιστολὲς μας μὲ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ φακ. καὶ ἡμερομηνίες 23 Ἰανουαρίου 1980 καὶ 27 Δεκεμβρίου 1979 στὶς ὁποῖες ἀναφέρεται ὅτι καθ' ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Κυπριακὸ Κράτος δὲν θὰ ἐπιτραπεῖ νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ Βρεττανικὲς Βάσεις γιὰ σκοποὺς διαφορετικοὺς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ προνοοῦν οἱ σχετικὲς συμφωνίες καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ προβεῖ σ' ὅλες τὶς ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες γιά τὴν προστασία τῶν σχέσεων της μὲ τρίτες χῶρες.

Ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι ἡ Κυβέρνηση παρακολουθεῖ μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ ὅλες τὶς δραστηριότητες ποὺ σχετίζονται μὲ τὶς Βρεττανικὲς Βάσεις καὶ δὲν θὰ διστάσει νὰ λάβει τὰ δέοντα μέτρα στὴν περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία θὰ διαπιστωθεῖ ὁτιδήποτε τὸ ὁποῖο ἀντίκειται στὴν ὑφιστάμενη Συνθήκη Ἐγκαθιδρύσεως.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 21 'Αὐγουστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

'Απὸ ἐπταετίας περίπου ἀγοράστηκε γῆ στὸ Μονάγρι τῆς Λεμεσοῦ γιὰ τὴν οἰκοδόμηση περιφερειακοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Μέχρι στιγμῆς ὅμως τὸ περιφερειακὸ αὐτὸ σχολεῖο δὲν οἰκοδομήθηκε.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νά πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πότε θὰ ἀρχίσει ἡ οἰκοδόμηση τοῦ ἐν λόγω σχολείου τὸ ὁποῖο καὶ θὰ συμβάλει τόσο στὴ διευκόλυνση καὶ πληρέστερη μόρφωση τῶν παιδιῶν διαφόρων κοινοτήτων τῆς περιοχῆς ὅσο καὶ στὴν ἐξοικονόμηση χρημάτων ἀπὸ τὸ δημόσιο ταμεῖο.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«'Η οἰκοδόμηση τοῦ Περιφερειακοῦ Δημοτικοῦ σχολείου γιὰ τὰ χωριὰ Μονάγρι—Δωρός—Λάνια θὰ ἀρχίσει μέσα στὸ 1981. 'Η καθυστέρηση ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι δὲν εἶχε ἐξασφαλισθεῖ ὑδατοπρομήθεια τόσο γιά τὴν περίοδο ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου ὅσο καὶ γιὰ χρήση τοῦ σχολείου ἀργότερα.

Τό θέμα τῆς ὑδατοπρομήθειας ἔχει τώρα διευθετηθεῖ καὶ προωθεῖται ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ κτιρίου.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 22 'Αὐγούστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

«Παρακαλεῖται τὸ 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων—

(1) Ποιὰ ἦταν ἡ ἀπάντηση τῶν ὑπευθύνων τῆς Εἰρηνευτικῆς Δύναμης στὴν Κύπρο στὸ διάβημα διαμαρτυρίας τοῦ 'Υπουργείου γιὰ τὶς δηλώσεις δυὸ ἀξιωματικῶν τῆς ΟΥΝΦΙΚΥΠ πρὸς τὰ μέλη τοῦ Σεμιναρίου τῆς Διεθνοῦς Κίνησης Νέων καὶ Φοιτητῶν τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, καὶ

(2) Ποιὰ ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ ἐκπροσώπου τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν στὴν Κύπρο στὸ διάβημα τοῦ 'Υπουργοῦ σχετικὰ μὲ δημοσίευμα τοῦ περιοδικοῦ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν «The Blue Beret».

'Απάντηση ἡμερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εξωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«(α) Κλήθηκε στό 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν ὁ ἁρμόδιος ἀξιωματοῦχος τῆς UNFICYP πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγινε σχετικὴ διαμαρτυρία γιὰ τὶς δηλώσεις στὶς ὁποῖες προέβησαν δύο ἀξιωματικοὶ τῆς Δυνάμεως κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν στὸ 'Αρχηγεῖο της τῶν μελῶν τοῦ IMSUN (Διεθνοῦς Κινήσεως Φοιτητῶν τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν). 'Ο ἀξιωματοῦχος τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀπάντησε ὅτι οἱ δηλώσεις δὲν ἀπεδόθησαν καλῶς καὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παρεξηγήσεως.

(β) Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ στὸ θέμα τοῦ δημοσιεύματος στό περιοδικὸ «THE BLUE BERET »ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Εἰρηνευτικὴ Δύναμη, ἡ Γενικὴ Γραμματεία τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀνεγνώρισε τὸ βάσιμο σχετικοῦ διαβήματος διαμαρτυρίας στό ὁποῖο προέβη ὁ 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν καὶ ἐξέφρασε τὴ λύπη της, διαβεβαίωσε

δὲ τὸν 'Αναπληρωτὴ Μόνιμο 'Αντιπρόσωπο τῆς Δημοκρατίας στά 'Ηνωμένα Ἔθνη ὅτι δόθηκαν αὐστηρὲς ὁδηγίες στούς ὑπευθύνους τῆς UNFICYP στὴ Λευκωσία νὰ ἀποφεύγονται παρόμοιες παρατυπίες στό μέλλον.

Σχετικὴ εἶναι ἐξάλλου καὶ ἡ ἀνακοίνωση τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν τῆς 23ης Αὐγούστου 1980.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ γίνει διακοπὴ γιὰ πέντε λεπτὰ γιὰ νὰ μπορέσει ἡ 'Επιτροπὴ νὰ ὁλοκληρώσει τὴν ἐργασία της καὶ νὰ συνεχίσουμε μὲ τὸ Κεφάλαιο Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία.

('Ωρα διακοπῆς 5.15 μ.μ.)

('Ωρα ἐνάρξεως 5.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει ὅλες τὶς ἐκθέσεις μαζὶ πάνω στὰ τρία Νομοσχέδια καὶ τοὺς τρεῖς Κανονισμούς, ποὺ ἔχουν κηρυχθεῖ ὡς ἐπείγοντα.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980» 2. «Ο ΠΕΡΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ('Αρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980 ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος

Κίμων Παναγίδης

'Ανδρέας Τουμαζῆς

'Ανδρέας Φάντης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων μελέτησε τὰ πιὸ πάνω νομοσχέδια, ὕστερα ἀπὸ τὴν κήρυξη τους σὰν νομοσχέδια ἐπείγουσας φύσεως, σὲ συνεδρία της ποὺ πραγματοποιήθηκε σήμερα, 2 'Οκτωβρίου 1980. Τὰ ἴδια νομοσχέδια ἡ 'Επιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ μελετήσει καὶ σὲ προηγούμενη της συνεδρία, στὶς 24 Σεπτεμβρίου 1980, ὕστερα ἀπὸ παράκληση τοῦ ἁρμόδιου 'Υπουργείου γιὰ νὰ δοθεῖ σ' αὐτὰ προτεραιότητα ὥστε νὰ τεθοῦν σὲ ἐφαρμογὴ ἀπὸ τὴν ἴδια ἡμερομηνία ποὺ θὰ τεθοῦν σὲ ἰσχὺ ἀριθμός τροποποιητικῶν Κανονισμῶν γιὰ τοὺς ὁποίους γίνεται λόγος σὲ ἄλλη ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς. Στὴ συνεδρία αὐτὴ τῆς 'Επιτροπῆς ἦταν παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ποὺ ἀνάλυσαν στὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν νομοσχεδίων αὐτῶν.

Σκοπὸς τῶν νόμων ποὺ προτείνονται εἶναι ἡ τροποποίηση ἀριθμοῦ διατάξεων τῶν ἀντίστοιχων βασικῶν νόμων ὥστε οἱ τελευταῖοι νὰ ἐναρμονιστοῦν μὲ τὶς

διατάξεις τῆς νέας νομοθεσίας περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ποὺ ψηφίστηκε πρόσφατα ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ μὲ τὴν ὁποία εἰσήχθηκε τό ἀναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἡ ἐναρμόνιση αὐτὴ κρίνεται ἀναγκαία γιὰ σκοποὺς διατήρησης τοῦ ὑφιστάμενου συστήματος ἐνιαίας εἴσπραξης τῶν εἰσφορῶν ὥστε νὰ ἀποφεύγεται τὸ διπλὸ σύστημα εἰσπράξεων ποὺ καὶ δύσκολο θά ἦταν στὴν ἐφαρμογή του καὶ ἀντιοικονομικὸ τόσο γιὰ τοὺς ἐργοδότες ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἐργαζομένους.

Εἰδικότερα μὲ τὰ πιὸ πάνω νομοσχέδια :—

(α) Αἴρεται ὁποιαδήποτε ἀμφιβολία γύρω ἀπὸ τὴν ἑρμηνεία τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἐργοδοτούμενος» καὶ τροποποιοῦνται οἱ ὁρισμοὶ τῶν ὅρων «ἡμερομίσθιον» καὶ «καταβλητέαι ἀπολαβαὶ» ὥστε νὰ ἐναρμονιστοῦν μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ὅρους τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

(β) Αὐξάνονται οἱ ποινὲς γιὰ ὁρισμένες παραβάσεις τῶν διατάξεων τῶν τριῶν νομοθεσιῶν ὥστε αὐτὲς νά εἶναι ἀνάλογες μὲ τὴ σοβαρότητα τῶν ἀδικημάτων.

(γ) Αὐξάνεται τὸ ἀνώτατο ποσὸ ἡμερομισθίων γιὰ σκοποὺς ὑπολογισμοῦ τῶν πληρωμῶν λόγω πλεονασμοῦ.

Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὅλες οἱ πιὸ πάνω προτεινόμενες τροποποιήσεις συζητήθηκαν, σύμφωνα μὲ τὴν καθιερωμένη διαδικασία, στὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα καὶ πάνω σ' αὐτὲς συμφωνοῦν ὅλες οἱ ἐνδιαφερόμενες ἐργατικὲς καὶ ἐργοδοτικὲς ὀργανώσεις.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε διεξοδικὰ τὰ πιὸ πάνω νομοσχέδια συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τους, γι' αὐτὸ καὶ γιά σκοποὺς καλύτερης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου τους καὶ διασαφήνισης ἀριθμοῦ ἄλλων θεμάτων ποὺ ἐπιδέχονταν πέραν τῆς μιᾶς ἑρμηνείας προέβηκε σὲ ἀριθμὸ ἐπὶ μέρους νομοτεχνικῶν τροποποιήσεων. Οἱ τελευταῖες ἔγιναν μὲ τὴ συναίνεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου καὶ ἡ ὅλη νομοτεχνικὴ ἐπεξεργασία τους ἔγινε μὲ ἔγκριση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμους τῶν ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίων, ὅπως αὐτὰ ἔχουν τελικά διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ γίνει καὶ ἡ ἀνάγνωση τῆς ἐκθέσεως γιὰ τούς Κανονισμούς.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ 1. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980». 2. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΑ ΠΛΕΟΝΑΖΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980» ΚΑΙ 3. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ (ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΟΝ ΥΠΟ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Ἀνδρέας Φάντης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ὕστερα ἀπὸ τὴν κήρυξη τους σὰν θέματα ἐπείγουσας φύσεως, σὲ συνεδρία της ποὺ πραγματοποιήθηκε σήμερα, 2 'Οκτωβρίου 1980. 'Η 'Επιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νά μελετήσει τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς καὶ σὲ προηγούμενη συνεδρία της, στὶς 24 Σεπτεμβρίου 1980, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ παράκληση τοῦ ἀρμόδιου 'Υπουργείου γιὰ νὰ δοθεῖ προτεραιότητα στοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς ὥστε νὰ μπορέσουν νά τεθοῦν σὲ ἰσχὺ ἀπὸ τὶς 6 'Οκτωβρίου, ἡμερομηνία εἰσαγωγῆς τοῦ 'Αναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων. Στὴ προηγούμενη συνεδρίαση τῆς 'Επιτροπῆς ἦταν παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ τῆς 'Αρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνάλυσαν ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς τὶς κυριότερες πρόνοιες τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῶν ἀντίστοιχων νομοθεσιῶν, σκοπεῖται ἡ τροποποίηση ἀριθμοῦ διατάξεων τους ὥστε νὰ ἐναρμονιστοῦν μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Νόμου καὶ τῶν Κανονισμῶν περὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ποὺ θεσπίστηκαν πρόσφατα ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ μὲ τοὺς ὁποίους εἰσήχθηκε τὸ 'Αναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

'Η ἐναρμόνιση ἀριθμοῦ διατάξεων τῶν ὑπὸ τροποποίηση Κανονισμῶν μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Νόμου καὶ τῶν Κανονισμῶν περὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων εἶναι ἀναγκαία κυρίως γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ ὑφιστάμενου συστήματος ἐνιαίας εἴσπραξης τῶν εἰσφορῶν ποὺ ἡ ὡς τώρα ἐμπειρία ἀπόδειξε ὅτι εἶναι τόσο πρὸς ὄφελος τῶν οἰκείων ταμείων ὅσο καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἐργοδοτῶν—εἰσφορῶν στὰ ταμεῖα αὐτά.

Εἰδικότερα μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς :—

(α) 'Εναρμονίζονται ἡ διαδικασία καὶ οἱ προθεσμίες γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν διαφόρων εἰσφορῶν ποὺ προβλέπονται στοὺς οἰκείους Νόμους μὲ τὴ διαδικασία καὶ τὶς προθεσμίες πληρωμῆς εἰσφορῶν στὸ Ταμεῖο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων· καὶ

(β) ἀναθεωρεῖται τὸ ἀνώτατο ποσὸ ἡμερομισθίων πάνω στὸ ὁποῖο θὰ πληρώνονται οἱ εἰσφορές στὸ Ταμεῖο γιὰ Πλεονάζον Προσωπικό, στὸ Ταμεῖο 'Ετησίων 'Αδειῶν καὶ στὸ Ταμεῖο Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως ὥστε νά εἶναι τοῦ ἰδίου ὕψους ὅπως ἐκεῖνο ποὺ προβλέπεται στὴ νέα νομοθεσία περὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων, δηλαδὴ τὶς £84 τὴν ἑβδομάδα ἢ £364 τὸ μήνα.

Στοὺς προτεινόμενους περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν τροποποιητικοὺς Κανονισμοὺς τροποποιεῖται ἐπίσης ὁ ἰσχύων σήμερα ὁρισμὸς τοῦ ὅρου «ἡμερομίσθιον» ὥστε νὰ περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀμοιβὴ γιὰ ἔκτακτες ὑπερωρίες, ὅπως ἀκριβῶς προβλέπεται καὶ στὸν ὁρισμὸ τοῦ ὅρου «ἀποδοχαί» στὸ Νόμο περὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν προτεινόμενων τροποποιήσεων στοὺς τελευταίους αὐτοὺς Κανονισμοὺς κρίθηκε ἐπίσης σκόπιμη ἡ κωδικοποίηση ὅλων τῶν κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντων Κανονισμῶν περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν γιὰ σκοποὺς εὐκολότερης ἀναφορᾶς καὶ χρήσης τους.

"Ολες οἱ πιὸ πάνω προτεινόμενες τροποποιήσεις συζητήθηκαν στὸ 'Εργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα πρὶν ἀπὸ τὴν ὑποβολὴ τους στὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο γιά ἔγκριση.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τὶς προτεινόμενες σὲ κάθε Κανονισμὸ τροποποιήσεις συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τους γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται τὴν ἔγκριση τους ἀπὸ τὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τῶν Νομοσχεδίων. Ἀρχίζουμε μὲ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρσις ἀμφιβολιῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ὁρισμοῦ «ἐργοδοτούμενος» τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Τετάρτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 8 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 8 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρσις ἀμφιβολιῶν ἀναφορικῶς πρός τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ὁρισμοῦ «ἐργοδοτούμενος» τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρον ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρσις ἀμφιβολιῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ὁρισμοῦ «ἐργοδοτούμενος» τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ ψήφιση τῶν Κανονισμῶν «Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ πιὸ πάνω Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Οἱ περὶ Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον ὑπὸ Ἐργοδοτῶν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ πιὸ πάνω Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Δὲν ὑπάρχει ἔνσταση καὶ οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Ἔχει συμπληρωθεῖ ἡ ἐργασία στὸ Κεφάλαιο Β΄. Θὰ ἤθελα μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ παρακαλέσω ὅλες τὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ὅπως ἐπισπεύσουν τὸ ἔργο τῆς μελέτης τῶν διαφόρων νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα ἔχουν τώρα κατατεθεῖ ἢ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον των γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐπισπευσθεῖ καὶ ἡ ψήφιση τῶν σχετικῶν νομοθετημάτων.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Δ΄. Ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν στὶς πόλεις» (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Παπαϊωάννου).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Αὐτὸ τὸ θέμα βρίσκεται στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ μῆνες τώρα ἀλλὰ ἐξαιτίας πολλῶν ἄλλων θεμάτων στὸ Κεφάλαιο Δ, καὶ τῶν διακοπῶν βέβαια, καθυστέρησε ἡ συζήτηση του.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ἔκρινε ὅτι ἐφόσο συνεχίζεται τὸ ἀντιδημοκρατικὸ καθεστὼς τῶν διορισμῶν στὶς Δημοτικὲς καὶ Κοινοτικὲς Ἀρχὲς τῶν πόλεων, ἡ Βουλὴ θἄπρεπε ν' ἀσχοληθεῖ μ' αὐτὸ καὶ νὰ πάρει θέση ἀποφασιστικά.

Ὕστερα ἀπὸ πενήντα περίπου χρόνια λειτουργίας τοῦ ἀπολυταρχικοῦ διοριστικοῦ καθεστῶτος στὶς χωριτικὲς ἀρχές κι' ἀφοῦ ἀκολούθησαν ἀλλεπάλληλες ἀναβολὲς καὶ συζητήσεις στὴ Βουλή, ἔγιναν μέσα στὸ 1979 ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως. Καὶ πρέπει νὰ ποῦμε, πρὸς πίστη τοῦ πολιτικὰ ὥριμου δημοκρατικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὲς ἔγιναν μὲ παραδειγματικὴ τάξη καὶ εὐπρέπεια.

Οἱ κοινότητες τῆς ὑπαίθρου ἀπόκτησαν τὶς αἱρετὲς ἀρχὲς τους γιά πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ πενήντα ὁλόκληρα χρόνια. Κι' αὐτὸ τὸ γεγονὸς χαιρετίστηκε ἀπὸ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαὸ σὰν ἀπαρχὴ γιά τὴν πλήρη ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Ἐνῶ ὅμως στὰ χωριὰ διενεργήθηκαν κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὶς πόλεις ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται τὸ ἀπολυταρχικὸ σύστημα τῶν διορισμῶν.

Δημοτικὲς ἐκλογὲς δὲν ἔχουν γίνει ἀπὸ τὸ 1953, δηλ. πρὶν 27 ὁλόκληρα χρόνια! Γιὰ ἕνα χρονικὸ διάστημα οἱ ἀρχὲς τῆς Δημοκρατίας ἐπικαλοῦνται τὴν ἔκρυθμη κατάσταση γιὰ νὰ δικαιολογοῦν ἀναβολὴ τῶν ἐκλογῶν.

Ἀδιάσειστο, ὡστόσο, παραμένει τὸ γεγονὸς ὅτι μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἴδια κατάσταση διενεργήθησαν ἀπὸ τὸ 1970 μέχρι σήμερα δυὸ φορὲς βουλευτικὲς ἐκλογὲς καὶ πᾶμε γιὰ νέες ἐκλογὲς μέσα στὸ 1981 ἐνῶ πέρσι ἔγιναν ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως.

'Οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση γιά τή διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν καὶ κοινοτικῶν στὶς πόλεις συνιστᾶ σοβαρὴ πρόκληση ἐναντίον τοῦ λαοῦ μας καὶ εἰδικὰ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων.

'Η διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν ἐπιβάλλεται καὶ μάλιστα μέσα στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα, γιατὶ ὕστερα ἰδιαίτερα κι' ἀπὸ τὸν τελευταῖο ἀνασχηματισμὸ τῆς Κυβέρνησης, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔπαυσε ν' ἀπολαμβάνει τῆς ὑποστήριξης τοῦ λαοῦ.

Μὲ τὸ δικτατορικὸ σύστημα τῶν διορισμῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας φθάσαμε μάλιστα στό ἀπαράδεκτο σημεῖο νὰ διορίζεται ἀκόμα καὶ βρεττανὸς ὑπήκοος, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ κ. Τσιμὸν στὴν Κερύνεια, σὰν Δήμαρχος, παρ' ὅλο ποὺ οὐδέποτε ὑπῆρξε κάτοικος τῆς Κερύνειας. Αὐτὸ συνιστᾶ ὄχι μόνο πρόκληση ἐναντίον τοῦ λαοῦ μας ἀλλὰ καὶ καθαρὰ ἀντισυνταγματικὴ πράξη.

'Η ἀπαίτηση γιὰ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν ἐγέρθηκε πολλὲς φορές καὶ στὴ Βουλὴ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή. 'Εγέρθηκε ἀκόμα κι' ἀπὸ τοὺς διορισμένους δημάρχους οἱ ὁποῖοι ζήτησαν τὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν. 'Η ἀπαίτηση γιὰ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν εἶναι ἀπαίτηση ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ποῦ σκοντάφτει λοιπὸν τὸ ζήτημα ; Γιατὶ ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση του κωφεύουν στὴν παλλαϊκὴ αὐτὴ ἀπαίτηση ; Μήπως ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε πολιτικὲς σκοπιμότητες ; Μήπως ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση του φοβοῦνται ὅτι μὲ τὶς δημοτικὲς ἐκλογὲς θὰ ἐκλεγοῦν ἀριστεροὶ Δήμαρχοι σὲ ὁρισμένες πόλεις ;

"Αν γίνονται τέτοιοι ὑπολογισμοὶ καὶ μὲ βάση αὐτοὺς τοὺς ὑπολογισμοὺς ἀναβάλλεται ἐπ' ἀόριστον ἡ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν τὸ θέμα προσλαμβάνει διαστάσεις πολιτικοῦ σκανδάλου. Εἶμαι ὑπερβολικὰ καχύποπτος θὰ ποῦν ἴσως μερικοί. 'Υπενθυμίζω ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πρὶν δυὸ χρόνια, ἐνῶ ἦσαν ὅλα ἕτοιμα γιὰ ἐκλογὲς κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ μάλιστα εἶχε καθοριστεῖ κι' ἀπὸ τὸ Σῶμα ὄχι μιὰν ἀλλὰ δυὸ φορὲς ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τους, ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση του μὲ νομοσχέδιο ποὺ ψηφίστηκε μόνο ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς τοῦ ΔΗΚΟ ἐπανάφερε τὸν ἀποικιοκρατικὸ νόμο τοῦ διορισμοῦ κοινοτικῶν ἀρχῶν.

Οἱ συνάδελφοι πρέπει νὰ θυμοῦνται τὴν ὀξεία συζήτηση ποὺ εἶχε διεξαχθεῖ σ' αὐτὴ τὴν Βουλὴ πάνω στὸ ἀπολυταρχικὸ ἐκεῖνο νομοσχέδιο. Καὶ εἶναι ὕστερα ἀπὸ τὴν ὀξεία ἐκείνη συζήτηση καὶ τὴν παλλαϊκὴ διαμαρτυρία ποὺ τελικὰ ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση ὑπαναχώρησαν καὶ ἔγινε κατορθωτὴ ἡ διενέργεια κοινοτικῶν ἐκλογῶν μέσα στὸ 1979.

'Υπάρχει, λοιπόν ἕνα κακό, πολὺ κακὸ προηγούμενο, στὸ παθητικὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῆς Κυβέρνησης του στὸ θέμα τῶν ἐκλογῶν καὶ ὁ λαὸς τὸ θυμᾶται ὅταν ἀγωνίζεται σήμερα γιὰ τὴν διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν. 'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι εἶναι πολιτικὲς οἱ σκοπιμότητες ποὺ ἐμποδίζουν τὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν. Δημοτικὲς ἐκλογὲς ὅμως θὰ γίνουν μιὰ μέρα εἴτε τὸ θέλει εἴτε ὄχι ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ ἀκροδεξιὰ γιατὶ τὸ θέλει ὁ λαός, ὁ ὁποῖος καὶ ζητᾶ νὰ λογοδοτήσουν ἐνώπιον του ἐκεῖνοι ποὺ καταπατοῦν τὴ θέληση του.

'Η διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν εἶναι ἀπαραίτητη καὶ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν καὶ τῶν πόλεων γενικά. Μερικὲς ἀπὸ τὶς πόλεις μας παραμελήθηκαν τόσον ἀπὸ τὶς διορισμένες δημοτικὲς ἀρχὲς ὥστε δικαιολογημένα οἱ δημότες νὰ διαμαρτύρονται. Σωρεία δημοτικῶν προβλημάτων παραμένουν ἄλυτα καὶ οὔτε ὑπάρχει πρόγραμμα ἢ προοπτικὴ γιὰ τὴ λύση τους. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις, ὅπως τῆς διορισμένης δημοτικῆς ἀρχῆς Λεμεσοῦ, ἡ δημοτικὴ

περιουσία χρησιμοποιεῖται κατὰ τρόπο προκλητικὸ καὶ ἀπαράδεκτο. Εἶχαν, γιὰ παράδειγμα, δυὸ πλατεῖες τοῦ Δήμου κι' ἀντὶ νὰ τὶς δενδροφυτεύσουν καὶ νὰ τὶς χρησιμοποιοῦν σὰν πνεύμονες τῆς πόλης, τῆς παραχώρησαν αὐθαίρετα γιὰ ἀνοικοδόμηση σ' αὐτὲς ἐκκλησιῶν. Μιὰν ἄλλη πλατεία τὴν παραχώρησαν στὸ Σπόρτιγκ Κλάπ, ἕνα εὔπορο σωματεῖο γιὰ σκοποὺς ἄλλους ἀπὸ τὴ χρησιμοποίηση της ἀπὸ τοὺς δημότες ὅπως εἶναι ὁ προορισμὸς ὅλων τῶν πλατειῶν καὶ προγραμματίζουν καὶ ἄλλες αὐθαιρεσίες.

Αὐτὰ ὅλα γίνονται γιατὶ ἡ διορισμένη δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν εἶναι ὑπόλογη στοὺς δημότες ὅπως θἄταν μιὰ αἱρετὴ δημοτικὴ ἀρχή.

Θὰ μποροῦσα ν' ἀναφερθῶ σὲ σωρεία δημοτικῶν προβλημάτων ποὺ παραμένουν ἄλυτα ἢ καὶ ἄλλα πού λύονται κατὰ τρόπο ἀντίθετο πρός τὰ συμφέροντα τῶν δημοτῶν. Σκοπὸς ὅμως αὐτῆς τῆς σύντομης ἀγόρευσης μου δὲν εἶναι ν' ἀναφερθῶ σ' αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ πῶς κατὰ τὴ γνώμη μας θὰ μποροῦσαν νά λυθοῦν, ἀλλὰ νά θέσω μὲ ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη σοβαρότητα καὶ εὐθύνη τὴν ἀνάγκη νά διενεργηθοῦν δημοτικές ἐκλογὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὶς πόλεις.

Μόνον τὰ αἱρετὰ δημοτικὰ Συμβούλια, ποὺ θἄνε ὑπόλογα στούς δημότες ποὺ θὰ τὰ ἐκλέξουν, θὰ μπορέσουν νά ἀνταποκριθοῦν μὲ τὸν καλύτερο καὶ πλέον ἀποτελεσματικὸ τρόπο στὰ τόσο σοβαρὰ ποβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν σήμερα τὶς πόλεις μας. Οἱ ἐλεύθερες πόλεις τῆς Κύπρου, ἀναπτύσσονται σήμερα μὲ γοργὸ ρυθμὸ καὶ δὲν νοεῖται νά βρίσκονται στὰ χέρια διορισμένων δημοτικῶν ἐπιτροπῶν.

Τό ἀναχρονιστικό, ἀπολυταρχικὸ κατάλοιπο τῆς ἀποικιοκρατίας, ποὺ εἶναι τὸ διοριστικὸ σύστημα σ' ἀντίθεση πρός τὸ δημοκρατικὸ τῆς ἐκλογῆς, πρέπει νὰ τερματισθεῖ. Οἱ στενοὶ κομματικοὶ ὑπολογισμοὶ καὶ οἱ πολιτικὲς σκοπιμότητες πρέπει νὰ παραμερισθοῦν καὶ νὰ προκηρυχθοῦν δημοτικὲς ἐκλογές.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ πρός τό τέλος τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τοῦ 1981 θά πρέπει νὰ διενεργηθοῦν βουλευτικὲς ἐκλογές. Κανονικὰ θὰ πρέπει οἱ δημοτικὲς ἐκλογὲς νά εἶχαν διενεργηθεῖ ἀπὸ καιρό. Ἔστω ὅμως αὐτό, θὰ μποροῦσε νά γίνει καὶ πρὶν ἀπὸ τὶς βουλευτικὲς ἐκλογὲς 1981. Γιατὶ ἂν δὲν διενεργηθοῦν πρὶν, τότε σημαίνει ὅτι μοιραῖα θὰ γίνουν μετὰ τὶς βουλευτικὲς ἐκλογὲς ἀφοῦ βέβαια θεσπισθεῖ καὶ ἡ ἀνάλογη νομοθεσία. Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ πάρει ὁμόφωνη ἀπόφαση γιὰ τὴν ἀνάγκη διενέργειας δημοτικῶν ἐκλογῶν καὶ κοινοτικῶν στὶς πόλεις καὶ ὅπως καλέσει τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ν' ἀνταποκριθεῖ πρὸς τὴν παλλαϊκὴ αὐτὴ ἀπαίτηση μέσα στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπαναλαμβάνω, ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ τὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν τόσο γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὸ ἀπαράδεκτο ἀποικιοκρατικό, ἀπολυταρχικὸ σύστημα τῶν διορισμῶν, ὅσο καὶ γιά ν' ἀποκτήσουν οἱ δημότες ὑπεύθυνες καὶ ὑπόλογες πρός αὐτοὺς αἱρετὲς δημοτικὲς ἀρχές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιά τὴν ἑπόμενη συνεδρία, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι ἕτοιμοι ὁμιλητές.

Ὁ κ. Δημοσθένους.

Η. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, χάριν τῆς ἀλήθειας θά ἤθελα νά ἀναφέρω στὴ Βουλὴ ὅτι ὅταν πῆραν τὴν πλατεία γιὰ νὰ κάμουν ἐκκλησία ὁ δήμαρχος Λεμεσοῦ ἔβγαλε διάταγμα

ἀπὸ τὸ δικαστήριο καὶ μάλιστα διάταξε καὶ τὴ σύλληψη αὐτῶν ποὺ ἄρχισαν νά κτίζουν τὴν ἐκκλησία, καὶ ἄλλοι λόγοι μεσολάβησαν γιὰ νὰ συνεχίσει τὸ κτίσιμο τῆς ἐκκλησίας. Ἐκεῖνο ποὺ μπορῶ νά πῶ, εἶναι ὅτι ἕνα μέρος τοῦ Δασουδιοῦ, ἀλλὰ εἶναι ἐκτὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων, δόθηκε στὸ Park Beach γιὰ νὰ γίνει κέντρο γιὰ νὰ κάμνουν σουβλάκια γιά διασκεδάσεις καὶ ὁ δρόμος ποὺ θὰ γινόταν μπροστὰ γιὰ τὸ κοινὸ σταμάτησε. Αὐτὸ ἔγινε ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εὐχαριστῶ πολὺ διότι ἀποφασίσατε ἤδη νά παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Ὄχι γιατὶ ἔχω ὁποιαδήποτε δυσκολία νά ἀπαντήσω στὸν κ. Παπαϊωάννου, διότι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα εἶναι ὑπὲρ τῆς διενέργειας δημοτικῶν ἐκλογῶν. Δὲν μπορεῖ ἕνα κόμμα νά ὀνομασθεῖ «Δημοκρατικὸ Κόμμα» καὶ δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξει δημοκρατικὸ καθεστὼς σὲ μιὰ χώρα ὅταν οἱ ἀρχὲς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης δὲν ἐκλέγονται ἀπὸ τό λαό. Ἀλλὰ ζητῶ νά παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς προσεχοῦς συνεδρίας διότι ὁ κ. Παπαϊωάννου ἤγειρε ὁρισμένα θέματα τὰ ὁποῖα θά διερευνήσω καὶ στὰ ὁποῖα θά προσπαθήσω νὰ δώσω μιὰ ἀπάντηση ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἂν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θεωρήσει σκόπιμο νὰ μὲ ἐνημερώσει ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνστανίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια δὲν σκοπεύω νά μιλήσω ἀλλὰ ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ δώσω μιὰ ἀπάντηση σὲ κάτι ποὺ ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Λαδᾶς.

Δὲν ἀμφιβάλλει κανένας ὅτι τὸ ὄνομα «Δημοκρατικὸ Κόμμα» ἐξυπακούει ὅτι θὰ πρέπει νά ὑποστηρίζονται οἱ ἐκλογές. Ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ αὐτοῦ Κόμματος ὁ ὁποῖος παρακωλύει τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν. Καὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ θέματα πράγματι στὸ ὁποῖο τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα θὰ πρέπει νά ἀπαντήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Γαλανὸς.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ζητήσαμε νά μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη. .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ τὸ ἔχω κάμει πρὶν τὸ ζητήσετε ὅλοι.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Τό ξέρω. Ὄχι γιὰ νὰ διαφωνήσουμε ἀλλά γιά νὰ ὑπερθεματίσουμε.

Τὸ σημεῖο ὅμως τὸ ὁποῖο θέλω νὰ θίξω εἶναι ὅτι καθυστερεῖ ἀπελπιστικὰ ὁ διορισμὸς δημάρχου Ἀμμοχώστου. Βεβαίως ἐπιθυμοῦμε νά γίνουν ἐκλογὲς τὸ ταχύτερο ἀλλὰ τουλάχιστον μέχρι νὰ γίνουν ἐκλογὲς εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ παραμένει ἡ πόλη Ἀμμοχώστου ἀκέφαλη, χωρὶς δήμαρχο, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε νά διαβιβάσετε τὸ θέμα αὐτὸ πρός τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν γνωρίζω ἂν εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ποὺ παρακωλύει τὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ λόγοι ἀντικειμενικοὶ καὶ λόγοι τοὺς ὁποίους θά πληροφορηθῶ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν. Ὅταν ἔχω ὅλα αὐτά τὰ στοιχεῖα θὰ τὰ θέσω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τότε θά φανεῖ ποιὸς εἶναι ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ μὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν μέχρι σήμερα. Ἂν εἶναι ὁποιοσδήποτε ὑπεύθυνος θὰ πρέπει νά ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του. Ἀλλὰ ἂν δὲν εἶναι τότε δὲν πρέπει νά κατανέμονται εὐθύνες ἐκεῖ ποὺ δὲν πρέπει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐφόσο ἄρχισε ἡ δευτερολογία καὶ ἡ τριτολογία, πράγμα ποὺ δὲν συνηθίζεται στὸ Κεφάλαιον Δ΄, θὰ ἤθελα νά ὑπενθυμίσω ὅτι πρῶτοι παίρνουν τὸ λόγο ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θά ἤθελαν νὰ πρωτολογήσουν καὶ μετά, ἀφοῦ ἀπαντήσει ὁ εἰσηγητής, τότε δίδεται ὁ λόγος σ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θά ἤθελαν ....., μᾶλλον κλείει ἡ συζήτηση.

Ἐν πάση περιπτώσει ἐφόσο δόθηκε ὁ λόγος γιὰ δευτερολογία καὶ τριτολογία διεκδικῶ κι' ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ κ. Λαδᾶς ζεῖ στὴν Κύπρο καὶ εἶναι Βουλευτής, ἂν δὲν ἀπατῶμαι γιὰ τὰ τελευταῖα 2,5—3 χρόνια, καὶ θά πρέπει νὰ γνωρίζει ὅτι εἶναι στὶς ἐξουσίες τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας νὰ διενεργήσει ἢ ὄχι δημοτικὲς ἐκλογές. Καὶ εἶναι ἀπειράριθμες οἱ φορὲς ποὺ ζητήσαμε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν ὅπως ζητήσαμε καὶ τὴ διενέργεια κοινοτικῶν ἐκλογῶν, καὶ πρέπει νὰ εἶναι σὲ γνώση τοῦ κ. Λαδᾶ ὅτι εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ ἀποικιοκρατικὸ νομοσχέδιο γιὰ τὸ διορισμὸ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Καὶ εἶναι ὕστερα ἀπὸ τὴν κατακραυγὴ πού εἴχαμε καὶ ἀπὸ τὸ λαὸ καὶ ἀπὸ τὸ Σῶμα αὐτό, πρός πίστη αὐτοῦ τοῦ Σώματος, ποὺ διενεργήθηκαν τελικὰ οἱ κοινοτικὲς ἐκλογές.

Ἐπομένως, ἂς μὴ φροντίζουμε νὰ πείσουμε τοὺς ἑαυτούς μας ὅτι δὲν γνωρίζουμε ποιὸς εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴ μὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ συνεχίσει ἡ συζήτηση. Ὅσοι μίλησαν θεωρεῖται ὅτι πρωτολόγησαν ἔστω καὶ ἂν εἶπαν λίγα λόγια καὶ θὰ πρέπει νά περιμένουν τὴ σειρά τους. Διότι ὑπάρχει μιὰ διαδικασία καθιερωμένη μὲ τὴν ὁποία στὸ Κεφάλαιο Δ΄ πρωτολογοῦμε καὶ μετὰ δευτερολογοῦμε. Ἐπομένως ὅσοι μίλησαν, ἂν καὶ σύντομα, θεωρεῖται ὅτι πρωτολόγησαν. Δὲν θὰ καθιερώσουμε διαδικασία νὰ σπάσουμε τὴ συζήτηση τοῦ Κεφαλαίου Δ΄ μὲ εἰδικὲς παρατηρήσεις, ἐκτὸς ἐὰν ἕνας εἶναι ἕτοιμος νά ἀγορεύσει πλήρως ἢ ἂν θέλει νά ἀγορεύσει μόνο πάνω σ' ἕνα σύντομο σημεῖο.

Τό θέμα ἐπομένως παραμένει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιά τὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος ὅπως καὶ τὰ ὑπόλοιπα θέματα τοῦ Κεφαλαίου Δ.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτη, 9 Ὀκτωβρίου, στὶς 4 τό ἀπόγευμα μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Παρεμποδίσεως καὶ Τιμωρίας τοῦ Ἐγκλήματος τῆς Γενοκτονίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) 'Ο περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν 'Ασθενειῶν καὶ 'Εχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 7) τοῦ 1980.

(5) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 8) τοῦ 1980.

(6) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 9) τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «'Η ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν 'Εκλογῶν στὶς πόλεις».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «'Η ανάγκη παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας στοὺς πληγέντες ἀπὸ τὴ θεομηνία τοῦ Φεβρουαρίου στὴ Λάρνακα».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη)

(3) «'Η ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησις τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακό».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ).

(4) «'Η μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη)

(5) «'Η ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐγγραφεῖ στὸ Κεφάλαιο Δ' τὸ θέμα «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εχει γίνει πρόταση γιὰ ἐγγραφὴ ἑνὸς θέματος.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα αὐτὸ ἐγγραφεῖ στὴν ἡμερήσια διάταξη ;

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἀλλὰ θὰ θέλαμε περισσότερες διευκρινίσεις ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος. Τί ἐννοεῖ μὲ τό «ρόλο τῶν προσφύγων καὶ τὸ ρόλο τῆς Βουλῆς»;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ θέμα μιλᾶ μόνο του : Τά δικαιώματα τῶν προσφύγων καὶ τί πρέπει νά κάμει ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ διασφαλίσει αὐτὰ τὰ δικαιώματα. 'Αλλὰ ἂν θέλετε νὰ πρωτολογήσω τώρα, εὐχαρίστως, εἶμαι ἕτοιμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Απλῶς ρώτησα σ' ἀπάντηση .....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, ἀλλὰ λέω εἶμαι ἕτοιμος καὶ νά μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴ διευκρίνιση τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Μάλιστα κ. Πρόεδρε, εἶμαι ἱκανοποιημένος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. 'Υπάρχει ἄλλη παρατήρηση γιά τὸ θέμα αὐτό ;

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νά κάμω μιὰ μικρὴ μετατροπὴ στὸν τίτλο γιὰ νὰ μπορέσουμε πραγματικὰ νά ἀγγίξουμε τὸ θέμα σ' ὅλες του τὶς πτυχές. Τὸ θέμα πρέπει νά τεθεῖ κατὰ τὴ γνώμη μου ὡς ἑξῆς : «'Η διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Εμεῖς ἀσχολούμαστε μὲ τὸ ρόλο τῆς Βουλῆς καὶ ἀσκοῦμε ἔλεγχο ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν μποροῦμε νὰ ἀπαιτήσουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ρόλο. Τὶ εἶναι ὁ δικός μας ρόλος· ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ ρόλο τῆς Κυβέρνησης. 'Επομένως δὲν ἀποκλείεται αὐτὸ ποὺ λέει ὁ κ. Γαλανός, δηλαδὴ μιλώντας γι' αὐτὸ τὸ θέμα ἀσφαλέστατα θὰ θίξουμε τὶς εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης, ἀλλὰ ἐμεῖς ἔχουμε εἰδικὸ ρόλο νὰ διαδραματίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Εχει γίνει πρόταση ἐγγραφῆς θέματος ἀπὸ μέρους τοῦ Βουλευτῆ κ. Λυσσαρίδη. "Εχει γίνει τροποποιητικὴ πρόταση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Γαλανοῦ. Μήπως ὁ κ. Γαλανὸς ἐπιμένει στὴν πρόταση του ;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

'Επιμένω, κ. Πρόεδρε, διότι πιστεύω ὅτι πολλὲς φορές σὰν Βουλὴ μιλοῦμε γιὰ τὸ ρόλο τῆς Κυβέρνησης σὲ πολλὰ ἄλλα θέματα. Δὲν βλέπω γιατὶ νά δοθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι εἶναι μόνο θέμα ρόλου Βουλῆς. Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν θὰ εἶχε ἀντίρρηση ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραμένει ἡ εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ ἡ τροποποίηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Γαλανοῦ.

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξύ τῶν δυὸ εἰσηγήσεων. 'Ο κ. Λυσσαρίδης ἐννοοῦσε «ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾶ τὸ ρόλο τῆς Κυβερνήσεως». Αὐτὸ ἤθελε νά πεῖ.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται ὑπάρχει συμφωνία καὶ μέσα στὰ πλαίσια διαφωνίας.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται.

'Ο κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε πρόεδρε, προτείνω νὰ ἐγγραφεῖ ὡς θέμα γιὰ συζήτηση ἕνα πολὺ ἐπείγον

καὶ σοβαρὸ πρόβλημα, τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων.

Κύριε Πρόεδρε, βρισκόμαστε ἤδη στὸν ἕβδομο χειμώνα—πᾶμε νά μποῦμε—καὶ χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες στεγάζονται σέ ξύλινες παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἀνθυγιεινὰ σπίτια.

'Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὑποσχέθηκε τὸ Γεννάρη τοῦ 1980 στὸ συνέδριο τῶν προσφύγων ὅτι μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου θὰ στεγάζονται ὅλοι οἱ πρόσφυγες ποὺ διαμένουν σὲ παράγκες. Πάει νά κλείσει ὁ χρόνος καὶ δὲν ὑλοποιήθηκε αὐτὴ ἡ ὑπόσχεση. Συνεπῶς προτείνω νὰ ἐγγραφεῖ ὡς θέμα ἐπεῖγον «Τό στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα ποὺ προτάθηκε ἀπὸ τὸν κ. Μιχαηλίδη ἐγγραφεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται.

'Ο κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὴ τὴν ἐκποχὴ βρίσκεται σέ πολὺ μεγάλη ὄξυνση τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα. Κατὰ τὶς ἐκτιμήσεις τῶν ἁρμοδίων μιὰ πολὺ μεγάλη ποσότητα σταφυλιῶν—ἀκριβῶς δὲν μποροῦμε νά ξέρουμε ἀλλὰ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ εἶναι πάνω ἀπὸ 20 ἐκ. ὀκάδες σταφύλια—κινδυνεύει νά μὴ παραληφθεῖ. Ἤδη οἱ καιρικὲς συνθῆκες ἄρχισαν νὰ μεταβάλλονται καὶ ὁ κίνδυνος καταστροφῆς ἐπιπρόσθετων ποσοτήτων—ἀκόμα καὶ αὐτῶν ποὺ λὲν ὅτι δὲν θὰ παραληφθοῦν—γίνεται ἀπὸ μέρα σὲ μέρα πολὺ μεγαλύτερος. Φέτος εἰδικά, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ποὺ ὀνομάζουν πλεόνασμα οἱ βιομηχανίες, ὁ ἀμπελουργός ἔχει ὑποστεῖ τὰ πάνδεινα. 'Η ὀνομαστικὴ τιμή τῶν 75 μίλς κατ' ὀκὰ ποὺ ἔγκρινε ἡ Κυβέρνηση στὴν πραγματικότητα ἀποκόπτεται ἀκόμα περισσότερο μὲ τὶς ἀποκοπὲς ἐξ αἰτίας τοῦ αὐθαίρετου καθορισμοῦ τοῦ μπωμέ, ἐξ αἰτίας λειωμένου σταφυλιοῦ καὶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους, ποὺ τελικὰ τὸ εἰσόδημα κατ' ὀκὰ κατεβαίνει κάτω ἀπὸ 50 μίλς γιὰ τὸν ἀμπελουργό. Ἂν δέ αὐτὴ ἡ ποσότητα τῶν 20 ἐκ. δὲν παραληφθεῖ, ἡ ἐντύπωση μου ἀπ' ὅ,τι βλέπω καὶ ἀκούω μέσα στόν ἀμπελουργικὸ κόσμο, εἶναι ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, αὐτὴ ἡ τάξη, φέτος καταστρέφεται.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει ὑποχρέωση νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ κάμει κάθε τι τὸ δυνατὸ ὥστε νὰ παραληφθοῦν ὅλες οἱ ποσότητες σταφυλιῶν καὶ μάλιστα νὰ μὴ παραληφθοῦν ἁπλῶς ἀλλὰ νὰ παραληφθοῦν τὸ συντομότερο δυνατό. 'Εκτὸς ἀπὸ τὴν περίπτωση τῶν ἀμπελουργῶν τῆς Σταυροκόννου ποὺ κατέβηκαν ἐν σώματι στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ἀφοῦ προηγουμένως πῆγαν στὸν κ. Ροδᾶ, σήμερα πληροφοροῦμαι ὅτι στὴν Πάφο ἑκατοντάδες ἀμπελουργοὶ κατέβηκαν στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ποὺ πῆγε νὰ καταθέσει τὸ θεμέλειο λίθο τοῦ ἀεροδρομίου διαμαρτυρόμενοι γι' αὐτὴ τὴν ἀπελπιστικὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρέθηκαν. Καὶ εἶναι ὑποχρέωση τῆς Βουλῆς, διότι τὸ πρόβλημα εἶναι γενικό, δὲν εἶναι μόνο μερικῶν χωριῶν, νά ζητήσει ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νά κάμει κάθε τι τὸ δυνατὸ ὥστε νὰ παραληφθοῦν ὅλες οἱ ποσότητες σταφυλιῶν καὶ μάλιστα ἔγκαιρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι ὑπάρχει σοβαρό, ὀξύτατο πρόβλημα παραλαβῆς 20 περίπου ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν. Οἱ ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ΠΕΚ καὶ

ΕΚΑ ἔχουν κάμει ἤδη ἀρκετὰ διαβήματα. Σήμερα συνάντησαν τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας στήν Πάφο καὶ τοῦ ἐπέδωσαν ψήφισμα ἐπεῖγον γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν. Διευθετήθηκε ἐπίσης συνάντηση—πληροφοροῦμε τὴ Βουλή—γιὰ τὸ Σάββατο μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ ἐκπροσώπων τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος γι' αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα τῆς παραλαβῆς τῶν σταφυλιῶν ἀπὸ τὶς οἰνοβιομηχανίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Πέραν τῶν ὅσων ἀνάφερε ὁ κ. Μιχαηλίδης, ὑπάρχει αἴτημα στὴν Κυβέρνηση, τὸ ὁποῖο θὰ προωθήσουμε πάση θυσία σὰν ΠΕΚ καὶ ΕΚΑ, γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα. Ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει, καὶ θὰ τὸ ἀπαιτήσουμε, νὰ κλείσει τὸ θέμα μέχρι τὸ Δεκέμβριο. Πρέπει νὰ κάμει ἀναδιάρθρωση τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων γιὰ νὰ δώσει τὴν εὐκαιρία στοὺς ἴδιους τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ μελετοῦν τὸ πρόβλημα τους ἐξ ἀρχῆς καὶ νὰ παίρνουν ὅλα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θά τοὺς βοηθοῦν στὴν ὁμαλὴ διάθεση τοῦ προϊόντος τους διότι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα θέματα τά ὁποῖα μειώνουν τὴν τιμὴ πράγματι τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀγωγίων· ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐπισήμως ἔδωσε ὁδηγίες στὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν νὰ μελετήσει καὶ νὰ λύσει τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ μέχρι σήμερα οὐδὲν ἔπραξε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Γιά τοῦτο ἔχουμε τὴν ἀπαίτηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ δώσει τὸ ρόλο πλέον στοὺς ἴδιους τοὺς ἀμπελουργοὺς γιὰ νὰ ἀποφασίζουν οἱ ἴδιοι καὶ νὰ παίρνουν μέτρα γιὰ τὰ προϊόντα τους τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν τὸ εἰσόδημα τους καὶ τὸ ἐπάγγελμα τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τή λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.20 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων :

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) 'Ομιλία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. 'Αλέκου Μιχαηλίδη γιὰ τὰ 20χρονα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

2) Δήλωση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Στ. 'Αμπίζα ὅτι μετὰ τὴν ἀποχώρηση του ἀπὸ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα παύει νὰ εἶναι ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματος καὶ θὰ ἐνεργεῖ σὰν ἀνεξάρτητος Βουλευτής.

3) Δήλωση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Λαδᾶ ὅτι μὲ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴ συγκατάθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος διορίσθηκε Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματος.

4) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμῶν καὶ 'Εγγράφων.

5) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου σὲ μὴ τήρηση ὑπόσχεσης τῆς Κυβέρνησης γιὰ κατάθεση στὴ Βουλὴ μέχρι τὸ Σεπτέμβριο τοῦ ἔτους αὐτοῦ νομοσχεδίου περὶ Συνεργατισμοῦ καὶ εἰσήγηση του ὅπως ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Ε. τροπὴ προχωρήσει στὴ μελέτη σχετικῆς πρότασης Νόμου ποὺ εἶχε καταθέσει ἡ κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τοῦ ΑΚΕΛ.

6) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ντ. Κωνσταντίνου σὲ «τρομακτικὴ» καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης νὰ καταθέσει στὴ Βουλὴ νομοσχέδιο περὶ 'Ενοικίων καὶ εἰσήγηση του ὅπως ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ προχωρήσει στὴν ἐξέταση σχετικῆς πρότασης Νόμου ποὺ εἶχε καταθέσει ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ.

7) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη σὲ παράλειψη τῆς Κυβέρνησης, παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ὑποσχέσεις της, νὰ καταβάλει σὲ ἀπολυθέντες κατὰ τὸ πραξικόπημα καὶ μεταπραξικόπημα ἀστυνομικοὺς τὶς ὀφειλόμενες σ' αὐτοὺς ἀποζημιώσεις καὶ εἰσήγηση του ὅπως ἡ Βουλὴ ἀρνηθεῖ στὸ ἑξῆς νὰ ἐγκρίνει ὁποιοδήποτε προϋπολογισμὸ κατατιθέμενο στὴ Βουλὴ μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνηση διευθετήσει τὸ θέμα.

8) 'Υπόμνηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη ὑπόσχεσης τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς γιὰ ἐπανεξέταση τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου καὶ παράκληση του ὅπως ἡ Βουλὴ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα κατὰ τὴ δεύτερη συνεδρία τῆς περιόδου αὐτῆς.

9) Παρατήρηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη γιὰ συνεχιζόμενη καθυστέρηση στὴν ἐξέταση προτάσεων Νόμου ποὺ ὁ ἴδιος κατάθεσε πρὸ πολλοῦ στὴ Βουλὴ καὶ εἰδικότερα πρότασης Νόμου ποὺ ἀφορᾶ τὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων σὲ μεταλλορύχους καὶ ἄλλους ἀπολυομένους ἀπὸ πολυεθνικὲς ἑταιρεῖες.

10) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη σὲ συγκλίνουσες πληροφορίες γιὰ ὕπαρξη στὶς Βρεττανικὲς Βάσεις στὴν Κύπρο ἀριθμοῦ 'Αμερικανικῶν πολεμικῶν ἀεροπλάνων καὶ πεζοναυτῶν καὶ παράκληση του πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς ὅπως ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κάμει παραστάσεις πρὸς τὴ Μεγάλη Βρεττανία καὶ ἐρωτήσει ποιὰ μέτρα πρέπει νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς χρησιμοποίησης τῶν βάσεων αὐτῶν. Σύντομες

παρατηρήσεις ἄλλων Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Α. Γαλανός, Γ. Ποταμίτης) καὶ συναίνεση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως τὸ αἴτημα διαβιβασθεῖ πρὸς τὴν Κυβέρνηση.

11) Ἐρωτήσεις-Ἀπαντήσεις (Ἡ παρατηρούμενη καθυστέρηση στὴν προώθηση τῶν προβλημάτων τοῦ συνοικισμοῦ Δρομολαξιᾶς καὶ τὴν ἀνέγερση σχολικοῦ κτιρίου—Ποῦ ὀφείλεται ἡ ἄμεση καὶ ἐκτεταμένη ὑποχώρηση τοῦ ἀσφαλτικοῦ ὁδοστρώματος τοῦ δρόμου Λευκωσίας-Λεμεσοῦ καὶ ἡ ἀνάγκη σύντομης ἐπιδιόρθωσής του—Τὰ προβλήματα τῆς κυπριακῆς παροικίας στὴ Μ. Βρεττανία—Ἡ ἀνάγκη αὐξήσεως τῶν ἐπιδομάτων σὲ οἰκογένειες γερόντων καὶ ἀναπήρων ἀπὸ τὸ Τμῆμα Εὐημερίας—Τὸ θέμα α) τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ὕψους τῶν ἐπιδομάτων σὲ δυσπραγοῦντες, β) τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων Κοιν. Ἀσφαλίσεων, γ) συνδέσεως τῶν ἐπιδομάτων καὶ συντάξεων μὲ τὸν τιμαριθμικὸ δείκτη καὶ δ) τοποθετήσεως στὴν ἴδια βάση τῶν ἐπιδοτουμένων τροφίμων στὶς κρατικὲς καὶ ἰδιωτικὲς στέγες εὐγηρίας—Τὰ προβλήματα τῶν νεφροπαθῶν—Τὰ παρουσιαζόμενα ἐλαττώματα στὸ σύστημα ἀντλήσεως καὶ προωθήσεως ὕδατος πρὸς τὰ χαμηλὰ χωριὰ τῆς Πάφου—Τὸ θέμα τῆς σύνδεσης καὶ τῆς μελετωμένης ἔνταξης τῆς Κύπρου στὴν Ε.Ο.Κ.—Τὸ ὀξὺ πρόβλημα πόσιμου νεροῦ τῆς κοινότητας Πέγειας λόγω βλάβης τοῦ κεντρικοῦ ἀγωγοῦ καὶ ἡ καθυστέρηση στὴν ἀντικατάσταση τῆς διασωλήνωσης—Ἡ ἀνάγκη δημιουργίας κτηνοτροφικῆς περιοχῆς στὴν περιοχὴ Πόλης Χρυσοχοῦς—Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Νοσοκομείου Παραλιμνιοῦ—Τὰ δημοσιεύματα γιὰ χρησιμοποίηση τῶν Βρεττανικῶν στρατιωτικῶν βάσεων στὴν Κύπρο ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ—Ἡ ἀνάγκη ἐπίσπευσης τῆς ἀνέγερσης περιφερειακοῦ δημοτικοῦ σχολείου σὲ γῆ ποὺ ἀγοράστηκε πρὸ ἑπταετίας στὸ Μονάγρι Λεμεσοῦ—Οἱ δηλώσεις δυὸ ἀξιωματικῶν τῆς ΟΥΝΦΙΚΥΠ πρὸς τὰ μέλη τοῦ Σεμιναρίου τῆς Διεθνοῦς Κίνησης Νέων καὶ Φοιτητῶν τῶν Ἡν. Ἐθνῶν καὶ τὸ δημοσίευμα τοῦ περιοδικοῦ τῶν Ἡν. Ἐθνῶν «The Blue Beret».

12) α) Ἔκθεση γιὰ τὰ Νομοσχέδια : 1) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980, 2) Ὁ περὶ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980 καὶ 3) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980, καὶ

β) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμούς : 1) Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980, 2) Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980 καὶ 3) Οἱ περὶ Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον ὑπὸ Ἐργοδοτῶν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980,

ποὺ κηρύχθηκαν σὰν ἐπείγοντα καὶ ψήφιση τῶν Νομοσχεδίων καὶ ἔγκριση τῶν Κανονισμῶν.

13) Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἴδιος «Ἡ ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν στὶς πόλεις» καὶ οἱ σύντομες παρατηρήσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Λαδᾶ, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Γαλανοῦ καὶ Ε. Παπαϊωάννου.

14) Ἐγγραφὴ στὸ Κεφάλαιο Δ΄ τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τῶν θεμάτων :

α) Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς.
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη), καὶ

β) Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη).

15) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Δ. Θεοδώρου στὸν κίνδυνο καταστροφῆς ἄνω τῶν 20 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν καὶ ὑπογράμμιση τῆς ἀνάγκης ὅπως ζητηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ πράξει κάθε τι τὸ δυνατὸ γιὰ τὴν ἔγκαιρη παραλαβή τους. Ἔκφραση παρόμοιας ἀνησυχίας γιά τὸ θέμα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀξ. Βουλευτὲς κ.κ. Χ. Μιχαηλίδη καὶ Α. Γιάγκου.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 9ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.20 μ.μ.)

('Αρ. 2)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Α—'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν 'Απαντήσεις σὲ ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 7) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 7) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

'Αλέξης Γαλανὸς

Σταῦρος 'Αμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε

τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 3 Ὀκτωβρίου 1980.

Μὲ τό νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τό λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £100,000 καὶ ἡ διάθεση του κατά τὴ διάρκεια τοῦ χρόνου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν τοῦ τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν σὲ φάρμακα καὶ ἄλλες ἰατρικὲς προμήθειες.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ πιὸ πάνω ποσὸ θὰ διατεθεῖ γιὰ τὴν ἀγορὰ φαρμάκων καὶ ἄλλων ἰατρικῶν προμηθειῶν γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν διαφόρων Νοσοκομείων, Ἱδρυμάτων καὶ Φαρμακείων τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν. Στὴν ἴδια Ἔκθεση ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι οἱ λόγοι τῆς ἀνεπάρκειας τῆς ἐγκεκριμένης πρόνοιας τοῦ κονδυλίου τούτου ὀφείλεται κυρίως στὴν συνεχιζόμενη αὔξηση τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων καὶ ναύλων καθὼς καὶ στὴν παρατηρούμενη σταθερὴ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκεπτῶν τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰατρείων ποὺ προμηθεύονται δωρεὰν φάρμακα.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν πιὸ πάνω δαπανῶν ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο Ἄρθρο τοῦ ἴδιου Κεφαλαίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς παρακαλῶ ὅπως προχωρήσουμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἐγκριθεῖ ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £100,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ Πίνακας ἐγκριθεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

Τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο θεσπισθεῖ σὲ Νόμο ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο θεσπίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ πέμπτο θέμα τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης ποὺ εἶναι «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 8) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 8) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

'Αλέξης Γαλανὸς

Σταῦρος 'Αμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 3 'Οκτωβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £235,000 καὶ ἡ διάθεση του γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης, μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου, γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς νήσου ποὺ ἐμπίπτει στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

"Οπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ "Εκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ἀφοῦ συζήτησε τὸ θέμα τῆς κατάστασης τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς νήσου, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ εἰσήγηση 'Υπουργικῆς 'Επιτροπῆς πού ὁρίστηκε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ἀποφάσισε τὴ διενέργεια δαπάνης συνολικοῦ ὕψους £2,750,000 γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου ποὺ ἐμπίπτει στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων. 'Η δαπάνη αὐτὴ κατανέμεται στὰ ἑπόμενα τριάμισυ χρόνια περιλαμβανομένου καὶ τοῦ 1980. Γιὰ τὸ 1980 εἰδικότερα ἀποφασίσθηκε ἡ διάθεση πρόσθετης πίστωσης τοῦ ὕψους τῶν £250,000 ἐνῶ γιὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη 1981, 1982 καὶ 1983 ἡ δαπάνη ἔχει κατανεμηθεῖ στὰ ποσὰ τῶν £750,000. £850,000 καὶ £900,000, ἀντιστοίχως.

Παράλληλα μὲ τὰ πιὸ πάνω, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐνέκρινε τὴ σύσταση Τεχνικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἐξέταση τῶν λόγων ποὺ βασικὰ ἔχουν συντελέσει στὴν καταστροφὴ τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ τὴν ὑποβολὴ σχετικῆς ἔκθεσης.

Γιὰ τὴν κάλυψη τῆς αὐξημένης δαπάνης τοῦ ὕψους τῶν £250,000 ποὺ ἀπαιτεῖται μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου γιὰ τὸν πιὸ πάνω σκοπὸ γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν ἐξειδίκευση ποσοῦ τῆς τάξης τῶν £235,000 κάτω ἀπὸ τὸ Ἄρθρο 247 «Συντήρησις Κυρίων καὶ Δευτερευουσῶν Ὁδῶν, Γεφυρῶν καὶ Χωριτικῶν Ὁδῶν» τοῦ Κεφαλαίου 80Α «Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπο ποσὸ τῶν £15,000 θὰ μεταφερθεῖ ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο 34Δ «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους στὸ κατάλληλο κονδύλι τοῦ Κεφαλαίου 17Δ «Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου τοῦ ἴδιου Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Εἶμαι σύμφωνος γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ ποσὸ 235 χιλιάδων λιρῶν γιὰ δαπάνες σχετικὰ μὲ τὸ ὁδικὸ δίχτυ τῆς Νήσου. Θὰ θίξω μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἕνα βασικὸ θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὸ ὁδικὸ δίχτυ στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ποὺ ἔχει σχέσει μὲ τὰ Ὑπουργεῖα Συγκοινωνιῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς δρόμων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ποὺ συνδέει τοὺς συνοικισμοὺς μὲ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους δὲν εἶναι νέο θέμα. Τὸ ἔχουμε θίξει πάρα πολλὲς φορές. Τὸ τονίσαμε καὶ κατὰ τὴ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν. Ὅμως ὡς τώρα οὐσιαστικὰ δὲν ἔχει λυθεῖ.

Τὸ θέμα εἶναι πολὺ σοβαρό. Ἀφορᾶ πάρα πολλοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ χιλιάδες πρόσφυγες. Ἡ ὕπαρξη αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ἀσφαλτόστρωσης τῶν δρόμων γιὰ νὰ συνδέσουν τὸν προσφυγικὸ κόσμο μὲ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους δημιουργεῖ χειμώνα καλοκαίρι πολλὲς ταλαιπωρίες στὸν προσφυγικὸ κόσμο.

Θὰ φέρω μόνο μερικὰ παραδείγματα ἀπὸ τὰ τόσα πολλὰ ποὺ δημιουργοῦν προβλήματα μέσα στὸ προσφυγικὸ κόσμο.

Στὸν προσφυγικὸ Συνοικισμὸ αὐτοστέγασης Παραλιμνιοῦ ποὺ διαμένουν 500 πρόσφυγες γιὰ τρία καὶ πλέον χρόνια δὲν διορθώθηκε δρόμος 1 μιλιοῦ ἀπὸ τὸ συνοικισμὸ στὸ Γυμνάσιο καὶ τὸν κεντρικὸ δρόμο.

Στὸ συνοικισμὸ αὐτοστέγασης Ἁγίας Νάπας ποὺ διαμένουν 300 πρόσφυγες δὲν ὑπάρχει δρόμος τοῦ συνοικισμοῦ πρὸς τὴν κεντρικὴ ἄσφαλτο.

Στὸ συνοικισμὸ αὐτοστέγασης Αὐγόρου ποὺ διαμένουν περὶ τοὺς 700 πρόσφυγες τὸ ἴδιο. Δὲν ὑπάρχει δρόμος πρὸς τὸ Σχολεῖο καὶ τὸν κεντρικὸ δρόμο.

Στὸν συνοικισμὸ αὐτοστέγασης Λειβαδιῶν Λάρνακας δὲν ὑπάρχει δρόμος 1 μιλιοῦ ποὺ νὰ ἑνώνει τοὺς συνοικισμοὺς Κόκκινες καὶ Λειβαδιῶν.

Στούς συνοικισμούς Λιοπετριοῦ δὲν ὑπάρχει δρόμος ποὺ νὰ ἑνώνει τοὺς δυὸ συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης καὶ παραγκοβίων.

Αὐτὰ εἶναι μόνο μερικὰ παραδείγματα. Δέν θὰ ἀπαριθμήσω δεκάδες ἄλλα ποὺ ὑπάρχουν.

Ἡ οὐσία εἶναι ὅτι ἐκεῖ ποὺ στεγάσαμε χιλιάδες πρόσφυγες δὲν κατασκευάστηκαν ὡς τώρα δρόμοι ποὺ νὰ ἑνώνουν τοὺς συνοικισμοὺς μὲ τούς κεντρικοὺς δρόμους.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ συνεχιστεῖ. Τὰ Ὑπουργεῖα Συκοινωνιῶν καὶ Ἐσωτερικῶν θὰ πρέπει νά ἀναθέσουν ἄμεσα στοὺς Τμηματάρχες τους νὰ μελετήσουν αὐτὲς τὶς ἀνάγκες τῶν προσφύγων καὶ νὰ καταρτίσουν πρόγραμμα ποὺ νὰ περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴ δρόμων σὲ ὅλους τοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς καὶ τοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης ποὺ δὲν εἶναι μεγάλες ἀποστάσεις καὶ ποὺ θὰ ἑνώνει τοὺς συνοικισμοὺς μὲ τούς κεντρικοὺς δρόμους.

Καὶ αὐτοὶ οἱ δρόμοι θὰ πρέπει νά κατασκευαστοῦν στὴ διάρκεια τοῦ 1980—1981.

Νὰ λύσει ἡ Κυβέρνηση ἕνα ἀπὸ τὰ πολλαπλὰ προσφυγικὰ προβλήματα ποὺ ἔδωσε ὑποσχέσεις πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχει ἡ δικαιολογημένη ἐντύπωση ὅτι οἱ πρόσφυγες εἶναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Λαδάς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς τὸ ὁδικὸ δίκτυο τῆς Κύπρου χρειάζεται συντήρηση καὶ βελτίωση. Τὸ θέμα ὅμως τὸ ὁποῖο ἔθιξε ὁ εὐπαίδευτος Βουλευτὴς τῆς Ἀριστερᾶς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας καὶ δέον νὰ τύχει τῆς δέουσας προσοχῆς. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ὄχι μόνο δὲν ἔχει καμμιὰ ἔνσταση στὶς εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἀλλὰ ἀντιθέτως θὰ καταβάλει κάθε προσπάθεια ὥστε ἡ Κυβέρνηση καὶ ἰδίως τά Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ φροντίσουν οὕτως ὥστε ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ διευκολύνουν τὴ ζωὴ τῶν προσφύγων μας νὰ ἐκτελεσθοῦν στὸ συντομότερο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, φυσικὰ εἶναι χρήσιμο νὰ διορθώνονται δρόμοι οἱ ὁποῖοι δυσκολεύουν τὴ συγκοινωνία ἀλλὰ τὶ νὰ πεῖ κανένας γιὰ δρόμους ποὺ ἔχουν ξοδευτεῖ ἑκατοντάδες χιλιάδες λιρῶν καὶ ἔχουν καταστραφεῖ ἀμέσως λόγω κακοδιατήρησης ἢ λόγω σκανδάλων καὶ ἀναφέρομαι συγκεκριμένα στὸ δρόμο Παχυάμμου—Πύργου ποὺ εἶναι πιθανῶς ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα σκάνδαλα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ξοδεύτηκαν £100,000 καὶ ἔκτοτε ξοδεύονται συνεχῶς χρήματα χωρὶς οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς νά ἔχουν τὴν εὐχέρεια τῆς ἐπικοινωνίας. Ὥστε λοιπὸν πέραν τῆς ἐπιδιόρθωσης θὰ πρέπει νά θέσουμε καὶ ἕνα θέμα χρηστῆς διατήρησης τοῦ δημόσιου χρήματος καὶ ἀποτελεσματικῆς χρησι-

μοποίησής του γιὰ νὰ μὴ γίνεται ἡ ὁδοποιῖα τρόπος εὔκολου πλουτισμοῦ μερικῶν ἀπατεώνων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νά προχωρήσει στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ πλαγιοτίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνονται τὸ Προοίμιον καὶ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Νομοσχεδίου ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £235,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνεται.

Πίναξ.

Ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο θεσπισθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο θεσπίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ ἕκτο θέμα τοῦ Κεφαλαίου Β ποὺ εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση πρός τὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 9) ΤΟΥ 1980.

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Σταῦρος 'Αμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 3 'Οκτωβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τοῦ £1,450,000 καὶ ἡ διάθεση του γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ ἀπὸ τὸ Τμῆμα Τελωνείων εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεως σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες διατάξεις τῆς ὑφιστάμενης νομοθεσίας καὶ τῶν ἰσχυόντων σχετικῶν Κανονισμῶν.

"Οπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ "Εκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ πρόνοια ποὺ ἔγινε γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσει καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐπιπρόσθετων δαπανῶν, ποὺ τώρα ἀπαιτοῦνται, κάτω ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο "Αρθρο τοῦ ἴδιου Κεφαλαίου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

"Οπως ἐπίσης ἀναφέρεται στὴν ἴδια "Εκθεση ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἐγκριθείσας πρόνοιας τοῦ κονδυλίου αὐτοῦ γιά τὸ τρέχον ἔτος ὀφείλεται βασικά :—

(α) Στὴν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν κυπριακῶν βιομηχανοποιημένων προϊόντων, κυρίως εἰδῶν ἔνδυσης καὶ ὑπόδησης, καὶ στὴ συνεπακόλουθη αὔξηση τῶν ἀπαιτήσεων γιὰ ἐπιστροφές εἰσαγωγικῶν δασμῶν πάνω στὶς πρῶτες ὕλες κατὰ τὴν ἐξαγωγὴ τῶν προϊόντων αὐτῶν· καὶ

(β) στὴν ἐπιστροφὴ δασμῶν γιά τὰ ὀχήματα ποὺ εἰσήχθηκαν ἀρχικὰ σὰν ἰδιωτικὰ καὶ ἀργότερα ἐνεγράφησαν ὡς αὐτοκίνητα δημόσιας χρήσης καθὼς καὶ στὴν αὔξηση τῶν ἐπιστρεπτέων φόρων ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴ σημαντικὴ αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων ὀχημάτων καὶ τὴν αὔξηση τοῦ φόρου πολυτελείας τὸν περασμένο χρόνο.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 7) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ προχωρήσει στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ πλαγιοτίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £1,450,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ Πίνακας ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

Παρακαλῶ ὅπως προχωρήσουμε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ἐγκριθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τουριστικῶν 'Επαγγελμάτων καὶ Σωματείων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατέθηκαν οἱ κάτωθι Προτάσεις Νόμου.

'Ο περὶ 'Εμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980. Κατατέθηκε ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδος ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση παραπέμπεται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Νομικῶν.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει ἔνσταση νὰ παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Νομικῶν ἀλλὰ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι παραπέμφθηκε ἀρχικῶς στὴν 'Επιτροπὴ Νομικῶν γιὰ νὰ ἀποφανθεῖ ἂν τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ δὲν προσέκρουε σὲ ὁποιαδήποτε πρόνοια τοῦ Συντάγματος.

Τὸ θέμα τοῦτο ἔχει ἐκκαθαρισθεῖ. 'Η Νομικὴ 'Επιτροπὴ συνεδρίασε, ἄκουσε τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ ἀποφάσισε ὅτι μπορεῖ νὰ κατατεθεῖ καὶ νὰ συζητηθεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ παραπεμφθεῖ πλέον στὴ Νομικὴ 'Επιτροπή. Οἱ ἁρμόδιες 'Επιτροπὲς εἶναι ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ ἡ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας στὶς ὁποῖες πολὺ ὀρθῶς ἔχετε παραπέμψει τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εφόσο δὲν χρειάζεται καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Νομικῶν τότε ἂς παραπεμφθεῖ μόνο στὶς δυὸ 'Επιτροπὲς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

Κατατέθη ὑπὸ τῶν ἀξιοτίμων Βουλευτῶν Τάσσου Παπαδοπούλου, Χρίστου Βάκη, Χριστόφορου Χριστοφίδη καὶ τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδος ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Ο περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Κατατέθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδος ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Προτοῦ προχωρήσουμε στὴ συζήτηση τῶν θεμάτων τοῦ Κεφαλαίου Δ' ὀφείλω νὰ ἀναγνώσω πρὸς τὸ Σῶμα ἐπιστολὴ τὴν ὁποία ἔχω λάβει μόλις πρὸ ὀλίγου καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων. 'Η ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«'Αξ. κ. Πρόεδρε,

Παρακαλῶ νὰ πληροφορήσετε τὴν ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς καὶ νὰ καταχωρηθεῖ στὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς ὅτι ἔχομε συγκροτηθεῖ σὲ 'Ομάδα ἀναξάρτητων Βουλευτῶν καὶ ὅτι στὰ πλαίσια τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐργασίας παρακαλοῦμε νὰ θεωρούμεθα ὡς 'Ομάδα.

Μὲ ἐκτίμηση,
Χρ. Βάκης (Βουλευτὴς Πάφου)
Τάσσος Παπαδόπουλος (Βουλευτὴς Λευκωσίας)
Χριστόφορος Χριστοφίδης (Βουλευτὴς Λάρνακας)»

Αὐτὰ πρὸς ἐνημέρωση τοῦ Σώματος

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Δ.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τοὺς εὐπαίδευτους συναδέλφους ὅτι διὰ νὰ δύναται μιὰ 'Ομάς νὰ θεωρεῖται ὡς Κοινοβουλευτικὴ 'Ομὰς σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, πρέπει νά ἔχει τὸ 12% τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς. Συνεπῶς οἱ τρεῖς ἀνεξάρτητοι Βουλευτὲς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ θεωροῦνται ὡς ξεχωριστὴ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα· πρέπει νὰ εἶναι τουλάχιστο 4. "Αν ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἶναι 35, πρέπει γιά τὸ 12%, νὰ εἶναι τούλάχιστον 4. "Αν δὲ εἶναι 50 πρέπει νὰ εἶναι τούλάχιστο ἕξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναί, κύριε Λαδᾶ, αὐτὸ εἶναι ὀρθὸ ποὺ ἔχετε πεῖ ἀλλὰ ἡ ἐπιστολὴ μιλᾶ γιὰ 'Ομάδα καὶ ὄχι γιὰ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

'Ωραῖα, δὲν πρόκειται περὶ Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδας· τότε δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εὐχαριστῶ ποὺ τὸ διευκρινίσατε. 'Η ἐπιστολὴ εἶναι πολὺ καθαρή· ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ 'Ομάδα δὲν εἶναι Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα, ἐλπίζω ὅμως σύντομα νὰ ἔχει καὶ τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴν ἰσχὺ τῆς φωνῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδας, ἴσως μεγαλύτερης ἀπὸ ἄλλες 'Ομάδες ποὺ εἶναι ἀμφίβολη ἡ ἀριθμητική τους δύναμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Δ καὶ τὸ πρῶτο θέμα εἶναι : «Ἡ ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν στὶς πόλεις». Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσηγητὴ τὸ Βουλευτὴ Ἐζεκία Παπαϊωάννου. Εἶναι συνέχιση τῆς συζήτησης.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε εἶναι «ἡ ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν ἐκλογῶν στὶς πόλεις», ποὺ βρίσκεται γραμμένο στὴν ἡμερήσια διάταξη αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἀπὸ πολλῶν μηνῶν. Ἤδη ἀπὸ τὴν περασμένη συνεδρία τοῦ Σώματος καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ὁμιλία τοῦ εἰσηγητῆ, ἔχω ξεκαθαρίσει τὴ θέση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἡ Κ.Ο. τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ὄχι μόνο δὲν ἔχει ὁποιαδήποτε ἔνσταση στὴ διενέργεια τῶν ἐκλογῶν αὐτῶν ἀλλὰ ἀντίθετα ὑπερθεματίζει, ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνηση οὐδεμία ἔνσταση ἔχει γιὰ τὴν διενέργεια τῶν ἐκλογῶν αὐτῶν τὸ ταχύτερο δυνατὸ καὶ εὐθὺς ὡς παρακαμφθοῦν ὁρισμένες ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίες.

Ὡς ἐδῶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε λήξει ἡ ὁμιλία μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐπειδὴ ὅμως ἠγέρθησαν ὁρισμένα ζητήματα ἀπὸ τὸν ἔντιμο εἰσηγητὴ τοῦ θέματος τὰ ὁποῖα ἀνάλαβα νὰ διευκρινίσω καὶ νὰ δώσω στὲς σχετικὲς πληροφορίες εἰς τό Σῶμα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ πράξω συνεχίζοντας τὴν ὁμιλία μου.

Εἶναι λυπηρό πράγματι διότι ἐπὶ 27 ὁλόκληρα χρόνια, δηλ. ἀπὸ τὸ 1953, δὲν ἔγιναν δημοτικές ἐκλογές στὶς πόλεις καὶ κωμοπόλεις τῆς Κύπρου. Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἀπὸ τοῦ 1953 μέχρι τῆς 16ης Αὐγούστου 1960, ἡ Κύπρος ἦτο ἀποικία τοῦ Βρεττανικοῦ Στέμματος, ἀπὸ δὲ τῆς 16ης Αὐγούστου 1960 μέχρι τῆς 3ης Αὐγούστου 1977, Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἦτο ἡ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀείμνηστου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ἀνέλαβε τὴν προεδρία τῆς Δημοκρατίας κατὰ τὶς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κ. Σπύρος Κυπριανοῦ μὲ σκοπὸ τὴ διενέργεια προεδρικῶν ἐκλογῶν. Μὲ τὴ συμφωνία ὅλων τῶν κομμάτων, ὁ κ. Κυπριανοῦ ἀποφασίσθηκε νὰ παραμείνει ὡς πρόεδρος μέχρι τέλους τῆς θητείας τοῦ ἀείμνηστου Ἀρχιεπισκόπου. Κατὰ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1978 ὁ κ. Κυπριανοῦ ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀνάλαβε τὰ καθήκοντα του κατὰ τὸ Φεβρουάριο τοῦ ἴδιου ἔτους. Συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ θεωρεῖται ὑπεύθυνος ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Κυβέρνησή του διότι ἐπὶ 27 ὁλόκληρα χρόνια δὲν ἔγιναν δημοτικὲς ἐκλογές. Ἄλλοι εἶναι οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν παράλειψη αὐτή.

Ἕνα ἄλλο σημεῖο ποὺ ἤγειρε μὲ τὴν ὁμιλία του ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας παράνομα καὶ ἀντισυνταγματικὰ διόρισε τὸν κ. Τσῖμον σὰν Πρόεδρο τῆς δημοτικῆς ἐπιτροπῆς Κερύνειας. Δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νά γνωρίζω τὸν κ. Τσῖμον οὔτε ἐξ ὄψεως. Καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ γίνω αὐτόκλητος συνήγορός του, ἀλλὰ ἀπὸ πληροφορίες τὶς ὁποῖες πῆρα ἀπὸ ἀξιόπιστα πρόσωπα ὁ κ. Τσῖμον γεννήθηκε στὸν Καραβᾶ τῆς ἐπαρχίας Κερύνειας πρὶν 65 περίπου χρόνια. Ἀπὸ νεαροτάτης ἡλικίας μετανάστευσε στὸ ἐξωτερικὸ εἰς ἀναζήτηση τύχης. Στὶς Βρεττανικὲς Ἀποικίες τῆς Ἀφρικῆς ὅπου εἶχε τὸ κέντρο τῶν ἐπιχειρήσεων του ἀπόκτησε καὶ τὴ Βρεττανικὴ ἰθαγένεια καθὼς καὶ πολὺ μεγάλη περιουσία. Πρὸ δεκαετίας καὶ πλέον, συγκεκριμένα τὸ 1966, ἀποφάσισε

νὰ ἐπιστρέψει καὶ ἐπανεγκατασταθεῖ στὴν πατρίδα του. Πράγματι δὲ ἐπέστρεψε μὲ ὅλη του τὴν περιουσία καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Κερύνεια, καὶ ἐκεῖ τὸν βρῆκε ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ στὶς 20 Ἰουλίου 1974. Ὅπως εἶναι φανερὸ ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω γεγονότα, δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀντισυνταγματικὸ ἢ τὸ παράνομο στὸ διορισμὸ τοῦ κ. Τσῖμον σὰν προέδρου τῆς δημοτικῆς ἐπιτροπῆς Κερύνειας. Σύμφωνα μὲ τὸ Παράρτημα Δ τοῦ Συντάγματος ποὺ εἶναι ἀναπόσπαστο τμῆμα τούτου, τοῦ Κυπριακοῦ Συντάγματος, καὶ σύμφωνα μὲ τὸν Κυπριακὸ νόμο κάθε ἕνας ποὺ γεννήθηκε στὴν Κύπρο ἢ ποὺ ὁ πατέρας του γεννήθηκε στὴν Κύπρο ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει Κύπριος ὑπήκοος ὁπουδήποτε καὶ ἂν διαμένει καὶ ὁσεσδήποτε ὑπηκόοτητες καὶ ἂν ἀποκτήσει ἐν τῷ μεταξύ. Τὸ παράρτημα τοῦτο προσετέθη τῇ ἐπιμονῇ τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς καὶ δὴ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου γιὰ νὰ μὴν ἀποξενωθεῖ ἡ Κύπρος τῶν ἐν τῇ διασπορᾶ τέκνων της.

Ἕνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ εὐπαίδευτος εἰσηγητὴς τοῦ θέματος εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι δημοτικὴ περιουσία στή Λεμεσὸ δόθηκε γιά νὰ κτισθοῦν ἐκκλησίες καὶ εἰς τό Σπόρτιγκ Κλάπ γιὰ τούς δικούς τους σκοπούς. Οἱ δυὸ ἐκκλησίες γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται λόγος εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα στὴ περιοχὴ «Χαράκη» καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα στὴν περιοχὴ «Ὁμόνοια». Οἱ χῶροι αὐτοὶ ἐκχωρήθηκαν γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν μετὰ ἀπὸ ἀπαίτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ μὲ τὴν ἔγκριση τοῦ ἀείμνηστου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου κατὰ τὸ 1975 ἢ 1976. Ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος μάλιστα βοήθησε οἰκονομικῶς στὴν ἀνέγερση τῶν ἐκκλησιῶν ὑπὸ τὸν ὅρο νὰ ἐξωραϊσθεῖ καὶ δενδροφυτευθεῖ ὁ γύρω χῶρος. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα ἀντικατέστησε μιὰ μπαράγκα ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖτο ὡς ἐκκλησία γιὰ δεκαπέντε περίπου χρόνια πρίν.

Ὅσον ἀφορᾶ τά γήπεδα ἀντισφαιρίσεως τοῦ Σπόρτιγκ Κλάπ δὲν ἀνήκουν εἰς τὸ Σπόρτιγκ Κλάπ ἀλλὰ εἰς τὸν ΚΟΑ ὁ ὁποῖος καὶ τὰ κατασκεύασε μὲ δικά του ἔξοδα . Ὁ χῶρος ἐκεῖνος θεωρήθηκε κατάλληλος γιὰ τὴ δημιουργία κέντρου ἀθλοπεδιῶν τὸ ὁποῖο νὰ ἐκμισθωθεῖ εἰς τά διάφορα σωματεῖα τῆς πόλεως δι' ἀθλητικοὺς σκοποὺς—γήπεδα volley-ball, basket-ball καὶ ἄλλων ἀθλοπεδιῶν τὰ ὁποῖα θὰ ἐκμισθοῦντο εἰς τὰ 3 Σωματεῖα πρώτης κατηγορίας τῆς Λεμεσοῦ, δηλαδὴ τὸν Ἄρη, τὴν ΑΕΛ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα. Μεταξὺ τῶν αἰτητῶν γιὰ τὴ μίσθωση τῶν γηπέδων ἀντισφαιρίσεως εἶναι καὶ τὸ Σπόρτιγκ Κλάπ ἀλλ' ἀκόμα τὸ θέμα εὑρίσκεται ὑπὸ μελέτη καὶ εἶναι ἄγνωστο ἐὰν τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν θὰ συγκατατεθεῖ εἰς τὰ σχέδια αὐτὰ καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους.

Ἕνα ἄλλο θέμα ποὺ ἐγέρθηκε εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς : Διερωτήθηκε ὁ κ. Παπαϊωάννου, ἂν ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν γίνονται δημοτικὲς ἐκλογὲς εἶναι οἱ πολιτικὲς σκοπιμότητες καὶ κατάληξε : «Μήπως ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση του φοβοῦνται ὅτι μὲ τὶς δημοτικὲς ἐκλογὲς θὰ ἐκλεγοῦν ἀριστεροὶ δήμαρχοι σὲ ὁρισμένες πόλεις ;» Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος νὰ ἀπαντήσω ἀρνητικά. Ὄχι. Οὔτε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας οὔτε ἡ Κυβέρνηση φοβοῦνται τυχὸν ἐκλογὴ στελεχῶν τῆς ἀριστερᾶς εἰς ὁποιαδήποτε δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ θέση. Ἀντίθετα μάλιστα, ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας θὰ ὑποστηρίξουν καὶ θὰ βοηθήσουν στὸ ἔργο του κάθε πολίτη, σ' ὁποιαδήποτε κομματικὴ ἢ ἰδεολογικὴ παράταξη κι' ἂν τοποθετεῖται, νά φέρει εἰς πέρας τὰ καθήκοντα του τὰ ὁποῖα ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὴ θέση εἰς τὴν ὁποία θὰ τὸν ἀνεδείκνυε ἡ λαϊκὴ ψῆφος. Περὶ αὐτοῦ οὐδεμία ἀμφιβολία πρέπει νά ὑπάρχει.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Καθώς θὰ ἔχετε διαβάσει στὶς ἐφημερίδες βρίσκεται ἤδη στὴν Κύπρο κατόπιν αἰτήσεως τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως ἐμπειρογνώμονας τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν γιὰ νὰ μελετήσει τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς τοπικῆς μας αὐτοδιοίκησης καὶ νὰ συμβουλεύσει σχετικὰ τὴν Κυβέρνηση περὶ τοῦ πρακτέου. Καθὼς θὰ γνωρίζετε, ἡ περὶ Δήμων νομοθεσία μας εἶναι κατάλοιπο τῆς ἀποικιοκρατίας καὶ ἀπηρχαιωμένη. 'Αρκεῖ νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὸ Κεφάλαιο 240 τῶν Νόμων τῆς Κύπρου ποὺ ἀφορᾶ τὰ Δημαρχεῖα στηρίζεται ἐπὶ τοῦ περὶ Δημοτικῶν Συμβουλίων Νόμου τῆς 10/6/1930. 'Η Νομοθεσία αὐτὴ ὑπέστη ἐκτεταμένες καὶ πολλαπλὲς τροποποιήσεις, σήμερα δὲ εἶναι, εἰλικρινῶς, πολὺ δύσκολο καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς δικηγόρους ἀκόμα νὰ ποῦν μὲ βεβαιότητα τὶ ἰσχύει καὶ τὶ δὲν ἰσχύει ἀπ' αὐτὴ τὴ νομοθεσία.

Εἶναι θερμὴ εἰσήγηση μας πρὸς τὴν Κυβέρνηση μιὰ καὶ ὑπάρχει ἐδῶ ὁ εἰδικὸς τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ποὺ ἐξετάζει τὸ ὅλο ζήτημα νὰ τεθεῖ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ριζικῆς ἀναθεώρησης τῆς περὶ Δήμων Νομοθεσίας μας, ἢ μᾶλλον νὰ καταργηθεῖ ἡ ἀπηρχαιωμένη αὐτὴ νομοθεσία καὶ στὴ θέση της νὰ μπεῖ μιὰ καινούργια νομοθεσία ποὺ νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς σύγχρονες δημοκρατικὲς ἀρχές.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Εἰσηγούμενος τὴ ριζικὴ ἀναθεώρηση ἢ κατάργηση καὶ ἀντικατάσταση τῆς περὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως νομοθεσίας μας δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ ἐξεύρω πρόφαση γιὰ τὴν ἀναβολὴ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν μέχρις ὅτου πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀναθεώρηση ἢ ἡ κατάργηση καὶ ἀντικατάσταση τῆς νομοθεσίας μας ποὺ εἰσηγοῦμαι. 'Η μελέτη τῶν ζητημάτων τούτων καὶ ἡ κατάρτιση τῆς σχετικῆς νομοθεσίας δυνατὸ ν' ἀπαιτήσει χρόνο πολύ. Οἱ ἐκλογὲς τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων τῶν πόλεων καὶ κωμοπόλεων τῆς Κύπρου δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναμένουν τὸν καταρτισμὸ τῆς νέας νομοθεσίας. Μποροῦν καὶ πρέπει νὰ γίνουν ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα. "Οσο πιὸ γρήγορα τὸ ἐπιτρέπουν οἱ ἐξ ἀντικειμένου συνθῆκες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

"Εχω τὴν ἐντύπωση πὼς συζητοῦμε ἕνα θέμα ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ χρειάζεται καὶν συζήτηση. Τὸ θέμα τῆς διεξαγωγῆς δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκλογῶν στὶς πόλεις. Γιατὶ εἶναι αὐτονόητο ὅτι καμμιὰ ἀντίρρηση δὲν μπορεῖ νὰ προβληθεῖ καὶ κανένα ἐπιχείρημα δὲν μπορεῖ νὰ εὑσταθήσει ποὺ νὰ ἐπιτρέπει τὴν περαιτέρω ἀναβολὴ γιὰ τὴ διεξαγωγὴ αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν.

"Ομως κάτι ἄλλο θὰ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Οἱ εὐθύνες αὐτοῦ τοῦ Σώματος γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν ποὺ ἀποτελοῦν βασικὲς προϋποθέσεις γιὰ κάποια τοὐλάχιστο συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ διαχείριση τῶν θεμάτων του.

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω αὐτὴ τὴ Βουλὴ ὅτι παρὰ τὶς ἔντονες καὶ ἐπανειλημμένες ἀντιρρήσεις τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ, αὐτὴ ἡ Βουλὴ μὲ ἀντίθεση μόνο τῆς ΕΔΕΚ δυστυχῶς μετάτρεψε τὴ νομοθεσία ποὺ ἡ Κυβέρνηση εἶχε ὑποβάλει καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ

καθορίζει κοινοτικὲς ἐκλογὲς καὶ ἔδωσε αὐτὸ τὸ δικαίωμα μὲ δική της ἀπόφαση στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ποὺ δὲν τό εἶχε κἂν ζητήσει.

"Ετσι ὅταν ἀργότερα αὐτὴ ἡ Βουλὴ διαμαρτυρόταν γιατὶ δὲν γίνονταν κοινοτικὲς ἐκλογές, στὴν οὐσία βρισκόταν ἐκτὸς τάξης καὶ ἐκτὸς θέματος γιατὶ ἡ ἴδια εἶχε ἀπεμπολήσει τὰ δικά της δικαιώματα τά ὁποῖα ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ νομοθεσία ποὺ κατατέθηκε σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα παραχωροῦσε στὴ Βουλή. Καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀρνήθηκε τὶς δικές της εὐθύνες φοβούμενη τότε ἀκριβῶς τὴν εὐθύνη νὰ προκηρύξει ἐκλογὲς καὶ μετάθεσε τὴν εὐθύνη στοὺς ὤμους τῆς Κυβέρνησης.

Καὶ πιστεύω πὼς αὐτό ἦταν τεράστιο λάθος. Γιατὶ οὔτε τεχνικοὶ λόγοι δὲν μποροῦσαν νά προβληθοῦν, γιατὶ ἀλλοίμονο, ἂν ἕνα ὑπεύθυνο Σῶμα ὅπως εἶναι ἡ Βουλή, δὲν εἶναι σὲ θέση νά σταθμίσει τεχνικοὺς λόγους καὶ νὰ καθορίσει τέτοια ἡμερομηνία γιὰ τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν ποὺ νὰ λαμβάνει ὑπόψη αὐτὲς τὶς τεχνικὲς δυσκολίες.

'Αλλὰ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἴσως ἄλλοι λόγοι ἐπέβαλαν σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση. 'Η εὐθυνοφοβία καὶ ἡ ἀπόρριψη τῆς ἀνάληψης εὐθυνῶν ἀπὸ τὴν ἴδια.

"Ισως ἀκόμα θά πρέπει νὰ πῶ πὼς δὲν εἶναι τὸ μοναδικὸ θέμα πάνω στὸ ὁποῖο αὐτὴ ἡ Βουλὴ συνεχῶς ἀπεμπολεῖ δικαιώματα καὶ τὰ δίνει πρὸς τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία γιὰ νὰ διαμαρτύρεται ἀργότερα γιὰ τὶς καθυστερήσεις τὶς δικαιολογημένες ἀλλὰ καὶ τὶς προβλεπόμενες καθυστερήσεις τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, ὅπως ἔγινε μὲ τὸ θέμα τῆς κάθαρσης. Εἴχαμε στὰ χέρια μας τὴν ἐξουσία, δώσαμε τὴν ἐξουσία καὶ ἀσκοῦμε ἁπλῶς κριτική.

'Αγαπητοὶ συνάδελφοι, τὶ θέλουμε νά γίνει αὐτὴ ἡ Βουλή ; "Ενα Σῶμα διαμαρτυρίας ; "Ενα Σῶμα τὸ ὁποῖο ἐκ τῶν ὑστέρων ἁπλῶς διαπιστώνει ὅτι γίνονται καθυστερήσεις ὅταν ἡ ἴδια ἡ Βουλὴ δὲν ἀναλαμβάνει τὶς δικές της εὐθύνες ;

Γι ' αὐτὸ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι καὶ τώρα οἱ εὐθύνες μας εἶναι ἀρκετὰ μεγάλες. "Ομως δὲν εἶναι ἀργά.

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι κατατέθηκε ἕνα νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο καθορίζει ὡς τελικὴ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τὴν 1η 'Ιανουαρίου τοῦ 1981. Καὶ δὲν διαφωνῶ νὰ ὑπάρξουν αὐτὰ τὰ ὅρια. Γιατὶ δὲν προσυπογράψουμε λοιπὸν αὐτὴ τὴν πρόταση νόμου ; Γιατὶ ἡ πρόθεση μας εἶναι, ὅταν θὰ συζητεῖται αὐτὴ ἡ πρόταση νόμου μέσα στὶς 'Επιτροπές, νὰ ποῦμε ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ καθῆκον τῆς Βουλῆς. Δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀφήσει καὶ πάλι ἀνεξέλεγκτα αὐτὸ τὸ δικαίωμα στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ καθορίζει τὶς ἡμερομηνίες τῶν ἐκλογῶν καὶ ἁπλῶς νὰ τῆς βάλει τὸν περιορισμὸ ὅτι τουλάχιστο οἱ πρῶτες ἐκλογὲς δὲν πρέπει νά γίνουν ἀργότερα ἀπὸ τὴν 1η 'Ιανουαρίου τοῦ 1981, ἀλλὰ νά ἀναλάβει ἡ ἴδια τὴν εὐθύνη, ὅπως ἦταν ὁ ἀρχικὸς νόμος, νὰ καθορίζει ἡ ἴδια τὶς ἡμερομηνίες τῶν ἐκλογῶν, καὶ τῶν δημοτικῶν καὶ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Τάσσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ὅπως ἤδη ἔχει ἀνακοινωθεῖ ἀπὸ τὸ Γραμματέα τῆς Βουλῆς μαζὶ μὲ ἄλλους συναδέλφους ἔχουμε καταθέσει σήμερα μιὰ πρόταση Νόμου ποὺ καθιστᾶ τὴν προκήρυξη ἐκλογῶν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση διατακτικὴ καὶ καταναγκαστικὴ διὰ τὸν 'Υπουργὸ 'Εσωτερικῶν.

Νομίζω ὅτι ἡ ὅλη συζήτηση γιά τὸ ἂν πρέπει νά γίνουν δημοτικὲς ἐκλογὲς ἢ ὄχι εἶναι περιττή, ὅπως ἐλέχθη καὶ ἀπὸ προηγούμενο συνάδελφο, γιατὶ τούλάχιστο ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς μὲ προηγούμενες δημόσιες ἀνακοινώσεις καὶ μὲ ὁμιλίες ποὺ ἤδη ἔχουν ἀκουσθεῖ ὁμνύουν καὶ διακηρύσσουν πίστη στὴν ἀνάγκη δημοκρατικῆς ἐκλογῆς τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν. Ἀκόμα πρόσφατα ἡ Ἕνωση Δήμων Κύπρου, ἕνα νέο Σῶμα στὸ ὁποῖο ἀνήκουν ὅλοι οἱ Δῆμοι, καὶ οἱ ἀγροτικοὶ καὶ ἐκεῖνοι τῶν πόλεων, ἔχει μὲ ὁμόθυμη διακήρυξη της καλέσει τὴν Κυβέρνηση νά προχωρήσει ἀμέσως στὴ διεξαγωγὴ δημοτικῶν ἐκλογῶν. Νομίζω ὅτι εἶναι ἄσκοπη ἀναφορά τοῦ ποιὸς ἔχει διορισθεῖ καὶ ἂν καλῶς ἢ ὄχι διορίστηκε στὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη Δημοτικὴ Ἐπιτροπή, ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ ἀναφορὰ σὲ ἐπικριτέες ἐνέργειες τῶν Δημοτικῶν Ἐπιτροπῶν ποὺ εἶναι διορισμένες, ἀκριβῶς γιατὶ εἶναι διορισμένες. Ὅμως δὲν μπορῶ νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητη τὴ παρατήρηση ὅτι ἂν μέχρι τώρα δὲν ἔχουν διεξαχθεῖ ἐκλογὲς ἄλλοι φταῖν καὶ ἄλλοι ἔχουν εὐθύνη καὶ ὄχι οἱ σημερινοὶ ἡγέτες τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι αὐτὸ τό θέμα φαίνεται νὰ παραμένει σὲ ἐκκρεμότητα ἀπὸ πολλά χρόνια. Εἶναι ὅμως οἱ ἴδιες συνθῆκες ; Ἦταν δυνατὸ μέσα στὶς συνθῆκες τῶν διακοινοτικῶν συγκρούξεπήδησαν οὐσιαστικά, τούλάχιστον χρονικά, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς αἰτίες ποὺ ξεκίνησαν, μὲ ἀφορμὴ τὴ διαφωνία γιά τούς Δήμους νά προχωρήσει ἡ προηγούμενη Κυβέρνηση στὴ διεξαγωγὴ δημοτικῶν ἐκλογῶν ὥστε νὰ δώσει ἔμπρακτη ἀπόδειξη ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ὁδήγησε στὴν ἔνοπλη σύγκρουση ἦταν οὐσιαστικὰ αὐτὸ τὸ θέμα ;

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὸ παρελθόν, νομίζω ὅτι πρέπει νά εἶναι κοινὴ ἡ διαπίστωση ὅτι οἱ συνθῆκες τούλάχιστον ἀπὸ τὸ 1977 καὶ μετὰ ἔχουν ἀλλάξει καὶ ἔχουν ἀλλάξει γιατὶ ἔμπρακτα εἴδαμε ὅτι τόσο οἱ προηγούμενες ἀπειλὲς—γιατὶ θὰ εἶχε συγκρούσεις, ἀναταραχή, ἂν διεξήγοντο κοινοτικὲς ἐκλογές—ὅσο καὶ ἡ ἀνησυχία γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἦταν νά διεξαχθοῦν οἱ ἐκλογὲς γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ διαψεύστηκαν ἀπὸ τὴν ὡριμότητα τοῦ λαοῦ μας ποὺ ἀπόδειξε πόσο πολιτισμένα μπορεῖ νὰ δεῖ τὶς πολιτικές του διαφωνίες ἢ διαφορὲς μέσα ἀπὸ τὴν κάλπη. Ἐπομένως ἂν ὑπῆρχε ἔστω καὶ ἕνα κατάλοιπο ἀνησυχίας ὅσον ἀφορᾶ τὴ δυνατότητα διεξαγωγῆς πολιτισμένων, εἰρηνικῶν καὶ δημοκρατικῶν ἐκλογῶν, νομίζω ὅτι ἔχει ἐκλείψει ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πείρα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πείρα τῆς ζωῆς. Ἐγὼ ἔχω ἀκούσει νά ἀναφέρονται συχνὰ οἱ ἀντικειμενικὲς δυσκολίες ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι κανένας δὲν μᾶς ἔχει ἀναλύσει ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ ἀντικειμενικὲς δυσκολίες. Δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν ἀντικειμενικὲς δυσκολίες καὶ δὲν εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ ἔκαμε ὑπαινιγμοὺς γιὰ πολιτικὴ σκοπιμότητα. Ἐγὼ τὸ δηλώνω σὰν πεποίθηση ὅτι κανένας ἄλλος λόγος ἀπολύτως δὲν ὑπάρχει γιὰ τὴν ἀναβολὴ τῆς διεξαγωγῆς δημοτικῶν ἐκλογῶν ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν δυνάμεων ποὺ ἀκόμα τὸν περιβάλλουν ὅτι θὰ ἀποδείξουν καὶ ἔμπρακτα ὅτι ἔχουν χάσει παντελῶς τὴ λαϊκὴ ὑποστήριξη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ψηφοφόρων. Μπορεῖ ὁποιοσδήποτε νὰ ἐπικαλεῖται ὁποιεσδήποτε ἀντικειμενικὲς ἢ ἄλλες δυσκολίες ἀλλὰ γιὰ μένα, κατὰ τὴν ὑποκειμενική μου κρίση, καὶ θέλω νὰ πιστεύω ὅτι τὴ συμμερίζεται ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ καὶ σίγουρα αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ὁ μόνος λόγος ποὺ παρεμποδίζει τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν εἶναι αὐτός. Τόχω ξαναπεῖ, ὅτι καμμιὰ πίστη δὲν δίνω σὲ διαβεβαιώσεις αὐτῆς τῆς Κυβέρνησης, ἔτσι οὔτε καὶ τώρα θὰ δεχτῶ τὴ διαβεβαίωση ποὺ διαβιβάσθηκε ἀπὸ τὸν Κοινοβουλευτικὸ ἐκπρόσωπο τοῦ ΔΗ.ΚΟ., ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος ποὺ δὲν γίνονται ἐκλογές. Ἐν πάση περιπτώσει ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι ἀντικειμενικὲς δυσκολίες θὰ φανεῖ ἂν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει αὐτὴ τὴν πρόταση Νόμου ποὺ ἔχουμε καταθέσει.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ περὶ Δήμων Νόμος εἶναι ἀπηρχαιωμένος. Εἶναι ἀπηρχαιωμένος διότι μέσα στὸν ἴδιο τὸ Νόμο διέπονται καὶ καθορίζονται τόσα ἄλλα θέματα περὶ ὁδῶν καὶ οἰκοδομῶν, περὶ ἐκδόσεως ἀδειῶν οἰκοδομῶν, περὶ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν ποὺ προσφέρει ὁ Δῆμος. Ὅμως τὸ κεφάλαιο ποὺ ἀφορᾶ τὶς ἐκλογὲς εἶναι πολὺ ἁπλὸ καὶ πολὺ σαφὲς καὶ πρόσθετα, ὅπως ὅλοι ξέρομε, ἡ ὕπαρξη τῶν σημερινῶν Δημοτικῶν Ἐπιτροπῶν ποὺ ἀναφέρονται σὰν Δῆμοι ἔγινε μὲ βάση τὸ Νόμο τοῦ 1964 ποὺ εἰδικὰ προνοεῖ γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν καὶ εἰδικὰ προνοεῖ ὅτι ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος ποὺ διέπει τὴν πολιτεία γενικὰ θὰ ἐφαρμόζεται στὴν περίπτωση τῶν ἐκλογῶν. Καθορίζει τὴ θητεία τῶν Δημοτικῶν Ἐπιτροπῶν, τοὺς ἀριθμούς, τὰ καθήκοντα τὶς ἁρμοδιότητες τους, μόνο ποὺ λέγει ὅτι προκηρύσσονται ἐκλογὲς στὶς 31 Ὀκτωβρίου τῆς ἀντίστοιχης τριετοῦς περιόδου, ἀλλὰ ὅπως ἐλέχθη ἀπὸ προηγούμενο ὁμιλητὴ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ἐγκαταλείψει αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Ἡ πρόταση Νόμου ποὺ ἔχει κατατεθεῖ σήμερα, ἀποβλέπει κατ' ἐξαίρεση καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν προνοιῶν ὁποιασδήποτε ἄλλη πρόνοιας τοῦ ἴδιου νόμου ἢ ἄλλων Νόμων, νὰ καταστήσει ὑποχρεωτικὴ καὶ καταναγκαστικὴ γιὰ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν τὴν προκήρυξη, ὄχι τὴ διεξαγωγή, δημοτικῶν ἐκλογῶν, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Εἶναι παρανόηση· νὰ προκηρύξει τὶς ἐκλογὲς ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου τοῦ 1981. Ἡ προκήρυξη καὶ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν θὰ γίνει σύμφωνα μὲ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο—ἔτσι λέει ὁ Νόμος περὶ Δήμων ποὺ ἔχει ἐγκρίνει αὐτὴ ἡ Βουλὴ πρόσφατα. Ἐπομένως ἔχει ἡ Κυβέρνηση, ἀπὸ τώρα μέχρι τὴν 1η Ἰανουαρίου, ἂν ἔχει ἄλλες δεύτερες σκέψεις, τὴν εὐχέρεια καὶ τὶς πρακτικὲς δυσκολίες, ἂν ὑπάρχουν, νὰ τὶς παρακάμψει ἀλλὰ καὶ ἔμπρακτα αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποδείξει πόσο ἔντονα πιστεύει στὴν ἀνάγκη νά πειθαναγκάσει αὐτὴ τὴν Κυβέρνηση ποὺ ἐπανειλημμένα κωφεύει στὴν ἔντονη διακηρυγμένη λαϊκὴ ἐπιθυμία νὰ διεξαγάγει δημοτικὲς ἐκλογὲς κατὰ τὸν δημοκρατικὸ τρόπο τὸν ὁποῖο ὅλοι ἔχομε ἐξυμνήσει ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα.

Ἂν μέχρι τὴν 1η Ἰανουαρίου ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δὲν δημοσιεύσει τὸ διάταγμα—ἂν ἐγκριθεῖ ἡ πρόταση Νόμου ποὺ ἔχει κατατεθεῖ—τότε θὰ ὑπόκειται στὶς ποινὲς ποὺ προνοεῖ ὁ Νόμος, καὶ μεταξὺ ἄλλων παραλαμβάνονται καὶ κυρώσεις ὥστε νὰ καθίσταται ἀνίκανος νά κατέχει τὴν θέση ποὺ κατέχει σὰν Ὑπουργός.

Ἐπομένως ἂν ἡ Βουλὴ αὐτὴ πραγματικὰ ἐπιθυμεῖ τὴν ἐπίσπευση τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ὑποστηρίξει αὐτὴ τὴν Πρόταση Νόμου καὶ ἀποδείξει πόσο εὔκολο εἶναι, διότι μὲ μιὰ παράγραφο καὶ μόνο ἐπαναφέρεται στὰ χέρια τῆς Βουλῆς ἡ ἐξουσία, τοὐλάχιστο γιὰ τὴν πρώτη φορά, τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας τῶν ἐκλογῶν. Ἂν ἀργότερα αὐτὴ ἡ Βουλὴ κρίνει ὅτι ὁ Νόμος περὶ Δήμων χρειάζεται γενικότερες βελτιώσεις ἢ τροποποιήσεις ἢ ἂν ἀκόμα κρίνει ὅτι αὐτὴ ἡ ἐξουσία τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἐκλογῶν, ὅπως προηγούμενος ὁμιλητὴς εἰσηγήθηκε, πρέπει νὰ παραμείνει μόνιμα στὰ χέρια αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἔχει τὴν εὐχέρεια ἡ Βουλὴ πρῶτα στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ποὺ θὰ ἐξετάσουν τὴν πρόταση Νόμου καὶ ὕστερα στὴν ὁλομέλεια νά ἐπιφέρει αὐτὲς τῆς τροποποιήσεις. Ὅμως ἡ ἴδια ἡ ζωὴ θὰ ἀποδείξει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίες γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν καὶ θὰ δώσει ἔτσι στὸ λαὸ τὴν εὐκαιρία νὰ ἀσκήσει ἕνα δημοκρατικὸ δικαίωμα ποὺ προηγούμενη νομοθεσία καὶ προηγούμενες δυσμενεῖς συνθῆκες δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ ἀσκήσει προηγούμενα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ντ. Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εἶναι πράγματι πολὺ ἐνθαρρυντικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλοι οἱ ὁμιλητές, ὅλες οἱ πλευρές, ἐξέφρασαν τὴ συμφωνία τους γιά τὴ διεξαγωγή, τὸ συντομότερο δυνατό, δημοτικῶν ἐκλογῶν.

Αὐτὸ εἶναι θετικὸ καὶ θέλω νὰ πιστεύω—ἄλλωστε θὰ τὸ δείξει σύντομα ἡ ζωὴ—ὅτι αὐτὴ ἡ συμφωνία τους ἐδῶ θὰ ἐκφραστεῖ καὶ μὲ συμφωνία τους κατὰ τὴ συζήτηση καὶ τὴν ψήφιση τῆς σχετικῆς πρότασης νόμου ποὺ ἔχει σήμερα κατατεθεῖ.

Ὅμως, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἔχει ἐδῶ διαβεβαιώσει τό Σῶμα ὅτι τόσο ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὅσο καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος συμφωνοῦν καὶ ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι μόνο νὰ παρακαμφθοῦν ὁρισμένες δυσκολίες. Δὲν ξέρω τὶ ἐννοεῖ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος μὲ τὴ φράση «κάτω ἀπὸ τὴν παράκαμψη ὁρισμένων δυσκολιῶν».

Ἡ θέση τοῦ Δημάρχου Ἀμμοχώστου-Βαρωσίων ἔχει χηρεύσει ἐδῶ καὶ πάνω ἀπὸ δυὸ χρόνια καὶ οἱ «ὁρισμένες δυσκολίες» δὲν ἔχουν ἀκόμα παρακαμφθεῖ. Καὶ θέλω νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα ὅτι οἱ δυσκολίες αὐτὲς δὲν εἶναι οὔτε τεχνικὲς οὔτε ἡ πόλη τῶν Βαρωσίων δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσει δημότες οἱ ὁποῖοι ἀξίζουν νὰ εἶναι δήμαρχοι καὶ μποροῦν νὰ διορισθοῦν μὲ τὸ διοριστικὸ σύστημα ποὺ ὑπάρχει τώρα ὡς δήμαρχοι Ἀμμοχώστου.

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι οἱ λόγοι ποὺ δὲν διορίζεται δήμαρχος Ἀμμοχώστου εἶναι ἀκριβῶς οἱ ἴδιοι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν διεξάγονται δημοτικὲς ἐκλογές.

Ὁ Δῆμος Βαρωσίων ὅσο καιρὸ γίνονταν ἐκλογὲς ἦταν Δῆμος τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τώρα εἶναι μεγάλη δυσκολία καὶ γιὰ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν ἐκπροσωποῦν ἐδῶ νὰ τοποθετηθεῖ ἄλλος δήμαρχος ἀπ' αὐτὸν ποὺ ἐκπροσωποῦσε γιὰ χρόνια τὴν πόλη τῶν Βαρωσίων. Πολιτικοὶ οἱ λόγοι. Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ δὲν διεξάγονται δημοτικὲς ἐκλογές, γιατὶ φοβᾶται τὸ κυβερνῶν κόμμα καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὅτι οἱ δημοτικὲς αὐτὲς ἐκλογές, ἂν διεξαχθοῦν καὶ πρὶν ἀπὸ τὶς Βουλευτικὲς ἐκλογές, θὰ δείξουν τὶ ἐκπροσωπεῖ ὁ καθένας. Καὶ εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ πράγματα ἔχουν πολὺ ἀλλάξει ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1976. Σήμερα δὲν εἶναι 1976, εἶναι 1980 καὶ ἔχουν σημειωθεῖ ριζικὲς ἀλλαγὲς σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Κατὰ συνέπεια, ἐδῶ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, παρουσιάζεται αὐτὸ ποὺ ἀπὸ καιρὸ ἔχει συνηθίσει αὐτὸ τὸ Σῶμα. Λόγια πολλά, ὑποσχέσεις πολλές ! Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ μετρᾶ εἶναι τά ἔργα καὶ αὐτὰ εἶναι ποὺ κρίνει ὁ λαός. Αὐτὰ εἶναι ποὺ κρίνει αὐτὸ τὸ Σῶμα. Στὴ συνεδρία τοῦ Σώματος ποὺ θὰ συζητηθεῖ ἡ σχετικὴ πρόταση νόμου ἢ θὰ τροποποιηθεῖ, ὅπως ἔγινε καὶ εἰσήγηση, θὰ φανεῖ ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ πραγματικὰ θέλουν νά γίνουν δημοτικὲς ἐκλογές.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἦταν, εἶναι καὶ θὰ παραμείνει ὑπὲρ τῆς διεξαγωγῆς τῶν Δημοτικῶν ἐκλογῶν, ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ὅλων τῶν αἱρετῶν Σωμάτων σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Καὶ ἡ Ἀριστερὰ δὲν ἔχει νὰ φοβᾶται τίποτε. Δὲν φοβᾶται ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς αὐτές.

Θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ λόγια γιά τοὺς ὕμνους καὶ τὴ νομικὴ πτυχὴ ἀναφορικὰ μὲ τὸ Δήμαρχο Κυρηνείας κ. Τσίμο.

Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ μᾶς ἔχει περιγράψει τὴ σταδιοδρομία του καὶ ὅτι κέρδισε καὶ πολλὰ λεφτὰ στὸ ἐξωτερικὸ—δουλειὰ δική τοῦ ἀνθρώπου, μακάρι νὰ εἶναι καλὰ—καὶ ὅτι παρόλο ποὺ ἦταν χρόνια στὸ ἐξωτερικό, παρόλο ποὺ εἶναι ξένος ὑπήκοος, καὶ σ' αὐτὸ δὲν παρουσιάσθηκε τὸ ἀντίθετο, μὲ βάση τὸ Σύνταγμα, ἔστω καὶ ἂν ἔχει ξένη ὑπηκοότητα, θεωρεῖται Κύπριος ὑπήκοος.

Τὸ μεγάλο ἐρώτημα τῶν Κερυνιωτῶν ὅμως εἶναι ἄλλο. Γιατὶ προτιμήθηκε ἕνας ξένος γιὰ τοὺς Κερυνιῶτες ; Μήπως δὲν ὑπάρχουν ἄξιοι Κερυνιῶτες ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ πᾶν σ' αὐτὸ τὸ ἀξίωμα ;

Καὶ ἐδῶ ὅμως εἶναι ἡ ἴδια πολιτικὴ σκοπιμότητα. Ἡ ἴδια πολιτικὴ ποὺ χαρακτηρίζει τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τῆς ἐγκαθίδρυσης του στὸ ἀξίωμα αὐτὸ μέχρι σήμερα. Καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸ πλέον νὰ ἀνεχθεῖ αὐτὴ τὴν ὄχι καὶ τόσο καθαρὴ κατάσταση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁμολογουμένως εἶναι ὑποτιμητικὸ γιὰ τὴ Βουλὴ νὰ συζητᾶ μετὰ ἀπὸ 27 χρόνια ποὺ ἔγιναν οἱ τελευταῖες δημοτικὲς ἐκλογὲς θεσμικὰ θέματα γύρω ἀπὸ τὴν ἐκπροσώπηση τῶν δημοτῶν στὴν Κύπρο.

Θὰ ἤθελα μὲ λίγα λόγια νὰ ἐκφράσω ὁρισμένες ἀπόψεις γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα.

Μιὰ πρόχειρη ἀνάλυση τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε σήμερα ἀποδεικνύει τὸ εὖρος καὶ τὴ διάσταση τοῦ προβλήματος. 27 ὁλόκληρα χρόνια μετὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες δημοτικὲς ἐκλογὲς συζητοῦμε τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ ποὺ τόσο ἄνθισε προηγουμένως στὴν Κύπρο. Καὶ ἄνθισε μὲ τεράστιο ἐνδιαφέρον καὶ μὲ μεγάλη ἐπιτυχία.

Συζητοῦμε τώρα θέμα ἐπιστροφῆς στοὺς Κυπρίους δημότες δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα κυβερνητικὲς πράξεις τοὺς ἀποστέρησαν γιὰ 27 χρόνια.

Γιὰ 20 τόσα χρόνια διενεργοῦμε Προεδρικὲς καὶ Βουλευτικὲς ἐκλογὲς ἐνῶ διστάζουμε νὰ ἐπαναφέρουμε τὸ θεσμὸ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν ποὺ λειτουργοῦσε τόσα χρόνια πρὶν δοθεῖ τὸ δικαίωμα γιὰ Προεδρικὲς καὶ Βουλευτικὲς ἐκλογές, ἕνα θεσμὸ ποὺ λειτουργοῦσε γιὰ τόσα χρόνια πολὺ ὁμαλά. Καὶ δικαιολογοῦμε κατὰ καιροὺς τὸ δισταγμό μας ὑπερτονίζοντας τὶς ἀντικειμενικὲς—ὅπως τὶς καλοῦμε—δυσκολίες καὶ τὰ προβλήματα.

Ἔγιναν, ἐπὶ τέλους, πέρσι κοινοτικὲς ἐκλογὲς στά χωριὰ μὲ παραδειγματικὴ τάξη καὶ μεγάλη ἐπιτυχία ἀπὸ πλευρᾶς ὀργάνωσης. Κι' αὐτὰ ἔγιναν παρὰ τὶς κατὰ καιροὺς ἐπιφυλάξεις τῆς Κυβέρνησης. Παρὰ τὶς κατὰ καιροὺς ἐπιφυλάξεις τῆς Κυβέρνησης στὸ θέμα ἁρμοδιοτήτων τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων στὰ χωριά.

Ἐλέγετο κατὰ καιροὺς ὅτι ὁρισμένες ἀπὸ τὶς ἁρμοδιότητες τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν ὑπάγονται σὰν ἁρμοδιότητες διοικητικῆς φύσεως στὴν Κυβέρνηση καὶ ὅτι χρειάζετο ἀναθεώρηση τοῦ θεσμοῦ.

Παρόλα αὐτά, κάτω ἀπὸ τὴ λαϊκὴ πίεση, παρακάμφθηκαν οἱ ἐπιφυλάξεις καὶ ἔγιναν τὸν περασμένο χρόνο ἐκλογὲς στὰ χωριά.

Γιατὶ τότε δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ἐκλογές γιὰ Δημοτικὰ Συμβούλια, γιὰ τά ὁποῖα δὲν τίθεται θέμα ἁρμοδιοτήτων—τουλάχιστον θέμα συγκρούσεως ἁρμοδιοτήτων ἢ γενικὰ θέμα ἁρμοδιοτήτων δὲν τέθηκε μέχρι τώρα. Δὲν ὑπάρχει, κύριοι συνάδελφοι, μιὰ κτυπητὴ ἀντίφαση καὶ ἀντινομία σέ ὅλα αὐτά ; Ἂς μὴ ρίχνουμε πάντα τὸ βάρος σὲ μιὰ ἀπηρχαιωμένη ἀποικιακὴ νομοθεσία, ὅπως λέμε, καὶ σὲ κοινοτικὲς ἢ ἄλλες δυσκολίες ὅπως κατὰ καιροὺς λέει ἡ Κυβέρνηση.

Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιὰ δυσκολία νὰ τροποποιηθοῦν οἱ πρόνοιες τῶν περὶ Δήμων Νόμων ποὺ ἀναφέρονται εἰδικὰ στὶς ἐκλογές.

Φαίνεται, ὅμως, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι μετὰ ποὺ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀποστέρησε ἀπὸ τοὺς πολίτες τὰ πατροπαράδοτα δικαιώματα τους στὸν τομέα τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν δυσκολεύεται στὴν ἐπιστροφὴ τέτοιων δικαιωμάτων. Καὶ φαίνεται ὅτι μετὰ ποὺ ἡ Κυβέρνηση οἰκειοποιήθηκε αὐτὰ τὰ δικαιώματα, ἐπιχειρεῖται διαιώνιση τῆς παραφωνίας καὶ διασφάλιση ἀντιδημοκρατικῶν δικαιωμάτων. Νὰ ὑποθέσουμε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὁρισμένοι δυσκολεύονται πολὺ στὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες ; Δυσκολεύονται νά ἐγκαταλείψουν ἀντιδημοκρατικὰ κεκτημένα ποὺ δὲν τοὺς ἀνήκουν καὶ τὰ ὁποῖα κατακρατοῦν γιὰ πολλὰ χρόνια. Προτιμοῦν ἴσως ἔλεγχο τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἀντὶ τῆς ἐπὶ ἴσοις ὅροις συνεργασίας. Καὶ πῶς ἐξηγεῖται ἡ καθυστέρηση στὸ διορισμὸ Δημάρχου τῆς Ἀμμοχώστου ; Μήπως ὑπάρχουν δυσκολίες στὴν ἐξεύρεση τοῦ κατάλληλου πειθήνιου ὀργάνου ; Γιὰ πόσο καιρὸ πρέπει νὰ γίνονται μελέτες ; Καὶ ποιὰ ἀνυπέρβλητα προβλήματα ὑπάρχουν στὰ θέματα τά ὁποῖα δίδονται κατὰ καιροὺς γιὰ μελέτη τῶν ἐμπειρογνωμόνων ; Πραγματικὰ εἶναι κωμικοτραγικὴ ἡ κατάσταση. Ἔχομε φτάσει στὸ σημεῖο ὅπου οἱ διορισμένοι Δήμαρχοι φαίνεται ὅτι δὲν ἀνέχονται πιὰ τὸν ἐξευτελισμὸ τοῦ διορισμοῦ καὶ ζητοῦν οἱ ἴδιοι ἐπιτακτικὰ νά γίνουν ἐκλογές. Τὶ ἀναμένει ἡ Κυβέρνηση ; Τὴν παραίτησή τους σὲ ἔνδειξη διαμαρτυρίας ; Εἰλικρινὰ δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει κανεὶς συνάδελφος ποὺ νὰ πιστεύει εἰλικρινὰ ὅτι δικαιολογεῖται ἡ περαιτέρω καθυστέρηση.

Σὰν πρόσωπο θὰ ὑποστηρίξω ὁποιαδήποτε προσπάθεια γιὰ νὰ διενεργηθοῦν δημοτικὲς ἐκλογὲς τὸ συντομότερο δυνατό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Πολλὲς φορὲς ἔχω ἀναφέρει ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα ὅτι ἕνα δημοκρατικὸ πλουραλιστικὸ σύστημα λειτουργεῖ σωστὰ ὅταν λειτουργοῦν σωστὰ καὶ οἱ διάφοροι θεσμοί του. Μάλιστα θἄθελα νὰ ὑπογραμμίσω πὼς ἕνα ἀπὸ τὰ βασικὰ κριτήρια ποὺ καθορίζουν τὸ βαθμὸ ἀναπτύξεως ἑνὸς πλουραλιστικοῦ συστήματος εἶναι α) ὁ βαθμὸς ἐξειδικεύσεως τῶν ρόλων καὶ ἁρμοδιοτήτων τῶν διαφόρων θεσμῶν καὶ β) ὁ βαθμὸς αὐτονομίας τους ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία ὅπως ἐπίσης καὶ ὁ βαθμὸς αὐτονομίας ποὺ ὑπάρχει ἀναμεταξύ τους.

Περιττὸ νὰ τονίσω τὴ σημασία τοῦ θεσμοῦ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως σ' ἕνα δημοκρατικὸ σύστημα : Ἀποτελεῖ τὴ βάση γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ αἰσθήματος εὐθύνης στὴν ἄσκηση τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν ἄμεση ἐξοικείωση τοῦ λαοῦ μὲ τὴ συμμετοχὴ στὰ κοινά.

Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν τοπικῶν του

ἀντιπροσώπων παραβιάζονταν ὄχι μόνο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀποικιοκρατίας ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀνεξαρτησίας.

Μὲ τὴ διατήρηση ἀκόμα τοῦ διοριστικοῦ συστήματος στὴν περίπτωση τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἔρχεται ἡ κεντρικὴ ἐξουσία νὰ συνεχίσει νὰ νοθεύει τὴν ὁμαλὴ λειτουργία καὶ ἀνάπτυξη τῶν θεσμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Ἀπὸ πλευρᾶς οὐσίας παρουσιάζεται ἕνα ὀξύμωρο φαινόμενο : Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκη γιὰ διοικητικὴ ἀποκέντρωση. Γι' αὐτὸ καὶ διατηρεῖ τὸ θεσμὸ τῶν δήμων. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μὲ τὸ διοριστικὸ σύστημα ἀκολουθεῖ καθαρὰ συγκεντρωτικὴ μέθοδο πολιτικῆς ἐξουσίας.

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἔχει τοὐλάχιστο δυὸ σοβαρὲς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις : α) Παραβιάζει τὸ στοιχειῶδες δικαίωμα τοῦ Κύπριου πολίτη νὰ ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους του στὰ δημοτικὰ συμβούλια, καὶ β) ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ἔρχεται νὰ καθυποτάξει καὶ ἐκλέξει τὸ θεσμὸ τῶν δήμων ὁ ὁποῖος θἄπρεπε νὰ τυγχάνει τῆς ἀνάλογης αὐτονομίας.

Μέσα σ' ἕνα πλουραλιστικὸ σύστημα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ ἡ δημοκρατικὴ λειτουργία τῶν θεσμῶν εἶναι γενικὴ καὶ ἀλληλένδετη. Δὲν μποροῦν νὰ λειτουργοῦν μὲ δόσεις, δὲν μποροῦν νὰ παρέχονται σὲ μερικοὺς τομεῖς καὶ νὰ ἀποστεροῦνται ἀπὸ ἄλλους. Ὅταν χωλαίνει ἡ λειτουργία τῶν πολιτικῶν θεσμῶν σὲ μερικοὺς τομεῖς δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργοῦν σωστὰ στοὺς ὑπόλοιπους.

Γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ ἡ διατήρηση τοῦ διοριστικοῦ συστήματος στὸ παρελθὸν προτασσόταν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἕνεκα τῶν κρίσιμων περιστάσεων ποῦ περνᾶ ὁ τόπος δὲν ἐθεωρεῖτο σκόπιμο νά διεξαχθοῦν ἐκλογὲς γιὰ ἀνάδειξη χωριτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων.

Ἀνεξάρτητα ἂν αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα ἦταν πειστικὸ ἢ ὄχι—ἰδιαίτερα σὲ περιόδους ποὺ γίνονταν βουλευτικὲς καὶ προεδρικὲς ἐκλογὲς— σήμερα δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχει κανένας ποὺ νὰ τὸ προβάλλει στὰ σοβαρά. Τὸν προηγούμενο χρόνο ἔγιναν ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη Χωριτικῶν Ἀρχῶν καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως καὶ οἱ συνθῆκες τὸ ἐπέτρεπαν. Οἱ ἐκλογὲς ἐκεῖνες διεξήχθησαν μέσα σέ κλίμα εὐπρέπειας. Σὲ λίγους μῆνες θὰ ἔχουμε Βουλευτικὲς ἐκλογές. Θὰ ἦταν ἀστεῖο νὰ προβληθεῖ πὼς ἡ ἔκρυθμος κατάσταση δὲν τὸ ἐπιτρέπει μόνο στὴν περίπτωση τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν.

Τελειώνοντας θἄθελα νὰ ὑπογραμμίσω, κ. Πρόεδρε, πὼς ὁ ΔΗ.ΣΥ. πιστεύει στὴν πλήρη ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ πολιτικοῦ μας συστήματος καὶ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση θὰ ἐργάζεται πάντοτε. Συνεπὴς μὲ αὐτὴ τὴ θέση ὑποστηρίζει τὴ διεξαγωγὴ δημοτικῶν ἐκλογῶν τὸ συντομώτερο δυνατό.

Πρόσθετα τὸ ἀναλογικὸ σύστημα ποὺ κατὰ γενικὴ ὁμολογία εἶναι πιὸ δημοκρατικὸ καὶ ὀρθὰ εἰσήχθη στὴν περίπτωση τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, πιστεύουμε πὼς θὰ πρέπει νὰ εἰσαχθεῖ καὶ στὴν περίπτωση τῶν δημοτικῶν συμβουλίων γιὰ νὰ ἐκπροσωποῦνται οἱ πολιτικὲς ἀπόψεις ἐναρμονισμένα μὲ τὸ ἐκλογικὸ σῶμα.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ:

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ Βουλευτές.

Ἂν ζήτησα τὸ λόγο νὰ μιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε γιὰ τὴν ἀνάγκη διενέργειας δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκλογῶν στὶς πόλεις δὲν εἶναι γιατὶ ἔχω νὰ διατυπώσω νέες θέσεις οὔτε καὶ νὰ ἐπικρίνω τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴν παρατηρηθεῖσα καθυστέρηση στὴ λήψη ἀπόφασης γιὰ τὴ διενέργεια τέτοιων ἐκλογῶν ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ γίνουν στὸ σύντομο μέλλον, γιατὶ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Κοινοβουλευτικῆς μου Ὁμάδος κ. Παπαϊωάννου ἐξήγησε τοὺς λόγους καὶ ἐπέκρινε μὲ τὴν πρέπουσα κριτικὴ τὴν ἀσυνέπεια τῶν ὑπευθύνων καὶ διατύπωσε τὶς ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε, μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνῶ καὶ δὲν προτίθεμαι νὰ τὶς ἐπαναλάβω.

Συμφωνῶ ἐπίσης μὲ τὴν πρόταση Νόμου ποὺ κατατέθηκε σήμερα στὴ Βουλὴ γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν καὶ κάμνω τὴν εἰσήγηση ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ὁρίζει τὴν ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν Δημοτικῶν Ἐκλογῶν. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ τῆς συζήτησης τοῦ σοβαροῦ θέματος τῆς ἀνάγκης διενέργειας ἐκλογῶν στὶς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ τὶς χωριτικὲς ἀρχὲς τῶν πόλεων, ἐπιθυμῶ νὰ κάμω μερικὲς εἰσηγήσεις πρὸς τοὺς ἁρμοδίους. Οἱ ἀναχρονιστικοὶ νόμοι περὶ Δήμων ἐπιβάλλεται νὰ ἀντικατασταθοῦν καὶ νὰ ἐκδημοκρατικοποιηθοῦν διὰ νέου νόμου γιὰ νὰ ἀποκτήσουν οἱ Δῆμοι τὶς βασικὲς δημοκρατικὲς ἀρχὲς τῆς αὐτοδιοίκησης ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλες τὶς δημοκρατικὲς χῶρες, ἀπαλλασσόμενοι ἀπὸ τὶς ἀντιδημοκρατικὲς ἐπεμβάσεις ἀπὸ ἄλλα ὄργανα τοῦ Κράτους. Ἀνεξάρτητα βέβαια ἂν οἱ ἐκλογὲς θὰ γίνουν καὶ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου.

Τὸ ἴδιο ἐπιβάλλεται νὰ γίνει καὶ γιὰ τὰ Συμβούλια Βελτιώσεως καὶ γιὰ τὶς χωριτικὲς ἀρχές· νὰ γίνει ἡ ἀναγκαία τροποποίηση τῶν νόμων οἱ ὁποῖοι ρυθμίζουν τὰ προβλήματα τῶν χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν Συμβουλίων Βελτιώσεως.

Οἱ Κανονισμοὶ ποὺ ἐκδίδουν οἱ Δῆμοι πρέπει νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ νέους ὥστε νὰ εἶναι ὁμοιόμορφοι στὶς βασικές τους πρόνοιες καὶ νὰ ἀνταποκρίνονται στὶς σημερινὲς συνθῆκες καὶ ἀνάγκες τῶν Δήμων.

Μὲ τὴν παρατηρούμενη αὔξηση τῶν ἀναγκῶν τῶν Δήμων, τῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῶν Δήμων, ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση παραχωρεῖ στοὺς Δήμους καὶ τὶς Κοινότητες μεγαλύτερη οἰκονομικὴ βοήθεια ὥστε οἱ ἐπιβαλλόμενες αὐξημένες φορολογίες στοὺς δημότες καὶ κατοίκους τῶν κοινοτήτων νὰ περιορίζονται σὲ λογικὰ ἐπίπεδα γιατὶ μὲ τὶς ἐπιβαλλόμενες φορολογίες οἱ δημότες καὶ κάτοικοι τῶν κοινοτήτων ἐπιφορτίζονται μὲ μεγάλα ποσά, δυσανάλογα πολλὲς φορὲς μὲ τὶς οἰκονομικές τους δυνατότητες.

Αὐτὲς εἶναι οἱ εἰσηγήσεις μου ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, καὶ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἡ συζήτηση θεωρεῖται λήξασα καὶ ὁ εἰσηγητὴς θὰ ἀπαντήσει κατὰ τὴν προσεχὴ συνεδρίαση τοῦ Σώματος.

Προχωροῦμε στὸ δεύτερο θέμα τοῦ Κεφαλαίου Δ' ποὺ εἶναι «Ἡ ἀνάγκη παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας στοὺς πληγέντες ἀπὸ τὴ θεομηνία τοῦ Φεβρουαρίου στὴ Λάρνακα».

Εἰσηγητὴς εἶναι ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἔχει τώρα ὀκτὼ μῆνες ποὺ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι ἐγγεγραμμένο στὴν ἡμερήσια διάταξη ἀλλὰ λόγω τῆς φύσεώς του δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συζητηθεῖ σήμερα.

Ἔγκαιρη συζήτηση πράγματι τοῦ θέματος θὰ βοηθοῦσε στὴ λύση τοῦ προβλήματος καὶ εἰδικὰ στὸ θέμα αὐτὸ ἡ παροχὴ βοήθειας θὰ ἦταν ἄμεση.

Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν πάγια πολιτικὴ τῆς ἀναβλητικότητας θεώρησε ὅτι καὶ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁ χρόνος θὰ ἔλυε τὸ θέμα, ὅπως συνηθίζει νὰ κάμνει σὲ ἄλλα θέματα. Κι' ἔτσι μέχρι σήμερα δὲν ἔχει παραχωρήσει καμμιὰ βοήθεια στοὺς πληγέντες καὶ ἐξ ὅσων πληροφοροῦμαι ἀπὸ τοὺς 77 ποὺ κατεγράφησαν, θὰ πάρουν 14 μόνο ἕνα μικρὸ ποσό, κατ' ἀρχὴν £1356 ἀπὸ γενικὸ ποσὸ £2699. Λυποῦμαι, πράγματι, κύριε Πρόεδρε, διότι δὲν μπορῶ νὰ πῶ πολλὰ πράγματα στὸ θέμα αὐτὸ μετὰ ἀπὸ 8 μῆνες, διότι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὸ πράξω μετὰ ἀπὸ ἕνα τόσο μακρὸ χρονικὸ διάστημα.

Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης ἦταν κάτι τὸ ἀνεπίτρεπτο γιὰ τοὺς πληγέντες ἀπὸ τὴ θεομηνία τῆς 13ης Φεβρουαρίου στὴ Λάρνακα. Ἀλλὰ εἶναι καὶ μιὰ ἄλλη διαπίστωση, ὅτι ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση ἀποτελεῖ πλέον θεομηνία γιὰ τὸν τόπο.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὑπάρχει εἰσήγηση ὅπως τὸ θέμα παραμείνει πρὸς συζήτηση κατὰ τὴν προσεχὴ συνεδρίαση τοῦ Σώματος ;

Ὄχι. Τότε τὸ θέμα θεωρεῖται λῆξαν.

Προχωροῦμε στὸ τρίτο θέμα τοῦ Κεφαλαίου Δ ποὺ εἶναι «Ἡ ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησης τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακό». Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Γαλανὸς ἀπουσιάζει στὸ ἐξωτερικὸ καὶ θὰ ἦτο ὀρθὸ νὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη τὸ θέμα αὐτὸ μέχρις ὅτου ἐπιστρέψει. Θὰ ἐπιστρέψει ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα βεβαίως θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη μέχρι ποὺ νὰ ἐπιστρέψει ὁ εἰσηγητής.

Προχωροῦμε στὸ τέταρτο θέμα ποὺ εἶναι «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τὸν ἄνθρωπο, τὴν γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων ». Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χριστοφίδη.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ προηγοῦνται ἄλλα δυὸ θέματα καὶ εἰδικὰ ἐκεῖνο τοῦ κ. Γαλανοῦ τὸ ὁποῖο θὰ κάλυπτε τουλάχιστο δυὸ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς δὲν εἶχα ὑπόψη μου ὅτι θὰ φθάναμε στὸ τέταρτο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εντάξει, κύριε Βουλευτή.

Τότε θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη. 'Αντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα θέματα ποὺ εἶναι ἑπτὰ συνολικά.

'Η προσεχὴς συνεδρίαση τοῦ Σώματος ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 16 'Οκτωβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις-'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

1) 'Ο περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

2) 'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Παρεμποδίσεως καὶ Τιμωρίας τοῦ 'Εγκλήματος τῆς Γενοκτονίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

3) 'Ο περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν 'Ασθενειῶν καὶ 'Εχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

4) 'Ο περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

5) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

6) Οἱ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τέλη διὰ Πιστοποιητικὰ καὶ δι' 'Αποθήκευσιν 'Εμπορευμάτων ἐν Τελωνειακαῖς 'Αποθήκαις) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

7) Οἱ περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοὶ) ('Αρ. 3) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τοὺς Προέδρους τῶν Κοινοβουλευτκῶν 'Επιτροπῶν νὰ ἐπιληφθοῦν τῶν νομοσχεδίων καὶ νὰ ἑτοιμάσουν τὶς σχετικὲς 'Εκθέσεις πρὸς τὸ Σῶμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : 'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Τὸν περασμένο Μάϊο, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγηση μου, ἡ Βουλὴ συζήτησε τὸ θέμα τοῦ 8ήμερου πραξικοπηματία Προέδρου Σαμψών, ὁ ὁποῖος μὲ βάση σχετικὸ διάταγμα τοῦ Προέδρου κ. Κυπριανοῦ ἀπολύθηκε ἀπὸ τὶς Κεντρικὲς Φυλακὲς καὶ πῆγε στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ λόγους, ὅπως ἀναφέρεται στὸ διάταγμα, ἰατρικῆς ἐξέτασης καὶ θεραπείας.

"Υστερα ἀπὸ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος τὸ Σῶμα ἐνέκρινε ὁμόφωνα εἰσήγηση ποὺ ὑπόβαλα κατά τὴν ἀγόρευση μου, μὲ τὴν ὁποία καλοῦσε τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ πάρει «ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Σαμψὼν στὴν Κύπρο γιὰ νὰ ἐκτίσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ποινῆς ποὺ τοῦ ὑπόβαλε τὸ Κακουργιοδικεῖο τὸν Αὔγουστο τοῦ 1976».

Μετὰ τὴ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ τὴν ἔγκριση τῆς πιὸ πάνω εἰσήγησης ὁ Πρόεδρος κ. Κυπριανοῦ, προέβη μέσον τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Εκπροσώπου, στὶς 30 τοῦ περασμένου 'Ιούνη, στὴν ἀκόλουθη δήλωση :

«Τὸ παρελθὸν Σάββατο ἡ Κυβέρνηση ζήτησε ἀπὸ τοὺς δικηγόρους τοῦ Νίκου Σαμψών νὰ ἐπιστρέψει στὴν Κύπρο γιὰ νὰ ἐκτίσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ποινῆς του, βάσει τῶν ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων. Σὲ περίπτωση ἀρνήσεως, ἡ Κυβέρνηση θὰ προβεῖ στὶς ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες».

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἔγινε ἡ πιὸ πάνω δήλωση ἔχουν περάσει πάνω ἀπὸ 3 μῆνες χωρὶς νὰ ὑπάρξει καμμιὰ ἐξέλιξη γιά τὸ θέμα Σαμψών. Ὁ λαὸς δικαιολογημένα ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ δήλωση τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐκπροσώπου ἔγινε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ διασκεδασθοῦν οἱ ἀνησυχίες τῆς κοινῆς γνώμης—μιὰ τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖται, δυστυχῶς, κατὰ κανόνα ἀπὸ τὸν Πρόεδρο κ. Κυπριανοῦ.

Λαμβάνοντας ὑπόψη αὐτὰ τὰ δεδομένα εἰσηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἐρευνήσετε τὸ θέμα καὶ πληροφορήσετε τὸ Σῶμα στὴν ἐπόμενη συνεδρίαση του γιὰ τὰ ἑξῆς :

α) Πῶς ἀνταποκρίθηκαν οἱ δικηγόροι τοῦ Νίκου Σαμψὼν στὴν ἀπαίτηση τῆς Κυβέρνησης νὰ ἐπιστρέψει στὴν Κύπρο ὁ Σαμψών, «βάσει ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων» γιὰ νὰ ἐκτίσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ποινῆς του ;

β) Σὲ ποιὲς «ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες» προέβηκε ἡ Κυβέρνηση στὴν περίπτωση, ποὺ ὅπως εἶναι φανερὸ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα, οἱ δικηγόροι τοῦ Νίκου Σαμψὼν δὲν ἀνταποκρίθηκαν στὴν ἀπαίτηση της γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ κατάδικου Σαμψὼν στὴν Κύπρο ;

γ) Μπορεῖ ὁ Πρόεδρος κύριος Κυπριανοῦ νὰ διαβεβαιώσει τὴ Βουλὴ κατὰ πόσο καὶ πότε θὰ πάρει πρακτικὰ καὶ συγκεκριμένα μέτρα γιὰ νὰ φέρει πίσω τὸν πραξικοπηματία κατάδικο 8ήμερο Πρόεδρο Σαμψών, ὁ ὁποῖος σύμφωνα καὶ μὲ νεώτερες πληροφορίες, συνεχίζει νά διασκεδάζει σέ διάφορες πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ συνωμοτεῖ σὲ βάρος τῆς Κύπρου, γιὰ νὰ ἐκτίσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ποινῆς ποὺ τοῦ ἐπέβαλε τὸ Κακουργιοδικεῖο τὸν Αὔγουστο τοῦ 1976 ;

Παρακαλῶ, κ. Πρόεδρε, νὰ ἐρευνήσετε αὐτὸ τὸ θέμα μὲ βάση αὐτὰ τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ νὰ ἐνημερώσετε τὸ Σῶμα στὴν προσεχῆ συνεδρίαση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι ἡ παρατήρηση τοῦ συναδέλφου κ. Φάντη εἶναι πλήρως δικαιολογημένη καὶ ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ διαβιβαστεῖ πρὸς τὸ μόνιμο Πρόεδρο τῆς Βουλῆς—διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ Πρόεδρος—γιὰ τά περαιτέρω.

Ὑπάρχουν ἄλλοι συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ μιλήσουν ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ ἐγγράψω ἕνα θέμα :

«Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεως στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

Εἶναι μιὰ Ἐρώτηση τήν ὁποία ἔχω ὑποβάλει ἐδῶ καὶ πολλοὺς μῆνες ὅσον ἀφορᾶ τὶς καθυστερήσεις γιὰ πληρωμὴ ἀποζημιώσεων γιὰ περιουσίες ποὺ ἀπαλλοτριώνονται στὶς διάφορες περιοχές. Αὐτὸ τὸ θέμα ἀφορᾶ γενικὰ ὅλη τὴν Κύπρο καὶ γι' αὐτὸ τὸ τιτλοφόρησα γενικά. Ὅμως, εἰδικὰ θὰ ἀναφερθῶ γιὰ τὶς ἀπαλλοτριώσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν γίνει, πολλὲς ἀπαλλοτριώσεις καὶ συνεχεῖς, στὴν Ἀραδίππου, καὶ καθυστερεῖ ἡ Κυβέρνηση στήν καταβολὴ ἀποζημιώσεως στοὺς δικαιούχους ἐπὶ πολλὰ χρόνια, ὁπότε ἡ καθυστέρηση αὐτὴ ἐξανεμίζει τὰ λίγα λεφτὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπιδικαστεῖ γιὰ τὶς ἀποζημιώσεις αὐτές.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εφόσο τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ 'Ερώτηση τὴν ὁποία ὁ συνάδελφος ἔχει ὑποβάλει τότε αὐτομάτως ἐγγράφεται ὡς θέμα πρὸς συζήτηση μὲ τὸν τίτλο . . . Παρακαλῶ τὸν κύριο Χριστοφίδη νά ἀναγνώσει τὸν τίτλο.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Κουρτελλάρης ἐπιθυμεῖ νὰ μιλήσει ;

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἔλεγα νὰ γενικευθεῖ κάπως παραπάνω τὸ θέμα—συμφωνῶ μὲ τήν ἐγγραφή του—ἀλλὰ νὰ εἶναι : «'Η ἀνάγκη ἄμεσης τροποποίησης τῶν περὶ 'Απαλλοτριώσεων Γῆς Νόμων». Διότι εἶναι ἀπ' ἐδῶ ποὺ προκύπτει τὸ ὅλο πρόβλημα καὶ τὸ κακὸ τῆς κατάστασης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

"Εχει δίκαιο ὁ κύριος συνάδελφος διότι ἡ 'Ερώτηση ἦτο καὶ κατὰ πόσο προτίθεται ἡ Κυβέρνηση νὰ τροποποιήσει τὸν περὶ 'Απαλλοτριώσεως 'Ιδιοκτησίας Νόμον. Καὶ φαίνεται τὸν ἔχει ἀπαλλοτριώσει ἡ Κυβέρνηση τὸ Νόμο (γελᾶ) καὶ μάλιστα πρόθεσή μου— καὶ ἔχω ἐρωτήσει καὶ δὲν εἶναι ἀντισυνταγματικὸ— εἶναι νὰ κατατεθεῖ Πρόταση Νόμου, καὶ θά καταθέσω καὶ Πρόταση Νόμου στὴν προσεχὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ἀσχοληθεῖ σὲ ἀρκετές της συνεδρίες μὲ ἕνα μέγα θέμα, τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ. Κατέληξε ἡ συζήτηση σὲ μιὰ ἀπόφαση. Δυστυχῶς, ὅπως καὶ σὲ ἄλλα ζητήματα, ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ προηγουμένως τὸ θέμα «Σαμψών», κι' αὐτὴ ἡ ἀπόφαση δὲν ἐφαρμόστηκε ἐνῶ ἦταν στὴν ἁρμοδιότητα καὶ στὶς δυνατότητες τῆς Κυβέρνησης νά ἐφαρμοστεῖ τουλάχιστον στά ἄρθρα ποὺ συνδέονται μὲ τὴ διοικητικὴ ὑφὴ τοῦ θέματος. Συγκεκριμένα τὸ ἄρθρο 6 μιλᾶ γιὰ κατάθεση κάθε τρεῖς μῆνες "Εκθεσης γιὰ τὴν πορεία τῆς "Ερευνας καὶ τά λαμβανόμενα ἐξυγιαντικὰ μέτρα, πράγμα τὸ ὁποῖο δὲν ἔγινε. Κι' ἐπειδὴ δὲν πραγματοποιοῦνται αὐτὲς οἱ ὑποχρεώσεις ἀδρανοποιεῖται καὶ τὸ Σῶμα νὰ προχωρήσει στή διερεύνηση καὶ νὰ συμβάλει κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο στὸ ξεπέρασμα τῆς κρίσης.

Κι' ἐπειδὴ δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ παρακαλοῦμε νὰ γίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα, εἰσηγοῦμαι τὴν ἐγγραφὴ θέματος :

«'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ πρὸς συζήτηση ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται πρός συζήτηση.

Θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκκρεμεῖ καὶ σχετικὴ πρόταση Νόμου ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ καιρὸ καὶ ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ὑποσχέθηκε ὅτι μέχρι τὸ Σεπτέμβριο θὰ κατάθετε καὶ ἡ ἴδια δικό της

νομοσχέδιο. Όμως, μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει κατατεθεῖ τέτοιο νομοσχέδιο, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ πρέπει νὰ προχωρήσει στὴ μελέτη τῆς πρότασης Νόμου ποὺ ἔχει ἤδη κατατεθεῖ.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, μιὰ συμπληρωματικὴ παρατήρηση.

Εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πρόνοιες αὐτῆς τῆς ἀπόφασης ποὺ ἐπιβάλλει ἀκόμα πιὸ ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπαναφορᾶς της στὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ ἀπόφαση αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἀνατέθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ παρακολουθήσει τὶς ἀστυνομικὲς ἔρευνες γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Δώρου Λοΐζου.

Ὅπως εἶχα ἀναφέρει ζητήθηκαν συμπληρωματικὰ στοιχεῖα καὶ ὑπῆρξε σαφὴς ὑπόσχεση ὅτι ἂν δινόντουσαν αὐτὰ τὰ συμπληρωματικὰ στοιχεῖα ἀπὸ αὐτόπτες μάρτυρες ἡ Ἀστυνομία θὰ προχωροῦσε νὰ παρουσιάσει τὴν ὑπόθεση στὸ Δικαστήριο.

Δυστυχῶς, μέχρι σήμερα δὲν ἔγινε τίποτα καὶ ἴσως ἡ Κυβέρνηση ἀναμένει ἀπὸ τὴ Θεία Πρόνοια νὰ τιμωρήσει τοὺς δολοφόνους, ὅπως τιμώρησε ἕνα ἀπ' αὐτοὺς τοῦ ὁποίου ἀπεκόπη τὸ δεξὶ χέρι. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ περιμένω τὴ Θεία Πρόνοια γιὰ νὰ κάμει τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο εἶναι ἔργο τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς Κυβέρνησης.

Θὰ παρακαλοῦσα τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ν' ἀναλάβει νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἐξηγήσεις καὶ νὰ μεταφέρει στὸ Σῶμα τὸ σημερινὸ στάδιο τῶν ἐρευνῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴ δολοφονία τοῦ Δώρου Λοΐζου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη μελετηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα ποὺ ἤγειρε καὶ ζήτησε νὰ ἐγγραφεῖ ὁ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου. Τὸ θέμα ἔχει συζητηθεῖ πράγματι στὴ Βουλή. Μιὰ πτυχὴ τοῦ θέματος τοῦ Συνεργατισμοῦ ἔχει ὁδηγηθεῖ στὰ Δικαστήρια. Ἄλλες πτυχὲς τοῦ θέματος ἐξετάζονται ἀπὸ Εἰδικὴ Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία διορίστηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Καὶ διερωτῶμαι : Στὸ στάδιο τοῦτο ἔχει δικαίωμα ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσει τὸ θέμα τοῦτο ;

Δὲν θά εἶναι ἐμπόδιο γιὰ τό Δικαστήριο ἡ τὴν Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπή ;

Παρακαλῶ νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ πόσο μπορεῖ τὸ θέμα τοῦτο, σ' αὐτὸ τὸ στάδιο ποὺ βρίσκεται τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ, νὰ συζητηθεῖ στὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ἠγέρθη ὁποιαδήποτε ἔνσταση ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ τὸ θέμα ἔχει ἤδη γίνει ἀποδεκτὸ ἀπὸ τὸ Σῶμα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Ανεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἔχει γίνει ἀποδεκτό, ἀντιλαμβάνομαι τὶς σκέψεις τοῦ συναδέλφου κ. Γιάγκου. 'Αλλὰ τὸ νὰ ζητοῦμε κάθε τρεῖς μῆνες νὰ διαφωτιστοῦμε ποῦ βρίσκεται τὸ ἔργο τῆς 'Ανακριτικῆς 'Επιτροπῆς καὶ ποῦ βρίσκονται τὰ διοικητικὰ μέτρα καὶ ποιὰ μέτρα βελτιωτικὰ θὰ παίρνει ἡ Κυβέρνηση, ἢ τὸ θέμα τῆς νομοθεσίας ὅπως ἐλέχθη, ὅλα αὐτά τὰ θέματα δὲν ἐπεμβαίνουν καθόλου στὸ ἔργο τῆς Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

'Εγὼ ἀναφέρθηκα ἁπλῶς στὸ θέμα τῆς συζήτησης τοῦ θέματος στὴ Βουλή, ὄχι ἂν πρέπει ἡ Κυβέρνηση, σύμφωνα μὲ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ κατατοπίζει τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Η Βουλὴ ὅταν θὰ συζητεῖ τὸ θέμα θὰ ἔχει ὑπόψη της ἀσφαλῶς ὅτι ἡ ὅλη ὑπόθεση ἐξακολουθεῖ νὰ βρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλα θέματα πρὸς ἐγγραφή, τὸ Κεφαλαιο Δ' τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης θὰ ἔχει ὡς ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' :

1) «'Η ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν 'Εκλογῶν στὶς πόλεις».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου).
(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

2) «'Η ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησης τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακό».
«Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ).

3) «'Η μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

4) «'Η ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

5) «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

6) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

7) «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

8) «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

("Ωρα λήξεως : 5.50 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γιάγκου 'Ανδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Ἔκθεση γιά τό Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ.7) τοῦ 1980 καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

2) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 8) τοῦ 1980», οἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔγιναν πάνω στὸ θέμα (Χ. Μιχαηλίδης, Γ. Λαδᾶς, Τ. Χατζηδημητρίου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σέ Νόμο.

3) Ἔκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 9) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

4) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

5) 'Ανάγνωση ἀπὸ τὸν Προεδρεύοντα τῆς Βουλῆς, κ. Ε. Παπαϊωάννου ἐπιστολῆς τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Χρ. Βάκη, Τ. Παπαδοπούλου καὶ Χρ. Χριστοφίδη μὲ τὴν ὁποία πληροφοροῦσαν τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς ὅτι συγκροτήθηκαν σὲ ὁμάδα ἀνεξάρτητων Βουλευτῶν.

6) 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ντ. Κωνσταντίνου, Στ. 'Αμπίζας, Λ.'Ιεροδιακόνου, Ν. Μαυρονικόλας) πάνω στὸ θέμα «'Η ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν 'Εκλογῶν στὶς πόλεις» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ε. Παπαϊωάννου. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

7) Σύντομη ὁμιλία τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἴδιος «'Η ἀνάγκη παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας στοὺς πληγέντες ἀπὸ τὴ θεομηνία τοῦ Φεβρουαρίου στὴ Λάρνακα».

8) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Φάντη πάνω στὸ θέμα τῆς παράλειψης τῆς Κυβέρνησης νά ἐπιτύχει μέχρι σήμερα τὴν ἀνάκληση τοῦ Νίκου Σαμψών καὶ νὰ ἐκτίσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ποινῆς του καὶ παράκληση πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς νὰ ἐρευνήσει τὸ θέμα καὶ νὰ ἐνημερώσει τὸ Σῶμα κατὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία του.

9) Ἐγγραφὴ στὸ Κεφ. Δ΄ τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τῶν θεμάτων :

(α) Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς.
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(β) Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιά τὴν κρίση στό Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της.
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

10) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη σὲ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς σύμφωνα μέ τὴν ὁποία ἀνατέθηκε στὴν Κοιν. Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἡ παρακολούθηση τῶν ἀστυνομικῶν ἐρευνῶν γιά τὴ δολοφονία τοῦ Δώρου Λοΐζου καὶ παράκληση του ὅπως ἡ ἐν λόγω Ἐπιτροπὴ ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἐξηγήσεις καὶ κατατοπίσει τό Σῶμα σχετικὰ μὲ τὸ στάδιο στό ὁποῖο βρίσκονται οἱ ἔρευνες πάνω στό θέμα αὐτό.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 16ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.25 μ.μ.)

('Αρ. 3)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἔπαυσα νὰ ἐνεργῶ ὡς ἀνεξάρτητος Βουλευτὴς καὶ ἔχω προσχωρήσει στὴ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπῆρξαν δραματικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν αὐτὴ τὴ Βουλή.

Τὸ Κυβερνητικὸ Κόμμα διεσπάσθη. Οἱ προϋποθέσεις ὑπὸ τὶς ὁποῖες αὐτὴ ἡ Βουλὴ λειτουργοῦσε δὲν ὑφίσταται πιά. Εἶναι φυσικὸ ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ πλέον ἀναλογικὰ δὲν ἀντιπροσωπεύει τὴ λαϊκὴ ἔκφραση. Γι' αὐτὸ πιστεύουμε ὅτι ἐπείγει πιὰ ἡ ἀνάγκη διενέργειας ἐκλογῶν καὶ ὅτι εἶναι καθῆκον αὐτῆς τῆς Βουλῆς στὴν ἐπόμενη συνεδρία νὰ ἐξετάσει τὰ θέματα ποὺ ἐκκρεμοῦν ἀναφορικὰ μὲ τὸν ἐκλογικὸ Νόμο, νὰ προχωρήσει στὴν ψήφιση τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου καὶ νὰ δώσει ἐντολὴ στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ ἐπιταχύνει κατὰ τὸ δυνατὸ ὅλες τὶς τεχνικὲς προϋποθέσεις οἱ ὁποῖες εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν. 'Η πρότασή μας εἶναι νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογὲς στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐπιτρέπεται ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ 'Εκλογικὸς Νόμος καὶ ἀφοῦ τελειώσουν οἱ τεχνικὲς διαδικασίες ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες δυνάμει τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος συμφωνεῖ ὅτι ἐμπροθέσμως πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογές γιὰ νὰ ἀνανεωθεῖ ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ πρός αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὅμως ὅλα τὰ πράγματα ἔχουν τὴν πρακτική τους ἄποψη καὶ ἂν ἐκλογὲς δὲν μποροῦν γιὰ πρακτικοὺς λόγους νὰ γίνουν τώρα ἢ πολὺ προσεχῶς, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἐξυπηρετήσει οἱονδήποτε σκοπὸ ἂν ἀρχίσουμε νὰ συζητοῦμε ἀπὸ τώρα θέμα ἐκλογῶν. Εἶναι γνωστὸ ὅτι σύμφωνα μὲ τὴ νέα νομοθεσία, σύμφωνα μὲ τὸ νέο ἐκλογικό μας Νόμο εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνουν νέοι ἐκλογικοὶ κατάλογοι οἱ ὁποῖοι θά εἶναι διαρκεῖς καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἀνανεώνονται κατὰ τριμηνία αὐτομάτως. Συνεπῶς ἡ Κυβέρνηση θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διενεργεῖ οἱανδήποτε ἐκλογὴ καθ' οἱανδήποτε στιγμή. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι κάθε πολίτης πρέπει νὰ ἔχει τὸ ἐκλογικό του βιβλιάριο καὶ εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι μέχρι χθὲς ἀκόμη ὑποβάλλονταν αἰτήσεις γιὰ ἐγγραφὴ στοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατο νά γίνουν ἐκλογές πρὶν τὸν προσεχὴ Μάιο. Πρέπει δὲ νὰ ἔχομε ὑπόψη μας τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος ὅταν μιλοῦμε γιὰ ἐκλογὲς καὶ διάλυση τῆς Βουλῆς γιατὶ ὅταν διαλύσουμε τὴ Βουλὴ πρέπει μέσα σὲ 40 μέρες νὰ κάμομε ἐκλογὲς καὶ ἂν δὲν μποροῦμε νὰ κάμομε ἐκλογὲς τότε θὰ γελοιοποιηθοῦμε. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο εἰσηγοῦμαι νὰ ἀναμένομε νά ὡριμάσουν τὰ πράγματα, νὰ εἶναι ἐξ ἀντικειμένου δυνατὸ νὰ γίνουν αὐτὲς οἱ ἐκλογὲς καὶ κατόπιν νά πάρουμε τὴ σχετικὴ ἀπόφαση γιά νὰ εἴμεθα μέσα στὶς συνταγματικὲς προθεσμίες. Οὐδεὶς ἔχει ἀντίθετη γνώμη, οὐδεὶς ἀντιτίθεται στὴ διενέργεια ἐκλογῶν, ἀλλὰ νὰ γίνουν ὅταν θὰ ἔλθει ἡ ὥρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἔχομε πληροφορηθεῖ ἀπὸ τὸν τύπο ὅτι κατατέθηκε καὶ σχετικὸ ψήφισμα, γι' αὐτὸ θὰ θέλαμε νά ἀναγνωσθεῖ τὸ σχετικὸ ψήφισμα καὶ νὰ μᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς. Διότι πρόκειται γιὰ ἕνα σοβαρότατο θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς νὰ πάρομε θέση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Γαλανὸ νὰ ἀναγνώσει τό ψήφισμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, στὴν προσπάθεια μου νὰ χωρήσουμε στὴ διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν τὸ ταχύτερο, ἑτοίμασα ἕνα ψήφισμα τὸ ὁποῖο συνάδει μὲ τὶς πρόνοιες τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος. Σέβομαι τὶς ἀπόψεις τῶν συναδέλφων ὅτι ὑπάρχουν τυχὸν πρακτικὲς δυσκολίες γιὰ νὰ ψηφισθεῖ αὐτό τὸ ψήφισμα σήμερα, διότι ἴσως νὰ εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατο νά γίνουν ἐκλογὲς ἐντός τῶν προσεχῶν 30 ἕως 40 ἡμερῶν. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ διαβάσω τὸ ψήφισμα διότι θέλομε νὰ διαδηλώσουμε μὲ κάθε τρόπο ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶναι ἕτοιμη νὰ διαλυθεῖ καὶ ἂν δὲν διαλύεται δὲν εἶναι διότι δὲν ὑπάρχει ἐπιθυμία ἐκ μέρους της νὰ διαλυθῆ ἀλλὰ διότι ὑπάρχουν πραγματικὲς δυσκολίες ἄσχετες μὲ αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ἀφοῦ διαβάσω τὸ σχετικὸ ψήφισμα θὰ εἶμαι ἕτοιμος νὰ τὸ τροποποιήσω μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ διαδηλωθεῖ αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς καὶ ταυτόχρονα θὰ ἤθελα νά διαβάσω ἐπιστολὴ τὴν ὁποία ἔχω ἀπευθύνει πρός ἐσᾶς, συνοδευτικὴ τοῦ ψηφίσματος, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσω ὁπωσδήποτε τὶς προθέσεις μου ὅταν ὑπόβαλλα αὐτὸ τὸ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρῆστε παρακαλῶ. Ἔχει ἐγερθεῖ θέμα διαδικασίας ; Παρακαλῶ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν προτείνοντας τὸ θέμα ὁ κ. Γαλανὸς δηλώνει ὅτι θὰ τροποποιήσει τὸ ψήφισμα του, δὲν βλέπω τὸ λόγο γιατὶ νὰ μᾶς τὸ διαβάσει. Ἂς τὸ τροποποιήσει καὶ ἂς τὸ καταθέσει. Ἂν ἄλλος Βουλευτὴς θέλει νὰ τροποποιήσει τὸ ψήφισμά του, τότε εἶναι φυσικὸ ἡ τροποποίηση νὰ προέλθει μετὰ τὴν κατάθεση· ἂν ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας ὅμως τοῦ ψηφίσματος δηλώνει ὅτι δὲν τὸν ἱκανοποιεῖ τὸ ψήφισμα ποὺ ἑτοίμασε καὶ θὰ τὸ τροποποιήσει, ἂς τὸ τροποποιήσει καὶ ἂς τὸ καταθέσει. Γιατὶ νὰ μᾶς τυραννεῖ διαβάζοντας ἕνα ψήφισμα ποὺ οὔτε τοῦ ἰδίου δὲν τοῦ ἀρέσει.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ. Ὁ κ. Γιάγκου ἔχει θέμα διαδικασίας ;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ δὲν διάβασα στὶς ἐφημερίδες γιὰ ψηφίσματα καὶ ἄκουσα τώρα τὸν κ. Γαλανὸ νὰ καταθέτει ἕνα ψήφισμα. Δὲν μᾶς ἔχει δηλώσει· καταθέτει τὸ ψήφισμα ὡς ἄτομο, ὡς ὁμάδα, ὡς Κόμμα ; Ἀναμένομε ἀπὸ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ ξεκαθαρίσει τὴ θέση του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐγὼ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ διακοπεῖ κάθε ἄλλη συζήτηση. Ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει τίποτε μπροστά της καὶ ἀρχίσαμε νὰ συζητοῦμε ἂν εἶναι πρακτικὸ ἢ ὄχι νὰ γίνουν ἐκλογὲς καὶ ποιὲς εἶναι οἱ πρακτικὲς δυσκολίες. Θέλω νὰ πῶ ὅτι διαφωνῶ μὲ τὴν ἄποψη τοῦ κ. Λαδᾶ· οὔτε περὶ Μαΐου μπορεῖ νὰ μιλᾶ κανεὶς οὔτε τίποτε. Ἂν ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη, μπορεῖ νὰ γίνουν ἐκλογὲς μὲ τὸ παλιὸ σύστημα ψηφοφορίας μὲ τὸ νέο Ἐκλογικὸ Νόμο. Ὅμως νομίζω ὅτι πρέπει νὰ διακόψετε αὐτὴ τὴ συζήτηση.

Ἂς κατατεθεῖ τὸ ψήφισμα—εἴτε διορθωμένο εἴτε ἀδιόρθωτο—κι' ἂς τὸ διορθώσουν ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν ὅτι μποροῦν νὰ ἐπιφέρουν βελτιώσεις πάνω στὸ ψήφισμα. Προτοῦ κατατεθεῖ καὶ μάλιστα στὸ Κεφάλαιο Γ΄ δὲν πρέπει νὰ τὸ συζητοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ψήφισμα κατατίθεται στὴ Βουλὴ εἴτε σὰν ἀποτέλεσμα συζήτησης γιὰ νὰ τοποθετηθεῖ ἡ Βουλὴ εἴτε διότι εἶναι δυνατὸ ἐπὶ ἑνὸς θέματος κάποιος νὰ καταθέσει κατ' εὐθεῖαν ψήφισμα. Τὸ ψήφισμα εἴτε γίνεται δεκτὸ ἀπὸ τὴ Βουλὴ εἴτε ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὴ Βουλή. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ προτάσεως Νόμου τότε παραπέμπεται σ' Ἐπιτροπή. Ἐπομένως, ἐφόσο τὸ θέμα ἠγέρθη καὶ κάποιες ἀπόψεις ἐλέχθησαν ἤδη, θὰ ἤθελα μιὰ διαβεβαίωση ἀπὸ τὸν κ. Γαλανὸ ὅτι οὐσιαστικὰ καταθέτει πρόταση ψηφίσματος κι' ὄχι προσχέδιο ψηφίσματος· διότι ἂν

πρόκειται περὶ προσχεδίου τότε θὰ πρέπει νὰ πάει μέσον 'Επιτροπῆς. 'Αλλὰ ἂν εἶναι ψήφισμα τότε νὰ διαβαστεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Κι' ἐπειδὴ εἶναι ὄντως πολὺ σοβαρὸ θέμα θὰ μποροῦσε ἡ Βουλή, ἂν θέλει, νὰ τοποθετηθεῖ ἢ ὄχι. 'Η παράκληση, ἐπομένως, τοῦ κ. Γιάγκου εἶναι ἐκλογὴ τοῦ κ. Γαλανοῦ νὰ ἀπαντήσει ἢ ὄχι.

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ψήφισμα ὅπως εἶναι γνωστὸ τὸ καταθέτω σὰν Βουλευτὴς κι' ὄχι σὰν ὁμάδα. Αὐτὸ νομίζω εἶναι καθαρὸ καὶ δὲν ἔπρεπε κἂν νὰ εἶχε τεθεῖ τὸ θέμα.

"Οσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔθιξε ὁ συνάδελφος κ. Ζιαρτίδης, δὲν θὰ ἤθελα νὰ σχολιάσω τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο προσπάθησε νὰ θίξει τὴν προσπάθεια μου νὰ διαδηλώσουν αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία μας γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς. Σέβομαι τὸ συνάδελφο καὶ δὲν θὰ τοῦ ἀπαντήσω μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα.

'Εκεῖνο ποὺ ἐπιθυμῶ νά πῶ εἶναι ὅτι στὴν προσπάθεια μου ἡ Βουλὴ σήμερα νὰ περάσει ἕνα ψήφισμα καὶ νὰ διαδηλώσει πράγματι αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία της γιὰ Βουλευτικὲς ἐκλογὲς τὸ συντομότερο δυνατό, θὰ καταθέσω ψήφισμα τὸ ὁποῖο θὰ εἶναι πρακτικῶς δυνατὸ νὰ ἐγκριθεῖ καὶ θὰ εἶναι τροποποιημένο ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἤδη σᾶς ἔχω ὑποβάλει. "Οταν μίλησα γιὰ τροποποίηση ἐννοοῦσα ὅτι τώρα θὰ καταθέσω μιὰ τελικὴ μορφὴ ψηφίσματος διαφορετικὴ ἀπ' ἐκείνη τὴν ὁποία σᾶς ὑπόβαλα προηγουμένως, πρὶν ἀπὸ τὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, κι' αὐτὸ θὰ τὸ κάμω γιὰ νὰ διευκολύνω αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ τοποθετηθεῖ, διότι ἐπιθυμῶ νὰ τοποθετηθοῦμε ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, διαβάστε τὸ ψήφισμα σας.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

'Επειδὴ ὑπάρχει ἡ ἔντονη ἐντύπωση σὲ πλατειὰ στρώματα τοῦ λαοῦ ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει ἀνανέωση τῆς Βουλῆς χωρὶς καθυστέρηση γιὰ νὰ ἐκπροσωπεῖ καλύτερα τὴ λαϊκὴ θέληση.

Καὶ ἐπειδὴ γιὰ τὴ ὁμαλὴ καὶ ἀπρόσκοπτη λειτουργία τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων, πάνω σὲ δημοκρατικὲς ἀρχές, καὶ τὴν ἀπ' αὐτὴ ἄσκηση τῶν συνταγματικῶν αὐτῆς ἐξουσιῶν εἶναι ἀπαραίτητο ὅπως αὐτὴ ὑποστηρίζεται ἀπὸ τὴ λαϊκὴ ἐντολή, ἰδίως ὕστερα ἀπὸ τὴν υἱοθέτηση ἀπὸ τὸ νέο 'Εκλογικὸ Νόμο τοῦ 'Αναλογικοῦ Συστήματος, ὥστε νὰ ἀντιπροσωπεύονται ἀνάλογα ὅλες οἱ πολιτικὲς παρατάξεις.

Διὰ ταῦτα,

'Η Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων στὴν ἐπιθυμία της γιὰ διεξαγωγὴ γενικῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν τὸ ταχύτερο δυνατὸ ἀναθέτει στὶς Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς 'Εσωτερικῶν καὶ Νομικῶν νὰ προωθήσουν, σὲ συνεργασία μὲ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν, ὅλες τὶς σχετικὲς διαδικασίες γιὰ τὴν ἑτοιμασία τῶν νέων ἐκλογικῶν καταλόγων τὸ ταχύτερο δυνατό, μὲ σκοπὸ τὴν ἐπίσπευση τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Θὰ διαβάσω τώρα, ἂν ἐπιτρέπεται, κύριε Πρόεδρε, τὴ συνοδευτικὴ ἐπιστολὴ ἡ ὁποία αἰτιολογεῖ αὐτὸ τὸ ψήφισμα καὶ τὴν ὁποία ἀπηύθυνα πρός σᾶς, ἐκτὸς ἂν προτιμᾶτε νὰ τὴν ἀναγνώσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όχι, θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω τὸ Σῶμα ἂν θέλει νὰ συζητήσει τὸ θέμα αὐτὸ σήμερα ἢ ὄχι καὶ μετὰ νὰ προχωρήσουμε στὴ δεύτερη φάση ποὺ θὰ εἶναι θέμα τοποθέτησης κι' ἀπόφασης.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται περὶ σοβαροῦ θέματος καὶ ἀσφαλῶς τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νά ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ τὸ συζητήσει σήμερα καὶ θὰ ἤθελα τὸ λόγο γιὰ νὰ ἐκφράσω τὶς ἀπόψεις τῆς ὁμάδας μου ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση, ἀντιλαμβάνομαι, γιὰ νὰ συζητηθεῖ σήμερα, ὁ κ. Παπαϊωάννου μπορεῖ νὰ ἔχει τὸ λόγο.

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, ἔχω παραλείψει νὰ πῶ ὅτι ἐπειδὴ ὁ εἰσηγητὴς διεκόπη ἀπὸ τοῦ νά διαβάσει τὴν ἐπιστολή, εἶναι ὀρθότερο νά διαβάσει τὴν ἐπιστολὴ ἐφόσο θὰ τοποθετηθοῦμε πάνω στὸ θέμα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας. Ἡ ἐπιστολὴ δὲν μᾶς ἀφορᾶ. Ἂν θέλει .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι τὸ αἰτιολογικὸ τὸ ὁποῖο θέλει νά ὑποστηρίξει.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔχω εἰσηγηθεῖ πρῶτος τὸ θέμα, ἀγνοοῦσα—διότι ἐπισήμως σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν μᾶς δόθηκε ψήφισμα—καὶ δὲν ὑπάρχει εἰσήγηση ἐκ μέρους τοῦ κ. Γαλανοῦ. Ὑπάρχει εἰσήγηση ἐκ μέρους μου νὰ συζητηθεῖ αὐτὸ τό θέμα. Ὅταν ὁ κ. Γαλανὸς θὰ πάρει τὸ λόγο μπορεῖ νὰ αἰτιολογήσει γιατὶ θέλει αὐτὸ τὸ ψήφισμα. Ὅπως κι' ἐγὼ θὰ αἰτιολογήσω τὴν πρόταση τὴν ὁποίαν ἔκαμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν γίνονται προτάσεις ἐνώπιον τοῦ Σώματος τότε οἱ εἰσηγητὲς θὰ πρέπει νά αἰτιολογήσουν τὶς θέσεις τους. Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔκανε πρῶτος τὴν εἰσήγησή του ἡ ὁποία ἦταν γενικῆς μορφῆς. Δὲν ἀντιλήφθηκα νὰ καλοῦσε τὸ Σῶμα νά πάρει ἀπόφαση σήμερα, ἐκτὸς .....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καλοῦσα τὸ Σῶμα νά πάρει ἀπόφαση ὅτι καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία—ἀφοῦ τὸ ἴδιο τὸ Σῶμα στὴν ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς τελειώσει μὲ τὰ θέματα τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου, τὰ ὁποῖα εἴπαμε ὅτι θὰ συζητηθοῦν σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ—στὸ ταχύτερο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα νὰ ἐπεξεργαστεῖ τὴ διαδικασία τῶν ἐκλογῶν. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρότασή μου συγκεκριμένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι καλύτερα εἶναι νὰ ἀκολουθήσουμε τὴ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία ζητήθηκε ὁ λόγος διότι φαίνεται ὅτι ὅλοι εἶναι τοποθετημένοι. Πρὶν ἔλθουν ἐδῶ ἔχουν μελετήσει τὸ θέμα.

Ἐπομένως, παρακαλῶ τὸν κ. Παπαϊωάννου νὰ λάβει τὸ λόγο.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ἐξελίξεις ποὺ σημειώθηκαν τόν τελευταῖο καιρὸ μὲ τὶς ἀνακατατάξεις στὸν πολιτικὸ χῶρο ὁδήγησαν τὸ λαὸ στὴ διαπίστωση ὅτι ὁ τόπος χρειάζεται μιὰ νέα

Βουλή. Ἐμεῖς, συμφωνοῦμε μ' αὐτὸ τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ. Προειδοποιοῦμε ὅμως τὸ λαὸ ὅτι ὑπάρχουν δυνάμεις ποὺ ἐπιδιώκουν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν αὐτὸ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα γιὰ παραβίαση τοῦ Συντάγματος, γιὰ ἀνωμαλία καὶ ἐκτροπή.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ὑποστηρίζει ἀνεπιφύλακτα τὴ διενέργεια βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ὅμως ἀντιτίθεται ἀποφασιστικὰ στὴν παραβίαση τοῦ Συντάγματος μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο καὶ καλεῖ τὸ λαὸ σὲ ἐπαγρύπνηση ἐναντίον ὁποιασδήποτε ἀνωμαλίας καὶ ἐκτροπῆς.

Βάσει τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μπορεῖ νὰ διαλυθεῖ μὲ ἀπόφαση της ποὺ θὰ ληφθεῖ μὲ ἀπόλυτη πλειοψηφία. Βάσει τοῦ ἴδιου ἄρθρου ἐκλογὲς θὰ πρέπει νὰ διενεργηθοῦν σὲ 30 ἢ 40 τὸ πολὺ μέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα διάλυσης τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ μπαίνει καὶ πρέπει ν' ἀπαντηθεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι : Σὲ περίπτωση ἀποδοχῆς τῆς πρότασης τοῦ κ. Γαλανοῦ γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς—ἀντιλαμβάνομαι τώρα ὅτι τὴν ἔχει τροποποιήσει, ἀρχικά, ὅμως, ἦταν γιὰ ἄμεση διάλυσης τῆς Βουλῆς—βάσει ποίων ἐκλογικῶν καταλόγων θὰ διενεργηθοῦν οἱ βουλευτικὲς ἐκλογὲς μέσα σὲ 40 τὸ μάξιμουμ μέρες ποὺ προνοεῖ τὸ Σύνταγμα ;

Αὐτὴ ἡ Βουλὴ θέσπισε πρὶν 3 περίπου μῆνες νόμο γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν ψηφοφόρων σὲ καταλόγους καὶ τὴν ἔκδοση σ' αὐτοὺς ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου.

Βάσει αὐτοῦ τοῦ Νόμου χρησιμοποιήθηκε ὁλόκληρος ὁ Σεπτέμβρης καὶ οἱ πρῶτες 15 μέρες τοῦ Ὀκτώβρη γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν ψηφοφόρων. Σύμφωνα μὲ τὴν ὑπεύθυνη δήλωση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κ. Βενιαμίν, οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι θὰ ἀναρτηθοῦν τὸ ἐνωρίτερο τὴν 1ην τοῦ Δεκέμβρη. Καὶ ἀφοῦ ἀναρτηθοῦν θὰ πρέπει βάσει τοῦ νόμου νὰ παρασχεθεῖ στοὺς ἐκλογεῖς ἕνα χρονικὸ διάστημα γιὰ ἐνστάσεις. Ἀφοῦ συμπληρωθοῦν οἱ κατάλογοι θὰ ἀπαιτηθεῖ ἕνα ἄλλο χρονικὸ διάστημα, ποὺ καὶ πάλιν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ποὺ εἶναι τὸ ἁρμόδιο πρόσωπο ὑπολογίζει μέχρι τέλη τοῦ Μάρτη, γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ σχετικοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου. Ἄρα, μὲ τοὺς ταχύτερους δυνατοὺς ρυθμοὺς βουλευτικὲς ἐκλογὲς μποροῦν νὰ γίνουν μόνον τὸν Ἀπρίλη 1981.

Μήπως ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς θέλει τὴ Βουλὴ διαλυμένη μέχρι τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1981 ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ διενεργηθοῦν ἐκλογές ; Ἂν εἶναι αὐτὸ ποὺ θέλει, τότε, εἶναι ἀπόλυτα ἀντισυνταγματικὸ καὶ ὁδηγεῖ τὰ πράγματα σὲ ἀνωμαλία καὶ ἐκτροπή. Καὶ ἐκφράζουμε τὴν πεποίθηση ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν θὰ παραβιάσει τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ ὁδηγήσει τὰ πράγματα σὲ ἐκτροπὴ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς δημοκοπίας.

Ἂν πάλιν ὁ εἰσηγητὴς τῆς πρότασης γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς—τὴν τροποποίησε ἀντιλαμβάνομαι διότι δὲν ἦταν σίγουρος οὔτε ὁ ἴδιος γι' αὐτὸ—καὶ διενέργειας ἐκλογῶν βάσει τοῦ Συντάγματος θέλει νὰ τροποποιήσει τὸ νόμο ποὺ θεσπίσαμε πρὶν τρεῖς μῆνες ἢ νά προτείνει ἄλλο νόμο γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, θὰ θέλαμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι ἐλάχιστος χρόνος κερδίζεται καὶ θἄναι σὲ βάρος τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος. Τὸ μόνο ἴσως ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ γίνει γιὰ νὰ κερδιθεῖ ὄχι περισσότερο ἀπὸ ἕνας μήνας εἶναι νὰ καταργηθεῖ πρόνοια γιὰ ἐκλογικὸ βιβλιάριο καὶ οἱ ἐκλογεῖς νὰ ψηφίζουν μὲ τὴν ταυτότητά τους. Ἀξίζει ὅμως γιὰ ἕνα μήνα νὰ τροποποιήσουμε τὸ νόμο καὶ νὰ καταργήσουμε τὰ ἐκλογικὰ βιβλιάρια ποὺ θ' ἀποδειχθοῦν πολύτιμα γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες ἐκλογές ;

Ἐφόσον βουλευτικὲς ἐκλογὲς δὲν μποροῦν νὰ διενεργηθοῦν πρὶν ἀπὸ τὸν προσεχῆ Μάρτη ἢ Ἀπρίλη τὸ νωρίτερο μὲ βάση τὸ σχετικὸ νόμο ἀπορρίπτουμε

τὴν πρόταση γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς τώρα σὰν ἀντισυνταγματική, παράνομη καὶ ὁδηγοῦσαν, ἂν ψηφιστεῖ ἀπὸ τὸ Σῶμα, σὲ ἀνωμαλία καὶ ἐκτροπή. Τασσόμαστε ἀποφασιστικὰ ὑπὲρ τῆς συνταγματικῆς τάξης καὶ δημοκρατικῆς ὁμαλότητας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ὅπως εἶπα γιὰ μένα δὲν ὑφίσταται πρόταση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Γαλανοῦ γιατὶ ἐπίσημα δὲν μοῦ ἐδόθη κανένα ψήφισμα ἀπὸ μέρους αὐτῆς τῆς Βουλῆς ὅτι ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Γαλανό. Γι' αὐτὸ δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸ τί εἴτε προτίθετο εἴτε προτίθεται νὰ κάμει ὁ κ. Γαλανός. Θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴ δική μου εἰσήγηση ἡ ὁποία ἄρχισε αὐτὴ τὴ διαδικασία. Οὔτε δέχομαι τὸ δικαιολογητικὸ ὅτι εἶναι ἁπλῶς τὸ λαϊκὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἀλλὰ γιατὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι αἰσθανόμαστε αὐτὴ τὴν ἀνάγκη καὶ θὰ πρέπει νὰ τὴν αἰσθανόμαστε σὰν πολιτικὰ πρόσωπα ὅτι εἶναι ἀνάγκη πράγματι ἡ ἀνανέωση τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς. Ὅπως ὅλοι θὰ θυμᾶστε, ἐμεῖς εἴμαστε πάντα ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς καὶ ἴσως ἂν φτάσαμε σ' αὐτὰ τὰ θέματα εἶναι γιατὶ δὲν εἴχαμε προχωρήσει στὴν ἐπιψήφιση τῆς ἀναλογικῆς ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὶς προηγούμενες ἐκλογές, ἀλλὰ γι' αὐτὸ εἶναι ἄλλοι ὑπεύθυνοι οἱ ὁποῖοι ὀψίμως, ἀργότερα, τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς. Σήμερα τὸ πλειοψηφοῦν Κόμμα δὲν ὑφίσταται στὴν Βουλή· ὅλοι τὸ ξέρουν. Ἐπομένως ὑπὸ ὁποιεσδήποτε προϋποθέσεις χρειάζεται νὰ ἐρωτηθεῖ ὁ λαὸς πῶς θέλει νὰ εἶναι ἡ σύνθεση αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Ἡ ἀνάγκη προσφυγῆς πρὸς τὸ λαὸ φαίνεται ἄλλωστε καὶ ἀπὸ ὅσους ἔχουν μιλήσει ὡς τώρα· εἶναι καθολικὴ ἐπιθυμία αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ αὐτὴ ἡ καθολικὴ ἐπιθυμία θὰ πρέπει νὰ κατοχυρωθεῖ, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη ἀνανέωσης τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς.

Ποιὲς εἶναι οἱ προϋποθέσεις ;

Συμφωνῶ ὅτι θὰ ἦταν σφάλμα χωρὶς νὰ ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ ἐντὸς 40 ἡμερῶν, χωρὶς ἀκόμα νὰ ὑπάρχει συμπληρωμένος ἐκλογικὸς Νόμος, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν οἱ διαδικασίες, νὰ χωρήσουμε σὲ ἐκλογές. Δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ εἰσήγηση. Ἀλλὰ ποιὰ εἶναι ἡ εἰσήγηση, καὶ θέλω ἀπόφαση ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Πρῶτον, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδας νὰ παρουσιάσει τὸ θέμα τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου—ὅπως ὑπάρχει ἀνειλημμένη ὑποχρέωση αὐτῆς τῆς Βουλῆς—μπροστὰ στὸ Σῶμα γιὰ νὰ συζητήσει τὰ ἐκκρεμοῦντα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐγερθεῖ ἀπὸ διαφόρους συναδέλφους ὅσον ἀφορᾶ τὸν ἐκλογικὸ Νόμο. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει σὲ μιὰ ἑβδομάδα, σὲ δυὸ ἑβδομάδες τὸ μάξιμουμ.

Δεύτερον, εἶμαι ὑπὲρ τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου καὶ συμφωνῶ ὅτι δὲν θὰ κερδηθεῖ καθόλου χρόνος, ἢ πολὺ λίγος χρόνος, ἂν ἀλλάξουμε σήμερα τὴ διαδικασία γιατὶ πάλιν πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν κατάλογοι μὲ κάποιο τρόπο. Θὰ πρέπει νὰ ἐγγραφοῦν οἱ ἐκλογεῖς, θὰ πρέπει νὰ ἀναρτηθοῦν οἱ κατάλογοι, θὰ πρέπει νὰ γίνουν οἱ ἐνστάσεις καὶ θὰ πρέπει νά ἐξετασθοῦν αὐτὲς οἱ ἐνστάσεις. Ἐπομένως τὰ χρονικὰ περιθώρια δὲν θὰ εἶναι πολὺ διαφορετικὰ καὶ τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάρια ἀποτελεῖ νέα ἀσφαλιστικὴ δικλίδα γιὰ τὴ σωστὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν. Ἄρα συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ διατηρήσουμε τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάριο. Αὐτὸ ποὺ μποροῦμε νὰ κάμουμε, ἀφοῦ

τροποποιήσουμε τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο, εἶναι νὰ ἐπιστατήσουμε ὥστε νὰ μὴ σπαταληθεῖ ἄδικα ὁποιοδήποτε χρονικὸ διάστημα τὸ ὁποῖο εἶναι ἁπλῶς ἀπαραίτητο γιὰ τὴ συμπλήρωση τῶν διαδικασιῶν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Βουλὴ θὰ λειτουργεῖ γιατὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀφήσουμε τὸν τόπο χωρὶς Νομοθετικὴ Ἐξουσία· θὰ λειτουργεῖ μέχρις ὅτου τελικὰ ἡ ἴδια καθορίσει τὴν ἡμερομηνία τῶν ἐκλογῶν ἀφοῦ ἔλθει σ' ἐπαφὴ μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν καὶ ἀφοῦ ἐπιστατεῖ ὥστε νὰ μὴ σπαταληθεῖ ἄδικα χρονικὸ διάστημα γιὰ τὰ ἀπαραίτητα ὅσον ἀφορᾶ τὴ διαδικασία τῶν ἐκλογῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ συγκεκριμένη εἰσήγηση, ἀγαπητοί συνάδελφοι.

Πρῶτον, ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ ἄμεση ἐπανεξέταση τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου.

Δεύτερον, ἡ διαβίβαση τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ προκηρύξει ἐκλογὲς στὸ συντομότερο χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐπιτρέπουν οἱ διαδικασίες οἱ ὁποῖες ἔχουν ψηφισθεῖ ἀπ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἀναφορικὰ μὲ τὸ Νόμο, καὶ

Τρίτον, νὰ ὑπάρχει ἐπαφὴ οὕτως ὥστε πράγματι αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ τηρηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει πράγματι νὰ ἐκφράσω τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν πικρία μου γιὰ τὶς ἔντονες ἐπιθέσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν σὲ μιὰ πολὺ καθαρὴ καὶ σαφὴ προσπάθεια νὰ ἐκδηλώσει αὐτὴ ἡ Βουλὴ τὴν ἐπιθυμία της νὰ διαλυθεῖ τὸ ταχύτερο δυνατό, ἐντὸς βεβαίως τῆς συνταγματικῆς τάξης καὶ ἐντὸς ὅλων τῶν πλαισίων τῆς ὁμαλότητας, καὶ πιστεύω ὅτι οἱαδήποτε νύξη πώς ὑπῆρξε ἀπὸ μέρους μου προσπάθεια νὰ δημιουργηθεῖ κατάσταση ἀνωμαλίας δὲν ἔχει τή θέση της. Ὁπωσδήποτε, ἀφοῦ διαβάσω τὴν ἐπιστολή μου τὴν ὁποία ἀπέστειλα πρὸς σᾶς, πιστεύω ὅτι θὰ γίνει ἀκόμα καθαρότερο τὸ τί εἶχα ὑπόψη μου καὶ ἴσως πολλὲς ὁμιλίες οἱ ὁποῖες εἶχαν τὴν μορφὴ σκιαμαχίας δὲν θὰ χρειάζοντο νά γίνουν.

«Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Διὰ τῆς παρούσης καταθέτω σχετικὸ ψήφισμα καὶ τὸ ὁποῖο ἐπισυνάπτω, τό ὁποῖο προνοεῖ τὴ διάλυση τῆς παρούσης Βουλῆς καὶ ὁρίζει τὴν ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν Γενικῶν Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν ὡς καὶ τὴν ἡμερομηνία τῆς πρώτης Συνεδρίας τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία θὰ ἐκλεγεῖ συμφώνως τῶν ἐξουσιῶν τὶς ὁποῖες παρέχει ἡ παράγραφος 1 καὶ 2 τοῦ Ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος.

Οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἔκρινα σκόπιμο νὰ ὑποβάλω τὸ παρὸν ψήφισμα ἐκτίθενται εἰς τὶς δύο πρῶτες παραγράφους τοῦ ψηφίσματος.

Δὲν μοῦ διαφεύγει τό πρόβλημα τοῦ καταρτισμοῦ Ἐκλογικῶν Καταλόγων ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ἀλλὰ ἡ σημασία τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ὑποβάλλω ἔγκειται στὴν ἀνάγκη νὰ τοποθετηθεῖ τὸ Σῶμα ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα διαλύσεώς του καὶ διεξαγωγῆς ἀμέσων Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν καὶ ἂν τοῦτο ἀντιμετωπίσει πρακτικὲς δυσκολίες νὰ καταστεῖ σαφὲς ὅτι τυχὸν καθυστέρηση διεξαγωγῆς ἀμέσων ἐκλογῶν ὀφείλεται σὲ δυσκολίες ἄσχετες μέ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Σώματος.

Ταυτόχρονα καὶ ἐπειδὴ πιθανῶς τό Σῶμα πρὶν λάβει θέση ἐπὶ τοῦ κειμένου ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ὑποβάλλω, νὰ χρειασθεῖ νὰ κληθοῦν οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Νομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὸ ὅλο θέμα, θὰ πρέπει νὰ κληθεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ λάβει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὅσο ἀφορᾶ τὴν ἐπίσπευση ἑτοιμασίας τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. Περιπλέον θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ τὸ

ἐνδεχόμενο, ἂν τοῦτο ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τοῦ τόπου, νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ παλαιοὶ ἐκλογικοὶ καταλόγοι συμπληρωμένοι, γενομένων τῶν σχετικῶν τροποποιήσεων στὸν Ἐκλογικὸ Νόμο, ἐφόσο ἀποδειχθεῖ ὅτι οἱ νέοι ἐκλογικοὶ κατάλογοι θὰ καθυστερήσουν πέραν τοῦ δέοντος.

Τέλος ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω ὅτι προσωπικὰ πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἐξελίξεις καὶ ἀνακατατάξεις προβληματίσθηκα γιὰ νὰ ὑποβάλω παραίτηση ἀπὸ τὸ Σῶμα. Δὲν πράττω τοῦτο ἐνόψει τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ὑποβάλλω καὶ τῆς ἐλπίδας ὅτι θὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ Βουλευτικὲς Ἐκλογές.

Ἐπιθυμῶ νὰ παρακαλέσω ὅπως τὸ σχετικὸ ψήφισμα κατατεθεῖ γιὰ συζήτηση στὴν ἀρχὴ τῆς Συνεδρίας τοῦ Σώματος καὶ ἀναγνωσθεῖ ἐπίσης ἡ παροῦσα συνοδευτικὴ ἐπιστολή.»

Πιστεύω, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἂν εἶχε ἀναγνωσθεῖ αὐτὴ ἡ ἐπιστολή, πολλὰ τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν πιθανῶς νὰ μὴν ἐλέγοντο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μιὰ δήλωση.

Ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι οἱ Βουλευτὲς τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης κ.κ. Τάκης Νέμιτσας, Λοΐζος Καραμιχάλης, Πάρις Λένας καὶ Νῖκος Βασιλειάδης, ἐπιλέξαμε τὸν κ. Σταῦρο Ἀμπίζα σὰν κοινοβουλευτικὸ ἐκπρόσωπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁμολογουμένως συζητοῦμε ἕνα πολὺ σοβαρὸ θέμα.

Ἡ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη τάσσεται ὑπὲρ τῆς προσφυγῆς στὸ λαό. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει πολιτικὸ ἀδιέξοδο, ἡ ἄμεση προσφυγὴ στὸν κυρίαρχο λαό, μᾶς ἀφήνει ἀπόλυτα καὶ χωρὶς καμμιὰ ἐπιφύλαξη συμφώνους. Προέχει, ὅμως ἡ ἀνάγκη γιὰ ἄμεση πληροφόρηση τοῦ Σώματος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ὑπουργό, τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν, γιὰ τὶς τεχνικές, τυπικὲς καὶ διαδικαστικὲς δυσκολίες, ποὺ ἐπηρεάζουν χρονικὰ τὶς γενικὲς ἐκλογές σύμφωνα μὲ τοὺς Νόμους ποὺ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι κάναμε. Πρέπει, δηλαδή, νὰ πληροφορηθοῦμε πότε, ἀπὸ τεχνικῆς καὶ τυπικῆς ἀπόψεως, μποροῦμε νὰ κάνομε ἐκλογὲς τὸ γρηγορότερο δυνατό. Καὶ δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχει κανεὶς ποὺ δὲν θέλει νὰ κάμει ἐκλογὲς τὸ γρηγορότερο δυνατό. Τουλάχιστο ἡ παράταξή μας θέλει νὰ γίνουν τέτοιες ἐκλογὲς τὸ γρηγορότερο δυνατό.

Μέχρι τότε, ὅμως δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀνάγκη νὰ πάρομε θέση σ' ὁποιαδήποτε πρόταση ἡ ὁποία εἰσηγεῖται διεξαγωγὴ ἐκλογῶν σὲ κάποια ἡμερομηνία ποὺ δὲν λαμβάνει ὑπόψη τὰ τεχνικὰ καὶ τυπικὰ δεδομένα. Στὴν προσπάθεια μας νὰ διορθώσουμε τὴν εἰσήγηση μιλοῦμε γιὰ ἐγκατάλειψη τοῦ βιβλιαρίου. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐπιπολαιότητα. Γιατὶ ἔχομε ἀναγκάσει 300.000 κόσμο στὴν Κύπρο νὰ ὑποστεῖ τεράστια ἔξοδα—χωριάτες πολλὲς φορὲς ταξίδεψαν πάρα πολλὰ μίλια γιὰ νὰρθουν νά βγάλουν φωτογραφίες γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς διαδικασίες ποὺ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἐπιβάλαμε σ' αὐτὸ τὸ λαό. Ἔβγαλαν φωτογραφίες, βγαίνουν τὰ βιβλιάρια καὶ τώρα λέμε νὰ τὰ ἐγκαταλείψουμε ὅλα γιὰ νὰ πᾶμε στὸ ἀβέβαιο.

Διερωτῶμαι, ἐπίσης, ἂν ὁ εἰσηγητὴς τῆς πρότασης καὶ ἡ Ὁμάδα του τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα, ἔχουν ὑπόψη τους ὅτι ἂν γινόταν ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγηση γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦταν ὅτι κανένας οὐσιαστικὸς Νόμος δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ψηφιστεῖ· οὔτε Προϋπολογισμοὶ θὰ μποροῦσαν νὰ ψηφιστοῦν. Αὐτὸ θέλει τὸ ΔΗ.ΚΟ καὶ ὁ εἰσηγητής ;

Διαβάζω ἀπὸ τὸ Ἄρθρο 68 τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖο λέει ὅτι «Ἡ ἀπερχομένη Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ ψηφίσῃ οἱουσδήποτε Νόμους ἢ νὰ λαμβάνει οἱασδήποτε ἀποφάσεις ἐπὶ οἱουδήποτε θέματος, πλὴν μόνον ἐν περιπτώσει ἐπειγουσῶν καὶ ἐξαιρετικῶν ἀπροβλέπτων περιστάσεων τῶν ὁποίων δέον νὰ γίνεται εἰδικὴ μνεία ἐν τῷ σχετικῷ Νόμῳ ἢ ἀποφάσει». Νὰ ἑρμηνεύσω τή γρηγοράδα μὲ τὴν ὁποία τὸ ΔΗ.ΚΟ καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς προτάσεως ἦλθαν ἐνώπιον μας, ὅτι θέλουν ἡ Βουλὴ ἀμέσως νὰ αὐτοδιαλυθεῖ καὶ μέχρι τὸν Ἀπρίλιο νὰ μὴν ψηφίσουμε κανένα οὐσιαστικὸ Νόμο ; Ἢ μήπως δὲν λαμβάνουν ὑπόψη αὐτὴ τὴ διάταξη τοῦ Συντάγματος ; Ἢ σκοπεύουν νὰ ἐνεργοῦν ἐνάντια στὶς πρόνοιες τοῦ Συντάγματος ; Καὶ πῶς θὰ δράσουν στὴν περίπτωση ποὺ δὲν θὰ ὑπάρχουν Προϋπολογισμοί ;

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ὁ κ. Γαλανὸς ἀνάφερε ὅτι βιάζεται νὰ καταθέσει τὸ ψήφισμα του διότι πρόθεσή του ἦτο νὰ παραιτηθεῖ καὶ δὲν παραιτήθηκε μόνο καὶ μόνο γιατὶ ἔκανε εἰσήγηση γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος τώρα ἔχει διαπιστώσει ὅτι θὰ ἀργήσει ἡ διάλυσης τῆς Βουλῆς, ἡ διέξοδος ποὺ τοῦ μένει εἶναι νὰ παραιτηθεῖ σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία του.

Εὐχαριστῶ.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ παρακαλῶ, μᾶς εὐχαριστεῖ διότι ὑπάρχουν πολλοὶ παριστάμενοι στὴ Βουλὴ ἀλλὰ οἱ παριστάμενοι δὲν συμμετέχουν μὲ φωνές.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, οἱ ἀπόψεις μου εἶναι ἤδη γνωστὲς γιατὶ τὶς εἶπα καθαρὰ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ δὲν δικαιολογεῖται καθόλου ὁ φίλος μου ὁ κ. Ἀμπίζας νὰ ἐπιρρίπτει εἰς τὴν Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος τὴν ὑποβολὴ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος διότι ἦτο παρὼν καὶ ἤκουσε ποιὰ εἶναι ἡ θέση τῆς ὁμάδας τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Λυποῦμαι δὲ διότι ἐπιρρίπτει εἰς τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα προθέσεις καὶ ἀπόψεις τὶς ὁποῖες δὲν ἔχει.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶπα ὅτι αὐτὸ τὸ ψήφισμα δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ γιὰ λόγους συνταγματικοὺς καὶ γιὰ λόγους πρακτικούς. Οἱ συνταγματικοὶ λόγοι εἶναι ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία λέγει τὰ ἑξῆς :

«Ἡ ἀπόφασις αὕτη», δηλαδὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ διαλυθεῖ ποὺ ἀναφέρεται στὴν πρώτη παράγραφο, «παρὰ τὰς διατάξεις τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 65 καὶ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 66, καθορίζει τὴν ἡμερομηνίαν διενεργείας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἀπέχῃ ὀλιγώτερον τῶν 30 ἡμερῶν καὶ περισσότερον τῶν 40 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας λήψεως τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, ὡς καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῆς νεοεκλεγομένης Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἡ δὲ τελευταία αὕτη ἡμερομηνία δὲν δύναται νὰ ἀπέχῃ πλέον τῶν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῶν γενικῶν ἐκλογῶν· μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ταύτης ἡ ἀπερχομένη Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συνεχίζει.»

Καθὼς εἶναι φανερό, κύριοι συνάδελφοι, ἂν λάβομε ἀπόφαση νὰ διαλύσουμε αὐτὸ τὸ Σῶμα τώρα, θὰ πρέπει νά συμμορφωθοῦμε μὲ τὶς προθεσμίες ποὺ ἀναφέρει ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ ἡ συμμόρφωση αὐτὴ εἶναι ἀπόλυτα ἀδύνατη σύμφωνα μὲ ἐπίσημες δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Οἱ κατάλογοι καὶ ὁ ὅλος μηχανισμὸς γιὰ τὴ διενέργεια ἐκλογῶν δὲν μποροῦν νὰ γίνουν, δὲν μποροῦν νὰ συμπληρωθοῦν πρὶν ἀπὸ τὶς 31 Μαρτίου τοῦ 1981. Συνεπῶς, ἂν πάρουμε αὐτὴ τὴν ἀπόφαση τώρα, καὶ ἂν ποῦμε ὅτι πράγματι οἱ προβλέψεις τοῦ Ὑπουργοῦ θὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ ὅτι θά εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ γίνουν ἐκλογὲς μέσα στὸν Ἀπρίλη, ἂν προβοῦμε σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία τώρα, σημαίνει ὅτι θὰ ἀφήσουμε τὴ Δημοκρατία χωρὶς Νομοθετικὸ Σῶμα, χωρὶς Νομοθετικὴ Ἐξουσία, γιὰ ἕνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, πράγμα τὸ ὁποῖο κλονίζει τὸ κῦρος τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς καὶ τὴ συνταγματικὴ νομιμότητα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὀφείλω νὰ δηλώσω ξεκάθαρα ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα, καίτοι ἐπιθυμεῖ νὰ διενεργηθοῦν γενικὲς ἐκλογὲς τὸ ταχύτερο δυνατό, δὲν θὰ συμφωνήσει μὲ τὶς εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου. Προσπάθειες γιὰ ἐπίσπευση τῆς ἐργασίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἔγιναν καὶ γίνονται καθημερινὰ ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ὁρισμένα ὅρια ἀνθρώπινης ἀντοχῆς. Οἱ ὑπάλληλοι καὶ τὸ προσωπικὸ ποὺ διαθέτει τὸ Ὑπουργεῖο γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ δὲν εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατὸ νὰ ἀποπερατώσουν τὴν ἐργασία τους πρὸ τῆς 31ης Μαρτίου. Συνεπῶς θὰ εἶναι μάταιο νὰ ἀσχολούμεθα μὲ αὐτὸ τὸ θέμα. Τὶ ἀπόφαση νὰ πάρουμε ; Γιὰ νὰ τοὺς ποῦμε, κάμετε γρήγορα γιὰ νὰ τελειώσουμε ; Μᾶς εἶπαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι κάμνουν ὅ,τι μποροῦν ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ τὶς 31 Μαρτίου δὲν γίνεται αὐτὴ ἡ δουλειά.

Ἕνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ θίξει κανεὶς εἶναι τὸ ἑξῆς :

Νὰ καταργήσουμε τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάριο γιὰ νὰ ἐπισπεύσουμε τὶς ἐκλογὲς κατὰ ἕνα μήνα. Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ εἰσήγηση δὲν ὠφελεῖ καθόλου. Ἐγὼ προσωπικὰ θὰ ἤμουν ἀντίθετος κάθε ἰδέας κατάργησης τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου γιατὶ καθὼς θὰ ἐνθυμοῦνται τὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἤμουν ὑπέρμαχος γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου μαζὶ μὲ τὸν τέως ἀνεξάρτητο Βουλευτὴ κ. Χριστοφίδη.

Συνεπῶς μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ ταχθῶ ὑπέρ τῆς κατάργησης τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου.

Γιὰ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ εὐπαίδευτος ἀρχηγὸς τῆς ΕΔΕΚ γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου, θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τό Σῶμα ὅτι ὑπάρχει πρόταση Νόμου τὴν ὁποία κατάθεσε ὁ εὐπαίδευτος Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν συνεκλήθη καὶ θὰ συνεδριάσει τὸ προσεχές Σάββατο καὶ θὰ ἐξετάσει αὐτὴ τὴν Πρόταση Νόμου τὴν ὁποία κατάθεσε ὁ κ. Χριστοφίδης. Καλῶ ὁποιοδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν τελικὴ διαμόρφωση τοῦ ἐκλογικοῦ μας Νόμου νὰ ἔλθει στὴ συνεδρίαση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ποὺ θὰ λάβει χώραν τό προσεχὲς Σάββατο, ἡ ὥρα 10 τὸ πρωΐ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Στὴν ἀρχὴ ἂς ποῦμε ὅτι ὁ κ. Χριστοφίδης δὲν εἶναι τέως ἀνεξάρτητος. Καὶ ζῶν εἶναι καὶ ἀνεξάρτητος ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει.

Γίνονται πολλὰ παράξενα, γιὰ μένα ἀνεξήγητα, κύριε Πρόεδρε, σ' αὐτὴ τὴ συνεδρίαση. Πολλὰ λέγονται ποὺ δὲν λὲν τίποτε κι' ἄλλα ποὺ ἔπρεπε νά λεχθοῦν

δὲν ἀκούστηκαν ἀπὸ τὴ Βουλή. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐμεῖς δὲν τὰ ξέρομε. Φαίνεται ὑπάρχουν δυὸ κατηγορίες Βουλευτῶν—ἂν ὄχι καὶ περισσότερες— οἱ προνομιοῦχοι καὶ οἱ μή. Συζητοῦμε γιὰ κάτι ποὺ δὲν ὑπάρχει, κατὰ τὴ γνώμη μου. Κι' ἐπιμένω ὅτι γιὰ λόγους τάξεως αὐτὴ ἡ συζήτηση δὲν ἔπρεπε νὰ συνεχιστεῖ ἤ, ἂν πρόκειται νὰ συνεχιστεῖ, νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο «Ἔκφραση ἐπιθυμιῶν καὶ τοποθέτηση πάνω σ' ἕνα ἀκαδημαϊκὸ θέμα». Αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι τόπος γενικῶν συζητήσεων. Συζητᾶ θέματα ποὺ εἶναι γραμμένα στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν περάσει ἀπὸ τὶς κατάλληλες διαδικασίες τῆς Βουλῆς.

Πρῶτα ἂς ἀναφερθοῦμε στὰ θέματα ποὺ δὲν ἔχουν λεχθεῖ σ' ἐμᾶς : Τὸ ψήφισμα γιὰ παράδειγμα ποὺ συζητοῦμε, ποὺ ἐμεῖς δὲν τὸ εἴδαμε—τὸ ἀκούσαμε νὰ ἀναγινώσκεται ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς, μᾶλλον ἀπὸ τὸ ἔδρανο τῆς Βουλῆς— καὶ μᾶς ἐλέχθη ὅτι ὑπόκειται σὲ τροποποίηση ἢ ἐτροποποιήθη ἢ μπορεῖ νὰ τροποποιηθεῖ ἀπὸ ἄλλους.

Ἔχω ἀκούσει πληροφοριακὰ—ὄχι προνομιακὰ—ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος εἶχε διάφορες διαβουλεύσεις μὲ διάφορες πλευρὲς αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Ἔχω ἀκούσει ὅτι ἀκόμα εἶχε διαβουλεύσεις μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Αὐτὰ ἐμεῖς δὲν τὰ ξέρομε. Καὶ ἴσως αὐτὰ εἶναι πιὸ σημαντικὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ συζητοῦμε. Κι' ὅμως συζητοῦμε ἄλλα πράγματα ποὺ νομίζω εἶναι ἄσκοπη ἡ συζήτησή τους.

Ἔχομε ἀκούσει ἀπὸ πολλοὺς ὁμιλητὲς γιὰ τὰ δεινὰ ποὺ ἐπιφυλάσσονται σ' αὐτὸ τὸν τόπο ἂν αὐτὴ ἡ Βουλὴ διαλυθεῖ κι' ἂν μποῦμε σὲ συνταγματικὲς διαδικασίες. Εἶναι σωστοὶ καὶ οἱ φόβοι, καὶ θὰ ἦταν πράγματι πολὺ θλιβερὸ ἂν ἡ Βουλὴ αὐτὴ σκεφθεῖ κἂν ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ τὶς συνταγματικὲς πρόνοιες. Ὅμως, ποιὸς τὸ εἶπε αὐτὸ τὸ πράγμα ; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀκούσει κανένα νὰ τὸ πεῖ. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ψηφίσματος εἶπε ὅτι ἔχει ἀλλάξει τὴν εἰσήγησή του γιὰ τὴν ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ ὑποθέτω ὅτι στὸ γραπτὸ κείμενο θὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀλλαγή. Ὑποθέτω, γιατὶ δὲν τό ἔχω.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶπε ὅτι δὲν εἶναι ἀνεκτὸ ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ γίνει ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ τὸ Νόμο ἢ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Τὸ ἴδιο νομίζω καὶ ὅλοι οἱ ὁμιλητές. Τότε ποιὸν προσπαθοῦμε νὰ μεταπείσουμε ; Τοὺς ἤδη πεποιθότας ; Ὅλοι συμφωνοῦμε καὶ ὅλοι διακηρύσσουμε ὅτι καμμιὰ παρέκκλιση ἀπὸ τὸ Σύνταγμα δὲν θὰ γίνει καὶ καμμιὰ παράβαση τῶν νόμων ποὺ ὑπάρχουν δὲν θὰ γίνει.

Εἶναι καὶ ἄλλα ποὺ δὲν μᾶς ἐλέχθησαν ἐδῶ. Αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ψηφίσει ἕνα Ἐκλογικὸ Νόμο. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς προνομιούχους ἔχουν τὴν πληροφορία ἀπὸ τοὺς «ἀνθρώπους», ὅπως εἶπε προηγουμένως ὁ κ. Λαδᾶς, ὅτι δὲν μποροῦν νὰ συμπληρώσουν τὶς διαδικασίες πρὶν ἀπὸ μιὰ ἡμερομηνία. Ἐμεῖς δὲν τὸ ξέρομε αὐτὸ τὸ πράγμα. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἔχομε ἐμεῖς προσβάσεις μὲ τοὺς «ἀνθρώπους», καὶ οὔτε—τουλάχιστον προσωπικὰ—ἔχω ἐμπιστοσύνη στὶς διαβεβαιώσεις τῶν «ἀνθρώπων» αὐτῶν, ὅπως στὸ παρελθὸν ἐπανειλημμένα ἔχει διακηρυχθεῖ, νομίζω ὅτι θὰ ἦταν καλὰ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐπίσημα καὶ στὸ ἁρμόδιο Σῶμα νὰ ἀκούσει τὶ ἔχουν νὰ ποῦν οἱ «ἄνθρωποι». Μπορεῖ νὰ βρεθοῦν τρόποι νὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ διαδικασίες. Ὥστε τὸ μόνο ποὺ κάνομε ἐδῶ εἶναι μὲ εἰκασίες νὰ λέμε ἂν μπορεῖ νὰ γίνει τὸ ἕνα, ἂν μπορεῖ νὰ ὑπερνικηθεῖ ἡ μιὰ δυσκολία ἢ ἡ ἄλλη, ἂν μποροῦν νὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ ἐκλογές, πάνω σὲ ἀντικείμενο ποὺ δὲν ὑπάρχει ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὅμως, ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα σ' ἕνα τόσο σοβαρὸ θέμα πρέπει νὰ γίνονται μὲ σοβαρότητα καὶ μέσα στὰ ἁρμόδια ὄργανα αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ποὺ εἶναι οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές.

Εἶναι καὶ κάτι ἄλλο, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἐλέχθησαν, ποὺ δὲν ἐλέχθη, καὶ ὅμως εἶναι πολὺ σημαντικό. Ἴσως εἶναι τὸ μόνο θέμα ποὺ ἔπρεπε νά συζητοῦμε.

Ὅλοι μιλοῦμε γιὰ τὶς τελευταῖες ἐξελίξεις. Ὅλοι μιλοῦν γιὰ τὶς καταστάσεις ποὺ δημιουργήθηκαν. Ὅλοι λέγουν ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἐκπροσωπεῖ πλέον αὐτοὺς ποὺ τὴν ἐξέλεξαν. Ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ εἶναι σωστὰ ἢ ὄχι. Ἀλλὰ τὸ κύριο θέμα εἶναι ὅτι τὸ πλειοψηφοῦν στὴ Βουλή, μόνο προηγουμένως, κόμμα—δηλαδὴ τὸ ΔΗ.ΚΟ.—διεσπάσθη καὶ διελύθη. Αὐτὸ ποὺ σοβαρὰ ἔχει γίνει καὶ ποὺ εἶναι σοβαρὴ ἐξέλιξη εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ Κυβέρνηση, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἦσαν οἱ φορεῖς τῆς πολιτικῆς του, σήμερα ἔχουν διαφωνίες ὡς πρὸς τὸ ποιὸς θὰ ἡγεῖται ἑνὸς Κόμματος. Καὶ σὰν ἀποτέλεσμα ἔχει διασπασθεῖ τὸ κόμμα. Αὐτὸ εἶναι τὸ κύριο θέμα ποὺ ἔπρεπε νὰ λεχθεῖ ὡς καὶ γιατὶ πρέπει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ υἱοθετήσει τὴ μομφὴ ἐπειδὴ ὁ λαὸς δέν εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν ἐκπροσώπηση ποὺ σήμερα ἔχει. Σίγουρα ὁ πολὺς λαὸς δὲν εἶναι καὶ δὲν πρέπει νά εἶναι ἱκανοποιημένος. Δὲν ξέρω, ὅμως ἂν οἱ κύριοι τοῦ ΑΚΕΛ ἢ κύριοι τῆς ΕΔΕΚ αἰσθάνονται ὅτι ὁ λαὸς ποὺ τοὺς ψήφισε, τὰ μέλη τῶν κομμάτων τους, θέλουν καλύτερη ἐκπροσώπηση ἀπ' αὐτὴ ποὺ ἔχουν. Εἶναι δουλειὰ δική τους ἂν θὰ δεχθοῦν αὐτὴ τὴ αἰχμή.

Ἐπομένως, ἐκεῖνοι ποὺ λὲν καὶ πιστεύουν—καὶ σωστὰ τὸ ἀναγνωρίζουν—ὅτι δὲν ἐκπροσωποῦν κανένα πλέον, αὐτοὶ νὰ τοποθετήσουν τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ νὰ ποῦν : «Ἐπειδὴ ἐμεῖς ἔχομε διασπασθεῖ καὶ ἐπειδὴ ἐμεῖς δὲν συμφωνοῦμε στὸ ποιὸς θὰ εἶναι πρῶτος καὶ ποιὸς θὰ εἶναι δεύτερος, γι' αὐτὸ θέλομε αὐτὸ τὸ πράγμα νὰ λυθεῖ μὲ ἐκλογές.».

Γιὰ νὰ εἶμαι, ὅμως ὄχι μόνο ἐπικριτικὸς ἀλλὰ καὶ θετικός, σίγουρα εἶναι ἕνα σοβαρό θέμα ποὺ συζητεῖται καὶ σίγουρα τοῦτο τὸ σοβαρὸ θέμα συζητεῖται μὲ τὸν πιὸ ἀνορθόδοξο τρόπο. Συζητοῦμε μόνο γιὰ τὴν ἔκφραση ἐπιθυμίας. Ὅλοι οἱ ὁμιλητές εἶπαν «πράγματι θέλουμε ἐκλογὲς» καὶ δικαιολογεῖ καθένας τὴ θέση του, γιατὶ πρέπει νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ψήφισμα ἢ ὄχι.

Ἐπομένως, ἂς τοποθετήσουμε τὸ θέμα ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ὁμόφωνα ἐκφράζει τὴ διαπίστωση ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ ἐκλογὲς—καὶ γιὰ τὰ πρακτικὰ θέματα ποὺ ἐμποδίζουν αὐτὴ τὴν ἐπίσπευση ἂς μᾶς ἐνημερώσουν ὑπεύθυνα οἱ ἁρμόδιοι, δηλαδὴ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν κατὰ κύριο λόγο—ἂς λυθοῦν τὰ προβλήματα ἀλλαγῆς τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου, ποὺ ἄλλοι συνάδελφοι ἔχουν ἐγείρει καὶ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν ἔκφραση αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας, αὐτῆς τῆς εὐχῆς, ἂν θέλετε, ἂς παραπεμφθεῖ τὸ ὅλο θέμα στὶς ἁρμόδιες Ἐπιτροπές, γιὰ νὰ μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔγκυρα ἐνημερωμένη καὶ ἔχουσα τὸ τελικὸ σχέδιο τοῦ ψηφίσματος, νὰ μπορέσει νὰ ἐκφράσει ἄποψη ἢ νὰ διευκολύνει τὴν Κυβέρνηση ἂν ἔχει δυσκολίες γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ τονίσω πὼς ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τὸ θέμα αὐτὸ συζητεῖται ἐκτὸς της ἡμερήσιας διάταξης εἶναι γιατὶ τὸ Σῶμα τὸ θέλησε· ἀλλὰ ταυτόχρονα θέλω νά τονίσω πὼς θὰ πρέπει νὰ προχωρήσουμε σὲ σχετικές προτάσεις γιὰ νὰ διαφανεῖ ἂν μπορεῖ τό Σῶμα νά τοποθετηθεῖ· ἀλλοιῶς ἂν εἶναι νὰ παραταθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος, θὰ πρέπει νὰ καταγραφεῖ κάτω ὡς θέμα πρός περαιτέρω συζήτηση.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἔχει λεχθεῖ ὀρθὰ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὅτι πολλὰ περίεργα συμβαίνουν στὴ σημερινὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς καὶ ὅτι ὑπάρχουν Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ὑπόψη τους ὁρισμένα πράγματα. Καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἀναφορὰ ἀφορᾶ τὸ θέμα τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ἔχει θέσει ὁ κ. Γαλανός.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐπίσημα, ἐδῶ, τὸ Σῶμα τυπικὰ δὲν γνωρίζει τί πρότεινε ὁ κ. Γαλανός. Ὅμως οἱ ἐφημερίδες ἀπὸ τρεῖς τώρα μέρες ἔχουν δημοσιεύσει καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ ψηφίσματος καὶ τὶς προθέσεις τοῦ κ. Γαλανοῦ.

Ἐπίσης, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς μὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἔχει καταθέσει σχετικὸ ψήφισμα, τὸ ὁποῖο ἐγώ, ἐπειδὴ ἐνδιαφέρθηκα ἤρθα καὶ εἶδα, καὶ τὸ ὁποῖο ψήφισμα προνοοῦσεν-τὴ ἄμεση διάλυση τοῦ Σώματος καὶ τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν στὶς 22 Νοεμβρίου. Τοῦτο εἶναι τὸ ψήφισμα ποὺ κατάθεσε ὁ κ. Γαλανός. Φαίνεται ὅτι μετὰ ἀπὸ συζητήσεις ποὺ μπορεῖ νὰ εἶχε μὲ βουλευτὲς ἢ μὲ ἄλλους, κατάλαβε—καὶ ἐλπίζω νὰ ἔχει καταλάβει—ποῦ ἤθελε νά ὁδηγήσει τὸ Σῶμα μὲ τὴν πρόταση αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Καὶ ἡ ἔγκριση ἑνὸς τέτοιου ψηφίσματος θὰ ὁδηγοῦσε αὐτὸ τὸν τόπο σὲ ἀνωμαλία. Ἂν δὲν εἶναι ἀνωμαλία, καὶ δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ στόχος τοῦ κ. Γαλανοῦ, ἡ ὅλη τυμπανοκρουσία τῶν ἐφημερίδων καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος εἶναι τουλάχιστο δημαγωγία.

Γι ' αὐτὸ εἶναι γεγονὸς ὅτι πολλὰ περίεργα συμβαίνουν σ ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ Σῶμα θὰ πρέπει καὶ στὸ λαὸ κι' ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ λέει τὴν ἀλήθεια. Κι ' αὐτὲς ἦσαν οἱ προθέσεις, αὐτὸς ὁ στόχος τοῦ κ. Γαλανοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ Σῶμα ὁμόφωνα πρέπει νὰ καταψηφίσει τὴν πρόταση τοῦ κ. Γαλανοῦ.

Δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὅτι τὰ πράγματα εἶναι τόσο ἁπλᾶ γιὰ νὰ πάρομε ἀπόφαση ὅτι παραπέμπεται τὸ σχετικὸ ψήφισμα στὴν Ἐπιτροπή. Οἱ Ἐπιτροπὲς δὲν ἔχουν νὰ ἀσχοληθοῦν μ' ἕνα τόσο σοβαρὸ θέμα. Ἡ ὁλομέλεια ἐδῶ θὰ ἀποφασίσει ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Καὶ τὸ πραγματικὸ ψήφισμα δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ διαβάστηκε ἐδῶ. Εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶναι κατατεθειμένο στὴ Βουλή. Καὶ νὰ διαβαστεῖ, καὶ τὸ Σῶμα νὰ πάρει θέση πάνω σ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα.

Τὸ τελευταῖο σημεῖο ποὺ ἤθελα νὰ ἀναφέρω, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἕνα σχῆμα λόγου μὲ τὸ ὁποῖο ἔχει κλείσει τὴν ὁμιλία του ὁ κ. Παπαδόπουλος, ὅτι ἐδῶ ὑπάρχουν, λέει, κόμματα τὰ ὁποῖα δὲν αἰσθάνονται ὅτι ἔχουν χάσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ καὶ ποὺ ὁ λαὸς δὲν αἰσθάνεται δυσφορία διότι βρίσκονται στὸ Σῶμα. Πολὺ εὔστοχα ἔχει ἀναφέρει τὸ ΑΚΕΛ. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ΑΚΕΛ ποτὲ δὲν ἔχουν ἄρει τὴν ἐμπιστοσύνη τους πρὸς τὸ κόμμα τους. Ἂν ὑπάρχει κάποια δυσφορία ἀπὸ μέρους τους εἶναι γιατὶ τὸ κόμμα αὐτὸ ἐκπροσωπεῖται μὲ λιγότερη δύναμη ἀπὸ τὴν πραγματική του. Καὶ ἐπόμενες ἐκλογές, γιὰ τὶς ὁποῖες τόσο πολὺ γίνεται λόγος νὰ ἐπισπευσθοῦν, θὰ τὸ δείξουν αὐτὸ τὸ πράγμα στὴν πράξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐλέχθησαν πάρα πολλά, ἕνα μεγάλο μέρος τῶν ὁποίων πιστεύω ὅτι ἦταν ἀχρείαστο νά λεχθεῖ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ἐδῶ συζητοῦμε ἕνα σοβαρὸ θέμα, τὸ θέμα τῆς διάλυσης τοῦ Σώματος. Κατ' ἀρχὴν χαίρομαι διότι εἶναι γενικὴ ἡ διαπίστωση ὅτι τὸ Σῶμα αὐτὸ δὲν ἐκπροσωπεῖ

πλέον σωστὰ τὸ λαὸ καὶ ὅτι θὰ πρέπει νά ἔχομε πρόωρες Βουλευτικὲς ἐκλογές.

Ἐμεῖς ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ζητήσαμε τὴ διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Σήμερα παρουσιάζεται ἕνα σοβαρὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε : Ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη γιὰ πρόωρες ἐκλογὲς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἕνα ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἔχει καταθέσει ὁ συνάδελφος κ. Γαλανός.

Ἀπὸ τὴ συζήτηση ποὺ ἔχει διεξαχθεῖ διαπιστώνονται μερικὲς πρακτικὲς δυσκολίες—οἱ δυσκολίες τῶν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων—καὶ ἀκόμα ἕνας συνάδελφος ἔχει ἀναφέρει τὴν ἀνάγκη ψηφίσεως τῶν Προϋπολογισμῶν. Ἐγὼ θὰ ἤθελα νά πειθαρχήσω καὶ νά ἁπλοποιήσω τὴ συζήτηση. Ἂν συμφωνοῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἔχομε πρόωρες ἐκλογὲς ἀπὸ τὴ συζήτηση ποὺ ἔχει διεξαχθεῖ ἐδῶ διαπιστοῦται ὅτι μέχρι τέλους Μαρτίου λύονται ὅλα τὰ προβλήματα, ὅλες οἱ πρακτικὲς δυσκολίες, καὶ τὰ ἐκλογικὰ βιβλιάρια καὶ οἱ προϋπολογισμοί.

Ἡ εἰσήγηση ποὺ θέλω νά ὑποβάλω εἶναι ἡ ἑξῆς : Νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ τὴν 1η Μαρτίου καὶ νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογὲς σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἔγινε πολὺς λόγος γιὰ περίεργα πράγματα ἤθελα νὰ ἐκφράσω κι' ἐγὼ μιὰ περιέργεια καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος, τὸν κ. Γαλανό, ὅταν θὰ δευτερολογήσει νά μᾶς ἐξηγήσει καὶ νὰ μᾶς διαφωτίσει γι' αὐτὴ τὴν περιέργεια.

Ὁ κ. Γαλανὸς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι μέλος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ ΔΗΚΟ. Δὲν ἔχει καταθέσει καμμιὰ δήλωση ὅτι ἀποσύρεται ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ. Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ, ὁ κ. Λαδᾶς, μὲ πολὺ ἰσχυρὴ ἐπιχειρηματολογία ὑποστήριξε ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ τὸ ψήφισμα ποὺ κατάθεσε ὁ κ. Γαλανὸς νὰ γίνει δεκτὸ ἀπὸ τὴ Βουλή.

Δημιουργεῖται ἡ ἑξῆς περιέργεια γιὰ τὴν ὁποία θέλω νὰ μᾶς ἐξηγήσει ὁ κ. Γαλανός : Ὁ κ. Γαλανός, σὰν μέλος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας, ἐνεργεῖ κατὰ πειθαρχία πρὸς τὴ θέση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας, ἢ νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἡ κατάθεση αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Γαλανοῦ προδικάζει τὴν ἀποχώρηση του ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ ; Νομίζω πὼς ὁ κ. Γαλανὸς τοῦτο πρέπει νὰ τὸ κάμει καθαρό.

Δεύτερο, ἐλέχθη ἀπὸ προηγούμενο ὁμιλητὴ ὅτι ἀπ' ὅ,τι γνωρίζει—ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶπε—ὁ κ. Γαλανὸς εἶχε διαβουλεύσεις γι' αὐτὸ τὸ θέμα μέ τὸν Πρόεδρου τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος εἶναι ταυτόχρονα καὶ Πρόεδρος τοῦ ΔΗΚΟ. Νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς καταθέτοντας αὐτὸ τὸ ψήφισμα ἐκφράζει τὴ θέση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ Προέδρου τοῦ ΔΗΚΟ κατ' ἀντίθεση πρὸς τὴ γενικὴ θέση ποὺ παίρνει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΔΗΚΟ ;

Ἂν εἶναι ἔτσι τότε τὸ θέμα εἶναι ἀκόμα πιὸ ἀνώμαλο ἀπὸ τὴν πλευρά τοῦ ΔΗΚΟ.

Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλοῦσα νά μᾶς πεῖ ὁ κ. Γαλανός, ποιὸν ἀντιπροσωπεύει καταθέτοντας αὐτὸ τό ψήφισμα. Τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΔΗΚΟ ποὺ εἶναι ἐναντίον τοῦ ψηφίσματος του, τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ποὺ σὰν Πρόεδρος τοῦ ΔΗΚΟ μὲ τὴν κατάθεση αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος θέλει νά ἐκδηλώσει

ἀντίθεση πρὸς τὴν Κοινοβουλευτική του Ὁμάδα, ἢ ὁ κ. Γαλανὸς ἐκφράζει κάποιους ἄλλους κύκλους ποὺ εἶναι ἔξω ἀπό τὸ ΔΗΚΟ, πέραν ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ, στὴ δεξιὰ παράταξη ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ προσπαθήσω νὰ εἶμαι ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο σύντομος καὶ θὰ ἀπαντήσω στούς συναδέλφους στὰ διάφορα θέματα καὶ στὶς διάφορες ἐρωτήσεις ποὺ ἔχουν βάλει.

Θέλω νὰ διαβεβαιώσω τὸ συνάδελφο κ. Φάντη ὅτι τουλάχιστον προσωπικὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου τοῦ Κέντρου καὶ δὲν ἐκφράζω καμμιὰ παράταξη τῆς δεξιᾶς ἢ δὲν προσπαθῶ νὰ εἶμαι ἐκφραστής της ἢ δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὑπαινίσσεται.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς παραμονῆς μου στὸ ΔΗΚΟ, αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐκφράζω τὶς ἀπόψεις μου πάνω σ' ἕνα πολὺ καυτὸ θέμα. Μέχρι τώρα εἶχα ἀκολουθήσει τὴ γραμμὴ σὲ πολλὲς περιπτώσεις νὰ ἐκφράζω ἀπόψεις βάζοντας πολλὲς φορὲς ἐκεῖνο ποὺ θεωρῶ ἐγὼ ἐθνικὸ συμφέρον πάνω ἀπὸ τὸ κομματικό συμφέρον. Ἂν αὐτὸ τὸ πράγμα μὲ θέσει ἐκτός τοῦ ΔΗΚΟ εἶναι θέμα τῆς ἡγεσίας τοῦ ΔΗΚΟ νὰ ἀποφασίσει. Ἐγώ, ὅμως, σ' αὐτὸ τὸ πολὺ κρίσιμο στάδιο ἔκρινα πὼς δὲν θὰ ἦταν σωστὸ ἐκ μέρους μου νὰ φύγω ἀπὸ τὴ σημαία ἀπὸ τὴν ὁποία ἔχω ἐκλεγεῖ καὶ νὰ ἀφήσω τὸν Πρόεδρο. Ἂν ὅμως ἡ ἡγεσία τοῦ ΔΗΚΟ πιστεύει ὅτι τὸ γεγονὸς ὅτι πιστεύω ὅτι πρέπει νά ἐπισπευσθοῦν οἱ βουλευτικὲς ἐκλογές μὲ θέτει ἐκτὸς τοῦ ΔΗΚΟ, τότε εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀποχωρήσω ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ. Τουλάχιστο ἔτσι βλέπω τὸ θέμα.

Ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἀνάφερε ὁ κ. Παπαδόπουλος γιὰ τὸ θέμα τῆς πληροφόρησης τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, εἶναι γεγονὸς ὅτι πληροφόρησα τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, γιὰ τήν πρόθεση μου νὰ ὑποβάλω ἕνα ψήφισμα χωρὶς ὅμως νὰ ἔχω δώσει λεπτομέρειες γιά τή διάλυση τῆς Βουλῆς τὸ ταχύτερο δυνατό.

Καὶ ὁ κ. Λαδᾶς ἔχει πληροφορηθεῖ ἀπὸ μένα γι' αὐτὴ τὴν πρόθεση μου καὶ ἀκόμα σήμερα τὸ πρωῒ ὁ κ. Λαδᾶς μοῦ δήλωσε ὅτι συμφωνεῖ ὅτι πρέπει νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ τὸ ταχύτερο δυνατό. Βεβαίως ὁ κ. Λαδᾶς δέν γνώριζε τὸ κείμενο τοῦ ψηφίσματος ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ μοῦ προξενεῖ μεγάλη ἐντύπωση εἶναι ὅτι συζητοῦμε ἐδῶ κείμενο ψηφίσματος τὸ ὁποῖο δὲν ἀκούσαμε, κείμενο ψηφίσματος τὸ ὁποῖο δὲν ἐτέθη διότι τροποποιήθηκε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Οὔτε οἱ ἐφημερίδες ἔχουν παρουσιάσει τὸ ψήφισμα—καμμιὰ ἐφημερίδα—ὅπως ἀρχικὰ εἶχε τεθεῖ. Οἱ ἐφημερίδες παρουσίασαν τὴν πρόθεση μου ὅτι θὰ ἤθελα νὰ ἐπισπευσθοῦν ὅσο εἶναι δυνατὸ οἱ γενικὲς βουλευτικὲς ἐκλογές. Καὶ θὰ προχωροῦσα νὰ ὑποβάλω ψήφισμα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα.

Ὁ συνάδελφος κ. Ἀμπίζας μίλησε περὶ παραιτήσεως μου. Μὲ τὸν κ. Ἀμπίζα ὑπήρξαμε συνάδελφοι. Δὲν θὰ ἤθελα, παρόλη τὴν διάσπαση ποὺ ἔχει ἐπέλθει, νὰ ἀρχίσουμε σ' αὐτή τὴ Βουλὴ μὲ διαφορὲς καὶ ἀντιδικίες. Τὸ μόνο ποὺ θέλω νά πῶ εἶναι ἂς ἀφήσουμε τὸ λαὸ νὰ ἀποφασίσει ποιοὺς θέλει νὰ παραιτηθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ αὐτή, ποὺς θέλει νὰ εἶναι σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ καὶ ποιοὺς θέλει νὰ μὴν εἶναι.

Θέλω νὰ τελειώσω μὲ τό ἑξῆς : Μοῦ προξενεῖ τεράστια ἔκπληξη ἡ βιτριολικὴ ἐπίθεση τὴν ὁποία ἔχω ὑποστεῖ ἀπό τὸ ΑΚΕΛ. Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπίθεση ἦταν ἄδικη. Πιθανῶς τὸ ΑΚΕΛ νὰ εἶχε διαφορετικὲς ἀπόψεις. Μοῦ

ἀπέδωσε ὅμως κίνητρα τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν. Καὶ πιστεύω ὅτι ἀδικεῖ τὸν ἑαυτό του τὸ ΑΚΕΛ ἂν ἀποδίδει σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἐργάζονται τίμια σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα, καὶ τὸ ἔχουν ἀποδείξει μέχρι τώρα, κίνητρα ποὺ δὲν ὑπάρχουν καὶ μιὰ ἀγνὴ πρόθεση γιὰ ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν ποὺ ἐδῶ ὅλοι ἔχουμε συμφωνήσει ὅτι πρέπει νὰ γίνει, ἔχει παρεξηγηθεῖ, ἔχει ὑποστεῖ εἰρωνίες, ἀλλὰ στὸ τέλος τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς συζήτησης εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἐπισπευσθοῦν αὐτὲς οἱ ἐκλογές.

Ἐπομένως ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα ἔχει γίνει. Κατὰ κάποιο τρόπο συζητήθηκε σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ θέμα πρόωρων Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ σημασία ἔχει ὄχι ποιὸ εἶναι τὸ ἀρχικὸ ψήφισμα—γιατὶ πολλὲς φορὲς τροποποιοῦνται ψηφίσματα καὶ πολλὲς φορὲς ὁρισμένα πράγματα δὲν εὐσταθοῦν—σημασία ἔχει ἡ τελικὴ ἀπόφαση αὐτῆς τῆς Βουλῆς.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω τὸ ψήφισμα ὅπως τό ἔχω τροποποιήσει καὶ νὰ ζητήσω νὰ γίνει ψηφοφορία ἐπ' αὐτῆς τῆς πρότασης.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὴν αἰτιολογία διότι δὲν ὑπῆρξε καμμιὰ κριτικὴ τῆς αἰτιολογίας, ἀλλὰ θὰ ἐπαναλάβω τὸ τελικὸ μέρος τοῦ ψηφίσματος. Καὶ δὲν πιστεύω ὅτι εἶχε ἐκφρασθεῖ ὁποιαδήποτε ἄλλη γνώμη πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

«Διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων στὴν ἐπιθυμία της γιὰ διεξαγωγὴ γενικῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει θέμα διαδικασίας.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀναγνώσθηκε, ὁ κανονισμὸς εἶναι ὅτι πρέπει νὰ κυκλοφορήσει γραπτῶς. Δὲν κυκλοφόρησε γραπτῶς καὶ ἐπιτρέψαμε νὰ ἀναγνωστεῖ καὶ τώρα θὰ ἀναγνωστεῖ καὶ πάλιν καὶ θὰ χρειαστεῖ νὰ ἀναγνωστεῖ καὶ τρίτη καὶ τέταρτη φορὰ ἂν δὲν κυκλοφορήσει γραπτῶς. Ἐνῶ ἂν κυκλοφοροῦσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γραπτῶς ὅλα θὰ λύονταν. Δὲν θὰ χρειαζόταν οὔτε ἡ πρώτη ἀνάγνωση. Δὲν χρειάζεται στὴ Βουλὴ δεύτερη ἀνάγνωση. Οἱ πρακτικογράφοι τὸ ἔγραψαν καὶ μπορεῖ νά κυκλοφορήσει γραπτῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δὲν θὰ διαφωνοῦσα μὲ τὸν κ. Σαββίδη, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ ὅλες οἱ ὁμιλίες ποὺ ἔγιναν ἔδιδαν τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν ἔλαβαν ὑπόψη τὸ ψήφισμα, διότι οἱ ἀξιότιμοι Βουλευτὲς συζητοῦσαν καὶ ἀναφέρονταν σὲ κάποιο ἄλλο ψήφισμα. Ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἄκουσα ἦσαν ἐναντίον τοῦ ψηφίσματος ἐκείνου ποὺ δὲν ὑποβλήθηκε καὶ ὄχι αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Καὶ μοῦ δίδεται ἡ ἐντύπωση ὅτι ἴσως νὰ μὴν ἐλήφθη ἢ νὰ μὴν πρόσεξαν οἱ συνάδελφοι τὸ ψήφισμα ὅπως τροποποιήθηκε.

Δηλαδὴ θὰ ἦταν τόσο δύσκολο νὰ ἐπαναληφθεῖ ἡ ἀνάγνωση τοῦ ψηφίσματος γιὰ νὰ γνωρίζουν οἱ συνάδελφοι ἀκριβῶς τὶ ψηφίζουν ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ἔχετε κανένα νέο στοιχεῖο ;

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ δηλωθεῖ ἐδῶ ὅτι ἀποσύρθηκε τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἀκόμα κατατεθειμένο καὶ τὸ ὁποῖο περιμένουμε ἀκόμα νὰ κυκλοφορήσει γραπτῶς. Δὲν ἀποσύρθηκε τὸ πρῶτο ψήφισμα.

Δεύτερο, ἂν ἀποσύρθηκε καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ νέο ψήφισμα, ἐπιμένουμε ὅτι μόνο γραπτῶς μπορεῖ νὰ κυκλοφορήσει δεδομένου μάλιστα ὅτι ἀναγνώσθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅταν κατατίθεται ψήφισμα πάνω σ' ἕνα σοβαρὸ θέμα, γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Βουλὴ νὰ τοποθετηθεῖ, θὰ πρέπει πράγματι νὰ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ μελετήσει προσεκτικά. Ὁ κ. Γαλανὸς εἶχε ἀποστείλει γραπτῶς ἕνα ψήφισμα πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖο ἀντιλαμβάνομαι εἶχε κάποιες τροποποιήσεις, πράγμα τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ ἀναφαίρετο δικαίωμα τοῦ κ. Γαλανοῦ, ἀλλ' ὅμως δὲν κυκλοφόρησε μέσα στὸ Σῶμα.

Νομίζω ὅτι ἀπὸ τὴ συζήτηση ποὺ ἔγινε μέχρι τώρα προκύπτουν μερικὲς πρακτικὲς εἰσηγήσεις καὶ ἂν συνεχίσουμε περισσότερο τὴ συζήτηση, διερωτῶμαι ἂν θὰ εἴμαστε πιὸ παραγωγικοί.

Θὰ ἤθελα κατ' ἀρχὴ νὰ δηλώσω πὼς ἂν ὁ κ. Γαλανὸς ὁ ὁποῖος πρότεινε ψήφισμα θὰ ἤθελε τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ ἐγκριθεῖ ἢ νὰ ἀπορριφθεῖ, θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ τὸ κυκλοφορήσει στὸ Σῶμα καὶ θὰ τοῦ δώσω τὴν εὐκαιρία πιὸ κάτω στὴν ἡμερήσια διάταξη νὰ τὸ παρουσιάσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ τοποθετηθεῖ τὸ Σῶμα.

Ὅμως διαγράφονται δυὸ πρακτικὲς προτάσεις μέσα ἀπὸ τὶς ὁμιλίες τῶν διαφόρων ὁμιλητῶν.

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ γενικὴ θέση γιὰ τὴν προσφυγὴ στὸ λαό, ποὺ φαίνεται ὅτι ἐτέθη ἀπ' ὅλες τὶς πλευρές, ἀλλὰ ἐκφράστηκαν οἱ ἐπιφυλάξεις ὅτι διάφορες δυσκολίες δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἄμεση προσφυγὴ καὶ θὰ πρέπει, νὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ διαδικασίες καὶ ὅταν οἱ διαδικασίες τό ἐπιτρέψουν, τότε τὸ Σῶμα θὰ μπορεῖ νὰ συζητήσει τὸ θέμα καὶ νὰ καθορίσει ἡμερομηνία γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ γενικὴ θέση.

Ἡ δεύτερη γενικὴ θέση ποὺ προτάθηκε ἦταν τὸ θέμα αὐτὸ νὰ σταλεῖ στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπή, δηλαδὴ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. Ἂν δὲν ὑπάρχει κανένα νέο στοιχεῖο στὴν ὅλη συζήτηση θὰ ἦταν καλὰ νὰ τεθοῦν αὐτὲς οἱ δυὸ προτάσεις ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ πάρει θέση.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω πὼς ὁποιαδήποτε παραπάνω συζήτηση πάνω σὲ τοῦτο τὸ θέμα εἶναι ἄσκοπη καθότι τὸ συμπέρασμα ἔχει βγεῖ. Ἡ πρόθεση αὐτῶν ποὺ ἔκαμαν τὶς εἰσηγήσεις ἐπιτεύχθηκε, ἡ δημοκοπία ἔγινε, δόξα σοι ὁ Θεὸς ἀκροατήριο ὑπῆρχε πολύ, καὶ εἰσηγοῦμαι διακοπὴ κάθε ἄλλης συζήτησης. Ἐφόσο ὑπάρχουν ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίες πρὸς τὶ δηλαδὴ ἡ ὅλη συζήτηση ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ μείνει ἡ ἐντύπωση στὸ λαὸ ὅτι ὑπάρχουν σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα κόμματα ποὺ δὲν θέλουν προσφυγὴ στὸ λαό. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει καθαρό.

Ὁ κ. Γαλανὸς γνώριζε τὶ ἔπραττε ὅταν κατάθετε τὸ ψήφισμα ποὺ κατάθεσε στὴ γραμματεία τῆς Βουλῆς καὶ τὸ ὁποῖο μιλοῦσε γιὰ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς. Ἐπομένως, ὅταν λυπεῖται γιατὶ τοῦ ἀποδώσαμε κίνητρα ἀλλὰ ἀπὸ ἀγνά, νομίζω ὅτι δὲν ἔχει προσέξει καλὰ—καλὰ τὶ ἐλέχθη ἀπὸ τοὺς ὁμιλητὲς τοῦ

ΑΚΕΛ. Διότι γνωρίζει ὁ κ. Γαλανὸς πὼς σὲ 40 μέρες μάξιμουμ δὲν μποροῦν νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογές. Ἄρα δὲν ἔπρεπε νὰ καταθέσει τὸ ψήφισμα ποὺ κατάθεσε στὴ γραμματεία τῆς Βουλῆς. Καὶ ἐφόσο ἡ Βουλὴ εἶναι ὁμόφωνη ὅτι πρέπει νά διεξαχθοῦν Βουλευτικὲς ἐκλογὲς ἀλλά, βέβαια, μὲ βάση τὸ νόμο καὶ ὄχι ἀντισυνταγματικά, νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀρκετὸ καὶ θὰ πρέπει τὸ Σῶμα νὰ ψηφίσει πάνω στὴν πρώτη πρόταση τὴν ὁποία ἔχετε θέσει ἐνώπιον μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λέχθηκε ὅτι πολλὰ περίεργα συμβαίνουν σ αὐτὴ τή Βουλὴ ἀλλὰ φαίνεται ὅτι γιὰ μᾶς ὑπάρχουν ἀκόμα πιὸ πολλὰ περίεργα. Μιλοῦμε γιὰ ἕνα ψήφισμα φάντασμα τό ὁποῖο σὲ μᾶς δὲν δόθηκε ποτέ. Πήραμε ἕνα κομμάτι χαρτὶ πέντε λεπτὰ πρὶν νὰ μποῦμε ἐδῶ, ἀνεπίσημα, ἀπὸ ἀνεξάρτητο Βουλευτή. Ἄρα, ἂν κάποιοι ἔχουν παράπονα, οἱ πλέον παραπονούμενοι εἴμαστε ἐμεῖς διότι ἐγὼ δὲν ξέρω κανένα ψήφισμα πού νὰ ἔχει κατατεθεῖ στὴ γραμματεία καὶ σὲ μένα τουλάχιστο δὲν λέχθηκε αὐτὸ τὸ πράγμα. Ἡ ὅλη ἱστορία ξεκίνησε ἀπὸ δική μου εἰσήγηση, ἀπ' ὅ,τι ξέρω. Ἂν ὑπάρχει κατατεθειμένο ψήφισμα θὰ ἔπρεπε νὰ λεχθεῖ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ κυκλοφορήσει πρὶν ἀπὸ τὴ συνεδρία αὐτῆς τῆς Βουλῆς σὲ ὅλα τὰ Μέλη. Ἐμεῖς δηλώνουμε ὅτι δὲν πήραμε κανένα ψήφισμα.

Δεύτερο, ἔγινε λόγος γιὰ τὸ αἰτιολογικό. Ἐμεῖς διαφωνοῦμε μὲ τό αἰτιολογικὸ γιατὶ ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει πλήρης ἁρμονία μεταξὺ τῶν ψηφοφόρων τῆς ΕΔΕΚ καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς ΕΔΕΚ μέσα στὴ Βουλή. Ἐπομένως δὲν θὰ δεχθοῦμε τὸ αἰτιολογικὸ γιὰ τὶς ἐκλογές. Ἄλλα εἶναι τὰ αἰτιολογικὰ καὶ τὰ ἐξήγησα ἀπό τό Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Τρίτο, θὰ δεχόμουν τὴν ἄποψη τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου ἂν δὲν ἤλπιζα ὅτι θὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ νωρὶς οἱ ἐκλογές. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι τό μάξιμουμ ποὺ μᾶς λέχθηκε, ὅτι μέχρι τέλος Μαρτίου θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ συμπληρωθοῦν ὅλες οἱ διαδικασίες γιὰ τή διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν. Ἂν πράγματι ἐπιθυμία αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ κάμει τὶς ἐκλογὲς στὸ συντομότερο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα, νομίζω ὅτι εἶναι λογικότερο νὰ παρακολουθεῖ καὶ νὰ ἐπεμβαίνει στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐπιτυχάνει τὶς διαδικασίες καὶ νὰ ὁρίσει τὶς ἐκλογὲς ἀμέσως μόλις πεισθεῖ ὅτι οἱ διαδικασίες ἐπιτρέπουν τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν.

Καὶ τελευταῖα δέχομαι τὴν ἀνακοίνωση τοῦ κ. Λαδᾶ ὅτι τό Σάββατο θὰ συνέλθει ἡ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ ἐξετάσει τὶς τροπολογίες τοῦ νόμου. Ἐπομένως φαίνεται ὅτι ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τῆς εἰσηγήσεως ἔχει καλυφθεῖ.

Συμφωνῶ ἐπομένως μὲ τὴν ἐξῆς ἀπόφαση καὶ δὲν χρειάζονται ψηφίσματα κατὰ τὴ γνώμη μου : Ὅτι ὁμόφωνα αὐτὴ ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη προσφυγῆς πρὸς τὴ λαϊκὴ ἐντολὴ τὸ ἐνωρίτερο δυνατό.

Δεύτερο, ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνη μέσο τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν νὰ ἔλθει σὲ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ νὰ ἐπιστατήσει στὴν ταχύτατη διεκπεραίωση ὅλων τῶν προϋποθέσεων γιὰ νὰ ὑπάρχουν διαδικασίες γι' αὐτὲς τὶς ταχεῖες ἐκλογές, καὶ νὰ ἐνημερώνεται ἡ Βουλὴ τακτικά.

Ἂν αὐτὰ γίνονται ἀποδεκτά, δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ὁποιοσδήποτε λόγος γιὰ περαιτέρω συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, θὰ δώσω τὸ λόγο γιὰ πολὺ σύντομες δηλώσεις ἀπὸ τὶς θέσεις σας διότι νομίζω ὅτι δὲν προσφέρουμε τίποτε μὲ τὴν περαιτέρω συζήτηση.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι δήλωση ποὺ θὰ κάμω. Ἁπλῶς θὰ πῶ ὅτι ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου περιττὸ νὰ συζητεῖται γιατὶ εἶναι καθαρὰ ἀντισυνταγματική. Τὸ Σύνταγμα σαφῶς καθορίζει ὅτι ὅταν ἡ Βουλὴ πάρει ἀπόφαση γιὰ διάλυση της εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καθορίσει ἡμερομηνία τῶν ἐκλογῶν ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μικρότερη τῶν 30 ἡμερῶν καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μεγαλύτερη τῶν 40 ἡμερῶν. Καί, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, κ. Πρόεδρε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Καταλήγει ἡ ὅλη συζήτηση δηλαδὴ στὴν ἔκφραση ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς περὶ προθέσεως της ἐν καιρῷ νὰ κάμει κάτι. Νομίζω ὅτι αὐτὸ ἐπιτεύχθηκε ἀπὸ τὴ συζήτηση καὶ εἶναι περιττὸ νά ληφθεῖ ὁποιαδήποτε ἀπόφαση ἐκτός ἐὰν θὰ παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν γιὰ νὰ ἐξετάσει τὰ θέματα τῶν πρακτικῶν δυσκολιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά ἤθελα νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση γι' αὐτὸ τὸ θέμα ποὺ ἔθεσε ὁ κ. Παπαδόπουλος. Ἂν δέχεται τὸ Σῶμα, σὰν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ καλέσω τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό, τὸν κ. Βενιαμίν, νὰ μᾶς ἐνημερώσει πάνω στὴν ὅλη διαδικασία, πῶς ἐπηρεάζεται χρονικά, καὶ μετὰ δέχομαι τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη νὰ δεχθοῦμε σὰν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐντολὴ νὰ παρακολουθοῦμε στενὰ ἂν ἐφαρμόζεται ἡ διαδικασία αὐτὴ σὲ τρόπο ὥστε νὰ ἱκανοποιηθοῦμε ὅλοι στὸ Σῶμα σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία ποὺ ἔχουν ἐκφράσει ὅλες οἱ παρατάξεις, ὅτι ἐκλογὲς θὰ γίνουν τὸ συντομότερο δυνατό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ὁ κ. Ἀμπίζας μοῦ εἶχε δηλώσει ὅτι ἔπαυσε νά εἶναι Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, κατ' ἐπιθυμία δική του συγκάλεσα ἤδη τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν γιὰ τὸ προσεχὲς Σάββατο, ἡ ὥρα 10, ὅπως ἔχω πεῖ καὶ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Κατὰ τὴ συνεδρία ἐκείνη θά παρακαλέσω τὸν ἁρμόδιο ὑπάλληλο τῆς Βουλῆς νά καλέσει καὶ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν ἢ τὸν ἁρμόδιο ὑπάλληλο τοῦ ἐκλογικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν γιὰ νά μᾶς ἐνημερώσει καὶ ἐπίσημα πάνω στὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα.

Νομίζω ὅτι εἶναι καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ παρακολουθεῖ αὐτὴ τὴν κατάσταση—καὶ τὴν παρακολουθεῖ—θὰ ἐξετάσει δὲ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα θέματα ποὺ αὐτὸ τὸ Σῶμα παράπεμψε ἐνώπιον της, ὅπως εἶναι τὸ θέμα τῆς δολοφονίας τοῦ Δώρου Λοΐζου, τὸ ὁποῖο παράπεμψε τὴν περασμένη συνεδρία τῆς Βουλῆς αὐτὸ τὸ Σῶμα κατ' εἰσήγηση τοῦ ἐντίμου ἀρχηγοῦ τῆς ΕΔΕΚ κ. Λυσσαρίδη. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει πρόβλημα οὔτε καὶ ὑπάρχει ἀνάγκη ὁποιου-

δήποτε ψηφίσματος. Όταν θὰ ἔλθει ἡ ὥρα νά γίνουν ἐκλογὲς θά γίνουν οἱ ἐκλογὲς καὶ κανένας δὲν ἀντιτίθεται στὸ νὰ γίνουν οἱ ἐκλογές. Ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ κ. Ἱεροδιακόνου, ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος, δὲν μπορεῖ νὰ γίνει γιατὶ εἶναι ἀντισυνταγματικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ψήφισμα μου ὅπως τροποποιήθηκε, εἶναι σχεδὸν ἀπόλυτα σύμφωνο μὲ τὶς ἀπόψεις ποὺ ἐξέφρασε ὁ κ. Λυσσαρίδης. Δὲν βλέπω τὸ λόγο ἐπομένως γιατὶ νά μὴ κάνουμε αὐτό τὸ θέμα περισσότερο δεσμευτικὸ γιά τὴ Βουλὴ μὲ τὸ νὰ περάσουμε ἕνα ψήφισμα καὶ ἁπλῶς νὰ περάσουμε μιὰ εὐχή.

Ἐκεῖνο ποὺ πάντως θέλω νά παρατηρήσω εἶναι ὅτι πολλὲς φορὲς ἔχουν ὑποβληθεῖ ἐδῶ ψηφίσματα καὶ τὰ τελικὰ ψηφίσματα εἶναι πολλὲς φορὲς διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ ἀρχικά ψηφίσματα. Ἐδῶ παρατηρήθηκε μιὰ πολὺ περίεργη κατάσταση πραγματικά, μιὰ πολὺ ἔντονη ἐπίθεση γιά τὴν προσπάθεια μου νὰ περάσω ἕνα ψήφισμα τὸ ὁποῖο προωθεῖ τὶς Βουλευτικὲς ἐκλογές, παρόλη τὴ συνοδευτικὴ ἐπιστολὴ τὴν ὁποία ἀπηύθυνα σὲ σᾶς καὶ ἡ ὁποία ἔκανε καθαρὸ τὸ θέμα ὅτι ἦταν θέμα προθέσεως βασικά, καὶ τὸ ὅτι ὑπόκειτο σὲ τροποποίηση τὸ ψήφισμα αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὴ συνοδευτικὴ ἐπιστολή.

Γι' αὐτὸ δὲν δέχομαι αὐτὸ ποὺ ἀνάφερε προηγουμένως ὁ κ. Παπαϊωάννου πώς τὰ κίνητρα ἔπρεπε νά ἦσαν καθαρὰ ἐξ αἰτίας τῶν ἡμερομηνιῶν. Τά κίνητρα φαίνονται ἀπὸ τή συνοδευτικὴ ἐπιστολὴ ποὺ ὑπόβαλα στὸν πρόεδρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ διευκρινίσω τὴν πρόταση μου.

Δὲν ἔχω κάμει πρόταση νὰ πάρει ἀπόφαση ἡ Βουλὴ ὅτι διαλύεται τὴν 1η Μαρτίου. Θὰ ἦταν ὅμως ἀρκετὰ δεσμευτικὸ καὶ πιστεύω θὰ ἦταν τὸ μόνο πρακτικό ποὺ θὰ ἔβγαινε ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰσήγηση ἂν ὅλες οἱ πλευρὲς δεσμεύονταν ἠθικὰ ὅτι τὴν 1η Μαρτίου θὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλή. Δὲν εἶπα νά ἀποφασίσει σήμερα ἡ Βουλὴ νὰ αὐτοδιαλυθεῖ.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους νά πάρουν θέση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι ἀλλὰ εἶναι προσβολὴ γι' αὐτὸ τὸ Σῶμα, ὅταν ὅλες οἱ πλευρές τῆς Βουλῆς ἔχουν ἤδη τοποθετηθεῖ νὰ ζητεῖται συγκεκριμένη ἡμερομηνία, δηλαδή ἐκτροπή, καὶ νὰ ὀπισθογραφήσουμε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου γιὰ ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴ συνταγματικὴ τάξη. Λυποῦμαι ἀλλά δὲν μποροῦμε ἐμεῖς νὰ δεχθοῦμε τέτοια ἐκτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει λήξει καὶ δὲν θά συνεχίσουμε τὴ συζήτηση περαιτέρω.

Ὑπάρχει ἐδῶ ἕνα γενικὸ αἴσθημα ὅτι ἡ Βουλὴ θά πρέπει νὰ προσφύγει στὸ λαὸ γιὰ ἀνανέωση. Ὑπάρχουν πρακτικὰ θέματα καὶ αὐτός εἶναι ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος. Θὰ πρέπει ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ νά μελετήσει τὸ Νόμο καὶ νὰ ἐξετάσει

ἂν ὑπάρχουν κενὰ ἢ θέματα πρὸς συζήτηση καὶ λήψη ἀποφάσεως, καὶ ὑπάρχουν καὶ οἱ τεχνικοὶ λόγοι ποὺ ἀναφέρονται στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, τούς ὁποίους ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν θὰ πρέπει νὰ διερευνήσει καὶ νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ἐν καιρῷ.

Προχωροῦμε .....

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ὑπάρχει θέμα διαδικασίας κ. Πρόεδρε.

Ἐγὼ ἐπιμένω στὸ νὰ κατατεθεῖ ψήφισμα στὸ Κεφάλαιο Γ', ἂν ἐπιθυμεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω πεῖ νωρίτερα ὅτι ἂν ὁ κ. Γαλανὸς ἐπιμένει, μπορῶ νὰ τὸ παρουσιάσω στὸ Κεφάλαιο Γ'.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιο Α' — Ἐρωτήσεις— Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 26 Ἰουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 26 Ἰουνίου 1980.

«Ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση Πάφου κήρυξε ὅλες τὶς θαλάσσιες περιοχὲς τῆς Πάφου ἀπαγορευμένες γιὰ τὴν ἀνόρυξη ἀμμοχαλίκων, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ οἰκοδομικὴ βιομηχανία νὰ συναντᾶ μεγάλες δυσκολίες καὶ μὲ κίνδυνο δημιουργίας ἀνεργίας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή, ποιὰ μέτρα προτίθεται νά πάρει ὥστε νὰ ἀποφευχθοῦν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία καὶ τὴν ἀποφυγὴ δημιουργίας πολλῶν ἀνέργων »

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 6 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 26 Ἰουνίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς παραλίας Πάφου καὶ τῶν ποταμῶν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ὡς Προστατευομένων καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπάρχου τῆς ἀνορύξεως ἀμμοχαλίκων, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἐν συνεργασία μετὰ τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων, ἐπέλεξε κατάλληλον ἔκτασιν γῆς πλησίον τοῦ χωρίου Ἀσπρογιὰ διὰ τὴν δημιουργίαν λατομικῆς περιοχῆς πρὸς τὸν σκοπὸν ἀνορύξεως σκληρῆς πέτρας διὰ τὴν παραγωγὴν σκύρων καὶ ἄμμου.

2. Ὁ Ἀνώτερος Λειτουργὸς Μεταλλείων ἔχει καλέσει ἅπαντας τούς ἐνδιαφερομένους λατόμους εἰς σύσκεψιν εἰς τὸ Γραφεῖον του πρός συζήτησιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ ὑποβολὴν σχετικῆς αἰτήσεως διὰ τὴν παραχώρησιν προνομίων λατομείου.

3. Ἐλπίζεται ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἡ ἀνάλογος ἀνταπόκρισις ὁπότε εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ ἡ παραγωγὴ θραυστῶν σκύρων καὶ ἄμμου ἐντὸς ἑνὸς ἔτους τό ἀργότερον.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Αὐγούστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

«Οἱ παραγωγοὶ τῶν κοινοτήτων Φοινικαριῶν καὶ Ἀκρούντας ἀπὸ τοὺς ὁποίους πάρθηκε σημαντικὴ ἔκταση πότιμης γῆς γιὰ τὸν ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας ζητοῦν ὅπως τοὺς δοθεῖ μεγαλύτερη ποσότητα νεροῦ ἀπὸ τὸν φράκτη γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοπούς.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων γιατὶ νὰ μὴν παραχωρεῖται στοὺς παραγωγοὺς τῶν δυὸ αὐτῶν κοινοτήτων οἱ ποσότητες νεροῦ ποὺ ζητοῦνται ἀπὸ τὸν ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 3 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Γιὰ τὰ χωριὰ Φοινικάρια καὶ Ἀκρούντα κατασκευάστηκε ἀρδευτικὸ δίκτυο ποὺ καλύπτει ἔκταση 1000 περίπου σκαλῶν καὶ μπορεῖ νὰ διανέμει ἕνα ἑκατομμύριο κυβικὰ μέτρα νεροῦ τὸ χρόνο. Μέχρι τὴ στιγμὴ αὐτὴ οἱ κάτοικοι τῶν δύο χωριῶν δὲν ἀξιοποίησαν ὅλη τὴν ἔκταση ποὺ καλύπτεται ἀπὸ τὸ ἀρδευτικὸ δίκτυο καὶ ἡ ποσότητα νεροῦ ποὺ χρησιμοποιοῦν κάθε χρόνο εἶναι κατὰ πολὺ λιγώτερη τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου κυβικῶν μέτρων νεροῦ ποὺ δικαιοῦνται νὰ παίρνουν ἀπὸ τὸν Ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας.

Πιὸ κάτω σᾶς παραθέτω πίνακα στὸν ὁποῖο φαίνεται ἡ ποσότητα νεροῦ ποὺ χρησιμοποιήθηκε καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ κοινότητες κατὰ τὰ ἔτη 1978-1979 καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖο φαίνεται ξεκάθαρα πὼς οἱ κάτοικοι τῶν πιὸ πάνω χωριῶν χρησιμοποίησαν μόνο τὸ 1/5 τῆς ποσότητας τοῦ νεροῦ ποὺ δικαιοῦνται κάθε χρόνο καὶ πὼς ἔχουν ἀκόμα πολὺ μεγάλα περιθώρια νὰ αὐξήσουν τὴν ἀρδευόμενη τους ἔκταση χρησιμοποιώντας μέχρι καὶ ἕνα ἑκατομμύριο κυβικὰ μέτρα νεροῦ τὸ χρόνο ἀπὸ τὸν Ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας ὅπως εἶναι ἡ ἀναλογία τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Ἔτος	Φοινικάρια Χρησιμοποιηθεῖσα ποσότητα νεροῦ	Ἀκρούντα Χρησιμοποιηθεῖσα ποσότητα νεροῦ	Ὁλικὴ ποσότητα νεροῦ ποὺ χρησιμοποιήθηκε
1978	93306 κ.μ.	67029 κ.μ.	160335 κ.μ.
1979	112989 κ.μ.	87732 κ.μ.	200721 κ.μ.

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Παρεμποδίσεως καὶ Τιμωρίας τοῦ Ἐγκλήματος τῆς Γενοκτονίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Φειδίας Παρασκευαΐδης

Χρῖστος Βάκης

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 9 Ὀκτωβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Σύμβασης γιὰ τὴν Παρεμπόδιση καὶ Τιμωρία τοῦ Ἐγκλήματος τῆς Γενοκτονίας στὴν ὁποία ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀποφάσισε νὰ προσχωρήσει σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 18.435 καὶ ἡμερομηνία 18 Ὀκτωβρίου 1979 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ περίληψη στὴν ἡμεδαπὴ νομοθεσία νομοθετικῶν διατάξεων γιά σκοποὺς συμμόρφωσης πρὸς τὶς πρόνοιες τῆς Διεθνοῦς αὐτῆς Σύμβασης.

Ἡ ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς Σύμβασης καὶ γιὰ σκοποὺς ὑλοποίησης τῶν προνοιῶν της.

Μέ τὴ Σύμβαση αὐτὴ ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τά Συμβαλλόμενα Μέρη ἡ ὑποχρέωση παρεμπόδισης καὶ τιμωρίας τῆς γενοκτονίας ποὺ ἀναγνωρίζεται ὡς ἔγκλημα διεθνοῦς δικαίου, ἀνεξάρτητα ἂν αὐτὴ διαπράττεται σὲ καιρὸ εἰρήνης ἢ σὲ καιρὸ πολέμου, καὶ ποὺ σὰν τέτοιο ἔγκλημα ἔχει προκαλέσει σὲ ὅλες τὶς περιόδους τῆς παγκόσμιας ἱστορίας μεγάλες ἀπώλειες στὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰδικότερα μέ τή Σύμβαση αὐτὴ—

(α) Καθορίζονται οἱ πράξεις ποὺ γιά σκοποὺς τῆς σύμβασης θεωροῦνται πράξεις γενοκτονίας ὅταν αὐτὲς διαπράττονται μὲ σκοπὸ τὴν ἐξόντωση ἐν ὅλω ἢ ἐν μέρει μιᾶς ἐθνικῆς, φυλετικῆς ἢ θρησκευτικῆς ὁμάδας.

(β) Ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἡ ὑποχρέωση τῆς θέσπισης τῆς ἀναγκαίας ἐσωτερικῆς νομοθεσίας γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς Σύμβασης ποὺ νὰ προβλέπει ἰδιαίτερα αὐστηρότατες ποινὲς γιά τοὺς ἐνόχους τῆς γενοκτονίας ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης πράξης ποὺ σύμφωνα μέ τὴ Σύμβαση αὐτὴ εἶναι τιμωρητέα.

(γ) Προβλέπεται ὅτι ἡ γενοκτονία καὶ οἱ ἄλλες πράξεις ποὺ ἀπαριθμοῦνται στή Σύμβαση ὡς τιμωρητέες πράξεις δὲν θά θεωροῦνται ὡς πολιτικὰ ἐγκλήματα γιὰ σκοποὺς ἔκδοσης. Μὲ βάση τὸ ἴδιο ἄρθρο ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἡ ὑποχρέωση νὰ προβαίνουν σὲ ἔκδοση τῶν προσώπων ποὺ ἐνέχονται σὲ πράξεις γενοκτονίας ἢ στὶς πιὸ πάνω πράξεις σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντες ἐσωτερικοὺς νόμους καὶ τὶς διεθνεῖς συνθῆκες.

(δ) Περιλαμβάνεται πρόνοια σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὁποιαδήποτε διαφορά ποὺ ἀναφύεται μεταξὺ τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἀναφορικὰ μέ τὴν ἑρμηνεία,

έφαρμογὴ ἡ ἐκπλήρωση τῆς Σύμβασης αὐτῆς θὰ ὑποβάλλεται στὸ Διεθνὲς Δικαστήριο Δικαιοσύνης.

(ε) Παρέχεται σέ κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος ἡ εὐχέρεια ὅπως μὲ γνωστοποίηση του πρὸς τὸ Γενικὸ Γραμματέα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπεκτείνει τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Σύμβασης ἐπὶ ὅλων ἢ ἐπὶ μερικῶν ἀπὸ τὰ ἐδάφη γιὰ τὰ ὁποῖα τὸ Συμβαλλόμενο αὐτὸ Μέρος ἔχει τὴν εὐθύνη τῆς διαχείρισης τῶν ἐξωτερικῶν τους σχέσεων.

(στ) Τέλος μέ ἄλλες πρόνοιες καθορίζονται ἡ διαδικασία γιά τὴν ἐπικύρωση ἢ προσχώρηση στή Σύμβαση, ἡ διάρκεια τῆς ἰσχύος τῆς Σύμβασης αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ διαδικασία γιὰ τὴν καταγγελία, παύση τῆς ἰσχύος καὶ ἀναθεώρηση τῆς Σύμβασης.

Τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ποὺ περιλαμβάνει παράλληλα καὶ ἀριθμὸ νομοθετικῶν διατάξεων γιὰ σκοποὺς ἔνταξης τους στὴν ἡμεδαπὴ νομοθεσία προβλέπει εἰδικότερα τὴν ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου ἂν ἡ πράξη τῆς γενοκτονίας συνίσταται στὴ θανάτωση τῶν μελῶν μιᾶς ὁμάδας καὶ στὴν ποινὴ τῆς ἰσόβιας κάθειρξης ἂν ἡ πράξη τῆς γενοκτονίας συνίσταται στὶς ἄλλες ἐνέργειες ποὺ προβλέπονται στὸ ἄρθρο ΙΙ τῆς Σύμβασης ὡς τιμωρητέες πράξεις.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα συμφωνεῖ μέ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς πιὸ πάνω Σύμβασης γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου σὲ νόμο γιά τὴν κύρωση τῆς Σύμβασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἀκολουθήσαμε τὴν πεπατημένη. Ἦλθε ξανὰ μπροστὰ στὴ Βουλὴ μιὰ Σύμβαση ἐξαιρετικῆς σημασίας ἡ ὁποία ψηφίζεται καὶ περνᾶ σὰν ἕνα φιλολογικὸ κείμενο. Καὶ τὸ θέμα αὐτῆς τῆς Σύμβασης εἶναι ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων τοῦ ἐγκλήματος τῆς γενοκτονίας.

Τὸ τί σημαίνει αὐτὸ γιά τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι πολὺ γνωστό. Καὶ ἔρχεται στὸ μυαλό μας τὸ τί ἔγινε μέσα στὰ κρεματόρια τοῦ Χίτλερ, καὶ ἔρχεται στὸ μυαλό μας τὸ τί γίνεται στὴ Ν. Ἀφρική, καὶ ἔρχεται στὸ μυαλό μας τὸ τί γίνεται στὴ γειτονικὴ Παλαιστίνη. Διερωτῶμαι ἂν ἔρχεται στὸ μυαλό μας τὸ τί ἔγινε στὴ μαρτυρικὴ Κύπρο, διότι καὶ αὐτὸς ὁ τόπος ἐδῶ ὑπῆρξε θῦμα γενοκτονίας. Γιατὶ ἡ γενοκτονία ἦταν οἱ φόνοι στὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου τὸ 1974, ποὺ μᾶς στοίχισε τὸ 1,5% τοῦ πληθυσμοῦ μας, γενοκτονία εἶναι οἱ ἀγνοούμενοι ἀλλὰ γενοκτονία ἐξ ἴσου σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ προσφυγιά καὶ συμπεριλαμβάνεται ἡ σχετικὴ πρόνοια καὶ σ' αὐτὴ τὴ Σύμβαση.

Ἀνάμεσα στὸ τί θὰ πρέπει νά θεωρεῖται γενοκτονία ἀναφέρεται ὅτι εἶναι «ἡ ἐσκεμμένη ἐπιβολὴ ἐπὶ τῆς ὁμάδος συνθηκῶν ζωῆς ὑπολογιζομένων νὰ ἐπιφέρουν τὴν φυσικὴν αὐτῆς καταστροφὴν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει».

Ἂν εἴμαστε ἢ ὄχι θύματα γενοκτονίας αὐτὸ μπορεῖ νὰ προκύψει καὶ ἀπὸ τὰ στατιστικὰ δεδομένα. Ὅτι δηλαδὴ ὁ πληθυσμὸς μας μειώθηκε, κύριοι συνάδελφοι, καὶ θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχήσει φοβερὰ καὶ ὑπάρχει τὸ μεγάλο χάσμα στὴ στατιστικὴ τῆς Δημοσιονομικῆς Ἔκθεσης ποὺ σήμερα μᾶς διανεμήθηκε, ποὺ ἂν πράγματι κάνουμε τὸν κόπο νὰ τὴ φυλλομετρήσουμε θὰ πρέπει νὰ ἀνησυχή-

σουμε γιὰ τὸ τί σημαίνει ὁ πόλεμος δημογραφικὰ σ' αὐτὸ τὸν τόπο γιατὶ ὑπήρξαμε κι' ἐμεῖς θῦμα γενοκτονίας.

Αὐτὸ εἶναι ἡ πρώτη πλευρὰ τοῦ θέματος, ἡ θεωρητική. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἡ πολιτική. Ψηφίσαμε αὐτὴ τὴ Σύμβαση. Ψηφίζοντας αὐτὴ τὴ Σύμβαση ἀναλάβαμε ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνες. Πῶς πραγματικὰ σκεφτόμαστε νὰ ἀνακινήσουμε καὶ νὰ προωθήσουμε αὐτὲς τὶς εὐθύνες καὶ τὶς ὑποχρεώσεις μας γιὰ τὴν Κύπρο, γιά τὸν Κυπριακὸ λαό, γιά τοὺς ἀγνοουμένους, τοὺς σκοτωμένους, γιά τὸν προσφυγοποιημένο λαό μας ;

Γιὰ νὰ τερματισθεῖ ἡ γενοκτονία θὰ πρέπει νὰ τερματισθεῖ καὶ ἡ προσφυγιά. Γιὰ τὰ τερματισθεῖ ἡ ἐπίθεση γενοκτονίας ἐναντίον τοῦ λαοῦ μας θὰ πρέπει νὰ ξεκαθαρισθεῖ καὶ ἡ τύχη τῶν ἀγνοουμένων.

Καὶ μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε ἐδῶ ὅτι παρουσιάζομε τρομερὰ ἐλλείμματα, τρομερὲς παραλείψεις στὴν προώθηση τῆς ὑπεράσπισης τοῦ προβλήματος μας σὰν ἕνα πρόβλημα γενοκτονίας. Δὲν κάνουμε τὶς ἀναγκαῖες καταγγελίες, δὲν προωθοῦμε τὴν ἀναγκαία πολιτικὴ στοὺς Διεθνεῖς Ὀργανισμούς, καὶ ἀναφέρομαι συγκεκριμένα στὸ τί συνέβη στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης μὲ τὴ δεύτερη προσφυγή μας γιά τὶς παρατεινόμενες παραβιάσεις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἐγκαταλείφθηκε, κύριοι συνάδελφοι, καὶ θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ αὐτὴ ἡ χωρὶς πολλὴ στενοχώρια καὶ σκέψη ἐγκατάλειψη τῆς προώθησης τοῦ προβλήματος μας σὰν ἕνα πρόβλημα παραβιάσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, σὰν ἕνα πρόβλημα γενοκτονίας. Διερωτῶμαι, μὲ ποιὰ λογική. Μήπως μέσα στὴ λογικὴ τῆς δημιουργίας καλοῦ κλίματος γιὰ τὶς συνομιλίες ἐγκαταλείπουμε τὴν προώθηση τῆς ὑποθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γιά νὰ τὸν σώσουμε ἀπὸ μιά ξένη ἐπιδρομή, ἀπὸ κατοχή, ἀπὸ προσφυγιά, ἀπὸ ἐξαφάνιση ;

Κύριοι συνάδελφοι, τελειώνοντας θέλω νὰ ἀναφέρω ὅτι γιὰ νά ἀποκτήσει κάποια σημασία αὐτὴ ἡ Σύμβαση ποὺ σήμερα ψηφίζουμε θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ ἐντολὴ πρὸς τὴν Κυβέρνηση νά ἐρευνήσει ἂν καὶ ἡ Τουρκία ὑπόγραψε αὐτή τὴ Σύμβαση καὶ νὰ προχωρήσει στὶς καταγγελίες ποὺ θὰ πρέπει νὰ γίνουν διεθνῶς ἢ διμερῶς ἢ πρὸς ὅλα τὰ κράτη χωριστὰ καὶ πρὸς ὅλους τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς στὴν προσπάθεια μας νά διασώσουμε τὸ λαό μας ἀπὸ τή γενοκτονία τοῦ Τούρκικου ἐπεκτατισμοῦ καὶ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀστζιὰν κάτι θέλει νὰ πεῖ.

ΑΝΤ. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Κύριε Πρόεδρε, συζητοῦμε γιὰ τὴ γενοκτονία καὶ ξεχάσαμε πλήρως τὴν πρώτη ὀργανωμένη γενοκτονία ποὺ διαπράχθηκε ποτὲ στὸν κόσμο σὲ βάρος ἑνὸς λαοῦ, καὶ ἐμεῖς ἐδῶ συζητοῦμε γιὰ γενοκτονία χωρὶς κἂν νὰ τὸ ἀναφέρομε.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Θέλω νὰ ἐπανορθώσω τὴν παράλειψη μου. Ἀσφαλῶς ἡ γενοκτονία τῶν Ἀρμενίων εἶναι πρώτη στὸν κατάλογο τῶν γενοκτονιῶν ποὺ συνέβησαν στὸν κόσμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ἀμφιβολία ὅτι οὐδενὸς διαφεύγει ἡ ἀνάμνηση τῆς τραγικῆς ἐμπειρίας τῶν Ἀρμενίων καὶ ἰδιαίτερα τῆς γενοκτονίας ποὺ ἔγινε σὲ βάρος τους. Καὶ ἡ Βουλὴ ἔχει στὴν κατάλληλη ὥρα ἐκφράσει τὴν ὁμόφωνη θέση της καὶ μὲ εἰδικὸ ψήφισμα.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ λόγια μόνο ἀπὸ τὴ θέση μου.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι εὐχάριστο τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ μας θὰ ψηφίσει σήμερα τὴ Σύμβαση γιὰ παρεμπόδιση καὶ τιμωρία τοῦ ἐγκλήματος τῆς γενοκτονίας. Δὲν λέγω ὅτι μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο μποροῦμε νὰ ξοφλήσουμε μὲ τὶς ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχομε ἐμεῖς καὶ ὅλος ὁ κόσμος γιὰ τὴν παρεμπόδιση καὶ τιμωρία τοῦ ἐγκλήματος. Εἶναι ὅμως εὐχάριστο τὸ ὅτι ὁ κόσμος ὅλος ἀποφασίζει νὰ θεωρεῖ αὐτὲς τὶς πράξεις ἐγκλήματα ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητας, ἐγκλήματα τιμωρητέα ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη. Καὶ πρέπει νὰ θυμίσω ὅτι ὑπάρχει μιὰ παρόμοια Σύμβαση γιὰ τιμωρία τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ρατσισμοῦ ἡ ὁποία ἀπὸ χρόνια ἔχει ἐγκριθεῖ καὶ τὴν ὁποία δὲν ἔχει προσυπογράψει καὶ ἐπικυρώσει ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία καὶ εἶναι Σύμβαση ἐξ ἴσου σημαντικὴ μ' αὐτὴ καὶ ἀκόμα ἴσως μεγαλύτερης σημασίας γιὰ τοὺς ἀγωνιζόμενους λαοὺς τοῦ νότιου τμήματος τῆς Ἀφρικῆς ἐναντίον τῆς γενοκτονίας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη εἶναι λυπηρὸ γιατὶ στὰ τελευταῖα 20 χρόνια τοῦ 20οῦ αἰώνα καὶ 35 χρόνια μετὰ τὸν ἀντιφασιστικὸ πόλεμο ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει ἀκόμα τέτοια ἐγκλήματα. Ἐγκλήματα, ποὺ ὅπως ἀναφέρθηκε ἐδῶ, ἄρχισαν στὸ παρελθὸν καὶ ἔγιναν καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰώνα μας μὲ τὴν γενοκτονία τῶν Ἀρμενίων καὶ μὲ ἄλλους πολέμους καὶ συνεχίστηκαν μὲ τὸ ναζισμὸ καὶ τὸ φασισμὸ ποὺ ἠττήθηκε πρὶν 35 χρόνια. Εἶναι λυπηρὸ γιατὶ ὑπάρχουν ἀκόμα στοιχεῖα φασιστικὰ στὸν κόσμο ποὺ μποροῦν νὰ διαπράττουν τέτοια ἐγκλήματα. Ὑπάρχουν ρατσιστικὰ καθεστῶτα τὰ ὁποῖα ἀνέχονται ὁρισμένα κράτη καὶ εἶναι ἀρκετὰ δυνατὰ γιὰ νὰ καταπιέζουν λαοὺς γιατὶ βοηθοῦνται ἀπὸ τὰ ἰμπεριαλιστικὰ κράτη· ὑπάρχουν ἀκόμα κράτη τὰ ὁποῖα διαπράττουν ἐγκλήματα ἐπιδρομῆς καὶ κατοχῆς καὶ μάλιστα στὴν περιοχή μας μὲ τὴν ἐνίσχυση τὴ στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν. Εἶναι λυπηρὸ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα πολυεθνικὰ κράτη ποὺ καταπιέζουν τὶς μειονότητες ὅπως τὴ μειονότητα τῶν Κούρδων, ἕνα μεγάλο ἔθνος τὸ ὁποῖο εἶναι κατακομματιασμένο καὶ καταπιεσμένο. Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία δὲν ἔχει μόνο ἐνδιαφέρον, γιατὶ ἀντιπροσωπεύει ἕνα μικρὸ ἀλλὰ μεγάλο ἀνθρωπιστικὸ λαό, νὰ καταδικάζει αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα καὶ νὰ εἶναι δραστήρια πολιτικὰ ἐναντίον τους στὸ διεθνὲς πεδίο. Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἔχει συμφέρον, ἄμεσο πολιτικὸ συμφέρον, νὰ συμμαχήσει μὲ αὐτὲς τὶς δυνάμεις οἱ ὁποῖες πολεμοῦν τὸ φασισμό, τὸ ρατσισμό, τὴν ἐπιδρομή, τὴν κατάκτηση, τὴν καταπίεση τὴν ἐθνική. Γιατὶ μόνο ἔτσι μποροῦμε νὰ φέρουμε σὲ πέρας τὸ δικό μας ἀγώνα. Χρειάζεται, ἐὰν θέλουμε διεθνῆ ἀλληλεγγύη γιὰ νὰ νικήσουμε στὸν ἀγώνα μας, πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ δείξουμε δική μας διεθνιστικὴ ἀλληλεγγύη πρὸς ὅλους τοὺς ἀγωνιζόμενους, καταπιεζόμενους λαούς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Μιλώντας μπροστὰ στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης στὸ Ἀνατολικὸ Βερολίνο πάνω στὸ προσφυγικὸ πρόβλημα εἶπα ὅτι οἱ συνθῆκες ποὺ δημιουργοῦν τοὺς πρόσφυγες ἀποτελοῦν στίγμα στὸ πρόσωπο τῆς ἀνθρωπότητας. Καὶ εἶχα ἀναφερθεῖ εἰδικὰ στὸ προσφυγικὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου.

Οἱ συνθῆκες ποὺ δημιουργοῦν τὸ ἔγκλημα, τὸ τρομερὸ ἔγκλημα τῆς γενοκτονίας ἀποτελοῦν τρίδιπλο στίγμα στὸ πρόσωπο τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητας. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κύπρου διότι υἱοθετώντας τὴν ἄποψη αὐτὴ εἰσάγει τὴ διεθνὴ συμφωνία γιὰ τὴν τιμωρία τοῦ ἐγκλήματος τῆς γενοκτονίας στὸ Δίκαιο τῆς Κύπρου.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ Κυβέρνηση τῆς Κύπρου θὰ πάρει ὅλες ἐκεῖνες τὶς θέσεις διεθνῶς ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ δοθεῖ νόημα καὶ περιεχόμενο σ' αὐτὸ τὸ νόμο ποὺ εἰσάγομε σήμερα.

Δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἂν ὁποιοδήποτε ζήτημα γενοκτονίας περνᾶ ἀπὸ τὸ χέρι τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης θὰ τὸ πολεμήσει καὶ θὰ τὸ κτυπήσει μὲ βάση τὶς πρόνοιες τοῦ νόμου ποὺ εἰσάγομε σήμερα.

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ διεθνὴς νόμος στὴν ἐποχή μας δὲν τηρεῖται μὲ πολὺ αὐστηρότητα ἢ μᾶλλον δὲν τηρεῖται καθόλου καὶ κινδυνεύει νὰ μεταβληθεῖ ἡ διεθνὴς κοινωνία σὲ διεθνὴ ζούγκλα. Ἂς κάνουμε ὅτι μποροῦμε ἐμεῖς τουλάχιστον, μιὰ μικρὴ χώρα, γιὰ νὰ βοηθήσουμε στὸ νὰ ἐπανέλθει ἡ διεθνὴς κοινωνία στὴν τάξη καὶ στὸ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ. Μέρος Ι καὶ Μέρος ΙΙ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ Πίνακας, Μέρος Ι καὶ Μέρος ΙΙ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ποιναὶ Γενοκτονίας. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ; Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Παρεμποδίσεως καὶ Τιμωρίας τοῦ 'Εγκλήματος τῆς Γενοκτονίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε στοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τέλη διὰ Πιστοποιητικὰ καὶ δι' 'Αποθήκευσιν 'Εμπορευμάτων ἐν Τελωνειακαῖς 'Αποθήκαις) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ἡ σχετικὴ "Εκθεση.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΕΛΗ ΔΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙ' ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΙΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑΙΣ ΑΠΟΘΗΚΑΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 8 'Οκτωβρίου 1980.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 195 τοῦ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμου, τροποποιοῦνται οἱ βασικοὶ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τέλη διὰ Πιστοποιητικὰ καὶ δι' 'Αποθήκευσιν 'Εμπορευμάτων ἐν Τελωνειακαῖς 'Αποθήκαις) Κανονισμοὶ τοῦ 1977 πρὸς τὸν σκοπὸ ἀναθεώρησης τοῦ τέλους ποὺ καταβάλλεται γιὰ τὴν ἔκδοση ὁποιουδήποτε πιστοποιητικοῦ ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Τελωνείων ἀπὸ £1.— σὲ £3.—.

"Οπως εἰδικότερα προβλέπεται στοὺς πιὸ πάνω βασικοὺς Κανονισμοὺς τοῦ 1977, τὸ ὑπὸ αὔξηση τέλος καταβάλλεται γιὰ τὴν πιστοποίηση τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων, γιὰ τὴν πιστοποίηση τῆς ἐξέτασης καὶ ἐπαλήθευσης τῆς ποσότητας, τοῦ βάρους ἢ μεγέθους τῶν ἐμπορευμάτων ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τελωνειακὸ ἔλεγχο, καθὼς καὶ γιὰ τὴν πιστοποίηση ὁποιουδήποτε ἄλλου γεγονότος ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν τελωνειακὴ νομοθεσία, ὅταν αὐτὸ θεωρεῖται ἀναγκαῖο ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Τελωνείων.

Οἱ πιὸ πάνω προτεινόμενοι Κανονισμοὶ σύμφωνα μὲ σχετικὴ διάταξη τοῦ πιὸ πάνω ἀναφερόμενου νόμου, καὶ εἰδικότερα τοῦ ἄρθρου 197 αὐτοῦ, ἰσχύουν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς κατάθεσης τους στὴ Βουλή.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς θεωρεῖ δικαιολογημένη τὴν προτεινόμενη ἀναθεώρηση τοῦ προμνησθέντος τέλους γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τους, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν, ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται μὲ τὴν ὁμόφωνη γνώμη τῆς Βουλῆς.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τῶν Κανονισμῶν «Οἱ περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοὶ) ('Αρ. 3) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ ἡ "Εκθεση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς 'Επιτροπῆς Γεωργίας.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ('Αρ. 3) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

'Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος

'Ηρακλῆς Δημοσθένους

Χαμπῆς Μιχαηλίδης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 13 'Οκτωβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ἐκπρόσωπος τοῦ 'Οργανισμοῦ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως ποὺ ἀνάλυσε στὴν 'Επιτροπὴ τοὺς σκοποὺς τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

Μέ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 33 τῶν περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως Νόμων, σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τῶν βασικῶν περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως Κανονισμῶν ὥστε ἡ ἔγκριση τῆς ἔκδοσης τῶν διαφόρων ἐντύπων ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν καταχώρηση δηλώσεων ζημιᾶς, καλλιέργειας τῶν ἀσφαλισμένων προϊόντων, τῶν πορισμάτων ἐκτιμήσεων καὶ ἐπανεκτιμήσεων ἀντὶ νά γίνεται μὲ Κανονισμοὺς νὰ γίνεται μὲ ἔγκριση τοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Οργανισμοῦ. 'Η ἁπλοποίηση τῆς διαδικασίας ἔγκρισης τῶν πιὸ πάνω ἐντύπων ἀναμένεται νὰ ἐπιταχύνει τὴ διαδικασία ἐξέτασης τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἀσφαλισμένων γεωργῶν γιὰ ἀποζημιώσεις, ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ 'Οργανισμοῦ νὰ μηχανογραφήσει τὸ ὅλο σύστημα λειτουργίας του.

"Οπως ἔχει ἀναφερθεῖ στήν 'Επιτροπή, ἐπειδὴ ἡ μηχανογράφηση τοῦ ὅλου συστήματος βρίσκεται στὰ ἀρχικά της στάδια ὑπάρχει τὸ ἐνδεχόμενο κατὰ τὴν ἐφαρμογή της νὰ ὑπάρξει ἀνάγκη τροποποίησης τῶν ὑφισταμένων τύπων ἢ προσθήκης νέων τύπων. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ ἀποδέσμευση τῶν τύπων ποὺ περιλαμβάνονται στοὺς Κανονισμοὺς θεωρήθηκε ἀναγκαία γιὰ σκοποὺς παροχῆς στὸν 'Οργανισμὸ τῆς εὐχέρειας καὶ εὐελιξίας νὰ προσαρμόζει τοὺς τύπους αὐτοὺς σύμφωνα μὲ τὶς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενες ἀνάγκες καὶ σ' αὐτὸ ἀποβλέπουν οὐσιαστικὰ οἱ πιὸ πάνω Κανονισμοί.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων αφού μελέτησε το όλο θέμα συμφωνεί με τους σκοπούς των πιό πάνω Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση τους, όπως αυτοί κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής ;

Τίθενται οι Κανονισμοί ενώπιον του Σώματος προς έγκριση.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν ;

Εφόσο δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Γ'—Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 10) του 1980. Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 11) του 1980.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στήν Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1980.

Εστάλη από τό Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στήν Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί της Συμβάσεως περί της Διοικήσεως της Εργασίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1980.

Εστάλη από τό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί των Εργατικών Σχέσεων (Δημόσια Υπηρεσία) (Κυρωτικός) Νόμος του 1980.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οι περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1980.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δημοσιονομική Έκθεσις διά τό έτος 1979.

Έστάλη άπό τό Ύπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στήν Έπιτροπή Οἰκονομικῶν.

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιο Δ' καί ὁλοκληρώνεται ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καί Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν στίς πόλεις».

(Θέμα ἐγγραφέν ἀπό τόν ἀξιότιμο Βουλευτή κ. Παπαϊωάννου) ὁ ὁποῖος καί καλεῖται νά κλείσει τή συζήτηση.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Τό πρώτιστο πού βγαίνει ἀπό τή συζήτηση καί πού σημειώνω μέ ἱκανοποίηση εἶναι ὅτι ὅλες οἱ πλευρές τῆς Βουλῆς πού μίλησαν συμφωνοῦν γιά τήν ἀνάγκη διενέργειας, μέσα στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα ἐκλογῶν, γιά τήν ἀνάδειξη αἱρετῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀρχῶν στίς πόλεις.

Εἶναι πραγματικά εὐχάριστο τό γεγονός ὅτι ὑπάρχει ὁμοφωνία τοῦ Σώματος πάνω σ' αὐτό τό σοβαρό θέμα καί θέλω νά πιστεύω ὅτι μέ τόν ἴδιο ὁμόφωνο τρόπο θά ὑποστηριχθεῖ καί τό σχετικό νομοσχέδιο πού κατατέθηκε στή συνεδρία τῆς περασμένης Πέμπτης.

Οἱ δημοκρατικοί θεσμοί πρέπει νά λειτουργήσουν σ' ὅλο τό φάσμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κι' αὐτό θάναι πρός τό συμφέρον τοῦ λαοῦ καί τῆς ἀπελευθερωτικῆς του ὑπόθεσης. Ἄν στό παρελθόν, κάτω ἀπό διαφορετικές συνθῆκες, κρίθηκε σκόπιμη ἡ ἀναβολή ἐκλογῶν ὁποιασδήποτε μορφῆς, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι τό καθεστώς τῶν διορισμῶν πρέπει νά συνεχιστεῖ καί νά διαιωνιστεῖ.

Τόσο οἱ βουλευτικές ἐκλογές πού διενεργήθηκαν ἀπό τόν καιρό ἀνακήρυξης τῆς Κύπρου σέ Ἀνεξάρτητο κράτος ὅσο καί οἱ κοινοτικές ἐκλογές τοῦ 1979, διενεργήθηκαν μέ ἀπόλυτη τάξη καί εὐπρέπεια κι' αὐτό ἐπιμαρτυρεῖ τό ψηλό αἴσθημα εὐθύνης πού διακρίνει τό λαό μας καί τήν παραδειγματική πολιτική του ὡριμότητα.

Ἡ ἀπρόσκοπτη λειτουργία τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν συνιστᾶ στοιχεῖο ὑγείας καί πηγή δύναμης γιά τήν πολιτεία καί ἰδιαίτερα γιά ἕνα λαό ὅπως τόν Κυπριακό πού ἀγωνίζεται νά ἐπιβιώσει καί νά ἐλευθερωθεῖ. Τό ὅτι γιά 27 ὁλόκληρα χρόνια δέν διενεργήθηκαν δημοτικές ἐκλογές εἶναι πλῆγμα κατά τῆς δημοκρατίας. Αὐτά, σάν γενικές παρατηρήσεις.

Τό δεύτερο πού θάθελα νά θίξω ἀναφορικά μέ τή συζήτηση τοῦ θέματος εἶναι γιά τό ποιός ἤ ποιοί φέρουν τήν εὐθύνη γι' αὐτή τήν καθυστέρηση.

Ὁ Κοινοβουλευτικός ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ κ. Λαδᾶς, ὑπεραμυνόμενος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κυπριανοῦ, μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ Πρόεδρος δέν φέρει εὐθύνη γιά τή μή διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν γιατί ὑπηρετεῖ στή θέση αὐτή μόνο ἀπό τριετίας. Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος δέν φόρτωσε στό σημερινό Πρόεδρο εὐθῦνες γιά τά 27 χρόνια πού δέν διενεργήθηκαν δημοτικές ἐκλογές. Ἀλλά δέν μπορεῖ ὁ Πρόεδρος κύριος Κυπριανοῦ νά μή φέρει εὐθῦνες γιατί ἔστω καί στό χρονικό διάστημα πού ὑπηρετεῖ στή θέση τοῦ Προέδρου, ὄχι μόνο καμμιά προετοιμασία ἔκαμε γιά διενέργεια δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἐκλογῶν στίς πόλεις, ἀλλά καί τό 1978, τή στιγμή πού ὅλα ἦταν ἕτοιμα γιά τή διενέργεια

κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ καθορίστηκε ἀπὸ τὸ Σῶμα δυὸ φορὲς καὶ ἡ σχετικὴ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τους, ἐπανάφερε σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα μὲ νομοσχέδιο ποὺ ψήφισαν οἱ Βουλευτὲς τοῦ ΔΗΚΟ, τὸ ἀποικιοκρατικὸ διοριστικὸ σύστημα ἀναφορικὰ μέ τὶς κοινοτικὲς ἀρχές.

Ὁ κ. Λαδᾶς πρέπει νὰ συμφωνήσει, ἔστω καὶ ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια, ὅτι τὸ διοριστικὸ σύστημα ποὺ ἐπανάφερε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ψηφίστηκε ἀπὸ τὸ Κόμμα του στὴ Βουλή, δὲν ἦταν δημοκρατικὴ ἐνέργεια. Ὁ κ. Λαδᾶς πρέπει νὰ συμφωνήσει ὅτι ἀκέραιη τὴν εὐθύνη γιὰ κείνη τὴν ἀντιδημοκρατικὴ πράξη φέρει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κυπριανοῦ καὶ κεῖνοι ποὺ τὴν ὑποστήριξαν. Κι' ὅταν γιὰ τὶς κοινοτικὲς ἀρχὲς ἡ θέση τοῦ Προέδρου πρὶν δυὸ χρόνια ἦταν θέση ὑπὲρ τοῦ διοριστικοῦ συστήματος, γιὰ τὶς δημοτικὲς ἀρχὲς ἡ θέση του ἦταν καὶ πάλιν ἡ ἴδια. Καὶ πρέπει νὰ ἐπαναλάβουμε πὼς ἂν δὲν γινόταν ἡ ὀξεία ἔστω συζήτηση ποὺ ἔγινε τότε στὴ Βουλὴ κι' ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ κατακραυγὴ τοῦ λαοῦ ποὺ ξεσηκώθηκε, κοινοτικὲς ἐκλογὲς δὲν θὰ γίνονταν τὸ 1979 καὶ θὰ συνέχιζε ἀκόμα τὸ ἀντιδημοκρατικὸ ἐκλογικὸ σύστημα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶπε ὅτι τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν μὴ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν φέρει ἡ Βουλὴ γιατὶ αὐτὴ παραχώρησε τὰ σχετικὰ μὲ τὴ διενέργεια τέτοιων ἐκλογῶν δικαιώματα της στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ἂν ὁ κ. Λυσσαρίδης ἀναφέρεται στὴ συνεδρία τῆς 28ης τοῦ Νοέμβρη 1964 κατὰ τὴν ὁποία συζητήθηκε καὶ θεσπίστηκε ὁ περὶ Δήμων Νόμος τοῦ 1964, θἄθελα νὰ τὸν ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ ἴδιος ὑπερθεμάτιζε σ' αὐτὴ τὴ συνεδρία γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ ἀποικιοκρατικοῦ νόμου ποὺ εἶχε χαρακτηρισθεῖ μάλιστα σὰν νόμος τῆς Παλμεροκρατίας. Δὲν μέμφομαι τὸ συνάδελφο γιατὶ ὑπῆρχαν τότε εἰδικοὶ λόγοι γιὰ τὴν ἀναβολὴ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν καὶ οἱ βουλευτὲς τοῦ ΑΚΕΛ ἐπίσης ψήφισαν γιὰ τὴν ἀναβολή.

Ἂν πάλι ὁ κ. Λυσσαρίδης ἀναφέρεται στὶς συνεδρίες τῆς Βουλῆς τῆς 4ης καὶ 11ης τοῦ Γενάρη 1973, κατὰ τὶς ὁποῖες ἐσυζητεῖτο θέμα καθορισμοῦ ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ ὁ συνάδελφος εἰσηγήθηκε συγκεκριμένη ἡμερομηνία, σ ' αὐτὸ ἔχει δίκαιο. Ὅμως παρέλειψε νὰ πεῖ στὸ Σῶμα ὅτι οἱ λόγοι ποὺ ὑπαγόρευσαν τότε τὴ σχετικὴ ἀναβολὴ ἦσαν οἱ διεξαγόμενες ἐνισχυμένες ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες στὶς ὁποῖες θὰ ἐσυζητεῖτο ὅπως ἐλέχθη καὶ θέμα ἐξουσιῶν αὐτῶν τῶν ἀρχῶν καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐξοπλισθοῦν ἐκεῖνοι ποὺ ἤθελαν νὰ τορπιλλίσουν τὶς συνομιλίες ἡ Βουλὴ ἔκρινε ὅτι ἦταν ὀρθὸ νὰ ἀναβληθεῖ κατά τι ἡ διενέργεια τους. Αὐτά χάριν ἀκριβολογίας.

Τὸ τρίτο θέμα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴ συζήτηση εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὸ διορισμένο Δήμαρχο Κερύνειας κ. Τσίμον. Ὁ κ. Λαδᾶς μᾶς εἶπε ὅτι παρόλο ποὺ ὁ κ. Τσίμον ἔχει τὴ βρεττανικὴ ὑπηκοότητα συνταγματικὰ κατέχει αὐτὴ τὴ θέση.

Μᾶς εἶπε ἐπίσης ὁ κ. Λαδᾶς ὅτι ὁ κ. Τσίμον κατάγεται ἀπὸ τὸν Καραβᾶ καὶ ἔζησε γιὰ πολλὰ χρόνια στὴν Ἀφρικὴ ὅπου καὶ κατόρθωσε νὰ πλουτίσει.

Αὐτὸ ποὺ συζητεῖται ὅμως δὲν εἶναι κατὰ πόσο συνταγματικὰ κατέχει τὴ θέση στὴν ὁποία διορίστηκε ἀλλὰ κατὰ πόσο πολιτικὰ εἶναι ὀρθὸ νὰ διορίζεται ἕνας σ' αὐτὴ τὴ θέση ἐνῶ διατηρεῖ τὴ βρεττανικὴ ὑπηκοότητα καὶ ἐνῶ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα κατοίκησε στὴν Κερύνεια. Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ γνωρίζει τὰ προβλήματα μιᾶς πόλης ποὺ δὲν εἶναι ἡ γενέτειρα του καὶ στὴν ὁποία δὲν ἦταν μόνιμος κάτοικος ; Ἐκτὸς ἐὰν τὸ γεγονὸς ὅτι πλούτισε στὴν Ἀφρικὴ

θεωρεῖται ἀρκετὸ προσὸν γιὰ νά κατέχει αὐτὴ τὴ θέση. Πολὺ διαφορετικὸ βέβαια θἄταν ἂν παρὰ ταῦτα ὁ λαὸς τῆς Κερύνειας τὸν ἐξέλεγε σ' αὐτή τὴ θέση. Δὲν ἔχω τίποτα τὸ προσωπικὸ μέ τὸν κ. Τσίμον τὸν ὁποῖο οὔτε καὶ συνάντησα καμμιὰ φορά, ὅμως ὅσα εἴπαμε εἶναι γιὰ μᾶς θέματα ἀρχῆς.

Τὸ τέταρτο ποὺ προκύπτει καὶ πάλιν ἀπὸ τὶς ἀπόψεις τοῦ κ. Λαδᾶ εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὶς δυὸ πλατεῖες τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ ποὺ χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἀνέγερση ἐκκλησιῶν. Σύμφωνα μὲ τὶς πληροφορίες μου ποὺ εἶναι καθόλα ἀκριβεῖς, ἡ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Λεμεσοῦ συγκατατέθηκε γιὰ τὴ χρησιμοποίηση τῶν δυὸ αὐτῶν πλατείων καὶ ὅταν ξεσηκώθηκε ἡ παλλαϊκὴ κατακραυγὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς προσπάθησε νὰ ἀλλάξει τὴν κατάσταση. Γιὰ μᾶς δὲν ἔχει σημασία ποιὸς ἢ ποιοὶ ἐνέκριναν αὐτὴ τὴν πράξη. Αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ὅτι οἱ δυὸ αὐτὲς δημοτικὲς πλατεῖες, ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιὰ σκοποὺς ψυχαγωγίας τῶν παιδιῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι πνεύμονες γιά τὴν πόλη, μετατράπηκαν σὲ οἰκόπεδα. Οἱ ἐκκλησίες θὰ μποροῦσαν νὰ κτιστοῦν καὶ ἀλλοῦ, ὅμως πλατεῖες μέσα στὴν πόλη δὲν εἶναι εὔκολο νὰ βρεθοῦν. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴ δημοτικὴ πλατεῖα ποὺ δόθηκε στὸ «Σπόρτιγκ Κλάπ»—εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ πλατεῖα, εἶναι μιὰ σημαντικὴ ἔκταση. Δὲν ἔχει σημασία ἂν εἶναι ὁ ΚΟΑ ἢ ὁποιοσδήποτε ἄλλος ὀργανισμός. Αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ὅτι ἡ πλατεῖα ποὺ ἀνήκει στὸ Δῆμο καὶ ποὺ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ σκοποὺς τοῦ Δήμου παραχωρεῖται γιὰ ἄλλους σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ ΚΟΑ ἢ τὸ «Σπόρτιγκ Κλὰπ» θὰ μποροῦσε νά ἐξεύρει ἀλλοῦ τὸν ἀπαιτούμενο χῶρο.

Ὁ κ. Λαδᾶς μᾶς εἶπε ὅτι ἐμπειρογνώμονες τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν θὰ μᾶς συμβουλεύσουν πάνω σὲ θέματα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὶς δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὶς πόλεις. Μήπως οἱ ἐμπειρογνώμονες μποροῦν νὰ μᾶς συμβουλεύσουν γι' αὐτὰ τὰ ζητήματα μόνο ὅταν οἱ ἀρχὲς αὐτὲς εἶναι διορισμένες καὶ δὲν μποροῦν νὰ τὸ κάμουν ὅταν αὐτὲς οἱ ἴδιες ἀρχὲς εἶναι αἱρετές ;

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Λαδᾶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε πολιτικὲς σκοπιμότητες στὶς σκέψεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ νὰ μὴ γίνονται δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογές στὶς πόλεις. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἴσα-ἴσα αὐτὲς οἱ πολιτικὲς σκοπιμότητες ποὺ κάμνουν ὥστε νὰ προτιμᾶται τὸ ἀντιδημοκρατικὸ σύστημα τῶν διορισμῶν σ' αὐτὰ τὰ σώματα. Μπροστὰ στὴ Βουλὴ ὅμως ὑπάρχει ἤδη μιὰ πρόταση νόμου καὶ ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὸ διοριστικὸ σύστημα εἶναι ἡ ὑπερψήφιση του γιὰ νὰ καταστεῖ δυνατὸ νὰ διενεργηθοῦν δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὶς πόλεις μέσα στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἁπλῶς ἐπειδὴ ρωτήθηκα, διότι ξέρω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπανανοίξει ἡ συζήτηση, τὸ θέμα στὸ ὁποῖο ἀναφέρθηκα εἶναι ὅταν συζητεῖτο ὁ ἀρχικὸς Νόμος στὸν ὁποῖο ἐδίδετο στὴ Βουλὴ τὸ δικαίωμα νὰ καθορίζει τὶς κοινοτικὲς καὶ τὶς δημοτικὲς ἐκλογὲς καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀπεμπόλησε μόνη της αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ παρεχώρησε στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἐμοῦ μόνον διαφωνοῦντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν θὰ ὑπάρξει δευτερολογία, ἂν θὰ ξανανοίξουμε τὴ συζήτηση, ἀσφαλῶς θὰ διεκδικήσω τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαντήσω πάλιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ συνεχίσουμε. Τὸ θέμα ἔκλεισε. Μόνο ἂν πρόκειται γιὰ διαδικαστικὸ θέμα μπορεῖτε νὰ μιλήσετε, κύριε Λαδᾶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἀπαντήσω διότι δὲν εἶναι ὀρθὸ μετὰ ἀπὸ τὸ κλείσιμο ἑνὸς θέματος νὰ λαμβάνεται ὁ λόγος ἀλλὰ θέλω νὰ κάμω μιὰ δήλωση. Ὅτι εὐθὺς ὡς παρακαμφθοῦν ὁρισμένες δυσκολίες γιά τήν διεξαγωγὴ δημοτικῶν ἐκλογῶν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ καθορίσει ἡμερομηνία ἐκλογῶν κατόπιν διαβουλεύσεων μὲ ὅλους τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τώρα παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο κ. Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσει τὸ ψήφισμα τοῦ κ. Γαλανοῦ τὸ ὁποῖο κυκλοφόρησε τώρα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι θέμα διαδικασίας. Κατετέθη σήμερα, δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς τὸ ἀναγνώσει· θὰ κυκλοφορήσει. Διότι ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶναι πρωθύστερον· ἐδῶ ὑπάρχει ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία λέγει ἀκριβῶς τὰ ἴδια πράγματα. Ἐφόσο κατετέθη στὸ Κεφάλαιο Γ' θὰ παραπεμφθεῖ στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιληφθεῖ τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη τοποθετηθεῖ πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ δὲν χρειάζεται ὁποιοδήποτε ψήφισμα. Εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Σῶμα μὴ προχωρήσει σέ ψηφοφορία πάνω στὸ ψήφισμα ποὺ κατατέθηκε διότι ἔχει ἤδη τοποθετηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ λόγος ποὺ ἐπιμένω στὸ νὰ ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἔχομε ἐνώπιόν μας εἶναι γιὰ νὰ εἶναι περισσότερο δεσμευτικὴ ἡ ἀπόφαση. Εἶναι δικαίωμά μου νὰ ὑποβάλω ἕνα ψήφισμα καὶ οἱ συνάδελφοι, ἂν πιστεύουν ὅτι ἤδη ἡ Βουλὴ ἔχει τοποθετηθεῖ, ἂς καταψηφίζουν αὐτὸ τὸ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πάντως ἡ Βουλὴ δὲν δεσμεύεται μόνο ἀπὸ τὰ ψηφίσματα. Ἡ θέση ἡ ὁποία ἐξεφράσθη ἀπὸ ἐμένα σὰν ἡ κοινὴ θέση ὅλου τοῦ Σώματος, εἶναι δεσμευτικὴ γιὰ ὅλο τὸ Σῶμα, διότι ἐξέφρασα τὴν ἄποψη τοῦ Σώματος καὶ ὄχι τὴ δική μου.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἐμμονὴ τοῦ κ. Γαλανοῦ νὰ προχωρήσει ἡ Βουλὴ στὴν ψήφιση τοῦ ψηφίσματος του δὲν ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀπόφαση ποὺ ἔχει παρθεῖ εἶναι διάφορη ἀπ' αὐτὴ ποὺ εἰσηγεῖται. Ἔχει ὅμως κάτι ποὺ τὸν

ἐνδιαφέρει πολύ : Ὁ τίτλος «Ψήφισμα πρὸς τὸ Σῶμα γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ διεξαγωγὴ γενικῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν». Αὐτὸς εἶναι ὁ τίτλος· μόνο στὸ περιεχόμενο δὲν ἔχει πουθενὰ θέμα διάλυσης τῆς Βουλῆς. Καὶ εἶναι φανερὴ ἡ σκοπιμότητα. Συμβαίνει ἐκεῖνο ποὺ ἀνάφερα προηγουμένως, ὅτι ἡ ὅλη δημαγωγία ποὺ ἔγινε στὸν τύπο σκοπὸ εἶχε αὐτὸ τὸ πράγμα. Θέλει καὶ τώρα νὰ πεῖ ὁ τύπος ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς πρότεινε ψήφισμα γιὰ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ τὸ πράγμα τοῦτο τὸ Σῶμα δὲν τὸ δέχεται καὶ ἡ δημαγωγία δὲν θὰ περάσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶχα πρόθεση νὰ μιλήσω ἀλλὰ τὸ ψήφισμα τοῦ κ. Γαλανοῦ μιλᾶ γιὰ παρακολούθηση ἀπὸ τὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐσωτερικῶν καὶ Νομικῶν τοῦ θέματος τῆς προώθησης τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἢ ὁτιδήποτε ἄλλου γιὰ σύντομη διενέργεια Βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Φαίνεται, κ. Πρόεδρε, ὅτι ξεχνοῦμε ὅλοι μας ὅτι μπήκαμε στὴν τελευταία περίοδο τῆς θητείας αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι θὰ γίνουν Βουλευτικὲς ἐκλογὲς καὶ ὅσοι θέλουν Βουλευτικὲς ἐκλογὲς νὰ ἑτοιμασθοῦν γιὰ τὶς Βουλευτικὲς ἐκλογές, νὰ ἑτοιμασθοῦν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ λαό. Ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα κατατίθενται σὲ ψηφίσματα ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο ὀρθῶς χαρακτηρίζονται ὡς δημοκοπίες καὶ τίποτε περισσότερο. Ἡ ἐπίσπευση τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου ἢ τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, κ. Πρόεδρε, ἀσφαλῶς θὰ παρακολουθεῖται διότι τὸ ἑπόμενο καλοκαίρι θὰ ἔχομε ἐκλογὲς καὶ ἡ πρόταση ἡ ὁποία ἔγινε γιὰ νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ στὶς 31 Μαρτίου τί σημαίνει κ. Πρόεδρε ; Νὰ γίνουν ἐκλογὲς τὸ Μάϊο ἢ Ἰούνιο ; Μὰ τότε ἀσφαλῶς, Ἰούνιο ἢ Ἰούλιο τὸ ἀργότερο, πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογές. Γιὰ τοῦτο, κ. Πρόεδρε, γιά νὰ μὴν ἐμπαίζομε οὔτε τὸν ἑαυτό μας οὔτε τὸ λαό, εἴτε τὸ θέλομε εἴτε ὄχι μπήκαμε σὲ προεκλογικὴ περίοδο, μπήκαμε στὸ τελευταῖο στάδιο τῆς θητείας τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ θὰ γίνουν ἐκλογές.

Γιὰ τοῦτο πιστεύω ὅτι καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι περιττά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε. Κατετέθη ψήφισμα· εἶναι δικαίωμα τοῦ κ. Γαλανοῦ νὰ καταθέσει ψήφισμα. Ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι, ὅταν κατατίθεται κάτι στὸ Κεφάλαιο Γ′ δὲν συζητεῖται στὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς στὴν ὁποία κατατίθεται. Ἐφόσο τὸ κατάθεσε, πρέπει νὰ παραπεμφθεῖ σὲ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ ὅπως παραπέμπονται εἴτε νομοθετήματα εἴτε ἔγγραφα τὰ ὁποῖα κατατίθενται στὸ Κεφάλαιο Γ′. Νὰ παραπεμφθεῖ ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ συζήτηση ἑνὸς ἐγγράφου τὸ ὁποῖο σήμερα κατατέθηκε στὸ Κεφάλαιο Γ′.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει νὰ σχολιάσω τὴν παρατήρηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη. Εἶναι γεγονὸς ὅτι Προτάσεις Νόμου ἢ Κανονισμοὶ ἢ παρόμοια ἔγγραφα κατατίθενται καὶ παραπέμπονται σὲ Ἐπιτροπές. Ἡ Βουλὴ καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσει νὰ τὰ κηρύξει ὡς ἐπείγοντα καὶ νὰ ἐπιληφθεῖ τούτων τὴν ἴδια μέρα, ὅμως ὅσον ἀφορᾶ θέματα ἀποφάσεων ἢ ψηφισμάτων ὑπάρχουν πολλὰ προηγούμενα κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ἀποφάσισε ἐντὸς τῆς ἴδιας συνεδρίας καὶ νὰ τὰ συζητήσει καὶ νὰ πάρει ἐπ' αὐτῶν ἀπόφαση. Ἡ ἀπόφαση εἶναι καθαρὰ τοῦ Σώματος.

Ἐπομένως δὲν νομίζω ὅτι εἶναι χρήσιμο καὶ ἐποικοδομητικὸ νὰ ξανανοίξουμε τὸ ἴδιο θέμα πάνω στὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἤδη μιὰ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ ἂν ὁ κ. Γαλανὸς ὁ ὁποῖος ὑπόβαλε ἕνα ψήφισμα —καὶ ὡς γνωστὸ τὴν ὥρα ποὺ θὰ γινόταν ἡ συζήτηση εἶχα πεῖ ὅτι θὰ παρουσιάζαμε τὸ ψήφισμα ἀργότερα στὴ συνεδρία—ἐπιμένει νὰ τὸ παρουσιάσει, ἐφόσο ἐκφράστηκαν ἀπόψεις κατὰ πόσο πρέπει ἢ δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ τοποθετηθεῖ πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, νομίζω ὅτι καλύτερα εἶναι νὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ θέμα τῆς λήψης ἀποφάσεως ἢ μὴ πάνω στὸ ψήφισμα αὐτό, διότι ἀμφισβητήθηκε κατὰ πόσο πρέπει σήμερα νὰ ληφθεῖ ἀπόφαση. Ἐπομένως θὰ πρέπει νά ληφθεῖ ἀπόφαση πρῶτα ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου καὶ ἂν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσει ὅτι θέλει νὰ τοποθετηθεῖ πάνω στὸ περιεχόμενο τοῦ ψηφίσματος τότε θά γίνει δεύτερη ψηφοφορία.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέει ὁ συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου περὶ δημοκοπίας εἶναι τελείως ἄτοπα, ἄστοχα καὶ ἐκτὸς τάξεως—καὶ νομίζω ὁ κ. Κωνσταντίνου ἢ πολὺ ψυχολόγος εἶναι ὅσον ἀφορᾶ θέματα δημοκοπίας, ἢ μεγάλη γνώση ἔχει αὐτῶν τῶν θεμάτων ἐξ ἰδία πείρας—δέχομαι νὰ παραπεμφθεῖ τὸ ψήφισμα αὐτὸ σέ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία νὰ τὸ μελετήσει καὶ μετὰ νὰ ἐπανέλθει στὴ Βουλή. Κι' ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγηθεῖ νὰ γίνει ψήφισμα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅσων ἀναφέρονται ἐδῶ—καὶ τὸ ψήφισμα αὐτὸ δὲν περιέχει μόνο τὴν ἀπόφαση ἀλλὰ περιέχει καὶ τὸ αἰτιολογικὸ τὸ ὁποῖο ὁμιλεῖ γιὰ ἀνάγκη ἐκπροσώπησης τῆς λαϊκῆς θέλησης καὶ ὁρισμένα ἄλλα πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἐλέχθησαν ἐδῶ στὴν ἀπόφαση—ἂν αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ ἔλθει πίσω, τότε νὰ τὸ συζητήσουμε. Ἐπομένως δέχομαι νὰ παραπεμφθεῖ .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ! Παρακαλῶ ! Ἡ πρόταση εἶναι γνωστή.

Θέτω ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὴν ἑξῆς πρόταση : Κατὰ πόσο τὸ Σῶμα θέλει νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν τοποθέτησή του πάνω στὸ ψήφισμα αὐτό.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ συζητήσει καὶ θὰ τοποθετηθεῖ πάνω στὸ θέμα αὐτό ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ τεθεῖ τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Νὰ ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο Γ'. Αὐτὸ ποὺ λέω εἶναι θέμα διαδικασίας καὶ δὲν θέλω νὰ δημιουργηθεῖ προηγούμενο. Ἂν δεχόμαστε ὅτι ἔγινε ἡ συζήτηση εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ὅτι ὡς ἐπιστέγασμα αὐτῆς τῆς συζήτησης κατατίθεται ἕνα ψήφισμα, εὐχαρίστως νὰ συζητηθεῖ σήμερα. Νὰ ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο Γ' γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθεῖ προηγούμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει νὰ διευκρινήσω : Δὲν ἔχει κατατεθεῖ στὸ Κεφάλαιο Γ'. Ἁπλῶς ὅταν ἔγινε ἡ συζήτηση στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίασης καὶ δέν εἶχε κυκλοφορήσει τὸ ἔγγραφο εἴπαμε ὅτι θὰ δώσω τὴν εὐκαιρία στὸν κ. Γαλανὸ νὰ τὸ κυκλοφορήσει σ' αὐτὸ τὸ στάδιο.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Υπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις ἔχω τὴν ἐξῆς εἰσήγηση :

Δὲν εἶμαι ἐναντίον τοῦ περιεχομένου τοῦ τελευταίου τμήματος τοῦ ψηφίσματος. Θεωρῶ ὅτι εἶναι προσβολὴ γιὰ τὴ Βουλή, ἡ ὁποία ἀποφάσισε ἤδη πάνω σ' αὐτά τὰ θέματα, νὰ συζητήσει ψήφισμα γιὰ τὶς ἀποφάσεις της. Δηλαδὴ θεωρεῖ ἡ ἴδια τὸν ἑαυτό της ὡς ἀναξιόπιστο.

'Υπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις εἰσηγοῦμαι νὰ μὴ συζητηθεῖ τὸ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔγινε τόση συζήτηση. Κακῶς ἄρχισε ἡ συζήτηση ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἐπὶ ψηφίσματος τοῦ κ. Γαλανοῦ τὸ ὁποῖο ἀναγνώστηκε.

Τώρα κυκλοφόρησε δεύτερο ψήφισμα. Ἔγινε συζήτηση πάνω στὸ περιεχόμενο τοῦ ψηφίσματος. 'Η κατάληξη τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ψηφίσματος εἶναι ἤδη εἰλημμένη ἀπόφαση.

'Ο κ. Γαλανὸς πρέπει ν' ἀποσύρει μόνος του τὸ ψήφισμα. Δὲν ἔχει ἄλλη ἐκλογή. 'Εὰν ἐπιμένει σὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη τακτικὴ νομίζω ὅτι εἶναι περιφρόνηση πρὸς τὴ Βουλὴ καὶ θὰ δικαιολογήσει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοῦ ὁμιλοῦν περὶ δημοκοπίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα, γιὰ σκοποὺς τάξεως, νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα τὸ ἐξῆς :—

'Ο κ. Γαλανὸς μόλις πρὶν λίγο μὲ πληροφόρησε—καὶ τὸ λέω αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ θεωρηθεῖ ὅτι εἶναι κατόπιν τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Χριστοφίδη—ὅτι θὰ ἤθελε ν' ἀποσύρει τὸ ψήφισμα. Κι ' ἐπομένως τὸ θέμα αὐτὸ νὰ θεωρηθεῖ ὡς λῆξαν. Τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει πλέον ἐξαντληθεῖ σὲ βαθμὸ ποὺ νὰ μὴν ἐπιτρέπει περισσότερη ἐξήγηση.

'Η ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 23 'Οκτωβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

1) 'Ο περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

2) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

3) 'Ο περὶ Χωρίων (Διοίκησις καὶ Βελτίωσις) (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

4) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 10) τοῦ 1980.

5) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 11) τοῦ 1980.

6) 'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 4) τοῦ 1980.

7) Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

8) Οἱ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1) «Ἡ ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησης τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακό».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ).

2) «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

3) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

4) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

5) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

6) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

7) ἈΗ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.40 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Δήλωση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Στ. 'Αμπίζα ὅτι ἔπαυσε νὰ ἐνεργεῖ ὡς ἀνεξάρτητος Βουλευτὴς καὶ ὅτι προσχώρησε στὴ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη.

2) Διεξαγωγὴ συζήτησης α) πάνω σὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη γιὰ ἄμεση ἐξέταση τῶν θεμάτων ποὺ ἐκκρεμοῦν ἀναφορικὰ μὲ τὸν 'Εκλογικὸ Νόμο καὶ ἐπίσπευση τῶν τεχνικῶν διαδικασιῶν γιά σύντομη διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ β) πάνω σὲ προταθὲν ψήφισμα (ὡς καὶ σχετικῆς συνοδευτικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς) τοῦ κ. Α. Γαλανοῦ ἐκφράζουν τὴν ἔντονη ἐπιθυμία τῶν Βουλευτῶν γιά διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ διεξαγωγὴ γενικῶν ἐκλογῶν τὸ ταχύτερο δυνατὸ καθὼς καὶ ἀνάθεση στὶς κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς 'Εσωτερικῶν καὶ Νομικῶν τοῦ θέματος τῆς προώθησης τῶν σχετικῶν διαδικασιῶν πρὸς ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν (Β. Λυσσαρίδης, Γ. Λαδᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Α. Γαλανός, Α. Ζιαρτίδης, Α. Γιάγκου, Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, Στ. 'Αμπίζας, Ντ. Κωνσταντίνου, Λ. 'Ιεροδιακόνου, Α. Φάντης, Γ. Σαββίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Χρ. Χριστοφίδης) καὶ ἀπόσυρση τοῦ ψηφίσματος.

3) Δήλωση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Λ. Καραμιχάλη ὅτι ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Στ. 'Αμπίζας ἐπελέγη σὰν Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης.

4) 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις. (Οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία μετὰ τὴν κήρυξη τῆς παραλίας τῆς Πάφου καὶ τῶν ποταμῶν τῆς 'Επαρχίας αὐτῆς σὰν ἀπαγορευμένων γιά τὴν ἀνόρυξη ἀμμοχαλίκων—'Η ἀνάγκη παραχώρησης τῶν ἀπαιτουμένων ποσοτήτων νεροῦ ἀπὸ τὸν ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας γιὰ ἄρδευση τῶν κοινοτήτων Φοινικαριῶν καὶ 'Ακρούντας).

5) "Εκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο ποὺ τιτλοφορεῖται «'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Παρεμποδίσεως καὶ Τιμωρίας τοῦ 'Εγκλήματος τῆς Γενοκτονίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Σαββίδης, Γ. Λαδᾶς) μία σχετικὴ παρατήρηση τοῦ 'Αντιπροσώπου τῆς 'Αρμενικῆς Θρησκευτικῆς 'Ομάδας στὴ Βουλὴ κ. Α. 'Αστζιὰν καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

6) "Εκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τέλη διὰ Πιστοποιητικὰ καὶ δι' 'Αποθήκευσιν 'Εμπορευμάτων ἐν Τελωνειακαῖς 'Αποθήκαις) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

7) "Εκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοὶ) ('Αρ. 3) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

8) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμῶν καὶ 'Εγγράφων.

9) 'Ολοκλήρωση τῆς συζήτησης (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Λαδᾶς) πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ε. Παπαϊωάννου «'Η ἀνάγκη διενέργειας Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν 'Εκλογῶν στὶς πόλεις».

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄

Συνεδρίαση 23ης Ὀκτωβρίου 1980

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.26 μ.μ.)

(Ἀρ. 4)

(ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ) :

(Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, προτοῦ προχωρήσουμε στὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς θὰ ἤθελα νὰ ἐγείρω ἕνα σοβαρότατο θέμα. Ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στό στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ θὰ ἔχει σοβαρότατες ἐπιπτώσεις καὶ στὸ Κυπριακό. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πὼς ὁ τότε Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδας κ. Καραμανλῆς ὅταν ἀποφάσιζε νὰ ἐγκαταλείψει ἡ Ἑλλάδα τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ, τὸ ἔπραξε λέγοντας ὅτι ἦταν ὁριστικὴ καὶ ἀμετάκλητη ἡ ἀπόφαση τῆς χώρας σὲ ἔνδειξη διαμαρτυρίας γιά τὴν εἰσβολὴ μιᾶς ἄλλης χώρας τοῦ ΝΑΤΟ στὴν Κύπρο. Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Κάρτερ δήλωσε ἤδη ὅτι εἶναι ἡ σειρὰ τῆς Κύπρου τώρα καὶ ἔχοντας ὑπόψη μας τὴν προηγούμενη πείρα δὲν εἶναι δύσκολο νὰ συμπεράνουμε τὶ ἀκριβῶς ἐννοεῖ μ' αὐτό. Πολλὰ λέγονται στὰ παρασκήνια ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἔνταξη. Γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγούμαστε ὅπως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ διερμηνεύσει τὶς σοβαρὲς ἀνησυχίες τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὴν Κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδας γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς χώρας στὸ ΝΑΤΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀσφαλέστατα ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ ἀποτελεῖ θανάσιμο πλῆγμα ἐνάντια στὴν ὑπόθεση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ὁποιαδήποτε προσχηματικὴ τοποθέτηση ὅτι τὸ θέμα

ἀποτελεῖ ἐσωτερικὴ ὑπόθεση τῆς Ἑλλάδας δὲν μπορεῖ νὰ ἀνθέξει σὲ ὁποιαδήποτε κριτικὴ γιατὶ ἡ Ἑλλάδα ἔφυγε ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO διαμαρτυρόμενη γιατὶ ὅπλα τοῦ NATO χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα γιὰ νὰ εἰσβάλουν στὴν Κύπρο. Ἡ εἰσβολὴ καὶ ἡ κατοχὴ συνεχίζεται, ἡ παρουσία τῶν νατοϊκῶν ὅπλων στὴν Κύπρο συνεχίζεται.

Ἑπομένως οἱ λόγοι γιά τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάδα ἔφυγε ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO δὲν ἔχουν ἀρθεῖ καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει καμμιὰ δικαιολογία γιὰ τὴν ἐπανένταξη εἰς τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO. Τὶ νὰ ὑποθέσει κανείς, ὅτι γιὰ τὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση δὲν ὑπάρχει πιὰ κατοχὴ ἢ ὅτι ἀνέχεται πιὰ τὴν κατοχὴ καὶ τὴν παρουσία τῶν νατοϊκῶν ὅπλων στὴν Κύπρο ; Καὶ πῶς θὰ συμπεριφέρεται ἡ Ἑλλάδα ἔναντι τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, σὰν Τουρκικοῦ στρατοῦ κατοχῆς ποὺ κατέχει ἕνα τμῆμα τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ ἢ σὰν συμμαχικοῦ στρατοῦ ; Καὶ ποιὰ θὰ εἶναι ἡ σημασία τῆς στρατιωτικῆς παρουσίας στὴν Κύπρο ; Γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσει στὴν ἄμυνά μας ἐνάντια στὰ κατοχικὰ στρατεύματα ἢ σὰν συμμαχικὰ στρατεύματα τοῦ NATO θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ἔχουν ἄλλο προορισμὸ στὴν Κύπρο ἀπὸ τὸν προορισμὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἀποστάλησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση Παπανδρέου κάποτε στὴν Κύπρο ;

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα εἶναι τρομακτικὰ γιὰ τὸν κυπριακὸ λαὸ καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση αὐτὴ τὴ στιγμὴ παραμένει ὑπόλογη στὴ συνείδηση καὶ τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν θὰ προχωρήσω στὸ νὰ ἀναλύσω τὶς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴ συμφωνία γιὰ τὸ Αἰγαῖο καὶ γιὰ τὸν ἑλληνισμὸ γιατὶ αὐτὸ ἀφορᾶ καθαρὰ τὸν ἑλληνικὸ λαό. Ὅμως πιστεύω πὼς δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἁπλῶς νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ διερμηνεύσει τὰ αἰσθήματα ἀνησυχίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εἴμαστε ὑπεύθυνο Νομοθετικὸ Σῶμα καὶ ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι ὅτι πέραν ὁποιωνδήποτε ἄλλων μέτρων τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸ νὰ εἰσηγηθοῦμε πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ ἴδιο νὰ ἀποφασίσει καὶ μὲ ψήφισμά του νὰ ἀπευθυνθεῖ στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων στὴν ὁποία αὐτὴ τὴ στιγμὴ συζητεῖται τὸ θέμα καὶ στὴν ὁποία ἕλληνες πολιτικοὶ διεξάγουν ἀγώνα γιὰ νὰ μὴν πραγματοποιηθεῖ αὐτὴ ἡ ἐπανένταξη. Αὐτὴ ἡ Βουλὴ σήμερα νὰ ἀποφασίσει μὲ ψήφισμα της νά ζητήσει ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀπορρίψει ὁποιαδήποτε προσπάθεια γιὰ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO. Αὐτὴ εἶναι ἡ δική μου εἰσήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι εἶναι ἕνα πολὺ σοβαρὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ καὶ τὴν Κύπρο. Ὅμως εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ κυρίως τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖο θὰ ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας χωρὶς ὁποιαδήποτε ἐξωτερικὴ ἐπέμβαση. Παρόλ' αὐτὰ ἐπειδὴ ἡ Κύπρος συνδέεται μὲ τήν Ἑλλάδα μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο συνδέεται, νομίζω ὅτι θὰ ἦταν ὀρθὸ νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ὅμως δὲν θὰ ἦταν ὀρθὸ νὰ ληφθοῦν βεβιασμένες ἀποφάσεις. Ἀφοῦ συζητηθεῖ τὸ θέμα νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων γιὰ νὰ μελετηθεῖ καὶ κατόπιν νά γίνουν οἱ ἐνδεδειγμένες εἰσηγήσεις. Νομίζω ὅτι θὰ ἦταν πολὺ παρακινδυνευμένη πράξη νὰ ἀποφασίσουμε τώρα χωρὶς νὰ ξέρουμε ὅλα τὰ γεγονότα καὶ χωρὶς νὰ ἔχουμε ὁποιαδήποτε ἐπαφὴ μὲ τὴν Κυβέρνηση ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω προσωπικὰ τὶς ἀνησυχίες μας γιά τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO διότι ὑπάρχει μιὰ ἀσυνέπεια ἀπὸ πλευρᾶς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως σωστὰ ἐτονίσθη. Ὁ κ. Καραμανλῆς συνέδεσε τὴν ἀποχώρηση τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τὸ NATO μὲ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολή. Τίποτε δὲν ἄλλαξε ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς εἰσβολῆς, ὅμως ἡ Ἑλλάδα ἐπιστρέφει στὸ NATO παρόλο ποὺ ὑπάρχουν οἱ χιλιάδες οἱ πρόσφυγες καὶ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα εἶναι ἄλυτο.

Πιστεύω ὅτι πρέπει τὸ Σῶμα αὐτὸ νὰ τοποθετηθεῖ, ταυτόχρονα ὅμως θὰ συμφωνοῦσα μὲ τὸν κ. Λαδᾶ νὰ συζητηθεῖ ἐν ἐκτάσει τὸ θέμα καὶ νὰ ἐγγραφεῖ στὸ Κεφάλαιο Δ γιὰ συζήτηση καὶ λήψη ἀποφάσεων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὴν πρόταση τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὅπως ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐκφράσει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὶς ἐξελίξεις ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἐπακόλουθα καὶ τὶς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας. Προσωπικῶς θεωρῶ ὅτι ἡ μόνη θετικὴ συμβολὴ καὶ προσφορὰ τῆς Ἑλλάδας, ἂν μὴ τουλάχιστον ἡ κυριότερη συμβολή, ἦταν αὐτὴ ἡ ἀπόφαση νὰ ἀποχωρήσει γιὰ λόγους ἀγανακτήσεως, δυσαρέσκειας καὶ ἠθικῆς ἀξιοπρέπειας ἀπὸ τὸ NATO. Ἡ ἐπανένταξη αὐτὴ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγκυμονεῖ πολλοὺς κινδύνους, καὶ ἴσως καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ ἀσφαλῶς, λύσεις ἢ προσανατολισμοὺς οἱ ὁποῖοι πράγματι πρέπει νὰ ἀνησυχήσουν τὴ Βουλὴ αὐτή.

Στὸ παρὸν στάδιο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν εἰσήγηση ὅπως ἐκφρασθεῖ ἡ ἀνησυχία αὐτὴ ὑπευθύνως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καί, εἰ δυνατόν ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπή, ἴσως καὶ ὁλόκληρο τὸ Σῶμα, μὲ παρουσία τῶν ὑπευθύνων Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων, καὶ δὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, νὰ συζητήσει τὸ θέμα σὲ πρῶτο στάδιο σὲ μιὰ τουλάχιστο συνεδρία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει θίξει ἕνα πολὺ λεπτὸ καὶ σοβαρὸ θέμα. Ἀλλὰ καλὸ θὰ ἦταν νὰ δοῦμε τὸ πρόβλημα ὅπως παρουσιάζεται χωρὶς συναισθηματισμούς. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων συζητεῖται ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο παρουσιάζει μεγάλες κομματικὲς διαφορὲς καὶ προεκτάσεις. Ἡ συζήτηση οὔτε κἂν ἔχει λήξει. Ἐὰν πληροφοροῦμαι σωστὰ ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες, θὰ λήξει αὔριο, μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδρίας τῆς Παρασκευῆς. Εἶναι σωστὸ ἐμεῖς στὴν Κύπρο νὰ συζητοῦμε τὶς σχέσεις μιᾶς ξένης χώρας ; Ὅσο καὶ ἂν εἴμαστε συνδεδεμένοι μέ τὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιὰ ξένη χώρα γιὰ μᾶς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση ἐκθέτει τὶς ἀπόψεις της καὶ θά ζητήσει ψῆφο ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων γιὰ ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ μᾶς ἐπηρεάζει σοβαρότατα, νὰ μᾶς ἐπηρεάζει συναισθηματικὰ γιατὶ ἡ ἀποχώρηση συνδέθηκε μὲ τὴν εἰσβολὴ στὴν Κύπρο καὶ τὴν κατοχὴ Κυπριακοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὰ Τούρκικα κατοχικὰ στρατεύματα. Θὰ ἔλεγα ὅμως ὅτι θὰ ἦταν

δίκαιο νὰ ἀναμένουμε νὰ τερματισθεῖ ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων καὶ νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴ δική μας Κυβέρνηση νὰ μᾶς ἐνημερώσει διότι θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνηση δὲν θὰ κάμει τίποτε χωρὶς νὰ λάβει ὑπόψη τὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου.

'Εν πάση περιπτώσει εἶναι πρόωρο, καὶ τὸ τονίζω, νὰ συζητήσουμε αὐτὸ τὸ θέμα τώρα· οὔτε ψήφισμα νὰ βγάλουμε πρέπει οὔτε νὰ ἐκφράσουμε ὁποιαδήποτε ἀνησυχία σ' αὐτὸ τὸ διάστημα, αὐτὴ τὴ στιγμή. Καλὸ θὰ ἦταν νά περιμένουμε νὰ τερματισθεῖ ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων καὶ νὰ ἐνημερωθοῦμε ὑπεύθυνα διότι μπορεῖ νὰ πληροφορηθοῦμε ὅτι ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνηση ἔχει διαφυλάξει τὰ συμφέροντά μας καί, ἂν κρίνω ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς 'Ελληνικῆς Κυβέρνησης ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Καραμανλῆ, δὲν πιστεύω νὰ ἔχει κανεὶς ἀμφιβολία ὅτι ἔχει ἐπανειλημμένα ἐπιβεβαιώσει τὴν προσήλωση της στὴν προστασία τῶν Κυπριακῶν συμφερόντων καὶ καλῶ τὸ Σῶμα νὰ μὴν προβοῦμε σὲ κανένα ψήφισμα γιατὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἐκθέσουμε μὲ αὐτό τὸν τρόπο καὶ τὸ κῦρος τῆς δικῆς μας Βουλῆς.

Πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι καλὸ θὰ ἦταν νὰ ἀναμένουμε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει νὰ πῶ ὅτι προτοῦ ἐγείρω τὸ θέμα μὲ ἀπασχόλησε κατὰ πόσο θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἐγγράψω πρῶτα πρὸς συζήτηση. Ὅμως πρόκειται γιὰ ἕνα σοβαρότατο καὶ ἐπεῖγον θέμα τὸ ὁποῖο συζητεῖται καὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀκόμα στὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀπόφαση τῆς 'Ελληνικῆς Κυβέρνησης νὰ ἐντάξει τὴν 'Ελλάδα στὸ ΝΑΤΟ, καὶ εἶναι ἀπόφαση αὐτή, καὶ νομίζω ὅτι ἂν ἐγγράψουμε τὸ θέμα πρὸς συζήτηση θὰ ἀναμένουμε νὰ περάσει μιὰ βδομάδα γιὰ νὰ τὸ συζητήσουμε. Συναισθανόμαστε τὸ ἐπεῖγον τοῦ ζητήματος καὶ εἶναι γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ ἔκαμα τὴν εἰσήγηση τὴν ὁποία ἔκαμα. Βεβαίως ἂν ὑπάρχει ἄποψη ὅτι θὰ μποροῦσε μιὰ 'Επιτροπή, ἡ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν ἴσως, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη 'Επιτροπὴ νὰ ἀποσυρθεῖ τώρα γιὰ νὰ συντάξει ἕνα ψήφισμα, ἀσφαλέστατα ἐμεῖς θὰ τὸ ἀποδεχόμαστε καὶ δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἔνσταση ὡς πρὸς αὐτὴ τὴν εἰσήγηση. Ὅμως τὸ νὰ ἀναμένουμε νὰ περάσει ἀκόμα μιὰ βδομάδα γιὰ νὰ τοποθετηθοῦμε πάνω σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ ζήτημα καὶ νὰ μὴν ἐκφράσουμε οὔτε ἀκόμα καὶ τὶς σοβαρὲς μας ἀνησυχίες γι' αὐτό, πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι ἀργά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἴσα-ἴσα δόθηκαν ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα οὐσιαστικὰ ἐνδυναμώνουν αὐτὴ τὴν ἄποψη.

'Ελέχθη ὅτι αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἡ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων συζητᾶ αὐτὸ τὸ θέμα, γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ συζητήσει ἡ Κυπριακὴ Βουλή. Μὰ ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ ἂν πράγματι αἰσθάνεται ὅτι ἡ ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ ἀποτελεῖ πλῆγμα γιὰ τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση, ἴσα-ἴσα τώρα εἶναι ποὺ πρέπει νὰ ἐπέμβει καί, ἂν εἶναι δυνατό, νὰ ἐπηρεάσει τὴ συζήτηση στὴν 'Ελληνικὴ Βουλὴ γιὰ νὰ πάρει τὶς σωστὲς ἀποφάσεις ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα. Δὲν δέχομαι τὴν ἄποψη ὅτι εἶναι ἐπέμβαση στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις ἄλλης χώρας. Αὐτὸ ἀφορᾶ καίρια τὸν Κυπριακὸ ἑλληνισμὸ καὶ τὸν Κυπριακὸ

λαὸ γενικά. Δὲν εἶναι ἄσχετο τὸ θέμα μὲ τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση· σχετίζεται κατ' ἄμεσο τρόπο. Ἄσε ποὺ καὶ σὲ προβλήματα ποὺ δὲν σχετίζονταν κατ' ἄμεσο τρόπο δικαιολογημένα ἡ Βουλὴ πῆρε θέση, εἴτε ἐπρόκειτο γιὰ τὴ Χιλή, εἴτε ἐπρόκειτο γιὰ ὁποιοδήποτε ἄλλο πρόβλημα ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μας ἔπρεπε νὰ τοποθετηθεῖ ἡ Βουλή, ἀλλὰ αὐτὸ ξεπερνᾶ αὐτὰ τὰ πλαίσια. Εἶναι καίριο πρόβλημα γιὰ τὸν ἴδιο τὸν Κυπριακὸ λαό.

Ἂν λοιπὸν δείξουμε ἀναβλητικότητα καὶ ἂν προβοῦμε ἐκ τῶν ὑστέρων σ' ὁποιαδήποτε τοποθέτηση, ἀφοῦ πλέον ἡ Ἑλλάδα θὰ ἔχει ἐπανενταχθεῖ στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO, θὰ ἀποτελεῖ τοῦτο μιὰ θεωρητικὴ τοποθέτηση χωρὶς καμμιὰ πρακτικὴ σημασία. Ἐνῶ, ἂν σήμερα μὲ τὴν πράξη μας συμβάλουμε ὥστε ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων νὰ πάρει ἴσως τὴ σωστὴ τοποθέτηση καὶ ἀποβεῖ ἴσως τροχοπέδη στὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας, προσφέρομε ὑπηρεσία πιστεύω καὶ στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ—ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι δική του δουλειὰ—ἀλλὰ ὁπωσδήποτε προσφέρομε ὑπηρεσία στὴ δική μας ἐθνικὴ ὑπόθεση.

Ἀσφαλέστατα, ἂν ἡ Βουλὴ κατ' ἀρχὴν τοποθετεῖται ὑπὲρ ἑνὸς ψηφίσματος, συμφωνῶ ὅτι θὰ μπορεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ συντάξει αὐτὸ τὸ ψήφισμα καὶ νὰ τὸ θέσει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς γιὰ ἔγκριση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀνεξαρτήτως τοῦ τὶ αἰσθανόμαστε γιὰ τὸ NATO, πιστεύω κι' ἐγὼ ὅτι ὁποιαδήποτε ἀπόφαση ληφθεῖ σήμερα θὰ εἶναι βεβιασμένη ἀπόφαση. Γιὰ τοῦτο τὸ θέμα πρέπει νὰ συζητηθεῖ ὅταν ἀντιπροσωπεία τῆς Βουλῆς ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἔλθει σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἀφοῦ δοῦμε τὰ ἀποτελέσματα τῆς συζητήσεως στὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ ὁπότε, ὅπως εἶπε καὶ ὁ κ. Ἀμπίζας, πιθανὸν ἡ Κυπριακὴ ὑπόθεση νὰ εἶναι κατοχυρωμένη, καὶ μετὰ νὰ προχωρήσουμε σὲ ὁποιαδήποτε συζήτηση ἢ ἀπόφαση ἢ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἀδύνατο νὰ δεχθοῦμε τὴ θέση τὴν ὁποία πρόβαλε ὁ κ. Ἀμπίζας καὶ κατὰ κάποιο τρόπο ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Γιάγκου, ὅτι τὸ θέμα εἶναι ξένο πρὸς τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ καὶ τὸν Κυπριακὸ λαό. Οὔτε εἶναι δυνατὸ νὰ δεχθοῦμε ὅτι εἶναι ἐπέμβαση στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ ὅτι δὲν μᾶς ἀφορᾶ ἄμεσα.

Δὲν εἶναι μόνο ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, ὅπως ἀνάφερε ὁ κ. Ἀμπίζας, ποὺ πρέπει νὰ μείνει ἥσυχη νὰ πάρει τὴ δική της ἀπόφαση. Διότι στὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ ἁπλούστατα θὰ παιχθεῖ ἕνα Κοινοβουλευτικὸ παιγνίδι γιατὶ ἕνα κόμμα τὸ ὁποῖο ὑποστηρίζει αὐτὴ τὴ θέση ἔχει ἀπόλυτη πλειοψηφία καὶ τὸ ξέρουμε.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο ἡ Ἑλληνικὴ Βουλή· εἶναι καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ποὺ κατὰ δεκάδες χιλιάδες ἔχει κατεβεῖ στοὺς δρόμους καὶ διαμαρτύρεται γι' αὐτὴ τὴν ἀντεθνικὴ πράξη σὰν Ἑλληνικὸς λαός. Καὶ ἂν ἀκόμα παραγνωρίσουμε ἐμεῖς, ἡ Κυπριακὴ Βουλή, τοὺς ἐθνικοὺς δεσμοὺς ποὺ ἔχουμε μὲ τὴν Ἑλλάδα, ἂν παραγνωρίσουμε ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ εἶναι στὸν ἴδιο συμμαχικὸ στρατιωτικὸ συνασπισμὸ μὲ τὰ στρατεύματα κατοχῆς ποὺ ἔχουν διώξει 200.000 Ἕλληνες ἀπὸ τὰ σπίτια τους, καὶ ἂν ἀκόμα τὸ παραγνωρίσουμε αὐτὸ καὶ ποῦμε

ὅτι δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἐγγυήτρια δύναμη τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, εἴτε μᾶς ἀρέσει εἴτε δὲν μᾶς ἀρέσει, ποὺ ὑπόγραψε μὲ βάση τὴν πράξη ποὺ ἔγινε ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας σὰν ἐγγυήτρια δύναμη ποὺ ἐγγυᾶται τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὸ καθεστὼς τῆς Κύπρου.

Καὶ περιμέναμε καὶ νότες νὰ στείλει καὶ ἔντονα νὰ δράσει καὶ ἡ πιὸ ἔντονη δράση, ἡ μόνη ἔμπρακτη πράξη ἦταν αὐτὴ ποὺ σήμερα ἀναιρεῖται. Ἑπομένως μᾶς ἀφορᾶ ἄμεσα καὶ σὰν Βουλὴ καὶ σὰν κράτος.

Ἐπιπλέον ἡ πράξη τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς δὲν ἦταν ἄσχετη μὲ τὴ δράση ἐδῶ τῶν χουντικῶν στρατευμάτων ποὺ κυβερνοῦσαν τότε τὴν Ἑλλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ζητῶ τὸν λόγο ἐπανειλημμένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι. Θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Γαλανὸ . . . . .

Ἔχετε τὸ λόγο κ. Χριστοφίδη διότι ἐσεῖς δὲν ἔχετε μιλήσει ἀκόμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Βεβαίως, καὶ θὰ εἶμαι καὶ σύντομος διότι πολλοὶ ἄλλοι συνάδελφοι μὲ κάλυψαν προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βλέπετε, ὅποιον πάρει τὸ μάτι τοῦ Προέδρου. Ὁ Πρόεδρος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ γυρίζει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ . . . . .

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Καθόλου δὲν διαμαρτύρομαι, κ. Πρόεδρε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Εἶναι στὸ κέντρο ποὺ κοιτάζει, κ. Ποταμίτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγὼ δὲν λακτίζω πρὸς κέντρα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κανένας Κύπριος ἀσφαλῶς δὲν ὀφείλει χάριτας πρὸς τὸ στρατιωτικὸ συνασπισμὸ τοῦ ΝΑΤΟ. Πολὺ ὀρθὰ ἐλέχθη ἐδῶ ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἐρωτηματικά, ὑπάρχουν καὶ ἀνησυχίες. Διότι ἂν φέρουμε μπροστά μας τὸ τί ἔχει ἐπισωρευθεῖ σ' αὐτὸ τὸν τόπο, πρέπει νὰ δοῦμε ποιοὶ εἶναι οἱ αἴτιοι καὶ τί μᾶς ἔχουν ἐπιφέρει.

Οἱ ἀνησυχίες καὶ τὰ ἐρωτηματικὰ αὐτὰ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δηλωθοῦν σήμερα. Ὅμως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο δὲν πρέπει νὰ παραλείψουμε εἶναι καὶ μιὰ πλήρης ἐνημέρωση διότι ναὶ μὲν συζητᾶ ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ σήμερα ἀλλὰ οἱ ἀρχηγοὶ ἐκεῖ τῶν κομμάτων καὶ ἄλλα ὑπεύθυνα πρόσωπα στὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ εἶναι κατατοπισμένοι καὶ μὲ τοὺς ὅρους τῆς ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδας καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα θέματα.

Γι' αὐτὸ πέραν τῆς ἐκφράσεως τῶν ἀνησυχιῶν καὶ τῶν ἐρωτηματικῶν τὰ ὁποῖα δικαιολογημένα ἐγείρονται—διότι γνωρίζομε πολὺ καλὰ τί σημαίνει ΝΑΤΟ καὶ τί προβλέπουμε μὲ τὴν ἔνταξη αὐτὴ—πρέπει νὰ ἔχουμε πλήρη ἐνημέρωση γιὰ νὰ καθορίσουμε ἀκόμα περισσότερο τὴ δική μας σταθερὴ θέση πάνω στὸ

θέμα αὐτὸ τῆς ἐπανένταξης τῆς 'Ελλάδας στὸ στρατιωτικὸ αὐτὸ συνασπισμό, καὶ ποιὲς ἐπιπτώσεις θὰ ἔχει στὸν Κυπριακὸ λαὸ καὶ στὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση γενικότερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ ὁμόφωνα ἔχει ἐκφράσει τὶς ζωηρὲς ἀνησυχίες της γιά τὴν ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ ΝΑΤΟ. Αὐτὸ πιστεύω ἰσοδυναμεῖ μὲ ψήφισμα. 'Εκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖο θεωρῶ σὰν ἀπαραίτητο εἶναι νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα αὐτὸ ἐκτεταμένα, γιατὶ συζητοῦμε τὶς ἐπιπτώσεις ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπανένταξη καὶ αὐτὲς οἱ ἐπιπτώσεις δὲν μποροῦν νὰ καλυφθοῦν μόνο μὲ τὴν ἔκφραση ἀνησυχιῶν ἀπὸ πλευρᾶς Βουλῆς. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἐγγραφεῖ σὰν εἰδικὸ θέμα καὶ νὰ συζητηθεῖ ἐν ἐκτάσει στὸ Κεφάλαιο Δ'. Ταὐτόχρονα πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐνημερωθεῖ πλήρως ἡ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ πλευρά.

Θὰ ἤθελα νὰ μὴ συμφωνήσω μὲ ὁποιαδήποτε ἄποψη ὅτι ἡ ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ ΝΑΤΟ εἶναι ἐσωτερικὸ πρόβλημα τῆς 'Ελλάδας. Δὲν εἶναι —μακάρι νὰ ἦταν ἐσωτερικὸ πρόβλημα τῆς 'Ελλάδας—οὔτε θὰ εἴχαμε καμμιὰ ἀντίρρηση ἡ 'Ελλάδα νὰ πάρει τὶς δικές της ἀποφάσεις καὶ νὰ ἐνταχθεῖ ὁπουδήποτε θέλει. 'Αλλά, δυστυχῶς, ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα μὲ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολὴ στὴν Κύπρο, οἱ ἐπιπτώσεις ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπανένταξη ἀφοροῦν ἄμεσα τὴν Κύπρο. Καὶ εἶναι ἡ Κύπρος ποὺ ἔχει πληρώσει ὡς τώρα αὐτὴ τὴν κατάσταση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει κανένα Μέλος πιστεύω ποὺ νά ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ τὶ συμβαίνει στὴν 'Ελλάδα δὲν ἐπηρεάζει ἐμᾶς στὴν Κύπρο. Οὔτε λέμε ὅτι πρέπει νὰ γίνει κάτι ποὺ νὰ μᾶς ἐπηρεάσει στὴν Κύπρο. Οὔτε λέμε νὰ ἀπολλοτριώσουμε τὰ δικαιώματα μας στὴν Κύπρο. Οὔτε λέμε ὅτι πρέπει ἡ 'Ελλάδα νὰ ἐγκαταλείψει στὸ ἔλεος τὴν Κύπρο. Ἔθεσα ὅμως ἕνα θέμα τάξεως καὶ εἰλικρινὰ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ τὸ δοῦμε σὰν θέμα τάξεως. Εἶναι σωστὸ πάνω σ' ἕνα θέμα, ὅσο σοβαρὸ κι' ἂν εἶναι, ὅταν αὐτὴ τὴ στιγμὴ συζητεῖται σὲ μιὰ ἄλλη χώρα, ἔστω κι' ἂν αὐτὴ ἡ χώρα εἶναι ἡ 'Ελλάδα, καὶ ἡ Βουλὴ αὐτῆς τῆς χώρας εἶναι τόσο διχασμένη καὶ γίνεται συζήτηση αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶναι σωστὸ γιὰ μᾶς τώρα χωρὶς ἐνημέρωση, χωρὶς νὰ ἔχουμε προσλαμβάνουσες παραστάσεις γιὰ τὸ τὶ ἔχει συμβεῖ, γιὰ τὸ τὶ λέει αὐτὴ ἡ συμφωνία, εἶναι σωστὸ λέω γιὰ μᾶς νὰ τοποθετηθοῦμε καὶ νὰ θεωρηθοῦμε ὅτι ἔστω καὶ ἐμμέσως ἐπηρεάζουμε τὴν πλάστιγγα σὲ μιὰ διαμάχη ποὺ γίνεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴν 'Αθήνα ;

Αὐτὸ θὲτω, κ. Πρόεδρε. Θέτω ἕνα σοβαρὸ θέμα τάξεως καὶ μόνο. Δὲν μπαίνω στὴν οὐσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Θέλω νὰ ἀπαντήσω στὸν κ. 'Αμπίζα κατὰ πόσο εἶναι ὀρθὸ νὰ τοποθετηθεῖ

σήμερα ἡ Βουλὴ ἐνῶ συζητεῖται ταυτόχρονα καὶ στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων αὐτὸ τὸ θέμα.

Εἶναι ὀρθό, ὀρθότατο κατὰ τὴ γνώμη μας νὰ τοποθετηθεῖ ἡ Βουλή μας σήμερα διότι ἀφορᾶ ἄμεσα τὸν Κυπριακὸ λαό, ἀφορᾶ ἄμεσα τὴν Κύπρο. Εἶναι Νατοϊκὰ τὰ στρατεύματα ποὺ κατέχουν τὸ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους· τὰ τούρκικα στρατεύματα εἶναι Νατοϊκὰ καὶ ἐφόσο εἶναι Νατοϊκὰ ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ μᾶς ἐπηρεάζει ἄμεσα, ἀμεσότατα.

Γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, ὅπως λήξει ἡ συζήτηση κατὰ πόσο θὰ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦμε ἢ ὄχι σήμερα καὶ ὅπως μπεῖ σὲ ψηφοφορία ἡ εἰσήγηση ποὺ λέει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ ἀποσυρθεῖ γιὰ νὰ συντάξει ψήφισμα τὸ ὁποῖο ψήφισμα νὰ φέρει πρὸς τὸ Σῶμα γιὰ ἔγκριση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἔχω τονίσει καὶ προηγουμένως δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται γιὰ ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν τὸ μέλλον ὄχι μόνο τῆς Ἑλλάδας ἀλλὰ καὶ τῆς Κύπρου. Γιατὶ εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι εἴμαστε ἄρρηκτα συνδεδεμένοι μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ θέμα ὅμως εἶναι τὸ ἑξῆς :Ἔχουμε μπροστά μας ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα χρειάζονται γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ πάρουμε μιὰ σωστὴ ἀπόφαση ; Βέβαια ἀνησυχοῦμε γι' αὐτὴ τὴν ἔνταξη καὶ δὲν ὑπάρχει κανένας ποὺ δὲν ἀνησυχεῖ. Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ ἐκφραστεῖ ἡ ἀνησυχία μας αὐτή ; Ἂν μᾶς ἀπαντήσουν, γιὰ παράδειγμα, «κύριοι εἶναι ἀδικαιολόγητη ἡ ἀνησυχία σας διότι λήφθηκαν μέτρα ποὺ διασφαλίζουν τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση», τότε δὲν θὰ φανοῦμε ὅτι εἴμαστε ἄνθρωποι βεβιασμένοι ποὺ προτρέχουμε καὶ ποὺ δὲν ἀναμένομε νὰ ἀκούσουμε πρῶτα τὰ γεγονότα καὶ κατόπιν νὰ πάρουμε τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις ;

Ἡ εἰσήγηση μου εἶναι ἡ ἑξῆς : Δὲν διαφωνῶ καθόλου μὲ τὸν κ. Παπαϊωάννου.Ὅ,τι εἶπε εἶναι ὀρθό. Τὰ στρατεύματα ἀπ' ἐκεῖ εἶναι Νατοϊκά, οἱ ἀξιωματικοὶ ποὺ θὰ μᾶς στείλουν ἐδῶ εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶναι μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἑπομένως ἐπηρεάζεται ἄμεσα αὐτὴ ἡ κατάσταση. Ἀλλὰ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι πρέπει νὰ ἀναμένουμε τὴ συζήτηση ἡ ὁποία διεξάγεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. Θὰ γίνουν δηλώσεις ἀπὸ ὑπεύθυνα στόματα, ὅπως εἶναι ὁ Πρωθυπουργός, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, καὶ θὰ δοῦμε ὑπὸ ποιὲς συνθῆκες ἔγινε αὐτὴ ἡ ἔνταξη καὶ ἀφοῦ δοῦμε ὅλα τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν ἐκτεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ ἀφοῦ πάρουμε ἐπίσημη ἐνημέρωση ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, τότε νὰ συζητήσουμε τὸ θέμα ὡς πρὸς τὶς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει γιὰ τὴν Κύπρο, νὰ τὸ ἐγγράψουμε στὸ Κεφάλαιο Δ' καὶ νὰ πάρουμε τὶς ὀρθὲς ἀποφάσεις. Νομίζω ὅτι κάθε ἐνέργεια ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἀποβεῖ σὲ βάρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ ὅτι ἡ συζήτηση ἔχει ἐξαντληθεῖ. Ὑπενθυμίζω μόνο ὅτι ἂν ὑποθέσουμε ὅτι τὸ Ἀμερικανικὸ Κογκρέσσο συζητοῦσε τὴν ἄρση τοῦ ἐμπάρκο, πῶς θὰ αἰσθάνονταν οἱ συνάδελφοι, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένουμε τὴ λήψη ἀποφάσεως ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Κογκρέσσο, ἢ ἂν ἤθελαν νὰ κάμουμε

διάβημα γιὰ νὰ ἐπηρεάσουμε εἴτε τὸν Ἀμερικανικὸ λαὸ εἴτε μέλη τοῦ Κογκρέσσου ὥστε νὰ ψηφίσουν ἐναντίον τῆς ἄρσεως τοῦ ἐμπάρκο, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ κάνουμε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζητήσεως τοῦ ἐμπάρκο ; Ἀλλά, ὅπως εἶπα, πιστεύω ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἐγὼ δέχομαι τὴν εἰσήγηση ὅπως ἡ πρώτη ψηφοφορία εἶναι ἂν κατ' ἀρχὴ δεχόμαστε ψήφισμα· τότε δέχομαι νὰ ἀποσυρθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ συντάξει ἕνα ψήφισμα καὶ νὰ τὸ θέσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἂν ὅμως ἡ Βουλὴ τοποθετηθεῖ ἐναντίον τῆς ἀποστολῆς ψηφίσματος σήμερα, βεβαίως δὲν ὑπάρχει λόγος ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ κάμει ὁποιοδήποτε χρήσιμο ἔργο.

Σὲ τέτοια περίπτωση, ἐπειδὴ εἶναι δυνατὸ νὰ δημιουργηθοῦν ἐντυπώσεις ἀπ' αὐτὴ τὴ συζήτηση τὶς ὁποῖες νὰ ἐκμεταλλευθοῦν ἀνάποδα οἱ ὑπὲρ τῆς ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO, νὰ γίνει σαφὲς ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς αὐτῆς τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι καθόλου εὐτυχεῖς μὲ αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη. Ἄσχετα ἂν συμφωνοῦν μαζί μας ἢ ὄχι στὸ κατὰ πόσο πρέπει νὰ σταλεῖ ψήφισμα ἢ ὄχι, δὲν θὰ ἤθελα νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἐντάξεως αὐτὴ ἡ συζήτηση καὶ ἀντὶ νὰ βοηθήσει ἐναντίον τῆς ἐντάξεως νὰ βοηθήσει ὑπὲρ τῆς ἐντάξεως. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδική μου εἰσήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι καθαρὸ σ' ἐμένα ἀπ' ὅλη τὴ συζήτηση ποὺ ἔγινε, ὅτι ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς ἔχει ἐκφρασθεῖ ἀνησυχία γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO. Ἐπιπλέον ὅλες οἱ πλευρὲς συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχει συνέπειες ἐπὶ τῆς Κύπρου. Ποιὲς θὰ εἶναι οἱ συνέπειες, ἂν θὰ εἶναι πολλές, ἂν θὰ εἶναι λίγες, ἂν θὰ ὑπάρξουν ἄλες σοβαρές, ἄλλες σοβαρότερες, ἄλλες λιγότερο σοβαρές, ἐκεῖνο ποὺ ἐλέχθη πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ ἀργότερα. Ἀλλὰ ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO θὰ ἔχει συνέπειες πάνω στὴν Κύπρο.

Ἐκφράστηκαν ὅμως δυὸ ἄλλες ἀπόψεις. Πρέπει νὰ παρθεῖ ἡ ἀπόφαση τὴν ὁποία εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαϊωάννου—καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης ὑποστήριξε νὰ παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν σήμερα γιὰ νὰ ζητήσει νὰ ἐκφρασθοῦν οἱ ἀνησυχίες τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς—ἢ πρέπει νὰ ἀναβληθεῖ τὸ θέμα περιμένοντας περισσότερες πληροφορίες καὶ γιὰ νὰ μελετηθεῖ καλύτερα.

Ἄρα τὸ θέμα ποὺ μπαίνει εἶναι : Ἂν θὰ θέσουμε σὲ ψηφοφορία ἂν πρέπει νὰ γίνει δεκτὴ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου τὴν ὁποία ὑποστηρίζει καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης—γιὰ σήμερα δηλαδὴ—ἢ ἂν πρέπει νὰ ἀναβληθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν εἶναι ὁμόφωνη ἡ ἄποψη τοῦ Σώματος γιὰ τὴν ἔκφραση σοβαρῆς ἀνησυχίας, νομίζω ὅτι δὲν τίθεται θέμα νὰ παραπέμψουμε τὸ ζήτημα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν. Ἂς ἀρκεσθοῦμε σ' αὐτὸ καὶ σὲ κατοπινὸ στάδιο κάμνουμε καὶ τὸ παραπέρα διάβημα. Ἀλλὰ νὰ εἶναι καθαρὸ ὅτι ὁμόφωνα αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐκφράζει τὶς σοβαρότατες ἀνησυχίες του ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO καὶ τὶς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει στὸ Κυπριακό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε δὲν διαφωνῶ ποσῶς μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου. Ἀντίθετα, ἦταν αὐτὴ ἡ ἄποψη μου. Ὑπάρχει ἡ ἀνησυχία καὶ εἶναι διάχυτη ὄχι μόνο μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀλλὰ σὲ ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ Κυπριακὸ λαό. Καὶ αὐτὴ τὴν ἀνησυχία αὐτὸ τὸ Σῶμα δικαιοῦται νὰ τὴν ἐκφράσει καὶ θὰ τὴν ἐκφράσει. Ἀλλὰ τὸ ἐπόμενο βῆμα τὸ ὁποῖο θὰ γίνει, πρέπει νὰ εἶναι μελετημένο βῆμα, διότι πρέπει νὰ ἔχει ὑπόψη του αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅλα τὰ γεγονότα καὶ ὅλες τὶς ἐπίσημες ἀπόψεις γιὰ νὰ πάρει τὴν ὀρθὴ θέση.

Ὡς πρὸς τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο εἰσηγηγεῖται ὁ κ. Παπαϊωάννου οὐδεμία ἔνσταση ὑπάρχει.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Δὲν εἶναι ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως εἶχα πεῖ καὶ προηγουμένως ὅλοι μας ἐκφράζουμε καὶ ἐρωτηματικὰ καὶ ἀνησυχίες. Νομίζω ὅτι εἶναι ὁμόφωνη ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅτι ἐκφράζουμε ἀνησυχίες καὶ ἐρωτηματικά, πέραν δὲ τούτου πρέπει νὰ ζητήσουμε καὶ πλήρη ἐνημέρωση πάνω σ' ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι διαθέσιμα. Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ὑπάρχει μιὰ ὁμόφωνη ἀπόφαση χωρὶς ψήφισμα. Μετὰ ἀπὸ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος ἡ Βουλὴ ὁμοφώνως ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της καὶ τὰ ἐρωτηματικά της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔχω παρεξηγηθεῖ. Εἶναι ὁμόφωνη ἡ ἀνησυχία ἀλλὰ ἡ ἀνησυχία εἶναι οὐδέτερη. Κάποιοι μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ δὲν ἐκφράζουν ἁπλῶς ἀνησυχία. Κάποιοι ξέρουν ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπόφαση πλήττει τὰ συμφέροντα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ κάποιοι ἐπιμένουν ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ τοποθέτηση.

Αὐτὸ ποὺ εἶχα εἰσηγηθεῖ εἶναι ὅτι ἡ σωστὴ τακτικὴ εἶναι νὰ ἐγκριθεῖ αὐτὴ ἡ ἄποψη, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ πιστεύει ὅτι ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ ἀποτελεῖ πλῆγμα γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ σταλεῖ αὐτὴ ἡ ἀπόφαση στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ ποὺ εἰσηγήθηκα εἶναι ὅτι σὲ περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία αὐτὸ τὸ ψήφισμα δὲν θὰ περάσει, γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθοῦν ἐσφαλμένες ἐντυπώσεις ὅτι ὅσοι δὲν ψήφισαν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δὲν ἐκφράζουν ἀνησυχίες, δεχόμαστε ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσει τὶς ἀνησυχίες της. Ἀλλὰ θέλω νὰ ρωτήσω, πῶς ; Θὰ στείλουμε στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τηλεγράφημα στὸ ὁποῖο νὰ λέμε ὅτι ἐκφράζουμε τὴν ἀνησυχία μας ; Θὰ δημοσιευθεῖ ψήφισμα τῆς Βουλῆς ποὺ ἐκφράζει ἀνησυχία ἢ ἁπλῶς θὰ ἀφεθεῖ σ' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ἀκούσει τὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ νὰ διαπιστώσουν ὅτι ἐκφράζεται ἀνησυχία ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν μᾶς διαφεύγει τὸ τί ἔχουν πράξει στρατεύματα τοῦ ΝΑΤΟ στὴν Κύπρο. Στρατεύματα τοῦ ΝΑΤΟ στὴν Κύπρο κατέχουν τὸ 40% τοῦ ἐδάφους μας. Οὔτε μπορεῖ νὰ ξεχάσουμε τὴ στάση χωρῶν τοῦ ΝΑΤΟ στὸ

πρόβλημα μας ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ πρέπει νὰ τὸ δοῦμε σὰν θέμα τάξεως. Αὐτὸ ποὺ ἐμεῖς μποροῦμε νὰ κάνουμε τώρα εἶναι νὰ ἐκφράσουμε ἀνησυχία, ἂν ἐνδεχομένως δὲν ἱκανοποιηθοῦμε ἀπὸ τὴν ἐνημέρωση τὴν ὁποία θὰ πάρουμε. Δηλαδὴ τὸ τί πρέπει νὰ κάνουμε εἶναι νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ ἔλθει νὰ μᾶς ἐνημερώσει. Ἐνδεχόμενα ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ μπορεῖ νὰ μὴ μᾶς διασφαλίζει ἐμᾶς. Ἀλλὰ πρέπει προηγουμένως νὰ ἐνημερωθοῦμε. Δὲν μποροῦμε νὰ πάρουμε θέση πάνω σ' ἕνα θέμα στὸ ὁποῖο ὑπάρχει τόσο ἰσχυρὴ καὶ ἔντονη κομματικὴ τοποθέτηση στὴν Ἑλλάδα. Ὑπάρχει ἡ ἄποψη τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδας καὶ πρέπει ἐμεῖς σὰν ξένη χώρα νὰ λάβουμε ὑπόψη τὶς ἀπόψεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἄποψη τῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἑλλάδα.

Ἂς τὸ δοῦμε σὰν θέμα τάξεως καὶ ἂς ἀναμένουμε νὰ ἐνημερωθοῦμε πρῶτα καὶ ἂν δὲν ἱκανοποιηθοῦμε τότε ἂς τοποθετηθοῦμε πάνω στὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ ὅπως ἔχω ἀντιληφθεῖ ἀπὸ ὅλη τὴ συζήτηση ποὺ ἔχει γίνει, ὅλοι τουλάχιστον ἔχουν συμφωνήσει ὅτι ἀνησυχοῦν γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις πάνω στὴν Κύπρο. Ὡς τώρα δὲν ἄκουσα ἀντίθετη ἄποψη.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐνδεχόμενα θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις διότι ἐγὼ εἶχα πεῖ στὴν πρώτη μου εἰσήγηση ὅτι μπορεῖ τὰ συμφέροντα μας νὰ ἔχουν διασφαλισθεῖ. Αὐτὸ τόνισα. Ἐνδεχόμενα θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ, ἂν εἶναι ὁμόφωνη ἡ Βουλὴ νὰ διερμηνευθοῦν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση οἱ ἀνησυχίες αὐτοῦ τοῦ Σώματος γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ, τότε νομίζω ὅτι δὲν συντρέχει κανένας λόγος νὰ ὑπάρξει ἄλλο ψήφισμα. Μποροῦμε τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ τὸ θέσουμε σὲ κατοπινὴ ἡμερομηνία.

Ὅμως, ἂν ὑπάρχει διαφωνία πάνω σ' αὐτὴ τὴν εἰσήγηση, δηλαδὴ τὸ νὰ διερμηνεύσουμε πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ αὐτὲς τὶς ἀνησυχίες μας. τότε εἰσηγοῦμαι νὰ μπεῖ σὲ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, κ. Πρόεδρε, δὲν διαφωνεῖ μὲ τὴν ἄποψη ποὺ ἐξετέθη ἀμέσως προηγουμένως ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ νὰ ἐκφρασθεῖ ἡ ἀνησυχία τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ὅτι τοῦτο θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις πάνω στὴν Κύπρο καὶ νὰ διαβιβασθεῖ αὐτὴ ἡ ἀνησυχία μέσο τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλή, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τότε ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλή.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι θέμα ἐνστάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση, σηκώσατε τὸ χέρι σας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ φαίνομαι ὅτι ἁπλῶς ἐκφράζω ἀνησυχία. Διότι πιστεύω ὅτι αὐτὴ τὴ στιγμὴ προδίδεται ἡ Κύπρος καὶ δὲν θέλω νὰ δίνω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐκφράζω ἁπλῶς μιὰ ἀνησυχία ποὺ δὲν ἀποκλείεται καὶ νὰ ἀρθεῖ ἂν τυχὸν ἐνημερωθοῦμε γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ὁδήγησαν τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση νὰ ἐνταχθεῖ στὸ ΝΑΤΟ.

Γιατὶ δὲν λέμε τὴν πραγματικότητα ὅτι ἡ Βουλὴ ἐκφράζει ἀνησυχία ; Μερικὲς πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἐξέφρασαν τὴν ἄποψη ὅτι αὐτὴ ἡ πράξη πλήττει θανάσιμα τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση—μερικὲς πλευρές. Εἴμαστε ἐκείνη ἡ πλευρὰ ποὺ αἰσθάνεται ἔτσι. Δὲν ἐκθέτουμε τοὺς ἄλλους ἂν προστεθεῖ ὅτι μερικὲς πλευρὲς τῆς Βουλῆς αἰσθάνονται ὅτι ἀποτελεῖ πλῆγμα γιὰ τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση.

Βλέπετε, ὑπάρει μιὰ ἑρμηνεία ἀπὸ τὸν κ. Ἀμπίζα διαφορετική. Δὲν θέλω νὰ μπῶ σὲ ἀντιδικία μὲ τὸν κ. Ἀμπίζα· ἔχει τὶς ἀπόψεις του. Ὁ κ. Ἀμπίζας λέει ὅτι ἡ ἐπανένταξη ἐνδεχομένως νὰ ἔχει ἐπιπτώσεις, ἐνδεχομένως νὰ μὴν ἔχει. Θέλω νὰ πληροφορηθῶ. Ἡ ἀνησυχία μου εἶναι ἂν θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις ἢ ἂν δὲν θὰ ἔχει. Ἑπομένως ἡ ἀνησυχία γιὰ τὸν κ. Ἀμπίζα—εἶπα δὲν ἐξασκῶ κριτικὴ—εἶναι οὐδέτερη ἀνησυχία. Δηλαδὴ ἐκφράζω ἀνησυχία διότι εἶναι μιὰ νέα πράξη. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἀνησυχία δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποδειχθεῖ ἐντελῶς ἄνευ λόγου ἂν καὶ ἐφόσο, κατόπιν πληροφοριῶν, ἀντιληφθοῦν ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπόφαση δὲν πλήττει τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση. Δὲν προδικάζει, σύμφωνα μὲ τὸν κ. Ἀμπίζα τουλάχιστον, αὐτὴ ἡ ἀνησυχία ὁποιαδήποτε ἔννοια διαφωνίας μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι ἡ ἔκφραση ἀνησυχίας ὁμόφωνα ἀπὸ τὸ Σῶμα ἔχει ἔντονα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀπαρέσκειας γι' αὐτὸ τὸ ὁποῖο συνέβη ἢ θὰ συμβεῖ. Πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι ἐπικίνδυνο νὰ γίνει ψηφοφορία πάνω σ' ἕνα ψήφισμα ἀκριβῶς γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Λυσσαρίδης. Δηλαδὴ μπορεῖ νὰ παρεξηγηθεῖ τὸ ψήφισμα, νὰ παρεξηγηθεῖ ἡ ὅλη διαδικασία τοῦ ψηφίσματος, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο σήμερα ἔχει σημασία εἶναι ὁμόφωνα ἡ Βουλὴ νὰ πάρει μιὰ θέση καὶ ὁμόφωνα ἡ Βουλὴ νομίζω ἐξέφρασε τὶς ζωηρὲς ἀνησυχίες της. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο μένει νὰ γίνει εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ καλέσει τὴν Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ μᾶς

κατατοπίσει πλήρως γιὰ τὸ τί συμβαίνει καὶ τὸ θέμα νὰ συζητηθεῖ μελλοντικὰ στὴ Βουλὴ καὶ πάλι ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Σώματος. Ἀλλὰ σήμερα νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νά ἐκφρασθεῖ ἡ ἔντονη ἀνησυχία τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς καὶ νὰ διερμηνευθεῖ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλή. Ὁποιαδήποτε ψηφοφορία πάνω στὸ α΄ ἢ β΄ ψήφισμα πιθανό, ὅπως εἶπε ὁ κ. Λυσσαρίδης, νὰ παρεξηγηθεῖ καὶ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα νὰ εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ὅλοι ἐπιθυμοῦμε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅπως ἀντιλαμβάνομαι οἱ πληροφορίες τὶς ὁποῖες λέγετε, κ. Βουλευτή, ὅτι πρέπει νὰ ζητηθοῦν, εἶναι τὸ δεύτερο βῆμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅταν λέμε νὰ ἐκφράσουμε ἀνησυχίες, γιὰ ποιὸ συγκεκριμένο γεγονὸς θὰ ἐκφράσουμε ἀνησυχίες ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

(Κάτι ψιθυρίζει ποὺ δὲν ἀκούεται)

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ξέρω κ. Μαυρονικόλα πῶς θὰ τοποθετηθῶ. Εὐχαριστῶ. Ἂν ἔχεις ὁποιαδήποτε συμβουλὴ μπορεῖ νὰ μοῦ τὴ δώσεις ὁποιαδήποτε στιγμὴ θέλεις, ἀλλὰ ὅταν τοποθετοῦμαι σ' ἕνα θέμα θέλω νὰ ξέρω συγκεκριμένα γιατὶ τοποθετοῦμαι, γιατὶ ἐκφράζω ἀνησυχίες. Γιὰ τοῦτο, προτοῦ ἔχουμε συγκεκριμένα στοιχεῖα, προτοῦ γνωρίσουμε λεπτομέρειες ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο καὶ πῶς ἐπηρεάζουν τὸ Κυπριακό, δὲν νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ τούτη μπορεῖ νὰ πάρει ὁποιαδήποτε ἀπόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ὁποιοσδήποτε Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος ἔχει ἔνσταση στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου μὲ τὴν ὁποία συμφώνησε τὸ ΔΗΚΟ διὰ τῆς φωνῆς τοῦ κ. Λαδᾶ ;

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Δηλαδή, συγγνώμη κ. Πρόεδρε, ἡ εἰσήγηση μας εἶναι ὅπως τὸ Σῶμα ἐκφράσει τὶς σοβαρές του ἀνησυχίες γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ τὶς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει στὸ Κυπριακό.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ποὺ δυνατὸ νὰ ἔχει στὸ Κυπριακό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ ἐπιμένω στὴν ἄποψη μου ὅτι μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴ φράση, ὅτι πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἐξέφρασαν ἤδη τὴν ἄποψη ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ πλῆγμα γιὰ τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι μιὰ φρασεολογία. Ἡ οὐσία εἶναι ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις ποὺ δυνατὸ νὰ ἔχει ἡ ἔνταξη αὐτὴ ἐπὶ τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία ὅτι αὐτὴ ἡ ἔνταξη πλήττει τὴν Κύπρο. Γιὰ μᾶς εἶναι καθαρό. Ἀλλὰ ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ ἡ ὁποία θέλει νὰ συζητήσει αὐτὸ τὸ θέμα, γι' αὐτὸ καὶ τὸ τοποθετοῦμε πάνω στὴ βάση τῶν ἐπιπτώσεων ποὺ θὰ ἔχει στὸ Κυπριακό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅταν λέμε ὅτι θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις πάνω στὴν Κύπρο, σημαίνει ὅτι δὲν θὰ εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐπιπτώσεις αὐτὲς βέβαια.

Νομίζω πὼς συμφωνεῖτε ὅτι μπορεῖ νὰ παραμείνει ὅπως ἐτέθη προηγουμένως.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶπα ὅτι ἐγὼ δὲν βλέπω γιατὶ οἱ ἄλλοι δὲν θέλουν νὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ πῶ τὶ σκέφτομαι ἐγώ. Ἐκεῖνοι ἐκφράζουν ἀνησυχία καὶ συμμερίζομαι τὴν ἀνησυχία τους. Ἐκεῖνοι θέλουν νὰ τοποθετηθοῦν πάνω στὸ κατὰ πόσο ἡ ἐπανένταξη ἀποτελεῖ πλῆγμα ἐνάντια στὴν ὑπόθεση ἢ ὄχι ὅταν θὰ ἔχουν περισσότερες πληροφορίες. Ἐγὼ θεωρῶ τὶς πληροφορίες ἀρκετὲς γιὰ νὰ μὲ πείσουν ὅτι εἶναι πλῆγμα. Δὲν δεσμεύονται ἐκεῖνοι ἂν λεχθεῖ ὅτι ὁρισμένες πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἤδη ἐκφράζουν τὴν ἄποψη ὅτι ἀποτελεῖ πλῆγμα. Δὲν ἀντιλαμβάνομαι γιατὶ μοῦ στεροῦν αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ ἀντίληψη μου κύριε Βουλευτή, εἶναι ὅτι ἡ ἄποψη καὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς εἶναι ὅτι ἔχει ἀνησυχίες διότι ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ δυνατὸ νὰ ἔχει ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Δηλαδὴ οἱ ἐπιπτώσεις αὐτὲς εἶναι νὰ πλήξουν τὴν Κύπρο, ἀσφαλῶς.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βγάλατε τὸ συμπέρασμα ὅτι ὅλοι ὅσοι μίλησαν καὶ ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἐξέφρασαν ἀνησυχία γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ γιὰ τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ποὺ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια θὰ ἔχει πάνω στὸ Κυπρικό. Ἐγώ, λυποῦμαι, δὲν βγάζω τὸ συμπέρασμα ὅτι ὅλοι ὅσοι μίλησαν ἐκφράζουν ἀνησυχία. Ἂν ἐκφράζουν πράγματι ὅλοι ἀνησυχία τότε ὅλοι πρέπει νὰ συμφωνήσουμε νὰ διατυπωθεῖ σὰν ἕνα εἶδος ψηφίσματος αὐτὴ ἡ ἀνησυχία. Ἀλλὰ ἐλέγχθη ἀπὸ τὸν κ. Γιάγκου—καὶ σέβομαι τὴν ἄποψη του—καὶ τὸν κ. Ἀμπίζα ὅτι δὲν εἶναι διατεθειμένοι νὰ δεχθοῦν τέτοιο ψήφισμα ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἂν δεχθοῦν νὰ ἐκφραστεῖ ἡ ἀνησυχία τῆς Βουλῆς τότε νὰ μοῦ ἐπιτρέψει ὁ συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης νὰ πῶ ὅτι δὲν μπορεῖ μέσα στὸ ψήφισμα νὰ μπεῖ ὅτι μερικὲς πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἐξέφρασαν ζωηρότερη ἀνησυχία ἢ μεγαλύτερους φόβους, διότι δὲν εἶναι ἀνακοινωθὲν ποὺ ἐκδίδομε ἀλλὰ ψήφισμα τῆς Βουλῆς.

Ἔχω τὶς ἴδιες ζωηρὲς ἀνησυχίες ποὺ ἔχει ὁ κ. Λυσσαρίδης ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι τὶ μποροῦμε νὰ βάλουμε σ' ἕνα ψήφισμα. Σ' ἕνα ψήφισμα πρέπει νὰ μπεῖ τὸ «consensus» αὐτὸ πάνω στὸ ὁποῖο ὅλοι συμφωνοῦμε, γιὰ νὰ ἔχει, ὅπως πολὺ σωστὰ παρατήρησε ὁ κ. Λυσσαρίδης, τὴν ἀξία του. Ἂν φανεῖ ὅτι ἔστω

καὶ πάνω σ' ἕνα τμῆμα τοῦ ψηφίσματος ἡ Βουλὴ δὲν ἦταν ὁμόφωνη, ἡ ἀξία τοῦ ψηφίσματος ὑποβιβάζεται.

Γι' αὐτὸ νὰ δοῦμε ἂν ὅλοι συμφωνοῦμε νὰ ἐκφρασθεῖ ἡ ἀνησυχία τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO καὶ γιὰ τὶς δυσμενεῖς συνέπειες ποὺ μπορεῖ αὐτὴ ἡ ἔνταξη νὰ ἔχει πάνω στὸ Κυπριακό. Ἂν εἴμαστε ὁμόφωνοι πάνω σ' αὐτὸ πιστεύω ὅτι εἶναι τὸ μάξιμουμ ποὺ μποροῦμε νὰ ἐπιτύχουμε καὶ εἶναι κέρδος. Ἂν αὐτὸ τὸ μάξιμουμ ἀρχίσουμε νὰ τὸ περιπλέκουμε μὲ ἄλλα ζητήματα, θὰ ὑποβιβάσουμε τὴν ἀξία του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε ὅτι πράγματι εἶναι πολὺ σημαντικὸ νὰ πάρει ἡ Βουλὴ μιὰ ὁμόφωνη θέση πάνω στὸ θέμα αὐτό. Βεβαίως αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα. Θὰ ἤθελα νὰ ληφθεῖ καὶ ἀπόφαση νὰ παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν κι' ἐκεῖ ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ ἔλθει νὰ ἐκθέσει τὴν κατάσταση ὡς ἔχει σήμερα.

'Επομένως, ἡ εἰσήγηση ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς, δὲν εἶναι μόνο νὰ ἐκφραστεῖ αὐτὴ ἡ ἀνησυχία—κι' ἐλπίζω ὁμόφωνα—ἀλλὰ ταυτόχρονα νὰ προχωρήσει ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν νά ἐξετάσει τὸ θέμα καὶ νὰ καλέσει τὴν Κυβερνητικὴ πλευρά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔχω μιὰ εἰσήγηση ποὺ ἴσως νὰ γίνει ἀποδεκτή. Νὰ ἀνατεθεῖ στὸν Πρόεδρο νὰ ἐκφράσει τὴ βαθειὰ ἀνησυχία τῆς Βουλῆς—τῆς ὁλότητας τῆς Βουλῆς—πρὸς τὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων γιὰ τὴν ἀπόφαση γιὰ ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ NATO καὶ ταυτόχρονα ἡ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν νὰ συνεχίσει τὴ συζήτηση τοῦ θέματος καὶ τῶν ἐπιπτώσεων, δηλαδὴ νὰ δείξουμε ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν πρώτη ἀντίδραση τῆς Βουλῆς. Νὰ ἐκφράσει τὴ βαθειὰ ἀνησυχία της γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπανένταξης καὶ τὸ θέμα νὰ ἐξακολουθήσει νὰ ἀπασχολεῖ ἐξακολουθητικὰ τὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν γιὰ περαιτέρω ἐπιπτώσεις καὶ περαιτέρω ἴσως διαβήματα. Νομίζω ὅτι αὐτὸ ἴσως ἱκανοποιεῖ τοὺς πάντας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Αὐτό, κύριε Πρόεδρε, περίπου ἔχει λεχθεῖ κι' ἀπὸ μᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δηλαδὴ μὲ τὸ νὰ ἐκφράσει τὸ Προεδρεῖο αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὶς ἀνησυχίες του γιὰ τυχὸν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ ἑλληνικὴ ἔνταξη στὸ NATO δὲν τελειώνει τὸ ζήτημα ὡς ἐδῶ. Εἴχαμε πεῖ ὅτι θὰ εἴμεθα διαρκῶς ἐν ἐγρηγόρσει. Θὰ παρακολουθοῦμε αὐτὴ τὴν κατάσταση κι' ἀφοῦ ἐνημερωθοῦμε πλήρως ἀπὸ τὶς ὁμιλίες οἱ ὁποῖες θὰ γίνουν στὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες δηλώσεις κι' ἀπὸ τὰ γεγονότα ὅπως θὰ παρουσιασθοῦν, τότε θὰ

συζητήσουμε ἐν ἐκτάσει τὸ θέμα αὐτό. Θὰ καλέσουμε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας νὰ μᾶς ἐνημερώσει ὑπευθύνως, καὶ τότε θὰ συνεχίσει ἡ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τοῦτο καὶ θὰ ληφθεῖ ἡ θέση, ἡ ὁριστικὴ θέση αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ οὐσία εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐκφράζει τὶς σοβαρὲς ἀνησυχίες του γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τὶς ἐπιπτώσεις, τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις, ποὺ θὰ ἔχει στὸ Κυπριακό, καὶ καλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς, ἀφοῦ ἐνημερωθεῖ ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση πάνω στὸ ὅλο θέμα, νὰ ἐπαναφέρει τὸ ζήτημα στὸ Σῶμα γιά συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἔνσταση στὴν πρόταση αὐτή ; Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει κάποια σύγχυση. Ὁ κ. Λαδᾶς πρηγουμένως ἐκφράστηκε ὑπὲρ τῆς πρότασης τοῦ κ. Παπαϊωάννου γιὰ νὰ ἐκφράσει ἀνησυχίες τὸ Σῶμα. Τώρα λέει νὰ ἐκφράσουμε ἀνησυχίες γιὰ τυχὸν ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει ἡ ἐπανένταξη. Αὐτὰ εἶναι δυὸ διαφορετικὰ πράγματα. Πάνω στὸ νὰ ἐκφράσει ἀνησυχία γιὰ τυχὸν ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις δὲν μπορεῖ νὰ διαφωνήσει κανένας. Ἀλλὰ νὰ ἐκφράσουμε ἀνησυχίες γιὰ ἐπιπτώσεις, σημαίνει ὅτι τοποθετούμεθα πάνω σ' ἕνα θέμα, σὲ μιὰ διαδικασία ποὺ πιστεύω εἶναι ἐκτὸς τάξεως. Καὶ θέλω νὰ τονίσω ὅτι ἡ θέση μας πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο δὲν εἶναι θέση πάνω στὴν οὐσία τοῦ θέματος. Καταδικάζουμε τὴ μεταχείριση ποὺ εἶχε ἡ Κύπρος στὰ χέρια τῶν Νατοϊκῶν στρατευμάτων. Αὐτὸ εἶναι ἕνα θέμα. Καταδικάζουμε ὁποιαδήποτε προσπάθεια νὰ ἐπηρεαστεῖ χειρότερα ἡ Κύπρος ἀπ' ὁποιαδήποτε κατάσταση στὸ ΝΑΤΟ. Ἀλλὰ θέτω θέμα τάξεως καὶ λέω ὅτι τώρα δὲν μποροῦμε νὰ τοποθετηθοῦμε πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο κι' ἂν θὰ ὑπάρξει ψήφισμα πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἴμαστε ὑπόχρεοι νὰ μὴν τὸ δεχτοῦμε, διότι πραγματικὰ αἰσθανόμαστε . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔγινε μιὰ μεγάλη συζήτηση. Ἐξαντληθήκε τὸ θέμα. Ἄρχισαν νὰ ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα καὶ τώρα τελικὰ κάμνει μιὰ πρόταση πολὺ καθαρὴ ὁ κύριος Παπαϊωάννου. Κι' ἐρωτῶ : Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφιστεῖ ἡ πρόταση αὐτὴ τοῦ κ. Παπαϊωάννου ; Παρακαλῶ τὸν κ. Παπαϊωάννου νὰ τὴν ἐπαναλάβει.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐκφράζει τὶς σοβαρὲς ἀνησυχίες του γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ποὺ αὐτὸ θὰ ἔχει στὸ Κυπριακό». Δὲν δεχόμαστε τὴ λέξη «τυχὸν» ποὺ ἔχει βάλει ὁ κ. Ἀμπίζας καὶ παρακαλῶ, ἂν ἐπιμένει ὁ κ. Ἀμπίζας, νὰ τεθεῖ σὲ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς δὲν εἶπε «τυχόν»· εἶπε κάτι πιὸ ἰσχυρό : «ποὺ δυνατὸν νὰ ἔχει». «Δυνατόν», μάλιστα. Ὥστε ὁ κ. Παπαϊωάννου δέχεται νὰ προστεθεῖ τὸ «δυνατὸν νὰ ἔχει» ;

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Όχι, «θὰ ἔχει». Ἐμεῖς εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχει κι' ἂν μετριάσαμε τὴν εἰσήγησή μας εἶναι γιὰ νὰ διευκολύνουμε τοὺς ἄλλους συναδέλφους. Διότι ἐμεῖς δὲν ἔχομε τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπανένταξη πλήττει καίρια τὴν Κύπρο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἂν τὸ ψήφισμα δὲν θὰ εἶναι ὁμόφωνο ἐγὼ δὲν δέχομαι αὐτὴ τὴν ἄποψη. Ἐγὼ τὴν εἶχα δεχτεῖ ἁπλῶς ὡς ἕνα συμβιβασμό, ὅπως ἐλέχθη, γιατὶ δὲν θέλαμε νὰ δείξουμε ὅτι ἴσως μερικὰ μέλη τῆς Βουλῆς νὰ μὴν εἶναι ἕτοιμα αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ καταδικάσουν τὴν ἐπανένταξη ὅπως ἐμεῖς εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ τὴν καταδικάσουμε.

Ἑπομένως, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Βουλὴ θὰ βρεθεῖ διχασμένη στὸ τί εἴδους ψήφισμα θὰ στείλει, ἐγὼ δὲν δέχομαι πλέον αὐτὸ τὸ ψήφισμα. Τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο καταθέτω εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ καταδικάζει τήν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ νὰ σταθεῖ ἐμπόδιο σ' αὐτὴ τὴν πράξη ἡ ὁποία θὰ ἔχει καταστροφικὲς συνέπειες πάνω στὴν ἐθνικὴ ὑπόθεση τῆς Κύπρου.

Μόνο τότε θὰ δεχθῶ νὰ προσυπογράψω ψήφισμα ἂν εἶναι ὁμόφωνο ψήφισμα—ὅπως τὸ εἶπα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς—ἔκφρασης βαθειᾶς ἀνησυχίας τῆς Βουλῆς γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ Κυπριακὸ κι' ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ μέσον τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐξωτερικῶν συνεχίζει τὴ μελέτη τοῦ θέματος καὶ θὰ βρίσκεται σὲ συνεχῆ ἐπαγρύπνηση γιὰ νὰ πάρει περαιτέρω μέτρα.

Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοια θὰ δεχόμουν ἁπλῶς ὁποιοδήποτε συμβιβασμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι νὰ τεθεῖ ἡ εἰσήγησή μας σὲ ψηφοφορία, κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ τελειώνει ἡ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία—διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον ὁμοφωνία—τότε ἐγὼ ἐπιμένω στὴν ἀρχική μου εἰσήγηση· ἤμουν ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς γιὰ ψήφισμα. Καὶ ἡ πρώτη εἰσήγηση ἦταν ἡ καταδίκη αὐτῆς τῆς . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος. Εἶναι ἡ θέση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἐκεῖ. (Γέλωτες).

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀπουσιάζει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄλλωστε εἶσθε Σιαμιαῖοι ἀδελφοί, νομίζω.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ε ! ὄχι κι' ἔτσι, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ . . . . .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι ὁ ἕτερος Καππαδόκης, κύριε Πρόεδρε.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Σὲ ἐπόμενη συνεδρία θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν Κοινοβουλευτικὸ ἐκπρόσωπο κ. Ἀμπίζα νὰ μᾶς ἐξηγήσει τί σημαίνει «Καππαδόκης». Ὁμολογῶ ὅτι δὲν γνωρίζω τί σημαίνει «Καππαδόκης».

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὶς δηλώσεις τοῦ κ. Παπαϊωάννου, τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ τοῦ κ. Λαδᾶ δὲν θὰ μπορέσουμε χωρὶς ἐπεξεργασία στὸ ἐπίπεδο Ἐπιτροπῆς νὰ καταλήξουμε σ' ὁποιοδήποτε ψήφισμα.

Εἰσηγοῦμαι ὅτι ὑπάρχουν δυὸ διαδικασίες, δυὸ πορεῖες ἀνοικτές. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Προεδρεύων τοῦ Σώματος νὰ διερμηνεύσει ὅπου δεῖ, εἴτε στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἴτε καὶ στὴν Ἑλληνικὴ Βουλή, τὶς ἀνησυχίες καὶ τὶς ἀπόψεις ποὺ ἐκφράστησαν σήμερα ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ ταυτόχρονα τὸ θέμα νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν γιὰ περαιτέρω ἐνημέρωση καὶ ἴσως συζήτηση ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Δὲν νομίζω ὅτι μποροῦμε μὲ τὴ συζήτηση πάνω σὲ θέμα τὸ ὁποῖο δὲν ὑπάρχει στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ χωρὶς προετοιμασία νὰ καταλήξουμε σ' ἕνα κοινὸ ψήφισμα σ' αὐτὸ τὸ στάδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ αὐτὴ ἦταν, ἀντιλαμβάνομαι, ἡ πρόταση τοῦ κ. Παπαϊωάννου. Ὁ Προεδρεύων τῆς Βουλῆς νὰ διαβιβάσει στὴν Κυβέρνηση τῆς Κύπρου καὶ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ ἢ κατόπιν τροποποιήσεως νὰ διαβιβάσει ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ τὴν ἀνησυχία τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ ἡ ὁποία θὰ ἔχει συνέπειες ἢ ἀποτελέσματα—ὁ ἕνας εἶπε «δυνατόν», ὁ ἄλλος εἶπε «θὰ ἔχει»—ἐπὶ τῆς Κύπρου. Δὲν εἶναι ψήφισμα κἄν. Εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς ἀνησυχίας.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ παίζομε μὲ τὶς λέξεις, διότι ἡ ἔννοια εἶναι καθαρή. Εἶναι νὰ διαβιβαστεῖ αὐτὴ ἡ ἀνησυχία ποὺ ἀναφέρεται. Σίγουρα γιὰ νὰ διαβιβάσουμε ἀνησυχία σημαίνει ὅτι ἀναμένεται νὰ ὑπάρχουν ἐπιπτώσεις.

Πιστεύω ὅτι ἔχει μεγάλη σημασία τὸ Σῶμα αὐτὸ νὰ εἶναι ὁμόφωνο. Καὶ πιστεύω ὅτι ἔχομε φθάσει σὲ μιὰ ὁμοφωνία. Νὰ μὴν ἀρχίσουμε νὰ συζητοῦμε λέξεις, ὅπως εἶναι τὸ «δυνατὸν» ἢ τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο. Ἡ ἀνησυχία ὑπάρχει. Καὶ τὸ δεύτερο βῆμα θὰ εἶναι νὰ κληθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ ἐξετάσει τὸ ὅλο θέμα. Νομίζω νὰ κλείσουμε ἐδῶ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν ἡ πρόταση ἐγίνετο κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, δηλαδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ διαβιβάσει πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς τὴν ἀνησυχία ποὺ διακατέχει τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὸ ΝΑΤΟ, καὶ γιὰ τὶς συνέπειες αὐτῆς τῆς ἐντάξεως ἐπὶ τῆς Κύπρου, νὰ φύγει καὶ τὸ «δυνατὸν» νὰ φύγει καὶ τὸ «θά». Ὑπάρχει ἔνσταση σ' αὐτὴ τὴν πρόταση ;

Ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νά ἔχει ἔνσταση ;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, οἱ θέσεις μας εἶναι σαφεῖς. Ἂν δὲν ἔχομε στοιχεῖα ἐνώπιόν μας, ἂν δὲν ἔχομε λεπτομέρειες, δὲν μποροῦμε ἐμεῖς νὰ ἀποφασίσουμε ὁτιδήποτε. Σεβόμεθα τὶς θέσεις ὁποιουδήποτε ἀλλὰ γιατὶ ἐπιμένετε νὰ μᾶς ὑποχρεώσετε νὰ συμφωνήσουμε μὲ ἄλλους ; Ἐμεῖς δὲν ἐπιμένουμε νὰ ὑποχρεώσουμε ἄλλους νὰ συμφωνήσουν μαζί μας. Γιατὶ ἡ ἐπιμονὴ νὰ συμφωνήσουμε ἐμεῖς μὲ τοὺς ἄλλους; Σεβόμεθα τὶς ἀπόψεις τους, σεβόμεθα τὴ θέση τους ἀλλὰ γιατὶ τόση ἐπιμονὴ νὰ πείσετε ἐμᾶς ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ἐπιμένω νὰ σᾶς πείσω, ἔντιμε κύριε Βουλευτά. Ἐδῶ εἶναι μιὰ ἔκφραση τῆς Βουλῆς, μιὰ πρόταση ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ τὴ Βουλή, καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐρωτήσω ἂν ὑπάρχει ἔνσταση. Δὲν ζήτησα ποσῶς νὰ σᾶς ἐπηρεάσω.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κ. Πρόεδρε, νὰ μὴν ἐπιμένουν νὰ μᾶς πείσουν· δὲν ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ πρόσωπο σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τόσο οἱ δικές μας ἀπόψεις ὅσο καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν ἄλλων νὰ μποῦν στὰ πρακτικά. Ἐμεῖς καταδικάζουμε, ἀντιλαμβάνομαι δὲ ὅτι καὶ τὸ ΑΚΕΛ καταδικάζει· οὔτε ἐμεῖς οὔτε τὸ ΑΚΕΛ χρειαζόμαστε παραπάνω στοιχεῖα γιὰ νὰ ποῦμε ὅτι καταδικάζουμε. Νὰ μπεῖ στὰ πρακτικὰ ἐπίσης ὅτι ὁ κ. Γιάγκου δὲν αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ἡ κατάλληλη ὥρα γιὰ νὰ ἐκφράσει ἡ Βουλὴ τὶς ἀνησυχίες της. Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ δικαιώματά του. Ὅμως τὸ «consensus» αὐτῆς τῆς Βουλῆς, μερικῶν διαφονούντων καὶ τοῦ κ. Γιάγκου διαφωνοῦντος γιὰ ἄλλους λόγους, εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐκφράζει τὶς ἀνησυχίες της γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐσεῖς εἶναι αὐτὸ τὸ «consensus» ποὺ θὰ ἐκφράσετε. Ἐπομένως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς ἐπὶ μέρους ἀπόψεις τὶς ὁποῖες τόσο τὸ ΑΚΕΛ ὅσο καὶ ἐμεῖς ὅσο καὶ ὁ κ. Γιάγκου ἐξέφρασαν—ἀκόμα καὶ ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει μιὰ διαφοροποίηση ἡ ὁποία ὅμως τώρα αἴρεται διότι μιλοῦμε ἁπλῶς γιὰ ἀνησυχία χωρὶς νὰ μπαίνομε σὲ περαιτέρω λεπτομέρειες—νομίζω ὅτι αὐτὸ λύει τὸ πρόβλημα. Ἐσεῖς ἀκφράζετε τὴν ἀνησυχία αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν συνεχίζει νὰ ἀσχολεῖται μὲ τό θέμα, ἐμεῖς εἴμαστε εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι καταδικάζομε, τὸ ΑΚΕΛ εἶναι εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι καταδικάζει, ὁ κ. Γιάγκου εἶναι στὰ πρακτικὰ ὅτι θεωρεῖ ὅτι εἶναι πρόωρο. Νομίζω αὐτὴ εἶναι ἡ λύση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἦτο μεγάλο σφάλμα ἂν ἐγίνετο ψηφοφορία καὶ ἂν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος αὐτὴ ἡ Βουλὴ διεσπᾶτο καὶ λαμβάνετο τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἢ οἱονδήποτε ψήφισμα ἔστω καὶ μὲ πλειοψηφία, ὁσονδήποτε μεγάλη καὶ ἂν εἶναι. Τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἂν θὰ γίνει, ἡ ἔκφραση αὐτῶν τῶν ἀνησυχιῶν ἂν πρόκειται νὰ γίνει, πρέπει νὰ γίνει ὁμόφωνα καὶ εἶναι γι' αὐτὸν τὸ λόγο ποὺ ἀγωνιοῦμε ὅλοι μας ἐδῶ πέρα γιὰ νὰ βρεθεῖ ἕνα «consensus» ὥστε νὰ στείλουμε

μιὰ ὁμόφωνη γνώμη στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. Νὰ μὴ φανεῖ ὅτι εἴμαστε διασπαμένοι σὲ δέκα κομμάτια. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο εἰσηγοῦμαι στὴν ἄλλη πλευρὰ ἡ ὁποία ἔχει ἰσχυρὲς ἀπόψεις, καὶ τὶς ἀντιλαμβάνομαι, διὰ λόγους συμβιβαστικοὺς καὶ ὁμοφωνίας εἰς τὸ ψήφισμα νὰ δεχθεῖ τὴν ἔκφραση τὴν ὁποία εἰσηγήθηκα, δηλαδὴ τὴν ἀνησυχία γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις τὶς ὁποῖες δυνατὸν νὰ ἔχει αὐτὴ ἡ ἔνταξη ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως. Εἶναι μιὰ εἰσήγηση τὴν ὁποία κάμνω γιὰ λόγους συμβιβαστικούς. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἄλλη πλευρὰ εἶναι πεπεισμένη γιὰ τὸ ἀντίθετο ἀλλὰ τὴν καλῶ γιά λόγους ὁμοφωνίας νὰ δεχθεῖ αὐτὴ τὴ φόρμουλα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ.Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀρχική μου εἰσήγηση ἦταν αὐτὴ ἀκριβῶς στὴν ὁποία ἔχομε καταλήξει, ἂν δὲν ἀπατῶμαι. Ὅλοι μας τούλάχιστο δηλώνομε ὅτι συμφωνοῦμε νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἀνησυχία μας.

Ἐπομένως, ἐμεῖς προχωροῦμε πέραν τούτου, ἀλλὰ δὲν ἐπιμένομε νά μπεῖ στὴν ἀπόφαση αὐτὴ τὴν ὁποία θὰ διαβιβάσει ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος πρὸς τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. Ἀρκεῖ νὰ ἐκφρασθεῖ ὅμως ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος ἡ σοβαρὴ ἀνησυχία τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἐντέλλεται νὰ προχωρήσει πέραν τούτου καὶ νὰ ἐξετάσει τὸ θέμα παίρνοντας περισσότερες πληροφορίες.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἐὰν τὸ θέμα πρόκειται νὰ σταματήσει στὴν ἔκφραση ἀνησυχιῶν ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου αὐτοῦ τοῦ Σώματος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ . . . . .

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΟΥ :

Ὄχι ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου, ἀλλ' ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

. . . . . ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Βουλή, τότε φαντάζομαι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει καμμιὰ ἔνσταση ἀπὸ καμμιὰ πλευρά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ προσωπικὰ θέλω νὰ καταστήσω σαφὲς ὅτι ὁ λόγος ποὺ ἐκφράζομε τὶς ἀνησυχίες μας εἶναι διότι ἡ Ἑλλάδα ἀποχώρησε ἀπὸ τὸ NATO δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ παρακαλέσω τὸν κ. Γαλανὸ νὰ μὴν μποῦμε σὲ λεπτομέρειες τώρα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ὄχι, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχει παρεξήγηση γιατὶ ἐκφράζουμε ἀνησυχία.

Ἡ ἀνησυχία μας εἶναι διότι ἀποχώρησε διὰ λόγους εἰσβολῆς καὶ τώρα αὐτοὶ οἱ λόγοι δὲν τέλειωσαν καὶ ἐπανεντάσσεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ δὲν ἄκουσα κανένα Βουλευτὴ νὰ πεῖ ὅτι δὲν ἀνησυχεῖ.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω πὼς πρέπει νὰ τελειώσουμε μὲ ὅλη αὐτὴ τὴ συζήτηση. Ἡ ὁμόφωνη, νομίζω, ἀπόφαση ὅπως ἐκφράσθηκε ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἀπόφαση ἢ ψήφισμα, ὅπως θέλετε πάρτε το, εἶναι νὰ μπεῖ ἡ λέξη «δυνατόν», ὅτι δηλαδὴ δυνατὸ νὰ ἔχει ἐπιπτώσεις, ποὺ δυνατὸν νὰ ἔχει ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ. Μὲ αὐτὴ τὴ λέξη, τὸ «δυνατόν», συμφωνοῦμε, ἂν ὅμως ὄχι, τότε οἱ πλευρὲς ποὺ ἐξέφρασαν ἀντίθετη θέση εἶναι γνωστὲς πλέον, οἱ ἐφημερίδες θὰ κάμουν τὴ δημοσιότητα τους, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετό· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παίζουμε μὲ τὶς λέξεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν ἀντιλήφθηκα καλά, ἡ τελευταία πρόταση τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἦταν νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἀνησυχία μας, τὴ σοβαρά μας ἀνησυχία μάλιστα, γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Γιὰ τὶς δυνατὸν ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀκριβῶς παραλείφθηκε καὶ τὸ «ἐπιπτώσεις» ἀκόμα· δὲν χρειάζεται καὶ τὸ «δυνατόν».

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Γιατὶ ἐκφράζομε ἀνησυχίες ἐν τοιαύτη περιπτώσει κ. Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω πὼς μπήκαμε σὲ .....

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι φανερὸ ὅτι ὑπάρχει μεγάλη σύγχυση. Εἰσηγοῦμαι μετὰ ἀπὸ τὴ συζήτηση ποὺ ἔχει γίνει, ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος νὰ διερμηνευθεῖ τὸ αἴσθημα αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ διαβιβασθοῦν οἱ ἀπόψεις μας ὅπως τὶς εἴπαμε στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἂν κριθεῖ ὅτι θέλουμε ἐνημέρωση νὰ συγκληθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν γιὰ νὰ μᾶς ἐνημερώσει ἡ Κυβέρνηση. Διαφορετικὰ δὲν θὰ κάμουμε τὸ σωστὸ βῆμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐμεῖς δὲν ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς πεῖ τὶ θὰ κάμουμε ἐμεῖς στὴ Βουλή· ἐμεῖς ἀπευθυνόμαστε στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

Νομίζω ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος ἄκουσε ὅλες αὐτὲς τὶς ἀπόψεις. Ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ὁ Πρόεδρος, καὶ ἂν ἀκόμα δὲν τοῦ εἴχαμε πεῖ ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ὑπάρχει πράγματι Μέλος αὐτῆς τῆς Βουλῆς ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀμφισβητήσει ὅτι αὐτὴ θὰ ἦταν μιὰ δικαιολογημένη ἀπόφαση τοῦ Προέδρου, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ στὴν ὁλότητα της ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας εἰς τὸ ΝΑΤΟ γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις αὐτῆς τῆς ἔνταξης πάνω στὸ Κυπριακό ; Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς λανθασμένη ἀπόφαση, ὅτι ὁ Πρόεδρος ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία τοῦ Σώματος γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ τὶς ἐπιπτώσεις της πάνω στὸ Κυπριακό. Ἂν παραμείνουμε ὡς ἐδῶ, ἐμεῖς θεωροῦμε αὐτὸ μεγαλύτερο συμβιβασμὸ ἀπ' αὐτὸν ποὺ θεωρεῖ ἡ ἄλλη

πλευρά. Διότι ἐμεῖς μποροῦμε νὰ ἀποδείξουμε, πιστεύω σήμερα, ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ θανάσιμο πλῆγμα γιὰ τὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐκφράστηκαν καὶ τοὺς ὁποίους σέβομαι ὡς σωστούς, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ ἔπρεπε νὰ παρουσιαστεῖ σὰν σύνολο, σὰν ἑνωμένη γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα, ὑποχωρήσαμε καὶ εἴπαμε ὅτι δὲν ἐπιμέναμε νὰ ἐκφρασθοῦν οἱ δικές μας ἀντιλήψεις ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα, γιὰ νὰ ὑπάρξει μιὰ ὁμόφωνη τοποθέτηση τῆς Βουλῆς. Ἂν ὅμως αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρόκειται νὰ ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις ὅλων τῶν πλευρῶν, τότε πάλιν ξέρετε ποιὰ θὰ ἦταν ἡ λογικὴ τοποθέτηση ; Ὁ πρόεδρος νὰ πεῖ ὅτι τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ ΕΔΕΚ καταδίκασαν ἐντονότατα τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ οἱ ὑπόλοιπες πλευρὲς ἐξέφρασαν τὴν ἀνησυχία τους, ἄλλοι μὲν γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις καὶ ἄλλοι γιὰ τὶς τυχὸν ἐπιπτώσεις. Δὲν εἶναι σοβαρό· σοβαρότερο εἶναι ἂν ἡ εἰσήγηση γίνει ἀποδεκτὴ ὁμόφωνα, ὅτι δηλαδὴ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐκφράζει τὶς ἀνησυχίες της, τὶς σοβαρὲς ἀνησυχίες της γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ πάλιν ἐρωτῶ . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ὑπάρχει κανένας ποὺ θὰ ἀρνηθεῖ ὅτι ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις. Δὲν εἴπαμε κάν, ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐπιμένομε νὰ ποῦμε, γιὰ τὶς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις καὶ εἴπαμε ἁπλῶς γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ πάλιν ἐρωτῶ ἂν ὑπάρχει οἱοσδήποτε ποὺ ἔχει ἔνσταση σ' αὐτὴ τή διατύπωση, νὰ ἐκφράσει δηλαδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς πρὸς τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τὴ σοβαρὴ ἀνησυχία τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε. Καὶ νὰ ἐξηγηθῶ :

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴν Ἑλλάδα, στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἡ Κυβέρνηση λέγει ὅτι καλὰ μπῆκε στὸ ΝΑΤΟ καὶ ἡ ἀντιπολίτευση λέγει ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μπεῖ ἡ Ἑλλάδα στὸ ΝΑΤΟ. Ἐμεῖς ἂν ἔλθομε νὰ ποῦμε τώρα ὅτι ἀνησυχοῦμε γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ, σημαίνει πὼς λέμε ὅτι δὲν θέλομε νὰ μπεῖ ἡ Ἑλλάδα στὸ ΝΑΤΟ. Καὶ λέμε ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχουμε ἀρκετὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ τοποθετηθοῦμε. Μὰ εἶναι σαφές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι . . . .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παίρνομε τὴ θέση τῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἑλλάδα ; Λέω ἐγὼ νὰ μὴν τοποθετηθοῦμε. Δὲν θέλω νὰ πάρω οὔτε τὴ θέση τῆς Κυβέρνησης οὔτε τῆς ἀντιπολίτευσης, διότι γιὰ μένα εἶναι θέμα τάξεως αὐτὴ τὴ στιγμή.

Ὑπάρχει μιὰ ἔντονη πολιτικὴ κρίση στὴν Ἑλλάδα· νὰ ἔλθουμε ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Κύπρο νὰ τοποθετηθοῦμε ὑπὲρ τῆς ἀντιπολίτευσης ; Αὐτὸ τονίζω. Δὲν τοποθετοῦμαι πάνω στὸ θέμα ΝΑΤΟ. Καταδικάζω τὴν ἐπέμβαση τοῦ ΝΑΤΟ στὴν Κύπρο καὶ διαμαρτύρομαι γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἡ Κύπρος ἔγινε θῦμα τοῦ ΝΑΤΟ. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι ἄλλο θέμα ποὺ συζητοῦμε. Δὲν θέλω ἐν οὐδεμιᾷ

περιπτώσει αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ τοποθετηθῶ ὑπὲρ τῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἐκτὸς τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι κανένας Βουλευτὴς δὲν θέλησε νὰ εἰσέλθει ἢ νὰ ἐπέμβει στὴν ἀπόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης ἢ στὴν ἀπόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς. Ὅλοι τόνισαν ὅτι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο εἴτε διμαρτύρονται εἴτε καταδικάζουν εἴτε ἐκφράζουν ἀνησυχία εἶναι διότι αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔχει ἐπιπτώσεις, δυνατὸν νὰ ἔχει ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς Κύπρου.

Στὴν Ἑλλάδα ἡ συζήτηση ποὺ γίνεται στὴ Βουλὴ ἐξετάζεται καὶ ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς. Τὶ ἐπιπτώσεις μπορεῖ νὰ ἔχει στὴν ἴδια τὴν Ἑλλάδα. Ἐμεῖς δὲν ἐπεμβαίνομε, δηλαδὴ ἡ Βουλὴ ἐδῶ δὲν ἐπεμβαίνει πάνω σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς συζήτησης.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, σὰν εἰσηγητὴς τοῦ θέματος λυποῦμαι εἰλικρινὰ ποὺ χρειάστηκε κάπου 1 1/2 ὥρα μέχρι τῆς στιγμῆς καὶ δὲν ἔχομε καταλήξει σὲ κάτι πού, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἔπρεπε νὰ ἦταν ὁμόφωνο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Καὶ πρέπει νὰ πῶ στοὺς ἔντιμους συναδέλφους ὅτι ἂν ἔκαμα τὴν εἰσήγηση ὅπως τὴν ἔκαμα ἀρχικὰ εἶναι γιὰ νὰ διευκολύνω ὅλες τὶς πλευρὲς τοῦ Σώματος νὰ τοποθετηθοῦν χωρὶς καμμιὰ δυσκολία καὶ νὰ ὑπάρξει μιὰ ὁμόφωνη ἀπόφαση αὐτοῦ τοῦ Σώματος, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς ἔντονες ἀπόψεις ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει—καὶ ἔχει—ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. ἢ ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ὁμάδα μέσα σ' αὐτὸ τό Σῶμα. Ἡ εἰσήγησή μου σκοπὸ εἶχε νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ὁμοφωνία τοῦ Σώματος καὶ ἡ ὁμοφωνία τοῦ Σώματος πρέπει νὰ ἐξασφαλιστεῖ, κατὰ τὴν ταπεινή μου γνώμη, μὲ τὴν εἰσήγηση ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐκφράζει τὶς σοβαρὲς—ἂν θέλετε ἀκόμα ἂς φύγει τὸ «σοβαρὲς»—ἀνησυχίες του, τὶς ζωηρὲς ἀνησυχίες του, γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ τὶς ἐπιπτώσεις. Δὲν εἶναι διότι ἐπεμβαίνουμε στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδας, κύριε Ἀμπίζα, ἀλλὰ διότι πιστεύουμε, ἐμεῖς τουλάχιστον, ὅτι θὰ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὸ Κυπριακό.

Ἐπομένως, εἶναι γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις στὸ Κυπριακό, ποὺ ἐκφράζουμε τὶς ζωηρές μας ἀνησυχίες. Καὶ πιστεύω ὅτι ἔτσι ἔπρεπε νὰ τὸ δεχθοῦμε ὅλοι μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ ἁπλουστεύσουμε ἀκόμα περισσότερο τὸ θέμα, νὰ παρακληθεῖτε νὰ διερμηνεύσετε στὴν Ἑλληνικὴ Βουλή, στὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, τὸ πνεῦμα τῆς συζήτησης τὸ ὁποῖο ἀκούστηκε ἐδῶ. Δηλαδὴ νὰ διερμηνεύσετε τὰ αἰσθήματα ἀνησυχίας τὰ ὁποῖα ἐκφράστηκαν γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας. Νομίζω ὅτι εἶναι ἁπλὴ ἡ λύση καὶ μπορεῖ νὰ προχωρήσετε μ' αὐτὴ τὴ βάση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ αὐτὸ εἶναι ποὺ λέμε τόση ὥρα. Ὅτι ἁπλουστεύεται στὸ ἐλάχιστο πλέον.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Νὰ ἐκφράσετε, κύριε Πρόεδρε, τὶς ἀνησυχίες ὅπως ἐκφράστηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδή ; Ὅτι ὁ κ. Ἀμπίζας εἶπε ἔτσι, ὁ κ. τάδε εἶπε ἔτσι καὶ ὁ κ. τάδε εἶπε ἔτσι ;

(Γέλωτες)

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ε ! βλέπετε ; Ὅταν λέτε ὅτι εἶναι ὁμόφωνη ἡ ἀπόφαση σημαίνει ὅτι δὲν εἶπε ὁ κ. Ἀμπίζας ἔτσι καὶ ὁ α΄ ἔτσι καὶ ὁ κ. β΄ ἔτσι. Λέω ὅτι οἱ ἀνησυχίες μας ἔχουν ἐκφραστεῖ κατὰ διαφορετικὸ τρόπο. Ἂν ὑπάρχει τρόπος νὰ συγκεραστοῦν αὐτὲς οἱ ἀπόψεις, ναί. Ἀλλὰ ἂν δὲν μπορεῖ νὰ γίνει αὐτὸ καὶ εἶναι θέμα νὰ τοποθετηθεῖ κάθε πλευρά, ἡ τοποθέτησή μας εἶναι ὅπως τὴν ἔχουμε δώσει στὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ ἐδῶ ἔχω ἀντιληφθεῖ καὶ ἐγώ, καὶ πιστεύω σχεδὸν ὅλοι οἱ παρόντες, ὅτι ὅλοι ἐξέφρασαν τὴν ἀνησυχία τους γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ. Οὐδεὶς δὲν εἶπε ὅτι δὲν ἀνησυχεῖ γι' αὐτὸ τὸ πράγμα.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ξαναπροσπαθήσω νὰ πῶ τουλάχιστον τὴν ἄποψή μου. Αὐτὴ τὴ στιγμή, ἂν ἡ Βουλὴ στείλει ψήφισμα ποὺ νὰ λέει «Ἐκφράζουμε τὶς ἀνησυχίες μας γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ» εἶναι ἡ ἄποψη μου ὅτι παίρνουμε θέση πάνω στὸ ἂν πρέπει νὰ μπεῖ ἡ Ἑλλάδα στὸ ΝΑΤΟ ἢ ὄχι. Κατὰ τὴ γνώμη μου, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία—μπορεῖ νὰ κάνω λάθος—αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἄποψη τῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἄποψη τῆς Κυβέρνησης ὅπως τὴν ἄκουσα—καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι λάθος, ἐπιπόλαια τὴν ἄκουσα ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ἀπὸ τὸν κ. Ράλλη—εἶναι ὅτι ἡ ἔνταξη θὰ ἔχει εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα καὶ γιὰ τὴν Κύπρο. Δὲν δέχομαι οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο. Ἐγώ, σὰν ὑπεύθυνη Βουλή, θέλω ἐνημέρωση. Καὶ λέω δὲν θέλω νὰ τοποθετηθῶ οὔτε πάνω στὴν ἄποψη τῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἑλλάδα οὔτε πάνω στὴν ἄποψη τῆς Κυβέρνησης. Γιὰ μᾶς ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ ἀντιπολίτευση στὴν Ἑλλάδα εἶναι καὶ οἱ δυὸ σεβαστὲς καὶ δὲν θέλομε νὰ τοποθετηθοῦμε.

Ὅταν λέει ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδας ὅτι ἡ εἴσδοχὴ τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ θὰ ἔχει εὐεργετικὲς ἐπιπτώσεις καὶ στὴν Κύπρο δὲν λέω ὅτι εἶναι Εὐαγγέλιο ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀπορρίψω καὶ νὰ δεχθῶ τὴν ἄποψη τῆς ἀντιπολίτευσης. Αὐτὸ θέλω νὰ τονίσω. Ἂν τό ψήφισμα τὸ ὁποῖο θὰ στείλετε διερμηνεύει αὐτή τὴν ἄποψη τότε δέχομαι. Ἂν ὄχι, τότε διαφωνοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι ἄδικα συζητοῦμε, κύριε Πρόεδρε. Ἐμεῖς δὲν ἐνδιαφερόμαστε τὶ λέει ἡ Κυβέρνηση ἢ ἡ ἀντιπολίτευση τῆς Ἑλλάδας οὔτε προτιθέμεθα νὰ γίνουμε κράχτες τῆς Κυβέρνησης ἢ τὶς ἀντιπολίτευσης. Ἐδῶ εἶναι σαφῆ τὰ πράγματα: Ἡ Ἑλλάδα ἔφυγε ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ διαμαρτυρόμενη γιὰ τὴν κατοχὴ καὶ τὴν εἰσβολή. Ἡ Ἑλλάδα μπαίνει στὸ ΝΑΤΟ, μονιμοποιεῖ τὴν εἰσβολὴ καὶ τὴν κατοχή, εἴτε τὸ θέλομε εἴτε δὲν τὸ θέλομε, καὶ καμμιὰ δικαιολογία, εἴτε ἀπὸ τὸν κ. Ράλλη εἴτε ἀπὸ ὁποιοδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ πείσει ἕνα τίμιο Κύπριο πατριώτη ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ ἐφόσο οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἔφυγε ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ, δηλαδὴ ἡ εἰσβολὴ καὶ κατοχή, δὲν

ἤρθησαν. Καὶ ἡ 'Αμερικὴ προσπαθοῦσε νὰ μᾶς πεῖ ὅτι ἂν ἀρθεῖ τὸ «ἐμπάργκο» θὰ μᾶς βοηθήσει γιατὶ θὰ ἔχει ἐπίδραση πάνω στὴν Τουρκία. 'Εμεῖς εἴμαστε ἀνεξάρτητο Σῶμα, κυρίαρχο, καὶ σκεφτόμαστε ὅτι ἔχει ἐπιπτώσεις. Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει Κύπριος ποὺ νὰ λέει πὼς δὲν ἔχει ἐπιπτώσεις ἡ ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ NATO. Κι' αὐτὸ μόνο ζητοῦμε. Δὲν ζητήσαμε κἂν ψήφισμα. Δὲν ὑποβάλαμε γραπτὸ ψήφισμα. Προσπαθήσαμε νὰ διευκολύνουμε ὅλους τοὺς συναδέλφους. Καὶ εἴπαμε ἁπλῶς, μετὰ ἀπὸ τὴ συζήτηση, ὁ Πρόεδρος νὰ πεῖ ὅτι τὴν περασμένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ἔγινε εὐρύτατη συζήτηση γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐπανένταξης τῆς 'Ελλάδας στὸ NATO καὶ ἡ Βουλὴ ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία της. Οὔτε ὁμόφωνα οὔτε κατὰ πλευρές. Διότι ἂν μπεῖ ὁμόφωνα, ἐμένα μὲ πειράζει, διότι κάτι ἄλλο εἶπα κι' ἐγώ, ὅπως κάτι ἄλλο εἶπε καὶ ὁ κ. 'Αμπίζας. 'Αλλὰ νά λεχθεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐξέφρασε τὶς ἀνησυχίες της μὲ τὴν ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ NATO καὶ γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις της πάνω στὴν Κυπριακὴ ὑπόθεση. Τί δυσκολία ὑπάρχει σ' αὐτὸ τὸ θέμα ; Ἂν ὄχι, τότε νὰ μποῦν ὅλα κάτω καὶ θἄναι χειρότερα. Γιατὶ τότε, μ' αὐτὰ ποὺ λέει ὁ κ. 'Αμπίζας, θὰ μάθει ὁ 'Ελληνικὸς λαὸς ὅτι ἐδῶ ὑπάρχουν σοβαρὲς καὶ μεγάλες πλευρὲς ποὺ δὲν ἐκφράζουν ἁπλῶς τὴν ἀνησυχία τους ἀλλὰ ἐκφράζουν τὴν ἀπαρέσκεια τους καὶ τὴν καταδίκη τους γιὰ μιὰ πράξη πού, κατὰ τὴν γνώμη τους, εἶναι προδοτική.

Γιὰ νὰ ἀποφύγουμε ὅλα αὐτὰ εἴπαμε, ἂς δεχτοῦμε νὰ ἐκφράσουμε ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἀνησυχία μας γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Καὶ τοῦτο δὲν προδικάζει τὴν ἄποψη τοῦ κ. 'Αμπίζα. Διότι ὁ Πρόεδρος ἁπλῶς ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία τοῦ Σώματος γιὰ τὴν ἐπανένταξη καὶ οἱ ἀπόψεις εἶναι γραπτές. 'Ο καθένας ξέρει μὲ ποιὸ τρόπο ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία του. 'Ο μὲν κ. 'Αμπίζας ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία του λέγοντας «ἔχω ἀνησυχία ἀλλὰ θέλω νὰ πληροφοροθῶ». 'Ο κ. 'Ανδρέας Γιάγκου τὰ ἴδια. 'Εμεῖς εἴπαμε κάτι διαφορετικό. Τὸ ΔΗ.ΚΟ. εἶπε κάτι διαφορετικό. 'Αλλὰ ἡ ἀνησυχία ὑπάρχει. Δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς πὼς δὲν ἀνησυχεῖ· ἂν δὲν ἀνησυχοῦσε δὲν θὰ ἀσχολεῖτο αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐκτὸς ἡμερήσιας διάταξης, ὅπως πολὺ σωστὰ λέχθηκε, γιὰ μιάμισυ ὥρα.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ τοὺς συναδέλφους νὰ δηλώσουν ἂν δέχονται αὐτὴ τὴν ἁπλὴ ἔκφραση ἀνησυχίας τῆς Βουλῆς γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ Κυπριακό, διατηρώντας ὁ καθένας τὶς ἀντιλήψεις του. Καὶ σέβομαι τὶς ἀντιλήψεις τοῦ καθενὸς γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις.

Λοιπόν, φαίνεται ὅτι συμφωνοῦμε ἐφόσο συμφωνεῖ καὶ ὁ κ. 'Αμπίζας. Θὰ παρακαλοῦσα ἂν συμφωνοῦμε νὰ μὴν πᾶμε πάρα κάτω.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐμεῖς συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅπως ἔγινε γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθεῖ ἀνησυχία γιὰ τὴ Βουλὴ αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Συμφωνοῦμε μόνο νὰ μὴ νομιστεῖ ὅτι γινόμαστε «κράχτες» τοῦ Παπανδρέου !

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει πλέον ὁμοφωνία στὴν πρόταση ὅπως διατυπώθηκε τελευταῖα ἀπὸ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Λυσσαρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ὄχι, νὰ λεχθεῖ τὸ ψήφισμα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μὰ δὲν εἶναι ψήφισμα. «Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς μετὰ ἀπὸ εὐρύτατη συζήτηση ἡ ὁποία διεξήχθη στὴ Βουλὴ στὴν περασμένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία τοῦ Σώματος γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας . . . . .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ὄχι.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«Γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ Κυπριακὸ ἀπὸ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ». Μάλιστα, συμφωνῶ.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

«Ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τῆς ἐπιπτώσεις ἀπό». Συμφωνῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν τάξει. Ἔκλεισε σὺν Θεῷ κι' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Γιὰ νὰ ἀλλάξουμε καὶ λίγο τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴ συζήτηση ἡ ὁποία πραγματικὰ ἦταν πολὺ ἐποικοδομητική, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως διαβιβάσετε στὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος νὰ συγκαλέσει, τὸ ταχύτερο δυνατό, τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς γιὰ τὴν ἀνασύνθεση καὶ ἀναδιάρθρωση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Σώματος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 73, παράγραφοι 3 καὶ 4 τοῦ Συντάγματος, ὕστερα ἀπὸ τὸ νέο συσχετισμὸ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου ὅπως ἐμφανίζεται σήμερα στὴν Αἴθουσα αὐτή.

Εἶναι φανερό, κύριε Πρόεδρε, ἂν ρίξει κανεὶς μιὰ ματιὰ στὸν κατάλογο τῶν Μελῶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα δὲν ἐκπροσωπεῖται ἐπαρκῶς σὲ πλεῖστες ὅσες Κονοβουλευτικές Ἐπιτροπὲς καὶ γιὰ τὸ λόγο τοῦτο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς πρέπει νὰ συγκληθεῖ γιὰ νὰ λύσει αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἐπιπλέον ἕνας Πρόεδρος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Πελεκάνος, ἔχει καταθέσει τὴν ἐντολὴ καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ κάποιο ἄλλο· καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο εἶναι ἀνάγκη νὰ κληθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ συμμορφωθῶ πρὸς τὴν εἰσήγηση σας ἂν καὶ νομίζω ὅτι ἡ θητεία μου λήγει, μετὰ 24 ἢ 40 ὧρες. Ἐν τούτοις θὰ τὸ κάμω. Δηλαδὴ θὰ μποροῦσε νὰ ὑποβληθεῖ κατ' εὐθεῖαν στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς.

Ἔχω ν' ἀναγγείλω τρία πράγματα :

Πρῶτον, τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν στέλλει ἐπιστολὴ πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων μὲ τὴν ὁποία τὸν πληροφορεῖ ὅτι ὁ περὶ Χαρτοσήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1975 ἀποσύρεται.

Δεύτερον, τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν μὲ ἄλλη ἐπιστολή του πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, τὸν πληροφορεῖ ὅτι ὁ περὶ Τραπεζικῶν Ἐργασιῶν Νόμος τοῦ 1976 ἀποσύρεται.

'Επιπλέον ἔχω νὰ διαβάσω στὴ Βουλὴ μιὰ ἐμπιστευτικὴ καὶ ἐπείγουσα ἐπιστολὴ ἀλλὰ τὸ «ἐμπιστευτικὴ» ἔχει σβηστεῖ τώρα καὶ γι' αὐτὸ μπορῶ νὰ τὴ διαβάσω.

«'Υπουργεῖο Δικαιοσύνης,
15 'Οκτωβρίου 1980.

Γενικὸ Διευθυντὴ
Βουλῆς 'Αντιπροσώπων.

"Εχω ἐντολὴ νὰ ἀναφερθῶ στὴν ἐπιστολή σας μὲ ἀριθμὸ 7 τοῦ 80 καὶ ἡμερομηνίας 11 'Οκτωβρίου τοῦ 1980 . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας. "Αν εἶναι πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ δὲν θὰ πρέπει ν' ἀναγωνστεῖ ἐδῶ· δὲν μᾶς ἀφορᾶ. Μπορεῖ νὰ κυκλοφορήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καλά. 'Ο Γενικὸς Διευθυντὴς τὴν παράδωσε στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δικαιοῦται νὰ τὴν κυκλοφορήσει γραπτῶς. 'Αλλὰ δὲν νομίζω ὅτι δικαιοῦται ἕνας νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ καὶ νὰ ἀπασχολεῖ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὴ εἶναι μιὰ παρατήρηση ἀλλ' αὐτὸ ἀφορᾶ τὴ Βουλὴ τὴν ἴδια. Μπορεῖ κακῶς νὰ τὴν ἀπόστειλε πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ κι' ὄχι πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς. 'Αλλὰ κατ' οὐσία εἶναι ἕνα ζήτημα τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ τὴ Βουλή. "Οταν σᾶς τὸ διαβάσω θὰ τὸ ἀντιληφθεῖτε.

(Συνεχίζει τὸ διάβασμα)

. . . . καὶ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε πρὸ πολλοῦ τὴ λήψη μέτρων γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τοῦ Νίκου Σαμψών καὶ πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἔχει ζητηθεῖ ἀπὸ τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας νὰ μελετήσει τὸ θέμα καὶ νὰ προβεῖ στὶς ἀναγκαῖες νομικὲς ἐνέργειες πρὸς τὸ σκοπὸ ἐκδόσεως τοῦ Νίκου Σαμψὼν ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τῆς χώρας στὴν ὁποία βρίσκεται σήμερα.

Καὶ τὸ τέταρτο καὶ τελευταῖο θέμα εἶναι . . . .

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ δημοσιεύθηκε ἤδη. 'Επομένως δὲν πρέπει νὰ κριθεῖ ὅτι ἐνημερώνεται πρῶτο τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἐπιστολὴ ἡ ὁποία ἐστάλη πρὸς τὸ Σῶμα καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ πληροφορεῖται τὸ Σῶμα περὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας.

Τὸ τελευταῖο εἶναι ἐπιστολὴ τοῦ ἐντίμου Βουλευτῆ Δρος Τάκη Πελεκάνου πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.

«Διὰ τῆς παρούσης καταθέτω τὴν ἐντολὴ ποὺ μοῦ εἶχε ἀνατεθεῖ διὰ τῆς ψήφου τῶν ἐκλογέων τῆς 'Αμμοχώστου τὸ 1976, διότι οἱ προϋποθέσεις ὑπὸ τὶς ὁποῖες εἶχα τιμηθεῖ μὲ τὴν ἐντολὴ αὐτὴ ἔχουν διαφοροποιηθεῖ σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε νὰ μὴν μπορῶ πιὰ νὰ ἐπιτελέσω τὸ καθῆκον μου.

Παρακαλῶ ἀνακοινώσατε στὸ Σῶμα τὴν παραίτησή μου».

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κι' αὐτὸ δημοσιεύθηκε, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν εἶναι λάθος δικό μου.

Καὶ μπαίνομε, ἐπὶ τέλους, στὴ σημερινὴ ἡμερήσια διάταξη.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει τὶς 'Ερωτήσεις ἐκεῖνες στὶς ὁποῖες ἔχουν δοθεῖ 'Απαντήσεις, μαζὶ μὲ τὶς 'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν 'Απαντήσεις σέ 'Ερωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ μόνο εὐχάριστο τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Μπαίνομε στὸ Β' Κεφάλαιο. Τὸ πρῶτο νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο εἶναι ἕτοιμο εἶναι «ὁ περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Κωνσταντίνου νὰ διαβάσει τὴν "Εκθεση τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἀπάνω στὸ νομοσχέδιο αὐτό.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνδερία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 'Οκτωβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ δίμηνη παράταση, ὅσον ἀφορᾶ τὸ φορολογικὸ ἔτος 1980, τῆς προθεσμίας καταβολῆς τοῦ φόρου ἀκίνητης περιουσίας ποὺ ἔχει ἐπιβληθεῖ μὲ τὸν περὶ Φορολογίας 'Ακίνητης 'Ιδιοκτησίας Νόμον τοῦ 1980 ('Αρ. 24 τοῦ 1980) καὶ ποὺ σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ὁποίου εἶναι καταβλητέος τὸ ἀργότερο πρὶν ἀπὸ τὶς 30 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου.

'Η προτεινόμενη δίμηνη παράταση γιὰ τὴν καταβολὴ τοῦ πιὸ πάνω φόρου κρίθηκε ἀναγκαία δεδομένου ὅτι ἀπὸ τὶς 16 Μαΐου τοῦ 1980 ποὺ τέθηκε σὲ ἰσχὺ ὁ πιὸ πάνω Νόμος μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ποὺ ὁ φόρος αὐτὸς εἶναι καταβλητέος, δὲν παρασχέθηκε ἐπαρκὴς χρόνος γιὰ τοὺς ἰδιοκτῆτες ἀκίνητης περιουσίας νὰ προβοῦν στὴν ἀναγκαία ἐκτίμηση τῆς περιουσίας τους καὶ στὸν ὑπολογισμὸ τοῦ πληρωτέου φόρου μέσα στὶς προθεσμίες ποὺ ὁρίζει ὁ Νόμος. 'Η παράταση ποὺ δίδεται, ὅπως ἔχει ἤδη ἀναφερθεῖ, ἰσχύει μόνο γιὰ τὸ φορολογικὸ ἔτος 1980 καί, σύμφωνα μὲ Κυβερνητικὴ δήλωση, δὲν πρόκειται νὰ δοθεῖ ἄλλη πράταση πέραν τῆς 30ῆς Νοεμβρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση του σὲ νόμο.

Εἰσηγούμενη ἐντούτοις ἡ 'Επιτροπὴ τὴν ψήφιση σὲ Νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου θεωρεῖ σκόπιμο νὰ παρατηρήσει ὅτι ἡ Κυβέρνηση πολὺ καθυστερημένα ἔχει καταθέσει τὸ ὑπὸ συζήτηση τροποποιητικὸ νομοσχέδιο, 9 μέρες μετὰ τὴ λήξη τῆς προνοούμενης ἀπὸ τὸ βασικὸ νόμο προθεσμίας, ἐνῶ μὲ γνωστοποίηση της ἐνέκρινε τὴν προτεινόμενη δίμηνη παράταση χωρὶς νὰ ἔχει νομικὴ ἐξουσία νὰ τὸ κάμει σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας. 'Η 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι τέτοιου εἴδους ἐνέργειες θεωροῦνται νομικὰ ἀνεπίτρεπτες ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, δημιουργοῦν τετελεσμένα γεγονότα γιὰ τὴ Βουλὴ ἡ ὁποία καλεῖται ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ τὰ ἐγκρίνει κι' αὐτὸ ἄσχετα μὲ τὴ χρησιμότητα ἢ ὄχι τῆς προτεινόμενης τροποποίησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ λάβουν μέρος στὴν κατ' ἀρχὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου ;

'Ο κ. Κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Αξ. κ. Πρόεδρε,

'Αξ. κ. Συνάδελφοι,

'Η Βουλὴ συζητᾶ σήμερα τροποποίηση τοῦ περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας Νόμου, ἑνὸς νόμου ποὺ μόλις πρὸ πενταμήνου ἔχει θεσπίσει.

Κατὰ τὴν ψήφιση τοῦ βασικοῦ νόμου τὴν 16η Μαΐου τρέχοντος ἔτους ταχθήκαμε ἐναντίον τῆς ψήφισης του καὶ προσπαθήσαμε νὰ πείσουμε τοὺς συναδέλφους, τουλάχιστον αὐτοὺς τῆς τότε μεγάλης ὁμάδας μας, ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἦτο ἄδικος, καταπιεστικός, στραγγαλιστικός, ὅπως πολὺ ὀρθὰ τὸν χαρακτηρίζει ὁ φορολογούμενος λαός, ἀλλὰ οὐδεὶς θέλησε νὰ μᾶς ἀκούσει καὶ συμφωνήσει μαζί μας, ἢ ἔστω νὰ βασανίσει τὸ μυαλό του γιὰ νὰ δεῖ τὸ μέγεθος τῆς φορολογίας ποὺ πηγαίναμε μέ τὴν ψῆφο μας νά ἐπιβάλουμε στὸν πτωχὸ καὶ ἀπροστάτευτο λαό μας.

'Εγὼ προσωπικά μαζὶ μὲ δυὸ ἄλλους συναδέλφους καταψηφίσαμε τὸν ἄδικο αὐτὸ νόμο, καὶ εἶπα τότε ἀπὸ τοῦ ἰδίου Βήματος, ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς εἶναι καταπιεστικός, τό ὕψος τῆς φορολογίας εἶναι πολὺ μεγάλο, καὶ ὅταν θὰ τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ τότε θά φανεῖ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς φορολογίας καὶ νὰ μὴν ἔρθει κανένας ἀπὸ μᾶς καὶ πεῖ ὅτι μᾶς παραπλάνησαν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ κτηματολογίου ὅπως ἀκριβῶς μᾶς εἶπαν μὲ τὸν προηγούμενο νόμο ποὺ καταργήσαμε. Εἶπα τότε ὅτι ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ μᾶς ἔδωσαν ἁρμόδιοι ὑπάλληλοι πείσθηκα ὅτι τὸ ὕψος αὐτῆς τῆς φορολογίας εἶναι πολὺ ψηλὸ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς προβληματίσει. Δυστυχῶς δὲν μᾶς ἄκουσε οὔτε ἡ ὁμάδα μας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ ὁλομέλεια τοῦ Σώματος. Ψηφίστηκε ὁ νόμος καὶ ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ του οὐσιαστικὰ τοὺς μῆνες Αὔγουστο καὶ Σεπτέμβριο. Τυγχάνει τὸ γραφεῖο μου νὰ βρίσκεται παραπλεύρως τοῦ Κτηματολογίου καὶ ἄκουα, ἔβλεπα καὶ ζοῦσα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ζῶ τὸ δράμα καὶ τὸ ἄγχος αὐτοῦ τοῦ κόσμου καὶ πολὺ ἀβασάνιστα μὲ τὴ δική μας, «τή δική σας» ψῆφο τοῦ δημιουργήσαμε.

Μὲ δικές μας ἐνέργειες κατόπιν πιέσεως ἀπὸ τούς φορολογουμένους πείσθηκε ἡ Κυβέρνηση νὰ δώσει παράταση δυὸ μηνῶν γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐξευρεθεῖ ἴσως μέχρι τότε μιὰ φόρμουλα κατάργησης

ἢ ἔστω τροποποίησης του. Ἀντὶ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἔρθη νὰ χαιρετίσει αὐτὴ τή χειρονομία τῆς Κυβέρνησης, τὴν κατηγορεῖ ὅτι ἐκπρόθεσμα κατάθεσε τροποποιητικὸ νομοσχέδιο, καὶ θεωρεῖ τὶς ἐνέργειες αὐτές ἀνεπίτρεπτες καὶ πὼς δημιουργεῖ τετελεσμένα γεγονότα γιὰ τὴ Βουλή, ἡ ὁποία καλεῖται ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ τὰ ἐγκρίνει. Εἶναι ἴσως ἡ μοναδικὴ περίπτωση ποὺ εἶχε καὶ ἔχει δίκαιο ἡ Κυβέρνηση γι' αὐτὴ ἴσως τὴν αὐθαίρετη πράξη της, καὶ θὰ ἔπρεπε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπικροτήσει αὐτή της τὴν ἐνέργεια. Γιατὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ψηφίσαμε ἀποφάσεις τῆς Κυβέρνησης ποὺ ἦρθε ἐκ τῶν ὑστέρων ἡ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνει. Ἰδιαίτερα δὲ συμβάσεις ποὺ χρονολογοῦντο ἀπὸ 2 καὶ 3 ἐτῶν καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἡ Βουλὴ τὶς ἐνέκρινε. Γιατὶ σέ αὐτό τό θέμα ἐθίγη πολὺ τὸ γόητρο τῆς Ἐπιτροπῆς ; Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶχε τὴν προνοητικότητα ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ θίξει τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ ἐπισημάνει τὰ κακῶς ἔχοντα. Ὅμως γιὰ τὸ ὅλο Νομοσχέδιο, γιὰ τὸ στραγγαλισμὸ τοῦ λαοῦ μὲ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ ἀπαίσιου καὶ δικτατορικοῦ νόμου δὲν εἶπε τίποτε, δὲν ἐξέφρασε οὔτε τὴ λύπη της γιὰ τὴν ψήφιση τέτοιου νόμου, οὔτε κἂν μνεία περὶ καταργήσεως ἢ ἔστω τροποποιήσεως ἐπὶ τὸ καλύτερο αὐτοῦ τοῦ ἄδικου νόμου.

Ἴσως μερικοί—καὶ ἰδιαίτερα μερικὲς πλευρὲς αὐτοῦ τοῦ Σώματος—γιατὶ δόξα τῷ Θεῷ τώρα ἔχουμε πολλὲς πλευρές, νὰ νομίζουν πὼς θέλουμε νὰ ὑπεραμυνθοῦμε τῶν πλουσίων καὶ βαθύπλουτων κατόχων τῆς γῆς. Ἀπεναντίας, πρόθεση μας εἶναι νὰ δικαιώσουμε τοὺς φτωχοὺς βιοπαλαιστὲς ποὺ ἡ μοῖρα ἔλαχε σ' αὐτοὺς νὰ ἔχουν ἕνα κομμάτι γῆς κληρονομιὰ ἀπὸ τοὺς γονιοὺς τους στὶς παραθαλάσσιες περιοχὲς καὶ τώρα μὲ τὴν ὑπεραξία τῆς γῆς, θὰ τούς ἐξαναγκάσουμε νὰ τὸ πωλήσουν, νὰ τὸ ἀποξενώσουν, γιατὶ εἶναι πλέον κανόνας ἀπαράβατος αὐτὴ ἡ γῆ νὰ πάει σὲ χέρια ἐπιδέξια ποὺ ξέρουν νὰ τὴν ἐμπορεύονται ἢ στὸ τέλος νὰ χαριστεῖ στὴν ἐκκλησία, ὅπως τὸν παλιὸ ἐκεῖνο καιρό.

Ἐάν, ὅμως, κ. Συνάδελφοι, ἔκαμε ἀξία αὐτὴ ἡ γῆ θὰ ἔρθει μετὰ στὴν ἐκποίηση της νὰ πάρει τὸ κράτος τὸ μερίδιο του, ἀπὸ τὸ νόμο περὶ κεφαλαιουχικῶν κερδῶν ποὺ ψηφίσαμε τὴν ἴδια μέρα. Ἡ πρόνοια αὐτοῦ τοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε πρὸ πολλῶν ἐτῶν νὰ γίνει, αὐτὸν τὸ σκοπὸ ἔχει. Ἐφόσο θεσπίστηκε ὁ νόμος περὶ κεφαλαιουχικῶν κερδῶν δὲν χρειάζετο νὰ ὑπάρχει ὁ νόμος γιὰ τὸν ὁποῖο συζητοῦμε σήμερα.

Ἔγινε ἀφορμὴ αὐτὸ ὁ νόμος νὰ ἀποξενωθεῖ ἡ περιουσία καὶ νὰ ἔρθη στὰ χέρια τῶν ἐπιτήδειων ἐμπόρων τῆς γῆς, νὰ γίνει ἀφορμὴ νὰ κατηγορηθεῖ ἡ Κυβέρνηση καὶ νὰ στραφεῖ ὅλος αὐτὸς ὁ ἄδικα φορολογούμενος κόσμος ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης, ποὺ οὐσιαστικὰ αὐτὸς ἦτο ὁ λόγος. Καὶ ἀντὶ ἡ Βουλὴ ποὺ ὑποτίθεται ἐκφράζει τὸ λαὸ νὰ ἔρθει νὰ σταθεῖ δίπλα στὸ λαὸ στράφηκε ἐναντίον του, γιατὶ οὐσιαστικὰ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸ λαό. Καὶ ἔχοντας σὰν στόχο τὴ μείωση τοῦ κύρους τῆς Κυβέρνησης καὶ κατ' ἐπέκταση τήν πτώση της, ξέχασε τὸν κριτή λαό. Ἔγινε ἀφορμὴ αὐτὸς ὁ νόμος νὰ λύσει ἕνα προσωρινὸ ἀνεργιακὸ πρόβλημα γιατὶ προσελήφθηκαν ἀρκετοὶ ὑπάλληλοι γιὰ νὰ μποροῦν πιὸ ἄνετα νὰ ἐκτιμοῦν καὶ φορολογοῦν τούς κατόχους ἀκίνητης ἰδιοκτησίας ποὺ σὰν ἀποτέλεσμα ὅλα ὅσα εἰσπράττονται νὰ πηγαίνουν σὲ μισθοὺς καὶ ἄλλες γραφειοκρατικὲς πράξεις. Μήπως εἶναι λίγα ποὺ πληρώνει αὐτὸς ὁ λαὸς καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐπιβαρύνουμε καὶ μὲ ἄλλα πιὸ πολλὰ γιὰ νὰ τὸν ἐξαναγκάσουμε, ὅπως μὲ τὸ φόρο εἰσοδήματος καὶ τὴν ἔκτακτη εἰσφορά, νὰ τὰ ἐγκαταλείψει ὅλα ; Γιὰ 4 ὁλόκληρα χρόνια αὐτὴ ἡ Βουλὴ τὶ πρόσφερε στό βαρειὰ φορολογούμενο λαό της ; Ἐκτὸς ἀπὸ πάρα πολλὰ φορολογικὰ νομοσχέδια τὶ ἄλλο τοῦ ἔδωσε ; Ἔστω καὶ ἀργὰ ἂς ἔρθουμε νὰ ζητήσουμε τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ νόμου καὶ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ

ἐπιτελέσουμε ἔστω καὶ τὴ δωδεκάτη μιά ὀρθὴ πράξη γιὰ νὰ γλυτώσουμε τό λαὸ ἀπὸ μιὰ βαρειὰ καὶ ἀπαράδεκτη φορολογία. Παραδείγματα γιὰ νὰ ὑποχτηρίξουμε τὰ ἐπιχειρήματα μας ἔχουμε πολλά. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ μιλοῦν τὰ γεγονότα δὲν χρειάζονται ἀποδείξεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Παρὰ τὴν ἀντίθεση μου μὲ τὸ βασικὸ νόμο, δηλῶ ὅτι θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς τροπολογίας γιατὶ πιστεύω πὼς μὲ τὴν παράταση ποὺ δίδει ἡ τροπολογία θὰ παρασχεθεῖ ὁ κατάλληλος χρόνος στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἔρθει μὲ νέο τροποποιητικὸ νομοσχέδιο ποὺ νὰ ζητᾶ τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ νόμου ἢ τὴν τροποποίηση του. Καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ὁμόφωνα ἡ Βουλὴ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ ἀπεχθοῦς νόμου.

Ἐὰν διαδιακαστικὰ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει τοῦτο, τότε εἰσηγοῦμαι τὴν τροποποίηση του, μὲ τὴν αὔξηση τοῦ συντελεστοῦ ἀπὸ 25 χιλιάδες λίρες σὲ 50 χιλιάδες, νὰ ἀπαλλαγοῦν τῆς φορολογίας τὰ σπίτια, ἕνα οἰκόπεδο, ἀναλόγως τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἑνὸς ἑκάστου, καθὼς καὶ τὰ ὑποστατικὰ τῶν ἐργασιῶν τῶν κατόχων τέτοιων ὑποστατικῶν. Πιστεύω πὼς μὲ μιὰ τέτοια τροπολογία θὰ ἐπιφέρουμε κάποια δικαιοσύνη καὶ θὰ ἀνακουφίσουμε μεγάλως τὸν βαρειὰ φορολουγούμενο λαό μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ ἀντιληφθῶ, ἔντιμε κ. Βουλευτή, ὅτι εἰσηγεῖσθε τροποποίηση τοῦ Νομοσχεδίου ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τοῦ Κυρίου Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιο μιλᾶ ἁπλῶς περὶ ἀναβολῆς τῆς εὐθύνης πληρωμῆς μέχρι τῆς 31ης Νοεμβρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ναί, μάλιστα ἀλλὰ μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπισημαίνομε τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ἄδικα φορολογουμένου λαοῦ τοῦ τόπου μας. Καὶ δράττομαι αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπισημάνω αὐτὲς τὶς ἀδικίες καὶ μὲ τὴν κατάλληλη εὐκαιρία, ἀφοῦ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία λάβει γνώση τῶν εἰσηγήσεων μας, νὰ ἔλθει μὲ τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο γιὰ νὰ ἄρει κάπως τὶς ἀδικίες ἢ καὶ νὰ προβεῖ στὴν κατάργηση τοῦ Νόμου. Δὲν εἰσηγοῦμαι νὰ γίνει τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν εἶναι ἐπὶ τῆς οὐσίας κ. Κωνσταντίνου, θὰ παρακαλέσω νὰ προσέλθετε στὸ Βῆμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ὄχι, δὲν εἶναι ἐπὶ τῆς οὐσίας. Τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο συζητοῦμε σήμερα, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀφορᾶ τὴν παράταση τῆς ἡμερομηνίας ὀφειλῆς τοῦ φόρου ἀκίνητης ἰδιοκτησίας. Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι τέτοιες ἀπόψεις ποὺ ἔχουν ἐκφρασθεῖ ἀπὸ τὸν κύριο συνάδελφο μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν, καὶ ὑπάρχουν καὶ ἀπὸ ἄλλες πλευρές. Ὅμως ἔχω τή γνώμη ὅτι ἡ ὀρθὴ διαδικασία δὲν εἶναι ἡ ἔκφραση ἐπιθυμιῶν ὅπως ἡ Κυβέρνηση τροποποιήσει ὁτιδήποτε. Ἡ κανονικὴ διαδικασία

εἶναι ἡ ὑποβολὴ πρότασης Νόμου γιά τροποποίηση. Καὶ νομίζω ὅτι γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν, καὶ ὑπάρχουν, ὅπως εἶπα, πλευρὲς ποὺ ἔχουν τέτοιες ἀπόψεις, ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι νὰ ὑποβάλουν σχετικὴ πρόταση Νόμου ἡ ὁποία νὰ κατατεθεῖ στὸ Κεφάλαιο Γ' καὶ νὰ συζητηθεῖ ἀπὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὡς γεγονὸς ὁ κ. Παπαδημητρίου εἶχε πάντοτε αὐτὲς τὶς ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ κυρίου Νομοσχεδίου. Σήμερα ὅμως τὸ Νομοσχέδιο ποὺ ἔχομε μπροστά μας εἶναι ἡ παράταση τῆς προθεσμίας καταβολῆς τοῦ φόρου γιὰ διευκόλυνση τοῦ κόσμου καὶ ἐπομένως δὲν τίθεται ζήτημα μὴ ψηφίσεως αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Ἂν εἶναι ἐπιθυμητὴ ἡ τροποποίηση τοῦ κυρίου Νόμου τότε ἡ διαδικασία τὴν ὁποία εἰσηγεῖται ὁ κ. Κωνσταντίνου εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ καλὸ εἶναι νὰ βολιδοσκοπηθεῖ ἡ Κυβέρνηση ἂν εἶναι διατεθημένη ἡ ἴδια νὰ ὑποβάλει Νομοσχέδιο γιὰ τὴν τροποποίηση του. Ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ τὸ πράξει, τότε εἶναι δικαίωμα τοῦ κ. Παπαδημητρίου νὰ ὑποβάλει πρόταση Νόμου καὶ νὰ ζητήσει ὁποιαδήποτε τροποποίηση τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ καταθέσω τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο ἀλλὰ νοουμένου ὅτι τοῦτο ἔχει οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις, δὲν νομίζω ὅτι θὰ μπορούσαμε ἐμεῖς σὰν Βουλὴ νά κάνομε τέτοια τροποποίηση ποὺ νὰ μειώσει τὰ εἰσοδήματα τοῦ κράτους. Ἐὰν φυσικὰ εἶναι ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων μας, τότε στὴν προσεχὴ συνεδρία νὰ καταθέσουμε τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο. Φυσικὰ θὰ ζητήσουμε σχετικὴ συμβουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐφόσο ἀναφερόμεθα στὸ Νόμο ποὺ ἔχει ψηφισθεῖ θέλω νὰ δηλώσω ὅτι τότε εἶχα τὶς θέσεις μου καὶ καταψήφισα τὸ Νόμο ἀλλὰ γιὰ νὰ διευκολύνω τὰ πράγματα, στὴν ὁμιλία μου τότε ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, εἶπα ὅτι μπορούσαμε νὰ ἀναβάλομε τὴν ψήφιση γιὰ τρεῖς μῆνες μέχρις ὅτου πάρομε περισσότερα στοιχεῖα σὰν Βουλὴ ὁπότε ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων στοιχείων πιθανὸ νὰ καταλήγαμε σὲ διαφορετικὴ ἀπόφαση. Ἐπαναφέρω τὴν πρόταση μου ἡ ὁποία νὰ διαβιβασθεῖ στὴν Κυβέρνηση, νὰ ἀναβληθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου γιὰ ἄλλους τρεῖς μῆνες καὶ μὲ νέα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιασθοῦν στὴ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσουμε γιὰ τὴν τύχη τοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ θὰ εἰσηγηθεῖτε στὴν κατάλληλη στιγμὴ τροποποίηση τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου ποὺ ἀντὶ «30 Νοεμβρίου τοῦ 1980» νὰ λέει φερ' εἰπεῖν» «τέλος Δεκεμβρίου τοῦ 1980» ἢ «Ἰανουαρίου τοῦ 1981».

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κατ' οὐσίαν θέλω νὰ μὴν ἐφαρμόσει ἡ Κυβέρνηση αὐτὸ τὸ Νόμο μέχρις ὅτου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων δεδομένων, ὅπως παρουσιάζονται μὲ τὴν ἀντίδραση κυρίως του ἀγροτικοῦ κόσμου, ἐπανεξετάσει πάλιν ἡ Βουλὴ τὸ ὅλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ ἂν τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ, ὁπότε ὁ φόρος θὰ ὀφείλεται στὶς 30 Νοεμβρίου, ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ μὴν τὸ ἐφαρμόσει. Εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὸ ἐφαρμόσει. Μόνο ἂν τροποποιηθεῖ τὸ Νομοσχέδιο καὶ δοθεῖ παράταση, δηλαδὴ ἀντὶ νὰ λέγει «30 Νοεμβρίου τοῦ 1980» νὰ λέγει «31 Ἰανουαρίου τοῦ 1981», ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἐφαρμόσει.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἰσηγοῦμε νὰ μὴν ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶπα εἶναι νὰ ἀναφέρομε τὶς ἀπόψεις μας στὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ ζητήσουμε ἡ Κυβέρνηση νὰ δώσει ἄλλη ἀναβολὴ τριῶν μηνῶν μέχρις ὅτου ἔχουμε τὰ νέα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ πάρουμε ἄλλες τυχὸν ἀποφάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐν τοιαύτη περιπτώσει, κ. Πρόεδρε, ἂν διαδικαστικῶς εἴμεθα ἐντάξει νὰ ἀναβληθεῖ γιὰ σήμερα ἡ ἀπόφαση περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῶν δυὸ μηνῶν μέχρι τὴν προσεχῆ συνεδρία γιὰ νὰ γίνει ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου τοὐλάχιστον γιὰ .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Φοβοῦμαι ὅτι διαδικαστικῶς δὲν θὰ εἴμεθα ἐντάξει. Ἀφοῦ παραπονούμεθα ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἦλθε διοικητικῶς καὶ ἔδωσε παράταση χωρὶς νὰ πάρει τὴν ἔγκριση τῆς Βουλῆς, τώρα νὰ ζητοῦμε ἐμεῖς ἡ Βουλὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ δώσει παράταση μόνη της .....

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νομίζω ἔχουν τεθεῖ θέματα οὐσίας, κ. Πρόεδρε, καὶ θὰ ἤθελα νὰ μιλήσω ἀπὸ τὸ Βῆμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι θέμα διαδικασίας. Ἐδῶ τό Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχομε δὲν ἄπτεται τῆς οὐσίας τοῦ θέματος. Τὸ φορολογικὸ Νομοσχέδιο ἔχει ψηφισθεῖ ἀπὸ καιρό. Τώρα ἡ Κυβέρνηση δίδει παράταση γιὰ νὰ διευκολύνη τὸν κόσμο καὶ τὶς συναλλαγές τους διότι ἂν δὲν δοθεῖ αὐτὴ ἡ παράταση σημαίνει ὅτι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν πλήρωσαν τοὺς φόρους των θὰ προσαχθοῦν εἰς τὰ Δικαστήρια. Περιουσία ἡ ὁποία εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβιβασθεῖ δὲν θὰ μεταβιβασθεῖ ἂν δὲν προσαχθεῖ τό πιστοποιητικὸ πληρωμῆς τοῦ φόρου. Ἐπομένως ἂν δὲν ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο αὐτή τὴ στιγμὴ δυσκολεύουμε τὸν κόσμο παρὰ νὰ τὸν διευκολύνουμε. Τώρα ὅσον ἀφορᾶ τὴν οὐσία, κατὰ πόσο αὐτὴ ἡ φορολογία εἶναι δίκαια ἢ ὄχι, τοῦτο εἶναι ἕνα ἄλλο θέμα. Ἂν ὑπάρχουν ἀπόψεις γιά τροποποίηση τῆς κύριας νομοθεσίας ὡς πρός τό θέμα τῆς φορολογίας αὐτῆς, ἂς ὑποβληθοῦν τὰ σχετικὰ σχέδια Νόμου ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀποφασίσουν ἐπὶ τοῦ θέματος. Δὲν βλέπω τόν λόγο γιατὶ νὰ μιλήσουμε ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου. Λυποῦμαι, κύριε Χατζηδημητρίου, διότι σᾶς ταλαιπώρησα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Δὲν πειράζει.

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι σαφὲς τὸ νομοσχέδιο. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀπασχόλησε οὔτε τὴν Ἐπιτροπὴ οὔτε τὸ Κόμμα ποὺ ἀντιπροσωπεύω. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἁπλὴ παράταση γιὰ τὴν καταβολὴ ἑνὸς φόρου ποὺ ἐπιβλήθηκε τὸ Μάϊο.

Ὅμως ξαναῆλθε πρὸς συζήτηση ἡ οὐσία τοῦ νόμου καὶ ἡ οὐσία τῆς φορολογίας καὶ ὑπῆρξαν χαρακτηρισμοὶ γιὰ δικτατορισμούς, γιὰ ἐκμεταλλεύσεις καὶ γιὰ λαοὺς ποὺ πάσχουν καὶ τοὺς ὁποίους θὰ πρέπει νὰ σώσουμε. Πολὺ συγκινητικὰ λόγια, προπαντὸς ὅταν γειτονεύεις μὲ τὸ Κτηματολογικὸ γραφεῖο, καὶ ἔχεις ἴδια ἀντίληψη τῶν γεγονότων.

Ὅμως ἐμεῖς γειτονεύουμε καὶ μὲ κάτι ἄλλο· καὶ μὲ τὴν Κύπρο ὁλόκληρη. Βλέπομε ὅτι ὑπάρχει κατοχή, ὑπάρχει μιὰ πατρίδα διαιρεμένη καὶ 200.000 πρόσφυγες καὶ ζητοῦμε πόρους. Τὸ ὅτι ζητοῦμε πόρους δὲν ὑπάρχει διαφωνία ἀπὸ καμμιὰ πλευρὰ καὶ πάντα ἀντιταχθήκαμε στοὺς ἔμμεσους φόρους ποὺ στρέφονται ἐναντίον τοῦ λαοῦ, ποὺ ὑποβιβάζουν τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ. Καὶ ἦρθε καὶ αὐτὸς ὁ φόρος τὸ Μάϊο. Καὶ προβληματιστήκαμε πάνω στὰ ἐπὶ μέρους θέματα του, καὶ θὰ ἀναφερθῶ σὲ ποιὰ θέματα στὴ συνέχεια. Ὅμως εἶναι ἕνας ἄμεσος φόρος ποὺ συνδέεται μὲ περιουσία καὶ μάλιστα μὲ τὴ μεγάλη περιουσία καὶ μάλιστα μὲ τοὺς μεγαλοϊδιοκτῆτες καὶ μάλιστα μὲ τοὺς ἑκατομμυριούχους, καὶ μάλιστα μὲ τοὺς σπεκουλαδόρους. Αὐτοὺς τὶ θὰ τοὺς χαρακτηρίσουμε; Φτωχὸ καὶ πάσχοντα λαὸ τὸν ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ προστατεύσουμε;

Εἶναι πραγματικὰ μιὰ πτυχὴ τοῦ ὅλου θέματος τὴν ὁποία δὲν μποροῦμε νὰ ἀσπασθοῦμε. Ὑπάρχουν περιθωριακὰ προβλήματα καὶ ἀδικίες φυσικὰ σὲ κάθε νομοθέτημα. Ἔχομε νὰ ἀντιμετωπίσουμε παρόμοια προβλήματα, ὅπως π.χ. ὅταν συζητοῦμε θέματα ἐνοικίων μὲ τοὺς μικροϊδιοκτῆτες. Καὶ ἐκεῖ ἀδικοῦνται ἄνθρωποι καὶ πάντα ὅταν ἔχουμε νὰ πάρουμε κάποιες θέσεις εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ δοῦμε ἕνα πρόβλημα στὴ γενικότητα καὶ στὴν ὁλότητα του, ἂν εἴμαστε ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τῆς ἄμεσης φορολογίας. Καὶ ἐδῶ ἦταν μιὰ ἄμεση φορολογία καὶ ταχθήκαμε ὑπέρ.

Ποιὸ ἦταν τὸ περιθωριακὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει καὶ τὸ θέτομε ὑπόψη τῆς Κυβέρνησης γιὰ μελέτη, ἀλλὰ συνδέεται καὶ μὲ ἕνα εὐρύτερο πρόβλημα ποὺ ἐγείρεται ἀνέκαθεν στὴ Βουλή; Εἶναι τὸ πῶς θὰ προστατευθεῖ ὁ γεωργὸς ἀπὸ μιὰ φορολογία ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ τὸν ἐπιβαρύνει περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι χρειάζεται ὅταν προπαντὸς χρησιμοποιεῖ τὴ γῆ του μόνο γιὰ γεωρικοὺς σκοπούς.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἕνα ἁπλὸ πρόβλημα. Χρειάζεται πρὶν πάρουμε ὁποιαδήποτε ἀπόφαση νὰ ὁρισθεῖ, ἐπὶ τέλους, τὶ εἶναι γεωργὸς σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Τοῦτο εἶναι χρήσιμο καὶ ἀναγκαῖο γιὰ νὰ προστατευθεῖ καὶ ὁ γεωργός καὶ ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία αὐτοῦ τοῦ τόπου ποὺ πάσχει περισσότερο ἀπὸ ὁτιδήποτε ἄλλο σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Ἔτσι, ἂν θέλουμε νὰ προστατεύσουμε τὸν ἀγροτικὸ κόσμο, τὴ γεωργικὴ παραγωγή, θὰ πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ αὐτὸ τὸ συγκεκριμένο θέμα μὲ σοβαρότητα καὶ ὄχι παρεπιπτόντως, ὅποτε ἀναφέρονται θέματα γῆς νὰ θυμούμαστε τοὺς φτωχοὺς γεωργούς. Τὰ θέματα τῆς γῆς κατὰ κύριο λόγο ἀφοροῦν τοὺς σπεκουλαδόρους καὶ ὄχι τοὺς φτωχοὺς γεωργοὺς οἱ ὁποῖοι πάσχουν. Καὶ στὴν προκείμενη περίπτωση, ὅταν ἀναφερόμαστε σὲ γεωργοὺς καὶ σὲ ἀγρότες, ἕνα τμῆμα τῶν γεωργῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, ἕνα ἐλάχιστο καὶ μικρὸ τμῆμα τῶν

γεωργῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν εἶναι ποὺ ἐπηρεάζεται, ποὺ ἂν εἴχαμε καθορίσει τὸ τί εἶναι ἀγρότης θὰ μπορούσαμε νὰ τὸν εἴχαμε ἀπαλλάξει.

Ἐλέχθη ὅτι ἀγρότης θὰ πρέπει νὰ θεωρεῖται ὅποιος καλλιεργεῖ τὴ γῆ. Ἀλλὰ ὑπῆρξε καὶ τὸ ἐπιχείρημα, ἂν ἔλθει κάποιος κερδοσκόπος ὁ ὁποῖος ἀγοράζει γῆ ἑκατομμυρίων λιρῶν ἀξίας καὶ κάνει κάποιες καλλιέργειες, τότε δὲν θὰ ἀπαλλάσσεται καὶ αὐτὸς τῆς φορολογίας σὰν φτωχὸς γεωργός ; Καὶ πράγματι ὑπάρχει αὐτός ὁ κίνδυνος. Ἄρα θὰ πρέπει νὰ μελετηθεῖ εὐρύτερα τό θέμα καὶ τὸ θέτουμε σὰν ἀναγκαῖο γιατὶ αὐτὸ θὰ ἀποτελέσει τὸν ἄξονα τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσει αὐτὸς ὁ τόπος.

Ἀκόμα ὑπάρχει καὶ ἕνα ἄλλο πρόβλημα. Μπορεῖ κάποια γῆ νὰ εἶναι νεκρὴ καὶ νὰ μὴ εἶναι, ἀπὸ πλευρᾶς ἀνάπτυξης, στὰ χέρια σπεκουλαδόρων. Ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, ὅταν πουληθεῖ μιὰ νεκρὴ γῆ καὶ εἶναι σὲ περιοχὴ ἀνάπτυξης, θὰ ἀποδώσει πάλι πολλὲς ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες. Ἀλλὰ εἶναι δυνατὸ νὰ μελετηθεῖ καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ θὰ πουληθεῖ τὸ κτῆμα ἂν κατατεθεῖ σήμερα καὶ εἰσήγηση σχετικὰ μὲ τὴν καλύτερη χρησιμοποίηση αὐτοῦ τοῦ τόπου. Προσθέτουμε καὶ αὐτὴ τὴ σκέψη.

Γι' αὐτό, κύριοι συνάδελφοι, νομίζουμε ὅτι ἡ ἀναφορὰ καὶ ἡ προέκταση καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς συζήτησης πάνω στὴν οὐσία τοῦ προβλήματος μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ξαναεπαναλάβουμε τὴ θέση μας ὅτι θὰ πρέπει νὰ προβληματιζόμαστε πάνω στὰ σημεῖα τὰ περιθωριακά, τὰ ἐπὶ μέρους, νὰ τὰ τοποθετοῦμε στὶς πραγματικές τους διαστάσεις ἀλλὰ νὰ μὴ χάνουμε ποτὲ τὴν ἐπαφή μας μὲ τὴν οὐσία καὶ τὴ σημασία κάποιου νομοσχεδίου σὰν κι' αὐτὸ ποὺ ἀφορᾶ ἄμεση φορολογία. Ἀπαλλάσσει τοὺς φορολογουμένους γιὰ τὶς πρῶτες £25,000, δηλαδὴ ποιὸς δὲν ἀπαλλάσσεται γιὰ τὸ σπίτι, γιὰ τὸ ὑποστατικό του, γιὰ τὸ χῶρο τῆς ἐργασίας του ; Ἂν πέραν τοῦ ὑποστατικοῦ, τοῦ χώρου ἐργασίας, ἔχει καὶ γῆ ποὺ τὴν ἐκμεταλλεύεται ἢ κτίσματα ποὺ τὰ ἐκμεταλλεύεται κατὰ ἄλλο τρόπο ἀσφαλῶς καὶ θὰ πρέπει νὰ πληρώσει φόρο.

Καὶ ἂν λοιπὸν κάποιοι ἔχουν χάσει τὰ πάντα, οἱ ὑπόλοιποι ποὺ κατέχουν θὰ πρέπει ὁ καθένας νὰ πληρώσει κατὰ δύναμη ἀφοῦ φυσικὰ ληφθοῦν ὑπόψη καὶ οἱ ἐπὶ μέρους παρατηρήσεις τὶς ὁποῖες κάναμε, ποὺ εἶναι ἐπὶ μέρους.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι ἀλλὰ συζητοῦμε ἕνα θέμα οὐσίας ἐνῶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος δὲν ὑπάρχει Νομοσχέδιο γιὰ θέμα οὐσίας. Ἐδῶ ὑπάρχει ἕνα Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο προνοεῖ τὴν παράταση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου ποὺ ἔχει θεσπίσει τὸ Σῶμα. Οἱοσδήποτε συνάδελφος ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἄποψη ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθεῖ αὐτὸς ὁ Νόμος διευκολύνεται κατὰ τὴ γνώμη μου μὲ τὸ νὰ καταθέσει πρόταση Νόμου μὲ τὴν ὁποία ἡ Βουλὴ νὰ ἀσχοληθεῖ ἐκ νέου πάνω στήν οὐσία τοῦ ζητήματος. Ἀλλ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὡς θέμα οὐσίας συζητοῦμε ἁπλῶς ἂν θὰ πραταθεῖ ἡ προθεσμία καταβολῆς τοῦ φόρου ἢ ὄχι καὶ ὁ κ. Παπαδημητρίου συμφώνησε ὅτι χρειάζεται ἡ παράταση· ἄλλωστε διευκολύνεται καὶ ὁ ἴδιος καὶ οἱοσδήποτε ἄλλος συνάδελφος ὁ ὁποῖος θὰ ἤθελε πραγματικὰ νὰ καταθέσει τροποποιητικὴ πρόταση Νόμου. Εἶναι δυνατὸ οἱοσδήποτε συνάδελφος, ἐντὸς αὐτῆς τῆς προθεσμίας τῶν δυὸ μηνῶν, νὰ καταθέσει τροποποιητικὴ πρόταση

Νόμου. Γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ μὴ συνεχισθεῖ ἡ συζήτηση ἐπὶ θέματος οὐσίας ἀλλὰ κατὰ πόσο δεχόμεθα τὴν παράταση ἢ ὄχι καὶ ἐφόσο θὰ δεχθοῦμε τὴν παράταση τότε εἶναι δυνατὸ νὰ κατατεθεῖ πρόταση Νόμου γιὰ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ νόμου τὴν ὁποία καὶ νὰ συζητήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Φυσικὰ δέχομαι τὴν εἰσήγηση ποὺ ἔκαμε ὁ κ. Παπαϊωάννου· ἄλλωστε ὁ λόγος ποὺ πῆρα τὸ λόγο εἶναι γιὰ νὰ ἐκφράσω μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς τροποποίησης τὴν ἀνησυχία ἡ ὁποία διακατέχει τὸ λαό μὲ τὴν παράταση ἔστω καὶ τῶν δυὸ μηνῶν τῆς προθεσμίας ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου.

Θὰ ἀπαντήσω ὅμως τώρα στὸ συνάδελφο κ. Χατζηδημητρίου καὶ ὅταν θὰ καταθέσουμε τροποποιητικὴ πρόταση Νόμου μὲ τὴν ὁποία νὰ ζητοῦμε τὴν ἄρση αὐτῆς τῆς ἀδικίας τότε θὰ μᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ποῦμε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ποῦμε καὶ νὰ προβάλουμε τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὶς περιπτώσεις ποὺ παρουσιάσθηκαν καὶ πόσο κατάφωρα ἄδικος εἶναι αὐτὸς ὁ Νόμος, ὄχι γιὰ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο ποὺ εἶναι στὰ χωριά, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο ἢ τὸν κόσμο τὸ μεσαῖο ποὺ βρίσκεται στὶς πόλεις καὶ τὶς παραπλήσιες παραλιακὲς περιοχές. Εἶπε ὁ κ. Χατζηδημητρίου. . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Παπαδημητρίου .....

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὄχι, μιὰ ἀπάντηση μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὄχι, ἔχετε δώσει ἀπάντηση. Ὡς γεγονὸς ὅταν ἐκάμετε τὴν πρώτη σας ὁμιλία . . . . . .

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐντάξει, ἐπιφυλάττομαι γιὰ ἄλλη φορά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅταν ἐκάμετε τὴν πρώτη σας ὁμιλία εἴχετε ἐπεκτείνει τὸ θέμα τελείως ἔξω ἀπὸ τό Νομοσχέδιο. Δὲν θέλησα νὰ ἐπέμβω καὶ νὰ διακόψω. Ἀλλὰ νὰ δώσω καὶ ἐκ δευτέρου τὸ λόγο γιὰ νὰ ξανάλθουμε πάλι στὰ ἴδια, νομίζω ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ γίνει. Ἐπιφυλαχθεῖτε νὰ ἐκθέσετε ἐν πλάτει τὰ ἐπιχειρήματα σας ὅταν θὰ γίνει συζήτηση σχετικὰ μὲ τὴν πρόταση Νόμου ποὺ θὰ ὑποβάλετε.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μόνο δυὸ λέξις : Νὰ μὴν εἶναι προνόμιο τῆς δημοκοπίας ἡ . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Οὐδεὶς μίλησε περὶ δημοκοπίας.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Καὶ ξέρομε ποῦ ζοῦν καὶ ἐκεῖνοι, ξέρουν ποῦ ζοῦμε καὶ ἐμεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κανένας . . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Η δημοκοπία εἶναι σαφὴς κ. Πρόεδρε, καὶ ἂς πάψει ἡ Βουλὴ νὰ ἀσχολεῖται μὲ ἀστειότητες ἢ ἀστείους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπὸν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἀπάνω στό Νομοσχέδιο ;

Μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου. "Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Τώρα μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὸ διάβασμα τοῦ τίτλου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση τό Νομοσχέδιο νὰ ψηφισθεῖ στὸ σύνολο του ὡς Νόμος ;

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ δεύτερο Νομοσχέδιο ποὺ εἶναι ἕτοιμο εἶναι «ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 10) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Κωνσταντίνου νὰ διαβάσει ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 10) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 'Οκτωβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £4,000,000 καὶ ἡ διάθεση του—

(α) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ μὴ προβλεφθεῖσες τιμαριθμικὲς αὐξήσεις στούς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

(β) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξήσεων κατὰ 27% ποὺ δόθηκαν στὰ ἡμερομίσθια τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν.

(γ) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων δαπανῶν γιὰ φωτισμό, θέρμανση καὶ καύσιμα.

(δ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀναθεώρησης τῶν ἐπιδομάτων ὁδοιπορικῶν· καὶ

(ε) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν γενικῶν αὐξήσεων τιμῶν καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτων δαπανῶν τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1980.

"Οπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ "Εκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνει πρόνοια γιὰ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ τρέχοντος χρόνου καὶ ὁ ταχύτερος καὶ διαδικαστικὰ πιὸ εὐέλικτος τρόπος ἀντιμετώπισης τοῦ θέματος εἶναι ἡ ἔγκριση συμπληρωματικῆς πίστωσης κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ 'Αποθεματικὸν» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Παρόμοιες δημοσιονομικὲς διευθετήσεις ἔχουν γίνει καὶ στὸ παρελθόν.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθεῖ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 8) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ λάβουν μέρος στὴν κατ' ἀρχὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου ;

Τότε προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ; Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £4,000,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. "Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ.

Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας.

Τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1980.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφισθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολό του ὡς Νόμος ;

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἑπόμενο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Κωνσταντίνου νὰ διαβάσει ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 11) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 Ὀκτωβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £8,975,000 καὶ ἡ διάθεση του —

(α) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ φόρου εἰσοδήματος σέ δικαιοῦχα πρόσωπα μὲ βάση τὴν ἰσχύουσα περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος νομοθεσία·

(β) γιὰ τὴν κάλυψη μέρους τῆς ἐκ £10,000,000 ὁλικῆς δαπάνης γιὰ ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν·

(γ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς αὐξημένης Κυβερνητικῆς εἰσφορᾶς στὸ Ταμεῖο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ στὸ Σχέδιο Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως μὲ βάση τὶς ἰσχύουσες νομοθεσίες·

(δ) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων δαπανῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ὡς ἀποτέλεσμα τῆς αὔξησης τῆς τιμῆς τῶν τροφίμων καὶ τῶν καυσίμων· καὶ

(ε) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐπιπρόσθετων ποσῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν πληρωμὴ τόκων σὲ σχέση πρὸς τραπεζικὲς διευκολύνσεις τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας Κύπρου πρὸς τὴν Κυβέρνηση.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, οἱ πρόνοιες ποὺ ἔγιναν γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ τρέχοντος χρόνου ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσουν καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐπιπροσθέτων ποσῶν ποὺ τώρα ἀπαιτοῦνται, κάτω ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἄρθρο τῶν ἀντίστοιχων Κεφαλαίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τούς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς γιὰ τὴν κατ' ἀρχὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου ;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Δὲν διαφωνοῦμε μὲ τὴν ψήφιση τοῦ συμπληρωματικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ποσοῦ £8,975,000 γιὰ τὶς δαπάνες ποὺ ἀναφέρονται στὴ σχετικὴ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

Μέρος τῶν δαπανῶν αὐτῶν θὰ πληρωθοῦν γιὰ κάλυψη ἐπιχορηγήσεων πρὸς τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν.

Θέλω μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ ἀναφερθῶ σὲ δυὸ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τοὺς δυὸ αὐτοὺς ὀργανισμούς. Τό Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν.

Συγκεντρώνουν αὐτὰ τὰ Συμβούλια κάθε χρόνο προϊόντα ἑκατομμυρίων λιρῶν. Γύρω στὰ 12 ἑκατομμύρια λίρες ἀξίας ἀμπελουργικὰ προϊόντα καὶ γύρω στά 7 ἑκατομμύρια λίρες ἀξίας σιτηρά. Ἀφοροῦν αὐτὰ τὰ προϊόντα δυὸ βασικοὺς ἀγροτικούς μας κλάδους. Ἐμπορεύονται τὰ Συμβούλια αὐτὰ τὰ προϊόντα. Καὶ ὅμως ὁ ἀγροτικὸς κόσμος δὲν ἐκπροσωπεῖται οὔτε στό Συμβούλιο Ἀμπελουρικῶν Προϊόντων, οὔτε στὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν.

Διαμαρτυρηθήκαμε πολλὲς φορὲς γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση ὡς Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις. Ἡ Κυβέρνηση ὅμως συνεχίζει νὰ διορίζει στὰ Συμβούλια Κυβερνητικοὺς τμηματάρχες καὶ ἄλλα πρόσωπα ἄσχετα μὲ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο. Καὶ συνεχίζεται αὐτὴ ἡ ἀπαράδεκτη κατάσταση, οἱ ἀγρότες ποὺ παράγουν αὐτὰ τὰ προϊόντα ποὺ ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ τὸ εἰσόδημα τους, νὰ μὴ ἐκπροσωποῦνται σ' αὐτὰ τὰ Συμβούλια. Ὅμως τὸ θέμα αὐτὸ εἶχε καὶ ἔχει σοβαρὸ ἀντίκτυπο στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ στὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα.

Θὰ φέρω μόνο ἕνα παράδειγμα.

'Αντιμετωπίζουμε σοβαρὰ ἀμπελουργικὰ προβλήματα ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Προβλήματα τιμῶν, διάθεσης ἐξωτερικῶν ἀγορῶν, παραλαβῆς σταφυλιῶν, μετοχῶν, κομίστρων, πωμὲ καὶ πολλὰ ἄλλα.

Μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια τὸ πρόβλημα τῆς παραλαβῆς σταφυλιῶν εἶναι ὀξύ. Φέτος, αὐτὲς τὶς μέρες τὸ πρόβλημα εἶναι ἀκόμα ὀξύτερο. Δώδεκα περίπου ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια αὐτὲς τὶς μέρες κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν πάνω στὰ ἀμπέλια. 'Εκατοντάδων ἀμπελουργικῶν οἰκογενειῶν κινδυνεύουν τὰ εἰσοδήματά τους γιὰ τὰ ὁποῖα χρειάστηκαν κόποι πολλοὶ καὶ ἔξοδα μέχρι ποὺ νὰ φτάσουμε στὴν παραγωγή. Οἱ ἀμπελουργοὶ ἐκπέμπουν κάθε μέρα τὸ S.O.S. ἀποτεινόμενοι πρὸς τὶς 'Αγροτικὲς 'Οργανώσεις.

Ποιὰ εἶναι ἡ αἰτία τῆς ὕπαρξης αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ; Δὲν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἀποθηκευτικοὶ χῶροι. 'Η Κυβέρνηση ὑποσχέθηκε πολλὲς φορὲς νὰ δημιουργήσει χώρους. Μᾶς τὸ ὑπόσχεται κάθε χρόνο. "Ομως τίποτε δὲν γίνεται. Οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ Συμβουλίου 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων εἶναι μεγάλες.

'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι μὲ τὴν ἐκπροσώπηση τῶν 'Αγροτικῶν 'Οργανώσεων στὸ Συμβούλιο 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν πολλὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν αὐτοὶ οἱ δυὸ κλάδοι, ὅπως τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων, θὰ μποροῦν νὰ ἀντιμετωπιστοῦν καὶ νὰ λυθοῦν καλύτερα.

"Οσον ἀφορᾶ τὸ ἄμεσο θέμα τῆς παραλαβῆς 12 περίπου ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν ποὺ κινδυνεύουν θὰ πρέπει τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου νὰ πάρει τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα σὲ συνεργασία μὲ τὶς οἰνοβιομηχανίες γιὰ νὰ παραληφθοῦν. Μέ μιὰ ἐπιχορήγηση στὶς ἐξαγωγὲς γλεύκους ὕψους περίπου 175 χιλιάδων λιρῶν εἶναι δυνατὸ νὰ βοηθηθοῦν οἱ οἰνοβιομηχανίες νὰ παραλάβουν ὅλα αὐτὰ τὰ σταφύλια.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόφαση ἐπιβάλλεται νὰ ληφθεῖ ἄμεσα. Θὰ δώσουμε μιὰ ἐπὶ πλέον ἐπιχορήγηση γιὰ νὰ γλυτώσουμε εἰσόδημα ἀξίας ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου λιρῶν γιὰ τὴν οἰκονομία καὶ τοὺς ἀμπελουργούς μας, ποὺ σήμερα κινδυνεύει ἡ παραγωγή τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψει τὸ ἔντιμο Μέλος νὰ παρακαλέσω νὰ μᾶς πεῖ ποιὰ ἄμεση σχέση ἔχουν ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα—μὲ τὰ ὁποῖα μπορεῖ καὶ ἐγὼ νὰ συμφωνῶ, μπορεῖ καὶ ὅλοι οἱ Βουλευταὶ νὰ συμφωνοῦν—μὲ τὸ Νομοσχέδιο καὶ μὲ τὴν ψήφιση τριῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν χρημάτων διὰ τὸ Συμβούλιο 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τὴν 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Νὰ ἀπαντήσω, κ. Πρόεδρε. "Εχουν ἀμεσότατη σχέση· πρόκειται γιὰ ἐπιχορηγήσεις στὴν 'Επιτροπὴ 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν. Γι' αὐτὰ τὰ προϊόντα ὑπάρχουν τώρα ἄμεσα προβλήματα γιὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δώσει βοήθεια ἡ Κυβέρνηση νὰ παραληφθοῦν καὶ ἔχουν σχέση μὲ τὶς ἐπιχορηγήσεις ποὺ δίνει. Εἶναι ἄμεσο, ἀμεσότατο τὸ θέμα καὶ συνδέεται μὲ τὸ Νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε. Νομίζω δὲν χρειαζόταν ἡ παρατήρηση, κ. Πρόεδρε, γι' αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔχει ἄμεση, ἀμεσότατη σχέση μὲ τὸ θέμα καὶ τὸ Νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔκαμα μιὰ ἐρώτηση, ὄχι παρατήρηση, διότι τοὐλάχιστον σὲ μένα ἐφάνη ὅτι ἄμεση σχέση μέ τὴν ψήφιση τοῦ ποσοῦ δὲν ὑπῆρχε.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ποσὸ δίδεται γιὰ ἐπιχορηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Πρόκειται γιὰ ἀγορὰ σταφυλιῶν· γι' αὐτὸ συνέδεσα τὸ θέμα διότι εἶναι ἀμεσότατα συνδεδεμένο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, εἶναι ἀρκετὰ καυτὸ τὸ πρόβλημα ποὺ ὑπάρχει ὥστε, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἦταν τόσο πολὺ ἄμεσα συνδεδεμένο, νὰ δικαιολογεῖται ἡ συζήτησή του.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖο ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι ἴσως οἱ εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν γίνει ἀναφορικὰ μὲ τὸν καταρτισμὸ τῶν Συμβουλίων νὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας ἡ ὁποία νὰ καλέσει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ συζητήσει μαζὶ μὲ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας τὸν τρόπο καταρτισμοῦ καὶ ἐκπροσωπήσεως σ' αὐτὰ τὰ Συμβούλια.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀπαντήσω μὲ πολὺ σύντομη ὁμιλία καὶ στὸ ἐρώτημα σας.

Μὲ τὴν κατάθεση καὶ τὴν ψήφιση τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, γιατὶ ἀσφαλῶς θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο τοῦτο, δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ Κυβέρνηση μὲ τὰ δέκα ἑκατομμύρια λίρες ποὺ δίδει γιὰ ἐπιχορηγήσεις σιτηρῶν καὶ ἀμπελουργικῶν προϊόντων λύει τὸ πρόβλημα τῶν σιτοπαραγωγῶν καὶ τῶν ἀμπελουργῶν. Ὅσοι δὲν εἶναι πλήρως κατατοπισμένοι ἢ δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τό θέμα αὐτὸ δικαιολογημένα ἔχουν τὴν ἐντύπωση αὐτή. Ὅταν ἕνας ἀκούσει δέκα ἑκατομμύρια λίρες τὰ ὁποῖα διατίθενται ἀπό τὸν Προϋπολογισμό, νομίζει ὅτι αὐτὰ τὰ δέκα ἑκατομμύρια λίρες μποροῦν νὰ λύσουν πολλὰ προβλήματα καὶ νὰ σώσουν τάξεις μὲ πολὺ μεγάλο πληθυσμό. Ἐν τούτοις, κ. Πρόεδρε, παρόλο ὅτι διατίθενται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση δέκα ἑκατομμύρια λίρες, ἐν τούτοις τὰ προβλήματα τῶν δυὸ αὐτῶν τάξεων πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἄλυτα καὶ ἐπειδὴ σήμερα παρουσιάζεται τὸ θέμα τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων τόσο ὀξύ, τόσο ἔντονο, τόσο δυνατὸ ποὺ τείνει νὰ καταστρέψει τὸν ἀμπελουργό, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ συσχετίσουμε καὶ νὰ ποῦμε ὅτι τὰ ἑκατομμύρια αὐτὰ ποὺ δίδει ἡ Κυβέρνηση στὸ Συμβούλιο Ἀμπελουρικῶν Προϊόντων δὲν ἐξυπηρετοῦν τόν πραγματικὸ σκοπὸ διότι ἀποδείχθηκε, χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἀναφερθῶ σέ πρόσωπα ἢ ἄτομα ἢ νὰ θίξω ὁποιοδήποτε, ὅτι μὲ τὴ σύνθεση τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουρικῶν Προϊόντων ὅπως παρουσιάζεται σήμερα κανεὶς προγραμματισμός, καμμιὰ ἔγκαιρη μελέτη γίνεται τοὐλάχιστο γιὰ τὰ τρέχοντα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἀμπελουργός. Καὶ βρισκόμαστε κάθε χρόνο στὴν ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς, στὴν ἐποχὴ τῆς παραλαβῆς καὶ προσπαθοῦμε μὲ μπαλλώματα καὶ μὲ εὐχὲς νὰ λύσουμε τό

πρόβλημα ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη βλέπομε τὸν ἀμπελουργὸ νὰ καταστρέφεται. Γιὰ τοῦτο ἐπαναφέρομε τὸ θέμα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς καταθέσεως αὐτοῦ τοῦ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ στὴ Βουλὴ καὶ θέλω νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ Βουλὴ ὁμόφωνα πῆρε θέση πάνω στὸ θέμα αὐτό, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ γίνει ἀναθεώρηση τῆς συνθέσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων οὕτως ὥστε νὰ συμμετέχουν οἱ ἀμπελουργοί, οἱ βιομήχανοι καὶ ἀσφαλῶς καὶ ἡ Κυβέρνηση ποὺ καταθέτει λεφτά, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ γίνεται καλὸς προγραμματισμὸς καὶ ἔγκαιρη μελέτη γιὰ νὰ προλαμβάνονται δυσάρεστα γεγονότα καὶ πράγματι νὰ λύονται προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὸν ἀμπελουργικὸ κόσμο.

Σήμερα, κ. Πρόεδρε, παρόλο ὅτι θὰ διατεθοῦν ἄλλα ποσά, ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορέσει νὰ λύσει τὸ θέμα τῆς παραλαβῆς τῶν σταφυλῶν πάρα πολλοὶ ἀμπελουργοί—σχεδὸν ὅλοι—θὰ ἀπολέσουν περισσότερο ἀπὸ τὸ μισὸ τοῦ εἰσοδήματος τους, δηλαδὴ οὐδὲν κέρδος θὰ πάρουν καὶ δὲν θὰ καλύψουν μέρος τῶν καλλιεργητικῶν τους ἐξόδων, ποὺ σημαίνει ὅτι καταστρέφονται.

Ἐάν, κ. Πρόεδρε, ἔχουμε ἕνα Σῶμα ὅπως εἶναι τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τὸ ὁποῖο λόγω τῆς συνθέσεώς του δὲν μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετήσει τὸν ἀμπελουργικὸ κόσμο καὶ τὸν ὠθοῦμε στὴν καταστροφή, πρὸς τί ἡ Κυβέρνηση κάθε χρόνο πληρώνει τόσα ἑκατομμύρια λίρες ; Ἐὰν καταστρέψουμε αὔριο τὸν ἀμπελουργό, καὶ ὅπως πᾶμε θὰ τὸν καταστρέψουμε, τί θέλομε εἴτε τὶς βιομηχανίες εἴτε τοὺς συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμοὺς εἴτε ὁποιαδήποτε ἄλλα κενὰ λόγια ὥστε νὰ δείχνουμε ὅτι βοηθοῦμε αὐτὴ τὴν τάξη ποὺ σήμερα πραγματικὰ καταστρέφεται ;

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μὲ τοὺς δυὸ προλαλήσαντες συναδέλφους καθότι τὸ ἀμπελουρικὸ πρόβλημα εἶναι ὀξύτατο. Ἄλλωστε τό ἔχουμε συζητήσει τόσες πολλὲς φορές στὴν αἴθουσα τούτη ποὺ μᾶς προκαλεῖ πλέον ἀλλεργία. Τὶς εὐθύνες πρέπει νὰ τὶς ἐπαναποθέσουμε στὴ συμπαιγνία ποὺ γίνεται μεταξὺ βιομηχάνων καὶ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων. Διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἔνοχοι αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος ποὺ διαπράττεται σὲ βάρος τοῦ ἀμπελουργικοῦ κόσμου. Καὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ βλέπουμε κάπου 20 ἑκ. ὀκάδες σταφύλια, τόσο τὸ μαῦρο ὅσο καὶ τὸ ξινιστέρι, νὰ κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν λόγω τῶν ἐπικείμενων καιρικῶν συνθηκῶν καὶ αὐτοὶ οἱ κύριοι ἔχουν κλείσει τὰ ἐργοστάσια αὐτὲς τὶς δέκα μέρες, τὶς χρυσὲς μέρες ποὺ ἔπρεπε νὰ παραλαμβάνουν, καὶ βρίσκουν τὴ δικαιολογία τοῦ χώρου. Πολὺ πιθανὸ νὰ ὑπάρχει ἀνεπάρκεια χώρου ἀλλὰ τὸ πρόβλημα ἔγκειται στό ποιὸς θὰ πάρει περισσότερα καὶ ποιὸς λιγότερα καὶ ποιὸς θὰ ἐπωμισθεῖ περισσότερες εὐθύνες. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὅλη ἱστορία καὶ εἶναι μιὰ συμπαιγνία σὲ βάρος τοῦ ἀμπελουργικοῦ κόσμου τὴν ὁποία καταγγέλλω ἀπὸ τὸ ἐπίσημο τοῦτο βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Γιάγκου ἄφησε νὰ νοηθεῖ ὅτι θά πάρει αὐτὸς ὁ κόσμος γύρω στὰ £10 ἑκ. Δὲν εἶναι £10 ἑκ. Ἀπὸ τὰ £10 ἑκ. θὰ πάρει £3 ἑκ. ὁ ἀμπελουργικὸς κόσμος ὡς ἐπιχορηγήσεις καὶ τὸ ὑπόλοιπο κατανέμεται σὲ ἄλλες καταστάσεις.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπισημάνω τὸ γεγονὸς ποὺ ἀναφέρεται στὶς αὐξημένες δαπάνες γιὰ τὴν ἐθνοφρουρά. Ἔχομαι καὶ τοὺς στρατιῶτες οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦν σήμερα μὲ τὶς £6 1/2 νὰ ζήσουν ἢ τουλάχιστο νὰ πληρώσουν τὰ

ἀγώγια ὅταν τοὺς δίδει ἄδεια ἡ ὑπηρεσία τους γιὰ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸν τόπο ὑπηρεσίας τους στὰ σπίτια τους. Οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγώγιο δὲν μποροῦν νὰ τὸ πληρώσουν.

Γι' αὐτὸ εἰσηγούμαστε ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεξετασθεῖ τὸ θέμα τῆς 'Εθνοφρουρᾶς μὲ τὴν αὔξηση τῆς μισθοδοσίας καὶ τὴν ἐξασφάλιση καλύτερων τρόπων ζωῆς γιὰ τοὺς ἐθνοφρουρούς μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ παλιν ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἕνα μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ ἔντιμου Βουλευτοῦ ἦτο ἐκτὸς θέματος. Ἕνα μέρος.

Π. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι, μέσα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, γιὰ τὸ ζήτημα τῶν βιομηχάνων, ὄχι πὼς ἔχω καμμιὰ συμπάθεια πρὸς τοὺς βιομηχάνους· μπορεῖ νὰ συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ ὅσα εἶπαν ὅλοι.

'Υπάρχει ἄλλος ; 'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι.

Πολὺ ὀρθὰ οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι συνέδεσαν τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα μὲ τὸ ὑπὸ ψήφιση νομοσχέδιο. Διότι τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα εἶναι ἕνα πολὺ καυτὸ πρόβλημα σήμερα. Δὲν συμφωνῶ ὅτι τὴν εὐθύνη τὴν ἔχουν οἱ οἰνοβιομηχανίες. Τὴν εὐθύνη τὴ φέρει ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Εἶναι ἀπὸ τὸ 1962 ποὺ γεννήθηκε ζήτημα παραλαβῆς σταφυλιῶν καὶ γεννᾶται κάθε χρόνο αὐτὸ τό πρόβλημα καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὸν περασμένο 'Οκτώβριο δήλωσε καθαρὰ ὅτι θὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ καὶ θὰ τὸ λύσει. Τίποτε δὲν ἔγινε πρός τὴν κατεύθυνση αὐτὴ καὶ παρόλο ὅτι ὑπόβαλα τρεῖς ἐρωτήσεις πάνω σ' αὐτὸ τὸ καυτὸ πρόβλημα βρισκόμαστε σήμερα στὴν τραγικὴ κατάσταση νὰ βλέπουμε τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ κλαίουν, νὰ βλέπουν τὴν περιουσία τους νὰ καταστρέφεται καὶ ἂν πέσει μιὰ βροχὴ οἱ ζημιὲς ποὺ θὰ προκύψουν γιὰ τοὺς ἀμπελουργοὺς θὰ εἶναι πάνω ἀπὸ £5 ἑκ.

Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση ἔστω καὶ τὴν τελευταία στιγμὴ νὰ πάρει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, νὰ πάρει τὶς εὐθύνες της, γιατὶ ἐγὼ πιστεύω ὅτι οἱ οἰνοβιομηχανίες εἶναι ἐμπορικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ παραλάβει τὸ προϊὸν τὸ ὁποῖο θὰ παραλάβουν οἱ βιομηχανίες πέραν τῶν εὐθυνῶν τους. Καὶ εἶναι ἐπείγον τὸ ζήτημα.

Ἔχω δὲ πληροφορηθεῖ ὅτι τὴν προσεχὴ Τετάρτη θὰ κληθεῖ σύσκεψη στὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Καὶ ὅταν συνάντησα τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας στὸν Ἅγιο Νεόφυτο καὶ μὲ παράπεμψε στὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου τοῦ εἶπα, «κύριε Πρόεδρε, ἐσεῖς προσωπικὰ νὰ ἀναλάβετε τὴν εὐθύνη νὰ λύσετε αὐτὸ τὸ πρόβλημα ὅπως ὑποσχεθήκατε». 'Αλλὰ τίποτε δὲν ἔγινε.

'Ελπίζω τὴν Τετάρτη νὰ ληφθοῦν ἀποφασιστικὲς ἀποφάσεις γιὰ ριζικὴ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος καὶ πρὸς ἀποφυγὴ τῆς καταστροφῆς μεγαλύτερων ποσοτήτων σταφυλιῶν σὲ βάρος τῶν φτωχῶν παραγωγῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

'Ο κ. Παπαδημητρίου κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Απλῶς μιὰ ἐπεξήγηση ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε, χωρὶς φυσικὰ νὰ ἔλθω σὲ ἀντιδικία μὲ τὸ συνάδελφο, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐγὼ ἀνάφερα ὅτι εὐθύνη φέρουν οἱ βιομηχανίες αὐτὴ τὴ περίοδο, τὸ ἐννοῶ αὐτὸ τὸ πράγμα, γιὰ τὸ λόγο ὅτι ἔγινε συμφωνία μὲ τὸν ἁρμόδιο 'Υπουργὸ καὶ ὅλα τὰ Σώματα καὶ τὶς ὀργανώσεις νὰ παραλάβουν τὸ ξινιστέρι σταφύλι οἱ βιομηχανίες καὶ κατενεμήθη τὸ ποσὸ σὲ μιὰ ἕκαστη καὶ ἀθέτησαν αὐτὴ τὴν ὑπόσχεση καὶ γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι εὐθύνονται οἱ βιομηχανίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρὶν νὰ προχωρήσουμε στὴν ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου, γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθεῖ καμμιὰ παρεξήγηση σχετικὰ μὲ τὴ θέση μου ἀπάνω στὸ ἀμπελουργικὸ ζήτημα, ἔχω νὰ ὑπενθυμίσω σὲ μερικοὺς παλαιούς Βουλευτὲς ὅτι ἀπὸ τὸ 1938 ποὺ ἐπέστρεψα στὴν Κύπρο ἤμουν ἀπὸ τοὺς πρώτους ποὺς ἐργάζονταν γιὰ τὴ βελτίωση τῆς θέσης τῶν ἀμπελουργῶν καὶ γιὰ τὴν βελτίωση τῆς καταστάσεως τοῦ ἀμπελουργικοῦ μας ζητήματος καὶ μὲ ἄρθρα στὶς ἐφημερίδες καὶ μὲ ἄλλες ἐνέργειες—τότε δὲν ὑπῆρχε Βουλὴ γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἐνεργήσουμε μέσον τῆς Βουλῆς. Συμφωνῶ μὲ ὅσα εἶπαν οἱ Βουλευτὲς πάνω στὴν κατάσταση αὐτή, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ εἶπα εἶναι ὅτι δὲν ἦτο τὸ κατάλληλο Νομοσχέδιο γιὰ νὰ διατυπωθοῦν.

Προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ πρῶτο ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισης πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £8,975,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1980. "Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. "Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τό ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 9) τοῦ 1980.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφισθεῖ στὴν ὁλότητα του τὸ Νομοσχέδιο ὡς Νόμος ;

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἑπόμενο Νομοσχέδιο εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀνάπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τὸν κ. Κωνσταντίνου νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 4) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 Ὀκτωβρίου 1980.

Μὲ τό νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £500,000 καὶ ἡ διάθεση του γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν αὐξημένων δαπανῶν ποὺ ἔχουν προκύψει—

(α) ἀπὸ τὶς μὴ προβλεφθεῖσες τιμαριθμικὲς αὐξήσεις στοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων·

(β) ἀπὸ τὶς κατὰ 27% αὐξήσεις ποὺ δόθηκαν στὰ ἡμερομίσθια τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν·

(γ) ἀπό τὴν ἀναθεώρηση τῶν ἐπιδομάτων ὁδοιπορικῶν· καὶ

(δ) ἀπὸ τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ τῶν καυσίμων.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου, ἐπειδὴ οἱ πρόνοιες ποὺ ἔγιναν γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1980 ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσουν γιὰ τὸν τρέχοντα χρόνο, εἶναι ἀνάγκη νά γίνει πρόσθετη πρόνοια γιὰ τὸ ποσὸ αὐτὸ στό φετινὸ Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως, καὶ ὁ ταχύτερος καὶ διαδικαστικὰ πιὸ εὐέλικτος τρόπος ἀντιμετώπισης τοῦ θέματος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἔγκριση συμπληρωματικῆς πίστωσης κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο «Μὴ προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως. Παρόμοιες δημοσιονομικὲς διευθετήσεις ἔχουν γίνει καὶ στὸ παρελθὸν τόσο στοὺς Προϋπολογισμοὺς Ἀναπτύξεως ὅσο καὶ στοὺς Τακτικοὺς Προϋπολογισμούς.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθεῖ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ λάβουν μέρος στὴν κατ' ἀρχὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου.

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ,

Τὸ ἄρθρο 1 ἐκγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου 'Αναπτύξεως ποσοῦ £500,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1980. "Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. "Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ;

Τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐκρίνονται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 4) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφισθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στό σύνολό του ὡς Νόμος ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἄλλο θέμα εἶναι «Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980»

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Σταῦρο 'Αμπίζα νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες:

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος

Γεώργιος Λαδᾶς

Ἀνδρέας Φάντης

Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 18 Ὀκτωβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας ποὺ ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Κανονισμῶν.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 9 τοῦ περὶ Πετρελαιοειδῶν Νόμου, τροποποιοῦνται οἱ βασικοὶ περὶ Πετρελαιοειδῶν Κανονισμοὶ ὥστε νὰ ρυθμιστεῖ τὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς κυλίνδρων ὑγραερίου μὲ φορτηγὰ ὀχήματα ἢ ὀχήματα δημόσιας χρήσης μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἀσφάλεια καὶ τὸν περιορισμὸ στὸ ἐλάχιστο τῶν περιπτώσεων ἀτυχημάτων ἀπὸ μιὰ τέτοια μεταφορά.

Εἰδικότερα μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς καθορίζονται σὰν ὑποχρεωτικοὶ ὅροι καὶ προϋποθέσεις γιὰ τὴ μεταφορὰ κυλίνδρων ὑγραερίου σὲ φορτηγὰ ὀχήματα—

(α) ἡ κάθετη καὶ σταθερὴ τοποθέτηση τους στὰ ὀχήματα καὶ μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ ἡ ἀσφαλιστικὴ τους δικλείδα νὰ βρίσκεται στὸ χῶρο ἐξάτμισης τοῦ κυλίνδρου καὶ ποὺ νὰ παρέχεται σ' αὐτοὺς ἐπαρκὴς ἀερισμός.

(β) ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν φορτηγῶν ποὺ μεταφέρουν κυλίνδρους ὑγραερίου μὲ εἰδικοὺς πυροσβεστῆρες ἐγκεκριμένους ἀπὸ τὴν Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία·

(γ) ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν μεταφερομένων κυλίνδρων ὑγραερίου μὲ προστατευτικὰ καλύμματα στὶς βαλβίδες ἢ πώματα στὰ στόμια παροχῆς· καὶ

(δ) ἡ ἀπαγόρευση τῆς τοποθέτησης πάνω στοὺς μεταφερόμενους κυλίνδρους ὁποιουδήποτε ἐπικίνδυνου φορτίου ἢ διαβρωτικοῦ καὶ ἐπιβλαβοῦς ὑλικοῦ.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴ μεταφορὰ τῶν κυλίνδρων ὑγραερίου μὲ ὀχήματα δημόσιας χρήσης εἴτε αὐτὰ μεταφέρουν καὶ ἐπιβάτες εἴτε ὄχι, καθορίζονται ἐκτὸς τῶν πιὸ πάνω προϋποθέσεων καὶ ἡ ὑποχρέωση τῆς τοποθέτησης τῶν κυλίνδρων στὸ ἐξωτερικὸ τοῦ ὀχήματος ὥστε νὰ ἀερίζονται ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς καθὼς καὶ ἡ πρόσδεση τους σὲ τρόπο ποὺ νὰ ἀποτρέπεται ἡ μετατόπιση τους ἢ ἡ πρόκληση σ' αὐτοὺς ζημιᾶς ἢ φθορᾶς.

Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας, οἱ ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὶ ἔτυχαν τῆς ἔγκρισης ὅλων τῶν ἁρμοδίων πλευρῶν καὶ εἰδικότερα τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ὑπουργείων Ἐργασίας καὶ Ἐμπορίου, τῆς Ἀστυνομίας, τῆς Πυροσβεστικῆς καὶ Ἠλεκτρομηχανολογικῆς

'Υπηρεσίας, τοῦ Τμήματος χερσαίων Μεταφορῶν, τῶν Δημοσίων Ἔργων καὶ τῶν 'Εταιρειῶν ποὺ προμηθεύουν τοὺς κυλίνδρους ὑγραερίου.

Κατὰ τὴν συζήτηση τοῦ ὅλου θέματος στὴν 'Επιτροπὴ ἐγέρθηκε ἀπὸ τὰ Μέλη αὐτῆς τόσο τὸ πρόβλημα τῆς κατάλληλης ἀποθήκευσης τῶν κυλίνδρων ὑγραερίου ὅσο καὶ τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῆς ἀνθεκτικότητας τῶν χρησιμοποιούμενων κυλίνδρων γιὰ τὴ μεταφορὰ ὑγραερίου.

Μετὰ ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις ποὺ δόθηκαν ἀπὸ τοὺς πιὸ πάνω ἐκπροσώπους, ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει διαπιστώσει ὅτι ἡ ἔλλειψη ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν τμημάτων τῶν καταλλήλων ἐργαστηρίων καὶ τεχνικοῦ προσωπικοῦ, γιὰ σκοποὺς ἐλέγχου τῶν κυλίνδρων ὑγραερίου ποὺ διατίθενται στὴν ἀγορά, ἀποτελεῖ σοβαρὸ κενὸ ποὺ θὰ πρέπει τὸ ταχύτερο νὰ πληρωθεῖ μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἀσφάλεια τοῦ κοινοῦ. Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς ἀποθήκευσης τῶν κυλίνδρων ὑγραερίου, ἡ 'Επιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι οἱ ἁρμόδιες ἀρχὲς θὰ πρέπει νὰ ἐντείνουν τὶς προσπάθειες τους ὥστε οἱ ἄδειες γιὰ μιὰ τέτοια ἀποθήκευση νὰ ἐκδίδονται μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ πολλὴ φειδὼ ἔτσι ὥστε νὰ ἀποτραπεῖ τὸ παρουσιαζόμενον σήμερα ἀπαράδεκτο φαινόμενο τῆς ἀνεξέλεγκτης καὶ ἐπικίνδυνης φύλαξης τῶν κυλίνδρων ὑγραερίου.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τους, ὅπως αὐτοὶ κατατέθηκαν ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς στὴν κατ' ἀρχὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου ;

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

'Από τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ μιλήσω πάνω στὴν οὐσία τῶν Κανονισμῶν ἀλλὰ εἶναι μιὰ φράση τὴν ὁποία δὲν πρόσεξα στὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ καὶ ἡ ὁποία δὲν μοῦ κάθεται καλὰ πολύ. 'Ο πρῶτος ὑπότιτλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ μᾶλλον σᾶς κάθεται καὶ σᾶς δημιουργεῖ βάρος.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Λέγει «Μεταφορὰ ὑγραερίου ἐν κυλίνδροις». Αὐτὸ τὸ «ἐν κυλίνδροις» νομίζω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἔχομε ἀλλάξει κατά κάποιο τρόπο ὥστε νὰ εἶναι κατανοητότερο. Ἢ νὰ γίνει «μέσα σὲ κυλίνδρους», ἤ, γιὰ νὰ εἶναι σὲ συμφωνία μὲ τὸ ὅλο κείμενο τῶν Κανονισμῶν ποὺ εἶναι σὲ καθαρεύουσα νὰ γίνει «ἐντὸς κυλίνδρων», ἀλλὰ ὄχι «ἐν κυλίνδροις», ἐν πάση περιπτώσει.

Τό ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸ δεύτερο ὑπότιτλο.

Λέγει «Μεταφορὰ ὑγραερίου ἐν κυλίνδροις δι' ὀχημάτων δημοσίας χρήσεως.» Εἰσηγοῦμαι νὰ γίνει «ἐντὸς κυλίνδρων.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνῶ, ἂν καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἤθελα «μέσα σέ κυλίνδρους».

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἤθελα ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ κείμενο εἶναι στὴ καθαρεύουσα .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄλλοτε νὰ τὸ γράφετε σὲ δημοτικὴ ὅπως ἄρχισε νὰ συνηθίζεται γιὰ ὅλες τὶς ἐκθέσεις ποὺ γράφονται στὴ δημοτική.

'Υπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθοῦν οἱ Κανονισμοί ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Τὸ τελευταῖο θέμα τῆς Νομοθετικῆς 'Εργασίας εἶναι «Οἱ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Λοΐζο Καραμιχάλη νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980»

Παρόντες :—

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
'Ανδρέας Τουμαζῆς
Τάκης Νέμιτσας
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ανδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου
Χριστόφορος Χριστοφίδης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 'Οκτωβρίου 1980.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 11 τοῦ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν Νόμου, αὐξάνεται τὸ ὕψος τῶν δημοσίων βοηθημάτων ποὺ καταβάλλονται γιὰ τὴν κάλυψη τῶν βασικῶν ἢ καὶ τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν τῶν προσώπων ποὺ δὲν ἔχουν ἀρκετὰ μέσα συντηρήσεως κατὰ 35%.

'Η ἀναπροσαρμογὴ τῶν δημοσίων αὐτῶν βοηθημάτων γίνεται μὲ βάση τὴν αὔξηση τῶν τιμῶν καὶ τὰ γενικὰ ἐπίπεδα μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία καθορισμοῦ τους, τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1978, μέχρι σήμερα.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς συμφωνεῖ μὲ τὶς προτεινόμενες ἀναθεωρήσεις τῶν βοηθημάτων αὐτῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τους ὅπως κατατέθηκαν ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς κατὰ τὴν κατ' ἀρχὴν συζήτηση ;

'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση, ὅτι μὲ τὴν αὔξηση τοῦ 35% θὰ καλοπερνοῦν αὐτοὶ ποὺ παίρνουν τὰ δημόσια χορηγήματα, ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι μὲ βάση αὐτὴ τὴν αὔξηση τὸ ἐπίδομα ποὺ θὰ παίρνουν οἱ δυσπραγοῦντες εἶναι : Ἕνα ἄτομο μόνο £14 τὸ μήνα, δυὸ ἄτομα £22

τὸ μήνα, τρία ἄτομα £31 τὸ μήνα, καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ γιὰ τοὺς ἐκτοπισθέντες θὰ καταβάλλεται ἀντιστοίχως γιὰ ἕνα ἄτομο £15 τὸ μήνα. Ἐπίσης ἔχει ἕνα ἄλλο εὐεργέτημα ὁ ἐκτοπισθείς, ὅτι θὰ τοῦ πληρώνει ἡ Κυβέρνηση καὶ 600 μίλς τὸ μήνα γιὰ ἠλεκτρισμό, δηλαδὴ θὰ παίρνει £15 καὶ 600 μίλς τὸ μήνα μὲ τὴν αὔξηση τοῦ 35% ποὺ δίνομε.

Θέλω νὰ πῶ μὲ τοῦτο, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὰ χορηγήματα ποὺ παραχωροῦνται δὲν μπορεῖ νὰ θεωροῦνται καθόλου ἱκανοποιητικὰ οὔτε γιά τοὺς δυσπραγοῦντες οὔτε γιὰ τοὺς ἐκτοπισθέντες καὶ τὸ συντομότερο δυνατὸ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἀναθεωρήσει αὐτὲς τὶς κλίμακες γιὰ νὰ δώσει περισσότερα χρήματα σ' αὐτοὺς τοὺς δυσπραγοῦντες καὶ ἐκτοπισθέντες ἔτσι ποὺ νὰ μποροῦν νὰ περνοῦν κάπως καλύτερα ἀπὸ ὅ,τι θὰ μποροῦν νὰ περνοῦν μὲ τὰ ποσὰ ποὺ τοὺς δίνονται σήμερα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχεται καὶ τὴ δική μου συμφωνία ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ Βουλὴ αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ αὐξήσει τὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Πολὺ σωστὰ ἡ εἰσήγηση σας δὲν ἦτο γιὰ νὰ ψηφίσει ἡ Βουλὴ αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων ἀλλὰ ἦτο μιὰ εἰσήγηση πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ αὐξήσει τὶς χορηγίες αὐτές.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μὲ τὶς ἀπόψεις τοῦ κ. Φάντη. Παρεμπιπτόντως θὰ θέλαμε νὰ μᾶς ἀναφέρει ὁ κ. Καραμιχάλης κατὰ πόσο ἀνεφέρθη ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τὸ ὁλικὸ κόστος αὐτῶν τῶν αὐξήσεων. Νομίζω ὅτι οἱ ἐκθέσεις πρέπει νὰ ἀναφέρουν ὁπωσδήποτε ὅταν πρόκειται γιὰ αὐξήσεις τὸ ὁλικὸ κόστος. Συμφωνοῦμε μὲ τὸ πνεῦμα καὶ ἐπίσης συμφωνοῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ αὐξηθοῦν ἀκόμα περισσότερο. Ἀλλὰ θά εἶναι καλὸ νὰ γνωρίζουμε καὶ τί εἶναι τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο προϋποθέτουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Δέν ἔχομε ὑπόψη τὸ ὁλικὸ κόστος γιὰ τὴν Κυβέρνηση καὶ οὔτε καὶ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ εἶναι γνωστὸ σὲ μᾶς. Ἐν πάση περιπτώσει, τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα δίνονται εἶναι χαμηλὰ καὶ εἶναι δύσκολο νὰ ζήσει ἄνθρωπος. Αὐτὰ θὰ μποροῦσαν νὰ αὐξηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἀσφαλῶς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὶς προτάσεις ποὺ ἔγιναν. Θέλω νὰ διευκρινίσω ὅτι τὸ 35% καλύπτει μόνο τὶς πληθωριστικὲς πιέσεις καὶ καμμιὰ αὔξηση δὲν δείνει σ' αὐτοὺς τοὺς δυσπραγοῦντες ποὺ πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσει τό Νομοσχέδιο.

Συμπληρωματικὰ θὰ εἰσηγούμουν πρὸς ὅσα εἰσηγήθηκαν οἱ προηγούμενοι ὁμιλητές, ὁ κ. Φάντης καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι, ὅτι τὰ ἐπιδόματα πρέπει νὰ τυγχάνουν αὐτόματης τιμαριθμικῆς ἀναπροσαρμογῆς ὅπως γίνεται μὲ τοὺς μισθοὺς διότι εἶναι ἀδιανόητο νὰ καθυστεροῦν δυὸ χρόνια. Ἡ προηγούμενη αὔξηση ποὺ ἔγινε στὰ ἐπιδόματα ἦταν στὶς ἀρχὲς τοῦ 1978. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα νὰ ὑποβληθεῖ στὴν Κυβέρνηση ἡ ἀνάγκη τῆς αὐτόματης τιμαριθμικῆς ἀναπροσαρμογῆς καὶ παροχῆς οὐσιαστικῶν αὐξήσεων πέραν τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὸ 35% ποὺ δίνεται.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ὑπογραμμίζω τὴ φράση τοῦ συναδέλφου κ. Κουρτελλάρη γιά «οὐσιαστικὴ αὔξησιν» καὶ ὄχι «αὔξησιν» τοῦ 35% πάνω στὶς £5 καὶ τὶς £6 καὶ τὶς £8 τῶν ἐπιδομάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης μήπως εἶχε ζητήση τὸ λόγο ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, εἶχα ζητήσει προηγουμένως τὸ λόγο γιὰ νὰ κάμω μιὰ διευκρίνιση παρόλο ποὺ δὲν ἀπευθύνθηκε σὲ μένα ἡ ἐρώτηση. Ὅτι πρόκειται περὶ Κανονισμῶν καὶ ὄχι Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ οὕτως ὥστε νὰ γνωρίζομε τὸ ὕψος τῆς δαπάνης. Καὶ οὔτε εἶναι εὔκολο νὰ προϋπολογισθεῖ ἐδῶ τὸ ὕψος τῆς δαπάνης.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει κανένας ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν διαφωνεῖ μὲ τὴν οὐσιαστικὴ αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίσει τοὺς Κανονισμοὺς γιὰ νὰ μπορέσει νὰ δοθεῖ ἔστω καὶ αὐτὴ ἡ μικρὴ αὔξηση σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρὰ τὴ διαβεβαίωση τοῦ ἐντίμου Μέλους ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίσει αὐτοὺς τοὺς Κανονισμούς, τὴν ὁποία δὲν διαμφισβητῶ, εἶμαι ὑποχρεωμένος τυπικῶς νὰ ἐρωτήσω ἂν ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ αὐτοὺς τοὺς κανονισμούς. Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται. Καὶ μπαίνομε στὸ Γ΄ Κεφάλαιο τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης—κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει τοὺς τίτλους τῶν Νομοσχεδίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων τὰ ὁποῖα ἔχουν κατατεθεῖ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ὧραι Ἐργασίας Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Εἰς τὸ Δ΄ Κεφάλαιο τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «Ἡ ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησης τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακό», θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτής κ. Ἀλέξης Γαλανός.

Τὸ θέμα αὐτό ὡς ἀντιλαμβάνομαι ἔχει ἐγγραφεῖ πρὶν ἀπὸ πολλοὺς μῆνες. Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Γαλανὸς μοῦ εἶπε ὅτι ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ ἔχουν ἀρχίσει οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες ἐπιθυμεῖ νὰ τὸ ἀποσύρει καὶ θὰ βάλει ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖο βέβαια δὲν θὰ πάρει τήν πρώτη θέση αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀλλὰ θὰ ἐγγραφεῖ στὸ τέλος.

«Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση.»

Ὑπάρχη ἔνσταση γιὰ νὰ μπεῖ τὸ θέμα αὐτὸ ὡς τελευταῖο ;

Οὐδεμία.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δὲν ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα θὰ τεθεῖ ὡς 8ο θέμα στή σειρά.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ Κεφάλαιο Δ ὑπάρχει καὶ ἕνα θέμα ποὺ τιτλοφορεῖται, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, «Ἡ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἀναφορικὰ μὲ τὸ ὁδικὸ ἔργο Λευκωσίας—Λεμεσοῦ».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Στὸ Κεφάλαιο Δ ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Δὲν ὑπάρχει.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἔπρεπει νὰ ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιὸς εἶναι ὁ ἀριθμός του ;

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει ἀλλ' ἔχει διαγραφεῖ ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο Δ΄. Ἦταν ἐγγεγραμμένο πρὸ ὀκτώ μηνῶν καὶ ἔπρεπε τὸ Σῶμα νὰ εἶχε ἐπιληφθεῖ αὐτῆς τῆς ἔκθεσης. Διότι διαφορετικὰ τὸ Σῶμα δὲν θὰ φέρει εὐθύνη ἐὰν δὲν συζητήσει τὴν ἔκθεση αὐτή.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων πῆρε μιὰ ἐντολὴ ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ προσπάθησε ὅσο ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατὸ νὰ ἀνταποκριθεῖ πρὸς τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔχει πάρει. Ὁμολογῶ ὅτι μέχρι σήμερα δὲν παρεσχέθη στὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἡ πρέπουσα τεχνικὴ βοήθεια γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ κάμει τὴ δουλειά της, ἂν θέλομε πραγματικὰ νὰ ἐλέγχομε τὴν πρόοδο αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Καὶ ἔτσι θὰ ἔπρεπε τό Σῶμα τὸ ταχύτερο δυνατὸ νὰ συζητήσει τὴν πορεία αὐτοῦ τοῦ ἔργου μὲ βάση τὴν ἔκθεση.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐπανέλθει καὶ πάλι. Δὲν ξέρω γιατὶ διαγράφηκε ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο Δ΄ ἡ ἔκθεση αὐτὴ ἡ ὁποία εἶναι καθυστερημένη τώρα καὶ ὀκτὼ μῆνες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδή, γιὰ νὰ ἀντιληφθῶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο λέγετε, εἶναι ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ

πρὶν ἀπὸ τὶς διακοπὲς τῆς Βουλῆς ἦτο περασμένο στὸν κατάλογο τῶν θεμάτων πρὸς συζήτηση.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Μάλιστα, ἦτο στὸ Κεφάλαιο Δ' καὶ διεγράφη. Δὲν ξέρω γιατὶ διεγράφη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἐξετασθεῖ αὐτὸ τό θέμα καὶ ἂν διαπιστωθεῖ . . . . . .

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ὄχι ἡ εἰσήγηση μου εἶναι νὰ ἐπανέλθει, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν θέλει νὰ τὸ συζητήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ μπεῖ τὸ θέμα ; Νὰ κοιταχθοῦν οἱ προηγούμενες ἡμερήσιες διατάξεις καὶ ἂν πραγματικὰ τό θέμα αὐτὸ εἶναι γιὰ παράδειγμα δεύτερο ἢ τρίτο στὴ σειρὰ τότε νὰ ἔλθει ἡ σειρὰ του γιὰ νὰ συζητηθεῖ. Δηλαδὴ νὰ μὴν τὸ βάλουμε ἔνατο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὄχι.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Διότι τότε θὰ φθάσομε στό Μάιο καὶ δὲν θὰ συζητηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀκριβῶς, ἂν ἦτο στὴ σειρὰ φαντάζομαι θὰ προηγεῖτο ὅλων τῶν ἄλλων θεμάτων τὰ ὁποῖα ὑποθέτω πὼς εἶναι νεώτερα.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τό θέμα ποὺ εἰσηγήθηκε ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀφορᾶ ἔκθεση Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὅτι πρέπει νὰ ἔχει προτεραιότητα διότι πρόκειται περὶ συζητήσεως ἐπὶ ἐκθέσεως Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπόν, ὑπάρχει καμμιὰ ἔνσταση ὅπως μόλις ἐξακριβωθεῖ ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ ἦτο στὴν Ἡμερήσια Διάταξη πρὸ τῶν διακοπῶν, τεθεῖ ὡς πρῶτο θέμα πρὸς συζήτηση ;

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν ὑπάρχει «ἐάν», κ. Πρόεδρε, ἦταν στήν Ἡμερήσια Διάταξη. Ἑπομένως νὰ ἐπανέλθει καὶ νὰ τοῦ δοθεῖ προτεραιότητα πρὸς συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ τεθεῖ τό θέμα τοῦτο ὡς πρῶτο στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς ἑπόμενης ἑβδομάδας ;

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἐγὼ θὰ ὑποβάλω μιὰ παράκληση. Ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ἄρχισε νὰ ἐξετάζεται θέμα δανειοδότησης μέσον τοῦ Συνεργατικοῦ Ταμιευτηρίου Σπουδαζούσης Νεολαίας . . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τώρα νὰ τελειώσουμε μὲ τὸ προηγούμενο θέμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἂν κλείσαμε ἐκεῖνο τὸ θέμα, νὰ ὑποβάλω καὶ τὴν εἰσήγηση μου, κ. Πρόεδρε.

Παρόλο ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀνακοίνωσε ἀπόφαση της ὅτι θὰ δώσει δάνεια, ἐπειδὴ ἔχουμε ἑκατοντάδες οἰκογένειες ποὺ ἔχουν παιδιά στὸ ἐξωτερικὸ καὶ σπουδάζουν καὶ ἀγωνιοῦν τί θὰ γίνει, παρακαλῶ νά ὑποβάλετε στὴν Κυβέρνηση τὴν παράκληση νά ἐπισπεύσει τὴ δανειοδότηση τῶν σπουδαστῶν, διότι ἂν θὰ βοηθήσει μέ τὸν ἴδιο ρυθμὸ ποὺ χρειάστηκε νά πάρει ἀπόφαση (τὸ θέμα ἐξετάζεται ἀπὸ τὸν Ἰούνιο καὶ μόλις χθὲς ἐλήφθη ἀπόφαση) τότε δὲν ξέρω τί θὰ γίνουν τὰ παιδιὰ ποὺ εἶναι στὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ ὑποβάλετε ὡς ἐπεῖγον θέμα τὴν παράκληση γιὰ νὰ λυθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πολὺ καλά, δὲν εἴχαμε τελειώσει μὲ τὸ θέμα τοῦ κυρίου Παπαϊωάννου ἀκόμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Νόμισα ὅτι ἔκλεισε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐρώτησα ἂν ἡ Βουλὴ ἔχει ἔνσταση. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶχε ἔνσταση καὶ ἤρχισα νὰ λέγω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ θὰ μπεῖ στὴν ἑπόμενη Ἡμερήσια Διάταξη, στὸ Κεφάλαιο Δ', ὡς πρῶτο θέμα. Ἡ παράκληση σας θὰ γίνει.

Ὑποθέτω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐπιθυμεῖ νὰ διακόψουμε γιὰ σήμερα ὡς ἐδῶ.

Ἡ ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 30 Ὀκτωβρίου, ἡ ὥρα 4.00 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη Ἡμερήσια Διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α :— Ἐρωτήσεις— Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ τῶν Ἐργατικῶν Σχέσεων (Δημόσια Ὑπηρεσία) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(5) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

(7) Οἱ περὶ Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων καὶ Σωματείων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ :— Κατάθεση Νομοσχεδίων.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ Κεφάλαιο Β θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος «Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων». Ἔχει συμπληρωθεῖ ἡ ἐργασία τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση εἶναι ἕτοιμη καὶ δὲν βλέπω κανένα λόγο γιατὶ νὰ καθυστερεῖ περισσότερο τὸ θέμα τοῦτο.

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐγγραφεῖ, νὰ τὸ συζητήσουμε καὶ νὰ τελειώνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ προστεθεῖ καὶ ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς στὸ Κεφάλαιο Β' ;

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Δὲν ἔχω ὑπόψη μου, κ. Πρόεδρε—πιθανὸ νὰ εἶναι λάθος μου—ἂν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριοι, δὲν εἶπα ὅτι κυκλοφόρησε ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση. Πῶς νὰ κυκλοφορήσει ἀφοῦ τὸ θέμα δὲν ἦταν πάνω στὴν Ἡμερήσια Διάταξη ; Ἡ ἔκθεση εἶναι ἕτοιμη καὶ θὰ κυκλοφορήσει ἐντὸς δυό, ἢ τριῶν ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ἴσως νὰ ἔχω λάθος, κ. Πρόεδρε. Ἐγὼ νόμισα ὅτι οἱ Ἐκθέσεις κυκλοφοροῦν ἀνεξάρτητα τοῦ ἂν τὰ θέματα εἶναι γραμμένα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ὑπάρχει, ἀντιλαμβάνομαι, ἔνσταση νὰ μπεῖ τὸ θέμα τοῦτο ὡς 8ο θέμα στό Κεφάλαιο Β. Θὰ μπεῖ ὡς 8ο θέμα στὸ Κεφάλαιο Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :—

Ὡς πρῶτο θέμα θὰ εἶναι τὸ θέμα τό ὁποῖο ἀνέφερε ὁ ἔντιμος Βουλευτής κ. Παπαϊωάννου καὶ ὕστερα τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐγγεγραμμένα στὴ σημερινὴ Ἡμερήσια Διάταξη μὲ ἀντικατάσταση τοῦ πρώτου θέματος τοῦ κ. Γαλανοῦ μὲ τὸ θέμα ποὺ εἰσηγήθη τώρα καὶ τὸ ὁποῖο θὰ μπεῖ τελευταῖο.

Δηλαδὴ τὸ Κεφάλαιον Δ θὰ ἔχει ὡς ἑξῆς :

(1) «Συζήτηση πάνω στήν Ἔκθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν πάνω στό θέμα ποὺ ἀναφέρεται ὡς ἡ «Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο ἐκτέλεσης τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ποὺ καλύπτει τὴν περίοδο 26/2/79—30/8/79».

(2) «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη)

(3) «Ἡ ἀνάγκη ἱδρύσις Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(4) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

(5) «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μηχαηλίδη).

(6) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(7) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(8) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει ἕνα σοβαρὸ καὶ ἐπείγον πρόβλημα τό ὁποῖο ἐπηρεάζει τὴν οἰκονομία μας καὶ χιλιάδες γεωργοκτηνοτροφικὲς οἰκογένειες. Εἶναι τὸ θέμα ποὺ προέκυψε ἀπὸ ὁρισμένες ἀνακοινώσεις, ὅτι χρησιμοποιοῦνται στὴν παραγωγὴ κρέατος ὁρμόνες καὶ ἀντιβιοτικά. Αὐτὲς οἱ ἀνακοινώσεις, κ. Πρόεδρε, ἔχουν δημιουργήσει πανικὸ μέσα στὸ κοινὸ καὶ ὁ πανικὸς αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του ἔχει δημιουργήσει σοβαρότατες ἐπιπτώσεις ὅσον ἀφορᾶ τὴν κτηνοτροφία μας. Ἀντιπροσωπεία τῶν κτηνοτρόφων ποὺ ἦλθε χθὲς στὰ γραφεῖα μας, ἔχει ἀνακοινώσει ὅτι ἡ κατανάλωση κρέατος ἔπεσε κατακόρυφα. Μᾶς εἶπε ὅτι τοῦ χοιρινοῦ κρέατος ἔπεσε ἡ κατανάλωση του μεταξὺ 60% καὶ 70% τοῦ βωδινοῦ 80%, τῶν πουλερικῶν 50%, καὶ αἰγοπρόβειου κρέατος 20% καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας βρίσκονται σὲ ἀπόγνωση καὶ αὐτὴ ἡ κατάσταση ἐπιδεινώνεται ἀκόμα περισσότερο μὲ τὴν ἄδεια εἰσαγωγεῖς ποὺ ἔδωσε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου γιὰ νὰ εἰσαχθοῦν 350 τόννοι χοιρινοῦ κρέατος καὶ 150 τόννοι βωδινοῦ κρέατος ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης γι' αὐτὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ εἶναι πολὺ σοβαρή. Θὰ ἔπρεπε ἡ Κυβέρνηση νὰ εἶχε ἔγκαιρα κάνει δήλωση ὑπεύθυνη καὶ συγκεκριμένη γιὰ νὰ καθυσυχάσει τὸ κοινό. Ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε, ἐνδιαφερόμαστε γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ κοινοῦ, γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ, ὅμως ἐνδιαφερόμαστε καὶ γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Ὑπάρχουν σοβαρὲς ἐπενδύσεις στὴν κτηνοτροφία καὶ ἀφοροῦν εἰσοδήματα ποὺ μᾶς δίνουν κάθε χρόνο £25 ἑκατομμύρια.

Πιστεύομε ὅτι αὐτὸς ὁ θόρυβος ἔχει σκοπιμότητα καὶ ὑπάρχουν συμφέροντα γιὰ τὴ δημιουργία του σ' αὐτὸ τὸ διάστημα στὸ βαθμὸ ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ.

Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, ὑποβάλλομε τὴν πρόταση ὅπως ζητηθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κάνει δήλωση ποὺ νὰ μιλᾶ συγκεκριμένα γιὰ νὰ καθυσυχάσει τὸ κοινό.

Δεύτερο, νὰ ληφθοῦν μέτρα ἐλέγχου ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στὴν πώληση φαρμάκων μὲ ὁρμόνες καὶ ἀντιβιοτικά. Αὐστηρὸς ἔλεγχος. Καὶ τρίτον νὰ κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας στὴν Τηλεόραση καὶ στὸ Ρ.Ι.Κ. γιὰ νὰ κάμει δήλωση, νὰ ἀπαντήσει σὲ ἐρωτήσεις καὶ νὰ διαφωτίσει τὸ κοινὸ καὶ τὴν κοινὴ γνώμη γιὰ νὰ τὴν καθησυχάσει, διότι ὑπάρχει σοβαρὴ ἀνησυχία καὶ γιὰ νὰ ὑπάρξει καὶ ὁμαλὴ πώληση τῶν κρεάτων καθότι δημιουργοῦνται σοβαρὰ προβλήματα γιὰ τὴν κτηνοτροφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος;

Ὁ κ. Γαλανὸς

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Στὰ μέτρα, κ. Πρόεδρε, ποὺ εἰσηγεῖται ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης εἰσηγοῦμαι ἐπίσης ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας νά καλέσει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νά ἐκθέσει τὴν κατάσταση καὶ νὰ ἐνημερωθεῖ τὸ Σῶμα.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἕνα ἀπαραίτητο μέτρο ποὺ πρέπει νὰ ληφθεῖ συμπληρωματικὰ τῶν ὅσων ἀνάφερε ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πάνω στὸ ἴδιο θέμα εἶχα ὑποβάλει ἐρώτηση πρὶν ἀρκετὲς ἑβδομάδες διότι τὸ πρόβλημα ἔχει προκύψει ἐδῶ καὶ ἕνα μήνα περίπου καὶ πράγματι κρατεῖ σὲ ἀναστάτωση τὸ λαὸ καὶ ἔχει καὶ σοβαρότατες ἐπιπτώσεις πάνω στὴν οἰκονομία καὶ κατ' ἐπέκταση δημιουργεῖ πρόβλημα γιὰ τοὺς γεωργοκτηνοτρόφους μας.

Ἡ ἐρώτηση ποὺ εἶχα ὑποβάλει καὶ περίμενα ὅτι θὰ ἔπαιρνα μιὰ σύντομη ἀπάντηση ἦταν ἀκριβῶς πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, δηλ. τὸν ἔλεγχο τοῦ διατιθέμενου κρέατος ὥστε νὰ προστατεύεται καὶ τὸ καταναλωτικὸ κοινὸ καὶ νὰ διασφαλίζεται καὶ ἡ διακίνηση τοῦ κρέατος καὶ τῶν γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων. Καὶ ἤθελα ἀκριβῶς νὰ παρακαλέσω νὰ διαβιβασθεῖ τοῦτο πρὸς τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό, καὶ ὄχι ἁπλῶς νὰ γίνει παράκληση ἀλλὰ νὰ τονισθεῖ ἡ εὐθύνη του νὰ δώσει γρήγορα μιὰ ἀπάντηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα διότι μόνο διὰ μέσου τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς παρουσίασης πειστικῶν ἐπιχειρημάτων θά ἐκλείψει καὶ τὸ πρόβλημα καὶ θὰ μπορέσουμε νὰ βοηθήσουμε ἔμπρακτα τοὺς γεωργοκτηνοτρόφους μας, πράγμα τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει γίνει μέχρι τώρα καὶ μπορῶ νά πῶ ὅτι οἱ δηλώσεις ποὺ ἔκαμε ἡ Κυβέρνηση μέχρι τῆς στιγμῆς ἀποδείχτηκαν κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιητικὲς γιὰ νὰ διαλύσουν τὶς ἀμφιβολίες καὶ τὶς ἔγνοιες τοῦ κόσμου ὅσο καὶ τὸ πρόβλημα ἀπὸ πλευρᾶς γεωργοκτηνοτρόφων.

Ἡ εἰσήγηση γιὰ ἀπασχόληση τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς θὰ εἶναι κάτι τὸ πολὺ χρήσιμο ὥστε νὰ ἔλθει καὶ σχετικὴ ἔκθεση εἰς τὸ Σῶμα γιὰ νὰ τὸ συζητήσουμε γιατὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν προκύψει τὸν τελευταῖο καιρὸ μὲ σοβαρότατες οἰκονομικὲς προεκτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προσυπογράφω ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ εἶναι πάρα πολὺ πολύτιμο πράγμα καὶ πρέπει νὰ διαφυλαχθεῖ. Ἐπίσης ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ κόσμου εἶναι πολύτιμο πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο πρέπει ἐπίσης νὰ ἀσχοληθεῖ ἡ Κυβέρνηση καὶ ὅλοι οἱ ἁρμόδιοι παράγοντες. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ προσυπογράφω τὴν εἰσήγηση τὴν ὁποία ἔκαμε ὁ συνάδελφος κ. Γαλανός, ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας πρέπει νὰ καλέσει τὸν ἔντιμο Ὑπουργὸ νὰ ἐμφανισθεῖ καὶ νὰ δώσει τὶς σχετικὲς πληροφορίες τὸ ταχύτερο δυνατό, πρῶτον γιὰ νὰ κατατοπισθεῖ τὸ Σῶμα καὶ δεύτερο γιὰ νὰ προβεῖ στὶς παραστάσεις ποὺ χρειάζονται πρὸς τὴν Κυβέρνηση ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ λάβει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ ἐξετασθεῖ ἡ πρόταση τοῦ κ. Γαλανοῦ ἀλλὰ ἐδῶ τονίζεται ὅτι ὁ κτηνοτροφικὸς κόσμος ὑποφέρει λόγω ὁρισμένων δημοσιευμάτων. Ἡ παραγωγή του μένει ἀδιάθετη καί εἶναι γνωστὸ ὅτι χιλιάδες λίρες καθημερινῶς ξοδεύονται γιὰ ζωοτροφὲς γιὰ ζῶα τὰ ὁποῖα ἤδη ἔπρεπε νὰ εἶναι κρέας στὴν ἀγορά. Γιὰ τοῦτο ἡ ἄμεση παρέμβαση τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία θὰ λύσει ἄμεσα τὸ θέμα. Μετὰ ὑπάρχει καιρὸς νὰ ἐξετάσουμε ὁτιδήποτε καὶ νὰ δοῦμε σὲ ποιοὺς τομεῖς ἡ Κυβέρνηση δὲν κάμνει τὸν πραγματικὸ ἔλεγχο ποὺ πρέπει νὰ κάμει σὲ ἄλλα εἴδη γιὰ νὰ προλάβει τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ. Ὁ κτηνοτροφικὸς κόσμος εἶναι πρόθυμος νὰ ἀνοίξει τὶς μάντρες του σὲ ὁποιοδήποτε κτηνοτρόφο ἢ ὑπάλληλο τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐξετάσει κατά πόσο ὑπάρχουν ὁρμόνες ἢ ὄχι καὶ ἂν βρεθεῖ κτηνοτρόφος ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖ ὁρμόνες ἢ ὁτιδήποτε βλαβερὸ γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ, νὰ τιμωρηθεῖ μὲ τὸν αὐστηρότερο τρόπο ἀλλά ὄχι νὰ καταδικασθεῖ ὁλόκληρος ὁ κτηνοτροφικός κόσμος ἀπὸ ὁρισμένα δημοσιεύματα τῶν ἐφημερίδων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ τὸ θέμα συζητεῖται ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἡ ἀποτελεσματικὴ πρακτικὴ ἀντίκρυση τοῦ θέματος.

Ὑπάρχουν δυὸ Ἐπιτροπές, ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας. Γιατὶ αὐτεπάγγελτα αὐτὲς οἱ Ἐπιτροπὲς δὲν καλοῦν τοὺς ἁρμοδίους γιὰ νὰ συζητήσουν τὸ ὅλο θέμα καὶ νὰ ὑποβάλουν καὶ ἔκθεση, καὶ ἀναμένομε δήλωση τῆς Κυβερνήσεως ;

Προσωπικὰ ἐμένα δὲν μὲ πείθει καμμιὰ δήλωση τῆς Κυβερνήσεως πάνω στὸ θέμα αὐτὸ δεδομένου ὅτι γνωρίζω ὅτι ὑπάρχει ἀνεξέλεγκτη εἰσαγωγὴ καὶ διάθεση φαρμάκων καὶ νὰ ἀνοίξουν 200 μάντρες δέν πείθομαι. Ἐγὼ θὰ πεισθῶ ὅταν ἡ Κυβέρνηση λάβει μέτρα ὅσον ἀφορᾶ τὴν εἰσαγωγὴ καὶ διάθεση τῶν φαρμάκων καὶ ὅταν ἔλθει ἡ Κυβέρνηση νὰ δώσει λόγο σ' αὐτὲς τὶς Ἐπιτροπές, νὰ συζητήσει τὸ θέμα καὶ νὰ ληφθοῦν πρακτικὰ μέτρα. Μὲ τὸ νά κάμνομε δηλώσεις καὶ νὰ ὑποσχόμεθα ὁτιδήποτε, δὲν εἴμαστε πειστικοὶ εἰς τὸ κοινὸ καὶ ἀπόδειξη τούτου εἶναι ὅτι οἱ μέχρι τοῦδε δηλώσεις δέν ἔπεισαν ἀλλὰ περισσότερο ἀνησύχησαν τὸ κοινό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὸς ἀποφυγὴ ὁποιασδήποτε παρεξηγήσεως, ἡ εἰσήγηση τὴν ὁποία ἔκαμα νὰ κληθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας, καὶ προσθέτω ἐδῶ καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας, εἶναι συμπληρωματικὴ τῶν εἰσηγήσεων τὶς ὁποῖες ἔκαμε ὁ κ. Μιχαηλίδης. Νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶναι τόσο σοβαρὸ ποὺ θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν συνδυασμένα μέτρα καὶ νομίζω ὅτι ὅσα ἔχουν ἀναφερθεῖ πρέπει νὰ γίνουν ταὐτόχρονα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ καὶ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ταὐτόχρονα καὶ ἡ δική σας εἰσήγηση ;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ ὅλες τὶς προτάσεις. Θέλω νὰ συμπληρώσω μόνον ὅτι τὸ πιὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας τὸ ὁποῖο σιωπᾶ καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ κληθοῦν καὶ οἱ δυὸ Ἐπιτροπές, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας, καὶ οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ γιὰ νὰ ἐξηγήσουν, ἀλλὰ στὸ μεταξὺ νὰ προβοῦν σὲ ὑπεύθυνες δηλώσεις διότι κανεὶς μας δὲν θέλει νὰ γίνουν δηλώσεις ἁπλῶς γιὰ λόγους σκοπιμότητας ἀλλὰ ὑπεύθυνες δηλώσεις ποὺ νὰ βοηθοῦν ὥστε νὰ τοποθετηθεῖ ὀρθὰ τὸ πρόβλημα ἔτσι ποὺ νὰ ὑπερασπίζεται καὶ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπόσταση τόσο τῆς ζωϊκῆς ὅσο καὶ τῆς φυτικῆς παραγωγῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν ἔχω ἀντιληφθεῖ καλά, ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης δὲν εἰσηγήθη νὰ γίνουν μόνον δηλώσεις ἀλλὰ καὶ νὰ ἀρχίσει νὰ γίνεται ἔλεγχος.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἂν ἐπιτρέπεται, κ. Πρόεδρε, ἔχω κάμει τρεῖς προτάσεις.

Πρῶτον, δήλωση ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης ὑπεύθυνη καὶ συγκεκριμένη γιὰ νὰ καθησυχάσει τὸ κοινό.

Δεύτερον, ἡ Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει στὸν ἔλεγχο τῆς πώλησης φαρμάκων μὲ ὁρμόνες καὶ ἀντιβιοτικὰ πρὸς καθησύχαση τοῦ κοινοῦ ὅτι δὲν χρησιμοποιοῦνται ἀμελέτητα καὶ ἀνεξέλεγκτα.

Καὶ τρίτον, νὰ κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας νὰ κάμει δήλωση στὴν Τηλεόραση καὶ στὸ Ραδιόφωνο καὶ νὰ ἀπαντήσει σὲ Ἐρωτήσεις γιὰ νὰ καθησυχάσει τὸ κοινό.

Δὲν ἀποκλείω στὶς προτάσεις ποὺ ἔχουν γίνει νὰ κληθοῦν οἱ δυὸ Ἐπιτροπές, ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας, γιὰ νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἂξ. κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἄφησα νὰ νοηθεῖ ὅτι εἰσάγονται ἢ πρόκειται νὰ εἰσαχθοῦν μεγάλες ποσότητες κρεάτων, νομίζω πὼς θὰ ἦταν ὀρθὸ νὰ κληθεῖ καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανας νὰ δικαιολογήσει τὸν τρόπο καὶ τὴ σκοπιμότητα τῆς εἰσαγωγῆς τέτοιων κρεάτων καὶ ἂν ὑπάρχει ἔλλειψη κρέατος γιὰ νὰ γίνει εἰσαγωγή. Ἐὰν ὄχι, ἔχομε πρόβλημα διάθεσης. Πρὸς τί δηλαδὴ ἡ εἰσαγωγὴ κρεάτων ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι ἔχει ξεκαθαρίσει τὸ θέμα. Ἔχουν ἐπισημανθεῖ τὰ διάφορα σημεῖα ποὺ ἀνησυχοῦν τὰ Μέλη. Ὑπάρχει πρόβλημα γιὰ τοὺς γεωργοκτηνοτρόφους, ὑπάρχει πρόβλημα γιὰ τὸ λαό, ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα ὑγείας.

Πιστεύω ὅτι δηλώσεις δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ἀμέσως. Ἀμέσως ὅμως μποροῦν νὰ κληθοῦν οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ στὶς Ἐπιτροπὲς γιὰ νὰ τὶς κατατοπίσουν, καὶ ὅταν λέγω ἀμέσως, ἐννοῶ ἴσως καὶ αὔριο, διότι μετὰ τὴν ἐνημέρωση ποὺ θὰ κάμουν στὶς Ἐπιτροπὲς θὰ καταλάβουμε ἂν χρειάζεται νὰ γίνει δήλωση τὴν ὁποία ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ἔχει ζητήσει νὰ γίνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ εἰσηγεῖσθε ὡς πρῶτο καὶ ἄμεσο μέτρο τὴ σύγκληση τῶν δυὸ 'Επιτροπῶν.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ζήτησα τὸ λόγο γιατὶ δὲν ἔχει τονισθεῖ ἀρκετὰ δυνατὰ ἡ εὐθύνη καὶ ἡ παχυδερμία τῆς Κυβέρνησης πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Πρὶν ἕνα μήνα γεννήθηκε ἕνα σοβαρὸ θέμα γιὰ τὴν ὑγεία ὅλου τοῦ λαοῦ, ἰδίως ὅμως τῶν παιδιῶν, ποὺ φτάνει μέχρι γεννητικῶν ἀλλοιώσεων καὶ καρκίνου. Θὰ περίμενε κανεὶς ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ εἶχε τοὐλάχιστο κάμει ἀναλύσεις μέσα σὲ μιὰ βδομάδα—δυὸ καὶ τρεῖς—ὅλων τῶν κρεάτων, ξένων καὶ ντόπιων, ποὺ ὑπάρχουν στὴν ἀγορά, καὶ ὅτι θὰ εἰδοποιοῦσε καὶ θὰ πληροφοροῦσε ὑπεύθυνα καὶ ἀνοικτὰ τὸν κόσμο ποιὰ κρέατα εἶναι ἀβλαβῆ, ποιὰ κρέατα καὶ σὲ ποιὸ βαθμὸ παρουσιάζουν ἐπικίνδυνες οὐσίες καὶ ὅτι κατόπιν θὰ ἐρχόταν γιὰ νὰ ξεκαθαρίσει τὴν κατάσταση μὲ τὸν ἀγορανομικὸ ἔλεγχο καὶ μὲ τὴ συμπλήρωση τῆς νομοθεσίας. Τὸ πρῶτο ὅμως ποὺ θἄκανε κάθε Κυβέρνηση θὰ ἦταν ὁ ἔλεγχος τῆς ποιότητας τῶν κρεάτων ποὺ ὑπάρχουν στὴν ἀγορά. Ὅ,τι καὶ νὰ μᾶς ποῦν οἱ 'Υπουργοί, ὅσες ἀνακοινώσεις καὶ νὰ βγάλουν τὰ διάφορα 'Υπουργεῖα 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, κανένας μας δὲν θὰ πιστέψει οὔτε γιὰ τὰ εἰσαγόμενα οὔτε γιὰ τὰ ἐπιτοπίως παραγόμενα, διότι δὲν ὑπάρχουν ἀναλύσεις οἱ ὁποῖες μάλιστα δὲν μποροῦν νὰ γίνουν στὴν Κύπρο. 'Ο κόσμος δὲν εἶναι ἀνόητος, ὁ κόσμος δὲν στερεῖται τὴ λίγη ποσότητα κρέατος ποὺ καταναλίσκουμε στὴν Κύπρο—δὲν εἴμαστε ἀπὸ τὶς χῶρες ποὺ καταναλίσκουν οὔτε τὸ 1/2 τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ—διότι δὲν θέλει νὰ φάει κρέας ἢ δὲν μπορεῖ νὰ φάει. Εἶναι διότι φοβᾶται νὰ φάει τὸ φαΐ του.

'Επομένως εἶναι ἀνάγκη πρῶτα-πρῶτα ἡ Κυβέρνηση νὰ κάμει ἀναλύσεις καὶ νὰ τὶς ἀνακοινώσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βλέπω ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς καὶ ὅλα τὰ ἄτομα ποὺ ἀποτελοῦν αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἀποφάσισαν νὰ ὑποστηρίξουν τὴν κρεοφαγία. Ἔχει διαπιστωθεῖ ὡς γεγονὸς ὅτι τὸν τελευταῖο καιρό, παρόλο ὅτι δὲν φτάσαμε ἀκόμα τὴν ἁγία Σαρακοστὴ ποὺ ὁ κόσμος ἀποφεύγει τὴ χρήση τοῦ κρέατος, ἀναπτερώθηκαν οἱ ἐλπίδες τῶν χορτοφάγων καὶ τῶν φυσιοθεραπευτῶν. 'Εκεῖνο ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχουν γιὰ χρόνια τώρα οἱ φυσιοθεραπευτὲς ἔγινε ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνο. 'Η στάση αὐτὴ τῆς Βουλῆς εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τοὺς ἀπογοητεύσει πολύ. 'Αλλὰ πρῶτα τὸ οἰκονομικὸ συμφέρον τοῦ τόπου τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ τὸ πραγματικὸ συμφέρον καὶ ὕστερα οἱ θεωρίες τῆς ἀκρεοφαγίας.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Καὶ νὰ κάμομε καὶ Σήκωσες ἄφοβα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχετε κλείσει αὐτὸ τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε, ὕστερα ἀπὸ ὅσα εἴπετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ ἕνα ἄλλο θέμα ἐγώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, οἱ εἰσηγήσεις εἶναι ὅτι πρῶτον πρέπει νὰ συγκληθοῦν οἱ ἁρμόδιες Ἐπιτροπὲς τὶς ὁποῖες πρέπει νὰ συγκαλέσουν οἱ Πρόεδροί τους.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερῶ σὲ ἕνα φαινόμενο στὸ ὁποῖο εἶχα ἀναφερθεῖ καὶ προηγουμένως ἀπὸ τὴ θέση μου αὐτὴ στὴ Βουλή. Εἶναι σχετικὰ μὲ τὴν εὐαισθησία ποὺ ἐπιδεικνύει ἡ Κυβέρνηση εἰς τὸ θέμα τῶν Ἐρωτήσεων ποὺ ὑποβάλλονται ἀπὸ Βουλευτές.

Δυστυχῶς ἡ πεῖρα ἔχει ἀποδείξει, πιστοποιᾶ μπορῶ νὰ πῶ, ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐπιδεικνύει, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω μιὰ λέξη ποὺ εἶπε τώρα ὁ φίλος μου ὁ Γιωργάκης, «παχυδερμία» σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται ἀπὸ Βουλευτές. Ὑπάρχουν ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβλήθηκαν ἀπὸ μῆνες χωρὶς ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωση της νὰ ἀπαντήσει καὶ νὰ διαφωτίσει μέσον τῆς Βουλῆς τὸ κοινὸ—πρῶτα τὴ Βουλὴ καὶ ὕστερα τὸ λαὸ—σχετικὰ μὲ τὰ θέματα ποὺ ἐγείρονται σὲ ἐρωτήσεις. Ἀναφέρω ἕνα πρόχειρο παράδειγμα. Πρὶν τέσσερις ἀκριβῶς μῆνες, στὶς 23 τοῦ Ἰούνη τοῦ 1980—σήμερα ἔχομε 23 του Ὀκτώβρη—ὑπόβαλα μιὰ ἐρώτηση γιὰ ἕνα πρόβλημα τὸ ὁποῖο ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς εἶχα χαρακτηρίσει σὰν κοινωνικὸ πρόβλημα γιὰ τὴν Κύπρο. Ἀφορᾶ τὸ πρόβλημα τῶν παιδιῶν ποὺ πάσχουν ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία. Καὶ ὑπόβαλα τὴν ἐρώτηση, τὶ μέτρα παίρνει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση παιδιῶν ποὺ πάσχουν ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία καὶ τὰ ὁποῖα εἴτε ἔχουν τελειώσει σχολεῖο Μέσης Παιδείας εἴτε εἶναι ἐνηλικιωμένα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ δουλέψουν στὴν κοινωνία, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ἡ Κυβέρνηση σιωπᾶ.

Ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ αὐτὸ τὸ πρόβλημα ἡ Κυβέρνηση ; Πῆρε ὁποιαδήποτε μέτρα ; Πρόκειται νὰ πάρει ὁποιαδήποτε μέτρα ; Εἶναι σκότος γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα. Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλοῦσα, κ. Πρόεδρε, νὰ διαβιβάσετε τὴ δυσφορία αὐτῆς τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἔλλειψη εὐαισθησίας ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ ἀπαντᾶ, καὶ μάλιστα ἔγκαιρα, στὶς ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται ἀπό τοὺς Βουλευτές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Χρειάζεται νὰ ἐρωτήσω ἂν ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ὑποβληθεῖ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Φάντη ὡς εἰσήγηση τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ;

Ἡ σιωπὴ εἶναι συμφωνία.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΟΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ Κεφάλαιο Δ ὑπάρχει ἐγγεγραμμένο ἕνα θέμα ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Χατζηδημητρίου : «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

Ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ θὰ συζητηθεῖ μετὰ 15 μέρες, διότι πρέπει νὰ ἐπισπευσθοῦν αὐτὰ τὰ θέματα—κι ἂς ἐργαστεῖ καὶ ἡ Βουλὴ λίγο περισσότερο-εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Κυβέρνηση, οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοί, μᾶς στείλουν ἐδῶ τὶς Ἐκθέσεις τῶν ἐλεγκτῶν, τῶν ἐξωτερικῶν Ἐλεγκτῶν καὶ τῶν πραγμα-

τογνωμόνων ποὺ διόρισε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ τὸν ἔλεγχο καὶ γιὰ τὴν ἔρευνα διαφόρων Συνεργατικῶν Ὀργανισμῶν. Διότι οἱ ἔρευνες αὐτὲς θὰ ἐκθέσουν καὶ τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση καὶ τὴ βιωσιμότητα ὁρισμένων Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν καὶ θὰ βοηθηθεῖ πολὺ ἡ συζήτηση. Καὶ δεδομένου ὅτι πολλὲς ἀπὸ τὶς Ἐκθέσεις ἔχουν τελειώσει ἢ ἄλλες ἀναμένονται ἐντὸς τῶν ἡμερῶν, ἡ Βουλὴ ἂν εἶχε ἕνα μνημόνιο περιληπτικὸ τῶν Ἐκθέσεων αὐτῶν τῶν Ἐλεγκτῶν καὶ τῶν πραγματογνωμόνων θὰ βοηθοῦσε πάρα πολὺ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο εἶναι σοβαρότατο καὶ κρίσιμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ἡ εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Χριστοφίδη εἶναι πολὺ χρήσιμη. Ἄλλωστε εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος στὴ Βουλή, γιατὶ ἔκτοτε οὐσιαστικὰ δὲν εἴχαμε καμμιὰ ἐνημέρωση, καὶ ὄχι ἁπλῶς τὴν εἴχαμε ζητήσει ἀλλὰ τὴ συμπεριλάβαμε στὴν Ἀπόφαση τοῦ Σώματος γιὰ τὴν τακτικὴ ἐνημέρωση. Καὶ εἶναι τὴ δυσφορία τοῦ Σώματος ποὺ ἤθελα νὰ τονίσω μὲ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος, γιατὶ κανονικὰ δὲν θὰ χρειαζόταν νὰ γίνει ἐπανεγγραφὴ τοῦ Συνεργατικοῦ προβλήματος. Θἄπρεπε νὰ ἐρχόντουσαν κανονικὰ οἱ Ἐκθέσεις· θἄπρεπε νὰ γινόντουσαν οἱ συζητήσεις στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ καὶ θἄπρεπε νὰ γίνουν Ἐκθέσεις ἐπὶ τῆς ἐνημερώσεως στὴν ὁλομέλεια τοῦ Σώματος. Δυστυχῶς τίποτε δὲν γίνεται ἀπ' ὅλα αὐτά. Στοίχισε μέχρι τῆς στιγμῆς 16 ἑκατομμύρια λίρες στὸν Κύπριο φορολογούμενο ἡ κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας γιὰ νὰ λειτουργεῖ καὶ πιθανῶς νὰ χρειαστεῖ ἄλλα τόσα μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου, ἕνα βαρύτατο φορτίο ποὺ ἔχει ἀνατρέψει καὶ Προϋπολογισμοὺς καὶ τὰ πάντα καὶ δὲν μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ παρακολουθεῖ παθητικὰ ἕνα τεράστιο πρόβλημα ποὺ συγκλονίζει τὰ θεμέλια τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικότερους συντελεστὲς τῆς οἰκονομικῆς κρίσης ποὺ κυοφορεῖται αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ μὲ τὴν ἔκρηξή του θὰ δημιουργήσει τεράστιες προεκτάσεις σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ πλήρη Κυβερνητικὴ ἀδυναμία νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἐπερχόμενη οἰκονομικὴ θύελλα. Ἔτσι ἀποδίδομε τεράστια σημασία σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Χρειάζεται ἡ ἐπίσπευση καὶ τῆς ἀντιμετώπισής του καὶ τῆς ἐνημέρωσης καὶ τῆς συζήτησης.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πρὸ ἑπταμήνου καὶ πέραν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ κατάθεσε πρόταση Νόμου περὶ Συνεργατισμοῦ. Ἐλέχθη πρὶν διακοποῦν οἱ ἐργασίες τῆς Βουλῆς γιὰ τὴ θερινὴ περίοδο ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἑτοίμαζε τὸ δικό της νομοσχέδιο καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο θὰ κατατίθετο τὸ Σεπτέμβριο στὴ Βουλή. Τώρα εἶναι τέλη Ὀκτωβρίου καὶ δὲν ἔχει κατατεθεῖ τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο περὶ Συνεργατισμοῦ.

Εἶναι ἡ δεύτερη φορὰ ποὺ ἐγείρω θέμα τάξης. Ἡ πρόταση Νόμου ποὺ ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ ΑΚΕΛ θὰ πρέπει νὰ μελετηθεῖ ἀπὸ τήν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Σῶμα νὰ ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ συζητήσει αὐτὴ τὴν πρόταση Νόμου καὶ νὰ τὴν τροποποιήσει ὅπως τὸ Σῶμα θὰ ἤθελε νὰ τροποποιηθεῖ. Ἀλλὰ δὲν δικαιολογεῖται νὰ καθυστερεῖ περισσότερο ἡ μελέτη αὐτῆς τῆς πρότασης Νόμου ἐπειδὴ ἡ Ἐκτελεστικὴ

Ἐξουσία μὲ αὐτὸν τὸν τεράστιο μηχανισμὸ τὸν ὁποῖο διαθέτει δὲν κατόρθωσε ἀκόμα νὰ ἑτοιμάσει τὸ νομοσχέδιο περὶ Συνεργατισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σὲ ποιὰ Ἐπιτροπὴ ἔχει παραπεμφθεῖ τὸ θέμα ;

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἀντιλαμβάνομαι.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος. Θὰ ἦταν χρήσιμο πραγματικὰ αὐτὴ ἡ πρόταση Νόμου νὰ παραπέμπετο καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν διότι ὑπάρχουν θέματα ποὺ συνδέονται ἀπόλυτα καὶ μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν. Ἔτσι θὰ εἰσηγούμουν μιὰ καὶ ἐπανέρχεται τὸ θέμα νὰ παραπεμφθεῖ ἡ πρόταση Νόμου ποὺ ἔχει ἤδη κατατεθεῖ στὶς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ ἔλεγα, κ. Πρόεδρε, ὅτι γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε μὲ πρακτικὸ τρόπο τὶς εἰσηγήσεις τῶν προηγούμενων ὁμιλητῶν, νομίζω θὰ πρέπει νὰ κληθεῖ χωρὶς καθυστέρηση ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου νὰ ἐνημερωθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ ὅσα ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Χατζηδημητρίου καὶ ὁ κ. Χριστοφίδης καὶ γιὰ νὰ συζητήσει τὸ θέμα τῆς προτάσεως Νόμου.

Συμφωνῶ λοιπὸν ὅτι θὰ πρέπει νὰ προχωρήσει χωρὶς καθυστέρηση ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου στὸ νὰ καλέσει τὴν Κυβέρνηση νὰ συζητήσει τὸ ὅλο θέμα. Ἐπίσης προσωπικὰ δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν ἄποψη νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος τῆς πρότασης Νόμου καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησή μας εἶναι διαφορετική. Εἴπαμε οἱ ἐκθέσεις νὰ δοθοῦν στὴ Βουλή. Ὅπως δόθηκαν τὰ πρῶτα στοιχεῖα στὴ Βουλὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ δοθοῦν καὶ οἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐλεγκτῶν καὶ πραγματογνωμόνων συνοπτικὰ γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Βουλὴ στὴ συζήτησή της νὰ ἔχει ὑπόψη αὐτὲς τὶς Ἐκθέσεις. Δὲν εἶναι θέμα νὰ κατατοπίσει ὁ Ὑπουργὸς τὴν Ἐπιτροπή. Ἂς τὴν κατατοπίσει. Ἐδῶ εἶναι θέμα κάθε τρεῖς μῆνες νὰ ἔρχεται Ἔκθεση, ποὺ δὲν ἦρθε ὡς τώρα καμμιὰ ἔκθεση—καὶ τοῦτο ἀναφέρθηκε προηγουμένως ἀπὸ τὸν κ. Χατζηδημητρίου.

Ἐδῶ τὸ θέμα εἶναι : Θέλομε τὶς Ἐκθέσεις αὐτές. Αὐτὸ ζήτησα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Πάνω στὸ διαδικαστικὸ θέμα, κ. Πρόεδρε. Ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ νευραλγικοὺς τομεῖς τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος εἶναι ἡ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα ποὺ ὑπάγεται ἡ λειτουργία της κάτω ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Τράπεζα, αὐτὸ ἐξυπακούει σύνδεση μὲ τὶς ἁρμοδιότητες τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν πρόκειται νὰ τὸ βάλομε ἔτσι καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας εἶναι ἄμεσα ἐνδιαφερόμενη, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὅταν θὰ συνέλθει ἡ ἁρμόδια 'Επιτροπὴ θὰ μποροῦσε νὰ εἰδοποιήσει καὶ τὰ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ ὅσοι θέλουν μποροῦν νὰ παραστοῦν γιὰ νὰ ἐνημερωθοῦν καὶ νὰ βοηθήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θέλω νὰ προειδοποιήσω τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Κουρτελλάρη ὅτι ἡ πεῖρα μου εἶναι ὅτι ὅσο αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν 'Επιτροπῶν στὶς ὁποῖες παραπέμπεται ἕνα θέμα τόσο καθυστερεῖ ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐξέταση τοῦ θέματος.

Καλύτερα εἶναι νὰ τὸ ἀφήσουμε στὶς 'Επιτροπὲς 'Εμπορίου καὶ Οἰκονομικῶν. Γι' αὐτὸ παραπέμπεται στὶς δυὸ 'Επιτροπὲς καὶ παρακαλοῦνται οἱ Πρόεδροι τῶν δυὸ 'Επιτροπῶν νὰ ἐνεργήσουν καὶ νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ θέματος τὸ συντομότερο.

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διαφωνήσω μὲ τὴ θέση ποὺ ἔχετε λάβει γιατὶ ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν θὰ κληθεῖ ὅποτε χρειαστεῖ νὰ ἐκφράσει τὴ γνώμη της, ἐνῶ ὁ Νόμος γιὰ τὸ Συνεργατισμὸ μιλᾶ γιὰ διάρθρωση καὶ διοίκηση. Καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ γνωρίσει καὶ νὰ κάμει τὶς εἰσηγήσεις της γιὰ τὴν πρόταση Νόμου διότι τὰ πλεῖστα Συνεργατικὰ 'Ιδρύματα εἶναι στὴν ὕπαιθρο. Καὶ θέλομε νὰ ξέρομε τὶς εἰσηγήσεις καὶ νὰ πάρομε μέρος στὴ συζήτηση. Τώρα, ἂν τὸ περιορίζατε μόνο στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου δὲν θὰ εἴχαμε ἔνσταση. 'Αλλὰ ἐφόσο παραπέμπεται τὸ θέμα καὶ σὲ δεύτερη 'Επιτροπή, ἐπιμένουμε ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Αν οἱ 'Επιτροπὲς αὐτὲς χρειαστοῦν ὁρισμένες πληροφορίες τὶς ὁποῖες μπορεῖ νὰ δώσει ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας, μποροῦν νὰ καλέσουν εἴτε τὸν Πρόεδρο εἴτε τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς Γεωργίας. 'Αλλὰ θὰ ἐνθυμεῖται ὁ κ. Γιάγκου ὅτι ὅταν ἐτέθη τὸ ζήτημα τῆς καταστροφῆς τῆς παραλίας τῆς Λεμεσοῦ παραπέμφθηκε σὲ δυὸ 'Επιτροπὲς ἢ τρεῖς. Καὶ ὁ κ. Γιάγκου ζήτησε νὰ παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας. Εἶπα, ἂς παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας. "Εκτοτε δὲν ἔγινε οὔτε μιὰ συνεδρίαση αὐτῶν τῶν τεσσάρων 'Επιτροπῶν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ καταστρέφεται ἡ παραλία τῆς Λεμεσοῦ. "Εχω πικρὴν πεῖραν τῆς παραπομπῆς ἑνὸς θέματος σὲ πολλὲς 'Επιτροπές.

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐξακολουθῶ νὰ ἐπιμένω ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας πρέπει νὰ ἔχει βασικὸ λόγο πάνω στὸ θέμα τοῦτο. "Αν βέβαια κληθεῖ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας κατὰ τὴν ἡμέρα τῶν συνεδριάσεων, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μπορεῖ νὰ κληθεῖ καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη 'Επιτροπή. 'Εξ ἄλλου τὸ κάθε Μέλος ἔχει δικαίωμα νὰ πάρει μέρος στὶς συνεδριάσεις. 'Αλλὰ ἐφόσο παραπέμπεται τὸ θέμα καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν δὲν βλέπω τὸ λόγο γιατὶ νὰ μὴν περιληφθεῖ καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας. 'Εξ ἄλλου δὲν θὰ ἔχομε νὰ προσθέσουμε πολλὰ ἄτομα γιατὶ ὅλοι μας θὰ εἴμαστε σχεδὸν σὲ ὅλες τὶς 'Επιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένσταση νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας ;

'Ο κ. Βάκης ἔχει ἔνσταση ;

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

"Οχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ.ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ τὸ πρόβλημα ποὺ ἔχετε ἐσεῖς ἀναφέρει, μιὰ καὶ οἱ τέσσερις 'Επιτροπὲς δὲν ἔκαμαν τίποτε, θὰ σᾶς συμβούλευα νὰ τὸ παραπέμψουμε καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Ελέγχου. Τώρα νὰ δοῦμε ἂν θὰ γίνει κάτι!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας ἀλλὰ ἐγὼ ὅπως ὁ Πιλάτος νίπτω τὰς χεῖρας μου.

'Ο κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, παρόλο ποὺ προηγούμενα ἄκουσα ἀπόψεις οἱ ὁποῖες μὲ ἀποθάρρυναν ὅσον ἀφορᾶ τὶς πιθανότητες νὰ ἐξαντληθεῖ ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων ποὺ εἶναι γραμμένα στὸ Κεφάλαιο Δ', ἐν τούτοις αἰσθάνομαι ὑποχρεωμένος νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἐγγραφὴ ἑνὸς θέματος, γιατὶ νομίζω πὼς εἶναι πολὺ σημαντικὸ καὶ πρεπει νὰ συζητηθεῖ.

Τὴν περασμένη βδομάδα τέλειωσε καὶ κατάληξε σὲ ἀπόψεις ἡ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς ἀνάγκης διενέργειας ἐκλογῶν γιὰ τοὺς Δημάρχους καὶ κοινοτάρχες στὶς πόλεις. Παρόλο ὅτι νοιώθω ὅτι εἶναι πολὺ ἐπείγουσα ἀνάγκη ἡ διενέργεια δημοτικῶν ἐκλογῶν, ὑπάρχει καὶ μιὰ ἄλλη παράλληλη ἀνάγκη, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζεται, ποὺ σχετίζεται μὲ τὶς ἁρμοδιότητες καὶ τὶς ἐξουσίες τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης. Θέλω νὰ εἰσηγηθῶ θέμα τὸ ὁποῖο προέρχεται καὶ ἀπὸ 'Ερώτηση τὴν ὁποία ἔκαμα καὶ ἔχω πάρει 'Απάντηση τὴν ὁποία κάθε ἄλλο θεωρῶ παρὰ ἱκανοποιητική. Τὸ θέμα θὰ εἶναι : «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της». Καὶ πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ συζητηθεῖ ἄμεσα αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ νὰ γίνουν οἱ ἀναγκαῖες τροποποιήσεις πρὶν γίνουν δημοτικὲς ἐκλογὲς γιατὶ στὴν Κύπρο οἱ ἐξουσίες τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης εἶναι τόσο περιορισμένες ποὺ ἕνα ἀπὸ τὰ βασικὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα στὸ παρελθὸν χρησιμοποιήθηκαν ἐνάντια στὴ διενέργεια ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων, ὅπως κατ' εὐφημισμὸ ὀνομάζονται, ἦταν ὅτι εἶναι τόσο περιορισμένες οἱ ἁρμοδιότητες τῶν κοινοταρχῶν ὥστε καταντᾶ τυπικὴ ὑπόθεση ἡ διενέργεια ἐκλογῶν. Αὐτὸ ἦταν ἐπιχείρημα τῆς Κυβέρνησης.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐνόσω διενεργοῦμε ἐκλογές, τουλάχιστον ἐκείνους ποὺ ὀνομάζουμε ἄρχοντες—ποὺ στὴν πραγματικότητα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ φτωχαδάκια—νὰ τοὺς καταστήσουμε κάπως πιὸ κοντὰ στὴν ἔννοια τοῦ «ἄρχοντα» καί νὰ τοὺς δώσουμε περισσότερες ἁρμοδιότητες καὶ ἐξουσίες.

Καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἰσηγοῦμαι τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος ποὺ εἶπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ ἡ εἰσήγησή σας σ'αὐτὸ καταλήγει, στὸ ὅτι πρέπει νὰ γίνει μιὰ ριζικὴ καὶ πλήρης τροποποίηση τῶν Νόμων περὶ Δήμων καὶ ἴσως καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Ὅλων τῶν ὀργάνων τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ὁ θεσμὸς σὰν θεσμὸς πρέπει νὰ μπεῖ κάτω ἀπὸ μιὰ ριζικὴ ἐξέταση γιὰ νὰ ἀναδιαρθρωθεῖ σὲ τρόπο ποὺ νὰ ἔχουν οὐσιαστικὲς ἁρμοδιότητες οἱ κοινοτικοὶ καὶ τοπικοὶ ἄρχοντες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας. Γιὰ τὸ θέμα τοῦτο ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ναί, βέβαια. Κύριε Πρόεδρε. Δὲν διαφωνῶ μὲ τὸν κ. Παύλου, ἂν κριθεῖ ὅτι θέλομε νὰ συνεισφέρουμε στὴν ἐπέκταση τῶν ἁρμοδιοτήτων αὐτῶν. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ τὸν διορθώσω ὅτι ἡ Κυβέρνηση αἰσθάνεται ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἐλέχθη πρὸ μηνῶν εἶναι ὅτι εἶναι πολλὲς οἱ ἁρμοδιότητες τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ κάμνουν μελέτη γιὰ νὰ τὶς περιορίσουν μάλιστα. Δηλαδὴ θὰ κάμνει ὁ κύριος συνάδελφος λάθος ἂν πιστεύει ὅτι σκέφτεται ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπεκτείνει τὶς ἁρμοδιότητες τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Διότι μᾶς ἐλέχθη ὑπεύθυνα ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ—ἂν θυμᾶμαι καλὰ— ὅτι ἀπὸ τὶς 25 ἁρμοδιότητες οἱ 22 εἶναι θέματα ποὺ ἀφοροῦν στὴ διοίκηση καὶ πρέπει νὰ τοὺς τὶς ἀφαιρέσουμε. Δηλαδὴ ὁ κ. Παύλου θίγει ἕνα σοβαρὸ θέμα. Καὶ πολὺ ὀρθὰ τὸ ἔχει θέσει. Ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ τὸν πληροφορήσω ὅτι εἶναι ἀκόμα χειρότερη ἡ κατάσταση, διότι ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ περιορίσει ἀκόμα περισσότερο τὶς ἁρμοδιότητες τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν ὅπως θὰ θυμοῦνται τὰ ἄλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, σύμφωνα μὲ τὴν ἐνημέρωση ποὺ πήραμε ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν γνωρίζω πόθεν λήφθηκαν οἱ πληροφορίες τοῦ κ. Ἀμπίζα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο γνωρίζω καὶ δήλωσα ὑπεύθυνα ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς, εἶναι ὅτι αὐτὴ τὴ στιγμὴ βρίσκεται ἐδῶ εἰδικὸς μετακληθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη γιὰ νὰ μελετήσει ζήτημα ἀναθεώρησης καὶ μάλιστα ριζικῆς ἀναθεώρησης ὁλόκληρης τῆς νομοθεσίας μας ποὺ ἀφορᾶ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση. Καὶ μάλιστα εἶπα ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα μπορεῖ νὰ πάρει πολὺ χρόνο καὶ δὲν εἶναι λόγος αὐτὸς νὰ μὴ γίνουν οἱ ἐκλογὲς τὶς ὁποῖες εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαϊωάννου. Δηλαδὴ αὐτὸ τὸ ὁποῖο λέγεται, ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ ὅτι θὰ πάρει καὶ τοῦτες τὶς ἐξουσίες ποὺ ἔχουν οἱ κοινοτικὲς ἀρχές, εἶναι λάθος, διότι ἡ Κυβέρνηση προβληματίζεται πολὺ σοβαρά. Βρίσκεται ἐδῶ εἰδικὸς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ θὰ μποροῦσε βέβαια καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ νὰ βοηθήσει. Ὅταν θὰ ἔλθει ἡ κατάλληλη στιγμὴ καὶ ὅταν θὰ κάμει τὴν Ἔκθεσή του αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, θὰ δοῦμε τί θὰ εἰσηγηθεῖ τέλος πάντων, διότι εἶναι δυνατὸ κι' αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ τὰ Μέλη του νὰ ἔχουν ὁρισμένες ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Γι ' αὐτὸν τὸ λόγο δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ σπεύδομε. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἔχω ἔνσταση στὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Πατρίκιος Παύλου εἰσηγεῖται νὰ μπεῖ τὸ θέμα αὐτὸ στὸ Κεφάλαιο Δ' τῆς ἡμερήσιας διάταξης. Ἀναφέρει μάλιστα ὅτι προέρχεται ἀπὸ Ἐρώτησή του κι' ἑπομένως. . . . .

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ποὺ ἤθελα νὰ πῶ, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι σὰν νὰ μπήκαμε στὴ συζήτηση

τοῦ θέματος, ἐνῶ ὁ κ. Παύλου εἰσηγήθηκε ἐγγραφὴ θέματος. Καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ γίνει δεκτὴ ἡ ἐγγραφή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα μπαίνει στὴν ἡμερήσια διάταξη. Ἂς μὴν ἀνησυχεῖ ὁ κ. Παύλου ὅτι δὲν θὰ συζητηθεῖ ἐγκαίρως, γιατὶ σύμφωνα μὲ διαβεβαίωση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν οἱ ἐκλογὲς γιὰ δημοτικοὺς ἄρχοντες—παρόλο ποὺ ὁ κ. Πατρίκιος Παύλου τοὺς ἀποκαλεῖ φτωχαδάκια—δὲν θὰ γίνουν πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος Μαρτίου. Διότι δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ἐκλογὲς πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος Μαρτίου.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως : 7.50 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων :
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἀναφορὰ τοῦ Βουλευτῆ Ε. Παπαϊωάννου καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Λαδᾶς, Α. Γαλανός, Φ. Παρασκευαΐδης, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γιάγκου, Γ. Σαββίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης),Α. Ζιαρτίδης, Χρ. Βάκης, Κ. Παπαδημητρίου) πάνω στὸ θέμα τῆς ἐπανένταξης τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ ἐξουσιοδότηση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως ἐκφράσει πρὸς τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἀνησυχία τοῦ Σώματος γιὰ τὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ Κυπριακὸ ἀπὸ τὴν ἐπανένταξη.

(2) Παράκληση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γ. Λαδᾶ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς γιὰ συγκληση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς γιὰ ἀνασύνθεση καὶ ἀναδιάρθρωση τῶν

Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν μετὰ τὸ νέο συσχετισμὸ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων στὴ Βουλή.

(3) Ἀνακοίνωση τοῦ Προεδρεύοντος κ. Γ. Ποταμίτη:

(1) Ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς γιὰ ἀπόσυρση τοῦ περὶ Χαρτοσήμων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975.

(2) Ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς γιὰ ἀπόσυρση τοῦ περὶ Τραπεζικῶν Ἐργασιῶν Νόμου τοῦ 1976.

(3) Ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ὅτι ἡ Κυβέρνηση ζήτησε ἀπὸ τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα νὰ προβεῖ στὶς ἀναγκαῖες νομικὲς ἐνέργειες γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Νίκου Σαμψών.

(4) Ἐπιστολὴ τοῦ Βουλευτῆ κ. Τ. Πελεκάνου ποὺ ἀνακοινώνει τὴν παραίτησή του.

(4) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Κ. Παπαδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Τ. Χατζηδημητρίου, Ε. Παπαϊωάννου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(5) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(6) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Χ. Μιχαηλίδης, Ἀλ. Γαλανός, Α. Γιάγκου, Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Μαυρονικόλας, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(7) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(8) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(9) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980», ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Α. Φάντης, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Ἀλ. Γαλανός, Λ. Καραμιχάλης, Χρ. Κουρτελλάρης, Α. Γιάγκου, Χρ. Χριστοφίδης) καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(10) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(11) Ἀπόσυρση τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη ἀνανέωσης καὶ ἐντατικοποίησης τῆς διεθνοῦς διαφώτισης πάνω στὸ Κυπριακὸ» ποὺ εἶχει ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Α. Γαλανὸς καὶ ἀντικατάστασή του μὲ τὸ θέμα «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(12) Ἀπόφαση κατόπιν παρακλήσεως τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου ὅπως ἐπανέλθει καὶ τεθεῖ ὡς πρῶτο θέμα πρὸς συζήτηση στὸ Κεφ. Δ΄ τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης ἡ Ἔκθεση τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πάνω στὴν Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο ἐκτέλεσης τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας-Λεμεσοῦ ποὺ καλύπτει τὴν περίοδο 26/2/79-30/8/79.

(13) Παρακληση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Κουρτελλάρη πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς ὅπως ζητήσει ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ ἐπισπεύσει τὸ θέμα τῆς δανειοδοτήσεως σπουδαστῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

(14) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Χ. Μιχαηλίδης, Α. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου, Χρ. Χριστοφίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Κ. Παπαδημητρίου, Στ. 'Αμπίζας, Γ. Σαββίδης, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης)) πάνω σὲ ὁρισμένες ἀνακοινώσεις γιὰ χρησιμοποίηση ὁρμονῶν καὶ ἀντιβιοτικῶν στὴν παραγωγὴ κρέατος καὶ παράκλησή του ὅπως κληθεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ πάρει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐλέγχου καὶ προβεῖ διὰ τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας σὲ ὑπεύθυνη δήλωση πάνω στὸ θέμα.

(15) Παράκληση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Φάντη ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς διαβιβάσει πρὸς τὴν Κυβέρνηση τὴ δυσφορία τοῦ Σώματος γιὰ τὴν «ἔλλειψη εὐαισθησίας» ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας νὰ ἀπαντᾶ ἔγκαιρα σὲ 'Ερωτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται ἀπὸ Βουλευτές.

(16) (α) Παράκληση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χριστοφίδη ὅπως ζητηθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀποστείλει στὴ Βουλὴ τὶς 'Εκθέσεις τῶν πραγματογνωμόνων ποὺ διόρισε τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ἔρευνα σὲ διάφορους Συνεργατικοὺς 'Οργανισμούς· καὶ

(β) Αἴτημα τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου ὅπως οἱ ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς χωρήσουν ἀμέσως στὴν ἐξέταση προτάσεως Νόμου περὶ Συνεργατισμοῦ ποὺ κατατέθηκε στὴ Βουλὴ πρὸ ἑπταμήνου ὑπὸ τοῦ ΑΚΕΛ λόγω τῆς καθυστέρησης τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας νὰ ὑποβάλει δικό της Νομοσχέδιο πάνω στὸ θέμα.

(17) 'Εγγραφὴ στὸ Κεφ. Δ΄ τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης τοῦ θέματος «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 30ῆς ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.22 μ.μ.)

('Αρ. 5)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε τὴν 'Ημερήσια Διάταξη μὲ τὸ Κεφάλαιο Α — 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1980

«Εἶναι γνωστὸ ὅτι μὲ τὶς σημερινὲς συνθῆκες, γιὰ νὰ γίνει ἀποτελεσματικὴ καλλιέργεια καὶ ἀποδοτικὴ παραγωγὴ στὰ χωριὰ χρειάζονται ἐκσκαφεῖς. Εἶναι ὅμως ἐπίσης γνωστὸ ὅτι μὲ τὰ ὑπερβολικὰ ψηλὰ ποσὰ ποὺ ζητοῦν οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἐκσκαφέων (£9—£10 τὴν ὥρα) γίνεται ἀδύνατη ἡ χρησιμοποίηση τους ἀπὸ τοὺς ἀγρότες μας πρὸς ζημία τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Δὲν νομίζει ἡ Κυβέρνηση ὅτι ὁ ἀσήμαντος ἀριθμὸς ἐκσκαφέων ποὺ διαθέτει ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ αὐξηθεῖ σημαντικὰ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς διαθέτει μὲ χαμηλὰ λογικὰ ποσὰ γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς ἀγροτικῆς γῆς ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 24 'Οκτωβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου γιὰ ἰσοπεδώσεις εἶναι πολὺ μεγάλο καὶ οἱ ἐκσκαφεῖς ποὺ διαθέτει τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων δὲν μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴ ζήτηση. Γι' αὐτὸ κάθε χρόνο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκσκαφέων τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων αὐξάνει μὲ τὴν ἀγορὰ νέων μέσα στὰ πλαίσια φυσικά τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Κυβερνήσεως.

'Αναμένεται ὅτι ἀριθμὸς ἐκσκαφέων ποὺ τώρα ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἀναδάσωση τῶν δασῶν, θὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν μέσα στὸ 1981 καὶ γιὰ ἄλλους σκοποὺς καὶ ἔτσι τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀνταποκρίνεται καλύτερα στὴ ζήτηση τῶν ἀγροτῶν γιὰ Κυβερνητικοὺς ἐκσκαφεῖς γιὰ ἰσοπεδώσεις.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 22 Σεπτεμβρίου 1980.

«'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων γιατὶ νὰ μὴν παρέχεται νερὸ ἀπὸ τὸ φράκτη τῆς Γερμασόγειας γιὰ τὴν ἄρδευση 300 σκαλῶν γόνιμης γῆς στὸ 'Ακροτήρι τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἀγωγὸς ποὺ μεταφέρει νερὸ ἀπὸ τὸ φράκτη γιὰ τὰ ἀγροκτήματα τῆς Μητρόπολης Λεμεσοῦ ἐλάχιστη ἀπόσταση ἀπέχει ἀπὸ αὐτὴ τὴ γῆ ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 17 'Οκτωβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«'Αντιπροσωπεία τῆς κοινότητας 'Ακρωτηρίου ἐπισκέφθηκε τὸν 'Υπουργὸ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων στὶς 11 Μαρτίου, 1980, καὶ συζήτησε μαζί του τὰ ἀρδευτικὰ προβλήματα τῆς κοινότητας περιλαμβανομένου καὶ ἐκείνου τῆς ἀρδευτικῆς κάλυψης τῶν 300 σκαλῶν.

Κατὰ τὴ συνάντηση ἐκείνη ἐξηγήθηκαν οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἦταν δυνατὴ ἡ παραχώρηση νεροῦ ἀπὸ τὸν 'Υδατοφράκτη Γερμασόγειας γιὰ τὴν ἀρδευτικὴ κάλυψη τῆς πιὸ πάνω περιοχῆς καὶ οἱ ὁποῖοι στηρίζονταν στὸ γεγονὸς ὅτι ὅλες οἱ διαθέσιμες ποσότητες νεροῦ τοῦ πιὸ πάνω 'Υδατοφράκτη ἦταν ἤδη δεσμευμένες.

'Αναφέρεται ἐν προκειμένω πὼς γιὰ τὴν περιοχὴ δυτικὰ τῆς Λεμεσοῦ (περιοχὲς Ζακακίου—Φασουριοῦ—Τραχωνιοῦ—Ὕψωνα—'Αγίου Νικολάου) ἀναλογεῖ κατὰ μέσο ὅρο ποσότητα νεροῦ ἀπὸ τὸν 'Υδατοφράκτη Γερμασόγειας ἴση πρὸς 6,000,000 ἐκ. κυβ. μέτρα νεροῦ τὸ χρόνο.

Στὸν πιὸ κάτω πίνακα φαίνονται οἱ ποσότητες νεροῦ ποὺ παραχωρήθηκαν κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐτῶν 1977 καὶ 1978 στὴν περιοχὴ αὐτὴ καὶ ἀπὸ τὶς ὁποῖες προκύπτει πὼς δὲν ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ παραχώρηση καὶ ἄλλων ποσοτήτων νεροῦ, γιατὶ ἡ περιοχὴ αὐτὴ χρησιμοποιεῖ στὸ σύνολο της τὴν ἐτήσια ποσότητα τῶν 6,000,000 ἐκ. κυβ. μέτρων νεροῦ, ποὺ δικαιοῦται.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

Α.Α.	Περιοχὴ	Πωλήσεις νεροῦ κ. μέτρα 1978	1979
1.	Τραχώνι — Ὕψωνας	196,092	1,414,749
2.	Ἅγιος Νικόλαος	22,275	326,810
3.	Ζακάκι—Φασούρι	4,037,992	4,617,895
	Σύνολο κ.μ.	4,256,359	6,359,454

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς πιὸ πάνω κοινότητας ἐζήτησε τὴν ἐκτέλεση Σχεδίου γιὰ ἄρδευση τῆς περιοχῆς ἀπὸ γεωτρήσεις ποὺ θὰ ἀνορύσσονταν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Ἡ πρόταση ἔγινε ἀποδεκτὴ καὶ τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων ἑτοίμασε ἀνάλογο Σχέδιο τὸ ὁποῖο καὶ ἔστειλε στὸν Ἔπαρχο Λεμεσοῦ στὶς 16 Ἰουνίου, 1980, γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσει στὴν ἐνδιαφερόμενη κοινότητα καὶ νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἔγκριση της γιὰ τὴν παραπέρα προώθηση τοῦ θέματος.

Δυστυχῶς, ὅμως, ὅπως μὲ πληροφόρησε πρόσφατα ὁ Ἔπαρχος Λεμεσοῦ, ἡ κοινότητα Ἀκρωτηρίου ἀπόρριψε τὸ Σχέδιο αὐτὸ καὶ ἐπανῆλθε στὸ αἴτημα της γιὰ παραχώρηση νεροῦ ἀπὸ τὸν Ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας ποὺ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐκθέσαμε πιὸ πάνω δὲν ἔχουμε τὴν εὐχέρεια νὰ ἱκανοποιήσουμε.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 19 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 22 Σεπτεμβρίου 1980.

«Τὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου εἶναι ζωτικὸ θέμα γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Τὰ νερὰ καὶ στὶς δυὸ περιοχὲς συνεχῶς ἐξαντλοῦνται. Εἰσοδήματα δεκάδων ἑκατομμυρίων λιρῶν κινδυνεύουν καὶ 50 χιλιάδες πληθυσμοῦ τῶν δυὸ περιοχῶν βρίσκεται μπροστὰ στὸ φάσμα τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἔχει ἑτοιμαστεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση σχέδιο γιὰ μεταφορὰ νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου ἀπὸ ἄλλες περιοχές. Ὅπως δήλωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὸν περασμένο χρόνο σὲ ἀντιπροσωπεία βουλευτῶν, ὀργανώσεων καὶ κοινοτήτων, σὲ 6 περίπου χρόνια θὰ γίνει δυνατὴ ἡ μεταφορὰ νεροῦ σ' αὐτὲς τὶς περιοχές.

Ὅμως τὸ θέμα εἶναι πολὺ ἐπεῖγον καὶ καυτό. Ἀφορᾶ χιλιάδες κόσμο καὶ ὁλόκληρη τὴν οἰκονομία μας.

Ἐρωτοῦμε τὰ Ὑπουργεῖα Γεωργίας καὶ Οἰκονομικῶν :

α) Πῶς ὑλοποιεῖται τό Σχέδιο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ ;

β) Πότε ἀρχίζει ἡ κατασκευὴ τοῦ μεγάλου φράγματος τοῦ ποταμοῦ Κούρη ;

γ) Ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἡ χρηματοδότηση τοῦ σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ πρώτη φάσις τῆς Τεχνοοικονομικῆς Μελέτης τοῦ Σχεδίου Νοτίου Ἀγωγοῦ συνεπληρώθη, ἡ δὲ δευτέρα φάσις ἀναμένεται νὰ συμπληρωθῇ περὶ τὴν Ἄνοιξιν τοῦ 1982. Ἡ πρώτη φάσις συνίστατο εἰς τὴν ἀνάλυσιν τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δεδομένων μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὑπεβλήθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν σχέδιον λύσεως τὸ ὁποῖον καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τὸ σχέδιο τοῦτο συνίσταται ἐξ ὡρισμένων τεχνικῶν ἔργων καὶ διαλαμβάνει ἐκτάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἀρδευθοῦν ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Νοτίου Ἀγωγοῦ, ἀποτελεῖ δὲ τὴν ἐναλλακτικὴ λύσιν ἀρ. 4 (Option 4) μίαν ἐκ τῶν πολλῶν αἱ ὁποῖαι ἐμελετήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

2. Ἡ δευτέρα φάσις ἀποτελεῖ τὴν πλήρη Τεχνοοικονομικὴν μελέτην τοῦ Σχεδίου ὡς τοῦτο ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (Option 4). Μὲ τὸν ὅρον πλήρης τεχνοοικονομικὴ μελέτη ἐννοοῦμεν μελέτην εἰς τὸ ἐπίπεδον τὸ αἰτούμενον ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης.

3. Σχετικὰ μὲ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἔργου ἤρχισεν ἤδη ἡ ἀναγκαία προεργασία διὰ τὴν μεθόδευσιν καὶ τὸν προγραμματισμὸν τῶν ἀναγκαίων ἐνεργειῶν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς χρηματοδοτήσεως.

4. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ φράγμα Κούρρη, ἤρχισε ἤδη ἡ διαδικασία ἐπιλογῆς Μελετητῶν, κατόπιν τῆς ὁποίας θὰ γίνει ἡ ὁριστικὴ μελέτη τοῦ φράγματος, τὰ κατασκευαστικὰ σχέδια καὶ οἱ τεχνικοὶ ὅροι. Ἡ διαδικασία αὕτη θὰ διαρκέση ἕν περίπου ἔτος ὁπότε θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ζήτησις προσφορῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου, δεδομένου ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἔχει ἐπιλυθῆ τὸ θέμα τῆς χρηματοδοτήσεως, τὸ ὁποῖο ἤδη πρωθεῖται.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 2 Ὀκτωβρίου 1980.

«Ἡ Κοινότητα Κορφῆς στὴν Ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἀντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα πόσιμου νεροῦ ἐξαιτίας τοῦ ὅτι ὁ πληθυσμὸς διπλασιάστηκε ἀπὸ τὸ 1970—71 καὶ ἀναπτύχθηκε καὶ ἡ κτηνοτροφία.

Τὸ πρόβλημα θὰ μποροῦσε νὰ λυθεῖ μὲ γεωτρήσεις στὴν περιοχή. Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς πότε προτίθεται νὰ προβεῖ σὲ τέτοιες γεωτρήσεις γιὰ ἀνεύρεση νεροῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς κοινότητας Κορφῆς.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 2 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Γιὰ νὰ γίνει δυνατὴ ἡ λύση/ἀπάμβλυνση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς πιὸ πάνω κοινότητας τὸ τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως τοῦ Ὑπουργείου τούτου ἀνόρυξε δύο ἐρευνητικὲς γεωτρήσεις στὴν περιοχή, μέσα στὸ 1980, ποὺ δυσυχῶς τὰ ἀποτελέσματα τους ἦταν ἀρνητικά. Τὸ ἑπόμενο βῆμα θὰ εἶναι ἡ διεξαγωγὴ γεωτρήσεων μέσα στὸ 1981 σὲ πιὸ μακρυνὲς πρὸς τὸ χωριὸ περιοχές.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιο Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία. Καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτηση τῶν Κανονισμῶν «Οἱ περὶ Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων καὶ Σωματείων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τό Σῶμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος	Κίμων Παναγίδης
Ἀλέξης Γαλανὸς	Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Γιάγκου	Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους	Πατρίκιος Παύλου

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου καί Βιομηχανίας μελέτησε τούς πιό πάνω Κανονισμούς σέ συνεδρία της πού συγκροτήθηκε στίς 23 'Οκτωβρίου 1980.

Μέ τούς ύπό συζήτηση Κανονισμούς, πού έκδίδονται μέ βάση τό άρθρο 21 τοῦ περί Τουριστικῶν 'Επαγγελμάτων καί Σωματείων Νόμου τοῦ 1980 ('Αριθμός 5 τοῦ 1980), υίοθετοῦνται νέοι Κανονισμοί σέ ὅ,τι άφορᾶ τίς σχέσεις τουριστικῶν γραφείων καί ξενοδοχείων ὥστε νά συνάδουν πρός τήν διεθνή πρακτική πού ἔχει καθιερωθεῖ καί υίοθετηθεῖ άπό τή Σύμβαση μεταξύ τοῦ Διεθνοῦς Ξενοδοχειακοῦ Συνδέσμου καί τῆς Παγκόσμιας 'Ομοσπονδίας Συνδέσμου Ταξιδιωτικῶν Πρακτόρων τοῦ 1979.

Σύμφωνα μέ τόν Κανονισμό 17 τῶν ύπό τροποποίηση βασικῶν κανονισμῶν, οί διατάξεις τῆς Διεθνοῦς Ξενοδοχειακῆς Σύμβασης πού διέπουν τίς σχέσεις μεταξύ τουριστικῶν γραφείων καί ξενοδοχείων καθώς καί όποιεσδήποτε τροποποιήσεις σ' αὐτές ἔχει προνοηθεῖ νά ἐνσωματώνονται καί ἐφαρμόζονται, άφοῦ τύχουν τῆς σχετικῆς προσαρμογῆς, ὡς μέρος τῶν Κανονισμῶν περί Τουριστικῶν 'Επαγγελμάτων καί Σωματείων.

'Η ὡς τώρα διεθνής πρακτική γύρω άπό τά ξενοδοχειακά καί ταξιδιωτικά θέματα ἐκαλύπτετο άπό τή Σύμβαση τοῦ 1970 ἡ όποία καί εἶχε ἐνσωματωθεῖ στούς βασικούς περί Τουριστικῶν 'Επαγγελμάτων καί Σωματείων Κανονισμούς.

Τή σύμβαση αὐτή ἔχει τώρα άντικαταστήσει ἡ νέα Σύμβαση τοῦ 1979 μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων Σωμάτων, σκοπός τῆς όποίας εἶναι νά συμπεριλάβει τίς νέες ἐξελίξεις καί ἐπαγγελματική πρακτική σέ ὅ,τι άφορᾶ τά ἴδια θέματα. Σκοπός άκριβῶς τῶν ύπό συζήτηση Κανονισμῶν εἶναι ἡ συμπερίληψη στούς ἡμεδαπούς Κανονισμούς τῆς νέας αὐτῆς διεθνοῦς πρακτικῆς.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου καί Βιομηχανίας άφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα καί ἔλαβε ύπόψη τήν ὡς τώρα άκολουθούμενη τακτική, συμφωνεῖ μέ τούς σκοπούς τῶν πιό πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτό καί εἰσηγεῖται στή Βουλή τήν ἔγκριση τους, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ άπό τήν 'Εκτελεστική 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Υπάρχουν όμιλητές ἐπί θέματος άρχῆς;

'Εφόσο δέν ύπάρχουν, τίθενται οί Κανονισμοί ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός ἔγκριση.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως οί Κανονισμοί ἐγκριθοῦν;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ἔνσταση οί Κανονισμοί ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιο Γ—Κατάθεση Νομοσχεδίων καί 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Ο περί Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ύπό τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ:

'Υπάρχουν καί ἄλλοι Κανονισμοί, ἔντιμε κ. Πρόεδρε: «Οί περί Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων καί Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, ναί, ναί.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ ἡ ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980»

Παρόντες :—

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Ἀνδρέας Τουμαζῆς

Κίμων Παναγίδης

Σταῦρος Ἀμπίζας, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Π. Λένα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 21 Ὀκτωβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ποὺ ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Κανονισμῶν.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 5 τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου, τροποποιοῦνται οἱ βασικοὶ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ ὥστε τὸ ὅριο ἡλικίας γιὰ τὴν ὁδήγηση μοτοποδηλάτου, δηλαδὴ τοῦ μηχανοκίνητου δικύκλου μὲ βοηθητικὸ ποδομοχλὸ καὶ κυβισμὸ μηχανῆς μέχρι πενήντα ἑκατοστά, νὰ μειωθεῖ στὸ 17ο ἔτος ἀντὶ τοῦ 18ου ἔτους ποὺ εἰσχύει σήμερα.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ πιὸ πάνω τροποποίηση ἀποβλέπει στὴν παροχὴ κινήτρων γιὰ αὐξημένη χρήση τοῦ μοτοποδηλάτου στὴν Κύπρο πρὸς τὸ σκοπὸ ἐξοικονόμησης καυσίμων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς προτεινόμενης τροποποίησης γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τῶν κατατεθέντων Κανονισμῶν, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν διαφωνῶ μὲ τοὺς Κανονισμοὺς ἀλλὰ ὑπάρχει μιὰ παράγραφος ποὺ ἀναφέρεται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου ὅσον ἀφορᾶ τὴν παροχὴ κινήτρων γιὰ αὐξημένη χρήση τοῦ μοτοποδηλάτου, ὅτι μὲ τὸ νὰ μειώσουμε τὸ ὅριο ἡλικίας ἀπὸ 18 εἰς 17, θὰ μειώσουμε καὶ τὰ καύσιμα.

Βεβαίως καλὸν εἶναι καὶ συμφωνῶ ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ πρόκειται πραγματικὰ περὶ ἐπιχειρήματος τὸ ὁποῖο δὲν πείθει. Πρῶτα—πρῶτα γιὰ νὰ βγάλει ἕνας ἄδεια αὐτοκινήτου πρέπει νὰ εἶναι 18 χρονῶν καὶ ἄνω. Ἂν δώσουμε καὶ στοὺς δεκαεφτάρηδες ἄδεια, σημαίνει ὅτι θὰ αὐξήσουμε τὴν κατανάλωση βενζίνης. Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ἰσχυρὸ ἐπιχείρημα ποὺ πείθει. Παρόλο ποὺ συμφωνῶ ὅτι καὶ

17 χρονῶν πρέπει νὰ κάμνουν χωρὶς ἄδεια χρήση τοῦ μοτοποδηλάτου, καλὸν θὰ ἦταν νὰ παραλειπόταν τελείως τὸ ἐπιχείρημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο ἕνα κίνητρο, κ. Πρόεδρε. Θὰ κάμουμε τοὺς ἡλικιωμένους νὰ γίνουν δεκαεφτάρηδες.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πράγματι αὐτὸ θὰ εἶναι κίνητρο καὶ πολὺ σοβαρό.

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητές τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Κυβερνητικῶν Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν Γενικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ὑγείας.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ΄ καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Συζήτηση πάνω στὴν Ἔκθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν πάνω στό θέμα ποὺ ἀναφέρεται ὡς ἡ «Ἡ Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο ἐκτέλεσης τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ποὺ καλύπτει τὴν περίοδο 26/2/79—30/8/79».

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὡς γνωστὸ πολὺ καθυστερημένα ἔρχεται αὐτὴ ἡ Ἔκθεση στὸ Σῶμα πρὸς συζήτηση. Ἡ Ἔκθεση αὐτὴ ἔχει ἑτοιμαστεῖ πρὸ ἑπταμήνου καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε συζητηθεῖ πολὺ ἐνωρίτερα.

Ὅμως, ὁ λόγος ποὺ ἔχω ἐγείρει θέμα γιὰ νὰ ἐπαναφερτεῖ πρὸς συζήτηση ἡ σχετικὴ Ἔκθεση εἶναι διότι θὰ ἔπρεπε τὸ Σῶμα νὰ ἐκφράσει ὑπεύθυνα γνώμη κατὰ πόσο ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμμένει στὴν ἐντολὴ ποὺ ἔχει δώσει στὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἡ ὁποία ἐντολὴ εἶναι νὰ παρακολουθεῖ καὶ νὰ ἐλέγχει τὴν ἐκτέλεση τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ.

Τό Σῶμα θὰ θυμᾶται ὅτι, ὅταν ἐγέρθηκε αὐτὸ τὸ θέμα στὴ Βουλή, ἐλέχθη ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ δοθοῦν στὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις γιὰ νά καταστεῖ δυνατὸ γιὰ τὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἐκτελέσει τὴν ἐντολὴ ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ Σῶμα.

Παρὰ τὶς προσπάθειες τῆς 'Επιτροπῆς—καὶ πρέπει νὰ γνωρίζει τὸ Σῶμα, ἄλλωστε πρέπει νὰ τὸ ἔχει διαβάσει καὶ στὴν "Εκθεση τὴν ὁποία ἔχει στὰ χέρια του—νὰ ἐξασφαλίσει τὶς τεχνικὲς ἐκεῖνες διευκολύνσεις ποὺ χρειάζεται γιὰ τὸν ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο αὐτοῦ τοῦ ἔργου, δὲν κατέστη δυνατὸ νὰ ἐξασφαλίσει αὐτές τὶς διευκολύνσεις καὶ τελικὰ ἡ 'Επιτροπὴ κατάληξε ὅτι τὸν ἔλεγχο θὰ πρέπει νά τὸν ἀσκεῖ ὁ Γενικός 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας, ἀφοῦ βέβαια παρασχεθοῦν στὸ Γενικὸ 'Ελεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις, τὸ δὲ Σῶμα νὰ περιορίζεται σὲ Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο.

Οὐσιαστικὰ ἐκεῖνο ποὺ ἐγείρεται τώρα μπροστὰ στὸ Σῶμα εἶναι κατὰ πόσο ἐπιμένει τὸ Σῶμα ὅπως ἡ 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων παρακολουθεῖ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἢ κατὰ πόσο δέχεται τὴν εἰσήγηση τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ βρίσκεται μέσα στὴν ἴδια τὴν "Εκθεση ὅπως ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας, βοηθούμενος ἀπό τοὺς τεχνικοὺς τοὺς ὁποίους θὰ τοῦ παραχωρήσει ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία, κάμνει τὸν ἀπαιτούμενο ἔλεγχο καὶ ὅπως ἡ Νομοθετικὴ 'Εξουσία ἀσκεῖ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο μὲ βάση τὴν "Εκθεση τοῦ Γενικοῦ 'Ελεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας. Διότι διαφορετικὰ θὰ κοροϊδεύαμε καὶ τὸ Σῶμα καὶ τὸ λαὸ ἂν ἀφήναμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων παρακολουθεῖ καὶ ἐλέγχει τὴν ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν ἔχει στὴ διάθεσή της τὰ ἀπαιτούμενα τεχνικὰ μέσα, τὶς ἀπαιτούμενες τεχνικὲς διευκολύνσεις, γιὰ νὰ μπορεῖ πραγματικὰ νὰ ἐκτελέσει τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔχει πάρει ἀπὸ τὸ Σῶμα.

Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλῶ ὅπως τὸ Σῶμα ἀσχοληθεῖ εἰδικὰ μ' αὐτὸ τὸ θέμα διότι, ἂν ἐπαναβεβαιώσει τὴν ἐντολή, τότε ἀπαραιτήτως θὰ πρέπει νὰ ζητήσει καὶ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ παρασχεθοῦν στὴν 'Επιτροπὴ ὅλες οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις, πράγμα ποὺ δὲν ἔχει γίνει μέχρι σήμερα.

'Εγώ τουλάχιστο, δὲν εἰσηγοῦμαι ν' ἀναλάβει ἡ 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων αὐτὸ τὸν ἔλεγχο. Θὰ πρέπει νὰ ἀρκεστοῦμε στὸν ἔλεγχο τὸν ὁποῖο θὰ ἀσκεῖ ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας καὶ θὰ πρέπει τὸ Σῶμα νὰ ζητήσει ὅπως ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἔχει στὴ διάθεσή του ὅλες τὶς ἀπαιτούμενες τεχνικὲς διευκολύνσεις γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κάμει αὐτὸ τὸν ἔλεγχο.

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ζητήθηκαν ὁρισμένοι ἐμπειρογνώμονες καὶ ὅτι προκηρύχθηκαν ὁρισμένες κενὲς θέσεις—δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ γνωρίζω κατὰ πόσο ἔχουν πληρωθεῖ αὐτὲς οἱ κενὲς θέσεις, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μιὰ τουλάχιστον ἔχει πληρωθεῖ—ἀλλὰ δὲν εἶμαι σὲ θέσει νὰ γνωρίζω διότι ἀπουσίαζε ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴν Κύπρο μέσα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα καὶ δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἐνημερώσουμε τὸ Σῶμα κατὰ πόσο ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἔχει ἐξασφαλίσει τὶς ἀπαιτούμενες τεχνικὲς διευκολύνσεις καὶ εἶναι ἱκανοποιημένος ὅτι μὲ τὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις ποὺ ἔχει ἐξασφαλίσει μπορεῖ πραγματικὰ νὰ ἀσκεῖ τὸν ἀπαιτούμενο ἔλεγχο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ ποὺ χαρακτηρίζει αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ μὲ τὸ τεράστιο ἐνδιαφέρον ποὺ ἤγειρε ἡ κατασκευὴ ἑνὸς βασικοῦ δημόσιου ἔργου ὅπως εἶναι ὁ δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀνάθεσε στὴν 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων ἕνα ἔργο, ἂν ὄχι ἀδύνατο,

τοὐλάχιστο πάρα πολὺ δύσκολο γιὰ νὰ τὸ φέρει εἰς πέρας. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, στὴ συνεδρία ἐκείνη τῆς Βουλῆς, διατύπωσα ἀντίθετη γνώμη διότι ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ μὴ ἔχουσα τὰ τεχνικὰ μέσα θὰ βρισκόταν σὲ πάρα πολὺ δύσκολη θέση νὰ φέρει σὲ πέρας τὸ ἔργο της.

Στὴν πρώτη συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς παρευρέθηκα καὶ ἐπανέλαβα τὶς ἴδιες ἀπόψεις. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὸν κ. Παπαϊωάννου καὶ μὲ τὴν εἰσήγηση τὴν ὁποία ἔκαμε. Ἡ πρέπει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἀποκτήσει ἐμπειρογνώμονες καὶ πλῆρες προσωπικὸ γιὰ νὰ μπορέσει νὰ φέρει σὲ πέρας τό δυσκολότατο ἔργο της ἤ, ἂν αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει—καὶ φαίνεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ γίνει—ἡ λύση τὴν ὁποία εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶναι ἡ καλύτερη. Δηλαδὴ νὰ ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχο—πραγματικὸ ἔλεγχο, λογιστικὸ ἔλεγχο, ἔλεγχο ἐμπειρογνωμόνων—ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἀφοῦ τὸ Γραφεῖο του ἐμπλουτισθεῖ μὲ ἐμπειρογνώμονες πάνω στὰ θέματα αὐτά, ἡ δὲ Βουλὴ νὰ περιορισθεῖ στὴν ἄσκηση κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου πάνω στὴν πρόοδο τοῦ ὅλου ἔργου.

Γιὰ τό λόγο αὐτὸ εἰσηγοῦμαι καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ὑποστηρίξει τὴν ἄποψη ἡ ὁποία ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος αὐτοῦ ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι αὐτοὶ ποὺ ἐμπόδισαν τὴν Ἐπιτροπὴ νὰ ἀσκήσει τὸ ἔργο ποὺ τῆς ἀνάθεσε ἡ Βουλὴ κανένα δικαίωμα δὲν ἔχουν νὰ ἐπικαλοῦνται τὴ δική τους ἀδυναμία καὶ τὴν ἀπροθυμία νὰ βοηθήσουν τὴν Ἐπιτροπή, γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουν ἀπόλυτα ἔστω κι' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὸν ἔλεγχο ποὺ ὡς τώρα ἀσκεῖ ἡ Ἐπιτροπή.

Σίγουρα δὲν μπορεῖ ὁ Κοινοβουλευτικὸς Ἐκπρόσωπος τοῦ Κόμματος ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐπικαλεῖται τὴν παράλειψη τῆς Κυβέρνησης νὰ συμμορφωθεῖ πρός τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς, δηλαδὴ νὰ παράσχει στὴ Βουλὴ τὸ ἀναγκαῖο προσωπικὸ γιὰ νὰ ὁδηγήσει ἔτσι στὴν οὐδετεροποίηση ἀπόλυτα τῆς Ἐπιτροπῆς, ποὺ αὐτὴ ἡ Βουλὴ μὲ ἀπόφαση της ἔχει ἱδρύσει.

Ἔξω ἀπ' αὐτὰ τὰ καθαρῶς θέματα τάξεως καὶ τύπου, ἐγὼ προσωπικὰ δὲν συμφωνῶ ὅτι αὐτὸ ποὺ κάμνει ἡ Ἐπιτροπὴ ὡς τώρα δὲν εἶναι ἀκριβῶς κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος. Τί εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ; Πιστεύω ὅτι ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ μελετοῦν τὶς Ἐκθέσεις ποὺ δίνει τὸ Ὑπουργεῖο ἔχουν κάθε εὐχέρεια νὰ συναγάγουν τὰ συμπεράσματά τους καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ πράγματα ποὺ γράφει τὸ Ὑπουργεῖο. Ἔχουν, ἀκόμα, τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλουν Ἐρωτήσεις καὶ νὰ ἀξιολογήσουν τὶς Ἀπαντήσεις ποὺ δίνει ἡ Κυβέρνηση.

Ὅμως, κι' ἂν ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀρκετά, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ ἀποδεικνύει τὰ γεγονότα. Ἤδη ἔχουμε διανύσει τὴ μισὴ περίοδο ποὺ τὸ Συμβόλαιο προνοεῖ γιὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ ἔργου καὶ δὲν χρειάζεται οὔτε τεχνικὴ γνώση οὔτε καμμιὰ λεπτομερὴς ἀνάλυση τῶν τεχνικῶν Ἐκθέσεων ποὺ ἔχουν δοθεῖ γιὰ νὰ φανεῖ ὅτι αὐτὸ τὸ ἔργο δὲν παρακολουθεῖ τὴ συμβεβλημένη πορεία προόδου ποὺ ἔχει προνοήσει τὸ Συμβόλαιο. Ἤδη ἔχομε καλύψει τὸ μισὸ χρόνο. Ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ Συμβόλαιο ἦταν γιὰ συνολικὸ ποσὸ £11 ἑκατομμυρίων, 577 χιλιάδων λιρῶν καὶ

κάτι καὶ σήμερα, σύμφωνα μὲ τὴν Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων—τὴν Ἔκθεση τὴ δική τους—ἡ συμπλήρωση τοῦ ἔργου θὰ στοιχίσει £18 ἑκατομμύρια 700 χιλιάδες λίρες. Ἂν αὐτὸ τὸ πράγμα χρειάζεται τεχνικὲς γνώσεις γιὰ νὰ τὸ διαπιστώσει κανείς, δὲν ξέρω. Ἀλλὰ σίγουρα γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ εἶναι ἀρκετὴ μορφὴ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Βέβαια τὸ Ὑπουργεῖο καὶ οἱ ἐμπειρογνώμονες μᾶς λέγουν ὅτι ὅλα πᾶνε κατ' εὐχήν. Ὅλα εἶναι ρόδινα καὶ ὅλα εἶναι ἱκανοποιητικά! «Ἂν ἔν μηλιὰ θ' ἀνθίσει» λέει μιὰ Κυπριακὴ παροιμία. Ἂν μέχρι τὸ Φεβρουάριο ποὺ συμπληρώνονται τὰ δυὸ χρόνια δὲν ἔχουν τελειώσει τὰ 2/3 τοῦ ἔργου, νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ πολλὴ τεχνικὴ κατάρτιση γιὰ νὰ καταλάβει κάποιος ὅτι κάτι δὲν πάει καλά.

Θέλω νὰ πῶ κάτι ἄλλο, κύριε Πρόεδρε:

Ἂν εἶναι ἀντιλεγόμενο καὶ συζητήσιμο—διότι ἔτσι τουλάχιστον τὸ παρουσιάζει ἡ Κυβέρνηση—κατὰ πόσο εἶναι σωστὴ ἐνέργεια νὰ δοθοῦν σὲ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ προσωπικὸ καὶ μηχανικοί, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀσκήσουν τὰ καθήκοντα ποὺ τοὺς ἀνάθεσε ἡ Βουλή, ὅμως, δὲν ἔχει τίποτε ποὺ ἐμποδίζει τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ καλέσει ἄλλους ἐμπειρογνώμονες, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὸν Σύνδεσμο Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ προθυμία ἐξέφρασαν νὰ βοηθήσουν καὶ πιστεύω ἱκανότητα ἔχουν νὰ βοηθήσουν τὴν Ἐπιτροπὴ στὸ ἔργο της.

Σὲ μερικὲς ἀπὸ τὶς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ἔχω παραστεῖ εἶχα ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή, ἂν δὲν ἱκανοποιηθεῖ ἡ ἀπαίτηση της γιὰ τὴν παραχώρηση ἄλλου εἰδικευμένου προσωπικοῦ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, νὰ ζητήσει ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐθελοντὲς ἀλλὰ ὑπεύθυνους ἐπιστήμονες ποὺ εἶναι, πιστεύω ἄριστα καταρτισμένοι, νὰ μᾶς δώσουν τὰ στοιχεῖα ποὺ θέλομε, νὰ βοηθήσουν τὴν Ἐπιτροπὴ στὸ ἔργο της. Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸ ἔγινε δεκτὸ ἢ ὄχι καὶ δὲν ξέρω ποιὰ ὑπῆρξε ἡ ἀνταπόκριση τοῦ Συνδέσμου Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν.

Πέραν, ὅμως, ἀπὸ τὰ δεδομένα ποὺ μᾶς ἔχουν δοθεῖ, θέλω νὰ τονίσω ὅτι μιὰ μεγάλη σειρὰ ἐρωτημάτων ποὺ ἔχουν ὑποβληθεῖ ἀπὸ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς παραμένουν ἀκόμα ἀναπάντητα ἀπὸ τὶς ἁρμόδιες Ἐπιτροπές.

Συζητοῦμε τώρα ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένο πρὸς συζήτηση ἕνα περιορισμένο θέμα: τὸ θέμα διαδικασίας ποὺ ἐγείρει ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Ὅμως τώρα ἔπρεπε νὰ ἔχουμε μπροστά μας τὴν τρίτη ἑξαμηνιαία Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου ὅσον ἀφορᾶ τὴν πρόοδο τοῦ ἔργου κι' αὐτὴ ἡ Ἔκθεση δὲν ἔχει ὑποβληθεῖ.

Αὐτὴ ἡ Ἔκθεση ποὺ ἔχετε μπροστά σας δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰ οὐσιαστικὰ θέματα, μὲ τὰ οὐσιαστικὰ πορίσματα στὰ ὁποῖα ἔχει καταλήξει ἡ Ἐπιτροπὴ ὅσον ἀφορᾶ τὴν πρώτη Ἔκθεση. Καὶ μὲ τὴν ἄδεια σας, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση:

Ἡ συζήτηση σήμερα περιορίζεται, ἀπ' ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι, μόνο στὸ διαδικαστικὸ θέμα. Ἂν πρόκειται αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσει τὴν Ἔκθεση ποὺ ἔχει ὑποβάλει ἡ Ἐπιτροπή, ἔστω καὶ τὴν πρώτη Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση, νομίζω ὅτι πρέπει τὸ θέμα νά παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη ἢ νὰ ξαναγραφτεῖ σὲ κατάλληλο χρόνο γιὰ νὰ συζητηθεῖ ἡ οὐσία τῆς Ἔκθεσης, γιατὶ πράγματι πολὺ ἀνησυχητικὴ εἶναι ἡ κατάσταση ὅσον ἀφορᾶ τὴν πορεία αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ πολὺ σοβαρὲς πρέπει ἀργότερα νὰ εἶναι οἱ εὐθύνες ἐκείνων ποὺ ἔχουν παραπλανήσει αὐτὴ τὴ Βουλὴ μὲ ὁμιλίες τους ἀπὸ τὸ Βῆμα, μὲ στοιχεῖα ποὺ ἔδωσαν καὶ μὲ ἀπαντήσεις ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἀλήθεια.

'Επαναλαμβάνω, θὰ δοῦμε κάποτε ὅτι αὐτοὶ ποὺ ἐπέκριναν τὸ ὅλο σύστημα τῆς κατακύρωσης αὐτοῦ τοῦ ἔργου εἶχαν δίκαιο. Θὰ εἶναι πικρὴ παρηγορία βέβαια ὅταν τὸ τίμημα αὐτῆς τῆς διαπίστωσης τῆς ἀλήθειας εἶναι τόσο ψηλό, ὅπως τουλάχιστον ἐγὼ τὸ προβλέπω.

Τελικά, ὅσον ἀφορᾶ τὸν ἔλεγχο ἀπὸ τό Γενικὸ 'Ελεγκτή :

Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς κάμνει ἐκ τῶν ὑστέρων διαπίστωση παραβιάσεως Κανονισμῶν. Ἦταν μὲ ἐπιμονὴ τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ τὸ 'Υπουργεῖο δέχθηκε σὲ μερικὰ θέματα νὰ ἐπιτρέπεται στὸ Γενικὸ 'Ελεγκτὴ νὰ ἀσκεῖ αὐτὸ τὸν ἔλεγχο καὶ προληπτικά, ἐπὶ μερικῶν μόνο θεμάτων. Δὲν ἀρκεῖ τὸ ὅτι ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς θὰ διεξάγει αὐτὸ τὸν ἔλεγχο, γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά του· εἶναι ὑπόχρεως. Καὶ μάλιστα ὑπενθυμίζω ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ ζήτησε ἀπὸ τὸ Γενικὸ 'Ελεγκτὴ νὰ δοθεῖ στὴν 'Επιτροπὴ ἡ Ἔκθεσή του ποὺ εἶχε δώσει πρὸ τῆς κατακυρώσεως τοῦ ἔργου, στὴν ὁποία ἐπέκρινε καὶ τὴ διαδικασία τῆς κατακύρωσης τοῦ ἔργου καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ Βουλὴ ὡς τώρα δὲν ἔχει πάρει ἀντίγραφα αὐτῆς τῆς Ἔκθεσης. 'Ο ἴδιος εἶπε ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ τὴ δώσει ἂν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, πρὸς τὸν ὁποῖο ὑποβάλλει συνήθως τὶς 'Εκθέσεις, τὸν ἐξουσιοδοτήσει.

'Επομένως, τί χρεία ἔχει αὐτὴ ἡ Βουλὴ τοῦ ἐλέγχου ποὺ κάμνει ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ μάλιστα ὅταν οἱ 'Εκθέσεις ποὺ ὑποβάλλει ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς δὲν εἶναι διαθέσιμες γιὰ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ! Δηλαδὴ θέλομε πιστοποιητικὸ θανάτου ἀπὸ τὸ Γενικὸ 'Ελεγκτή ; Εἶναι ὁ ρόλος αὐτῆς τῆς Βουλῆς μόνο νά διαπιστώνει ὅτι ἔγινε κάτι κακό ; Ἢ ἔχει τὴν ἔννοια ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ὅτι πρέπει σὲ κάποιο στάδιο νὰ εἶναι καὶ προληπτικὸς ἔλεγχος ;

Πιστεύω ὅτι τόσο ἡ συζήτηση ποὺ παλιὰ ἔγινε στὴ Βουλή, ὅσο καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐρωτήματα Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς, ἔστω καὶ ἡ ἐπίγνωση ὅτι μερικὲς ἀπὸ τὶς σοβαρὲς ἀτασθαλίες ποὺ γίνονται, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὸ θέμα τοῦ βράχου, ποὺ μεγεθύνθηκε ἀπό 70.000 τόννους σὲ 700.000 τόννους ὡς τώρα, ὑπῆρξε ἕνας ἀνασταλτικὸς παράγων, ὥστε τὸ μέγεθος τῆς ληστείας τοῦ Δημοσίου νὰ ἔχει περιοριστεῖ.

Εἰλικρινὰ πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ κάμει σφάλμα ἂν μπροστὰ στὶς τεχνικὲς δυσκολίες—ποὺ τόσο σωστὰ ἔχει ἀναφέρει ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς—ἀποφασίσει νὰ ἄρει τὸ δικαίωμα ποὺ ἔχει ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὰ καθήκοντα ποὺ ἔχει ἀναλάβει μὲ ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τοῦ Σώματος, δηλαδὴ τῆς ἄσκησης τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Νομίζω ὅτι ἔστω καὶ ἔτσι κολοβωμένος ὁ ἔλεγχος ἔχει κάποια χρησιμότητα, ἀρκεῖ, ὅμως, τόσο τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὅσο καὶ ὁ λαός, νὰ γνωρίζουν ὅτι ἡ ἁρμόδια 'Επιτροπὴ τῆς Βουλῆς δὲν μπορεῖ ν' ἀποτρέψει αὐτά ποὺ μερικοὶ ἀπό μᾶς νομίζουν, κακῶς γίνονται, γιατὶ δὲν ἀσκεῖ ἔλεγχο τοῦ ἔργου. Ἄλλωστε οὔτε αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκον ποὺ μᾶς ἀνάθεσε τό Σῶμα. Δὲν περιμένει κανένας ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς—ἐγὼ δὲν εἶμαι Μέλος τῆς 'Επιτροπῆς—νὰ μετροῦν τοὺς ὄγκους τῶν ἐκσκαφῶν ἢ τὶς δαπάνες ποὺ γίνονται γιὰ τὴ μιὰ τεχνικὴ δουλειὰ ἢ τὴν ἄλλη. 'Αλλὰ εἶναι σοβαρὰ ἐρωτήματα ποὺ ἐγείρονται ἀπὸ τὶς ἴδιες τῆς 'Εκθέσεις τοῦ 'Υπουργείου καὶ αὐτὲς οἱ ἀπαντήσεις ποὺ δίνονται θὰ ἀποτελέσουν, πιστεύω, τὴ θεμελίωση τῆς εὐθύνης αὐτῶν ποὺ τὶς ἐπιτρέπουν κι' αὐτῶν ποὺ δίνουν τὶς ἀπαντήσεις.

Καὶ πάλι λυποῦμαι γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ἐγκρίνει τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὴ νομικὴ εὐθύνη αὐτῶν ποὺ μᾶς παραπλανοῦν κι' ἐλπίζω νὰ μὴν εἶναι πικρὴ ἡ

παρηγορία ὅταν ἀργότερα θὰ πεῖτε, «ἔπρεπε ἴσως νὰ τὸ ἐγκρίνουμε ἔστω κι' ἐξαιρουμένων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τύπου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πολὺ σωστὰ ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων εἶχε ζητήσει τὴ συζήτηση τῆς ἐκθέσεως τὴν ὁποία ἔκαμε ἡ ἁρμόδια 'Επιτροπὴ πρός τό Σῶμα πάνω στὸ θέμα τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ. "Ηταν ἕνα θέμα ποὺ εἶχα ἐγγράψει πρὸς συζήτηση πρὸ καιροῦ καὶ ὁ τίτλος τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἦταν «ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολουθήθηκε στὴν κατακύρωση τῆς προσφορᾶς». "Επρεπε νὰ ἐγγραφεῖ τώρα ἕνα ἄλλο θέμα «'Η καθυστέρηση στὴ συμπλήρωση, οἱ ὑπερβασίες οἱ ὁποῖες γίνονται καὶ ἡ δαπάνη ἡ ὁποία γίνεται εἰς τὸ ἔργο αὐτό.» Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ ἔκθεση ἔχει ὑποβληθεῖ πρὸ καιροῦ καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένη στὴν 'Ημερήσια Διάταξη, ἐγὼ θὰ μιλήσω σήμερα πάνω στὴν ἔκθεση τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς.

'Η Βουλὴ ἀσχολήθηκε σὲ πολλὲς συνεδρίες μὲ τὸ θέμα τῆς κατακύρωσης τῆς προσφορᾶς τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ.

Καμμιὰ ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει πώς ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος ὑπῆρξε σκανδαλώδης καὶ ἀσυγχώρητος. "Αν τότε μερικοὶ τολμοῦσαν νὰ ἐμφανιστοῦν ὑπέρμαχοι τῆς Κυβερνητικῆς ἀπόφασης, τὰ σημερινὰ γεγονότα θὰ τούς ἀποκαλύψουν σὰν ἀναξιόπιστους. Οἱ βασικὲς ἔνοχες παραβιάσεις τῆς Κυβέρνησης εἶναι ὅτι τροποποιήθηκαν οἱ ὅροι τοῦ συμβολαίου γιὰ νὰ δικαιολογηθοῦν ὑπερβάσεις, πράγμα ἀνεπίτρεπτο καὶ νομικὰ κολάσιμο.

Τοῦτο ἀποτέλεσε χαριστικὴ παραχώρηση στὴ ΞΕΚΤΕ ποὺ τελικὰ πληρώνει τὸ δημόσιο ταμεῖο.

Χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολία ἔγινε παραβίαση τῆς διαδικασίας τῶν προσφορῶν οὕτως ὥστε ἡ φαινομενικὰ χαμηλὴ προσφορὰ τῆς ΞΕΚΤΕ σήμερα νὰ στοιχίζει ἑκατομμύρια λίρες περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ἐπίσημη δηλώθηκε.

'Η φόρμουλα διαφοροποίησης τῶν συντελεστῶν παραβιάστηκε καὶ τὸ 39% τοῦ ἔργου γιὰ τό ὁποῖο τὴν εὐθύνη αὐξομείωσης τῶν τιμῶν ἀναλάμβανε ἡ Κυβέρνηση, μετατράπηκε στὸ 85%, μὲ ὅλα τὰ σημερινὰ συνεπακόλουθα τῶν αὐξήσεων κατὰ ἑκατομμύρια.

Μπροστὰ στό τεράστιο αὐτό θέμα ἡ Βουλὴ ἀποφάσισε νὰ ζητήσει ἑξαμηνιαῖες ἐκθέσεις ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο γιὰ νὰ παρακολουθεῖ τό ἔργο καὶ νὰ ἀσκεῖ τὸν ἐπιβαλλόμενο κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο.

'Η ἔκθεση τῶν κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν ὑποβάλλεται στὸ Σῶμα μὲ βάση τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῆς 15ης Φεβρουαρίου 79 ποὺ ἀνάθεσε στὶς 'Επιτροπὲς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων καὶ 'Ελέγχου Δημοσίων Δαπανῶν νὰ παρακολουθοῦν στενὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ.

'Η πρώτη ἑξαμηνιαία ἔκθεση στάληκε ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο μὲ ἀρκετὴ καθυστέρηση στὶς 14 Νοεμβρίου 1979. Οἱ 'Επιτροπὲς ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη τους συνεδρία στὶς 30 Νοεμβρίου 1979 διαπίστωσαν πώς ἡ στενὴ παρακολούθηση τοῦ ἔργου ἀπαιτοῦσε τὴ βοήθεια τεχνικῶν ἐμπειρογνωμόνων. "Επειτα ἀπὸ ἀλλεπάλληλες συνεδριάσεις καὶ συναντήσεις μὲ τοὺς ἁρμοδίους γιὰ τὸ θέμα τῆς παροχῆς τῶν ἀπαιτουμένων τεχνικῶν διευκολύνσεων στὴν παρουσία τοῦ Γενικοῦ

'Ελεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας οἱ 'Επιτροπὲς τελικὰ δέκτηκαν, σὰν μιὰ κατ' οἰκονομία λύση, τὴν εἰσήγηση τῆς Κυβέρνησης ὅπως ἐνισχυθεῖ ἡ Τεχνικὴ 'Υπηρεσία τοῦ Γενικοῦ 'Ελεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας γιὰ νὰ βοηθήσει τὶς 'Επιτροπὲς στὸ ἔργο τους καὶ ὁ Γενικὸς 'Ελεγκτὴς ἤδη ἄρχισε τὴ διαδικασία πρόσληψης τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ.

Οἱ 'Επιτροπὲς ἔχουν διαβιβάσει στὸ Γενικὸ 'Ελεγκτὴ ὅσα στοιχεῖα ἔχουν μπροστά τους γιὰ νὰ τύχουν τῆς τεχνικῆς ἀναλυτικῆς ἐξέτασης, καὶ ἀναμένουν τὴν τεχνικὴ τούτη ἀνάλυση ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία οἱ 'Επιτροπὲς θὰ ἑτοιμάσουν δεύτερη ἔκθεση ποὺ θὰ ἀφορᾶ στὰ θέματα οὐσίας τῆς πρώτης ἑξαμηνιαίας ἔκθεσης.

'Η ἔκθεση καταλήγει δηλώνοντας πὼς ἐπιθυμία τῶν δύο 'Επιτροπῶν, εἶναι νά μὴν ἀφήνουν ἀπαρατήρητα ὁρισμένα ἐξόφθαλμα πράγματα καὶ ἀναφέρονται στὴν σοβαρὴ καθυστέρηση ποὺ παρατηρήθηκε τόσο στὸν πρῶτο ὅσο καὶ στὸ δεύτερο ἑξάμηνο τῆς ἐκτέλεσης, στὶς παρατηρηθεῖσες νέες διαφοροποιήσεις στὰ σχέδια τοῦ ἔργου καὶ τὶς προκύπτουσες διαφορὲς μεταξὺ τῶν ἐπιμετρουμένων ποσοτήτων ἐργασίας καὶ ἐκείνων τοῦ δελτίου ποσοτήτων ποὺ ὁπωσδήποτε θὰ ἀπολήξουν σὲ αὐξημένη δαπάνη ἐκτέλεσης τοῦ ἔργου.

'Η διαπίστωση αὐτὴ εἶναι πραγματικὰ ἀποκαρδιωτική. Δυὸ σχεδὸν χρόνια, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ ἔργου—ἑνὸς ἔργου γιὰ τὴν ἀνορθόδοξη κατακύρωση τῆς προσφορᾶς τοῦ ὁποίου ἡ Βουλὴ ἀσχολήθηκε σὲ ἀλλεπάλληλες συνεδριάσεις—οἱ ἁρμόδιες ἐπιτροπὲς μᾶς πληροφοροῦν ὅτι τίποτα τὸ ἀποτελεσματικὸ δὲν ἔχει γίνει. Μὰ τί περιμένουμε ; Νὰ τελειώσει τὸ ἔργο ; (ἢ βασιζόμαστε στὸ ὅτι ἔχουμε ὅλο τὸν καιρὸ καὶ ὁ ἐργολάβος δὲν βιάζεται νὰ τὸ τελειώσει ;)

'Αγαπητοὶ Συνάδελφοι,

Σκοπὸς τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς μετὰ ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις ἦτο καὶ ἡ παρακολούθηση καὶ ὁ ἔλεγχος. Αὐτὸ ψήφισε ἡ Βουλή. Ζήτησε νὰ προληφθοῦν νέες καταστάσεις. 'Επομένως ἂν πρόκειται νὰ ἀποδειχθεῖ χρήσιμος ὁ ἔλεγχος πρέπει νὰ γίνεται ἔγκαιρα. Διαφορετικὰ θὰ εἶναι περιττός. Σὲ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ὠφελήσει ἕνα ἄρρωστο ὅταν πεθάνει ἡ νεκροψία.

Δέν ἀμφιβάλλουμε πὼς ἡ στενὴ παρακολούθηση τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ μεγέθους προϋποθέτει τὴ βοήθεια τεχνικῶν, ἀλλὰ πιστεύουμε πὼς πολλὰ θέματα, ὅπως σωστὰ ἀναφέρει ἡ ἔκθεση εἶναι τόσο ἐξόφθαλμα, ποὺ εἶναι κατανοητὰ στὸν καθένα ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς δὲν διαθέτει τεχνικὴ κατάρτιση. Γιὰ παράδειγμα :—

'Η σοβαρὴ καθυστέρηση στὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου ποὺ παρατηρήθηκε ἀπὸ τὸ πρῶτο ἑξάμηνο καὶ ποὺ αὐξήθηκε ἀκόμα περισσότερο στὸ δεύτερο ἑξάμηνο.

Βρισκόμαστε σήμερα στὸ 22ο μήνα ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ ἔργου καὶ ὁ ἐργολάβος δὲν ἄρχισε ἀκόμα τὶς ἐργασίες ἀσφάλτου τὶς ὁποῖες σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα ποὺ ὁ ἴδιος ἑτοίμασε ἔπρεπε νὰ εἶχε ἀρχίσει τὸν 14ο μήνα. Δηλαδὴ ἔχουμε 8 μῆνες καθυστέρηση.

Σήμερα, στὸν 22ο μήνα ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ ἔργου, ὁ ἐργολάβος δὲν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμα τὴν **πασσαλοθεμελίωση** τὴν ὁποία σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα ποὺ ὁ ἴδιος ἑτοίμασε **ἔπρεπε νὰ εἶχε συμπληρώσει, ὄχι νὰ ἀρχίσει, τὸν 16ο μήνα.** 'Η καθυστέρηση εἶναι πέραν τῶν δέκα μηνῶν. **Καὶ πότε θὰ κατασκευάσει** τὶς γέφυρες ὅταν ἀκόμα δὲν ἄρχισε νὰ κατασκευάζει τὰ θεμέλια ὅταν ὁ ἴδιος λέγει πὼς ἡ κατασκευὴ τῶν γεφυρῶν θὰ ἀπαιτήσει πάνω ἀπὸ 2 χρόνια ; Τουλάχιστο αὐτὸ λέει ὁ ἴδιος στὸ **ὑποβληθὲν πρόγραμμα.**

Εἶναι φανερὸ πὼς ἐφόσο δὲν ἔχουν ἀκόμα ὀργανωθεῖ οἱ βοηθητικὲς ἐργασίες ὅπως λατομεῖα, σπαστῆρες, μηχανήματα γιὰ θεμελιώσεις, κατασκευὴ ὁδοστρωμάτων καὶ ἀσφάλτου, οἱ καθυστερήσεις θὰ συνεχίζουν νὰ αὐξάνονται.

Παρόλο ποὺ οἱ Σύμβουλοι Μηχανικοὶ ἐπανειλημμένα διαβεβαίωσαν πὼς οἱ ποσότητες ποὺ ἀναφέρονται στό δελτίο ποσοτήτων εἶναι σωστές κατὰ προσέγγιση 10%, ἡ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου μιλᾶ γιὰ ὑπερβάσεις σὲ ὁρισμένες ἐργασίες τῆς τάξης τοῦ 500%. Πῶς ἐξηγεῖται αὐτό ; Καὶ γιατὶ δὲν ζητοῦνται εὐθύνες ;

Καὶ τὶ νὰ ποῦμε γιὰ τὶς φημολογούμενες ὑπερβολικὲς πληρωμὲς γιὰ δῆθεν ἐκσκαφὲς σὲ βράχο ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει ; Αὐτὸ ἀποτελεῖ σκάνδαλο ἐντὸς σκανδάλου σὲ βάρος τοῦ δημοσίου.

Πιστεύουμε πὼς καὶ μόνο τὰ πιὸ πάνω εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ προκαλοῦν δέος γιὰ τὴν τελικὴ δαπάνη τοῦ ἔργου καὶ πώς εἶναι καιρὸς νὰ κινηθοῦμε γιὰ νὰ προλάβουμε ὅτι προλάβουμε.

Ἂν ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ νὰ μᾶς δώσει τὴν τεχνικὴ βοήθεια δὲν θὰ μπορούσαμε, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ προηγούμενος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, νὰ ζητήσουμε τὴ βοήθεια τοῦ Συνδέσμου Πολιτικῶν Μηχανικῶν καὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ τοῦ Συνδέσμου Ἐργολάβων ; Ἀλλὰ στὸ τέλος θὰ εἰσηγηθῶ ἁπλὰ τὶ ἀπομένει καὶ ἀποτελεῖ χρέος ἀπὸ μᾶς γιὰ τὸ λαό.

Νιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσω πὼς ἡ καθυστέρηση στὴ λήψη τῆς σωστῆς ἀπόφασης ἔγκαιρα, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ὑπογραφὴ Συμβολαίου μὲ ἀπαράδεκτους ὅρους, ὅπως π.χ. τὸ νέο τύπο ἀναθεώρησης τιμῶν. Ἐκεῖ ποὺ τὸ Ὑπουργεῖο μὲ ἐπανειλημμένες δηλώσεις του μὲ τὸν πιὸ ὑπεύθυνο καὶ κατηγορηματικὸ τρόπο διαβεβαίωνε τὴ Βουλὴ πὼς ἡ ἐπιπρόσθετη δαπάνη σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ νέου τύπου ἀναθεώρησης τιμῶν, δὲν θὰ ὑπερβεῖ τό 1,200,000 λίρες τὸ ἴδιο Ὑπουργεῖο, ὕστερα ἀπὸ μερικοὺς μῆνες, ἀπαντώντας σέ ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, μᾶς δίδει τώρα νέα στοιχεῖα μὲ βάση τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιπρόσθετη δαπάνη θὰ φθάσει τὰ 5 ἑκατομμύρια λίρες.

Δὲν νομίζετε πὼς αὐτὸ καὶ μόνο ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικὰ τὴν ἄμεση διενέργεια σοβαρῆς ἔρευνας καὶ ζήτησης εὐθυνῶν ;

Ἡ ἔλλειψη στενοῦ ἐλέγχου καὶ δραστικῶν μέτρων ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς ἔχει ἀφήσει τὰ πράγματα νὰ ἐκφυλισθοῦν. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔπρεπε νὰ παίρνονταν ἀποφάσεις καὶ νὰ γίνονταν διορθωτικὲς εἰσηγήσεις πάνω σὲ θέματα τῆς τρίτης ἑξαμηνιαίας Ἔκθεσης γιά τὸ ἔργο καὶ ὄχι νὰ περιμένουμε ἀκόμα τὰ ἀποτελέσματα τῆς μελέτης τῆς Ἔκθεσης γιὰ τὸ πρῶτο ἑξάμηνο, γιὰ νὰ δοῦμε τὶ θὰ εἰσηγηθοῦμε.

Δὲν θὰ ἤθελα νά εἶμαι μάντης κακῶν ἀλλὰ φοβοῦμαι πὼς αὔριο θὰ βρεθοῦμε μπροστὰ σὲ νέες ἐκπλήξεις. Ἀντὶ νὰ ἀξιώσουμε σήμερα ἀπὸ τὸν ἐργολάβο νὰ ἐπιταχύνει τὸ ρυθμὸ προόδου τοῦ ἔργου σύμφωνα μὲ τὸ συμβόλαιο του, τὸν ἀφήνουμε νὰ προχωρεῖ ὅπως ὁ ἴδιος θέλει γιὰ νὰ βρεθοῦμε αὔριο μάρτυρες συνεχῶς αὐξανόμενων καθυστερήσεων μὲ ὑπέρμετρα αὐξημένη δαπάνη. Τελειώνοντας ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀποφασίσει νὰ ζητήσει ἀμέσως χωρὶς καμμιὰ ἐπιφύλαξη νὰ ἀναζητηθοῦν εὐθύνες καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν κυρώσεις.

Τὶ ἀναμένομε, κύριοι συνάδελφοι ; Τὴ δικαίωση μὲ τὴν ἀποκάλυψη τῶν παραβιάσεων καὶ τῶν ὑπερβάσεων ;

Εἶναι καιρὸς νὰ ἀξιώσουμε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τὴν τρίτη ἑξαμηνιαία Ἔκθεση ποὺ νὰ διατυπώνει καθαρά :

(α) Πότε ἀναμένεται νὰ τελειώσει τό ἔργο καὶ γιατὶ ὄχι νωρίτερα ;

(β) Ποιὸ εἶναι τὸ ὕψος τῆς ἀναμενόμενης τελικῆς δαπάνης ;

Σ' αὐτὰ τό 'Υπουργεῖο πρέπει νὰ εἶναι σαφὲς καὶ κατηγορηματικό. Ἴσως τότε μπορέσουμε νὰ εἰσηγηθοῦμε κάτι γιὰ νὰ προλάβουμε κάποια διόρθωση στὰ ἀνεπανόρθωτα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ μείνω πάνω στὰ διαδικαστικὰ θέματα ὅπως κατατέθηκαν στόν προβληματισμὸ ποὺ ἐξέθεσε ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Τό πρῶτο συμπέρασμα ποὺ μποροῦμε νὰ βγάλουμε εἶναι ὅτι εἶναι χρήσιμο ὅτι γράφτηκε, ἔστω ὅτι συζητεῖται μερικῶς πάνω στήν οὐσία ἀλλὰ σὲ βάθος πάνω στὰ διαδικαστικὰ τοῦ θέματος, γιατὶ δείχνει ὅτι γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ δὲν ὑπάρχουν ξεχασμένα θέματα, πρὸ παντὸς τῶν διαστάσεων τοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, γιατὶ ἦταν μιὰ ὑπόθεση ποὺ εἶχε συγκλονίσει τὸν Κυπριακὸ λαό, εἶχε προκαλέσει τὸ λαϊκὸ ἐνδιαφέρον τόσο γιὰ τὴ σημασία τοῦ ἔργου ὅσο καὶ τοῦ ὕψους τῆς δαπάνης, ἀλλὰ πρὸ παντὸς γιὰ τὸν τρόπο τῆς κατακύρωσης αὐτοῦ τοῦ ἔργου.

Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα ἦταν πῶς θὰ μποροῦσε ἡ Βουλὴ νὰ προχωρήσει σ' ἕνα κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο σὲ βάθος καὶ ὑπῆρξε καὶ σὲ πολλοὺς ἡ ἀπορία γιατὶ τόση ἐπιμονὴ πάνω στό δρόμο τῆς Λεμεσοῦ καὶ γιατὶ μόνο στὸ δρόμο τῆς Λεμεσοῦ.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι θὰ ἦταν πάρα πολὺ πιὸ εὐπρόσδεκτο ἂν μποροῦσε ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιμείνει πάνω σὲ ὅλα τὰ ἔργα νὰ προχωρεῖ σὲ διερεύνηση σὲ βάθος. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πιθανὸ πολλὰ νὰ προλάμβανε ἢ νὰ ἔκανε σοφότερους τοὺς ἁρμοδίους στήν ἀντιμετώπιση ζητημάτων ποὺ συνδέονται μὲ τὸ λαϊκὸ χρῆμα καὶ τὶς δημόσιες δαπάνες. Ἔτσι ἐμεῖς ἐπιμένουμε στὸ σὲ βάθος Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο τοῦ δρόμου τῆς Λεμεσοῦ τουλάχιστο σὰν μιὰ ἐνδεικτικὴ περίπτωση γιὰ τὸ τί μπορεῖ νὰ κάμει ἡ Βουλὴ ὅταν πάρει στὰ σοβαρὰ μιὰ ὑπόθεση καὶ ἐπιμένει μέχρι τέλους στὴν ἐκκαθάρισή της, τὴν παρακολούθηση της, τὴν ὑποβοήθηση τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας μὲ τὸν ἔλεγχο ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ προχωρήσει.

Ἦλθε μπροστὰ στό Σῶμα ὁ προβληματισμός πού ἀπασχόλησε τὴ Βουλὴ ἀλλὰ ἀκούστηκε καὶ ἡ ἄποψη ὅτι ἡ ἀνάληψη τῆς εὐθύνης γιὰ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ἦταν ἀρχικὰ ἐνθουσιασμός. Γιὰ μᾶς δὲν εἶναι ἀρχικός ἐνθουσιασμός. 'Εμεῖς θεωροῦμε σωστές τὶς ἀποφάσεις ποὺ πῆρε ἡ Βουλή. 'Εμμένουμε στὶς ἀποφάσεις καὶ στοὺς ὅρους ἐντολῆς τῆς Βουλῆς καὶ πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει καὶ ὁ τρόπος καὶ ἡ δυνατότητα τοῦ ἐλέγχου. Ἄλλωστε καὶ ὁ τεχνικὸς ἔλεγχος εἶναι μέσα στὰ πλαίσια τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καὶ τῶν ἁρμοδιοτήτων τῆς Βουλῆς.

Ἔτσι θεωροῦμε σὰν προβλήματα ἐπὶ μέρους τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ὁ τεχνικὸς ἔλεγχος γιὰ ὅλα ὅσα ἔχουν προκύψει, γιατὶ ὅπως ἐλέχθη μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ τὸ Γενικὸ 'Ελεγκτή, ποὺ ὁ θεσμὸς τοῦ Γενικοῦ 'Ελεγκτῆ σημαίνει καὶ ἀντιπροσωπεύει πολλὰ μέσα σὲ μιὰ Δημοκρατία, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὶς εἰδικὲς συμβουλὲς ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξασφαλίσουμε ἀπὸ τεχνικοὺς οἱ ὁποῖοι προσφέρονται νὰ βοηθήσουν τὴν 'Επιτροπὴ στό ἔργο της.

Εἶναι γεγονός ὅτι τώρα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετάζαμε τὴν τρίτη Ἔκθεση καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀπαιτήσουμε καὶ νὰ τὴ βάλουμε κάτω ἀπὸ ἐξέταση τὸ ταχύτερο δυνατό. Γιατὶ καταγγέλλονται καθυστερήσεις, ἐπιπολαιότητες, ἂν ὄχι ὕποπτες καταστάσεις ποὺ τεχνικοὶ ἐπισημαίνουν γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε κι' ἕνα ἄλλο σημεῖο : Ὅτι πλησιάζει ὁ χειμώνας. Κι' αὐτὸ θὰ εἶναι ἕνα νέο πρόσχημα γιὰ καινούργιες καθυστερήσεις ποὺ θὰ σημαίνουν ἑκατομμύρια λίρες δαπάνη γιὰ τὸν Κυπριακὸ λαό. Θὰ πρέπει νὰ προλάβουμε ἀπὸ τοῦ νὰ παράσχουμε αὐτὴ τὴ δικαιολογία ἡ ὁποία πέρσι ἔπαιξε πολὺ σημαντικὸ ρόλο στὸ νὰ δικαιολογηθοῦν οἱ καθυστερήσεις καὶ οἱ ἐπιπλέον δαπάνες. Ἔτσι φέτος θὰ πρέπει νὰ ρωτήσουμε τὶ ἔκαναν ὅλο τὸν καιρὸ τῆς καλοκαιρίας, τῆς ἄνοιξης, τοῦ καλοκαιριοῦ, τοῦ φθινοπώρου, καὶ νὰ παρακολουθήσουμε κι' ἀπὸ κοντὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ χειμώνα ὥστε νὰ μὴν προσφέρεται—καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία—δικαιολογία πρὸς τὴν Ἑταιρεία γιὰ ὁτιδήποτε σωστὸ εὐθύνεται.

Θὰ ἤθελα νὰ τελειώσω τονίζοντας ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει νὰ διαδραματίσει σημαντικὸ ρόλο παρακολουθώντας τὸ ἔργο, γιατὶ μπορεῖ ν' ἀποτρέψει τὴ συσκότιση τοῦ ἔργου, μπορεῖ νὰ μὴν ἐπιτρέψει νὰ ἐκδηλωθοῦν καὶ νὰ ὑπάρξουν ἀτασθαλίες καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἂν ὄχι νὰ κατευθύνει τό ἔργο, γιατὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὶς ἁρμοδιότητες της, μέ τόν ἔλεγχο νὰ ἀποτρέψει δυσάρεστες ἐξελίξεις καὶ καταστάσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια ἐγὼ δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἡ ὁποία ἐξετάζει τὸ θέμα τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Λευκωσίας. Ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι σήμερα συζητοῦμε μιὰ ἔκθεση ποὺ ἀφορᾶ τὴν περίοδο Φεβρουαρίου—Αὐγούστου 1979. Δηλαδὴ συζητοῦμε μιὰ ἔκθεση ποὺ εἶναι τοὐλάχιστο 12 μῆνες καθυστερημένη.

Ἔχω τὴν ἐντύπωση καὶ εἰσηγοῦμαι πὼς θὰ πρέπει νὰ ζητηθεῖ ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ καταθέσει τὶς δυὸ ἑξαμηνιαῖες ἐκθέσεις ποὺ ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἤδη κατατεθεῖ εἰς τό Σῶμα, δηλαδὴ τὴν ἔκθεση ποὺ ἀφορᾶ τὴν περίοδο Σεπτεμβρίου 1979—Φεβρουαρίου 1980 καὶ τὴν ἔκθεση ποὺ ἀφορᾶ τὴν περίοδο Φεβρουαρίου 1980—Αὐγούστου 1980 παράλληλα μὲ τὴν ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας πάνω στὸ θέμα αὐτὸ καὶ τότε νὰ συνέλθει ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς νὰ μελετήσει τὸ θέμα καὶ νὰ ἐπανέλθει ἐδῶ στὸ Σῶμα γιὰ ἐνημερωτικὴ συζήτηση πάνω στὶς ἐξελίξεις ποὺ ὑπάρχουν σήμερα καὶ ὄχι πάνω σὲ θέσεις ποὺ εἶναι ἤδη παλιὰ ἱστορία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

Θέλω νὰ δώσω τὸ λόγο στὸν κ. Παπαϊωάννου γιὰ κάτι ποὺ ἀναφέρεται στὸν Πρόεδρο.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ ὅ,τι εἶπε ὁ συνάδελφος κ. Νέμιτσας. Ἡ δεύτερη ἔκθεση κατατέθηκε· ἐκείνη ἡ ὁποία ἀπομένει εἶναι ἡ τρίτη καὶ .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . . καὶ ἀναμένεται ἡ τέταρτη. Γι' αὐτὸ νὰ ζητηθεῖ ἡ τρίτη ἐπειγόντως καὶ ἡ τέταρτη νὰ ἑτοιμασθεῖ ἐπίσης χωρὶς καθυστέρηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Εἶχα τὴν ἐντύπωση μέχρι τῆς στιγμῆς ὅτι συζητούσαμε μιὰ διαδικαστικὴ πρόταση τὴν ὁποία εἶχε ὑποβάλει ὁ κ. Παπαϊωάννου. Δηλαδὴ ἂν τὸν τεχνικὸ ἔλεγχο τοῦ ὅλου ἔργου θὰ τὸν διεξαγάγει ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἢ ἂν θὰ καταθέσει τὴν ἐντολὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ θὰ περιορισθεῖ εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο καὶ τὸν τεχνικὸ ἔλεγχο θὰ τὸν κάμνει ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἐνισχυμένος ἀπὸ τεχνικὸ προσωπικό.

Ἂν τό θέμα πρόκειται νὰ συζητηθεῖ ἐπὶ τῆς οὐσίας, τότε εἶναι διαφορετικὸ τὸ ζήτημα. Ἐγὼ ἔχω περιορισθεῖ πάνω στό θέμα αὐτὸ καὶ ἔχω ὑποστηρίξει αὐτὴ τὴν πρόταση διότι πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἔχει στὴ διάθεση της ὅλα τά τεχνικὰ μέσα γιὰ νὰ δεῖ ἂν ἔγιναν τὰ γεφύρια, ἂν ἔγιναν τὰ πασσαλώματα, ἂν ἔγιναν οἱ ἀνατινάξεις τῶν βράχων κλπ., κλπ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι τεχνικῆς φύσεως θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἔξω ἀπὸ τὶς ἁρμοδιότητες τῆς Βουλῆς. Αὐτὰ εἶναι προνόμιο καὶ εὐθύνη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἐμεῖς μποροῦμε νὰ κάμουμε διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἶναι νὰ ἀσκοῦμε τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Δηλαδὴ νὰ τοὺς ποῦμε, «κύριοι, γιατὶ νὰ ἔχετε αὐτὴν τὴ καθυστέρηση, γιατὶ νὰ μὴν κάμετε ἐκεῖνο, γιατὶ νὰ μὴν κάμετε τοῦτο». Αὐτὸ εἶναι ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος, μάλιστα. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἐπιφορτίσουμε τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μὲ τεχνικῆς φύσεως προβλήματα εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου ἀδιανόητο.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο εἰσηγοῦμαι ὅτι αὐτό τό Σῶμα πρέπει νὰ δεχθεῖ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι τὸ Σῶμα στὶς 8 Φεβρουαρίου τοῦ 1979 πῆρε τὴν ἑξῆς ἀπόφαση : «Πιστεύει ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως ἀνεξάρτητοι ἐμπειρογνώμονες ἐρευνήσουν τὸ ὅλο θέμα καὶ ἀποφασίζει :—

(α) Οἱ Ἐπιτροπὲς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν νὰ παρακολουθοῦν στενὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ.

(β) Νὰ ζητήσει πρός τὸν ἀνωτέρω σκοπὸ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία περιοδικὲς ἑξάμηνες ἐκθέσεις ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τοῦ ἔργου.

(γ) Νὰ ζητήσει ἐπίσης ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅπως τῆς παρασχεθοῦν ὅλες οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις γιὰ τὴν παρακολούθηση τῆς ἐκτέλεσης τοῦ ἔργου.

(δ) Καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἐπανεξετάσει καὶ νὰ καθορίσει μὲ

σαφήνεια τοὺς ὅρους καὶ τὶς διαδικασίες ποὺ ἀκολουθοῦνται γιὰ τὴν κατακύρωση προσφορῶν γιὰ τὴν ἐκτέλεση δημοσίων ἔργων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅπως καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν παρακάθησαν σὲ ἕξι κοινὲς συνεδρίες καὶ κάλεσαν ὄχι μόνο ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἀλλὰ καὶ τὸ Γενικὸ Ἐλεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας καὶ ἄλλους ἐμπειρογνώμονες καὶ ἄκουσαν τὶς ἀπόψεις τους. Διεπιστώθη ὁμόφωνα ἀπὸ τὶς δυὸ Ἐπιτροπὲς ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀσκηθεῖ πραγματικός ἔλεγχος χωρὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις.

Ἐλέχθη ὅτι πρέπει νὰ ἀσκοῦμε κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο· ἀσφαλέστατα θὰ πρέπει νὰ ἀσκοῦμε κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ἀλλὰ πῶς θὰ ἀσκοῦμε τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ὅταν δὲν ἔχομε τὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις ; Ἐλέχθη γιὰ παράδειγμα ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὅτι τὸ ἔργο θὰ στοιχίσει ἤδη πάνω ἀπό 18 ἑκατομμύρια λίρες ἀπὸ τὰ 11 ποὺ ἐλέχθη εἰς τό Σῶμα ὅτι θὰ στοιχίσει. Πῶς θὰ μπορέσουμε νὰ διαπιστώσουμε ἂν αὐτὰ τὰ περιπλέον ἑπτὰ ἑκατομμύρια λίρες ποὺ θὰ στοιχίσει εἶναι πράγματι ἑπτά ; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω ἂν θὰ εἶναι ἑπτά· μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ δέκα, μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ περισσότερα· δὲν ξέρω πόσα θὰ εἶναι διότι δὲν ἔχομε τεχνικὲς διευκολύνσεις γιὰ νὰ ξέρομε ἂν πραγματικὰ εἶναι δικαιολογημένη ἡ ΞΕΚΤΕ ὅταν λέει ὅτι χρειάζεται αὐτὰ καὶ αὐτὰ καὶ αὐτὰ τὰ περιπλέον ἔξοδα διότι ἔχει συναντήσει αὐτὲς ἢ ἐκεῖνες τὶς δυσκολίες μὲ βάση τὸ Συμβόλαιο, διότι εἶναι τὸ συμβόλαιο της ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ εἶναι τὸ ἔργο ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἐπομένως χρειάζονται ἀπαραίτητα οἱ τεχνικὲς διευκολύνσεις ἂν θέλομε πραγματικὰ νὰ ἀσκήσουμε κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Χωρὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀσκηθεῖ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος διότι ἡ φύση τοῦ ἔργου εἶναι τέτοια ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀσκηθεῖ πραγματικὸς ὑπεύθυνος κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἂν δὲν ἔχομε τὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς ὁμόφωνα κατάληξαν νὰ ζητήσουν ὅπως παρασχεθοῦν στὸ Γενικὸ Ἐλεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας οἱ τεχνικὲς διευκολύνσεις ποὺ χρειάζονται μὲ δυὸ τοὐλάχιστον ἐμπειρογνώμονες γιὰ νὰ μπορέσει πραγματικὰ ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας νὰ κάμνει καὶ προληπτικὰ ἀλλὰ καὶ ἄλλως πως τὸν ἔλεγχο πάνω στὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ἔχει ἀκόμα ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ὅλες τοὐλάχιστον τὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις ποὺ ἔπρεπε νὰ ἔχει γιὰ νὰ μπορέσει πραγματικὰ νὰ ἀσκήσει αὐτὸν τὸν ἔλεγχο.

Δὲν συζητοῦμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴν οὐσία τοῦ ζητήματος. Διότι ἂν συζητούσαμε τὴν οὐσία τοῦ ζητήματος θὰ εἶχα καὶ ἐγὼ πολλά, πάρα πολλὰ νὰ πῶ ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν στὶς δυὸ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ βρισκόμαστε στὸ στάδιο τῆς διαδικασίας ἀκόμα καὶ θὰ πρέπει αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσει ἂν ἐμμένει στὴν ἀπόφαση τὴν ὁποία πῆρε ὅπως ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ παρασχεθοῦν ὅλες οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις γιὰ τὴν παρακολούθηση τῆς ἐκτέλεσης τοῦ ἔργου. Διότι ἂν τὸ Σῶμα ἐμμένει σ' αὐτὴ τὴν ἀπόφαση του, τότε θὰ πρέπει ἀπαραίτητα νὰ παρασχεθοῦν στὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων αὐτὲς οἱ διευκολύνσεις· διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν νὰ ἀσκήσει τὸν ἔλεγχο τὸν ὁποῖο ἐντέλλεται ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀσκήσει. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ συμφωνήσουμε ὅπως παρασχεθοῦν αὐτές οἱ τεχνικὲς διευκολύνσεις στό Γενικὸ Ἐλεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας διότι καὶ οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς αὐτὸ συμφώνησαν, αὐτὸ ἀποδέχθηκαν. Ἀφοῦ ἔκαμαν ἕξι κατὰ συνέχεια συνεδρίες

κατάληξαν ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος πλέον εἶναι νὰ παρασχεθοῦν οἱ τεχνικὲς διευκολύνσεις στό Γενικὸ Ἐλεγκτή, ὁ Γενικός Ἐλεγκτὴς νὰ κάμνει τὸν ἔλεγχο προληπτικὰ ἢ ἄλλως πως, νὰ ἑτοιμάζει τὶς ἐκθέσεις του πρὸς τό Σῶμα καὶ τὸ Σῶμα νὰ ἀσκεῖ μὲ βάσει τὴν ἐξαμηνιαία ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τὴν ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ποὺ πρέπει νὰ ἀσκεῖ. Ἂν δὲν γίνουν αὐτὰ πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ ἀσκήσουμε πραγματικὸ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο καὶ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει τὸ Σῶμα νὰ ἀντιπαρέλθει τὶς εὐθύνες του ὅταν συζητοῦμε ἕνα θέμα διαδικασίας ὅπως αὐτό. Πρέπει νὰ ἀποφασίσει. Δέχεται αὐτὸ ποὺ λὲν οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς στὴν ἔκθεση τους ; Δηλαδὴ ὁ ἔλεγχος νὰ ἀσκεῖται ἀπὸ τό Γενικὸ Ἐλεγκτὴ ἀφοῦ τοῦ παρασχεθοῦν οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις καὶ οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές νὰ ἀσκοῦν τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ; Ἂν δὲν τὸ δέχεται, τότε θὰ πρέπει νὰ πεῖ ὅτι ἐμμένει στὴν ἀρχική του ἄποψη καὶ νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ παρασχεθοῦν στὶς δυὸ Ἐπιτροπὲς οἱ ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις. Ἀσφαλέστατα, ὑπάρχουν πάρα πολλὰ ζητήματα ποὺ σχετίζονται μ' αὐτὸ τὸ δρόμο. Δὲν θὰ ὑπεισέλθω στὴν οὐσία τοῦ θέματος. Καὶ ἐγὼ ἀνησυχῶ ὅπως ἀνησυχεῖ ὅλος ὁ κόσμος γιὰ τήν καθυστέρηση ποὺ σημειώνεται. Ταξειδεύω συχνὰ στὴ Λεμεσὸ σὰν Βουλευτὴς Λεμεσοῦ καὶ βλέπω τὴν πρόοδο αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Μὲ ἀνησυχεῖ· εἶναι πολὺ καθυστερημένη αὐτὴ ἡ ἐργασία. Δέν εἶμαι σὲ θέση νὰ ἐνημερώσω ὑπεύθυνα τὸ Σῶμα ἀλλὰ ἀμφιβάλλω ἂν τὸ ἔργο θὰ τελειώσει σὲ τέσσερα ἢ καὶ περισσότερα χρόνια, ὄχι σὲ τρία χρόνια ὅπως διαλαμβάνει τό συμβόλαιο τῆς ΞΕΚΤΕ. Ἀμφιβάλλω καὶ ἐπομένως θὰ πρέπει ἂν θέλομε νὰ ἀσκοῦμε τὸν ἔλεγχο ποὺ πρέπει νὰ ἀσκοῦμε, νὰ ἀπαιτήσουμε ὅπως τὸ ταχύτερο δυνατὸ παρασχεθοῦν στὸ Γενικὸ Ἐλεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας οἱ ἀπαραίτητες αὐτές τεχνικὲς διευκολύνσεις.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ δυσκολία ποὺ ἔχει προκύψει βρίσκεται στό ὅτι ἐμπειρογνώμονες ἀδυνατοῦν νὰ ἀποδεχθοῦν διορισμὸ διότι πρόκειται γιὰ ἐργασία δυὸ—τριῶν χρόνων καὶ οἱ ἐμπειρογνώμονες δὲν θὰ ἤθελαν νὰ δεσμευθοῦν μὲ ἐργασία δυὸ τριῶν χρόνων· θὰ ἤθελαν γι' αὐτὴ τὴν ἐργασία ἴσως νὰ ἐξασφαλίσουν πολὺ μεγαλύτερα ποσά, πολὺ μεγαλύτερο μισθὸ ἀπό τὸ μισθὸ ὁ ὁποῖος προτείνεται σ' αὐτούς. Δὲν ξέρω ποιὲς εἶναι οἱ δυσκολίες μέχρι τῆς στιγμῆς, ἀλλὰ ἔτσι περίπου ἔχω ἀκούσει ὅτι εἶναι τὸ ζήτημα ἀλλὰ καὶ αὐτὲς οἱ δυσκολίες θὰ πρέπει νὰ ὑπερπηδηθοῦν ἂν πραγματικὰ θέλομε νὰ ἀσκηθεῖ ὁ ἀπαιτούμενος κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ποὺ ἀπαραίτητα, ἐπαναλαμβάνω, πρέπει νὰ συνδυάζεται καὶ μὲ τεχνικὸ ἔλεγχο· διαφορετικὰ νομίζω ὅτι ἁπλῶς θὰ φιλολογοῦμε σὰν Βουλευτὲς καὶ δὲν θὰ κάμνομε ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ κάμομε, δηλαδὴ μὲ βάση τὶς διαπιστώσεις τῶν τεχνικῶν ἐμπειρογνωμόνων ἐμεῖς θὰ βγάζομε τὰ ἀπαραίτητα συμπεράσματα καὶ θὰ ἐπικρίνομε τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ τὸ ὅτι διάθεσε τὸ α ἢ τὸ β ποσὸ περιπλέον τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν ἔπρεπε νά τὸ εἶχε διαθέσει. Καὶ αὐτὸ θὰ μᾶς τὸ ποῦν οἱ τεχνικοί, διότι ἂν τὸ ποῦμε ἐμεῖς, πρέπει νά τὸ στηρίζομε κάπου.

Δέχομαι τὴν ἄποψη ὅτι ὑπάρχουν πολιτικοὶ μηχανικοὶ ἐδῶ στὸν τόπο μας. Ἂν αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ μηχανικοὶ εἶναι διατεθειμένοι νὰ παρακολουθοῦν τὸ ἔργο, ἀλλὰ νὰ τὸ παρακολουθοῦν, καὶ νὰ μᾶς δίνουν ἔκθεση, ὑπεύθυνη ἔκθεση, ἔχει καλῶς, ἀλλὰ νὰ τούς καλοῦμε στὴν Ἐπιτροπὴ ἁπλῶς γιὰ νὰ λὲν τὴ γνώμη τους θὰ εἶναι ἐντελῶς θεωρητικὰ πράγματα· πρέπει νὰ παρακολουθοῦν τὸ ἔργο ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση πραγματικὰ νὰ ὑποβάλλουν ἔγκυρη ἔκθεση πρὸς τὶς δυὸ ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές.

Γι' αὐτὸ τὸν λόγο ἐπιμένω ὅτι ἐφόσο βρισκόμαστε ἀκόμα στὸ στάδιο τῆς διαδικασίας θὰ πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐργασία τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας καὶ νὰ προχωροῦμε μὲ βάση τὶς ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας καὶ νὰ ἀσκοῦμε σὰν Βουλὴ τὸν ἀπαραίτητο κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐργασία τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας θὰ πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ ἔχει τὶς ἀπαραίτητες τεχνικὲς διευκολύνσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρὰ τὰ φαινομενικὰ ἀντιλεγόμενα νομίζω ὅτι σὲ μεγάλη ἔκταση συμφωνοῦν ὅλες οἱ πλευρὲς σὲ μερικὰ σημεῖα καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ προσπαθήσω νὰ τὰ διευκρινίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ δοθεῖ ὁ λόγος σὲ ὁποιοδήποτε, ἀλλὰ εἶχα τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κλείει τὸ θέμα καὶ ἀκολουθοῦμε τὴ διαδικασία ποὺ ἀκολουθούσαμε μέχρι σήμερα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἶναι ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Παπαϊωάννου· ἀφορᾶ διαδικαστικὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ἐπρόκειτο νὰ γίνει μιὰ διευκρίνιση τῶν θέσεων ποὺ ἐκφράστηκαν μέσα στό Σῶμα, τότε αὐτό, ἂν χρειαζόταν, θὰ πρέπει νὰ τὸ κάμω ἐγὼ ἀπὸ τὴ θέση μου, ἀλλὰ ἂν ὑπάρχει ὁποιοδήποτε σημαντικὸ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ διαδικασία, ὁ κ. Παπαδόπουλος μπορεῖ νὰ προχωρήσει.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Λαδᾶ ὅτι στὸ στάδιο αὐτὸ συζητοῦμε τὴ διαδικαστικὴ πτυχὴ τοῦ θέματος καὶ ἐπομένως δὲν γεννᾶται θέμα παραβιάσεως τοῦ τύπου ἂν εἰσηγηθῶ μιὰ σχετικὴ τροποποίηση, ἢ ἂν θέλετε, συμπλήρωση στὴν πρόταση ποὺ ἔκαμε ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ἐπομένως, ἐφόσο εἶναι διαδικαστικὴ ἡ συζήτηση, νομίζω ὅτι πολὺ σωστὰ ἔχω τὸ λόγο καὶ δικαιοῦμαι νὰ πῶ τὴν ἄποψη μου πάνω στὸ θέμα.

Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς συμφωνοῦν ὅτι πρέπει νὰ συνεχιστεῖ ἡ παρακολούθηση τοῦ ἔργου ἀπό τὴ Βουλή. Διαφωνῶ μὲ μερικοὺς ἀπό τοὺς συναδέλφους ποὺ μίλησαν ὡς πρός τὸν ὁρισμὸ τοῦ τί εἶναι κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος καὶ ποιὰ εἶναι τὰ πλαίσια του, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι τῆς ὥρας.

Ἂν καλὰ κατάλαβα τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου—ποὺ θὰ τὴν πῶ τώρα πὼς εἶναι—τότε τὴν ὑποστηρίζω. Ὅτι θὰ συνεχισθεῖ ἡ μέχρι σήμερα εἰλημμένη ἀπόφαση ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο θὰ διαβιβάζει πρός τό Σῶμα τὶς ἐξαμηνιαῖες ἐκθέσεις. Ἡ προσθήκη ποὺ γίνεται στήν παλαιὰ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς εἶναι ὅτι γιά νὰ εἶναι πιὸ ἀποτελεσματικὸ τὸ ἔργο ποὺ ἀνατέθηκε στὴν Ἐπιτροπή, οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν μὲ τὶς ἀναγκαῖες τεχνικὲς διευκολύνσεις. Καὶ ἂν καλὰ κατάλαβα τὶς τεχνικὲς διευκολύνσεις, εἶναι δύο τουλάχιστο μηχανικοὶ οἱ ὁποῖοι νὰ προσληφθοῦν στὸ Τμῆμα τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας. Ἂν εἶναι αὐτὸ τὸ ὑποστηρίζω. Παράλληλα, ὅμως, δὲν πρέπει νὰ περιοριστοῦμε στὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο μὲ τὴν

ἔννοια τοῦ ἂν καὶ ὅταν ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ἀποφασίσει νὰ μᾶς ὑποβάλει ἔκθεση, ἀλλὰ ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ποὺ θὰ παίρνει, ὅπως καὶ ἡ Βουλή, τὶς ἐξαμηνιαῖες ἐκθέσεις τοῦ Ὑπουργείου, θὰ εἶναι καὶ ἐκεῖνος ὑπόχρεως νὰ ὑποβάλλει πρὸς τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς τὴν ἔκθεση του πάνω στὴν Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου.

Νομίζω ὅτι τουλάχιστο πάνω σ' αὐτὰ τὰ τρία σημεῖα ὅλες οἱ πλευρὲς συμφωνοῦν καὶ ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ πρόταση τότε ἐγὼ τὴν ὑποστηρίζω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἂν συνεχίσουμε τὴ συζήτηση θὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὰ ἴδια πράγματα. Ἡ πρόταση ποὺ ἔγινε οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου εἶναι μιά. Ἀντὶ νὰ ἔλθει ἡ Βουλὴ καὶ νὰ ζητήσει ἐμπειρογνώμονες γιὰ νὰ κάνει τεχνικὲς ἔρευνες καὶ νὰ φέρει τὰ τεχνικὰ στοιχεῖα, θὰ ζητᾶ αὐτὰ τὰ τεχνικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὶς ἔρευνες τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ κάμει ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ὁ ὁποῖος καὶ θὰ πρέπει νὰ ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ κάνει αὐτὸ τὸ πράγμα. Παράλληλα οἱ ἐκθέσεις τὶς ὁποῖες ἑτοιμάζει ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ ἀποστέλλονται πρὸς τή Βουλή, καὶ ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ ἐξαμηνιαία ἔκθεση θὰ πρέπει νὰ ἀποστέλλεται στό Σῶμα ἔγκαιρα καὶ ἀφοῦ ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ μελετήσει τὴ σχετικὴ ἔκθεση νὰ τὴν ὑποβάλλει στὸ Σῶμα γιὰ νὰ ἐνημερώνεται, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ ἐκφράζει κρίσεις καὶ ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνῶ, κ. Πρόεδρε. Ἡ μόνη διόρθωση ποὺ θὰ ἤθελα νὰ κάμω εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δική μου εἰσήγηση· εἶναι εἰσήγηση τῶν δυὸ Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀκριβῶς διερμηνεύσατε τὶς ἀπόψεις τῶν δυὸ Ἐπιτροπῶν. Νομίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ θέση ὅλου τοῦ Σώματος καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζεται κἂν νὰ τεθεῖ πρὸς ψηφοφορία.

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ γίνει ἀκόμα κάτι καθαρό. Ὅτι ἐκεῖνο ποὺ διαπιστώνει τώρα τό Σῶμα τῆς Βουλῆς εἶναι ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀσκήσουν τεχνικὸ ἔλεγχο οἱ δυὸ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς καὶ ὅτι διαφοροποιεῖται τώρα τό θέμα μὲ βάση τὴ θέση τὴν ὁποία ἔχετε ἀναπτύξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὅλες οἱ θέσεις ποὺ ἐκφράστηκαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος δὲν μειώνουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βουλῆς. Ἁπλῶς αὐξάνουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βουλῆς καὶ ζητᾶ ἡ Βουλὴ κάποια διαφορετικὴ μεθόδευση γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἀποτελεσματικὴ στὴν ἄσκηση τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Προχωροῦμε στό ἑπόμενο θέμα «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».

(Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη).

Ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει τὸν λόγο.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τό θέμα αὐτὸ ἔχει γραφτεῖ πρό ἀρκετῶν μηνῶν καὶ ἡ μόνη παράκληση μου εἶναι, τουλάχιστον μὲ τὴν εἰσήγηση μου ποὺ θὰ κάμω στὸ τέλος νὰ παραπεμφθεῖ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, νὰ μή πάρει τόσο χρόνο ἀλλὰ τουλάχιστον τὸ χρόνο ποὺ διάρρευσε νὰ τὸν ἐκμεταλλευθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ οὕτως ὥστε νὰ προχωρήσει τὸ ὅλο θέμα.

Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ ἀφορᾶ τὸ χωριὸ Τρούλλους καὶ ἕνα ἐργοστάσιο φαιοχώματος ποὺ ἄρχισε τὴ λειτουργία του τὸ 1972 καὶ ἀπόκτησε τὴ σημερινή του μορφὴ τὸ 1975.

Σημειώθηκαν πολλὲς ἀπώλειες προβάτων ἐξαιτίας αἱμοσφαιρινουρίας καὶ ἰκτέρου ποὺ παρουσιάστηκαν τό Δεκέμβρη τοῦ 1975 καὶ στὰ μέσα τοῦ 1976 σὲ δυό κοπάδια ποὺ ἔβοσκαν στήν περιοχὴ κοντὰ στό ἐργοστάσιο. Μετὰ ἐπεκτάθηκε καὶ σέ ἄλλα ποὺ ἄρχισαν νὰ βόσκουν κοντὰ στὴν ἐπηρεαζόμενη ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο περιοχὴ. Τὰ κοπάδια ἔβοσκαν στὰ ὑπολείμματα σιτοκαλλιέργειας καὶ κριθοκαλλιέργειας (στρασίδκια) καὶ στὴν ποκαλάμη μετὰ τόν θερισμό. Ἔχουν ἐπιρεαστεῖ μέχρι σήμερα 11 κοπάδια καὶ ψόφησαν πάνω ἀπὸ 250 πρόβατα. Τὸ σύνολο κτηνοτρόφων εἶναι 30. Ὁ ἀριθμός αἰγοπροβάτων φθάνει τὰ 3.000 περίπου. Ἀπώλειες παρατηρήθηκαν καὶ στὰ ἀρνιὰ γάλακτος τῶν ἐπηρεασθέντων κοπαδιῶν ποὺ ψόφησαν ἀπὸ τὶς ἴδιες αἰτίες. Ὁ χαλκὸς πέρασε ἀπὸ τὴ μήτρα τῶν μητέρων στὰ ἔμβρυα μέσον τοῦ πλακούντα καὶ ἔτσι γεννήθηκαν ψόφια εἴτε ψόφησαν σέ λίγες μέρες μετὰ τὴ γέννα.

Μετὰ ἀπὸ λεπτομερὴ ἔρευνα τοῦ προβλήματος διαπιστώθηκε ὅτι ὁ θάνατος τῶν προβάτων προῆλθε ἀπὸ χρόνια χάλκωση, δηλαδὴ χρόνια δηλητηρίαση ἀπὸ χαλκό. Ἡ κλινικὴ διάγνωση τῆς ἀσθένειας ἐπιβεβαιώθηκε κατόπιν ἐργαστηριακῆς ἀναλύσεως τοῦ ἥπατος τῶν προβάτων, ἀπὸ τό Γενικὸ Χημεῖο τοῦ Κράτους, ἀφοῦ ἀποκλείστηκαν ἄλλες πιθανὲς αἰτίες τῶν ἰδίων συμπτωμάτων ὅπως αἱμοπαράσιτα, λεπτοσπείρωση κλπ.

Παρὰ τὴν ἐνδεδειγμένη καὶ πολυδάπανη θεραπεία στὴν ὁποία ἐξ ἀρχῆς ὑποβλήθηκαν τὰ κοπάδια πού προσβλήθηκαν, ἐντούτοις οἱ ἀπώλειες ἀπὸ τὴν ἴδια ἀσθένεια συνεχίστηκαν καὶ μὲ ἐντονότερο ρυθμό, προφανῶς λόγω τοῦ βαθμοῦ μολύνσεως καὶ τῆς μή ἀπομακρύνσεως τοῦ αἰτίου, δηλαδή τῆς μολύνσεως τῆς νομῆς ἀπό χαλκοῦχο σκόνη «ἐκλυομένην ὑπὸ τοῦ ἐργοστασίου καὶ ὑπὸ τῶν ἀπορριμμάτων τοῦ ἐργοστασίου τὰ ὁποῖα ἐτοποθετοῦντο σὲ δύο λοφώδης τοποθεσίες» ὅπως ἀναφέρει σχετική ἔκθεση, καὶ χαλίτικη γῆ ἐκτάσεως περίπου 12 κυβ. σκαλῶν. Τὰ ἀπορρίμματα ἐτοποθετοῦντο σὲ σωροὺς ἀκάλυπτα, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἄνεμος νὰ διασκορπίζει τὴ λεπτὴ σκόνη στὴν τριγύρω περιοχή. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ κατὰ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες ἐγίνετο ὀξύτερο γιατί ἡ σκόνη εἶναι ξηρὴ καὶ μεταφέρεται εὐκολότερα ἀπό τούς ἀνέμους. Πολλὰ ἀπό τὰ ἀπορρίμματα αὐτὰ ἔχουν συσσωρευθεῖ σὲ μεγάλους σωροὺς στὰ σύνορα κτημάτων γεωργῶν μέ ἀποτέλεσμα νὰ διασκορπίζεται καὶ νὰ μεταφέρεται ἡ σκόνη ἀπό τὴ βροχὴ στὰ κτήματα τους.

Ἡ σκόνη ποὺ βγαίνει σὲ μεγάλες ποσότητες ἀπὸ τὶς καπνοδόχους τοῦ ἐργοστασίου μεταφέρεται σὲ μεγάλη ἀκτίνα στὴ γύρω περιοχὴ ἀνάλογα μὲ τὴν κατεύθυνση τῶν ἀνέμων.

Σχετικὰ ἀναφέρεται ὅτι ἡ περιεκτικότητα χαλκοῦ στὸ συκώτι ζώων ποὺ πέθαιναν πέρασε κατὰ πολὺ τὸ μέγιστο ἐπιτρεπτὸ ἐπίπεδο (500 μέρη στὸ ἑκατομμύριο ἐπὶ ξηρᾶς οὐσίας) σὲ μερικὲς δὲ περιπτώσεις ἀνέβηκε μέχρι 1,200 μέρη στὸ ἑκατομμύριο.

Ἐπιπρόσθετα τονίζεται ὅτι πρό τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου φαιοχώματος, ὅπως σήμερα λειτουργεῖ, δὲν παρουσιάσθηκαν ἀπώλειες ζώων ἀπὸ τὴν ἀσθένεια αὐτὴ καὶ ἦτο ἄγνωστη στούς κτηνοτρόφους.

Ἐπιπτώσεις ὑπάρχουν καὶ γιὰ τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ μὲ ἀποτέλεσμα τὰ γεωργικὰ προϊόντα, σιτηρὰ κλπ., νὰ εἶναι μικρότερης παραγωγῆς στὴν περιοχὴ αὐτή. Οἱ γεωργοὶ δὲν μποροῦν νὰ θερίσουν τὰ σιτηρά τους λόγω τῆς σκόνης καὶ νὰ μαζέψουν τὰ χαρούπια καὶ τὶς ἐλιές τους. Ὅλα τὰ δένδρα τῆς περιοχῆς εἶναι γεμάτα μὲ σκόνη καὶ τίθεται σὲ κίνδυνο ἡ ὑγεία τῶν γεωργῶν κατὰ τὶς διάφορες ἐργασίες τους ἐκτὸς τοῦ ὅτι γίνονται ὁλοκόκκινοι ἀπὸ τὴ σκόνη. Ἔχουν ἐπηρεασθεῖ ἐπίσης καὶ ἄλλα εἴδη δένδρων μέχρι ἀκόμα καὶ συκιές.

Δὲν λαμβάνονται τὰ ἀπαραίτητα ὑποχρεωτικὰ μέτρα προστασίας τῶν ἐργαζομένων στὸ ἐργοστάσιο ποὺ ἀναπνέουν συνεχῶς τὴ σκόνη καὶ στὸ τέλος σιγὰ—σιγὰ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου θὰ ἐπηρεασθεῖ ἡ ὑγεία τους καὶ θὰ ἔχουμε καὶ θανάτους ἀκόμα.

Εἶναι παρήγορο τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἐπιλήφθηκε τοῦ θέματος τοῦ ἐπηρεασμοῦ τῆς κτηνοτροφικῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς καθὼς καὶ τῆς μολύνσεως τοῦ περιβάλλοντος. Κατόπιν ἀλλεπάλληλων ἐπισκέψεων λειτουργῶν του διαπιστώθηκε ὅτι ἐκτεταμένη περιοχὴ γύρω ἀπὸ ἐργοστάσιο ποὺ ἔβοσκαν τὰ προσβληθέντα κοπάδια παρουσιάζει ἐμφανὴ σημεῖα μολύνσεως τῆς βλάστησης λόγω τῆς ἐκλυόμενης σκόνης ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὶς ἐργασίες τοῦ ἐργοστασίου.

α) Ἡ παρατηρούμενη ἔκλυση σκόνης προέρχεται ἀπὸ τὸ χῶρο ἀπορρίψεως ἄχρηστου φαιοχώματος περιεκτικότητας 826 μερῶν χαλκοῦ στὸ ἑκατομμύριο χωρὶς καμμιὰ ἐπικάλυψη, παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ὑποδείξεις τῶν ἁρμόδιων λειτουργῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Ὁ χῶρος αὐτός ποὺ βρίσκεται σέ ἀπόσταση ἐνάμισι περίπου μιλίου ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο δὲν εἶναι ἕνα σημεῖο ἀλλὰ ἐκτεταμένη περιοχή, πρᾶγμα ποὺ ἐπιδεινώνει τὴν κατάσταση λόγω διασπορᾶς τῆς σκόνης σὲ μεγάλη ἔκταση γῆς ἀπό τὸν ἀέρα ποὺ φυσᾶ.

β) Ἀπὸ τὴν φορτοεκφόρτωση καὶ ἀποθήκευση ἀκατέργαστου φαιοχώματος (περιεκτικότητας 230—980 μερῶν χαλκοῦ στὸ ἑκατομμύριο) σὲ ἀνοικτοὺς χώρους χωρὶς περιτειχίσματα ποὺ νὰ παρεμποδίζουν τὴν ἐξάπλωση τῆς ἐκλυόμενης σκόνης.

γ) Ἀπὸ τὴν καπνοδόχο τοῦ ἐργοστασίου ἡ ὁποία μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1978 δὲν ἦτο ἐφοδιασμένη διὰ ἠλεκτροφίλτρου ἢ μὲ κανένα ἄλλο φίλτρο γιὰ τὴ συγκράτηση ἔστω καὶ μέρους τῆς σκόνης (περιεκτικότητας 1.150 μερῶν χαλκοῦ εἰς τό ἑκατομμύριο).

Ἀπὸ τὶς χημικὲς ἀναλύσεις ποὺ ἔγιναν μὲ δεῖγμα νομῆς ποὺ μαζεύτηκε σὲ διάφορες ἡμερομηνίες μεταξὺ 29/3—19/7/1978 ἀπὸ 59 σημεῖα σὲ εὐρεῖα περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὶς ἐστίες μολύνσεως διαπιστώθηκε ὅτι ἡ περιεκτικότητα σὲ χαλκὸ τῶν δειγμάτων αὐτῶν ἐκυμαίνετο μεταξὺ 10—286 μερῶν χαλκοῦ στὸ ἑκατομμύριο ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπόσταση τους ἀπὸ τὶς ἐστίες. Ἂς σημειωθεῖ ὅτι τὸ μέγιστο ἐπιτρεπτὸ ὅριο περιεκτικότητας σὲ χαλκὸ τῆς τροφῆς γιὰ τὰ πρόβατα δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὰ 10 μέρη στὸ ἑκατομμύριο.

Ἀναλύσεις ποὺ ἔγιναν σὲ δείγματα νεροῦ τῶν ὑδάτινων πόρων τῆς περιοχῆς κατέδειξαν ὅτι αὐτοὶ εἶναι τελείως ἀπαλλαγμένοι χαλκοῦ.

Ἀπὸ τὶς ἔρευνες αὐτές καὶ παρατηρήσεις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας προέκυψε χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι οἱ προκληθεῖσες ἀπώλειες ζώων καὶ ἡ

παρατηρηθεῖσα ἀρνητικὴ ἐπίδραση γιὰ τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ στὴν περιοχὴ αὐτὴ προῆλθε ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν λειτουργία τοῦ ἐργοστασίου.

'Απώλειες προβάτων ἐξακολουθοῦν νὰ παρατηροῦνται καὶ σήμερα ἂν καὶ σὲ μειωμένο βαθμό. 'Η μείωση ὅμως αὐτὴ ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι κατόπιν ὑποδείξεων τῶν λειτουργῶν τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας ἀποφεύγουν τὴ βόσκηση τῶν προβάτων τους μέσα στήν ἐπηρεαζόμενη περιοχή. Τοῦτο συνεπάγεται αὔξηση τοῦ κόστους συντηρήσεως τῶν κοπαδιῶν γιατὶ αὐτοὶ ἀναγκάζονται νὰ συμπληρώνουν τὴ διατροφὴ τῶν ζώων τους μὲ ἐπιπρόσθετες ζωοτροφὲς ποὺ ἀγοράζουν καὶ ποὺ εἶναι πολὺ ἀκριβές.

'Η 'Εταιρεία αὐτὴ παρὰ τὶς σχετικὲς ὑποσχέσεις, γραπτὲς καὶ προφορικὲς, πρός τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας, ἐξακολουθεῖ νὰ μολύνει ἐπικίνδυνα τὴν περιοχή. Τὸ μόνο παρήγορο εἶναι ὅτι πρὸς τὸ παρὸν ἔχει βελτιωθεῖ σχετικὰ ἡ κατάσταση λόγω τῆς ἐφαρμογῆς εἰδικῶν φίλτρων ἀπὸ τὸν 'Οκτώβριο τοῦ 1979. Κατὰ τοὺς τελευταίους ὅμως μῆνες διαπιστώθηκε ἀπὸ τούς κατοίκους τοῦ χωριοῦ ὅτι κατά διαστήματα ἐκλύεται σκόνη ἀπὸ τὴν καπνοδόχο καὶ κυρίως τὰ ἀπογεύματα καὶ τὴ νύκτα.

"Αλλα ἁρμόδια 'Υπουργεῖα καὶ 'Υπηρεσίες τοῦ Κράτους ὅπως ἡ 'Επαρχιακὴ Διοίκηση, ὁ 'Ανώτερος 'Επιθεωρητὴς 'Εργοστασίων, ὁ 'Ανώτερος Λειτουργὸς Μεταλλείων, τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὸ 'Υπουργεῖο 'Υγείας, τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας κλπ., δὲν ἔκαμαν σοβαρὲς ἐνέργειες γιὰ νὰ σταματήσει ἡ ἀπαράδεκτη αὐτὴ κατάσταση.

Ποιὸ εἶναι τέλος πάντων τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο ἢ Τμῆμα ποὺ πρέπει νὰ πάρει μέτρα καὶ γιατὶ δέν πάρθηκαν μέχρι σήμερα ὁποιαδήποτε ποινικὰ μέτρα ἐναντίον τῆς 'Εταιρείας ; "Ολοι γνωρίζουμε καλὰ τὸ πρόβλημα ὅταν κατὰ τὸ 1977 ἀσχολήθηκαν οἱ ἐφημερίδες μας μ' αὐτό.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Κυβέρνηση πάρει ἀμέσως τέτοια μέτρα προτοῦ εἶναι ἀργά. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ εἶναι ἀγανακτησμένοι καὶ σὲ ἀπόγνωση ἀπὸ τὴν ἀδικαιολόγητη καὶ μακροχρόνια ρύπανση στὴν ὁποία ἡ κοινότητα τους ὑποβάλλεται μὲ ἀποτέλεσμα τὴ στέρηση σημαντικῆς γεωργικῆς γῆς, τὴν ἀπώλεια γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς καὶ τὸν κίνδυνο τῆς ὑγείας τους κατὰ τὶς διάφορες ἀσχολίες τους στὰ χωράφια.

Σὲ ἐπίσκεψη μου στὸ χωριὸ μοῦ ἀνάφεραν ὅτι θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ χωριὸ σὲ περίπτωση ποὺ ἡ Κυβέρνηση δὲν θὰ πάρει δραστικὰ μέτρα. Τότε ὁ τόπος θὰ ζημιώσει καὶ αὐτὸ θὰ ἔχει τρομερὲς ἐπιπτώσεις, γιατὶ τὸ χωριὸ Τροῦλλοι εἶναι ἡμιπροσφυγοποιημένο καὶ στὴ γραμμὴ ἀντιπαρατάξεως, καὶ 12.000 σκάλες καλλιεργήσιμης γῆς εἶναι ἀπροσπέλαστες.

'Αντιλαμβάνεσθε ὅτι μέχρι σήμερα οἱ κάτοικοι ἔδειξαν ὑπομονή. 'Αλλὰ μέχρι πότε θὰ κρατήσει ἡ ὑπομονή τους ;

Καλῶ τὴν ἁρμόδια 'Επιτροπὴ χωρὶς καμμιὰ χρονοτριβὴ νὰ συζητήσει τὸ θέμα καὶ νὰ καλέσει τοὺς ἁρμοδίους νὰ δώσουν λύση στὸ πρόβλημα τῶν κατοίκων τῆς κοινότητας τῶν Τρούλλων.

"Ολα τὰ σχετικὰ στοιχεῖα ποὺ κατέχω, ὅπως ἀναλύσεις, μνημόνια τῶν ἁρμόδιων ὑπηρεσιῶν καθὼς καὶ στατιστικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀφοροῦν ἀπώλειες ζώων, θὰ τὰ καταθέσω κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος στὴν ἁρμόδια 'Επιτροπή.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος ;

"Αν δὲν ὑπάρχουν, τὸ θέμα παραπέμπεται στὶς ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπές.

'Η συζήτηση τῶν ἄλλων θεμάτων θὰ ἀναβληθεῖ γιὰ τὴν ἄλλη συνεδρία.

'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ποιὲς εἶναι οἱ ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς γι' αὐτὸ τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πιστεύω οἱ 'Επιτροπὲς Γεωργίας καὶ 'Υγείας.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Οἱ δυὸ αὐτὲς 'Επιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἐθίγη καὶ θέμα ὑγείας τῶν ἐργατῶν ποὺ δουλεύουν μέσα στό ἐργοστάσιο .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γι' αὐτὸ παραπέμπεται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Υγείας.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

"Οχι, δὲν εἶναι τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ Τμήματος 'Υγείας, εἶναι τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας στό ὁποῖο ὑπάγεται ὁ ἔλεγχος τῶν ἐργοστασίων βάσει τοῦ περὶ 'Εργοστασίων Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας.

'Ο κ. Χριστοφίδης θέλει νὰ εἰσηγηθεῖ ἀκόμα μιὰ 'Επιτροπή ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«"Οχι, καθόλου κύριε Πρόεδρε. Γιὰ μένα ἦταν ἀρκετὴ ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας, ἀλλὰ ἂν παραπεμθεῖ καὶ στὴν ἄλλη 'Επιτροπὴ τόσο τὸ καλύτερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Νοεῖται ὅτι θὰ γίνουν κοινὲς συνεδρίες.

'Η ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτη, 6 Νοεμβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία

1) 'Ο περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

2) 'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς 'Εργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

3) 'Ο περὶ τῶν 'Εργατικῶν Σχέσεων (Δημόσια 'Υπηρεσία) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

4) 'Ο περὶ Μεταβιβάσεως καὶ 'Υποθηκεύσεως 'Ακινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

5) 'Ο περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

6) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

7) Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

8) Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : 1) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

2) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

3) «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

4) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

5) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

6) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

7) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἐγγράψω τὸ ἀκόλουθο θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ . Προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτηση μου καὶ Ἀπάντηση ἡ ὁποία δόθηκε σήμερα καὶ ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἱκανοποιητική.

«Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος πλὴν τοῦ γεγονότος ὅτι ἔχομε ἐννέα θέματα πρὸς συζήτηση καὶ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει σχετικὴ ὑπομονή.

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἐγγράψω θέμα ἀλλὰ τὴν περασμένη βδομάδα ὑπόβαλα τὴν παράκληση στὸν Προεδρεύοντα νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ρυθμίσει τὸ θέμα τῶν χρημάτων γιὰ τό Συνεργατικὸ Ταμιευτήριο Σπουδαζούσης Νεολαίας καὶ εἰδικότερα γιὰ τοὺς πρόσφυγες, ποὺ ἀκόμα καθυστερεῖ καὶ εἶναι ἐκτεθειμένα τὰ παιδιὰ στό ἐξωτερικό· εἶναι ἐπεῖγον τὸ πρόβλημα καὶ εἶναι ἡ παράκληση μου, ἂν δὲν ἔχετε πάρει ἀπάντηση, νὰ ἐπαναλάβετε τὸ αἴτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἐξετάσω τὸ θέμα καὶ θὰ στείλω σχετικὴ ἐπιστολὴ τονίζοντας τὸ ἐπεῖγον τῆς ὑποθέσεως.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἀκόμα ἕνα θέμα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Εἶναι σὲ σχέση μὲ τὰ βοηθήματα καὶ εἰδικὰ ὅσον ἀφορᾶ τοὺς γέρους ποὺ εἶναι σὲ κέντρα εὐγηρίας. Ἀποφασίστηκε καὶ μᾶς ἀπάντησαν τό Σεπτέμβρη ὅτι ἀπὸ τὸν Αὔγουστο ἔχει ἐγκριθεῖ ἡ χορήγηση τέτοιων βοηθημάτων ἀλλὰ μέχρι τώρα δὲν ἔδωσαν σὲ κανένα καὶ ἀντιλαμβάνομαι, ἀπὸ ὅ,τι μὲ πληροφόρησαν οἱ ἁρμόδιοι, ὅτι τὸ θέμα προσκρούει στὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, διότι δὲν δίδονται οἱ σχετικὲς πιστώσεις γιὰ νὰ προχωρήσουν. Καὶ νομίζω ὅτι εἶναι ἀδιανόητο γιὰ ἄλλους σκοποὺς νὰ ἔχουμε χρήματα καὶ νὰ μὴ ἔχουμε γιὰ νὰ δώσουμε στοὺς γέρους £4,5 ποὺ τοὺς ὑποσχεθήκαμε καὶ τοὺς κοροϊδεύουμε ὅτι θὰ τὰ ἔπαιρναν ἀπὸ τὸν Αὔγουστο ἐνῶ τώρα εἶναι τέλη τοῦ Ὀκτώβρη καὶ ἀκόμα δὲν ξέρουν ἂν καὶ πότε θὰ τὰ πάρουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ διερευνήσω τὸ θέμα καὶ θὰ στείλω σχετικὴ ἐπιστολή.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Πάνω σ' ἕνα θέμα, κ. Πρόεδρε, ποὺ σχετίζεται καὶ μὲ τὴ Βουλή.

Στὴ προηγούμενη συνεδρίαση διαθέσαμε πάρα πολὺ χρόνο πάνω στὶς συνέπειες τῆς ἐπανένταξης τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO. Τὴν ἐπόμενη μέρα καὶ τὴ μεθεπόμενη ἀκολούθησαν κάποιες μαθητικὲς διαδηλώσεις. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ θέμα, γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ ὀλότητα τῆς Βουλῆς βρῆκε ἕνα κοινὸ σημεῖο προσέγγισης, θεωρήθηκε ἀρκετὸ γιὰ νὰ ἀπαγγελθεῖ κατηγορία ἐναντίον μαθητῶν, νὰ ἀποβληθοῦν, νὰ ἐξασκηθεῖ μιὰ ἄγρια τρομοκρατία μέσα στὰ σχολεῖα μὲ παρουσία ἀστυνομίας κάτω ἀπὸ τὴν προσποίηση τῆς καθηγητικῆς ἰδιότητας, καὶ νὰ δημιουργηθῆ μιὰ ἀπαράδεκτη κατάσταση ἀστυνόμευσης καὶ καταπίεσης τῶν σχολείων. Μιὰ τέτοια στάση βρίσκεται σὲ σύγκρουση καὶ μὲ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα καὶ μὲ τὴ Βουλὴ διότι ἂν οἱ μαθητές προχώρησαν σὲ κάποιες ἐκδηλώσεις, πιθανότατα νὰ ὀφείλεται ἡ ἔμπνευση τους στὶς θέσεις αὐτῆς τῆς Βουλῆς.

Ἂν λοιπὸν γιὰ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ καταγγελθεῖ κάποιος καὶ νὰ τιμωρηθεῖ καὶ νὰ ὑποβιβαστεῖ καὶ ἡ διαγωγή του, αὐτὸ σημαίνει ὅτι κάτι δὲν πάει καλὰ σ' αὐτὸ τὸν τόπο, ὅτι ὑπάρχει δυσαρμονία μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ λαϊκοῦ αἰσθήματος, ὅτι ὑπάρχει δυσαρμονία μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Βουλῆς καὶ πολὺ περισσότερο σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἀξιολόγηση τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγώνα.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ διαβιβάσετε πρὸς τὴν Κυβέρνηση τὴν εἰσήγηση νὰ μὴ θεωρηθοῦν σὰν ἀξιόποινες πράξεις ἡ συμμετοχὴ στὰ συλλαλητήρια, νὰ ἀκυρωθοῦν οἱ τιμωρίες καὶ νὰ μὴ ἐπαναληφθεῖ τέτοια διάθεση κατατρομοκράτησης τῶν μαθητῶν ποὺ συνεπαγόταν μέχρι κατάργηση ἐκλελεγμένων μαθητικῶν συμβουλίων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ἡ εἰσήγηση προέρχεται ἀπὸ Μέλος τῆς Βουλῆς ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ σταλεῖ. Ἂν θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ Σῶμα, θὰ εἰσηγούμουν ὅτι καλύτερα εἶναι ἡ ἁρμόδια

Ἐπιτροπὴ νὰ καλέσει τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ νά πάρει καὶ τὶς σχετικὲς πληροφορίες. Ἀλλὰ ἂν προέρχεται ἀπὸ Μέλος τῆς Βουλῆς εὐχαρίστως θὰ διαβιβασθεῖ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Πάντως εἶναι προσωπική μου ἄποψη ἂν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ποὺ θέλουν νὰ ἑνώσουν μαζί μας τὴ φωνή τους εἶναι εὐπρόσδεκτοι. Ἄλλωστε εἶναι κοινὸ τὸ πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ:

Πάντως, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ τιμωροῦνται μαθητὲς διότι πῆραν μέρος σὲ μιὰ πατριωτικὴ ἐκδήλωση, ὅπως εἶναι ἀπαράδεκτο γιὰ τὴν ἀστυνομία νὰ μπαίνει μέσα στὶς τάξεις καὶ νὰ συμπεριφέρεται κατά τρόπο βίαιο ἐναντίον τῶν μαθητῶν.

Νομίζω ὅτι ἔχομε δημοκρατικὸ καθεστὼς σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ δὲν ἐπιτρέπεται σὲ καμμιὰ περίπτωση ἡ ἀστυνομία νὰ μπαίνει μέσα στὸ χῶρο τοῦ σχολείου. Ὁ χῶρος τοῦ σχολείου εἶναι γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ γιὰ τοὺς καθηγητές, ἀλλὰ ὄχι γιὰ τὴν ἀστυνομία. Γι' αὐτὸ καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ πρέπει σὲ καμμιὰ περίπτωση νὰ περάσει ἀπαρατήρητο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀστυνομία παραβίασε τὰ σχολεῖα μὲ τὸ νὰ μπαίνει στὶς τάξεις καὶ νὰ συμπεριφέρεται κατὰ τρόπο βίαιο ἐναντίον τῶν μαθητῶν διότι εἶχαν τὴν πρωτοβουλία, τὴν ἔμπνευση νὰ ἐκδηλωθοῦν ὅπως ἐκδηλώθηκαν ἐναντίον τῆς ἐπανένταξης τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε, φυσικὰ εἶναι καταδικαστέο οἱ μαθητὲς νὰ καταδικάζονται ἢ νὰ προσάγονται στὰ δικαστήρια γιὰ τέτοιου εἴδους σκοπούς. Ἀλλὰ ἡ προσωπική μου θέση εἶναι ὅτι καταδικαστέα εἶναι ἡ πράξη ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐξώθησαν τοὺς μαθητές πρός αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, καὶ ἂν ἡ ἀστυνομία ἐπενέβη μέσα στὶς τάξεις γιὰ νὰ περισώσει ὁρισμένες καταστάσεις ὀχλαγωγίας, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πρέπει νά εἶναι καταδικαστέοι εἶναι τὰ κόμματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἰσδύουν μέσα στὰ σχολεῖα καὶ δημιουργοῦν αὐτὲς τὶς καταστάσεις καὶ πρέπει πλέον τὰ σχολεῖα νὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθερα νὰ ἐκτελοῦν τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἱδρύθηκαν καὶ ὄχι νά γίνουν κέντρα ὀχλαγωγίας ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης κατάστασης γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουμε ὁρισμένες πολιτικὲς καταστάσεις.

Καταδικαστέοι πρέπει νὰ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἐξωθοῦν τοὺς μαθητές πρός τέτοιες κατευθύνσεις. Κι' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο νομίζομε πὼς εἶναι καιρὸς πλέον νά κλείσει καὶ αὐτὲς οἱ πράξεις εἶναι πλέον ἀνεπιθύμητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἀπαράδεκτος ὁ ὑπαινιγμὸς τοῦ ἐντίμου Μέλους τῆς Βουλῆς κ. Παπαδημητρίου. Ὁ ὑπαινιγμὸς εἶναι ὅτι οἱ μαθητὲς σ' αὐτὲς τὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἡ πολιτικοποίηση τῶν μαθητῶν ὀφείλεται μόνο στὰ ὀργανωμένα πολιτικὰ κόμματα. Ἀσφαλῶς τὰ κόμματα ἔχουν δικαίωμα καὶ ὑποχρέωση νὰ γνοιαστοῦν γιὰ τὴν ὀρθὴ πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση τῆς νεολαίας. Ἀλλὰ δὲν

εἶναι τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα κυρίως ἐπηρεάζουν τοὺς μαθητές. Ἐκεῖνοι ποὺ ἐπηρεάζουν κυρίως τοὺς μαθητὲς εἶναι οἱ γονεῖς τους. Καὶ ξέρουμε πόσο πολὺ ἐνταγμένοι εἶναι στὴν Κύπρο οἱ περισσότεροι γονεῖς καὶ οἱ περισσότερες οἰκογένειες πολιτικά. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ μεγαλώνουν μέσα σὲ ὁρισμένες οἰκογένειες μέ πολιτικὲς ἀντιλήψεις, καὶ μάλιστα ἔντονες, μὲ ὁρισμένες ἐφημερίδες πολιτικὲς καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ ἐπηρεάζονται. Δὲν εἶναι ὀρθὸ στὴ Βουλὴ νὰ ἀκούονται λόγοι ποὺ καταδικάζουν τὴν πολιτικὴ ἀγωγὴ ἡ ὁποία δίδεται κυρίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς καθηγητὲς τῶν σχολείων. Διότι δὲν μπορεῖ νὰ παραγνωρίσουμε ὅτι τὸ σχολεῖο σὰν ὄργανο τῆς πολιτείας δίδει καὶ αὐτὸ πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση μὲ ὁρισμένες ἀρχὲς στὰ παιδιὰ—ὅπως γινόταν καὶ στὴν ἐποχή μας γίνεται καὶ σήμερα—καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸ ἐδῶ νὰ γίνεται ὑπαινιγὸς ἐναντίον κομμάτων γιὰ πολιτικὴ ἀγωγὴ τῆς νεολαίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονὸς ὅτι ἔχουν κάποια ἀποστολὴ τὰ σχολεῖα ἀλλὰ ἀποστολὴ τους δὲν εἶναι νὰ προστατεύουν τὸ ΝΑΤΟ. Ἔτσι ἡ πλειοδοσία πάνω σ αὐτὸ τὸν τομέα ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νά εἶναι καταδικαστέα.

Ἐξάλλου ὅταν καλοῦμε τοὺς μαθητές, ὅταν καλοῦμε τὰ παιδιὰ τῶν 18 χρόνων νὰ σκοτωθοῦν γιά τὴν πατρίδα, θὰ πρέπει νὰ ξέρουν γιατὶ θὰ πρέπει νὰ ἀγωνιστοῦν καὶ νὰ θυσιάσουν τὸ πολιτιμότερο τους ἀγαθό. Μὰ γιὰ νὰ ξέρουν γιατὶ ἀγωνίζονται πρέπει προηγουμένως νὰ ἔχουν ὑποστεῖ καὶ νὰ ἔχουν περάσει διεργασίες ὡρίμανσης τῶν πολιτικῶν τους τοποθετήσεων. Καὶ μέσα ἀσφαλῶς σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἦταν μιὰ ὑγιὴς ἐκδήλωση τῆς Κυπριακῆς νεολαίας γιὰ τὴν ὁποία ὅλοι θὰ πρέπει νὰ αἰσθανόμαστε περήφανοι γιὰ τὴν ἀντίδραση της γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στό ΝΑΤΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι θὰ ἀρχίσουμε νά συζητοῦμε γιὰ τό ἂν θὰ πρέπει ἢ ὄχι νὰ πολιτικοποιοῦνται οἱ μαθητὲς τῶν σχολείων καὶ εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο μποροῦσε νά ἦταν μεγάλης σημασίας καὶ ἐνδιαφέροντος ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐγγραφεῖ στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Ἀπὸ κάποιες πλευρὲς ἐκφράστηκαν κάποιες εἰσηγήσεις ἢ ἀπόψεις γιὰ νὰ γίνουν γνωστὲς στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Πιστεύω ὅτι ὁ σκοπὸς ἐπιτελέσθηκε καὶ δὲν βλέπω καμμιὰ σκοπιμότητα νὰ εἰσέλθουμε σὲ ἐπὶ μέρους συζήτηση ἑνὸς θέματος, τὸ ὁποῖο εἶναι σημαντικὸ βεβαίως, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ βρίσκεται στήν ἡμερήσια διάταξη.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.00 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Λαδᾶς Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης

Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Έζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων:
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκσκαφέων ποὺ διαθέτει ἡ Κυβέρνηση πρὸς τοὺς γεωργοὺς γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς ἀγροτικῆς γῆς— Ἡ ἀνάγκη παροχῆς νεροῦ ἀπὸ τὸ φράκτη τῆς Γερμασόγειας γιὰ ἄρδευση 300 σκαλῶν γόνιμης γῆς στὸ Ἀκροτήρι—Τὸ ζωτικὸ γιὰ τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία θέμα τῆς μεταφορᾶς νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια—Ἡ ἀνάγκη διενέργειας γεωτρήσεων γιὰ ἀνεύρεση νεροῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς κοινότητας Κορφῆς).

2) Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων καὶ Σωματείων (Τροποποιητικοὺς) Κανονισμοὺς τοῦ 1980 καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(3) Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοὺς) Κανονισμοὺς τοῦ 1980, σχετικὴ παρατήρηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη πάνω στὸ θέμα καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

4) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

5) Διεξαγωγὴ συζήτησης (Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Λαδᾶς, Τ. Παπαδόπουλος, Χρ. Χριστοφίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Τ. Νέμιτσας) πάνω στὸ θέμα «Συζήτηση πάνω στὴν Ἔκθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Παρακολουθήσεως Σχεδίου Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν πάνω στό θέμα ποὺ ἀναφέρεται ὡς ἡ Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης του ὁδικοῦ ἔργου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ποὺ καλύπτει τὴν περίοδο 26/2/79—30.8.79».

6) Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψη ὁ Ἴδιος «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ Χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων» καὶ παραπομπὴ τοῦ θέματος στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Γεωργίας, Ὑγείας καὶ Ἐργασίας.

7) Ἐγγραφὴ στό Κεφ. Δ' τῆς Ἡμερησίας Διάταξης τοῦ θέματος «Τὸ ὀξὺ ὑδατικό πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Χ. Μιχαηλίδη).

8) Ἐπανάληψη ἀπό μέρους τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Κουρτελλάρη προηγουμένης παράκλησης του πρὸς τὸν Προεδρεύοντα τοῦ Σώματος κ. Γ. Ποταμίτη ὅπως ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὴν ἐπίσπευση τῆς ρύθμισης τοῦ θέματος τῆς δανειοδοτήσεως Κυπρίων σπουδαστῶν καὶ κυρίως προσφύγων.

9) Παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Κουρτελλάρη γιὰ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν χορήγηση βοηθημάτων σὲ ἡλικιωμένους τῶν Κέντρων Εὐγηρίας παρὰ τό γεγονὸς ὅτι τέτοια ἀπόφαση ἐλήφθη ἀπὸ τὸν Αὔγουστο.

10) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Τ. Χατζηδημητρίου, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Παπαδημητρίου, Γ. Σαββίδης) στὴν τιμωρία μαθητῶν ποὺ ἔλαβαν μέρος σὲ διαδηλώσεις ἐναντίον τῆς ἐπανένταξης τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 6ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.24 μ.μ.)

('Αρ. 6)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζουμε τὴν 'Ημερήσια Διάταξη μὲ τὸ Κεφάλαιον Α—'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

Παρακαλεῖται ὁ ἀξιότιμος Γραμματέας ὅπως ἀναγνώσει τὶς 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 27 Αὐγούστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

«'Η κοινότητα τῆς Γεράσας ἀντιμετωπίζει σοβαρὸ πρόβλημα νεροῦ τόσο γιὰ ὕδρευση ὅσο καὶ γιὰ ἄρδευση.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ποιὰ σχέδια ὑπάρχουν, ἂν ὑπάρχουν, γιὰ τὴν ἐπίλυση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν, γιατί ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 24 'Οκτωβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Σχετικὰ μὲ τὰ ὑδρευτικὰ καὶ ἀρδευτικὰ προβλήματα τῆς κοινότητας Γεράσας, σᾶς πληροφορῶ ὅτι γιὰ τὴ λύση/ἀπάμβλυνση τῶν προβλημάτων αὐτῶν, τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς 'Επισκοπήσεως τοῦ 'Υπουργείου τούτου, προγραμματίζει τὴν ἀνόρυξη γεωτρήσεων μέσα στὸ 1981.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 27 Αὐγούστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

«'Η κοινότητα 'Αψοῦς ἀντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα νεροῦ τόσο γιὰ ὕδρευση ὅσο καὶ γιὰ ἄρδευση. 'Επειδὴ στὴν κοινότητα ἔγιναν τρεῖς δοκιμαστικὲς

διατρήσεις ποὺ ἀπόληξαν σὲ ἀποτυχία, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Κατὰ πόσο θὰ γίνουν καὶ ἄλλες δοκιμαστικὲς διατρήσεις στὴν περιοχή.

(β) Γιατὶ νά μὴ κατασκευαστεῖ μεγάλη ὑδατοδεξαμενὴ στὴν περιοχὴ γιὰ τὴν ἀποθήκευση νεροῦ τῆς βροχῆς πράγμα ποὺ θὰ ἐμπλουτίσει καὶ τὰ ὑπόγεια νερά.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 25 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς ἀνόρυξης δοκιμαστικῶν γεωτρήσεων γιὰ ἀρδευτικοὺς καὶ ὑδρευτικοὺς σκοποὺς καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν κατασκευὴ δεξαμενῆς γιὰ ἀποθήκευση νεροῦ τῆς βροχῆς στὴν κοινότητα Ἀψοῦς σᾶς πληροφορῶ τὰ ἀκόλουθα :—

(α) **Δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοπούς :**

Τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως τοῦ Ὑπουργείου τούτου ποὺ εἶναι τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα γιὰ τὴν ἀνόρυξη γεωτρήσεων προγραμματίζει τὴν ἀνόρυξη δύο γεωτρήσεων στὴν πιὸ πάνω κοινότητα, μέσα στὸ 1981.

(β) **Ἐνίσχυση ὑδατοπρομήθειας :**

Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ὑδατοπρομήθειας λήφθηκαν μετρήσεις τῆς πηγῆς ποὺ βρίσκεται στὴν τοποθεσία «Μάτσουκας» καὶ τὰ ἀποτελέσματά τους ἦταν ἐνθαρρυντικά. Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἑτοιμαστεῖ κατάλληλο Σχέδιο καὶ θὰ διαβιβαστεῖ στὸν Ἔπαρχο Λεμεσοῦ γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσει στὴν ἐνδιαφερόμενη κοινότητα καὶ νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἔγκρισή της γιὰ παραπέρα προώθηση.

(γ) **Κατασκευὴ ὑδατοδεξαμενῆς :**

Τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων προτίθεται νὰ ἀναλάβει τὴ διεξαγωγὴ σχετικῆς μελέτης, γιὰ τὴν κατασκευὴ μιᾶς χωμάτινης δεξαμενῆς νοουμένου ὅτι θὰ ὑπάρξει κατάλληλη θέση. Ἐπειδὴ ὅμως γιὰ τὴν ὥρα τὸ προσωπικὸ τοῦ Τμήματος εἶναι πλήρως ἀπασχολημένο πάνω σὲ μελέτες/Σχέδια γιὰ τὰ ὁποῖα λήφθηκαν ἤδη δεσμεύσεις δὲν μπορεῖ νὰ καθορίσει ἀπὸ τώρα τὰ χρονικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα θὰ ἀναληφθεῖ ἡ πιὸ πάνω μελέτη.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 10 Σεπτεμβρίου 1980.

«Στὴ Βάσα-Κελλακίου τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ἐπρόκειτο νὰ γίνουν δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις γιὰ τὴν ἀνεύρεση νεροῦ μέσα στὸ 1980 ὅμως μέχρι στιγμῆς δὲν ἔγιναν.

Ἐπειδὴ στὴν περιοχὴ ἰδιωτικὴ γεώτρηση ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια σημαντικὴ ποσότητα νεροῦ, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πότε θὰ γίνουν οἱ δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις σ' αὐτὴ τὴν κοινότητα.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 25 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Σχετικὰ μὲ τὴν ἀνόρυξη δοκιμαστικῶν γεωτρήσεων στὴ Βάσα-Κελλακίου θέλω νὰ σᾶς πληροφορήσω πὼς τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως τοῦ Ὑπουργείου τούτου προγραμματίζει τὴν ἀνόρυξη τέτοιων γεωτρήσεων στὴν πιὸ πάνω κοινότητα μέσα στὸ 1981.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο

Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1980.

«Ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς ὑπῆρχε σχέδιο μαζὶ μὲ τὸ μεγάλο φράκτη τῆς Ἄλασσας νὰ γίνουν μικροὶ φράκτες σὲ ὁρισμένα χωριὰ βόρεια τῆς Ἄλασσας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Λάνια.

Ὁ μεγάλος ὑδατοφράκτης τῆς Ἄλασσας ἀκόμα βρίσκεται στὸ στάδιο τῆς μελέτης μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι θὰ στοιχίσει πάρα πολλά.

Παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἂν δὲν φρονεῖ ἡ Κυβέρνηση ὅτι θὰ μποροῦσαν ἐν τῷ μεταξὺ νὰ γίνουν οἱ ὑδατοφράκτες τῶν βορεινῶν αὐτῶν χωριῶν καὶ νὰ ἀποδεσμευθοῦν ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τοῦ μεγάλου φράκτη τῆς Ἄλασσας ποὺ ὅπως ἔχει ἀποδείξει ἡ εἰκοσαετία ποὺ πέρασε ἄπρακτη, τὸ ὄνειρο αὐτοῦ τοῦ μεγάλου φράκτη θὰ δεῖ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὸ φῶς τῆς πραγματοποίησης.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 24 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς κατασκευῆς τοῦ Ὑδατοφράκτου Κούρρη προγραμματίζεται καὶ ἡ κατασκευὴ μικρῶν ἀνεξαρτήτων φραγμάτων πρὸς ὄφελος τῶν χωρίων τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἐντὸς τῆς λεκάνης ἀπορροῆς τοῦ Κούρρη. Βασικῶς, ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς σχετικῆς μελέτης διὰ τὰ ἐν λόγῳ ἔργα ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸν τεράστιον ὄγκον ἐργασίας τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ εἰς τὸ ἐν λόγῳ Τμῆμα.

Διευκρινίζεται ὅτι ἡ ἄποψις ἡ ὁποία ἐκφράζεται εἰς τὴν Ἐρώτησιν ὅτι «ὁ μεγάλος ὑδατοφράκτης τῆς Ἄλασσας ἀκόμα βρίσκεται στὸ στάδιο τῆς μελέτης μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι θὰ στοιχίση πάρα πολλά», δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Τὸ πρόβλημα δὲν ἦτο ἡ μεγάλη δαπάνη τοῦ ἔργου ἀλλ' ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἀναλήψεως τῆς μελέτης ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς ἀντικειμενικὰς δυσκολίας ἡ κυριωτέρα τῶν ὁποίων ἦτο ὁ τεράστιος φόρτος ἐργασίας καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ, ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρεται.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 11 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 11 Ὀκτωβρίου 1980.

«Δημοσιεύτηκαν τώρα τελευταῖα προαγωγὲς στὴν Ἐθνοφρουρὰ ἔπειτα ἀπὸ μεγάλη καθυστέρηση.

Ἕνας ἀριθμὸς προσοντούχων ἀξιωματικῶν μὲ δημοκρατικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ ἱστορία καὶ μακροχρόνια ὑπηρεσία παραμερίστηκαν.

Ζητοῦμε νὰ πληροφορηθοῦμε ποιὰ κριτήρια ἴσχυσαν γιὰ τοὺς προβιβασμοὺς αὐτούς.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 29 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 11 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Ἐν πρώτοις δὲν ὑπῆρξε καθυστέρησις εἰς τὰς προαγωγάς. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν κεναὶ θέσεις εἰς ἀνωτέρας βαθμίδας δὲν δημιουργεῖ καὶ δικαίωμα ἀμέσου προαγωγῆς. Εἰς τὸν στρατὸν εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀπαιτουμένης πείρας οἱ ἀξιωματικοὶ ὑπηρετήσουν ὡρισμένην χρονικὴν περίοδον εἰς ἕκαστον βαθμόν. Καὶ τοῦτο συντόμως θὰ καθορισθῆ καὶ διὰ Κανονισμῶν.

Κανείς ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος κατέχει τὰ προσόντα (καὶ ἕνα τῶν κυριωτέρων προσόντων εἶναι ἡ νομιμοφροσύνη) ἔχει παραμερισθῆ. Αἱ προαγωγαὶ ἔχουν γίνει συμφώνως τῆς ἀποδόσεως, τῶν ἱκανοτήτων καὶ ἄλλων σχετικῶν προσόντων τῶν ὑποψηφίων καὶ μὲ βάσιν τὰς ἐτησίας κρίσεις δι' ἕνα ἕκαστον τούτων.

Καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν προαγωγῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ τὸ Ὑπουργεῖον Ἀμύνης ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσει ὅτι αἱ εὐθῦναι τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀν/χου καὶ ἄνω εἶναι σοβαραὶ καὶ εἰς περίπτωσιν κρίσεως ρυθμιστικαὶ καταστάσεων. Θὰ ἦτο, ἐπομένως, ἄκρως ἐπικίνδυνον νὰ προωθηθοῦν εἰς τοὺς βαθμοὺς αὐτοὺς πρόσωπα τῶν ὁποίων αἱ ἱκανότητες δὲν θὰ ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεως.

Γνώμων καὶ κριτήρια τῶν προσφάτων προαγωγῶν, ἦσαν κατὰ συνέπειαν τὰ ἀνωτέρω.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσουμε στὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία, θὰ ἤθελα ἐκ μέρους ὅλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς νὰ καταδικάσουμε τὴν ἀπαράδεκτη ἐνέργεια ἀπειλῆς διὰ τηλεφωνημάτων τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Καραμιχάλη καὶ Νέμιτσα.

Ἡ Βουλὴ καταδικάζει ὁποιαδήποτε ἐνέργεια ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν ἄσκηση πιέσεων ἢ ἀπειλῶν πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνῶ καὶ ὑπερθεματίζω, κ. Πρόεδρε, γιὰ τὴν καταδίκη τέτοιων ἀπειλῶν. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπὸ τὸ 1978 ἔχει ἐπανειλημμένα προειδοποιήσει ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ παραδοθεῖ ὅλος ὁ παράνομος ὁπλισμὸς καὶ ὅτι ἐὰν ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας δὲν παραδίδετο θὰ ἀναλάμβανε δράση γιὰ τὴν ἀνεύρεσή του καὶ τὴν παραδειγματικὴ τιμωρία αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ὁπλοφοροῦν παράνομα. Μέχρι σήμερα αὐτὴ ἡ προειδοποίηση μένει ἀνεκπλήρωτη. Θὰ ἤθελα τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς νὰ σημειώσει καὶ νὰ ὑπενθυμίσει τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅτι οἱ προειδοποιήσεις δὲν εἶναι ἀρκετές, μᾶλλον εἶναι τελείως ἄχρηστες ἂν δὲν συνοδεύονται μὲ ἔργα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λένας.

Π. ΛΕΝΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες ἔχουν παρατηρηθεῖ ἀνησυχητικὰ κρούσματα ἐκρήξεων βομβῶν σὲ διάφορες περιοχές. Θὰ θέλαμε νὰ καλέσουμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ὅπως πάρει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴν ἀνακάλυψη καὶ τιμωρία τῶν ἐνόχων διότι πράξεις τέτοιας μορφῆς μοναδικὸ σκοπὸ ἔχουν τὴν πολιτικὴ ἀποσταθεροποίηση καὶ τὴ δημιουργία κλίματος ἀβεβαιότητας στὸ λαό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὸ συνάδελφο κ. Λένα καὶ πιστεύομε ὅτι ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, πρέπει νὰ

καλέσει τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν νὰ κατατοπίσει γι' αὐτὰ τὰ συμβάντα τὰ ὁποῖα πράγματι εἶναι πάρα πολὺ ἀνησυχητικά.

Ἡ εἰσήγησή μου εἶναι, ἐπομένως, ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ συγκαλέσει τὸ ταχύτερο τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Βέβαια θὰ ἦταν ἀφέλεια νὰ ἔχει κανεὶς ἐμπιστοσύνη στὴν ἡγεσία τῆς Ἀστυνομικῆς Δύναμης τῆς Κύπρου καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ εἶμαι ἀφελὴς μὲ αὐτὰ ποὺ θὰ πῶ, ἀλλὰ μὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἀφέλεια πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐπιμένει νὰ ἐξιχνιασθοῦν πλήρως τὰ συμβαίνοντα καὶ ὄχι μὲ ἀόριστες τοποθετήσεις νὰ μὴ ξέρει κανεὶς τὶ γίνεται στὴν Κύπρο. Ἔγιναν ὁρισμένες ἀνακοινώσεις ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως· ἐὰν ἔχουν στοιχεῖα γιατὶ δὲν προσάγονται ἀμέσως εἰς τὸ Δικαστήριο αὐτοὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἔστω ὑποψία ὅτι ἐνέχονται σ' αὐτὰ τὰ πράγματα ;

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ ἀπέκλεια ἡ ἴδια ἡ Ἀστυνομία κατὰ κάποιο τρόπο νὰ εἶναι ὑπεύθυνη γιὰ τὴ συγκάλυψη αὐτῶν τῶν ἐγκλημάτων. Καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον ὄχι ἁπλῶς νὰ ἀπαιτήσει τὴ διαλεύκανση ἀλλὰ νὰ ἀπαιτήσει καὶ ἔλεγχο πάνω στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Ἀστυνομία κάμνει αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴ δουλειά της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἁπλῶς θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ ὑπερθεματίσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι ὁποιεσδήποτε πράξεις οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν πρὸς τὴν ἀποσταθεροποίηση καὶ δημιουργία ἀνωμαλίας εἶναι ἐπικίνδυνες καὶ πρέπει νὰ παταχθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ εἰσηγοῦμαι καὶ ὑπερθεματίζω ὅτι εἶναι ἐπάναγκες νὰ ἐξιχνιασθοῦν ὅλες αὐτὲς οἱ καταστάσεις ποὺ μᾶς προκαλοῦν πραγματικὰ ἀνησυχία. Τὸ γεγονὸς ὅτι συμβαίνουν τόσα πολλὰ γιὰ τὰ ὁποῖα γίνονται ἐπανειλημμένες δηλώσεις γιὰ προσπάθειες γιὰ ἔντασή τους, τὸ γεγονὸς ὅτι τελευταίως ὑπάρχουν κρούσματα ἐκρήξεων βομβῶν, πραγματικὰ μᾶς δημιουργοῦν ἔντονη ἀνησυχία καὶ μὲ τὴν ἄδειά σας νὰ καλέσουμε τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ νὰ μᾶς κατατοπίσει στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπὸ ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι εἶναι αἴτημα ὁλόκληρης τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ πρέπει ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ ἐπιληφθεῖ ἀμέσως τοῦ θέματος καλώντας τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν ὅπως πληροφορήσει τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ δι' αὐτῆς τὸ Σῶμα διὰ τὴν πορεία τῆς διερεύνησης τῶν βομβιστικῶν ἐνεργειῶν ποὺ ἔχουν πρόσφατα παρουσιασθεῖ.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι ὁμόφωνο ὑπὲρ τῆς εἰσηγήσεώς σας ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσω καὶ τὴ δική μου ψῆφο. Ὑπερθεματίζω πάντως ὅτι ἡ Ἀστυνομία πρέπει νὰ διαλευκάνει αὐτὲς τὶς ἀπαράδεκτες ἀπὸ πάσης ἀπόψεως προθέσεις. Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἀπειλοῦνται καὶ νὰ ἐκφοβίζονται καθ' οἱονδήποτε τρόπο ἢ νὰ διατρέχει κίνδυνο ἡ ζωὴ Μελῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος καθ' οἱονδήποτε ἄλλο τρόπο καὶ νὰ μὴ γίνεται ἀπολύτως τίποτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὶν λίγο καιρὸ αὐτὴ ἡ Βουλὴ καταδίκασε τὴ βομβιστικὴ ἀπόπειρα ἐναντίον συγκεκριμένου προσώπου, τοῦ Βουλευτῆ καὶ ἐπαρχιακοῦ Γραμματέα τῆς Π.Ε.Κ. κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταστραφεῖ ὁλοσχερῶς τὸ αὐτοκίνητό του.

Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἔχει περάσει ἀρκετὸς καιρὸς καὶ οὐδὲν στοιχεῖο ἔχει ἡ Βουλὴ γιὰ τὶς ἔρευνες τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Ἂν οἱ σημερινὲς καταδίκες μείνουν καταδίκες ὅπως τότε, εἶναι περιττὸ νομίζω νὰ καταδικάζουμε ἀσφαλῶς ὁρισμένες πράξεις οἱ ὁποῖες ἀπὸ ἄλλους πιθανὸ νὰ ἀμείβονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετὰ ἀπὸ τὴν ὁμόφωνη ἔκφραση καταδίκης καὶ συμπάθειας καὶ ἀπαιτήσεως γιὰ ἐνημέρωση τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν, θὰ ἤθελα νὰ κάμω τὴν ἑξῆς παρατήρηση , ὅτι ἡ ἐνημέρωση τῆς Βουλῆς δὲν πρέπει νὰ διεξαχθεῖ μόνον πάνω στὶς βομβιστικὲς ἐνέργειες ἀλλὰ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐνημερωθεῖ καὶ γιὰ τὶς ἀνακρίσεις ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἔρευνες γιὰ τὰ ἀπειλητικὰ τηλεφωνήματα ἐναντίον Μελῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, ἀσφαλῶς ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπιληφθεῖ καὶ τοῦ εἰδικοῦ θέματος τῶν ἀπειλητικῶν τηλεφωνημάτων σὲ βάρος Μελῶν τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Θὰ ἤθελα, κ. Πρόεδρε, ὅταν θὰ κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἐνημερώσει τὴν Ἐπιτροπή, ἂν εἶναι δυνατὸ νὰ τὴν ἐνημερώσει καὶ πάνω στὸ ποιὲς εἶναι οἱ ἔρευνες καὶ ποιὰ ἦταν τὰ πορίσματα τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῆς Κυβέρνησης ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τοποθετήθηκε ἡ βόμβα κάτω ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητό μου μέχρι σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι καλὰ γνωστὸ ὅτι πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὑποφέρομε σήμερα στὴν Κυπρο, τὰ ὑποφέρομε λόγω ἀνωμαλιῶν τοῦ παρελθόντος. Ἔχομε

κάθε δικαίωμα νὰ ἐμμένομε ὅπως ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προτρέπουν σὲ ἀνωμαλία σήμερα ἀνακαλυφθοῦν καὶ τιμωρηθοῦν ὅπως τοὺς ἀξίζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀρκεῖ μόνο νὰ ἐρευνηθοῦν οἱ τελευταῖες ἐκρήξεις βομβῶν καὶ οἱ ἀπειλὲς ἐναντίον τῶν συναδέλφων Βουλευτῶν ὅπως καὶ ἡ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ συναδέλφου κ. Δημοσθένους. Ἀλλὰ θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας παράλληλα μὲ τὴ διερεύνηση ὅλων αὐτῶν νὰ χωρήσει καὶ στὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεών της γιὰ τὴν ἀνεύρεση ὅλου τοῦ παράνομου ὁπλισμοῦ. Διότι ἂν δὲν γίνει τοῦτο τότε συνεχῶς θὰ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐρευνήσει καὶ δὲν θὰ ὑπάρχει τέλος. Ἂν δὲν κατορθώσει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μὲ τὰ ὄργανά της νὰ ἀνεύρει ὅλο τὸν παράνομο ὁπλισμὸ καὶ νὰ τιμωρήσει παραδειγματικὰ τοὺς παρανομοῦντες, νομίζω ὅτι θὰ ἔχομε συνεχῶς τέτοια ἐπεισόδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι αὐτὸ ποὺ θὰ πρόσθετα διότι ἐπανειλημμένα ἡ Κυβέρνηση εἶπε ὅτι γνωρίζει αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ὅπλα καὶ ὅτι εἶναι ὑπὸ παρακολούθηση, καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι γιατὶ νὰ γνωρίζει καὶ νὰ μὴν ἐφαρμόζει τὶς διακηρύξεις της. Γι' αὐτὸ συμφωνῶ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ ἐρευνήσει αὐτὴ τὴν πλευρὰ κατὰ τὸν πλέον ἔντονο τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἔντονα καὶ ὁμόφωνα τοποθετημένη ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τόσο σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἀνεύρεση τοῦ ὁπλισμοῦ ποὺ παράνομα κρατεῖται ἀπὸ ἰδιῶτες ὅσο καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἐξιχνίαση οἱωνδήποτε ἐνεργειῶν σὲ βάρος Μελῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία. Καὶ ἀρχίζομε μὲ τὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Τάκης Νέμιτσας
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων

μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 30 Ὀκτωβρίου 1980 καὶ στὴν ὁποία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τῆς ὑπὸ ἐπικύρωση Σύμβασης.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Σύμβασης περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐργασίας ποὺ ἔγινε ἀποδεκτὴ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1978 στὴ Γενεύη ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνδιάσκεψη τῆς Διεθνοῦς Ὀργάνωσης Ἐργασίας τῆς ὁποίας ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ Μέλος.

Ἡ ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς Σύμβασης καὶ γιὰ σκοποὺς ὑλοποίησης τῶν προνοιῶν της.

Μὲ τὴ Σύμβαση αὐτὴ υἱοθετεῖται ἀπὸ τὰ Κράτη—Μέλη ὁμοιόμορφο σύστημα πολιτικῆς στὴ διοίκηση τῆς ἐργασίας ποὺ ἀποβλέπει κυρίως στὴ δημουργία πλήρους καὶ ἐπαρκῶς ἀμειβόμενης ἀπασχόλησης, στὴ διασφάλιση τοῦ δικαιώματος συνδικαλιστικῆς ἐλευθερίας καὶ συλλογικῆς διαπραγμάτευσης καὶ στὸν πλήρη σεβασμὸ τῆς αὐτονομίας τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

Εἰδικότερα μὲ τὴν πιὸ πάνω Σύμβαση :—

(α) Τὸ υἱοθετούμενο ἀπὸ τὰ Κράτη-Μέλη σύστημα διοίκησης τῆς ἐργασίας περιλαμβάνει ὅλα τὰ ὄργανα τῆς δημόσιας διοίκησης ποὺ εἶναι ὑπεύθυνα ἢ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ διοίκηση αὐτὴ καθὼς καὶ κάθε θεσμικὴ διάρθρωση ποὺ ἀποσκοπεῖ στὸ συντονισμὸ τῶν ὀργάνων αὐτῶν καὶ στὴν ἐξασφάλιση τῆς συνεννόησης καὶ συμμετοχῆς τῶν ἐργοδοτῶν, τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ὀργανώσεών τους.

(β) Παρέχεται ἐξουσία στὰ Κράτη-Μέλη ὥστε σύμφωνα μὲ τὴν ἐθνική τους νομοθεσία νὰ ἀναθέτουν ὁρισμένες δραστηριότητες τῆς διοίκησης ἐργασίας σὲ μὴ κρατικοὺς ὀργανισμοὺς καὶ ἰδιαίτερα σὲ ἐργοδοτικὲς ἢ ἐργατικὲς ὀργανώσεις ἢ ἐκπροσώπους τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων.

(γ) Ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Κράτη-Μέλη ἡ ὑποχρέωση νὰ προβαίνουν στὶς κατάλληλες διευθετήσεις γιὰ τὴ διασφάλιση τῆς συνεργασίας καὶ τῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν δημοσίων ἀρχῶν καὶ τῶν πιὸ ἀντιπροσωπευτικῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ αὐτὸ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ συστήματος διοίκησης ἐργασίας.

(δ) Τὰ ἁρμόδια ὄργανα θὰ εἶναι ὑπεύθυνα, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ συστήματος διοίκησης ἐργασίας καὶ μὲ βάση τὰ σχετικὰ διεθνῆ ἐργατικὰ ἐπίπεδα, νὰ συμμετέχουν στὴν ἐφαρμογή, τὸ συντονισμὸ καὶ ἔλεγχο τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς ἀπασχόλησης, νὰ μελετοῦν καὶ παρακολουθοῦν τὴν κατάσταση τῶν ἀπασχολουμένων, τῶν ἀνέργων καὶ τῶν ὑποαπασχολουμένων προσώπων καὶ νὰ ὑποβάλλουν σχετικὲς εἰσηγήσεις γιὰ βελτιώσεις στοὺς τομεῖς αὐτοὺς καί, τέλος, νὰ παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους πρὸς τοὺς ἐργοδότες καὶ τοὺς ἐργαζομένους μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν προώθηση ἀποτελεσματικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δημόσιων ἀρχῶν καὶ τῶν ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων.

(ε) Ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Κράτη-Μέλη ἡ ὑποχρέωση τῆς σταδιακῆς ἐπέκτασης τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ συστήματος διοίκησης ἐργασίας ὥστε νὰ καλυφθοῦν δραστηριότητες σχετικὰ μὲ τὶς συνθῆκες ἐργασίας καταλλήλων κατηγοριῶν ἐργαζομένων ποὺ δὲν θεωροῦνται μισθωτοὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες ἐσωτερικὲς νομοθεσίες ὅπως π.χ. ἀγρομισθωτοί, αὐτοεργοδοτούμενοι, μέλη τῶν

συνεταιρισμῶν καὶ πρόσωπα ποὺ ἐργάζονται κάτω ἀπὸ ἐθιμικὰ ἢ παραδοσιακὰ συστήματα.

(στ) Τέλος, καθορίζεται ἡ διαδικασία ἐπικύρωσης καὶ καταγγελίας τῆς Σύμβασης καθὼς καὶ ὁ χρόνος ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν της γιὰ κάθε ἕνα Κράτος-Μέλος αὐτῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς πιὸ πάνω Σύμβασης γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γιὰ τὴν κύρωσή της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρον ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ. Πρώτον Μέρος καὶ Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ Πίνακας, Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερον Μέρος ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Προχωροῦμε στὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ τῶν Ἐργατικῶν Σχέσεων (Δημόσια Ὑπηρεσία) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ παρακαλῶ ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
'Ανδρέας Τουμαζῆς
Τάκης Νέμιτσας
Τάκης Χατζηδημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 30 'Οκτωβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν 'Επιτροπὴ τοὺς σκοποὺς τοῦ προτεινόμενου κυρωτικοῦ νόμου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Σύμβασης περὶ τῶν 'Εργατικῶν Σχέσεων (Δημόσια 'Υπηρεσία) τοῦ 1978 ποὺ υἱοθετήθηκε στὴ Γενεύη τὸν 'Ιούνιο τοῦ 1978 ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνδιάσκεψη τῆς Διεθνοῦς 'Οργάνωσης 'Εργασίας,τῆς ὁποίας ἡ Κύπρος εἶναι Μέλος.

'Η ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς Σύμβασης καὶ γιὰ σκοποὺς ὑλοποίησης τῶν προνοιῶν της.

Μὲ τὴ Σύμβαση αὐτὴ υἱοθετοῦνται ἀπὸ τὰ Κράτη-Μέλη ἀρχὲς καὶ κανόνες ἀναφορικὰ μὲ τὴ συνδικαλιστικὴ ἐλευθερία καὶ τὴ διαδικασία καθορισμοῦ τῶν ὅρων ἀπασχόλησης στὴ δημόσια ὑπηρεσία μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴ δημιουργία ὑγιῶν ὑπηρεσιακῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας καὶ τῶν ὀργανώσεων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τὴν ἐν γένει προαγωγὴ καὶ προάσπιση τῶν συμφερόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Εἰδικότερα μὲ τὴν πιὸ πάνω Σύμβαση :—

(α) Προβλέπεται ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Σύμβασης θὰ ἐπεκτείνεται σὲ ὅλους τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους στὸ βαθμὸ ποὺ δὲν ἰσχύουν γι' αὐτοὺς εὐεργετικότερες πρόνοιες ἄλλων Συμβάσεων.

(β) Προστατεύεται τὸ δικαίωμα τῆς ὀργάνωσης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ποὺ σὰν τέτοια γιὰ σκοποὺς τῆς Σύμβασης θεωρεῖται κάθε ὀργάνωση, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ σύνθεσή της, ποὺ ἔχει σὰν σκοπὸ τὴν προαγωγὴ καὶ προάσπιση τῶν συμφερόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

(γ) Καθορίζεται ἡ φύση καὶ ἔκταση τῶν διευκολύνσεων ποὺ θὰ παρέχονται στὶς ὀργανώσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καθὼς καὶ ἡ διαδικασία γιὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ὅρων καὶ συνθηκῶν ἀπασχόλησης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

(δ) Προβλέπεται ἡ διαδικασία διευθέτησης τῶν διαφορῶν ποὺ ἀναφύονται κατὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ὅρων ἀπασχόλησης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

(ε) Κατοχυρώνεται τὸ δικαίωμα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ποὺ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα ποὺ ἀπολαύουν καὶ οἱ ἄλλοι ἐργαζόμενοι καὶ ποὺ θεωροῦνται οὐσιώδη γιὰ τὴν ὁμαλὴ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τῆς συνδικαλιστικῆς ἐλευθερίας.

(στ) Προβλέπεται τέλος, ἡ διαδικασία ἐπικύρωσης, καταγγελίας καὶ ὁ χρόνος ἐφαρμογῆς τῆς Σύμβασης γιὰ τὸ κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου,οἱ πρόνοιες τῆς πιὸ πάνω Σύμβασης, ποὺ υἱοθετήθηκαν τόσο ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα, δηλαδὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Οἰκονομικῶν, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ Προσωπικοῦ καὶ τὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα, συνάδουν μὲ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία περὶ Δημόσιας Ὑπηρεσίας καὶ τὴν πρακτικὴ γι᾽ αὐτὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή τους στὴν πράξη δὲν ἀναμένεται νὰ δημιουργήσει ὁποιαδήποτε προβλήματα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς πιὸ πάνω Σύμβασης γι᾽ αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου σὲ νόμο γιὰ τὴν κύρωση τῶν προνοιῶν τῆς Σύμβασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μιὰ παρατήρηση τὴν ὁποία κάμνω κατ᾽ ἐπανάληψη στὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Διαπιστώνουμε γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ ὅτι περίπου ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας τῆς Βουλῆς εἶναι πιστοποιῶν ὑπάλληλος ἄλλων σωμάτων ποὺ λειτουργοῦν ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή· ἔτσι τὸ Συμβουλευτικὸ Ἐργατικὸ Σῶμα ἔχει πολὺ μεγαλύτερη ἐξουσία, πολὺ μεγαλύτερη ἐνημέρωση ἀπὸ τὴ Βουλή.

Αὐτὸ εἶναι μιὰ τακτικὴ ποὺ θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσει ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ εἶναι πλήρως ἐνημερωμένη ὅταν ψηφίζει Νομοσχέδια ἐργατικοῦ ἐνδιαφέροντος. Φυσικὰ ψηφίζομε ὑπὸ διαμαρτυρία γιατὶ δὲν διαφωνοῦμε μὲ τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Προχωροῦμε στὴν κατ᾽ ἄρθρον ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ, Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ Πίνακας—Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερον Μέρος—ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῶν Ἐργατικῶν Σχέσεων (Δημοσία Ὑπηρεσία) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (Ἀρ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 4 Νοεμβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Κανονισμῶν.

Μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 19 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου, τροποποιοῦνται οἱ βασικοὶ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Κανονισμοὶ ὥστε νὰ διασαφηνιστεῖ ὅτι οἱ ἐξῶστες ποὺ ἐπιτρέπεται νὰ ἀνεγείρονται σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία δὲν θὰ ὑπολογίζονται στὸ ποσοστὸ κάλυψης καὶ στὸ συντελεστὴ δομήσεως τῆς κύριας

οἰκοδομῆς, πράγμα ποὺ ἦταν καὶ ἡ πρόθεση αὐτῶν ποὺ συνέταξαν τὸ κείμενο τῶν σχετικῶν Κανονισμῶν.

Ὅπως εἶναι γνωστό, σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντες Κανονισμοὺς προβλέπεται ὅτι ἐξῶστες μεταξὺ τῆς κυρίως οἰκοδομῆς καὶ τῆς ὁδοῦ θὰ ἐπιτρέπεται νὰ ἀνεγείρονται σὲ ἀπόσταση μικρότερη τῶν δέκα ποδῶν ἀπὸ τὸ ὅριο τοῦ οἰκοπέδου ἂν τὸ πλάτος τους εἶναι μικρότερο ἀπὸ τὰ τρία πόδια καὶ τὸ ὁλικό τους μῆκος δὲν ὑπερβαίνει τὸ μισὸ τοῦ μήκους τῆς πρόσοψης τοῦ ἀντίστοιχου ὀρόφου τῆς οἰκοδομῆς, χωρὶς ἐντούτοις νὰ καθίσταται σαφὲς ἂν οἱ ἐξῶστες αὐτοὶ θὰ ὑπολογίζονται ἢ ὄχι στὸ ποσοστὸ κάλυψης καὶ στὸ συντελεστὴ δομήσεως τῆς κυρίας οἰκοδομῆς, πράγμα ποὺ γίνεται τώρα μὲ τοὺς προτεινόμενους Κανονισμούς.

Γιὰ τὴν πιὸ πάνω προτεινόμενη τροποποίηση εἶναι δοσμένη ἡ συναίνεση ὅλων τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν καὶ τοῦ Συνδέσμου Πολιτικῶν Μηχανικῶν καὶ Ἀρχιτεκτόνων Κύπρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκρισή τους, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Γ—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου κατατεθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χριστόφορο Χριστοφίδη : «Ὁ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παρόμοια Πρόταση Νόμου κατατέθηκε καὶ ἀπὸ τὸν Βουλευτὴ κ. Σταῦρο Ἀμπίζα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὁ κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι Πρόταση Νόμου σχετικὰ μὲ τὸ Νόμο περὶ 'Απαλλοτριώσεως ποὺ κατατέθηκε ὄχι ἀπὸ μένα ἀλλὰ ἀπὸ τὸ σύνολο τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας 'Ομάδας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η ὁποία Πρόταση κατατέθηκε στὴ Γραμματεία ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Μάλιστα, κατατέθηκε στὸ Γενικὸ Διευθυντή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Δ. 'Αρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «'Η ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χατζηδημητρίου.

Παρακαλῶ ὅπως ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἔλθει στὸ Βῆμα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀπασχολεῖ ἔντονα τὸ λαό μας εἶναι :

Γιατὶ καθυστερεῖ ἡ ἵδρυση τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου ;

Πόσο ἀκόμα θὰ ἀργήσει ;

Ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς καθυστέρησης ;

Γιὰ ὅλα αὐτὰ γνωρίζουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει δικαιολογία.

Τὸ πρόβλημα τοῦ Πανεπιστημίου συζητεῖται τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια.

'Η Κυβέρνηση Μακαρίου στὸ 1976 προχώρησε στὴ μελέτη τοῦ θέματος καὶ μάλιστα ἀναζήτησε χῶρο γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου.

"Εκτοτε ἔγιναν ἐκθέσεις δικῶν μας καὶ ξένων.

Λήφθηκαν πρόσθετες ἀποφάσεις τὸ 78 καὶ τὸ 79· τὸ θέμα ἔμεινε στάσιμο τὸ 80 κι' εἶναι ἄγνωστη ἡ τύχη του γιὰ τὸ 81.

'Οργανώθηκαν σεμινάρια ποὺ ἀνάλυσαν ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τὸ ζήτημα τοῦ Πανεπιστημίου.

Κι' ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ ληφθεῖ ἔστω καὶ τὸ πιὸ ἀσήμαντο μέτρο πρακτικῆς προώθησης τοῦ ζητήματος. Στὸν περσινὸ προϋπολογισμὸ γινόταν ἀναφορὰ τῆς λέξης «Πανεπιστήμιο» χωρὶς καμμιὰ πρόνοια. Διαμαρτυρηθήκαμε, κάναμε ἐρωτήσεις, ἐλπίζαμε, πιέζαμε. 'Αποτέλεσμα μηδέν.

"Οπως πληροφοροῦμαι καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 81 ἐπαναλαμβάνει τὸ ἴδιο. Τὶ ἄλλο νὰ ὑποθέσει κανένας ἀπὸ ἀδιαφορία ἢ κρυφὴ ἀντίδραση ;

Κι' ὅσο καθυστερεῖ ἡ πραγματοποίηση τῆς ἀπόφασης γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου τόσο ζημιώνει κι' ὁ τόπος. Τὸ πληρώνουν οἱ νέοι μας ποὺ χάνουν τὴν εὐκαιρία νὰ σπουδάσουν καὶ οἱ ἄλλοι γιὰ τὸν ἴδιο λόγο χάνονται στὸ ἐξωτερικό. Χάνουμε χρόνο καὶ εὐκαιρίες ἀνάπτυξης καὶ προόδου τῆς πατρίδας μας.

Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου τὸ ἔργο γίνεται ὅλο καὶ πιὸ δύσκολο καὶ πιὸ πολυδάπανο.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν εὐθύνες καὶ θὰ πρέπει ν' ἀναζητηθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι καὶ νὰ λογοδοτήσουν. Εἶναι κι' αὐτὸ σημάδι μιᾶς κοινωνικῆς τάξης ἄσχετης μὲ τὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ἀσυγκίνητης μπροστὰ στὶς κοινωνικὲς καὶ ἄλλες ἀνάγκες.

Μιᾶς κοινωνικῆς τάξης ποὺ καλλιεργεῖ τὴν ἀδιαφορία, τὸ ἀμέτοχο, τὴν ἐξάρτηση, τὴν ἠττοπάθεια χωρὶς προσανατολισμὸ καὶ ὅραμα γιὰ τὸν τόπο.

Τὶ μποροῦμε νὰ περιμένουμε ἀπὸ μιὰ ὑποκριτικὴ κοινωνικὴ τάξη ποὺ στηρίζεται ὄχι πάνω στὸ λαό, τὰ σχέδια, τὰ ὄνειρα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις του, ἀλλὰ πάνω στὴν καταπίεση καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ λαοῦ ;

Μᾶς κυριαρχεῖ μιὰ ἀρτηριοσκληρωμένη ἄρχουσα τάξη ἀνίκανη νὰ πάρει ἄλλες ἀποφάσεις ἀπ' ὅσες βοηθοῦν ἄμεσα τὰ οἰκονομικά της συμφέροντα.

Ὑποψιαζόμαστε ὅτι δὲν θέλουν τὸ πανεπιστήμιο, ἢ τουλάχιστο δὲν θέλουν τὸ πανεπιστήμιο ποὺ ὁ λαὸς μᾶς ζητᾶ.

Μὲ τὴ στάση τους ὁδηγοῦν τὸν τόπο στὴν ἀποτελμάτωση καὶ τὸ μαρασμὸ τὴ στιγμὴ ποὺ χρειάζεται νέους θεσμοὺς καὶ νέα κίνητρα, πνευματικά, γιὰ τὴ νέα γενιὰ καὶ γιὰ τὴν Κύπρο.

Φοβούμαστε ὅτι δὲν λυποῦνται ποὺ φεύγουν οἱ νέοι. Νομίζουν ὅτι ἔτσι ἀποδυναμώνονται οἱ φορεῖς τῆς ἀλλαγῆς. Δὲν βλέπουν τὴν ἀπόφαση καὶ τὴν ὀργὴ τοῦ λαοῦ γιατὶ τὸν θεωροῦν πάντα σὰν ἀντικείμενο ὑπάκουο καὶ μοιρολατρικὰ πειθαρχικό. Ἐμεῖς σὰν Βουλὴ διατηρηθήκαμε στὸ περιθώριο.

Μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει ἔρθει νομοσχέδιο γιὰ τὴν ἀνώτατη παιδεία καὶ ἀσφαλῶς γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου. Ἕνα τέτοιο νομοσχέδιο γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου εἶναι ἀπαραίτητο κι' ἀναγκαῖο. Σ' αὐτὸ θὰ προνοεῖται ἡ ἵδρυση, ἡ ὀργάνωση, ἡ δομὴ κι' ὁ χαρακτήρας τοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ νομικὸ αὐτὸ πλαίσιο εἶναι ἡ προϋπόθεση γιὰ κάθε ἄλλη ἀπόφαση καὶ προοπτική.

Ἡ Κυβέρνηση διαθέτει τὰ ἑκατομμύρια τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διαθέτει κι' ἕνα πολυπρόσωπο Νομικὸ Τμῆμα κι' ἔχει στὰ χέρια της διάφορες ἐκθέσεις δικῶν της παραγόντων ἀλλὰ καὶ ξένων ἐμπειρογνωμόνων. Ὅλα, δηλαδή, τὰ συστατικὰ ἵδρυσης τοῦ Πανεπιστημίου βρίσκονται στὰ χέρια της καὶ εἶναι γνωστὰ καὶ δυνατά.

Ἡ ἀπορία μας, ὅπως καὶ ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ εἶναι : Γιατὶ αὐτὴ ἡ στασιμότητα ; Γιατὶ δὲν γίνεται τίποτε ; Γιατὶ λείπουν τὰ πρακτικὰ μέτρα προώθησης καὶ ἵδρυσης τοῦ Πανεπιστημίου ; Θὰ πρέπει ν' ἀναφερθεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ Βουλὴ στερεῖται ἐνημέρωσης πάνω στὸ τόσο σημαντικὸ αὐτὸ θέμα ὅπως ἀναφέραμε.

Ὅτι γνωρίζει προέρχεται ἀπὸ ἀνεπίσημες πληροφορίες ἢ τυχαία ἐξασφάλιση κάποιων ἐγγράφων. Ἡ στάση αὐτὴ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἶναι προσβλητικὴ γιὰ τὴ Βουλὴ καὶ προδίδει τὴ μονοπωλιακὴ ἀντίληψη τῆς Κυβέρνησης στὴ διαχείριση τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὸ λαό.

Μὲ τὸ νὰ διατηρεῖ ἡ Κυβέρνηση τὸ θέμα τοῦ πανεπιστημίου καὶ τῆς λήψης τῶν ἀποφάσεων μέσα σὲ παρασκηνιακὰ καὶ ἀδιαπέραστα πλαίσια, ἀποστερεῖ τὸ λαὸ ἀπὸ τὴν ἀνάλογη συμμετοχὴ κι' ἀνάληψη εὐθύνης. Σκοπὸς τῶν Κυβερνητικῶν κύκλων ἦταν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ λήψη πολιτικῶν ἀποφάσεων πάνω σὲ σημαντικὰ θέματα ἐρήμην τοῦ λαοῦ, ἐρήμην τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῆς χώρας. Τοῦτο προδίδει ἀπολυταρχικὴ ἀντίληψη, γι' αὐτὸ ἄλλωστε

ζοῦμε μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα συνεχοῦς πολιτικῆς κρίσης. Ἡ δυσαρμονία μεταξὺ λαοῦ καὶ Κυβέρνησης, μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κυβέρνησης εἶναι φανερὴ σ' ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ὑπάρχουν στὸν τόπο. Γι' αὐτὸ ἡ Βουλὴ παραμένει ἀπληροφόρητη κι' ἀμέτοχη γιὰ τὸ μεγαλύτερο πιθανὸ ἔργο ποὺ αὐτὸς ὁ τόπος κι' ὁ λαός του φιλοδοξεῖ ν' ἀναλάβει. Σίγουρα ἡ Βουλὴ δὲν θὰ πρέπει νὰ δέχεται παθητικὰ τὸ ρόλο τοῦ θεατῆ. Ὀφείλει νὰ διεκδικήσει τὴ θέση ποὺ τῆς ἁρμόζει χάριν τῆς εὐρυθμίας τοῦ πολιτεύματος καὶ χάριν τοῦ λαοῦ ποὺ ἀντιπροσωπεύουμε.

Δὲν θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ θεωρεῖται ὅτι εἶναι ἄσχετη ἡ ἀπουσία τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ καὶ ἄλλων μελῶν ἁρμοδίων παραγόντων τῶν κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ χειρίστηκαν ὅλα τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου. Φοβούμαστε ὅτι αὐτὸ ἐκφράζει τὴν κρυφὴ ἀντίδραση ἐνάντια στὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου. Γιατὶ δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ δεχτοῦμε ὅτι ἡ ἀπουσία εἶναι τυχαία. Κι' αὐτὸ εἶναι ἕνα πολὺ σοβαρὸ θέμα ποὺ ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ τὸ λάβει πολὺ σοβαρὰ ὑπόψη της γιὰ νὰ πάρει ἐκεῖνα τ' ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε νὰ καταστήσει αὐτὴ τὴ Βουλὴ σεβαστὴ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ προωθεῖ τὶς ἀποφάσεις της, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ ἐκφράζει σωστὰ καὶ νὰ ὑπερασπίζει σωστὰ τὰ λαϊκὰ συμφέροντα.

Ἡ ἵδρυση Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου ἔχει μιὰ ταραγμένη ἱστορία. Ὅταν πρωτόγινε λόγος γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου οἱ κύκλοι τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἐθνικοφροσύνης εἶδαν σ' αὐτὴ τὴν ἰδέα τὴ μεγάλη συνωμοσία ποὺ θ' ἀφελλήνιζε τὴν Κύπρο.

Οἱ συντηρητικοὶ κύκλοι ἤξεραν ὅτι δὲν εἶχαν ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ ὑποστηρίζουν αὐτὴ τὴ γραμμὴ γιατὶ δὲν ἄντεχε σὲ καμμιὰ κριτική.

Κι' αὐτὸ γιατί :—

(α) Δὲν πήγαιναν ὅλοι οἱ φοιτητὲς στὴν Ἑλλάδα.

(β) Δὲν εἶχαν νὰ δώσουν ἀπάντηση στὰ φτωχὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ πληρώσουν τὶς δαπάνες σπουδῆς στὸ ἐξωτερικό.

(γ) Ἡ σκέψη τῆς συντήρησης δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ συλλάβει τὸ νόημα ἑνὸς Πανεπιστημίου ποὺ θὰ ἵδρυε τὸ Κυπριακὸ κράτος γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες του.

Ἀργότερα ἀναθεώρησε κάπως τὴ θέση της ἡ συντηρητικὴ πλευρὰ κι' ἔβλεπε μόνο κάποιες σχολές, ὅπως Φιλολογικὴ καὶ Θεολογική, ἀλλὰ κι' αὐτὲς σὰν παραρτήματα τῶν Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων.

Αὐτὲς οἱ σκέψεις κι' οἱ ἀπόψεις στάθηκαν τροχοπέδη στὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου. Οἱ παράγοντες ποὺ ἤλεγχαν τὰ πόστα ἦταν εὐπαθεῖς στὶς ξένες πιέσεις κι' ἀδιάφοροι μπροστὰ στὴ λαϊκὴ θέληση. Ἦταν μάλιστα ἰδιαίτερα εὐαίσθητοι στὶς ὁδηγίες καὶ τὶς προτιμήσεις τῆς χούντας.

Τὸ πρόβλημα ποιοῦ εἴδους Πανεπιστήμιο θέλαμε, ἐμφανίστηκε ἐντονότερο ὅταν προχώρησε ἡ Κυβέρνηση σὲ σοβαρότερη μελέτη κι' ὅταν ἡ λαϊκὴ πίεση ἔγινε ἰσχυρότερη. Τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν τῆς Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οἱ κατευθύνσεις τοῦ λαϊκοῦ προσανατολισμοῦ ἤθελαν ἕνα Πανεπιστήμιο τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους, γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ καὶ θρησκεία, μὲ καθιέρωση σὰν ἐπίσημων γλωσσῶν αὐτῶν ποὺ ἀναφέρονται στὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, δηλαδὴ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ Τουρκική,καὶ μὲ εἰσαγωγὴ τῆς Ἀγγλικῆς ποὺ ἔχει καθιερωθεῖ σὰν παγκόσμια γλώσσα, ἰδιαίτερα στὰ θέματα τῶν θετικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐπιστημῶν. Παρόμοιες ἦταν καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων τῆς Οὐνέσκο καὶ τῆς Διϋπουργικῆς. Οἱ εἰσηγήσεις αὐτὲς

συνάντησαν καὶ πάλι τὴν ἀντίδραση τῶν συντηρητικῶν κύκλων ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐπιζητήθηκε ἡ ὑπονόμευσή τους μὲ ἐξωτερικὴ ἐπέμβαση.

Ἰδιαίτερο ρόλο διαδραμάτισαν οἱ πιέσεις ἀπὸ ὁρισμένους συντηρητικοὺς κύκλους τῆς Ἀθήνας γιὰ ἐγκατάλειψη τῆς ἰδέας ἑνὸς, ἀνεξάρτητου πολύγλωσσου Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου. Αὐτοὶ ὑποστήριξαν τὸ Πανεπιστήμιο—Παράρτημα καὶ τὴν καθιέρωση μόνο τῆς Ἑλληνικῆς.

Ὅταν ἡ Κυβέρνηση Κυπριανοῦ βρέθηκε μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ δίλημμα παράλυσε. Νὰ προχωρήσει στὴν ἵδρυση ἑνὸς Πανεπιστημίου ὅπως τὸ συνιστοῦν οἱ δικοί της ἄνθρωποι καὶ οἱ ξένοι ἐμπειρογνώμονες ἢ νὰ δεχτεῖ τὴν πρόταση τῶν ἰθυνόντων κύκλων τῆς Ἀθήνας γιὰ Παράρτημα ; Νὰ ἔρθει σὲ σύγκρουση μὲ τοὺς κύκλους τῆς Ἀθήνας ; Αὐτὸ δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ τὸ διανοηθεῖ ἡ Κυβέρνηση Κυπριανοῦ. Νὰ δεχτεῖ πάλι τὶς ἀπόψεις τῆς Ἀθήνας θὰ προκαλοῦσε θύελλα ἀντίδρασης.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸν προβληματισμὸ νόμισε ἡ Κυβέρνηση ὅτι κατάληξε σὲ κάποια τρίτη λύση. Νὰ προχωρήσει τὴν ἰδέα ἑνὸς λεγόμενου Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ποὺ πιθανὸ νὰ θελήσει νὰ τὸ ἐμφανίσει σὰν αὐτοτελές. Αὐτὰ λέγουν οἱ πληροφορίες μας.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἰδέα εἶναι συγχυσμένη κι' ἀντιφατική, οὔτε νὰ προχωρήσει μπορεῖ οὔτε νὰ τὸ τολμήσει εἶναι σὲ θέση. Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα πελαγοδρομεῖ ἡ ἰδέα τοῦ Πανεπιστημίου ἀνάμεσα σὲ εὐθυνόφοβους, πατριδοκάπηλους, στερημένους συναίσθησης εὐθύνης, ἄσχετους μὲ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα καὶ μὲ τὸ νόημα τῆς παιδείας.

Ὑπάρχει, δυστυχῶς, σύγχυση καὶ σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν Κυβέρνηση καὶ τὶς ἁρμοδιότητές της. Δὲν βλέπει ἡ Κυβέρνηση ὅτι ἀπόφαση γιὰ ἵδρυση «Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου» τὴν ὑποβιβάζει αὐτόματα στὴ θέση τῆς κοινοτικῆς διοίκησης ; Δὲν ἐνδιαφέρεται ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἀξιοπιστία της ; Ἂν ἡ Κυβέρνηση ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ ρόλο της τοῦτο δὲν θὰ τὸ ἐπιτρέψει ἡ Βουλὴ κι' ὁ λαός.

Ἐμεῖς θὰ λειτουργήσουμε θεσμικὰ μέσα στὰ πλαίσια τῆς σωστῆς λειτουργίας τῆς πολιτείας. Δὲν θὰ δεχτοῦμε ἐξ ἀρχῆς μείωση τοῦ ρόλου καὶ τῆς σημασίας της παρασυρμένοι ἀπὸ μιὰ στενοκέφαλη ἄποψη πάνω στὰ θέματα τῆς γλώσσας καὶ τοῦ χαρακτήρα τοῦ Πανεπιστημίου. Γύρω μας ὅλα βοοῦν γιὰ μιὰ ἄλλη πραγματικότητα. Αὐτὴ ἡ πραγματικότητα δὲν γίνεται αἰσθητὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ;

Ἡ πρώτη καὶ σημαντικότερη ἀπόφαση ποὺ πρέπει νὰ ληφθεῖ εἶναι : Τὶ εἴδους Πανεπιστήμιο θέλουμε.

Θέλουμε ἕνα Πανεπιστήμιο ποὺ νὰ ἐκφράζει τὴν πολιτιστικὴ φυσιογνωμία τῆς Κύπρου, τὴ μακρὰ Ἑλληνική της παράδοση ἀλλὰ καὶ τὴ συνάντηση στὰ χώματα της μὲ ἄλλους λαοὺς μὲ τὴ δική τους γλώσσα καὶ πολιτιστικὴ κληρονομιά. Μέσα στὸ Πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ ἐκφράζονται οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου, οἱ Τουρκοκύπριοι καὶ οἱ ἄλλες ἀκόμα μειονότητες ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατό.

Γιὰ κανένα λόγο δὲν ὑποστηρίζουμε ἕνα τεχνοκρατικὸ Πανεπιστήμιο ἄψυχο κι' ἄσχετο μὲ τὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοση τοῦ τόπου. Τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κύπρου θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητο κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση καὶ τὸν ἔλεγχο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἡ καθοδήγηση αὐτὴ κι' ὁ ἔλεγχος νὰ ἀφορᾶ τὶς σχολὲς ποὺ θὰ ἔχουμε, τὰ τμήματα, τὸν ἀριθμὸ τῶν φοιτητῶν, τὴ χρηματοδότηση καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν οἰκονομικῶν.

Σ' ὅλες τὶς ἄλλες λειτουργίες του θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητο, δημοκρατικὸ κι' ἐλεύθερο, μὲ ἐξασφαλισμένες ὅλες τὶς ἀκαδημαϊκὲς ἐλευθερίες, γιὰ νὰ ὑπηρετεῖται σωστὰ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἔρευνα. Τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ δίνει ἀπάντηση καὶ στὸ πολιτικὸ πρόβλημα.

Ἡ μιά, ἑνιαία Κύπρος γιὰ ὅλους τοὺς κατοίκους της, θὰ πρέπει νὰ διαπνέει τοὺς σκοποὺς καὶ τὴ λειτουργία τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ σπόρος τῆς διαίρεσης, ποὺ στηρίχτηκε ἰδιαίτερα πάνω στὴν παιδεία, ρίχτηκε μὲ τὴν ἄφιξη τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας στὴν Κύπρο καὶ χρειάστηκε πάνω ἀπὸ 70 χρόνια γιὰ νὰ ριζώσει. Τὸ ἴδιο κι' οἱ σπόροι τῆς ἑνότητας θὰ πρέπει νὰ ριχτοῦν τώρα στὴν Κυπριακὴ γῆ γιὰ νὰ ριζώσουν καὶ ν' ἀναπτυχθοῦν ἀργότερα.

Ὁ βασικότερος τρόπος γιὰ νὰ στηρίξουμε τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου εἶναι νὰ σκεφτόμαστε καὶ νὰ ἐνεργοῦμε γιὰ ὅλους τοὺς κατοίκους, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ σημερινὴ διαίρεση, ποὺ ἡ κατοχὴ ἔχει δημιουργήσει.

Ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀντιπροσωπεύει ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Κράτους καὶ πρέπει ν' ἀποφασίζει γιὰ λογαριασμὸ ὅλων. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς Κυπρίους, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ καὶ θρησκεία.

Πρωτοβουλίες, ἐνέργειες καὶ πιέσεις γιὰ Ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιο ἐξαρτημένο ἢ ὄχι ἀπὸ Ἑλληνικὰ δὲν ἀποτελεῖ πατριωτικὴ πράξη ποὺ σκοπὸ θὰ ἔχει τὴ διάσωση τοῦ Ἑλληνικοῦ μας χαρακτήρα, ἀλλὰ μυωπικὴ πολιτικὴ ποὺ καταργεῖ τὴν Κυβέρνηση, μᾶς μεταβάλλει σὲ κοινότητα καὶ προωθεῖ ἀκόμα περισσότερο τὴ διαίρεση. Μιὰ ἀκόμα ἐκδήλωση τῆς τάσης νὰ ὁδηγούμαστε στὴν αὐτοκαταστροφὴ ντυμένοι στὴ γαλανόλευκη.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ δυὸ τομεῖς ὅπου ἡ κυριαρχία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀμφισβητεῖται εἶναι ἡ ἄμυνα καὶ ἡ παιδεία. Κάποιοι ἀμύντορες ἀγνώστων σ' ἐμᾶς συμφερόντων, ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερα νὰ προωθοῦν τὴν ἀντίληψη τοῦ ἐθνικοῦ κέντρου ποὺ διατάσσει καὶ τοῦ ὑποκαταστήματος ποὺ σιωπᾶ ἢ ὑποτάσσεται. Μιὰ ἀκόμα διάτρητη πτυχὴ τοῦ μύθου τῆς Κύπρου ποὺ ἀποφασίζει καὶ τῆς Ἑλλάδας ποὺ συμπαρίσταται. Οἱ κύκλοι αὐτοὶ διεκδικοῦν κυρίαρχο ρόλο στὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ τ' ἀμυντικά μας ζητήματα. Καὶ φαίνεται νὰ θεωροῦν τὴν παιδεία καὶ τὴν ἐθνοφρουρὰ σὰν δικά τους φέουδα.

Στὴν Ἐθνοφρουρὰ γιὰ λόγους ἀδιανόητους ἡ Κυπριακὴ σημαία εἶναι ὑπὸ διωγμὸ καὶ διασύρεται τὸ Κυπριακὸ Κράτος ὅταν ἀρνεῖται νὰ παρουσιάζει στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὴν Κυπριακὴ σημαία. Καὶ δὲν ὑπάρχουν ἄνδρες νὰ ὀρθώσουν τὸ παράστημά τους γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν ὀρθὴ τάξη τῶν πραγμάτων.

Τὴν ἴδια κατάσταση θέλουν οἱ κύκλοι αὐτοὶ νὰ ἐπιβάλουν καὶ στὴν Κυπριακὴ παιδεία. Καὶ πάλι λείπει ἡ θέληση καὶ ἡ ἀπόφαση. Τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ καλύπτονται πίσω ἀπὸ μιὰ προσχηματικὴ ἔγνοια γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ κι' ἐκδίδουν ἀπὸ μακρυὰ δόγματα καὶ ἀποφάσεις.

Ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς ἀφόρητη πρόκληση ἡ προσπάθεια ὁποιουδήποτε νὰ μᾶς ἐπιβάλει τὶ εἶναι πατριωτικὸ καὶ τὶ ὄχι, ὅταν μάλιστα τὸ πληρώνουμε μὲ τὴν Τουρκοκρατία, τὴν προσφυγιὰ καὶ τὸν κίνδυνο τῆς ὁλικῆς καταστροφῆς. Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ δώσουμε ἐξετάσεις μπροστὰ σὲ κανένα. Πῶς ἀντιλαμβανόμαστε τὸν πατριωτισμό, τὸν δείξαμε μὲ αἷμα. Καὶ πῶς σώζεται ἡ Κύπρος γιὰ μᾶς δὲν εἶναι μόνο ἔγνοια ἀλλὰ ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου καὶ νὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ ἔχουμε τὶς δικὲς μας ἀπόψεις κι' ἐκτιμήσεις πάνω στὰ σοβαρὰ αὐτὰ

ζητήματα. 'Εμεῖς εἴμαστε οἱ ὑπεύθυνοι ἔναντι τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς τύχης τῆς πατρίδας μας. Οἱ ἄλλοι εἶναι θεατὲς καὶ μποροῦν καὶ σὲ κρίσιμες ὧρες νὰ μᾶς ποῦν κι' ὅλας ὅτι εἶναι μακρυά.

'Ο μόνος δρόμος ποὺ ἀπομένει γιὰ νὰ σωθεῖ ἡ Κύπρος καὶ ὁ λαός της συνδέεται μὲ τὰ σημερινὰ πολιτικὰ δεδομένα ἀπόλυτα μὲ τὴ διάσωση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Αὐτὸ τὸ σκοπὸ θέλουμε νὰ ἐξυπηρετήσουμε μὲ τὴν ἵδρυση τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου.

'Η ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου εἶναι πολιτικὸ καὶ ἀμυντικὸ πρόβλημα ἀλλὰ εἶναι καὶ πολιτιστικὸ καὶ πνευματικό.

'Η ἵδρυση τοῦ σωστοῦ Πανεπιστημίου θὰ ἐξυπηρετήσει αὐτὸν τὸ σκοπό. Εἶναι ἡ μακροπρόθεσμη ἄμυνα τοῦ τόπου ἐνάντια στὶς ἐπιθέσεις γιὰ πολιτιστικὴ καὶ πνευματικὴ ἐξαφάνιση.

Τὸ παράδειγμα ἄλλων χωρῶν ποὺ ἵδρυσαν Πανεπιστήμια ἐκεῖ ποὺ ἀντιμετώπιζαν ἐθνικὲς περιπέτειες μπορεῖ νὰ μᾶς διδάξει πολλά.

Τὰ σύνορα Γαλλίας-Γερμανίας εἶναι κατάσπαρτα μὲ Πανεπιστήμια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ εἶχαν οἱ δύο αὐτὲς χῶρες ἐδαφικὲς διαφορές.

'Η ἀνεμπόδιστη πολιτιστική, πνευματικὴ κι' ἐπιστημονικὴ ἀνάπτυξη θ' αὐξήσει τὶς πνευματικές μας δυνατότητες καὶ θὰ δημιουργήσει μιὰ πληρέστερη κοινωνία.

Τὸ Πανεπιστήμιο θἄναι μιὰ ἀκόμα ἀπόδειξη ὅτι εἴμαστε δεμένοι μὲ τὸν τόπο μας, ἀποφασισμένοι νὰ ζήσουμε ἐδῶ καὶ ὅτι τὰ σημερινὰ προβλήματα τὰ θεωροῦμε προσωρινά. Τὸ Πανεπιστήμιο θἄναι ἔκφραση πίστης στὸ μέλλον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, στὸ μέλλον τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, στὸ μέλλον τοῦ Κυπριακοῦ 'Ελληνισμοῦ. 'Υπάρχουν ὅμως κι' ἐκεῖνοι ποὺ τὴν προσκόλληση στὴν Κύπρο καὶ τὶς παραδόσεις της θεωροῦν «φαιὸ Κυπριωτισμό». Αὐτοὶ δὲν θὰ λείψουν ποτέ, ὅμως τοὺς ὑπερφαλαγγίζει ἡ λαϊκὴ συνείδηση ποὺ κινεῖται ἔξω ἀπὸ δημαγωγίες καὶ καπηλεῖες.

Θέλουμε, ἀκόμα, νὰ φτιάξουμε ἕνα Πανεπιστήμιο ψηλοῦ ἐπιπέδου, ἕνα νέο σύγχρονο Πανεπιστήμιο.

Μποροῦμε νὰ πρωτοπορήσουμε στὸν τομέα αὐτό. Ὅλες οἱ ἀπόψεις καὶ οἱ ἐκθέσεις συγκλίνουν πρὸς αὐτὴ τὴν ἰδέα.

Πιὸ θερμοὶ μάλιστα ὑποστηρικτές της εἶναι ὅλοι οἱ προοδευτικοὶ 'Ελλαδῖτες διανοούμενοι καθηγητὲς Πανεπιστημίων καὶ συγγραφεῖς.

Αὐτὸ φάνηκε ἀπὸ τὸ Συνέδριο 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ ποὺ ἔγινε τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1979 στὴ Λευκωσία καὶ ἀπὸ τὸ σεμινάριο γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ Μεταρρυθμιστικοῦ 'Ομίλου Κύπρου τὸν 'Απρίλη τοῦ 1980, μὲ συμμετοχὴ 'Ελλήνων καθηγητῶν Πανεπιστημίου.

Οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες καὶ διανοούμενοι, ἀκόμα καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς μετριοπαθοῦς δεξιᾶς, βλέπουν τὰ φοβερὰ ἀδιέξοδα, τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἡ 'Ελληνικὴ 'Ανώτατη παιδεία ἔχει καὶ εἰσηγοῦνται τὴν δημιουργία στὴν Κύπρο ἑνὸς σύγχρονου Πανεπιστημίου.

Καὶ φυσικὰ τὰ προβλήματα τῶν 'Ελληνικῶν 'Ανώτατων 'Ιδρυμάτων συνδέονται μὲ μιὰ συγκεκριμένη πορεία ἄσχετη μὲ μᾶς γιατὶ δὲν περάσαμε κάτω ἀπὸ τοὺς βαυαροὺς καὶ γιατὶ δὲν ἔχουμε τὰ ἰσχυρὰ Πανεπιστημιακὰ κατεστημένα ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν δική τους θέληση καὶ συμφέροντα σὲ σύγκρουση μὲ τ' ἀνανεωτικὰ

σχέδια καὶ ἀπόψεις. Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς δὲν ἀποτελοῦν μομφὴ γιὰ κανένα. Οὔτε γιὰ τὰ 'Ελληνικὰ Πανεπιστήμια, ἀλλὰ ἀναγνώριση μιᾶς πραγματικότητας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Κρήτης ποὺ ἀρνεῖται καὶ τὴ δημιουργία Πολυτεχνείου στὰ Χανιὰ ἂν αὐτὸ θὰ εἶναι παράρτημα ἄλλων Πολυτεχνείων τῆς χώρας.

Δὲν εἶναι νοητὸ νὰ μεταφέρουμε ἐν γνώσει μας προβλήματα, κατεστημένα κι' ἀπαρχαιωμένους τρόπους πανεπιστημιακῆς ὀργάνωσης καὶ νὰ ἐμπλακοῦμε σὲ ἐκ γενετῆς ἀδυναμίες κι' ἀνεπάρκειες μὲ δυσμενεῖς γενικότερες ἐπιπτώσεις, ὅταν μποροῦμε ν' ἀντλήσουμε πεῖρα καὶ διδάγματα γιὰ τὴν ἀποφυγή τους καὶ τὴ δημιουργία ἑνὸς σύγχρονου Πανεπιστημίου.

Μποροῦμε νὰ κάνουμε ἕνα πρότυπο Πανεπιστήμιο ὑπόδειγμα γιὰ τὴν περιοχή.

Αὐτὴ τὴν πρόκληση θὰ πρέπει νὰ τὴ δεχτοῦμε καὶ εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ τὰ καταφέρουμε ν' ἀντεπεξέλθουμε μὲ τὸ ψηλὸ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ μας καὶ τοὺς πολλοὺς Κυπρίους ἐπιστήμονες ποὺ βρίσκονται στὴν Κύπρο καὶ στὸ ἐξωτερικό.

"Ενα πρόσθετο σημαντικὸ στοιχεῖο ποὺ θὰ πρέπει νὰ κυριαρχήσει στὴ σκέψη μας γιὰ τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο εἶναι ἡ θέση τῆς Κύπρου.

"Αν οἱ Βρεττανοὶ καὶ οἱ 'Αμερικάνοι βλέπουν τὴν Κύπρο σὰν πολεμικὴ βάση ἐξόρμησης καὶ ἐπικυριαρχίας στὴν περιοχή, γιατὶ δὲν ἔχει τὴν ἴδια στρατηγικὴ ἀξία καὶ γιὰ μᾶς μιὰ εἰρηνικὴ καὶ πολιτιστικὴ χρησιμοποίησή της καὶ ἀκτινοβολία της στὴν περιοχή ;

'Η Κύπρος γιὰ νὰ ἐπιβιώσει θὰ πρέπει νὰ ἔχει ἀνοικτὲς τὶς πόρτες της πρὸς τὴν 'Ανατολικὴ Μεσόγειο καὶ τὴ Μέση 'Ανατολή. Ζοῦμε, κινούμαστε καὶ ὑφιστάμεθα τὶς συνέπειες τῆς γειτονίας μας μὲ τὸν πολυάνθρωπο 'Αραβικὸ κόσμο. Εἴμαστε στὸ πιὸ νευραλγικὸ μέρος τῆς Μέσης 'Ανατολῆς καὶ πλάϊ στὴν 'Αφρική.

'Ο τόπος μας εἶναι τὸ πιὸ ἀκραῖο σημεῖο ὅπου συναντῶνται ἡ 'Ανατολὴ καὶ ἡ Δύση. Γι' αὐτὸ μπορεῖ ν' ἀποτελέσει σημεῖο συνάντησης κι' ἐπικοινωνίας. Τοῦτο γίνεται στόν ἐμπορικό, βιομηχανικὸ καὶ τουριστικὸ τομέα πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν καὶ ξένα συμφέροντα, μπορεῖ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὸν ἐπιστημονικὸ καὶ πολιτιστικὸ γιὰ τὰ δικά μας συμφέροντα, ἂν φυσικὰ τὸ θελήσουν.

'Η δημιουργία κλάδου 'Ανατολικῶν σπουδῶν πρόσθετα πρὸς τὴν ἔκφραση τῆς Κυπριακῆς πολιτιστικῆς παράδοσης θὰ τοποθετήσει τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο μέσα στὰ σωστά του πλαίσια καὶ διαστάσεις. "Οπως, ἐπίσης, καὶ ἡ ὀργάνωση ἀναπτυξιακῶν σπουδῶν θὰ εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας γιατὶ εἴμαστε σ' ἕνα μεταίχμιο μεταξὺ τοῦ ἀναπτυσσόμενου καὶ τοῦ ἀναπτυγμένου κόσμου.

'Η δημιουργία ἑνὸς Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου θἄχει κι' ἄλλα ὠφελήματα. Θὰ συμβάλει στὴ δημιουργία πνευματικῶν ἀξιῶν πέραν ἀπὸ τὶς πλουτοκρατικὲς ποὺ σήμερα ἐπικρατοῦν· θ' ἀποκτήσει ὁ τόπος ἐπιστημονικὴ καὶ πνευματικὴ ἡγεσία καὶ ὁ λαὸς τὴ δυνατότητα μιᾶς πραγματικῆς πολιτιστικῆς καλλιέργειας.

'Η κίνηση τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἀνανέωση θὰ εἶναι πιὸ εὔκολη μὲ τὴν παρουσία ἑνὸς Πανεπιστημίου.

Πιθανὸ τοῦτο ν' ἀνησυχεῖ τοὺς κύκλους τῶν κατεστημένων συμφερόντων ποὺ προτιμοῦν τὴ στασιμότητα καὶ γι' αὐτὸ ἐνεργοῦν μ' ὅλα τὰ στὴ διάθεσή τους μέσα γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς δημιουργίας τοῦ Πανεπιστημίου, τὴ μείωση τῆς σημασίας του καὶ τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ καθυστέρηση στὴν ἵδρυσή του.

Ὅμως ἐμεῖς, ποὺ πιστεύουμε στὰ νειάτα καὶ σὲ ἀξίες ἄλλες ἀπὸ χρήματα καὶ περιουσίες, δὲν θ' ἀφήσουμε τὰ πράγματα στὴν τύχη τους. Θ' ἀγωνιστοῦμε μ' ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἰδέας τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄλλωστ εἶναι καὶ μιὰ κοινωνικὴ ἀνάγκη. Τὰ ξένα Πανεπιστήμια κλείνουν τὶς πόρτες στοὺς Κυπρίους φοιτητές. Λίγοι μποροῦν νὰ μποῦν στὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδας καὶ τὰ Πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ οἱ δαπάνες συντήρησης καὶ σπουδῶν εἶναι πιὰ ἀβάσταχτες, ἰδιαίτερα γιὰ τὰ χαμηλὰ καὶ μεσαῖα εἰσοδήματα.

Ἀποτελεῖ ἐγκληματικὴ ἐναντίον τῆς νεολαίας παράλειψη ἡ καθυστέρηση στὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου γιατὶ ἀποστερεῖ ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα τῆς μόρφωσης.

Μὲ τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα, τὴν ἀπειλὴ τῆς οἰκονομικῆς κρίσης, τοὺς περιορισμοὺς στὰ ξένα Πανεπιστήμια καὶ τὶς ὑπέρογκες δαπάνες στὸ ἐξωτερικό, θὰ γυρίσουμε πίσω στὴν ἐποχὴ τῆς δυνατότητας γιὰ σπουδὲς μόνο γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς ἀριστοκρατίας. Ἄρα συμβάλλουμε ἔτσι μὲ τὴν ἐπίσημη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης στὸ βάθεμα τῆς ταξικῆς διαίρεσης τῆς κοινωνίας μας.

Τὸ Πανεπιστήμιο θἄχει ἀκόμα εὐεργετικὴ ἐπίδραση πάνω σὲ ὁλοκληρο τὸ ἐκπαιδευτικό μας σύστημα· θὰ τὸ βοηθήσει νὰ ἐκσυγχρονιστεῖ εὐκολότερα καὶ νὰ προσαρμόζεται στὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου, τόσο στὴ στοιχειώδη ὅσο καὶ στὴ Μέση Παιδεία.

Τὸ ἐκπαιδευτικό μας σύστημα παρουσιάζει σοβαρὲς ἀδυναμίες γιατὶ ἀκριβῶς δὲν διαθέτει τὴ δική του ὁλοκλήρωση. Ἐνῶ ἡ στοιχειώδης παιδεία εἶναι ζωντανή, ἐλεύθερη καὶ προσαρμοσμένη στὴν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ, ἡ Μέση Παιδεία εἶναι αὐταρχική, καλλιεργεῖ τὸ ἀνταγωνιστικὸ πνεῦμα καὶ εἶναι μετέωρη. Δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν οὔτε γιὰ πανεπιστημιακὴ μόρφωση οὔτε γιὰ παροχὴ ἐπαρκῶν ἐφοδίων γιὰ μιὰ ἐπαγγελματικὴ δραστηριότητα. Τὰ παιδιά μας ἔχουν τὴν αἴσθηση τῆς ἀπώλειας πολύτιμου χρόνου, τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς καταπίεσης. Σὲ κάποιες μάλιστα περιπτώσεις ὑφίστανται ἄγριους διωγμοὺς καὶ γίνονται θύματα τρομοκρατίας, αἰχμάλωτα μιᾶς ἀπαράδεκτης νοοτροπίας. Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ συμπεριφορὰ ὁρισμένων ποὺ ἀπόβαλαν παιδιὰ γιατὶ μετέσχαν στὶς ἀντινατοϊκὲς ἐκδηλώσεις. Φυσικὰ τὴν εὐθύνη καὶ τὶς ὁδηγίες ἔδωσε ἡ Κυβέρνηση, βρῆκε ὅμως καὶ πρόσφορο ἔδαφος. Ἀσκήθηκε πάνω στοὺς μαθητὲς ψυχολογικὴ πίεση μὲ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ὑποβιβασμοῦ τῆς διαγωγῆς τους καὶ τοῦ στιγματισμοῦ τους, γεγονὸς ποὺ θὰ εἶχε συνέπειες γιὰ τὴ ζωή τους μέσα στὸ σχολεῖο, στὴ στρατιωτική τους θητεία ἢ τὴν ἀναζήτηση θέσης στὰ πανεπιστήμια. Ἀλήθεια, ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ μπορεῖ νὰ στιγματίζει τοὺς μαθητὲς ὅταν πρὸ παντὸς ἀναμιγνύονται σὲ ἀγῶνες ποὺ ἐξυπηρετοῦν τὸ ἴδιο τὸ ἐθνικὸ συμφέρον ; Ποιὸς ἔδωσε σ' αὐτοὺς τοὺς κυρίους αὐτὸ τὸ δικαίωμα ; Καὶ ποιοὶ εἶν' αὐτοὶ ποὺ τολμοῦν νὰ στοιχειοθετοῦν κατηγορίες ἐναντίον μαθητῶν γιατὶ ἐνέργησαν σύμφωνα μὲ τὴν κοινὴ στάση τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ; Γιατὶ ἀκόμα ἐξέφρασαν ἤρεμα καὶ πολιτισμένα τὸ λαϊκὸ αἴσθημα ; Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ εἶναι μιὰ ἄνευ προηγουμένου πρόκληση ἐνάντια στὴ Βουλή. Ἐμεῖς εἴμαστε ὑπεύθυνοι γιὰ τὶς μαθητικὲς διαδηλώσεις καὶ οἱ ἀποβολὲς στρέφονται ἐνάντια σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Καθῆκον μας εἶναι νὰ προστατεύσουμε τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ὅταν διώκονται ἀπὸ ἕνα καταπιεστικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα.

Συνέβησαν, ὅμως, κι' ἄλλα παρατράγουδα στὰ σχολεῖα μας. Αἰρετὰ συμβούλια παύθηκαν γιατὶ τὰ μέλη τους μετέσχαν στὶς διαδηλώσεις. Ἀσκοῦνται

ἐκβιασμοὶ καὶ πιέσεις. Οἱ δίκες ἀκόμα συνεχίζονται. Ἐπιβάλλονται ποινὲς καὶ ἀποκλεισμοί. Κι' ὕστερα μιλοῦμε γιὰ Δημοκρατία καὶ δημοκρατικὴ διαπαιδαγώγηση!

Ἐπίσης, ποιὸς ἔδωσε τὸ δικαίωμα καὶ σὲ ποιοὺς νὰ καλοῦν Ἀστυνομία ἢ νὰ ἐπιτρέπουν σὲ μυστικοὺς ἀστυνομικοὺς νὰ μπαίνουν στὰ σχολεῖα γιὰ νὰ κάμνουν τὴ βία καὶ τὴν τρομοκρατία πιὸ χειροπιαστή; Ἔχομε καταγγελία ὅτι ἀκόμα καὶ προχθὲς ἔγινε σωματικὴ ἔρευνα σὲ μαθητὴ—διαδηλωτὴ τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Αὐτὰ πιά, κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθῆκες, μετατρέπονται ἀπὸ σχολεῖα σὲ στρατόπεδα συγκεντρώσεων μὲ καταστροφικὲς συνέπειες πάνω στὰ ἴδια τὰ παιδιά. Ἐκτός, φυσικά, κι' ἂν ἠθελημένος σκοπὸς εἶναι ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ τύπου τοῦ μαθητῆ δέκτη καὶ ὑποτακτικοῦ. Πάντος ὁ λαός μας δὲν εἶναι δι' αὐτὸ ποὺ στέλλει τὰ παιδιά του στὸ σχολεῖο.

Ἂν εἴχαμε Πανεπιστήμιο στὴν Κύπρο θὰ εἴχαμε καὶ μιὰ ἄλλου εἴδους παιδεία. Ἀνανεωμένη καὶ δημοκρατική. Μιὰ Μέση Παιδεία ποὺ ν' ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς δημοκρατικῆς ἀγωνιζόμενης κοινωνίας. Ἂν εἴχαμε τὸ Πανεπιστήμιο θὰ ὑπῆρχαν τὰ δημοκρατικὰ νειάτα ποὺ θὰ ἔβαζαν τέρμα στὴ βία καὶ τὴν καταπίεση. Θὰ εἴχαμε τὴ δική μας παιδεία ποὺ θὰ λειτουργοῦσε μέσα στὶς δικές μας ἀνάγκες καὶ δυνατότητες.

Μιὰ ἄλλη, πολὺ σοβαρὴ ἔνδειξη τῆς ἀπόστασης ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ Μέσης Παιδείας καὶ ἀναγκῶν τῶν παιδιῶν εἶναι ἡ ὕπαρξη τῶν φροντιστηρίων ποὺ ἐξελίσσονται σ' ἕνα παρασχολεῖο ἀνεξέλεγκτο καὶ πολυδάπανο μὲ σοβαρὲς συνέπειες κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικές.

Ἡ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο φωτίζει τὶς ἀδυναμίες τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος καὶ τονίζει τὴν ἀνάγκη τῆς ἐσωτερικῆς ὁλοκλήρωσής του. Ἡ ἔλλειψη τοῦ Πανεπιστημίου κρατεῖ μετέωρο καὶ συγχυσμένο ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Κυπριακῆς ἐκπαίδευσης καὶ δημιουργεῖ σὲ ὁρισμένους ὑπερτροφικὰ αἰσθήματα ἐξουσίας καὶ ρόλου γιατὶ λείπει τὸ μέτρο καὶ ἡ ἀναλογία.

Τὸ Πανεπιστήμιο εἶναι ἀκόμα ἀναγκαῖο γιὰ νὰ συγκρατήσουμε τὰ νειάτα τοῦ τόπου μας στὴν Κύπρο. Σήμερα εἶναι σκορπισμένα σ' ὅλες τὶς ἄκρες γῆς. Πολλοὶ προσαρμόζονται στοὺς ξένους τρόπους ζωῆς καὶ χάνονται γιὰ τὴν Κύπρο.

Ὅταν λάβουμε ὑπόψη μας τὰ δημογραφικὰ στατιστικὰ δεδομένα θὰ πρέπει νὰ εἴμαστε ἰδιαίτερα ἀνήσυχοι.

Θὰ πρέπει ν' ἀναλάβουμε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες δημιουργίας εὐκαιριῶν, πληρέστερης ὀργάνωσης τῆς κοινωνίας μας γιὰ νὰ συγκρατήσουμε, ἰδιαίτερα τοὺς προσοντούχους καὶ ταλαντούχους νέους μας, καὶ τὸ Πανεπιστήμιο εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ χρήσιμες ἀποφάσεις μας. Γιὰ τέτοιου εἴδους κίνητρα μὲ ἐπίκεντρο τοὺς νέους μας ποὺ κι' ἐμεῖς συμφωνοῦμε, δὲν γίνεται λόγος στὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία.

Ὁρισμένοι διερωτοῦνται ἂν ἔχουμε τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες νὰ ἱδρύσουμε Πανεπιστήμιο.

Ὅταν συλλογιστοῦμε ἄλλους τόπους πιὸ μικροὺς ἀπὸ μᾶς ποὺ ἔχουν Πανεπιστήμιο ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, ὅπως ἡ Μάλτα, γιατὶ ἐμεῖς δὲν μποροῦμε;

Ὅταν συλλογιστοῦμε τόπους πολὺ πιὸ φτωχοὺς ἀπὸ τὴν Κύπρο ποὺ ἔχουν Πανεπιστήμιο, γιατὶ ἡ Κύπρος νὰ μὴ μπορεῖ νὰ ἱδρύσει;

Ὅμως εἶναι καὶ θέμα προτεραιοτήτων. Σὲ ποιὰ προτεραιότητα τοποθετοῦμε τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐμεῖς τὴν ἀξιολογοῦμε σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες. Ἡ Κυβέρνηση ποῦ τὴν τοποθετεῖ;

Μέσα σ' ένα προϋπολογισμὸ πάνω ἀπὸ 200 ἑκατομμύρια λίρες θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἡ δυνατότητα ἐξοικονόμησης κάποιων ποσῶν γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο.

Ὅταν σκεφτοῦμε ὅτι μπορέσαμε νὰ ἐπιβιώσουμε τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς κατοχῆς μὲ τὶς τεράστιες ἐκτὸς τῶν ἄλλων οἰκονομικὲς καταστροφές, εἶναι ἀρκετὸ νὰ συμπεράνουμε ὅτι μὲ κάποια προσπάθεια εἶναι δυνατὸ νὰ βρεθοῦν τὰ 4-5 ἑκατομμύρια ποὺ χρειάζονται γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο, κι' αὐτὰ σταδιακά, μέσα σὲ μιὰ σειρὰ ἐτῶν.

Ἐδῶ μέσα σ' ἕνα χρόνο βρίσκονται 20 ἑκατομμύρια γιὰ νὰ καλυφθοῦν τὰ ἐλλείμματα ποὺ ἡ κακοδιαχείριση καὶ ἡ διαφθορὰ δημιούργησε στὸ Συνεργατικὸ κίνημα κι' εἶναι ἀδύνατο νὰ βρεθοῦν πολὺ λιγότερα γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου ;

Ἄλλωστε ἂς γινόταν κι' ἕνα εἰδικὸ ταμεῖο καὶ μιὰ κατάλληλη δραστηριοποίηση μέσα σὲ Κυπρίους καὶ ὁμογενεῖς ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ μαζέψει ἀρκετὰ σημαντικὰ ποσά.

Ἡ ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου θὰ σημαίνει ἐπίσης ἐξοικονόμηση συναλλάγματος στὸ βαθμὸ ποὺ θὰ συγκρατεῖ Κυπρίους σπουδαστὲς καὶ ποὺ θὰ προσελκύει ξένους.

Μιὰ κοινωνία ποὺ ἡ ἡγεσία της ζεῖ μέσα σὲ ἀνάκτορα καὶ σὲ χλιδὴ καὶ κινεῖται γιὰ ἀναψυχὴ στὶς πρωτεύουσες τοῦ κόσμου, καὶ διαθέτει πολυτελῆ αὐτοκίνητα, θὰ πρέπει νἄναι σὲ θέση νὰ προσφέρει καὶ Πανεπιστημιακὴ παιδεία στὰ παιδιά της.

Ἡ καθυστέρηση στὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου καὶ ἡ μεγάλη ζήτηση ἀνώτερης παιδείας διέσπασε τὸ φράγμα τῆς Κυβερνητικῆς ἀδράνειας ἢ ἀντίστασης καὶ βρῆκε διεξόδους στὸν ἰδιωτικὸ τομέα.

Ὑπάρχουν καὶ ἰδιωτικὲς σχολὲς ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι δίνουν τίτλους σπουδῶν ἢ τὴ δυνατότητα συνέχισης σὲ Πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ ἔλλειψη μάλιστα εἰδικῆς νομοθεσίας εἶναι δυνατὸ νὰ ὁδηγήσει σὲ σπατάλη ἀνθρωπίνων δυνάμεων καὶ χρημάτων.

Ἡ Κυβέρνηση φέρει πολὺ σοβαρὴ εὐθύνη γιὰ ὅσα ἀνοργάνωτα συμβαίνουν γύρω μας καὶ ποὺ θὰ δημιουργήσουν αὔριο πιθανῶς κεκτημένα δικαιώματα. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἦλθε στὴν ἐπιφάνεια τελευταῖα μὲ τὴν ἀπαγόρευση εἰσόδου σὲ ξένους σπουδαστές, ἰδιαίτερα Ἀφρικανούς, ποὺ ἦλθαν γιὰ νὰ παρακολουθήσουν μαθήματα σὲ ἰδιωτικὲς σχολές. Οἱ ἀστυνομικὲς προφάσεις δὲν γίνονται δεκτές. Ὅταν ἐκδηλώθηκαν διαμαρτυρίες ἀκούστηκε ὁ ψίθυρος ὅτι ἡ ἀπαγόρευση εἰσόδου στὴν προστασία τῶν Ἀφρικανῶν σπουδαστῶν ἀπὸ μὴ ἐγκεκριμένες σχολὲς ποὺ ὑπόσχονται τίτλους χωρὶς νὰ διαθέτουν τὰ ἀνάλογα μέσα καὶ δυνατότητες. Ἢ ὅτι ἔδιναν μὲ τὶς διαφημίσεις τους ἐσφαλμένες ἐντυπώσεις. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τῆς Κυβέρνησης δημιουργεῖ τὰ ἐρωτήματα ποὺ εἶναι :—

1. Μὲ ἀστυνομικὰ μέτρα ἀποφασίζει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐλέγξει ἢ νὰ καθοδηγήσει τὴν τριτοβάθμια ἐκπαίδευση.

2. Καὶ ἂν νομίζει ὅτι μὲ τὴν Ἀστυνομία μπορεῖ νὰ ἐλέγξει τοὺς ξένους, τὶ γίνεται μὲ τοὺς ντόπιους ; Ποιὰ μέτρα προστασίας λαμβάνει γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ; Καὶ ἀσφαλῶς δὲν ἐννοοῦμε ἂν σκοπεύει ἡ Κυβέρνηση νὰ βάλει στὴ φυλακὴ τὰ παιδιά μας ἐπειδὴ θέλουν μόρφωση, ἀλλὰ ἂν πραγματικὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν πανεπιστημιακὴ παιδεία.

Ὁ δρόμος ποὺ βρίσκεται μπροστά μας εἶναι σαφής : Εἴτε θὰ προχωρήσουμε σ' ἕνα πανεπιστήμιο ὅπως ἐμεῖς τὸ θέλουμε εἴτε θὰ μᾶς ἐπιβληθεῖ καὶ ἐδῶ ἀπὸ

τὸν ἰδιωτικὸ τομέα ἡ μόρφωση ποὺ τὰ συμφέροντά του ὑπαγορεύουν μὲ τὸ χαμηλότερο δυνατὸν κόστος σὲ βάρος φυσικὰ τοῦ ἐπιπέδου τῆς μόρφωσης τῶν σπουδαστῶν.

Ὑπάρχουν ἀκόμα πληροφορίες ὅτι ἐνῶ ἐμεῖς ἀδρανοῦμε καὶ βυζαντινολογοῦμε, ὁ Ντενκτὰς προχωρεῖ στὴν ἵδρυση τοῦ δικοῦ του Πανεπιστημίου.

Θάναι, πραγματικά, θλιβερὸ νὰ κερδίσει χρόνο μὲ τὸν κίνδυνο νὰ μᾶς ὑπερφαλαγγίσει σὲ τομεῖς ποὺ θἄπρεπε ἀπὸ καιρὸ νὰ εἶχαν δώσει τὸ παρόν τους.

Ἡ ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου συνδέεται καὶ μὲ κάποια σοβαρὰ προβλήματα.

Τὸ κυριότερο πρόβλημα εἶναι αὐτὸ τῆς ἀπασχόλησης τῶν νέων ἐπιστημόνων μας. Αὐτό, ὅμως, τὸ ἔχουμε καὶ τώρα. Πιθανὸ μάλιστα ὅταν θὰ ἔχουμε τὸ δικό μας Πανεπιστήμιο νὰ μπορέσουμε νὰ ὀργανώσουμε καλύτερα τὴ διοχέτευση τῶν νέων σὲ τομεῖς προτεραιότητας ποὺ σήμερα ἀδυνατοῦμε νὰ τὸ κάνουμε.

Τώρα τὶς σπουδὲς τὶς ρυθμίζει ἀνεξέλεγκτα ὁ ἰδιωτικὸς τομέας. Αὔριο μὲ τὸ Πανεπιστήμιο τοῦτο θὰ εἶναι ἔργο τοῦ Κράτους.

Ἕνα ἄλλο κρίσιμο σημεῖο εἶναι ἡ ἀξιοποίηση ἐκθέσεων ξένων ἐμπειρογνωμόνων ἢ ἀκόμα καὶ ξένης βοήθειας. Θὰ πρέπει ὅλα νὰ γίνονται μέσα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ποὺ θὰ δέχεται εἰσηγήσεις καὶ θὰ προωθεῖ ὅμως τὶς δικές της ἀποφάσεις.

Ἡ ἀποτροπὴ τοῦ κινδύνου ξένων διεισδύσεων κι' ἐπιρροῶν θὰ πρέπει νὰ εἶναι μιὰ συνεχὴς καὶ σταθερὴ φροντίδα μας.

Ἡ σκέψη αὐτὴ δὲν πρέπει, φυσικά, νὰ μᾶς ὁδηγήσει σὲ ξενοφοβία γιατὶ θὰ χρειαστεῖ γιὰ νὰ καλύψουμε τὰ κενὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ ξένους.

Ἐκθέσαμε μερικὲς ἀπὸ τὶς βασικές μας ἀπόψεις γύρω ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀποφύγαμε νὰ μποῦμε σὲ λεπτομέρειες, ὅπως πόσες καὶ ποιὲς σχολὲς ἢ τμήματα πρέπει νὰ ἱδρυθοῦν ἢ ποιὰ συγκεκριμένη ὀργανωτικὴ μορφὴ πρέπει νὰ πάρει. Αὐτὰ εἶναι θέματα μελέτης κι' ἐδῶ δὲν ἐπιτρέπεται κανενὸς εἴδους μονοπώληση ἢ ἀποκρυφισμός. Καὶ τελικὰ λήψης ἀπόφασης ποὺ θὰ πρέπει νὰ γίνει τόσο ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅσο καὶ μὲ συμμετοχὴ τῆς Βουλῆς.

Ἐμεῖς ἐπιμένουμε στὶς βάσεις πάνω στὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ στηριχτεῖ. Κι ὅπως ἀκριβῶς τονίζουμε τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου, ἄλλο τόσο ἐπιμένουμε στὴν ἵδρυση τοῦ σωστοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀνακεφαλαιώνουμε τὶς ἀπόψεις μας :—

(α) Ἡ ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἀναγκαία γιὰ πολιτιστικούς, πολιτικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς λόγους.

(β) Τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κύπρου θὰ εἶναι ἕνα βασικὸ ἵδρυμα γιὰ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς παιδείας.

(γ) Τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο θὰ εἶναι ἀνεξάρτητο καὶ δημοκρατικό.

(δ) Γλῶσσες του ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Τουρκική, ἐπίσημες γλῶσσες τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Ἀγγλική.

(ε) Θὰ εἶναι σύγχρονο ἵδρυμα ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ποὺ θὰ βασίζεται πάνω στὶς παγκόσμιες ἐμπειρίες καὶ τὶς καταρτίσεις, ὅπως καὶ στὶς δικές μας ἰδιομορφίες καὶ ἀνάγκες.

(στ) Τὸ πανεπιστήμιο θὰ ἐκφράζει τὴν Ἑλληνικὴ πολιτιστικὴ φυσιογνωμία καὶ παράδοση καὶ τὴν πολιτιστικὴ φυσιογνωμία τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ τῶν ἄλλων κατοίκων.

(ζ) Θὰ ἔχει ἀνοιχτὲς τὶς πόρτες πρὸς τὴ Μέση Ἀνατολὴ γιὰ προσέλκυση φοιτητῶν καὶ θὰ διαθέτει χρήματα Ἀνατολικῶν καὶ ἀναπτυξιακῶν σπουδῶν γιὰ προσέλκυση φοιτητῶν ἀπὸ Δύση καὶ Ἀνατολή. Τοῦτο θὰ προσδώσει μεγαλύτερη διεθνῆ ἀκτινοβολία στὴν Κύπρο.

(η) Θὰ ἐνισχύσει τὴν κρατική μας ὑπόσταση.

(θ) Θὰ δέχεται ξένη βοήθεια ἀλλὰ νὰ μὴ γίνεται ἐξάρτημα κανενός.

(ι) Θὰ εἶναι ἕνα δεῖγμα πίστης στὸ μέλλον τοῦ τόπου.

Τελικὰ θὰ ὑποβάλω σχέδιο ἀπόφασης βασισμένο στὶς εἰσηγήσεις τῶν συναδέλφων ποὺ ἀποκλίνουν πρὸς αὐτὲς τὶς ἀρχές, καὶ θὰ εἰσηγεῖται πρακτικὰ μέτρα γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἵδρυσης τοῦ σωστοῦ Πανεπιστημίου ἀπ' αὐτὴ τὴ Βουλή.

Τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἕνα ζωτικὸ ζήτημα ποὺ θὰ μᾶς δείξει ἂν ἔχουμε ἐπίσημη ἡγεσία ἂν διαθέτουμε Κυβέρνηση σὲ θέση ν' ἀποφασίσει σὲ ζωτικὰ θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, ἡ σημερινὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ γιὰ τὴν «ἀνάγκη ἵδρυσης Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο» πρέπει νὰ ἔχει τὴν ἔννοια τῆς ἐνίσχυσης καὶ προώθησης παληῶν μελετῶν καὶ ἀποφάσεων σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό. Τὸ κατὰ πόσο πρέπει νὰ ἱδρυθεῖ Πανεπιστήμιο στὴν Κύπρο, ἔχει ἤδη μελετηθεῖ μὲ ἐξαιρετικὴ προσοχὴ καὶ ἐμβρίθεια ἀπὸ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τὴν ὁποία διόρισε ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος. Ἡ μελέτη αὐτὴ ἀποκρυσταλλώνει τὴ γνώμη ὅτι ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο ἀποτελεῖ ἀναγκαιότητα. Τὰ δυὸ βασικὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὸ πρόβλημα, ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν μας στὸ ἐξωτερικό, περίπου 12-13,000, καὶ τὰ ἔξοδά τους ποὺ ἀνέρχονται σὲ πολλὰ ἑκατομμύρια λίρες, μαρτυροῦν ὅτι διαθέτομε καὶ τοὺς φοιτητὲς καὶ τὰ χρήματα ὅσο μικρὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ χώρα μας καὶ ὁ πληθυσμός της.

Ἂς δοῦμε ὅμως τὶ γίνεται καὶ μὲ ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου μικρότερες ἢ μεγαλύτερες. Ἡ Μάλτα, ἡ ὁποία εἶναι ἐπίσης νῆσος τῆς Μεσογείου, μὲ μικρότερη ἔκταση καὶ πληθυσμό, διαθέτει Πανεπιστήμιο στὴ Βαλέττα ἀπὸ τὸ 1592, ἔχει δηλ. Πανεπιστήμιο μὲ ἱστορία 388 ἐτῶν. Τὸ Χόνγκ-Κόνγκ, μιὰ μικρὴ νῆσος, ἔκταση μιᾶς πόλης, 5Χ12 μιλίων, καὶ μὲ πληθυσμὸ 600 χιλιάδων τὸ 1945—ὅπως ἐμεῖς σήμερα—ἵδρυσε πανεπιστήμιο τὸ 1912. Ἡ Σιγκαπούρη, πόλη-νησίδα μὲ ἔκταση 12Χ19 μιλίων, μὲ πληθυσμὸ ὅμως μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν Κύπρο ἵδρυσε πανεπιστήμιο τὸ 1962, μὲ 2500 φοιτητές. Πρόσφατα στὴν Ἑλλάδα, πέραν ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ἱδρύθηκαν πανεπιστήμια στὴν Κρήτη, στὶς Πάτρες, στὰ Ἰωάννινα. Ἡ Ἀγγλία, μετὰ τὸν Παγκόσμιο Πόλεμο διέθετε μόνο 13 πανεπιστήμια. Τὸ 1964 μὲ τὴν ἐξαγγελία νέας πολιτικῆς τῆς Ἀγγλικῆς Κυβέρνησης χρηματοδότησε καὶ μετάτρεψε τὰ διάφορα τεχνικά της κολλέγια σὲ πανεπιστήμια καὶ πολυτεχνεῖα ποὺ τὸ σύνολό τους σήμερα εἶναι 62. Ὅλα παρέχουν τίτλους ἴσου ἐπιπέδου καὶ ἴσης ἀξίας. Τὸ ἴδιο πράττουν πολλὲς χῶρες καὶ σκοπός τους εἶναι ἡ πλήρης ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ τους. Ἄλλες γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν καὶ ἄλλες ν' ἀναπτυχθοῦν, δὲν ἔχουν ἄλλη λύση παρὰ νὰ βασιστοῦν κατὰ κύριο λόγο στὴν παιδεία τους. Ἡ ἐπέκταση τῶν πανεπιστημίων εἶναι χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

Στὴν Κύπρο σήμερα, πέραν ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἐξέδωκε τὸ πόρισμά της τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1976 καὶ εἶπε ὅτι τὸ πανεπιστήμιο πρέπει νὰ ἱδρυθεῖ, πέραν ἀπὸ τὴν κυβερνητικὴ πολιτικὴ πάνω στὸ θέμα, ὑπάρχει ἡ λαϊκὴ ἐτυμηγορία καὶ ἀπαίτηση. Οἱ γονεῖς ζοῦν τὴ σημερινὴ ἀγχώδη κατάσταση ποὺ πολλὲς χῶρες, ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη, κλείουν τὶς πόρτες γιὰ τοὺς ξένους φοιτητὲς γιατὶ ἔχουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς δικές τους αὐξανόμενες ἀνάγκες. Ἐπομένως κάθε χρόνο χιλιάδες γονεῖς ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα ποῦ νὰ στείλουν τὰ παιδιά τους. Ὅσοι ἀπόφοιτοι προτίθενται νὰ πᾶνε σὲ ξένα πανεπιστήμια—μὴ Ἑλληνικὰ—πρέπει νὰ κάμουν εἰδικὲς μελέτες σὲ ξένες γλῶσσες, νὰ περάσουν ἐξετάσεις, ν' ἀναλάβουν ἐπιπρόσθετα βάρη πέραν τῶν Γυμνασιακῶν σπουδῶν. Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ μὴν ὑπάρχει γνώμη κι' ἀπαίτηση πάνω σ' ἕνα τόσο σημαντικὸ θέμα ; Κι' ἡ λαϊκὴ αὐτὴ ἀπαίτηση εἶναι ὀρθὴ—συμπίπτει μὲ τὰ πορίσματα τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅλα τ' ἀντικειμενικὰ κριτήρια ποὺ μποροῦν νὰ ἐπιστρατευτοῦν.

Ἡ παιδεία μας σήμερα δὲν μπορεῖ νὰ ὀπισθοδρομεῖ ἢ νὰ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς. Τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἐτῶν στὴν Κύπρο, κι' οἱ ραγδαῖα ἐξελισσόμενες συνθῆκες, στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης, ἐδῶ κι ' ἀλλοῦ, συνθέτουν δυνάμεις οἱ ὁποῖες πιέζουν ἀσφυκτικὰ γιὰ περαιτέρω ἐκσυγχρονισμὸ καὶ ἐνδυνάμωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος. Ἂν θὰ πετύχουμε μεγαλύτερη ἀνάπτυξη σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιβιώσουμε, χρειαζόμαστε δυναμικὴ παιδεία, ἡ ὁποία νὰ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴ λογική, μιὰ παιδεία ἡ ὁποία νὰ λαμβάνει ὑπόψη τὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν μας καὶ τὴν πλήρη ἀνάπτυξη τῶν δυνατοτήτων τους σ' ὅλα τὰ στάδια. Ὑπάρχουν σήμερα στὴν Κύπρο δυὸ δυναμικοὶ παράγονες ποὺ τείνουν ν' ἀναπλάσουν τὴν παιδεία μας. Εἶναι πρῶτα ἡ ἀνικανοποίητη ἀνθρώπινη σκέψη ποὺ ἀπαιτεῖ ἐπίμονα, μὲ τὴν παιδεία, νὰ διορθώσει τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ βρεῖ καλύτερους τρόπους γιὰ ἐπιδίωξη σκοπῶν. Δεύτερο εἶναι ἡ ἰσχυρὴ ἐπιθυμία νὰ δημιουργηθοῦν εὐκαιρίες γιὰ προσιτὴ ἀνώτατη ἐκπαίδευση γιὰ ὅσους ἔχουν τὶς ἱκανότητες νὰ τὴν ἀποκτήσουν.

Τὰ κίνητρα τόσο τῶν γονιῶν ὅσο καὶ τῶν παιδιῶν γιὰ ἀνώτερη μάθηση εἶναι πολὺ ἰσχυρά. Ἡ διάθεσή τους εἶναι συγκινητικὴ καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ διάθεση ποὺ ἐξωθεῖ τοὺς νέους μας σὲ πανεπιστήμια ὅλου τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὰ πιὸ γειτονικὰ μέχρι τὰ πιὸ μακρινά, τῆς Ἀμερικῆς τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Αὐστραλίας.

Εἶναι πιὰ φανερὸ πὼς ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ ὀλιγωρεῖ. Ἡ μέση μας ἐκπαίδευση ἀποτελεῖ ἀσφαλὲς ὑπόβαθρο γιὰ τὴν πανεπιστημιακὴ ἐκπαίδευση καὶ ἀφοῦ ὅλοι οἱ ἄλλοι συναφεῖς παράγοντες εἶναι πιεστικοὶ συνήγοροι, πρέπει νὰ κινηθεῖ ὁ μηχανισμὸς γιὰ ὑλοποίηση τῶν μελετῶν κι' ἀποφάσεων γιὰ τὴν «Ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κύπρου».

Ἡ σημερινὴ συζήτηση ἀποτελεῖ μιὰ περαιτέρω προσπάθεια γιὰ ἀνακίνηση καὶ προώθηση τοῦ θέματος. Ἐκφράζεται ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ αἴσθημα κι' ἡ ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ, σ' ἕνα στάδιο μάλιστα ποὺ οἱ συνθῆκες ὡρίμασαν πλήρως καὶ δὲν μπορεῖ κατ' οὐδένα τρόπο νὰ λεχθεῖ ὅτι γίνεται δημαγωγία ἢ ὅτι σχεδιάζεται ἡ ἐκπαιδευτική μας ἀνάπτυξη σύμφωνα μὲ τὶς περιστάσεις ἢ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς πιέσεις τῶν ἑκάστοτε συνθηκῶν.

Ὅλοι μας βλέπομε σήμερα χωρὶς ἀμφιβολία τὶς ὀφθαλμοφανεῖς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας, μιᾶς νέας ἐποχῆς ποὺ πρέπει νὰ κατακτήσει τὸ μέλλον καὶ ὀφείλομε ν' ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτές.

Ποιὸς πατέρας δὲν θἄθελε νὰ δεῖ τὸ παιδί του νὰ βαδίσει ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο στὸ «Πανεπιστήμιο τῆς Κύπρου» ; Ποιὸς θἄφερνε ἀντίρρηση στὴν προσπάθεια νὰ μένουν στὴν Κύπρο τὰ ἑκατομμύρια λιρῶν ποὺ ξοδεύονται ἀπὸ τὶς χιλιάδες τῶν φοιτητῶν μας στὸ ἐξωτερικό ; Ὅλα εἶναι λογικὰ ἐπιχειρήματα πού μᾶς κατευθύνουν νὰ ἱδρύσουμε δικό μας πανεπιστήμιο. Καὶ ὀφείλω νὰ πῶ καὶ τοῦτο. Ἀφότου ἡ μελέτη τῶν εἰδικῶν εἶπε τὸ «ναὶ» εἴχαμε ὅλο τὸ χρόνο νὰ ὁραματιστοῦμε τὸ μέλλον καὶ νὰ βεβαιωθοῦμε ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε λογική μας οὔτε ἔσφαλε οὔτε κοντόφθαλμη ἦταν. Μόνο ἔτσι μποροῦμε νὰ προχωρήσουμε μὲ σιγουριά.

Τὶ εἴδους πανεπιστήμιο θέλουμε. Ἀσφαλῶς ἀγωνιζόμαστε γιὰ ἕνα πανεπιστήμιο ψηλοῦ ἐπιπέδου, μὲ γόητρο καὶ ἀκτινοβολία. Τὸ Πανεπιστήμιο δὲν εἶναι ἐκπαιδευτικὸ ἵδρυμα γιὰ ἐξάσκηση φοιτητῶν σ' ἕνα ἐπάγγελμα ὅσο ψηλὸ κι' ἂν εἶναι τὸ ἐπίπεδο. Εἶναι ἀνώτατο ἵδρυμα πραγματικῆς μορφώσεως καὶ ἔρευνας. Παρέχονται γνώσεις ἀλλὰ παρέχονται κατὰ τρόπο εὐφάνταστο σ' ἕνα περιβάλλον δημιουργικό, γεμάτο ζωή, ὅπου τὰ γεγονότα δὲν εἶναι ἁπλὰ γεγονότα, ἀλλὰ πιθανότητες. Οἱ γνώσεις δὲν εἶναι βάρος τοῦ μυαλοῦ, ἀλλὰ ἀποτελοῦν ἐνέργεια, τοὺς ἀρχιτέκτονες τῶν σκοπῶν μας. Ἡ μεγάλη τέχνη στὴν ἵδρυση τῶν διαφόρων πανεπιστημιακῶν σχολῶν εἶναι νὰ βρεθοῦν οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι ποὺ θὰ μπορέσουν νὰ δημιουργήσουν πεφωτισμένες σχολές, νὰ δημιουργήσουν ζέση καὶ γόητρο. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα τῶν προβλημάτων. Ἂν δὲν μποροῦμε νὰ τὸ πετύχουμε αὐτό, καλύτερα νὰ μὴ τὸ ἀρχίσουμε. Μποροῦμε νὰ δημιουργήσουμε κι ἄλλα ἀνώτερα ἱδρύματα σὰν αὐτὰ ποὺ ἔχουμε. Πέτυχαν θαυμάσια στὸ σκοπό τους. Ἐξασκοῦν ἀνθρώπους γιὰ ἕνα ἐπάγγελμα κατὰ τρόπο ἄρτιο.

Πρὶν μερικοὺς μῆνες εἴχαμε λάβει μέρος σὲ δημόσια συζήτηση ποὺ ὀργανώθηκε στὴν παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία μὲ συμμετοχὴ καθηγητῶν πανεπιστημίων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, Γαλλία καὶ Βηρυτό, μὲ θέμα «Τὸ πανεπιστήμιο τῆς Κύπρου». Συνηγόρησαν τότε ὅλοι πὼς ἡ ἵδρυσή του εἶναι ἀπαραίτητη. Αὐτὸ ποὺ λέμε καὶ σήμερα εἶναι ἡ ἑνωμένη φωνὴ τοῦ λαοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Κύπρου, τῶν Κυπρίων Ἐπιστημόνων καὶ τῶν φίλων μας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Θέλομε ὅμως πανεπιστήμιο γιὰ τὸ ὁποῖο νὰ εἴμαστε ὑπερήφανοι, πανεπιστήμιο τὸ ὁποῖο θὰ μᾶς βοηθήσει ν' ἀποκτήσουμε πνευματικὴ πειθαρχία, νὰ μελετήσουμε τὸν πολιτισμό, τὶς θετικὲς ἐπιστῆμες, κι' ὁτιδήποτε ἄλλο ἀπαιτοῦν οἱ ἐπικρατοῦσες κοινωνικὲς δραστηριότητες ἑνὸς σύγχρονου κράτους, εἰδικότερα ὅμως τῆς Κύπρου. Χωρὶς ἀμφιβολία ἡ ζωὴ τῆς Κύπρου θὰ ἐπηρεαστεῖ ἀπὸ τὶς δραστηριότητες τοῦ πανεπιστημίου. Εἶναι ἀλήθεια πὼς κανένας ἄνθρωπος καὶ καμμιὰ κοινωνία ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπινα ὄντα δὲν ἔφθασε ἢ θὰ φθάσει ποτὲ σ' ὁτιδήποτε ἀξιόλογο ἐκτὸς ἂν ἡ συμπεριφορὰ κυβερνᾶται καὶ κατευθύνεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη σὲ κάποιο ἰδεῶδες. Τὸ πανεπιστήμιο θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ συλλάβουμε σωστὰ καὶ μὲ καθαρὴ σκέψη τὸ νόημα τῆς ἐποχῆς, θὰ γίνει διορθωτὴς τῶν λαθῶν μας καὶ ὁδηγὸς στὶς ἀβεβαιότητές μας. Ἂν στὴ ζωὴ γνωρίζουμε τὶ πιστεύουμε, γνωρίζουμε τὶ θέλουμε.

Ἀπαιτοῦμε λοιπὸν τὴν ἵδρυσή του τὸ συντομότερο δυνατό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, γιὰ τὴν ἀνάγκη ἵδρυση Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιὰ διαφωνία τουλάχιστον στὴ συντριπτικὴ πλειο-

ψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ποὺ ἐπιθυμεῖ τὴν ἐδραίωση τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Κράτους μας γιατὶ ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο εἶναι στενὰ συνυφασμένη μὲ αὐτή.

Ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου ἡ ὁποία λήφθηκε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου δυστυχῶς καθυστερεῖ ἀπελπιστικὰ νὰ ὑλοποιηθεῖ.

Καὶ εἶναι ἐδῶ ποὺ γεννοῦνται ὁρισμένα βασανιστικὰ ἐρωτήματα. Ἡ καθυστέρηση ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη πόρων ἢ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἁπλῶς ἕνα πρόσχημα καὶ ἡ πραγματικότητα εἶναι κάποια ἄλλη ποὺ πρέπει νὰ μᾶς δημιουργεῖ ἔντονες ἀνησυχίες καὶ ποὺ εἶναι ἀντίθετη πρὸς τοὺς ὁραματισμούς μας γιὰ τὴν ἀνεξάρτητη Κύπρο τοῦ μέλλοντος.

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου σὰν ἐπιβεβλημένη ἀλλὰ προτάσσουν θέμα ἄλλων προτεραιοτήτων σὲ συνάρτηση μὲ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν ἀντιμετωπίζουν τὸ θέμα τῆς ἱδρύσεως Πανεπιστημίου στὰ σωστὰ πλαίσια του.

Κατὰ τὴ γνώμη μου ὁ βασικότερος λόγος γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου εἶναι ἡ ἐνίσχυση τῆς κρατικῆς μας ὀντότητας. Τὸ διεθνὲς κῦρος τῆς Κύπρου θὰ ἐνισχυθεῖ σημαντικὰ καὶ ἡ φυσιογνωμία τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους θὰ τεθεῖ περισσότερο ἔντονα στὴ διεθνῆ κοινωνία μὲ τὴν ὕπαρξη Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου.

Πολὺ λίγες χῶρες τοῦ κόσμου δὲν ἔχουν Πανεπιστήμια σήμερα, ἴσως νὰ μετροῦνται στὰ δάκτυλα. Προσωπικὰ δὲν ἔχω ὑπόψη μου καμμιὰ χώρα ποὺ δὲν ἔχει πανεπιστήμιο. Ἀκόμα καὶ ἡ γειτονικὴ Μάλτα, ἡ ὁποία εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὴν Κύπρο σὲ ἔκταση καὶ πληθυσμὸ ἔχει ἕνα ἀξιόλογο πανεπιστημιακὸ συγκρότημα.

Ἐξ ἄλλου ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου σὲ μιὰ χώρα ἀποτελεῖ θέμα θεμελιώδους κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ὥστε νὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρία ἀνώτερης ἐκπαίδευσης οἱ ἄριστοι καὶ ὄχι ἁπλῶς ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τοὺς πόρους χρηματοδοτήσεως τῶν σπουδῶν τους στὸ ἐξωτερικό. Αὐτὴ ἡ πτυχὴ ἔχει τελευταῖα προβάλει πιὸ ἔντονη μὲ τὴν ἀλματώδη αὔξηση τῶν διδάκτρων στὸ ἐξωτερικὸ ἰδίως στὴ Βρεττανία καὶ ἄλλες χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Ἐπιπλέον ἡ ὕπαρξη Πανεπιστημίου ἔχει ἄμεση σύνδεση μὲ τὸ χαρακτήρα τῆς Κυπριακῆς κοινωνίας. Τὸ πανεπιστήμιο ἀποτελεῖ μιὰ πηγὴ αὐτόνομων ἰδεῶν σ' ἕνα τόπο ποὺ ἡ ἔλλειψή του ἐμποδίζει δραστικὰ τὴν ἐλεύθερη κυκλοφορία ἰδεῶν, ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὴν μετεκπαίδευση καὶ στερεῖ ἀκαδημαϊκοῦ ἀσύλου τὸν πνευματικὸ κόσμο τοῦ τόπου.

Ἡ μελέτη γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἐμβριθὴς καὶ ἐνδελεχὴς ἀποπερατώθηκε τὸ 1976 καὶ ἔκτοτε τὸ θέμα παραμένει στὸ ψυγεῖο.

Τὸ κεφαλαιουχικὸ κόστος γιὰ τὴν ἵδρυση πανεπιστημίου βρέθηκε νὰ ἀνέρχεται σὲ £5,5-6 ἑκ. τὸ 1976 καὶ τὸ ἐπαναλαμβανόμενο ἐτήσιο κόστος σὲ £3 ἑκ. Μὲ σημερινὰ δεδομένα τὸ κεφαλαιουχικὸ κόστος ἀνέρχεται σὲ περίπου £10 ἑκ. καὶ τὸ ἐπαναλαμβανόμενο κόστος σὲ περίπου £4 ἑκ. μὲ βάση ἀριθμὸ φοιτητῶν 4.000. Ἀπορρίπτομε τὴ θεωρία ὅτι τὸ κόστος αὐτὸ εἶναι ἀπαγορευτικὸ καὶ ὅτι ἀποτελεῖ σοβαρὸ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς ἀποφάσεως. Τουναντίον ἡ ἵδρυση πανεπιστημίου καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς σκοπιᾶς ἀποτελεῖ ἐνδεδειγμένη ἐπένδυση ὅταν ληφθεῖ ὑπόψη τὸ γεγονὸς ὅτι πέριξ τῶν £9,5 ἑκ. ξοδεύονται ἐτησίως σὲ ξένο συνάλλαγμα γιὰ τὴ φοίτηση Κυπρίων στὸ ἐξωτερικό. Καὶ τὸ ποσὸ αὐτῶν τῶν

£9,5 ἐκ. δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸ πραγματικὸ ἐτήσιο κόστος γιὰ τὴ φοίτηση Κυπρίων φοιτητῶν στὸ ἐξωτερικὸ ἀλλὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἐπίσημα δηλώνεται στὴν Κεντρικὴ Τράπεζα.

Δὲν ἔχομε καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι πολὺ εὔκολα μποροῦν νὰ ἐξασφαλισθοῦν εὐνοϊκὰ δάνεια ἀπὸ ξένους ὀργανισμοὺς καὶ διεθνὴ ταμεῖα μὲ βάση τὴν οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη τοῦ 1976.

Ἐπομένως φρονοῦμε ὅτι εἶναι πολὺ πτωχὴ ἡ δικαιολογία ὅτι τὸ θέμα καθυστερεῖ στὴν ὑλοποίησή του γιὰ λόγους οἰκονομικοὺς ἢ ἐξευρέσεως τρόπων χρηματοδοτήσεως.

Τὸ θέμα τῆς γλώσσας δὲν ἀποτελεῖ ἐμπόδιο ἢ δίλημμα καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία μελέτησε τὸ ὅλο θέμα εἰσηγήθηκε μιὰ ἀρκετὰ ἐλαστικὴ καὶ πραγματιστικὴ ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς πτυχῆς.

Ἡ εἰσήγηση εἶναι ὅτι μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅλες οἱ γλῶσσες ποὺ σχετίζονται—

(α) Μὲ τὴν προέλευση τῶν φοιτητῶν.

(β) Τὶς εἰδικὲς συνθῆκες τῆς Κύπρου.

(γ) Μὲ τὸ εἶδος τοῦ θέματος, κλπ.

Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν τόσο ἡ Ἑλληνικὴ ὅσο καὶ ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἡ Τουρκικὴ γλώσσα.

Τὸ ὅλο θέμα, ἐπαναλαμβάνω, πέρασε ἀπὸ διϋπουργικὴ ἐπιτροπή, κατόπιν διεξοδικῆς μελέτης καὶ ὑπάρχει ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἔπρεπε ἀπό καιρὸ ἤδη νὰ εἶχε διορισθεῖ πυρήνας Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου καὶ φορέας γιὰ τὴν προώθηση καὶ ὀργάνωση τοῦ ἔργου αὐτοῦ, πάνω σὲ διεθνὴ Εὐρωπαϊκὰ ἐπίπεδα καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ Κυπρίων καὶ ξένων καθηγητῶν Πανεπιστημίων καὶ ἄλλων προσωπικοτήτων ποὺ εἰδικεύονται στὴν ἀνώτατη ἐκπαίδευση.

Μὲ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο δὲν ὑποστηρίζομε κατ' οὐδένα τρόπο ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευθεῖ ἡ φοίτηση Κυπρίων στὸ ἐξωτερικὸ ἀλλὰ μελλοντικὰ ἴσως κάποιοι περιορισμοὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν ἐκεῖ ποὺ τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο δύναται νὰ προσφέρει τὴν ἰδία μόρφωση καὶ τὸ ἴδιο ἀκαδημαϊκὸ ἐπίπεδο, χάριν ἐξοικονομήσεως πολύτιμου ξένου συναλλάγματος.

Γι' αὐτὸ καὶ προσβλέπουμε στὴν ἵδρυση ἑνὸς Πανεπιστημίου ὑψηλοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐπιπέδου τὸ ὁποῖο νὰ καταστήσει σὺν τῷ χρόνῳ τὴν Κύπρο τὸν εἰρηνικὸ σταθμὸ λαῶν καὶ πολιτισμῶν ποὺ ὁραματίσθηκε ὁ Μακάριος.

Ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα ποὺ μποροῦν νὰ λεχθοῦν γιὰ ἐνίσχυση τῆς προσπάθειας ἐπισπεύσεως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου. Ἀρκοῦμαι νὰ τονίσω μιὰ ἄποψη ποὺ θεωρῶ ἰδιαίτερα σημαντική. Ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου ἀπὸ αὐτὸ τὸ στάδιο ὀφείλει νὰ ἀποτελέσει ἀκόμα μιὰ γέφυρα ἐπαναπροσέγγισης τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων τῆς Κύπρου. Ἐμεῖς βλέπουμε τὸ Πανεπιστήμιο σὰν κοινὸ ὅλων τῶν Κυπρίων.

Ὁ φορέας ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ συσταθεῖ γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ προώθηση τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἐπάναγκες νὰ συμπεριλαμβάνει καὶ Τουρκοκυπρίους διανοουμένους ὥστε ἡ ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου νὰ ἐπιτευχθεῖ τῇ κοινῇ συνεννοήσει τῶν δύο κοινοτήτων καὶ ταυτόχρονα νὰ ἀποβεῖ ἀκόμα μιὰ γέφυρα φιλίας καὶ προσέγγισης μεταξύ τους.

Εἰσηγούμαστε στὴν Κυβέρνηση νὰ μελετήσει αὐτὴ τὴν εἰσήγηση καὶ τὸ θέμα ἱδρύσεως Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου νὰ ἀποτελέσει ἕνα ἀπὸ τὰ πρακτικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ συζητηθοῦν στὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες.

Τελειώνοντας ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι δὲν δικαιολογεῖται περαιτέρω καθυστέρηση γιὰ τὴν ἵδρυση Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀφέλη τὰ ὁποῖα θὰ προσκομίσει στὴν Κυπριακὴ πολιτεία καὶ Κοινωνία θὰ ἐνισχύσει σημαντικὰ τὴν κρατική μας ὀντότητα καὶ θὰ ἀποτελέσει ἀκόμα ἕνα θεμέλιο λίθο τῆς ἀνεξάρτητης Κύπρου ὅπως τὴν ὁραματιζόμαστε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης πανεπιστημίου στὴν Κύπρο συζητήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ Νοέμβρη-Δεκέμβρη τοῦ 1968, δηλαδὴ πρὶν 12 χρόνια. Κι ' ἀπὸ τότε δημιουργήθηκε ἕνα πλατὺ κίνημα ὑποστήριξης αὐτῆς τῆς ἰδέας. Ἀπ' ἐκείνη τὴ συζήτηση διαφάνηκαν δυὸ τάσεις : Ἐκείνη ποὺ ἔβλεπε τὴν τεράστια ἱστορικὴ σημασία καὶ τὴν πολύπλευρη εὐεργετικὴ ἐπίδραση τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου γιὰ τὴν Κύπρο καὶ ἐκείνη ποὺ τὄβλεπε στενόμυαλο, ἐθνικιστικὰ κι ' ἀπόρριπτε τὴν ἰδέα, γιατὶ ὅπως εἶπε τότε ἕνας ὁμιλητὴς στὴ Βουλὴ «ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο θὰ ἐλαττώσει τοὺς πνευματικοὺς δεσμοὺς τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. . .».

Σ ' ἐκείνη τὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ἀριστερᾶς κ. Ε. Παπαϊωάννου δὲν ἀρκέστηκε μόνο στὸ νὰ τονίσει τὶς εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου, ἀλλὰ ἀνάλυσε ὅλες τὶς πλευρὲς τοῦ ζητήματος, ὅπως παρουσιάζονταν τότε, καὶ εἰσηγήθηκε τὴν ὁλόπλευρη σοβαρὴ μελέτη καὶ προώθηση τοῦ θέματος. Μαζί του μίλησαν θετικὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ πολλοὶ ἄλλοι Βουλευτές.

Παρόλο ποὺ πέρασαν 12 χρόνια ἀπὸ τότε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Κυπρίων φοιτητῶν σὲ ξένα Πανεπιστήμια αὐξήθηκε ἀπὸ 4 χιλιάδες σὲ 12 χιλιάδες, δηλαδὴ τριπλασιάστηκε—ἀνάλογα θὰ τριπλασιάστηκαν καὶ τὰ ἔξοδα—οἱ βασικὲς ἰδέες καὶ εἰσηγήσεις τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἀριστερᾶς ἀποδείχθηκαν ὀρθές.

Μπαίνει τὸ ἐρώτημα, γιατὶ καθυστέρησε τόσο πολὺ ἡ προώθηση τῆς μελέτης καὶ ἡ υἱοθέτηση μιᾶς πολιτικῆς ἀπόφασης γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου ; Πρέπει νὰ ποῦμε πὼς ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες ποὺ δημιουργοῦσε ἡ ἀνώμαλη κατάσταση, ἡ Ἑλληνικὴ χούντα καὶ κατόπιν τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή, ὁ ὑποκειμενικὸς παράγοντας ἔπαιξε σοβαρότατο ρόλο. Εἶναι πρὸς τιμὴ τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ ἄλλων κρατικῶν παραγόντων, μὲ πρῶτο τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ, ὅτι υἱοθέτησαν καὶ ἐνθάρρυναν τὴν πραγματοποίηση τῆς ἰδέας γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου καὶ μάλιστα σὲ καιροὺς πολὺ χειρότερους ἀπὸ σήμερα, 1 1/2 μόλις χρόνο μετὰ τὴν εἰσβολή.

Ἡ ὁλοκλήρωση, ὅμως, τῆς μελέτης καὶ ἡ ὁριστικὴ λήψη ἀποφάσεων καθυστέρησε καὶ καθυστερεῖ. Καὶ πίσω ἀπ ' αὐτὴ τὴν καθυστέρηση κρύβονται παράγοντες, ποὺ σκέφτονται σωβινιστικὰ καὶ ἀντιδραστικὰ καὶ δὲν βλέπουν τὴν τεράστια σημασία τοῦ Πανεπιστημίου γιὰ τό μέλλον μιᾶς ἀνεξάρτητης, ὁλόπλευρα ἀναπτυγμένης Κύπρου.

Χαρακτηριστική εἶναι μιὰ «ἐπίσημη ἀνακοίνωση», ποὺ βγῆκε τὴν ἐπόμενη τῆς δημοσιογραφικῆς διάσκεψης τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τὸ 1971 μὲ θέμα τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου. Ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας ἐνημέρωσε στὶς 6 Νοεμβρίου 1977 τὸν τύπο καὶ τὸ κοινὸ σχετικὰ μὲ τὴν ἔκθεση τῆς Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς Μελέτης Ἱδρύσεως Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο (ΔΕΜΙΠ), ὅπως εἶναι γνωστή, καὶ τὴν ἐπομένη ἡ ἐπίσημη Κυβερνητικὴ ἀνακοίνωση πληροφοροῦσε τὸ κοινὸ—μὲ αἰχμὴ τὸν ἴδιο τὸν Ὑπουργό της—ὅτι «εἶναι πρόωρες ὁποιεσδήποτε ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως»—εἶναι καὶ λίγο χωρὶς νόημα—ὅτι «οἱ ἀπόψεις τῆς Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν δεσμεύουν τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, οὔτε προεξοφλοῦν τὸ χαρακτήρα τοῦ Πανεπιστημίου» καὶ τέλος ὅτι «ἡ πανεπιστημιακὴ ἐκπαίδευση τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου πρέπει νὰ εἶναι ἑλληνικὴ γιὰ νὰ διασφαλίζει τὴν ἐθνικὴ ταυτότητά τους». Εἶναι ἀπίστευτο ὅτι αὐτὰ λέχθηκαν τὸ 1977.

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ δείχνει τὴν πηγὴ τῶν πιέσεων ποὺ προκάλεσαν τὴ λανθασμένη ἐκείνη ἀνακοίνωση καὶ ἐξηγεῖ γιατὶ δὲν ὁλοκληρώνεται ἡ μελέτη γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου καὶ γιατὶ ἡ Κυβέρνηση προχωρᾶ σὰν τὸ κάβουρα στὴ λήψη ἀποφάσεων πάνω σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ θέμα.

Πραγματικά, ἐνῶ ἡ ἔκθεση/μελέτη τῆς Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβλήθηκε τὸ τέλος τοῦ 1976, τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1976, τὸν ἴδιο χρόνο ποὺ διορίστηκε, καὶ εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὴ καὶ ἐπαινέθηκε ἀπὸ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, ἔρχεται μετὰ ἕνα χρόνο ἡ ἐπίσημη ἀνακοίνωση νὰ μᾶς πεῖ ὅτι ἀκόμα τὸ Ὑπουργικὸ δὲν τὴ μελέτησε καὶ δέν τὸ δεσμεύει. Ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν «ἐπίσημη ἀνακοίνωση» καὶ παρὰ τὶς πολλαπλὲς πιέσεις πάνω στὴν Κυβέρνηση, τῆς πῆρε ἄλλο ἕνα χρόνο γιὰ νά πάρει πολιτικὴ ἀπόφαση, μὲ βάση τὴν ἔκθεση τῆς ΔΕΜΙΠ, δηλαδὴ ἐλήφθη τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1978, δυὸ χρόνια μετὰ ποὺ δημοσιεύτηκε ἢ ποὺ δόθηκε ἡ πολιτικὴ ἀπόφαση γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου.

Μετὰ τὴν πολιτικὴ ἀπόφαση, ζητήθηκε ἀμέσως βοήθεια τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ, ἡ ὁποία τὸ Φεβράρη τοῦ 1979 (δηλαδὴ δυὸ μῆνες μετὰ ποὺ συζητήθηκε) ἔστειλε ἐδῶ 2 ἐμπειρογνώμονες καὶ 11 μῆνες ἀργότερα, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1980, τοῦ φετεινοῦ χρόνου, οἱ ἐμπειρογνώμονες ὑπόβαλαν τὴν ἐπίσημη ἔκθεση τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ—προηγουμένως εἶχαν σταλεῖ ἐδῶ οἱ θέσεις τους—γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο. Ἡ ἔκθεση αὐτὴ υἱοθετεῖ κατὰ βάση τὶς ἰδέες καὶ εἰσηγήσεις τῆς Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ θ' ἀνέμενε κανεὶς ὅτι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο θὰ προωθοῦσε τὸ θέμα μὲ βάση αὐτὲς τὶς μελέτες. Ἡ Κυβέρνηση, ὅμως, παρὰ τὶς πιέσεις τοῦ ἴδιου τοῦ Ὑπουργοῦ της, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου—ποὺ ἔχει ἀποφάσεις ρητὲς πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα—τοῦ Συνδέσμου Γονέων, τῶν Ἐκπαιδευτικῶν καὶ πολλῶν, πάρα πολλῶν ἄλλων παραγόντων, ἀκολουθεῖ καὶ σήμερα τὴν ἴδια παρελκυστικὴ πολιτικὴ καὶ ἀποφεύγει νὰ πάρει ἀποφάσεις, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ βαθύτερη μελέτη τῶν διαφόρων πτυχῶν τοῦ θέματος. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ οἰκονομική, δημοσιονομικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος, ποὺ συμφωνῶ κι' ἐγὼ μὲ τὸν προηγούμενο ὁμιλητὴ πὼς δὲν εἶναι ἡ σπουδαιότερη.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ὅτι ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση δὲν πῆρε ἀπόφαση, δηλαδὴ δέν συνῆλθε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ συζητήσει τὴν ἐπίσημη ἔκθεση τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ, ποὺ τὴν εἶχε στὰ χέρια του ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου. Τότε, ὅταν ἤλθε μπροστὰ στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο εἶχε ἀποφασισθεῖ, ὅπως ἐλέχθη, νὰ ἐξετασθεῖ τὸ θέμα σὲ εἰδικὴ συνεδρίαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι ἀκόμα δὲν ἔγινε, γιατὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούστηκε ἀπό τότε.

Εἶναι φανερό, ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὑποτιμᾶ τὴ σημασία τῆς ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὅτι δὲν κατανοεῖ τὴ σπουδαιότητά του γιὰ μιὰ ὁλόπλευρη ἀνάπτυξη τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὄχι μόνο ἀπὸ ἄποψη ἐκπαιδευτική, πολιτιστική, ἐπιστημονικὴ καὶ οἰκονομική, ἀλλὰ κι' ἀπὸ ἄποψη πολιτική, ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἐνίσχυση τῆς Κρατικῆς ὑπόστασης καὶ ὀντότητας καὶ τοῦ κύρους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

'Η Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τῆς 'Αριστερᾶς πιστεύει πὼς χάθηκε πολύτιμος καιρὸς μὲ τὴν παρελκυστικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ πὼς πρέπει νὰ ἐπιταχυνθεῖ ἡ λήψη ὁριστικῶν ἀποφάσεων καὶ ἡ ὁλοκλήρωση τῶν μελετῶν, ὥστε νἄχουμε σύντομα ἕνα χρονοδιάγραμμα γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ καθήκοντος.

Δὲν νομίζουμε πὼς τὸ ἔργο αὐτὸ μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ πρόχειρα ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη, χωρὶς τὴ λύση τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων ποὺ παρουσιάζει.

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ὑπογραμμίζουμε πὼς δὲν πρέπει νὰ χάνεται πολύτιμος χρόνος, χωρὶς νὰ γίνεται τίποτε, χωρὶς νὰ παίρνονται οἱ ἀπαραίτητες ἀποφάσεις γιά νὰ προχωροῦν κανονικὰ οἱ προετοιμασίες.

Δὲν θεωρῶ σκόπιμο νὰ ἐπεκταθῶ στὴν οὐσία τοῦ θέματος καὶ σὲ λεπτομερειακὲς εἰσηγήσεις, ποὺ ὑπάρχουν πράγματι στὴν ἔκθεση τῆς ΔΕΜΙΠ, ἡ ὁποία δέν ξέρω γιατὶ δέν δημοσιεύεται ἐνῶ διανεμήθηκε στὰ μέλη τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, στὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς Παιδείας κλπ., καὶ στὴν ἔκθεση τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ ἡ ὁποία κρατιέται, ὅπως πάρα πολλὲς ἄλλες ἐκθέσεις χρήσιμες καὶ ὠφέλιμες, σὰν ἀπόρρητη καὶ μυστική.

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ ἀπαριθμήσω κἂν τὰ ὁλοφάνερα πλεονεκτήματα καὶ ὠφελήματα ποὺ θάχει αὐτὸς ὁ τόπος γιὰ τὴν ὁλόπλευρη ἀνάπτυξή του, καὶ ἰδιαίτερα ἡ νέα γενιά, ἀπὸ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου. Γι' αὐτὰ μιλᾶ μὲ σαφήνεια καὶ πειστικότητα ἡ ἔκθεση τῆς ΔΕΜΙΠ ποὺ πρέπει κατὰ τὴν ἄποψή μου νὰ δημοσιευτεῖ, καὶ μιλήσαμε πολλὲς φορὲς γι' αὐτό.

Θὰ ἤθελα μόνο, κύριε Πρόεδρε, νὰ κάμω ὁρισμένες παρατηρήσεις καὶ νὰ ὑπογραμμίσω ὁρισμένες σκέψεις, ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρὰ ὑπόψη ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους, ὅταν θά προχωρήσουν γιὰ νὰ λύσουν τὰ προβλήματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου.

Τὸ βασικὸ εἶναι ὅτι ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου πρέπει νὰ ἐνταχθεῖ στά πλαίσια τῆς ὅλης πολιτιστικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάπτυξης. 'Ακόμα πρέπει νὰ ἐνταχθεῖ στὰ πλαίσια μιᾶς ὀρθῆς, δίκαιης καὶ μόνιμης λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ. 'Η ἵδρυση Πανεπιστημίου πρέπει νὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐπιδίωξη γιὰ προσέγγιση τῶν δυὸ κοινοτήτων γιὰ εἰρηνικὴ δημιουργικὴ συμβίωση καὶ συνεργασία τους.

Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἵδρυσης ἑνὸς Κρατικοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι κοινὸ γιὰ τοὺς "Ελληνες καὶ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἄλλους κατοίκους τῆς Κύπρου. 'Υποστηρίξαμε ἀπὸ καιρὸ πὼς αὐτὸ τὸ Πανεπιστήμιο πρέπει νὰ κατοχυρωθεῖ ἔγκαιρα νομικὰ ὥστε κανεὶς ἄλλος νὰ μὴ ἔχει δικαίωμα νὰ ἱδρύσει Πανεπιστήμιο ἰδιωτικὸ εἴτε ἄλλο στὸν τόπο, ντόπιος ἢ ξένος.

'Επειδὴ ἡ Κύπρος εἶναι μικρή, ἔχει μόνο 650.000 πληθυσμό, μελλοντικὰ θὰ πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο σ' ἕνα εἶδος περιφερειακοῦ Πανεπιστημίου μέ τὴ βοήθεια διεθνῶν ὀργανισμῶν ποὺ εἶναι πρόθυμοι νά βοηθήσουν γιὰ τέτοια Πανεπιστήμια ποὺ πολλὲς φορές, ὅταν βοηθοῦν, θέτουν τέτοιο ὅρο ποὺ νὰ προσελκύσει φοιτητὲς καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες χῶρες.

Αὐτὸ εἶναι σημαντικὸ κι' ἀπὸ ἄποψη πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψη μελλοντικῆς ἐπιστημονικῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου, ὅπως καὶ τῶν δεσμῶν μας μὲ αὐτὲς τὶς χῶρες τῆς 'Ανατολικῆς Μεσογείου καὶ τῆς 'Εγγὺς 'Ανατολῆς.

"Αν προσπαθήσουμε νὰ κάνουμε ἑλληνοκυπριακὸ Πανεπιστήμιο, ὅπως ὑποστήριζαν καὶ ὑποστηρίζουν μερικοί, τότε θὰ ἱδρυθεῖ ταυτόχρονα ἢ καὶ πιὸ γρήγορα καὶ Τουρκοκυπριακὸ Πανεπιστήμιο—πιὸ γρήγορα λέω γιατὶ θὰ εἶναι εὔκολα νὰ ἱδρυθεῖ σὰν παράρτημα ἑνὸς Πανεπιστημίου τῆς "Αγκυρας ἢ τῆς Κωνσταντινούπολης—θὰ ἱδρυθεῖ λοιπὸν καὶ Τουρκοκυπριακὸ καὶ θὰ δημιουργόταν τότε ἀκόμα ἕνας παράγοντας διαχωρισμοῦ, ἀκόμα ἕνας παράγοντας ἀνταγωνισμοῦ καὶ καλλιέργειας τοῦ σωβινισμοῦ καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές.

'Αναφορικὰ μὲ τὸ ποιὲς Πανεπιστημιακὲς σχολὲς θὰ ἱδρυθοῦν καὶ τὸ χρονοδιάγραμμα τῆς ἵδρυσής τους ὑπάρχουν κιόλας οἱ ἀντικειμενικὲς μελέτες τῆς ΔΕΜΙΠ, ποὺ ἀναφέραμε, καὶ τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ. 'Εμεῖς θὰ θέλαμε νὰ τονίσουμε πὼς τὸ ἐπίπεδο ὅλων τῶν Πανεπιστημιακῶν σχολῶν ποὺ θὰ ἱδρυθοῦν πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὰ ψηλὸ σὲ σύγκριση καὶ μὲ τὰ διεθνῆ ἐπίπεδα. Δὲν θᾶταν οὔτε ὀρθὸ οὔτε καθόλου χρήσιμο νὰ ἐκπαιδεύουμε ἐπιστήμονες, ποὺ θὰ θεωροῦνταν δεύτερης τάξεως, σέ σύγκριση μὲ τοὺς ἀποφοίτους ξένων Πανεπιστημίων.

Σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ποὺ γιὰ διάφορους λόγους θὰ κριθεῖ ὅτι δέν μπορεῖ νὰ ἱδρυθεῖ μιὰ πανεπιστημιακὴ σχολή, καὶ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ τέτοιοι λόγοι, θὰ μποροῦσε νὰ ἱκανοποιηθεῖ ἡ ἀνάγκη ἐπιστημονικῆς ἀνάπτυξης σ' αὐτὸ τὸν κλάδο μέ τὴν ἵδρυση ἑνὸς 'Ινστιτούτου 'Ερευνῶν καὶ μεταπανεπιστημιακῶν ἴσως σπουδῶν.

Παίρνω γιὰ παράδειγμα τὴν ἀρχαιολογία ποὺ ἔχει μεγάλη σημασία γιά τὸν τόπο μας. "Οχι μόνο γιὰ τὴν Κυπριακὴ ἀρχαιολογία ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀρχαιολογία τῆς περιοχῆς, ποὺ δὲν ξέρω νὰ ὑπάρχει κανένα ἄλλο κέντρο μελέτης ἀρχαιολογίας τῆς 'Εγγὺς 'Ανατολῆς, ποὺ διασταυρωνόταν γιὰ ἑκατοντάδες χρόνια καὶ ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴ γένεση τοῦ 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Παίρνω λοιπὸν γιὰ παράδειγμα τὴν ἀρχαιολογία ποὺ ἔχει τόση σημασία γιὰ τὸν τόπο μας. 'Επειδὴ ἔχομε ἀρκετοὺς ἄνεργους ἀρχαιολόγους ἀντὶ ἀρχαιολογικῆς σχολῆς θὰ μπορούσαμε στὰ πλαίσια τοῦ Πανεπιστημίου νὰ ἱδρύσουμε ἕνα ἀνώτατο 'Ινστιτοῦτο 'Αρχαιολογικῶν Σπουδῶν, ποὺ θά μποροῦσε νά διεξάγει πολύτιμη ἐπιστημονικὴ δουλειὰ καὶ ἀκόμα νὰ ἀπασχολήσει ἕνα ἀριθμὸ ἀρχαιολόγων δεδομένου ὅτι ἡ Κύπρος, μιὰ τέτοια χώρα, ἀπασχολεῖ τόσο μικρὸ ἀριθμὸ ἀρχαιολόγων, πολὺ λιγότερο ἀπό τοὺς ξένους ἀρχαιολόγους ποὺ ἀνασκάπτουν ἐδῶ.

'Η ἵδρυση 'Ινστιτούτων 'Ερευνῶν σὲ διάφορους ἄλλους κλάδους, ὅπως ἡ βιολογία, ἡ ἰατρικὴ καὶ ἄλλες θετικὲς ἐπιστῆμες, ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ μελλοντικὴ ἵδρυση πανεπιστημιακῶν σχολῶν. Αὐτὸ ποὺ ἔγινε μὲ τὴν ἵδρυση 'Ινστιτούτου Γεωργικῶν 'Ερευνῶν τὴ δεκαετία τοῦ 1960 πρέπει νὰ γίνει καὶ μέ διάφορους ἄλλους κλάδους μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἵδρυσης πανεπιστημίου ἢ παράλληλα ἢ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου.

Αὐτὰ ὅμως τὰ τεχνικὰ καὶ ἐπιμέρους θέματα πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν τοὺς εἰδικοὺς καὶ τὰ ἁρμόδια σώματα.

'Εκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ τονίσει ἡ Βουλὴ σήμερα—καὶ δηλώνω τὴν εὐχαρίστησή μας γιατὶ τὸ τόνισαν ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς—εἶναι ὅτι ἡ ἐπεξεργασία σχεδίου γιὰ τὴν ἵδρυση πανεπιστημίου καὶ ὅλες οἱ σχετικὲς μελέτες πρέπει νὰ ὁλοκληρωθοῦν τὸ ταχύτερο. 'Η Κυβέρνηση δὲν πρέπει νὰ προσθέτει, κοντὰ στὶς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες ποὺ ἔχομε, καὶ ἄλλα ἐμπόδια. Πρέπει νά πάρει σύντομα ἀποφάσεις

θετικές, πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση. Πρέπει νὰ ἐπιταχύνει τὴ διαδικασία τῆς πραγματοποίησης αὐτοῦ τοῦ ἔργου, ποὺ θὰ συμβάλει ὅσο κανένα ἄλλο στὴν ἄνοδο τοῦ πολιτιστικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνολογικοῦ ἐπιπέδου τῆς Κύπρου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς γιὰ σήμερα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη οὕτως ὥστε νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Γιατὶ μᾶς δίδεται πράγματι μιὰ πάρα πολὺ καλὴ εὐκαιρία μετὰ ἀπὸ τὶς πολὺ θετικὲς εἰσηγήσεις τὶς ὁποῖες ἔχει κάνει ὁ τελευταῖος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Κι' ἐπειδὴ πραγματικὰ χάθηκε πολὺς καιρὸς γιὰ τὶς μελέτες σχετικὰ μὲ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου, βρίσκομαι στὴν εὐχάριστη θέση νὰ σᾶς ἀναγγείλω ὅτι σήμερα τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἀσχολήθηκε ἐπὶ μακρὸν μὲ τὸ θέμα τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο, ἐπικύρωσε τὶς παλλιὲς ἀποφάσεις ποὺ ὑπάρχουν καὶ διόρισε Διϋπουργικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐντολὴ νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο τῆς προηγούμενης Διϋπουργικῆς Ἐπιτροπῆς οὕτως ὥστε νὰ ἀρχίσει ἡ πραγμάτωση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ μέσα σὲ πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα, στὸ πιὸ σύντομο ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει.

Αὐτὰ ἐν σχέσει μὲ τὴ σημερινὴ συνεδρίαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἀλλὰ θὰ παρακαλοῦσα νὰ μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ νὰ συζητηθεῖ τὴν ἐρχόμενη βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τὸ θέμα θά παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιά νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία καὶ σὲ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ τοποθετηθοῦν.

Τὸ ἑπόμενο θέμα εἶναι «τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ Προσφυγικοῦ κόσμου», θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

Στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση θὰ ὁλοκληρώσουμε τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου καὶ θὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀσχοληθοῦμε καὶ μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ κ. Λυσσαρίδης, ποὺ εἶναι «ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὶν καλέσετε τὸν κ. Μιχαηλίδη στὸ Βῆμα θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση ἐν σχέσει μὲ τὰ δυὸ ἑπόμενα θέματα, δηλαδὴ τό θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης. Καὶ τὰ δυὸ θέματα ἀφοροῦν τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα. Τὸ ἕνα εἶναι γενικότερο ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ εἰσηγούμουν, ἀφοῦ ἀναπτύξουν τὸ θέμα τους οἱ δυὸ ὁμιλητές, νὰ παραμείνει ἡ συζήτηση γιὰ τὴν ἑπόμενη συνεδρίαση οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς οἱ ὁποῖοι θὰ πάρουν τὸ λόγο νὰ μιλήσουν ταυτόχρονα καὶ γιὰ τὰ δυὸ θέματα. Δηλαδὴ εἶναι θέμα νὰ κερδίσουμε χρόνο, ἂν συμφωνοῦν βεβαίως καὶ οἱ δυὸ ὁμιλητές. Ἂν δὲν συμφωνοῦν, τοῦτο εἶναι ἄλλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατ' ἀρχὴν καὶ τὰ δυὸ θέματα εἶναι τόσο σοβαρὰ ποὺ ποτέ δὲν θὰ ὁλοκληρώνονταν σὲ μιὰ συνεδρίαση.

Τὸ πρῶτο θέμα τὸ ὁποῖο ἐνεγράφη ἀπὸ τὸν κ. Λυσσαρίδη ἀναβάλλεται γιὰ τὴν ἄλλη συνεδρίαση, ὅταν θὰ εἶναι ὁ ἴδιος στὴ συνεδρία γιὰ νὰ μπορέσει νὰ τὸ ἀνοίξει. Βεβαίως ἡ πτυχὴ τοῦ θέματος ἐκείνου εἶναι πολιτική.

Τὸ δεύτερο θέμα τὸ ὁποῖο ἐνεγράφη ἀπὸ τὸν κύριο Χαμπῆ Μιχαηλίδη εἶναι ἕτοιμος ὁ εἰσηγητὴς νὰ τὸ ἀνοίξει καὶ εἶναι θέμα κοινωνικό. Ἐὰν Μέλη τῆς Βουλῆς θέλουν μιλώντας νὰ συνδυάσουν καὶ τὰ δύο θέματα, ἀσφαλῶς δικαιοῦνται νὰ τὸ κάμουν. Ἀλλὰ καὶ τὰ δυὸ θέματα θὰ εἶναι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος ἀνοικτὰ πρὸς συζήτηση.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ συζητᾶ τὸ γενικὸ στεγαστικὸ πρόβλημα. Οὔτε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ συζητᾶ τό προσφυγικὸ στεγαστικό πρόβλημα. Ὅμως ἡ σκληρὴ πραγματικότητα, τὰ ὠμὰ γεγονότα, οἱ ἄθλιες συνθῆκες στέγασης ποὺ ζοῦν χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ ξαναδοῦμε αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα.

Βρισκόμαστε στὸν 7ο χειμώνα τῆς προσφυγιᾶς. Οἱ βροχὲς ἄρχισαν καὶ συνεχίζονται. Χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες ζοῦν ἀκόμα σὲ παράγκες, χιλιάδες σὲ χαλόσπιτα, χιλιάδες οἰκογένειες σὲ παλιὰ ἀνθυγιεινὰ Τ/Κ σπίτια, πολλὲς οἰκογένειες ἀπειλοῦνται μὲ ἔξωση ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν σπιτιῶν ποὺ διαμένουν.

Τώρα τὸ χειμώνα παρουσιάζεται ἀκόμα ἕνα ὀξὺ πρόβλημα. Πολλὰ προσφυγικὰ σπίτια σὲ κυβερνητικοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς τρέχουν νερά. Δὲν εἶναι καλὴ ἡ ποιότητά τους. Ξοδεύτηκαν ἑκατομμύρια λίρες ἀπό τὸ Δημόσιο Προϋπολογισμό, δὲν ὑπῆρξε ὅμως ὁ ἀπαιτούμενος ἔλεγχος καὶ τὰ σπίτια εἶναι ἐλαττωματικά, κακῆς ποιότητας καὶ τρέχουν νερά. Εἶναι γενικὰ ὀξὺ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων καὶ ἔχει πολλὲς καὶ σοβαρὲς πλευρές.

Προτοῦ ὅμως προχωρήσουμε στὴν παράθεση τῶν διαφόρων πτυχῶν τοῦ στεγαστικοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος ὀρθὸ εἶναι νὰ κάνουμε μιὰ διαπίστωση.

Στὴ διάρκεια τῆς 6ετίας ποὺ πέρασε ἀπό τὸ 1974, ἔχουν γίνει θετικὰ βήματα γιὰ τὴ στέγαση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Ἔχουν στεγαστεῖ 7.023 οἰκογένειες σὲ κυβερνητικοὺς συνοικισμούς, 7.902 οἰκογένειες ἐγκρίθηκαν σὲ ἰδιόκτητα οἰκόπεδα.

Σύνολο 22,250 οἰκογένειες στεγάστηκαν ἢ ἐνεκρίθηκαν νὰ στεγαστοῦν.

Κάπου 2,000 αἰτήσεις ἐκκρεμοῦν γιὰ ἐξέταση : 1,300 αἰτήσεις γιὰ κυβερνητικοὺς συνοικισμούς, 340 αἰτήσεις γιὰ αὐτοστέγαση σὲ ἰδιόκτητα οἰκόπεδα, 400 αἰτήσεις γιὰ κυβερνητικὰ οἰκόπεδα.

Σύνολο 80 περίπου χιλιάδες προσφυγικὸς κόσμος ἔχει στεγαστεῖ καὶ ἕνα ποσοστὸ στεγάστηκαν σὲ παλιὰ Τ/Κ σπίτια.

Καὶ αὐτὸ ὀφείλουμε νὰ τὸ πιστώσουμε στοὺς ἀγῶνες καὶ τὰ διαβήματα τῆς ΠΕΠ καὶ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ στὴν ἀνταπόκριση τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ γενικότερα τῆς Κυβέρνησης.

Συμπερασματικὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες χάρη στὶς κοινὲς προσπάθειες κυβέρνησης καὶ προσφυγικοῦ κόσμου, ἀπὸ τὰ

τσιατήρια ποὺ βρισκόμαστε τὸ 1974, στὴ διάρκεια τῶν 6 χρόνων στεγάστηκαν σὲ σπίτια σὲ διάφορους κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς καὶ συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης.

Ὅμως τὸ πρόβλημα παρὰ τὴν πρόοδο ποὺ ἔγινε συνεχίζει νὰ παραμένει ὀξύ. Κάπου 100 χιλιάδες πρόσφυγες δὲν ἔχουν ἀκόμα δικό τους σπίτι. Συνεχίζουν νὰ διαμένουν σέ παράγκες, χαλόσπιτα, παληὰ Τ/Κ σπίτια ἢ ἐνοικιάζουν σπίτι, στριμωγμένα πολλὰ ἄτομα σὲ ἕνα ἢ δυὸ δωμάτια.

Ἂς δοῦμε τώρα σὲ συντομία τὶς διάφορες πλευρὲς τοῦ στεγαστικοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος.

1. Οἱ παραγκόβιοι.

Γιὰ 7ο χειμώνα κάπου 15 χιλιάδες πρόσφυγες συνεχίζουν νὰ διαμένουν σὲ παράγκες.

11 χιλιάδες στὴ Λάρνακα—Ἀμμόχωστο.
2 χιλιάδες στὴ Λευκωσία.
1,500 στὴ Λεμεσό.
250 πρόσφυγες στὴν Πάφο.

Ἐπίσης κάπου 2 χιλιάδες πρόσφυγες διαμένουν σέ χαλόσπιτα, παληὰ γκαράζ ἢ μισοτελειωμένα σπίτια.

Οἱ συνθῆκες ζωῆς αὐτῶν τῶν 18 χιλιάδων προσφύγων εἶναι ἄθλιες, τραγικές.

Θὰ ἀναφερθοῦμε μόνο σὲ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα.

Στὸ συνοικισμὸ «Σταυρὸς» τῆς Λευκωσίας διαμένουν περὶ τοὺς 500 πρόσφυγες. Παραθέτουμε ἁπλῶς τὴ δήλωση ἑνὸς πρόσφυγα.

«Ἡ ζωή μας ἐδῶ στὶς παράγκες εἶναι δύσκολη, ἀφόρητη. Οἱ παράγκες σάπισαν καὶ βάζουν νερά. Εἶναι κοινὰ τὰ πλυσταριά μας, κοινὰ τὰ ντούς, κοινὰ τὰ ἀποχωρητήρια. Μένουμε ἐδῶ 500 πρόσφυγες. Οἱ 80 εἶναι γέροντες. Ζοῦν ὁλομόναχοι δίχως καμμιὰ φροντίδα ἀπὸ κανένα».

Ζοῦν στὸ Σταυρὸ ἀρκετὰ νεαρὰ ζευγάρια, διμελεῖς οἰκογένειες ποὺ ταλαιπωροῦνται ἀφάνταστα. Τὸ μεγάλο ἁμάρτημά τους εἶναι γιατὶ οἱ διμελεῖς οἰκογένειες δὲν ἔχουν προτεραιότητα στὴ στέγαση. «Ἐδῶ στὶς παράγκες τοῦ Σταυροῦ—λέει ἕνας ἄλλος πρόσφυγας—σαπίσαμε. Ἡ ὑπομονὴ ἔχει καὶ τὰ ὅριά της.» Στὸν καταυλισμὸ παραγκόβιων Ὀρόκλινης διαμένουν περὶ τοὺς 400 πρόσφυγες. Οἱ πιό πολλοὶ ἐδῶ εἶναι γέροι συνταξιοῦχοι ἢ μὲ πενιχρὰ εἰσοδήματα ἀπό τὸ Γραφεῖο Εὐημερίας.

Στὴν Ξυλοτύμπου διαμένουν σὲ παράγκες περὶ τὶς 3.000 πρόσφυγες, ἀρκετοὶ γέροι, μερικοὶ ἀνήμποροι, μερικοὶ τυφλοὶ ποὺ σαπίζουν ἀπροστάτευτοι στὶς παράγκες καὶ ἀποτελεῖ ὁ καθένας τους καὶ ἕνα δράμα.

Στὸ Ἀμμονίσιον—Ντέπο διαμένουν περὶ τοὺς 400 πρόσφυγες κυρίως γέροι συνταξιοῦχοι, πολλοὶ ἀνήμποροι τυφλοί. Πικρὸ παράπονο τῶν γερόντων τοῦ Ἀμμονίσιον εἶναι ὅτι τοὺς πέταξε τὸ κράτος στὶς παληοπαράγκες, λέγουν, ὅπως τοὺς σκύλλους καὶ κανένας δέν τοὺς ρωτᾶ.

Ὑπάρχουν καὶ σ' αὐτὸ τὸ συνοικισμὸ γέροι ἀνήμποροι καὶ ἑτοιμοθάνατοι ποὺ κανένας δέν τοὺς φροντίζει.

Στὸ Δασάκι Ἄχνας γιὰ 7ο τώρα χρόνο διαμένουν περὶ τὶς 3,000 πρόσφυγες σέ παράγκες. Καὶ ἐδῶ στὸ Δασάκι Ἄχνας οἱ παράγκες σάπισαν καὶ εἶναι πολὺ ἀμφίβολο ἂν θὰ ἀντέξουν τὸν 7ο χειμώνα. Μᾶς ἔφεραν μπογιάδες, λέουν οἱ πρόσφυγες, ἀλλὰ οἱ παράγκες σάπισαν καὶ δὲν ἀντέχουν.

2. Πρόσφυγες σὲ Τ/Κ σπίτια.

Ἡ ἄλλη τραγικὴ πτυχὴ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος εἶναι οἱ 40 χιλιάδες πρόσφυγες ποὺ διαμένουν σὲ Τ/Κ σπίτια.

Οἱ πρόσφυγες αὐτοὶ διαμένουν σὲ 10 περίπου χιλιάδες κατοικίες ὡς ἀκολούθως :

3,541 κατοικίες στὴ Λεμεσό.
3,500 κατοικίες στὴ Λάρνακα.
1,650 κατοικίες στὴν Πάφο.
500 κατοικίες στὴ Λευκωσία.

Τὸ 90% αὐτῶν τῶν Τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν εἶναι παληά.

Οἱ συνθῆκες στέγασης τῶν προσφύγων εἶναι ἀνθυγιεινές. Δὲν ἔχουν ζεστὸ νερό, δὲν ἔχουν μπάνιο, δὲν ἔχουν ἀποχωρητήρια, δὲν ἔχουν πολλὰ οὔτε αὐλή. Τὰ πιὸ πολλὰ τρέχουν τὸ χειμώνα νερά, πολλὰ ἔχουν χωμάτινες στέγες καὶ ἕνας ἀριθμὸς εἶναι ἑτοιμόρροπα. Οἱ προσφυγικὲς οἰκογένειες συνεχῶς διαμαρτύρονται. «Ὑποχρεωνόμαστε, λέγουν, γιὰ νὰ κάνουμε μπάνιο νὰ βάζουμε νερὸ σὲ τενεκκέδες ἢ σύκλες, καὶ τὸ χειμώνα βρέχονται τὰ ροῦχα μας, ποὺ τρέχουν τὰ σπίτια». Ἀναφέρουμε ἐδῶ καὶ τὶς ἄθλιες συνθῆκες διαβίωσης τῶν προσφύγων στὶς Τουρκικὲς συνοικίες καὶ στὰ Τουρκοκυπριακὰ χωριά. Δὲν ὑπάρχουν δρόμοι, δὲν ὑπάρχουν τηλέφωνα, δέν ὑπάρχουν κέντρα, δὲν ὑπάρχουν σχολεῖα, δὲν ὑπάρχουν ἄλλες κοινοτικὲς διευκολύνσεις.

3. Οἱ αὐτοστεγασθέντες πρόσφυγες μὲ δικά τους ἔξοδα.

Κάπου 2 χιλιάδες οἰκογένειες, περίπου 8 χιλιάδες πρόσφυγες, αὐτοστεγάστηκαν τὸ 1975 καὶ 1976 στὴ Λάρνακα, Λευκωσία καὶ Λεμεσὸ μὲ δικά τους ἔξοδα.

Δανείστηκαν, χρεώθηκαν καὶ ἔκτισαν πρόχειρα σπίτια καὶ ὑποστατικά. Ὡς τώρα ὅμως καμμιὰ βοήθεια δὲν ἔχουν πάρει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὰ ἔξοδα ποὺ ὑποβλήθηκαν.

4. Οἱ πρόσφυγες ποὺ ἐνοικιάζουν σπίτια.

Γύρω στὶς 10 χιλιάδες οἰκογένειες προσφύγων ἐνοικιάζουν σπίτια σὲ διάφορες πόλεις καὶ μερικοὶ σέ χωριά. Πολλοὶ ἀπό τοὺς πρόσφυγες αὐτοὺς διαμένουν σὲ βοηθητικὰ σπίτια, πληρώνουν μεγάλα ἐνοίκια καὶ συνεχῶς ἀντιμετωπίζουν πιέσεις ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες γιὰ αὐξήσεις ἢ νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια.

Ὁ πρόσφυγας ὅταν πάει νὰ ἐνοικιάσει σπίτι θεωρεῖται δεύτερης καὶ τρίτης κατηγορίας πολίτης καὶ εἶναι πρόβλημα μεγάλο νὰ τὸ δεχτεῖ ἰδιοκτήτης στὸ σπίτι του.

Εἶναι ἐπίσης γνωστὰ πολλὰ ἐπεισόδια μὲ ἐνοίκους πρόσφυγες ποὺ τοὺς κόβουν οἱ ἰδιοκτῆτες τὸ νερὸ ἢ τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα, τοὺς κάνουν συνεχῶς σκηνές, γιὰ νά ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια.

Εἶναι γνωστὴ ἡ δήλωση ἐνοικιαστίνας πρόσφυγας στὴ Λεμεσὸ ποὺ δήλωσε ὅτι ἡ ἰδιοκτήτρια μέ τοὺς τρόπους της τῆς ἔκανε τὴ ζωή της μαρτύριο ἢ ἄλλης προσφυγικῆς οἰκογένειας ποὺ δήλωσε ὅτι ἡ διαμονή μου κατάντησε φυλακὴ ἀπὸ τὸν τρόπο συμπεριφορᾶς τοῦ ἰδιοκτήτη. Ὑπάρχει ἐπίσης τὸ παράδειγμα προσφυγικῆς οἰκογένειας σέ προάστειο τῆς Λευκωσίας, ποὺ ὁ ἰδιοκτήτης ἔβαλε φωτιὰ στὸ σπίτι γιὰ νὰ ὑποχρεωθεῖ ὁ πρόσφυγας νά τὸ ἐγκαταλείψει.

Ἀσφαλῶς τὸ στεγαστικὸ δὲν πρέπει νὰ ἀφεθεῖ νὰ ἐπιβαρύνει μόνο τοὺς πρόσφυγες καὶ τοὺς μικροϊδιοκτῆτες. Ὀρθὸ εἶναι τὰ βάρη αὐτὰ νὰ τὰ ἐπι-

βαρυνθοῦν καὶ οἱ ἄλλοι μὲ τὴν ὀρθὴ πολιτικὴ τῆς δικαιότερης κατανομῆς τῶν βαρῶν.

5. Ἡ Ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Ὀξύτατο εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπαγγελματικῆς προσφυγικῆς στέγης μέσα στοὺς πρόσφυγες.

Ὑπολογίζεται ὅτι περὶ τὶς 10 χιλιάδες πρόσφυγες μικροβιοτέχνες, ἐπαγγελματίες, καταστηματάρχες εἶναι χωρὶς ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς στεγάστηκαν πολὺ πρόχειρα σέ παράγκες τσίγκενες ἢ χαλόσπιτα, ἄλλοι χρησιμοποιοῦν τὰ σπίτια τους στοὺς συνοικισμοὺς γιὰ ραφτάδικα, κουρεῖα ἢ μπακάλικα, ἢ ξυλουργεῖα ἢ κρεοπωλεῖα.

Εἶναι κι' αὐτὸ ἕνα ὀξύτατο πρόβλημα στέγασης. Ἡ Κυβέρνηση ὑποσχέθηκε νὰ βοηθήσει καὶ νὰ λύσει τὸ ὀξὺ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν ἐπαγγελματιῶν μικροβιοτεχνῶν. Ὅμως ὡς τώρα ἐλάχιστα ἔχουν γίνει.

6. Τὰ ἐλαττωματικὰ σπίτια στοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς στὴ Λευκωσία καὶ τὴ Λάρνακα.

Τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων δὲν λύονται μόνο μὲ τὸ κτίσιμο σπιτιῶν. Δὲν λύονται αὐτὰ τὰ προβλήματα γιατὶ σέ πολλὲς περιπτώσεις κυβερνητικῶν συνοικισμῶν τὰ σπίτια εἶναι ἐλαττωματικὰ καὶ ἀκατάλληλα. Ξοδεύτηκαν γιὰ τοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς πάνω ἀπὸ 70 ἑκατομμύρια λίρες μέχρι σήμερα. Ὅμως δὲν ὑπῆρξε συστηματικὸς ἔλεγχος, καθημερινὴ ἐπίβλεψη καὶ παρακολούθηση ἀπὸ τὴν Πολεοδομία καὶ πολλὰ σπίτια τρέχουν νερὰ ἢ στάζουν καὶ μερικὰ ἔχουν ρωγμὲς καὶ πολλὰ ἔσχισαν.

Κάθε χρόνο τὸν χειμώνα πολλὰ σπίτια στοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς στὴν Ἀνθούπολη, στὸν Ἅγιο Γεώργιο Παλουριώτισσας, στὸ Πλατύ, Ἅγιο Μάμα, Ἁγία Βαρβάρα, στὸν Ἅγιο Νικόλα, στὸν συνοικισμὸ Χαλίτικη γῆ Ὁρμήδειας, στάζουν ἢ τρέχουν νερὰ τὸν χειμώνα.

Πολλὰ σπίτια σὲ ὅλους τοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς κτίστηκαν δίχως περσιάνες στὶς πόρτες καὶ στὰ παράθυρα καὶ αὐτὸ δημιουργεῖ χειμώνα, καλοκαίρι πολλὰ προβλήματα καὶ δυσκολίες στοὺς πρόσφυγες.

Ἐπίσης ἀντὶ νὰ τοποθετηθοῦν ἡλιακοὶ θερμοσίφωνες ἐτοποθετήθησαν ἠλεκτρικοὶ θερμοσίφωνες, πράγμα ποὺ δημιουργεῖ ἄλλα σοβαρὰ οἰκονομικὰ καὶ γενικότερα προβλήματα στοὺς πρόσφυγες καὶ στὴν οἰκονομία λόγω τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης καὶ τῆς σύνδεσης τοῦ ἠλεκτρισμοῦ μὲ τὸ P.I.K. Ὑπάρχουν περιπτώσεις προσφυγικῶν οἰκογενειῶν ποὺ ὑποχρεώθησαν στὸ δίμηνο νὰ πληρώσουν 15-18 λίρες ἠλεκτρικὸ ρεῦμα.

7. Ἡ καθυστέρηση στὴν οἰκοδόμηση τῶν κυβερνητικῶν συνοικισμῶν.

Μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες τῆς ὄξυνσης τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων εἶναι καὶ ἡ μεγάλη καθυστέρηση στὴν παράδοση τῶν σπιτιῶν ἀπὸ τοὺς ἐργολάβους.

Ὑπάρχουν συνοικισμοὶ ποὺ παρουσιάζεται καθυστέρηση δύο καὶ τριῶν χρόνων μέχρι ποὺ νὰ παραδοθοῦν. Ἔτσι στὸν κυβερνητικὸ συνοικισμὸ Κόκκινες Λευκωσίας, ποὺ ἔπρεπε νά παραδοθεῖ τὸ δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1979, μόλις πρὶν λίγο καιρό, δηλαδὴ τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1980, παραδόθηκαν 40 κατοικίες.

Δηλαδὴ ἐνῶ ἐγκρίθηκαν περὶ τὶς 1,000 οἰκογένειες, πῆραν σπίτια μόνο οἱ 40. Καὶ ἐνῶ ὁ συνοικισμὸς στὶς Κόκκινες ἔπρεπε νὰ παραδοθεῖ τὸ δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1979, τελικὰ θὰ τελειώσει τέλη τοῦ 1981, δηλαδὴ δυὸ καὶ πλέον χρόνια καθυστέρηση.

Στοὺς συνοικισμοὺς «Καμάρες», «Μακαρίου τοῦ Γ'» στὴ Λάρνακα, ποὺ τοὺς ὑποσχέθηκε ἡ Κυβέρνηση τὸ 1977,καὶ στὸν Ἅη Γιάννη Λάρνακας καθυστέρησε ἡ Κυβέρνηση τρία ὁλόκληρα χρόνια.

Παραδόθηκε στοὺς πρόσφυγες ὁ συνοικισμὸς «Καμάρες» φέτος τὸ 1980, καὶ ὁ Ἅης Γιάννης θὰ παραδοθεῖ μὲ καθυστέρηση τεσσάρων χρόνων τὸ 1981. Μεγάλη καθυστέρηση δυὸ χρόνων παρουσιάζεται ἐπίσης καὶ στὸ συνοικισμὸ Ἀθαλάσσας καθὼς καὶ σὲ ἄλλους προσφυγικοὺς συνοικισμούς.

Καθυστέρηση σοβαρὴ παρουσιάστηκε στὴ παράδοση κυβερνητικῶν σπιτιῶν γύρω στὰ δυὸ χρόνια καὶ στὴν κοινότητα τῆς Κλαυδιᾶς. Χρειάστηκαν ἐπανειλημμένα διαβήματα ἀπὸ τὴν τοπικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὴν Ἐπαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων γιὰ νὰ παραδοθοῦν τὰ σπίτια.

Στὸ θέμα τῆς οἰκοδόμησης ἐμπορικῶν κέντρων στοὺς συνοικισμοὺς παρουσιάζεται ἀπαράδεχτη καθυστέρηση. Ὑπάρχουν συνοικισμοὶ προσφύγων ποὺ ἐτέλειωσαν τὸ 1977, καὶ ἀκόμα δὲν ἔχουν κέντρα, καφενεῖα, παντοπωλεῖα, καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα ὑποστατικά.

8. Βασικὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζονται γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν-Κυβερνητικῶν καὶ Αὐτοστέγασης.

Σὲ ὅλους τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς παρουσιάζονται βασικὰ προβλήματα ποὺ δυσκολεύουν τὴ λειτουργία τους καὶ ταλαιπωροῦν ἀφάνταστα χιλιάδες πρόσφυγες.

Δὲν ὑπάρχουν κατάλληλοι δρόμοι μέσα στοὺς συνοικισμούς.

Δὲν ὑπάρχουν κατάλληλοι δρόμοι ποὺ νὰ ἑνώνουν τοὺς συνοικισμοὺς μὲ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους.

Δὲν ὑπάρχουν καταστήματα, κέντρα, καφενεῖα, ἰατρεῖα.

Δὲν ὑπάρχουν σὲ πολλὲς περιπτώσεις σχολεῖα, καὶ οἱ μαθητὲς μεταφέρονται σὲ πλησιέστερα σχολεῖα καὶ ταλαιπωροῦνται.

Δὲν ὑπάρχουν τηλέφωνα ποὺ νὰ συνδέουν τοὺς συνοικισμοὺς μὲ τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά, ἐνῶ ἡ ΣΥΤΑ πραγματοποιᾶ κάθε χρόνο ἑκατομμύρια λίρες κέρδη.

Ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ τὸ πλησιέστερο τηλέφωνο ἀπέχει ἀπὸ τὸ συνοικισμὸ δυὸ καὶ πλέον μίλια.

Δὲν ὑπάρχουν ἐκκλησίες.

Ἀσφαλῶς δὲν ἦταν εὔκολο νὰ λυθοῦν σὲ μερικὲς μέρες ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Ὅμως ἡ οὐσία εἶναι μία.

Δὲν ὑπῆρξε ἔγκαιρη μελέτη, δὲν ὑπῆρξε προγραμματισμός, δὲν ὑπῆρξε συντονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων κυβερνητικῶν τμημάτων, ὑπῆρχε πάντοτε ἀπόσταση μεταξὺ ὑποσχέσεων, λόγων καὶ ἔργων, ἀπόσταση στὴν ὑλοποίηση τῶν ὑποσχέσεων ποὺ ἐδίδοντο κατὰ καιροὺς ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς ὑπευθύνους.

Ἔχουμε σταθεῖ σὲ συντομία στὶς βασικὲς πλευρὲς τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ παραθέσαμε γίνεται ὁλοφάνερο ὅτι τὸ ὅλο θέμα εἶναι ὀξύ, σοβαρὸ καὶ πολύπλευρο.

9. Οἱ προτάσεις μας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος :-

Γενικὰ ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση ὁλοκληρώσει τὴν στεγαστικὴ πολιτική της γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο. Καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ πρέπει νὰ περιλαμβάνει τὴν ἐξασφάλιση στέγης γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες ποὺ ἔχουν ἀνάγκη.

Νὰ δοθεῖ προτεραιότητα στὶς πολυμελεῖς οἰκογένειες, στοὺς παθόντες, στοὺς γέροντες, στὰ νεαρὰ ζευγάρια.

Γιὰ τὴν προώθηση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἐπιβάλλεται νὰ ὑπάρξει προγραμματισμὸς καὶ συντονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν.

Πιὸ συγκεκριμένα προτείνουμε :

1. Ἐπίσπευση τῆς ἀνέγερσης τῶν ἐγκεκριμένων κυβερνητικῶν συνοικισμῶν.

2. Προγραμματισμὸ νέων Κυβερνητικῶν συνοικισμῶν.

3. Προτεραιότητα στέγασης στοὺς παραγκόβιους καὶ ὅσους μένουν σὲ χαλόσπιτα καὶ ἀκατάλληλα ὑποστατικά.

4. Περαιτέρω ἐνθάρρυνση τῆς διαδικασίας γιὰ αὐτοστέγαση σὲ κυβερνητικὰ οἰκόπεδα καὶ ἰδιόκτητα οἰκόπεδα μὲ αὔξηση τῆς κυβερνητικῆς βοήθειας.

Ἔγκαιρη παραχώρηση τῶν οἰκοπέδων καὶ ταχτικὴ ἀποστολὴ τῶν ἐπιταγῶν.

5. Διεύρυνση τῶν κριτηρίων γιὰ στέγαση ποὺ νὰ καλυφθοῦν καὶ τὰ μεσαῖα στρώματα δημοσίων καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων καὶ βιοτεχνῶν.

6. Παροχὴ κυβερνητικῆς βοήθειας γιὰ ἀγορὰ κατοικίας ἢ διαμερίσματος στὶς πόλεις.

7. Ἀνέγερση πολυκατοικιῶν καὶ παραχώρηση διαμερισμάτων μὲ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαγορᾶς.

8. Πρόγραμμα γιὰ βελτίωση τῶν συνθηκῶν στέγης τῶν 40 χιλιάδων προσφύγων ποὺ διαμένουν στὶς Τουρκοκυπριακὲς κατοικίες. Χάλασμα τῶν ἑτοιμορρόπων καὶ παλιῶν Τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν, ριζικὲς ἐπιδιορθώσεις, νέες ὑγειονομικὲς ἐγκαταστάσεις καὶ διευκολύνσεις γιὰ νὰ ζοῦν οἱ πρόσφυγες σὲ συνθῆκες ἀνθρώπινες καὶ ὑποφερτές.

9. Παροχὴ οἰκονομικῆς βοήθειας σὲ ὅσους αὐτοστεγάστηκαν μὲ δικά τους ἔξοδα.

10. Νὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ ἀνέγερση μικρῶν σπιτιῶν γιὰ τοὺς γέροντες καὶ τοὺς μονήρηδες.

11. Ἐξασφάλιση ἐπαγγελματικῆς στέγης γιὰ ὅλους τοὺς ἐπαγγελματίες, μικροβιοτέχνες πρόσφυγες.

12. Εὐθυγράμμιση τῶν κριτηρίων γιὰ παροχὴ ἐπιδόματος ἐνοικίου μὲ τὰ κριτήρια γιὰ στέγαση καὶ αὔξηση τοῦ ὕψους τοῦ ἐπιδόματος.

13. Ἄμεση ἐπιδιόρθωση ὅλων τῶν σπιτιῶν στοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς ποὺ εἶναι ἐλαττωματικά, τρέχουν νερά, ἔχουν ρωγμές, χρειάζονται φυλλαράκια ἢ θερμοσίφωνες.

14. Προγραμματισμὸς γιὰ τὴν ἐπίλυση ὅλων τῶν προβλημάτων ποὺ ἐμποδίζουν τὴν κανονικὴ λειτουργία τῶν συνοικισμῶν. Κατασκευὴ δρόμων, κατασκευὴ κέντρων, καφενείων, ἰατρείων, γηπέδων, σχολείων, ἐγκατάσταση τηλεφώνων, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλα.

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,
Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἔχουμε ἐκθέσει πῶς παρουσιάζεται τὸ ὀξὺ στεγαστικὸ προσφυγικὸ πρόβλημα καὶ ἔχουμε ἐπίσης ὑποβάλει συγκεκριμένες εἰσηγήσεις καὶ προτάσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του. Τὸ ὅλο θέμα εἶναι ἄμεσο καὶ σοβαρό.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως οἱ προτάσεις ποὺ ὑπέβαλα ὅπως καὶ οἱ προτάσεις ποὺ θὰ ὑποβληθοῦν ἀπὸ ἄλλους βουλευτὲς συγκεντρωθοῦν καὶ σταλοῦν ἀπὸ τὴ Γραμ-

ματεία καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς ὡς ἕνα μνημόνιο στὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα.

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ στεγαστικὸ εἶναι σοβαρὸ καὶ ὀξὺ πρόβλημα γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο.

Ὅμως τὸ πρωταρχικὸ τὸ οὐσιῶδες θέμα γιὰ τοὺς πρόσφυγες εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιστροφῆς στὴ γῆ, στὰ σπίτια καὶ στὶς περιουσίες τους.

Διεξάγονται ἀπὸ δυὸ μῆνες ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε αὐτὲς τὶς συνομιλίες.

Καὶ πιστεύουμε ὅτι μὲ βάση τὶς ἀποφάσεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὶς συμφωνίες κορυφῆς εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξευρεθεῖ λύση γιὰ τὸ κυπριακὸ πρόβλημα γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὸ δράμα τῶν προσφύγων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ νὰ συνεχίσει ἡ συζήτηση στὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος.

Μὲ ἐπιστολή του ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀπόσυρε τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 13 Νοεμβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ ἐργασία

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(5) Ὁ περὶ Φορολογίας τῶν Ὑπηρεσιῶν Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(7) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1980.

(8) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ὧραι Ἐργασίας Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

(3) «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(4) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(5) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(6) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(7) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(8) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω τὸ ἀκόλουθο θέμα : «Τὰ ἰδιαίτερα ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὰ παιδιὰ τῶν προσφύγων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχει γίνει εἰσήγηση γιὰ ἐγγραφὴ ἑνὸς θέματος.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ συνάδελφος κ. Λαδᾶς προηγουμένως ἔκαμε μιὰ πολὺ εὔστοχη εἰσήγηση. Τά δυὸ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὸν προσφυγικὸ κόσμο νὰ ἑνοποιηθοῦν καὶ νὰ παρακαλέσουμε καὶ τὸ συνάδελφο κ. Γαλανὸ νὰ θίξει καὶ αὐτὸ τὸ θέμα ἢ νὰ τὸ ἔχουμε ὑπόψη μας καὶ νὰ ἀναφερθοῦμε στὶς ὁμιλίες μας γιὰ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐνέγραψαν οἱ Βουλευτὲς κ.κ. Λυσσαρίδης καὶ Μιχαηλίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Εὐχαρίστως κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ δὲν ξέρω πῶς μποροῦμε νὰ συνδυάσουμε τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα μὲ τὸ ἐκπαιδευτικὸ πρόβλημα. Ἂν ἔχει κάποιο τρόπο νὰ ὑποδείξει ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος, εὐχαρίστως. Πιστεύω ὅμως ὅτι δὲν εἶναι προσφυγικὸ πρόβλημα. Ὑπάρχει καὶ σοβαρότερο ἐκπαιδευτικὸ πρόβλημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὸ Σῶμα, καὶ ὑπάρχει εἰδικὸ ἐκπαιδευτικὸ πρόβλημα καὶ οἱ συνάδελφοι ἐδῶ γνωρίζουν τὸ πρόβλημα αὐτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸ πρόβλημα γιὰ τοὺς πρόσφυγες εἶναι τεράστιο καὶ ὑπάρχουν εἰδικὰ προβλήματα πού τοὺς ἀπασχολοῦν. Ὅμως ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ σὰν ξεχωριστοῦ θέματος θὰ σημαίνει ὅτι ἴσως καὶ νὰ μὴ συζητηθεῖ μέχρι διαλύσεως αὐτῆς τῆς Βουλῆς διότι ὑπάρχουν πάρα πολλὰ θέματα ἐγγεγραμμένα ἤ, καὶ ἂν συζητηθεῖ, θὰ εἶναι σὲ ἀπομάκρυνση ἀπὸ θέματα ποὺ εὑρίσκονται ἤδη στὴν ἡμερήσια διάταξη σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν προσφύγων.

Ἄρα, παρακαλῶ νὰ γίνει μιὰ ἐπέκταση τῶν ὁμιλιῶν ποὺ θὰ γίνουν γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ὅσο καὶ γιὰ τὸ στεγαστικὸ θέμα καὶ νὰ γίνει ἀναφορὰ πάνω στὰ ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μποροῦσα, κ. Πρόεδρε, νὰ δεχθῶ τὴν ἐξῆς εἰσήγηση : Ὅταν ἐξαντληθοῦν αὐτὰ τὰ θέματα νὰ ἐγγραφεῖ αὐτὸ τὸ ζωτικὸ θέμα. Δηλαδὴ νὰ ἀναβληθεῖ ἡ ἐγγραφή του μέχρις ὅτου ἐξαντληθοῦν τὰ διάφορα ἄλλα θέματα ἐντὸς τῶν προσεχῶν μερικῶν ἑβδομάδων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὥρα λήξεως 6.33 μ.μ.)

Οἱ παρόντες Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά).

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαϊωάννου 'Εξεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις (Τὰ ὑδρευτικὰ καὶ ἀρδευτικὰ προβλήματα τῆς κοινότητας Γεράσας—'Η ἀνάγκη διενέργειας νέων δοκιμαστικῶν γεωτρήσεων καὶ κατασκευῆς ὑδατοδεξαμενῆς γιὰ ἀποθήκευση νεροῦ τῆς βροχῆς στὴν κοινότητα 'Αψοῦς—Τὸ θέμα τῆς ἀνόρυξης δοκιμαστικῶν γεωτρήσεων στὴ Βάσα—Κελλακίου—Τὸ σχέδιο κατασκευῆς μαζὶ μὲ τὸν ὑδατοφράκτη τῆς 'Αλασσας μικρῶν φρακτῶν σὲ ὁρισμένα χωριὰ βόρεια τῆς 'Αλασσας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Λάνια—Τὰ κριτήρια ποὺ ἴσχυσαν καὶ ὁ παραμερισμὸς προσοντούχων ἀξιωματικῶν σὲ πρόσφατες προαγωγὲς στὴν 'Εθνικὴ Φρουρά).

(2) Καταδίκη ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἐκ μέρους ὅλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς τῆς ἀπαράδεκτης ἐνέργειας ἀπειλῆς διὰ τηλεφωνημάτων τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Καραμιχάλη καὶ Νέμιτσα.

(3) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Π. Λένα καὶ καταδικαστικὰ σχόλια Βουλευτῶν (Α. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης, Λ. Ἱεροδιακόνου, Στ. Ἀμπίζας, Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου, Χρ. Βάκης, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Κουρτελλάρης, Πρόεδρος) πάνω σὲ πρόσφατα βομβιστικὰ ἐπεισόδια στὴ Νῆσο καὶ ὑποβολὴ παρακλήσεως ὅπως ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν κατατοπίσει τὶς ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς δι' ὅσα ἀνησυχητικὰ συμβαίνουν προσφάτως στὴν Κύπρο.

(4) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Διοικήσεως Ἐργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(5) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ τῶν Ἐργατικῶν Σχέσεων (Δημοσία Ὑπηρεσία) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980», μιὰ σχετικὴ παρατήρηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(6) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(7) Κατάθεση Νομοσχεδίων.

(8) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Καραμιχάλης, Α. Γαλανός, Γ. Σαββίδης, Γ. Λαδᾶς) πάνω στὸ θέμα «Ἡ ἀνάγκη ἱδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

(9) Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

Συνεδρίαση 13ης Νοεμβρίου 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.25 μ.μ.)

('Αρ. 7)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐξ αἰτίας κακοῦ χειρισμοῦ ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας τοῦ ὅλου θέματος ἀξιολόγησης τῶν καθηγητῶν δημιουργήθηκε νέα διαφορὰ μεταξύ τους καὶ τῆς Κυβέρνησης. Αὐτὴ ἡ διαφορὰ ἐπηρεάζει ἤδη δυσμενέστατα τὴν παιδεία τοῦ τόπου καὶ δικαιολογημένα οἱ γονεῖς καὶ οἱ μαθητές ἀνησυχοῦν γιὰ τὴ νέα ἀνωμαλία ποὺ προκαλεῖται στὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας. Δὲν συζητοῦμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ περιεχόμενο καὶ τὴν οὐσία τῆς Συμφωνίας ἀλλὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ θαλάσσωμα καὶ ἀσυνέπεια ποὺ ἐπέδειξε στό θέμα τῆς Συμφωνίας ποὺ συνῆψε μὲ τὶς 'Οργανώσεις Λειτουργῶν Μέσης Παιδείας ἔφερε τὰ πράγματα στὴ σημερινὴ κατάσταση. Οἱ κακοὶ χειρισμοὶ ποὺ ἔγιναν πρέπει νὰ διορθωθοῦν καὶ νὰ ἀποκατασταθεῖ ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τῶν σχολῶν Μέσης Παιδείας.

Καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ προσεγγίσει μὲ κατανόηση τὸ δίκαιο αἴτημα τῶν Καθηγητῶν Μέσης Παιδείας καὶ νὰ συνεχίσει τὶς ἐπαφὲς της μὲ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ὀργανώσεις.

Καλοῦμε καὶ τοὺς καθηγητὲς νὰ συνεχίσουν τὶς διαβουλεύσεις τους μὲ τὴν Κυβέρνηση μέ στόχο τὴν ὁμαλὴ διευθέτηση τῆς διαφοράς τους.

'Η Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ μείνει ἀδιάφορη πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα παρόλο ποὺ οἱ ἐξουσίες της εἶναι περιορισμένες.

Εἰσηγούμαστε ὅπως ἡ 'Επιτροπὴ Παιδείας τῆς Βουλῆς καλέσει τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία καὶ τὶς ὀργανώσεις τῶν καθηγητῶν νὰ τὴν ἐνημερώσουν ὑπεύθυνα καὶ νὰ μελετήσει πῶς θὰ μποροῦσε νὰ συμβάλει στὴν ἐξομάλυνση τῆς κατάστασης ποὺ δημιουργήθηκε.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γνωστὸ ὅτι ὑπάρχει ἕνα σοβαρὸ θέμα μεταξὺ τῆς Ὀργανώσεως τῶν καθηγητῶν καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἕνα θέμα διὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχουν τακτικὲς ἐπαφές, ἐξ ὅσων γνωρίζω, μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως νὰ δώσει ὅσο τὸ δυνατὸ προσφορότερη πρός τὰ συμφέροντα τῆς καθηγητικῆς τάξεως λύση τῶν προβλημάτων τους στὸ συντομότερο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα.

Συμφωνῶ ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ καθυστέρησε λίγο στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπῆρξαν διάφορα προβλήματα τὰ ὁποῖα προσπαθεῖ καὶ καταβάλλει τὸ ἅπαντον τῶν δυνάμεων της νὰ τὰ ὑπερπηδήσει. Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγηση ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐνημερώσει τὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας τῆς Βουλῆς καὶ ὅπως προβεῖ σὲ κάθε ἐνέργεια σὲ συνεννόηση μὲ τὰ ἁρμόδια ὄργανα τῆς καθηγητικῆς τάξεως γιὰ νὰ διευθετηθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα τὸ ταχύτερο δυνατό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύομε ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει χρέος νὰ ἐφαρμόσει τὴ Σύμβαση ἡ ὁποία ἔχει συνομολογηθεῖ μὲ τὴν ΟΕΛΜΕΚ καὶ τὴν ΟΕΛΤΕΚ. Δὲν νοεῖται ὁποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση. Ἂν ὑπάρχουν λάθη ἂς βρεθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰ λάθη δὲν ἀνήκουν στούς καθηγητές.

Εἰσηγοῦμαι, ὅπως ἔχουν εἰσηγηθεῖ καὶ οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι, ὅπως τὸ προκῦψαν θέμα παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας γιὰ νὰ μελετηθεῖ σὲ ὅλες του τὶς λεπτομέρειες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἀκόμα πιὸ ἁπλό. Καὶ πιστεύω ὅτι ὁποιαδήποτε καθυστέρηση γιὰ τὴν ἐξέτασή του θὰ ἔχει συνέπειες καὶ γιὰ τὴν παιδεία καὶ γιὰ τὸν τόπο ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρη τὴν ἐργατικὴ τάξη. Ἐδῶ ὅλοι γνωρίζουμε καὶ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ἀποκρύπτομε ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἦλθε σὲ συμφωνία μὲ τοὺς καθητητὲς καὶ κατέληξαν σὲ μιὰ συγκεκριμένη συλλογικὴ Σύμβαση. Ἡ Κυβέρνηση ἔχει καθῆκον νὰ τηρήσει τὴν ὑπογραφή της. Ἐὰν ἐπιτραπεῖ στήν Κυβέρνηση νὰ ἀναιρέσει τὴ συμφωνία τὴν ὁποία ἔκαμε μὲ τοὺς καθηγητές, θὰ δημιουργήσει μιὰ κατάσταση ἐντελῶς ἀνώμαλη στόν τόπο, θὰ δώσει τὴν εὐχέρεια καὶ σὲ ἄλλες ἐργοδοτικὲς καταστάσεις νὰ κάμουν τὸ ἴδιο καὶ ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ ἐγγυητὴς τῶν συλλογικῶν Συμβάσεων θὰ μετατραπεῖ σὲ ὑπονομέα τῶν συλλογικῶν Συμβάσεων. Δὲν πιστεύω ὅτι χρειάζεται κἂν ἐξέταση τὸ θέμα. Ἐδῶ ὑπάρχει συμφωνία καὶ καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ θέσει αὐτὴ τὴ συμφωνία στὴ Βουλὴ ἀμέσως πρός ἔγκριση. Εἶναι γεγονὸς πώς ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ πρωτοβουλιακά, δυστυχῶς, νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα διότι τὸ θέμα συνεπάγεται οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις καὶ ὅπως εἶναι γνωστό ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ υἱοθετήσει οἱαδήποτε μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ συνεπάγονται οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση γιὰ τὴν Κυβέρνηση. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτῆς τῆς

Βουλῆς σήμερα θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπαίτηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ καταθέσει ἀμέσως τὴ συλλογικὴ Σύμβαση στὴ Βουλὴ γιὰ ἐπικύρωση ὅπως ἔγινε μὲ τοὺς καθηγητές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στό τέλος τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς προτίθεμαι νὰ ἐγγράψω θέμα «Οἱ πρόσφατες συμφωνίες μὲ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ ἡ ἀσυνέπεια τῆς Κυβέρνησης νὰ τηρήσει τὴν ὑπογραφή της».

Ἐπειδὴ εἶναι ἐπεῖγον τό θέμα θὰ παρεκάλουν νὰ δοθεῖ προτεραιότητα στή συζήτηση. Συμφωνῶ μὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ποῦμε πολλὰ λόγια. Ἡ Κυβέρνηση δεσμεύτηκε μὲ μνημόνια καὶ μὲ τὴ δική της ὑπογραφή. Εἶναι ἀνήκουστο τέτοιες συμφωνίες νὰ ἀθετοῦνται. Προκύπτει ἕνα τεράστιο θέμα τὸ ὁποῖο ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον νὰ συζητήσει σὲ ὅλη τὴν ἔκταση καὶ μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφερθοῦν, ὅπως ἡ κατάθεση τῆς ἔκθεσης τοῦ ἀξιολόγου καὶ πολλὰ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἅπτονται τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ τὸ θέμα παρουσιάζεται νὰ εἶναι πάρα πολὺ ἐπεῖγον, εἰσηγούμεθα ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ καλέσει αὔριο τὴν Κυβέρνηση καὶ τὶς ἁρμόδιες ὀργανώσεις γιὰ νὰ συζητήσουν τὸ θέμα. Εἴμεθα σύμφωνοι μὲ αὐτὴ τὴν εἰσήγηση ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ καθυστερήσει καὶ πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ συγκληθεῖ αὔριο, ἂν εἶναι δυνατό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρέπει νὰ ξέρομε ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἀπεργία ἐν ἐνεργεία καὶ ὁποιαδήποτε παρελκυστικὴ τακτικὴ θὰ ἔχει συνέπειες. Ἂν πρόκειται νὰ συνέλθει αὔριο ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ κληθεῖ ἔκτακτα ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ καλέσει ἀμέσως τήν Κυβέρνηση νὰ καταθέσει τή συλλογικὴ Σύμβαση στὴ Βουλή, ναί. Ἂν πρόκειται ὅμως νὰ παραπεμφθεῖ τό θέμα σὲ Ἐπιτροπὲς καὶ νὰ ἔχομε ἐπὶ ἑβδομάδες συζητήσεις, φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα. Ἐδῶ ὅλοι γνωρίζομε τό πρόβλημα. Ἡ Κυβέρνηση ἀθέτησε τὴν ὑπογραφή της καὶ σήμερα ἀκόμα αὐτὴ ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ πάρει ἀπόφαση καὶ νὰ ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ καταθέσει αὐτὴ τὴ συλλογικὴ Σύμβαση στὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἕνα θέμα γιὰ νὰ παραπεμφθεῖ σὲ Ἐπιτροπὴ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένο στὴν Ἡμερήσια Διάταξη καὶ γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ ἐγγραφεῖ στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένο στὴν Ἡμερήσια Διάταξη. Ἕκτακτο θέμα μπορεῖ νὰ σταλεῖ σὲ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ τὸ μελετήσει.

Ἡ ἐκτίμησή μου ἀπὸ τὶς θέσει ποὺ ἔχουν πάρει ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς, εἶναι ὅτι ἡ Βουλὴ τοποθετεῖται ὁμόφωνα ἐπὶ ἑνὸς θέματος ἀρχῆς. Ἔγινε μιὰ συμφωνία μεταξὺ Κυβέρνησης καὶ τῶν Ὀργανώσεων ΟΕΛΜΕΚ καὶ ΟΛΤΕΚ. Ἡ ὑλοποίηση αὐτῆς τῆς συμφωνίας καθυστερεῖ καὶ ἡ Βουλὴ ζητᾶ ὅπως ἡ συμφωνία αὐτὴ ὑλοποιηθεῖ ἀφοῦ βεβαίως σταλεῖ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐγκριθεῖ καὶ νὰ ψηφισθεῖ σὲ Νόμο.

Ποιοὶ λόγοι καθυστέρησαν τὴν ὑλοποίηση αὐτῆς τῆς συμφωνίας εἶναι θέματα τῶν ὁποίων θὰ πρέπει ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ ἐπιληφθεῖ ἀμέσως ἐκφράζοντας καὶ διερμηνεύοντας τὴ θέση τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ πρέπει ἡ συμφωνία αὐτὴ νὰ ὑλοποιηθεῖ ἀμέσως. Θὰ πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ συνέλθει ἐντὸς τῆς αὔριον ὄχι γιὰ νὰ μελετήσει τὸ περιεχόμενο τῆς συμφωνίας, γιατὶ αὐτὸ θὰ γίνει ὅταν κατατεθεῖ ὡς Νομοσχέδιο στὴ Βουλή, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζητήσει πληροφορίες ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, δηλαδὴ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς συμφωνίας ἡ ὁποία ἤδη συνομολογήθηκε καὶ μάλιστα ἀπὸ πολλοῦ χρόνου.

Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ θέση ἐκφράζει τὴ γνώμη ὁλόκληρου τοῦ Σώματος.

Ὁ Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ θέσω ἕνα ζήτημα τὸ ὁποῖο εἶναι συναφὲς μὲ αὐτὸ ποὺ συζητοῦμε τώρα. Ἕνας ἀριθμὸς ἀναπληρωτῶν λοχιῶν ἔχασαν τὸ βαθμό τους μὲ ἀπόφαση τῆς πραξικομηματικῆς Κυβέρνησης. Πληροφοροούμαστε ὅτι πρὶν μερικοὺς μῆνες ἡ ἀδικία ἤρθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Δηλαδὴ ἀποφασίστηκε ὅπως οἱ ἐν λόγω λοχίες ἀποκατασταθοῦν στόν ἀρχικό τους βαθμό. Μέχρι τῆς στιγμῆς οὐδὲν ἔγινε. Παρακαλοῦμε νά ἐγερθεῖ τὸ ζήτημα ἐκ νέου στό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ στὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἐγερθεῖ· εἶναι θέμα τάξεως. Ἔχει τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος κατ' ἐπανάληψη καὶ ἐντελῶς ἀδικαιολόγητα καθυστερεῖ. Γι' αὐτὸ θὰ μεταφέρομε τὸ μήνυμα στὴν Κυβέρνηση.

Ἔχω ἐγγράφως πληροφορηθεῖ ὅτι οἱ συνάδελφοι κύριοι Βάκης Χρῖστος, Παπαδόπουλος Τάσσος καὶ Χριστοφίδης Χριστόφορος, ἔχουν προσχωρήσει στὴν Ἕνωση Κέντρου καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς λειτουργοῦν ὡς Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Κόμματος.

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιο Α' : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἀπαντήσεις σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε πρόεδρε, πάνω στό θέμα τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω τό ἑξῆς : Ὑποβάλλονται καὶ διανέμονται σὲ κάθε συνεδρία τοὐλάχιστον 10—15 Ἐρωτήσεις συναδέλφων. Οὐδεμία ἀπάντηση ἀναγνώστηκε. Προσωπικὰ ἔχω ὑποβάλει ἀρκετὲς Ἐρωτήσεις καὶ δὲν ἀπαντήθηκαν. Φαίνεται ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπαξιοῖ ἀπαντήσεως πλέον στούς συναδέλφους

μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μένα. Ἐγὼ σπανίως πλέον θὰ ὑποβάλλω Ἐρώτηση· θὰ ἐγγράφω θέμα. Ἐὰν νομίζει τὸ Σῶμα ὅτι εἶναι ὀρθὸ νὰ ὑποβάλλονται Ἐρωτήσεις μόνο γιὰ νὰ ἀναγράφονται στὸν τύπο ὅτι ὑποβάλλονται, χωρὶς νὰ γίνεται οὐσιαστικὸς κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος διὰ τῆς ἀπαντήσεως, νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα πρέπει νὰ πάρει μιὰ θέση πάνω στὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα. Διότι τὸ θεωρῶ περιφρόνηση καὶ κατάλυση κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, πράγμα τὸ ὁποῖο ἀπὸ 20 ἐτῶν γίνεται κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο στὸ Σῶμα τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει κατ' ἐπανάληψη τεθεῖ ἀπὸ διάφορες πλευρὲς τῆς Βουλῆς, δηλαδὴ ἡ ἀδικαιολόγητη καὶ μακρὰ καθυστέρηση τῶν ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις. Βεβαίως ἕνας τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο μπορεῖ νὰ προωθηθεῖ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ὅταν δὲν ὑπάρχουν ἀπαντήσεις σὲ Ἐρωτήσεις, θὰ εἶναι τὰ θέματα αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση δὲν ἀπαντᾶ γραπτῶς σὲ Ἐρωτήσεις, νὰ ἀποστέλλονται στὶς ἁρμόδιες Ἐπιτροπὲς καὶ ἐκεῖ νὰ καλοῦνται οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Κυβέρνησης γιὰ νὰ δώσουν ἐπὶ τόπου τὶς ἀπαντήσεις. Ἡ ἀξίωση τῆς Βουλῆς θὰ παραμένει ἀξίωση καὶ θὰ συνεχίζομε νὰ πιέζομε ὅπως στέλλονται ἀπαντήσεις. Ἀλλὰ ἂν παρὰ ταῦτα δὲν ἀποστέλλονται, πιστεύω ὅτι οἱ κύριοι συνάδελφοι θὰ πρέπει νὰ θέτουν τὶς Ἐρωτήσεις αὐτὲς ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ νὰ ἀποστέλλονται σὲ Ἐπιτροπὴ οὕτως ὥστε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ καλεῖ τούς ἁρμοδίους.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι σοβαρὸ θέμα τάξης ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ θὰ πρέπει νὰ ἀπαντοῦν στὶς Ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται ἀπὸ τοὺς συναδέλφους Βουλευτές. Οἱ Ὑπουργοὶ εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἀπαντοῦν καὶ στὸ κοινὸ γιὰ ὁποιαδήποτε ἐπιστολὴ τὴν ὁποία παίρνουν ἀπὸ τὸ κοινό, πολὺ δὲ περισσότερο εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαντοῦν στὶς ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε τὴ διαδικασία νὰ καλοῦμε τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἢ Ἐξωτερικῶν ἢ δὲν ξέρω ποιὰ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐνώπιον τῆς ὁποίας νὰ καλεῖται ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ἢ ὁ ἁρμόδιος λειτουργὸς τοῦ Ὑπουργείου γιὰ νὰ ἀπαντᾶ στὴν α' ἢ β' ἐρώτηση.

Νομίζω ὅτι θὰ πρέπει τὸ Σῶμα νὰ διαβιβάσει πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὴν ἀπαίτηση του ὅπως οἱ Ὑπουργοὶ ἀπαντοῦν ἀνελλιπῶς στὶς Ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται πρὸς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ διευκρινίσω ὅτι πρὶν ἀπὸ μιὰ περίπου ἑβδομάδα ἀπέστειλα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο στὸ ὁποῖο διερμήνευσα τὴ δυσφορία τοῦ Σώματος, διότι ὑπάρχει ἀδικαιολόγητη καθηστέρηση στὶς ἀπαντήσεις ποὺ δίδονται σὲ Ἐρωτήσεις. Ἂν προτάθηκε ἡ εἰσήγηση ὅπως χρησιμοποιοῦνται οἱ Ἐπιτροπὲς σὰν μέσο ἐξασφάλισης ἀπαντήσεων ἦταν σὰν ἕνα ἐπιπρόσθετο μέτρο, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνει ὅτι παύομε νὰ ἀξιοῦμε ὅπως οἱ ἀπαντήσεις ἀποστέλλονται ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω ὅτι ἡ ὑποχρέωση τῶν ἀρχῶν νὰ ἀπαντοῦν στὶς ἐπιστολὲς ὁποιουδήποτε πολίτη εἶναι συνταγματικῶς κατοχυρωμένη, δηλαδὴ διαλαμβάνεται σὲ ἄρθρο τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ ἀπάντηση πρέπει νὰ δίδεται ἐντὸς 30 ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ούδέποτε ύπῆρξε διαφωνία ἀπὸ μέρους τοῦ Σώματος ἂν πρέπει νὰ ἀπαντᾶ ἡ Κυβέρνηση. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ ἐξασφαλισθεῖ εἶναι καὶ ἡ προθυμία νὰ ἀπαντᾶ. Καὶ αὐτὸ προσπαθοῦμε νὰ κάνομε.

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἔγινε πολλὴ συζήτηση ἐκτὸς τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης, ἐπιθυμῶ νὰ ἐγείρω ἕνα ἐξ ἴσου σοβαρὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζει πολὺς ἐπιστημονικὸς κόσμος καὶ πολλοὶ αὐτοεργοδοτούμενοι. Εἶναι, κ. Πρόεδρε, ἡ ἐπιβάρυνση ποὺ ἔχουν τὰ στρώματα αὐτὰ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἀναλογικοῦ συστήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἔχω πληροφορηθεῖ ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νέους ἐπιστήμονες καὶ πολλοὶ μικροεπιχειρηματίες ἀδυνατοῦν νὰ πληρώσουν ἔστω καὶ ἕνα μέρος τῆς εἰσφορᾶς βάσει τοῦ νέου ἀναλογικοῦ συστήματος ποὺ ἔχει ἐπιβληθεῖ στοὺς αὐτοεργοδοτουμένους, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας ἀνέρχεται σέ 12% τοῦ εἰσοδήματος τους. Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης ἔχει ὑποβάλει σχετικὴ ἐρώτηση, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι ἡ ἐρώτηση δυνατὸ νὰ καθυστερήσει, θὰ εἰσηγούμουν ὅπως τοὐλάχιστο ἡ καθυστέρηση πληρωμῆς τῆς εἰσφορᾶς ἀπὸ τὶς μάζες αὐτὲς τοῦ λαοῦ μὴ θεωρηθεῖ ὡς παράπτωμα μέχρις ὅτου ὁ ἀναλογιστὴς ἔλθει καὶ ξαναμελετήσει τὸ θέμα τοῦτο καὶ παρακαλῶ ὅπως, ἂν εἶναι δυνατό, αὐτὴ ἡ παράκληση διαβιβασθεῖ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Θὰ τολμοῦσα, κ. Πρόεδρε, νὰ ζητήσω τὴν ἀναστολή, ἂν εἶναι δυνατό, τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος εἰδικῶς γιὰ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως θὰ δώσω τὸ λόγο καὶ σὲ ἄλλους, ἀλλὰ δὲν θὰ πρέπει νὰ εἰσέλθομε στὶς λεπτομέρειες ἑνὸς πολὺ μεγάλου θέματος. Ὑπάρχει κάποιο πρόβλημα καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ σὲ πρώτη φάση ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας ἡ ὁποία νὰ καλέσει τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας γιὰ νὰ πάρει τὶς σχετικὲς ἀπαντήσεις πρὶν προχωρήσουμε νὰ κάμουμε καὶ πρακτικὲς εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ. Ἡ ἀναγνώριση τοῦ προβλήματος καὶ ἡ μελέτη του ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς, πιστεύω ὅτι πρέπει νά εἶναι ἀρκετὴ στὸ στάδιο αὐτό. Ὅταν ὑπάρξει μελέτη καὶ προκύψουν πρακτικὲς εἰσηγήσεις, τότε τὸ Σῶμα μπορεῖ νὰ ἀσχοληθεῖ καὶ οἱ διάφορες πλευρὲς τῆς Βουλῆς θὰ μποροῦν νὰ τοποθετηθοῦν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ προχωρήσουμε στὸ νὰ ἀνοίξουμε συζήτηση ἐπὶ ἑνὸς πολὺ σοβαροῦ θέματος γιατὶ ἴσως νὰ χρειασθοῦμε καὶ πολλῶν ὡρῶν συζήτηση.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία. Τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο εἶναι «ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος
Λοΐζος Καραμιχάλης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Π. Λένα
'Ανδρέας Γιάγκου
Κίμων Παναγίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Χ. Μιχαηλίδη
Ντῖνος Κωνσταντίνου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 30 'Οκτωβρίου καὶ 11 Νοεμβρίου 1980. Στὴν πρώτη συνεδρία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν 'Επιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Μέ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμου μὲ τὴν παραχώρηση ἁρμοδιότητας στὸν Κυπριακὸ 'Οργανισμὸ Τουρισμοῦ νὰ ρυθμίζει θέματα σχετικὰ μὲ τὴν πρόληψη καὶ ἀποφυγὴ τῆς ρύπανσης τῶν τουριστικῶν περιοχῶν, θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο θὰ ἔχει ἐξουσία ἔκδοσης σχετικῶν Κανονισμῶν.

'Η ἀνάγκη διεύρυνσης τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ ἔχει προκύψει κατὰ τὴ διάρκεια συζήτησης σχετικῶν Κανονισμῶν γιὰ τὴν πρόληψη τῆς ρύπανσης τουριστικῶν περιοχῶν ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅπου διαπιστώθηκε ὅτι ἡ ἀπουσία σχετικῆς δυνητικῆς διάταξης στὸ βασικὸ περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμο δὲν ἐπέτρεπε τὴν παραπέρα προώθηση τοῦ ὅλου θέματος. Σκοπὸς ἀκριβῶς τῆς ὑπὸ συζήτηση τροπολογίας εἶναι νὰ δοθεῖ ἡ ἀναγκαία ἐξουσία στὸν ΚΟΤ καὶ ἔτσι νὰ καταστεῖ καὶ νομικὰ δυνατὴ ἡ ἔκδοση τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

Τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο, ὅπως ἀρχικὰ κατατέθηκε στὴ Βουλή, ἔτυχε σχετικῆς νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὸν Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐπισυνάπτεται μὲ τὴ νέα του μορφὴ στὴν παροῦσα Ἔκθεση. 'Η νέα διατύπωση τοῦ νομοσχεδίου τέθηκε ὑπόψη καὶ συμφωνήθηκε μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργείου καὶ τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τούς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς προτεινόμενης τροπολογίας γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στή Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, ὅπως τελικὰ ἔχει διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1980». Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 12) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Σταύρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 10 Νοεμβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £300,000 καὶ ἡ διάθεση του γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν σὲ φάρμακα καὶ ἄλλες ἰατρικὲς προμήθειες.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Βουλὴ ψήφισε πρόσφατα σὲ νόμο τὸν περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμο (Ἀρ. 5) τοῦ 1980 (Ἀρ. 56 τοῦ 1980) σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο ἐγκρίθηκε συμπληρωματικὴ πίστωση ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £100,000 γιὰ τοὺς ἴδιους ὅπως πιὸ πάνω σκοπούς, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἀγορὰ φαρμάκων καὶ ἄλλων ἰατρικῶν προμηθειῶν ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν. Στὸ μεταξύ, ὅμως, ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ

ἁρμόδιου Ὑπουργείου ποὺ ἐπισυνάπτεται στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο, τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας ὑπόβαλε νέα πρόταση πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν ἔγκριση ἐπιπρόσθετων πιστώσεων ὕψους £300,000 γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν σὲ φάρμακα καὶ φαρμακευτικὸ ὑλικὸ μέχρι τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου. Στὴν πρόταση του αὐτὴ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας τονίζει ὅτι ἡ συνεχὴς προσφορὰ ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν ἀποτελεῖ κρατικὴ ὑποχρέωση καὶ κατὰ συνέπεια θεωρεῖται ἀναγκαία καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ ἀναγκαίου φαρμακευτικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν πιὸ πάνω δαπανῶν ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο Ἄρθρο τοῦ ἴδιου Κεφαλαίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £300,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σέ Νόμο.

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιο Γ—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς θὰ παραμείνει γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ παραμείνει γιὰ ἄλλη συνεδρία ἀφοῦ προηγηθεῖ μιὰ κλειστὴ συνεδρία, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, γιὰ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μὲ πρόθεση ὅπως τὸ Σῶμα ἔλθει ὁμόφωνο στὴν ψήφιση τῶν Κανονισμῶν.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Συμφωνῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, 'Εκπαιδευτικῆς καὶ 'Επιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς 'Ισπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ετήσια Ἔκθεσις τῆς 'Αρχῆς Λιμένων Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1979. 'Εστάλη ἀπὸ τὴν 'Αρχὴ Λιμένων Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου «'Ο περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980». Κατατέθηκε, ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς κ.κ. Τάκη Νέμιτσα καὶ Λοΐζο Καραμιχάλη, Βουλευτὲς τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης τῆς περιφέρειας Λεμεσοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ. Συνεχίζεται ἡ συζήτησης τοῦ θέματος «'Η ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου». Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου δὲν εἶναι καινούργιο. Ἔχει ἐγερθεῖ γιὰ πρώτη φορὰ μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀπὸ τὸν τότε Βουλευτὴ καὶ νῦν Ὑφυπουργὸ Ἐσωτερικῶν κ. Πέτρο Στυλιανοῦ κατὰ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1968. Ἔκτοτε πῆρε διάφορες φάσεις τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζήτημα ὡς τὸ 1976 ποὺ ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ὁ ΙΙΙ διόρισε Διϋπουργικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Παιδείας γιὰ νὰ προωθήσει τὸ ζήτημα. Τὴν περασμένη Πέμπτη εἶχα δηλώσει ὅτι κατόπιν τοῦ ἀνασχηματισμοῦ τῆς Κυβερνήσεως τὸ ζήτημα ἀπασχόλησε καὶ πάλι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο διόρισε Διϋπουργικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ σημερινοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας μὲ ἐντολὴ νὰ ἐπικυρώσει καὶ νὰ προωθήσει τὶς μέχρι τοῦδε ληφθεῖσες ἀποφάσεις καὶ νὰ φροντίσει γιὰ τὴν πραγμάτωση τους στὴν πράξη.

Σήμερα ἡ Διϋπουργικὴ αὐτὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας συνεδριάζει καὶ εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι πολὺ σύντομα θὰ ἔχομε ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Τόσο κατὰ τὴν περασμένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὅσο καὶ προηγουμένως ἔχουν ἐκτεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου διάφορες ἀπόψεις ἐν σχέσει μὲ τὴν ἵδρυση πανεπιστημίου. Τόσο ὁ εὐπαίδευτος εἰσηγητὴς τοῦ θέματος τούτου ὅσο καὶ ἄλλοι Βουλευτὲς ἔκαμαν συγκεκριμένες εἰσηγήσεις πάνω σὲ ἐπὶ μέρους ζητήματα, οἱ ὁποῖες ἅπτονται σὲ βάθος τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ οἱ ὁποῖες δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ τύχουν τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης ἐκείνων ποὺ εἶναι ὑπεύθυνοι νὰ πάρουν ἀποφάσεις. Μιλώντας γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ ἔχοντας ὑπόψη τὶς συγκεκριμένες εἰσηγήσεις ποὺ ἔχουν γίνει, γιὰ τὶς ὁποῖες δὲν μπορῶ νὰ ἔχω καμμιὰ γνώμη γιατὶ δὲν εἶμαι εἰδικός, θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω καὶ τὶς δικές μου. Εἶναι δυὸ οἱ εἰσηγήσεις ποὺ κάμνω.

Πρῶτον, ὅτι αὐτὸ τὸ πανεπιστήμιο πρέπει νὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ἕνα ἵδρυμα ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἁπλῶς ἕνα διδακτήριο στὸ ὁποῖο θὰ μεταδίδονται ἐπιστημονικὲς γνώσεις ἀπὸ τοὺς καθηγητὲς στοὺς φοιτητές. Πρέπει νὰ ὑπάρχει ταὐτόχρονα καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα γιατὶ ἂν δὲν ὑπάρχει ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, τότε οἱ ἐπιστημονικὲς γνώσεις ποὺ θὰ μεταδίδονται θὰ εἶναι καθυστερημένες.

Ἡ ἄλλη εἰσήγηση τὴν ὁποία κάμνω εἶναι ἡ ἑξῆς: Τὸ πανεπιστήμιο πρέπει νὰ ἀποτελέσει νομικὸ πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐξάρτημα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου Ὑπουργείου. Πρέπει νὰ πάρει τὴ μορφὴ προσώπου δημοσίου δικαίου ὅπως εἶναι τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἵδρυμα Κύπρου, ὁ Θεατρικὸς Ὀργανισμὸς Κύπρου, ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ Κύπρου καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Στὸν ἱδρυτικὸ Νόμο πρέπει νὰ περιληφθοῦν οἱ διατάξεις ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες θὰ καθιδρύουν τὸ πανεπιστήμιο καὶ θὰ συμπεριλαμβάνουν ὅλα τὰ βασικὰ στοιχεῖα λειτουργίας καὶ διαχειρίσεως τούτου· ὅλες οἱ ἄλλες λεπτομέρειες θὰ κανονίζονται μὲ κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκδίδονται δυνάμει νομικῆς ἐξουσιοδότησης ἀπὸ τὸ Νόμο καὶ ἡ ἐξουσιοδότηση αὐτὴ μπορεῖ νὰ δοθεῖ εἴτε στὸν Ὑπουργὸ Παιδείας εἴτε στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ἀφοῦ κατατεθοῦν στὴ Βουλὴ καὶ ἐγκριθοῦν θὰ δημοσιεύονται στὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ ἐφαρμόζονται σὰν Νόμος.

Ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι πολὺ σύντομα αὐτὸς ὁ τόπος θὰ ἀποκτήσει ἐπὶ τέλους τὸ ἀνώτατο ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐπιστημονικό του ἵδρυμα, ἕνα ἵδρυμα τὸ ὁποῖο καθυστερεῖ πολὺ καὶ ἕνα ἵδρυμα γιὰ τὸ ὁποῖο εἶναι ἄξιος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε,

Ἀξ. κ. Συνάδελφοι,

Τό ὑπὸ συζήτηση θέμα τὸ θεωροῦμε πολὺ σοβαρό γιατὶ σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν μας, καὶ κατ' ἐπέκταση μὲ τὸ μέλλον τους καὶ τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας γενικότερα. Γι' αὐτὸ ἡ Παιδεία μας καὶ μάλιστα ἡ Πανεπιστημιακή, θὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ πάρα πολὺ ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἂν θέλουμε τὸ Πανεπιστήμιο ποὺ θὰ κάνουμε νά λύσει παρὰ νὰ δημιουργήσει προβλήματα.

Τὴ θέση μας γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο τὴν ἐκφράσαμε πολλὲς φορὲς τόσο ἐντὸς ὅσο καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς. Μὲ ἐπερώτηση μας στὴν προηγούμενη Βουλὴ γύρω στὸ 1972, ἐπεξηγώντας τοὺς λόγους γιατὶ ἔπρεπε νὰ γίνει Πανεπιστήμιο, ζητούσαμε ἀπό τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πῶς ἔβλεπε τὴν ἵδρυση τέτοιου ἱδρύματος στὴν Κύπρο.

Ὑποστηρίζω, ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι ὁμιλητές, ὅτι λόγοι πολιτικοί, οἰκονομικοὶ καὶ πολιτιστικοὶ ἐπιβάλλουν τὴν ἵδρυση ἑνὸς Πανεπιστημίου ποὺ νὰ ἀποτελεῖ πυρήνα ἕλξεως καὶ συναδελφώσεως μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων κατοίκων τῆς Κύπρου.

Χωρὶς ἀμφιβολία μὲ τὴ συνύπαρξη ὅλων τῶν Κυπρίων φοιτητῶν κάτω ἀπὸ κοινὴ ἀνώτατη ἐκπαιδευτικὴ στέγη θὰ δημιουργηθεῖ ἕνα εὐνοϊκὸ πολιτικὸ κλῖμα ποὺ θὰ σημαδέψει τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κοινοτήτων.

Ἡ ἐξοικονόμηση συναλλάγματος ποὺ ἀποστέλλεται τώρα στό ἐξωτερικό, ἀποτελεῖ τὸν ἰσχυρότερο οἰκονομικὸ λόγο γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο. Βεβαίως τὸ Πανεπιστήμιο δὲν πρόκειται νὰ ἀπορροφήσει καὶ τὶς 12—13 χιλιάδες φοιτητές μας ποὺ σπουδάζουν τώρα στὸ ἐξωτερικό. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἡ ἵδρυση τέτοιου ἱδρύματος θὰ μετριάσει τὸ πρόβλημα καὶ θὰ δώσει τὴν εὐκαιρία καὶ σὲ πτωχὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ μας νὰ παρακολουθήσουν ἀνώτατη ἐκπαίδευση, πράγμα ποὺ πάει νὰ γίνει βασικὸ ἀνθρώπινο δικαίωμα.

Ἡ πολιτιστικὴ μας κληρονομία, ἱστορία καὶ παράδοση μας, πρέπει νὰ τονιστοῦν καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν μὲ εἰδικὲς σχολὲς ἢ τμήματα μελετῶν ποὺ θὰ λειτουργήσουν στὸ Πανεπιστήμιο.

Ἡ γνωριμία μας μὲ τὶς ρίζες μας καὶ τὴν παράδοση μας συνιστοῦν ἕνα ἄλλο βασικὸ λόγο γιά τὴ δημιουργία Πανεπιστημίου στὴ Κύπρο. Μέχρις ὅτου ὅμως ὑλοποιηθεῖ ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ καὶ τεθεῖ σὲ λειτουργία ἕνα τέτοιο ἵδρυμα, ὅπως ὅλοι τὸ ὀνειρευόμεθα, θὰ πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ποιότητα τῆς ἐκπαίδευσης ποὺ θὰ παρέχεται στὸ Πανεπιστήμιο, ἡ ὁποία πρέπει ἀναμφίβολα νά εἶναι ὑψηλοῦ ἐπιπέδου μὲ βάση Εὐρωπαϊκὰ πρότυπα. Στὸν τομέα αὐτὸ θὰ παίξει σοβαρότατο ρόλο ἡ ἐπιλογὴ αὐτῶν ποὺ θὰ διοικοῦν τὸ ἵδρυμα ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Γιατὶ ἂν δὲν καταφέρουμε νὰ δημιουργήσουμε καλὸ Πανεπιστήμιο μὲ φήμη καὶ διεθνὲς κῦρος, δὲν πρόκειται νά σταματήσουμε τὸ ρεῦμα τῶν φοιτητῶν μας πρὸς τά ξένα Πανεπιστήμια ἀπὸ τὴ μιά, καὶ νὰ προσελκύσουμε καὶ ξένους φοιτητὲς μὲ ξένο συνάλλαγμα ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Καταλήγοντας, Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι πέραν τῶν ἄλλων εἰσηγήσεων ποὺ ἔγιναν, καὶ μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνῶ ἀπόλυτα, πῶς ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ

ἀποτελέσει μοχλὸ πίεσης πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ ὑλοποίηση τῆς εἰλημμένης ἀπόφασης της γιὰ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο τὸ συντομότερο δυνατό.

Θὰ τολμοῦσα ἀκόμα, Κύριε Πρόεδρε, νὰ εἰσηγηθῶ, ἂν δὲν ἔχει ἐπιλεγεῖ ἀκόμα ὁ τόπος ποὺ θὰ ἀνεγερθεῖ τὸ ἵδρυμα τοῦτο, οἱ εἰδικοὶ ποὺ θὰ ἐπιλέξουν αὐτὸ τὸν τόπο νὰ μὴ ξεχάσουν ὅτι προσφέρεται καὶ ἡ Πάφος γιά τέτοιο σκοπὸ καὶ διαθέτει κατάλληλο μέρος σὲ θαυμάσια τοποθεσία, μὲ ὡραῖο κλῖμα καὶ μοναδικὸ τοπίο. Εἶμαι βέβαιος πὼς μιὰ ἐπὶ τόπου ἐπίσκεψη θὰ προβληματίσει πολὺ γιὰ ἀλλαγὴ σκέψεως καὶ θέσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἂν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς θὰ ἔπρεπε νὰ καλέσουμε τὸν εἰσηγητή, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς ἀπουσιάζει γιά νὰ κλείσει τὴ συζήτηση. Μπορεῖ ὅμως τὸ θέμα νὰ παραμείνει γιά τὴν ἄλλη συνεδρία ὅταν θὰ εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος γιὰ νὰ τὸ κλείσει.

Τὸ δεύτερο θέμα εἶναι «ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς». Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Βάσο Λυσσαρίδη.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ διασαφήνιση.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔγινε εἰσήγηση γιὰ συμψήφιση δυὸ θεμάτων καὶ αὐτὸ φυσικὰ γιὰ μένα δὲν εἶναι νοητό. Ἂν θὰ χωρήσουμε στὴ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος θὰ εἶναι συζήτηση αὐτοῦ εἰδικὰ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Ἡ εἰσήγηση γιὰ συμψήφιση ἀντιλαμβάνομαι ἔγινε γιὰ τὸ στεγαστικὸ θέμα καὶ τὸ ἐκπαιδευτικό. Δηλαδὴ ἐπὶ μέρους προβλήματα τῶν προσφύγων. Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε τώρα εἶναι πολιτικὸ θέμα· δὲν εἶναι τὰ προβλήματα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δὲν νομίζω πὼς χρειάζεται νὰ ἀναλύσω στὴ Βουλὴ ποιὰ εἶναι ἡ σημερινὴ Κυπριακὴ πραγματικότητα καὶ ποιὰ εἶναι τά σημερινὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὴν οὐσία οἱ πρόσφυγες. Ἡ κατοχὴ συνεχίζεται, ἡ προσφυγιὰ συνεχίζεται, οἱ κίνδυνοι ἐθνικοῦ ἀφανισμοῦ συνεχίζονται.

Θὰ ἔπρεπε ἐπίσης αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ σταθεῖ μὲ προσοχὴ στὸ γεγονὸς πὼς οἱ προσπάθειες ἐπιβολῆς καταστροφικῶν λύσεων πάνω στὸν κυπριακὸ λαὸ ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς Νατοϊκοὺς συνωμοτικοὺς κύκλους γίνονται ἀκόμα πιὸ συστηματικές, ταυτόχρονα ὅμως μὲ τὴν ἐναλλακτικὴ προσωρινὴ πορεία τῆς μονιμοποίησης καὶ τῆς νομιμοποίησης τῆς κατοχῆς, γιατὶ ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἀπόπειρα ἐπιβολῆς σὲ πρῶτο στάδιο ἐντελῶς καταστροφικῶν σχεδίων θὰ συνένωνε τὸν Κυπριακὸ λαὸ σ' ἕνα οὐσιαστικὸ παλλαϊκὸ ἐνιαῖο μέτωπο ἐνάντια σ' αὐτὰ τὰ σχέδια.

Γι' αὐτὸ χρησιμοποιοῦν μιὰ παρελκυστικὴ τακτικὴ τῆς συνεχοῦς μετακίνησης τῆς θέσης τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος, τῆς ὑπονόμευσης τῆς βασικῆς τοποθέτησης

ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι πρόβλημα κατοχῆς, ἀπελευθέρωσης, καὶ τῆς μετατροπῆς του σ' ἕνα πρόβλημα συνοριακῶν διαφορῶν, σ' ἕνα πρόβλημα νομικιστικό, σ' ἕνα πρόβλημα μικροσυνταγματικῶν μικροδιευθετήσεων.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ διεξάγονται συνομιλίες. Συνομιλίες ποὺ θὰ κρίνουν τελεσίδικα τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνεύσω στὴ Βουλὴ ὅτι οἱ συνομιλίες, δυστυχῶς, δὲν γίνονται μεταξὺ τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς καὶ τῆς τουρκοκυπριακῆς κοινότητας ἀλλὰ γίνονται μεταξὺ τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Ντενκτὰς σὰν πληρεξούσιου τῶν συμφερόντων τῆς Ἄγκυρας, ποὺ καὶ αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της ἐνεργεῖ σάν πληρεξούσια τῶν εὐρύτερων ἱμπεριαλιστικῶν συμφερόντων. Αὐτὸ εἶναι τὸ σκηνικὸ καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκηνικὸ ρωτῶ : Ποιὸς εἶναι ὁ ρόλος αὐτῆς τῆς Βουλῆς ποὺ ἀποτελεῖ τὴ λαϊκὴ ἐκπροσώπιση ; Τὶ γνωρίζει γιὰ τὸ χειρισμὸ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ; Ποιὸ ρόλο διαδραματίζει γιὰ τὶς ἐξελίξεις ; Τὶ ξέρει καὶ τὶ κάνει ; Εἶναι ἡ Βουλὴ ἕνα ἀνεύθυνο Σῶμα ποὺ ἐρήμην της θὰ πρέπει αὐτὴ τὴ στιγμὴ τελεσίδικα νά ἀποφασίζεται ἡ πορεία τοῦ Κυπριακοῦ ;

Ὑπάρχει ἡ ἄποψη πὼς τυχὸν πληροφόρηση τῆς Βουλῆς καὶ κατ' ἐπέκταση τυχὸν πληροφόρηση τοῦ λαοῦ εἶναι δυνατὸ νά ὑπονομεύσει τὶς συνομιλίες καὶ ἐπομένως νὰ προσφέρει κακὴ ὑπηρεσία στό Κυπριακὸ πρόβλημα. Πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι αὐτή ἡ ἄποψη δὲν εὐσταθεῖ καθόλου, γιατὶ αὐτὸ ποὺ ἀπαιτεῖ ὁ λαὸς καὶ αὐτὸ ποὺ θάπρεπε νὰ ἀπαιτεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι οἱ λεπτομέρειες τοῦ χειρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἀλλὰ οἱ ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες αὐτὴ τὴ στιγμὴ διεξάγονται οἱ συνομιλίες, ἀρχὲς γιὰ τὶς ὁποῖες καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ καὶ τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα ἐκπροσωποῦνται μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἔχουν ἀναλάβει ὁρισμένες δεσμεύσεις ἔναντι τοῦ λαοῦ.

Θὰ πρέπει ἐπίσης αὐτὴ ἡ Βουλὴ ὄχι μόνο νὰ μὴν παραμείνει παθητικὸς θεατὴς ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ἀναζητήσει τὸ ἄλλωθι τῆς ἱστορίας ὅτι δὲν γνώριζε τὶ γίνεται, γιατὶ θὰ εἶναι ἐξ ἴσου ὑπεύθυνη γιατὶ δὲν ζήτησε νὰ γνωρίζει τὶ γίνεται σήμερα.

Ποιὲς δεσμεύσεις ἀναλαμβάνονται ; Γαιτὶ καὶ πάλι, κύριοι συνάδελφοι, δὲν νομίζω πὼς χρειάζεται νὰ σᾶς ἑρμηνεύσω ὅτι ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις ἀναληφθοῦν ἀπό τὴ δική μας πλευρὰ θά εἶναι ἀδύνατο νά ἀναιρεθοῦν στό μέλλον γιατὶ ἡ Τουρκία δικαιολογημένα τότε θὰ καταφύγει στὸ πρόσχημα ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ διεξάγει συνομιλίες μαζί μας ὅταν ὑποβάλλομε προτάσεις καὶ ἀργότερα ἀναιροῦμε τὶς προτάσεις ποὺ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε ὑποβάλει. Ἔτσι ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀναληφθοῦν ἐρήμην λαοῦ καὶ ἐρήμην Βουλῆς, αὐτὲς οἱ δεσμεύσεις, εἴτε τὸ θέλομε εἴτε δὲν τὸ θέλομε, αὐτὲς οἱ δεσμεύσεις, δυστυχῶς, θὰ δεσμεύουν καὶ τὴ Βουλὴ καὶ τὸ λαό.

Ὅμως τὸ σημερινὸ θέμα εἶναι κάτι τὸ πολὺ πιὸ συγκεκριμένο. Θὰ θυμᾶστε ὅλοι ὅτι ὅλα τὰ κόμματα προεκλογικὰ εἶχαν ἀναλάβει σαφῆ δέσμευση ἔναντι αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὅτι δὲν θὰ προσυπογράψουν λύση ἡ ὁποία δὲν θὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφή. Δὲν θὰ δέχονται λύση ἡ ὁποία θὰ καταστρατηγεῖ τὰ βασικὰ καὶ νόμιμα δικαιώματα ὅλου τοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερα τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς. Ἐπιστροφῆς σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ μὲ ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων κατοχυρωμένα. Πιστεύω πὼς εἶναι δικαίωμα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ αὐτὴ τὴ στιγμὴ νά θέλει νὰ γνωρίζει ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ὑπαναχώρηση ἀπ' αὐτὴ τὴ βασικὴ τοποθέτηση. Καὶ ὄχι μόνο ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ὑπαναχώρηση ἀπὸ μέρους ὁποιουδήποτε κόμματος ἀλλὰ καὶ ἂν ἀναλαμβάνονται ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις οἱ ὁποῖες κατὰ ἔμμεσο τρόπο θὰ εἶναι δυνατὸ νά καταστρατηγοῦν αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων.

Ἤδη γίνεται λόγος γιὰ διζωνική· μιλοῦμε γιὰ θέματα ἀσφάλειας. Ὁ λαὸς θὰ θέλει νὰ γνωρίζει. Μήπως μὲ αὐτὰ τὰ προσχήματα θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ ἐπιτραπεῖ σὲ ὁρισμένους πρόσφυγες νά ξαναγυρίσουν στὰ σπίτια τους ; Νὰ μὴ ἐπιτραπεῖ ἡ ἐλευθεροεπικοινωνία σὲ ὁλόκληρη τὴν ἐπικράτεια τῆς Κύπρου ;

Αὐτὰ εἶναι καυτὰ ἐρωτήματα γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς ἔχει δικαίωμα νά ἐπιμένει νά πληροφορηθεῖ.

Ὅλοι μας ξέρουμε ὅτι κάποιοι μὲ τὸ πρόσχημα ρεαλιστικῶν τοποθετήσεων, εἴτε ἀνοικτὰ εἴτε ψιθυριστὰ διαδίδουν πὼς ἡ ἐμμονὴ στὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπάνοδο ἀποτελεῖ ἐξτρεμισμό, ἀποτελεῖ δημαγωγία, εἶναι ἐκτὸς πραγματικότητας καὶ ὅτι ὅσοι ἐξακολουθοῦν νά ἐμμένουν στὴν ἄποψη ὅτι ὅλοι οἱ πρόσφυγες πρέπει νά ἔχουν αὐτὸ τὸ δικαίωμα στὴν οὐσία ὑπονομεύουν τὶς συνομιλίες, ὑπονομεύουν τὴν προσπάθεια ἐξεύρεσης λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Θὰ πρέπει ἔντιμα ἐνώπιον τοῦ λαοῦ νὰ ἀπαντήσουμε σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Εἶναι δημαγωγία τό νὰ ἀπαιτεῖ κανεὶς νά ἐξασφαλισθεῖ τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων νά γυρίσουν ; Εἶναι ἐξτρεμισμὸς τὸ νὰ ἀπαιτεῖ κανεὶς τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφὴ νά ἐξασφαλισθεῖ ; Καὶ εἶναι ὑπονόμευση τῶν συνομιλιῶν καὶ τῆς ἐξεύρεσης λύσης ἂν ἐπιμένουμε ὅτι ὁποιαδήποτε λύση θὰ πρέπει νὰ στηρίζεται πάνω στὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς ;

Καὶ γιὰ νά γίνω πιὸ σαφὴς θὰ πρέπει νά σᾶς ζητήσω νά τοποθετηθεῖται καὶ πάνω στὶς συνέπειες τῆς διαγραφῆς αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος. Ἂν δεχθοῦμε θεωρητικὰ ὅτι «ρεαλιστικὰ» (μὲ πολὺ μεγάλα εἰσαγωγικὰ) κάποιοι θά ἀποδεχόντουσαν ὅτι οἱ Κερυνιῶτες π.χ. δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γυρίσουν πίσω, ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ; Ἡ Τουρκία καὶ πάλι θά ὁδηγήσει σὲ ἀδιέξοδο, νὰ εἶσαστε βέβαιοι γι' αὐτό. Ὅταν ἐμεῖς ἀργότερα θὰ καταγγέλουμε τὴν Τουρκία γιὰ παραβίαση διεθνῶς ἀναγνωρισμένων δικαιωμάτων, γιὰ κατάσχεση διὰ τῆς βίας ἑστιῶν, γιὰ παρεμπόδιση τῶν πολιτῶν νά ξαναγυρίσουν πίσω στὶς ἑστίες τους, δικαιολογημένα ἀπὸ ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ χωρῶν θὰ μᾶς προβληθεῖ τὸ ἐρώτημα : Γιατὶ διαμαρτύρεστε γιὰ τὴν παραβίαση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος ἀπὸ τὴν Τουρκία ὅταν ἐσεῖς οἱ ἴδιοι ἐθελούσια προσυπογράψατε τὴ διαγραφὴ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος γιὰ τοὺς Κερυνιῶτες ;

Ἔτσι ἡ διαγραφὴ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος γιὰ μιὰ τάξη πολιτῶν ἀποτελεῖ τὸ προστάδιο τῆς διαγραφῆς τοῦ δικαιώματος γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες νά γυρίσουν πίσω. Ἀκόμα πιὸ πέρα ἀποτελεῖ τὸ προστάδιο τῆς διαγραφῆς τοῦ δικαιώματος ὅλων τῶν Κυπρίων νὰ παραμείνουν στὸ σπίτι τους, γιατὶ κάποια μέρα θὰ ἀναγκασθοῦμε ὅλοι νὰ πάρουμε τὸ δρόμο τῆς προσφυγιᾶς καὶ δὲν θὰ ἔχουμε κἂν ὁποιοδήποτε ἐπιχείρημα ἐνάντια στὴν Τουρκία.

Ἔτσι ἂν δεχθοῦμε αὐτὴ τὴν πορεία ἐξανεμίζουμε κάθε δυνατότητα ὁποιασδήποτε μορφῆς ἀγώνα στό διεθνῆ στίβο, στὰ διεθνῆ βήματα, σὲ διμερεῖς ἐπαφὲς μὲ ὁποιεσδήποτε χῶρες καὶ ἀνοίγουμε τὸ δρόμο γιὰ δυὸ χωριστὰ κράτη μὲ σκληρὰ σύνορα, ἀνοίγομε τὸ δρόμο γιὰ τὸ διαχωρσμὸ ποὺ θὰ ὁδηγήσει εἴτε στὴ διπλὴ ἕνωση ἢ ἀκόμα πιὸ πιθανὸ θὰ ὁδηγήσει στὴν ὁλικὴ κατάληψη τῆς Κύπρου ἀπὸ τὴν Τουρκία.

Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω πὼς οἱ συνέπειες ἀπὸ μιὰ τέτοια τοποθέτηση εἶναι ἐξόφθαλμες καὶ εἶναι διακαίωμα καὶ εἶναι καθῆκον αὐτῆς τῆς Βουλῆς νά ρωτήσει ἂν πράγματι ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἀνειλημμένες δεσμεύσεις ἢ ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε πρόθεση νὰ ἀναληφθοῦν ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις, ἔστω καὶ

ἔμμεσα, οἱ ὁποῖες θὰ καταστρατηγοῦν αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ ἐπομένως θὰ ἀνοίγουν τὸ δρόμο πρὸς τὶς καταστροφικὲς λύσεις ποὺ περιέγραψα. Καὶ δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρξουν ὑπεκφυγὲς οὔτε συγχύσεις. Ἢ τοποθετούμαστε μὲ σαφήνεια πρὸς τὴν κατεύθυνση μιᾶς λύσης ποὺ θὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων νὰ γυρίσουν πίσω στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ μὲ κατοχυρωμένα τὰ δικαιώματα τους ἢ δεχόμαστε καταστρατήγηση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος καὶ θὰ πρέπει νά ἔχουμε τὸ θάρρος νά ποῦμε στὸ λαὸ ποιὲς θά εἶναι οἱ συνεπειες αὐτῆς τῆς καταστρατήγησης. Οὔτε μποροῦμε νὰ μιλοῦμε γιὰ ἀποζημιώσεις ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο γιατὶ αὐτὰ θὰ ἔλθουν ὅταν καὶ ἐφόσο καὶ ἂν ὑπάρξει ὁποιοδήποτε ἐνδεχόμενο ὅτι τάχατες κάποιοι πρόσφυγες δὲν θὰ θέλουν νά γυρίσουν πίσω στὰ σπίτια τους.

Αὐτὸ ποὺ συζητοῦμε εἶναι τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων νά γυρίσουν στὰ σπίτια τους. Καὶ πιστεύω ὅτι ἔτσι καθαρὰ θὰ πρέπει ἡ κάθε πλευρὰ νά τοποθετηθεῖ.

Θὰ προβληθεῖ ἀκόμα ἴσως ὅτι αὐτὴ ἡ συζήτηση εἶναι ἄκαιρη, διότι αὐτὴ τὴ στιγμὴ διεξάγονται συνομιλίες. Γιατὶ αὐτή τὴ στιγμὴ ζητοῦμε μιὰ σαφῆ τοποθέτηση ὅτι δὲν θὰ γίνει ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα ; Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Τώρα εἶναι ἡ ὥρα τῆς τοποθέτησης, γιατὶ ὅπως εἶπα καὶ πρίν, ἂν ἐπιτρέψουμε νὰ γίνουν οἱ παρεκκλίσεις θὰ εἶναι ἀργὰ γιὰ τὴ Βουλὴ καὶ γιὰ τὸ λαὸ νὰ τοποθετηθοῦν ἢ νὰ παρεμποδίσουν ὁποιαδήποτε καταστροφικὴ πορεία. Ἄλλωστε, ἂν οἱ συνομιλίες διεξάγονται μὲ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὶς συμφωνίες ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τοὺς Μακάριο—Ντενκτάς, Κυπριανοῦ—Ντενκτάς, οἱ ὁποῖες στηρίζονται πάνω στὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., ποὺ σημαίνει ὅτι οἱ συνομιλίες διεξάγονται μὲ βάση τὴν κατοχύρωση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, τότε γιατὶ ὑπονομεύονται οἱ συνομιλίες ; Ἀπεναντίας ὑποβοηθοῦνται οἱ συνομιλίες γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχουν αὐταπάτες σὲ καμμιὰ πλευρὰ ὅτι ἂν διεξάγουμε συνομιλίες δὲν διεξάγουμε συνομιλίες γιὰ νὰ ξεπουλήσουμε πατρίδες καὶ δικαιώματα ἀλλὰ διεξάγουμε συνομιλίες γιὰ νὰ ἀνεύρουμε μιὰ λογικὴ καὶ βιώσιμη λύση ἡ ὁποία ὅμως θὰ κατοχυρώνει τὰ βασικὰ δικαιώματα Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, γιατὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα δὲν εἶναι μόνο δικαίωμα τῶν Ἑλλήνων, εἶναι δικαίωμα καὶ τῶν Τούρκων, ὅσων θέλουν, γιὰ ἐπιστροφή.

Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ βουλὴ ἔχει καθῆκον νά ζητήσει νά διαφωτισθεῖ πάνω στὴν πορεία τοῦ χειρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, πάνω στὶς βασικὲς ἀρχές, ἀλλὰ ἔχει ἐπίσης καὶ καθῆκον νὰ τοποθετηθεῖ πάνω στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ πρέπει νά γίνει ὁ χειρισμὸς αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ;

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος.

Προχωροῦμε στὴ συνέχιση τῆς συζήτησης τοῦ θέματος «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου», τὸ ὁποῖο ἐνεγράφη ἀπὸ τὸν Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ τονίζαμε ὅτι ἡ ἐπίλυση τοῦ Στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων πρέπει νὰ ἀποτελεῖ τὴν Α΄ προτεραιότητα τῆς Κυβερ-

νήσεως καὶ τῶν Κυβερνητικῶν προγραμμάτων ὅπως ἐμφανίζονται στοὺς Προϋπολογισμούς.

Γιὰ τοῦτο τὸ λόγο σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε ὅτι τὸ θέμα καθυστερεῖ ἢ δὲν προχωρεῖ μὲ τὸ ρυθμὸ ποὺ ἔπρεπε ἕνεκα ἐλλείψεως ἐπαρκῶν πόρων. Οἱ πόροι αὐτοὶ νὰ ἐξευρεθοῦν ἀπὸ ἀλλοῦ, ἂς περικοποῦν ἄλλες Κυβερνητικὲς δαπάνες καὶ ἄλλα Κυβερνητικὰ ἔργα, ἂς γίνει οἰκονομία ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν ἀμυντικὴ θωράκιση ἂν πραγματικὰ γίνεται διότι ὁτιδήποτε τεθεῖ στὴν πλάστιγγα τῶν προτεραιοτήτων δὲν μπορεῖ νὰ βαρεῖ τόσο πολὺ ὅσο ἡ ἀνάγκη νὰ στεγασθεῖ ὁ προσφυγικός μας κόσμος.

Δὲν ἀρνούμαστε ὅτι τὰ τελευταῖα 6 χρόνια ἡ Κυβέρνηση ἀντιμετώπισε τὸ θέμα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων μὲ τὴ σωστὴ φιλοσοφία μὲ βάση ἀνθρωπιστικὰ καὶ ὄχι πολιτικὰ κριτήρια γι' αὐτὸ καὶ δέν 'Επαλαιστινιοποίησε τὸ προσφυγικό μας πρόβλημα.

Οὔτε ἐπίσης ἀρνούμαστε ὅτι ἔγινε ἤδη ἀξιόλογη προσπάθεια μὲ ἀποτέλεσμα νὰ στεγασθοῦν μὲ διάφορους τρόπους 80.000 πρόσφυγες ἔργο ποὺ στοίχισε συνολικὰ περίπου 70 ἐκ. λίρες. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο συνέτειναν οἱ ἴδιοι οἱ πρόσφυγες μὲ τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ τὴν ἐπιμονή τους, ἡ Παγκύπρια 'Επιτροπὴ Προσφύγων μὲ τοὺς ἀγῶνες της καὶ τὰ διαβήματα της, ἡ κατανόηση ποὺ ἐπέδειξε σὲ γενικὲς γραμμὲς τὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ χρηματικὴ βοήθεια ποὺ λαμβάνομε ἐτησίως ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα καὶ μέσο τῶν φίλων μας στὸ 'Αμερικάνικο Κογκρέσσο καὶ σὲ ἄλλες χῶρες.

Δυστυχῶς ὅμως, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ προβλήματος ὑπάρχει ἀκόμα καὶ ἡ πρόοδος ποὺ ἔγινε ὅσο σημαντικὴ καὶ ἂν θεωρεῖται νὰ ἦταν μποροῦσε νὰ ἦταν μεγαλύτερη καὶ ἡ ποιότητα τῆς στεγάσεως καλύτερη. 'Υπάρχουν ἀκόμα 100.000 περίπου πρόσφυγες ποὺ δὲν ἔχουν δικό τους σπίτι. Αὐτοὶ συνεχίζουν νὰ διαμένουν σὲ παράγκες, χαλόσπιτα, παληὰ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια, ἢ ἐνοικιάζουν σπίτια ὑπὸ ἄθλιες συνθῆκες ἢ πληρώνοντας ὑπέρογκα ἐνοίκια.

Εἶναι κοινὴ ἡ διαπίστωση ὅτι ἡ μεσαία τάξη τῶν προσφύγων ποὺ διαμένουν κατὰ κύριο λόγο στὶς πόλεις δὲν στεγάσθηκαν καὶ ἀντιμετωπίζουν πολλὰ καὶ δύσκολα προβλήματα.

'Υπάρχουν σήμερα ἀκόμα 15.000 παραγκόβιοι καὶ ἄλλες 2 χιλιάδες πρόσφυγες ποὺ διαμένουν σὲ χαλόσπιτα, γκαράζ, μισοτελειωμένα σπίτια. Αὐτοὶ ζοῦν κάτω ἀπὸ ἀνυπόφορες συνθῆκες καὶ οἱ περισσότεροι εἶναι ὑπερήλικες συνταξιοῦχοι μὲ ἀνύπαρκτα εἰσοδήματα σὲ τόπους ὅπως ὁ Σταυρός, ἡ Ξυλοτύμπου, στὸ 'Αμμονίσιον—Ντέπο κλπ.

Στὸ δασάκι τῆς "Αχνας παρά τὶς ὑποσχέσεις γιὰ νὰ προχωρήσει τὸ ἔργο τῆς αὐτοστέγασης τὸ θέμα φαίνεται περιεπλάκει μέσα σὲ διάφορες σκοπιμότητες καὶ γιὰ λόγους ἄγνωστους καθυστερεῖ, μὲ ἀποτέλεσμα 3.000 πρόσφυγες νὰ ζοῦν ἀκόμα σὲ σαπισμένες παράγκες.

"Ιδιες καὶ χειρότερες συνθῆκες ἐπικρατοῦν στὰ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια ποὺ διαμένουν 40.000 πρόσφυγες στὶς Τούρκικες συνοικίες Λεμεσοῦ, Λάρνακας, Μούταλλου Πάφου σὲ πρώην Τουρκοκυπριακὰ χωριὰ ὅπως ἡ Αὐδήμου, τὸ Καντοῦ, ὁ "Αγιος Θωμᾶς, Πλατανίσια, Σταυροκόννου, Γιαλιά. Οἱ ἐπιδιορθώσεις ποὺ ἔγιναν εἶναι ἀνεπαρκεῖς, δὲν ὑπάρχουν οἱ στοιχειώδεις οἰκιακὲς ἐγκαταστάσεις, καὶ τὰ χωριὰ εἶναι χωρὶς δρόμους, τηλέφωνα, σχολεῖα.

Μιὰ ἄλλη μεγάλη κατηγορία προσφύγων εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἐνοικιάζουν σπίτια στὶς πόλεις, πληρώνουν ὑπέρογκα ἐνοίκια καὶ πιέζονται καθημερινὰ μὲ ἀπαρά-

δεκτες μεθόδους ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια ἰδίως στὴ Λεμεσό.

Δὲν εἶναι ὅμως μικρότερο καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπαγγελματικῆς στέγης ὅπου 10 χιλιάδες πρόσφυγες βιοτέχνες καὶ ἄλλοι ἐπαγγελματίες καταστηματάρχες εἶναι χωρὶς ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Σ' αὐτὸ τὸν τομέα ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἰδιαίτερα ἐκτεθειμένη γιατὶ οἱ ὑποσχέσεις της καὶ ὑπῆρξαν ἐπανειλημμένες ὑποσχέσεις ἔτυχαν ἐλάχιστης ὑλοποίησης.

Ὑπάρχουν καὶ πολλὲς ἄλλες πτυχές τοῦ στεγαστικοῦ ποὺ ἡ κατάσταση δὲν παρουσιάζεται καθόλου ἱκανοποιητική. Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσουμε καὶ ποῦ νὰ τελειώσουμε ;

Ἀπὸ τὶς ταράτσες ποὺ γιὰ ἕβδομο χρόνο στάζουν ἀπὸ τὶς βροχὲς στοὺς περισσότερους Κυβερνητικοὺς συνοικισμούς, ἢ στὰ τόσα πολλὰ σπίτια ποὺ δὲν ἔχουν περσιάνες καὶ ἄλλες οἰκιακὲς ἐγκαταστάσεις ;

Τὸ πρόβλημα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ στοὺς Κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς εἶναι ὀξύτατο καὶ εἶναι τὶς περισσότερες φορὲς ἄδικη ἡ σύνδεση τοῦ ἠλεκτρισμοῦ μὲ τὸ ΡΙΚ.

Ταυτόχρονα λανθασμένα δόθηκε προτίμηση ἐπὶ Παγκυπρίου κλίμακος στοὺς ἠλεκτρικοὺς θερμοσίφωνες ἀντὶ στοὺς ἡλιακοὺς ποὺ εἶναι περισσότερο οἰκονομικοί.

Ἐπίσης ἡ Κυβέρνηση ὑπῆρξε πολὺ ἀνεκτικὴ μὲ τοὺς ἐργολάβους κι' ἔτσι ἐπέτρεψε σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἀπαράδεκτες καθυστερήσεις στὴν ἀνέγερση τῶν Κυβερνητικῶν συνοικισμῶν ὅπως στὶς Κόκκινες, στὸν Ἅη Γιάννη Λάρνακας, στὸ συνοικισμὸ Καμάρες, στὰ Κλαυδιὰ κλπ.

Καὶ ἀκόμα ἐκεῖ ποὺ παραδίδονται ἔγκαιρα οἱ Κυβερνητικοὶ συνοικισμοὶ παρουσιάζουν μιὰ ἀπαράδεκτη καθυστέρηση στὴν ἀνέγερση ἐμπορικῶν κέντρων καὶ στὶς ἄλλες κοινοτικὲς διευκολύνσεις, ὅπως καφενεῖα, παντοπωλεῖα, κρεοπωλεῖα κλπ.

Τὸ θέμα εἶναι τεράστιο καὶ θὰ μποροῦσα νὰ μιλῶ γιὰ ὧρες ὅσον ἀφορᾶ τὰ εἰδικὰ προβλήματα, τὰ λάθη ποὺ ἔγιναν, τὶς ἐλλείψεις, τὶς παραλείψεις, τὶς καθυστερήσεις κλπ.

Πιστεύω ὅτι ὁ συνάδελφος κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης κάλυψε στὴν εἰσαγωγικὴ ὁμιλία του μὲ λεπτομέρεια καὶ σαφήνεια τὶς οὐσιώδεις πτυχὲς τοῦ θέματος καὶ δὲν διαφωνῶ μὲ τὶς τελικὲς του εἰσηγήσεις.

Θὰ ἤθελα ὅμως κι' ἐγὼ νὰ τονίσω :

(α) ὅτι πρέπει νὰ αὐξηθεῖ ὁ ρυθμὸς ἀνέγερσης Κυβερνητικῶν συνοικισμῶν καὶ νὰ προγραμματισθοῦν νέοι Κυβερνητικοὶ συνοικισμοί.

(β) ὅτι ἡ διαδικασία τῆς αὐτοστέγασης ἀποδείχθηκε ἰδιαίτερα ἐπιτυχὴς καὶ πρέπει νά τύχει μεγαλύτερης ἐνθάρρυνσης καὶ οἰκονομικῆς βοήθειας σέ Κυβερνητικὰ καὶ ἰδιόκτητα οἰκόπεδα.

Ταυτόχρονα νὰ διευρυνθοῦν τὰ κριτήρια γιὰ νὰ βοηθηθεῖ ἡ μεσαία τάξη δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ αὐτοαπασχολουμένων ἐπαγγελματιῶν.

(γ) Ἔφθασε ἡ ὥρα γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἐπὶ τέλους ἡ Κυβέρνηση νὰ παράσχει οἰκονομικὴ βοήθεια γιὰ ἀγορὰ διαμερισμάτων στὶς πόλεις ἢ νὰ συνδυάσει τὴν ἀνέγερση πολυκατοικιῶν καὶ τὴν παραχώρηση διαμερισμάτων μὲ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαγορᾶς.

(δ) Πρέπει νά δοθεῖ προτεραιότητα στέγης σὲ ὅσους διαμένουν σὲ παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἄλλους ἀκατάλληλους χώρους καὶ νὰ αὐξηθεῖ ὁ ρυθμὸς ἀνέγερσης σπιτιῶν γιὰ ὑπερήλικες καὶ μονήρηδες.

(ε) Νὰ διευρυνθοῦν τὰ κριτήρια τῆς 'Αρχῆς 'Ενοικίων καὶ νὰ αὐξηθοῦν τὰ διαθέσιμα ποσά.

(ζ) Νὰ ὑπάρχει εἰδική, μεθοδικὴ καὶ ταχεία ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς ἐπαγγελματικῆς στέγης.

(η) Νὰ τεθεῖ τὸ θέμα τῆς βελτίωσης τῶν συνθηκῶν τῶν κατοίκων σὲ τουρκοκυπριακὰ σπίτια πάνω σὲ μιὰ περισσότερο ὀργανωμένη καὶ συστηματικὴ βάση καὶ νὰ αὐξηθοῦν τὰ διαθέσιμα κονδύλια γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

(θ) Νά γίνουν ἀμέσως ἐπιδιορθώσεις τῶν ἐλαττωματικῶν σπιτιῶν στούς Κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς καὶ νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀπαραίτητες κοινοτικὲς ἐγκαταστάσεις ὅπως δρόμοι, τηλέφωνα, ἠλεκτρισμός, ὅπως καὶ ἡ ἀνέγερση ἐμπορικῶν κέντρων, σχολείων, ἐκκλησιῶν, γηπέδων.

Αὐτές εἶναι ὁρισμένες βασικὲς εἰσηγήσεις γιὰ νὰ μεθοδεύσει καὶ νὰ ἐπισπεύσει ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ τὸ ὅλο θέμα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων.

'Υπάρχει καὶ κάτι ἄλλο. Τὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν σὲ συνεργασία μὲ ἄλλες ἁρμόδιες ὑπηρεσίες ὀφείλει νὰ ἑτοιμάσει ἕνα πλῆρες πρόγραμμα στέγασης τῶν ὑπολοίπων 100.000 προσφύγων μὲ συγκεκριμμένους στόχους καὶ ἡμερομηνίες μέσα στὰ προσεχῆ 3—4 χρόνια. Εἰσηγούμαστε ἡ Κυβέρνηση νὰ καταρτίσει προσεκτικὰ καὶ κατόπιν συνεργασίας μὲ τὴν Παγκύπρια 'Επιτροπὴ Προσφύγων καὶ τὶς ἐπαρχιακὲς ἐπιτροπὲς της ἕνα τριετές ἢ πενταετὲς πρόγραμμα ἐπιλύσεως τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος.

"Οπως ἀνάφερα καὶ στὴν ἀρχὴ τὸ πρόβλημα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ α' προτεραιότητα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἂν πρόκειται νὰ γίνουν οἰκονομίες ἢ περικοπὲς αὐτὲς νὰ γίνουν ἀπὸ ἄλλα ἔργα καὶ ἄλλα προγράμματα καὶ ὄχι ἀπὸ αὐτὰ τῆς στέγασης.

Κύριε Πρόεδρε,

'Η ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ἀντιμετωπίζεται ἐντὸς τῆς φιλοσοφίας γιὰ προσωρινὴ ἀνακούφιση τῶν προσφύγων μέχρι λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τῆς κατοχύρωσης τοῦ δικαιώματος τῶν προσφύγων νὰ ἐπιστρέψουν πίσω στοὺς τόπους ποὺ γεννήθηκαν, στὰ πραγματικά τους σπίτια.

"Ας μὴν ἀνησυχοῦν λοιπὸν μερικοὶ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἂς μὴ τορπιλλίζουν ἢ καθυστεροῦν τὴ γρήγορη ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος μὲ ἀπαράδεκτες ὑστεροβουλίες. Καὶ δυστυχῶς οἱ δημοκόποι δὲν θὰ λήψουν ποτὲ ἀπὸ αὐτὸ τὸν τόπο.

'Ο προσφυγικὸς κόσμος, γιὰ νὰ ἀντέξει μέχρι τὴ δικαίωση του, πρέπει νὰ ζεῖ σὲ συνθῆκες τουλάχιστον ἄνετης προσωρινότητας.

"Εχοντας ἀναφέρει τὰ πιὸ πάνω ἂς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ ἐνδοκυπριακές συνομιλίες τὶς ὁποῖες ὑποστηρίζουμε ὁλόθερμα σὰν τὴ μόνη ὁδὸ γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ θὰ καταλήξουν στὸ ἐγγὺς μέλλον καὶ θὰ βρεθεῖ ὁριστικὴ καὶ δίκαιη λύση στὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Κλείοντας εἰσηγοῦμαι ὅταν τελειώσει ἡ συζήτηση στὸ Σῶμα ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ ἐπὶ 'Ανθρωπιστικῶν θεμάτων νὰ καλέσει σὲ κοινὴ σύσκεψη

τὴν κυβερνητικὴ πλευρὰ καὶ νὰ συζητήσει διάφορους τρόπους γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς ὁλοκλήρωσης τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι.

Ἔξη χρόνια μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἐξακολουθοῦμε νὰ συζητοῦμε «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων» ποὺ κατάντησε νὰ εἶναι καὶ πρόβλημα ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ. Τὸ ἔργο μας σήμερα δὲν εἶναι νὰ ἐξυμνήσουμε ὅσα καλὰ ἐπιτεύχθηκαν στὸ στεγαστικὸ τομέα μιὰ καὶ ἤδη ἱκανοποιήθηκαν 22.000 οἰκογένειες, ἀλλὰ ν' ἀναζητήσουμε τέλος στὴν τραγωδία ἐκείνων ποὺ ἀκόμα ὑποφέρουν στὶς παράγκες, τ' ἀντίσκηνα καὶ τὰ χαμόσπιτα. Ὀφείλομε νὰ ἀναλύσουμε τὴν κτηθεῖσα πεῖρα, νὰ δοῦμε ἂν ὅσα πράξαμε ἔγιναν σωστὰ καὶ ἂν ὄχι νὰ χαράξομε νέα πορεία καὶ νέες μεθόδους γιὰ νὰ γίνομε πιὸ ἀποδοτικοὶ καὶ ἱκανοὶ νὰ στεγάσομε τὸ ταχύτερο δυνατὸ καὶ μὲ τὸν καλύτερο τρόπο ὅσους πρόσφυγες σύρουν ἀκόμα τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου.

Γιὰ νὰ εἴμαστε δίκαιοι καὶ σαφεῖς ἂς δοῦμε τὶ ἔγινε καὶ τὶ ὑπολείπεται νὰ γίνει.

1. Κυβερνητικὰ σπίτια χαμηλοῦ κόστους ἐξαγγέλθηκαν ὡς τώρα 11.500, παραδόθηκαν 6.330, ὑπολείπονται 5.000.

2. Σπίτια μὲ τὸ σχέδιο αὐτοστέγασης πάνω σὲ κυβερνητικὰ οἰκόπεδα ἐξαγγέλθηκαν 9.947, κτίστηκαν καὶ κατοικήθηκαν 5.527 καὶ ἄλλα 1.667 κτίζονται τώρα. Τὰ ὑπόλοιπα 2,353 δὲν ἄρχισαν νὰ κτίζονται, διαχωρίστηκαν ὅμως καὶ καταχωρήθηκαν στοὺς δικαιούχους.

3. Σὲ ἰδιόκτητα οἰκόπεδα κτίστηκαν ἤδη 4.000 κατοικίες.

4. Ἐπιδιορθώθηκαν καὶ κατοικήθηκαν πολλὲς τουρκοκυπριακὲς κατοικίες.

Οἱ ἀριθμοὶ δείχνουν τὸ τεράστιο μέγεθος τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο ὅσο σοβαρὰ καὶ ἂν ἀπασχόλησε τὴν Κυβέρνηση καὶ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅσο σημαντικὴ δουλειὰ κι' ἂν ἔγινε, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡμιτελὲς καὶ νὰ χρειάζεται ἐπιτάχυνση μὲ νέους τρόπους καὶ νέες μεθόδους.

Ἡ προσοχή μας τώρα στρέφεται στὶς 100.000 πρόσφυγες ποὺ ἐξακολουθοῦν νά μὴν ἔχουν σπίτι, ἔστω καὶ ἂν σ' αὐτοὺς συμπεριλαμβάνονται καὶ ὅσοι ἔχουν κάποια εὐχέρεια νά καταβάλλουν ἐνοίκιο. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, πρὶν τὴν εἰσβολή, ζοῦσαν σὲ δικά τους σπίτια, ἔχουν ἐπομένως σήμερα κάθε δικαίωμα ν' ἀποκτήσουν τὸ δικό τους νοικοκυριό.

Ἐρωτοῦμε τώρα, πῶς μπορεῖ νὰ βελτιωθεῖ ὁ ρυθμὸς στεγάσεως τῶν προσφύγων ; Ἀπὸ τὴν κτηθεῖσα πεῖρα τῶν ἕξη ἐτῶν καὶ τὴν ὅλη μελέτη τοῦ θέματος, προκύπτουν ὁρισμένα συμπεράσματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μᾶς προβληματίσουν καὶ καθοδηγήσουν.

1. Αὐστηρὸς ἔλεγχος δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχει οὔτε στὸ ρυθμὸ οὔτε στὸ κόστος οὔτε στὴν ποιότητα τῶν οἰκισμῶν. Ἐνῶ παλαιότερα οἱ κυβερνητικὲς κατοικίες χαμηλοῦ κόστους στοίχιζαν £5,000 τώρα στοιχίζουν £12,000, ποσὸ τὸ ὁποῖο θἄπρεπε νὰ προσφέρει σπίτια πιὸ ἄνετα καὶ καλύτερης ποιότητας. Δὲν ἀγνοοῦμε τὸν πληθωρισμὸ καὶ τὶς σημερινὲς ψηλότερες τιμές. Παρὰ τὸν ὑψωμὸ

τῶν τιμῶν οἱ εἰδικοὶ τονίζουν ὅτι οἱ £12,000 μποροῦν ν' ἀξιοποιηθοῦν κατὰ πολὺ καλύτερο τρόπο.

2. Ὁ ρυθμὸς ἀνεγέρσεως ἐπιδέχεται βελτίωση. Τὰ 1.500—1. 700 σπίτια ποὺ κτίζει ἡ Κυβέρνηση κάθε χρόνο πάνω σὲ κυβερνητικὴ γῆ θὰ μποροῦσαν νά εἶναι περισσότερα. Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἔχει νὰ μᾶς διδάξει πολλά. Ἐργάζεται μέ γοργότερο ρυθμό, πιὸ ἀποδοτικὰ καὶ μὲ χαμηλότερα ἔξοδα.

3. Ἀφοῦ ἐπειγόμαστε καὶ πιεζόμαστε νά στεγάσομε τόσο κόσμο, γιατὶ ἀγνοοῦμε τὴν ἐλεύθερη ἀγορὰ διαμερισμάτων ; Λόγω τῆς σημερινῆς κρίσης καὶ τοῦ μεγάλου συναγωνισμοῦ διατίθενται στὴν ἀγορὰ ἑτοιμοπαράδοτα διαμερίσματα σὲ τιμὲς προσιτές. Μὲ £12,000 μπορεῖ ν' ἀγοραστεῖ διαμέρισμα τῶν δυὸ ὑπνοδωματίων. Καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι θὰ προτιμοῦσαν νὰ ἐγκατασταθοῦν ἀμέσως σὲ ἕτοιμα διαμερίσματα γιὰ νὰ λήξει τὸ ἄγχος ποὺ τοὺς διακατέχει καὶ νὰ αἰσθάνονται ἀξιοπρέπεια. Διερωτόμαστε γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν κάμνει χρήση αὐτοῦ τοῦ τρόπου στεγάσεως πολλῶν οἰκογενειῶν ἀφοῦ μάλιστα δὲν θὰ ξοδέψη περισσότερα. Εἶναι ἀκατανόητο νά ζοῦν ἄνθρωποι κάτω ἀπὸ ἄθλιες συνθῆκες ἐνῶ ὑπάρχουν διαμερίσματα ἄδεια τὰ ὁποῖα μποροῦν ν' ἀγορασθοῦν καὶ νὰ δώσουν ἄμεση λύση. Τὰ κίνητρα ποὺ παραχώρησε ἡ Κυβέρνηση δημιούργησαν ὀργασμὸ στὶς οἰκοδομὲς καὶ ἀφθονία διαμερισμάτων. Ἂς χρησιμοποιηθοῦν τὸ ταχύτερο δυνατό. Θ' ἀνακουφιστοῦν οἱ πρόσφυγες—πολλοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς, ὑπάλληλοι, διδάσκαλοι, ἀστυνομικοί, οἱ ὁποῖοι δὲν δικαιοῦνται βοήθεια ἐνοικίου, θὰ μποροῦσαν μὲ τὴν ἀρωγὴ τῆς Κυβέρνησης ν' ἀποκτήσουν τὸ δικό τους σπίτι.

4. Θὰ μποροῦσαν, περαιτέρω, νὰ παραχωρηθοῦν δάνεια γιὰ νὰ ἐπιδιορθωθοῦν παλιὰ σπίτια σὲ πόλεις, προάστεια ἢ καὶ κωμοπόλεις γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν πρόσφυγες. Ὑπάρχουν παλιὰ σπίτια—καὶ ὅταν λέγω παλιὰ δὲν ἐνοῶ χαμόσπιτα καὶ τρῶγλες—τὰ ὁποῖα ἦταν ἀρχοντικὰ καὶ ἔπαθαν φθορὲς μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου. Αὐτὰ ὅταν διορθωθοῦν παρέχουν ἄνεση, ἁπλοχωριά, ὑγιεινὲς συνθῆκες καὶ ἀξιοπρέπεια περισσότερη καὶ ἀπὸ τοὺς συνοικισμοὺς καὶ ἀπὸ τὰ διαμερίσματα. Αὐτὰ βρίσκονται κατὰ κανόνα σὲ τοποθεσίες μὲ ὅλες τὶς διευκολύνσεις, δρόμους, φωτισμό, νερό, καταστήματα, σχολεῖα καὶ ἐκκλησίες.

5. Συνηγοροῦμε ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως τοῦ εἰσηγητῆ τοῦ θέματος ν' ἀνεγερθοῦν πολυκατοικίες καὶ τὰ διαμερίσματα νὰ διατεθοῦν μὲ τό σύστημα ἐνοικιαγορᾶς. Οἱ ἀγοράζοντες μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ γνωρίζουν ὅτι ἐνῶ γιὰ μερικὰ χρόνια θὰ πληρώνουν ἕνα ποσό, ἕνα εἶδος ἐνοικίου, τελικὰ θ' ἀποκτήσουν τὸ διαμέρισμα, δικὴ τους περιουσία.

6. Εἰσηγούμαστε ν' ἀναθεωρηθοῦν τὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἐπιλογὴ χώρων γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων, γιὰ νὰ μὴ ἀποκλείονται χῶροι ἐντὸς τῶν πόλεων. Ἂν υἱοθετηθεῖ τὸ σύστημα ἀνεγέρσεως πολυκατοικιῶν γιὰ ἐνοικιαγορά, τότε ἀσφαλῶς πολλοὶ ἐκτοπισθέντες θὰ βρεθοῦν στὰ κέντρα τῶν πόλεων μὲ ὅλες τὶς ἀπαιτούμενες διευκολύνσεις.

Τελικά, ὀφείλομε ν' ἀπαιτήσομε ὅπως οἱ ὑπάρχοντες συνοικισμοί, παλιοί καὶ νέοι, τύχουν ἐπιθεωρήσεως γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ κατὰ πόσο ὑπάρχει ἐπάρκεια στὴ λειτουργία τους. Πληροφορούμαστε ὅτι σὲ συνοικισμοὺς τῆς Λεμεσοῦ, ἀλλοῦ δὲν λειτουργοῦν τὰ νερά, ἀλλοῦ οἱ ἀποχετεύσεις. Σὲ πολλὲς περιπτώσεις στάζουν τὰ σπίτια λόγω ρωγμῶν ἢ ἐλαττωματικῶν στεγῶν. Κι ἐνῶ μὲ μηδαμινά ἔξοδα μποροῦν νὰ γίνουν οἱ ἀναγκαῖες ἐπιδιορθώσεις, παραμελοῦνται καὶ ἡ ταλαιπωρία καὶ δυσφορία εἶναι ἀπερίγραπτη.

Αὐτὲς κ. Πρόεδρε, εἶναι περιληπτικὰ οἱ εἰσηγήσεις μου. Πρῶτα νὰ ἐπιταχυνθεῖ ἡ στέγαση τῶν προσφύγων μὲ διάφορους τρόπους καὶ διάφορα μέσα, κάμνοντας χρήση ὅλων τῶν πιθανῶν δυνατοτήτων καὶ δεύτερο, ὅσοι στεγάζονται ἤδη, νὰ βεβαιωθοῦμε ὅτι στεγάζονται καλὰ καὶ ἄνετα, ἐλπίζοντας συνάμα ὅτι ὁ διεξαγόμενος διάλογος θὰ ὁδηγήσει σὲ λύση ποὺ θὰ ἐπιτρέψει τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὰ πατρογονικά τους σπίτια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ κάμω ὁμιλία. Ἁπλῶς θὰ κάμω μιὰ ἀναφορὰ πάνω στὸ θέμα.

Κατ' ἀρχὴν ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω τὴν ἀπόλυτη συμφωνία μας γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς ἀνοικοδόμησης προσφυγικῶν κατοικιῶν, ἡ ὁποία πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ γίνεται μὲ κάθε δυνατὴ προτεραιότητα. Καὶ πρέπει ἐδῶ νὰ παραδεχθοῦμε πὼς πολλὰ ἔχουν γίνει μέχρι τώρα γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων, ἂν καὶ πολλὰ παραμένουν ἀκόμα νὰ γίνουν.

Διερωτῶμαι, ὅμως, γιατὶ ἡ Κυβέρνηση προσπαθεῖ νὰ ἀπαλλοτριώνει περιοχές, σὲ μερικὲς περιπτώσεις μακρυὰ ἀπὸ τὰ κατοικημένα σύνολα, εἴτε στὶς πόλεις εἴτε στὰ χωριά, μὲ τεράστιες οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις στὸν Προϋπολογισμὸ καὶ μὲ δημιουργία προβλημάτων ἀπὸ τὶς καθυστερήσεις στὶς πληρωμές καὶ δὲν φροντίζει νὰ ἀνεγείρει πολυκατοικίες καὶ οἰκίες στὶς τουρκοκυπριακὲς περιουσίες, καὶ ἰδιαίτερα σ' ἐκεῖνες τὶς τουρκοκυπριακές περιουσίες ποὺ βρίσκονται ἐντὸς τῶν πόλεων.

Οἱ Τουρκοκυπριακὲς περιουσίες ποὺ βρίσκονται ἐντὸς τῶν πόλεων παρουσιάζουν μιὰ καταθλιπτικὴ κατάσταση ἀκαθαρσίας· οἱ περισσότερες εἶναι ἀκατοίκητες. Ἀξιόλογα οἰκόπεδα καὶ ἀξιόλογες περιοχὲς μένουν ἀνεκμετάλλευτες, καὶ σπεύδουμε νὰ ἀπαλλοτριώσουμε μὲ πολλὴ δαπάνη ἄλλες περιουσίες δημιουργώντας ἐπιπρόσθετα προβλήματα καὶ ταυτόχρονα ἀπομονώνοντας συνοικισμοὺς ποὺ δὲν ἔχουν ἐπαφὴ μὲ τὶς ἄλλες κατοικημένες περιοχές.

Εἶναι ἡ γνώμη μου καὶ εἰσηγοῦμαι ἡ Κυβέρνηση νὰ μελετήσει σοβαρὰ τὴν ἀνέγερση πολυκατοικιῶν καὶ ἄλλου εἴδους οἰκοδομῶν στὶς Τουρκοκυπριακές περιουσίες, οἱ ὁποῖες περιουσίες καὶ οἰκοδομὲς νὰ ἀξιοποιηθοῦν ὅσο καιρὸ ὑπάρχει τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα.

Ὅταν δὲ μιὰ μέρα λυθεῖ μὲ τὸ καλὸ τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα, τότε οἱ Τουρκοκύπριοι ἰδιοκτῆτες τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ πάρουν τὰ οἰκόπεδα τους μὲ τὶς ἤδη ἀνεγερθεῖσες οἰκοδομὲς σ' αὐτά. Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει πρόβλημα.

Ἔχω, κύριε Πρόεδρε, ὑπόψη μου ἰδιαίτερα τὴν περιοχὴ τῆς Λεμεσοῦ. Στὸ κέντρο τῆς πόλης ὑπάρχει μιὰ τεράστια περιοχὴ ἡ ὁποία παραμένει ἀνεκμετάλλευτη καὶ ἀναξιοποίητη καὶ ἡ ὁποία γρήγορα μπορεῖ νὰ στεγάση πολλοὺς πρόσφυγες καὶ καμμιὰ ἐπιβάρυνση γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση ἢ ἀγορὰ τῆς γῆς δὲν θὰ ἔχει ἡ Κυβέρνηση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω νὰ παραμείνει τό θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ νὰ ποῦμε μερικὰ λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 20 Νοεμβρίου τοῦ 1980, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ Φορολογίας τῶν Ὑπηρεσιῶν Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(5) Ὁ περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν Ἀσθενειῶν καὶ Ἐχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἱσπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(7) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ὧραι Ἐργασίας Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

(8) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη)

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(3) «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(4) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(5) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(6) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(7) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Π. Παύλου).

(8) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(Ὥρα λήξεως 5.40 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτές ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά)

Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου καὶ ἄλλων Μελῶν τῆς Βουλῆς (Γ. Λαδᾶς, Λ. Καραμιχάλης, Β. Λυσσαρίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Α. Γαλανὸς, Πρόεδρος) στὴ διαφορὰ ποὺ προέκυψε μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὀργανώσεων πάνω στό θέμα τῆς ἀξιολόγησης τῶν καθηγητῶν Μέσης Παιδείας καὶ στὶς ἐπιπτώσεις πάνω στὴν παιδεία τοῦ τόπου ἀπὸ τὴ δημιουργηθεῖσα ἀνωμαλία.

(2) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Λ. Καραμιχάλη στὴ μέχρι τοῦδε παράλειψη τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἀποκατάσταση ἀριθμοῦ ἀναπληρωτῶν λοχιῶν τῆς

'Αστυνομίας ποὺ στερήθηκαν τοῦ βαθμοῦ τους ἀπὸ τὴν πραξικοπηματικὴ Κυβέρνηση.

(3) Δήλωση τῶν βουλευτῶν κ.κ. Χρ. Βάκη Τ. Παπαδόπουλου καὶ Χρ. Χριστοφίδη ὅτι προσχωροῦν στὴν "Ενωση Κέντρου.

(4) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη καὶ σχόλια τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἄλλων Μελῶν τοῦ Σώματος (Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Λαδᾶς) πάνω στὴν παρατηρούμενη παράλειψη ἢ καθυστέρηση τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας νὰ ἀπαντᾶ σὲ 'Ερωτήσεις Βουλευτῶν πρὸς τοὺς ἁρμόδιους 'Υπουργούς.

(5) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Νέμιτσα σέ ἀδυναμία πολλῶν ἐπιστημόνων καὶ αὐτοεργοδοτουμένων μικροεπιχειρηματιῶν νὰ καταβάλλουν τὸ ὕψος τῆς εἰσφορᾶς τους βάσει τοῦ νέου ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ εἰσήγησή του ὅπως ἡ καθυστέρηση στὴν καταβολὴ τῶν εἰσφορῶν τους μὴ θεωρηθεῖ ὡς παράπτωμα μέχρις ὅτου μελετηθεῖ ἐκ νέου τὸ θέμα ἀπὸ τὸν ἀναλογιστή.

(6) "Εκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(7) "Εκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 12) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(8) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

(9) 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Κ. Παπαδημητρίου) πάνω στὸ θέμα «'Η ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(10) 'Αγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἴδιος «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(11) 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Γαλανός, Λ. Καραμιχάλης, Τ. Νέμιτσας) πάνω στὸ θέμα «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Χ. Μιχαηλίδης.»

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 20ῆς ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.50 μ.μ.)

('Αρ. 8)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι Βουλευτὲς, σήμερα εἶναι ἡ πρώτη συνεδρίαση τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου. Πιστεύω ὅτι ἔχω τὴν ὁμόφωνη συγκατάθεση τῆς Βουλῆς νὰ ἀναφερθῶ στὸ γεγονός, στὸ ἱστορικὸ αὐτὸ γεγονός.

Αἰσθάνομαι περήφανος γιατὶ ἡ τύχη μὲ φέρνει γιὰ τρίτο κατὰ συνέχεια χρόνο ἐκφραστὴ τῶν αἰσθημάτων τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων τῆς Κύπρου στὴ μεγαλειώδη ἐπέτειο τῆς μάχης καὶ τῆς νίκης τοῦ Πολυτεχνείου.

Αἰσθάνομαι περήφανος γιατὶ καὶ πάλι, μαζὶ μὲ τοὺς συναδέλφους μου σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα, χαιρετοῦμε ἀσκεπεῖς καὶ μὲ σεβασμὸ τὸ ἱερὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ Πολυτεχνείου. 'Ασκεπεῖς καὶ μὲ πίστη καὶ ἀφοσίωση πρὸς τὴν ἰδέα τῆς Δημοκρατίας προσφέρομε καὶ φέτος τὰ ἄνθη τοῦ θαυμασμοῦ μας καὶ τῆς λατρείας μας στὸ λευκοπόρφυρο ναὸ ποὺ κτίσανε μὲ τὸ αἷμα τους τὰ νιάτα τῆς 'Ελλάδας γιὰ τὴν πανάρχαιη θεὰ τῶν 'Αθηνῶν, τὴ Δημοκρατία.

'Η ἀντρίκια ψυχὴ τῆς 'Ελληνικῆς νιότης δημιούργησε μὲ τὴν ἀντίσταση τοῦ Πολυτεχνείου, ἕνα νέο θαῦμα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ ἔχει νὰ δείξει ἡ ἱστορία μας κι ἡ ἱστορία ὅλων τῶν λαῶν ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Τὰ γυμνὰ στήθη τῶν νέων τῆς 'Ελλάδας ποὺ τὰ βάλανε μὲ ἀπαράμιλλη τόλμη μπροστὰ στὰ πάνοπλα καὶ σιδερόφρακτα τάνκς τῆς στρατιωτικῆς Χούντας, τὰ ἄοπλα μὰ ρωμαλέα χέρια τους ποὺ τὰ σηκώσανε γιὰ νὰ φράξουν τὸ δρόμο στὰ σιδερένια μεγαθήρια ποὺ χαλούσανε καὶ συντρίβανε τὰ πάντα στὸ πέρασμα τους, ἡ μεγάλη θυσία τους καὶ ἡ ἀντίσταση τοῦ Πολυτεχνείου, δημιουργήσαμε τὸ πρῶτο ρῆγμα στὸ πανίσχυρο ὡς τότε κάστρο τῆς Χουντικῆς δικτατορίας κι' ἀνοίξανε τὸ πρῶτο μονοπάτι πρὸς τὴν ἐλευθερία.

'Η Χουντικὴ προδοσία τῆς Κύπρου, ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους ποὺ ἦταν τὸ ἄμεσο καὶ ἀναπόφευκτο ἀποτέλεσμα της, δώσανε

στὸ φασιστικὸ τέρας τὸ θανάσιμο κτύπημα ποὺ ἔφερε τὸ ὁριστικὸ τέλος τῆς ἐφτάχρονης δικτατόρευσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀντίσταση τοῦ Πολυτεχνείου μαζὶ μέ τὴ θυσία τῆς Κύπρου χαρίσανε στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ τὴν ἐλευθερία ποὺ καρτεροῦσε ἐφτὰ ὁλάκαιρα χρόνια.

Πολυτεχνεῖο καὶ Κύπρος γίνανε τὸ δίκοπο μαχαίρι μὲ τὸ ὁποῖο ὁ νεώτερος Θησέας σκότωσε τὸ μινώταυρο τοῦ χουντικοῦ φασισμοῦ.

Αὐτὸ τὸ φοβερὸ τέρας, γιὰ ἐφτὰ ὁλάκαιρα χρόνια κατάτρωγε μέσα στὸ λαβύρινθο ποὺ ἔκτισε ἡ στρατιωτικὴ Χούντα τὰ λαμπρὰ νειάτα τῆς Ἑλλάδας καὶ ξέσκιζε μὲ τὰ γαμψὰ του νύχια τὶς σάρκες τῆς πατρίδας μας.

Κλείουν μόνο ἕξη χρόνια ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ἡ φοιτητικὴ καὶ ἡ ἐργατικὴ νεολαία τῆς Ἑλλάδας σκάψανε τὸν τάφο τοῦ χουντικοῦ θηρίου καὶ ὅμως παρατηροῦνται κάποια σημάδια λησμοσύνης αὐτῆς τῆς μεγάλης τραγωδίας πού βασάνιζε τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ ἐφτὰ ὁλάκαιρα χρόνια.

Μὰ ἡ Ἱστορία «ἐπαναλαμβάνει ἑαυτὴν» ὅταν οἱ ἄνθρωποι δὲν διδάσκονται ἀπὸ τὴν Ἱστορία.

Οἱ γιορτασμοὶ τῶν ἐπετείων τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων πρέπει νὰ ξυπνοῦν τὴ μνήμη τῶν λαῶν, καὶ νὰ ζωντανεύουν τὴν ψυχή μας. Πρέπει νὰ κεντρίζουν τὸ βαριεμὸ καὶ τὴν ἀδιαφορία, «νὰ συνδυαλίζουν κάθε στάχτη, νὰ ξεσκεπάζουν κάθε σπίθα κρυμμένη, ν' ἀνάβουν κάθε φωτιὰ σβησμένη» καὶ νὰ δυναμώνουν τὴν πίστη μας στὰ μεγάλα εὐγενικὰ ἰδανικά. Μὰ πρέπει ἀκόμα νὰ θυμίζουν σ' ὅλους ἀνεξαίρετα τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τὰ μεγάλα κακὰ κι οἱ ἐθνικὲς συμφορὲς ξανάρχονται πολλὲς φορές, δριμύτερες καὶ πὼς τὰ τέρατα βρυκολακιάζουν.

Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ ὅλες οἱ πατριωτικὲς μας δυνάμεις πρέπει νὰ γίνουν διπλοσκοποὶ καὶ ν' ἀγναντεύουν τὸν ὁρίζοντα καὶ νὰ ἐρευνοῦν τὰ πάντα μὲ προσοχὴ ἀδιάκοπα καὶ ἀκούραστα, γιὰ νὰ μὴν ἀφίσουν νά φυτρώσει ξανὰ στὸ καθάριο χῶμα τῆς πατρίδας μας τὸ φαρμακερὸ βοτάνι τοῦ φασισμοῦ καὶ τῆς ἀντίδρασης.

Ἀξίζει χίλιες φορὲς νὰ στεκόμεθα σὲ στάση προσοχῆς μπροστὰ στὰ μεγάλα κατορθώματα τῶν λαῶν καὶ νὰ τὰ χαιρετοῦμε μὲ θαυμασμὸ καὶ εὐλάβεια.

Μὰ ἡ ἀξία τους φαίνεται μεγαλύτερη ὅταν βγάζομε καὶ παίρνομε ἀπ' αὐτὲς τὶς μεγάλες πράξεις τὰ μεγάλα διδάγματα ποὺ μᾶς προσφέρουν.

Οἱ μεγάλες θυσίες τότε μόνο δὲν χάνονται στό κενό, ὅταν ἀποφασίσουμε ν' ἀναχαιτήσουμε ὁριστικὰ τὸ δολοφονικὸ χέρι ποὺ τὲς προκάλεσε.

Ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου ἂς χαιρετίσουμε τοὺ νεώτερους Ἁρμόδιους καὶ τοὺς Ἀριστογείτονες τοῦ Πολυτεχνείου, ποὺ ἀναστήσανε τοὺς παλαιοὺς τους προγόνους καὶ ἂς κλίνουμε μ' εὐλάβεια τὸ κεφάλι μπροστά στοὺς πολλοὺς σταυροὺς ποὺ ἀπάνω τους τοὺς καρφώσανε καὶ τοὺς βασάνιζαν γιὰ τρεῖς μέρες οἱ χουντικοὶ ἑκατόνταρχοι.

Τὰ τριήμερα πάθη αὐτῶν τῶν μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας, φέρανε τὴν ἀνάσταση τῆς Δημοκρατίας. Φέρανε τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιο.

Αὐτὸ τὸ φῶς ἔχομε χρέος νὰ τὸ διαφυλάξωμε.

Γιὰ τὴν ἱερή τους μνήμη σᾶς καλῶ νά κρατήσουμε μονόλεπτη σιγὴ μὲ τὴ σκέψη μας στραμμένη πρὸς τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου τους μὰ καὶ τῆς ἀνάστασης τῆς Δημοκρατίας ποὺ πρέπει νὰ τὴ διαφυλάξουμε γιατὶ κινδυνεύει.

(Μονόλεπτος σιγὴ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ἂν παίρνω τὸ λόγο αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἶναι γιὰ νὰ ἀποτίσω ἐκ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος τῆς Κύπρου, τῆς Κοινοβουλευτικῆς του Ὁμάδας, ὅλων τῶν μελῶν καὶ στελεχῶν του, φόρο τιμῆς κι' εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἀδάμαστη γενιὰ τοῦ Πολυτεχνείου, τὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια τῆς Ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας τῆς Ἑλλάδας, ποὺ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1973, πρὶν ἑπτὰ ἀκριβῶς χρόνια, ὅρθωσαν τὸ γενναῖο παράστημά τους μπροστὰ σὲ μιὰ σιδηρόφρακτη κι' ἀδίστακτη χούντα. Εἶναι ἡ ἀντίσταση αὐτὴ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας ποὺ ὁδήγησε τὸν Ἑλληνικὸ φασισμὸ στὴν κατάρρευση τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974. Εἶναι ἡ κατάρρευση ποὺ σημειώθηκε κάτω ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ φασισμοῦ αὐτοῦ μέσα στὰ ὁποῖα τελευταῖο ἀλλὰ καὶ σοβαρότερο ἦταν τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ προδοσία τῆς Κύπρου ποὺ ἔφερε ἐδῶ στὸν τόπο μας τὸν Τούρκικο Ἀττίλα.

Τέτοια ἱστορικὰ γεγονότα ὅπως εἶναι ἡ ἀντίσταση τοῦ Πολυτεχνείου τὸ Νοέμβριο τοῦ 1973 δὲν μποροῦν εὔκολα νὰ διαγραφοῦν ἀπὸ τὴ μνήμη ἑνὸς λαοῦ. Γιατὶ ἂν αὐτὸς ὁ λαὸς διαγράψει ἀπὸ τὴ μνήμη του τέτοια γεγονότα, τότε δὲν ξέρω ποῦ θὰ καταντήσει ἱστορικά.

Σήμερα φέρνομε στὴ μνήμη μας τὰ γεγονότα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1973, τὸν ἀπαράμιλλο ἡρωϊσμό, τὶς ἐκκλήσεις τῶν παιδιῶν ποὺ εἶχαν μεταβάλει τὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο σὲ προμαχώνα γιὰ τὴ διεκδίκηση τῶν δικαιωμάτων τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Χαιρετίζουμε μ' εὐγνωμοσύνη τοὺς ἐπιζήσαντες καὶ ἀποτίουμε φόρο τιμῆς στὰ νειάτα ποὺ ἔχασαν τὴ ζωή τους στὸ βωμὸ τῆς ἐλευθερίας.

Ἂς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τους κι' ἂς εἶναι πάντα ἀνάλαφρο τὸ χῶμα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ποὺ τοὺς σκεπάζει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἡ ἐπέτειος τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτεχνείου φέρνει στὴ μνήμη μας τὴ βάρβαρη χουντοφασιστικὴ ἐπιδρομὴ μὲ τάνκς κατὰ τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἄφθαστη σὲ ἡρωϊσμὸ ἀντίσταση τῶν φοιτητῶν αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ ἐπιστημονικοῦ ἱδρύματος.

Ἡ ἡρωϊκὴ ἀντίσταση τῶν φοιτητῶν τοῦ Πολυτεχνείου κατὰ τῆς χουντοφασιστικῆς θηριωδίας θὰ παραμείνει μαζὶ μ' ὅλες τὶς ἄλλες λαμπρὲς σελίδες τοῦ ἀνυπότακτου λαοῦ τῆς Ἑλλάδας, φωτεινὸ παράδειγμα πρὸς μίμηση ἀπὸ ὅλους ὅσους ἀγωνίζονται κατὰ τοῦ φασισμοῦ καὶ τῆς καταπίεσης, γιὰ τὴ δημοκρατία καὶ τὴν ἐλευθερία.

Ἡ ἡρωϊκὴ ἀντίσταση τῶν φοιτητῶν τοῦ Πολυτεχνείου ἦταν τὸ προανάκρουσμα τῆς παλλαϊκῆς δημοκρατικῆς ἐξέγερσης κατὰ τῆς τυραννικῆς Χούντας ποὺ κουφόβραζε μέσα στὸν Ἑλληνικὸ λαό. Ὅταν οἱ Κυβερνήσεις ἐγκληματοῦν οἱ τίμιοι ἄνθρωποι ἐπαναστατοῦν. Καὶ ἡ στρατιωτικὴ Κυβέρνηση τῆς Ἑλλαδικῆς Χούντας ποὺ κατέβαλε τὴν ἐξουσία χάρη στὴν ὑποστήριξη τῆς Ἀμερικάνικης

ἱμπεριαλιστικῆς ΣΙΑ, διάπραξε ἕνα τερατῶδες ἔγκλημα κατὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας.

Δεύτερο τερατῶδες ἔγκλημα καὶ προδοσία διάπραξε ἡ Ἑλλαδικὴ Χούντα μὲ τὴν ΕΟΚΑ Β', καὶ πάλι μὲ τὴν ὑποστήριξη τῆς ΣΙΑ, ἐνάντια στὸν Κυπριακὸ λαὸ μὲ τὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα ποὺ ἔφερε τὴν εἰσβολὴ τοῦ Ἀττίλα. Κι' αὐτὸ τὸ δεύτερο ἔγκλημα ὁδήγησε στὴν ἀνατροπὴ τῆς μισητῆς Χούντας. Τὶς τρομερὲς ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος τὶς ὑφίσταται ἀκόμα καὶ φαίνεται ὅτι θὰ τὶς ὑφίσταται γιὰ πολὺ καιρὸ ὁ σκληρὰ δοκιμαζόμενος Κυπριακὸς λαός.

Τὴ φετεινὴ ἐπέτειο τῆς ἡρωϊκῆς ἀντίστασης τῶν φοιτητῶν τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν ἐπιδίωξαν νὰ ἀμαυρώσουν ὕποπτα προβοκατόρικα στοιχεῖα ποὺ ἔδρασαν ἀκόμα καὶ μέσα ἀπὸ τὴν ἀστυνομία, καὶ οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας βάφτηκαν καὶ παλι μὲ αἷμα.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ποὺ ἀγωνίζεται ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὶς ἐπιπτώσεις τοῦ διπλοῦ τερατώδους ἐγκλήματος ποὺ διαπράχθηκε σὲ βάρος του, τοῦ χουντοφασιστικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τούρκικης εἰσβολῆς, ἐπαναβεβαιώνει τὸν ἱερὸ ὅρκο του νὰ μὴν ἐπιτρέψει ποτὲς σὲ ὁποιουσδήποτε ἐπίδοξους πραξικοπηματίες νὰ ἐπαναλάβουν παρόμοιο ἔγκλημα καὶ προδοσία ἐναντίον του.

Τὸ πνεῦμα τῶν ἡρώων τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν ὅπως καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἡρώων τῆς Κυπριακῆς ἀντίστασης πρὸς τοὺς ἀπαίσιους πραξικοπηματίες θὰ μᾶς καθοδηγεῖ καὶ θὰ φωτίζει μελλοντικὰ τὸ δρόμο μας. Ὁ φασισμὸς κι' ὁ ἱμπεριαλισμὸς δὲν θὰ περάσουν !

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἡ εἰσήγηση σας, κ. Πρόεδρε, ἦταν ἀρκετὰ εὔγλωττη καὶ πιστεύω ὅτι ἀπηχεῖ τὶς ἀπόψεις τοῦ κάθε Μέλους τῆς Βουλῆς. Κατὰ τὴ συνήθεια ὅμως πρέπει νά ποῦμε κι' ἐμεῖς δυὸ λόγια.

Στὴ μαύρη ἐπέτειο τῆς ἐπταετίας οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδας ἦταν παράδειγμα ὄχι μόνο γιὰ τὴν Κύπρο καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Εὐρώπη ὁλόκληρη. Δὲν ἄφησαν τοὺς ἑαυτούς τους στὴν προώθηση συνδικαλιστικῶν αἰτημάτων ὅπως ἔκαναν τὰ διάφορα ψευδοσυνδικαλιστικὰ κινήματα στὴν Εὐρώπη. Οὔτε δέχτηκε ἡ νεολαία τῆς Ἑλλάδας τὴ φιλοσοφία τοῦ ἄρτου καὶ θεάματος ποὺ πρόσφερε ἡ Χούντα.

Τὸ Πολυτεχνεῖο, οἱ φοιτητές του, οἱ ἡγέτες τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου ὅλης τῆς Ἑλλάδας στάθηκαν φάρος φωτεινὸς γιὰ ὅλους στὴ μαύρη περίοδο τῆς ἐπταετίας— προμήνυμα γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς Ἑλλάδας στὴ δημοκρατία, ἐπιστροφὴ τῆς δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα, στὴν κοιτίδα της. Ἐπίσης κακὸς οἰωνὸς γιὰ τὴν Κύπρο οἱ ἐρπύστριες ποὺ πέρασαν πάνω ἀπὸ τὴν πύλη τοῦ Πολυτεχνείου· πέρασαν μετὰ ἀπὸ λίγα χρόνια πάνω ἀπὸ τὸ Προεδρικό μας καὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ γιὰ νὰ ταφοῦν ὅμως καὶ οἱ ἐρπύστριες καὶ τὰ τάνκς καὶ ἡ Χούντα κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ καταστραμμένου Προεδρικοῦ μας.

Γιὰ μᾶς, κ. Πρόεδρε, τὸ Πολυτεχνεῖο δὲν εἶναι ἁπλῶς φάρος φωτεινός. Εἶναι κάτι περισσότερο γιατὶ εἴμαστε μαζὶ του ἑνωμένοι μὲ δεσμοὺς αἵματος καὶ οἱ δυό μας θύματα ἀπὸ τὸν ἴδιο θύτη καὶ μὲ τὸ ἴδιο μήνυμα γιὰ τὶς ἐπερχόμενες γενιές : τὴ θυσία !

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μέσα στὶς πιὸ μαῦρες ὧρες τῆς δικτατορίας, ὅταν πολλοὶ ρεαλιστὲς διαπίστωναν πὼς ὁποιαδήποτε ἀντίσταση ἐνάντια στὴ δικτατορία, ὁποιαδήποτε προσπάθεια νὰ καταφερθοῦν πλήγματα ἐνάντια στὸ δικτατορικὸ καθεστὼς τῆς Ἑλλάδας, ἀποτελοῦσε ρομαντισμὸ καὶ τυχοδιωκτισμό, κάποια παιδιὰ τοῦ λαοῦ στὴν ἀρχή, ὁλόκληρος ὁ λαὸς τῆς Ἀθήνας τελικά, ἀποφάσισαν πὼς οἱ ἀγῶνες δὲν μετροῦνται μὲ ἀριθμούς, πὼς οἱ ἀγῶνες δὲν μετροῦνται μὲ ἰσοζύγια δυνάμεων, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπόφαση ἑνὸς λαοῦ νὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴ Λευτεριὰ καὶ γιὰ τὴ Δημοκρατία κάτω ἀπὸ ὁποιεσδήποτε προϋποθέσεις, καὶ ἔστησαν τὸ ἀδούλωτο κάστρο τῆς ἀντίστασης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μέσα στὴν καρδιὰ τῆς Ἀθήνας.

Θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς πὼς αὐτὴ ἡ πράξη, αὐτὴ ἡ ἀντίσταση, ἀποτέλεσε τὴν πρώτη ταφόπετρα τῆς δικτατορίας. Ἀποτέλεσε ταυτόχρονα τὴν πρώτη ταφόπετρα τῶν ἐθελοδούλων, τῶν προσκυνημένων καὶ τῶν γονατισμένων, γιατὶ καὶ ἐκεῖνοι ἦσαν ἐξ ἴσου ἔνοχοι μὲ ἐκείνους ποὺ συνεργαζόντουσαν μὲ τὴ δικτατορία, ὅταν παθητικὰ θεωροῦσαν τὶς καταστάσεις.

Ὅμως, θὰ ἤθελα νὰ θυμίσω ὅτι καὶ μερικοὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ σήμερα τιμοῦν τὴν ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου, τότε κατηγοροῦσαν ὅλους ἐκείνους—ἐδῶ καὶ στὴν Ἑλλάδα—ποὺ στεκόντουσαν δίπλα στὶς πατριωτικὲς δυνάμεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ μερικὲς ἐφημερίδες γνωστῆς παράταξης, δημοσίευαν μὲ κατηγορία—νόμιζαν—τὸ γεγονὸς ὅτι στοὺς τοίχους τοῦ Πολυτεχνείου βρισκόντουσαν γραμμένα καὶ τὰ συνθήματα τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. Ἐμεῖς αὐτὸ τὸ δεσμὸ θὰ τὸν κρατήσουμε ἀκριβὰ φυλαγμένο γιατὶ γιὰ μᾶς ἀποτελεῖ ὑποθήκη, ἀποτελεῖ γνώμονα πορείας ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ νὰ θέλομε δὲν μποροῦμε νὰ παρεκλίνουμε.

Ὅμως, φίλοι, δὲν εἶναι ἀρκετὸ νά τιμοῦμε τὶς ἐπετείους. Στόχος εἶναι νὰ ἀντλήσουμε τὰ ἱστορικὰ διδάγματα ποὺ δίνουν αὐτὲς οἱ ἐπέτειοι. Καὶ τὸ ἱστορικὸ δίδαγμα εἶναι ὅτι ὅταν λαοὶ βρίσκονται εἴτε κάτω ἀπὸ κατοχὴ—ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ—εἴτε κάτω ἀπὸ δικτατόρευση, δὲν μετροῦν μόνο μὲ ἀριθμοὺς τοὺς ἀγῶνες. Ἀλλὰ πάντα βρίσκουν τὸν τρόπον νὰ ἀγωνισθοῦν. Καὶ λαοὶ ποὺ ἀγωνίζονται πάντα δικαιώνονται.Κι' αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα τοῦ Πολυτεχνείου. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα ἰδιαίτερα πρὸς τὸν Κυπριακὸ λαὸ ποὺ σήμερα βρίσκεται κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς. Καὶ εἶναι μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἀντικρυστεῖ ἡ θυσία τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἂν τὸ πνεῦμα τοῦ Πολυτεχνείου ἐξακολουθεῖ νὰ ζεῖ μέσα στὶς καρδιὲς τῶν μαζῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εἶναι πολλοὶ ποὺ καὶ σήμερα προσπαθοῦν νὰ σβύσουν αὐτὸ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ α' ἢ μὲ τὸ β' τρόπο, εἴτε μὲ ἐνεργὸ ἐπίθεση ἐνάντια σ' ἐκείνους ποὺ στέκονται πιστοὶ στὸ πνεῦμα τοῦ Πολυτεχνείου, εἴτε καὶ πάλι σὰν παθητικοὶ θεατὲς τῶν καταστάσεων. Καὶ θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νά σταθεῖ μὲ προσοχὴ στὰ τελευταῖα ἐπεισόδια ποὺ ἔγιναν στὴν Ἀθήνα μὲ βάση τὴν ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου.

Ναί, ὑπῆρξαν προκλήσεις· κι' αὐτὲς οἱ προκλήσεις καταδικάστηκαν καθολικὰ ἀπ' ὅλα τὰ μαζικὰ κόμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καταδικάζονται καθολικὰ καὶ ἀπ' ὅλα τὰ κόμματα τὰ μαζικὰ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ὅμως αὐτὲς οἱ προκλήσεις οἱ ὁποῖες ὑπῆρξαν καὶ οἱ ὁποῖες εἶναι καταδικαστέες δὲν δικαιολογοῦσαν κατ' οὐδένα τρόπο τὴ στάση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας ἐνάντια, ὄχι πιὰ στοὺς προβοκάτορες ἀλλὰ ἐνάντια σὲ ἁπλοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἤθελαν νὰ διαδηλώσουν ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ

Πολυτεχνείου ζεῖ, γιατὶ ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι, δυστυχῶς ἡ 'Αστυνομία ἀδιάκριτα κτύπησε ἀνθρώπους ποὺ καμμιὰ σχέση δὲν εἶχαν μὲ τὶς προβοκάτσιες καὶ μάλιστα πολὺ ἀργότερα, ὅταν πιὰ εἶχαν σχεδὸν διαλυθεῖ ὅλες οἱ καταστάσεις. Κι' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς βρίσκονται Κύπριοι πού, ἂν οἱ πληροφορίες εἶναι σωστές, μερικοὶ ἀπ ' αὐτοὺς χαροπαλεύουν. Καὶ εἶναι καθῆκον αὐτῆς τῆς Κυβέρνησης νὰ ζητήσει εὐθύνες ἀπὸ τὴν 'Ελληνικὴ Κυβέρνηση, γιατὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο χρησιμοποίησε ἡ 'Αστυνομία αὐτὲς τὶς βάναυσες μεθόδους ἐνάντια σὲ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν καμμιὰ σχέση μὲ τοὺς προβοκάτορες κι' ἔχομε ἄλλωστε μαρτυρίες ἀπὸ μαζικὲς ὀργανώσεις φοιτητῶν ποὺ καταγγέλλουν αὐτὴ τὴ στάση τῆς 'Ελληνικῆς 'Αστυνομίας.

'Εμεῖς ἕνα ἔχομε νὰ ποῦμε : Πὼς πάντα μέσα στὴν καρδιὰ μας καὶ μέσα στὸ μυαλό μας δὲν θὰ τιμοῦμε ἁπλῶς τὴ μνήμη τῶν ἡρώων τοῦ Πολυτεχνείου ἀλλὰ θὰ τοὺς ἔχουμε πάντα σὰν ἕνα παράδειγμα πρὸς μίμηση, γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ καλύτερη τιμὴ καὶ ὁ καλύτερος σεβασμὸς ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιδείξει κανεὶς πρός τὴ θυσία τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο ἐκπρόσωπος τοῦ Κόμματος τοῦ Κέντρου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

'Η ἔννοια τῆς ἐλευθερίας ὅπως καὶ ἡ ἔννοια τῆς δημοκρατίας ποὺ τὴ στηρίζει εἶναι ἔννοιες ἐνιαῖες, παγκόσμιες καὶ ἀδιαίρετες. Γιατὶ ὅταν ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δημοκρατία ἀπειλοῦνται σ' ἕνα μέρος, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δημοκρατία σὲ ὅλα τὰ μέρη ἀπειλοῦνται. Γι' αὐτὸ αὐτοὶ ποὺ δίνουν τὴ ζωή τους γιὰ τὴν προάσπιση τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἥρωες πανανθρώπινοι, εἶναι μάρτυρες στὸ βωμὸ τῆς ὑπηρεσίας πανανθρώπινων κι' ἀδιαίρετων ἰδανικῶν.

Τὰ νεαρὰ παιδιὰ τοῦ Πολυτεχνείου ποὺ ἔστησαν τὰ ἀδύναμα τους στήθη μπροστὰ στὰ σιδηρόφρακτα ἅρματα τῆς βίας καὶ τοῦ φασισμοῦ, συνέλαβαν, μέσα στὴ σύντομη ζωή τους, ὅλο τὸ νόημα, ὅλες τὶς ἐλπίδες καὶ ὅλους τοὺς ὁραματισμοὺς τοῦ 'Ελληνισμοῦ, ὅλων τῶν γενναίων ποὺ πέρασαν κι' αὐτῶν ποὺ εἶναι νἄρθουν, καὶ τὶς πρόβαλαν σὰν ἕνα ὁλοκληρωμένο βίωμα καὶ σὰν παράδειγμα γιὰ τοὺς ἄλλους. Δικαίωσαν τὴν ἰδέα τῆς 'Ελλάδας ποὺ ἐφτὰ χρόνια σιωποῦσε καὶ ἔγινε ἡ πρώτη, ἂν ὄχι ἡ μόνη, ἔνδειξη τοῦ ἀσίγαστου πάθους γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ἔτσι δικαίωσαν τὴν ὕπαρξη τους, δικαιώθηκαν ἀπέναντι τῆς ἱστορίας καὶ καταξίωσαν τοὺς Ἕλληνες ὅτι μποροῦν νὰ ἀγωνιστοῦν, ὅτι θυσιάζουν τὴ ζωή τους γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας. Κέρδισαν μὲ τὸ θάνατό τους τὴν ἀθανασία κι' ἔδωσαν στὴν 'Ελλάδα τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς ἀγωνιστικότητας καὶ τῆς εὐθαρσίας.

Ἔτσι, οἱ ἥρωες τῆς δημοκρατίας στὴν 'Ελλάδα εἶναι καὶ γιὰ μᾶς ἥρωες, ὅπως εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πρέπει νὰ πιστεύουν στὴν ἐλευθερία καὶ στὴ δημοκρατία.

'Εμεῖς ἰδιαίτερα, στὴν Κύπρο, πρέπει νὰ ἀποτίομε φόρο τιμῆς σ' αὐτοὺς τούς νεαρούς, σ' αὐτὸ τὸ ἄνθος τῆς 'Ελληνικῆς νεολαίας, γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ θυσία τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ θυσία τῆς Κύπρου ἔστησαν κι' ἀναστήλωσαν τὴ δημοκρατία μέσα στὸ λίκνο της, τὴν 'Ελλάδα.

Εἶναι μιὰ ἐπέτειος εὐψυχίας, εἶναι μιὰ ἐπέτειος θάρρους καὶ ἀγωνιστικότητας, εἶναι μιὰ ἐπέτειος ποὺ γίνεται δεῖγμα καὶ δρόμος καὶ πορεία κι' ἔμπνευση καὶ πίστη, ὅτι αὐτοὶ ποὺ θέτουν τὴν ἀρετή, τὴν ἐλευθερία καὶ τὴ δημοκρατία πάνω ἀπὸ τὸ ἀτομικὸ ὄφελος καὶ τὴν ἀτομικὴ ἐπιβίωση, αὐτοὶ εἶναι ἄξια παιδιὰ τῆς πατρίδας κι' αὐτοὶ εἶναι γιοὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἡ ἐπέτειος τοῦ Πολυτεχνείου συμβολίζει τὴν ἀντίσταση τῆς νεολαίας τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ γενικὰ ὁλόκληρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς δικτατορίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς Χούντας. Νέοι ἄνθρωποι πρόταξαν τὰ στήθη τους μπροστὰ στὰ δικτατορικὰ τάνκς θυσιάζοντας τὸν ἑαυτό τους γιὰ νὰ ἐπαναφέρουν στὴν πατρίδα τους τὴ δημοκρατία, τὴν ἐλευθερία καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου ἀποτελοῦν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ φωτεινὰ παραδείγματα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ποὺ ἀποδεικνύουν πὼς ἡ βία καὶ ἡ δικτατορία δὲν μποροῦν νὰ πνίξουν τὸ φρόνημα ἑνὸς λαοῦ. Τὸ ἱερὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ Πολυτεχνείου θὰ τὸ θυμούμαστε μὲ σεβασμὸ καὶ θὰ τὸ διατηροῦμε σὰν παράδειγμα πρὸς μίμηση. Στοὺς νεκροὺς τοῦ Πολυτεχνείου ἀποτίουμε φόρο τιμῆς γιὰ τὴν πατριωτικὴ τους θυσία.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ μπαίνομε τώρα εἰς τὸ πρῶτο μέρος τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης ποὺ εἶναι οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει τὶς Ἐρωτήσεις ἐκεῖνες στὶς ὁποῖες ἔχουν δοθεῖ Ἀπαντήσεις.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Πρό τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης στὴν προηγούμενη συνεδρία ἡ Βουλὴ εἶχε ἀποφασίσει ὅτι θὰ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τὴ Κυβέρνηση ἡ συμφωνία μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ καθηγητῶν νὰ κατατεθεῖ στὴ Βουλή. Ἐλέχθη ὅτι τὴν ἑπομένη θὰ συνεδρίαζε ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας γιὰ νὰ ζητήσει τρόπους ἐφαρμογῆς αὐτῆς τῆς ἀπόφασης.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει κατατεθεῖ αὐτὴ ἡ συμφωνία ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ θὰ θέλαμε νά ξέρουμε τὶ συνέβη. Διότι ὑπάρχει εἰλημμένη ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὴν κατάθεση αὐτῆς τῆς συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς τὸ τέλος τῆς συνεδρίας θὰ ἐρωτήσω τὸ Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας τὶ ἔχει γίνει διότι ἐγὼ προσωπικῶς δὲν ξέρω τίποτε.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, νὰ ἀπαντήσω αὐτὴ τὴ στιγμὴ γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὸ θέμα αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἔχει συνεδριάσει τὴν περασμένη Τρίτη καὶ ἔχει ἀκούσει τὶς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ πολλῶν ἄλλων παραγόντων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Τὰ πρακτικὰ ἑτοιμάζονται, ἡ ἔκθεση ἑτοιμάζεται καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ κυκλοφορήσουν εἰς ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ἦταν ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ εἶναι ποὺ προειδοποίησα, ὅτι ἂν μποῦμε στὸν κυκεώνα καὶ ἀρχίσουν οἱ Ἐπιτροπὲς νά ἐξετάζουν καὶ νὰ ἐρευνοῦν, καὶ μετὰ μερικοὺς μῆνες ἀκόμα θά συζητοῦμε αὐτὸ τὸ θέμα καὶ τὸ θέμα ἐπείγει διότι ἐδῶ ὑπάρχουν κίνδυνοι ἄμεσης ἀνάφλεξης καὶ ἦταν θέμα ἀπόφασης τῆς Βουλῆς νὰ ἐπιμένει ὅπως ἡ Κυβέρνηση καταθέσει αὐτὴ τὴ συμφωνία στὴ Βουλὴ καὶ θέλω νά ξέρω τὶ γίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, χάριν τῆς τάξεως εἶναι καθῆκον μας σὰν Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς—ἐγὼ προσωπικῶς δὲν εἶμαι μέλος ἀλλὰ παρευρέθηκα σὰν Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος—νὰ ποῦμε τὶ συνέβη.

Δέν εἶναι θέμα ἔκθεσης. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξέφρασε ἀδυναμία νὰ κάμει ἔκθεση διότι διαπιστώθηκε χάσμα μέγα μεταξὺ τοῦ τὶ λέγουν οἱ συνδικαλιστικὲς πλευρὲς καὶ τοῦ τὶ λέει ἡ Κυβέρνηση. Ἡ Κυβέρνηση δήλωσε ἐπισήμως ὅτι δὲν θὰ καταθέσει τὴ συμφωνία στὴ Βουλή. Μᾶς εἶπε «κάναμε τὴ συμφωνία, διαπιστώσαμε ὅμως ἀργότερα τὸ μεγάλο λάθος ποὺ ἐξυπακούει ζημιὰ 12 ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ δὲν θὰ τὴν καταθέσουμε.

Πιστεύω ὅτι ὁ συνάδελφος κ. Λαδᾶς δὲν ἔχει πεῖ βέβαια κάτι τὸ κακό· προσπάθησε νὰ ὡραιοποιήσει κάπως τὴν κατάσταση ἀλλὰ ἡ κατάσταση εἶναι ὅπως τὴν ἐκθέτω.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν προσπάθησα καθόλου νὰ ὡραιοποιήσω τὴν κατάσταση. Αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐνήργησε πρωθύστερα. Δηλαδὴ πῆρε πρῶτα τὴν ἀπόφαση της καὶ κατόπιν παρέπεμψε τὸ θέμα στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας. Ἡ Βουλὴ ἔχει ἀπόφαση ἡ ὁποία ζητᾶ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νά καταθέσει αὐτὸ τὸ σχέδιο στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων γιὰ νὰ ἐπικυρωθεῖ καὶ νὰ γίνει νόμος.

Ἑπομένως ὁ ρόλος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἦτο νά ἐξετάσει τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ μποροῦσε νὰ πείσει τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐφαρμόσει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ δυστυχῶς διαμείφθηκαν τόσα πολλὰ ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ὥστε ἡ σύντομη, ἡ συντομότατη ἔκθεση τὴν ὁποία θὰ κάμει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας, θὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦν τὰ Μέλη ἀπὸ πρῶτο χέρι ποιὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Δὲν ὡραιοποίησα τίποτε οὔτε καὶ ἔκαμα τίποτε τὸ ὁποῖο εἶναι παράτυπο ἢ ἀντικοινοβουλευτικό. Σᾶς λέγω ἀκριβῶς τὶ πραγματικὰ συνέβη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας θὰ κυκλοφορήσουν. Ἔπρεπε νὰ εἶχαν κυκλοφορήσει ἤδη καὶ ἂν εἶχαν κυκλοφορήσει τὰ πρακτικὰ θὰ μπορούσαμε σήμερα τοὐλάχιστον νὰ διεξάγομε κάποια συζήτηση. Διότι εἶναι ἕνα ἐπείγον θέμα τὸ ὁποῖο ἀπασχολεῖ ὄχι μόνο τούς ἐκπαιδευτικοὺς ἀλλά καὶ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό.

Ἐπομένως θὰ ἔλεγα ὅτι ὁπωσδήποτε θὰ πρέπει τὰ πρακτικὰ νὰ κυκλοφορήσουν τὸ ταχύτερο καὶ στὴν ἐρχόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος θὰ πρέπει νὰ παρασχεθεῖ ἡ εὐκαιρία στό Σῶμα νὰ συζητήσει τὸ ὅλο ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι ἀκριβῶς ἡ εἰσήγηση τὴν ὁποία θὰ ἔκαμνα καὶ ἐγὼ παρόλο ὅτι λυποῦμαι διότι θὰ ὑπάρξει αὐτὴ ἡ καθυστέρηση ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸ νά τὴν ἀποφύγουμε πλέον. Ἐπομένως πρέπει νὰ κυκλοφορήσουν τὰ πρακτικὰ τὸ συντομότερο δυνατὸ καὶ ἡ συζήτηση νά γίνει στὴν ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς, τὴν προσεχῆ Πέμπτη.

Προχωροῦμε, κ. Γραμματέα, ἂν δὲν ὑπάρχει ἄλλη διαφωνία.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἂν δὲν ὑπάρχει ἄλλη διαφωνία, κ. Πρόεδρε, τότε νὰ ἐγγραφεῖ τὸ θέμα ἀπὸ τώρα στὸ Κεφάλαιο Δ΄ μὲ προτεραιότητα οὕτως ὥστε νά ξέρουν ὅλοι οἱ Βουλευτὲς ὅτι θὰ συζητηθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα στὴν προσεχή συνεδρία. Νὰ ἐγγραφεῖ δηλαδὴ στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅταν ἔλθομε στὸ Κεφάλαιο Δ΄. Τώρα δὲν μπήκαμε ἀκόμα στὸ Κεφάλαιο Α.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Διότι, κ. Πρόεδρε, αὐτὴ ἡ τακτική, τὸ νὰ συζητοῦμε θέματα σοβαρότατα ἐκτὸς Ἡμερήσιας Διάταξης, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι πρέπει νά σταματήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης νομίζω πὼς ἔχει τὴν ἴδια γνώμη. Ἐν πάση περιπτώσει προχωροῦμε, κύριε Γραμματέα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 26 Ἀπριλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 26 Ἀπριλίου 1980.

«Ἡ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Λεμεσοῦ μὲ ἀπόφαση της παραχώρησε Δημοτικὸ χῶρο στὰ «Τσιφλικούδια» στὸ «Σπόρτιγκ Κλάπ» γιὰ τὴν ἀνέγερση Λέσχης. Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο γιατὶ ἡ δημοτικὴ περιουσία ἀνήκει σ' ὅλους τοὺς δημότες καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκχωρεῖται σὲ ὁποιοδήποτε γιὰ ὁποιοδήποτε σκοπό. Ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖ ὅλη τὴ δημοτικὴ περιουσία γιὰ τὸ καλὸ ὅλων τῶν δημοτῶν καὶ ὄχι γιὰ νὰ εὐνοεῖ μιὰ ὀλιγάριθμη ὁμάδα τους ποὺ εὐπορεῖ μάλιστα καὶ ποὺ θὰ μποροῦσε μὲ τὰ δικά της οἰκονομικὰ μέσα νά ἀποχτήσει αὐτὸ ποὺ θέλει.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Λεμεσοῦ ἐκχωρεῖ δημοτικὴ περιουσία γιά ἄλλους ἀπὸ δημοτικοὺς σκοπούς, πρᾶγμα ποὺ

θεωρεῖται πρόκληση καὶ σκάνδαλο γιὰ τοὺς δημότες Λεμεσοῦ, ἐρωτᾶται τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα σ' αὐτὴ τὴν ἀπαράδεχτη ταχτικὴ τῆς Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς Λεμεσοῦ.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 7 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 26 Ἀπριλίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ τεμάχιον 87.1 τοῦ Φύλλου/Σχεδίου 59/1.3.IV, τοποθεσία «Τσιφλικούδια» ἐκτάσεως 38 σκαλῶν καὶ 2880 τ.π. ἀνῆκε ἀρχικῶς εἰς τὸν Δῆμον Λεμεσοῦ.

2. Τὸν Σεπτέμβριον, 1951, διὰ Διατάγματος (Resolution) τοῦ τότε Κυβερνήτου, ἐγκαθιδρύθη τὸ Συμβούλιον Ὑδατοπρομηθείας. Τὸ ὡς ἄνω δὲ τεμάχιον περιῆλθεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὡς εἴρηται Συμβουλίου διὰ νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ὑδατοδεξαμενῶν καὶ ἄλλων κτιρίων σχετιζομένων μὲ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῆς πόλεως. Συμφώνως ὅμως τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ προμνησθέντος Διατάγματος, ὁ Δῆμος Λεμεσοῦ διετήρει τὸ δικαίωμα ἐπανακτήσεως οἱασδήποτε ἐκτάσεως τοῦ ὡς ἄνω τεμαχίου ἥτις δὲν ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητος διὰ τὸ Συμβούλιον.

3. Δυνάμει δὲ τῆς τοιαύτης προνοίας τοῦ Διατάγματος τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 11ης Ὀκτωβρίου, 1979, διὰ τῆς Ἀποφάσεως του ὑπ' ἀρ. 18.420 ἐνέκρινε τὴν ἐπιστροφὴν ἐκτάσεως 29 σκαλῶν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τεμαχίου πρὸς τὸν Δῆμον, ἐφ' ὅσον ἡ ἔκτασις αὕτη δὲν ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητος διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Συμβουλίου Ὑδατοπρομηθείας Λεμεσοῦ.

4. Βάσει τῆς Ἀποφάσεως αὐτῆς, ἡ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Λεμεσοῦ, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της νὰ συμβάλη εἰς τὴν ἀθλητικὴν κίνησιν τῆς πόλεως, ἐθεώρησε σκόπιμον ὅπως ἐκμισθώσῃ διὰ περίοδον 20 ἐτῶν μέρος τοῦ οὕτω ἐπανακτηθέντος τεμαχίου, τόσον πρὸς τὸ Ἀθλητικὸν Σωματεῖον «Σπόρτιγκ Κλάπ» διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκήματος καὶ ἑπτὰ γηπέδων ἀντισφαιρίσεως ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μετὰ κερκίδων, ὅσον καὶ πρὸς τὰ Σωματεῖα «Ἄρης», «Ἀπόλλων», καὶ «ΑΕΛ» διὰ τὴν κατασκευὴν ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου τούτων κεχωρισμένως δύο γηπέδων καλαθοσφαίρας, δυναμένων νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ὡς γήπεδα ἀντισφαιρίσεως.

Διὰ τὰς ἐκμισθώσεις αὐτὰς συνεφωνήθη μηνιαῖον ἐνοίκιον £40 διὰ τὸ Σπόρτιγκ Κλὰπ καὶ £20 δι' ἕνα ἕκαστον τῶν ἄλλων Σωματείων. Ἐπίσης ἅμα τῇ λήξει τῆς ἰσχύος τοῦ σχετικοῦ Συμβολαίου ἢ τῇ λύσει αὐτοῦ δι' οἱουδήποτε ἑτέρου τρόπου, τὰ οἱαδήποτε ἀνεγερθησόμενα ὑποστατικὰ περιέχονται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ.

5. Ἐξ ὅσων δὲ ἔχουν ἐξακριβωθεῖ ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ, παρέσχεν ἤδη χορηγίαν £14,000.— πρὸς τὸ Σπόρτιγκ Κλάπ, ἥτις ἐχρησιμοποιήθη ἤδη διὰ τὴν κατασκευὴν δύο γηπέδων ἀντισφαιρίσεως, χωρὶς νὰ ὑπάρχει ὁτιδήποτε δεικνῦον ὅτι ἡ συμφωνία τῆς Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς Λεμεσοῦ θὰ ἐτύγχανε τῆς ἀπαραιτήτου ἐγκρίσεως.

6. Διὰ νὰ καταστῇ οἱαδήποτε συμφωνία οἱασδήποτε Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς, δι' ἐκμίσθωσιν δημοτικῆς περιουσίας διὰ περίοδον πέραν τῶν τριῶν ἐτῶν, ἔγκυρος, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 23(4) τῶν περὶ Δήμων Νόμων 1964 ἕως 1979.

'Επειδὴ ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις τῆς Δημοτικῆς 'Επιτροπῆς ἐσχολιάσθη ποικιλοτρόπως ὑπὸ πλείστων πολιτῶν τῆς Λεμεσοῦ, ὁ "Επαρχος ἐζήτησε παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοτικῆς 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναθεωρήση ταύτην. Δυστυχῶς ὅμως ἡ Δημοτικὴ 'Επιτροπὴ ἐπιμένει εἰς τὴν ἀρχικήν της ἀπόφασιν.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 20 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο 'Ιεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 20 'Οκτωβρίου 1980.

«Οἱ πρόσφυγες τοῦ συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν (Καρμιώτισσας) ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα στὴν ὑδατοπρομήθεια. Συγκεκριμένα ἡ ροὴ τοῦ νεροῦ δὲν εἶναι σταθερὴ καὶ ὅταν σταματήσει χρειάζονται μέρες γιὰ νὰ ἐπανέλθει. 'Ιδιαίτερα ὀξὺ παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα στὴν περίπτωση τῆς τρίτης φάσεως ποὺ βρίσκεται σέ ὕψωμα.

Πρόσθετα οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ χρεώνονται μὲ ὑπέρογκα ποσὰ τὰ ὁποῖα μερικὲς φορὲς φτάνουν τὸ ὕψος τῶν 15-16 λιρῶν τὴ διμηνία γιὰ τὴν παροχὴ νεροῦ.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα :

(α) Πῶς προγραμματίζει τὴ βελτίωση τῆς παροχῆς νεροῦ στὸν ἐν λόγω συνοικισμό, ἰδιαίτερα στήν τρίτη φάση ;

(β) Γιατὶ οἱ κάτοικοι τοῦ ἐν λόγω συνοικισμοῦ νὰ χρεώνονται μὲ τόσο ὑπέρογκα ποσὰ γιά τὴν παροχὴ νεροῦ ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 11 Νοεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 20 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου 'Ιεροδιακόνου.

1. «(α) Τὸ χωριὸ Πολεμίδια ὑδρεύεται ἀπὸ τὸ συνδυασμένο σχέδιο "Υψωνα-Πολεμιδιῶν, ποὺ λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκτοπισθέντων ποὺ κατοίκησαν στὴν περιοχὴ παρουσιάζει πράγματι προβλήματα λειψυδρίας.

(β) Γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος ἑτοιμάστηκε καὶ βρίσκεται ἤδη ὑπὸ ἐκτέλεση ἀνάλογο Σχέδιο ποὺ προβλέπεται ὅτι θὰ στοιχίσει γύρω στὶς £168,000.

(γ) 'Αναμένομε ὅτι τὸ ὅλο ἔργο θὰ ἀποπερατωθεῖ μέσα στὸ Β' ἑξάμηνο τοῦ 1981.

2. Γιὰ τὸ ἐρώτημα β' ποὺ εἶναι τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν παρακλήθηκε ἤδη ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ 'Υπουργείου αὐτοῦ νὰ τὸ διερευνήσει καὶ νὰ σᾶς ἀπαντήσει σχετικά.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 29 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφερείας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 29 'Οκτωβρίου 1980.

«Δημοσιεύτηκαν στὸν Τύπο πληροφορίες γιὰ μαζικὲς ἀποβολὲς μαθητῶν μὲ τὴν κατηγορία ὅτι συμμετέσχαν στὴν κινητοποίηση γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις διαμαρτυρίας γιὰ τὴν ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO.

'Η ἐνέργεια αὐτὴ προκαλεῖ ἔκπληξη καὶ ἀποτελεῖ προάγγελο ἀστυνόμευσης, καταπίεσης καὶ ἀχρήστευσης τοῦ μαθητικοῦ δυναμικοῦ. Εἶναι ἀκόμα ἀντίθετη πρὸς τὸ λαϊκὸ αἴσθημα ὅπως ὁμόφωνα ἐκφράστηκε κι ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ Βουλή. Γι' αὐτὸ ζητοῦμε ἀνάκληση κάθε λογῆς τιμωρίας ποὺ σχετίζεται μὲ τὶς ἀντινατοϊκὲς ἐκδηλώσεις.

Ρωτοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ μᾶς πεῖ ἂν μὲ δικές της ὁδηγίες ἢ ὄχι ἐνέργησαν οἱ διευθύνσεις τῶν σχολείων.

Κι ἂν ἔχουν συναίσθηση ὅτι μὲ τὴν ἐνέργεια αὐτὴ θυματοποιοῦν τὰ νειάτα ποὺ ὁ λαός τους ἐμπιστεύεται καὶ βρίσκονται σὲ σύγκρουση μὲ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα καὶ τὶς ἀγωνιστικὲς ἀνάγκες τῆς Κύπρου.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 29 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικὰ μὲ τὶς μαθητικὲς διαδηλώσεις ποὺ ἔγιναν μὲ ἀφορμὴ τὴν ἔνταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ ΝΑΤΟ παρατηρεῖται ὅτι μόνο σὲ μερικὰ σχολεῖα τῆς Λευκωσίας καὶ τῆς Λάρνακας ὀργανώθηκαν μαθητικὲς διαδηλώσεις, στὶς ὁποῖες πῆρε μέρος περιορισμένος ἀριθμὸς μαθητῶν.

Οἱ Διευθύνσεις τῶν σχολείων αὐτῶν ἐνεργήσανε σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμοὺς λειτουργίας τῶν σχολείων καὶ εἰδικότερα τὸ ἄρθρο ποὺ ἀναφέρεται στὰ καθήκοντα τῶν μαθητῶν.»

'Επερατώθη ἡ ἀνάγνωση 'Απαντήσεων σὲ 'Ερωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω ὑποβάλει δυὸ 'Ερωτήσεις, τὴ μιὰ στὶς 17 'Απριλίου τοῦ 1980 καὶ τὴν ἄλλη στὶς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 1980, σχετικὰ μὲ τὸ σοβαρὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ ζητοῦσα νὰ μάθω στὴν πρώτη 'Ερώτηση πότε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ καλέσει σύσκεψη γιὰ νὰ μελετηθοῦν τρόποι λύσεως τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

Στὴ δεύτερή μου 'Ερώτηση, στὶς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 1980, ἔλεγα ὅτι οἱ ἀμπελουργοὶ ὅλων τῶν ἀμπελουργικῶν κοινοτήτων τῆς Πάφου διακατέχονται ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς τους, ὕψους 20 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν, λευκῶν καὶ μαύρων, γιατὶ οἱ βιομηχανίες ἀρνοῦνται νὰ τὰ παραλάβουν χωρὶς μετοχὲς καὶ τὸ Συμβούλιο 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων ἀρνεῖται νὰ τοὺς παραχωρήσει «κόται» γιὰ τὴν παραλαβή. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι τὸ νέο. Τὸ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἀμπελουργοὶ κάθε χρόνο μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλεια μεγάλων ποσοτήτων σταφυλιῶν.

'Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὸν περασμένο 'Οκτώβρη, ὕστερα ἀπὸ τὰ διαβήματα τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων Ε.Κ.Α. καὶ Π.Ε.Κ. καὶ τῶν ἀμπελουργῶν, ὑποσχέθηκε νὰ καλέσει σύσκεψη γιὰ μελέτη καὶ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ τίποτε δὲν ἔκαμε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

'Η 'Ερώτησή μου εἶχε ὡς ἑξῆς :

«'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

1. Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιὰ τὴν ἔγκαιρη παραλαβὴ τῶν λευκῶν καὶ μαύρων σταφυλιῶν ἀπὸ τοὺς ἀμπελουργούς, ποὺ ἔχουν πλεόνασμα, καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν μετοχὲς τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ;

2. Γιατὶ δὲν δημιουργοῦνται χῶροι ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν πλεονασμάτων τῶν ἀμπελουργῶν καὶ ἀφήνονται ἀπροστάτευτοι ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν οἰνοβιομηχάνων ποὺ ἐκδίδουν μετοχὲς τῶν £8 καὶ £15 τὴ μιὰ στοὺς ἐνοικιαστὲς μετοχῶν ποὺ ἀναγκάζονται νὰ πληρώνουν μέχρι καὶ £4 ἐνοίκιο γιὰ μιὰ μετοχὴ τῶν 250 ὀκάδων ;

3. Πότε ἐπιτέλους οἱ ὑπεύθυνοι θὰ δοῦν μὲ κατανόηση τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς παραλαβῆς σταφυλιῶν ἔγκαιρα ἀπὸ τοὺς ἀμπελουργούς, ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν τῆς Πάφου, ποὺ ἔχουν τὸ χαμηλότερο βιοτικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τάξεις τοῦ λαοῦ μας, ἢ μήπως θέλει ἡ Κυβέρνηση οἱ ἀμπελουργοὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ χωριά τους γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐρήμωσή τους ;»

Κύριε Πρόεδρε,

Μέσον τῆς Βουλῆς μοῦ ἐδόθη ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση :—

«Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων,

Ἀναφέρομαι στὴν ἐπιστολή σας μὲ ἀριθμὸ ΓΕ΄ 40 καὶ ἡμερομηνίας 4 Ὀκτωβρίου τοῦ 1980 σχετικὰ μὲ τὴν Ἐρώτηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Νίκου Μαυρονικόλα γιὰ τὸ θέμα τῆς παραλαβῆς ἀπὸ τὶς οἰνοβιομηχανίες λευκῶν καὶ μαύρων σταφυλιῶν.

2. Ἐπειδὴ στὸ μεταξὺ ἔχουν γίνει ἐπανειλημμένες συσκέψεις καὶ ἐπίσημες ἀνακοινώσεις γιὰ τὸ πιὸ πάνω θέμα καὶ τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς διάθεσης τῶν πλεονασμάτων σταφυλῶν φετινῆς ἐσοδείας ἀναμένεται πὼς θὰ διευθετηθεῖ σύντομα, ἔχω ὁδηγίες νὰ σᾶς πληροφορήσω πὼς τὸ Ὑπουργεῖο μας δὲν προτίθεται νὰ ἀπαντήσει στὴ σχετικὴ ἐρώτηση.»

Κύριε Πρόεδρε,

Θεωρῶ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἔντιμου Ὑπουργοῦ, ὄχι πρὸς τὴ Βουλὴ ἀλλὰ πρὸς τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, σὰν ἀπαράδεκτη καὶ προσβλητικὴ πρὸς ἐμὲ καὶ ἰδιαίτερα πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖο περιφρονεῖται. Καὶ παρακαλῶ ὅπως διαβιβάσετε πρὸς τὸν ἔντιμο Ὑπουργὸ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας τὴ διαμαρτυρία μου γιὰ τὴν ἀπαράδεκτη ἀπάντησή του στὶς ἐρωτήσεις μου καὶ τὸ αἴτημά μου νὰ ἀπαντήσει σὲ ὅλα τὰ ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα περιέχονται στὴν ἐρώτησή μου γιατὶ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ τὸ ἀντιμετωπίζουμε κάθε χρόνο καὶ πρέπει οἱ ἀμπελουργοὶ νὰ ξέρουν ποιὰ εἶναι ἡ θέση τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀπὸ τὴ Νομοθετικὴ Ἐργασία ἔχω νὰ πληροφορήσω τὴ Βουλὴ ὅτι τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Φορολογίας τῶν Ὑπηρεσιῶν Νόμος τοῦ 1980» ἔχει ἀποσυρθεῖ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Τὸ μόνο θέμα τὸ ὁποῖο ἔχομε ἐνώπιόν μας εἶναι «Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ὧραι Ἐργασίας Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς στὴ Βουλή.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΩΡΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΔΗΓΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Λοΐζος Καραμιχάλης, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Τάκης Νέμιτσας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τούς πιό πάνω Κανονισμούς σέ δυό συνεδρίες της πού πραγματοποιήθηκαν στίς 30 Οκτωβρίου καί 11 Νοεμβρίου 1980. Στίς συνεδρίες αύτές κλήθηκαν καί παρευρέθηκαν έκπρόσωποι τού Υπουργείου Εργασίας καί Κοινωνικών Ασφαλίσεων οί όποίοι άνάλυσαν στήν Επιτροπή τούς σκοπούς καί τίς έπιδιώξεις τών Κανονισμών.

Μέ τούς ύπό συζήτηση Κανονισμούς πού έκδίδονται μέ βάση τό άρθρο 5 τού περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων καί Τροχαίας Κινήσεως Νόμου, καθορίζονται οί ώρες έργασίας καί άνάπαυσης τών όδηγών μηχανοκινήτων όχημάτων πού χρησιμοποιούνται γιά τή μεταφορά έπιβατών ή φορτίου έπί μισθώσει ή έπ' άμοιβή.

Είδικότερα μέ τούς πιό πάνω Κανονισμούς προβλέπονται τά άκόλουθα :—

(α) Η συνεχής περίοδος όδήγησης μηχανοκινήτων όχημάτων γιά μεταφορά έπιβατών ή φορτίου δέν πρέπει νά ξεπερνά τίς πέντε ώρες ούτε καί οί συνεχείς περίοδοι τίς δέκα ώρες συνολικά τό είκοσιτετράωρο ή τίς πενήντα τέσσερεις ώρες σέ χρονική περίοδο έπτά συνεχών ήμερών.

(β) Καθορίζονται σάν ύποχρεωτικές ώρες άνάπαυσης τών όδηγών μηχανοκινήτων όχημάτων τό έλάχιστο δώδεκα συνεχείς ώρες μέσα σέ όποιαδήποτε είκοσιτετράωρο περίοδο ύπολογιζόμενη άπό τήν έναρξη όποιασδήποτε περιόδου όδήγησης ή τριάντα συνεχείς ώρες μέσα σέ έπταήμερη περίοδο άπό τίς όποίες οί είκοσι δυό ώρες είναι τής ίδιας ήμερολογιακής ήμέρας.

(γ) Μέ τούς ίδιους Κανονισμούς προβλέπεται ότι όποιεσδήποτε δυό περίοδοι όδήγησης θά λογίζονται σάν μιά συνεχής περίοδος έκτός άν μεταξύ τους μεσολαβεί είκοσάλεπτο τουλάχιστον διάλειμμα γιά άστικά λεωφορεία καί τριαντάλεπτο διάλειμμα στίς άλλες περιπτώσεις.

(δ) Στόν ύπολογιζόμενο χρόνο τής όδήγησης θά ύπολογίζεται καί ό χρόνος πού άναλίσκεται άπό τόν όδηγό γιά έργασία πού σχετίζεται μέ τό όχημα, τό μεταφερόμενο φορτίο ή τούς έπιβάτες καθώς καί ό χρόνος κατά τή διάρκεια τού όποίου ό όδηγός βρίσκεται στή διάθεση τού έργοδότη.

(ε) Οί όδηγοί μηχανοκινήτων όχημάτων θά είναι ύποχρεωμένοι νά τηρούν σέ είδικό έντυπο πού θά έφοδιάζονται άπό τούς έργοδότες τους έγκυρα στοιχεία άναφορικά μέ τήν ώρα έναρξης καί περάτωσης τής έργασίας τους, τίς ώρες διαλειμμάτων γιά άνάπαυση καθώς καί όποιαδήποτε άλλα στοιχεία τά όποία είναι δυνατό νά ζητήσει ό Υπουργός Εργασίας μέ σχετική γνωστοποίησή του στήν έπίσημη Εφημερίδα τής Δημοκρατίας.

(στ) Προβλέπεται, τέλος, ή έπιβολή τής ποινής τής φυλάκισης ή χρηματικής ποινής σέ περίπτωση παράβασης όποιασδήποτε άπό τίς πρόνοιες τών προτεινόμενων Κανονισμών.

Όπως άναφέρθηκε στήν Επιτροπή άπό τούς έκπροσώπους τού Υπουργείου Εργασίας καί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τό θέμα τής ρύθμισης τών ώρών έργασίας καί άνάπαυσης τών όδηγών μηχανοκινήτων όχημάτων, πού ρυθμιζόταν στό παρελθόν άπό τούς περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Ώραι Εργασίας) Κανονισμούς τού 1955, άπασχόλησε τό Υπουργείο Εργασίας άπό τό 1970. Ύστερα άπό μελέτη τού όλου θέματος, τό Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα ένέκρινε σχέδιο Κανονισμών πού άποσκοποϋσε στήν υίοθέτηση κανόνων ρύθμισης τών ώρών έργασίας καί άνάπαυσης τών όδηγών μηχανοκινήτων όχημάτων μέ στόχο οί κανόνες αύτοί νά συνάδουν, κατά τό δυνατό, τόσο πρός τίς πρόνοιες τής Σύμβασης τής Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας περί Ώρών Εργασίας καί

Περιόδων 'Αναπαύσεως ('Οδική Κυκλοφορία) ὅσο καὶ πρὸς τὶς συλλογικὲς συμβάσεις μεταξὺ τῶν μεταφορικῶν ἑταιρειῶν καὶ τῶν συντεχνιῶν.

Τὸ πιὸ πάνω σχέδιο Κανονισμῶν, ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν 'Επιτροπή, ἐγκρίθηκε τὸ Μάϊο τοῦ 1974 ἀπὸ τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο παράλληλα ἐξουσιοδότησε τοὺς 'Υπουργοὺς 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ Δικαιοσύνης νὰ προβοῦν σὲ ὁποιεσδήποτε τροποποιήσεις τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ποὺ θὰ ἐκρίνοντο ἀναγκαῖες. Οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ δὲν κατέστη δυνατὸ νὰ κατατεθοῦν τότε στὴ Βουλὴ λόγω τῶν γνωστῶν γεγονότων τοῦ 1974 ποὺ στὸ μεταξὺ μεσολάβησαν καὶ τὸ ὅλο θέμα ἐπανῆλθε στὸ προσκήνιο τὸ 1979 μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπεξεργασία καὶ κατάθεση τῶν ὑπὸ ψήφιση Κανονισμῶν.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα καὶ υἱοθέτησε, ὡς θέμα ἀρχῆς, τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν ζήτησε ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο συμπληρωματικὰ στοιχεῖα ἀναφορικὰ μὲ τὴ θέση ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων καὶ συντεχνιῶν. 'Απὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ κατατέθηκαν ἔχει διαπιστωθεῖ ἡ ὁμοφωνία ὅλων τῶν πλευρῶν πάνω στοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ 'Επιτροπὴ προέβηκε σὲ λεπτομερὴ ἐξέταση τῶν ὑπὸ συζήτηση Κανονισμῶν καὶ ἀποφάσισε τὴν τροποποίησή τους ὥστε νὰ προστεθεῖ σ' αὐτοὺς καὶ πρόνοια σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία δὲν θὰ θεωρεῖται ὅτι διαπράττεται ἀδίκημα ἡ παράβαση τοῦ Κανονισμοῦ 3, ποὺ καθορίζει τὸ ἐπιτρεπόμενο ὅριο συνεχοῦς ὁδήγησης, τὶς ὑποχρεωτικὲς ὧρες ἀνάπαυσης καὶ τὸ σύνολο τῶν ὡρῶν ἐργασίας τῶν ὁδηγῶν, ἂν ἡ παράλειψη συμμόρφωσης πρὸς τὶς διατάξεις αὐτὲς ὀφείλεται σὲ δυστύχημα, μηχανικὴ βλάβη τοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος, διακοπὴ τῆς κυκλοφορίας, ἀνωτέρα βία ἢ σὲ ἐπείγουσα καὶ ἐξαιρετικὴ ἀνάγκη ποὺ ἀπαιτεῖ τὴ διασφάλιση τῆς λειτουργίας ὑπηρεσιῶν δημοσίας ὠφελείας.

'Η τροποποίηση αὐτὴ ποὺ υἱοθετήθηκε καὶ ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων, ἀφοῦ ἔτυχε τῆς κατάλληλης νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας ἐνσωματώθηκε στὸ κατάλληλο μέρος τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν.

Εἰσηγούμενη ἡ 'Επιτροπὴ στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν, ὅπως ἔχουν τελικὰ διαμορφωθεῖ, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφερθεῖ ἰδιαίτερα στὴν προτεινόμενη διαδικασία ἐλέγχου τῆς τήρησης τῶν διατάξεων τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν καὶ στὶς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν πρακτικότητα τῆς ὅλης διαδικασίας ποὺ μερικὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἐξέφρασαν καὶ νὰ καλέσει τοὺς ἁρμοδίους νὰ παρακολουθήσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν ὅλη ἐφαρμογὴ τῶν Κανονισμῶν καὶ ἂν χρειάζεται βελτίωση ἢ τροποποίηση τοῦ ὅλου συστήματος ἐλέγχου, νὰ μὴ διστάσουν νὰ πάρουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα μὲ γνώμονα πάντοτε τὴν ἁπλοποίηση τῆς διαδικασίας μακρυὰ ἀπὸ ταλαιπωρίες καὶ ἔξοδα σὲ βάρος τῶν ἐνδιαφερομένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν σχετικὰ μὲ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς ;

'Εφόσο, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐρωτήσω, ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθοῦν οἱ Κανονισμοί ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὴν 'Ημερήσια Διάταξη αὐτοῦ τοῦ Σώματος ὑπάρχει τὸ θέμα τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Νομίζω ὅτι ἀρκετὰ ἔχομε καθυστερήσει ἀδικαιολόγητα πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα γιατὶ ἡ ἀποπεράτωση τῶν συζητήσεων τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς συνετελέσθη πρὸ ὀκταμήνου περίπου καὶ πρέπει νὰ συγκληθεῖ τὴν προσεχὴ Πέμπτη κλειστὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ ἐξετασθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ τελειώνουμε.

Εἰσηγοῦμαι νὰ εἰδοποιηθοῦν ἀπὸ τώρα οἱ Βουλευτὲς ὅτι θὰ γίνει αὐτὴ ἡ κλειστὴ συνεδρία τὴν προσεχὴ Πέμπτη, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι προπαρασκευασμένοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ θὰ γίνει ἡ κλειστὴ συνεδρία καὶ ταυτοχρόνως νὰ γίνει καὶ ἡ ἀνοικτὴ συνεδρία, τὴν ἴδια μέρα, ἢ νὰ μείνει γιὰ ἄλλη μέρα ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Θὰ μείνει ὡς πρὸς τοὺς Κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὡς πρὸς τοὺς Κανονισμοὺς ἐννοῶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἂν μὲν ἐγκριθοῦν οἱ Κανονισμοὶ ὡς ἔχουν τότε δὲν ὑπάρχει δυσκολία νὰ κατέλθουμε στὴν Αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς καὶ νὰ τοὺς ἐγκρίνομε. Ἂν ὅμως ὑπάρχουν εἰσηγήσεις γιὰ τροποποίηση ὁρισμένων κανονισμῶν ἢ γιὰ προσθήκη ἢ γιὰ τὴν πλήρωση ὁρισμένων κενῶν, τότε ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση τῶν Κανονισμῶν γιὰ τὴν προσεχὴ συνεδρία τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια θὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας στὴν κλειστὴ συνεδρία. Πάντως ἀρχικὰ θὰ ἔλεγα ὅτι ἴσως νὰ εἶναι ἄπρεπο γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ νὰ προχωρεῖ στὴν ψήφιση Κανονισμῶν λειτουργίας τῆς Βουλῆς, ἰδιαίτερα μετὰ ἀπὸ τὴν ἔκφραση γενικῆς ἐπιθυμίας σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς προηγούμενες συνεδρίες γιὰ πρόωρη διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ξέρετε ὅτι τὸ Σύνταγμα λέει, ἂν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσει τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς δὲν συζητᾶ κανένα θέμα παρὰ μόνο τὰ λεπτομερειακὰ θέματα τρεχούσης φύσεως καὶ ἐκεῖνα ποὺ χαρακτηρίζονται σὰν ἐπείγοντα, ποὺ σίγουρα δὲν εἶναι τὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν. Βέβαια αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ψηφίσει τὴ διάλυσή της γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐξηγήθηκαν ἀπὸ τὸ Βῆμα καὶ δὲν ψήφισε τὴ διάλυσή της γιατὶ δὲν μποροῦσε χωρὶς πιθανοὺς κινδύνους ἐκτροπῆς. Ὅμως παραμένει σὰν γεγονὸς ἡ ἐκπεφρασμένη ἐπιθυμία αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ διαλυθεῖ. Ἕνα θέμα τέτοιο σὰν τὸν Κανονισμὸ τῆς Βουλῆς ποὺ θὰ διέπει ἴσως τὴ λειτουργία πολλῶν Βουλῶν, σίγουρα τῆς ἐπόμενης Βουλῆς, νομίζω θὰ ἦταν ἄτοπο νὰ συζητηθεῖ καὶ νὰ ἐγκριθεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅπως τὸ βλέπω, τὸ ἂν πρέπει νὰ περιμένομε γιὰ τὴν ἐπόμενη Βουλή, ἐφόσο λίγοι μῆνες μένουν ἀκόμα, εἶναι ἕνα ζήτημα. Ἀλλὰ καὶ οἱ Βουλευτὲς ποὺ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμία τους νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ ἀντιλαμβάνονται καὶ τὸ

γνωρίζουν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν νέες ἐκλογὲς πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ἀφοῦ ὡς τὸ Μάϊο μᾶς λέγουν ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἕτοιμα τὰ προκαταρκτικά.

Ἐν πάση περιπτώσει, νομίζω ὅτι δικαιοῦται αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ περάσει Κανονισμούς, ἀλλὰ εἶναι ἄλλο θέμα ἂν πρέπει νὰ τὸ κάμει λόγω τοῦ ὅτι πολὺ ὀλίγο χρονικὸ διάστημα ὑπολείπεται ὡς τὸ τέλος τῆς θητείας της.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι 20 χρόνια εἶναι ὑπὲρ ἀρκετὰ γι' αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀποκτήσει Κανονισμοὺς καὶ νομίζω ὅτι εἶναι πρὸς πίστη τῆς Βουλῆς αὐτῆς τὸ γεγονὸς ὅτι κατόρθωσε ἐπὶ τέλους νὰ ἑτοιμάσει αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς ἡ παροῦσα Βουλή. Θὰ πρέπει αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ νὰ ἐγκριθοῦν τὸ ταχύτερο. Ἂν ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἀπόψεις γιὰ τροποποίηση ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ ἀκουσθοῦν αὐτὲς οἱ ἀπόψεις. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ διόρθωση. Εἴπετε ὅτι οἱ ἐκλογὲς θὰ διεξαχθοῦν τὸν Ἰούνιο, ὅπως εἴπετε ὅτι τὸ Μάϊο θὰ εἶναι ἕτοιμοι οἱ κατάλογοι. Χάριν ἀκριβείας εἶναι τὸ Μάρτιο—τέλη Μαρτίου—ποὺ ἐλέχθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ὅτι οἱ κατάλογοι θὰ εἶναι ἕτοιμοι καὶ ἐπομένως ἐναπόκειται σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσει πότε ἀκριβῶς θὰ διεξαχθοῦν οἱ προσεχεῖς Βουλευτικὲς ἐκλογὲς ἀφοῦ ἑτοιμασθοῦν οἱ κατάλογοι καὶ τὰ βιβλιάρια βέβαια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Καὶ ἂν ἀκόμα ἐγκριθοῦν Κανονισμοί, ἡ ἐπόμενη Βουλὴ δικαιοῦται νὰ τοὺς τροποποιήσει. Γι' αὐτὸ δὲν βλέπω σὲ τὶ θὰ ἔβλαπτε ἂν αὐτὴ ἡ Βουλὴ ψηφίσει Κανονισμούς· εἶναι πάντοτε μέσα στὰ δικαιώματα μιᾶς Βουλῆς νὰ ἀλλοιώσει τοὺς Κανονισμούς· δὲν εἶναι μόνιμοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶχε διορίσει εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς πρὶν ἀπὸ τέσσερα χρόνια. Εἶχαν ἑτοιμασθεῖ οἱ Κανονισμοὶ καὶ ἔχουμε κάμει καὶ δυὸ-τρεῖς κλειστὲς συνεδρίες τῆς Βουλῆς ὡς τώρα. Ἀφοῦ δὲν καταφέραμε σὲ τέσσερα χρόνια νὰ περάσουμε τοὺς Κανονισμοὺς δὲν νομίζω ὅτι ἐπείγει τώρα τόσο πολὺ τὸ θέμα ὥστε νὰ τοὺς ἐγκρίνουμε μόλις πρὶν ἀπὸ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς αὐτῆς.

Γι' αὐτὸ συμφωνῶ μὲ τὴν ἄποψη τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου εἶπε ὅτι εἶναι σὲ πίστη αὐτῆς τῆς Βουλῆς διότι ἐπὶ τέλους ὕστερα ἀπὸ 20 χρόνια ἔκαμε Κανονισμούς. Ἐγὼ ἀνατρέποντας αὐτό, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ τέλος, λέγω ὅτι εἶναι σὲ πίστη αὐτῆς τῆς Βουλῆς διότι ἐπὶ 20 ὁλόκληρα χρόνια ἐκτελοῦσε τὴ διαδικασία της κανονικότατα—ἴσως ἦτο παράδειγμα καὶ γιὰ πολλὲς ἄλλες Βουλὲς ποὺ ἔχουν κανονισμούς—μὲ ἄγραφους Κανονισμοὺς καὶ χωρὶς νὰ ἔχει Κανονισμούς.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι δὲν μπορῶ νὰ δῶ τὸ σημεῖο τὸ ὁποῖο ἐγείρει ὁ εὐπαίδευτος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος. Οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ὑπῆρξαν ἀποτέλεσμα πολλῆς καὶ σοβαρᾶς μελέτης καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ κ. Παπαδοπούλου τόσο δι' ἐγγράφων του ὅσο καὶ μὲ τὴν παρουσία του ἦτο πραγματικὰ πολύτιμος καὶ πολὺ σημαντική. Δὲν βλέπω κανένα λόγο γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ μὴν ἐγκρίνει αὐτοὺς τοὺς Κανονισμούς. Ἡ ἔγκρισή τους δὲν δεσμεύει καμμιὰ Βουλὴ διότι ὁποιαδήποτε μελλοντικὴ Βουλὴ μπορεῖ νὰ τροποποιήσει αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς μὲ ἁπλὴ πλειοψηφία.

Πρὸς τί λοιπὸν νὰ ἐκκρεμεῖ καὶ πρὸς τί νὰ δυσφημεῖται ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὅτι ἐπὶ 4 χρόνια δὲν ἔκαμε αὐτὴ τὴ δουλειά ; Τὴν ἔχει κάμει πρὶν ἐννέα μῆνες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γιὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν πρέπει νὰ ἐπικρίνεται γιὰ καθυστέρηση διότι νομίζω ὅτι εἶναι ἀπὸ πολὺ καιρό, ἴσως περισσότερο ἀπὸ ἕνα ἔτος, ποὺ τοὺς ἔχει ἕτοιμους· μᾶλλον πρέπει νὰ ἐπικριθοῦν τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔκαμαν τὶς προτάσεις τους ἐνωρὶς γιὰ τροποποιήσεις.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔχει θίξει ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι ὅτι συμφωνοῦμε στὴν ἀνάγκη μιᾶς κλειστῆς συνεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀλλάξετε θέση, βλέπω.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ναί, ἀλλάξαμε ὅλοι θέση φυσική, κ. Πρόεδρε, ἀπὸ ἀπόψεως ἀρχῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔχομε θίξει εἶναι ὅτι συμφωνοῦμε στὴ συγκρότηση τῆς κλειστῆς συνεδρίας καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶχε ἀναφέρει ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι ἡ πρόθεσή μας νὰ ὑποστηρίξουμε τὴ θέση ὅτι πιθανὸ θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ μὴ περάσει σ' αὐτὸ τὸ στάδιο τοὺς Κανονισμούς. Καὶ εἶναι, ἂν τὸ θέλετε, ἕνας προϊδεασμὸς οὕτως ὥστε καὶ τὰ ὑπόλοιπα Μέλη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς κλειστῆς συνεδρίας νὰ μποροῦν νὰ ἐκφράσουν ἀπόψεις πάνω σ' αὐτὴ τὴν εἰσήγηση ἡ ὁποία θὰ γίνει στὴν κλειστὴ συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ποὺ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι εἶναι πρὸς πίστη τῆς σημερινῆς Βουλῆς, ὄχι τῆς Βουλῆς πρὶν ἀπὸ τὸ 1976. Διότι γιὰ 16 ὁλόκληρα χρόνια αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀγωνιζόταν νὰ ἀποκτήσει Κανονισμούς.

Ἐπομένως μετὰ τὸ 1976 κατορθώσαμε ἐπὶ τέλους νὰ ἀποκτήσουμε Κανονισμοὺς καὶ νομίζομε ὅτι δὲν θὰ ἦταν ὀρθὸ αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ νὰ μὴ θεσπισθοῦν ἀπὸ τὴ σημερινὴ Βουλὴ ποὺ ἐπιμένω ὅτι εἶναι πρὸς πίστη της διότι κατόρθωσε νὰ ἔχει Κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει ἑτοιμάσει σχετικὴ ἔκθεση καὶ στὴν ἔκθεση αὐτή, ἀπὸ ὅ,τι ἔχω παρατηρήσει, ἐκφράζονται οἱ ἀπόψεις ὁρισμένων Μελῶν τῆς Βουλῆς ποὺ διαφωνοῦν σὲ ὁρισμένες διατυπώσεις. Οἱ Κανονισμοὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἔλθουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ψήφιση, κ. Πρόεδρε. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου βάσει τῆς ἐκθέσεως ἡ ὁποία μᾶς ἐδόθη. 'Αναβολὴ τῆς ψηφίσεώς τους νομίζω ὅτι θὰ σημαίνει ματαίωση αὐτοῦ τοῦ ἔργου τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ συγκρότησε πολλές, πάρα πολλὲς συνεδριάσεις καὶ ἤλθαμε πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὴν Πάφο γιὰ νὰ συμβάλομε στὴν ἑτοιμασία αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πάντως τὸ θέμα εὑρίσκεται στὴ σημερινὴ 'Ημερήσια Διάταξη καὶ θὰ τὸ τοποθετήσω καὶ στὴν 'Ημερήσια Διάταξη τῆς ἑπόμενης συνεδρίας.

'Ο ἔντιμος Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας θὰ κάμει μιὰ δήλωση σχετικὰ μὲ ἕνα Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἐξήτασε ἡ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἡ δήλωση ἀφορᾶ συνεδρία τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας πάνω στὸ Νομοσχέδιο ποὺ τιτλοφορεῖται «'Ο περὶ 'Εμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980».

Εἶναι ἡ δεύτερη φορὰ ποὺ ἡ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου ἐξετάζουσα διάφορα θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο στάδιο τῆς ἐξέτασης νὰ γίνει ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς ἀποφασίζει καὶ κατατοπίζει τὸ Σῶμα γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο ἔχει ἐξετάσει. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ σημερινὴ δήλωση. 'Η δήλωση ἀναφέρει:

«'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπιλήφθηκε σὲ προκαταρκτικὴ της συνεδρία τῆς ἐξέτασης τῆς πρότασης νόμου ποὺ τιτλοφορεῖται «'Ο περὶ 'Εμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980», ποὺ κατάθεσε στὴ Βουλὴ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς.

Στὴ συνεδρία τῆς 'Επιτροπῆς κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ὁ ἀξιότιμος 'Υπουργὸς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τοῦ 'Υπουργείου του, στὸν ὁποῖο δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ δηλώσει ἐκ μέρους τῆς Κυβέρνησης τὶς προθέσεις τῆς τελευταίας σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς ρύθμισης τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας φρούτων καὶ φθαρτῶν. Σὲ σχετικὴ δήλωσή του στὴν 'Επιτροπή, ὁ ἀξιότιμος 'Υπουργὸς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀνάφερε ὅτι ἡ Κυβέρνηση καὶ εἰδικότερα τὸ ὑπ' αὐτὸν 'Υπουργεῖο μελετᾶ σὰν ἐπεῖγον καὶ σοβαρὸ θέμα τὸ ζήτημα τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας φρούτων καὶ φθαρτῶν καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἔχουν κληθεῖ εἰδικοὶ ἐμπειρογνώμονες τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης.

Οἱ εἰσηγήσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων αὐτῶν, δήλωσε ὁ ἀξιότιμος 'Υπουργός, ἀναμένονται μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου. 'Εν ὄψει τῆς μελέτης τοῦ ὅλου θέματος ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ὁ κ. 'Υπουργὸς ὑπέβαλε τὴν παράκληση ὅπως ἡ 'Επιτροπὴ ἀναβάλει τὴν παραπέρα ἐπεξεργασία τῆς πιὸ πάνω πρότασης νόμου μέχρι τῆς λήψης τῶν εἰσηγήσεων τῶν μετακληθέντων ἐμπειρογνωμόνων, τὶς ὁποῖες ἡ Κυβέρνηση θὰ γνωστοποιήσει σ' ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους προτοῦ ληφθοῦν ὁποιεσδήποτε τελικὲς ἀποφάσεις.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ δήλωση τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἀποφάσισε νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν Κυβερνητικὴ παράκληση καὶ νὰ ἀναστείλει τὴν παραπέρα ἐξέταση τῆς πιὸ πάνω πρότασης νόμου μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου ὁπότε καὶ ἀναμένεται, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπίσημη δήλωση τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἡ λήψη σχετικῶν ἀποφάσεων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴ ρύθμιση τοῦ ὅλου θέματος τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας φρούτων καὶ φθαρτῶν.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο ἔντιμος κ. Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου, βλέπω ὅτι ἀποπειράθηκε νὰ ἐπαναφέρει τὴν καθαρεύουσα καὶ ἐνῶ γράφει «τῆς Διεθνοῦς Τράπεζας» τὸ διάβασε «τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης» καὶ τὸ «ὁ 'Υπουργὸς ὑπόβαλε» τὸ ἔκαμε «ὑπέβαλε». Τέτοιες ἀπόπειρες ἔκαμε καὶ ὁ αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, 'Αριανός, ὅταν εἶχε ἐπικρατήσει πιὰ ὁ Χριστιανισμός. "Εκαμε θυσίες εἰς τοὺς παλαιοὺς θεοὺς ἀλλὰ δὲν τὸ πέτυχε.

Νομίζω ὅτι δέν εἶναι δυνατὸ νὰ στρέψουμε τὸ ρεῦμα τοῦ Νείλου πρὸς τὰ ὀπίσω.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ πρόθεσή μου· καμμιὰ φορὰ εἶναι. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνήθεια. Χαίρω πολύ.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἀμφιβάλλω ἂν σὲ ἕνα μήνα αὐτοὶ οἱ περιβόητοι ἐμπειρογνώμονες ποὺ θὰ ἔλθουν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ θά μᾶς συμβουλεύσουν πάνω σέ θέματα ποὺ ἀφοροῦν κυρίως τὴν ἐσωτερικὴ Κυπριακὴ ἀγορά. Σὰν θέμα ἀρχῆς ὅταν ἀκούσω γιὰ ξένους ἐμπειρογνώμονες κουμπόνομαι. Διότι γνωρίζω ὅτι σημαίνει μερικὲς χιλιάδες λίρες στὶς τσέπες ξένων ἐμπειρογνωμόνων. Πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν καὶ πρέπει νὰ εἴμαστε περήφανοι διότι ὑπάρχουν ἀρκετοὶ Κύπριοι ἐπιστήμονες καὶ ἐμπειρογνώμονες καὶ νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἐμπιστευόμεθα πλέον στοὺς Κυπρίους ἐμπειρογνώμονες καὶ ἐπιστήμονες τὴ μελέτη τέτοιων ζητημάτων. 'Εν πάση περιπτώσει, ἂν μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου δὲν εἶναι ἕτοιμη ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία μὲ αὐτὲς τὶς περιβόητες μελέτες τῶν ἐμπειρογνωμόνων τῆς Διεθνοῦς Τράπεζας, τότε θὰ ἐγείρομε καὶ πάλιν τὸ ζήτημα γιατὶ δὲν θὰ θέλαμε τὸ 1981 νὰ μᾶς εὕρει χωρὶς νόμο ποὺ νὰ μιλᾶ γιὰ τὴ λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων, δηλαδὴ τῆς ἐμπορίας λαχανικῶν καὶ φρούτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶμαι βέβαια προασπιστὴς τῆς Κυβέρνησης. 'Απλῶς ἀνέγνωσα στὸ Σῶμα τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου πάνω στὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε. Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαϊωάννου ὅτι στὴν Κύπρο ὑπάρχουν ὁπωσδήποτε ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ ἄνθρωποι γιὰ νὰ κάνουν μελέτες σὰν κι' αὐτὴ καὶ ἀκόμα σοβαρότερες. "Ομως ὁ 'Υπουργὸς μᾶς ἔχει δηλώσει ὅτι οἱ ἐμπειρογνώμονες αὐτοὶ ἤδη ἔχουν ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος ἀπὸ καιρὸ καὶ βρίσκονται στὴν τελειωτικὴ ἑτοιμασία τοῦ θέματος. Κατὰ συνέπεια δεχθήκαμε τὴ μικρὴ ἀναβολὴ ποὺ ζήτησε ὁ 'Υπουργὸς γιὰ νὰ μπορέσουμε πιὸ ἐποικοδομητικὰ νὰ δοῦμε τὸ θέμα ὅπως τοὐλάχιστο τὸ ἔχει ἐπιληφθεῖ ἡ Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνουμε στὸ Γ' Κεφάλαιο—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει στὴ Βουλὴ τὰ Νομοσχέδια καὶ τὰ ἔγγραφα ποὺ ἔχουν κατατεθεῖ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Πολιτιστικῆς Συμφωνίας μεταφὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὅπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν Πεσόντων καὶ τῶν Θυμάτων τοῦ Ἀγῶνος Ἐξαρτωμένων καὶ τῶν Ἀναπήρων αὐτοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Χορηγήματα εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980. Πρόταση Νόμου σταλεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Σταύρου Ἀμπίζα διὰ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὶς 'Επιτροπὲς 'Εσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν. 'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα στὴν Πρόταση Νόμου τὴν ὁποία ἔχομε καταθέσει νὰ προσθέσουμε τὸ ἑξῆς. 'Η Πρότασή μας εἶναι τὸ ἄρθρο 3, καὶ παρακαλῶ νὰ γίνει διόρθωση, νὰ διαβάζεται ὡς ἑξῆς : «Διὰ τῆς ἀπαλείψεως. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δυὸ λεπτά, κ. 'Αμπίζα, νὰ τὸ βρῶ· θὰ εἶναι τελευταῖο.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Πρότασή μας εἶναι μεταξὺ ἄλλων νὰ μειωθεῖ ὁ συντελεστὴς ἀπὸ 1 1/2 τοῖς χιλίοις σὲ ἕνα τοῖς χιλίοις οὕτως ὥστε τὸ σχετικὸ ἄρθρο τώρα νὰ διαβάζεται ὡς ἑξῆς :—

«Διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «ἑνάμισυ τοῖς χιλίοις», παράγραφος (1) τοῦ ἄρθρου (3) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς των διὰ τῶν λέξεων «ἕνα τοῖς χιλίοις» καὶ συνεχίζει ὅπως εἶναι στὸ κείμενο τὸ ὁποῖο ἔχω καταθέσει. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρακαλέσω τὸν κ. 'Αμπίζα μετὰ τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς ἢ καὶ αὔριο νὰ συνεννοηθεῖ μὲ τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ γίνουν οἱ τροποποιήσεις ποὺ θέλει καὶ νὰ κυκλοφορήσει τὸ κείμενο μεταξὺ τῶν Μελῶν τροποποιημένο.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιο Δ. Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «'Η ἀνάγκη Ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου», θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Τάκης Χατζηδημητρίου. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα ;

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἀναμφίβολα τὸ θέμα τῆς Ἵδρυσης Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο εἶναι λεπτὸ καὶ πολύπτυχο ἀγγίζοντας θέματα πολιτικῆς ὑπόστασης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, δομῆς κοινωνικῆς, διαφοροποίησης τῆς ἀντίληψης καὶ ἑρμηνείας τῶν σχέσεων τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ὁμάδων, αὐτάρκειας καὶ αὐτοτέλειας πνευματικῆς ζωῆς, συντήρησης τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς, προαγωγῆς ἁρμονικῆς συμβίωσης τῶν κοινοτήτων τῆς Κύπρου ('Ελληνικῆς, Τουρκικῆς, 'Αρμενικῆς, Μαρωνιτικῆς) καὶ σχέσεων συνεργασίας μὲ τοὺς γειτονικοὺς λαούς.

'Ενισχύει ἡ Ἵδρυση Πανεπιστημίου τὴν πολιτική μας ὑπόσταση, τὴν κρατική μας ὀντότητα, μιὰ καὶ θὰ τονίζει τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ πίστη μας στὸ μέλλον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Παράλληλα θὰ προβάλλει τὴν Κύπρο στὸ διεθνὲ πνευματικὸ—ἐπιστημονικὸ χῶρο.

Θὰ συμβάλει ἡ Ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου στὴν ἐξέλιξη καὶ βελτίωση τῆς Κυπριακῆς κοινωνίας τροφοδοτώντας την μὲ ἐνσυνείδητα φιλελεύθερους καὶ δημοκρατικοὺς πολίτες· πολίτες ποὺ θἄναι ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ οὐσιαστικὴ ἐπικράτηση τῶν ἀρχῶν τοῦ Ο.Η.Ε., ποὺ τώρα εἶναι μονάχα ὡραῖα

κείμενα στὰ χαρτιά· πολίτες ποὺ θἄναι ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ κοινωνικὴ ἰσότητα καὶ δικαιοσύνη, προϋποθέσεις ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγουμε τώρα γιὰ ἐπιβίωση καὶ γιὰ μακρόχρονη προκοπή.

Θὰ τοποθετήσει ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου σὲ σωστὲς βάσεις καὶ πλαίσια τὶς σχέσεις τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ὁμάδων· οἱ «ὁμάδες πίεσης», ποὺ ἀναμφίβολα θὰ λειτουργήσουν, ἀπὸ τὴ μιὰ θὰ ἀμφισβητήσουν τὴν οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευση (μονοπωλιακὴ καὶ ἄλλη) τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ δημιουργήσουν ἐκεῖνες τὶς συνθῆκες ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν τὴ λειτουργία τῆς μικτῆς οἰκονομίας σὲ σωστὰ καὶ γιὰ τοῦτο μακρᾶς ἀντοχῆς καὶ διάρκειας πλαίσια.

Ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο θὰ συμβάλει ἐπίσης οὐσιαστικὰ στὴ βελτίωση τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας, γεγονὸς ἀναμφισβήτητο καὶ παράγοντας σημαντικὸς γιὰ τὴν καλλιέργεια αἰσθήματος εὐθύνης, φιλελεύθερου φρονήματος καὶ πνεύματος ἀνοχῆς στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις σὲ διάφορα ἐπίπεδα (κοινωνία, οἰκονομία, διακοινοτικὲς σχέσεις).

Συντηρητὴς τῆς πολιτιστικῆς ταυτότητας καὶ κληρονομιᾶς θὰ ἀποβεῖ τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο. Κι' ἐνῶ αὐτὸ δὲν συνεπάγεται ὁποιασδήποτε μορφῆς σωβινισμό, δὲν ἀντιστρατεύεται συνάμα τὸν ὑπερεθνικὸ χαρακτήρα ἑνὸς ἀνεξάρτητου πολυεθνικοῦ κράτους.

Παράλληλα θὰ προάγει—καὶ πρέπει νὰ προάγει—τὸ πνεῦμα συμβίωσης καὶ συνεργασίας ἀνάμεσα στὶς διάφορες κυπριακὲς κοινότητες συνάμα θὰ ἀπωθεῖ καὶ θὰ ἀπεμπολεῖ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποὺ πιθανὸν νὰ ἐπιχειρήσουν ναρκοθέτηση τῆς συμβίωσης καὶ συνεργασίας.

Σὲ πλατύτερα πλαίσια, ἡ ἵδρυση Πανεπιστημίου θὰ συμβάλει στὴν καλλιέργεια τοῦ πνεύματος συνεργασίας ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας, μὲ βάση τὴ δικαιοσύνη καὶ ἰσότητα καὶ στόχο τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη.

Ὁ βαθμὸς ἐπιτυχίας ὅλων ὅσων ἀναφέρθηκαν θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ χαρακτήρα τοῦ Πανεπιστημίου. Ἂν θὰ εἶναι Πανεπιστήμιο γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες τῆς Κύπρου, ἂν (καὶ σὲ ποιὸ βαθμὸ) θὰ ἐκφράζει τὸ χαρακτήρα τοῦ τόπου, ἂν θὰ ἔχει δημοκρατικὸ χαρακτήρα (ὀργάνωση, δομὴ καὶ λειτουργία), ἂν θὰ διατηρεῖ ψηλὸ ἐπίπεδο λειτουργίας (χωρὶς ὁποιαδήποτε ἐπαρχιώτικα χαρακτηριστικά), αὐτάρκεια καὶ αὐτονομία.

Τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου ὑπῆρξε ἕνα ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ ὁ Μακάριος εἶχε ἀποφασίσει νὰ προωθήσει. Δυστυχῶς οἱ ὁρομαρτισμοὶ Του γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πνευματικοῦ ἱδρύματος δὲν πραγματοποιήθηκαν γιατὶ τὶς προσπάθειές του ἀνέκκλητα ἀνέκοψε ἡ κλωθὼ μοῖρα. Ἔχομε ὅμως καθῆκον ἔναντι τῆς πατρίδας μας ἐμεῖς νὰ συνεχίσουμε.

Γιὰ ὅλα ὅσα ἀναφέρθηκαν καὶ ἔχοντας συναίσθηση τῆς σοβαρότητας τοῦ θέματος καὶ τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, ἡ Ἕνωση Κέντρου τάσσεται χωρὶς ἐπιφύλαξη ὑπὲρ τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο.

Διερωτώμαστε ἐὰν οἱ τελευταῖες δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας ὑποδηλοῦν ἀλλαγὴ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ πρόσφατη Κυβερνητικὴ ἀνακοίνωση ὅτι τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου θὰ προωθηθεῖ ἀποτελεῖ ἀντίφαση. Ἡ Κυβέρνηση ὄχι μόνο δὲν πείθει ἀλλὰ καταμαρτυρεῖ προχειρολογία καὶ ἀνευθυνότητα πρὸς ἄγραν δημοτικότητας τῆς στιγμῆς ποὺ τὴν ἐκθέτει καθημερινά. Αὐτὸ πάντοτε συμβαίνει. Τὰ «Θὰ» τῆς Κυβερνήσεως νὰ παύσουν καὶ οἱ πράξεις νὰ ἀκολουθήσουν.

Καλοῦμε δὲ τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει χωρὶς ἀμφιταλαντεύσεις στὴν ὑλοποίηση τῶν διακηρύξεών της ὑπεύθυνα, σταθερὰ καὶ ἀποφασιστικά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἡ ἵδρυση πανεπιστημίου εἶναι ἕνα θέμα τεράστιο καὶ σοβαρὸ γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὑπάρχουν πολιτικές, ἐπιστημονικές, τεχνικὲς καὶἄλλες πτυχές. Ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ θέματος τὰ περιορισμένα χρονικὰ πλαίσια ποὺ παρέχει μιὰ ὁμιλία ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς δὲν παρέχουν τὶς δυνατότητες γιὰ ἐξειδίκευση καὶ γιὰ πλήρη κάλυψή του. Γι' αὐτὸ στὴν ὁμιλία μου θὰ περιοριστῶ σὲ κατευθυντήριες γραμμές.

Κατ' ἀρχὴ τὸ ἄν πρέπει ἢ ὄχι νὰ ἱδρυθεῖ πανεπιστήμιο στὴν Κύπρο δὲν εἶναι ὑπὸ συζήτηση. Φαίνεται πὼς ὅλες οἱ πλευρὲς συμφωνοῦν στὴν ἀνάγκη ἱδρύσεως πανεπιστημίου. Αὐτὴ ἡ ἀνάγκη θὰ γίνεται ὅλο καὶ πιὸ αἰσθητὴ ἕνεκα τῶν περιορισμῶν ποὺ ἄρχισαν νὰ ἐπιβάλλουν τὰ ξένα πανεπιστήμια καὶ ἕνεκα τοῦ πολὺ ψηλοῦ κόστους ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ σπουδὲς στὸ ἐξωτερικό. Ἄρα ἡ συζήτηση πρέπει νὰ περιοριστεῖ στὸ τί εἴδους πανεπιστήμιο θέλουμε νὰ ἱδρύσουμε.

Ἕνα πραγματικὰ ὁλοκληρωμένο πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ ἔχει σὰν ἐπιδίωξή του τὸ τρίπτυχο :

(α) **Μάθηση :** Δηλαδὴ τὴ μετάδοση, τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν προαγωγὴ τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως.

(β) **Παιδεία :** Δηλαδὴ τὴν πνευματική, κοινωνικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπου.

(γ) **Ἔρευνα :** Τὴν ἐπέκταση καὶ διεύρυνση τῆς γνώσεως μὲ νέες ἀνακαλύψεις καὶ εὑρήματα.

Τὸ (α) καὶ τὸ (β) σημεῖο εἶναι συνήθως συνυφασμένα μὲ τὴν ἔννοια τοῦ πανεπιστημίου. Δὲν συμβαίνει ὅμως πάντοτε τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ (γ) σημεῖο, δηλαδὴ τὴν πανεπιστημιακὴ ἔρευνα. Καὶ ὅμως γιὰ νὰ συμβάλει οὐσιαστικὰ ἕνα πανεπιστήμιο στὴν ἐπιστημονική, οἰκονομικὴ καὶ τεχνολογικὴ πρόοδο θὰ πρέπει ὁ προγραμματισμός του νὰ εἶναι ἔτσι ὥστε νὰ περιλαμβάνει καὶ προωθεῖ τὴν πανεπιστημιακὴ ἔρευνα.

Ἐπιστημονικὲς ἔρευνες ὑπάρχουν βασικὰ δυὸ εἰδῶν :

(α) **Ἡ θεωρητικὴ ἔρευνα,** σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἐπίλυση θεωρητικῶν προβλημάτων ἢ προβλημάτων μεθοδολογίας τῆς ἐπιστήμης.

(β) **Ἡ ἐφηρμοσμένη ἔρευνα,** ἡ ὁποία γίνεται γιὰ νὰ βοηθήσει στὴν ἐπίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων ὅπως γιὰ παράδειγμα : προβλήματα ἐκπαιδεύσεως, ἐργασίας, βιομηχανίας, κοινωνικοῦ περιβάλλοντος κ.ἄ.

Χωρὶς νὰ ὑποτιμᾶμαι ἡ σημασία τῆς θεωρητικῆς ἔρευνας πιστεύουμε πὼς ἰδιαίτερη ἔμφαση πρέπει νὰ δοθεῖ στὴν ἐφηρμοσμένη ἔρευνα. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ πανεπιστήμιο θὰ μπορέσει νὰ ὑποκαταστήσει σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ τὶς ἔρευνες ποὺ τώρα ἀνατίθενται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ τοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς ὅπως ἀκόμα καὶ ἀπὸ ἰδιωτικοὺς ὀργανισμοὺς σὲ ξένους ἐμπειρογνώμονες. Πρόσθετα θὰ μπορεῖ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ σὲ ἄλλους τομεῖς ποὺ ἕνεκα τῆς ἔλλειψης τῶν μέσων σήμερα δὲν ὑπάρχει πρόθεση γιὰ ἔρευνα.

Τὴ σημασία τῆς πανεπιστημιακῆς ἔρευνας θέλουμε νὰ τὴν ὑπογραμμίσουμε

γιατί δὲν μπορεῖ νὰ ἱδρυθεῖ καὶ διατηρηθεῖ ἕνα πανεπιστήμιο σοβαρὸ χωρὶς ἔρευνα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πὼς ὅταν συζητοῦμε γιὰ ἵδρυση πανεπιστημίου εἶναι γιὰ τὸ πρῶτο στὴν Κύπρο καὶ ἴσως τὸ μοναδικό. Γι αὐτὸ χρειάζεται προσοχὴ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ μὴν ἀποτύχουμε.

Πρόσθετα τὸ πανεπιστήμιο θὰ ἀποτελέσει ἴσως τὸ σημαντικότερο μέρος τῆς πνευματικῆς ὑποδομῆς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς πολιτιστικῆς μας ζωῆς. Δὲν ἔχω πρόθεση νὰ κάμω εἰσηγήσεις γιὰ τὸ ποιὲς ἕδρες καὶ κλάδοι θὰ πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν. Αὐτὸ χρειάζεται ν' ἀποτελέσει ἀντικείμενο εἰδικῆς μελέτης καὶ ἔρευνας. Ἐπίσης εἶναι φυσικὸ διάφοροι κλάδοι νὰ δημιουργοῦνται σταδιακὰ ἀνάλογα μὲ τὶς ἐξελίξεις καὶ ἀνάγκες ὅπως καὶ μὲ τὴν πεῖρα ποὺ θὰ ἀποκτᾶται.

Ὅμως ἔχοντας ὑπόψη πὼς ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς σκοπουΣς ἑνὸς πανεπιστημίου εἶναι ἡ συντήρηση καὶ ἀνάπτυξη τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς θὰ ἦταν λογικὸ νὰ ἀναμένουμε ὅπως τὸ πανεπιστήμιο θὰ ἔχει ἕνα τμῆμα Κυπριακῶν Σπουδῶν τὸ ὁποῖο θὰ καλύπτει τὴν ἀρχαιολογία, τὴν ἱστορία καὶ γενικὰ τὴν παράδοση καὶ τὸν πολιτισμό μας. Μάλιστα αὐτὸ θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ ἔλθουμε ἀμέσως σ' ἐπαφὴ μὲ ἱνστιτοῦτα καὶ πανεπιστήμια ξένων χωρῶν ποὺ ἀσχολοῦνται γιὰ πολλὰ χρόνια μὲ τὴ μελέτη κυπριακῶν θεμάτων.

Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στὴν ὀργάνωση καὶ ἐπάνδρωση τοῦ πανεπιστημίου. Σὰν ἵδρυμα ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως θὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς πολιτείας. Ὅμως ὁ ἔλεγχος αὐτὸς πρέπει νὰ περιορίζεται στὰ ἀπαραίτητα πλαίσια. Γιατὶ τὸ πανεπιστήμιο γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀντεπεξέλθει στὴν ἀποστολή του θὰ πρέπει ν' ἀπολαμβάνει ἱκανοποιητικῆς αὐτονομίας. Πρόσθετα τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ θὰ πρέπει νὰ διαθέτει ψηλὰ ἀκαδημαϊκὰ προσόντα καὶ νὰ ἔχει διεξάγει ἐπιστημονικὲς ἔρευνες. Ἐπίσης ἐκτὸς ἀπὸ τὴ διδασκαλία τὰ μέλη τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ θὰ πρέπει παράλληλα νὰ ὑποχρεοῦνται νὰ διεξάγουν καὶ ἐπιστημονικὲς ἔρευνες. Μόνο ἔτσι θὰ μποροῦν νὰ παρακολουθοῦν τὶς νέες ἐπιστημονικὲς κατακτήσεις καὶ νὰ διατηροῦν τὶς γνώσεις τους σὲ ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα.

Ἡ ἵδρυση ὁλοκληρωμένου καὶ καλὰ προγραμματισμένου πανεπιστημίου στὴν Κύπρο θὰ συμβάλει καὶ στὴν καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων μας μὲ τὸ ἐξωτερικό. Θὰ ἀναπτυχθοῦν σχέσεις μὲ ἄλλα πανεπιστήμια καὶ κέντρα ἐρευνῶν. Θὰ δημιουργηθεῖ ἐπικοινωνία μὲ ἄλλους λαοὺς καὶ ἄλλες κουλτοῦρες μέσω τῶν ξένων σπουδαστῶν οἱ ὁποῖοι πιθανὸν νὰ φοιτοῦν στὸ Κυπριακὸ πανεπιστήμιο.

Πρόσθετα θὰ μᾶς δημιουργήσει τὶς προϋποθέσεις νὰ συμμετέχουμε μὲ ἴσες δυνατότητες σὲ διεθνεῖς ἐπιστημονικὲς ἐκδηλώσεις καὶ συνέδρια. Κάτι ποὺ σήμερα ἕνεκα τῆς ἀνυπαρξίας πανεπιστημίου ἀδυνατοῦμε νὰ τὸ κάνουμε.

Μιὰ ἄλλη σημαντικὴ προσφορὰ ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθεῖ μὲ τὴν ἵδρυση πανεπιστημίου στὴν Κύπρο εἶναι ἡ ἀνύψωση τοῦ πολιτικοῦ μας ἐπιπέδου. Ἡ ὕπαρξη ἀνωτάτης παιδείας ὑποβοηθᾶ στὴν καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη ἐλεύθερων καὶ ἀνεξάρτητων προσωπικοτήτων. Τὰ ἱνστιτοῦτα τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης ἀποτελοῦν τὸ κέντρο τῆς διακίνησης ἰδεῶν καὶ τῆς καλλιέργειας ἐλεύθερου φρονήματος. Πολλὲς δὲ φορὲς ἀποτέλεσαν προπύργια προστασίας τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατίας.

Ἕνα σωστὰ ὀργανωμένο πανεπιστήμιο θὰ συμβάλει στὴν καλλιέργεια τοῦ ἐλεύθερου διαλόγου καὶ θὰ ὑποβοηθήσει στὸ νὰ προσδοθεῖ οὐσιαστικὸ περιεχόμενο στὴν ἐλευθερία σκέψεως καὶ ἐκφράσεως. Καὶ αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ τὸ χρειαζό-

μαστε. Γιατὶ ἡ Κύπρος συγκριτικὰ ἔχει ἀρκετὸ ἀνθρώπινο πνευματικὸ ὑλικὸ τὸ ὁποῖο στὸν τομέα αὐτὸ δὲν ἀξιοποιήθηκε σωστά. Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολικὴ αὐτοκριτικὴ νὰ ποῦμε πὼς στὴν Κύπρο γιὰ χρόνια ἡ διαφωνία ἐθεωρεῖτο ἄρνηση καὶ πολλὲς φορὲς ἐπικίνδυνη. Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ πὼς στὴ συντριπτική τους πλειοψηφία οἱ πνευματικοί μας ἄνθρωποι περιόριζαν τὴ δραστηριότητά τους καὶ τὶς ἐκφράσεις τους μέσα σὲ περιθώρια ποὺ ἐξυπηρετοῦσαν τοὺς παράγοντες τοῦ πολιτικοῦ κατεστημένου. Καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρεῖται ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ ἰντελιτζένσια τῆς Κύπρου δὲν εἶναι ἀπελευθερωμένη. Ἀντίθετα ἐκτὸς ἀπὸ ἐξαιρέσεις παρουσιάζει πολλὰ συμπτώματα ὑποταγῆς καὶ δουλικότητας μὲ τάσεις δημιουργίας καὶ πνευματικοῦ κατεστημένου ποὺ νὰ διευθύνεται ἀπὸ τὸ πολιτικὸ κατεστημένο. Ἐν πάσῃ περιπτώσει μπορεῖ νὰ λεχθεῖ μὲ βεβαιότητα πὼς οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι τῆς Κύπρου δὲν ἔδωσαν τὴν παρουσία τους στὸ βαθμὸ ποὺ ἔπρεπε στὸ διάλογο γιὰ τὴ διαχείριση τῶν ἐθνικῶν, πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν μας ὑποθέσεων.

Τὸ πανεπιστήμιο θὰ βοηθήσει στὴν ἐδραίωση πραγματικὰ ἐλεύθερου διαλόγου καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιο.

Αὐτὲς εἶναι λίγες ἀπὸ τὶς πολὺ γενικὲς κατευθυντήριες γραμμὲς γιὰ τὴν ἵδρυση πανεπιστημίου στὴν Κύπρο. Ὅμως ἔχω τὴν αἴσθηση πὼς σὰν νὰ βλέπουμε τὰ πράγματα πιὸ ἁπλὰ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Ἡ δημιουργία ἑνὸς σοβαροῦ πανεπιστημίου εἶναι κάτι ποὺ χρειάζεται πολλὴ μελέτη καὶ πολύπλευρο προγραμματισμό. Ἡ κάθε πτυχὴ τοῦ θέματος ἔχει ἀλυσιδωτὲς ἐπιπτώσεις πάνω σὲ πολλὲς ἄλλες. Γιὰ παράδειγμα ὑπάρχει τὸ θέμα τῆς μορφῆς διοίκησης τοῦ πανεπιστημίου, τῆς ἐπάνδρωσής του, τῶν προτεραιοτήτων στοὺς κλάδους, τῶν σχέσεων του μὲ ἄλλες σχολὲς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης, τῆς ὀργάνωσης τῆς πανεπιστημιακῆς ἔρευνας, τὸ οἰκονομικὸ θέμα, τὸ θέμα κτιρίου καὶ ἐξοπλισμοῦ, ὁ γεωγραφικὸς χῶρος τοῦ πανεπιστημίου, οἱ στόχοι καὶ οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ πανεπιστημίου καὶ πολλὲς ἄλλες γενικὲς καὶ εἰδικὲς πτυχές. Ἕνα σοβαρὸ λάθος ἢ μιὰ σοβαρὴ παράλειψη σὲ μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς πτυχὲς θὰ ὁδηγήσει σὲ ἀλλοίωση ἄλλης ἢ ἄλλων πτυχῶν.

Καὶ γιὰ νὰ γίνω πιὸ συγκεκριμένος καὶ πιὸ ἀντιληπτὸς θὰ ἀναφέρω μιὰ σοβαρὴ παράλειψη ποὺ ἔχει ἤδη γίνει. Ἐδῶ καὶ 5-6 χρόνια τώρα ἀρχίσαμε νὰ συζητοῦμε τὸ θέμα ἱδρύσεως πανεπιστημίου. Σχεδὸν πάντοτε καὶ ὅλοι μιλοῦμε γιὰ κρατικὸ πανεπιστήμιο. Κρατικὸ πανεπιστήμιο σημαίνει νὰ ἐναρμονίζεται μὲ τὰ δημογραφικὰ συστατικὰ τῆς Κύπρου. Δηλαδὴ νὰ εἶναι δικοινοτικό. Προχωροῦμε ἀκόμα καὶ διαλαλοῦμε ὅτι τὸ πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ εἶναι πολυγλωσσικὸ καὶ τουλάχιστο ὁ αὐτὸ νὰ χρησιμοποιοῦνται ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Τουρκικὴ γλώσσα, ἀκόμα καὶ ἡ Ἀγγλική. Αὐτὴ ἡ ἄποψη ἐκφράζεται γενικὰ καὶ ἔξω καὶ μέσα στὴ Βουλή. Σχεδὸν ὅλοι οἱ συνάδελφοι ποὺ μίλησαν μέχρι τώρα πῆραν αὐτὴ ἢ παρόμοια θέση.

Καὶ ὅμως ἔχει 5-6 χρόνια ποὺ προβάλλουμε αὐτὲς τὶς ἀπόψεις· ἔχει ἕνα χρόνο ποὺ ἐξάγγειλε ἡ Κυβέρνηση μέτρα γιὰ ἐπαναπροσέγγιση Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων. Ἔχει 2 1/2 μῆνες ποὺ πηγαίνουμε στὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες τῶν ὁποίων ἕνα βασικὸ σημεῖο ποὺ συζητεῖται εἶναι τὰ μέτρα γιὰ ἐπαναπροσέγγιση τῶν δυὸ κοινοτήτων· ἔχει τρεῖς βδομάδες ποὺ τὸ θέμα συζητεῖται στὴ Βουλὴ καὶ κανένας δὲν σκέφτηκε ἢ κανένας δὲν τόλμησε νὰ εἰσηγηθεῖ ἐπίσημα ἢ ἀνεπίσημα νὰ ρωτήσουμε καὶ νὰ ζητήσουμε τὶς ἀπόψεις τῶν Τουρκοκυπρίων γιὰ τὸ ὅλο θέμα. Τὸ συζητοῦμε μόνοι μας, ἐκφράζουμε ἀπόψεις ἀναμεταξύ μας, πολλὲς φορὲς δίνουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐκφράζουμε ἀπόψεις καὶ τῶν Τουρκο-

κυπρίων. Καὶ ὅμως ἀντὶ νὰ νομίζουμε ὅτι ἐκφράζουμε ἀπόψεις τῶν Τουρκοκυπρίων θὰ ἦταν πολὺ καλύτερα, πολὺ πειστικότερα καὶ πολὺ πιὸ δημοκρατικὰ νὰ ζητήσουμε ἀπόψεις ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς Τουρκοκυπρίους.

Ἡ ἵδρυση κρατικοῦ/δικοινοτικοῦ πανεπιστημίου στὴν Κύπρο δὲν ξέρω ἂν ὅλοι ἐδῶ μέσα τὸ καταλαβαίνουμε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο· χρειάζεται τὴ συμμετοχή, τὴ συνεργασία καὶ τὴ συγκατάθεση καὶ τῶν δυὸ κοινοτήτων. Θὰ ἦταν ὄχι χρήσιμο ἀλλὰ ἀναγκαῖο καὶ ἀπαραίτητο τὸ θέμα τῆς ἵδρυσης διακοινοτικοῦ πανεπιστημίου στὴν Κύπρο νὰ ἀποτελέσει ἀντικείμενο συζήτησης τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων τῶν ἰδίων τῶν Τουρκοκυπρίων. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ξέρουμε τὶς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις τῶν ἰδίων τῶν Τουρκοκυπρίων. Μπορεῖ νὰ συμπίπτουν μὲ τὶς δικὲς μας· πιθανὸ νὰ διαφέρουν αἰσθητά· πιθανὸ νὰ εἶναι ἀγεφύρωτες· πιθανὸ νὰ χρειάζονται ἀναπροσαρμογὲς καὶ συμβιβασμούς. Ἐκεῖνο ποὺ ὁπωσδήποτε εἶναι ἀπίθανο εἶναι νὰ νομίζουμε πὼς ξέρουμε τὶς ἀπόψεις τους ἢ πὼς παρόλο ποὺ δὲν τὶς ξέρουμε ἔχουμε τὴν ἱκανότητα καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργοῦμε γιὰ λογαριασμό τους.

Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς αὐτὴ ἡ παράλειψη εἶναι σοβαρή. Ἀποτελεῖ ἐνδεικτικὴ περίπτωση ἀντινομίας μεταξὺ τοῦ τὶ λέμε καὶ τοῦ τὶ πράττουμε. Παρακάμπτει μιὰ στοιχειώδη καὶ αὐτονόητη ἀρχὴ : πὼς γιὰ νὰ ἱδρυθεῖ κάτι ποὺ νὰ ἀφορᾶ δυὸ μέρη χρειάζεται τὰ μέρη αὐτὰ νὰ συμφωνοῦν. Καὶ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ συμφωνήσουν θὰ πρέπει νὰ τοὺς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀνταλλάξουν ἀπόψεις καὶ νὰ συζητήσουν.

Ἐμεῖς μέχρι τώρα τὶ κάμνουμε ; Συζητοῦμε μόνοι μας γιὰ νὰ ἱδρύσουμε ἕνα πανεπιστήμιο ποὺ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα δικῶν μας ἀπόψεων, δικῶν μας ἐπιθυμιῶν, δικῶν μας συζητήσεων καὶ δικῶν μας προγραμμάτων. Καὶ ὅμως ἰσχυριζόμαστε ὅτι αὐτὸ ποὺ θὰ ἱδρύσουμε μόνοι μας θὰ πρέπει νὰ ἱκανοποιεῖ καὶ τὶς ἐπιθυμίες τῶν Τουρκοκυπρίων. Αὐτὸ εἶναι τουλάχιστο ὑποκρισία. Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν βρίσκω ἄλλο ὅρο νὰ χρησιμοποιήσω ἐδῶ. Τὶς ἐπιθυμίες τῶν Τουρκοκυπρίων δὲν τὶς ξέρουμε ἐμεῖς. Τὶς ξέρουν μόνο ἐκεῖνοι. Δὲν μποροῦν νὰ τὶς ἐκφράζουν τὰ πολιτικὰ κόμματα τὰ δικά μας ἀλλὰ τὰ πολιτικὰ κόμματα τὰ δικά τους.

Ὁ ΔΗ. ΣΥ. πιστεύει πὼς ἔστω καὶ τώρα θὰ πρέπει τόσο ἡ Βουλὴ ὅσο καὶ ἡ Κυβέρνηση, ἀκόμα καὶ τὰ κόμματα νὰ ἐργαστοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ νὰ ἀκουστοῦν οἱ ἀπόψεις καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων γιὰ τὸ θέμα τοῦ πανεπιστημίου. Καὶ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἑπόμενο βῆμα πρὶν προχωρήσουμε περισσότερο στὸ θέμα αὐτό.

Ἀνάφερα τὸ παράδειγμα αὐτὸ γιὰ νὰ φανεῖ πόσο ἐπιφανειακὰ ἀντιμετωπίζεται τὸ θέμα τοῦ πανεπιστημίου καὶ μέσα κὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή. Ὅπως ἀνάφερα καὶ πιὸ πάνω ὑπάρχουν πάρα πολλὲς πτυχὲς ποὺ ἡ κάθε μιὰ θὰ ἔχει ἀλυσιδωτὲς ἐπιπτώσεις πάνω στὴ μορφὴ καὶ τὴν ποιότητα τοῦ πανεπιστημίου. Πολλὲς δὲ ἀπὸ τὶς πτυχὲς αὐτὲς δὲν εἶναι καθαρὰ τεχνοκρατικὲς ἀλλὰ ἔχουν καὶ πολιτικὸ περιεχόμενο. Ὑπάρχει ἡ εἰσήγηση ἡ Βουλὴ νὰ βγάλει ψήφισμα. Αὐτὴ εἶναι μιὰ εὔκολη, ἀνώδυνη καὶ ἄστοχη ἔκβαση τῆς συζητήσεως. Καὶ τοῦτο διότι ἡ συζήτηση ἦταν πολὺ ἐπιφανειακὴ καὶ γενικὴ καὶ ἄρα τὸ ψήφισμα θὰ εἶναι τοῦ ἴδιου περιεχομένου καὶ χαρακτήρα. Θὰ στερεῖται σοβαρῆς μελέτης καὶ σοβαρῶν ἐπιχειρημάτων.

Ἂν ἡ Βουλὴ πραγματικὰ θέλει νὰ ἐργαστεῖ γιὰ τὸ πανεπιστήμιο, χρειάζεται νὰ ἐνημερωθεῖ περισσότερο. Τότε θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἐκφράσει καὶ ἀπόψεις καὶ ψηφίσματα ποὺ νὰ ἔχουν βαρύτητα καὶ σοβαρότητα.

Γι αὐτὸ εἰσηγοῦμαι τό ὅλο θέμα νὰ παραπεμφθεῖ στὴν 'Επιτροπὴ Παιδείας καὶ ἴσως στὴν 'Επιτροπὴ καὶ Οἰκονομικῶν γιὰ νὰ μελετηθεῖ πρῶτα σὲ βάθος καὶ μετὰ νὰ ἐπανέλθει στὴν ὁλομέλεια γιὰ νὰ βγάλομε καὶ ψηφίσματα.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τοῦτο ; Μήπως ὑπάρχει κανεὶς Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος θέλει νὰ μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη ;

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κανονικὰ τὸ θέμα εἶχε κλείσει ἀπὸ τὴν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Σώματος. 'Αλλὰ ἐν πάση περιπτώσει νομίζω ὅτι ἡ συζήτηση θὰ πρέπει νὰ λήξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο εἰσηγητὴς τὶ λέει ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Εγὼ εἶμαι ἕτοιμος, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ἔχετε ἔνσταση νὰ μείνει στὴν ἐπόμενη συνεδρία.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶμαι ἕτοιμος νὰ κλείσω τὸ θέμα ἀπόψε, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν εἰσηγητὴ νὰ ἔλθει στὸ Βῆμα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικὰ μέχρι τὸν τελευταῖο ὁμιλητὴ ἔπαιρνε κάποιες ἄλλες διαστάσεις τὸ θέμα καὶ δημιουργοῦσε ἄλλες ἐντυπώσεις. Καὶ φαινόταν ὅτι ὑπῆρχε μιὰ ὁμοφωνία μεταξὺ ὅλων τῶν συναδέλφων κάθε πλευρᾶς ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὅλα τὰ πολιτικὰ καὶ ἰδεολογικὰ ρεύματα καὶ ὅλους τοὺς τρόπους ἀντίληψης, κοινωνικοὺς καὶ πνευματικούς, μέχρις ὅτου ἦλθε ὁ τελευταῖος ὁμιλητὴς γιὰ νὰ τοποθετήσει τὸ θέμα πάνω σὲ μιὰ πολιτικὴ βάση ἐντελῶς ἀπαράδεκτη γιὰ μᾶς.

Μᾶς εἶπε, τὶ συζητᾶτε ἐδῶ ; Λάθος σας νὰ συζητᾶτε τὸ θέμα τοῦ πανεπιστημίου στὴ Βουλὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Διότι συγχύζει ὁ κ. συνάδελφος τὴν ἔννοια τῆς Βουλῆς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μὲ τὴν 'Ελληνοκυπριακὴ κοινότητα. Καὶ ἀντιλαμβάνεται τὴν ὑπόθεση σὰν δυὸ μέρη τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ καὶ ἐπικοινωνία καὶ νὰ συμφωνήσουν πάνω στὸ θέμα. Καὶ λησμονεῖ ὁ κ. συνάδελφος ἀκόμα ὅτι ἔχουμε νὰ κάμουμε μὲ τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία καὶ ὅτι ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία εἶναι Κυπριακὴ Δημοκρατία γιὰ ὁλόκληρο τὸν πληθυσμὸ τῆς Κύπρου, γιὰ ἑλληνοκυπρίους καὶ γιὰ τουρκοκυπρίους.

Καὶ πραγματικὰ ἂν ὑπῆρξε μειονέκτημα εἶναι ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ δὲν ἔλαβαν ὑπόψη τους αὐτὸ τὸ κριτήριο καὶ αὐτὸ τὸ χαρακτήρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Αὐτὴ ὅμως τὴ στιγμὴ τῆς δίδεται πραγματικὰ ἡ εὐκαιρία, τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, τῆς ὁποίας ἡ Τουρκία ἀμφισβητεῖ τὴν ὕπαρξη, τῆς ὁποίας ὁ Ντενκτὰς ἀμφισβητεῖ τὸ ρόλο καὶ τὴ σημασία καὶ τὴν ὑποχρέωση της νὰ σκέφτεται γιὰ τὸ σύνολο τῆς Κύπρου. Γιατὶ ἔχει τὰ δικά του διχοτομικὰ σχέδια ποὺ στηρίζονται πάνω σ' ἕνα στρατὸ κατοχῆς.

'Ασφαλῶς εἶναι ἕνα πανεπιστήμιο γιὰ ἑλληνοκυπρίους καὶ τουρκοκυπρίους

πού σκεφτόμαστε. Αλλά γιά έλληνοκυπρίους καί τουρκοκυπρίους σέ μιά έλεύθερη Κύπρο χωρίς τόν Τούρκικο κατοχικό στρατό ό όποίος στέκει έμπόδιο αύτή τή στιγμή στήν ίδρυση. Έκεΐνος είναι ό έχθρός τοΰ Κυπριακοΰ πανεπιστημίου σήμερα. Έκτός άν άπ αύτό τό Βήμα μίλησε άπόψε έκπρόσωπος τοΰ Ντενκτάς.

Είναι μιά κατάσταση πραγματικά πού θέτει σοβαρά προβλήματα στήν πολιτική ζωή τοΰ τόπου, καί μέ αύτή τή λογική τίποτε δέν πρέπει νά κάμνουμε, οΰτε άρδευτικά έργα, οΰτε τό δρόμο Λεμεσοΰ οΰτε ότιδήποτε άλλο γιατί θά πρέπει νά έρωτηθεί άν συμφωνεί ό κ. Ντενκτάς. Αύτή τήν άντίληψη καί λογική γιά κανένα λόγο δέν μπορούμε νά τή δεχθοΰμε. Καί άν ύπάρχουν σπέρματα διαίρεσης ό αύτό τόν τόπο τά έσπειρε ή άποικιοκρατία. Καί τά έσπειρε τό 1878 γιά νά τά θερίσει τό 1955, τό 1963, τό 1974. Κάποτε θά πρέπει κι έμείς νά σπείρουμε τή δική μας άντίληψη γιά τό πνεΰμα τής ένότητας τοΰ Κυπριακοΰ λαοΰ, έλληνοκυπρίων καί τουρκοκυπρίων, καί νά λάβουμε τήν εύθύνη μας έναντι τής ίστορίας αύτοΰ τοΰ τόπου καί έναντι τοΰ ρόλου τής Κυπριακής Δημοκρατίας μέσα στό πλέγμα τής περιοχής καί τοΰ κόσμου. Καί είναι αύτό τό ρόλο, αύτό τό κοιλιοπόνημα πού σήμερα ή Κύπρος είναι πού προσπαθεί νά δημιουργήσει, νά άναπτύξει.

Έτσι δέν θά έπιτρέψω σέ κανένα νά μάς άποστερήσει αύτό τό δικαίωμα νά σκεφτόμαστε γιά τό μέλλον αύτοΰ τοΰ τόπου καί νά σκεπτόμαστε τό πώς θά πρέπει νά όλοκληρωθεί μιά Κύπρος ένιαία, έλεύθερη γιά έλληνοκυπρίους καί τουρκοκυπρίους. Καί όποιοσδήποτε άλλος έχει νά καταθέσει πάνω στόν ίδιο τομέα έχει μιά πρώτη προϋπόθεση νά άγωνισθεί γιά τήν έλεύθερη Κύπρο καί μιά δεύτερη, νά καταθέσει καί τή δική του άποψη κι έμείς είμαστε πρόθυμοι νά τή δεχθοΰμε, νά τήν άγκαλιάσουμε καί νά τήν άναπτύξουμε.

Κύριοι συνάδελφοι, καί ένα άλλο θέμα : Η ίντελιτζιέντσια τής Κύπρου ή διεφθαρμένη, ή πουλημένη, ή έξωνημένη, ή πρακτόρισσα μιάς άρχουσας τάξης. Ναί, ύπήρξε ίντελιτζιέντσια πουλημένη, ύπήρξε ίντελιτζιέντσια πραγματική καί ύπήρξε ίντελιτζιέντσια πού άνήκει στή δεξιά, ύπήρξε ίντελιτζιέντσια τοΰ ένιαίου, ύπήρξε ή ίντελιτζιέντσια τοΰ Συναγερμοΰ. Έτσι νά μή έξαπατοΰμε μέ συνθήματα καί μέ κουβέντες αύτό τόν τόπο.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποΰμαι άλλά ό κ. συνάδελφος άπό τήν ώρα πού άρχισε ώς τώρα φαίνεται ότι είναι σέ άλλη όμιλία πού άναφέρεται. Ήταν προσεγμένες οί λέξεις μου καί προσεγμένη ή φρασιολογία μου. Δέν μίλησα οΰτε γιά Ντενκτάς οΰτε γιά κανένα. Μίλησα γιά άπόψεις τουρκοκυπρίων καί μάλιστα έκπαιδευτικών όργανώσεων καί πολιτικών κομμάτων καί γιά τήν ίντελιτζιέντσια χρησιποποίησα πολύ προσεγμένες λέξεις. Δέν χρησιμοποιώ ύβρεολόγιο όπως χρησιποποιεί ό κ. συνάδελφος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέν πρόσεξε ό κ. συνάδελφος. Είπαμε ό Ντενκτάς μίλησε άπ έκεΐνο τό Βήμα !

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Έπειτα μίλησα γιά νοήματα. Γιά νοήματα γιά όσους θέλουν νά καταννοοΰν. Γιατί δέν θά πρέπει νά προστατεύσουμε άπό διαστρέβλωση τών νοημάτων ό αύτό τόν τόπο έστω κάτω άπό συγκαλυμμένες φρασεολογίες, γιατί πράγματι ύπήρξε ίντελιτζιέντσια ή όποία ό αύτό τόν τόπο είναι ύπεύθυνη καί θά πρέπει νά λογοδοτήσει. Καί είναι ή ίντελιτζιέντσια πού χρηματοδοτήθηκε καί έξαρτήθηκε άπό τή χούντα καί ύπηρέτησε τήν πολεμοκαπηλία καί καλύπτεται κάτω άπό τίς

ἑλληνικὲς σημαῖες καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς ὕμνους καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντελιτζιέντσια τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ.

Κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ θέμα τοῦ πανεπιστημίου πραγματικὰ ἔχει μακρὰ ἱστορία. Ὑπῆρξε θέμα ποὺ ἀπασχόλησε καὶ τὸ λαὸ γιὰ χρόνια πολλά, ὑπῆρξε θέμα ποὺ ἀπασχόλησε καὶ τὸν τύπο γιὰ χρόνια πολλὰ καὶ αὐτὴ τὴ Βουλὴ γιὰ χρόνια πολλὰ καὶ πρωτοσυζητήθηκε, σύμφωνα καὶ μὲ ὅ,τι ἀναφέρθηκε στὴ Βουλή, τὸ 1980, γραμμένο ἀπὸ τὸν Πέτρο Στυλιανοῦ ποὺ σήμερα μᾶς τιμᾶ μὲ τὴν παρουσία του, σίγουρα ἀφοῦ τὸν προσέλκυσε τὸ θέμα, καὶ εἶναι κρῖμα ποὺ δὲν προσέλκυσε καὶ ἄλλους Κυβερνητικοὺς παράγοντες ἁρμόδιους πάνω στὰ θέματα τοῦ πανεπιστημίου γιὰ νὰ συμμετάσχουν ὁ αὐτὴ τὴν ἐμπειρία καὶ τὴν ἔκθεση ἀπόψεων ποὺ ἡ Βουλὴ τοποθέτησε. Καὶ ὅπως τόνισα, σπάνια ὑπῆρξε, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ ἐξαίρεση, τόση ὁμοφωνία πάνω στὸ θέμα τῆς συζήτησης τοῦ πανεπιστημίου.

Ἐκδηλώθηκε ἀνησυχία ἀπὸ ὅλους γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἵδρυσης πανεπιστημίου. Ὑπῆρξε ἀκόμα ὁμοφωνία γιὰ τὸ χαρακτήρα καὶ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας του ἀπὸ ὅλους σχεδόν. Ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ διάλυσε ἀκόμα τὴ σύγχυση ποὺ ἐπικρατοῦσε γύρω ἀπὸ σοβαρὲς πλευρὲς τοῦ ὅλου θέματος. Ἂν ἡ Κυβέρνηση θελήσει νὰ προσέξει τὴ συζήτηση τοῦτο θὰ τὴ βοηθήσει νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν ἀποτελμάτωση ποὺ ἡ δική της ἀναποφασιστικότητα ὁδήγησε.

Ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ὁμιλιῶν τῶν συναδέλφων ποὺ στὴ μεγίστη τους πλειοψηφία βρίσκονται περίπου πάνω στὶς ἴδιες βασικὲς ἀρχές, ἔχουμε ἑτοιμάσει σχέδιο ψηφίσματος γιὰ νὰ τὸ προτείνουμε στὴ Βουλή, καθὼς ἐπίσης τὴν εἰσήγηση ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας τῆς Βουλῆς παρακολουθήσει τὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ σχεδίου ἐλέγχοντας καὶ ὑποχρεώνοντας τὴν Κυβέρνηση μὲ τοὺς τρόπους ποὺ ἡ Βουλὴ διαθέτει, στὴν προώθηση τῶν βασικῶν ἀπόψεων.

Διαβάζω τὸ σχέδιο ἀπόφασης ποὺ ἔχω νὰ προτείνω :

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

«Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συζήτησε διεξοδικὰ σὲ τρεῖς συνεδριάσεις της τὸ πρόβλημα τῆς καθυστέρησης τῆς ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου, παρόλο ὅτι ἡ ὅλη ἀναγκαία προεργασία ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἀπὸ καιρό.

Ἡ συζήτηση ἐπεκτάθηκε καὶ πάνω στὶς βασικὲς ἀρχὲς λειτουργίας τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου μὲ ἀντικειμενικὸ στόχο τὴν ἵδρυση ἑνὸς ψηλοῦ ἐπιπέδου, ἀνεξάρτητου καὶ δημοκρατικοῦ ἱδρύματος.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς συζήτησης ἐκφράζει :—

(α) Τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴ μεγάλη καθυστέρηση ποὺ παρατηρήθηκε στὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου καὶ ὑποστηρίζει ὅτι θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες προτεραιότητες τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

(β) Ζητᾶ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ προχωρήσει στὴ σύνταξη τῶν σχετικῶν νομοσχεδίων γιὰ νὰ θεσμοθετηθεῖ ἡ λειτουργία τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης στὴν Κύπρο.

(γ) Θεωρεῖ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου ἀναγκαία γιὰ πολιτιστικούς, πολιτικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς λόγους.

(δ) Ὑποστηρίζει τὴν ἵδρυση ἑνὸς σύγχρονου ψηλοῦ ἐπιπέδου ἐκπαιδευτικοῦ ἱδρύματος ἀνεξάρτητου καὶ δημοκρατικοῦ, μακρυὰ ἀπὸ ἐξωτερικὲς ἐξαρτήσεις, ποὺ θ' ἀξιοποιεῖ τὶς διεθνεῖς ἐμπειρίες καὶ θὰ λαμβάνει ὑπόψη τὶς δικές μας ἰδιομορφίες καὶ ἀνάγκες.

(ε) Τὸ Πανεπιστήμιο θὰ ἐκφράζει τὴν 'Ελληνικὴ πολιτιστικὴ κληρονομιά, τὴν πολιτιστικὴ φυσιογνωμία τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς Κύπρου. Γλῶσσες τους θὰ εἶναι οἱ Γλῶσσες τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἡ 'Ελληνικὴ καὶ ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ 'Αγγλική, γιὰ θετικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐπιστῆμες.

(στ) Τὸ Πανεπιστήμιο θὰ ἔχει ἀνοιχτὲς τὶς πόρτες του γιὰ προσέλκυση ξένων φοιτητῶν ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴ Μέση 'Ανατολὴ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ Δύση. Θὰ πρέπει νὰ διαθέτει τμήματα Κυπριακῶν σπουδῶν, τμήματα Μεσανατολικῶν καὶ ἀναπτυξιακῶν σπουδῶν.

(ζ) Τὸ Κυπριακὸ Πανεπιστήμιο θὰ ἐνισχύσει τὴν κρατική μας ὀντότητα, θὰ προσδώσει μεγαλύτερη διεθνὴ ἀκτινοβολία στὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία καὶ θὰ εἶναι ἕνα δεῖγμα πίστης στὸ μέλλον τοῦ τόπου μας.»

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπάρχουν ἐπιφυλάξεις ἢ παρατηρήσεις συναδέλφων. Εἶμαι πρόθυμος γιὰ τὴν παραπομπὴ τοῦ ψηφίσματος στὴν 'Επιτροπὴ Παιδείας τῆς Βουλῆς γιὰ τελικὴ ἐπεξεργασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤδη ὁ ὁμιλητὴς ἔχει καλύψει αὐτὸ ποὺ ἤταν νὰ ἐγείρω. Γιατὶ πράγματι ἔχω μερικὲς παρατηρήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις στὸ ψήφισμα τόσο στὸ διακηρυκτικό του μέρος ὅσο καὶ στὸ θέμα οὐσίας. Γιὰ παράδειγμα ἐγὼ δὲν δέχομαι ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει κάμει ὅλη τὴν ἀναγκαία προεργασία. Ἔχει πεῖ ὅτι τὴν ἔχει κάμει ἀλλὰ εἶναι μεγάλο χάσμα μεταξὺ τοῦ τὶ λέγει καὶ τοῦ τὶ κάνει. Δέχομαι νὰ παραπεμφθεῖ, μᾶλλον ὑποστηρίζω νὰ παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ ψήφισμα μπαίνει σὲ πολλὲς λεπτομέρειες οἱ ὁποῖες θὰ ἦταν καλὸ νὰ ἐξετασθοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Βουλευτές. Καὶ ἀκριβῶς κὶ ἐμένα ἡ σκέψη μου ἦταν μόλις θὰ τελείωνε νὰ πρότεινα νὰ παραπέμπετο σὲ μιὰ 'Επιτροπή, τὴν 'Επιτροπὴ Παιδείας.

'Ο κ. Ζιαρτίδης κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, συμφωνῶ μὲ τὸν εἰσηγητὴ ὅτι τὸ ψήφισμα πρέπει νὰ συζητηθεῖ ἀπὸ μιὰ 'Επιτροπὴ—'Επιτροπὴ τῶν κομμάτων ἢ τὴν 'Επιτροπὴ Παιδείας. 'Εγὼ προσωπικὰ θὰ προτιμοῦσα μιὰ 'Επιτροπὴ στὴν ὁποία νὰ ἀντιπροσωπεύονται ὅλα τὰ κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω θὰ ἦταν καλὸ νὰ ἐξεταστεῖ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Παιδείας μαζὶ μὲ ἐκπροσώπους ὅλων τῶν κομμάτων γενικά.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

'Εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, μπορεῖ νὰ σταλεῖ ἐπιστολὴ πρὸς ὅλους τοὺς συναδέλφους καὶ ὅσοι θέλουν μποροῦν νὰ ἔλθουν νὰ πάρουν μέρος στὴ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὸ νὰ γίνει.

Τὸ ἐπόμενο θέμα εἶναι «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς», θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Βάσος Λυσσαρίδης. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι συνεχίζεται ἡ συζήτηση τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης, γιὰ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δεύτερο ἔρχεται τὸ θέμα αὐτό. Στὴν ἡμερήσια διάταξη ἐγὼ βλέπω δεύτερο αὐτὸ τὸ θέμα. Τοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη εἶναι τὸ τρίτο θέμα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, εἶναι στὴν ἡμερήσια διάταξη ἀλλὰ ἄρχισε ἡ συζήτηση τοῦ θέματος αὐτοῦ πρὶν καὶ ἐπομένως προηγεῖται ἡ συζήτηση πάνω στὸ στεγαστικὸ καὶ ἔπεται τοῦτο διότι ἔγινε πρῶτα ἡ κατάθεση ἐκείνου, ὁ εἰσηγητὴς τὸ εἰσηγήθηκε, ἄρχισε ἡ συζήτηση διότι ἔλειπα, καὶ ὅταν ἤλθα ἄρχισε καὶ ἡ συζήτηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἄρχισε.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ τὸ ἄλλο ἄρχισε μιὰ βδομάδα πρίν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καλά, ἄρχισε καὶ τὸ ἄλλο. Τί σημασία ἔχει τώρα ! Τὸ πρῶτο ἢ τὸ δεύτερο.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οἱ διάφοροι ὁμιλητὲς σήμερα ἔχουν ἑτοιμαστεῖ γιὰ τὸ θέμα ὅπως εἶναι ἐγγεγραμμένο στὴν ἡμερήσια διάταξη. Κατὰ συνέπεια νὰ ἀκολουθήσουμε, ἂν εἶναι δυνατό, τὸ πρῶτο, αὐτὸ τοῦ κ. Λυσσαρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὸ ποὺ εἰσηγήθη ὁ κ. Λυσσαρίδης, τὸ θέμα δηλαδὴ τῆς διασφάλισης τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων. Μάλιστα αὐτὸ θὰ γίνει.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Θὰ μιλήσω πάνω στὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κἰ ἐγὼ θὰ μιλήσω πάνω στὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Ἡ ἱμπεριαλιστικὴ συνωμοσία σὲ βάρος τῆς πατρίδας μας—μέρος γενικότερου σχεδίου τοῦ ἀμερικανο-νατοϊκοῦ ἱμπεριαλισμοῦ—ποὺ ὑλοποιήθηκε μὲ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς ἑλλαδικῆς Χούντας καὶ τῆς φασιστικῆς, τρομοκρατικῆς ὀργά-

νωσης ΕΟΚΑ Β καὶ τὴν εἰσβολὴ τῆς Τουρκίας, ἀνάμεσα στὰ τόσα ἄλλα ὀδυνηρὰ πλήγματα εἶχε καὶ τὸν ξεριζωμὸ ἀπὸ τὶς ἑστίες καὶ τὶς περιουσίες τους περίπου 200 χιλ. Ἑλληνοκυπρίων.

Ἡ προσφυγιὰ τῶν χιλιάδων Ε/Κ μαζὶ μὲ τὸ πρόβλημα τῶν ἀγνοουμένων, πέραν ἀπὸ τὶς χιλιάδες ἀδελφῶν μας ποὺ ἔπεσαν θύματα στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τοὺς Πραξικοπηματίες καὶ τῆς πατρίδας μας ἀπὸ τοὺς εἰσβολεῖς τῆς Ἄγκυρας, ἀποτελεῖ τὴν τραγικότερη πτυχὴ τοῦ σύγχρονου κυπριακοῦ δράματος.

Δὲν εἶναι, ὅμως, μόνο οἱ Ε/Κ ποὺ προσφυγοποιήθηκαν. Καὶ οἱ Τοῦρκοι συμπατριῶτες μας δὲν ἔμειναν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὸ διπλὸ ἀσυγχώρητο ἔγκλημα τοῦ ἀμερικανο-νατοϊκοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων του σὲ βάρος τοῦ λαοῦ μας. Οἱ συμπατριῶτες μας Τοῦρκοι ποὺ γιὰ ἑκατοντάδες χρόνια ζοῦσαν δίπλα-δίπλα καὶ συνεργάζονταν ἁρμονικὰ καὶ εἰρηνικὰ μὲ τοὺς Ε/Κ συναδέλφους τους, ἐργάτες, ἀγρότες, ἐμπόρους, ἐπαγγελματοβιοτέχνες κλπ., ἔγιναν καὶ αὐτοὶ θύματα τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς. Χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς ὑποχρεώθηκαν μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, εἴτε παραπλανημένοι ἀπὸ δελεαστικὲς ὑποσχέσεις εἴτε ἀκόμα μὲ τὸ δόλο, τὸν ἐκφοβισμὸ ἢ τὴ βία, νὰ μετακινηθοῦν ἀπὸ τὶς ἐλεύθερες περιοχὲς τῆς Κύπρου στὸ κατεχόμενο ἀπὸ τὰ τούρκικα στρατεύματα βόρειο μέρος τῆς Κύπρου.

Τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα εἶναι ἕνα ὀξὺ καὶ πιεστικὸ πρόβλημα. Ἡ κύρια πτυχή του, ἡ οὐσία του εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων—ὅλων τῶν προσφύγων Ε/Κ καὶ Τ/Κ—στὶς ἑστίες καὶ τὶς περιουσίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας. Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων εἶναι θέμα ἀδιαχώριστα συνδεδεμένο μὲ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα—τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης διακίνησης, ἐγκατάστασης καὶ περιουσίας. Εἶναι ταυτόχρονα ἀδιαχώριστο ἀπὸ τὴ γενικὴ λύση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ Κυπριακοῦ. Κὶ ὄχι μόνο αὐτό. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ μορφὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ, μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, θὰ ἐξαρτηθεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ ἡ λύση τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στοὺς τόπους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τοὺς ξερίζωσαν οἱ πραξικοπηματίες τῆς ΕΟΚΑ Β καὶ οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ κ. Πρόεδρε, θἄθελα νὰ ξεκαθαρίσω ὅτι ἐμεῖς, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, ὅταν μιλοῦμε γιὰ πρόσφυγες καὶ γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας δὲν περιορίζουμε αὐτὸ τὸ θέμα στοὺς Ε/Κ πρόσφυγες, ὅπως κάμνουν συνήθως ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τυφλωμένοι ἀπὸ σωβινισμὸ καὶ ἐθνικιστικὸ μίσος. Ἐμεῖς ἐννοοῦμε ὄχι μόνον τοὺς Ε/Κ ἀλλὰ καὶ τοὺς Τ/Κ ποὺ ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἐγκαταλείψει μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο καὶ γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο τὰ σπίτια καὶ τὶς ἑστίες τους καὶ ἔγιναν καὶ αὐτοὶ πρόσφυγες στὴν ἴδια, τὴ μιὰ κοινή μας πατρίδα, τὴν Κύπρο. Ἐμεῖς δὲν κάμνουμε διάκριση ἀνάμεσα στοὺς Ε/Κ καὶ Τ/Κ πρόσφυγες ὅσον ἀφορᾶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς.

Πῶς ἀντικρύζουμε τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας ;

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ποὺ γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῶν προσφύγων ἐξαπολύθηκε μιὰ ἀχαλίνωτη συκοφαντικὴ καμπάνια, μιὰ ἀηδιαστικὴ λασπολογία ἐνάντια στὸ ΑΚΕΛ, ὅτι, δῆθεν, ἀρνεῖται στοὺς πρόσφυγες τὸ δικαίωμά τους νὰ ἐπιστρέψουν στὶς ἑστίες τους, ἢ ὅτι τὸ ΑΚΕΛ διαχωρίζει τοὺς πρόσφυγες σὲ ἐπιστρέφοντες καὶ μὴ ἐπιστρέφοντες, σὰν νὰ λέμε σὲ δικαιούχους καὶ μή, σὲ προνομιούχους καὶ μή. Αὐτὴ ἡ λασπολογία ἐπαναλήφθηκε κατὰ κάποιο τρόπο μόλις πρόσφατα στὴ σύναξη τῆς «Ἀδούλωτης Κερύνειας» στὴν ὁποία ὑπάρχουν ὄχι λίγοι πραξικο-

πηματίες, ἀκόμα καὶ στὴν ἡγεσία της, ποὺ σὰν ἀνώτατος δικαστὴς κάλεσε τοὺς ἡγέτες τῶν Κομμάτων καὶ τὴν Κυβέρνηση νὰ παρουσιασθοῦν μπροστά της μὲ σκοπὸ ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἐπιστολή τους «τὴν ἐξακρίβωση τῆς θέσης τῶν κομμάτων καὶ τῆς Κυβέρνησης στὸ θέμα τῶν προσφύγων».

Κι' οἱ καθοδηγητὲς αὐτῆς τῆς σύναξης ἦταν τόσο δημοκρατικοὶ καὶ ἔδειξαν τόσο σεβασμὸ στὶς ἀπόψεις τῶν προσφύγων, ὥστε παράλειψαν, ἀσφαλῶς σκόπιμα, νὰ διαβάσουν στὴ σύναξή τους τὶς ἀπόψεις τῆς πιὸ ἔγκυρης καὶ ἀντιπροσωπευτικῆς ὀργάνωσης τῶν προσφύγων—τῆς ΠΕΠ— πάνω στὸ θέμα ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν πρόσκληση θὰ ἀπασχολοῦσε τὴ σύναξη !

Ἡ συκοφαντία ὅτι τάχα τὸ ΑΚΕΛ χωρίζει τοὺς πρόσφυγες σὲ ἐπιστρέφοντες καὶ μὴ ἐπιστρέφοντες δὲν ἀποτελεῖ τίποτε ἄλλο ἀπὸ χυδαία διαστρέβλωση τῆς θέσης τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῶν Βουλευτῶν του γιὰ τὸ θέμα τῶν προσφύγων. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁλότελα διαφορετική.

Πρὶν προχωρήσω πάρα κάτω, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι στὸ δίκαιο αἴτημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ἀναφέρεται συχνὰ καὶ ὁ Συναγερμὸς καὶ μάλιστα κάποτε κατὰ τρόπο ποὺ νὰ δίδει τὴν ἐντύπωση ὅτι διαδραματίζει πρωταγωνιστικὸ ρόλο. Ἡ θέση αὐτὴ τοῦ Συναγερμοῦ μόνο σὰν ὑποκρισία μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐφόσο ὁ Συναγερμὸς ἐξακολουθεῖ νὰ στεγάζει καὶ νὰ πολιτικοποιεῖ τοὺς πραξικοπηματίες, αὐτοὺς ποὺ εἶναι οἱ πρωταίτιοι τῆς προσφυγιᾶς τῶν συμπατριωτῶν μας Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων.

Ὁ Συναγερμὸς δὲν μπορεῖ νὰ γίνει πιστευτὸς ἀπὸ τὸ λαὸ ὅταν φωνάζει γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων οὔτε καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς πρόσφυγες, ἐκτὸς ἐὰν ἔχει τὴν τόλμη νὰ διώξει ἀπὸ τὶς γραμμές του αὐτοὺς τοὺς ἐνόχους τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος, τοὺς ἐγκληματίες τῆς ΕΟΚΑ Β', ποὺ ἄνοιξαν τὶς πόρτες στὶς ὁρδὲς τοῦ Ἀττίλα. Χωρὶς αὐτὸ οἱ δηλώσεις τοῦ Συναγερμοῦ γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων δὲν ἔχουν κανένα ἀντίκρυσμα.

Στὴν ὁμιλία του ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κάλεσε ὅλα τὰ κόμματα νὰ τοποθετηθοῦν καθαρὰ πάνω στὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Ἀνάφερε, ἐπίσης, ὅτι ὅλα τὰ κόμματα εἶχαν ἀναλάβει σαφὴ δέσμευση ἔναντι τοῦ λαοῦ ὅτι δὲν θὰ προσυπογράψουν λύση ἡ ὁποία δὲν θὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφὴ καὶ κατάληξε, τονίζοντας ὅτι «εἶναι δικαίωμα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ θέλει νὰ γνωρίζει ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ὑπαναχώρηση ἀπὸ μέρους ὁποιουδήποτε Κόμματος.»

Ὅσο ἀφορᾶ τὸ ΑΚΕΛ, δὲν χρειάζεται μιὰ τέτοια κλήση γιὰ νὰ τοποθετηθεῖ καθαρὰ πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Γιατὶ τὸ κόμμα μας ἔχει τοποθετηθεῖ ἀπὸ καιρὸ πάνω σ' αὐτό.

Ὡστόσο, ὁ ἴδιος ὁ εἰσηγητὴς δὲν κάμνει καθαρὴ τὴ θέση του πῶς ἐννοεῖ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους καὶ κατὰ πόσο ἐννοεῖ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ γιὰ τοὺς Ἑλληνοκύπριους καὶ γιὰ τοὺς Τουρκοκύπριους πρόσφυγες. Εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι ὅπου μιλᾶ γιὰ τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων δὲν κάμνει καθόλου λόγο, ἂν αὐτὴ θἄναι ἐθελοντική, ὅπως προνοοῦν τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., ἢ ὑποχρεωτική, οὔτε καὶ κάμνει καμμιὰ μνεία γιὰ τοὺς Τουρκοκύπριους πρόσφυγες. Μόνο στὴν προτελευταία παράγραφο τῆς ὁμιλίας του ὁ εἰσηγητὴς μιλώντας γιὰ μιὰ ὅπως τὴν ὀνομάζει «λογικὴ καὶ βιώσιμη» λύση τοῦ Κυπριακοῦ, ἀναφέρεται καὶ στὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν Τουρκοκύπριων προσφύγων, λέγοντας ὅτι «εἶναι δικαίωμα καὶ τῶν Τούρκων, ὅσων θέλουν, νὰ ἐπιστρέψουν».

Αὐτὸ τὸ «ὅσων θέλουν» ἰσχύει μόνο γιὰ τοὺς Τουρκοκύπριους πρόσφυγες ἢ καὶ γιὰ τοὺς Ἑλληνοκύπριους ; Ἂν γιὰ τοὺς Τουρκοκύπριους πρόσφυγες ἡ ἐπιστροφή τους τίθεται πάνω σὲ ἐθελοντικὴ βάση, δὲν εἶναι ὀρθὸ ἡ ἴδια ἀρχὴ τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς νὰ ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς Ἑλληνοκύπριους πρόσφυγες ; Ἢ, μήπως ἔχουμε δυὸ μέτρα καὶ δύο σταθμά ; Ἕνα γιὰ τοὺς Ἑλληνοκύπριους καὶ διαφορετικὸ γιὰ τοὺς Τουρκοκύπριους ;

Τὸ Κόμμα μας καὶ ἐμεῖς οἱ Βουλευτὲς ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ἐπανειλημμένα ἔχουμε διακηρύξει, καὶ μὲ συνεδριακὲς ἀποφασεις καὶ μὲ ἀποφάσεις τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων τοῦ Κόμματος καὶ μὲ ὁμιλίες τῶν Βουλευτῶν μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή, ὅτι θεωροῦμε τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ἀναφαίρετο καὶ ἀπαραβίαστο. Οἱ πρόσφυγες, ὅλοι καὶ οἱ Ε/Κ καὶ οἱ Τ/Κ, πρέπει νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσουν οἱ ἴδιοι ἐλεύθερα καὶ χωρὶς τὴν ἐπέμβαση ὁποιουδήποτε κατὰ πόσο θὰ ἐπιστρέψουν ἢ ὄχι στὰ σπίτια τους, στοὺς τόπους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τοὺς ξερίζωσαν οἱ φασίστες πραξικοπηματίες τῆς ΕΟΚΑ Β' ποὺ μὲ τόση περηφάνεια τοὺς στεγάζει σήμερα ὁ Συναγερμός, καὶ ἡ Τούρκικη Εἰσβολή.

Ἡ θέση τοῦ ΑΚΕΛ γιὰ τὸ θέμα τῶν προσφύγων εἶναι καθαρὴ σὰν κρύσταλλο. Τὸ ΑΚΕΛ ὑποστηρίζει ἀνένδοτα καὶ ἀνεπιφύλακτα τὸ δικαίωμα τῶν προσφύγων νὰ ἐπιστρέψουν στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ κανένας δὲν δικαιοῦται, δὲν μπορεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ξεγράψει, νὰ τὸ ἀπεμπολήσει. Ἡ διασφάλιση τοῦ δικαιώματος τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφὴ στὶς ἑστίες τους σὰν ἀπαραίτητο στοιχεῖο λύσης τοῦ Κυπριακοῦ εἶναι ἀπαραβίαστο, εἶναι θέμα ἀρχῆς. Μιὰ καὶ θὰ διασφαλισθεῖ αὐτὸ τὸ ἀδιαμφισβήτητο δικαίωμα τῶν προσφύγων, τὸ παρακάτω ἐπαφίεται στοὺς πρόσφυγες τοὺς ἰδίους, ἀσκώντας ἐλεύθερα αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ παίρνοντας ὑπόψη τους τὶς συγκεκριμένες συνθῆκες, ὅπως θὰ διαμορφωθοῦν μὲ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ, νὰ ἀποφασίσουν νὰ ἐπιλέξουν ἀνάμεσα στὶς διαζευκτικὲς λύσεις ποὺ θὰ τοὺς προσφέρονται.

Αὐτὴ ἡ θέση μας εἶναι ἡ ἴδια ὅπως τὴ διακηρύξαμε καὶ τὸ 1976 στὸ ἐκλογικό μας πρόγραμμα καὶ καμμιὰ ὑπαναχώρηση δὲν ὑπάρχει ἀπὸ μέρους τοῦ κόμματός μας ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα, ἀναφερόμενοι στὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ στὸ πρόγραμμά μας τονίζουμε πὼς ἡ λύση πρέπει ἀπαραίτητα νὰ ἐξασφαλίζει, μεταξὺ ἄλλων, καὶ διαβάζω ἀπὸ τὸ πρόγραμμα, «τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας—ὅπως προνοεῖ ἡ ἀπόφαση 3395 τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΗΕ—καὶ τὴν ἐλεύθερη διακίνηση καὶ ἐγκατάσταση ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας». (βλ. ἐκλογικὸ πρόγραμμα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς σελ. 6).

Αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρὴ θέση μας γιὰ τό θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων καὶ καμμιὰ δημαγωγία, καμμιὰ διαστροφὴ καὶ διαστρέβλωση ἀπὸ ὁποιοδήποτε καλοθελητὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν παραποιήσει ἢ νὰ τὴν κλονίσει. Πιστεύουμε, πὼς ὅταν θἄρθει ἡ κατάλληλη στιγμή, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ λύση τῶν ἄλλων πτυχῶν τοῦ Κυπριακοῦ, δὲν θὰ ὑπάρξουν ἀνυπέρβλητες δυσκολίες γιὰ νὰ λυθεῖ καὶ τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων μὲ βάση τὴ θεμελιώδη καὶ ἀπαραβίαστη ἀρχὴ τῆς διασφάλισης τοῦ δικαιώματος τῶν προσφύγων νὰ ἐπιστρέψουν στὶς ἑστίες τους. Οἱ ἴδιοι οἱ πρόσφυγες εἶναι ποὺ θὰ ἀσκήσουν αὐτὸ τὸ δικαίωμά τους, λαμβάνοντας ὑπόψη τὴν κατάσταση, ὅπως θὰ ἔχει διαμορφωθεῖ μὲ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Μέσα σὲ ποιὰ πλαίσια τίθεται ἡ λύση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος, ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους ;

Τὰ πλαίσια αὐτὰ καθορίζονται :

(α) Ἀπὸ τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ τὸ Κυπριακό, καὶ

(β) Ἀπὸ τὴ συμφωνία Μακαρίου—Ντενκτὰς τῆς 12ης Φεβράρη 1977 γιὰ τὶς 4 κατευθυντήριες γραμμές, ποὺ ἐνσωματώθηκαν καὶ στὴ συμφωνία Κυπριανοῦ—Ντενκτὰς τῆς 19ης Μαΐου 1979.

Τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ τὸ Κυπριακὸ μιλοῦν γιὰ ἐνθάρρυνση τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους ὑπὸ συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ τὴ διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων. Καὶ φυσικά, ὅταν τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. μιλοῦν γιὰ τὴν ἐθελοντικὴ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ἐννοοῦν ἀσφαλῶς καὶ τοὺς Ε/Κ καὶ τοὺς Τ/Κ.

Συγκεκριμένα, τὸ ψήφισμα τοῦ 1974 μιλᾶ γιὰ τὸ ὅτι «ὅλοι οἱ πρόσφυγες πρέπει νὰ ἐπιστρέψουν στὶς ἑστίες τους σὲ ἀσφάλεια καὶ καλεῖ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη νὰ λάβουν ἐπείγοντα μέτρα πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ» (Ψήφισμα 3212—1/11/74). Τὸ ψήφισμα τοῦ 1975 ἀναφέρει :

«Ἡ Γενικὴ Συνέλευση,

Καλεῖ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὅπως λάβουν ἐπείγοντα μέτρα πρὸς διευκόλυνση τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους ὑπό συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ πρὸς διευθέτηση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος» (Ψήφισμα 3395—21/11/75).

Τέλος τὸ ψήφισμα τῆς 34ης Συνόδου τῆς Γ.Σ. τοῦ Ο.Η.Ε. ἀναφέρει :

«Ἡ Γενικὴ Συνέλευση,

Καλεῖ γιὰ σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὅλων τῶν Κυπρίων καὶ γιὰ τὴ λήψη ἐπειγόντων μέτρων γιὰ τὴν ἐθελοντικὴ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας» (Ψήφισμα 19/11/79).

Οἱ Γενικὲς Συνελεύσεις ποὺ δὲν ἀναφέρω συγκεκριμένα ἡμερομηνία πότε ἔγιναν ἢ πιὸ Ψήφισμα ἐνέκριναν δὲν ἀναφέρουν συγκεκριμένη παράγραφο γιὰ τὸ θέμα τῶν πρσφύγων.

Ὅσο ἀφορᾶ τὶς 4 κατευθυντήριες γραμμές, ἡ 3η ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Ἡ 3η κατευθυντήρια γραμμὴ ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Ζητήματα ἀρχῶν ὅπως τῆς ἐλευθερίας διακίνησης, ἐλευθερίας ἐγκατάστασης, τὸ δικαίωμα περιουσίας καὶ ἄλλα εἰδικὰ θέματα, εἶναι ἀνοικτὰ πρὸς συζήτηση λαμβανομένης ὑπόψη τῆς θεμελιώδους βάσης ἑνὸς δικοινοτικοῦ ὁμόσπονδου συστήματος καὶ ὁρισμένων πρακτικῶν δυσκολιῶν ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ἐγερθοῦν γιὰ τὴν Τ/Κ κοινότητα».

Δὲν εἶναι, ὅμως, μόνο αὐτὴ ἡ κατευθυντήρια γραμμὴ ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς Ε/Κ καὶ Τ/Κ στὶς ἑστίες τους. Στὸν ἴδιο, θἄλεγα, βαθμὸ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους ἐπηρέαζεται καὶ ἀπὸ τὴ συμφωνία γιὰ «ὁμοσπονδιακὴ» δομὴ τοῦ κυπριακοῦ κράτους, γιὰ «δικοινοτική», «διπεριφερειακὴ» ὁμοσπονδία καὶ γιὰ «διζωνική», λύση τῆς ἐδαφικῆς πτυχῆς.

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω, γίνεται φανερὸ ὅτι ἡ λύση τοῦ προβλήματος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων εἶναι μέρος τοῦ ὅλου κυπριακοῦ προβλήματος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ λυθεῖ μόνο του, ἔξω καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν καθολικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Εἶναι σὲ συνάρτηση καὶ μέσα στὰ πλαίσια αὐτῶν τῶν δεδομένων ποὺ πρέπει νὰ γίνεται ἡ προσέγγιση τῆς λύσης τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος. Καὶ τὸ κόμμα

μας καθορίζοντας τὴ θέση του γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων λαμβάνει ὑπόψη του ἀκριβῶς τὰ πιὸ πάνω δεδομένα.

Ὅσοι ἀπομονώνουν τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ἀπὸ τὸ ὅλο Κυπριακὸ πρόβλημα, ὅσοι τοποθετοῦν τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ἔξω καὶ ἄσχετα ἀπὸ τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τὴ συμφωνία Μακαρίου—Ντενκτὰς γιὰ τὶς 4 κατευθυντήριες γραμμές, αὐτοὶ τρέφουν μὲ αὐταπάτες τοὺς ἴδιους τοὺς πρόσφυγες καὶ οὐσιαστικὰ γίνονται ὑπαίτιοι γιὰ νὰ διαιωνίζεται ἡ προσφυγιά, γιὰ νὰ ἐμποδίζεται ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων πάνω σὲ ἐθελοντικὴ βάση.

Ἐμεῖς τοποθετώντας τὸ θέμα τῶν προσφύγων μέσα στὰ πιὸ πάνω πλαίσια διακηρύττουμε κατηγορηματικά, ὅτι δὲν θὰ δεχθοῦμε λύση ποὺ δὲν θὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ε/Κ καὶ τῶν Τ/Κ προσφύγων στὶς ἑστίες τους. Ἐπιμένουμε στὴ θέση μας, ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ πρόσφυγες, ἀσκώντας τὸ ἀναφαίρετο αὐτὸ δικαίωμά τους, πρέπει νὰ ἀποφασίσουν ἐλεύθερα καὶ ἐθελοντικά, ὅπως προνοοῦν τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., ἂν θὰ ἐπιστρέψουν ἢ ὄχι στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, ἀπ' ὅπου τοὺς ξερίζωσαν τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἡ τούρκικη εἰσβολή. Οἱ Ε/Κ πρόσφυγες θὰ ἀποφασίσουν οἱ ἴδιοι κατὰ πόσο θὰ ἐπιστρέψουν ἢ ὄχι καὶ σὲ κεῖνες τὶς περιοχὲς ποὺ θἄναι ὑπὸ Τ/Κ διοίκηση, ὅπως καὶ οἱ Τ/Κ πρόσφυγες στὶς περιοχὲς ποὺ θἄναι ὑπὸ Ε/Κ διοίκηση μὲ βάση τὴ διπεριφερειακὴ Ὁμοσπονδία.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι,

Ὑπάρχει ἀκόμα μιὰ πτυχὴ τοῦ θέματος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ποὺ θἄθελα νὰ θίξω. Εἶναι ἡ σχέση τῆς ἀπαίτησης γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων μὲ τὶς διεξαγόμενες συνομιλίες γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, μὲ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τὶς συμφωνίες Μακαρίου-Ντενκτὰς καὶ Κυπριανοῦ-Ντενκτάς.

Δὲν ὑπάρχει, ἀσφαλῶς, πολιτικὸς παράγοντας μὲ στοιχειώδη νοημοσύνη καὶ ὑπευθυνότητα ποὺ νὰ πιστεύει ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων μπορεῖ νὰ λυθεῖ μὲ ἁπλὴ συνθηματολόγηση, ὅσο ἠχηρὴ καὶ ἐπαναστατικὴ καὶ ἂν εἶναι μιὰ τέτοια συνθηματολόγηση. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων δὲν εἶναι θέμα συνθημάτων, ἀλλὰ θέμα συγκεκριμένης καὶ ὑπεύθυνης δραστηριότητας.

Ἕνας τρόπος γιὰ νὰ λυθεῖ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων εἶναι ὁ πόλεμος ἐνάντια στὰ τούρκικα στρατεύματα κατοχῆς καὶ ἡ κατατρόπωσή τους—δηλ. τὸ ρίξιμό τους στὴ θάλασσα. Ἂν μποροῦμε νὰ τὸ κάνουμε, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ριχθοῦμε σ' αὐτὸ τὸν πόλεμο καὶ νὰ τελειώνουμε μιὰ καὶ καλὰ ὄχι μόνο μὲ τὸ προσφυγικό, ἀλλὰ γενικὰ μὲ τὸ Κυπριακό. Ἂν ὅμως αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο—καὶ εἶναι πραγματικὰ ἀδύνατο κάτω ἀπὸ τὶς δοσμένες συνθῆκες—τότε δὲν μένει ἄλλος δρόμος ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δραστηριότητα γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Συνεπῶς, ἀντὶ τῆς συνθηματολόγησης καὶ πολὺ περισσότερο ἀντὶ τῆς ὁποιασδήποτε δημοκοπίας καὶ τῶν μεγάλων λόγων, ἂν θέλουμε πραγματικὰ νὰ λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων, πρέπει νὰ ἀναλάβουμε τὴν ἀνάλογη πολιτικὴ δράση. Καὶ σὰν τέτοια δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴ διεξαγωγὴ τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν, ποὺ ἀσφαλῶς γιά νἄναι καρποφόρες καὶ ἀποδοτικὲς πρέπει νὰ εἶναι οὐσιαστικὲς καὶ ἐποικοδομητικές. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων, ὅπως εἶπα καὶ πιὸ πάνω, μπορεῖ νὰ λυθεῖ μόνο μέσα στὰ πλαίσια τέτοιων συνομιλιῶν καὶ σὲ συσχετισμὸ μὲ μιὰ καθολικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ, σὰν μέρος μιᾶς τέτοιας λύσης τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὅταν μιλοῦμε γιὰ πολιτικὴ δραστηριότητα τοποθετοῦμε μέσα στὰ πλαίσια

της καὶ κάθε ἐνέργεια γιὰ προβολὴ τοῦ Κυπριακοῦ γενικὰ καὶ τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων εἰδικὰ σὲ ὅποια διεθνὴ βήματα μποροῦμε, μὲ ἄλλα λόγια εὐνοοῦμε τὴ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ. Ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ, εἶναι παράγοντας ποὺ συμβάλλει ἀποφασιστικὰ στὴν προώθηση τοῦ ἀγώνα γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὅσοι σηκώνουν ἀπὸ τὴ μιὰ σὰν σημαία τὴν ἀπαίτηση γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη εἰρωνεύονται, ἀναθεματίζουν τὶς συνομιλίες σὰν «ματαιοπονία» καὶ τὶς ὑπονομεύουν—καὶ ὑπάρχουν ἀσφαλῶς τέτοιοι—ὅσοι δὲν κάμνουν ὅ,τι πρέπει γιὰ νὰ συμβάλουν στὴν εὐόδωση τῶν συνομιλιῶν, αὐτοὶ εἴτε τὸ θέλουν εἴτε ὄχι οὐσιαστικὰ συμβάλλουν στὴ διαιώνιση τῆς προσφυγιᾶς τῶν συμπατριωτῶν μας Ε/Κ καὶ Τ/Κ.

Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε σταθερὰ καὶ ἀταλάντευτα τὴ θέση ὅτι ὅσοι πραγματικὰ θέλουν νὰ γυρίσουν οἱ πρόσφυγες στοὺς τόπους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τοὺς ξερίζωσαν ἡ Ἑλλαδικὴ Χούντα καὶ ἡ ΕΟΚΑ Β' μὲ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημά τους, αὐτοὶ ποὺ μὲ τόση ἄνεση καὶ περηφάνεια στεγάζονται στὸ Συναγερμό, καὶ οἱ σωβινιστὲς στρατοκράτες τῆς Ἄγκυρας μὲ τὴ βάρβαρη εἰσβολή τους στὴν πατρίδα μας, πρέπει νὰ δουλεύουν, νὰ συμβάλουν μὲ ὅλες τους τὶς δυνάμεις γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Ἕνας δεύτερος παράγοντας ποὺ εἶναι ἀδιαχώριστα συνδεδεμένος μὲ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων Ε/Κ καὶ Τ/Κ στὶς ἑστίες τους εἶναι ἡ ἐξάλειψη τῆς δυσπιστίας ποὺ καλλιέργησαν ἀνάμεσα κυρίως στὶς μάζες τῶν συμπατριωτῶν μας Τούρκων ὁ ἱμπεριαλισμός, ὁ σωβινισμὸς καὶ τὰ ἐγκλήματα ποὺ διαπράχθηκαν στὸ παρελθὸν ἀπὸ πραξικοπηματίες καὶ ἄλλους «πατριῶτες». Ἂν δὲν ἐξαλειφθεῖ αὐτὴ ἡ δυσπιστία—καὶ γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ αὐτὸ χρειάζονται ἔργα καὶ ὄχι λόγια—καὶ ἂν δὲν ἀντικατασταθεῖ σὲ συνέχεια μὲ τὴν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, τὴν ἀλληλοκατανόηση, φιλία καὶ συνεργασία, οὔτε οἱ Ε/Κ οὔτε οἱ Τ/Κ θὰ ἐνθαρρυνθοῦν νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους στὶς περιοχὲς ποὺ θὰ βρίσκονται ὑπὸ Τ/Κ διοίκηση καὶ Ε/Κ διοίκηση ἀντίστοιχα.

Ἔτσι, ὅσοι μιλοῦν γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους χωρὶς ταυτόχρονα νὰ δουλεύουν γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς δυσπιστίας καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ πολὺ περισσότερο, ὅσοι συνθηματολογοῦν ἀπὸ τὴ μιὰ γιὰ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐξακολουθοῦν νὰ πνίγονται ἀπὸ σωβινισμὸ καὶ νὰ βλέπουν τοὺς Τ/Κ ἀπὸ ἐθνικὸ μίσος σὰν «ἐχθρούς», αὐτοὶ οὐσιαστικὰ τορπιλλίζουν τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στοὺς τόπους τους ἀπ' ὅπου τοὺς ξερίζωσαν οἱ ἐγκληματίες τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς.

Σωβινισμὸς καὶ ἐθνικὸ μίσος ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ πραγματικὴ λύση τοῦ προσφυγικοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη, εἶναι δυὸ πράγματα ἀσυμβίβαστα μεταξύ τους. Ἀπαραίτητος ὅρος καὶ γερὸ θεμέλιο γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων καὶ παραπέρα γιὰ τὴν ἁρμονικὴ συμβίωση Ε/Κ καὶ Τ/Κ ὅπως καὶ γιὰ μιὰ καθολική, εἰρηνική, λογικὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, εἶναι τὸ κτύπημα τοῦ σωβινισμοῦ, ἡ ἐξάλειψη τῆς δυσπιστίας, ἡ ἐπαναπροσέγγιση, ἡ καλλιέργεια κλίματος φιλίας καὶ συνεργασίας.

Ὅσοι παραγνωρίζουν αὐτὸ τὸν παράγοντα, ὅσοι συντηροῦν μὲ ἄκαιρα, σωβινιστικὰ συνθήματα τὴ δυσπιστία ἀνάμεσα στοὺς Ε/Κ καὶ τοὺς Τ/Κ αὐτοί, ἀνέξαρτητα ἀπὸ τὸ πόσο συνθηματολογοῦν γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων, εἶναι ἐχθροὶ καὶ ὑπονομευτὲς αὐτοῦ τοῦ δίκαιου καὶ ἀπόλυτα φυσικοῦ πόθου τῶν προσφύγων.

'Από τὴ δική μας πλευρὰ ἐμεῖς τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς, ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε δημαγωγία καὶ τὴν ὅποια συνθηματολόγηση τῶν μεγάλων λόγων θὰ συμβάλουμε θετικὰ καὶ ἀποφασιστικά, θὰ κάμουμε ὅτι μποροῦμε καὶ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς γιὰ νὰ ἐξευρεθεῖ μιά εἰρηνική, δίκαιη, ἀμοιβαία ἀποδεκτὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ ποὺ θὰ ἐδράζεται, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, καὶ στὴν ἐπαναπροσέγγιση καὶ τὴν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη Ε/Κ καὶ Τ/Κ—λύση ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ὁποίας θἄναι καὶ ἡ κατοχύρωση τοῦ ἀναφαίρετου καὶ ἀναπαλλοτρίωτου δικαιώματος τῶν προσφύγων νὰ ἀποφασίσουν ἐλεύθερα καὶ ἐθελοντικὰ γιὰ τὴν ἐπιστροφή τους στὶς πατρογονικές τους ἑστίες.

Τελειώνοντας, θἄθελα νά δηλώσω ὅτι ὁ καλύτερος ρόλος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ διαδραματίσει ἡ Βουλὴ γιὰ τὴ διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων εἶναι νὰ παρακολουθεῖ μὲ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες καὶ νὰ συμβάλει μὲ ὅλους τοὺς τρόπους ποὺ μπορεῖ καὶ τὶς δυνατότητες ποὺ ἔχει στὴν ἐποικοδομητικὴ συνέχισή τους καὶ τὴν καρποφόρα ἔκβασή τους, τὴν ἐπιτυχία τους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη ; Δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ μιλήσω τὴν ἄλλη βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἀκόμα οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἕτοιμοι νὰ μιλήσουν σήμερα καὶ τὸ θέμα θὰ μείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἑπόμενης συνεδρίας.

Νομίζω, ἂν δὲν ἔχει ἔνσταση ἡ Βουλὴ νὰ διακόψουμε, νὰ ποῦμε τὸ «ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς».

'Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οἱ στενογράφοι δὲν ἅρπαξαν τὸ τελευταῖο ρητὸ ποὺ εἴπετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ τὸ ἐπαναλάβω ; «'Αρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.»

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Θὰ παραμείνει ἐπὶ τῆς ἡμερήσιας διάταξης τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει, λέω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει.

'Η ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 27 Νοεμβρίου 1980, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασια.

(1) 'Ο περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) 'Ο περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) 'Ο περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν 'Ασθενειῶν καὶ 'Εχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) 'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, 'Εκπαιδευτικῆς καὶ 'Επιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς 'Ισπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(5) 'Ο περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1980.

(6) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικός) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(7) 'Ο περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν (Προσωρινὰι Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(8) 'Ο περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1979.

(9) Οἱ περὶ Κυβερνητικῶν 'Ιατρικῶν 'Ιδρυμάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν Γενικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

(10) 'Ο Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως— 'Εκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».

(2) «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(3) «Τὸ Στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(4) «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(5) «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(6) :'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ).

(7) «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παυλου).

(8) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

'Ο κ. Βασιλειάδης.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐγγράψω θέμα. Εἶχα νὰ καταθέσω μιὰ δριμύτατη ἐρώτηση ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα ἀλλὰ μετὰ τὰ ὅσα ὁ συνάδελφος

κ. Μαυρονικόλας ἔχει ἀναφέρει στὸ Σῶμα γιὰ τὴν ἐρώτηση ποὺ ὑπόβαλε στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία δὲν προτίθεμαι νὰ τὴν καταθέσω ἀλλὰ ἐπιμένω ὅπως ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ἀπαντήσει τὸ συντομότερο δυνατὸ γιὰ τὴ ριζικὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἀμπελουργικό, μὲ χαρὰ βλέπω τὶς εἰσηγήσεις τῶν συναδέλφων ποὺ θίγουν τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα. 'Αλλά, ὅπως ἔχω ἀναφέρει καὶ σὲ ἄλλη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, ἡ 'Επιτροπὴ Γεωργίας στὴν ὁποία παραπέμφθηκε τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἐνεγράφη ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Παπαδημητρίου, πῆρε ὁρισμένες ἀποφάσεις τὶς ὁποῖες ὑπὸ τύπο ἐκθέσεως προώθησε πρὸς τὴν ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς υἱοθέτησε τὶς εἰσηγήσεις τῆς 'Επιτροπῆς Γεωργίας. Καὶ ἔκτοτε ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία δὲν ἔχει ἀπαντήσει ἂν τὶς δέχεται ἢ ὄχι.

Γιὰ τοῦτο καλῶ τοὺς συναδέλφους, ὅσοι κάμνουν ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβοηθοῦν—ἀναγνωρίζω ὅτι ὑποβοηθοῦν—νὰ καλέσουν τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀπαντήσει στὶς εἰσηγήσεις ποὺ ἔκαμε τὸ Σῶμα τοῦτο πρὸς τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ κάμει ἡ Βουλὴ εἶναι νὰ καλέσει τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ ἐκπληρώσει τὶς ὑποσχέσεις της ποὺ ἔδωσε ἐπανειλημμένα γιὰ τὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος—γιὰ ριζικὲς λύσεις. Διότι ὑπάρχουν πολλὲς ἀποφάσεις, ὑπάρχουν ὑποσχέσεις, ἔγιναν πολλὲς συσκέψεις φέτος καὶ ὅ,τι ἐπιβάλλεται νὰ γίνει εἶναι ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐκπληρώσει τὶς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσε στὶς ὀργανώσεις καὶ στὸν ἀμπελουργικὸ κόσμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σημειώθηκαν στὰ πρακτικὰ οἱ εἰσηγήσεις σας. Καὶ τώρα κηρύσσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

("Ωρα λήξεως : 7.15 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος

Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ὁμιλίες τοῦ Προεδρεύοντος τῆς Βουλῆς κ. Γ. Ποταμίτη καὶ ἐκπροσώπων τῶν κομμάτων στὴ Βουλὴ (Γ. Λαδᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Στ. Ἀμπίζας, Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Λ. Ἱεροδιακόνου) μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτεχνείου.

(2) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ διεξαγωγὴ σύντομης συζήτησης (Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Ε. Παπαϊωάννου, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης) σὲ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅπως ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κατατεθεῖ στὴ Βουλὴ ἡ συμφωνία μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ο.Ε.Λ.Μ.Ε.Κ. πάνω στὸ θέμα τῆς ἀξιολόγησης τῶν καθηγητῶν.

(3) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἐκχώρηση ἀπὸ τὴ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Λεμεσοῦ δημοτικοῦ χώρου στὰ «Τσιφλικούδια» στὸ «Σπόρτιγκ Κλὰπ» γιὰ τὴν ἀνέγερση Λέσχης—Ἡ ἀντιμετώπιση σοβαρῶν προβλημάτων στὴν ὑδατοπρομήθεια ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες τοῦ συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν (Καρμιώτισσας)—Οἱ δημοσιευθεῖσες πληροφορίες γιὰ μαζικὲς ἀποβολὲς μαθητῶν γιὰ συμμετοχὴ σὲ ἐκδηλώσεις ἐναντίον τῆς ἐπανένταξης τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ).

(4) Διαμαρτυρία τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ν. Μαυρονικόλα γιὰ «ἀπαράδεκτη» ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ δυὸ Ἐρωτήσεις του σχετικὰ μὲ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα.

(5) Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ὧραι Ἐργασίας Ὁδηγῶν) Κανονισμοὺς τοῦ 1980 καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(6) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Γ. Λαδᾶ στὸ θέμα τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ διατύπωση σχολίων (Τ. Παπαδόπουλος, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Λ. Ἱεροδιακόνου, Γ. Λαδᾶς, Χρ. Βάκης, Ν. Μαυρονικόλας) πάνω στὸ ἂν ἐνδείκνυται ἡ ἄμεση ψήφιση τοῦ Κανονισμοῦ δεδομένου ὅτι ἀναμένεται σύντομη διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

(7) Δήλωση τοῦ Πρόεδρου τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας κ. Τ. Νέμιτσα πάνω στὶς ἐργασίες τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐπιτροπῆς σχετικὰ μὲ τὴν πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980» καὶ σχετικὲς παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου.

(8) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(9) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδη, Λ. Ἱεροδιακόνου, Τ. Χατζηδημητρίου) καὶ διαλογικὴ συζήτηση (Λ. Ἱεροδιακόνου—Τ. Χατζηδημητρίου) πάνω στὸ θέμα «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ ὑποβολὴ Σχεδίου Ἀπόφασης ὑπὸ τοῦ τελευταίου παραπεμφθέντος στὴν Κοιν. Ἐπιτροπὴ Παιδείας πρὸς ἐξέταση.

(10) Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Φάντη πάνω στὸ θέμα «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(11) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ν. Βασιλειάδη στὰ ὅσα κατάθεσε στὴ Βουλὴ ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ν. Μαυρονικόλας σχετικὰ μὲ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ ὑπογράμμιση ὑπ' αὐτοῦ ὅσο καὶ ὑπὸ τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Α. Γιάγκου καὶ Χ. Μιχαηλίδη τοῦ αἰτήματος ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δώσει τὸ συντομότερο δυνατὸ ἀπάντηση πάνω στὸ θέμα καὶ τηρήσει τὶς ὑποσχέσεις της πρὸς τοὺς ἀμπελουργούς.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 27ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1980

('Αρ. 9)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ως πρῶτο θέμα τώρα θέτομε τὸ Κεφάλαιον Γ—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει τὰ Νομοσχέδια ποὺ ἔχουν κατατεθεῖ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατετέθη πρόταση Νόμου ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς :

«'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρεπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὴ ἡ πρόταση Νόμου εἶναι ἐπειγούσης φύσεως διότι ὡς γεγονὸς τροποποιεῖ τὸν ὑφιστάμενο Νόμο περὶ Φορολογίας τῆς 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας· δίδει μιὰ παράταση χρόνου γιὰ τὴν πληρωμὴ τοῦ φόρου τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Μὲ τὸν ὑφιστάμενο Νόμο ὁ φόρος τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας πρέπει νὰ πληρωθεῖ στὶς 30 Νοεμβρίου καὶ σήμερα ἔχομε 27 Νοεμβρίου· γι' αὐτὸ εἶναι ἐπεῖγον νὰ ψηφισθεῖ σήμερα ἡ κατατεθεῖσα πρόταση Νόμου γιὰ νὰ δοθεῖ αὐτὴ ἡ παράταση οὕτως ὥστε νὰ ἔχει καιρὸ καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ οἱ 'Επιτροπὲς νὰ ἐξετάσουν τοὺς ἄλλους τροποποιητικοὺς Νόμους καὶ τροποποιητικὲς προτάσεις Νόμων ποὺ ἔχουν ὑποβληθεῖ στὴ Βουλή.

'Υπάρχει κανεὶς ὁ ὁποῖος φρονεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἐπείγουσα ἡ πρόταση Νόμου ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

"Οχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εφόσο εἶναι ἐπείγουσα παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν μὲ τὴν παράκληση νὰ τὴν ἐξετάσει καὶ νὰ παρουσιάσει σήμερα τὴν ἔκθεσή της.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι αὐτὴ ἡ πρόταση Νόμου κατατίθεται ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ὡς τέτοια, νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται παραπομπὴ καὶ ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς ἀφοῦ ἡ ἴδια ἡ 'Επιτροπὴ τὴν καταθέτει. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διὰ νὰ τηρήσουμε τοὺς τύπους πρέπει νὰ τὴν παραπέμψω στὴν 'Επιτροπὴ ἀφοῦ γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων. . . . .

Γ. ΛΑΔΑΣ :

. . . . .ἡ ὁποία 'Επιτροπὴ ἀποφάσισε ἤδη νὰ τὴν παραπέμψει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. 'Αποφάσισε νὰ παραπέμψει τὸ θέμα.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν κατάθεσε αὐτὴ τὴν πρόταση Νόμου, ὅμως χρειάζεται νὰ γίνει ἔκθεση πρὸς τὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προχωροῦμε στὶς 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1980.

«Οἱ ἀγροτικοὶ καὶ ἀμπελουργικοὶ δρόμοι τῶν χωριῶν τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ χρειάζονται πολλὲς ἐπιδιορθώσεις καὶ βελτιώσεις γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι χρήσιμοι γιὰ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἔχουν γίνει.

'Εξάλλου ἡ ἐπαρχία μας χρειάζεται νὰ κατασκευαστοῦν καὶ ἄλλοι τέτοιοι δρόμοι γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθεῖ ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία.

Παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων ἂν ἡ Κυβέρνηση ἔχει πρόθεση νὰ διαθέσει τὰ ἀναγκαῖα χρηματικὰ ποσὰ γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς καὶ πότε.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐδόθη μεγάλη σημασία εἰς τὴν διάνοιξιν ἀγροτικῶν ὁδῶν. 'Αγροτικαὶ ὁδοὶ κατασκευάζονται ἀπὸ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμ 'Αναπτύξεως ὅτε αἱ ἐνδιαφερόμεναι κοινότητες συνεισφέρουν τὸ ἥμισυ τ δαπάνης. Διὰ τὴν διάνοιξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν ὁλόκληρον τὴν δαπάνην ἐπω μίζεται ἡ Κυβέρνησις.

'Η μείωσις τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἡ δυνατότης διακινήσεως γεωργικῶν μηχανημάτων διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων εἶναι τὰ πλέον σημαντικὰ ἐκ τῶν ποικίλων καὶ πολλῶν ὠφελημάτων τὰ

ὁποῖα παρέχουν οἱ ἀγροτικοὶ δρόμοι, ἡ συμβολὴ τῶν ὁποίων εἰς τὴν ὅλην προσπάθειαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπαίθρου θεωρεῖται πολύτιμη.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ τὸ ὁλικὸν μῆκος τῶν ἀγροτικῶν/ἀμπελουργικῶν ὁδῶν εἶναι 523 μίλια περίπου. Οἱ περισσότεροι τούτων ἔχουν διανοιγεῖ μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Δημοκρατίας. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις Λεμεσοῦ ἐδαπάνησε πιστώσεις συνολικοῦ ὕψους £299,000 διὰ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν/ἀμπελουργικῶν ὁδῶν εἰς 73 χωρία τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

Συμφώνως πρὸς τὴν ὑφισταμένην Κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἡ εὐθύνη συντηρήσεως τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν βαρύνει τὰς ἐνδιαφερομένας κοινότητας. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως κατανοοῦσα τὴν ἀνάγκην συντηρήσεως τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν καθιέρωσε ἀπὸ τὸ 1976 εἰδικὸν Ἄρθρον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως μὲ ἴσην συνεισφορὰν Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων Κοινοτήτων, διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν. Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ τούτου ἐδαπανήθη ὑπὸ τῆς Ἐπαρχιακῆς Διοικήσεως Λεμεσοῦ ποσὸν £29,000 διὰ σκοποὺς συντηρήσεως τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν. Συγκεκριμένως ἐφέτος ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις Λεμεσοῦ ἐδαπάνησε ποσὸν £7,200 διὰ τὴν συντήρησιν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς 16 χωρία τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ. Καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως ἐξασφαλισθῇ διπλάσιον ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν ἀγροτικῶν ὁδῶν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Περαιτέρω ἀναφέρεται ὅτι ποσὸν £27,000 διετέθη καὶ θὰ δαπανηθῇ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος διὰ τὴν διάνοιξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν εἰς χωρία τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 9 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 9 Ὀκτωβρίου 1980.

«Οἱ κάτοικοι τῶν κοινοτήτων Φύτης, Λάσας, Δρύμους καὶ Σύμους τῆς ἐπαρχίας Πάφου μᾶς διατύπωσαν σφοδρὰ παράπονα, ἀπὸ πληροφορίες ποὺ ἔχουν, ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ ὑδατοφράκτη ποὺ προγραμματίζετο νὰ γίνει στὴν περιοχὴ Σαραμᾶς, θὰ μετακινηθεῖ στὴν περιοχὴ κάτω τοῦ χωρίου Εὐρέτου, ὅτε θὰ ἀποκλείεται ἡ ἄρδευση τῶν κτημάτων τους.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

(α) Ποῖοι λόγοι ἐπέβαλαν τὴ μετακίνηση τῆς θέσεως τῆς κατασκευῆς τοῦ ὑδατοφράκτη ἀπὸ τὴν περιοχὴ Σαραμᾶς στὴν περιοχὴ Εὐρέτους, ὥστε νὰ μὴ ποτίζονται (ἀρδεύονται) τὰ κτήματα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν τῶν ἄνω Κοινοτήτων ;

(β) Πότε ἐπιτέλους ἡ Κυβέρνηση καὶ τὰ ἁρμόδια Τμήματα θὰ δοῦν μὲ στοργὴ καὶ τὶς ὀρεινὲς περιοχὲς τῆς Πάφου, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὅλα τὰ ὑπόγεια ἐπιφανειακὰ καὶ ὄμβρια ὕδατα πηγάζουν, τὰ ὁποῖα ἀντλοῦνται καὶ μεταφέρονται σὲ μακρυνὲς περιοχὲς καὶ τίποτε γι' αὐτὲς νὰ μὴ γίνεται, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὶς ἐγκαταλείπουν οἱ κάτοικοί τους καὶ νὰ ἐρημώνονται τὰ χωριά τους ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 22 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 9 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἐν σχέσει μὲ τὴν προτεινομένην τοποθεσίαν τοῦ φράγματος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Σταυροῦ τῆς Ψώκας, ἡ σχετικὴ μελέτη ἐπρονοοῦσε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν διεξαγωγὴν ἐρευνῶν κατὰ προτίμησιν εἰς Εὐρέτου καθ' ὅτι ἡ θέσις αὕτη ἐκρίθη τόσον διὰ τεχνικοὺς ὅσον καὶ δι' οἰκονομικοὺς λόγους καταλληλοτέρα. Μόνον εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν ἀπεδεικνύοντο ἀρνητικὰ θὰ ἐξητάζετο ἡ περιοχὴ Σαραμᾶ. Τὰ ἀποτελέσματα

ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Εὐρέτου ἀπεδείχθησαν θετικά. Συνεπῶς δὲν ἐγένετο μετακίνησις τῆς θέσεως τοῦ προτεινομένου φράγματος, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σχετικὴν Ἐρώτησιν.

Ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν παράγραφον (β) τῆς «Ἐρωτήσεως» ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ ἁρμόδια Τμήματα δὲν βλέπουν μὲ στοργὴν καὶ τὶς ὀρεινὲς περιοχὲς τῆς Πάφου ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἑξῆς : Ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὀρεινῶν τούτων περιοχῶν τῆς Πάφου μελετᾶ σχέδια κατασκευῆς φράγματος εἰς ὑψηλὸν σημεῖον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἐξούσας ἡ ὁποία θὰ ἀρδεύῃ τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς τῶν χωρίων Στρουμπίου, Πολεμίου, Γιόλου, Σίμου καὶ τὴν κοιλάδα Σαραμᾶ ὅπου οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Λάσας καὶ Φύτης κατέχουν κτήματα.

Ἡ Κυβέρνησις βλέπει μὲ μεγάλην ἀνησυχίαν τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν χωρίων ὑπὸ τῶν κατοίκων των καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον μελετᾶ τρόπους καὶ κίνητρα διὰ τὴν ἀποτροπὴν τῆς τάσεως ταύτης καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς ἐπιστροφῆς τῶν κατοίκων εἰς τὰ χωρία των.

Ἤδη ἀξιόλογα ἔργα ἀναπτύξεως τῶν ὀρεινῶν καὶ γενικῶς τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν εὑρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεσιν, ἄλλα δὲ ὑπὸ μελέτην.

Διὰ τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν τῆς περιοχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Μαυρονικόλας ἑτοιμάζεται Τεχνοοικονομικὴ Μελέτη ὑπὸ Εἰδικῶν Ἐμπειρογνωμόνων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία καὶ εὑρίσκεται εἰς προκεχωρημένον στάδιον.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 15 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 15 Ὀκτωβρίου 1980.

«Χρόνο μὲ τὸ χρόνο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας ποὺ παρακολουθοῦν ἰδιαίτερα μαθήματα σὲ Φροντιστήρια, Ἰνστιτοῦτα καὶ Κολλέγια εἴτε κατ' ἰδίαν σὲ καθηγητὲς μὲ σκοπὸ κυρίως νὰ συμπληρώσουν κενὰ στὴ μόρφωσή τους ἢ γιὰ νὰ ἀποκτήσουν ἐπιπρόσθετες ἢ ἐξειδικευμένες γνώσεις αὐξάνεται ραγδαῖα καὶ ἀποτελοῦν ἕνα ψηλὸ ποσοστὸ τῶν μαθητῶν Μέσης Παιδείας.

Σύμφωνα μὲ ἔγκυρες πληροφορίες ὅλοι αὐτοὶ ὑποχρεώνονται νὰ καταβάλλουν ψηλὰ δίδακτρα. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δημιουργεῖ δικαιολογημένα πολλὰ ἐρωτηματικὰ καὶ ἀπορίες. Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

(α) Κατὰ πόσο προτίθεται νὰ θεσπίσει εἰδικὸ νόμο ποὺ νὰ διέπει τὴ λειτουργία τῶν Φροντιστηρίων καὶ Ἰνστιτούτων.

(β) Κατὰ πόσο ἔχει διερευνήσει τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους μεγάλος ἀριθμὸς μαθητῶν Μέσης Παιδείας ὑποχρεώνονται νὰ παρακολουθοῦν ἰδιαίτερα μαθήματα.

Μήπως ἡ μόρφωση ποὺ δίνεται στὰ σχολεῖα στοὺς μαθητὲς Μέσης Παιδε εἶναι ἀνεπαρκὴς καὶ ποῦ ὀφείλεται αὐτὴ ἡ ἀδυναμία, ἂν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα.

(γ) Στὴν περίπτωση ποὺ ὁ θεσμὸς τῶν ἰδιαίτερων μαθημάτων θεωρεῖται ἀναγκαῖος ἡ Κυβέρνηση μελέτησε ἢ προτίθεται νὰ μελετήσει τὸν καθορισμὸ διδάκτρων, ὥστε αὐτοὶ ποὺ ὑποχρεώνονται νὰ προσφεύγουν στὰ ἰδιαίτερα μαθήματα νὰ μὴ γίνονται θύματα ἐκμετάλλευσης ἀλλὰ νὰ καταβάλλουν λογικὰ καὶ ὄχι δυσβάστακτα δίδακτρα.

(δ) Κατὰ πόσο ὑπάρχει σχέδιο νὰ ἐπεκταθοῦν τὰ φροντιστήρια, ποὺ ὀργανώνουν τὰ δημόσια σχολεῖα γιὰ τοὺς ἀδύνατους μαθητές, ἢ κατὰ πόσο τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας σκοπεύει νὰ ἱδρύσει ἄλλα φροντιστήρια γιὰ ἐπιμόρφωση στὰ διάφορα μαθήματα.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 15 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Ὁ θεσμὸς τῶν φροντιστηρίων ἔχει πάρει τεράστιες διαστάσεις, οἱ ὁποῖες χρόνο μὲ χρόνο αὐξάνονται σὲ ἀνησυχητικὸ βαθμό. Ὁ θεσμὸς αὐτὸς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις πάνω στὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν καὶ τὴν ὁμαλὴ καὶ ἀποδοτικὴ λειτουργία τῶν σχολείων γενικότερα.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἀπασχόλησε τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας σοβαρὰ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ ἔχει ἐξετασθεῖ καὶ σὲ σειρὰ συνεδριῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου. Ἔχουν ἐπισημανθεῖ οἱ αἰτίες ποὺ ὁδήγησαν στὴν ἐπιδημικὴ ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ στὸν τόπο μας καὶ λαμβάνονται μέτρα γιὰ τὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ.

Γιὰ τὶς πτυχὲς τοῦ θέματος τὶς ὁποῖες θίγει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς στὴν ἐρώτησή του παρατηροῦμε τὰ ἑξῆς :

(α) Θέσπιση νομοθεσίας ποὺ νὰ διέπει τὴ λειτουργία τῶν φροντιστηρίων.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἑτοίμασε καὶ προωθεῖ νομοθεσία ποὺ θὰ διέπει τὴ λειτουργία καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν φροντιστηρίων. Ἡ νομοθεσία αὐτὴ θὰ συμπληρώσει τὴν ὑπάρχουσα ποὺ κρίνεται τελείως ἀνεπαρκής.

(β) Λόγοι φοίτησης τῶν μαθητῶν στὰ φροντιστήρια.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἔχει ἐπανειλημμένα ἀσχοληθεῖ μὲ τοὺς λόγους ποὺ κάνουν ἕνα πολὺ μεγάλο ἀριθμὸ μαθητῶν νὰ φοιτοῦν στὰ φροντιστήρια. Οἱ κυριότεροι λόγοι εἶναι ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐκμάθηση ξένων γλωσσῶν, οἱ ποικίλες ἐξωτερικὲς ἐξετάσεις γιὰ εἴσοδο στὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδας καὶ ἄλλων χωρῶν καὶ στὰ Ἀνώτερα Ἐκπαιδευτικὰ Ἱδρύματα τῆς Κύπρου, ἡ ἐπιθυμία τῶν γονιῶν νὰ βοηθήσουν τὰ ἀδύνατα παιδιά τους νὰ καλύψουν τὰ κενά τους σὲ ὁρισμένα μαθήματα καὶ τέλος ἡ τάση μιμητισμοῦ ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ μεγάλης μερίδας γονιῶν, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ κάνουν φροντιστήρια καὶ παιδιὰ ποὺ δὲν τὰ χρειάζονται.

Δὲν νομίζουμε ὅτι ἡ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ποὺ φοιτοῦν στὰ φροντιστήρια ὀφείλεται σὲ ἀνεπάρκεια τοῦ συστήματος, ἂν καὶ ἀναγνωρίζεται ὅτι ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ βελτίωσή του καὶ καταβάλλονται σύντονες προσπάθειες πρὸ τὴν κατεύθυνση αὐτή. Ἡ προσπάθεια ὅμως αὐτὴ παρακωλύεται ἀπὸ τὴν ὕπαρξη καὶ λειτουργία τῶν φροντιστηρίων.

(γ) Καθορισμὸς τῶν διδάκτρων τῶν φροντιστηρίων.

Ἡ ὑπάρχουσα νομοθεσία δὲν παρέχει ἐξουσία στὸ κράτος γιὰ παρέμβαση στὸν καθορισμὸ τῶν διδάκτρων στὰ φροντιστήρια. Ἡ Κυβέρνηση καθορίζει τὰ δίδακτρα μόνο τῶν Ἰνστιτούτων Ξένων Γλωσσῶν. Θὰ γίνει προσπάθεια ὥστε στὴ νέα νομοθεσία ποὺ θὰ διέπει τὴ λειτουργία τῶν φροντιστηρίων τὸ θέμα αὐτὸ νὰ ρυθμίζεται κατὰ τὸ δυνατό.

(δ) Ἵδρυση ἄλλων φροντιστηρίων.

Ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τοῦ σχολείου νὰ φροντίζει γιὰ τοὺς ἀδύνατους ὅπως καὶ γιὰ τοὺς δυνατοὺς μαθητές, ἐξασφαλίζοντας σ' ὅλους τοὺς μαθητὲς ἴσες

εὐκαιρίες γιὰ μόρφωση. Πρόθεση τοῦ Ὑπουργείου εἶναι νὰ ἐντάξει σταδιακὰ τὴ μέριμνα γιὰ τοὺς ἀδύνατους μαθητὲς στὴν κανονικὴ διδασκαλία, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ σχολείου, καὶ νὰ λάβει πρόνοια γιὰ θεραπευτικὴ ἢ ἐξατομικευμένη διδασκαλία ποὺ θὰ γίνεται μέσα στὸ χρόνο λειτουργίας τῶν σχολείων καὶ ὄχι νὰ ἱδρύσει ἄλλα φροντιστήρια.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 31 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 31 Ὀκτωβρίου 1980.

«Ἐνῶ πέρασε καὶ ὁ δεύτερος μήνας τοῦ σχολικοῦ χρόνου 1980-81 καὶ ἐνῶ ἔχει περάσει κι' ὅλας ἕνας μήνας ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ θἄπρεπε κανονικὰ νὰ ἀρχίσουν τὰ τακτικὰ μαθήματα, σύμφωνα μὲ ἐξακριβωμένες πληροφορίες μας ὑπάρχουν οἱ ἀκόλουθες ἀνωμαλίες στὴν Ἐκπαίδευση.

1. Ἀρκετοὶ μόνιμοι Ἐκπαιδευτικοὶ Μέσης Γενικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαίδευσης ἐργάζονται μὲ μειωμένο ὡράριο.

2. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ἐκπαιδευτικῶν οἱ ὁποῖοι ἐνῶ πληρώνονται κανονικὰ δὲν ἔχουν ἀκόμα διδάξει οὔτε μιὰ περίοδο καὶ περιμένουν ποῦ καὶ πότε θὰ τοὺς τακτοποιήσει τὸ Ὑπουργεῖο.

3. Ἐνῶ ὑπάρχουν ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ πληρώνονται στὸ ἀκέραιο τὸ μισθό τους χωρὶς νὰ ἀπασχολοῦνται πλήρως ἢ ἀκόμα καὶ χωρὶς νὰ διδάσκουν καθόλου καὶ περιπλέον ἐνῶ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἀδιόριστοι ἐκπαιδευτικοί, ἡ Κυβέρνηση πληρώνει ὑπερωρίες σὲ τακτικοὺς ἐκπαιδευτικοὺς δεκάδες χιλιάδες λίρες τὸ χρόνο γιὰ τὰ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν καὶ τὰ Νυκτερινὰ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν.

Ἔτσι παρουσιάζεται το φαινόμενο, ὁρισμένοι ἐκπαιδευτικοὶ ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ μὴ ἀπασχολοῦνται πλήρως, λόγω δῆθεν πλεονασμοῦ προσωπικοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ ἐργάζονται καὶ νὰ πληρώνονται ὑπερωρίες στὰ Νυκτερινά.

Ἔχοντας ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω δεδομένα ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

(α) Ποῦ ὀφείλονται οἱ πιὸ πάνω ἀνωμαλίες στὴν Ἐκπαίδευση ;

(β) Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιὰ τὴν ἐξάλειψή τους καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ξεπέρασμα τῆς ἀντίφασης νὰ ὑπάρχουν ἐκπαιδευτικοί, ποὺ ἐνῶ δὲν ἀπασχολοῦνται πλήρως ἢ καὶ καθόλου στὸ κανονικό τους ὡράριο, νὰ ἔχουν καὶ νὰ πληρώνονται ὑπερωρίες γιὰ δουλειὰ στὰ Νυκτερινὰ ἢ τὰ Ἰνστιτοῦτα, τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀδιόριστοι ἐκπαιδευτικοί ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 31 Ὀκτωβρίου 1980, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«1.1 Μέση Γενικὴ Ἐκπαίδευση.

Δὲν ὑπάρχει προσωπικὸ ποὺ ὑποαπασχολεῖται στὰ σχολεῖα. Ἐκεῖνο ποὺ συμβαίνει εἶναι :

(α) Μικρὸς ἀριθμὸς ἐκπαιδευτικῶν εἶναι ἀποσπασμένοι γιὰ μερικὲς μέρες στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὅπου ἀπασχολοῦνται σὲ ὑπηρεσία ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἀνάπτυξη προγραμμάτων. Στὸ παρὸν στάδιο οἱ ἐκπαιδευτικοὶ αὐτοὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἑτοιμασία διδακτικοῦ ὑλικοῦ, συμβάλλοντας ἀποφασιστικὰ σὲ μιὰ πολὺ σημαντικὴ προσπάθεια τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὴν ἀναθεώρηση καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Ἡ ἀπόσπαση στὸ σημαντικὸ αὐτὸ ἔργο θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι πλήρης, κρίθηκε ὅμως ἀναγκαῖο νὰ διατηροῦν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ αὐτοὶ ἐπαφὴ μὲ τὸ σχολεῖο τους γιὰ νὰ δοκιμάζουν τὸ ὑλικὸ ποὺ ἑτοιμάζεται.

(β) Σὲ ἐλάχιστες περιπτώσεις, σὲ ὁρισμένες εἰδικότητες μόνο (φιλόλογοι, μαθηματικοί, μουσικοί) ὑπῆρξαν πλεονάσματα μερικῶν περιόδων στὴ Μέση Γενικὴ Ἐκπαίδευση. Γιὰ ν' ἀποφευχθοῦν μετακινήσεις ἐκπαιδευτικῶν γιὰ μερικὲς περιόδους, πράγμα ποὺ θὰ δημιουργοῦσε τεράστιες ταλαιπωρίες στοὺς ἐπηρεαζομένους, ἔγιναν διευθετήσεις ὥστε οἱ λίγες αὐτὲς ὧρες πλεονασμάτων νὰ τεθοῦν στὴ διάθεση τῶν σχολείων γιὰ φροντιστηριακὴ ἢ θεραπευτικὴ ἐργασία μέσα στὰ σχολεῖα, βάσει προγράμματος. Ἡ διευθέτηση αὐτὴ υἱοθετήθηκε ὕστερα ἀπὸ σύμφωνη γνώμη τῶν Διευθυντῶν τῶν σχολείων, τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὀργανώσεων.

1.2 Μέση Τεχνικὴ Ἐκπαίδευση.

Οὐδεὶς μόνιμος ἐκπαιδευτὴς τῆς Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐργάζεται μὲ μειωμένο ὡράριο.

2.1 Μέση Γενικὴ Ἐκπαίδευση.

Δὲν ὑπάρχουν στὴ Μέση Γενικὴ Ἐκπαίδευση ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ ἀργομισθοῦν.

2.2 Μέση Τεχνικὴ Ἐκπαίδευση.

Στὴν Τεχνικὴ Ἐκπαίδευση ὑπάρχουν 17 ἐκπαιδευτὲς οἱ ὁποῖοι τὴ στιγμὴ αὐτὴ δὲν διδάσκουν.

Τὸ πλεόνασμα αὐτὸ ἔχει προκύψει μετὰ τὴν ἀνανέωση ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τῶν συμβάσεων ὅλων τῶν ἐκπαιδευτῶν ποὺ ἐργάζονταν κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1979/80 καὶ τὴν ἄρνηση τῆς ΠΑΣΥΔΥ νὰ ἐπιτρέψει τὴν ἐξάσκησή τους στὰ Τεχνικὰ Κυβερνητικὰ Τμήματα. Συνεχίζονται οἱ προσπάθειες νὰ ὑπερνικηθοῦν οἱ ἀντιρρήσεις τῆς ΠΑΣΥΔΥ, ὥστε νὰ ἐπιτρέψει τὴ μετεκπαίδευσή τους στὰ Δημόσια Ἔργα.

3.0 Μέση Γενικὴ καὶ Τεχνικὴ Ἐκπαίδευση.

Ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀπασχόληση μόνιμων καθηγητῶν στὰ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν καὶ στὰ Νυκτερινὰ Τμήματα τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν παρατηρεῖται ὅτι στὸ παρελθὸν ἔγινε προσπάθεια νὰ ἐργοδοτηθοῦν σ' αὐτὰ ἀδιόριστοι ἐκπαιδευτικοί, τοῦτο ὅμως εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴ σταδιακὴ ἐγκατάλειψη τῶν Ἰνστιτούτων καὶ τῶν Νυκτερινῶν Τμημάτων τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν ἀπὸ τοὺς μαθητές τους. Οἱ σπουδαστὲς τῶν Ἰνστιτούτων καὶ τῶν Νυκτερινῶν Τμημάτων τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν πληρώνουν δίδακτρα, φοιτοῦν στὸν ἐλεύθερο χρόνο τους καὶ ἂν δὲν ἱκανοποιηθοῦν ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς διδασκαλίας ποὺ τοὺς προσφέρεται στὰ Ἰνστιτοῦτα καὶ τὰ Νυκτερινὰ Τμήματα τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν ἐγκαταλείπουν τὶς τάξεις.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπαίνομε στὸ δεύτερο θέμα—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

«Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἱσπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Βάκη νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴ Βουλή.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἐπέστρεψε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δὲν εἶναι ἐδῶ.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ἑτοιμάζει καὶ τὴν ὁμιλία του, κ. Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι. Ἐπομένως νὰ ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, κ. Πρόεδρε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Φειδίας Παρασκευαΐδης, Προεδρεύων
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Τάσσος Παπαδόπουλος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 20 Νοεμβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κύπρου καὶ Ἱσπανίας, τὴν ὁποία ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπόγραψε στὶς 9 Μαΐου 1980 καὶ ἐνέκρινε σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 19.168 καὶ ἡμερομηνία 12 Ἰουνίου 1980 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας καὶ γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν της.

Μὲ τὴ Συμφωνία αὐτὴ ἀναλαμβάνεται ἀπό τὶς Κυβερνήσεις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἱσπανίας ἡ ὑποχρέωση ἐνθάρρυνσης τῆς ἀνάπτυξης καὶ προαγωγῆς τῆς μεταξύ τους συνεργασίας στὸν πολιτιστικό, ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ τομέα μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἐνίσχυση καὶ σύσφιγξη τῶν φιλικῶν σχέσεων ποὺ διατηροῦν οἱ δυὸ χῶρες.

Εἰδικότερα μὲ τὴν πιὸ πάνω Συμφωνία—

(α) Ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὶς Κυβερνήσεις τῆς Κύπρου καὶ Ἱσπανίας ἡ ὑποχρέωση ἐγκαθίδρυσης καὶ ἀνάπτυξης στενῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ὀργανισμῶν καὶ ἱδρυμάτων τῶν δυὸ χωρῶν ἀναφορικὰ μὲ τὸν πολιτισμό, τὴν ἐκπαίδευση, τὴν ἐπιστήμη, τὸν ἀθλητισμό, τὶς τέχνες καὶ τὴν ἀρχαιολογία, θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ δυὸ χῶρες θὰ προβαίνουν σὲ ἀνταλλαγὴ πληροφοριακοῦ ὑλικοῦ, ἐπιστημόνων, ὑποτροφιῶν, ἐμπειρογνωμόνων, καλλιτεχνῶν καὶ συγγραφέων.

(β) Τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουν νὰ μελετήσουν ἀπὸ κοινοῦ τὶς προαπαιτήσεις καὶ τὰ ἀναγκαῖα μέσα γιὰ τὴν ἀμοιβαία ἀναγνώριση καὶ ἰσοτιμία τῶν διπλωμάτων, πτυχίων καὶ πιστοποιητικῶν σπουδῶν τῶν χωρῶν τους.

(γ) Τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐνθαρρύνουν τὴ συνεργασία τους στὸν τομέα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἀνασκαφῶν καὶ στὴ συντήρηση καὶ ἀποκατάσταση τῆς πολιτιστικῆς τους κληρονομιᾶς, ἱστορικῶν μνημείων, ἔργων τέχνης καὶ χειρογράφων.

(δ) Ἀπὸ τὶς δυὸ χῶρες θὰ γίνονται ἀνταλλαγὲς ἀπό τοὺς ραδιοφωνικοὺς καὶ τηλεοπτικοὺς ὀργανισμοὺς μουσικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν προγραμμάτων καὶ ταινιῶν, ἀναφορικὰ μὲ τὴ ζωὴ τῆς κάθε χώρας καθὼς καὶ ἀνταλλαγὲς στὸν τομέα τοῦ κινηματογράφου, τῶν ἐκθέσεων ἔργων τέχνης, τῶν μουσικῶν, θεατρικῶν καὶ λαϊκῶν συγκροτημάτων καὶ τῶν μεμονωμένων καλλιτεχνῶν τῶν δυὸ χωρῶν.

(ε) Οἱ δυὸ χῶρες ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀνταλλάσσουν ἐμπειρίες καὶ γραπτὰ στοιχεῖα σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς κοινωνίας τους καθὼς καὶ νὰ ἐνισχύουν τὶς ὑφιστάμενες σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐπιτροπῶν γιὰ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ τῶν χωρῶν τους καθὼς καὶ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν ἀντίστοιχων αὐτῶν χωρῶν σὲ διεθνεῖς ὀργανισμοὺς πολιτιστικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ χαρακτήρα.

(στ) Ἀναλαμβάνεται, τέλος, ἀπὸ τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἡ ὑποχρέωση τοῦ καταρτισμοῦ προγραμμάτων συνεργασίας διαρκείας τριῶν χρόνων γιὰ σκοποὺς ἐφαρμογῆς τῆς Συμφωνίας. Τὰ προγράμματα αὐτὰ θὰ καταρτίζονται καὶ θὰ τυγχάνουν διαπραγματεύσεως ἀπὸ μικτὲς ἐπιτροπὲς ποὺ θὰ συνεδριάζουν ἐκ περιτροπῆς στὴν Κύπρο καὶ Ἱσπανία.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γιὰ τὴν κύρωση τῆς Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητές ; Ἤλπιζα ὅτι ὄχι.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δυὸ λόγια μόνο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δυὸ λόγια μόνο θὰ ἤθελα νὰ πῶ, κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχαρίστησή μας γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπογράφεται αὐτὴ ἡ Συμφωνία καὶ γιὰ νὰ τονίσω ὅτι ἡ Ἱσπανία ὑπῆρξε πάντοτε μιὰ πολὺ φιλικὴ χώρα πρὸς τὴν Κύπρο, μιὰ χώρα ἡ ὁποία ἔχει συμπαρασταθεῖ ἐπανειλημμένα στὸν ἀγώνα τῆς Κύπρου. Συγκεκριμένα θὰ ἤθελα νὰ σημειώσουμε ὅτι ἡ Ἱσπανία πάντοτε ψήφιζε ὑπὲρ τῆς Κύπρου ὅταν ἐτίθετο καὶ ὅταν τίθεται τὸ Κυπριακὸ εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ σὲ ἄλλα διεθνὴ βήματα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς οὐσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς οὐσίας ;

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι γιὰ κάτι τὸ ὁποῖο ἔχει λεχθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Γαλανό. Ἐπειδὴ ἐλέχθη ὅτι πάντοτε ἡ Ἱσπανία συμπαραστάθηκε πρὸς τὴν Κύπρο, νομίζω ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ τὸ δεχθοῦμε σὰν Σῶμα διότι ὑπῆρξε καὶ ἡ περίοδος τοῦ φασισμοῦ στὴν Ἱσπανία καὶ νομίζω ὅτι κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη δὲν συμπαραστάθηκε πρὸς τὸν ἀγώνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ οὔτε πρὸς τὸν ἀγώνα ὁποιουδήποτε ἄλλου λαοῦ ποὺ ἀγωνιζόταν γιὰ ἐλευθερία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου νομίζω εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος νὰ μιλήσει γιὰ τὴν Ἱσπανία διότι ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔδωσε καὶ τὸ αἷμα του στὴν Ἱσπανία.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅταν μιλῶ γιὰ τὴ συμπαράσταση τῆς Ἱσπανίας ὁμιλῶ γιὰ τὴ συμπαράσταση βέβαια. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τῆς σημερινῆς Ἱσπανίας.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

. . . . .τῆς σημερινῆς Ἱσπανίας, τῆς δημοκρατικῆς Ἱσπανίας μετὰ ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ δικτάτορα Φράγκο. Μιλῶ γιὰ τὴν Ἱσπανία γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ κ. Παπαϊωάννου τραυματίστηκε στὴν προσπάθεια νὰ γίνει μιὰ δημοκρατικὴ χώρα καὶ δὲν θέλω νὰ ὑπάρξει καμμιὰ παρεξήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ; Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ, Πρῶτον Μέρος. Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Πρῶτο καὶ τὸ Δεύτερο Μέρος τοῦ Πίνακα ;

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 καὶ ἡ Συμφωνία ;

Ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἱσπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στὴν ὁλότητά του ὡς Νόμος ;

Τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται στὴν ὁλότητά του ὡς Νόμος.

Τὸ ἄλλο θέμα εἶναι «οἱ περὶ Κυβερνητικῶν Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν Γενικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Θαλῆ Μιχαηλίδη, Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς. . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει ἔνσταση· οἱ Κανονισμοὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ διανεμήθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τί ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτὴ τὴ στιγμὴ διανεμήθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Βεβαίως ὑπάρχει ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἐπεῖγον τὸ θέμα.

Ρ. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

Ὑπάρχει μιὰ δυσκολία, κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι μέχρι τὶς 30 τοῦ μηνὸς ἐκπνέει ἡ διορία κατὰ τὴν ὁποία πρέπει νὰ συζητηθοῦν οἱ Κανονισμοί. Διαφορετικὰ μπαίνουν σὲ ἰσχὺ χωρὶς συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἦταν καλὰ νὰ διευκρινισθεῖ, ἐφόσο πρόκειται γιὰ Κανονισμούς, ἂν ἰσχύει ὁ ὅρος τοῦ Συντάγματος ὅτι πρέπει ἡ ἔκθεση νὰ διανέμεται 48 ὧρες πρὶν ἀπὸ τὴν κατάθεσή της στὴ Βουλή. Δὲν ξέρω ἂν ἔχω δίκαιο, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ ὅρος αὐτὸς γιὰ τὴν κατάθεση ἐκθέσεως 48 ὧρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσή της στὴν Βουλὴ ἀφορᾶ Νομοσχέδια. Εἶναι καλὰ νὰ διευκρινισθεῖ αὐτό.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Δὲν ἰσχύει ὁ ὅρος αὐτὸς γιὰ Κανονισμούς, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ σχετικὸ ἄρθρο νομίζω εἶναι τὸ ἄρθρο 73, ἐδάφιο (5) : «Πᾶν νομοσχέδιον καὶ πᾶσα πρότασις νόμου εἰσαγομένη εἰς τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων παραπέμπεται τὸ πρῶτον πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς. Οὐδὲν νομοσχέδιον καὶ οὐδεμία πρότασις νόμου, ἐξαιρέσει τῶν χαρακτηριζομένων ὡς ἐπειγούσης φύσεως, συζητεῖται ὑπὸ ἐπιτροπῆς τινος πρὸ τῆς παρελεύσεως τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὡρῶν ἀπὸ τῆς διανομῆς αὐτῆς εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην Βουλευτάς. 'Εξαιρέσει τῶν χαρακτηριζομένων ὡς ἐπειγούσης φύσεως, οὐδὲν νομοσχέδιον καὶ οὐδεμία πρότασις νόμου διελθοῦσα τὸ στάδιον τῆς 'Επιτροπῆς συζητεῖται ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πρὸ τῆς παρελεύσεως τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὡρῶν, ἀφ' ἧς διενεμήθη εἰς τοὺς Βουλευτὰς ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς».

"Εχω τὴν ἐντύπωση, ἔχω μᾶλλον τὴν ἄποψη, ὅτι αὐστηρῶς ὁμιλοῦντες, ὅταν τὸ Σύνταγμα λέγει «νομοσχέδιον καὶ πρότασις νόμου», περιλαμβάνει καὶ τοὺς Κανονισμούς. Διότι οἱ Κανονισμοὶ εἶναι νομοθετικὴ ἐργασία ὅπως εἶναι καὶ ὁ νόμος νομοθετικὴ ἐργασία. "Ομως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ θέσω σὲ ψηφοφορία καὶ ἂν ἡ πλειοψηφία θεωρήσει ὅτι εἶναι ἐπείγοντες νὰ τοὺς περάσομε σήμερα καὶ ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ὑπάρχει κάποιος λόγος νὰ θεωρηθοῦν ὅτι εἶναι ἐπείγοντες. Τὶ θὰ ἔλεγε ὁ κ. Λυσσαρίδης ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Υπάρχει οὐσία στὴ συζήτηση καὶ θὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε πῶς ἡ 'Επιτροπὴ τὴν ἀντιμετώπισε. 'Η ἔκθεση εἶναι πολὺ στεγνὴ καὶ πολὺ μικρὴ καὶ φοβοῦμαι ὅτι ὑπάρχει οὐσία. Εἶναι πολὺ προτιμότερο νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ Κανονισμοὶ καὶ νὰ ἐπανέλθουν, ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ δυσκολία, καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ δυσκολία, παρὰ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσει τὸ θέμα χωρὶς νὰ εἶναι πραγματικὰ πληροφορημένη γιὰ τὶς ἐνστάσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀπὸ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις καὶ γιὰ τὸ πῶς ἡ 'Επιτροπὴ ἀντιμετώπισε αὐτὲς τὶς ἐνστάσεις. Δὲν νομίζω ὅτι ἀπὸ τὴν ἔκθεση τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἶναι πράγματι πληροφορημένα καὶ θὰ ἀναγκασθοῦν ἴσως νὰ ἀκούσουν πολὺ προχείρως ὁρισμένες ἀπόψεις.

Πιστεύω ὅτι σὲ τέτοια θέματα ἡ ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ πιὸ λεπτομερὴς γιὰ νὰ μποροῦν καὶ τὰ Μέλη νὰ τοποθετηθοῦν. Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ πιστεύω ὅτι εἶναι προτιμότερο νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ Κανονισμοὶ καὶ νὰ ἐπανακατατεθοῦν στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία πραγματικῆς συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ ἔχουν ἐξετασθεῖ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπή, ἔχουν ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ καὶ εἶναι ὁμόφωνη ἡ εἰσήγηση, ἀντιλαμβάνομαι, νὰ ἐγκριθοῦν καὶ ἀπὸ τὴ Βουλή. 'Από τὴν ἄλλη πλευρά, ἂν δὲν περάσουν σήμερα αὐτοὶ οἱ Κανονισμοί, θὰ μείνει τὸ κράτος χωρὶς τέτοιους Κανονισμούς, διότι. . . . .

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

"Οχι, αὐτομάτως ἰσχύουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

. . . . .διότι ἐκπνέουν, ὅπως ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Σαββίδης, οἱ προηγούμενοι Κανονισμοί. Τὶ συμβαίνει ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

"Οχι, θεωροῦνται ὅτι ἐγκρίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην ;

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Πρέπει ἐντὸς μηνὸς νὰ ἐγκριθοῦν ἂν δὲν συζητηθοῦν μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου ἢ δὲν ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ αὐτὸ μόνο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μπορεῖ νὰ τὸ κάμει· τότε θὰ ἰσχύουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ μόνη λύση ἡ ὁποία ὑπάρχει κατὰ τὴ γνώμη μου ἐπειδὴ πρόκειται περὶ σοβαροτάτου θέματος, εἶναι νὰ ἀπορριφθοῦν οἱ Κανονισμοὶ καὶ νὰ ἐπανακατατεθοῦν. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸ ἡ Κυβέρνηση νὰ τοὺς ἀποσύρει, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ τοὺς ἀποσύρει, δεδομένου ὅτι ἦλθε ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἔκαμε μιὰ ἔκθεση καὶ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή τους. Κατὰ συνέπεια, δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ σήμερα ἔλαβε γνώση τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς καὶ εἶναι καὶ σοβαρὸ τὸ θέμα ἡ μόνη λύση εἶναι αὐτὴ τὴν ὁποία εἰσηγήθηκα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ ἀπορριφθοῦν χωρὶς νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλή.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μὲ προϋπόθεση νὰ ἐπανακατατεθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διὰ νὰ ἀπορριφθοῦν πρέπει πρῶτα νὰ κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντες καὶ νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ μετὰ νὰ ἀπορριφθοῦν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἴσως ἡ καλύτερη διαδικασία, κ. Πρόεδρε, εἶναι ἀφοῦ συνεννοηθοῦμε μὲ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό, νὰ ἀποσύρει τοὺς Κανονισμοὺς ἔτσι ποὺ ἡ Βουλὴ νὰ ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ συζητήσει νέους Κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει χρονικὸ περιθώριο ; Ὑπάρχει χρονικὸ περιθώριο νὰ συνεννοηθοῦμε τώρα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέχρι τὶς 30 Νοεμβρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σήμερα εἶναι 27 Νοεμβρίου· δὲν ἔχομε ἄλλη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

Ὑπάρχει χρονικὸ περιθώριο νὰ συνεννοηθοῦμε τώρα μὲ τὸν Ὑπουργό ;

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Πιστεύω ὅτι ἴσως ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Βουλῆς θὰ μποροῦσε νὰ ἐπικοινωνήσει τώρα μὲ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἀναγκαστοῦμε νὰ κάμουμε ἕνα διάλειμμα τότε.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικὰ ἀντιμετωπίζουμε ἕνα σοβαρὸ θέμα. Ἂν ψηφί-

σουμε τοὺς Κανονισμοὺς σημαίνει ὅτι τοὺς ψηφίζουμε ἐν γνώσει μας ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς δὲν τοὺς ἔχει μελετήσει, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἂν δὲν πάρουμε θέση, ἡ ἡμερομηνία παρέρχεται καὶ τότε θεωροῦνται ὅτι ἐγκρίθηκαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη δυσκολία. Τὸ τρίτο, ἂν τοὺς καταψηφίσουμε, πάλι σημαίνει ὅτι ἀνεύθυνα καταψηφίζουμε κάτι χωρὶς νὰ τὸ μελετήσουμε.

Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ μὴν πάρουμε θέση, νὰ τηλεφωνήσουμε στὸν Ὑπουργὸ καὶ νὰ ἀναμένουμε, σύμφωνα μὲ τὴν τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖται γιὰ 20 χρόνια, ὅταν ἡ Βουλὴ τὸ ζητήσει νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ Κανονισμοί. Ἂν δὲν τὸ πράξει ὁ Ὑπουργός, τότε τὴν ἐρχόμενη βδομάδα θὰ τοὺς ἀκυρώσουμε μὲ τρόπο δικό μας. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὁποιοσδήποτε ἁρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ μὴ δεχθεῖ τὴν εἰσήγηση τῆς Βουλῆς νὰ ἀποσύρει τοὺς Κανονισμούς. Αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ σωστὴ διαδικασία ποὺ μποροῦμε νὰ ἀκολουθήσουμε. Ὅλες οἱ ἄλλες ὑπαλλακτικὲς λύσεις θὰ μᾶς ἀφήσουν ἐκτεθειμένους, εἴτε ὅτι ψηφίσαμε κάτι χωρὶς νὰ τὸ μελετήσουμε, εἴτε ὅτι ἀπορρίψαμε κάτι πάλι χωρὶς νὰ τὸ μελετήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ νομίζω ὅτι θὰ συμφωνήσω μὲ τὴ δική σας ἄποψη νὰ γίνει μιὰ μικρὴ διακοπὴ σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ἐξετάσουμε τὸ θέμα καὶ μετὰ νὰ ἐπανέλθουμε. Συμφωνῶ ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἀπροετοίμαστη, ἀλλὰ πρέπει ἐδῶ νὰ παρατηρήσουμε ὅτι οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ κατατέθηκαν στὴ Βουλὴ στὶς 9 Μαΐου 1980, ἀποσύρθηκαν στὶς 5 Ἰουνίου καὶ ξανακατατέθηκαν στὶς 30 Ὀκτωβρίου γιὰ νὰ παρασχεθεῖ, ὅπως λέει στὴν Ἔκθεση, περισσότερος χρόνος στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας γιὰ νὰ ὁλοκληρώσει τὴ μελέτη της γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς. Ἄρα, πιστεύω ὅτι εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο ἀμέλεια τοῦ Σώματος διότι δὲν τοὺς εἶχε ἔγκαιρα καὶ δὲν νομίζω ὅτι πρέπει ἁπλῶς νὰ ποῦμε ὅτι τοὺς ἀπορρίπτουμε ἢ ὅτι τοὺς ἀφήνουμε γιὰ ἀργότερα καὶ νὰ καλέσουμε τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ τοὺς ἀποσύρει.

Πιστεύω ὅτι ἡ καλύτερη διαδικασία εἶναι ἡ δική σας εἰσήγηση νὰ διακόψουμε γιὰ ἕνα τέταρτο, διότι πρόκειται γιὰ Κανονισμοὺς ποὺ ρυθμίζουν τέλη. Δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν διάβασα τοὺς Κανονισμοὺς ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι σοβαρὸ θέμα καὶ ἐφόσο ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπὸ τὸ Μάιο, ἀποσύρθηκαν καὶ ξανακατατέθηκαν, ἔχομε ὑποχρέωση νὰ ἐξετάσουμε τὸ θέμα καὶ νὰ τὸ λύσουμε τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Λαδᾶς νομίζω εἶχε ζητήσει τὸ λόγο.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἔλεγα ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερο γι' αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ἐγκρίνει τοὺς Κανονισμοὺς ὅπως προτείνονται ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ καὶ ἂν ὁποιοδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς ἐπιθυμεῖ νὰ κάμει ὁποιαδήποτε τροπολογία, εἶναι ἐλεύθερο νὰ καταθέσει νέους Κανονισμοὺς αὔριο ἢ μεθαύριο, νὰ ὑποβληθοῦν στὴν προσεχὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ τοὺς παραπέμψει ἐνώπιον τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ γίνει τροποποίηση τῶν Κανονισμῶν. Αὐτὴ θὰ ἦταν ἡ καλύτερη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν μποροῦν οἱ Βουλευτὲς νὰ κάμνουν Κανονισμούς. Εἶναι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἢ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ποὺ καταθέτει Κανονισμούς. Δὲν μποροῦμε ἐμεῖς νὰ κάμουμε Κανονισμούς. Ἐμεῖς μποροῦμε νὰ κάμουμε προτάσεις νόμων, καὶ δὲν πιστεύω ὅτι τὸ κακὸ θὰ λυθεῖ μὲ τὸ νὰ κάμουμε ἐμεῖς Κανονισμούς.

Ἐν πάση περιπτώσει, συμφωνῶ μαζί σας, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Λυσσαρίδη μᾶλλον, ὅτι πρέπει νὰ μελετήσουμε τὸ θέμα. Ἔχει κάμει λάθος ἡ Ἐπιτροπὴ ποὺ τόσο καιρὸ δὲν τὸ συζήτησε. Γιατὶ νὰ μὴ τὸ συζητήσουμε σὲ τόσο χρόνο ποὺ παρῆλθε καὶ ἐρχόμαστε γιὰ δεύτερη φορὰ νὰ ψηφίσουμε πρὸ τελεσιγράφου σὲ πέντε λεπτὰ κάτι ποὺ δὲν τὸ διαβάσαμε ; Μπορεῖ αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ νὰ μὴν εἶναι θέμα οὐσίας, ἀλλὰ ἔχει δικαίωμα ὁ κ. Λυσσαρίδης νὰ τοὺς μελετήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τελευταίως ἀνάλαβα τὴν προεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἔγινε ἡ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς—λυποῦμαι γιατὶ δὲν ἦσαν παρόντες ὁρισμένοι ἄλλοι συνάδελφοι—ἀλλὰ πῆρε τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἔβγαλε τὴν Ἔκθεση. Τώρα βλέπω τὴ δυσκολία, ὅτι πραγματικὰ σήμερα κυκλοφόρησε ἡ ἔκθεση. Ὁπωσδήποτε οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ εἶναι βελτίωση ἀπὸ τοὺς παλιοὺς κανονισμοὺς καὶ βεβαίως ἂν δὲν τοὺς ψηφίσουμε σημαίνει ὅτι θὰ ἰσχύουν οἱ παλιοὶ κανονισμοί.

Τώρα, τὸ καλύτερο ποὺ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ κάμουμε, εἶναι νὰ ἐπικοινωνήσουμε μὲ τὸν Ὑπουργὸ νὰ δοῦμε ἂν μποροῦν νὰ ἀποσυρθοῦν καὶ νὰ κατατεθοῦν σύντομα πάλι στὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρέπει νὰ πῶ ὅτι εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅσοι Βουλευτὲς ἀναφέρθηκαν σὲ ἀμέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν ἀναφέρονταν στὸν κ. Μιχαηλίδη διότι ὁ κ. Μιχαηλίδης τὸ Μάϊο ποὺ κατατέθηκαν αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ καὶ ἀργότερα ἀκόμα δὲν ἦταν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἔγινε πολὺ τελευταίως, πρὶν λίγες μέρες, ἴσως πρὶν μιὰ βδομάδα.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρώτη φορὰ πληροφορεῖται τὸ Σῶμα ὅτι ὁ κ. Μιχαηλίδης εἶναι Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς !

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι τώρα μιὰ βδομάδα μόνο ποὺ εἶναι Πρόεδρος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ τοὺς νέους Κανονισμοὺς τοὺς βλέπω γιὰ πρώτη φορά. Δὲν ἔχουν κἂν κυκλοφορήσει. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι ὑπάρχουν βελτιώσεις, ὅπως λέει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ δὲν ἀποκλείεται ἂν εἶχαν κυκλοφορήσει—διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει τουλάχιστον ὑπὸ τὴ νέα τους βελτιωμένη μορφὴ—νὰ μὴ εἴχαμε καὶ ἐνστάσεις. Ἀλλὰ ἡ ἔγνοια μου εἶναι τί περιέχουν αὐτοὶ οἱ κανονισμοί. Ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε πρόθεση νὰ γίνει ἕνα διάλειμμα μισῆς ὥρας κλπ., νὰ τοὺς ξαναδοῦμε, διότι τώρα βλέπω ὅτι πράγματι ὑπάρχουν κάποιες διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ γίνει διάλειμμα. Συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ Κανονισμοί. Νὰ προχωρήσουμε σὲ ἄλλη νομοθετικὴ ἐργασία καὶ στὸ μεταξὺ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐπικοινωνήσει μὲ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ γιὰ νὰ ὑποβάλει τὴν πρόταση γιὰ νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ Κανονισμοὶ καὶ νὰ ἐξετασθοῦν κανονικὰ καὶ μὲ ἄνεση ἀφοῦ τοὺς μελετήσουν ὅλες οἱ πλευρές. Εἶναι σοβαροὶ Κανονισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δυστυχῶς, πληροφοροῦμαι τώρα ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας εἶναι ἐκτὸς Λευκωσίας. Ἕνα νέο γεγονὸς ποὺ παρουσιάζεται.

Ὁ κ. Φάντης εἶχε ζητήσει τὸ λόγο.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λαμβάνοντας ὑπόψη καὶ τὴν τελευταία ἐνημέρωσή σας, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴ Λευκωσία καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συνεννοηθοῦμε τώρα μαζί του γιὰ νὰ δοῦμε ἂν μπορεῖ νὰ ἀποσύρει τοὺς Κανονισμοὺς—καὶ τονίζω σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ὅτι ἡ ἀπόσυρση γιὰ νὰ εἶναι κανονικὴ πρέπει νὰ εἶναι γραπτὴ δι' ἐπιστολῆς καὶ ὄχι προφορικὴ—θὰ εἰσηγούμουν νὰ διακόψουμε γιὰ ἕνα ὁρισμένο χρονικὸ διάστημα καὶ εἶναι πιθανό, ἀφοῦ μελετηθοῦν οἱ Κανονισμοί, νὰ ἀρθεῖ καὶ ἡ ἐπιφύλαξη καὶ τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ ἄλλων καὶ νὰ προχωρήσουμε ὁμαλὰ στὴν ψήφισή τους ἢ στὴν ἀπόρριψή τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν νομίζω νὰ λύεται τὸ θέμα μὲ τὸ νὰ ἀποσυρθοῦμε γιὰ μισὴ ὥρα καὶ νὰ κοιτάξουμε βιαστικὰ τοὺς Κανονισμούς. Οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ἔχουν κατατεθεῖ πρὶν ἀπὸ πάρα πολὺ καιρὸ καὶ διάφοροι συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι αὐτὴ τὴ στιγμὴ λέγουν ὅτι δὲν τοὺς ἔχουν διαβάσει ἢ δὲν τοὺς ἔχουν μελετήσει, ἂν ἐνδιαφέρονταν μποροῦσαν νὰ προσέλθουν στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ ἐξετάσουν καὶ νὰ συζητήσουν τοὺς Κανονισμούς. Δὲν ὑπῆρξε αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ θὰ εἶναι πολὺ ἄδικο, ἐγὼ νομίζω, νὰ καταψηφίσουμε ἢ νὰ ἀποσύρουμε τοὺς Κανονισμούς. Ὁ νόμος εἶναι κάτι τὸ ζωντανό. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ περάσουμε τοὺς Κανονισμοὺς καὶ ἂν στὸ μεταξὺ βροῦμε ὅτι ὑπάρχουν ὁρισμένα τρωτὰ σ' αὐτοὺς τοὺς Κανονισμούς, νὰ καλέσουμε τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ τροποποιήσει τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς καὶ νὰ ὑποβάλει νέους. Εἰδάλλως, ὁτιδήποτε ἄλλο κάμουμε νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἐκτὸς τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Πολὺ παράδοξες ἑρμηνεῖες δίδει κάποτε ὁ συνάδελφος κ. Γαλανός.

Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ περάσουμε κάτι, ἐφόσο δὲν ἔχει μελετηθεῖ ; Πρέπει, κ. Πρόεδρε, νομίζω, νὰ υἱοθετηθεῖ ἡ εἰσήγησή σας νὰ διακόψουμε γιὰ λίγο σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ δοῦμε ἂν αὐτὸ ποὺ θὰ περάσουμε εἶναι κάτι ποὺ ἐγκρίνουμε. Ἂν δὲν εἶναι κάτι ποὺ ἐγκρίνουμε θὰ τὸ ἀπορρίψουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία, καὶ ὅπως εἶπα ἀπὸ τὴν πρόχειρη ματιὰ ποὺ ἔχω ρίξει, ὑπάρχουν βελτιώσεις. Ὑπάρχουν ἴσως καὶ μερικὰ στοιχεῖα, ἰδίως οἰκονομικά, τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ χρειάζονται βελτίωση. Δὲν θέλω νὰ παρασύρω πρὸς ὁποιαδήποτε θέση τὴ Βουλὴ στὸ νὰ ἀπορρίψει κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι στὴ βάση τους ἔχουν πολλὰ θετικὰ στοιχεῖα. Ἂν ὑπάρχει ὁ τρόπος καὶ ἂν ἡ Βουλὴ ἔχει τὴ δυνατότητα μὲ ὁποιοδήποτε νομικὸ τρόπο—δὲν εἶμαι νομικὸς—ἀφοῦ ἐγκριθοῦν νὰ μπορέσει νὰ ἐπανέλθει στὴ συζήτηση ὁρισμένων ἐπὶ μέρους θεμάτων τὰ ὁποῖα θίγονται στοὺς Κανονισμούς, δὲν θὰ εἶχα ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Νέμιτσας τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς τοὺς ἔχει κοντά του ἀπὸ πολὺ καιρὸ καὶ ἂν ἐνδιαφερόταν μποροῦσε νὰ τοὺς μελετήσει, ὅπως ἐπίσης θὰ μποροῦσε νὰ προσέλθει καὶ στὶς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς. Εἶχε ὅλη τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς μελετήσει. Ἡ εἰσήγηση εἶναι νὰ περάσουμε τοὺς Κανονισμοὺς ὅπως ἔχουν τροποποιηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ταυτόχρονα νὰ καλέσουμε τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας, ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας νὰ τοὺς συζητήσει, καὶ ἂν ὑπάρχουν ὁρισμένα ἄλλα σημεῖα τὰ ὁποῖα χρήζουν περαιτέρω τροποποιήσεως, τότε τὸ Ὑπουργεῖο νὰ καταθέσει νέους κανονισμοὺς ἢ τροποποιητικοὺς κανονισμοὺς στὴ Βουλή. Ποῦ βρίσκει τὸ πολὺ παράδοξο ὁ κ. Νέμιτσας ; Ὁ ἴδιος νὰ καθήσει νὰ μελετήσει τοὺς Κανονισμοὺς ἢ νὰ προσέλθει στὴν Ἐπιτροπὴ ἂν ἔχει τόσο ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς Κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖ νὰ μὴ εἶναι παράδοξη ἡ ἄποψη τοῦ κ. Γαλανοῦ ἀλλὰ ἡ πραγματικότητα εἶναι ὅτι οἱ Βουλευτές, εἴτε ἀπὸ ἀμέλεια εἴτε ὄχι, δὲν τοὺς ἐξέτασαν καὶ δὲν εἶναι εὔκολο σήμερα νὰ ἔρθουν νὰ τοὺς περάσουν χωρὶς νὰ τοὺς ρίξουν μιὰ ματιὰ τουλάχιστο.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι νὰ μὴ σπαταλοῦμε ἄσκοπα τὸ χρόνο τῆς Βουλῆς. Νὰ διακόψουμε γιὰ ἕνα σύντομο χρονικὸ διάστημα, νὰ δώσουμε τὴν εὐκαιρία στοὺς συναδέλφους νὰ μελετήσουν τοὺς Κανονισμούς, νὰ κάμουν ὁρισμένες εἰσηγήσεις ἂν θέλουν καὶ νὰ ἐπανέλθουν γιὰ νὰ τοὺς ἐγκρίνουμε ἢ νὰ τοὺς ἀπορρίψουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διακόπτουμε τὴ συνεδρίαση. . . . .

Τί θέλετε κ. Νέμιτσα ;

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Μιὰ διευκρίνιση μόνο, κ. Πρόεδρε.

Ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς οὔτε καὶ μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ δῶ τοὺς Κανονισμοὺς νωρίτερα γιατὶ δὲν κυκλοφόρησαν, οὔτε πῆρα εἰδοποίηση ὅτι θὰ συνεδρίαζε ἡ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ τοὺς διαβάσω καὶ διερωτῶμαι ἂν ὁ κ. Γαλανὸς τοὺς ἔχει διαβάσει ἢ τοὺς ἔχει μελετήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Βουλευτή, δὲν ἐξετάζομε σήμερα ποιὸς φταίει οὔτε κατανέμομε εὐθύνες. Τὸ θέμα μας εἶναι ἄλλο. Γι' αὐτὸ καλύτερα νὰ μὴ σπαταλοῦμε τὸ χρόνο σὲ συζητήσεις γιὰ τὸ ποιὸς φταίει.

Ἔχομε ὅμως ἕνα ἄλλο νόμο ἐπείγοντα. Νὰ τὸν τελειώσουμε κι' ἐκεῖνο.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἐπιθυμία. Νὰ πάει μιὰ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος νὰ μελετήσει ἐν τῷ μεταξὺ τοὺς κανονισμοὺς γιὰ νὰ μὴ σπαταλοῦμε χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μόνο ποὺ ἐγώ, παρόλο ποὺ εἶμαι δικηγόρος καὶ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν μπορῶ νὰ παραστῶ.

Τὸ ἄλλο νομοσχέδιο εἶναι «ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980».

Π. ΛΕΝΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀλέξης Γαλανὸς
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου σὲ σημερινὴ συνεδρία της.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ παράταση μέχρι τὶς 31 Δεκεμβρίου 1980, ὅσο ἀφορᾶ τὸ φορολογικὸ ἔτος 1980, τῆς προθεσμίας καταβολῆς τοῦ φόρου ἀκίνητης περιουσίας ποὺ ἔχει ἐπιβληθεῖ μὲ τὸν περὶ Φορολογίας Ἀκίνητης Ἰδιοκτησίας Νόμον τοῦ 1980 (Ἀρ. 24 τοῦ 1980).

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ προθεσμία καταβολῆς τοῦ φόρου ἀκίνητης περιουσίας, ὅσο ἀφορᾶ τὸ φορολογικὸ ἔτος 1980, ἔχει παραταθεῖ μὲ τὸν περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1980 (Ἀρ. 60 τοῦ 1980) ἀπὸ τὶς 30 Σεπτεμβρίου μέχρι τὶς 30 Νοεμβρίου 1980.

Στὸ μεταξύ, ὅμως, κατατέθηκαν τόσο ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης ὅσο καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ὁρισμένων Μελῶν τοῦ Σώματος σχετικὲς τροποποιήσεις πάνω στὴν ὅλη νομοθεσία οἱ ὁποῖες ἔχουν παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ ἐξέταση καὶ

ὑποβολὴ σχετικῆς Ἔκθεσης στὸ Σῶμα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἤδη ἐπιληφθεῖ τῶν τροποποιήσεων τούτων καὶ ἄκουσε καὶ τὶς ἀπόψεις ἀριθμοῦ ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης ζητήθηκε σχετικὴ πίστωση χρόνου προκειμένου νὰ μπορέσει νὰ ἀναλύσει καὶ νὰ ἀξιολογήσει τὶς προτεινόμενες μὲ τὴν κατατεθεῖσα πρόταση νόμου τροπολογίες καὶ νὰ ἐπανέλθει μὲ τὶς ἀπόψεις της στὴν Ἐπιτροπή. Λαμβανομένου ὑπόψη ὅτι ἡ προθεσμία καταβολῆς τοῦ πιὸ πάνω φόρου κανονικὰ ἐκπνέει στὶς 30 Νοεμβρίου, καὶ ἐπειδὴ φαίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι ἡ ἐξέταση τῶν προαναφερθέντων θεμάτων δὲν πρόκειται νὰ συμπληρωθεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία αὐτή, παρίσταται ἀνάγκη παράτασης τῆς προαναφερθείσας προθεσμίας, καὶ αὐτὸς εἶναι οὐσιαστικὰ ὁ σκοπὸς τῆς κατατεθείσας πρότασης νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχοντας ὑπόψη ὅλα τὰ πιὸ πάνω συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς κατατεθείσας πρότασης νόμου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή της σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς μπαίνουμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὸ διάβασμα τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 25Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Τώρα μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὸ διάβασμα τοῦ τίτλου μόνο.

(Κτυποῦν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980 καὶ θὰ ἀναγιγνώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας Νόμων τοῦ 1980 (εν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»), ὁ δὲ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας Νόμοι τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ νομοσχέδιο ὡς Νόμος ; Τὸ νομοσχέδιο ἐγκρίνεται στὴν ὁλότητά του ὡς Νόμος.

Θὰ διακόψουμε λίγα λεπτὰ μέχρις ὅτου ἐπιστρέψει ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας.

(Ὥρα διακοπῆς 7.12 μ.μ.)

(Ὥρα ἐνάρξεως μετὰ διακοπὴ 7.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσει τὴν Ἔκθεση.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Θαλῆς Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Ζαχαρίας Τουλούρας
Γεώργιος Σαββίδης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ τρεῖς συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 5 καὶ 12 Ἰουνίου 1980 καὶ στὶς 25 Νοεμβρίου 1980. Σὲ ὁρισμένες ἀπὸ τὶς συνεδρίες αὐτὲς κληθέντες παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκύπριου Ἰατρικοῦ Συλλόγου, τοῦ Συνδέσμου Ἰδιωτῶν Ἰατρῶν καὶ τῆς ΠΑΣΥΔΥ.

Μὲ τοὺς προτεινόμενους Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 3 τοῦ περὶ Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Ρύθμισις καὶ Τέλη) Νόμου τοῦ 1978 (Ἀρ. 40 τοῦ 1978), ρυθμίζονται τὰ τῆς λειτουργίας τῶν Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ τῶν παρεχομένων ἀπὸ αὐτὰ ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ καθορίζονται τὰ καταβλητέα τέλη γιὰ τὶς παρεχόμενες ὑπηρεσίες.

Οἱ πιὸ πάνω Κανονισμοὶ κατατέθηκαν στὴ Βουλὴ στὶς 9 Μαΐου 1980, ἀποσύρθηκαν στὶς 5 Ἰουνίου 1980 καὶ ξανακατατέθηκαν στὶς 30 Ὀκτωβρίου 1980 γιὰ νὰ παρασχεθεῖ περισσότερος χρόνος στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας νὰ ὁλοκληρώσει τὴ μελέτη της γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς. Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, ἡ ρύθμιση τῶν θεμάτων ποὺ πραγματεύονται οἱ προτεινόμενοι Κανονισμοὶ γίνεται ὡς τώρα μὲ διοικητικοὺς κανονισμοὺς ποὺ δημοσιεύθηκαν στὴν ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας ἡμερομηνίας 21 Μαρτίου 1975 ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τὸ 1978 κρίθηκε σκόπιμο τὰ ζητήματα αὐτὰ νὰ ρυθμισθοῦν μὲ νομοθεσία καὶ σ' αὐτὸ οὐσιαστικὰ ἀπέβλεπε καὶ ὁ θεσπισθεὶς ἀπὸ τὴ Βουλὴ περὶ Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Ρύθμισις καὶ Τέλη) Νόμος (Ἀρ. 40 τοῦ 1978). Σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Νόμου αὐτοῦ δημιουργοῦνται τὰ ἀναγκαῖα νομικὰ ἐρείσματα γιὰ τὴ νομοθετικὴ ρύθμιση, μὲ Κανονισμούς, τῶν ζητημάτων αὐτῶν. Οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ὑπόκεινται καὶ στὸν ἔλεγχο τῆς Βουλῆς.

Σκοπὸς εἰδικότερα τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν εἶναι ἡ ἀναθεώρηση τῶν διοικητικῶν κανονισμῶν τοῦ 1975 μὲ σκοπὸ τὰ εἰσοδηματικὰ ὅρια γιὰ σκοποὺς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης καὶ περίθαλψης μὲ μειωμένα τέλη νὰ ἀναπροσαρμοστοῦν στὰ σημερινὰ δεδομένα μιὰ καὶ ὁ καθορισμός τους ἔγινε καὶ ἰσχύει ἀπὸ τὸ Μάρτιο τοῦ 1975. Πρόσθετα προβλέπεται ἡ ἀναθεώρηση τῶν καταβαλλομένων τελῶν γιὰ τὶς παρεχόμενες ἀπὸ τὰ Κυβερνητικὰ Ἰατρικὰ Ἱδρύματα ὑπηρεσίες μὲ κριτήριο τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν ποὺ σημειώθηκε ἀπὸ τὸ 1975 καὶ μετέπειτα. Ἐπίσης εἰσάγονται διαδικαστικὲς καὶ ἄλλες ρυθμίσεις μὲ σκοπὸ τὴν ἄσκηση πιὸ ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου πάνω στὴ λειτουργία τῶν Κυβερνητικῶν

Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν, τὴ βελτίωση τῆς λειτουργίας τους καὶ τὴν πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς στὸν τομέα τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάζοντας τοὺς προαναφερθέντες Κανονισμοὺς συνδύασε τοῦτο μὲ τὴν ἀνάλυση τῶν προτεινόμενων τροπολογιῶν στὴν πρόταση νόμου περὶ Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Ρύθμισις καὶ Τέλη) τοῦ 1979 ποὺ κατάθεσε στὴ Βουλὴ ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος κ. Τάσσος Παπαδόπουλος. Ὅπως εἶναι γνωστό, σκοπὸς ἰδιαίτερα τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου εἶναι ἡ ρύθμιση τοῦ θέματος τῆς ἰδιωτικῆς ἄσκησης τῆς ἰατρικῆς ἀπὸ Κυβερνητικοὺς ἰατρούς. Γιὰ τὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα ἡ Ἐπιτροπή, προτοῦ διαμορφώσει ὁποιαδήποτε τελικὴ θέση, ζήτησε τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας κατὰ πόσο οἱ Κυβερνητικοὶ ἰατρικοὶ λειτουργοὶ ποὺ ἔχουν πάρει σχετικὴ ἐξουσιοδότηση ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ μὲ βάση τοὺς ἰσχύοντες σήμερα Διοικητικοὺς Κανονισμοὺς τοῦ 1975 ἔχουν ὁποιαδήποτε κεκτημένα δικαιώματα. Τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ἔχει ἀποφανθεῖ ὅτι οἱ δικαιούμενοι σὲ ἄσκηση συμβουλευτικῆς ἰατρικῆς γνωμοδότησης Κυβερνητικοὶ ἰατρικοὶ λειτουργοὶ ἔχουν ἀποκτήσει δικαιώματα ἐπειδὴ ἡ προσφορὰ γιὰ διορισμὸ θεωρεῖται ὅτι περιελάμβανε στοὺς ὅρους ὑπηρεσίας ὅλα τὰ δικαιώματα ποὺ παρέχονται ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ τὰ δικαιώματα αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ μεταβληθοῦν δυσμενῶς γι' αὐτοὺς στὴ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τους καὶ γιὰ ὅσο χρόνο διαρκεῖ ἡ ἄδεια τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια γνωμάτευση, μπορεῖ νὰ ἀνακληθεῖ μὲ βάση τὶς ἀρχὲς τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου.

Ἔχοντας αὐτὰ ὑπόψη ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ τὴ θέση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου ὅτι ἡ νομοθετικὴ ρύθμιση τῶν ζητημάτων αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθεῖ, στὸ βαθμὸ ποὺ δὲν ἀντιμετωπίζεται τώρα, μὲ ἀνάλογη τροποποίηση τοῦ σχετικοῦ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας Νόμου, καὶ λαμβάνοντας ὑπόψη ὅτι ἡ προθεσμία ἔγκρισης τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν ἐκπνέει (κατατέθηκαν στὶς 30 Ὀκτωβρίου 1980 καὶ συμφωνα μὲ τὴ σχετικὴ διάταξη τοῦ Νόμου θὰ πρέπει νὰ ἐγκριθοῦν, τροποποιηθοῦν ἢ ἀπορριφθοῦν μέσα σὲ 30 μέρες ἀπὸ τὴν κατάθεσή τους) προχώρησε μὲ τὴν ἐξέταση τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ἀφήνοντας τὰ ὑπόλοιπα θέματα ποὺ πραγματεύεται ἡ προαναφερθεῖσα πρόταση νόμου γιὰ ἐξέταση σὲ νέο κύκλο συνεδριῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ διεξῆλθε τοὺς ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμοὺς στὶς λεπτομέρειές τους ἀποφάσισε ὅπως εἰσηγηθεῖ στὴ Βουλὴ τὶς πιὸ κάτω τροπολογίες :

(α) Γίνεται εἰσήγηση γιὰ παραπέρα ἀναθεώρηση τῶν εἰσοδηματικῶν ὁρίων γιὰ σκοποὺς παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης καὶ περίθαλψης μὲ μειωμένα τέλη. Τὰ ὅρια αὐτὰ γίνεται εἰσήγηση νὰ αὐξηθοῦν κατὰ £100 ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται στὰ σημερινὰ ἐπίπεδα εἰσοδημάτων, ἰδιαίτερα ἂν λάβει κανένας ὑπόψη τὴν καθυστέρηση ποὺ μεσολάβησε ἀπὸ τὴ σύνταξη τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν μέχρι τὴ σημερινὴ συζήτησή τους.

(β) Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὸν καθορισμὸ ὡς ἡμερομηνίας ἔναρξης ἰσχύος τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1981 ἀντὶ τῆς 1ης Ἰουλίου 1980. Ἡ τελευταία ἡμερομηνία ἔχει ἤδη ξεπερασθεῖ ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, θεωρεῖται σκόπιμο νὰ προσφερθεῖ ἱκανοποιητικὸς χρόνος γιὰ τὴ λήψη ὅλων τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν ποὺ θεωροῦνται ἀναγκαῖες γιὰ σκοποὺς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

(γ) Γίνεται, τέλος, εἰσήγηση γιὰ ἀριθμὸ ἐπιμέρους βελτιώσεων πρὸς τὸ σκοπὸ καλύτερης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν.

Οἱ τροποποιήσεις αὐτὲς ἔχουν ἐνσωματωθεῖ στὰ ἀντίστοιχα μέρη τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγούμενη τὴν ἔγκριση ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν, ὅπως τελικὰ ἔχουν διαμορφωθεῖ, καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ καὶ νὰ ἐξετάζει σὲ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα τὶς διατάξεις τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ὅπου χρειάζονται βελτιώσεις ἢ τροποποιήσεις νὰ λαμβάνονται ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τοὺς Κανονισμούς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑπάρχουν, ἀσφαλῶς, ὁρισμένα μειονεκτήματα. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν πρόχειρη μελέτη τὴν ὁποία ἔχω κάμει, βρίσκω ὅτι ὑπάρχουν ἐπίσης ὁρισμένα πλεονεκτήματα.

Τὸ θέμα τῆς ρύθμισης τῆς ἄσκησης ἰατρικῆς ἰδιωτικῶς ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικούς, ὅπως ἐλέχθη, θὰ συνεχίσει νὰ συζητεῖται ἀλλὰ καὶ σ' αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς Κανονισμοὺς ἔχει ληφθεῖ κάποια πρόνοια.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι θὰ ἤμουν πολὺ πιὸ εὐτυχὴς ἂν αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ προνοοῦσαν γιὰ πολὺ μεγαλύτερα τέλη γιὰ τὴν Α' καὶ Β' Θέση στὸ Νοσοκομεῖο καὶ γιὰ πολὺ μικρότερα τέλη γιὰ τὴν Γ' Θέση, δεδομένου ὅτι στὴ Γ' Θέση καταφεύγουν τὰ μεγάλα στρώματα τοῦ λαοῦ, τὰ ὁποῖα σήμερα πληρώνουν σχεδὸν 50% τῶν ὅσων θὰ πληρώνουν στὴν Α' Θέση· ἐνῶ στὴν Α' Θέση καταφεύγουν οἱ πάρα-πάρα πολὺ πλούσιοι. Ἀλλὰ ἂν τυχὸν ἡ Βουλὴ ἀπέρριπτε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τοὺς Κανονισμούς, αὐτὸ σημαίνει ὅτι θὰ ἴσχυαν οἱ προηγούμενες τιμὲς τῆς Κυβέρνησης ποὺ εἶναι ἀκόμα πιὸ δυσμενεῖς ἀπ' αὐτῆς τῆς πλευρᾶς.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἴσως πιὸ φρόνιμο νὰ ἐγκριθοῦν αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ ὡς ἔχουν ἀλλὰ νὰ συνεχίσει ἡ συζήτηση, πιστεύω, μεταξὺ τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐνδιαφερομένων καταστάσεων μὲ τὴν Κυβέρνηση, γιὰ νὰ ἀρθεῖ αὐτὴ ἡ ἀδικία διότι πιστεύω πράγματι ὅτι θὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ πάντες ἂν τὰ ἴδια εἰσοδήματα προκύπτουν γιὰ τὴν Κυβέρνηση μὲ αὔξηση τῆς ἐπιβάρυνσης στοὺς πολὺ πλούσιους καὶ ἐλάττωση τῆς ἐπιβάρυνσης στὰ λιγότερο εὔπορα στρώματα.

Μὲ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις δὲν θὰ φέρω ἔνσταση γιὰ τὴ ψήφιση τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι πολὺ σημαντικὸ τὸ ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Βουλὴ ψηφίζει Κανονισμοὺς βάσει τοῦ Νόμου 40 τοῦ 1978 καὶ σὲ ἀντικατάσταση τῶν Διοικητικῶν Κανονισμῶν ποὺ γίνονταν μέχρι σήμερα ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο.

Εἶναι, ὅμως, λυπηρὸ τὸ ὅτι εἰδικὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικράτησαν τὸν τελευταῖο μήνα, καὶ ἰδιαίτερα ἡ παραίτηση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας ἀπὸ Μέλος τῆς Βουλῆς, ἔχουν φέρει κάποια ἀνωμαλία στὴ μελέτη καὶ στὴν ἔγκαιρη ἑτοιμασία τῆς Ἔκθεσης ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή.

Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ἡ δουλειὰ τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει γίνει κανονικὰ αὐτὴ τὴ φορά, γιατὶ ἐνῶ ὑποσχεθήκαμε στὶς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις τὸ Μάϊο ὅτι θὰ συναντιόμασταν καὶ πάλι μαζύ τους γιὰ νὰ μᾶς ὑποβάλουν εἰσηγήσεις, ἦταν τόσο στενὰ τὰ χρονικὰ ὅρια τὴν τελευταία βδομάδα ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐκπνεύσουν οἱ Κανονισμοὶ καὶ διορίστηκε καινούργιος Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας, ποὺ δὲν μπορέσαμε νὰ ἐξετάσουμε σὲ βάθος τοὺς Κανονισμοὺς καὶ νὰ κατατοπίσουμε ἔγκαιρα ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα μποροῦσαν νὰ ἔχουν εἰσηγήσεις γιὰ βελτίωση τῶν Κανονισμῶν.

Ὅπως ἐκφράζει καὶ στὴν Ἔκθεσή της τὴν ἐπιθυμία ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας, ὄχι μόνο στὸ θέμα τῆς ἐξάσκησης ἰδιωτικῆς ἰατρικῆς ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς ἰατρικοὺς λειτουργούς, ἀλλὰ καὶ στὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν γενικὰ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει κάποια παρακαλούθηση καὶ βελτίωση.

Γενικὰ οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ σημειώνουν μιὰ σημαντικὴ βελτίωση στὴ διοίκηση τῶν ἰατρικῶν ἱδρυμάτων. Σημειώνουν, ἐπίσης, μιὰ βελτίωση στὸ θέμα τῶν ὁρίων εἰσοδήματος γιὰ παροχὴ δωρεὰν ἰατρικῆς περίθαλψης μὲ μειωμένα τέλη.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι προηγουμένως, μὲ τοὺς ἰσχύοντες Κανονισμούς, μέχρι σήμερα πλήρωναν μειωμένα τέλη ὅσοι εἶχαν πέραν ἀπὸ £400 εἰσόδημα σὰν ἄτομα καὶ £600 σὰν οἰκογένεια.

Μὲ τοὺς σημερινοὺς Κανονισμοὺς ἡ Κυβέρνηση πρότεινε £600 καὶ ἡ Βουλὴ ἔθεσε σὰν ὅριο εἰσοδήματος τὶς £700 γιὰ ἄτομο καὶ τὶς £900 γιὰ οἰκογένεια γιὰ δωρεὰν ἰατρικὴ περίθαλψη, δηλαδὴ τὸ ὅριο εἰσοδήματος ἔχει ἀνέβει κατὰ 75%, ἀπὸ £400 σὲ £700.

Βέβαια εἶναι γνωστὸ ὅτι μὲ τὸ σημερινὸ τιμάριθμο, αὐτὸ ἔγινε ἀπὸ τὸ 1975 μέχρι σήμερα. Εἶναι πολὺ δύσκολο γιὰ ἕνα ἄτομο νὰ ζήσει μὲ £700, πολὺ περισσότερο μιὰ οἰκογένεια μὲ £900. Ἐπομένως αὐτὸ τὸ ὅριο δὲν εἶναι τὸ μίνιμουμ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ἐπομένως θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθεῖ στὸ μέλλον, καὶ σύντομα μάλιστα, τὸ ὅριο αὐτὸ γιὰ δωρεὰν ἰατρικὴ περίθαλψη.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἐλαττωμένα τέλη, ἐνῶ προηγουμένως τὸ ὅριο εἰσοδήματος ἦταν £600, καὶ ἰσχύει μέχρι σήμερα, ἔγινε £900 γιὰ ἄτομα καὶ £1,300 γιὰ οἰκογένεια. Δηλαδὴ ἔχει αὐξηθεῖ τὸ ὅριο εἰσοδήματος κατὰ 50%. Ἀπὸ £600 σὲ £900. Καὶ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι κάποια βελτίωση ἀλλὰ αὐτὴ δὲν εἶναι πλήρως ἱκανοποιητικὴ γιατὶ δὲν καλύπτει τὸ μίνιμουμ διαβίωσης γιὰ μιὰ οἰκογένεια.

Γιατὶ ὅμως δὲν ζητῶ νὰ ὑψωθεῖ αὐτὸ τὸ μίνιμουμ περισσότερο ; Πρῶτον, γιατὶ λαμβάνω ὑπόψη τὴν ἐλαστικότητα στὴν ἔκδοση πιστοποιητικῶν ἀπὸ τοὺς κοινοτάρχες μὲ τὴ σιωπηρὴ ἀποδοχὴ τῆς Διοίκησης καὶ θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ πρέπει νὰ συνεχιστεῖ. Τὸ πιστοποιητικὸ αὐτὸ ἐκδίδεται μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, στὶς ἀρχὲς τοῦ χρόνου, καὶ θὰ πρέπει καὶ σήμερα οἱ ἐκλεγόμενοι κοινοτάρχες οἱ ὁποῖοι ἔχουν γνώση τῶν ἀπόρων κατοίκων καὶ τῶν κατοίκων οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦν νὰ πληρώσουν τὰ ψηλὰ σχετικὰ τέλη τῶν νοσοκομείων νὰ δίδουν πιστοποιητικὰ ἀπορίας ἢ πιστοποιητικὰ γιὰ ἐλαττωμένα τέλη μὲ τὴν ἴδια ἐλαστικότητα ποὺ δίδονταν στὸ παρελθόν. Αὐτὸ εἶναι σὲ γνώση τῆς Κυβέρνησης καὶ γίνεται μὲ ἀνοχὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ πρέπει νὰ συνεχιστεῖ.

Ταυτόχρονα, ὅμως, ὑπάρχει αὔξηση τῶν τελῶν γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν πιστοποιητικὰ ἀπορίας καὶ γιὰ ὅσους πληρώνουν γενικά. Ἡ αὔξηση αὐτὴ εἶναι 35 μὲ 40%. Στὶς περισσότερες περιπτώσεις εἶναι 35%. Εἶναι δηλαδὴ ἡ αὔξηση αὐτὴ περίπου ἀνάλογη μὲ τὴν αὔξηση τῶν τιμῶν στὸ διάστημα μέχρι τοῦ Μαΐου. Σήμερα ἡ αὔξηση τῶν τιμῶν εἶναι μεγαλύτερη.

Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ἐδῶ ὑπάρχει μιὰ δυνατότητα ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται μέχρι σήμερα. Οἱ ἰατροὶ τοῦ Νοσοκομείου ἔχουν δικαίωμα νὰ ὑποβιβάσουν κατὰ 33% αὐτὰ τὰ τέλη καὶ αὐτὴ ἡ δυνατότητα ἔχει γίνει κανόνας, ἰδιαίτερα γιὰ τὰ μεσαῖα στρώματα.

Ἕνας ἄλλος λόγος ποὺ πρέπει ὁ βελτιωμένος αὐτὸς Κανονισμὸς νὰ ψηφιστεῖ σήμερα εἶναι γιατὶ ἐμεῖς τὸν βλέπουμε σὰν μιὰ προσωρινὴ βελτίωση. Ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς μπορεῖ νὰ βελτιωθεῖ ἐν τῷ μεταξύ. Ἀλλὰ κυρίως ἀναμένομε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅτι θὰ προωθήσει ταχύτερα τὸ γενικὸ σχέδιο ὑγείας τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ βελτιώσει ὅλα τὰ κακὰ τὰ ὁποία ὑπάρχουν σήμερα. Μπορεῖ νὰ λύσει ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα καθὼς καὶ τὸ θέμα τῆς ἄσκησης ἰδιωτικῆς ἰατρικῆς ποὺ ἀναφέρθηκε καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει κάτι στοὺς Κανονισμούς, πολὺ περισσότερο, ὅμως τὰ θέματα αὐτὰ ποὺ συζητοῦμε γιὰ τέλη καὶ γιὰ ἀπορία.

Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση σ' αὐτὸ τὸ θέμα κωλυσιεργεῖ συστηματικά. Ὑποτιμᾶ τὴ σημασία ἴσως τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ σχεδίου. Διότι δὲν δικαιολογεῖται ἡ τέτοια καθυστέρηση γιὰ τόσα χρόνια. Θὰ μποροῦσε νὰ εἴμαστε σ' ἕνα πολὺ πιὸ προχωρημένο στάδιο ἢ θὰ μποροῦσε, ὅπως ὑπῆρχε πρόβλεψη, νὰ ἐφαρμοστεῖ αὐτὸ τὸ σχέδιο ἀπό τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ χρόνου ἢ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ ἄλλου χρόνου. Μόνο ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ σχεδίου θὰ σημάνει ἀποφασιστικὰ ἄνοδο τοῦ ἐπιπέδου τῆς ὑγείας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ θὰ μᾶς φέρει σὲ ἐπίπεδα πολιτισμένων καὶ ἀνεπτυγμένων χωρῶν· μόνο αὐτὸ τὸ σχέδιο θὰ μπορέσει νὰ χρησιμοποιήσει πλήρως τὸ ἰατρικὸ δυναμικὸ τὸ ὁποῖο ἔχομε σήμερα στὴν Κύπρο, εἴτε εἶναι ἄνεργο, εἴτε ὑποαπασχολεῖται, εἴτε δὲν χρησιμοποιεῖται μὲ τὸν κατάλληλο τρόπο.

Ἐπίσης, μόνο αὐτὸ τὸ σχέδιο θὰ βάλει ὅλους τοὺς ἀρρώστους —εἴτε πλούσιους εἴτε φτωχοὺς—ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἰατρικῆς περιθάλψεως σὲ ἕνα ἐπίπεδο ἴσης μεταχείρισης, ἀξιοπρεποῦς μεταχείρισης, πρᾶγμα ποὺ δὲν ὑπάρχει μὲ τὸ σημερινὸ σχέδιο γιὰ τοὺς ἀπόρους τῶν μειωμένων τελῶν τῆς Γ' Θέσης, τῆς Α' Θέσης κλπ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Μίλησαν ἤδη δυὸ Βουλευτὲς ἀπὸ τὴν Ἀριστερὰ πλευρά. Τώρα νὰ δοῦμε ὑπάρχει κανένας κι' ἀπὸ τὴ δεξιὰ πλευρά ;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ εἶμαι πολὺ πιὸ σύντομος ἀπὸ τοὺς προηγούμενους ὁμιλητές, ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο ἀλλὰ γιατὶ αὐτοὶ ἔχουν καλύψει τὰ βασικότερα στοιχεῖα τοῦ ὅλου θέματος.

Θὰ ἤθελα νὰ χαιρετίσουμε αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς σὰν μιὰ σημαντικὴ βελτίωση καὶ σὰν μιὰ ἔνδειξη τῆς ἀπόφασης τῆς Κυβέρνησης νὰ βελτιώσει τὶς λειτουργίες τῶν Κυβερνητικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν καὶ νὰ ἐξασκήσει περισσότερο ἔλεγχο πάνω σ' αὐτὲς τὶς ὑπηρεσίες.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερα εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι συνεχίζεται ἡ ἰδιωτικὴ ἐξάσκηση ἀπὸ Κυβερνητικοὺς ἰατρούς. Εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἔχει ἀπασχολήσει αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐπανειλημμένα. Ἔχουν γίνει ἐπανειλημμένες παραστάσεις στὴν Κυβέρνηση πλήν, ὅμως, χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα.

Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ στὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς—καὶ δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ τὸ ἐπιληφθεῖ—νὰ καλέσει τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ συζητήσει καὶ πάλιν τὸ θέμα αὐτὸ γιὰ νὰ δοῦμε τί μέτρα μποροῦν νὰ ληφθοῦν ὥστε ἂν δὲν πρόκειται τουλάχιστον νὰ λυθεῖ ριζικὰ αὐτὴ ἡ ὑπόθεση, νὰ βρεθεῖ ἕνας τρόπος νὰ περιοριστεῖ, διότι δημιουργεῖ ἀλγεινὲς ἐντυπώσεις καὶ ὁπωσδήποτε εἶναι ἕνα κακὸ προηγούμενο τὸ ὁποῖο ἐπηρεάζει καὶ ἄλλες ὑπηρεσίες.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου νὰ πῶ δυὸ λόγια μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν εἶναι γιὰ δυὸ λόγια μόνο, μάλιστα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης εἶπε ὅτι ἂν γινόντουσαν ὁρισμένες ἀλλαγὲς στοὺς Κανονισμοὺς θὰ τὸν ἔκαμναν εὐτυχέστερο. Οἱ ἴδιες ἀλλαγὲς ἂν γινόντουσαν θὰ ἔκαμναν κι' ἐμένα εὐτυχέστερο ἀλλὰ θέλω νὰ προσθέσω καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα :

Αὐτὸ τὸ σύστημα τῶν πιστοποιητικῶν ἀπορίας ἢ τῶν πιστοποιητικῶν ἡμιαπορίας, βάσει τῶν ὁποίων διάφοροι πολίτες παίρνουν δωρεὰν ἢ μὲ χαμηλὰ τέλη ἰατρικὴ περίθαλψη, αὐτὸ τὸ σύστημα, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἐξευτελίζει τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια. Ἀναγκάζει τοὺς πολίτες νὰ τρέχουν στὸν κοινοτάρχη ἢ δὲν ξέρω ποῦ ἀλλοῦ γιὰ νὰ ἐκθέτουν τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς τους, τὶς οἰκονομικές τους δυσκολίες, καὶ νὰ ἐκλιπαροῦν ἕνα πιστοποιητικὸ γιὰ νὰ ἔχουν ἰατρικὴ περίθαλψη. Ἐμένα θὰ μὲ ἔκαμνε πολὺ εὐτυχῆ ἂν καταργεῖτο αὐτὸ τὸ σύστημα ὅσο τὸ δυνατὸ πιὸ σύντομα. Καὶ ὁ μόνος τρόπος ποὺ βλέπω εἶναι νὰ ἐπισπεύσει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὴ μελέτη καὶ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ἐθνικοῦ σχεδίου ὑγείας γιὰ τὴν παροχὴ δωρεὰν ἰατρικῆς περίθαλψης κατὰ τρόπο ἀξιοπρεπῆ γιὰ τοὺς πολίτες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ συζήτηση τῶν Κανονισμῶν μᾶς δίδει εὐκαιρία νὰ θυμηθοῦμε ὅτι στὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας ὑπάρχουν πολλὰ κακῶς ἔχοντα ποὺ καθυστεροῦν ἀπὸ πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ λυθοῦν.

Χαιρετίζουμε ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι τοὺς Κανονισμούς. Εἶναι μιὰ καλλιτέρευση μιᾶς κατάστασης ἀπηρχαιωμένης ἡ ὁποία δὲν ἦταν ἱκανοποιητική.

Γιὰ χρόνια, ὅμως, διαπιστώνομε ὅλοι—καὶ οἱ πολίτες περισσότερο ἀπ' ὅλους, γιατὶ πάσχουν ἀπ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα ἀλλὰ καὶ οἱ πολιτικοί—ὅτι νοσοῦν πολλὰ πράγματα στὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας. Νοσεῖ τὸ σύστημα τῆς ἐξάσκησης τῆς ἰατρικῆς. Ὑπάρχουν τεράστια προβλήματα στὴν ἰδιωτικὴ ἐξάσκηση. Ὑπάρχει ἀντιπαράταξη μεταξὺ τῶν ἰδιωτῶν ἰατρῶν καὶ τῶν Κυβερνητικῶν ἰατρῶν. Ὑπάρχουν προβλήματα ἀκόμα καὶ στοὺς ἀσκουμένους. Διαβάζουμε σήμερα στὸν τύπο ὅτι θὰ κατέλθουν οἱ ἀσκούμενοι σὲ ἀπεργία. Εἶναι ὑποτιμητικὸ τὸ ὅτι αὐτὸ τὸ πρόβλημα ὑφίσταται γιὰ τόσα χρόνια καὶ δὲν γίνεται μιὰ συντονισμένη

προσπάθεια γιὰ νὰ λυθεῖ. Κι' ὅλα αὐτὰ τὰ πληρώνει ὁ λαός, γιατὶ πραγματικὰ εἶναι ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ τὸ θέμα. Φτάνει νὰ πάει κανεὶς στὸ Νοσοκομεῖο γιὰ νὰ διαπιστώσει, ὅπως εἶπε καὶ ὁ συνάδελφος κ. Ζιαρτίδης, ὅτι θίγεται ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια. Καὶ ὑπνώττουν ὅλοι στὴν Κυβέρνηση.

'Επ' εὐκαιρία αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν καλῶ τὸ Σῶμα νὰ πείσει τὴν 'Επιτροπὴ 'Υγείας νὰ μελετήσει τάχιστα καὶ σὲ βάθος αὐτὸ τὸ θέμα καὶ νὰ πάρουμε ἀποφάσεις γιατὶ πραγματικὰ δὲν μπορεῖ νὰ περιμένουμε ἄλλο. Τὸ πρόβλημα ἔχει φτάσει σὲ πολὺ ἐπικίνδυνο σημεῖο.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ συμφωνήσω ἀπόλυτα μὲ τὸν κ. Ζιαρτίδη ὅτι τὸ θέμα τῶν πιστοποιητικῶν ἀπορίας εἶναι ἐξευτελισμὸς τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καθὼς καὶ μὲ τὸ συμπέρασμά του ὅτι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ἀρθεῖ αὐτὸς ὁ ἐξευτελισμὸς εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Θὰ ἤθελα μόνο νὰ κάμω μιὰ μικρὴ παρατήρηση ἡ ὁποία ἴσως νὰ διέφυγε ἄλλου συναδέλφου.

'Εφόσο ἰσχύει αὐτὸ τὸ σύστημα δὲν θὰ ἤμουν καθόλου ἐναντίον τῆς ἀνόδου καὶ τῶν ἐπιπέδων εἰσοδημάτων ἀτόμων πρὸς τὰ ὁποῖα νὰ προσφέρεται δωρεὰν ἢ μὲ μειωμένο ποσοστὸ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἀντικειμενικὰ κριτήρια γιὰ τοὺς κοινοτάρχες ὅταν ἐκδίδουν πιστοποιητικὰ ἀπορίας γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ τὰ ἐκδίδουν. Γιατὶ διαφορετικὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ τραβήξουμε σὲ εὐνοιοκρατία καὶ εἶναι τότε ἀκριβῶς ποὺ ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια θὰ ἐξευτελεστεῖ ἀκόμα περισσότερο, ὅταν παραμένει στὴν κρίση τοῦ οἱουδήποτε κοινοτάρχη νὰ ἀποφασίζει ὄχι πλέον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀντικειμενικῶν κριτηρίων τὰ ὁποῖα θέτουν οἱ Κανονισμοὶ κατὰ πόσο θὰ ἐκδώσει ἕνα πιστοποιητικὸ ἢ ὄχι ἀλλὰ μὲ τὴ δική του διάθεση. Καὶ εἴδαμε περιπτώσεις ἀνθρώπων τῶν ὁποίων τὰ μηνιαῖα εἰσοδήματα ἦταν μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ χρονιάτικα ἄλλων νὰ κρατοῦν πιστοποιητικὰ ἀπορίας καὶ ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ χρονιάτικα εἰσοδήματα δὲν ἔφταναν στὰ μηνιαῖα εἰσοδήματα κάποιων νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουν πιστοποιητικὰ ἀπορίας.

Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἀντικειμενικὰ κριτήρια. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς καταργήσεως καὶ συμφωνῶ. 'Αλλὰ γιὰ ὅσο καιρὸ ἰσχύουν, ἂς ἀνέβουν πάνω, ἂς γίνει ὁ,τιδήποτε ἄλλο. Δὲν ἔχω ἐνστάσεις. 'Αλλὰ ἔχω ἔνσταση νὰ μὴν ὑπάρχουν ἀντικειμενικὰ κριτήρια—καὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν πρέπει νὰ κλίνει τὰ μάτια της ἀκριβῶς πρὸς τοὺς κοινοτάρχες οἱ ὁποῖοι μὲ εὐνοιοκρατία προσφέρουν σὲ ὅσους θέλουν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει προσωπικῶν κριτηρίων πιστοποιητικὰ ἀπορίας ἢ ὄχι. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας εἶναι ἕνα θέμα ποὺ ἀφορᾶ ὅλο τὸ λαό. Καὶ ἡ Βουλὴ τὰ τελευταῖα τρία χρόνια εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσει διεξοδικὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ μάλιστα τὴν τελευταία φορὰ μὲ μιὰ ἔκθεση τῆς

Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας ἡ ὁποία ἀποκλειστικὰ ἀφοροῦσε τὸ θέμα τῆς ἄσκησης τῆς ἰατρικῆς.

Διατυπώθηκαν ἐδῶ, στὸ χῶρο αὐτό, καὶ καταγγελίες συγκεκριμένες, Δυστυχῶς, τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο κανένα μέτρο δὲν ἔλαβε καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἶχαν καταγγελθεῖ ἀπ' ἐδῶ ἦταν πραγματικὰ συγκλονιστικά.

Θὰ θέλαμε τὸ θέμα τῆς ὑγείας νὰ συζητηθεῖ διεξοδικὰ καὶ πάλι διότι, ὅπως ἀνάφερα προηγουμένως, ἀφορᾶ γενικὰ ὅλους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκη ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης καὶ πολὺ περισσότερο ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τὰ μέσα.

Παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπ' αὐτὴ τὴ συζήτηση καὶ τῆς κωλυσιεργείας τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου νὰ στείλει τοὺς Κανονισμούς, ὁ συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος εἶχε καταθέσει δικούς του κανονισμοὺς ἀπὸ τὸ 1978. Ἡ Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς προχώρησε στὴν ἐξέταση τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ποὺ συζητοῦμε τώρα καὶ δήλωσε ὅτι ἄφησε τὴν Πρόταση αὐτὴ γιὰ νὰ τὴ συζητήσει σ' ἕνα νέο κύκλο συναδέλφων, καὶ ὁ λόγος—ὅπως ἀναφέρει πάλι ἡ Ἔκθεση—εἶναι γιατὶ ἔπρεπε νὰ τροποποιηθοῦν οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι στάληκαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο μέσα σὲ 30 μέρες ἢ νὰ ἀπορριφθοῦν.

Θἄθελα νὰ παρακαλέσω πολὺ τὸ νέο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας, νὰ καλέσει συνεδρία τὸ ταχύτερο δυνατό, γιὰ νὰ ἐξεταστεῖ τὸ θέμα αὐτὸ μαζὶ μὲ πολλὰ ἄλλα, οὕτως ὥστε νὰ δοῦμε καὶ τὴν Πρόταση αὐτὴ γιὰ νὰ ρυθμιστεῖ τελειωτικὰ καὶ τὸ θέμα τῆς ἄσκησης ἰδιωτικῆς ἰατρικῆς ἀπὸ μέρους τῶν Κυβερνητικῶν ἰατρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης. Καὶ ὕστερα ὁ.....

Διαμαρτύρεται τὸ μεγάφωνο !

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Δὲν ξέρω τοὺς λόγους, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὅταν μιλᾶ ἕνας Βουλευτὴς τοῦ Κέντρου μετὰ τὸν ἄλλο, ὅπως λέει ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ, ἴσως νὰ ἐνοχλοῦνται τὰ μεγάφωνα !

Κύριε Πρόεδρε, ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ζήτησα τὸ λόγο εἶναι νὰ ἀναφερθῶ σὲ θέμα κάποιας ἠθικῆς τάξεως, θὰ ἔλεγα, σ' ὅ,τι ἔχει πεῖ ὁ συνάδελφος κ. Ἀμπίζας.

Ἡ ἐπίθεσή του ἐναντίον τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἦταν πολὺ γενικῆς μορφῆς καὶ εἶναι γνωστοὶ οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἔχει τουλάχιστον πολιτικὲς ἀντιθέσεις πρὸς τὴν πολιτικὴ ἡγεσία τοῦ Ὑπουργείου. Ἦταν, ὅμως, ἄδικος ὅσον ἀφορᾶ τὶς προσπάθειες τουλάχιστον τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου ὥστε νὰ μὴν πεῖ δυὸ λόγια καὶ νὰ τοὺς σαρώνει ὅλους γιὰ τὴν κατάσταση «Αὐγείου» ἡ ὁποία, κατὰ τὸν κ. Ἀμπίζα, ὑπάρχει στὸ Ὑπουργεῖο. Ξέρομε ὅλους τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ κ. Ἀμπίζας ἔκαμε τὴν ἐπίθεση καὶ νομίζω ὅτι εἶναι χρέος ὅλων μας νὰ ἐκφράσουμε—εἶναι χρέος τοῦ ἴδιου θὰ ἔλεγα—νὰ ἐκφράσει, ἂν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράσει τὴν ἐκτίμηση γιὰ τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο κάμνει τουλάχιστον τὸ ἐπιστημονικὸ ἂν μὴ καὶ τὸ διοικητικὸ προσωπικὸ τοῦ Ὑπουργείου γιὰ ἐπιτέλεση ἑνὸς ἔργου τὸ ὁποῖο νομίζω ὅτι εἶναι ἄθλος κάτω ἀπὸ τὶς ἄλλες οἰκονομικὲς συνθῆκες ποὺ βρίσκεται ἡ Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Δὲν μίλησα ὅπως μίλησα γιατὶ ἔχω προσωπικὰ μὲ κανένα. Εἶναι λάθος τοῦ κ. Βάκη γιατὶ ἐγὼ δὲν μιλοῦσα γιὰ νὰ θίξω τὴν ἡγεσία τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Ἀλλὰ σὰν Βουλευτὴς δὲν θὰ ἔκανα τὸ καθῆκον μου ἂν δὲν τόνιζα ὁρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι κοινὴ κουβέντα γιὰ τὸν τελευταῖο πολίτη στὴν Κύπρο. Δὲν ἀπονέμω ἐπαίνους σὲ κανένα, ἐκτὸς ἂν οἱ ἴδιοι τὸ χρειάζονται, καὶ δὲν ἀπονέμω ἐπαίνους οὔτε καὶ σὲ Ὑπουργούς, οὔτε σὲ διοικητικούς, οὔτε στὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας. Γιατὶ εἶναι 20 χρόνια τώρα ποὺ νοσεῖ τὸ Ὑπουργεῖο. Κανεὶς δὲν κατόρθωσε νὰ λύσει τὰ προβλήματά του. Ἁπλῶς μιλοῦμε κατὰ καιρούς, ἐπιφανειακά, προσπαθοῦμε νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα καὶ ὁ κόσμος ὑποφέρει. Καὶ ὁ κόσμος συναθροίζεται στοὺς προθαλάμους γιὰ νὰ βλέπει ἰατροὺς νὰ θησαυρίζουν. Βλέπομε μιὰ πολεμικὴ μεγάλη μεταξὺ ἰδιωτῶν ἰατρῶν καὶ Κυβερνητικῶν. Βλέπομε τοὺς ἀσκούμενους ἰατροὺς νὰ εἶναι χαμάληδες τῶν ἄλλων ἰατρῶν, καὶ βλέπομε τὴν Κυβέρνηση νὰ θριαμβεύει σὲ ἀπαραξία.

Δὲν εἶχα ὑπόψη μου ἐπὶ μέρους εὐθῦνες γιὰ κανένα οὔτε ἤθελα νὰ θίξω Ὑπουργὸ ἢ διοικητικούς. Ἀλλὰ ἀφοῦ ὁ κ. Βάκης μὲ προκάλεσε, εἶναι καθῆκον μου νὰ πῶ ὅτι ἐγὼ θέλω νὰ θέσω τὸ πρόβλημα σὰν πρόβλημα. Καὶ ὅπως λέει καὶ ἡ παροιμία «σὲ ὅποιο χωράει τὸ καπέλο ἂς τὸ φορέσει».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε, πρέπει νὰ τονίσω ὅτι οἱ Κανονισμοὶ ποὺ καλούμεθα νὰ ἐγκρίνομε εἶναι πράγματι μιὰ βελτίωση τῶν παλιῶν Κανονισμῶν. Βεβαίως εἶναι γεγονὸς ὅτι δὲν εἶναι πλήρως ἱκανοποιητικοί· ὑπάρχουν πολλὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λυθοῦν. Ἀσφαλῶς μιὰ τάξη τῶν ἐργαζομένων ποὺ ἔχουν εἰσοδήματα πέραν τῶν £1,300 θὰ ἔχουν δυσκολίες νὰ πληρώσουν γιὰ σοβαρὲς ἀσθένειες ἢ σοβαρὲς ἐγχειρήσεις. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα αὐτὰ προβλήματα πιστεύω ὅτι θὰ λυθοῦν, ὅπως ἀνάφερε καὶ ὁ κ. Ζιαρτίδης, μὲ ἕνα σχέδιο γενικῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ποὺ ἀφορᾶ ὅλο τὸν πληθυσμό, γι' αὐτὸ θεωροῦμε αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς ὡς κάτι τὸ ἐνδιάμεσο καὶ ἐλπίζομε ὅτι αὐτὸ τὸ σχέδιο τὸ ὁποῖο εὑρίσκεται σὲ προκεχωρημένη μελέτη—ἤδη κάποιο προσχέδιο ἔχει σταλεῖ σὲ ὁρισμένες ὀργανώσεις καὶ στὸν Ἰατρικὸ Σύλλογο γιὰ συζήτηση—δὲν θὰ ἀργήσει νὰ ἔλθει ὡς ὁλοκληρωμένο σχέδιο στὴ Βουλὴ γιὰ συζήτηση καὶ ψήφιση.

Εὐχαριστῶ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα ποὺ ἔθιξε ὁ κ. Χριστοφίδης καὶ ὁ κ. Γαλανός, τῆς ἀσκήσεως ὑπὸ Κυβερνητικῶν ἰατρῶν ἰδιωτικῆς ἰατρικῆς, σὲ σχέση μὲ τὸ Νομοσχέδιο τοῦ κ. Τάσσου Παπαδοπούλου, θὰ τὸ συζητήσει σὲ προσεχὴ συνεδρία της ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξουν καὶ ἐσφαλμένες ἐντυπώσεις, μπορεῖ πράγματι νὰ ὑπάρχουν πολλὰ τρωτὰ στὶς Ἰατρικὲς Ὑπηρεσίες ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ θὰ εἶναι ἄδικο νὰ μὴν ἀναγνωρίσομε ὅτι ὑπάρχει ἕνας μεγάλος

ἀριθμὸς Κυβερνητικῶν ἰατρῶν οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀφοσιωμένοι στὸ ἐπάγγελμά τους καὶ οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται νυχθημερὸν γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν κόσμο καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀδικοῦνται μαζὶ μὲ τὰ ξερὰ καὶ τὰ χλωρὰ καὶ ὑπάρχουν πολλὰ χλωρὰ σ' αὐτὲς τὶς Ὑπηρεσίες.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς γενικῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, χαιρετίζομε τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχει προσχέδιο καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση τὸ μελετᾶ, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ μιὰ προτεραιότητα στὸ θέμα τῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ θὰ πρέπει ὁπωσδήποτε ἂν αὐτὸ τὸ σχέδιο ἐφαρμοσθεῖ σὲ στάδια νὰ δοθεῖ προτεραιότητα στὸν προσφυγικό μας κόσμο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂς ἐλπίσομε ὅτι τὸ σχέδιο αὐτὸ θὰ εἶναι γενικὸ ὥστε νὰ καλύψει ὅλο τὸν πληθυσμὸ τῆς Κύπρου καὶ νὰ μὴν προσπαθοῦμε νὰ χωρίζομε τὸν κόσμο ἀρκετὰ χώρισαν τὴν Κύπρο.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δὲν προσπαθοῦμε νὰ τὸν χωρίσουμε, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ ἐπειδὴ συνήθως γίνεται σὲ στάδια, νομίζω ὑπάρχουν καὶ προτεραιότητες καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ χωρίσθηκε ἡ Κύπρος νὰ μὴν ἀδικοῦνται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὑπόφεραν περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸν κ. Γαλανὸ ὅτι δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη στὸν προσφυγικὸ κόσμο ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«Οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν», κάτι τὸ ὁποῖο ἀνέφερε ὁ κ. Ἀμπίζας. Συζητήσαμε πάνω στὸ θέμα τῆς ἄσκημης τῆς ἰδιωτικῆς ἰατρικῆς. Μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλή, ὅπως ἀναγράφεται στὰ πρακτικά, εἶχα ἀναφέρει συγκεκριμένες κατηγορίες ποὺ συνιστοῦσαν ποινικὰ ἀκιδήματα γιὰ ὁρισμένους, διότι πολὺ ὀρθὰ ὁ συνάδελφος κ. Βάκης εἶπε ὅτι πολλοὶ ἰατροί, ἡ πλειοψηφία τῶν ἰατρῶν, ἐργάζονται γιὰ νὰ προσφέρουν ἀνιδιοτελῶς τὶς ὑπηρεσίες τους ὅπως τοὺς ἔταξαν ἡ πολιτεία καὶ οἱ νόμοι ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνήκουν στὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικό. Πάντοτε εἴχαμε διαχωρίσει αὐτὲς τὶς καταστάσεις. Εἴχαμε καταγγείλει ὅμως τότε καὶ ὑπάρχουν στὰ πρακτικὰ συγκεκριμένες κατηγορίες καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι καλύφθηκαν ἀπὸ τὸ ΔΗ.ΚΟ., ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, καὶ μάλιστα ὅταν ἀνῆκε ὁ κ. Ἀμπίζας ἐκεῖ καὶ εἶναι ἄνθρωποι ἀκόμα τοῦ στενοῦ του περιβάλλοντος καὶ ἅμα θέλει. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρακαλέσω. . . . .

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . .μπορεῖ νὰ πάρει τὰ πρακτικὰ καὶ νὰ συνεχίσει. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σήμερα συζητοῦμε. . . . .

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . .καὶ καλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς, κ. Πρόεδρε, νὰ στείλει τὰ πρακτικὰ αὐτὰ στὸν Ὑπουργὸ Ὑγείας, στὸν Γενικὸ Διευθυντὴ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, γιὰ νὰ δοῦμε τί ποινικὰ ἀδικήματα διαπράχθηκαν καὶ ποιοὶ ἀναφέρονται ἐκεῖ καὶ νὰ δοῦμε ποιοὶ θὰ σταματήσουν τὴ διαδικασία διότι σὲ κάποια περίπτωση ἔγινε καὶ «nolle prosequi» γιὰ νὰ σταματήσει αὐτὴ ἡ περίπτωση πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε σήμερα εἶναι οἱ παρόντες Κανονισμοὶ καὶ νομίζω πὼς ἡ συζήτηση ἀπάνω στοὺς Κανονισμοὺς ἔχει ἐξαντληθεῖ. Παρακαλῶ νὰ μὴ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση πάνω σὲ θέματα ποὺ ἔχουν ξεφύγει ἀπὸ τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Μιὰ διευκρίνηση, κ. Πρόεδρε. Δὲν γνωρίζω. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ μὴ ρίξουμε λάδι στὴ φωτιά.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ὄχι, δὲν θὰ ρίξουμε λάδι. Δὲν γνωρίζω νὰ προσπάθησε οὔτε τὸ ΔΗ.ΚΟ. νὰ καλύψει ὁποιοδήποτε καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἔχω κανένα τὸν ὁποῖο ὑποστήριξα ἢ εἶναι τοῦ περιβάλλοντός μου καὶ ἀπαιτῶ νὰ εἶναι αὐστηρότατο τὸ Ὑπουργεῖο σὲ ὁποιαδήποτε παρατυπία. Οἱ ἀπόψεις ποὺ ἔχω ἐκφράσει εἶναι οἱ ἴδιες ἀπόψεις ποὺ πάντα ἐξέφραζα καὶ δὲν ἔχω πεῖ τώρα τίποτε διαφορετικὸ ἀπὸ ὅ,τι ἔλεγα προηγουμένως. Δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω γιὰ τὸ ΔΗ.ΚΟ. ἀλλὰ ἐγὼ προσωπικῶς θὰ ζητήσω νὰ εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο ἀμείλικτο γιὰ ὁποιαδήποτε παρατυπία ἤθελε ἐξακριβωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ τὸ θέμα τῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ὁ κ. Γαλανὸς ἐννοοῦσε ὅτι πρέπει νὰ δίδονται καὶ τὰ φάρμακα δωρεάν, ἀπὸ ὅ,τι μοῦ ἐξήγησε, καὶ συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ δίδονται καὶ τὰ φάρμακα δωρεάν.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ οἱ Κανονισμοί ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Ἡ ὥρα εἶναι περασμένες 8.

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐργάζεται σὲ κλειστὴ καὶ ἀνοικτὴ συνεδρίαση, ἀπὸ ἡ ὥρα 3.00 μ.μ. Γι' αὐτὸ τὰ θέματα τοῦ Κεφαλαίου Δ΄ θὰ παραμείνουν γιὰ τὴν ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν προσεχὴ Πέμπτη, 4 τοῦ Δεκέμβρη, ἡ ὥρα 4.00 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἡμερήσια διάταξη ποὺ θὰ διαβάσω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν Ἀσθενειῶν καὶ Ἐχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1980.

(5) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(7) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1979

(8) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(9) Ὁ περὶ τῆς Πολιτιστικῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας (Κυρωτικὸς) Νόμος τού 1980.

(10) Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν Πεσόντων καὶ τῶν Θυμάτων τοῦ Ἀγῶνος Ἐξαρτωμένων καὶ τῶν Ἀναπήρων αὐτοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(11) Οἱ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Χορηγήματα εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ἀνάγκη ἱδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(Ἔγκριση Ψηφίσματος).

(2) «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως— Ἐκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».

(3) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(4) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(5) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(6) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(7) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(8) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου.)

(9) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 8.05 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου 'Εξεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Κατάθεση Νομοσχεδίων.

2. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις ('Η ἀνάγκη ἐπιδιορθώσεως τῶν ἀγροτικῶν δρόμων τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ—Παράπονα τῶν κατοίκων Φύτης, Λάσας, Δρύμους καὶ Σύμους γιὰ φημολογούμενη μετακίνηση τῆς θέσεως τοῦ φράγματος ποὺ θὰ ἐγίνετο στὴν περιοχὴ «Σαμαρᾶς» σὲ ἄλλη περιοχὴ κάτω τοῦ χωρίου Εὐρέτου—'Ο θεσμὸς τῶν φροντιστηρίων καὶ ἡ χρόνο μὲ χρόνο αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ποὺ τὰ παρακολουθοῦν—'Η ὑποαπασχόληση ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἡ σ' αὐτοὺς πληρωμὴ ὑπερωριῶν γιὰ ἐργασία στὰ 'Ινστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν καὶ τὰ Νυκτερινὰ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀδιόριστοι ἐκπαιδευτικοί).

3. "Εκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, 'Εκπαιδευτικῆς καὶ 'Επιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς 'Ισπανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980», οἱ σύντομες

παρατηρήσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ. κ. Α. Γαλανοῦ καὶ Ε. Παπαϊωάννου πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

4. «Οἱ περὶ Κυβερνητικῶν Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν Γενικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1980», ἡ ἔνσταση γιὰ μὴ ἔγκαιρη διανομὴ τῆς Ἔκθεσης στοὺς Βουλευτὲς (Β. Λυσσαρίδης, Γ. Σαββίδης, Α. Φάντης, Στ. Ἀμπίζας, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Νέμιτσας, Γ. Λαδᾶς, Θ. Μιχαηλίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Α. Γαλανός), ἡ Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπης Ὑγείας καὶ οἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔγιναν πάνω στὸ θέμα (Β. Λυσσαρίδης, Γ. Σαββίδης, Α. Γαλανός, Α. Ζιαρτίδης, Στ. Ἀμπίζας, Χρ. Χριστοφίδης, Χρ. Βάκης, Θ. Μιχαηλίδης, Η. Δημοσθένους) καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

5. Ἔκθεση γιὰ τὴν πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980» ποὺ κηρύχθηκε σὰν ἐπείγουσα καὶ ψήφιση αὐτῆς σὲ Νόμο.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

Συνεδρίαση 4ης Δεκεμβρίου 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 5.43 μ.μ.)

('Αρ. 10)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ θέσω ἕνα θέμα ἀρχῆς καὶ ἠθικῆς τάξεως.

Στὸ παρελθὸν σὲ διάφορες περιστάσεις ἡ Βουλὴ πῆρε θέση ὅταν Μέλη της εἴτε ἀπειλήθηκαν εἴτε ὑπῆρξαν θύματα ἐπιθέσεων. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ σκοπὸ εἶχε νὰ προστατεύσει τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς καθὼς καὶ τὴν ὑπόσταση τῶν Μελῶν της.

'Αναφέρομαι στὴν ὑπόθεση τοῦ Βουλευτῆ Φειδία Παρασκευαΐδη. Τὸ Κακουργιοδικεῖο Λευκωσίας πῆρε ἀπόφαση ποὺ ἄμεσα συνδέει τὸ Μέλος τῆς Βουλῆς Φειδία Παρασκευαΐδη μὲ ὑπόθεση ποὺ χρειάζεται ἁρμόδια διερεύνηση ὅπως σχετικὰ εἰσηγήθηκε τὸ Δικαστήριο. 'Ακόμα τὸ Δικαστήριο ἀποφάνθηκε ὅτι ὁ Φειδίας Παρασκευαΐδης φρόντισε νὰ ἀποκρύψει, νὰ ἐξαφανίσει οὐσιαστικὰ στοιχεῖα μαρτυρίας σχετικὰ μὲ τὴν ἐκδικασθεῖσα ὑπόθεση.. Γι' αὐτὸ προκύπτει καθῆκον γιὰ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα ποὺ δὲν ἀμφιβάλλουμε πὼς θὰ ἀσκήσει τὶς ἐξουσίες ποὺ τοῦ παρέχονται σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα γιὰ τὴν περαιτέρω διερεύνηση τῆς ὑπόθεσης. Τὸ θέμα ἐπίσης ἀφορᾶ καὶ τὴ Βουλὴ ἀφοῦ Μέλος της βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴ βαρειὰ ἐτυμηγορία τοῦ Δικαστηρίου γιὰ θέμα ποὺ προκάλεσε τὸ αἴσθημα ἀηδίας τῆς κοινῆς γνώμης.

Κατὰ συνέπεια γιὰ λόγους προστασίας τοῦ κύρους τῆς Βουλῆς καὶ ἐν ὄψει τῆς ἀπόφασης τοῦ Δικαστηρίου, μέχρις ἐξετάσεως καὶ διαλευκάνσεως μιᾶς τέτοιας ὑπόθεσης ἠθικῆς αἰσχρότητας, τοὐλάχιστον ὁ Βουλευτὴς Παρασκευαΐδης πρέπει νὰ ἀπέχει τῶν συνεδριῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρίσταμαι στὶς συνεδρίες τῆς Βουλῆς μὲ ὅλο τὸ δικαίωμα ποὺ ἔχω καὶ μὲ ὅλη τὴν αἴσθηση τοῦ δικαίου ποὺ ἔχω σὲ μιὰ ὑπόθεση ἡ ὁποία δὲν ἀπέχει τῆς δικαστικῆς πλάνης. Θέλω νὰ πληροφορήσω καὶ τὴ Βουλὴ καὶ τὸν ἐρωτῶντα συνάδελφο, ὅτι τίποτε δὲν ἔχω ἀποκρύψει ἀπὸ τὴν ὑπόθεση αὐτὴ καὶ πρέπει νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ στὸ ὅτι μιὰ ἄδικη τοποθέτηση δὲν πρέπει νά γίνει καὶ θέμα τῆς Βουλῆς αὐτῆς. Δὲν ἔχω καμμιὰ διάθεση νὰ παρίσταμαι στὴ Βουλὴ ἂν αὐτὸ ἐνοχλεῖ τὸ συνάδελφο ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ προτρέξει γεγονότων καὶ ὅτι μπορεῖ νὰ δικάσει μιὰ ὑπόθεση. Ἐγὼ δὲν κατηγοροῦμαι δι' οἱονδήποτε θέμα, δὲν ἔχω καταδικασθεῖ δι' οἱονδήποτε θέμα καὶ γι' αὐτὸ αὐτοδικαίως παρίσταμαι στή Βουλή.

Θέλω ἐπιπροσθέτως νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ τῆς Βουλῆς σὲ μιὰ ἐπιχείρηση φθορᾶς ἡ ὁποία ἀπὸ τριῶν ἴσως καὶ πολὺ περισσοτέρων μηνῶν ἀσκεῖται ἐναντίον μου. Δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ γίνει συνένοχος σ' αὐτὴ τὴν ἐπιχείρηση ἐνταφιασμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ προτείνω στὸ Σῶμα, ἐπειδὴ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς σημερινῆς συνεδρίας θὰ διακόψουμε τὶς ἐργασίες μας γιὰ νὰ ἐπιληφθοῦμε ἑνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο εἶναι ἐπεῖγον, νὰ μὴ συζητήσουμε τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ ἔχω ἐπαφὴ μὲ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους κατὰ τὸ διάλειμμα ἐκεῖνο καὶ μπορεῖ νὰ ἐπανέλθουμε μετὰ ἂν κριθεῖ ἀναγκαῖο.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἐντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω πάρει ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸν κ. Παρασκευαΐδη μὲ τὴν ὁποία μὲ πληροφορεῖ ὅτι ὑπέβαλε παραίτηση ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ τοῦ λοιποῦ παραμένει ἀνεξάρτητος Βουλευτής.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὶς 6 Νοεμβρίου τοῦ 1980 ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης ὑπέβαλε ἐρώτηση στὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ σχετικὰ μὲ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀνεφάνησαν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἀναφερθήκαμε στὶς ἀντιδράσεις . . . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης. Θέμα διαδικασίας ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὡς θέμα διαδικασίας δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ὥρα· ἔγινε πολλὲς φορὲς καὶ τὸ ξέρω ὅτι ἔχει δίκαιο ὁ κ. Ἀμπίζας νὰ στενοχωριέται διότι ἴσως ἐπεμβαίνω ἀλλὰ εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσει αὐτὴ ἡ τακτικὴ πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδρίας νὰ ἀρχίζομε νὰ συζητοῦμε θέματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ὀξυτάτης καὶ ἐπειγούσης ἀνάγκης. Δὲν λέγω ὅτι τὸ θέμα δὲν εἶναι ὀξὺ καὶ ἐπεῖγον ἀλλὰ ὄχι τέτοιου ποὺ νὰ μὴν περιμένει νὰ ἐγερθεῖ στὴν ὥρα του τουλάχιστον στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης. Θέμα διαδικασίας ;

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Λυσσαρίδη ἂν ἀφαιρεθεῖ μιὰ φράση τὸ «μόνο εἰς περιπτώσεις ὀξυτάτης ἀνάγκης». Ἐὰν ἡ ἀνάγκη εἶναι ὀξυτάτη νὰ μείνει εἰς τὸ τέλος τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης. Δὲν μπορεῖ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συζήτησης τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης νὰ ἐγείρονται θέματα. Ἂν τὸ θέμα εἶναι πολὺ ἐπείγον καὶ ὀξυτάτης ἀνάγκης νὰ μείνει στὸ τέλος τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ ἀκολούθησα μιὰ τακτικὴ ποὺ πάγια ἀκολουθοῦμε σὲ πλεῖστα θέματα γιὰ τέσσερα χρόνια, τουλάχιστον γιὰ ὅσο καιρὸ εἶμαι ἐγὼ Βουλευτής. Δὲν ξέρω τὶ ἐγίνετο πρὶν τὸ 1976. Ἐν πάση περιπτώσει δὲν θέλω νὰ ἐγείρω θέμα. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ τονίσω, ἐπειδὴ ἐκτιμοῦμε αὐτὸ τὸ θεσμὸ τοῦ νέου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, περαιτέρω καθυστέρηση ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ θέμα μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσει τὸ ἴδιο τὸ σχέδιο. Θὰ ἤθελα νὰ καλέσω, καὶ τελειώνω μὲ αὐτό, τὴν Κυβέρνηση τάχιστα νὰ μελετήσει τὸ θέμα γιὰ νὰ μὴν ἀναγκασθοῦμε ἐμεῖς νὰ ὑποβάλουμε τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο. Πιστεύουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ χειρισθεῖ σὰν πολὺ ἐπείγον αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Ἀμπίζας ἐγείρει ἕνα σοβαρότατο θέμα. Συμφωνῶ μὲ τοὺς συναδέλφους οἱ ὁποῖοι ὑποστήριξαν ὅτι θὰ πρέπει νὰ συζητηθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα ἢ μᾶλλον νὰ ἐγερθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα κατὰ τὸ τέλος τῆς συνεδρίας στὸ Κεφάλαιο Δ' ἢ μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν ποὺ σχετίζονται μὲ τὰ Νομοσχέδια τοῦ Κεφαλαίου Β'. Διότι καὶ ἐμεῖς ἔχομε ἀπόψεις νὰ ἐκφράσομε καὶ δὲν νομίζω ὅτι τὸ θέμα πρέπει ἁπλῶς νὰ περάσει κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Ἐπομένως ἂς ἀκολουθήσομε τὴ διαδικασία ποὺ ἔχουν εἰσηγηθεῖ οἱ δυὸ προηγούμενοι συνάδελφοι καὶ ἂς τὸ ἀφήσομε στὸ Κεφάλαιο Δ' νὰ ἐγερθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἐπανέλθουμε στὸ θέμα αὐτὸ ἂν οἱ συνάδελφοι ἐπιθυμοῦν πρὶν ἀρχίσουμε τὰ θέματα τοῦ Κεφαλαίου Δ' καὶ θὰ ἤθελα μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ πληροφορήσω ὅτι ἐφεξῆς ἡ τακτικὴ τοῦ νὰ προτάσσονται δηλώσεις ἢ παρατηρήσεις πρὶν ἀρχίσει ἡ Ἡμερήσια Διάταξη θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθεῖ. Προχωροῦμε.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι πράγματι πολὺ σοβαρὸ καὶ ἔχομε ὅλοι ἀπόψεις, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ σᾶς δώσω τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ ἐγείρετε, κ. Λαδᾶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὅταν ἐγγραφεῖ θέμα στό Κεφάλαιο Δ', τότε ὅλοι θὰ ἔλθομε ἐδῶ μελετημένοι γιὰ νὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ἔχω πεῖ, ὅτι μπορεῖτε νὰ τὸ ἐγείρετε. Ἦμουν σαφέστατος· περὶ δηλώσεως ἐπρόκειτο, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι ἐπὶ θέματος ὄντως πολὺ σοβαροῦ, ἂν ὁ εἰσηγητὴς τῆς δηλώσεως θέλει νὰ εἶναι πληρέστερος καὶ σαφέστερος θὰ μπορεῖ νὰ ἐπανέλθει πρὶν ἀρχίσομε τὸ Κεφάλαιο Δ', ὅπως ἐπίσης καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ ἐκφράσουν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Θὰ προχωρήσουμε μὲ τὸ Κεφάλαιο Γ' ποὺ εἶναι κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 25ην Νοεμβρίου 1980 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1980 (Ἀρ. 9 τοῦ 1980) καὶ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ

Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1980 (Ἀρ. 10 τοῦ 1980). Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» θὰ πρέπει νὰ κηρυχθεῖ ὡς ἐπεῖγον Νομοσχέδιο καὶ παρακαλῶ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος μετὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ Κεφαλαίου Β΄. Θὰ γίνει μικρὸ διάλειμμα γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ συντάξει τὴ σχετικὴ ἔκθεση.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Α΄—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις καὶ παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Αὐγούστου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Αὐγούστου 1980.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε θὰ ἀσφαλτοστρωθεῖ ὁ δρόμος Συλίκου—Πέρα Πεδιοῦ ποὺ συνδέει διάφορες κοινότητες τῆς περιοχῆς».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Αὐγούστου 1980, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ ὁδὸς Συλίκου—Πέρα Πεδίου ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς κεντρικῆς ἀρτηρίας ἡ ὁποία ἑνώνει τὰ χωριὰ Μονάγρι, Ἅγιος Γεώργιος Συλίκου, Κουκᾶ καὶ Πέρα—Πεδί. Τὸ Τμῆμα αὐτὸ εἶναι μήκους δύο μιλίων καὶ διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν του ἀπαιτεῖται δαπάνη £50,000.—.

2. Ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ἐν λόγω ἀρτηρίας ἤρχισε τὸ 1974 καὶ μὲ τὰς παραχωρηθείσας πιστώσεις συνεπληρώθη τὸ τμῆμα τῆς ὁδοῦ Μοναγριοῦ—Ἁγίου Γεωργίου—Συλίκους ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος αὐτοῦ ἀπὸ Συλίκου μέχρι Πέρα—Πεδίου ἔμεινε χωρὶς ἄσφαλτον.

3. Μὲ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τοῦ τμήματος τῆς ἐν λόγω ἀρτηρίας ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα χωριὰ ἔχουν ἀποκτήσει ἀσφαλτοστρωμένην ὁδὸν προσπελάσεως ἐκτὸς τοῦ χωρίου Κουκᾶς. Ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ Συλίκους Πέρα—Πεδίου θὰ ἐκτελεσθεῖ συμφώνως τῆς σειρᾶς προτεραιότητας του καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 19 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 20 Σεπτεμβρίου 1980.

«Τὸ θέμα τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου εἶναι προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν σοβαρὰ τὴν οἰκονομία μας καὶ γενικότερα τὸ λαό μας.

Στὴ διάρκεια τοῦ 1980, ὁ ρυθμὸς τοῦ πληθωρισμοῦ πλησιάζει τὰ 20%.

Ἀσφαλῶς ἡ κύρια αἰτία τοῦ κυπριακοῦ πληθωρισμοῦ εἶναι ὁ εἰσαγόμενος πληθωρισμός.

Όμως έκτὸς αὐτῆς τῆς αἰτίας εἶναι ἡ αἰσχροκέρδεια καὶ τὰ ψηλὰ περιθώρια κέρδους ποὺ ὑπάρχουν σὲ ἀρκετές περιπτώσεις, καὶ ποὺ συμβάλλουν σημαντικὰ στὴ διόγκωση τοῦ πληθωρισμοῦ. Ἡ αὔξηση τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἡ ἄνοδος τοῦ τιμαρίθμου δημιουργεῖ σοβαρὰ προβλήματα γιὰ τὴν οἰκονομία καὶ γενικὰ γιὰ τοὺς ἐργαζομένους, γιατὶ μειώνει καὶ ἐξουδετερώνει τὰ εἰσοδήματα τους καὶ ὑποβιβάζει τὸ βιοτικὸ τους ἐπίπεδο.

Μειώνονται τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργατοϋπαλλήλων, ἀνεβάζει τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων, καὶ ἐξουδετερώνει τὰ εἰσοδήματα τῶν ἀγροτῶν.

Ἐρωτοῦμε τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν :

(α) Ποιὰ συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸν αὐστηρότερο ἔλεγχο τῶν τιμῶν βασικῶν εἰδῶν ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἐργαζόμενοι ;

(β) Ποιὰ μέτρα λαμβάνει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων ;

(γ) Ποιὰ μέτρα παίρνει ἡ Κυβέρνηση γιά τὴν ἐπάνδρωση καὶ καλύτερη λειτουργία τῆς Ἀγορανομικῆς Ὑπηρεσίας ;

(δ) Πότε θὰ ἀναδιοργανωθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν γιὰ νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 20 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ αὔξηση στὶς τιμὲς τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ποὺ παρατηροῦνται τὰ τελευταία δύο χρόνια ὀφείλεται κατὰ πρῶτο λόγο στὸν εἰσαγόμενο πληθωρισμὸ καὶ σὲ μικρότερο βαθμὸ σὲ ἐνδογενεῖς παράγοντες. Σύμφωνα μὲ ἐπίσημες προβλέψεις ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ Δείκτη Τιμῶν Λιανικῆς Πωλήσεως κατὰ τὸ 1980 θὰ αὐξηθεῖ κατὰ 13% σὲ σύγκριση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο ποὺ ἦτο περίπου 9.5%.

Ἡ Κυβέρνηση στὴν προσπάθεια της γιὰ συγκράτηση τῶν τιμῶν ἔχει ἀπευθύνει ἐπανειλημμένα ἔκκληση σὲ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερόμενους γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν κερδῶν σὲ λογικὰ ἐπίπεδα καὶ τὴν αὔξηση τῶν ἡμερομισθίων σύμφωνα μὲ τὴν παραγωγικότητα καὶ τὶς δυνατότητες τῆς οἰκονομίας.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ εἰδικὰ ἐρωτήματα τοῦ κ. Χ. Μιχαηλίδη δύνανται νὰ ἀναφερθοῦν τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ὡς γνωστὸ τό Ὑπουργεῖο ἐξασκεῖ μέσω τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν ἔλεγχο πάνω στὶς τιμὲς ἀρκετῶν βασικῶν καταναλωτικῶν προϊόντων καὶ προσπαθεῖ μὲ τὴν ἐνίσχυση τῆς Ἀγορανομικῆς Ὑπηρεσίας νὰ ἐφαρμόζονται τὰ σχετικὰ διατάγματα. Δεδομένου ὅτι ἐξασφαλίζεται καὶ ἡ ἀπαιτούμενη συνεργασία τοῦ κοινοῦ, εἴμαστε τῆς γνώμης ὅτι ὁ ἔλεγχος τῶν Τιμῶν θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι πολὺ πιὸ ἀποτελεσματικός. Γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ μελετῶνται καὶ τρόποι ἀναδιοργάνωσης τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν.

(β) Ὁρισμένα ἐξαρτήματα γεωργικῶν μηχανημάτων ἐλέγχονται. Ὅσων ἀφορᾶ τὰ γεωργικὰ φάρμακα ἐλέγχονται τόσο οἱ χονδρικὲς ὅσο καὶ λιανικὲς τιμές τους.

(γ) Ἡ ἀγορανομικὴ Ὑπηρεσία ἐνισχύθηκε σὲ σύγκριση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο μὲ τὴν πρόσληψη ἑπτὰ νέων ὑπαλλήλων.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 15 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. 'Ανδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 15 'Οκτωβρίου 1980.

«Σύμφωνα μὲ ἀπόλυτα ἔγκυρες πληροφορίες ἡ Κυβέρνηση ἔχει καταβάλει ἤδη σὰν ἀποζημίωση «ἐφ' ἅπαξ» ποσὸ £120,000 σὲ 29 ἀπὸ τοὺς 61 πραξικοπηματίες ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν κάθαρση, ὅπως τὴν ἔκαμε ὁ Πρόεδρος κ. Κυπριανοῦ, ἔχουν ἀπολυθεῖ ἀπὸ τὴ Δημόσια καὶ τὴν 'Εκπαιδευτικὴ 'Υπηρεσία καὶ τὶς Δυνάμεις 'Ασφαλείας.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη ὅτι μέχρι σήμερα δὲν ἔχει ζητηθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἔγκριση γι' αὐτὴ τὴ δαπάνη, ἐρωτᾶται ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα :

(α) 'Από ποιὸ κονδύλι τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἔχει καταβληθεῖ ἡ γενναιόδωρη αὐτὴ ἀποζημίωση ποσοῦ £120,000 στοὺς 29 πραξικοπηματίες ;

(β) Θεωρεῖται νόμιμη ἡ διάθεση αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση χωρὶς τὴν ἔγκριση του ἀπὸ τὴ Βουλὴ σὰν ἐξειδικευμένης δαπάνης ;

(γ) Προτίθεται ἡ Κυβέρνηση νὰ ὑποβάλει τὸ ὅλο θέμα στὴ Βουλὴ καὶ νὰ ζητήσει ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγκριση γι' αὐτὴ τὴ δαπάνη ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 15 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. 'Ανδρέα Φάντη.

«Τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν ἐπιθυμεῖ νὰ διευκρινίσει ὅτι σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 166 τοῦ Συντάγματος, οἱ συντάξεις, περιλαμβανομένων τῶν ἐφ' ἅπαξ φιλοδωρημάτων, χρεώνονται στὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν χρειάζεται ἔγκριση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴ σχετικὴ δαπάνη. Τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ ποσὰ τῶν συντάξεων βαρύνουν τὸ Πάγιο Ταμεῖο ἀναφέρεται στὸ Κεφ. 63Α «Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τοὺς ἀξιότιμους Βουλευτὲς περιφέρειας Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Πάφου κ. κ. Σταῦρο 'Αμπίζα, Πάρι Λένα, Λοΐζο Καραμιχάλη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Νῖκο Βασιλειάδη, ἀντιστοίχως, καὶ ληφθεῖσα στὶς 6 Νοεμβρίου 1980.

«Τὸ νέο Σχέδιο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων τὸ ὁποῖο ψηφίσθηκε τὸν περασμένο 'Ιούλιο καὶ ἄρχισε ἤδη ἐφαρμοζόμενο, προκαλεῖ σοβαρὲς ἀντιδράσεις ἀπὸ μέρους μερικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ, περισσότερο δὲ ἀπὸ μέρους τῶν αὐτοαπασχολουμένων, κυρίως γεωργῶν τῆς ὑπαίθρου, νέων ἐπιστημόνων κλπ., οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν νὰ καταβάλλουν δυσανάλογα ὑψηλὰ ποσοστὰ τοῦ εἰσοδήματος τους.

'Ερωτοῦμε τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων :

Θὰ ἦταν διατεθειμένο νὰ καλέσει ἐκ νέου τὸν εἰδικὸ ἀναλογιστὴ νὰ μελετήσει τὰ προκύψαντα προβλήματα ; Ἄλλωστε ἡ θέση τῆς 'Επιτροπῆς τῆς Βουλῆς ποὺ μελέτησε τὸ νομοσχέδιο ἦταν νὰ μελετηθοῦν ἐκ νέου ὁποιεσδήποτε δυσκολίες ἤθελαν παρουσιαστεῖ».

'Απάντηση ἡμερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1980 τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Πάφου κ.κ. Σταύρου 'Αμπίζα, Πάρι Λένα, Λοΐζου Καραμιχάλη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Νίκου Βασιλειάδη, ἀντιστοίχως.

«Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος ἀρ. 41 τοῦ 1980 ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μόλις τὸν περασμένο Ἰούλιο, μὲ ἐξαίρεση τὸ ἄρθρο 87(2) ποὺ καταψηφίστηκε ἀπὸ δυὸ Βουλευτὲς καὶ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὰ προβλήματα τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων στὰ ὁποῖα ἀναφέρεται ἡ ἐρώτηση τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν.

Τονίζεται σχετικὰ ὅτι τὸ νέο Σχέδιο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ποὺ ἔχει εἰσαχθεῖ μὲ τὸ Νόμο ἀποτέλεσε ἀντικείμενο ἐξαντλητικῶν καὶ μακροχρόνιων συζητήσεων μὲ ὅλες τὶς ἐνδιαφερόμενες ὀργανώσεις, προτοῦ τὸ σχετικὸ Νομοσχέδιο ὑποβληθεῖ στὴ Βουλὴ γιά ψήφιση σὲ νόμο. Οἱ ἀπόψεις καὶ ἐπιφυλάξεις ὅλων τῶν ὀργανώσεων διαβιβάστηκαν στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ποὺ ἔδωσε ἐπίσης τὴν εὐκαιρία στὶς ὀργανώσεις νὰ ὑποστηρίξουν τὶς θέσεις τους ἐνώπιον της. Ὅλως ἰδιαίτερα, οἱ ὀργανώσεις τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, παρόλο ποὺ ἐξέφρασαν ἐπιφυλάξεις γιὰ ὁρισμένες πρόνοιες τοῦ νέου Σχεδίου, τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς καλύψεως τῶν μελῶν τους ἀπὸ τὸ Σχέδιο.

Ἀνεξάρτητα ἀπό τὰ πιὸ πάνω, μὲ βάση τὴ δέσμευση ποὺ ἀνέλαβε ἀπέναντι στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς γιὰ ἐπανεξέταση ὁποιωνδήποτε προβλημάτων ποὺ θὰ προέκυπταν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Σχεδίου, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι διατεθειμένο νὰ μελετήσει ὁποιαδήποτε τεκμηριωμένα καὶ δικαιολογημένα αἰτήματα καὶ εἰσηγήσεις τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων πάνω στὸ θέμα καὶ νὰ μετακαλέσει τὸ συντομότερο τὸν Ἀναλογιστὴ τοῦ Σχεδίου γιὰ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος.

Στὸ μεταξὺ θὰ πρέπει νὰ τονιστεῖ ὅτι ὁποιαδήποτε διαφοροποίηση τοῦ Σχεδίου μὲ σκοπὸ τὴ μείωση τῶν εἰσφορῶν τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων στὸ Σχέδιο θὰ ἔχει ἀναπόφευκτα ἀνάλογες ἐπιπτώσεις πάνω στὰ δικαιώματα τους· θὰ ἀνατρέψει τὸ ὅλο ἀναλογιστικὸ ἰσοζύγιο τοῦ Ταμείου· καὶ θὰ καταστήσει ἀναπόφευκτη τὴν ὅλη ἀναθεώρηση τοῦ Σχεδίου μὲ βάση νέες ἀναλογιστικὲς μελέτες.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β'—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ τῆς Πολιτιστικῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες:—

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εξωτερικών μελέτησε τό πιό πάνω νομοσχέδιο σέ συνεδρία της πού συγκροτήθηκε στίς 28 Νοεμβρίου 1980.

Μέ τό νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Συμφωνίας μεταξύ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καί τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας, τήν ὁποία ἡ Κυπριακή Δημοκρατία ὑπόγραψε στίς 7 'Ιουλίου 1980 καί ἐνέκρινε σύμφωνα μέ τήν ὑπ' ἀριθμό 19.222 καί ἡμερομηνία 19 'Ιουνίου 1980 'Απόφαση τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

'Η ἐπιψήφιση ἀπό τό Σῶμα τοῦ ὑπό ἐξέταση νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιά τήν κατά νόμο κύρωση τῆς πιό πάνω Συμφωνίας καί γιά τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν της.

Μέ τή Συμφωνία αὐτή ἀναλαμβάνεται ἀπό τίς Κυβερνήσεις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καί τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας ἡ ὑποχρέωση τῆς ἐνθάρρυνσης τῆς συνεργασίας καί ἀνταλλαγῆς στούς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν τεχνῶν, τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς δημόσιας ὑγείας, τοῦ ραδιοφώνου καί τῆς τηλεόρασης μέ ἀπώτερο σκοπό τήν ἐνίσχυση τῆς πολιτιστικῆς τους συνεργασίας καί τήν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῶν φιλικῶν τους σχέσεων.

Εἰδικότερα μέ τήν πιό πάνω Συμφωνία—

(α) Τά Συμβαλλόμενα Μέρη θά συνεργάζονται γιά τήν προαγωγή τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων πολιτιστικῶν λειτουργῶν, συγγραφέων, καλλιτεχνῶν, μαθητῶν καί διδασκάλων καθώς καί τῆς ἀνταλλαγῆς πτυχιούχων ἤ φοιτητῶν γιά σπουδές σέ πανεπιστήμια ἤ ἱδρύματα ἀνώτερης μόρφωσης τῶν χωρῶν τους.

(β) Οἱ δυό χῶρες θά ἐνθαρρύνουν τήν ἀνταλλαγή καί συνεργασία στούς τομεῖς τοῦ ραδιοφώνου καί τῆς τηλεόρασης, τῶν πολιτιστικῶν καί ἀθλητικῶν ὀργανώσεων, τοῦ τουρισμοῦ καί τῆς δημόσιας ὑγείας.

(γ) Τά Συμβαλλόμενα Μέρη θά παρέχουν διευκολύνσεις γιά τήν ἀνταλλαγή καλλιτεχνικῶν θιάσων καί γιά τή διοργάνωση πολιτιστικῶν καί καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων.

(δ) 'Αναλαμβάνεται ἀπό τά Συμβαλλόμενα Μέρη ἡ ὑποχρέωση τῆς ἐνθάρρυνσης τῆς ἀνταλλαγῆς καί συνεργασίας μεταξύ τῶν 'Εθνικῶν 'Επιτροπῶν τους γιά τήν ΟΥΝΕΣΚΟ καθώς καί μεταξύ τῆς νεολαίας τῶν χωρῶν τους.

(ε) Προβλέπεται, τέλος, ὅτι οἱ οἰκονομικοί ὅροι πού ἀφοροῦν τήν ἐφαρμογή τῆς πιό πάνω Συμφωνίας θά μποροῦν νά συμφωνηθοῦν ἀπό τίς δυό πλευρές σέ μεταγενέστερο στάδιο.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εξωτερικών ἀφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα συμφωνεῖ μέ τούς σκοπούς τῆς πιό πάνω Συμφωνίας γι' αὐτό καί ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στή Βουλή τήν ψήφιση σέ νόμο τοῦ ὑπό συζήτηση νομοσχεδίου γιά τήν κύρωση αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητές ἐπί θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δέν ὑπάρχουν προχωροῦμε στήν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

'Εφόσο δέν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2. Πίναξ. Πρῶτον Μέρος. Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφιστεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν Πεσόντων καὶ τῶν Θυμάτων τοῦ Ἀγῶνος Ἐξαρτωμένων καὶ τῶν Ἀναπήρων αὐτοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρός τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1) «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΑΥΤΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980» ΚΑΙ 2) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ (ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΟΥΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο καὶ Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 26 Νοεμβρίου 1980.

Σκοπὸς τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου καὶ Κανονισμῶν, ποὺ κάθε ἕνα ξεχωριστὰ ρυθμίζει τὰ διάφορα θέματα καὶ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὶς ἀντίστοιχες τάξεις τῶν παθόντων, εἶναι ἡ γενικὴ αὔξηση τῶν χορηγημάτων καὶ συντάξεων ποὺ παραχωροῦνται στοὺς ἐξαρτωμένους πεσόντων καὶ στοὺς ἀναπήρους, ἡ παροχὴ ἐξουσίας στὴν 'Επιτροπή, ὕστερα ἀπὸ ὁδηγίες τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν, γιὰ χορήγηση ἔκτακτου ἐπιδόματος μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα σὲ δικαιούχους παθόντες καὶ ἡ καθιέρωση εἰδικοῦ ἐπιδόματος βαρειᾶς ἀναπηρίας σὲ εἰδικὲς περιπτώσεις ἀναπήρων.

Εἰδικότερα μὲ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο καὶ Κανονισμοὺς—

(α) 'Αναθεωροῦνται οἱ ὑφιστάμενες κλίμακες ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ χορήγηση αὐξημένων συντάξεων καὶ χορηγημάτων στοὺς ἐξαρτωμένους πεσόντων καὶ ἀναπήρους.

(β) Παρέχεται ἐξουσία στὴν ἁρμόδια 'Επιτροπὴ νὰ παρέχει σὲ ἀναπήρους μὲ βαθμὸ ἀνικανότητας πέραν τῶν 39%, καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὁποιαδήποτε σύνταξη ἢ χορήγημα ποὺ παρέχεται σ' αὐτοὺς μὲ βάση τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία, εἰδικὸ ἐπίδομα βαρειᾶς ἀναπηρίας μέχρι £20 τὸ μήνα, ἂν κατὰ τὴν κρίση της ἡ φύση καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἀναπηρίας δημιουργοῦν στοὺς ἀναπήρους αὐτοὺς εἰδικὰ κοινωνικὰ προβλήματα καὶ ἐπιπρόσθετες οἰκονομικὲς ἐπιβαρύνσεις.

(γ) Παρέχεται στὴν ἁρμόδια 'Επιτροπὴ ἡ ἐξουσία, ὕστερα ἀπὸ ὁδηγίες τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν, νὰ παρέχει σὲ δικαιούχους συντάξεων ἢ χορηγημάτων ἔκτακτο ἐπίδομα ἢ ἐπιπρόσθετο χορήγημα, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ Πάσχα ἢ τῶν Χριστουγέννων, νοουμένου ὅτι τὸ σύνολο τῶν ἐπιδομάτων ἢ τῶν χορηγημάτων αὐτῶν μέσα στὸν ἴδιο χρόνο δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὴν σ' αὐτοὺς καταβαλλόμενη μηνιαία σύνταξη ἢ χορήγημα.

(δ) Προστίθεται στὴν ἰσχύουσα σχετικὴ νομοθεσία καὶ Κανονισμοὺς νέα πρόνοια σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ παροχὴ χορηγήματος ἢ σύνταξης, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, σὲ ἐξαρτώμενους ἀναπήρων θὰ συνεχίζεται καὶ μετὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας τους, ἂν ἡ φύση καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἀναπηρίας τους ἐξακολουθοῦν νὰ τοὺς καθιστοῦν ἐξαρτώμενους ἀπὸ τὸ γονέα τους.

(ε) "Ολες οἱ προτεινόμενες τροποποιήσεις στό πιὸ πάνω νομοσχέδιο καὶ Κανονισμοὺς ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀναθεώρηση τῶν ὑφιστάμενων κλιμάκων θὰ ἔχουν ἀναδρομικὴ ἰσχὺ ἀπὸ τὴν 1η 'Ιανουαρίου 1980 καὶ ἡ πρόσθετη δαπάνη ποὺ θὰ ἀπαιτηθεῖ γιὰ τὴν κάλυψη ὅλων τῶν ἀναθεωρήσεων ποὺ προτείνονται θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν £250.000.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα καὶ ἔλαβε ὑπόψη τὴν ὁμόφωνη θέση τῆς Παγκύπριας 'Οργάνωσης 'Αποκαταστάσεως Παθόντων πάνω σ' ὅλες τὶς προτεινόμενες τροποποιήσεις, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται μὲ σχετικὴ ἐπιστολή της πρὸς τὴ Βουλή, συμφωνεῖ μὲ τὶς πιὸ πάνω ἀναθεωρήσεις καὶ ἀναπροσαρμογὲς τῶν διαφόρων ἐπιδομάτων ὅπως αὐτὰ προτείνονται, γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου καὶ τὴν ἔγκριση τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν, ὅπως αὐτὰ ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύνταξης ἐξαρτωμένων. Ἄρθρον 17 τοῦ βασικοῦ νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 17 τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 17 τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύνταξης ἀναπήρων. Ἄρθρον 19 τοῦ βασικοῦ νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 19 τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 19 τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη εἰς τὸν βασικὸν νόμον νέων ἄρθρων 28Β καὶ 28Γ, ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ἐπιτροπῆς νὰ παρέχει εἰδικὸν ἐπίδομα βαρείας ἀναπηρίας. Ἄρθρον 28Β τοῦ βασικοῦ νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 28Β τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ἐπιτροπῆς νὰ παρέχη ἔκτακτον ἐπίδομα ὑπὸ ὡρισμένους ὅρους. Ἄρθρον 28Γ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 28Γ τοῦ βασικοῦ νόμου ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν Πεσόντων καὶ τῶν Ἀναπήρων αὐτοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ Κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Θὰ διακόψουμε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχουν Κανονισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν οἱ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Χορηγήματα εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Θὰ διακόψουμε τὶς ἐργασίες τοῦ Σώματος γιὰ λίγα λεπτὰ γιὰ νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ ἑτοιμάσει τὴ σχετικὴ ἔκθεση πάνω στὸ ἐπεῖγον Νομοσχέδιο.

(Ὥρα διακοπῆς 6.14 μ.μ.)

(Ὥρα ἐνάρξεως 7.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζουμε τὴ συνεδρία μὲ τὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος

Γεώργιος Λαδᾶς

Λοΐζος Καραμιχάλης

Σταῦρος Ποσκώτης

Ἡρακλῆς Δημοσθένους

Ἀνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δῶρον Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε σήμερα, 4 Δεκεμβρίου 1980.

Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖο ἔχει κηρυχθεῖ ὡς νομοσχέδιο ἐπείγουσας φύσης, εἶναι ἡ αὔξηση ἀπό 10 σὲ 20 μέρες τῆς περιόδου κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἐκτίθεται πρὸς ἐπιθεώρηση ὁ πρόσφατα καταρτισθεὶς ἐκλογικὸς κατάλογος καὶ ἡ περίληψη στὸ βασικὸ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου Νόμου τοῦ 1980 σχετικῆς πρόνοιας γιὰ ποινικὰ ἀδικήματα στὶς περιπτώσεις ποὺ δὲν προβλέπεται εἰδικὰ τέτοια πρόνοια.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ ἀρχικὴ κατάρτιση τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου ἔχει συμπληρωθεῖ καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ὑπὸ τροποποίηση ἄρθρο 7 τοῦ βασικοῦ νόμου ὁ κατάλογος θά παραμείνει πρός ἐπιθεώρηση γιὰ δέκα μέρες, ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι καὶ τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1980. Ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων καὶ θρησκευτικῶν ὁμάδων ἔχουν ἀναφέρει στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ὅτι ἡ προσφερόμενη περίοδος τῶν δέκα ἡμερῶν, εἰδικὰ στὴν περίπτωση τοῦ πρώτου ἐκλογικοῦ καταλόγου ποὺ ἔχει καταρτισθεῖ σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς σχετικῆς νομοθεσίας εἶναι ἀνεπαρκὴς γι' αὐτὸ καὶ ζήτησαν σχετικὴ παράταση τῆς περιόδου αὐτῆς. Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν υἱοθετεῖ τὴν παράκληση αὐτὴ καὶ φρονεῖ ὅτι πράγματι ἡ περίοδος τῶν δέκα ἡμερῶν γιὰ τὴν ἀρχικὴ ἀνάρτιση τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου εἶναι ἀνεπαρκὴς γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ αὐξηθεῖ στὸ διπλάσιο. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῶν προτεινόμενων τροποποιήσεων στὸ βασικὸ νόμο γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, ὅπως ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Συμφωνῶ μὲ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο. Νομίζω ὅτι χρειάζεται ἕνα

εἰκοσαήμερο τουλάχιστο γιὰ νὰ ἐλεχθοῦν οἱ κατάλογοι. Ὅμως, ἐπειδὴ καταγγέλθηκαν περιπτώσεις διπλογραφίας στοὺς καταλόγους, θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία χρησιμοποιήσει τὰ κομπιοῦτερς γιὰ νὰ διακριβώσει κατά πόσο ὑπάρχουν καὶ πόσες εἶναι αὐτὲς οἱ διπλογραφίες ποὺ ὑπάρχουν.

Ἔχω μιλήσει μὲ ἐμπειρογνώμονες πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ ἡ γνώμη τους εἶναι ὅτι αὐτὸ εἶναι δυνατὸ νὰ διακριβωθεῖ σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Γι' αὐτό, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καλὰ κάμνει νὰ μελετήσει αὐτὴ τὴν εἰσήγηση διότι εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος γιὰ νὰ διακριβωθεῖ ἂν πραγματικὰ ὑπάρχουν διπλογραφίες καὶ πόσες εἶναι αὐτές οἱ διπλογραφίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως συμφωνῶ μὲ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο. Θὰ ἤθελα, ὅμως, νὰ τονίσω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπιστηθεῖ ἡ προσοχὴ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας στὴν ἔγκαιρη προετοιμασία ὅλων τῶν Κανονισμῶν ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο ὥστε νὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἔχομε τοὺς Κανονισμοὺς στὴν κατάλληλη στιγμή, ὅταν θά χρειαστεῖ νὰ ἐφαρμοστεῖ αὐτὸς ὁ Νόμος. Δηλαδὴ νὰ μὴν παρουσιαστεῖ περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία θὰ προχωροῦμε πρὸς τὶς ἐκλογὲς καὶ ἀκόμα νά μὴν ἔχουν ἑτοιμαστεῖ οἱ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ ἐργασία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν στὸν Ἐκλογικὸ Νόμο ἔχει περατωθεῖ. Ἀναμένεται ὅτι θὰ σταλεῖ—ἂν δὲν ἔχει ἤδη σταλεῖ—στὰ Μέλη τὸ τελικὸ κείμενο τῆς τροποποίησης τοῦ βασικοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ θέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅτι καὶ ἀπὸ τὶς τροποποιήσεις ἀλλὰ κι' ἀπὸ πρόνοιες ποὺ ὑπάρχουν στὸ βασικὸ νόμο ἐνδείκνυται τάχιστα νὰ προβεῖ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στὴν προετοιμασία τῶν Κανονισμῶν καὶ φαίνεται ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει γίνει ἱκανοποιητικὴ ἐργασία στὸν τομέα αὐτό. Δηλαδὴ δὲν μποροῦμε μὲ τὸ Νόμο ποὺ ψηφίζουμε, ἔστω καὶ σὲ τελικὴ μορφή, νά ἀναμένομε ὅτι μπορεῖ νά γίνουν ἀμέσως οἱ ἐκλογές. Πρέπει πάραυτα νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν καὶ ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ Κανονισμοὶ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν ὡς προκύπτουν ἀπὸ τὸ βασικὸ νόμο καὶ ἀπὸ τὴν τροποποίηση τῶν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως δήλωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, τὸ ἔργο της ἔχει τελειώσει σχετικὰ μὲ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου.

Εἶναι πεποίθηση ὅλων ὅτι οἱ ἐκλογές πρέπει νά γίνουν ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα καὶ γιὰ νὰ γίνουν οἱ ἐκλογὲς χρειάζονται οἱ Κανονισμοί, ὅπως καὶ τὰ ἐκλογικὰ βιβλιάρια κλπ.

Ἔχει, ἤδη, δηλώσει ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὅτι τὸ θέμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποπερατωθεῖ πρὸ τῆς 31ης Μαρτίου τοῦ 1981.

Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν γίνεται τίποτε. Ἀντιθέτως, γίνεται πάρα πολλὴ δουλειὰ καὶ ὑπάρχει βάσιμη ἐλπίδα ὅτι ὅλα τά στοιχεῖα θὰ εἶναι ἕτοιμα οὕτως ὥστε νὰ γίνουν οἱ ἐκλογὲς ἐμπροθέσμως καὶ ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980 καὶ θὰ ἀναγιγνώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου Νόμου τοῦ 1980 (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ παρὼν Νόμος καὶ ὁ βασικὸς νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου Νόμοι τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφιστεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Εἶχα διαβουλεύσεις μὲ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους γιὰ τὸ θέμα ποὺ ἔθεσε ὁ κ. Χριστοφίδης. Οἱ ἀπόψεις τους ἔχουν ἐκφραστεῖ. Πρὶν ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει προηγουμένως νὰ ἀκουστοῦν οἱ ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ'. Συνεχίζεται ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς». Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές,

Ὁ εὐπαίδευτος Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ στὴ νευρώδη ἐπὶ τοῦ θέματος «ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ὁμιλία του εἶπε, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς : «Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω πὼς οἱ συνέπειες ἀπὸ μιὰ τέτοια τοποθέτηση εἶναι ἐξόφθαλμες καὶ εἶναι δικαίωμα καὶ εἶναι καθῆκον αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ ρωτήσει ἂν πράγματι ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἀνειλημμένες δεσμεύσεις ἢ ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε πρόθεση νὰ ἀναληφθοῦν ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις, ἔστω καὶ ἔμμεσα, οἱ ὁποῖες θὰ καταστρατηγοῦν αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ ἐπομένως θὰ ἀνοίγουν τὸ δρόμο πρὸς τὶς καταστροφικὲς λύσεις ποὺ περιέγραψα. Καὶ δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρξουν ὑπεκφυγὲς οὔτε συγχύσεις. Ἡ τοποθετούμαστε μὲ σαφήνεια πρὸς τὴν κατεύθυνση μιᾶς λύσης ποὺ θὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων νὰ γυρίσουν πίσω στὶς ἑστίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ μὲ κατοχυρωμένα τὰ δικαιώματα τους ἢ δεχόμαστε καταστρατήγηση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος καὶ θὰ πρέπει νά ἔχουμε τὸ θάρρος νὰ ποῦμε στὸ λαὸ ποιὲς θὰ εἶναι οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς καταστρατήγησης».

Ἔχω τὴν γνώμη ὅτι αὐτὴ ἡ πρόκληση καὶ πρόσκληση γιὰ τοποθέτηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα δὲν στρέφεται καὶ δὲν ἀπευθύνεται πρός τὴν πλευρὰ τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Γιατὶ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἔχει πάρει ξεκάθαρη θέση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἀπὸ καιρό. Πολλὲς φορὲς κι' ἀπὸ πολλὰ χρόνια καθὼς καὶ πολὺ πρόσφατα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ Πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἔχει δηλώσει ξεκάθαρα ὅτι τὰ βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅλων τῶν προσφύγων μας, δὲν εἶναι διαπραγματεύσιμα. Καὶ βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, διασφαλιζόμενα σ' ὅλους τοὺς πολίτες ὅλου τοῦ κόσμου καὶ κατὰ συνέπεια καὶ στοὺς πρόσφυγες μας εἶναι κοντὰ στ' ἄλλα : (1) Τὸ δικαίωμα ἐλεύθερης διακίνησης σ' ὅλη τὴν ἔκταση τῆς Δημοκρατίας χωρὶς ὁποιουσδήποτε περιορισμούς. (2) Τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκατάστασης καὶ τῆς ἵδρυσης τῆς κατοικίας καὶ ἐργασίας ἢ ἐπιχειρήσεως σ' ὁποιοδήποτε μέρος τῆς Δημοκρατίας χωρὶς κανένα περιορισμὸ πλὴν τῶν γενικὰ παραδεγμένων ἀρχῶν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ποὺ ρυθμίζουν τὰ θέματα αὐτὰ σὲ κάθε πολιτισμένη χώρα. (3) Τὸ δικαίωμα τῆς ἀπόκτησης, κατοχῆς, ἀπόλαυσης καὶ χρήσης πάσης μορφῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας σ' ὁποιοδήποτε σημεῖο τῆς Ἐπικράτειας, κάτω ἀπὸ συνθῆκες ἀσφάλειας, δικαιοσύνης καὶ ἀξιοπρέπειας. Τὰ ἀνθρώπινα αὐτὰ δικαιώματα μαζὶ μὲ ἄλλα πολλά, διασφαλίζονται : (α) Ἀπὸ τὴ Γενικὴ Διακήρυξη τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε., (β) Ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ θεμελιωδῶν Ἐλευθεριῶν καὶ (γ) ἀπὸ τὴν Τελικὴ Πράξη τοῦ Ἑλσίνκι γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἀσφάλεια. Εἶναι αὐτοπόδεικτο ὅτι δὲν τίθεται ζήτημα κἂν γιὰ συζήτηση ἂν θὰ ἐπιστρέψουν ἢ μὴ οἱ πρόσφυγες στά σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Τὸ δικαίωμα τοῦτο, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους εἶναι ἀπαράγραπτο δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων—πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας : Ἑλλήνων, Τούρκων, Ἀρμενίων, Μαρωνιτῶν καὶ Λατίνων. Κανένας δὲν μπορεῖ ν' ἀφαιρέσει τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀπ' ὁποιοδήποτε. Ὁ κάθε πρόσφυγας πρέπει νὰ ἔχει ὅλες τὶς δυνατότητες νὰ γυρίσει στὸ σπίτι καὶ τὴν περιουσία του, ἂν ἔτσι ἐπιθυμεῖ, μέσα σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας, δικαιοσύνης καὶ ἀξιοπρέπειας. Κανένας δὲν πρέπει νά ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἐμποδίσει. Μὰ καὶ κανένας δὲν πρέπει νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἐξαναγκάσει νὰ πάει ἂν αὐτὸς δὲν θέλει. Γιατὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς δὲν εἶναι

ἄσκηση δικαιώματος. Εἶναι καταπίεση, ἐτσιθελισμὸς ποὺ καμμιὰ σχέση δὲν ἔχει μὲ τὰ διεθνῶς παραδεδεγμένα δημοκρατικὰ θέσμια.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἡ Κύπρος δέχτηκε σὰν Ἀρχὴ ὅτι τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα θὰ πρέπει νὰ λυθεῖ εἰρηνικὰ μὲ συνομιλίες μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας μὲ βάση τὰ 4 σημεῖα τῆς συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτάς, τὰ 10 σημεῖα τῆς συμφωνίας Κυπριανοῦ—Ντενκτὰς καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ θέματος ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἐμεῖς, ἡ κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ὑποστηρίζουμε τὶς πιὸ πάνω ἀρχές. Ὑποστηρίζουμε τὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες καὶ κάμνουμε πᾶν τὸ λογικῶς δυνατὸ γιὰ τὴν ἐπιτυχία τους. Γιατὶ πιστεύουμε πὼς κάθε ἰδέα βίας ἢ ἀπειλῆς βίας πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες, ἀποτελεῖ ἕνα ἐπικίνδυνο τυχοδιοκτισμὸ ποὺ μόνο ὁ Θεὸς ξέρει σὲ τὶ περιπέτειες καὶ συμφορὲς μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει αὐτὸ τὸν τόπο.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δεχτήκαμε τὴ διπεριφερειακὴ ὁμοσπονδία. Εἶναι ἀλήθεια πὼς δεχτήκαμε ὅτι ἡ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τῆς διακίνησης, ἐγκατάστασης καὶ ἀπόκτησης περιουσίας στὶς δυὸ περιφέρειες θὰ πρέπει νὰ συζητηθεῖ γιὰ τὴν ὑπερπήδηση τυχὸν δυσκολιῶν καὶ προβλημάτων ποὺ ἡ ἄσκηση τους θὰ παρουσίαζε. Καὶ πράγματι δυσκολίες καὶ προβλήματα εἶναι ἀναπόφευκτα γιὰ τὴν ἀρχὴ τουλάχιστον. Καὶ εἶναι φυσικὸ ὅτι γιὰ νὰ ἀρθοῦν αὐτὲς οἱ δυσκολίες καὶ νὰ λυθοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα, θὰ πρέπει νὰ συζητηθοῦν στὴ τράπεζα τῶν διαπραγματεύσεων διάφορες ὑπαλλακτικὲς λύσεις.

Ἔτσι βλέπουμε ἐμεῖς τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων, Ἑλλήνων, Τούρκων, Μαρωνιτῶν, Ἀρμενίων καὶ Λατίνων, στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ διώχτηκαν μὲ τὴ βία ἢ ποὺ ἀναγκάστηκαν μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο νὰ ἐγκαταλείψουν τά σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, ἔχουν ἀπαράγραπτο δικαίωμα νά γυρίσουν σ' αὐτά, ἂν τὸ ἐπιθυμοῦν, μέσα σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας, δικαιοσύνης καὶ ἀξιοπρέπειας. Καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς τὸ στερήσει μ' ὁποιαδήποτε συμφωνία ἢ ὑπογραφή.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα παίρνει σήμερα παγκόσμια τεράστιες διαστάσεις. Εἶναι νὰ θλίβεται κανεὶς γιατὶ στὰ τέλη τοῦ αἰώνα μας ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἀναγκάζονται νά ἐγκαταλείπουν τὸ τόπο τους καὶ νὰ ζητοῦν καταφύγιο εἴτε σὲ ξένες χῶρες εἴτε σὲ ἀσφαλέστερα μέρη τῆς δικῆς τους πατρίδας, ὅπως συμβαίνει στὴν Κύπρο. Κύριες αἰτίες τῆς προσφυγιᾶς εἶναι οἱ στρατιωτικοὶ τυχοδιωκτισμοὶ ὁρισμένων χωρῶν σὲ βάρος ἄλλων, ἡ καταδίωξη καὶ θυματοποίηση κάθε προοδευτικοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ δικτατορικές, φασιστικὲς κλίκες ποὺ μὲ τὴ βία πῆραν τὴν ἐξουσία καὶ κάθησαν στὸ σβέρκο τοῦ λαοῦ τους, ὁ θρησκευτικὸς φανατισμός, ἡ μισαλλοδοξία, ὁ ρατσισμὸς κ.λ.π., γι' αὐτὸ κι' ἡ Διεθνὴς Κοινωνία ἐνδιαφέρθηκε ἐνεργὰ γιὰ τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα. Στὸν Ο.Η.Ε. ὑπάρχει Ἀνώτατη Διοίκηση γιὰ τοὺς Πρόσφυγες (UNHCR), σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ καταπιάνεται μὲ τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα ὅταν καὶ ὅπου παρουσιασθεῖ. Ἡ Διεθνὴς Διακοινοβουλευτικὴ Ἕνωση ποὺ ἡ Γενικὴ Συνέλευση της συνῆλθε στὸ Ἀνατολικὸ Βερολίνο μεταξὺ τῆς 16ης καὶ τῆς 24ης Σεπτεμβρίου 1980, εἶχε στὴν ἡμερήσια διάταξη της καὶ τὸ θέμα : «Τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα : Ἡ νομικὴ καὶ ἡ ἀνθρωπιστική του ἄποψη». Εἶχα τὴν τιμὴ νὰ ὁμιλήσω πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀναφερόμενος δὲ εἰδικὰ στὴν Κύπρο τέλειωσα τὴν ὁμιλία μου μὲ τὰ ἑξῆς :

«Αὐτὸ τὸ δικαίωμα τῶν προσφύγων, δηλ. τὸ δικαίωμα νά γυρίσουν μὲ ἀσφάλεια στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, ἂν τὸ ἐπιθυμοῦν, εἶναι ἡ πιὸ σημαντικὴ ἀνθρωπιστικὴ ἄποψη τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος. Καὶ ἐλπίζουμε ὅτι στὸ τέλος, ἡ δικαιοσύνη, ἡ καλὴ πίστη καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς θὰ ἐπικρατήσουν.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία πιστεύει ὅτι ἡ δημιουργία καὶ ὕπαρξη προσφύγων καὶ ἐκτοπισμένων προσώπων ἀποτελεῖ στίγμα στὸ πρόσωπο τῆς ἀνθρωπότητας. Ἕνα στίγμα ποὺ εἶναι καθῆκον ὅλων μας νὰ βοηθήσουμε στὴν ἐξάλειψή του. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ τὴ δημιουργία τέτοιων διεθνῶν συνθηκῶν ποὺ νὰ ἐπιτρέπουν σ' ὅλους τοὺς πρόσφυγες καὶ σ' ὅλα τὰ ἐκτοπισμένα πρόσωπα νὰ ἐπιστρέψουν μὲ ἀσφάλεια στὰ σπίτια τους καὶ τὶς περιουσίες τους, ἂν ἔτσι ἐπιθυμοῦν. Ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία πιστεύει πὼς δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐπιθυμητὴ λύση τοῦ θλιβεροῦ αὐτοῦ προβλήματος.»

Δὲν νομίζω πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσω τίποτε περισσότερο πάνω στὸ προσφυγικὸ πρόβλημα. Ἡ θέση μας εἶναι ξεκάθαρη τόσο στὰ διεθνῆ ὅσο καὶ στὰ τοπικά του πλαίσια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συνάδελφοι Βουλευτές,

Τὶς γενικὲς ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν τοῦ ΑΚΕΛ ἔβαλε μπροστά σας μὲ τὴν ὁμιλία του σὲ περασμένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁ συνάδελφος Βουλευτὴς κ. Φάντης.

Ἐγὼ θὰ προσθέσω μερικὲς ἀπόψεις ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν εἰσήγηση καὶ τὴν ὡς τώρα συζήτηση.

Στὴν εἰσήγηση τοῦ θέματος, ἐλέχθη ὅτι οἱ Νατοϊκοὶ συνωμοτικοὶ κύκλοι χρησιμοποιοῦν μιὰ παρελκυστικὴ τακτικὴ συνεχοῦς μετακίνησης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, ὑπονόμευσης τῆς βασικῆς τοποθέτησης ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι πρόβλημα κατοχῆς, ἀπελευθέρωσης καὶ μετατροπῆς του σ' ἕνα πρόβλημα συνοριακῶν διαφορῶν, σ' ἕνα πρόβλημα νομικιστικό, σ' ἕνα πρόβλημα συνταγματικῶν μικροδιευθετήσεων.

Κύριε Πρόεδρε,

Γιὰ τὸ ὅτι οἱ Νατοϊκοὶ κύκλοι συνωμοτοῦν καὶ ἱδρώνουν νὰ ἐκτροχιάσουν τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα ἀπὸ τὰ σωστὰ κανάλια καὶ πλαίσια, δὲν ἔχουμε καμμιὰ ἀμφιβολία. Ἐμεῖς θὰ μπορούσαμε νὰ χρησιμοποιήσουμε πολὺ βαρύτερη γλώσσα γιὰ τοὺς Νατοϊκοὺς συνωμότες ἐχθροὺς τῆς Κύπρου. Ἂν τὰ περὶ συνοριακῶν διαφορῶν, νομικιστικῶν προβλημάτων καὶ συνταγματικῶν μικροδιευθετήσεων λέγονται κι' ἀναφέρονται στούς Νατοϊκοὺς καὶ στὶς συνωμοσίες τους, δικαίωμα αὐτοὺς ποὺ τὰ λὲν νὰ τὰ λέν. Ἂν ὅμως αὐτὰ ποὺ λέχθηκαν περὶ συνοριακῶν διαφορῶν, περὶ νομικιστικῶν προβλημάτων καὶ περὶ μικροσυνταγματικῶν διευθετήσεων ἀναφέρονται καὶ συσχετίζονται μὲ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες, ἐμεῖς διαφωνοῦμε. Ἐμεῖς λέμε ὅτι ἂν ὕστερα ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ 1974, ἂν ὕστερα ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή, ὑπῆρξε μιὰ μόνο σημαντικὴ καὶ ταυτόχρονα μιὰ μόνο θετικὴ ἐξέλιξη στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα αὐτὴ ἡ μία μόνο θετικὴ καὶ σημαντικὴ ἐξέλιξη εἶναι αὐτὸς ὁ τελευταῖος κύκλος τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν.

Ἐμεῖς πιστεύομε ὅτι στὶς συνομιλίες καὶ νομικὰ θέματα θά συζητηθοῦν—καὶ δὲν τὰ λέμε νομικιστικὰ— καὶ συνταγματικὰ θέματα θὰ συζητηθοῦν, καὶ θέματα συνόρων θὰ συζητηθοῦν. Καὶ γιὰ νὰ προλάβω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁποιαδήποτε παρερμηνεία, θέλω νὰ ἐξηγήσω περισσότερο αὐτὸ τὸ θέμα τῶν συνόρων. Ὅταν ὁ Μακάριος στὶς προτάσεις του τοῦ 1977 χάραζε πάνω σὲ χάρτη τὸ 20% τῆς περιοχῆς ποὺ εἰσηγεῖτο νά τελεῖ ὑπὸ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση, χάραζε σύνορα ἀνάμεσα στά δυὸ συστατικὰ μέρη τῆς γεωγραφικὰ Ὁμόσπονδης Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ δεκτήκαμε τὴ λύση τῆς γεωγραφικῆς Ὁμοσπονδίας—καὶ καλὰ κάμαμε νὰ τὴ δεχτοῦμε—θέμα συνόρων ὑπάρχει. Καὶ ἡ Καντονιακὴ Ὁμοσπονδία ἔχει σύνορα καὶ ἡ διπεριφερειακὴ ὁπωσδήποτε καὶ ἡ πολυπεριφερειακὴ καὶ ἡ διζωνικὴ καὶ ἡ πολυζωνική.

Τὸ θέμα δὲν εἶναι ἂν θὰ ὑπάρχουν σύνορα ἢ ὄχι. Τὸ θέμα εἶναι τὶ εἴδους σύνορα θὰ ὑπάρχουν. Ἐμεῖς λέμε ὅτι τὰ σύνορα ποὺ θὰ ὑπάρχουν δὲν θὰ ἔχουν τὴ λειτουργία ποὺ ἔχουν τὰ διακρατικὰ σύνορα, ὅπως ἐκεῖνα ποὺ χωρίζουν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Τουρκία, ἢ τὴ Γαλλία ἀπὸ τὴν Ἰταλία ἢ τὶς Ἰνδίες ἀπὸ τὴν Κίνα. Δὲν θὰ εἶναι σύνορα διαβατηρίων καὶ τελωνειακῶν ἐλέγχων καὶ δασμῶν, θὰ εἶναι ὅμως σύνορα, θὰ εἶναι συνοριακὴ γραμμὴ ποὺ θὰ καθορίζει τὴ διοικητικὴ περιοχὴ ποὺ θὰ διατελεῖ ὑπὸ τὴν Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση καὶ τὴ διοικητικὴ περιοχὴ ποὺ θὰ διατελεῖ ὑπὸ τὴν Ἑλληνοτουρκικὴ διοίκηση.

Αὐτὴ ἡ συνοριακὴ γραμμή, ποὺ θὰ καθορίζει ποὺ τελειώνει ἡ διοικητικὴ περιοχὴ τοῦ ἑνὸς συστατικοῦ μέρους καὶ ποῦ ἀρχίζει ἡ διοικητικὴ περιοχὴ τοῦ ἄλλου, αὐτὴ ἡ γραμμὴ ποὺ δὲν θὰ εἶναι—ἐπαναλαμβάνω—διακρατικὴ συνοριακὴ γραμμή, πρέπει νά συζητηθεῖ. Καὶ θά συζητηθεῖ στὸ τραπέζι τῶν συνομιλιῶν. Καὶ θὰ συζητηθεῖ σὰν οὐσιαστικὸ θέμα, τόσο οὐσιαστικό, ἐπαναλαμβάνω, τόσο οὐσιαστικὸ ποὺ ἂν ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα λυθοῦν—τὰ ἐπὶ μέρους ζητήματα—καὶ αὐτὸ δὲν λυθεῖ, τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν λύεται.

Γιατὶ στάθηκα τόσο πάνω στὸ θέμα τῶν συνόρων ; Γιατὶ λέω ὅτι εἶναι οὐσιαστικὸ αὐτὸ τὸ θέμα ; Διότι εἶναι ἄμεσα συσχετισμένο μὲ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Ἀπὸ τὸ πόσο ὀρθὰ θὰ λύσουμε αὐτὸ τὸ πρόβλημα, θὰ ἐξαρτηθεῖ, σ' ἕνα μεγάλο βαθμό, καὶ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὰ χωριά, στὶς πόλεις, στά σπίτια, στὶς περιουσίες καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Μὴ νομίσετε ὅτι ξέχασα πὼς τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε εἶναι ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς. Τὸ θυμοῦμαι τὸ θέμα μας. Καὶ πιστεύω ὅτι γιὰ τὴ διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων, ἂν ἡ Βουλὴ θέλει νὰ παίξει τὸ ρόλο της, πρέπει νὰ προστατέψει τὶς συνομιλίες, νὰ κάμει ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ νὰ συνεχισθοῦν μὲ πνεῦμα καλῆς θέλησης καὶ ἀλληλοκατανόησης.

Ἂν θὰ λυθεῖ τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα, ἂν θὰ γυρίσουν ὅλοι οἱ πρόσφυγες—ὅπως θέλουμε νὰ γυρίσουν—αὐτὸ θὰ γίνει στὸ τραπέζι αὐτῶν τῶν συνομιλιῶν.

Εἶπα, νὰ προστατέψει ἡ Βουλὴ τὶς συνομιλίες.

Ἀπὸ ποῦ νὰ τὶς προστατέψει ; Ἀπὸ ποιό ;

Πιστεύουμε ὅτι ὁ περισσότερος ἀδυσώπητος ἐχθρὸς τῶν συνομιλιῶν, τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ὅπως διεξάγονται σήμερα, εἶναι οἱ Νατοϊκοὶ συνωμότες. Αὐτοί, θέλουν νὰ λύσουν οἱ ἴδιοι μόνοι τους, δίχως τὸ λαό μας χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τῶν δυὸ κοινοτήτων, τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα καὶ μαζὶ θέλουν νὰ ἐμποδίσουν τὴ λύση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος.

'Η Βουλὴ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ, ἐλέχθη. Νὰ τοποθετηθεῖ ἀπερίφραστα πάνω στὸ ὅτι ἢ πετυχαίνουν οἱ συνομιλίες καὶ λύεται τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, λύεται δίκαια, δημοκρατικὰ καὶ μὲ ἀπλήγωτη τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ λαοῦ μας σὰν συνόλου, ἢ ἀποτυγχάνουν οἱ συνομιλίες καὶ τὸ Κυπριακὸ μένει ἄλυτο, καὶ οἱ πρόσφυγες μένουν πρόσφυγες, καὶ οἱ ἀγνοούμενοι μένουν ἀγνοούμενοι καὶ τὸ Βαρώσι μένει πόλη-φάντασμα. 'Η Βουλὴ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ : "Οτι διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων χωρὶς συνομιλίες ἢ μὲ τὴν ἀποτυχία τῶν συνομιλιῶν, δὲν πετυχαίνεται.

Κύριε Πρόεδρε,

Πάλι ξανάρχομαι στὶς συνομιλίες, θὰ μοῦ πεῖτε, ἀλλὰ δὲν ξέχασα τὸν τίτλο τοῦ θέματος μας. Ξανάρχομαι στὶς συνομιλίες διότι μὲ ἀναγκάζει τὸ περιεχόμενο τῆς εἰσήγησης ποὺ ἔγινε.

'Ελέχθη ὅτι οἱ συνομιλίες δυστυχῶς δὲν γίνονται μεταξὺ τῆς 'Ελληνοκυπριακῆς καὶ τῆς Τουρκοκυπριακῆς κοινότητας, ἀλλὰ μεταξὺ τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Ντενκτὰς σὰν πληρεξούσιου τῆς "Αγκυρας καὶ αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της ἐνεργεῖ σὰν πληρεξούσιος τῶν εὐρύτερων ἱμπεριαλιστικῶν συμφερόντων.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Αὐτὰ οὔτε ἀνακάλυψη εἶναι οὔτε ἀποκάλυψη. Καὶ ἡ ἐξάρτηση τοῦ Ντενκτὰς ἀπὸ τὴν "Αγκυρα εἶναι γνωστὴ καὶ ἡ ἐξάρτηση τῆς "Αγκυρας ἀπὸ τὸ NATO εἶναι γνωστή. Αὐτὰ εἶναι μιὰ πραγματικότητα ποὺ ἂν τώρα μόνο τὴν εἴδαμε, ἴσως γι' αὐτὸ εἶναι ποὺ ὑποφέρουμε.

'Ο Ντενκτὰς λοιπὸν ἐξαρτιέται ἀπὸ τὴν "Αγκυρα ! Ναί ! 'Αλλὰ εἶναι μ' αὐτὸν ποὺ θὰ διαπραγματευθοῦμε. Εἶναι μ' αὐτὸν ποὺ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ διαπραγματευθοῦμε. Δὲν εἶναι ἐμεῖς ποὺ θὰ ὁρίσουμε τὸ συνομιλητὴ τῶν Τουρκοκυπρίων. "Αν οἱ Τουρκοκύπριοι ἐκλέξουν ἄλλο, θὰ συνομιλήσουμε μὲ τὸν ἄλλο. Δὲν λέω ὅτι εἶπε κανεὶς κάτι τέτοιο, ἀλλὰ ἂν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ εἰσηγεῖται ἢ σκέφτεται νὰ εἰσηγηθεῖ νὰ διακόψουμε τὶς συνομιλίες, διότι ὁ Ντενκτὰς εἶναι πληρεξούσιος τῆς "Αγκυρας καὶ ἡ "Αγκυρα πληρεξούσια τῶν ἱμπεριαλιστῶν, ἐμεῖς διαφωνοῦμε νὰ διακοποῦν οἱ συνομιλίες γι' αὐτὸ τὸ λόγο. Συνομιλοῦμε μ' αὐτοὺς ποὺ ἔχουμε νὰ συνομιλήσουμε, συνομιλοῦμε μ' αὐτοὺς ποὺ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ συνομιλοῦμε.

'Ελέχθη, κ. Πρόεδρε,—καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὸν εἰσηγητὴ—ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἀπαιτεῖ νὰ μάθει τὶς λεπτομέρειες τοῦ χειρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. 'Ως γεγονός, ἂν ζητήσουμε νὰ συζητοῦμε ἐδῶ τὶς λεπτομέρειες, καὶ καταγέλαστοι θὰ γίνουμε, καὶ τὶς συνομιλίες θὰ ἀνατινάξουμε.

Κάποιος ὅμως θὰ ρωτοῦσε : Καὶ οἱ ἀρχές ; Οἱ ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες διεξάγονται οἱ συνομιλίες ; Αὐτὲς δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφέρουν τὴ Βουλή ; Καὶ βέβαια πρέπει νὰ μᾶς ἐνδιαφέρουν. 'Εμεῖς ξέρουμε ὅτι οἱ ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες διεξάγονται οἱ συνομιλίες εἶναι ἐκεῖνες τῶν 4 κατευθυντηρίων γραμμῶν ποὺ συμφωνήθηκαν ἀπὸ τοὺς Μακάριο—Ντενκτάς, καὶ ἐκεῖνες τῶν 10 σημείων τῆς Συμφωνίας Κυπριανοῦ—Ντενκτάς. Ξέρουμε, ἀκόμα, τὶς ἀρχὲς τοῦ O.H.E καὶ τὶς ἀποφάσεις του.

'Υπάρχει καμμιὰ πληροφορία ὅτι ὁ συνομιλητὴς μας ξέφυγε ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀρχὲς ; 'Υπάρχει καμμιὰ πληροφορία ὅτι ὁ συνομιλητὴς ἀνάλαβε ὁποιεσδήποτε δεσμεύσεις ἀντίθετες μ' αὐτὲς τὶς ἀρχές ; Διότι μπῆκε ἐδῶ καὶ ἡ ἐρώτηση : «Ποιὲς δεσμεύσεις ἀναλαμβάνονται ;»

Ἂν ὑπάρχουν τέτοιες πληροφορίες νὰ κληθεῖ κλειστὴ συνεδρία τοῦ Σώματος καὶ ὕστερα, ἂν κριθεῖ σκόπιμο, καὶ ἀνοικτή, γιὰ νὰ καταγγελθοῦν ὁποιεσδήποτε παρεκκλίσεις ἢ ὁποιεσδήποτε ἀπαράδεκτες δεσμεύσεις.

Ἐμεῖς πάντως πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι τέτοιες πληροφορίες δὲν ἔχουμε, γιὰ παρέκκλιση ἀπὸ τὶς ἀρχὲς ἢ γιὰ ἀνάλυψη ἀπαράδεκτων δεσμεύσεων. Πρέπει ἀκόμα νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ διεξάγει ἡ ἴδια τὶς συνομιλίες. Ἐμεῖς πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ συνομιλητὴς ἀπολαμβάνει τὴν ἐμπιστοσύνη μας. Ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ στέκει πίσω ἀπὸ τὸ συνομιλητὴ γιὰ νὰ τοῦ δίνει ὁδηγίες πῶς θὰ χειριστεῖ τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο ζήτημα ποὺ ἐγείρεται. Αὐτὸ εἶναι δουλειὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας μὲ τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου στὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύονται, ἢ ἐλπίζω νὰ ἀντιπροσωπεύονται, ὅλα τὰ κόμματα.

Ἐλέχθη ἐδῶ κάτι γιὰ τοὺς Κερυνιῶτες. Μπῆκε ἕνα ἐρώτημα : Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἂν δεχθοῦμε θεωρητικὰ ὅτι κάποιοι ρεαλιστὲς ἀποδεχόντουσαν ὅτι οἱ Κερυνιῶτες δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γυρίσουν πίσω ;

Ὁ συνάδελφος Φάντης ἔκαμε καθαρὴ τὴ θέση μας γιὰ τοὺς πρόσφυγες, γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες. Ἐγὼ θά προσθέσω τὰ ἑξῆς : Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν Κερυνιωτῶν, καὶ ἄλλων ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες, θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ πόσο θὰ λύσουμε τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ἐπαναπροσέγγισης, τῆς συμφιλίωσης τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τῶν δυὸ κοινοτήτων. Θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ πόσο θὰ ἐξαλείψουμε τὸ μῖσος ποὺ ὑπάρχει— καὶ ὑπάρχει μῖσος—ἀπὸ τὸ πόσο θά ἐξαλείψουμε τὴν καχυποψία ποὺ ὑπάρχει καὶ τὸ φόβο. Θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ πόσο ὁ σωβινισμὸς θὰ πάψει νὰ διαστρεβλώνει τὰ αἰσθήματα τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τῶν δυὸ κοινοτήτων.

Καὶ ἡ Βουλὴ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, ὄχι μόνο πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ ἀλλὰ καὶ νὰ συμβάλει. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ ἀποδείχτηκε ὄχι μόνο χρήσιμη ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία.

Δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὴ Βουλὴ νά συζητήσει τὸ προσφυγικὸ ἀλλὰ καὶ τὸ γενικότερο Κυπριακὸ πρόβλημα.

Τὸ πρόβλημα ποὺ συζητοῦμε, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς, δὲν εἶναι οὔτε ἐφεύρημα οὔτε κατασκεύασμα κι' οὔτε, ὅπως ἐπιζήτησαν μερικοὶ νὰ ποῦν, δημαγωγία.

Ἡ ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων εἶναι ὑπαρκτὸ πρόβλημα γιατὶ τὴν ἐμποδίζει ὁ Τούρκικος κατοχικὸς στρατός, τὴν ἀρνεῖται ὁ Ντενκτάς, τὴν ἀποκλείει ἡ Ἄγκυρα, τὴν ἀγνοοῦν δυτικά σχέδια. Κι' εἶναι καὶ ὁ Γκόμπι, ποὺ θὰ πρέπει νὰ τὸν βλέπει ὁ λαός μας πιὰ μὲ πολὺ κριτικὴ ἀντίληψη, ποὺ συνδέει τὴν παρουσία τοῦ Τούρκικου κατοχικοῦ στρατοῦ μὲ τὴν ἀσφάλεια, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ἐτζιεβὶτ κι' ὁ Ντενκτάς.

Ὑπάρχουν ἀκόμα ντόπιες δυνάμεις ποὺ δέχτηκαν τὴν ἀποδιεθνοποίηση, τὸ ἀμερικάνικο σχέδιο καὶ ποὺ μιλοῦν γιὰ ἀποζημιώσεις. Καὶ ὑπάρχουν ἐκεῖνοι ποὺ μιλοῦν γιὰ δημαγωγία ὅταν γίνεται ἀναφορὰ σ' ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων.

Ἐμφανίστηκαν ἀκόμα κι' οἱ στατιστικές, οἱ δημοσκοπήσεις, ποὺ ἐμφανίζουν τοὺς ἴδιους τοὺς πρόσφυγες νὰ μὴ θέλουν τὸ γυρισμό. Εὑρήματα γιὰ τὰ ὁποῖα

πανηγύρισε ἡ Τούρκικη προπαγάνδα. Δὲν γνωρίζουμε ποιοὶ πλήρωσαν. Μᾶς καταγγέλθηκε ὅτι κάποιοι ὑπάλληλοι τῆς Κυβέρνησης χρησιμοποιήθηκαν γι' αὐτὸ τὸ σκοπό. Παραμένει πάντως σκοτεινὸ ποιοὶ ἦταν οἱ στόχοι αὐτῶν τῶν δημοσκοπήσεων. Ἕνα ὅμως ἀντιλαμβανόμαστε, ὅτι εἶναι ἡ μεγαλύτερη πλαστογραφία τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ μας, εἶναι μιὰ ἀνέντιμη ὑπόθεση προώθησης τῆς πολιτικῆς τῆς παράδοσης μὲ στατιστικὲς καὶ ἀριθμούς. Καὶ ἐπιδιώκουν ἐντυπωσιασμὸ γιατὶ γιὰ πρώτη φορὰ χρησιμοποιοῦνται τέτοια ὅπλα στὸν Κυπριακὸ ἀγώνα. Τὰ ὅπλα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης, τῆς προβολῆς καὶ τῆς διαφήμισης κάποιων ἰδεῶν καὶ κάποιων καταστάσεων.

Γι' αὐτὸ καὶ ὅσοι βιάστηκαν νὰ βγάλουν πολιτικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴ δημοσκόπηση, δικοί μας καὶ ξένοι, τοὺς συνιστοῦμε πιὸ προσεκτικὴ ἐξέταση τῶν δεδομένων γιατὶ ὁ ἀγώνας γιὰ τὸ γυρισμὸ θὰ συνεχίζεται ὅσο ὑπάρχουν πρόσφυγες ἢ παιδιὰ τῶν προσφύγων.

Τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, ὁ πόνος τῆς προσφυγιᾶς καὶ τῆς κατοχῆς εἶναι τόσο μεγάλος ποὺ δὲν χωρᾶ στὰ καλούπια καμμιᾶς στατιστικῆς. Καὶ κανένας δὲν εἶναι ἐξουσιοδοτημένος νὰ πουλήσει τὴν Κύπρο.

Τὸ λυπηρὸ εἶναι ὅτι μ' αὐτὰ τὰ δῆθεν εὑρήματα θὰ γίνουν Ἄγκυρα καὶ Δύση πιὸ σκληροὶ ἐνάντια στὴν Κύπρο καὶ θὰ κάνουν τὸν ἀγώνα μας δυσκολότερο. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νά γίνει καὶ ἡ ἀντίσταση μας πιὸ δυνατὴ καὶ ἀποφασιστική.

Τὸ θέμα δὲν γράφτηκε γιὰ ν' ἀντιδικήσουμε μὲ κανένα. Στὴν πολιτικὴ ὅμως χρειάζονται οἱ ἐπιβεβαιώσεις καὶ οἱ διασαφηνίσεις τῶν θέσεων γιατὶ οἱ θέσεις τῶν κομμάτων, οἱ πολιτικὲς θέσεις, δὲν ἰσοδυναμοῦν οὔτε μὲ ἀποκάλυψη οὔτε μὲ ἱερὰ κείμενα ποὺ λέγονται μόνο μιὰ φορά.

Θὰ πρέπει ὅλοι νὰ γνωρίζουν ὅτι δὲν ἐγκαταλείπουμε τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ μας καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει μετακίνηση θέσεων. Γιὰ μᾶς ἡ ἐπιστροφὴ εἶναι θέμα ἀρχῆς. Εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὸν ἀντικατοχικὸ ἀγώνα, βρίσκεται σὲ ἄμεση συσχέτιση μὲ τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα τῆς πατρίδας μας. Ὁ γυρισμὸς εἶναι τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῶν προσφύγων.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀγώνας τῶν προσφύγων ἀπὸ τὸ 1974 καὶ μετὰ ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ συνολικὰ γιατὶ σ' αὐτὸ τὸν τόπο ὅλοι εἴμαστε πρόσφυγες.

Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια ποὺ τὴ νοιώθαμε ἔντονα τὸν Αὔγουστο τοῦ 1974 φαίνεται νὰ τὴν παραμερίσαμε. Ἂν καταλήφθηκε ἡ μισὴ περίπου Κύπρος ἀπὸ τὸ Τούρκικο στρατὸ κατοχῆς καταλήφθηκε γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους, γιὰ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό. Καὶ ὅταν λέμε Κυπριακὸ λαό, ἐννοοῦμε Ἑλληνοκυπρίους καὶ Τουρκοκυπρίους γιὰ νὰ ἀποφύγουμε νέες παρεξηγήσεις καὶ κατηγορίες γιὰ σωβινισμό.

Τὸ κατεχόμενο 40% εἶναι τμῆμα τῆς κοινῆς πατρίδας, ἀνεξάρτητα ποῦ ζοῦμε, ἂν χάσαμε ἢ ὄχι τὸ σπίτι μας, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ καὶ θρησκεία. Ἀλλοίμονο ἂν θεωρήσουμε τὴν κατοχὴ τῆς πατρίδας μας μόνο σὰν ὑπόθεση τῶν προσφύγων καὶ σὰν ὑπόθεση διαζευτικῶν λύσεων ποὺ μόνο ἐκεῖνοι, οἱ πρόσφυγες, ἔχουν τὴν εὐθύνη τῆς ἐπιλογῆς.

Γι' αὐτὸ ἡ διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων δὲν εἶναι μόνο ὑπόθεση τῶν προσφύγων ἀλλὰ ὁλόκληρου τοῦ πληθυσμοῦ καὶ συνδέεται τελικὰ μὲ τὴν τύχη τοῦ λαοῦ μας σὰν συνόλου.

Ὁποιαδήποτε λύση ποὺ θὰ παραβιάζει τὸ δικαίωμα τοῦ γυρισμοῦ ὅλων τῶν προσφύγων καὶ θὰ συνδέεται μὲ ἀναγνώριση κατοχικῶν δεδομένων, ἄρα καὶ ἀνοχὴ τοῦ Τουρκικοῦ κατοχικοῦ στρατοῦ, θὰ ἔχει τὸ σπέρμα μελλοντικῶν περιπετειῶν μὲ

πιὸ οὐσιαστικὸ κίνδυνο τὴν ὁλικὴ κατοχή, τὴν ὁλικὴ προσφυγοποίηση καὶ αὐτή τὴ φορὰ ἐκτὸς Κύπρου.

Λέχθηκε ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα : «Ὅταν λέτε ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ἐννοεῖτε ἐπιστροφὴ τῶν Ἑλλήνων προσφύγων κι' αὐτὸ εἶναι σωβινισμός, ἐνῶ ἐμεῖς—εἶπε ὁ ὁμιλητὴς—ἐννοοῦμε καὶ τοὺς Τουρκοκύπριους πρόσφυγες, κι' αὐτὸ εἶναι πατριωτισμός». Ἡ ἄποψη εἶναι φανερὴ προσπάθεια διαστρέβλωσης. Ὅταν μιλοῦμε γιὰ ἐπιστροφὴ εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἐννοοῦμε ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων, ἑλληνοκυπρίων καὶ τουρκοκυπρίων.

Σ' αὐτὸ τὸν τόπο κινδυνεύει μὲ ἐξαφάνιση ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς λόγω τῆς εἰσβολῆς, τῆς κατοχῆς καὶ τῆς προσφυγιᾶς. Κινδυνεύουν ὅμως καὶ οἱ Τουρκοκύπριοι λόγω τῆς καταπίεσης τοῦ Τούρκικου στρατοῦ κατοχῆς, τῶν κουβαλητῶν καὶ τῆς προσφυγιᾶς ποὺ τοὺς ἐπιβλήθηκε. Τώρα στὴν Κύπρο βρίσκονται 30.000 περίπου στρατιῶτες, δηλαδὴ ἕνας σὲ κάθε τέσσερις, κοντὰ δὲ στὸν Τούρκικο στρατὸ βρίσκονται 40—50 χιλιάδες κουβαλητοὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολία. Ἕνας πληθυσμὸς ξένος καὶ ἐχθρικὸς ὄχι μόνο πρὸς τοὺς Ἑλληνοκυπρίους ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους.

Ὁ πόλεμος καὶ ἡ εἰσβολὴ θέτουν σὲ ἄμεσο κίνδυνο τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας σὰν συνόλου, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων. Γιὰ νὰ διασφαλιστεῖ λοιπὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, ἀπαραίτητη προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ Τούρκικου κατοχικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν κουβαλητῶν.

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο δὲν χωρεῖ κανένα περιθώριο ὑποχώρησης ἢ ἀνοχῆς. Δὲν ὑπάρχει περίπτωση ἀσφαλισμένου γυρισμοῦ ἐφόσο συνεχίζονται μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο τὰ κατοχικὰ δεδομένα καὶ συνεχίζεται ἡ προσπάθεια γιὰ ἀλλαγὴ τῶν δημογραφικῶν δεδομένων. Ἡ ἔννοια τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ τερματισμοῦ τῆς κατοχῆς εἶναι κοινὴ γιὰ Ἑλληνοκυπρίους καὶ Τουρκοκυπρίους.

Μιλοῦμε γιὰ τὸ προσφυγικὸ καὶ τὸ θεωροῦμε σὰν ἀποτέλεσμα μόνο τῶν τελευταίων ἐξελίξεων. Ξεχνοῦμε ὅτι ἡ προσφυγιὰ συνδέεται μὲ τὸ παληὸ σχέδιο τῆς διχοτόμησης, ταξίμ, καὶ τῆς μετακίνησης πληθυσμῶν. Γι' αὐτὸ τὸ σχέδιο ὑπάρχουν χάρτες, παραπλήσιοι τῆς σημερινῆς κατάστασης, ποὺ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς Ἀγγλοκρατίας.

Ἡ σημερινὴ Τουρκοκυπριακὴ ἡγεσία εἶναι ἡ ἡγεσία τοῦ ταξίμ, τῆς διχοτόμησης, τῆς ἐφαρμογῆς τῆς χωριστῆς αὐτοδιάθεσης, τῆς προώθησης τῶν ἐπεκτατικῶν σχεδίων τῆς Ἄγκυρας. Αὐτὸ τὸ σχέδιο προωθήθηκε μὲ τὶς συμφωνίες τῆς Ζυρίχης, ἰδιαίτερα μὲ τὶς ἐγγυήσεις, μὲ τὰ γεγονότα τοῦ 1963—64, μὲ τὴ χούντα καὶ τὰ γεγονότα τοῦ 1974.

Μὲ βάση τὴν προώθηση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου ἔγινε θυματοποίηση Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων. Ἀπὸ τὸ 1955 ἄρχισε ἡ μετακίνηση πληθυσμῶν, ἡ προσφυγιά, ἀπὸ τὸν Ἅγιο Λουκᾶ καὶ τὴ Λεύκα καὶ σ' ἀλληλοδιάδοχα στάδια φτάσαμε στὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ τοῦ 1974 μὲ τὴ μαζικὴ ἐκδίωξη Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὴ γῆ τους.

Γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει λύση, δὲν μπορεῖ νὰ διασφαλιστοῦν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ καὶ φυσικὰ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων ὅσο συνεχίζεται ἡ ἐπιδίωξη διχοτομικῶν λύσεων καὶ ἡ θεσμοποίηση τῆς διχοτόμησης.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Σοσιαλιστικὸ κόμμα ΕΔΕΚ διαφώνησε μὲ τὴ διζωνική. Τὸ Σοσιαλιστικὸ κόμμα ΕΔΕΚ πιστεύει σὲ μιὰ μελλοντικὴ λύση χωρὶς ξένους στρατούς, χωρὶς κατοχικὸ στρατό, μὲ ἐλεύθερη τὴν ἐπιλογὴ τοῦ χώρου ἐγκατά-

στασης γιὰ 'Ελληνοκυπρίους καὶ Τουρκοκυπρίους. Αὐτὴ ἡ ἐλεύθερη ἐπιλογὴ νά καθορίσει τὶς διοικητικὲς περιοχές, τὴ μελλοντικὴ ὑφὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ὄχι ἡ ἐκ τῶν προτέρων αἰχμαλωσία πού οἱ ζῶνες ἢ ὁποιαδήποτε σύνορα ἐπιβάλλουν. Καὶ ζῶνες σημαίνουν σύνορα, σταθμοὺς ἐλέγχου καὶ σὲ συνέχεια, φοβούμαστε, καὶ διατήρηση τοῦ Τούρκικου στρατοῦ κατοχῆς.

Τὸ τονίσαμε καὶ ἄλλοτε. Τὸ ἐπαναλαμβάνουμε καὶ σήμερα. Τὸ Κυπριακὸ δὲν εἶναι διακοινοτικὸ πρόβλημα. Δὲν εἶναι πρόβλημα δυσπιστίας τῶν δυὸ κοινοτήτων μεταξύ τους.

Τὰ ἐγκλήματα τῆς Τ.Μ.Τ. ἐνάντια σὲ Τουρκοκυπρίους κι' 'Ελληνοκυπρίους, τὰ ἐγκλήματα τῆς ΕΟΚΑ Β' ἐνάντια σὲ Τουρκοκυπρίους καὶ 'Ελληνοκυπρίους δὲν ἦταν ἡ αἰτία ἀλλὰ τὰ συμπτώματα τῆς ξένης ἐπέμβασης, τῶν ἰμπεριαλιστικῶν σχεδίων ΗΠΑ καὶ Βρεττανίας σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸν ἐπεκτατισμὸ πού χαρακτηρίζει τὴν πολιτικὴ τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας τῆς Τουρκίας.

Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ δήλωση τοῦ Γκιουνὲς πρὶν λίγους μῆνες ὅτι ἡ εἰσβολὴ ἔγινε ὄχι γιὰ τοὺς Τουρκοκυπρίους ἀλλὰ γιὰ τὴ στρατηγικὴ σημασία τῆς Κύπρου. 'Αλλὰ ἀποκαλυπτικὴ τῆς Τούρκικης πολιτικῆς ἦταν καὶ ἡ δήλωση τοῦ 'Εβρὲμ ὅτι θεωρεῖ τὴν Κύπρο ἀναπόσπαστο μέρος τῆς Τουρκίας.

Γι' αὐτὸ οἱ ὁμαδικοὶ τάφοι πού δείχνει ὁ Ντενκτὰς καὶ τὸ Μουσεῖο Βαρβαρότητας δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ προσπάθεια παρεμπόδισης τῆς ἐπιστροφῆς καὶ διαιώνισης τῆς διχοτόμησης καὶ τῶν κατοχικῶν τετελεσμένων.

'Η ἐπιστροφὴ εἶναι ζήτημα ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, κατάργησης τῶν συνόρων καὶ ἐλευθερίας στὴ διακίνηση, τὴν περιουσία καὶ τὴν ἐγκατάσταση. Οἱ περιορισμοὶ εἶναι διαιώνιση τῆς προσφυγιᾶς καὶ τῆς διχοτόμησης.

Κι' ἄλλοι λαοὶ πέρασαν πολὺ χειρότερα ἀπὸ μᾶς. Στὴ Γιουγκοσλαυΐα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος γιὰ ἄλλους λόγους ἀλλὰ καὶ γιὰ φυλετικούς, εἶχε 1 ἐκ. νεκρούς, ὅμως δὲν συντηροῦν κλῖμα διαχωρισμοῦ καὶ δυσπιστίας οἱ Γιουγκοσλάβοι. 'Ακριβῶς κι' ἡ Κυπριακὴ περίπτωση εἶναι ζήτημα μιᾶς καινούργιας ἀρχῆς μέσα σ' ἕνα πραγματικὰ ἐλεύθερο κι' ἀνεξάρτητο κράτος.

Τὰ ζητήματα ἀσφάλειας θὰ πρέπει νά εἶναι ἡ κύρια κρατικὴ φροντίδα. Στὸν τομέα αὐτὸ γιὰ περισσότερη ἐγγύηση μπορεῖ νὰ συνδράμει κι' ὁ Διεθνὴς 'Οργάνισμός. Γιὰ κανένα ὅμως λόγο δὲν μπορεῖ νά χρησιμοποιεῖται ἢ νὰ γίνεται δεκτὸ τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἀπαγόρευσης γιὰ γυρισμὸ μὲ τὸ δικαιολογητικὸ τῆς ὕπαρξης δυσπιστίας. Ποίων καὶ γιατί;

Στὴν περίπτωση τῆς εἰρηνικῆς συμβίωσης θὰ πρέπει νὰ λειτουργήσει συνειδητὰ ἡ λήθη κι' ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές. Τί κάνει ὅμως ὁ Ντενκτάς; Συντηρεῖ τὸ κλῖμα τῆς δυσπιστίας. Νὰ μὴν τὸν βοηθοῦμε καλλιεργώντας κι' ἐμεῖς τὴν ἄποψη ὅτι μᾶς χωρίζει αἷμα. Καὶ ἀσφαλῶς πάνω στὸ θέμα τοῦ σωβινισμοῦ θὰ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦμε καὶ νὰ τοποθετηθοῦμε μὲ σαφήνεια καὶ μάλιστα σ' αὐτὸ τὸ Βῆμα, σ' αὐτὸ τὸ χῶρο, γιατὶ πραγματικὰ ὁ σωβινισμὸς ὑπῆρξε ἡ κυριότερη αἰτία τῆς καταστροφῆς τῆς πατρίδας μας ἢ ἔδωσε τά κυριότερα ἐπιχειρήματα γιὰ τὴ δημιουργία τῶν διχοτομικῶν καταστάσεων στὴν Κύπρο. Ὅμως ὁ σωβινισμὸς ὅσο στράφηκε ἐναντίον τῶν Τουρκοκυπρίων στράφηκε καὶ ἐναντίον τῶν 'Ελληνοκυπρίων καὶ πιθανῶς μὲ πιὸ τρομερὰ κτυπήματα καὶ πλήγματα. Ἔτσι ὁ σωβινισμὸς εἶναι κάτι πού ἀποκρούει καὶ καταδικάζει καὶ ὁ λαός μας σὰν σύνολο καὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος καὶ ἡ Βουλὴ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἔτσι ὁ σωβινισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ συνδυαστεῖ ἢ νὰ χρησιμοποιηθεῖ καθ' οἱονδήποτε τρόπο σὰν ἐπιχείρημα γιὰ τὴ διαιώνιση χωριστικῶν καὶ διχοτομικῶν καταστάσεων.

Ἐκεῖνο ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ εἶναι τὰ σημεῖα ποὺ ἑνώνουν τὸν Κυπριακὸ λαὸ σὰν σύνολο καὶ σὰν τέτοια ὑπάρχουν πολλά, ποὺ ὅταν ἀσφαλῶς τὰ προωθήσουμε καὶ τοὺς δώσουμε ὑπόσταση τότε θὰ μπορούσαμε νὰ δημιουργήσουμε καὶ τὴ βάση μιᾶς σωστῆς λύσης. καὶ ἀσφαλῶς ἡ πρώτη προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν Τούρκικο κατοχικὸ στρατό.

Πόσο πρόφαση εἶναι ὁ σωβινισμὸς γιὰ τὸν Ντενκτὰς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὶς πολιτικὲς συμμαχίες ποὺ προωθεῖ καὶ ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνοκυπρίους. Ποιὸς εἶναι ὁ σύμμαχος τοῦ κ. Ντενκτάς, ὁ πολιτικός, ὁ συνεταῖρος του, ὁ ἀντίστοιχος ; Ὁ κ. Κληρίδης ποὺ φιλοξενεῖ ὅλους τοὺς πραξικοπηματίες τοὺς φασίστες καὶ ποὺ καπηλεύεται ἐθνικὰ καὶ ἄλλα σύμβολα γιὰ νὰ προαγάγει τὶς πολιτικές του θέσεις.

Ἔτσι λοιπὸν τὰ προσχήματα δὲν θὰ πρέπει νὰ θεωροῦνται ἐπιχειρήματα.

Γίνεται πολλὴ συζήτηση καὶ γιὰ ἕνα ἄλλο θέμα. Ἐθελοντικὴ ἢ ὑποχρεωτικὴ ἐπιστροφή ; Πρόκειται γιὰ ἀστεῖο δίλημμα. Δὲν ὑπάρχει κανένας ποὺ θέλει ἢ μπορεῖ νὰ ὑποχρεώσει κάποιο νὰ γυρίσει. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν γνωρίζουμε ποιὸς θὰ θέλει καὶ ποιὸς δὲν θέλει νὰ γυρίσει, δὲν ἔχουμε ἄλλη διέξοδο ἀπὸ τοῦ νὰ ζητοῦμε τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων.

Καὶ σίγουρα ἡ ἐθελοντικὴ ἐπιστροφὴ δὲν προάγεται μὲ γεωγραφικὴ κατανομὴ τῶν περιοχῶν προσφύγων ποὺ γυρίζουν καὶ προσφύγων ποὺ δὲν γυρίζουν. Σὲ τέτοια πρίπτωση τὶ γίνεται μ' ἐκείνους ποὺ ἐθελοντικὰ θέλουν νὰ γυρίσουν ;

Καὶ φυσικὰ δὲν προάγεται ἡ ἐπιθυμία τοῦ γυρισμοῦ μὲ τὴ δημιουργία κλίματος ἠττοπάθειας, ὅπως αὐτὴ ποὺ τίποτε δὲν μᾶς σώζει ἢ τῆς δυσμενοῦς συσχέτισης τῶν δυνάμεων ποὺ ὁδηγεῖ σὲ παραίτηση ἀπὸ κάθε μορφὴ ἀγώνα γιὰ διεκδίκηση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μας.

Σὲ τέτοιες ὧρες ξεφυτρώνουν φυσικὰ καὶ οἱ δημοσκοπήσεις γιὰ νὰ πλαστογραφήσουν τὴ θέληση τοῦ λαοῦ.

Ἦταν φυσικὸ ν' ἀνησυχήσουν μ' ὅλα αὐτὰ οἱ πρόσφυγες. Ἦταν φυσικὸ ν' ἀνησυχήσουν ἔντονα ὅσων τὰ σπίτια ἦσαν μέσα στὶς περιοχὲς ποὺ κατὰ μερικοὺς εἶχαν ξεγραφτεῖ. Ἦταν φυσικὸ ν' ἀνησυχήσουν ὅταν τὸ Ἀμερικάνικο σχέδιο ποὺ υἱοθέτησαν πολλὲς δικές μας πλευρὲς ἀναφέρεται σὲ πρόσφυγες ποὺ γυρίζουν καὶ σὲ πρόσφυγες ποὺ δὲν γυρίζουν.

Ἦταν φυσικὸ ἀκόμα ν' ἀνησυχήσουν ὅλοι οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὶς δηλώσεις τοῦ Ντενκτὰς καὶ τῶν Τούρκων ἐπισήμων ὅτι ἡ κατεχόμενη Κύπρος εἶναι τμῆμα τῆς Τουρκίας κι' ὅτι δὲν ὑπάρχει προοπτικὴ ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους.

Κι' εἶπε καὶ προχθὲς ὁ Ντενκτὰς γιὰ τὴν περιοχὴ Μόρφου καὶ γιὰ τοὺς πρόσφυγες τῆς περιοχῆς Μόρφου. Κι' ἦταν φυσικὸ ν' ἀνησυχήσουν ἀπὸ τὸν ψίθυρο μερικῶν πλευρῶν γιὰ ἐπανερχόμενους καὶ μὴ καὶ γιὰ γενναῖες ἀποζημιώσεις οἱ πρόσφυγες μας.

Κι ' ἦταν ἀκόμα πιὸ φυσικὸ πιὸ ἀνήσυχοι ἀπ ' ὅλους νὰ εἶναι οἱ Κερυνιῶτες. Τὸ νὰ παίρνεις μιὰ θέση πάνω στά προβλήματα τοῦ Κερυνιώτη πῆρε συμβολικὲς διαστάσεις. Κι' ἀφορᾶ στὸ τέλος τὸ σύνολο τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Ὅταν ὑποστηρίζεις τὸ δικαίωμα τοῦ Κερυνιώτη νὰ γυρίσει τότε ἀγωνίζεσται καὶ ὑποστηρίζεις τὸ δικαίωμα τοῦ γυρισμοῦ γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες.

Γι' αὐτὸ κατανοοῦμε καὶ ὑποστηρίζουμε τὴν κίνηση τῶν Κερυνιωτῶν καὶ τὴν ὀργάνωση τους ποὺ ἀπὸ τὰ φαινόμενα ἀποδεικνύεται ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Κερυνιωτῶν.

'Εμεῖς δὲν δίδουμε κι' οὔτε ζητοῦμε πιστοποιητικὰ πατριωτισμοῦ εἴτε γιὰ τὸ δήμαρχο πρόκειται εἴτε γιὰ ἁπλοὺς πολίτες. Κρίνουμε κατὰ τὰ ἔργα τοῦ καθενὸς καὶ δὲν βλέπουμε καμμιὰ πράξη ἄξια γιὰ κατάκριση τῆς ἐλεύθερης Κερύνειας ὅταν κινητοποιεῖται ζητώντας γυρισμό.

Θέλουμε ἐπίσης νὰ προσθέσουμε ὅτι ὅταν ἀγωνίζεσαι γιὰ τὸ γυρισμὸ δὲν κάνεις πολιτικὸ καὶ ἰδεολογικὸ διαχωρισμὸ τῶν προσφύγων, ὅπως ὅταν φροντίζεις νὰ πάει νερὸ ἢ δρόμος σ' ἕνα χωριὸ δὲν τὸ κάνεις αὐτὸ μόνο γιὰ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ κόμματος σου.

'Υπάρχουν ἐπίσης καὶ παράπονα γιὰ τὴν Π.Ε.Π. στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Φάντη, ποὺ τὴ χαρακτηρίζει σὰν τὴν πιὸ ἔγκυρη κι' ἀντιπροσωπευτικὴ ὀργάνωση προσφύγων. Αὐτή, θέλει νὰ μᾶς πεῖ, κι' ὄχι ἡ 'Αδούλωτη Κερύνεια εἶναι ἔγκυρη ὀργάνωση.

Κάναμε στὸ παρελθὸν μιὰ εἰσήγηση καὶ τὴν ἐπαναλαμβάνουμε. Νὰ συνταχθεῖ ἐκλογικὸς κατάλογος ὅλων τῶν προσφύγων καὶ νὰ ψηφίζουν ἄμεσα καὶ μὲ μυστικὴ ψηφοφορία τὴν ἡγεσία τους, μὲ ἀναλογικὴ ἐκπροσώπηση σὰν κι' αὐτὴ ποὺ θέλουμε νὰ ἐπιβάλουμε στὴν ἐκλογὴ Βουλευτῶν καὶ τότε μιὰ τέτοια πρόταση, ποὺ εἶναι καθαρὴ καὶ δημοκρατική, νομίζουμε ὅτι θὰ δώσει ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν ἐκπροσώπηση τὴν ἀδιαμφισβήτηση, τὴν ἔγκυρη καὶ τὴν ἀντιπροσωπευτική. Μιὰ τέτοια εἰσήγηση δὲν νομίζω ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ βρεῖ ἀντιπάλους.

Τὸ κυριότερο σημεῖο τῆς συζήτησης ἦταν ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὴ λύση. Καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἄποψη.

Καὶ τὸ ἐρώτημα ποὺ βάζουν εἶναι πῶς θὰ πετύχουμε τὴν ἐπιστροφὴ καὶ τὴ λύση. Μὲ πόλεμο ἢ μὲ συνομιλίες ; Καὶ ἀναφέρθηκε καὶ ὁ προηγούμενος ὁμιλητής, ὁ κ. Ζιαρτίδης, ἐκτεταμένα πάνω στὸ θέμα τῶν συνομιλιῶν.

Καὶ σίγουρα ἐφόσο δὲν μποροῦμε μὲ πόλεμο, ὅπως χρησιμοποιεῖται τὸ ἐπιχείρημα, τότε μὲ τὶς συνομιλίες εἶναι κατορθωτὴ ἡ λύση.

Μακάρι νὰ μποροῦσαν νὰ ἔμπαιναν τὰ πράγματα τόσο ἁπλουστευμένα. Γιατὶ δὲν λέγει κανένας σήμερα νὰ ἐκστρατεύσουμε ἐνάντια στὸν τούρκικο στρατὸ γιὰ νὰ ἐλευθερώσουμε τὰ κατεχόμενα καὶ νὰ πάρουμε πίσω τὰ σπίτια καὶ τὰ χωράφια μας. "Ομως θὰ ἦταν τὸ ἴδιο σφάλμα ἂν δὲν ὀργανώναμε τὴν ἄμυνα μας μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ κάνουμε δύσκολη ὁποιαδήποτε νέα τουρκικὴ στρατιωτικὴ ἐξόρμηση καὶ στρατιωτικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ὄχι ἀπὸ μᾶς ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Τουρκία.

'Η ὑποστήριξη πάλι τῶν συνομιλιῶν δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται ἔναντι κάθε θυσίας γιατὶ καὶ πάλιν εἶναι δυνατὸ ἀπὸ διαδικασίας ἐξεύρεσης λύσης νὰ μετατραπεῖ σ' αἰχμαλωσία καὶ παράδοση.

Δὲν εἶναι ἀποδεκτὲς οἱ συνομιλίες χάριν τῶν συνομιλιῶν, γιατὶ δίνουν ἄλλοθι στὴν Τουρκία, γιατὶ ἐδραιώνουν τὰ τετελεσμένα, γιατὶ βοηθοῦν τὰ σχέδια τῶν Η.Π.Α., γιατὶ συγκαλύπτουν τὴν 'Ελληνικὴ ἐπανένταξη στὸ NATO καὶ ὡραιοποιοῦν τὴν τούρκικη χούντα. Καὶ δὲν εἶναι ἀποδεκτὲς οἱ συνομιλίες ποὺ συγκαλύπτουν συνεχεῖς δικές μας ὑποχωρήσεις γιατὶ ὁδηγοῦν τελικὰ σὲ ἀναγνώριση τῶν τετελεσμένων. Σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς οἱ συνομιλίες δὲν βοηθοῦν στὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων καὶ στὴ διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τους.

Δὲν εἶναι ἀποδεκτὲς ἀκόμα οἱ συνομιλίες ποὺ ἀποδιεθνοποιοῦν τὸ Κυπριακό. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι φέτος ἡ Τουρκία καὶ οἱ δυτικοὶ σύμμαχοι της

πέτυχαν αὐτὸ ποὺ πάντα ἐπιδίωκαν. Ἀπομάκρυνση τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀποπειράθηκε ἡ Τουρκία συνομιλίες τὸν Αὔγουστο καὶ Σεπτέμβρη γιὰ νὰ παρεμποδίσει συζήτηση στὸ Διεθνὴ Ὀργανισμό. Εἶναι ὅμως ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ πετυγχάνει.

Ὅταν τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούλη προειδοποίησε ὅτι μὲ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς συνομιλίες δὲν θὰ εἴχαμε φέτος συζήτηση, ἡ Κυβέρνηση μ' ἐπίσημη ἀνακοίνωση καὶ ὁ Πρόεδρος σὲ δημοσιογραφικὴ διάσκεψη μᾶς διάψευδαν κατηγορηματικά. Χθὲς ἦρθε καὶ μιὰ νέα θλιβερὴ ἀνακοίνωση ποὺ μὲ παραπλανητικὰ λόγια προσπαθεῖ νὰ συγκαλύψει μιὰ πραγματικότητα ποὺ δὲν συγκαλύπτεται : Ὅτι τὸ Κυπριακὸ δὲν θὰ συζητηθεῖ φέτος στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Δικαιολογητικό, τὸ καλὸ κλῖμα τῶν συνομιλιῶν ποὺ ἐπιτρέπει στὸν Ντενκτὰς νὰ λέγει «αὐτὰ ποὺ πιάσαμε εἶναι δικά μας καὶ δὲν ἔχει ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων» κι' ἐπιτρέπει ἀκόμα στὸν Τουρκμὲν νὰ λέγει γιὰ τὸ Βαρώσι ὅτι δὲν ὑπάρχει γυρισμὸς παρὰ μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁλικὴ συμφωνία, κατὰ παράβαση κάθε προηγούμενης συμφωνίας. Γιατὶ ὁ κ. Ζιαρτίδης προηγουμένως ἀνάφερε ὅτι ὑπάρχουν οἱ ἀρχὲς οἱ ὁποῖες διέπουν τὶς συνομιλίες καὶ εἶναι οἱ ἀρχὲς αὐτὲς τῶν Συμφωνιῶν Μακαρίου—Ντενκτάς, Κυπριανοῦ—Ντενκτάς. Ὅμως αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς ἀρχὲς τὶς βλέπουμε νὰ παραβιάζονται καθημερινὰ ἀπὸ τὴν τούρκικη πλευρά. Καὶ ἡ τούρκικη πλευρὰ ὅ.τι καὶ νὰ ἐκπροσωπεῖ—καὶ πάνω σ' αὐτὸ θὰ ἀναφερθοῦμε—εἶναι ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ποὺ συνθέτουν τὶς συνομιλίες. Γιατὶ τὶς συνομιλίες δὲν τὶς συνθέτουμε μόνοι μας. Ὥστε λοιπὸν γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν θετικὸ ρόλο οἱ συνομιλίες κάποιες ἀρχές, κάποιες τέλος πάντων, θὰ πρέπει νά εἶναι κοινές, τουλάχιστον αὐτὲς ποὺ συμφωνήθηκαν. Ὅμως βλέπουμε μὲ μεγάλη στενοχώρια μας καὶ ἀπογοήτευση μας ὅτι αὐτὲς ἀκριβῶς οἱ ἀρχὲς καταπατοῦνται μὲ σκοπὸ νὰ καταπατηθοῦν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν προσφύγων καὶ ἡ προοπτικὴ μιᾶς λύσης, ὅπως εἶπε ὁ κ. Ζιαρτίδης, ποὺ δὲν θὰ πληγώνει τὸν Κυπριακὸ λαό, εἴτε ἑλληνοκυπρίους εἴτε τουρκοκυπρίους, γιατὶ πραγματικὰ γιὰ νὰ πετύχουμε μιὰ βιώσιμη λύση ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς λεπτομέρειες ἢ τὶς διαφορὲς ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπάρξουν, χρειάζεται νὰ μὴ ἀφήνει τραυματισμοὺς ψυχικούς, ψυχολογικούς, ἐθνικούς, ἀκόμα ἱστορικούς, παράδοσης κλπ.

Δὲν συζητοῦμε, λοιπόν, φέτος τὸ Κυπριακὸ γιὰ νὰ μὴ γρονθοκοπούμαστε, λέγει ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, γιατί, κατὰ τὸν Κυβερνητικὸ ἐπίσημο, ἡ ὑπεράσπιση τῆς κατεχόμενης πατρίδας μας εἶναι γρονθοκόπημα ποὺ πρέπει νὰ ἀποφεύγεται.

Ἡ παραγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴ φετινὴ ἡμερήσια διάταξη συνδυάζεται ὅμως μὲ κάποιες διεθνεῖς ἐξελίξεις. Καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο θὰ ἤθελα νὰ ἐπιστήσω καὶ τὴν προσοχὴ τοῦ προηγούμενου ὁμιλητῆ, γιατὶ ἀσφαλῶς οἱ συνομιλίες δὲν γίνονται στὸ κενό. Δὲν γίνονται ἁπλῶς στὴν Κύπρο ξαφνικὰ κάπου σὲ κάποιο χῶρο χωρὶς καμμιὰ ἄλλη ἐπίδραση. Καὶ ἀσφαλῶς συνδέονται μὲ τὰ ἱμπεριαλιστικὰ σχέδια καὶ μὲ τὴν πολιτικὴ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ τῆς γῆς. Καὶ ποιὰ εἶναι τὰ δεδομένα ; Ἡ χούντα στὴν Τουρκία, ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ ΝΑΤΟ καὶ ἡ ὑποβάθμιση τοῦ Κυπριακοῦ διὰ μέσου τῶν συνομιλιῶν, ὅπως καθοδηγοῦνται κατὰ κάποιο τρόπο ἄγνωστο σὲ μᾶς ἀπὸ κάποια παρασκήνια. Διότι ἂν λέγαμε ὅτι καὶ οἱ συνομιλίες βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὸν ἀπόλυτο δικό μας ἔλεγχο, ἀκόμα καὶ ὅταν ἀρχίζουν καὶ ὅταν τελειώνουν, θὰ εἴμαστε ἐκτὸς πραγματικότητας.

Πάρα πολλοὶ παράγοντες καὶ τῆς ντόπιας πολιτικῆς σκηνῆς ἀλλὰ πιθανὸν σὲ πολὺ εὐρύτερη κλίμακα τῆς διεθνοῦς σκηνῆς, ἐνεργοῦν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἔτσι διερωτούμαστε κατὰ πόσο αὐτὸς ὁ κύκλος τῶν συνομιλιῶν δὲν εἶναι τόσο εὐτυχὴς στιγμὴ μετὰ ἀπὸ τὸ 1974, ὅπως θὰ θέλαμε ὅλοι νὰ ἦταν, νὰ ἦταν κάποιες συνομιλίες ποὺ νὰ ἄνοιγαν κάπως τὸ δρόμο γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Ἀντίθετα τὶς βλέπουμε νὰ συνδυάζονται μὲ μιὰ τούρκικη ἀδιαλλαξία, τὶς βλέπουμε νὰ συνδυάζονται μὲ σωβινιστικὲς διακηρύξεις, μὲ παραβιάσεις ἀρχῶν καὶ μὲ ἐξυπηρετήσεις κάποιων γενικότερων σχεδίων ποὺ εἶναι ἡ ὑποβάθμιση τῆς περιοχῆς, ἡ ἄμβλυνση τοῦ Κυπριακοῦ ὥστε νὰ διευκολύνεται ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ NATO, ὥστε νὰ μὴ ἔχει ἐνόχληση ἡ Τούρκικη χούντα ἀπὸ κάποιο πρόβλημα ποὺ λέγεται Κυπριακό, ὥστε νὰ προωθοῦνται τὰ δυτικὰ σχέδια σ' αὐτὴ τὴν τραγικὴ καὶ αἱματοβαμμένη περιοχὴ τῆς γῆς στὴ Μέση Ἀνατολή, ποὺ τὰ πετρέλαια ἀποδεικνύονται ἡ μεγάλη της δυστυχία.

Καὶ ἂν ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα δὲν μᾶς πείθουν, ὅτι ἔγινε χρησιμοποίηση τῶν συνομιλιῶν ἀπὸ τὸ δυτικὸ παράγοντα, ὑπάρχει μιὰ δήλωση ποὺ δὲν ἔχει διαψευσθεῖ, ποὺ ἐπιβεβαιώνει αὐτὰ τὰ δεδομένα.

Ἦλθε λοιπὸν ὁ κ. Ἀβέρωφ, ὕστερα ἀπὸ σύσκεψη ποὺ εἶχε στὶς Βρυξέλλες καὶ ὕστερα ἀπὸ συνομιλίες καὶ συμφωνία ποὺ εἶχε μὲ τὸν κ. Μπαγιουλκέν, καὶ μᾶς εἶπε ὅτι «τώρα εἶναι ὥρα νὰ ἀρχίσουν νέες διμερεῖς διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ἑλλάδας καὶ Τουρκίας καὶ αὐτὲς θὰ εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ τὴν ἀναζήτηση ἐνδεχόμενης πολιτικῆς λύσης στὶς διαφορὲς μεταξὺ τῶν δυὸ χωρῶν μας».

Καὶ ποιές εἶναι αὐτὲς οἱ διαφορές ; Τὸ Κυπριακὸ καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Αἰγαίου.

Ἡ δήλωση μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ «Ἀθηναϊκὸ Πρακτορεῖο Εἰδήσεων». Ζητήθηκε ἡ διάψευση τῆς εἴδησης καὶ δὲν ὑπῆρξε διάψευση. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐξέλιξη μᾶς δημιουργεῖ ἐρωτήματα, μᾶς προκαλεῖ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία. Καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι : Ἀπομακρύνθηκε τὸ Κυπριακὸ ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη μὲ τὸ πρόσχημα τῶν συνομιλιῶν γιὰ νὰ βρεθεῖ μπλεγμένο μέσα στὰ σαγόνια τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς ἐλεγχόμενης διαφορᾶς ἀπὸ τὶς Βρυξέλλες ; Αὐτὸ εἶναι τὸ τραγικὸ ἐρώτημα τῆς σημερινῆς ἡμέρας.

Ὅμως τὸ Κυπριακὸ—καὶ εἶναι θέση ὅλων μας—δὲν εἶναι Ἑλληνοτουρκικὴ διαφορά, εἶναι διαφορὰ μεταξὺ Τουρκίας καὶ Κύπρου. Καὶ ἀντὶ νὰ διεθνοποιεῖται τὸ Κυπριακὸ περισσότερο ὕστερα ἀπὸ τὴν περσινὴ ἀπόφαση ποὺ ζητοῦσε συνεχῆ παρακολούθηση καὶ λήψη πρόσθετων μέτρων τὴν 31η τοῦ Μάρτη ἂν δὲν ὑπῆρχε οὐσιαστικὴ πρόοδος, φτάνουμε στὸ φθινόπωρο γιὰ νὰ ἐξουδετερωθεῖ τὸ Κυπριακὸ ἐντελῶς ἀπὸ τὸ Διεθνῆ Ὀργανισμὸ καὶ νὰ ἐμφανίζεται ἀδιάψευστα ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἄμυνας τῆς Ἀθήνας σὰν θέμα Ἑλληνοτουρκικῆς διαφορᾶς γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ κάνουν συνομιλίες.

Ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια πορεία ἔχει μιὰ διαγεγραμμένη προοπτική, τὴ διχοτόμηση, ποὺ θὰ εἶναι ἡ προτελευταία ἀπαρχὴ τῆς ἐξαφάνισης τῆς Κύπρου.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ ἀνησυχοῦν καὶ οἱ πρόσφυγες ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ πρόσφυγες. Ἐμεῖς κατηγορούμαστε συχνὰ ὅτι εἴμαστε ἐναντίον τῶν συνομιλιῶν. Ἐμεῖς ὅμως τὸ δηλώσαμε ἐπανειλημμένα καὶ τὸ δηλώνουμε καὶ σήμερα μὲ τὸν πιὸ κατηγορηματικὸ τρόπο, καὶ δὲν τὸ δηλώνουμε ἁπλῶς γιὰ νὰ πάρουμε μιὰ θέση ἀλλὰ γιατὶ πιστεύουμε ὅτι κάτω ἀπὸ τὰ δεδομένα οἱ συνομιλίες εἶναι ἀναγκαῖες καὶ χρήσιμες. Συνομιλίες ὅμως ἐποικοδομητικὲς ποὺ ἂν δὲν λύουν νὰ ἀνοίγουν τουλάχιστο τὸ δρόμο πρὸς τὴ λύση. Θὰ θέλαμε συνομιλίες μὲ γνήσιους

ἐκπροσώπους τῶν τουρκοκυπρίων, συνομιλίες ποὺ δὲν θὰ ξεστρατίσουν τὸ Κυπριακό. Καὶ εἶναι βέβαιο ὅτι τέτοιου εἴδους συνομιλίες θὰ εἶχαν καὶ θετικὰ ἀποτελέσματα.

Εἶπε ὁ κ. Ζιαρτίδης—καὶ ἔχει δίκαιο : «Εἶναι ὅμως ἐκεῖ ὁ Ντενκτὰς καὶ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ συνομιλοῦμε μαζί του». Ναί, εἶναι ἐκεῖ ὁ κ. Ντενκτὰς καὶ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ συνομιλοῦμε μαζί του ἀλλὰ νά μὴ ἔχουμε ψευδαισθήσεις μὲ ποιὸ συνομιλοῦμε καὶ σὲ ποιὸ ἅγιο πιστεύει καὶ ποῦ ἀνάβει τὸ κερὶ του ὁ κ. Ντενκτάς.

Συνάδελφοι, δὲν συζητοῦμε ἕνα συνηθισμένο πρόβλημα σήμερα. Ἔχουμε μεταφέρει σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα τὴν ὑπαρξιακὴ ἀγωνία ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀγωνία τὴ δική μας. Ὁ ἀγώνας ποὺ διεξάγουμε εἶναι πολὺ σκληρός. Ὁ κατοχικὸς στρατός, ἡ χούντα τῆς Ἄγκυρας μᾶς ἀρνοῦνται τὰ δικαιώματά μας.

Ὁ Ντενκτὰς ἀποκλείει τὴν ἐπιστροφὴ καὶ θέλει δυὸ κράτη. Οἱ ἰσχυροὶ τῆς Δύσης στέκονται ἀλληλέγγυοι πρός τὴν Τουρκία. Καὶ στὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο παρουσιάζονται κλονισμένες καταστάσεις—καὶ ἐννοῶ ὅσους εἶναι πρόθυμοι νά δεχθοῦν σχέδια δυτικὰ ποὺ ἀποκλείουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς. Καὶ δυστυχῶς ἔχουμε μιὰ ἄβουλη καὶ ἀντιφατικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης σὲ πολλὰ σημεῖα πάνω στὸ ἐθνικὸ θέμα.

Οἱ δυσκολίες τοῦ ἀγώνα θὰ πρέπει νά δυναμώσουν καὶ τὴ δική μας ἀντίσταση, ὄχι νὰ τὴ λιγοστέψουν, ὄχι νὰ τὴν κάμψουν, μέχρις ὅτου διασφαλίσουμε τά δικαιώματα ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Κύπρου, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, σὲ μιὰ ἐλεύθερη, ἀνεξάρτητη κι' ἑδαφικὰ ἀκέραιη πατρίδα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἡ Ἕνωση Κέντρου καθόρισε μὲ σαφήνεια τὴ θέση της πάνω στὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε μὲ σταθερότητα ὅτι οἱ προτάσεις ποὺ ἡ Ἑλληνοκυπριακὴ πλευρὰ ὑπόβαλε στὴ Βιέννη τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1977 συνιστοῦν τὴ σωστὴ φιλοσοφία καὶ τὰ σωστὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα πρέπει νά ἐπιδιωχθεῖ ἡ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Καὶ ἀφοῦ γίνεται ἀναφορὰ στὶς προτάσεις μας τοῦ 1977 εἶναι ὀρθὸ ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον νὰ ὑπενθυμίζουμε ὅτι τὶς προτάσεις ἐκεῖνες τὶς ὑπόβαλε στὴ Βιέννη μὲ ἐντολὴ τοῦ Μακαρίου καὶ τὴ σύμφωνο γνώμη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ὁ τότε συνομιλητὴς κ. Τάσσος Παπαδόπουλος.

Καὶ ἂν ἐκεῖνες οἱ προτάσεις ἔχουν σήμερα ἀξία δὲν ὀφείλεται μόνο στὸ γεγονὸς ὅτι ὑποβλήθηκαν. Ὀφείλεται καὶ σὲ μιὰ ἄλλη ἀλήθεια. Στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ τότε συνομιλητὴς ὑπόβαλε καὶ ἐπιχειρήματα ἀδιάσειστα, πράγμα ποὺ ἔθεσε τὴν ἄλλη πλευρὰ στὴν ἀνάγκη ἢ νὰ ὑποβάλει καὶ ἐκείνη προτάσεις ἢ νὰ ἐκτεθεῖ ἀνεπανόρθωτα μπροστὰ σὲ ὅλες τὶς χῶρες καὶ στὴ διεθνῆ κοινὴ γνώμη.

Καὶ ἀκόμα οἱ προτάσεις ἐκεῖνες κίνησαν τοὺς μηχανισμοὺς γιὰ ἄσκηση πιέσεων πρός τὴν Τουρκικὴ πλευρὰ γιὰ νὰ ὑποβάλει ἐπιτέλους τὶς δικές της θέσεις. Ἂν ἀπὸ τότε ὡς σήμερα τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν κινήθηκε καὶ ἂν οἱ Τουρκικὴ πλευρὰ δὲν εἶπε ἀκόμα καθαρὰ τί θέλει καὶ τί ἐπιδιώκει, αὐτὸ δὲν ὀφείλεται στὶς προτάσεις μας τοῦ 1977.

Οἱ προτάσεις αὐτὲς διασφαλίζουν ἀπὸ τὴ μιὰ τὰ βασικὰ καὶ ἀναφαίρετα δικαιώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, ὅπως εἶναι τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἐγκατάστασης καὶ διακίνησης καὶ τὸ δικαίωμα περιουσίας, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἱκανοποιοῦν τὴν ἀπαίτηση τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς περιοχῆς ποὺ νὰ διοικεῖται ἀπὸ τοὺς Τουρκοκυπρίους πάνω σὲ ὑγιεῖς καὶ καθολικὰ ἀποδεκτὲς ἀρχὲς ὁμοσπονδίας καὶ στὴν ὁποία νὰ δικαιοῦνται, ἂν καὶ ὅσοι Ἑλληνοκύπριοι θέλουν, νὰ διαμένουν καὶ νὰ διοικοῦνται ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση.

Αὐτὲς οἱ προτάσεις βασίζονται καὶ εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνες μὲ ὅλα τὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὴν Κύπρο, καὶ εἰδικότερα γιά τὸ θέμα τῶν προσφύγων.

Μιὰ τέτοια λύση, εἶναι φανερὸ ὅτι διασφαλίζει τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα τῶν ἐκτοπισθέντων. Κατοχυρώνει καὶ διασφαλίζει τὸ δικαίωμα κάθε πρόσφυγα νὰ ἐπιστρέψει στὸ σπίτι του κάτω ἀπό συνθῆκες ἀσφαλείας ἀφοῦ ἡ κρατικὴ ἐξουσία τῆς Ὁμοσπονδίας θὰ περιβληθεῖ μὲ τὶς ἐξουσίες καὶ τὰ δικαιώματα τῆς διασφαλίσεως ἰσότητας γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες καὶ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὅπως εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ἀσφαλοῦς διαβιώσεως καὶ ἐλεύθερης νομῆς τῆς περιουσίας. Σύμφωνα μὲ τὶς προτάσεις τοῦ 1977 τὸ δικαίωμα κάθε πρόσφυγα γιὰ ἐπιστροφὴ θὰ διασφαλισθεῖ, μόνο ποὺ ἕνας ἀριθμὸς προσφύγων θὰ ζεῖ κάτω ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ Διοίκηση ἐνῶ τὸ Κράτος θὰ εἶναι περιβλημένο μὲ ὅλες τὶς ἐξουσίες καὶ ἀποτελεσματικότητα γιὰ τὴ διασφάλιση καὶ περιφρούρηση τῆς ἀσφάλειας καὶ τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων καὶ θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν ποὺ θὰ ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια τους.

Εἶναι θλιβερὸ καὶ ζημιογόνο γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς Κύπρου ὅτι ἀφήσαμε ἐκεῖνες τὶς προτάσεις νὰ περιπέσουν σὲ παραγνώριση καὶ ἀφάνεια. Γιατὶ οἱ προτάσεις ἐκεῖνες εἶναι ἰσορροπημένες, λαμβάνουν ὑπόψη τὶς σωστὲς Κυπριακὲς πραγματικότητες καὶ μποροῦν νὰ θεμελιώσουν βιώσιμη καὶ εἰρηνικὴ λύση γιὰ ὅλο τὸν πληθυσμὸ τῆς Κύπρου.

Εἶναι καιρὸς νά ἀρχίσει μία καθολικὴ καὶ συνεχὴς ἐκστρατεία γιὰ νὰ κερδίσουμε διεθνὴ ὑποστήριξη γι' αὐτὲς τὶς προτάσεις, γιὰ ἀναβίωση τους σὰν τὸ σωστό, ἂν ὄχι τὸ μόνο, βιώσιμο πλαίσιο λύσης, γιὰ νὰ ἀνακτήσουν οἱ προτάσεις πειστικότητα καὶ ἐγκυρότητα. Ἡ Ἕνωση Κέντρου ἀναλαμβάνει πρωτοβουλία γι' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ὅλοι θὰ θυμοῦνται τὶς ἀρχικὲς παλινδρομήσεις τῆς Κυβερνήσεως, μετά τὸ θάνατο τοῦ Μακαρίου, πάνω σ' αὐτὲς τὶς προτάσεις. Παλινδρομήσεις ποὺ βασίστηκαν πάνω στὴν ἀφελὴ ἰδέα ὅτι ἤταν δῆθεν δυνατὸ γιὰ τὴν Κύπρο νά ὑπαναχωρήσει ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς προτάσεις καὶ νὰ προβάλει καὶ πετύχει δῆθεν καλύτερα πλαίσια. Χρειάστηκαν πιέσεις πολλὲς καὶ ὀδυνηρὲς προσγειώσεις ἀπό τὰ νεφελοπατήματα τῆς ἡγεσίας μας γιὰ νὰ ἐξαναγκασθεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ δηλώσει, ἔστω καὶ ἀπρόθυμα, μετὰ ἀπὸ ἕνα χρόνο περίπου, ὅτι «δὲν ἐγκαταλείψαμε τὶς προτάσεις καὶ τὴ γραμμὴ Μακαρίου, ὅμως οἱ προτάσεις ἐκεῖνες δὲν μποροῦν νά εἶναι λάβαρο τοῦ ἀγώνα μας.»

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἢ ὑποσκάψαμε ἢ ἐπιτρέψαμε νὰ ὑποσκαφτεῖ καὶ στὸ ἐσωτερικὸ καὶ διεθνῶς, ἡ πειστικότητα ἐκείνων τῶν προτάσεων χαρακτηρίζοντας τες εἴτε σὰν «ὀδυνηρὲς παραχωρήσεις» εἴτε σὰν «ἀνεφάρμοστες». Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ὅταν ζητοῦμε λύση σύμφωνα μὲ τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. πρέπει νὰ γνωρίζουμε καὶ νά δεχτοῦμε ὅτι οὐσιαστικὰ ἐπιδιώκουμε λύση ποὺ νὰ ἐναρμονίζεται μὲ αὐτὲς τὶς προτάσεις. Τὰ Ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., ποὺ πρέπει

νὰ εἶναι ἡ βάση τοῦ ἀγώνα μας, δὲν προβλέπουν οὔτε ἀπαιτοῦν ἐπιστροφὴ στὴν κατάσταση ποὺ ὑπῆρχε πρὶν τὴν 14η Ἰούλη 1974 οὔτε δέχονται τὴν καταναγκαστικὴ ἐπιστροφὴ τοῦ πληθυσμοῦ στὰ σπίτια τους.

Βέβαια οἱ προτάσεις τοῦ 1977 περιέχουν ὀδυνηρὲς παραχωρήσεις. Ὅπως καὶ ἄλλοτε ἐλέχθη ἡ προδοσία τοῦ πραξικοπήματος καὶ τὸ ἔγκλημα τῆς εἰσβολῆς ἔφεραν στὴν Κύπρο ἀνεπανόρθωτα καταστροφικὲς ἐξελίξεις. Ἂν θέλουμε πραγματικὰ ἡ Κύπρος νὰ ἐπιβιώσει σὰν Κράτος, πρέπει νὰ κατανοήσουμε καὶ νὰ δεχτοῦμε ὅτι θὰ πληρώσουμε τὸ τίμημα τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος. Ἡ σημερινὴ Κυπριακὴ πραγματικότητα ὑπαγορεύει ἀδυσώπητα ὅτι οἱ δεῖκτες τῆς ἱστορικῆς μας πορείας δὲν μποροῦν, μὲ τὶς διαπραγματεύσεις, νὰ ἐπιστρέψουν πίσω στὴν κατάσταση πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα, δὲν μποροῦμε νά ἐπιστρέψουμε στὴν κατάσταση ποὺ ἴσχυε τὴν 14η Ἰουλίου, 1974. Ἡ προδοσία τοῦ πραξικοπήματος ἔκαψε μιὰ γιὰ πάντα τά γεφύρια. Ἡ ἱστορικὴ μοῖρα καταγράφει καὶ ἡ γραφή της οὔτε μὲ δάκρυα οὔτε μὲ πόνο οὔτε μὲ διακηρύξεις καὶ συνθήματα δὲν ἀπαλείφεται. Μόνο μὲ αἷμα καὶ μὲ πόλεμο εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπάλειψη καὶ στὴν Κύπρο σήμερα δὲν προσφέρεται σὰν διέξοδος ἡ πολεμικὴ ἀναμέτρηση. Ἕνα τέτοιο πικρὸ τίμημα εἶναι ὅτι ἕνας ἀριθμὸς Ἑλληνοκυπρίων θὰ ζοῦν κάτω ἀπὸ τουρκοκυπριακὴ διοίκηση σὲ συνθῆκες ὅμως ἀσφαλείας, δικαιοσύνης καὶ ἴσης μεταχείρισης μιὰ καὶ δεχόμεθα λύση διπεριφερειακῆς ὁμοσπονδίας.

Ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ λέγεται καὶ νὰ ἐξηγεῖται στὸ λαό. Θέλει πολιτικὸ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα ἡ λήψη πικρῶν ἀποφάσεων γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδας μας. Θέλει πίστη στὴν ἀγωνιστικότητα, τὴν εὐψυχία καὶ τὴν καρτερία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ πρέπει ὁ ἡγέτης νὰ πιστεύει ὅτι ὁ λαὸς διαθέτει αὐτὲς τὶς ἀρετές γιὰ νὰ ἀποφεύγει τὸν εὔκολο πειρασμὸ τῆς καταφυγῆς στὴν ὡραιοποίηση τῆς πραγματικότητας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη εἶναι πολλοὶ ποὺ χαρακτηρίζουν τὴ λύση ποὺ διαγράφουν οἱ προτάσεις τοῦ 1977 σὰν ἀνεφάρμοστη καὶ οὐτοπιστική.

Ἂν ἐμεῖς ὑποσκάπτουμε τὴν ἐγκυρότητα καὶ τὴν πειστικότητα τῶν δικῶν μας προτάσεων πῶς ἐλπίζουμε νὰ πείσουμε ἄλλους νά τὶς ὑποστηρίζουν ;

Λένε καὶ διερωτοῦνται μερικοὶ «πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ διασφαλισθεῖ τὸ δικαίωμα ὅλων ὅσων κατοικοῦσαν στὶς κατεχόμενες περιοχὲς νὰ ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια τους, ὅταν ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν Τουρκοκυπρίων φαίνεται ὅτι θὰ ἐπιλέξει ἢ θὰ ἀναγκαστεῖ νὰ παραμείνει στὴν περιοχὴ ποὺ θὰ διοικοῦν οἱ Τουρκοκύπριοι ;» Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ συλλογισμὸ καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι κατά συνέπεια ἀδύνατη ἡ διασφάλιση τοῦ δικαιώματος ὅλων τῶν προσφύγων νὰ ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια τους. Ὅμως αὐτὸ τὸ συμπέρασμα εἶναι λανθασμένο καὶ ὑποδηλώνει ὅτι οὔτε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε μελετήσει τὶς δικές μας τὶς προτάσεις.

Οἱ προτάσεις τοῦ 1977 δὲν στηρίζονται τόσο στὴ γεωγραφία καὶ τὸ χῶρο, ὅσο στοὺς ἀνθρώπους. Ἡ βασικὴ φιλοσοφία τῶν προτάσεων εἶναι, ἔτσι νὰ διαγραφεῖ ἡ διαχωριστικὴ διοικητικὴ γραμμὴ ὥστε ἡ μεγαλύτερη δυνατὴ πλειοψηφία τῶν πληθυσμιακῶν κέντρων, τῶν περιοχῶν ποὺ ἦταν πυκνοκατοικημένες ἀπὸ Ἕλληνες, νὰ ἐπιστραφοῦν στὴν Ἑλληνοκυπριακὴ διοίκηση, καὶ νὰ ἐπιστρέψουν σ' αὐτὰ τὰ κέντρα οἱ κάτοικοι τους, κάτω ἀπὸ τὴν Ἑλληνοκυπριακὴ διοίκηση.

Ἔτσι ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων ποὺ θἄχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιστρέψουν στά σπίτια τους κάτω ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση θά εἶναι τέτοιος ποὺ οὔτε τὴν ἀσφάλεια,

οὔτε τὴν οἰκονομικὴ εὐρωστία οὔτε τὴν πλειοψηφία τῶν Τουρκοκυπρίων θὰ ἐπηρεάζει. Στὴν οὐσία ὁ ἀριθμὸς τῶν 'Ελληνοκυπρίων θἄνε σὲ ἀναλογία μικρότερος ἀπὸ τὴν ἀναλογία τοῦ Τουρκοκυπριακοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὸν 'Ελληνικὸ σὲ ὅλη τὴν Κύπρο. Αὐτοὶ οἱ "Ελληνες Κύπριοι πρέπει νά ἔχουν ἀπόλυτα κατοχυρωμένο τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τους νὰ ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια καὶ τὴν περιουσία τους. Κάθε ἕνας ἀπὸ μᾶς ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωση νὰ ἀγωνισθεῖ μὲ ἐπιμονὴ καὶ ἐμμονή, μὲ συνέπεια καὶ σθένος γιὰ τὴ διασφάλιση γιά κάθε ἕνα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐκτοπισμένους τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιστροφῆς. "Οσο μεγαλύτερος ἀριθμὸς 'Ελληνικῶν Κυπριακῶν Κέντρων ἐπιστραφοῦν στὴν 'Ελληνοκυπριακὴ διοίκηση τόσο μικρότερο θὰ εἶναι τὸ πρόβλημα, καὶ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τοὺς Τουρκοκυπρίους, τῆς κατοχύρωσης γιὰ ὅλους τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιστροφῆς στά σπίτια τους. Τότε τὸ πρόβλημα γίνεται ἁπλὸ θέμα ἀνεγέρσεως πρόσθετων σπιτιῶν γιὰ τούς Τούρκους. Τότε θἄνε καὶ γιὰ τοὺς Τουρκοκυπρίους πιὸ εὔκολο καὶ πειστικὸ νὰ δεχθοῦν τὴν ἐπιστροφὴ τῶν 'Ελληνοκυπρίων σὰν ἐκτιμούμενων συνεργατῶν καὶ ὄχι σὰν ἐχθρῶν.

Σίγουρα αὐτὴ ἡ μορφὴ λύσεως εἶναι λύση ποὺ διασφαλίζει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν ἐκτοπισμένων γιὰ ἐπιστροφὴ στὰ σπίτια τους. Σίγουρα αὐτή εἶναι μιὰ μορφὴ λύσης ποὺ ἔχει σοβαρὲς ἀδυναμίες καὶ κινδύνους. "Ομως ἐμεῖς δὲν βλέπουμε σήμερα καὶ δὲν ἔχουμε ἀκούσει ἄλλη μορφὴ λύσεως. "Αν ἄλλοι ἔχουν ἄλλη συγκεκριμένη πρόταση ἂς τὴν ποῦν γιὰ νὰ συζητηθεῖ, νὰ ἀξιολογηθεῖ καὶ ἂν εἶναι πρακτικότερη ἢ καλύτερη νὰ ἀκολουθηθεῖ.

Εἶναι νομίζουμε καιρὸς νὰ ἀναβιώσει ἡ πίστη καὶ ἡ ὑποστήριξη τοῦ λαοῦ στὶς προτάσεις τοῦ 1977 καὶ νὰ ἐπανέλθει ἡ πορεία τῶν συνομιλιῶν πάνω στὴ σωστὴ της βάση. Ποὺ εἶναι αὐτὴ τῶν προτάσεων τοῦ 1977.

Παράλληλα μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς οἱ προτάσεις τοῦ 1977 θέτουν σὰν οὐσιώδη προϋπόθεση τὴν ἀναγνώριση, σεβασμὸ καὶ ἐφαρμογὴ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ἐλεύθερης ἐγκατάστασης, τῆς ἐλεύθερης διακίνησης καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ δικαιώματος ἐλεύθερης νομῆς τῆς περιουσίας κάθε Κυπρίου, "Ελληνα καὶ Τούρκου, ὁπουδήποτε καὶ ἂν αὐτὸς εἶναι ἐγκατεστημένος καὶ ὁπουδήποτε καὶ ἂν βρίσκεται ἡ περιουσία του. 'Η μικρὴ ἔκταση τῆς Κύπρου καὶ οἱ μικρὲς ἀποστάσεις καὶ ἡ φύση τῶν καλλιεργειῶν ἐπιτρέπουν τὴ νομὴ γεωργικῆς περιουσίας ἔστω καὶ ἂν ὁ ἰδιοκτήτης τῆς περιουσίας κατοικεῖ σὲ ἄλλο μέρος ἀπὸ τὴν περιουσία του.

Ταυτόχρονα ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνηση τοῦ 'Ομόσπονδου Κράτους θὰ εἶναι περιβεβλημένη μὲ κάθε ἐξουσία καὶ ἀποτελεσματικότητα γιὰ νὰ διασφαλίζει τὴν ἀσφαλῆ ἐπιβίωση, τὴν ἐλεύθερη νομὴ περιουσίας, τὴν ἴση φορολογικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ μεταχείριση καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ προστασία ὅλων τῶν Κυπρίων πολιτῶν ὁπουδήποτε καὶ ἂν κατοικοῦν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν περιφέρεια διοικήσεως ποὺ θὰ κατοικοῦν.

Εἶναι καιρὸς κάθε ἕνας νὰ τοποθετηθεῖ πάνω σὲ αὐτὴ τὴ βασικὴ πορεία πλεύσεως. Τή δέχεται ἢ τὴν ἀπορρίπτει ; 'Από ὅ,τι ξέρουμε ἡ πορεία αὐτὴ ποὺ καθορίστηκε, μὲ μόνο μιὰ διαφωνία ἀπὸ τὸ 'Εθνικὸ Συμβούλιο, τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1977, δὲν ἔχει ἀλλάξει.

"Ομως ἐδῶ ἔχουμε ἀκούσει ἀνησυχητικὰ πράγματα. 'Ο κ. Λυσσαρίδης ἔχει κάμει γενικοὺς ἀλλὰ σαφεῖς ὑπαινιγμοὺς ὅτι αὐτὴ ἡ γραμμὴ ἔχει ἀλλάξει. "Οτι ἀναλήφθηκαν δεσμεύσεις, ὅτι δρομολογεῖται ἄλλη πορεία. "Οτι ἔγιναν ὑποχωρήσεις.

"Αν ὑπάρχουν πράγματι τέτοια γεγονότα πρέπει νὰ λεχθοῦν καθαρὰ καὶ ὑπεύθυνα. "Αν τὸ 'Εθνικὸ Συμβούλιο ἔχει χαράξει ἄλλη πορεία ὁ λαὸς δὲν τὸ ξεύρει.

'Εμεῖς δὲν μετέχουμε στὸ 'Εθνικὸ Συμβούλιο καὶ ἔτσι δὲν ἔχουμε τὴν εὐχέρεια νὰ γνωρίζουμε πολλά. Ὅμως ὑπάρχουν στὴ Βουλὴ μέλη τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβουλίου καὶ γιὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ συζήτηση χρήσιμη καὶ ἐποικοδομητική, πρέπει ὅλοι ὅσοι καλοῦνται, νὰ πάρουν μέρος σὲ αὐτὴ καὶ νὰ τοποθετηθοῦν.

Σήμερα δὲν εἴμαστε στὸ στάδιο ποὺ καλούμεθα νὰ πάρουμε θέση ἢ νὰ ἐπικυρώσουμε μιὰ ὁριστικὴ συμφωνία. Σήμερα δὲν ἔχουμε μπροστὰ μας πρόβλημα ἢ θέμα ἐπιλογῆς ὡς πρὸς τὸ πόσοι καὶ ποιοὶ ἐκτοπισμένοι θὰ ἐπιστρέψουν ἢ ἂν θὰ ἐπιστρέψουν κάτω ἀπὸ 'Ελληνοκυπριακὴ ἢ Τουρκοκυπριακὴ Διοίκηση. Τονίζω «διοίκηση», ὄχι «Κυβέρνηση». Δυστυχῶς ἡ Τούρκικη ἀδιαλλαξία καὶ ἡ κωλυσιεργία δὲν ἐπέτρεψαν νὰ γίνει καμμιὰ πρόοδος στὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες. 'Από ὅ,τι γνωρίζουμε ποτὲ καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωση οὔτε ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ οὔτε καμμιὰ ἄλλη πλευρὰ πρόσφερε εὐκαιρία ποὺ χάθηκε, πρόσφερε σὲ μᾶς τὴν ἐπιστροφὴ ὁποιασδήποτε περιοχῆς τῆς Κύπρου ἢ δέχτηκε τὴν ἐπιστροφὴ ἔστω καὶ ἑνὸς ἢ περισσότερων ἐκτοπισμένων. Σήμερα βρισκόμαστε ἀκόμα στὸ στάδιο τῆς διαπραγμάτευσης καὶ ὄχι τῆς τοποθέτησης πάνω σὲ λύση ἢ ἔστω προσχέδιο λύσης.

Σήμερα συζητοῦμε τὴν ἀνάγκη τῆς διασφαλίσεως τοῦ δικαιώματος ὅλων τῶν ἐκτοπισμένων νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους. Αὐτὴ τὴν ἀρχή, αὐτὸ τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα ὀφείλουμε νὰ τὸ προασπίσουμε καὶ νὰ τὸ προωθήσουμε. Εἶναι καθῆκον τῆς ἡγεσίας καὶ ἐκείνων ποὺ διεξάγουν τὶς διαπραγματεύσεις νὰ ἀγωνιστοῦν μὲ συνέπεια καὶ πειστικότητα γιὰ τὴν κατοχύρωση καὶ τὴν ἐδραίωση του καὶ νὰ ἐξαντλήσουν κάθε περιθώριο ἀγώνα γιὰ τὴ διεκδίκηση του. Κανένας δὲν ἔχει δικαίωμα οὔτε ἄλλοθι ἀπέναντι στὴν ἱστορία νὰ ἐγκαταλείψει αὐτὸ τὸ ἀτράνταχτο θεμέλιο ἀγώνα, ποὺ εἶναι θεμέλιο καὶ ἔπαλξη ἀρχῆς.

Οἱ προτάσεις τοῦ 1977 βασίζονται καὶ κατοχυρώνουν αὐτὴ τὴ θεμελιώδη ἀρχή, τὸ δικαίωμα τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν ἐκτοπισμένων στὰ σπίτια τους, σὲ συνθῆκες ἀσφαλείας, εἴτε κάτω ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ εἴτε κάτω ἀπὸ 'Ελληνοκυπριακὴ διοίκηση. Αὐτὲς τὶς προτάσεις ἡ πλευρά μας τὶς ἔχει ὑποβάλει μὲ τὸν ἐπισημότερο τρόπο.

'Η 'Ελληνοκυπριακὴ πλευρὰ εἶναι πολὺ ἀδύναμη γιὰ νὰ ἔχει τὴν πολυτέλεια τῆς ὑπαναχωρήσεως, τοῦ ἐπαμφοτερισμοῦ καὶ τῆς ἐγκατάλειψης δεσμεύσεων. Στὸ σημεῖο αὐτὸ βρίσκω ὑποστήριξη καὶ ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ εἰσηγητῆ κ. Λυσσαρίδη ὁ ὁποῖος εἶπε :

«'Οποιεσδήποτε δεσμεύσεις ἀναληφθοῦν ἀπὸ τὴ δική μας πλευρὰ θὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀναιρεθοῦν στὸ μέλλον γιατὶ ἡ Τουρκία δικαιολογημένα τότε θὰ καταφύγει στὸ πρόσχημα ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά διεξαγάγει συνομιλίες μαζί μας ὅταν ὑποβάλλομε προτάσεις καὶ ἀργότερα ἀναιροῦμε τὶς προτάσεις ποὺ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε ὑποβάλει.»

Ἔχουμε ὑποβάλει καὶ εἴμαστε δεσμευμένοι ἀπὸ τὶς προτάσεις τοῦ 1977.

'Εγκατάλειψη αὐτῶν τῶν προτάσεων καὶ ὑπαναχώρηση ἀπὸ αὐτὲς σὲ μιὰ παιδιάστικη καὶ χιμαιρικὴ ἀναζήτηση ἄλλων, δῆθεν καλύτερων, καὶ σίγουρα δημοφιλέστερων λύσεων, θὰ καταφέρει ἄλλο ἕνα καὶ πιὸ ἀποφασιστικὸ πλῆγμα στὴν ἀξιοπιστία μας σὰν Κράτους καὶ σὰν διαπραγματευτῶν καλῆς πίστεως. Δυστυχῶς ἔχουμε ἐξαντλήσει ὅλα τὰ περιθώρια τῶν ἐσφαλμένων χειρισμῶν καὶ τῆς ἀνακολουθίας ἀπὸ τὴν ἡγεσία μας.

Ὅμως ἡ Κύπρος δὲν εἶναι μόνο οἱ σημερινοὶ ἡγέτες. Καὶ ἡ Κύπρος δὲν ἀντέχει σὲ ἄλλα πλήγματα.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος.

Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ δήλωση στὴν ὁποία προέβη ὁ Βουλευτὴς κ. Ἀμπίζας σχετικὰ μὲ τὸ Ἀναλογικὸ καὶ νὰ δηλώσω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ βρίσκεται ἐνώπιον τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ὁποία παρακαλῶ ὅπως προωθήσει καὶ συμπληρώσει τὸ ἔργο της καὶ ἐνημερώσει τὴ Βουλὴ γιὰ τὰ πορίσματα, εὑρισκόμενη ἀσφαλῶς σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἀναμένοντας ὅτι ἐπεμβάσεις πάνω στὸ σχέδιο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνουν μὲ τὸν κατάλληλο τρόπο καὶ ἀσφαλῶς μὲ τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀναλογιστῆ ὁ ὁποῖος θὰ πρέπει νὰ κληθεῖ πρὸς τοῦτο.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 11 Δεκεμβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία

(1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν Ἀσθενειῶν καὶ Ἐχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(5) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὲς Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὲς Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(Πρόταση Νόμου).

(7) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1979.

(8) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(9) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1980.

(11) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980.

(12) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980.

(13) Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(14) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου»

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπό τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου)

(Ἔγκριση Ψηφίσματος).

(2.) «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως— Ἐκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».

(3) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(4) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(5) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(6) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(7) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(8) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(9) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

Κηρύσσω τὴν λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 8.33 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος

Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Αἴτημα τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη ὅπως ὁ Βουλευτὴς κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης ἀπέχει τῶν συνεδριῶν τῆς Βουλῆς κατόπιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κακουργιοδικείου ποὺ συνδέει τὸν τελευταῖο μὲ ὑπόθεση χρήζουσα ἁρμόδια διερεύνηση καὶ μέχρις ἐξετάσεως καὶ διαλευκάνσεως τῆς ὑπόθεσης ἡ ὁποία ἐνέχει τὸ στοιχεῖο τῆς ἠθικῆς αἰσχρότητας καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀπάντηση τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

(2) Ἀναφορὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς σὲ ἐπιστολὴ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Φ. Παρασκευαΐδη ὅτι ὁ τελευταῖος ὑπόβαλε παραίτηση ἀπὸ τὴν Κοινβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΔΗΚΟ παραμένοντας ὡς ἀνεξάρτητος Βουλευτής.

(3) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Στ. Ἀμπίζα σὲ Ἐρώτηση στὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ σχετικὰ μὲ προβλήματα ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ σὲ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ θέμα καὶ παρατηρήσεις Βουλευτῶν (Β. Λυσσαρίδης, Α. Ζιαρτίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Πρόεδρος) ἐπὶ διαδικαστικοῦ θέματος ἀφορῶντος στὸ χρόνο ἐγέρσεως θεμάτων μὴ περιλαμβανομένων στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

(4) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(5) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἀσφαλτοστρώσεως τοῦ δρόμου Συλίκου—Πέρα Πεδιοῦ ποὺ συνδέει διάφορες κοινότητες τῆς περιοχῆς—Τὸ θέμα τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου—Ἔγκυρες πληροφορίες γιὰ καταβολὴ ἐφ' ἅπαξ ποσοῦ £120,000 σὰν ἀποζημίωσης σὲ 61 πραξικοπηματίες ἀπολυθέντες ἀπὸ τὶς Κυβερνητικὲς ὑπηρεσίες χωρὶς τὴν ἔγκριση τῆς σχετικῆς δαπάνης ἀπὸ τὴ Βουλὴ—Τὰ προκύψαντα προβλήματα ἀπὸ τὴ μέχρι τοῦδε ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, κυρίως ὅσον ἀφορᾶ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους.

(6) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ τῆς Πολιτιστικῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(7) Ἔκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο καὶ τοὺς Κανονισμοὺς (1) «Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν Πεσόντων καὶ τῶν Θυμάτων τοῦ Ἀγῶνος Ἐξαρτωμένων καὶ τῶν Ἀναπήρων αὐτοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ (2) Οἱ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Χορηγήματα εἰς

'Εξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς 'Αναπήρους (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο καὶ ἔγκριση τῶν Κανονισμῶν.

(8) Ἔκθεση γιὰ τὸ κηρυχθὲν ὡς ἐπεῖγον κατὰ τὴν ἔναρξη τῆς συνεδρίας Νομοσχέδιο «'Ο περὶ 'Εγγραφῆς 'Εκλογέων καὶ 'Εκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» οἱ παρατηρήσεις Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Ε. Παπαϊωάννου, Α. Φάντης, Στ. 'Αμπίζας, Γ. Λαδᾶς) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(9) Δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅτι κατόπιν διαβουλεύσεων ποὺ εἶχε μὲ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους θὰ ἔπρεπε, πρὶν ἡ Βουλὴ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα Παρασκευαΐδη ποὺ ἤγειρε ὁ κ. Χριστοδουλίδης, ν' ἀκουστοῦν προηγουμένως οἱ ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα.

(10) 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Α. Ζιαρτίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Χριστοφίδης) πάνω στὸ θέμα «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(11) 'Αναφορὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς σέ δήλωση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Στ. 'Αμπίζα σχετικὰ μὲ τὸ ἀναλογικὸ σχέδιο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ δήλωσή του ὅτι τὸ θέμα βρίσκεται ἐνώπιον τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς τὴν ὁποία παρακάλεσε ὅπως προωθήσει καὶ συμπληρώσει τὸ ἔργο της καὶ ἐνημερώσει σχετικὰ τὴ Βουλή.

Τιμὴ 50 Μίλς

'Εντυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 11ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 4.28 μ.μ.)

('Αρ. 11)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Αρχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας μὲ τὸ Κεφάλαιον Α— 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 15 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 16 'Οκτωβρίου 1980.

«Τὰ θέματα τῶν πετρελαίων καὶ τῶν λιπασμάτων ὅπως καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν στὰ μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ γεωργικὰ φάρμακα εἶναι σημαντικὰ γιὰ τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή, τὶς ἐξαγωγὲς καὶ γενικότερα γιὰ τὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα.

Τὸ θέμα τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν τῶν πετρελαίων καὶ τῶν λιπασμάτων τέθηκε ἐπανειλημμένα ἀπὸ τὶς 'Αγροτικὲς 'Οργανώσεις ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ στὴν Κυβέρνηση. Τέθηκε στὴν Κυβέρνηση ἀπὸ μῆνες ὅτι οἱ καλλιέργειες ὁρισμένων βασικῶν γεωργικῶν προϊόντων μὲ τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν τῶν πετρελαίων, τῶν λιπασμάτων καὶ ἄλλων συντελεστῶν στὸ κόστος παραγωγῆς καταντοῦν αὐτὲς τὶς καλλιέργειες ἀσύμφορες καὶ ὁδηγοῦν τὸν ἀγροτικὸ κόσμο στὴν οἰκονομικὴ καταστροφὴ (πατάτες, φθαρτά, κλπ.).

Σὲ δυὸ ἀγροτικὲς ἐκδηλώσεις μέσα στὸν Αὔγουστο καὶ μὲ ὑπομνήματά τους οἱ 'Αγροτικὲς 'Οργανώσεις ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ ζήτησαν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ τὰ 'Υπουργεῖα Οἰκονομικῶν καὶ 'Εμπορίου ἐπιχορήγηση τῶν τιμῶν τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων καὶ ἔλεγχο τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων.

'Η Κυβέρνηση δήλωσε ὅτι μέχρι τὶς 15 τοῦ Σεπτέμβρη θὰ ἔδιδε ἀπάντηση σ' αὐτὰ τὰ αἰτήματα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ὅμως πέρασε ἕνας μήνας καὶ ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἀπαντήσει.

Ἐρωτοῦμε τὴν Κυβέρνηση καὶ τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορίου :

(α) Ἔχει μελετήσει αὐτὰ τὰ σοβαρὰ αἰτήματα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ;

(β) Θὰ προχωρήσει ἡ Κυβέρνηση στὴν ἐπιχορήγηση τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων γιὰ νὰ εἶναι συμφέρουσες γιὰ τοὺς ἀγρότες βασικὲς καλλιέργειες ποὺ μᾶς δίνουν ἑκατομμύρια λίρες συνάλλαγμα ἀπὸ τὶς ἐξαγωγές ;

(γ) Πότε ἐπὶ τέλους θὰ ἀρχίσει ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος στὶς τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 16 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Οἱ τιμὲς τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων καθὼς καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων ἀπασχόλησε σοβαρὰ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο διόρισε εἰδικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετήσει τὸ ὅλο θέμα σὲ σχέση μὲ τὴν παραγωγὴ καὶ ἐμπορία φθαρτῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ νὰ ὑποβάλει ἔκθεση πρὸς αὐτό.

Εἰσηγήσεις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐξετάσθηκαν ἀπὸ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν ἡ ὁποία ὑπόβαλε τὰ πορίσματά της στὶς 5.11.1980 πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ λήψη τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων.

Τὸ θέμα εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐξ ὅσων δὲ γνωρίζω οἱ Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις ἔχουν δεόντως κατατοπισθεῖ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 Ὀκτωβρίου 1980.

«Εἶναι ἀπὸ ὅλους γνωστὸ ὅτι ἕνας ἀριθμὸς ποιητῶν καὶ ποιητάρηδων ζοῦν καὶ ἐργάζονται στὰ χωριά μας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δίπλα στὴν καθημερινὴ προσφορά τους ὡς ἐργαζόμενοι στὴ γῆ, στὰ χωράφια, στὰ περβόλια, στὴν κτηνοτροφία καὶ σὲ ἄλλα ἐπαγγέλματα, συνεχίζουν τὶς παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας, στὴ λαϊκὴ ποίηση καὶ στὴ λαϊκὴ μουσική.

Εἶναι γενικὰ παραδεκτὸ ὅτι οἱ λαϊκοί μας ποιητὲς καὶ τραγουδιστὲς προσφέρουν πάρα πολλὰ στὴ διατήρηση τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ στὶς παραδόσεις καὶ ἐνισχύουν τὶς ρίζες τοῦ λαοῦ μας.

Ὅμως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ οἱ πιὸ πολλοὶ βρίσκονται σὲ βαθιὰ γεράματα ὑποφέρουν οἰκονομικὰ καὶ δυσκολεύονται στὴ ζωή τους. Ὑπάρχει ἕνας ἀριθμὸς ποὺ ἡ οἰκονομική τους κατάσταση εἶναι τραγική. Ὑποφέρουν πραγματικά. Ἡ Πολιτεία ὡς σήμερα παρὰ τὰ διαβήματα ποὺ ἔγιναν δὲν φρόντισε σχεδὸν καθόλου νὰ τοὺς βοηθήσει. Ὅμως τὸ θέμα τους εἶναι ἄμεσο καὶ ἐπεῖγον.

Ἐρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Προεδρίας καὶ Παιδείας :

(α) Πότε ἡ Κυβέρνηση θὰ πάρει μέτρα βοήθειας πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους γιὰ κανονικὲς συντάξεις τοὺς λαϊκούς μας ποιητές ;

(β) Ἔχουν μελετηθεῖ ὅλες αὐτὲς οἱ περιπτώσεις τῶν λαϊκῶν ποιητῶν ξεχωριστὰ ἡ κάθε μιὰ μὲ τὶς ἰδιομορφίες της ;

(γ) Θὰ δοθεῖ ἄμεση βοήθεια γιὰ τοὺς λαϊκοὺς ποιητὲς ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἱκανοποιητικῆς σύνταξης ;

(δ) Μελετᾶ ἡ Κυβέρνηση γενικότερους τρόπους βοήθειας στοὺς λαϊκούς μας ποιητές ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 29 Νοεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 23 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τό 'Υπουργεῖο Παιδείας ἐχτιμᾶ βαθύτατα τὸ ἔργο τῶν λαϊκῶν μας ποιητῶν, τοὺς ὁποίους βοηθᾶ ποικιλότροπα μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων του. Συγκεκριμένα ἡ Μορφωτικὴ 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας ἔχει θέσει σ' ἐφαρμογὴ ἕνα εὐρὺ πρόγραμμα δράσης ποὺ ἀποσκοπεῖ :

α) Στὴν ἔκδοση τοῦ ἔργου τῶν σημαντικότερων λαϊκῶν ποιητῶν.

β) Στὴν οἰκονομική τους ἐνίσχυση μὲ διάφορα χορηγήματα.

γ) Στὴν ἀγορὰ ἀριθμοῦ ἀντιτύπων ἀπὸ τὰ βιβλία τους καὶ στὴν προβολὴ τοῦ ἔργου τους.

Οἱ ὡς τώρα προσφερθεῖσες ὑπηρεσίες τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας πρὸς τοὺς λαϊκοὺς ποιητὲς εἶναι οἱ ἑξῆς :

Α' (α) "Υστερα ἀπὸ ὁδηγίες τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐξέδωσε μὲ δαπάνες τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν τοὺς 'Νεκατωμένους ἀέρηες' τοῦ Π. Λιασίδη σὲ 1500 ἀντίτυπα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 1000 δόθηκαν στὸν ἴδιο τὸν ποιητή.

(β) 'Εξέδωσε τὰ 'Ποιητικὰ "Απαντα' τοῦ Κ. Θ. Καρνέρα σὲ 1500 ἀντίτυπα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 1000 δόθηκαν στὸν ἴδιο τὸν ποιητή.

(γ) Πρόβαλε τὸ ἔργο μεγάλου ἀριθμοῦ λαϊκῶν ποιητῶν στὴν ''Ανθολογία Κυπριακῆς Λαϊκῆς Ποίησης' τοῦ Κ.Γ. Γιαγκουλλῆ, ποὺ ἐξέδωσε ἡ Μορφωτικὴ 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου.

(δ) Μέσα στὶς προσεχεῖς μέρες προωθεῖται ἀπὸ τὴ Μορφωτικὴ 'Υπηρεσία στὸ τυπογραφεῖο ἡ ποιητικὴ συλλογὴ 'Γελόκλαμα' τοῦ Η. Γεωργίου.

Β' 'Η Μορφωτικὴ 'Υπηρεσία φρόντισε νὰ βοηθηθοῦν μὲ ἔκτακτα χορηγήματα οἱ λαϊκοὶ ποιητὲς Π. Λασίδης, Κ.Θ. Καρνέρας καὶ Χρ. Πριγκόπουλος.

Γ' 'Αρκετὲς ἐκδόσεις λαϊκῶν ποιητῶν ἔχουν ἤδη ἀγοραστεῖ ἀπὸ τὴ Μορφωτικὴ 'Υπηρεσία καὶ ἔχουν προβληθεῖ τόσο στὸ ἐξωτερικὸ ὅσο καὶ στὸ ἐσωτερικό, ἐνῶ ἄλλες ἔχουν ἐγκριθεῖ γιὰ τὶς Κοινοτικὲς Βιβλιοθῆκες. 'Η ταχτικὴ αὐτὴ θ' ἀκολουθηθεῖ καὶ στὸ μέλλον.

'Επίσης θὰ πρέπει νὰ τονιστεῖ ὅτι ἀπὸ τὸ σχέδιο λειτουργείας ταμείου παρὰ τῷ Προέδρῳ εἰδικῶν χορηγημάτων σέ ἐργάτες τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ προωθεῖται ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο, δὲν ἀποκλείονται οἱ λαϊκοὶ ποιητές, ἐφόσο πληροῦν τοὺς ἀπαιτούμενους ὅρους.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 23 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. 'Ανδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 'Οκτωβρίου 1980.

«Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὑπάρχει ἕνας ἀριθμὸς πνευματικῶν ἀνθρώπων—ποιητῶν, λαϊκῶν ποιητῶν, ἠθοποιῶν καὶ ἄλλων—προχωρημένης ἡλικίας—ποὺ ζοῦν κάτω ἀπὸ ἄθλιες ἢ ὁπωσδήποτε καθόλου ἱκανοποιητικὲς συνθῆκες, στερούμενοι καὶ στοιχειωδῶν ἐφοδίων γιὰ μιὰ ὑποφερτὴ ζωὴ στὰ γηρατειά τους.

Γιὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἔγιναν ἀπὸ καιρὸ ἀρκετὰ διαβήματα καὶ ἔτσι εἶναι σὲ γνώση τῆς κυβέρνησης.

Σὰν ἀποτέλεσμα προηγούμενων διαβημάτων ὁ Πρόεδρος κ. Κυπριανοῦ δήλωσε ὅτι κατανοεῖ τὸ πρόβλημα καὶ ὅτι ἡ κυβέρνηση θά πάρει συγκεκριμένα μέτρα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει συνθῆκες καλῆς διαβίωσης αὐτῶν τῶν προσώπων. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἔχει συσταθεῖ εἰδικὴ Διϋπουργικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ σκοπὸ νὰ ὑποβάλει συγκεκριμένες εἰσηγήσεις πρὸς τὴν κυβέρνηση γιὰ τὴν καλύτερη ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Ἐπειδὴ ἔχουν περάσει ἀρκετοὶ μῆνες χωρὶς νὰ ληφθεῖ κανένα μέτρο μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συνεχίζονται τὰ βάσανα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, ἐρωτᾶται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα :

Πότε θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ πάρει συγκεκριμένα μέτρα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση μιᾶς ὑποφερτῆς καὶ ἱκανοποιητικῆς ζωῆς στοὺς ἀναξιοπαθοῦντες ἡλικιωμένους ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, παρέχοντας σ' αὐτοὺς ἀνάλογα χορηγήματα ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 29 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μὲ τὴν ὑπ ἀρ. 18487 ἀπόφαση του (1.11.79) ἐνέκρινε τὴν ἵδρυση 'παρὰ τῷ προέδρῳ ταμείου τιμητικῶν καὶ εἰδικῶν χορηγημάτων πρὸς ἀναξιοπαθοῦντας ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης' καὶ ἐξουσιοδότησε διϋπουργικὴ ἐπιτροπὴ ἀπ' τοὺς Ὑπουργοὺς Παιδείας, Προεδρίας καὶ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, γιὰ νὰ ἐπεξεργαστεῖ κατάλληλο σχέδιο γιὰ τὸν πιὸ πάνω σκοπό.

Ἡ διϋπουργικὴ ἐπιτροπὴ ἀνάθεσε τὴν προκαταρκτικὴ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου σὲ τεχνικὴ ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἀνώτερους λειτουργοὺς τῆς Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ τεχνικὴ ἐπιτροπὴ σὲ ἀλλεπάλληλες συσκέψεις ἐπεξεργάστηκε 'Σχέδιο λειτουργίας ταμείου παρὰ τῷ προέδρῳ εἰδικῶν τιμητικῶν χορηγημάτων σὲ ἐργάτες τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης'. Τὸ σχέδιο αὐτὸ ἦταν ἕτοιμο τὸν Ἰούλιο τοῦ 1980 καὶ προωθήθηκε στὰ μέλη τῆς διϋπουργικῆς ἐπιτροπῆς.

Τέλος ἡ τεχνικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ἡ διϋπουργικὴ ἐπιτροπὴ σὲ εἰδικὴ συνεδρία στὶς 17 Ὀκτωβρίου 1980 διαμόρφωσε τὸ τελικὸ σχέδιο λειτουργίας τοῦ πιὸ πάνω ταμείου ποὺ διαβιβάστηκε στὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν γιὰ ἀπόψεις σχετικὰ μὲ τὴ δαπάνη ποὺ θὰ προκύψει ἀπὸ τὴν ἐφαρμογή του.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπό τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Ὀκτωβρίου 1980.

«Οἱ Κοινοτικὲς Ἀρχὲς τῶν χωρίων Ἀρεδιοῦ, Ἅη Γιάννη, Μαλούντας, Κλήρους, Ἀγροκηπιᾶς, Μιτσεροῦ, Καλοῦ Χωριοῦ καὶ Ἁγίου Ἐπιφανείου, σὲ κοινὴ σύσκεψη τους στὶς 25.7.1980, συζήτησαν καὶ ὑπόβαλαν κοινὰ αἰτήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴ μελέτη καὶ ἐκτέλεση ἔργων ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς τους, χωρὶς μέχρι τώρα νὰ τύχουν ἱκανοποιητικῆς ἀπάντησης.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι αὐτὴ ἡ περιοχὴ εἶναι ἀγροτικὴ καὶ ὅτι σ' αὐτὴ ἔχουν ἀνεγερθεῖ καὶ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ καὶ ἀνάμεσα στοὺς πρόσφυγες τῆς περιοχῆς περιλαμβάνονται πολλοὶ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς :

α) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νὰ γίνει μελέτη γιὰ τὴν κατασκευὴ ὑδατοφράκτη ἢ καὶ ἄλλων ὑδροεμπλουτιστικῶν ἔργων σ' αὐτὴν τὴν περιοχή.

β) Ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ εὐθυγράμμιση, διαπλάτυνση καὶ ἀσφαλτόστρωση στούς κύριους δρόμους ποὺ διασχίζουν τὴν περιοχὴ καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση.

γ) Ἐὰν καὶ πότε θὰ ἀρχίσει ἡ ἀνέγερση μὲ τὸν ἀναγκαῖο ἐξοπλισμὸ τοῦ νοσοκομείου στὴν Κλήρου, ποὺ ἐπανειλημμένα δόθηκαν διαβεβαιώσεις χωρὶς ὑλοποίηση πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

δ) Ἐὰν καὶ πότε θὰ ἱκανοποιηθεῖ τὸ αἴτημα τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν, γιὰ νὰ τοὺς παραχωροῦνται τὰ ποσὰ πρὸς ἐκτέλεση ἀπὸ τὶς ἴδιες ἔργων ἀνάπτυξης ἀξίας κάτω τῶν δύο χιλιάδων λιρῶν, ποὺ μποροῦν νὰ γίνονται μὲ πολὺ πιὸ γρήγορο καὶ οἰκονομικὸ ἀπὸ τὸ σημερινὸ τρόπο ποὺ γίνονται μέσο τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς διοίκησης ἢ τῶν δημοσίων ἔργων.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 29 Νοεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Στήν Κλήρου δὲν προγραμματίζεται ἡ ἀνέγερση Νοσοκομείου ἀλλὰ Ἀγροτικοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου. Ἡ ἀνέγερση τοῦ Κέντρου προβλέπεται νὰ ἀρχίζει μέσα στὸ 1981 νοουμένου ὅτι ἡ Χωριτικὴ Ἀρχὴ θὰ ἐξασφαλίσει στὸ μεταξὺ τὸν ἀπαιτούμενο χῶρο καὶ θὰ ἐκπληρώσει ὁρισμένες ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχει ἀναλάβει. Τὸ Ὑπουργεῖο βρίσκεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴ Χωριτικὴ Ἀρχή.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

«Ὡς γνωστὸ τὰ Κοκκινοχώρια ἀντιμετωπίζουν πολὺ ἔντονα τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα ποὺ ἀποτελεῖ κυριολεκτικὰ θέμα ζωῆς καὶ θανάτου γιὰ τὴν περιοχή.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ποιὰ μέτρα λαμβάνει γιὰ νὰ ἐπιταχύνει τὸ θέμα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ καὶ σὲ πόσα χρόνια ἀναμένεται νὰ φθάσει τὸ νερὸ στὴν περιοχή ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

«Τὸ Σχέδιο Νοτίου Ἀγωγοῦ ἀποτελεῖ τεράστιον εἰς ἔκτασιν ἔργον, κύριος σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ πλήρης ἀξιοποίησης τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς τὴν ὁποίαν καλύπτει. Τὸ σχέδιον θὰ ἀρδεύει ἐκτάσεις γῆς εἰς τάς περιοχὰς Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου θὰ καλύψη δὲ καὶ τὰς εἰς πόσιμον νερὸν ἀνάγκας τῶν πόλεων Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου μέχρι τὸ ἔτος 2010.

Ἡ μελέτη τοῦ Σχεδίου διεξάγεται ἐν συνεργασία μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ συγκροτηθεῖσα ὁμὰς ἐμπειρογνωμόνων ἤρχισε συστηματικὴν ἐργασίαν τὸν Μάϊον τοῦ 1978. Ἡ ἐν λόγω μελέτη θὰ γίνη εἰς δύο φάσεις. Ἡ

πρώτη φάσις, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ὁ καθορισμὸς διαφόρων σχεδίων ἀναπτύξεως καὶ ἡ ἐκτίμησις τῆς οἰκονομικῆς των βιωσιμότητος, ἔχει ἤδη συμπληρωθῆ, τὰ δὲ ἀποτελέσματά της, ἤτοι ἀριθμὸς ἐναλλακτικῶν λύσεων, ἔχουν γνωστοποιηθῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία ἔχει ἐπιλέξει τὴν ἐφαρμοσθησομένην λύσιν. Τώρα ἔχει ἀρχίσει ἡ διαδικασία διὰ τὴν πρόσληψιν Συμβούλων Μηχανικῶν οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναλάβουν τὰς μελέτας τῶν τεχνικῶν ἔργων τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν μέρος τῆς λεπτομεροῦς μελέτης σκοπιμότητος ἡ ὁποία θὰ γίνη ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς δευτέρας φάσεως τῆς μελέτης. Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς τοῦ ἔργου προγραμματίζεται διὰ τὸ 1985 ἡ δὲ ἀποπεράτωσις τούτου περὶ τὸ 1990.

Σχετικὰ μὲ τὴν περιοχὴν τῶν Κοκκινοχωρίων τὸ Σχέδιο Νοτίου Ἀγωγοῦ προβλέπει τὴν παραχώρησιν τοῦ 46% τῆς ποσότητος τοῦ νεροῦ τὸ ὁποῖον θὰ διατεθῆ δι' ἄρδευσιν, τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦτο εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ διατηρήση τὰς ἀρδεύσεις εἰς τὰ σημερινὰ ἐπίπεδα.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ πρώτου Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1979.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1979».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου σὲ πέντε συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 1 καὶ 27 Ὀκτωβρίου, στὶς 4 καὶ 24 Νοεμβρίου καὶ στὶς 4 Δεκεμβρίου 1980. Οἱ συνεδρίες αὐτὲς κοινοποιοῦνταν σ' ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς γι' αὐτὸ καὶ ἀρκετὰ Μέλη τοῦ Σώματος, περιλαμβανομένων τῶν εἰσηγητῶν τῶν διαφόρων τροπολογιῶν, εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ παρευρεθοῦν σ' αὐτὲς καὶ νὰ ἀναλύσουν καὶ ὑποστηρίξουν τὶς ἀπόψεις τους. Σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς συνεδρίες αὐτὲς παρευρέθηκαν ἐπίσης ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι κατάθεσαν στὴν Ἐπιτροπὴ ἀριθμὸ στατιστικῶν στοιχείων καὶ ὑπολογισμῶν οἱ ὁποῖοι τοὺς ζητήθηκαν.

Σκοπὸς τῆς πρότασης νόμου, ποὺ κατατέθηκε στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη, εἶναι ἡ τροποποίηση τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου ὥστε, γιὰ σκοποὺς ἐξεύρεσης τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου τῆς πρώτης κατανομῆς, νὰ λαμβάνεται ὑπόψη τὸ σύνολο τῶν ἑδρῶν κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας αὐξημένο κατὰ μιὰ μονάδα καί, γιὰ σκοποὺς δεύτερης κατανομῆς τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν, νὰ λαμβάνονται ὑπόψη τὰ ἀχρησιμοποίητα ἀπὸ τὴν πρώτη κατανομὴ ὑπόλοιπα κάθε κόμματος ποὺ συμμετέχει στὴ δεύτερη κατανομή, ἀντὶ τὸ σύνολο τῆς ἐκλογικῆς τους δύναμης ποὺ ἔχουν ἐξασφαλίσει παγκύπρια.

"Οπως εἶναι γνωστό, κατὰ τὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ καὶ ψήφιση τῆς νέας ἐκλογικῆς νομοθεσίας τέθηκε ἀριθμὸς τροπολογιῶν οἱ ὁποῖες, ἀφοῦ συζητήθηκαν, δὲν υἱοθετήθηκαν ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος. Μέ τή συναίνεση, ὅμως, τῆς Βουλῆς ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος παράπεμψε τὰ ἐγερθέντα θέματα γιὰ περαιτέρω μελέτη ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ μὲ πρόσθετους ὅρους ἐντολῆς τὴ διεξοδικὴ ἀνάλυση τῶν διαφόρων διατάξεων τῆς θεσπισθείσας ἐκλογικῆς νομοθεσίας γιὰ σκοποὺς ἐντόπισης καὶ πλήρωσης ὁποιωνδήποτε κενῶν ἢ ἐλλείψεων. Γι αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ἡ 'Επιτροπὴ μελετώντας τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου προέβηκε σέ μιὰ γενικὴ ἐξέταση τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας λαμβάνοντας ὑπόψη καὶ τὶς διάφορες τροπολογίες ποὺ ὑποβλήθηκαν ἀπὸ Μέλη τῆς Βουλῆς.

'Η 'Επιτροπὴ ἐνεργώντας ἀκριβῶς μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια συζήτησε, στὴν παρουσία καὶ τῶν εἰσηγητῶν, τὶς διάφορες τροπολογίες ποὺ προτάθηκαν κάθε μιὰ ξεχωριστά. Οἱ τροπολογίες αὐτὲς ἔχουν ὡς ἑξῆς :

(α) Οἱ τροπολογίες ποὺ περιέχονται στὴν πρόταση νόμου ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ τὸ Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη καὶ οἱ ὁποῖες προνοοῦν, γιὰ σκοποὺς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου τῆς πρώτης κατανομῆς, τὴ διαίρεση τῶν ἔγκυρων ψηφοδελτίων κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἑδρῶν της αὐξημένο κατὰ μιὰ μονάδα καί, γιὰ σκοποὺς δεύτερης κατανομῆς, τὴ χρησιμοποίηση τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων κάθε συμμετέχοντος στὴ δεύτερη κατανομὴ κόμματος, ἀντὶ τοῦ συνόλου τῆς ἐκλογικῆς του δύναμης.

(β) Τροπολογία γιὰ τὴν υἱοθέτηση τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς μὲ τὴν Κύπρο σὰν μιὰ ἐνιαία ἐκλογικὴ περιφέρεια, πρόταση ποὺ ὑποβλήθηκε ἀπὸ τὴν ΕΔΕΚ.

(γ) Εἰσήγηση γιὰ τὴν κατάργηση τῶν σταυρῶν προτίμησης, πρόταση ποὺ ὑποστηρίχθηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζήτησης τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου στὴ Βουλή.

(δ) Εἰσήγηση γιὰ τὴν κατάργηση τῆς διεξαγωγῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς γιὰ τὴν πλήρωση κενούμενης Βουλευτικῆς ἕδρας καὶ περίληψη πρόνοιας γιὰ τὴν κατακύρωση της ὑπὲρ τοῦ ἐπιλαχόντος ὑποψηφίου τοῦ κόμματος ἐκείνου ποὺ ὁ Βουλευτής του, γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ ἀξίωμά του.

(ε) Εἰσήγηση γιὰ κατάργηση ἢ καὶ μείωση τῶν ποσοστῶν τῆς ἐκλογικῆς δύναμης τὰ ὁποῖα κάθε κόμμα θὰ πρέπει νὰ ἔχει ἐξασφαλίσει προκειμένου νὰ δικαιοῦται νὰ συμμετάσχει στὴ δεύτερη κατανομὴ πρὸς τὸ σκοπὸ διεκδίκησης τῶν ἀδιάθετων ἑδρῶν ἀπὸ τὴν πρώτη κατανομή.

'Η 'Επιτροπή, προτοῦ διαμορφώσει τὶς τελικὲς εἰσηγήσεις της πάνω σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς προταθεῖσες τροπολογίες, εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ τὶς συζητήσει διεξοδικὰ στὴν παρουσία τῶν εἰσηγητῶν τους. Πρόσθετα ἡ 'Επιτροπὴ συζήτησε τὴ νομικὴ ἢ συνταγματικὴ πτυχὴ κάθε μιᾶς ἀπὸ τὶς

τροπολογίες αὐτὲς στὴν παρουσία καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀπόψεων τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας.

Οἱ θέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ ἐγερθέντα θέματα συνοψίζονται στὶς πιὸ κάτω :

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχοντας ὑπόψη ὅτι βασικὸς στόχος τοῦ δεύτερου σκέλους τῆς πρότασης νόμου ποὺ κατάθεσε ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης εἶναι ἡ μετατροπὴ τῆς θεσπισθείσας ἐκλογικῆς νομοθεσίας μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐνισχυμένης ἀναλογικῆς σὲ ἐκείνη τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς ἔχει ταχθεῖ ἐναντίον τῆς υἱοθέτησης τοῦ προταθέντος ἀπὸ τὸν ἴδιο Βουλευτὴ τρόπου ἐξεύρεσης τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου τῆς πρώτης κατανομῆς, δηλαδὴ τῆς διαίρεσης τῶν ἔγκυρων ψηφοδελτίων κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἑδρῶν της αὐξημένο κατὰ μιὰ μονάδα. Ἡ υἱοθέτηση τῆς εἰσήγησης αὐτῆς θὰ τόνιζε ἀκόμα περισσότερο τὴν ἀνισομέρεια στὸ ἐκλογικὸ μέτρο στὶς διάφορες ἐπαρχίες, πρόσθετα δὲ θὰ ἦταν μιὰ αὐθαίρετη ἐπέμβαση στὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς. Αὐθαίρετη ὑπὸ τὴν ἔννοια τοῦ γιατὶ +1 καὶ ὄχι -1. Γιατὶ +1 καὶ ὄχι +2 ἢ +10.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ δεύτερο σκέλος τῆς εἰσήγησης τοῦ κ. Χριστοφίδη, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν πρόταση νόμου ποὺ κατάθεσε, δηλαδὴ τὴ χρησιμοποίηση, γιὰ σκοποὺς δεύτερης κατανομῆς τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων κάθε συμμετέχοντος στὴ δεύτερη κατανομὴ κόμματος, ἀντὶ τοῦ συνόλου τῆς ἐκλογικῆς του δύναμης, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ὁμόφωνα ταχθεῖ ὑπὲρ τῆς υἱοθέτησης αὐτῆς γιατὶ ἀναμφίβολα καθιστᾶ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο δικαιότερο ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι κάθε κόμμα ποὺ θὰ συμμετέχει στὴ δεύτερη κατανομὴ θὰ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖ μέχρις ἐξάντλησης ὅλη τὴν ἐκλογικὴ προτίμηση ποὺ θὰ ἔχει πάρει ἀπὸ τὸ ἐκλογικὸ σῶμα. Σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση τὸ προκῦπτον ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι περισσότερο ἀντιπροσωπευτικὸ τῆς ἐκλογικῆς δύναμης κάθε κόμματος παρὰ κάτω ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ συστήματος τῆς ἐνισχυμένης ἀναλογικῆς ἡ ὁποία κατὰ τεκμήριο ἐνισχύει τὰ μεγάλα κόμματα σέ βάρος τῶν μικρῶν.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ συζήτησε διεξοδικὰ τὴν πρόταση ποὺ ὑποβλήθηκε ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς τῆς ΕΔΕΚ γιὰ τὴν υἱοθέτηση τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς μὲ τὴν Κύπρο σὰν μιὰ ἐνιαία ἐκλογικὴ περιφέρεια. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ ἔλαβαν ὑπόψη τὶς πολιτικὲς δυσκολίες ποὺ θὰ προέκυπταν ἀπὸ τυχὸν υἱοθέτηση τῆς εἰσήγησης αὐτῆς, ἀποφάσισαν, διαφωνοῦντος τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν της κ. Τ. Χατζηδημητρίου, νὰ ἀπορρίψουν τὴν εἰσήγηση αὐτὴ στὸ παρὸν στάδιο γιὰ τοὺς ἴδιους πολιτικοὺς λόγους ποὺ δὲν ἐπέτρεψαν στὸ παρελθὸν τὴν υἱοθέτηση τῆς ἐν λόγω τροπολογίας.

(γ) Σχετικὰ μὲ τὴν εἰσήγηση γιὰ τὴν κατάργηση τῆς διεξαγωγῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς γιὰ τὴν πλήρωση κενούμενης Βουλευτικῆς ἕδρας καὶ γιὰ τὴ λήψη πρόνοιας γιά τὴν κατακύρωση της ὑπέρ τοῦ ἐπιλαχόντος ὑποψηφίου τοῦ κόμματος ἐκείνου ποὺ ὁ Βουλευτὴς του γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του, ἡ Ἐπιτροπή, παρόλο ὅτι, σὰν θέμα ἀρχῆς, βλέπει τὰ πλεονεκτήματα τῆς εἰσήγησης αὐτῆς, ἐντούτοις πιστεύει ὅτι τυχὸν υἱοθέτηση τῆς εἰσήγησης αὐτῆς θὰ προσκρούσει σὲ ρητὴ συνταγματικὴ διάταξη. Μὲ τὴ θέση αὐτὴ συμφωνεῖ καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴ γνώμη ὅτι τυχὸν κατάργηση τῆς διεξαγωγῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς θὰ προσκρούσει σὲ ρητὴ συνταγματικὴ πρόνοια καὶ εἰδικότερα στὸ Ἄρθρο 66(2) τοῦ Συντάγματος, καὶ ὅτι τὸ συνταγματικὸ

αὐτὸ κώλυμα δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ παρακαμφθεῖ. Ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τ. Χατζηδημητρίου ὑποστήριξε τὴν ἄποψη ὅτι ἡ τροπολογία ποὺ προτάθηκε ἀπὸ μέρους τους θὰ μποροῦσε ὑπὸ τὴ μορφὴ προσωρινῆς ἔστω διάταξης νὰ παρακάμψει τὸ προτασσόμενο συνταγματικὸ κώλυμα.

(δ) Σ' ὅτι ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς κατάργησης τῶν σταυρῶν προτίμησης οἱ ἀπόψεις ποὺ ἐκφράστηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ δὲν ἦταν ὁμόφωνες. Εἰδικότερα οἱ ἐκ τῶν Μελῶν της κ.κ. Σταῦρος Ἀμπίζας καὶ Γεώργιος Λαδᾶς τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς διατήρησης τῶν σταυρῶν προτίμησης γιατί, ὅπως ὑποστήριξαν, παρόλα τὰ μειονεκτήματα τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα ὅτι τονίζει τό δικαίωμα τοῦ ἐκλογέα νὰ ἐκφράζει τὴν προτίμηση του μεταξὺ προσώπων τοῦ ἰδίου κόμματος καὶ ὄχι μόνο μεταξὺ κομμάτων. Τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς κατάργησης τῶν σταυρῶν προτίμησης γιατί, ὅπως παρατήρησαν, ἡ διατήρηση τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ θὰ δημιουργοῦσε περισσότερα προβλήματα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἐπιδιώκει νὰ λύσει.

Ἡ συνταγματικὴ θέση σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴ ζητηθεῖσα καὶ δοθεῖσα γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας, εἶναι ὅτι μιὰ καὶ ὁ τρόπος διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ἡ περίληψη ἢ ὄχι πρόνοιας γιὰ σταυροὺς προτίμησης δὲν συγκρούεται μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Συντάγματος.

(ε) Σχετικὰ μὲ τὸ ποσοστὸ ἐκλογικῆς δύναμης τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ ἔχει κάθε κόμμα γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ διεκδικήσει ἕδρες ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομή, ἡ πλειοψηφία τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς διατήρησης τοῦ ποσοστοῦ ὅπως ἔχει περιληφθεῖ στὸν ἐκλογικό νόμο.

Μὲ βάση τὶς πιὸ πάνω θέσεις ἔχουν συνταχθεῖ οἱ ἀντίστοιχες τροποποιήσεις στὸν Ἐκλογικὸ Νόμο. Μαζὶ μὲ τὶς τροποποιήσεις αὐτὲς προτείνεται καὶ σειρὰ ἄλλων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων οἱ ὁποῖες ἀποβλέπουν στὴν πλήρωση ἀριθμοῦ κενῶν ποὺ ἔχουν ἐντοπισθεῖ ἢ ἔχουν σὰν στόχο τους τὴν ἄρση ἀριθμοῦ ἀμφιβολιῶν σχετικὰ μὲ τὴν ἑρμηνεία ὁρισμένων διατάξεων τοῦ Νόμου.

Οἱ τροποποιήσεις αὐτὲς καλύπτουν τὰ πιὸ κάτω θέματα :

(α) Γίνεται εἰσήγηση γιὰ συμπερίληψη στὸν Ἐκλογικὸ Νόμο τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἐκλογικὸν βιβλιάριον» σὰν ἀποτέλεσμα τῆς υἱοθέτησης τοῦ βιβλιαρίου αὐτοῦ ἀπὸ τὸν περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου Νόμον τοῦ 1980 (Ἀρ. 40 τοῦ 1980). Κατὰ συνεπακόλουθο τρόπο γίνεται σειρὰ παρόμοιων ἀλλαγῶν στὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου καὶ ἰδιαίτερα ἐκεῖ ὅπου γίνεται ἀναφορὰ σὲ δελτία ταυτότητας ἀντὶ τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου.

(β) Διευκρινίζεται ὅτι ἡ τοποθέτηση σταυρῶν προτίμησης περισσότερων ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ὁ Νόμος προβλέπει δὲν θὰ καθιστοῦν ἄκυρο τὸ ψηφοδέλτιο αὐτὸ καθ' ἑαυτό. Πρόσθετα προβλέπεται ὅτι ἡ τοποθέτηση σταυροῦ προτίμησης ἔναντι τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχηγοῦ ἑνὸς κόμματος δὲν θὰ ἀκυρώνει τοὺς ὑπόλοιπους σταυροὺς προτίμησης ποὺ τοποθετοῦνται ἔναντι τῶν ὑποψηφίων τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἰδίου κόμματος νοουμένου ὅτι οἱ ὑπόλοιποι σημειούμενοι σταυροὶ προτίμησης δὲν θὰ ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸ ποὺ προνοεῖται σὲ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια.

(γ) Προβλέπεται ὅτι ἀνάμεσα στὰ στοιχεῖα ποὺ θὰ ἑτοιμάζει ὁ Γενικὸς Ἔφορος τῶν Ἐκλογῶν γιὰ σκοποὺς ἐξαγωγῆς τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων θὰ

περιλαμβάνεται καὶ πίνακας τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων ποὺ παρουσιάζει σ' ὅλη τὴν ἐπικράτεια κάθε κόμμα ἢ συνασπισμὸς κομμάτων ἀπό τὴν πρώτη κατανομή.

(δ) Γίνεται πρόνοια γιὰ ποιὰ κόμματα ἢ συνασπισμοὶ κομμάτων θὰ συμμετέχουν στὴ δεύτερη κατανομὴ σὲ περίπτωση ποὺ κανένα κόμμα ἢ κανένας συνασπισμὸς συγκεντρώνει τὰ καθοριζόμενα στὸν ἐκλογικὸ Νόμο ποσοστὰ ἐκλογικῆς δύναμης.

(ε) Μὲ τὴν υἱοθέτηση τῆς χρησιμοποίησης τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων ἀπὸ τὴν πρώτη κατανομή, γιὰ σκοποὺς δεύτερης κατανομῆς, ἐπιφέρονται οἱ ἀνάλογες τροποποιήσεις στὸ ἀντίστοιχο ἄρθρο τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου. Κατὰ συνεπακόλουθο τρόπο τροποποιεῖται ἡ μέθοδος κατανομῆς τῶν ἀδιάθετων ἐδρῶν στὰ κόμματα ποὺ τὶς δικαιώθηκαν μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τοῦ ὕψους τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων ἀντὶ τῆς ἐκλογικῆς τους δύναμης. Ἡ ἴδια ἀναπροσαρμογὴ γίνεται καὶ γιὰ σκοποὺς τρίτης κατανομῆς μὲ βάση τὴν ἀρχὴ ὅτι οἱ ἀπομένουσες ἀδιάθετες ἕδρες ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομὴ θὰ προσκυροῦνται ἀνὰ μία κατὰ σειρὰ στοὺς συνδυασμοὺς κάθε κόμματος ἢ τούς συνασπισμοὺς κομμάτων ποὺ παρουσιάζουν τὰ ψηλότερα ἀχρησιμοποίητα ὑπόλοιπα ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομή.

Ὅλες οἱ πιὸ πάνω τροποποιήσεις, οὐσίας καὶ ἐπὶ μέρους, ἔχουν συνταχθεῖ καὶ ἐλεχθεῖ νομοτεχνικὰ ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐνσωματώνονται στὰ ἀντίστοιχα μέρη τοῦ ὑπὸ τροποποίηση Ἐκλογικοῦ Νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισυνάπτοντας στὴν παροῦσα Ἔκθεση της τὸ νέο κείμενο πρότασης νόμου ποὺ ἔχει ἑτοιμαστεῖ εἰσηγεῖται, τηρουμένων τῶν διαφόρων θέσεων τῶν Μελῶν της τόσο στὰ θέματα ἀρχῆς ὅσο καὶ σ' ἄλλα ἐπὶ μέρους θέματα, τὴν ψήφιση της σὲ νόμο ἀπὸ τὴ Βουλή, ὅπως τελικὰ ἔχει διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται γιὰ ἕνα νομοθέτημα σοβαρότατο καὶ ἰδιαιτέρως ἐπειδὴ ὁ Νόμος αὐτὸς ἔχει τροποποιηθεῖ. Εἰσηγοῦμαι ὅπως σήμερα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις τους ἀλλὰ ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου γίνει στὴν ἑπόμενη συνεδρία οὕτως ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ συζητήσουμε σὲ κλειστὴ συνεδρία ὁρισμένα τεχνικῆς φύσεως θέματα γιὰ νὰ ἐνημερωθοῦν πλήρως τὰ Μέλη καὶ ἔτσι ψηφίζοντας ἕνα Νομοσχέδιο νὰ γνωρίζουμε ἐπακριβῶς τὶ προνοεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ διαφωνήσω μ' αὐτὴν τὴν εἰσήγηση. Τό Νομοσχέδιο εὑρίσκεται μπροστὰ στὸ Σῶμα ἀπὸ πολὺ καιρό, ἔγιναν διεξοδικὲς συζητήσεις γιὰ ὅλα τὰ θέματα, οἱ συνεδρίες τῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν ἀνοικτὲς γιὰ ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει οἱοσδήποτε λόγος πλέον γιὰ ὁποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση ἑνὸς τέτοιου Νομοσχεδίου.

Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι θὰ πρέπει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο νὰ συζητηθεῖ καὶ νὰ λήξει σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καθυστερεῖ τώρα καὶ πολὺ καιρό. Ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος ἑτοιμάσθηκε, ὅπως ὅλοι μας ξέρομε, ἀπὸ καιρὸ καὶ ὅ,τι ἔμεινε νά δεῖ αὐτὸ τὸ Σῶμα ἦταν ἁπλῶς ὁρισμένες τροποποιήσεις τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθεῖ ἡ ἐπιψήφιση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου περισσότερο διότι πρέπει νὰ ἔχομε ὑπόψη μας ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἑτοιμασθοῦν καὶ Κανονισμοί. Διαφορετικὰ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ κάμομε τὶς ἐκλογές μέσα στὰ χρονικὰ περιθώρια ποὺ ὑπολογίζομε ὅτι πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογές, δηλαδὴ ὅταν θὰ εἶναι ἕτοιμα πλέον τὰ ἐκλογικὰ βιβλιάρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι εἶναι πολὺ σαφὲς τὸ γενικὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ πρέπει νὰ προχωρήσουμε στὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου. Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἁπλῶς θὰ ἔλεγα ὅτι ἂν ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Χριστοφίδη εἶναι πάνω σὲ τεχνικὸ θέμα τροποποιήσεως τὸ ὁποῖο χρειάζεται μελέτη, νὰ τὸ δοῦμε ὅταν φθάσομε στὸ θέμα τῶν εἰσηγήσεων γιὰ τροποποιήσεις. Ἂν πρόκειται ὅμως γιὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐξετάσθηκαν στὶς Ἐπιτροπές, μελετήθηκαν καὶ κρίθηκεν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ἀλλοιώσεις, τότε δὲν ὑπάρχει λόγος νομίζω νὰ καθυστερήσει ἡ ψήφιση ἀλλὰ ἡ παρέμβαση μου εἶναι γιὰ νὰ τονίσω ὅτι, ἂν πραγματικὰ εἰσηγεῖται ὁ κ. Χριστοφίδης κάτι νέο ποὺ χρήζει μελέτης, πιστεύω ὅτι θὰ ἦταν δίκαιο νὰ τὸ ἀντιμετωπίσομε ὅταν τοῦτο προκύψει μετὰ ἀπὸ εἰσήγησή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο δὲν σημαίνει ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς δὲν ὑπόκειται σέ τροποποίηση. Ἐὰν ὑπάρχουν στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μπορεῖ καὶ τώρα νὰ προκύψουν κατά τὴ συζήτηση μπορεῖ νὰ κάμει ἕνας εἰσήγηση ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ κ. Χριστοφίδης εἶχε ὑπόψη του περαιτέρω συζήτηση μερικῶν πτυχῶν οἱ ὁποῖες νομίζει ὅτι δὲν ἔτυχαν τῆς ἀναγκαίας συζήτησης καὶ μελέτης.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο γιατὶ οἱ πρόνοιες ποὺ περιέχονται εἶναι πρόνοιες ἁπλῆς ἀναλογικῆς. Ἂν ὑπάρχουν σημεῖα μὲ τὰ ὁποῖα διαφωνοῦμε καὶ περικλείουν στοιχεῖα ἐνισχυμένης ἀναλογικῆς αὐτὰ περιλαμβάνονται στὸν προηγούμενο νόμο ποὺ καταψηφίσαμε.

Ἐπειδὴ γίνεται ἀναφορὰ στὴν Ἔκθεση ὅτι ἡ πρόταση γιὰ μιὰ ἐνιαία περιφέρεια ἀπορρίφθηκε γιὰ πολιτικοὺς λόγους καθὼς καὶ ἡ πρόταση γιὰ κατάργηση τῶν σταυρῶν προτίμησης γιατὶ δίδει πλεονεκτήματα στόν ἐκλογέα, θὰ θέλαμε σύντομα νὰ ἐπαναλάβουμε τὶς ἀπόψεις μας.

Ἡ γενικὴ μας ἄποψη εἶναι ὅτι γιὰ τὰ κόμματα καὶ τὶς ἐκλογές θὰ πρέπει νὰ μετακινήσουν τὴν πολιτικὴ ζωὴ ἀπὸ τὸν παραγοντισμὸ καὶ τὰ στενὰ τοπικὰ συμφέροντα κομματικῶν τοποθετήσεων πάνω σὲ εὐρύτερη πολιτικὴ καὶ ἰδεολογικὴ βάση ἐξυπηρετικὴ τοῦ συνόλου.

Τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς—ποὺ πιστεύω ὅτι μᾶς βρίσκει ὅλους σύμφωνους—θὰ βοηθήσει ἡ λειτουργία κομματικῶν ἀρχῶν μὲ δημοκρατικὴ ὀργάνωση. Ἕνα κόμμα ποὺ λειτουργεῖ παγκύπρια μὲ πολιτικὰ καὶ ἰδεολογικὰ

κριτήρια καὶ μὲ τὴν εὐθύνη τῆς ἐπιλογῆς τῶν προσώπων ποὺ θὰ τὸ ἐκφράζουν θὰ εἶναι καλύτερα ὀργανωμένο καὶ πιὸ ὑπεύθυνο. Θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀπ' ὅλους ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ λειτουργία τῆς πολιτικῆς ζωῆς βασίζεται στὴν ὁμοιογενῆ καὶ τὴν καλὴ καὶ δημοκρατικὴ ὀργάνωση τῶν κομμάτων. Ἡ εἰσήγηση μας γιὰ μιὰ περιφέρεια συνάντησε τὴ διαφωνία τῶν περισσότερων συναδέλφων. Σεβόμαστε τὶς ἐπιφυλάξεις καὶ τὶς ἀπόψεις τους.

Ἡ σημαντικότερη ἦταν ὅτι θὰ ἀπορροφοῦσε σὲ τέτοια περίπτωση ἡ μεγαλύτερη ἐπαρχία τούς περισσότερους Βουλευτὲς κι' ἔτσι δὲν θὰ ἀντιπροσωπεύονταν οἱ ἄλλες ἐπαρχίες. Θὰ ἦταν ὅμως κομματικὴ εὐθύνη νὰ προωθήσει ἀντιπροσωπευτικὲς ὑποψηφιότητες.

Τό ἄλλο ἐπιχείρημα ἦταν ὅτι μὲ τὴν πρόταση αὐτὴ καταργοῦμε τὶς κατεχόμενες ἐπαρχίες. Πιστεύουμε στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅτι ἀκριβῶς θὰ ἐπιτυγχάναμε τό ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Πρῶτα, ἂν παίρναμε ὁλόκληρη τὴν Κύπρο σὰν μιὰ περιφέρεια, θὰ ἀναφερόμασταν σέ ὅλες τὶς Ἐπαρχίες, Κερύνεια, Ἀμμόχωστο, Λάρνακα, Λεμεσό, Πάφο, Λευκωσία.

Δεύτερο, ὅλα τὰ κόμματα θὰ εἶχαν συνολικὴ προσφυγικὴ πολιτικὴ—δὲν ἐννοῶ ὅτι δὲν ἔχουν συλλογικὴ προσφυγικὴ πολιτικὴ—ἀλλὰ σὲ σχέση μὲ τοὺς ψηφοφόρους τους, θὰ ἀπευθύνονταν στὸ σύνολο τῶν ψηφοφόρων μὲ τὴν ἴδια γλώσσα καὶ ὄχι μὲ διαφορετικὴ ἀνάλογα μὲ τὴν προέλευση τῶν ψηφοφόρων. Θὰ ἀποκτοῦσε δηλαδὴ καὶ μιὰ ὁμοιογένεια ἡ πολιτικὴ φυσιογνωμία καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν κομμάτων.

Ὑπάρχει ἕνα τρίτο ἐπιχείρημα ποὺ θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχουμε πάντα κατὰ νοῦν, ὅτι ἂν εἴχαμε μιὰ ἐνιαία ἐκλογικὴ περιφέρεια θὰ εἴχαμε καὶ ἕνα ἐκλογικὸ μέτρο ὁμοιόμορφο. Ἐνῶ σήμερα δὲν ἔχουμε ὁμοιόμορφο ἐκλογικὸ μέτρο. Ἀλλοῦ χρειάζονται πολὺ περισσότεροι ψῆφοι γιὰ νὰ ἐκλέξουν μιὰ ἕδρα καὶ ἀλλοῦ πολὺ λιγότεροι. Δηλαδὴ οἱ ψηφοφόροι τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας καὶ τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ἔχουν ψῆφο μικρότερης ἀξίας ἀπὸ τὸν ψῆφο ἄλλων ἐπαρχιῶν. Αὐτὸ τὸ κακὸ θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε ἐξαφανισθεῖ ὁλοκληρωτικὰ καὶ νὰ ἔδιδε ἔτσι μιὰ δημοκρατικότερη καὶ δικαιότερη ἐκπροσώπηση μέσα σὲ μιὰ καινούργια Βουλή.

Ὑπάρχει ἕνα ἄλλο ζήτημα στό ὁποῖο εἴχαμε διατυπώσει ἀπόψεις—καὶ ἀναφέρεται ἐπίσης στήν Ἔκθεση—τὸ θέμα τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς. Καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔχουμε ἰσχυρὴ ἄποψη καὶ θὰ φέρουμε καὶ σχετικὴ τροποποίηση κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου.

Τό Σύνταγμα λέει ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ σὲ ὁρισμένες μέρες. Αὐτὴ ἡ πρόνοια τοῦ Συντάγματος προέρχεται διότι οἱ συντάκτες του σίγουρα εἶχαν κατὰ νοῦν τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν μὲ βάση τὸ πλειοψηφικό. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀλλάσσουμε τὸ πλειοψηφικὸ σύστημα καὶ φέρνουμε τήν ἀναλογικὴ θὰ πρέπει νὰ συνοδεύσει ἀναλογικὴ λογικὴ σὲ ὁλόκληρη τὴν κλίμακα καὶ τὶς λεπτομέρειες καὶ σέ ὅλες τὶς περιπτώσεις τῆς ἀνάδειξης μελῶν στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Γι' αὐτὸ πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθεῖ πρόνοια στὴν ὁποία νὰ ἀναφέρεται ὅτι σὲ περίπτωση κενωθείσας ἕδρας τὴ θέση καταλαμβάνει ὁ πρῶτος ἐπιλαχὼν Βουλευτὴς καὶ ὅτι δὲν διεξάγονται ἐπαναληπτικὲς ἐκλογὲς ὅπως θὰ ἔπρεπε νὰ γίνει ἂν ἦταν πλειοψηφικὸ τὸ σύστημα. Ἂν ἐπιτρέψουμε νὰ παραμείνει αὐτὴ ἡ πρόνοια τότε θὰ σημαίνει ὅτι ἄλλοι Βουλευτὲς θὰ ἐκλέγονται μὲ ἀναλογικὴ καὶ ἄλλοι μὲ πλειοψηφικὸ καὶ ἔτσι θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ παραμορφωθεῖ καὶ πάλι ἡ ἐκπροσώπηση τῶν διαφόρων παρατάξεων, κομμάτων, ἰδεῶν καὶ πολιτικῶν κατευθύνσεων μέσα στὴ Βουλή. Ἔτσι πιστεύουμε ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς εἶναι θέμα ἀνάληψης

πολιτικῆς εὐθύνης ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν καθιέρωση μιᾶς μεθόδου ποὺ νὰ συνάδει μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ νόμου ποὺ εἰσηγούμαστε σήμερα.

Ὅσον ἀφορᾶ τοὺς σταυροὺς προτίμησης νομίζουμε ὅτι ἡ διεθνὴς πεῖρα μᾶς διδάσκει ὅσο εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ ἀκολουθήσουμε τὴ μέθοδο τῶν σταυρῶν προτίμησης γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τῶν Βουλευτῶν ἀπὸ τὸ κάθε κόμμα. Οἱ σταυροὶ προτίμησης προωθοῦν τὸν παραγοντισμό, τὴν αὐτοπροβολή, ρίχνουν χαμηλὰ τὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο καὶ ἀναπτύσσουν διαλυτικὲς ἐμφύλιες διαμάχες μέσα στὰ κόμματα. Σέ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου ἔχουν καταργηθεῖ οἱ σταυροὶ προτιμήσεως. Γι' αὐτὸ θὰ ἦταν χρήσιμο ἂν εἴχαμε κατὰ νοῦν αὐτὲς τὶς ἀδυναμίες τοῦ συστήματος. Ἀντάλλαγμα τῆς κατάργησης τῶν σταυρῶν προτίμησης θὰ ἦταν ἡ καλύτερη καὶ σωστότερη λειτουργία τῶν κομμάτων πού, ὅπως εἴπαμε, εἶναι τὸ ὑπόβαθρο τῆς λειτουργίας τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ τῆς δημοκρατικῆς ὀργάνωσης τῆς κοινωνίας μας.

Μιᾶς καὶ φτάνουμε στὸ τέλος τῆς συζήτησης τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου ὕστερα ἀπὸ πολὺ καιρὸ ποὺ κράτησε πάνω ἀπὸ τέσσερα χρόνια, θὰ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἐγκαινιάζουμε μιὰ νέα περίοδο τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. Μὲ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο, ὅπως τελικὰ διαμορφώνεται, διασφαλίζονται καλύτερα τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη καὶ ἀποκτοῦμε μιὰ δημοκρατικότερη κοινωνία. Τώρα ὁ κάθε πολίτης θὰ πρέπει νὰ κάνει μιὰ καθαρὰ πολιτικὴ ἐπιλογὴ καὶ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ γνώμη του θὰ βρεῖ ἔκφραση περίπου ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμη ποὺ ἀντιπροσωπεύει.

Γιὰ νὰ λειτουργήσει ὅμως ἀπρόσκοπτα ἡ δημοκρατία χρειάζεται ἀνάλογη νὰ εἶναι καὶ ἡ θέση καὶ ὁ ρόλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Παρατηροῦμε τὸν τελευταῖο καιρὸ μιὰ ἀσυνήθη δραστηριότητα τοῦ Προέδρου γιὰ ἐξέταση μικρῶν τοπικῶν θεμάτων. Αὐτὴ δὲν εἶναι ἄσχετη μὲ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία. Δὲν εἴμαστε ἐναντίον τῆς ἐπίλυσης τῶν τοπικῶν προβλημάτων. Ἀντίθετα. Τὴ θεωροῦμε ἀναγκαία γιὰ νὰ βελτιωθεῖ τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τῶν ἀδικημένων κατοίκων τῆς ὑπαίθρου. Ὅμως τὴν ἐπίλυση τους τὴ βλέπουμε μέσα σ' ἕνα εὐρύτερο προγραμματισμό. Τώρα, ἐνῶ δὲν προνοοῦνται στὸν προϋπολογισμὸ δαπάνες γιὰ τοπικὰ ἔργα, ὁ Πρόεδρος ὑπόσχεται ἢ ἀνοίγει τὰ δημόσια ταμεῖα. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ μπορεῖ νὰ φέρνει προσωρινὴ κομματικὴ ὠφέλεια ἀλλὰ μακροπρόθεσμα θέτει σὲ κίνδυνο τὴν κανονικὴ λειτουργία τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἀκόμα καὶ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νά λειτουργοῦν σύμφωνα μὲ τὸ εὐρύτερο συμφέρον τοῦ τόπου καὶ σύμφωνα μὲ τὶς πρόνοιες τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ σίγουρα ὁ Πρόεδρος θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγει νὰ χρησιμοποιεῖ Ὑπουργούς ἢ δημόσιους ὑπαλλήλους γιὰ προώθηση κομματικῶν ἢ προεκλογικῶν στόχων.

Ὑπάρχει ἀκόμα καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἂν δὲν εἶσαι ἀξιωματοῦχος τῆς Κυβέρνησης δὲν ἔχεις θέση στὸ Ρ.Ι.Κ. Τὸ κακὸ ἐπιδεινώνεται ὅσο προχωροῦμε πρὸς τὶς ἐκλογές. Ἡ μονοπώληση τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἀπ' αὐτοὺς ποὺ πρόσκεινται στὸ Ρ.Ι.Κ. ἢ στὴν Κυβέρνηση εἶναι μιὰ πολὺ μεγάλη ἀνωμαλία. Τὸ ζήτημα μὲ τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι ἁπλό. Εἴμαστε πιὰ σὲ προεκλογικὴ περίοδο. Ὅλα τὰ κόμματα θὰ πρέπει νὰ ἔχουν θέση ἀνεξάρτητα ἂν ἔχουν ἢ ὄχι ἀξιωματούχους. Ὅλα τὰ κόμματα λοιπὸν θὰ πρέπει νὰ μποῦν πάνω σὲ μιὰ κοινὴ καὶ ἰσότιμη βάση. Σ' ὅλα τὰ κόμματα νὰ δίδεται ἴσος χρόνος κάθε βδομάδα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν θέσεων τους—ἀρχικὰ κάθε βδομάδα, ἀργότερα μπορεῖ νὰ γίνει καὶ κατὰ πυκνότερα διαστήματα—γιὰ νὰ διατυπώνουν τὰ ἴδια μὲ τοὺς δικούς τους ἐκπροσώπους τὶς ἀπόψεις τους. Φυσικὰ σήμερα δημοσιεύεται καὶ στὸν τύπο ἕνα ἔγγραφο τοῦ

Ρ.Ι.Κ. σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο λειτουργίας του στὴν προεκλογικὴ περίοδο. Εἶναι ἕνα ἀσαφὲς ἔγγραφο μὲ πολλὲς συγχυσμένες πρόνοιες ποὺ ἐλπίζουμε νὰ διασαφηνίσουμε σὲ συζήτηση μὲ τούς ἴδιους τοὺς ἁρμόδιους παράγοντες τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος. Ὅμως πιστεύουμε ὅτι ἡ βάση τῆς ἀντιμετώπισης εἶναι ἡ ἰσότιμη μεταχείριση, ἡ ἔκφραση ἀπόψεων ἀπὸ τὰ διάφορα κόμματα μὲ τούς δικούς τους ἀντιπροσώπους.

Αὐτά, κ. Πρόεδρε, γιὰ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο καὶ τὸ περίγραμμα διεξαγωγῆς τῶν πρώτων οὐσιαστικῶν ἐκλογῶν μὲ ἀναλογικὸ σύστημα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς θὰ ὑποστηρίξει τὸ τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο κατὰ τὴ γνώμη μας βελτιώνει τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο πρὸς τὸ δημοκρατικότερο. Τὸ γεγονὸς ὅτι εἰσάγει τὴ φιλοσοφία τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς δείχνει πόσο δημοκρατικὸς εἶναι ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος ποὺ συζητοῦμε σήμερα καὶ ποὺ θὰ ὁλοκληρώσομε μὲ τὶς τροπολογίες τὶς ὁποῖες θὰ ψηφίσουμε στὴ σημερινὴ συνεδρία τοῦ Σώματος. Παρόλο ποὺ εἴπαμε τὶς ἀπόψεις μας ὅταν συζητούσαμε τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο, ἐντούτοις θὰ ἦταν παράλειψη ἂν δὲν τονίζαμε καὶ σήμερα ὅτι εἶναι πρὸς πίστη αὐτοῦ τοῦ Σώματος ποὺ μέσα σ' αὐτὴ τὴ θητεία τῆς Βουλῆς πραγματοποίησε, αὐτὸ ποὺ πραγματοποίησε δηλαδὴ εἰσήγαγε τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς. Γιατὶ ὁ ἡγέτης τοῦ Συναγερμοῦ κ. Κληρίδης πολλὲς φορὲς ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ κατηγόρησε αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι προσπαθεῖ νὰ ἀφήσει ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ τὸ Συναγερμό. Νομίζω ὅτι ἡ κατηγορία αὐτὴ ἰσχύει γιὰ τὸν ἴδιο τὸν κ. Κληρίδη ὁ ὁποῖος γιὰ 16 συνεχῆ χρόνια ἦταν Πρόεδρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ οἱ προσπάθειες τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς νὰ εἰσάξει τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς, πάντα προσέκρουσαν στὴν ἄρνηση τοῦ κ. Κληρίδη νὰ δεχθεῖ τὴν εἰσαγωγὴ αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ θεσμοῦ. Ἐπομένως, ἂς μέμφεται τὸν ἑαυτό του ὁ κ. Κληρίδης καὶ ὄχι τὸ Σῶμα τοῦτο τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὸ Σῶμα. Διότι μὲ τὸ ἐκλογικὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς θὰ ἐκπροσωπεῖτο καὶ αὐτὸς ὅπως πολλὲς φορὲς εἴχαμε τονίσει πρὶν ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1976. Καὶ χάριν ἀκριβείας, τὸ Φεβράρη ἀκόμα τοῦ 1976 σὲ σύσκεψη στὸ Προεδρικὸ ὑποστηρίξαμε ὅτι θὰ ἔπρεπε οἱ ἐκλογὲς τοῦ 1976 νὰ γίνουν μὲ βάση τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς. Ὅμως ὁ κ. Κληρίδης ἀντιστάθηκε στὴν πρόταση ποὺ ἔκαμε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς καὶ ἦλθε τὶς παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν γιὰ νὰ εἰσηγηθεῖ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ εἰσαχθεῖ ὁ παρὼν Νόμος, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἦταν εὔκολο νὰ γίνει παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν διότι δὲν εἶναι ὀρθὸ νομίζω γιὰ ἕνα ὁποιοδήποτε κόμμα τὸ ὁποῖο κατέχει τὴ πλειοψηφία παραμονὲς ἐκλογῶν νὰ εἰσάξει στὸ Σῶμα ἐκλογικὸ Νόμο ἀνάλογα μὲ τῆς θελήσεις τοῦ ἰδίου. Ἐπομένως εἶναι, λέγω, πρὸς πίστη αὐτοῦ τοῦ Σώματος ποὺ μέσα σ' αὐτὴν τὴν περίοδο τῶν πέντε τελευταίων χρόνων κατόρθωσε νὰ ἐπεξεργασθεῖ καὶ τελικὰ νὰ ἐγκρίνει σὲ Νόμο ἕνα δημοκρατικὸ ἐκλογικὸ σύστημα ποὺ δίνει τὴ δυνατότητα ὄχι μόνο στὰ μεγάλα Κόμματα ἀλλὰ καὶ στὰ μικρὰ κόμματα νὰ ἐκπροσωποῦνται στὸ Σῶμα. Θὰ ἦταν κατὰ τὴ γνώμη μας πιὸ δημοκρατικὸς αὐτὸς ὁ Νόμος ἂν ψήφιζαν καὶ οἱ νέοι ἄνω τῶν 18 ἐτῶν. Ὅμως ἡ πρόνοια τοῦ Συντάγματος ἀπαγορεύει στοὺς νέους καὶ τὶς νέες 18 μὲ 21 χρόνων νὰ ψηφίζουν στὶς ἐκλογές. Πιστεύω ὅτι

ὅλοι σας θὰ συμφωνήσετε μαζί μου ὅτι εἶναι πράγματι ἀντιδημοκρατικὸ αὐτὸ τὸ μέτρο. Διότι ἂν ὁ νέος καλεῖται ὑπὸ τὰ ὅπλα γιὰ νὰ δώσει, ἂν χρειασθεῖ, κι' αὐτή ἀκόμα τὴ ζωή του, νομίζω, ὅτι εἶναι ἀδικαιολόγητο καὶ ἄδικο, εἶναι κατάφωρη, θὰ ἔλεγα, ἀδικία νὰ τοῦ στεροῦμε τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσει. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ κάμομε αὐτὴ τὴν τροπολογία τώρα διότι προσκρούομε στὶς πρόνοιες τοῦ Συντάγματος. Ὅμως θὰ ἦτο ὀρθὸ νὰ τονισθεῖ γιὰ νὰ γνωρίζουν οἱ νέοι ὅτι δὲν εἶναι ἐξ ὑπαιτιότητας αὐτῆς τῆς Βουλῆς ποὺ δὲν τοὺς παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσουν ἀλλὰ γιατὶ τὸ ἀπαγορεύει αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ Σύνταγμα.

Καὶ τώρα θὰ ἤθελα νὰ σχολιάσω μερικὲς ἀπὸ τὶς τροπολογίες.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς εἶναι ἐναντίον τῆς πρόταση τοῦ σὺν 1 διότι κατὰ τὴ γνώμη μας αὐτὸ εἶναι ἀντιδημοκρατικὸ καὶ ἀλλοιώνει τὴ δημοκρατικὴ θέληση τῶν ψηφοφόρων. Γιατὶ γιὰ παράδειγμα τὸ σὺν ἕνα καὶ ὄχι τὸ σὺν δύο ἢ τὸ σὺν τρία ἢ τὸν πλὴν ἕνα ἢ τὸ πλὴν δύο.

Νομίζω ὅτι ἡ ὅλη φιλοσοφία εἶναι λανθασμένη καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνει δεκτὴ ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα.

Τὸ δεύτερο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι οἱ σταυροὶ προτίμησης, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δημιουργοῦν μιὰ περιπλοκότητα καὶ θὰ συγχύσομε τοὺς ψηφοφόρους μας, ἐνῶ στὴν ἐμφάνιση τοῦτο μπορεῖ νὰ φαίνεται δημοκρατικό, στὴν οὐσία δὲν εἶναι δημοκρατικὸ καὶ θὰ ἐξηγήσω γιατὶ δὲν εἶναι τόσο δημοκρατικὸ ὅσο φαίνονται στὴν ἐμφάνιση οἱ σταυροὶ προτίμησης. Διότι εἶναι δυνατὸ μὲ τό σύστημα τῶν σταυρῶν προτίμησης ἕνας ὑποψήφιος ἑνός κόμματος ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ τελευταῖος στὸν κατάλογο τοῦ κόμματος νὰ πάρει μιὰ ψῆφο, ἁπλῶς μιὰ ψῆφο προτίμησης, καὶ νὰ ἐκλεγεῖ Βουλευτής.

Αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸ διότι εἶναι οὐσιαστικὰ ὁ ἕνας ἐκλογέας ποὺ ψήφισε καὶ ὄχι τὸ σύνολο τῶν ἐκλογέων. Κατὰ συνέπεια δὲν θὰ πρέπει κατὰ τὴ γνώμη μας νὰ γίνει δεκτὸ αὐτὸ τὸ μέτρο τῶν σταυρῶν προτίμησης διότι εἰσάγει τὸν παραγοντισμὸ καὶ διότι δὲν εἶναι οὔτε καὶ δημοκρατικό.

Τὸ τρίτο πού θὰ ἤθελα νὰ θίξω εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὴν Κύπρο σὰν μιὰ ἐκλογικὴ περιφέρεια.

Νομίζω ὅτι καὶ ἐδῶ δὲν μποροῦμε ὑπὸ τὶς ὑφιστάμενες συνθῆκες νὰ ἀλλάξομε τὶς ἐκλογικές περιφέρειες. Στὸ μέλλον εἶναι δυνατὸ νὰ μελετήσουμε αὐτὴ τὴν πρόταση ἀλλὰ ὑπὸ τὶς ὑφιστάμενες συνθῆκες νομίζω ὅτι θὰ ἦταν πολὺ δύσκολο καὶ δὲν θὰ ἦταν ὀρθὸ νὰ ἀλλάξομε τὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες καὶ νὰ μετατρέψομε ὁλόκληρη τὴν Κύπρο σὲ μιὰ ἐκλογικὴ περιφέρεια. Ἐξάλλου εἶναι καλύτερα νὰ γνωρίζουν οἱ ἐκλογεῖς τῆς κάθε περιφέρειας τοὺς Βουλευτές τους. Διότι ὅταν δὲν γνωρίζουν τοὺς Βουλευτές τους καὶ ποιοὺς ψηφίζουν γιὰ Βουλευτές τους, νομίζω ὅτι τοὺς ἀφαιροῦμε ἕνα ἀναφαίρετο δημοκρατικὸ δικαίωμα. Τὸ τέταρτο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ θίξω εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή. Παρ' ὅλο ποὺ καὶ πάλι προσκρούομε στὴ σχετικὴ συνταγματικὴ διάταξη, πιστεύω ὅτι θὰ ἀποδειχθεῖ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πράξη, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ ζωή, ὅτι ἐφόσο εἰσάγομε τὸ ἐκλογικὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς θὰ πρέπει νὰ εἰσάξομε καὶ τὸ θεσμὸ τοῦ νὰ διαδέχεται ἕνα Βουλευτὴ ὁ ἀμέσως ἑπόμενος ὑποψήφιος τοῦ ἴδιου κόμματος, ὁ ἐπιλαχὼν τοῦ ἴδιου κόμματος, καὶ αὐτὸ ἁπλοποιεῖ πολὺ τὰ πράγματα διότι ἰδιαίτερα μὲ βάση τὸ ἐκλογικὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς, σκεφθεῖτε πόσο δύσκολα θὰ εἶναι τὰ πράγματα νὰ γίνουν ἀναπληρωματικὲς ἐκλογὲς γιὰ μιὰ ἕδρα μὲ βάση αὐτὸ τὸ ἐκλογικὸ σύστημα!

Τό πέμπτο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ θίξω καὶ ποὺ βέβαια δὲν ἀφορᾶ σχετικὴ τροπολογία γιὰ τὴν ὁποία γίνεται εἰσήγηση στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι ἀναφορικὰ μὲ αὐτὲς τοῦτες τὶς ἐκλογὲς ποὺ θὰ διεξαχθοῦν ὅπως ἐλπίζομε τὸν προσεχὴ Ἀπρίλη ἢ Μάϊο. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς εἶναι ταγμένη—καὶ τὸ διακήρυξε ἤδη καὶ δὲν θὰ πάψει νὰ τὸ διακηρύττει ὅτι εἶναι ταγμένη—ὑπὲρ πολιτισμένων δημοκρατικῶν ἐκλογῶν. Τί σημαίνει πολιτισμένες δημοκρατικὲς ἐκλογές ; Σημαίνει ἐκλογὲς μὲ ἐπιχειρήματα βέβαια ἀλλὰ χωρὶς ὑβρεολόγιο καὶ νομίζω ὅτι ἂν ὅλοι μας ἔχομε κατὰ νοῦν ὅτι διεξάγομε ἕνα ἀγώνα ζωῆς καὶ θανάτου ἀκόμα γιὰ τὸν τόπο μας, γιὰ τὸ λαό μας, θὰ πᾶμε σ' αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς κατὰ πολιτισμένο τρόπο καὶ χωρὶς ἀντεγκλήσεις. Βέβαια εἶναι μοιραῖο σὲ ἐκλογικοὺς ἀγῶνες νὰ ὑπάρχει μιὰ σχετικὴ ζωτικότητα ἀλλὰ δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ὑβρεολόγιο καὶ θὰ πρέπει νὰ δώσουμε καὶ τὸ καλὸ παράδειγμα στὸ λαό μας διότι δὲν πρέπει σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν νὰ δημιουργήσουμε τέτοια χάσματα μέσα στὸ λαό μας ποὺ νὰ εἶναι δύσκολο πλέον νά τὰ θεραπεύσομε ἀλλὰ ἀντίθετα θὰ πρέπει δημοκρατικά, μὲ ψυχραιμία καὶ σύνεση νὰ διεξάγομε τόν προεκλογικὸ ἀγώνα. Αὐτὸ σημαίνει ἐπίσης ὅτι ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας θὰ πρέπει νὰ καταβληθεῖ κάθε προσπάθεια νὰ μὴν ἐπιτρέψει τὴν ἐκμετάλλευση τῆς θέσης ποὺ κατέχει σὰν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ νὰ ἐπηρεάσει μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο τοὺς ἐκλογεῖς. Τὸ κάθε κόμμα ἔχει τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ παρουσιάσει στὸ λαὸ τὸ ἐκλογικό του πρόγραμμα, τὴν πολιτική του, τὰ ἐπιχειρήματά του, νὰ ἀντικρούσει τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ὁποιωνδήποτε ἄλλων ἀντιπάλων του ἀλλὰ θά ἦταν ἀντιδημοκρατικότατο ἂν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία χρησιμοποιοῦσε τὴ θέση της γιὰ νὰ ἐπηρεάσει σὰν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὸ ἐκλογικὸ σῶμα. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει τοῦτο νὰ ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ κράτους. Ἰδιαίτερα ἔχουν καταγγελθεῖ περιπτώσεις ποὺ χρησιμοποιήθηκαν Ὑπουργοὶ γιὰ κομματικοὺς σκοπούς. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ ἰδιαίτερα διότι δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ γίνεται κάτι τέτοιο.

Ἐπίσης θὰ πρέπει νά τονίσουμε ὅτι τὸ P.I.K. ἀνήκει στὸ λαό, ἀνήκει σὲ ὅλα τὰ κόμματα, ἀνήκει σὲ ὅλους τούς ἐκλογεῖς καὶ κατὰ συνέπεια θὰ πρέπει νὰ κατανοήσει τὸ P.I.K. ὅτι δὲν πρέπει νά ἐπιδεικνύει ὁποιαδήποτε εὔνοια πρὸς ὁποιοδήποτε κόμμα διότι μὲν ἔδωσε στὰ κόμματα κάποιους κανονισμοὺς ὡς πρός τὸ πῶς θά μεταχειρίζεται τά κόμματα μέχρι τὶς ἐκλογές, ὅμως, αὐτὸ τὸ πράγμα δέν τηρεῖται στὴν πράξη καὶ τὸ P.I.K., λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω, μετατρέπεται σὲ ἕνα Ἵδρυμα τὸ ὁποῖο κάθε ἄλλο παρὰ Ἵδρυμα μιᾶς ἀνεξάρτητης, ἀδέσμευτης χώρας εἶναι. Δὲν ἔχει κανεὶς παρὰ νά παρακολουθήσει τὸ δελτίο εἰδήσεων κάθε μέρα καὶ θὰ διαπιστώσει ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἑτοιμάζεται τὸ δελτίο εἰδήσεων καὶ ἀκόμα καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο μεταδίδεται τὸ δελτίο εἰδήσεων εἶναι πέρα γιὰ πέρα φιλοδυτικός, πολλὲς φορὲς φιλονατοϊκός. Ἐμεῖς εἴμαστε μιὰ ἀδέσμευτη χώρα καὶ τὸ P.I.K. θὰ πρέπει νὰ λαμβάνει πάντα ὑπόψη του ὅτι σὰν ἀδέσμευτη χώρα πρέπει καὶ στὴν οὐσία καὶ στὴ μετάδοση τῶν εἰδήσεων νὰ ἔχομε πάντα κατὰ νοῦν ὅτι εἴμαστε μιὰ ἀδέσμευτη χώρα καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ πρέπει νὰ ἐμφανίζεται πάντα ἀπὸ τὸ P.I.K. Διαφορετικὰ θὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἐπικρίνομε αὐστηρότατα τὸ P.I.K. Καὶ νὰ εἶναι βέβαιοι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ P.I.K. ὅτι παρακολουθοῦμε τὸ κάθε τὶ καὶ δὲν θὰ διστάσομε στὴν ἀνάγκη νά θέσομε καὶ θέμα, εἰδικὸ θέμα πρὸς συζήτηση, ἂν συνεχιστεῖ αὐτὴ ἡ μεροληψία καὶ αὐτὴ ἡ δυσμενὴς διάκριση σὲ βάρος ὁρισμένων κομμάτων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ὅταν ψηφίζαμε τὸ βασικὸ ἐκλογικὸ νόμο τὸ καλοκαίρι τοῦ 1979 εἶχα πεῖ ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα ψηφίζει ἀκόμα ἕνα θεσμικὸ νόμο ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ εἶχε ψηφιστεῖ πρὸ πολλοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶναι σὲ πίστη αὐτοῦ τοῦ Σώματος γιατὶ ψήφισε ἕνα νόμο ἐκλογικὸ ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ δίκαιος καὶ σύγχρονος. Ὑπῆρχαν ὁρισμένες ἐλλείψεις καὶ ὁρισμένα ἐλαττώματα καὶ εἶναι αὐτὲς τὶς ἐλλείψεις καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα ποὺ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο προσπαθεῖ νά διορθώσει καὶ μὲ ὅλο τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸ πρός ὅλους τούς διαφωνοῦντες τὸ κατορθώνει κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Ἔχει λεχθεῖ ἐδῶ ὅτι ὑπάρχουν ὁρισμένα πράγματα μὲ τὰ ὁποῖα ὁρισμένα κόμματα καὶ ὁρισμένοι Βουλευτὲς διαφωνοῦν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶναι δίκαιο ὁποιοσδήποτε νὰ ἔχει τὶς ἀπόψεις του. Εἶναι, γιὰ παράδειγμα, οἱ σταυροὶ προτιμήσεως, εἶναι ἡ μιὰ ἐνιαία ἐκλογικὴ περιφέρεια κλπ. κλπ. Ὅμως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, στὴν ὁποία παρέστησαν πάρα πολλοὶ Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νὰ τὴ βοηθήσουν στὴν ἐπίλυση τῶν ζητημάτων αὐτῶν, ἔχει καταλήξει σὲ ὁρισμένα συμπεράσματα καὶ αὐτὰ τὰ συμπεράσματα εἶναι εἰσηγήσεις ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου.

Ὅσο γιὰ τοὺς σταυρούς προτιμήσεως θὰ ἔλεγα ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ὑπὲρ ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐναντίον. Τὰ ὑπὲρ εἶναι ὅτι εἶναι σύστημα δημοκρατικότερο γιατὶ δίδεται στὸν ἐκλογέα τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξει τουλάχιστο μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων τοῦ κόμματος τὸ ὁποῖο προτιμᾶ ποιοὶ ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους αὐτοὺς εἶναι ἡ προτίμηση του. Δεύτερο, εἶναι ἀκόμα ἡ πολιτική μας πεῖρα πολὺ περιορισμένη καὶ τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀρχῶν βρίσκονται ἀκόμα τουλάχιστο στὴν πλευρὰ τὴ δική μας στὰ σπάργανα τους. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ ἦταν πάρα πολὺ δύσκολο νά εἰσαγάγουμε ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἄλλα συστήματα, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὴ γραμμὴ τοποθετήσεως τῶν ὁμάδων ἐπὶ τοῦ ψηφοδελτίου, γιατὶ θὰ δημιουργοῦσε πολλὰ καὶ ἀνυπέρβλητα προβλήματα στά ἀστικὰ λεγόμενα κόμματα.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή, συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι ἡ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ ὑπάρχει μέσα στὸ Σύνταγμα διότι τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο ἀκολουθεῖτο ἦταν τὸ πλειοψηφικό. Εἶναι ὅμως ἐκεῖ, εἶναι μέσα στὸ Σύνταγμα. Καὶ ἂν δὲν τροποποιήσουμε τό Σύνταγμα δὲν μποροῦμε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν πρόνοια αὐτή.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι εἶναι τελείως ἀδιανόητο μὲ ἕνα ἐκλογικὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς νὰ ἔχουμε ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ ὅταν κενωθεῖ μιὰ ἕδρα, ἐνῶ εἶναι τό φυσικότερο τῶν πραγμάτων τὴν ἕδρα ἐκείνη νὰ τὴν καταλάβει ὁ πρῶτος ἐπιλαχὼν τοῦ κόμματος στὸ ὁποῖο ἀνήκει. Τοῦτο ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ γίνει, καὶ εἶναι αὐτὴ καὶ ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος ρωτήθηκε εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Συνεπῶς δὲν μποροῦμε νὰ κάμουμε τίποτε ἄλλο παρὰ μόνο νὰ ἀκολουθήσουμε αὐτὸ τὸ σύστημα μέχρις ὅτου ἔρθει ἡ στιγμὴ ποὺ θὰ σκεφτοῦμε γενικότερα γιὰ τὴν τροποποίηση αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖο πλέον ἀποτελεῖ τροχοπέδη στὴν ἐξέλιξη αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι γενικότερο θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο μιά, ἴσως ἡ καινούργια Βουλή, θά ἔχει νὰ σκεφτεῖ μὲ πολλὴ σοβαρότητα, γιατὶ εἶναι πάρα πολὺ σοβαρὸ θέμα.

Ἔχει γίνει εἰσήγηση ἐπίσης γιὰ τὴν ἐξεύρεση τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου στὴν πρώτη κατανομὴ διὰ τῆς προσθήκης στὸν ἀριθμὸ τῶν ἑδρῶν «μιὰ μονάδα», τό λεγόμενο «σὺν ἕνα». Ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο γίνεται ἡ προσθήκη αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλάττωση τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου οὕτως ὥστε νὰ δίδονται περισσότερες ἕδρες ἀπὸ τὴν πρώτη κατανομή. Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι κάπως αὐθαίρετο διότι κάποιος μπορεῖ νὰ πεῖ γιατὶ +1 καὶ ὄχι +5 ἢ +3 καὶ ὄχι -1 ἢ -5 ; Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἶναι φυσικότερο νὰ μὴ ὑπάρχει καμμιὰ προσθήκη στὸν ἀριθμὸ τῶν ἑδρῶν ὅταν πρόκειται νὰ ἐξευρεθεῖ τὸ ἐκλογικὸ μέτρο στὴν πρώτη κατανομή.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴ μιὰ ἐκλογικὴ περιφέρεια ἔχουν λεχθεῖ τὰ ὑπέρ, διότι ὑπάρχουν ὑπὲρ τῆς ἄποψης αὐτῆς ὅπως ὑπάρχουν καὶ ἐναντίον. Τὰ ὑπὲρ τῆς ἄποψης αὐτῆς εἶναι ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶναι πλέον ἀπρόσωπη καὶ οἱ Βουλευτὲς δὲν ἀντιπροσωπεύουν κανένα ἀλλὰ ὅλους τοὺς ἐκλογεῖς μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Συνεπῶς δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξει συναλλαγὴ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νά ὑπάρξει ρουσφετολογία. Αὐτὰ εἶναι τὰ ὑπὲρ μιᾶς μεγάλης ἐκλογικῆς περιφέρειας.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ τὰ ἐναντίον. Διότι αὐτή τὴ στιγμὴ οἱ συνθῆκες τὶς ὁποῖες διερχόμεθα δὲν εἶναι ὁμαλές. Ἡ μισὴ Κύπρος βρίσκεται κάτω ἀπὸ ξένη κατοχὴ καὶ αὐτὸ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ τὸ ξεχνοῦμε. Κι' ὕστερα, μὲ τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὸν τόπο μας, εἶναι καλύτερα νά γνωρίζει ὁ ψηφοφόρος ποιὸν ψηφίζει, δηλαδὴ εἶναι πολὺ μεγάλο τὸ ἅλμα νά φτάσουμε στὴν ἀπρόσωπη ἐκπροσώπηση τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ πολὺ ὀρθά, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀπόρριψε τὴν εἰσήγηση αὐτή.

Ὑπάρχει ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου σχετικὰ μὲ τὸ δικαίωμα ψήφου. Συμφωνῶ ἀπόλυτα καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ συνταγματικὸ κώλυμα θὰ ἤμουν ἔνθερμος ὑποστηρικτὴς τῆς ἀπόψεως ὅπως ὅλοι οἱ νέοι ποὺ συμπληρώνουν τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας τους ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν. Δυστυχῶς, ὅμως, καὶ αὐτή ἡ ἀρχὴ προσκρούει πάνω σὲ ρητὴ πρόνοια τοῦ Συντάγματος τὴν ὁποία δυστυχῶς δὲν μποροῦμε νά παραβλέψουμε.

Ἔχουν γίνει διάφορες εἰσηγήσεις ἐν σχέσει μὲ τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν οἱ ὁποῖες ἔχουν τοποθετηθεῖ μέσα στὸν προσεχὴ Ἀπρίλιο ἢ τὸν προσεχὴ Μάϊο.

Ἡ ἄποψη τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος εἶναι ὅτι οἱ ἐκλογὲς πρέπει νὰ γίνουν τὸ ταχύτερο δυνατό. Ἂν μποροῦσαν οἱ ἐκλογὲς αὐτὲς νὰ γίνουν νωρίτερα τότε θὰ ἔπρεπε νὰ γίνουν νωρίτερα. Δυστυχῶς ὅμως δὲν μποροῦν νὰ γίνουν κι' ἔτσι θὰ γίνουν μέσα στὸν Ἀπρίλιο ἢ Μάιο. Συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι οἱ ἐκλογὲς αὐτὲς θὰ πρέπει νὰ διεξαχθοῦν μὲ τάξη καὶ εὐπρέπεια. Καὶ εἶναι γιὰ τὸ λαό μας οἱ ἐξετάσεις ποὺ θὰ δώσει ὡς πρὸς τὴν πολιτική του ὡριμότητα. Καὶ εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι στὶς ἐξετάσεις αὐτὲς θὰ βγεῖ ἀριστοῦχος. Διότι πολλάκις ἀπόδειξε ὁ λαός μας ὅτι εἶναι ὡριμότατος.

Ἔχει λεχθεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας παρουσιάζει τὸν τελευταῖο καιρὸ δράση ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν προεκλογική, ὅτι κάμνει προεκλογικὲς συγκεντρώσεις, ὅτι ἀνοίγει τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους καὶ ὅτι δίδει ὑποσχέσεις τὶς ὁποῖες δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ δίδει. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὶς ἀπόψεις αὐτές. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶχε πάντοτε ἐπαφὴ μὲ τὸ λαὸ καὶ εἶναι καθῆκον του νὰ ἔχει ἐπαφὴ μὲ τὸ λαὸ καὶ εἶναι καθῆκον του νὰ μελετᾶ τὰ ζητήματα τοῦ λαοῦ ἐπιτοπίως, νὰ ἀκούει τὶς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ ἀπ' αὐτὸ τὸν ἴδιο τὸ λαὸ καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους του καὶ νὰ μὴ περιμένει νὰ τοῦ διαβιβάζονται

μέσον μεσαζόντων, καὶ ἂν ἡ δράση αὐτὴ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ τόπου—καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι—δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ κακὸ στὴν περίπτωση αὐτή. Δὲν μπορεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ καθήσουν μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια καὶ νά μὴν ἐξετάζουν καὶ νά μὴν ἐπιλύουν λαϊκὰ προβλήματα διότι μετὰ πέντε μῆνες θὰ ἔχουμε ἐκλογές. Αὐτὸ θά ἦταν παράλογο. Ἀλλὰ δὲν βλέπω γιατὶ συζητήθηκε τέτοιο θέμα σήμερα ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος δεδομένου ὅτι συζητοῦμε τροποποιήσεις τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου. Τὶ σχέση ἔχει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ ἐπίλυση τῶν λαϊκῶν προβλημάτων καὶ οἱ συγκεντρώσεις τὶς ὁποῖες κάμνει ὁ Πρόεδρος γιὰ νὰ ἀκούσει τὶς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ μὲ τὶς τροποποιήσεις ποὺ πρόκειται νὰ κάμουμε σ' αὐτὸ τὸν ἐκλογικὸ νόμο !

Ἐπίσης δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω ποιὰ εἶναι ἡ σχέση τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε σήμερα μὲ τὸ ΡΙΚ. Μπορεῖ νὰ ἔχουμε πολλὲς διαφορὲς καὶ διαφωνίες μὲ τὸ ΡΙΚ καὶ μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο παρουσιάζει τὰ προβλήματα καὶ μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο δίδονται καὶ αὐτὰ τὰ δελτία εἰδήσεων ἀκόμα ἀλλὰ διερωτῶμαι ποιὰ σχέση ἔχουν ὅλα αὐτὰ μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο συζητοῦμε σήμερα !

Συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι τὸ ἐκλογικὸ σύστημα τὸ ὁποῖο ἔχουμε εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ φανταστεῖ κανεὶς καὶ ἡ Κύπρος δὲν θὰ ἔχει νὰ ζηλέψει τίποτε ἀπὸ ὁποιοδήποτε Εὐρωπαϊκὸ ἢ Ἀμερικανικὸ κράτος ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο.

Μιὰ προσθήκη τὴν ὁποία ἐπέβαλε στὸ ἐκλογικό μας σύστημα ὁ νόμος περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων εἶναι καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔπρεπε νὰ εἰσαχθεῖ στὸν ἐκλογικὸ νόμο τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάριο. Ἀλλά, ἔστω, κάλλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ. Εἰσήχθη τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάριο καὶ γιὰ γὸ λόγο αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσαχθεῖ στὸν ἐκλογικὸ νόμο ὁρισμὸς τοῦ τὶ εἶναι ἐκλογικὸ βιβλιάριο καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνουν ἕνα σωρὸ ἄλλες τροποποιήσεις «consequential» οἱ ὁποῖες καὶ γίνονται μὲ τὸ νομοσχέδιο γιὰ νὰ καταργηθεῖ ἡ ἀσυνομικὴ ταυτότητα τὴν ὁποία δικαιοῦτο νὰ προσαγάγει ὁ ἐκλογέας καὶ νὰ ψηφίσει καὶ νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὸ ἐκλογικὸ βιβλιάριο.

Κλείοντας τή σύντομη αὐτὴ ὁμιλία μου πάνω στὸ ἐκλογικό μας σύστημα ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω ὅλα τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καθὼς καὶ ὅλους τοὺς Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρθηκαν καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν παρουσία καὶ μὲ τὶς ἀπόψεις τους βοήθησαν ὥστε νὰ ληφθοῦν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο ὡς ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος. Ἐξάλλου οἱ ἀπόψεις μας περιέχονται στὴ μακροσκελὴ ἔκθεση τὴν ὁποία ἔχομε ἀναγνώσει, θὰ ἤθελα ὅμως νὰ κάμω ὁρισμένες παρατηρήσεις πάνω σὲ σχόλια ὁρισμένων συναδέλφων πάνω σὲ εἰδικές πρόνοιες τοῦ Νόμου.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὅμως θὰ ἤθελα νά τονίσω ὅτι πραγματικὰ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκαμε ἕνα ἀξιόλογο ἔργο· ἐργάστηκε πάρα πολὺ σὲ πολλὲς συνεδρίες καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι σὲ πίστη της πού ἀφιέρωσε τόσες ὧρες γι' αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο. Δηλαδὴ ἡ μελέτη ἦταν πολὺ σὲ βάθος, ἦταν πολὺ ἐνδελεχής, δὲν ἀφήσαμε κανένα σημεῖο χωρὶς νὰ τὸ μελετήσουμε καὶ ἀπὸ ὅσα βέβαια προτάθηκαν ἔπρεπε νὰ πάρομε ὁρισμένες ἀποφάσεις ποὺ ἦταν κατὰ πλειοψηφία σὲ ὁρισμένα σημεῖα. Πήραμε

κάποιες ἀποφάσεις πιστεύοντας ὅτι ἦταν ὀρθές, τὸ μέλλον ὅμως θὰ δείξει ἂν ἦταν ἢ ὄχι ἐσφαλμένες οἱ ἀποφάσεις· ἦταν κάτι τὸ νέο γιὰ μᾶς σὰν Ἐπιτροπὴ καὶ θὰ εἶναι καὶ νέο γιὰ τὴ Βουλὴ ἡ ὁποία θὰ ψηφίσει τὸ Νομοσχέδιο.

Θὰ ἤθελα, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, δηλαδὴ τῆς κατάργησης τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, γιὰ νὰ γίνει δυνατὸ ὁ ἐπιλαχὼν νὰ ἐκλέγεται χωρὶς ἐκλογή. Δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν ποὺ διαφωνοῦσε μὲ αὐτὴ τὴ σκοπιμότητα.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ νόμος ὅπως τόν ἔχομε διαφοροποιήσει, δηλαδὴ ἡ ἁπλὴ ἀναλογική, δὲν συνάδει μὲ τὴν ἐκ νέου διεξαγωγὴ ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς. Ἡ διεξαγωγὴ ἐκ νέου ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς ἦταν κομμένη στὰ μέτρα τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος. Δὲν θὰ ἐπαναλάβω ὅτι ὑπῆρχε τὸ συνταγματικὸ κώλυμα, θέλω ὅμως νὰ προσθέσω κάτι ποὺ παράλειψαν οἱ κύριοι συνάδελφοι νὰ ποῦν. Δὲν εἶναι θέμα κατὰ πόσο ἐμεῖς ἐμμένομε πιστὰ στὴν ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τοῦ Συντάγματος. Εἶναι εἰλημμένη ἀπόφαση τῆς Βουλῆς σὲ πλεῖστες περιπτώσεις νὰ μὴν προβαίνομε ἐν γνώσει μας σὲ νομοθετήματα τὰ ὁποῖα προσκρούουν ἐμφανῶς σέ πρόνοιες τοῦ Συντάγματος. Ἡ δυσκολία ἦταν κάποια ἄλλη. Ἂν ἡ Βουλὴ πάρει ἀπόφαση νὰ προχωρήσει στὴν κατάργηση αὐτῆς τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, τότε ὁποιοσδήποτε πολίτης θὰ ζητήσει τὴν ἀκύρωση τῶν ἐκλογῶν δηλαδὴ θὰ ἀκυρωθοῦν ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο.

Τὸ ἴδιο θὰ συμβεῖ καὶ στὴν περίπτωση μειώσεως τῆς ἡλικίας ἀπὸ 21 στὰ 18. Ἂς ποῦμε ὅτι ἀποφασίζουμε νὰ μειώσουμε τὴν ἡλικία ἀπὸ τὰ 21 στὰ 18. Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ; Θὰ ἀκυρωθοῦν ἀπό τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριο καὶ θὰ ἔχουμε νέες ἐκλογές. Ἐξάλλου δὲν εἶναι εὔκολο πράγμα νὰ γίνονται ἐκλογὲς καὶ νὰ ἀκυρώνονται ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο.

Αὐτὸς ἦταν ὁ κυριότερος λόγος ποὺ δὲν μᾶς ἐπέτρεψε νὰ μελετήσουμε σὲ βάθος τὴ σκοπιμότητα κατὰ πόσο μπορούσαμε ἔστω καὶ παραβαίνοντας εἰλημμένη ἀπόφαση νὰ μὴ λάβομε ὑπόψη εἰδικὴ πρόνοια τοῦ Συντάγματος. Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ὑπάρχει ὁ ἐμφανὴς κίνδυνος, μᾶλλον ὁ πραγματικὸς κίνδυνος νὰ κηρυχθοῦν ἀντισυνταγματικὲς οἱ ἐκλογές ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο.

Πάνω στὸν **σὺν ἕνα** θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ προσθέσω ὅτι ἡ υἱοθέτηση τοῦ μέτρου θὰ τόνιζε ἀκόμα περισσότερο μιὰ ἀντινομία ἡ ὁποία ὑπάρχει στὰ διάφορα μέτρα ποὺ ὑπάρχουν γιὰ τὶς διάφορες ἐπαρχίες, φτάνει νὰ πῶ ὅτι τὸ **σὺν ἕνα** στὴν ἐπαρχία Λευκωσία θὰ σήμαινε 1/12, γιὰ τὴν ἐπαρχία Πάφου θὰ ἦταν 1/4 καὶ θὰ ἦταν πιὸ ἔντονο στὴν περίπτωση τῆς Κερύνειας ἢ τῆς Λάρνακας, μᾶλλον ὄχι τῆς Λάρνακας, τῆς Κερύνειας. Αὐτὸ ὅταν τὸ δοῦμε συνδυασμένο μὲ ἄλλη ἀντινομία ποὺ ὑπάρχει στὸν ἀριθμὸ τῶν ψήφων ποὺ ἐκλέγεται ἕνας Βουλευτής, βλέπουμε ὅτι πραγματικὰ ἦταν σωστὴ ἡ ἀπόφαση νὰ μὴν ἀποδεχτοῦμε τὴν εἰσήγηση. Στὴ Λευκωσία π.χ. χρειάζονται 10,000 ψῆφοι γιὰ νὰ βγεῖ ἕνας Βουλευτής, στὴν Κερύνεια περίπου 5,000 δηλαδὴ εἶναι ἡ δεύτερη ἀντινομία. Ὑπὸ τὸ φῶς ὅλων αὐτῶν τῶν ἀντινομιῶν κρίναμε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δεχθοῦμε τὶς εἰσηγήσεις ποὺ ἔγιναν γιὰ τροποποίηση.

Αὐτὰ κ. Πρόεδρε. Οἱ ἐπὶ μέρους ἀπόψεις μας στὶς διάφορες εἰσηγήσεις περιέχονται στὴν ἔκθεση τὴν ὁποία ἔχομε ἀναγνώσει.

Εὐχαριστῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ νόμος γιὰ τὴν ἁπλὴ ἀναλογικὴ ψηφίστηκε πρὶν δυὸ χρόνια καὶ εἶχα ὑποβάλει μιὰ πρόταση Νόμου γιὰ τροποποίηση τοῦ «σὺν ἕνα» καὶ τῶν ὑπολοίπων. Ὁμιλοῦμε ὅλοι ὅμως περὶ ἁπλῆς ἀναλογικῆς.

Θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ διευκρίνιση. Ἁπλὴ ἀναλογικὴ ἔχομε συνηθίσει νὰ τὴ λέμε. Δὲν εἶναι ἁπλῆ ἀναλογικὴ ποὺ ψηφίστηκε, οὔτε τώρα ψηφίζομε ἁπλὴ ἀναλογική. Εἴχαμε ψηφίσει ἐνισχυμένη ἀναλογική καὶ τώρα ψηφίζομε κατὰ τὸ ἥμισυ ἐνισχυμένη ἀναλογικὴ καὶ τελειώνομε μὲ ἁπλὴ ἀναλογική.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἐπειδὴ ἀρχίζομε μὲ ἐνισχυμένη ἀναλογικὴ καὶ τελειώνομε μὲ ἁπλὴ ἀναλογική, θέλω νὰ πιστεύω ὅτι τὸ «σὺν ἕνα» εἶναι δίκαιο.

Διερωτήθηκαν μερικοὶ συνάδελφοι γιατὶ «σὺν ἕνα» καὶ ὄχι «σὺν 2», «σὺν 3» ἢ «πλὴν ἕνα» κλπ. Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἁπλή. Διότι ὑπάρχει ἀνισότητα στὸ ἐκλογικὸ μέτρο. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος καὶ γιὰ νὰ μὴν τονιστεῖ αὐτὴ ἡ ἀνισότητα στὶς διάφορες ἐκλογικὲς περιφέρειες, ἔχομε σχετικὴ εἰσήγηση νὰ ὑποβάλομε.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῶν ὑπολοίπων, χαίρομαι διότι ἦταν δίκαιο τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα παραμένουν νὰ τὰ δικαιοῦνται τὰ κόμματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δικαιοῦντο ἕδρες προηγουμένως καὶ νὰ μὴν παίρνει ἕνας δυὸ φορὲς ἕδρα.

Πιστεύω ὅτι τὸ ἐκλογικὸ σύστημα εἶναι μιὰ πρακτικὴ μέθοδος ἔκφρασης τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ καὶ ἂν τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι δίκαιο καὶ ἀδιάβλητο, τότε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα του πρέπει νὰ εἶναι δίκαιο καὶ ἀδιάβλητο.

Πρέπει, ἑπομένως, νὰ καθιερωθεῖ ἕνα ἐκλογικὸ σύστημα ποὺ νὰ ἐγγυᾶται τὴ γνήσια ἔκφραση τῆς λαϊκῆς θέλησης.

Ὑιοθέτηση, ὅπως εἶπα πρὶν, τῆς ἐνισχυμένης ἀναλογικῆς στὴν ἀρχή, καὶ στὸ τέλος ἡ κατάληξη σὲ ἁπλὴ ἀναλογική, στὴ δεύτερη καὶ τρίτη κατανομή, πρέπει νὰ διέπεται κι' ἀπὸ ὁρισμένες βασικὲς ἀρχές :

Πρῶτον, εἶναι ἡ δεδομένη ἀνισομερὴς κατανομὴ τῶν Βουλευτικῶν ἑδρῶν σὲ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια σέ σύγκριση μὲ τὸν πληθυσμὸ κάθε περιφέρειας. Ἐδῶ δὲν μιλῶ ἐγώ, μιλοῦν οἱ ἀριθμοί. Καὶ τέτοιοι ἀριθμοὶ ὑπάρχουν.

Δεύτερον, ὑπάρχει ἀνισότητα στὸ ἐκλογικὸ μέτρο τῆς πρώτης κατανομῆς τῶν ἑδρῶν. Γιὰ παράδειγμα, στὴν Κερύνεια καὶ Λάρνακα χρειάζονται ἀντίστοιχα 50% καὶ 33% τῶν ψήφων προκειμένου νὰ ἐκλεγεῖ ἕνας Βουλευτής, ἐνῶ σὲ ἄλλες ἐπαρχίες πολὺ λιγότερο ποσοστό.

Ἡ διατήρηση τῆς ἀνισότητος αὐτῆς δυνατὸ νά δημιουργήσει συνθῆκες γιὰ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσοδυναμίας τῆς ψήφου ἡ ὁποία πρέπει κατὰ βάση νὰ τηρεῖται.

Οἱ ψῆφοι ὅλων τῶν πολιτῶν σὲ ὅποια περιφέρεια κι' ἂν ἀνήκουν, πρέπει νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο βάρος. Δὲν μπορεῖ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ψῆφος ἑνὸς πολίτη νὰ ἀξίζει περισσότερα ἀπὸ τὴν ψῆφο τοῦ ἄλλου πολίτη. Διότι ἔτσι νοθεύεται τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα καὶ παρερμηνεύεται ἡ θέληση τῶν ψηφοφόρων.

Γιὰ νὰ διορθωθεῖ αὐτὴ ἡ κατάσταση, σ' ἐκεῖνες τὶς περιφέρειες ποὺ τὸ ἐκλογικὸ μέτρο εἶναι δυσανάλογο μὲ τὶς ὑπόλοιπες, πρέπει νὰ ὑπάρξει ἀλλαγὴ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τοῦ Νόμου. Γι' αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ ἡ Ἕνωση Κέντρου θὰ ὑποβάλει συγκεκριμένη πρόταση γιὰ τροποποίηση τοῦ ἐκλογικοῦ μέτρου.

'Ερχόμαστε τώρα στὸ θέμα τῶν σταυρῶν προτιμήσεως. 'Η "Ενωση Κέντρου ὑποστηρίζει τὸ μέτρο αὐτό. Πιστεύομε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν σταυροὶ προτιμήσεως. Κι' ἔχομε γι' αὐτὸ βάσιμα ἐπιχειρήματα :

α) Μὲ τούς σταυροὺς προτιμήσεως ἡ ἐπιλογὴ τῶν ὑποψηφίων κάθε κόμματος ποὺ θὰ ἐκλέγονται θὰ γίνεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ λαό. Θὰ ἔχει δικαίωμα ὁ ψηφοφόρος νὰ ἐπιλέγει μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ὄχι ποιοὺς θεωρεῖ κατάλληλους ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος ἢ ὁρισμένα πρόσωπα ἐντὸς τοῦ Κόμματος ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς στὸν ὁποῖο ἀπευθύνεται τὸ Κόμμα καὶ ἡ ἡγεσία τοῦ Κόμματος αὐτοῦ.

β) Τὸ σύστημα τῶν σταυρῶν προτιμήσεως—κι' αὐτὸ τὸ θεωρῶ βασικότατο—εἶναι χρήσιμο γιατὶ ἐνθαρρύνει νέους ἀνθρώπους νὰ ἐνδιαφερθοῦν στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, νὰ δραστηριοποιηθοῦν καὶ νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες στὸν τόπο.

Λέμε ὅλοι ἐδῶ στὴν Κύπρο ὅτι ἔχομε λειψανδρία. 'Ασφαλῶς ἔχομε λειψανδρία, γιατὶ γιὰ 20 χρόνια σχεδὸν ἔχομε ἕνα κλειστὸ πολιτικὸ βίο. Τώρα ἐρωτῶ : Εἶναι δυνατὸ ἕνα κόμμα, ἂν δὲν ὑπῆρχαν σταυροὶ προτιμήσεως, νὰ περιλάβει στὸ ψηφοδέλτιο του 12 ὑποψηφίους ; 'Ερωτῶ ὄχι γιὰ τὸν τρίτο καὶ τὸν τέταρτο ὑποψήφιο γιὰ τὴ Λευκωσία ἀλλὰ γιὰ τὸν δωδέκατο τῆς Λευκωσίας· ποιὸς θὰ δεχόταν ; 'Απλῶς θὰ ἀναγραφεῖ τὸ ὄνομά του χωρὶς καμμιὰ ἀπολύτως ἐλπίδα ἐπιτυχίας, ἁπλούστατα γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὸ κόμμα, διότι ἔβαλε πλήρη συνδυασμό. 'Ενῶ ἂν ὑπάρχει ὁ σταυρὸς προτιμήσεως ὀφείλει τὸ κόμμα νὰ βάλει 12 Βουλευτές, νὰ ἀπευθυνθεῖ στὸ λαὸ καὶ στοὺς ψηφοφόρους του, διότι μιλοῦμε τώρα περὶ ἀναλογικοῦ συστήματος ἐκλογῆς, ὁπότε μὲ τὴν ἀναλογία τὴν ὁποία ἔχει σὲ ὁπαδούς, θὰ ἐπιλεγεῖ ὁ ἀνάλογος ἀριθμὸς ὑποψηφίων. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι δυνατὸ νὰ καταρτίζονται πλήρεις συνδυασμοὶ σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες.

Πιστεύομε ὅτι ἡ πολιτικὴ ζωὴ δὲν σημαίνει μόνο ὕπαρξη κομμάτων ἀλλὰ ἡ πολιτικὴ ζωὴ ἀποτελεῖ καὶ τὴν ὕπαρξη μέσα στὰ κόμματα ἀτόμων ἱκανῶν καὶ προθύμων νὰ πολιτευτοῦν.

'Ελέχθησαν καὶ ὁρισμένα ἄλλα πράγματα στὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἤθελα ἔστω καὶ σὲ συντομία, νὰ μὴν ἀναφερθῶ.

Τό πρῶτο θέμα ἀφορᾶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ὁ Πρόεδρος πρέπει νὰ θητεύει στὸ Κράτος κι' ὄχι στὸ Κόμμα. 'Ο Πρόεδρος ὅμως τῆς Δημοκρατίας ἐδῶ θητεύει, φαίνεται, πρῶτα στὸ Κόμμα κι' ἀναλίσκεται στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ Κόμματός του καὶ τοῦ κομματικοῦ του συμφέροντος παρὰ στὸ Κράτος. Καὶ κατάντησε νὰ ἐμφανίζεται ἀπὸ τὴν τηλεόραση καὶ τὸ ΡΙΚ καὶ νὰ ἔχομε τὶς ἐκπομπὲς Κυπριανοῦ καὶ τὰ ντοκυμανταὶρ τὰ ὁποῖα βλέπομε τακτικά.

Τὸ ΡΙΚ βάσει Νόμου εἶναι ἀνεξάρτητο "Ιδρυμα καὶ ἔχει ἀνεξαρτησία. Βάσει τοῦ Νόμου ποὺ διέπει τὸ "Ιδρυμα, πρέπει οἱ ἴδιοι οἱ ὁποῖοι διευθύνουν τὸ "Ιδρυμα νὰ λάβουν τὰ δέοντα μέτρα οὕτως ὥστε νὰ μὴ γίνεται αὐτὴ ἡ πρόκληση πρὸς τὸ λαό.

'Ο Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗ.ΚΟ. ἐμφάνισε πολὺ ἁπλὴ τὴν εἰκόνα ὡς δραστηριότητα τοῦ Προέδρου. Εἶναι μιὰ περίεργη δραστηριότητα ποὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ μᾶς ὁδηγήσει καὶ σὲ ἐκτροπές, διότι εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἀρχίζει ὁ προεκλογικὸς ἀγώνας στρατεύοντας πρό παντὸς τὴν 'Αστυνομία, ἡ ὁποία ἐτάχθη νὰ διαφυλάξει τὸ Νόμο, ἐνῶ ἡ 'Αστυνομία εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ φροντίσει γιὰ τὴν ὁμαλὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν.

Βεβαίως ὁ λαὸς μας ἔδωσε δείγματα ἰσχυρῆς προσήλωσης πρὸς τοὺς νόμους καὶ ὅσες ἐκλογὲς ἔγιναν, ἔγιναν κατὰ τρόπο ὑποδειγματικό, καὶ τοῦτο εἶναι πρὸς πίστη τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἀλλὰ νὰ μὴν προκαλεῖ ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος προωθώντας αὐτὴ τὴν τακτική, καὶ νὰ μὴν ἀρνεῖται αὐτὸ τό πράγμα, διότι καμμιὰ φορὰ τὰ ὀφθαλμοφανή, πράγματα δὲν ἀποκρύβονται. Κανένας, σὲ καμιὰ ἐπαρχία, δὲν ἀρνεῖται αὐτὰ τὰ ὁποῖα συμβαίνουν. Καλὸ εἶναι νὰ τερματιστοῦν ὅσο τὸ δυνατό νωρίτερα.

Πιστεύομε ὅτι οἱ τροποποιήσεις οἱ ὁποῖες γίνονται μὲ τὸ ἐκλογικὸ νομοσχέδιο ἀσφαλῶς ἀποτελοῦν πολὺ καλὲς βελτιώσεις στό Νόμο ποὺ εἴχαμε ψηφίσει πρὶν δυὸ χρόνια. Ὅμως, ὁρισμένες ἄλλες τροποποιήσεις οἱ ὁποῖες θὰ τὸν βελτιώσουν ἀκόμα περισσότερο θὰ μᾶς δώσουν καὶ ἕνα δίκαιο ἀποτέλεσμα· διότι αὐτὴ ἡ Βουλή, ποὺ ὅπως καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τόνισαν, προχώρησε καὶ ψήφισε τὸ ἀναλογικὸ ἐκλογικὸ σύστημα, πρέπει νά εἶναι περήφανη καὶ πρέπει νὰ δώσει ἕνα ὅσο τὸ δυνατὸ τέλειο νομοσχέδιο, διότι ὅσο τελειότερο εἶναι τό νομοσχέδιο τόσο δικαιότερα θὰ εἶνα τὰ ἀποτελέσματα.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Σὲ συντομία θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ τονίσω μὲ τὴ σειρά μου ὅτι εἶναι σὲ πίστη αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὸ γεγονός ὅτι εἰσῆξε τὸν ἐκλογικὸ νόμο τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς, ἂν καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ Κόμματα ποὺ ὑποστηρίζουν τὸ νόμο αὐτὸ οὐδὲν πολιτικὸ συμφέρον εἶχαν νὰ πράξουν τοῦτο.

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν τροπολογιῶν ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω, παρὰ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἀκούστηκαν ὑπέρ, ὅτι ἔχω σοβαρές ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾶ τὴν ὕπαρξη σταυρῶν προτιμήσεως διότι πράγματι δημιουργεῖται ὁ σοβαρὸς κίνδυνος παραγοντισμοῦ καὶ ἐσωτερικῆς διαμάχης σὲ κάθε κόμμα, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ ἑνότητα εἶναι τόσο ἀναγκαία ἐντός κι' ἐκτὸς τῶν κομμάτων. Χάριν ὅμως αὐτῆς τῆς ἐσωτερικῆς ἑνότητας, θὰ ψηφίσω τὸ νομοσχέδιο στὴν ὁλότητά του.

Ἐπίσης θὰ ἐπεθύμουν κι' ἐγὼ νὰ τονίσω τὸ λυπηρὸ τοῦ γεγονότος ὅτι συνταγματικὰ κωλύματα δὲν δίδουν τὴν εὐκαιρία στούς νέους 18 ὡς 21 ἐτῶν νά ἐνασκοῦν τὰ δημοκρατικά τους δικαιώματα.

Μὲ τὴν ψήφιση τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς στὸ νέο Σῶμα θὰ ἀντιπροσωπεύονται ὅλα τὰ κόμματα. Καὶ ἴσως τοῦτο δημιουργήσει προϋποθέσεις μεγαλύτερης ἑνότητας, συνεργασίας καὶ ἐσωτερικῆς ὑφέσεως χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ τόπου.

Ταυτόχρονα θά ἤθελα νά ἐκφράσω τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ ἡμερομηνία τῶν νέων ἐκλογῶν καὶ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν θὰ συμπληρώσει μὲ μεγάλη ταχύτητα τὴν ἑτοιμασία τῶν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων προϋποθέσεων γιὰ ἐκλογές.

Τέλος, πρέπει νὰ ἐκφράσουμε ἔντονα τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ κομματικός πυρετὸς κατὰ τὴν ἐκλογικὴ περίοδο δὲν θὰ ὑποβιβάσει περισσότερο τὰ πολιτικὰ ἤθη τοῦ τόπου καὶ ὅτι, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πολιτικὸ συμφέρον, δὲν θὰ χάσουμε τὴν ἔννοια τοῦ μέτρου καὶ δὲν θὰ ξεχάσουμε τὴν πραγματικότητα ὅτι ὁ πραγματικὸς ἐχθρός τοῦ τόπου μας δὲν εἶναι οἱ κομματικοὶ ἀντίπαλοι ἢ ἀνθυποψήφιοι ἀλλὰ οἱ

εἰσβολεῖς· καὶ ὅτι οἱ ἐσωτερικὲς μας διαιρέσεις καὶ διασπάσεις δὲν προωθοῦν ἀλλὰ ζημιὰ προκαλοῦν στὴν ὑπόθεση τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δὲν σκοπεύω νὰ μιλήσω πάνω σὲ ὅλο τὸ πλάτος τοῦ ὑπὸ συζήτηση ἐκλογικοῦ Νόμου· ἤθελα μόνο νὰ ἀναφερθῶ στὸ σημεῖο ποὺ ἀφορᾶ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή.

Λέχθηκε ὅτι ἡ ἁπλὴ ἀναλογικὴ εἶναι μονόδρομος καὶ πραγματικὰ ἔτσι θὰ ἦταν ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ πρόνοια γιὰ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ ἡ ὁποία πιστεύω ἀφήνει ἀνοικτὸ παράθυρο γιὰ ἐπιστροφὴ στὸ πλειοψηφικὸ σύστημα κάποτε καὶ ὑπὸ διαφορετικὲς συνθῆκες. Γιατὶ εἶναι ὁλοφάνερο καὶ λέχθηκε καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπερασπιστὲς τῆς διατήρησης τῆς συνταγματικῆς πρόνοιας, ὅτι ἡ φιλοσοφία τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς ἔρχεται σὲ ἄμεση σύγκρουση μὲ τὴ φιλοσοφία ποὺ διέπει τὴν πρόνοια περὶ ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς. Εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστο τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο. Γιατὶ στὴν ἁπλὴ ἀναλογικὴ ἢ στὴν ἀναλογικὴ γενικά, ἡ ἐντολὴ δίνεται σὲ κόμματα· ἡ λαϊκὴ ἔκφραση καθορίζει τὸ ποσοστὸ τῆς ἐκπροσώπησης τοῦ κάθε κόμματος μέσα στὴν ἴδια τὴ Βουλή. Τὰ πρόσωπα παίζουν ρόλο ἀσφαλῶς ἀλλὰ δευτερεύοντα ἐνῶ στὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ πλέον αὐτὴ ἡ ἰσορροπία ἀνατρέπεται· εἶναι δυνατὸ νὰ διαταραχθεῖ ἀκόμα καὶ ἡ σύνθεση τῆς Βουλῆς ὅπως αὐτὴ θὰ καθορισθεῖ στὶς γενικὲς ἐκλογὲς καὶ εἶναι ἀκόμα δυνατὸ νὰ ὁδηγήσει κάποια ἀρρωστημένα μυαλὰ σέ ἀνωμαλίες. Φανταστεῖτε μιὰ Βουλὴ πολωμένη μὲ 18:17 ὅπου ἡ ἀνατροπὴ ἢ ὁ θάνατος ἑνὸς Βουλευτῆ θὰ μποροῦσε νὰ ἀνατρέψει γενικότερες πολιτικὲς καταστάσεις καὶ νὰ δημιουργήσει τελείως διαφορετικὲς συνθῆκες. Φανταστεῖτε σὲ μιὰ τέτοια κατάσταση ἂν θὰ ἦταν δυνατὸ ἀρρωστημένοι ἐγκέφαλοι, ὁπουδήποτε καὶ ἂν βρίσκονται αὐτοί, ἀκόμα καὶ τὴν πολιτικὴ δολοφονία νὰ σκεφτόντουσαν!

Πιστεύω ὅτι πραγματικὰ ἔρχεται σέ ἄμεση ἀντίθεση ἡ πρόνοια τοῦ Συντάγματος γιὰ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ μὲ τὸ Νόμο ποὺ εἰσάγομε σήμερα καὶ ὅτι αὐτή ἡ πρόνοια πρέπει τὸ ταχύτερο δυνατὸ νὰ καταργηθεῖ ἂν θέλουμε καὶ ὁμαλὴ πολιτικὴ ζωὴ νὰ κατοχυρώσουμε ἀλλὰ καὶ τὸ σύστημα τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς νὰ καθιερώσουμε σὰν ἕνα μονόδρομο χωρὶς ἐπιστροφὴ πλέον. Διότι ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ πρόνοια γιὰ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ ἀφήνει ἀνοικτὸ παράθυρο γιὰ ἐπιστροφὴ στὸ πλειοψηφικὸ κάποτε καὶ ὑπὸ διαφορετικὲς συνθῆκες. Ἐπίσης θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ προσθέσω τὶς ἐπιφυλάξεις μου ἀναφορικὰ μὲ τούς σταυροὺς προτιμήσεως. Δὲν θὰ μιλήσω θεωρητικά, κ. Πρόεδρε· θὰ μιλήσω ἀπὸ τὴν προσωπική μου ἐμπειρία. Ἀρκετοὶ συνάδελφοι ἴσως θὰ ἔτυχε νὰ ζήσουν παρόμοιες περιπτώσεις καὶ στιγμὲς σέ ἐκλογές στὴ Ἑλλάδα. Δὲν θέλω μὲ αὐτὸ νά διασύρω τὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς Ἑλλάδας, οὔτε ὁποιασδήποτε ἄλλης χώρας. Ὅμως ὁμολογῶ ὅτι σὲ πολλὲς περιπτώσεις ποὺ παρευρέθηκα σὲ συνοικιακοὺς προεκλογικοὺς λόγους στὴν Ἀθήνα ἡ ἐντύπωση μου ἦταν ὅτι δὲν γινόταν μάχη μεταξὺ κομμάτων ἀλλὰ δινόταν μάχη μεταξὺ ὑποψηφίων τοῦ ἰδίου κόμματος. Μοῦ ἔτυχε περίπτωση, περιπτώσεις, ὄχι περίπτωση, νὰ ἀκούσω ὑποψηφίους τοῦ αὐτοῦ κόμματος νὰ ἀλληλοκατηγοροῦνται. Ἀφιέρωναν λίγα λεπτὰ στὴν εἰσαγωγή τους γιὰ τὸ κόμμα τους καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ πέρα ἄρχιζε πόλεμος μεταξύ τῶν ὑποψηφίων. Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸ συντείνει στὴν καθιέρωση μιᾶς σωστῆς ὑγιοῦς πολιτικῆς ζωῆς.

Φυσικὰ εἶναι καὶ τὰ ἄλλα, τὰ συνεπακόλουθα, τὸ ὅτι ὁ σταυρὸς προτιμήσεως ἴσως νὰ ἐνεθάρρυνε ἀκόμα περισσότερο τὴν ἤδη ὑπάρχουσα ρουσφετολογία καὶ ὁρισμένα ἄλλα κακῶς κείμενα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τείνομε νὰ διορθώσομε καὶ ὄχι νὰ τὰ χειροτερεύσομε καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι καὶ στὴν περίπτωση τῆς Κύπρου ὁ σταυρὸς προτιμήσεως δὲν πρόκειται νὰ προσφέρει ἀλλὰ πιθανότατα θὰ συμβάλει στὴν μείωση ἴσως τοῦ πολιτικοῦ ἐπιπέδου στὸν τόπο μας. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δυὸ λόγια, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ ἕνα εἶναι ὅσο ἀφορᾶ τὸ Ρ.Ι.Κ. Ὁ κ. Λαδᾶς αἰσθάνθηκε ὅτι ἴσως τὸ θέμα ἦταν ἐκτὸς τάξεως. Δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω, ὅταν τόσο ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅσο καὶ ὁ ἴδιος πολὺ σωστὰ κατὰ τὴν ἄποψη μου μίλησαν γιὰ τὴν ἀνάγκη διεξαγωγῆς ἐκλογῶν μέσα σὲ σωστές δημοκρατικὲς διαδικασίες. Ἡ πρώτη σωστὴ δημοκρατικὴ διαδικασία εἶναι ἡ σωστὴ παρουσίαση τῶν κομμάτων ἀπὸ τὰ ἡμικρατικά μαζικὰ μέσα ἐνημέρωσης τὰ ὁποῖα δὲν ἀνήκουν σὲ κανένα καὶ μάλιστα πιστεύω ὅτι εἶναι καιρὸς αὐτὴ ἡ Βουλὴ νά ἀσχοληθεῖ μὲ κάθε σοβαρότητα μὲ αὐτὸ τὸ θέμα γιατὶ δὲν ἀποκλείεται καὶ πολλοὶ ἀπὸ τούς ὑπεύθυνους τοῦ Ρ.Ι.Κ. νὰ μὴν μποροῦν καὶ ἂν ἀκόμα θὰ ἤθελαν νὰ ἐφαρμόσουν τὴ α ἢ β πολιτική. Ὅταν ὑπάρξει ὅμως ἐπέμβαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ παρουσιάζονται οἱ καταστάσεις ἰδιαίτερα σὲ προεκλογικὴ περίοδο, πιστεύω ὅτι ὅλοι μας θὰ εἴμαστε εὐτυχέστεροι· πιστεύω καὶ ὁ κ. Λαδᾶς.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς ἐπίσης ἁπλῶς θὰ πῶ δυὸ λόγια. Δὲν εἶμαι νομικός, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχει λογικὴ διέξοδος ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Μπορεῖ οἱ νομικοὶ νὰ διαφωνήσουν ἀλλὰ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι Δικαστήριο καὶ ἂν ὑπάρχει λογικὴ τοποθέτηση, ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ νομοθετήσει καὶ ἂν ὑπάρξουν οἱ κίνδυνοι τοὺς ὁποίους ἀνάφερε ὁ κ. Ἀμπίζας, θὰ ὑπάρξουν γιὰ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή.

Συμφωνῶ μαζί του ὅτι ἂν ἦταν τὸ θέμα τῆς ἡλικίας τῶν 18 γιὰ τὸ ὁποῖο εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλη ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ, τότε ἦταν δυνατὸ ἀκόμα καὶ οἱ πρῶτες ἐκλογὲς νὰ ἀχθοῦν μπροστὰ στὸ Δικαστήριο μὲ κίνδυνο πραγματικὰ νὰ ἀκυρωθοῦν. Ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ ὅμως θὰ συμβεῖ ἂν ὑπάρξει ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ καὶ ἂν ὑπάρξει ἔνσταση. Εἶναι προτιμότερο αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ νομοθετήσει μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ ἂν ὑπάρξει ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ ἂς ὑπάρξει ἔνσταση καὶ ἂς ἔλθει τό Ἀνώτατο Δικαστήριο νὰ ἀποφασίσει διαφορετικά. Ὅμως ἐγώ, ὅταν μιλῶ τοὐλάχιστο λογικὰ γιὰ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή, δὲν σημαίνει κατ' ἀνάγκη ξανὰ προσέλευση πρὸς τὸ λαὸ γιατὶ ἐκλογὴ καὶ εἰς πολλὰ Συμβούλια ἀκόμα εἶναι τοῦ ἐπιλαχόντα καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐκλογή, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἐπιλαχὼν ἐκλέγεται ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὡς μέλος, διότι ἔτυχε τῆς πρωτοβάθμιας ἐκλογῆς τοῦ λαοῦ ὡς ἐπιλαχών.

Ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἡ πρωτοβάθμια ἐπιλογὴ τοῦ λαοῦ γιὰ ἐπιλαχόντα δίνει τὸ δικαίωμα στὴ Βουλὴ νὰ ἐπιτρέψει στὴν πρωτοβάθμια ἐκλογὴ νὰ γίνει ἡ πλήρης

ἐκλογὴ ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα. Ἀλλὰ προτιμῶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ νομοθετήσει πρός αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἔστω καὶ ἂν ἀκόμα ὑπάρχουν οἱ κίνδυνοι στοὺς ὁποίους σωστὰ ἀναφέρθηκε ὁ κ. Ἀμπίζας καὶ στούς ὁποίους συμμερίζομαι ἀπόλυτα ὅσον ἀφορᾶ τὸ πρῶτο σκέλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ θέμα τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς τόσο ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν κ. Ἀμπίζας ὅσο καὶ ἐγώ, εἴμεθα ὑπέρ τῆς ἄποψης ὅτι ἂν υἱοθετούσαμε τὴν κατάληψη κενούμενης θέσεως ἀπὸ τὸν ἐπιλαχόντα τοῦ Κόμματος, τὸ νομοθέτημα αὐτὸ τὸ ὁποῖο θὰ κάμναμε, θὰ ἦταν ἀντισυνταγματικό. Δὲν θέλαμε, ὅμως, νὰ ὑποκαταστήσουμε τὴ δική μας ἄποψη καὶ νὰ τὴν ἐπιβάλομε σ' ὅλα τὰ ἄλλα Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρθηκαν καὶ ἦταν παρόντες.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο κλήθηκε ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας καὶ ὑποβλήθηκε ἀπ' εὐθείας ἐρώτηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, κατὰ πόσο μποροῦσε νὰ ὑπάρξει ὁποιαδήποτε διέξοδος ἢ ὁποιοσδήποτε τρόπος νὰ παρακαμφθεῖ αὐτὴ ἡ πρόνοια τοῦ Συντάγματος. Καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ἦτο «ὄχι, δὲν μποροῦμε νά βροῦμε κανένα τρόπο νὰ παρακαμφθεῖ αὐτὴ ἡ πρόνοια τοῦ Συντάγματος διότι εἶναι τόσο καθαρή».

Κατόπιν αὐτοῦ νομίζω ὅτι δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νά ψηφίσουμε ἕνα νομοθέτημα τὸ ὁποῖο, ὄχι μόνο κατὰ τὴ γνώμη μας ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴ γνώμη τοῦ νομικοῦ συμβούλου τῆς πολιτείας καὶ αὐτοῦ τοῦ Σώματος, εἶναι ἀντισυνταγματικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πέραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω κάτι στὸν ἀγαπητὸ συνάδελφο κ. Λυσσαρίδη.

Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος δὲν ἀφήνει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή. Δηλαδὴ δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολία ἢ παρερμηνεία. Ἔστω καὶ ἂν ποῦμε ὅτι οἱ λέξεις «διενέργεια ἐκλογῶν» σημαίνουν αὐτὸ τὸ ὑποκατάστατο, ὅπως εἴπετε, τό ἄρθρο 3 δὲν ἀφήνει καμμιὰ ἀμφιβολία, διότι μιλᾶ καὶ γιὰ τὸ τί γίνεται σὲ περίπτωση ποὺ ὑπάρχει θεομηνία, σεισμός, πλήμμυρα καὶ διενέργεια ἐκλογῆς σὲ ἕνα μεταγενέστερο στάδιο. Εἶναι ἡ ἴδια φρασεολογία ποὺ ἀναφέρεται καὶ στὴν ἐκλογή Προέδρου καὶ στὴν ἐκλογὴ γενικῶν ἐκλογῶν.

Τὸ θέμα τοῦ κινδύνου ἀκύρωσης τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς σὰν ἀντισυνταγματικῆς εἶναι, πιστεύω, οὐσιαστικὸ καὶ ἐδῶ ὅπως στὴν περίπτωση παραχωρήσεως ἐκλογικοῦ δικαιώματος σὲ ἄτομα τῶν 18 ἐτῶν. Καὶ θὰ ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα : Ἂν ἐγερθεῖ θέμα διενέργειας ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, ἂν ψηφιστεῖ ἡ τροποποίηση ὅπως τὴν εἰσηγεῖται ὁ κ. Λυσσαρίδης, τότε ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἢ ὁ Ἔφορος Ἐκλογῶν—ποιὸς θὰ εἶναι τότε—πρέπει νὰ διορίσει τὸ ἐπιλαχόντα στὸ κομματικὸ ψηφοδέλτιο. Αὐτὸ εἶναι δίκαιο διότι αὐτὴ εἶναι ἡ σημασία τοῦ κομματικοῦ ψηφοδελτίου. Ἀλλὰ ὁποιοσδήποτε πολίτης μπορεῖ νὰ πάει στὸν Ἔφορο καὶ νὰ ὑποβάλει ὑποψηφιότητα σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα. Ἂν ἀρνηθεῖ ὁ Ἔφορος νὰ κάμει ἐκλογὲς τότε θὰ προσφύγει στὸ Δικαστήριο καὶ δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβλολία ὅτι σὲ μιὰ ἑβδομάδα θὰ κηρυχθεῖ ἡ ἐκλογὴ ἀντισυν-

ταγματική. Δηλαδὴ δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ στὴν περίπτωση τῆς παραχωρήσεως ἐκλογικοῦ δικαιώματος σέ ἄτομα τῶν 18 ἐτῶν, καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση γιὰ ὁποιοδήποτε πολίτη τῆς Δημοκρατίας εἶναι πολὺ εὔκολο νὰ ἀκυρώσει τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή. Δέχομαι τὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ κ. Θεοδώρου. Πράγματι, ὑπάρχουν αὐτοὶ οἱ κίνδυνοι καὶ ἦταν ὁμόφωνη ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ προβῆ σὲ διόρθωση. Ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν μποροῦμε. Πέραν τῆς σκοπιμότητας νὰ κάνομε ἢ ὄχι κάτι τὸ ἀντισυνταγματικό, εἶναι καὶ ἡ πρακτικὴ δυσκολία νὰ δοῦμε μιὰ ἐκλογὴ νὰ ἀκυρώνεται.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω—γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξει παρεξήγηση—ὅτι πράγματι ὅλες οἱ πλευρὲς στὴν Ἐπιτροπὴ ἦσαν ὑπὲρ τῆς ἄποψης ἀπό πλευρᾶς λογικῆς. Ἐπομένως, ἡ ἀντιδικία ἐδῶ δὲν εἶναι ἀντιδικία οὐσίας διότι αὐτὸ εἶναι τὸ δίκαιο, ὅτι ὅλες οἱ πλευρές, πράγματι, τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς ἄποψης ὅτι ἂν ὑπῆρχε κάποια διέξοδος γιὰ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή, νά γίνεται μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἔχω εἰσηγηθεῖ, δὲν θὰ ὑπῆρχε καμμιὰ πολιτικὴ ἔνσταση.

Ἔχω δυὸ μικρὰ σημεῖα :

Σέβομαι τό Γενικὸ Εἰσαγγελέα καὶ τὴ γνώμη του πάρα πολύ κι' ἔχω λόγους νὰ μὴν ἀμφισβητῶ καθόλου τὶς μεγάλες νομικὲς ἱκανότητες τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα. Ὅμως, δὲν εἶναι ἀπόλυτα δεσμευτικὴ καὶ δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκη πάντα ὀρθή. Ὑπῆρξε καὶ δεύτερη ἄποψη ἀπὸ νομικὸ στὴν Ἐπιτροπή, Μέλος τῆς Βουλῆς, ὅτι ὑπῆρχε διέξοδος, καὶ ἔγινε κάποια συζήτηση μάλιστα γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Δὲν ἰσχυρίζομαι, θὰ πρέπει νά πῶ, ὅτι ἐπειδὴ ὑπῆρξε δεύτερη νομικὴ γνώμη, ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα δὲν εἶναι σωστή. Ἀλλὰ ἂν ὑπῆρξε ἀμφισβήτηση, κι' ἀπὸ νομικὸ μάλιστα, σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν κάποια περιθώρια. Εἶχα ὑπόψη μου τὸ σημεῖο ποὺ εἶχε ἀναφέρει ὁ κ. Ἀμπίζας. Ἀλλὰ καὶ πάλι ἐκεῖ μπορεῖ νὰ ἑρμηνευθεῖ ὅτι, ἂν γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ κάμει αὐτὴ τὴ δουλειὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν κάμει μέσα σὲ μιὰ βδομάδα, ἂν λείπει ὁ Ἔπαρχος ἢ ὅποιος θὰ εἶναι ὁ ὑπεύθυνος τῶν ἐκλογῶν, ὑπάρχει μιὰ διέξοδος. Βλέπω τοὺς κινδύνους καὶ θὰ ἦταν δίκαιο νὰ πῶ ὅτι δὲν βλέπω ὅτι ὑπάρχουν ἀρκετὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα ὅτι δὲν ἀποκλείεται, πράγματι, νὰ ὑπάρχει κάποια ἀντισυνταγματικότητα. Ἀλλὰ ἐπιμένω ὅτι δεδομένου ὅτι αὐτὸ δὲν ἀκυρώνει τὸ σύνολο τῶν ἐκλογῶν, πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι εἶναι προτιμότερο γιὰ τὴ Βουλὴ νὰ νομοθετήσει πρός αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἀκόμα κι' ἂν ὑπάρχουν οἱ κίνδυνοι αὐτοί. Καὶ ἂν ὑπάρξουν οἱ ἐνστάσεις εἶναι προτιμότερο τότε νὰ δοῦμε τὶ θὰ γίνει μὲ τὶς ἐκλογὲς παρά ἐμεῖς ἐδῶ τώρα μὲ τὸ φόβο ὅτι δὲν εἶναι βέβαιο ὅτι αὐτὸ ποὺ θὰ κάνουμε εἶναι ἀντισυνταγματικό, νὰ μὴν κάνομε κάτι τὸ ὁποῖο ὅλες οἱ πλευρὲς θεωροῦν σὰν σωστὸ πολιτικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰλικρινὰ πιστεύω πὼς δὲν θὰ ἦταν σωστὸ ἡ Βουλὴ νὰ νομοθετήσει ἐπὶ ἑνὸς θέματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας ἔχει ἤδη ἐκφράσει τὴ γνώμη ὅτι συγκρούεται μὲ τὸ Σύνταγμα.

Ἂν δὲν ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ γνωμάτευση, τότε ἡ Βουλὴ μποροῦσε νὰ πάρει τὴν πολιτική ἀπόφαση, διότι ἡ Βουλὴ δὲν ἀποφασίζει γιὰ τὴ συνταγματικότητα τῶν νομοθετημάτων.

Ἐφόσο, ὅμως, ὑπῆρξε συμβουλὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα, ποὺ εἶναι ὁ ἁρμόδιος Σύμβουλος τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς, θὰ ἐτίθετο ἡ Βουλὴ σὲ πολὺ δύσκολη θέση ἂν, ἐν γνώσει αὐτῆς τῆς γνωμάτευσης, νομοθετοῦσε μὲ τρόπο ποὺ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας θεωρεῖ ἀντισυνταγματικό.

Φαίνεται ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς θὰ ἐπιθυμοῦσαν μιὰ κάποια διευθέτηση ἡ ὁποία, ἐκ πρώτης ὄψεως, φαίνεται ἀντισυνταγματική.

Θὰ ἦταν χρήσιμο, ἐφόσο νομικοί—Μέλη τῆς Βουλῆς—πιστεύουν ὅτι ὑπάρχουν κάποιες διέξοδοι, αὐτὲς οἱ διέξοδοι νὰ συζητηθοῦν πιὸ ἐνδελεχῶς μὲ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα κι' ἂν ὑπάρξει συνταγματικὸς τρόπος, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα, γιὰ νὰ χειριστοῦμε τὸ θέμα, τότε θά ἦταν εὔκολο ἡ Βουλὴ νὰ τὸ χειριστεῖ, ἐφόσο ὁμόφωνα τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς πτυχῆς.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο ἔχω μιὰ εἰσήγηση γιὰ τροποποίηση. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οἱ διάφορες πλευρὲς τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν τὸ δέχονται—καὶ τὸ τονίζω .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκτιμῶ τὴν ὑπομονή σας.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ !

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . . νὰ τὴν ἀναγνώσω . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . . καὶ ταυτόχρονα νὰ μὴν τεθεῖ σὲ ψηφοφορία.

(Διαβάζει)

«Νοεῖται ὅτι ὁσάκις τὸ κατὰ πρώτην παράγραφον τοῦ παρόντος ἐδαφίου προκῦπτον ἐκ τῆς διαιρέσεως πηλίκον ἰσοῦται πρός τὸν ἀριθμὸν ἐγκύρων ψηφοδελτίων μεγαλυτέρων τοῦ 25% τοῦ συνόλου τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων τῆς ἐκλογικῆς περιφέρειας, τὸ ἐφαρμοζόμενον ἐκλογικὸν μέτρον θὰ εἶναι τὸ πηλίκον τὸ προκῦπτον ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ συνόλου τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας διαιρούμενον διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑδρῶν +1.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θεωρῶ ὅτι ὁ κύριος συνάδελφος παρουσιάζοντας τὴν τροπολογία καὶ λαμβάνοντας ὑπόψη ὅτι οἱ ἄλλες πλευρὲς τῆς Βουλῆς τάσσονται ἐναντίον, τὴν ἀποσύρει καὶ δὲν τίθεται σὲ ψηφοφορία.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχει κυκλοφορήσει ἡ πρόταση γιὰ ἀντικατάσταση τῆς παραγράφου (γ) τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἐκ παραδρομῆς, ὅταν δακτυλογραφήθηκε ἡ τροποποίηση, παρελείφθησαν δυὸ γραμμές. Διαβάζω τὴν παράγραφο (γ).

«αἱ τυχὸν καὶ μετὰ τὴν δευτέραν κατανομὴν ἀπομένουσαι ἀδιάθετοι ἕδραι προσκυροῦνται ἀνὰ μία, κατὰ σειρὰν εἰς τούς συνδυασμοὺς ἑκάστου κόμματος ἢ συνασπισμοὺς κομμάτων ὅστις παρουσιάζει τά ὑψηλότερα ἐκ τῆς δευτέρας κατανομῆς ἀχρησιμοποίητα ὑπόλοιπα καὶ παραχωροῦνται στούς συνδυασμοὺς τῶν δικαιωθέντων ταύτας κομμάτων ἢ συνασπισμῶν κομμάτων, ἐφαρμοζομένων κατ' ἀναλογίαν τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου (β)».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ τροπολογία ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Τίθεται τὸ ἄρθρο μὲ τὴ σχετικὴ τροπολογία πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι ποὺ θὰ εἶμαι φορτικός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ !

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀλλὰ νομίζω πὼς εἶναι τώρα ἡ ὥρα νά ὑποβάλω τὴν εἰσήγηση . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

. . . . . γιὰ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ γιὰ νὰ ψηφιστεῖ ἀπὸ τὴ Βουλή. Ἂν εἶναι θετικὴ ἡ ψῆφος τότε νὰ διατυπωθεῖ νομικά. Ἂν ὄχι, βεβαίως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ταλαιπωρῶ τὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ !

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δηλαδὴ «εἰς περίπτωσιν κενωθείσης Βουλευτικῆς ἕδρας αὕτη καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐπιλαχόντος τοῦ ἰδίου Κόμματος.» Αὐτὴ εἶναι ἡ τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ τροπολογία ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ.

Κύριε Πρόεδρε, αὐτό ποὺ ἤθελα νὰ πῶ σχετικὰ μὲ τὴν πρόταση εἶναι ὅτι ἡ σχετικὴ πρόνοια τοῦ Συντάγματος στηρίζεται πάνω στὸ πλειοψηφικὸ ἐκλογικὸ σύστημα· δὲν λήφθηκε πρόνοια ἀπὸ τούς νομοθέτες ἢ ἀπὸ τούς ἐμπειρογνώμονες Συνταγματολόγους ποὺ κατάρτισαν τὸ Σύνταγμα ὅτι μποροῦσε τὸ ἐκλογικὸ σύστημα νὰ εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ πλειοψηφικό. Μποροῦσε νά ἦταν ἡ ἁπλὴ ἀναλογική. Ἑπομένως, συζητεῖται πραγματικὰ κατὰ πόσο οἱ Συνταγματολόγοι, ἀφοῦ θὰ ἐλάμβαναν ὑπόψη τους ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα τάχθηκε ἤδη ὑπὲρ τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς σὰν ἐκλογικοῦ συστήματος, δὲν θὰ δεχόντουσαν καὶ τὴ σχετικὴ τροποποίηση τοῦ Συντάγματος. Διότι εἶναι συνέπεια καὶ συνέχεια αὐτοῦ ποὺ ψήφισε αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ πιστεύω ὅτι ἔτσι θὰ δέχονταν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἔχουν ὅλες οἱ πλευρὲς ἐκφραστεῖ.

Γι' αὐτὸ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ψηφοφορία.

Ποιοί ψηφίζουν τὴν τροπολογία ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ τώρα βλέπομε καὶ τὸ λογικὸ καὶ τὸ δίκαιο στὴν πρόταση τοῦ κ. Λυσσαρίδη, νὰ ἀκολουθηθεῖ μιά ἄλλη διαδικασία. Νὰ βρεθεῖ ποιὸς ἔχει ἔννομο συμφέρον ἢ ὁ Πρόεδρος νά διαβιβάσει τὴν πρόταση διὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο γιὰ νὰ ἀποφασίσει σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό. Διότι ἡ ἐκλογὴ γίνεται στή δεδομένη στιγμὴ γιὰ ὅλα τά Μέλη τῆς Βουλῆς.

Κατὰ συνέπεια, δικαιωματικά, ἀφοῦ εἶναι τὸ πλειοψηφικὸ ποὺ τροποποιεῖται, πολὺ ὀρθὰ τονίζει ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅτι πρέπει νά γίνει καὶ ἡ ἀνάλογη διαδικασία. Γι' αὐτὸ νά βροῦμε τὸν κατάλληλο τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κατάλληλος τρόπος θὰ εἶναι σήμερα ἡ Βουλὴ νὰ ψηφίσει τὸ Νομοσχέδιο καὶ ἐφόσο ὑπάρχει ἐκλογικὸς Νόμος τότε ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ ζητήσει ἐκ νέου νὰ συζητήσει τὸ ἐπὶ μέρους θέμα μὲ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα καὶ ἂν ὑπάρχει νομικὸς τρόπος γιὰ νὰ ἐκφρασθεῖ ἡ πολιτικὴ θέληση τῆς Βουλῆς, τότε νὰ ἐπανέλθει στὸ Σῶμα μὲ σχετικὴ τροπολογία. Θέτω τὴν τροπολογία ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ ψήφιση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 ὑπὲρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

Οὐδεμία.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Παρόλο ποὺ γιὰ λόγους καθαρὰ νομικοὺς ἔχομε ἀπορρίψει τὴν τροπολογία, διερωτοῦμαι κατὰ πόσο θὰ πρέπει νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἡ ὁποία νὰ συζητήσει τόσο τὴ δυνατότητα ὑποβολῆς προτάσεως νόμου ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ὅσο καὶ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Χριστοφίδη ὅσον ἀφορᾶ τὴ διαδικασία ἐξετάσεως τῆς νομιμότητας μιᾶς τέτοιας τροπολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀκριβῶς αὐτὸ ἔχω προηγουμένως πεῖ καὶ παρακαλῶ ὅπως σημειωθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐφόσο εἶναι καθαρὰ νομικὸ θέμα.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θά ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Τὸ ἑπόμενο θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη εἶναι «Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων». Ἡ πρώτη ἔκθεση ἔχει ἀναγνωσθεῖ.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ δήλωση ποὺ περιέχει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν καὶ συζητήσεων στὶς κλειστὲς συνεδρίες τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ «Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ».

Παρόντες:—

Γεώργιος Λαδᾶς, Πρόεδρος
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Γιάγκος Ποταμίτης
Νῖκος Μαυρονικόλας
Πατρίκιος Παύλου
Χριστόφορος Χριστοφίδης

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ Ἐπιτροπὴ Συντάξεως Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς, ὕστερα ἀπὸ διαδοχικὲς συνεδρίες, συνέταξε τὸ πρῶτο κείμενο Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖο καὶ ὑπόβαλε στὴ Βουλὴ μὲ σχετικὴ ἔκθεσή της. Στὸ διάστημα ποὺ μεσολάβησε καὶ ἀφοῦ ὁρισμένα Μέλη τῆς Βουλῆς διατύπωσαν σέ κλειστὴ σύσκεψη τῆς Βουλῆς καὶ μὲ γραπτὰ στὴ συνέχεια μνημόνιά τους συμπληρωματικὲς ἀπόψεις πάνω στὸ ὅλο θέμα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπανασυνῆλθε σὲ ὀκτὼ νέες συνεδρίες της καὶ διεξῆλθε γιὰ δεύτερη φορά τό ἀρχικὸ κείμενο τῶν Κανονισμῶν ποὺ εἶχε ἑτοιμαστεῖ καὶ κυκλοφορήσει στὴ Βουλὴ μαζὶ μὲ τὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Σὰν ἀποτέλεσμα τῆς πιὸ πάνω ἐξέτασης καὶ τῆς νέας συζήτησης ποὺ ἔλαβε χώραν στὸ δεύτερο στάδιο τῆς μελέτης τοῦ θέματος ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή, προέκυψε ἡ ἀνάγκη γιὰ τὶς πιὸ κάτω συμπληρωματικὲς τροποποιήσεις:—

(α) Ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 15 (νέος Κανονισμὸς 18) τροποποιεῖται ὥστε νὰ διασαφηνίζεται πότε θὰ θεωρεῖται δικαιολογημένη ἡ ἀπουσία Βουλευτὴ στὴν περίπτωση ποὺ ὁ τελευταῖος μεταβαίνει στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ ἰδιωτικοὺς σκοπούς.

(β) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὁμόφωνα ἀποδέχθηκαν εἰσήγηση γιὰ ἀναδιάρθρωση τῆς ἡμερήσιας διάταξης κάθε συνεδρίας τῆς Βουλῆς ὥστε νὰ προκύπτει, μὲ τὴ νέα της μορφή, σαφὴς διάκριση μεταξὺ τοῦ καθαρὰ νομοθετικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς καὶ ἐκείνου τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

(γ) Ἐπαναδιατυπώθηκε ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 35 (νέος Κανονισμὸς 24) ὥστε κατὰ τρόπο σαφῆ καὶ ἀναμφισβήτητο νὰ διευκρινίζεται τὸ πότε ἕνας Βουλευτὴς δικαιοῦται νὰ ἀγορεύει πάνω στὸ ἴδιο θέμα περισσότερες ἀπὸ μιὰ φορά.

(δ) Ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 37 (νέος Κανονισμὸς 26) ἔχει τροποποιηθεῖ μὲ τὴν προσθήκη σχετικῆς διάταξης ὥστε ἡ ἀρχικὰ περιληφθεῖσα ἀπαγόρευση νὰ μὴν μπορεῖ ἕνας Βουλευτὴς νὰ ἀναγινώσκει τὴν ἀγόρευση του, νὰ μὴν ἰσχύει

στὶς περιπτώσεις εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἢ ἀγορεύσεων ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἢ δηλώσεων τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων στὴ Βουλὴ ἢ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐκπροσώπων.

Πάνω στὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ποταμίτης διαφώνησε καὶ διατύπωσε τὴν ἄποψη ὅπως ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς ἐπαναδυναμωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ μὲ τρόπο ποὺ νὰ διατηρεῖται ἡ σημερινὴ κατάσταση, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει στὸ Βουλευτὴ νὰ ἀγορεύει εἴτε ἐκ τοῦ προχείρου εἴτε ἀπὸ χειρόγραφο.

(ε) Ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 44 (νέος Κανονισμὸς 31) ἔχει τροποποιηθεῖ ὥστε ἡ συζήτηση ποὺ ἀναφέρεται σ' ἕνα θέμα τῆς ἡμερήσιας διάταξης νὰ δύναται νὰ ἀναβληθεῖ γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ἂν καὶ ἐφόσο τὸ ζητήσουν ἡ πλειοψηφία τῶν παρόντων κατὰ τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς Βουλευτῶν.

(στ) Ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 91 (νέος Κανονισμὸς 75) ἔχει τροποποιηθεῖ ὥστε στὴν περίπτωση ποὺ ἕνας Βουλευτὴς ἐγείρει μὲ ἐρώτηση του σοβαρὸ θέμα γενικότερου ἐνδιαφέροντος, νὰ μπορεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ καλεῖ τὸν ὑποβάλλοντα τὴν ἐρώτηση Βουλευτὴ νὰ παρέχει διαβεβαιώσεις ὅσο ἀφορᾶ τὴν ἀλήθεια ἢ τὴν ἀκρίβεια τῶν ἀναφερομένων στὴν ἐρώτηση γεγονότων ἢ καταγγελιῶν. Ἡ διαμόρφωση τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ, ὅπως τώρα προτείνεται, σκοπὸ ἔχει νὰ περιορίσει τὸ δικαίωμα τοῦ Προέδρου, τὸ ὁποῖο, ὅπως ἀρχικὰ διατυπώθηκε, ἐπέτρεπε στὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος ν' ἀπαιτεῖ τὴν κατάθεση ἀπὸ τὸν ὑποβάλλοντα τὴν ἐρώτηση Βουλευτὴ στοιχείων καὶ ὄχι διαβεβαιώσεων γιὰ τὴν ἀλήθεια ἢ τὴν ἀκρίβεια τῶν πιὸ πάνω γεγονότων.

Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, κ.κ. Παύλου καὶ Χριστοφίδης, διαφώνησαν ριζικὰ μὲ τὴ συμπερίληψη ἑνὸς τέτοιου Κανονισμοῦ, παρόλο ὅτι δήλωσαν ὅτι ἡ βελτίωση ποὺ γίνεται τώρα ἀποτελεῖ θετικὴ ἐξέλιξη.

(ζ) Ὁ ἀρχικὸς Κανονισμὸς 94 (νέοι Κανονισμοὶ 77, 78 καὶ 79) τροποποιεῖται ὥστε τὸ δικαίωμα ἐγγραφῆς ἀπὸ ἕνα Βουλευτὴ ἑνὸς θέματος γιὰ συζήτηση νὰ ἀσκεῖται σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες συνταγματικὲς διατάξεις καὶ ἰδιαίτερα ἐκεῖνες ποὺ προβλέπονται στὸ 73(6) τοῦ Συντάγματος.

Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Παύλου καὶ Χριστοφίδης διαφώνησαν μὲ ὁποιουσδήποτε περιορισμοὺς τοῦ δικαιώματος τοῦ Βουλευτῆ νὰ ἐγγράφη στὴ Βουλὴ θέματα πρὸς συζήτηση ἂν καὶ ἐφόσο δὲν τοῦ ἔχει δοθεῖ ἀπάντηση ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἢ ἡ ἀπάντηση ποὺ τοῦ ἔχει δοθεῖ δὲν κρίνεται ἱκανοποιητική. Ὁ κ. Ποταμίτης ὑποστήριξε τὴν ἄποψη ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ συνεχιστεῖ ἡ ἰσχύουσα πρακτικὴ χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει μὴ συμμόρφωση τῆς Βουλῆς πρὸς τὶς ἰσχύουσες συνταγματικὲς διατάξεις, ἰδιαίτερα ἂν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι ἡ Βουλή, ἐγκρίνοντας τοὺς Κανονισμούς της μὲ τὸ ἐλεύθερο τῆς ἐγγραφῆς θεμάτων, ἀποφασίζει ταυτόχρονα καὶ ἐκ προοιμίου τὸ ἐλεύθερο τῆς ἐγγραφῆς θεμάτων, χωρὶς νὰ ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἰσχύουσα συνταγματικὴ διάταξη.

Τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑποστηρίζοντας τὴν πιὸ πάνω τροπολογία παρατήρησαν ὅτι ἡ προσθήκη τῆς πιὸ πάνω ἀπαιτήσεως δὲν θὰ πρέπει κατ' οὐδένα λόγο νὰ θεωρηθεῖ σὰν καταστρατήγηση τῶν δικαιωμάτων τῶν Βουλευτῶν ἀλλὰ σὰν συμμόρφωση πρὸς τὶς κανονιστικὲς διατάξεις τοῦ Συντάγματος χωρὶς ἐντούτοις νὰ παραγνωρίζεται ἡ ὡς τώρα πρακτικὴ ὅπως συναφῶς προβλέπεται στοὺς προτεινόμενους νέους Κανονισμοὺς 77, 78 καὶ 79.

Συμπληρωματικὰ μὲ τὶς πιὸ πάνω τροπολογίες ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει ἐπιφέρει καὶ ἀριθμὸ ἄλλων ἐπιμέρους νομοτεχνικῶν καὶ γραμματικῆς φύσεως τροποποιήσεων γιὰ σκοποὺς σαφέστερης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν.

Τέλος, τὸ πιὸ πάνω κείμενο, ὅπως διαμορφώθηκε ὕστερα ἀπὸ τὶς κατὰ πλειοψηφία ἀποφάσεις τῆς 'Επιτροπῆς, στάληκε στὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας γιὰ περαιτέρω νομικὴ καὶ νομοτεχνικὴ ἐπεξεργασία. 'Εκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνακατάταξη τῶν Κανονισμῶν σὲ τμήματα, τὴν ὁποία ἔχει ἐπιφέρει ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας, ὁ ἴδιος ὑπόδειξε ὅπως ὁποιεσδήποτε διαδικαστικῆς φύσεως διατάξεις, ποὺ περιλαμβάνονται στοὺς Κανονισμοὺς καὶ περιέχονται στὸ Σύνταγμα, ἀπαλειφθοῦν ὡς περισσὴ ἐνέργεια.

Μὲ βάση ὅλα τὰ πιὸ πάνω ἡ 'Επιτροπὴ ὑποβάλλει τοὺς διαμορφωθέντας Κανονισμοὺς στὴ Βουλὴ γιὰ συζήτηση καὶ λήψη τελικῆς ἀπόφασης.

Τὶς τροπολογίες θὰ τὶς ἀναφέρω, κ. Πρόεδρε, ὅταν οἱ Κανονισμοὶ θὰ ψηφίζονται κατὰ κανονισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ισως νὰ ἦταν χρήσιμο ....

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

'Εκτὸς ἂν θέλετε νὰ τὶς ἀναγνώσω ἀπὸ τώρα γιὰ νὰ εἶναι .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ας διαβαστοῦν καὶ ἐκεῖνες γιὰ νὰ τελειώσουμε.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Μάλιστα.

Προτεινόμενες τροπολογίες

(α) Κανονισμὸς 8. (Σελίδα 2)

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς εἰσαγωγικῆς πρόβλεψης τοῦ Κανονισμοῦ 8 μὲ τὴν ἀκόλουθη καὶ τὴν ἀρίθμηση της ὡς παραγράφου (1):—

«(1) 'Ο Πρόεδρος ἀσκεῖ τὰς ἁρμοδιότητας τὰς ὁποίας τοῦ ἀναγνωρίζουν τὸ Σύνταγμα, ὁ κανονισμὸς καὶ οἱ Νόμοι».

Κατὰ συνεπακόλουθο τρόπο οἱ ἀναφερόμενες στὸν ἴδιο Κανονισμὸ ἁρμοδιότητες ἐντάσσονται σὲ ξεχωριστὴ παράγραφο (2) μὲ τὴν πρόταξη τῶν λέξεων «(2) 'Ο Πρόεδρος—».

(β) **Κανονισμὸς 9. (Σελίδα 3)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 9 μὲ τὴ διαγραφὴ τῆς φράσης «προΐστανται τῆς συντάξεως τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς καὶ φροντίζουν περὶ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν.» (6η καὶ 7η γραμμὲς) καὶ τῆς προσθήκης τελείας ὕστερα ἀπὸ τὴ λέξη «ἀποφάσεις» (6η γραμμὴ).

(γ) **Κανονισμὸς 18. (Σελίδα 5)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 18 μὲ τὴ διαγραφὴ ἀπὸ τὴν ἐπιφύλαξη του τῶν λέξεων «ἢ κατόπιν ἀδείας τοῦ Προέδρου» (3η καὶ 4η γραμμὲς) καὶ τῆς προσθήκης τελείας ὕστερα ἀπὸ τὴ λέξη «περίοδο» (3η γραμμὴ)

(δ) **Κανονισμὸς 24. (Σελίδα 6)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 24 μὲ τὴν ἔνταξη, στὴν ὑποπαράγραφο (ε) τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὶς λέξεις

«ἀντικρούση» (1η γραμμὴ) καὶ «ὁμιλήση» (1η γραμμή), τῶν λέξεων «ἢ σχολιάση» καὶ «ἢ τοποθετηθῆ», ἀντιστοίχως.

(ε) Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴ διαγραφὴ καὶ ἀντικατάσταση τοῦ Κανονισμοῦ 28 μὲ τὸν ἀκόλουθο νέο Κανονισμό :—

«28. Ὁ Βουλευτὴς κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του ὅταν αὐτὴ ἀναφέρεται εἰς οἱονδήποτε ζήτημα ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον Δικαστηρίου δέον ὅπως ἀγορεύη κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἐπηρεάζεται ἡ δικαία ἐκδίκασις τούτου.».

(στ) **Κανονισμὸς 29. (Σελίδα 7)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 29 μὲ τὴ διαγραφὴ τῶν λέξεων «πλὴν ἐν περιπτώσει οὐσιαστικῆς προτάσεως πρὸς ἀκύρωσιν,» (3η γραμμὴ) καὶ μέ τήν προσθήκην στὸ τέλος τοῦ κόμματος καὶ τῶν λέξεων, «ἐκτὸς ἐὰν νέα στοιχεῖα ἢ συνθῆκαι δικαιολογοῦν τοῦτο.».

(ζ) **Κανονισμὸς 55 (Σελίδα 10)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 55 μὲ τὴν προσθήκη στὸ τέλος του τῆς πρότασης:—«Προφορικὴ πρότασις διὰ τροπολογίαν δύναται νὰ γίνη μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Προέδρου.»

(η) **Κανονισμὸς 74 (Σελίδα 13)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τήν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 74 μὲ τὴ διαγραφὴ ἀπ' αὐτὸν τῶν λέξεων «ἐπίθετα ἢ εἰρωνικάς, ρητορικάς ἢ» (2η καὶ 3η γραμμές).

(θ) **Κανονισμὸς 75. (Σελίδα 13)**

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴ διαγραφὴ τοῦ Κανονισμοῦ 75. Οἱ ἑπόμενοι Κανονισμοὶ 76 μέχρι 87 κατὰ συνεπακόλουθο τρόπο ἀναριθμοῦνται ὡς Κανονισμοὶ 75 μέχρι 86, ἀντιστοίχως.

(ι) **Κανονισμὸς 77 (Σελίδα 13)**

(Μὲ τὴν πιὸ πάνω εἰσήγηση ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς ἀναριθμεῖται τώρα ὡς Κανονισμὸς 76).

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 77, (76 ὅπως τώρα ἀναριθμεῖται) μὲ τὴν ἀντικατάσταση τῆς πρώτης λέξης «δύο» (7η γραμμὴ) μὲ τὴ λέξη «τριῶν» καὶ μὲ τὴ διαγραφὴ τῆς φράσης «καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ὁ Πρόεδρος ἐγγράφει τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἄλλων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 73.6 τοῦ Συντάγματος.» (9η, 10η καὶ 11η γραμμὲς) καὶ τὴν ἀντικατάστασή της μὲ τὶς λέξεις «καὶ τὸ θέμα ἐγγράφεται.».

Αὐτὲς εἶναι κύριοι συνάδελφοι οἱ τροποποιήσεις οἱ ὁποῖες ὁμοφώνως ἔχουν συμφωνηθεῖ κατὰ τὶς δυὸ κλειστὲς συσκέψεις τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ προχωρήσουμε στὴν ψήφιση τῶν Κανονισμῶν. Ἔχουν συζητηθεῖ σὲ μεγάλη ἔκταση σὲ κλειστὲς συνεδρίες. Θὰ γίνει ψήφιση κατ' ἄρθρον παρά τὸ ὅτι πρόκειται γιὰ Κανονισμούς. Ἡ γνωμάτευση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα εἶναι ὅτι οἱ Κανονισμοὶ τῆς Βουλῆς θὰ πρέπει νὰ ψηφίζονται κατ' ἄρθρον.

Παρακαλῶ ὅπως διαβάζονται οἱ ἀριθμοὶ μόνο καὶ πέντε ἄρθρα κάθε φορά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 1, 2, 3, 4 καὶ 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 1, 2, 3, 4 καὶ 5 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ 1,2,3,4, καὶ 5 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 6 καὶ 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

6 καὶ 7. Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἐγκριθοῦν ; Οἱ κανονισμοὶ 6 καὶ 7 ἐγκρίνονται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 8 ὅπως ἔχει ἀναγνωσθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 9 ὅπως ἔχει ἀναγνωσθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση οἱ κανονισμοὶ 8,9,10,11 καὶ 12.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 8, 9, 10, 11 καὶ 12 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 14, 15, 16, 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ ἀπὸ 13—17 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ 13—17 ἐγκρίνονται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 18 ὅπως ἀνεγνώσθη ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 18, 19, 20, 21, 22 καὶ 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 18, 19, 20, 21, 22 καὶ 23 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἀπὸ 18 μέχρι 23 ἐγκρίνονται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 24 ὅπως ἔχει ἀναγνωσθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς.

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 24 μὲ τὴν ἔνταξη, στὴν ὑποπαράγραφο (ε) τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὶς λέξεις «ἀντικρούση» (1η γραμμὴ) καὶ «ὁμιλήση» (1η γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ σχολιάση» καὶ «ἢ τοποθετηθῇ», ἀντιστοίχως.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 24, 25, 26, καὶ 27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἐγκριθοῦν ;

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Προτείνω ὅπως ὁ κανονισμὸς 26 καταργηθεῖ καὶ ἀναριθμηθοῦν οἱ ἑπόμενοι κανονισμοί. Ὁ λόγος τῆς προτάσεως αὐτῆς εἶναι γιὰ νὰ παραμείνει ἡ κατάσταση τῶν ἀγορεύσεων ὅπως ἦτο ἀπὸ 20 ἐτίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ μιλήσω ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι Βουλὴ καὶ στὴν Βουλὴ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀγορεύουν πάνω στὰ διάφορα θέματα καὶ δὲν ἀναγιγνώσκουν κατὰ τὴ γνώμη μου γραπτὰ δοκίμια τὰ ὁποῖα μπορεῖ νά συγγράφονται ἀπὸ τοὺς ἰδίους, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ μὴ συγγράφονται κἂν ἀπὸ τοὺς ἰδίους καὶ νὰ εἰσάγουμε καὶ ξένες φωνές στὴ Βουλή. Σὲ καμμιὰ Βουλὴ τοῦ κόσμου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάγνωση δοκιμίων. Σκεφτεῖτε τὴν περίπτωση ποὺ κάποιος φέρνει τὸ δοκίμιο τὸ ὁποῖο εἴτε ὁ ἴδιος συνέγραψε εἴτε ἄλλος συνέγραψε καὶ ἀναμένει τὴ σειρά του νὰ μιλήσει. Μιλοῦν 15 Βουλευτὲς πάνω στὸ ἴδιο θέμα, ποὺ εἶναι δυνατό, ἕνας Βουλευτὴς ἂν δὲν ἦταν δέσμιος τοῦ δοκιμίου τὸ ὁποῖο ἔχει στὸ θυλάκιο του, νὰ ἀλλοιώσει τὶς ἀπόψεις του. Θὰ βγάλει αὐτὸ τὸ δοκίμιο, ὅπως συνέβηκε πάρα πάρα πολλὲς φορὲς ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα, καὶ θὰ ἀναγνώσει τὸ δοκίμιο στὴ Βουλή. Αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ ὑποβιβασμὸ αὐτοῦ τοῦ Σώματος διότι ὁ σκοπὸς τοῦ Σώματος εἶναι ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων καὶ ὄχι ἡ παρουσίαση ἕτοιμων δοκιμίων.

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι παρόλο ποὺ μερικοὶ προσπαθοῦν νὰ ἑρμηνεύσουν τή λέξη «ἀγόρευση» ὅτι περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀνάγνωση γραπτῶν δοκιμίων, δὲν εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα. «Ἀγόρευση» σημαίνει ἀγόρευση χωρὶς γραπτὸ δοκίμιο ἀλλὰ ἴσως μὲ κάποιες σημειώσεις ἢ μὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο τρόπο ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ὑποβοηθήσουν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παρουσιάσει τὸ θέμα.

Ἀπ' ὅ,τι ξέρω σὲ καμμιὰ Βουλὴ τοῦ κόσμου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάγνωση δοκιμίων.

Δὲν ἔχω μπροστά μου, δυστυχῶς, τά Συντάγματα ὅλου τοῦ κόσμου γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ἀποδείξω ὅτι πράγματι σ' ὅλες τὶς Βουλὲς τοῦ κόσμου αὐτὸ ἀπαγορεύεται. Ἔτυχε νὰ ἔχω δυό. Τὸ ἕνα εἶναι ἀπὸ τὴ Γερμανικὴ Βουλή, Federal Republic of Germany, τὸ ὁποῖο λέει—μεταφράζω—«σὰν θέμα ἀρχῆς οἱ ὁμιλητὲς δὲν θὰ ἀναγινώσκουν ὁμιλίες. Μποροῦν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ χρησιμοποιοῦν σημειώσεις. Προπαρασκευασμένες ὁμιλίες θὰ ἀποτελοῦν τὴν ἐξαίρεση. Καὶ τότε μόνο μποροῦν νὰ ἀναγινώσκονται ἢ νὰ δίδονται ἀφοῦ προηγουμένως εἰδοποιηθεῖ ὁ Πρόεδρος γιὰ τούς λόγους γιὰ τούς ὁποίους ἐπιβάλλεται μιὰ παρέκκλιση καὶ ὁ Πρόεδρος νὰ τὸ ἐπιτρέπει. Ὁ Πρόεδρος θὰ προειδοποιεῖ οἱονδήποτε ὁμιλητὴ ὁ ὁποῖος, χωρὶς ἄδεια, ἀναγινώσκει προπαρασκευασμένο λόγο. Μετὰ ἀπὸ τὴ δεύτερη προειδοποίηση θὰ τοῦ ἀπαγορεύει νά μιλήσει». Ἀρκετὰ αὐστηρά.

Τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα λέει: «Ἀπαγορεύονται οἱ γραπτοὶ λόγοι ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ δηλώσεων, προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ

ἀπαντήσεως εἰς ταύτας. Ἐπιτρέπεται ὅμως ἡ χρῆσις σημειώσεων καὶ ἐντύπων πρὸς ὑπόμνησιν ἢ ἐπισήμανση εἰδικῶν θεμάτων, ἰδία ἐπὶ συζητήσεως ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.»

Ἂν, κύριοι συνάδελφοι, θέλουμε αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ κάμει χρήσιμο ἔργο καὶ ὄχι, ὅπως εἶπα, νὰ μετατραπεῖ σὲ σεμινάριο ἀναγνώσεως δοκιμίων καὶ ὁμιλιῶν, εἴτε πρωτοτύπων εἴτε δευτεροτύπων, τότε εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαρμοστοῦμε πρὸς ὅ,τι ἡ παγκόσμια ἐμπειρία ἔχει καθιερώσει σὰν ἀρχὴ σ' ὅλες τὶς Βουλὲς τοῦ κόσμου. Δὲν βλέπω γιατὶ ἡ Βουλὴ τῆς Κύπρου θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσει ἐξαίρεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, αὐτὸς ὁ κανονισμὸς ἔχει γίνει ἀντικείμενο πολλῶν καὶ ἐκτεταμένων συζητήσεων. Εἶναι γεγονὸς ὅτι στοὺς Κανονισμοὺς ὅλων τῶν συνταγμάτων ὑπάρχει πρόνοια ὡς πρὸς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον γίνονται οἱ ἀγορεύσεις τῶν Βουλευτῶν καὶ εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι οἱ γραπτὲς ὁμιλίες εἶναι ἡ σπάνια ἐξαίρεση καὶ ὄχι ὁ κανόνας.

Στούς Κανονονισμοὺς ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοβουλίων καὶ στοὺς Κανονισμοὺς τῶν Κοινοβουλίων Σοσιαλιστικῶν χωρῶν, ὅπως εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανία γιὰ παράδειγμα, ἡ ἀνάγνωση ὁμιλιῶν δὲν ἐπιτρέπεται παρὰ μόνο σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις. Ἡ διατύπωση τοῦ κανονισμοῦ 26, ὅπως περιλαμβάνεται μέσα στὸ κείμενο τῶν Κανονισμῶν, ἔγινε μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ συγκερασθοῦν αὐτὲς οἱ ἀπόψεις.

Βλέπετε ὅτι, ἐνῶ τίθεται ὡς ἀρχὴ ὅτι οἱ ἀγορεύσεις δὲν ἀναγινώσκονται ἀπὸ χειρογράφου, ἐν τούτοις ὑπάρχουν τόσες ἐξαιρέσεις ὥστε σχεδὸν ὁ κανόνας νὰ ἀνατρέπεται καὶ ἡ ἐξαίρεση νὰ μεταβάλλεται σέ κανόνα. Γιατὶ βλέπετε στὸν κανονισμὸ αὐτὸ ὅτι «Βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορέυῃ ἐκ χειρογράφου εἰς τὰς περιπτώσεις—(α) εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ προτάσεως νόμου ἢ ἐγγραφέντος θέματος· (β) ἀγορεύσεων ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ· καὶ (γ) δηλώσεων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων ἢ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν ἢ Βουλευτοῦ».

Δηλαδὴ ὑπάρχουν τόσες περιπτώσεις ποὺ οἱ Βουλευτὲς μποροῦν νά μιλοῦν ἀπὸ χειρογράφου ὥστε σχεδὸν ὁ κανόνας ὁ ὁποῖος τίθεται στὴν ἀρχὴ τοῦ κανονισμοῦ 26 νὰ καταντᾶ ἡ ἐξαίρεση.

Θὰ μπορούσαμε ὅμως, γιὰ νὰ διευκολύνουμε ἀκόμα περισσότερο τὰ πράγματα καὶ νὰ γίνει πιὸ δίκαιη ἡ ὅλη κατάσταση στὴν παράγραφο (α), ἐκεῖ ποὺ λέμε «εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ προτάσεως νόμου ἢ ἐγγραφέντος θέματος» νὰ προσθέσουμε καὶ τὴν ἀπάντηση σὲ τέτοια εἰσήγηση ἀπὸ ὁποιοδήποτε Βουλευτὴ γιὰ νὰ μὴ βρίσκεται ὁ ἀπαντῶν σὲ εἰσήγηση σὲ μειονεκτικὴ θέση ἔναντι τοῦ εἰσηγητῆ. Διότι ἂν ὁ εἰσηγητὴς θὰ κάμει μιὰ εἰσήγηση ἔγγραφη καὶ θὰ τὴ διαβάσει στὴ Βουλή, ἐκεῖνος ὁ Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος θὰ ἀπαντήσει στὴν εἰσήγηση αὐτὴ θὰ ἦταν λογικότερο ἂν τοῦ δίδαμε τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν προετοιμάσει καὶ ἐκεῖνος οὕτως ὥστε νὰ μὴ βρίσκεται σὲ μειονεκτικὴ θέση. Ἂν προσθέσουμε δηλαδὴ στὴν παράγραφο (α) ὅτι «καὶ ἀπάντηση ἢ ὁμιλία ἐπὶ γενομένης εἰσηγήσεως θὰ δύναται νὰ εἶναι ἔγγραφος», τότε νομίζω ὅτι καλύπτουμε τὸ ὅλο θέμα καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νά γίνει καμμιὰ ἄλλη ἀλλαγὴ ἢ τροποποίηση στοὺς Κανονισμούς. Καὶ τοῦτο διότι ἔχει λεχθεῖ ὅτι ὁ Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος θὰ

ἀπαντήσει σὲ μιὰ εἰσηγητικὴ ὁμιλία, ἡ ὁποία εἶναι καὶ γραπτὴ καὶ ντοκουμενταρισμένη, θὰ βρίσκεται σὲ μειονεκτικὴ θέση ἂν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσει χωρὶς χειρόγραφα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἂς δώσουμε καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα στὸν ἀπαντῶντα Βουλευτὴ γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ διαφορά.

'Αλλὰ νομίζω ὅτι σὲ ὅλα τὰ ἄλλα θέματα, ὅπως ἔγινε καὶ σήμερα, γιὰ παράδειγμα, στὸ θέμα τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου, ὅλοι οἱ Βουλευτὲς μίλησαν χωρὶς χειρόγραφα καὶ ὅμως ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ διεξήχθηκε κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Συνεπῶς ἂς μὴ φοβούμαστε νὰ μιλοῦμε χωρὶς χειρόγραφα. Δὲν εἶναι σπουδαῖο πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Ποταμίτης.

Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴ συζήτηση γιὰ τὸν 'Εκλογικὸ Νόμο πιστεύω μιὰ βασικὴ διαφορὰ εἶναι ὅτι κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ μιλήσει σήμερα. 'Απλῶς ἐκ τῶν πραγμάτων μίλησαν.

Παρακαλῶ ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, θὰ ἀπαντήσω στὶς παρατηρήσεις τοῦ ἐντίμου Βουλευτῆ κ. Λυσσαρίδη.

'Ο ἔντιμος Βουλευτὴς εἶπε ὅτι ἡ Βουλὴ ἀγορεύει ἀλλὰ δὲν ἀναγινώσκει. 'Εδῶ βρισκόμαστε σὲ διαφορὰ ἀπόψεων 100%. Διότι ἡ ἔννοια τὴν ὁποία δίδει εἶναι ζήτημα ἑρμηνείας τῆς λέξεως «ἀγορεύω». 'Ο κ. Λυσσαρίδης ἑρμηνεύει τὴ λέξη «ἀγορεύω» μὲ τὸ «ὁμιλῶ προφορικῶς καὶ ὄχι ἀπὸ χειρογράφου». 'Η ἔννοια τὴν ὁποία ἐγὼ δίδω εἶναι ὅτι μπορῶ νὰ ἀγορεύω εἴτε ἀπὸ χειρογράφου τὸ ὁποῖο προετοίμασα μὲ προσοχή, μὲ μέλετη, κατόπιν σκέψης, εἴτε ἀγορεύω ἐπίσης ὅταν μιλῶ ἐκ τοῦ προχείρου. Τό «ἀγορεύω» θὰ συμφωνήσει ὁ κ. Λυσσαρίδης ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὸ «ἀγορὰ» ποὺ ἦταν ἡ Βουλὴ τῆς ἀρχαίας 'Αθήνας. Καὶ ἐκεῖ μιλοῦσαν ἄλλοι ἐκ τοῦ προχείρου καὶ ἄλλοι ἀπὸ χειρογράφου. Ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς μεγαλύτερους ρήτορες τοῦ κόσμου ἦταν ὁ Δημοσθένης. Εἰς ὅλους τοὺς ἀνδριάντες τοῦ Δημοσθένη θὰ τὸν δεῖτε νὰ κρατεῖ χειρόγραφο. Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι «ἀγορεύουν» σημαίνει ὅτι ἀγορεύουν εἴτε ἀπὸ χειρογράφου εἴτε προφορικά, ἐκ στήθους ὅπως θὰ ἔλεγε κάποιος ἄλλος Βουλευτής.

Θὰ διαφωνήσω μὲ τὴ φράση τὴν ὁποία χρησιμοποίησε ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὅτι τὸ νὰ ἀγορεύει κανεὶς ἀπὸ χειρογράφου ἀποτελεῖ ὑποβιβασμὸ τῆς Βουλῆς.

Πιστεύω ὅτι εἶναι πολὺ προσβλητικὴ αὐτὴ ἡ φράση ποὺ χρησιμοποίησε γιὰ τοὺς συναδέλφους του οἱ ὁποῖοι ἀγορεύουν ἀπὸ χειρογράφου. 'Ο μεγάλος Ψυχάρης τὸν ὁποῖο θὰ σέβεται ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης, διότι εἶναι καὶ αὐτὸς δημοτικιστής, ἔλεγε ὅτι «διὰ νὰ γράψω μίαν λέξιν σκέπτομαι καὶ μελετῶ ἐπὶ πολὺν καιρόν.» Φαντάσου γιὰ νὰ γράψεις μιά ἀγόρευση! Ποιὰ εἶναι ἡ καλύτερη ἀγόρευση, ἐκείνη ἡ ὁποία γίνεται ἐκ τοῦ προχείρου ἢ ἐκείνη ἡ ὁποία γίνεται ὕστερα ἀπὸ σκέψη, μελέτη καὶ γράφεται ;

'Εκεῖνο ποὺ ἔχω νὰ παραδεχθῶ εἶναι ὅτι ἡ ἀγόρευση ἡ ὁποία γίνεται ἐκτὸς χειρογράφου, εἶναι πιὸ ζωντανή· αὐτὸ τὸ παραδέχομαι. Εἶναι πιὸ ζωντανὴ ἐκείνη ἡ ὁμιλία ποὺ γίνεται καὶ βλέπεις τὸν ἀκροατή σου παρὰ ἐκείνη ποὺ χρησιμοποίησες χειρόγραφο. 'Αλλὰ νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα δὲν βαραίνει τόσο πολὺ ὅσο τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα ποὺ ἔχει μιὰ γραπτὴ ὁμιλία ἡ ὁποία γίνεται κατόπιν πολλῆς σκέψης καὶ μελέτης.

Αὐτὰ νομίζω ἀποτελοῦν ἀπάντηση σὲ ὅσα εἶπε ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Στὶς εἰσηγήσεις τοῦ κ. Λαδᾶ νομίζω ὅτι εἶχε γίνει πράγματι μιὰ τροποποίηση τοῦ κανονισμοῦ ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ μέσα στοὺς προτεινόμενους κανονισμούς. Νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ διορθωθεῖ ἡ κατάσταση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ μιλήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ δὲν θὰ πῶ πολλὰ πράγματα, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἀγορεύσετε ἢ θὰ διαβάσετε ;

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Οὔτε θὰ ἀγορεύσω οὔτε θὰ διαβάσω, οὔτε θὰ μιλήσω ἐκ στήθους· θὰ δηλώσω ἁπλῶς ὅτι γιὰ λόγους ἀρχῆς θὰ ὑποστηρίξομε τὸν κανονισμὸ ὅπως ὑπάρχει στὸ σχέδιο ποὺ ἔχει ὑποβληθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐν πρώτοις θὰ ἤθελα νὰ διαφωνήσω μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ, γιατὶ ἂν προστεθεῖ ὅτι ὅλοι οἱ εἰσηγητές ποὺ θὰ ἀγορεύουν πάνω σὲ προτάσεις νόμου ἢ ἐγγραφέντα θέματα, ποὺ σημαίνει τὸ Κεφάλαιο Δ΄, καὶ ὅλες οἱ ἀπαντήσεις θὰ εἶναι γραπτές, δὲν ξέρω τὶ μένει ποὺ δὲν θὰ ἦταν γραπτό. Ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀντίθετη—γιατὶ ἔχει δίκαιο ὁ κ. Λαδᾶς σ' ἕνα σημεῖο—γιατὶ θὰ πρέπει ὁ εἰσηγητὴς νὰ εἶναι σὲ διαφορετικὴ μοίρα ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο Βουλευτή; Γι' αὐτὸ ἡ εἰσήγηση μου εἶναι νὰ μὴ ἐπιτρέπεται σὲ κανένα, οὔτε στὸν εἰσηγητή, νὰ προσέρχεται μὲ γραπτὸ κείμενο. Κι' ἔτσι γίνεται ἀξίωση τῶν Βουλευτῶν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Γι' αὐτὸ ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι ὁ κανονισμὸς 26(α) νὰ ἀπαλειφθεῖ ὅλως διόλου, οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ Βουλευτὲς νὰ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὶς ἴδιες προϋποθέσεις.

Θὰ ἔλθω τώρα στὴν ἀπάντηση τοῦ ἀγαπητοῦ κ. Ποταμίτη. Δὲν θὰ μπῶ στὴ συζήτηση τὶ γινόταν στὴν ἀγορὰ τῶν Ἑλλήνων γιατὶ κι' ἐκεῖ δὲν εἶναι ἀκριβῶς τὰ πράγματα ὅπως τὰ ἔχει πεῖ. Οἱ περισσότεροι μάθαιναν τοὺς λόγους τους ἐκ στήθους ἀφοῦ τούς ἔγραφαν καὶ ἐλάχιστοι ἦταν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦσαν εἴτε χειρόγραφα εἴτε, στὶς περισσότερες περιπτώσεις, ἁπλῶς σημειώσεις. Ἀλλὰ σήμερα ὅταν μιλοῦμε γιὰ «ἀγόρευση» ὅλοι ξέρουμε ὅτι σημαίνει προφορικὴ ὁμιλία. Οἱ λέξεις ἔχουν ἱστορία καὶ οἱ λέξεις διαμορφώνονται μέσα στὴν ἱστορία ἑνὸς λαοῦ. Καὶ σήμερα ὅποιος μιλᾶ γιὰ ἀγόρευση μιλᾶ οὐσιαστικὰ γιὰ ἐκ τοῦ προχείρου ὁμιλία. Εἶπε κάτι σωστὸ ὁ κ. Ποταμίτης. Τὶ προτιμοῦμε, προπαρασκευασμένους Βουλευτὲς ἢ ἀπροπαρασκεύαστους Βουλευτές, καὶ λέω προπαρασκευασμένους ἀσφαλέστατα πάνω στὸ θέμα. Ἀλοίμονο ἂν προπαρασκευὴ ὅμως σημαίνει δοκίμιον. Ἂν ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση μέσα στὴ Βουλὴ ὅτι ὅποιος μιλᾶ ἐκ τοῦ προχείρου πάνω σ' ἕνα θέμα ἔρχεται ἐδῶ ἀπροπαρασκεύαστος, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι βρισκόμαστε ἐντελῶς σέ ἄλλους πλανῆτες. Κάθε ἕνας προπαρασκευάζεται πάνω στὰ θέματα ποὺ ἔρχεται νὰ συζητήσει ἐδῶ. Ἔχει τὶς σημειώσεις

του. Ἂν ὁ Ψυχάρης γιὰ νὰ γράψη μιὰ λέξη, ὅπως πολὺ σωστὰ ἐλέχθη, τοῦ πάει πολὺς χρόνος καὶ κάποιος ποὺ θὰ βγαίνει ἐδῶ εἶμαι βέβαιος, ἂν σέβεται τὸ Βῆμα καὶ τὸ λαὸ καὶ τὸ κοινὸ καὶ τοὺς Βουλευτές, πολὺ θὰ σκεφτεῖ προτοῦ βγεῖ σ' αὐτὸ τὸ Βῆμα γιὰ νὰ πεῖ τὶς λέξεις. Ἄλλο προπαρασκευὴ καὶ ἄλλο προφορικὴ ὁμιλία.

Γιατὶ εἶμαι ἐναντίον τῆς γραπτῆς ὁμιλίας ; Ὁ κ. Ποταμίτης εἶναι παληὸς Βουλευτής ἐδῶ καὶ θὰ θυμᾶται Βουλευτές ποὺ ἔφερναν κάποια δοκίμια—εὐτυχῶς δὲν τὰ εἶδα σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἐγὼ—τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦσαν νὰ διαβάσουν γιατὶ δὲν εἶχαν χρόνο κάποιοι νὰ τὰ δακτυλογραφήσουν καὶ ἦταν κάποιου ἄλλου. Καὶ ἀναγκάστηκα κάποτε ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα νὰ πῶ ὅτι κάποια ὁμιλία ὄζει κάποιου, καὶ δὲν ὑπῆρχε ἀπάντηση κἂν ἀπὸ τὸ συνάδελφο, γιατὶ ἤξερα καὶ ἤξερε κι' ἐκεῖνος ποιὸς ἔγραφε τὶς ὁμιλίες κάποιου Βουλευτῆ στὴ Βουλή.

Αὐτὰ δὲν εἶναι σωστὰ πράγματα γιὰ μιὰ Βουλή. Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ λέω ὅτι ὑποβιβάζεται. Οὔτε εἶναι σωστὸ ἕνας Βουλευτὴς νὰ εἶναι ὁ ἴδιος δέσμιος ἑνὸς γραπτοῦ κειμένου. Νὰ προπαρασκευασθεῖ ὅσο μπορεῖ περισσότερο καὶ νὰ ἔχει καὶ τὶς σημειώσεις. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ κρατᾶ γραπτό κείμενο τὸ ὁποῖο κατ' ἀνάγκη θὰ μᾶς τὸ διαβάσει. Τότε γιατὶ νὰ μὴ διανέμουμε τὶς ὁμιλίες καὶ νὰ μὴ σπαταλοῦμε καὶ τὸ χρόνο τῆς Βουλῆς ἐφόσο θὰ εἶναι γραπτές, νεκρὲς ὁμιλίες οἱ ὁποῖες θὰ διαβάζονται ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς ; Ἔτσι, ὅταν μιλοῦσα γιὰ ὑποβιβασμό, αὐτὸ εἶχα ὑπόψη μου. Καὶ θὰ γίνει, καὶ θὰ φτάσουμε σ' αὐτὰ τὰ σημεῖα.

Περιπλέον ἐλέχθη : Κάτι τὸ γραπτὸ θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι πιὸ σοβαρό. Δὲν εἶμαι βέβαιος γι' αὐτὸ τὸ πράγμα. Ἂν κάποιος σέβεται τὸν ἑαυτό του θὰ προπαρασκευασθεῖ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς προφορικῆς. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ἄλλο. Ἐρχόμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ δώσουμε μονολογιακὲς διαλέξεις πάνω σὲ θέματα ἢ γιὰ νὰ συζητήσουμε θέματα ; Καὶ ἡ συζήτηση δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται ἀπὸ γραπτὰ κείμενα. Ἡ συζήτηση γίνεται ἀπὸ προφορικὸ διάλογο. Ἐπομένως, δυστυχῶς, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε δὲν τὸ θέλουμε τὰ γραπτὰ κείμενα μετατρέπουν τὴ Βουλὴ σὲ ἀνάγνωση μονολόγων, μερικοὶ ἀπό τοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ εἶναι πάρα πολὺ καλοί—καὶ δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἀρκετοὶ μονόλογοι ἀπὸ χειρόγραφα ἦσαν ἀρκετὰ ἀξιοπρόσεκτοι—ἀλλὰ δυστυχῶς αὐτὸ θὰ σημαίνει ἀπαρίθμηση μονολόγων καὶ ὄχι διάλογο καὶ συζήτηση μέσα στὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας :

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν ἄδειά σας ἀπὸ τὴ θέση μου. Ἤμουν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ τάχθηκαν ὑπέρ τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἀνάγνωσης, θέλω ὅμως νὰ θέσω στοὺς συναδέλφους ἕνα ἐρώτημα : Ἂν κάποιος συνάδελφος θέσει θέμα δικαιώματος του γιὰ νὰ ἐκφράζεται στὴ Βουλὴ καὶ μᾶς πεῖ «ἐγὼ κύριοι δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω ἐκ τοῦ προχείρου», τίθεται θέμα περιορισμοῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ Βουλευτῆ ; Σᾶς λέω ὅτι προσωπικῶς τάχθηκα ὑπὲρ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρήσεως χειρογράφων ἀλλὰ κατὰ τὴ συζήτηση τὸ σκέφθηκα καὶ θέλω νὰ τὸ διαβιβάσω καὶ στὰ Μέλη. Τίθεται πράγματι θέμα περιορισμοῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ Βουλευτῆ ; Ἂν ὁ Βουλευτὴς δὲν ἔχει κανένα περιορισμὸ σὲ ὁποιαδήποτε δραστηριότητα, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ παρεξηγηθοῦμε ὅτι τοῦ θέτουμε περιορισμὸ ἐκφράσεως μέσα στὸ ἄντρο τῆς ἀσυλίας του, στὴ Βουλὴ τὴν ἴδια, καὶ θὰ ἤθελα νὰ τὸ σκεφθοῦν οἱ συνάδελφοι καὶ νὰ τοποθετηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Συνεχίζοντας, κ. Πρόεδρε, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ ἔχει τελειώσει ὁ συνάδελφος κ. Ἀμπίζας ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ βάλω μιὰ ἐρώτηση. Ἐπιθυμοῦμε στὴ Βουλὴ νὰ ἐκλέγονται δεινοὶ ρήτορες ἢ ὁ Βουλευτὴς νὰ ἀντιπροσωπεύει πραγματικὰ ἐκείνους ποὺ τὸν ἔχουν ἐκλέξει καὶ νὰ ἐκτελεῖ πολυάριθμα καὶ πολύπλευρα καθήκοντα ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νομίζω, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἔχομε προβεῖ σὲ ἀρκετὲς τροποποιήσεις νόμων, ἔχομε εἰσάξει νέα Νομοσχέδια, ὅπως ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος καὶ ἔχομε ἐγκρίνει Κανονισμοὺς ποὺ δὲν ὑπῆρχαν μέχρι σήμερα καὶ αὐτὴ τὴν τροποποίηση ἂς τὴν ἀφήσομε νὰ τὴν κάμει ἡ νέα Βουλὴ γιὰ νὰ τῆς δώσουμε κι' ἐκείνης τὸ δικαίωμα κάτι νὰ πράξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἂν ἀκόμα ψηφίσουμε τούς Κανονισμοὺς ἡ νέα Βουλὴ θὰ πρέπει κάτι νὰ ἔχει νὰ κάμει.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ πάλιν φαίνεται ὅτι ὑπάρχει παρεξήγηση μεταξὺ ρητορικῆς δεινότητος καὶ ἐκφράσεως ἀπόψεων. Αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι βῆμα συγκρίσεως ρητορικῶν ἱκανοτήτων ἀλλὰ βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐκφράζονται ἐπιχειρήματα γύρω ἀπὸ ἕνα θέμα. Καὶ ἂν κάποιος θὰ τὰ ἐκφράσει κάπως καλύτερα ἢ κάπως χειρότερα, δὲν νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἀλλοιώνεται μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο. Γιατὶ κανένας δὲν θὰ πεισθεῖ πάνω σ' ἕνα θέμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι ἡ ρητορικὴ ἱκανότητα τοῦ α' ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ ἐκείνη τοῦ β', ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιχειρημάτων τὰ ὁποῖα θὰ προταχθοῦν ἀπὸ αὐτό τὸ βῆμα. Ἀλλὰ δὲν στεροῦμε ἀπὸ κανένα τὸ δικαίωμα νὰ πεῖ τὰ ἐπιχειρήματα του καὶ ἂν δὲν τὰ πεῖ τόσο ὡραῖα ὅσο θὰ τὰ πεῖ ὁ προηγούμενος ἢ ὁ ἑπόμενος, ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι κανένας Βουλευτὴς δὲν θὰ ἐπηρεασθεῖ ἀπὸ αὐτὴ τὴν πορεία. Ἄλλωστε ἂς μὴ ξεχνοῦμε ὅτι ζητοῦμε ἀπὸ τὸ λαὸ νὰ ἐκλέξει ἀντιπροσώπους ποὺ πρέπει νάχουν κάποιες ἱκανότητες. Ἐγὼ δὲν θὰ ἔβαζα ὑποψηφιότητα γιά δικαστής. Ἂν κάποιος αἰσθάνεται πὼς δὲν εἶναι σὲ θέση μὲ προφορικὸ διάλογο νὰ ὑπερασπίσει τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ διεθνῶς ἢ ὁπουδήποτε καὶ νὰ ἀντιπροσωπεύει αὐτὸ τὸ λαὸ—γιατὶ ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀντιπροσωπεύει αὐτὸ τὸ λαὸ καὶ μὲ τὴν ὁμιλία του—τότε γιατὶ νὰ βάλει ὑποψηφιότητα ;

Γιὰ νὰ γίνεις Βουλευτὴς χρειάζεται νὰ ἔχεις κάπρια προσόντα καὶ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι νὰ μπορεῖς διαλεκτικὰ νὰ ἀντιμετωπίζεις τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ. Διαφορετικὰ σημαίνει ὅτι εἰς ὅλα τά πράγματα δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν προσόντα καὶ ἐγὼ θὰ βάλω ὑποψηφιότητα γιὰ δικαστής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θεωρῶ ὅτι οἱ πρόνοιες τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ εἶναι ὅτι μποροῦν οἱ Βουλευτὲς νὰ χρησιμοποιοῦν σημειώσεις, καὶ ἡ ἔκταση τῶν σημειώσεων παραμένει στὴν κρίση τοῦ ἴδιου τοῦ Προέδρου, πόσες δηλαδὴ σημειώσεις ὁ Βουλευτὴς προσκομίζει καὶ μέχρι ποιοῦ σημείου ξεφεύγει ἀπὸ τὶς ἁπλὲς σημειώσεις καὶ προχωρεῖ σὲ ἀνάγνωση. Ἐλπίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς.

Πιστεύω ὅτι ἔχουν πεῖ ὅλες οἱ πλευρὲς τὶς ἀπόψεις τους καὶ καλύτερα θὰ εἶναι νὰ προχωρήσουμε στόν κανονισμὸ τὸν ἴδιο. Θὰ ξεκινήσουμε πρῶτα ἀπὸ τὶς τροπολογίες καὶ πρῶτα ἀπὸ τὴν τροπολογία τὴν ὁποῖα πρότεινε ὁ κ. Ποταμίτης, ἂν εἶναι ἕτοιμος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει εἰσήγηση γιὰ τροπολογία ἐπὶ τῆς τροπολογίας.

Εἶχα ζητήσει ἀπάλειψη τοῦ κανονισμοῦ 26(α).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἴχατε κάμει τὴν εἰσήγηση αὐτὴ μετὰ ἀπὸ τὴν ἀγόρευση σας. Προηγεῖται ὁ κ. Ποταμίτης γι' αὐτὸ ἔχω δώσει τὸ λόγο στὸν κ. Ποταμίτη.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἡ τροποποίηση ποὺ εἰσηγήθηκα ἐγὼ ἦτο ἡ ἀπάλειψη ὁλόκληρου τοῦ κανονισμοῦ 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, ὥστε εἶναι θέμα ψήφισης ἢ μὴ καὶ ὄχι τροπολογίας.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Καὶ κατόπιν τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ ὕστερα τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λαδᾶ. Τώρα μπορῶ νὰ ἀντιληφθῶ ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Λαδᾶ εἶναι διὰ τὴν παράγραφο (α).

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Διὰ τὴν παράγραφο (α).

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Νὰ γίνει «Νοεῖται ὅτι Βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορεύῃ ἐκ χειρογράφου εἰς τὰς περιπτώσεις εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ προτάσεως νόμου ἢ ἐγγραφέντος θέματος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει φαίνεται ὅτι ἡ πρόταση τοῦ κ. Ποταμίτη εἶναι οὐσιαστικῶς ἡ ἀπάλειψη τοῦ 26, ὁπότε εἶναι θέμα ψηφίσεως ἢ μὴ τοῦ ἄρθρου.

Ἅμα προχωρήσουμε πιὸ κάτω στὶς τροπολογίες, παρακαλῶ τὸν κ. Λυσσαρίδη νὰ θέσει τὴν τροπολογία του.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἶναι πιθανὸ νὰ δεχθῶ ἂν ἀκούσω τὴν τροπολογία ἀκριβῶς τοῦ κ. Λαδᾶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἔλθομε καὶ στὴν τροπολογία ἐκείνη κ. Ποταμίτη.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὄχι, τοῦ κ. Λαδᾶ . . . . . νὰ δοῦμε τὴν πιθανότητα νὰ τὴ δεχθοῦμε ἐκείνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ τεθεῖ τώρα σέ ψήφιση.

Ἐφόσο ἴσως ἡ θέση ἡ δική σας εἶναι ψήφιση ἢ μὴ τοῦ κανονισμοῦ 26, δὲν τίθεται θέμα τροπολογίας.

Προχωροῦμε στὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ἔχει δίκαιο ὁ κ. Ποταμίτης, ὅτι ἂν γίνει ἀποδεκτὴ ἡ πρόταση τοῦ κ. Λαδᾶ θὰ εἶναι ἀπάλειψη τοῦ κανονισμοῦ 26. Ἑπομένως εἶναι ἡ ἴδια τροπολογία· ἁπλῶς ἀντὶ νὰ λέγεται ἀπάλειψη μπαίνει θετικά. Εἶναι χειρότερη ἡ τροπολογία

τοῦ κ. Λαδᾶ. Εἶναι προτιμότερο νὰ παραμείνομε στὴν τροπολογία τοῦ κ. Ποταμίτη· τουλάχιστον μένομε ἐντὸς τοῦ Συντάγματος. Λοιπὸν ἡ δική μου πρόταση εἶναι ὁ κανονισμὸς 26(α) νὰ ἀπαλειφθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέμα τάξεως.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ πρώτη εἰσήγηση ποὺ προηγεῖται εἶναι ἡ πρῶτον ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη. Ἂν τελικὰ ἡ Βουλὴ ἀπαλείψει τὸν κανονισμὸ 26, τότε σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει χῶρος γιὰ τὸν κ. Λυσσαρίδη νὰ ὑποβάλει τροπολογία πάνω στοὺς κανονισμούς . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ μὴ ψήφιση κανονισμοῦ δὲν ἀποτελεῖ τροπολογία· ἀποτελεῖ ἀπόρριψη ἢ ἔγκριση. Τροπολογία εἶναι ἀλλαγὴ τοῦ ἄρθρου ἀλλὰ ὄχι ἡ μὴ ψήφιση. Αὐτὸ εἶναι θέμα ἐγκρίσεως.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ κανονισμὸς 26(α), κ. Πρόεδρε, νὰ ἀπαλειφθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε πρόεδρε . . . . (δὲν ἀκούεται)

τὴν τροπολογία τὴν ὁποία ἔχω εἰσηγηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, θὰ ὑποβάλουμε σὲ ψηφοφορία τὴν ἄλλη τροπολογία κ. Λαδᾶ καὶ κατόπιν τὴ δική σας.

Τίθεται σὲ ψηφοφορία ἡ εἰσήγηση ὅπως ἡ παράγραφος (α) τοῦ κανονισμοῦ 26 ἀπαλειφθεῖ.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

Ψηφίζομε τώρα, δὲν μιλοῦμε.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἤθελα νὰ ἐξηγήσω τὴν ψῆφο μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡραῖα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Ἀμπίζας νὰ ἐξηγήσει τὴν ψῆφο του.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ζήτησα τὸ λόγο προτοῦ γίνει ἡ ψήφιση, κ. Πρόεδρε, διότι ἤθελα νά τονίσω ὅτι ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη τοὐλάχιστον ἀποδίδει δικαιοσύνη σὲ ὅλους τοὺς Βουλευτές. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ὑποστήριξα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ τό ἐπιχείρημα ἐλέχθη· ἐδόθη ἡ εὐκαιρία σὲ ὅλους τοὺς Βουλευτὲς νὰ ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις τους. Ἦταν θέμα ἔγκρισης ἢ μὴ τῆς τροπολογίας. Ἡ τροπολογία τοῦ κ. Λαδᾶ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἡ τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγοῦμαι εἶναι ἡ ἑξῆς : Ὅτι ἐπὶ εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων δὲν εἶναι δίκαιο ὁ εἰσηγητὴς νὰ μιλᾶ ἀπὸ χειρογράφου, ἀπὸ προπαρασκευασμένη ὁμιλία, καὶ οἱ Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπαντήσουν νά μιλοῦν ἐκ στήθους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν τροπολογία, παρακαλῶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ τροπολογία μου εἶναι ἡ ἑξῆς :

«(α) εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ ἐγγραφέντος θέματος καὶ ἀπαντήσεων εἰς τοιαύτας εἰσηγητικὰς ἀγορεύσεις». Τό «ἐπὶ προτάσεως νόμου ἤ» νά φύγει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ τὸ θέμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δηλαδὴ στὴ Νομοθετικὴ Ἐργασία ὅπου ὑπάρχει πρόταση νόμου ἢ ὅταν πρόκειται γιὰ νομοθετικὴ ἐργασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Νὰ μὴν δικαιοῦται κανεὶς νὰ μιλήσει ἀπὸ χειρογράφου, οὔτε ὁ εἰσηγητής, οὔτε νὰ δώσει ἀπάντηση ἀλλὰ ὅταν πρόκειται περὶ θέματος τοῦ Κεφαλαίου Δ, ὁ εἰσηγητὴς θὰ ἔλθη μὲ γραπτὴ ὁμιλία καὶ θὰ τὴν πεῖ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς. Θὰ εἶναι δίκαιο καὶ οἱ ἀπαντῶντες νὰ μιλήσουν ἀπὸ χειρογράφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ἀναγνώσατε τὴν τροπολογία τὴν ὁποία προτείνετε.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Μάλιστα : «εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ ἐγγραφέντος θέματος καθὼς καὶ οἱ ἀπαντήσεις εἰς τοῦτο».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγήθηκε ὁ κ. Λαδᾶς.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία ποὺ προτείνει ὁ κ. Λαδᾶς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

7 ὑπέρ.

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13 Κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Ποταμίτης ἤθελε νὰ κάμει ἄλλη τροπολογία ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Μάλιστα : «Νοεῖται ὅτι Βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορεύει ἐκ χειρογράφου εἰς τὰς περιπτώσεις—(α) εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ προτάσεως νόμου ἢ ἐγγραφέντος θέματος ὡς καὶ ἐπὶ ἀπαντήσεων ἐπὶ τούτου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τὴν ὁποία προτείνει ὁ κ. Ποταμίτης.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἰς ποιὰ θέματα δὲν ἐπιτρέπεται, γιὰ νὰ ἀντιληφθῶ, γιατὶ δὲν ἔχω ἀντιληφθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι θέμα ἑρμηνείας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Γιὰ νὰ ψηφίσω, πρέπει νὰ καταλάβω· δὲν εἶμαι πολὺ ἐνήμερος. Εἰς ποιὰ θέματα μὲ αὐτὴ τὴν εἰσήγηση δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀπὸ χειρογράφου ἀνάγνωση ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἡ τροποποίηση μου ἀφορᾶ . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἴσα, ἴσα ἡ ἀπάντηση σέ Νομοσχέδιο εἶναι συζήτηση ἐπὶ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλετε νὰ ἐξηγήσετε, κ. Ποταμίτη, τὴν τροποποίηση ποὺ προτείνετε ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἡ τροποποίηση μου ἀφορᾶ τὴν παράγραφο (α) καὶ εἶναι τροποποίηση ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ κ. Λαδᾶ. Ὁ κ. Λαδᾶς παράλειψε τὸ «ἐπὶ προτάσεως νόμου» καὶ ἐγὼ τό ἐπαναφέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἡ νομοθετικὴ ἐργασία, θὰ συμφωνεῖτε, θὰ γίνεται ἐκ στήθους.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἀναφέρομαι στὸ «ἐπὶ προτάσεως νόμου».

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δὲν ἔχει σημασία, νομοθετικὴ ἐργασία εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὄχι διαλογικὴ συζήτηση. Παρακαλῶ νά μὴ γίνεται διαλογικὴ συζήτηση.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ πρόταση τοῦ κ. Ποταμίτη πρός ψήφιση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση τοῦ κ. Ποταμίτη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ ὅλο τὸ θάρρος, γίνονται συνεχῶς τόσες τροποποιήσεις ἐπὶ τροποποιήσεων ἐκ τοῦ προχείρου ποὺ θὰ καταντήσουμε νὰ μὴν καταλαβαίνουμε τὶ ψηφίζομε στὸ τέλος. Αὐτὸ εἶναι, ἀγαπητοί μου συνάδελφοι, διότι συζητήσαμε σὲ κλειστὲς συνεδρίες δυὸ φορές, εἴπαμε νὰ ὑποβληθοῦν γραπτῶς οἱ τροποποιήσεις στὴ Βουλὴ καὶ δυστυχῶς παίρνουμε τὸ (α), πᾶμε εἰς τὸ (β), ἀφήνουμε τὸ (β), πᾶμε εἰς τὸ (γ), καὶ γενικὰ δὲν ξέρουμε τὶ γίνεται μέσα στὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μέ συγχωρεῖτε, ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὑπάρχει ἕνας κανονισμὸς ὁ ὁποῖος διατυπώθηκε ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια ποὺ συζητοῦμε αὐτὸ τὸ θέμα καὶ αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἄλλαξε καὶ δυὸ Προέδρους.

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, θὰ ἤθελα νὰ πῶ, ἐπειδὴ ἤμουν παρὼν στὴν Ἐπιτροπή, ἔγιναν πάρα πολλὲς συζητήσεις γιὰ νὰ εὕρουμε τὴ μέση λύση, τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Ἐρχόμαστε τώρα νὰ τά ἀπαλείψουμε ὅλα καὶ νὰ φτάσουμε σ' ἕνα σημεῖο χειρότερο ἀπ' αὐτὸ ποὺ βρισκόμαστε τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὁ κ. Χριστοφίδης δὲν δικαιοῦται νὰ συζητᾶ τὸ θέμα αὐτὸ διότι ἡ Βουλὴ ἤδη ψήφισε καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ δικαιοῦται νὰ τοποθετηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης δικαιοῦται νὰ σχολιάσει κάτι ἔστω καὶ ἂν ψηφίσθηκε. Ἦγειρε θέμα ὁ κ. Γιάγκου καὶ δικαιοῦται νὰ θέσει καὶ ἐκεῖνος τὸ θέμα κατὰ πόσο ἔγινε καταληπτὴ ἀπὸ τὸ Σῶμα ἡ πρόταση τροπολογίας ἡ ὁποία ἐτέθη πρὸς ψήφιση καὶ ἕνας Βουλευτὴς ὅταν καλεῖται νὰ τοποθετηθεῖ δικαιοῦται νὰ ζητήσει νὰ πάρει ἐξηγήσεις γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν πρόταση πρὶν τοποθετηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Τό μόνο ποὺ λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι οἱ ἐξηγήσεις καὶ τὰ σχόλια αὐτὰ ἔγιναν μετὰ ποὺ ἡ Βουλὴ ἤδη ἀποφάσισε καὶ εἶναι πρωτοφανὲς σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ μετὰ ποὺ ψηφίζεται κάτι νὰ γίνονται σχόλια γύρω ἀπὸ τὸ θέμα. Δὲν ἔχει παρουσιασθεῖ σὲ προηγούμενη περίπτωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἔγινε αὐτό, δηλαδὴ τὸ νὰ δικαιολογεῖται ἡ ψῆφος καὶ νὰ γίνονται σχόλια, καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ οὔτε καὶ νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἡ τελευταία. Ἔγινε σὲ πολλὲς περιπτώσεις καὶ λυποῦμαι . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ ὅλο τὸ σέβας πρέπει νὰ διαφωνήσω μὲ τὴν ἑρμηνεία σας.

Νομίζω ὅτι ἕνας μπορεῖ νὰ δικαιολογήσει τὴν ψῆφο του ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ προβεῖ σέ σχόλια ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς οὐσίας διότι εἶναι σὰν νὰ ἐπανανοίγει τὸ θέμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν ἕνας Βουλευτὴς ἑρμηνεύει τὴν ψῆφο του ἀναφέρεται στὴν οὐσία, διαφορετικὰ δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία ἡ δήλωση τὴν ὁποία κάμνει.

Ἡ τροπολογία ἔγινε ἀποδεκτή.

Τίθεται ὁ κανονισμὸς 26 ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Τροποποιήθηκε, καταμετρήθηκαν οἱ ψῆφοι.

Παρακαλῶ νὰ ἀνακοινωθοῦν οἱ ψῆφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 ὑπέρ, 5 κατὰ καὶ 5 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ἡ τροπολογία ἔγινε ἀποδεκτή.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁ κανονισμὸς ὅπως ἐτροποποιήθη πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ κανονισμοῦ ὅπως ἐτροποποιήθη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κανονισμὸς ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 24 μέχρι 27, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος οἱ κανονισμοὶ 24 μέχρι καὶ 27.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἐγκριθοῦν ;

Ὑπάρχει μιὰ ἔνσταση.

Οἱ κανονισμοὶ 24 καὶ 25. Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 24 καὶ 25 ἐγκριθοῦν ;

Δὲν ὑπάρχει ἔνσταση. Οἱ κανονισμοὶ 24 καὶ 25 ἐγκρίνονται.

Ὁ κανονισμὸς 26 ἔχει ἐγκριθεῖ.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁ κανονισμός 27.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ὁ κανονισμὸς 27 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ κανονισμὸς 27 ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 28 ὅπως ἀνεγνώσθη ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία γίνει δεκτή ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία γίνεται δεκτή.

Τροπολογία τοῦ Κανονισμοῦ 29.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία γίνει ἀποδεκτὴ ὅπως ἀνεγνώσθη ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία γίνεται ἀποδεκτή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 28, 29, 30, 31, 32 καὶ 33.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 28 μέχρι καὶ 33 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 34, 35, 36, 37, 38, 39 καὶ 40.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 34 μέχρι καὶ 40 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 41, 42, 43, 44 καὶ 45.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 41 μέχρι καὶ 45 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ 41 μέχρι καὶ 45 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 46, 47, 48, 49 καὶ 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 46 μέχρι καὶ 50 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 51, 52, 53 καὶ 54.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 51 μέχρι καὶ 54 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται

Τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 55.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 55, 56, 57, 58, 59, 60.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 55 μέχρι καὶ 60 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 61, 62, 63, 64 καὶ 65.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 61 μέχρι καὶ 65 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 66, 67, 68, 69 καὶ 70.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ ἀπὸ 66 μέχρι 70 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἴσως νὰ εἶναι τώρα ἡ κατάλληλη ὥρα νὰ πῶ κάτι τὸ ὁποῖο ἴσως νά χρειάζεται ἢ ἴσως νὰ μὴ χρειάζεται στούς Κανονισμούς. Ὅταν γίνεται ψηφοφορία συνήθως—καὶ ἦταν παράδοση πρέπει νὰ πῶ αὐτῆς τῆς Βουλῆς—εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς λέμε τόσοι ὑπέρ, τόσοι κατὰ καὶ τόσοι ἀποχή. Ἀλλὰ δὲν ἀναγράφεται μέσα στὰ πρακτικὰ ποιοὶ εἶναι ὑπέρ, ποιοὶ εἶναι κατὰ καὶ ποιοὶ ἀπέχουν.

Κι' αὐτὸ γιὰ λόγους καὶ ἱστορικῆς ἀναδρομῆς καὶ γιὰ λόγους πολιτικῶν εὐθυνῶν πιστεύω ὅτι εἶναι λανθασμένο. Δὲν ἐπιμένω νὰ περιληφθεῖ στοὺς Κανονισμοὺς γιατὶ ἴσως τὸ θέμα μπορεῖ νὰ διευθετηθεῖ καὶ μὲ ἄλλο τρόπο, ἀλλὰ πιστεύω πράγματι ὅτι εἶναι ἀπόλυτη ἀναγκαιότητα γι αὐτὴ τὴ Βουλὴ ὅταν ψηφίζει πάνω σὲ ὁρισμένα θέματα νὰ ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν Βουλευτῶν ποὺ ἐγκρίνουν, ποὺ ἀπορρίπτουν ἢ ποὺ ἀπέχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ εἶναι γεγονός. Ὅπως γνωρίζετε, σὲ πλεῖστε ὅσες Βουλὲς ὑπάρχουν οἱ τεχνικοὶ τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους καταγράφεται ἡ ψῆφος. Ἀτυχῶς ἡ δική μας Βουλὴ στερεῖται αὐτῶν τῶν μέσων.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι οἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔχει κάμει ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶναι οὐσιώδους σημασίας καὶ θὰ εἶναι, πιστεύω, οὐσιαστικὲς μετά ἀπὸ τὴν ψήφιση καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἐκλογικοῦ συστήματος, ὅτε ἡ ἀντιπροσώπευση στὴ Βουλὴ θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι θὰ εἶναι καταναγκαστικὰ κομματικὴ καὶ θὰ ἐκπροσωπεῖ κομματικὲς ἀπόψεις καὶ ἰδεολογίες.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα θέματα αὐτῆς τῆς μορφῆς ἀλλὰ νομίζω ὅτι μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καὶ τοῦ Κανονισμοῦ θὰ μᾶς δείξει ἡ πεῖρα πῶς νὰ βελτιώσουμε τὶς ἐλλείψεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 71, 72 καὶ 73.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ 71 μέχρι καὶ 73 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 74.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως γίνει δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 74 ὅπως ἀνεγνώσθη ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὁ κανονισμὸς 74 ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 75 ὅπως ἀνεγνώσθη.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κανονισμοῦ 77 ὡς ἀνεγνώσθη.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Μιὰ μικρὴ διόρθωση.

Ἐπειδὴ ὁ κανονισμὸς 75 διεγράφη, ὁ κανονισμὸς 76 ἔγινε 75.

Ὁ κανονισμὸς 77 γίνεται 76 καὶ ἐπομένως ὁ κανονισμὸς 76 πρέπει νὰ γίνει 75.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, σωστό.

Τίθενται/ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση οἱ κανονισμοὶ ἀπὸ 74 μέχρι 78 νοουμένου ὅτι τώρα ἔχουν ἀναριθμηθεῖ.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ 74 μέχρι καὶ 78 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοὶ 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86 καὶ 87.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ 86, διότι ἡ ἀναρίθμηση σημαίνει ὅτι τὸ 87 γίνεται 86.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος οἱ κανονισμοὶ 79 μέχρι καὶ 86.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Τίθενται οἱ κανονισμοὶ στό σύνολο τους πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ποὺ ἤθελα νὰ πῶ, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι οἱ Κανονισμοί, τώρα ποὺ ἔχουν ἐγκριθεῖ, θὰ πρέπει νὰ ἐκτυπωθοῦν σὲ βιβλιάρια οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ Βουλευτὲς καὶ γενικὰ ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχουν αὐτὸ τὸ βιβλιάριο νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νά τὸ ἀποκτήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η εἰσήγηση εἶναι χρήσιμη καὶ ὁπωσδήποτε θὰ γίνει ἐκτύπωση καὶ διανομὴ τῶν Κανονισμῶν. Ἐπίσης παρακαλῶ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ ἐνδιατρίψουν στοὺς Κανονισμοὺς γιὰ νὰ μᾶς ὑποβοηθήσουν στὴν ἐφαρμογή τους.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Σχετικὰ μὲ ὅ,τι ἔχετε πεῖ, κύριε Πρόεδρε, κατόπιν τῆς εἰσήγησης τοῦ συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὑπάρχει ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς ὅπως οἱ σχετικὲς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Συντάγματος ἐκτυπωθοῦν κατὰ κάποιο τρόπο καὶ ἐπισυναφθοῦν στὸ βιβλιάριο τὸ ὁποῖο θὰ κυκλοφορήσει μεταξὺ τῶν Βουλευτῶν, ἁπλῶς γιά σκοποὺς εὔκολης ἀναφορᾶς ἀπὸ τὰ Μέλη τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ εἶναι χρήσιμο ἐκεῖνα τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος ποὺ ἀναφέρονται στὴ Βουλὴ νὰ ἐνσωματωθοῦν στὸ ἴδιο ἔντυπο τῶν Κανονισμῶν γιὰ νὰ εἶναι καὶ πρόχειρα πρός χρήση.

Δὲν θὰ προχωρήσουμε στὸ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' θὰ ἤθελα, ὅμως νὰ πῶ ὅτι ἡ ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς 18ης Δεκεμβρίου θὰ εἶναι ἡ τελευταία τοῦ ἔτους καὶ παρακαλῶ ὅπως πέραν τῶν Δωδεκατημορίων τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ παρουσιαστοῦν τὴ 18η τοῦ μηνός, θὰ πρέπει καὶ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο τοῦ Φόρου Ἀκινήτου Περιουσίας νὰ ρυθμιστεῖ μέχρι τὴ 18η, διότι λήγει ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου στὸ τέλος τοῦ χρόνου. Ἐπίσης ὁποιαδήποτε ἄλλα νομοσχέδια ποὺ τυχὸν θὰ πρέπει νὰ ρυθμιστοῦν πρὶν τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἶναι ἀνάγκη νὰ παρουσιαστοῦν στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς 18ης τοῦ μηνός.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει μιὰ δήλωση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ποὺ συνῆλθε μὲ τὶς Ἐπιτροπὲς Ὑγείας καὶ Ἐργασίας πάνω στὸ θέμα ποὺ ἐνέγραψε ὁ Βουλευτὴς Λάρνακας κ. Χρ. Χριστοφίδης καὶ ποὺ θὰ ἤθελα νὰ ἀναγνωστεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ προχωρῆστε.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων συνῆλθε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ὑγείας καὶ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ ἐξέτασε τὸ θέμα «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων», ποὺ ἐνεγράφη στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη.

Οἱ Ἐπιτροπὲς ἀφοῦ ἄκουσαν τὶς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν καὶ ἀφοῦ σημείωσαν ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἀγωγῶν οἱ ὁποῖες ἐκδικάζονται ἀπὸ ἁρμόδιο Δικαστήριο, κρίνουν ὅτι ἀντενδείκνυται ἡ διατύπωση τῶν ὁποιωνδήποτε συμπερασμάτων τους πάνω στὸ ὅλο θέμα.

Ἐνημερώνοντας ἐκ μέρους τῶν Ἐπιτροπῶν τὸ Σῶμα δηλώνεται ὅτι, ὅταν ἀρθεῖ τὸ ὑφιστάμενο σήμερα κώλυμα, οἱ Ἐπιτροπὲς θὰ καταθέσουν στὸ Σῶμα τὴν Ἔκθεση τους γιὰ παραπέρα συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Στὸ τέλος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 18η Δεκεμβρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1) Ὁ περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
2) Ὁ περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
3) Ὁ περὶ Προλήψεως καὶ Καταπολεμήσεως τῶν Φυτικῶν Ἀσθενειῶν καὶ Ἐχθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
4) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
5) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).
6) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὰι Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
7) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὰι Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
(Πρόταση Νόμου).
8) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
9) Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
10) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
11) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1980.
12) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980.
13) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980.
14) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Ἰανουάριο τοῦ 1981).
15) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιά τό μήνα Ἰανουάριο τοῦ 1981).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
(Ἔγκριση Ψηφίσματος.)
2. Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πάνω στὸ θέμα ποὺ ἀναφέρεται σὰν «Ἡ ἐγκαθίδρυση Ἀρχῆς Ὑδάτων».

3. «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως—Ἐκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».
4. «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).
   (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
5. «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
   (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
6. Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).
7. «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
8. «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).
9. «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου)
10. «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
    (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ θίξω ἕνα θέμα πού, κατὰ τὴ γνώμη μας, εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ πρέπει νά τὸ πληροφορηθεῖ καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ταυτόχρονα.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει ἐξαγγείλει ἐπίσκεψη στὴ Βρεττανία· καὶ μᾶς εἶπε ὅτι ἐκεῖ θὰ συναντηθεῖ μὲ τὴν Πρωθυπουργὸ τῆς Βρεττανίας γιὰ συζήτηση τοῦ Κυπριακοῦ.

Στὴ Βεττανία βρισκόσαστε, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, ἐσεῖς ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, καὶ συναντηθήκατε μὲ τὴν Πρωθυπουργὸ τῆς χώρας καὶ συζητήσατε μαζὺ της τὸ Κυπριακό.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ τίθεται τώρα εἶναι τοῦτο : Ποιὲς νέες ἐξελίξεις σημειώθηκαν στὸ μεταξὺ γιὰ νὰ εἶναι ἀναγκαία ἡ μετάβαση τοῦ κυρίου Κυπριανοῦ στὸ Λονδῖνο ; Ποιὰ νεώτερα θὰ συζητήσει μὲ τὴν κυρία Θάτσιερ; Τὶ ἔχει ἀλλάξει σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ περίοδο ;

Ἀπὸ τὶς 20 Νοεμβρίου κυκλοφόρησαν στὸ Λονδῖνο ἀφίσιες ποὺ ἀνακοίνωσαν ὅτι θὰ γίνει στὴ Βρεττανικὴ πρωτεύουσα χορὸς τοῦ ΔΗΚΟ καὶ ὅτι στὸ χορὸ θὰ παραστεῖ ὁ κ. Κυπριανοῦ. Τὰ περὶ συναντήσεως τοῦ κ. Κυπριανοῦ μὲ τὴν κα. Θάτσιερ ἤλθαν πολὺ ἀργότερα.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ χοροῦ καὶ τὴν εὐκαιρία μιᾶς καθαρὰ κομματικῆς ἐκδήλωσης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκμεταλλεύθηκε τὸ λειτούργημά του γιὰ νὰ παρουσιαστεῖ στὸν Κυπριακὸ λαὸ ὅτι τάχα τρέχει ἐδῶ κι' ἐκεῖ γιὰ προώθηση τοῦ προβλήματός του. Ἡ δὲ Βρεττανικὴ Κυβέρνηση γιὰ λόγους πολιτικῆς ἀφροφροσύνης καὶ διπλωματικοῦ πρωτοκόλου δέχθηκε, πολὺ μετὰ τὴν ἐξαγγελία τοῦ χοροῦ, νὰ διευθετήσει κάποιες συναντήσεις τοῦ κ. Κυπριανοῦ.

Ἔχει, ὅμως, κι' ἄλλους λόγους ποὺ μεταβαίνει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας στὸ Λονδῖνο. Ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ΔΗ.ΚΟ. Ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ συνοδεύεται ἀπὸ κουστωδία ἀκολούθων καὶ τὰ ἔξοδα θὰ τὰ πληρώσει τὸ Κράτος.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἐδῶ πέρα ἔχομε θέμα ἡμερήσιας διάταξης γιὰ τὴν προσεχὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς. Ἂν θέλει νὰ ἐγγράψει θέμα ὁ κ. Χριστοφίδης νὰ μᾶς τὸ πεῖ ὅτι θὰ ἐγγράψει θέμα. Ἀλλὰ ὄχι νὰ σηκώνεται καὶ νὰ περνᾶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ γενεάς δεκατέσσαρας ὄφφ χάντ. Δὲν γίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα. Εἶναι ἀπαράδεκτα !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ νὰ μὴ γίνεται ἄλλη συζήτηση.

Κύριε Χριστοφίδη, θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω κατὰ πόσο θά θέλατε νὰ ἐγγράψετε θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ', ἢ ἔχετε ἄλλη πρόταση ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ παρακμὴ τῶν πολιτικῶν ἠθῶν καὶ εἶναι Πρόεδρος τῆς παρακμῆς τῶν πολιτικῶν ἠθῶν. Καὶ θέλω νά ἐγγράψω θέμα διότι τὸ θεωρῶ σοβαρότατο.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ αὐτὸ τὸ Σῶμα νά μεταβάλλεται εἰς . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λαδᾶ, παρακαλῶ, παρακαλῶ, μὴν ὁμιλεῖτε χωρὶς νὰ σᾶς δοθεῖ ὁ λόγος διότι κι' ἐσεῖς παρατυπεῖτε μ' αὐτό.

Κύριε Χριστοφίδη, θέλετε νά προτείνετε ἐγγραφὴ θέματος ; Παρακαλῶ ὅπως τὴν προτείνετε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«Ἡ πρόσφατη μετάβαση τοῦ κ. Κυπριανοῦ στὸ Λονδῖνο γιὰ νὰ παραστεῖ σὲ κοινωνικὴ ἐκδήλωση».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ πρόταση τοῦ κ. Χριστοφίδη γιὰ ἐγγραφὴ θέματος στὸ Κεφάλαιο Δ'.

Ὁ κ. Λαδᾶς θέλει νὰ μιλήσει.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ τακτικὴ τοῦ νὰ σηκωνόμεθα καὶ νὰ δημιουργοῦμε προβλήματα σέ μέρη τῆς ἡμερήσιας διάταξης, τὰ ὁποῖα δὲν ἐνδείκνυται, εἶναι μιὰ κακὴ τακτικὴ ἡ ὁποία πρέπει νὰ σταματήσει διότι ὑποβιβάζει τό κῦρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

Δὲν εἶναι δυνατὸ καθ' οἱανδήποτε στιγμὴ οἱοσδήποτε Βουλευτὴς νὰ σηκώνεται πάνω καὶ νὰ λέει «ὁ Πρόεδρος ἔκαμε ἔτσι, πῆγε ἐκεῖ ταξίδι ἀναψυχῆς κλπ. κλπ., γιὰ νὰ παραστεῖ σὲ .....» Ποῦ γνωρίζει ὁ κ. Χριστοφίδης ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους πάει ὁ Πρόεδρος στὴν Ἀγγλία ; Πρέπει νὰ τηρηθεῖ κάποια τάξη μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι εὐθύνη τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς νὰ τηρήσει τὴν τάξη κ. Λαδᾶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἀσφαλῶς !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης ἔκανε μιὰ πρόταση. Ἂν θέλετε, θὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος νὰ ἀποφασίσει ἂν αὐτὴ ἡ πρόταση θὰ γίνει ἀποδεκτὴ ἢ ὄχι.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ! Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ θέλω νὰ συμφωνήσω, σ' ἕνα τουλάχιστο βαθμό, μὲ τὸν κ. Λαδᾶ ἀπὸ τῆς ἐξῆς ἀπόψεως : Πρὶν πέντε λεπτὰ ψηφίσαμε Κανονισμούς. Κι' αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ εἶναι, ἀκριβῶς, γιὰ νὰ βάλουν κάποια τάξη στὸν τρόπο ἐγγραφῆς θεμάτων. Δὲν μπαίνω στὴν οὐσία τοῦ θέματος, ἂν ὅμως, πρόκειται νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλᾶ πάνω σὲ θέματα χωρὶς νὰ ἐγγραφοῦν, ἐγὼ δὲν θὰ βλέπω τὸ λόγο ποτὲ νὰ ἐγγράψω θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Μοῦ εἶναι εὐκολότερο κάθε φορὰ νὰ μιλῶ ἐπὶ ἑνὸς θέματος. Καὶ δὲν τὸ λέω εἰδικὰ γιὰ τὸν κ. Χριστοφίδη ἢ γιὰ ὁποιοδήποτε. Ἐμένα θὰ μὲ βόλευε αὐτὴ ἡ κατάσταση. Ἀλλὰ δὲν εἴμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ δοῦμε τὶ μᾶς βολεύει· εἴμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ δοῦμε πῶς λειτουργεῖ αὐτὴ ἡ Βουλή. Κι' αὐτὴ ἡ Βουλή, ἂν θέλουμε νὰ λειτουργεῖ σωστά, εἶναι πράγματι καιρὸς νὰ σταματήσουμε νὰ δικαιούμαστε ἐκ τοῦ προχείρου καὶ χωρὶς νὰ ἔχομε προειδοποιήσει τὴ Βουλή, νὰ μπαίνουμε σὲ ὁποιοδήποτε θέμα. Προσωπικά, μάλιστα, θὰ συνεβούλευα τὸν κ. Χριστοφίδη τὸ ἑξῆς : Νὰ μὴν τὸ ἐγγράψει· νὰ βάλει Ἐρώτηση πρῶτα. Καὶ θὰ πεῖ: «Ρωτῶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἢ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας γιατὶ ἢ ποιοὶ λόγοι ὑπαγόρευσαν αὐτὸ τὸ ταξίδι». Ἂν δὲν ἱκανοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐρώτηση, τότε νὰ τὸ βάλει πρὸς ἐγγραφή. Τό λέω καθαρῶς διαδικαστικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ὑποβάλω Ἐρώτηση γιὰ νὰ ἔχω τὴν εὐκαιρία νὰ ρωτήσω καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα καὶ νομίζω ὅτι εἶναι πολὺ σοβαρὰ αὐτὰ τὰ θέματα καὶ τέτοια σοβαρὰ θέματα μποροῦν νὰ ἐρωτηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως ἡ πρόταση τὴν ὁποία κάνατε ἀποσύρεται.

Ὡς θέμα διαδικασίας ἤθελα νὰ πῶ τὸ ἑξῆς :

Ὅταν ἐρχόμεθα στὸ Κεφάλαιο Δ' οἱοσδήποτε μπορεῖ νὰ εἰσηγηθεῖ στὸ Σῶμα τὴν ἐγγραφὴ θέματος. Στὴν εἰσήγηση περὶ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος, ἐφόσο δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτηση, θὰ πρέπει νὰ πεῖ κάτι ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῆς

εἰσήγησης του. Ἀλλὰ θὰ πρέπει νά προτάσσεται ἡ εἰσήγηση τοῦ θέματος καὶ νὰ ἀκολουθεῖ ἡ ἐπεξήγηση.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἦταν παράτυπο στὴν προκειμένη περίπτωση ἦταν ὅτι ὁ κ. Χριστοφίδης πρόταξε δικαιολογητικὸ καὶ ἀκολούθησε ἡ εἰσήγηση. Ἂν γινόταν ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο τότε θὰ ἦταν ἀπολύτως ἐντάξει.

Ἀποσύρθηκε ἡ πρόταση καὶ ἑπομένως παραμένει θέμα Ἐρωτήσεως.

Θέλω, ὅμως, ἐπειδὴ ἔγινε ἀναφορὰ καὶ στὸ ὄνομά μου, νὰ πῶ ὅτι ἐπισκέφθηκα τὴ Μ. Βρεττανία γιὰ ἐπίσημη ἐπίσκεψη ὡς προσκεκλημένος τῆς Βρεττανικῆς Κυβέρνησης καὶ ἑπομένως αὐτὸ δὲν δεσμεύει κανένα. Δὲν δεσμεύω τὴν Κυβέρνηση.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι γιὰ ἄλλο θέμα, κύριε Πρόεδρε, ποὺ θὰ ἤθελα νὰ .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἂν θὰ ἀκολουθηθεῖ σειρά, εἰδάλλως θὰ .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Θὰ δεχθῶ τὴν διαδικασία ποὺ εἰσηγηθήκατε προηγουμένως καὶ θὰ ζητήσω ἐγγραφὴ θέματος :

«Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».

Εἶναι ἀναγκαῖο θὰ γραφτεῖ αὐτὸ τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη, γιατὶ τελευταῖα ἔγιναν πολλοὶ ὑπαινιγμοὶ καὶ πολλὲς δηλώσεις γύρω ἀπὸ τὶς ἐξελίξεις μέ τὴν ΕΟΚ.

Ἀναφέρομε ὅτι στερεῖται ἐνημέρωσις ἡ Βουλὴ καὶ ὑπάρχει ἀπὸ μακροῦ ὑπόσχεση γιὰ προσέλευση τῶν ἁρμόδιων Ὑπουργῶν στὴ Βουλή, δηλαδὴ τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐμπορίου, ποὺ δὲν τηρήθηκε, γιὰ νὰ μᾶς πληροφορήσουν σχετικά. Ἔτσι, μὲ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος, νομίζω ὅτι θὰ διευκολύνουμε καὶ τὴν ἐμφάνιση τῶν Ὑπουργῶν καὶ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος ποὺ ἐνδιαφέρει καὶ τὸ λαὸ καὶ σχετίζεται μὲ τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχομε καμμιὰ ἔνσταση νὰ ἐγγραφεῖ τὸ θέμα. Ἄλλωστε εἶναι θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρα ἐπανειλημμένα καὶ στὸ Σῶμα καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μέσον τοῦ Προέδρου της ἔχει ζητήσει ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ ἔλθουν γιὰ νὰ τὴν κατατοπίσουν καὶ νὰ μεταφερθεῖ τὸ θέμα πρός συζήτηση στὴ Βουλή. Δὲν ἔχω καμιὰ ἔνσταση νά ἔλθουν ἀπὸ τοῦ ἀνοικτοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς νά μᾶς κατατοπίσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οὐδεμία ἔνσταση ὑπάρχει. Εἶναι ὀρθὴ ἡ παρέμβαση τοῦ κ. Κωνσταντίνου ὅτι πράγματι ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν κάλεσε τοὺς δυὸ 'Υπουργοὺς νὰ τὴν κατατοπίσουν. 'Αλλὰ ἂν ἡ κατατόπιση αὐτὴ θὰ γίνει ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἢ στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν νὰ τοὺς συμπεριλάβει στὴν "Εκθεσή της δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Δὲν ἔχομε καμμιὰ ἔνσταση στὸ νὰ κατατοπιστεῖ αὐτὸ τὸ Σῶμα πάνω σ' αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως ἀκόμα δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὅλοι οἱ συνάδελφοι ἔχουν ὅλα τὰ ἄρθρα τῶν Κανονισμῶν ποὺ ἔχομε ἐγκρίνει μόλις πρὸ ὀλίγου ὑπόψη τους. Χρειάζεται νὰ τὰ μελετήσουμε προσεκτικὰ καὶ νὰ ξέρομε πῶς θὰ πρέπει στὸ μέλλον νά χρησιμοποιοῦμε τὸ δικαίωμά μας σὰν Βουλευτές.

"Ομως, ὅταν ἕνας Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος ζητήσει τὸ λόγο, μὲ βάση τοὺς Κανονισμοὺς πού ἔχομε ἐγκρίνει ὅπως καὶ μὲ βάση τὸ Σύνταγμα, ἔχει προτεραιότητα ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος. 'Ανεξαρτήτως τοῦ ἂν κάποιος ἄλλος συνάδελφος ζήτησε πρωτύτερα τὸ λόγο. Αὐτό εἶναι τὸ ἕνα.

'Αλλὰ τὸ οὐσιωδέστερο σημεῖο ποὺ ἤθελα νὰ θίξω δὲν ἦταν αὐτό. Εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὰ νομοσχέδια ποὺ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Νομίζω ὅτι ἂν κάνομε ἕνα ἔλεγχο θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ὑπάρχουν πάρα πολλὰ νομοσχέδια ποὺ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος, γιὰ πάρα πολὺ καιρό. Συγκεκριμένα, ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τοῦ 'Ακὲλ 'Αριστερᾶς ἔχει καταθέσει δυὸ Νομοσχέδια : Τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὸ Συνεργατισμὸ καὶ πάει τώρα νὰ κλείσει ἕνας χρόνος κι' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν ἔχει ἀκόμα συζητηθεῖ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπή.

Τό Νομοσχέδιο γιὰ τὸ Συμβούλιο 'Εμπορίας Λαχανικῶν καὶ Φρούτων ἐπίσης ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα 'Ακὲλ—'Αριστερᾶς. Κι' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν ἔχει συζητηθεῖ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπή.

'Υπάρχουν πολλὰ ἄλλα νομοσχέδια καὶ νομίζω ὅτι ἐφόσο βρισκόμαστε πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1980 καὶ ἐφόσο μέσα στὸ πρῶτο ἑξάμηνο, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τοῦ 1981 θὰ διεξαχθοῦν Βουλευτικὲς ἐκλογές, θὰ πρέπει, νομίζω, αὐτὴ ἡ Βουλὴ νά συζητήσει ὅλα αὐτὰ τὰ νομοσχέδια ποὺ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον της καὶ νὰ παραδώσει λευκὸ πινάκιο στὴν ἐπόμενη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ παρατηρήσεις εἶναι ἀπολύτως σωστὲς καὶ παρακαλῶ ὅπως ὅλες οἱ 'Επιτροπὲς ἐπισπεύσουν τὸ ἔργο τους.

'Ετέθη εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Χατζηδημητρίου γιὰ ἐγγραφὴ θέματος.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ ;

'Ο κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ζήτησα προηγουμένως τὸ λόγο ἀκριβῶς γιὰ τὸ θέμα ποὺ ἔχει ζητήσει νὰ ἐγγραφεῖ ὁ κ. Χατζηδημητρίου. Δεχόμεθα καὶ ὑποστηρίζουμε, μὲ τὴ διαφορά, ὅμως, ὅτι λόγω τῆς σοβαρότητας τοῦ θέματος θὰ εἰσηγούμουν, ἂν δὲν ἔχει ἔνσταση ὁ εἰσηγητής, νὰ ἔλθη ὁ ἁρμόδιος 'Υπουργὸς ἢ 'Υπουργοὶ νὰ μιλήσουν

πρῶτα ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ κατατοπίσουν τὸ Σῶμα καὶ μετὰ νὰ ἀνοίξει ἡ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η ἐγγραφὴ τοῦ θέματος δὲν σημαίνει καὶ ἄμεση συζήτηση του διότι ὑπάρχει ἤδη ἕνας μεγάλος κατάλογος θεμάτων. Καὶ ἐπομένως μπορεῖ νὰ ἐγγραφεῖ τὸ θέμα καὶ μέχρι ποὺ νὰ τὸ συζητήσουμε ὑπάρχει μπόλικος χρόνος γιὰ νὰ ζητηθεῖ ἐνημέρωση ἀπὸ μέρους τοῦ 'Υπουργοῦ, εἴτε ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἴτε ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

('Ωρα λήξεως : 7.45 μ.μ.).

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις (Οἱ τιμὲς τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων—'Η ἀνάγκη παροχῆς βοήθειας πρὸς τοὺς λαϊκοὺς ποιητὲς—'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴ λήψη συγκεκριμένων μέτρων γιὰ τὴν ἐξασφάλιση συνθηκῶν καλῆς διαβίωσης ἑνὸς ἀριθμοῦ πνευματικῶν ἀνθρώπων (λαϊκῶν ποιητῶν, ἠθοποιῶν καὶ ἄλλων) προχωρημένης ἡλικίας—'Η ἀνάγκη ἱκανοποίησης τῶν αἰτημάτων τῶν Κοινοτικῶν 'Αρχῶν 'Αρεδιοῦ, "Αη Γιάννη Μαλούντας, Κλήρους, 'Αγροκηπιᾶς, Μιτσεροῦ, Καλοῦ Χωριοῦ καὶ 'Αγίου 'Επιφανίου ποὺ ἀφοροῦν τὴ μελέτη καὶ ἐκτέλεση ἔργων ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς τους—Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ ποιὰ μέτρα

λαμβάνει τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο γιὰ νὰ ἐπιταχύνει τὸ θέμα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ καὶ σὲ πόσα χρόνια ἀναμένεται νὰ φθάσει τὸ νερὸ στὴν περιοχή).

2. Ἔκθεση γιὰ τὴν πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1979», ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στό θέμα (Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Στ. Ἀμπίζας, Πρόεδρος, Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γαλανός, Δ. Θεοδώρου, Χρ. Βάκης) καὶ ψήφιση αὐτῆς σὲ Νόμο.

3. Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση γιὰ τὸ θέμα «Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας», ἡ ἀνάγνωση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Συντάξεως Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς κ. Λαδᾶ ἀριθμοῦ προτεινομένων τροπολογιῶν μὲ βάση τὶς ἀπόψεις ποὺ ἐπικράτησαν κατὰ τὴν ἐξέταση τῶν Κανονισμῶν σὲ δυὸ κλειστὲς συσκέψεις τῆς Βουλῆς, ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Γ. Ποταμίτης, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Λαδᾶς, Χρ. Βάκης, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γαλανὸς, Κ. Παπαδημητρίου, Πρόεδρος, Α. Γιάγκου, Χρ. Χριστοφίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Ε. Παπαϊωάννου) καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

4. Ἀνάγνωση ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κ. Α. Γιάγκου δήλωσης τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐπιτροπῆς ποὺ συνῆλθε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ὑγείας καὶ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πάνω στό θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Χρ. Χριστοφίδης «Ἡ μόλυνση τῆς περιοχῆς Τρούλλων ἀπὸ χαλκοῦχο σκόνη ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ προξενεῖ τὸ θάνατο προβάτων».

5. Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη σὲ ἐπικείμενη ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Σπύρου Κυπριανοῦ στὴ Βρεττανία γιὰ συζήτηση τοῦ Κυπριακοῦ, ἡ ἀκολουθήσασα συζήτηση (Γ. Λαδᾶς, Πρόεδρος, Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης) καὶ ὑπόδειξη τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾶ τὸν τρόπο ὑποβολῆς εἰσηγήσεων γιὰ τὴν ἐγγραφὴ θεμάτων.

6. Ἐγγραφὴ στὸ Κεφάλαιο Δ' τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τοῦ θέματος «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν ΕΟΚ καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 18ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1980

('Ωρα ἐνάρξεως 5.10 μ.μ.)

('Αρ. 12)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσει τὶς 'Ερωτήσεις καὶ τὶς 'Απαντήσεις ποὺ ἔχουν δοθεῖ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

('Αρχίζει τὴν ἀνάγνωση τῆς πρώτης ἐρώτησης)

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες οἱ 'Απαντήσεις στὶς 'Ερωτήσεις οὕτως ὥστε νὰ προχωρήσουμε διότι ἔχομε πολλὴ δουλειὰ σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σωστό, ἀλλὰ οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις νομίζω πὼς πρέπει νὰ διαβάζονται.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Δεχόμαστε· ἔχει πολλές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει κανεὶς ποὺ διαφωνεῖ μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ ;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Οχι, δὲν ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει, ἂς θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο

Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 3 Ὀκτωβρίου 1980.

«Οἱ ἀμπελουργοὶ ὅλων τῶν ἀμπελουργικῶν κοινοτήτων τῆς Πάφου διακατέχονται ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς τους, ὕψους 20 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν, λευκῶν καὶ μαύρων, γιατὶ οἱ οἰνοβιομηχανίες ἀρνοῦνται νὰ τὰ παραλάβουν χωρὶς μετοχὲς καὶ τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἀρνεῖται νὰ παραχωρήσει ΚΟΤΑ γιὰ τὴν παραλαβή τους.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι τὸ νέο· τὸ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἀμπελουργοὶ κάθε χρόνο, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλεια μεγάλων ποσοτήτων σταφυλιῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὸν περασμένο Ὀκτώβριο, ὕστερα ἀπὸ τὰ διαβήματα τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ καὶ τῶν ἀμπελουργῶν, ὑποσχέθηκε νὰ καλέσει σύσκεψη γιὰ μελέτη καὶ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ τίποτε δὲν ἔκαμε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

1. Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιὰ τὴν ἔγκαιρη παραλαβὴ τῶν λευκῶν καὶ μαύρων σταφυλιῶν ἀπὸ τοὺς ἀμπελουργούς, ποὺ ἔχουν πλεόνασμα, καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν μετοχὲς τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ;

2. Διατὶ δὲν δημιουργοῦνται χῶροι ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν πλεονασμάτων τῶν ἀμπελουργῶν καὶ ἀφήνονται ἀπροστάτευτοι ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν οἰνοβιομηχάνων ποὺ ἐκδίδουν μετοχὲς τῶν £8 καὶ £15 τὴ μιὰ καὶ στοὺς ἐνοικιαστὲς μετοχῶν ποὺ ἀναγκάζονται νὰ πληρώνουν μέχρι καὶ £4 ἐνοίκιο γιὰ μιὰ μετοχὴ τῶν 250 ὀκάδων ;

3. Πότε ἐπιτέλους οἱ ὑπεύθυνοι θὰ δοῦν μὲ κατανόηση τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς παραλαβῆς σταφυλιῶν ἔγκαιρα ἀπὸ τοὺς ἀμπελουργούς, ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν τῆς Πάφου, ποὺ ἔχουν τὸ χαμηλότερο βιοτικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τάξεις τοῦ λαοῦ μας, ἢ μήπως θέλει ἡ Κυβέρνηση οἱ ἀμπελουργοὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ χωριά τους γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐρήμωσή τους ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 3 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν τῆς ἐσοδείας 1979 ὑπῆρξε ἰδιαίτερα δύσκολη γιὰ ἀρκετοὺς λόγους, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι—

(α) Ἡ παρατηρηθεῖσα ὀψιμότητα στὴν ὡρίμανση λόγω καιρικῶν συνθηκῶν περιόρισε τὰ χρονικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ συμπλήρωση τῆς παραλαβῆς.

(β) Οἱ χῶροι ποὺ διαθέτει ἡ οἰνοβιομηχανία δὲν ἦταν πλήρως ἐλεύθεροι λόγω τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ διάθεση οἰνικῶν προϊόντων διεθνῶς.

(γ) Ὑπῆρξε ὑπερπαραγωγὴ τῆς τάξης τῶν 15/20 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλιῶν.

Παρ' ὅλο τοῦτο μὲ τὴ συνεργασία τόσο τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ὅσο καὶ τῆς οἰνοβιομηχανίας μὲ συντονισμὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπιτεύχθηκε τελικὰ ἱκανοποιητικὴ ἀπορρόφηση ὁλόκληρης τῆς παραγωγῆς.

2. Ἡ δημιουργία χώρων ἴσως δὲν ἀποτελεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ τὴ λύση τοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖο πιστεύω εἶναι περίπλοκο καὶ δισεπίλυτο λόγω τῆς φύσης τοῦ προϊόντος καὶ τῶν ἐπιπτώσεων τῶν διακυμάνσεων στὴ διάθεση τῶν οἰνικῶν

προϊόντων σὲ σχέση μὲ σταθερὰ αὐξαγόμενη παραγωγή. Πιθανῶς νὰ κριθεῖ ἀναγκαῖο νὰ δημιουργηθοῦν ἐπιπρόσθετοι χῶροι κατὰ τὴν καθολικὴ ἀντίκρυση τοῦ θέματος ὅπως ἀναφέρεται στὸ σημεῖο 3 κατωτέρω.

3. Ἔχω δώσει ὁδηγίες στὸ Διευθυντὴ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων νὰ ἑτοιμάσει μελέτη πρὸ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1980 ἡ ὁποία νὰ ἀναλύει ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ προβλήματος καὶ νὰ εἰσηγεῖται διαζευκτικὲς λύσεις μὲ σκοπὸ τὴ μακροπρόθεσμη ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ κοινοποιηθεῖ στὶς Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις, στὴν οἰνοβιομηχανία καὶ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα γιὰ νὰ ὑποβληθοῦν οἱ ἀπόψεις κάθε πλευρᾶς.

Ἐλπίζω ὅτι κατὰ τὸν Ἰανουάριο 1981 θὰ γίνει δυνατὴ ἡ σύγκληση ἐπανειλημμένων συσκέψεων μὲ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη γιὰ τὴ λήψη κοινῶν ἀποφάσεων ἔγκαιρα ὥστε νὰ μποροῦν νὰ προωθηθοῦν πρὶν ἀπὸ τὴν ἐσοδεία τοῦ 1981.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 6 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 6 Ὀκτωβρίου 1980.

«Σὲ πρόσφατη συνέντευξή του ἀπὸ τὴν τηλεόραση ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ ΡΙΚ ἀποκάλυψε ὅτι οἱ ἀραβικὲς ἐκπομπὲς ποὺ μεταδίδει τὸ Ἵδρυμα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ ὀργανώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ χωρὶς νὰ τὶς κατονομάσει.

Δημοσιεύματα στὸν τύπο χαρακτηρίζουν τὸ περιεχόμενο τῶν ἐκπομπῶν αὐτῶν σὰν ἀντιμουσουλμανικὸ καὶ ἀντιαραβικό, πρᾶγμα ποὺ ἐγείρει σοβαρὰ ἐρωτήματα γιὰ τὴ φύση τῶν ὀργανώσεων ποὺ χρηματοδοτοῦν τὶς ἀραβικὲς ἐκπομπές. Μάλιστα ἔχει ἀναφερτεῖ ὅτι ἡ χρηματοδότηση γίνεται ἀπὸ τὴ Σ.Ι.Α. χωρὶς νὰ διαψευστεῖ ἐπίσημα.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα :

(α) Ποιὲς εἶναι οἱ ὀργανώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ χρηματοδοτοῦν τὶς ἀραβικὲς ἐκπομπές ;

(β) Ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο μεταδίδονται οἱ ἐκπομπὲς αὐτές ;

(γ) Συνάδει τὸ περιεχόμενο τῶν ἐκπομπῶν μὲ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο γίνονται ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 6 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Οἱ ὀργανώσεις ποὺ εἶναι χορηγοὶ γιὰ ὁρισμένα προγράμματα ποὺ μεταδίδονται στὴν Ἀραβικὴ ἀπὸ τὸ δεύτερο πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφώνου τοῦ Ἱδρύματος εἶναι μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Μεσανατολικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

2. Ὁ σκοπὸς τῶν ἠθοπλαστικῶν αὐτῶν ἐκπομπῶν εἶναι ἡ συντήρηση ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς Χριστιανοὺς κυρίως τῆς περιοχῆς, δὲν ἔχουν δὲ καθόλου προσηλυτιστικὸ χαρακτήρα.

3. Οἱ ἐκπομπὲς αὐτὲς μεταδίδονται ἀπὸ τὸ 1970, ὡς τώρα δὲ κανένα παράπονο δὲν ἔγινε ἀπὸ καμμιὰ πλευρὰ γιὰ τὸ περιεχόμενό τους.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

«Εἶναι γνωστὸ πὼς γιὰ τὴ διάθεση τῶν φθαρτῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν φρούτων ἀντιμετωπίζονται τεράστιες δυσκολίες μὲ ἀποτέλεσμα οἱ παραγωγοὶ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν νὰ ὑπόκεινται σὲ μεγάλες ζημιὲς καὶ τεράστιες ταλαιπωρίες.

Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ πὼς οἱ παραγωγοὶ τῶν φρούτων διαθέτουν τὰ προϊόντα τους σὲ ἐξευτελιστικὲς τιμὲς καὶ στὴν πραγματικότητα πολὺ κάτω ἀπὸ τὸ κόστος παραγωγῆς.

Γνωρίζοντας τὸ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο καὶ τὴν προσπάθειά της γιὰ ἐπίλυση αὐτῶν τῶν προβλημάτων παρακαλοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ κατὰ πόσο ἔχει καταλήξει σὲ ἀποφάσεις ὅσον ἀφορᾶ τοὺς τρόπους ἐμπορίας τῶν φρούτων καὶ τὴν ἀνάγκη δημιουργίας ἑνὸς κεντρικοῦ φορέα γιὰ τὴν ἐμπορία τούτων.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη.

«Τὸ θέμα τῆς ἐμπορίας τῶν φρούτων ἀπασχολεῖ σοβαρὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας τὸ ὁποῖο συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδέα δημιουργίας κεντρικοῦ φορέα κάποιας μορφῆς ποὺ νὰ ἀναλάβει τὸ συντονισμὸ τῆς ἐμπορίας φθαρτῶν καὶ φρούτων. Τελικὴ ὅμως ἀπόφαση πάνω στὸ θέμα τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐμπορίας τῶν φρούτων θὰ ληφθεῖ μετὰ τὴν ὑποβολὴ ἔκθεσης ἀπὸ ἐμπειρογνώμονες ποὺ θὰ μετακληθοῦν στὴν Κύπρο γιὰ νὰ μελετήσουν εἰδικὰ τὸ θέμα σὲ συνάρτηση μὲ τὸ πρόγραμμα χρηματοδότησης τῆς αὔξησης τῆς παραγωγῆς φθαρτῶν καὶ φρούτων.

Ἐν πάση περιπτώσει θὰ πρέπει σ' ὁποιαδήποτε περίπτωση νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ ὑπάρχουσες ἐπενδύσεις καὶ ἐξαγωγικὸ δυναμικὸ μὲ σκοπὸ νὰ ὑπάρξει πλήρης ἀξιοποίησή τους.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

«Λόγω τοῦ ὅτι τὸ Σχέδιο Πιτσιλιᾶς θεωρεῖται σὰν τὸ πιὸ πρωτοποριακὸ σχέδιο γιὰ περιφερειακὴ ἀνάπτυξη καὶ νοουμένου ὅτι τὸ σχέδιο τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἐξυπηρετήσει τοὺς κατοίκους μιᾶς μεγάλης περιοχῆς μὲ σκοπὸ νὰ αὐξήσει τὸ πολὺ χαμηλὸ κατὰ κεφαλὴ εἰσόδημα συγκρινόμενο μὲ ἄλλες περιοχὲς τοῦ τόπου μας καὶ ἄλλων τάξεων τοῦ λαοῦ, καὶ λόγω τοῦ ὅτι ἀποδίδεται γενικὰ μεγάλη σημασία στὸ χρόνο ἐκτέλεσής του καὶ ἀποπεράτωσής του, παρακαλοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ σὲ ποιὸ στάδιο εὑρίσκεται ἀπὸ πλευρᾶς χρονοδιαγράμματος καὶ τὶ προγραμματίζεται νὰ ἐκτελεστεῖ κατὰ τὸ 1981.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 13 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὸ Σχέδιο προβλέπει δαπάνες συνολικοῦ ὕψους £8,750,000 σὲ 49 χωριὰ τῆς Πιτσιλιᾶς τριῶν Ἐπαρχιῶν (Λευκωσία, Λεμεσὸς καὶ Λάρνακα) σὲ διάφορους τομεῖς μὲ στόχο τὸ διπλασιασμὸ τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ τους ἐπιπέδου καὶ γενικότερα τὴ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς Πιτσιλιᾶς. Οἱ ἐπενδύσεις τοῦ Σχεδίου καλύπτουν τρεῖς βασικοὺς τομεῖς, τὸν παραγωγικό, τὸν κοινωνικὸ καὶ τὸ θεσμικό.

Τὸ Σχέδιο ἔχει προγραμματιστεῖ νὰ εἶναι πενταετὲς (1978-1982) καὶ οἱ

δαπάνες κατὰ 40% περίπου χρηματοδοτοῦνται μὲ δάνειο ὕψους 10 ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα.

Συνοπτικὰ ἡ πραγματοποιηθεῖσα πρόοδος στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Σχεδίου σὲ διάφορους τομεῖς δραστηριότητας παρουσιάζεται παρακάτω μαζὶ μὲ τὸ πρόγραμμα ἐργασίας γιὰ τὸ 1981 ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀπομονωθεῖ καὶ νὰ θεωρηθεῖ σὰν ξεχωριστὸ πρόγραμμα ἑνὸς χρόνου μιὰ καὶ πρόκειται γιὰ ἕνα πενταετὲς ἀναπτυξιακὸ σχέδιο ἐνιαίου χαρακτήρα καὶ ἀποτελούμενο ἀπὸ μικρότερα ἐπὶ μέρους ἔργα ποὺ εἴτε συμπληρώνονται σὲ ἕνα χρόνο εἴτε συνεχίζονται σὲ περισσότερα χρόνια χωρὶς ὅμως νὰ παύουν νὰ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ συνολικοῦ ἐνιαίου σχεδίου.

Α. Ἀρδευτικὰ ἔργα.

1. Ὑδατοφράκτης Ξυλιάτου.

Ἄρχισε ἡ κατασκευὴ τοῦ μεγαλύτερου ἀρδευτικοῦ ἔργου τοῦ Σχεδίου, ὁ ὑδατοφράκτης Ξυλιάτου ποὺ μὲ χωρητικότητα 1,3 ἑκατομμύρια κυβικὰ μέτρα νεροῦ θὰ ἀρδεύει 2,300 σκάλες σὲ δυὸ συμπαγεῖς περιοχὲς ὅπου διεξάγεται ἀναδασμός.

Οἱ συνολικὲς δαπάνες γιὰ τὸν ὑδατοφράκτη καὶ τὸ ἀρδευτικὸ δίκτυο ὑπολογίζονται πέραν τοῦ £1,400,000. Τὸ ἔργο ἀναμένεται νὰ συμπληρωθεῖ περὶ τὸ τέλος τοῦ 1982 καὶ νὰ τεθεῖ σὲ πλήρη λειτουργία τὴν ἑπόμενη ἀρδευτικὴ περίοδο.

Οἱ ἐργασίες θὰ συνεχιστοῦν καὶ τὸ 1981 γιὰ τὸν ὑδατοφράκτη, τὴν κατασκευὴ δρόμων ἀναδασμοῦ καὶ τὸ ἀρδευτικὸ δίκτυο.

2. Ὑδατοδεξαμενές.

Ἔχει συμπληρωθεῖ ἡ κατασκευὴ τῶν ὑδατοδεξαμενῶν Ἐπταγώνια Ἀρ. 1, Χαντριά, Μελίνη, Ἅγιοι Βαβατσινιᾶς καὶ Πελέντρια καὶ συμπληρώνεται καὶ τὸ τοξοειδὲς φράγμα Ἁγίων Βαβατσινιᾶς ποὺ θὰ ἀρδεύουν ἀπὸ τὸν ἑπόμενο χρόνο (σὲ συνδυασμὸ μὲ γεώτρηση στὰ Πελέντρια) ἔκταση 1,105 σκαλῶν.

Στὴν περιοχὴ ποὺ θὰ ἀρδεύεται ἀπὸ τὴν ὑδατοδεξαμενὴ καὶ γεώτρηση Πελεντριῶν συμπληρώνεται ἡ διεξαγωγὴ ἀναδασμοῦ.

Ὑπὸ κατασκευὴ βρίσκονται οἱ δεξαμενὲς Ἐφταγώνια Ἀρ. 2, Ἐφταγώνια Ἀρ. 3, Ἀρακαπάς, Κάτω Μύλος (σὲ συνδυασμὸ μὲ γεώτρηση), καὶ Ἀκαπνοῦ-Ἐφταγώνια ποὺ θὰ συνεχιστοῦν καὶ θὰ συμπληρωθοῦν τὸ 1981. Μὲ τὰ ἔργα αὐτὰ θὰ ἀρδεύεται ἔκταση 1,015 σκαλῶν.

Ὑπὸ μελέτη βρίσκεται ἡ κατασκευὴ ὑδατοδεξαμενῶν στὰ χωριὰ Φαρμακάς, Πλατανιστάσα, Λαγουδερά, Σαράντι, Κυπερούντα, Ἀγρίδια, Ἀκαπνοῦ, Ὁδοῦ καὶ Ὀρὰ καὶ προγραμματίζεται, ἂν τὰ γεωλογικά, ὑδρολογικὰ καὶ οἰκονομικὰ δεδομένα τὸ ἐπιτρέψουν καὶ ἂν γίνουν ἀποδεκτὰ τὰ ἔργα ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους, νὰ ἀρχίσουν κατασκευαστικὲς ἐργασίες τὸ 1981.

3. Γεωτρήσεις.

Ὑπὸ ἐκτέλεση βρίσκεται τὸ ἀρδευτικὸ ἔργο Καλοῦ Χωριοῦ (δυὸ γεωτρήσεις) ποὺ ἀπὸ τὸ 1981 θὰ ἀρδεύει 400 σκάλες στὶς ὁποῖες συμπληρώθηκε ἡ διεξαγωγὴ ἀναδασμοῦ. Κατασκευαστικὲς ἐργασίες διεξάγονται ἐπίσης στὸ ἀρδευτικὸ ἔργο Ποταμίτισσας (δυὸ γεωτρήσεις) ποὺ καλύπτει ἔκταση 220 σκαλῶν ὅπου ἐπίσης διεξάγεται ἀναδασμός. Οἱ ἐργασίες θὰ συμπληρωθοῦν τὸ 1981.

Ὑπὸ ἐκτέλεση βρίσκονται ἐπίσης τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα γεωτρήσεων Ἀρακαπᾶ καὶ Ἁγίου Θεοδώρου ποὺ ἀπὸ τὸ 1981 θὰ ἀρδεύουν 240 σκάλες.

Γιὰ τὶς γεωτρήσεις τῶν χωριῶν Ἀγρός, Ἅγιος Ἰωάννης καὶ Πολύστυπος ἐκπονοῦνται οἱ σχετικὲς μελέτες σκοπιμότητας καὶ ἀναμένεται ὅτι, ἂν γίνουν

ἀποδεκτὰ τὰ ἔργα ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ἐκτελεστοῦν τὸ 1981 γιὰ τὴν ἄρδευση 600 περίπου σκαλῶν.

Στὸ μεταξὺ δοκιμάστηκαν (ἀντλήθηκαν ἐντατικὰ γιὰ 3 περίπου μῆνες) οἱ γεωτρήσεις στὰ χωριὰ Ἀρακαπάς, Ἀκαπνοῦ, Ἐφταγώνια, Καλὸ Χωριό, Ἅγιος Θεόδωρος, Κάτω Ἀμίαντος, Λουβαρὰς καὶ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ κατὰ τὸ 1981 θὰ ἀποφασιστεῖ, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐμπλουτιστικῆς περιόδου 1980-1981 ἡ παραπέρα ἀξιοποίησή τους.

Ἐξάλλου τὸ 1981 θὰ συνεχιστεῖ τὸ διερευνητικὸ γεωτρητικὸ πρόγραμμα τοῦ Σχεδίου μὲ ἀνόρυξη γεωτρήσεων σὲ χωριὰ τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακας.

4. Βελτιώσεις ὑφιστάμενων ἀρδευτικῶν ἔργων.

Σὲ 22 χωριὰ βελτιώθηκαν ἢ βρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεση ἢ προώθηση ἐργασίες σὲ ὑφιστάμενα ἀρδευτικὰ ἔργα ποὺ καλύπτουν περίπου 1,260 σκάλες.

Πρέπει ἀναφορικὰ μὲ τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα νὰ σημειωθεῖ πὼς στὶς περιοχὲς ποὺ θὰ ἀρδευθοῦν ἱδρύονται, ὅπου τὸ ἀπαιτεῖ ἡ μορφολογία τοῦ ἐδάφους, Σύνδεσμοι Διατηρήσεως Ἐδάφους γιὰ κατασκευὴ ἀναβαθμίδων καὶ δρόμων προσπέλασης καὶ ὅτι προωθεῖται ἡ ἐφαρμογὴ βελτιωμένων συστημάτων ἄρδευσης. Γιὰ τὰ πιὸ πάνω παρέχεται κυβερνητικὴ ἐπιδότηση γιὰ τὴν κάλυψη τοῦ 50% τῶν δαπανῶν καὶ δάνειο γιὰ κάλυψη τοῦ ὑπόλοιπου τῆς δαπάνης καὶ 15% καὶ 85% ἀντίστοιχα γιὰ τὰ βελτιωμένα συστήματα ἀρδεύσεως.

Β. Ὑδατοπρομήθεια.

Στὰ ἀκόλουθα χωριὰ ἔχουν γίνει ἢ βρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεση ἔργα ὑδατοπρομήθειας : Παλαιχώρι (Μ), Ἀπλίκι, Φτερικούδι, Καμπὶ (Φ), Λαζανιάς, Φυκάρδου, Κυπερούντα, Πελέντρια, Διερώνα, Ζωοπηγὴ καὶ Ὁρά.

Γιὰ τὸ 1981 προγραμματίζονται ἔργα ὑδατοπρομήθειας στὰ χωριὰ Παλαιχώρι (Ο), Φαρμακάς, Ἀγρὸς καὶ Πελέντρια ἐνῶ παράλληλα ἀναζητοῦνται τρόποι ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος ὑδατοπρομήθειας τῶν χωριῶν Ἅγιος Παῦλος, Ἅγιος Κωνσταντῖνος, Γούρρι, Καμπὶ (Φ) καὶ Ἀπλίκι.

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ συνολικὴ πρόνοια τοῦ Σχεδίου γιὰ ἔργα ὑδατοπρομήθειας ἀνέρχεται σὲ £230,000 καὶ τὸ ποσὸ αὐτὸ ἔχει σχεδὸν ὁλόκληρο δαπανηθεῖ.

Γ. Ἀντιδιαβρωτικὰ ἔργα.

Στὰ χωριὰ τῆς Πιτσιλιᾶς ἀπασχολοῦνται 16 κυβερνητικοὶ ἐκσκαφεῖς μὲ ἐπιχορηγημένες τιμὲς γιὰ κατασκευὴ ἀναβαθμίδων. Ὑπολογίζεται πὼς μέχρι τέλους τοῦ χρόνου ποὺ θὰ καταμετρηθοῦν τὰ ἔργα θὰ κατασκευαστοῦν ἀναβαθμίδες σὲ μὴ ἀρδευόμενες περιοχές, ἐκτάσεως 4,000 σκαλῶν. Οἱ ἐκσκαφεῖς αὐτοὶ θὰ συνεχίσουν ἐργασία καὶ κατὰ τὸ 1981.

Στοὺς ἐνδιαφερόμενους γεωργοὺς γιὰ κατασκευὴ ἀναβαθμίδων μὲ τοὺς κυβερνητικοὺς ἐκσκαφεῖς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιχορηγημένη τιμὴ ἐργασίας, παρέχονται δάνεια, ἐνῶ σὲ ἐνδιαφερόμενους γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀντιδιαβρωτικῶν ἔργων μὲ ἰδιωτικοὺς ἐκσκαφεῖς δίδεται κυβερνητικὴ ἐπιχορήγηση καὶ δάνειο.

Δ. Δρόμοι μεταξὺ χωριῶν.

Μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Σχεδίου ἔχει συμπληρωθεῖ ἡ βελτίωση, εὐθυγράμμιση καὶ ἀσφαλτόστρωση τῶν δρόμων Ἅγιος Θεόδωρος-Ἅγιος Ἰωάννης, Μελίνη-Ἐφταγώνια, Ἐφταγώνια-Ἀρακαπὰς καὶ Ἀρακαπάς-Συκόπετρα μὲ συνολικὴ δαπάνη £209,892.

Ἄρχισαν τὸ 1980 καὶ θὰ συμπληρωθοῦν τὸν ἐπόμενο χρόνο ἐργασίες γιὰ βελτίωση, εὐθυγράμμιση καὶ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου Ὀρὰ-Χοιροκιτία (τμῆμα τοῦ δρόμου στὰ ὅρια τῆς Πιτσιλιᾶς μὲ δαπάνη £78,000) ἐνῶ οἱ ἐργασίες διανοίξεως καὶ εὐθυγράμμισης τοῦ δρόμου Ξυλιάτος-Λαγουδερὰ-Διασταύρωση δρόμου Χαντριῶν-Πολυστύπου (προϋπολογιζόμενη συνολικὴ δαπάνη £450,000) ἄρχισαν τὸ 1979 καὶ θὰ συνεχιστοῦν τὸ 1981.

Κατὰ τὸν ἐπόμενο χρόνο θὰ μελετηθεῖ καὶ ἡ δυνατότητα (οἰκονομικὰ δεδομένα τῶν μελετῶν σκοπιμότητας) γιὰ κατασκευὴ τῶν δρόμων Ἄλωνα-Ἀγρὸς καὶ Ἐφταγώνια-Ἀκαπνοῦ.

Ε. Δρόμοι μέσα στὰ χωριά.

Σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Πιτσιλιᾶς ἔχουν γίνει ὁδικὰ ἔργα (δρόμοι μέσα στὰ χωριὰ) μὲ συνολικὴ δαπάνη £192,452. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ξεπεράστηκε καὶ ἡ συνολικὴ πρόνοια τοῦ Σχεδίου £160,000 γιὰ τέτοια ἔργα.

ΣΤ. Ἀγροτικοὶ δρόμοι.

Σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Πιτσιλιᾶς ἔχουν κατασκευαστεῖ ἢ βρίσκονται σὲ τελικὸ στάδιο ἐκτέλεσης ἀγροτικοὶ δρόμοι μήκους περίπου 150 μιλιῶν μὲ συνολικὴ δαπάνη £353,816.

Γιὰ ἀγροτικοὺς δρόμους στὶς περιοχὲς ἀναδασμοῦ (Πελέντρια, Καλὸ Χωριό, Ποταμίτισσα καὶ Ἁγία Μαρίνα) ἔχει διατεθεῖ ποσὸ £106,241. Τὸ 1981 θὰ προωθηθεῖ ἡ κατασκευὴ δρόμων σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ χωριῶν καὶ στὴν περιοχὴ ἀναδασμοῦ Ξυλιάτου.

Ζ. Τομέας γεωργικῶν ἐφαρμογῶν.

Στὸν Ἀγρὸ ἄρχισε ἡ κατασκευὴ τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Κέντρου Γεωργικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τῶν Γραφείων τοῦ Τμήματος Γεωργίας καὶ τῶν Γραφείων τοῦ Τμήματος Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ Κτηνιατρικῆς Κλινικῆς ποὺ θὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν Πιτσιλιὰ (ἔναντι δαπάνης τῆς τάξης τῶν £160,000). Οἱ ἐργασίες θὰ συνεχιστοῦν καὶ τὸν ἐπόμενο χρόνο τὸ δὲ κτιριακὸ συγκρότημα ἀναμένεται νὰ συμπληρωθεῖ ἀρχὲς τοῦ 1982.

Παράλληλα ἀγοράστηκε καὶ μέρος τοῦ ἐξοπλισμοῦ ποὺ θὰ ἀπαιτηθεῖ γιὰ τὶς κτηνιατρικὲς ὑπηρεσίες στὴν περιοχή.

Η. Τομέας Ὑγείας.

Οἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Σχεδίου σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὸν τομέα ὑγείας ἔχουν σχεδὸν ὅλες συμπληρωθεῖ. Συγκεκριμένα τὸ Σανατόριο Κυπερούντας μὲ κτιριακὲς βελτιώσεις, μὲ ἀνέγερση ἐξωτερικῶν ἰατρείων καὶ χειρουργείου μετατράπηκε σὲ Γενικὸ Νοσοκομεῖο γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς περιοχῆς. Τὸ ὑγειονομικὸ κέντρο Ἀγροῦ ἐπεκτάθηκε καὶ μετατράπηκε σὲ μικρὸ Ἀγροτικὸ Νοσοκομεῖο, συμπληρώθηκε ἡ ἀνέγερση τῶν ὑγειονομικῶν κέντρων Κάτω Ἀμιάντου καὶ Καλοῦ Χωριοῦ καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ μετατροπὴ μέρους τοῦ παλιοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πελεντριῶν σὲ ὑγειονομικὸ κέντρο καὶ ὁρισμένες βελτιώσεις τοῦ ὑγειονομικοῦ κέντρου Παλαιχωριοῦ.

Μὲ τὴ συμπλήρωση ὁρισμένων κτιριακῶν ἐκκρεμοτήτων καὶ τοῦ ἀπαιτούμενου προσωπικοῦ οἱ πιὸ πάνω ἰατρικὲς μονάδες θὰ τεθοῦν σὲ πλήρη λειτουργία.

Παράλληλα ἀγοράστηκε καὶ ὁ ἀπαιτούμενος ἐξοπλισμὸς καὶ τὰ ἄλλα ἔπιπλα. Οἱ συνολικὲς δαπάνες γιὰ τὸν τομέα ὑγείας ἀνέρχονται σὲ £108,384.

Θ. Τομέας Παιδείας.

Γιὰ τὸ Κεντρικὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο Καλοῦ Χωριοῦ ποὺ θὰ ἐξυπηρετεῖ τὰ

χωριὰ Καλὸ Χωριό, Λουβαράς, Ἅγιος Παῦλος, Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ Ζωοπηγὴ ἔχουν προωθηθεῖ τὰ διάφορα διαδικαστικὰ θέματα καὶ ἀναμένεται ὅτι κατὰ τὸ 1981 θὰ ἀρχίσουν κατασκευαστικὲς ἐργασίες.

Γιὰ τὸ δεύτερο Κεντρικὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο Ἄλωνας ποὺ προβλέπεται στὸ Σχέδιο καὶ ποὺ θὰ ἐξυπηρετεῖ τὰ χωριὰ Ἄλωνα, Πολύστυπος, Πλατανιστάσα, Λειβάδια, Ἀληθινοῦ καὶ Φτερικούδι προγραμματίζεται ὅτι κατὰ τὸ 1981 θὰ ἀρχίσουν κατασκευαστικὲς ἐργασίες, ἂν ἐξασφαλιστεῖ ἡ συγκατάθεση ὅλων τῶν ἐπηρεαζόμενων κοινοτήτων.

Ι. Τομέας μελετῶν καὶ πειραμάτων.

Μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Σχεδίου διεξάγονται πειράματα γιὰ καλλιέργεια νέων οἰνοποιήσιμων ποικιλιῶν ἀμπελιῶν, γιὰ πατατόσπορο καὶ γιὰ καλλιέργεια ἀκτινιδίων ποὺ θὰ συνεχιστοῦν καὶ κατὰ τὸ 1981. Συμπληρώθηκε ἡ μελέτη γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῆς γεωργίας καὶ θὰ συνεχιστεῖ ἡ διεξαγωγὴ διαφόρων ἄλλων μελετῶν.

Κ. Δανειοδοτήσεις.

Παραχωρήθηκαν φέτος δάνεια γιὰ ἐγκατάσταση 30 μονάδων μελισσοκομίας καὶ γιὰ ἀγορὰ 5 μηχανῶν ἀποφλοίωσης ἀμυγδάλων. Ὑπὸ ἐκπόνηση βρίσκεται μελέτη καὶ πρόγραμμα δανειοδότησης γιὰ βελτίωση ὑφιστάμενων μονάδων ἐπεξεργασίας χοιρινοῦ κρέατος καὶ γιὰ ἐγκατάσταση μικρῶν κτηνοτροφικῶν μονάδων. Ἡ παραχώρηση τῶν δανείων ποὺ προβλέπει τὸ Σχέδιο θὰ συνεχιστεῖ καὶ κατὰ τὸ 1981.

Στὸν πίνακα ποὺ ἀκολουθεῖ παρουσιάζονται συνοπτικὰ κατὰ διάφορους τομεῖς οἱ δαπάνες τοῦ Σχεδίου ποὺ πραγματοποιήθηκαν τὸ 1978 καὶ 1979 καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τοὺς πρώτους 8 μῆνες τοῦ 1980.

Τομέας	1978-79	1980 (1.1.80-31.8.80)
	£	£
1. Ὑδατοφράκτης Ξυλιάτου	—	166,407
2. Ὑδατοδεξαμενὲς καὶ γεωτρήσεις	296,373	251,171
3. Ὑδατοπρομήθεια	57,886	4,376
4. Βελτιώσεις ὑφιστάμενων ἀρδευτικῶν ἔργων	59,692	22,390
5. Γεωργικὴ ἔρευνα καὶ γεωργικὲς ἐφαρμογὲς	44,280	8,557
6. Τομέας Ὑγείας	82,662	21,950
7. Ἀγροτικοὶ δρόμοι	140,372	47,327
8. Δρόμοι μέσα στὰ χωριὰ	132,093	19,690
9. Δρόμοι μεταξὺ χωριῶν	229,919	129,358
10. Ἀναδασμὸς	5,285	25,762
11. Ἀντιδιαβρωτικὰ	60,368	104,887
12. Διάφορα	3,216	665
	1,112,146	802,540»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὸ δεύτερο Μέρος τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης εἶναι Νομοθετικὴ Ἐργασία. Θὰ πάρομε ὅμως τὸ Γ' Μέρος, τὴν Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο εἶναι ἐπείγον, ὑπάρχει ἔνσταση νὰ θεωρηθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ ὡς ἐπείγον ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο θεωρεῖται ὡς ἐπείγον καὶ παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι θὰ γίνει σήμερα ἡ συνεδρίαση καὶ ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ γίνει καὶ ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου ταυτοχρόνως σήμερα ;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση θὰ γίνει καὶ ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο θεωρεῖται ὡς ἐπείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ψυχοπαιδαγωγικῶν Ἐπιτροπῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησία Ἔκθεσις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1979. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ετησία "Εκθεσις τῆς 'Αρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν διὰ τὸ ἔτος 1979. 'Εστάλη ὑπὸ τῆς 'Αρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 5) Νόμος τοῦ 1980. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Τὸ Νομοσχέδιο καὶ ἡ Πρόταση Νόμου «'Ο περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980». Παρακαλεῖται ὁ Προεδρεύων τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980» ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980»

Παρόντες :—

'Αλέξης Γαλανός, Προεδρεύων
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος 'Αμπίζας
Πάρις Λένας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χ' Δημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο καὶ τὴν πρόταση νόμου σὲ τρεῖς συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 24 Νοεμβρίου καὶ 9 καὶ 12 Δεκεμβρίου 1980. Στὴν πρώτη καὶ δεύτερη συνεδρία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν ἐνῶ στὴν πρώτη ἦταν ἐπίσης παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ 'Εμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ 'Επιμελητηρίου, τῆς Παγκύπριας 'Επιτροπῆς Προσφύγων καὶ τοῦ Παγκύπριου Συνδέσμου Πληγεισῶν 'Επιχειρήσεων. Παρόμοια πρόσκληση τῆς 'Επιτροπῆς διαβιβάστηκε καὶ στὸ Σύνδεσμο τῶν 'Εμπορικῶν Τραπεζῶν ἀλλὰ δὲν παρέστη ἐκπρόσωπός του.

Σκοπὸς τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ παράταση, γιά ἕνα χρόνο, τῆς προθεσμίας ἀναστολῆς τῆς εἴσπραξης ὀφειλῶν καὶ τῆς ἀναβολῆς τῶν ἀναγκαστικῶν πωλήσεων καθόσο, σύμφωνα μὲ τὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν οἱ λόγοι ποὺ κατέστησαν ἀναγκαία τὴ θέσπιση τῆς σχετικῆς περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν νομοθεσίας.

Σκοπὸς τῆς κατατεθείσας ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ πρότασης νόμου εἶναι ἡ παράταση τῆς ἰσχύος τῆς περὶ 'Ανα-

κουφίσεως 'Οφειλετῶν νομοθεσίας γιὰ δυὸ χρόνια, ἀπὸ τὴ λήξη της, καὶ ἡ τροποποίησή της μὲ στόχο τὴν πλήρωση τοῦ κενοῦ ποὺ ὑπάρχει καὶ ποὺ μὲ βάση αὐτὸ συμψηφίζονται ὡς τώρα παλαιὰ χρέη μὲ νέα καὶ ἔτσι δημιουργοῦνται συνθῆκες γιὰ τὴν καταστρατήγηση τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τῆς νομοθεσίας αὐτῆς.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἀφοῦ μελέτησε κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς προτεινόμενες τροποποιήσεις στὴ νομοθεσία περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν, πιστεύει ὅτι, ἐφόσο συνεχίζεται ἡ παροῦσα ἔκρυθμη κατάσταση καὶ ἐφόσο τὸ ὅλο πρόβλημα τῶν χρεῶν δὲν ἔχει ἀντιμετωπιστεῖ στὴ βάση του, ἡ παράταση τῆς ἰσχύος τῆς ὑπὸ τροποποίηση νομοθεσίας θεωρεῖται δικαιολογημένη. Πρόσθετα ἡ 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ προτεινόμενη παράταση τοῦ ἑνὸς χρόνου ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση δὲν θεωρεῖται, ὑπὸ τὶς περιστάσεις, ἱκανοποιητικὴ ἰδιαίτερα ἂν λάβει κανένας ὑπόψη ὅτι στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἔχει παρέλθει, ἀπὸ τὴ δημιουργία τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος μέχρι σήμερα, δὲν ἔχουν γίνει οἱ ἀναγκαῖες σὲ βάθος μελέτες καὶ ἡ συγκέντρωση τῶν ἐνδεδειγμένων στοιχείων καὶ δεδομένων γιὰ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. 'Αντίθετα ἡ προτεινόμενη ἀπὸ τὴν πρόταση νόμου τοῦ ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ διετὴς παράταση υἱοθετεῖται ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ γιατί, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θεωρεῖται ὑπὸ τὶς περιστάσεις ἡ ἐνδεδειγμένη γιὰ νὰ ἐπιτρέψει μιὰ σὲ βάθος καὶ ὁλοκληρωμένη ἐξέταση τοῦ ὅλου προβλήματος, ἡ πλήρης διάνυσή της θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ πόσο ἔγκαιρα ἡ Κυβέρνηση θὰ ἔλθει μὲ τὶς ὁλοκληρωμένες πάνω στὸ θέμα προτάσεις της. Τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν, τοῦ ὁποίου ζητήθηκαν οἱ ἀπόψεις πάνω στὴν πρόταση νόμου ποὺ κατάθεσε ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμμένει στὴν παράταση τῆς νομοθεσίας αὐτῆς γιὰ ἕνα χρόνο μόνο.

'Αναφορικὰ μὲ τὴ δεύτερη τροποποίηση ποὺ προτείνεται στὴν πρόταση νόμου ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, ἡ 'Επιτροπὴ φρονεῖ ὅτι στόχος της δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ νὰ ἀποδώσει μὲ τὸν πιὸ σαφῆ τρόπο τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς βασικῆς περὶ 'Ανακουφίσεως 'Οφειλετῶν νομοθεσίας καὶ ἔτσι νὰ ἄρει ὁποιεσδήποτε ἀντίθετες ἑρμηνεῖες ποὺ ὡς τώρα ἔδιδαν λαβὴ γιὰ καταστρατήγηση τῆς θεσπισθείσας νομοθεσίας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ 'Επιτροπὴ ὁμόφωνα τάσσεται ὑπὲρ τῆς υἱοθέτησης καὶ τῆς τροπολογίας αὐτῆς.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω ἡ 'Επιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ψήφιση σὲ νόμο τῆς κατατεθείσας πρότασης νόμου καὶ τὴν ἀπόρριψη τοῦ κατατεθέντος Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου. Κάμνοντας τὴν εἰσήγησή της αὐτὴ ἡ 'Επιτροπὴ καλεῖ ταυτόχρονα τὴν Κυβέρνηση νὰ τὴν ἀπασχολήσει σοβαρὰ τὸ θέμα τῶν χρεῶν καὶ ἔγκαιρα νὰ ἔλθει στὴ Βουλὴ μὲ εἰσηγήσεις γιὰ βελτιώσεις ἢ καὶ εὐρύτερες ἀλλαγὲς γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος τῶν χρεῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὸ πρῶτο θέμα ποὺ θὰ μπεῖ στὴ συζήτηση θὰ εἶναι ἡ Πρόταση Νόμου. 'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ λάβουν μέρος στὴ συζήτηση μὲ ὁμιλία;

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι δίκαιο νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ νομοθεσία ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων ἔχει πραγματικὰ ἀνακουφίσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸν προσφυγικὸ κόσμο καὶ ἔχει ἐπιτύχει καὶ πάλι σὲ μεγάλο βαθμὸ τοὺς στόχους γιὰ τοὺς ὁποίους ἔχει ψηφισθεῖ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο σωστὰ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν εἰσηγεῖται τὴν παράταση τοῦ βασικοῦ νόμου γιὰ δυὸ χρόνια καὶ σωστὰ υἱοθέτησε τὴν τροποποίηση ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τὴν συμψήφιση παλιῶν καὶ νέων χρεῶν, πράγμα ποὺ καταστρατηγοῦσε τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς νομοθεσίας.

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα ἀρκετὰ κενὰ στὸ νόμο. Πιθανῶς νὰ δημιουργοῦνται μερικὲς ἀδικίες ὅπως ἐπίσης τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὁριστικῆς ρύθμισης τοῦ καυτοῦ αὐτοῦ προβλήματος. Ἴσως, βέβαια, ὑπὸ τὶς περιστάσεις καὶ ἕνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι μιὰ περισσότερο ριζικὴ ρύθμιση νὰ ἀγγίζει τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων, νὰ ἰσχύει τὸ ρητὸ ὅτι «οὐδὲν μονιμότερο τοῦ προσωρινοῦ». Καὶ ἡ νέα Βουλὴ νὰ κληθεῖ σὲ δυὸ χρόνια νὰ προβεῖ σὲ νέα ἀνανέωση χωρὶς πολλὲς διαφοροποιήσεις ἀπὸ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία.

Ὁπωσδήποτε μέχρι τότε ἂς ἐλπίσουμε ὅτι θὰ ὑπάρξει οὐσιαστικὴ πρόοδος καὶ λύση στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, πράγμα ποὺ θὰ διευκολύνει καὶ ριζικὴ λύση τοῦ προβλήματος τῶν προπολεμικῶν χρεῶν. Ταυτόχρονα μὲ τὰ δυὸ χρόνια δίδεται καὶ ἀρκετὸς χρόνος στὴν Κυβέρνηση νὰ μελετήσει σὲ βάθος τὸ ὅλο πρόβλημα τῶν προπολεμικῶν χρεῶν καὶ τόκων καὶ νὰ βελτιώσει τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία ἢ νὰ προτείνει ἄλλη νομοθεσία περισσότερο δίκαιη καὶ ριζική. Μέχρι τότε ὁ ὑφιστάμενος νόμος, ὡς ἀναθεωρήθηκε καὶ τροποποιήθηκε, θὰ συνεχίσει νὰ ἀνακουφίζει τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν προσφύγων ὀφειλετῶν καὶ νὰ ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ πραγματικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Σώματος αὐτοῦ πρὸς τὴν κατεύθυνση ἀνακούφισης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μὲ τὴν πρόταση νόμου ποὺ ἔχει ὑποβάλει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς προνοεῖται ἡ παράταση γιὰ ἄλλα δυὸ χρόνια τοῦ Νόμου γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων ποὺ ψηφίσαμε πρὶν δυὸ χρόνια. Παράλληλα γίνεται καὶ σχετικὴ τροποποίηση γιὰ νὰ καλύψει ἕνα θέμα, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ ἀναφερθῶ στὴ συνέχεια, τὸ ὁποῖο ἐνῶ δὲν εἶναι κενὸ στὸ νόμο, ἐντούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν εἰσαγωγή του θέλει νὰ ὑπογραμμίσει τὴ θέση της ἀναφορικὰ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα.

Θὰ ἤθελα ὅμως, κύριοι συνάδελφοι, νὰ ἀναφέρω ὅτι ὅταν, πρὶν δυὸ χρόνια, συζητεῖτο ἡ πρόταση νόμου τῆς Ἀριστερᾶς, ὑπῆρχαν μεγάλες ἀντιδράσεις. Ὑπῆρχαν οἱ ἀντιδράσεις τῶν Τραπεζῶν καὶ ὅλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι γιὰ χρόνια καταδυνάστευαν αὐτὸ τὸ λαὸ μὲ τοὺς ψηλοὺς τόκους, τὰ ψηλὰ ἐπιτόκια. Αὐτὴ ἦταν μιὰ ἀντίδραση δικαιολογημένη. Ὅμως ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀντίδραση τῆς ἴδιας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ὑπεύθυνα στὴν Ἐπιτροπὴ ἐλέχθη τότε ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅτι ἡ ψήφιση αὐτῆς τῆς νομοθεσίας, ἡ ψήφιση αὐτῆς τῆς πρότασης νόμου, θὰ ὁδηγοῦσε τὸ τραπεζικό μας σύστημα σὲ κατάρρευση. Μᾶς ἐλέχθη τότε ὅτι θὰ πληγεῖ ἡ δανειοδότηση καὶ θὰ ἀνακοπεῖ ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας μας. Πέρασαν δυὸ χρόνια. Οὔτε τὸ τραπεζικὸ σύστημα κατάρρευσε, ἀλλὰ ἀντίθετα ἡ Τράπεζα Κύπρου πραγματοποίησε τὸ 1979 δυόμισυ ἑκατομμύρια λίρες κέρδη, σύμφωνα μὲ τὶς ἐκθέσεις ποὺ ἔχει δώσει πρὸς τὸν Ἔφορο τῶν Ἑταιρειῶν, οὔτε πλήγηκε ἡ δανειοδότηση, οὔτε ἀνακόπηκε ἡ πορεία τῆς οἰκονομίας.

Τὸ τραπεζικὸ σύστημα πραγματοποίησε τεράστια κέρδη, ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας συνεχίστηκε καὶ ἂν τελευταῖα παρουσιάζεται μιὰ κάμψη εἶναι ἄλλοι παράγοντες ποὺ ἐπηρεάζουν τὴν ἄνοδο τῆς οἰκονομίας μας καὶ ὄχι ὁ νόμος αὐτός.

Ἡ Κυβέρνηση τότε παρότρυνε τὸ Σῶμα—καὶ εἶναι πρὸς πίστη ὅλων τῶν πλευρῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος διότι ψήφισαν τὴν πρόταση νόμου—λέγοντας ὅτι ἡ Κυβέρνηση βρίσκεται μπροστὰ σὲ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος καὶ θὰ παρουσίαζε σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ κάλυπτε τὸ θέμα αὐτὸ καὶ θὰ ἔδινε ριζικὴ λύση στὸ πρόβλημα καλύτερη ἀπ' αὐτὴ ποὺ πρόσφερε ἡ πρόταση νόμου τῆς Ἀριστερᾶς.

Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιχειρηματολογία καὶ ἡ πρόθεση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας δὲν ἀνταποκρίνονταν στὴν πραγματικότητα. Πέρασαν δυὸ χρόνια ἀπὸ τότε καὶ καμμιὰ νομοθετικὴ ρύθμιση αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης δὲν ἔγινε. Δὲν κατάθεσε νομοσχέδιο μέχρι σήμερα ἡ Κυβέρνηση μὲ τὸ ὁποῖο νὰ δίνει, ὅπως ἔλεγε τότε, ριζικὴ λύση στὸ πρόβλημα τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων. Ἀντ' αὐτοῦ ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ ἔχει ἀποστείλει νομοσχέδιο γιὰ τὴν παράταση γιὰ ἕνα μόνο χρόνο τοῦ νόμου γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων μὲ τὴν ἐπιχειρηματολογία ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν καὶ ὅτι θὰ πρέπει τὸ συντομότερο νὰ γίνει ἀλλαγὴ στὴ νομοθεσία.

Πολὺ ὀρθὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, ὅλες οἱ πλευρές, βλέπουν ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ παράταση δυὸ χρόνων καὶ ἂν στὸ μεταξὺ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στείλει νομοθεσία στὴ Βουλὴ εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ τὴ μελετήσουμε. Καὶ ἂν καὶ ἐφόσο αὐτὴ βελτιώνει ἀκόμα περισσότερο τὴν κατάσταση τότε δὲν θὰ ὑπάρχει καμμιὰ πλευρὰ ἡ ὁποία νὰ μὴ δεχθεῖ αὐτὲς τὶς Κυβερνητικὲς προτάσεις, ἂν καὶ ἐφόσο ὑπάρξουν.

Ἡ πρόταση νόμου τῆς Ἀριστερᾶς γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων ἔχει ἀπαμβλύνει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὶς πληγὲς τῶν πρσφύγων ὀφειλετῶν καὶ τῶν οὐσιαστικῶς πληγέντων ὀφειλετῶν. Αὐτὴ ἄλλωστε εἶναι ἡ γενικὴ διαπίστωση. Ἐκεῖνο ποὺ θίγεται καὶ ὑπάρχουν παράπονα δὲν εἶναι γιατὶ ὁ νόμος αὐτὸς δὲν τοὺς καλύπτει ἀλλὰ γιατὶ παρουσιάζεται σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις καταστρατήγηση τοῦ νόμου ἀπὸ τὶς τράπεζες.

Οἱ τράπεζες, κατὰ παράβαση τοῦ Νόμου, ὑποχρεώνουν τοὺς χρεῶστες νὰ συμψηφίζουν τὰ χρέη τους, τὰ παλιὰ μὲ τὰ νέα. Ἀσκοῦν πιέσεις καὶ ἐκβιασμοὺς γιὰ τὴ μὴ ἐφαρμογὴ τῆς νομοθεσίας αὐτῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μὲ τὴν τροποποίηση ποὺ ἔχει ἐπιφέρει στὸ νόμο προσπαθεῖ νὰ τονίσει ὅτι ἡ συμψήφιση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων, τῶν παλιῶν καὶ τῶν νέων χρεῶν, εἶναι παράνομη. Ὅμως ἡ τροποποίηση αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ καλύψει στὴν πράξη αὐτὸ ποὺ θέλουμε. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει μόνο ἂν οἱ ἴδιοι οἱ ὀφειλέτες δὲν ὑποκύπτουν στὶς πιέσεις τῶν τραπεζῶν καὶ ἂν ἡ Κυβέρνηση ἀσκήσει αὐστηρὸ ἔλεγχο γύρω ἀπὸ τὸ θέμα. Ἡ Βουλὴ δίνει τὴ νομοθετικὴ κάλυψη. Εἶναι καθῆκον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων νὰ μεριμνήσουν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καὶ στὴν πράξη.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἐκτιμᾶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλα τὰ κόμματα τῆς Βουλῆς ἔχουν δεχθεῖ τὴν πρόταση νόμου ποὺ ἔχει ὑποβάλει γιὰ τὴν παράταση τοῦ νόμου γιὰ ἄλλα δυὸ χρόνια.

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θὰ ψηφίσει τὴν πρόταση νόμου ποὺ ἡ ἴδια ἔχει ὑποβάλει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ Νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε σήμερα ἔχει μακρὰ ἱστορία προπαρασκευαστικῆς ἐξέτασής του μέσα στὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, συζήτησής του μὲ τὴν Κυβέρνηση, κατάληξης σὲ ἕνα εἶδος ἀδιεξόδου καὶ τελικῆς ψήφισης τοῦ νόμου ποὺ σήμερα καλούμαστε νὰ ἀνανεώσουμε γιὰ δυὸ χρόνια. Κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου πρὶν δυὸ χρόνια εἶχαν ἐπισημανθεῖ ὁρισμένες ἀδυναμίες ποὺ εἶναι χρήσιμο νὰ τὶς θυμηθοῦμε καὶ σήμερα γιατὶ εἶναι αὐτὲς ἀκριβῶς ποὺ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας γιὰ νὰ μᾶς παρουσιάσει κάποιο ὁλοκληρωμένο σχέδιο ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ παραδώσουμε ἕνα πληρέστερο νόμο ποὺ ὅλοι θὰ θέλαμε νὰ εἴμαστε συνεργοὶ καὶ συνυπεύθυνοι.

Αὐτὲς οἱ βασικὲς ἀδυναμίες προέρχονται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις μικρῶν δανειστῶν, φτωχῶν ἀνθρώπων ποὺ εἶχαν ὁρισμένες οἰκονομίες καὶ μὲ τὸ δέλεαρ κάποιου ψηλότερου τόκου ποὺ πρόσφεραν κάποιοι μεγάλοι ἐπιχειρηματίες πῆραν αὐτὰ τὰ δάνεια, ἐπακολούθησε ἡ κατοχὴ καὶ στὴ συνέχεια καλύπτονται ἀπὸ τὴ νομοθεσία καὶ ἀρνοῦνται νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ὑποχρεώσεις τους. Ἔτσι βρίσκουμε πανίσχυρους οἰκονομικὰ πλούσιους παράγοντες τῆς οἰκονομικῆς μας ζωῆς ποὺ καταπιέζουν καὶ νὰ ἀποστεροῦν ἀπὸ τὰ δικαιώματά τους φτωχοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἐπίσης βλέπουμε μεγαλοκεφαλαιούχους ποὺ μὲ δάνεια καὶ ἐγγυήσεις κατάφεραν νὰ ἀποκτήσουν ξανὰ μεγάλες περιουσίες, νὰ ξαναποκτήσουν ἑκατομμύρια καὶ ὅμως καὶ αὐτοὶ καλύπτονται καὶ ἀπαλλάττονται ἀπὸ τὴν καταβολὴ τῶν χρεῶν τους. Φυσικὰ βρεθήκαμε στὴν ἀνάγκη, γιὰ νὰ καλυφθοῦν ὅλοι, νὰ καλυφθοῦν καὶ αὐτοί. Ὅμως δὲν εἶναι ἡ λύση τὴν ὁποία προκρίνουμε καὶ θὰ θέλαμε πραγματικὰ νὰ βρισκόταν ὁ τρόπος ὥστε αὐτοὶ νὰ μὴν καλύπτονταν, νὰ μὴν μποροῦσαν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὶς ὑποχρεώσεις τους γιὰ τὴ γενικότερη συνέπεια γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Ἂν κατάθεταν τὰ χρέη τους, ἂν πλήρωναν αὐτὰ ποὺ πρέπει νὰ πληρώσουν, θὰ μποροῦσαν νὰ εἶχαν χρησιμοποιηθεῖ γιὰ παραγωγικοὺς σκοποὺς καὶ δὲν θὰ ἐγίνετο λαθραία ἐξαγωγὴ συναλλάγματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἔγινε σὲ μεγάλη κλίμακα μετὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦ 1974. Ἐμεῖς θὰ θέλαμε ἕνα νόμο πιὸ προσεκτικὰ διατυπωμένο, ἕνα νόμο ὁ ὁποῖος θὰ μποροῦσε νὰ καλύπτει μὲ μεγαλύτερη ἐπάρκεια ὥστε νὰ προστατεύονται οἱ πραγματικὲς καὶ δικαιολογημένες περιπτώσεις. Ἡ Κυβέρνηση ὑπόσχεται νὰ παρουσιάσει ἕνα μελετημένο σχέδιο. Εἶναι γεγονὸς ὅτι πέρασαν δυὸ ὁλόκληρα χρόνια χωρὶς νὰ πράξει τοῦτο. Ὑπόσχεται ὅτι θὰ τὸ πράξει στὸ προσεχὲς χρονικὸ διάστημα ποὺ τῆς παρέχει ἡ ἀνανέωση τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου. Ὅμως πολὺ σωστὰ ἀναφέρθηκε καὶ ἀπὸ τὸν προηγούμενο ὁμιλητή, μόλις ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἕτοιμη, καὶ ἡ Βουλὴ θὰ εἶναι ἕτοιμη νὰ συζητήσει τὶς νέες αὐτὲς προτάσεις ὥστε νὰ παραδώσουμε στὸν Κυπριακὸ λαὸ ἕνα δικαιότερο καὶ πληρέστερο νόμο. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ νόημα ποὺ ἔχει ἡ ψήφιση ποὺ σήμερα εἰσηγεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ μὲ τὴν ὁποία ὅλοι συμφωνοῦμε.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Ὁ Νόμος τοῦ ὁποίου τὴν παράταση ἐλπίζω ὅτι ὁμόφωνα θὰ ψηφίσει αὐτὴ ἡ Βουλὴ γιὰ ἄλλα δυὸ χρόνια, εἶναι γεγονὸς ὅτι πρόσφερε ἐξαιρετικὲς ὑπηρεσίες σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ παρατηρήθηκαν ὁρισμένα κενὰ καὶ ὁρισμένα ἐλαττώματα. Καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ κενὰ αὐτὰ προσπαθεῖ νὰ διορθώσει τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο βρίσκεται ἐνώπιόν σας, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὴ συμψήφιση παλιῶν χρεῶν μὲ νέα, γιὰ νὰ θεωροῦνται καινούργια χρέη καὶ νὰ μὴν ὑπάγονται στὶς πρόνοιες τοῦ νόμου. Καὶ εἶναι σὲ πίστη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ ὅλων τῶν πλευρῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος γιατὶ ἀντιλήφθηκαν τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς παράτασης αὐτοῦ τοῦ νόμου γιὰ ἄλλα δυὸ χρόνια.

Ἐν τούτοις τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ δὲν παύει νὰ εἶναι ἕνας ὁδοστρωτήρας ὁ ὁποῖος καλύπτει καὶ συνθλίβει τοὺς πάντες. Καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν δίκαιο καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἄδικο. Παίρνει σὰν τεκμήριο ὅτι πάντοτε ὁ δανειστὴς εἶναι ὁ ἰσχυρότερος οἰκονομικὰ καὶ ὅτι ὁ ὀφειλέτης εἶναι ὁ ἀσθενέστερος οἰκονομικά. Τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθές. Συμβαίνει στὴ μεγάλη πλειονότητα τῶν περιπτώσεων ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ ὀφειλέτης εἶναι σὲ πολὺ ἰσχυρότερη οἰκονομικὴ κατάσταση ἀπὸ τὸ δανειστή του.

Αὐτὲς οἱ περιπτώσεις εἶναι δυνατὸ νὰ ἐντοπισθοῦν καὶ εἶναι δυνατὸ ἡ νομοθεσία αὐτὴ νὰ γίνει δικαιότερη. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἔχουμε καταστήσει καθαρὸ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀναμένει νομοθεσία ἡ ὁποία νὰ λύει κατὰ τρόπο ριζικὸ ἀλλὰ καὶ δίκαιο το τεράστιο αὐτὸ πρόβλημα τῶν προπολεμικῶν χρεῶν. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δέχεται νὰ ψηφίσει τὴν πρόταση αὐτὴ καὶ νὰ δώσει τὴν παράταση ὄχι ἑνὸς ἀλλὰ δυὸ ἐτῶν οὕτως ὥστε νὰ καταστήσει δυνατὴ τὴ μελέτη τοῦ ὅλου ζητήματος σὲ βάθος καὶ τὴ ρύθμισή του κατὰ τρόπο ριζικὸ ἀλλὰ καὶ δίκαιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος καὶ μᾶλλον εἶναι γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφο μας ὑποστηρίζοντας τὴν Πρόταση Νόμου ὅπως ἐκτίθεται στὴν ἔκθεση τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς. Θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ τονίσω ὅτι ἡ τοποθέτησή μας ὑπὲρ τῆς Προτάσεως Νόμου γιὰ παράταση γιὰ δυὸ χρόνια γίνεται μόνο ἐν ὄψει τῆς ἐμπειρίας μας ἀπὸ τὴν τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖ ἡ Κυβέρνηση. Ὅταν ψηφιζόταν ὁ Νόμος αὐτὸς ἡ Κυβέρνηση ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ ἔκανε ἐνδελεχὴ μελέτη γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ διάφορα προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου αὐτοῦ καὶ φαίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι ὁ χρόνος τοῦ ἑνὸς ἔτους δὲν ἦταν ἀρκετός. Παρῆλθαν ἤδη δυὸ χρόνια καὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν ἦλθε μὲ καμμιὰ μελέτη, μὲ καμμιὰ εἰσήγηση γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε σὲ βάθος τὸ πρόβλημα αὐτό.

Ὑπάρχουν σαφῶς, ὅπως εἶπαν καὶ προηγούμενοι ὁμιλητές, ἀδικίες. Ὑπάρχουν σοβαρὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δὲν λύονται ἁπλῶς μὲ μιὰ παράταση τῆς νομοθεσίας. Ψηφίζομε ὑπὲρ τῆς παρατάσεως γιὰ δυὸ χρόνια ἐν ἀναμονῇ τῆς Κυβερνητικῆς δραστηριοποίησης γιὰ νὰ μᾶς φέρει μελετημένο Νομοσχέδιο ποὺ θὰ

μπορέσει νὰ δώσει δικαιοσύνη σὲ ὅλες τὶς τάξεις ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος Ντῖνος Κωνσταντίνου ἀνάπτυξε ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ σχετικὰ μὲ τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο συζητοῦμε σήμερα σὰν ἀπόψεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τῆς Ἀριστερᾶς· ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω αὐτὸ ποὺ εἶπε πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀγόρευσής του ὁ συνάδελφος Κωνσταντίνου ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἐκτιμᾶ πολὺ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ὁμόφωνα ἀπεδέχθη τὴν Πρόταση Νόμου τοῦ ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ἡ Βουλή, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς ἀγορεύσεις τῶν Βουλευτῶν ποὺ μίλησαν ὡς τώρα, θὰ ὑπερψηφίσει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν εἰσήγηση τὴν ὁποία ὑποβάλλει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν πρὸς τὸ τέλος τῆς ἔκθεσής της μὲ τὴν ὁποία καλεῖ τὴν Κυβέρνηση νὰ τὴν ἀπασχολήσει σοβαρὰ τὸ θέμα τῶν χρεῶν καὶ ἔγκαιρα νὰ ἔλθει στὴ Βουλὴ μὲ εἰσηγήσεις γιὰ βελτιώσεις ἢ καὶ εὐρύτερες ἀλλαγὲς γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος τῶν χρεῶν, θἄθελα νὰ ὑποδείξω ὅπως ἡ Κυβέρνηση, χρησιμοποιώντας αὐτὸ τὸ διάστημα ποὺ τῆς δίνει ἡ παράταση τοῦ Νόμου γιὰ δυὸ χρόνια, διευρύνει τὴ μελέτη τοῦ θέματος τῶν χρεῶν καὶ καλύψει καὶ ἄλλες πλευρὲς οἱ ὁποῖες εἶναι συναφεῖς μὲ τὸ θέμα τῶν χρεῶν καὶ τῆς ἀνακούφισης τῶν ἐπηρεαζομένων ἀπ' αὐτὸν τὸ Νόμο. Συγκεκριμένα ἔχω ὑπόψη μου, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἐπανειλημμένα τόσο ἡ Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ὅσο καὶ ὁ Παγκύπριος Σύνδεσμος Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων ποὺ ἐκπρόσωποί τους κλήθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἐξέφρασαν τὶς ἀπόψεις τους πάνω στὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο ἔχουν ὑποβάλει στὴν Κυβέρνηση μὲ ἐπανειλημμένα ὑπομνήματά τους καὶ μὲ προσωπικὲς παραστάσεις πολλὲς φορὲς ὁλοκληρωμένες ἀπόψεις σχετικὰ μὲ τὸ θέμα ὄχι μόνο τῆς ἀνακούφισης τῶν ὀφειλετῶν ἀπὸ τὰ προπολεμικὰ χρέη ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλα ζητήματα τὰ ὁποῖα, ὅπως εἶπα, εἶναι συναφῆ καὶ ἀποτελοῦν ἐπέκταση αὐτοῦ τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε σήμερα.

Πιὸ συγκεκριμένα θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὰ διαβήματα τοῦ Παγκύπριου Συνδέσμου Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ ἀναφέρω στὴ Βουλὴ ὅτι ὕστερα ἀπὸ πολλὰ διαβήματα καὶ πιέσεις ἡ Κυβέρνηση τὸν περασμένο Μάρτη ὅρισε μιὰ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἐκπροσώπους διάφορων Ὑπουργείων—τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ποὺ ἐκπρόσωπός του ἦταν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ—καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸν Παγκύπριο Σύνδεσμο Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων, οἱ ὁποῖοι μελέτησαν αὐτὰ τὰ θέματα ποὺ ἔχουν σχέση καὶ μὲ τὸ Νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ ταυτόχρονα ἀποτελοῦν ἐπέκταση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Τὰ θέματα ποὺ μελετήθηκαν σὲ ἐπανειλημμένες συνεδρίες αὐτῆς τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν τὰ προπολεμικὰ χρέη—αὐτὸ ποὺ συζητοῦμε στὸ Νομοσχέδιο—μὲ ἐπέκταση τὰ «Μέμο» ποὺ ἐπιβάλλουν οἱ τράπεζες

πάνω στὶς ἐναπομείνασες περιουσίες τῶν πληγέντων ἐπιχειρηματιῶν, δεύτερο τὸ πιστοποιητικὸ ἀπωλείας καὶ τρίτο τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση.

Θἄθελα νὰ ἀναφέρω στὴ Βουλὴ ποιὰ εἶναι τὰ συμπεράσματα αὐτῆς τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσαν γιὰ τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀποτελέσουν κατευθυντήριες γραμμὲς γιὰ μιὰ πιὸ ὁλοκληρωμένη μελέτη τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε σήμερα. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ στὴν ἔκθεσή της τὴν ὁποία ὑπόβαλε τὸν περασμένο Αὔγουστο στὴν Κυβέρνηση ἀναφέρεται στὰ προπολεμικὰ χρέη τῶν πληγέντων ἐπιχειρηματιῶν. Διαβάζω ἀπὸ τὴν ἔκθεση : «Αἱ Τράπεζαι νὰ τερματίσουν τὴν χρέωσιν τόκων καὶ τὴν ἐξάσκησιν πιέσεων διὰ τὴν πληρωμὴν προπολεμικῶν χρεῶν ὁσάκις παρίσταται ἀνάγκη διὰ τὴν παραχώρησιν νέων πιστώσεων ἢ διευκολύνσεων ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ πληγέντας ἐπιχειρηματίας καὶ ἐγγυητῶν αὐτῶν». Ἡ συμπλήρωση ποὺ γίνεται μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο ὅσον ἀφορᾶ τὸν ὁρισμὸ τοῦ ὅρου «ὀφειλὴ» καλύπτει αὐτὴ ἀκριβῶς τὴν εἰσήγηση ποὺ ἔκαμε ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπή. Μπορεῖ νὰ μὴν τὴν καλύπτει πλήρως ἀλλὰ καλύπτει ἐν μέρει ἴσως αὐτὴ τὴν εἰσήγηση τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Σχετικὰ μὲ τὸ «Μέμο» ποὺ θεωρεῖται ἕνα σοβαρὸ θέμα ποὺ παρεμποδίζει τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν πληγέντων ἐπιχειρηματιῶν, ἡ ἴδια Ἐπιτροπὴ ἀναφέρει στὴν ἔκθεσή της τὰ ἑξῆς, καὶ διαβάζω πάλι ἀπὸ τὴν ἔκθεση :

«Λόγω τῆς ὑπάρξεως «Μέμο» οἱ ἐναπομείνασαι περιουσίαι πληγεισῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν ἐλευθέραν περιοχὴν εἶναι δεσμευμέναι διὰ προπολεμικὰ χρέη καὶ οὕτω δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' ἐξασφάλισιν πιστώσεων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως ἀπεφάσισε ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἄμεσον τροποποίησιν τῆς ἐν ἰσχυῖ νομοθεσίας διὰ νὰ δύνανται αὗται αἱ περιουσίαι νὰ ἀποδεσμευθοῦν καὶ χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἐγγύησις δι' ἐξασφάλισιν νέων πιστώσεων δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν.»

Νομίζω ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τὴν Κυβέρνηση νὰ χρησιμοποιήσει τὸ διάστημα τῆς παράτασης αὐτοῦ τοῦ Νόμου γιὰ νὰ μελετήσει σὲ βάθος τὸ Νόμο καὶ νὰ ὑποβάλει πιὸ συγκεκριμένες προτάσεις πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη της τὴν ὁμόφωνη αὐτὴ εἰσήγηση τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ Παγκύπριου Συνδέσμου Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων.

Στὸ μνημόνιο τῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρονται ἐπίσης καὶ ἄλλα ζητήματα τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο. Γι' αὐτὸ δὲν θὰ ἐπεκταθῶ σ' αὐτά. Αὐτὰ τὰ ἄλλα σημεῖα εἶναι τὸ πιστοποιητικὸ ἀπωλείας καὶ τὸ γενικὸ θέμα τῆς ἐπαναδραστηριοποίησης. Δὲν θὰ ἐπεκταθῶ σ' αὐτὰ γιὰ νὰ μὴ θεωρηθεῖ ὅτι μιλῶ ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο εὑρίσκεται ὑπὸ συζήτηση στὴ Βουλὴ ἀλλὰ ἐπιφυλάττομαι σὲ κάποια ἄλλη εὐκαιρία νὰ ἐγείρω στὴ Βουλὴ εἰδικὰ αὐτὰ τὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τοὺς πληγέντες ἐπιχειρηματίες καὶ γενικὰ τοὺς πρόσφυγες τὰ ὁποῖα, ὅπως εἶπα προηγουμένως, ἔχουν ὑποβληθεῖ ἐπανειλημμένα στὴν Κυβέρνηση τόσο ἀπὸ τὴν Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν Παγκύπριο Σύνδεσμο Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος, κύριε Πρόεδρε.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῆς τῆς νομοθεσίας. Ἡ νομοθεσία ὅμως τὴν ὁποία θὰ περάσουμε σὲ λίγο συνεχίζει νὰ παρουσιάζει πολὺ σοβαρὰ κενά. Ἤδη ἔχουν ἀναφερθεῖ μερικὰ παραδείγματα, ὅπως εἶναι ἡ συμψήφιση τῶν χρεῶν, τῶν παληῶν καὶ τῶν καινούργιων, ἢ ὅπως εἶναι οἱ περιπτώσεις ποὺ ὑπῆρχαν δάνεια ἀπὸ ἰδιώτη σὲ ἰδιώτη.

Ὅμως πιστεύω ὅτι μὲ τὴν ψήφιση θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ καὶ κάποια ἔμφαση στὴν ἀναγκαιότητα ὅπως ἡ Κυβέρνηση μελετήσει σύντομα ὁλοκληρωμένο νομοσχέδιο γιὰ μιὰ πιὸ σωστὴ καὶ πιὸ γενικὴ ρύθμιση τοῦ ὅλου προβλήματος.

Θὰ ἤθελα νὰ δώσω ἔμφαση στὸ ὅτι τὸ νέο νομοσχέδιο ποὺ θὰ μᾶς φέρει ἡ Κυβέρνηση, ποὺ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁλοκληρωμένο, θὰ πρέπει νὰ γίνει σὲ συνεργασία μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, ὀφειλέτες, δανειστὲς καὶ ἰδιαίτερα τὶς πληγεῖσες ἑταιρεῖες. Θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ κάμω εἰδικὴ ἀναφορὰ στὶς πληγεῖσες ἑταιρεῖες, διότι φαίνεται ὅτι παρουσιάζονται εἰδικὰ προβλήματα στὶς περιπτώσεις αὐτές.

Γιὰ παράδειγμα στὶς περιπτώσεις τῶν Memo μιὰ ἑταιρεία ἡ ὁποία ὑπῆρχε πρὶν τὸ 1974 στὴν τουρκοκρατούμενη περιοχὴ καὶ εἶχε περιουσία στὴν περιοχὴ ἐκείνη ἔτυχε νὰ ἔχει ἕνα οἰκόπεδο στὴν ἐλεύθερη περιοχή. Σήμερα αὐτὸ τὸ οἰκόπεδο εἶναι δεσμευμένο παρόλο ποὺ ἡ ἐπιχείρηση ἐκείνη ἔχει χάσει ὅλα τὰ περιουσικὰ στοιχεῖα καὶ ὅλα τὰ στόκς τὰ ὁποῖα διέθετε.

Ἐπιφυλάσσομαι κι' ἐγὼ μελλοντικὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰδικότερα πάνω στὸ θέμα τῶν πληγεισῶν ἑταιρειῶν διότι ἔχω πεισθεῖ ὅτι πραγματικὰ ἀντιμετωπίζουν ἰδιαίτερα προβλήματα οἱ ἑταιρεῖες αὐτές.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἂν εἶναι ἐπὶ τῆς οὐσίας εἶστε ἀρκετὰ νέος καὶ μπορεῖτε νὰ κάμετε αὐτὴ τὴ μικρὴ διαδρομή.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ θέμα τῶν πληγεισῶν ἐπιχειρήσεων κι' ἐμεῖς συμφωνοῦμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ λάβει δραστικὰ μέτρα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ πολλαπλὰ προβλήματά τους. Δὲν ἀναφερθήκαμε ὅμως σ' αὐτὲς σ' αὐτὴ τὴ συζήτηση διότι ἦταν θέμα τὸ ὁποῖο δὲν θεωρήσαμε ὅτι ἐμπίπτει αὐστηρὰ μέσα στὸ θέμα τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο συζητοῦμε περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν. Ἐπ' εὐκαιρία ὅμως ποὺ ἐγέρθηκε αὐτὸ τὸ θέμα θέλουμε νὰ τονίσουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἐξετάσει εὐρύτατα τὸ θέμα τῆς φερεγγυότητας τῶν προσφύγων καὶ ἰδιαίτερα τῶν προσφυγικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ προχωρήσει σὲ θέσπιση νομοθεσίας ὥστε πραγματικὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ προβλήματα τῆς τάξεως αὐτῆς τῶν ἀνθρώπων ἡ ὁποία πραγματικὰ ὑποφέρει ἐπὶ ἕξι χρόνια καὶ ἡ ἀρωγὴ τῆς ὁποίας ἔτυχε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὑπῆρξε πολὺ πενιχρὴ μέχρι τώρα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς μπαίνομε στὴ δεύτερη συζήτηση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Τώρα μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὴ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στὴν ὁλότητά του ;

Τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται στὴν ὁλότητά του ὡς Νόμος.

Τὸ ἑπομενο εἶναι «Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὴ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1980», δηλαδὴ τὸ Νομοσχέδιο, διότι τὸ προηγούμενο ἦταν ἡ Πρόταση Νόμου.

Ἡ ἔκθεση ἔχει διαβασθεῖ καὶ γιὰ τὰ δυό. Ἑπομένως παραμένει τὸ ἂν ὑπάρχει κανεὶς ὁμιλητὴς ποὺ θέλει νὰ μιλήσει ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Δὲν ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁμιλητής.

Ὑπάρχει ὁποιοσδήποτε Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ μὲ τὴν ἔγκριση τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ; Εἶναι τυπικῶς ποὺ ἐρωτῶ διότι ἐφόσο δὲν ἀπεσύρθη τὸ προηγούμενο εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ ὑποβάλω πρὸς συζήτηση καὶ ψήφιση.

Ὁ κ. Γαλανὸς κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θέλω νὰ ἀναφέρω, κ. Πρόεδρε, ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ ὅσον ἀφορᾶ τὴν οὐσία. Ἁπλούστατα ἡ Πρόταση Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς προνοεῖ διὰ δυὸ ἔτη ἔναντι ἑνὸς ἔτους τοῦ Κυβερνητικοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι καὶ ἐκείνη ἡ πρόνοια περὶ συμψηφίσεως ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει σύγκρουση, θὰ ἔλεγα, μεταξὺ τῶν δυὸ Νομοσχεδίων ἐκτὸς ἀπὸ τὴ χρονικὴ περίοδο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὑπάρχει σύγκρουση.

Δηλαδὴ συμφωνοῦν γιὰ παράταση τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ἀλλὰ διαφωνοῦν οὐσιωδῶς στὸ νὰ παραταθεῖ γιὰ δυὸ χρόνια.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς πάνω στὴν Πρόταση Νόμου ποὺ ψηφίστηκε ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόρριψη τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ. Ἑπομένως, νομίζω ὅτι δὲν τίθεται κἂν ζήτημα ψηφοφορίας πάνω στὸ Νομοσχέδιο αὐτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἔχετε ἀπόλυτο δίκαιο. Ἡ Πρόταση Νόμου ποὺ ψηφίσαμε σὲ νόμο δὲν ἔχει ὑπογραφεῖ ἀκόμα ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν ἔχει δημοσιευθεῖ στὴν ἐπίσημη ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας. Ἄρα δὲν ἰσχύει.

Ἑπομένως ὡς τώρα τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχετε ἐνώπιόν σας ἐκκρεμεῖ καὶ ἀφοῦ δὲν ἀπεσύρθη πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ πάρει θέση. Μπορεῖτε νὰ πεῖτε ὅτι ἐν ὄψει τῆς ψήφισης τῆς πρότασης Νόμου ἡ Βουλὴ δὲν ἐγκρίνει τὸ ἐκκρεμοῦν Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὑπάρχει ἔστω καὶ ἕνας Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος ὑποστηρίζει τὸ Νομοσχέδιο αὐτό;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ἀπορρίπτεται· δὲν ἐγκρίνεται.

Τὸ ἄλλο Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχομε σήμερα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη εἶναι «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980».

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δὲν κυκλοφόρησε ἡ ἔκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει ἤδη καὶ μιὰ Πρόταση Νόμου σχετικὰ μὲ τὸ ἴδιο θέμα ποὺ πραγματεύεται τὸ Νομοσχέδιο αὐτό. Ὑπάρχει ἀκόμα, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, καὶ μιὰ Πρόταση Νόμου ἡ ὁποία θὰ ὑποβληθεῖ σχετικῶς μὲ τὸ ἴδιο θέμα. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν διάφορες εἰσηγήσεις γιὰ τροποποίηση

αὐτοῦ τοῦ Νόμου. Ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα δὲν τὰ ἔχει ἐξετάσει ἀκόμα ἡ Βουλὴ πλήρως ὡς καὶ οἱ ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές. Οἱ λόγοι αὐτοὶ εἶναι ἀρκετοὶ γιὰ τὴν ἀναβολὴ τῆς συζήτησης καὶ ψήφισης αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Ὅμως ὑπάρχει προθεσμία ὅτι ὁ φόρος αὐτὸς πρέπει νὰ πληρωθεῖ μέχρι τὶς 31 Δεκεμβρίου 1980. Καὶ ὑπάρχει ἕνας σοβαρὸς λόγος καὶ μᾶλλον ἕνας σοβαρὸς κίνδυνος. Μέχρι τὶς 31 τοῦ Δεκέμβρη μᾶς μένουν πολὺ λίγες μέρες. Οἱ περισσότερες ἀπ' αὐτὲς τὶς μέρες εἶναι οἱ ἑορτὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ θὰ δημιουργηθεῖ μιὰ μεγάλη δυσκολία ἂν ἀναγκασθεῖ ὁ κόσμος νὰ πληρώσει τὸ φόρο ἐνῶ ἐκκρεμεῖ ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Βουλὴ ἔχει ἔλθει σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ μπορῶ νὰ πληροφορήσω τὴ Βουλὴ ὅτι ἡ ἀναβολὴ δὲν θὰ προκαλέσει κακὸ διότι ἡ Κυβέρνηση δὲν θὰ προχωρήσει στὴν εἴσπραξη τοῦ φόρου μέχρις ὅτου ἐπανέλθει ἡ Βουλὴ μετὰ τὶς ἑορτὲς καὶ συζητήσει τὸ Νομοσχέδιο τοῦτο καὶ τὶς ἄλλες Προτάσεις Νόμου. Ἐπομένως τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ θὰ ἀναβληθεῖ γιὰ νὰ συζητηθεῖ μετὰ τὶς ἑορτές.

«Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Μαυρονικόλα νὰ μὲ ἀντιπροσωπεύσει καὶ νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Γεώργιος Λαδᾶς
Χρῖστος Βάκης
Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 13 καὶ 27 Νοεμβρίου 1980. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς Κυπριακῆς Ὁμοσπονδίας Ποδοσφαίρου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται τροποποιεῖται ὁ βασικὸς περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ Νόμος μὲ τὴν προσθήκη σ' αὐτὸν ἀριθμοῦ διατάξεων ποὺ καθιστοῦν ποινικὸ ἀδίκημα τὴ δωροδοκία ἢ ἀπόπειρα δωροδοκίας ποὺ ἔχει σὰν σκοπὸ τὴ νόθευση τοῦ ἀποτελέσματος ἀθλητικῶν ἢ ποδοσφαιρικῶν ἀγώνων.

Εἰδικότερα μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο—

(α) θεωρεῖται ἔνοχος ποινικοῦ ἀδικήματος ποὺ ἐπισύρει τὴν ποινὴ τῆς φυλάκισης μέχρι δυὸ χρόνια ἢ τὴ χρηματικὴ ποινὴ μέχρι χίλιες λίρες ἢ καὶ τὶς δυὸ ποινές :

(i) ὁποιοσδήποτε ἀπαιτεῖ ἢ δέχεται δῶρα ἢ ἄλλα ὠφελήματα πρὸς τὸ σκοπὸ ἀλλοίωσης τοῦ ἀποτελέσματος ἑνὸς ἀθλητικοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγεται μεταξὺ ἀθλητικῶν σωματείων·

(ii) ὁποιοσδήποτε προσφέρει ἢ ὑπόσχεται σὲ ἀθλητὴ ἢ οἰκεῖο ἀθλητὴ δῶρα ἢ ἄλλα ὠφελήματα γιὰ σκοπὸ ἀλλοίωσης τοῦ ἀποτελέσματος ἑνὸς ἀθλητικοῦ ἀγώνα·

(iii) ὁποιοσδήποτε ὑπόσχεται ἢ προσφέρει δῶρα ἢ ἄλλα ὠφελήματα σὲ ἀθλητικὸ σωματεῖο ἢ πρὸς ὁποιοδήποτε ἀθλητὴ ἢ μέλος ἀθλητικοῦ σωματείου μὲ σκοπὸ τὴν ἐπίτευξη εὐνοϊκοῦ ὑπὲρ τοῦ σωματείου του ἀποτελέσματος.

(β) Προβλέπεται ὅτι σὲ περίπτωση ποὺ δίδεται ὑπόσχεση ἢ καταβάλλονται ὁποιαδήποτε ὠφελήματα ἀπὸ μέρους ἀθλητικοῦ σωματείου ἢ μέλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀθλητὲς τοῦ ἴδιου σωματείου γιὰ τὴν ἐπίτευξη εὐνοϊκοῦ ἀποτελέσματος ὑπὲρ τοῦ σωματείου τους δὲν θεωρεῖται ποινικὸ ἀδίκημα.

(γ) Προβλέπεται, τέλος, ὅτι, ἂν ἀπὸ τὶς πιὸ πάνω πράξεις τῆς ὑπόσχεσης ἢ τῆς παροχῆς ὠφελημάτων ἔχει ἐπέλθει τὸ ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα, ὁ ὑπαίτιος τιμωρεῖται μὲ ἀκόμα αὐστηρότερες ποινές.

Ἡ θέσπιση τῶν προτεινόμενων νομοθετικῶν διατάξεων γιὰ τὴν πάταξη τῆς δωροδοκίας, ὅπως ἀναφέρεται πιὸ πάνω, θεωρεῖται σκόπιμη, σύμφωνα μὲ τὴν ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, ἐν ὄψει τῆς σημερινῆς διάδοσης τῶν ποδοσφαιρικῶν καὶ ἄλλων ἀθλητικῶν συναντήσεων καὶ τῆς ἔκτασης τοῦ δημοσίου συμφέροντος ποὺ ἐκδηλώνεται γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συναντήσεων αὐτῶν. Στὴν ἴδια ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι τὸ ὅλο θέμα μελετήθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης σὲ συνεργασία μὲ τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ ὕστερα ἀπὸ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μὲ τὴν Κυπριακὴ ὁμοσπονδία Ποδοσφαίρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἀφοῦ ἄκουσε τὶς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων, ὡς θέμα ἀρχῆς, υἱοθετεῖ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου. Μὲ γνώμονα τὴ θέση αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ προχώρησε στὴν ἀναλυτικὴ ἐξέταση τοῦ νομοσχεδίου στὴν παρουσία ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων, ἐκπρόσωποι τῶν ὁποίων εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξηγήσουν στὴν Ἐπιτροπὴ τὶς ἀκριβεῖς προθέσεις καὶ ἐπιδιώξεις ὅπως αὐτὲς προκύπτουν ἀπὸ ἀριθμὸ διατάξεων στὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιο.

Συνοπτικὰ τὰ ἐγερθέντα σημεῖα συνοψίζονταν σὲ θέματα ἑρμηνείας ὁρισμένων διατάξεων τῆς προτεινόμενης νομοθεσίας ἢ καὶ σὲ ἄλλες ἀδυναμίες ἢ ἀτέλειες ποὺ καθιστοῦσαν ἰδιαίτερα δύσκολη ἂν ὄχι ἀδύνατη τὴν τεκμηρίωση τῶν στοιχειοθετούμενων ποινικῶν ἀδικημάτων. Πρόσθετα ἐγείρετο θέμα δικαιοδοσίας τῶν Ἐπαρχιακῶν Δικαστηρίων νὰ ἐπιβάλλουν τὶς προτεινόμενες αὐστηρὲς ποινὲς ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὑπῆρχε ἀνάγκη πρόβλεψης τοῦ ὁρισμοῦ ἀριθμοῦ ὅρων ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὸ προτεινόμενο νομοθέτημα.

Ὅλα τὰ ἐγερθέντα σημεῖα τέθηκαν ὑπόψη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τὰ μελέτησε προέβη στὴν ἐπανασύνταξη τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Ἐπισυνάπτοντας τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ στὴν παροῦσα Ἔκθεσή της ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο. Ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Χρ. Βάκης, χωρὶς νὰ διαφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, διατηρεῖ τὶς ἐπιφυλάξεις του καθόσον ἀφορᾶ τὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ἐπανασυνταχθέντος νομοσχεδίου καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴ διαφοροποίηση ποὺ γίνεται μεταξὺ τοῦ στοιχειοθετούμενου ἀδικήματος στὸ ἐδάφιο (2) καὶ ἐκείνου στὸ ἐδάφιο (1).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἦταν, ἐπὶ τέλους, καιρός, ἡ Κυβέρνηση νὰ προβληματιστεῖ καὶ νὰ εἰσάξει νομοθεσία ἡ ὁποία νὰ καθιστᾶ ποινικὸ ἀδίκημα τὴ δωροδοκία ἢ τὴν ἀπόπειρα δωροδοκίας σὲ θέμα ἀθλητικῶν ποδοσφαιρικῶν ἀγώνων.

Δυστυχῶς, τὸ φαινόμενο τῆς δωροδοκίας, ἰδίως στὸ ποδόσφαιρο, παρουσίασε τελευταῖα πάρα πολλὰ κρούσματα μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν σοβαρότερες ἀνησυχίες στὸ φίλαθλο κοινό.

Βεβαίως τὸ φαινόμενο αὐτὸ εἶναι διεθνὲς καὶ τὸ ποδόσφαιρο μαζὶ μὲ πολλὰ ἄλλα ἀθλήματα ἔπαυσε νὰ εἶναι τόσο καθαρὸ ὅπως πρὶν καὶ νὰ ἐξυπηρετεῖ 100% τὰ ἀθλητικὰ ἰδεώδη, ὅπως τὰ παλιὰ καλὰ χρόνια. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἐνδείκνυται αὐστηρὴ νομοθεσία, γιὰ νὰ παραμείνει τὸ ποδόσφαιρο σ' ἕνα ψηλὸ ἀθλητικὸ ἐπίπεδο καὶ νὰ περιοριστοῦν τὰ κρούσματα δωροδοκίας ἢ νοθείας τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ γεγονὸς ὅτι τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα διέρχονται σήμερα πολὺ δύσκολους καιροὺς καὶ παρόλο ποὺ ἔχουν τύχει κάποιας μικρῆς βοήθειας ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς, ἀντιμετωπίζουν, δυστυχῶς, πρόβλημα ἐπιβίωσης καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ προβλήματά τους δὲν ἔχουν ἀντιμετωπιστεῖ μὲ τὸ σωστὸ τρόπο. Χρειάζεται πολὺ μεγαλύτερη κατανόηση τόσο ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅσο κι' ἀπὸ τὸν ΚΟΑ, ὁ ὁποῖος ΚΟΑ κατηγορεῖται ἀπὸ τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα γιὰ ἔλλειψη κατανόησης καὶ ἀνθρωπιστικῆς ἀντιμετώπισης τῶν προβλημάτων τους.

Ἂς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα ἀποτελοῦν φυτώρια τῆς νεολαίας τῶν κατεχόμενων πόλεων καὶ χωριῶν καὶ μέσον τους βοηθεῖται νὰ διατηρηθεῖ ἡ παράδοση, ἡ μνήμη καὶ ἡ συνοχὴ τῶν προσφύγων. Τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα—μέσον τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων—ἔχουν ὑποβάλει σειρὰ εἰσηγήσεων πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸ ΚΟΑ ὅσον ἀφορᾶ τρόπους ἐνίσχυσής τους καὶ διατήρησής τους στὴ ζωή. Διότι, ἐπαναλαμβάνομε, ἀντιμετωπίζουν κυριολεκτικὰ θέμα ἐπιβιώσεως.

Ἡ ἀρωγὴ πρὸς τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα καὶ μάλιστα ἡ γενναιόδωρη ἀρωγή, εἶναι ἀπαραίτητη, ὄχι μόνο γιὰ λόγους ἐνίσχυσης τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς νεολαίας στὸν προσφυγικὸ κόσμο, ἀλλὰ καὶ γιὰ λόγους διατήρησης ὑψηλοῦ φρονήματος κι' ἐπιπέδου συμπεριφορᾶς ὅπως, ἐπίσης, καὶ γιὰ λόγους ποὺ ἅπτονται καίρια τοῦ πολιτικοῦ μας θέματος.

Ἀναμένομε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸν ΚΟΑ νὰ ἀντιμετωπίσουν δίκαια τὰ αἰτήματα τῶν προσφυγικῶν ἀθλητικῶν σωματείων καὶ νὰ ἐπιλύσουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὰ δικαιολογημένα αἰτήματά τους.

Τὸ θέμα, ὅπως τόνισα καὶ προηγουμένως, ἐπείγει καὶ εἶναι θέμα ἔργων κι' ὄχι λόγων.

Ἀναμένομε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Οφείλω νὰ πῶ ὅτι τὸ τελευταῖο μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Βουλευτῆ δὲν ἦταν μέσα στὰ πλαίσια τοῦ θέματος ποὺ συζητοῦμε ἀλλὰ ἀφοῦ πρόκειται γιὰ τοὺς πρόσφυγες τὸ ἄφησα νὰ περάσει.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ν' ἀναφέρω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ φαινόμενο τὸ ὁποῖο προσπαθεῖ ἡ νομοθεσία αὐτὴ νὰ καταστείλει ἐπηρεάζει καὶ τὰ προσφυγικὰ σωματεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Καὶ πολλὲς φορές, ἂν ὑπάρχουν προβλήματα ἐπιβιώσεως στὰ προσφυγικὰ σωματεῖα, μπορεῖ νὰ συνδέονται μ' αὐτὸ τὸ φαινόμενο. Γι' αὐτὸ ἀναφέρθηκα εἰδικὰ στὰ προσφυγικὰ σωματεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ας μοῦ ἐπιτρέψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς νὰ πῶ ὅτι εἶναι πολὺ παρατραβηγμένη αὐτὴ ἡ ἐξήγηση.

'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι.

Θὰ ψηφίσουμε τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο. Πρέπει, ὅμως, νὰ ὁμολογήσουμε πὼς ἦλθε πολὺ καθυστερημένα.

"Επρεπε ἀπὸ πρὶν χρόνια οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος τῆς δωροδοκίας, τοῦ λεγόμενου ΣΙΚΕ, ἰδιαίτερα στὸ ποδόσφαιρο, γιατὶ ἡ διαφθορὰ εἶχε φθάσει στὸ ἀπροχώρητο. Οἱ φίλαθλοι, ἔχουν ἀπηυδήσει ἀπὸ τὴν ἀσυδοσία πολλῶν ἀθλητικῶν παραγόντων, ποὺ μὲ τὶς ἀνόσιές τους πράξεις μετατρέπονται σὲ δολιοφθορεῖς τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ ἀντὶ νά ντρέπονται γιὰ τὶς ἀνήθικες καὶ ἀντιαθλητικές τους πράξεις καυχῶνται γι' αὐτές.

Προσωπικά, σὰν παλαίμαχος ποδοσφαιριστής, ἀηδίασα τὸ ποδόσφαιρο παρόλο ὅτι τὸ ἀγαποῦσα, καὶ ἔφθασα στὸ σημεῖο νὰ μὴν τὸ παρακολουθῶ ἀπὸ τὰ αἴσχη ποὺ εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ διαπιστώσω μὲ τὶς δωροδοκίες κι' ἄλλες ὑποσχέσεις ποὺ δίδονταν ἀπὸ τοὺς διάφορους παράγοντες καὶ σωματεῖα ἀκόμα, γιὰ ἕνα εὐνοϊκὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁμάδας ποὺ εὐνοοῦσαν. Στὰ φανερὰ πολλὲς φορές, καὶ στὰ κρυφά, εἶχαν σὰν ἀρχή τους μερικοὶ τὶς δωροδοκίες. Τὴν ἐπιτυχία μιᾶς ὁμάδας τῆς ἐκλογῆς τους.

Μὲ τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμο καὶ τὶς βαρειὲς τιμωρίες ποὺ προβλέπονται, προσδοκῶ πὼς τὰ αἴσχη τοῦ παρελθόντος στὸ ποδόσφαιρο καὶ στὸν ἀθλητισμὸ γενικά, ἂν ὄχι νὰ ἐξοστρακιστοῦν τουλάχιστον νὰ περιοριστοῦν σὲ μεγάλο βαθμό. Γιατὶ ὅλα ὅσα ἔγιναν ὄχι μόνο ὑποτιμοῦν τὸ ποδόσφαιρο, τὰ σωματεῖα, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα μας.

Μένω μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ πρόνοιες τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἐφαρμοστοῦν μὲ αὐστηρότητα ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τῶν Σωματείων καὶ τοῦ ἀθλητικοῦ κόσμου καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς διώκουσας 'Αρχῆς θὰ σταματήσει τὸ βρώμικο αὐτὸ μέσο.

Γι' αὐτό, κάμνω ἔκκληση σ' ὅλους τοὺς ἀθλητικοὺς παράγοντες, τὰ σωματεῖα, τὸν ΚΟΑ καὶ τὸν ΚΟΠ, νὰ ἀναπτύξουν κάθε δραστηριότητα ὥστε τὸ ἀντιλαϊκό,

ἀντιαθλητικὸ ΣΙΚΕ νὰ ἐξαλειφθεῖ ἀπὸ τὸν ἀθλητισμὸ τῆς Κύπρου τοῦ ὁποίου τὸ μέλλον διαγράφεται καλό, ἰδιαίτερα ἂν τὸ Κράτος παράσχει τὴν ἀναγκαία οἰκονομικὴ βοήθεια, κυρίως πρὸς τὰ προσφυγικά μας σωματεῖα, τὰ ὁποῖα ὑποφέρουν ἀπὸ οἰκονομικὲς ἀδυναμίες κι' ἔχουν σοβαρὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, οὕτως ὥστε νὰ ἀποκτήσει καὶ ἡ Κύπρος μας καλὴ ἀθλητικὴ θέση παγκόσμια γιὰ τὸ καλὸ τῆς Κύπρου.

Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ σημαντικὸς παράγων θὰ εἶναι ἡ ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμο καὶ ἡ αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν του γιὰ ὅσους θὰ συνεχίσουν τὶς δωροδοκίες, ὑποσχέσεις καὶ ὁτιδήποτε ἄλλο ποὺ θὰ ἐξέθετε τὸν ἀθλητισμό μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς δὲν διαφωνῶ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου. Καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ζήτησα τὸ Βῆμα δὲν εἶναι γιὰ νὰ ἐκφράσω ὁποιεσδήποτε διαφωνίες.

Συμφωνῶ ὅτι ἡ φιλοσοφία τοῦ νομοσχεδίου καὶ οἱ προθέσεις του ἔχουν διαγραφεῖ πάρα πολὺ καλὰ στὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὅπως ἀναφέρεται ἐπίσης στὴν Ἔκθεση, διαφωνῶ μὲ τὴν περίληψη τοῦ ἐδαφίου (2) στὸ σχετικὸ ἄρθρο τὸ ὁποῖο πᾶμε νὰ ψηφίσουμε, δηλαδὴ τὸ ἄρθρο 17Α. Οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἐνίσταμαι εἶναι καθαρὰ δικαιϊκῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως. Πιστεύω μὲ βάση τὴν πρόνοια στὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ὑπὸ συζήτηση ἄρθρου, ὅτι δηλαδὴ ἂν ἐπῆλθε τὸ σκοπούμενο ἀποτέλεσμα, ὁ ὑπαίτιος τῆς πράξης, ἡ ὁποία πράξη ἀναφέρεται στὸ ἐδάφιο (1) τοῦ ἴδιου ἄρθρου, ὁ ὑπαίτιος αὐτῆς τῆς πράξης ὑπόκειται σὲ φυλάκιση μεγαλύτερη ἀπ' ἐκείνη ποὺ προνοεῖ τὸ ἐδάφιο (1), τὸ ὁποῖο οὐσιαστικὰ προδιαγράφει τὸ ἀδίκημα τὸ ὁποῖο θέλομε νὰ κάνομε σήμερα ἀδίκημα μὲ τὸ Νόμο ποὺ ἔχομε μπροστά μας.

Ὅπως θὰ δοῦμε, τὸ ἐδάφιο (1) τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ περιλαμβάνει σωρεία ἢ παρέχει τὴ δυνατότητα διαπράξεως ἢ καταγραφῆς σωρείας ἀδικημάτων καὶ μεταξὺ τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸ νὰ διαπράξουν ἢ εἶναι δυνατὸ νὰ βρεθοῦν ἔνοχα ἀδικήματος δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) εἶναι καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα καμμιὰ σχέση δὲν ἔχουν μὲ πράξεις ποὺ μπορεῖ νά φέρουν ἢ νὰ μὴν φέρουν τὸ σκοπούμενο ἀποτέλεσμα.

Δεύτερος βασικὸς λόγος εἶναι, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν Ἔκθεση καὶ ὅπως εἶναι καὶ σαφῶς ἡ πρόθεση ἐκείνων ποὺ ἔχουν ὑποβάλει τὸ νομοσχέδιο, νὰ καθορίσουμε ἀδίκημα σὰν μιὰ συγκεκριμένη πράξη ἢ μιὰ συγκεκριμένη διαγωγὴ ἢ μιὰ συγκεκριμένη συμπεριφορὰ καὶ ἔχει σαφῶς καθοριστεῖ ἡ πρόθεση ποὺ πρέπει νὰ ἔχει ὁ ἀδικοπραγῶν γιὰ νὰ βρεθεῖ ἔνοχος δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1). Καὶ ἂν ἔχει αὐτὴ τὴν πρόθεση καὶ προβεῖ καὶ στὴ συγκεκριμένη ἐνέργεια ἢ πράξη, τότε ἔχει ἐξαντλήσει καὶ ὁλοκληρώσει τὸ ἀδίκημα. Ἐπομένως μὲ τὸ ἐδάφιο (1) ἔχομε ἕνα συγκεκριμένο κι' ὁλοκληρωμένο ἀδίκημα.

Ποιὰ εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ ἐδαφίου (2) ; Μὲ τὸ ἐδάφιο (2), ἂν μετὰ ἀπὸ τὴ διάπραξη τοῦ συγκεκριμένου ἀδικήματος στὸ ὁποῖο λαμβάνουν μέρος πέραν τοῦ ἑνὸς πρόσωπα, καὶ γιὰ νὰ ἐπέλθει συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα ὁ ἕνας μόνο

συμμετέχει, λέμε ὅτι καὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἄλλος ὑπαίτιος τοῦ ἀδικήματος δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1), θὰ ὑπόκειται σέ βαρύτερη ποινὴ ἀπ' ἐκείνη που προνοεῖ τὸ ἀδίκημα.

Νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ πράγμα ἀποδεικνύει δυὸ πράγματα : Ὅτι ὑπάρχει κάποια σύγχυση ἢ θὰ ἀποδειχθεῖ ὅτι πιθανὸ νὰ ὑπῆρχε κάποια σύγχυση στὸ συντάκτη τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ ἀδικήματος.

Ἐλέχθη κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συζητήσεων ὅτι πρέπει νὰ παραλληλίσουμε τὸ ἐδάφιο (1) ὡς ἀδικήματα ποὺ περίπου παρομοιάζουν μὲ ἀπόπειρες κάποιου ἀδικήματος καὶ ὅτι ἐκεῖνα ποὺ περιέχονται στὸ ἐδάφιο (2) εἶναι ἄλλα συντελεσμένα ἀδικήματα. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὴ αὐτὴ ἡ ἑρμηνεία ἢ τουλάχιστον, ἂν ἀπ' ἐδῶ προχώρησε ὁ συντάκτης αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, βρίσκεται ἐν ἀδίκῳ.

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ νομικό μας σύστημα ἡ πρόνοια ἡ ὁποία περιέχεται μέσα στὸ ἐδάφιο (2) καὶ νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ διαγραφεῖ καὶ θὰ ὑποβάλω στὴν κατάλληλη στιγμὴ εἰσήγηση ὅπως τὸ ἐδάφιο (2) διαγραφεῖ, διότι δὲν νομίζω ὅτι δικαιολογεῖται, ἔχοντας ὑπόψη καὶ τὸ νομικό μας σύστημα ἀλλὰ κι' ἄλλα νομικὰ συστήματα ποὺ πιθανὸ νὰ ἀκολουθοῦν τὸ δικό μας σύστημα.

Νομίζω ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ νομοθετήσουμε αὐστηρότερη ποινὴ γιὰ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διαπράττουν ἀδίκημα δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) μιὰ καὶ τὸ ἀδίκημα μὲ βάση τὸ ἐδάφιο (2) δὲν εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο. Εἶναι οἱ συνθῆκες, λέμε, κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἕνα πρόσωπο ποὺ διαπράττει ἀδίκημα μὲ βάση τὸ ἐδάφιο (1) ποὺ ἐπιβάλλουν αὐστηρότερη ποινή. Ἀλλὰ εἶναι σαφὲς ὅτι ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα εἶναι δυνατὸ νὰ μὴν ἔχουν κανένα λόγο ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐπέλευση τοῦ σκοπούμενου ἀποτελέσματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Τὸ Νομοσχέδιο ποὺ ἔχουμε μπροστά μας ἔχει σκοπὸ νὰ θεραπεύσει μιὰ κακὴ τακτικὴ ποὺ τὸν τελευταῖο καιρὸ ἐπικρατεῖ στὶς ἀθλοπαιδιὲς ποὺ διεξάγονται στὴν Κύπρο καὶ κυρίως στὸ ποδόσφαιρο, ἰδίως στὸ ποδόσφαιρο. Δὲν εἶναι Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἐπηρεάζει τὸν κλασσικὸ ἀθλητισμὸ οὔτε σοβαρὰ καὶ ὁποιεσδήποτε ἄλλες ἀθλοπαιδιές. Τὸ θέμα ἐντοπίζεται κυρίως στὸ ποδόσφαιρο καὶ εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ καταστεῖ ἀσύμφορη καὶ ἐπικίνδυνη αὐτὴ ἡ προσπάθεια τῆς προδίκασης τῶν ἀποτελεσμάτων ὁρισμένων ἀγώνων, τῆς ἐξαγορᾶς τῶν ἀποτελεσμάτων ὁρισμένων παιγνιδιῶν. Δηλαδὴ ὁ σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ εἶναι κυρίως ἡ ἐξάλειψη τῶν ΣΙΚΕ ἀγώνων ποδοσφαίρου ἀπὸ τὴν Κύπρο. Ἀλλὰ ὁσονδήποτε αὐστηρὲς καὶ ἂν εἶναι οἱ πρόνοιες τοῦ Νόμου, τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι πάρα πολὺ δύσκολο νὰ ἐξαλειφθεῖ. Οἱ ρίζες του εἶναι ἀρκετὰ βαθειές, ὑπάρχουν οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο θὰ ἐξαλείψει αὐτὸ τὸ ἄγχος ἀπὸ τὸ ὡραῖο ἄθλημα τοῦ ποδοσφαίρου εἶναι ἡ ἀθλητικὴ διαπαιδαγώγηση τῆς νεολαίας καὶ ὅλων τῶν ἀθλητικῶν παραγόντων οὕτως ὥστε ὄχι μόνο νὰ μὴ δέχονται τὴ δωροδοκία ἀλλὰ καὶ νὰ μὴν τὴν προσφέρουν. Διότι ἐγὼ θεωρῶ ὑπεύθυνους γιὰ αὐτὴ τὴν κατάσταση ἐκείνους ποὺ προσφέρουν τὴ δωροδοκία παρὰ ἐκείνους ποὺ τὴ δέχονται. Πρέπει, κύριοι, νὰ ξέρουμε ὅτι σ' αὐτὸ τὸ ἄθλημα, σ' αὐτὴ τὴν ὡραία ἀθλοπαιδιά, ἀσχολοῦνται παιδιὰ τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ ἔχουν διάφορες ἀνάγκες ἢ μπορεῖ νὰ ἔχουν διάφορα προβλήματα, οἰκονομικῆς καὶ ἄλλης φύσεως. Ἂν λοιπὸν ὁ οἱοσδήποτε λεφτὰς ἔλθει μὲ τὸ πορτοφόλι του γεμάτο καὶ τὸ προσφέρει σ αὐτὸ τὸ παιδὶ βεβαίως εἶναι δυνατὸ αὐτὸ τὸ παιδὶ νὰ παρασυρθεῖ. Ἀλλὰ ἐκεῖνος

ὁ ὁποῖος εὐθύνεται περισσότερο γιὰ τὸν παρασυρμὸ αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τοῦ προσέφερε τὴ δωροδοκία καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ ὁποῖος τὴ δέχθηκε.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂς ἐλπίζουμε ὅτι τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ θὰ συντελέσει στὸ μετριασμὸ αὐτῆς τῆς κατάστασης. Διότι πιστεύω ὅτι ἡ κατάσταση αὐτὴ θὰ ἐξαλειφθεῖ μόνο ἂν ὅλοι οἱ ἀθλητικοὶ παράγοντες διαπαιδαγωγηθοῦν καταλλήλως καὶ ἂν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ σωματειακοὶ παράγοντες οἱ ὁποῖοι διαθέτουν τὰ λεφτὰ πεισθοῦν ὅτι δὲν εἶναι τρόπος αὐτὸς γιὰ νὰ κερδίζουν τὰ σωματεῖα τους ἀγῶνες. Ὡς πρὸς τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ εὐπαίδευτος συνάδελφος κ. Βάκης λυποῦμαι διότι δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἑρμηνεία τὴν ὁποία ἔδωσε καὶ τὴ νομικὴ τοποθέτηση τὴν ὁποία ἔκαμε. Δὲν πρόκειται νὰ ἀναπτύξω ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτὸ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους διαφωνῶ γιατὶ ἐδῶ παίρνονται πολιτικὲς ἀποφάσεις, ὅπως ἔχω τονίσει πολλὲς φορές, καὶ τὸ βῆμα αὐτὸ δὲν εἶναι Δικαστήριο. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο ἔχει καταρτισθεῖ ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει τίποτε τὸ παράτυπο ἢ τὸ παράνομο στὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ἄρθρου 17Α τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο ὡς ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὁπωσδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει κανένας ποὺ νὰ διαφωνεῖ μὲ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἔχουμε μπροστά μας ἐφόσο τονίζεται πὼς ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ παταχθεῖ ἡ διαφθορὰ ποὺ παρατηρεῖται πολλὲς φορὲς στὸν ἀθλητισμὸ καὶ ἡ δημιουργία ἀποτελεσμάτων σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιδιώξεις ἐκείνων ποὺ διαθέτουν τὰ χρήματα γιὰ νὰ τὰ ἀγοράσουν.

Θἄθελα, ἁπλῶς, νὰ προσθέσω στὰ ὅσα εἶπαν οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι τὴν ἄποψη ὅτι ἴσως, σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ γι' αὐτὴ τὴν κατάντια, εὐθύνεται ἡ ἐμπορικοποίηση τοῦ ἀθλητισμοῦ πού, δυστυχῶς, ἔχει μπεῖ καὶ στὸ δικό μας τὸ χῶρο.

Εἶναι γνωστὸ πὼς σὲ δυτικὲς Εὐρωπαϊκὲς κι' ἄλλες χῶρες ὁ ἀθλητισμὸς ἔχει γίνει ἕνα μέρος τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας καὶ χρησιμοποιεῖται ὁ ἀθλητισμὸς γιὰ νὰ δημιουργοῦνται κέρδη καὶ ὀφέλη. Φοβοῦμαι ὅτι προχωροῦμε κι' ἐμεῖς πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση κι' ἕνα ἀπὸ τὰ ἄσχημα ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς πορείας εἶναι, ὁπωσδήποτε, καὶ ἡ διαφθορὰ ποὺ προσπαθοῦμε νὰ περιορίσουμε μὲ τὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχομε μπροστά μας.

Εἶναι χαρακτηριστικό, κύριε Πρόεδρε, πὼς στὶς Δυτικὲς Δημοκρατίες,ὅπως χαρακτηρίζονται, κι' ἀκόμα πιὸ ἔντονα στὰ φασιστικὰ καθεστῶτα, ὁ ἀθλητισμὸς χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν παραπλάνηση καὶ τὸ ξεστράτισμα τῶν μαζῶν ἀπὸ τοὺς στόχους ποὺ ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχει. Τὰ πράγματα γίνονται χειρότερα ὅταν ὁ ἀθλητισμὸς χρησιμοποιεῖται σὰν ἕνα μέσο δημιουργίας κερδῶν.

Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἄποψη ποὺ ἔχει ἐκφράσει ὁ συνάδελφος κ. Βάκης, θὰ ἤθελα νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι στὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομά μου στοὺς παρόντες, ἀλλὰ πρέπει νὰ διευκρινίσω ὅτι ἦταν στὴ μιὰ ἀπὸ τὶς συνεδριάσεις ποὺ ἔγιναν ποὺ ἤμουν παρὼν καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομά μου στὴ διαφωνία ποὺ ἔχει ἐκφράσει ὁ κ. Βάκης, γιατὶ συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὰ ὅσα ἔχει πεῖ. Πραγματικὰ θεωρῶ τὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ἄρθρου 17Α σὰν μιὰ

ἀπαράδεκτη πρόνοια, γιατί, ἀπ' ὅ,τι ξέρω, στὴ δική μας νομοθεσία εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ μὲ τρόπο ἄμεσο εἰσάγεται ἡ ἔννοια τῆς δημιουργίας σοβαρότερου ἀδικήματος ἀπὸ τὸ τυχαῖο ἀποτέλεσμα ποὺ μπορεῖ νὰ προκύψει ἀπὸ μιὰ ἐνέργεια. Μιὰ ἐνέργεια εἶναι κολάσιμη καὶ τιμωρεῖται ἀνάλογα μὲ τὴν πρόθεση καὶ τὸ ποιὸ ἀποτέλεσμα μπορεῖ νὰ ἔχει ἐκείνη ἡ πράξη. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἕνα τυχαῖο ἀποτέλεσμα μπορεῖ νὰ κάμει ἐλαφρότερη ἢ βαρύτερη μιὰ πράξη ἡ ὁποία ἔχει συντελεστεῖ. Γιατὶ πραγματικὰ ἂν ἔχει πληρώσει ἕνας γιὰ νὰ ἀγοραστεῖ ἕνα ἀποτέλεσμα, γιὰ νὰ μπεῖ ἕνα τέρμα, κι' ἐκεῖνο τὸ τέρμα γιὰ λόγους ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὴ θέληση ἐκείνου ποὺ πλήρωσε γιὰ νὰ μπεῖ τὸ τέρμα, δὲν μπεῖ, τότε εἶναι ἐλαφρότερο τὸ ἀδίκημα ποὺ ἔχει διαπράξει ἐπειδὴ δὲν μπῆκε ἐκεῖνο τὸ τέρμα. Δὲν νομίζω νὰ ταυτίζεται μὲ τὴ φιλοσοφία τοῦ δικαίου ποὺ ἔχομε στὴν Κύπρο. Συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι εἶναι μιὰ πρόνοια ποὺ δὲν ἔχει θέση στὸ Νόμο καὶ συμφωνῶ μὲ τὸ συνάδελφο κ. Βάκη ὅτι πρέπει νὰ φύγει.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἔχω ἐξηγήσει θεωρῶ ὅτι ἡ Βουλὴ σήμερα προχωρεῖ. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ νὰ μοῦ ἐπιτρέψει νὰ ὑποβάλω πρῶτα τὴν ἐρώτησή μου ἂν ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου. Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 2 ;

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἔχω ἀναφέρει, ὅσον ἀφορᾶ τὴν πολιτικὴ τοῦ Νομοσχεδίου συμφωνῶ, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐδῶ εἴμαστε καὶ νομοθετικὸ Σῶμα διαφωνῶ μὲ τὴ συμπερίληψη τοῦ ἐδαφίου (2) καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ἐδάφιο (2) τοῦ νέου ἄρθρου διαγραφεῖ καὶ ὅπως τὰ ἑπόμενα ἐδάφια ἀναριθμηθοῦν σὲ (2), (3) καὶ (4) ἀντιστοίχως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θέτω τὴν τροποποιητικὴ εἰσήγηση τοῦ κ. Βάκη σὲ ψηφοφορία.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποιητικῆς εἰσήγησης τοῦ κ. Βάκη ; Δηλαδὴ νὰ διαγραφεῖ τὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ἄρθρου 17Α ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ἐναντίον.

Μιὰ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση ἀπορρίπτεται.

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφισθεῖ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ νομοσχεδίου ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 τοῦ νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στὴν ὁλότητά του ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται ὡς Νόμος στὴν ὁλότητά του.

Τὸ ἑπόμενο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν κ. Λαδᾶ νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 15) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 Δεκεμβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £5,985,652 καὶ ἡ διάθεσή του—

(α) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν τῆς Ἀστυνομίας λόγω τῆς αὔξησης τῆς τιμῆς τῶν καυσίμων·

(β) γιὰ ἐπιστροφὲς φόρου εἰσοδήματος σὲ δικαιοῦχα πρόσωπα·

(γ) γιὰ τὴν κάλυψη μέρους τοῦ ἐλλείμματος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων, Παθόντων καὶ Δυσπραγούντων·

(δ) γιὰ τὴν πληρωμὴ ἐπιδομάτων διακίνησης σὲ ἀνάπηρα πρόσωπα σύμφωνα μὲ τὸν πρόσφατα ψηφισθέντα Νόμο περὶ Παροχῆς Ἐπιδόματος Διακινήσεως εἰς Ἀναπήρους·

(ε) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν γιὰ τηλεφωνικὲς ὑπηρεσίες μέχρι τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου·

(στ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴ σύνταξη καὶ ἐκτύπωση τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου καὶ τὴν ἑτοιμασία τῶν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων·

(ζ) γιὰ τὴ συμπλήρωση διαφόρων κονδυλίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ σκοποὺς φωτισμοῦ καὶ θέρμανσης, γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξήσεων κατὰ 27% ποὺ δόθηκαν στὰ ἡμερομίσθια τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν, γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἀναθεώρησης τῶν ἐπιδομάτων ὁδοιπορικῶν καὶ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται λόγω τῆς γενικῆς ἀναθεώρησης τῶν χορηγημάτων καὶ συντάξεων τῶν παθόντων·

(η) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν λειτουργίας τῆς νεοϊδρυθείσας Τεχνικῆς Σχολῆς Ἁγίου Λαζάρου στὴ Λάρνακα·

(θ) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ ἐκδόσεις καὶ δημοσιότητα·

(ι) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν γιὰ δικαιώματα ὑπερωριῶν καὶ αὐξημένα ἡμερομίσθια στὸ προσωπικὸ τοῦ Τμήματος Πολιτικῆς Ἀεροπορίας· καὶ

(ια) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς ἐπιπρόσθετης δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται σὰν ἀποτέλεσμα τῆς αὐξήσεως τῶν ἡμερομισθίων στὸ Ἰατρικὸ Τμῆμα.

Περισσότερες λεπτομέρειες γιὰ τὴ διάθεση τῶν πιὸ πάνω κονδυλίων περιέχονται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ποὺ συνοδεύει τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἴδια ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων κάτω ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλα ἄρθρα τῶν σχετικῶν Κεφαλαίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1980».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὑπάρχουν ὁμιλητές;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ περιλαμβάνεται κι' ἕνα πολὺ σημαντικὸ ποσὸ γιὰ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ περιβόητο ἐκεῖνο Ταμεῖο «Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης».

Τὰ τελευταῖα 2-3 χρόνια πάρα πολλοὶ συνάδελφοι ἔχουν ζητήσει μ' ἐπιμονὴ νὰ κατατεθοῦν στὴ Βουλὴ ἀναλυτικὲς καταστάσεις γιὰ τὸν τρόπο διαχείρισης τῶν ἐξόδων τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ μέχρι τώρα, δυστυχῶς, δὲν εἴχαμε τὴν τιμὴ νὰ τύχομε αὐτῆς τῆς ἐξυπηρέτησης.

Πιστεύω πὼς ὅλοι θὰ ἔχετε δεῖ τὶς τελευταῖες δημοσιεύσεις ποὺ ἀφοροῦν συγκεκριμένη περίπτωση ποὺ πληρώθηκαν ἀπὸ τὸ Ταμεῖο «Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης» £6.600 τουλάχιστον γιὰ ἕνα συλλαλητήριο τὸ ὁποῖο ἦταν κομματικὸ—καὶ ὑπογραμμίζω—ἦταν κομματικό.

Προσωπικὰ πιστεύω πὼς ἀφοῦ ἀποδείχθηκε πὼς τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν ξοδεύει χρήματα γιὰ σκοποὺς ἄλλους ἀπ' ἐκείνους ποὺ ψηφίζει κι' ἐγκρίνει ἡ Βουλή, τὸ Σῶμα δὲν θὰ πρέπει νὰ δεχθεῖ πλέον ἔγκριση κονδυλίων ποὺ ἀφοροῦν τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν ποὺ νὰ πάσχουν ἀπὸ τόση ἀοριστία γιὰ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ ξοδευθοῦν.

Γι' αὐτὸ προτίθεμαι νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἀπάλειψη τοῦ κονδυλίου τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ μιλήσω γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ποὺ μίλησε ὁ προηγούμενος ὁμιλητής.

Ὁ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς ποὺ βρίσκεται ἐνώπιόν μας περιλαμβάνει πολλὰ κονδύλια μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπὸ τὸ (θ) τὸ κονδύλι γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότητα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα λόγω τῆς ὕπαρξης τοῦ ἄρθρου 4 στὸ Νόμο περὶ Προϋπολογισμοῦ, ποὺ ὑπενθυμίζω αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀρνήθηκε νὰ τροποποιήσει ὅταν στὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου εἰσηγήθηκα τὴν τροποποίησή του, δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ὅλα τὰ ποσὰ ποὺ προβλέπονται ἀπ' αὐτὸ τὸν Προϋπολογισμὸ ἔχουν ἤδη δαπανηθεῖ. Αὐτὸ ποὺ ζητεῖται ἀπὸ τὴ Βουλὴ εἶναι νὰ δώσει κάλυψη ἐκ τῶν ὑστέρων σὲ ἔξοδα ποὺ ἔχουν γίνει.

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Βουλὴ ὅταν ἐγκρίνει ποσὰ πρέπει νὰ ξέρει μὲ ἀκρίβεια ὅτι τὰ ποσὰ αὐτὰ διατίθενται γιὰ τοὺς σκοποὺς ποὺ ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ καί, δεύτερον, αὐτοὶ ποὺ ζητοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνει ποσά γιὰ τὶς δαπάνες τους, πρέπει νὰ αἰσθάνονται καὶ τὴν ἠθικὴ ἀλλὰ καὶ τὴ νομικὴ ὑποχρέωση νὰ τὰ δαπανοῦν μόνο γιὰ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους τὰ ἐγκρίνει αὐτὴ ἡ Βουλή.

Ὅταν, ὅμως, ὅπως ἔγινε στὴν προκείμενη περίπτωση, τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν ὄχι μόνο ἔχει χρησιμοποιήσει παλαιότερα ποσὰ καὶ κονδύλια πού, κάτω ἀπὸ τὸ προκάλυμμα ἄλλου τίτλου καὶ ἄλλων σκοπῶν, ἔχουν δαπανηθεῖ γιὰ σκοποὺς ἔξω ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἐξηγήθηκαν στὴ Βουλή, καὶ μάλιστα ἔχει τώρα τὸ θράσος μὲ δημόσια ἀνακοίνωση τοῦ ἐπισήμου ἐκπροσώπου τῆς Κυβέρνησης νὰ

λέγει «ναί, ἔγιναν αὐτὰ τὰ ἔξοδα ἔξω ἀπὸ τοὺς σκοποὺς ποὺ περιγράφονται, γιατὶ ἡ Βουλὴ τὰ ἐνέκρινε», ἐνῶ νομίζω κανένας ἀπὸ μᾶς οὔτε πληροφορήθηκε οὔτε ἐνέκρινε τὴ δαπάνη γιὰ τέτοιους σκοπούς, νομίζω ὅτι διπλᾶ πρέπει νὰ εἴμαστε προσεκτικοὶ στὴν ἔγκριση ποσῶν καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ὑστέρων γιὰ σκοποὺς ποὺ περιγράφονται κατὰ γενικὸ τρόπο καὶ ποὺ δαπανῶνται γιὰ σκοποὺς ἄλλους ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔχομε πρόθεση νὰ ἐπιτρέψουμε.

Δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ πῶ ἂν ὅλα τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καλῶς δαπανῶνται ἀπὸ τὸ Τμῆμα Δημοσίων Πληροφοριῶν ἢ καλῶς δαπανήθηκαν μᾶλλον, γιατί, ἐπαναλαμβάνω, ἔχω τὴ βεβαιότητα ὅτι ἔχουν δαπανηθεῖ παράνομα, καὶ γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι μιὰ καὶ ὑπάρχουν σοβαρὲς καὶ βάσιμες ὑποψίες γιὰ ὑπέρβαση τῶν σκοπῶν γιὰ τοὺς ὁποίους δόθηκαν τὰ λεφτά, μιὰ καὶ ὑπάρχουν ἀντιλεγόμενες ἀπὸψεις κατὰ πόσο οἱ δαπάνες γίνονται γιὰ τοὺς σκοποὺς καὶ τοὺς ὅρους ποὺ θέτει αὐτὴ ἡ Βουλή, καὶ μιὰ καὶ ὑπάρχουν ἀμφισβητήσεις κατὰ πόσο τὰ κονδύλια ποὺ ψηφίζουμε ἐπιτρέπουν στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν τὴν ἄσκηση διακριτικῆς ἐξουσίας πῶς νὰ τὰ διαθέτει καὶ πῶς νὰ τὰ τιτλοφορεῖ καὶ ὅταν προφανῶς πάσχει αὐτὸ τὸ Τμῆμα τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὴ διάρθρωσή του ὅσο καὶ τὴν ἀποδοτικότητά του σὲ ποιότητα ἔναντι τῆς δαπάνης ποὺ γίνεται, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ ἐγκριθεῖ αὐτὸ τὸ ποσὸ μέχρις ὅτου ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ὅπως ἀργότερα θὰ ζητήσουμε νὰ γίνει σὲ ἄλλη συνεδρίαση, διεξαγάγει τὴν ἔρευνα ποὺ αὐτὴ ἡ Βουλὴ δικαιοῦνται νὰ διεξαγάγει καὶ ποὺ νομίζω ἔχει καὶ ὑποχρέωση ἐν ὄψει τῶν λεγομένων νὰ πράξει.

Κοντὰ σ' ὅλα τὰ ἄλλα ἐπισημαίνω, κύριε Πρόεδρε, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ αὔξηση ποὺ ζητεῖται τώρα ἰσοδυναμεῖ περίπου μὲ κάτι περισσότερο ἀπὸ 50% τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ ποὺ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ἐγκρίνει γι' αὐτὸ τὸ Τμῆμα.

'Απ' ὅ,τι φαίνεται ἀπὸ τὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχομε μπροστά μας τὸ ὁλικὸ τῆς ἐγκριθείσας δαπάνης εἶναι £295,000 καὶ ζητεῖται πρόσθετο ποσὸ £235.000. Νομίζω ὅτι εἶναι περίπου 50% ἢ ἐκεῖ κοντά. Δηλαδὴ ζητεῖται μὲ Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμὸ διπλασιασμὸς τῆς δαπάνης ποὺ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ἐγκρίνει. Νομίζω τέτοια μεγάλη ποσοστιαία ἀναλογία αὔξησης πρέπει νὰ δοθεῖ μὲ πολλὴ περίσκεψη καὶ μετὰ ἀπὸ διεξοδικὴ ἔρευνας τῶν θεμάτων ποὺ ἐγείρονται.

Θέλω νὰ προσθέσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶμαι μέλος τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν, ἔλειπα ἀπὸ τὴ συνεδρίαση στὴν ὁποία ἐξετάστηκε τὸ θέμα καὶ ἔτσι δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ζητήσω προηγούμενα τὶς πληροφορίες ποὺ νομίζω αὐτὴ ἡ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ ἔχει πρὶν ψηφίσει τέτοιο μεγάλο ποσό.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὴ ἡ εἰσήγησή μας θὰ εἶναι ὅπως αὐτὸ τὸ αἰτούμενο ποσό, αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ, παραμείνει σὲ ἐκκρεμότητα μέχρις ὅτου ἡ Βουλή, μὲ τὴν ἁρμόδιά της 'Επιτροπή, ἐρευνήσει τὰ θέματα ποὺ ἔχω ἀναφέρει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, σὲ διαφόρους τομεῖς τῆς Κυβερνητικῆς 'Υπηρεσίας δὲν εἶναι ἀσύνηθες νὰ ὑπερβαίνουν οἱ ἁρμόδιες 'Υπηρεσίες τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸν προϋπολογισμό, ἰδίως σὲ μιὰ Κυβερνητικὴ 'Υπηρεσία ὡς εἶναι τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ τὸ ὁποῖο οἱ προϋπολογισθεῖσες δαπάνες, ὡς ἀνάφερε ὁ εὐπαίδευτος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, εἶναι £295,000 γιὰ ὁλόκληρο τὸ χρόνο. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι αὐτὸ τὸ ποσὸ εἶναι μηδαμινό, τὸ δὲ ποσὸ τῶν

£235,000 κατά τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ ὑπέρβαση, εἶναι ἐπίσης μηδαμινὸ δεδομένου τοῦ ὄγκου τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐξόδων ποὺ τὸ Γραφεῖο αὐτὸ εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ κάμνει. Δυστυχῶς, κύριοι, κάμνομε ἕνα ἀγώνα γιὰ τὴν ἐπιβίωσή μας καὶ δὲν ἔχουμε ἄλλο ὅπλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴ διαφώτιση καὶ τὴ δημοσιότητα καὶ τὴ διεθνοποίηση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖο λέγεται Κυπριακό. Ἂν θέλουμε αὐτὴ ἡ διαφώτιση καὶ ἡ διεθνοποίηση καὶ ἡ δημοσιότητα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος νὰ γίνεται μὲ τὰ κόνναρα, δὲν νομίζω ὅτι θὰ μπορέσουμε νὰ τὸ ἐπιτύχομε. Τὰ ἄλλα μέρη τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται γιὰ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, καὶ γνωρίζομε ποιὰ εἶναι τὰ μέρη τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, ξοδεύουν ἑκατομμύρια λίρες γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν μιὰ ἄδικη ὑπόθεση καὶ φωνάζομε ἐμεῖς διότι ξοδεύομε ἑκατομμύριο λίρες γιὰ νὰ ὑπερασπίσουμε καὶ νὰ διαφημίσουμε στὸ ἐξωτερικὸ μιὰ δικαιότατη ὑπόθεση αὐτοῦ τοῦ τόπου. Πιστεύω, κύριοι, ὅτι ὅλα τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ξοδεύονται πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ εἶναι καλὰ ξοδευμένα καὶ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι αὐτὰ τὰ ποσὰ πρέπει νὰ αὐξηθοῦν. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχουν λοβιτοῦρες ἢ καταχρήσεις στὸ Τμῆμα αὐτό. Ἄλλωστε ἂν ὑπῆρχαν, ἢ ἂν ὑπάρχουν, εἶναι καθῆκον τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ τῆς Δημοκρατίας νὰ τὶς φέρει εἰς φῶς καὶ ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι νὰ τιμωρηθοῦν.

Πιστεύω ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ποσὰ θὰ ἀναφέρονται στὴν ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὸ ἔτος 1980 καὶ θὰ μᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ποῦμε τὴ γνώμη μας σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἂν καλῶς ξοδεύθηκαν ἢ ὄχι. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ τὸ Σῶμα αὐτὸ νὰ πάρει θέση Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ γιὰ κάθε δεκάρα τὴν ὁποία ἡ Κυβέρνηση ἢ τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ Τμήματα θὰ ξοδεύουν καθ' ὑπέρβαση τῶν προϋπολογισθεισῶν δαπανῶν. Γιατὶ ἂν ἀρχίσουμε νὰ κάνουμε αὐτὴ τὴ δουλειὰ δὲν ξέρω οὔτε ἀπὸ ποῦ πρέπει νὰ ἀρχίσουμε οὔτε ποῦ πρέπει νὰ τελειώσουμε.

Εἶναι, ὅπως τόνισα στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου, πολὺ σύνηθες νὰ ὑπερβάλλονται τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸν προϋπολογισμὸ καὶ εἶναι πολὺ σύνηθες νὰ δίνεται καλυπτικὴ ἔγκριση ὁρισμένων δαπανῶν ποὺ γίνονται. Βεβαίως καλὸ θὰ ἦταν ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ προϋπολογιστοῦν τὰ πάντα μὲ ἀκρίβεια. Δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸ τοῦτο γιὰ πολλοὺς καὶ διάφορους λόγους ποὺ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναπτύξω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιὸς ὁμιλητὴς δὲν ἔχει μιλήσει ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ πῶ μόνο δυὸ λόγια γιὰ νὰ προσπαθήσω νὰ ἐπαναφέρω τὸ θέμα στὸ σωστό του πλαίσιο, διότι πιστεύω ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος νὰ παρεξηγηθεῖ ἡ τοποθέτηση ὁρισμένων ἀπὸ μᾶς ποὺ ἔχουμε ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ εἰδικοῦ κονδυλίου ποὺ ἀναφέρεται στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν.

Ὑπάρχει ἕνα ποσὸ τὸ ὁποῖο προβλέπεται στὸν Προϋπολογισμό. Ἔγινε δαπάνη διπλάσια. Δηλαδὴ δὲν ἔλαβε κανεὶς ὑπόψη τὴν πρόνοια τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μπορεῖ νὰ εἶναι δικαιολογημένη, μπορεῖ ὄχι. Οὔτε συνδέεται τὸ θέμα αὐτὸ μὲ τὸ ἂν πρέπει νὰ ξοδεύουμε γιὰ τὸ Κυπριακὸ ἢ ὄχι. Ἄλλο εἶναι τὸ θέμα. Πλειοδοτοῦμε ὅλοι στὴ δαπάνη τῶν ἀπαιτούμενων ποσῶν γιὰ νὰ προβάλλεται τὸ πρόβλημα μας στὸ ἐξωτερικό. Τώρα μιλοῦμε ἂν ἔχει δικαίωμα ἡ Βουλὴ νὰ ἐρευνήσει ἂν εἶναι δικαιολογημένη ἡ διπλάσια δαπάνη ἀπὸ ἕνα

Κυβερνητικὸ Τμῆμα, καὶ στὴν προκείμενη περίπτωση ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν.

Δὲν ξέρω ἂν εἶναι «κόνναρα», ὅπως εἶπε ὁ προηγούμενος ὁμιλητής, τὸ τί δαπανᾶ τὸ Τμῆμα Δημοσίων Πληροφοριῶν ἀλλὰ ἂν ἰσχύει σύνταγμα καὶ ἰσχύουν νόμοι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐλέγχει αὐτὰ τὰ «κόνναρα» καὶ ὅταν βλέπουμε ὅτι δαπανήθηκαν διπλάσια κόνναρα πρέπει νὰ ξέρουμε καὶ δὲν μποροῦμε χωρὶς προβληματισμό, χωρὶς νὰ ἐνημερωθοῦμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, νὰ ψηφίσουμε διπλάσιο ποσὸ ἀπ' αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔχει ἐγκριθεῖ στὸν Προϋπολογισμό. Οὔτε, πιστεύω, μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ ἀπαλλοτριώσει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ γιατὶ πρέπει νὰ ἔχει ἐμπιστοσύνη σὲ κάποιους στὴν Κυβέρνηση.

Ἔχει δίκαιο ὁ κ. Λαδᾶς ὅτι ἴσως ὁ Γενικὸς Λογιστής, ἴσως νὰ ἤθελε νὰ πεῖ ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτής, νὰ ἐλέγχει αὐτὲς τὶς καταστάσεις. Ἐγὼ θὰ ἔλεγα εἶναι Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ποὺ πρέπει νὰ ἐλέγξει πῶς γίνονται τὰ ἔξοδα στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ἂν γίνονται καλῶς τότε νὰ τὰ ψηφίσουμε. Ἂν βροῦμε ὅτι εἶναι λίγα νὰ ψηφίσουμε περισσότερα ἀλλὰ ὄχι χωρὶς προβληματισμὸ νὰ ἐγκρίνουμε διπλάσιο ποσὸ ἀπ' αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὸν Προϋπολογισμό. Ἂν τὸ κάμουμε αὐτὸ θὰ εἶναι γελοιοποίηση τοῦ δικαιώματος τῆς Βουλῆς νὰ ἐλέγχει καὶ θὰ εἶναι πραγματικὰ ἀπαλλοτρίωση τοῦ δικαιώματος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Συγγνώμην, κύριε Παπαδόπουλε, δὲν μίλησε ὁ κ. Γαλανός.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ἐπειδὴ θέλω νὰ κάμω μιὰ διευκρίνηση. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εἶναι δευτερολογία ἡ δική σας· ὁ κ. Γαλανὸς δὲν ἔχει πρωτολογήσει.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ εἶμαι κι' ἐγὼ σύντομος. Συμφωνῶ μὲ τὴν ἄποψη ὅτι τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διατίθενται γιὰ τὴ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ γιὰ τὴ διαφώτιση, ἂν μή τι ἄλλο, πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διατίθεντο μέχρι τώρα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶναι σωστὴ καὶ ἡ ἄποψη ὅτι τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ξοδεύονται πρέπει νὰ ἐλέγχονται καὶ πρέπει νὰ εἶναι σίγουρο αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι χρησιμοποιοῦνται μὲ τὸ καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Γι' αὐτό, ἐπειδὴ ἀναφέρθηκε στὴ συζήτηση τὸ ὄνομα τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ καὶ ἐπειδὴ ἔχουν ἐκτοξευθεῖ σοβαρὲς κατηγορίες ἐναντίον τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν ἀναμένουμε νά πάρει θέση ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς καὶ νὰ πληροφορήσει αὐτὸ τὸ Σῶμα ἂν πράγματι ἀληθεύουν οἱ κατηγορίες ἢ οἱ ὑπόνοιες ποὺ ἔχουν ἐκφρασθεῖ.

Ταὐτόχρονα θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως οἱ ἁρμόδιες, καὶ ὄχι ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ—διότι νομίζω πὼς δυὸ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ αὐτὸ τὸ θέμα—τόσο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ὅσο καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν, καλέσουν στὸ σύντομο μέλλον τὸ Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ζητήσουν πλήρη στοιχεῖα ὄχι μόνο γι' αὐτὸ τὸ κονδύλι ἀλλὰ καὶ γενικότερα γιὰ τὶς δραστηριότητες καὶ γιὰ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα θὰ προβλεφθοῦν στοὺς προϋπολογισμοὺς ὥστε τὸ Σῶμα αὐτὸ πρὶν

ψηφίσει μελλοντικὰ ὁποιοδήποτε κονδύλι νὰ εἶναι σίγουρο ὅτι πράγματι χρησιμοποιεῖται μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὑποθέτω ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι ποὺ ἔχουν ἀναφερθεῖ στὰ ποσὰ ποὺ ἔχουν δοθεῖ γιὰ τὸν προϋπολογισμὸ καὶ ποὺ χαρακτήρισαν τὶς £235,000 ποὺ ἔχομε ἐγκρίνει ὡς μικρὸ ποσὸ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ αὐξηθεῖ, εἶναι κατόπιν σωστῆς ἐκτιμήσεως τῆς δαπάνης ποὺ γίνεται.

Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, θέλω νὰ κάμω μιὰ διευκρίνηση, μήπως ἔχω παραπλανήσει τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους. Ἐδῶ δὲν εἶναι ὅλος ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν, εἶναι τὰ κονδύλια ποὺ ἀναφέρονται κάτω ἀπὸ τὸ ἄρθρο 344, δηλαδὴ «Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης» μόνο. Τώρα ἂν τὸ ποσὸ τῶν £235,000 φαίνεται ἀμελητέο ἢ μικρό, ἴσως τὸ ποσὸ τῆς συνολικῆς δαπάνης ποὺ ἔχει ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ—καὶ ἐπαναλαμβάνω, πάλιν μὲ Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμὸ—ὡς τώρα, ποὺ εἶναι £534,000, μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσει τὸν ἀγαπητὸ συνάδελφο ὅτι δὲν εἶναι τόσο ἀμελητέο. Ἀκόμα χειρότερα, καὶ εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό, ὅποιος προσέξει μὲ λεπτομέρεια καὶ κάποια προσοχὴ τὴ δαπάνη καὶ δεῖ ὅτι τὸ σύνολο τῶν ποσῶν ποὺ προϋπολογίζονται θὰ ἀνέλθουν σὲ ἕνα ἑκατομμύριο λίρες, ἴσως νὰ πεισθεῖ ὅτι τὸ ἕνα ἑκατομμύριο ποὺ εἶναι τὸ 1/300 τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους νὰ μὴν εἶναι τόσο ἀμελητέο γιὰ ἕνα κατὰ τὰ ἄλλα μικρὸ Τμῆμα καὶ μάλιστα γιὰ ἕνα μικρὸ Τμῆμα τῶν λίγων δραστηριοτήτων ποὺ κάμνει.

Ἔγινε μεγάλη ἀναφορὰ στὸ Γενικὸ Ἐλεγκτή. Καὶ ἄλλες φορὲς ἔχω ἀκούσει νὰ ὀχυρώνονται κυβερνητικοὶ παράγοντες πίσω ἀπὸ τὸ κάλυμμα τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πῶ αὐτοὶ ποὺ τὸ κάμνουν ἠθελημένα παραποιοῦν τὴν ἐπίκριση ποὺ τοὺς γίνεται ἢ δὲν γνωρίζουν ἀκριβῶς ποιὰ εἶναι ἡ ἁρμοδιότητα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτής, δὲν ἔχει δικαίωμα ποιοτικοῦ ἐλέγχου. Ἐδῶ γράφεται γιὰ παράδειγμα ὅτι χρειάζεται αὐξημένη δαπάνη—ἕνα ἀπὸ τὰ κονδύλια ποὺ ἀναφέρονται—γιὰ νὰ ἀκουσθεῖ ἕνα περιοδικὸ «Cyprus to Day» καὶ ἕνα ἄλλο «Cyprus in Brief». Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ἐλέγχει ἂν ὑπάρχουν ἀποδείξεις γι' αὐτὲς τὶς πληρωμὲς μόνο. Δὲν εἶναι δουλειὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ νὰ δεῖ ἂν καλὰ ἐπελέγη αὐτὸ τὸ ἔντυπο ἢ ἂν αὐτὰ ποὺ γράφει εἶναι σωστὰ ἢ εἶναι καλὰ γιὰ τὸν τόπο. Δὲν ἔχει νομικὸ δικαίωμα. Μόνο ταμιακὸ ἔλεγχο κάμνει ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς καὶ διαπιστώνει ὅτι τά κονδύλια διατίθενται σύμφωνα μὲ ὅ,τι λέει ὁ προϋπολογισμός. Καὶ ἂν τὸ κονδύλι «δημοσιότης» περιλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων μεταφορὰ προσώπων ἢ ἔξοδα παραστάσεως ἢ γεύματα, ἢ δεῖπνα ἢ ταξίδια τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ νὰ ἀνακαλύψει ἐκεῖνον ποὺ εἶναι καταλληλότερος νὰ μᾶς κάμνει τὴ διαφήμιση γιὰ παράδειγμα στὴν Ἀμερικὴ—πληροφοροῦμαι ὅτι ἔχει γράψει δυὸ ἄρθρα ὡς τώρα ὁ ἄνθρωπος στὶς ἐφημερίδες—δὲν εἶναι δουλειὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ νὰ πεῖ ἂν οἱ 40,000 ποὺ πληρώθηκαν εἶναι δικαιολογημένο ποσὸ ἢ ἂν ἔπρεπε νὰ πληρώσει ἀπὸ πάνω πρόστιμο. Ἄρα, ἂς μὴν ἐπικαλούμαστε τὸ Γενικὸ Ἐλεγκτή.

Ὁ λόγος ποὺ ἔχω ἐγείρει τὸ θέμα καὶ ἡ πηγὴ γιὰ τὴν ὁποία ζήτησα νὰ γίνει ἔρευνα δὲν εἶναι ὁ ταμιακὸς ἔλεγχος ἀλλὰ ὁ ποιοτικὸς ἔλεγχος ποὺ εἶναι κατ'

ἐξοχὴν ἔργο κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Εἶναι δουλειὰ αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ δεῖ ἂν οἱ σκοποὶ ποὺ διατίθενται τὰ κονδύλια, ἔστω καὶ μὲ τοὺς γενικοὺς χαρακτηρισμοὺς ποὺ ἔχουν οἱ ὁρισμοὶ ποὺ δίνει ὁ προϋπολογισμός, εἶναι πραγματικὰ ἀξιόλογοι καὶ σωστοί, ἂν ἡ ἀναλογία μεταξὺ δαπάνης καὶ ὀφέλους εἶναι δίκαιη, εἶναι λογική, ἂν οἱ δαπάνες ποὺ γίνονται ἔχουν τὴ σωστὴ προτεραιότητα μπροστὰ στὶς ἀνάγκες ποὺ ἔχει ὁ τόπος γιὰ διαφώτιση. Καὶ τελικὰ μὴ ξεχνᾶτε τὸ ἄρθρο 4 τοῦ προϋπολογισμοῦ—καὶ θὰ τὸ λέω μέχρις ὅτου αὐτὴ ἡ Βουλὴ πεισθεῖ νὰ περιορίσει τοῦ χρόνου τὴν εὐχέρεια ποὺ ἔχει ἡ Κυβέρνηση νὰ μεταθέτει ἀπὸ τὸ ἕνα κονδύλι στὸ ἄλλο δαπάνες χωρὶς νὰ δίνει λόγο σὲ κανένα καὶ χωρὶς ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς νὰ ἔχει δικαίωμα νὰ πεῖ ὁτιδήποτε.

Τελικὰ θέλω νὰ πῶ μόνο δυὸ λόγια γιατὶ δὲν θεωρῶ ὅτι μοῦ πρέπουν τέτοιου εἴδους μαθήματα. Δὲν εἶμαι ἀπ' ἐκείνους ποὺ παραγνωρίζω τὴν ἀνάγκη τῆς διαφώτισης—γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅτι ὅταν παλαιότερα μοῦ δινόταν ἡ εὐκαιρία εἶχα παίξει ὄχι καὶ καταφρονητέο ρόλο σ' αὐτὸ τὸν τομέα. Ἐπομένως εἶμαι ἀπ' ἐκείνους ποὺ ὑπερθεματίζω γιὰ τὴ διαφώτιση. Ἔχει ὅμως μιὰ τεράστια διαφορὰ μεταξὺ τῆς σωστῆς διαφώτισης καὶ τῆς ζημιογόνου συσκοτίσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Πρῶτα θὰ ἤθελα νὰ πῶ γενικὰ ὅτι ἐφόσο ἔχουν ἐκφρασθεῖ ἀπὸ τὸ Σῶμα αὐτὸ τῆς Βουλῆς ἔγνοιες—ἴσως νὰ ὑπάρχουν—καὶ πληροφορίες ὅτι αὐτὰ τὰ ποσὰ δὲν δαπανοῦνται ὅπως θὰ ἔπρεπε νὰ δαπανηθοῦν, ἐμεῖς δὲν ἔχουμε ἔνσταση νὰ ἐξεταστεῖ αὐτὸ τὸ θέμα.

Ὅμως ἐδῶ τίθεται θέμα, τώρα ποὺ κλείει ὁ χρόνος, νὰ μὴ ψηφισθεῖ τὸ κονδύλι αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἤδη ἔχει δαπανηθεῖ. Ἡ εἰσήγηση εἶναι ἡ ψήφιση τοῦ κονδυλίου νὰ γίνει μετὰ τὴν ἐξέταση αὐτή. Θά ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι γιὰ νὰ γίνει ἡ ἐξέταση αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποία ἁρμόδιος δὲν εἶναι ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς—δὲν ξέρω ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ τούτη τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως Σχεδίου Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν— θὰ ἀρχίσει τὸ ἀνακριτικὸ ἔργο γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ κατὰ πόσο ἀπέδωσαν τὰ χρήματα ποὺ δόθηκαν γιὰ τὸ κονδύλι «Διαφημίσεις» καὶ γιὰ κάθε ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ κονδύλια. Τὸ ἔργο τοῦτο θὰ εἶναι δύσκολο καὶ θὰ ἀπαιτηθεῖ πολὺς χρόνος.

Ἐδῶ ἔχει λεχθεῖ ὅμως, «ξέρετε, γιὰ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν ζητεῖται τὸ ποσὸ αὐτὸ καὶ στὴν Ἔκθεση ἡ ὁποία μᾶς ἔχει σταλεῖ δὲν ἀναφέρονται λεπτομέρειες γιὰ τὸ ποῦ θὰ ξοδευτεῖ»!

Γιὰ νὰ εἴμαστε δίκαιοι, κύριοι συνάδελφοι, στὴν Ἔκθεση ἡ ὁποία ἔχει σταλεῖ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας προνοεῖται συνολικὴ δαπάνη £5 ἑκ. Τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν εἶναι ἕνα ποσοστημόριο καὶ οἱ ἀναλύσεις ποὺ δίδονται γιὰ τὴ δαπάνη αὐτὴ κατὰ κονδύλι εἶναι τρεῖς σελίδες. Γιὰ κονδύλια ποὺ εἶναι πολλὰ ἑκατομμύρια λίρες λέγονται δυὸ λέξεις. Ὅμως εἴμαστε ἱκανοποιημένοι.

«Δι' ἐξαιρετικάς, ἐπειγούσας καὶ ἀπροβλέπτους δαπάνας μὴ προβλεπομένας εἰς συγκεκριμένα κεφάλαια» : Τόσες χιλιάδες λίρες.

«Πρὸς συμπλήρωσιν κονδυλίων δαπάνης τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθοῦν ἀνεπαρκῆ» : £1 ἑκ. λίρες.

Αὐτὸ θεωρεῖται ἀπὸ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ὅτι εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἐξήγηση γιὰ νὰ ψηφιστεῖ τὸ κονδύλι. Γιὰ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν τὸ ὁποῖο μιλᾶ δι' ἐκδόσεις 'Υπουργείων καὶ Τμημάτων : £1,815 περισσότερα. Γιὰ διαφωτιστικὲς ἐκδόσεις ἐξωτερικοῦ : £10,000 περισσότερα. Γιὰ ἐπιλογὴ ἄρθρων τουρκικοῦ τύπου : £1,000 περισσότερα. Γιὰ πρακτικὰ καὶ ψηφίσματα διεθνῶν συνεδρίων : £2,184 περισσότερα. Γιὰ μελέτη Γενικοῦ Εἰσαγγελέα γιὰ τὸ συνταγματικὸ πρόβλημα : £3,980 περισσότερα. Γιὰ διαφωτιστικὲς ἐκδόσεις ἐξωτερικοῦ—γενικές : £934, καὶ συνεχίζει. Εἶναι 3-4 σελίδες οἱ ἐξηγήσεις ποὺ δίδονται—δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὲς καὶ θὰ πρέπει νὰ ζητηθοῦν περισσότερες ἐξηγήσεις.

Δὲν ἔχω ἔνσταση, κύριοι συνάδελφοι, νὰ ζητηθοῦν περισσότερες ἐξηγήσεις διότι πιθανὸν οἱ συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν θέσει αὐτὸ τὸ θέμα νὰ ἔχουν ὑπόψη τους πράγματα τὰ ὁποῖα ἐγὼ δὲν ἔχω ὑπόψη μου. Ὅμως μὲ αὐτὸ θέλω νὰ τονίσω, ὅτι ἂν στὸ κάθε κονδύλι—γιὰ νὰ μὴ δημιουργοῦμε καὶ αὐταπάτες καὶ στὸ Σῶμα καὶ στὸ λαό—τὸ ὁποῖο ἔρχεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν, ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν γιὰ νὰ τὸ ψηφίσει θὰ διεξάγει ἐνδελεχῆ ἔρευνα, τότε σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι κανένα νομοσχέδιο δὲν μπορεῖ μέσα σ' ἕνα χρόνο νὰ περάσει ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα.

Εἶναι ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ποὺ εὐθύνεται γι' αὐτὰ τὰ ζητήματα. Οἱ 'Επιτροπὲς καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ παίρνει τὶς ἐξηγήσεις ποὺ δίδονται καὶ εἶναι μὲ βάση αὐτὲς τὶς ἐξηγήσεις ποὺ ψηφίζει. Ἂν γιὰ τὸ κάθε ἕνα θὰ ὑπάρχει καχυποψία καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ψηφιστεῖ διότι μπορεῖ νὰ ἐνέχει κάτι καὶ χρειάζεται εἰδικὴ ἔρευνα, τότε νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα αὐτὸ δὲν θὰ μπορέσει νὰ ἐκπληρώσει τὴν ἀποστολή του.

Μὲ αὐτὰ ὅλα, κύριοι συνάδελφοι, θέλω νὰ τονίσω ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς θὰ ψηφίσει τὰ κονδύλια ὅπως ὑπάρχουν στὸν ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμό, ὅμως ταυτόχρονα καὶ ἡ ἴδια ζητᾶ, καὶ θὰ κληθεῖ, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν νὰ δώσει ἐξηγήσεις τόσο γιὰ τὰ κονδύλια αὐτὰ ὅσο καὶ γιὰ κονδύλια ποὺ ἀφοροῦν τοὺς προϋπολογισμοὺς γιὰ τὸ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πραγματικὰ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τάχθηκα ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως καὶ τοῦ κονδυλίου αὐτοῦ τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν, ἦτο διότι ἡ ἀνάλυση τῶν διαφόρων κονδυλίων ἦτο λεπτομερὴς στὴν ἔκθεση ἡ ὁποία μᾶς ἀπεστάλη καὶ ἂν ἀναφέρθηκα στὴ διαφώτιση εἶναι διότι πολλὰ ἀπὸ τὰ κονδύλια αὐτὰ ξοδεύθηκαν γιὰ σκοποὺς διαφώτισης τόσο στὸ ἐσωτερικὸ ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικό. Καὶ πράγματι διαφώτισε καλῶς τὴ Βουλὴ ὁ εὐπαίδευτος συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου.

Ἕνα γεγονὸς ἐπίσης τὸ ὁποῖο ὑπέμνησε ὁ κ. Κωνσταντίνου καὶ τὸ ὁποῖο μοῦ διέφυγε εἶναι ὅτι ἤδη ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν ἔχει κληθεῖ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ κατὰ τὴν ἐξέταση τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Δημοκρατίας νὰ δώσει λεπτομερεῖς πληροφορίες τόσο γιὰ τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα προνοοῦνται στὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ 1981 ὅσο καὶ γιὰ τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ τὸ ὁποῖο καλούμεθα νὰ ψηφίσουμε.

Κύριοι, θὰ ἦτο πολὺ ἄχαρι τὸ ἔργο αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἢ ἔστω καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίου Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν, νὰ κάθεται νὰ ἐξετάζει τὸ κάθε κονδύλι τὸ ὁποῖο ξοδεύτηκε ἀπὸ κάποια Ὑπηρεσία τῆς Δημοκρατίας καὶ νὰ διερωτᾶται ἂν αὐτὲς οἱ £10 καλῶς ξοδεύτηκαν ἢ ὄχι, ἂν αὐτὲς οἱ £100 ποὺ ἀναφέρονται ἐκεῖ ξοδεύτηκαν γιὰ μιὰ δουλειὰ ποὺ μποροῦσε νὰ γίνει μὲ £80, ἢ ἂν μέσα στὶς £1,000 ποὺ ἔχουν ξοδευτεῖ ὑπάρχει καὶ μιὰ χαριστικὴ ἔστω καταβολὴ πέντε ἢ δέκα ἢ 20 λιρῶν. Θὰ ἦτο πράγματι πάρα πολὺ ἄχαρι τὸ ἔργο αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ ὑπόνοιες οἱ ὁποῖες ἀναφέρθηκαν ἀλλὰ μὲ ὑπόνοιες μόνο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καταδικάζομε ὁρισμένα σώματα τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας τὰ ὁποῖα ἔχουν προσφέρει καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ προσφέρουν τεράστιες ὑπηρεσίες σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Μπορεῖ νὰ διαφωνοῦμε μὲ τὸν τρόπο ποὺ διεξάγονται αὐτὲς οἱ ὑπηρεσίες καὶ μπορεῖ νὰ κριτικάρομε αὐτὰ τὰ σώματα. Αὐτὸ εἶναι δικαίωμά μας, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ τὰ κατηγοροῦμε γιὰ ἀνεντιμότητα μὲ ὑπόνοιες μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ ἤθελα νὰ διευκρινίσω ὅτι σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἦταν πρόθεσή μας νὰ κάμουμε μάθημα σὲ κανένα ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς διαφώτισης καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸ ρόλο τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ ἢ τῶν ἁρμόδιων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Οὔτε πρόθεσή μας εἶναι νὰ εἴμαστε ἀπολογητὲς ὁποιουδήποτε Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως ὅταν ὑπάρχουν κατηγορίες, νοουμένου ὅτι οἱ κατηγορίες αὐτὲς εἶναι τεκμηριωμένες καὶ ἔχουν ἀποδειχθεῖ πέραν πάσης ἀμφιβολίας.

Πρόθεσή μας εἶναι νὰ εἴμαστε ἀντικειμενικοί. Καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς προθέσεως τῆς ἀντικειμενικότητας ἔγινε εἰσήγηση γιὰ ἕνα εἶδος διπλοῦ ἐλέγχου, ποσοστικοῦ καὶ ποιοτικοῦ. Ὁ μὲν Γενικὸς Ἐλεγκτὴς εἶναι σὲ θέση νὰ κάμει τὸν ποσοτικὸ ἔλεγχο, οἱ δὲ ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς σίγουρα θὰ πρέπει νὰ προχωρήσουν στὸ νὰ κάμουν τὸν καλύτερο δυνατὸ ποιοτικὸ ἔλεγχο ὥστε νὰ βεβαιωθοῦμε ὅτι γενικὰ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν κάνει τὸ καθῆκον του καὶ γενικὰ τὰ κονδύλια ξοδεύονται μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Βέβαια, τονίζω τὴ λέξη «γενικά», διότι σίγουρα καμμιὰ ὑπηρεσία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τέλεια. Ὑπάρχουν ἀτέλειες καὶ πιθανὸ νὰ ὑπάρχουν καὶ λάθη. Ἀλλὰ δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ δεχθοῦμε καὶ τὴν ἀπόλυτη ἄποψη ὅτι ἡ προσπάθεια ποὺ γίνεται γιὰ τὴ διαφώτιση εἶναι γιὰ συσκότιση καὶ ὄχι γιὰ διαφώτιση. Νομίζω αὐτὴ ἡ ἄποψη εἶναι κάπως ὑπερβολική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἶπα προηγούμενα ὅτι δὲν ἤμουν στὴ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ληφθοῦν πρόσθετες πληροφορίες καὶ δὲν ξέρω ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ ὅταν ἐξέταζε τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ εἶχε πάρει τὶς πληροφορίες ποὺ χρειαζόταν γιὰ τὰ κονδύλια ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Κωνσταντίνου.

Δὲν θέλω ὅμως νὰ σχηματιστεῖ ἡ ἐντύπωση, μὲ αὐτὰ ποὺ εἶπε ὁ κ. Κωνσταντίνου, ὅτι εἴτε ἡ Ἐπιτροπὴ εἴτε τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς εἴτε ἐγὼ μένουμε ἀδιάφοροι γιὰ ποσὰ ἑκατομμυρίων λιρῶν ἐνῶ τὸ μικροελάχιστο ποσὸ τῶν

£235,000 ἀποτέλεσε ἀντικείμενο συζήτησης. Πράγματι ὑπάρχουν στὸν προϋπολογισμὸ κονδύλια ποὺ συμποσοῦνται σὲ πέντε ἑκατομμύρια ἀλλὰ εἶναι μερικὰ ποὺ πιστεύω ὅτι δὲν χρειάζονται οὔτε ἔρευνα οὔτε διαπίστωση. Ὅταν ἀναγράφεται «Ἐπιστροφὴ φόρου εἰσοδήματος» : 800,000—ἀφήνω κατὰ μέρος ὅτι ὑπάρχει ἡ ἐξήγηση—αὐτὲς οἱ ἐπιστροφὲς γίνονται δυνάμει νόμου μὲ νομικὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου. Ἄρα εἶναι νομικὴ ὑποχρέωση τοῦ κράτους ποὺ εἴτε θέλει εἴτε δὲν θέλει θὰ ἐπιστρέψει τὰ ποσὰ αὐτά. Ὅταν ἀναφέρεται τὸ ποσὸ τῶν £2,000,000 γιὰ τοὺς δυσπραγοῦντες ἐκτοπισθέντες καὶ παθόντες, ἀναφέρονται διάφορες αὐξήσεις πολὺ ἀναλυτικὰ κατὰ κονδύλιο. Ὅταν ἀναφέρεται τὸ ποσὸ τῶν £10,000 γιὰ τοὺς ἀναπήρους καὶ ὅταν ἀναφέρονται τὰ ἔξοδα τῶν ἐκλογῶν λεπτομερειακῶς—μισθοὶ κλπ.—ὅταν ἡ πρόσθετη δαπάνη τοῦ £1,800,000 εἶναι, ὅπως λέει, ἀναθεώρηση τῶν παρεχομένων πρὸς τοὺς παθόντες χορηγημάτων συντάξεων δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὅταν ἀναφέρεται τὸ ποσὸ τῶν £132,000 γιὰ δικαιώματα ὑπερωριῶν ἢ τόσα γιὰ αὔξηση τῶν ἡμερομισθίων κατὰ 27%, ποὺ εἶναι ἡ κανονικὴ αὔξηση, ὅλα αὐτὰ τὰ ποσὰ εἶναι καθορισμένα διὰ νομικῆς ὑποχρεώσεως πέραν τοῦ ποσοῦ βέβαια γιὰ τὰ ἔκτακτα καὶ μὴ προβλεπόμενα, ποὺ δὲν εἶναι ποσὸ ποὺ δίνεται ἔτσι ἄσκοπα καὶ ἀμελέτητα ἀλλὰ ἡ ἀντίστοιχη πρόνοια τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐξάνεται κατὰ τὸ ποσὸ αὐτό.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾶ, ἐπαναλαμβάνω, τὰ ποσά.

Τελικά, κ. Πρόεδρε, θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν εἶναι πρόθεση κανενός, νομίζω, ἡ ἄσκηση ἐλέγχου γιὰ κάθε κονδύλι καὶ κάθε ποσό, ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ὄντως ὑπάρχουν βάσιμες ἀνησυχίες ὅτι ἡ διάθεση τῶν κονδυλίων δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι, νομίζω ὅτι καὶ ἡ ἐπιλογὴ μιᾶς περιπτώσεως μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνασταλτικὴ γιὰ τὴ μὴ ἐπανάληψη ἄλλων. Εἶναι πιστεύω μέσα στὰ καθήκοντα αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ σίγουρα αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον νὰ ἀσκεῖ αὐτὸ τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο τόσο γιὰ λόγους προλήψεως αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ὅσο καὶ ἀνασταλτικά. Ἐπειδὴ ἀναφέρθηκαν δῆθεν οἱ λεπτομέρειες τῶν ποσῶν, θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὲς οἱ λεπτομέρειες πρῶτα ἀπ' ὅλα μὲ τὴν ὕπαρξη τοῦ ἄρθρου 4 καμμιὰ σημασία δὲν ἔχουν. Γιατὶ ἀπὸ τὸ ἕνα κονδύλι δικαιοῦνται νὰ τὰ μεταφέρουν σὲ ἄλλο κονδυλι. Ὁ λόγος ποὺ ἔρχεται συμπληρωματικὸς προϋπολογισμός, ὅπως λέει τὸ σημείωμα, εἶναι ἐπειδὴ ἐξαντλήθηκαν τὰ ἄλλα κονδύλια. Δὲν ὑπάρχει δηλαδὴ εὐχέρεια ἄλλης μεταφορᾶς ἀπὸ ὅση ἤδη κατὰ κόρον ἔχει γίνει. Καὶ ἂν ἑπομένως ἡ δαπάνη γιὰ τὶς δημοσιεύσεις τῶν ψηφισμάτων χρειάζεται ἐδῶ νὰ αὐξηθεῖ κατὰ £1,000, δὲν ξέρω ἂν ἡ προηγούμενη ὕπαρξη κονδυλίου £3,000, γιὰ παράδειγμα, γιὰ τὰ ψηφίσματα δὲν ἔχει μεταφερθεῖ γιὰ κάτι ἄλλο. Καὶ οὔτε τὰ θέματα ποὺ ἀναφέρονται ἐδῶ εἶναι ὅλα γιὰ διαφώτιση στὸ ἐξωτερικό. Βέβαια ἐγὼ παραδέχομαι ὅτι σήμερα οἱ μαγνητοταινίες εἶναι ὡραία πηγὴ πληροφόρησης ἐκείνων ποὺ τὶς ἀκούουν. Τώρα γιατὶ ζητᾶ πρόσθετη δαπάνη £8,000 τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ διαφώτιση γιὰ τὸ Κυπριακὸ στὸ ἐξωτερικὸ δὲν ξέρω οὔτε μπορῶ νὰ καταλάβω τὶ εἶναι ἡ ἔννοια «£8,000 λίρες γιὰ ἔκτακτη βοήθεια γιὰ μεταφράσεις» οὔτε καταλαμβαίνω πῶς γίνεται διαφώτιση στὸ ἐξωτερικὸ μὲ τὴν ἐπιλογὴ καὶ μετάφραση ἄρθρων ἀπὸ τούρκικες ἐφημερίδες—στὸ ἐξωτερικὸ τονίζω—γιὰ τὸ Κυπριακό. Βέβαια δὲν διαδίδομε ἐμεῖς τὴν τούρκικη προπαγάνδα, ὑποθέτω, καὶ τὰ ἄρθρα τους. Μήπως ἄραγε εἶναι αὐτὸ τὸ δελτίο ποὺ εἶναι μετάφραση τοῦ Κυπριακοῦ τύπου στὰ Ἀγγλικὰ καὶ πωλεῖται ἐπ' ἀμοιβῇ στὶς Πρεσβεῖες ἀπὸ κάποιο ποὺ ἐργάζεται στὸ Τμῆμα ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κυριε Πρόεδρε, ὑπάρχει μιὰ τάση νὰ δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι συμβαίνει κάτι τὸ προσωπικὸ μὲ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν. Καὶ γιατὶ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ὄχι ἄλλες ὑπηρεσίες ; Γιατὶ ἀκριβῶς γύρω ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν—καὶ τελευταία ἔχουν δημοσιευτεῖ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διαψεύσει κανεὶς—ξοδεύτηκε συγκεκριμένο κονδύλι γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Βουλὴ δὲν εἶχε καμμιὰ πρόθεση ὅταν ψήφιζε τὸ κονδύλι γιὰ τὸ Ταμεῖο «Ἐκδόσεις καὶ Διαφώτισις» νὰ ξοδευτοῦν τὰ χρήματα γιὰ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ξοδεύτηκαν. Δὲν εἶναι τυχαῖα ποὺ ἐγείρουμε τὸ θέμα τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν.

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα, γιατὶ θὰ πρέπει νὰ ψηφισθεῖ τὸ κονδύλι αὐτό, εἶναι ὅτι ἴσως νὰ ἔχει ξοδευτεῖ. Ὅμως, κακῶς ξοδεύτηκαν τὰ χρήματα αὐτά. Ἔπρεπε νὰ τύχουν πρῶτα τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ νὰ ξοδευτοῦν. Καὶ ἂν τὰ ξόδεψαν χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν ἔγκριση τῆς Βουλῆς εἶναι λάθος δικό τους. Δὲν εἶναι λάθος τῆς Βουλῆς. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκβιάζεται ἡ Βουλὴ ἐκ τῶν ὑστέρων. Καὶ λέμε ὅτι θὰ ἐγκρίνουμε καὶ αὐτὸ τὸ κονδύλι καὶ θὰ μᾶς φέρουν στοιχεῖα. Ὅμως, ἔχει τρία χρόνια ποὺ ζητοῦμε στοιχεῖα καὶ δὲν μᾶς φέρνουν στοιχεῖα ! Καὶ ἐγκρίνουμε πολὺ τακτικὰ παρόμοια κονδύλια. Εἶναι καιρὸς νὰ πάψουμε νὰ τὰ ἐγκρίνουμε, γιὰ νὰ μᾶς φέρουν στοιχεῖα.

Ὅσο γιὰ τὴν ἀνάλυση τῶν ποσῶν ὁ προηγούμενος ὁμιλητὴς κάλυψε τὸ Θέμα. Τὰ ποσὰ μπορεῖ νὰ ἀναγράφονται σὲ ὁποιοδήποτε κονδύλι ἀλλὰ χρησιμοποιοῦνται ὅπως θέλουν. Καὶ ἀνάφερε μόνο ἕνα παράδειγμα πρόσφατο. Αὐτὸ τῶν £6,600. Προηγουμένως εἶχα ἀναφέρει ἀπὸ τὸ ἴδιο Βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν περίπτωση φίλων καὶ ἐπιχειρηματιῶν ποὺ ἦλθαν στὴν Κύπρο μὲ τὴν ὀμπρέλλα τοῦ δημοσιογράφου καὶ καλύφθηκαν τὰ ἔξοδά τους.

Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, οὔτε ἡ λύση τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ εἶναι λύση. Δὲν ἐνδιαφέρει τὸ Γενικὸ Ἐλεγκτὴ ἂν κάποιος ποὺ ἦλθε στὴν Κύπρο εἶναι πραγματικὰ δημοσιογράφος ἢ ἐπιχειρηματίας. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς βασίζεται πάνω στὶς ἀποδείξεις ποὺ τοῦ ὑποβάλλουν. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ κατίθενται στοιχεῖα στὶς Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ νὰ ἐγκρίνουμε παρόμοια ποσά.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ὅτι εἶναι κακὸ καὶ ἀναληθὲς νὰ δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι ὁποιαδήποτε Ἐπιτροπή, καὶ εἰδικὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, μπορεῖ νὰ ἐλέγχει στὴν τελευταία λεπτομέρεια πῶς δαπανοῦνται τὰ ποσὰ ποὺ ψηφίζονται καὶ ὄχι μόνο τὰ ποσὰ σὰν σύνολο ποὺ ἀφοροῦν τὸ δοσμένο Τμῆμα ἢ Ὑπουργεῖο ἀλλὰ καὶ σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειές τους. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνει ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ μὲ τὸ μικρό της ὄγκο καὶ τὰ λίγα μέσα ποὺ ἔχει στὴ διάθεσή της ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καμμιὰ Βουλὴ τοῦ κόσμου.

Ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω δὲν εἶναι ἂν εἶναι πολλὴ ἡ αὔξηση ἢ λίγη. Οὔτε τὸ ὅτι σὲ ἄλλα κονδύλια δίδονται περισσότερες ἢ λιγότερες λεπτομέρειες. Εἶναι νὰ μὴ δημιουργοῦμε τὴν ἐντύπωση σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅ,τι «ξέρετε τώρα ποὺ θὰ ἀποφασίσει αὐτὸ τὸ Σῶμα—καὶ νομίζω ὅτι εἴμαστε ὁμόφωνοι ὅλοι—νὰ διεξάγει ἔρευνα γιὰ τὰ κονδύλια καὶ πῶς ξοδεύτηκαν ἀπὸ τὸ Γραφεῖο

Δημοσίων Πληροφοριῶν θὰ διαφωτιστεῖ τὸ Σῶμα αὐτὸ καὶ θὰ ξέρει μὲ τὴν τελευταία λεπτομέρεια τί ἔγινε.»

Λέω, εἶναι λάθος νὰ δημιουργοῦμε τέτοιες ἐντυπώσεις καὶ στὸ Σῶμα καὶ μέσα στὸ λαό. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕνα.

Τὸ δεύτερο εἶναι ὅτι φαίνεται ὅτι ὁρισμένοι συνάδελφοι ἔχουν πληροφορίες. Ἐμεῖς δὲν διαθέτουμε κανένα, μέσα στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν γιὰ νὰ ἔχουμε αὐτὲς τὶς λεπτομέρειες. Φαίνεται ὅτι ἡ «Σημερινὴ» καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Συναγερμοῦ ἐδῶ διαθέτουν τέτοιο τρόπο. Θὰ ἦταν καλὰ νὰ πληροφορήσει καὶ τὸ Σῶμα καὶ τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ γιὰ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ γιὰ νὰ βοηθηθοῦμε στὴν ἔρευνα. Ὅμως αὐτὰ τὰ πράγματα λέγονται πρῶτα κατὰ κόρο στὶς ἐφημερίδες καὶ μετὰ ἔρχονται στὴ Βουλή. Εἶναι καιρὸς νομίζω αὐτὸ τὸ Σῶμα νά ἐξετάζει ἀντικειμενικὰ ὁρισμένα ζητήματα καὶ ἂν ὑπάρχουν πληροφορίες, οἱ ὁποῖες ἐπαναλαμβάνω γιὰ μᾶς εἶναι ἄγνωστες, θὰ εἴμαστε εὐτυχεῖς νὰ ξέρουμε αὐτὲς τὶς πληροφορίες καὶ διαβεβαιοῦμε ὅτι ὁποιαδήποτε ἀτασθαλία, ὁτιδήποτε μὴ κανονικό, θὰ μᾶς εὕρει ὑποστηρικτὲς ἐκείνων ποὺ θέλουν νὰ καταδικάζουν τὸ μὴ κανονικὸ ποὺ ἔχει γίνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε, ἁπλῶς ἤθελα νὰ πῶ ὅτι γιὰ τὸ ποσὸ τῶν £6,600 ἔχει ἐκδοθεῖ ἐπίσημη ἀνακοίνωση ποὺ τὸ ἐπιβεβαιώνει καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν κάτι ἔχει δημοσιευτεῖ δὲν χάνει τὴν ἀξία του ἂν ἀναφέρεται στὴ Βουλή. Ἂν δημοσιεύτηκε προηγουμένως ἔχει τὴν ἴδια ἀξία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς θὰ μποῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Προοίμιο καὶ τὸ ἄρθρο 1 ; Τὸ Προοίμιο καὶ τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνονται.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ μὴν ταλαιπωροῦμε τὰ Μέλη ἡ ἐπιφύλαξή μου εἶναι ὅσον ἀφορᾶ ἐκεῖνο εἰδικὰ τὸ κονδύλι. Ἐπομένως, εἰσηγοῦμαι, ἂν μπορεῖτε νὰ βάλετε εἰδικὰ ἐκεῖνο τὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Πίνακα τοῦ Νόμου σὲ ψηφοφορία δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ταλαιπωροῦμε τὰ Μέλη μὲ ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ τὸ βάλω σὲ ψηφοφορία ὅταν θὰ ἐρχόμαστε στὸν Πίνακα. Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £5,985,652 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 2 ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ ἔνστασή μου καὶ ἡ εἰσήγησή μου ταὐτόχρονα εἶναι τὸ ποσὸ τῶν £5,985,652 νὰ μειωθεῖ διὰ τοῦ ποσοῦ—μὲ συγχωρεῖτε, ἡ ἀριθμητική μου δὲν εἶναι τόσο καλὴ καὶ ἐπομένως κάποιος θὰ μποροῦσε νὰ κάμει τὴν μείωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

235,932.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Εἶναι £5,749,720, κ. Πρόεδρε.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὁ ἄλλος συνάδελφος εἶναι καλύτερος στὰ μαθηματικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ μειωθεῖ μὲ τὴν ἀφαίρεση τοῦ ποσοῦ £235,932 ;

Δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ θέλετε νὰ πεῖτε ; Δηλαδὴ εἶναι σὰν μιὰ εἰσηγητικὴ πρόταση γιὰ τροποποίηση. Ὡραῖα : Ποιὸς συμφωνεῖ μὲ τὴν πρόταση τοῦ κ. Παπαδοπούλου, νὰ μειωθεῖ τὸ ποσὸ τῶν £5,985,652 μὲ τὸ ποσὸ τῶν 235,932 ποὺ ἀντιστοιχεῖ γιὰ τὶς ἐκδόσεις καὶ δημοσιότητα τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση ἀπορρίπτεται.

Θέτω τὸ ἄρθρο 2 σὲ ψηφοφορία.

Ποιοὶ ψηφίζουν διὰ τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὸ ἑπόμενο ἄρθρο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ ἴδια ἔνταση γιὰ τὸ ἀντίστοιχο ποσὸ ποὺ φέρεται στὸν Πίνακα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποίησης τοῦ κ. Παπαδοπούλου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχή ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση ἀπορρίπτεται.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἔγκρισης τοῦ ἄρθρου 3 καὶ τοῦ Πίνακα στὴν ὁλότητά του ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Μπαίνουμε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου στὴν ὁλότητά του μὲ τὸν Πίνακα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμόφωνα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται ὡς Νόμος στὴν ὁλότητά του.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἁπλῶς γιὰ λόγους πρακτικῶν, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι τὸ Νομοσχέδιο τῶν πέντε ἑκατομμυρίων λιρῶν ποὺ ἔχομε ψηφίσει στὴν τρίτη ἀνάγνωση περιλαμβάνει πολλὰ ἄλλα κονδύλια τὰ ὁποῖα ἐγκρίνομε. Ὁ λόγος τῆς θετικῆς ψήφου εἶχε αὐτὴ τὴν ἔννοια χωρὶς ἄρση τῆς ἐπιφυλάξεως γιὰ τὰ ὑπόλοιπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἑπόμενο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980». Παρακαλῶ τὸν κ. Λαδᾶ νὰ διαβάσει τὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 5) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 Δεκεμβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £1,425,000 καὶ ἡ διάθεσή του—

(α) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴ συνέχιση τῶν ἐργασιῶν μέσα στὰ πλαίσια ἐφαρμογῆς τοῦ μεγάλου Σχεδίου γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς Πάφου·

(β) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν συμβατικῶν ὑποχρεώσεων ἀναφορικὰ μὲ τὴ συνέχιση τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σχεδίου Μείζονος Λευκωσίας—Συμπληρωματικὲς Ὑδατοπρομήθειες·

(γ) γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων ἀναγκῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ ἐκκοπὴ καὶ μεταφορὰ πράσινης ξυλείας πρὸς τὶς Δασικὲς Βιομηχανίες·

(δ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς αὐξημένης δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκόπησης ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀνόρυξη γεωτρήσεων καὶ τὴ διεξαγωγὴ ἐρευνῶν γιὰ τὴν ἀνεύρεση ὑπογείων νερῶν καὶ ποὺ ὀφείλεται στὶς αὐξήσεις τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῆς τιμῆς τῶν καυσίμων καθὼς καὶ στὴν κατὰ 37% αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διατρήσεων ποὺ θὰ ἀνορυχθοῦν σὲ σύγκριση μὲ τὰ προηγούμενα χρόνια· καὶ

(ε) γιὰ τὴ συμπλήρωση διαφόρων κονδυλίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν αὐξημένων δαπανῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται λόγω τῶν κατὰ 27% αὐξήσεων ποὺ δόθηκαν στὰ ἡμερομίσθια, τῆς ἀναθεώρησης τῶν ἐπιδομάτων ὁδοιπορικῶν, τῆς αὔξησης τῆς τιμῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ τῶν καυσίμων καὶ τῶν γενικῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, ἐπειδὴ οἱ πρόνοιες ποὺ ἔγιναν γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1980 ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσουν γιὰ τὸν τρέχοντα χρόνο, ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθεῖ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητές ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Προοίμιο καὶ τὸ ἄρθρο 1 ;

Τὸ Προοίμιο καὶ τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ

£1,425,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ 2 ἄρθρο ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ 2ο ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ.

Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 ;

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Ἀναφέρετε καὶ τὸν Πίνακα.

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ ὁ Πίνακας ;

Ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Νομοσχέδιο στὴν ὁλότητά του ;

Τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἑπόμενο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τὸν Προεδρεύσαντα τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 6) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε

τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 Δεκεμβρίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £75,000 καὶ ἡ διάθεσή του γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀγροτικῶν δρόμων στὶς φτωχότερες ἀμπελουργικὲς περιοχὲς τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ, Πάφου, Λευκωσίας καὶ Λάρνακας.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὰ κριτήρια ποὺ λαμβάνονται ὑπόψη γιὰ τὴν κατασκευὴ δρόμων στὶς ἀμπελουργικὲς περιοχὲς εἶναι τὰ ἴδια ὅπως καὶ στὰ προηγούμενα χρόνια καὶ εἰδικότερα—

(α) τὸ μῆκος τοῦ δρόμου·

(β) ἡ περιοχὴ ποὺ ἐξυπηρετεῖται·

(γ) ἡ πυκνότητα καὶ ἡ ἡλικία τῶν ἀμπελώνων τῆς περιοχῆς·

(δ) ἡ συνεργασία τῶν ἐνδιαφερομένων ἀμπελουργῶν· καὶ

(ε) ἡ συμπλήρωση ἢ βελτίωση ὑφιστάμενου δρόμου.

Ὅπως ἐπίσης ἀναφέρεται στήν ἴδια ἔκθεση, τὸ πιὸ πάνω ποσὸ γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν διαφόρων ἀγροτικῶν δρόμων, κατάλογος τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτεται στὴν ἴδια Ἔκθεση, θὰ κατανεμηθεῖ στὶς τέσσερεις ἐπαρχίες ὡς ἀκολούθως :—

Ἐπαρχία Λεμεσοῦ	£27,000
Ἐπαρχία Πάφου	£27,000
Ἐπαρχία Λευκωσίας	£16,000
Ἐπαρχία Λάρνακος	£ 5,000

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο 23.05Δ «Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις—Ἄλλα Ἀγροτικὰ Σχέδια Ἀναπτύξεως» καὶ Ἄρθρο 613 «Βελτίωσης καὶ Κατασκευὴ Ἀγροτικῶν Ὁδῶν» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος χρόνου, ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθεῖ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τὸ Νομοσχέδιο αὐτό ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 1 ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ

£75,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 2 ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ;

Τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ στὴν ὁλότητά του τὸ Νομοσχέδιο ;

Τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται στὴν ὁλότητά του ὡς Νόμος.

Τὰ ἑπόμενα Νομοσχέδια εἶναι «Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981» (Ψήφιση δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Ἰανουάριο τοῦ 1981) καὶ «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981» (Ψήφιση δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Ἰανουάριο τοῦ 1981). Ἡ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς καλύπτει καὶ τὰ δυὸ Νομοσχέδια.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ἀλέξης Γαλανός, Προεδρεύων
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω θέμα σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 12 Δεκεμβρίου 1980.

Μὲ τὶς πιὸ πάνω 'Αποφάσεις τῆς Βουλῆς παρέχεται ἐξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης γιὰ τὸ μήνα 'Ιανουάριο τοῦ 1981 γιὰ ποσὸ ποὺ δὲν θὰ ὑπερβαίνει, ἀπὸ τὴ μιά, ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ ποὺ προβλέπεται στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ 1980 καὶ ποὺ ἀναλογεῖ γιὰ τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα, δηλαδὴ γιὰ τὸ μήνα 'Ιανουάριο τοῦ 1980, καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ ποὺ προβλέπεται στὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως τοῦ 1980 καὶ ποὺ ἀναλογεῖ γιὰ τὸ ἴδιο ἐπίσης χρονικὸ διάστημα, δηλαδὴ τὸ μήνα 'Ιανουάριο τοῦ 1980, σχετικὰ μὲ κάθε ἕνα Κεφάλαιο δαπάνης ξεχωριστὰ ὅπως προβλέπεται καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις τῶν Προϋπολογισμῶν. Περισσότερη ἀνάλυση τῶν δαπανῶν αὐτῶν ἀναφέρεται στοὺς Πίνακες ποὺ ἐπισυνάπτονται στὶς ἀντίστοιχες 'Αποφάσεις τῆς Βουλῆς.

"Οπως ἀναφέρεται καὶ στὶς δυὸ πιὸ πάνω 'Αποφάσεις, δὲν θὰ μπορεῖ νὰ γίνεται ὁποιαδήποτε δαπάνη γιὰ νέες ὑπηρεσίες ἢ σκοποὺς οὔτε καὶ θὰ μπορεῖ νὰ συμπληρώνεται ὁποιαδήποτε νέα θέση μέχρις ὅτου ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ πάρουν ἔτσι τὴν τελική τους μορφὴ ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως τοῦ 1981.

"Οπως εἶναι γνωστό, σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες συνταγματικὲς διατάξεις, ὁ ἐτήσιος Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς κατατίθεται στὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων τὸ ἀργότερο τρεῖς μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Στὴν πραγματικότητα ὅμως ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ ἔτος 1981 κατατέθηκε στὴ Βουλὴ στὶς 30 'Οκτωβρίου 1980 καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως γιὰ τὸ ἔτος 1981 στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

"Οπως εἶναι ἐπίσης γνωστό, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 168 τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, σὲ περίπτωση ποὺ ὁ Προϋπολογισμός, Τακτικὸς καὶ 'Αναπτύξεως, δὲν θὰ ἔχει ψηφισθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μέχρι τὴν ἡμέρα ποὺ ἀρχίζει τὸ οἰκονομικὸ ἔτος στὸ ὁποῖο ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται, ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μπορεῖ, ἀφοῦ τηρηθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος, μὲ 'Απόφασή της νὰ ἐξουσιοδοτήσει τὴ διενέργεια ὁποιασδήποτε δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ χρονικὸ διάστημα ποὺ δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸν ἕνα μήνα κάθε φορὰ καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωση τοὺς δύο μῆνες, συνολικά, ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Παγίου Ταμείου ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο λογαριασμὸ τοῦ Δημοσίου, ἐφόσο θεωρήσει αὐτὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴ συνέχιση τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ποὺ προβλέπονται στὸν Προϋπολογισμό, καὶ εἰδικότερα μέχρι τὴν ἐκπνοὴ τοῦ πιὸ πάνω χρονικοῦ διαστήματος. 'Η δαπάνη ποὺ θὰ ἐγκρίνεται γιὰ ὁποιαδήποτε ὑπηρεσία, σύμφωνα μὲ τὰ πιὸ πάνω, δὲν μπορεῖ κατ' ἀναλογία νὰ ὑπερβαίνει τὸ ἀντίστοιχο ποσὸ ποὺ ἔχει ψηφισθεῖ γιὰ τὴν ἴδια ὑπηρεσία μὲ βάση τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ προηγούμενου οἰκονομικοῦ ἔτους.

Οἱ προτεινόμενες πιὸ πάνω ἐξουσιοδοτήσεις ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων γιὰ τὴ διενέργεια τῶν δαπανῶν, γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται λόγος στοὺς Πίνακες ποὺ ἐπισυνάπτονται, εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ σκοποὺς συνέχισης τῶν διάφορων ὑπηρεσιῶν γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται πρόνοια στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως τοῦ ἔτους αὐτοῦ γιατὶ ἡ μελέτη καὶ ψήφιση ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ ἔτος 1981 δὲν ἦταν δυνατὴ σὰν ἀποτέλεσμα τῆς μὴ ἔγκαιρης κατάθεσής τους στὸ Σῶμα ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται στὴ Βουλή, διαφωνοῦντος τοῦ κ. Τ. Χατζηδημητρίου, τὴν ἔγκριση τῶν ὡς ἄνω 'Αποφάσεων μὲ τὴν ταυτόχρονη ὅμως διευκρίνιση ὅτι ἡ

εἰσήγηση αὐτὴ δὲν προκαθορίζει καὶ τὶς τελικὲς θέσεις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς πάνω στοὺς ὑπὸ ἐξέταση Προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἐπειδὴ πρόκειται γιὰ δυὸ Νομοσχέδια ἀλλὰ στὴν οὐσία καὶ τὰ δυὸ ἀναφέρονται στὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ κράτους, ἂν δὲν ἔχει ἔνσταση ἡ Βουλή, ἡ συζήτηση καὶ οἱ ὁμιλίες νὰ γίνουν ἀναφορικὰ καὶ πρὸς τὰ δυὸ Νομοσχέδια ἀλλὰ ἡ ψήφιση τοῦ καθενὸς νὰ γίνει χωριστά.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πῆρα τὸ λόγο γιὰ νὰ ἐξηγήσω ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς θὰ ψηφίσει ὑπὲρ τῆς Ἀπόφασης γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται στὴν Ἔκθεση τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὅμως ἡ ψῆφος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα δὲν θὰ πρέπει σὲ καμμιὰ περίπτωση νὰ νομισθεῖ ὅτι προδικάζει καὶ τὴ θέση της ἔναντι τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1981 ἢ πολὺ περισσότερο γιὰ τὴ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Τόσο γιὰ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ ὅσο καὶ γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1981 ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς θὰ ἐκφράσει ἐπίσημα τὴν ἄποψή της, τὴ θέση της, τὴν πολιτική της ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅταν θὰ συζητοῦνται οἱ δυὸ αὐτοὶ Προϋπολογισμοί.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπίσης θὰ ἐκφράσει καὶ τὴν πολιτική της πάνω στὰ γενικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ τόπου, τὴ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς.

Γι' αὐτό, ἐπαναλαμβάνω ὅτι μὲ κανένα τρόπο ἡ ὑποστήριξή μας πρὸς τὴν Ἀπόφαση αὐτὴ δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐκληφθεῖ ὅτι προδικάζει καὶ τὴ θέση μας ἔναντι τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν ἢ πολὺ περισσότερο ἔναντι τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ὁποία ἔχομε καὶ θὰ ἐκφράσουμε σοβαρὲς ἀπόψεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχομε πάρει θέση καταψήφισης τῶν Δωδεκατημορίων. Τοῦτο γιά μᾶς εἶναι πράξη συνέπειας γιατὶ πέρσι καταψηφίσαμε τοὺς Προϋπολογισμούς. Φυσικὴ λοιπὸν συνέπεια ἦταν ἡ λήψη ἀνάλογης στάσης πάνω στὴ συζήτηση τῶν θεμάτων ποὺ σχετίζονται μὲ τὰ Δωδεκατημόρια.

Ἡ ἐνέργεια ἐκείνη τῆς καταψήφισης τῶν Προϋπολογισμῶν ἦταν προϊὸν σοβαρῆς σκέψης. Δὲν εἶναι ξαφνικὴ ἀπόφαση οὔτε ἔμπνευση τῆς στιγμῆς· τὸ ἴδιο καὶ ἡ σημερινή μας ἀπόφαση.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀρχίσω μιὰ πρόωρη συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν. Τὶς θέσεις μας θὰ τὶς διαμορφώσουμε κατὰ τὴν πορεία τῆς ἐξέτασης τῶν Προϋπολογισμῶν στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς καὶ θὰ καταλήξουμε στὰ τελικά μας συμπεράσματα ἀνάλογα μὲ τὶς τελικὲς ἐξηγήσεις ποὺ θὰ ἔχομε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Θὰ τονίσω μόνο τοῦτο : Ὅτι τὸ γενικό μας συμπέρασμα εἶναι ὅτι μὲ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήσαμε ἐπιτρέψαμε νὰ διατηρηθεῖ —ἂν ὄχι νὰ ἐπιδεινωθεῖ—ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τάση ποὺ ἐπικρατοῦσε πρὶν ἀπὸ τὸ 1974. Κι' ἂν ἐκείνη ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τάση εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴ τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1974, διερωτούμαστε πραγματικὰ ποιὰ θὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναβίωσης τῶν ἴδιων—ἂν οχι καὶ χειρότερων—συνθηκῶν, μὲ μεγαλύτερα κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ χάσματα.

Στὴ συζήτηση τῶν περσινῶν Προϋπολογισμῶν εἴχαμε ἀναφέρει ὅτι οἱ λόγοι ποὺ καταψηφίζαμε ἦταν γιατὶ ἔλειψε ἡ προσπάθεια ἢ ἡ ὕπαρξη ἑνὸς μίνιμουμ προγράμματος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς βρεῖ ὅλους σὲ συμφωνία καὶ νὰ ἐπιστρατεύσουμε ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ ὑποστηρίξουμε αὐτὸ τὸ μίνιμουμ πρόγραμμα. Ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα ποὺ δὲν θὰ σήμαινε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς ἑνὸς κόμματος ἀλλὰ ποὺ θὰ προνοοῦσε τὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴ στερέωση τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγομε. Τοῦτο, δυστυχῶς, δὲν ἔγινε. Ἡ Κυβέρνηση μονοπώλησε τὴν οἰκονομικὴ πολιτική, ἡ Κυβέρνηση μονοπώλησε τὶς εὐθύνες, κι' ἔτσι μονοπώλησε τὶς παραλείψεις καὶ τὰ σφάλματα.

Καταψηφίσαμε πέρσι τοὺς Προϋπολογισμοὺς ἀλλὰ κάναμε καὶ μιὰ παραίνεση. Εἴπαμε νὰ θεωρηθεῖ τουλάχιστον ἡ καταψήφιση σὰν ἕνα κουδούνι κινδύνου ποὺ νὰ κάνει τὴν Κυβέρνηση νὰ σκεφτεῖ καὶ νὰ λάβει ὑπόψη της τὴν προειδοποίηση ποὺ τῆς ἐρχόταν ἀπὸ τὸ Σῶμα—ἔστω ἀπὸ μιὰ πτέρυγα τῆς Βουλῆς.

Τῆς ζητήσαμε νὰ σκεφθεῖ τὰ μέτρα ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν γιὰ νὰ ἀναπροσαρμόσει τὴν πολιτική της. Δυστυχῶς, οἱ προειδοποιήσεις δὲν εἰσακούστηκαν. Συνεχίστηκε ἡ ἴδια πορεία, σὰν τίποτε νὰ μὴ συνέβη, ὡσὰν νὰ μὴν διατυπώθηκαν ἄλλες ἀπόψεις. Εἶναι πραγματικά, καιρὸς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι μπήκαμε μέσα σὲ νέα ἐποχὴ πολιτικῆς ζωῆς, ὄχι μόνο λόγω τῶν συνθηκῶν κατοχῆς ποὺ περνᾶ ὁ τόπος μας ἀλλὰ καὶ λόγω τῶν συγκεκριμένων πολιτειακῶν συνθηκῶν. Δὲν ὑπάρχει πιὰ ἕνας ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης ποὺ ἐξέφραζε καὶ ἀπ' εὐθείας τὸ λαό, ὅπως γινόταν μὲ τὸ Μακάριο. Τώρα ὑπάρχει ἐκπρόσωπος ἑνὸς πολιτικοῦ κόμματος ποὺ ἂν θέλει νὰ παραμένει στὴν Προεδρία θὰ πρέπει νὰ λαμβάνει ὑπόψη του καὶ τὶς ἀπόψεις τῶν ἄλλων κομμάτων. Γιατὶ ἂν ἐξακολουθήσει νὰ εἶναι ἐκφραστὴς μόνο τοῦ κόμματος καὶ τῶν δικῶν του ἀπόψεων, τὸ μόνο ποὺ θὰ πετύχει θὰ εἶναι τὴν ἀπομόνωση καὶ τὸν περιορισμό του στὶς διαστάσεις τοῦ κόμματός του. Ἂν, ὅμως, θελήσει νὰ ἐκφράσει πραγματικὰ τὸ ρόλο καὶ τὴν ἀποστολὴ ποὺ ἡ θέση τοῦ Προέδρου ἐπιβάλλει μέσα στὸ προεδρικὸ σύστημα τῆς Κύπρου, αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ πάρει ἐντελῶς καινούργιες μορφὲς καὶ καινούργιες διαστάσεις. Καιρὸς εἶναι νὰ προβληματιστεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἰδιαίτερα σήμερα.

Πέρσι, ὅταν καταψηφίζαμε τοὺς Προϋπολογισμούς, μᾶς ὑποβλήθηκε—καὶ δίκαια—τὸ ἐρώτημα : Καὶ τὶ θὰ γίνει ἂν ὅλοι καταψηφίσουμε τοὺς Προϋπολογισμούς ; Τὸ ἴδιο ἐρώτημα μπορεῖ νὰ τεθεῖ σήμερα μὲ τὰ Δωδεκατημόρια. Καὶ τὶ θὰ μπορεῖ νὰ γίνει ἂν ὅλοι καταψηφίσουμε τὰ Δωδεκατημόρια ; Δὲν θὰ σταματήσει τὸ Κράτος ; Δὲν θὰ ὑπάρξουν προβλήματα ; Ἀσφαλῶς γνωρίζομε ὅτι ἡ λήψη μιᾶς τέτοιας θέσης καὶ μιᾶς τέτοιας ἀπόφασης εἶναι πάρα πολὺ σημαντικὴ καὶ ὅτι σχετίζεται ἀκριβῶς μ' αὐτὸ τὸν κίνδυνο. Ὅμως, καὶ ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ λάβει σοβαρὰ ὑπόψη της ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο. Καὶ ἢ θὰ πρέπει νὰ ἀναθεωρήσει τὴν πολιτική της ὅταν οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἔχουν διαμετρικὰ ἀντίθετη γνώμη μὲ τὴ δική της, ἢ, ἂν δὲν θέλει νὰ ἀλλάξει τὴν

πολιτική, ἂν θέλει νὰ ἐπιμείνει στὶς ἀπόψεις της, τότε θὰ σημαίνει σύγκρουση τῆς Κυβέρνησης μὲ τὴ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ καὶ τότε δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πολιτικὰ ἐπιβεβλημένη ἄλλη λύση ἀπὸ τὴν παραίτηση καὶ τὴν ἀλλαγή, ὥστε νὰ ἔλθουν ἄλλοι φορεῖς ποὺ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἐκφράσουν τὴν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ.

Τίθενται πραγματικὰ πολὺ σοβαρὰ ἐρωτήματα μπροστά μας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐρωτήματα ποὺ ἐμεῖς τὰ θέτουμε, εἶναι ἡ πραγματικότητα ποὺ τὰ θέτει. Καὶ πιθανῶς νὰ εἶναι εὐτύχημα ποὺ γίνεται αὐτὴ ἡ προκαταρκτικὴ συζήτηση σήμερα. Γιατὶ ἡ συζήτηση γιὰ τὰ Δωδεκατημόρια ἀποτελεῖ ἕνα πρόλογο τῆς συζήτησης γιὰ τοὺς Προϋπολογισμούς.

Διαβεβαιοῦμε καὶ τὸ Σῶμα καὶ τὴν Κυβέρνηση ὅτι ἡ στάση μας δὲν εἶναι προαποφασισμένη, δὲν ἔχομε προδικάσει τὴν ἀπόφασή μας καὶ δὲν στεκόμαστε ἀρνητικὰ ἔναντι τῶν Προϋπολογισμῶν.

Θέλομε, ὅμως, μὲ τὴ σημερινὴ εὐκαιρία νὰ τὴν πληροφορήσουμε ὅτι ἂν λάβει ὑπόψει ὁρισμένες ἀπὸ τὶς βασικές μας εἰσηγήσεις θὰ μποροῦμε νὰ διαφοροποιήσουμε καὶ ἐμεῖς τὶς θέσεις μας. Ἂν ἐκείνη διαφοροποιήσει τὶς θέσεις της καὶ ἐμεῖς θὰ μποροῦμε νὰ διαφοροποιήσουμε τὶς θέσεις μας. Καὶ γιὰ νὰ εἶμαι πιὸ συγκεκριμένος στὰ σημεῖα ποὺ ἀποδίδομε ἰδιαίτερη σημασία εἶναι ἡ διαφοροποίηση τοῦ φορολογικοῦ συστήματος γιὰ τὴν ἐλάφρυνση τῶν βαρῶν πάνω στοὺς ἐργαζομένους, ὁ ἔλεγχος τοῦ πληθωρισμοῦ, ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν καὶ ὁ τερματισμὸς τῆς μεγιστοποίησης τῶν κερδῶν ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ἐπιχειρηματίες, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, οἱ ἀναγκαῖοι περιορισμοὶ στὴν ἐμπορικὴ πολιτικὴ—γιατὶ εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ παριστάνουμε τὴν κοινωνία τῆς ἀφθονίας κάτω ἀπὸ κατοχικὲς συνθῆκες.

Ἐπίσης, ὑποστηρίζουμε τὴν κρατικοποίηση τοῦ χρηματοδοτικοῦ συστήματος γιὰ νὰ καθοδηγεῖται ἡ ἀνάπτυξη μέσα σὲ προγραμματισμένα πλαίσια.

Ὑποστηρίζουμε, ἐπίσης, καὶ εἰσηγούμαστε τὴν κρατικοποίηση τοῦ Διϋλιστηρίου καὶ τῆς ἐμπορίας τοῦ πετρελαίου. Ἄλλωστε εἶναι μὲ Κυβερνητικὲς διαπραγματεύσεις ποὺ ἐπιτυγχάνονται ὅλα αὐτὰ καὶ εἶναι παράλογο νὰ βρίσκεται στὰ χέρια ξένων Ἑταιρειῶν ἡ ὑπόθεση τῆς ἐνέργειας ἔτσι ὅπως ἐξελίσσεται σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες—ἂν ὄχι ἡ πρώτη καὶ ἡ κύρια μέριμνα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Χρειάζεται, ἐπίσης, ἔλεγχος στοὺς Ἡμικρατικούς, ποὺ σήμερα λειτουργοῦν σὰν Κράτος ἐν κράτει. Θὰ μᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ τὸ ποῦμε καὶ σὲ ἄλλη περίπτωση. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ταχύτερης ἐκκαθάρισης τοῦ προβλήματος τοῦ Συνεργατισμοῦ, ἡ προώθηση τῶν κρατικῶν ἐπενδύσεων γιὰ μεγάλες βιομηχανικὲς μονάδες ποὺ δὲν ἔχουν γίνει μέχρι σήμερα καὶ ποὺ εἶχαν προαναγγελθεῖ ἀπὸ χρόνια πολλὰ καὶ μάλιστα εἶχε γίνει καὶ ὁ σχετικὸς κατάλογος.

Ἡ καταψήφιση τῶν Δωδεκατημορίων ἔχει γιὰ μᾶς τὸ νόημα τῆς διατύπωσης διαφωνίας γιὰ τὴν μέχρι τώρα οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ ἀποτελεῖ ἡ στάση μας ὕστατη ἔκκληση πρὸς τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀναθεωρήσει τὶς ἀπόψεις της καὶ νὰ ἐπιφέρει τὶς ἀναγκαῖες οἰκονομικὲς ἀλλαγὲς γιὰ νὰ τερματιστεῖ ὁ κατήφορος, ὁ κοινωνικὸς καὶ οἰκονομικὸς μέσα στὸν ὁποῖο μπῆκε ἡ Κύπρος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, παίρνω τὸ λόγο γιὰ νὰ δηλώσω ἁπλῶς ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει τὰ Δωδεκατημόρια καὶ νὰ δηλώσω ὅτι ἡ ψήφιση τῶν Δωδεκατημορίων δὲν προδικάζει τὶς θέσεις της ἐπὶ τῶν διαφόρων κονδυλίων τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σ' αὐτό. Ἤδη ὑπάρχει σωρεία Ἐρωτήσεων πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, Ἐρωτήσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀναμένομε ἀπάντηση, προτοῦ πάρομε τὴν τελική μας ἀπόφαση καὶ θέση πάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἐπίσης ἀναμένεται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἀναλύσει λεπτομερῶς τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως πρὶν οἱοσδήποτε Βουλευτὴς λάβει θέση ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Προϋπολογισμῶν. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν θὰ ἀναφερθῶ σὲ ὅλα τὰ σοβαρότατα ζητήματα τὰ ὁποῖα ἤγειρε ὁ προηγούμενος ὁμιλητὴς διότι δὲν πρόκειται νὰ κάμω ὁμιλία ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἔχει ἀναφερθεῖ ἐδῶ πέρα ὅτι καταψηφίσθηκε ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1980 γιὰ λόγους ἀρχῆς καὶ εἰς ἔνδειξη διαμαρτυρίας.

Δὲν γνωρίζω πόσο συνετὴ ἦτο αὐτὴ ἡ πράξη διότι ἂν τὸ κόμμα τὸ ὁποῖο τὴν διάπραξε εἶχε τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία, τότε οἱ συνέπειες ποὺ θὰ ἐπακολουθοῦσαν σ' αὐτὸ τὸν τόπο θὰ ἦσαν θλιβερές. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἂς μὴν ἐπεκτείνομε περισσότερο αὐτὸ τὸ θέμα. Ἂς τό ἀφήσομε ἐδῶ καὶ ἂς τὸ συζητήσομε ὅταν θὰ ἔλθει ἡ ὥρα του, δηλαδὴ ὅταν θὰ ἔλθουν οἱ Προϋπολογισμοὶ πρὸς ἔγκριση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα μὲ συντομία νὰ πῶ τὰ ἀκόλουθα. Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴν ἄποψη ποὺ ἐξέφρασε ὁ συνάδελφος κ. Λαδᾶς ὅτι ἡ ψήφιση τῶν Δωδεκατημορίων δὲν προδικάζει τὴ θέση μας ὅσον ἀφορᾶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς ὅταν ἔλθει ἡ ἡμερομηνία ποὺ θὰ συζητηθοῦν. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἀναφερθῶ στὴν ὁμιλία τοῦ συναδέλφου κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι καίτοι ἐκτιμοῦμε τὴν προσφορά του πρὸς τὴν Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ ψηφίσει αὐτὴ τὴ φορὰ τοὺς Κυβερνητικοὺς προϋπολογισμοὺς ἂν ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ δεχθεῖ τὶς ἀπόψεις καὶ τὴν οἰκονομικὴ φιλοσοφία τοῦ Κόμματός του, θὰ θέλαμε ἀπὸ τώρα καὶ ἐμεῖς νὰ ἀναφέρομε ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε, ἂν καὶ σεβόμεθα αὐτὴ τὴν οἰκονομικὴ φιλοσοφία, νὰ ξεφύγομε ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς μικτῆς οἰκονομίας τὸ ὁποῖο σύστημα διαλαμβάνει τὴν ὕπαρξη τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τὴν ὕπαρξη βεβαίως τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ γι' ἀποφυγὴ οἰωνδήποτε ὑπερβασιῶν, οἰωνδήποτε ἀκροτήτων τὶς ὁποῖες εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιφέρει ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Τὸ σύστημα αὐτὸ τὸ εἰσῆξε στὴν Κύπρο ὁ Ἐθνάρχης Μακάριος καὶ εἶναι τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο πιστεύομε ὅτι ἀσπάζεται ἡ πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐπομένως ἂν καὶ θὰ διακινδυνεύσουμε καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ τὴν καταψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὸ κόμμα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου, μετὰ πολλῆς λύπης δὲν θὰ δεχθοῦμε ν' ἀλλαχθεῖ ριζικὰ τὸ σύστημα. Βέβαια πιθανῶς νὰ ὑπάρξουν κονδύλια στὸν προϋπολογισμὸ γιὰ τὰ ὁποῖα νὰ μὴν εἴμεθα ἀπόλυτα σύμφωνοι, πιθανὸ νὰ ὑπάρχουν Ὑπηρεσίες γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσομε ἀπόψεις, καὶ πιθανὸ νὰ ὑπάρχουν καταστάσεις ποὺ θὰ πρέπει νὰ κακίσομε στὴ Βουλὴ καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ πάρομε θέση. Ἀλλὰ γενικὰ θὰ ὑποστηρίζομε τὸ σημερινὸ σύστημα τῆς μικτῆς οἰκονομίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Φοβᾶμαι ὅτι παρανοήθηκαν ἀπὸ τὸ συνάδελφο δυὸ πράγματα. Πρῶτον, ἀπευθύνθηκα πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ ὄχι πρὸς τὸν κ. Γαλανὸ καὶ ἐλπίζω ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔχει μιὰ εὐρύτερη τοποθέτηση καὶ ἀντίληψη σχετικὰ μὲ τὶς ἀπόψεις ποὺ διατυπώνονται καί, δεύτερον, ἀκριβῶς τὸ τόνισα, δὲν ζητῶ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματός μας ἄλλα ἀνάφερα ὁρισμένα μέτρα τὰ ὁποῖα θεωροῦμε οὐσιαστικὰ γιὰ νὰ τὰ λάβει ὑπόψη της ἡ Κυβέρνηση ἂν θελήσει νὰ τὰ συζητήσει μαζί μας σὰν συγκεκριμένα μέτρα στὸ βαθμὸ ποὺ βοηθοῦν τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία καὶ ἐκεῖ εἶναι πιθανὸ νὰ ἀκούσει ἐπιχειρήματα ποὺ εἶναι δυνατὸ νά τὸν πείσουν καὶ τὸν ἴδιο τὸν κ. Γαλανό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς μικτῆς οἰκονομίας δηλαδή.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ σύστημα τῆς μικτῆς οἰκονομίας δὲν εἶναι ὁ κ. Γαλανὸς ποὺ τὸ εἰσῆξε ἀλλὰ ἡ Κυβέρνηση. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἀπάντησα ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ γι' αὐτὸ ἔχω ἐπίγνωση ὅτι δὲν εἶναι σὲ μένα ποὺ ἀπευθύνθηκε ὁ συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἐπειδὴ θὰ ψηφίσω τὰ Δωδεκατημόρια, κ. Πρόεδρε, ἤθελα ἁπλῶς νὰ διευκρινίσω ὅτι δὲν δεσμεύεται ἡ θέση τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ πρὸς τοὺς προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ τὴν Ἀπόφαση ποὺ ἐξουσιοδοτεῖ τὴ διενέργεια δαπάνης ἀπὸ τὸ Πάγιο Ταμεῖο γιὰ τὸ μήνα Ἰανουάριο τοῦ 1981 ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὡραῖα. Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς Ἀπόφασης αὐτῆς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

24. Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Η 'Απόφαση εγκρίνεται καὶ γίνεται ἀπόφαση τῆς Βουλῆς.

'Απόφαση τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ποὺ ἐξουσιοδοτεῖ τὴ διενέργεια δαπάνης ἀπὸ τὸ Ταμεῖο 'Αναπτύξεως γιὰ τὸ μήνα 'Ιανουάριο τοῦ 1981.

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει ἔνσταση καὶ γι' αὐτὴ τὴν 'Απόφαση.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς 'Απόφασης αὐτῆς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δυὸ ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Η 'Απόφαση τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ποὺ ἐξουσιοδοτεῖ τὴ διενέργεια δαπάνης ἀπὸ τὸ Ταμεῖο 'Αναπτύξεως γιὰ τὸ μήνα 'Ιανουάριο τοῦ 1981 ἐγκρίνεται καὶ γίνεται ἀπόφαση τῆς Βουλῆς.

Τώρα θὰ διακόψουμε γιὰ δέκα περίπου λεπτὰ καὶ θὰ ξανάρθουμε γιὰ τὴν Πρόταση Νόμου ποὺ κηρύχθηκε ἐπείγουσα.

('Ωρα διακοπῆς 7.55 μ.μ.)

('Ωρα ἐνάρξεως 8.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρόταση Νόμου «Ο περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς 'Ισχύος) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς 'Επιτροπῆς κ. Παπαδόπουλο νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος 'Αμπίζας
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν μελέτησε τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 18 Δεκεμβρίου 1980.

Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖο ἔχει κηρυχθεῖ ὡς νομοσχέδιο ἐπείγουσας φύσης, εἶναι ἡ παράταση γιὰ ἕνα ἀκόμα χρόνο τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου

15 τῶν περὶ Ἐνοικιοστασίου Νόμων τοῦ 1975 μέχρι 1980 τὸ ὁποῖο προβλέπει, κάτω ἀπὸ ὁρισμένες προϋποθέσεις, τὴν προσωρινὴ μείωση τῶν ἐνοικίων ποὺ οἱ ἐνοικιαστὲς καταβάλλουν γιὰ ἐπαγγελματικὴ ἢ οἰκιακὴ στέγη.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ ἄρθρο αὐτὸ παρατάθηκε ἐπανειλημμένα μὲ τελευταία παράταση ποὺ δόθηκε μὲ τὸν περὶ Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) ,(Ἀρ. 2) Νόμον τοῦ 1979 (Ἀρ. 96 τοῦ 1979) καὶ ἐκπνέει στὶς 31 Δεκεμβρίου 1980. Ἰδιαίτερα μὲ τὸ ἄρθρο αὐτὸ προβλέπεται ἡ μείωση τῶν ἐνοικίων κατὰ 20% ὅταν ὁ ἐνοικιαστὴς ἀποδεδειγμένα ἔχει ἐπηρεαστεῖ οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν ἔκρυθμη κατάσταση καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπηρεάζεται, μὲ τὴν πρόσθετη ἐξειδίκευση ὅτι ὁ ἐκτοπισμένος ἐνοικιαστὴς θὰ θεωρεῖται, γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ὅτι ἔχει ἐπηρεαστεῖ οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν κατάσταση καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπηρεάζεται.

Στὸ διάστημα τῆς τελευταίας παράτασης ποὺ δόθηκε κατατέθηκε στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς σχετικὴ πρόταση νόμου ποὺ προνοεῖ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων γιὰ μιὰ περίοδο δυὸ χρόνων ὥστε, σύμφωνα μὲ τὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεση ποὺ συνοδεύει τὴν πρόταση νόμου, στὸ προσφερόμενο χρονικὸ διάστημα νὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ ἐπανεξέταση σὲ βάθος καὶ ἀναθεώρηση τῆς ἰσχύουσας σήμερα νομοθεσίας γιὰ τὰ ἐνοίκια. Παρόλο ὅτι ἡ πρόταση αὐτὴ νόμου ἔχει ἀπασχολήσει τὶς ἁρμόδιες Ἐπιτροπὲς σὲ ἐπανειλημμένες συνεδρίες τους, ἐντούτοις ἀποφάσισαν νὰ μὴ προωθήσουν περαιτέρω τὸ ὅλο θέμα ἐν ὄψει τῆς σχετικῆς δέσμευσης ποὺ ἔχει ἀναληφθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης νὰ καταθέσουν στὴ Βουλὴ ὁλοκληρωμένο σχέδιο γιὰ τὰ ἐνοίκια. Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια διαβεβαίωση ποὺ δόθηκε στὶς Ἐπιτροπές, ἄρχισε καὶ ἀναμένεται σύντομα νὰ συμπληρωθεῖ ὥστε νὰ κατατεθεῖ στὴ Βουλὴ τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1981.

Ἔχοντας ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπόψη ὅλα τὰ πιὸ πάνω θεωρεῖ τὴν παράταση τοῦ προαναφερθέντος ἄρθρου τῆς περὶ Ἐνοικιοστασίου νομοθεσίας ἀναγκαία, καὶ αὐτὸ μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνηση ἔλθει στὴ Βουλὴ μὲ ὁλοκληρωμένο σχέδιο γιὰ τὰ ἐνοίκια. Συνεπῶς ἡ προτεινόμενη γιὰ ἕνα χρόνο παράταση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐνῶ εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀναγκαία, ἡ πλήρης διάνυσή της θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴν ἔγκαιρη κατάθεση στὴ Βουλὴ τοῦ μελετούμενου Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου. Ἔχοντας ἐπίσης ὑπόψη ἡ Ἐπιτροπὴ τὴ διαβεβαίωση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ ὅτι ἡ ἑτοιμασία τῆς ὁλοκληρωμένης αὐτῆς νομοθεσίας καὶ ἡ κατάθεσή της στὴ Βουλὴ ἀναμένεται νὰ γίνει μέσα στὶς ταχθεῖσες προθεσμίες, δηλαδὴ ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τὸ τέλος προσεχοῦς Ἰανουαρίου, θέλει νὰ πιστεύει ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ κληθεῖ μελλοντικὰ νὰ συζητήσει τὴ γενικότερη ρύθμιση τοῦ θέματος τῶν ἐνοικίων καὶ ὄχι μεμονωμένες παρατάσεις ἐπιμέρους ἄρθρων τῆς ἐνοικιοστασιακῆς νομοθεσίας.

Μὲ βάση ὅλα τὰ πιὸ πάνω ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ δικαιολογημένη τὴν παράταση τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 15 τῆς ἐνοικιοστασιακῆς νομοθεσίας γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τῆς κατατεθείσας πρότασης νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τὴν πρόταση νόμου ;

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αριστεράς παρόλο πού, όπως επανειλημμένα έχει αναφέρει, ο νόμος αύτός δεν προσφέρει πραγματική λύση του προβλήματος των ενοικίων αλλά μιά ανακούφιση, εντούτοις λόγω έλλειψης άλλης νομοθεσίας θα ψηφίσει το σημερινό νομοσχέδιο και την παράταση των προνοιών του σχετικού νόμου.

Με την ευκαιρία αυτή θα θέλαμε να επανατονίσουμε στη Βουλή ότι η Αριστερά βλέποντας τις ατέλειες της νομοθεσίας αυτής έχει υποβάλει από ενάμισι τώρα χρόνο πρόταση νόμου για το θέμα των ενοικίων.

Η πρόταση αυτή νόμου εκκρεμεί εδώ και ενάμισι χρόνο εξ αιτίας της Κυβερνητικής κωλυσιεργείας και αδιαφορίας. Είναι επανειλημμένες οι φορές που επισήμως η Εκτελεστική Εξουσία έχει δηλώσει στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής όπως και στο Σώμα ότι θα φέρει δική της νομοθεσία για τη ριζική, όπως έχει αναφέρει, λύση του προβλήματος. Γι' αυτό και οι απανωτές αναβολές της συζήτησης της σχετικής πρότασης νόμου της Αριστεράς.

Από μήνες τώρα είναι έτοιμη η σχετική έκθεση ειδικής Επιτροπής την οποία διόρισε η Κυβέρνηση. Μέχρι σήμερα δεν έχει κατατεθεί σχετικό νομοσχέδιο.

Η Κοινοβουλευτική ομάδα της Αριστεράς θέλει να πιστεύει ότι η τελευταία δήλωση του αρμόδιου Υπουργού ότι το αργότερο μέχρι την 31η Ιανουαρίου 1981 η Κυβέρνηση θα καταθέσει σχετικό νομοσχέδιο, θα είναι πράγματι η τελευταία ημερομηνία. Διαφορετικά δεν θα υπάρχει άλλη εκλογή για μας, όπως και για την αρμόδια Επιτροπή, στο να προχωρήσουμε στη μελέτη, συζήτηση και ψήφιση της σχετικής πρότασης νόμου που έχει υποβάλει από καιρό η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

Είναι υπ' αυτή την έννοια, κύριε Πρόεδρε, που η Κοινοβουλευτική ομάδα της Αριστεράς θα ψηφίσει την παράταση της σχετικής νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λαδάς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Είναι άληθες ότι εκκρεμεί ενώπιον της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής πρόταση Νόμου του ΑΚΕΛ—Αριστεράς επί του θέματος τούτου και είναι γεγονός ότι η Κυβέρνηση επιφυλάχθηκε να παρουσιάσει ενώπιον της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομοσχέδιο το οποίο να λύει κατά τρόπο ριζικό όσο και δίκαιο αυτό το τεράστιο πρόβλημα των ενοικίων. Η προθεσμία την οποία ανάφερε ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου είναι αληθής. Πράγματι η Κυβέρνηση υποσχέθηκε μέχρι της 31ης Ιανουαρίου να καταθέσει το σχετικό Νομοσχέδιο ενώπιον του Σώματος τούτου. Πιστεύω ότι το Νομοσχέδιο τούτο θα κατατεθεί έγκαίρως και τότε θα δοθεί η ευκαιρία στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, που είναι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών και η οποία, καθώς πιστεύω, θα εμπλουτισθεί και με οποιοδήποτε άλλο Μέλος του Σώματος το οποίο θα ήθελε να παρακολουθήσει τις εργασίες της επί του σοβαρού τούτου θέματος, να επιληφθεί του έργου της και να καταλήξει στα ορθά συμπεράσματα. Είναι ένα τεράστιο πρόβλημα, αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, το οποίο αξίζει να τύχει της

προσοχῆς ὅλων μας, πιστεύω δὲ ὅτι εὑρίσκεται στὸ κέντρο τῆς προσοχῆς τῆς Κυβέρνησης τὸ φλέγον τοῦτο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Γιὰ πολλοστὴ φορά, κύριε Πρόεδρε, καλούμαστε νὰ ἀνανεώσουμε τὴν ἰσχὺ τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ εἰδικότερα τοῦ ἄρθρου 15, χωρὶς νὰ πάρουμε πληροφορίες, παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες κλήσεις μας πρὸς τὴν Κυβέρνηση, γιὰ τὸ τί σημαίνει ἡ μείωση αὐτὴ στὸν ἐνοικιαστὴ τοῦ καταστήματος.

Εἶναι πράγματι βοήθεια στὸν ἐνοικιαστὴ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἀνακατατάξεις ποὺ γίνονται στὶς τιμές ; Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ 20% ;

Πιστεύουμε πραγματικὰ ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ Κυβέρνηση τάχιστα νὰ φέρει τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ ἀντιμετωπίσει τὸ θέμα ὁλοκληρωτικά, γιὰ νά δοθεῖ μιά λύση στὸ τεράστιο πρόβλημα τῶν ἐνοικίων. Πιστεύω ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους ποὺ θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο δὲν θέλει νὰ τοποθετηθεῖ πάνω στὸ θέμα οὐσίας.

Ἡ Κυβέρνηση μᾶς εἶπε τὸν περασμένο χρόνο ὅταν ψηφίζαμε τὴν ἀνανέωση ὅτι θὰ ἦταν ἡ τελευταία φορά. Ψηφίζουμε καὶ φέτος. Εὔχομαι μὲ τὴν παρουσίαση τοῦ ὁλοκληρωμένου νομοθετήματος σὲ δυό-τρεῖς μῆνες τὸ μέτρο αὐτὸ νὰ καταργηθεῖ καὶ νὰ ἐνσωματωθεῖ ὁποιαδήποτε σχετικὴ πρόνοια ποὺ θά κριθεῖ ἀναγκαία μέσα στὸ ὁλοκληρωμένο νομοθέτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

Δὲν ὑπάρχει.

Μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἁπλῶς θὰ ἤθελα πάλιν, κ. Πρόεδρε, νά διευκρινίσω τὴν ψῆφο μου. Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ἐλπίζοντας ὅτι εἶναι προσωρινὸ καὶ ὅτι ἡ προθεσμία ποὺ προβλέπει τὸ Νομοσχέδιο δὲν θὰ ἐξαντληθεῖ πρὶν ἔλθει ὁλοκληρωμένος νόμος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κανένας ἄλλος ὁμιλητής ;

Μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνει μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ 1ο ἄρθρο ;

Τὸ 1ο ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ τὸ 2ο ἄρθρο ;

Τὸ 2ο ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις ἰσχύος προσωρινῆς νομοθεσίας. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νά ἐγκριθεῖ τὸ 3ο ἄρθρο ;

Τὸ 3ο ἄρθρο ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνει μὲ τὸ διάβασμα τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1980.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθεῖ ἡ πρόταση Νόμου στὴν ὁλότητά της ;

Ἡ πρόταση Νόμου ἐγκρίνεται ὡς Νόμος.

Πρὶν νὰ καθορίσω τὴν ἡμερομηνία τῆς ἐπόμενης συνεδρίας καὶ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχηθῶ εἰς ὅλους καλὲς γιορτὲς καὶ ὁ καινούργιος χρόνος νά εἶναι εὐτυχισμένος καὶ εἰρηνικὸς γιὰ ὅλη τὴν Κύπρο. Οἱ εὐχές μου ἀποτείνονται καὶ πρὸς τοὺς κάτω καὶ πρὸς τοὺς πάνω ποὺ εἶχαν τὴν ὑπομονὴ νὰ παρακολουθήσουν τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς ὡς αὐτὴ τὴν προχωρημένη ὥρα.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιά τὴν Πέμπτη, 8 Ἰανουαρίου 1981, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη ποὺ θὰ σᾶς διαβάσω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 5) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 13) Νόμος τοῦ 1980.

(5) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 14) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(7) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(8) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(9) Ὁ περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(10) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 5) Νόμος τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ἀνάγκη ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
(Ἔγκριση Ψηφίσματος).

(2) Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πάνω στὸ θέμα ποὺ ἀναφέρεται ὡς «Ἡ ἐγκαθίδρυση Ἀρχῆς Ὑδάτων».

(3) «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως—Ἐκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».

(4) «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).
(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(5) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(6) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(7) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(8) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(9) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(10) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(11) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν πρόκειται νὰ ἐγγράψω θέμα, κ. Πρόεδρε.

Ὑπάρχουν ἤδη ἀρκετὰ θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὸ λόγο γιατὶ δὲν ἐφαρμόζεται ὁ Νόμος ποὺ θέσπισε αὐτὸ τὸ Σῶμα γιὰ τὴν ἵδρυση Ὀργανισμοῦ Δανειοδότησης Στέγης. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, πέρασαν 6-7 μῆνες ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ αὐτὸ τὸ Σῶμα θέσπισε τὸ Νόμο. Ὁ Νόμος προνοοῦσε ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προικοδοτήσει αὐτὸν τὸν Ὀργανισμὸ

μὲ κάπου 1/2 ἑκατομμύριο λίρες καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς τίποτε δὲν ἔχει γίνει γιὰ νὰ ἱδρυθεῖ αὐτὸς ὁ 'Οργανισμός. 'Επειδὴ πρόκειται γιὰ ἕνα σοβαρότατο θέμα καὶ πάρα πολὺς κόσμος ὁ ὁποῖος ἀναμένει νὰ ὠφεληθεῖ ἀπὸ αὐτὸν τὸ Νόμο μάταια ἀναμένει διότι μέχρι σήμερα δὲν ἔχει τίποτα στὸ χέρι του, γι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος νὰ ζητήσει ὅπως ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία προχωρήσει τὸ ταχύτερο δυνατὸ στὴν ἐφαρμογὴ τῆς νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνσταση νὰ προωθηθεῖ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Ποταμίτη ;

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἔνσταση, κ. Πρόεδρε. Τὸ μόνο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω στὸ Σῶμα εἶναι ὅτι ἔχουν ἤδη διορισθεῖ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια καὶ τῶν δυὸ 'Οργανισμῶν καὶ γίνεται προσπάθεια νὰ διορισθοῦν Γενικοὶ Διευθυντὲς οὕτως ὥστε νὰ ἀρχίσουν καὶ οἱ δυὸ 'Οργανισμοὶ τὸ ἔργο τους.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι καταβάλλεται κάθε προσπάθεια νὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ ἐργασία αὐτὴ ἡ ὁποία πράγματι θὰ ὠφελήσει πάρα πολύ, ἰδίως τὰ στρώματα μὲ τὰ μεσαῖα εἰσοδήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

'Απλῶς, κ. Πρόεδρε, ἐν ὄψει τῶν ὅσων εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς, ἤθελα νὰ παρακαλέσω σὲ σχέση μὲ ὅσα εἶπε ὁ κ. Παπαϊωάννου νὰ προστεθεῖ ἡ παράκληση ὅπως ὁ διορισμὸς τοῦ Διευθυντῆ τοῦ ἑνὸς τουλάχιστο 'Οργανισμοῦ γίνει πρὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ ὄχι ὅπως λέγεται ὅτι ἀναμένεται νὰ γίνει μετὰ τὶς ἐκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θέλετε νὰ τροποποιήσετε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαϊωάννου ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι συμπλήρωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι τροποποίηση.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Εἶναι ἀστεῖο, κ. Πρόεδρε.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι σοβαρότατο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Αν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου ἀποτείνει τὴν εἰσήγησή του πρὸς τὸν Προεδρεύοντα θὰ φροντίσει τὸ συντομότερο νὰ ὑποβληθεῖ. "Αν πάλιν τὴν ἀποτείνει πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς μέσον τοῦ Προεδρεύοντος καὶ πάλιν θὰ ληφθοῦν τὰ δέοντα μέτρα.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

'Η οὐσία εἶναι νὰ γίνει αὐτὸ ποὺ τὸ Σῶμα ἀποδέχθηκε ὅτι ὑποστηρίζει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 8.25 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ ἡ ἄρνηση παραλαβῆς ἀπὸ τὶς βιομηχανίες τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων μὲ κίνδυνο καταστροφῆς τους—Ἡ πρόσφατη ἀποκάλυψη τοῦ Διευθυντῆ τοῦ ΡΙΚ ὅτι οἱ ἀραβικὲς ἐκπομπὲς τοῦ Ἱδρύματος χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ ὀργανώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τὰ σοβαρὰ ἐρωτήματα ποὺ ἐγείρονται γιὰ τὴ φύση τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν—Τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῶν φθαρτῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν φρούτων καὶ ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ἑνὸς κεντρικοῦ φορέα γιὰ τὴν ἐμπορία τούτων—Τὸ Σχέδιο Πιτσιλλιᾶς καὶ σὲ ποιὸ στάδιο εὑρίσκεται ἀπὸ πλευρᾶς χρονοδιαγράμματος καὶ τὶ προγραμματίζεται νὰ ἐκτελεσθεῖ κατὰ τὸ 1981).

(2) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμῶν καὶ Ἐγγράφων.

(3) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὰι Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ γιὰ τὴν Πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινὰι Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὴν Πρόταση Νόμου (Α. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Α. Φάντης, Λ. Ἱεροδιακόνου), ἡ ἀκολουθήσασα σύντομη συζήτηση σχετικὰ μὲ τὸ Νομοσχέδιο (Α. Γαλανός, Γ. Λαδᾶς, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ἔγκριση τῆς Πρότασης Νόμου καὶ ἀπόρριψη τοῦ Νομοσχεδίου.

(4) Ἀναβολὴ τῆς συζήτησης τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ἀνακοίνωση τοῦ Προεδρεύοντος κ. Γ. Ποταμίτη ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν θὰ προχωρήσει στὴν εἴσπραξη τοῦ φόρου μέχρι τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῶν ἄλλων σχετικῶν προτάσεων Νόμου ἀπὸ τὴ Βουλή.

(5) Ἔκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Α. Γαλανός, Ν. Μαυρονικόλας, Χρ. Βάκης, Γ. Λαδᾶς, Π. Παύλου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(6) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγιναν πάνω στὸ θέμα (Λ. Ἱεροδιακόνου, Τ. Παπαδόπουλος, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(7) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(8) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(9) Ἔκθεση γιὰ τὸ θέμα «Ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτοῦσαι διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου καὶ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1981» (ψήφιση Δωδεκατημορίων), οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Λαδᾶς, Ἀλ. Γαλανὸς) καὶ ψήφιση αὐτῶν.

(10) Ἔκθεση γιὰ τὴν Πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1980» ποὺ κηρύχθηκε ἐπείγουσα, οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας) καὶ ψήφιση αὐτῆς σὲ Νόμο.

(11) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου σὲ καθυστέρηση τῆς Κυβερνήσεως στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου γιὰ τὴν ἵδρυση Ὀργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Στέγης.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 8ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.19 μ.μ.)

(Ἀρ. 13)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχηθῶ σὲ ὅλους τοὺς συναδέλφους χρόνια πολλά.

Ἀρχίζομε τὴν ἡμερήσια διάταξη μὲ τὸ Κεφάλαιο Α, τὸ ὁποῖο εἶναι Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980». Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Ἀλέξης Γαλανός, Προεδρεύων

Γεώργιος Λαδᾶς

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17 Δεκεμβρίου 1980. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Παγκύπριου Συνδέσμου Πολεμιστῶν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Μὲ τό νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ περὶ Συντάξεων Νόμου ὥστε ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία κατὰ τὸ Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τῶν ὑπαλλήλων ποὺ διορίστηκαν στὴ δημόσια ὑπηρεσία μετὰ τὴν ἀποστράτευση τους νὰ ἀναγνωρίζεται, κάτω ἀπό ὁρισμένες προϋποθέσεις σὰν συντάξιμη ὑπηρεσία.

Εἰδικότερα μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο—

(α) Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία κατὰ τὸ Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ὑπαλλήλων ποὺ διορίστηκαν στὴ δημόσια ὑπηρεσία κατὰ ἢ μετὰ τὴν 3η Σεπτεμβρίου 1939 καὶ κατατάγηκαν στὶς Ἔνοπλες Δυνάμεις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἢ τὸ Κυπριακὸ Σύνταγμα ἢ τὴν Κυπριακὴ Ἐθελοντικὴ Δύναμη μεταξὺ τῆς ἡμερομηνίας αὐτῆς καὶ τῆς 15ης Αὐγούστου 1945, ἀναγνωρίζεται σὰν συντάξιμη ὑπηρεσία νοουμένου ὅτι ὁ ἀρχικὸς διορισμὸς τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν στὴ δημόσια ὑπηρεσία ἔγινε μέσα σὲ διάστημα τριῶν χρόνων τουλάχιστο ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἀποστράτευσης τους.

(β) Δὲν θεωρεῖται σὰν συντάξιμη ὑπηρεσία ἡ περίοδος στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὑπαλλήλου κατὰ τὸ Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μετὰ τὶς 15 Αὐγούστου 1947 ἂν ὁ ὑπάλληλος ἀποστρατεύθηκε μετὰ τὴν ἡμερομηνία αὐτὴ καὶ διορίστηκε στὴ δημόσια ὑπηρεσία μετὰ τὴν 1η Σεπτεμβρίου 1948. Ἡ περίοδος ὅμως αὐτὴ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπαλλήλου δὲν θὰ θεωρεῖται διακοπὴ τῆς συνέχειας τῆς ὑπηρεσίας του στὴ δημόσια ὑπηρεσία.

(γ) Προβλέπεται, τέλος, ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς σύνταξης τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων ποὺ ἔχουν ἤδη ἀφυπηρετήσει πρὶν ἀπό τὴν ἡμερομηνία ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινόμενου νόμου καὶ ποὺ ἡ στρατιωτικὴ τους ὑπηρεσία κατὰ τὸ Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο θεωρεῖται τώρα ὡς συντάξιμη ὑπηρεσία.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα σήμερα νομοθεσία ἀναγνωρίζεται σὰν συντάξιμη ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἐκείνων μόνο τῶν ὑπαλλήλων ποὺ ὑπηρετοῦσαν στὴ δημόσια ὑπηρεσία πρὶν νὰ καταταγοῦν στὸ στρατό. Ὅπως ἀναφέρθηκε στή Ἐπιτροπή, ἡ κάλυψη γιὰ σκοποὺς συντάξεως καὶ τῶν περιπτώσεων ποὺ διαλαμβάνονται στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ἀποτελεῖ παλαιὸ αἴτημα τοῦ Παγκύπριου Σύνδεσμου Πολεμιστῶν τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου καὶ σὰν τέτοιο ὑπῆρξε ἀντικείμενο παρόμοιας νομοθετικῆς ρύθμισης τόσο στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο ὅσο καὶ σὲ ἄλλες χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση του σὲ νόμο, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μιὰ εἰσήγηση διαδικασίας, παρακαλῶ. Θὰ ὑποβάλω εἰσήγηση νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση καὶ ἔγκριση τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ τὸ λόγο ὅτι ὑπάρχει ἀριθμὸς μεμονωμένων περιπτώσεων, ποὺ ὅπως εἶναι ἡ συνταγματικὴ πρόνοια, ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ μόνη της νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει γιατὶ ἀποτελοῦν οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση. Τό Ὑπουργεῖο ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσει αὐτὲς τὶς ὑποθέσεις καὶ δεδομένου ὅτι μποροῦμε νὰ διασφαλίσουμε, μιὰ καὶ ἔχει ἀναγνωσθεῖ ἡ ἔκθεση, ὅτι δὲν θὰ χρονίσει περισσότερο ἡ ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου, θὰ παρακαλοῦσα τοὺς συναδέλφους ἂν δέχονται νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση καὶ ἔγκριση τοῦ

Νομοσχεδίου γιὰ μιὰ βδομάδα μέχρις ὅτου τὸ Ὑπουργεῖο μπορέσει νὰ ἀπαντήσει στὶς ἄλλες περιπτώσεις ποὺ ἀναφέρθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Τὰ ἴδια πρόσωπα μᾶς εἶδαν κι' ἐμᾶς, κ. Πρόεδρε. Εἶναι δικαιολογημένο τὸ αἴτημα· ὑπάρχουν περιπτώσεις προσώπων τὰ ὁποῖα δὲν μπόρεσαν μέσα στὴν περίοδο τῶν τριῶν ἐτῶν νὰ προσληφθοῦν λόγω τραυμάτων ἢ ἄλλης δικαιολογημένης αἰτίας. Δὲν γνωρίζω γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν ἀντιμετωπίζει εὐνοϊκὰ τὸ δικαιολογημένο αὐτὸ αἴτημα λαμβανομένου ὑπόψη ὅτι δὲν εἶναι ὁ ἀριθμὸς τους πολὺ μεγάλος. Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου νὰ ἀναληφθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ μιὰ βδομάδα καὶ ἐλπίζομε μέσα στὸ χρονικὸ διάστημα τῆς μιᾶς βδομάδας ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔλθει μὲ συμπληρωματικὴ εἰσήγηση γιὰ νὰ καλυφθεῖ καὶ ἡ μικρὴ αὐτὴ ὁμάδα τῶν προσώπων στὰ ὁποῖα ἀναφερόμεθα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἂν πρόκειται γιὰ καθυστέρηση μιᾶς μόνο βδομάδας, κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχουμε καμμιὰ ἔνσταση νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση γιὰ νὰ μελετηθοῦν καὶ οἱ εἰδικὲς αὐτὲς περιπτώσεις. Ἀλλὰ ἀσφαλῶς δὲν θὰ πρέπει νά παραταθεῖ περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Συμφωνοῦμε κι' ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε. Ἐφόσο πρόκειται γιὰ καθυστέρηση μόνο μιᾶς βδομάδας, νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ταυτόχρονα ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν νὰ καλέσει τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους ὥστε, ἂν πράγματι ὑπάρχει ἀδικία, νὰ διορθωθεῖ καὶ νὰ τροποποιηθεῖ τὸ Νομοσχέδιο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν διαφωνοῦμε ἂν εἶναι γιὰ μιὰ βδομάδα ἡ ἀναβολή. Ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπισημάνω καὶ νὰ ἔχει ὑπόψη του τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅτι ἔχομε περιπτώσεις προσώπων ποὺ ζωντανοὶ ἢ μὴ συνταξιοῦχοι κ.λ.π. ἐπηρεάζονται καὶ κάθε καθυστέρηση σημαίνει πρόβλημα καὶ γιὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ κράτους καὶ γιὰ τοὺς ὑπαλλήλους ποὺ εἶναι στὶς Βάσεις. Γι' αὐτὸ θὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν παράταση μιᾶς βδομάδας ἀλλὰ μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι τὴν ἄλλη βδομάδα θὰ προχωρήσει καὶ θὰ κλείσει τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται πὼς ἀποτελεῖ κοινὴ θέση τοῦ Σώματος ὅπως ἡ ψήφιση ἀναβληθεῖ. Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς ἀνησυχίες γιὰ τυχὸν καθυστέρηση θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐφόσο ἡ ἔκθεση ἀναγνωσθεῖ, θεωρεῖται ὅτι τὸ Νομοσχέδιο εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ ψήφιση. Ἄρα θὰ μποροῦμε ὁποιαδήποτε συνεδρία τῆς Βουλῆς νὰ ἔλθομε γιὰ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἔγκριση τῆς σχετικῆς τροποποίησης.

Προχωροῦμε στὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεων(Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 5) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πήραμε ἐγκαίρως τὴν ἔκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εἶναι γεγονός, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ ἔκθεση πράγματι δὲν κυκλοφόρησε ἐγκαίρως ἀλλὰ ἂν τὸ Σῶμα θεωρήσει τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ σὰν ἐπείγον τότε μποροῦμε νά προχωρήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δὲν νομίζω ὅτι ἀπὸ τὴ φύση του θὰ πρέπει νά κηρυχθεῖ σὰν ἐπείγον. Ἂν δὲν κυκλοφόρησε ἔγκαιρα ἡ ἔκθεση καὶ τὸ Σῶμα, αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νά εἶναι προετοιμασμένο, θὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση του.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ—Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσει τὶς Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 3 Ἰουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπό τὸν ἀξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 3 Ἰουλίου 1980.

«Ὁ Δῆμος Πόλεως Χρυσοχοῦς καταχώρησε ποινικὲς ἀγωγές ἐναντίον 20 περίπου κτηνοτρόφων, προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων γιὰ τὸ ὅτι διατηροῦν κοπάδια καὶ μάνδρες ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων τοῦ Δήμου Πόλεως.

Μὲ τὸν καθορισμὸ πολεοδομικῶν ζωνῶν στὴν περιοχὴ δὲν παραχωρεῖται ἄδεια γιὰ ἀνέγερση ὑποστατικῶν γιὰ μάνδρες στὴν ἀγροτικὴ ζώνη, ἡ δὲ καθορισθεῖσα κτηνοτροφικὴ ζώνη στὴ περιοχὴ τοῦ Τούρκικου χωριοῦ Ἀνδρολύκου, ὄχι μόνο εἶναι πολὺ ἀπομεμακρυσμένη, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νερό, φωτισμὸ καὶ δρόμους.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή:

(α) Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ὥστε νὰ ἐπιτραπεῖ ἡ ἀνέγερση ὑποστατικῶν ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους στὴν ἀγροτικὴ περιοχή;

(β) Γιατὶ δὲν δημιουργεῖται κτηνοτροφικὴ περιοχὴ στὴν περιοχὴ Πόλεως Χρυσοχοῦς, ὅπου ἡ κτηνοτροφία ἀναπτύσσεται καὶ συμβάλλει σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν οἰκονομία μας.

(γ) Ποιὰ μέτρα προτίθεται νά πάρει γιὰ τὴν προστασία τῶν προσφύγων κτηνοτρόφων τῆς περιοχῆς, ὥστε νὰ μὴ σέρνονται στὰ Δικαστήρια;»

'Απάντηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ημερομηνίας 3 'Ιουλίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«'Η Δημοτικὴ 'Επιτροπὴ Πόλεως Χρυσοχοῦς, βασιζόμενη ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τοῦ ὁμωνύμου Δήμου ἐπιμένει ὅπως ὅλα τὰ ὑποστατικὰ μαζικῆς ἐκτροφῆς ζώων μετακινηθοῦν ἐκτὸς τῆς κατωκημένης περιοχῆς.

Πρὸς διευκόλυνσιν ὅλων τῶν ἐπηρεαζομένων ἰδιοκτητῶν τοιούτων ὑποστατικῶν, ὁ 'Επαρχος Πάφου ἐν συνεργασία μετὰ τοῦ Τμήματος Γεωργίας, τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως καὶ ἐκπροσώπου τῶν ἀνωτέρω ἰδιοκτητῶν, ἐξετάζει τὴν καταλληλότητα ὡρισμένων περιοχῶν ἐντὸς τῆς γεωργικῆς ζώνης, μὲ τὴν πρόθεσιν δημιουργίας κτηνοτροφικῆς περιοχῆς ἵνα οἱ κτηνοτρόφοι δυνηθοῦν νὰ μετακινηθοῦν καὶ ἀνεγείρουν τὰ ὑποστατικὰ των βάσει τοῦ Σχεδίου Μικτῆς Γεωργίας Κτηνοτροφίας.»

'Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 10 Σεπτεμβρίου 1980.

«'Η 'Ανώγυρα ἀντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα νεροῦ γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοπούς. Μέχρι σήμερα δὲν ἔγιναν ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο ὑδατικὸ τμῆμα ὁποιεσδηποτε δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις στὴν περιοχή.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πότε προγραμματίζονται γεωτρήσεις στὴν 'Ανώγυρα γιὰ ἀνεύρεση νεροῦ γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοπούς.»

'Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«'Η κοινότητα 'Ανώγυρας ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔλλειψη νεροῦ γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοποὺς ἀντιμετωπίζει καὶ ἐλλείψεις στὴν ὑδατοπρομήθειά της.

Τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς 'Επισκοπήσεως προγραμματίζει τὴν ἀνόρυξη 1—2 ἐρευνητικῶν γεωτρήσεων μέσα στὸ 1981 γιὰ τὴ λύση/ἀπάμβλυνση τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ὑδρευτικῶν προβλημάτων τῆς κοινότητας.»

'Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκο Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1980.

«Στὸν 'Αγρό καὶ σ' ἄλλα χωριὰ ὑπάρχουν ἀγροτικὲς βιομηχανίες ροδοστάγματος ποὺ ὑποφέρουν οἰκονομικά.

Παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων ἂν ἡ Κυβέρνηση ἔχει τὴν πρόθεση νά βοηθήσει καὶ ὑποστηρίξει οἰκονομικὰ καὶ ἄλλως πως αὐτὲς τὶς ἀγροτικὲς ἑταιρεῖες ποὺ σήμερα κινδυνεύουν νὰ κλείσουν ἐνῶ πολλὰ θὰ μποροῦσαν νὰ προσφέρουν στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου ἂν εἶχαν τὴν ὑποστήριξη ποὺ ἁρμόζει.»

'Απάντηση ημερομηνίας 13 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ημερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«(α) Τό 'Υπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων προσφέρει τεχνικὲς ὁδηγίες σὲ ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν περιποίηση τῆς τριαντα-

φυλιᾶς, ἀλλὰ Σχέδιο γιὰ παροχὴ οἰκονομικῆς βοήθειας στούς παραγωγοὺς τριανταφύλλων ἢ στὶς βιομηχανίες ροδοστάγματος δὲν ὑπάρχει.

(β) Βιομηχανίες παραγωγῆς ροδοστάγματος λειτουργοῦν στὸν Ἀγρό, Μηλικούρι, Ἄλωνα, Πλατανιστάσα καὶ εἶναι ὅλες μικρῆς κλίμακας, γιατὶ ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα ἐξασφαλίσεως ἀνθέων, δηλαδὴ τῆς πρώτης ὕλης.

Δυστυχῶς προοπτικὴ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ἀνθέων δὲν παρουσιάζεται γιατὶ προσκρούει στὸ θέμα ἐξευρέσεως ἐργατικῶν χειρῶν γιὰ τὴ συγκομιδή, ποὺ εἶναι ἐποχιακὴ ἐργασία (Ἀπρίλιος—Μάϊος) καὶ πολὺ μικρῆς διάρκειας (2—3 πρωϊνὲς ὧρες τὴν ἡμέρα) ἀπὸ τὶς 4π.μ.—7π.μ.. Αὐτὲς τὶς ὧρες ἐλάχιστοι μένουν στὰ χωριὰ γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ τριαντάφυλλα, ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι μεταβαίνουν στὶς τακτικὲς ἐργασίες τους.

Προσφορὰ δελεαστικοῦ ἡμερομισθίου γιὰ προσέλκυση ἐποχιακῶν ἐργατῶν γιὰ 2—3 ὧρες ἐργασίας τὴν ἡμέρα θὰ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὴν αὔξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς, μὲ κίνδυνο ἡ παραγωγὴ ροδοστάγματος νὰ καταστεῖ ἀσύμφορη.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Σεπτεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 2 Ὀκτωβρίου 1980.

«Παρὰ τὸ χωρίον Ἅγιος Μάμας τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ὑπάρχει κατάλληλος χῶρος γιὰ ἀνέγερση ὑδατοφράκτη ὁ ὁποῖος νὰ ἱκανοποιεῖ τὶς ἀνάγκες τῶν παραγωγῶν Ἁγίου Μάμα, Καπηλιοῦ, Λιμνάτι καὶ Κορφῆς.

Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι παραγωγῆς αὐτῶν τῶν κοινοτήτων ἀντιμετωπίζουν σοβαρότατο πρόβλημα νεροῦ γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοποὺς ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ κατὰ πόσο προτίθεται νὰ κατασκευάσει ὑδατοφράκτη στὴν περιοχὴ ἢ νὰ λύσει τὸ πρόβλημα μὲ δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 22 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 2 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«(α) **Λύση/ἀπάβλυνση τῶν ἀρδευτικῶν προβλημάτων μὲ τὴν κατασκευὴ φράγματος.**

Ἡ περίπτωση κατασκευῆς φράγματος στὴν περιοχὴ δὲν μελετήθηκε ἀκόμα γιατὶ ὅλοι οἱ ἁρμόδιοι τεχνικοὶ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων εἶναι πλήρως ἀπασχολημένοι στὰ ὑπὸ μελέτη/ἐκτέλεση μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα. Μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία ποὺ θὰ ὑπάρξει εὐχέρεια στὸ τεχνικὸ προσωπικὸ τοῦ πιὸ πάνω Τμήματος θὰ ἀναληφθεῖ μιὰ τέτοια μελέτη.

(β) **Λύση/ἀπάμβλυνση τῶν ἀρδευτικῶν προβλημάτων μὲ γεωτρήσεις.**

Γιὰ λύση/ἀπάμβλυνση τῶν ἀρδευτικῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς ἔχουν γίνει στὰ τρία τελευταῖα χρόνια οἱ ἀκόλουθες δοκιμαστικὲς γεωτρήσεις :—

1. Γιὰ τὸ χωριὸ Ἅγιος Μάμας τρεῖς γεωτρήσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες μόνο ἡ μία ἀπεδείχθη ἐπιτυχής.
2. Γιὰ τὸ χωριὸ Κορφὴ δυὸ ἀνεπιτυχεῖς γεωτρήσεις.
3. Γιὰ τὸ χωριὸ Λιμνάτι ἄλλες δύο γεωτρήσεις χωρὶς ἐπιτυχία καὶ
4. Γιά τὸ χωριὸ Καπηλιὸ ἄλλες δύο γεωτρήσεις χωρὶς ἐπιτυχία.

Μεταξὺ τῶν χωριῶν Καπηλιοῦ καὶ Λιμνάτι ἀνωρύχθη μιὰ γεώτρηση σὲ βάθος 600 ποδῶν καὶ θὰ συνεχισθεῖ μέσα στὸ 1981.

Γιὰ τὶς ἀρδευτικὲς ἀνάγκες τῆς Κορφῆς θὰ γίνουν νέες προσπάθειες μέσα στὸ 1981, σὲ περιοχὴ μακρυὰ ἀπὸ τὸ χωριό.

Γιὰ τὸ χωριὸ "Αγιος Μάμας ἔχει ἑτοιμασθεῖ σχέδιο γιὰ ἀξιοποίηση τῆς γεώτρησης μὲ ἀριθμὸ 53/77, ποὺ θὰ μπορεῖ νὰ ἀρδεύσει μιὰ ἔκταση 80—100 σκάλες ἀπὸ μόνιμες καὶ ἐποχιακὲς καλλιέργειες. Τὸ Σχέδιο αὐτὸ θὰ μελετηθεῖ ἀπὸ τὴ διατμηματικὴ 'Επιτροπὴ μικρῶν ἔργων καὶ ἂν ἐγκριθεῖ θά περιληφθεῖ στὸν προϋπολογισμὸ ἀναπτύξεως τοῦ 1982.

'Επειδὴ τὸ πρόγραμμα ἐρευνητικῶν γεωτρήσεων τοῦ Τμήματος Γεωλογικῆς 'Επισκοπήσεως εἶναι πολὺ βεβαρυμένο καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἀκόμη χωριὰ στὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν γίνει γεωτρήσεις δὲν προγραμματίζουμε στὸ σύντομο μέλλον ἄλλες γεωτρήσεις στὴν περιοχή.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 8 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 8 'Οκτωβρίου 1980.

«"Εχει διαπιστωθεῖ ὅτι σὲ χῶρες τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς 'Αγορᾶς χρησιμοποιοῦνται ὁρμόνες γιὰ τὴν ἐκτροφὴ ζώων, μὲ δυσμενεῖς ἐπιδράσεις στὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδιαίτερα τῶν μικρῶν παιδιῶν.

Καταγγελίες γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ἔγιναν καὶ ἀπὸ τὸν Κτηνιατρικὸ Σύλλογο Κύπρου.

Οἱ πληροφορίες αὐτὲς ἔχουν προκαλέσει ἀναστάτωση καὶ ἀνησυχία στὸ λαό.

Ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ μᾶς πληροφορήσει ποιὰ μέτρα λαμβάνει γιὰ τὴν προστασία τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, ἂν κάμνει ἔλεγχο στὰ εἰσαγόμενα κρέατα καὶ στὰ ἐπιτόπιας παραγωγῆς, ἂν ἀναλύονται τὰ δείγματα αὐτὰ τῶν κρεάτων καὶ πῶς, καὶ ἂν ἔχει τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς τό σκοπὸ αὐτό.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 23 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Υγείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 8 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«(α) **Εἰσαγόμενα Κρέατα**

Τὰ κρέατα αὐτὰ ὑπόκεινται σὲ κτηνιατρικὸ ὑγειονομικὸ ἔλεγχο στὶς χῶρες προελεύσεως τους καὶ ἐξετάζονται ἐπίσης ἀπὸ τὶς ἁρμόδιες Κτηνιατρικὲς 'Υπηρεσίες πρὶν τὴν ἐκφόρτωση τους σὲ Κυπριακὰ λιμάνια. Στὴν κτηνιατρικὴ ἐξέταση τους στὴν Κύπρο ἀπορρίπτονται ὁποιαδήποτε κρέατα δὲν θεωροῦνται κατάλληλα γιὰ ἀνθρώπινη κατανάλωση. 'Ο ἔλεγχος αὐτὸς θὰ βελτιωθεῖ μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς νομοθεσίας γιὰ τὴν ὑγιεινὴ τοῦ κρέατος.

Θὰ πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι ἡ Κύπρος εἰσάγει κρέατα καὶ παιδικὲς τροφὲς ἀπὸ χῶρες γιὰ τὶς ὁποῖες δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι χρησιμοποιοῦνται ὁρμόνες γιὰ τὴν πάχυνση τῶν ζώων.

(β) **Χρήση ὁρμονῶν στόν τόπο γιὰ τὴν πάχυνση ζώων.**

"Οπως εἶναι γνωστό, εἰσάγονται ὁρμόνες γιὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς, τόσο γιὰ τὸν ἀνθρωπο ὅσο καὶ γιὰ τὰ ζῶα. Γιὰ τὴν ἔκδοση τους ἀπαιτεῖται συνταγὴ ἰατροῦ ἢ κτηνιάτρου. 'Η τυχὸν προμήθεια τους χωρὶς συνταγὴ ἀποτελεῖ παράβαση τῆς κειμένης νομοθεσίας.

Ἔγινε λόγος γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς ὁρμόνης DES ποὺ εἶναι ἐπιβλαβής. Ἀναφέρεται σχετικὰ πώς στὴ διάρκεια τοῦ 1979—80 εἰσήχθηκαν μόνο 40 ἐνέσεις DES ἀπὸ τὶς ὁποῖες χρησιμοποιήθηκαν μέχρι σήμερα, κατόπιν συνταγῆς, μόνο 25, γιὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς.

Ἀπὸ ἔρευνες ποὺ ἔγιναν οἱ ἁρμόδιες Ὑπηρεσίες εἶναι πεπεισμένες πὼς δὲν εἰσάγονται καὶ δὲν χρησιμοποιοῦνται ὁρμόνες γιὰ σκοποὺς παχύνσεως τῶν ζώων.

(γ) **Χρήση ἀντιβιοτικῶν**

Τὸ Συμβούλιο Φαρμάκων ποὺ ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐγγραφὴ καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν φαρμάκων στόν τόπο, δὲν ἐγκρίνει τὴ χρήση ἀντιβιοτικῶν γιὰ τὴν πάχυνση τῶν ζώων παρὰ μόνο ἂν τὰ ἀντιβιοτικὰ αὐτὰ δὲν χρησιμοποιοῦνται στὸν ἄνθρωπο εἴτε γιὰ προφυλακτικοὺς εἴτε γιὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς. Ἔτσι ἡ τυχὸν χρήση ὁρισμένων ἀντιβιοτικῶν στὶς ζωοτροφὲς δὲν θεωρεῖται ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Σῶμα ὅτι εἶναι ἐπιβλαβής.

(δ) Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω καὶ γιά τὴν περαιτέρω προστασία τοῦ κοινοῦ ἀναφέρεται ὅτι :

(ι) Τὸ Κρατικὸ Χημεῖο διαθέτει ἔμπειρο προσωπικὸ καὶ κατάλληλο ἐξοπλισμὸ γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς ποιότητος ὅλων τῶν τροφίμων. Τὸ Χημεῖο τοῦτο εἶναι σὲ θέση νά προβεῖ σὲ ποιοτικὴ καὶ ποσοτικὴ ἐκτίμηση τῶν περιεχομένων ἀνεπιθύμητων οὐσιῶν ἐντὸς τῶν τροφίμων. Ἐπιπρόσθετα τὸ Τμῆμα Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν διαθέτει ἐξοπλισμὸ γιὰ ἀνίχνευση ὁρμονῶν καὶ ἀντιβιοτικῶν εἰς τὸ γάλα καὶ τὰ κρέατα.

(ιι) Προωθοῦνται κανονισμοὶ ἀπὸ τὸν Κυπριακὸ Ὀργανισμὸ Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος ποὺ θὰ καθορίζουν τὴν περιεκτικότητα τῶν φαρμακευτικῶν οὐσιῶν σὲ ζωοτροφές.

(ιιι) Ἡ Κυβέρνηση στὰ πλαίσια τῆς προσπάθειας γιὰ ἐπαύξηση τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐλέγχου ἔχει ἐξουσιοδοτήσει ὅλους τοὺς κτηνιάτρους καὶ φαρμακοποιοὺς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, μὲ σκοπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τοῦ περὶ Φαρμάκων (Ἔλεγχος Ποιότητος, Προμηθείας καὶ Τιμῶν) Νόμου 6/67 ποὺ ἀφορᾶ τὰ κτηνιατρικὰ φαρμακευτικὰ σκευάσματα.

(ιν) Δόθηκαν ὁδηγίες στὶς ἁρμόδιες ὑπηρεσίες γιὰ ἐντατικοποίηση τοῦ ἐλέγχου καὶ γιὰ τὴν ἐντόπιση τυχὸν ἀδυναμιῶν τῆς Νομοθεσίας γιά σκοποὺς ἀναθεωρήσεως της».

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ Περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 8 Ὀκτωβρίου 1980.

«Ἀπὸ πολὺ καιρὸ ἡ τουρπίνα ποὺ ἀντλοῦν νερὸ πόσιμο οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ Πηγαίνια χαλᾶ συνέχεια καὶ δημιουργεῖται μεγάλο πρόβλημα.

Ὑπομνήματα καὶ διαμαρτυρίες ποὺ ἔγιναν ἀπὸ μέρους μας πρὸς τὰ διάφορα ὑπεύθυνα τμήματα δὲν ἔφεραν κανένα ἀποτέλεσμα.

Τώρα ἀπὸ 10 μέρες οἱ κάτοικοι ὑποφέρουν πάλι ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τοῦ νεροῦ. Ἡ τουρπίνα ἔχει χαλάσει καὶ μεταφέρθηκε γιὰ ἐπιδιόρθωση στὴ Λευκωσία, χωρὶς νὰ ξέρει κανένας πότε θὰ διορθωθεῖ.

Ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ μᾶς πληροφορήσει πότε καὶ πῶς σκοπεύει νὰ δώσει τέλος στὸ μαρτύριο αὐτῶν τῶν κατοίκων ποὺ τοὺς ταλαιπωρεῖ ἐδῶ καὶ χρόνια.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργιας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Μὲ βάση τὴν κείμενη νομοθεσία οἱ κοινοτικὲς ὑδατοπρομήθειες ἀνάγονται στὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐπάρχων καὶ κατ' ἐπέκταση τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Τὰ τεχνικὰ τμήματα τοῦ Ὑπουργείου μου μελετοῦν τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται κατὰ καιροὺς στὶς κοινοτικὲς ὑδατοπρομήθειες καὶ συμβουλεύουν γιὰ τοὺς τρόπους ποὺ θά βοηθήσουν στὴ λύση τῶν προβλημάτων αὐτῶν.

Στὶς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχουν μηχανικὲς ἢ καὶ ἄλλες βλάβες αὐτὲς ἐπιδιορθώνονται συνήθως ἀπὸ τὰ Τεχνικὰ Τμήματα τοῦ Ὑπουργείου μου ἀφοῦ κληθοῦν γιὰ κάτι τέτοιο ἀπὸ τὸν οἰκεῖο Ἔπαρχο ποὺ θέτει στὴ διάθεση τους καὶ τὴν ἀνάλογη πίστωση.

Τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται στὴν ὑδατοπρομήθεια Πηγαινιῶν σὰν ἀποτέλεσμα τῶν συχνῶν βλαβῶν ποὺ προκαλοῦνται στὴν ἀντλία μελετήθηκαν ἀπὸ τὰ τμήματα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων καὶ Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως, καὶ τὰ ἐξαχθέντα συμπεράσματα εἶναι ὅτι οἱ βλάβες αὐτὲς πιθανὸ νὰ προκαλοῦνται ἀπὸ τὸ μεγάλο μονομετρικὸ ὕψος (320 μέτρα περίπου) ποὺ ἀντλεῖται τὸ νερὸ καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴ μεγάλη περιεκτικότητα τοῦ ἄμμου ποὺ ὑπάρχει στὴ γεώτρηση.

Γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος ἔγινε ἤδη εἰσήγηση στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν γιὰ ἐγκατάσταση διπλοῦ συστήματος ἀντλήσεως ποὺ προβλέπεται νά στοιχίσει γύρω στὶς £13,000 ἔτσι ποὺ νὰ ὑπάρχει πάντα μιὰ ἀντλία ἐφεδρική.

Παράλληλα τὸ Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως προγραμματίζει τὴν ἀνόρυξη μιᾶς νέας γεώτρησης μέσα στὸ πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 1981, ἔτσι ποὺ νά βρεθεῖ τρόπος γιὰ ὁριστικὴ λύση τοῦ πιὸ πάνω προβλήματος.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 10 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα στὶς 10 Ὀκτωβρίου 1980.

«Βάσει τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνηση ἀνάλαβε τὴν ὑποχρέωση νά ἐργοδοτεῖ ἐντὸς τῶν Κυριάρχων Βρεττανικῶν Βάσεων Κυπρίους. Περαιτέρω ἀνάλαβε τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐργοδοτεῖ τοὺς Κυπρίους αὐτοὺς μὲ τοὺς ἴδιους ὅρους ποὺ ἐργοδοτοῦνται οἱ Κύπριοι σὲ παρόμοιες ἐργασίες στὴ Δημοκρατία. Ὡσαύτως ἀνάλαβε τὴν ὑποχρέωση ὅπως οἱ ὅροι ἀπασχολήσεως τῶν Κυπρίων διέπονται ἀπὸ τὴ γενικὴ νομοθεσία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ Ἀρχὲς τῶν Βάσεων ἀπόλυσαν προσφάτως μιὰ Κυπρία ὑπάλληλο κατὰ παράβαση τῶν ἀνωτέρω ὑποχρεώσεων καὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ Ἀρχὲς τῶν Βάσεων ἰσχυρίζονται ὅτι μποροῦν νὰ ἀπολύουν τοὺς ὑπαλλήλους τους κατὰ τὸ δοκοῦν, ἐρωτᾶται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ποιὰ μέτρα προτίθεται νά λάβει ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως τῶν προνοιῶν τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως ὡς καὶ διὰ τὴν ἐν γένει προστασία τῶν ἐργαζομένων Κυπρίων στὶς Βάσεις ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εξωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 10 'Οκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Ηρακλῆ Δημοσθένους.

«Στὴν Συνθήκη 'Εγκαθιδρύσεως (Treaty of Establishment of the Republic of Cyprus, Annex B, Part II, Section 7, Par. 4) προβλέπεται ὅτι ἡ Βρεττανικὴ Κυβέρνηση θὰ ἐργοδοτεῖ στὶς Βάσεις κατὰ προτεραιότητα Κυπρίους ὑπήκοους καὶ πὼς οἱ ὅροι ἐργοδοτήσεώς τους θὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ αὐτοὺς ποὺ ἰσχύουν στὸ ἔδαφος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Προβλέπεται ἐπίσης ὅτι οἱ μισθοὶ καὶ ὅροι ἐργοδοτήσεως στὸ ἔδαφος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας θὰ καθορίζονται σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία τῆς Δημοκρατίας.

'Η νομοθεσία ποὺ ἰσχύει στὴ Δημοκρατία καὶ ποὺ ἐφαρμόζεται καὶ στὶς Βρεττανικὲς Βάσεις σύμφωνα μὲ τὴν περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως Διάταξη (ἀρ. 12 τοῦ 1967) ἡ ὁποία ἐκδόθηκε ἀπὸ τὶς 'Αρχὲς τῶν Βάσεων σχετικὰ μὲ τὸν τερματισμὸ ἀπασχολήσεως, δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἀπόλυση προσωπικοῦ ἀλλὰ κάμνει διάκριση μεταξὺ δικαιολογημένων καὶ ἀδικαιολόγητων ἀπολύσεων.

"Αν ἡ ἀπόλυση εἶναι ἀδικαιολόγητη μὲ βάση τὰ κριτήρια ποὺ καθορίζει ἡ νομοθεσία ὁ ἐργοδοτούμενος δικαιοῦται ἀποζημιώσεως ἀπὸ τὸν ἐργοδότη, ἡ ὁποία καθορίζεται ἀπὸ τὸ Δικαστήριο 'Εργατικῶν Διαφορῶν.

Οἱ ἀπολύσεις λόγω πλεονασμοῦ θεωροῦνται σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία δικαιολογημένες καὶ γι' αὐτὸ ὁ ἐργοδότης δὲν ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλει ὁποιαδήποτε ἀποζημίωση στὸν ἀπολυόμενο. 'Αποζημιώσεις γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς καταβάλλονται ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Πλεονασμοῦ.

Οἱ Κύπριοι ἐργοδοτούμενοι στὶς Βάσεις ἐξαιροῦνται μόνο ἀπὸ τὶς διατάξεις τῆς νομοθεσίας ποὺ ἀφοροῦν τὸ δικαίωμα γιὰ πληρωμὴ λόγω πλεονασμοῦ ἐπειδὴ μὲ βάση συμφωνία μεταξὺ τῶν 'Αρχῶν τῶν Βάσεων καὶ τῶν Συντεχνιῶν δικαιοῦνται ἀποζημιώσεις ἀπὸ τὶς 'Αρχὲς αὐτὲς κατὰ πολὺ ψηλότερες ἀπὸ τὶς ἀποζημιώσεις ποὺ προνοεῖ ἡ Κυπριακὴ νομοθεσία.

'Ανεξάρτητα ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα συμφωνία γιὰ τὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς Κυπρίους ἐργοδοτουμένους στὶς Βάσεις ποὺ ἀπολύονται λόγω πλεονασμοῦ, τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων, σὲ συνεννόηση μὲ τὶς ἐνδιαφερόμενες συντεχνίες καὶ μὲ τὶς 'Αρχὲς τῶν Βάσεων, χειρίζεται τὴν ἐργατικὴ διαφορὰ ποὺ προέκυψε ἀναφορικὰ μὲ τὸ κατὰ πόσο ὑπάρχει ἢ ὄχι πλεονασμὸς στὶς Βάσεις μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ θὰ χειριζόταν μιὰ παρόμοιας φύσεως διαφορὰ στὴν ὁποία ὁ ἐργοδότης θὰ ἦταν Κύπριος.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 'Οκτωβρίου 1980.

«Οἱ Κοινοτικὲς 'Αρχὲς τῶν χωρίων 'Αρεδιοῦ, "Αη Γιάννη Μαλούντας, Κλήρους, 'Αγροκηπιᾶς, Μιτσεροῦ, Καλοῦ Χωριοῦ καὶ 'Αγίου 'Επιφανείου, σὲ κοινὴ σύσκεψη τους στὶς 25.7.1980, συζήτησαν καὶ ὑπόβαλαν κοινὰ αἰτήματα ποὺ ἀφοροῦν, τὴ μελέτη καὶ ἐκτέλεση ἔργων ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς τους, χωρὶς μέχρι τώρα νὰ τύχουν ἱκανοποιητικῆς ἀπάντησης.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι αὐτὴ ἡ περιοχὴ εἶναι ἀγροτικὴ καὶ ὅτι σ' αὐτὴ ἔχουν ἀνεγερθεῖ καὶ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ καὶ ἀνάμεσα στοὺς πρόσφυγες περιλαμβάνονται πολλοὶ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

α) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νά γίνει μελέτη γιὰ τὴν κατασκευὴ ὑδατοφράκτη ἢ καὶ ἄλλων ὑδροεμπλουτιστικῶν ἔργων σ' αὐτὴ τὴν περιοχή.

β) Ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ εὐθυγράμμιση, διαπλάτυνση καὶ ἀσφαλτόστρωση στοὺς κύριους δρόμους ποὺ διασχίζουν τὴν περιοχὴ καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση.

γ) Ἐὰν καὶ πότε θὰ ἀρχίσει ἡ ἀνέγερση μὲ τὸν ἀναγκαῖο ἐξοπλισμὸ τοῦ νοσοκομείου στὴν Κλήρου, ποὺ ἐπανειλημμένα δόθηκαν διαβεβαιώσεις χωρὶς ὑλοποίηση πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

δ) Ἐὰν καὶ πότε θὰ ἱκανοποιηθεῖ τὸ αἴτημα τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν, γιὰ νὰ τοὺς παραχωροῦνται τὰ ποσὰ πρὸς ἐκτέλεση ἀπὸ τὶς ἴδιες ἔργων ἀνάπτυξης ἀξίας κάτω τῶν δύο χιλιάδων λιρῶν, ποὺ μποροῦν νὰ γίνονται μὲ πολὺ πιὸ γρήγορο καὶ οἰκονομικὸ ἀπὸ τὸ σημερινὸ τρόπο ποὺ γίνονται μέσον τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Διοίκησης ἢ τῶν Δημοσίων Ἔργων.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«(α) Ἔπειτα ἀπό ὑδρογεωλογικὴ μελέτη τῆς περιοχῆς διαπιστώθηκε πὼς δὲν ὑπάρχει ἄμεσος τρόπος ἐμπλουτισμοῦ μὲ τὴν κατασκευὴ ἐμπλουτιστικῶν ἔργων καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἀρχικὴ σκέψη γιὰ ἐκτέλεση τέτοιων ἔργων στὴν περιοχὴ ἐγκαταλείφθηκε.

(β) Ἐξετάστηκε ἐπίσης τὸ ἐνδεχόμενο νὰ κατασκευαστεῖ μικρὸ φράγμα στὴν περιοχὴ τοῦ ποταμοῦ Κούτη, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ πάλι λόγω τῆς τοπογραφίας (ὑπάρχει μεγάλη κλίση) τὸ ἔργο δὲν ἔτυχε παραπέρα προωθήσεως γιατὶ κρίθηκε ἀντιοικονομικό.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 3 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Νοεμβρίου 1980.

«Ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι πρόσφατα τέθηκε αὐστηρὸς περιορισμὸς γιὰ τὴν κάθοδο φοιτητῶν στὴν Κύπρο ἀπὸ τὴ Νιγηρία καὶ ἄλλες Ἀφρικανικὲς χῶρες.

Ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νά μᾶς κατατοπίσει ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι ποὺ ὑπαγόρευσαν αὐτὴ τὴν ἀπόφαση παρ' ὅλες τὶς φιλικές μας σχέσεις μὲ τὴ Νιγηρία καὶ ἄλλες χῶρες τῆς Ἀφρικῆς σὲ περίοδο ποὺ δυνατὸ οἱ περιορισμοὶ νὰ δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στούς φοιτητὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς χῶρες μὲ κίνδυνο εὐρύτερων πολιτικῶν ἐπιπτώσεων στὶς διεθνεῖς μας σχέσεις.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ.

«'Η προσωρινὴ εἴσοδος καὶ παραμονὴ τῶν ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν Κύπρον ρυθμίζεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τῶν περὶ 'Αλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμων καὶ τῶν δυνάμει αὐτῶν θεσπισθέντων Κανονισμῶν τοῦ 1972. Οὐδεὶς περιορισμὸς ὑφίσταται διὰ τὴν προσωρινὴν εἴσοδον καὶ παραμονὴν εἰς τὴν Κύπρον Νιγηριανῶν φοιτητῶν ἢ ἄλλων μαθητῶν νοουμένου ὅτι ὑπάρχει προηγουμένη συμμόρφωσις πρὸς τὰς προνοίας τοῦ Νόμου καὶ τῶν σχετικῶν αὐτοῦ Κανονισμῶν. Δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 9 τῶν περὶ 'Αλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμων ὡς ἐπίσης καὶ τῶν Κανονισμῶν 9 καὶ 13 τῶν περὶ 'Αλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Κανονισμῶν τοῦ 1972, εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ οἱουδήποτε ἐνδιαφερομένου ἀλλοδαποῦ "Αδεια Μαθητοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ παραμονῆς αὐτοῦ ὡς φοιτητοῦ ἢ μαθητοῦ εἰς τὴν Νῆσον. 'Η ἐν λόγῳ "Αδεια Μαθητοῦ δύναται νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ Λειτουργοῦ Μεταναστεύσεως εἰς οἱονδήποτε ἀλλοδαπὸν διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος ἱκανοποιεῖται ὅτι :—

α) ἐγένετο δεκτὸς ὡς μαθητὴς ἢ φοιτητὴς ὑφ' οἱουδήποτε 'Ιδρύματος ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ παρέχοντος **κατάλληλον ἐκπαίδευσιν ἢ ἐξάσκησιν** εἰς τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θὰ παρακολουθήσῃ·

β) τὸ τοιοῦτον "Ιδρυμα ἐξασκήσεως ἢ ἐκπαιδεύσεως κρίνεται κατάλληλον διὰ τὴν πρόσληψιν φοιτητῶν ἢ μαθητῶν ἐκ χωρῶν ἐκτὸς τῆς Δημοκρατίας δι' ἐξάσκησιν ἢ ἐκπαίδευσιν·

γ) ὁ ἀλλοδαπὸς μαθητὴς ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια καὶ οἰκονομικὰ μέσα διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς διατροφῆς του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰς τὴν Νῆσον ἐκπαιδεύσεως ἢ ἐξασκήσεώς του, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διδάκτρων αὐτοῦ·

δ) δὲν ὑπάρχει κίνδυνος ἐπιβαρύνσεως τοῦ Δημοσίου κλπ.

2. 'Η "Αδεια Μαθητοῦ παρέχει εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Δημοκρατίαν δι' οἱανδήποτε περίοδον καὶ ὑπὸ οἱουσδήποτε ὅρους ἤθελε καθορίσει ὁ Λειτουργὸς Μεταναστεύσεως. 'Εξυπακούεται ὅτι ἡ "Αδεια Μαθητοῦ παύει νὰ ἰσχύει πάραυτα καὶ λογίζεται ὡς ἀκυρωθεῖσα ἐὰν ὁ κάτοχός της παραλείψῃ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς ὅρους τούς ὁποίους διαλαμβάνει αὕτη καὶ περαιτέρω παραλείψῃ νὰ ὑποστῇ τὴν ἐξάσκησιν ἢ ἐκπαίδευσιν εἰς τὸ "Ιδρυμα ὅπου ἐγένετο δεκτός. Οἱ κάτοχοι 'Αδείας Μαθητοῦ ἀπαγορεύεται ὡσαύτως νὰ ἀσχολοῦνται μὲ οἱονδήποτε ἐπιτήδευμα ἢ νὰ ἐργοδοτοῦνται ὑφ' οἱουδήποτε εἰς τὴν Δημοκρατίαν. 'Αναμένεται ἀπ' αὐτοὺς νὰ ἀφιερώνουν ἐξ ὁλοκλήρου τὸν χρόνον των εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἢ τὴν ἐκπαίδευσίν των.

3. Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς τὸ παρελθὸν ὑπῆρξαν ὡρισμέναι περιπτώσεις ἀλλοδαπῶν οἱ ὁποῖοι ἀφίχθησαν εἰς τὴν Κύπρον χωρὶς νὰ ἐξασφαλισθῇ ὑπ' αὐτῶν, ἐκ τῶν προτέρων, "Αδεια Μαθητοῦ ἰσχυριζόμενοι, κατὰ τὴν ἄφιξίν των, ὅτι εἰσέρχονται εἰς τὴν Νῆσον ὡς ἐπισκέπται. Εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι εἰς ἄλλας περιπτώσεις μερικοὶ ἀλλοδαποὶ ἐξησφάλισαν τὴν σχετικὴν "Αδειαν Μαθητοῦ ἐκ τῶν ὑστέρων, κατὰ τὴν ἄφιξιν των εἰς λιμένας τῆς Δημοκρατίας, ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους διὰ τὸν διαβατηριακὸν καὶ ἄλλον ἔλεγχον Λειτουργούς. Τοῦτο ἀνησύχησε τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν τοῦ ὁποίου ἡ παγία πολιτικὴ εἶναι ὅπως

ὅλοι οἱ ἀλλοδαποὶ φοιτηταὶ ἢ μαθηταὶ ἐξασφαλίζουν τὴν σχετικὴ Ἄδειαν Μαθητοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ παραμονῆς των εἰς τὴν Νῆσον καθ' ὅτι ἡ παραχώρησις τῆς τοιαύτης ἀδείας εἰς τοὺς λιμένας εἰσόδου παρουσιάζει πολλὰ προβλήματα, κυρίως ὅμως εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἐξακρίβωσιν, ὑπὸ συνθήκας ἐλαχίστων χρονικῶν περιθωρίων, τῶν πραγματικῶν προθέσεων τῶν ὑποψηφίων ἀλλοδαπῶν μαθητῶν ἢ φοιτητῶν, τὴν οἰκονομικήν των εὐχέρειαν, τὴν διαπίστωσιν τοῦ γνησίου τῆς ἐγγραφῆς των εἰς Σχολὰς ἢ ἄλλα Ἱδρύματα τῆς Νήσου, τὴν καταλληλότητα τῶν ἐν λόγω Σχολῶν ἢ Ἱδρυμάτων καὶ λοιπά. Ἡ τυχὸν παραχώρησις ἀδείας εἰσόδου καὶ παραμονῆς εἰς τοὺς λιμένας εἰσόδου εἶναι ἐπίσης πιθανὸν νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἄφιξιν εἰς Κύπρον καὶ φοιτητῶν ἢ μαθητῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνεγράφησαν εἰς καταλλήλους Σχολὰς εἰς Κύπρον, ἢ οἱ ὁποῖοι δυνατὸν νὰ μὴν ἔχουν οὔτε τὰ οἰκονομικὰ μέσα συντηρήσεώς των οὔτε τά προσόντα πρὸς ἐγγραφὴν ἢ ἐκπαίδευσιν εἰς Σχολὰς ἢ ἄλλα Ἱδρύματα τῆς Νήσου.

4. Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω οὐδεὶς περιορισμὸς ἐτέθη προσφάτως σχετικῶς μὲ τὴν κάθοδον φοιτητῶν εἰς τὴν Κύπρον ἀπὸ τὴν Νιγηρίαν καὶ ἄλλας Ἀφρικανικὰς χώρας, ἐφ' ὅσον οἱ εἰσερχόμενοι πληροῦν τὰς προνοίας τοῦ περὶ Ἀλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμου καὶ τῶν σχετικῶν Κανονισμῶν. Τὸ Τμῆμα Μεταναστεύσεως ἔχει ἁπλῶς ἐνημερώσει διὰ πολλοστὴν φορὰν τοὺς Διευθυντὰς τῶν ἐνδιαφερομένων Σχολῶν περὶ τῶν προνοιῶν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Κανονισμῶν καὶ τῆς ἀναγκαιότητος ἐξασφαλίσεως θεωρήσεων ἐκ μέρους τῶν ἀλλοδαπῶν φοιτητῶν πρό τῆς ἀφίξεως των εἰς Κύπρον.

5. Τονίζεται ὅτι οὐδεμία διάκρισις γίνεται μεταξὺ τῶν φοιτητῶν ἀπὸ τὴν Νιγηρίαν ἢ ἀπὸ ἄλλας Ἀφρικανικὰς χώρας καὶ ὅτι τὰ ἴδια κριτήρια καὶ οἱ Κανονισμοὶ ἐφαρμόζονται δι' ὅλους τοὺς ἀλλοδαποὺς φοιτητὰς εἰς Κύπρον ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, χρώματος ἢ φυλετικῆς καταγωγῆς. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι ποσοστὸν 50% περίπου τῶν ἀλλοδαπῶν φοιτητῶν εἰς Κύπρον προέρχονται ἀπὸ τὴν Νιγηρίαν καὶ ἄλλας Ἀφρικανικὰς χώρας.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Δεκεμβρίου 1980.

«Κάθε χρόνο κατὰ τὴν περίοδο τοῦ τρυγητοῦ καὶ μετὰ οἱ ἀμπελουργοὶ ἀντιμετωπίζουν τὸ ἴδιο ἐφιαλτικὸ πρόβλημα κοντὰ στὰ τόσα ἄλλα, κι' αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ χώρου, τὸ πρόβλημα τῶν στερνῶν γιὰ τὰ προϊόντα τους.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποιὰ μέτρα παίρνει ἀπὸ τώρα γιὰ νὰ μὴν ἀντιμετωπίσουν οἱ ἀμπελουργοὶ τὸ ἴδιο αὐτὸ πρόβλημα κατὰ τὸν τρυγητὸ τοῦ 1981 καὶ μετά ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Εἶναι γνωστὸ τὸ πρόβλημα ποὺ δημιουργήθηκε φέτος στὴν παραλαβὴ σταφυλιῶν. Τοῦτο ὀφείλετο βασικὰ σὲ τρεῖς κυρίως λόγους :

α) στὴν ἐξαιρετικὰ μεγάλη παραγωγὴ σταφυλιῶν,

β) στὸ γεγονὸς ὅτι παρέμειναν ἀδιάθετα προϊόντα τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ἀπὸ τὴν παραγωγὴ τοῦ 1979, καὶ

γ) στὴν ὀψιμότητα τῆς παραγωγῆς ποὺ περιόρισε τὸ χρόνο παραλαβῆς.

Γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος καταρτίζεται μελέτη ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων γιὰ καθολικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ κυκλοφορήσει σύντομα στὶς ἐνδιαφερόμενες Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις, τὴν Οἰνοβιομηχανία καὶ τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα γιὰ ὑποβολὴ εἰσηγήσεων καὶ λήψη ἔγκαιρα κοινῶν ἀποφάσεων.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ΄ μετὰ ἀπὸ μαραθώνια ἀνάγνωση Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωστεῖ ἡ Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πάνω στὸ θέμα ποὺ ἀναφέρεται σὰν «Ἡ ἐγκαθίδρυση Ἀρχῆς Ὑδάτων».

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, προηγεῖται τὸ θέμα τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου καὶ συζήτηση τοῦ σχετικοῦ ἐγγράφου ποὺ ὁμόφωνα ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βέβαια. Ἡ συζήτηση ἔχει ὁλοκληρωθεῖ. Ἁπλῶς παρέμεινε, ἐξ ὅσων .....

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔχει ἐγκριθεῖ ὁμόφωνα σχετικὸ ψήφισμα στὴν Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τὸ εἶχα ὑπόψη μου καὶ εἶχα πρόθεση, ἐπειδὴ ἦταν ἔγκριση ψηφίσματος, νὰ τὸ βάλω στὸ τέλος. Ἀλλὰ μόλις ἀναγνωστεῖ ἡ Ἔκθεση εὐχαρίστως θὰ τὸ βάλομε. Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει συζήτηση ἐκεῖ. Εἶναι ἁπλῶς ἔγκριση ἑνὸς ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ἑτοιμάστηκε ἤδη.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση του.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΑΡΧΗΣ ΥΔΑΤΩΝ»

Παρόντες :—

Ἀνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος

Ἡρακλῆς Δημοσθένους

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χαμπῆς Μιχαηλίδης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελέτησε τὸ πιὸ πάνω θέμα σὲ τρεῖς συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 14 Δεκεμβρίου 1979 καὶ στὶς 7 Ἰουλίου καὶ 21 Νοεμβρίου 1980. Στὴν πρώτη συνεδρία

κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ στὴν δεύτερη συνεδρία οἱ ἀξιότιμοι ὑπουργοὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐσωτερικῶν συνοδευόμενοι ἀπὸ ἀνώτερους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τῶν Ὑπουργείων τους.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ πιὸ πάνω θέμα ἐνεγράφη γιὰ συζήτηση στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸ ἀξιότιμο Μέλος αὐτῆς κ. Α. Γιάγκου, συζητήθηκε σὲ δυὸ συνεδρίες τοῦ Σώματος, στὶς 28 Σεπτεμβρίου καὶ 1 Νοεμβρίου 1979, καὶ στὴ συνέχεια, παραπέμφθηκε στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων γιὰ περαιτέρω ἐξέταση καὶ ὑποβολὴ στὴ Βουλὴ σχετικῆς ἔκθεσης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνεργώντας μὲ βάση τοὺς ὅρους ἐντολῆς ποὺ πῆρε ἀπὸ τὸ Σῶμα, κάλεσε τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς καὶ ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες νὰ τὴν ἐνημερώσουν πάνω στὸ ὅλο θέμα καὶ νὰ ἐξηγήσουν τὶς ὁποιεσδήποτε δυσκολίες, ποὺ καθιστοῦσαν ὡς τώρα ἀνέφικτη τὴν προώθηση τῆς ἐγκαθίδρυσης Ἀρχῆς Ὑδάτων.

Ἀπὸ τὴν ἐνημέρωση ποὺ ἔγινε στὴν Ἐπιτροπὴ προκύπτει ὅτι ἡ Κυβέρνηση παρόλο ποὺ εὐνοεῖ τὴ δημιουργία μιᾶς Ἀρχῆς Ὑδάτων ἐπιφορτισμένης μὲ τὴ μελέτη καὶ τὸν προγραμματισμὸ τῆς ὑδατικῆς πολιτικῆς, ἐντούτοις φρονεῖ ὅτι ἡ ἐγκαθίδρυση, στὸ παρὸν στάδιο μιᾶς τέτοιας Ἀρχῆς δὲν θὰ ἦταν εὔκολο νά λειτουργήσει καὶ νὰ ἀποδώσει τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα γιατὶ ὑπάρχουν ἄλλες βασικὲς προτεραιότητες ποὺ καθάπτονται τοῦ ὅλου θέματος καὶ ποὺ θά πρέπει ἀπαραίτητα νά προηγηθοῦν τῆς δημιουργίας τῆς Ἀρχῆς αὐτῆς.

Οἱ προτεραιότητες αὐτές, ὅπως ἀναλύθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἀξιότιμους Ὑπουργοὺς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐσωτερικῶν, συνοψίζονται στὶς ἀκόλουθες :—

(α) Ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ κωδικοποίησης τῆς ὑφιστάμενης νομοθεσίας ποὺ διέπει τὴν ὅλη ὑδατικὴ πολιτική. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἔχουν μετακληθεῖ ἐμπειρογνώμονες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ποὺ μὲ τὶς μελέτες τους ἔδωσαν τὴ βάση γιὰ τὴν προώθηση τῆς ὅλης ἐργασίας. Ἤδη ἡ ἐργασία αὐτὴ ἔχει ἀνατεθεῖ σὲ Εἰδικὴ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἀναμένεται νά συμπληρώσει τὸ ἔργο της σ' ἕνα χρόνο τοὐλάχιστο.

(β) Ὑπάρχει ἀνάγκη συμπλήρωσης ὅλων τῶν ὑδατικῶν ἔργων ποὺ ἔχουν ἀρχίσει καὶ ἐκτέλεσης σειρᾶς ἄλλων ποὺ ἔχουν προγραμματισθεῖ. Στόχος τῆς προσπάθειας αὐτῆς εἶναι ἡ συγκέντρωση ὅλου τοῦ ὑδατικοῦ πλούτου κάτω ἀπὸ ἕνα ἐνιαῖο φορέα, ὅπως θὰ εἶναι ἡ Ἀρχὴ Ὑδάτων. Ἡ ἐπίτευξη τοῦ στόχου αὐτοῦ συμπίπτει μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς προϋποθέσεις ἐγκαθίδρυσης Ἀρχῆς Ὑδάτων.

Ἡ ἐκτέλεση τῶν ὑδατικῶν ἔργων, ὅπως δηλώθηκε στὴν Ἐπιτροπή, γίνεται μὲ τὸ γρηγορότερο δυνατὸ ρυθμό, παρόλες τὶς ἐλλείψεις τῶν ἁρμόδιων Τμημάτων σὲ προσωπικό, θέμα τὸ ὁποῖο φυσικά ἐμπίπτει μέσα στὸ γενικότερο οἰκονομικὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνηση.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἀφοῦ συζήτησε διεξοδικὰ τὶς πιὸ πάνω θέσεις μὲ τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργούς, ἔχει καταλήξει στὰ πιὸ κάτω συμπεράσματα καὶ εἰσηγήσεις :—

(α) Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα τοῦ τόπου μὲ ὅλες τὶς ἄμεσες ἐπιπτώσεις στὴν παραγωγή, τὴ βιομηχανία, τὸν τουρισμὸ καὶ στὴ γενικότερη, οἰκονομία τοῦ τόπου, χρειάζεται ἐπείγουσα ἀντιμετώπιση. Ἐνόσω ἐκκρεμεῖ ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ ἐνιαίου φορέα τῆς Ἀρχῆς

Ὑδάτων θὰ πρέπει, κατά τὴ γνώμη τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐνδιάμεσα μέτρα μέχρι τῆς τελικῆς ἐπίλυσης τοῦ προβλήματος.

(β) Χωρὶς νὰ παραγνωρίζονται τὰ διάφορα ὑδατικά ἔργα ποὺ ἔχουν γίνει ὡς τώρα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσει ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη ποὺ ὑπάρχει γιὰ περαιτέρω ἐπιτάχυνση τοῦ ρυθμοῦ ἐκτέλεσης καὶ τῶν ἄλλων ὑδατικῶν ἔργων ποὺ ἔχουν ἤδη ἀρχίσει ἢ ἔχουν προγραμματισθεῖ ὥστε νὰ προληφθεῖ ἡ ἐπικείμενη καταστροφὴ βασικῶν παραγωγικῶν περιοχῶν καὶ γιὰ νὰ ἀξιοποιηθοῦν ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερες περιοχές.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ἐπίσης νὰ τονίσει ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη γιά τὴν ἐπιτάχυνση τῆς ἐργασίας ποὺ ἄρχισε γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ καὶ κωδικοποίηση τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας περὶ Ὑδάτων. Αὐτὸ θὰ συμβάλει στὴν ἐξάλειψη μιᾶς ἀπὸ τὶς βασικότερες ἀδυναμίες ποὺ ὑπάρχουν στὸν τομέα τοῦ συντονισμοῦ καὶ προγραμματισμοῦ, δοθέντος ὅτι ἡ νομοθεσία αὐτὴ εἶναι ἀπηρχαιωμένη καὶ περίπλοκος καὶ παρέχει ἐξουσίες καὶ ἁρμοδιότητες σὲ πολλὲς ἀρχές.

(δ) Γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ὑδατικῶν ἔργων ὅπως ἐπίσης γιὰ τὴ συμπλήρωση τῆς ἀναθεώρησης τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας ἐπιβάλλεται ἡ περαιτέρω ἐνίσχυση τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων μὲ τὸ ἀπαραίτητο τεχνικὸ καὶ ἄλλο προσωπικό.

(ε) Ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ πάρει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιά οἰκονομία στὴ χρήση τοῦ νεροῦ ὥστε νὰ αὐξηθοῦν κατὰ τὸ δυνατὸ οἱ ἀρδευόμενες ἐκτάσεις γῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ βάση τοὺς διαγραφέντες πιὸ πάνω στόχους καὶ προτεραιότητες πιστεύει ὅτι ριζικὴ λύση τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος θὰ ἐπιτευχθεῖ μόνο μέσο τῆς ὀρθολογιστικῆς ὑδατικῆς ἀνάπτυξης καὶ λελογισμένης χρήσης τοῦ νεροῦ, καὶ τοῦτο μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ἀπαραίτητου κεντρικοῦ φορέα, τῆς Ἀρχῆς Ὑδάτων. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση, παράλληλα μέ τὴ λήψη ὅλων τῶν πιὸ πάνω μέτρων, ν' ἀρχίσει ἀπὸ τώρα ὅλες τὶς ἀναγκαῖες διεργασίες γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς τέτοιας Ἀρχῆς Ὑδάτων. Σκοπὸς καὶ ἐπιδίωξη τῆς Ἀρχῆς αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ χάραξη καὶ ἐφαρμογὴ μιᾶς ὁλοκληρωμένης ὑδατικῆς πολιτικῆς, ἡ ὀρθολογιστικὴ διαχείριση τῶν ὑδατικῶν ἔργων καθὼς ἐπίσης ἡ ἐποπτεία καὶ δίκαιη κατανομὴ τῶν ὑδατίνων πόρων. Ἡ Ἐπιτροπὴ περαιτέρω πιστεύει ὅτι οἱ σκοποί, γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλεται νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ Ἀρχὴ Ὑδάτων, θὰ ἐξυπηρετηθοῦν καλύτερα ἂν στὴν Ἀρχὴ αὐτὴ ἐκπροσωπηθοῦν ὅλες οἱ ἐνδιαφερόμενες ἀγροτικὲς ὀργανώσεις οἱ ὁποῖες μὲ τὴ δική τους βαρύτητα ἀναμένεται νὰ συμβάλουν ἀποτελεσματικὰ στὴν ἀπὸ κάθε ἄποψη ἐφαρμογὴ μιᾶς ὀρθῆς καὶ ὁλοκληρωμένης ὑδατικῆς πολιτικῆς.

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν παρανόμων ἐπεμβάσεων ποὺ γίνονται στούς ποταμοὺς καὶ ποὺ εἶχε ἐγερθεῖ κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ ὅλου θέματος, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴ σοβαρή της ἀνησυχία καὶ καλεῖ ὅλες τὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς νὰ παύσουν νὰ ἐπιδεικνύουν τὴ σημερινή τους ἀνεκτικότητα καὶ νὰ προχωρήσουν, χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση, στὴ διακίνηση τοῦ προνοούμενου ἀπὸ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία μηχανισμοῦ γιὰ τὴν τιμωρία τῶν παρανομούντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κύριος Χατζηδημητρίου ἀναγνώσει τὸ ψήφισμα, ἂν δὲν ἔχει ἀναγνωστεῖ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μᾶλλον ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀναγνώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀφοῦ συζήτησε διεξοδικὰ σὲ τρεῖς συνεδρίες της τὸ πρόβλημα τῆς καθυστέρησης τῆς ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὶς βασικὲς ἀρχὲς λειτουργίας τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ μας ἱδρύματος,

Θεωρώντας ἀναγκαία γιὰ πολιτικούς, πολιτιστικοὺς, ἐπιστημονικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς λόγους τὴν ἵδρυση ἑνὸς ἀνεξαρτήτου καὶ αὐτόνομου πανεπιστημίου, μακρυὰ ἀπὸ ἐξωτερικὲς ἐξαρτήσεις, ἱκανοῦ νὰ ἀξιοποιεῖ τὶς διεθνεῖς ἐμπειρίες καὶ νὰ λαμβάνει ὑπόψη τὶς δικές μας ἰδιομορφίες καὶ ἀνάγκες,

Πιστεύοντας ὅτι ἡ ἵδρυση Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου θὰ ἐνισχύσει τὴν κρατική μας ὀντότητα καὶ θὰ εἶναι ἔκφραση πίστης στὸ μέλλον τοῦ τόπου μας, ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :—

(α) Διατυπώνει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴ μεγάλη καθυστέρηση ποὺ παρατηρεῖται στὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου.

(β) Ζητᾶ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ θεωρήσει τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς προτεραιότητες καὶ νὰ προχωρήσει στὴ σύνταξη τῆς σχετικῆς νομοθεσίας γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ συντομότερη θεσμοθέτηση καὶ λειτουργία ἀνώτατης ἐκπαίδευσης στὴν Κύπρο.

Ἀναφορικὰ μὲ τὶς ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες πρέπει νὰ στηριχθεῖ ἡ ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ Βουλὴ περαιτέρω ψηφίζει ὅτι—

(α) Τὸ Πανεπιστήμιο πρέπει νὰ ἐκφράζει τὴν πολιτιστικὴ κληρονομιὰ καὶ φυσιογνωμία τῶν Ἑλλήνων, τῶν Τούρκων καὶ τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς Κύπρου.

(β) Οἱ βασικὲς γλῶσσες τοῦ Πανεπιστημίου θὰ εἶναι ἡ Ἑλληνική, ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Ἀγγλική.

(γ) Τὸ Πανεπιστήμιο θὰ δέχεται ξένους φοιτητὲς ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν περιοχή μας.

(δ) Τὸ Πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ προωθεῖ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ νὰ περιλαμβάνει Τμήματα κυπρολογικῶν, μεσανατολικῶν καὶ ἀναπτυξιακῶν σπουδῶν.

(ε) Τὸ Πανεπιστήμιο θὰ πρέπει νὰ πάρει τὴ μορφὴ ἑνὸς νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ψήφισμα ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ψήφισμα ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ πρόταση πρὸς τὴ Βουλὴ ἦταν ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ν' ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα τῆς πορείας τῆς ἵδρυσης

Πανεπιστημίου καὶ νὰ καλέσει τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ γιὰ νὰ συζητήσει μαζί του τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ ἑπόμενο θέμα ποὺ εἶναι «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Λυσσαρίδη.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησή του.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους καὶ στὶς περιουσίες τους εἶναι ἕνα θέμα ἱερὸ ποὺ δὲν πρέπει ἀπὸ καμμιὰ πλευρὰ νά τυγχάνει κομματικῆς ἢ ἄλλης ἐκμετάλλευσης ἢ νὰ ἀποτελεῖ θέμα δημοκοπίας.

Γίνεται τελευταῖα πολλὴ ἄσκοπη, κατὰ τὴ γνώμη μου, συζήτηση καὶ πολλὴ προσπάθεια ἀπὸ ὁρισμένες πλευρὲς νά δοθοῦν λανθασμένες ἐντυπώσεις ποὺ τείνουν νά διαταράξουν τὴν τόσο ἀπαραίτητη ἑνότητα τοῦ προσφυγικοῦ μας κόσμου.

Ἂς μᾶς ἐπιτραπεῖ νά δηλώσουμε καθαρὰ καὶ ἀπερίφραστα ὅτι σὲ καμμιὰ περίπτωση τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους καὶ τὶς περιουσίες τους, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, δὲν θὰ πρέπει νά εἶναι ὑπὸ διαπραγμάτευση.

Οἱ λεπτομέρειες, ἡ τελικὴ διαδικασία καὶ τὰ στάδια ἐφαρμογῆς τοῦ δικαιώματος δύνανται νά εἶναι ὑπὸ συζήτηση, ὄχι ὅμως ἡ οὐσία καὶ τὸ δικαίωμα αὐτὸ καθ' ἑαυτό.

Τὸ δικαίωμα αὐτὸ εἶναι κατοχυρωμένο τόσο ἀπὸ τὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ ὅσο καὶ ἀπὸ τὶς συμφωνίες κορυφῆς Μακαρίου—Ντενκτὰς καὶ Κυπριανοῦ—Ντενκτάς.

Εἶναι ἄλλο θέμα ἂν ὑπάρξουν μελλοντικὰ προσφυγες ποὺ θὰ προτιμήσουν νὰ μὴν ἐπιστρέψουν ὑπὸ Τουρκοκυπριακὴν διοίκηση ἐφόσο ἔχουμε ἀποδεχθεῖ ἤδη τὴ διπεριφερειακὴ ὁμοσπονδία ἢ ἂν θὰ ὑπάρξει θέμα προσφύγων ποὺ θὰ προτιμήσουν ἀποζημίωση, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε τῆς παρούσης οὔτε τοῦ παρόντος σταδίου.

Ταυτόχρονα, ὅμως, καὶ τοῦτο πρέπει νά τονισθεῖ ἐξίσου ἔντονα, ἡ λύση τοῦ Κυπριακοῦ θά ἐξευρεθεῖ μόνο μέσο τῆς διαδικασίας τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ κατάλληλου εὐνοϊκοῦ κλίματος γιὰ ἐπαναπροσέγγιση τῶν δυὸ κοινοτήτων διά συγκεκριμένων μέτρων καὶ τῆς αὐστηρῆς ὑλοποιήσεως τους καὶ ὁποιαδήποτε προσπάθεια νά τορπιλλισθοῦν ἢ νὰ παραμερισθοῦν αὐτὲς οἱ συνομιλίες εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ποὺ ἐξασθενίζουν, μονιμοποιοῦν τὰ τετελεσμένα καὶ ἀπομακρύνουν τὴν ἡμέρα τῆς δικαίωσης τοῦ λαοῦ μας, συγχρόνως δὲ διαιωνίζουν τὴ σημερινὴ διχοτομικὴ γραμμὴ καὶ νοοτροπία καὶ αὐξάνουν τὶς πιθανότητες γιὰ ἐπιβολὴ τῆς διπλῆς ἕνωσης, πράγμα ποὺ ὄχι μόνο θὰ στερήσει τὴ δυνατότητα γιὰ ὁποιοδήποτε πρόσφυγα νά γυρίσει σπίτι του, ἀλλὰ καὶ θὰ ὁδηγήσει τελικὰ στὴν πλήρη τουρκοποίηση τῆς Κύπρου.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κρυστάλλινη θέση μας, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα αὐτὸ ὑπεύθυνα καὶ μὲ τὸ φακὸ τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος καὶ ὄχι μὲ βάση μικροπολιτικὰ ἢ τοπικιστικὰ συμφέροντα.

'Επαναλαμβάνουμε ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους εἶναι θέμα βασικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα δὲν διαπραγματεύονται.

'Ο ρόλος τῆς Βουλῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, εἶναι ἡ συνεχὴς διαφύλαξη αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἡ προσπάθεια νά διαφυλάττεται ὁ προσφυγικὸς κόσμος ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴ δημοκοπία ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ ἐνίσχυση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ τοῦ καλοῦ κλίματος γιὰ ἐπαναπροσέγγιση τῶν 'Ελληνοκυπρίων καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων σὰν τῆς μόνης ὁδοῦ γιὰ ἀποκατάσταση τῶν δικαίων ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Τελευταῖα γίνεται μιὰ προσπάθεια γιά τὴν ἐπανεγκατάσταση τῶν κατοίκων τῆς 'Αμμοχώστου στὴν πόλη του ὑπὸ τὴν προστασία τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀλλὰ ὑπὸ τοὺς νόμους τοῦ κράτους.

Οἱ κάτοικοι τῆς 'Αμμοχώστου πιστεύουν ὅτι δικαιοῦνται καὶ αὐτοὶ τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς στὰ σπίτια τους καὶ τὶς περιουσίες τους ἔστω καὶ πρὶν τῆς τελικῆς λύσης, νοουμένου ὅτι ἡ ἐπανεγκατάσταση τους δὲν θὰ ἐπηρεάσει καθ' οἱονδήποτε τρόπο τὴν τελικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν ὑπολοίπων προσφύγων, ὅπως ἐπίσης τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

'Η ἐπιστροφὴ τῶν κατοίκων τῆς 'Αμμοχώστου, ὅπως ἐτονίσθη ἐπανειλημμένα, θὰ εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν ὑπολοίπων προσφύγων καὶ μιὰ στερεὰ γέφυρα ἐπαναπροσέγγισης τῶν δυὸ κοινοτήτων. Καὶ αὐτὴ ἡ θέση εἶναι κρυστάλλινη, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ἐνδεχόμενο τῆς ἐπιστροφῆς τῶν κατοίκων τῆς 'Αμμοχώστου ἔχει φαίνεται ἀναστατώσει διάφορα πολιτικο-οἰκονομικὰ συμφέροντα ἐκατέρωθεν τῆς γραμμῆς τοῦ 'Αττίλα ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦν καμμιὰ πρόοδο πρὸς τὴν κατεύθυνση λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ.

Μιὰ διαβεβαίωση ἔχουμε νὰ δώσουμε, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς 'Αμμοχώστου δὲν θὰ ἤθελαν σὲ καμμιὰ περίπτωση νά ἐπιστρέψουν ἂν τοῦτο γινόταν αἰτία νὰ θυματοποιηθοῦν οἱ ὑπόλοιποι πρόσφυγες. Ὅμως, δίδουμε καὶ μιὰ προειδοποίηση ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς 'Αμμοχώστου δὲν εἶναι διατεθειμένοι νά συνεχίσουν νὰ θυματοποιοῦνται στὸ βωμὸ τῆς μικροπολιτικῆς καὶ τῶν πολιτικο-οἰκονομικῶν συμφερόντων ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦν καμμιὰ λύση καὶ ἐργάζονται γιὰ τόν ὁριστικὸ διαχωρισμὸ τῶν δυὸ κοινοτήτων.

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα ἐπ' εὐκαιρία νὰ ἀπαντήσω σ' ἐκείνους ποὺ ἐπικρίνουν τὴν Κυβέρνηση ὅτι προβαίνει σὲ σειρὰ ὑποχωρήσεων πρὸς τὴν ἄλλη πλευρὰ καὶ νὰ δηλώσω ἔντονα ὅτι σὲ καμμιὰ περίπτωση ἡ Κυβέρνηση δὲν προέβη σὲ ὁποιαδήποτε παραχώρηση ἢ παρέκκληση ἀπὸ τὶς συμφωνίες κορυφῆς Μακαρίου—Ντενκτὰς καὶ Κυπριανοῦ—Ντενκτὰς καὶ στὴ σωστὴ προέκταση τῶν προνοιῶν τους.

Βέβαια, ἐκεῖνοι ποὺ τυχὸν νὰ διαφωνοῦν μὲ τὶς συμφωνίες αὐτὲς κορυφῆς ἴσως νὰ βλέπουν ὑποχωρήσεις ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης. 'Αλλὰ μὲ βάση τὶς συμφωνίες κορυφῆς ἡ Κυβέρνηση μὲ πολλὴ συνέπεια ἀκολουθεῖ τὴ διαδικασία τῶν συνομιλιῶν καὶ σὲ καμμιὰ ὑποχώρηση δὲν ἔχει προβεῖ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Γιὰ ἕξι χρόνια τώρα ὁ ξεκληρισμένος λαός μας, πρόσφυγας στὴν ἰδία του τὴν πατρίδα, διαπιστώνει συνεχῶς μὲ πίκρα ὅτι τὰ ἀναφαίρετα ἀπαράγραπτα δίκαιά του παραμένουν ἀκόμα ἀπατηλὸ ὄνειρο ἐνῶ ἡ ἀνθρωπότητα μέσον τῶν διαφόρων διεθνῶν ὀργανισμῶν της προγραμματίζει συνεχῶς μέτρα διεύρυνσης τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἰδιαίτερα σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἑορταστικῶν ἂς ποῦμε ἀποφάσεων τὸν περασμένο χρόνο μὲ τὴν εὐκαιρία συμπληρώσεως 30 χρόνων ἀπὸ τὴν Παγκόσμια Διακήρυξη τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Παρὰ τὴν ἀπογοήτευση ὅμως οἱ ἐκτοπισμένοι συμπατριῶτες μας ἔχουν ἐπιδείξει ἀπαράμιλλη ἀγωνιστικότητα καὶ καρτερία καὶ ἔχουν κρατήσει ζωντανὴ τὴ μνήμη γιὰ τὰ σκλαβωμένα μας χώματα καὶ προσβλέπουν ἀσταμάτητα στὴν ἐπιστροφή.

Ὅταν μιλοῦμε γιά διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων δὲν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι μιλοῦμε γιὰ τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα τοῦ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας ποὺ ἔχουν σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ Νόμο τὰ ἴδια δικαιώματα ὅπως καὶ ὁ ὑπόλοιπος πληθυσμός.

Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι ὅταν δοκιμάζονται καὶ ἀποστεροῦνται τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα ἑνὸς τόσο μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ ὁποιασδήποτε χώρας τότε ὑφίσταται ἄμεσος καὶ δικαιολογημένος κίνδυνος γιά τὰ δικαιώματα ὁλόκληρου τοῦ πληθυσμοῦ. Δὲν μπορεῖ νά ἐπιβιώσει μιά κοινωνία στὴν ὁποία τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ της δὲν θὰ ἔχει τά βασικότερα ἀναφαίρεται ἀνθρώπινα δικαιώματα. Τέτοια κοινωνία θὰ κτίζει τὸ μέλλον της στὴν ἄμμο, καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ καταρρεύσει.

Σ' ἕνα τόσο σοβαρό καὶ εὐαίσθητο πρόβλημα ὅπως εἶναι τὸ προσφυγικό, οἱ σωστὲς διαπιστώσεις ἀπαλλαγμένες ἀπὸ βερπαλισμὸ καὶ τάση πρὸς δημοκοπία θὰ μᾶς βοηθήσουν πολὺ στὴ συζήτηση μας γιὰ νὰ φτάσουμε στὰ σωστὰ συμπεράσματα.

Ἡ προσφυγιὰ εἶναι τό κυριότερο συστατικὸ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, ἑνὸς προβλήματος, εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς καὶ συνεχοῦς παραβίασης ἀπὸ τὴν Τουρκία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ποὺ περιλαμβάνονται ἀσφαλῶς καὶ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων. Ἡ λύση γιὰ τέτοιο πρόβλημα δὲν μπορεῖ νά εἶναι ἄλλη ἀπό τὸν τερματισμὸ τῆς κατοχῆς, τὴν ἀνασκευὴ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κατοχῆς καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων γιά ὅλους τοὺς πολίτες τῆς Κυπριακῆς ἐπικράτειας.

Ἂν, ἐξ ἄλλου, στόχος μας εἶναι ἡ ἐπίτευξη λύσης γιὰ τὴ δημιουργία ἑνὸς κράτους ἐδαφικὰ ἀκέραιου, ἀνεξάρτητου, κυρίαρχου, ἀδέσμευτου καὶ ἀποστρατικοποιημένου, ὁμόσπονδου, δικοινοτικοῦ καὶ διπεριφερειακοῦ στὸ ὁποῖο θὰ ὑπάρχει ἑνότητα τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ, τότε ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων ὅλων τῶν Κυπρίων, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, προσφύγων ἢ μή, θὰ μᾶς ἐξασφαλίσει τὴ βιωσιμότητα τῆς λύσης δημιουργώντας τὸ ἀπαραίτητο ὑπόβαθρο γιὰ μιὰ κοινὴ πορεία, γιὰ ἕνα κοινὸ μέλλον, κοινὴ πρόοδο καὶ εὐημερία.

Ἡ βιωσιμότητα καὶ ἡ μονιμότητα τῆς λύσης ποὺ ἐπιδιώκεται μέσον τῶν Συμφωνιῶν Μακαρίου—Ντενκτὰς καὶ Κυπριανοῦ—Ντενκτὰς θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπόλυτα ἀπὸ τὴ διασφάλιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὅλων τῶν πολιτῶν καὶ τὶς δυνατότητες καὶ μηχανισμοὺς γιὰ τὴν προάσπιση τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν ποὺ ἐνσωματώνονται στὶς διακηρύξεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὶς Συμβάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ τά ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Σ' αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὶς θεμελειώδεις ἀρχές συμπεριλαμβάνονται τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς ἐλεύθερης διακίνησης καὶ ἐγκαταστάσεως γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες, πρόσφυγες ἢ μή. Τό δικαίωμα δέ τῆς ἐλεύθερης ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους κάτω ἀπὸ συνθῆκες ἀσφάλειας ἀποτελεῖ ἀσφαλέστατα ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς.

Ἕνα κράτος ποὺ δὲν θεμελιώνεται στό σεβασμὸ αὐτῶν τῶν ἀρχῶν δὲν μπορεῖ νά ἀναμένει σταθερότητα στὸ μέλλον γιατὶ θά τοῦ λείπουν βασικὰ συστατικὰ γιά τὴν εὔρυθμη καὶ ἀπρόσκοπτη λειτουργία του. Καὶ ἡ λύση ποὺ θὰ ἐγκαθιδρύσει τέτοιο κράτος θά εἶναι λύση ποὺ ἐπιβάλλεται ἀπό τὸν κατακτητὴ στὸν ἡττημένο.

Τὰ δικαιώματα ἐλεύθερης διακίνησης, ἐγκατάστασης καὶ περιουσίας ποὺ βρίσκονται ὑπὸ περιορισμὸ καὶ ἀμφισβήτηση στὴν Κύπρο ἀναγνωρίζονται καὶ ἐφαρμόζονται καὶ στὴν Εὐρώπη καὶ ἀλλοῦ ὄχι μόνο ἐντός τῆς ἐπικράτειας τῆς κάθε χώρας ἀλλά καὶ πέραν τῶν γεωγραφικῶν ἐθνικῶν συνόρων τῶν χωρῶν αὐτῶν. Πῶς θὰ ἀναμένουμε τὸν Κύπριο πολίτη νά αἰσθάνεται ὑπερήφανος γιὰ τὸ κράτος ποὺ θά ἱδρύσουμε ἂν αὐτὸ τὸ κράτος τοῦ ἀποστερεῖ τὰ βασικότερα ἀναπαλλοτρίωτα δικαιώματά του καὶ τὰ ὁποῖα δικαιώματα θά παραχωρεῖ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα στὸν κάθε ξένο ὑπήκοο;

Ἡ ἀπόλυτη ἀνάγκη λοιπόν, γιά σταθερότητα καὶ βιωσιμότητα στὴ μελλοντικὴ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀπαιτοῦν τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων ὅλων τῶν πολιτῶν χωρὶς διάκριση. Ἡ στέρηση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἀσφαλέστατα πλήττει πρωτίστως τὸν πρόσφυγα ἀλλὰ ταυτόχρονα καταδικάζει μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια καὶ στὸ κράτος στὸ σύνολό του σὲ διαμελισμὸ καὶ σὲ ξεχωριστὲς ἐχθρικές κρατικὲς ὀντότητες.

Οὔτε μπορεῖ τὸ πρόβλημα ἀπὸ τὴ φύση του νά περιορισθεῖ στὸ πόσοι πρόσφυγες θὰ μπορέσουν νὰ ἔχουν τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματά τους διασφαλισμένα καὶ πόσοι ὄχι. Δὲν εἶναι θέμα ἱκανοποιήσεως λίγων ἢ πολλῶν προσφύγων. Ἀντιμετωπίζουμε ἕνα θέμα ἀρχῶν τεραστίων διαστάσεων. Τό ἐρώτημα εἶναι ξεκάθαρο. Θὰ ὑπάρχουν ἀπαραβίαστα, θεμελειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Κύπρο μετὰ τὴν ἐπίτευξη «λύσης» τοῦ προβλήματος μας ; Καὶ ἂν θὰ ὑπάρχουν ποιὰ θὰ εἶναι καὶ ποῖοι θά τὰ ἀπολαμβάνουν; Θὰ ὑπάρχουν γιά ὁρισμένους αὐτὰ τὰ δικαιώματα καὶ ὄχι ἄλλους ; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἐπίσης ξεκάθαρη. Σὲ ὁποιοδήποτε κράτος ποὺ θέλει νὰ λέγεται δημοκρατικὸ καὶ ποὺ θέλει νὰ ἐπιβιώσει ἀπὸ μόνο του μὲ τὴ λειτουργία τῶν δικῶν του θεσμῶν καὶ ὄχι μὲ τὴ βία καὶ λόγχες, τὰ πιὸ πάνω ἐλάχιστα ἀνθρώπινα δικαιώματα εἶναι ἀπαραίτητα καὶ πρέπει νὰ εἶναι καθολικὰ καὶ ἀπαραβίαστα γιά ὅλους τοὺς πολῖτες καὶ ἡ ἐφαρμογή τους πρέπει νά εἶναι ἀδιαφιλονίκητη.

Διαφορετικὰ τὸ κεφάλαιο «Ἀνθρώπινα δικαιώματα» σὲ ὁποιοδήποτε νέο σύνταγμα μας θὰ εἶναι πρόκληση καὶ γιά τὴ δική μας καὶ γιὰ τὶς ἐπερχόμενες γενεές.

Δὲν κτίζεις κράτος ποὺ νὰ ἔχει δυνατότητες νά ζήσει μὲ βάση μιὰ παρωδία ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Μέ ἀνθρώπινα ὅμως δικαιώματα κατοχυρωμένα γιά ὅλους τοὺς πολῖτες ἄσχετα ἀπὸ ἐθνικὴ καταγωγὴ ἢ θρησκεία, ἀναφαίρετα, ἀπαραβίαστα καὶ ἀδιαφιλονίκητα, γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ πολῖτες ὅλοι χωρὶς διακρίσεις θὰ αἰσθάνονται καὶ ἱκανοποιημένοι καὶ περήφανοι μπορεῖς νά κτίσεις κράτος ποὺ θὰ στεριώσει. Θὰ στεριώσει γιατὶ θὰ τὸ στηρίζουν εὐσυνείδητα καὶ ἐνσυνείδητα ὅλοι οἱ πολῖτες του.

Μὲ τέτοια δικαιώματα καὶ τέτοια ὑποστήριξη τὸ κράτος θά μπορέσει νά

δώσει σὲ ὅλους τοὺς πολίτες του ἰσότητα εὐκαιριῶν σὲ μιά κοινωνία ποὺ θὰ ἔχει κοινοὺς στόχους γιά κοινά συμφέροντα, κοινὴ πρόοδο καὶ κοινὴ εὐημερία.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νά ἀναλύσουμε τὸ Κυπριακό. Δὲν ἔχουμε ὅμως καμμιὰ ἐπιφύλαξη νὰ ποῦμε ὅτι ὁ μόνος δρόμος ποὺ μᾶς προσφέρεται γιά νά βγοῦμε ἀπὸ τὸ τρομερὸ ἀδιέξοδο ποὺ βρισκόμαστε τώρα καὶ νὰ φτάσουμε στὴν ἐπιθυμητὴ λύση εἶναι αὐτὸς τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη ὑποστηρίζει, ὅπως ἀναφέρεται σὲ λεπτομέρεια στὴ Διακήρυξη Ἀρχῶν της, τὴ συνεχῆ ἐνδυνάμωση τῆς λειτουργίας τῶν διαπραγματεύσεων καὶ τὴν προσέγγισή τους μὲ σαφήνεια καὶ ἐμμονή, σεβασμὸ καὶ προσήλωση στὶς Συμφωνίες Μακαρίου—Ντενκτάς καὶ Κυπριανοῦ—Ντενκτάς.

Πρέπει, ἐπίσης, νὰ ἐπιδιώκεται ἡ καλλιέργεια θετικοῦ κλίματος γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν διαπραγματεύσεων καὶ τὴν πολύπλευρη ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν γιὰ ἐπαναπροσέγγιση μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους ἐνόσω οἱ πρωτοβουλίες αὐτὲς δὲν προδικάζουν τὴν τελικὴ ἔκβαση τῶν συνομιλιῶν καὶ δὲν ἐδραιώνουν τὴν κατοχή.

Τέτοιες πρωτοβουλίες συνδυασμένες μὲ τὴν ἐξεύρεση μηχανισμῶν γιὰ τὴν ἐνίσχυση καὶ ἐνθάρρυνση τῶν οἰκονομικά ἀσθενέστερων τάξεων καὶ περιοχῶν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἐθνικὰ κριτήρια, θὰ δημιουργήσει μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν κοινοτήτων τῆς Κύπρου τὸ ἀναγκαῖο κλῖμα συνδιαλλαγῆς. Θὰ τείνει νά δείξει ὅτι ἡ ἑνότητα τοῦ λαοῦ τῆς χώρας, τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ λαοῦ στό σύνολό του ἀποτελεῖ θεμελιώδη προϋπόθεση γιὰ μιά εὐνομούμενη καὶ εὐημεροῦσα Κύπρο. Θὰ ἀποτελεῖ, ἐπίσης, ἀναγκαιότητα στὴ δυνατότητα λειτουργίας τῆς λύσης.

Σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια γιὰ ἐνδυνάμωση τῆς λειτουργίας τῶν διαπραγματεύσεων, τόσο ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ ὅσο τὰ Κόμματα καὶ ὁ τύπος ἔχουν σοβαρότατο ρόλο νά διαδραματίσουν.

Ὅπως ἀναφέραμε καὶ στὴ διακήρυξη ἀρχῶν τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης γιὰ σκοποὺς διευκόλυνσης τῶν διαπραγματεύσεων θὰ πρέπει νά τεθεῖ τέρμα στὶς πληθωρικὲς δηλώσεις ποὺ καθορίζουν θέσεις εἴτε αὐτὲς εἶναι ἀδιάλλακτες εἴτε αὐτὲς εἶναι διαλλακτικές. Πιστεύουμε πὼς ἡ ἀδιαλλαξία εἶναι ἀσυμβίβαστη μὲ τὴ διαπραγμάτευση καὶ ὁ ἐνδοτισμός εἶναι καταστρεπτικός γιά τό ἀποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν. Αὐτὸ ποὺ χρειάζεται εἶναι σωστὸ κλίμα γιὰ συνομιλίες, διαπραγματευτικὴ διάθεση γιὰ τὴν ἐξεύρεση βιώσιμης λύσης, σοβαρότητα καὶ σταθερότητα. Τὰ ὅρια ἀσφάλειας δὲν πρέπει νὰ διαφημίζονται ἀλλά καὶ οἱ θέσεις ποὺ δὲν μποροῦν νὰ μετακινηθοῦν ἂς περιφρουρηθοῦν στὶς διαπραγματεύσεις ἀντὶ νὰ μετατρέπονται σὲ δημόσιες δηλώσεις. Ὁδηγὸς πάντοτε ἡ λογικὴ καὶ ὄχι τὸ συναίσθημα. Συνθήματα γύρω ἀπὸ τὴν οὐσία τοῦ προβλήματος μᾶς καθιστοῦν δέσμιους στὴν τράπεζα τῶν συνομιλιῶν.

Σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια μας βέβαια χρειάζεται καὶ θετικὴ ἀνταπόκριση καὶ καλὴ θέληση καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά.

Οἱ τελευταῖες δηλώσεις τοῦ κου Ντενκτὰς δὲν μᾶς ἀφήνουν περιθώρια αἰσιοδοξίας. Παρὰ ταῦτα οἱ προσπάθειές μας πρός τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση πρέπει νά συνεχίζονται.

Ἴσως κάποτε ὁ Ντενκτάς θὰ θελήσει νὰ παραδεχτεῖ ὅτι τὸ Κυπριακὸ δὲν μπορεῖ νά εἶναι θέμα «συνοριακῶν ἀναπροσαρμογῶν καὶ εὐθυγράμμισης διχοτομικῆς γραμμῆς» ποὺ μπορεῖ νὰ συρθεῖ μὲ τὴ λόγχη τοῦ κατακτητῆ. Θὰ θελήσει νὰ παραδεχτεῖ ὅτι δὲν μπορεῖ καμμιὰ λύση νὰ εἶναι βιώσιμη ἐκτὸς ἂν εἶναι δίκαιη καὶ ἰσορροπημένη καὶ γιὰ τὶς δυὸ πλευρές. Θὰ θελήσει νά παραδεχτεῖ ὅτι ἡ

προσέγγιση καὶ συνύπαρξη τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ Ἑλληνοκυπρίων εἶναι ἱστορικὴ ἀναγκαιότητα. Θὰ θελήσει νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ ἐκβιαστικὴ προσπάθεια του γιά ἀπεμπόληση καὶ ἀπαλλοτρίωση τῶν ἀναφαίρετων ἀπαράγραπτων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων στὸ βωμὸ μιᾶς ἄδικης καὶ κακῶς νοούμενης ἀσφάλειας καὶ κατοχύρωσης τῆς πλευρᾶς του εἶναι ἀποτέλεσμα σωβινισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας, ἰδιότητες ποὺ ἦσαν πάντοτε πολὺ κακοὶ καὶ ἐπιζήμιοι σύμβουλοι γιὰ τοὺς κατὰ καιροὺς ἰσχυρούς.

Θὰ θελήσει νὰ καταλάβει ὅτι θὰ ἐξυπηρετήσει περισσότερο, πιὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ πιὸ μακροπρόθεσμα τὴν κοινότητα του ἀλλὰ καὶ τὸν Κυπριακὸ λαὸ στὸ σύνολο του ἂν ἐγκαταλείψει τὴν πολιτικὴ ἀνάξεσης πληγῶν τοῦ παρελθόντος καὶ γίνει ὁραματιστὴς τοῦ μέλλοντος. Ἑνὸς μέλλοντος ὅπου ἡ τωρινὴ καὶ οἱ ἐπερχόμενες γενεὲς θὰ μπορέσουν νά ζήσουν καὶ δημιουργήσουν μαζί, μὲ τὰ δικαιώματα τῆς κάθε κοινότητος καὶ κάθε πολίτη, πρόσφυγα τώρα ἢ μή, κατοχυρωμένα καὶ σεβαστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε,

Ἀξ. Κύριοι Συνάδελφοι,

Στὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε «ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» τὶς γενικὲς ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς τὶς ἔθεσαν μὲ τὶς ὁμιλίες τους οἱ συνάδελφοι Ἀνδρέας Φάντης καὶ Ἀνδρέας Ζιαρτίδης.

Καὶ ἡ ἀπάντηση ποὺ δόθηκε εἶναι σαφὴς καὶ κρυστάλλινη. Ὅτι τὸ ΑΚΕΛ ὑποστηρίζει σταθερά, ἀνένδοτα καὶ ἀνεπιφύλαχτα τὸ δικαίωμα τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, στὶς ἑστίες καὶ τὶς περιουσίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας.

Κύριε Πρόεδρε, ζήτησα τὸ λόγο ὄχι γιὰ νὰ ἐπαναλάβω ἢ νὰ ἀναλύσω τὴ θέση τοῦ ΑΚΕΛ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, γιατὶ αὐτὸ ἔχει ἀπαντηθεῖ καὶ ἔχει λεχθεῖ χιλιάδες φορὲς μὲ πολὺ καθαρὸ καὶ σαφὴ τρόπο.

Ζήτησα τὸ λόγο γιὰ νὰ σχολιάσω μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπόψεις ποὺ λέχθηκαν στὴ συζήτηση καὶ σχετίζουνται μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα.

Πιστεύω ὅτι οὔτε μέσα, οὔτε ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς Βουλῆς, ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ μὴν ὑποστηρίζει τὴν ἀνάγκη γιά τὴ διασφάλιση τοῦ δικαιώματος τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους, καθὼς καὶ τὴ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων ἐλεύθερης διακίνησης, ἐλεύθερης ἐγκατάστασης καὶ τοῦ δικαιώματος περιουσίας γιὰ ὅλους τούς πολίτες. Καὶ συνεπῶς δὲν προκύπτει μὲ κανένα τρόπο ἡ ἀνάγκη νὰ τεθεῖ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα καὶ νὰ ζητηθεῖ ἡ τοποθέτηση τῆς κάθε πλευρᾶς σ' αὐτὸ τὸ θέμα ποὺ εἶναι πασίγνωστη καὶ ἐλέχθη ὅπως ἀνάφερα καὶ προηγούμενα χιλιάδες φορές.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ ὑπάρχει εἶναι ὄχι ἂν ὑποστηρίζεται, ἀλλὰ πῶς καὶ πότε θά εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων.

Ἡ ἀπάντηση μας καὶ σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα εἶναι σαφής. Ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων δὲν πρόκειται νὰ ἐπιτευχθεῖ οὔτε μὲ εὐχολόγια—ἔστω καὶ ἂν εἶναι Ἀρχιεπισκοπικὰ—οὔτε μὲ τὰ ὁποιαδήποτε συνθήματα γαλανόλευκα ὅσο καὶ ἂν εἶναι ντυμένα ἐπαναστατικά.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων περνᾶ ἀναπόφευκτα ἀπὸ τὴν ἐξεύρεση λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Καὶ ὅσο καθυστερεῖ ἡ ἐξεύρεση λύσης τοῦ Κυπριακοῦ οἱ δρόμοι τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων θὰ εἶναι κλειστοὶ καὶ θὰ ἐδραιώνουνται περισσότερο τὰ τετελεσμένα τῆς εἰσβολῆς.

Ἀπὸ ὅ,τι διεφάνη στὴ συζήτηση κανεὶς δὲν ὑποστήριξε ὅτι τὸ Κυπριακὸ στὰ κυπριακὰ δεδομένα μπορεῖ νὰ λυθεῖ μὲ πόλεμο. Ἄλλωστε τά ὅπλα δοκιμάσθηκαν στὰ τελευταῖα 25 χρόνια καὶ ὅλοι γνωρίζουμε τά ἀποτελέσματα καὶ ἔχουμε τὶς γνωστὲς πικρὲς ἐμπειρίες.

Συνεπῶς ὁ μόνος δρόμος στὶς κυπριακές συνθῆκες ποὺ μένει γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ, εἶναι ὁ δρόμος ποὺ ὑποδεικνύουν ὅλοι οἱ φίλοι μας—Κυβερνήσεως Ἐθνικῶν καὶ Διεθνῶν Ὀργανισμῶν—καὶ περιλαμβάνεται σὲ ὅλα τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. Ὁ δρόμος τῶν εἰρηνικῶν διαδικασιῶν, στὰ πλαίσια τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ο.Η.Ε., ὁ δρόμος τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν ὅπως καθορίζεται στό ψήφισμα τῆς περσινῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἐλέχθη κατά τή συζήτηση ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι πρόβλημα εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς καὶ ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ τραγωδία, βρίσκονται οἱ ἱμπεριαλιστικοὶ ἀντιδραστικοὶ κύκλοι. Αὐτὸ εἶναι σωστὸ καὶ πολὺ γνωστό.

Ἐλέχθη ἐπίσης σωστά ὅτι τὸ «ταξὶμ» ἀποτελοῦσε τὸν ἐχθρικὸ στόχο καὶ ἐμφανίστηκε πρὶν τὴ διάπραξη ἐγκλημάτων. Εἶναι ὅμως καθαρὸ καὶ ἐπιβεβαιωμένο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ ζωή, ὅτι τὸν ἐχθρικὸ γιὰ τὸν τόπο καὶ τὸ λαό μας στόχο τοῦ «ταξὶμ» τὸν ὑπηρέτησαν θελληματικὰ ἢ ἄθελα τους ὅλοι αὐτοὶ ποὺ στὰ πλαίσια τοῦ σωβινισμοῦ ἐργάσθηκαν καὶ διάπραξαν λάθη καὶ στυγερὰ ἐγκλήματα σὲ βάρος τῶν Τουρκοκυπρίων συμπατριωτῶν μας πρὶν-ἰδιαίτερα στὰ γνωστὰ γεγονότα τοῦ 1963—1964—κατὰ καὶ μετὰ τὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα τῆς Ἑλλαδικῆς Χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β' τὸν Ἰούλιο—Αὔγουστο τοῦ 1974.

Στυγερὰ ἐγκλήματα διαπράχθηκαν ἀσφαλῶς καὶ ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα ἔφεραν, ὄχι μόνο τὸ θάνατο, τὴν προσφυγιά, τοὺς ἀγνοουμένους, τοὺς ἐγκλωβισμένους καὶ τά ἐρείπια σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἔφεραν καὶ τὸν καταστροφικὸ σεισμὸ μὲ τὸ φόβο, τὸ μίσος καὶ τὴν καχυποψία στὶς σχέσεις Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων. Συνεπῶς χωρὶς αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα, δὲν θὰ μποροῦσαν νά ἐπιτύχουν οἱ ἀντιδραστικοὶ νατοϊκοὶ κύκλοι, ὅσο καὶ ἂν τὸ ἐπιδίωκαν, νὰ φέρουν τὴν εἰσβολὴ καὶ τὴν κατοχή, μὲ ὅλα τὰ γνωστὰ βάρβαρα καὶ καταδικαστέα ἐγκλήματα τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων, νά στείσουν τὰ τείχει τοῦ μίσους καὶ τοῦ διαχωρισμοῦ καὶ νὰ χωρίσουν τὴν Κύπρο σὲ Βορρᾶ καὶ Νότο.

Αὐτὴ τὴν πικρὴ ἐμπειρία καὶ πραγματικότητα δὲν πρέπει νὰ τὴν ξεχνοῦμε, νά τὴν ὑποτιμοῦμε, ἢ νὰ τὴν παραβλέπουμε. Καὶ οὔτε εἶναι ἐπιτρεπτὸ στὸ λαὸ νά ἐπιτρέψει, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θά ἐπιτρέψει, μὲ τὴν ψῆφο του στούς ἔνοχους τῆς τραγωδίας καὶ τῆς συμφορᾶς νά προκαλοῦν μὲ τὸ «ἐπάναγκες τοῦ πραξικοπήματος» τὰ περὶ τοῦ ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς Εόκα Β' εἶναι «θύματα τοῦ Μακαρίου» καὶ ἀντὶ κάθαρσης νὰ γίνεται ἐπιβράβευση τῶν πραξικοπηματιῶν καὶ νά μένουν πάνοπλοι καὶ ἀτιμώρητοι οἱ ἐγκληματίες νά ἀποθρασύνονται καὶ νὰ ἐμφανίζονται σὰν ἥρωες καὶ σὰν σωτῆρες τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἐλέχθη κατὰ τὴ συζήτηση, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νά πληροφορηθεῖ γιὰ τὶς ἀρχές πάνω στὶς ὁποῖες διεξάγονται αὐτὴ τὴ στιγμὴ οἱ συνομιλίες.

Ὑπάρχει στὴ Βουλὴ ἢ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς κανεὶς ποὺ δὲν γνωρίζει τὶς ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες στηρίζεται ἡ διεξαγωγὴ τῶν συνεχιζόμενων τώρα ἐνδοκυπριακῶν

συνομιλιῶν ; Ὁ συνομιλητὴς καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Γ.Γ. τοῦ Ο.Η.Ε. πολλὲς φορὲς ἔχουν ἀναφερθεῖ σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Τό περσινὸ ψήφισμα τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε., στὴν παρ. ὑπ' αρ. 2 ἀναφέρει : « Ἐκφράζει τὴν ὑποστήριξη της πρὸς τὴν ἀπὸ δέκα σημεῖα συμφωνία τῆς 19ης Μαΐου 1979 ποὺ ἔχει συμφωνηθεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα». Καὶ τὸ ἴδιο ψήφισμα, παράγραφος ὑπ' ἀρ. 8 ἀναφέρει : «Καλεῖ γιὰ ἐπείγουσα ἐπανάληψη κατὰ οὐσιαστικό, ἀποτελεσματικὸ καὶ ἐποικοδομητικὸ τρόπο τῶν διαπραγματεύσεων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα, ἀνάμεσα στοὺς ἐκπροσώπους τῶν δύο κοινοτήτων, οἱ ὁποῖες νὰ διεξαχθοῦν ἐλεύθερα, μὲ ἴσους ὅρους πάνω στὴ βάση τῆς συμφωνίας τῆς 19ης Μαΐου 1979, μὲ σκοπὸ τὴν ἐπίτευξη τὸ ταχύτερο δυνατὸ μιᾶς ἀμοιβαία ἀποδεκτῆς συμφωνίας ποὺ νὰ βασίζεται πάνω στὰ θεμελιώδη καὶ νόμιμα δικαιώματα τους». Αὐτὰ εἶναι τὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε., ποὺ ὅλοι ἐπικαλούμαστε γιὰ εἰρηνικὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἡ συμφωνία τῆς 19ης Μαΐου, παράγραφος ὑπ ἀρ. 2 ἀναφέρει : «Ἡ βάση γιὰ τὶς συνομιλίες θὰ εἶναι οἱ κατευθυντήριες γραμμὲς Μακαρίου—Ντενκτὰς τῆς 12 Φεβρουαρίου καὶ τὰ σχετικὰ μὲ τὸ Κυπριακὸ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε.»

Καὶ ἡ πρώτη παράγραφος τῆς συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτάς ἀναφέρει : «Ἐπιδιώκουμε μιὰν ἀνεξάρτητη, ἀδέσμευτη, δικοινοτική, ὁμόσπονδη Δημοκρατία.»

Συνεπῶς, Κύριε Πρόεδρε, εἶναι καθαρὸ ὅτι ὑπάρχουν, εἶναι γνωστὲς καὶ ἔχουν κατ' ἐπανάληψη λεχθεῖ καὶ διατυπωθεῖ οἱ ἀρχὲς βάση τῶν ὁποίων συνεχίζουν καὶ βρίσκουνται ἀκόμα—ὅπως ἐπίσημα ἐλέχθη—στὸ διερευνητικὸ στάδιο οἱ διεξαγόμενες συνομιλίες.

Τὰ ρωτήματα ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ ἀπόψεις ποὺ ἀκούσθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση εἶναι :

Ὑποστηρίζουμε, ναί ἢ ὄχι τὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες ; Ὑποστηρίζουμε, ναί ἢ ὄχι τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐπίσημα δεχτήκαμε στὶς συμφωνίες κορυφῆς ποὺ ἔγιναν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γ.Γ. τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ περιλήφθηκε στὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., καὶ ὑποβλήθηκε καὶ σὲ χάρτη τὸ 1977, τῆς ἐδαφικῆς ὁμοσπονδιακῆς λύσης ; Καὶ ἔχουμε προβληματιστεῖ καὶ συνειδοτοποιήσει τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογή της ;

Ὑποστηρίζουμε, ναί ἢ ὄχι τὴν ἀνάγκη τῆς θετικῆς καὶ ἐποικοδομητικῆς συμβολῆς γιὰ συνέχιση καὶ ἐπιτυχῆ κατάληξη τοῦ ἐνδοκυπριακοῦ διαλόγου καὶ κατὰ συνέπεια τὴ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες καὶ στὶς περιουσίες τους ;

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα βρίσκεται κυρίως ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος ποὺ συζητοῦμε. Καὶ σὲ αὐτὰ τὰ κρίσιμα ἐρωτήματα καλεῖται νά ξεκαθαρίσει, νά ἀπαντήσει καθαρά, καὶ νὰ τοποθετηθεῖ χωρὶς περιστροφὲς τόσο ὁ εἰσηγητής, ὅσο καὶ ὁλόκληρο τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς.

Ἀπὸ πλευρᾶς τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς δόθηκε καθαρή, σαφὴς καὶ κρυστάλλινη ἀπάντηση σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα. Καὶ ἡ ἀπάντηση μας εἶναι : Τασσόμαστε σταθερά, ἀνεπιφύλαχτα καὶ κατηγορηματικά ὑπὲρ τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν μὲ βάση τὶς συμφωνίες κορυφῆς στά πλαίσια τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ο.Η.Ε., σὰν τῆς μόνης ὀρθῆς καὶ ἐνδεδειγμένης διαδικασίας γιά ἐξεύρεση ὀρθῆς—δίκαιης καὶ ἀμοιβαίως ἀποδεκτῆς λύσης στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς ἐσωτερικές του πτυχές. Καὶ συγκρότηση διεθνοῦς διάσκεψης στὰ πλαίσια τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ λύση τῶν διεθνῶν πτυχῶν.

Ὑποστηρίζουμε σὰν ἐπιβεβλημένη τὴν ἀρχὴ τῆς Ὁμοσπονδίας τὴν ὁποία συνειδητοποιοῦμε ὅτι ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰ λάθη καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ παρελθόντος, ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ γεγονότα καὶ τὶς ἐξελίξεις καὶ ὅτι θὰ λειτουργήσει στὸ Κυπριακὸ ἔδαφος καὶ ὄχι σὲ ξένο ἔδαφος, ἢ στὸ διάστημα.

Ἀπαντοῦμε κατηγορηματικὰ ναί, στὴν ἀνάγκη θετικῆς καὶ ἐποικοδομητικῆς συμβολῆς γιὰ συνέχιση καὶ ἐπιτυχὴ κατάληξη τοῦ ἐνδοκυπριακοῦ διαλόγου. Πρέπει νὰ γίνει ἀπὸ τοὺς πάντες κατανοητό, ὅτι δὲν κερδίζουμε τὴν ἐμπιστοσύνη κανενός, οὔτε τῶν φίλων καὶ ὑποστηριχτῶν μας, οὔτε τῶν συνομιλητῶν μας, οὔτε κανενὸς ἄλλου, ὅταν ἀπὸ τὴ μιὰ δεχόμαστε τὴν ἀνάγκη τῶν συνομιλιῶν καὶ ταυτόχρονα, μὲ τὶς διακηρύξεις, τὶς πράξεις καὶ τοὺς χειρισμούς μας, μὲ τὸ μεροκάματο ὑπονομεύουμε καὶ καθιστοῦμε δυσκολότερο τὸ ἔργο τοῦ συνομιλητῆ καὶ τῶν ἄλλων ἁρμοδίων.

Γνωρίζουμε καὶ κατανοοῦμε τὸ ἐνδιαφέρον τὴν ἔγνοια καὶ τὴν ἀγωνία τόσο τῶν Κερυνιωτῶν—ὅπως ἐλέχθη—ὅσο καὶ ὅλων τῶν προσφύγων στὸ αἴτημα τῆς ἐπιστροφῆς.

Ὅμως γνωρίζουμε ταυτόχρονα, ὅτι οἱ ἰθύνοντες τοῦ Σωματείου «Ἀδούλωτη Κερύνεια» εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ πραγματοποιήσουν συναντήσεις μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, μὲ τὸν Ὑπουργὸ Προεδρίας ποὺ εἶναι ἀπὸ τοὺς ἱδρυτές τοῦ Σωματείου τους, μὲ τὸν ἴδιο τὸ συνομιλητή, μὲ τοὺς Ἀρχηγοὺς ὅλων τῶν Κομμάτων καὶ μὲ ἄλλους ἀντιπροσωπευτικοὺς παράγοντες καὶ ἀσφαλῶς εἶχαν τὴ δυνατότητα γιὰ διακρίβωση τῆς θέσης τοῦ καθενός.

Ποιὸς λοιπὸν ὁ σκοπός, πρὶν ἀκόμα περάση τὸ διερευνητικὸ στάδιο τῶν συνομιλιῶν νὰ καλέσουν συγκέντρωση ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς ὁποία νὰ κληθοῦν δίκην δικαστηρίου, ἡ Κυβέρνηση καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κομμάτων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ ΠΕΠ, καὶ ἄλλοι παράγοντες, νὰ λογοδοτήσουν γιὰ τὴν πασίγνωστη θέση τους στὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ; Γιατὶ δὲν ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ τῆς ΠΕΠ ποὺ ἡ θέση της—βάση συνεδριακῶν ἀποφάσεων—ἦτο ὑπὲρ τῶν συνομιλιῶν ; Εἶναι σαφέστατο ὅτι κύριος καὶ μοναδικὸς σκοπὸς τῶν ὀργανωτῶν αὐτῆς τῆς συγκέντρωσης καὶ τῶν ὑποκινητῶν καὶ καθοδηγητῶν τους, ἦτο ἄσχετα ἀπὸ τὸ ἐὰν ἔγινε ἀπὸ ὅλους ἐνσυνείδητα ἢ ὄχι ἡ ὑπόσκαψη τῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ἐνίσχυση τῶν ἐπιχειρημάτων, τῶν ἀμφιβολιῶν, καὶ τῆς μείωσης τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Τουρκοκυπριακῆς πλευρᾶς.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ σειρὰ ὁμιλιῶν, δημοσιευμάτων καὶ κηρυγμάτων, ποὺ χαρακτηρίζουν τὶς συνομιλίες σὰν φιάσκο, ἀπάτη, παγίδα, ἐνδοτισμό, ἀποδιεθνοποίηση κλπ.

Ἐλέχθη, Κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ ΠΕΠ δὲν ἐκλέγεται μυστικὰ καὶ μὲ τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς γιὰ νὰ θεωρεῖται ἔγκυρο σῶμα.

Νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νά ὑποδείξω ὅτι ἡ ΠΕΠ δὲν εἶναι Βουλή, δὲν εἶναι οὔτε συντεχνία, οὔτε ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐπαγγελματικὴ Ὀργάνωση ἢ Σωματεῖο μὲ μόνιμο χαραχτήρα. Εἶναι δημιούργημα τῶν συνθηκῶν ποὺ ἔφερε ἡ προδοσία καὶ ἡ εἰσβολὴ καὶ διατήρησε καὶ διατηρεῖ τὸν ὑπερκομματικό της χαρακτῆρα στὰ γνωστὰ πλαίσια τῶν δραστηριοτήτων της, μὲ θετικὴ καὶ ἀνεκτίμητη συμβολὴ στὸν ἀγώνα τῶν προσφύγων καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ γιὰ ἐπιβίωση, σωτηρία καὶ δικαίωση. Οὔτε ζήτησε, οὔτε χρειάζεται πιστοποιητικὰ ἐγκυρότητας. Ἄλλωστε δὲν δικαιολογεῖται τέτοια ἀγωνία ποὺ νὰ χρειάζεται νὰ ἐκφράσει ὁ λαὸς μὲ τὸ ἀναλογικὸ τὴ θέληση του. Μόνο λίγη ὑπομονὴ καὶ θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία τέτοιων προβλημάτων γιατὶ σύντομα ὁ λαὸς θὰ κληθεῖ γιὰ τὶς Βουλευτικὲς

ἐκλογὲς μὲ τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς καὶ ἀσφαλῶς θά δώσει γιά ὅλους τὴν ἀπάντηση του.

Ἐλέχθη θὰ θέλει καὶ ποιὸς δὲν θὰ θέλει νὰ γυρίσει, δὲν ἔχουμε ἄλλη διέξοδο ἀπὸ τοῦ νά ζητοῦμε τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων.

Ὅμως, ἀφοῦ οἱ συνομιλίες ἦσαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι στὸ διερευνητικὸ στάδιο, δὲν εἶναι καθόλου βέβαιο τὸ ἀποτέλεσμα τους καὶ αὐτὸ δὲν θὰ ἐξαρτηθεῖ μόνο ἀπὸ τὴν δική μας πλευρά καὶ ὅταν ἀκόμα κάμουμε τὸ καλύτερο ποὺ πρέπει καὶ μποροῦμε. Τὴν ἐπιλογὴ τῶν συνομιλητῶν μας δὲν μποροῦμε νὰ τὴν καθορίζουμε ἐμεῖς. Καὶ ἐφόσο δὲν φθάσαμε ἀκόμα στὸ στάδιο τοῦ οὐσιαστικοῦ διαλόγου, ποὺ θὰ ὑπάρχουν συγκεκριμένα δεδομένα γιὰ νὰ ληφθοῦν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ καὶ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἀνάλογες πολιτικὲς ἀποφάσεις, καὶ ἐφόσο ἔχει δηλωθεῖ ἐπίσημα καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς ὅτι ἡ τελικὴ λύση θὰ τεθεῖ ὑπὸ τὴν ἔγκριση τοῦ λαοῦ, τὶ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκη γιὰ τέτοιες θέσεις ; Ἢ ἀκόμα καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐγγραφῆς καὶ συζήτησης αὐτοῦ τοῦ θέματος σ' αὐτὸ τὸ στάδιο στὴ Βουλή ;

Ἐλέχθη ὅτι δὲν εἶναι ἀποδεκτὲς οἱ συνομιλίες ποὺ ἀποδιεθνοποιοῦν τὸ Κυπριακὸ καὶ ὅτι γιά πρώτη φορὰ ἔγινε ἀπομάκρυνση τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Ἡ ἀπάντηση σ' αὐτές τὶς ἀπόψεις δόθηκε μὲ τὸν πιὸ σαφὴ καὶ κατηγορηματικὸ τρόπο, μὲ τὸ μήνυμα ποὺ ἐστάλη αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα μέσον τοῦ Πρεσβευτῆ μας καὶ μόνιμου ἀντιπροσώπου τῆς Κύπρου στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, ἀπὸ τὴν ὁμάδα ἐπαφῆς τῶν ἀδεσμεύτων.

Κανεὶς στά σοβαρὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσει, ὅτι ἡ ὁμάδα ἐπαφῆς τῶν ἀδεσμεύτων χωρῶν διαδραματίζει σημαντικὸ ρόλο, πρὸς ὑπεράσπιση τῆς Κυπριακῆς ὑπόθεσης στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη. Ὅτι δὲν εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων τοῦ Ντενκτὰς ἢ τῆς Τουρκίας. Ὅτι εἶναι ἀπὸ τοὺς εἰλικρινεῖς φίλους καὶ ὑποστηριχτὲς τῆς δίκαιης Κυπριακῆς ὑπόθεσης.

Τὸ μήνυμα τους, ἐπιγραμματικὰ μᾶς λέγει : «Νὰ συνεχίσετε τὶς συνομιλίες. Καὶ πιστεύουμε ὅτι πρέπει νὰ ἀποφύγετε ὁποιαδήποτε ἐνέργεια ποὺ θὰ ἐπηρεάσει δυσμενῶς τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν συνομιλιῶν. Νὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση. Καὶ ἂν ἀκόμα οἱ συνομιλίες ἀποτύχουν, θὰ ἀναδειχθεῖτε ἰσχυρότεροι στά Ἡνωμένα Ἔθνη».

Εἶναι συνεπῶς περιττὴ κάθε ἄλλη ἀπάντηση, ἢ σχόλιο, γιὰ τὸ περὶ ἀποδιεθνοποίησης.

Κύριε Πρόεδρε. Εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἰδιαίτερους λόγους νά ἐνδιαφέρομαι γιὰ τὴ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Ἔχω τὴν τιμὴ νά εἶμαι, ὅπως γνωρίζετε, ἐκλεγμένος Βουλευτὴς ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας Κερύνειας, ποὺ ἡ προδοσία τὴν ἔδωσε καὶ εἶναι ὁλόκληρη κατεχόμενη ἀπὸ τὰ Τούρκικα στρατεύματα.

Εἶμαι ἀπὸ τὰ ἱδρυτικὰ μέλη καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Συνεργατικῆς Ἕπαυλης Ὀνήσιας, ποὺ μὲ τὶς ἐσκεμμένες ἐνέργειες, τὰ λάθη καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς μαφίας Γιωρκάτζη—Γρίβα—Σύρου, τὴν παρέδωσαν τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1964 στά στρατεύματα τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ καὶ τῆς Τ.Μ.Τ. Καὶ ὅλα τὰ μέλη μὲ τὶς οἰκογένειες τους, ξεριζώθηκαν ἀπὸ τὸ βιός τους, τὰ σπίτια, τὴ γῆ τους, ἔκτασης πάνω ἀπὸ 1.500 σκάλες, τὶς ἐργασίες καὶ τὶς ἐπενδύσεις τους, ἀξίας ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν, ἐγκαταλειμμένοι χωρὶς καμιὰ κρατικὴ μέριμνα, φροντίδα ἢ προστασία.

Μὲ τὸ Χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα τὸν Ἰούλιο—Αὔγουστο τοῦ 1974, κατελήφθη ὅτι ἀπέμεινε ἀπὸ τὴν περιουσία τῆς Ὀνήσιας στὸ Δίκωμο καὶ ὅλες οἱ νέες ἐπενδύσεις δεκάδων χιλιάδων λιρῶν ποὺ ἔγιναν στὸ μεταξὺ στὴ Μιὰ Μηλιά.

Συνεπῶς δὲν περιλαμβάνομαι σὲ κείνους ποὺ μποροῦν νά κατηγορηθοῦν ὅτι ρίχνουν πέτρες ἀπὸ τὰ κεραμίδια. Περιλαμβάνομαι στὰ θύματα τοῦ σωβινισμοῦ, τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ, τῆς προδοσίας καὶ τῆς εἰσβολῆς. Ἔχω κάθε λόγο καὶ ὑποχρέωση νὰ ἐνδιαφέρομαι γιά τὸ αἴτημα τῆς διασφάλισης τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων. Ὅμως ἡ ἱκανοποίηση αὐτοῦ τοῦ δίκαιου αἰτήματος, δὲν μπορεῖ νά ἐξασφαλισθεῖ χωρὶς τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Καὶ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ χωρὶς τὴ συνέχιση καὶ ἐπιτυχία τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχομε σὰν λαὸς μιὰ πικρὴ καὶ ἀκριβοπληρωμένη πείρα ἀπὸ τὸ παρελθόν. Οἱ συνθῆκες ποὺ περνᾶ ὁ τόπος καὶ ὁ λαός μας, εἶναι πολὺ σοβαρὲς καὶ δύσκολες. Βρισκόμαστε, Ἑλληνοκύπριοι καὶ Τουρκοκύπριοι, μπροστὰ σὲ φοβεροὺς κινδύνους.

Ἔχουμε σοβαρότατα καθήκοντα ἀπέναντι στοὺς ἑαυτούς μας καὶ στὶς ἐπόμενες γενιές. Νὰ παραμερίσουμε καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουμε κάθε ἀπόθεμα σωβινισμοῦ, ἐξτρεμισμοῦ καὶ τυχοδιωκτισμοῦ. Νὰ προσέξουμε μήπως στὸ ὄνομα τῶν προσφύγων ἐνεργοῦμε κατὰ τρόπο γιὰ μονιμοποίηση τῆς προσφυγιᾶς καὶ τῶν τετελεσμένων τῆς εἰσβολῆς. Νὰ ἐπιδείξουμε τὴν ἀναγκαία εὐθύνη καὶ προβληματισμὸ καὶ νὰ συμβάλουμε θετικὰ καὶ ἐποικοδομητικά, πρὸς τὴν κατεύθυνση ἐπιτυχίας τῶν συνομιλιῶν, γιὰ ἐπαναπροσέγγιση Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, γιὰ ἐπίτευξη ὀρθῆς, δίκαιης λύσης, ποὺ νὰ διασφαλίζει τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων, Ἑλληνοκύπριων καὶ Τουρκοκυπρίων, καὶ τὴν ἀνοικοδόμηση μιᾶς κοινῆς πατρίδας, στὴν ὁποία ὅλοι οἱ κάτοικοι της νὰ ζοῦν σὲ συνθῆκες εἰρήνης, συνεργασίας καὶ εὐτυχίας γιά ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε σήμερα εἶναι «ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς». Γιὰ λόγους σωστῆς συζητήσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ χρειάζεται νά γίνει μιὰ ἐννοιολογικὴ διευκρίνιση. Χρειάζεται νὰ διευκρινιστεῖ ὅταν συζητοῦμε τὶ ἐννοοῦμε ἐπιθυμητὸ καὶ τὶ ἐξ ἀνάγκης. Καὶ εἶναι σημαντικὸ αὐτὸ τὸ διαχωρισμὸ νά τὸν ἔχουμε πάντα ὑπόψη μας ὅταν ἀναφερόμαστε στὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ βασικὴ πτυχὴ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Γιατὶ ἐμεῖς δὲν πιστεύουμε πὼς ὑπάρχουν Ἑλληνοκύπριοι ἢ ὀργανωμένες ὁμάδες ἢ κόμματα ποὺ νὰ μὴν ἐπιθυμοῦν τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων, Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων, στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Γιὰ νὰ μὴν ἐπιθυμεῖ ἕνας τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους θὰ πρέπει ἢ νὰ μὴν ἔχει σώας τὰς φρένας ἢ νὰ ὑπηρετεῖ συνειδητὰ ἀντικυπριακὰ συμφέροντα. Αὐτὸ βέβαια ἂν συμβαίνει μπορεῖ νὰ συμβαίνει ἢ νὰ συμβεῖ στὴν περίπτωση μεμονωμένου ἀτόμου ἢ ἀτόμων. Γι' αὐτὸ τὸ νὰ λέει ἕνας ἢ μιὰ ὀργανωμένη ὁμάδα ἢ ἕνα κόμμα ποὺ ἀνήκει στὴν Ἑλληνοκυπριακὴ κοινότητα πὼς ἐπιθυμεῖ καὶ ὑποστηρίζει τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους

εἶναι ἁπλῶς αὐτονόητο καὶ φυσικό. Οὔτε μεγάλη πνευματικὴ ἱκανότητα χρειάζεται οὔτε οἱοσδήποτε ἰδιαίτερος πατριωτισμός. Φτάνει νὰ θέτει τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου του, ἀκόμα καὶ τὰ δικά του εἶναι ἀρκετά, ὑπεράνω τῶν συμφερόντων τῶν ἐχθρῶν του.

Μὲ ἄλλα λόγια τὸ νά ἐπιθυμεῖ ἕνας ἢ μιὰ ὁμάδα ἢ ἕνα κόμμα ποὺ ἀνήκει στὴν ἑλληνοκυπριακὴ κοινότητα τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους δὲν σημαίνει τίποτε περισσότερο ἀπὸ τοῦ νὰ διαθέτει στοιχειώδη λογικὴ καὶ νά μὴ θέλει τὴ συνέχιση τῆς ἀνώμαλης καταστάσεως σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Μὲ αὐτὰ τὰ προσόντα ἐμεῖς πιστώνουμε ὅλους τοὺς Ἑλληνοκυπρίους ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ μέλη τῶν ἄλλων κοινοτήτων, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Μαρωνιτῶν καὶ τῶν Λατίνων. Πρόσθετα πιστεύουμε πὼς ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς Τουρκοκυπρίων (ἐλπίζουμε νὰ εἶναι ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία) ἐπιθυμοῦν ὅπως ὅλοι οἱ πρόσφυγες, Ἑλληνοκύπριοι καὶ Τουρκοκύπριοι, ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους.

Ὡς ἐδῶ εἶναι ἡ πλευρὰ τοῦ ἐπιθυμητοῦ στόχου. Ἡ πλευρὰ τῆς προτίμησης καὶ αὐτοῦ ποὺ νομίζουμε ὅτι εἶναι δίκαιο. Ὅμως στὴν πολιτικὴ δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχει ἕνας ὀρθές προτιμήσεις. Χρειάζεται ἐπιπρόσθετα νὰ ἔχει καὶ τὴ δύναμη καὶ τὰ μέσα νὰ διεκδικήσει τὰ δίκαιά του. Καὶ νὰ εἶστε ὅλοι βέβαιοι πὼς ἂν εἴχαμε τὴ δύναμη νά διεκδικήσουμε τὰ δίκαιά μας, ἂν εἴχαμε τὴ δύναμη νά ἐπιβάλουμε τὶς ὀρθὲς ἐπιθυμίες καὶ τὶς λογικὲς προτιμήσεις μας δὲν θά ὑπῆρχε λόγος νὰ συζητοῦμε σήμερα αὐτὸ τὸ θέμα. Εἶμαι βέβαιος πὼς θά τὸ εἴχαμε λύσει πρὸ πολλοῦ. Καὶ θὰ ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ λίγα θέματα πάνω στὰ ὁποῖα θά εἴχαμε ὁμοφωνία καὶ ὁμοψυχία τόσο στὸ στόχο ὅσο καὶ στὰ μέσα.

Ὅμως δυστυχῶς τὸ ὅλο θέμα δὲν περιορίζεται στὶς ἐπιθυμίες καὶ στὶς προτιμήσεις μας. Τὸ πρόβλημα εἶναι πολὺ πιὸ περίπλοκο καὶ ἰδιαίτερα πολὺ πιὸ σκληρό. Σ' αὐτὸ τὸν τόπο ἔχει γίνει μιὰ εἰσβολή. Στὸ ἔδαφός μας βρίσκονται πάνω ἀπὸ 30,000 στρατιῶτες ἀπὸ τὴν Τουρκία καὶ ἄλλες δεκάδες χιλιάδες ἔποικοι ποὺ φρόντισε ἡ Κυβέρνηση τῆς Ἄγκυρας νὰ στείλει στὴν Κύπρο. Αὐτὰ τὰ δεδομένα ὑπάρχουν γιὰ 6 1/2 χρόνια τώρα. Καὶ γιὰ 6 1/2 χρόνια σχεδὸν ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῆς Κύπρου, Ἑλληνοκύπριοι καὶ Τουρκοκύπριοι, εἶναι πρόσφυγες. Γιὰ ὅλο αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ὅλοι μας ἐπιθυμούσαμε καὶ ὑποστηρίζαμε τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στά σπίτια τους. Μέ τὴν ἐπιθυμία ὅμως δὲν καταφέραμε νὰ στείλουμε οὔτε ἕνα πρόσφυγα στὸ σπίτι του. Αὐτὸ εἶναι μιὰ πραγματικότητα. Εἶναι ἕνα γεγονὸς ποὺ δὲν χωρεῖ οὔτε συζήτηση οὔτε ἀμφισβήτηση.

Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ μεταφέρουμε τὴ συζήτηση ἀπὸ τὸ χῶρο τοῦ ἐπιθυμητοῦ στὸ χῶρο τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς μεθόδευσης. Χρειάζεται νὰ κατεβάσουμε τὴ συζήτηση ἀπὸ τὶς νεφέλες καὶ νά τὴν προσγειώσουμε στὸ Κυπριακὸ ἔδαφος. Ὁ τελικὸς στόχος βέβαια παραμένει ἡ ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Αὐτὸς ὁ στόχος δὲν μπορεῖ νά ἐγκαταλειφθεῖ. Πρέπει ὅμως νὰ δοῦμε καὶ μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ποιὰ μέθοδο πρέπει νά ἀκολουθήσουμε γιὰ νὰ πετύχουμε στὸ στόχο μας ἢ τουλάχιστο νὰ τὸν προσεγγίσουμε στὸ μεγαλύτερο δυνατὸ βαθμό. Ἐπιβάλλεται νὰ συζητήσουμε πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσουμε γιὰ νά κάνουμε τὴ ντὲ φάκτο κατάσταση τῶν 6 1/2 χρόνων νὰ ταράξει· πῶς θὰ τῆς δημιουργήσουμε ρωγμὲς καὶ κινητικότητα.

Ἀκριβῶς ἐδῶ θὰ πρέπει νά τοποθετήσουμε σωστὰ τὸ ἐρώτημα. Ὄχι ἂν ἐπιθυμοῦμε ἢ ἂν ὑποστηρίζουμε τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους. Αὐτὸ ἐμεῖς τὸ θεωροῦμε δεδομένο καὶ δὲν χρειάζεται συζήτηση. Μὲ ἄλλα λόγια ἐμεῖς δὲν βλέπουμε νὰ ὑπάρχει διαφωνία ὡς πρὸς τὸν τελικὸ στόχο. Ἐκεῖ

ποὺ ἴσως νὰ παρουσιάζονται διαφορὲς εἶναι ὡς πρὸς τὴ μέθοδο ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε γιά νά φτάσουμε στὸν τελικὸ αὐτὸ στόχο. Γι' αὐτὸ ἡ σωστὴ βάση πάνω στὴν ὁποία πρέπει νά τοποθετηθεῖ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ἐρώτημα εἶναι : Μέσα σ' αὐτὰ τὰ δεδομένα πῶς ἐνεργοῦμε, ποιὰ μέθοδο ἀκολουθοῦμε καὶ τί χρειάζεται νά κάνουμε γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν οἱ πρόσφυγες στὰ σπίτια τους ; Γιατὶ μπορεῖ ὅλοι μας γιὰ πολλὰ χρόνια ἀκόμα νά περιοριζόμαστε στὸ νά λέμε πώς ὑποστηρίζουμε τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους καὶ ὅμως μὲ τὴ μέθοδο νά μὴν εἴμαστε θετικοὶ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ καταφέρομε νὰ ἐπιστρέψει κανένας πρόσφυγας στὸ σπίτι του.

'Η ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων εἶναι ὅπως ἤδη ἔχω ἀναφέρει μιά ἀπὸ τὶς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Εἶμαι βέβαιος πὼς ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι ὅσο σημαντικὴ κι' ἂν εἶναι αὐτὴ ἡ πτυχὴ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἀπομονωθεῖ ἀπὸ τὶς ἄλλες βασικὲς πτυχὲς τοῦ προβλήματος. Γι' αὐτὸ χωρὶς νὰ θέλω νὰ ξεφύγω ἀπὸ τὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα τὸ θεωρῶ ἀναπόφευκτο νά τὸ ἐντάξω μέσα στὸ ὅλο πρόβλημα. Καὶ αὐτὸ γιατὶ ἐμεῖς δὲν πιστεύουμε πὼς μπορεῖ νά λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων ἂν δὲν βρεθεῖ μιὰ γενικότερη λύση στὸ ὅλο κυπριακὸ πρόβλημα.

Κάποτε μιλώντας γιὰ τὸ Κυπριακὸ ἀπὸ τὸ ἴδιο αὐτὸ Βῆμα εἶχα ἀναφερτεῖ στὴν **ἄμεση** καὶ στὴν **ἔμμεση** μέθοδο γιὰ τὴν ἐπίτευξη ἑνὸς πολιτικοῦ στόχου. 'Η ἄμεση μέθοδος εἶναι ἡ ἀπ' εὐθείας πορεία πρὸς τὴν ἐπίτευξη τοῦ τελικοῦ στόχου. 'Η **ἔμμεση** μέθοδος προϋποθέτει τὴν τοποθέτηση τοῦ τελικοῦ στόχου σ' ἕνα ἀπώτερο καὶ μελλοντικὸ στάδιο ἀπὸ τὸ ὁποῖο θά προηγηθοῦν ἄλλοι σταδιακοὶ στόχοι ποὺ ὅταν ἐπιτευχθοῦν θά χρησιμεύσουν σὰν μέσα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ τελικοῦ στόχου.

Στὴν προκείμενη περίπτωση τοποθετώντας σὰν τελικὸ στόχο τὴν ἐδραίωση ἑνὸς κράτους ἑνοποιημένου διοικητικὰ σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ θὰ πρέπει κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες νὰ προβληματιστοῦμε στὴ μέθοδο ποὺ θὰ ἐπιλέξουμε γιὰ νὰ τὸν πετύχουμε ἢ ἔστω νὰ τὸν προσεγγίσουμε στὸν πιὸ δυνατὸ βαθμό.

"Αν ἀκολουθήσουμε τὴν **ἄμεση** μέθοδο, τὴν ἀπ' εὐθείας, δηλαδὴ πορεία πρὸς τὸν τελικὸ στόχο, τότε θά πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε δυναμικὰ μέσα γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῶν τοπικῶν καὶ διεθνῶν δεδομένων. Αὐτὸ τί σημαίνει ; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἴμαστε σὲ θέση νὰ διακρίνουμε πὼς κάποτε στὸ προβλεπτὸ μέλλον θὰ εἴμαστε σὲ θέση μόνοι μας νά χρησιμοποιήσουμε στρατιωτικὴ δύναμη μέ τὴν ὁποία νὰ ἐκδιώξουμε τὰ στρατεύματα τῆς "Αγκυρας, νὰ ἀπελευθερώσουμε τὰ κατεχόμενα ἐδάφη καὶ ἀκολούθως νά προσφέρουμε συνεργασία στοὺς Τουρκοκυπρίους μὲ βάση τὴ δημιουργία ἑνὸς ἑνοποιημένου σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ κράτους. Εἶναι αὐτὸ δυνατὸ νὰ γίνει ; 'Εμεῖς λαμβάνοντας ὑπόψη τόσο τοὺς ἐξωτερικοὺς ὅσο καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς παράγοντες καταλήγουμε σέ ἀρνητικὴ ἀπάντηση.

"Ετσι ὁδηγούμαστε στὴ διαπίστωση πὼς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ προσανατολιστοῦμε πρὸς τὴν **ἔμμεση** μέθοδο. 'Απὸ αὐτὸ τὸ σημεῖο προχωροῦμε καὶ κάνουμε τὴν πρώτη βασικὴ τομὴ στὴν πορεία τοῦ ὅλου προβλήματος. Χωρίζουμε τὴν ἐπίτευξη μιᾶς διαπραγματευτικῆς λύσεως ἀπὸ τὴ μετέπειτα ἐφαρμογή της. Μὲ ἄλλα λόγια ἡ ἐπίτευξη μιᾶς διαπραγματευτικῆς λύσεως εἶναι ἕνα στάδιο καὶ ἡ ἐφαρμογή της ἄλλο στάδιο.

'Ο τελικὸς στόχος γιὰ τὴν ἐδραίωση ἑνὸς ἑνοποιημένου σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ κράτους τοποθετεῖται σὲ μακροπρόθεσμη καὶ λειτουργικὴ πορεία. Τὸ νὰ

τοποθετηθεῖ ὁ στόχος αὐτὸς στὸ πρῶτο στάδιο εἶναι οὐτοπιστικό. Γιατὶ μιά διαπραγματευτικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ θὰ διαλαμβάνει ἀρκετοὺς συμβιβασμοὺς καὶ ἄρα ἀναπόφευκτα ἀρκετὰ διαιρετικὰ στοιχεῖα. Ἐκεῖνο ποὺ θὰ πρέπει ὅμως νὰ προσεχτεῖ ἰδιαίτερα στὸ πρῶτο στάδιο εἶναι ἡ λύση ποὺ θά ἐξευρεθεῖ νά μὴν εἶναι ἐθνικὰ ἀπαράδεκτη καὶ ἐπίσης νὰ περικλείει τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις ἐξελίξεως τοῦ συνταγματικοῦ καθεστῶτος κατὰ τὸν τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς του πρὸς πιὸ ἑνοποιημένο σύστημα. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ ἐπιθυμητὸ γιὰ μᾶς εἶναι ἕνα σύστημα ἑνοποιημένης σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ διοίκησης μέσα στὸ ὁποῖο ὅλοι οἱ πολίτες σὰν ἄτομα καὶ ὅλες οἱ κοινότητες νὰ ἀπολαμβάνουν χωρὶς διακρίσεις ἴσα δικαιώματα. Γιά νά ἐπιτευχθεῖ αὐτὸ στὸ παρὸν στάδιο χρειάζεται νὰ ἀκολουθηθεῖ ἡ ἄμεση μέθοδος ποὺ προϋποθέτει δυναμικὴ ἀναμέτρηση καὶ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀνάφερα πιὸ πάνω ἐμεῖς δὲν βλέπουμε αὐτὴ τὴ μέθοδο σὰν τὴν ἐνδεδειγμένη.

Ἡ ἄλλη μέθοδος εἶναι ἡ ἔμμεση ποὺ προϋποθέτει μιὰ προσεγμένη ἱεράρχηση μέσων καὶ στόχων μέσα σὲ μιὰ ἁλυσιδωτὴ καὶ μακροπρόθεσμη πορεία. Αὐτὴ ἡ πορεία μπορεῖ νὰ ἐπιδιωχθεῖ μέσον τῶν συνομιλιῶν. Δὲν τρέφουμε καθόλου ψευδαισθήσεις πὼς μὲ τὶς συνομιλίες θὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ ἐπιθυμητὴ λύση. Ἀντίθετα ξέρουμε πὼς ἡ λύση θὰ εἶναι λύση ἀνάγκης καὶ θὰ διαλαμβάνει ὀδυνηρὲς διατάξεις. Ὅμως πιστεύουμε καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση θὰ ἐργαστοῦμε συνειδητὰ πὼς ὅταν στὸ στάδιο τῆς ἐφαρμογῆς της ἀρχίσει ἡ ἐπαφὴ καὶ ἡ συνεργασία τῶν δυὸ κοινοτήτων σὲ διάφορους οἰκονομικούς, διοικητικούς, ἐπαγγελματικούς, πολιτικούς καὶ ἄλλους τομεῖς τότε θά ὑπάρχει ἔδαφος ὅπως αὐτὲς οἱ ὀδυνηρὲς διατάξεις καὶ τὰ διαιρετικὰ στοιχεῖα ἀρχίσουν νά ἀλλοιώνονται, πρὸς μεγαλύτερη κρατικὴ ἑνοποίηση. Αὐτὸ ἔχει γίνει καὶ γίνεται σὲ ὅλα τὰ ὁμόσπονδα κράτη ποὺ ὑπάρχουν σήμερα. Ὑποχωροῦν συνεχῶς οἱ πολιτειακὲς ἐξουσίες πρὸς ὄφελος τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας.

Ὅπως ἀνάφερα καὶ προηγουμένως εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνο νὰ ἀπομονώνουμε μιὰ πτυχὴ τοῦ Κυπριακοῦ γιατὶ ὅλες του οἱ πτυχὲς εἶναι ἀλληλοεπηρεζόμενες. Ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζουμε οὐδεμία δέσμευση ἔχει ἀναληφθεῖ γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στά σπίτια τους. Ὅμως ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ἐπηρεάζεται ἀρνητικὰ ἀπὸ μιὰ ἄλλη ὑποχώρηση ποὺ ἤδη κάναμε. Τὸ νὰ δεχτοῦμε τὸ ὁμοσπονδιακὸ δικοινοτικὸ σύστημα καὶ νὰ ὑποβάλλουμε προτάσεις μὲ χάρτη. Αὐτὸ τί σημαίνει καὶ πῶς ἐπηρεάζει τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ;

Αὐτὸ σημαίνει πὼς οἱ πρόσφυγες ποὺ τὰ σπίτια τους βρίσκονται στὸ ἔδαφος ποὺ θὰ διοικεῖται ἀπὸ τοὺς Τουρκοκυπρίους θὰ ἐπιστρέψουν κάτω ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση. Ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νά ποῦμε ποιοὶ δὲν θά προτιμήσουν νὰ ἐπιστρέψουν οὔτε πόσοι. Δὲν ἔχουμε τέτοια στοιχεῖα. Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ λέμε εἶναι πὼς ἕνεκα αὐτῆς τῆς δέσμευσης ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων ἐπηρεάζεται ἀρνητικά. Τουλάχιστο μπορεῖ νὰ λεχθεῖ μὲ βεβαιότητα πὼς δὲν εἶναι τὸ ἴδιο ὅπως ποὺ νὰ ἐπέστρεφαν κάτω ἀπὸ Ἑλληνοκυπριακὴ διοίκηση ἢ κάτω ἀπὸ τὴ διοίκηση τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας.

Αὐτὴ ἡ δέσμευση δὲν ἦταν ἐπιθυμητή. Ἦταν ὑποχώρηση ἀνάγκης. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε πὼς σωστὰ κάναμε αὐτὴ τὴν ὑποχώρηση. Καὶ πιστεύουμε πὼς μὲ αὐτὴ τὴν ὑποχώρηση αὐξάνονται οἱ πιθανότητες ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους. Γιατὶ ἂν βρεθεῖ λύση καὶ αὐτοὶ οἱ προσφυγες ποὺ στὴν ἀρχὴ μπορεῖ νά εἶναι διστακτικοὶ νά ἐπιστρέψουν κάτω ἀπὸ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση ὅταν ἡ λύση τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ καὶ λειτουργήσει ἱκανοποιητικὰ τότε θὰ θέλουν νὰ ἐπιστρέψουν. Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ χωρίζουμε τὴν πορεία τοῦ προβλήματος σὲ δυὸ

στάδια : Αὐτὸ τῆς ἐξεύρεσης μιᾶς λύσεως καὶ αὐτὸ τῆς ἐφαρμογῆς της. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ πιστεύουμε σὲ μιὰ μακροπρόθεσμη πορεία μετὰ τὴ λύση.

Ἡ ἄλλη ἐκλογὴ εἶναι νὰ μὴν εἴμαστε διατεθειμένοι νά κάνουμε ἢ νὰ συζητήσουμε ὀδυνηρὲς ὑποχωρήσεις. Νὰ περιοριστοῦμε στὸ νὰ ὑποβάλλουμε μᾶλλον ἐπιθυμητὲς προτάσεις καὶ ὄχι προτάσεις ἀνάγκης. Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐμεῖς λαμβάνοντας ὑπόψη τοὺς ἐξωτερικοὺς καὶ ἐσωτερικοὺς σταθμητοὺς παράγοντες πιστεύουμε πὼς δὲν θὰ ὑπάρχει καμμιὰ δυνατότητα λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ τουλάχιστο μὲ τὶς δυνατές προβλέψεις. Καὶ ἄρα τὸ πιὸ πιθανό, δὲν θὰ μπορέσει νὰ ἐπιστρέψει κανένας πρόσφυγας στὸ σπίτι του.

Τελειώνοντας κ. Πρόεδρε θἄθελα νά συνοψίσω. Τελικὴ ἐπιδίωξη καὶ τελικὸς στόχος εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Ἡ θέση αὐτὴ ἐκτὸς τῶν πολιτικῶν κριτηρίων ἀποτελεῖ καὶ θέμα στοιχειώδους ἀρχῆς ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἐμεῖς αὐτὸ τὸν τελικὸ στόχο βλέπουμε ἁπλῶς φυσιολογικὸ καὶ δὲν βλέπουμε νὰ ὑπάρχει λόγος γιὰ διαφωνία πάνω σ' αὐτὸ τὸ στόχο. Ἐκεῖ ποὺ φαίνεται νὰ παρουσιάζονται διαφορὲς εἶναι ὡς πρὸς τὴ μέθοδο. Προσπάθησαν μέσα στὶς περιορισμένες δυνατότητες ποὺ παρέχει μιὰ ὁμιλία ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς νὰ παρουσιάσω τὶς σκέψεις πάνω στὶς ὁποῖες ὁ ΔΗ.ΣΥ. καταλήγει στὴν **ἔμμεση** μέθοδο. Καὶ πιστεύω πὼς ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ θὰ ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ ἀσχοληθεῖ περισσότερο μὲ τὴ μέθοδο παρὰ μὲ τὸν τελικὸ στόχο γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ὑπάρχουν διαφορές.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ ἴδιου θέματος ;

Τὸ θέμα θὰ κλείσει στὴν ἑπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος ἡ ὁποία θὰ εἶναι τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 15 Ἰανουαρίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη Ἡμερήσια Διάταξη.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀκριβῶς γιὰ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη ἤθελα νὰ ἀσχοληθῶ, κ. Πρόεδρε. Τό Μάιο τοῦ 1978 αὐτὴ ἡ Βουλὴ συζήτησε τὶς ἐγκληματικὲς δραστηριότητες τῆς Πρεσβείας τοῦ Ἰσραήλ, ἡ ὁποία κατάντησε ἄντρο ἐγκληματιῶν οἱ ὁποῖοι δολοφονοῦν πολίτες ἄλλων χωρῶν στὴ δική μας τὴ χώρα, οἱ ὁποῖοι περιφέρονται ἀσύδοτα στὴν Κύπρο ἐπιδεικνύοντας καὶ ἀπειλοῦντες μὲ πιστόλια καὶ οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν τότε συζήτηση στὴ Βουλὴ προέβησαν στὴ δολοφονία δύο Παλαιστινίων καὶ τώρα ἑνὸς Σύρου πρώην Ὑπουργοῦ. Εἶχε παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μὲ τὸ ἐρώτημα ἂν θὰ ἔπρεπε νά διακοποῦν οἱ διπλωματικὲς σχέσεις τῆς Κύπρου μὲ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν ἦταν διατεθειμένη νὰ φθάσει σ' αὐτὸ τὸ μέτρο, ποιὰ μέτρα ἔπρεπε ἐπὶ τέλους νά ληφθοῦν οὕτως ὥστε οἱ ἐγκληματικὲς δραστηριότητες μιᾶς κατ' ὄνομα Πρεσβείας νὰ σταματήσουν πλέον στὴν Κύπρο. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε ἀναλάβει νά καλέσει τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν καὶ ἴσως καὶ ἄλλους Ὑπουργούς οἱ ὁποῖοι σχετίζονται μὲ αὐτὰ τὰ θέματα καὶ ἀφοῦ κατατοπίζετο θά πληροφοροῦσε τό Σῶμα γιὰ τὶς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ φυσικὰ θά ἐξέθετε καὶ τὶς δικές της ἀπόψεις. Ἐνάμισυ χρόνο μετὰ τὴν παραπομπὴ τοῦ θέματος στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν δὲν ἔχομε ἀκόμα τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν καὶ ἐνάμισυ χρόνο μετὰ τὴν παραπομπὴ ἔχομε συνέχιση τῶν ἐγκλημάτων μὲ ἕνα τελευταῖο ἔγκλημα τὸ ὁποῖο πλέον ξεπερνᾶ τὴ φαντασία ὁποιουδήποτε γιατὶ τιμώρησαν κάποιο

ἄνθρωπο γιὰ τὸ παρελθόν του διότι δὲν εἶχε ἄμεση πολιτικὴ δράση τώρα μέσα στὴν Κύπρο, μὲ τὸν πλέον ἐγκληματικὸ τρόπο καὶ δυστυχῶς πρέπει νὰ πῶ ὅτι κανένα μέτρο δὲν ἔχει ληφθεῖ. Οἱ κατάλογοι τῶν 'Ισραηλιτῶν κατασκόπων τοὺς ὁποίους ἔχομε δώσει δὲν ξέρουμε ποιὰ τύχη εἶχαν· ξέρομε ἁπλῶς ὅτι ἀκόμα ἐνεργοῦν ἀσύδοτα μέσα στὴν Κύπρο. Οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης εἶναι τεράστιες ἀλλὰ καὶ οἱ εὐθύνες τῆς 'Επιτροπῆς 'Εξωτερικῶν ποὺ παγοποίησε αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ἐπίσης μεγάλες. Εἶναι καιρὸς πλέον αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἀπαιτῶ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν στὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς νὰ μᾶς πεῖ τί ἔχει κάμει γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ νὰ μπορῶ μὲ ἐπίσημο τρόπο νά μιλήσω πάνω στὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ καλέσουμε καὶ πάλιν τὸν 'Υπουργὸ 'Εξωτερικῶν στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν τῆς Βουλῆς νὰ μᾶς κατατοπίσει πάνω στὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἀφοῦ κατατοπισθοῦμε ἀπὸ τὸν 'Υπουργὸ 'Εξωτερικῶν θά ἐνημερώσουμε τὸ Σῶμα. Δὲν μποροῦμε νά κάμουμε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐνημερώσουμε τὸ Σῶμα μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς ἀναφέρει ὁ 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Ελπίζω νὰ μὴ χρειαστοῦν ἄλλοι 18 μῆνες γιὰ νὰ ἔχομε ἀπάντηση ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν διότι πολὺ φοβοῦμαι ὅτι οἱ σχέσεις μας μὲ τὶς 'Αραβικὲς χῶρες κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, μὲ τὴ δολοφονία τώρα πρώην 'Υπουργοῦ τῆς πιὸ φιλικῆς 'Αραβικῆς χώρας πρὸς τὴν Κύπρο, αὐτὴ τὴ στιγμὴ περνοῦν κρίση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ ἴδιου αὐτοῦ θέματος ἔχομε σὰν Α.Κ.Ε.Λ. καταγγείλει στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία συγκεκριμένα ὀνόματα πρακτόρων τοῦ 'Ισραὴλ ποὺ δροῦν σ' αὐτὴ τὴ χώρα καὶ ποὺ ἔπρεπε ἀπὸ καιρὸ νά εἶχαν συλληφθεῖ καὶ νὰ ἐκδιωχθοῦν ἀπὸ τὴν Κύπρο.

Λυποῦμαι νά παρατηρήσω ὅτι μέσα σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολάβησε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἔχομε καταγγείλει αὐτές τὶς συγκεκριμένες περιπτώσεις διαπράχθηκε ὄχι μόνο τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα ἀλλά καὶ ἄλλα ἐγκλήματα ἀπὸ μέρους τῶν πρακτόρων τοῦ 'Ισραήλ.

Αὐτὴ ἡ χώρα ποὺ λέγεται Κύπρος εἶναι μιά σκληρὰ δοκιμαζόμενη νῆσος, διεξάγει ἕνα σκληρό, ἀπελευθερωτικό, ἀντικατοχικὸ ἀγώνα καὶ δὲν θά πρέπει νὰ ἐπιτρέπεται στοὺς πράκτορες μιᾶς νατοϊκῆς ἱμπεριαλιστικῆς χώρας νὰ δροῦν ἀνενόχλητα καὶ μάλιστα σὲ βάρος τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας. Γι' αὐτὸ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι θὰ πρέπει ὁ ἁρμόδιος 'Υπουργός νὰ κληθεῖ ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς 'Εξωτερικῶν τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ δώσει ἐξηγήσεις τὶ μέτρα ἔχουν ληφθεῖ ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας ἐφόσο καταγγέλθηκαν ἀπὸ καιρὸ συγκεκριμένες περιπτώσεις ὀνομάτων πρακτόρων τοῦ 'Ισραὴλ ποὺ δροῦν στὴν Κύπρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπὸ τὶς διάφορες παρατηρήσεις προκύπτει ὅτι εἶναι μᾶλλον θέμα κλήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, ἐφόσο γίνεται ἀναφορὰ σὲ δράσεις καὶ ἄλλα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν διότι ἡ δική μου ἀπαίτηση ἦταν ἡ διακοπὴ σχέσεων μὲ μιὰ Πρεσβεία ἐγκληματική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Βεβαίως, κ. Πρόεδρε, πρὸς ἀποφυγὴ οἱασδήποτε παρεξηγήσεως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν κατατόπισε τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν γιὰ τὶς ἀπόψεις τοῦ Σώματος καὶ ζήτησε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν νὰ πάρει θέση. Δηλαδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἔχει πράξει τὸ καθῆκον της πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση καὶ θὰ καλέσουμε καὶ πάλιν τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν νὰ τοποθετηθεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἀλλὰ ἐφόσο μιλοῦμε γιὰ πράκτορες, τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι δὲν εἶναι μόνο θέμα Ἰσραηλινῶν πρακτόρων· δυστυχῶς φαίνεται ὅτι ἡ Κύπρος ἔγινε ἐλεύθερη Κέρκυρα πρακτόρων ἀπὸ πολλὲς ἄλλες κατευθύνσεις. Καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι θέμα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν νὰ ἐξασκεῖ πολὺ πλέον αὐστηρὸ ἔλεγχο στὸ μέλλον ὅσον ἀφορᾶ τὴν εἴσοδο ἀλλοδαπῶν στὴν Κύπρο. Δὲν μιλοῦμε γιὰ τὸν τουρισμὸ ἀλλὰ μιλοῦμε γιὰ πολὺ ἐλεύθερες συνθῆκες εἰσόδου ἀλλοδαπῶν στὴν Κύπρο. Καὶ πρέπει αὐτὸ τὸ κράτος σὰν κράτος νὰ πάρει πολὺ αὐστηρὰ μέτρα γιὰ νὰ μὴ γίνονται ἐγκληματικὲς πράξεις ἀπὸ ἀλλοδαποὺς σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἂν ὁ κ. Γαλανός ἔχει ὁτιδήποτε ὀφείλει νὰ τὰ πεῖ. Ἐμεῖς βλέπομε ἀνοικτὰ ἐγκλήματα καὶ εἶναι τρόπος συγκάλυψης ἐγκλημάτων οἱ ἀόριστες φρασεολογίες, ἀλλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ πράκτορες τοῦ Ἰσραὴλ ἔκαμαν τρεῖς δολοφονίες στὴν Κύπρο καὶ μιλοῦμε γιὰ συγκεκριμένα ἐγκλήματα. Βεβαίως ἂν ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἄλλες καταγγελίες ὅτι ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἄλλες καταστάσεις οἱ ὁποῖες εἶναι σὲ βάρος τῆς ἀσφάλειας αὐτοῦ τοῦ τόπου πρέπει νὰ καταγγελθοῦν μὲ τὸν ἴδιο ἀνοικτὸ τρόπο ποὺ καταγγέλλονται ἐδῶ οἱ πράξεις τοῦ Ἰσραήλ, διαφορετικὰ φοβοῦμαι ὅτι αὐτῆς τῆς μορφῆς ἡ συγκάλυψη εἶναι γιὰ νὰ συγκαλύψει τὰ ἐγκλήματα τοῦ Ἰσραήλ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἂν ὁ κ. Λυσσαρίδης προσπαθεῖ νὰ πεῖ ὅτι προσπαθῶ νὰ συγκαλύψω ὁτιδήποτε λανθάνεται. Δὲν προσπαθῶ νὰ συγκαλύψω κανένα ἔγκλημα ἀπὸ ὁπουδήποτε καὶ ἂν προέρχεται. Ὁπωσδήποτε νομίζω ὅτι θὰ εἶναι σωστὸ ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐσωτερικῶν αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ καλέσει τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν νὰ κατατοπίσει τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα γιὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται γιὰ τὴν καταστολὴ τοῦ

έγκλήματος καὶ γιὰ τὸ τί πράγματι γίνεται μὲ τὸ θέμα πρακτόρων ἀπὸ ὁποιαδήποτε χώρα καὶ ἂν προέρχονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι θέμα πρὸς συζήτηση. Ἔχουν λεχθεῖ μερικὰ πράγματα καὶ ἔχουν γίνει κάποιες ἀναφορὲς ποὺ θὰ πρέπει οἱ δυὸ Ἐπιτροπές, Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐξωτερικῶν, ἀφοῦ καλέσουν τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς νά ζητήσουν ἐνημέρωση καὶ αὐτὲς μὲ τὴ σειρά τους νά ἐνημερώσουν τὸ Σῶμα.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Χάριν τῆς ἀκρίβειας, κ. Πρόεδρε, πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ἀλλὰ δὲν ἔχω ἀντιληφθεῖ πότε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐνημέρωσε τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι μποροῦμε νά δεχθοῦμε καὶ τὶς δυὸ ἐκδοχές, ὅτι ἡ ἐνημέρωση ἔγινε ἐν τῇ ἀπουσία τοῦ κ. Χατζηδημητρίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ὅτι μετὰ ἀπὸ τὸ θέμα ποὺ ἠγέρθη σήμερα οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς θὰ καλέσουν τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς καὶ νὰ ζητήσουν ἐνημέρωση. Ἂν ὑπάρχει νέο στοιχεῖο ....

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐπειδὴ θέλομε νὰ ἀναφέρομε μερικὰ πράγματα χάριν τῆς ἀκρίβειας, ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἀντιπροσωπεύει τὸ κόμμα τοῦ κ. Λυσσαρίδη στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν καὶ μᾶς κάνει ἐντύπωση ὁ κ. Λυσσαρίδης νὰ ἐπιτίθεται τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ὅταν ὁ ἴδιος ὁ κ. Χατζηδημητρίου δὲν ἔχει ἐγείρει ἔντονα τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπή. Οὐδέποτε ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐπέμεινε τὸ θέμα αὐτὸ νά συζητηθεῖ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ παράλειψε νά τὸ συζητήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἡ πρώτη ἀπορία μου εἶναι, ἂν μὲ τὸν κ. Γαλανὸ ὑπάρχει Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν καὶ ἂν δὲν ἔχει ἀφεθεῖ νὰ κινηθεῖ.

Τὸ δεύτερο σημεῖο ποὺ ἤθελα νά ἀναφέρω εἶναι νά βοηθήσω τὴ μνήμη του ὅτι τὸ εἶχα ἀνακινήσει κατ' ἐπανάληψη σὲ διάρκεια συνεδριάσεως Ἐπιτροπῆς ὅτι ἦταν ἀπὸ τὰ ἐκκρεμοῦντα θέματα τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει μιὰ ἀναφορὰ ποὺ γίνεται γιὰ μιὰν Ἐπιτροπὴ εἶναι ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἐκφράζει ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς. Ἑπομένως τὸ μόνο πρακτικὸ συμπέρασμα πρέπει νά εἶναι οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς νὰ καλέσουν τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ νὰ ζητήσουν ἐνημέρωση ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν καὶ κατ' ἐπέκταση νά γίνει ἡ πληροφόρηση τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς θά γίνει μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετικὴ Ἐργασία

1. Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

2. 'Ο περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 5) Νόμος τοῦ 1980.
3. Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.
4. Οἱ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980.
5. Οἱ περὶ Ψυχοπαιδαγωγικῶν 'Επιτροπῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980.
6. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
7. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ ('Αρ. 5) Νόμος τοῦ 1980.
8. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ ('Αρ. 13) Νόμος τοῦ 1980.
9. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ ('Αρ. 14) Νόμος τοῦ 1980.
10. 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980
11. 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).
12. 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
13. 'Ο περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς μὴ κατάθεσης τῆς συμφωνίας Κυβερνήσεως— 'Εκπαιδευτικῶν στὴ Βουλὴ πρὸς ἔγκριση ἢ ὄχι».
2. «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).
   (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
3. «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
   (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
4. «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).
5. «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
6. «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ).
7. «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

8. «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη)

9. «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι ποὺ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐγείρω γιὰ τέταρτη φορὰ τὸ ἴδιο θέμα. Ἀφορᾶ τὸ Νομοσχέδιο ποὺ κατάθεσε ἡ Ὁμάδα Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς ἀναφορικὰ μὲ τὸ συνεργατισμό. Εἶναι ἀπὸ τὸν περασμένο Μάρτη ποὺ κατατέθηκε στὸ Σῶμα αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ζήτησε χρόνο μέχρι τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1980 γιὰ νὰ ἑτοιμάσει καὶ ἡ ἴδια τὸ δικό της Νομοσχέδιο. Ἦλθε καὶ ὁ Σεπτέμβρης τοῦ 1980, ὅμως κανένα Νομοσχέδιο δὲν ἑτοιμάστηκε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἐνῶ προχωρεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας στὴν ἐξέταση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ πάλιν διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ της, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ζητᾶ νέα ἀναβολὴ μέχρι τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1981 γιὰ νὰ καταθέσει Νομοσχέδιο. Καὶ ἔχω ἐνώπιον μου τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς «τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Οἰκονομικῶν» ἀναφορικὰ μὲ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο. Ἀποτελεῖ ἐμπαιγμὸ αὐτῆς τῆς Βουλῆς διότι λέγει ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ προσπαθήσει νὰ καταθέσει σχετικὸ Νομοσχέδιο περὶ τὸ τέλος Μαρτίου τοῦ 1981. Αὐτὸ εἶναι ἐμπαιγμὸς καὶ ζητῶ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προχωρήσει χωρὶς περαιτέρω καθυστέρηση στὴν ἐξέταση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ ἔχει κατατεθεῖ πρὶν ἕνα περίπου χρόνο καὶ νὰ ἀφήσομε τὸν ἐμπαιγμὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ κατὰ μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θὰ ἦταν ἴσως χρήσιμο ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ καλέσει τὸν Ὑπουργὸ γιὰ νὰ πάρει πληροφορίες ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσει ἡ συζήτηση καὶ ἂν ἡ Κυβέρνηση ἐν τῷ μεταξύ, ὅταν ἀντιληφθεῖ ὅτι ἔχουμε ἀρχίσει τὴ συζήτηση, θέλει νὰ ὑποβάλει ὁποιεσδήποτε τροπολογίες ἢ ὁποιεσδήποτε ἀπόψεις ἂς τὶς ὑποβάλει. Ἀλλὰ συμφωνῶ ὅτι πλέον δὲν μπορεῖ νὰ χρονοτριβεῖ αὐτὴ ἡ πρόταση. Ἔχουμε μιὰ πρόταση νόμου μπροστά μας, νὰ ἀρχίσουμε νὰ τὴ συζητοῦμε καὶ ἂν ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ ἐκφράσει ἀπόψεις ἂς τὶς ἐκφράσει κατὰ τὴ συζήτηση αὐτῆς τῆς πρότασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ἂν πράγματι τὸ ζήτημα ἦταν ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἔχει ἀκούσει γιὰ τὸ θέμα αὐτό, θὰ συμφωνοῦσα μαζί σας ὅτι πρέπει νὰ κληθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ πεῖ ἀπόψεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε συνάντηση πολλὲς φορὲς μέχρι τώρα μὲ ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Ὑπουργό. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ

ζητήθηκε—καὶ εἶναι ἡ ἀπάντηση αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς—ἦταν ἐφόσο δὲν εἶναι ἕτοιμοι γιὰ νὰ θέσουν δικό τους νομοσχέδιο νὰ μᾶς ποῦν ποιὰ εἶναι ἡ φιλοσοφία ἢ οἱ βασικὲς ἀρχές πάνω στὶς ὁποῖες ἐπεξεργάζονται τουλάχιστο τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο. Καὶ ἡ ἀπάντηση στὶς βασικὲς ἀρχὲς δόθηκε, ὅτι θὰ ἔχουν ἕτοιμο νομοσχέδιο τὴν 31η Μαρτίου.

Γι' αὐτὸ ἡ 'Επιτροπὴ θὰ προχωρήσει στὴ συζήτηση αὐτῆς τῆς πρότασης νόμου καὶ ἂν ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία διαφωνεῖ μὲ αὐτή, δικαιοῦται νά διαφωνήσει. Εἶναι πρόταση νόμου ἡ ὁποία κατατέθηκε ἐδῶ καὶ πολὺ χρόνο καὶ δὲν δικαιολογεῖται πλέον ὁποιαδήποτε καθυστέρηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ εἶναι πράγματι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρά προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει αὐτὸς ὁ τόπος. Τίθεται θέμα ἐκσυγχρονισμοῦ μιᾶς ἀπηρχαιωμένης νομοθεσίας καὶ καθόσο γνωρίζω ἔχουν κληθεῖ καὶ ἐμπειρογνώμονες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ γιά νὰ συμβουλεύσουν τὴν Κυβέρνηση ἐπὶ τοῦ πολὺ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος. Συμφωνῶ, ὅμως ὅτι ὑπάρχει μιὰ πρόταση νόμου κατατεθειμένη ἀπὸ ἕνα περίπου χρόνο τὴν ὁποία ἐξετάζει ἡ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Νομίζω ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ μπορεῖ νά ἐξακολουθήσει νά μελετᾶ τὴν πρόταση αὐτὴ νόμου, δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ διακόψει τὴν ἐργασία της διότι ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία δὲν εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἕτοιμη νὰ θέσει συγκεκριμένες προτάσεις ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος. 'Αλλὰ δὲν πρέπει νὰ εἴμαστε πάρα πολὺ βιαστικοὶ ἐπὶ ἑνὸς τόσο πολὺ σοβαροῦ θέματος.

Εἶναι πράγματι λυπηρὸ διότι μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει γίνει ἐκσυγχρονισμὸς καὶ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς περὶ Συνεργατισμοῦ νομοθεσίας γιὰ τὴν ὁποία δὲν πιστεύω νά ὑπάρχει καμμιὰ ἔνσταση ἀπὸ ὁποιαδήποτε πτέρυγα αὐτοῦ τοῦ Σώματος. 'Αλλὰ τὸ θέμα εἶναι μιὰ καὶ θὰ γίνει αὐτὴ ἡ προσπάθεια νὰ γίνει μὲ βάση τὶς νέες διεθνῶς ἐπικρατοῦσες συνθῆκες περὶ Συνεργατισμοῦ καὶ ἂν καθυστερήσουμε ἕνα, δυὸ μῆνες δὲν πιστεύω ὅτι ἔχει χαθεῖ ὁ κόσμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νὰ προσθέσω καὶ τὴ δική μου μαρτυρία στὸ θέμα διότι σὰν Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν εἴχαμε εἰδικὴ συνάντηση μὲ τὸν 'Υπουργὸ 'Εμπορίου γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Καὶ νομίζω ὅτι παρέλκει πλέον ἡ πρόσκληση τοῦ 'Υπουργοῦ γιά δεύτερη φορὰ γιατὶ σ' ἐκείνη τὴ συνεδρία ὁ 'Υπουργός, ποὺ ἦταν καὶ μόλις διορισθείς, ζήτησε χρόνο γιὰ νὰ ἐνημερωθεῖ, ἡ δὲ 'Επιτροπὴ ζήτησε ἀπὸ τὸν 'Υπουργὸ νὰ μᾶς πεῖ τουλάχιστο ποιὲς ἦταν οἱ γενικὲς κατευθυντήριες γραμμὲς πάνω στὶς ὁποῖες σκεφτόταν ἡ Κυβέρνηση νὰ λύσει τὸ θέμα γιά νὰ δικαιολογηθεῖ ἡ παροχὴ τῆς πίστωσης χρόνου ποὺ ζήτησε γιά ἀναβολὴ τοῦ θέματος καὶ ἀφοῦ ἔγινε κάποια συζήτηση γιὰ τὶς ἐκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ διαπιστώθηκε ὅτι μπορεῖ οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων νὰ εἶναι χρήσιμες γιά ἄλλους σκοποὺς ἀλλὰ σίγουρα δὲν ἐπηρεάζουν ἄμεσα τὶς πολιτικὲς ἀποφάσεις τῆς Κυβέρνησης γιά τὴν πολιτικὴ ποὺ θά ἀκολουθηθεῖ, ἐπιφυλάχθηκε μὲ ἐπιστολὴ νὰ μᾶς διατυπώσει ποιὲς ἦταν οἱ γραμμὲς πολιτικῆς τὶς ὁποῖες ἡ Κυβέρνηση θά υἱοθετοῦσε στὸ νομοσχέδιο ποὺ θὰ ἑτοιμάσει. Καὶ σ' ἀπάντηση εἶναι αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ ἡ ὁποία

κάθε ἄλλο παρὰ δίδει αὐτὰ ποὺ ζήτησε ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ αὐτὰ ποὺ ὑποσχέθηκε ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ ἡ Κυβέρνηση.

Νομίζω ὅτι καμμιὰ σκοπιμότητα δὲν ἐξυπηρετεῖ νέα συνάντηση ἂν ἡ ἀπάντηση θά εἶναι μάλιστα χωρὶς νά ξέρουμε ποιὲς εἶναι οἱ βασικὲς ἀρχὲς ποὺ υἱοθετεῖ ἡ Κυβέρνηση.

Νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται ἄλλη συζήτηση ἀφοῦ φαίνεται ὅλοι νά συμφωνοῦν ὅτι ἡ Βουλή, ὅπως προειδοποίησε τὸν κ. Ὑπουργό, θὰ προχωρήσει στή συζήτηση τῆς πρότασης νόμου ποὺ βρίσκεται μπροστά μας μετὰ τὴν ἐξέταση της ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται πὼς ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς θὰ ἤθελαν νά ἀρχίσει ἡ μελέτη τῆς πρότασης νόμου καὶ ἀρχίζοντας τὴ μελέτη τῆς πρότασης νόμου, ὅπως εἶναι φυσικό, θὰ κληθεῖ καὶ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς γιὰ νὰ ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις του ἐπὶ τῆς προτάσεως αὐτῆς. Νοεῖται πάντοτε ὅτι σὲ περίπτωση ποὺ ἡ Κυβέρνηση παρουσιάσει δικό της νομοσχέδιο, ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ ἐκεῖνο. Ἀλλὰ μέχρι τότε τὸ αἴσθημα ὅλων τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς εἶναι ὅτι θὰ πρέπει νά ἀρχίσει ἡ μελέτη τῆς προτάσεως νόμου.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μιὰ ἀκόμα ἐκκρεμότητα, κ. Πρόεδρε, τῆς ἡμερήσιας διάταξης.

Εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐργατῶν τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας. Ἦταν ἀπὸ τὰ πρῶτα θέματα ποὺ εἶχαν παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας τῆς Βουλῆς. Τὸ ἀνακινήσαμε ἐπανειλημμένα ἔκτοτε. Τελευταῖα παρουσιάστηκαν μάλιστα καὶ ὁρισμένες ἐξελίξεις παραχωρήσεως σὲ ἄλλη ἑταιρεία τῶν δικαιωμάτων τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας χωρὶς ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ ἔχει ἑτοιμάσει τὴν ἔκθεση της πρός τὸ Σῶμα καὶ πλησιάζουμε πρός τὴ λήξη τῆς θητείας αὐτῆς τῆς Βουλῆς.

Θὰ παρακαλοῦσα τὸν Πρόεδρο νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας νά ἐπιταχύνει τὴ διαδικασία της διότι θὰ πρέπει κάποτε νὰ φθάσουν τὰ πορίσματα μπροστὰ στὸ Σῶμα γιὰ νὰ τοποθετηθεῖ μπροστὰ σ' ἕνα πολὺ μεγάλης σημασίας γενικότερο πρόβλημα, ἀλλὰ καὶ εἰδικότερο, ποὺ ἀφορᾶ τοὺς ἐργάτες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ θὰ γίνει.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.23 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος

Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ἀναβολὴ τῆς ψήφισης του σὲ Νόμο.
2. Κατάθεση Νομοσχεδίων.
3. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ καταχώρηση ἀγωγῶν ἐναντίον 20 περίπου κτηνοτρόφων ἀπὸ τὸ Δῆμο Πόλεως Χρυσοχοῦς καὶ ἡ ἀνάγκη δημιουργίας κτηνοτροφικῆς περιοχῆς γιὰ προστασία τῶν προσφύγων κτηνοτρόφων—Ἡ ἔλλειψη νεροῦ γιά ἀρδευτικοὺς σκοποὺς στὴν κοινότητα Ἀνώγυρας—Οἱ ἀγροτικὲς βιομηχανίες ροδοστάγματος στὸν Ἀγρὸ καὶ ἄλλα χωριὰ καὶ ἡ ἀνάγκη οἰκονομικῆς ὑποστήριξης τους ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ νά μὴ καταστραφοῦν—Τὸ ἀρδευτικὸ πρόβλημα τῶν χωρίων Ἁγίου Μάμα, Καπηλιοῦ, Λιμνάτι καὶ Κορφῆς καὶ ἡ ἀνάγκη ἀντιμετώπισής του μὲ τὴν κατασκευὴ ὑδατοφράκτη ἢ τὴν ἀνόρυξη γεωτρήσεων—Ἡ διαπίστωση γιά χρήση ὁρμονῶν στὴν ἐκτροφὴ ζώων σὲ χῶρες τῆς ΕΟΚ καὶ ποιὸς ὁ ἔλεγχος τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου τόσο στὰ εἰσαγόμενα ὅσο καὶ στὰ ἐπιτόπιας παραγωγῆς κρέατα πρὸς προστασία τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ—Οἱ ταλαιπωρίες τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ Πηγαίνια ἀπὸ τὴν ἔλλειψη νεροῦ ἕνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ τουρπίνα ποὺ ἀντλοῦν πόσιμο νερὸ χαλᾶ συνεχῶς—Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ἡ Κυβέρνηση γιά τὴν ἐφαρμογὴ ὑπὸ τῆς

'Αγγλικῆς Κυβερνήσεως τῶν προνοιῶν τῆς Συνθήκης 'Εγκαθιδρύσεως καὶ τὴν προστασία γενικὰ τῶν ἐργαζομένων Κυπρίων στὶς Βάσεις—Τὰ κοινά αἰτήματα τῶν χωριῶν 'Αρεδιοῦ, "Αη Γιάννη Μαλούντας, Κλήρους, 'Αγροκηπιᾶς, Μιτσεροῦ, Καλοῦ Χωριοῦ καὶ 'Αγίου 'Επιφανείου γιὰ τὴ μελέτη καὶ ἐκτέλεση ἔργων ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς τους—Οἱ πρόσφατοι περιορισμοὶ γιὰ τὴν κάθοδο φοιτητῶν στὴν Κύπρο ἀπὸ τὴ Νιγηρία καὶ ἄλλες 'Αφρικανικὲς χῶρες—Τὸ πρόβλημα τοῦ χώρου καὶ τῶν στερνῶν ποὺ ἀντιμετωπίζουν κάθε χρόνο οἱ ἀμπελουργοὶ γιὰ τὰ προϊόντα τους κατὰ τὴν περίοδο τοῦ τρυγητοῦ καὶ μετά.

4. "Εκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πάνω στὸ θέμα «'Η ἐγκαθίδρυση 'Αρχῆς 'Υδάτων».
5. 'Ομόφωνη ἔγκριση ψηφίσματος ποὺ κατάθεσε ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παιδείας πάνω στὸ θέμα ἡ καθυστέρηση τῆς ἵδρυσης Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν βασικῶν ἀρχῶν λειτουργίας τοῦ ἀνώτατου ἐκπαιδευτικοῦ μας ἱδρύματος.
6. 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Γαλανὸς, Στ. 'Αμπίζας, Χρ. Κουρτελλάρης, Λ. 'Ιεροδιακόνου) πάνω στὸ θέμα «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη
(Συνέχιση τῆς συζήτησης).
7. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ σύντομη διαλογικὴ συζήτηση (Α. Γαλανὸς Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Πρόεδρος, Τ. Χατζηδημητρίου) σὲ συζήτηση ποὺ ἔγινε στὴ Βουλὴ τὸ Μάιο τοῦ 1978 πάνω στὶς «ἐγκληματικές δραστηριότητες» τῆς Πρεσβείας τοῦ 'Ισραὴλ στὴν Κυπρο καὶ ἀπαίτησή του ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν καλέσει τοὺς ἁρμόδιους 'Υπουργοὺς νὰ κατατοπίσουν τὸ Σῶμα σχετικὰ μὲ τὶς ἐνέργειες τῆς Κυβερνήσεως πάνω στὸ θέμα αὐτό.
8. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου σὲ παράλειψη τῆς Κυβέρνησης νὰ τηρήσει τὴν ὑπόσχεση της γιὰ κατάθεση στὴ Βουλὴ νομοσχεδίου περὶ Συνεργατισμοῦ, σύντομη συζήτηση πάνω στὸ θέμα (Β. Λυσσαρίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος) καὶ ἀπόφαση ὅπως ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ προχωρήσει στὴ μελέτη τῆς πρότασης Νόμου ποὺ εἶχε ὑποβάλει ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς πάνω στὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ.
9. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου πάνω στὸ θέμα τῶν ἐργατῶν τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς 'Εταιρείας καὶ παράκληση του ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας ἐπισπεύσει τὴ μελέτη τοῦ θέματος καὶ ὑποβάλει τὴν ἔκθεση της στὸ Σῶμα τὸ συντομότερο δυνατό.

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 15ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.16 μ.μ.)

('Αρ. 14)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας μὲ τὸ Κεφάλαιο Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο τό ὁποῖο βρισκόταν ἐνώπιον τοῦ Σώματος στὴν προηγούμενη συνεδρία γιὰ ψήφιση, μᾶς πληροφόρησε ὁ 'Υπουργὸς Οἰκονομικῶν ὅτι δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ σταλεῖ τροποποίηση γιὰ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σ' αὐτὴ τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς καὶ καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως σταλεῖ τροποποίηση στὴν ἐρχόμενη συνεδρία. Πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι μεταξὺ τῆς περασμένης συνεδρίας καὶ τῆς σημερινῆς δὲν συνῆλθε τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ νὰ ἐγκρίνει τὴ σχετικὴ τροποποίηση.

Προχωροῦμε στὸ δεύτερο Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 5) Νόμος τοῦ 1980.»

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ('Αρ. 5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

'Αλέξης Γαλανός, Προεδρεύων
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος 'Αμπίζας
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιό πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που συγκροτήθηκε στις 5 Ιανουαρίου 1981.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση του βασικού περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου ώστε στον κατάλογο των Χωρών—Μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας που αναφέρονται στον Πρώτο Πίνακα του Νόμου αυτού, να συμπεριληφθεί από την 1η Ιανουαρίου 1981 και η Ελληνική Δημοκρατία.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με τους όρους της Συμφωνίας Σύνδεσης Κύπρου—ΕΟΚ η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να επεκτείνει την προτιμησιακή μεταχείριση γιά εισαγωγές προϊόντων από τις χώρες της ΕΟΚ και προς την Ελλάδα η οποία έγινε πλήρες μέλος της ΕΟΚ από την 1η Ιανουαρίου 1981.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αφού μελέτησε το όλο θέμα συμφωνεί με τους σκοπούς του πιό πάνω νομοσχεδίου γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή, των κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Ζιαρτίδη και Τ. Χατζηδημητρίου διαφωνούντων, την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, η θέση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Αριστεράς όσον αφορά τη σύνδεση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα είναι γνωστή. Έγινε επανειλημμένα γνωστή σ' αυτό το Σώμα και η ίδια η ζωή άρχισε να αποδεικνύει τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει αυτή η σύνδεση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Τόσο οικονομικές όσο και πολιτικές επιπτώσεις. Γι' αυτό η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αριστεράς σαν θέμα αρχής και συνέπειας, παρ' όλο που το Νομοσχέδιο αυτό δεν αφορά ειδικά το θέμα της Κύπρου, θα καταψηφίσει το Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Το νομοσχέδιο που έχουμε μπροστά μας έμφανίζεται σαν ένα τυπικό νομοσχέδιο, σαν φυσική συνέπεια της πολιτικής της Κυπριακής Κυβέρνησης έναντι της ΕΟΚ. Έχουμε δώσει μείωση γιά εισαγωγικούς δασμούς ύψους 20-35% στις χώρες της Κοινής Αγοράς. Και αυτό επιζητεί να επεκτείνει το νομοσχέδιο που έχουμε μπροστά μας και γιά το δέκατο μέλος, την Ελλάδα.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ διαφώνησε με την πολιτική της Κυπριακής Κυβέρνησης και σε παρόμοιες περιπτώσεις στο παρελθόν. Και γιά λόγους συνέπειας είμαστε υποχρεωμένοι να τοποθετηθούμε κατά τον ίδιο τρόπο και με το νομοσχέδιο που έχουμε σήμερα μπροστά μας. Η στάση μας όμως αυτή δεν αποτελεί καμμιά δογματική ή αντιευρωπαϊκή τοποθέτηση. Αντίθετα, εμείς υποστηρίζουμε σχέσεις με την Ευρώπη αλλά άλλου είδους. Υποστηρίζουμε σύναψη εμπορικής συμφωνίας γιά να διασφαλισθούν και τα Κυπριακά συμφέροντα, γιατί όπως λειτουργούν τώρα οι σχέσεις έχουμε προβλήματα τόσο με τα αγροτικά μας προϊόντα όσο και με τα βιομηχανικά μας, παρόλη την αντίθετη διαφήμιση που έτυχε η Ευρωπαϊκή πολιτική μας.

Οἱ ποσοστιαῖες ἀναλογίες εἰσαγωγῆς ποὺ ἐπιβάλλει ἡ ΕΟΚ, οἱ δασμοί, οἱ ἀντισταθμιστικὲς εἰσφορές, δημιουργοῦν ἕνα ἀξεπέραστο φράγμα γιὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα.

Μιὰ ματιὰ στὶς στατιστικὲς ποὺ ἔχουμε μπροστά μας παρουσιάζει τὸ πρόβλημα μὲ σαφήνεια. Τὸ δεκάμηνο Γεννάρη καὶ Ὀκτώβρη, σύμφωνα μὲ τὶς τελευταῖες στατιστικὲς ποὺ δημοσίευσε ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, παρουσιάζει ὅτι ἔχουμε εἰσάξει ἀπὸ τὴν ΕΟΚ προϊόντα ὕψους 153 ἐκ. λιρῶν. Τὰ £53 ἐκ. προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἀγγλία.

Οἱ ἐξαγωγὲς στὴν Εὐρώπη ἦταν £42 ἐκ. καὶ οἱ ἐπανεξαγωγὲς £2 ἐκ. Τὰ 32 ἐκ. τὰ ἀπορρόφησε ἡ Εὐρώπη. Δηλαδὴ οὐσιαστικὰ οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἀγορὰ καὶ ὄχι μὲ τὴν Βρεττανία εἶναι τοῦ ὕψους τῶν £10 ἐκ. ἐνῶ εἰσάγουμε πέραν τῶν £100 ἐκ.

Τώρα μὲ τὴν εἴσοδο τῆς Ἑλλάδας, ἔκτης ἐξαγωγικῆς πρὸς τὴν Κύπρο χώρας θὰ ἐπιδεινωθεῖ ἡ σχέση μας μὲ τὴν ΕΟΚ. Οἱ εἰσαγωγές μας ἔφτασαν τὸ τελευταῖο δεκάμηνο στὰ 23 μὲ 24 ἐκ. λίρες καὶ οἱ ἐξαγωγές μας στὸ £1,600,000, μὲ £2 ἐκ. ἐπανεξαγωγές.

Ἔχουμε ἐπισκέπτες 26,000 ἄτομα καὶ στέλλουμε 47,000 ἄτομα, ποὺ ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς εἶναι φοιτητές, δηλαδὴ ἄτομα ποὺ δαπανοῦν ὁλόχρονα κυπριακὸ συνάλλαγμα.

Τὸ νομοσχέδιο ποὺ καλούμαστε νὰ ψηφίσουμε σήμερα θὰ ἔχει σὰν φυσικὴ συνέπεια μετατόπιση τοῦ ἐμπορίου καὶ πιθανότητα νὰ ἐπηρεάσει καὶ ντόπιες βιομηχανικὲς μονάδες. Τὸ πρόβλημά μας εἶναι, ὅπως παρουσιάζεται ὑπὸ τὴ σημερινή του μορφή, μιὰ ἐπέκταση τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων Κύπρου—ΕΟΚ καὶ ὄχι πιὰ πρόβλημα σχέσεων Κύπρου—Ἑλλάδας.

Ἡ ἀνισότητα στὶς ἐμπορικὲς σχέσεις μας μὲ τὶς διάφορες χῶρες φαίνεται καὶ ἀπὸ τὶς σχέσεις μας μὲ ἄλλες, καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὸν Ἀραβικὸ κόσμο. Εἰσάγουμε ἀπὸ τὶς Ἀραβικὲς χῶρες προϊόντα ὕψους £48 ἐκ. ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ £40 ἐκ. εἶναι πετρέλαια, ποὺ εἰσάγουμε ἀπὸ τὸ Ἰράκ, καὶ ἐξάγουμε £61 ἐκ. λίρες. Οἱ ἐξαγωγές μας, ὅμως, πρὸς τὸν Ἀραβικὸ κόσμο δὲν εἶναι ἡ μόνη πηγὴ συναλλάγματος γιατὶ πρόσθετα ἔχουμε τὸν τουρισμὸ ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸν Ἀραβικὸ κόσμο καὶ τὴν ἀπασχόληση τῶν ἐργαζομένων, καὶ ὄχι τῶν ἐργολάβων ἢ ἄλλων μεγάλων ἐπιχειρηματιῶν ποὺ δροῦν στὴν περιοχή, τῶν ἐργαζομένων ποὺ ἀποτελεῖ συνάλλαγμα ποὺ ἐπιστρέφει στὴν Κύπρο. Τόσο μεγάλη εἶναι ἡ σημασία τῶν ἐξαγωγῶν μας στὶς Ἀραβικὲς χῶρες ποὺ πρόσφατα οἱ ἴδιοι οἱ ἔμποροι ζήτησαν τὴ δημιουργία κρατικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλιακῆς ἑταιρείας γιὰ νὰ διευκολυνθοῦν οἱ συγκοινωνιακὲς σχέσεις μὲ τὴν περιοχή, γιὰ νὰ διευρυνθεῖ ἀκόμα περισσότερο τὸ ἐμπόριο διότι παρέχει τεράστια περιθώρια ἀναπτύξεως.

Δυστυχῶς ἡ μονόπλευρη στροφὴ τῆς Κυβέρνησης πρὸς τὴν Εὐρώπη μᾶς ὑποβιβάζει σὲ καταναλωτικὴ καὶ ἐξαρτημένη ἀπὸ τὰ Δυτικὰ συμφέροντα χώρα καὶ ἐμποδίζει τὴν παραγωγικὴ ἀνάπτυξη, τὴ δημιουργία ὑγιῶν ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ τὴν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὶς χῶρες ὅπου εἶναι δυνατὸ νὰ διοχετευθοῦν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ διαφωνία μας μὲ τὴν Κυβέρνηση εἶναι οὐσιώδης—ἐμπίπτει μέσα στὸ θέμα τῶν γενικότερων ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ εἰδικότερα στὸ θέμα τῶν σχέσεων Κύπρου-ΕΟΚ—θὰ καταψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ πῶ μόνο δυὸ λόγια γιὰ νὰ ἐπαναφέρω τὸ θέμα στὶς σωστές του διαστάσεις.

Τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχομε μπροστά μας ἔχει τὸν ἐξῆς σκοπό.

Ὑπάρχει μιὰ νομοθεσία ποὺ συνδέει τὴν Κύπρο μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορά. Στὸν πρῶτο Πίνακα τῆς βασικῆς νομοθεσίας ὑπάρχει κατάλογος τῶν χωρῶν ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν Κοινὴ Ἀγορά. Μὲ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὴν Κοινὴ Ἀγορὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαρμόσουμε τὴ νομοθεσία μας γιὰ νὰ ἀναφέρεται σ' ὅλες τὶς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Δηλαδὴ αὐτὴ τὴ στιγμὴ προσαρμόζουμε τὸν Πίνακα τοῦ βασικοῦ νόμου μὲ τέτοιο τρόπο γιὰ νὰ συμπεριλάβει καὶ τὴ νέα χώρα ποὺ ἐντάχθηκε στὴν κοινότητα αὐτή. Δὲν συζητοῦμε θέμα οὐσίας οὔτε μιλοῦμε ἂν πρέπει ἡ Κύπρος νὰ συνδεθεῖ μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ ἢ ὄχι. Οὔτε μιλοῦμε γιὰ τὶς σκοπιμότητες ἀπὸ τέτοια σύνδεση ἢ τέτοια ἔνταξη. Τὸ πρόβλημα εἶναι πολὺ ἁπλό· εἶναι ἀναπροσαρμογὴ τῆς δικῆς μας νομοθεσίας διότι ἂν δὲν τὸ κάνομε, ἐφεξῆς ὅταν λέμε Κοινὴ Ἀγορά, θὰ ἐννοοῦμε ὅλες τὶς ἄλλες χῶρες ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδας. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ πραγματικότητα. Ἡ πραγματικότητα εἶναι ὅτι καὶ ἡ Ἑλλάδα ἀποτελεῖ μέλος τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Αὐτὸ εἶναι τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε, στὶς σωστές του διαστάσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρόλο ποὺ ὑποστηρίζομε τὶς σχέσεις τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ θὰ ἀναμένομε αὔριο ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν καὶ τὸν Ὑπουργὸ Ἐμπορίου νὰ κατατοπίσουν τὶς ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς γιὰ τὶς τελευταῖες ἐξελίξεις καὶ εἶναι ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ τοῦ Σώματος, πιστεύω, οἱ συμφωνίες συνδέσεώς μας μὲ τὴν ΕΟΚ σὲ καμμιὰ περίπτωση νὰ μὴν καταστοῦν ἑτεροβαρεῖς καὶ ἐπαχθεῖς ἰδίως γιὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα. Θὰ ἀναμένομε λοιπόν, πρὶν νὰ ἐκφράσουμε ἀπόψεις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος, τὴν κατατόπιση στὴν ὁποία θὰ προβεῖ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου. Ὅπως ὅμως τονίσθηκε προηγουμένως, τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ ψηφίσουμε εἶναι ἕνα τυπικὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν Ἑλλάδα σὰν ἰσότιμο μέλος τῆς ΕΟΚ. Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ τονίσουμε ἰδιαίτερα ὅτι μᾶς εὐχαριστεῖ πολὺ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἑλλάδα γίνεται ἰσότιμο μέλος τῆς ΕΟΚ καὶ ἀναμένομε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐξασκήσει ὅλη τὴν ἐπιρροή της μέσα στοὺς κόλπους τῆς ΕΟΚ γιὰ νὰ πιέσει ἡ ΕΟΚ τὴν Τουρκία πρὸς τὴν κατεύθυνση μιᾶς δικαιότερης λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχουμε μπροστά μας εἶναι consequential, δηλαδὴ εἶναι συνέπεια τῆς ἔνταξης τῆς Ἑλλάδας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα καὶ εἶναι ἕνα νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ ψηφισθεῖ διότι σκοπός του εἶναι νὰ θεωρεῖται καὶ ἡ Ἑλλάδα σὰν τὸ δέκατο μέλος τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας.

Δὲν συζητοῦμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴν οὐσία τῆς ὑποθέσεως, δηλαδὴ ἂν ἡ Κύπρος πρέπει νὰ εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ ἢ ὄχι. Αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Ἂν δὲν ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο σημαίνει ὅτι δὲν θεωροῦμε τὴν Ἑλλάδα σὰν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας καὶ ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα εἰσάγονται στὴν Κύπρο δὲν θὰ ἔχουν τὰ ἴδια πλεονεκτήματα, τὶς ἴδιες προτιμήσεις τὶς ὁποῖες ἔχουν τὰ ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπίσης ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα θέματα, πολιτιστικῆς κυρίως φύσεως, τὰ ὁποῖα θὰ θέτουν τὴν Ἑλλάδα σὲ δευτερεύουσα μοίρα ἀπὸ τὶς ἄλλες χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ γιατὶ εἶναι καθαρὰ τυπικὸ καὶ γιατὶ ἂν ἔπραττε τὸ ἀντίθετο θὰ στεροῦσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ εὐεργέτημα νὰ θεωρεῖται στὴν Κύπρο σὰν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ μιλήσω μόνο γιὰ νὰ ἐξηγήσω τὴν ψῆφο μου ἀπὸ τὴ θέση μου.

Συμφωνῶ μὲ ὅλους ποὺ ἔχουν μιλήσει πρὸς ὑποστήριξη τοῦ νομοσχεδίου καὶ θὰ ψηφίσομε ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Τονίζω ξανὰ ὅσα ἔχουν πεῖ οἱ προηγούμενοι ὁμιλητές, ὅτι τὸ νομοσχέδιο εἶναι τυπικῆς μορφῆς καὶ δὲν θέτει καθόλου ὑπὸ ἀμφισβήτηση τὶς θέσεις ὁποιουδήποτε κόμματος πάνω στὰ θέματα ἀρχῆς. Σχετικὰ θέλω νὰ πῶ τὸ ἑξῆς :

Ἔχω πάντοτε ὑποστηρίξει ὅλα τὰ νομοσχέδια γιὰ τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὑποστήριξα αὐτὰ τὰ νομοσχέδια σοβαρὲς ἀμφιβολίες ἔχουν δημιουργηθεῖ σὲ μᾶς ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀνταπόκριση τῆς πραγματικότητας πρὸς τὶς ὑποσχέσεις ποὺ δόθηκαν καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν καταλληλότητα τῶν χειρισμῶν ποὺ ἔχουν γίνει. Καὶ ἂν ἀληθεύουν οἱ πληροφορίες ποὺ δημοσιεύονται γιὰ τὶς πρόσφατες συνδέσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὶς παραχωρήσεις ποὺ ἔχει δώσει ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση πρὸς τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἀναβλητικότητας στὴν ὁριστικοποίηση τῆς σύνδεσης, τότε νομίζω γεννᾶται θέμα γιὰ σοβαρὴ ἀναθεώρηση τῶν θέσεων πολλῶν ἀπὸ μᾶς. Ὅπως ὅμως ἐλέχθη, αὐτὴ ἡ κατατόπιση ποὺ ζητήθηκε ἐπανειλημμένα ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ ποὺ γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο ἔχει ἀναβληθεῖ ὡς τώρα, δὲν ἔχει γίνει, καὶ ἔτσι δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἐκφέρομε ἄποψη πάνω στὸ θέμα ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἀπὸ τὴ συζήτηση, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὑπάρχουν δυὸ σημεῖα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀπαντηθοῦν.

Εἶναι γνωστὸ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι ὁρισμένα κόμματα, ὁρισμένες παρατάξεις ὑποστήριξαν καὶ συνεχίζουν νὰ ὑποστηρίζουν τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα, ὅπως ἐπίσης εἶναι γνωστὸ ὅτι ἔχει καὶ ἄλλους—καὶ μεταξύ αὐτῶν εἴμαστε κι' ἐμεῖς—ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἔχουμε ἀντιταχθεῖ.

Ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑποστήριξαν καὶ συνεχίζουν νὰ ὑποστηρίζουν τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα, ἐλπίζω ὅτι ἡ κατατόπιση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, στὴν ὁποία ἔχουν ἀναφερθεῖ ὁρισμένοι συνάδελφοι, θὰ τοὺς κάμει νὰ ἀλλάξουν γνώμη, εἰδάλλως ἡ ἴδια ἡ ζωή, πιστεύω, θὰ τοὺς κάμει νὰ ἀλλάξουν γνώμη.

Βλέπουν τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ὡς τυπικό. Καὶ πράγματι, γιὰ ἕνα ὁ ὁποῖος εἶναι τεταγμένος ὑπὲρ τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα δὲν ἔχει πιὸ τυπικὸ νομοσχέδιο ἀπὸ τοῦτο. Γιὰ κείνους ὅμως οἱ ὁποῖοι διαφωνοῦν, τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ δὲν εἶναι τυπικό.

Ἔχει λεχθεῖ ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ αὐτὴ καταψήφιζε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, αὐτὸ θὰ σήμαινε ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ θέσει καὶ τὴν Ἑλλάδα σὲ ἴση μοίρα μὲ τὶς ἄλλες ἐννέα χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. Αὐτὸ ὡς ἐδῶ εἶναι ἀλήθεια. Ἀλλὰ δημιουργεῖται γενικότερο πρόβλημα, καὶ ἂν ἡ Βουλὴ πράγματι τασσόταν ἐναντίον καὶ καταψηφίζετο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, αὐτὸ θὰ ἀποτελοῦσε τὸ πρῶτο βῆμα στὸ νὰ τερματιστεῖ ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Διότι ἂν ἡ Κύπρος δὲν ἦταν συνδεδεμένη μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., τέτοιο νομοσχέδιο δὲν θὰ συζητούσαμε σήμερα. Ἄρα, λοιπόν, ὑπάρχει οὐσία στὸ θέμα καὶ ὄχι τύπος. Τὸ δεύτερο ἐπιχείρημα ποὺ προβλήθηκε εἶναι ὅτι πρέπει νὰ λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι αὐτὸ ἀφορᾶ καὶ τὴν Ἑλλάδα· πρόκειται εἰδικὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι ἔκφραση ὁποιασδήποτε τοποθέτησης ἔναντι τῆς Ἑλλάδας. Αὐτὴ θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα. Ἂν ὑπάρξει καὶ ἐνδέκατο μέλος τέτοιο νομοσχέδιο πάλι θὰ ἔλθει ἐδῶ.

Κατὰ συνέπεια δὲν ἀποτελεῖ δικαιολογία τὸ ὅτι ἐπειδὴ πρόκειται γιὰ τὴν Ἑλλάδα αὐτὴ τὴ φορὰ θἄπρεπε νὰ τὸ ψηφίσουμε. Ἡ προσθήκη καὶ ἄλλων χωρῶν σημαίνει ὅτι ὅλο καὶ περισσότερες χῶρες εὐνοοῦνται στὶς ἐξαγωγές τους πρὸς τὴν Κύπρο καὶ δυστυχῶς ἡ Κύπρος δὲν εὐνοεῖται γιὰ τὶς ἐξαγωγές της στὸ ἐξωτερικό.

Ὅταν δὲ θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία αὔριο νὰ κατατοπισθοῦμε τότε θὰ δοῦμε σὲ ποιὰ χάλια ἔχουμε ὁδηγήσει τὶς ἐξαγωγές μας ἀγροτικῶν προϊόντων ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς σύνδεσης καὶ τῆς ἐπιμονῆς μας. Ἐνῶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα δὲν μᾶς θέλει νὰ προχωρήσουμε στὸ δεύτερο στάδιο, ἐμεῖς ἐμμένουμε νὰ παραμένουμε ἐκεῖ ἐξευτελιζόμενοι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ δεχθεῖ ἕνα τέτοιο ἐξευτελισμὸ καὶ ἕνα τέτοιο κατήφορο γιὰ τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ ἄρθρο 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πρώτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

Καμμιά.

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 3 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

Καμμιὰ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ ἑπόμενο θέμα ποὺ εἶναι «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Π. ΛΕΝΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΜΑΡΙΝΩΝ (ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Πάρις Λένας, Προεδρεύων
'Αλέξης Γαλανὸς
'Ανδρέας Γιάγκου
Κίμων Παναγίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Πατρίκιος Παύλου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 'Ιανουαρίου 1981.

Μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 5 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου τοῦ 1977 ('Αρ. 4 τοῦ 1977) ἀναθεωροῦνται τὰ τέλη ποὺ καταβάλλονται γιὰ τὴν ὅρμιση, πλεύριση ἢ πρυμνοδέτηση σκαφῶν ἀναψυχῆς στὴ μαρίνα τῆς Λάρνακας, ποὺ τελεῖ ὑπὸ τὴ δικαιοδοσία τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται στὰ σημερινὰ δεδομένα καὶ νὰ καλύπτουν ἔτσι τὰ αὐξημένα κόστα συντήρησης καὶ λειτουργίας τῆς μαρίνας αὐτῆς.

"Οπως εἶναι γνωστὸ τὰ πιὸ πάνω τέλη καθορίστηκαν γιὰ τελευταία φορὰ τὸ 1979, οἱ αὐξήσεις ὅμως ποὺ ἔχουν μεσολαβήσει στὰ κόστα συντήρησης καὶ λειτουργίας τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἔχουν καταστήσει ἀναγκαία τὴν ἀναθεώρηση αὐτῶν.

"Οπως ἔχει διαβιβαστεῖ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ, τὰ προαναφερθέντα τέλη ἐξακολουθοῦν καὶ μὲ τὶς προτεινόμενες αὐξήσεις νὰ παραμένουν συναγωνιστικὰ ἔναντι τῶν τελῶν ποὺ ἐπιβάλλονται καὶ εἰσπράσσονται σὲ παρόμοιες περιπτώσεις στὸ ἐξωτερικό.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀναθεώρηση τῶν πιὸ πάνω τελῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία καὶ ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος τους ὥστε νὰ ἀναφέρονται ὡς «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητές, ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

Π. ΛΕΝΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Πάρις Λένας, Προεδρεύων
'Αλέξης Γαλανὸς
'Ανδρέας Γιάγκου
Κίμων Παναγίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Πατρίκιος Παύλου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 'Ιανουαρίου 1981.

Μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 17 τῶν περὶ Τουριστικῶν Κέντρων Νόμων τοῦ 1979 καὶ 1980, ἀντικαθίσταται ὁ Κανονισμὸς 10 τῶν βασικῶν κανονισμῶν μὲ νέο Κανονισμὸ ὥστε ὁ Κυπριακὸς 'Οργανισμὸς Τουρισμοῦ νὰ ἔχει ἐξουσία νὰ ἐξαιρεῖ ἢ νὰ ἐγκρίνει χαλαρώσεις τῆς ἀρχικὰ προβλεφθείσας ὑποχρεωτικῆς πρόνοιας γιὰ χῶρο στάθμευσης στὰ λειτουργοῦντα τουριστικὰ κέντρα. 'Η παρεχόμενη διακριτικὴ ἐξουσία θὰ ἐφαρμόζεται μόνο στὶς περιπτώσεις τουριστικῶν κέντρων ποὺ βρίσκονταν σὲ λειτουργία κατὰ τὴν ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἰσχύος τῶν ὑπὸ τροποποίηση Κανονισμῶν.

"Οπως προβλέπεται στοὺς ἰσχύοντες σήμερα καὶ τώρα ὑπὸ τροποποίηση Κανονισμούς, ἡ πρόνοια γιὰ χῶρο στάθμευσης εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ κάθε ὑποστατικὸ ποὺ λειτουργεῖ ὡς τουριστικὸ κέντρο μὲ ἀποτέλεσμα πολλὰ ἀπὸ τὰ κέντρα αὐτὰ ποὺ λειτουργοῦσαν πρὶν ἀπὸ τὴ θέσπιση τῆς σχετικῆς νομοθεσίας νὰ μὴ μποροῦν νὰ πάρουν ἄδεια λειτουργίας ἔστω καὶ ἂν ἱκανοποιοῦν τὶς ὑπόλοιπες διατάξεις τῆς νομοθεσίας.

'Ο Κυπριακὸς 'Οργανισμὸς Τουρισμοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα σὲ συνεργασία μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη καὶ εἰσηγεῖται, μὲ τὴν ἔγκριση τῆς Κυβέρνησης, σχετικὴ τροποποίηση τῶν Κανονισμῶν ὥστε νὰ τοῦ δίδεται ἡ δυνατότητα χορήγησης ἄδειας λειτουργίας καὶ στὰ κέντρα αὐτὰ νοουμένου ὅτι βρίσκονταν σὲ λειτουργία κατὰ τὴν ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἰσχύος τῶν ὑπὸ τροποποίηση Κανονισμῶν. Παρόμοιες χαλαρώσεις σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς καθοριζόμενες ὑπόλοιπες

κτιριολογικὲς προϋποθέσεις καὶ γιὰ τὰ ἴδια τουριστικὰ κέντρα προβλέπονται στὴ θεσπισθεῖσα περὶ Τουριστικῶν Κέντρων νομοθεσία.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν προτεινόμενη τροποποίηση τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκρισή τους, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία καὶ ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος τους ὥστε νὰ ἀναφέρονται ὡς «Οἱ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν, οἱ Κανονισμοὶ τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Ψυχοπαιδαγωγικῶν 'Επιτροπῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980».

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς 'Αρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Στ. Ποσκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ποσκώτης, Πρόεδρος
Λοΐζος Καραμιχάλης
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ζαχαρίας Τουλούρας
Γεώργιος Σαββίδης
Νῖκος Μαυρονικόλας
Τάκης Χατζηθημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παιδείας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 'Ιανουαρίου 1981.

Μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 16 τοῦ περὶ Εἰδικῆς 'Εκπαιδεύσεως Νόμου τοῦ 1979 ('Αρ. 47 τοῦ 1979), καθορίζονται τὰ τῆς λειτουργίας καὶ διαδικασίας ἐξαγωγῆς πορισμάτων ὑπὸ τῆς Ψυχοπαιδαγωγικῆς 'Επιτροπῆς.

"Οροι ἐντολῆς καὶ ἁρμοδιότητες τῆς Ψυχοπαιδαγωγικῆς 'Επιτροπῆς εἶναι, σύμφωνα μὲ τὴ θεσπισθεῖσα νομοθεσία, ἡ ὑποβολὴ εἰσηγήσεων στὸν τμηματάρχη στοιχειώδους ἢ μέσης ἐκπαίδευσης, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, γιὰ τὴν ἔνταξη, κατάταξη καὶ ἀνακατάταξη ὁποιουδήποτε παιδιοῦ ποὺ ἔχει ἀνάγκη εἰδικῆς ἐκπαίδευσης. 'Η 'Επιτροπὴ αὐτή, ἀσκώντας τὶς ἁρμοδιότητές της, θὰ λαμβάνει ὑπόψη ὡς κριτήρια τὸ γενικὸ ἐπίπεδο σωματικῆς ἱκανότητας τοῦ παιδιοῦ, τὶς εἰδικὲς δυσχέρειες καὶ ἐλλείψεις του καὶ σειρὰ ἄλλων ἐξειδικευμένων ἐκπαιδευτικῶν ἢ ἄλλων κριτηρίων.

'Η ἔνταξη τῶν παιδιῶν στὶς διάφορες κατηγορίες γιὰ τὴν ἀνάλογη ἐκπαιδευτική τους μεταχείριση μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω κριτήρια ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ τὸ πρῶτο καὶ σημαντικὸ βῆμα ἐφαρμογῆς τῆς θεσπισθείσας νομοθεσίας γιὰ εἰδικὴ ἐκπαίδευση.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παιδείας ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκρισή τους, ἀφοῦ ἐπενεχθεῖ σ' αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς ἐπιμέρους νομοτεχνικῶν τροποποιήσεων καὶ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος τους ὥστε νὰ ἀναφέρονται ὡς «Οἱ περὶ Ψυχοπαιδαγωγικῶν 'Επιτροπῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν, τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς 'Υγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Γ—'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 1ης Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 1η Νοεμβρίου 1980.

«'Ο πρώην 'Υπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων κ. Μάριος 'Ηλιάδης ὑποσχέθηκε σὲ ἀντιπροσωπεία κοινοταρχῶν καὶ ἄλλων παραγόντων τῆς περιοχῆς Πιτσιλιᾶς ὅτι γιὰ τὸ δρόμο Λευκωσίας-'Αγροῦ καὶ 'Αγροῦ-Λεμεσοῦ ἡ Κυβέρνηση θὰ σύναπτε δάνεια καὶ ὅτι ἡ εὐθυγράμμιση, διαπλάτυνση καὶ ἀσφαλτόστρωση αὐτοῦ τοῦ δρόμου θὰ ἄρχιζε μέχρι τὸ Μάιο τοῦ 1981.

'Επειδὴ αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιὰ τοὺς κατοίκους δεκάδων χωριῶν τῶν ὁποίων τὸ μέλλον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀποπεράτωσή του, ἐρωτᾶται ὁ νέος 'Υπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων κατὰ πόσο ἔχει συναφθεῖ τὸ δάνειο καὶ πότε θὰ ἀρχίσουν οἱ ἐργασίες γι' αὐτὸ τὸ δρόμο.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 12 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 1 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Σ' ἐπίσημη ἀνακοίνωση μὲ ἡμερομηνία 19/7/80 ποὺ δημοσιεύτηκε στὶς 20/7/80 ἀναφέρεται πὼς ὁ τέως 'Υπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων κ. Μ. 'Ηλιάδης συναντήθηκε στὶς 19/7/80 στὸ γραφεῖο του, μὲ ἀντιπροσωπεία κοινοτήτων τῆς περιοχῆς Πιτσιλιᾶς, τὴν ὁποία συνόδευαν οἱ Βουλευτὲς κ.κ. Γ. Λαδᾶς, Π. Λένας καὶ Ε. Παπαϊωάννου.

'Η ἀντιπροσωπεία ἐξέθεσε στὸν κ. 'Υπουργὸ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχο-

λοῦν τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς καὶ ἰδιαίτερα τὸ πρόβλημα τῶν δρόμων Λευκωσίας-Παλαιχωρίου-Ἀγροῦ καὶ Ἀγροῦ-Λεμεσοῦ, ὡς καὶ τὸ πρόβλημα τῶν κομίστρων.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς πληροφόρησε τὴν ἀντιπροσωπεία πὼς τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ γενικότερα ἡ Κυβέρνηση δίνει μεγάλη σημασία στὸ ὁδικὸ δίκτυο, γιατὶ τὸ θεωρεῖ σὰν τὸ ὑπόβαθρο γιὰ κάθε εἴδους ἀνάπτυξη, ἰδίως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Ὁ κ. Ἡλιάδης πρόσθεσε πὼς ἡ Κυβέρνηση ἑτοιμάζει σχέδιο ἀναπτύξεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, τὸ ὁποῖο θὰ ὑποβάλει σὲ δανειστικοὺς ὀργανισμοὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ—μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Διεθνὴς Τράπεζα—γιὰ νὰ τὸ δανειοδοτήσουν. Ἡ Κυβέρνηση, πρόσθεσε ὁ κ. Ὑπουργός, ἐλπίζει πὼς, ἂν τὸ ἀναγκαῖο δάνειο ἐξασφαλισθεῖ—πρᾶγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχουν ἐνθαρρυντικὲς ἐνδείξεις—τὸ ὅλο πρόγραμμα θὰ τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἐρχόμενου χρόνου.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 6 Νοεμβρίου 1980.

«Τὸ πρόβλημα τῆς Σχολικῆς Στέγης ἀντιμετωπίζεται μὲ ὀξύτητα σὲ ὅλους σχεδὸν τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς. Μὲ τὴ λειτουργία τῶν Δημοτικῶν Σχολείων χιλιάδες προσφυγόπουλα ταλαιπωροῦνται καθημερινὰ γιὰ νὰ φοιτήσουν σὲ γειτονικὰ σχολεῖα.

Ἔχει ἀκόμα μιὰ φορὰ ἐπιβεβαιωθεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἀνέγερση τῶν προσφυγικῶν κυβερνητικῶν συνοικισμῶν καὶ τῶν συνοικισμῶν αὐτοστέγασης δὲν ὑπῆρξε πρόγραμμα γιὰ τὴν ἔγκαιρη οἰκοδόμηση δημοτικῶν σχολείων γιὰ τοὺς πρόσφυγες.

Ἔτσι οἰκοδομοῦνται οἱ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ καὶ σχολεῖα, κέντρα, ἐκκλησίες καὶ δρόμοι δὲν ὑπάρχουν καὶ οἱ πρόσφυγες ταλαιπωροῦνται καθημερινά.

Ἔλειπε καὶ λείπει δηλαδὴ ὁ ἀπαιτούμενος συντονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων κυβερνητικῶν τμημάτων.

Ἐρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο Παιδείας :

1. Ἔχει ὑπόψη του τὶς μεγάλες ταλαιπωρίες τῶν προσφύγων μαθητῶν σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς στὴ Λεμεσό, Λάρνακα καὶ Λευκωσία ;
2. Γίνεται προσπάθεια γιὰ νὰ ὑπάρξει συντονισμὸς μεταξὺ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Ὑπουργείου Παιδείας γιὰ νὰ μὴ παρουσιάζονται στὸ μέλλον αὐτὲς οἱ οὐσιώδεις παραλείψεις γιὰ τὰ σχολεῖα ;
3. Ποιὰ σχέδια ὑπάρχουν καὶ πότε θὰ οἰκοδομηθοῦν Δημοτικὰ Σχολεῖα στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ποὺ ἔχουν ἤδη κατοικήσει χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 3 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Οἱ ἀνάγκες τῶν προσφύγων σὲ σχολικὰ κτίρια σ' ὅλες τὶς περιοχὲς εἶναι ὑπόψη τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τὸ ὁποῖο καταβάλλει κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ ἀντιμετώπισή τους.

Ἤδη ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀνεγειρόμενα φέτος σχολικὰ κτίρια συνολικῆς δαπάνης £300,000 περίπου τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὑπέβαλε πρόσφατα στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο Ἔκθεση μὲ ὅλες τὶς ὑπόλοιπες σχολικὲς κτιριακὲς ἀνάγκες τῶν Προσφύγων, μὲ σχετικὴ δὲ ἀπόφασή του τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἔχει ἐγκρίνει

τὴ σταδιακὴ κάλυψή τους. Ἡ ὅλη δαπάνη ὑπολογίζεται σὲ £1,700,000 περίπου καὶ ὅπως εἶναι αὐτονόητο θὰ ἀπαιτηθεῖ χρονικὸ διάστημα γιὰ συμπλήρωση τοῦ προγράμματος.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

«Γιὰ ποιὸ λόγο καθυστερεῖ ἀκόμα ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία νὰ ἐπικυρώσει τὸ ἄρθρο 25 τῆς Σύμβασης τῆς Ρώμης τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης τὸ ὁποῖο δίδει τὸ δικαίωμα νὰ καταφεύγουν πολίτες τῆς Δημοκρατίας σὲ διεθνὴ δικαστήρια σὲ περίπτωση παραβιάσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τους ;

Ἔχομε τὴ γνώμη ὅτι δὲν πρέπει νὰ καθυστερήσει περισσότερο ἡ κύρωση τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου γιὰ λόγους συνεπείας καὶ προσήλωσης πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὶς διεθνεῖς συμβάσεις ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν προστασία τους.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 12 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

«Ἡ ἀναγνώριση ἐκ μέρους τῆς Κύπρου ἀτομικῶν προσφυγῶν στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων μὲ βάση τὸ ἄρθρο 25 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων μελετᾶται ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ μελέτη προσχώρησης τῆς Κύπρου στὸ Τέταρτο Πρωτόκολλο τῆς Σύμβασης αὐτῆς.

Ἀναφέρεται πὼς ἤδη ἡ Κυβέρνηση στὴν ἐπιθυμία της γιὰ ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ θέματος ἔχει προβεῖ στὴν ἀναγνώριση μὲ βάση τὸν ὅρο τῆς ἀμοιβαιότητας γιὰ τριετῆ περίοδο (ἀρχόμενη ἀπὸ τῆς 24.1.80) τῆς ἀναγκαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, μὲ βάση τὸ Ἄρθρο 45 τῆς Σύμβασης.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Νοεμβρίου 1980.

«Παρὰ τὶς προσδοκίες ἡ συμφωνία συνδέσεως μὲ τὴν ΕΟΚ χρόνο μὲ χρόνο καθίσταται περισσότερο ἐπαχθὴς γιὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα ἰδιαίτερα γιὰ τὰ προϊόντα τῆς ἀμπέλου, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, τὶς πατάτες καὶ ἄλλα ποὺ ὑπόκεινται σὲ ψηλοὺς δασμοὺς καὶ ἄνισο συναγωνισμὸ μὲ ἀποτέλεσμα ἡ γεωργία μας νὰ ἀντιμετωπίζει σοβαρὸ πρόβλημα ἐπιβίωσης.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ μᾶς πληροφορήσει τὶ μέτρα προτίθεται νὰ λάβει καὶ σὲ τὶ διαβήματα θὰ προβεῖ γιὰ τὴν προστασία τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων καὶ δικαιότερη μεταχείριση ἀπὸ πλευρᾶς χωρῶν τῆς ΕΟΚ».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 7 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

«Μέσα στὰ πλαίσια τῆς Συμφωνίας Σύνδεσης Κύπρου—Ε.Ο.Κ., ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, μὲ ἔντονα καὶ συνεχῆ διαβήματα, προσπαθεῖ νὰ ἐξασφαλίσει τοὺς πιὸ εὐνοϊκοὺς ὅρους γιὰ τὴν ἐξαγωγὴ τῶν ἐγχώριων γεωργικῶν προϊόντων στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.

Λόγω τῆς σοβαρότητας τοῦ θέματος καὶ τῆς ἐπικείμενης ἔνταξης στὴν Ε.Ο.Κ. τριῶν Μεσογειακῶν χωρῶν μὲ πιθανότητες περισσότερου συναγωνισμοῦ

γιὰ τὰ Κυπριακὰ γεωργικὰ προϊόντα, ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση στοχεύει σὲ μιὰ μόνιμη καὶ εὐνοϊκὴ λύση ὅπως ἡ τελωνειακὴ ἕνωση Κύπρου—Ε.Ο.Κ. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση προσπαθεῖ νὰ προχωρήσει στὸ δεύτερο στάδιο τῆς Συμφωνίας Σύνδεσης ποὺ θὰ ὁδηγήσει σὲ περαιτέρω μείωση τῶν τελωνειακῶν δασμῶν γιὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα καὶ στὴν τελωνειακὴ ἕνωση.

Διαβήματα ἐπίσης γίνονται γιὰ διεύρυνση τῶν χρονικῶν ὁρίων μέσα στὰ ὁποῖα ἰσχύει ὁ μειωμένος εἰσαγωγικὸς δασμὸς ὡς καὶ γιὰ αὔξηση τῶν «κότα» μὲ χαμηλὴ δασμολογικὴ ἐπιβάρυνση.

Ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ θέματα Κύπρου—Ε.Ο.Κ., ποὺ περιλαμβάνει καὶ ἐκπροσώπους τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, συγκαλεῖται περιοδικὰ καὶ ἐνημερώνεται γιὰ τὶς ἐξελίξεις.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 20 Νοεμβρίου 1980.

«Οἱ στρατιωτικὲς Ἀρχὲς καλοῦν τοὺς ἐφέδρους κάθε μήνα περίπου νὰ παρουσιάζονται στὶς μονάδες τους.

Πολλὰ παράπονα ἀκούονται ἀπὸ τοὺς ἐφέδρους ποὺ διαμένουν σὲ πολὺ μακρυνὲς ἀποστάσεις ἀπό τὶς μονάδες τους, ἰδιαίτερα οἱ ἔφεδροι ἀγρότες τῆς Πάφου ποὺ ἀναγκάζονται νὰ μισθώνουν αὐτοκίνητο μὲ σοβαρὲς οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις χωρὶς νὰ τοὺς καταβάλλονται τὰ ἀγώγια μεταβάσεώς τους.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

1. Γιατὶ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἀρνεῖται νὰ πληρώσει τὰ ἀγώγια τῶν ἐφέδρων ποὺ καλοῦνται γιὰ ὑπηρεσία σὲ μακρυνὲς περιοχές, ὡς συμβαίνει μὲ τοὺς πτωχοὺς ἀγρότες τῆς Πάφου, ποὺ καλοῦνται νὰ παρουσιασθοῦν στὴν περιοχὴ Τυλληρίας ποὺ δὲν ὑπάρχει συγκοινωνία καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς ἄλλων Ἐπαρχιῶν ;
2. Γιατὶ δὲν καλοῦνται οἱ ἔφεδροι σὲ μονάδες ποὺ βρίσκονται πλησίον τῶν κοινοτήτων τους πρὸς ἀποφυγὴ μεγάλων ἐξόδων ποὺ ὑποχρεώνονται νὰ πληρώνουν ;
3. Γιατὶ ἐνῶ οἱ ἔφεδροι παρουσιάζονται σὲ μονάδες τῆς περιοχῆς τους δὲν γίνονται δεκτοὶ μὲ κίνδυνο νὰ προσαχθοῦν ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου μὲ κίνδυνο νὰ φυλακισθοῦν ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1980, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«(α) Αἱ ἀσκήσεις ἐπιστρατεύσεως ἐφέδρων διεξάγονται ἀνὰ 40 ἕως 60 ἡμέρας (οὐχὶ καθ' ἕκαστον μῆνα) κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας μόνον (07.30—12.00) μὲ σκοπὸν οὗτοι νὰ καταστοῦν ἀξιόμαχοι εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν καὶ νὰ τηροῦν ἐπαφὴν μετὰ τῶν Μονάδων των, οὕτως ὥστε ἐπιστρατευόμενοι εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου ἀνάγκης, νὰ δύνανται νὰ ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά των ἀμέσως καὶ νὰ γνωρίζουν τὴν ἀποστολήν των.

(β) Οἱ καλούμενοι δι' ἐκπαίδευσιν ἔφεδροι διαμένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλησίον τῶν Μονάδων των, ἐκτὸς ὡρισμένων περιπτώσεων κατὰ τὰς ὁποίας λίαν περιωρισμένος ἀριθμὸς ἐφέδρων λόγω τῆς εἰδικότητός των, δέον ὅπως παρουσιάζωνται εἰς συγκεκριμένας Μονάδας, αἱ ὁποῖαι πιθανὸν νὰ μὴν εἶναι πολὺ πλησίον τοῦ τόπου διαμονῆς των. Τυχὸν παρουσίασις τῶν ἐφέδρων αὐτῶν εἰς οἱανδήποτε Μονάδα δὲν θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον καλοῦνται.

(γ) Βάσει τῆς κειμένης Νομοθεσίας δὲν προβλέπεται ἡ καταβολὴ ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας οἱασδήποτε ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς ἐφέδρους δι' ἀγώγια. Ἐξ ἄλλου πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ἐφέδρων διατίθενται ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς εἰς τὰ κατὰ τόπους Φρουραρχεῖα ὀχήματα διὰ τὴν μεταφορὰν των εἰς τὰς Μονάδας.

(δ) Διὰ τὴν περιοχὴν Τηλλυρίας οὐδὲν πρόβλημα ὑφίσταται, καθ' ὅσον εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται μόνον ἔφεδροι ἐκ τῶν πέριξ χωρίων.

(ε) Τέλος, πιστεύεται ὅτι αἱ ἀσκήσεις ἐπιστρατεύσεως δὲν ἐπιφέρουν σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις εἰς τοὺς ἐφέδρους τούναντίον δὲ ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς μαχητικῆς των ἱκανότητος, πρᾶγμα ἀπαραίτητον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ τόπου.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Νοεμβρίου 1980.

«Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖ ἕνα βασικὸ πλουτοπαραγωγικὸ κλάδο τῆς οἰκονομίας μας. Ἀπασχολεῖ σὲ ὅλους τοὺς κλάδους της περὶ τὶς 15 χιλιάδες οἰκογένειες καὶ μᾶς δίνει ἕνα χρονιάτικο εἰσόδημα γύρω στὰ 35 ἑκατομμύρια λίρες.

Ἀπὸ τῆς ἱδρυσης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὁ κλάδος τῆς κτηνοτροφίας ἀντιμετωπίζει πάρα πολλὰ προβλήματα. Ἰδιαίτερα σοβαρὰ εἶναι τὰ προβλήματα τῆς αἰγοπροβατοτροφίας. Ὡς τώρα οἱ αἰγοπροβατοτρόφοι ἀφήνονταν οὐσιαστικὰ στὸ ἔλεος τῶν τυροκόμων καὶ τῶν βιομηχανιῶν δίχως οὐσιαστικὴ προστασία στὰ θέματα τῆς ἐξασφάλισης τιμῶν κόστους γιὰ τὰ προϊόντα τους (γάλα, κρέας).

Μέσα στοὺς τελευταίους μῆνες δέχθηκε ἡ κτηνοτροφία ἀκόμα δυὸ σοβαρὰ πλήγματα.

Τὴ διάδοση περὶ χρησιμοποίησης ὁρμονῶν ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους καὶ τὴν ψεύτικη καὶ ἀστήρικτη διάδοση περὶ διάθεσης στὴν ἀγορὰ κρέατος ψόφιων καὶ ἄρρωστων ζώων.

Ὅλη αὐτὴ ἡ κατάσταση δημιουργεῖ γιὰ τὴν κτηνοτροφία σοβαρὰ προβλήματα ἐπιβίωσης.

Ἐρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Γεωργίας καὶ Ἐμπορίου :

1. Ἀπασχολεῖ τὴν Κυβέρνηση τὸ ὅλο θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας μας, σὲ σχέση μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ;
2. Μελετᾶται συγκεκριμένα πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας ;
3. Μελετοῦνται οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ καὶ τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Κτηνοτρόφων γιὰ παροχὴ ἐξουσιῶν στὸ Συμβούλιο Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας γιὰ συγκέντρωση, ἐπεξεργασία καὶ διάθεση τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων ;
4. Πότε θὰ παραχωρηθοῦν δάνεια στοὺς κτηνοτρόφους γιὰ νὰ πάψουν νὰ ὑποθηκεύουν στοὺς τυροκόμους τὸ γάλα τους ;
5. Ποιὰ μέτρα παίρνει ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ προστατευθεῖ ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὶς διαδόσεις περὶ ὁρμονῶν καὶ διάθεσης στὴν ἀγορὰ ψόφιων καὶ κρεάτων ἀπὸ ἄρρωστα ζῶα ;
6. Γενικά, μελετᾶται ὁ καθορισμὸς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς γιὰ τὴν κτηνοτροφία ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 8 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ

Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ ὅλο θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας καὶ εἰδικότερα τὸ θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς αἰγοπροβατοτροφίας ἀπασχόλησε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο μὲ τὴν ἀπόφασή του μὲ ἀρ. 19.178 καὶ ἡμερομηνία 12.6.80 ἔχει ἐγκρίνει τὴν ἀνάληψη, ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ συνεργασία μὲ ἄλλες ἁρμόδιες ὑπηρεσίες, τῆς ἐργασίας γιὰ τὴν ἑτοιμασία σχεδίου γιὰ τὴν ἀνάπτυξή της.

Στὰ πλαίσια τοῦ πιὸ πάνω σχεδίου τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἔχει ἐξουσιοδοτήσει τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸ Συνεργατικὸ Πρόγραμμα FAO IBRO ἢ ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Ταμεῖο Γεωργικῆς Ἀνάπτυξης (IFAD) νὰ ἀποστείλει στὴν Κύπρο ἐμπειρογνώμονες γιὰ νὰ βοηθήσουν στὴν τελικὴ ἑτοιμασία τοῦ σχεδίου, ἰδιαίτερα στὴν τεκμηρίωση τοῦ ἀγροβιομηχανικοῦ μέρους τοῦ σχεδίου, καθὼς καὶ στὴν ἐμπορία τῶν ζωοκομικῶν προϊόντων σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο μου.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΕΚΑ, ΠΕΚ καὶ Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Κτηνοτρόφων γιὰ παροχὴ ἐξουσιῶν στὸν Ὀργανισμὸ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας γιὰ συγκέντρωση, ἐπεξεργασία καὶ διάθεση τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων σᾶς πληροφορῶ ὅτι μὲ τὸ Διάταγμα περὶ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας (Διακίνησις, Ἐπεξεργασία καὶ Διάθεσις Προβείου καὶ Αἰγινοῦ Γάλακτος) τοῦ 1970 ἔχουν παρασχεθεῖ στὸν Ὀργανισμὸ οἱ ἐξουσίες ποὺ ζητοῦν οἱ Ὀργανώσεις καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται πρόνοια στὸ ἄρθρο 36(2) τοῦ περὶ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας Νόμου τοῦ 1969. Κατὰ τὸ 1970 ὁ Ὀργανισμὸς ἀνάλαβε τὴ διακίνηση καὶ ἐπεξεργασία τοῦ αἰγοπροβείου γάλακτος ἀλλὰ ἕνεκα τεχνικῶν δυσκολιῶν τὴν ἄφησε ἐλεύθερη τὸν ἑπόμενο χρόνο.

Ὑπὸ τὸ φῶς νέων ἐξελίξεων ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πιὸ πάνω εἰσηγήσεων τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων θὰ μελετηθοῦν ἀπὸ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν στὴν ὁποία ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ μελετήσει «. . . . ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ὅλο θέμα τοῦ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας ὡς καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ὁ ἐν λόγω Ὀργανισμός. . . . .

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Δεκεμβρίου 1980.

«Οἱ ἀγρότες παραγωγοί, φθαρτοπαραγωγοί, φρουτοπαραγωγοὶ καὶ ἄλλοι, ἀντιμετωπίζουν σήμερα τόσο καυτὰ προβλήματα ποὺ νὰ καθιστοῦν ἀντιοικονομικὴ καὶ ἀσύμφορη τὴν παραγωγή τους καὶ πολλοὶ ἄρχισαν ἤδη νὰ τὴν ἐγκαταλείπουν. Ἐνῶ πληρώνουν συνεχῶς καὶ περισσότερα γιὰ καύσιμα, λιπάσματα, φάρμακα, γεωργικὰ μηχανήματα καὶ ἐξαρτήματα, οἱ τιμὲς ποὺ ἐξασφαλίζουν γιὰ τὰ προϊόντα τους δὲν καλύπτουν οὔτε καὶ τὰ ἔξοδά τους.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Γιατὶ δὲν ἐπιχορηγεῖ τὰ καύσιμα γιὰ γεωργικοὺς σκοποὺς καὶ γιατὶ δὲν παραχωρεῖται τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα ποὺ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς φρουτοπαραγωγοὺς γιὰ τοὺς ψυκτικοὺς θαλάμους σὲ μειωμένη τιμή ;

(β) Γιατὶ δὲν ἐφαρμόζει αὐστηρὸ ἔλεγχο στὶς τιμὲς τῶν φαρμάκων, λιπασμάτων, γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 7 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ

Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ ἐπιχορήγηση τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων καθὼς καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων ἀπασχόλησε σοβαρὰ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο διόρισε εἰδικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετήσει τὸ ὅλο θέμα σὲ σχέση μὲ τὴν παραγωγὴ καὶ ἐμπορία φθαρτῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ νὰ ὑποβάλει ἔκθεση πρὸς αὐτό.

Εἰσηγήσεις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐξετάσθηκαν ἀπὸ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν ἡ ὁποία ὑπόβαλε τὰ πορίσματά της στὶς 5.11.80 πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ λήψη τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων.

Τὸ θέμα εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου οἱ δὲ Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις ἔχουν δεόντως κατατοπισθεῖ.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Δ καὶ συνεχίζεται ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Ἡ διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς.» Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Βάσου Λυσσαρίδη.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ πρὶν προχωρήσουμε στὸ κλείσιμό του;

Ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν, παρακαλῶ τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος κ. Βάσο Λυσσαρίδη ὅπως κλείσει τὴ συζήτηση.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, στὴν εἰσαγωγική μου ὁμιλία προειδοποιοῦσα ὅτι ἡ Βουλὴ θἄπρεπε νὰ σταθεῖ μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ στὸ γεγονὸς πὼς οἱ προσπάθειες ἐπιβολῆς καταστροφικῶν λύσεων ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς νατοϊκοὺς συνωμοτικοὺς κύκλους γίνονται σήμερα ἀκόμα πιὸ συστηματικὲς καὶ πὼς ἡ νέα τακτικὴ εἶναι ἡ βαθμιαία προώθηση αὐτῶν τῶν λύσεων μὲ τὸ πρότυπο τῆς συμφωνίας Κὰμπ Ντέϊβιντ γιὰ νὰ παραπλανήσουν τὸν Κυπριακὸ λαὸ ἀναφορικὰ μὲ τὴν τελικὴ κατάληξη.

Τὸ στρατιωτικὸ πραξικόπημα στὴν Τουρκία, ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ, ἡ διαγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε., οἱ πιέσεις γιὰ περαιτέρω βήματα ποὺ ἔμμεσα νομιμοποιοῦν τὰ κατοχικὰ δεδομένα, ἡ ἀπὸ μερικὲς πλευρὲς ἀνοιχτὴ συμβουλὴ προσαρμογῆς πρὸς τοὺς τελικοὺς Τουρκικοὺς στόχους, συνθέτουν μιὰ εἰκόνα ποὺ εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναλυθεῖ. Ἡ ἀνάλυση θά πρέπει ταυτόχρονα νὰ ὁδηγήσει σὲ υἱοθέτηση μιᾶς στρατηγικῆς καὶ ταχτικῆς ποὺ θὰ ματαιώνει τὴν ἀνοιχτὴ ἀπόπειρα ἀποδιεθνοποίησης, ποὺ θὰ ἐπαναφέρει τὸ Κυπριακὸ στὴ σωστή του διάσταση σὰν πρόβλημα κατοχῆς—ἀπελευθέρωσης, ποὺ θὰ καθιστᾶ ἀνέφικτους τοὺς τελικοὺς συνωμοτικοὺς στόχους καὶ ποὺ θὰ δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ ἕνα πλατὺ λαϊκὸ μέτωπο ἐθνικῆς σωτηρίας.

Σωστὰ ἡ συζήτηση ἐπεχτάθηκε στὴ μορφὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ καὶ στὸν τρόπο χειρισμοῦ τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος.

Αὐτὴ ἡ μορφὴ λύσης προκαθορίζει καὶ τὴν τοποθέτηση πάνω στὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε.

Θεωρητικὰ ὅλες οἱ πλευρὲς στὴ Βουλὴ συντάχθηκαν ὑπὲρ τῆς κατοχύρωσης τοῦ δικαιώματος ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφή.

Θὰ πρέπει, ὅμως, μὲ λύπη νὰ σημειώσω πὼς ἀπὸ ὁρισμένη τοποθέτηση διαφαίνεται πὼς αὐτὸ γιὰ μερικοὺς ἀποτελεῖ μιὰ ἁπλὴ φραστικὴ τοποθέτηση καὶ πὼς στὴν οὐσία εἶναι ἕτοιμοι νὰ δεχθοῦν διευθετήσεις ποὺ καταστρατηγοῦν αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἐν ὀνόματι ἑνὸς κακῶς νοούμενου ρεαλισμοῦ ποὺ στὴν οὐσία θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν ἄρρωστος ρωμαντισμὸς ὑποταγῆς.

Συζητοῦμε τὴν κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες. Μερικοὶ εἴτε κακόβουλα εἴτε ἀπὸ ἀφέλεια πρόβαλαν μερικὰ φανταστικὰ ἐρωτήματα· «ἀνακάλυψαν» μὲ «πρωτοτυπία» πὼς τὸ θέμα συνδέεται μὲ τὴ γενικὴ λύση τοῦ προβλήματος.

Ἀσφαλῶς δὲν θᾶταν ποτὲ δυνατὸ νὰ ὑποστηρίξει κανεὶς πὼς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς δὲν εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένη μὲ τὴν τελικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Στόχος δὲν εἶναι ἡ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγκλωβισμένων, ἀλλὰ ἡ ἐξασφάλιση τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας καὶ μὲ τὰ δικαιώματά τους κατοχυρωμένα. Αὐτὸ φυσικὰ σημαίνει ἐξεύρεση λύσης στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα.

Μερικοὶ προβάλλουν τὸ ἀφελὲς ἐρώτημα : Τότε γιατὶ τὸ συζητοῦμε ; Τὸ συζητοῦμε γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε πορεία πρὸς λύση ποὺ θὰ καταστρατηγεῖ αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Τὸ συζητοῦμε γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε πὼς ὁποιαδήποτε λύση θὰ περικλείει τὴ διασφάλιση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος.

Τὸ συζητοῦμε γιατὶ διαφαίνεται ἤδη πὼς σταδιακές, δῆθεν προσωρινὲς διευθετήσεις εἶναι δυνατὸ νὰ ὁδηγήσουν σὲ ὁλικὴ ἢ μερικὴ διαγραφὴ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος. Ἄλλωστε εἶναι ἀπαραίτητη μέσα στὶς νέες ἐξελίξεις ἡ ἐπαναβεβαίωση θέσεων καὶ δέσμευση ἔναντι τοῦ λαοῦ.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ διακηρύττουμε πὼς υἱοθετοῦμε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Θὰ πρέπει ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος νὰ ἀποδεικνύει πὼς ἡ υἱοθέτηση δὲν εἶναι μιὰ δημαγωγικὴ ἐξ ἀνάγκης τοποθέτηση, ὅπως πολὺ φοβοῦμαι συμβαίνει δυστυχῶς γιὰ μερικὲς πλευρές. Θὰ πρέπει ἡ υἱοθέτηση νὰ συνοδεύεται μὲ θετικὲς προτάσεις ποὺ νὰ τὴν κατοχυρώνουν. Θὰ πρέπει ἡ τοποθέτηση νὰ μὴν ὑποσκάπτεται ἀπὸ προτάσεις ποὺ ἔμμεσα προδικάζουν λύση ποὺ δὲν ἐξασφαλίζει αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Μερικοὶ ἔθεσαν τὸ ἀνύπαρκτο ἐρώτημα : Θὰ εἶναι ἐθελοντικὴ ἢ ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐπάνοδος τῶν προσφύγων. Ἂν αὐτὸ δὲν εἶναι ἔμμεση προσπάθεια μετάθεσης τοῦ προβλήματος, τότε ἀποτελεῖ ἐπικίνδυνη ἀφέλεια. Γιατὶ τὸ δικαίωμα δὲν εἶναι ποτὲ ὑποχρεωτικό. Ἄλλο «νομικὴ ὑποχρέωση» κι' ἄλλο «δικαίωμα». Θᾶταν ἀνόητο κι' ἀντιδημοκρατικὸ νὰ ὑποχρεώσει κανεὶς ὁποιοδήποτε ν' ἀσκήσει ἕνα παραχωρούμενο δικαίωμα εἴτε τὸ θέλει εἴτε δὲν τὸ θέλει. Αὐτὸ ποὺ ἐπιβάλλεται εἶναι ἡ καθολικὴ ἐξασφάλιση τοῦ δικαιώματος γιὰ ὅλους.

Ἕνα ἄλλο ἐρώτημα εἶναι παράξενα ὕποπτο. Ὕποπτο γιατὶ οἱ ἐρωτοῦντες ἔδωσαν ἀπαντήσεις ἐκ μέρους μας ἐντελῶς ἀντίθετες καὶ μὲ τὴ γραμμή μας καὶ μὲ τὴν ἐκφρασμένη μας ἄποψη στὴν παρουσίαση τοῦ θέματος ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς. Διερωτοῦνται : Θὰ καλύπτει αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ τοὺς Τουρκοκυπρίους ἢ ὄχι ;

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι τὸ δικαίωμα παρέχεται σ' ὅλους καὶ ἀσφαλέστατα καὶ στοὺς Τουρκοκυπρίους.

Κάποιος, δυστυχῶς, μὲ ὁρισμένους ὅρους ποὺ προβάλλονται σὰν δῆθεν παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους, ἐνῶ στὴν οὐσία εἶναι παραχωρήσεις

πρὸς τὰ κατοχικὰ δεδομένα, προσπαθοῦν νὰ τοὺς μετατρέψουν σ' ἐγκλωβισμένους. Ἡ ὑπερπροβολὴ τῆς ἄποψης πὼς γιὰ λόγους ἀσφάλειας θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξουν διαχωριστικὰ σύνορα στὴν οὐσία ὑπονομεύει τὴν ἄσκηση δικαιώματος ἐπιστροφῆς καὶ ἀπὸ τοὺς Τουρκοκύπριους.

Ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ γίνει κατανοητὸ πὼς ἡ ὕπαρξη συνόρων γιὰ λόγους ἀσφάλειας δὲν προδιαγράφει λειτουργικὰ διοικητικὰ σύνορα (ποὺ ὑπάρχουν ἀκόμα κι' ἀνάμεσα σὲ δήμους), ἀλλὰ διακρατικὰ μ' ὅλες τὶς ἐμφανεῖς συνέπειες ποὺ θὰ ὁδηγήσουν στὴν ἐγκαθίδρυση δυὸ χωριστῶν κρατικῶν ὀντοτήτων, δηλαδὴ στὴ διχοτόμηση.

Ὅλες οἱ πλευρὲς δέχονται πὼς ἡ ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τελικὴ μορφὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Ἐμεῖς ἐπιμένουμε πὼς ὁποιαδήποτε τέτοια λύση θὰ πρέπει νὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ἐγκατάστασης, ἐλεύθερης ἐπικοινωνίας καὶ περιουσίας. Καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση θεωροῦμε δεσμευμένες ἔναντι τοῦ λαοῦ ὅλες τὶς πλευρές.

Ὅμως ὑπάρχουν σήμερα ἀνησυχητικὰ σημεῖα. Γίνονται προτάσεις ἀπὸ Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς ποὺ δὲν συνάδουν μὲ τὴν πολυδιαφημιζόμενη γραμμὴ τῶν προτάσεων τοῦ 1977. Καὶ δυστυχῶς γίνεται καὶ κακὴ χρήση τοῦ ὀνόματος τοῦ Μακαρίου. Ὁ Μακάριος καὶ ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Ἐθνικοῦ—Ὑπουργικοῦ τότε υἱοθετοῦσαν τὴν ἄποψη πὼς θἄπρεπε νὰ καταβάλλεται ἐξακολουθητικὰ κάθε προσπάθεια ὥστε νὰ μὴν ἐπιτραπεῖ ἡ ἐμπορία μὲ τὰ κατεχόμενα ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη σχέση μὲ ξένα κράτη, γιατὶ αὐτὸ θὰ ὁδηγοῦσε ἐξελιχτικὰ στὴν ἀναγνώριση χωριστῶν κρατικῶν ὀντοτήτων. Πιστεύω πὼς ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση κατατόπιση ἀναφορικὰ μὲ τὶς τελευταῖες προτάσεις ποὺ συζητιοῦνται στὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες. Γιατὶ ἀπ' αὐτὴ θὰ βγάλει τὰ συμπεράσματά της ἂν πράγματι γίνεται ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ τὶς καλούμενες προτάσεις τοῦ 1977.

Εἶναι φανερὸ πὼς ἐπειδὴ οἱ ξένοι συνωμοτικοὶ κύκλοι γνωρίζουν πὼς ἂν ἐπιδιώξουν μιὰ ἄμεση καὶ ὁλικὴ υἱοθέτηση τῶν σχεδίων τους θὰ συναντοῦσαν τὴν καθολικὴ ἀντίδραση τοῦ λαοῦ, ἀκόμα καὶ τοῦ τμήματος ποὺ ἀπὸ ἄγνοια βρίσκεται ἐγκλωβισμένο κάτω ἀπὸ ἐνδοτικὲς ἡγεσίες, προσπαθοῦν τώρα νὰ προωθήσουν αὐτὰ τὰ σχέδια τμηματικά.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν καὶ οἱ τελευταῖες Τουρκικὲς προτάσεις σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς προαναγγελλόμενες προτάσεις Βάλντχαϊμ.

Ἔκαναν οἱ Τοῦρκοι τόσο ἀδιάλλαχτες προτάσεις ὥστε νὰ προκαλέσουν καθολικὴ ἀντίδραση. Δυνατὸ νὰ ἐπέμβει ὁ Βάλντχαϊμ γιὰ νὰ γίνουν οἱ Τουρκικὲς προτάσεις τάχατες λιγότερο ἀδιάλλακτες καὶ ταυτόχρονα θὰ ζητηθεῖ ἀπὸ τὴ δική μας πλευρὰ σὰν ἀντάλλαγμα ἡ ἐπανέναρξη λειτουργίας τοῦ ἀεροδρομίου Λευκωσίας ὑπὸ τὴ διοίκηση τοῦ Ο.Η.Ε. Τὶ θὰ σήμαινε μιὰ τέτοια διευθέτηση ; Ὅτι ἐπιβάτες καὶ ἐμπορεύματα θὰ διοχετεύονται στὶς «δυὸ πλευρὲς» χωρὶς ἔλεγχο τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης. Αὐτὸ σημαίνει ὄχι μόνο μονιμοποίηση τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ κατεχομένων καὶ ξένων χωρῶν, ὄχι μόνο ἀναγνώριση ἰσοτιμίας τῶν δυὸ «διοικήσεων», ἀλλὰ οὐσιαστικὴ ἀναγνώριση μὲ δική μας συγκατάθεση χωριστῆς διοίκησης ἀπὸ τὸν Ο.Η.Ε. Τὸ Κυπριακὸ θὰ ἔχει ἤδη κλείσει μὲ διχοτόμηση καὶ ὅλες τὶς μελλοντικὲς προβλεπτὲς συνέπειες καὶ μὲ παραβίαση ἀσφαλῶς τοῦ δικαιώματος ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων. Κι' ὅσοι μᾶς λένε πὼς αὐτὸ δὲν θὰ προδικάζει τάχατες τὴν τελικὴ λύση, ἁπλῶς

προσπαθοῦν νὰ ἐξαπατήσουν τὸ λαὸ γιὰ νὰ συνυπογράψει τὴν ἐθνική του καταστροφή.

Μερικοὶ προσπαθοῦν νὰ προβάλουν τὸ ἀνύπαρκτο δίλημμα «Συνομιλίες ἢ πόλεμος». Ὅσοι τὸ προσπαθοῦν ἀκούσια διευκολύνουν τὰ ξένα συνωμοτικὰ σχέδια. Ἀκόμα χειρότερα ὅταν προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν σύγχυση ἀνάμεσα σὲ ἀμυντικὴ θωράκιση καὶ ἐπιθετικὸ πόλεμο ἐνάντια στὴν Τουρκία.

Γιὰ νὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ οὐσιαστικὲς συνομιλίες, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ εἶναι ὁ στόχος μας καὶ ὄχι ἡ παρωδία συνομιλιῶν, θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσουμε τὶς προϋποθέσεις. Ἂν μὲ τὴ σωστὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καὶ μὲ τοὺς σωστοὺς ἐσωτερικοὺς χειρισμοὺς καταστήσουμε ἀνέφικτη τὴν ἀναγνώριση χωριστοῦ κρατιδίου στὰ κατεχόμενα καὶ ἂν μὲ τὴ σωστὴ ἀμυντικὴ θωράκιση δημιουργήσουμε δυσχέρειες γιὰ τυχὸν μελλοντικὴ ἐπιθετικὴ ἐνέργεια ἀπὸ μέρους τῆς Τουρκίας, τότε οἱ τελικοὶ Ἀμερικανοτουρκικοὶ στόχοι δυσχεραίνονται καὶ τότε ἀνοίγουμε τὸ δρόμο γιὰ οὐσιαστικὲς συνομιλίες.

Ἔγινε ἀναφορὰ ἀπὸ τὸ Βῆμα ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔκαμε καμμιὰ ὑποχώρηση.

Προκαλῶ τὴν Κυβέρνηση ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Βῆμα τῆς Βουλῆς νὰ γνωστοποιήσει τὶς προτάσεις της ἤ, τουλάχιστον, νὰ κατατοπίσει τὴ Βουλὴ γι' αὐτὲς τὶς προτάσεις.

Ὅμως ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀνοικτὲς καὶ γνωστὲς τοποθετήσεις.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς ὁρολογίας τῆς διζωνικῆς.

Ἡ ἀποδοχὴ στὸ κότα μὲ τὴν ΕΟΚ τῶν εἰσαγωγῶν ποὺ γίνονται ἀπὸ τὰ κατεχόμενα, ποὺ ὄχι μονάχα νομιμοποιεῖ αὐτὴ τὴν ἐμπορία, ἀλλὰ ἀποστερεῖ ἀπὸ τὸ νόμιμο κράτος ἀπὸ ἕνα ποσοστὸ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐξαγωγές.

Ἡ διαγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Ο.Η.Ε.

Οἱ καινούργιες προτάσεις γιὰ τὶς ὁποῖες ἐλπίζω πὼς ἡ Βουλὴ θὰ ἀπαιτήσει ἐνημέρωση.

Ἄλλωστε ἔγιναν εἰσηγήσεις πὼς ἂν ὑπάρχουν πληροφορίες πὼς γίνονται παρεκκλίσεις πέραν καὶ τῶν προτάσεων τοῦ 1977 θὰ πρέπει νὰ κληθεῖ κλειστὴ συνεδρία τοῦ Σώματος καί, ἂν χρειάζεται, καὶ ἀνοικτή.

Πιστεύω πραγματικὰ πὼς ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ υἱοθετήσει αὐτὴ τὴ γραμμὴ καὶ νὰ ἀπαιτήσει ὁπωσδήποτε ἐνημέρωση—ἂν θέλει σὲ κλειστὴ συνεδρία πρῶτα, ἂν θέλει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σὲ ἀνοικτή—ὁπωσδήποτε ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀπαιτήσει ἐνημέρωση ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Κάποιος Βουλευτὴς μᾶς εἶπε : «Ἐλέχθη ὅτι δὲν εἶναι ἀποδεκτὲς οἱ συνομιλίες ποὺ ἀποδιεθνοποιοῦν τὸ Κυπριακὸ καὶ ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ ἔγινε ἀπομάκρυνση τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Καὶ προσθέτει πὼς τὴν ἀπάντηση τὴν ἔδωσε ἡ ὁμάδα ἐπαφῆς τῶν ἀδεσμεύτων.

Θέλω νὰ ἐλπίζω πὼς καὶ ὁ ἴδιος δὲν εἶναι ὑπὲρ συνομιλιῶν ποὺ νὰ ἀποδιεθνοποιοῦν.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴ διαγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς φετεινῆς Γενικῆς Συνέλευσης θὰ πρέπει νὰ δηλώσω πὼς κατὰ τὴ γνώμη μας ἀποτελεῖ πλῆγμα ἐνάντια στὴν ὑπόθεσή μας καὶ ἐνάντια στὴ διεθνοποίηση. Θὰ ὑπενθυμίσω δὲ—μιὰ καὶ πολλοὶ ἀναφέρονται στὴ γραμμὴ Ἐθνικοῦ-Ὑπουργικοῦ—μὲ πόσο κατηγορηματικὸ τρόπο ὁ Μακάριος ἀπέρριπτε ἀνάλογες προτάσεις ποὺ γινόντουσαν καὶ τότε μὲ πρόσχημα τὴν ὑποβοήθηση τῶν συνομιλιῶν.

Ἂν ἐμεῖς ζητοῦμε τὴ διαγραφὴ τοῦ θέματος, θἄταν ἀφελὲς νὰ πιστεύουμε πὼς ὁποιοιδήποτε ἄλλοι—συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ὁμάδας ἐπαφῆς τῶν ἀδεσμεύτων—δὲν θὰ υἱοθετοῦσαν τὴν ἄποψη τοῦ ἐνδιαφερομένου μέρους.

Δυὸ Βουλευτὲς μίλησαν γιὰ στάδια ἐφαρμογῆς δικαιωμάτων ἢ γιὰ ὀδυνηρὲς λύσεις ποὺ θὰ διορθωθοῦν ἐξελικτικά. Ἀσφαλῶς θὰ ἀντιλαμβάνονται πὼς ἀποδοχὴ διαιρετικῶν λύσεων ἀποτελεῖ μόνιμο ἐνταφιασμὸ τῆς Κυπριακῆς ὑπόστασης καὶ καμμιὰ ὡραιολογία δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλοιώσει τὴν οὐσία.

Κάποιος Βουλευτὴς μίλησε γιὰ διαφύλαξη τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴ δημοκοπία. Τοῦ ἀναγνωρίζω εἰδικότητα στὴν ἐκμετάλλευση. Γιὰ τὴ δημαγωγία ἴσως νὰ κάνει φιλότιμες προσπάθειες.

Συμπερασματικὰ θἄλεγα πὼς ὁ λαὸς θὰ πρέπει νὰ θεωρεῖ ὅλες τὶς πλευρὲς δεσμευμένες πάνω στὴν ἄποψη ὅτι καμμιὰ λύση δὲν εἶναι ἀποδεκτὴ ἂν δὲν κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφή.

Καὶ πὼς θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἐπαγρύπνηση γιὰ νὰ μὴ καταστρατηγηθεῖ ἔμμεσα αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση τοῦ ἑπόμενου θέματος ποὺ εἶναι «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.» Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Συζητοῦμε ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει αὐτὸς ὁ τόπος συνεπεία τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς. Διακόσιες χιλιάδες ἀδελφοί μας ἀναγκάστηκαν μὲ πόνο ψυχῆς νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσιά τους, τοὺς τάφους τῶν προγόνων τους καὶ ὅ,τι εἶχαν γιὰ νὰ γίνουν πρόσφυγες στὴν ἴδιά τους τὴν πατρίδα. Ἦταν πραγματικὰ ἀπίστευτη ἡ τραγωδία ποὺ μᾶς ἔπληξε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1974. Χιλιάδες οἰκογένειες στεγάστηκαν ὅπως-ὅπως σὲ ἀντίσκηνα, κάτω ἀπὸ δένδρα, σὲ ἐκκλησίες, σὲ σχολεῖα, σὲ σπίτια ὑπὸ ἀνέγερση, σὲ πρόχειρες παράγκες κι' ὅπου ἀλλοῦ ἦταν δυνατὸ νὰ στεγασθοῦν ἄνθρωποι. Ὅταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ἐπέστρεψε στὴν Κύπρο τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1974 καὶ ἐπισκέφθηκε τοὺς τόπους τῆς πρόχειρης στέγασης τῶν ξερριζομένων Ἑλλήνων τοῦ Βορρᾶ, δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσει τὰ δάκρυά του. Ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴ θρηνήσει κανεὶς γιὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς. Ὅλοι, καὶ πρὸ παντὸς μερικοὶ ἄσπονδοι φίλοι μας, ἀνέμεναν τὴν οἰκονομικὴ κατάρρευση τοῦ τόπου. Διαψεύθηκαν ὅμως οἱ ἐλπίδες τους. Ὁ λαός μας μὲ τὴ δυναμικότητα ποὺ τὸν διακρίνει δὲν ἀπελπίστηκε. Μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρόεδρο καὶ τὴν Κυβέρνησή του ἀνασκουμπώθηκε γιὰ τὴ στήριξη τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὴν ἀναστήλωση τῶν ἐρειπίων. Στὰ 1974 καὶ 1975 γίνονταν παράγκες γιὰ τὴ στέγαση τῶν ἀστέγων ποὺ ζοῦσαν κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ σὲ χώρους ποὺ χρειάζονταν γιὰ ἄλλους σκοπούς, ὅπως γιὰ παράδειγμα σὲ ἐκκλησιὲς καὶ σχολεῖα ποὺ ἦταν ἀνάγκη νὰ λειτουργήσουν. Καὶ δὲν ἦταν εὔκολο αὐτὸ τὸ ἔργο. Γέροι, γυναῖκες καὶ παιδιὰ δούλεψαν σκληρὰ γιὰ τὴν πραγμάτωσή του. Γιατὶ μέγα μέρος τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μας ἀναγκάστηκε νὰ ἐκπατρισθεῖ γιὰ νὰ βγάλει τὸ ψωμὶ τῆς οἰκογένειας του καὶ νὰ στείλει στὸν τόπο πολύτιμο συνάλλαγμα. Εἶναι χιλιάδες οἱ συμπατριῶτες μας ποὺ πῆγαν καὶ δούλεψαν τότες στὴ Τσεχοσλοβακία, στὴ Βουλγαρία,

στὶς ἀραβικὲς χῶρες, κι' ὅπου ἀλλοῦ προσφερόταν δουλειὰ κάτω ἀπὸ ἀνεκτὲς συνθῆκες. Τὸ κράτος ἀφοῦ θεράπευσε τὶς ἄμεσες καὶ πιὸ ἐπείγουσες ἀνάγκες τῆς προσφυγιᾶς, φαγητό, ρουχισμό, οἰκιακὸ ἐξοπλισμὸ—στοιχειώδη βέβαια—φάρμακα καὶ στοιχειώδη στέγαση σὲ παράγκες καὶ σὲ ἀντίσκηνα, ἔβαλε μπροστὰ τὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἐπαναστέγαση τῶν προσφύγων κάτω ἀπὸ συνθῆκες ἄνετης προσωρινότητας. Τρεῖς τρόποι κρίθηκαν καλοὶ κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες τῆς ἐποχῆς γι' αὐτὸ τὸ σκοπό. Ἡ ἀνοικοδόμηση οἰκισμῶν, ἡ αὐτοστέγαση καὶ ἡ ἐπιδιόρθωση καὶ χρησιμοποίηση τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν τουρκοκυπριακῶν οἰκιῶν. Τὸ σχέδιο ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζεται στὰ 1976. Θὰ προσπαθήσω νὰ δώσω μιὰ ὅσο γίνεται πιὸ πλήρη εἰκόνα τῆς κατάστασης ποὺ ἐπικρατεῖ σήμερα στὸν τομέα τῆς στέγασης.

Α. Οἰκισμοί

1η ΦΑΣΗ (1976-1977)

Συμπληρώθηκαν καὶ παραδόθηκαν 3,826 μονάδες.

2η ΦΑΣΗ (1978)

Συμπληρώθηκαν καὶ παραδόθηκαν 2,016 μονάδες.

3η ΦΑΣΗ (1979)

Στὴ φάση αὐτὴ προβλέπονται 2,456 μονάδες. Ἡ ἀνέγερση ἄρχισε Νοέμβριο καὶ Δεκάμβριο τοῦ 1979 καὶ Ἰανουάριο τοῦ 1980. Πολλὲς μονάδες ἔχουν ἀποπερατωθεῖ. Ὅλες οἱ μονάδες ἀναμένεται νὰ ἀποπερατωθοῦν καὶ παραδοθοῦν μεταξὺ Δεκεμβρίου 1980 καὶ Μαρτίου 1981. Ἀπὸ τὴ φάση αὐτὴ συμπληρώθηκαν καὶ παραδόθηκαν ἤδη 446 μονάδες.

4η ΦΑΣΗ (1980) (Μέρος 1ο)

Ἡ φάση αὐτὴ προνοεῖ γιὰ 1578 μονάδες. Οἱ ἐργασίες αὐτὲς ἄρχισαν τὸ Μάιο ἢ Ἰούνιο τοῦ 1980 καὶ συνεχίζονται μὲ ἱκανοποιητικὸ ρυθμό.

Τὸ 2ο μέρος τῆς φάσης αὐτῆς θὰ προγραμματισθεῖ γιὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1981.

5η ΦΑΣΗ (1981)

Ὑπάρχει πρόβλεψη γιὰ 1000 μονάδες καθὼς καὶ γιὰ 700 οἰκιστικὲς μονάδες γιὰ γέροντες. Γιὰ τὴ φάση αὐτὴ γίνονται τώρα οἱ προκαταρκτικὲς μελέτες καὶ ἀπαλλοτριώσεις.

Τὸ καθαρὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἱστορίας εἶναι ὅτι : Προβλέφθηκαν 11,376 μονάδες ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀποπερατώθηκαν καὶ παραδόθηκαν ὡς τὰ σήμερα 7,584.

Β. Αὐτοστέγαση.

Ἡ αὐτοστέγαση διαιρεῖται ἐπίσης σὲ 6 φάσεις. Στὶς 4 πρῶτες φάσεις διαχωρίσθηκαν καὶ παραδόθηκαν σὲ δικαιούχους ὅλα τὰ ἐξαγγελθέντα οἰκόπεδα, δηλ. 1,137 στὴν 1η φάση, 1,716 στὴ 2η, 1,091 στὴν 3η καὶ 3,350 στὴν 4η φάση. Ἀπὸ τὰ 1,653 ἐξαγγελθέντα τῆς 5ης φάσης παραδόθηκαν 1,360. Κι' ἀπὸ τὰ 1,000 τῆς 6ης φάσης παραδόθηκαν 496. Συνολικὰ ἀπὸ τὰ 9,947 ἐξαγγελθέντα οἰκόπεδα, παραδόθηκαν 9,150. Τί κόστισαν ὡς τὰ σήμερα τὰ πιὸ πάνω σχέδια ;

1ον Οἰκισμοί : £42,711,879.

2ον. Ἐπιχορηγήσεις γιὰ αὐτοστέγαση : £25,881,999 ἐκ τῶν ὁποίων £6,185,798 ἐπιχορηγήσεις γιὰ ἀνοικοδόμηση ἐπὶ ἰδιόκτητων οἰκοπέδων.

3ον. Γιὰ ἐπιδιορθώσεις τουρκοκυπριακῶν οἰκιῶν ξοδεύτηκαν ἤδη £5,495,596

4ον. Γιὰ ἐπιδόματα γάμου ξοδεύτηκαν £99,800.

Σύνολο : £78,936,000 μέχρι δὲ τοῦ τέλους τοῦ 1980 ὑπολογίζεται ὅτι τὸ

σύνολο τῶν ἐξόδων θ' ἀνέβει στὰ £85,000,000. Λέγω ὑπολογίζεται, γιατὶ ἀκόμα δὲν ὑπάρχουν οἱ ἐλεγκτικοὶ ἀριθμοί. Γιὰ τὸ 1981 προνοοῦνται ἄλλα £30,000,000 περίπου. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω ποσὰ ξοδεύτηκε κι' ἕνα ποσὸ ποὺ δὲν ξέρουμε ἐπακριβῶς πόσο εἶναι γιὰ βοήθημα ἐνοικίου σὲ πρόσωπα ποὺ δικαιοῦνται τέτοιου βοηθήματος σύμφωνα μὲ τὸ νόμο περὶ Ἀρχῆς Ἐνοικίων καὶ βάσει τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καθορισθεισῶν κλιμάκων. Ὑπολογίζεται ὅτι 2,580 οἰκογένειες παίρνουν τέτοιο ἐπίδομα ἐνοικίου ποὺ συνεπάγεται δαπάνη £39,200 τὸ μήνα περίπου.

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω εἶναι φανερὸ πὼς γύρω στὶς 150,000 ἄτομα ἔχουν στεγασθεῖ ἤδη ἢ ἔχει γίνει πρόνοια γιὰ νὰ στεγασθοῦν πολὺ σύντομα. Εἶναι ἐπίσης φανερὸ (οἱ ἀκριβεῖς ἀριθμοὶ εἶναι στὴ διάθεση κάθε καλῆς πίστεως ἐρευνητῆ ποὺ θ' ἀποταθεῖ στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν) ὅτι £80,000,000 ἔχουν ξοδευτεῖ ὡς τώρα γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων, ποσὸ ποὺ ὑπολογίζεται νὰ φτάσει τὰ 85 ἑκατομμύρια λίρες ὡς τὸ τέλος τοῦ 1981. Πῶς εἶναι δυνατὸ λοιπὸν νὰ εὐσταθήσει ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν γνοιάζεται ἢ δὲν γνοιάζεται ὅσο θἄπρεπε γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων μας ; Βέβαια γιὰ τὸ κάθε τι ποὺ γίνεται ὑπάρχει καὶ καλλίτερο. Ἔγιναν πολλά. Ἀλλὰ θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν περισσότερα. Ὅμως κάθε οἰκονομία ἔχει τὰ ὅρια ἀντοχῆς της. Καὶ ἡ οἰκονομία τῆς Κύπρου μετὰ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1974 εἶχε πολὺ περιορισμένες δυνατότητες, τόσο σὲ ἔμψυχο ὅσο καὶ σὲ ἄψυχο ὑλικό. Τονίζω τὸ ἔμψυχο ὑλικό. Γιατὶ πιστεύω πὼς αὐτὸ πάντα ἔχει τὴν περισσότερη σημασία σὲ κάθε προσπάθεια. Ὅσα λεφτὰ κι' ἂν ἔχεις, ὅσα οἰκοδομικὰ ὑλικὰ κι' ἂν ἔχεις, ὅση γῆ καὶ ἂν ἔχεις, σπίτια, δρόμους, γεφύρια, ὑδραγωγεῖα καὶ ἄλλα δημόσια ἔργα δὲν μπορεῖς νὰ κάμεις ἂν δὲν ἔχεις τὰ μυαλὰ ποὺ θὰ τὰ σχεδιάσουν καὶ τὰ χέρια ποὺ θὰ τὰ κτίσουν. Ὅπως θἄχετε προσέξει, ἡ ἐντατικὴ προσπάθεια γιὰ λύση τοῦ προβλήματος μὲ οἰκισμοὺς ἄρχισε περὶ τὰ μέσα τοῦ 1976. Καὶ μπορεῖ ἴσως νὰ ρωτήσει κανείς : Γιατὶ ἀργήσαμε τόσο νὰ ξεκινήσουμε ; Φίλοι μου, δὲν ἀργήσαμε. Εἴχαμε νὰ κάμουμε τόσα πολλὰ μέσα στὰ πρῶτα δυὸ χρόνια μετὰ τὴ συμφορά. Εἴχαμε ἀκόμα νὰ βροῦμε τοὺς ὑλικοὺς πόρους ποὺ χρειάζονταν. Εἴχαμε νὰ φροντίσουμε γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τοῦ ἔμψυχου ὑλικοῦ μας, ποὺ χωρὶς αὐτὸ τίποτε δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γίνει. Ἴσως ὅμως κάποιος ἄλλος θὰ ρωτήσει : Γιατὶ καθυστερήσαμε τόσο ; Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 1976 ὡς τὰ σήμερα πᾶνε 4 χρόνια. Γιατὶ τόση καθυστέρηση; Φίλοι μου, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀδικαιολόγητη, καθυστέρηση. Καθὼς εἶμαι βέβαιος ὅτι γνωρίζετε, μὲ τὰ μέσα τοῦ 1976 συμπίπτει καὶ ἡ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας μας. Ἡ οἰκοδομικὴ βιομηχανία, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ βασικὴ δραστηριότητα τῆς οἰκονομίας μας, ἄρχισε νὰ κινεῖται ἀνοδικά. Καὶ μὲ τὰ κίνητρα ποὺ τῆς ἔδωσε μιὰ σωστὴ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, ἔφθασε σὲ σημεῖο πρωτοφανοῦς ἄνθισης στὰ χρόνια 1977, 1978 καὶ 1979. Εἶχε λοιπὸν κι' ἡ οἰκοδομικὴ βιομηχανία, ποὺ στηρίζει τὸν ἰδιωτικὸ τομέα τῆς οἰκονομίας μας, τὶς ἀνάγκες της σὲ ἔμψυχο ὑλικό. Εἶχε κι' αὐτὸς ὁ τομέας τὶς ἀνάγκες του σὲ μυαλὰ ποὺ θὰ σχεδιάζαν καὶ σὲ χέρια ποὺ θὰ ἐκτελοῦσαν τὰ οἰκοδομικὰ ἔργα. Ὁ δὲ δημόσιος τομέας (δηλαδὴ ἡ Κυβέρνηση ποὺ εἴτε μὲ τὸ δικό της προσωπικὸ εἴτε μέσο ἐργολάβων ἔκτιζε τοὺς οἰκισμοὺς) δὲν μποροῦσε, δὲν τῆς ἦταν ἐπιτρεπτὸ νὰ στερήσει τὸν ἰδιωτικὸ τομέα ἀπὸ τὰ χέρια ποὺ τοῦ χρειάζονταν γιὰ ν' ἀναπτυχθεῖ. Ἔτσι, μὲ τὴν κατάσταση ὅπως διαγραφόταν, ἔπρεπε νὰ βρεθεῖ ἡ χρυσὴ τομή. Κι' ἡ προσφυγικὴ στέγη νὰ ἐξευρεθεῖ κι' ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου νὰ προκόψει. Τὸ ἀποτέλεσμα μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν ἱκανοποιητικό. Πολλοὶ ξένοι ποὺ ἔχουν δεῖ παρόμοια προβλήματα σ' ἄλλες χῶρες, τὸ χαρακτήρισαν σὰν

θαυμάσιο ! Ἐγὼ δὲν εἶμαι τόσο ἐνθουσιώδης. Τὸ χαρακτηρίζω ἁπλῶς σὰν ἱκανοποιητικό. Καὶ δὲν συμμερίζομαι τὶς ἐπικρίσεις πολλῶν ποὺ στηρίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἐπὶ μέρους λεπτομέρειες ἑνὸς τεράστιου ἔργου. Ἐπικρίθηκε ὅμως ἡ Κυβέρνηση καὶ γιατὶ δὲν χρησιμοποίησε κι' ἄλλες μεθόδους ἀπ' αὐτὲς ποὺ χρησιμοποίησε γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων. Π.χ. ἔγινε εἰσήγηση ν' ἀγοράσει ἡ Κυβέρνηση διαμερίσματα ἀπὸ ἰδιῶτες ποὺ εἶναι διατεθειμένοι νὰ τὰ πωλήσουν τώρα πρὸς £12,000 ἕκαστο.

Κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Κυβέρνηση ξόδεψε ὡς τὰ σήμερα περὶ τὰ 80 ἐκ. λίρες κι' ἔδωσε στοὺς πρόσφυγες 7,584 σπίτια καὶ 9,150 οἰκόπεδα. Μέσα στὰ 80 αὐτὰ ἑκατομμύρια περιλαμβάνεται καὶ ποσὸ £25,881,999 ποὺ δόθηκε στοὺς δικαιούχους γιὰ αὐτοστέγαση. Δηλαδὴ ξοδεύτηκαν γιὰ σπίτια £54,000,000. Δεδομένου ὅτι ἔγινε πρόβλεψη γιὰ 11,376 σπίτια κι' ἔγιναν μόνο 7,584 ὡς τώρα, ὑπολείπονται ἄλλα 3,792 σπίτια. Ἂν σταματούσαμε κι' ἀποφασίζαμε νὰ ἀγοράσουμε αὐτὰ τὰ διαμερίσματα πρὸς £12,000 ἕκαστο, πόσα θὰ χρειαζόμαστε ; Ἕνας ἁπλὸς πολλαπλασιασμὸς μᾶς λέγει πὼς θὰ χρειαζόμαστε £45,504,000. Ἂν δὲ ἀποφασίζαμε ν' ἀγοράσουμε ὅλα τὰ διαμερίσματα (ἂν τὰ βρίσκαμε βέβαια), 11,376 διαμερίσματα πρὸς £12,000 ἕκαστο θὰ θέλαμε £136,512,000. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ δείχνουν πόσο ἀσύμφορη εἶναι αὐτὴ ἡ λύση. Καὶ συνεπῶς ἀπορριπτέα. Ἀλλὰ ἔγινε κι' ἄλλη εἰσήγηση. Νὰ κτίσουμε πολυκατοικίες πάνω σὲ τούρκικες περιουσίες στὶς πόλεις. Κι' ὕστερα, ὅταν μὲ τὸ καλὸ γυρίσουν τοὺς δίνουμε τὶς περιουσίες τους καὶ τὶς πολυκατοικίες μαζί. Δὲν ἀποδέχομαι αὐτὴ τὴν εἰσήγηση. Καὶ γιὰ λόγους οἰκονομικούς, νομικοὺς καὶ πρακτικούς, ἀλλὰ καὶ κυρίως γιὰ λόγους πολιτικούς. Ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὡσὰν θεματοφύλαξ τῶν τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν, καὶ ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψει τὴν κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς στὸ νόμιμο ἰδιοκτήτη της. Δὲν νομίζω πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο πάνω στὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἰδίως πάνω στοὺς πολιτικοὺς λόγους ποὺ καθιστοῦν τὴν εἰσήγηση αὐτὴ ἀπορριπτέα.

Κύριοι συνάδελφοι,

Δὲν εἶμαι ἀπὸ κείνους ποὺ ἀρέσκονται νὰ ὡραιοποιοῦν τὰ πράγματα. Δὲν εἶναι ὅλα ρόδινα στὸν τομέα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων μας. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ δίνει στὴν εἰσήγησή του ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἐν σχέσει μὲ ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν κάτω ἀπὸ ἄθλιες συνθῆκες σὲ παράγκες καὶ χαλόσπιτα εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀκριβεῖς. Εἶναι περίπου 17,000. Καὶ πρέπει νὰ γίνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ ἀνακουφιστοῦν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα. Εἶναι ἐπίσης σωστὸ πὼς μερικὰ σπίτια σὲ ὑπάρχοντες οἰκισμοὺς χρειάζονται ἐπιδιορθώσεις. Δρόμοι ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς οἰκισμούς, κέντρα, καφενεῖα, χῶροι πολιτιστικῶν συγκεντρώσεων, γήπεδα, σχολεῖα, ἐκκλησιὲς κι' ἄλλοι δημόσιοι χῶροι καὶ ὑπηρεσίες πρέπει νὰ γίνουν καὶ σύντομα μάλιστα. Ὅλα προγραμματίζονται κι' ὅλα θὰ γίνουν τὸ καθένα μὲ τὴ δική του προτεραιότητα καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους. Κι' ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν στοὺς πρόσφυγές μας συνθῆκες ἄνετης προσωρινότητας, συνθῆκες ποὺ θὰ τοὺς ἐπιτρέψουν νὰ συνεχίσουν μαζὶ μὲ ὅλους μας τὸν ἀγώνα γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, ἂν τὸ ἐπιθυμοῦν, μέσα σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας, δικαιοσύνης καὶ ἀξιοπρέπειας. Γιατὶ μόνο ἔτσι θὰ λυθεῖ ὁριστικὰ τὸ πρόβλημά τους. Ὡς τότε ὅμως, γιὰ ἕνα πράγμα θέλω νὰ διαβεβαιώσω τοὺς πρόσφυγές μας. Πὼς ὄχι μόνο τὸ στεγαστικό, ἀλλὰ ὅλα τους τὰ προβλήματα βρίσκονται διαρκῶς στὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως σὲ μιὰ προσπάθεια γρήγορης ἐπίλυσής τους μέσα στὰ ὅρια τῶν δυνατοτήτων μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων, καὶ τονίζω τῶν προσφύγων, χωρὶς νὰ θέλω νὰ ὑποτιμήσω τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ ὑπόλοιπου λαοῦ, τῆς μερίδας αὐτῆς τοῦ λαοῦ ποὺ βρέθηκε ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη μακρυὰ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τὸ νοικοκυριό του, σὲ τσαντήρια, σὲ παράγκες, σὲ χώρους ἀκατάλληλους γιὰ νὰ ζοῦν ἄνθρωποι, χωρὶς ἔπιπλα, μαγειρικὰ σκεύη καὶ ἄλλα εἴδη τοῦ νοικοκυριοῦ τους, νομίζω ὅτι δικαιολογεῖ κάθε συζήτηση, κάθε ἀναφορὰ πάνω στὸ θέμα, ὅσες φορὲς καὶ ἂν ἔχει συζητηθεῖ τὸ θέμα τοῦτο εἴτε στὴ Βουλὴ εἴτε ὁπουδήποτε ἀλλοῦ.

Καὶ ἴσως νὰ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐπαναλαμβάνουμε τὰ ἴδια, ἀλλὰ ἐξ ἴσου εἶναι ἀλήθεια ὅτι μιὰ μερίδα τοῦ λαοῦ, πολλὲς χιλιάδες, παρὰ τὴν ἐξαετία ποὺ πέρασε, διαβιοῦν σὲ παράγκες, σὲ ἀκατάλληλα καὶ ἀνθυγιεινὰ ὑποστατικὰ καὶ ὅλοι αὐτοὶ κάθε χρόνο, κάθε μέρα φωνάζουν καὶ ἱκετεύουν ὅτι σαπίζουν μέσα στὶς παράγκες, καὶ παρακαλοῦν νὰ τελειώσει ἐπὶ τέλους αὐτό τους τὸ μαρτύριο.

Οἱ ἡλικιωμένοι γέροι, δυὸ ἄτομα ἢ μονήρηδες, ἱκετεύουν καὶ ἐκλιπαροῦν, «δῶστε μας ἕνα δωμάτιο νὰ μποῦμε μέσα νὰ εἴμαστε κοντὰ στὰ παιδιά μας, στοὺς δικούς μας, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν ἕνα πιάτο φαΐ, νὰ μᾶς συμπαρασταθοῦν ὅταν ἀρρωστήσουμε καὶ ἔχουμε ἀνάγκη λόγω ἡλικίας ἀπὸ συμπαράσταση καὶ βοήθεια».

Φωνάζει καὶ διαμαρτύρεται ὁ προσφυγικὸς κόσμος γιατὶ αἰσθάνεται τὴ διαφορὰ ζωῆς τοῦ ἴδιου καὶ τοῦ ὑπόλοιπου λαοῦ ποὺ ἡ τύχη τὸν εὐνόησε νὰ μείνει στὸ σπίτι του, στὴν περιουσία του, στὴ δουλειά του, μακρυὰ ἀπὸ τὴ λαίλαπα τῆς λεηλασίας, τῆς ἁρπαγῆς καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ Ἀττίλα.

Καὶ ὁ πρόσφυγας δὲν φθονεῖ τοὺς ἄλλους, ἁπλῶς θέλει νὰ βελτιώσει τὶς συνθῆκες ζωῆς του, γιατὶ σὲ τίποτε δὲν ἔφταισε ὁ ἴδιος περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ βρίσκεται στὴν κατάσταση ποὺ εἶναι σήμερα καὶ ζητᾶ ἀπὸ τὸ κράτος μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν βαρῶν νὰ τοῦ παραχωρήσει ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ εἰσόδημα ἐκεῖνο ποὺ δικαιοῦται, γιατὶ μὲ τὴν ἐργασία του καὶ τὴ λιτή του ζωὴ συνέβαλε στὴ σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Μᾶς λὲν μερικοὶ πὼς ἀδικοῦμε καὶ τὸ κράτος καὶ τοὺς ἰθύνοντες παραγνωρίζοντας τὸ τὶ ἔχει γίνει μέχρι σήμερα στὸ οἰκιστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων. Ἔχουν γίνει ἀρκετὰ πράγματα, ἔχουν κτιστεῖ πολλὰ σπίτια ἀλλὰ νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ διαφωνήσω μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς ὁποίους ἔχουν ἐκτεθεῖ καὶ μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἔχουν προβληθεῖ γιὰ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα. Δὲν μᾶς διαφεύγει τὸ γεγονὸς καὶ ἔχουμε τὴν εἰλικρίνεια νὰ τὸ ποῦμε, πὼς πολλὲς χιλιάδες πρόσφυγες ἔχουν στεγαστεῖ καὶ πιστώνουμε μὲ καλὴ θέληση τοὺς ὑπευθύνους καὶ τὴν Κυβέρνηση. Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ μὴν ἀναφερθοῦμε στὶς πολλὲς χιλιάδες ποὺ ζοῦν σὲ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια μὲ τὶς τεράστιες ἐλλείψεις. Καὶ δὲν μποροῦμε νὰ μὴν ἀναφερθοῦμε στὰ ἐλαττωματικὰ σπίτια στοὺς Κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς μὲ τὰ νερὰ τοῦ χειμώνα νὰ καταβρέχουν καὶ τοὺς ἴδιους καὶ τὰ νοικοκυριά τους.

Σκοπός μας δὲν εἶναι νὰ κάνουμε μιὰ στείρα καὶ κακόπιστη κριτική. Ἀπεναντίας ἐπιδιώκουμε τὴν ἐπισήμανση τῶν κενῶν καὶ παραλείψεων καὶ θέλουμε νὰ ἐπισύρουμε τὴν προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως στὰ λάθη ποὺ ἔγιναν μέχρι

σήμερα, ἀλλὰ πρὸ παντὸς νὰ μεταφέρουμε τὴ φωνὴ τῆς ἀπόγνωσης τῶν χιλιάδων προσφύγων ποὺ ζοῦν καὶ σαπίζουν στὶς παράγκες καὶ στὰ ἀκατάλληλα ὑποστατικὰ καὶ νὰ τονίσουμε πὼς δὲν ἐπιτρέπεται σὲ μιὰ ἀνεπτυγμένη κοινωνία ἄλλοι νὰ βελτιώνουν συνεχῶς τὶς συνθῆκες ζωῆς τους καὶ ἄλλους ἡ ζωὴ νὰ χειροτερεύει συνεχῶς καὶ νὰ γίνεται μαρτύριο.

Ὀφείλει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐξεύρει τὰ μέσα, καὶ δὲν θὰ τῆς τὸ ὑποδείξουμε ἐμεῖς, γιατὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ κυβερνοῦν καὶ ἔχουν καὶ τὴ δύναμη καὶ τὰ μέσα νὰ τὸ πράξουν, νὰ κλείσει τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων, καὶ νὰ διορθώσει τὰ λάθη ποὺ ἔγιναν γιὰ νὰ κλείσει μιὰ πληγὴ τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων συμπατριωτῶν μας καὶ ἡ συγκέντρωσή τους στὶς ἐλεύθερες περιοχὲς δημιούργησε τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα, τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ πιθανῶς πρόβλημα τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας.

Ἄνθρωποι ποὺ ζοῦσαν στὰ χωριὰ καὶ στὶς πόλεις τους στὸ δικό τους σπίτι, μὲ ὅλες τους τὶς ἀνέσεις, βρέθηκαν ὕστερα ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ ἄστεγοι, κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο ἢ συνωστισμένοι μέσα σ' ἕνα φιλόξενο σπίτι ἢ τσαντήρι, ἐνδεεῖς, μέσα σὲ ἄθλιες συνθῆκες διαβίωσης.

Αὐτὸ τὸ εἴδαμε ἐμεῖς.

Αὐτὸ τὸ εἶδαν οἱ ξένοι, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Αὐτὸ τὸ εἶδαν οἱ κερδοσκόποι.

Τὸ στεγαστικὸ εἶχε πιὰ δυὸ διαστάσεις :

(α) Τὴν πολιτική· καὶ

(β) τὴν οἰκονομική.

Ἡ πολιτική του διάσταση ἔπαιρνε ἕνα ἐκρηκτικὸ χαρακτήρα.

Ἡ πίκρα, ἡ ὀργή, ἡ ἀγανάκτηση ἐνάντια σ' αὐτοὺς ποὺ πρόδωσαν τὴν Κύπρο καὶ ὁ πόθος τοῦ γυρισμοῦ στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες του, ὁδηγοῦσαν τὸ λαό μας σὲ μιὰ ἐπαναστατικοποίηση.

Αὐτὸ τὸ ἔβλεπαν δικοί μας καὶ ξένοι. Δὲν ἦταν σύμφωνο οὔτε μὲ τὶς ἐπιδιώξεις οὔτε μὲ τὰ σχέδια τους. Δὲν ἔγινε ἡ εἰσβολὴ γιὰ νὰ ἐπαναστατικοποιηθοῦν οἱ Κύπριοι, ἀλλ' ἀντίθετα γιὰ νὰ ἐξουδετερωθοῦν. Τὸ παράδειγμα τῶν Παλαιστινίων τρόμαζε τοὺς Δυτικοὺς κύκλους καὶ τὶς ντόπιες δυτικόφιλες καταστάσεις.

Ἔπρεπε ν' ἀποφευχθεῖ ἡ παλαιστινοποίηση τῆς Κύπρου.

Οἱ καταυλισμοὶ θἄπρεπε νὰ πάρουν ἕνα οὐδέτερο χαρακτήρα. Ἡ κατάσταση ἔπρεπε νὰ ὁμαλοποιηθεῖ. Ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τῆς κατοχῆς ἡ τηλεόραση πρόβαλλε τοὺς καταυλισμοὺς σὰν περίπου χώρους καλοκαιρινῶν διακοπῶν.

Δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἀπογοήτευση ἑνὸς καλοῦ φίλου τῆς Κύπρου ποὺ ἀμέσως μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἦρθε μὲ τὸ πρῶτο πλοῖο μὲ μιὰ χακκὶ στολὴ στὴ βαλίτσα του ἕτοιμος νὰ πάει στοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς καὶ νὰ συνταχθεῖ μὲ τοὺς πρόσφυγες.

Σύντομα κατάλαβε ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἦταν ἐκτὸς κλίματος κι' ἔφυγε.

Ἂν εἴχαμε δημιουργήσει ἕνα ἀγωνιστικὸ κλίμα θὰ φέρναμε πολλοὺς δικούς μας μετανάστες καὶ ξένους φίλους μας γιὰ νὰ δυναμώσουν τὸ Κυπριακὸ μέτωπο. Ἀντὶ γι' αὐτὸ τὴν ἴδια ἐποχὴ ἔφυγαν πολλὲς χιλιάδες Κύπριοι.

Ἡ μετανάστευση χρησιμοποιήθηκε σὰν μιὰ ἀποτελεσματικὴ μέθοδος ἀντιμετώπισης τοῦ γενικότερου κοινωνικοῦ καὶ εἰδικότερα τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Ἂν ἔφευγαν οἱ πρόσφυγες λιγόστευε ἡ πίεση καὶ οἱ ὑποχρεώσεις τῆς Κυβέρνησης κι' ἀνοιγόταν εὐκολότερα ὁ δρόμος γι' ἀποδοχὴ τῶν τετελεσμένων. Ἄλλωστε ἔφευγαν οἱ πιὸ δυναμικοί.

Χρειαζόταν, ὅμως, καὶ μιὰ ἄμεση ἐνέργεια ποὺ θὰ ἔθετε φραγμοὺς σ' ὁποιαδήποτε ἀνεπιθύμητη ἐξέλιξη μέσα στοὺς πρόσφυγες.

Θἄπρεπε νὰ διατηρεῖτο ἡ ἴδια τάξη τῶν πραγμάτων, κοινωνικὴ καὶ οἰκονομική.

Θἄπρεπε νὰ προληφθοῦν αἰτήματα καὶ ἀγῶνες γιὰ μιὰ οἰκονομικὴ ἀλλαγή. Ὁ Αὔγουστος τοῦ 1974 ἦταν κρίσιμος μήνας ἀποφάσεων ποὺ θὰ προδιάγραφε τὴν παραπέρα πορεία.

Ἀντὶ γιὰ ριζικὲς ἀλλαγές, ἀντὶ γιὰ ἴση κατανομὴ βαρῶν τὰ συμφέροντα τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας προστατεύτηκαν καὶ ἡ δυστυχία τῶν προσφύγων διαχωρίστηκε σὰν μιὰ ξεχωριστὴ ὑπόθεση ἀποκλειστικὴ τῶν πληγέντων.

Ἡ κατοχὴ δὲν ἦταν πιὰ ζήτημα ὅλων μας, ἀλλὰ τῶν προσφύγων.

Τὸ πρόβλημα στέγης ἦταν ἁπλὰ ἄλλο ἕνα προσφυγικὸ πρόβλημα.

Δὲν ἀρνιόταν ἡ κυβέρνηση φυσικὰ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσει. Ἀντίθετα κουράστηκαν οἱ ἁρμόδιοι καὶ οἱ ὑπεύθυνοι. Τὸ ἁρμόδιο τμῆμα ἐργάστηκε σκληρά, καὶ ὁ λαὸς ἔδωσε ἀπὸ τὰ ὑστερήματά του τεράστια ποσά. Ὅσα ἀναφέρθηκαν κι' ἀπὸ τοὺς προηγούμενους ὁμιλητές. Ὅμως τὸ προσφυγικό, τὸ στεγαστικὸ ἐξελίχθηκε πιὸ πολὺ σ' ἕνα συνδικαλιστικὸ κι' ὄχι πολιτικὸ πρόβλημα. Δὲν ἦταν, ὅπως ὄφειλε, ἡ καρδιὰ τοῦ πολιτικοῦ προβλήματος. Δὲν ἦταν ἀγώνας, δὲν ἦταν τὸ ἐπίκεντρο τῆς πολιτικῆς μας ἀλλὰ μιὰ ἄλλη πτυχὴ δυστυχισμένων ἀνθρώπων ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς περιθάλψουμε. Δὲν κάναμε πορεῖες στὴ γραμμὴ ἀντιπαράταξης ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐσωτερικό, πρὸς τὸ προεδρικό.

Ἄλλος ὁ κρατικὸς προϋπολογισμός. Ἄλλο τὸ προσφυγικὸ καὶ οἱ δαπάνες του.

Τὸ προσφυγικὸ καὶ τὸ στεγαστικὸ ἦταν τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ «εἰδικοῦ ταμείου ἀνακουφίσεως», τοῦ γνωστοῦ σὰν Ε.Τ.Α. Κι' αὐτὸ ἀνεξέλεγκτο νὰ διαδραματίζει τὸ χωριστὸ δικό του ρόλο.

Ἦταν ὁ κουμπαρὰς τῆς φιλανθρωπίας.

Ἦταν τὸ οἰκονομικὸ καὶ τὸ κοινωνικὸ γκέτο.

Μὲ τὴν πολιτικὴ αὐτὴ διαφυλάχτηκε ἡ κοινωνικὴ τάξη καὶ οἱ κανόνες τῆς ἐλεύθερης οἰκονομίας, τῆς ἐλεύθερης ἐκμετάλλευσης, τῶν φτηνῶν ἐργατικῶν χεριῶν, τῆς μεγάλης ἀνάγκης γιὰ γῆ καὶ στέγη. Ὅπως ὅλα τὰ πιεστικὰ προβλήματα ἔτσι καὶ τὸ στεγαστικὸ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου εἶναι ὑλικὸ γιὰ ἐκμετάλλευση σὲ μιὰ ἐλεύθερη οἰκονομία.

Μέσα σ' ἕνα κλίμα τρομερῆς ζήτησης στέγης ἀποφασίστηκαν τὰ κίνητρα γιὰ οἰκοδομικοὺς σκοπούς, δόθηκαν δάνεια καὶ χαρίστηκαν οἱ φόροι. Τότε ξεκίνησαν οἱ μεγάλες στεγαστικὲς ἐπιχειρήσεις, ποὺ ἀπόδωσαν τεράστια ποσὰ στοὺς

ἐπιχειρηματίες καὶ δὲν ἔλυσαν τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα. Ἀπόδειξη αὐτὴ τὴ στιγμή, μένουν χιλιάδες ἄστεγοι ἐνῶ ὑπάρχουν χιλιάδες ἀδιάθετα διαμερίσματα.

Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ εἴχαμε τὴ συγκινητικὴ ἀλληλεγγύη τοῦ λαοῦ μας ποὺ πρόσφερε στοὺς πρόσφυγες ἀπὸ τὸ ὑστέρημά του στέγη, ψωμὶ καὶ φροντίδα, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ μεγάλα συμφέροντα ποὺ ἔμπαιναν σ' ἕνα νέο χρυσοφόρο παιγνίδι ὑπερκερδῶν καὶ προνομίων μ' ἐπίκεντρο τὸ προσφυγικὸ καὶ τὶς στεγαστικὲς ἀνάγκες τῶν προσφύγων.

Τότε ἄρχισαν νὰ ἀκριβαίνουν τὰ νοίκια, ἡ γῆ, τὰ κτίσματα.

Ψηφίστηκαν νόμοι ἀλλὰ κάλυπταν μόνο τὰ παλαιότερα σπίτια. Ὄχι τὰ νέα. Κάτι τέτοιο ἐθεωρεῖτο ἀντικίνητρο.

Μ' ἐπίκεντρο τὶς στεγαστικὲς ἀνάγκες τῶν προσφύγων στήθηκαν οἱ πιὸ ἀποδοτικὲς ἐπιχειρήσεις.

Ἔκαμαν ὑπερκέρδη ὅσοι πουλοῦσαν τοῦβλα, ὅσοι ἐμπορεύονταν τὴν ἄμμο καὶ τὸ τσιακίλι, οἱ τσιμεντοβιομηχανίες, οἱ ἐπιτήδειοι ἀπὸ τοὺς ἐργολάβους, οἱ σπεκουλαδόροι τῆς γῆς, οἱ προπωλητὲς διαμερισμάτων.

Κι' ὅλ' αὐτὰ κάτω ἀπὸ κυβερνητικὰ προνόμια, προστασία κι' ἐνίσχυση.

Κι' ὅταν ἀκόμα ἡ κυβέρνηση τοὺς συλλάμβανε νὰ κλέβουν παραβαίνοντας τὰ δικά της ἀγορανομικὰ διατάγματα τοὺς τὴ χάριζε.

Ὅταν κάναμε πρόταση γιά κρατικοποίηση τῶν ὑλικῶν κατασκευῆς οἰκοδομῆς ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς Βουλῆς.

Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ κερδήθηκαν πολλὰ ἑκατομμύρια λίρες.

Ποιοὶ εἶν' αὐτοὶ ποὺ κέρδισαν καὶ πόσο φόρο πλήρωσαν ;

Θὰ ἦταν ἀκόμα χρήσιμο νὰ μᾶς ἔλεγαν πόσα δικά τους κεφάλαια διάθεσαν καὶ ἂν διάθεσαν τὶ πῆραν ἀπὸ τὸ δημόσιο.

Ἀπὸ τὴ μιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ἔχασαν τὴ ζωή τους γιὰ νὰ προστατεύσουν τὴ γῆ μας κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ κερδοσκόποι ἔβγαλαν ἑκατομμύρια ἀπὸ τὴν ἐμπορία τῆς ὑπόλοιπης γῆς καὶ μάλιστα ἀφορολόγητα.

Ἂν αὐτὴ ἦταν ἡ μιὰ μηχανὴ ἀποκόμισης ὑπερκερδῶν ἡ ἄλλη ἦταν οἱ ἐργολαβίες.

Ἀμέσως μετὰ τὸ 74 ἄρχισε τὸ κτίσιμο τῶν συνοικισμῶν. Ἔπεσε πολλὴ δουλειὰ καὶ πολὺ χρῆμα. Γιὰ νὰ ἐπαληθεύσει μιὰ φράση ποὺ λέχθηκε σὲ μιὰ ἄλλη περίπτωση χώρας ποὺ βρισκόταν μέσα σὲ πόλεμο ὅτι ἀποδίδουν μεγάλα κέρδη στοὺς ἐπιχειρηματίες ἐκεῖνες οἱ χῶρες ποὺ καταστρέφονται. Φαίνεται ὅμως ὅτι κάποιοι ἀποφάσισαν νὰ κερδίσουν ὅσα μποροῦν περισσότερα κι' ἔγιναν ἄθλια κτίσματα.

Δὲν ἀκούσαμε μέχρι τῆς στιγμῆς νὰ πάρθηκαν ὁποιαδήποτε μέτρα ἐναντίον κάποιου ποὺ καταχράστηκε δημόσιο χρῆμα κι' ἀδίκησε τελικὰ καὶ τοὺς πρόσφυγες.

Οἱ διαμαρτυρίες τῶν προσφύγων εἶναι πολλές. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς κρατεῖ ἀνοικτὸ ὅλα τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ πρόβλημα τῆς ποιότητας τῶν σπιτιῶν. Μέτρα ὅμως δὲν λαμβάνονται. Εἶναι τόσο δύσκολος ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ κατανομὴ τῶν βαρῶν ; Καὶ γιατί ;

Μέσα στὸν προσφυγικὸ κόσμο ἐπικρατεῖ πικρία ἀκόμα γιατὶ πολλοὶ ποὺ δικαιοῦντο νὰ ἔχουν σπίτι σὲ συνοικισμοὺς ἢ μιὰ ἀξιοπρεπῆ στέγαση δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν ἐξασφαλίσουν.

Ὑπάρχουν οἰκογένειες ἀκόμα καὶ μὲ ἀγνοούμενους ποὺ δὲν πῆραν σπίτι ἐνῶ ἦταν τὸ πρῶτο στοιχεῖο στὸν κατάλογο τῶν κριτηρίων.

Ποιὲς ἦταν αὐτὲς οἱ ἐπιτροπὲς ποὺ ἔδιδαν σπίτια καὶ κάτω ἀπὸ ποιὸ ἔλεγχο βρίσκονταν ;

Τὸ στεγαστικὸ μπῆκε μέσα στὸ μεγάλο παιγνίδι τοῦ Κυπριακοῦ.

Οἱ ΗΠΑ τὸ κατάλαβαν ἔγκαιρα κι' ἔρριξαν χρήματα. Ἔκαμαν μιὰν ἐπένδυση μὲ σίγουρο πολιτικὸ ὄφελος. Ἀπόφευγαν τὴν παλαιστινοποίηση καὶ καθοδηγοῦσαν τὸ Κυπριακὸ στὶς δικές τους ἐπιδιώξεις.

Ἐπειδὴ ἔδωσαν χρήματα ἀπόκτησαν καὶ λόγο στὰ κτίσματα.

Μόλις εἶδαν τὰ πρῶτα σχέδια κάποιων φτηνῶν καὶ μαζικῶν κατασκευῶν ἀντέδρασαν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Πρεσβείας τῶν ΗΠΑ ἤθελαν κτίσματα μεγάλα καὶ μόνιμα.

Ἤθελαν ὄχι μόνο ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ Κυπριακοῦ μέσα ἀπὸ τὸ στεγαστικό.

Μὲ μερικὰ ἑκατομμύρια ἐξαγόρασαν ἀπὸ τὴν ἐπίσημη πλευρὰ καὶ πάλιν μιὰ κυρίαρχη θέση στὴν Κύπρο. Παραμερίστηκαν οἱ εὐθύνες τους γιὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή. Ἔγιναν φιλάνθρωποι. Ἄλλωστε αὐτὴ ἦταν καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτική. Φιλανθρωπικὸ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων ;

Ὅταν νόμισαν πιὰ ὅτι ὁλοκληρώθηκε ἡ ἀχρήστευση τοῦ προσφυγικοῦ δυναμικοῦ σὰν ἀγωνιστικοῦ παράγοντα, ὅταν νόμισαν ὅτι ὁλοκληρώθηκε ἡ ἐπιχείρηση τῆς ἀποπολιτικοποίησης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου τότε σφραγίστηκε ἡ μέρα μὲ τὴ διανομὴ κλειδιῶν στὸ συνοικισμὸ τῆς Ἀνθούπολης ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἀμερικάνο Πρέσβυ.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ στὸν ἴδιο συνοικισμό, πανὼ μὲ τὸ σύνθημα «αὐτὰ τὰ σπίτια δὲν εἶναι δικά μας» συναντοῦσε τὴν ἐχθρότητα κάποιων νυκτοβατῶν καὶ σχίζονταν.

Μέσα σ' ἕνα τέτοιο κλίμα ὁ Ἀμερικάνος Πρέσβυς συνοδευόμενος ἀπὸ ἐπίσημους τῆς κυβέρνησης καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων ἐπισκεπτόταν τοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς μὲ συγκεντρώσεις καὶ προσφωνήσεις καὶ δὲν γίνονταν διαδηλώσεις διαμαρτυρίας καὶ ἀπόρριψη.

Σ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ ἔχει τὶς ρίζες της ἡ γραμμὴ τῶν ἐπιστρεφόντων καὶ μὴ ἐπιστρεφόντων προσφύγων καὶ ἡ ψευδοθεωρία τῆς ἐθελοντικῆς ἢ μὴ ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων.

Νομίζουν ὁρισμένοι ὅτι ὅσα περισσότερα σπίτια γίνουν τόσο λιγότεροι οἱ πρόσφυγες ποὺ θὰ ἐπιζητοῦν τὸ γυρισμό. Ἄρα καὶ ἡ λύση εὐκολότερη. Ἄρα καὶ τὰ τετελεσμένα πιὸ ἀποδεκτά.

Σ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ ἔχει τὶς ρίζες του τὸ Ἀμερικάνικο σχέδιο καὶ ἡ παροχὴ ἀποζημιώσεων στοὺς μὴ ἐπιστρέφοντες.

Μ' αὐτὴ τὴν ἀνάλυση καὶ κριτικὴ ὁδηγούμαστε στὸ συμπέρασμα ὅτι, ναὶ ἔπρεπε νὰ γίνει στεγαστικὸ πρόγραμμα ἀλλὰ πάνω σὲ ἄλλη βάση.

Θἄπρεπε νὰ προστατεύονταν οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὶς συγκρούσεις ποὺ ἡ ἐπιδίωξη κέρδους δημιουργεῖ, ὅπως συνέβη μὲ τὰ ἐνοίκια καὶ τὶς ἐξώσεις. Θἄπρεπε νὰ προστατεύονταν οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν καπηλεία τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὸν Ἀμερικάνικο παράγοντα.

Θἄπρεπε ν' ἀποκτοῦσε ἡ κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν τῶν προσφύγων προτεραιότητα ἔναντι τῶν οἰκοδομικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὄχι τὸ ἀντίθετο ὅπως ἀκριβῶς συνέβη, ἀλλὰ τοῦτο ἀπαιτοῦσε πραγματικὰ ριζικότερες ἀλλαγὲς ποὺ δὲν ἔγιναν.

Σήμερα ἔχουν σειρὰ γιὰ στέγη πολλοὶ πρόσφυγες ποὺ μόνο ὕστερα ἀπὸ 3 ὡς 4 ἢ καὶ περισσότερα χρόνια θὰ μπορέσουν νὰ ἐξασφαλίσουν στέγη.

Φυσικὰ ὑπάρχει καὶ θέμα κριτικῆς τῶν συνοικισμῶν, ὅπως ἔγινε γιὰ τὶς κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνέπειες, ὅμως θὰ βγαίναμε ἀπὸ τὸ θέμα μας ἂν ἐπεκτεινόμαστε στὸ κεφάλαιο αὐτό.

Τὸ προσφυγικό, καὶ σὲ προέκταση τὸ στεγαστικό, συνδέεται μὲ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα κι' ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ χαρακτηριστικές του πτυχές.

Τὸ στεγαστικὸ δὲν εἶναι ἁπλᾶ ἕνα φιλανθρωπικὸ ἢ ἕνα ἐργολαβικὸ πρόβλημα.

'Απαιτεῖ πιὸ σύνθετες ἀπαντήσεις γιὰ τὸ εἶδος τῆς κοινωνίας ποὺ προωθοῦμε καὶ γιὰ τὴ λύση ποὺ προκρίνουμε, μιᾶς κοινωνίας χωρὶς προνομιούχους, χωρὶς κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ χάσματα καὶ μιᾶς λύσης χωρὶς στρατὸ κατοχῆς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς γιὰ "Ελληνες καὶ Τούρκους διασφαλισμένο.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Αν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές, τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ τὴν ἑπόμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος ἡ ὁποία ὁρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτη, 22 'Ιανουαρίου 1981, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετικὴ 'Εργασία :

(1) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1980.

(2) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1980.

(3) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980.

(4) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 14) τοῦ 1980.

(5) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(6) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικός) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(7) 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1980.

(8) 'Ο περὶ Τόκου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(9) 'Ο περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981.
(Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981).

(10) 'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981.
(Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981).

(11) 'Ο περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(3) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιά τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(4) «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).

(5) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(6) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(7) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ τὸ ἑξῆς θέμα πρὸς συζήτηση:

«Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς.»

Τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτηση τὴν ὁποία ὑπόβαλα καὶ διὰ τὴν ὁποία δὲν ἔλαβα ἱκανοποιητικὴ ἀπάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ θέμα εἶναι σοβαρότατο καὶ ἐνδιαφέρει ὅλους καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ ἐγγραφή του στὴν ἡμερήσια διάταξη.·

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω τὶ ἔχει συμβεῖ γιὰ τὴν ἀπαίτηση ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα τῶν σχέσεων μὲ τὸ Ἰσραήλ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ζητήσαμε ἀπό τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν καὶ γραπτῶς καὶ προφορικῶς νὰ κατατοπίσει τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν γιὰ τὸ θέμα τῶν διπλωματικῶν μας σχέσεων μὲ τὸ Ἰσραήλ. Ἔχομε ἤδη ἀπευθύνει ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν καὶ ἔχω μιλήσει μαζί του τὴν περασμένη βδομάδα καὶ μοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι μόλις θὰ ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸ ταξείδι του στὴν Ἑλλάδα θὰ ἐρχόταν νὰ κατατοπίσει τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπή.

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι αὔριο τὸ ἀπόγευμα ὁ 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν θὰ κατατοπίσει τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν γιὰ ἄλλα θέματα καὶ νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἡ κατάλληλη εὐκαιρία νὰ συζητήσουμε κι' αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι γιὰ ἄλλο θέμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος ζητήσει ἀπὸ τὸν 'Υπουργὸ Οἰκονομικῶν νὰ προσέλθει ἔγκαιρα στὸ Σῶμα γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, προτοῦ συζητηθοῦν οἱ Προϋπολογισμοὶ γιὰ τὸ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ θὰ γίνει γιὰ νὰ δώσω τὴν εὐκαιρία στὰ Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ μελετήσουν τὶς ὁμιλίες καὶ νὰ προετοιμασθοῦν γιὰ τὴ συζήτηση τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίασης τῆς Βουλῆς.

('Ωρα λήξεως : 6.00 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) "Εκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 5) Νόμος τοῦ 1980», ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Στ.

'Αμπίζας, 'Αλ. Γαλανός, Γ. Λαδᾶς, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(2) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(3) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(4) Ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Ψυχοπαιδαγωγικῶν 'Επιτροπῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1980» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(5) Κατάθεση Νομοσχεδίων.

(6) 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις (Τὸ ὑποσχεθὲν δάνειο γιὰ διεξαγωγὴ ἐργασιῶν στὸ δρόμο Λευκωσίας—'Αγροῦ καὶ 'Αγροῦ—Λεμεσοῦ—Τὸ πρόβλημα τῆς σχολικῆς στέγης στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς—Τὸ θέμα τῆς ἀναγνώρισης ἐκ μέρους τῆς Κύπρου ἀτομικῶν προσφυγῶν στὴν Εὐρωπαϊκὴ 'Επιτροπὴ 'Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μὲ βάση τὸ ἄρθρο 25 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης 'Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων—'Η Συμφωνία Συνδέσεως Κύπρου—Ε.Ο.Κ. καὶ ποιὰ τὰ διαβήματα τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἐξασφάλιση εὐνοϊκῶν ὅρων γιὰ τὴν ἐξαγωγὴ τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.—Παράπονα καλουμένων γιὰ ἐκπαίδευση ἐφέδρων ποὺ διαμένουν σὲ πολὺ μακρινὲς ἀποστάσεις ἀπὸ τὶς μονάδες τους—Τὰ δημιουργηθέντα σοβαρὰ προβλήματα ἐπιβίωσης τῶν κτηνοτρόφων καὶ ἡ ἀνάγκη καθορισμοῦ ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς γιὰ τὴν κτηνοτροφία—'Η ἀνάγκη ἐπιχορηγήσεως τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων γιὰ γεωργικοὺς σκοποὺς καὶ ἐλέγχου τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων).

(7) 'Αγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ ὁλοκλήρωση τῆς συζήτησης πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγησή του «'Η διασφάλιση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(8) 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου, Τ. Χατζηδημητρίου) πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
(Συνέχιση τῆς συζήτησης)

(9) 'Εγγραφὴ στὸ Κεφάλαιο Δ' τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης τοῦ θέματος «'Η ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

(10) 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδη σὲ προηγούμενη ἀπαίτητή του ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὸ 'Ισραήλ.

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 22ας ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.05 μ.μ.)

('Αρ. 15)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε μὲ τὸ Κεφάλαιον Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης.

Τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο εἶναι «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ.2) τοῦ 1980» ὡς ἐπίσης καὶ τὰ Νομοσχέδια «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ.5) τοῦ 1980» καὶ «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, ὁ κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα μὲ τὶς ἐκθέσεις. Προσωπικὰ τὶς ἔχω πάρει σήμερα ἡ ὥρα 11.30 π.μ., ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν ἄλλοι συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι δὲν τὶς ἔχουν πάρει ἀκόμα. Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλοῦσα ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ ἀναβληθεῖ ἡ ψήφιση τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν γιὰ τὴν ἐπόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αναβάλλεται ἡ συζήτηση τῶν Νομοσχεδίων γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία.

Προχωροῦμε στὰ Νομοσχέδια «'Ο περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981». (Ψήφιση δωδεκατημορίου γιὰ τὸν μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981» καὶ «'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981». (Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ ἡ ἔκθεση γιά τὰ δυὸ Νομοσχέδια, ἐκτὸς ἐὰν ἰσχύει τὸ ἴδιο καὶ γι' αὐτά. Ἂν τὸ Σῶμα ἔχει λόγους νὰ μὴ συζητήσουμε τὰ Νομοσχέδια αὐτά, ἐφόσο ἔχουν σταλεῖ καθυστερημένα . . . .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Πάντως ὁρισμένοι ἀπὸ μᾶς, κ. Πρόεδρε, ἔχομε πάρει τὶς ἐκθέσεις. Πληροφοροῦμαι ὅτι ὁρισμένοι τὶς ἔχουν πάρει σήμερα τὸ πρωΐ· πολλοὶ ἀπὸ μᾶς δὲν τὶς ἔχουν πάρει καθόλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση καὶ αὐτῶν τῶν Νομοσχεδίων.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β'—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα διότι ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν εἶχε ἐξουσιοδοτήσει νὰ ἑτοιμασθοῦν οἱ ἐκθέσεις γιά τὰ Νομοσχέδια ἀπὸ περίπου 20 ἡμέρες. Καὶ εἶναι λυπηρὸ ποὺ ἄργησαν τόσο πολὺ νὰ κυκλοφορήσουν ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει νομοθετικὴ ἐργασία γιὰ τὸ Σῶμα σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν λέτε ὅτι δόθηκε ἐξουσιοδότηση, ἐννοεῖτε ὅτι εἶχε ἐγκριθεῖ ἡ ἔκθεση ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή ;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸ νά προσάπτονται ἔμμεσες κατηγορίες γιὰ πρόσωπα τά ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ ἀπαντήσουν ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ὑπάρχουν παράπονα ὀφείλουν νά ἐξετασθοῦν στὶς Ἐπιτροπὲς καὶ νὰ ἐξακριβωθεῖ γιατὶ ὑπάρχει καθυστέρηση. Γιατὶ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἀνήκουν στοὺς ἐκλελεγμένους καὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐκτοξεύονται μὲ ἔμμεσο τρόπο κατηγορίες νὰ μὴν μποροῦν νά ἔχουν τὸ δικαίωμα ἄμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα δὲν ἔχει πρακτικὴ σημασία ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι .....

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

..... ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ἀφοῦ οἱ ἐκθέσεις καθυστερημένα ἔφθασαν στὸ Σῶμα δὲν μπορεῖ νὰ ἀσχοληθεῖ σήμερα τὸ Σῶμα.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἕνα ἄλλο θέμα ἤθελα νὰ ἐγείρω, κ. Πρόεδρε, ἀναφορικὰ μὲ τὴ νομοθετικὴ ἐργασία. Ἐκκρεμεῖ ἀπὸ χρόνο τώρα τό Νομοσχέδιο ἢ μᾶλλον ἡ πρόταση Νόμου ποὺ κατάθεσε ἡ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ἀναφορικὰ μὲ τὸ Συνεργατισμό, ὅπως καθυστεροῦν καὶ ἄλλα Νομοσχέδια. Δὲν γνωρίζω γιατὶ καθυστερεῖ ἡ

ἐξέταση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας. Βέβαια δὲν εἶναι παρὼν σήμερα ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν εἶναι παρὼν δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ καθυστερεῖ αὐτὴ ἡ ἐργασία τώρα καὶ ἕνα χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ θέμα ποὺ ἔθιξε ὁ κ. Λυσσαρίδης, δὲν ἔχει προσαφθεῖ καμμιὰ κατηγορία. Τουναντίον ἐκτιμοῦμε ἰδιαίτερα τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο κάμνει ἡ Γραμματεία τοῦ Σώματος αὐτοῦ. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖο θέλαμε νὰ ἐξηγήσουμε εἶναι ὅτι ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ ἔκαμε τὸ ἔργο της ἐγκαίρως καὶ ἐξέτασε τὰ Νομοσχέδια ἀπὸ 20 ἡμερῶν. Τώρα ἂν συνέβη νὰ καθυστερήσουν γιά τὸ α ἢ β λόγο δὲν πρέπει νὰ θεωρεῖται ὑπεύθυνη ἡ Ἐπιτροπή. Αὐτὸ ἦταν τὸ πνεῦμα καὶ ὄχι νὰ κατηγορήσω ὁποιοδήποτε πρόσωπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Δὲν ὑπάρχει.

Κεφάλαιο Γ—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 Ὀκτωβρίου 1980.

«Τὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας Πάφου—Λυσός, Περιστερώνα, Ἱστιηζιό, Στενὴ καὶ Φιλούσα—ἀντιμετωπίζουν ἕνα σοβαρὸ καὶ ἐπεῖγον πρόβλημα. Συγκεκριμένα ἡ παραγωγὴ τους σὲ κουκιὰ ποὺ ἀνέρχεται σὲ περίπου 150 τόννους καὶ σὲ σιφουνάρι ποὺ ἀνέρχεται σὲ περίπου 50 τόννους παραμένει ἀδιάθετη.

Ἕνεκα τοῦ ὅτι τὰ προϊόντα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ κύριο εἰσόδημα τῶν κατοίκων τῶν ἐν λόγω χωριῶν, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο τί προτίθεται νὰ πράξει ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 20 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 23 Ὀκτωβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Κατὰ τὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια ἡ παραγωγὴ καὶ ἐξαγωγὲς κουκιῶν ἦσαν ὡς ἀκολούθως :—

Παραγωγὴ καὶ ἐξαγωγὲς κουκιῶν

Περίοδος	Παραγωγὴ (βασισμένη σὲ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων)	Ἐξαγωγὲς
1977—78	1079 τόννοι	523 τόννοι
1978—79	1575 τόννοι	1521 τόννοι
1979—80	1529 τόννοι	1294 τόννοι
1980 (Ἰούνιος—Ὀκτώβριος)	2235 τόννοι	1162 τόννοι

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸν πιὸ πάνω πίνακα, ἡ φετεινὴ παραγωγὴ κουκιῶν ἦταν πολὺ πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὴν παραγωγὴ τῶν προηγούμενων χρόνων.

"Ενεκα, κυρίως τῆς κατάστασης στὸ 'Ιράκ καὶ τὸ Λίβανο ποὺ εἶναι οἱ κυριότερες ἀγορὲς γιὰ Κυπριακὰ κουκιὰ ὑπῆρξαν φέτος δυσκολίες στὴν ἐξαγωγὴ κουκιῶν. 'Απὸ ἐπαφὲς ὅμως ποὺ εἴχαμε μὲ ἐξαγωγεῖς, ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι καταβάλλονται προσπάθειες ἐξαγωγῆς καὶ ἄλλων ποσοτήτων καὶ ἐλπίζεται ὅτι τὸ πρόβλημα θὰ ἀπαμβλυνθεῖ.

"Οσον ἀφορᾶ τὸ σιφουνάρι δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχουν προοπτικὲς ἐξαγωγῆς του γιατὶ ὅπως μᾶς πληροφοροῦν ἐξαγωγεῖς τοῦ εἴδους τούτου ἡ Λιβύη ποὺ εἶναι ἡ παραδοσιακὴ ἀγορὰ Κυπριακοῦ σιφουναριοῦ φαίνεται νὰ ἔχει ἱκανοποιήσει τὶς ἀνάγκες της γιὰ φέτος ἀπὸ ἄλλες χῶρες. Οἱ πιθανότητες διαθέσεως του στὸν τόπο εἶναι περιορισμένες καὶ μόνο σὰν ζωοτροφή, καὶ σὲ χαμηλότερη τιμὴ ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἐξασφάλισαν οἱ πρῶτες πωλήσεις τῆς φετεινῆς ἐσοδείας, μπορεῖ νὰ διατεθεῖ, γιατὶ τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἤδη προμηθεύτηκε ὅλες τὶς ποσότητες ποὺ χρειάζεται (50 τόννους) γιὰ διάθεση σὰν σπόρο στοὺς καλλιεργητές κτηνοτροφικῶν φυτῶν.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 31 'Οκτωβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Πατρίκιου Παύλου καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Νοεμβρίου 1980.

«Πληροφορούμαστε ὅτι γιὰ σκοποὺς διορισμοῦ στὴ Δημόσια 'Εκπαιδευτικὴ 'Υπηρεσία ὑπάρχει ξεχωριστὸς κατάλογος ἀνδρῶν Καθηγητῶν Σωματικῆς 'Αγωγῆς καὶ ξεχωριστὸς γυναικῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθυστερεῖ ὁ διορισμὸς τῶν ἀνδρῶν γιὰ πολλὰ χρόνια σὲ σύγκριση μὲ τὶς γυναῖκες, ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολὺ περισσότεροι ἄνδρες Καθηγητὲς Σωματικῆς 'Αγωγῆς.

Εἶναι φανερὸ πὼς ἡ κατάσταση αὐτὴ ἀποτελεῖ κατάφωρη ἀδικία καὶ δυσμενὴ διάκριση, ἰδιαίτερα ἂν λογαριαστεῖ πὼς οἱ ἄντρες ἔχουν ἐπιπρόσθετα νὰ ὑπηρετήσουν καὶ διετὴ στρατιωτικὴ θητεία.

Καλεῖται τὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ γιατὶ ἀκολουθεῖται ἡ πιὸ πάνω ταχτικὴ καὶ ποιοὶ οἱ λόγοι ποὺ τὴ δικαιολογοῦν.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 5 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Πατρίκιου Παύλου.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας κατάρτιζε μέχρι τώρα ξεχωριστὸ κατάλογο διοριστέων ἀνδρῶν Καθηγητῶν Σωματικῆς 'Αγωγῆς καὶ ξεχωριστοῦ γυναικῶν. Τοῦτο βασίστηκε στὴν ἰδιομορφία ποὺ παρουσιάζει τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς σὲ σχέσει πρὸς ἄλλα μαθήματα καὶ ἀποτέλεσε πάγια τακτική. Εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι στὴν πράξη ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἐξελίσσεται σὲ βάρος τῶν ἀνδρῶν. Γι' αὐτὸ σὲ πρόσφατη συνεδρίαση της ἡ 'Επιτροπὴ 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας ἀφοῦ μελέτησε τὸ ζήτημα ἀποφάσισε τὸν καταρτισμὸ ἐνιαίου καταλόγου γιὰ τοὺς νέους αἰτητὲς ἀπὸ τὸν ἑπόμενο 'Ιούνιο.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Δεκεμβρίου 1980.

«Τὰ χωριὰ τῶν ὀρεινῶν καὶ γενικὰ τῶν οἰκονομικὰ καθυστερημένων χωριῶν διαλύονται γιατὶ ἡ νεολαία δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσει ἔστω καὶ ἕνα ὑποφερτὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο. Τὸ σχέδιο ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς ποὺ διαλαμβάνει κάπου 48

χωριὰ καρκινοβατεῖ καὶ μέχρι ποὺ νὰ ἐφαρμοστεῖ δὲν θὰ ὑπάρχουν σ' αὐτὰ τὰ χωριὰ παρὰ μόνο γέροι ποὺ δὲν θὰ μποροῦν νά τὸ ἀξιοποιήσουν.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

α) Γιατὶ δὲν ἐπισπεύδει τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Σχεδίου Ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς ;

β) Γιατὶ δὲν ἐφαρμόζει ἀναπτυξιακὰ ἔργα στὶς οἰκονομικὰ καθυστερημένες περιοχὲς τῆς ὑπαίθρου ποὺ θὰ δώσουν ἀπασχόληση καὶ θ' ἀναπτύξουν τὸ εἰσόδημα τῶν κατοίκων ;

γ) Γιατὶ δὲν βελτιώνει τὸ ὁδικὸ δίκτυο τῆς ὑπαίθρου μὲ δάνειο ἔτσι ποὺ νὰ ἐνθαρρύνει τὴν παραμονὴ τῶν κατοίκων στὶς κοινότητες τους ἔστω καὶ ἂν πολλοὶ κατέρχονται στὴν πόλη γιὰ δουλειά ;

δ) Πῶς προτίθεται ἡ Κυβέρνηση ν' ἀντιμετωπίσει τὴ δικαιολογημένη ἀγανάκτηση τῶν κατοίκων τῶν οἰκονομικὰ καθυστερημένων περιοχῶν γιὰ τὴν παραμέληση τους ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 13 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Σχεδίου Ἐνιαίας Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς προχωρεῖ μὲ ἱκανοποιητικὸ ρυθμὸ καὶ μέσα στὰ προκαθορισμένα χρονικά του πλαίσια. Τὸ Σχέδιο, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι πενταετοῦς διάρκειας (1978—1982) καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ του θὰ ἐπιτευχθεῖ στὰ χρονικὰ αὐτὰ πλαίσια ἐκτὸς ἀπὸ ὁρισμένα μεμονωμένα ἔργα του γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ καταστεῖ ἀναγκαῖο νὰ συνεχιστοῦν καὶ κατὰ τό 1983 γιὰ νά συμπληρωθοῦν. Λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ ἐνιαίου, πολύπλευρου καὶ πρωτοποριακοῦ χαρακτῆρα τοῦ Σχεδίου γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ὁποίου συνεργάζονται πολλὲς Κυβερνητικὲς ὑπηρεσίες καὶ παράλληλα ἐκτελοῦνται κατασκευαστικὲς ἐργασίες καὶ ἐκπονοῦνται μελέτες σκοπιμότητας τῶν ἐπὶ μέρους ἔργων τοῦ Σχεδίου, ὁ ρυθμὸς ἐφαρμογῆς τοῦ πενταετοῦς Σχεδίου Πιτσιλιᾶς εἶναι ἀπόλυτα ἱκανοποιητικός.

Οἱ δαπάνες γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Σχεδίου ἀνέρχονται μέχρι τὸ 1980 σὲ £2,838,320 μὲ τὰ ἔργα δὲ ποὺ βρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεση ἔχει δεσμευτεῖ πέραν τοῦ 60% τῶν κονδυλίων ποὺ προβλέπει τό Σχέδιο.

Λεπτομέρειες γιὰ τὴν μέχρι τώρα πρόοδο τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σχεδίου καὶ τὸ πρόγραμμα ἐργασίας γιὰ τὸ 1981 σᾶς ἔχουν διαβιβασθεῖ μὲ τὴν ταυτόριθμη ἐπιστολή μου ἡμερ. 15 Δεκεμβρίου 1980 σὲ ἀπάντηση τῆς ἐρώτησης ΓΕ' 95 ἡμερ. 13 Νοεμβρίου 1980 ποὺ ὑπέβαλε ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνας Παναγίδης.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα καὶ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου τούτου (ἀρδευτικά, γεωργικά, κτηνοτροφικὰ κλπ., ὅπως περιγράφονται στοὺς Προϋπολογισμοὺς Ἀναπτύξεως) στόχο ἔχουν τὴν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικὰ μὴ ἀνεπτυγμένων περιοχῶν τῆς ὑπαίθρου μας ποὺ θά ἔχει σὰν ἐπακόλουθο τὴ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς καὶ τὴν αὔξηση τοῦ εἰσοδήματος τῶν γεωργῶν.

Μέ τὰ ὑπὸ ἐφαρμογὴ μελέτη ἔργα καὶ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου τούτου καὶ τῶν ἄλλων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν ἀντιμετωπίζονται τὰ προβλήματα τῶν οἰκονομικά μὴ ἀνεπτυγμένων περιοχῶν τῆς ὑπαίθρου, μέσα στὰ πλαίσια ἀσφαλῶς

τῶν γενικώτερων ἐπιδιώξεων καὶ ἱεραρχημένων στόχων ποὺ καὶ αὐτοὶ ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τῶν γενικώτερων οἰκονομικῶν ἐξελίξεων.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀρκετὰ ὁδικὰ ἔργα ἐκτελοῦνται στὴν ὕπαιθρο, παράδειγμα τὰ ὁδικὰ ἔργα τοῦ Σχεδίου Ἐνιαίας Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς (δρόμος Ξυλιάτου—Λαγουδερῶν—Διασταύρωση δρόμου Χαντριῶν—Πολυστύπου, Ἁγίου Θεοδώρου—Ἁγίου Ἰωάννη, Ἐφταγώνιας—Ἀρακαπᾶ, Ἀρακαπᾶ—Συκόπετρας, Ὁρᾶς Χοιροκοιτίας καὶ Μελίνης—Ἐφταγώνιας, γιὰ νὰ ἀναφέρουμε αὐτοὺς ποὺ συμπληρώθηκαν ἢ βρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεση). Τὸ θέμα ὅμως αὐτὸ ὑπάγεται στὶς ἁρμοδιότητες τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ γενικώτερα, μιὰ καὶ γίνεται λόγος στὴν ἐρώτηση καὶ γιὰ τὴ δανειοδότηση τέτοιων ἔργων, στὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καὶ τὸ γραφεῖο προγραμματισμοῦ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Δεκεμβρίου 1980.

«Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας ἔχει αὐξηθεῖ σημαντικὰ μετὰ τὴν Τούρκικη εἰσβολὴ καὶ τὴ δημιουργία προσφυγικῶν συνοικισμῶν στὸ χωριό.

Στό χωριὸ δὲν ὑπάρχει νηπιαγωγεῖο καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι πάρα πολλά. Οἱ κάτοικοι θεωροῦν τὴν ἵδρυση του ἀναγκαία.

Χῶρος καὶ οἴκημα κατάλληλο ὑπάρχουν.

Μὲ τὴ δημιουργία του θὰ ἐξυπηρετηθοῦν καὶ οἱ μητέρες ποὺ θέλουν νά ἐργαστοῦν.

Ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νά μᾶς πληροφορήσει ἂν ἔχει κατὰ νοῦν τὴ δημιουργία τέτοιου ἔργου στὸ χωριό.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 14 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας καὶ ἡ ὕπαρξη προσφυγικῶν συνοικισμῶν στὸ χωριὸ ἐπιβάλλουν τὴ δημιουργία νηπιαγωγείου.

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας πρόσφερε στὴν κοινότητα τὴ δυνατότητα δημιουργίας κρατικοῦ νηπιαγωγείου τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1979 καὶ τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1980. Λόγω ἐλλείψεως κατάλληλης αἴθουσας καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ἡ δημιουργία τοῦ νηπιαγωγείου ματαιώθηκε.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας δὲν μπορεῖ νά ἀναλάβει οἰκονομικὲς ἐπιβαρύνσεις γιὰ τὴ στέγαση τῶν νηπιαγωγείων. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡμερομ. 22/2/79 δεσμεύει τὸ Ὑπουργεῖο νά δημιουργεῖ νηπιαγωγεῖα μόνον ὅπου οἱ κοινότητες διαθέτουν κατάλληλο οἴκημα.»

Ἐπερατώθη ἡ ἀνάγνωση Ἀπαντήσεων σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ΄ καὶ θά ἤθελα νὰ ρωτήσω ἂν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς πάνω στὸ θέμα «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».

Ὁ κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Προηγούμενοι ὁμιλητές, καὶ ἰδιαίτερα ὁ εἰσηγητὴς, ἔχουν ἐκθέσει κι' ἔχουν περιγράψει καθαρὰ τὸ πρόβλημα καὶ ἔχουν ἀναφερθεῖ μέ λεπτομέρειες στὶς διάφορες πτυχὲς του ὅπως σήμερα παρουσιάζονται.

Ἡ κοινὴ διαπίστωση εἶναι ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς στέγης παραμένει ἀκόμα ὀξύ. Στὴν πραγματικότητα ἐξακολουθεῖ νά εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμὸ ἕνα κοινωνικὸ πρόβλημα τοῦ τόπου.

Ἐξακολουθεῖ νὰ ταλαιπωρεῖ καὶ νά ἐξουθενώνει χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες καὶ γιά πολλοὺς συμπατριῶτες μας ἔχει μετατραπεῖ σὲ ἄγχος καὶ σὲ μόνιμο ἐφιάλτη.

Χιλιάδες οἰκογένειες ζοῦν ἀκόμα σὲ παράγκες καὶ σὲ ἀνθυγιεινὰ παραπήγματα.

Χιλιάδες οἰκογένειες ἀφαιμάσσονται ἀπὸ ὑπέρογκα καὶ ἐξουθενωτικὰ ἐνοίκια.

Πολλοὶ πρόσφυγες ἐπαγγελματίες ἀδρανοποιοῦνται καὶ ταλαιπωροῦνται χωρὶς τὴν ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητη ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀποτελοῦν τὴ σημερινὴ πραγματικότητα καὶ συνθέτουν ὁπωσδήποτε μιὰ ζοφερὴ κι' ἀπογοητευτικὴ εἰκόνα ποὺ θὰ ἔπρεπε νά προβληματίζει ὄχι μόνο τὴν Κυβέρνηση, ὄχι μόνο τοὺς ἁρμόδιους ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό.

Δίπλα ὅμως ἀπὸ τὴν εἰκόνα αὐτὴ ὑπάρχει σήμερα ἡ βέβαιη διαπίστωση : Ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς στέγης ἀπὸ καιρὸ βρῆκε καὶ ἀκολουθεῖ σταθερὰ τὸ δρόμο τῆς ἀντιμετώπισης του. Καὶ ἴσως ἀκόμα σήμερα νὰ ἔχει περάσει «τὰ μισὰ» τοῦ δρόμου.

Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης, σὰν ἄμεση συνέπεια τῆς τούρκικης εἰσβολῆς καὶ τοῦ ἐκτοπισμοῦ, πρὶν ἀπὸ λίγα μόνο χρόνια, δὲν ἦταν ἁπλῶς τὸ μεγάλο πρόβλημα τοῦ τόπου. Μέ τό μέγεθος καὶ τὸ εἶδος του συνιστοῦσε στὴν πραγματικότητα μιὰ ἐκρηκτικὴ κατάσταση καὶ μιὰ ἐπικίνδυνη ἀπειλὴ στὴν ὁμαλὴ πορεία καὶ τὴν ἐπιβίωση αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Σήμερα, ἀσφαλῶς οἱ μέρες εἶναι καλύτερες καὶ τὸ πρόβλημα πολὺ μικρότερο. Πρόσφατη σχετικὴ ἀνακοίνωση τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν δίδει ὁρισμένους ἀριθμούς. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ εἶναι πραγματικὰ ἐντυπωσιακοί. Καὶ εἴτε ἀποδίδουν μὲ ἀκρίβεια τὴν πραγματικότητα, εἴτε ἔστω βρίσκονται κάπου κοντὰ στὴν πραγματικότητα, φανερώνουν ὁπωσδήποτε ἕνα τεράστιο πραγματικὰ ἔργο. Ἀποδείχνουν τὴν οὐσιαστικὴ πρόοδο στὸ πρόβλημα καὶ πείθουν γιά τὴ συνέπεια καὶ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ κράτους στὴν προσπάθεια γιὰ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισή του.

Ὁ πρωταγωνιστὴς ὅμως τῆς προόδου ὑπῆρξε ἀναμφίβολα ὁ προσφυγικὸς κόσμος. Ἀπόδειξε στὸ σύνολό του ἀπαράμιλλη ἀντοχὴ καὶ καρτερία. Ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ κατανόηση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ἦταν ἐκεῖνα ποὺ ἐπέτρεψαν καὶ ἔδωκαν στὴν Κυβέρνηση τὰ ἀναγκαία περιθώρια νὰ προωθήσει καὶ νὰ ὑλοποιήσει τὰ διάφορα στεγαστικὰ προγράμματά της. Ἡ σωστὴ καθοδήγηση καὶ οἱ ἀγῶνες τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων στὸν τομέα αὐτὸ καὶ στὴν ὅλη γενικὰ προσπάθεια ὑπῆρξαν πράγματι ἱστορικῆς σημασίας.

Παρ' ὅλα, ὅμως, αὐτὰ καὶ παρὰ τὴν ἀξιόλογη καὶ φανερὴ αὐτὴ πρόοδο στὴν πραγματικότητα βρισκόμαστε ἀκόμα «στὰ μισὰ» τοῦ δρόμου.

Γιὰ τὸν ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο τοῦ προβλήματος ἀπαιτοῦνται ἀκόμα πολλὲς προσπάθειες καὶ ὁπωσδήποτε ἀρκετὸς ἀκόμα χρόνος.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἔχει ἀπαριθμήσει μιὰ σειρὰ ἀπὸ καυτὲς πτυχὲς καὶ ἔχει ἐπισημάνει ἀρκετὲς καὶ σοβαρὲς ἀδυναμίες. Ἡ ἀπαρίθμηση αὐτὴ ἀποδίδει πράγματι τὴ σημερινὴ κατάσταση καὶ φανερώνει τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκταση τοῦ προβλήματος ποὺ ἀκόμα ὑπάρχει.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὶς πτυχὲς αὐτές. Θα ἀναφερθῶ μόνο σὲ μερικὰ θέματα γύρω ἀπὸ τὰ ὁποῖα χρειάζονται νέες κι' ἐπείγουσες, πιστεύω, Κυβερνητικὲς ἀποφάσεις.

1. Θέμα διεύρυνσης κριτηρίων καὶ ποσῶν αὐτοστέγασης.

Ὕστερα ἀπὸ 7 χρόνια προσφυγιᾶς εἶναι, πιστεύω, καιρὸς τὰ κριτήρια αὐτοστέγασης ἐπὶ κυβερνητικῶν οἰκοπέδων, ἐπὶ ἰδιόκτητων οἰκοπέδων, γιὰ τὴν ἀγορὰ κατοικιῶν ἢ διαμερισμάτων νὰ διευρυνθοῦν καὶ νὰ ἐπεκταθοῦν γιά νὰ μπορέσουν νά καλύψουν εὐρύτερα στρώματα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Θὰ πρέπει νὰ καλύψουν καὶ τὴ μεσαία λεγόμενη τάξη ποὺ γιά τόσα χρόνια ἀφαιμάσσσεται ἀπὸ ὑπέρογκα ἐνοίκια. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, μὲ τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τῆς γῆς, μὲ τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν, μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ κόστους ζωῆς γενικά, εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο γιὰ τὴν τάξη αὐτὴ μὲ δικά της μέσα νὰ ἀποκτήσει στέγη.

2. Θέμα διεύρυνσης τῶν κριτηρίων γιὰ τὴν ἐπιδότηση ἐνοικίου.

Τὰ κριτήρια αὐτὰ καλύπτουν σήμερα τὰ πολὺ—πολὺ χαμηλὰ εἰσοδήματα. Στὴν πράξη, ὅμως, οἱ πρόσφυγες μὲ τὰ χαμηλὰ αὐτὰ εἰσοδήματα εἴτε βρίσκονται σήμερα σὲ παράγκες καὶ δὲν ἐπιδοτοῦνται εἴτε ἐπίκειται ἡ στέγαση τους σὲ κυβερνητικὰ σπίτια καὶ σύντομα θά πάψουν νά ἐπιδοτοῦνται. Ἂν τὰ κριτήρια αὐτὰ δὲν ἐπεκταθοῦν ὁ θεσμὸς σύντομα θὰ ἀτονίσει καὶ θὰ γίνει δῶρο ἄδωρο καὶ δὲν θὰ ἐξυπηρετήσει τὸ σκοπό του ποὺ ἦταν ἡ ἀνακούφιση τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν ποὺ ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς τῶν στενῶν κριτηρίων δὲν εἶναι ἀκόμα δυνατὴ ἡ στέγασή τους.

3. Ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Πολλοὶ πρόσφυγες ἐπαγγελματίες ἀδρανοποιοῦνται χωρὶς καμμιὰ δυνατότητα νὰ ἀποκτήσουν ἐπαγγελματικὴ στέγη. Ἡ ἐπαγγελματικὴ στέγαση τους θὰ λύσει ἀσφαλῶς πολλὰ προβλήματα καὶ γιὰ τοὺς ἴδιους καὶ γιὰ τὸ κράτος. Γιὰ τοῦτο θὰ πρέπει νὰ μελετηθοῦν τρόποι καὶ νὰ παρθοῦν ἀποφάσεις γιὰ νὰ μπορέσουν σταδιακὰ νὰ δραστηριοποιηθοῦν περισσότεροι πρόσφυγες καὶ μέσα στὶς πόλεις καὶ γύρω ἀπὸ τοὺς συνοικισμούς ποὺ δημιουργοῦνται.

4. Ὀργάνωση τῶν ἀπαραίτητων ὑπηρεσιῶν στούς Συνοικισμούς.

Σήμερα ἔχουμε συνοικισμοὺς μὲ σπίτια μόνο. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τούς συνοικισμοὺς αὐτοὺς στεροῦνται ἀπὸ δρόμους καὶ συγκοινωνίες, στεροῦνται ἀπὸ κοινοτικὰ τηλέφωνα καὶ ἐπικοινωνίες, στεροῦνται ἀπὸ σχολεῖα κι' ἐκκλησίες, στεροῦνται ἀπὸ καταστήματα καὶ καφενεῖα. Στεροῦνται ἀπὸ ὅλες τὶς διευκολύνσεις καὶ οἱ κάτοικοι τους ἔχουν πολλὲς ταλαιπωρίες. Ἐπιβάλλεται νά ὀργανωθοῦν καὶ νὰ καταστοῦν βιώσιμες κι' αὐτοτελεῖς κοινότητες γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐξυπηρετήσουν στὸν καλύτερο δυνατὸ βαθμὸ τοὺς πρόσφυγες κατοίκους τους.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ ἤθελα νά ἀναφέρω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ συμβολὴ καὶ ἡ προσφορὰ ὁρισμένων Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ ἔπρεπε νά εἶναι κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες καὶ περιστάσεις. Μάλιστα μερικοὶ ἀπὸ

τοὺς 'Οργανισμοὺς αὐτοὺς ἐπιμένουν νά μετροῦν τὴν ἐπιτυχία τους μὲ τὰ ἐτήσια κέρδη ποὺ πραγματοποιοῦν καὶ φαίνεται νά ξεχνοῦν ὅτι τὸ μέτρο μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἔπρεπε νὰ κρίνεται ὁ καθένας σήμερα εἶναι ἡ συμβολὴ καὶ ἡ προσφορά του στὴν ἐπιβίωση αὐτοῦ τοῦ τόπου.

5. 'Η ἀνάγκη ριζικῶν ἐπιδιορθώσεων στὰ τουρκοκυπριακὰ σπίτια.

"Ολοι σχεδὸν οἱ πρόσφυγες ποὺ στεγάζονται σὲ τουρκοκυπριακὰ σπίτια ὑποφέρουν σήμερα ἀπὸ βασικές ἐλλείψεις καὶ κινδυνεύουν ἀπὸ ἀνθυγιεινὲς συνθῆκες. 'Επιβάλλεται ἀπόφαση καὶ πρόγραμμα γιὰ ριζικὲς ἐπιδιορθώσεις καὶ προσθῆκες μέσο μιᾶς ὀργανωμένης καὶ καλὰ ἐπανδρωμένης τεχνικῆς ὑπηρεσίας ποὺ νὰ μπορέσει νά ἀντεπεξέλθει σὲ λογικὸ χρονικὸ διάστημα μέσα ἀπὸ τὸ δύσκολο πραγματικὸ αὐτὸ ἔργο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς στέγης περνᾶ ἀναγκαστικά μέσα ἀπὸ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν κατανόηση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. "Ομως ἡ ὑπομονὴ αὐτὴ ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσης τοῦ προβλήματος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνεξάντλητη. Γιά τοῦτο οἱ ρυθμοὶ θὰ πρέπει νά ἐπισπευσθοῦν καὶ τὰ σχέδια νά ἐπεκταθοῦν γιὰ νὰ καλύψουν σταδιακὰ καὶ στὸ συντομότερο χρονικὸ διάστημα ὁλόκληρο τὸν προσφυγικὸ κόσμο.

'Αναμφίβολα τὸ Κράτος χρωστεῖ σὲ ὅλους τοὺς πρόσφυγες, σὲ ὅλους ὅσους ξερίζωσε ἡ προδοσία καὶ ἡ εἰσβολὴ μιὰ ἀνθρώπινη στέγη καὶ μιὰ ὑποφερτὴ προσωρινότητα μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιστροφῆς.

Πιστεύουμε ὅτι τὸ χρέος αὐτὸ ἀναγνωρίζεται καὶ οἱ προσπάθειες καταβάλλονται. "Ομως ἡ φύση καὶ τὸ εἶδος τοῦ προβλήματος δὲν ἐπιτρέπει οὔτε ἄνεση οὔτε ἀνάπαυση. 'Αντίθετα ἀπαιτεῖ ἐπιμονὴ κι' ἐγρήγορση καὶ προπαντὸς νά παραμείνει στὴν κορυφὴ τῶν προτεραιοτήτων καὶ τῶν προσπαθειῶν τοῦ κράτους μέχρι τὴν ἐπίτευξη τοῦ στόχου. 'Ο στόχος εἶναι ἡ ἄνετη προσωρινότητα καὶ σήμερα βρίσκεται ἀκόμα ἀρκετὰ μακρυά. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. "Ομως μιὰ σύντομη ἀναδρομὴ στὸ χθὲς καὶ μιὰ ἀντικειμενική του σύγκριση μὲ τὸ σήμερα ἐπιτρέπει, πιστεύω, τὴν αἰσιόδοξη πρόβλεψη ὅτι τὸ αὔριο θά εἶναι σίγουρα καλύτερο γιὰ ὅλους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ, εἶναι κατανοητὸ ὅτι μπορεῖ νά γίνονται διαβουλεύσεις μέσα στὴν αἴθουσα ἀλλά σὲ τόνο ποὺ νὰ ἐπιτρέπεται ὥστε νὰ ἀκούεται καὶ ὁ ὁμιλητής.

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Νὰ μεγαλώσουν τὰ μεγάφωνα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ στεγαστικὸ δὲν εἶναι τὸ μόνο σοβαρὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ πρόσφυγες. Οἱ πρόσφυγες δὲν ἔχουν χάσει μόνο τὸ σπίτι τους ἢ ἕνα κάποιο τρόπο στεγάσεως τους. "Εχουν χάσει τὶς περιουσίες του. "Εχουν χάσει τὴ πιστωτική του δυνατότητα. "Εχουν ἀπολεσθεῖ ἢ ἔχουν ἀδυνατίσει οἱ δυνατότητές τους γιὰ

νὰ σπουδάσουν ἢ ἀποκαταστήσουν τὰ παιδιά τους. Ἔχουν χάσει τὸ κοινωνικό τους περιβάλλον. Πολλὲς φορὲς ἔχουν ταπεινωθεῖ. Καὶ γενικὰ ἀντιμετωπίζουν πολλὰ κοινωνικὰ προβλήματα.

Ὅμως τὸ θέμα, ὅπως εἶναι ἐγγεγραμμένο στὴν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Σώματος, εἶναι ἐξειδικευμένο καὶ ἀφορᾶ ἀποκλειστικὰ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων. Γι' αὐτὸ ὑποχρεωτικὰ θά προσπαθήσω νὰ περιορίσω τὴν ἀναφορά μου στὸ εἰδικὸ αὐτὸ πρόβλημα.

Ἐφτὰ χρόνια μετὰ τὴν εἰσβολὴ σχεδὸν οἱ μισὲς προσφυγικὲς οἰκογένειες δὲν ἔχουν τύχει ὁποιασδήποτε οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ στεγαστικό τους πρόβλημα. Ὑπολογίζεται πὼς γύρω στὶς 22,000 προσφυγικὲς οἰκογένειες κατοικοῦν εἴτε σὲ παράγκες, εἴτε ἐνοικιάζουν σπίτια, εἴτε σὲ μερικὲς ἐξαιρέσεις κατάφεραν νὰ ἀγοράσουν μόνοι τους τὴ δική τους στέγη.

Σωστὰ δόθηκε προτεραιότητα καὶ βοηθήθηκαν τὰ οἰκονομικὰ ἀσθενέστερα στρώματα τῶν προσφύγων. Χωρὶς νὰ ὑποτιμοῦνται τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ συνεχίζει νὰ ἔχει αὐτὴ ἡ κατηγορία τῶν προσφύγων καὶ ἡ ἀνάγκη γιὰ περαιτέρω βοήθεια, θὰ πρέπει ταυτόχρονα νὰ μὴν παραγνωρίζεται πὼς ὀξύτατα προβλήματα ἀντιμετωπίζουν καὶ τὰ μεσαῖα στρώματα τῶν προσφύγων ὅπως εἶναι οἱ ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίες, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ μικροὶ ἐπιχειρηματίες, οἱ καταστηματάρχες κ. ἄ. Αὐτὴ ἡ κατηγορία τῶν προσφύγων ἐκτὸς ἀπὸ ἐξαιρέσεις δὲν ἔχει τύχει σχεδὸν καμμιᾶς οἰκονομικῆς βοήθειας ἀπὸ τὸ κράτος. Οἱ προσφυγικὲς αὐτὲς οἰκογένειες κατὰ κανόνα πληρώνουν ψηλὰ ἐνοίκια γιὰ στέγαση, πολλὲς δὲ ἀπὸ αὐτὲς δὲν μπόρεσαν ἀκόμα νά ἀποκτήσουν πλήρη οἰκιακὸ ἐξοπλισμό.

Πρόσθετα εἰδικὰ οἱ ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίες καὶ οἱ μικροὶ ἐπιχειρηματίες ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ ἐπαγγελματικὰ προβλήματα. Σχεδὸν ὅλοι τους ἔχουν χάσει κάθε δυνατότητα δανεισμοῦ. Ὄχι μόνο ἔχουν χάσει τὶς περιουσίες τους μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσουν καὶ τὴν τραπεζική τους πίστη ἀλλὰ βρέθηκαν καὶ μὲ χρέη στὶς τράπεζες. Κάθε δὲ προσπάθεια τους γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση ἐμποδίζεται τόσο ἀπὸ τὰ προπολεμικά τους χρέη ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη πιστωτικῶν δυνατοτήτων. Στὶς περιπτώσεις δὲ ποὺ οἱ τράπεζες δέχονται νὰ τοὺς προσφέρουν καινούργια δανειοδότηση τοὺς ὑποχρεώνουν νά ὑπογράψουν νέα συμβόλαια στὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ τὰ προπολεμικά χρέη.

Μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς οἰκονομικὲς ἀδυναμίες οἱ μικροὶ πληγέντες ἐπιχειρηματίες ἔχουν νὰ ἀγωνιστοῦν μέσα σ' ἕνα ἄλλο κοινωνικὸ περιβάλλον μακρυὰ ἀπὸ τὴν πελατεία τους γιὰ νά ἐπιβιώσουν. Πρόσθετα ὑποχρεώνονται νὰ πληρώνουν πολὺ ψηλὰ ἐνοίκια γιὰ ἐπαγγελματικὴ στέγη.

Εἶναι καιρὸς ἡ Κυβέρνηση νά δεῖ μὲ περισσότερη σοβαρότητα τὰ πολὺ δύσκολα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὰ μεσαῖα στρώματα τῶν προσφύγων.

Ὅπως ἀνάφερα πιὸ πάνω σωστὰ δόθηκε προτεραιότητα στὴ στέγαση τῶν οἰκονομικὰ ἀσθενέστερων στρωμάτων τῶν προσφύγων. Ὅμως καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ἤδη στεγαστεῖ ἀντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα.

Ἰδιαίτερα οἱ οἰκογένειες ποὺ ἔχουν στεγαστεῖ σὲ τουρκοκυπριακὰ σπίτια στεροῦνται στοιχειωδῶν ἀνέσεων. Ἀλλὰ καὶ οἱ συνοικισμοὶ παρουσιάζουν σοβαρὰ προβλήματα. Ὅλοι σχεδὸν οἱ ὑφιστάμενοι συνοικισμοὶ στεροῦνται ἀπὸ δημόσια τηλέφωνα, γήπεδα, στεγασμένες στάσεις λεωφορείων, κοινόχρηστων χώρων κ.ἄ. Πολλοὶ συνοικισμοὶ ἔχουν ἠλεκτρικοὺς θερμοσίφωνες μὲ ἀποτέλεσμα φτωχὲς προσφυγικὲς οἰκογένειες νὰ ἐπιβαρύνονται μὲ σημαντικὰ ποσά. Τόσο γιὰ λόγους ἐθνικῆς οἰκονομίας ὅσο καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἰδίων τῶν προσφύγων

ἐπιβάλλεται νὰ ἀντικατασταθοῦν οἱ ἠλεκτρικοὶ θερμοσίφωνες μὲ ἡλιακούς. Ἐπίσης οἱ δρόμοι μερικῶν συνοικισμῶν δὲν ἔχουν ἀσφαλτοστρωθεῖ. Τό πρόβλημα αὐτὸ εἶναι εἰδικότερα κτυπητὸ τὸ χειμώνα ποὺ οἱ δρόμοι γίνονται πραγματικὰ ἀδιάβατοι.

Τέλος ἕνεκα τῆς φτηνῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομῶν πολλὰ σπίτια ἄρχισαν ἤδη νὰ χρειάζονται ἐπιδιορθώσεις.

Ὅμως γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐκτιμήσουμε ἂν ἡ καθυστέρηση ποὺ παρουσιάζεται γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων μπορεῖ νὰ δικαιολογηθεῖ θά πρέπει νά γνωρίζουμε τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα προορίζονται γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα διατέθηκαν ὅπως καὶ τὸν τρόπο ποὺ διατέθηκαν.

Προσωπικὰ τὰ τρία τελευταῖα χρόνια στὴ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν ἐγείρω τὸ θέμα τῆς ἀνάγκης νά παρουσιάσει ἡ Κυβέρνηση στὴ Βουλὴ ἀναλυτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴ διαχείριση τοῦ «Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων».

Ὅταν μιλοῦμε γι' αὐτὸ τό εἰδικὸ ταμεῖο πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι πρόκειται γιὰ ἕνα τεράστιο ποσὸ χρημάτων. Ἐκεῖ μέσα εἰσέρρεαν τὰ τεράστια ποσὰ τῆς ἔκτασης εἰσφορᾶς ποὺ πλήρωναν μέχρι τὸ 1977 ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι. Σήμερα συνεχίζει νὰ εἰσρέει μικρότερο ἀλλά σημαντικὸ ποσὸ ἀπὸ τὴν ἔκτακτη εἰσφορά. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ταμεῖο πηγαίνουν ὅλα τὰ ποσὰ ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἐξωτερικὴ βοήθεια. Ἕνα ἄλλο σοβαρὸ ποσὸ ποὺ μπαίνει στὸ ταμεῖο αὐτὸ εἶναι ὁ τελωνειακὸς δασμὸς τοῦ 3.5% ποὺ ἐπιβάλλεται πάνω σ' ὅλες τὶς εἰσαγωγές. Τὸ ποσὸ αὐτὸ ὑπολογίζεται νὰ ἀνέρχεται στὰ £10 ἑκατομμύρια τὸ χρόνο. Πρόσθετα τὸ ταμεῖο αὐτὸ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ ἄλλους μικρότερους πόρους.

Γιὰ τὸ 1980 τὰ ἔσοδα τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ ταμείου πρέπει νὰ ἔχουν ξεπεράσει κατὰ πολὺ τὰ £20 ἑκατομμύρια. Πρόσθετα κάθε χρόνο μεταφέρονται 6—10 ἑκατομμύρια λίρες ἀπὸ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως. Δηλαδὴ τὰ συνολικὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ ταμείου αὐτοῦ μέχρι σήμερα πρέπει νὰ ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸ τῶν £150 ἑκατομμυρίων. Γι' αὐτὸ τὸ τεράστιο ποσὸ δὲν ἔχουν παρουσιαστεῖ καθόλου στοιχεῖα στὴ Βουλή. Ἡ Κυβέρνηση ἀπόφευγε συστηματικὰ νὰ καταθέτει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμὸ αὐτοῦ τοῦ ταμείου στὸ Σῶμα. Τὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀποφεύγει ἐπιμελῶς νὰ ἐνημερώνει τὴ Βουλὴ γιὰ τὴ διαχείριση τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ ταμείου εἶναι ἀνησυχητικό. Ἡ συμπεριφορὰ αὐτὴ ἐνισχύει τοὺς φόβους μήπως καὶ αὐτὸ τὸ ταμεῖο ἔχει παρόμοια διαχείριση μὲ ἕνα ἄλλο ταμεῖο ποὺ καὶ αὐτὸ φέρει τὸ ἠχηρὸ ὄνομα «προσφυγικὸ» καὶ ὅμως τὰ χρήματά του σπαταλήθηκαν γιὰ ἄλλους σκοπούς.

Εἶναι καιρὸς ἡ Βουλὴ νὰ δείξει περισσότερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν τύχη τοῦ «Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων». Θὰ πρέπει τὸ Σῶμα νὰ ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν κυβέρνηση νὰ καταθέσει ἀναλυτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴ διαχείριση αὐτοῦ τοῦ Ταμείου ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως του μέχρι σήμερα. Ἐνῶ ταυτόχρονα νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νά καταθέτει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμὸ αὐτοῦ τοῦ Ταμείου κάθε χρόνο.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, κύριοι συνάδελφοι, ἔχω συντάξει ἕνα σχέδιο ἀποφάσεως τὸ ὁποῖο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως γίνεται προσπάθεια νά περικλείσει τά γενικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν ὅλη συζήτηση ποὺ ἔχει διεξαχθεῖ στὸ Σῶμα.

Καταθέτω τὸ σχέδιο στὴ Γραμματεία τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως εἴχαμε καὶ στὸ παρελθὸν πεῖ πὼς θὰ ἦταν χρήσιμα ψηφίσματα ἢ ἀποφάσεις νὰ προτείνονται ὅσο πιὸ ἔγκαιρα γίνεται γιὰ νὰ δίνεται ἡ εὐκαιρία σ' ὅλες τὶς πλευρές νὰ τὰ μελετοῦν, ἀλλὰ ἐν πάση περιπτώσει τὸ σχέδιο θὰ κυκλοφορήσει καὶ εἶναι θέμα τῆς ἴδιας τῆς Βουλῆς νὰ ἀποφασίσει.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Θὰ παρακαλέσω τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη ὅπως κλείσει τὸ θέμα.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε, ἀξ. Κύριοι,

Σὲ τρεῖς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς συζητήθηκε τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων. Ἔγινε μιὰ καλὴ συζήτηση. Πῆραν μέρος ἀρκετοὶ Βουλευτὲς ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς.

Μποροῦμε τώρα νὰ καταλήξουμε σὲ μερικὰ κύρια συμπεράσματα :

Πρῶτο συμπέρασμα

Ὅτι στὴν 7ετία ποὺ πέρασε χάρη στὶς προσπάθειες τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων καὶ τοὺς συνεχεῖς ἀγῶνες τῶν προσφύγων, καὶ στὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης στεγάστηκαν χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες σὲ κυβερνητικοὺς οἰκισμούς, σὲ συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης καὶ σὲ ἰδιόχτητα οἰκόπεδα.

Ἡ Κυβέρνηση ἔδωσε ἐπίσημα στοιχεῖα στὶς 15 τοῦ Γεννάρη, αὐτὲς τὶς μέρες, ποὺ ἀναφέρουν ὅτι στεγάστηκαν περὶ τὶς 100 χιλιάδες πρόσφυγες συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν.

Δεύτερο συμπέρασμα

Εἶναι ὁμόφωνη ἡ διαπίστωση τῆς Βουλῆς ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς προσφύγων, κάπου 100 χιλιάδες, εἶναι ἀκόμα ἄστεγοι. Ζοῦν σὲ παράγκες, χαλόσπιτα, ἀκατάλληλα ὑποστατικά, παλιὰ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια ποὺ τρέχουν νερὰ ἢ ἐνοικιάζουν σπίτια.

Ἡ Βουλὴ ὑπογράμμισε τὸ δράμα τῶν παραγκόβιων αὐτῶν ποὺ μένουν ἀκόμα στὰ χαλαμάντουρα, σὲ παράγκες καὶ ἀκατάλληλα σπίτια ὅτι ἡ θέση αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν εἶναι τραγική.

Ἀναφέρθηκαν στὴ Βουλὴ περιπτώσεις προσφυγικῶν οἰκογενειῶν ἀγνοουμένων ποὺ μένουν σὲ ὑγρὲς τρῶγλες καὶ παλιοπαράγκες, οἰκογενειῶν ἀρρώστων ποὺ μένουν σὲ παλιόσπιτα ποὺ τρέχουν νερά, οἰκογενειῶν ποὺ διαμένουν καὶ 7 ἄτομα ἀκόμα σὲ ἕνα σπίτι.

Τρίτο συμπέρασμα

Ἐπιβάλλεται νὰ ἐπισπευσθοῦν τὰ σχέδια τῆς Κυβέρνησης γιὰ τοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς καὶ τοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης καὶ τῆς βοήθειας γιὰ ἀγορὰ διαμερισμάτων γιὰ τὴ στέγαση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Νὰ δοθεῖ προτεραιότητα, σὲ ὅσους στεγάζονται ἀκόμα σὲ παράγκες, παλιόσπιτα καὶ παλιὰ ἀνθυγιεινὰ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια ποὺ τρέχουν. Νὰ στεγαστοῦν οἱ γέροντες καὶ οἱ ἄρρωστοι πρόσφυγες. Νὰ ὑλοποιηθοῦν οἱ ὑποσχέσεις τῆς Κυβέρνησης γιά τὴ διόρθωση τῶν παλιῶν Τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν ποὺ τρέχουν νερά. Νὰ ἐφαρμοστεῖ ἡ ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης ὅτι μέσα στὸ 1981 θὰ στεγαστοῦν ὅλοι οἱ παραγκόβιοι.

Καταθέτω στὴ Βουλὴ μιὰ δραματικὴ ἔκκληση ποὺ μὲ τηλεγράφημα του ἔστειλε ἕνας πρόσφυγας προχθὲς στὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν.

«Εἴμαστε μιὰ προσφυγικὴ οἰκογένεια ἀπὸ τὴν Κοντέα. Ζοῦμε σὲ ἕνα γέρημο τόπο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ Τερσεφάνου, μακρυὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, σὲ μιὰ παράγκα. Ἔχουμε γυιὸ ἀγνοούμενο. Ἡ παράγκα μας σάπισε. Ἀναμένουμε ἔγκριση τῆς αἴτησης μας γιὰ αὐτοστέγαση ποὺ καθυστερεῖ. Κυριάκος Κοκκινόβουκκος».

Ἐπιβάλλεται νά δοθεῖ ἕνα τέρμα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ δράματα.

Γενικὰ νά ὑπάρξει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἕνα ὁλοκληρωμένο στεγαστικὸ πρόγραμμα γιὰ τὴ στέγαση ὅλων τῶν προσφύγων ποὺ νὰ περιλαμβάνει καὶ τοὺς κρατικοὺς ὑπαλλήλους, πρόσφυγες, ἐκπαιδευτικοὺς καὶ ἄλλους. Νὰ ὑλοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Προέδρου Κυπριανοῦ τῆς 16ης τοῦ Ὀκτώβρη 1980, γιὰ στέγαση σὲ ὅλους τοὺς πρόσφυγες.

Τέταρτο συμπέρασμα.

Νὰ ἐπισπευσθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἡ λύση ὅλων τῶν στεγαστικῶν προβλημάτων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς μὲ τὴν ἀνέγερση κέντρων, παντοπωλείων, καφενείων, ἰατρείων, παιδοκομικῶν σταθμῶν, ἐκκλησιῶν καὶ γυμναστηρίων.

Νὰ ὑπάρξει ἕνα πρόγραμμα ἐπίλυσης ὅλων αὐτῶν τῶν προβλημάτων σὲ ὅλους τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς.

Πέμπτο συμπέρασμα

Νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ ἐκκρεμοῦν στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς, ὅπως τῶν δρόμων, τηλεφώνων, ἀποχετευτικῶν, σχολείων καὶ ἄλλα.

Οἱ προσφυγικὲς κοινότητες εἶναι σήμερα δεκάδες. Ἀντιμετωπίζουν πολλὰ κοινοτικὰ προβλήματα. Δὲν πρέπει νά ἀφήνουνται οἱ πρόσφυγες νά νοιώθουν ὡς πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Νὰ ὑπάρξει συγκεκριμένο πρόγραμμα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ λύση τῶν προβλημάτων τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Ἕχτο συμπέρασμα

Εἶναι ἡ ὁμόφωνη διαπίστωση τῆς Βουλῆς ὅτι στοὺς κυβερνητικοὺς συνοικισμοὺς ὑπάρχουν πολλὰ σπίτια ποὺ δὲν κτίστηκαν μὲ τὰ κατάλληλα ὑλικά. Δὲν ὑπῆρξε ὁ ἁρμόδιος ἔλεγχος. Ἔχουν πολλὲς ἐλλείψεις. Τρέχουν νερά. Δὲν ἔχουν παραθυρόφυλλα. Τὸ ἀποχετευτικὸ σύστημα δὲν λειτουργεῖ κανονικά. Ἐπιβάλλεται νὰ ὑπάρξει προγραμματισμὸς στὸν κάθε συνοικισμὸ γιὰ τὴ διόρθωση αὐτῶν τῶν σπιτιῶν. Τὸ ἴδιο νὰ γίνει καὶ στοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης, ἰδιαίτερα γιὰ τὰ σπίτια ποὺ κτίστηκαν στὰ πρῶτα στάδια μὲ τὴ χαμηλὴ βοήθεια τῶν £800 καὶ τῶν £1.300 λιρῶν.

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε,

Αὐτὰ ἦσαν τὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴ συζήτηση τῆς Βουλῆς.

Ὅμως ἀκούστηκαν καὶ μερικὲς ἀπόψεις ἀπὸ Βουλευτή, στὶς ὁποῖες ὀφείλουμε νὰ ἀπαντήσουμε. Ἀνάφερε αὐτὸς ὁ Βουλευτὴς ὅτι τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων «ἐξελίχθηκε πιὸ πολὺ σ' ἕνα συνδικαλιστικὸ καὶ ὄχι πολιτικὸ πρόβλημα. Δὲν ἦταν, ὅπως ὤφειλε, ἡ καρδιὰ τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος», λέει ὁ Βουλευτής.

Αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμὸς ἀποτελεῖ ὕβρη γιά τὴν ἀγωνιζόμενη προσφυγιά μας. Γιατὶ ὁ προσφυγικὸς κόσμος στὴ διάρκεια τῆς ἐπταετίας εὑρίσκετο καὶ

βρίσκεται στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας γιά λύση τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος, στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν ἀγώνων γιὰ ἐπιστροφή, στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν ἀγώνων γιὰ ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ 'Οργανισμοῦ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν. Βρίσκεται ὁ προσφυγικὸς κόσμος στὴν πρώτη γραμμὴ γιὰ ἐφαρμογὴ τῶν συμφωνιῶν Κορυφῆς γιὰ εἰρηνικὴ λύση τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος.

'Αγωνίστηκε ὁ προσφυγικὸς κόσμος ἀσφαλῶς στὴν 7ετία γιὰ νὰ λυθεῖ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα. 'Αγωνίστηκε νὰ ἐξασφαλίσει σπίτι. Καὶ ἦταν καὶ εἶναι δίκαιος καὶ ὀρθὸς αὐτὸς ὁ ἀγώνας. Οἱ πρόσφυγες δὲν ἔπρεπε καὶ δὲν πρέπει νὰ διαβιοῦν μέσα στὰ τσιαντήρια, τὶς παράγκες καὶ τὰ χαλαμάντουρα γιὰ νὰ παραμείνουν ἀγωνιστὲς καὶ ἐπαναστάτες ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοί. Γιατὶ οἱ πρόσφυγες ἦταν πάντα πρωτοπόροι στοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας στὴ διάρκεια τῆς 7ετίας.

"Οσοι μιλοῦν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι γιατὶ δὲν ἔχουν ζήσει τὴ ζωὴ τῶν προσφύγων μέσα στὰ τσιαντήρια ἢ στὶς παράγκες, μέσα στὸ κρύο καὶ τὶς βροχές. 'Αλλοίμονο στὴν προσφυγιὰ ἂν ἀκολουθοῦσε αὐτὴ τὴ λανθασμένη θεωρία γιὰ νὰ μὴ ἀγωνίζετο γιὰ νὰ στεγαστεῖ. Θὰ ὁδηγεῖτο στὸ σακκάτεμα, στὶς ἀρρώστιες καὶ στὸν ξολοθρεμμό, ὅπως ὑποφέρουν σήμερα οἱ 15 χιλιάδες τῶν προσφύγων ποὺ ζοῦν στὶς παράγκες.

'Ορθὰ οἱ πρόσφυγες ποὺ ζοῦν στὶς παράγκες καλοῦν τοὺς ἐπίσημους —καὶ τοὺς κάλεσαν πολλὲς φορὲς— νὰ ζήσουν μόνο μιὰ νύχτα τὴ ζωὴ τῆς παράγκας γιὰ νὰ γνωρίσουν τὴ ζωή τους ἀπὸ αὐτὴ τὴν τραγικὴ πλευρά.

'Ο προσφυγικὸς κόσμος ἑνωμένος μαζὶ μὲ ὅλο τὸ λαό μας ἀγωνίζεται γιὰ 7 τώρα χρόνια γιὰ εἰρήνη λύση τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος μέσο τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Γιατὶ ἄλλος δρόμος ὁδηγεῖ στὴν καταστροφὴ καὶ τὴν προσφυγοποίηση ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ μας.

Θὰ καταλήξω καὶ ἐδῶ σὲ ἕνα συμπέρασμα. Μὲ τὴν μερικὴ λύση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος χάρη στοὺς ἀγῶνες τῶν προσφύγων, ὁ προσφυγικὸς κόσμος δὲν ἔχασε τὴν ἀγωνιστικότητα ἢ τὴν ἐπαναστατικότητά του. 'Ο προσφυγικὸς κόσμος βρισκόταν καὶ βρίσκεται στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ μας γιά εἰρηνικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος γιὰ μιὰ Κύπρο 'Ανεξάρτητη, 'Ομόσπονδη, Δημοκρατική, βρίσκεται στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ ἀγώνα γιὰ ἐπιστροφὴ καὶ δικαίωση.

Γενικὰ προτείνω ὅπως ὅλες οἱ προτάσεις ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τοὺς βουλευτὲς κατὰ τὴ συζήτηση νὰ σταλοῦν ἀπὸ τὴ Γραμματεία τῆς Βουλῆς μὲ ἕνα μνημόνιο στὸ 'Υπουργεῖο 'Εσωτερικῶν γιὰ ἄμεση προώθηση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ πάρω τὸ λόγο πάνω σὲ ἕνα σημεῖο τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. συναδέλφου ὅπου χαρακτήρισε τὴν ἀναφορά μου σὰν ὕβρη ἐναντίον τῶν προσφύγων καὶ θὰ ἤθελα νὰ τοποθετηθῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θεωρεῖτε ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἐλέχθη παραποιεῖ αὐτὰ ποὺ εἴπατε σεῖς ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Οταν χαρακτηρίζει ὕβρη τὴ θέση ποὺ εἶχα βάλει, ἀσφαλῶς πρόκειται γιά μιὰ

ἀπαράδεκτη τοποθέτηση. Διαστρεβλώνει τὸ πνεῦμα διότι δὲν ἔχει τὸ μονοπώλιο τῆς διαχείρισης τῶν προσφυγικῶν θεμάτων μιὰ κομματικοποιημένη ὑπόθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, χρησιμοποίησα ἀπόσπασμα τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Χατζηδημητρίου τὸ ὁποῖο παράθεσα σὲ εἰσαγωγικά.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν εἶναι ὕβρη ἡ ὁμιλία μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ παρακαλῶ. Ὅταν στὸ κλείσιμο ἑνὸς θέματος ὁ ὁμιλητὴς ἀναφερθεῖ σὲ ὁμιλίες ἄλλων καὶ οἱ ἀναφορὲς ἐκεῖνες μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθοῦν ὅτι παραποιοῦν τὶς θέσεις κάποιου Βουλευτῆ, τότε θὰ πρέπει νά δίνεται στὸ Βουλευτὴ ἐκεῖνο, ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξηγήσει τὸ σημεῖο αὐτὸ σὲ συντομία, ἀλλὰ μόνο αὐτὸ τὸ σημεῖο.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ προσπαθήσω νά κρατήσω τὴ ψυχραιμία μου γιατὶ σήμερα μέσα σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ἀπὸ κάποιο συνάδελφο ἔγινε προσπάθεια νά διαστρεβλώσει τὸ νόημα τῆς προσέγγισης τοῦ μεγάλου προσφυγικοῦ προβλήματος γιά νὰ τὸ μονοπωλήσει καὶ νά παρουσιασθεῖ σὰν ὁ μόνος προστάτης καὶ οἱ ἄλλοι σὰν ἀναίσχυντοι ἐκμεταλλευτὲς ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο μπορεῖ νὰ ἐξυπονοεῖ ἡ λέξη «ὕβρις». Καὶ χρησιμοποίησε τὴ φράση ποὺ ἀνάφερα γιὰ συνδικαλιστικοποίηση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος γιὰ νὰ δώσει αὐτὸ τὸ χαρακτηρισμό.

Κύριοι συνάδελφοι,

Γνωρίζομε ὅλοι πάρα πολὺ καλὰ τὴν πορεία τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ κινήματος, τὴν ἀνάξια ἡγεσία ποὺ εἶχε ἐλέῳ μερικῶν κυρίων καὶ τὸ χαρακτήρα ποὺ εἶχε αὐτὴ ἡ ἡγεσία καὶ ἂν ὁ προσφυγικὸς κόσμος ἀντιμετωπίζει προβλήματα εἶναι λόγω αὐτῆς τῆς ἀνάξιας ἡγεσίας τὴν ὁποία εἶχε σὲ ἕνα σημαντικὸ βαθμό. Ἔτσι ἂν ὑπάρχουν προβλήματα καὶ ἂν ὑπάρχουν ζητήματα ποὺ συνδέονται μέ τὸ γενικότερο πρόβλημα θὰ πρέπει νὰ τὰ ἀναζητήσουν καὶ στοὺς ἑαυτούς τους. Γιατὶ ὅταν λέμε συνδικαλιστικοποίηση ἐννοοῦμε ἀκριβῶς τοῦτο, ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἄπαντο τῆς ἐπιδίωξης τους ἡ στέγαση κάπου. Καὶ ὅταν κάναμε μιὰ ἀποκάλυψη ὅτι ἡ ἴδια ἡ Ἀμερικανικὴ Πρεσβεία ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὸν τύπο τῶν σπιτιῶν γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ὁδηγήσει πρὸς τὴν κατεύθυνση τὴ δική της δὲν νομίζω ὅτι θὰ θέλει ὁποιονδήποτε νὰ γίνεται συνήγορος αὐτῆς τῆς πολιτικῆς. Γιατὶ ἐμᾶς ἡ θέση μας δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὸ ὅτι ὁ ἀγώνας τῶν προσφύγων εἶναι ὁ ἀγώνας τοῦ γυρισμοῦ καὶ ὅτι τὸ πρόβλημα τὸ προσφυγικὸ ἀπὸ κοινωνική, οἰκονομικὴ καὶ στεγαστικὴ ἄποψη κατὰ προέκταση ἐντάσσεται μέσα στὰ εὐρύτερα πλαίσια.

Δὲν θὰ ἀναλύσω ξανὰ τὴν ὁμιλία μου οὔτε τὴ θέση μου ἀλλὰ θέλω νὰ τονίσω τοῦτο, ὅτι ὅταν ἀναφέρεται ὁ κάθε ἕνας στὸ προσφυγικό, τουλάχιστο πρέπει νὰ ἔχει σεβασμὸ στὶς θέσεις τῶν ἄλλων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ πορίσματα ἀπὸ τὶς συζητήσεις παραπέμπονται στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ τὰ μελετήσει, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ θά ἦταν ἕτοιμη νά συζητήσει τὸ σχέδιο

ἀπόφαση ποὺ εἰσηγεῖται ὁ κ. Ἱεροδιακόνου. Καὶ αὐτὸ μποροῦσε νὰ παραπεμφθεῖ στὴν ἴδια Ἐπιτροπή.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπάντησα στὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου ὅτι στὴ διάρκεια τῆς ἐπταετίας ἐξελίχθηκε τὸ στεγαστικὸ σὲ συνδικαλιστικὸ πρόβλημα. Τοῦ ἀπάντησα. Ἔτσι εἶπε ὁ κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγεῖ καὶ νὰ ἐκνευρισθεῖ διότι εἶπα ὅτι πραγματικὰ αὐτὴ ἦταν μιὰ ὕβρη γιὰ τοὺς ἀγῶνες τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου διότι στὴ διάρκεια τῆς ἐπταετίας διεξήχθηκαν πολύπλευροι καὶ σοβαροὶ ἀγῶνες ἀπὸ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό. Ἡ προσφυγιὰ πρωτοστάτησε καὶ πρωτοπόρησε σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες μὲ κύριο αἴτημα τὸ αἴτημα τῆς ἐπιστροφῆς. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο καὶ κύριο σύνθημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου στὴ διάρκεια τῆς ἐπταετίας σ' ὅλους τοὺς ἀγῶνες ποὺ διεξήγαγε. Συνεπῶς δὲν ἔπρεπε νὰ θιγεῖ ὁ κ. Χατζηδημητρίου διότι προσέβαλε τὸν προσφυγικὸ κόσμο μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ ὅτι ἦταν συνδικαλιστικὸς ὁ ἀγώνας του ποὺ διεξήγαγε γιὰ τὸ θέμα τῆς στέγης.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς ἡγεσίας τῆς Π.Ε.Π. στὸ ὁποῖο ἀναφέρθηκε ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἡ ἡγεσία τῆς Π.Ε.Π. ἐξελέγη κι' ἐκλέγεται ἀπὸ Παγκύπρια τακτικὰ συνέδρια ὁλόκληρου τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Παίρνουν μέρος καὶ οἱ 200.000 τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου στοὺς συνοικισμούς, στοὺς καταυλισμοὺς ὅπου παραμένουν καὶ ὅπου διαμένουν πρόσφυγες κι' ἐκλέγουν αὐτὴ τὴν ἡγεσία. Συνεπῶς δὲν περίμενε νὰ ἐκλεγεῖ ἀπὸ τὸν κ. Χατζηδημητρίου ἡ ἡγεσία τῆς Π.Ε.Π. ἀλλὰ ἐκλέγεται ἀπὸ τὸν προσφυγικὸ κόσμο καὶ σ' αὐτὸ τὸν προσφυγικὸ κόσμο λογοδοτεῖ πάντοτε σὲ συνέδρια της ἡ Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι θὰ ἦταν ὕβρη γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο ἂν οἱ ἀγῶνες μιᾶς ἀνάξιας ἡγεσίας θεωρεῖτο ὅτι εἶναι οἱ ἀγῶνες τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Πράγματι ὁ προσφυγικὸς κόσμος κάνει ἀγώνα γιὰ ἐπιστροφή. Ἀλλὰ μιὰ ἀνάξια ἡγεσία κάτω ἀπὸ ἕνα ἀνάξιο Πρόεδρο ποὺ ξέρομε ὅλοι μὲ ποιὸ τρόπο ἔχει φτάσει ἐκεῖ, ἔχει πράγματι συνδικαλιστικοποιήσει τὸ θέμα καὶ ἔχει προσπαθήσει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀποσπάσει τὴν προσοχὴ τῶν προσφύγων ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἀλλοίμονο ἂν ὁ κ. Μιχαηλίδης ὅταν γίνεται κριτικὴ μιᾶς ἡγεσίας τὴ μεταφέρει πρὸς τὸ σύνολο. Ναί, ὁ προσφυγικὸς κόσμος θέλει νὰ γυρίσει ἀλλὰ ἡ ἡγεσία του ὑπῆρξε ἀνάξια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ δὲν θὰ πρέπει τὸ θέμα νὰ τὸ ἀνοίξομε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἔγιναν κάποιες ἀναφορές, κάποιοι χαρακτηρισμοί.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Μὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιτραπεῖ νὰ γενικευθεῖ.

Ποιὸς ἀνοίγει θέμα ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ δὲν θὰ πρέπει νά ἀνοίξομε τὸ θέμα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἔγιναν κάποιες ἀναφορές, δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὸ Βουλευτὴ στὸ ὁποῖο γινόταν ἡ ἀναφορὰ νὰ ἐπανατοποθετηθεῖ καὶ δὲν θὰ πρέπει νά συνεχισθεῖ αὐτὴ ἡ συζήτηση.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε ἐγείρω ἕνα σοβαρότατο θέμα τάξης.

Ἐδῶ ἔκλεισε ἡ συζήτηση ἐπὶ ἑνὸς θέματος. Κάποιος συνάδελφος ζήτησε νὰ ἐπεξηγήσει τὴν ἄποψή του καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεξηγήσει τὴν ἄποψη του καὶ ὁ εἰσηγητὴς ἔκλεισε τὸ θέμα καὶ πάλι.

Νομίζω ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔκλεισε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ θέμα νὰ ξανανοίγεται. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἐπιτράπηκε σὲ κάποιο ἄλλο συνάδελφο νὰ ἀνοίξει ξανὰ τὸ θέμα τότε πρέπει νά συνεχισθεῖ ἡ συζήτηση διότι δὲν πρέπει ἀσφαλῶς νά μένουν οἱ παρατηρήσεις ἢ τουλάχιστον οἱ ὕβρεις ποὺ ἔχουν ἐκστομισθεῖ ἀπὸ μέρους ὁρισμένων συναδέλφων σὲ βάρος τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων ποὺ εἶναι ἕνα Σῶμα ποὺ ἐκλέγεται δημοκρατικότατα σὲ παγκύπρια συνέδρια κάθε χρόνο. Ἑπομένως θὰ πρέπει νά συνεχισθεῖ ἡ συζήτηση γιά νὰ δοῦμε ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πιστεύουν στὴ δημοκρατία καὶ ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν πιστεύουν στὴ δημοκρατία.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμε νὰ συνεχισθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχει πρόθεση καὶ ἐνδιαφέρον νὰ συνεχισθεῖ ἡ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων καὶ τῆς ἡγεσίας της θά πρέπει νὰ ἐγγραφεῖ σὰν θέμα καὶ ἂν τὸ Σῶμα δέχεται τὴν ἐγγραφή του, νά συζητηθεῖ. Ἀλλὰ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο συζητήσαμε εἶναι τὸ στεγαστικὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ἡ συζήτηση του ἔληξε. Ἂν κάποια ἄλλα θέματα προκύπτουν, ἂς γίνει εἰσήγηση γιὰ νὰ μποῦν στὸ Κεφάλαιο Δ' γιὰ νά τύχουν συζήτησης.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γιά τὸ σχέδιο ἀπόφασης.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θά παραπεμφθοῦν τὰ πρακτικὰ πρός μελέτη στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπή. Ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ βεβαίως νὰ μελετήσει τὰ πρακτικά, μπορεῖ νά συντάξει μιὰν ἔκθεση ὕστερα καὶ ἀπὸ δυὸ καὶ ἀπὸ τρεῖς μῆνες, ἴσως καὶ ὕστερα ἀπό ἕξι μῆνες—ἔτσι συμβαίνει—καὶ χρειάζεται χρόνο νά τὰ μελετήσει. Ἕνα σχέδιο ἀπόφασης δὲν μπορεῖ νά πάρει αὐτὸν τὸν χρόνο. Γι' αὐτὸ θά εἰσηγούμουν νὰ ἀναγνωσθεῖ. Ἂν βεβαίως οἱ διάφορες πλευρὲς δὲν εἶναι ἕτοιμες νά τοποθετηθοῦν, νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετηθεῖ ἀλλὰ νὰ παρουσιασθεῖ τὴν ἐπόμενη Πέμπτη τὸ τελικὸ κείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατατέθηκε ἕνα σχέδιο ἀπόφασης ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τακτικὴ εἶναι πάντοτε προσχέδια ψηφισμάτων καὶ ἀποφάσεων νά στέλλονται ἔγκαιρα γιὰ νὰ μποροῦν οἱ διάφορες πλευρὲς νὰ τὰ μελετοῦν, ἐν τούτοις τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὸ Σῶμα νά ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα ἂν τὸ ἴδιο τὸ Σῶμα θελήσει. Καὶ ἂν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἀπόφασης θεωροῦσε χρήσιμο νά ἀναγνωσθεῖ ἡ ἀπόφαση, μπορεῖ νά ἀναγνωσθεῖ καὶ τότε θά ζητήσω ἀπὸ τὶς διάφορες πλευρὲς τῆς Βουλῆς νά ποῦν ἂν εἶναι ἕτοιμες νά τοποθετηθοῦν σήμερα.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθεῖ, κ. Πρόεδρε.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἀφοῦ κυκλοφόρησε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, εἶναι οἱ πλευρὲς ἕτοιμες νὰ τοποθετηθοῦν ;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Βουλευτῆ κ. Ἱεροδιακόνου ἔχει κυκλοφορήσει πρὸ ὀλίγων λεπτῶν. Τὸ ἔχομε διαβάσει. Εἶναι γεγονὸς ὅτι περιέχει πολλὲς διαπιστώσεις καὶ ἀφήνει νὰ νοηθοῦν πολλὰ θέματα πάνω στὰ ὁποῖα προσωπικὰ ἐγὼ καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τοποθετηθοῦμε ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ σχέδιο ἀπόφασης, ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἀπὸ τὸν εὐπαίδευτο εἰσηγητὴ τοῦ Σώματος, παραπεμφθοῦν στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετηθοῦν, νά γίνει σχέδιο ἀπόφασης κοινῆς ἀποδοχῆς καὶ νά ἐπανέλθει στὸ Σῶμα γιά νὰ τὸ δοῦμε.

Εἰσηγοῦμαι ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πλέον ὀφθαλμοφανῶς ὀρθὴ λύση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλες πλευρὲς θά ἤθελαν νά τοποθετηθοῦν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ μόλις τώρα κυκλοφόρησε, πιστεύω ὅτι μιᾶς βδομάδας χρόνος δὲν θά ἦταν παράλογος γιὰ νὰ μελετηθεῖ τὸ σχέδιο ἀπόφασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ δέχεστε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Γιὰ μιά βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μιὰ βδομάδα.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ ὅπως συγκεντρωθοῦν ὅλες οἱ προτάσεις—εἰσηγήσεις ποὺ ἔγιναν καὶ νὰ ἑτοιμαστεῖ σχέδιο ἀπόφασης, τὸ ὁποῖο νά τεθεῖ μπροστὰ στὸ Σῶμα γιά νὰ ἀποφασίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται ὅτι εἶναι ὁμόφωνη ἡ θέση τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω εἶναι κάπως διπλὴ ἡ εἰσήγηση ἐδῶ πέρα. Ἡ εἰσήγηση τοῦ κυρίου Λαδᾶ θὰ πάρει πάρα πολὺ χρόνο, δηλαδὴ θὰ πᾶνε ὅλες οἱ εἰσηγήσεις στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ μπορεῖ νά χρειαστοῦν καὶ 2 καὶ 3 συνεδριάσεις γιά νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα, καὶ πιθανὸν ἡ μελέτη του νὰ πάρει καὶ 2 καὶ 3 μῆνες. Αὐτὸ εἶναι σχέδιο ἀπόφασης ποὺ καθορίζει μάλιστα καὶ ἡμερομηνίες οἱ ὁποῖες τοποθετοῦνται πρὸς τὸ τέλος βέβαια. Γι' αὐτὸ ἂν θὰ γίνει ἀποδεχτὴ ἡ εἰσήγηση τῆς μιᾶς βδομάδας—ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ ἡ δική μου εἶναι γιά μιὰ ἑβδομάδα—εἶναι ἐντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάση περιπτώσει, τὸ σχέδιο ἀπόφασης θά παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ τὸ μελετήσει καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐνημερώσει τὸ Σῶμα ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἴδιου σχεδίου ἀποφάσεως ἢ ἄλλου, ἀνεξάρτητα καὶ παράλληλα,

ἂν θέλετε, μὲ τὴ μελέτη τὴν ὁποία κάνει καὶ τὴν παρακολούθηση τοῦ ὅλου θέματος ποὺ ἔχει συζητηθεῖ στὴ Βουλή.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐδῶ πέρα ἀκούστηκαν πολλὲς ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων καὶ ἐγὼ ἔκαμα ὁρισμένες εἰσηγήσεις στὴν ὁμιλία μου καὶ ἔδωσα καὶ ὁρισμένα στοιχεῖα. Καὶ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἔδωσε ὁρισμένα στοιχεῖα κι' ἔκαμα ὁρισμένες εἰσηγήσεις. Δὲν εἶναι ὀρθὸ νά παραγνωριστοῦν ὅλα αὐτά, νά μὴν τὰ δοῦμε καθόλου γιὰ νὰ ἐξετάσουμε μόνο ἕνα σχέδιο ἀπόφασης τὸ ὁποῖο ἔβαλε κάποιος Βουλευτής. Νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι μεροληπτικό, θὰ ἔλεγα, σὲ βάρος πολλῶν Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι καὶ γνώμη εἶχαν καὶ στοιχεῖα ἔθεσαν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ εἰσηγήσεις ἔκαμαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καθένας ἔχει δικαίωμα νά ὑποβάλει σχέδιο ἀπόφασης. Καὶ ἐμεῖς μπορεῖ νὰ ὑποβάλουμε ἄλλο σχέδιο ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλη πλευρά. Κανένας δὲν εἶπε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχει ἕνα σχέδιο ἀπόφασης. Ἀλλὰ ὅποιος ἔχει ἀπόψεις καὶ ὅποιος νομίζει ὅτι πρέπει μέσα στὸ σχέδιο ἀπόφασης νά ὑπάρχει ἀντανάκλαση αὐτῶν τῶν ἀπόψεων ἔχει ὅλη τὴν εὐχέρεια νά τὸ κάνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφόσο κατατέθηκε ἕνα σχέδιο ἀπόφασης καὶ δὲ δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὸ Σῶμα νὰ τὸ μελετήσει, νομίζω τὸ πρῶτο ποὺ χρειάζεται εἶναι ἡ εὐκαιρία στὰ Μέλη τοῦ Σώματος νά τὸ μελετήσουν.

Δεύτερο, χρήσιμο θὰ ἦταν σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ εἰσήγηση νά πάει στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων καὶ νὰ ἀσχοληθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ τὸ περιεχόμενο καὶ ἡ Βουλὴ στὴ συνέχεια, ἐνδεχομένως στὴν ἄλλη συνεδρίαση τοῦ Σώματος, νὰ ἀσχοληθεῖ βασικὰ μὲ τὸ ἂν θὰ βγάλει ἀπόφαση καὶ ποιὰ θά εἶναι ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τὴν ὁποία θὰ βγάλει.

Δὲν ἀποτελεῖ δέσμευση ἡ ἀποστολὴ ἑνὸς σχεδίου ἀπόφασης ὅτι κατ' ἀνάγκη θά βγεῖ ἀπόφαση ἀπὸ τὸ Σῶμα ἢ καὶ ποιά θὰ εἶναι ἡ ἀπόφαση αὐτή. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀργὰ κατατέθηκε καὶ τὸ Σῶμα δὲν εἶναι ἕτοιμο νὰ τοποθετηθεῖ, θὰ πρέπει νά παρασχεθεῖ ὁ χρόνος στὸ Σῶμα νὰ τὸ μελετήσει καὶ παράλληλα θά ἦταν ἐποικοδομητικὸ ἂν καὶ ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ στὴν ὁποία συμμετέχουν ὅλα τὰ Κόμματα, ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἕτοιμο τὸ Σῶμα αὐτὸ στὴν ἄλλη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς νὰ συζητήσει καὶ νὰ τοποθετηθεῖ πάνω σ' αὐτὸ τὸ σχέδιο ἀπόφασης ἢ ἄλλο.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐπειδὴ ἔγιναν πολλὲς προτάσεις, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ δὲν προφθάνει σὲ μιὰ βδομάδα νά μελετήσει ὅλες τὶς προτάσεις καὶ νὰ ἀκούσει καὶ τὴν Κυβερνητικὴ πλευρά. Ἐπομένως πρέπει νά ξεχωρίσουμε τὸ θέμα σὲ δυό : Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ Ἔκθεση τὴν ὁποία θὰ ἑτοιμάσει ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ γενικὰ πάνω στὸ στεγαστικὸ ἀφοῦ λάβει ὑπόψη ὅλες τὶς εἰσηγήσεις ποὺ ἔγιναν καὶ ἀκούσει τὴν κυβερνητικὴ πλευρὰ καί, τὸ δεύτερο, τὸ σχέδιο

ψηφίσματος ποὺ ὑπόβαλε ὁ κ. Ἱεροδιακόνου πάνω στὸ ὁποῖο, ἐὰν θέλει, ἀφοῦ τὸ μελετήσουμε ἐμεῖς, νὰ τοποθετηθοῦμε τὴν ἐπόμενη βδομάδα.

Πιστεύω ὅτι εἶναι δυὸ τὰ θέματα : Τὸ ἕνα εἶναι τὸ στεγαστικὸ γενικότερα πάνω στὸ ὁποῖο ἔγιναν διάφορες εἰσηγήσεις καὶ θὰ γίνει ἔκθεση ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ μελετήσει προσεκτικὰ τὸ θέμα καί, τὸ δεύτερο εἶναι τὸ σχέδιο ψηφίσματος τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου.

Ἴσως θὰ πρέπει νά τὰ ξεχωρίσουμε γιά νὰ δοθεῖ καιρὸς στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νά μελετήσει μὲ σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα τὸ ὅλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ συζητήσουμε πολὺ περισσότερο αὐτὸ τὸ θέμα. Ἤδη ἐξαντλήθηκε. Ἕνας Βουλευτὴς δικαιοῦται νά καταθέσει μιὰ πρόταση ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ὁ ἴδιος ὁ εἰσηγητὴς τοῦ σχεδίου ἀπόφασης θὰ ἤθελε τὸ Σῶμα νὰ τοποθετηθεῖ ἐπὶ τοῦ σχεδίου αὐτοῦ τὴν ἐρχόμενη συνεδρίαση. Τὸ Σῶμα δυνατὸ νά θελήσει νά ἀπορρίψει τὴν πρόταση του ἢ νὰ τὴν τροποποιήσει.

Ἐπομένως, ἀφοῦ ὁ εἰσηγητὴς θὰ ἤθελε τὸ Σῶμα νά τοποθετηθεῖ στὴν ἐπόμενη συνεδρίαση, αὐτὸ πιστεύω ὅτι δικαιοῦται νά τὸ ζητήσει.

Δεύτερο, στὸ διάστημα τὸ ὁποῖο παρέχεται μέχρι τὴν ἐπόμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος, ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νά ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα αὐτό. Κι' ἐφόσο οἱ Ἐπιτροπὲς ἐκφράζουν ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς, ἐκεῖ θά ἀποφασίσουν κατὰ πόσο οἱ διάφορες πλευρὲς θέλουν ἀπόφαση καὶ ποιὸ θὰ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς ἀπόφασης.

Τὸ θέμα ἔληξε, εἶναι πολὺ σαφές, καὶ πιστεύω δὲν χρειάζεται νά συζητηθεῖ περαιτέρω.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Ὄχι ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ναί, εἶναι ἕνα τυπικὸ σημεῖο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἐφόσο θὰ ἐκκρεμεῖ τὸ σχέδιο ἀπόφασης θὰ πρέπει νὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ σχέδιο ἀπόφασης καὶ ἡ συζήτηση ἔκλεισε, ἀλλὰ συνέβηκε σὲ προηγούμενες περιπτώσεις νὰ κλείσει τὸ θέμα καὶ τὸ σχέδιο ἀπόφασης νά παραμείνει σὲ ἐκκρεμότητα. Δηλαδὴ δὲν θεωρεῖται ὅτι ἔληξε τὸ θέμα, ἐκτὸς ἐὰν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος θελήσει νὰ τὸ ἀποσύρει.

Ἐπειδὴ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἐπόμενου θέματος ἀπουσιάζει πρέπει τὰ ὑπόλοιπα θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ' νὰ ἀναβληθοῦν γιά τὴν ἐπόμενη συνδρίαση, ἡ ὁποία ὁρίζεται γιά τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 29 Ἰανουαρίου στὶς 4 τό ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

«Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν πάνω στούς δυὸ Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετική Ἐργασία

1. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1980.
2. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1980.
3. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1980.
4. Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981.
   (Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιὰ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981).
5. Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981.
   (Ψήφιση Δωδεκατημορίου γιά τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981).
6. Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
7. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980.
8. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
9. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).
10. Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.
11. Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
   (Ἔγκριση Ψηφίσματος).
2. «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στούς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).
3. «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
4. «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).
5. «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).
6. «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
7. «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

8. «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς.»
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.
(Ὥρα λήξεως 5.10 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά):

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῆς παραγωγῆς κουκιῶν καὶ σιφουναριοῦ ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας Πάφου—Ἡ τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖται στὸ διορισμὸ καθηγητῶν Σωματικῆς Ἀγωγῆς καὶ ἡ ἀδικία σὲ βάρος τῶν ἀνδρῶν ἐξαιτίας τῆς τακτικῆς αὐτῆς—Ἡ παρατηρούμενη καθυστέρηση στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Σχεδίου Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς καὶ ἄλλων ἀναπτυξιακῶν ἔργων στὶς οἰκονομικὰ ὑπανάπτυκτες περιοχὲς τῆς ὑπαίθρου μὲ ἀποτέλεσμα τὴ σταδιακὴ διάλυση τῶν ἐπηρεαζόμενων χωριῶν—Ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως νηπιαγωγείου στὸ Καλὸ Χωριὸ Λάρνακας ὅπου ἔχουν δημιουργηθεῖ προσφυγικοὶ συνοικισμοί.
2. Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ συζήτηση (Ζ. Τουλούρας, Λ. Ἱεροδιακόνου, Χ. Μιχαηλίδης Τ. Χατζηδημητρίου, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Πρόεδρος, Γ. Λαδᾶς, Α. Γαλανὸς) πάνω στὸ θέμα «Τὸ στεγαστικὸ

πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου» ποὺ ἐνεγράφη μέ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη (συνέχιση τῆς συζήτησης) καὶ κατάθεση σχεδίου ἀπόφασης ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Λ. Ἱεροδιακόνου ποὺ παραπέμφθηκε στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων πρὸς ἐξέταση.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 29ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.14 μ.μ.)

('Αρ. 16)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτο θέμα στὴν 'Ημερήσια Διάταξη εἶναι ἡ ὁμιλία τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν πάνω στούς δυὸ Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 καὶ παρακαλεῖται ὁ κ. 'Υπουργὸς ὅπως μιλήσει πρὸς τὸ Σῶμα.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ :

κ. ΑΥΞ. ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερα ἱκανοποιημένος γιατὶ φέτος μπορέσαμε νὰ διεκπεραιώσουμε τὸ ἔργο τῆς ἑτοιμασίας τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1981 σὲ χρόνο ποὺ ἀφήνει πιὸ μεγάλα περιθώρια στὴ Βουλὴ γιὰ ἀνάλυση καὶ ἀξιολόγησή τους. Πιστεύω ἐπίσης ὅτι μὲ τὰ λεπτομερὴ μνημόνια τῶν Προϋπολογισμῶν, τὸν ἀναλυτικὸ κατάλογο μέτρων καὶ ἄλλων συμπληρωματικῶν στοιχείων ποὺ ἔχουμε ὑποβάλει μπορέσαμε νὰ παρουσιάσουμε μιὰ ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς ὅλης καταστάσεως διευκολύνοντας ἀκόμη περισσότερο τὸ ἔργο τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Οἱ προϋπολογισμοὶ τοῦ 1981 καταρτίσθηκαν καὶ πάλι κάτω ἀπὸ συνθῆκες εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς καὶ ἐπομένως ἀντικατοπτρίζουν τὴ συνεχιζόμενη ἔκτακτη πολιτικο-οἰκονομικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε. Παράλληλα ἀντικατοπτρίζουν καὶ τὴ νέα κατεύθυνση ποὺ ἔχει πάρει ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων ποὺ ἐπιτάχυναν τὸν πληθωρισμό, διεύρυναν τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ ἐπέδρασαν ἀρνητικὰ πάνω στὶς ἐπενδύσεις καὶ στὸ ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ 1980

Ἡ Κύπρος μέσα στὸ 1980 πέτυχε περαιτέρω οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, διατήρησε συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ σημείωσε σημαντικὴ πρόοδο στὸν κοινωνικὸ τομέα παρόλες τὶς ἀντίξοες διεθνεῖς οἰκονομικὲς συνθῆκες. Ἡ οἰκονομία ὅμως ἀντιμετώπισε ταυτόχρονα ἀποσταθεροποιητικὲς ροπὲς τόσο ἐξωτερικὲς ὅσο καὶ ἐσωτερικές. Ὁ ἀνοικτὸς χαρακτήρας τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου δυσχεραίνει ἀκόμη περισσότερο τὸ ἔργο τῆς σταθεροποιήσεως καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως, καθὼς οἱ ἐξωγενεῖς δυσμενεῖς πιέσεις ἐντείνονται. Μέσα στὸ 1980 παρατηρήθηκε περαιτέρω ἐπιδείνωση τῆς ἐνεργειακῆς κρίσεως μὲ σωρεία ἀλυσιδωτῶν ἐπιπτώσεων. Ὁ ρυθμὸς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως σὲ παγκόσμια κλίμακα σημείωσε κάμψη ἐνῶ πολλὲς χῶρες εἶχαν ἀρνητικὸ ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Συγχρόνως παρουσιάσθηκε ἐπιτάχυνση τοῦ διεθνοῦς πληθωρισμοῦ ποὺ συνοδεύθηκε ἀπὸ μεγάλη αὔξηση τῆς ἀνεργίας ἰδιαίτερα στὶς βιομηχανικὰ ἀναπτυγμένες χῶρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ δυσμενεῖς αὐτὲς ἐξελίξεις δημιούργησαν αὐξημένες τάσεις γιὰ προστατευτισμό, ποὺ πολλὲς φορὲς ὁδήγησαν σὲ περιορισμὸ τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἀναπτυγμένων κρατῶν ἀπὸ τὶς χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου μὲ δυσμενεῖς προεκτάσεις στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια τὰ ἐπιτεύγματα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀποκτοῦν μεγαλύτερη σημασία.

Τὰ θετικὰ ὅμως στοιχεῖα τῆς ἐξελίξεως τῶν οἰκονομικῶν μας πραγμάτων ποὺ συνάδουν γενικὰ μὲ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Τρίτου Ἐκτάκτου Σχεδίου συνοδεύθηκαν ἀπὸ ἀποκλίσεις ἀπὸ τοὺς τεθέντες στόχους κυρίως σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἐπιτάχυνση τοῦ ρυθμοῦ πληθωρισμοῦ, τὴ μείωση τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας σὲ παραγωγικὲς τοποθετήσεις, τὴν αὔξηση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ τὴ διεύρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου.

Ρυθμὸς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως (1)

Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) τὸ 1980 σὲ σταθερὲς τιμὲς ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει μειωθεῖ στὸ ἐπίπεδο τοῦ 4.3% σὲ σύγκριση μὲ 7.5% τὸ 1979. Παρὰ τὴν κάμψη τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ Α.Ε.Π., ὁ ἐπιτευχθεὶς ρυθμὸς εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὸς ὑπὸ τὶς περιστάσεις καὶ συγκρίνεται εὐνοϊκὰ μὲ τὸν ὑπολογιζόμενο μέσο ρυθμὸ ἀναπτύξεως τῶν χωρῶν τοῦ Ο.Ο.Σ.Α. ποὺ προκαταρκτικὲς προβλέψεις τὸν τοποθετοῦν σὲ 1.1%. Οἱ τομεῖς τῆς μεταποιήσεως, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν κατασκευῶν παρουσίασαν ψηλοὺς ρυθμοὺς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου παραγωγῆς τους. Ἀντίθετα οἱ τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῶν μεταλλείων σημείωσαν ἀπόλυτη μείωση στὴν παραγωγή τους.

---

(1) Ὅλα τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα καὶ οἱ ποσοτικοὶ ὑπολογισμοὶ ποὺ ἀναφέρονται στὸ κείμενο εἶναι προκαταρκτικοὶ καὶ βρίσκονται ὑπὸ ἀναθεώρηση.

Ὁ τομέας τῆς μεταποιήσεως σημείωσε αὔξηση τῆς τάξεως τοῦ 7% ποὺ ὀφείλεται κυρίως στὴ σχετικὰ ψηλὴ ζήτηση ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, ἐνῶ ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ τομέα τῶν κατασκευῶν μειώθηκε σημαντικὰ σὲ σχέση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο. Ἡ πτώση στὸν ὄγκο παραγωγῆς τῆς γεωργίας ἀντανακλᾶ τὶς δυσμενεῖς καιρικὲς συνθῆκες τοῦ χρόνου ποὺ πέρασε καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Ἡ κάμψη στὸν τομέα τῶν μεταλλείων εἶναι φυσικὸ ἐπακόλουθο τῆς ἐξαντλήσεως τῶν γνωστῶν οἰκονομικὰ ἐκμεταλλευσίμων ἀποθεμάτων. Ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς συνεισφορᾶς τῶν διαφόρων τομέων στὴν ἀξία τῆς συνολικῆς παραγωγῆς σὲ τρέχουσες τιμὲς ὁ τομέας τῆς μεταποιήσεως κατέχει σήμερα τὴν πρώτη θέση καὶ ἀκολουθεῖται κατὰ σειρὰ ἀπὸ τοὺς τομεῖς τοῦ ἐμπορίου, τῶν κατασκευῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἀπασχόληση — Ἀνεργία

Γιὰ τρίτο κατὰ συνέχεια χρόνο ἡ οἰκονομία διατηρήθηκε σὲ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως. Παρατηρήθηκε ἐντούτοις κάμψη στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τῆς ἀπασχολήσεως σὲ σχέση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο ποὺ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ὁριακὴ αὔξηση τῆς ἀνεργίας. Ὁ μέσος μηνιαῖος ἀριθμὸς ἀνέργων γιὰ τὸ 1980 ὑπολογίζεται ὅτι ἀνέβηκε στὶς 4,300 ἄτομα περίπου σὲ σχέση μὲ 3,700 γιὰ τὸ 1979. Σὰν ποσοστὸ τοῦ οἰκονομικὰ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ἡ ἀνεργία ὑπολογίζεται σὲ 2.1% γιὰ τὸ 1980 σὲ σύγκριση μὲ 1.8% τὸ 1979.

Ἡ μικρὴ αὔξηση στὴν ἀνεργία ὀφείλεται στὴν κάμψη τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, στὴ μεγαλύτερη αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νεοεισερχομένων ἀτόμων στὸ ἐργατικὸ δυναμικὸ συγκριτικὰ μὲ προηγούμενα χρόνια καὶ στὶς παρατηρούμενες ἀνισορροπίες τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἡ ἀπασχόληση ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθε στὶς 176,500 ἄτομα μέσα στὸ 1980, ἀριθμὸς ποὺ ἀντιπροσωπεύει αὔξηση 1.5% σὲ σχέση μὲ τὸ 1979. Οἱ τομεῖς στοὺς ὁποίους σημειώθηκαν οἱ μεγαλύτερες αὐξήσεις στὴν ἀπασχόληση εἶναι ἐκεῖνοι τῆς μεταποιήσεως, τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀνεργία παρατηρήθηκε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων ποὺ ἀνήκουν στὴν κατηγορία τῶν τεχνικῶν, τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ, ἰδιαίτερα τῶν ἀποφοίτων τριτοβάθμιας ἐκπαιδεύσεως, σημείωσε αὔξηση, ἐνῶ ταυτόχρονα συνεχίσθηκαν οἱ ἐλλείψεις ποὺ παρατηρήθηκαν στὰ προηγούμενα χρόνια στὴν κατηγορία τῶν ἐξειδικευμένων ἐργατῶν παραγωγῆς σὲ ὁρισμένους κλάδους. Παρατηρήθηκαν ἐπίσης ἐλλείψεις στὶς ἐπαγγελματικὲς κατηγορίες πωλητῶν καὶ ὑπαλλήλων ὑπηρεσιῶν.

Προκαταρκτικὰ στοιχεῖα ὅσο ἀφορᾶ τὴν παραγωγικότητα δείχνουν ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεώς της μειώθηκε ἀκόμα περισσότερο τὸ 1980 σὲ σχέση μὲ τὸ 1979 καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἦταν τῆς τάξεως τοῦ 3% περίπου σὲ σύγκριση μὲ 4.6% τὸ 1979. Ἡ κάμψη αὐτὴ στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας ἀντικατοπτρίζει τὴν ὑποτονικότητα ποὺ παρουσιάσθηκε τὰ τελευταῖα χρόνια στὶς παραγωγικὲς ἐπενδύσεις ὅπως καὶ διάφορα ἄλλα διαρθρωτικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ παραγωγικὲς μονάδες. Οἱ ἐνδείξεις σχετικὰ μὲ τὰ ἐργατικὰ εἰσοδήματα καὶ τὶς αὐξήσεις τῶν χρηματικῶν ἀπο-

λαβῶν τῶν ἐργοδοτουμένων εἶναι ὅτι γιὰ τέταρτο κατὰ συνέχεια χρόνο σημείωσαν αὔξηση ποὺ ὑπερβαίνει τὸ 20%. Ὑπολογίζεται ὅτι μέσα στὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια οἱ χρηματικὲς ἀπολαβὲς τῶν ἐργαζομένων ἔχουν ὑπερδιπλασιασθεῖ.

Ἐπενδύσεις

Τὸ ἐπίπεδο τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας στὸ σύνολό της ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἱκανοποιητικὸ ἀφοῦ οἱ ἐπενδύσεις ἀποτελοῦν τὸ 28% περίπου τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος σὲ σταθερὲς τιμὲς τοῦ 1973. Παρουσιάσθηκαν ἐντούτοις ἀνησυχητικὲς τάσεις ἀναφορικὰ μὲ τὸ ρυθμὸ αὐξήσεως, τὴ σύνθεση καὶ τὴ χρηματοδότηση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων. Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν ἐπενδύσεων μειώθηκε σὲ ἐπίπεδο κάτω ἀπὸ τὸν τεθέντα στόχο τοῦ Τρίτου Ἑκτάκτου Σχεδίου. Ὁ ὄγκος τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα σημείωσε κάμψη σὲ ἀπόλυτα μεγέθη μέσα στὸ 1980. Ἡ μικρὴ αὔξηση ποὺ σημειώθηκε στὶς ἐπενδύσεις σὲ μηχανήματα καὶ ἐξοπλισμὸ ὀφείλεται ἐξ ὁλοκλήρου στὶς ἐπενδυτικὲς δραστηριότητες ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν. Παρατηρήθηκε ταυτόχρονα καὶ περαιτέρω ἐπιδείνωση στὴν κατανομὴ τῶν ἐπενδύσεων κατὰ κλάδο οἰκονομικῆς δραστηριότητας. Οἱ κατασκευὲς στὸ σύνολό τους ὑπολογίζεται ὅτι ἀποτελοῦσαν πέραν τοῦ 70% τῶν ἐπενδύσεων ἐνῶ 47% περίπου ἦσαν ἐπενδύσεις στὸν τομέα τῆς οἰκήσεως. Ἡ ψηλὴ ἐξάρτηση τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων ἀπὸ χρηματοδοτικὲς πηγὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ συνεχίσθηκε. Ὑπολογίζεται ὅτι μέσα στὸ 1980 τὸ 35% περίπου τῶν ἐπενδύσεων θὰ χρηματοδοτηθοῦν ἀπὸ ἀποταμιεύσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ σὲ σύγκριση μὲ 33.5% τὸ 1979.

Δαπάνες Ἀναπτύξεως

Σημαντικὴ συνεισφορὰ στὴν ὅλη ἀναπτυξιακὴ προσπάθεια ἀποτέλεσαν καὶ οἱ ἀναπτυξιακὲς δαπάνες τῆς Κυβερνήσεως. Μέσα στὸ 1980 οἱ συνολικὲς δαπάνες ἀναπτύξεως ἀπὸ ὅλες τὶς πηγὲς (Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως, Ταμεῖο Δημοσίων Δανείων, Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως καὶ μέσω τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τοὺς Πρόσφυγες) συνέχισαν νὰ αὐξάνουν μὲ ταχὺ ρυθμό. Προκαταρκτικοὶ ὑπολογισμοὶ τοποθετοῦν τὸ ἐπίπεδο τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως σὲ £61.3 ἑκ. σὲ σύγκριση μὲ £54.2 ἑκ. γιὰ τὸ 1979. Στὴν αὔξηση τῶν δαπανῶν συνέβαλε ἡ ἐκτέλεση διαφόρων μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς ὅπως ὁ δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, τὰ ὑδατικὰ ἔργα τῆς Πάφου, τὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν ὑδατικὴ ἀνάπτυξη γενικότερα, ἡ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη καὶ τὰ στεγαστικὰ προγράμματα γιὰ τοὺς ἐκτοπισθέντες. Πάνω ἀπὸ τὸ 41% τῶν συνολικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὰ διάφορα προγράμματα στεγάσεως τῶν προσφύγων ποὺ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως.

Κατανάλωση -- Ἀποταμιεύσεις

Ἡ μέση ροπή γιά καταναλωτικές δαπάνες παρουσίασε αὔξηση μέσα στό 1980. Οἱ καταναλωτικές δαπάνες τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα σημείωσαν αὔξηση τῆς τάξεως τοῦ 22% τό 1980 σέ σύγκριση μέ 17% τό 1979 πού ὀφείλεται στή συνεχιζόμενη ἄνοδο τῶν εἰσοδημάτων ὅπως καί στήν ὕπαρξη πληθωριστικῶν προσδοκιῶν. Ὁ ρυθμός αὐξήσεως τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως παρουσίασε ἐκ προθέσεως μείωση, πού σ' ἕνα βαθμό ὀφείλεται στά διάφορα μέτρα πού λήφθηκαν.

Ἡ συνεχιζόμενη στροφή στήν κατανάλωση ἀποτέλεσε γιά ἕνα ἀκόμα χρόνο ἀνασταλτικό παράγοντα στήν ὅλη προσπάθεια αὐξήσεως τῶν ἀποταμιεύσεων. Θάθελα μέ τήν εὐκαιρία αὐτή νά ἐπαναλάβω ὅτι ἡ καθυστέρηση πού σημειώθηκε στή θέσπιση τῆς νομοθεσίας γιά ἀναθεώρηση τῶν ἐπιτοκίων σέ συνδυασμό μέ τήν ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ συνέβαλαν στή δημιουργία τέτοιων συνθηκῶν ὥστε τό πραγματικό ἐπιτόκιο νά εἶναι αἰσθητά ἀρνητικό. Μέσα στό 1980 σημειώθηκε αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων πού ὑπολογίζεται σέ μόνο 15% περίπου σέ τρέχουσες τιμές. Ὑπολογίζεται ὅτι οἱ ἐγχώριες ἀποταμιεύσεις χρηματοδότησαν περίπου τό 49% τῶν ἐπενδύσεων ὅπως περίπου καί τό 1979.

Τιμές

Ὅπως ἀναφέρθηκε, ὁ ρυθμός πληθωρισμοῦ σημείωσε ἐπιτάχυνση μέσα στό 1980. Ὁ δείκτης τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως ἀνέβηκε κατά 13.5% κατά μέσο ὅρο τό 1980 σέ σύγκριση μέ 9.5% τό 1979. Οἱ μεγαλύτερες αὐξήσεις τιμῶν σημειώθηκαν στά καύσιμα καί τόν ἠλεκτρισμό, ἀλλά καί στίς προσωπικές καί τίς οἰκιακές ὑπηρεσίες καί τά τρόφιμα. Κατ' ἀναλογία οἱ αὐξήσεις τιμῶν ἦταν ἰδιαίτερα ἔντονες καί σέ εἴδη καί ὑπηρεσίες ἐγχώριας προελεύσεως. Ἐκτός ἀπό τήν ἀπότομη αὔξηση διεθνῶς τῆς τιμῆς τοῦ πετρελαίου, ἡ ἀδυναμία ἐπιτεύξεως συμφωνίας πάνω σέ μιά ὀρθολογιστική πολιτική τιμῶν καί εἰσοδημάτων, ἡ περιορισμένη παραγωγική δυναμικότητα καί ὁ χαμηλός ρυθμός βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητας ἀποτέλεσαν πρόσθετους παράγοντες πού ὁδήγησαν στήν ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ κατά τή διάρκεια τοῦ 1980.

Ἰσοζύγιο Πληρωμῶν

Στή διάρκεια τοῦ 1980 τό ἰσοζύγιο πληρωμῶν παρουσίασε ἐπιδείνωση παρά τήν ἱκανοποιητική ἐπίδοση τῶν ἐξαγωγῶν, πρῶτο, λόγω τῶν αὐξημένων πληρωμῶν γιά τήν εἰσαγωγή πετρελαιοειδῶν, δεύτερο, λόγω τῶν διεθνῶν πληθωριστικῶν πιέσεων καί, τρίτο, λόγω τῆς ἐπιταχύνσεως τῶν ἐσωγενῶν πληθωριστικῶν πιέσεων.

Οἱ ἐξαγωγές ἀγαθῶν τό 1980 αὐξήθηκαν μέ ρυθμό χαμηλότερο (15% περίπου) ἀπό ἐκεῖνο τοῦ 1979 (23% περίπου) λόγω τῆς στασιμότητας πού ἐπέδειξαν οἱ γεωργικές ἐξαγωγές σάν ἀποτέλεσμα κυρίως τῶν μειωμένων τιμῶν πού ἐπικράτησαν γενικά διεθνῶς κατά τό 1980 γιά ὁρισμένα βασικά γεωργικά προϊόντα. Παρά τό ὀξύ ἀνταγωνιστικό κλίμα τοῦ ἐξωτερικοῦ οἱ

έξαγωγές βιομηχανικῶν προϊόντων ἐξακολούθησαν καὶ μέσα στὸ 1980 νὰ αὐξάνονται μὲ ἀρκετὰ ψηλὸ ρυθμὸ (20% περίπου) καὶ αὔξησαν περαιτέρω τὴ συνεισφορά τους στὶς ἐγχώριες ἐξαγωγές ἀπὸ 68% τὸ 1979 σὲ 71% περίπου τὸ 1980.

Ὁ χαμηλότερος ρυθμὸς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ ἐπιβολὴ αὐστηροτέρων πιστωτικῶν καὶ δημοσιονομικῶν μέτρων κατὰ τὸ 1980 συνέβαλαν σὲ κάποιο βαθμὸ στὸν περιορισμὸ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν σὲ 20% περίπου σὲ σύγκριση μὲ 26% τὸ 1979. Ἡ ἀνάσχεση τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν θὰ ἦταν μεγαλύτερη ἂν δὲν λαμβανόταν ὑπόψη ἡ ἰδιαίτερα σημαντικὴ αὔξηση τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν καυσίμων (74%) λόγω κυρίως τῶν ἀλλεπαλλήλων αὐξήσεων τῆς τιμῆς τους ποὺ συνέτειναν στὴν αὔξηση τῆς συμμετοχῆς τους στὴ συνολικὴ ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν ἀπὸ 13% τὸ 1979 σὲ 19% περίπου τὸ 1980 καὶ σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἐπιδείνωση τῶν ὅρων ἐμπορίου. Σχετικὴ κάμψη στὸ ρυθμὸ αὐξήσεώς τους παρουσίασαν καὶ οἱ εἰσαγωγὲς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ποὺ αὐξήθηκαν τὸ 1980 μὲ ρυθμὸ 17.5% περίπου σὲ σχέση μὲ 23% τὸ 1979. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ συνέτειναν τόσο οἱ πιὸ αὐστηροὶ πιστωτικοὶ περιορισμοὶ ποὺ ἡ ἐπίδρασή τους ἄρχισε νὰ γίνεται ἰδιαίτερα αἰσθητὴ στὸ δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1980, ὅσο καὶ τὰ διάφορα δημοσιονομικὰ μέτρα (αὔξηση τῶν δασμῶν σὲ εἰσαγόμενα μὴ ἀναγκαῖα καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ αὔξηση τῶν φόρων καταναλώσεως) τὰ ὁποῖα λήφθηκαν στὶς ἀρχὲς τοῦ 1980.

Οἱ εἰσαγωγὲς κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ παρουσίασαν σχετικὴ αὔξηση μέσα στὸ 1980 (15% περίπου) σὲ σύγκριση μὲ τὴ στασιμότητα ποὺ ἐπέδειξαν κατὰ τὸ 1979. Ἡ αὔξηση αὐτὴ ὀφείλεται ἐντούτοις στὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα διαφόρων ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ στὶς αὐξήσεις τῶν διεθνῶν τιμῶν. Μείωση στὸ ρυθμὸ αὐξήσεώς τους παρουσίασαν καὶ οἱ εἰσαγωγὲς πρώτων ὑλῶν κατὰ τὸ 1980 (7.4% περίπου) σὲ σύγκριση μὲ 38% τὸ 1979, ἰδιαίτερα δὲ οἱ εἰσαγωγὲς πρώτων ὑλῶν τοῦ τομέα τῶν κατασκευῶν, ἀντικατοπτρίζοντας τὴν κάμψη τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς συνεισφορᾶς του στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα. Ὁ μειωμένος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν πρώτων ὑλῶν τὸ 1980 μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ καὶ σὰν ἐπακόλουθο τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως ἀποθεμάτων πρώτων ὑλῶν ποὺ πραγματοποιήθηκε πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1979.

Λόγω τοῦ ψηλοῦ ἀπόλυτου ὕψους καὶ τοῦ ψηλότερου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν σὲ σχέση μὲ τὶς ἐξαγωγές, τὸ ἐμπορικὸ ἔλλειμμα συνέχισε καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος νὰ διευρύνεται, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι ἔφθασε τὸ ὕψος τῶν £214 ἑκ. σὲ σύγκριση μὲ £172 ἑκ. τὸ 1979. Παρὰ τὴ συνεχιζόμενη αὔξηση τοῦ πλεονάσματος τῶν ἀδήλων πόρων, ἀπὸ £99 ἑκ. τὸ 1979 σὲ £126 ἑκ. τὸ 1980, λόγω κυρίως τοῦ τουριστικοῦ συναλλάγματος, οἱ δυσμενεῖς ἐξελίξεις ποὺ ἐπικράτησαν στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο μεγέθυναν τὸ ἔλλειμμα τρεχουσῶν συναλλαγῶν κατὰ 21% τὸ 1980 στὸ ἐπίπεδο τῶν £88 ἑκ. περίπου. Ἡ μεγάλη κίνηση καθαρῶν κεφαλαίων μὲ τὴ μορφὴ ἐξωτερικῶν δανείων, πιστώσεων καὶ ἐπενδυτικῶν κεφαλαίων ἐξουδετέρωσε τὶς πιέσεις πάνω στὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα καὶ ὑπολο-

γίζεται ὅτι κατέληξε σὲ μικρὸ γενικὸ πλεόνασμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐφησυχάζει γιατὶ ἡ συνεχὴς κάλυψη τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν μὲ ἐξωτερικὸ δανεισμὸ δὲν εἶναι ἐπιθυμητὸ νὰ συνεχισθεῖ.

Κάτω ἀπὸ τὶς πιὸ πάνω συνθῆκες τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα αὐξήθηκαν σὲ σχέση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο καὶ διατηρήθηκαν σὲ διεθνῶς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα, παρέχοντας, ἔτσι, κάλυψη ἀξίας εἰσαγωγῶν γιὰ 5 μῆνες περίπου. Τὸ ἐξωτερικὸ χρέος, λόγω τοῦ αὐξημένου ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ κατὰ τὸ 1980, προβλέπεται νὰ αὐξηθεῖ περαιτέρω καὶ σὰν ποσοστὸ στὸ Ἐθνικὸ Εἰσόδημα νὰ φθάσει ἀπὸ 19.7% τὸ 1979 σὲ 21.7% τὸ 1980. Ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους τῆς Κύπρου ἐντούτοις δὲν ἀποτελεῖ στὸ στάδιο αὐτὸ πρόβλημα καὶ παραμένει μὲ διεθνῆ δεδομένα σὲ ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα. Σὰν ποσοστὸ πάνω στὶς ἐξαγωγὲς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους αὐξήθηκε ἀπὸ 5.6% τὸ 1979 σὲ 7.4% περίπου τὸ 1980. Σὰν ἀποτέλεσμα τῶν διεθνῶν καὶ ἐσωτερικῶν συναλλαγματικῶν ἐξελίξεων ἡ ἀξία τοῦ Κυπριακοῦ νομίσματος σὲ σχέση μὲ τὰ ξένα νομίσματα διατηρήθηκε σταθερή.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ 1980

Ἡ συνεχιζόμενη ψηλὴ ἐγχώρια ζήτηση καὶ οἱ ἔντονες πληθωριστικὲς πιέσεις ποὺ παρατηρήθηκαν στὴ διάρκεια τοῦ 1980 ἐπέβαλαν τὴν ἄσκηση οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἀποθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ μέσα στὸ 1980 λήφθηκαν ἀριθμὸς δημοσιονομικῶν καὶ πιστωτικῶν μέτρων.

Δημοσιονομικὴ Πολιτική: Τὰ δημοσιονομικὰ μέτρα ἀποσκοποῦσαν στὸν περιορισμὸ τῶν δημοσίων δαπανῶν καὶ στὴν αὔξηση τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους. Ἐντούτοις τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἀποδώσουν πλήρως μέσα στὸ 1980. Ἐξάλλου, λόγῳ τῶν ἀναγκῶν γιὰ τὴν ἐντατικὴ ἐφαρμογὴ τῶν προγραμμάτων στεγάσεως τῶν ἐκτοπισθέντων καὶ τῶν κεφαλαιουχικῶν δαπανῶν γιὰ ἔργα ὑποδομῆς, ὅπως καὶ λόγω τῆς ἀνάγκης στηρίξεως τοῦ συνεργατικοῦ κινήματος, τὸ δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα σὲ ἀπόλυτη ἀξία ὑπερέβηκε ἐκεῖνο τοῦ 1979. Ἐνθαρρυντικὴ ἐντούτοις εἶναι ἡ ἐξέλιξη ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐπεκτατικὴ προώθηση τοῦ δημόσιου τομέα ποὺ σημείωσε κάμψη τόσο σὲ ἀπόλυτα μεγέθη ὅσο καὶ σὰν ποσοστὸ πάνω στὴν ἐγχώρια ζήτηση ὅπως προγραμματίσθηκε, ἐνῶ παράλληλα ἔχουν αὐξηθεῖ σημαντικὰ οἱ ἀποταμιεύσεις τοῦ δημόσιου τομέα. Σὰν ἀποτέλεσμα ἡ σημασία τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος σημείωσε περαιτέρω μείωση, σὰν ποσοστὸ δὲ πάνω στὴν ἐγχώρια ζήτηση μειώθηκε ἀπὸ 7.3% ποὺ ἦταν τὸ 1979 σὲ 6.5% τὸ 1980. Τὸ ἔλλειμμα χρηματοδοτήθηκε κυρίως ἀπὸ ἐξωτερικὴ βοήθεια καὶ δανεισμό. Ἡ οἰκονομικὴ βοήθεια προῆλθε κυρίως ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες μέσω τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τοὺς Πρόσφυγες. Πρὸς ὅλες τὶς φιλικὲς χῶρες οἱ ὁποῖες μᾶς συμπαρίστανται μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω καὶ δημόσια τὶς εὐχαριστίες μου ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴ συμβολή τους στὴν ἀπάμβλυνση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς χώρας. Γιὰ ἀντιπλη-

θωριστικούς σκοπούς ή Κυβέρνηση κατέφυγε επίσης σὲ ἐσωτερικὸ δανεισμὸ μὲ τὴν ἔκδοση χρεωγράφων ἀναπτύξεως καὶ ὁμολογιῶν ἀποταμιεύσεως.

Οἱ σχετικὰ εὐνοϊκότερες ἐξελίξεις στὰ δημοσιονομικὰ μεγέθη ποὺ ἀναφέρονται πιὸ πάνω ἀποδίδονται κατὰ κύριο λόγο στὶς ψηλὲς αὐξήσεις ποὺ σημειώθηκαν στὰ δημόσια ἐγχώρια ἔσοδα. Συναφῶς θὰ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἡ συνεχιζόμενη ἀνακατανομὴ τῶν ἐγχωρίων ἐσόδων. Μέσα στὸ 1980 τὸ ποσοστὸ τῶν ἐγχωρίων ἐσόδων ἀπ' ὅλες τὶς πηγὲς ποὺ προέρχεται ἀπὸ ἄμεσους φόρους αὐξήθηκε σημαντικὰ καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἔφθασε σὲ 46% τοῦ συνόλου σὲ σύγκριση μὲ 39% τὸ 1979.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1980 οἱ καταναλωτικὲς δαπάνες τοῦ δημόσιου τομέα σημείωσαν κάμψη σὰν ποσοστὸ τῶν συνολικῶν δημοσίων δαπανῶν καὶ ἀνέρχονται σὲ 58.7% συγκριτικὰ μὲ 60.4% τὸ 1979. Ἡ μείωση τοῦ ποσοστοῦ τῶν δημοσίων καταναλωτικῶν δαπανῶν ἀντικατοπτρίζει τὴ συνειδητὴ προσπάθεια περιορισμοῦ τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κράτους καὶ τὴ σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ αὔξηση τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων.

Ὅπως εἶναι γνωστό, μέσα στὸ 1980 λήφθηκαν διάφορα δημοσιονομικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἀναμένεται νὰ ἀποδώσουν πλήρως μέσα στὸ 1981. Τὰ κυριότερα μέτρα εἶναι ὁ φόρος πάνω στὴν ἀκίνητη περιουσία, ἡ φορολογία πάνω στὰ κεφαλαιουχικὰ κέρδη, ἡ αὔξηση ὁρισμένων εἰσαγωγικῶν δασμῶν κυρίως πάνω σὲ διαρκῆ καταναλωτικὰ ἀγαθά, καθὼς καὶ οἱ αὐξήσεις τῶν φόρων καταναλώσεως. Ἐπίσης αὐξήθηκε ἡ ἔκτακτη προσφυγικὴ ἐπιβάρυνση ποὺ ἐπιβάλλεται πάνω σὲ εἰσαγόμενα προϊόντα καὶ ποὺ ἀποτελεῖ σημαντικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως.

Πιστωτικὴ – Νομισματικὴ Πολιτική: Ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήθηκε μέσα στὸ 1980 ἦταν περιοριστικὴ καὶ παράλληλα ἐνισχυτικὴ καὶ συμπληρωματικὴ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς συνολικῆς προσφορᾶς χρήματος μειώθηκε ἐκ προθέσεως ἀπὸ 18.5% ποὺ ἦταν τὸ 1979 σὲ 14% περίπου τὸ 1980. Ἡ περιοριστικὴ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐπιβαλλόταν ἀπὸ τὴν ἀνάγκη συγκρατήσεως τῶν ἐσωγενῶν κυρίως πληθωριστικῶν πιέσεων καὶ τοῦ διευρυνόμενου ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐνεργοῦ ζητήσεως. Ἡ αὔξηση τῆς συνολικῆς ρευστότητας καθορίσθηκε σὲ ἐπίπεδο ποὺ νὰ ἐξασφαλίζεται τουλάχιστο ἡ χρηματοδότηση τῶν πιὸ ἀπαραιτήτων ἐξωγενῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ τυχὸν ἀρνητικὴ ἐπίδραση πάνω στὴ χρηματοδότηση τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας καὶ στὸ ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Πέραν τούτου ὁ περιορισμὸς τῆς ρευστότητας συνοδεύθηκε ἀπὸ ἐνδυνάμωση διαφόρων ποιοτικῶν μέτρων στὴν παροχὴ πιστώσεων. Τὰ μέτρα αὐτὰ ἀποσκοποῦσαν στὴν ἀποθάρρυνση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ τῆς κερδοσκοπίας καὶ στὴν ἐνθάρρυνση τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας καὶ κεφαλαίων κινήσεως σὲ παραγωγικοὺς τομεῖς. Παράλληλα οἱ πιστώσεις ποὺ παρέχονται ἀπὸ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Χρηματοδοτήσεως Τομέων Προτεραιότητας ἐξαιρέθηκαν ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἐπιβλήθηκαν στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τῶν πιστώσεων. Παρόλο ὅτι ἡ κατανομὴ τῶν χορηγηθέντων δανείων κατὰ οἰκονομικὸ τομέα ἐξακολουθεῖ νὰ μὴ θεωρεῖται ἱκανοποιητική, παρατηρήθηκε ἐντούτοις ἐλαφρὰ βελτίωση, ποὺ πιστεύεται ὅτι ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν διαφόρων μέτρων ποὺ

λήφθηκαν. Οἱ πιστωτικοὶ περιορισμοὶ ποὺ ἐπιβλήθηκαν στὴν ἀρχὴ ἀναθεωρήθηκαν στὰ μέσα τοῦ χρόνου γιὰ νὰ συνάδουν μὲ τὶς ἐξελίξεις τῆς οἰκονομίας.

Πολιτικὴ Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων: Παρόλες τὶς ἀποφασιστικὲς ἐνέργειες ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κυβερνήσεως γιὰ ἐπίτευξη συμφωνίας πάνω σὲ μιὰ ἐθελοντικὴ καὶ κοινὰ ἀποδεκτὴ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων καὶ παρὰ τὴ σχετικὴ πρόοδο ποὺ σημειώθηκε, δὲν κατέστη δυνατὸ νὰ ὑπογραφεῖ τελικὰ κοινὴ δήλωση ἀπὸ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη (Κυβέρνηση, ἐργοδότες, συντεχνίες). Οἱ διαβουλεύσεις τῆς ὑπεπιτροπῆς τῆς Συμβουλευτικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς συνάντησαν ἀρχικὰ δυσκολίες κυρίως σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴ συμφωνία γιὰ τὸ μηχανισμὸ ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς. Μετὰ ἀπὸ συντονισμένες καὶ ἀλλεπάλληλες ἐπαφὲς ὁ σκόπελος τοῦ μηχανισμοῦ πιστεύεται ὅτι ὑπερπηδήθηκε καὶ οἱ διαβουλεύσεις συνεχίζονται μὲ σκοπὸ νὰ ἐπιτευχθεῖ τελικὰ συμφωνία πάνω σ' ὅλα τὰ σημεῖα.

Κοινωνικὴ Πολιτικὴ

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1980 σημειώθηκαν, παρὰ τὴν περιοριστικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ υἱοθετήθηκε, σημαντικὲς ἐξελίξεις στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ Κύπρος ἔχει μετατραπεῖ πλέον σὲ κράτος «εὐημερίας» καὶ τὸ μόνο σημαντικὸ στοιχεῖο ποὺ παραμένει γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ὁ κύκλος εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἐθνικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Πρωταρχικὴ θέση στὴ νέα ἐξέλιξη τῆς πολιτικῆς κατέχει ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ οἱ πολὺ μεγάλες αὐξήσεις στὶς παροχὲς καὶ μεταβιβάσεις εἰσοδήματος τόσο τῶν ὠφελημάτων τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὅσο καὶ ἐκείνων τοῦ νόμου γιὰ δημόσια βοηθήματα πρὸς τοὺς δυσπραγοῦντες. Τεράστιας σημασίας εἶναι ἐπίσης ἡ θέσπιση τῶν νόμων γιὰ τὴν ἵδρυση Ὀργανισμοῦ Ἀναπτύξεως Γῆς καὶ Χρηματοδοτήσεως Στέγης, ἡ δραστηριοποίηση τῆς Ἀρχῆς Ἐνοικιάσεων καὶ ἡ ἑτοιμασία νέου νομοσχεδίου γιὰ τὴ ρύθμιση τοῦ ἐλέγχου τῶν ἐνοικίων γενικά. Πραγματοποιήθηκε ἐπίσης καὶ σημαντικὴ αὔξηση τῶν ἐπιδοτήσεων γεωργικῶν προϊόντων ποὺ ἀποσκοποῦσε στὴ στήριξη τῶν εἰσοδημάτων τοῦ γεωργικοῦ τομέα.

Οἱ κοινωνικὲς δαπάνες τοῦ εὐρῦ δημόσιου τομέα ἀποτελοῦνται ἀπὸ δαπάνες μὲ τὴ μορφὴ ἀμέσων μεταβιβάσεων εἰσοδήματος καὶ ἀπὸ δαπάνες γιὰ τὴν παροχὴ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Οἱ δαπάνες τῆς Κυβερνήσεως γιὰ παροχὲς εἰσοδήματος καὶ γιὰ διάφορες κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, σχέδια, προγράμματα καὶ ἔργα σημείωσαν κατακόρυφη αὔξηση σὰν σύνολο μέσα στὸ 1980 τῆς τάξεως τοῦ 23%. Τὸ σύνολο τῶν Κυβερνητικῶν κοινωνικῶν δαπανῶν ποὺ ἀνέρχεται σὲ 47.2% τῶν συνολικῶν δαπανῶν τοῦ δημόσιου τομέα καὶ σὲ 14.8% τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος ὑπολογίζεται νὰ ξεπεράσει τὰ £103 ἑκ. μέσα στὸ 1980 σὲ σύγκριση μὲ £84 ἑκ. ἢ 46.5% τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν τὸ 1979. Ἡ σημα-

σία τῶν μεταβιβάσεων εἰσοδήματος αὐξήθηκε μέσα στὸ 1980 σὰν ἀποτέλεσμα κυρίως τῶν αὐξήσεων στὶς παροχὲς τῶν διαφόρων κοινωνικῶν ταμείων καὶ στὶς ἐπιδοτήσεις. Ἡ σημαντικότερη ἀλλαγὴ στὶς ἄμεσες μεταβιβάσεις εἰσοδήματος σημειώθηκε στὶς ἐπιδοτήσεις τοῦ τομέα τῆς γεωργίας ποὺ μέσα στὸ 1980 ὑπολογίζεται νὰ φθάσουν τὸ 27% περίπου τῶν συνολικῶν μεταβιβάσεων σὲ σύγκριση μὲ 24% τὸ 1979 καὶ 13% τὸ 1978.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, τὸ 1980 χαρακτηρίζεται ἀπὸ περαιτέρω ἀλματώδη πρόοδο πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Οἱ σημαντικότερες ἐξελίξεις σημειώθηκαν στὴ στεγαστικὴ πολιτική. Μέσα στὸ 1980 θεσπίσθηκαν οἱ νόμοι γιὰ τοὺς Ὀργανισμοὺς Ἀναπτύξεως Γῆς καὶ Χρηματοδοτήσεως Στέγης ποὺ ἐλπίζεται ὅτι θὰ συνεισφέρουν οὐσιαστικὰ στὴν ἀπόκτηση στέγης ἀπὸ οἰκογένειες κατὰ προτεραιότητα μὲ χαμηλὰ καὶ μεσαῖα εἰσοδήματα. Παράλληλα ἡ Ἀρχὴ Ἐνοικιάσεων ἄρχισε νὰ παρέχει ἐπίδομα ἐνοικίου σὲ δικαιούχους ἐκτοπισθέντες, ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση βρίσκεται στὸ στάδιο εἰσαγωγῆς νέας νομοθεσίας γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν ἐνοικίων καὶ γιὰ τὴ ρύθμιση τῶν ἐπιδοτήσεων τῶν ἐνοικίων πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντες. Τόσο ἡ βοήθεια ποὺ παρέχεται ὅσο καὶ τὰ εἰσοδηματικὰ κριτήρια γιὰ σκοποὺς αὐτοστεγάσεως ἔχουν ἀναθεωρηθεῖ δραστικὰ πρὸς τὰ πάνω. Τὸ μέγεθος τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν γιὰ τὰ διάφορα στεγαστικὰ προγράμματα, δηλαδή, γιὰ τοὺς συνοικισμοὺς χαμηλοῦ κόστους, τὰ σχέδια αὐτοστεγάσεως, τὴν ἐπιδιόρθωση τουρκοκυπριακῶν κατοικιῶν, κλπ. ὑπολογίζεται ὅτι αὐξήθηκε ἀπὸ £22.9 ἑκ. τὸ 1979 σὲ £25.9 ἑκ. τὸ 1980. Ὑπολογίζεται ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1980 στεγάσθηκαν 3,700 περίπου πρόσθετες οἰκογένειες. Τὸ σύνολο τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐκτοπισθέντων ποὺ στεγάσθηκαν ἀπὸ τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ σχέδια ὑπολογίζεται σὲ 27,300 ἢ περίπου 110,000 ἐκτοπισθέντες μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980.

Σημαντικὴ πρόοδος ἐπιτελέσθηκε ἐπίσης στὸν τομέα τῆς ὑγείας. Ἡ μελέτη γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ ἐθνικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως προχωρεῖ ἱκανοποιητικὰ καὶ ἔχουν γίνει σειρὲς ἐπαφῶν μὲ ἀντιπροσωπευτικὲς ὀργανώσεις. Παράλληλα συνεχίζονται οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν περαιτέρω βελτίωση τῶν δημοσίων ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν. Συμπληρώθηκε ἡ ἀνέγερση τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νοσοκομείου Παραλιμνιοῦ, ἐνῶ ἀναμένεται σύντομα ἡ συμπλήρωση τῆς μονάδας Μεσογειακῆς Ἀναιμίας στὴ Λευκωσία. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ἡ ἔναρξη τῶν κατασκευαστικῶν ἔργων γιὰ δυὸ νέες σύγχρονες νοσοκομειακὲς μονάδες στὴ Λευκωσία καὶ στὴ Λάρνακα.

Μέσα στὸ 1980 οἱ δημόσιες ἐκπαιδευτικὲς ὑπηρεσίες σημείωσαν περαιτέρω βελτίωση. Ἐπεκτάθηκε σημαντικὰ ἡ προδημοτικὴ ἐκπαίδευση μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς δευτέρας φάσεως τοῦ σχεδίου καὶ τὴ δημιουργία 60 προσθέτων νηπιαγωγικῶν τάξεων. Ὁ θεσμὸς τοῦ Λυκείου Ἐπιλογῆς Μαθημάτων μετὰ ἀπὸ σχετικὰ ἐπιτυχὴ ἐφαρμογὴ πάνω σὲ πειραματικὴ βάση ἐπεκτάθηκε δραστικὰ καὶ κάλυψε σχεδὸν ὅλα τὰ ἀστικὰ σχολεῖα μέσης γενικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὰ μεγάλα ἀγροτικὰ λύκεια. Μέσα στὸν ἴδιο χρόνο ἄρχισε ἡ ἀνέγερση σχολικῶν κτιρίων γιὰ ὁρισμένα ἀπὸ τὰ νέα περιφερειακὰ γυμνά-

σια καὶ γιὰ τὴ νέα Τεχνικὴ Σχολὴ Λευκωσίας. Συνεχίσθηκε ταυτόχρονα καὶ ἐπεκτάθηκε τὸ Κρατικὸ Σχέδιο Παροχῆς Ὑποτροφιῶν καὶ Δανείων σὲ ἀπόρους καὶ ἱκανοὺς Κυπρίους ποὺ φοιτοῦν στὸ ἐξωτερικό.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ 1980

Τὸ 1980 χαρακτηρίζεται συγκριτικὰ ἀπὸ ἱκανοποιητικὸ ἀλλὰ χαμηλότερο σὲ σχέση μὲ τὸν προηγούμενο χρόνο ρυθμὸ ἀναπτύξεως. Οἱ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως διατηρήθηκαν γιὰ ἕνα ἀκόμα χρόνο ἐνῶ σημειώθηκε περαιτέρω ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ σημαντικὴ αὔξηση τῶν ἐργατικῶν εἰσοδημάτων. Ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως βρίσκεται μέσα στὰ πλαίσια τῶν κατευθύνσεων τοῦ Τρίτου Ἑκτάκτου Σχεδίου, συγκρίνεται δὲ πολὺ εὐνοϊκὰ μὲ τὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως τῶν περισσοτέρων χωρῶν ποὺ μαστίζονται ταυτόχρονα καὶ ἀπὸ ψηλὸ ποσοστὸ ἀνεργίας καὶ ἔντονες πληθωριστικὲς πιέσεις. Ὁ χαμηλότερος ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἀποτέλεσε ἀναπόφευκτο ἐπακόλουθο τῶν συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ τῶν χαμηλῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τὰ τελευταῖα χρόνια, ἐνῶ παράλληλα ἀντικατοπτρίζει καὶ τὴν πολιτικὴ ἀποθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας καὶ μετριασμοῦ τῶν ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων ποὺ ἐπιδιώχθηκε.

Ἡ ἀπασχόληση σημείωσε καὶ πάλι αὔξηση. Οἱ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως διατηρήθηκαν γιὰ ἕνα ἀκόμη χρόνο. Ἐντούτοις μέσα στὸ 1980 παρατηρήθηκε μιὰ κάμψη στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τῆς ζητήσεως ἐργατικοῦ δυναμικοῦ σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ χαμηλότερου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως, τῆς ὑποτονικότητας στὶς ἐπενδύσεις καὶ τῶν πληθωριστικῶν τάσεων ποὺ ἐπηρεάζουν τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς. Σὰν ἀποτέλεσμα ἡ ἀνεργία παρουσίασε μόνο ὁριακὴ αὔξηση παρὰ τὴν ὕπαρξη εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως, ἐξέλιξη ποὺ ἀποδίδεται στὴν κάμψη τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ἐγχώριας ζητήσεως. Ἡ διατήρηση συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς ψηλὲς αὐξήσεις τῶν ἀπολαβῶν καὶ τὴν ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, πιστεύεται ὅτι συνέβαλαν στὴν ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν χαμηλοτέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων.

Ἡ μεγαλύτερη ὤθηση γιὰ αὔξηση τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς προῆλθε ἀπὸ τὴν αὔξηση τῆς ἐγχώριας ζητήσεως γιὰ καταναλωτικὰ ἀγαθά, ποὺ παρουσιάζει καὶ τὴ σημαντικότερη ἀπόκλιση ἀπὸ τοὺς στόχους τοῦ Τρίτου Ἑκτάκτου Σχεδίου. Ἡ ἄνοδος τῶν εἰσοδημάτων, τὸ ψηλὸ ἐπίπεδο τῆς ἐγχώριας ζητήσεως γενικὰ καὶ ὁ γρήγορος ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ζητήσεως γιὰ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ σὲ σύγκριση μὲ τὴ δυναμικότητα τῆς ἐγχώριας προσφορᾶς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, κατέληξε σὲ μεγαλύτερο χάσμα μεταξὺ ἐγχώριας ζητήσεως καὶ ἐγχώριας προσφορᾶς. Ἡ αὐξανόμενη διαφορὰ ἐπέτεινε τὶς ἐσωτερικὲς πληθωριστικὲς πιέσεις καὶ ἐπηρέασε ἀρνητικὰ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Ἡ ἔνταση στὴ ροπὴ γιὰ κατανάλωση ἀποδίδεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ψηλὴ αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων, στὴν ἀνεπάρκεια τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου ποὺ ἀσκεῖται πάνω στὰ παρεχόμενα δάνεια, στὰ χαμηλὰ ἐπιτόκια καὶ στὴν πληθωριστικὴ νοοτροπία.

Ἀνησυχητικὴ ἦταν καὶ ἡ περαιτέρω κάμψη καὶ κατὰ συνέπεια ἡ μείωση τῆς συμμετοχῆς τῶν παραγωγικῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων στὸ σύνολο τῶν ἐπενδυτικῶν δραστηριοτήτων ποὺ συνεχίστηκε καὶ ποὺ ἀντανακλᾶται καὶ στὴ δυσμενὴ ἐξέλιξη τῆς παραγωγικότητας ποὺ ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσει καὶ τὴ μακροχρόνια ἐξέλιξη τῆς οἰκονομίας. Ἡ γενικὴ ἀβεβαιότητα ποὺ χαρακτηρίζει τὶς διεθνεῖς οἰκονομικὲς συνθῆκες, μαζὶ μὲ τὸν αὐξανόμενο πληθωρισμό, τὴν αὔξηση τοῦ ἐργατικοῦ κόστους, τὶς δυσχέρειες ποὺ ἀντιμετωπίζονται στὴν ἐξεύρεση ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ καὶ ὁ αὐξημένος ἀνταγωνισμὸς ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὰ Κυπριακὰ προϊόντα στὸ ἐξωτερικό, εἶναι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παράγοντες ποὺ ὁδήγησαν στὴν ὑποτονικότητα τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας. Παρόλο ὅτι οἱ ἐπενδύσεις χαρακτηρίζονται ἀπὸ ὑποτονικότητα, οἱ ἐγχώριες ἀποταμιεύσεις παρέμειναν σχεδὸν σταθερὲς σὰν ποσοστὸ χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων. Κατὰ συνέπεια παρέμεινε ψηλὴ ἡ ἐξάρτηση τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων ἀπὸ ἐξωτερικοὺς πόρους. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ πρέπει νὰ προκαλεῖ κάποιες ἀνησυχίες, δεδομένου τοῦ ἀνοικτοῦ χαρακτήρα τῆς οἰκονομίας ποὺ συνεχῶς διευρύνεται καὶ τῆς ἀνάγκης γιὰ διατήρηση ἱκανοποιητικοῦ ἐπιπέδου συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων καὶ τῆς ἀστάθειας ποὺ παρουσιάζουν διάφοροι χρηματοδοτικοὶ πόροι τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Πέραν αὐτῶν οἱ ἐξωτερικὲς οἰκονομικὲς συναλλαγὲς παρουσίασαν ἐπιπρόσθετες ἀδυναμίες ποὺ ὀφείλονται στὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν τόσο τὰ γεωργικὰ ὅσο καὶ μερικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα στὶς διεθνεῖς ἀγορές. Γενικὰ ὅμως οἱ ἐξαγωγὲς βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ ὁ τουρισμὸς σημείωσαν ἱκανοποιητικὴ πρόοδο μέσα στὸ 1980. Οἱ γενικὲς ἀδυναμίες στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ στὴ δομὴ τῆς ἐγχώριας ζητήσεως ἀντικατοπτρίζονται καὶ στὴν αὔξηση τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ποὺ ἐπιδιώχθηκε σὰν μέσο ἐξουδετερώσεως τῶν πιέσεων στὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα. Ἡ ἐξάρτηση τῆς παραγωγῆς ἀπὸ εἰσαγόμενες πρῶτες ὕλες καὶ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀπόλυτη ἐξάρτηση τῆς οἰκονομίας γιὰ ἐνέργεια ἀπὸ τὰ πετρελαιοειδή, θεωροῦνται οἱ βασικότεροι παράγοντες ποὺ συνέτειναν στὴ διόγκωση τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἡ ἐγχώρια ζήτηση ὑπερέβηκε, ὅπως ἀνάφερα, καὶ τὸ 1980 τὴν ἐγχώρια παραγωγὴ καὶ ἄσκησε πρόσθετες πιέσεις καὶ πάνω στὸ ἐπίπεδο τῶν τιμῶν. Οἱ πληθωριστικὲς πιέσεις ἐντούτοις ἀποδυναμώθηκαν πρὸς τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ σημειώθηκε σχετικὴ ἐπιβράδυνση τοῦ ρυθμοῦ πληθωρισμοῦ σὰν ἀποτέλεσμα τῶν δημοσιονομικῶν καὶ νομισματικῶν - πιστωτικῶν μέτρων ποὺ λήφθηκαν. Ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ μέσα στὸ 1980 ἀποδίδεται ἐπίσης σὲ ἐξωγενεῖς παράγοντες καὶ ἰδιαίτερα στὶς αὐξήσεις τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἄμεση ἐπίδραση ἐξηγεῖ περίπου τὸ ¼ τῆς αὐξήσεως τοῦ δείκτη τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως. Ἡ αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν καυσίμων, φυσικά, προκάλεσε καὶ ἀλυσιδωτὲς αὐξήσεις στὶς τιμὲς πολλῶν ἄλλων εἰδῶν. Στὴν ἀνοδικὴ τάση τῶν τιμῶν συνέβαλαν οἱ ψηλὲς αὐξήσεις τοῦ ἐργατικοῦ κόστους σὲ σχέση μὲ τὴν παραγωγικότητα καὶ ἡ ἀδυναμία ἢ ἀπροθυμία σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἀπορροφήσεώς τους ἀπὸ τὰ περιθώρια τῶν κερδῶν.

Συμπερασματικά, μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι τὰ κυριότερα ἀρνητικὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν εἰκόνα ποὺ δημιουργήθηκε μέσα στὸ 1980 εἶναι ἡ ψηλὴ ροπὴ γιὰ κατανάλωση, ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ, ἡ περαιτέρω διεύρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας, ἡ ὑποτονικότητα στὶς παραγωγικὲς ἐπενδύσεις καὶ ἡ ὁριακὴ αὔξηση στὴν ἀνεργία κάτω ἀπὸ συνθῆκες συνεχιζόμενης ἐλλείψεως ἐξειδικευμένων ἐργατῶν σὲ ὁρισμένους κλάδους.

Γενικά, ἐντούτοις, ἡ οἰκονομία παρὰ τὶς δυσμενεῖς ἐξελίξεις διεθνῶς πέτυχε συγκριτικὰ μὲ ἄλλες χῶρες ψηλὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως κάτω ἀπὸ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως. Πέτυχε ἐπίσης τὴν ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τῶν ἐργαζομένων τάξεων καὶ αὔξησε σημαντικὰ τὶς κοινωνικὲς δαπάνες πρὸς τὶς ἀσθενέστερες οἰκονομικὰ τάξεις τοῦ λαοῦ. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ ἐπίδοση τῶν ἐξαγωγῶν τὸ 1980 σὲ σύγκριση μὲ τοὺς στόχους τοῦ Τρίτου Ἑκτάκτου Σχεδίου ἦταν ἐπίσης ἀξιοσημείωτο στοιχεῖο. Παράλληλα διατηρήθηκε ἡ ἀξία τοῦ Κυπριακοῦ νομίσματος σὲ πολὺ ἱκανοποιητικὸ ὕψος. Τὰ οἰκονομικὰ μέτρα ποὺ λήφθηκαν στὶς ἀρχὲς τοῦ 1980 ἄρχισαν νὰ ἀποδίδουν ἱκανοποιητικὰ πρὸς τὸ τέλος τοῦ χρόνου μὲ ἀποτέλεσμα τὴ συγκράτηση τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων, τὴ συγκράτηση τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τὴ βελτίωση τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ποὺ ἀποτελοῦν ἐπίσης ἐξελίξεις πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση. Ἰδιαίτερα ἀξιοσημείωτο εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι στὸ δεύτερο ἑξάμηνο παρατηρήθηκε ὑποχώρηση τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῶν τιμῶν καὶ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν σὲ σημεῖο ποὺ στοὺς τελευταίους μῆνες σημειώθηκε καὶ ἀπόλυτη κάμψη τῶν εἰσαγωγῶν σὲ σχέση μὲ τοὺς ἀντίστοιχους μῆνες τοῦ προηγούμενου χρόνου.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟ 1981

Οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις ποὺ παρατηρήθηκαν καὶ ἐντάθηκαν μέσα στὸ 1980 σὲ συνδυασμὸ μὲ ἄλλους περιοριστικοὺς παράγοντες ποὺ ἐπιδροῦν δὲν ἐπιτρέπουν μεγάλα περιθώρια οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τὸ 1981. Οἱ διεθνεῖς οἰκονομικὲς συνθῆκες ἀναμένεται νὰ παρουσιάσουν περαιτέρω ἐπιδείνωση. Ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως παγκοσμίως προβλέπεται νὰ εἶναι χαμηλότερος ἀπὸ αὐτὸν τοῦ 1980 ἀκόμα καὶ ἀρνητικὸς σὲ ὁρισμένες χῶρες. Ὁ διεθνὴς πληθωρισμὸς θὰ συνεχίσει πάνω στὰ ἴδια περίπου ἐπίπεδα, ἐνῶ ἡ ἐνεργειακὴ κρίση θὰ ἀποτελεῖ συνεχὴ ἀρνητικὸ παράγοντα. Ἡ ὑποτονικότητα στὶς ἐπενδύσεις ποὺ παρουσιάσθηκε στὰ χρόνια 1979 καὶ 1980 ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσει ἀνασταλτικὰ τὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τὸ 1981. Ἡ μὴ ἐπίτευξη μέχρι σήμερα συμφωνίας πάνω σὲ μιὰ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων καὶ ἡ συνέχιση τῶν ἐσωτερικῶν πληθωριστικῶν τάσεων καὶ τῶν ψηλῶν αὐξήσεων τῶν εἰσοδημάτων ἔχει ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις τόσο πάνω στὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα ὅσο καὶ στὴ γενικὴ δομὴ τῆς ζητήσεως. Ἡ ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοση τῶν ἐξαγωγῶν τὸ 1980 δὲν εἶναι βέβαιο ἂν θὰ συνεχίσει τὸ 1981 μὲ τὸν ἴδιο ρυθμό, λόγω τοῦ αὐξηθέντος ἀνταγωνιστικοῦ κλίματος στὶς ἐξωτερικὲς ἀγορές.

Παρόλες τὶς ἀντίξοες συνθῆκες ποὺ ἀντιμετωπίζονται στὴ διεθνὴ ἀγορά, καὶ τὶς ἐσωτερικὲς ἀδυναμίες ποὺ παρουσιάθηκαν, ἡ οἰκονομία ἀναμένεται νὰ σημειώσει καὶ τὸ 1981 θετικὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως ἀλλὰ χαμηλότερο σὲ σχέση μὲ τὸ 1980. Ἡ μεγαλύτερη αὔξηση ἀναμένεται κυρίως νὰ προέλθει ἀπὸ τοὺς τομεῖς τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀναμένεται ἐπίσης ὅτι οἱ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως μποροῦν νὰ διατηρηθοῦν καὶ μέσα στὸ 1981. Ἡ ἀπασχόληση ἀναμένεται νὰ σημειώσει περαιτέρω αὔξηση. Οἱ τομεῖς ποὺ θὰ παρουσιάσουν τὴ μεγαλύτερη αὔξηση στὴν ἀπασχόληση μέσα στὸ 1981 πιστεύεται ὅτι θὰ εἶναι αὐτοὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς Μεταποιήσεως. Ἡ συνεχιζόμενη ὕφεση στὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα, κυρίως σὲ παραγωγικοὺς τομεῖς, ἂν δὲν ἀντιστραφεῖ, θὰ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὸ ρυθμὸ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας ποὺ δὲν ἀναμένεται νὰ ὑπερβεῖ τὸ ρυθμὸ ποὺ ἐπιτεύχθηκε τὸ 1980.

Ἡ ἀνάγκη συνεχίσεως τοῦ προγράμματος γιὰ τὴν ἀνέγερση κατοικιῶν γιὰ τοὺς ἐκτοπισμένους, ποὺ ἀποτελεῖ πρωταρχικὸ στόχο τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, θὰ ἐξακολουθήσει νὰ ἀσκεῖ ἀνασταλτικὲς ἐπιδράσεις στὸν ὀρθολογιστικὸ προγραμματισμὸ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς δομῆς τῶν ἐπενδυτικῶν δαπανῶν στὴν οἰκονομία σὰν σύνολο. Ἔτσι καὶ μέσα στὸ 1981 δὲν ἀναμένεται βελτίωση στὴ σύνθεση τῶν ἐπενδύσεων, ἐνῶ οἱ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις θὰ τείνουν νὰ παραμείνουν σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα ἂν δὲν ὑπάρξει ἡ ἀναγκαία ἀνταπόκριση ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸ τομέα στὰ μέτρα ποὺ θὰ λάβει ἡ Κυβέρνηση. Ἡ προοπτικὴ περαιτέρω ἀνελίξεως τῶν εἰσοδημάτων, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ σημερινὰ ἐπίπεδα δανειστικῶν ἐπιτοκίων, καὶ τὴ μικρὴ δυνατότητα ἀνταποκρίσεως τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς λόγω τῶν ἐλλείψεων πλουτοπαραγωγικῶν πόρων καὶ πρώτων ὑλῶν, δημιουργεῖ συνθῆκες γιὰ περαιτέρω αὔξηση τῆς καταναλώσεως σὲ βάρος τῶν ἐπενδύσεων καὶ διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Ὁ ρυθμὸς πληθωρισμοῦ ἀναμένεται ἐντούτοις νὰ σταθεροποιηθεῖ γύρω στὸ ἐπίπεδο ποὺ σημειώθηκε τὸ 1980. Ἂν δὲ ἡ αὔξηση στὴν τιμὴ τοῦ πετρελαίου παραμείνει μέσα τὰ πλαίσια ποὺ ἔχουν ἀνακοινωθεῖ δὲν ἀποκλείεται νὰ σημειωθεῖ καὶ μείωση αὐτοῦ. Γενικὰ θὰ παραστεῖ ἀνάγκη λήψεως μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν αὐξήσεων τοῦ εἰσοδήματος μέσα στὰ πλαίσια τῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητας καὶ κινήτρων γιὰ αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων καὶ τῶν ἐπενδύσεων ὅπως ἐπίσης καὶ ἀντικινήτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν.

Οἱ διαγραφόμενες προοπτικὲς ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τὸ 1981 δὲν εἶναι ἐνθαρρυντικὲς λόγω κυρίως τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς καὶ ἐνεργειακῆς κρίσεως καὶ σ' ἕνα βαθμὸ τῆς μειώσεως τῆς ἀνταγωνιστικότητας τῶν Κυπριακῶν ἐξαγωγῶν. Οἱ ἐξαγωγὲς ἀγαθῶν προβλέπεται ὅτι θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ αὐξάνονται παρόλο ποὺ ὁ ρυθμός τους ἰδιαίτερα τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγῶν θὰ ἐπηρεασθεῖ κάπως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἰσχύουν ἀπὸ τὴ συμφωνία συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Παρόλο ποὺ οἱ εἰσαγωγὲς καυσίμων ἀναμένεται νὰ παρουσιάσουν σημαντικὴ αὔξηση λόγω τῶν νέων ἀνατιμήσεων, βασικὸς στόχος τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς γιὰ τὸ 1981 εἶναι ἡ συνέχιση τῆς συγκρατήσεως τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν μέσα στὰ πλαίσια τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν μὲ μακρο-

χρόνιο στόχο τή μείωση τοῦ ἐλλείμματος τρεχουσῶν συναλλαγῶν σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς καί σάν ποσοστό πάνω στό ἐθνικό εἰσόδημα. Ἰδιαίτερη προσοχή θά δοθεῖ στή διατήρηση τῆς ἐξωτερικῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τοῦ κυπριακοῦ νομίσματος.

Ἀπό τή σύντομη ἀνάλυση τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ οἰκονομία καί τῶν προοπτικῶν πού διαγράφονται γιά τό 1981 προκύπτει ἔντονα τό συμπέρασμα ὅτι χρειάζεται νά καταβληθεῖ μεγάλη καί κοινή προσπάθεια γιά νά ὑπερπηδηθοῦν οἱ ἀνασταλτικοί παράγοντες πού ἐπηρεάζουν τή σταθερότητα καί τήν περαιτέρω ἀνέλιξη τῆς οἰκονομίας. Γι' αὐτό ἡ Κυβέρνηση ἑτοίμασε σειρά μέτρων τά ὁποῖα ὑποβλήθηκαν γιά ἐνημέρωση στήν ἁρμόδια Ἐπιτροπή τῆς Βουλῆς καί τά ὁποῖα θά προωθηθοῦν.

Δημοσιονομική Πολιτική

Βασικό χαρακτηριστικό τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τό 1981 θά εἶναι τόσο ὁ περιορισμός τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος ὅσο καί ἡ πλήρης συγκράτηση τῆς ἐπεκτατικῆς ὠθήσεως τοῦ δημόσιου τομέα μέ σκοπό νά ἐναρμονισθεῖ ἡ αὔξηση τῆς ἐνεργοῦ ζητήσεως κατά τό δυνατό μέ τίς δυνατότητες τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς. Τά διάφορα δημοσιονομικά μέτρα πού λήφθηκαν τό 1980 καί τά ὁποῖα θά ἀποδώσουν πλήρως μέσα στό 1981 θά ἐπιφέρουν σημαντική αὔξηση τῶν ἐσόδων τοῦ εὐρῦ δημόσιου τομέα τό 1981 συντελώντας ἔτσι στήν ἐπίτευξη τοῦ πιό πάνω στόχου.

Παράλληλα ἀναμένεται αὔξηση τῶν δημοσίων ἀποταμιεύσεων οἱ ὁποῖες προβλέπεται νά ὑπερκαλύψουν τίς κυβερνητικές ἐπενδύσεις μέ σκοπό ἡ ἐπεκτατική ὤθηση τοῦ δημόσιου τομέα νά ἐξουδετερωθεῖ, πράγμα πού θά συνάδει μέ τό στόχο γιά σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας. Οἱ καταναλωτικές δαπάνες τοῦ δημόσιου τομέα προγραμματίζεται νά συγκρατηθοῦν σέ ἱκανοποιητικά ἐπίπεδα. Γιά δικαιότερη κατανομή τῶν φορολογικῶν βαρῶν θά καταβληθοῦν συνεχεῖς προσπάθειες καταπολεμήσεως τῆς φοροδιαφυγῆς καί μειώσεως τῆς φοροαποφυγῆς, ἐνῶ βρίσκονται κάτω ἀπό συνεχῆ μελέτη διάφοροι τρόποι καί οἱ ἀναγκαῖες τροποποιήσεις πού θά χρειασθεῖ νά ἐπενεχθοῦν στή σχετική νομοθεσία.

Πιστωτική – Νομισματική Πολιτική

Ἡ πιστωτική πολιτική θά ἐξακολουθήσει νά εἶναι περιοριστική καί θά καταστεῖ ἀκόμα πιό ἐκλεκτική κατά τή διάρκεια τοῦ 1981. Ἡ αὔξηση τῆς προσφορᾶς χρήματος στοχεύεται νά περιορισθεῖ στά ἴδια περίπου πλαίσια πού ἐπιτεύχθηκαν κατά τή διάρκεια τοῦ 1980 μέ ἀπώτερο σκοπό τή συγκράτηση τῆς ἐγχώριας ζητήσεως καί τό μετριασμό τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων καί τῶν πιέσεων πάνω στό ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Ἡ ἐφαρμογή τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς θά ἐξακολουθήσει νά εἶναι ἐλαστική καί θά προσαρμόζεται ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες καί ἐξελίξεις τῆς οἰκονομίας κατά τή διάρκεια τοῦ χρόνου. Θά καταβληθεῖ ἰδιαίτερη προσπάθεια ὥστε ἡ πιστωτική πολιτική στήν ἐφαρμογή της νά μήν πλήξει τήν ἐπίτευξη ἑνός ἱκανο-

ποιητικοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως κάτω ἀπό συνθῆκες σταθερότητας, καί τό στόχο γιά διατήρηση συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως.

Ἄν ὑπάρξει ἀνάγκη θά προωθηθοῦν νέα ποιοτικά πιστωτικά μέτρα, ὅπως ὁ περαιτέρω ποιοτικός ἔλεγχος τῶν δανείων, ἡ ἐνδυνάμωση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Τομέων Προτεραιότητας κ.ἄ. Πάγιος στόχος τῆς Κυβερνήσεως παραμένει ἡ αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου ποὺ ἐπείγει κάτω ἀπό τίς σημερινές πληθωριστικές συνθῆκες ὅπως καί ἡ διαφοροποίηση τῆς συνθέσεως τῶν καταθέσεων ὑπέρ τῶν μακροπροθέσμων καταθέσεων, γιά νά ὑποβοηθηθεῖ ἡ χρηματοδότηση τῶν ἐπενδύσεων.

Πολιτική Τιμῶν καί Εἰσοδημάτων

Ὅπως ἤδη ἀνάφερα, καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες γιά τήν ἐπίτευξη μιᾶς ἐθελοντικῆς καί ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς τιμῶν καί εἰσοδημάτων. Ἡ πολιτική αὐτή θεωρεῖται ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς δημοσιονομικῆς καί πιστωτικῆς πολιτικῆς καί ἀποτελεῖ κάτω ἀπό τίς συνθῆκες σημαντικό μέσο γιά τήν καταπολέμηση τοῦ πληθωρισμοῦ. Στίς διαβουλεύσεις ποὺ ἔχουν προηγηθεῖ μέχρι τώρα ἔγινε ἀρκετή πρόοδος. Ἔχει ἐπιτευχθεῖ συμφωνία σέ πολλά σημεῖα καί τό κυριότερο εἶναι ὅτι ὅλοι ἔχουν συνειδητοποιήσει πλήρως τήν ἀνάγκη ὅτι ἀποτελεῖ θέμα ὑψίστης σημασίας ἡ ἐπίτευξη ὁλοκληρωμένης συμφωνίας. Γι' αὐτό εὔλογα ἀναμένω ὅτι σύντομα θά εἶμαι σέ θέση νά ἀνακοινώσω εὐχάριστες ἐξελίξεις στόν τομέα αὐτό. Ἄν ἡ καταπολέμηση τοῦ πληθωρισμοῦ καί τῶν πιέσεων πάνω στό ἰσοζύγιο πληρωμῶν ἀφεθεῖ ἐξ ὁλοκλήρου στά δημοσιονομικά καί πιστωτικά μέτρα δίχως τήν ἐναρμόνιση τῆς πολιτικῆς τιμῶν καί εἰσοδημάτων, φοβοῦμαι ὅτι θά πετύχουμε μέν τούς στόχους μας ἀλλά τό τίμημα πιθανόν νά εἶναι βαρύ σέ ἀνεργία. Ἀντίθετα μιά ἐναρμονισμένη πολιτική τιμῶν καί εἰσοδημάτων θά βοηθήσει στήν ὁμαλή ἐπίτευξη τῶν πιό πάνω στόχων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἡ κοινωνική πολιτική τοῦ Κράτους πιστεύεται ὅτι ἔχει φθάσει σ' ἕνα πολύ ἱκανοποιητικό ἐπίπεδο. Πρόοδος ἔχει γίνει σέ ὅλους τούς τομεῖς. Γι' αὐτό καί ἡ μελλοντική κοινωνική πολιτική θά ἀποσκοπεῖ κυρίως στήν ἐμπέδωση καί συμπλήρωση τῶν διαφόρων σχεδίων καί ἔργων ποὺ βρίσκονται σέ ἐφαρμογή. Ταυτόχρονα θά συνεχισθοῦν οἱ προσπάθειες γιά νά συμπληρωθεῖ ἡ σχετική μελέτη πάνω στό ἐθνικό σχέδιο ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως γιά νά καταστεῖ δυνατή ἡ ἐφαρμογή του ὅσο τό δυνατό πιό σύντομα.

Μέσα στό 1981 ἡ ἐφαρμογή τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως θά ἐξακολουθήσει νά τυγχάνει πρώτης προτεραιότητας, μέσα ὅμως πάντοτε στά πλαίσια τῶν στόχων σταθεροποιήσεως τῆς οἰκονομίας. Προτεραιότητα θά δοθεῖ στή συμπλήρωση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, στή δραστηριοποίηση τῶν νέων φορέων γιά τή στέγαση, στήν εἰσαγωγή ὁλοκληρωμένης νομοθεσίας γιά τόν ἔλεγχο τῶν ἐνοικίων, ὅπως ἐπίσης καί στά διάφορα στεγαστικά προγράμματα ἀφοῦ

τό στεγαστικό πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νά ἀποτελεῖ τό πιό σοβαρό πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει ἡ Κύπρος στόν κοινωνικό τομέα.

Ἡ δομή τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν ἀναμένεται νά παρουσιάσει καί πάλι ἀλλαγές. Οἱ ἄμεσες μεταβιβάσεις εἰσοδήματος ἀναμένεται νά αὐξήσουν τή συμμετοχή τους στό σύνολο τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν. Τέλος, αὐξήσεις δαπανῶν προγραμματίζονται στό στεγαστικό πρόγραμμα, καί στίς ὑπηρεσίες ὑγείας καί παιδείας.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ 1981

Οἱ προϋπολογισμοί, πού βρίσκονται ἐνώπιόν σας γιά ἔγκριση, ἀντικατοπτρίζουν τήν προσπάθεια τοῦ δημόσιου τομέα γιά συγκράτηση τῶν ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων καί αὐτό μέ γνώμονα τήν ἀνάγκη γιά τή διατήρηση ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Γενικά ἔγινε προσπάθεια περιορισμοῦ τῶν δαπανῶν σέ μή ἀναγκαῖες ὑπηρεσίες καί μή ἀποδοτικούς κλάδους. Ταυτόχρονα προωθεῖται ἱκανοποιητικά ἡ ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν πού ἀποτελεῖ δέσμευση τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Προέδρου Κυπριανοῦ. Προωθοῦνται ἐπίσης τά ἔργα ἐκεῖνα πού εἶναι παραγωγικά καί ὑποβοηθοῦν στήν ἀναδιάρθρωση τῆς οἰκονομίας καί δημιουργοῦν τό ἀπαραίτητο κλίμα γιά ἀνάκαμψη τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα.

Τό ὕψος τῶν προνοιῶν τῶν δυό προϋπολογισμῶν γιά τό 1981 ἀνέρχεται σέ £210 ἑκ. Ἐπιπρόσθετα προβλέπεται ἡ παροχή δανείων ὕψους £4.6 ἑκ. μέσω τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων. Ὁ Τακτικός Προϋπολογισμός προβλέπει δαπάνες £169.5 ἑκ. καί ἔσοδα £180.5 ἑκ. Ἐξασφαλίζεται δηλαδή πλεόνασμα τῆς τάξεως τῶν £11 ἑκ. πού θά μεταφερθεῖ στό Ταμεῖο Ἀναπτύξεως γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀναπτυξιακοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ πρόνοιες τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ἀνέρχονται σέ £40.6 ἑκ. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν αὐξήσεων προορίζεται νά καλύψει εἰλημμένες ὑποχρεώσεις γιά συνεχιζόμενα ἔργα ἀναπτύξεως καί γιά ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν. Ὁρισμένα ἀπό τά μεγαλύτερα κονδύλια τῶν αὐξήσεων προορίζονται γιά τή συνεισφορά τῆς Κυβερνήσεως στά διάφορα Ταμεῖα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, γιά ἐπιδοτήσεις στό γεωργικό τομέα, γιά ἐπέκταση τῶν ὑπηρεσιῶν ὑγείας καί παιδείας καί γιά μεταβιβάσεις εἰσοδήματος.

Τά μεγαλύτερα κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως γιά τό 1981 κατανέμονται στόν εὐρύ γεωργικό τομέα μέ κυριότερη ἔμφαση τήν ὑδατική ἀνάπτυξη, καί στόν τομέα τῶν μεταφορῶν καί ἐπικοινωνιῶν. Μεγάλες αὐξήσεις στίς δαπάνες σέ σχέση μέ τόν προηγούμενο χρόνο προβλέπονται γιά τούς τομεῖς τῶν μεταφορῶν καί ἐπικοινωνιῶν, τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, τοῦ τουρισμοῦ καί τῆς ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως.

Πρόσθετες ἀναπτυξιακές πρόνοιες περιέχονται στό Εἰδικό Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καί Παθόντων. Προβλέπονται ἐπίσης σημαντι-

κὲς ἀναπτυξιακὲς δαπάνες ἀπὸ τοὺς διαφόρους Ἡμικρατικοὺς Ὀργανισμοὺς καὶ τὰ ὄργανα τοπικῆς διοικήσεως. Οἱ προκαταρκτικὲς πρόνοιες τῶν ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν γιὰ τὸ 1981 τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως ἀνέρχονται σὲ £30 ἑκ. ποὺ προορίζονται νὰ χρηματοδοτήσουν τὸ στεγαστικὸ πρόγραμμα τῶν ἐκτοπισθέντων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Πιὸ πάνω προσπάθησα μὲ ἀντικειμενικότητα νὰ ἀναλύσω τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση ὅπως ἔχει ἐξελιχθεῖ μέσα στὸ 1980 καὶ ὅπως ἀναμένεται νὰ ἐξελιχθεῖ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1981. Σκιαγραφήθηκαν ὅσο μποροῦσε πιὸ περιληπτικὰ τὰ διάφορα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ κυπριακὴ οἰκονομία καὶ ἀναλύθηκε ἡ πολιτικὴ ποὺ προγραμματίστηκε γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ἀντικειμενικοὶ στόχοι τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους. Γιὰ τὸ εἰδικὸ πρόβλημα τοῦ συνεργατισμοῦ ἡ Βουλὴ ἔχει κατατοπιστεῖ, τόσο ὅσο ἀφορᾶ τὴν ἔκταση, ὅσο κι ὅσο ἀφορᾶ τὸ βάθος του, καὶ μὲ τὶς ἐκθέσεις τῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων ποὺ τελευταῖα ὑποβλήθηκαν. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δεδηλωμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἐξυγίανση τοῦ συνεργατικοῦ κινήματος καὶ ἡ συνεχὴς στήριξή του. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία. Περισσότερα πράγματα γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ λεχθοῦν, γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ συνεχίζει τὸ ἔργο της κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἀσχολοῦνται στὸ στάδιο αὐτὸ μὲ τὸ θέμα τῆς ἀποδόσεως εὐθυνῶν.

Ἡ οἰκονομία σήμερα ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει σοβαρὰ προβλήματα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὀφείλονται σὲ ἐξωγενεῖς παράγοντες. Ἐντούτοις ἡ εἰκόνα ποὺ παρουσιάζεται δὲν πρέπει νὰ θεωρεῖται κάτω ἀπὸ τὶς περιστάσεις ἀπογοητευτικὴ ἀφοῦ καὶ πάλι σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς πλεῖστες χῶρες τοῦ κόσμου ἀναμένουμε θετικὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως γιὰ τὸ 1981. Γιὰ νὰ μπορέσει ὅμως ἡ οἰκονομία νὰ διατηρηθεῖ σὲ τροχιὰ γρήγορης καὶ σταθερῆς ἀναπτύξεως ἀπαιτεῖται νὰ καταβληθεῖ μεγάλη προσπάθεια. Ἂς μὴ ξεχνοῦμε ποτὲ ὅτι ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς καὶ προσφυγιᾶς. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ πρέπει νὰ προέλθει ἀπὸ ὅλους μας. Κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες ἐπιτακτικὰ ἀπαιτεῖται ἡ αὔξηση τῶν ἐπενδύσεων σὲ μηχανήματα καὶ ἐξοπλισμὸ γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῶν παραγωγικῶν μονάδων καὶ ἡ αὔξηση τῆς παραγωγικότητας. Ἐπιβάλλεται παράλληλα ἡ αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων, ἡ μείωση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν σὲ εἴδη καὶ ὑπηρεσίες ἀνέσεων καὶ πολυτέλειας καὶ ἡ στροφὴ σὲ εἴδη ἐγχώριας προελεύσεως. Ἀπαιτεῖται ἐπίσης ἡ ἐξοικονόμηση καυσίμων καὶ ἐνέργειας καὶ ἡ συνειδητοποίηση ἀπὸ τὸ κοινὸ ὅτι ἡ ἐνεργειακὴ κρίση θὰ εἶναι μαζί μας γιὰ πολλὰ χρόνια, οἱ δὲ ἐπιπτώσεις της θὰ εἶναι πάντοτε πιὸ ὀδυνηρὲς γιὰ

τὶς ἀναπτυσσόμενες χῶρες ποὺ δὲν παράγουν πετρέλαιο ὅπως εἶναι καὶ ἡ Κύπρος.

Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι μὲ συντονισμένες ἐνέργειες, μὲ σύνεση καὶ μὲ κάποιες θυσίες μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε τὴν ἀνοδικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας γιὰ πολλὰ χρόνια. Οἱ συνθῆκες εἰσβολῆς κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε γιὰ ἕξι χρόνια τώρα, ἀπαιτοῦν τὴ μὴ ἐπιδίωξη τοῦ πρόσκαιρου, τοῦ ἀτομικοῦ, τοῦ ὁμαδικοῦ οἰκονομικοῦ ὀφέλους, σὲ βάρος τῶν πιὸ μακροχρόνιων ὀφελῶν γιὰ τὸν τόπο σὰν σύνολο. Ἡ προσπάθεια ἐπιτεύξεως οἰκονομικῆς ἀνελίξεως σὲ βάρος τῶν ὑπολοίπων κοινωνικοοικονομικῶν ὁμάδων δημιουργεῖ μόνο ἀβεβαιότητα, ἀνταγωνισμοὺς καὶ ἀναστάτωση. Οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ καθενός μας δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερβαίνουν τὰ δεδομένα τῶν δυνατοτήτων τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας στὸ σύνολό της. Τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ Κύπρος ζεῖ πέραν τῶν δυνατοτήτων της στὴν προσπάθεια νὰ ἱκανοποιήσει τὴν ἀπαίτηση γιὰ βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως τῶν μαζῶν. Στὸν τομέα αὐτὸ ἔγινε τεράστια πρόοδος. Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ συνεχίσουμε νὰ ζοῦμε πέρα ἀπὸ τὶς δυνάμεις μας ἰδιαίτερα κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς ὑφέσεως ποὺ μαστίζουν σχεδὸν ὁλόκληρο τὸν κόσμο καὶ ποὺ μέχρι σήμερα ἡ Κύπρος κατάφερε νὰ ἀποτρέψει σὲ μεγάλο βαθμό.

Σὲ μιὰ δύσκολη περίοδο ὅπως ἡ σημερινὴ ὑπάρχει ἡ τάση νὰ στρέφεται ὁ καθένας πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὴν Κυβέρνηση γιὰ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων του. Εἶναι ὅμως καὶ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ὁ κάθε πολίτης πρέπει νὰ ἀναλογισθεῖ τὶς εὐθύνες του πρὸς τὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ νὰ διερωτηθεῖ τί βοήθεια μπορεῖ νὰ προσφέρει καὶ ὁ ἴδιος στὸ Κράτος γιὰ νὰ ξεπεραστοῦν τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ χώρα. Οἱ σημερινὲς συνθῆκες ἀπαιτοῦν συγκράτηση καὶ περιορισμὸ στὶς ἀπαιτήσεις ὅλων. Ἡ Κυβερνητικὴ προσπάθεια περιορίζεται ἐξ ἀντικειμένου ἀπὸ τὴν ἀνάγκη διαφυλάξεως καὶ ἐπεκτάσεως τῶν ὅσων ἔχουν ἐπιτευχθεῖ. Ὁ Πρόεδρος Κυπριανοῦ καὶ ἡ Κυβέρνησή του θὰ καταβάλουν κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ νὰ διατηρηθεῖ ἱκανοποιητικὸς ρυθμὸς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, νὰ διαφυλαχθοῦν οἱ συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ νὰ ἀποτραπεῖ ἡ ἀνεργία ποὺ μαστίζει σχεδὸν ὅλες τὶς ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου. Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποβλέπει σ' αὐτοὺς τοὺς βασικοὺς προσανατολισμούς, τὰ δὲ μέτρα ποὺ θὰ υἱοθετηθοῦν θὰ εἶναι ἐκλεκτικὰ καὶ θὰ στοχεύουν στὶς ἐπιδιώξεις αὐτές. Τελειώνοντας θάθελα μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ τονίσω τὴ μεγάλη ζημιὰ ποὺ προκαλεῖ στὸν τόπο ἡ ἀνεύθυνη, ἀνακριβὴς καὶ ἀνεξέλεγκτη ἀναγραφὴ καὶ σχολίαση τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων. Ἡ καλόπιστη κριτικὴ καὶ ἐπιθυμητὴ εἶναι καὶ εὐπρόσδεκτη. Ἡ ἀλόγιστη ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἔχει τὴ θέση της, ἰδιαίτερα κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὴν Κύπρο. Ἐπιπρόσθετα θάθελα νὰ ἐκφράσω τὴ βεβαιότητά μου ὅτι, ἐνόψη τῶν ἐπικειμένων βουλευτικῶν ἐκλογῶν, τὰ κόμματα θ' ἀποφύγουν τὶς ὑπερβολὲς στὴν κριτική τους σὲ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία. Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι ἡ οἰκονομία σήμερα ἀντιμετωπίζει προβλήματα ποὺ σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ ὀφείλονται σὲ ἐξωγενῆ αἴτια. Ἀδικαιολόγητη κομματικὴ ἐκμετάλλευση τῶν προβλημάτων αὐτῶν μόνο ζημιὰ θὰ προκαλέσει

στόν τόπο. Ἡ κυπριακή οἰκονομία ἔχει γερές βάσεις, διαθέτει εὐέλιγκτο καί ἱκανό ἐπιχειρηματικό καί ἐργατικό δυναμικό, ἀλλά καί πιό βασικό ἀπ' ὅλα τήν ἀντοχή καί τή δυναμικότητα τῶν ἐκτοπισθέντων. Δέν παύω ἀπό τοῦ νά πιστεύω ὅτι μέ τήν ἀποφασιστικότητα καί προσαρμοστικότητα, τό αἴσθημα εὐθύνης πού χαρακτηρίζει τό λαό μας, θά μπορέσουμε νά ὑπερπηδήσουμε καί αὐτό τό σκόπελο. Γι' αὐτό καί αἰσιοδοξῶ γιά τό μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἤθελα ἐκ μέρους τοῦ Σώματος νά εὐχαριστήσω τόν κ. Ὑπουργό γιά τήν πολύ ἐμπεριστατωμένη ὁμιλία του. Σημειώνω ἐπίσης μέ ἱκανοποίηση τό γεγονός ὅτι μέλη τῆς Κυβέρνησης καί ὑπηρεσιακοί παράγοντες παρευρέθηκαν σ' αὐτή τή συνεδρία τῆς Βουλῆς γιά νά ἀκούσουν τόν Ὑπουργό Οἰκονομικῶν κατά τήν ἀνάπτυξη τῶν θέσεων τοῦ Ὑπουργείου του καί ἀνάλυση τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Θέλω νά ἐκφράσω τήν ἐλπίδα πώς ὅταν τά Μέλη τῆς Βουλῆς συζητοῦν τόν Προϋπολογισμό θά ὑπάρξη καί ἀνάλογη ἀνταπόκριση γιά νά καταστεῖ δυνατή ἡ κατ' εὐθεῖαν ἐπικοινωνία τῆς Βουλῆς μέ τήν Ἐκτελεστική Ἐξουσία.

Ἡ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν ἔχει ὁρισθεῖ γιά τίς 17, 18 καί 19 τοῦ μηνός Φεβρουαρίου.

Προχωροῦμε στό Κεφάλαιον Α—Νομοθετική Ἐργασία. Τό πρῶτο Νομοσχέδιο τό ὁποῖο θά συζητηθεῖ εἶναι «Ὁ περί Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981». (Ψήφιση δωδεκατημορίου γιά τό μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981), καί «Ὁ περί Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981». (Ψήφιση δωδεκατημορίου γιά τό μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981).

Παρακαλῶ τόν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τήν ἔκθεσή του πρός τό Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέξης Γαλανός
Γεώργιος Λαδᾶς
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Βάκης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τό πιό πάνω θέμα σέ συνεδρία της πού συγκροτήθηκε στίς 15 Ἰανουαρίου 1981.

Μὲ τὶς πιὸ πάνω 'Αποφάσεις τῆς Βουλῆς παρέχεται ἐξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης γιὰ τὸν μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1981 γιὰ ποσὸ ποὺ δὲν θὰ ὑπερβαίνει, ἀπὸ τὴ μιά, ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ ποὺ προβλέπεται στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ 1980 καὶ ποὺ ἀναλογεῖ γιὰ τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα, δηλαδὴ γιὰ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1980 καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ ποὺ προβλέπεται στὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως τοῦ 1980 καὶ ποὺ ἀναλογεῖ γιὰ τὸ ἴδιο ἐπίσης χρονικὸ διάστημα, δηλαδὴ τὸ μήνα Φεβρουάριο τοῦ 1980, σχετικὰ μὲ τὸ κάθε ἕνα Κεφάλαιο δαπάνης ξεχωριστὰ ὅπως προβλέπεται καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις τῶν Προϋπολογισμῶν. Περισσότερη ἀνάλυση τῶν δαπανῶν αὐτῶν ἀναφέρεται στοὺς Πίνακες ποὺ ἐπισυνάπτονται στὶς ἀντίστοιχες 'Αποφάσεις τῆς Βουλῆς.

"Οπως ἀναφέρεται καὶ στὶς δυὸ πιὸ πάνω 'Αποφάσεις, δὲν θὰ μπορεῖ νὰ γίνεται ὁποιαδήποτε δαπάνη γιὰ νέες ὑπηρεσίες ἢ σκοποὺς οὔτε καὶ θὰ μπορεῖ νά συμπληρώνεται ὁποιαδήποτε νέα θέση μέχρις ὅτου ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ πάρουν ἔτσι τὴν τελική τους μορφὴ ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως τοῦ 1981.

"Οπως εἶναι γνωστό, σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες συνταγματικὲς διατάξεις ὁ ἐτήσιος Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς κατατίθεται στὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων τὸ ἀργότερο τρεῖς μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Στὴν πραγματικότητα ὅμως ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ ἔτος 1981 κατατέθηκε στὴ Βουλὴ στὶς 30 'Οκτωβρίου 1980 καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως γιὰ τὸ ἔτος 1981 στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

"Οπως εἶναι ἐπίσης γνωστό, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 168 τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, σὲ περίπτωση ποὺ ὁ Προϋπολογισμός, Τακτικὸς καὶ 'Αναπτύξεως, δὲν ἔχει ψηφισθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μέχρι τὴν ἡμέρα ποὺ ἀρχίζει τὸ οἰκονομικὸ ἔτος στὸ ὁποῖο ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται, ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων μπορεῖ, ἀφοῦ τηρηθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος, μὲ 'Απόφαση της νὰ ἐξουσιοδοτήσει τὴ διενέργεια ὁποιασδήποτε δαπάνης ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ χρονικὸ διάστημα ποὺ δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸν ἕνα μήνα κάθε φορὰ καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωση τοὺς δυὸ μῆνες, συνολικά, ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Παγίου Ταμείου ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο λογαριασμὸ τοῦ Δημοσίου, ἐφόσο θεωρήσει αυτὸ ἀναγκαῖο γιά τὴ συνέχιση τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ποὺ προβλέπονται στὸν Προϋπολογισμὸ καὶ εἰδικότερα μέχρι τὴν ἐκπνοὴ τοῦ πιὸ πάνω χρονικοῦ διαστήματος. 'Η δαπάνη ποὺ θὰ ἐγκρίνεται γιὰ ὁποιαδήποτε ὑπηρεσία, σύμφωνα μὲ τὰ πιὸ πάνω, δὲ μπορεῖ κατ' ἀναλογία νὰ ὑπερβαίνει τὸ ἀντίστοιχο ποσὸ ποὺ ἔχει ψηφισθεῖ γιά τὴν ἴδια ὑπηρεσία μὲ βάση τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ προηγούμενου οἰκονομικοῦ ἔτους.

Οἱ προτεινόμενες πιὸ πάνω ἐξουσιοδοτήσεις ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων γιὰ τὴ διενέργεια τῶν δαπανῶν, γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται λόγος στοὺς Πίνακες ποὺ ἐπισυνάπτονται, εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ σκοποὺς συνέχισης τῶν διάφορων ὑπηρεσιῶν γιά τὶς ὁποῖες γίνεται πρόνοια στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως τοῦ ἔτους αὐτοῦ γιατὶ ἡ μελέτη καὶ ψήφιση ἀπό τὴ Βουλὴ τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν γιὰ τό ἔτος 1981 δὲν ἦταν δυνατὴ σὰν ἀποτέλεσμα τῆς μὴ ἔγκαιρης κατάθεσης τους στὸ Σῶμα ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται στὴ Βουλή, τοῦ κ. Τ. Χατζηδημητρίου διαφωνοῦντος, τὴν ἔγκριση τῶν ὡς ἄνω 'Αποφάσεων μὲ τὴν ταυτόχρονη ὅμως διευκρίνιση ὅτι ἡ

εἰσήγηση αὐτὴ δὲν προκαθορίζει καὶ τὶς τελικὲς θέσεις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς πάνω στούς ὑπὸ ἐξέταση Προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Θὰ μιλήσω ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφο μας. Δηλώσαμε ὅτι θὰ καταψηφίσουμε τὰ δωδεκατημόρια γιὰ λόγους συνέπειας γιὰ τὴ θέση ποὺ εἴχαμε πάρει γιὰ τοὺς προϋπολογισμοὺς πέρσι. Φυσικὰ ἀκούσαμε σήμερα τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ποὺ θὰ ἀποτελέσει ἀντικείμενο μελέτης γιὰ τὸ Κόμμα γιὰ νά καθορίσομε τὴ θέση μας γιὰ τούς προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ ἕνα σημεῖο, ὅτι ἡ ἔκθεση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρὸς τὰ κόμματα γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ οἰκονομικοῦ θέματος σὰν προεκλογικῆς ἀναφορᾶς, χρειάζεται συμπλήρωση καὶ πρός τὴν πλευρὰ τῆς Κυβέρνησης γιὰ νὰ μὴ χρησιμοποιεῖ τὰ στὴ διάθεσή της μέσα καὶ τὰ χρήματα τοῦ δημόσιου ταμείου γιὰ τοὺς δικούς της προεκλογικοὺς σκοπούς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ψηφίσουμε τὰ δωδεκατημόρια γιὰ λόγους ὁμαλῆς λειτουργίας τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς· ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἔχομε καὶ σοβαρὲς ἐπικριτικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν Κυβερνητικὴ πολιτική. Αὐτὲς τὶς ἀπόψεις θά τὶς ἐκφράσουμε κατά τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι φανερὸ καὶ πολὺ φυσικὸ ἡ ψήφιση τῶν δωδεκατημορίων γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ κράτους νά μὴν προδικάζει τὴ γνώμη τῶν διαφόρων κομμάτων ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ ἐπιφύλαξη τῆς κριτικῆς διαφόρων κονδυλίων ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα. Κάτι τὸ ὁποῖο ἤθελα ὅμως νὰ ἀναφέρω εἶναι τὸ ἑξῆς :

Ἔγινε λόγος γιὰ χρησιμοποίηση ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας χρημάτων ποὺ ἀνήκουν στὸ δημόσιο γιὰ σκοποὺς κομματικῆς προπαγάνδας. Ἀπορρίπτω αὐτὴ τὴν εἰσήγηση διότι δὲν στηρίζεται ἐπὶ γεγονότων καὶ διότι δὲν ἀποδεικνύεται· ἀντιθέτως μάλιστα, ὅλες οἱ δραστηριότητες τῆς Κυβερνήσεως γίνονται ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὁποιαδήποτε κομματικὴ τοποθέτηση καὶ ἀφοροῦν τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ καὶ κυρίως τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, περιττό νά τονίσουμε τὴ θέση μας. Ὅπως φαίνεται καὶ στὴν ἔκθεση, ἡ τελικὴ θέση τοῦ Κόμματός μας θὰ φανεῖ κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν. Ἡ ψήφιση τῶν δωδεκατημορίων δὲν πρέπει νὰ ἑρμηνευθεῖ μὲ κανένα τρόπο σὰν ἔγκριση τῶν Προϋπολογισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές, προχωροῦμε στὴν ἀνάγνωση τῶν σχετικῶν 'Αποφάσεων οἱ ὁποῖες θὰ τεθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός ψήφιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1981

ΕΠΕΙΔΗ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1981 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πρὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου, 1981.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ἐπιπροσθέτως τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον δέον νὰ βαρύνῃ τὸ Πάγιον Ταμεῖον, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου, καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1980.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :—

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενέργειαν δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1981 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1980 ἐν σχέσει πρός ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ.

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε 'Αρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1981 ἐν σχέσει πρός τὸ 'Αρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1981 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ 'Αρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (+) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου καὶ ληφθεῖ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «'Εξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1980		1981		Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1981
	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1980	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν προταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1981	
	£	£	£	£	£
01A Προεδρία	17,466	82,388	19,862	98,638	6,866
02A Προεδρικὸν Μέγαρον	—	63,077	—	89,382	5,256
03A —	—	—	—	—	—
04A Ὑπουργικὸν Συμβούλιον	—	16,925	—	20,997	1,728
05A Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων	—	229,899	—	255,757	19,158
06A Δικαστικὸν Τμῆμα	76,180	774,053	76,180	951,815	64,504
07A Νομικὴ Ὑπηρεσία	22,712	232,016	22,712	278,369	19,335
08A Ἐλεγκτικὴ Ὑπηρεσία	13,825	299,325	14,383	355,650	24,944
09A Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας	15,220	25,013	36,139	21,645	1,804
10A Ἐπιτροπὴ Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας ..	—	35,750	—	52,998	2,979
13A Ὑπουργεῖον Ἀμύνης—Διοίκησις	—	14,571	—	16,834	1,214
14A Κυπριακὸς Στρατὸς	—	2,375,027	—	2,727,639	197,918
15A Ἐθνικὴ Φρουρὰ	—	7,000,000	—	8,000,000	583,334
16A Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων—Διοίκησις	—	57,966	—	62,068	4,831
17A Τμῆμα Γεωργίας	—	1,652,169	—	1,718,025	137,681
18A Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	384,474	—	484,587	32,039
19A Τμῆμα Δασῶν	—	933,728	—	1,146,186	77,810
20A Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων	—	1,154,529	—	1,416,218	96,211
21A Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως ..	—	221,855	—	256,978	18,488
22A Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία	—	83,377	—	102,280	6,948
26A Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης—Διοίκησις ..	—	36,546	—	47,680	3,045

27A	Φυλακαί	—	500,452	—	592,370	41,704
28A	Σχολὴ Λαμπούσης	—	78,330	—	95,702	6,528
30A	Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας—Διοίκησις	—	30,975	—	35,550	2,581
31A	Τμῆμα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας	1,950	724,610	2,300	830,609	60,384
32A	Συνεργατικὴ Ἀνάπτυξις	—	201,854	—	233,920	16,821
33A	Μεταλλεῖα	—	45,632	—	53,479	3,803
34A	Τμῆμα Ἐπισήμου Παραλήπτου καὶ Ἐφόρου	—	87,185	—	98,568	7,265
36A	Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων—Διοίκησις	—	28,931	—	32,446	2,411
37A	Τμῆμα Ἐργασίας	8,000	351,595	8,000	416,910	29,300
38A	Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ..	—	599,427	—	725,110	49,952
39A	Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	—	511,098	—	598,334	42,591
41A	Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν—Διοίκησις ..	—	113,514	—	117,161	9,459
42A	Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις	—	497,734	—	594,838	41,478
43A	Ἀστυνομία	—	12,159,205	—	14,271,067	1,013,267
44A	Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία	—	1,096,472	—	1,197,667	91,373
45A	Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως ..	—	250,817	—	301,535	20,901
46A	Ὑπηρεσία Μεταναστεύσεως	—	11,159	—	13,526	930
47A	Ὑπηρεσία Καταγραφῆς	—	9,963	—	12,181	830
48A	Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας ..	—	1,507,827	—	1,857,434	125,653
52A	Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν—Διοίκησις ..	—	104,284	—	120,218	8,690
53A	Ἐξωτερικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	1,578,241	—	1,750,130	131,520
54A	Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν—Διοίκησις ..	—	171,142	—	201,208	14,261
55A	Γενικὸν Λογιστήριον	—	742,077	—	852,753	61,840
56A	Τελωνεῖα	5,800	5,737,326	5,800	7,582,448	478,110
57A	Τμῆμα Ἐσωτερικῶν Προσόδων	—	1,792,986	—	1,914,742	149,415
58A	Τμῆμα Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν	—	204,785	—	241,018	17,065
59A	Κρατικαὶ Ἀποθῆκαι	—	400,711	—	457,861	33,393
60A	Ὑπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Προσωπικοῦ	—	100,355	—	121,911	8,363
61A	Τυπογραφεῖον	—	521,897	—	633,338	43,492
62A	Τμῆμα Μηχανογραφικῶν Ὑπηρεσιῶν ..	—	225,930	—	278,842	18,827
	Εἰς Μεταφορὰν	161,153	46,059,202	185,376	54,336,622	3,838,300

Κεφάλαιον Δαπάνης	1980		1981		Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1981
	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1980	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν προταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1981	
	£	£	£	£	£
Ἐκ Μεταφορᾶς	161,153	46.059,202	185,376	54,336,622	3,838,300
63A Ὀφειλαὶ ἐκ Δημοσίου Χρέους	17,310,369	—	20,628,642	—	—
64A Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα	4,737,000	323,480	5,679,000	389,030	26,957
65A Ἐπιχορηγήσεις	—	7,000,000	—	10,000,000	583,334
66A Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ	—	10	—	400,000	—
67A Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	81,188	9,956,600	67,188	20,204,900	829,716
68A Διάφορα	90,000	1,225,620	80,000	2,239,410	102,135
69A Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	—	1,593,475	—	1,500,000	125,000
70A Ὑπουργεῖον Παιδείας—Διοίκησις	—	38,549	—	33,141	2,762
71A Παιδεία	—	21,241,433	—	25,138,990	1,770,120
72A Πολιτιστικαὶ καὶ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι ..	—	247,292	—	286,215	20,608
74A Ὑπουργεῖον Προεδρίας—Διοίκησις ..	—	757,422	—	791,302	63,118
75A Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν.. ..	—	838,629	—	1,065,466	69,886
78A Ὑπουργεῖον Συγκοινωνικῶν καὶ Ἔργων—Διοίκησις	37,500	48,911	47,500	55,958	4,076
79A Δημόσια Ἔργα	—	702,265	—	836,550	58,522
80A Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων ..	—	809,000	—	1,122,000	67,417
81A Μὴ Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	200,000	—	220,000	16,667

82A	Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων		—	261,465	—	307,041	21,788
83A	Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας		—	1,274,142	—	1,674,781	106,178
84A	Τμῆμα Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας		—	63,432	—	88,161	5,286
85A	Τμῆμα Ταχυδρομικῶν Ὑπηρεσιῶν ..		—	1,383,195	—	1,563,015	115,266
86A	Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν		—	298,986	—	353,995	24,915
87A	Ἠλεκτρομηχανολογικὴ Ὑπηρεσία		—	1,070,996	—	1,331,841	89,249
90A	Ὑπουργεῖον Ὑγείας—Διοίκησις		14,000	27,660	14,000	32,092	2,305
91A	Ἰατρικὸν Τμῆμα		—	10,219,320	—	12,594,975	851,610
93A	Γενικὸν Διοικητικὸν Προσωπικὸν		—	788,329	—	923,350	65,694
94A	Γενικὸν Γραμματειακὸν Προσωπικὸν ..		—	3,581,127	—	4,408,545	298,427
95A	Κλητῆρες		—	561,267	—	665,638	46,773
	Σύνολον ..	£	22,431,210	110,571,807	26,701,706	142,563,018	9,206,109

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ 'Απόφαση ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός ἔγκριση.

Ποιοί ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῆς 'Απόφασης ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Η ἀπόφαση ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν ἀνάγνωση τῆς ἄλλης 'Αποφάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1981

ΕΠΕΙΔΗ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1981 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πρὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου, 1981.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ 1980.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :—

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1981 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμῆμα τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ 1980 ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ.

Νοεῖται ὅμως τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε "Αρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ 1981 ἐν σχέσει πρὸς τὸ "Αρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νά πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως τοῦ 1981 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ "Αρθρα σημειούμενα διὰ σταυροὺς (+) δὲν δύνανται νά διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου εἰς τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «'Εξουσιοδοτήσεως πρὸς διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1980	Ὁλικὸν ποσὸν προτάθὲν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1981	Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1981
	£	£	£
01Δ Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ ..	176,484	230,672	14,707
02Δ Ἀνάπτυξις Ὑδάτων..	8,344,634	7,058,348	588,196
03Δ Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος ..	185,866	215,727	15,489
04Δ Γεωργία	1,758,655	2,029,114	146,554
05Δ Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	686,664	809,028	57,222
06Δ Κτηνοτροφία	408,978	421,303	34,081
07Δ Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	589,111	629,213	49,092
08Δ Ἀνάπτυξις Δασῶν	1,036,754	1,042,594	86,396
09Δ Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις	580,699	610,937	48,392
10Δ Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	211,611	279,710	17,634
11Δ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ..	250,121	250,977	20,843
12Δ Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως ..	750,000	750,000	62,500
13Δ Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία	1,619,162	1,287,980	107,331
14Δ Τουρισμὸς	703,000	1,027,000	58,583
15Δ Ἀρχαιότητες	217,369	215,531	17,961
16Δ Δημόσια Ἔργα	917,187	1,268,259	76,432
17Δ Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου ..	6,361,000	6,910,000	530,083
18Δ Λιμένες	10,000	10,000	833
19Δ Ἀερολιμένες	844,815	3,267,700	70,401
20Δ Δημόσια Κτίρια	340,670	777,000	28,389
21Δ Πολεοδομία καὶ Οἴκησις	4,800,882	3,085,668	257,139
22Δ Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι	782,054	1,395,562	65,171
23Δ Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	2,185,429	2,371,333	182,119
24Δ Ἐργασία καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις	728,536	873,131	60,711
25Δ Κέντρον Παραγωγικότητος ..	262,840	272,503	21,903
26Δ Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	184,336	201,139	15,361
27Δ Παιδεία	388,416	586,596	32,368
28Δ Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας	545,127	741,733	45,427
29Δ Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	104,132	111,679	8,678
30Δ Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι	238,687	272,114	19,890
31Δ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	697,674	721,771	58,139
32Δ Προκαταρκτικὸς Προγραμματισμὸς	10,000	10,000	833
33Δ Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια	80,000	80,000	6,667
34Δ Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	750,000	750,000	62,500
Σύνολον .. £	37,750,893	40,564,322	2,868,025

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ 'Απόφαση ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός ἔγκριση.

Ποιοί ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῆς 'Απόφασης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η ἀπόφαση ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς 'Ισχύος) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα στὴν 'Ημερήσια Διάταξη ἀναβάλλονται γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ποὺ ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 5 Φεβρουαρίου, στὶς 4 τό ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη 'Ημερήσια Διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετικὴ 'Εργασία.

1. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1980.
2. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1980.
3. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980.
4. 'Ο περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
5. 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 14) τοῦ 1980.
6. 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
7. 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).
8. 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1980.
9. 'Ο περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Τό στεγαστικό πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
   ("Εγκριση Ψηφίσματος).
2. «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στούς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).
3. «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
4. «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησις τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).
5. «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).
6. «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
7. «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
   (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
8. «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
   (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴν λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.
("Ωρα λήξεως 5.09 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά):

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος

Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Α. Αὐξεντίου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς γιὰ τὶς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις κατὰ τὸ 1980 καὶ τὶς προοπτικὲς καὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς γιὰ τὸ ἔτος 1981.
2. Ἔκθεση γιὰ τὸ θέμα «Ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτοῦσαι διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου καὶ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1981», σύντομες παρατηρήσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Τ. Χατζηδημητρίου, Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Λαδᾶ καὶ Στ. Ἀμπίζα, καὶ ἔγκριση τῶν Ἀποφάσεων (Ψήφιση δωδεκατημορίων).
3. Κατάθεση Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 5ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.58 μ.μ.)

('Αρ. 17)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε μὲ τὸ Κεφάλαιον Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὰ πρῶτα τρία Νομοσχέδια εἶναι «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1980», «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1980» καὶ «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1980», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1980» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :-

'Αλέξης Γαλανός, Προεδρεύων
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος 'Αμπίζας
Πάρις Λένας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χ' Δημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὰ πιὸ πάνω νομοσχέδια σὲ τέσσερεις συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 9 'Ιουνίου, στὶς 17 'Οκτωβρίου, στὶς 17 Δεκεμβρίου 1980 καὶ στὶς 12 'Ιανουαρίου

1981. Σὲ ὁρισμένες ἀπὸ τὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι του Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας Κύπρου καὶ ὁ Ἀναπληρωτὴς Ἔφορος Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν.

Σκοπὸς καὶ τῶν τριῶν νομοσχεδίων εἶναι ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας συνολικοῦ ποσοῦ τῆς τάξης τῶν £18,925,000 γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐλλειμματικῆς ρευστότητας τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας καὶ τῶν οἰκονομικῶν γενικὰ προβλημάτων τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Ἡ διάθεση τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων θὰ γίνει ὑπὸ τὴ μορφὴ δανείου κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ 65Α «Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαί». Καὶ μὲ τὴν ἔγκριση τῆς σχετικῆς δαπάνης ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἀναμένεται, σύμφωνα μὲ τὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, νὰ ὑπογραφεῖ μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας σχετικὴ συμφωνία δανείου ποὺ θὰ περιέχει ὅλες τὶς λεπτομέρειες καὶ τοὺς ὅρους ἀποπληρωμῆς τῶν σχετικῶν ποσῶν.

Ἀναλυτικότερα καὶ ὅπως ἀναφέρεται στὶς εἰσηγητικὲς ἐκθέσεις ποὺ συνοδεύουν τὸν κάθε Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμὸ ξεχωριστά, ἡ διάθεση τοῦ προαναφερθέντος ποσοῦ θὰ γίνει γιὰ σκοποὺς ἀντιμετώπισης τῶν πιὸ κάτω ὑποχρεώσεων τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας :—

(α) Γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ καταθέσεων στὶς ἐκτοπισθεῖσες συνεργατικὲς ἑταιρεῖες.

(β) Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐλλειμματικῆς ρευστότητας τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας.

(γ) Γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα νὰ ἐκπληρώσει ἄμεσες ὑποχρεώσεις της ἔναντι τῶν πελατῶν της.

(δ) Γιὰ πιστωτικὲς διευκολύνσεις πρὸς τὸ Συνεργατικὸ Κεντρικὸ Ὀργανισμὸ Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων Κύπρου Λτδ.

(ε) Γιὰ τὴν παραχώρηση βραχυπρόθεσμου δανείου πρὸς τὴ Συνεργατικὴ Ἑταιρεία ΣΕΒΕΓΕΠ Λτδ. γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Ἑταιρεία αὐτὴ νὰ ἀγοράσει πρῶτες ὕλες καὶ νὰ ἐπεξεργαστεῖ σημαντικὴ ποσότητα ἐσπεριδοειδῶν.

(στ) Γιὰ πληρωμὲς/τραπεζικὲς διευκολύνσεις πρὸς τοὺς γεωργικοὺς ὀργανισμοὺς ΣΟΔΑΠ, Ὀργανισμὸ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως, καὶ γιὰ ἀναλήψεις ἀπὸ τὶς συνεργατικὲς ἑταιρεῖες σχετικὰ μὲ τὴν πατατοκαλλιέργεια.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προτοῦ προχωρήσει στὴν ἐξέταση τῶν πιὸ πάνω Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν καὶ διαμορφώσει τὴν τελική της θέση ζήτησε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν συμπληρωματικὲς ἐξηγήσεις καὶ στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴ σημερινὴ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ ζήτησε μὲ ἐπιστολή της πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν στὶς 9.10.1980. Μέρος τῶν στοιχείων αὐτῶν στάληκαν ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο στὶς 13.10.1980 καὶ τὸ ὑπόλοιπο μέρος στὶς 18.12.1980.

Ἡ Ἐπιτροπὴ παράλληλα μὲ τὴν ἀπαίτησή της γιὰ συμπληρωματικὲς ἐξηγήσεις καὶ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση θεώρησε σκόπιμο νὰ διευκρινίσει μὲ ἀνακοίνωσή της ποὺ ἐκδόθηκε στὶς 9.6.1980 ὅτι ἡ καθυστέρηση ποὺ ἦταν φυσικὸ νὰ ἀκολουθήσει τὴν ἀπαίτησή της γιὰ συμπληρωματικὲς ἐξηγήσεις καὶ στοιχεῖα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἑρμηνευτεῖ ὡς ἄρνηση τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ εἰσηγηθεῖ στὴ Βουλὴ

τὴν παραχώρηση τῶν ἀναγκαίων κονδυλίων γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τῶν καταθέσεων.

'Από τὴν ἄλλη, τὰ ζητηθέντα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ τόσο σὲ συνάρτηση μὲ τοὺς ὑπὸ ἐξέταση Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμοὺς ὅσο καὶ σὲ σχέση μὲ τὰ οἰκονομικὰ γενικὰ προβλήματα τοῦ Συνεργατισμοῦ συμπίπτουν ἀπόλυτα μὲ σχετικὴ 'Απόφαση τῆς Βουλῆς, ποὺ λήφθηκε στὶς 12.6.1980, γιὰ λεπτομερειακὴ καὶ πλήρως κατατοπιστικὴ ἐνημέρωση τῆς Βουλῆς πάνω στὰ μέτρα ποὺ ἡ Κυβέρνηση ἔχει πρόθεση νὰ πάρει γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ Συνεργατισμὸ καὶ γιὰ τὴν πορεία τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐξυγιαντικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε νὰ πάρει.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ κατατέθηκαν στὴν 'Επιτροπὴ ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐξέλιξη τῶν καταθέσεων, δανείων καὶ τῆς ρευστότητας τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας, γιὰ τὸ ἐξάμηνο τοῦ Δεκεμβρίου 1979 μέχρι τὸ Μάιο 1980, ἡ κατάσταση παρουσιάζεται ὡς ἀκολούθως :

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο ἡ Κυβέρνηση παραχώρησε πρὸς τὴν Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα πρόσθετη οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς τάξης τῶν £12 ἑκ. πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν ἄμεσων ἀναγκῶν τῆς Τράπεζας σὲ ρευστὰ διαθέσιμα.

'Η ρευστότητα τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας γιὰ ὁλόκληρη τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση ἐξάμηνη περίοδο παρέμεινε σὲ ἐξαιρετικὰ χαμηλὸ ἐπίπεδο κάτω ἐκείνου ποὺ ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Κύπρου ἔχει καθορίσει. "Ετσι τὸ μέσο ποσοστὸ ρευστότητας, μὲ βάση τὶς ἑβδομαδιαῖες καταστάσεις ρευστότητας ποὺ ὑποβάλλονται ἀπὸ τὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα, γιὰ ὁλόκληρη τὴν ἐξάμηνη αὐτὴ περίοδο ἦταν 10.9% σὲ σύγκριση πρὸς τὸ κατώτατο ποσοστὸ τῶν 29% ποὺ ἰσχύει. 'Η μέση μηνιαία ρευστότητα τῆς Τράπεζας αὐτῆς παρουσίασε ἐλαφρὴ σχετικὰ διακύμανση καὶ κατῆλθε στὸ χαμηλότερό της ἐπίπεδο κατὰ τοὺς μῆνες Μάρτιο καὶ 'Απρίλιο (9.99% καὶ 9.68%, ἀντιστοίχως), ὅταν τὸ μέσο ὕψος τοῦ ἐλλείμματος ρευστῶν διαθεσίμων ἀνῆλθε σὲ £11.3 ἑκ. καὶ £11.2 ἑκ., ἀντιστοίχως.

'Από τὴν ἀνάλυση τῶν μεταβολῶν ποὺ ἔχουν ἐπέλθει στὰ κύρια στοιχεῖα τῶν ἰσολογισμῶν τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας γιὰ τοὺς μῆνες Νοέμβριο 1979 καὶ Μάιο 1980 προκύπτουν οἱ πιὸ κάτω διαπιστώσεις ἀναφορικὰ μὲ τὶς ἐπιδράσεις στὴ ρευστότητα τῆς Τράπεζας τῶν ἐπιμέρους βασικῶν παραγόντων :—

	Βασικοὶ παράγοντες μεταβολῆς ρευστότητας ΣΚΤ μεταξὺ 30.11.79 καὶ 31.5.80
	"Υψος σημειωθείσας μεταβολῆς
	£ 000
(α) Καταθέσεις	—5,286
(β) Δάνεια	—6,305
(γ) 'Αποθέματα Γεωργικῶν Χρειωδῶν	—1,885
Σύνολο	—13,476

Ἡ παρατηρηθεῖσα μείωση τῶν καταθέσεων προέκυψε ἀπὸ ἀναλήψεις συνεργατικῶν πιστωτικῶν ἑταιρειῶν καθὼς ἐπίσης ἰδιωτῶν καὶ μὴ συνεργατικῶν ὀργανισμῶν, ὡς ἀκολούθως :—

	30.11.79	31.5.80	Μεταβολὴ	%
	£ 000	£ 000	£ 000	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :				
Συνεργατικῶν ἑταιρειῶν	43,552	40,250	—3,302	7.58
Ἰδιωτῶν, μὴ συνεργατικῶν ὀργανισμῶν, κλπ.	14,661	12,677	—1,984	13.53
	58,213	52,927	—5,286	9.08

Ἡ παρατηρηθεῖσα αὔξηση δανείων ἔχει προκύψει ἀπὸ τὴν παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων κυρίως πρὸς τὸ Συνεργατικὸ Ὀργανισμὸ Κεντρικῶν Βιομηχανιῶν καθὼς ἐπίσης στοὺς ὑπόλοιπους μεγάλους πελάτες τῆς Τράπεζας. Στὴν αὔξηση αὐτὴ περιλαμβάνεται ποσὸ τῆς τάξης τοῦ £1.3 ἑκ. περίπου τὸ ὁποῖο, ὅπως ἡ Τράπεζα ἀναφέρει, ἀντιπροσωπεύει χορηγήσεις ἔναντι δανείων ὕψους £1.7 ἑκ. ποὺ ἐκδόθηκαν τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1980 πρὸς τὶς ἐκτοπισθεῖσες συνεργατικὲς ἑταιρεῖες μὲ βάση τὸ θεσπισθέντα τὸ 1978 ἀπὸ τὴ Βουλὴ Νόμο ὅπως ἐπίσης δάνεια συνολικοῦ ὕψους £1 ἑκ. πρὸς συνεργατικὲς πιστωτικὲς ἑταιρεῖες καὶ ταμιευτήρια, ἔναντι μακροπροθέσμων καταθέσεων ποὺ δὲν εἶχαν λήξει, γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ ποσῶν ποὺ ὀφείλονταν πρὸς καταθέτες ἀπὸ τὶς συνεργατικὲς αὐτές.

Ἡ κατὰ κατηγορία διάρθρωση τῶν καταθέσεων τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας παρέμεινε οὐσιαστικὰ ἀμετάβλητος μὲ τὸ μεγαλύτερο ὄγκο καταθέσεων νὰ συγκεντρώνεται σὲ προθεσμιακὲς καταθέσεις ὡς ἀκολούθως :—

Μέση διάρθρωση καταθέσεων γιὰ τὸ ἑξάμηνο Δεκεμβρίου 1979—Μαΐου 1980

	Μέσο ὕψος καταθέσεων	Ποσοστὸ ἐπὶ τοῦ συνόλου
	£ 000	%
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :		
Ὄψεως	11,470	20.33
Ταμιευτηρίου	1,118	1.98
Προθεσμιακὲς	43,831	77.89
Σύνολο	56,419	100.00

Ἀπὸ τὴν πιὸ κάτω κατάσταση προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν 31.5.1980 οἱ καταθέσεις ὄψεως, μαζὶ μὲ τὶς ὑπόλοιπες καταθέσεις οἱ ὁποῖες θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τοὺς δικαιούχους τους μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980, ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας.

	Σύνθεση καταθέσεων κατὰ χρονικὴ διάρκεια ἢ ἀνάλογα μὲ τὴ χρονικὴ περίοδο μέσα στὴν ὁποία θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τοὺς δικαιούχους		
		Ὑπόλοιπα 31.5.80	Ποσοστὸ ἐπὶ τοῦ συνόλου
		£ 000	%
(α)	Καταθέσεις δυνάμενες νὰ ἀποσυρθοῦν σὲ πρώτη ζήτηση (τρεχούμενοι, λήξασες προθεσμιακές, ταμιευτήρια καὶ ὑπόλοιποι λογαριασμοὶ ὄψεως)	11,608	21.93
(β)	Καταθέσεις δυνάμενες νὰ ἀποσυρθοῦν μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980	28,415	53.69
(γ)	Μακρότερης διάρκειας καταθέσεις δυνάμενες νὰ ἀποσυρθοῦν μετὰ τὸ τέλος τοῦ 1980 καὶ μέχρι τὸν Ἰούλιο τοῦ 1981	12,904	24.38
		52,927	100.00

Σύμφωνα μὲ τὴν πρώτη τριμηνιαία ἔκθεση τοῦ Τμήματος Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ὅλης κατάστασης ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ Συνεργατισμὸ ἀναφέρεται ὅτι ἔχουν ληφθεῖ τὰ πιὸ κάτω μέτρα :—

(α) Ζητήθηκε ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Τράπεζα Κύπρου ἡ διενέργεια ἐλέγχου στὶς ἐργασίες τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας.

(β) Διορίστηκε Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία ἄρχισε καὶ συνεχίζει τὴ διεξαγωγὴ δημόσιας ἔρευνας γιὰ τὸ Συνεργατισμό.

(γ) Διορίστηκαν ἐξωτερικοὶ ἐλεγκτὲς—πραγματογνώμονες μὲ ὅρους ἐντολῆς τὸν πλήρη ἔλεγχο τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης τῶν μεγάλων χρεωστῶν τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας. Εἰδικότερα οἱ ὅροι ἐντολῆς ποὺ ἔχουν δοθεῖ στοὺς ἐλεγκτὲς αὐτοὺς περιλαμβάνουν τὴ διεξαγωγὴ ἑνὸς πλήρους ἐλέγχου γιὰ τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν χρεωστῶν αὐτῶν, περιλαμβανομένης τῆς ἐκτίμησης τῆς βιωσιμότητας καὶ φερεγγυότητάς τους, τῆς μελέτης τοῦ τρόπου διαχείρισης καὶ τῆς ὀργανωτικῆς διάρθρωσής τους, καθὼς ἐπίσης τοῦ συστήματος διαδικασιῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἐλέγχων καὶ σειρᾶς ἄλλων θεμάτων ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν ὀρθολογιστικὴ διαχείριση τῶν ὑπὸ ἐξέταση ἑταιρειῶν.

Οἱ ἐξωτερικοὶ ἐλεγκτὲς καὶ ἐμπειρογνώμονες συμπλήρωσαν τὴν ἐργασία τους καὶ ὑπόβαλαν σχετικὲς ἐκθέσεις πρὸς τὴν Κυβέρνηση. Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπή, ἄρχισε καὶ συνεχίζει τὴν ἐξέταση τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν. Συνόψιση τῶν πορισμάτων τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν κατατέθηκε στὴ Βουλὴ στὶς 18.12.1980.

(δ) Ἄλλη ἐνέργεια ποὺ ἔχει ληφθεῖ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης καὶ ἀναφέρεται στὴν ἴδια τριμηνιαία ἔκθεση εἶναι ἡ παύση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας καὶ ὁ διορισμὸς διευθυντῶν μὲ βάση τὴν ἰσχύουσα περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν νομοθεσία.

Ἡ ἐνέργεια αὐτή, ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἴδια ἔκθεση, ἔχει σὰν στόχο τὴν ἄσκηση ἀποτελεσματικότερου ἐλέγχου στὴ δανειοδοτικὴ πολιτικὴ τῆς Τράπεζας κυρίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ μεγάλες πιστώσεις σὲ μεγάλους συνεργατικοὺς ὀργανισμούς.

(ε) Ὅσον ἀφορᾶ τὶς συνεργατικὲς κεντρικὲς βιομηχανίες ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν ἔκθεση αὐτὴ δημιούργησαν τὴ σημερινὴ κατάσταση στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα, ἡ ἀποτυχία τους ἀποδίδεται στοὺς πιὸ κάτω κύριους λόγους :—

(i) Στὸ μέγεθος τῶν ἔργων καὶ στὸ ὕψος τῆς δαπάνης ποὺ ἔχει ἀναληφθεῖ ποὺ εἶναι πέραν τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος·

(ii) στὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἀνάληψη τῆς δανειοδότησης τῶν ἔργων αὐτῶν ἀπὸ τὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα, πράγμα ποὺ εἶχε σὰν ἄμεσο ἀποτέλεσμα τὴ μείωση τῶν ρευστῶν διαθεσίμων τῆς Τράπεζας σὲ ἐπικίνδυνα ἐπίπεδα, καὶ

(iii) στὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τὶς Κυβερνητικὲς καὶ τὶς ἄλλες μελέτες φαίνεται ὅτι ὅλες σχεδὸν οἱ βιομηχανίες αὐτὲς δὲν εἶναι βιώσιμες.

Σχετικὰ μὲ τὴ διαχειριστικὴ κατάσταση ἀριθμοῦ μεγάλων συνεργατικῶν ὀργανισμῶν ἡ ἔκθεση ἀναφέρει ὅτι ὕστερα ἀπὸ συσκέψεις ποὺ ἔγιναν ἔχει διαπιστωθεῖ ὅτι χρειάζεται ἐφαρμογὴ ὀρθολογιστικῶν τρόπων καὶ μεθόδων γιὰ τὴ διαχείριση τῶν ὑποθέσεων τῶν συνεργατικῶν ὀργανισμῶν καὶ ὅτι κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοὺς ἀνάλαβε νὰ κάμει εἰσηγήσεις γιὰ τὴ βελτίωση τῆς κατάστασης ποὺ ἐπικρατεῖ. Οἱ εἰσηγήσεις αὐτὲς ἔχουν ὑποβληθεῖ καὶ βρίσκονται ὑπὸ ἀξιολόγηση.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ μελέτησε ὅλα τὰ πιὸ πάνω στοιχεῖα καὶ ἀναμένοντας τὴν Κυβέρνηση νὰ πάρει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ποὺ ἐμπίπτουν αὐστηρὰ στὴ σφαίρα τῶν ἁρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν της, ἐπιθυμεῖ νὰ διατυπώσει τὶς πιὸ κάτω ἐκ πρώτης ὄψεως παρατηρήσεις :—

(α) Ἡ σημερινὴ κατάσταση ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἀπαιτεῖ καὶ ἐπιβάλλει τὴν παροχὴ τῶν ἀναγκαίων κονδυλίων γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος προκειμένου νὰ μπορέσει νὰ συνεχίσει ἀπρόσκοπτα τὴ λειτουργία του πρὸς τὸ συμφέρον τῶν συνεργατιστῶν, ἀγροτῶν καὶ ἄλλων ἐργαζομένων, τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικότερα. Κατὰ συνέπεια ἡ ἀνταπόκριση τῆς Κυβέρνησης στὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος ἀναμένεται νὰ τὸ ἐνισχύσει καὶ ἔτσι νὰ αὐξηθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ Συνεργατικὰ Ἱδρύματα, ἐμπιστοσύνη ποὺ ἀναμφίβολα ἔχει διασαλευθεῖ.

(β) Τὸ μέγεθος ἐντούτοις τῶν δημιουργηθέντων προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀφήσει τὶς ἀρνητικές τους συνέπειες στὴ γενικότερη οἰκονομία τοῦ τόπου, σὰν θέμα ἀντιμετώπισής τους, θὰ πρέπει νὰ τύχει ἄμεσης προτεραιότητας γιατὶ ὁποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση ἐξυπακούει πρόσθετη ἀπώλεια χρημάτων.

(γ) Οἱ Συνεργατικὲς Κεντρικὲς Βιομηχανίες ποὺ ἀναμφίβολα εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα τὴν πρόκληση τοῦ σημερινοῦ προβλήματος στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα, θὰ πρέπει τὸ ταχύτερο δυνατὸ νὰ ἐκκαθαριστοῦν καὶ νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα, ὅσον ὀδυνηρὰ καὶ ἂν παρουσιάζονται ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι μιὰ σύντομη ἐκκαθάριση τῆς ὅλης κατάστασης μακροπρόθεσμα θὰ ἀποβεῖ πρὸς ὄφελος τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος ἐνῶ ἀντίθετα ὁποιαδήποτε καθυστέρηση θὰ ὀξύνει ἀκόμα περισσότερο τὸ πρόβλημα καὶ θὰ ἐλαχιστοποιήσει τὶς δυνατότητες ἐπαναδραστηριοποίησης τοῦ Κινήματος πάνω στὶς σωστές του βάσεις.

(δ) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς θεωροῦν πραγματικὰ ἀνησυχητικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι παρόλες τὶς δυσάρεστες διαπιστώσεις ποὺ ἔγιναν ἐξακολουθεῖ τόσο ἡ σύνθεση ὅσο καὶ ἡ διάρθρωση μεγάλων συνεργατικῶν ὀργανισμῶν νὰ παραμένει ἡ ἴδια μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἀδυναμίες νὰ διαιωνίζονται καὶ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται ἀρνητικὰ στοὺς ὀργανισμοὺς αὐτούς. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη ἐκκαθάρισης τῆς σημερινῆς κατάστασης καὶ ἀνάθεσης τῆς διαχείρισης τῶν συνεργατικῶν αὐτῶν ὀργανισμῶν σὲ κατάλληλα πρόσωπα ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ τάχιστα ἡ ὀρθολογιστικὴ διαχείριση τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν.

Λόγω τῆς φύσης τῶν ὑπὸ ἐξέταση Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν ἡ Ἐπιτροπὴ ἦταν ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένη νὰ προβεῖ στὴν πιὸ πάνω γενικότερη θεώρηση τῶν προβλημάτων καὶ τῆς κρίσης ποὺ ὑπάρχουν στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἦταν ἐπίσης ὑποχρεωμένη νὰ ἐξετάσει καὶ διαπιστώσει τὸ βαθμὸ ἀνταπόκρισης τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας στὴν Ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ποὺ πῆρε στὶς 12.6.1980 ὕστερα ἀπὸ τὴ διεξοδικὴ συζήτηση τῆς κατάστασης τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος καὶ τῶν μέτρων ποὺ ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Μὲ λύπη της ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει διαπιστώσει ὅτι πολλὰ θέματα ποὺ θίγονται στὴν Ἀπόφαση τοῦ Σώματος δὲν ἔχουν ἐξεταστεῖ μέχρι σήμερα ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐνῶ εἶναι κοινὴ ἡ διαπίστωση ὅτι παραπέρα διαιώνιση τῆς κατάστασης σημαίνει παραπέρα ἐπιδείνωσή της σὲ βάρος τοῦ ἴδιου τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος μὲ γενικότερες ἐπιπτώσεις στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ὑπογραμμίσει τὴν ἐπείγουσα ἀνάγκη γιὰ εἰσαγωγὴ νέας νομοθεσίας ποὺ νὰ ἐκδημοκρατικοποιεῖ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα μὲ βάση τὶς διεθνῶς ἀποδεκτὲς συνεργατικὲς ἀρχές. Ἡ Ἐπιτροπὴ περαιτέρω ὑπογραμμίζει τὴν ἀνάγκη γιὰ ἀντιμετώπιση τῶν αἰτίων ποὺ ἔχουν προκαλέσει τὸ σημερινὸ πρόβλημα ὥστε ἡ προσφερόμενη σήμερα βοήθεια νὰ διοχετεύεται σωστὰ καὶ νὰ ἀποφεύγεται ἐπανάληψη τῆς κακῆς διαχείρισης τοῦ παρελθόντος. Πρόσθετα ἡ Ἐπιτροπὴ τονίζει ὅτι, ἐνῶ οἱ εὐθύνες γιὰ ἀτασθαλίες καὶ ὑπερβασίες ἀποτελοῦν τὸ κύριο συμπέρασμα ἀπὸ τὶς ἐκθέσεις ποὺ ἔχουν ὡς τώρα ἑτοιμαστεῖ ἡ Κυβέρνηση ἔχει παραλείψει νὰ προβεῖ στὰ δέοντα μέτρα ὥστε νὰ κληθεῖ ὁ εὐρὺς κύκλος τῶν προσώπων ἢ ὀργανισμῶν νὰ λογοδοτήσει γιὰ τὶς πράξεις του.

Ἐπειδὴ ἡ συγκέντρωση ὅλων τῶν προαναφερθέντων στοιχείων εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα σχετικὴ καθυστέρηση στὴν προώθηση τῶν ὑπὸ ἐξέταση Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1980, γιὰ λόγους καθαρὰ προϋπολογισμοῦ παρίσταται ἀνάγκη ἀντικατάστασης τῶν τριῶν αὐτῶν Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν μὲ νέο νομοσχέδιο ποὺ οὐσιαστικὰ νὰ

τροποποιεῖ τὸν περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμο τοῦ 1980. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ 'Επιτροπὴ σὲ συνεργασία μὲ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο ἑτοίμασε νέο κείμενο νομοσχεδίου πρὸς ἀντικατάσταση καὶ τῶν τριῶν ὑπὸ ἐξέταση συμπληρωματικῶν προϋπολογισμῶν τὸ ὁποῖο καὶ ἐπισυνάπτει στὴν παροῦσα "Εκθεσή της. Εἰσηγούμενη ἡ 'Επιτροπὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ καταρτισθέντος νέου νομοσχεδίου ἐπιθυμεῖ παράλληλα νὰ τονίσει ὅτι ἡ εἰσήγησή της αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἑρμηνευτεῖ καὶ ὡς ἔγκριση καὶ ἀποδοχὴ τῆς κατάστασης ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα. 'Από τὴν ἄλλη, ἡ 'Επιτροπὴ θέλει νὰ πιστεύει ὅτι ἡ Κυβέρνηση ζητώντας μελλοντικὰ συμπληρωματικὲς πιστώσεις, εἴτε αὐτὲς ἀναφέρονται στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα εἴτε γιὰ ἄλλους σκοπούς, θὰ τὸ κάμνει αὐτὸ ἔγκαιρα συνοδεύοντας τὶς εἰσηγήσεις της μὲ ὅλες τὶς ἀναγκαῖες λεπτομέρειες ὥστε νὰ μὴ ἐπαναληφθεῖ τὸ σημερινὸ φαινόμενο νὰ ζητεῖται ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγκριση τῆς Βουλῆς γιὰ διάθεση κονδυλίων καὶ μάλιστα κάτω ἀπὸ τὸ κράτος τῆς παντελοῦς ἔλλειψης τῶν ἀναγκαίων στοιχείων καὶ πληροφοριῶν. 'Ως θέμα ἀρχῆς, ἡ 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει ὑποχρέωση, ὅταν ζητεῖ πιστώσεις ἀπὸ τὴ Βουλή, νά ἔρχεται ἔγκαιρα στὴ Βουλὴ καὶ νὰ ὑποβάλλει στὸ Σῶμα τεκμηριωμένα στοιχεῖα καὶ δεδομένα.

'Ο ἐκ τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς κ. Τ. Χατζηδημητρίου, χωρὶς νὰ διαφωνεῖ μὲ τὶς πιὸ πάνω παρατηρήσεις τῆς 'Επιτροπῆς, δήλωσε ὅτι ἀναφορικὰ μὲ τὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια θὰ τηρήσει στάση ἀποχῆς γιὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους θὰ ἐξηγήσει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ ὅλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ διακηρυγμένη θέση τῆς 'Αριστερᾶς εἶναι ὅτι ἡ 'Αριστερὰ θὰ ὑποστηρίξει κάθε μέτρο μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση θὰ δώσει βοήθεια πρὸ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν δημιουργηθεῖ. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια εἶναι ποὺ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς θὰ ψηφίσει τὸ σημερινὸ νομοσχέδιο.

"Ομως, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, κύριε Πρόεδρε, θὰ θέλαμε νὰ ὑπογραμμίσουμε ὁρισμένα ζητήματα.

Εἶναι φανερὸ ἀπὸ τοὺς τρεῖς Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμοὺς ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει παραχωρήσει ἤδη μέχρι τώρα δάνειο 20 ἑκατομμυρίων λιρῶν πρὸς τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα. Αὐτὰ εἶναι δάνεια τὰ ὁποῖα ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε ἀπὸ τὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ Κίνημα εἶναι πολὺ μακροπρόθεσμα δάνεια καὶ εἶναι ζήτημα ἂν ποτὲ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα θὰ μπορέσει νὰ ἀποπληρώσει. Εἶναι ἡ πρώτη δόση ἡ ὁποία θὰ δοθεῖ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης, ἀπὸ μέρους τοῦ Δημοσίου οὐσιαστικά, γιὰ νὰ καλυφθοῦν ζημιὲς οἱ ὁποῖες ἔχουν δημιουργηθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς διαχείρισης καὶ τῆς ὅλης κατάστασης ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα καὶ ἡ ὁποία ἐξετάζεται. "Εχουν ἑτοιμαστεῖ οἱ 'Εκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ δυστυχῶς αὐτὸ ποὺ ἐλέγετο προηγουμένως ὅτι οἱ βιομηχανίες τῆς Πάφου δὲν εἶναι βιώσιμες βεβαιώνεται καὶ ἀπὸ ἐμπειρογνώμονες τοῦ ἐξωτερικοῦ οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάμει τὶς τελευταῖες μελέτες. "Εχει γίνει ἔλεγχος οἰκονομικὸς σὲ ὅλες τὶς ἄλλες μεγάλες Συνεργατικὲς 'Εταιρεῖες καὶ ἀπὸ τὶς 'Εκθέσεις φαίνεται ὅτι ἡ κατάσταση ὅλων αὐτῶν τῶν Συνεργατικῶν 'Εταιρειῶν

δὲν εἶναι καλή. Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ὕψος ποὺ θὰ κληθεῖ τὸ Δημόσιο νὰ πληρώσει γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ αὐτὴ ἡ κατάσταση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος δὲν εἶναι ἀκόμα γνωστό. Σύμφωνα μὲ ὑπολογισμοὺς τῶν ὑπευθύνων τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι λιγότερο ἀπὸ 40 ἑκατομμύρια λίρες. Καὶ ὅμως, παρὰ τὴν κρισιμότητα τῆς κατάστασης, ἡ Κυβέρνηση διστάζει ἀκόμα νὰ πάρει ἀποφασιστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Ἔχει διοριστεῖ μιὰ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετήσει τὶς Ἐκθέσεις τῶν διεθνῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ νὰ ὑποβάλει εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες. Δὲν ξέρω τὶ εἰσηγήσεις θὰ ὑποβάλει καὶ γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ μὲ τοὺς δικούς της ἐμπειρογνώμονες, μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχει στὰ χέρια της, νὰ πάρει τώρα ἀποφάσεις προτοῦ συσσωρευθοῦν κι' ἄλλες ζημιὲς καὶ ἡ κατάσταση χειροτερεύει στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα. Θὰ θέλαμε μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ ἐκφράσουμε τὴ μεγάλη μας ἀνησυχία γιὰ τὴν καθυστέρηση ποὺ παρουσιάζεται στὸ νὰ πάρει ἀποφασιστικὰ μέτρα ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα τῆς κατάστασης καὶ γιὰ νὰ θέσει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα πάνω σὲ ὑγιεῖς βάσεις.

Ὅμως, κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶναι μόνο σ' αὐτὸ τὸν τομέα ποὺ παρουσιάζεται διστακτικότητα κι' ἀναποφασιστικότητα ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης. Ἕνα πολὺ σοβαρὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ ἡ αἰτία ποὺ δημιούργησε τὴν κατάσταση στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα εἶναι ἡ ἀντιδημοκρατικὴ νομοθεσία ποὺ διέπει τὸ Συνεργατισμό. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἔχει ἀπὸ μῆνες καταθέσει πρόταση νόμου γιὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ Κινήματος. Ἡ Κυβέρνηση, παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ἐκκλήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν γιά νὰ ἐκφράσει τὶς θέσεις της πάνω στὸ νομοσχέδιο αὐτό, μέχρι σήμερα, παρὰ τὶς διακηρύξεις της, δὲν ἔχει φέρει ἡ ἴδια δική της νομοθεσία ὥστε νὰ μελετηθεῖ μαζὶ μὲ τὴν Πρόταση Νόμου τὴ δική μας. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἀφήσει νὰ καθυστερήσει περισσότερο ἡ μελέτη τῆς Πρότασης Νόμου. Καὶ ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀπὸ μῆνες ποὺ ἔχει τὴν Πρόταση αὐτὴ στὰ χέρια της. Μπορεῖ νὰ τὴ μελετήσει καὶ νὰ ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις της. Παράλληλα, ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ στείλει τὴν Πρόταση αὐτὴ Νόμου στὸ Σῶμα, ὅλες οἱ πλευρὲς τοῦ Σώματος ἔχουν τὴν εὐχέρεια νὰ πάρουν θέση πάνω στὴν Πρόταση Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς. Ἂν τὸ Σῶμα αὐτὸ συμφωνεῖ μὲ τὶς τροποποιήσεις ποὺ ἐνδεχομένως μποροῦν νὰ γίνουν πάνω στὴν Πρόταση Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς, ἔχει καλῶς. Ἂν ὄχι, ἂς καταψηφιστεῖ. Ὅμως, δὲν εἶναι ὀρθὴ διαδικασία οἱ Προτάσεις Νόμου ποὺ κατατίθενται νὰ διαιωνίζονται, νὰ μένουν στὸ ψυγεῖο, μέχρις ὅτου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀποφασίσει, ἂν ἀποφασίσει, νὰ στείλει δική της νομοθεσία ἢ νὰ ἐκφράσει ἀπόψεις ἐπὶ τῆς Πρότασης Νόμου ἡ ὁποία ἔχει κατατεθεῖ.

Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὸ Σῶμα νὰ δώσει ὁδηγίες πρὸς τὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, χωρὶς καθυστέρηση, νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ ζητήματος καὶ ἡ Πρόταση Νόμου νὰ ἔλθει τὸ συντομότερο δυνατὸ στὸ Σῶμα γιὰ ἀπόφαση.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ βρίσκεται στὸ ἐπίκεντρο τῆς δημόσιας ζωῆς γιὰ παραπάνω ἀπὸ ἕνα χρόνο.

Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τοὺς τελευταίους 16 μῆνες μελετᾶ τὸ πρόβλημα, ἀναγγέλει ὅτι θὰ πάρει ἀποφάσεις χωρὶς ὅμως νὰ καταλήγει πουθενά.

Ἡ Βουλὴ τὸ ἔχει στὴν ἡμερήσιά της διάταξη γύρω στοὺς 14 μῆνες.

Ὁ τύπος ἀσχολεῖται μ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ προβάλλει τὶς εἰδήσεις ἀνάλογα μὲ τὶς δεσμεύσεις ἢ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς κάθε ἐφημερίδας.

Ἡ δικαιοσύνη ἐκδικάζει διάφορες ὑποθέσεις καὶ στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο ἐκκρεμεῖ γιὰ 6 μῆνες ὑπόθεση ἔκδοσης ἀπόφασης πάνω σὲ διαδικαστικὰ θέματα.

Εἰδικὴ ἐρευνητικὴ ἐπιτροπὴ ἐξετάζει αὐτὴ τὴν οἰκονομικὴ τραγωδία ποὺ ἔχει πλήξει τὸν τόπο μας.

Τὸ ἀνησυχητικό, κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶναι ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀπασχόληση ὁλόκληρου τοῦ κύκλου τῶν ἐξουσιῶν ποὺ συγκεντρώνει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης ἀλλὰ γιατὶ χρονίζει νὰ ληφθεῖ μιὰ τελειωτικὴ ἀπόφαση πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ἡ Κυβέρνηση μελετᾶ καὶ δὲν ἀποφασίζει. Διορίζει ἐπιτροπές, παίρνει ἐκθέσεις, ὁρίζει ἡμερομηνίες γιὰ ἀποφάσεις καὶ ὕστερα προχωρεῖ στὸ διορισμὸ νέων ἐπιτροπῶν, ὁρίζει νέες προθεσμίες, ζητᾶ νέες ἐκθέσεις, καὶ ἀναβάλλει τὸ χρόνο γιὰ λήψη ἀποφάσεων. Καὶ πᾶμε ἀπὸ ἀναβολὴ σὲ ἀναβολὴ γιὰ τὴ λήψη τῶν ἀποφάσεων ποὺ ἀναμένει ὁλόκληρος ὁ λαός μας.

Νομίζαμε ὅτι ἡ πορεία τῆς ἀναβλητικότητας θὰ ἔπαιρνε ἕνα τέλος μετὰ ποὺ ἀνατέθηκε σὲ ξένο οἶκο ἡ μελέτη τοῦ θέματος καὶ μετὰ ποὺ ὑποβλήθηκαν οἱ σχετικὲς ἐκθέσεις πρὶν τοὐλάχιστον ἀπὸ πέντε μῆνες. Οἱ τελευταῖες ἐκθέσεις τῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων, τῶν Coopers καὶ Lybrand, δὲν ἦταν διαφορετικὲς ἀπὸ ἐκεῖνες τῶν δικῶν μας ἐμπειρογνωμόνων καὶ αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴ τῶν Κυπρίων ἐμπειρογνωμόνων ποὺ μελέτησαν τὸ ὅλο θέμα. Ἀλλὰ ἐλπίζαμε ὅτι αὐτὴ τοὐλάχιστον τὴ φορὰ ἡ σφραγίδα τῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων θὰ πρόσφερε τὴν ἀναγκαία ἐγκυρότητα ποὺ φαίνεται ὅτι στερεῖται ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ πάρει τὴ σχετικὴ ἀπόφαση.

Οἱ ἐκθέσεις τῶν ξένων οἴκων εἶναι ὀγκωδέστατες καὶ στοίχισαν γύρω στὶς 250—300 χιλιάδες λίρες. Περιέχουν συγκεκριμένες εἰσηγήσεις καὶ προτείνουν διορισμὸ ἐκκαθαριστῆ καὶ ζητοῦν ἄμεση λήψη ἀποφάσεων. Μὲ τὴν ἀπόφασή της ἡ Κυβέρνηση βρίσκεται σ' ἀντίθεση κι' ὄχι σὲ συμφωνία μὲ τὶς ὑποδείξεις τῶν ἐκθέσεων τῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων, ὅπως ἰσχυρίστηκε στὴν τελευταία της ἀπόφαση. Γιατὶ δὲν παίρνει ἄμεσες ἀποφάσεις καὶ προχωρεῖ στὸ διορισμὸ πέντε Διευθυντῶν, δηλαδὴ οὐσιαστικὰ νέας Ἐπιτροπῆς ;

Τὰ ἐρωτήματα ποὺ μπαίνουν μπροστά μας εἶναι : Οἱ νέοι διευθυντὲς ἔχουν παραπάνω προσόντα ἀπὸ τοὺς δικούς μας καὶ τοὺς ξένους ἐμπειρογνώμονες ;

Καὶ ἂν τὰ πορίσματα τῆς νέας Ἐπιτροπῆς συγκρούονται μὲ τὰ συμπεράσματα καὶ τὶς ὑποδείξεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων, ποιὸν θὰ πιστέψει ἡ Κυβέρνηση ; Θὰ πιστέψει τὴ νέα Ἐπιτροπὴ ἢ θὰ ἐπιστρέψει στὰ πορίσματα τῶν Coopers καὶ Lybrand ; Τὸ λογικὸ εἶναι ἡ ἐπιστροφή. Ὁπότε ποιὸς ὁ λόγος τοῦ διορισμοῦ τῆς νέας Ἐπιτροπῆς ἀφοῦ καὶ σὲ περίπτωση διαφωνίας ἡ λογικὴ λέει ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνουν ἀποδεκτὲς οἱ εἰσηγήσεις τῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων ; Ὑπάρχει φυσικὰ καὶ ἡ πιθανότητα νὰ συμφωνήσουν οἱ ἄνθρωποι. Ὁπότε ποιὸς ὁ λόγος τοῦ διορισμοῦ τους ;

Ἡ τελευταία ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου φοβούμαστε ὅτι τονίζει τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ἀνικανότητα τῆς Κυβέρνησης νὰ πάρει μιὰ ἀπόφαση πάνω σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ θέμα.

Τὰ προβλήματα ποὺ ἔχει μπροστά της ἡ Κυβέρνηση εἶναι συγκεκριμένα :

(α) Τὶ θὰ κάνει μὲ τὴν Κεντρικὴ Συνεργατικὴ Τράπεζα ;

(β) Ποιὲς ἀποφάσεις θὰ πάρει γιὰ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου, καὶ

(γ) Ποιὰ μέτρα λογαριάζει νὰ πάρει γιὰ τὶς ἄλλες ἑταιρεῖες ποὺ ἔχουν πολλὰ ἑκατομμύρια χρέη κι' ἕνα παθητικὸ πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν συνεχῶς ;

Αὐτὰ δὲν εἶναι καινούργια ἐρωτήματα. Εἶναι τὰ ἐρωτήματα τοῦ 1979, εἶναι τὰ ἐρωτήματα τοῦ 1980, καὶ γίνονται τώρα τὰ ἐρωτήματα τοῦ 1981.

'Αντὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσει μὲ ἀποφασιστικότητα τὴν κατάσταση καταλήγει σὲ μιὰ εὔκολη, νομίζει, λύση, τὴ λύση τοῦ ἀνοίγματος τῶν δημοσίων ταμείων.

'Η ἀναβλητικότητα τῆς Κυβέρνησης κι' οἱ καθυστερήσεις στὴ λήψη ἀποφάσεων ὁδηγοῦν ἀκόμα σὲ μεγαλύτερο ἄνοιγμα τῶν δημόσιων ταμείων γιατὶ οἱ καθυστερήσεις στοιχίζουν χρήματα καὶ στοιχίζουν χρήματα πολλά, χρήματα τοῦ Κυπρίου φορολογουμένου. Ποιὸς ὑπῆρξε ὁ ἀπολογισμὸς τῶν Κυβερνητικῶν ἀποφάσεων εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους μας. 'Εντελῶς περιθωριακός. 'Αντικαταστάθηκε μόνο ὁ διοικητής, ἄλλαξε τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Κεντρικῆς Συνεργατικῆς Τράπεζας καὶ τώρα ἔχουμε τὶς ἀλλαγὲς προσώπων στὶς Κεντρικὲς Συνεργατικὲς Βιομηχανίες. Ὅμως ὅλα τὰ ἄλλα ἐξακολουθοῦν νὰ λειτουργοῦν ὅπως πρίν. Τὰ Συμβούλια παραμένουν τὰ ἴδια. Οἱ διευθυντὲς παραμένουν οἱ ἴδιοι. Τὰ χρέη αὐξάνονται.

'Υπάρχουν καὶ ἄλλα ἐπὶ μέρους φαινόμενα ποὺ ἀποκαλύπτουν τὴν Κυβερνητικὴ ἀδυναμία.

Ὅταν ἡ Κυβέρνηση δὲν τολμᾶ νὰ πάρει ἕνα αὐτοκίνητο ποὺ ἀντικανονικὰ κατέχεται ἀπὸ ἕνα σὲ διαθεσιμότητα ὑπάλληλο, πῶς θὰ τολμήσει νὰ πάρει σοβαρότερες ἀποφάσεις ;

Ὅταν ὑπόδικοι ἐμφανίζονται σὲ διάφορα ἐπίσημα ὄργανα σὰν ἐκπρόσωποι τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος τὶ ἀναμένεται νὰ συμπεράνει ὁ λαός ;

Ἂν οἱ ἴδιοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν, ὄφειλε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπέμβει. Κι' ἐλπίζω τὸ ἄλλο ποὺ λέγεται ὅτι στὸ Προεδρικὸ γίνονται συναντήσεις μὲ ἀνθρώπους ὑπὸ κατηγορία νὰ μὴν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα γιατὶ ἂν τοῦτο συμβαίνει τοὐλάχιστο πρέπει νὰ χαρακτηριστεῖ θλιβερό.

Τώρα καλούμαστε νὰ ἐγκρίνουμε μιὰ δαπάνη 19 ἐκ. λιρῶν—καὶ δὲν εἶναι αὐθαίρετος ὁ ὑπολογισμός, εἶναι ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ δόθηκαν ἀπὸ ἐκπροσώπους τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας—τὸ 81 θὰ χρειαστοῦν ἄλλα τόσα. Ἂν γνωρίζαμε ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα ξοδεύονται γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ ζημιὲς καὶ νὰ ὀρθοποδήσει τὸ κίνημα καὶ πάλιν θὰ ἦταν πολλά, ὅμως θὰ λέγαμε δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος. Θὰ σφίγγαμε τὸ ζωνάρι μέχρις ὅτου ἀνατείλουν καλύτερες μέρες.

Ὅταν ὅμως ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ τροφοδοτήσουν τὴν κακοδιοίκηση, τὴ σπατάλη, τὴν ἀνευθυνότητα, τὴ γραφειοκρατία, τὸ μηχανισμὸ δηλαδὴ ποὺ ὁδήγησε στὴ σημερινὴ τραγικὴ κατάσταση τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ σταθοῦμε ἐπιφυλακτικοί.

Ἂν τηροῦμε μόνο στάση ἀποχῆς εἶναι γιὰ νὰ δηλώσουμε τὴν ὑποστήριξή μας στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἀλλὰ καὶ νὰ διαδηλώσουμε τὴ διαφωνία μας—καὶ δυστυχῶς ὄχι μὲ τὸν ἔντονο τρόπο ποὺ θὰ θέλαμε—γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση χειρίζεται τὸ ζήτημα.

Προσπαθήσαμε νὰ ἑρμηνεύσουμε τὴ στάση τῆς Κυβέρνησης. Διερωτούμαστε ἂν οἱ ἰθύνοντες ἔχουν ἐλατήρια. Φοβούμαστε ὅτι δὲν λείπει ὁ πολιτικὸς ὑπολογισμός. Τὸ ὅτι γιὰ ὅλα αὐτὰ πληρώνει ὁ λαὸς δὲν λαμβάνεται φαίνεται σοβαρὰ ὑπόψη, παρακάμπτεται. Φαίνεται ὅτι θεωρεῖται ἀρκετὸ κριτήριο ἡ λήψη ἀποφάσεων κομματοφελῶν.

Ἡ μόνη δικαιολογία ποὺ προβάλλεται γιὰ τὴν ἀναβολὴ τῆς λήψης ἀποφάσεων εἶναι ὁ κίνδυνος ἀνεργίας γιὰ τοὺς ἐργάτες τῶν βιομηχανιῶν. Κανένας δὲν θέλει νὰ χάσουν τὸ ψωμί τους ἁπλοὶ ἐργάτες ποὺ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι πρόσφυγες, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι μας. Γι' αὐτοὺς εὔκολα μπορεῖ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἀπασχόληση στὰ ἐργοστάσια ποὺ θὰ συνεχίσουν τὴ λειτουργία τους, ἔστω καὶ προσωρινά, σύμφωνα μὲ τὶς ὑποδείξεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ μὲ μιὰ προοπτικὴ μόνιμης ἀπασχόλησης σὲ διάφορους τομεῖς. Τρεῖς μὲ τέσσερεις βιομηχανίες ποὺ ζητεῖται τὸ ἄμεσο κλείσιμό τους, καὶ ποὺ οὔτε γι' αὐτὲς λαμβάνεται ἀπόφαση, εἶναι ζήτημα ἂν ἀπασχολοῦν δυὸ μὲ τρεῖς ἐργάτες. Εἶναι πρόσχημα ὁ κίνδυνος τῆς ἀνεργίας κι' ὄχι ἐμπόδιο γιὰ τὴ λήψη ἀποφάσεων. Σὲ μιὰ τελικὴ ἀνάλυση ἀπὸ τὰ σωστὰ μέτρα θὰ ἐξαρτηθεῖ τὸ ψωμὶ τῶν ἐργατῶν καὶ ἐκείνων τῶν βιομηχανιῶν καὶ γενικότερα τῆς ἐργατοαγροτικῆς τάξης τοῦ τόπου μας.

Ἡ Κυβέρνηση ἔδειξε ἀδυναμία στὴ λήψη ἀποφάσεων ὄχι μόνο στὸν οἰκονομικὸ καὶ διοικητικὸ τομέα ἀλλὰ ἀκόμα καὶ στὸ νομοθετικὸ καὶ τὸ νομοτεχνικό. Καὶ ὀρθὰ ἔγινε ἀναφορὰ προηγουμένως ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Κωνσταντίνου. Εἶναι κοινὴ διαπίστωση ὅτι ἡ νομοθεσία ποὺ ρυθμίζει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα εἶναι ἀντιδημοκρατική, ἀποικιοκρατικὴ καὶ ἀναχρονιστική. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ νομοθεσία ἐπέτρεψε νὰ συμβοῦν πολλὰ ἀπαράδεκτα στὸ Συνεργατισμό. Ἐξάλλου οἱ νέες συνθῆκες μὲ τὴν ἁπλόχερη ὑποστήριξη ἀπαιτοῦν καὶ ἀνάλογο νομικὸ πλαίσιο λειτουργίας.

Γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ τόσο ἀναγκαίου νομοσχεδίου δὲν βρῆκε καιρὸ ἡ Κυβέρνηση παρόλο ποὺ διαθέτει νομικὸ τμῆμα καὶ πολλὰ ἑκατομμύρια. Ἀλλὰ καθυστερεῖ καὶ ἡ Βουλή. Τὸ κατατεθειμένο νομοσχέδιο ἀριθμεῖ ζωὴ πάνω ἀπὸ 14 μῆνες. Ἡ ὁποιαδήποτε καθυστέρηση δημιουργεῖ συνυπευθυνότητες καὶ πάνω στὶς γενικότερες ἀδυναμίες. Μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἐκδηλώθηκε ἔντονη διάθεση ἀποφασιστικῆς ἀντιμετώπισης τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ Συνεργατισμός. Ἡ παράταση τῆς κρίσης δίνει ἐπιχειρήματα μόνο στὴν οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία ποὺ θέλει νὰ ἐκμεταλλευτεῖ τὴν κρίση καὶ νὰ πλήξει τὸ Συνεργατισμό.

Γι' αὐτὸ μὲ τὰ νομοσχέδια ποὺ συζητοῦμε μπαίνει ὁ καθένας μπροστὰ στὶς εὐθύνες του.

Δὲν μποροῦμε μ' αὐτὴ τὴ λογικὴ νὰ γίνουμε συνυπεύθυνοι τῆς Κυβέρνησης. Καὶ πιστεύουμε στὴν ἀνάγκη τῆς λήψης τῶν σωστῶν, ἔστω καὶ ἐπώδυνων, ἀλλὰ ἀναγκαίων ἀποφάσεων.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δὲν ἔχω πολλὰ νὰ προσθέσω στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἔγινε ὑπὸ τὴν προεδρία μου καὶ θὰ ἤθελα νὰ ὑποδείξω στὰ Μέλη τοῦ Σώματος νὰ μελετήσουν μὲ πολλὴ προσοχὴ τὶς διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις οἱ ὁποῖες περιέχονται στὴν ἔκθεση τῆς Κοινο-

βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ τονίσω ἰδιαίτερα τὰ ἀκόλουθα :—

(1) Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ πάρει χωρὶς περαιτέρω καθυστέρηση ἀπόφαση ὅσον ἀφορᾶ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου καὶ ἂν τὸ πόρισμα εἶναι ὅτι σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν εἶναι βιώσιμες, τότε νὰ φροντίσει νὰ λάβει τέτοια μέτρα, ἔστω καὶ δραστικὰ ἂν χρειάζεται, γιὰ νὰ μὴν αὐξηθοῦν ἀκόμα περισσότερο οἱ τεράστιες ζημιὲς καὶ συνάμα νὰ λάβει περισσότερο ἐνεργὸ λόγο στὴ διαχείρισή τους. Δὲν πρέπει σίγουρα νὰ ὑπάρξει περαιτέρω καθυστέρηση.

(2) Ἡ Κυβέρνηση ταυτόχρονα νὰ ἐπαναβεβαιώσει τὴ σαφῆ πρόθεσή της νὰ στηρίξει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἀφοῦ γίνει ἡ ἀναγκαία ἐξυγίανση καὶ ταυτόχρονα νὰ διαβεβαιώσει τοὺς καταθέτες τῆς Κεντρικῆς Συνεργατικῆς Τράπεζας ὅτι δὲν ἔχουν νὰ φοβοῦνται τίποτε γιὰ τὶς καταθέσεις τους καὶ ὅτι ὑπάρχει πλήρης Κυβερνητικὴ κάλυψη.

(3) Ἡ Κυβέρνηση, ὅπως ἀνέλαβε ὑποχρέωση, ἀναμένομε νὰ καταθέσει ἄνευ περαιτέρω καθυστερήσεως, καὶ τονίζομε αὐτὸ τὸ σημεῖο, στὴ Βουλὴ Νομοσχέδιο γιὰ ἐκσυγχρονισμὸ τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Ἡ ὑπόθεση τοῦ Συνεργατισμοῦ ἔχει δυστυχῶς πάρει τεράστιες διαστάσεις, πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ μεταβληθεῖ σὲ δικαστήριο γιὰ τυχὸν ἀτασθαλίες πλὴν τοῦ νὰ τονίσει ὅτι δὲν ἔχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Δικαστικὴ Ἐξουσία θὰ πράξει τὸ καθῆκον της. Συγχρόνως ὀφείλομε νὰ τονίσομε ἐμφαντικὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴ σημασία ποὺ ἀποδίδομε στὴν ἐπιβίωση καὶ συνέχιση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος χάριν τοῦ γεωργικοῦ μας κόσμου ἀφοῦ βέβαια γίνουν οἱ ἀναγκαῖες τροποποιήσεις στὴ νομοθεσία στὸν τρόπο λειτουργίας της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ συζήτηση ἀπὸ τὴ Βουλὴ νομοσχεδίου γιὰ συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμοὺς ὕψους £18,925,000 ἀποτελεῖ μοναδικὴ περίπτωση. Οὐδέποτε προηγουμένως ἡ Βουλὴ κλήθηκε νὰ ψηφίσει ἕνα τόσο μεγάλο ποσὸ γιὰ νὰ παραχωρηθεῖ γιὰ σκοπὸ ποὺ κανένας μελλοντικὰ δὲν γνωρίζει ἂν θἄναι ἀποτελεσματικὴ αὐτὴ ἡ βοήθεια—ὑπὸ μορφὴ δανείου—καὶ τὸ χειρότερο ρυμουλκεῖται ἡ Βουλὴ γιὰ ἔγκριση τοῦ τεράστιου αὐτοῦ ποσοῦ ἐκ τῶν ὑστέρων.

Τὸ πελώριο θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ ἀπασχόλησε τὴ Βουλὴ πρὶν μερικοὺς μῆνες. Ἡ κρίση στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα συγκλόνισε συνθέμελα τὴν οἰκονομία καὶ τοὺς θεσμοὺς ἀκόμα τοῦ τόπου. Ἡ Κυβέρνηση ἀντὶ νὰ ἀντιμετωπίσει ἔγκαιρα καὶ ἀποφασιστικὰ τὸ πρόβλημα μὲ μιὰ σειρὰ μέτρων σωστικῶν γιὰ τὴν οἰκονομία καθὼς καὶ τὴν ἄμεση ἀπόδοση εὐθυνῶν στοὺς ἐνόχους, συνεχίζει νὰ ἀντιμετωπίζει τὰ πράγματα μὲ ἀναβλητικότητα καὶ οἱ ἀποφάσεις παίρνονται κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν γεγονότων ποὺ στήνονται μπροστά της ἀπειλητικά.

Οἱ οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις τῆς κρίσεως ποὺ μαστίζει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα μὲ τὴν ἀδυναμία τῆς ρευστότητας ἢ χρεωκοπίας του οὐσιαστικά, παρὰ τὸ χρόνο ποὺ πέρασε, δὲν μποροῦν νὰ ἐπιμετρηθοῦν σ' ὅλη τους τὴν ἔκταση.

Αὐτὸ ποὺ εἶναι βέβαιο εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ σοβαρῆς καταστάσεως ποὺ θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις γενικὰ στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πλήξουν τὸ

ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1977.

Χρεώστης	Σκοπὸς Δανείου	Ἡμερ.	Ἐξουσιοδότησις	Ὅροι	Ἐπιτόκιον	Ὁλικὸν Δανείου	Ποσὸν Δανείου Ἀποπληρωθὲν μέχρι 31.12.77	Ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31.12.77
Δανειστικοὶ Ἐπίτροποι	Ἔκδοσις Δανείου εἰς Ο.Β.Ε.Κ.	1976	Υ.Ο. 718/74/2 ἡμ. 27.11.75	Ἀποπληρωτέον εἰς 8 ἐξαμηνιαίας δόσεις	5%	5,000	1,159	3,841
Ἐκτοπισθέντες Μικροβιοτέχναι	Ἐπαναδραστηριοποίησις Ἐκτοπισθέντων Μικροβιοτεχνῶν	1976-77	Ἀπόφασις Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου	Ἀποπληρωτέα εἰς 30 μηνιαίας δόσεις	3%	297,790	40,482	257,308
Διάφοροι Ἐκτοπισθέντες :								
Ἐπαρχία :								
(α) Λευκωσίας	Αὐτοστέγασις ἐπὶ ἰδιοκτήτων οἰκοπέδων	1976-77	»	Ἀποπληρωτέα εἰς 10 ἐτησίας δόσεις	3%	715,484	3,685	711,799
(β) Ἀμμοχώστου	»	1976-77	»	»	3%	115,119	2,081	113,038
(γ) Λάρνακος	»	1976-77	»	»	3%	102,345	349	101,996
(δ) Λεμεσοῦ	»	1976-77	»	»	3%	73,652	419	73,233
(ε) Πάφου	»	1976-77	»	»	3%	15,984	52	15,932
						1,325,374	48,227	1,277,147

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Νοεμβρίου 1980.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση καταβάλλει κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ὑδάτινων πόρων τῆς Κύπρου τόσο γιὰ ἄρδευση ὅσο καὶ ὕδρευση.

'Επειδὴ τὸ πρόβλημα τοῦτο θεωρεῖται σοβαρότατος παράγοντας γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου μας παρακαλοῦμε τὸ 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή

α) Πόσες γεωτρήσεις καὶ σὲ ποιὰ χωριὰ ἔγιναν τὸ 1980 καὶ συγκεκριμένα στὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ ;

β) Τὶ προγραμματίζεται γιὰ τὸ 1981 καὶ σὲ ποιὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 24 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη.

(α) 'Αριθμὸς γεωτρήσεων καὶ χωριὰ τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ στὰ ὁποῖα ἔγιναν αὐτὲς κατὰ τὸ 1980

Χωριὸ	'Αρ. Γεωτρήσεων	Χωριὸ	'Αρ. Γεωτρήσεων
Γερμασόγεια	2	Ζακάκι	1
'Απαισιὰ	1	Καμινάρια	1
Κορφὴ	2	Τρεῖς 'Ελῆες	1
Τραχώνι	1	Πρόδρομος	2
Λιμνάτι	3	Πολύστυπος	1
Πεντάκωμο	2	Φοινὶ	1
Λόφου	1		

(Συνολικὸς ἀριθμὸς γεωτρήσεων ποὺ ἀνορύχθηκαν 19)

(β) Χωριὰ τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ στὰ ὁποῖα προγραμματίζεται νὰ ἀνορυχθοῦν γεωτρήσεις μέσα στὸ 1981 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν γεωτρήσεων ποὺ θὰ ἀνορυχθοῦν στὸ καθένα ἀπὸ αὐτά.

Χωριὸ	'Αρ. Γεωτρήσεων	Χωριὸ	'Αρ. Γεωτρήσεων
Συλίκου	1	'Αγρίδια	1
Λάνια	1	Δύμες	1
Μονάγρι	1	Ζωοπηγὴ	2
"Αγιος Θεράπων	1	Καλὸ Χωριὸ	1
Σωτήρα	1	Λουβαρὰς	1
Σούνι Ζανατζιὰ	1	"Αγιος Παῦλος	1
Πάχνα	2	"Αγ. Κωνσταντῖνος	1
'Ανώγυρα	2	Διερώνα	1
Βάσα Κελλακίου	1	Μανδρία	1
Πραστειὸ Κελλακίου	1		

(Συνολικὸς ἀριθμὸς γεωτρήσεων ποὺ θὰ ἀνορυχθοῦν 22)»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Πατρίκιο Παύλου καὶ ληφθεῖσα στὶς 20 Νοεμβρίου 1980.

«Πρόσφατες ἐνέργειες τῆς 'Αστυνομίας ὅπως ἦταν ἡ ἐπέμβαση σὲ σχολικοὺς χώρους στὴ διάρκεια κινητοποιήσεων τῆς μαθητιώσας νεολαίας ἐνάντια στὴν ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ ΝΑΤΟ, ἡ παρενόχληση εἰρηνικῶν ἀπεργιῶν καὶ προπάντων οἱ συλλήψεις νεαρῶν καὶ τὸ κλείσιμο τους στὰ κρατητήρια μὲ μόνη κατηγορία ὅτι ἔκαμναν ἔρανο χωρὶς ἄδεια, μᾶς προκαλοῦν δικαιολογημένες ἀνησυχίες. Συγκεκριμένα ἀνησυχοῦμε γιατὶ διαβλέπουμε μιὰ τάση ἀνάμεσα σὲ μέλη καὶ εἰδικὰ σὲ ὁρισμένους ἀξιωματικοὺς τῆς 'Αστυνομικῆς Δύναμης νὰ ἀδιαφοροῦν καὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις νά περιφρονοῦν τὰ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερία πολιτῶν. Ἂν αὐτὴ ἡ τάση ἀφεθεῖ ἀνεξέλεγκτη θὰ δημιουργηθεῖ σοβαρὸς κίνδυνος ὁλοκληρωτικῆς φασιστικοποίησης τῆς 'Αστυνομίας μας.

Ἔχοντας στὸ νοῦ τὴν προσπάθεια τῆς 'Αστυνομίας νὰ φορτώσει, χωρὶς νὰ ἔχει κανένα θετικὸ στοιχεῖο καὶ μὲ τρόπο βιαστικὸ καὶ ἀπαράδεκτο, στὰ νεαρὰ πρόσωπα ποὺ σύλλαβε, γιατὶ ἔκαμναν ἔρανο χωρὶς ἄδεια, ἐγκλήματα ποὺ δὲν εἶχαν διαπράξει καὶ ἔχοντας ἰδιαίτερα ὑπόψη τὶς παρατηρήσεις τοῦ Δικαστηρίου σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἐνέργησε ἡ 'Αστυνομία ρωτῶ τὸν 'Υπουργὸ 'Εσωτερικῶν :

α) Ἔχει ἐξεταστεῖ ἢ πρόκειται νὰ ἐξεταστεῖ ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ποὺ ἐνέχονται στὰ πιὸ πάνω, τὰ ἐλατήρια καὶ οἱ ἐπιδιώξεις τους καὶ τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ἔχουν ἐνεργήσει αὐθαίρετα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια τῆς νομιμότητας καὶ τοῦ καθήκοντος τους ;

β) Ἂν διαπιστώθηκε ἢ διαπιστωθεῖ ὅτι ὑπῆρξε αὐθαιρεσία καὶ ἐπιλήψιμη συμπεριφορά, πάρτηκαν ἢ θὰ παρτοῦν ὁποιαδήποτε μέτρα ἐνάντια στοὺς ὑπευθύνους ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 16 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Πατρίκιου Παύλου.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν διάρκεια τῶν τελευταίων μαθητικῶν διαδηλώσεων ἐναντίον τῆς ἐπανεντάξεως τῆς 'Ελλάδος εἰς τὸ ΝΑΤΟ, ἡ 'Αστυνομία, εὑρίσκετο εἴτε κατόπιν προσκλήσεων τῶν Διευθυντῶν τῶν Σχολείων εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐντὸς τοῦ περιβόλου διαφόρων σχολείων. 'Η παρουσία τῆς 'Αστυνομίας ἦτο προληπτικὴ καὶ εἶχε σκοπὸν τὴν διατήρησην τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως. 'Ο Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ἀνέφερεν ὅτι οἱ χῶροι τῶν δημοσίων σχολείων θεωροῦνται ὡς 'δημόσιοι χῶροι.' 'Ως ἐκ τούτου ἡ 'Αστυνομία ὄχι μόνον δικαιοῦται νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν περίβολον τῶν δημοσίων σχολείων ἀλλὰ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ παρεμβαίνει εἰς τοιούτου εἴδους ἐκδηλώσεις.

'Η 'Αστυνομία δὲν ἐπεμβαίνει εἰς θέματα ἐργατικῶν διαφορῶν. 'Η ἐπέμβασις τῆς 'Αστυνομίας κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀπεργίας τῶν βαλιτσοποιῶν, ὠφείλετο εἰς τὴν καταστρατήγησιν τοῦ περὶ Συντεχνιῶν Νόμου 71/65 ὡς ἔχει τροποποιηθῆ ὑπὸ τοῦ Νόμου 22/70. Συγκεκριμένως οἱ ἀπεργοὶ προέβαινον εἰς πινακιδοφορίαν ἔξωθεν τῶν καταστημάτων Μακροσέλλη καὶ Νέλλα ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Μακαρίου τοῦ 3ου εἰς Λευκωσίαν, τὰ ὁποῖα ἔχουν ξεχωριστὴν νομικὴν προσωπικότητα ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια βαλιτσοποιείων εἰς τὰ ὁποῖα ὑπῆρχεν ἐργατικὴ διαφορά. Οἱ

παρανομήσαντες ἀπεργοὶ προσήχθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

'Η πρόσφατος σύλληψις νεαρῶν προσώπων οἱ ὁποῖοι διενήργουν ἔρανον ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς ἦτο νόμιμος. 'Η διενέργεια ἐράνου ἀπαγορεύεται ἄνευ τῆς σχετικῆς ἀδείας τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς. Εὐθὺς ὡς συνελήφθησαν τὰ 8 πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὑπῆρχεν ὑπόνοια ὅτι ἐνείχοντο καὶ εἰς ἐκρήξεις βομβῶν, ὁ δικηγόρος των προέβαλεν τὸν ἰσχυρισμὸν περὶ καταπατήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ κακομεταχειρίσεως τῶν συλληφθέντων. Κατόπιν ἐπισταμένων ἐξετάσεων τῶν παραπόνων τούτων οἱ ἑπτὰ ἐκ τῶν ὀκτὼ κρατουμένων ἐδήλωσαν ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶχον κακοποιηθῆ ἀλλ' ἡ συμπεριφορὰ τῶν 'Αστυνομικῶν 'Αρχῶν ἀπέναντί των ἦτο πολὺ καλή. 'Η σχετικὴ δικογραφία ἀπεστάλη πρὸς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας ὅστις ἀπεφάνθη ὅτι τὸ παράπονον τῶν κρατουμένων ἦτο ἀβάσιμον.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 28 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 29 Νοεμβρίου 1980.

«Στὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ Ραδιοπρογράμματος ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τῆς γνωστῆς ἐκφωνήτριας τοῦ P.I.K. ἀπὸ τὸ «ὁ Μακάριος εἶναι νεκρὸς» στὶς 15 τοῦ 'Ιούλη 1974, καὶ ἀποστολέα συγχαρητήριων τηλεγραφημάτων στὴν πραξικοπηματικὴ Κυβέρνηση σὰν ὑπεύθυνης σημαντικῶν ἐκπομπῶν τοῦ 'Ιδρύματος.

'Η τοποθέτηση καὶ ἡ χρησιμοποίηση προσώπων μὲ τέτοια ἱστορία εἶναι πρόκληση γιὰ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα ἰδιαίτερα σὲ ἐκπομπὲς σὰν «ἡ Κύπρος μας». 'Επειδὴ κανένας δημοκρατικὸς καὶ συνειδητὸς ἄνθρωπος δὲν πρόκειται νὰ συνεργαστεῖ μὲ πρόσωπα παρόμοιας ἱστορίας τῆς ὑπαλλήλου τοῦ P.I.K., ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο ἂν ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ τιμωρία τῶν δημοκρατικῶν καὶ συνειδητῶν ἀνθρώπων καὶ ἂν ἡ συμμετοχὴ στὸ πραξικόπημα δὲν θεωρεῖται προσόν.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 27 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Προεδρίας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 29 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«'Η ὅλη ἔρευνα ἀναφορικὰ μὲ ἀδικήματα σχετικὰ μὲ τὸ παραξικόπημα ἔγινε ἀπὸ ἀνεξάρτητες ἐπιτροπές, ποὺ τελικὰ ὑπόβαλαν τοὺς σχετικοὺς φακέλλους μὲ τὶς κατηγορίες καὶ τὶς σχετικὲς μαρτυρίες στὰ ἁρμόδια σώματα.

2. Στὸ PIK δὲν ἔφθασε καμμιὰ κατηγορία ἢ μαρτυρία γιὰ τὴ Μαίρη Κοντογιάννη.

3. 'Εναντίον τῆς Μαίρης Κοντογιάννη, κατ' ἀκολουθίαν, δὲν διατυπώθηκε καμμιὰ κατηγορία οὔτε φυσικά, ἡ Κοντογιάννη ἐδικάσθη.

4. Μὲ βάση τὰ ὡς ἄνω, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Μαίρη Κοντογιάννη εἶναι ὑπάλληλος στὸ Τμῆμα Ραδιοφώνου, τῆς ἀνατίθενται καθήκοντα βάσει τῶν σχεδίων ὑπηρεσίας της καὶ γενικὰ ἀντιμετωπίζεται ὡς μέλος τοῦ προσωπικοῦ τοῦ 'Ιδρύματος, ποὺ ὑπόκειται στοὺς ἴδιους κανονισμοὺς ὅπως ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι. Καμμιὰ ἀπολύτως εὔνοια δὲν ἐπιδεικνύεται στὴν περίπτωσή της.

5. Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔφθασαν εἰς χεῖρας τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Ιδρύματος φωτοτυπίες τηλεγραφημάτων ποὺ παρουσιάζουν τὴ Μαίρη Κοντογιάννη νὰ ἀποστέλλει συγχαρητήρια πρὸς τὸν πραξικοπηματία Νῖκο Σαμψὼν καὶ πραξικοπηματία «'Υπουργό» του. Οἱ φωτοτυπίες αὐτὲς ἐστάλησαν

στὸ Νομικὸ Σύμβουλο τοῦ 'Ιδρύματος γιὰ νὰ γνωματεύσει ἂν στοιχειοθετεῖται ἀδίκημα μὲ βάση τὸ Νόμο περὶ Καθάρσεως ἢ ἂν ἄλλη διαδικασία ἐνδείκνυται.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Δεκεμβρίου 1980.

«'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων γιὰ τὰ ἀκόλουθα ἀναφορικὰ μὲ τὸ συμβόλαιο τῆς Κυβέρνησης μὲ τὴν 'Εταιρεία ΞΕΚΤΕ.

(1) 'Εφόσο μερικοὶ οἰκονομολόγοι ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἐξίσωση ὑπολογισμοῦ τοῦ V.O.P. στὴν περίπτωση τῆς ΞΕΚΤΕ εἶναι ἐσφαλμένη, ἔχει ἡ Κυβέρνηση ὁποιαδήποτε στοιχεῖα ποὺ ν' ἀποδεικνύουν ὅτι τὰ ποσὰ ποὺ πληρώνει σὲ ἀποζημιώσεις λόγω πληθωρισμοῦ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸν ἀληθινὸ πληθωρισμὸ τοῦ κόστους τοῦ ἐργολήπτη ;

(2) Γιατὶ ἔγινε πρῶτα κατ' ἀρχὴν κατακύρωση τῆς προσφορᾶς μὲ τὴν ΞΕΚΤΕ καὶ ὕστερα συμφωνήθηκε ἡ σχετικὴ ἐξίσωση V.O.P. ; Πῶς ἦταν δυνατὸ νὰ ὑπολογιστεῖ ἡ τιμὴ τῆς προσφορᾶς μὲ τὴν ΞΕΚΤΕ πρὶν τὴν κατακύρωση τῆς προσφορᾶς ἀφοῦ ἡ σχετικὴ ἐξίσωση καθορίστηκε μετά ;

(3) Γιατὶ ἔγινε σύμπτυξη τῶν τεσσάρων ἐξισώσεων V.O.P. σὲ μιά, αὐτὴ ποὺ χρησιμοποιεῖται σήμερα ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 29 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«1. 'Η χρησιμοποίηση τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν (V.O.P. formula) σὲ ἔργα ὑποδομῆς ὅπως εἶναι ὁ νέος δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, εἶναι τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖται διεθνῶς γιατὶ ἡ πεῖρα ἔχει δείξει πὼς ὑπάρχει πιὸ ὀξὺς συναγωνισμὸς στὴν περίπτωση προσφορῶν ποὺ περιέχουν στοὺς ὅρους τους τύπο ἀναθεωρήσεως τιμῶν παρὰ στὴν περίπτωση προσφορῶν μὲ σταθερὲς τιμές.

1.2 Στὴν περίπτωση ἔργων ποὺ δανειοδοτοῦνται ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα, ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, ἡ Τράπεζα συστήνει τὴ χρησιμοποίηση συμβολαίων μὲ πρόνοια γιὰ ἀναπροσαρμογὴ τῶν τιμῶν καὶ προτιμᾶ ὅπως ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν τιμῶν γίνεται μὲ βάση κατάλληλο τύπο ἀναθεωρήσεως τιμῶν (V.O.P. formula) παρὰ μὲ ὑπολογιστικὰ στοιχεῖα ποὺ ὑποβάλλει ὁ ἐργολάβος.

1.3 'Η μέθοδος ἑτοιμασίας τοῦ τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν καὶ οἱ υἱοθετούμενοι συντελεστὲς διαφέρουν ἀπὸ χώρα σὲ χώρα καὶ ἀπὸ ἔργο σὲ ἔργο γιατὶ πρέπει νὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν σὲ κάθε χώρα καὶ στὰ τεχνικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κάθε ἔργου. 'Οπωσδήποτε οἱ συντελεστὲς ποὺ ἔχουν υἱοθετηθεῖ στὴν περίπτωση τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ καὶ ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ σταθεροῦ (constant) καὶ μεταβλητῶν (variables) συγκρίνονται εὐνοϊκὰ μὲ ἐκείνους ποὺ χρησιμοποιοῦνται σὲ μεγάλα ὁδικὰ ἔργα σὲ ἄλλες χῶρες ὅπως τὴ Βρεττανία καὶ σὲ ἄλλα μεγάλα ὁδικὰ ἔργα ποὺ δανειοδοτοῦνται ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα.

1.4 'Ο τύπος ἀναθεωρήσεως τιμῶν ποὺ ἔχει υἱοθετηθεῖ γιὰ τὸ νέο δρόμο Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἦταν ἀποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς ΞΕΚΤΕ καὶ ἐφαρμόζεται μὲ βάση τοὺς δεῖκτες τιμῶν ποὺ παρέχονται ἀπὸ τὸ Τμῆμα Στατιστικῆς καὶ 'Ερευνῶν.

1.5 Τονίζεται συναφῶς πὼς ὁποιαδήποτε ἐξέταση τοῦ τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν πρέπει νὰ γίνεται σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν ἀποδοχὴ ἀπὸ τὴν ΞΕΚΤΕ πρόνοιας ποὺ περιλήφθηκε στὴν τελικὴ συμφωνία μεταξύ της καὶ τῆς Κυβερνήσεως ποὺ προβλέπει πὼς ἡ πρόοδος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου πρέπει νὰ εἶναι τέτοια ὥστε 30% τῆς ὁλικῆς ἀξίας τῆς ἐργασίας νὰ συμπληρωθεῖ τὸν πρῶτο χρόνο, 40% τὸ δεύτερο χρόνο καὶ 30% τὸν τρίτο χρόνο.

Στὴν περίπτωση ποὺ ὁ ἐργολάβος δὲν κατορθώσει νὰ ἐπιτύχει τὸν πιὸ πάνω στόχο (δηλ. τὸ 30%, 40% καὶ 30%), τότε τὸ ἔλλειμμά του στὴν πρόοδο τῆς ἐργασίας πληρώνεται μὲ βάση τὸ μέσο ὅρο τοῦ δείκτη αὐξομείωσης τιμῶν ποὺ ἴσχυε κατὰ τὴν περίοδο ποὺ εἶχε προγραμματιστεῖ νὰ ἐκτελεστεῖ ἡ ἐργασία καὶ ὄχι τὸ δείκτη τιμῶν ποὺ ἰσχύει κατὰ τὴν περίοδο ἐκτέλεσης τοῦ ἐλλείμματος τῆς ἐργασίας. Ἡ πρόνοια αὐτὴ προστατεύει τὸν ἐργοδότη ἀπὸ τοῦ νὰ πληρώσει αὐξημένες τιμὲς συνεπεία καθυστέρησης τῆς ἐργασίας ἀπὸ ὑπαιτιότητα τοῦ ἐργολάβου. Ἡ περίληψη τῆς πρόνοιας αὐτῆς ἦταν ἀναπόσπαστο μέρος τῶν διαπραγματεύσεων ποὺ κατέληξαν τελικὰ στὴν υἱοθέτηση τοῦ παρόντος τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν καὶ τῶν ἐνυπαρχόντων σ' αὐτὸ περιορισμῶν. Θεωρεῖται ἀναγκαῖο νὰ τονιστεῖ ὅτι τὸ σύνολο τῶν πληρωμῶν ποὺ ἔχουν γίνει μέχρι τώρα στὴν ΞΕΚΤΕ γιὰ ἐργασία ποὺ ἔχει ἐκτελεστεῖ εἶναι σημαντικὰ πιὸ χαμηλὸ σὲ σύγκριση μὲ ἐκεῖνο ποὺ θά καταβαλλόταν σὲ ἄλλους προσφοροδότες γιὰ τὴν ἴδια ἐργασία δεδομένου ὅτι, γενικά, οἱ τιμὲς μονάδας στὴ βασικὴ ποσφορὰ τῆς ΞΕΚΤΕ εἶναι πιὸ χαμηλὲς ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες τιμὲς μονάδας ἄλλων προσφοροδοτῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων θεωρεῖ τὴν ἐξίσωση, ὅπως διαμορφώθηκε, νὰ ἀντιπροσωπεύει μὲ ἕνα δίκαιο τρόπο τὸν ὑπολογισμὸ αὐξομειώσεων τῆς τιμῆς τῆς προσφορᾶς τῆς ΞΕΚΤΕ εἶναι δὲ πρόθυμο νὰ σχολιάσει ὁποιαδήποτε σχετικὰ στοιχεῖα ἔχει ἐνώπιόν της ἡ Βουλὴ ποὺ τείνουν νὰ ἀποδείξουν τὸ ἀντίθετο.

1.6 Ἀναφέρεται συναφῶς ὅτι καὶ ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ἔχει μελετήσει μὲ ὁμάδα οἰκονομολόγων, πολιτικῶν μηχανικῶν καὶ λογιστῶν τοῦ Γραφείου του τὸ ἴδιο θέμα καὶ ἔχει στείλει σχετικὴ ἐπιστολὴ στὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων μὲ ἀρ. 3.3.7 20/5 καὶ ἡμερ. 18 Δεκεμβρίου, 1980.

2. Σχετικὰ μὲ τὴ δεύτερη ἐρώτηση ὑπενθυμίζεται πὼς ὁ τέως Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων στὶς 21 Δεκεμβρίου 1978 ἔδωκε λεπτομερὴ ἐξήγηση σχετικὰ μὲ τὴ διαδικασία ποὺ ἀκολουθήθηκε στὴν κατακύρωση τῆς προσφορᾶς καὶ τὴν περίληψη τοῦ τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν στὴ συμφωνία μὲ τὴν ΞΕΚΤΕ.

3. Ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς σύμπτυξης τῶν 4 τύπων ἀναθεωρήσεως τιμῶν σὲ ἕνα, αὐτὸ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων ποὺ εἶχε ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν ΞΕΚΤΕ. Ἡ χρησιμοποίηση ἑνὸς τύπου ἀναθεωρήσεως τιμῶν ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι τακτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖται διεθνῶς καὶ σὲ ὁδικὰ ἔργα ποὺ δανειοδοτοῦνται ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα ταυτόχρονα ἁπλοποιεῖ τὴ διαδικασία ὑπολογισμοῦ τῶν αὐξομειώσεων κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς ἐργασίας.

Ἐπιπρόσθετα πρέπει νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι συμφωνήθηκε ὅπως τὸ ἔργο ἐκτελεῖται κάτω ἀπὸ ἕνα ἐνιαῖο πρόγραμμα. Ἀναφέρεται συναφῶς πὼς ὁ τύπος ἀναθεωρήσεως τιμῶν ποὺ συμφωνήθηκε δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζεται μεμονωμένα ἀλλὰ στὴν ὁλότητά του καὶ σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴ νέα πρόνοια ποὺ περιλήφθηκε στὴ συμφωνία καὶ ποὺ ἀφορᾶ τὴν πρόοδο καὶ ποσοστὸ ἐργασίας ποὺ πρέπει νὰ ἐκτελεῖται κατὰ τὸν πρῶτο, δεύτερο καὶ τρίτο χρόνο (30%, 40% καὶ 50%). Τέτοια πρόνοια δὲν ὑπῆρχε στοὺς ἀρχικοὺς ὅρους τῆς προσφορᾶς καὶ μὲ τὴν περίληψή της

στὴ συμφωνία μὲ τὴν ΞΕΚΤΕ ἐλέγχεται ἡ πληρωμὴ αὐξημένων τιμῶν συνεπεία καθυστερήσεων ἀπὸ ὑπαιτιότητα τοῦ ἐργολάβου, ὅπως ἀναφέρεται πιὸ πάνω.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστόφορο Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Δεκεμβρίου 1980.

«Πρὶν 6 μῆνες βυθίστηκε στὰ ἀνοικτὰ τῆς θάλασσας τῆς Λάρνακας τὸ πλοῖο «ΖΗΝΟΒΙΑ».

'Η ρύπανση ποὺ προξένησε στὴν παραλία ζήμιωσε τὴν οἰκονομία τῆς πόλης καὶ ξοδεύθηκαν πολλὲς χιλιάδες λίρες ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὸν καθαρισμό της.

Τὸ βυθισμένο πλοῖο ἀποτελεῖ ἀπειλὴ γιὰ τὴν παραλία τῆς Λάρνακας μὲ πολλὴ ἀκόμα ποσότητα πετρελαίου στὶς δεξαμενές του.

Ποιὰ μέτρα λαμβάνονται τοὐλάχιστο ἐὰν δὲν ἀνελκυσθεῖ νὰ ἀντληθεῖ τὸ πετρέλαιο ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 29 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστόφορου Χριστοφίδη.

«'Η Κυβέρνηση ἔχει καταθέσει ἀγωγὴ στὸ 'Ανώτατο Δικαστήριο (Δικαιοδοσία Ναυτοδικείου) στὶς 15 'Ιουλίου 1980 μὲ ἀριθμὸ 143/80, σχετικὰ μὲ ὅλα τὰ ἔξοδα ἢ/καὶ ζημιὲς ποὺ ἔχουν γίνει ἀπὸ τὴ ρύπανση ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὸ Σουηδικὸ' ΖΗΝΟΒΙΑ' ποὺ βυθίστηκε στὴ Λάρνακα τὸν περασμένο 'Ιούνιο.

Τὸ 'Υπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων βρίσκεται σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν πλοιοκτήτρια ἑταιρεία γιὰ τὴν ἄντληση τοῦ πετρελαίου ποὺ ἔχει μείνει στὸ πλοῖο καὶ τὴν ἀνέλκυση καὶ ἀπομάκρυνση τοῦ πλοίου.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Δεκεμβρίου 1980.

«Δημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα «ΝΕΑ» χάρτης τῆς ὑπηρεσίας πολιτικῆς ἀεροπορίας τοῦ 'Ισραήλ.

Σ' αὐτὸ διαγράφεται περιοχὴ ποὺ παραχωρεῖται ἀπὸ τὸ 'Ισραὴλ στὶς κατοχικὲς δυνάμεις.

Ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ μᾶς πληροφορήσει γιὰ τὰ διαβήματα ποὺ ἔκαμε γιὰ νὰ προστατεύσει τὰ κυριαρχικά μας δικαιώματα ἀπὸ τὴν 'Ισραηλιτικὴ ἐπιβουλὴ καὶ τὴ συνεργασία της μὲ τὶς κατοχικὲς δυνάμεις.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 28 'Ιανουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Ὕστερα ἀπὸ σχετικὸ διάβημα τοῦ Τμήματος Πολιτικῆς 'Αεροπορίας τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς Δημοκρατίας, οἱ 'Αρχὲς Πολιτικῆς 'Αεροπορίας τοῦ 'Ισραὴλ ἔχουν ἀποσύρει τὸ Χάρτη ποὺ εἶχαν κυκλοφορήσει, ἐκ παραδρομῆς ὅπως ἰσχυρίζονται, καὶ στὸν ὁποῖο μέσα στὴν ἐπίσημη Περιοχὴ Πληροφοριῶν Πτήσεων Λευκωσίας ἀναγράφονταν οἱ λέξεις : ' Περιοχὴ Πληροφοριῶν Πτήσεων ΕΡΤΖΙΑΝ ' καὶ ἐξέφρασαν τὴ λύπη τους γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Παράλληλα ἡ Πρεσβεία τοῦ 'Ισραὴλ στὴν Κύπρο ἔχει ἐκφράσει τὴ λύπη της στὸ 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Επερατώθη ἡ ἀνάγνωση 'Απαντήσεων σὲ 'Ερωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ'.

Εἶχε ὁλοκληρωθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου» καὶ ἔχουν κυκλοφορήσει τρία προσχέδια ψηφισμάτων. "Ενα ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Προσφύγων, ἕνα ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς ΕΔΕΚ καὶ ἕνα ἀπὸ τὸ Βουλευτὴ κ. 'Ιεροδιακόνου.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἑτοιμάσθηκε ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Προσφύγων πρὸς ἔγκριση.

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Εἶχα καταθέσει πρῶτος ψήφισμα τὸ ὁποῖο παραπέμφθηκε στὴν 'Επιτροπή. Βεβαίως ἂν συντάσσετο καινούργιο ψήφισμα καὶ ἐπέρχετο ὁμοφωνία, θὰ εἶχα ἀποσύρει τὸ ψήφισμα ποὺ εἶχα καταθέσει. "Ομως, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἐπέλθει ὁμοφωνία, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ τοποθετηθεῖ πρῶτο πάνω στὸ ψήφισμα ποὺ ἔχω καταθέσει ἐγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶχε ζητηθεῖ ὁ λόγος ἀπὸ ἄλλο. 'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

'Εκεῖνο ποὺ θέλω νὰ τονίσω, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ὁμόφωνα τὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς συμφώνησαν σ' ἕνα κείμενο ψηφίσματος. Στὴν 'Επιτροπή, βεβαίως, συμμετέσχε καὶ ὁ κ. 'Ιεροδιακόνου, παρόλο ποὺ δὲν εἶναι μέλος. Δὲν γνωρίζω πῶς εἶναι ἀκριβῶς ἡ διαδικασία, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀφοῦ παραπέμφθηκε τὸ ψήφισμα στὴν ἁρμόδια 'Επιτροπὴ καὶ αὐτὴ ὁμόφωνα ἐνέκρινε ἕνα ψήφισμα κοινῆς ἀποδοχῆς, θὰ ἔπρεπε νὰ γίνει ψηφοφορία πρῶτα πάνω στὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἑτοίμασε ἡ 'Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Επειδὴ στὴν προηγούμενη συνεδρία ζητήθηκε ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Προσφύγων ὅπως καταβάλει προσπάθεια ὑποβολῆς προσχεδίου ψηφίσματος πρὸς τὸ Σῶμα καὶ αὐτὸ ἔχει γίνει καὶ ἔχει κυκλοφορήσει, θὰ θέσω τὸ προσχέδιο τῆς 'Επιτροπῆς στὸ Σῶμα γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἀλλὰ θὰ θέσω καὶ τὰ ὑπόλοιπα δυὸ ψηφίσματα, διότι τὸ περιεχόμενο τοῦ καθενὸς μπορεῖ νὰ εἶναι διαφορετικό, καὶ ἑπομένως θὰ δοθεῖ εὐκαιρία στὸ Σῶμα νὰ τοποθετηθεῖ ἐπὶ ὅλων τῶν ψηφισμάτων. "Αρα δὲν ὑπάρχει κώλυμα διότι περνώντας ἀπὸ τὸ πρῶτο στὸ δεύτερο καὶ στὸ τρίτο ἡ Βουλὴ θὰ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ τοποθετηθεῖ ἐπὶ ὅλων.

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σὲ θέματα διαδικασίας βεβαίως ἡ ἀπόφασή σας εἶναι δεσμευτική. "Ομως ἂν δὲν εἶναι ἀπόφαση ποὺ ἔχετε πάρει, νομίζω ὅτι ὁ κ.

'Ιεροδιακόνου ἔχει δίκαιο. Τὸ ψήφισμα ποὺ κατατέθηκε πρῶτο πρέπει νά τεθεῖ πρῶτο σὲ ψηφοφορία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ποιὰ ὑποστήριξη ἔχει τὸ δεύτερο ψήφισμα καὶ ἀπὸ τὸ ἂν ἡ 'Επιτροπὴ ὁμόφωνα ἢ ὄχι τὸ ἐνέκρινε. Ἔχει κατατεθεῖ μπροστὰ στὸ Σῶμα ἕνα ψήφισμα καὶ πρέπει ἐκεῖνο νά τεθεῖ πρῶτο, ἐκτὸς ἐὰν τὸ δεύτερο τῆς 'Επιτροπῆς εἶναι τροποποιητικὸ τοῦ ψηφίσματος τοῦ κ. 'Ιεροδιακόνου, ὁπότε οἱ τροποποιήσεις μπαίνουν πρῶτες. Ἂν ὅμως ἡ ἀπόφασή σας εἶναι ἐκείνη ποὺ ἔχετε πεῖ, βέβαια ἡ Βουλὴ εἶναι δεσμευμένη νὰ τὴ δεχθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἀνάφερα αὐτὸ ποὺ εἶπα προηγουμένως εἶναι διότι ἀναφέρθηκε ἐδῶ στὸ Σῶμα, πρῶτον, ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ θὰ προσπαθοῦσε νὰ ἑτοιμάσει προσχέδιο ψηφίσματος ποὺ νὰ ἐκφράζει τὸ Σῶμα καί, δεύτερο, ὅτι ὁ εἰσηγητὴς ἦταν παρὼν στὴν 'Επιτροπή.

Ἂν ὁ εἰσηγητὴς πληροφορήσει τὸ Σῶμα ὅτι δὲν συμμετεῖχε στὴν προετοιμασία τοῦ ψηφίσματος τότε τὸ θέμα διαφέρει.

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ παρευρέθηκα ἁπλῶς στὶς ἐργασίες τῆς 'Επιτροπῆς. Δὲν εἶμαι μέλος τῆς 'Επιτροπῆς. Καὶ ὑπῆρχε μιὰ προσπάθεια νὰ ἐπιτευχθεῖ ψήφισμα τὸ ὁποῖο νὰ περάσει ὁμόφωνα. Αὐτὸ τὸ πράγμα δὲν ἔχει γίνει. 'Ετοιμάστηκε δεύτερο ψήφισμα τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ τροποποιητικὸ τοῦ ψηφίσματος ποὺ ἔχω καταθέσει.

Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρῶτα τὸ ψήφισμα ποὺ κατάθεσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εφόσο ὁ κ. 'Ιεροδιακόνου πληροφορεῖ τὸ Σῶμα ὅτι δὲν συμμετεῖχε στὴν προετοιμασία τοῦ ψηφίσματος τῆς 'Επιτροπῆς καὶ δεδομένου ὅτι δὲν ἔχει πρακτικὴ σημασία τὸ ποιὸ μπαίνει πρῶτο ἢ δεύτερο, διότι ὅλα θὰ ἔλθουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, πιστεύω ὅτι συζητοῦμε ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἄνευ σημασίας.

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο κατετέθη ὑπὸ τῆς ΕΔΕΚ δὲν ἀνεγνώσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κανένα δὲν ἀνεγνώσθη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ ψήφισμα τοῦ κ. 'Ιεροδιακόνου νομίζω πὼς ἔχει ἀναγνωσθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, δὲν ἀνεγνώσθη κανένα. Εἶναι διότι κυκλοφόρησε.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Εν πάση περιπτώσει ἂν ἡ διαδικασία εἶναι καθαρῶς χρονολογική, ἔχετε ὑπόψη σας ὅτι τὸ δικό μας ἔχει κυκλοφορήσει δεύτερο.

Καὶ ἁπλῶς γιὰ θέμα τάξεως ὅταν μιλοῦμε γιὰ ὁμόφωνο ψήφισμα τῆς 'Επιτροπῆς θὰ ἔπρεπε νὰ λέγεται ὅτι ὑπάρχουν πλευρὲς οἱ ὁποῖες δὲν ἀντιπροσωπεύονται καὶ ὅτι ἔγινε προσπάθεια νὰ ἐρωτηθοῦν κατὰ πόσο συμφωνοῦν μὲ τὸ ψήφισμα καὶ ἀπάντησαν ἀρνητικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Επομένως δὲν νομίζω ὅτι κατατοπίζεται σωστὰ τὸ Σῶμα ὅταν μιλοῦμε ὅτι τὰ ψηφίσματα ἦσαν ὁμόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Εχω τὴν ἐντύπωση ὅτι συζητοῦμε γιὰ ἕνα θέμα ποὺ πρακτικῶς δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Κατατέθηκε ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἕνα προσχέδιο ψηφίσματος ἀπὸ τὸν κ. 'Ιεροδιακόνου. Εἶχε λεχθεῖ στὴν προηγούμενη συνεδρία νὰ καταβληθεῖ προσπάθεια ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Προσφύγων γιὰ νὰ ἑτοιμάσει ἕνα προσχέδιο ψηφίσματος ποὺ νὰ ἐκφράζει ὅλες τὶς πλευρές. 'Ο εἰσηγητὴς τοῦ πρώτου ψηφίσματος λέγει ὅτι δὲν συμμετεῖχε στὴν προετοιμασία τοῦ ψηφίσματος τῆς 'Επιτροπῆς.

'Επαναλαμβάνω ὅτι ὅποιο ψήφισμα καὶ ἂν μπεῖ πρῶτο ἢ τελευταῖο, ὅλα θὰ τεθοῦν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ θὰ τοποθετηθεῖ. 'Επομένως πρακτικῶς δὲν ἔχει καμμιὰ ἀπολύτως σημασία.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

'Η Βουλὴ ὕστερα ἀπὸ συζήτηση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων σὲ τέσσερις συνεδρίες της διαπιστώνει :

(α) "Οτι ἕνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς προσφυγικῶν οἰκογενειῶν δὲν ἔτυχαν ἀκόμα καμμιᾶς οἰκονομικῆς βοήθειας γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς στέγασής τους.

(β) "Οτι οἱ οἰκογένειες ποὺ στεγάστηκαν σὲ Τουρκοκυπριακὰ σπίτια κατὰ κανόνα στεροῦνται στοιχειωδῶν οἰκιστικῶν ἀνέσεων.

(γ) "Οτι καὶ αὐτὲς ἀκόμα οἱ οἰκογένειες ποὺ στεγάστηκαν σὲ συνοικισμοὺς ἀντιμετωπίζουν προβλήματα ἕνεκα τῆς κακῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομῶν.

Πρόσθετα ἡ Βουλὴ διαπιστώνει ὅτι γιὰ νὰ μπορέσει σὰν Σῶμα νὰ διαμορφώσει μιὰ πλήρη εἰκόνα τοῦ ἔργου ποὺ ἔχει ἐπιτελεστεῖ μέχρι σήμερα θὰ πρέπει νὰ ἔχει στὴ διάθεσή της τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα γύρω ἀπὸ τὴ διαχείριση καὶ τὴ διάθεση τῶν διαφόρων κονδυλίων ποὺ προβλέπονται στὸ «Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως 'Εκτοπισθέντων καὶ Παθόντων».

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Βουλὴ καλεῖ τὴν Κυβέρνηση :

(α) Νὰ καταθέσει στὸ Σῶμα τὸ συντομότερο ἀναλυτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴ διαχείριση καὶ τὶς προτεραιότητες τοῦ Ταμείου ἀπὸ τῆς ἱδρυσής του μέχρι σήμερα.

(β) Νὰ καταθέσει στὸ Σῶμα, πρὶν ἀπὸ τὴ συζήτηση τῶν δυὸ προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1981 τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ Ταμείου γιὰ τὴν ἴδια περίοδο.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. 'Ιεροδιακόνου πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ ψήφισμα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας. Πρέπει νὰ δικαιολογήσουμε ὅτι τὸ ψήφισμα εἶναι ἐλλιπές.

Θέμα ἀποχῆς, ναί, ἀλλὰ πρέπει νὰ δικαιολογηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ δὲν ἔχουμε πεῖ ὅτι ἀπερρίφθη τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο πρότεινε ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Ὑπάρχει θέμα ἐξήγησης ψήφου, κύριε Λυσσαρίδη ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅτι τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο ἁπλῶς ἀσχολεῖται μὲ ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖ νὰ καλύπτει τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα καὶ τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, ἀφοῦ συζήτησε τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων σ' ὅλες του τὶς πτυχές.

1. Θεωρώντας ὅτι ἡ ἔκταση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ποὺ δημιουργήθηκε σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ προδοτικοῦ χουντοφασιστικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τούρκικης εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς εἶναι τεραστίων διαστάσεων καὶ σημασίας,

2. Ἔχοντας ὑπόψη τὸ ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθεῖ γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων σὲ ἀνταπόκριση τῶν διαβημάτων τῆς Βουλῆς καὶ τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, τῆς Π.Ε.Π. καὶ γενικὰ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ τὸ ὅλο ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθεῖ μὲ τὰ διάφορα κυβερνητικὰ στεγαστικὰ προγράμματα γιὰ τὴ στέγαση προσφυγικῶν οἰκογενειῶν,

3. Ἐπισημαίνοντας ταὐτόχρονα τὶς χρόνιες καθυστερήσεις, τὶς ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν καθὼς καὶ τὴν τραγικότητα τῆς ζωῆς τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν ποὺ γιὰ ἕβδομο χρόνο συνεχίζουν νὰ ζοῦν στὶς παράγκες καὶ σ' ἄλλα ἀκατάλληλα ὑποστατικὰ καὶ γενικὰ σὲ ἄθλιες στεγαστικὲς συνθῆκες,

4. Σημειώνοντας τὶς ἀνησυχίες ποὺ ἔχουν ἐκφραστεῖ γιὰ τὴ διαχείριση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως,

Ψηφίζει ὡς ἀκολούθως.—

(α) Ἐκφράζει τὴν ἐκτίμησή της γιὰ τὸ θετικὸ ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελεστεῖ στὸ στεγαστικὸ τομέα, ἀλλὰ παράληλα καὶ τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴ συνεχιζόμενη καθυστέρηση στὴν ὑλοποίηση τῶν ἐξαγγελιῶν ποὺ ἀφο-

ροῦν τὴν ἐκπλήρωση τῶν στεγαστικῶν προγραμμάτων, τὴν ἔλλειψη τοῦ ἀναγκαίου συντονισμοῦ καὶ τὰ ἄλυτα προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν, μεταξὺ ἄλλων, τὴν καθυστέρηση στὴν προώθηση τῶν προγραμμάτων αὐτοστέγασης καὶ εἰδικὰ στὴν ἔγκαιρη παράδοση ἐπιταγῶν, τὰ ἄλυτα ἀκόμα προβλήματα τῶν ἀνεγερθέντων συνοικισμῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀνέγερση σχολείων, καταστημάτων, ἐκκλησιῶν, παιδικῶν σταθμῶν, ἡ ἐγκατάσταση τηλεφώνων, ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ἀσφαλτόστρωση δρόμων, κλπ.

(β) Ζητεῖ τὴ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων πρακτικῶν καὶ ἀποτελεσματικῶν μέτρων γιὰ κάθε δυνατὴ ἐπίσπευση τῶν στεγαστικῶν προγραμμάτων, καλύτερο συντονισμὸ καὶ ἔλεγχο τῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομῶν, ὁλοκλήρωση τῶν προγραμμάτων καὶ κριτηρίων γιὰ κάλυψη τῶν μεσαίων στρωμάτων μὲ προτεραιότητα στὴν ἄμεση μεταστέγαση τῶν παραγκόβιων καὶ ὅσων διαβιοῦν σὲ ἀκατάλληλα τουρκοκυπριακὰ σπίτια καὶ γενικὰ κάτω ἀπὸ ἄθλιες στεγαστικὲς συνθῆκες.

(γ) Ζητᾶ πλήρη ἐνημέρωση τοῦ Σώματος μὲ ἀναλυτικὰ στοιχεῖα τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὴ διαχείριση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου 'Ανακουφίσεως 'Εκτοπισθέντων καὶ Παθόντων ἀπὸ τῆς ἱδρυσής του μέχρι σήμερα ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸν προϋπολογιμὸ τοῦ Ταμείου γιὰ τὸ 1981, τὸ συντομότερο δυνατό, ὥστε νὰ μπορέσει τὸ Σῶμα νὰ διαμορφώσει ὀρθὴ καὶ πλήρη εἰκόνα τοῦ ὅλου ἔργου ποὺ ἔχει ἐπιτελεστεῖ καὶ τῆς σημερινῆς κατάστασης ὅπως ἔχει.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ προσχέδιο ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ἑτοιμάσθηκε ἀπὸ τὴν 'Επιτροπή.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση. . . . .

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Νὰ ἀναγνωσθεῖ, κύριε Πρόεδρε, διότι δὲν ἀνεγνώσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἀνεγνώσθη κανένα. Κυκλοφόρησαν καὶ τὰ τρία καὶ ἑπομένως τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς γνωρίζουν καὶ τὰ τρία.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖο ἑτοιμάσθηκε ἀπὸ τὴν 'Επιτροπή ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ ψήφισμα παραλείπει ὅλως διόλου τὸ πολιτικὸ θέμα. Ἀπομονώνει ἕνα θέμα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀπομονωθεῖ. Διότι τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων δὲν μπορεῖ νὰ λυθεῖ χωρὶς τὴν πολιτικὴ λύση τοῦ προβλήματος, πράγμα τὸ ὁποῖο ἀποφεύγεται ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸ πρῶτο ψήφισμα.

Ἐπίσης, δυστυχῶς, ἐκφράζει ἐκτίμηση γιὰ κάποιο θετικὸ ἔργο ποὺ πιστεύω ὅτι περνᾶ κατὰ πολὺ τὰ ὅρια τῆς πραγματικότητας. Τρίτο, γίνεται ἀναφορὰ μέσα στὴ Βουλὴ γιὰ διαβήματα τὰ ὁποῖα ἔγιναν ἀπὸ τὴ Βουλή, τὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς καὶ τὴν Π.Ε.Π. Φυσικὰ ὅταν μιλοῦμε γιὰ Π.Ε.Π. ἐννοοῦμε καὶ τὴν ἡγεσία της Π.Ε.Π., συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ τέως Προέδρου καὶ ὅλων τῶν ἡγετῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἵδρυσής της μέχρι σήμερα, καὶ ἡ Βουλὴ θέλει νὰ ἐκφράσει τὴν εὐαρέσκειά της πρὸς αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ ἐμεῖς δὲν μποροῦμε ποτὲ νὰ συμφωνήσουμε μ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατάθεση ἐνώπιον τοῦ Σώματος τοῦ προσχεδίου ψηφίσματος τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ἡ ΕΔΕΚ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ Ε.Δ.Ε.Κ. ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ 5ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀφοῦ συζήτησε διεξοδικὰ σὲ τέσσερις συνεδρίες της τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων,

Καὶ ἀφοῦ διαπίστωσε ὅτι εἶναι ἕνα πολύπλευρο πρόβλημα ποὺ συνδέεται μὲ τὴν πολιτική, τὴν οἰκονομικὴ καὶ τὴν ἀνθρωπιστικὴ πλευρὰ τοῦ Κυπριακοῦ :

Πιστεύει ὅτι,

(1) Ἡ ὁριστικὴ καὶ μόνιμη λύση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων βρίσκεται στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς ἐπιστροφῆς ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους.

(2) Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων εἶναι πρόβλημα πολιτικὸ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ πραξικοπήματος, τῆς Τούρκικης εἰσβολῆς καὶ τῆς εὐρύτερης ἱμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας ἐναντίον τῆς Κύπρου.

(3) Σὰν πρόβλημα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀφορᾶ τοὺς Ἑλληνοκυπρίους πρόσφυγες καὶ τοὺς Τουρκοκυπρίους ποὺ μετακινήθηκαν βίαια ἀπὸ τὰ σπίτια τους ὅπως καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἀρμενίους, Μαρωνίτες καὶ Λατίνους ποὺ ὑπέστησαν τὶς συνέπειες τῆς Τούρκικης κατοχῆς.

(4) Τὸ στεγαστικὸ τῶν προσφύγων εἶναι ταυτόχρονα καὶ μέγα οἰκονομικὸ πρόβλημα γιατὶ ἡ προσωρινὴ στέγαση τῶν προσφύγων πάνω σὲ συνθῆκες ἰσότητας μὲ τὸν ὑπόλοιπο πληθυσμὸ μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ μόνο ὅταν ἡ Κυβερνητικὴ διακήρυξη γιὰ ἴση κατανομὴ βαρῶν γίνει πραγματικότητα.

(5) Περαιτέρω ἡ Κυβέρνηση εὐθύνεται γιατὶ δέχτηκε κι' ἀνέκτηκε ξένες ἐπεμβάσεις στὰ σχέδια της γιὰ τὴν κατασκευὴ προσφυγικῶν κατοικιῶν.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη ὅλα τὰ πιὸ πάνω ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ζητᾶ—

(1) Πάταξη μὲ ἀνάλογα Κυβερνητικὰ μέτρα τῆς κερδοσκοπίας ἰδιαίτερα πάνω στὴ γῆ, τὴ στέγη, τὰ οἰκοδομικὰ ὑλικὰ καὶ τὰ ἐνοίκια.

(2) Τερματισμὸ στὶς καθυστερήσεις ποὺ παρατηροῦνται στὴν ὑλοποίηση τῶν στεγαστικῶν ἐξαγγελιῶν τῆς Κυβέρνησης καὶ τὸ συντονισμὸ μεταξὺ τῶν διαφόρων

ὑπηρεσιῶν γιὰ ἐπαρκέστερη καὶ ταχύτερη ἐξυπηρέτηση τῶν προσφύγων, ἔγκαιρη παράδοση τῶν ἐπιταγῶν στὴν αὐτοστέγαση, τὴν προώθηση σχεδίων γιὰ ἀγορὰ διαμερισμάτων, τὴν κατασκευὴ δρόμων καὶ σχολείων καὶ τὴν ἐγκατάσταση ὑπηρεσιῶν, ὅπως τηλέφωνα καὶ ταχυδρομεῖα, στοὺς συνοικισμούς.

(3) Ἔλεγχο τῆς ποιότητας τῶν κατοικιῶν τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν, ἐντοπισμὸ τῶν ὑπευθύνων γιὰ τὶς κακὲς κατασκευὲς καὶ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων.

(4) Ἄμεση κι' ἔμπρακτη βοήθεια στὶς κατηγορίες τῶν προσφύγων ποὺ δεινοπαθοῦν κάτω ἀπὸ πολὺ δύσκολες συνθῆκες ὅπως—

(α) τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀγνοουμένων καὶ τῶν θυμάτων·

(β) ὅσων ζοῦν σὲ παράγκες καὶ ἀκατάλληλα ὑποστατικά·

(γ) ἐκείνων ποὺ ζοῦν σὲ ἀκατάλληλα τουρκοκυπριακὰ σπίτια ἢ σπίτια σὲ ἄλλες περιοχές.

(5) Προώθηση ἐπαρκοῦς σχεδίου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν τῶν προσφύγων τῶν μεσαίων στρωμάτων, ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν μὲ χαμηλὰ εἰσοδήματα καὶ ὑπαλλήλων ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων.

(6) Πλήρη ἐνημέρωση τοῦ Σώματος μὲ ἀναλυτικὰ στοιχεῖα τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὴ διαχείριση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων ἀπὸ τῆς ἱδρυσής του μέχρι σήμερα ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ ταμείου γιὰ τὸ 1981, τὸ συντομότερο δυνατό, ὥστε νὰ μπορέσει τὸ Σῶμα νὰ διαμορφώσει ὀρθὴ καὶ πλήρη εἰκόνα τοῦ ὅλου ἔργου ποὺ ἔχει ἐπιτελεστεῖ καὶ τῆς σημερινῆς κατάστασης ὅπως ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ προσχέδιο ψηφίσματος τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ἡ ΕΔΕΚ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Σῶμα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἰσηγοῦμαι ὅτι ὅλα τὰ ψηφίσματα θὰ πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν στὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχουν ἤδη καταγραφεῖ καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο παρουσιάσθηκαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ τοποθετηθοῦν ὅλες οἱ πλευρὲς εἶναι ἀκριβῶς λόγω διαφορᾶς περιεχομένου τῶν ψηφισμάτων.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οἱ Βουλευτὲς τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης εἰσηγηθήκαμε πρὸ πολλοῦ νὰ μετακληθεῖ ὁ ἀναλογιστὴς γιὰ νὰ μελετήσει τὸ ἀναλογικὸ σχέδιο κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ὁ ἀναλογιστὴς εἶναι ἐδῶ τώρα καὶ δὲν γνωρίζουμε ποιὲς μελέτες κάμνει καὶ ποῦ θὰ καταλήξει.

Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχει κατακραυγὴ ἀπὸ ὁρισμένες τάξεις τοῦ λαοῦ οἱ ὁποῖες ἀδικοῦνται ἀπὸ ὁρισμένα σημεῖα τοῦ σχεδίου, ἀπὸ ὁρισμένες πρόνοιές του, νομίζω πὼς θὰ ἔπρεπε νά γίνει κάποια ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀναλογιστὴ γιὰ νὰ γνωρίζει τὸ Σῶμα ποὺ βαίνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὁ ἀναλογιστὴς ἐκλήθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὔριο θὰ ἔχει συνάντηση μὲ τὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα καὶ τὸ σχετικὸ συμβουλευτικὸ σῶμα γιὰ τὶς κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις. Θέλω νὰ πληροφορήσω τὸν κ. συνάδελφο ὅτι ὅπως ἐγὼ διαπίστωσα, εἶναι πρόθυμος νὰ συναντήσει ὁποιοδήποτε ἐνδιαφέρεται—ἐγὼ γιὰ παράδειγμα ζήτησα καὶ τὸν συνάντησα—καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ συζητήσει μὲ ὁποιοδήποτε ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται εἰδικὴ ἀναφορὰ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶναι πράγματι σοβαρὸ καὶ ὑπάρχει σωρεία τηλεγραφημάτων ποὺ φθάνουν στὴ Βουλὴ καὶ ἐπιστολές, παρακαλῶ ὅπως ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καλέσει τὸ Ὑπουργὸ Ἐργασίας καὶ τὸν ἀναλογιστὴ γιὰ νὰ πληροφορηθεῖ γιὰ τὴν πορεία τοῦ θέματος καὶ πῶς βαίνουν οἱ ἔρευνες τοῦ θέματος τῆς ἐπιβάρυνσης σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους.

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἤδη ἔχει διευθετηθεῖ νὰ γίνει συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὴν ἐρχόμενη Τετάρτη, στὴν ὁποία θὰ κληθεῖ καὶ ὁ Ὑπουργὸς καὶ ὁ ἀναλογιστὴς νὰ συζητήσουν αὐτὸ τὸ θέμα μὲ τὴν Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα, ἂν εἶναι δυνατὸ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας νὰ καλέσει καὶ τοὺς ἄλλους Βουλευτὲς οὕτως ὥστε ἂν ἐνδιαφέρονται νὰ παραστοῦν στὴ συνεδρία αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νοεῖται ὅτι ὅλες οἱ Ἐπιτροπές, ὅταν συνεδριάζουν, εἶναι ἀνοικτὲς γιὰ ὁποιοδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς ἤθελε νὰ παραστεῖ.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατ' ἀρχὴ ἔχουμε συμφωνήσει νὰ συνεδριάσει ἡ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων τὴν ἐρχόμενη Τετάρτη. Βεβαίως δὲν ἔχω ὑπόψη μου ἂν τὴν ἡμέρα αὐτὴ ὁ ἀναλογιστὴς θὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ ἔρθη κοντά μας. 'Εν πάση περιπτώσει γίνεται γνωστὸ τώρα καὶ στοὺς ἄλλους Βουλευτές, ἂν θέλουν νὰ παραστοῦν, καὶ θὰ προσπαθήσουμε νὰ εἶναι καὶ ὁ ἀναλογιστὴς παρών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ πρέπει νὰ τονιστεῖ ἀπὸ μέρους τῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τοὺς ἁρμοδίους ἡ ἀνάγκη ὅπως ληφθοῦν κάποια ἔγκαιρα μέτρα, διότι ὑπάρχουν ὑπέρμετρες πιέσεις ἀπὸ τοὺς ἐπηρεαζομένους οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ πληροφορηθοῦν γιὰ τὴν τελικὴ ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης.

'Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ληφθεῖ φροντίδα νὰ παρευρεθοῦν στὴ συνεδρία τῆς 'Επιτροπῆς ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότεροι Βουλευτὲς διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι χρειάζονται πράγματι διαφώτιση ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

'Η ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴ μεθεπόμενη Τρίτη, 17 τοῦ μηνός, στὶς 10 τὸ πρωΐ, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

(1) 'Ο περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981.

(2) 'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : —

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

("Ωρα λήξεως 6.01 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεση γιὰ τὰ Νομοσχέδια : (1) «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1980», (2) «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογιμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1980 καὶ (3) «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγιναν πάνω στὰ Νομοσχέδια (Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, 'Αλ. Γαλανός, Χρ. Χριστοφίδης, Γ. Λαδᾶς, Κ. Παπαδημητρίου, Λ. Καραμιχάλης, Λ. 'Ιεροδιακόνου, Α. Γιάγκου, 'Ηρ. Δημοσθένους) καὶ ψήφιση σὲ Νόμο τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου ὡς «ὁ Τροποποιητικὸς ('Αρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1980 Νόμος τοῦ 1981», ποὺ ἀντικαθιστᾶ τὰ τρία πιὸ πάνω Νομοσχέδια.

(2) 'Αναφορὰ τοῦ Προέδρου σ' ἐπιστολὴ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν σχετικὰ μὲ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980», ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Παπαδοπούλου καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(3) Κατάθεση Κανονισμῶν.

(4) 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις (Τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως (Ε.Τ.Α.), ποιὸ τὸ σῶμα διαχείρισης τοῦ Ταμείου, ποιὸ τὸ συνολικὸ ποσὸ τῶν εἰσφορῶν στὸ Ταμεῖο, ποιὲς οἱ δαπάνες του καὶ ποιοὶ οἱ σκοποὶ γιὰ τοὺς ὁποίους ξοδεύτηκαν τὰ ἔσοδά του—Πόσες γεωτρήσεις καὶ σὲ ποιὰ χωριὰ ἔγιναν τὸ 1980 καὶ τὶ προγραμματίζεται γιὰ τὸ 1981 καὶ σὲ ποιὰ χωριὰ τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ—Οἱ πρόσφατες ἐνέργειες τῆς 'Αστυνομίας κατὰ τὴ διάρκεια κινητοποιήσεων τῶν μαθητῶν ἐνάντια στὴν ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ ΝΑΤΟ—'Η ἀναφορὰ στὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ Ραδιοπρογράμματος τοῦ ὀνόματος τῆς γνωστῆς ἐκφωνήτριας τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἀπὸ τὸ «ὁ Μακάριος εἶναι νεκρὸς» στὶς 15 τοῦ 'Ιούλη 1974 καὶ ἀποστολέα συγχαρητηρίων τηλεγραφημάτων στὴν πραξικοπηματικὴ Κυβέρνηση σὰν ὑπεύθυνης σημαντικῶν ἐκπομπῶν τοῦ 'Ιδρύματος—'Ορισμένα ἐρωτηματικὰ σχετικὰ μὲ τὸ συμβόλαιο τῆς Κυβέρνησης μὲ τὴν 'Εταιρεία ΞΕΚΤΕ—Ποιὰ μέτρα λαμβάνονται γιὰ νὰ ἀντληθεῖ τὸ πετρέλαιο ἀπὸ τὸ πλοῖο «Ζηνοβία» ποὺ βυθίστηκε πρὶν 6 μῆνες στὰ ἀνοικτὰ τῆς Λάρνακας—'Η δημοσίευση στὰ «ΝΕΑ» χάρτη τῆς ὑπηρεσίας τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας τοῦ 'Ισραὴλ ποὺ διαγράφεται περιοχὴ ποὺ παραχωρεῖται ἀπὸ τὸ 'Ισραὴλ στὶς κατοχικὲς δυνάμεις).

(5) Κατάθεση ψηφισμάτων ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Λ. 'Ιεροδιακόνου, τὴν ΕΔΕΚ καὶ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Προσφύγων πάνω στὸ θέμα «Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη καὶ ἔγκριση τοῦ ψηφίσματος ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Προσφύγων.

βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ καὶ νὰ μειώσουν τὴν ἀνάπτυξη στὴν καλύτερη περίπτωση ἂν ὄχι νὰ τὴν ἐκμηδενίσουν.

Ἡ Ἕνωση Κέντρου ἔχει ἐπανειλημμένα διακηρύξει τὴ θέση της ὅτι ὁ Συνεργατισμὸς πρέπει νὰ βοηθηθεῖ. Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἔκαμε νὰ ἀποφασίσουμε νὰ ὑποστηρίξουμε τὴν ψήφιση τῶν σημερινῶν νομοσχεδίων γιὰ τοὺς συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμούς.

Ταυτόχρονα δηλώνουμε πὼς εἶναι ἀνεπίτρεπτο γιὰ τὴν Κυβέρνηση—καὶ δυστυχῶς δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ—νὰ ζητᾶ ἐκ τῶν ὑστέρων τὴ διάθεση κονδυλίων γιὰ διάφορους σκοπούς. Ἂν ὅμως γιὰ τὴν Κυβέρνηση δὲν θἄναι ἡ τελευταία φορὰ ποὺ φέρνει πρὸ τετελεσμένων γεγονότων τὴ Βουλή, γιὰ μᾶς ὁριστικὰ θἄναι ἡ τελευταία φορὰ ποὺ ψηφίζουμε κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες αὐτές.

Ἡ Κυβέρνηση, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ ἔρευνας, ἀνάθεσε σὲ ἐλεγκτὲς πραγματογνώμονες τὸν ἔλεγχο καθὼς καὶ τὴ βιωσιμότητα τῶν Συνεργατικῶν Βιομηχανιῶν.

Οἱ ἔγκυροι αὐτοὶ οἶκοι ποὺ ἀνάλαβαν τὸ ἔργο αὐτὸ ἔναντι μεγάλης ἀμοιβῆς ἦσαν κατηγορηματικοὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἐκθέσεις ποὺ στάληκαν στὰ Μέλη τῆς Βουλῆς σὲ ἕνα πράγμα. Ὅτι πέραν ἀπὸ τὶς ἀδικαιολόγητες δανειοδοτήσεις τῶν Κεντρικῶν Συνεργατικῶν Βιομηχανιῶν μὲ ἑκατομμύρια λιρῶν δὲν εἶναι οὔτε βιώσιμες.

Πληροφορούμαστε ὅτι ἡ Κυβέρνηση—καὶ ἐπιβεβαιώνεται τώρα—παραμερίζουσα τὸ κῦρος τῶν ἐκθέσεων συζητοῦσε τὸ διορισμὸ καὶ διόρισε ἀνίδεους ἰδιῶτες σὰν «ἐμπειρογνώμονες» γιὰ νὰ μελετήσουν τὶς ἐκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων.

Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴ γνωστὴ πιὰ νοοτροπία τῆς Κυβέρνησης καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Προέδρου Κυπριανοῦ γιὰ τὴν παροιμιώδη ἀναποφασιστικότητά του. Τὴ διαιώνιση τοῦ θέματος μὲ αὐτοσκοπὸ τὴν ἀποφυγὴ λήψης πολιτικῆς ἀποφάσεως μὲ στόχο τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν κομματικῶν του συμφερόντων, ἀδιαφορώντας ἂν αὐτὸ εἶναι ἐναντίον τοῦ δημόσιου συμφέροντος.

Ἔχει διορισθεῖ νέος Ἔφορος. Εἶναι αὐτὸ ἀρκετό ; Μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νὰ ἐπιβάλει τάξη στὸ καρκινοπαθὲς Συνεργατικὸ Κίνημα ; Ἡ Κυβέρνηση παράλειψε μὲ τὶς ἐνδεδειγμένες ἀποφάσεις νὰ βοηθήσει στὴν ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Καὶ πέραν τούτου δὲν μπορεῖ νὰ παίρνει ἀποφάσεις γιὰ ριζικὲς λύσεις, ὅταν οἱ μηχανισμοὶ ποὺ ὑφίσταντο τότε ὑπάρχουν καὶ τώρα χωρὶς ἀλλαγές. Εἰσηγήσεις ἔγιναν. Ἀλλαγὲς ὅμως ὄχι. Ὁρισμένοι συνεργατικοὶ ὀργανισμοὶ δὲν μποροῦν οὔτε νὰ ἐπιβιώσουν οὔτε νὰ ἐμπνεύσουν ἐμπιστοσύνη ἐκτὸς ἐὰν τοποθετηθεῖ νέα ἱκανὴ καὶ χρηστὴ διαχείριση. Αὐτὸ ἄλλωστε ἀναφέρεται καὶ σὲ διαπιστώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη προηγουμένως καὶ μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνοῦμε.

Πῶς ἡ Βουλὴ θὰ αἰσθανθεῖ ὅτι κάμνει τὸ χρέος της ὅταν γνωρίζει ὅτι δὲν ἔγινε ἀνανέωση ; Ὅταν ὁ λαὸς γνωρίζει ὅτι οἱ ἀνίκανοι παραμένουν ἀκόμα νὰ διευθύνουν τοὺς συνεργατικοὺς ὀργανισμούς ;

Ἡ Ἕνωση Κέντρου ἐπιθυμεῖ τὴ διάσωση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Παράλληλα ὅμως θέλουμε νὰ γνωρίζουμε ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ὁλικὸ χρηματικὸ ποσὸ ποὺ ἡ Κυβέρνηση θὰ παραχωρήσει καὶ ὁ λαὸς θὰ κληθεῖ νὰ πληρώσει καί, δεύτερο, ἂν θὰ γίνει καὶ πότε ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος μὲ διορισμὸ ἱκανῶν καὶ ἔντιμων προσώπων στὴ διαχείριση καὶ διάσωσή του.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς ἡ κρίση ποὺ σοβοῦσε πολλὰ χρόνια στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα καὶ ξέσπασε τελευταῖα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετώπισε αὐτὸς ὁ τόπος στὰ εἴκοσι καὶ πλέον χρόνια τῆς ἀνεξαρτησίας του. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ κρίση αὐτὴ θὰ ἔχει ἀποτελέσματα πολὺ σοβαρὰ ἀπάνω στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Ἐν τούτοις εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβομε ὑπόψη ὁρισμένα πράγματα. Εἶναι σκοπὸς τῆς Κυβέρνησης—καὶ πάνω στὸ θέμα αὐτὸ δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ὁποιαδήποτε διαφωνία μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα—ὅτι ὁ Συνεργατισμὸς πρέπει νὰ διασωθεῖ κι' ὄχι νὰ διαγραφεῖ.

Δεύτερο, εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα χρειάζονται γιὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ ἐξυγίανση τοῦ Κινήματος. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἔχουν ληφθεῖ πολλὰ καὶ διάφορα μέτρα καὶ δὲν συμφωνῶ ὅτι τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι περιθωριακῆς φύσεως. Εἶναι μέτρα βασικά, διότι ἡ διαθεσιμότητα τοῦ Διοικητοῦ Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως εἶναι μέτρο πολὺ σοβαρό. Ἐπίσης ἡ διατύπωση κατηγοριῶν ἐναντίον ἀξιωματούχων ὑψηλὰ ἱσταμένων τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος δὲν εἶναι μέτρο περιθωριακό. Ἀντίθετα, εἶναι μέτρο βασικό. Ἡ ἀπόλυση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας δὲν εἶναι μέτρο περιθωριακό, εἶναι μέτρο ριζικό. Τὰ Δικαστήρια ἀπασχολοῦνται μὲ τὸ θέμα αὐτό. Ἐπίσης, ἐπιτροπὴ δημόσιας ἐξετάσεως τοῦ ὅλου προβλήματος ἀσχολεῖται ἐπὶ σειρὰ μηνῶν τώρα γιὰ τὴν ἐξέταση ὅλων τῶν πτυχῶν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λήφθηκαν δὲν εἶναι μέτρα περιθωριακὰ ἀλλὰ εἶναι μέτρα βασικῆς φύσεως.

Ἂν, βεβαίως, ἡ πρόθεση ἦτο νὰ ποῦμε ὅτι αὐτὸ τὸ Κίνημα χρεωκόπησε, σβῦστε το, νὰ πουλήσουμε ὅλα διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ γιὰ νὰ δοῦμε τὶ εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα κάναμε, τὶ ἔχομε εἰσπράξει, δοῦναι καὶ λαβεῖν, ζημιώσαμε 15 ἑκατομμύρια λίρες καὶ κλείει ἡ ὑπόθεση, τὸ θέμα θὰ ἦτο πάρα πολὺ εὔκολο. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ Κίνημα, τὸ ὁποῖο ἀγκαλιάζει τὰ εὐρύτερα στρώματα τῆς Κυπριακῆς ἀγροτιᾶς, πρέπει νὰ ἐπιζήσει καὶ ὅλα τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει πρέπει νὰ λυθοῦν κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐνεργεῖ μὲ τρόπο ὕποπτο, δηλαδὴ μὲ τρόπο ὁ ὁποῖος δεικνύει ὁποιαδήποτε πρόθεση συγκάλυψης ὁποιωνδήποτε καταστάσεων.

Ἔχει διοριστεῖ γιὰ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου μιὰ πενταμελὴς Ἐπιτροπή. Καὶ ὑπάρχει ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν ἦταν ἀνάγκη νά γίνη ὁ διορισμὸς αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς γιατὶ ὑπάρχουν οἱ Ἐκθέσεις ἤδη τῶν δικῶν μας καὶ ξένων λογιστῶν οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι οἱ βιομηχανίες δὲν εἶναι βιώσιμες. Συμφωνῶ ἀπόλυτα. Ἀλλὰ ὁ διορισμὸς τῆς πενταμελοῦς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ ρόλο. Δηλαδὴ νὰ πεῖ ἂν εἶναι βιώσιμες ἢ ὄχι οἱ βιομηχανίες. Αὐτὸ τὸ ξέρουμε. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ὀφείλει νὰ κάμει Ἐκθέσεις γιὰ πρόσωπα, Ἐπιτροπὲς καὶ καταστάσεις γιὰ νὰ ἀπονεμηθοῦν οἱ ποινικὲς καὶ πειθαρχικὲς εὐθύνες οἱ ὁποῖες τυχὸν ὑπάρχουν στὴν περίπτωση αὐτή. Καὶ ὅταν πρόκειται κανεὶς νὰ ἀπονείμει ποινικῆς καὶ πειθαρχικῆς φύσεως εὐθύνες πρέπει νὰ εἶναι πάρα πολὺ προσεκτικὸς γιὰ νὰ μὴ θυματοποιήσει ἄτομα ἢ Σώματα καὶ στὸ κάτω-κάτω γιὰ

νὰ μὴ ρεζιλευτεῖ, ἂν κάμει λάθος, διότι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀσφαλῶς θὰ προσφύγουν στὸ Διοικητικὸ Δικαστὴ ὁ ὁποῖος θὰ ἀναθεωρήσει τὶς διοικητικὲς πράξεις ἂν αὐτὲς οἱ πράξεις εἶναι λανθασμένες καὶ ἀμελέτητες.

Πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐνεργεῖ πάνω στὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ μὲ σύνεση, μὲ περίσκεψη, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ εἶναι ἡ πρόθεση τῆς Κυβέρνησης νὰ ἐκκαθαρίσει αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἀλλὰ εἶναι, ἐπίσης, ἡ πρόθεση τῆς Κυβέρνησης νὰ ἐνισχύσει αὐτὸ τὸ κίνημα. Καὶ ἐπιπλέον, ἀφοῦ ἀναθεωρήσει τὴν ἀντιδραστικὴ νομοθεσία, ἡ ὁποία τὸ διέπει, νὰ τὸ παραδώσει ἐκεῖ ποὺ ἀνήκει, δηλαδὴ στὸ λαὸ καὶ σὲ κανένα ἄλλο.

Ἐπομένως, ἂς μὴ δυσφημεῖται ἡ Κυβέρνηση ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Ἂν ἐνεργεῖ μὲ κάποια βραδύτητα—πιστεύω ὅτι ὑπάρχει κάποια βραδύτητα—αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτε. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ εἶναι προσεκτικὴ οὕτως ὥστε ὅταν θὰ ἀπονείμει εὐθύνες ἐκεῖ ποὺ θὰ τὶς ἀπονείμει, οἱ εὐθύνες αὐτὲς δίκαια νὰ ἔχουν ἀπονεμηθεῖ καὶ ὄχι ἄδικα.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴ νομοθεσία ἡ ὁποία διέπει τὸ Συνεργατισμό, εἶναι πολὺ γνωστὸ ὅτι εἶναι κατάλοιπο τῆς ἀποικιοκρατίας. Ἡ ἀποικιοκρατία ἀντελήφθη πολὺ γρήγορα ὅτι ὁ Συνεργατισμὸς θὰ ἀγκάλιαζε τὴ μεγάλη πλειονότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ θέλησε αὐτὸ τὸ Κίνημα νὰ τὸ ἔχει ὑπὸ ἔλεγχο. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔχουν παρεισφρύσει σ' αὐτὸ τὸ Νόμο διατάξεις ἀντιδημοκρατικὲς καὶ ἀντισυνταγματικὲς καὶ ἀντίθετες μὲ κάθε ἰδέα φυσικῆς δικαιοσύνης. Ἐν τούτοις ἐπὶ 20 ὁλόκληρα χρόνια αὐτὴ ἡ νομοθεσία δὲν ἔχει ἀλλάξει.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀριστερὰ κατάθεσε ἕνα νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὸ μελετήσει κανεὶς γιατὶ περιέχει ἀπόψεις πολὺ ὀρθές. Παράλληλα, ὅμως, μὲ τὶς ἀπόψεις αὐτὲς καὶ μὲ τὸ νομοσχέδιο τοῦτο, ἡ Κυβέρνηση κάλεσε ἐμπειρογνώμονα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ὁ ὁποῖος μελετᾶ τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ σὲ βάθος καὶ ὁ ὁποῖος μέχρι τέλους Μαρτίου θὰ παρουσιάσει ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος ὁλοκληρωμένο νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ μελετηθεῖ μαζὶ μὲ τὸ νομοσχέδιο τῆς Ἀριστερᾶς, καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ θὰ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ ψηφίσει τὴ νομοθεσία ἐκείνη ἡ ὁποία θὰ ἀποδώσει ὑγιὲς συνεργατικὸ κίνημα στὸν Κυπριακὸ λαό. Ἂς μὴν εἴμεθα, λοιπόν, πολὺ βιαστικοί.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσουμε ζημιές. Καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ οἰκονομικὲς αὐτὲς ζημιὲς θὰ ἀφήσουν τὰ ἴχνη τους πάνω στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ τόπου γιὰ πολλὰ μελλοντικὰ χρόνια. Πρέπει, ὅμως, νὰ τὰ ἔχομε ὅλα αὐτὰ ὑπόψη μας διότι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ διασωθεῖ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα διαφορετικά.

Κλείοντας τὴ σύντομη αὐτὴ ὁμιλία μου πάνω στὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ λέγω ὅτι βεβαίως θὰ ἦτο ὀρθότερο ἂν ζητεῖτο ἡ ἔγκριση τῆς Βουλῆς προτοῦ γίνουν οἱ πληρωμὲς οἱ ὁποῖες ἔγιναν καὶ τὶς ὁποῖες καλούμεθα σήμερα νὰ ἐγκρίνουμε ἐκ τῶν ὑστέρων. Πολλὲς φορές, ὅμως, οἱ ἀνάγκες εἶναι τόσο ἐπείγουσες ὥστε νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνει αὐτὴ ἡ παρέκκλιση ἀπὸ τὴν ὀρθὴ διαδικασία.

Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ψηφίσουμε αὐτοὺς τοὺς Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμούς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει αὐτοὺς τοὺς Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμούς. Ἀλλὰ ταυτόχρονα αὐτὴ ἡ Κοινο-

βουλευτικὴ Ὁμάδα θὰ βρίσκεται πάντα σὲ ἐπιφυλακὴ καὶ πάντα θὰ καταβάλλει προσπάθεια οὕτως ὥστε ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ προωθεῖ τὰ προβλήματα τοῦ Συνεργατισμοῦ πρὸς τὴν ὀρθή τους λύση μέσα στὸ συντομότερο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἀνεχθεῖ ἢ νὰ συγχωρήσει ὁποιαδήποτε ἀτασθαλία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὸ περιεχόμενο τῆς ἔκθεσης τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς, συμφωνοῦμε ἀκόμα γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ὅλου θέματος ποὺ παρουσιάζεται σήμερα, δηλαδὴ πῶς νὰ βοηθηθεῖ μιὰ κατάσταση ποὺ κινδυνεύει νὰ καταστραφεῖ σὲ βαθμὸ ἀνεπανόρθωτο ἂν ἐμεῖς πεισματικὰ ἔλθομε νὰ καταψηφίσουμε αὐτὰ τὰ ποσά.

Συμφωνοῦμε πὼς δὲν θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνει κονδύλια ἐκ τῶν ὑστέρων. Νοουμένου ὅμως ὅτι τὸ ὅλο θέμα περὶ συνεργατισμοῦ βρίσκεται συνεχῶς ὑπὸ σοβαρὴ ἐξέταση καὶ μελέτη καὶ ὅπως ἐκ τῶν πραγμάτων φαίνεται ἄρχισαν νὰ λαμβάνονται συγκεκριμένες ἀποφάσεις μὲ στόχο τὴ βελτίωση τῆς ὅλης κατάστασης, δὲν νομίζω πὼς θὰ ἔπρεπε ἐμεῖς νὰ δυσκολέψουμε περαιτέρω τὰ πράγματα. Γι' αὐτὸ λέγω πὼς ὀρθὰ ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἔγκριση τῶν κονδυλίων ποὺ ἀναφέρονται στὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια. Ὑπάρχουν βέβαια μερικὰ σημεῖα ποὺ χρήζουν συζητήσεως ἀλλὰ ἐπιφυλάττομαι νὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτὰ ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ συζητεῖται τὸ θέμα γιὰ τὴν κρίση στὸ συνεργατισμὸ ποὺ βρίσκεται ἐγγεγραμμένο στὸ Κεφάλαιο Δ.

Συμφωνῶ μὲ τὰ ὅσα ἔχουν λεχθεῖ ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Λαδᾶ καὶ ἂν πῆρα τὸ λόγο εἶναι γιὰ νὰ ἀναφερθῶ σὲ ὁρισμένα σημεῖα ποὺ ἔγινε μνεία γιὰ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου καὶ βλέπομε ὅτι ὅλος ὁ στόχος εἶναι οἱ βιομηχανίες τῆς Πάφου καὶ σὰν νὰ εἶναι αὐτὲς ἡ πέτρα τοῦ ὅλου σκανδάλου γιὰ νὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ μεγάλη κρίση στὸ συνεργατικὸ κίνημα. Ὅπως ὅμως οἱ ἐμπειρογνώμονες ἔχουν στοιχεῖα καὶ ἀπέδειξαν ὅτι αὐτὲς οἱ βιομηχανίες δὲν εἶναι βιώσιμες, τουλάχιστον ἀπὸ στοιχεῖα ἄλλων ἐμπειρογνωμόνων καὶ αὐτῶν ποὺ διευθύνουν ὁρισμένες τουλάχιστο βιομηχανίες ἀποδεικνύεται ὅτι ὄχι μόνο εἶναι βιώσιμες ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐπικερδεῖς καὶ αὐτὸ θὰ τὸ ἀποδείξουμε μὲ στοιχεῖα, καὶ θὰ παρουσιάσουμε στοιχεῖα, γιατὶ αὐτὲς οἱ βιομηχανίες παρουσιάζονται ὅτι δὲν εἶναι βιώσιμες. Οἱ πλεῖστες ἐκθέσεις εἶναι ὑποβολιμιαῖες καὶ θὰ ἀποδειχθοῦν λίαν συντόμως.

Λυποῦμαι διότι κατὰ τὴ συζήτηση ποὺ ἔγινε ὅταν συζητεῖτο τὸ ὅλο θέμα ἀπουσίαζα καὶ δὲν ἔλαβα μέρος στὴ συζήτηση ἀλλὰ ἐπιφυλάττομαι καὶ στὴν κατάλληλη ὥρα θὰ ἀναφερθῶ λεπτομερῶς σ' αὐτὲς ὅλες τὲς βιομηχανίες.

Ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὸ Σῶμα ἦταν, προτοῦ γίνει αὐτὴ ἡ συζήτηση γιὰ τὴν κρίση τοῦ συνεργατισμοῦ, νὰ ἐπισκεφθοῦμε αὐτὲς τὶς βιομηχανίες, νὰ ἀκούσουμε ἀπὸ τοὺς διευθύνοντες τοὐλάχιστο τὶς δυὸ βιομηχανίες ποὺ παρουσιάζονται ὄχι μόνο βιώσιμες ἀλλὰ ἐπικερδεῖς, τὴ βιομηχανία λαδιοῦ καὶ τὴ βιομηχανία χάρτου, ἀλλὰ καὶ αὐτὲς τοῦ καπνοῦ, καὶ νὰ ἀκούσουμε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καὶ νὰ δοῦμε τὶ εἴδους ἐγκαταστάσεις ἔγιναν, τὶ εἴδους μηχανήματα ὑπάρχουν σ' αὐτὲς τὶς βιομηχανίες, ὅτι δὲν εἶναι παληοσιδερικὰ καὶ δὲν εἶναι ὁτιδήποτε ἄλλο ποὺ παρουσιάζονται πὼς εἶναι, καὶ τότε ἂν δὲν

πεισθοῦμε νὰ ἔλθομε ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα νὰ ποῦμε τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ ποῦμε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ποῦμε.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιο δηλῶ ὅτι θὰ ψηφίσουμε τὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια ποὺ βρίσκονται ἐνώπιόν μας σήμερα καὶ ἐπιφυλαττόμεθα γιὰ τὰ περαιτέρω σὲ ἄλλη συνεδρία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔχομε σήμερα ἐνώπιόν μας εἶναι νὰ ψηφίσουμε τὰ σχετικὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ἔχουν παραχωρηθεῖ γιὰ νὰ στηρίξουν τὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα. Αὐτὸ ἐμπίπτει μέσα στὴ γραμμὴ τὴν ὁποία εἴχαμε χαράξει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅταν συζητεῖτο τὸ θέμα καὶ ὅταν ἠγέρθη γιὰ πρώτη φορά. Εἴχαμε πεῖ τότε ὅτι τόσο ἡ Βουλή, ὅσο καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ λαὸς θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλουν κάθε προσπάθεια οὕτως ὥστε ὁ συνεργατισμὸς νὰ μὴν καταρρεύσει γιατὶ δὲν ὑπάρχει ὑποκατάστατο. Εἶναι ἕνας ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος εἶναι μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδος του καὶ ἡ μεγάλη μάζα τῶν γεωργῶν στηρίζονται πάνω σ' αὐτὸν καὶ μόνο σ' αὐτόν. Ἡ τραγικὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται σήμερα μᾶς ἐμβάλλει σὲ πολλὲς ἀνησυχίες.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕνα πρόβλημα καὶ βεβαίως ἐγκρίνομε τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν διατεθεῖ καὶ θὰ τὰ ψηφίσουμε. Ὅπως εἶπα, ἐντάσσονται μέσα στὴ γραμμὴ τὴν ὁποία χαράξαμε καὶ ὅλοι ἔχουν χαράξει.

Ὑπάρχει τὸ δεύτερο πρόβλημα καὶ ἐπειδὴ θὰ συζητηθεῖ πολὺ προσεχῶς—ὑπάρχει θέμα ἐγγεγραμμένο στὴν Ἡμερήσια Διάταξη εἰς τὸ Κεφάλαιο Δ'—θὰ ἐπανέλθομε ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ὅμως πρόσφατα ἔχει διορισθεῖ μιὰ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου, ἔχω νὰ κάμω μιὰ παρατήρηση. Γιατὶ ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἔχει διορισθεῖ τώρα καὶ γιατὶ τῆς ἔχει δοθεῖ ἡ ἐντολὴ νὰ δώσει ἀποτελέσματα μετὰ τρεῖς μῆνες ; Αὐτὸ μᾶς ἐμβάλλει σὲ κάποια σκέψη. Καὶ ἐξ ἄλλου τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔχουν διορισθεῖ εἶναι τὰ ἀκατάλληλα. Ἔχουν διορισθεῖ δημόσιοι ὑπάλληλοι, καθηγητές. Μήπως εἶναι οἱ ἁρμόδιοι νὰ μελετήσουν βιομηχανίες καὶ νὰ δώσουν τὰ κατάλληλα συμπεράσματα ;

Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἐρωτηματικὸ στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχομε μπροστά μας προβλέπει γιὰ τὴν παραχώρηση £19,000,000 πρὸς τὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα γιὰ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ρευστότητας ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα.

Βέβαια τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν πρόκειται νὰ ἐγκριθεῖ σήμερα καὶ νὰ δοθεῖ μετὰ στὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα. Τὸ ποσὸ αὐτὸ ἔχει ἤδη δοθεῖ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ζητεῖται σήμερα ἀπὸ τὴ Βουλὴ εἶναι ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ δώσει καλυπτικὴ ἔγκριση καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τονισθεῖ καὶ νὰ ὑπογραμμιστεῖ ὅτι εἶναι μιὰ ἀπαράδεκτη τακτική.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος ἀποτελεῖ καθολικὴ ἐπιθυμία. Ἀκριβῶς, ὅμως, ἕνεκα αὐτῆς τῆς καθολικῆς

ἐπιθυμίας δὲν πρέπει νὰ νομίσει ἡ Κυβέρνηση πὼς μπορεῖ νὰ ἐνεργεῖ παράτυπα καὶ ἀπρογραμμάτιστα πάνω σ' ἕνα τόσο σοβαρὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο διαλαμβάνει τόσο σοβαρὰ ποσά.

Πολλοὶ ἀπὸ μᾶς ὅταν μᾶς λὲν νὰ ἐγκρίνουμε 19 ἑκατομμύρια λίρες θὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε ἂν μ' αὐτὸ τὸ ποσὸ ἀντιμετωπίζονται τὰ προβλήματα ρευστότητας τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Ἂν ὄχι, πάλι θὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε πόσα ἐπιπρόσθετα ποσὰ θὰ χρειαστοῦν γιὰ τὴν τελικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Κι αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρομε τώρα ποὺ θὰ ἐγκρίνουμε τὸ πρῶτο ποσό.

Πρόσθετα θὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε κάτι περισσότερο γιὰ τὸν τρόπο διαχείρισης αὐτῶν τῶν χρημάτων. Γιὰ παράδειγμα ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ζητοῦνται τὰ 19 ἑκατομμύρια λίρες, εἶναι καὶ ἡ παροχὴ πιστωτικῶν διευκολύνσεων πρὸς τὶς κεντρικὲς συνεργατικὲς βιομηχανίες. Σύμφωνα μὲ τὶς Ἐκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων σχεδὸν ὅλες αὐτὲς οἱ βιομηχανίες κρίνονται σὰν μὴ βιώσιμες. Δὲν ξέρω ἂν εἶναι δυνατὸ νὰ μετατραποῦν σὲ βιώσιμες καὶ κάτω ἀπὸ ποιὲς συνθῆκες. Ὅμως αὐτὴ εἶναι ἡ οἰκονομοτεχνικὴ πτυχή. Πέραν τῆς οἰκονομοτεχνικῆς πτυχῆς χρειάζονται οἱ πολιτικὲς ἀποφάσεις τῆς Κυβέρνησης. Τὶ ἀποφάσεις ἔχει πάρει ἡ Κυβέρνηση πάνω στὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα ; Μπόρεσε νὰ ἀποφασίσει ἢ ἀδυνατεῖ νὰ ἀποφασίσει ; Ὅμως, ὅταν μᾶς ζητοῦν νὰ ἐγκρίνουμε κονδύλια εἰδικὰ γιὰ εἰδικὸ θέμα θὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης πάνω σ' αὐτὸ τὸ εἰδικὸ θέμα.

Ὅμως, πέραν τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων ὑπάρχει καὶ τὸ γενικὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ. Ὁ Συνεργατισμὸς χρειάζεται οἰκονομικὴ ἐνίσχυση. Μάλιστα. Καὶ πρέπει νὰ τὴν πάρει. Δὲν πρέπει νὰ ἀφεθεῖ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα νὰ χρεωκοπήσει. Ὅμως τὸ πρόβλημα δὲν σταματᾶ ὡς ἐδῶ. Τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ δὲν εἶναι μόνο πρόβλημα ρευστότητας. Τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα δὲν χρεωκόπησε γιατὶ δὲν εἶχε ρευστότητα. Τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα χρεωκόπησε γιατὶ δὲν εἶχε ἱκανὴ καὶ χρηστὴ διοίκηση. Μερικὰ βήματα πρὸς τὴ σωστὴ κατεύθυνση ἔχουν γίνει. Τέθηκε σὲ διαθεσιμότητα ὁ Διοικητὴς Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως, διορίστηκε Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ἔρευνας, ὁ διορισμὸς Ἀναπληρωτῆ Διοικητῆ Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως ἔβαλε κάποιο ἔλεγχο στὴν κορυφὴ τοῦ Κινήματος καὶ μερικὰ Μέλη καὶ μερικὲς Ἐπιτροπὲς ἔχουν ἀλλάξει. Ὅμως, οἱ μηχανισμοὶ παραμένουν οἱ ἴδιοι, ἢ σχεδὸν οἱ ἴδιοι. Κι' ὅταν λέμε δίνομε χρήματα στὸ Κίνημα, παρόλη τὴν ἀλλαγὴ ποὺ ἔγινε στὴν κορφή, ἐν τούτοις οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ἢ ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι εὐθύνονται γιὰ τὸ σημερινὸ κατάντημα τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος διαδραματίζουν ρόλο καὶ συμμετέχουν στὴ διαχείριση τῶν χρημάτων ποὺ παρέχει τώρα τὸ Κράτος πρὸς τὸ Κίνημα.

Ἡ Κυβέρνηση θἄπρεπε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ προχωρήσει στὴν ἀντικατάσταση ὅλων ἐκείνων τῶν Μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν ὅπως καὶ ἄλλων ἀξιωματούχων τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος ποὺ εὐθύνονται γιὰ τὴν κακὴ διαχείριση καὶ γιὰ τὶς κακὲς ἀποφάσεις. Μὲ τὴν ἀναποφασιστικότητά της ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ μιὰ συνεχῆ ἀνάγκη χρηματοδότησης τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Μὲ ἄλλα λόγια πρέπει νὰ συνειδητοποιηθεῖ πὼς ἂν δὲν ληφθοῦν δραστικὰ μέτρα γιὰ τὴ διοικητικὴ ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος τὸ πρόβλημα δὲν λύεται. Μὲ τὸ νὰ παρέχουμε, ἁπλῶς, χρηματοδότηση, ἀνακουφίζουμε ἴσως τὸ πρόβλημα καὶ τὸ ἀναβάλλουμε ἀλλὰ ὁπωσδήποτε δὲν τὸ λύομε.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, κύριε Πρόεδρε, θὰ τηρήσω στάση ἀποχῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Τὸ σημερινὸ Νομοσχέδιο πιστεύαμε ὅτι θὰ περνοῦσε ἀπὸ τὴ Βουλὴ δίχως ὁμιλίες ἤ ὁτιδήποτε ἄλλο γιατὶ δὲν εἶναι θέμα συνεργατισμοῦ ἐδῶ, εἶναι μιὰ οἰκονομικὴ βοήθεια πρὸς τὸ συνεργατικὸ κίνημα ἡ ὁποία, ὅπως πιστεύομε, προέκυψε ἀπὸ τὴν ἀναβολὴ λήψεως ἔγκαιρης ἀποφάσεως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Ἂν κοιτάξουμε τὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα καταθέσαμε ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἂν δοῦμε ἀκόμα μερικὰ στοιχεῖα μέσα στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι μερικὰ κονδύλια, δὲν ξέρω ἀκριβῶς διότι δὲν φαίνονται πόσα εἶναι μέσα στὴν ἔκθεση, δὲν προέκυψαν οὔτε ἀπὸ σφάλματα, ὅπως λέγεται, οὔτε ἀπὸ ὁ,τιδήποτε ἄλλο, ἀλλὰ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἀναβολή, ὅπως τόνισα προηγουμένως, λήψης ἀποφάσεως γιατὶ ἡ ἀναβολὴ λήψης ἀποφάσεως καὶ ἡ διαιώνιση τοῦ θέματος τοῦ συνεργατισμοῦ εἶναι γνωστὸ ποιοὺς ἐξυπηρετεῖ. Ἐξυπηρετεῖ πράγματι ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάθε συμφέρον νὰ ἐκμεταλλεύονται τὸ θέμα τοῦ συνεργατισμοῦ καὶ νὰ τὸ διαιωνίζουν. Ἐξυπηρετεῖ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν συμφέρον νὰ κλονίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ συνεργατικὸ κίνημα. Γιὰ τοῦτο, ὅπως φαίνεται καὶ στὴν ἔκθεση, τά συνεργατικὰ ἱδρύματα πρὸς τὰ ὁποῖα δόθηκαν μερικὰ δάνεια γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὶς σημερινές τους προσωρινὲς ἀνάγκες, εἶναι ἱδρύματα ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ Συνεργατικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα, εἶναι ἱδρύματα ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου ποὺ θέλομε πρὶν ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση ἐκδώσει τὴν ὁριστική της ἀπόφαση νὰ καταδικάσουμε, εἶναι ἱδρύματα τὰ ὁποῖα ὑπὸ διαφορετικὲς συνθῆκες θὰ εἶχαν καὶ πλεόνασμα καὶ εἶναι ἱδρύματα τὰ ὁποῖα ἂν ἐνθαρρύνετο τὸ συνεργατικὸ κίνημα, πιστεύομε ὅτι θὰ εἶχαν πλεόνασμα νὰ καταθέσουν ὁπουδήποτε ἀλλοῦ ἀντὶ νὰ ζητοῦν δάνεια γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὶς πιστωτικές τους ἀνάγκες.

Κύριε Πρόεδρε,

Ὅπως εἶπα καὶ στὴν ἀρχὴ σήμερα, δὲν εἶναι θέμα συζήτησης ὁ συνεργατισμὸς καὶ γιὰ τοῦτο δὲν θέλω νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο.

Δηλώνω ὅτι θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο τοῦτο καὶ σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωση παρουσιάζεται θέμα συνεργατισμοῦ. Εἴμαστε πρόθυμοι νὰ πάρομε μέρος στὴ συζήτηση τοῦ θέματος καὶ νὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας. Ὡς πρὸς τὸ θέμα ὅμως τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀριστερὰ ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο πρόκειται νὰ κατατεθεῖ εἰς στὴ Βουλὴ δηλώνουμε ὅτι θὰ πάρομε μέρος στὴ συζήτηση καὶ θὰ ψηφίσουμε σύμφωνα μὲ τὶς θέσεις τὶς ὁποῖες ἔχομε καθορίσει ἀπὸ τοῦ 1969, τῆς ἐκδημοκρατικοποίησης τοῦ συνεργατικοῦ κινήματος. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Ἤθελα ἁπλῶς νὰ κάμω μιὰ παρατήρηση σὲ ἕνα σημεῖο τὸ ὁποῖο ἀνέφερε ὁ κ. Καραμιχάλης ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἁρμοδιότητα ἐκείνων ποὺ διορίσθηκαν γιὰ νὰ ἀποδώσουν εὐθύνες. Ὁ κ. Καραμιχάλης ἀναρωτήθηκε κατὰ πόσο δημόσιοι

ὑπάλληλοι ἢ καθηγητὲς εἶναι ἁρμόδιοι στὸ νὰ ἀποδώσουν εὐθύνες. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχει τίποτε ποὺ νὰ δυσκολεύει ἕνα καθηγητὴ στὸ νὰ ἀποδώσει εὐθύνες ἢ νὰ κάμει ἕνα ἔργο τέτοιου εἴδους. Ἕνας καθηγητὴς μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ Βουλευτὴς καὶ καλὸς Βουλευτής, καὶ τὸ γνωρίζει ὁ κ. Καραμιχάλης. Ἐπομένως δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καθηγητοῦ νὰ τὸν ἀποκλείει ἀπ' αὐτὴ τὴν ἁρμοδιότητα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Α. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἀναφέρθηκα σὲ ζήτημα καθηγητῶν ἢ ἄλλων οἱ ὁποῖοι ἔχουν διορισθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ὅπως τὸ ἀντιλαμβάνομαι χρειάζεται νὰ εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι νὰ καταλαμβαίνουν ἀπὸ βιομηχανίες. Εἶναι εἰδικὸ θέμα, δὲν εἶναι ζήτημα παιδαγωγικὸ ἢ ἄλλο· χρειάζεται κάποια εἰδικὴ γνώση πάνω στὸ θέμα τοῦτο. Γι' αὐτὸ ἀναφέρθηκα στοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι στὴ Λεμεσὸ μὲ κάλεσαν μεγαλοβιομήχανοι καὶ μοῦ ζήτησαν κατὰ πόσο θὰ μποροῦσαν νὰ ἀγοράσουν τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου. Καὶ αὐτὸ πρὸς ἀπάντηση ὁρισμένων συναδέλφων ποὺ γίνονται ἐμπειρογνώμονες βάσει τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ βγάζουν τὶς δικές τους ἀποφάσεις, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω καὶ κάτι ἄλλο. Θὰ ἐκδημοκρατικοποιηθεῖ ὁ συνεργατισμὸς καὶ εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἐκδημοκρατικοποιήσεως, καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸν κ. Χατζηδημητρίου, ὅσους ἀζάδες καὶ μουκτάρηδες ἔβγαλε, θὰ βγάλει καὶ τόσους συμβούλους μέσα στὶς Ἐπιτροπὲς τοῦ συνεργατισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ μὴν ἐκτρεπόμεθα ἀπὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔχομε ἐνώπιόν μας.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω πὼς ἐμεῖς θὰ ἀποφύγομε νὰ ὑποβιβάσομε τὸ ἐπίπεδο τῆς Βουλῆς στὸ ἐπίπεδο τοῦ κ. συναδέλφου.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Νομίζω ὅτι ὑποβιβάσθηκε πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὸν κ. Λυσσαρίδη αὐτὸ τὸ. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 1 ;

Ὁ κ. Λαδᾶς εἶναι ἐναντίον του ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 Ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέου ἄρθου ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 65Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεὶς κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θ' ἀναφέρηται ὡς ὁ Τροποποιητικὸς (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1980 Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεὶς κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Ἔχει ἀποσταλεῖ ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν σχετικὰ μὲ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980», ἡ ψήφιση τοῦ ὁποίου εἶχε διακοπεῖ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῆς σχετικῆς ἔκθεσης καὶ τῆς συζήτησης στὴ Βουλή.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ σχετικὴ εἰσήγηση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν παρουσιασθεῖ στὸ Σῶμα ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν μὲ ἀριθμὸ ἀναφορᾶς 6006/74/11, 5 Φεβρουαρίου 1981, υἱοθετεῖ νομίζω ὁμόφωνη παράκληση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἀπάλειψη τῶν χρονικῶν περιθωρίων γιὰ τὴ χορήγηση συντάξεων στὰ πρόσωπα ποὺ καλύπτει τὸ Νομοσχέδιο. Κατὰ τὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου θὰ εἰσηγηθοῦμε τὴ σχετικὴ τροποποίηση τοῦ ἄρθρου σύμφωνα μὲ τὴν ἄποψη τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς :

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

6006/74/11

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

5 Φεβρουαρίου 1981

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
Γενικὸ Διευθυντὴ
Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων,

Νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐπιστολή σας μὲ ἀρ. Φακ. Ν. 98/80 καὶ ἡμερ. 16.1.1981, σχετικὰ μὲ τὸ πιὸ πάνω θέμα, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, κατὰ τὴ συνεδρία του τῆς 29ης Ἰανουαρίου 1981, ἐπαναξέτασε τὸ θέμα τῆς ἀναγνώρισης, γιὰ σκοποὺς συντάξεως, τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὑπαλλήλων κατὰ τὸ Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καὶ ἀποφάσισε νὰ διαγραφεῖ ἀπὸ τὸ νομοσχέδιο ἡ πρόνοια σχετικὰ μὲ τὸ χρονικὸ διάστημα μέσα στὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ

εἶχαν διοριστεῖ στὴ δημόσια ὑπηρεσία. Γι' αὐτὸ μπορεῖτε νὰ προβεῖτε σὲ τροποποίηση τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου μὲ τὴ διαγραφὴ ἀπὸ τὸ ἐδάφιο (2) τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Νόμου, τὸ ὁποῖο ἐκτίθεται στὸ ἄρθρο 2 τοῦ Νομοσχεδίου, τῆς φράσεως «ἐὰν ὁ ἀρχικὸς διορισμός του εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐγένετο ἐντὸς περιόδου οὐχὶ μεγαλυτέρας τῶν τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποστρατεύσεως αὐτοῦ».

Μετὰ τὴν πιὸ πάνω ἐξέλιξη, ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ προχωρήσει στὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὴ σημερινή της συνεδρία.

Γ. Δημητρίου
γιὰ Γενικὸ Διευθυντή
Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιστολὴ ποὺ ἔχω διαβάσει στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, εἰσηγοῦμαι τὴ διαγραφὴ τῶν τριῶν τελευταίων γραμμῶν τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου, δηλαδὴ μετὰ τὶς λέξεις «ὡς συντάξιμος ὑπηρεσία» νὰ διαγραφοῦν οἱ λέξεις «ἂν ὁ ἀρχικὸς διορισμός του εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐγένετο ἐντὸς περιόδου οὐχὶ μεγαλυτέρας τῶν τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποστρατεύσεως αὐτοῦ :»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροποποίηση ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροποποίηση ἐγκρίνεται καὶ τίθεται τὸ ἄρθρον 2 ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Συνεχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς Βουλῆς μὲ τὸ Κεφάλαιον Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Ηλεκτρισμοῦ εἰς 'Εργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981. 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Αρχῆς 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Προνοίας) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981. 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας.

Κεφάλαιον Γ— 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσει τὶς 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 'Ιουλίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 'Ιουλίου 1980.

«"Οπως εἶναι γνωστὸ ὕστερα ἀπὸ τὴν προδοσία μὲ τὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης τοῦ 'Ιούλη καὶ τὴν εἰσβολὴ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων στὶς 20 τοῦ 'Ιούλη 1974, τὴν κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους, τὴν προσφυγοποίηση τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα καταστροφικὰ ἐπακόλουθα, ἔχει ἱδρυθεῖ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως (Ε.Τ.Α.), ποὺ ἡ διαχείρισή του βρίσκεται ὑπὸ τὸν πλήρη ἔλεγχο τῆς Κυβέρνησης.

Πολλὲς φορὲς κυκλοφόρησαν διάφορες διαδόσεις καὶ ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων ἐπικρίθηκε ἡ Παγκύπρια 'Επιτροπὴ Προσφύγων γιὰ τὸ ὅτι δὲν δόθηκε ποτὲ λόγος γιὰ τὰ θέματα διαχείρισης τοῦ Ε.Τ.Α., χωρὶς οἱ ἁρμόδιοι τῆς Κυβέρνησης νὰ δώσουν ὁποιαδήποτε ἐπίσημη ἀνακοίνωση ποὺ νὰ ξεκαθαρίζει στὴν κοινὴ γνώμη τὸ σωστό, ποὺ ἡ πραγματικότητα εἶναι ὅτι ἡ Παγκύπρια 'Επιτροπὴ Προσφύγων οὐδεμιὰ σχέση ἢ ἀνάμιξη ἔχει μὲ τὶς εἰσπράξεις, τὰ ἔξοδα καὶ γενικὰ τὴ διαχείριση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου 'Ανακουφίσεως (Ε.Τ.Α.).

Σὰν ἐπακόλουθο, ἀνάμεσα στὸν προσφυγικὸ κόσμο κυκλοφοροῦν διάφορες φῆμες καὶ συχνὰ μᾶς ὑποβάλλονται ἔντονα καὶ δικαιολογημένα παράπονα, ἀπορίες καὶ διαμαρτυρίες.

Γι' αὐτό, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Ποιοὶ ἀποτελοῦν τὸ σῶμα τῆς διαχείρισης τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου 'Ανακουφίσεως (Ε.Τ.Α.) καὶ ποιοὶ ἀποφασίζουν γιὰ τὸν προϋπολογισμὸ καὶ τὴν πολιτικὴ τῶν σχετικῶν δαπανῶν ;

(β) Ποιὸ εἶναι τὸ συνολικὸ ποσὸ τῶν εἰσφορῶν ποὺ ἔχουν σταλεῖ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ ὑπὸ διάφορες μορφὲς βοήθειας καὶ ἔχουν κατατεθεῖ στὸ Ε.Τ.Α. ;

(γ) Πῶς καὶ γιὰ ποιοὺς σκοποὺς ἔχουν ξοδευτεῖ τὰ ἔσοδα τῶν συνεισφορῶν γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν προσφύγων καὶ γενικὰ τῶν παθόντων ;

(δ) Ἂν ἔγινε καὶ ποιὰ εἶναι τὰ σχετικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου τοῦ Ε.Τ.Α. στὰ ἕξη χρόνια ἀπὸ τὴ σύσταση καὶ λειτουργία του ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 28 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 18 Ἰουλίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως καταρτίζεται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, σὲ συνεργασία μὲ τὰ ἐνδιαφερόμενα Ὑπουργεῖα/Τμήματα/Ὑπηρεσίες τοῦ Κράτους καὶ μὲ βάση τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ Δημοσίου καὶ τὰ προγράμματα προτεραιοτήτων τῆς Κυβέρνησης. Στὴ συνέχεια ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Ε.Τ.Α. ὑποβάλλεται στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ ἔγκριση ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι Προϋπολογισμοί.

2. Ἀπάντηση στὶς ἐρωτήσεις β΄ καὶ γ΄ δίδεται ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Ε.Τ.Α. ποὺ δημοσιεύονται κάθε χρόνο στὴ Δημοσιονομικὴ Ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Λογιστῆ, ἀντίγραφα τῆς ὁποίας ὑποβάλλονται στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Οἱ ἐν λόγω λογαριασμοὶ δὲν ἔχουν περιληφθεῖ στὶς Δημοσιονομικὲς Ἐκθέσεις γιὰ τὰ ἔτη 1976 καὶ 1977 καὶ ἐπισυνάπτονται στὴν παροῦσα.

3. Οἱ ὑπάρχουσες διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν στὸ διαχειριστικὸ ἔλεγχο τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐφαρμόζονται καὶ στὴν περίπτωση τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἐσόδων καὶ Δαπανῶν τοῦ Ε.Τ.Α. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας ἀσκεῖ τὸ νενομισμένο ἔλεγχο πάνω στοὺς λογαριασμοὺς τῶν Ἐσόδων καὶ Δαπανῶν τοῦ Ε.Τ.Α. καὶ παρατηρήσεις του ποὺ πιθανὸ θὰ προκύψουν περιέχονται στὴν Ἐτήσια Ἔκθεσή του.»

ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΟ ΛΗΞΑΝ ΤΗΝ 31ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1977

	1977		1976	
	£	£	£	£
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ				
Εἰσφοραὶ ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ		546,796		1,007,276
Ἐντόπιοι εἰσφοραὶ		5,071,032		7,236,148
Προσωρινὴ Προσφυγικὴ Ἐπιβάρυνσις ἐπὶ εἰσαγωγῶν		2,120,022		—
Ἔσοδα ἐκ τοῦ Προσφυγικοῦ Γραμματοσήμου		112,808		104,036
Προϊὸν πωλήσεων βοηθείας εἰς εἶδος ἢ/καὶ ἄλλων εἰδῶν		593,659		377,324
Ἐμβάσματα ἔναντι Δαπανῶν ὑπό :—				
(i) Κυβερνήσεως Κύπρου	4,500,839		4,920,928	
(ii) Ὑπάτης Ἀρμοστείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοὺς Πρόσφυγας	10,811,930		2,203,713	
(iii) Ἐρυθροῦ Σταυροῦ	7,667		57,402	
(iv) Λογαριασμοῦ Οἰκονομικῆς Ἐνισχύσεως Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Κύπρον	246,111		103,892	
(v) Ἄλλων	16,950		10,519	
		15,583,497		7,296,454
Ἐπιστροφὴ ἀζητήτου Χρηματικῆς Βοηθείας εἰς Πρόσφυγας		63,233		99,968
Ἐνοίκια		5,425		508
Τόκοι ἐπὶ Ἐκδοθέντων Δανείων		7,952		251
Διάφορα ἄλλα Ἔσοδα		37		14,112
		24,104,461		16,136,077
Ἔλλειμμα Χρήσεως		—		3,623,266
		24,104,461		19,759,343
ΠΛΗΡΩΜΑΙ ΚΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ				
1. Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας :—				
Διοικητικὰ Ἔξοδα	246,810		213,679	
Χρηματικὴ Βοήθεια εἰς Ἐκτοπισθέντας	2,711,888		3,871,682	
Χρηματικὴ Βοήθεια εἰς Δυσπραγοῦντας	550,752		920,928	
Κοινοτικὴ Ἐργασία καὶ Ὑπηρεσία Νεολαίας	16,541		14,613	

Στέγαι Ὑπερηλίκων	172,656		81,961	
Στέγη Νεανίδων	4,161		5,249	
Ἄλλα Ἱδρύματα διὰ Παιδιὰ	17,838		—	
Ἄλλα Ἔξοδα	46,887		33,548	
		3,767,533		5,141,660
2. Ὑπηρεσία Μερίμνης καὶ Ἀποκαταστάσεως Ἐκτοπισθέντων :—				
Βελτιώσεις Προσφυγικῶν Καταυλισμῶν	259,550		278,571	
Συντήρησις καὶ Λειτουργία Καταυλισμῶν	155,860		127,212	
Ἀγορὰ Τροφίμων	1,356,511		1,487,522	
Ἔνδυσις καὶ ὑπόδησις	—		359,705	
Εἴδη Οἰκιακοῦ Ἐξοπλισμοῦ	279,795		1,290,549	
Ἐνοίκια Ἐπιτάξεων Οἰκιῶν	38,812		42,316	
Χρηματικὰ Ἐπιδόματα καὶ ἄλλα εἴδη δι' ἐγκλωβισμένους	63,822		167,668	
Συνεισφορὰ πρὸς Κοινοτικὰς Ἀρχὰς διὰ παρεχομένας διευκολύνσεις εἰς Ἐκτοπισθέντας	86,472		105,666	
Διοικητικὰ καὶ ἄλλα Ἔξοδα	401,434		425,179	
		2,642,256		4,284,388
3. Ὑπηρεσία Δραστηριοποιήσεως :—				
Διοικητικὰ καὶ ἄλλα Ἔξοδα		20,069		39,859
4. Τμῆμα Κρατικῶν Ἀποθηκῶν :—				
Ἔξοδα φορτοεκφορτώσεως καὶ διαχειρίσεως		69,291		47,501
5. Στέγασις Προσφύγων :—				
(i) Κυβερνητικοὶ Οἰκισμοί :—				
Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως	7,012,435		5,392,740	
Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων	473,585		1,386,592	
(ii) Σχέδια Αὐτοστεγάσεως :—				
Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως	854,581		390,460	
Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν :—				
(α) Χορηγήματα δι' αὐτοστέγασιν ἐπὶ Κυβερνητικῶν οἰκοπέδων	3,136,632		691,250	
(β) Χορηγήματα δι' αὐτοστέγασιν ἐπὶ ἰδιοκτήτων οἰκοπέδων	866,383		88,800	
(iii) Ἐπιδιόρθωσις Τουρκοκυπριακῶν Οἰκιῶν	1,469,926		1,345,898	
		13,813,542		9,295,740
6. Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν :—				
Βελτιώσεις ὁδῶν καὶ ὑφισταμένων συστημάτων ὑδατοπρομηθείας εἰς Τ/Κ χωρία		134,958		34,544
7. Ὑπουργεῖον Παιδείας :—				
Μεταφορικὰ Ἐκτοπισθέντων Μαθητῶν	138,268		138,807	

Ἐφοριακὰ Τέλη Ἐκτοπισθέντων Μαθητῶν	101,843		107,006	
Ἐπιχορήγησις εἰσητηρίων Ἰδιωτικῶν Σχολείων δι' ἐκτοπισθέντας μαθητὰς	62,623		97,861	
Ἐπιδιόρθωσις καὶ Συντήρησις Τ/Κ Σχολείων	40,141		92,539	
Ἀγορὰ βιβλίων δι' ἐκτοπισθέντας μαθητὰς	—		13,807	
Ἀνέγερσις Σχολικῶν Κτιρίων Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως εἰς Κυβερνητικοὺς Συνοικισμούς	260,526		—	
Ἄλλα Ἔξοδα δι' ἐκτοπισθέντας, δυσπραγοῦντας καὶ ἐγκλωβισμένους μαθητὰς	5,381		15,595	
		608,782		465,615
8. Ὑπουργεῖον Ὑγείας :—				
Ἰατρικὴ Περίθαλψις διὰ Πρόσφυγας		63,563		40,292
9. Γενικὸν Λογιστήριον :—				
Καταβολὴ εἰδικῶν καταθέσεων εἰς δικαιούχους	111,547		81,141	
Καταβολὴ εἰδικῶν καταθέσεων δι' υἱοθεσίαν παιδιῶν	74,988		67,516	
Ἐπιδότησις Κυπρίων Φοιτητῶν ἐν Ἑλλάδι	246,107		103,892	
Βοήθεια εἰς Γεωργοκτηνοτρόφους	33,895		—	
Εἰδικὰ Χρηματικὰ ἐπιδόματα εἰς Πρόσφυγας	—		141,000	
Διάφορα ἄλλα Ἔξοδα	15,410		8,094	
		481,947		401,643
10. Ὑπουργεῖον Γεωργίας :—				
Χορηγήματα δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν ἐκτοπισθέντων Γεωργῶν		—		8,101
		21,601,941		19,759,343
Πλεόνασμα Χρήσεως		2,502,520		—
		24,104,461		19,759,343

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1977

	1977		1976	
	£	£	£	£
Συσσωρευθὲν Ταμεῖον	2,332,525		5,955,791	
Πλεόνασμα/Ἔλλειμμα Χρήσεως	2,502,520		*3,623,266*	
		4,835,045		2,332,525

Ἀντιπροσωπεύεται ὑπό :—		
Δάνεια.....	1,277,147	348,829
Κυκλοφοροῦν Ἐνεργητικόν :—		
Μετρητά παρὰ τῷ Γενικῷ Λογιστηρίῳ	3,557,898	1,983,696
	4,835,045	2,332,525

ΣΗΜ. (1) Δὲν περιλαμβάνει ἄλλην βοήθειαν παραχωρηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοὺς Πρόσφυγας ἡ ὁποία ἠλέγχθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας.

(2) Δὲν περιλαμβάνει μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα μονίμων καὶ ἄλλων δημοσίων ὑπαλλήλλων ἀπασχολουμένων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Ταμείου ὡς καὶ ἄλλας συναφεῖς διοικητικὰς δαπάνας.

ΣΤ.Ζ. ΝΑΘΑΝΑΗΛ,
Γενικὸς Λογιστής.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

*Οἱ εἰς τὰς σελίδας 1 ἕως 3 ἐμφαινόμενοι Λογαριασμοὶ τοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων διὰ τὸ ἔτος τὸ λῆξαν τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1977 ἠλέγχθησαν. Μοὶ παρεσχέθησαν ὅλαι αἱ δέουσαι πληροφορίαι καὶ ἐπεξηγήσεις καί, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐλέγχου αὐτοῦ, πιστοποιῶ ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην μου, οἱ Λογαριασμοὶ οὗτοι εἶναι ὀρθοί.

Γ. ΑΝΔΡΕΟΥ,
Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας.

10η Αὐγούστου, 1978.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 17ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 10.15 π.μ.)

('Αρ. 18)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κηρύττω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Αρχίζομε μὲ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν.

'Η ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς ἡ ὁποία ἔχει κυκλοφορήσει ἀπὸ ἡμερῶν, λόγω τοῦ ὅτι εἶναι πολὺ μακροσκελὴς καὶ ἐξ ἴσου μακροσκελεῖς θὰ εἶναι καὶ οἱ ὁμιλίες, θὰ θεωρηθεῖ ὡς ἀναγνωσθεῖσα καὶ προχωροῦμε κατ' εὐθεῖαν στὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες:—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Βάκης
Πάρις Λένας
Σταῦρος 'Αμπίζας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Οἱ δυὸ Προϋπολογισμοὶ γιὰ τὸ ἔτος 1981, δηλαδὴ ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως κατατέθηκαν στὴ Βουλὴ στὶς 30 'Οκτωβρίου καὶ στὶς 13 Νοεμβρίου 1980, ἀντιστοίχως, μαζὶ μὲ τὰ ἐπεξηγηματικὰ ὑπομνήματα ποὺ συνήθως τοὺς συνοδεύουν.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα τακτικὴ οἱ δυὸ Προϋπολογισμοὶ μαζὶ μὲ τὰ ἐπεξηγηματικὰ ὑπομνήματα παραπέμφθηκαν ἀπὸ τὴν ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ γιὰ μελέτη καὶ ὑποβολὴ τῆς σχετικῆς ἔκθεσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μέσα στὰ πλαίσια τῆς καθιερωθείσας πλέον τακτικῆς της καθόρισε τὸ πρόγραμμα μελέτης τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν καὶ μέσα στὰ πλαίσια αὐτοῦ τοῦ προγράμματος ἄρχισε καὶ συμπλήρωσε τὴν ἐξέταση τῶν δυὸ αὐτῶν Προϋπολογισμῶν πραγματοποιώντας εἴκοσι δυὸ συνολικὰ συνεδριάσεις. Σὲ πρῶτο στάδιο, ἡ Ἐπιτροπὴ κάλεσε τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος, συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τόσο τοῦ Ὑπουργείου του ὅσο καὶ τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ, ἔκαμε γενικὴ ἀνάλυση τῶν στόχων καὶ ἐπιδιώξεων τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν καὶ ἀνάπτυξε τὴ φιλοσοφία καὶ τὶς κατευθυντήριες γραμμές, ὅπως αὐτὲς ἀντικατοπτρίζονται στοὺς δυὸ Προϋπολογισμούς. Σὲ δεύτερο στάδιο, ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀπάντησε σὲ ἐρωτήματα τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἔδωσε περισσότερες πληροφορίες καὶ στοιχεῖα ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Μὲ βάση τοὺς ἀναλυθέντες στόχους καὶ ἐπιδιώξεις στὸ διάγραμμα καὶ τὰ πλαίσια ποὺ προδιαγράφονται μὲ τοὺς δυὸ Προϋπολογισμούς, ἡ Ἐπιτροπὴ κατάρτισε ἐρωτηματολόγιο γιὰ κάθε Ὑπουργεῖο καὶ Ὑπηρεσία, ξεχωριστά, τὸ ὁποῖο καὶ συζήτησε στὴν παρουσία τῶν ἁρμόδιων Ὑπουργῶν. Οἱ τελευταῖοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις ποὺ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ δώσουν στὰ ἐξειδικευθέντα ἐρωτήματα τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, προέβησαν καὶ σὲ μιὰ ἀνάλυση τῆς γενικότερης πολιτικῆς ποὺ ἐμπίπτει στὴ σφαίρα τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου τους καὶ ἔτσι δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διατυπώσουν καὶ νὰ συζητήσουν πρόσθετα ἐρωτήματά τους σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν πολιτικὴ τοῦ κάθε Ὑπουργείου ξεχωριστά. Γενικὰ μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι μὲ τὴ συζήτηση τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1981 δόθηκαν ἡ εὐκαιρία στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διεξέλθουν σὲ λεπτομέρεια τὴν Κυβερνητικὴ πολιτικὴ σὲ σειρὰ ἐπιμέρους θεμάτων καὶ ἔτσι νὰ εἶναι σὲ καλύτερη θέση νὰ ἀναλύσουν καὶ νὰ ἐκτιμήσουν τὰ διάφορα προγράμματα καὶ μέτρα πολιτικῆς ποὺ περιλαμβάνονται στοὺς δυὸ ὑπὸ ἐξέταση Προϋπολογισμούς.

Φέτος μὲ πολλὴ ἱκανοποίηση ἡ Ἐπιτροπὴ σημειώνει τὴ σχετικὰ ἔγκαιρη κατάθεση στὴ Βουλὴ τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν, ἰδιαίτερα ἂν τὸ γεγονὸς αὐτὸ συγκριθεῖ μὲ ὅ,τι συνέβαινε τὰ προηγούμενα χρόνια. Ἀναμφίβολα τὸ γεγονὸς αὐτὸ συνέτεινε σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἀπὸ κάθε ἄποψη ἀνάλυση καὶ μελέτη τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν. Ἐλπίζεται ὅτι στὸ μέλλον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἀντιληφθεῖ πλήρως τὴ σημασία τῆς ἔγκαιρης κατάθεσης στὴ Βουλὴ τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν μὲ βάση τὶς σαφεῖς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ὥστε τόσο ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὅσο καὶ ἡ ὁλομέλεια τοῦ Σώματος νὰ μποροῦν ἔγκαιρα καὶ ὑπεύθυνα νὰ μελετοῦν καὶ νὰ διατυπώνουν τὶς παρατηρήσεις τους πάνω στοὺς δυὸ Προϋπολογισμούς. Ἔτσι τὰ Σώματα αὐτὰ θὰ μποροῦν νὰ ἐκπληρώνουν στὸ ἀκέραιο τὴ συνταγματικὴ εὐθύνη καὶ τὸ καθῆκον τους ἔναντι τῶν ἐκλογέων ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς πλήρους ἄσκησης τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου σὲ μιὰ ἰδιαίτερα σημαντικὴ δραστηριότητα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὅπως εἶναι ὁ δημοσιονομικὸς τομέας.

Ὅπως ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνάφερε στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ἀναλυτικότερα προδιάγραψε στὴν ὁμιλία του ποὺ ἔκαμε στὴ Βουλή, οἱ κατα-

τεθέντες Προϋπολογισμοί ἔχουν συνταχθεῖ καὶ τοποθετοῦνται μέσα στὰ πλαίσια καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία. Τὰ πλαίσια αὐτὰ ὅπως καὶ τὰ προβλήματα ποὺ διακρίνουν τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία, ὅπως τόνισε στὴν Ἐπιτροπὴ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός, ἐντάσσονται στὸ εὐρύτερο διεθνὲς οἰκονομικὸ κλίμα τὸ ὁποῖο, ὅπως χαρακτηριστικὰ ἔχει τονιστεῖ, κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστο εἶναι καὶ τοῦ ὁποίου τὶς συνέπειες καὶ τοὺς κλυδωνισμοὺς ἀναπόφευκτα δέχεται καὶ ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία. Ἐξέχουσα θέση τοῦ διεθνοῦς αὐτοῦ οἰκονομικοῦ κλίματος κατέχει ἡ ἐνεργειακὴ κρίση ἡ ὁποία πλήττει κατὰ κύριο λόγο τὶς ἀναπτυσσόμενες χῶρες, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες συγκαταλέγεται καὶ ἡ Κύπρος, πράγμα ποὺ ἀντικατοπτρίζεται εὔγλωττα πάνω στὰ ἐλλείμματα τὰ ὁποῖα οἱ χῶρες αὐτὲς παρουσιάζουν στὰ ἰσοζύγια τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν τους. Ὅπως ἰδιαίτερα ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπή, ἐνῶ τὸ 1973 ἡ Κύπρος ἔδιδε μόνο £7 ἐκ. περίπου γιὰ εἰσαγωγὴ πετρελαίου, φέτος ὑπολογίζεται ὅτι θὰ δώσει περίπου £70 ἐκ., ποσοστὸ ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ 50% τῶν ἐξαγωγῶν μας.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω, βασικὸ μέλημα τῆς Κυβέρνησης, τόνισε ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός, εἶναι ἡ ἀντιμετώπιση τῆς ἰδιαίτερα σοβαρῆς κατάστασης ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῆς Κύπρου καὶ τοῦ αὐξανόμενου πληθωρισμοῦ στὴν Κυπριακὴ Οἰκονομία, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἄσχετος μὲ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Ἐνῶ τὸ 1979 ὁ πληθωρισμὸς ἦταν 9.5%, τὸ 1980 ἀναμένεται νὰ διακυμανθεῖ γύρω στὸ 13—14%, πράγμα ποὺ δημιουργεῖ ἄμεση τὴν ὑποχρέωση γιὰ λήψη ὅλων τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης ποὺ τείνει νὰ αὐξήσει τὶς ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις στὴν οἰκονομία καὶ νὰ ἐπηρεάσει δυσμενῶς τὴν ὁμαλὴ ἀναπτυξιακὴ πορεία της.

Σύμφωνα μὲ τὶς ἐκτιμήσεις τῶν ἁρμόδιων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, ὁ πληθωρισμὸς στὴν Κύπρο ὀφείλεται τόσο σὲ ἐξωτερικὰ ὅσο καὶ σὲ ἐσωτερικὰ αἴτια. Τὰ μὲν ὑπὸ τὴ μορφὴ τοῦ εἰσαγόμενου πληθωρισμοῦ, τὰ δὲ ὑπὸ τὴ μορφὴ τῆς ἀνόδου γενικὰ τῶν εἰσοδημάτων ποὺ κατὰ τὴν ἄποψη τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ τὰ τελευταῖα χρόνια αὐξάνονται μὲ ρυθμὸ πέραν τῆς παραγωγικότητας.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἐσωτερικὰ αἴτια γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κύπρος μπορεῖ κατὰ τεκμήριο νὰ πάρει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός, ἀναλύοντας τὴν πτυχὴ αὐτὴ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, δήλωσε ὅτι γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου θέματος καταβάλλονται συντονισμένες προσπάθειες γιὰ τὴ διαμόρφωση μιᾶς κοινῶς ἀποδεκτῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων ὥστε τὰ εἰσοδήματα νὰ περιοριστοῦν μέσα στὰ πλαίσια τῆς παραγωγικότητας.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ ἐξακολουθοῦν καὶ πάλιν νὰ εἶναι ἐλλειμματικοὶ καὶ αὐτὸ παρόλες τὶς συνεχεῖς προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται γιὰ μιὰ σταδιακὴ ἐξάλειψη αὐτοῦ τοῦ ἐλλείμματος. Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Ὑπουργό, τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ εἶχε σὰν ἀφετηρία του τὶς μεγάλες δαπάνες ποὺ τὸ Κράτος ἐπωμίστηκε τὰ τελευταῖα χρόνια γιὰ τὴ λύση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος, γιὰ κοινωνικὲς παροχὲς καὶ γιὰ ἄλλα ἐπείγοντα μέτρα τῶν ὁποίων ἡ λήψη ἐπιβαλλόταν κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες. Οἱ Προϋπολογισμοὶ γιὰ τὸ 1981 παρουσιάζουν τὸ ἴδιο περίπου δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα ὅπως ἐκεῖνο ποὺ ἀναμένεται νὰ ἔχουμε τὸ 1980. Εἰδικότερα ὁ εὐρὺς δημοσιονομικὸς τομέας ἐνῶ τὸ 1980 ἀναμένεται νὰ δείξει £55 ἐκ. ἔλλειμμα, τὸ 1981 τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ἀναμένεται νὰ μειωθεῖ στὰ £45.5 ἐκ.

Ἡ ἐπίδραση τοῦ εὐρέος δημοσιονομικοῦ τομέα πάνω στὴ συνολικὴ ζήτηση θὰ εἶναι αἰσθητὰ χαμηλότερη ἀπ' ὅ,τι ὑπῆρξε τὸ 1980 καὶ κατὰ συνέπεια ἀπὸ

ἀπόψεως δημιουργίας πληθωριστικῆς ζήτησης, τὸ 1981 ἡ κατάσταση στὸ δημοσιονομικὸ τομέα θὰ εἶναι σὲ καλύτερη μοίρα ἀπο ὅ,τι ἦταν τὸ 1980 καὶ 1979. Ἡ προσπάθεια αὐτή, κατὰ τὸν ἀξιότιμο Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν, θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐξελικτικὴ γιατὶ ἀναμφίβολα τὰ περιθώρια γιὰ παραπέρα περιορισμοὺς τῶν δαπανῶν δὲν πρέπει νὰ θεωροῦνται ὅτι ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα, ὁ Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ 1981 παρουσιάζει, κατὰ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν, μιὰ ἀξιόλογη ἀλλαγὴ τῆς ὁποίας τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ εἶναι ἡ σταδιακὴ αὔξηση τῆς ἄμεσης φορολογίας σὲ βάρος τῆς ἔμμεσης, ἡ ὁποία ὡς φορολογία δὲν θεωρεῖται ἡ δικαιότερη.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς δαπάνες, στόχος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ἦταν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ δραστικὴ περικοπὴ τῶν ἐλαστικῶν δαπανῶν παρόλο πού, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, τὰ σχετικὰ περιθώρια εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων περιορισμένα. Ὅσον ἀφορᾶ ἰδιαίτερα τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως, ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἔργων ἔχουν ἤδη ξεκινήσει καὶ ἔτσι ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν ἐπιδέχονται ὁποιεσδήποτε μειώσεις, παρόλο ὅτι μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι ἔχει καταβληθεῖ προσπάθεια γιά τὴ μείωση τῶν δαπανῶν καὶ σ' αὐτὸ τὸν Προϋπολογισμὸ ὑπὸ τὴν ἔννοια τοῦ ὅτι δὲν ἔχει προγραμματιστεῖ ἡ ἔναρξη νέων μεγάλων ἔργων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Προϋπολογισμούς, ποὺ ἀναμφίβολα συνιστοῦν βασικὸ ὄργανο ἄσκησης οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἡ Κυβέρνηση, ὅπως δηλώθηκε, ἔχει προωθήσει σειρὰ ἄλλων μέτρων στὰ πλαίσια τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς της.

Ὑπὸ τήν ἔννοια αὐτὴ ἔχει ληφθεῖ σειρὰ μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν πιστώσεων ποὺ ἐπιτρέπεται νὰ δίδουν οἱ ἐμπορικὲς τράπεζες, κι' αὐτὸ μέσα στὰ πλαίσια τῶν προσπαθειῶν νὰ συγκρατηθεῖ ἡ ὑπερθέρμανση καὶ ὁ πληθωρισμὸς ποὺ παρατηροῦνται στὴν Κυπριακὴ οἰκονομία.

Α. Τακτικὸς Προϋπολογισμός.

(α) Κύρια χαρακτηριστικά :

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅπως προδιαγράφονται στὸ ἐπεξηγηματικὸ ὑπόμνημα τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

Μέσα στὰ πλαίσια ποὺ ἔχουν ὁριοθετηθεῖ ἀπὸ τοὺς στόχους τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ 1981 ἔχει διαρθρωθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἔσοδα ποὺ προβλέπονται ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὶς δαπάνες μὲ βασικὲς ἐπιδιώξεις τὴν κάλυψη τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ τὴ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Κατὰ συνέπεια ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς κατὰ τὴν ἄποψη τῆς Κυβέρνησης διέπεται ἀπὸ πνεῦμα λιτότητας ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν περιστολὴ ἐκείνων τῶν δαπανῶν ποὺ ἔχουν κριθεῖ ὄχι ἀπαραίτητες.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμός, ὅπως κατατέθηκε στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, προβλέπει ἔσοδα τῆς τάξης τῶν £180.4 ἑκ. καὶ δαπάνες ὕψους £169.1 ἑκ. σὲ σύγκριση μὲ ἔσοδα £142.3 ἑκ. τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1980, ὅπως ἀρχικὰ ἔχουν ὑπολογιστεῖ, καὶ £164.6 ἑκ., ὅπως τελικὰ ἔχουν ἀναθεωρηθεῖ γιὰ τὸν ἴδιο χρόνο καὶ σὲ σύγκριση μὲ δαπάνες £130.9 ἑκ. καὶ £162.5 ἑκ., ὅπως ὁ Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ 1980 ἐγκρίθηκε ἀρχικὰ καὶ στὴ συνέχεια ἀναθεωρήθηκε, ἀντιστοίχως.

Αναλυτικότερα καὶ γιὰ σκοποὺς σύγκρισης τῶν Προϋπολογισμῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων γιὰ τὸ 1980, ὅπως ἀρχικὰ ὑπολογίσθηκαν καὶ τελικὰ ἀναθεωρήθηκαν, καὶ γιὰ τὸ 1981 ἐπισυνάπτεται στὴν ἔκθεση αὐτὴ σὰν Παράρτημα «Α» σχετικὸς συγκριτικὸς πίνακας.

Γιὰ τὴν πρόβλεψη τῶν ἐσόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1981 λήφθηκαν ὑπόψη—

(α) Τὸ προβλεπόμενο ὕψος τῶν ἐσόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1980·

(β) ἡ προβλεπόμενη κατὰ τὸ ἔτος 1981 αὔξηση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, σὲ τρέχουσες τιμές, καὶ τῶν ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων, πράγμα ποὺ αὐτόματα ἐξασφαλίζει αὔξηση τῶν ἐσόδων ἀπὸ ἄμεσους φόρους κατὰ τὸ 1981·

(γ) ἡ αὔξηση τῶν ἐσόδων ἀπὸ ἔμμεσους φόρους ποὺ θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναμενόμενης αὔξησης στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα γιὰ τὸ 1981 καὶ γενικὰ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας·

(δ) ἡ ἐνδυνάμωση τῆς ὑπηρεσίας εἴσπραξης φόρων γιὰ σκοποὺς πάταξης τῆς φοροδιαφυγῆς σὰν ἀποτέλεσμα τῶν νέων προνοιῶν ποὺ θεσπίσθηκαν στὴ νομοθεσία περὶ Βεβαιώσεως καὶ Εἰσπράξεως Φόρων· καὶ

(ε) ἡ προβλεπόμενη αὐξανόμενη ἀπόδοση τῶν θεσπισθέντων νέων φορολογικῶν μέτρων μέσα στὸ 1980 ἀναφορικὰ μὲ τὴν φορολογία πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία καὶ τὴ φορολογία πάνω στὰ κεφαλαιουχικὰ κέρδη.

Γιὰ τὴν πρόβλεψη τῶν δαπανῶν τοῦ ἴδιου χρόνου λήφθηκαν ὑπόψη οἱ ἀπόλυτα ἀναγκαῖες δαπάνες ὕστερα ἀπὸ δραστικὴ περικοπὴ τῶν ἐλαστικῶν δαπανῶν παρόλο ποὺ, ὅπως παρατηρεῖται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὰ σχετικὰ ὅρια ἦταν περιορισμένα μιὰ καὶ ἕνα μεγάλο μέρος τῶν δαπανῶν τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι ἀνελαστικὲς καὶ μάλιστα μὲ ἀναπόφευκτη ἀνοδικὴ τάση.

(β) Ἔσοδα :

Τὰ συνολικὰ ἔσοδα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅπως φαίνονται στὸ Παράρτημα «Β» ποὺ ἐπισυνάπτεται στὴν παροῦσα ἔκθεση, προβλέπεται ὅτι θὰ καλύψουν ὄχι μόνο τὶς δαπάνες τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1981 ἀλλὰ θὰ προκύψει καὶ ἕνα πλεόνασμα τῆς τάξης τῶν £11.3 ἑκ. Ἂν ὅμως ἀφαιρεθεῖ, ἀπὸ τὶς προβλέψεις ἐσόδων ποὺ γίνονται, ἡ χορηγία τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης ποὺ θὰ παραχωρηθεῖ καὶ οἱ εἰσπράξεις ποὺ ὑπολογίζονται ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμό, τὰ ἔσοδα ἀπὸ Κυβερνητικὲς πηγὲς θὰ εἶναι κατὰ πολὺ χαμηλότερα τοῦ ποσοῦ ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴ χρηματοδότηση σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ τῶν ὑψηλῶν ἐπενδυτικῶν κυρίως δαπανῶν ποὺ προβλέπονται στοὺς ἄλλους Προϋπολογισμούς, δηλαδὴ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως καὶ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως.

Ὅπως ἀναφέρεται στὸ Ἐπεξηγηματικὸ Ὑπόμνημα τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω δεδομένων ἡ ἀνάγκη ἐξέτασης σὲ βάθος τόσο τοῦ σκέλους τῶν ἐσόδων ὅσο καὶ ἐκείνου τῶν δαπανῶν γίνεται ἐπιτακτικὴ καὶ συνάδει μὲ τὶς παροῦσες δημοσιονομικὲς συνθῆκες.

(γ) Δαπάνες :

Οἱ συνολικὲς πιστώσεις τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1981 ἔχουν καθοριστεῖ στὰ £169.1 ἑκ., δηλαδὴ σὲ ἐπίπεδο χαμηλότερο τοῦ ἐπιπέδου ἐσόδων κατὰ £11.3 ἑκ. περίπου. Σὲ σύγκριση μὲ τὶς ἐγκεκριμένες πιστώσεις τοῦ

Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1980, ὁ Προϋπολογισμὸς τῶν δαπανῶν γιὰ τὸ 1981 παρουσιάζει αὔξηση κατὰ £38.2 ἑκ., ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει ποσοστιαία ἀναλογία τῆς τάξης τῶν 29%.

Ἡ λειτουργικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάλυση τῶν δαπανῶν τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1981 ἐμφαίνονται στὰ Παραρτήματα «Γ» καὶ «Δ», ποὺ ἐπισυνάπτονται στὸ τέλος τῆς ἔκθεσης αὐτῆς.

Ἡ κατανομὴ τῶν δαπανῶν τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἔγινε ὕστερα ἀπὸ αὐστηρὴ ἱεράρχησή τους ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ γιὰ νὰ γίνει δυνατὴ ἡ ἐξοικονόμηση χρημάτων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐπενδυτικῶν κυρίως δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως καὶ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως.

Ἐπιδίωξη μεγάλης προτεραιότητας τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ 1981 εἶναι, κατὰ τὴν Κυβερνητικὴ ἄποψη, ἡ συνέχιση τῆς ἐφαρμοζόμενης κοινωνικῆς πολιτικῆς, ὅπως εἶναι ἡ παιδεία, ἡ κοινωνικὴ πρόνοια καὶ εὐημερία καὶ ἡ δημόσια ὑγεία.

Οἱ ἀναγραφόμενες πιστώσεις γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ εἶναι οὐσιωδῶς αὐξημένες σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1980 καὶ θὰ ὑπερβοῦν τὶς ἐγκεκριμένες πιστώσεις τοῦ ἔτους αὐτοῦ κατὰ τὸ ποσὸ τῆς τάξης τῶν £18 ἑκ. Τέλος, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ παρουσιαστεῖ αὔξηση τῆς τάξης τῶν £3.3 ἑκ. στὶς δαπάνες ἀναφορικὰ μὲ τοὺς τόκους καὶ τὰ τέλη ἐξυπηρέτησης τοῦ δημόσιου χρέους στὸ ὁποῖο ποσὸ περιλαμβάνονται οἱ πληρωμὲς καὶ συνεισφορὲς στὰ ἐξοφλητικὰ ἀποθέματα.

Ὅπως ἀναφέρεται ἐπίσης στὸ Ἐπεξηγηματικὸ Ὑπόμνημα τοῦ ἴδιου Ὑπουργείου, οἱ δαπάνες τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι ἀνελαστικὲς καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τους ἀποτελεῖται ἀπὸ καταναλωτικὲς δαπάνες. Πολιτικὴ δὲ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν εἶναι ὅπως ἐξοικονομήσεις ἀπὸ ἀποδοχὲς προσωπικοῦ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1981 γιὰ χρήση σὲ ἄλλα κονδύλια ποὺ παρουσιάζουν ἔλλειμμα γίνονται ἀποδεκτὲς μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔγκριση τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Ἡ δημιουργία νέων θέσεων στὸν ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμὸ ἔχει περιοριστεῖ κατὰ τὴν Κυβερνητικὴ ἄποψη μόνο σὲ ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις οἱ ὁποῖες ἀποβλέπουν στὴ μονιμοποίηση ἀριθμοῦ προσώπων ποὺ ὑπηρετοῦν τώρα πάνω σὲ ἡμερήσια βάση. Στὸ Παράρτημα «Ε», ποὺ ἐπισυνάπτεται στὸ τέλος τῆς ἔκθεσης αὐτῆς, δεικνύεται ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων θέσεων ποὺ δημιουργοῦνται καὶ παρουσιάζεται συγκριτικὰ ἡ σημειούμενη αὔξηση σὲ σύγκριση μὲ τὸ χρόνο ποὺ ἔληξε.

Β. Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως γιὰ τὸ 1981 ἔχει καταρτιστεῖ μὲ βάση τόσο τοὺς στόχους τοῦ Τρίτου Ἕκτακτου Σχεδίου ἀλλὰ καὶ τὰ σημερινὰ δεδομένα καὶ τὶς ἀναμενόμενες ἐξελίξεις μέσα στὸ 1981. Οἱ πρόνοιες ποὺ περιλαμβάνονται ἀφοροῦν τὰ πιὸ σημαντικὰ ἔργα ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς ἀποδοτικότητας, ἐνῶ περιοριστικὸ στοιχεῖο ἀποτελοῦν οἱ ὑποχρεώσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀναφορικὰ μὲ ἀριθμὸ συνεχιζόμενων ἔργων. Παρόλο ὅτι καταβλήθηκαν προσπάθειες μείωσης τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως γιὰ τὸ 1981 ἢ περιορισμοῦ του τουλάχιστο στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1980, ἐντούτοις αὐτὸ τελικὰ δὲν ἐπιτεύχθηκε γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς αὐξήσεις ποὺ παραχωρήθηκαν στοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους, ἀναλήφθηκαν καὶ πρόσθετες ὑποχρεώσεις σχετικὰ μὲ—

(α) τὴν κατασκευὴ νέου ἀεροδρομίου στὴν Πάφο (£2,500,000),

(β) τὴν ἀνέγερση τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἱδρύματος Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' (£800,000),

(γ) τὴν καταβολὴ δικαιωμάτων στοὺς Συμβούλους Ἀρχιτέκτονες καὶ Ἐπιμετρητὲς Ποσοτήτων γιὰ τὰ Νέα Κεντρικὰ Κυβερνητικὰ Κτίρια (£430,000),

(δ) τὴν ἔναρξη σχεδίων Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως στὶς περιοχὲς Τηλλυρίας, Μαραθάσας καὶ Ὀρεινῆς (£300,000 μαζὶ μὲ τὰ δάνεια),

(ε) τὴν καταβολὴ ἀμοιβῆς σὲ Συμβούλους Μηχανικοὺς σχετικὰ μὲ τὸ Σχέδιο Νοτίου Ἀγωγοῦ καὶ τὴν ἑτοιμασία ὁριστικῆς μελέτης γιὰ τὸ φράγμα στὸν Κούρη (£294,000), κλπ.

Ὅπως φαίνεται στὸ συγκριτικὸ πίνακα, ποὺ ἐπισυνάπτεται ὡς Παράρτημα «ΣΤ» στὴν παροῦσα ἔκθεση, γίνονται πρόνοιες γιὰ τὴ διάθεση ποσοῦ τῆς τάξης τῶν £45.2 ἑκ. Ποσὸ τῆς τάξης τῶν £40.6 ἑκ. θὰ διατεθεῖ ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Ἀναπτύξεως καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Δημοσίων Δανείων, στὸ ὁποῖο θὰ μεταφερθοῦν £750.000 ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Ἀναπτύξεως. Τὸ ποσὸ αὐτὸ μαζὶ μὲ τὶς εἰσπράξεις τόκων καὶ ἀποπληρωμῶν θὰ χρηματοδοτήσει τὰ νέα δάνεια ποὺ προγραμματίζονται. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μεταφορὰ στὸ Ταμεῖο Δημοσίων Δανείων, ὑπάρχει πρόνοια £2 ἑκ. ποὺ θὰ μεταφερθοῦν στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῶν δαπανῶν γιά τὸ στεγαστικὸ πρόγραμμα τῶν προσφύγων.

Ἡ αὔξηση τῶν δαπανῶν ποὺ προβλέπεται γιὰ τὸ 1981 σὲ σχέση μὲ τὸ 1980 ἀνέρχεται σὲ £3.2 ἑκ. ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ 7.6% αὔξηση σὲ τρέχουσες τιμές.

Τὰ μεγαλύτερα κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ἀφοροῦν κατὰ πρῶτο λόγο στὴ δημιουργία ἔργων ὑποδομῆς ὅπως τὸ νερό, οἱ δρόμοι, τὰ ἀεροδρόμια καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη καί, κατὰ δεύτερο, στὴ δημιουργία ἔργων ὑποδομῆς στοὺς παραγωγικοὺς τομεῖς ὅπως εἶναι ἡ βιομηχανία, ὁ τουρισμὸς καὶ ἡ γεωργία.

Ι. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ὅπως καὶ σὲ προηγούμενα χρόνια, ἔτσι καὶ φέτος ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναφέρει καὶ τονίζει ὅτι οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ εἶναι ἕνα μόνο μέρος καὶ μιὰ μόνο πτυχὴ τῆς ὅλης γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Οἱ Προϋπολογισμοὶ πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι καὶ νὰ ἀντικατοπτρίζουν τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, ἀλλὰ οἱ Προϋπολογισμοὶ εἶναι μόνο μιὰ ἔκφραση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς καὶ δὲν εἶναι ἡ συνισταμένη τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Οἱ Προϋπολογισμοὶ εἶναι βασικὰ μιὰ ἀπαρίθμηση τῶν ἐτήσιων οἰκονομικῶν πόρων τοῦ κράτους καὶ τῶν δαπανῶν ποὺ προγραμματίζονται στὴ διάρκεια ἑνὸς χρόνου καὶ ἀντικατοπτρίζουν τὴν ἱεράρχηση ποὺ ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ δώσει ὅσον ἀφορᾶ τὴν προτεραιότητα στὸ κάθε ἔργο ἢ μορφὴ δαπάνης ποὺ προγραμματίζεται.

Γι' αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ διευκρινίζει ὅτι ἡ ἔγκριση τῶν ὅσων περιέχονται στοὺς δυὸ ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμοὺς δὲν σημαίνει ἀναγκαστικὰ καὶ ἔγκριση ἀπὸ αὐτὴ τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Ἡ γενικότερη οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἐκφράζεται καὶ ἐφαρμόζεται, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἐτήσιους Προϋπολογισμούς, καὶ ἴσως κατὰ πιὸ σαφῆ καὶ ἀποτελεσματικὸ τρόπο μὲ νομοθεσία ποὺ καθορίζει ἀντικείμενα καὶ ὕψος φορολογίας, μὲ νομισματικὴ πολιτικὴ καὶ μέτρα, μὲ νομοθετήματα ποὺ δημιουργοῦν θεσμοὺς καὶ πλαίσια οἰκονομικῆς δραστηριότητας τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα καὶ διάρθρωση καὶ συσχέτιση

μορφῶν ἐργοδοτήσεως καὶ ἄλλα σημαντικὰ μέτρα ποὺ δὲν περιλαμβάνονται ἀναγκαστικὰ ἢ ἄμεσα στοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ πού, κατὰ κανόνα, δὲν ἐξετάζονται ταυτόχρονα ἢ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπίσης ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ἔγκριση τῶν διαφόρων κονδυλίων ποὺ περιλαμβάνονται στοὺς δυὸ Προϋπολογισμοὺς δὲν σημαίνει καὶ ἔγκριση τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν ποὺ διατίθενται ἀπὸ τὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας. Γιατὶ ἕνα σοβαρὸ ποσὸ τῶν δαπανῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ ἄμεση ἐπιβάρυνση τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ἐπιβαλλόμενη ἀπὸ τὸ Νόμο καὶ τὶς Συνταγματικὲς διατάξεις καὶ σὰν ἀποτέλεσμα εἶναι περιορισμένες οἱ ἐξουσίες τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἐξέταση τῶν Προϋπολογισμῶν γιὰ ἐπιβολὴ σοβαρῶν ἀλλαγῶν.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ διαπιστώνει καὶ τονίζει σ' αὐτὴ τὴν Ἔκθεση τὴν ἀνάγκη γιὰ στενότερη συνεργασία μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς τόσο γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν ἐτήσιων προϋπολογισμῶν ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων καὶ τὴν πραγματοποίηση τῶν δαπανῶν ποὺ προβλέπονται στοὺς Προϋπολογισμούς. Ἡ Ἐπιτροπὴ τόσο μὲ γραπτὲς ὅσο καὶ μὲ προφορικὲς εἰσηγήσεις της πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν ζήτησε νὰ ἐξευρεθοῦν τρόποι ποὺ νὰ ἐπιτρέπουν στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐνημερώνονται ἔγκαιρα γιὰ τὰ διάφορα ἔργα καὶ δαπάνες ποὺ ἡ Κυβέρνηση προγραμματίζει γιὰ τὸν ἑπόμενο χρόνο καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη, νὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ διαβιβάζουν στὴν Κυβέρνηση τὰ προβλήματα καὶ τὶς εἰδικὲς ἀνάγκες συγκεκριμένων περιοχῶν μὲ τὰ ὁποῖα ἢ τὶς ὁποῖες βρίσκονται σὲ στενὴ ἐπαφή.

Δυστυχῶς αὐτὴ ἡ εἰσήγηση ποὺ ἐπανειλημμένα ὑποβλήθηκε στὴν Κυβέρνηση δὲν ἔχει ὡς τώρα υἱοθετηθεῖ μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἀντιμετωπίζει τὸ δίλημμα, εἴτε νὰ ἀπορρίψει ἀριθμὸ ἔργων ποὺ προτείνονται καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἀντικατοπτρίζουν, κατὰ τὴ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν προτεραιότητα καὶ τὴν ἀνάλογη σημασία σὲ συνάρτηση μὲ τὸ τί ἀναμένει ὁ λαὸς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, εἴτε νὰ ἐμμένουν στὴν ἀντικατάσταση τῶν ἔργων αὐτῶν μὲ νέα ἔργα μεγαλύτερης κατὰ τὴ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς προτεραιότητας καὶ βαρύνουσας ἀξιολόγησης, πράγμα ποὺ θεωρεῖται στὴν πράξη ἰδιαίτερα δύσκολο ἂν ὄχι καὶ ἀκατόρθωτο.

3. Οἱ δαπάνες ποὺ προτείνονται στοὺς Προϋπολογισμοὺς ἀναγκαστικὰ καθορίζουν τὸ ὕψος τῶν ἀναγκῶν τῆς Κυβέρνησης σὲ πόρους. Γι' αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ἔγκριση τῶν Προϋπολογισμῶν προκαθορίζεται καὶ ἡ ὑποχρέωση τῆς Κυβέρνησης νὰ ἐπινοήσει καὶ νὰ εἰσηγηθεῖ στὴ Βουλὴ μέτρα ποὺ ἀποβλέπουν στὴν αὔξηση τῶν οἰκονομικῶν πόρων τοῦ κράτους. Ὅμως οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ οὔτε καὶ ἡ Βουλὴ ἔχουν εἴτε τὴν εὐχέρεια εἴτε τὴ συνταγματικὴ ἐξουσία νὰ προκαθορίσουν τὸ ὕψος ἢ τὴ μορφὴ τέτοιων μέτρων. Ἡ ἐξουσία τῆς Βουλῆς ἁπλῶς περιορίζεται στὸ νὰ ἀπορρίψει τέτοιες προτάσεις ἢ νὰ τὶς ἐπικυρώσει μὲ τροποποιήσεις ἢ χωρὶς τροποποιήσεις. Παρόλα αὐτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀκολουθοῦσα παλαιότερη τακτική της, καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐξέτασης τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν, εἰσηγήθηκε διάφορα μέτρα καὶ πρόβαλε διάφορες ἰδέες μὲ στόχο τὴν ἐξεύρεση πρόσθετων πηγῶν πόρων γιὰ τὸ Κράτος, χωρὶς πρόσθετη φορολογικὴ ἐπιβάρυνση τῆς μάζας τοῦ λαοῦ καὶ εἰδικότερα τῶν οἰκονομικὰ ἀσθενέστερων τάξεων. Παράλληλα ἡ Ἐπιτροπή, καὶ εἰδικότερα μερικὰ ἀπὸ τὰ Μέλη της, δὲν θεωροῦν ὅτι οἱ δυὸ Προϋπολογισμοὶ πραγματικὰ ἐπιφέρουν ὅλες τὶς οἰκονομίες στὶς δαπάνες ποὺ εἶναι δυνατὲς οὔτε καὶ ἀντικατοπτρίζουν ἀποφασιστικὴ πολιτικὴ λιτότητας καὶ περισυλλογῆς ποὺ τόσο συχνὰ καὶ ἔντονα διακηρύσσεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶχαν ἰδιαίτερα τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσουν τὴ γενικότερη φορολογικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ ἐνῶ σημειώνουν τὴ μερικὴ διαφο-

ροποίηση πού, ὅπως ἔχει ἀναφέρει ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἔχει ἐπέλθει στὶς ἀναλογίες μεταξὺ ἔμμεσων καὶ ἄμεσων φόρων, ἐπαναδιατύπωσαν τὴν πάγια θέση τους ὅτι ἡ παραπέρα βελτίωση τῆς ἀναλογίας αὐτῆς ὄχι μόνο εἶναι δυνατὴ ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται σὰν μέτρο πιὸ δίκαιης καὶ κοινωνικὰ πιὸ ἀποδεκτῆς φορολογίας.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὶς συναντήσεις της μὲ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν καὶ τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ πάνω στὴν πρόοδο ποὺ ἔχει σημειωθεῖ στὰ πλαίσια τῆς προωθήσεως τῶν στόχων καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκτιμᾶ τὸ ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθεῖ, ταυτόχρονα, ὅμως, συμμερίζεται τοὺς φόβους καὶ τὶς ἀνησυχίες ποὺ ἔχουν ἐκφρασθεῖ γιὰ τὶς μελλοντικὲς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία δὲν εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀπαμβλυνθοῦν ἀρκεῖ νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα ἀποφασιστικὰ μέτρα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης. Δυστυχῶς, παρόλη τὴν ἀνησυχητικὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ οἰκονομία σήμερα καὶ τὶς δυσοίωνες προοπτικὲς γιὰ παραπέρα ἐπιδείνωσή της, ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἀκόμα προχωρήσει στὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων. Ἐνῶ, γιὰ παράδειγμα, τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα ἔχει ἀνατρέψει καὶ ἐξαρθρώσει προγράμματα καὶ στόχους μὲ ὅλες τὶς δυσάρεστες ἐπιπτώσεις τόσο στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν ὅσο καὶ στὸ βαθμὸ σταθερότητας τῆς οἰκονομίας, τὰ μέτρα ποὺ ἔχουν προγραμματισθεῖ ἢ ποὺ ἔχουν ληφθεῖ εἶναι, θεωρητικά, ὑποτυπώδη καὶ ἀνεπαρκῆ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, καὶ σὰν μέτρο ἀντιμετώπισης τῶν αὐξητικῶν πληθωριστικῶν τάσεων διαπιστώνεται ὅτι ἡ προσπάθεια ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴ συγκράτηση τῶν τιμῶν δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν. Ἐνέργειες στὸν εὐαίσθητο τοῦτο τομέα πρέπει νὰ εἶναι προγραμματισμένες καὶ συντονισμένες διαφορετικὰ δὲν ἐπιτυγχάνουν στὸ σκοπό τους, ὀξύνουν τὸ πρόβλημα καὶ προκαλοῦν ἀλυσιδωτὲς συνέπειες σ' ὅλους τοὺς παραγωγικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι τυχὸν περαιτέρω καθυστέρηση στὴν συγκράτηση τῶν τιμῶν θὰ ὁδηγήσει σὲ τέτοιες συνθῆκες ἐκτροχιασμοῦ τῆς οἰκονομίας μὲ ἀποτέλεσμα τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ὑπάρχουν σήμερα καὶ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, νὰ μετατραποῦν σὲ ὀξεία οἰκονομικὴ κρίση, ἰδιαίτερα ὅταν ληφθεῖ ὑπόψη καὶ τὸ στοιχεῖο τοῦ εἰσαγόμενου πληθωρισμοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ καταβληθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἰδιαίτερες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀναδιάρθρωση τῆς οἰκονομίας καὶ τὴ βελτίωση τοῦ χρηματοδοτικοῦ μηχανισμοῦ της.

Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ θὰ πρέπει νὰ προσαρμοστεῖ στὸν ποιοτικὸ ἔλεγχο τῶν χρηματοδοτήσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα καὶ μέσα στὰ ἴδια πλαίσια θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθεῖ ἡ μείωση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ ἡ αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων. Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ κατατέθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ προκύπτει ὅτι τὰ μέτρα ποὺ λήφθηκαν δὲν ἔχουν ἀποδειχθεῖ ἀποτελεσματικὰ στὴν ἐπιβολὴ ποιοτικοῦ ἐλέγχου στὶς χρηματοδοτήσεις, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ ἀμφιβολίες ἂν ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ ποὺ ἐφαρμόσθηκε ἦταν ἡ σωστή. Οἱ ἀμφιβολίες μετατρέπονται σὲ ἀνησυχία ἀπὸ τὴ διαπίστωση ὅτι ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ ποὺ ἐφαρμόσθηκε εἴτε συνέπεσε εἴτε προκάλεσε τὴν κάμψη τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας καὶ τὴν ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομικῆς ὑφέσεως. Συναφῶς ἡ Ἐπιτροπὴ διατυπώνει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴν αὐξημένη κατανάλωση σὲ βάρος τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευση, πρᾶγμα ποὺ ἐπηρεάζει τὶς ἐπενδυτικὲς δυνατότητες. Μὲ τὴν εὐκαιρία, Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διαφωνοῦν μὲ τὴν αὔξηση τῶν ἐπιτοκίων γιατὶ πιστεύουν ὅτι τέτοια αὔξηση δὲν θὰ

ὁδηγήσει στὴν αὔξηση τῆς ἀποταμίευσης ἢ θὰ ἔχει εὐεργετικὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὴ χαλιναγώγηση τοῦ πληθωρισμοῦ ἀλλὰ ἀντίθετα πιστεύουν ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ θὰ πλήξει τὰ πλατειὰ στρώματα τῶν ἐργαζομένων καὶ θὰ ὁδηγήσει σὲ αὔξηση τῶν τιμῶν.

Ἄλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πιστεύουν ὅτι ἡ αὔξηση τῶν ἐπιτοκίων εἶναι ἀναγκαία γιατὶ τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο ἀνώτατου ὁρίου ἐπιτοκίου, 9%, εἶναι ἀρνητικὸ λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ ποσοστοῦ 14% τοῦ πληθωρισμοῦ, πράγμα ποὺ ἐπιδρᾶ ἀνασταλτικὰ στὶς ἀποταμιεύσεις καὶ ἐπενδύσεις.

5. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ διασφάλιση ἑνὸς ἰσχυροῦ οἰκονομικοῦ μετώπου συνιστᾶ τὸ πιὸ σημαντικὸ καὶ ἀπαραίτητο ὑπόβαθρο τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴ δικαίωση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει ὅλες οἱ τάξεις τοῦ λαοῦ, ὅλα τὰ ὀργανωμένα σύνολα, ὅλοι οἱ πολίτες, νὰ θεωροῦν πρωταρχικὸ καὶ πατριωτικὸ καθῆκον τους νὰ προσφέρουν ἐργασία, νὰ ὑποστοῦν θυσίες καὶ νὰ συμβάλουν πρακτικὰ στὴ σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν σοβαρῶν ἀναγκῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων. Ἀρκεῖ ἡ κατανομὴ τῶν βαρῶν καὶ ἡ ἀνάληψη τῶν θυσιῶν νὰ εἶναι δίκαιη καὶ ἀνάλογη μὲ τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα τῆς κάθε τάξης. Παρόλο ὅτι οἱ συνθῆκες ποὺ δημιούργησε ἡ Τούρκικη εἰσβολὴ καὶ κατοχή, ἐν ὅσω συνεχίζονται, θὰ συνιστοῦν μόνιμη ἀδυναμία τῆς οἰκονομίας νὰ ἀντεπεξέλθει, στὸ σύνολό τους, στὰ προβλήματα αὐτά, ἐντούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι μὲ τὸν κατάλληλο συντονισμὸ τῶν προσπαθειῶν, Κυβέρνησης καὶ λαοῦ, εἶναι δυνατὴ ἡ ἀντιμετώπιση πολλῶν προβλημάτων. Γιὰ νὰ εὐοδωθεῖ, ὅμως, μιὰ τέτοια προσπάθεια θὰ πρέπει ἡ συνεισφορὰ στὸ στόχο αὐτὸ τῆς διασφάλισης τοῦ ἰσχυροῦ οἰκονομικοῦ μετώπου νὰ στηρίζεται στὴν καθολικότητα τῆς συνεισφορᾶς, στὴ δίκαιη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν καὶ τῶν ἐπιπτώσεων τῆς καταστροφῆς καὶ στὴ δημιουργία ἴσων εὐκαιριῶν γιὰ ὅλους. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν παραγνωρίζει τὸ γεγονὸς ὅτι πολλὰ ἔχουν γίνει στὸν τομέα αὐτὸ ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ τόσα ἄλλα ποὺ πρέπει νὰ γίνουν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπογραμμίσει ὅτι οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ πρόοδος τῆς Κύπρου δὲν μπορεῖ νὰ θεμελιωθεῖ παρὰ σὲ μιὰ Κύπρο ἑνιαία καὶ μιὰ ἑνιαία οἰκονομία. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἕτοιμη νὰ ἐπικροτήσει κάθε προσπάθεια ποὺ ἀποβλέπει στὴν ἐξεύρεση μιᾶς δίκαιης καὶ βιώσιμης λύσης τοῦ πολιτικοῦ προβλήματος ὥστε νὰ τεθεῖ ἕνα τέλος στὴ σημερινὴ τραγωδία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ ὑπάρξει ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς ἀνάπτυξης καὶ εὐημερίας τῆς ὁποίας τὰ ἀγαθὰ νὰ μοιράζονται ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου. Γιατὶ ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι μέσα σὲ συνθῆκες διχοτόμησης οὔτε Ἕλληνες οὔτε Τοῦρκοι μποροῦν νὰ ἔχουν εὐημερία γιατὶ ὁποιαδήποτε οἰκονομικὰ ἐπιτεύγματα θὰ εἶναι εὐάλωτα στὴν παραμικρότερη ἀντιξοότητα ἐσωτερικῆς ἢ διεθνοῦς προέλευσης.

6. Ἡ πολιτικὴ τῶν ἐλλειμματικῶν προϋπολογισμῶν συνεχίζεται καὶ αὐτὸ τὸ χρόνο παρόλο ὅτι καταβάλλεται μιὰ συνεχὴς προσπάθεια γιὰ τὴ σταδιακὴ μείωση τῶν ἐλλειμμάτων αὐτῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ παραπέρα μείωση τῶν ἐλλειμμάτων αὐτῶν ἀρκεῖ νὰ ληφθοῦν τὰ σωστὰ μέτρα. Ἡ Ἐπιτροπὴ δέχεται τὴν ἄποψη ὅτι οἱ συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν σήμερα στὴν οἰκονομία ἐπιβάλλουν περισυλλογὴ σὲ ὅλους ἀνεξαίρετα τοὺς τομεῖς. Μερικὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν ἀκόμα τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἡ ἴδια ἀρθεῖ στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων αὐτῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ εἶναι καὶ πειστικὴ στὶς προτροπές της πρὸς τὸ λαὸ γιὰ οἰκονομίες καὶ

λιτότητα. Άλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πιστεύουν ὅτι οἱ ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμοὶ προσφέρουν ἀκριβῶς τὸ μέσο γιὰ ὑλοποίηση τῶν προτροπῶν τῆς Κυβέρνησης γιὰ λιτότητα καὶ μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια προτίθενται νὰ εἰσηγηθοῦν τὴν παγοποίηση τῆς πλήρωσης νέων θέσεων, μὲ ἐξαίρεση τὶς ἀνώτατες βαθμίδες τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων ἡ πλήρωση ἐπιβάλλεται γιὰ νὰ ὑπάρξει καλύτερος καὶ ἀποτελεσματικότερος συντονισμὸς τῶν Κυβερνητικῶν τμημάτων, καθὼς ἐπίσης τὴν τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 4 τῶν ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμῶν ὥστε ἡ σημερινὴ δυνατότητα γιὰ τὴ χρησιμοποίηση περισσευμάτων ὁρισμένων κονδυλίων πρὸς κάλυψη ἐλλειμμάτων ἄλλων νὰ τερματιστεῖ. Τὰ ἴδια Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισημαίνουν τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες ποὺ ἔχει ἡ διατήρηση μιᾶς τέτοιας πρόνοιας γιατί, ὅπως ὑποστηρίζουν, ἡ πείρα τῶν προηγούμενων χρόνων ἀπόδειξε ὅτι μὲ τὴν πρόνοια αὐτὴ δημιουργοῦνται συνθῆκες ὄχι μόνο διασπάθισης τῶν δημοσίων χρημάτων ἀλλὰ καὶ διάθεσης δαπανῶν γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ Βουλὴ λαμβάνει γνώση μόνο ἐκ τῶν ὑστέρων.

Ἄλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διαφωνοῦν μὲ τὴν ὀρθότητα τῆς πιὸ πάνω ἄποψης γιατὶ πιστεύουν ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ διατηρήσει τὴν εὐελιξία της σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις μιὰ καὶ ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀσκήσει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου ἐκ τῶν ὑστέρων.

Μερικὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασαν ἔντονα τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Κυβέρνηση χρησιμοποιεῖ πρόνοιες τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ ἔργα κοινοτικῆς ἀναπτύξεως καὶ πρόνοιες τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ νέες ἢ παλαιὲς κενὲς θέσεις γιὰ ἄσκηση κομματικῆς προπαγάνδας ἰδιαίτερα σὲ ἔτος προεκλογικοῦ ἀγώνα. Τὰ ἴδια Μέλη διατύπωσαν τὴν ἄποψη ὅτι ἡ συνέχιση τῆς εὐχέρειας ποὺ παρέχει τὸ ἄρθρο 4 τοῦ Νόμου γιὰ μεταφορὰ κονδυλίων ποὺ ἐγκρίνονται γιὰ συγκεκριμένο σκοπὸ σὲ ἄλλο, διευρύνει τὶς δυνατότητες ποὺ ἔχει ἡ Κυβέρνηση γιὰ χρήση τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ ἐξυπηρέτηση κομματικῶν σκοπιμοτήτων. Γι' αὐτὸ τὰ Μέλη αὐτὰ τῆς Ἐπιτροπῆς προειδοποίησαν ὅτι θὰ ἀπαιτήσουν ἀπὸ τὴ Βουλὴ τὴ λήψη μέτρων γιὰ ἀποκλεισμὸ αὐτῆς τῆς δυνατότητας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς χαρακτήρισαν τέτοιες ἀπόψεις σὰν παντελῶς ἀβάσιμες καὶ ἀναπόδεικτες καὶ ὑποστήριξαν ὅτι ἡ Κυβέρνηση χρησιμοποιεῖ ὅλα τὰ κονδύλια ποὺ προβλέπει ὁ Προϋπολογισμὸς μόνο γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ χωρὶς καμμιὰ διάκριση καὶ γιὰ ἀντιμετώπιση κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀσθενέστερων οἰκονομικὰ τάξεων τοῦ πληθυσμοῦ.

7. Στὸν τομέα τοῦ συντονισμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ δραστηριοτήτων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων ἐξακολουθοῦν νὰ παρατηροῦνται ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες. Ἰδιαίτερα ἐμφανεῖς οἱ ἀδυναμίες αὐτὲς εἶναι στὶς περιπτώσεις ποὺ ἕνα θέμα ἔχει πτυχὲς ποὺ ἐμπίπτουν στὶς ἁρμοδιότητες περισσότερων ἀπὸ ἕνα Ὑπουργεῖο ἢ ποὺ ἡ προώθηση ἑνὸς σχεδίου ἀπαιτεῖ τὴ συνεργασία καὶ συντονισμὸ διαφορετικῶν Ὑπουργείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἤλπιζε ὅτι οἱ ἀδυναμίες αὐτὲς θὰ ἀντιμετωπίζονταν μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀναδιοργάνωσης τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπενθυμίζει ὅτι ὅταν ἡ Κυβέρνηση ἀνάλαβε ἀρχικὰ νὰ προωθήσει θέμα ἀναδιοργανώσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, ἔδωσε κατηγορηματικῶς διαβεβαιώσεις στὴν Ἐπιτροπή, ὅτι τὸ Σχέδιο ἀναδιοργάνωσης τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας δὲν θὰ προκαλοῦσε, τουλάχιστο στὰ πρῶτα στάδια, αὔξηση τοῦ μισθολογίου πάνω ἀπὸ 2%. Αὐτὴ ἡ ἐπίσημη Κυβερνητικὴ διαβεβαίωση περιλήφθηκε στὶς δυὸ προηγούμενες ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὸν Προϋπολογισμό, καὶ ἔτσι ἐπισημοποιήθηκε μὲ τὸν πιὸ κατηγορηματικὸ τρόπο.

Δυστυχῶς ἡ ἐπίσημη Κυβερνητικὴ διαβεβαίωση ἀποδείχθηκε ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνακριβὴς καὶ ἡ δαπάνη ἤδη ἀνέρχεται σὲ πολλαπλάσιο ὕψος.

Παρὰ τὴν ἀθέτηση τῶν Κυβερνητικῶν διαβεβαιώσεων ποὺ δόθηκαν τὰ προηγούμενα χρόνια καὶ τὴ σημαντικὴ πρόσθετη δαπάνη τῆς ἀναδιοργανώσεως καὶ παρόλο ὅτι φαινομενικὰ ἔγινε ἡ ἀναδιοργάνωση αὐτὴ τὰ ὅσα ἔχουν ἀκολουθήσει καὶ οἱ χειρισμοὶ ποὺ ἔγιναν ἔχουν ὁδηγήσει σὲ σημαντικὲς μισθολογικὲς αὐξήσεις χωρὶς νὰ εἶναι ἐμφανῆ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τεθέντος σκοποῦ. Μὲ τὴν εὐκαιρία καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀναδιοργάνωση ἡ Ἐπιτροπὴ τονίζει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν πάταξη τῆς γραφειοκρατίας, ὅπου ὑπάρχει, στὸν κρατικὸ μηχανισμὸ καὶ γιὰ τὴν ἁπλοποίηση καὶ συντόμευση τῶν διαδικασιῶν μὲ γενικὸ στόχο ἡ δημόσια ὑπηρεσία νὰ καταστεῖ πιὸ προσιτὴ στὸ κοινό.

8. Ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπείγοντα καὶ σημαντικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος εἶναι τὸ στεγαστικὸ καὶ ἰδιαίτερα τὸ στεγαστικὸ τῶν προσφύγων. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐνῶ διαπιστώνει ὅτι ἔχει ἐπιτελεστεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀξιόλογο ἔργο στὸν τομέα αὐτόν, πιστεύει ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς προσφύγων ἐξακολουθοῦν νὰ διαβιοῦν σὲ παράγκες καὶ κάτω ἀπὸ ἀπαράδεκτες συνθῆκες. Πρόσθετα ὅσοι ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες εἶναι ἐνοικιαστὲς στέγης ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιμετωπίζουν προβλήματα καὶ νὰ ζοῦν κάτω ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀνασφάλειας. Ἡ ἐξαγγελία τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴ ρύθμιση τοῦ θέματος τῆς στέγης ἐπὶ ἐνοικίῳ δὲν ἔχει ἀκόμα ὑλοποιηθεῖ παρόλο ὅτι τὰ διάφορα χρονικὰ πλαίσια ποὺ τάχθηκαν στὸ παρελθὸν ἐπανειλημμένα ἔχουν ξεπεραστεῖ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ θεσπισθεῖσες νομοθεσίες γιὰ τὴν ἵδρυση Ὀργανισμοῦ Στέγης καὶ γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῆς ἀγορᾶς γῆς, παρόλο ὅτι ἔχουν ψηφιστεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ πρὸ πολλοῦ καὶ πολλὰ ἀναμένονται ἀπὸ τὶς νομοθεσίες αὐτές, δὲν ἔχουν ἐπιταχυνθεῖ οἱ προσπάθειες τῆς ὑλοποίησης τῶν προνοιῶν τους οὔτε ἔχουν διατεθεῖ σημαντικὰ κεφάλαια γιὰ τὴν ἱκανοποιητικὴ λειτουργία τους.

II. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχοντας ὑπόψη τὴν ἀνάλυση τῆς πολιτικῆς τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, ὅπως αὐτὴ ἀντικατοπτρίζεται στοὺς ὑπὸ ἐξέταση δυὸ Προϋπολογισμοὺς καὶ γιὰ τὴν ὁποία ἀναφέρθηκε ἐκτενέστερα κάθε Ὑπουργὸς ξεχωριστά, ἐπιθυμεῖ νὰ διατυπώσει κατὰ Ὑπουργεῖο, τὶς πιὸ κάτω παρατηρήσεις της :—

(1) Ὑπουργεῖο Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων καὶ Τμήματα :-

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσει διεξοδικὰ τὸ θέμα τοῦ συντονισμοῦ ποὺ ὑπάρχει σήμερα μεταξὺ δύο βασικῶν Ὑπουργείων στὰ θέματα τῆς παραγωγῆς καὶ διάθεσης γεωργικῶν προϊόντων, δηλαδὴ τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας. Μετὰ λύπης της ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισημαίνει τὸ γεγονὸς ὅτι ἐλλείπει στὸν τομέα αὐτὸ τόσο ὁ ἀπαιτούμενος σχεδιασμὸς καὶ παρακολούθηση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὅσο καὶ ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐμπορίας καὶ διάθεσης τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀναντίλεκτα τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ κατὰ καιροὺς δημιουργία πλεονασμάτων σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἡ ἀνεξέλεγκτη καὶ ἀσυντόνιστη εἰσαγωγὴ ὁμοειδῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τελικὰ ἀποτυχία στὴν ἐξασφάλιση ἀμειπτικῶν τιμῶν γιὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα. Ἄποψη τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως γεφυρωθεῖ τὸ ὑφιστάμενο σήμερα κενό, μὴ ἀποκλειομένης καὶ τῆς δημιουργίας συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία νὰ ἐποπτεύει καὶ συντονίζει τόσο τὴν παραγωγὴ ὅσο καὶ τὴ διάθεση τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ἀπὸ τὴ διεξαχθεῖσα συζήτηση φαίνεται ὅτι περιθώρια γιὰ μιὰ τέτοια συνεργασία ὅσο καὶ τὸ ἀπαιτούμενο ἐνδιαφέρον ὑπάρχουν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς καὶ τῶν δύο Ὑπουργείων. Κατὰ συνέπεια ἐκεῖνο ποὺ ἀπομένει εἶναι ἡ κατάλληλη μεθόδευση ὥστε νὰ

ἀποφύγουμε τὴν ἐπανάληψη γνωστῶν προβλημάτων μὲ ὅλες τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες σὲ βάρος τῶν Κυπρίων παραγωγῶν καὶ γενικότερα τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

(2) Ὑπουργεῖο Ἐργασίας & Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Τμήματα :-

Κατὰ τὴ συζήτηση ποὺ ἔχει διεξαχθεῖ πάνω στὰ διάφορα θέματα τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ πιὸ πάνω Ὑπουργείου καὶ τῶν Τμημάτων του ἔχουν γίνει διαπιστώσεις ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ τὰ ἀκόλουθα :—

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσει μὲ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα ποὺ ἔχουν προκύψει ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ νέου σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται κυρίως στὸ θέμα τοῦ ὕψους τῶν εἰσφορῶν στὸ Ταμεῖο κυρίως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ὁμάδων αὐτοεργοδοτουμένων προσώπων. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐνῶ ἐπιδοκιμάζει χωρὶς ὁποιαδήποτε ταλάντευση τὴ σπουδαιότητα καὶ σημασία τοῦ εἰσαχθέντος κοινωνικοῦ μέτρου, καλεῖ τοὺς εἰδικοὺς νὰ ἐξετάσουν τὸ ταχύτερο δυνατὸ τὰ δημιουργηθέντα προβλήματα ὥστε ἕνα καθ' ὅλα ἐξαιρετικὸ κοινωνικὸ μέτρο νὰ μὴν τεθεῖ ὑπὸ ἀμφισβήτηση στὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐφαρμογῆς του. Ὁποιαδήποτε ἐν τούτοις ἐπέμβαση στὶς διάφορες διατάξεις τῆς θεσπισθείσας νομοθεσίας θὰ πρέπει νὰ γίνει μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ μὲ βάση καὶ κάτω ἀπὸ τὶς σωστὲς διεργασίες ὥστε μὲ κανένα τρόπο νὰ ἐπηρεαστεῖ ἡ ἀναλογιστικὴ ἰσορροπία ποὺ διακρίνει τὸ Σχέδιο καὶ ἔτσι νὰ διαταραχθεῖ ἡ βιωσιμότητά του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπικροτεῖ τὴ μετάκληση τοῦ εἰδικοῦ ἐμπειρογνώμονα ὁ ὁποῖος, μακρυὰ ἀπὸ τὸ θόρυβο ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ γύρω ἀπὸ τὸ Σχέδιο αὐτό, θὰ ἐξετάσει ὑπεύθυνα καὶ ἐπιστημονικὰ τὶς παραστάσεις ποὺ ἔγιναν καὶ θὰ συμβουλεύσει ἀνάλογα τὴν Κυβέρνηση.

Δεύτερο θέμα ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ πιὸ πάνω σχέδιο εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀφορᾶ τὴ σωστὴ διαφώτιση τοῦ κοινοῦ πάνω στὰ ὠφελήματα καὶ τὶς ὑπόλοιπες εὐεργετικὲς πρόνοιες τοῦ Σχεδίου. Δυστυχῶς ἡ διαφώτιση ποὺ ἔγινε ὡς τώρα δὲν εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἱκανοποιητικὴ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονὸς ἡ μάζα τῶν πολιτῶν νὰ ἀγνοεῖ στοιχειώδεις πρόνοιες τοῦ σχεδίου αὐτοῦ καὶ ἔτσι νὰ μὴν εἶναι σὲ θέση νὰ ἐκτιμήσει σωστὰ τὴ σημασία τοῦ εἰσαχθέντος Σχεδίου. Κατὰ συνέπεια, ἡ Ἐπιτροπὴ προτρέπει τοὺς ἁρμοδίους νὰ ἐξετάσουν τὸ ταχύτερο τὸ θέμα αὐτὸ καὶ μὲ τὸν κατάλληλο τρόπο καὶ μεθόδευση νὰ ἐξηγηθοῦν οἱ διάφορες διατάξεις τοῦ Σχεδίου μὲ στόχο νὰ γίνουν ἀπ' ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους πολίτες κατανοητὲς καί, σὲ τελευταία ἀνάλυση, πιστεύεται καὶ ἀποδεκτές.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημείωσε μὲ ἱκανοποίηση τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴ μέχρι τώρα λειτουργία τοῦ Ἀνώτερου Τεχνολογικοῦ Ἱνστιτούτου.

Ὅπως καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει καὶ στὸ παρελθὸν ὑπογραμμίσει, τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ κατ' ἐπέκταση ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ προβληματιστοῦν ἔγκαιρα καὶ ὑπεύθυνα ἂν οἱ μειωμένοι σήμερα κίνδυνοι ἐκφυγῆς ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἱνστιτούτου συνεχίσουν τὴν ἀνοδικὴ πορεία τους. Γιατὶ μιὰ τέτοια ἐξέλιξη θὰ ἀπέληγε σὲ βάρος τοῦ σκοποῦ γιὰ τὸν ὁποῖο ἔχει ἐγκαθιδρυθεῖ τὸ Ἵδρυμα ποὺ δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἀποβλέπει στὴν πλήρωση τοῦ κενοῦ ποὺ ὑπάρχει

στὴ βιομηχανία μεταξὺ ἀνειδίκευτου τεχνίτη καὶ ἐπιστήμονα τεχνικοῦ. Πάνω στὸ θέμα αὐτό, ἡ Ἐπιτροπὴ σημειώνει μὲ ἱκανοποίηση τὴ διαβεβαίωση τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργοῦ ὅτι πάγια πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου του εἶναι ὅτι στόχος τοῦ ΑΤΙ δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ἡ ἱκανοποίηση καὶ μόνο τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης ποὺ εἶχε μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πάνω σὲ θέματα τῆς ἁρμοδιότητάς του συζήτησε καὶ τὸ θέμα τῆς ἀπασχόλησης τῶν ἀποφοίτων τῶν Πανεπιστημίων. Τονίζοντας ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου θὰ γίνει ἀκόμα πιὸ ὀξύ, σημειώνει, ἀπὸ τὴν ἄλλη, μὲ ἱκανοποίηση ὅτι πρωτοστατοῦντος ἤδη τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ ἔχουν γίνει προτάσεις γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ἀποφοίτων καὶ ὅτι μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια προγραμματίζεται ἡ λήψη τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Ἡ Ἐπιτροπή, στὸ παρὸν στάδιο, ὑπογραμμίζει τὴν ἀνάγκη γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου θέματος καὶ ἀναμένει τὴν ὑλοποίηση τῶν διαφόρων μέτρων ποὺ ἔχουν ἐξετασθεῖ.

(δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειώνει μὲ ἱκανοποίηση τὴν ἔναρξη λειτουργίας τῆς Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως καὶ τὴν προώθηση γενικὰ τῶν διαφόρων προγραμμάτων ταχύρρυθμης ἐκπαίδευσης γιὰ διάφορες εἰδικότητες γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ βιομηχανία ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη. Παράλληλα, ὅμως, ἡ Ἐπιτροπὴ διαπιστώνει ὅτι ζωτικὲς ὀργανικὲς θέσεις στὴν Ἀρχὴ ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν κενὲς μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Ἀρχὴ νὰ μὴν εἶναι σὲ θέση νὰ ἀναπτύξει ὅλες τὶς ἀναμενόμενες ἀπ' αὐτὴν δραστηριότητες καὶ γενικὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὸ ρόλο ποὺ τῆς ἔχει ἀνατεθεῖ.

(3) Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ Τμήματα :-

Ὕστερα ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις καὶ τὴν ἀνάλυση τῶν ἄμεσων στόχων τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν γιὰ τὸ 1981 τὰ Μέλη Ἐπιτροπῆς ἐπιθυμοῦν ὅπως προβοῦν στὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις :—

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει σημειώσει ὅτι σειρὰ προβλημάτων ποὺ ἀναφέρονται στὴν Ἀστυνομικὴ Δύναμη ὄχι μόνο δὲν ἔχουν ἀντιμετωπιστεῖ ἀλλὰ τείνουν νὰ θεσμοποιηθοῦν. Τέτοια θέματα εἶναι τὸ ὡράριο τόσο στὴν Ἀστυνομία ὅσο καὶ στὴν Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία καθὼς ἐπίσης ἡ ἐκπαίδευση τῶν μελῶν τῆς Ἀστυνομίας γιὰ τὴ στελέχωση τῶν ἀνώτερων βαθμῶν τῆς Δύναμης. Τυχὸν συνέχιση τῆς σημερινῆς κατάστασης καὶ μὲ τὴν ἀποψίλωση τῆς Δύναμης ποὺ σταδιακὰ γίνεται λόγω τῆς ἀφυπηρέτησης ἱκανῶν καὶ ἐμπείρων στελεχῶν της ἀναμένεται τὸ πρόβλημα νὰ καταστεῖ ἀκόμα πιὸ ὀξύ. Κατὰ συνέπεια ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴ γνώμη ὅτι θὰ πρέπει τάχιστα νὰ μεθοδευτεῖ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν ὥστε ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμη ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ βάρος τῶν σημερινῶν προβλημάτων νὰ μπορεῖ νὰ ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά της μὲ τὸν πιὸ ἀποδοτικὸ τρόπο.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειώνει καὶ φέτος ὅτι ἡ θεσπισθεῖσα ἀπὸ τὸ 1972 πολεοδομικὴ νομοθεσία δὲν ἔχει ἀκόμα τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ ἐνῶ τὰ κατὰ καιροὺς προβλήματα ποὺ ἔχουν προκύψει ἔχουν ὑπαγορεύσει καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς πλέον ἐπαρκοῦς καὶ ἐκσυγχρονισμένης

νομοθεσίας. Η Επιτροπή θεωρώντας ότι ή θεσπισθείσα νομοθεσία ανταποκρίνεται πλήρως στην ανάγκη γιά μιά προγραμματισμένη καί σχεδιασμένη ανάπτυξη, καλεί τούς αρμοδίους νά επισπεύσουν την εφαρμογή της νομοθεσίας αύτης το ταχύτερο δυνατό.

(γ) Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι το Τμήμα Κτηματολογίου καί Χωρομετρίας, παρόλες τις πρόσθετες αρμοδιότητες πού του έχουν ανατεθεί, εξακολουθεί νά εργάζεται μέ μειωμένο προσωπικό. Πολλά θέματα, όπως είναι ή ύλοποίηση των προνοιών αριθμού Νόμων πού έχουν θεσπιστεί καί ή επανεκτίμηση της ιδιοκτησίας εξακολουθούν νά καθυστεροῦν. Η Επιτροπή καλεί τούς αρμοδίους νά επανεξετάσουν το όλο θέμα γιατί ή κατάσταση πού επικρατεί σήμερα, το κοινό νά καταβάλλει στο άκέραιο τά προνοούμενα γιά την εξυπηρέτησή του δικαιώματα άλλά νά μήν τυγχάνει όποιασδήποτε ύπηρεσίας, θεωρείται απαράδεκτη καί δέν μπορεί νά συνεχισθεί επ' άπειρο.

(δ) Η Επιτροπή είχε την εύκαιρία νά διεξέλθει στή λεπτομέρειά τους τά διάφορα προγράμματα γιά την ανάπτυξη της ύπαίθρου. Διαπίστωση της Επιτροπῆς εξακολουθεί καί φέτος νά είναι ότι ή Κυβερνητική συμμετοχή σέ εύρείας ωφελείας έργα στην ύπαιθρο εξακολουθεί νά είναι μειωμένη μέ αποτέλεσμα την άνιση ανάπτυξη της ύπαίθρου καί τά γνωστά προβλήματα της εγκατάλειψής της καί της στροφῆς των κατοίκων της πρός τις πόλεις. Πρόσθετα ή Επιτροπή τονίζει την ανάγκη γιά την προώθηση ή καί επίσπευση της εκτέλεσης σχεδίων ανάπτυξης όλων των ορεινῶν περιοχῶν της νήσου.

(ε) Η Επιτροπή διαπιστώνει γιά μιά άκόμα φορά ότι παρόλες τις προτροπές πού έχουν γίνει από τή Βουλή δέν έχει συμπληρωθεί ή συλλογή όλων των αναγκαίων στοιχείων γιά μιά σωστή εκτίμηση του δημογραφικοῦ προβλήματος. Η Επιτροπή εξακολουθεί νά τονίζει την αναγκαιότητα αύτή καί ελπίζει ότι οί αρμόδιοι θά αντιληφθοῦν τή σημασία της καί έτσι χωρίς καμμιά άλλη καθυστέρηση θά προχωρήσουν στην έναρξη των αναγκαίων διεργασιῶν.

(στ) Η Επιτροπή σημειώνει την κατάθεση του προϋπολογισμοῦ του Ε.Τ.Α. έστω καί μέ τή συνοπτική μορφή στην οποία εδόθη. Ενῶ εκτιμᾶται ή εργασία πού έχει επιτελεστεί γιά τή στέγαση των προσφύγων, εντούτοις ή Επιτροπή πιστεύει ότι οί Κυβερνητικές προσπάθειες θά πρέπει νά συνεχιστοῦν γιά την ολοκλήρωση όλων των εξαγγελθέντων στεγαστικῶν προγραμμάτων.

(4) Υπουργείο Εξωτερικῶν καί Υπηρεσίες :-

Η Επιτροπή μελετώντας τά διάφορα κονδύλια πού προτείνονται κάτω από το Υπουργείο αύτό καί τις Υπηρεσίες του είχε την εύκαιρία νά ενημερωθεί διεξοδικά πάνω στις προσπάθειες του Υπουργείου πού καταβάλλονται γιά τή διεύρυνση της διπλωματικῆς εκπροσώπισης της Κύπρου στο εξωτερικό. Η Επιτροπή είχε επίσης την εύκαιρία νά ενημερωθεί στις διάφορες άλλες δραστηριότητες των Υπηρεσιῶν του Υπουργείου αύτοῦ κυρίως σέ ό,τι αφορᾶ την προβολή των Κυπριακῶν θέσεων πάνω στο Κυπριακό πρόβλημα. Η Επιτροπή, όπως άλλωστε είχε την εύκαιρία νά τονίσει καί στο παρελθόν, πιστεύει ότι κάτω από τις σημερινές συνθῆκες τόσο ή ύφιστάμενη στελέχωση των Υπηρεσιῶν αύτῶν, ή οποία δέν είναι ικανοποιητική οὔτε αριθμητικῶς άλλ' οὔτε καί από

πλευρᾶς ἀνάθεσης καθηκόντων, ὅσο καὶ ἡ μελλοντικὴ μὲ ὅλα τὰ κατάλληλα πρόσωπα καὶ ἡ δραστηριοποίησή τους στὸν ὕψιστο βαθμὸ ἐπιβάλλεται καί, ὡς θέμα θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσει πρῶτο καὶ κύριο μέλημα τῶν ἁρμοδίων.

(5) Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Τμήματα :-

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ σημείωσε τοὺς στόχους τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων γιὰ τὸ 1981, ἐπιθυμεῖ ὅπως προβεῖ στὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις.

(α) Ἀπὸ ἀφορμὴ τὶς πρόσφατες κλοπὲς ποὺ ἔγιναν σὲ μεγάλης ἀξίας ἀρχαιολογικοὺς καὶ ἄλλης ἱστορικῆς ἀξίας θησαυροὺς τῆς Κύπρου καὶ τὴν ἐνημέρωση ποὺ ἔγινε στὴν Ἐπιτροπή, τὰ Μέλη της εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀρχαιολογικῶν μας θησαυρῶν ἐπιβάλλεται πλέον ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ σὰν θέμα ὕψιστης προτεραιότητας θὰ πρέπει νὰ προβληματίσει τοὺς ἁρμοδίους.

(β) Ἡ Ἐπιτροπή, ὅπως ἄλλωστε εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ παρατηρήσει καὶ στὸ παρελθόν, ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα περιθώρια μεγαλύτερου συντονισμοῦ καὶ προγραμματισμοῦ γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ὁδικῶν ἔργων καὶ τὴ συντήρησή τους μὲ στόχο νὰ ἀποφεύγονται καθυστερήσεις καὶ δαπάνες ποὺ σὲ πολλὲς περιπτώσεις δὲν ἀντισταθμίζουν τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποιότητα τῆς ἐργασίας ποὺ ἐκτελεῖται. Ἰδιαίτερα θὰ πρέπει, κατὰ τὴν ἄποψη τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ προσεχθεῖ ἡ συντήρηση καὶ ἐπιδιόρθωση τῶν διαφόρων ὁδικῶν ἔργων ὥστε ἡ ἐκτέλεση τῆς ἐργασίας αὐτῆς ποιοτικὰ νὰ ἀντανακλᾶται στὶς δαπάνες ποὺ διατίθενται. Τέλος, ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τοὺς ἁρμοδίους νὰ ἐξετάσουν, χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση, τὶς περιπτώσεις ἐκεῖνες ποὺ ἀποδεδειγμένα ἔχει προκύψει ὅτι ἔγινε κακὴ κατασκευὴ τῶν διαφόρων ἔργων καί, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν εὐθύνες, νὰ ζητηθοῦν στὸ ἀκέραιο.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὡς τώρα λειτουργίας τοῦ Τμήματος Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας καὶ τὰ μέτρα ποὺ ἡ Κυβέρνηση πῆρε κατὰ καιροὺς γιὰ τὴν αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας ὥστε οἱ ἐντυπώσεις ποὺ ὑπῆρχαν γιὰ τὴν Κυπριακὴ σημαία στὸ ἐξωτερικὸ νὰ διασκεδαστοῦν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπικροτώντας τὰ διάφορα μέτρα ποὺ ἔχουν ὡς τώρα ληφθεῖ ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ παραπέρα βελτίωση τῆς κατάστασης. Ὑπάρχει ἐπίσης ἡ ἀνάγκη γιὰ μιὰ ριζικὴ ἀναθεώρηση τῆς ἰσχύουσας περὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας νομοθεσίας ὥστε ἡ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία μας νὰ καταστεῖ φύσει καὶ θέσει πρὸς ὄφελος τῆς Κύπρου.

(δ) Τέλος, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ σὲ γενικὲς γραμμὲς πάνω στὸ θέμα τῆς ἐκτέλεσης τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ. Ἐπειδὴ τὸ θέμα αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἐξέτασης ἀπὸ ἄλλες ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ κάμει ὁποιοδήποτε σχόλιο γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό.

(6) Ὑπουργεῖο Ὑγείας :-

Μὲ βάση τὶς παρασχεθεῖσες πληροφορίες καὶ τὴν ἀνάλυση ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὸν

ἀξιότιμο Ὑπουργὸ Ὑγείας γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου του, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως παρατηρήσει τὰ ἀκόλουθα :—

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ μελετούμενο γενικότερο σχέδιο ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ πάγιο αἴτημα καὶ τῆς Βουλῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπογραμμίζοντας τὴ σημασία τοῦ σχεδίου αὐτοῦ θέλει νὰ πιστεύει ὅτι θὰ εἰσαχθεῖ τὸ συντομότερο δυνατό. Πρόσθετα καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ ὅλων τῶν ἁρμοδίων ὅτι ἡ πεῖρα ποὺ ἔχει κτηθεῖ γιὰ παρόμοια σχέδια ποὺ ὑφίστανται καὶ λειτουργοῦν στὸ ἐξωτερικὸ ἐπιβάλλει τὴ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἀσφαλιστικῶν δικλίδων ὥστε νὰ περιοριστοῦν στὸ μεγαλύτερο βαθμὸ οἱ περιπτώσεις καταχρήσεων σὲ βάρος τοῦ σχεδίου.

(β) Τὸ θέμα τῆς ἰδιωτικῆς ἀπασχόλησης τῶν Κυβερνητικῶν ἰατρῶν διαπιστώνεται γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ ὅτι ἔχει χρονίσει καὶ οἱ καταστρατηγήσεις συνεχίζονται. Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ τὴ συνέχιση τῆς κατάστασης αὐτῆς ἀπαράδεκτη καί, ὡς θέμα ἀρχῆς, θὰ πρέπει νὰ ἐκλείψει. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπή, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μελέτη καὶ θέσπιση τῶν ἀναγκαίων νομοθετικῶν μέτρων, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἐξέτασης τῆς πρότασης νόμου ποὺ ἐκκρεμεῖ στὴ Βουλή, ἔχει τὴ γνώμη ὅτι κάποιοι μηχανισμοὶ ἐποπτείας σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα θεωροῦνται ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπόλυτα ἀναγκαῖοι καὶ σὰν τέτοιοι θὰ πρέπει τάχιστα νὰ εἰσαχθοῦν. Ἡ λειτουργία τέτοιων μηχανισμῶν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ δυσκολέψει τοὺς ἐπιτηδείους νὰ συνεχίσουν τὸ παράνομο καὶ ἀπὸ ἰατρικῆς πλευρᾶς ἀντιδεοντολογικὸ ἔργο τους, θὰ δημιουργήσει καὶ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴν πρακτικὴ παρακολούθηση τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὁποιασδήποτε νομοθεσίας ποὺ θὰ ἤθελε εἰσαχθεῖ.

(7) Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης καὶ Τμήματα :-

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ πάνω στὰ διάφορα θέματα ποὺ ἐμπίπτουν στὴ δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Κατὰ πρῶτο, ἡ Ἐπιτροπὴ χαιρετίζει τὴν ἔναρξη λειτουργίας τοῦ Δημοσίου Ἀρχείου ὅπως ἐπίσης τὴ μελετούμενη ἀναδιοργάνωση τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου τούτου γιὰ νὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ δραστηριοποίησή του στὸν τομέα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Κυπριακῆς νομοθεσίας. Κατὰ δεύτερο, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει σημειώσει σχετικὴ δήλωση τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ὅτι ἡ σύνταξη ὁλοκληρωμένης νομοθεσίας γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο προχωρεῖ μέσα στὰ καθορισμένα χρονικὰ πλαίσια καὶ ὅτι ἀναμένεται ἡ κατάθεσή της στὴ Βουλὴ μέσα στὴν ταχθεῖσα προθεσμία τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1981.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιφυλάσσεται νὰ διατυπώσει τὶς ἀπόψεις της ὅταν καὶ ἐφόσο κατατεθεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ νέο ὁλοκληρωμένο αὐτὸ σχέδιο σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ σχετικὴ πρόταση νόμου ποὺ ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

(8) Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Ὑπηρεσίες

Ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ βάση τὶς ἐξηγήσεις ποὺ τὶς δόθηκαν ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργὸ ἐπιθυμεῖ νὰ διατυπώσει τὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις :—

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειώνει, ἀπὸ τὴ μιά, τὴ δήλωση τῆς Κυβέρνησης ὅτι λαμβάνει τὰ ἀναγκαῖα προκαταρκτικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἵδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο καὶ ὅτι ἔχει δοθεῖ στὸ ὅλο θέμα ἡ δέουσα προτεραιότητα ἀλλὰ καὶ ἐκφράζει, ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴ δυσαρέσκειά της γιὰ τὴ σημειωθεῖσα ὡς τώρα καθυστέρηση.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνημερώθηκε πάνω στοὺς στόχους καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας πολιτικῆς καὶ τὴν προσπάθεια τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ καὶ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς παιδείας.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συνάντησης ποὺ εἶχε μὲ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας συζήτησε τὰ σημερινὰ προβλήματα τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐνημερώθηκε γιὰ τὶς καταβαλλόμενες προσπάθειες γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ στὴν Παιδεία ἐνῶ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὸ Ὑπουργεῖο νὰ ἀρχίσει ἀπὸ τώρα τὸν καταρτισμὸ τοῦ ἀναγκαίου προγράμματος πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν ἀρνητικῶν συνεπειῶν ποὺ ἔχουν προκύψει σὰν ἀποτέλεσμα τῆς διασάλευσης αὐτῆς τοῦ προγράμματος ἐκπαίδευσης τῶν παιδιῶν.

(δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπαναφέρει γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ τὸ θέμα τῆς νομοθετικῆς ρύθμισης τῆς λειτουργίας ἰδιωτικῶν σχολείων γενικὰ καὶ εἰδικὰ ἐκείνων ποὺ φέρονται ὅτι προσφέρουν μεταγυμνασιακοῦ ἐπιπέδου μόρφωση. Ἡ νομοθετικὴ ρύθμιση τῆς ὡς τώρα ἀνεξέλεγκτης αὐτῆς δραστηριότητας ἐπιβάλλεται, ὡς θέμα προτεραιότητας, νὰ προωθηθεῖ τὸ ταχύτερο ὥστε νὰ ἀποφευχθοῦν ἐπιμέρους σήμερα προβλήματα τὰ ὁποῖα ὅμως ἔχουν τὴν προοπτικὴ νὰ ἀναχθοῦν σὲ εὐρύτερα κοινωνικὰ προβλήματα.

(ε) Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι τὰ καθορισθέντα πλαίσια γιὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς παιδείας καὶ οἱ τεθέντες συναφῶς στόχοι εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιτευχθοῦν καλύτερα καὶ ἀποτελεσματικότερα μὲ τὴν ἀποκέντρωση τῆς παιδείας. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἐξετάσει τὸ ὅλο θέμα σὲ συνάρτηση μὲ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῶν τοπικῶν σχολικῶν ἀρχῶν ποὺ λειτουργοῦν σήμερα ὥστε ἡ συμμετοχὴ στὰ θέματα παιδείας νὰ καταστεῖ μαζικότερη. Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ λύπης της σημειώνει ὅτι ἡ κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ σήμερα γύρω ἀπὸ τὰ φροντιστήρια ἔχει πλέον θεσμοποιηθεῖ μὲ ὅλες τὶς ἐνυπάρχουσες τάσεις γιὰ ἐξουδετέρωση τῶν τεθέντων στόχων καὶ ἐπιδιώξεων τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας πολιτικῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ὡς θέμα ἰδιαίτερης προτεραιότητας, θὰ πρέπει νὰ προωθηθεῖ ἡ νομοθετικὴ ρύθμιση τῶν φροντιστηρίων ὥστε νὰ παύσουν οἱ μαθητὲς νὰ εἶναι ἔρμαιο τῶν ὁποιωνδήποτε ἐπιτηδείων καὶ ἐπιχειρηματιῶν ἐκπαιδευτικῶν.

(στ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ νὰ παρατηρήσει ὅτι τὰ πολιτιστικά μας θέματα δὲν τυγχάνουν ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἁρμοδίων τῆς ἀπαιτούμενης σημασίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιάζεται σήμερα μιὰ ὑποτυπώδης πολιτιστικὴ ὑπηρεσία χωρὶς πολλὲς δυνατότητες. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ συνεχιστεῖ διότι σὰν δείκτης τῆς πολιτιστικῆς στάθμης τοῦ λαοῦ μας δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔπρεπε οὔτε καὶ ἀντικατοπτρίζει τὴ ζωτικότητα καὶ τὴν ἔφεση τοῦ Κυπρίου γιὰ μάθηση. Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει νὰ τονίσει ὅλως ἰδιαίτερα τὴν προτεραιότητα ποὺ ἔχει ἡ ἵδρυση στὴν Κύπρο κρατικῆς πινακοθήκης ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, θὰ τονίσει καὶ τὴν κρατική μας ὀντότητα.

(9) Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Τμήματα :-

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ διεξῆλθε τὰ διάφορα κονδύλια ποὺ ἀνάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τῶν Τμημάτων του καὶ ἀφοῦ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσει τὴν ἐπιπρόσθετη ἀνάλυση ποὺ ἔκαμε ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἐπιθυμεῖ νὰ παρατηρήσει τὰ ἀκόλουθα :—

(α) Παρόλο ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἐξαγγείλει ἀπὸ πολλοῦ πρόθεσή της νὰ ἐνδυναμώσει καὶ νὰ θεσμοποιήσει τὴν Ἐπιτροπὴ Τιμῶν, ἐντούτοις καὶ παρόλα τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἀνεξέλεγκτη αὔξηση τῶν τιμῶν οἱ ὡς τώρα ἐξαγγελίες τῆς Κυβέρνησης δὲν ἔχουν συνδεθεῖ μὲ ἀνάλογα πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴ γνώμη ὅτι ὁποιαδήποτε περαιτέρω ταλάντευση γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα θὰ ἐπιδεινώσει τὸ πρόβλημα καὶ θὰ καταστήσει στὸ μέλλον ἀκόμα πιὸ δύσκολο τὸν ἔλεγχο τοῦ τομέα αὐτοῦ. Ἡ σημερινὴ θέση τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ διαπίστωση γιὰ τάσεις γιὰ παραπέρα αὔξηση τοῦ πληθωρισμοῦ μὲ ὅλες τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες σὲ βάρος τῆς οἰκονομίας δὲν ἐπιτρέπουν ἄλλα περιθώρια ἀναβολῆς ἀλλὰ ἐπιβάλλουν τάχιστα τὴ λήψη ὅλων τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Σὰν τέτοια μέτρα ἡ Ἐπιτροπὴ βλέπει τὴ θεσμοθέτηση τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν καὶ τὴ στελέχωση τοῦ ἁρμόδιου Κυβερνητικοῦ Τμήματος μὲ ὅλο τὸ ἀναγκαῖο προσωπικὸ ὥστε ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν νὰ γίνει οὐσιαστικότερος καὶ ἀποτελεσματικότερος. Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ δαπάνη ποὺ θὰ ἀπαιτηθεῖ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ ἀντισταθμίσει στὸ ἀκέραιο τὰ ἀναμενόμενα νὰ προκύψουν ὀφέλη ἀπὸ μιὰ τέτοια ἐνέργεια.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνημερώθηκε πάνω στὰ μέτρα ποὺ ἔχει πάρει ἡ Κυβέρνηση στὸν τομέα τῆς ἐξοικονόμησης ἐνέργειας. Διαπίστωση τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι παρόλη τὴν ὀξύτητα τοῦ προβλήματος ἡ Κυβέρνηση καὶ μέσον αὐτῆς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα δὲν ἔχουν πάρει κανένα οὐσιαστικὸ μέτρο γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση, ἀπὸ τὴ μιά, τῆς ἐνέργειας καὶ γιὰ τὴν ἀποδοτική της χρήση, ἀπο τὴν ἄλλη. Γενικὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα ὅτι στὸν τομέα αὐτὸ ἐλλείπουν ὅλα ἐκεῖνα τὰ εὐφάνταστα καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα ποὺ θὰ ἐπέτρεπαν τὴν ἐπίτευξη τῶν προαναφερθέντων στόχων ἐνῶ σαφὴς εἶναι ἡ παραδοχὴ ὅλων τῶν ἁρμόδιων Ὑπουργείων ἡ ὁποία ἄλλωστε ἐπιβεβαιώνεται καὶ μὲ τὰ κατατεθέντα ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στοιχεῖα ὅτι τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα ἔχει καταστεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς αἰτίες ἀποσταθεροποίησης τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

(γ) Παρόλο ὅτι ἔχει ψηφισθεῖ ἀπὸ καιρὸ ἡ σχετικὴ νομοθεσία γιὰ τὸν ποιοτικὸ καὶ ποσοτικὸ ἔλεγχο τῶν ἐμπορευμάτων, ἡ ἁρμόδια ὑπηρεσία δὲν ἔχει δραστηριοποιηθεῖ στὸ βαθμὸ ποὺ ἔπρεπε. Τοῦτο ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα ὁ καταναλωτὴς νὰ παραμένει ἐντελῶς ἀπροστάτευτος ἐνῶ οἱ προοπτικὲς διάθεσης τῶν Κυπριακῶν προϊόντων στὸ ἐξωτερικὸ νὰ καθίστανται ὅλο καὶ πιὸ ζοφερές. Ἀναμφίβολα ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν μπορεῖ οὔτε καὶ πρέπει νὰ συνεχιστεῖ, γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἁρμόδιοι θὰ πρέπει νὰ προσδώσουν στὸ θέμα αὐτὸ τὴν ἀπαιτούμενη σημασία καὶ χωρὶς ἄλλη χρονοτριβὴ νὰ προχωρήσουν δραστηριοποιώντας τὶς ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τους.

(δ) Τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσουν τὶς ὡς τώρα ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἵδρυσης βιομηχανικῶν μονάδων ἐκεῖ ποὺ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀδυνατεῖ νὰ πράξει τοῦτο. Δυστυχῶς τὰ κατατεθέντα ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς στοιχεῖα ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ διατύπωση τῆς Κυβερνητικῆς αὐτῆς πολιτικῆς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει μόνο ὡς ἐξαγγελία χωρὶς νὰ ἔχει συνδεθεῖ μὲ τὰ ἀνάλογα συγκεκριμένα πρακτικὰ μέτρα. Τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς καλοῦν τοὺς ἁρμοδίους νὰ ὑλοποιήσουν τὶς Κυβερνητικὲς ἐξαγγελίες γιατί, ὅπως πιστεύουν, ὑπάρχουν πολλὰ περιθώρια δραστηριοποίησης τῆς Κυβέρνησης στὸν τομέα αὐτό.

(ε) Τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς τόσο μὲ τὴ εὐκαιρία τῆς ἐξέτασης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὅσο καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς μελέτης ἄλλων συναφῶν νομοσχεδίων ἔτυχαν ἐνημέρωσης γιὰ τὴ σημερινὴ θέση καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ συνεργατικὸ κίνημα. Ἤδη ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει διατυπώσει σχετικὲς παρατηρήσεις της μὲ ἔκθεσή της ποὺ ὑποβλήθηκε στὸ Σῶμα. Στὴν προκείμενη περίπτωση ἡ 'Επιτροπή περιορίζεται νὰ παρατηρήσει ὅτι, ἐνῶ ὡς θέμα ἀρχῆς εἶναι διατεθειμένη νὰ στηρίξει οἰκονομικὰ τὸ συνεργατικὸ κίνημα, ἐντούτοις πιστεύει ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀδικαιολόγητα ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερεῖ στὸ νὰ πάρει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα γιὰ τὴν ἐξυγίανση τοῦ κινήματος μὲ ἀποτέλεσμα τὸ πρόβλημα νὰ διαιωνίζεται καὶ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου οἱ πιθανότητες ὀρθολογιστικῆς ἀντιμετώπισής του νὰ ἐλαχιστοποιοῦνται. Ἄποψη τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνηση προχωρήσει στὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων πολιτικῶν ἀποφάσεων, νομοθετικῶν καὶ πρακτικῶν μέτρων, τὸ συντομότερο δυνατὸ ὥστε ἡ σημερινὴ κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ κίνημα νὰ ἐκλείψει καὶ νὰ δημιουργηθοῦν ὅλες ἐκεῖνες οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ὀρθολογιστικὴ ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος. Πρόσθετα ἡ 'Επιτροπὴ ἐπισημαίνει τὸ γεγονὸς ὅτι ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρόταση νόμου μὲ τὴν ὁποία ἐκσυγχρονίζεται ἡ ἰσχύουσα γιὰ τὸ συνεργατισμὸ νομοθεσία καὶ γιά τὴν ὁποία δὲν ἔχει ἀκόμα ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις της ἢ διατυπώσει τὶς θέσεις της ἡ Κυβέρνηση.

(στ) Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς Συμφωνίας Σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ τόσο ὁ 'Υπουργὸς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅσο καὶ ὁ 'Υπουργὸς 'Εξωτερικῶν ἔδωσαν μερικὲς πληροφορίες στὴν 'Επιτροπὴ ὅπως ἐπίσης στὶς ἄλλες ἁρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς γιὰ τὴν πρόσφατα συνομολογηθεῖσα νέα συμφωνία τῆς Δημοκρατίας μὲ τὴν ΕΟΚ, οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν ἱκανοποίησαν. 'Η 'Επιτροπὴ ἐπιθυμεῖ στὸ παρὸν στάδιο νὰ παρατηρήσει ὅτι ἡ Κυβέρνηση παράλειψε νὰ ἔλθει στὴ Βουλὴ καὶ νὰ τὴν ἐνημερώσει ἔγκαιρα καὶ ὑπεύθυνα γιὰ τὶς διαπραγματεύσεις της μὲ τὴν ΕΟΚ μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Βουλὴ νὰ βρίσκεται τώρα πρὸ τετελεσμένων γεγονότων. Καὶ αὐτὸ παρόλες τὶς δεσμεύσεις ποὺ δόθηκαν σὲ προηγούμενες συναντήσεις τῶν 'Επιτροπῶν τῆς Βουλῆς μὲ τοὺς ἁρμόδιους 'Υπουργούς. Οἱ 'Επιτροπὲς τῆς Βουλῆς καὶ μαζὶ μὲ αὐτὲς ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἶναι φυσικὸ ν' ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις τους πάνω στὴν οὐσία τοῦ θέματος ἀφοῦ τὰ ἁρμόδια 'Υπουργεῖα τὶς ἐφοδιάσουν μ' ὅλα τὰ ζητηθέντα στοιχεῖα καὶ τὶς ἀναγκαῖες πληροφορίες ποὺ σχετίζονται

ἄμεσα μὲ τὴ νέα συμφωνία περιλαμβανομένου καὶ τοῦ πλήρους κειμένου τῆς συνομολογηθείσας νέας συμφωνίας.

10. Ὑπουργεῖο Προεδρίας :-

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ πάνω στὰ διάφορα θέματα ποὺ ἐμπίπτουν στὴ δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ἰδιαίτερα τὴ μελέτη τῶν θεμάτων ποὺ τὸ ἀφοροῦν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιφυλάσσεται νὰ τὸ πράξει σὲ προσεχεῖς συνεδρίες της.

Στὴ διάρκεια τῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν ἐνεργώντας μὲ βάση σχετικὲς Ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἔστειλε στὴ Βουλὴ ἀριθμὸ τροποποιήσεων πάνω στοὺς δύο Προϋπολογισμούς.

Οἱ τροποποιήσεις αὐτὲς ἀποτέλεσαν ἀντικείμενο μελέτης στὴν τελευταία συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀφοῦ υἱοθετήθηκαν στὸ σύνολό τους ἐντάχθηκαν στὰ ἀντίστοιχα Κεφάλαια τῶν Προϋπολογισμῶν.

Οἱ τροποποιήσεις αὐτές, μὲ τὴ σειρὰ λήψης τους, συνοψίζονται στὶς ἀκόλουθες :—

(α) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο Ἐσόδων 7-«Ἔσοδα ἐκ Δανείων».

Μὲ βάση τὴν τροποποίηση αὐτή, ἡ ὁποία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συνομολόγησης, μετὰ τὸν καταρτισμὸ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, σχετικῆς συμφωνίας δανείων μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Ταμείου τοῦ Κουβέϊτ καὶ τῆς Ὁμόσπονδης Γερμανικῆς Δημοκρατίας, γίνεται πρόνοια γιὰ τὰ ἀντίστοιχα ποσὰ τῶν δανείων ποὺ ὑπολογίζονται νὰ εἰσπραχθοῦν μέσα στὸ 1981 μὲ βάση τὶς συμφωνίες αὐτές. Τὸ δάνειο ἀπὸ τὸ Ταμεῖο τοῦ Κουβέϊτ προορίζεται νὰ καλύψει μερικῶς τὴ χρηματοδότηση τοῦ ἀρδευτικοῦ καὶ ὑδρευτικοῦ ἔργου Βασιλικοῦ—Πεντασχοίνου ἐνῶ μὲ τὸ Γερμανικὸ δάνειο θὰ χρηματοδοτηθεῖ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς δαπάνης (περίπου τὸ 70%) ποὺ θὰ ἀπαιτηθεῖ γιὰ τὸ Σχέδιο Ὑδατοπρομήθειας Λευκωσίας.

(β) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο 21Α-Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως.

Σκοπὸς τῆς τροποποίησης αὐτῆς εἶναι ἡ περίληψη σχετικῆς πρόνοιας γιὰ τὴν κατάργηση τεσσάρων θέσεων Ἐπιστάτη 1ης καὶ 2ας Τάξεως τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὅταν παύσουν νὰ ὑπηρετοῦν σ' αὐτὲς οἱ σημερινοὶ κάτοχοί τους.

(γ) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο 31Α-Τμῆμα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐνίσχυσης τῆς ὑπηρεσίας ἐλέγχου τιμῶν καὶ προστασίας καταναλωτῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴ δημιουργία δύο νέων θέσεων Βοηθοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας 2ας Τάξεως καὶ μιᾶς θέσης Βοηθοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας 3ης Τάξεως. Σὰν ἀποτέλεσμα τῆς δημιουργίας τῶν νέων αὐτῶν θέσεων ἐπιφέρονται οἱ ἀναγκαῖες ἀλλαγὲς στὰ ποσὰ δαπανῶν ποὺ προβλέπονται γιὰ μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα κάτω ἀπὸ τὸ πιὸ πάνω Κεφάλαιο.

(δ) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο 14Α-Κυπριακὸς Στρατὸς

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐνίσχυσης τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴ δημιουργία 5 νέων θέσεων Ἀντισυνταγματάρχου καὶ 20 νέων θέσεων Ἀρχιλοχία. Ἐνόψει τῆς δημιουργίας τῶν νέων αὐτῶν θέσεων ἐπιφέρονται οἱ συνεπακόλουθες ἀλλαγὲς στὰ ποσὰ δαπανῶν γιὰ μισθοὺς καὶ ἄλλα ἐπιδόματα ποὺ προβλέπονται κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο αὐτό.

(ε) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο 67Α-Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραί

Ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναθεώρηση τῶν χορηγημάτων καὶ ἄλλων ἐπιδομάτων στὶς οἰκογένειες τῶν πεσόντων καὶ τῶν θυμάτων τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν ἀναπήρων του καὶ μὲ τὴν καθιέρωση τοῦ νέου ἐπιδόματος βαρειᾶς ἀναπηρίας ὅπως ἐπίσης εἰδικοῦ Χριστουγεννιάτικου χορηγήματος στὰ πρόσωπα αὐτὰ γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν αὔξηση τῆς σχετικῆς δαπάνης ποὺ προβλέπεται στὸ Ταμεῖο Χορηγημάτων. Σὰν ἀποτέλεσμα τῆς αὔξησης τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ ἐπιφέρονται ὅλες οἱ συνεπακόλουθες ἀλλαγὲς στὶς ἐπιμέρους στῆλες τοῦ Κεφαλαίου τούτου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

(στ) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο 63Α-Ὀφειλαὶ ἐκ Δημοσίου Χρέους

Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μὲ σχετικὴ Ἀπόφασή του ἐνέκρινε τὴ σύναψη ἐσωτερικοῦ ὁμολογιακοῦ δανείου ὕψους £1,5 ἑκ. Ἡ σύναψη τοῦ δανείου αὐτοῦ κρίθηκε σκόπιμη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν σημερινῶν δημοσιονομικῶν καὶ νομισματικῶν συνθηκῶν καὶ ἔχει σκοπὸ τὴ χρηματοδότηση τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἀναπτυξιακοῦ προγράμματος τῆς Κυβέρνησης. Σὰν ἀποτέλεσμα τούτου γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν ἐνσωμάτωση στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ ὅλων τῶν ἀναγκαίων ποσῶν ποὺ θὰ ἀπαιτηθοῦν γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ δανείου καὶ τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται ὑπὸ τὴ μορφὴ συνεισφορᾶς στὸ ἐξοφλητικὸ ἀπόθεμα, τόκων καὶ ἄλλων ἐξόδων διαχείρισης. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω ἔχουν γίνει ὅλες οἱ ἀναγκαῖες τροποποιήσεις στὶς ἐπιμέρους ὑποδιαιρέσεις καὶ τὰ ὑπόλοιπα ὁλικὰ ποσὰ τοῦ Κεφαλαίου τούτου.

(ζ) **Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς**
Κεφάλαιο ΙΑ-Προεδρία

Γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὴν προσθήκη κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο αὐτὸ νέου ἄρθρου μὲ τὸ ποσὸ τῆς τάξης τῶν £8,700 ποὺ θὰ διατεθεῖ γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐξόδων λειτουργίας τοῦ Γραφείου τοῦ Ἑλληνοκυπρίου διαπραγματευτῆ στὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες.

Μὲ βάση τὶς πιὸ πάνω τροποποιήσεις καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν παρατηρήσεων ποὺ γίνονται στὴν Ἔκθεση αὐτή, καὶ ὑπὸ τὴν αἵρεση τῶν πιὸ κάτω θέσεων τοῦ καθενὸς τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ξεχωριστά, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται στὴ Βουλή, τοῦ κ. Χατζηδημητρίου διαφωνοῦντος, τὴν ψήφιση σὲ νόμους τῶν ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίων γιὰ τὴν κατὰ νόμο ἔγκριση τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ὅπως αὐτοὶ διαμορφώνονται σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἐπενεχθεισῶν πιὸ πάνω τροποποιήσεων :—

(α) Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οἱ ἐκ τῶν Μελῶν της κ.κ. Στ. Ἀμπίζας, Π. Λένας καὶ Χρ. Βάκης ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπὸ τὴν αἵρεση τῆς τροποποίησης τοῦ ἄρθρου 4 τῶν ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίων ὥστε νὰ μὴ χρησιμοποιοῦνται τὰ περισσεύματα ὁρισμένων

κονδυλίων πρὸς κάλυψη τοῦ ἐλλείμματος ἄλλων καὶ νοουμένου ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ δώσει σχετικὴ διαβεβαίωση ὅτι δὲν πρόκειται οἱ Προϋπολογισμοὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς προώθηση προεκλογικῶν σκοπιμοτήτων, ἐνῶ παράλληλα ἐπιφυλάσσουν τὸ δικαίωμά τους νὰ εἰσηγηθοῦν τροποποιήσεις σὲ ἀριθμὸ ἄλλων κονδυλίων τῶν Προϋπολογισμῶν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζήτησής τους ἀπὸ τὴ Βουλή.

(β) Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Ἀλ. Γαλανός, Γ. Λαδᾶς, Θ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου καὶ Α. Ζιαρτίδης ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν παρατηρήσεων ποὺ ἀναφέρονται στὴν παροῦσα Ἔκθεση δηλώνοντας ταυτόχρονα ὅτι τοῦτο δὲν σημαίνει καὶ υἱοθέτηση ὅλων τῶν κονδυλίων τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, γιὰ ὁρισμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπιφυλάσσονται νὰ πάρουν θέση κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὴ Βουλή.

(γ) Ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τ. Χατζηδημητρίου θὰ καταψηφίσει τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς γιατί, ὅπως δήλωσε, διαφωνεῖ μὲ τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης γενικὰ καὶ εἰδικὰ μὲ τὴν κοινωνικοοικονομικὴ πολιτική της. Ἐπιφυλάχθηκε δὲ νὰ ἀναλύσει ἐκτενέστερα τὶς θέσεις του κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν στὴ Βουλή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1981

Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς
(σὲ χιλιάδες λίρες)

Ἔσοδα	1980 Προϋπολογισθέντα	1980 Ἀναθεωρημένα	1981 Προϋπολογισθέντα	Ἔξοδα	1980 Προϋπολογισθέντα	1980 Ἀναθεωρημένα	1981 Προϋπολογισθέντα
Ἔξοδα ἐξ Ἀμέσων Φόρων.	35,779	41,900	54,780	Δαπάνες Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.	130,968	162,502	169,134
Ἔσοδα ἐξ Ἐμμέσων Φόρων.	66,081	75,913	81,324				
Λοιπὰ Ἔσοδα	40,524	46,828	44,355	Συμβολὴ στὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.	11,416	2,139	11,325
Γενικὸ Σύνολο . .	142,384	164,641	180,459	Γενικὸ Σύνολο . .	142,384	164,641	180,459

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

Ἔσοδα κατὰ Κεφάλαιο	Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς 1980	Ἀναθεωρημένος Προϋπολογισμὸς 1980	Προϋπολογισμὸς 1981
	%	%	%
Ἄμεσοι Φόροι	25.13	25.45	30.36
Ἔμμεσοι Φόροι	46.41	46.10	45.04
Ἔσοδα ἐκ προσφορᾶς Ὑπηρεσιῶν καὶ Πωλήσεως Ἀγαθῶν	5.77	5.44	5.38
Πρόσοδοι, Ἐνοίκια καὶ Δικαιώματα . . .	5.69	7.00	5.48
Μεταβιβάσεις	4.02	3.80	4.24
Χορηγία Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως	7.02	5.77	5.59
Ἔσοδα ἐκ Δανείων	5.00	5.58	3.06
Ἔσοδα μὴ Ἄλλως Κατατάξιμα	0.92	0.86	0.85
	100.00	100.00	100.00

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Γιὰ τὸ ἔτος 1981

(εἰς £ ἐκ.)

	Προϋπολογισθεῖσες Δαπάνες	Ποσοστιαία Ἀναλογία
1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	22.3	13.1
2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	17.7	10.5
3. ΑΜΥΝΑ	11.2	6.6
4. ΠΑΙΔΕΙΑ	25.6	15.1
5. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ	12.4	7.2
6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ . .	36.5	21.6
7. ΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ . .	3.0	1.8
8. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ . .	5.3	3.1
9. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	1.2	0.7
10. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ . . .	7.7	4.6
11. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ	20.6	12.2
	Ἐσωτερικοῦ Εἰς ἐκ. λίρ. / Ἐξωτερικοῦ Εἰς ἐκ. λίρ.	
Τόκοι	4.2 / 7.7	
Ἀποπληρωμὲς καὶ Συνεισφορὲς στὸ Ἐξοφλητικὸ Ἀπόθεμα	1.6 / 7.1	
12. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΗ ΑΛΛΩΣ ΚΑΤΑΤΑΞΙΜΕΣ	5.4	3.1
	168.1	99.8
13. ΔΑΝΕΙΑ	0.4	0.2
ΣΥΝΟΛΟ	169.3	100.0

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 1981

		Σὲ ἑκ. Λίρες
1.	Ἀποδοχὲς Προσωπικοῦ	**75.9**
2.	Συντάξεις	**6.1**
3.	Ἐπιχορηγήσεις	**10.0**
4.	Χορηγίες καὶ Συνεισφορὲς	**17.8**
5.	Κεφαλαιουχικὲς Δαπάνες	**0.7**
	Διάφορες	0.7
6.	Δημόσιο Χρέος	**20.6**
	6.1 Ἀποπληρωμὲς Ἐξωτερικοῦ	5.2
	6.2 Συνεισφορὲς στὸ Ἐξοφλητικὸ Ἀπόθεμα	3.5
	6.3 Τόκοι Δημοσίου Χρέους	**11.9**
	Ἐσωτερικοῦ	4.2
	Ἐξωτερικοῦ	6.7
	Δ.Ν.Τ.	1.0
7.	Ἐπιστροφὲς Χρημάτων καὶ Δασμῶν	**6.4**
	7.1 Τελωνεῖα	5.6
	7.2 Τμῆμα Ἐσωτερικῶν Προσόδων	0.8
8.	Ἄλλες Δαπάνες	**31.7**
	Ἀπὸ τὶς ὁποῖες: Ἔξοδα Λειτουργίας Γραφείου	0.8
	Ὁδοιπορικὰ	0.5
	Φάρμακα (Νοσοκ.)	1.0
		168.1
9.	Δάνεια	**0.4**
	Σύνολο	**£169.3**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»

ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1981—ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΤΟΣ 1980

	1980	1981	Αὔξηση + Μείωση —	
Δημόσιοι Ὑπάλληλοι (συμπεριλαμβανομένων τῶν Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν	9,063	9,082	+	19
Ἐκπαιδευτικὲς Ὑπηρεσίες	5,318	5,354	+	36
Ἀστυνομία	3,666	3,666		—
Φυλακὲς	163	163		—
Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία	325	325		—
Κυπριακὸς Στρατὸς	668	673	+	5
	19,203	19,263	+	60

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «ΣΤ»

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Κεφάλαιο Δαπανῶν	1980 Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμός (ἐγκριθεῖσες δαπάνες ἀπὸ ὅλες τὶς πηγὲς) £	1981—Προτεινόμενες Δαπάνες		
		Σύνολο Δαπανῶν £	Ταμεῖο Ἀναπτύξεως £	Ταμεῖο Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων £
1. Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ	176,484	230,672	230,672	—
2. Ἀνάπτυξη Ὑδάτων	8,630,493	7,517,614	7,058,348	459,266
3. Βελτίωση Χρήσης Ὕδατος	485,866	615,727	215,727	400,000
4. Γεωργία	2,324,605	2,557,114	2,029,114	528,000
5. Ἰνστιτοῦτο Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	686,664	809,028	809,028	—
6. Κτηνοτροφία	472,478	486,303	421,303	65,000
7. Κτηνιατρικὲς Ὑπηρεσίες	589,111	629,213	629,213	—
8. Ἀνάπτυξη Δασῶν	1,036,754	1,042,594	1,042,594	—
9. Γεωλογικὴ Ἐπισκόπηση	580,699	610,937	610,937	—
10. Ἀνάπτυξη Ἁλιείας	211,611	319,710	279,710	30,000[1]
11. Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία	250,121	250,977	250,977	—
12. Πιστοδότηση Ἀναπτύξεως	2,435,000	1,200,000	750,000	450,000[1]
13. Ἐμπόριο καὶ Βιομηχανία	1,619,162	1,287,980	1,287,980	—
14. Τουρισμὸς	703,000	2,327,000	1,027,000	1,300,000[1]
15. Ἀρχαιότητες	217,369	215,531	215,531	—
16. Δημόσια Ἔργα	917,187	1,268,259	1,268,259	—
17. Ἀνάπτυξη Ὁδικοῦ Δικτύου	6,361,000	6,910,000	6,910,000	—
18. Λιμένες	10,000	10,000	10,000	—
19. Ἀερολιμένες	844,815	3,267,700	3,267,700	—
20. Δημόσια Κτίρια	340,670	777,000	777,000	—
21. Πολεοδομία καὶ Οἴκηση	4,800,882	3,085,668	3,085,668	—
22. Ἰατρικὲς & Ὑγειονομικὲς Ὑπηρεσίες	782,054	1,395,562	1,395,562	—
23. Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξη	2,903,404	3,051,270	2,371,333	679,937[2]
24. Ἐργασία & Κοινωνικὲς Ἀσφαλίσεις	728,536	873,131	873,131	—
25. Κέντρο Παραγωγικότητος	262,840	272,503	272,503	—
26. Ὑπηρεσίες Κοινωνικῆς Εὐημερίας	184,336	201,139	201,139	—
27. Παιδεία	828,416	1,126,596	586,596	540,000
28. Τμῆμα Κτηματολογίου & Χωρομετρίας	545,127	741,733	741,733	—
29. Ταχυδρομικὲς Ὑπηρεσίες	104,132	111,679	111,679	—
30. Στατιστικὲς Ὑπηρεσίες	238,687	272,114	272,114	—
31. Ἄλλες Ὑπηρεσίες	924,674	886,771	721,771	165,000
32. Προκαταρκτικὸς Προγραμματισμὸς	10,000	10,000	10,000	—
33. Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια	80,000	80,000	80,000	—
34. Μὴ Προβλεπόμενες Δαπάνες καὶ Ἀποθεματικὸ	750,000	750,000	750,000	—
Σύνολο Δαπανῶν	42,036,177[3]	45,181,525[4]	40,564,322	4,617,203

[1] Γίνεται πρόνοια στὸ Κεφάλαιο 12Δ «Πιστοδότηση Ἀναπτύξεως».

[2] Περιλαμβάνεται πρόνοια γιὰ τὸ Ἐνοποιημένο Σχέδιο Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς.

[3] Δὲν περιλαμβάνει πρόσθετες πιστώσεις ποὺ παραχωρήθηκαν μὲ Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμό.

[4] Περιλαμβάνεται ποσὸ £750,000 ποὺ θὰ παραχωρηθεῖ γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Ταμείου Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ τὸν κ. Λαδᾶ ὅπως μιλήσει ἀπὸ τὸ Βῆμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Γιὰ ἕβδομο κατὰ συνέχεια χρόνο αὐτὸ τὸ Σῶμα συζητᾶ τοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς Δημοκρατίας κάτω ἀπὸ συνθῆκες εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς τοῦ 40% τῶν ἐδαφῶν μας ἀπὸ τὰ τουρκικὰ στρατεύματα. Κάτω ἀπὸ συνθῆκες ξερριζωμοῦ καὶ προσφυγιᾶς τοῦ ἑνὸς τρίτου σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Δημοκρατίας. Μ' ἄλλα λόγια κάτω ἀπὸ συνθῆκες πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ ἀνώμαλες. Καὶ λέγω ἀνώμαλες, γιατὶ ἡ κατάσταση στὴν Κύπρο μας δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ σὰν ὁμαλὴ παρὰ μόνον ὅταν τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰσβολῆς ἐξουδετερωθοῦν μὲ μιὰ ἔντιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ποὺ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ περιλαμβάνει τὴν ἀποχώρηση τῶν ξένων στρατευμάτων καὶ τῶν ξένων ἐποίκων, τὴν ἀποστρατικοποίηση τῆς Κύπρου καὶ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους ἂν ἔτσι ἐπιθυμοῦν.

Ἡ ἐξωτερικὴ κατάσταση.

Συζητοῦμε τοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς Δημοκρατίας μέσα σὲ ἀντίξοες διεθνεῖς συνθῆκες. Τὸ Μεσανατολικὸ πρόβλημα ὄχι μόνο δὲν δείχνει σημεῖα ὕφεσης, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ μιὰ ἔντιμη λύση, ἀλλ' ἀντίθετα κλιμακώνεται ἐπικίνδυνα. Ὁ πόλεμος μεταξὺ τῆς Περσίας καὶ τοῦ Ἰρὰκ συνεχίζεται γιὰ 5 μῆνες τώρα μὲ ἀμείωτη σφοδρότητα. Ἡ δὲ ἀντιδικία μεταξὺ Ἀράβων καὶ Ἰσραὴλ κορυφώνεται μὲ τὴν Ἰσραηλιτικὴ ἀδιαλλαξία ποὺ ἐκδηλώνεται μὲ πράξεις αὐτόχρημα ἐγκληματικὲς ἐναντίον τῶν αὐτοχθόνων Ἀράβων τῆς Παλαιστίνης ποὺ γιὰ 30 καὶ πλέον χρόνια ἀγωνίζονται γιὰ λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη. Στὴν περιοχὴ τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἡ κατάσταση περιπλέκεται ἀκόμη περισσότερο μὲ τὴν ἐξέγερση τῶν Κούρδων τοῦ Ἰράν, τὴ συνεχὴ αὔξηση τῶν ἐξοπλισμῶν τῶν γειτονικῶν χωρῶν ποὺ ἐπαυξάνει τὸν κίνδυνο ἐπέκτασης τοῦ πολέμου Περσίας—Ἰρὰκ καὶ τὴ συγκέντρωση στὴν περιοχὴ πολεμικῶν δυνάμεων ξένων πρὸς αὐτὴ χωρῶν. Στὴν Τουρκία ἀπὸ τὸν περασμένο Σεπτέμβρη ἡ Δημοκρατία καταργήθηκε καὶ τυπικὰ ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ μιὰ ἀδυσώπητη στρατιωτικὴ χούντα, ἡ ὁποία μὲ πρόσχημα τὴν πάταξη τῆς τρομοκρατίας προβαίνει σὲ ἄνευ προηγουμένου καταδίωξη κάθε προοδευτικοῦ καὶ δημοκρατικοῦ ἀνθρώπου. Ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ καὶ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καταπατήθηκαν. Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς χώρας εἶναι ὅσο ποτὲ προηγουμένως ἄσχημη. Ἡ χώρα θὰ εἶχε πρὸ πολλοῦ πτωχεύσει ἂν ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ Δυτικὸς Κόσμος δὲν συναγωνίζετο στὸ ποιὸς θὰ τὴ βοηθήσει περισσότερο. Ἡ κατάργηση στὴ χώρα αὐτὴ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ εἰσβολὴ ποὺ διαπράχθηκε σὲ μιὰ μικρὴ χώρα μέλος τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, τὴν Κύπρο, τὸ ξερρίζωμα τόσων ψυχῶν ἀπὸ τὴ γῆ τους, καὶ τὸ δράμα τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀγνοουμένων μας δὲν συγκινοῦν ἐκείνους ποὺ κόπτονται γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅταν αὐτὰ παραβιάζονται ἢ ὅταν αὐτὰ ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς ὅτι

παραβιάζονται ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους βεβαίως. Καὶ ἐνῶ ἔγινε, καὶ πολὺ δικαίως, διεθνὲς πρόβλημα ποὺ παρ' ὀλίγο νὰ ὁδηγήσει σὲ σύρραξη ἡ ὁμηρία 52 ἀμερικανῶν στὴν Περσία, καμμιὰ φωνὴ συνηγορίας δὲν ἀκούστηκε γιὰ τὴν προσπάθεια ἐξακρίβωσης τῆς τύχης τῶν 2,000 ἀγνοουμένων μας. O Tempora, O mores ! ! Στὶς Η.Π.Α. ἐγκαταστάθηκε ἤδη στὸν Λευκὸ Οἶκο ἡ νέα 'Αμερικανικὴ Διοίκηση ὑπὸ τὸν πρόεδρο Ρῆγκαν, ποὺ συνέπεσε μὲ τὸ εὐτυχὲς γεγονὸς τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἀμερικανῶν ὁμήρων. Δὲν εἶναι βέβαια δυνατὸ νὰ προβλέψει κανεὶς τὶς συνέπειες τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς μεγάλης αὐτῆς χώρας. Ὅμως οἱ πρῶτοι διαξιφισμοὶ μὲ τὴν ἡγεσία τῆς ἄλλης ὑπερδύναμης δημιουργοῦν μεγάλες ἀνησυχίες. Γιατὶ θέτουν σὲ κίνδυνο τὴ διεθνὴ ὕφεση καὶ ἀπειλοῦν τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὴν ἐπάνοδο στὸν ψυχρὸ πόλεμο καὶ τὴν κούρσα τῶν ἐξοπλισμῶν. Εἶναι καθῆκον ὅλων τῶν δημοκρατικῶν ἀνθρώπων νὰ ἐντείνουν τὶς προσπάθειές τους γιὰ ἐκτόνωση τῆς καταστάσεως. Γιὰ τὴν ὑποβοήθηση τῶν μεγάλων πρὸς ἐπίλυση τῶν μεταξύ των διαφορῶν. Γιὰ τὴν ἐξεύρεση ἑνὸς Modus Vivendi ἀνάμεσά τους. Ποὺ θὰ ἀποσοβήσει τὸν κίνδυνο ἑνὸς νέου πυρηνικοῦ, αὐτὴ τὴ φορά, ὁλοκαυτώματος.

Ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση

'Ενῶ ἡ ἐξωτερικὴ κατάσταση παρουσιάζει τὴν εἰκόνα ποὺ σύντομα ἔχω περιγράψει πιὸ πάνω, στὸ ἐσωτερικὸ σημειώθηκαν ἐξελίξεις ποὺ στὴν ἀρχὴ ἔδωσαν τὴν ἐντύπωση μιᾶς πιὸ αἰσιόδοξης θεώρησης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἕνας νέος κύκλος ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ἄρχισε στὴ 16/9/1980 μὲ βάσει τὰ 4 σημεῖα τῆς συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτάς, τὰ 10 σημεῖα τῆς συμφωνίας Κυπριανοῦ—Ντενκτάς καὶ τὰ σχετικὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. Τὴν ἔναρξη τοῦ νέου αὐτοῦ κύκλου τῶν συνομιλιῶν ἀντιμετωπίσαμε μὲ συγκρατημένη αἰσιοδοξία. Εἴμαστε πάντα ὑπὲρ τῆς ἐξεύρεσης εἰρηνικῆς λύσεως τοῦ προβλήματός μας μέσον τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν. Ὑποστηρίζουμε τὶς συνομιλίες. Γιατὶ πιστεύουμε πὼς μόνο μὲ εἰλικρινεῖς καὶ οὐσιαστικὲς συνομιλίες διεπόμενες ἀπὸ τὴν καλὴ πίστη καὶ τὴν ἐπιθυμία γιὰ ἐξεύρεση λύσης καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές, μπορεῖ νὰ προκύψει μιὰ δίκαιη ἀξιοπρεπὴς καὶ συνεπῶς βιώσιμη λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Πήγαμε λοιπὸν στὶς συνομιλίες κι' ἐξακολουθοῦμε νὰ παίρνουμε μέρος σ' αὐτὲς μὲ ἐντιμότητα καὶ καλὴ πίστη, ἕτοιμοι νὰ συζητήσουμε ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ προβλήματός μας. Διάφορες κατηγορίες ποὺ ἔχουν ἐκτοξευθεῖ ἐναντίον τῆς κυβερνήσεως δὲν εὐσταθοῦν. Οὔτε ἐνδοτικοὶ εἴμαστε, ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοί, οὔτε ἀδιάλλακτοι εἴμαστε ὅπως μᾶς κατηγοροῦν μερικοὶ ἄλλοι. 'Ενῶ εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ κάμομε τὸ πᾶν γιὰ τὴν ἐξεύρεση δίκαιης καὶ ἔντιμης λύσης, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ προχωρήσομε πέραν ὁρισμένων ὁρίων πού, ἂν τὸ κάναμε, θὰ διεκινδυνεύετο αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξη τοῦ κράτους καὶ ἡ ἐπιβίωση τοῦ Κυπριακοῦ 'Ελληνισμοῦ στὴ γῆ τῶν πατέρων του. Εἶναι πεποίθηση καὶ διακαὴς ἐπιθυμία μας ὅπως τὸ ἐθνικό μας ζήτημα παύσει νὰ ἀποτελεῖ θέμα κομματικῆς διαμάχης ἢ προεκλογικῆς ἐκμετάλλευσης. Τὸ ἀντίθετο θὰ ζήμιωνε τὴ δίκαιη ὑπόθεσή μας.

'Ως πρὸς τὰ πολιτικά μας πράγματα ἡ κατάσταση παρουσίασε θεαματικὲς ἐξελίξεις. Τρία νέα πολιτικὰ κόμματα ἔχουν δημιουργηθεῖ. Ὅλα διεκδικοῦν τὸ χῶρο τοῦ Κέντρου καὶ τῶν λεγόμενων Μακαριακῶν δυνάμεων. 'Η σύνθεση τῆς Βουλῆς δὲν ἀποδίδει πλέον ἐπακριβῶς τὴ σύνθεση τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος. Τοῦτο συνιστᾶ ἀσφαλῶς μιὰ πολιτικὴ κρίση. Ποὺ στὰ δημοκρατικὰ καθεστῶτα, μόνο μὲ δημοκρατικὰ μέσα μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ λυθεῖ. Γι' αὐτὸ ἔχουμε ταχθεῖ ἤδη ὑπὲρ τῆς προσφυγῆς στὸ λαό, ὅσο γίνεται ἐξ ἀντικειμένου πιὸ γρήγορα, γιὰ τὴν

ἐκκαθάριση τῆς πολιτικῆς μας κατάστασης. Ἐλπίζω πὼς οἱ ἐξ ἀντικειμένου συνθῆκες θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ὅσο γίνεται τάχιστη διενέργεια γενικῶν ἐκλογῶν. Καὶ ἐν πάση περιπτώσει οὐχὶ πέραν τοῦ προσεχοῦς Μαΐου.

Ἕνα ἄλλο ζήτημα μεγάλης πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς σημασίας εἶναι τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ Συνεργατισμός. Δὲν πρόκειται ν' ἀσχοληθῶ διὰ μακρῶν μὲ τὸ ζήτημα αὐτό. Γνωρίζετε ὅλοι τὰ μέτρα ποὺ ἤδη ἔχουν ληφθεῖ καὶ ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νὰ λαμβάνονται ἀπὸ τὴν κυβέρνηση γιὰ τὴν ἐκκαθάριση τῆς κατάστασης. Γιὰ τὴν ἐξυγίανση καὶ βοήθεια τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Γιὰ τὴ δημοκρατικοποίησή του ποὺ σημαίνει πὼς ὁ Συνεργατισμὸς πρέπει νὰ δοθεῖ ἐπὶ τέλους ἐκεῖ ποὺ ἀνήκει, δηλ. στὸ λαό.

Ἡ Διεθνὴς καὶ Ντόπια οἰκονομικὴ κατάσταση

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς πιὸ πάνω ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς πολιτικῆς κατάστασης ἡ οἰκονομία τῆς Δημοκρατίας, σύμφωνα μὲ τὴν πρὸς τὸ Σῶμα τοῦτο ὁμιλία τοῦ ἔντιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, παρουσίασε μιὰν ὄχι ρόδινη ἀλλ' ὑπὸ τὰς συνθήκας ἱκανοποιητικὴ κατάσταση.

Ὁ ρυθμὸς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, δηλ. ὁ ρυθμὸς ἀνάπτυξης τοῦ ἀκαθάριστου ἐγχώριου προϊόντος, ὑπῆρξε ἱκανοποιητικός, καίτοι ἀπὸ 7.5% ποὺ ἦταν κατὰ τὸ 1979 κατέβηκε στὸ 4.3% κατὰ τὸ 1980. Παρὰ τὴ μείωση αὐτὴ ἡ κατάσταση θεωρεῖται ἱκανοποιητική, δεδομένου ὅτι ἔχομε συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ δεδομένου ὅτι διεθνῶς καὶ σ' αὐτὲς τὶς ἀνεπτυγμένες ἀκόμα χῶρες ὁ ρυθμὸς ἀνάπτυξης ἦταν πολὺ μικρός, σὲ μερικὲς δὲ περιπτώσεις καὶ ἀρνητικός. Ὑπολογίζεται ὅτι ὁ μέσος ὅρος αὔξησης τοῦ ἀκαθάριστου ἐγχώριου προϊόντος τῶν ἀναπτυγμένων χωρῶν (τοῦ Ο.Ο.Σ.Α.) δὲν θὰ ὑπερβεῖ τὸ 1.1%.

Ἡ ἀνεργία στὸ χρόνο ποὺ πέρασε σημείωσε κάποια αὔξηση. Ἐνῶ στὰ 1979 δὲν ὑπερέβαινε τὸ 1.8% τοῦ οἰκονομικὰ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, κατὰ τὸ 1980 τὸ ποσοστὸ αὐτὸ αὐξήθηκε στὸ 2.1%. Παρ' ὅλα ταῦτα καὶ κατὰ τὸ 1980 εἴχαμε συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως. Ἡ μικρὴ αὔξηση στὸ ποσοστὸ τῆς ἀνεργίας ὀφείλεται κυρίως στοὺς ὑπεράριθμους νέους ἐπιστήμονες ποὺ ἀναζητοῦν ἐργασία καθὼς καὶ στὴν ἀνισόρροπη προσφορὰ καὶ ζήτηση ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Κάτω ἀπὸ συνθῆκες πλήρους ἀπασχόλησης ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ἐπισύρει τὴν προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὑπευθύνων εἶναι ἡ ἔναντι τοῦ 1979 μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τῆς παραγωγικότητας. Ἐνῶ ὁ ρυθμὸς αὔξησης τῆς παραγωγικότητας κατὰ τὸ 1979 ἦταν 4.6% κατὰ τὸ 1980 κατέβηκε στὸ 3% περίπου. Ἡ κατάσταση αὐτή, καίτοι δὲν εἶναι ἀνησυχητικὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος, πρέπει ὅπως εἶπα νὰ προκαλέσει τὴν προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὑπευθύνων πρὸς συγκράτηση τῆς καταστάσεως.

Στὸν τομέα τῶν ἐπενδύσεων ἡ κατάσταση δὲν εἶναι ἱκανοποιητική. Ναὶ μὲν τὸ σύνολο τῶν ἐπενδύσεων ἦταν τὸ 28% τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος σὲ σταθερὲς τιμὲς (τοῦ 1973), ὅμως ὁ ὄγκος τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα σημείωσε κάμψη κατὰ τὸ 1980. Ἕνα ἄλλο κακὸ σημάδι στὸν τομέα αὐτὸ εἶναι τὸ ὅτι 70% τῶν ἐπενδύσεων ἀπορρόφησε ἡ οἰκοδομικὴ βιομηχανία. Κι' ἕνα ἄλλο ἐπίσης κακὸ σημάδι εἶναι τὸ ὅτι ἡ χρηματοδότηση τῶν ἐπενδύσεων μας ἐξαρτᾶται μὲ αὐξανόμενο ρυθμὸ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐνῶ στὸν τομέα τῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα ἡ κατάσταση, ὅπως ἐλέχθη, δὲν εἶναι ἱκανοποιητική, ἡ κατάσταση στὸν τομέα τῆς κατανάλωσης, τῶν ἀποταμιεύσεων καὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν εἶναι ἀνησυχητική. Ὅλα αὐτὰ τά προβλήματα εἶναι

ἀλληλένδετα καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀναφέρομαι σ' αὐτὰ ταυτοχρόνως. Ἐδῶ ἔχουμε ὑπερκατανάλωση καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Ὁ ρυθμός της αὐξήθηκε κατὰ 22% τὸ 1980 ἔναντι 17% τοῦ 1979. Ἡ κατάσταση αὐτὴ ποὺ ὀφείλεται βασικὰ στὴν ἐσφαλμένη δημοσιονομικὴ πολιτική μας (ὑπέρμετρη αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων πέραν τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τῆς παραγωγικότητας, ἀνεξέλεγκτη αὔξηση τῶν κερδῶν κ.λ.π.), ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὶς ἀποταμιεύσεις ποὺ ἐνῶ ἔπρεπε νὰ παρουσιάζουν σημαντικὴ αὔξηση (γιὰ εὐνόητους λόγους) τούναντίον παρουσιάζουν κάμψη. Ἡ κατάσταση αὐτὴ (δηλ. ὑπερκατανάλωση, κάμψη τῶν ἀποταμιεύσεων, κάμψη τῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα) συντελοῦν στὴν αὔξηση τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων. Ἔτσι φτάσαμε νὰ ἔχουμε ρυθμὸ πληθωρισμοῦ γύρω στὸ 13%. Συντελεῖ ἀκόμα ἡ κατάσταση αὐτὴ στὴν ἐπιδείνωση τῆς ἀνισοσκέλειας τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου παρὰ τὴν ἱκανοποιητικὴ πρόοδο τῶν ἐξαγωγῶν μας. Βέβαια βασικοὶ συντελεστὲς τῆς ἀνισοσκέλειας τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Δημοκρατίας εἶναι καὶ οἱ ἀνεξέλεγκτες τιμὲς τῶν πετρελαιοειδῶν ποὺ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ εἰσάγουμε ποὺ ἀνέρχονται στὰ £60 περίπου ἑκατομμύρια καὶ ποὺ ἀπορροφοῦν τὸ 1/3 περίπου τοῦ ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν εἰσοδήματός μας, καθὼς καὶ ὁ εἰσαγόμενος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πληθωρισμός. Ὅμως ὅπως κι' ἂν ἔχει τὸ πράγμα κι' ὅποια καὶ νάναι τὰ αἴτια τὸ γεγονὸς παραμένει ἕνα : Τὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο τῆς Δημοκρατίας παρουσιάζει ἕνα ἔλλειμμα τῆς τάξεως τῶν £195 ἑκατομμυρίων. Μέγα μέρος τούτου καλύπτεται ἀπὸ τοὺς ἄδηλους λεγόμενους πόρους, δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμβάσματα τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων καὶ τὰ ἐκ τοῦ τουρισμοῦ ἔσοδα. Ὅμως εἰς τὸ ἰσοζύγιο τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἕνα ποσό, τῆς τάξεως τῶν £88 ἑκατομμυρίων παραμένει ἀκάλυπτο. Τοῦτο καλύπτεται ἀπὸ ἐξωτερικὸ κυρίως δανεισμό. Ἔτσι τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καλύπτεται. Παρουσιάζει μάλιστα καὶ πλεόνασμα τῆς τάξεως τῶν £5 ἑκατομμυρίων. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ συναλλαγματικά μας ἀποθέματα μᾶλλον θ' αὐξηθοῦν, ἡ δὲ Κυπριακὴ λίρα θὰ παραμείνει σταθερὴ ἔναντι τῶν ἄλλων βασικῶν νομισμάτων. Τὸ δὲ ἐξωτερικό μας χρέος δὲν εὑρίσκεται σὲ ἀνησυχητικὰ ἐπίπεδα, ἐπὶ τοῦ παρόντος τουλάχιστον. Παρ' ὅλα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸ παρὰ νὰ διαπιστώσουμε ὅτι ζοῦμε πέραν τῶν οἰκονομικῶν μας δυνάμεων. Καὶ πρέπει νὰ προσέξουμε πολύ. Γιατὶ κάποτε θάρθει ἡ ὥρα ποὺ θὰ κληθοῦμε νὰ πληρώσουμε τὰ χρέη μας. Καὶ τότε οὐαὶ καὶ ἀλοίμονο ἂν ἀποδειχθεῖ ὅτι ὑπήρξαμε μωραὶ παρθένοι.

Τὶ πρέπει νὰ γίνει ;

Ὕστερα ἀπὸ τὶς πιὸ πάνω διαπιστώσεις γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, τὶ πρέπει νὰ γίνει γιὰ τὴν πλήρη ἐξυγίανση τῆς οἰκονομίας μας ; Ἀσφαλῶς μερικὰ μέτρα ποὺ πῆρε ἡ Κυβέρνηση ὁδηγοῦν στὴν ὀρθὴ κατεύθυνση. Ὅπως π.χ. τὰ μέτρα ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος (ἐνοικιοστάσιο, ἀρχὴ ἐνοικίων, ἔκτακτη εἰσφορὰ κ.λ.π.) καθὼς καὶ τὰ μέτρα ποὺ ἀποσκοποῦν στὴ δίκαιη κατανομὴ τῶν βαρῶν ἀνάμεσα στὶς διάφορες τάξεις τοῦ λαοῦ ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομική τους δυναμικότητα (δωρεὰν παιδεία γιὰ μεγάλες ὁμάδες τοῦ λαοῦ, ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ἀρκετὰ εὐρεία, καίτοι μὴ καθολική, ἐπιδόματα ἐνοικίου, προσφυγικὰ ἐπιδόματα κ.λ.π.). Σ' αὐτοὺς τοὺς τομεῖς χειροκροτοῦμε τὸ ἔργο τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἐνθαρρύνουμε νὰ συνεχίσει τοῦτο πρὸς ὄφελος ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Ὅμως ὑπάρχουν οἱ διαρθρωτικὲς ἀδυναμίες ποὺ ἔχουμε διαπιστώσει πιὸ πάνω στὴν ὁμιλία μας καὶ πρέπει νὰ ἐκλείψουν μὲ τὴ λήψη τῶν ἐνδεδειγμένων διορθωτικῶν μέτρων. Γιὰ παράδειγμα παραπονούμεθα γιατὶ ὁ λαός μας ξοδεύει καὶ δὲν ἀποταμιεύει μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ὑπερκατανάλωση, τὴν

κάμψη τῶν ἀποταμιεύσεων, τὴ μείωση τῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, τὸν πληθωρισμὸ καὶ τὴ μεγάλη ἀνισοσκέλεια τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ποὺ καλύπτεται ἀπὸ τοὺς ἄδηλους πόρους καὶ τὸν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ κυρίως δανεισμό. Διερωτηθήκαμε ὅμως ποτὲ γιατὶ συμβαίνουν ὅλα αὐτά ; Διερωτηθήκαμε γιατὶ αὐτὸς ὁ νοικοκύρης λαός μας ποὺ τόχε καϋμὸ νὰ φυλάξει, ποὺ ἔκοβε ἀπὸ τὴν ἱκανοποίηση τῶν καθημερινῶν του ἀναγκῶν γιὰ νὰ κάμει τὸ κομπόδεμά του, νὰ δημιουργηθεῖ, ὅπως λένε οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ μας, τόριξε τώρα ἔξω καὶ ξοδεύει χωρὶς νὰ φυλάει ; Ἡ ἀπάντηση στὰ πιὸ πάνω ἐρωτήματα εἶναι ἁπλή. Δὲν συμφέρει ἡ ἀποταμίευση. Τὸ ὅλο οἰκονομικὸ κλίμα ποὺ ὑπάρχει σήμερα ἀποθαρρύνει τὴν ἀποταμίευση. Γιατὶ ν' ἀποταμιεύσει κανείς ; Γιὰ νὰ παίρνει τόκο ἐπὶ τῶν ἀποταμιεύσεών του 3% ἢ 4% ἐνῶ ὁ ρυθμὸς πληθωρισμοῦ εἶναι ἐπίσημα 13% καὶ ἀνεπίσημα ἀρκετὰ μεγαλύτερος ; Καὶ γιατὶ νὰ μὴν ἀγοράσει σήμερα διάφορα ἀγαθά, ἔστω κι' ἂν δὲν τὰ χρειάζεται ἀπόλυτα τώρα, ἀφοῦ εἶναι βέβαιο πὼς ἂν μείνει νὰ τ' ἀγοράσει τοῦ χρόνου θὰ πληρώσει πολὺ ἀκριβότερα ; Εἶναι ἀνάγκη νὰ δημιουργηθεῖ τὸ οἰκονομικὸ κλίμα ποὺ θὰ εὐνοήσει τὶς ἀποταμιεύσεις κι' ὄχι νὰ τὶς ἀποθαρρύνει. Τὸ θέμα τοῦτο τὸ ἐπισήμανα ἀπὸ πέρσι καὶ τὸ ἀνάπτυξα ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα στὶς 28 Φεβρουαρίου 1980 (σελὶς 983-987 τῶν πρακτικῶν) γιὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1980. Κι' εἶχα εἰσηγηθεῖ τὴν ἐλεύθερη διακύμανση τοῦ ἐπιτοκίου πολὺ πρὶν τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καταθέσει στὴ Βουλὴ τὸ πολυθρύλητο ἐκεῖνο νομοσχέδιο περὶ τόκου ποὺ ἐπὶ 10 καὶ πλέον μῆνες εὑρίσκεται ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ συζητεῖται χωρὶς νὰ καταστεῖ δυνατὸ νὰ ληφθεῖ ἡ σωστὴ ἀπόφαση. Τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ πρέπει νὰ ψηφιστεῖ. Καὶ τὰ ἐπιτόκια πρέπει νὰ κυμανθοῦν μὲ διατάγματα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου σὲ ὕψη ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς δημοσιονομικῆς καὶ νομισματικῆς μας πολιτικῆς. Τοῦτο πρέπει νὰ γίνει γιὰ τοὺς ἀκόλουθους λόγους :

(1) Ὅπως λέγουν οἱ οἰκονομολόγοι καὶ τὸ χρῆμα εἶναι ἕνα ἀγαθό. Ἡ τιμὴ τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐπιτόκιο. Καὶ εἶναι παράλογο μέσα στὶς διαρκεῖς ἀνατιμήσεις ὅλων τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἡ τιμὴ τοῦ χρήματος νὰ μένει καθηλωμένη διὰ νόμου στὸ 9% ἀπὸ 30ετίας καὶ πλέον.

(2) Ἡ κατάσταση αὐτὴ πλήττει τὰ λαϊκὰ κυρίως στρώματα πρὸς ὄφελος τῶν μεγαλοεπιχειρηματιῶν. Γιατὶ εἶναι ὁ λαὸς ποὺ ἀποταμιεύει. Δὲν γνωρίζω κανένα μεγαλοεπιχειρηματία ποὺ ἔχει λογαριασμὸ ταμιευτηρίου ἢ καθορισμένης διαρκείας στὶς τράπεζες. Ἀντίθετα γνωρίζω ὅτι ὅλοι αὐτοὶ ὀφείλουν στὶς Τράπεζες μεγάλα ποσὰ μὲ ἐπιτόκιο 9% ἐτησίως, ἐνῶ τὰ κέρδη εἶναι ἀνεξέλεγκτα. Ὅλα αὐτὰ τὰ ποσὰ προέρχονται ἀπὸ τὶς ἀποταμιεύσεις τοῦ λαοῦ ποὺ παίρνει ἕνα 3% ἢ 4% πάνω στὰ λεφτά του. Πράγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ὁ μικρὸς ἀποταμιευτὴς ὄχι μόνο δὲν κερδίζει τίποτε ἀλλ' ἀντίθετα, λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ, στὸ τέλος τοῦ χρόνου ἔχει ἀγοραστικὴ δύναμη κατὰ 10% περίπου μικρότερη τῆς περσινῆς. Εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσει ἡ καταλήστευση αὐτὴ τοῦ μικροῦ ἀποταμιευτῆ.

(3) Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι δύο εἶναι οἱ κύριοι μοχλοὶ ρύθμισης τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς ὅλων τῶν κυβερνήσεων. (α) Οἱ ὅροι τῆς ἐνοικιαγορᾶς καὶ (β) ἡ ἔγκαιρη ρύθμιση τῶν ἐπιτοκίων. Ἐμεῖς ἐδῶ στεροῦμε τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ δὴ ἐκείνους ποὺ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ νομισματικὴ πολιτικὴ τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴ χρησιμοποίηση τοῦ ἑνὸς μοχλοῦ. Γιατὶ ὁ μοχλὸς αὐτὸς κρατιέται ἄκαμπτα στὸ 9% δυνάμει Νόμου.

(4) Ἀπ' ὅ,τι ξέρω ἡ Κύπρος εἶναι ἡ μόνη χώρα στὴν ὁποία τὸ ἐπιτόκιο καθορίζεται ὁμοιόμορφα γιὰ ὅλες τὶς συναλλαγὲς ἀπὸ Νόμο. Τοῦτο συμβαίνει γιὰ

λόγους ἱστορικούς. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς 'Αγγλικῆς κατοχῆς ἡ οἰκονομία τῆς νήσου ἦταν σὲ κακὰ χάλια. Σχεδὸν ὁλόκληρο τὸ ἐθνικὸ προϊὸν προερχόταν ἀπὸ τὴ γεωργία πού διεξήγετο μὲ πρωτόγονα μέσα καὶ ἐξαρτᾶτο ἀπὸ τὶς ἐκάστοτε ἰδιοτροπίες τῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Τὸ κατὰ κεφαλὴ ἐθνικὸ εἰσόδημα ἦταν ἀπίστευτα χαμηλό. Κι' ἀκόμα χαμηλότερο γιὰ τὴν ἀγροτικὴ τάξη. Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες ἦταν πολὺ φυσικὸ νὰ ἀναπτυχθεῖ καὶ νὰ ὀργιάζει ἡ τοκογλυφία. 'Ο ἀγροτικὸς κόσμος στέναζε κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῆς ἐκμετάλλευσης αὐτῆς κι' οἱ ἀγροτικὲς περιουσίες πουλιόντουσαν ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη σὲ δημόσιους πλειστηριασμοὺς ἀντὶ πινακίου φακῆς. Κάτι ἔπρεπε λοιπὸν νὰ γίνει. 'Αντὶ ὅμως ἡ ἀποικιακὴ κυβέρνηση νὰ ἐξεύρει τὰ αἴτια τῆς κατάστασης αὐτῆς γιὰ νὰ τὴ διορθώσει μὲ τὴ λήψη τῶν ἀνάλογων δημοσιονομικῶν μέτρων, θέσπισε κατὰ τὸ ἔτος 1919 τὸν περὶ Τοκογλυφίας Νόμο. 'Ο νόμος αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπ' ἀρ. 17 Νόμος τῆς 29ης 'Απριλίου 1919. 'Ο νόμος αὐτὸς εἶχε σκοπὸ νὰ προστατεύσει τοὺς γεωργούς. Καθόριζε δὲ τὸ ἐπιτόκιο στὸ 12% ἐτησίως καὶ ἀπαγόρευε τὸν ἀνατοκισμό. Τὸ 12% ἐλαττώθηκε στὸ 9% μὲ τὸ Νόμο 40 τοῦ 1944. "Ομως ἡ περὶ τοκογλυφίας νομοθεσία ἦταν στάχτη στὰ μάτια τοῦ κόσμου. Γιατὶ ἡ τοκογλυφία δὲν ἔπαψε νὰ ὀργιάζει. Τὸ 1940 ἡ κατάσταση ἦταν τόσο ἀπελπιστικὴ ποὺ ἡ ἀποικιακὴ κυβέρνηση θέσπισε τὸν περιλάλητο Νόμο περὶ 'Αγροτικῶν Χρεῶν ποὺ ἐνῶ δὲν πρόσφερε ὁριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν κατάστρεψε ὁλότελα τὴν ἀγροτικὴ πίστη.

Αὐτὴ εἶναι σὲ μεγάλη συντομία ἡ ἱστορία τοῦ διὰ νόμου καθορισμοῦ τοῦ ἐπιτοκίου. Μιὰ ἱστορία ποὺ συνδέεται μὲ τὶς πιὸ μαῦρες σελίδες τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καὶ πρέπει ἀμέσως νὰ τερματισθεῖ. Πρέπει νὰ δοθεῖ ἡ εὐχέρεια σὲ κείνους ποὺ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς οἰκονομικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ νομισματικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ ρυθμίζουν ἔγκαιρα καὶ ἀποτελεσματικὰ τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐπιτοκίων στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας ἀνάλογα μὲ τὶς ἐπικρατοῦσες συνθῆκες καὶ τοὺς στόχους τῆς προγραμματισμένης ἐπὶ τούτων πολιτικῆς. 'Υπάρχει ὅμως ἔνσταση στὸ νὰ δοθεῖ ἡ ἐξουσία αὐτὴ στὴν Κυβέρνηση. Γιατὶ λέγουν ἡ Κυβέρνηση μπορεῖ ν' αὐξήσει ἀπότομα καὶ ὑπέρμετρα τὸ ὕψος τοῦ ἐπιτοκίου κι' ἔτσι νὰ ἐπηρεάσει σοβαρὰ τὰ κόστα τῶν διάφορων προϊόντων, συνεπῶς δέ καὶ τὶς τιμές. 'Η ἔνσταση αὐτὴ δὲν εὐσταθεῖ. (α) Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση ἀποτελεῖται καθὼς ἀπεδείχθη ἀπὸ ἔμπειρους καὶ λογικοὺς ἀνθρώπους καὶ (β) γιατὶ ποτὲ τὸ ὕψος τοῦ ἐπιτοκίου δὲν ἀναφέρθηκε σάν ἀποφασιστικὸς παράγοντας στὴ διαμόρφωση τῶν τιμῶν. 'Η συμμετοχὴ τοῦ παράγοντα αὐτοῦ στὸ κόστος παραγωγῆς τῶν ἀγαθῶν δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1%.

Καλῶ λοιπὸν αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ θεσπίσει σὲ Νόμο τὸ περὶ Τόκου νομοσχέδιο ποὺ βρίσκεται ἐνώπιόν του γιὰ 10 τώρα μῆνες, ὡς ἔχει.

Βεβαίως δὲν τρέφω τὴν αὐταπάτη ὅτι ἡ διακύμανση τῶν ἐπιτοκίων ἀνάλογα μὲ τὶς ἐκάστοτε ἐπικρατοῦσες συνθῆκες δυνάμει διαταγμάτων τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας εἶναι ἡ πανάκεια ποὺ θὰ διορθώσει ὡς διὰ μαγείας ὅλα τὰ κακῶς ἔχοντα. Κάθε ἄλλο μάλιστα. Εἶναι κι' αὐτὸ ἕνα ἀπὸ τὰ διορθωτικὰ μέτρα ποὺ καθὼς ἐλπίζω θὰ συντελέσει στὴν ἐξυγίανση τῆς κατάστασης ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἀποταμιεύσεις, τὴ μείωση τῆς κατανάλωσης, τὸ ξαλάφρωμα τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων καὶ τὴ σμίκρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Βασικὰ ὅμως τὸ πρόβλημά μας εἶναι πρόβλημα αὔξησης τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητας ἐν συνδυασμῷ μὲ μιὰ μελετημένη καὶ γενικῶς ἀποδεκτὴ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. Εἶναι ἀπαραίτητο ὅπως ὅλοι οἱ παράγοντες

τῆς παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν ἀγαθῶν : Ἐργασία, Κεφάλαιο, Entrepreneurs καὶ Κυβέρνηση συνέλθουν σὲ κοινὲς συσκέψεις μέσα σὲ πνεῦμα ἀλληλοκατανόησης καὶ μὲ βάση τό δημόσιο συμφέρον γιὰ νὰ χαράξουν αὐτὴ τὴν πολυπόθητη καὶ γενικὰ παραδεκτὴ πολιτική. Ὅλοι πρέπει νὰ ἐπιδείξουν αὐτοσυγκράτηση. Καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ὅταν ὑποβάλλουν αἰτήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιχειρηματίες ὅταν καθορίζουν τὶς τιμὲς τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τὰ κέρδη τους. Ἡ αἰσχροκέρδεια καὶ τὰ παράνομα καὶ ὕποπτα κέρδη πρέπει νὰ κτυπηθοῦν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι πρέπει νὰ καταλάβουν πὼς ὅ,τι πάρουν πάνω ἀπὸ τὸ ρυθμὸ αὔξησης τῆς παραγωγικότητας εἶναι ἄνευ πραγματικῆς ἀξίας γιατὶ τίποτε δὲν ἀντιπροσωπεύει.

Ὅμως τὶς τελευταῖες αὐτὲς μέρες εἶναι μὲ πολλὴ λύπη καὶ ἀνησυχία ποὺ παρακολουθῶ μιὰ τάση δημιουργίας ἀναταραχῆς στὸν τομέα τῶν ἐργατικῶν σχέσεων. Μιᾶς ἀναταραχῆς ποὺ καθὼς ὑπάρχουν ὑπόνοιες ὑποθάλπεται γιὰ λόγους πολιτικούς. Τρέφω τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ συντεχνιακὴ ἡγεσία τοῦ τόπου μας μὲ τὴν μακρόχρονη πεῖρα της καὶ μὲ τὸν πατριωτισμὸ ποὺ τὴ διακρίνει δὲν θὰ ἐπιτρέψει νὰ ἐκτραπεῖ ἡ γνήσια διεκδίκηση δικαίων ἐργατικῶν αἰτημάτων σὲ ὄργανο πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀποσταθεροποίησης τοῦ τόπου.

Ἐργαζόμενοι, κανένας λογικὸς ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιστρατευθεῖ τὶς διεκδικήσεις σας ὅταν εἶναι μελετημένες, δίκαιες καὶ λογικές. Μὴ γίνετε ὅμως ὄργανα ξένων συμφερόντων. Μὴν τοποθετήσετε δυναμίτιδα στά πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ θεμέλια τῆς Δημοκρατίας. Δὲν ὑπάρχει πρόβλημα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ λυθεῖ μὲ βάση τὴ λογικὴ καὶ τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ τόπου.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές,

Εἶναι πολλὰ τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομίας μας καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀπαριθμηθοῦν μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς ὁμιλίας ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τῆς Δημοκρατίας. Οὔτε καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ ἐκτεθοῦν τὰ μέτρα ποὺ ἡ Κυβέρνηση προγραμματίζει γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους. Μιὰ γεύση τῶν προβλημάτων αὐτῶν καθὼς καὶ τῶν προγραμματιζομένων μέτρων γιὰ ἐπίλυσή τους μπορεῖ νὰ πάρει κανεὶς ἀπὸ τὴ μελέτη τῆς ἐμπεριστατωμένης ὁμιλίας τοῦ ἔντιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου. Ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μιλᾶ κανεὶς πάνω στὰ προβλήματα τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ τοῦ τόπου χωρὶς νὰ κάμει λόγο ἔστω καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ γιὰ τὸ φλέγον πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ. Μιὰ ἀπηρχαιωμένη νομοθεσία—κατάλοιπο τῆς ἀποικιοκρατίας—ἕνας ἀπαράδεκτος συγκεντρωτισμὸς ποὺ αὐτὴ ἡ νομοθεσία ἐπέβαλλε καὶ ἡ ἔλλειψη οἱουδήποτε ἐλέγχου ἐκ μέρους τῶν κυβερνητικῶν ἁρμοδίων ἀπὸ 20 καὶ πλέον ἐτῶν ὁδήγησαν στὴν καταβαράθρωση ἑνὸς λαμπροῦ λαϊκοῦ κινήματος. Καὶ θὰ ἦταν ἀπαράδεκτος στρουθοκαμηλισμὸς ἂν δὲν διεπιστώνετο ἡ σοβαρὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε καὶ οἱ σοβαρὲς ἐπιπτώσεις της πάνω στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου γιὰ τὰ προσεχῆ χρόνια τοὐλάχιστον. Τὴν κατάσταση αὐτὴ ποὺ σοβοῦσε γιὰ πολλὰ χρόνια, τὴν κληρονόμησε ἡ Κυβέρνηση αὐτή. Καὶ εἶναι πρὸς τιμή της γιατὶ τὴ διαπίστωσε, τὴν ἀποκάλυψε καὶ ρίχτηκε στὴ δουλειὰ γιὰ τὴ θεραπεία της. Κάθε κατηγορία ἐνάντια στὴν Κυβέρνηση γιὰ δῆθεν προσπάθεια συγκάλυψης τῆς κατάστασης ἢ γιὰ κωλυσιεργία στὴν ἐκκαθάρισή της, ἀποτελεῖ κατάφωρη ἀδικία σὲ βάρος τῆς Κυβέρνησης. Τὴ θέση τῆς Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τοῦ ΔΗΚΟ πάνω στὸ θέμα τοῦτο τὴν ἔχω ἐκθέσει μὲ σαφήνεια στὴν ὁμιλία μου ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981 ὅταν μιλοῦσα γιὰ τὰ νομοσχέδια συμπληρωματικῶν προϋπολογισμῶν τοῦ ὕψους τῶν 19 περίπου ἑκατομμυρίων λιρῶν ποὺ ξοδεύτηκαν ἤδη γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Συνεργατισμοῦ. Κι' ἡ θέση αὐτὴ εἶναι : Ἐξυγίανση τοῦ

Συνεργατικοῦ Κινήματος. Ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος καὶ παράδοσή του μὲ μιὰ καινούργια καὶ σύγχρονη νομοθεσία ἐκεῖ ποὺ ἀνήκει, δηλαδὴ στὸ λαό.

Ἕνα ἄλλο βασικὸ θέμα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ παραβλέψει κανεὶς εἶναι τὰ μέτρα κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης ποὺ εἶναι βασικὰ καὶ μέτρα ἀνακατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὰ πιὸ σπουδαῖα ἀπὸ τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι : Τὸ ἀναλογικὸ σχέδιο κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἡ ἵδρυση τῶν ὀργανισμῶν ἀνάπτυξης γῆς καὶ χρηματοδότησης στέγης. Ἡ νομοθεσία περὶ Ἀρχῆς Ἐνοικίων καὶ ἐπιδότησης τῶν προσφυγικῶν ἐνοικίων. Ἡ νομοθεσία ἐπιδοτήσεως γεωργικῶν προϊόντων κ.λ.π. Δὲν ἀποκαλύπτω κανένα μυστικὸ ἂν ἀναφέρω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἑτοιμάζει νομοσχέδιο γιὰ τὴν κωδικοποίηση καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῆς νομοθεσίας ποὺ ἀφορᾶ τὰ ἐνοίκια μὲ βάση τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ καὶ τὴ δίκαιη κατανομὴ τῶν βαρῶν ποὺ προκάλεσε στὸν τόπο ἡ παραφροσύνη τοῦ πραξικοπήματος κι' ἡ βαρβαρότητα τῆς ξένης εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ βασικὰ μέτρα κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, προκάλεσε πολλὲς διαμαρτυρίες ἐκ μέρους μερικῶν τάξεων αὐτοεργοδοτουμένων προσώπων. Πρέπει νὰ ποῦμε καθαρὰ πὼς σὲ πολλὲς περιπτώσεις οἱ διαμαρτυρίες αὐτὲς εἶναι δικαιολογημένες. Ἰδίως ὅταν πρόκειται γιὰ νέους ἐπιστήμονες ποὺ τώρα ἀρχίζουν τὴ σταδιοδρομία τους καὶ ὅταν πρόκειται γιὰ κείνους τοὺς μικροὺς γεωργοὺς ποὺ δὲν ἀσκοῦν ἄλλο ἐπάγγελμα ἀλλὰ συντηροῦνται ἀπὸ τὴ γεωργία καὶ μόνο. Αὐτὲς οἱ συγκριτικὰ μικρὲς τάξεις πολιτῶν πρέπει νὰ βοηθηθοῦν. Ὁ ἀναλογιστὴς ποὺ βρίσκεται ἐδῶ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ βοηθήσει αὐτὲς τὶς τάξεις κυρίως στὰ πρῶτα βήματα. Μὲ μιὰ μόνο ἐπιφύλαξη. Νὰ μὴ διακινδυνευθεῖ ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Σχεδίου. Γιατὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τάσσεται ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ μέτρου ποὺ ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ μέτρο δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ὅπως εἴπαμε ἤδη.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές,

Πάνω στὶς λεπτομέρειες τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν θὰ μιλήσουν καὶ ἄλλα μέλη τῆς κοινοβουλευτικῆς μας ὁμάδας. Γι' αὐτὸ δὲν πρόκειται νὰ ἐπεκταθῶ καὶ σ' αὐτά. Κλείοντας ὅμως τὴ σύντομη αὐτὴ ὁμιλία μου ὀφείλω νὰ τονίσω καὶ τὰ ἑξῆς : Ἡ Κύπρος εἶναι κοινωνικὰ μιὰ κοινωνία ταξική. Οἱ διάφορες τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ ἔχουν τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντά τους ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ συγκρούονται μεταξύ τους, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ συγκρούσεις αὐτὲς νὰ βρίσκουν τὴν ἔκφρασή τους τόσο στὸν οἰκονομικὸ ὅσο καὶ στὸν πολιτικὸ τομέα τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητας. Στὸν πολιτικὸ τομέα, ἔχουμε τὸ πολίτευμα τῆς Προεδρικῆς Δημοκρατίας ὅπως διαγράφεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1960. Στὸν οἰκονομικὸ τομέα ἔχουμε τὸ λεγόμενο Μικτὸ Σύστημα παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν ἀγαθῶν, ποὺ εἶναι στὴ βάση του καπιταλιστικό. Δηλαδὴ ἕνα σύστημα ὅπου βασικὸ ρόλο παίζει ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ ὅπου μοναδικὸ κίνητρο εἶναι τὸ κέρδος. Ἀλλὰ μὲ τὴν κρατικὴ παρέμβαση ἐκεῖ ποὺ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲν μπορεῖ ἢ δὲν θέλει ἢ δὲν τῆς συμφέρει νὰ δράσει. Ἢ ἐκεῖ ὅπου τὸ κράτος μὲ βάση τὸ δημόσιο συμφέρον εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορίσει κάπως τὴν ἀνεξέλεγκτη δράση της γιὰ τὴν ἐπίλυση ἔκτακτων καὶ σοβαρῶν προβλημάτων, ὅπως εἶναι τὰ προβλήματα ποὺ μᾶς δημιούργησε ἡ εἰσβολή. Ἔχοντας ὑπόψη πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ δομὴ τῆς κοινωνίας μας καὶ πὼς αὐτὰ ποὺ ἔχω ἐκθέσει πιὸ πάνω στὴν ὁμιλία μου εἶναι τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουμε, καὶ ἔχοντας ἀκόμα ὑπόψη ὅτι δὲν τίθεται κἂν ζήτημα τώρα ἀλλαγῆς τῶν δομῶν αὐτῶν, ἡ κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Δημοκρα-

τικοῦ Κόμματος πιστεύει ὅτι οἱ δυὸ Προϋπολογισμοὶ τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὸ 1981 ἀντανακλοῦν σωστὰ τὴν ὀρθὴ ὑπὸ τὶς περιστάσεις οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ θὰ ψηφίσουμε τοὺς δυὸ Προϋπολογισμοὺς ὡς ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητοῦμε τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 καὶ πάλιν κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους μας ἀπὸ τὰ τούρκικα στρατεύματα, προσφυγιᾶς τοῦ ἑνὸς τρίτου περίπου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου στὴν ἴδια τὴν πατρίδα του, συνέχισης τοῦ δράματος τῶν δυὸ περίπου χιλιάδων ἀγνοουμένων, μὲ ἄλυτο τὸ Κυπριακὸ τόσο στὴν ἐσωτερικὴ ὅσο καὶ στὴν ἐξωτερική του πτυχή.

Ἄρχισα καὶ πάλιν τὴν ἀγόρευσή μου κ. Πρόεδρε μ' αὐτὴ τὴν πικρὴ διαπίστωση γιατὶ δὲν πρέπει ποτὲς νὰ μᾶς διαφεύγει αὐτὸ που ἀντιμετωπίζουμε σὰν λαός, ποὺ εἶναι προϊὸν τῆς ἱμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας, τῆς χουντοφασιστικῆς καὶ ἐοκαβήτικης ἐγκληματικῆς προδοσίας καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Ἀπὸ τὴν ἐπομένη κι ὅλας τοῦ τρομακτικοῦ πλήγματος καὶ συμφορᾶς ποὺ ὑπέστη ὁ κυπριακὸς λαός, τὸ ΑΚΕΛ ὑποστήριξε ὅτι, γιὰ νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν τραγικὴ θέση ποὺ βρισκόμαστε σὰν λαὸς καὶ ν' ἀποχτήσουμε τὴν πλήρη ἀνεξαρτησία καὶ ἐλευθερία, χρειαζόμασταν ἕνα Μέτωπο καὶ μιὰ Κυβέρνηση ἀντιπροσωπευτικὴ ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ ποὺ μὲ βάση ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα θὰ διεξάγει τὸν κοινὸ ἀγώνα γιὰ τὴ λευτεριὰ καὶ τὴ δικαίωση.

Δυστυχῶς, ὅμως, ἀντιδραστικὲς ἀντιλαϊκὲς καὶ ἀντικομμουνιστικὲς δυνάμεις ματαίωσαν αὐτὸ ποὺ ἐπέβαλλε καὶ ἐπιβάλλει ἀκόμη ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ σωτηρία καὶ τὴ λευτεριὰ τῆς Κύπρου.

Μόνο ὁ ἱμπεριαλισμὸς καὶ ἡ τουρκικὴ κατοχὴ κέρδισαν ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ἑνὸς τέτοιου ἀγωνιστικοῦ Μετώπου καὶ κανένας ἄλλος.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν τοῦ 1976 καταβλήθηκε καὶ πάλιν προσπάθεια γιὰ ἕνα τέτοιο Μέτωπο. Αὐτὸ ποὺ ἐπιτεύχθηκε ἦταν μιὰ ἐκλογικὴ συνεργασία μὲ βάση τὴν γραμμὴ Μακαρίου γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Δὲν ἦταν οὔτε Λαϊκὸ Μέτωπο ὅπως γράφει τὸ ὄργανο τοῦ Συναγερμοῦ ἡ «Σημερινή», ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη ὑποστηρίζει τὸ προδοτικὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα σὰν «ἐπάναγκες», οὔτε κἂν Μέτωπο. Ἦταν μιὰ ἁπλῆ συνεργασία χωρὶς αὐτὴ νὰ ἀντικατοπτρίζεται σὲ μιὰ ἀντιπροσωπευτικὴ κυβέρνηση μὲ βάση ἕνα κοινὸ μίνιμουμ πρόγραμμα.

Δυστυχῶς, ὅμως, ἀποκλίσεις ἀπὸ τὴν ἐγκριμένη καὶ διακηρυγμένη γραμμὴ καὶ ταχτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ ὑπονόμευσαν καὶ αὐτὴ τὴν μορφὴ συνεργασίας. Οἱ ἀνάγκες ὅμως τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγώνα ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπαγορεύουν καὶ νὰ ἐπιτάσσουν τὴν πατριωτική, δημοκρατικὴ ἑνότητα καὶ συνεργασία πάνω στὴν πιὸ πλατειὰ βάση. Τὴν πατριωτική, δημοκρατικὴ ἑνότητα καὶ συνεργασία μὲ βάση τὴν ἐγκριμένη καὶ διακηρυγμένη γραμμὴ καὶ ταχτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ, ποὺ πολιτογραφήθηκε σὰν γραμμὴ Μακαρίου μὲ μιὰ ἀντιπροσωπευτικὴ Κυβέρνηση ποὺ θ' ἀναλάβει νὰ τὴν ἐφαρμόσει καὶ θἄναι πραγματικὰ εὐαίσθητη στὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ.

Τὸ ΑΚΕΛ δὲν πρόκειται ποτὲς ν' ἀποκλίνει ἀπὸ τὴν ἐγκριμένη καὶ διακηρυγμένη γραμμὴ καὶ ταχτικὴ γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ὅπως αὐτὴ διαλαμβάνεται στὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ καὶ τὶς συμφωνίες κορυφῆς.

Αὐτὴ ἡ γραμμὴ εἶναι : Κύπρος ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἑδαφικὰ ἀκέραιη, ὁμόσπονδη, ἀδέσμευτη καὶ ἀποστρατικοποιημένη. Νὰ φύγουν τὰ τουρκικὰ καὶ ὅλα τὰ ξένα στρατεύματα ἀπὸ τὸ κυπριακὸ ἔδαφος νὰ κατοχυρωθεῖ τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὶς ἑστίες τους καὶ στὶς περιουσίες τους ὑπὸ συνθῆκες ἀσφάλειας, νὰ διακριβωθεῖ ἡ τύχη ὅλων τῶν ἀγνοουμένων. Νὰ καταργηθοῦν οἱ βρεττανικὲς βάσεις καὶ οἱ ἀμερικάνικοι κατασκοπευτικοὶ σταθμοὶ καὶ ν' ἀποστρατικοποιηθεῖ ἡ Κύπρος. Οἱ συνθῆκες ἐγγύησης καὶ συμμαχίας νὰ καταργηθοῦν καὶ ν' ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ ἐγγυήσεις τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ ἢ ἄλλες ἀξιόπιστες διεθνεῖς ἐγγυήσεις.

Τὴν ἐσωτερικὴ πτυχὴ τοῦ Κυπριακοῦ θὰ τὴν λύσουμε ἐμεῖς οἱ Κύπριοι, Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι σὲ διακοινοτικὲς συνομιλίες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ΟΗΕ. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη, καλύτερη διαδικασία ἀπὸ τὴν διαδικασία τῶν διακοινοτικῶν. Οἱ ἱμπεριαλιστὲς πολὺ θἄθελαν νὰ ἐγκαταλείψουμε αὐτὴ τὴ διαδικασία γιὰ νὰ προβάλουν τὴ δική τους διαδικασία τύπου Κὰμπ Νταίϊβιντ μὲ τὴν ὁποία νὰ μᾶς ἐπιβάλουν τὴ δική τους διχοτομική, ὑποδουλωτικὴ λύση. Ἀπορρίπτουμε ἀποφασιστικὰ τέτοια διαδικασία καὶ ἐμμένουμε στὴν ἀρχὴ ὅπως οἱ ἴδιοι οἱ Κύπριοι λύσουν τὴν ἐσωτερικὴ πτυχὴ τοῦ προβλήματος.

Ἡ προδοσία καὶ τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος μᾶς ἀνάγκασαν ν' ἀποδεχθοῦμε τὴ συμβιβαστικὴ λύση τῆς διπεριφερειακῆς Ὁμοσπονδίας. Δὲν εἶναι ἀσφαλῶς μιὰ ἰδεώδης λύση εἶναι ὅμως μιὰ παραδεχτὴ λύση. Ὑπάρχει καὶ χειρότερη. Πολὺ χειρότερη. Κι' ὁ καλὸς καθοδηγητὴς πρέπει νὰ προβλέπει.

Λύση διπεριφερειακῆς Ὁμοσπονδίας δὲν σημαίνει, ὅπως μερικοὶ διατείνονται, ἀποδοχὴ τῶν τετελεσμένων. Δὲν σημαίνει ἐνδοτισμὸς καὶ ἀπαράδεχτες ὑποχωρήσεις ὅπως ἐπίσης διατείνονται μερικοί.

Μιὰ διπεριφερειακὴ Ὁμοσπονδία ἐξασφαλίζει μιὰ ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Κύπρο. Καὶ ὅπως ξέρουμε ὑπάρχουν κάπου 15 Ὁμόσπονδα κράτη στὸν κόσμο ποὺ λειτουργοῦν ὁμαλά. Μιὰ διπεριφερειακὴ Ὁμοσπονδία σημαίνει ὅτι οἱ ἀρχὲς τῆς ἐλευθεροεπικοινωνίας, ἐλεύθερης ἐγκατάστασης καὶ περιουσίας εἶναι πλήρως κατοχυρωμένες.

Στὰ πλαίσια μιᾶς διπεριφερειακῆς Ὁμοσπονδίας βάσει τῶν συμφωνιῶν κορυφῆς καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ εἶναι δυνατὸν μὲ ἀμοιβαία καλὴ θέληση νὰ ἐπέλθει μιὰ συμφωνία ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐσωτερικὴ πτυχὴ τοῦ Κυπριακοῦ, ποὺ θὰ θέτει τὶς βάσεις γιὰ μιὰ ἁρμονικὴ συμβίωση καὶ συνεργασία τῶν δυὸ κοινοτήτων.

Τὸ γεγονὸς πὼς οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες ποὺ ἄρχισαν ἀπὸ τὸν περασμένο Σεπτέμβρη καὶ συνεχίζονται ἀκόμη δὲν ἔφεραν μέχρι στιγμῆς τὸ ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα δὲν σημαίνει πὼς καὶ ἡ διαδικασία τῶν διακοινοτικῶν εἶναι λανθασμένη.

Ὑπάρχουν, κατὰ τὴ γνώμη μας, καὶ εἰδικοὶ λόγοι ποὺ ἐνθαρρύνουν καὶ ἐκτρέφουν τὴν ἀδιαλλαξία τῆς τουρκικῆς πλευρᾶς. Ἡ ψυχροπολεμικὴ πολιτικὴ ποὺ ἐγκαινίασε ὁ νέος Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ μαζὶ μὲ τὰ «γεράκια» τοῦ ἀμερικανικοῦ πενταγώνου, δὲν εἶναι ἄσχετη μὲ τὴν ἀδιαλλαξία στὶς διακοινοτικές. Μερικοὶ ἀντιδραστικοὶ κύκλοι στὴν Τουρκία καὶ στὴν τουρκοκυπριακὴ κοινότητα ἄρχισαν ἤδη νὰ στηρίζουν πολλὰ στὸ νέο καθεστὸς τοῦ Ρῆγκαν στὶς ΗΠΑ. Τὸ ἴδιο ἄρχισαν νὰ κάμνουν καὶ ἀντιδραστικὲς δυνάμεις σὲ ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου. Θὰ ἀπαγορευθοῦν ὅμως τελικὰ γιατὶ ὁ δρόμος ποὺ διάλεξε ὁ Ρῆγκαν

καὶ οἱ ἱμπεριαλιστὲς σύμβουλοί του, δὲν ἔχει προοπτική. Ὁ Ρῆγκαν εἶναι σὰν νὰ χρησιμοποιεῖ παληὸ καὶ ξεπερασμένο εἰσητήριο μὲ ἀξίωση νὰ μπεῖ σὲ σημερινὴ παράσταση. Ἔκοψε πίσω ὁ Πρόεδρος Ρῆγκαν ἀπὸ τὶς σημερινὲς πραγματικότητες στὸν κόσμο καὶ δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβει τὸ νόημα τῶν καιρῶν.

Ἀναφορικὰ μὲ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες ἡ σωστὴ θέση εἶναι νὰ ἐξαντλήσουμε ὅλα ἀνεξαίρετα τὰ περιθώρια γιὰ πρόοδο μὲ βάση τὴν ἐγκριμένη καὶ διακηρυγμένη γραμμὴ καὶ ταχτικὴ κι' ἀφοῦ διαπιστωθεῖ πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔδαφος γιὰ συνεννόηση καὶ συμφωνία, τότε, νὰ προσφύγουμε καὶ πάλιν στὴ Γενικὴ Συνέλευση καὶ στὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας τοῦ Ο.Η.Ε., καὶ νὰ ζητήσουμε τὴν πιὸ ἐνεργὸ ὑποστήριξή τους γιὰ νὰ ξεπεράσουμε τὸ ἀδιέξοδο. Πρέπει ὅμως ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς νὰ κάμουμε ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νἄμαστε καὶ σὲ θέση νὰ ἀποδείξουμε χωρὶς ἴχνος ἀμφιβολίας ποῦ βρίσκεται ἡ εὐθύνη γιὰ τὴ συνεχιζόμενη ἀδιαλλαξία.

Ἡ Διεθνὴς Διάσκεψη πρέπει νὰ εἶναι μέσα στοὺς στόχους μας γιατὶ παρόλον ποὺ αὐτὴ θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν διεθνῆ πτυχὴ τοῦ Κυπριακοῦ, μπορεῖ ἐπίσης ν' ἀσκήσει εὐεργετικὴ ἐπίδραση καὶ στὴν ἐσωτερικὴ πτυχὴ τοῦ προβλήματος.

Ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ ποτὲς δὲν συγκρούεται μὲ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες γιατὶ καὶ ὅλοι οἱ φίλοι μας διεθνῶς μᾶς συνέστησαν νὰ συνομιλήσουμε. Τὸ ἴδιο κάμνουν καὶ τὰ σχετικὰ μὲ τὴν Κύπρο ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ. Ἡ περαιτέρω διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ περνᾶ μέσα ἀπὸ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες. Ἀφ' ἧς στιγμῆς θὰ ἐξαντλήσουμε ὅλα τὰ περιθώρια στὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ συνεχίζει τὴν ἀδιάλλαχτη στάση της τότε δημιουργοῦνται καὶ συνθῆκες γιὰ περαιτέρω διεθνοποίηση τοῦ προβλήματος μας.

Τὸ Κυπριακὸ εἶναι ἀντιϊμπεριαλιστικός, ἀντικατοχικός, ἀπελευθερωτικὸς ἀγώνας καὶ θὰ τὸν διεξάγουμε ὅσος καιρὸς κι' ἂν ἀπαιτηθεῖ μέχρι δικαίωσης. Μέχρι ποὺ ἡ Κύπρος νὰ καταστεῖ πραγματικὰ ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἑδαφικὰ ἀκέραιη, ὁμόσπονδη, ἀδέσμευτη καὶ ἀποστρατικοποιημένη.

ΚΑΘΑΡΣΗ ΚΙ' ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Ἀναπόσπαστο μέρος τῆς πάλης γιὰ τὴ λευτεριὰ τῆς Κύπρου, τὴ φιλία, συνεργασία καὶ συνεννόηση μὲ τοὺς Τουρκοκύπριους συμπατριῶτες μας εἶναι καὶ ἡ παραδειγματικὴ τιμωρία τῶν ἡγετῶν τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος. Ἐκείνων ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη ὑποστηρίζουν τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα καὶ ὅπως τὴν συναγερμικὴ ἐφημερίδα «Σημερινὴ» τὸ θεωροῦν ἐπάναγκες. Ἐκείνων ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη ἀπειλοῦν μὲ νέο γῦρο καὶ ποὺ ἐννοοῦν νὰ διατηροῦν παράνομο ὁπλισμό.

Δὲν εἶναι ἀπὸ πνεῦμα ἐκδίκησης ποὺ ἐγείρουμε καὶ πάλιν αὐτὸ τὸ κεφαλαιῶδες ζήτημα ἀλλὰ γιατὶ ἀντὶ κάθαρσης κι' ἐξυγίανσης ἔγινε οὐσιαστικὴ ἐπιβράβευση ἐκείνων ποὺ μᾶς ἔφεραν τὶς σφαγές, τὴν προσφυγιά, τὸ δράμα τῶν ἀγνοουμένων καὶ τὴν κατοχή. Ὁ ἐπαίσχυντος τρόπος μάλιστα μὲ τὸν ὁποῖο μιλοῦν οἱ ἰθύνοντες τοῦ τερατώδους ἐγκλήματος ποὺ διαπράχθηκε ἐναντίον τῆς Κύπρου εἶναι σὰν κατήγοροι καὶ ὄχι κατηγορούμενοι. Οἱ ἔνοχοι τῆς προδοσίας τῆς Κύπρου ὄχι μόνον δὲν μεταμελήθηκαν ἀλλὰ ζητοῦν καὶ ρέστα. Ὄχι μόνον δικαιολογοῦν καὶ σήμερα τὸ ἐγκληματικὸ ἔργο τους ἀλλὰ καὶ ἀπειλοῦν.

Ὁ ἀρχιπραξικοπηματίας Σαμψὼν εἶναι ἀκόμη ἐλεύθερος καὶ βυσσοδομεῖ σὲ βάρος τῆς Κύπρου. Οἱ ὑπουργοί του ὄχι μόνο δὲν προσήχθησαν στὸ δικαστήριο, ὅπως ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει μὲ βάση τὴ ἴδιαν κατηγορία μὲ τὸν ἀρχιπραξικοπηματία Πρόεδρό τους ἀλλὰ καὶ εἴχαμε τὸ ἀπίστευτο νὰ μὴ θεωρεῖται ἡ συμμετοχὴ τοῦ

Ἀνδρέα Νεοκλέους στὴν πραξικοπηματικὴ κυβέρνηση Σαμψὼν «ἀνάρμοστη συμπεριφορὰ» γιὰ σκοποὺς μέλους τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου καὶ νὰ ζητεῖται μάλιστα ἡ κεφαλὴ τοῦ βουλευτῆ Παπαϊωάννου ἐπὶ πίνακι γιατὶ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐπικρίνει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση ἀναφορικὰ μὲ τὸν Ἀνδρέα Νεοκλέους.

Τὸ ΑΚΕΛ δὲν πρόκειται νὰ συμφωνήσει ποτὲς ὅτι τὸ κεφάλαιο κάθαρση κι' ἐξυγίανση ἔκλεισε. Ὁ φάκελλος τῆς προδοσίας τῆς Κύπρου πρέπει ν' ἀνοιχτεῖ καὶ νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικὰ ὅλοι οἱ ἰθύνοντες ποὺ ὁδήγησαν τὴν Κύπρο στὴ σημερινὴ τραγικὴ κατάσταση. Ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀπαράβατο καθῆκον νὰ προχωρήσει στὴν κάθαρση κι' ἐξυγίανση, ὅπως ἔχει καὶ ἀπαράβατο καθῆκον νὰ ἀνεύρει ὅλον τὸν παρόνομο ὁπλισμὸ καὶ νὰ τιμωρήσει παραδειγματικὰ τοὺς παρανομοῦντες.

Ἡ κάθαρση κι' ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῶν σωμάτων ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰθύνοντες πραξικοπηματίες, ἡ ἀνεύρεση ὅλου τοῦ παράνομου ὁπλισμοῦ καὶ ἡ παραδειγματικὴ τιμωρία τῶν ἐνόχων, ἡ προσαγωγὴ σὲ δίκη ὅλων τῶν Ὑπουργῶν τῆς πραξικοπηματικῆς κυβέρνησης Σαμψὼν καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ ἀντιμετώπιση ὅλων τῶν ἀπειλῶν, εἶναι μέτρα ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγώνα καὶ ἐγγύηση γιὰ τὸ λαό μας ὅτι παρόμοιο ἔγκλημα δὲν θὰ ἐπιχειρηθεῖ καὶ στὸ μέλλον.

ΝΑ ΤΕΡΜΑΤΙΣΘΟΥΝ ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ.

Κύριε Πρόεδρε,

Εἶναι ἡ πολλοστὴ φορὰ ποὺ καταγγέλλουμε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τὶς διακρίσεις σὲ βάρος τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ποὺ ἐπιδεικνύονται στὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὴν δημόσια ὑπηρεσία καὶ τοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμούς.

Ἀριστεροὶ ἀποκλείονται ἀπὸ τὸ Σῶμα τῶν δόκιμων ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ἀκόμη καὶ ὅταν συστήνονται ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τους σὰν ἄριστοι καὶ κατάλληλοι γιὰ τὸ Σῶμα τῶν δοκίμων. Ἀκόμη καὶ ὅταν οἱ γονεῖς τους ἢ στενοὶ συγγενεῖς τους εἶναι ἀριστεροὶ αὐτὸ θεωρεῖται ἀρκετὸ «ἔγκλημα» γιὰ ν' ἀποκλειστοῦν οἱ νεαροὶ ἐθνοφρουροὶ ποὺ ἐκτελοῦν εὐσυνείδητα τὰ καθήκοντά τους ἀπὸ τὸ Σῶμα τῶν δοκίμων ἀξιωματικῶν.

Κ' ἐνῶ στὴν περίπτωση τῶν ἀριστερῶν ἐθνοφρουρῶν ἢ ἐθνοφρουρῶν ἀπὸ ἀριστερὲς οἰκογένειες ἐπιδεικνύεται αὐτὴ ἡ σκανδαλώδης μεταχείρηση ἐκεῖνοι ποὺ ἔπρεπε ν' ἀποκλειστοῦν ἀπὸ τὸ Σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ γιατὶ πῆραν ἐνεργὸ μέρος στὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα ὄχι μόνον δὲν ἀποκλείστηκαν ἀλλὰ πῆραν καὶ προαγωγές.

Στὴν ἀστυνομία ποὺ πάλιν οἱ πραξικοπηματίες πῆραν προαγωγὲς οἱ ἀριστεροὶ δὲν γίνονται δεχτοὶ οὔτε καὶ σὰν ἁπλοὶ ἀστυνομικοί! Γιὰ νὰ γίνει κανεὶς ἀστυνομικὸς πρέπει νἄναι δεξιὸς ἢ τουλάχιστον πραξικοπηματίας, ποτὲς ὅμως ἀριστερός.

Στὴ δημόσια ὑπηρεσία καὶ τοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς συνεχίζεται τὸ καθεστὼς τῶν δυσμενῶν διακρίσεων σὲ βάρος ἀριστερῶν ὑπαλλήλων. Οἱ ἁρμόδιοι γνωρίζουν ὅτι αὐτὸ ποὺ γίνεται σὲ βάρος τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς εἶναι καὶ ἀντισυνταγματικὸ καὶ παράλογο. Τὸ καθεστὼς ὅμως τῶν δυσμενῶν διακρίσεων σὲ βάρος μας συνεχίζεται. Γι' αὐτὸ καὶ ἀποτεινόμαστε τώρα πρὸς τὸ ἐκλογικὸ σῶμα τῶν προσεχῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ τὸ καλοῦμε μὲ τὴ ψῆφο του νὰ δείξει ὅτι καταδικάζει τὸ ἀπαράδεχτο καθεστὼς τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν

φρονημάτων κι' ἐμμένει στὴν ἀρχὴ τῶν ἱκανοτήτων καὶ προσόντων κι' ὄχι στὶς ἰδεολογικὲς ἢ πολιτικὲς πεποιθήσεις τοῦ καθενός.

ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ παροῦσα Βουλὴ εἶναι ἡ τελευταία πρὶν ἀπὸ τὶς προσεχεῖς βουλευτικὲς ἐκλογὲς ποὺ θὰ διενεργηθοῦν σύντομα. Εἶναι πρὸς πίστιν αὐτοῦ τοῦ σώματος ποὺ θέσπισε τὸν νέο ἐκλογικὸ νόμο ποὺ εἶναι ἀσύγκριτα πιὸ δημοκρατικὸς ἀπὸ τὸν προηγούμενο.

Τὸ ΑΚΕΛ, ὡς γνωστόν, κατέρχεται σ' αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς αὐτοδύναμο, μὲ πλήρεις συνδυασμοὺς καὶ μ' ἐπιδίωξη νὰ εἶναι πρῶτο κόμμα στὴ νέα Βουλή. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅμως πὼς τὸ ΑΚΕΛ ἐγκατέλειψε τὴν ταχτικὴ τῆς συνεργασίας καὶ πατριωτικῆς ἑνότητας μὲ ἄλλα κόμματα ποὺ συμφωνοῦν πάνω στὴν γραμμὴ καὶ ταχτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ καὶ εἶναι εὐαίσθητα στὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ. Τὸ ΑΚΕΛ θὰ ἔχει πάντα ἁπλωμένο τὸ χέρι γιὰ τέτοια εἰλικρινῆ συνεργασία καὶ στὴ νέα Βουλὴ καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτήν.

Τὸ ΑΚΕΛ ὑποστηρίζει ὅτι ὁ προεκλογικὸς ἀγῶνας πρέπει νὰ διεξαχθεῖ μέσα σὲ πολιτισμένα πλαίσια χωρὶς λασπολογία καὶ ὕβρεις. Μὲ ἐπιχειρήματα καὶ μόνον νὰ προβάλλονται οἱ θέσεις καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν διαφόρων κομμάτων καὶ μὲ πλήρη ἐπίγνωση ὅτι διεξάγουμε ἀκόμη ἕνα ἀγώνα ζωῆς ἢ θανάτου, ἀγώνα γιὰ τὴ λευτεριὰ καὶ δικαίωση. Δὲν θὰ παραλείψουμε ἀπὸ τοῦ νὰ χαρακτηρίσουμε κάτι ἐκεῖ ποὺ χρειάζεται κατὰ τὴ γνώμη μας τέτοιος χαραχτηρισμὸς ὅμως χωρὶς νὰ βρίζουμε καὶ χωρὶς νὰ προκαλοῦμε. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων κομμάτων σὲ μιὰ κοινὴ συνάντησή τους θὰ μποροῦσαν νὰ καταλήξουν καὶ πρέπει νὰ καταλήξουν ὅπως ὁ προεκλογικὸς ἀγώνας διεξαχθεῖ σὲ πολιτισμένα πλαίσια χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ σημαίνει ποσῶς ὅτι καλεῖται ὁποιοδήποτε κόμμα νὰ κάμει ὁποιεσδήποτε ἀβαρεῖες στὶς ἀρχές του, τὰ ἐπιχειρήματά του ἢ τὸ πρόγραμμά του.

Δὲν πρέπει ποτὲς ὅμως νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι ὁ κοινὸς ἐχθρὸς παραμονεύει ἕτοιμος νὰ ἐκμεταλλευθεῖ ὁποιασδήποτε εὐκαιρίας τοῦ ἤθελε προσφερθεῖ γιὰ νὰ ἐπιβάλει τὰ ἐγκληματικά σχέδια του. Ὁ κυπριακὸς λαὸς εἶναι ὑπερώριμος πολιτικὰ καὶ θὰ κρίνει τὸ κάθε κόμμα ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴ συνέπειά του.

Τὶς βουλευτικὲς ἐκλογὲς πρέπει ν' ἀκολουθήσουν δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὶς πόλεις τουλάχιστο τὸ προσεχὲς φθινόπωρο. Πρέπει ν' ἀκολουθήσουν ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη σχολικῶν ἐφορειῶν καὶ ἄλλων δημόσιων σωμάτων. Ἡ πλήρης ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου ἀποβαίνει πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγει.

Τρανὸ παράδειγμα συνιστᾶ καὶ ἡ γνωστὴ κατάσταση ποὺ ἔχουμε στὸ συνεργατισμό. Ἂν ἡ νομοθεσία ποὺ διέπει μέχρι σήμερα τὸν συνεργατισμὸ δὲν ἦταν ἡ παληὰ ἀποικιοκρατικὴ νομοθεσία τοῦ Σάρριτζ, ἂν εἴχαμε μιὰ πλέρια δημοκρατικὴ νομοθεσία ἀναφορικὰ μὲ τὸν συνεργατισμὸ πολλά, ἴσως καὶ ὅλα ὅσα ἔγιναν στὸν συνεργατισμὸ καθ' ὑπέρβαση ἐξουσιῶν θὰ προλαμβαίνονταν. Κι' ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς ὁποιεσδήποτε ἀπόψεις ἔχουν ἐκτεθεῖ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα πάνω στὸ θέμα τοῦ συνεργατισμοῦ δὲν θὰ μπορεῖ νὰ πεῖ ὅτι ἔκαμε τὸ καθῆκον του γιὰ νὰ διορθωθοῦν τὰ κακῶς ἔχοντα ἂν δὲν θεσπίσει σὲ νόμο τὴν πρόταση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, ποὺ ἔκαμε πρὶν ἕνα περίπου χρόνο προτοῦ ἐκπνεύσει ἡ θητεία του. Καὶ πολὺ φοβοῦμαι πὼς τὰ χρονικὰ περιθώρια ἐξαντλοῦνται καὶ μόνον μὲ ἐντατικὴ δουλειὰ θὰ καταστεῖ δυνατὸ νὰ θεσπισθεῖ νομοθεσία πρὶν ἀπὸ τὴν διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς ποὺ θὰ ἐκδημο-

κρατικοποιεῖ τὸν Συνεργατισμό. Αὐτὸ τὸ Σῶμα ἔχει ἀκόμα τὴ δυνατότητα νὰ κάμει κάτι τὸ πολὺ συγκεκριμένο γιὰ τὴν ἐξυγίανση καὶ ἄνοδο τοῦ Συνεργατισμοῦ, ποὺ θἄναι πρὸς μεγάλη πίστη του, ἂν ἐργαστεῖ σκληρὰ μέσα στὶς προσεχεῖς λίγες βδομάδες ποὺ ἀπομένουν πρὶν ἀπὸ τὴ διάλυσή του καὶ θεσπίσει τὸν νόμο γιὰ τὴν πλήρη ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Γιὰ τὸν Συνεργατισμὸ θ' ἀναφερθῶ περισσότερο στὴν ὁμιλία μου στὸ σχετικὸ κεφάλαιο γιατὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα ποὺ εἴχαμε ν' ἀντιμετωπίσουμε μέσα στὸν χρόνο ποὺ πέρασε καὶ οἱ ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ προβλήματος στὴν οἰκονομία μας εἶναι ὁλοφάνερες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.

Ἔρχομαι τώρα στὴν οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης μὲ βάση ὅσα ἀνάπτυξε στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τοῦ Σώματος στὶς 29 τοῦ Γενάρη ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Αὐξεντίου.

Σύμφωνα μὲ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ὁ ρυθμὸς αὔξησης τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος τὸ 1980 σὲ σταθερὲς τιμὲς ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει μειωθεῖ στὸ ἐπίπεδο τοῦ 4,3% σὲ σύγκριση μὲ 7,5% τὸ 1979. Καὶ ἂν ρίξει κανεὶς μιὰ ματιὰ στὴν ὁμιλία τοῦ ἴδιου Ὑπουργοῦ ποὺ ἔκαμε τὸ Φλεβάρη τοῦ 1980 μὲ τὴν εὐκαιρία συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν αὐτοῦ τοῦ χρόνου, θὰ διαπιστώσει ὅτι ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπιδίωκε τὴ μείωση τοῦ ρυθμοῦ ἀνάπτυξης φοβούμενη τὴν ὑπερθέρμανση τῆς οἰκονομίας καὶ τὶς πληθωριστικὲς πιέσεις.

Ἐμεῖς, προειδοποιήσαμε καὶ τότε ὅτι σωστὴ πολιτικὴ δὲν εἶναι νὰ μειώσουμε τοὺς ρυθμοὺς ἀνάπτυξης κι' οὔτε νὰ συγκρίνουμε τὴν κυπριακὴ οἰκονομία μὲ τὴν οἰκονομία ἀναπτυγμένων καπιταλιστικῶν χωρῶν. Ἡ Κύπρος εἶναι ἀκόμη μιὰ ἀναπτυσσόμενη χώρα καὶ τὶς πληθωριστικὲς πιέσεις μποροῦμε νὰ τὶς ἀντιμετωπίσουμε μὲ περαιτέρω αὔξηση τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος τόσο στὴ βιομηχανία ὅσο καὶ στὴ γεωργοκτηνοτροφία καὶ ἀλλοῦ. Τὶς πληθωριστικὲς πιέσεις στὸν βαθμὸ ποὺ αὐτὲς δὲν ὀφείλονται σὲ ἐξωγενεῖς παράγοντες μποροῦμε νὰ τὶς ἀντιμετωπίσουμε μὲ διάφορα ἄλλα μέτρα ὅπως καὶ μὲ τὴν αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ ἐλέγχου τῶν τιμῶν.

Τὸ γεγονὸς ὅτι στὸν τομέα τῆς μεταποίησης σημειώθηκε αὔξηση κατὰ 7% ποὺ ὀφείλεται στὴ ψηλὴ ζήτηση ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ἀποδεικνύει ὅτι στὸν χῶρο τῆς βιομηχανίας ὑπάρχουν περιθώρια ἀνάπτυξης ἀρκεῖ νὰ γίνει ἐπιλογὴ ἐκείνων τῶν προϊόντων ποὺ εἴμαστε σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες χῶρες, σὲ καλύτερη θέση νὰ συναγωνισθοῦμε.

Στὸν βιομηχανικὸ τομέα ἔλειψε καὶ πάλιν ὁλότελα ὁ κρατικὸς παρεμβατισμός. Ἀφέθη τὸ ἔδαφος ὁλότελα στὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο καὶ στὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του διαπιστώνει ὅτι «ἡ πτώση στὸν ὄγκο τῆς παραγωγῆς τῆς γεωργίας ἀντανακλᾶ τὶς δυσμενεῖς καιρικὲς συνθῆκες τοῦ χρόνου ποὺ πέρασε καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων». Δὲν ὑποτιμοῦμε τὶς δυσμενεῖς καιρικὲς συνθῆκες καὶ τὶς ἐπιπτώσεις τους στὴν γεωργικὴ παραγωγή, ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ καιρικὲς συνθῆκες τοῦ χρόνου ποὺ πέρασε ἦταν καὶ τόσο ἄσχημες. Κατὰ συνέπεια ἀλλοῦ πρέπει ν' ἀναζητήσουμε τοὺς βασικοὺς λόγους πτώσης τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς τῆς γεωργίας. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθεῖ γιὰ παράδειγμα ὅτι οἱ καιρικὲς συνθῆκες τοῦ 1980 ἦταν δυσμενεῖς γιὰ τὴν παραγωγὴ κρεμμυδιῶν. Ποιὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ μέσα στὸ 1980 δὲν εἴχαμε κρεμμύδια κι' ἀναγκαστήκαμε νὰ τὰ

εἰσάγουμε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ νὰ τὰ πληρώνουμε πρὸς 15/- τὴν ὀκά ; Εἶναι γιατὶ οἱ παραγωγοί μας δὲν φύτεψαν μέσα στὸ 1980 κρεμμύδια ἐπειδὴ κατὰ τὰ προηγούμενα χρόνια ποὺ φύτεψαν πολλὰ ζήμιωσαν, δὲν κάλυψαν τὰ ἔξοδά τους. Καὶ ἂν συνεχιστεῖ ἡ ἴδια κατάσταση θὰ ἔχουμε τὸ ἴδιο καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα. Οἱ γεωργοί μας δὲν θὰ τὰ παράγουν ἐφόσον θὰ ζημιώνουν καὶ θ' ἀναγκαζόμαστε νὰ εἰσάγουμε τέτοια προϊόντα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ πρόταση νόμου ποὺ κατάθεσε τὸ ΑΚΕΛ—'Αριστερὰ γιὰ τὴν ἵδρυση Συμβουλίου 'Εμπορίας Φρούτων καὶ Φθαρτῶν ἔχει μεγάλη σημασία.

'Ο γεωργός, ὅπως καὶ κάθε ἄλλος παραγωγός, θέλει κίνητρα, θέλει τιμὲς ἀσφάλειας γιὰ τὰ προϊόντα του. Κι' ἐφόσον δὲν θὰ τἄχει, ἐφόσον θὰ καλλιεργεῖ τὴν γῆ, θὰ ὑποβάλλεται σὲ ἔξοδα καὶ θὰ ζημιώνει δὲν πρόκειται νὰ συνεχίσει νὰ παράγει. Γι' αὐτὸ καὶ διαρκῶς καὶ περισσότεροι γεωργοὶ ἐγκαταλείπουν τὸ ἐπάγγελμα ἀνταλλάσσοντάς το μὲ τὸ μεροκάματο ποὺ ξέρει τὶ παίρνει.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ.

Πρὶν τέσσερα περίπου χρόνια ἄρχισε τὸ σχέδιο ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς.

Αὐστηρά, μιλώντας δὲν ἦταν μόνο γιὰ τὴν Πιτσιλιὰ ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλες περιοχὲς τῆς ὀρεινῆς. Καλύπτει οὐσιαστικὰ 48 περίπου χωριά. Αὐτὸ τὸ σχέδιο ὅμως καρκινοβατεῖ. Προχωρεῖ σὲ ρυθμὸ χελῶνας. Καὶ πρέπει νὰ θεωρεῖται βέβαιο ὅτι μέχρι τὴν περάτωσή του εἶναι πολὺ ἀμφίβολο ἂν θὰ ὑπάρχουν σ' αὐτὰ τὰ χωριὰ τὰ χέρια ἐκεῖνα ποὺ νὰ τὸ ἀξιοποιήσουν παραγωγικά. Γιατὶ ἡ νεολαία συνεχῶς ἐγκαταλείπει τὶς οἰκονομικὰ δυσπραγοῦσες κοινότητες τῆς ὑπαίθρου καὶ μεταβαίνει εἴτε στὶς πόλεις εἴτε καὶ στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ δουλειά.

'Αναφορικὰ μ' αὐτὸ τὸ σχέδιο πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι τοὺς καλοκαιρινοὺς ἰδιαίτερα μῆνες σὲ πολλὰ χωριὰ ποὺ ἔγιναν γεωτρήσεις βάσει τοῦ σχεδίου καὶ εἶχαν κι' ἐπιτυχία οἱ γεωργοὶ βλέπουν τὰ δένδρα τους νὰ ξηραίνονται χωρὶς νὰ τοὺς παρέχεται νερὸ ἀπὸ αὐτὲς τὶς γεωτρήσεις γιατί, ὅπως τοὺς τονίζουν οἱ ἁρμόδιοι οἱ γεωτρήσεις εἶναι μέρος τοῦ σχεδίου ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς ! Τὶ εἴδους ἀνάπτυξη ὅμως εἶναι αὐτὴ ὅταν ἡ ὑφιστάμενη δενδροκαλλιέργεια καταστρέφεται ἐνῶ ὑπάρχει ἡ ἀναγκαία ποσότητα νεροῦ γιὰ τὴ σωτηρία της ποὺ ὅμως γιὰ ἄγνωστους στοὺς παραγωγοὺς λόγους αὐτὴ ἡ ὑδατοπρομήθεια δὲν τοὺς παρέχεται.

Τὸ Σχέδιο 'Ανάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς ἄρχισε νὰ μοιάζει μὲ μάννα στὸν οὐρανὸ ποὺ θ' ἀξιοποιηθεῖ μετὰ θάνατον, ὅταν ἡ οἰκονομία αὐτῆς τῆς περιοχῆς θὰ ἔχει καταστραφεῖ καὶ δὲν θὰ ὑπάρχουν τὰ παραγωγικὰ χέρια ποὺ θὰ δουλέψουν στὴ γῆ.

Τὸ Σχέδιο 'Ανάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς προϋποθέτει καὶ δρόμους. Γιατὶ χωρὶς δρόμους ἢ μὲ τὸ σημερινὸ ὁδικὸ δίκτυο ποὺ εἶναι σωστὴ ὀδύσσεια νὰ ταξιδεύει κανεὶς σ' αὐτοὺς καὶ μάλιστα καθημερινά, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λειτουργήσει ὁποιοδήποτε σχέδιο ἀνάπτυξης.

Ἔπειτα, ἂν πραγματικὰ ἐπιδιώκουμε αὔξηση τοῦ ὄγκου παραγωγῆς τῆς γεωργίας, ἐπιβάλλεται νὰ προγραμματιστεῖ καὶ νὰ ἐκτελεστεῖ μέσα σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα σχέδιο ἀνάπτυξης ὅλων τῶν οἰκονομικὰ καθυστερημένων κοινοτήτων τῆς ὑπαίθρου. Εἶναι δεκάδες σήμερα τὰ χωριὰ τῶν ὀρεινῶν κυρίως περιοχῶν ποὺ φθίνουν καθημερινὰ καὶ διαλύονται. Πρὶν λίγα χρόνια μίλησα ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ καὶ χαραχτήρισα αὐτὲς τὶς κοινότητες γηροκομεῖα. Σπάνια βλέπει κανεὶς κανένα νέο σ' αὐτὰ κι' αὐτὸς στὶς πλεῖστες περιπτώσεις ἐργάζεται στὴν πόλη καὶ ἁπλῶς κοιμᾶται στὸ χωριό. Ἂν δὲν ληφθοῦν μέτρα ἀναζωογόνησης τῆς οἰκονομίας αὐτῶν τῶν κοινοτήτων πολὺ σύντομα θὰ μιλοῦμε γιὰ νεκροταφεῖα γιατὶ στὸ μεταξὺ καὶ οἱ ἐναπομείναντες γέροι θὰ ἔχουν πεθάνει.

Στὸν γεωργοκτηνοτροφικὸ τομέα ὑπάρχουν περιθώρια αὔξησης τῆς παραγωγῆς καὶ μάλιστα σὲ κεῖνα τὰ εἴδη προϊόντων ποὺ εὔκολα θὰ μπορούσαμε νὰ διαθέσουμε σὲ ἀγορὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Κι' ἐφόσον μιλοῦμε γιά τοὺς ρυθμούς, οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ αὔξησης τοῦ 'Ακαθάριστου 'Εγχώριου Προϊόντος, θἄθελα ν' ἀναφερθῶ καὶ σ' ἕνα πρόσφατο παράδειγμα στὸν βιομηχανικὸ τομέα ποὺ δείχνει τὴν ἀδιαφορία τῶν ἁρμοδίων ἢ ἀκόμη καὶ τὸ ἐμπόδιο ποὺ συνιστοῦν στὴν οἰκονομική μας ἀνάπτυξη.

Πρόκειται γιὰ μιὰ βιομηχανία κατασκευῆς κυλίνδρων ὑγραερίου στὴν βιομηχανικὴ περιοχὴ τῆς Λεμεσοῦ. Χάρη στὴν ἐφευρετικότητα, ἐργατικότητα καὶ δεξιοτεχνία ἑνὸς Κύπριου τεχνίτη, κατασκευάστηκε στὴν Κύπρο καὶ μάλιστα μὲ κυπριακὰ τεχνικὰ μέσα, κύλινδρος ὑγραερίου.

'Ο Κύριος βιομήχανος κατασκευαστὴς τοῦ κυλίνδρου εἶχε πλήρη συναίσθηση τῆς σοβαρότητας τοῦ ἔργου ποὺ ἀνάλαβε καὶ ἀποτάθηκε στὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο καὶ ζήτησε ὅπως ἀφοῦ δοκιμαστοῦν τὰ κύλινδρα ποὺ κατασκεύασε τοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ πραγματοποιήσει ἐξαγωγὲς καὶ νὰ τὰ τοποθετήσει στὴν κυπριακὴ ἀγορά.

'Ο Κύπριος βιομήχανος εἶχε μάλιστα ἐξασφαλίσει καὶ μιὰ μεγάλη παραγγελία γιὰ κύλινδρα ὑγραερίου ἀπὸ τὸν Λίβανο.

'Εσωτερικὰ εἶχεν ἐπίσης ἐξασφαλίσει σημαντικὲς παραγγελίες. 'Αποτάθηκε γραπτῶς πρὸς τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ζητοῦσε ἐπίμονα νὰ σταλοῦν στὸ ἐργοστάσιό του εἰδικοὶ νὰ δοκιμάσουν τοὺς κυλίνδρους ἀπὸ πλευρᾶς ἀσφάλειας καὶ ἀντοχῆς γιὰ νὰ μπορέσει νὰ προχωρήσει στὴν ἐκτέλεση τῶν παραγγελιῶν ποὺ ἐξασφάλισε. Γιὰ μῆνες τὸν ἔστελλαν ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας στὸ 'Υπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων καὶ ἀντίστροφα γιὰ νὰ τοῦ ποῦν τελικὰ ὅτι πρέπει τὰ κύλινδρα νὰ εἶναι μὲ βάση τὸ κυβερνητικὸ πρότυπο. 'Ο βιομήχανος συμφώνησε καὶ ζήτησε τὸ κυβερνητικὸ πρότυπο, γιὰ νὰ συμμορφωθεῖ μὲ τὶς ἐπίσημες ὁδηγίες ὅμως καὶ πάλιν δὲν τοῦ δόθηκε. Καὶ ἀμφιβάλλω ἂν μέχρι τῆς στιγμῆς ὑπάρχει αὐτὸ τὸ Κυβερνητικὸ πρότυπο.

'Απελπισμένος καὶ καταγανακτησμένος ἀποτάθηκε κοντά μου καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὲς προσπάθειες, ἔγινε κατορθωτὸ νὰ σταλοῦν εἰδικοὶ ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων νὰ δοῦν καὶ νὰ δοκιμάσουν τὰ κύλινδρα αὐτοῦ τοῦ τόσο φιλοπρόοδου βιομήχανου. Μέχρι πρότινος ὅμως—ἄδεια—δὲν ἔχει χορηγηθεῖ.

'Απὸ ὅ,τι ξέρω ἡ παραγγελία τοῦ Λιβάνου ποὺ ἀνερχόταν σ' ἕνα πολὺ μεγάλο ποσὸ ἀπολέσθηκε ἐξαιτίας τῆς καθυστέρησης ποὺ σημειώθηκε. Δὲν γνωρίζω ὅμως ἂν ἀπολέσθηκε καὶ ἡ παραγγελία γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ ἀγορά. Αὐτὸ τὸ παράδειγμα δείχνει τὴν γραφειοκρατία ἢ καὶ ἀδιαφορία ποὺ ὑπάρχει καὶ ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ κτυπηθεῖ ἀποφασιστικὰ ἂν θέλουμε οἱ ρυθμοὶ ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας μας νὰ εἶναι στὸ ἐπίπεδο τῶν ἀναγκῶν μας.

"Οσο γιὰ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουμε στὶς ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων καὶ στὶς ὁποῖες ἀναφέρθηκε ὁ 'Υπουργὸς Οἰκονομικῶν, πρέπει νὰ ποῦμε πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς δυσκολίες ὀφείλονται στὴ σύνδεσή μας μὲ τὴν ΕΟΚ καὶ στὴν ἔλλειψη διαφήμισης γι' αὐτὰ τὰ προϊόντα.

"Ας πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὰ οἰνικά μας προϊόντα. 'Ενῶ ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς ΕΟΚ ἡ Κύπρος εἰσάγει τὰ περισσότερα βιομηχανικὰ προϊόντα κι' ἔχει τεράστιο παθητικὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο μ' αὐτὲς τὶς χῶρες, τὰ οἰνικά μας προϊόντα δὲν εἶναι στὶς χῶρες τῆς ΕΟΚ ποὺ ἐξάγονται ἀλλὰ βασικὰ στὶς σοσιαλιστικὲς

χῶρες καὶ ἰδιαίτερα στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Κι' αὐτὲς οἱ ἐξαγωγές μας στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες ἐξασφαλίζονται χωρὶς καμιὰ διαφήμιση. Εἶμαι βέβαιος πὼς μὲ μιὰ καλὴ διαφήμιση τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων καὶ μὲ περισσότερες εἰσαγωγὲς βιομηχανικῶν προϊόντων ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες θὰ μπορέσουμε νὰ διαθέσουμε ὅλες τὶς ποσότητες οἰνικῶν προϊόντων ποὺ διαθέτουμε.

Γιὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων χρειάζεται ὀρθὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ κι' ὄχι νὰ διασπαθίζουμε ἑκατομμύρια λίρες κάθε χρόνο σὲ ξένο συνάλλαγμα γιὰ νὰ εἰσάγουμε αὐτοκίνητα ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία, μιὰ χώρα ποὺ τίποτε δὲν εἰσάγει ἀπὸ τὴν Κύπρο.

ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.

Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ κύρια πηγὴ δανεισμοῦ γιὰ τὴν Κυπριακὴ Κυβέρνηση. Θίξαμε καὶ ἄλλοτε αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ θὰ τὸ ἐπαναλάβουμε καὶ σήμερα. Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα δὲν εἶναι ἡ πλέον συμφέρουσα πηγὴ δανεισμοῦ. Γιατὶ οἱ ὅροι τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης εἶναι ἀσύμφοροι γιὰ τὴν Κύπρο. Δὲν εἶναι μόνον τὸ ψηλὸ ἐπιτόκιο ποὺ ζητᾶ. Εἶναι καὶ οἱ προμήθειες καὶ ἄλλοι ὅροι ποὺ θέτει ἀναφορικὰ μὲ τοὺς ἐργολῆπτες καὶ τὰ ὑλικὰ ποὺ πρέπει νὰ προέρχονται ἀπὸ ὁρισμένες χῶρες ποὺ ἀνεβάζουν σὲ πανύψηλα ἐπίπεδα τὰ κέρδη γιὰ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα καὶ τὶς χῶρες ἀπὸ τὶς ὁποῖες προέρχονται τὰ ὑλικά.

Ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση στραφεῖ καὶ πρὸς ἄλλες πηγὲς δανεισμοῦ ποὺ εἶναι καὶ συμφερότερες. Στὸ παρελθὸν μᾶς προσφέρθηκαν δάνεια καὶ ἀπὸ σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ μάλιστα μὲ πολὺ χαμηλὰ ἐπιτόκια καὶ χωρὶς ἄλλους δυσμενεῖς ὅρους.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς μᾶς πληροφόρησε ὅτι ὁ ὄγκος τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα σημείωσε κάμψη σὲ ἀπόλυτα μεγέθη μέσα στὸ 1980. Νάμαστε βέβαιοι πὼς αὐτὴ ἡ κάμψη θὰ συνεχιστεῖ καὶ μέσα στὸ 1981 γιατὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομέας δὲν ριψοκινδυνεύει ὅταν μυριστεῖ πὼς ἐπέρχεται κρίση.

Εἶναι ἐδῶ ἀκριβῶς ποὺ ὁ κρατικὸς παρεμβατισμὸς πρέπει νὰ ἐπιδείξει τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν τόλμη του. Νὰ μελετήσει ποῦ ἀκριβῶς θὰ μποροῦσε νὰ παρέμβει ἐπωφελῶς πρὸς τὸ γενικὸ συμφέρον. Καὶ ὑπάρχουν, πρέπει νὰ ὑπάρχουν τομεῖς στοὺς ὁποίους ἐπιβάλλεται ὁ κρατικὸς παρεμβατισμός. Τὸ ἐργοστάσιο λιπασμάτων στὸ Βασιλικὸ ἔπρεπε νὰ ἦταν μιὰ καθ' ὁλοκληρίαν κρατικὴ ἐπιχείρηση. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ διϋλιστήριο πετρελαίων καθὼς καὶ ὁλόκληρο τὸ ἐμπόριο τῶν πετρελαιοειδῶν. Οἱ μεταφορὲς μόνο μὲ κρατικὸ παρεμβατισμὸ θὰ μποροῦσαν νὰ λειτουργήσουν ἱκανοποιητικὰ πρὸς ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ.

Τὸ κράτος πρέπει νὰ δείξει τόλμη καὶ διορατικότητα στὸν τομέα τῶν ἐπενδύσεων γιὰ παραγωγικοὺς σκοπούς.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.

Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἀκολουθεῖ τὰ πρότυπα καπιταλιστικῶν χωρῶν καὶ μάλιστα ἀναπτυγμένων ἐνῶ ὅπως ὅλοι μας ξέρουμε εἴμαστε μιὰ ἀναπτυσσόμενη χώρα. Ἡ σύνδεσή μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα ἐκτὸς τοῦ ὅτι συνιστᾶ ἀντίφαση πρὸς τὴν ἀδέσμευτη ἐξωτερική μας πολιτικὴ γιατὶ οἱ χῶρες τῆς ΕΟΚ εἶναι βασικὰ οἱ χῶρες τοῦ NATO, θὰ μᾶς ἐπισωρεύσει καὶ πολλὰ οἰκονομικὰ δεινά. Τὰ γεωργικά μας προϊόντα, ὅπως ἔδειξε ἄλλωστε καὶ ἡ

πείρα τῶν τελευταίων χρόνων, δὲν εἶναι ἡ ΕΟΚ ποὺ τὰ εἰσάγει ἀλλὰ χῶρες ποὺ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ΕΟΚ. Ἡ Κύπρος δὲν διαθέτει μεγάλες βιομηχανικὲς μονάδες καὶ δὲν εἶναι ποτὲς δυνατὸν νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ συναγωνιστεῖ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ. Ὅπως καὶ ἂν ἐξετάσει κανεὶς τὸ ζήτημα καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πλέον συμφέρουσα πολιτικὴ γιὰ τὴν Κύπρο δὲν εἶναι οὔτε ἡ σύνδεσή της καὶ ποὺ περισσότερο ἡ προσχώρησή της σὰν μέλος τῆς ΕΟΚ ἀλλὰ ἡ ὑπογραφὴ ἐμπορικῆς συμφωνίας μὲ τὴν ΕΟΚ, παρόμοιας μὲ κείνης ποὺ ἔχουμε μὲ ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου. Σὰν ἀδέσμευτη χώρα ἡ Κύπρος δὲν πρέπει νὰ δεθεῖ στὸ ἅρμα τῆς ΕΟΚ ποὺ εἶναι βασικὰ ἡ οἰκονομικὴ πτέρυγα τῆς ἱμπεριαλιστικῆς συμμαχίας τοῦ ΝΑΤΟ. Ἡ Κύπρος δὲν ἔχει καμιὰ θέση στὴν ΕΟΚ γιατὶ δὲν ἔχει κι' οὔτε θέλει νὰ ἔχει ποτὲς ὁποιαδήποτε θέση στὸ ΝΑΤΟ.

Τὴν σύνδεσή μας μὲ τὴν ΕΟΚ θέλει μόνον ἡ πιὸ ἀντιδραστικὴ οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία ποὺ βλέπει τὰ πράγματα ἀπὸ καθαρὰ στενοὺς ταξικοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ ἐπιδιώξεις.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ταχτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς φορολογίας προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἔμμεσους φόρους ποὺ σημαίνει ὅτι τὰ πλατειὰ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ πληρώνουν τούς περισσότερους φόρους. Γιὰ τὸ 1981 προβλέπονται ἔσοδα ἀπὸ ἔμμεση φορολογία τοῦ ὕψους τῶν £81,323,600 καὶ ἀπὸ τὴν ἄμεση φορολογία £54,780,000. Ἂν λάβει κανεὶς ὑπόψη του ὅτι καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἄμεσης φορολογίας προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους ἡ εἰκόνα ἀναφορικὰ μὲ τὸ ποῦ πέφτει βασικὰ τὸ βαρὺ φορτίο τῆς φορολογίας γίνεται ὁλοκάθαρη. Εἶναι οἱ ἐργατοϋπάλληλοι καὶ ἀγρότες χαμηλοεισοδηματίες ποὺ πληρώνουν τὴ νύμφη.

Τὰ μεγάλα εἰσοδήματα καὶ τὰ μεγάλα κέρδη βρίσκουν τὸ τρόπο νὰ πληρώνουν ἀσήμαντα ποσὰ ἢ καθόλου. Ἀλλὰ καὶ κεῖνες οἱ ἐπιχειρήσεις ποὺ πληρώνουν κανονικὴ φορολογία πάνω στὰ κέρδη τους ἔχουν σεβαστὰ ποσὰ γιὰ μέρισμα στοὺς μετόχους τους. Δίνουμε μερικὰ παραδείγματα.

Ἡ Ἑταιρεία «Κυπριακὰ Ἀμιαντορυχεῖα Λτδ.,» γιὰ παράδειγμα πραγματοποίησε τὸ 1979 £1,251,800 γενικὰ κέρδη πρὸ τῶν ἀποσβέσεων. Οἱ ἀποσβέσεις της ἦταν £370,041 καὶ τὰ καθαρὰ κέρδη πρὸ τῆς φορολογίας £805,344. Τὰ καθαρὰ κέρδη μετὰ τὴν πληρωμὴ τῶν φόρων ἦσαν £553,036 καὶ τὸ μέρισμα στοὺς μετόχους £310,500.

Ἡ Κυπριακὴ Ἑταιρεία Τσιμέντων (Μονῆς) εἶχε τὸ 1979 £658,832 γενικὰ κέρδη καὶ £386,096 καθαρὰ κέρδη μετὰ τὴν ἀφαίρεση τοῦ φόρου εἰσοδήματος καὶ τὶς ἀποσβέσεις.

Ἡ Τσιμεντοποιΐα Βασιλικοῦ Λτδ., εἶχε τὸ 1979 γενικὰ κέρδη £2,771,512 καὶ καθαρὰ κέρδη μετὰ τὴν πληρωμὴ φόρου εἰσοδήματος καὶ ἔκτακτης εἰσφορᾶς £1,866,456.

Ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα ποὺ καταδεικνύουν τὸ ὑψηλὸ ποσοστὸ κέρδους ποὺ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὶς διάφορες ἐπιχειρήσεις μετὰ τὴν πληρωμὴ τῶν φόρων.

Καθρέφτης τῶν κερδῶν ποὺ πραγματοποιοῦνται ἀπὸ τὶς διάφορες ἐπιχειρήσεις εἶναι τὰ κέρδη τῶν Τραπεζῶν. Ἡ Τράπεζα Κύπρου γιὰ παράδειγμα πραγματοποίησε κάπου δυόμισυ ἑκατομμύρια λίρες κέρδη μέσα σ' ἕνα χρόνο.

Ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης πρέπει νὰ στραφεῖ πρὸς τὰ μεγάλα

εἰσοδήματα καὶ τὰ μεγάλα κέρδη ποὺ εἶναι σὲ καλύτερη θέση νὰ σηκώσουν τὰ βάρη τῆς φορολογίας.

Πρέπει νὰ ποῦμε μ' ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη σοβαρότητα καὶ ἀποφασιστικότητα ὅτι τὰ φορολογικὰ βάρη ποὺ πέφτουν στὰ φτωχὰ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ εἶναι δυσβάσταχτα. Γονάτισαν οἱ ἀγρότες τῶν οἰκονομικὰ καθυστερημένων κοινοτήτων τῆς ὑπαίθρου κάτω ἀπὸ τὰ φορολογικὰ βάρη. Γιατὶ λόγω τοῦ ὅτι ἔχουν καὶ τοὺς φόρους τῆς κοινότητάς τους τὰ ποσὰ ποὺ πληρώνουν σὲ φόρους εἶναι συγκριτικὰ μὲ τὰ εἰσοδήματά τους τεράστια. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα εἶναι χαμηλά.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἐπεξεργαστεῖ μιὰ νέα φορολογικὴ πολιτικὴ ποὺ θὰ στηρίζεται βασικὰ στὰ μεγάλα εἰσοδήματα καὶ τὰ μεγάλα κέρδη. Πρέπει νὰ ξαλαφρωθοῦν οἱ ἐργαζόμενοι μὲ χαμηλὰ εἰσοδήματα γιατὶ δὲν ἀντέχουν πιά.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΙΜΩΝ.

Σύμφωνα μὲ τὰ ἐπίσημα δεδομένα τὸ ἐμπορικό μας ἔλλειμμα κατὰ τὸ 1980 ἔφθασε τὰ £214 ἑκ. σὲ σύγκριση μὲ £172 ἑκ. τὸ 1979 καὶ παρὰ τὴν αὔξηση στοὺς ἄδηλους πόρους τὸ ἔλλειμμα τρεχουσῶν συναλλαγῶν τὸ 1980 ἔφτασε στὸ ἐπίπεδο τῶν £88 ἑκατ. περίπου.

Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι συνεχίζουμε νὰ εἰσάγουμε πολλὰ εἴδη ποὺ μᾶς εἶναι τελείως ἄχρηστα. Εἴδη πολυτελείας ποὺ συνιστοῦν πρόκληση γιὰ τὸν σκληρὰ δοκιμαζόμενο λαό μας καὶ ἰδιαίτερα τοὺς πρόσφυγές μας. Γέμισαν οἱ δρόμοι καὶ τὰ χωράφια μὲ ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι πολυτελείας καὶ ὁλότελα ἀντι-οἰκονομικὰ ἀπὸ πλευρᾶς καυσίμων.

Μιὰ ματιὰ στὰ καταστήματά μας θὰ πείσει τὸν καθένα ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ εἴδη ποὺ εἰσάγουν καὶ διαθέτουν πρὸς πώληση μᾶς εἶναι ἄχρηστα. Θὰ μπορούσαμε νὰ ζήσουμε καὶ δίχως τους. Μιλοῦμε γιὰ μέτρα λιτότητας, ὅμως οἱ πλούσιοί μας ζοῦν μιὰ ζωὴ χλιδῆς καὶ ἀπροσμέτρητης πρόκλησης. Στὰ διάφορα νυχτερινὰ κέντρα ξοδεύονται ἀπὸ μερικοὺς σὲ μιὰ βραδυὰ ὅσα δὲν παίρνει μιὰ ἐργατικὴ οἰκογένεια γιὰ ὁλόκληρο χρόνο.

Εἶναι ἀπαράδεχτο νὰ παραχωροῦνται ἄδειες εἰσαγωγῆς εἰδῶν πολυτελείας γιὰ τοὺς χρυσοκάνθαρους τοῦ πλούτου ἐνῶ ὁ λαός μας διεξάγει ἕνα ἀγώνα ζωῆς καὶ θανάτου καὶ χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες ζοῦν ἀκόμη σὲ παράγγες καὶ παληόσπιτα.

Ὀρθὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ στὶς σημερινὲς ἰδιαίτερα συνθῆκες εἶναι ὁ περιορισμὸς τῶν εἰσαγωγῶν μας στὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἡ αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν μας στὸ μάξιμουμ δυνατό. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ θὰ συμβάλει στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἐλλείμματος τρεχουσῶν συναλλαγῶν καὶ θὰ βοηθήσει τὴν οἰκονομία μας γενικώτερα ν' ἀντιμετωπίσει τὶς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὶς πληθωριστικὲς πιέσεις καὶ τὴν συνεχιζόμενη ἄνοδο στὶς τιμὲς τῶν καυσίμων.

Ὁ ἔλεγχος τιμῶν πολλῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης καὶ εἰδῶν ποὺ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας μας εἶναι ἀνύπαρκτος. Οἱ τιμὲς τῶν φαρμάκων, φυτοφαρμάκων, γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων δὲν ἐλέγχονται ἢ καὶ ἂν ἐλέγχονται δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὰ μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἐργαζόμενος λαὸς νὰ πληρώνει πανάκριβα καὶ νὰ ὑφίσταται αἰσθητὴ μείωση στὸ βιοτικό του ἐπίπεδο. Καταγγέλθηκαν πολλὲς φορὲς περιπτώσεις αἰσχροκέρδειας πάνω στὰ γεωργικὰ μηχανήματα καὶ ἐξαρτήματα ποὺ ἦσαν κατὰ 25 καὶ 30 φορὲς μεγαλύτερης τῆς πραγματικῆς τους ἀξίας. Πολλὲς φορὲς συζητήθηκε αὐτὸ τὸ

ζήτημα τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅμως ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία κανένα μέτρο δὲν ἔχει πάρει γιὰ ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο τῶν τιμῶν.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ

'Η κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε στὸ Συνεργατισμὸ ἐρευνᾶται ἀκόμη καὶ τὸ ὅλο θέμα βρίσκεται μπροστὰ στὰ δικαστήρια. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ παρατηρήσεις μου θἄναι τέτοιες ποὺ νὰ λαμβάνουν ὑπόψη τους τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα ἀπασχολεῖ ἀκόμη τὴ δικαιοσύνη.

"Οπως εἴπαμε καὶ στὴν ὁμιλία μας στὴ Βουλὴ κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος ἡ Κυβέρνηση πολὺ κινήθηκε γιὰ τὴν διερεύνηση τῆς κατάστασης στὸν Συνεργατισμό. "Αν ἐκινεῖτο νωρίτερα ἴσως πολλὰ ἀπὸ τὰ κακῶς ἔχοντα νὰ εἶχαν ἀποτραπεῖ.

Ποῦ ἦταν ἡ Κυβέρνηση γιὰ παράδειγμα ὅταν ἐζητεῖτο ἄδεια εἰσαγωγῆς τῶν μηχανημάτων γιὰ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου γιὰ τὶς ὁποῖες ὑπάρχει τώρα μελέτη ὅτι δὲν εἶναι βιώσιμες ; Γιατὶ χορηγήθηκε ἄδεια εἰσαγωγῆς αὐτῶν τῶν μηχανημάτων χωρὶς μελέτη βιωσιμότητας ; Γιατὶ δὲν ἐπέμενε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ εἶναι πρῶτα μελέτη βιωσιμότητας καὶ μετὰ νὰ χορηγήσει ἄδεια εἰσαγωγῆς τῶν σχετικῶν μηχανημάτων ; Μὲ αὐτὸ δὲν ἀπαλλάσσουμε τῆς εὐθύνης τὸν Διοικητὴ Συνεργατικῆς 'Ανάπτυξης γιὰ ὁποιεσδήποτε ὑπερβάσεις ἐξουσιῶν ἢ γιὰ ὁτιδήποτε ἄλλο ὅμως ὑπάρχουν κι' οἱ εὐθῦνες τῆς Κυβέρνησης ποὺ πρέπει ἐπίσης νὰ διαπιστωθοῦν.

"Εχουμε τώρα τὶς ἐπίσημες ἐκθέσεις ἀναφορικὰ μὲ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου. Δὲν πρόκειται ν' ἀναφερθῶ στὸ περιεχόμενό τους γιατὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι μᾶς ἐζητήθη νὰ μὴ δημοσιεύσουμε ὅ,τιδήποτε σχετικὰ μ' αὐτὲς τὶς ἐκθέσεις—βέβαια δημοσιεύθηκαν—δὲν ἔχουμε καὶ τὴ δυνατότητα ν' ἀμφισβητήσουμε τὰ συμπεράσματα αὐτῶν τῶν μελετῶν ἐφόσον δὲν ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ προβοῦμε στὶς δικές μας ἐπιστημονικὲς μελέτες. "Ετσι, εἴμαστε ἀπὸ τὰ πράγματα ὑποχρεωμένοι νὰ δεχτοῦμε αὐτὲς τὶς μελέτες σὰν ἔγκυρες.

Αὐτὸ ποὺ ἐμεῖς θὰ θέλαμε νὰ τονίσουμε εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἀναγκαία μέτρα ὥστε κοντὰ στὸ ξερὸ νὰ μὴν πάει καὶ τὸ χλωρό. Νὰ προστατευθεῖ πάση θυσία ὁ Συνεργατισμὸς ἀφοῦ ἐξυγιανθεῖ πλήρως καὶ κατανεμηθοῦν οἱ εὐθῦνες γιὰ τὴν κακὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε. 'Ο Συνεργατισμὸς εἶναι τὸ πιὸ μαζικὸ κίνημα σ' αὐτὸ τὸν τόπο. 'Απὸ τὸν Συνεργατισμὸ οἱ ἐργαζόμενοι ὠφελήθηκαν καὶ ὠφελοῦνται πολύ. Δὲν φταῖνε οἱ συνεργατιστὲς γιὰ ὅ,τι δημιουργήθηκε. Καθῆκον τῆς Κυβέρνησης, καθῆκον τῆς δικαιοσύνης εἶναι νὰ βρεῖ ἐκείνους ποὺ φταῖνε καὶ νὰ ὑποστοῦν τὶς συνέπειες τοῦ νόμου. 'Απ' ἐκεῖ καὶ πέρα ὁ Συνεργατισμὸς πρέπει νὰ ὑποστηριχθεῖ καὶ νὰ ἐνισχυθεῖ γιὰ νὰ συνεχίσει καὶ ν' ἀναπτύξει τὸ κοινοφελὲς ἔργο του. Εἶναι μέσα σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ποὺ ὑποστηρίζουμε καὶ τὴ βοήθεια ποὺ παρέχεται στὸν Συνεργατισμὸ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὶς δυσκολίες ποὺ δημιούργησε ἡ γνωστὴ κατάσταση.

Χρειάζεται λοιπὸν πλήρη ἐξυγίανση ἐκδημοκρατικοποίηση καὶ βοήθεια ὁ Συνεργατισμὸς γιὰ νὰ ξεπεράσει τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ δημιουργήθηκαν καὶ νὰ συνεχίσει τὴν ἀνοδική του πορεία γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν δεκάδων χιλιάδων μελῶν του.

ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ—ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΞΕΧΤΕ.

"Αλλο σοβαρώτατο πρόβλημα ποὺ ἀπασχόλησε αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι ὁ νέος δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ καὶ ἡ ΞΕΧΤΕ στὴν ὁποία κατακυρώθηκε ἡ προσφορὰ γιὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου.

Όσο μελετᾶ κανεὶς τὸ συμβόλαιο ποὺ ὑπογράφτηκε μὲ τὴν ΞΕΧΤΕ γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ δρόμου τόσο καὶ περισσότερα κενὰ διαπιστώνει τὰ ὁποῖα καὶ ἀξιοποιεῖ ἡ Ἑταιρεία πρὸς δικό της ὄφελος.

Ἡ μιὰ πλευρὰ εἶναι ἡ πλευρὰ τοῦ συμβολαίου γιὰ τὸ ὁποῖο εἶναι τώρα πολὺ ἀργὰ νὰ διορθωθεῖ. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πρόνοιες στὸ σχετικὸ συμβόλαιο ποὺ δὲν πρέπει ν' ἀφεθεῖ στὴν ΞΕΧΤΕ νὰ τὶς ἑρμηνεύσει ἀλλὰ στὴν ἀνάγκη θὰ μποροῦσε νὰ γίνει καὶ προσφυγὴ στὸ δικαστήριο.

Κατὰ τὴν συζήτηση τοῦ θέματος, τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐξεδήλωσε τὴν ἀνησυχία του καὶ ἀνάθεσε σὲ δυὸ Ἐπιτροπές, τὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου, νὰ παρακολουθεῖ τὸ ἔργο καὶ νὰ ἐνημερώνει τὸ Σῶμα.

Οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς κατέβαλαν πραγματικὰ φιλότιμες προσπάθειες ν' ἀνταποκριθοῦν σ' αὐτὸ ποὺ τοὺς ἀνάθεσε ἡ Βουλή, ὅμως, χωρὶς τὴ βοήθεια ἐμπειρογνωμόνων τεχνικῶν δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀσκήσουν ὁποιονδήποτε ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο. Τελικά, ὅπως γνωρίζει τὸ Σῶμα, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία πείσθηκε νὰ παραχωρήσει στὸν Γενικὸ Ἐλεγχτὴ τῆς Δημοκρατίας τοὺς τεχνικοὺς ἐμπειρογνώμονες ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ ἐλέγχει τὸ ἔργο τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ. Οἱ δυὸ Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς δὲν ἔχουν οἱ ἴδιες τὴ δυνατότητα νὰ ἐλέγχουν τὸ ἔργο, ὅμως ἐνημερώνονται γιὰ τὴν πρόοδο του ἀπὸ τὸν Γενικὸ Ἐλεγχτὴ τῆς Δημοκρατίας καὶ τὶς Ἐκθέσεις τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ὁ ἔλεγχος ποὺ μπορεῖ ν' ἀσκήσει αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι βασικὰ κοινοβουλευτικὸς γιατὶ κατὰ τὰ ἄλλα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ στηριζόμαστε στὸν ἔλεγχο τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγχτῆ τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος βοηθεῖται στὸ ἔργο του ἀπὸ τοὺς ἐμπειρογνώμονες τεχνικούς.

Αὐτὸ ποὺ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται καὶ ποὺ διαπιστώνει καὶ ὁ Γενικὸς Ἐλεγχτὴς τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὅτι ὁ νέος δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ δὲν πρόκειται νὰ περατωθεῖ μέσα στὰ χρονικὰ περιθώρια τῶν τριῶν χρόνων ποὺ διαλαμβάνει τὸ σχετικὸ συμβόλαιο μὲ τὴν ΞΕΧΤΕ. Πόση ἐπακριβῶς θὰ εἶναι ἡ καθυστέρηση ποὺ θὰ σημειωθεῖ γιὰ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ ἔργου εἶναι δύσκολο νὰ διαπιστωθεῖ ἀπό τώρα ὅμως φαίνεται καθαρὰ ὅτι θἄναι σημαντική.

Ἡ καθυστέρηση ἀποπεράτωσης τοῦ ἔργου σημαίνει πολλὰ γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου γιατὶ στὸ μεταξὺ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸν παληὸ δρόμο ποὺ σημαίνει ἀπώλεια χρόνου καὶ χρήματος. Ἡ ΞΕΧΤΕ πρέπει νὰ μπεῖ μπροστὰ στὶς εὐθῦνες της καὶ νὰ ὑποστεῖ τὶς οἰκονομικὲς συνέπειες τῆς καθυστέρησης ποὺ θὰ σημειωθεῖ.

Τὸ δεύτερο ποὺ καὶ πάλιν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως εἶναι ὅτι τὸ ἔργο θὰ στοιχίσει πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι διαλαμβάνει ἡ σχετικὴ προσφορὰ τῆς ΞΕΧΤΕ. Πόσα περισσότερα θὰ στοιχίσει δὲν εἶναι καὶ πάλιν εὔκολο αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ διαπιστωθεῖ ὅμως δὲν ἀποκλείεται νὰ στοιχίσει καὶ διπλάσια. Αὐτὸ ὀφείλεται στὶς σχετικὲς πρόνοιες τοῦ συμβολαίου καὶ ἄλλα ποὺ δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὸ συμβόλαιο. Ἡ σκληρότητα τοῦ ἐδάφους εἶναι κάτι ποὺ χρειάζεται αὐστηρὸ ἔλεγχο γιατὶ εἶναι δυνατὸν νὰ σημειωθοῦν καὶ παραβάσεις.

Θὰ παρακολουθοῦμε τὸν ἔλεγχο τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγχτῆ τῆς Δημοκρατίας καὶ θ' ἀσκοῦμε καὶ μεῖς μὲ τὴ σειρά μας τὸν ἐπιβαλλόμενο κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο γιὰ νὰ μετριάσουμε ὅσον εἶναι πραχτικὰ δυνατὸν τὶς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις ποὺ ἡ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου μπορεῖ νὰ ἔχει στὸ δημόσιο ταμεῖο καὶ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου γενικά.

ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Κύριε Πρόεδρε,

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ θίξαμε σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ σοβαρὸ θέμα τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν. Χαραχτήρισα μάλιστα αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμοὺς σὰν Σεϊχάτα. Καὶ πιστεύω ὅτι εἶχα ἀπόλυτο δίκαιο. Γιατί ; Διότι εἶναι ἕνα εἶδος κράτους ἐν κράτει. Ἡ Βουλὴ δὲν ἐλέγχει αὐτοὺς τοὺς Ὀργανισμοὺς κι' ἀμφιβάλλω ἂν καὶ ἡ Κυβέρνηση ἀσκεῖ ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο σ' αὐτούς.

Ὁ λαὸς ἔχει φριχτὰ παράπονα ἀπὸ τὴν ΣΥΤΑ καὶ τὴν Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ. Πολλοὶ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ καὶ ἀγροτικὲς κοινότητες στεροῦνται τηλεφωνικῆς ὑπηρεσίας. Τὰ δημόσια τηλέφωνα στὶς πόλεις καὶ κωμοπόλεις εἶναι ἐλάχιστα. Κι ἐνῶ ἡ Κύπρος συνδέεται σήμερα τηλεφωνικῶς μὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου σχεδὸν καὶ σὲ διάστημα ἑνὸς λεπτοῦ μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνήσει κανεὶς μὲ τὶς πιὸ μακρυνὲς χῶρες, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικοινωνήσει μὲ συμπατριῶτες του ποὺ βρίσκονται μόλις μερικὰ μίλια μακρυὰ λόγω ἔλλειψης τηλεφωνικοῦ διχτύου. Τὸ τηλέφωνο εἶναι μιὰ ὑπηρεσία πρώτης ἀνάγκης καὶ ἡ Διοίκηση τῆς ΣΥΤΑ πρέπει ν' ἀνταποκριθεῖ στὶς ἀνάγκες τῶν κατοίκων τῆς Κύπρου ποὺ χρειάζονται αὐτὴ τὴν ὑπηρεσία.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ. Ὑπάρχουν συνοικισμοὶ ποὺ λίγο ἀπέχουν ἀπὸ τὰ δημοτικὰ ὅρια τῶν πόλεων, ὅπως καὶ πιὸ μακρυνοὶ συνοικισμοὶ ποὺ στεροῦνται ἀκόμη τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ χρησιμοποιοῦν τὴν μεσαιωνικὴ λάμπα γιὰ φωτισμό.

Ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ δὲν βοηθᾶ ὅσον πρέπει γιὰ νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα παροχῆς ρεύματος σ' αὐτὲς τὶς κοινότητες.

Ἔπειτα εἶναι καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματος. Δὲν παραγνωρίζουμε τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ πετρελαίου σημειώνει συνεχὴ ἄνοδο. Ὁ λαὸς ὅμως θέλει νὰ εἶναι σίγουρος ὅτι ἡ τιμὴ ποὺ πληρώνει γιὰ τὸ ρεῦμα στηρίζεται στὶς τιμὲς τῶν πετρελαιοειδῶν στὴν διεθνὴ ἀγορὰ κι' ὅτι δὲν πληρώνει ὑπερβολικά. Γιατὶ κατάντησε προβληματικὴ γιὰ πολλὲς φτωχὲς οἰκογένειες ἡ χρησιμοποίηση ἀκόμη καὶ φωτιστικοῦ ρεύματος ἐξαιτίας τῶν παραφουσκωμένων λογαριασμῶν ποὺ καλοῦνται νὰ πληρώσουν. Ὅσο γιὰ σκοποὺς θέρμανσης ἡ χρησιμοποίηση ἠλεκτρικοῦ ρεύματος γιὰ τὴν μεγάλη μάζα τοῦ λαοῦ εἶναι σήμερα πολυτέλεια.

Ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ μιλᾶ γιὰ τὴν ἀνάγκη οἰκονομίας στὸ ρεῦμα καὶ συμφωνοῦμε. Ὅμως εἶναι οἱ πλούσιοι ποὺ μποροῦν νὰ κάμουν τὴν οἰκονομία γιατὶ αὐτοὶ σπαταλοῦν τὸ ρεῦμα ἐνῶ οἱ φτωχοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ οἰκονομοῦν τὸ ρεῦμα γιατὶ δὲν μποροῦν νὰ πληρώσουν. Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος γιὰ τὶς μάζες τοῦ λαοῦ κατάντησαν σωστὸς ἐφιάλτης.

ΤΟ P.I.K.

Τὸ P.I.K. εἶναι ἕνας ἄλλος ἡμικρατικὸς ὀργανισμὸς ποὺ βρίσκεται στὸ ἐπίκεντρο τῆς κριτικῆς τοῦ λαοῦ.

Πρῶτα τὰ δελτία εἰδήσεων τοῦ P.I.K. δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, τουλάχιστον τὸ μέρος ποὺ ἀφορᾶ τὶς ἐξωτερικὲς εἰδήσεις, ἀπὸ μιὰ ἀναμετάδοση τῆς ἱμπεριαλιστικῆς προπαγάνδας καὶ μάλιστα ὅπως τὴν σερβίρουν τὰ ἱμπεριαλιστικὰ πρακτορεῖα εἰδήσεων. Συμβαίνει, μάλιστα πολλὲς φορὲς τὰ ραδιόφωνα τῶν δυτικῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν νὰ σερβίρουν τὶς ἴδιες εἰδήσεις μὲ πιὸ πολιτικὸ τρόπο. Οἱ συντάχτες τῶν δελτίων εἰδήσεων τοῦ P.I.K. ξεχνοῦν ἢ θέλουν νὰ ξεχνοῦν ὅτι εἴμαστε μιὰ ἀδέσμευτη χώρα καὶ σὰν τέτοια δὲν πρέπει νὰ μεταδίδουμε καὶ μάλιστα μὲ τὴν μεγαλύτερη σχολαστικότητα ὅ,τι μᾶς σερβίρει ἡ

ἱμπεριαλιστικὴ προπαγάνδα. Πρέπει νἄχουμε τὴν ἱκανότητα νὰ ξεχωρίζουμε τὴν εἴδηση ἀπὸ τὸ σχόλιο καὶ τὸ χρῶμα ποὺ τῆς δίνει ἡ ἱμπεριαλιστικὴ προπαγάνδα.

Ἔπειτα ἡ συχνότητα μὲ τὴν ὁποία μεταδίδεται ἡ ἴδια εἴδηση ἀπὸ τὸ P.I.K. δείχνει νὰ τὴν υἱοθετεῖ καὶ μάλιστα μαζὶ μὲ τὸ σχόλιο της ποὺ σερβίρεται συνήθως. Γιὰ παράδειγμα. Γιὰ 15 συνεχεῖς μῆνες τὸ P.I.K. μετάδιδε σχεδὸν καθημερινὰ καὶ κάποτε δυὸ καὶ τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα ὑπὸ μορφὴν σήριαλ τὸ θέμα τῶν 52 Ἀμερικανῶν ὁμήρων. Δὲν λέω ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μεταδώσει ὅ,τι σχετιζόταν μὲ τοὺς ὁμήρους. Οὔτε ἀσφαλῶς ὑποστηρίζουμε μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο τὴν ὁμηρία. Τέτοιες μέθοδες εἶναι ὁλότελα ξένες πρὸς ἐμᾶς καὶ διαφωνοῦμε ριζικὰ μ' αὐτές. Ὅμως, ἂν συγκρίνει κανεὶς τὴν ἀπανωτὴ προπαγάνδα γιὰ τοὺς 52 Ἀμερικανοὺς ὁμήρους μὲ τὴν ἀνύπαρχτη πληροφόρηση γιὰ τὰ φριχτὰ ἐγκλήματα ποὺ διέπραξε ὁ Σάχης μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν Ἀμερικανῶν ἱμπεριαλιστῶν σὲ βάρος τοῦ περσικοῦ λαοῦ, θὰ διαπιστώσει ὅτι τὰ ἱμπεριαλιστικὰ πραχτορεῖα μεταδίδουν μόνον ὅ,τι τοὺς συμφέρει καὶ ἀποκρύβουν ἐπιμελῶς ὅ,τι δὲν τοὺς συμφέρει.

Πόσες φορὲς γιὰ παράδειγμα αὐτὰ τὰ ἴδια ἱμπεριαλιστικὰ πραχτορεῖα μετάδωσαν γιὰ τὴν τύχη τῶν δυὸ χιλιάδων περίπου Κυπρίων ἀγνοουμένων ; Οὔτε μιὰ φορά !

Ἀλλὰ καὶ στὴ μετάδοση ἐσωτερικῶν εἰδήσεων τὸ P.I.K. δὲν εἶναι καθόλου ἀντικειμενικό. Δὲν θὰ δώσει γιὰ παράδειγμα τὸν ἴδιο χρόνο καὶ τὴν ἴδια ἐμφάνιση σὲ μιὰ ὁμιλία τοῦ Παπαϊωάννου ποὺ θὰ δώσει σὲ μιὰ ὁμιλία καὶ ἐμφάνιση ἑνὸς δεξιοῦ ἡγέτη. Ἀκόμη καὶ τὸ μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ Παπαϊωάννου, ἢ τοῦ Ζιαρτίδη ἢ τοῦ Φάντη ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου ἀριστεροῦ ἡγέτη ποὺ θὰ μεταδοθεῖ ἀπὸ τὸ P.I.K. θὰ εἶναι διαλεγμένο κατὰ τρόπο ποὺ νὰ κάμει τὴν λιγότερη δυνατὴ ἐντύπωση στοὺς ἀκροατές.

Ὅσο γιὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ προγράμματα τοῦ P.I.K. ποὺ εἶναι φίλμς ἀπὸ τὴ Δύση, αὐτὰ συνιστοῦν σωστὴ πλύση ἐγκεφάλου. Ἀμερικάνικη καὶ ἱμπεριαλιστικὴ γενικὰ προπαγάνδα.

Παρακολούθησα τελευταία μερικὰ μέρη τοῦ φίλμ ποὺ τιτλοφορεῖται ὁ Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Γιὰ ἕνα πρόσωπο ὅπως ἐμένα ποὺ ἔζησε ἀπὸ κοντὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο καὶ διάβασε αὐθεντικὰ κείμενα τῆς ἱστορίας τοῦ Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου αὐτὸ ποὺ εἶδα νὰ προβάλλεται ἀπὸ τὴν τηλεόραση τοῦ P.I.K. δὲν εἶναι παρὰ μιὰ χονδροκομμένη ἱμπεριαλιστικὴ προπαγάνδα ποὺ ὑπερβάλλει ἀπὸ τὴν μιὰ τὸν ρόλο τῶν Ἀγγλοαμερικάνων στὸν πόλεμο καὶ ὑποτιμᾶ τὸν ἀποφασιστικὸ ρόλο ποὺ κατὰ γενικὴ ὁμολογία διαδραμάτισε ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση γιὰ τὴν συντριβὴ τῆς χιτλεροφασιστικῆς πολεμικῆς μηχανῆς. Εἶναι μιὰ παραποίηση τῆς ἱστορίας τοῦ πολέμου καὶ ὅσοι ἔχουν διαβάσει ἔγκυρα βιβλία ἢ καὶ ἀπομνημονεύματα πάνω στὸ θέμα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὸ ἔχουν διαπιστώσει.

Τὸ πιὸ ἔγκυρο καὶ πιὸ ἀντικειμενικὸ φίλμ ποὺ ἔχει γυριστεῖ μέχρι σήμερα γιὰ τὸ Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο εἶναι σοβιετικὸ ἢ ἀκόμα ἂν θέλετε εἶναι συνεργασία Σοβιετικῶν καὶ Ἀμερικανῶν. Τολμᾶ τὸ P.I.K. νὰ προβάλει ἀπὸ τὴν μικρὴ ὀθόνη τῆς τηλεόρασης αὐτὸ τὸ αὐθεντικὸ ἔργο ; Πιστεύω ὄχι. Γιατὶ θὰ μᾶς ποῦν ἴσως οἱ ἁρμόδιοι τοῦ P.I.K. ὅτι πρόκειται γιὰ «σοβιετικὴ προπαγάνδα». Ὅταν κάμνει ὅμως ἱμπεριαλιστικὴ προπαγάνδα τὸ P.I.K. δὲν λέει τίποτε. Ἂν τολμᾶ ἂς προβάλει τὸ Σοβιετικὸ φίλμ γιὰ τὸ Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο καὶ ἂς ἀφίσει τοὺς τηλεθεατὲς νὰ ποῦν κατὰ πόσο πρόκειται γιὰ προπαγάνδα ἢ ὄχι. Εἶναι μήπως προπαγάνδα τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἔχασε πάνω

ἀπὸ 20 ἑκατ. ζωὲς στὸ Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ἐνῶ οἱ 'Αγγλοαμερικανοὶ ἱμπεριαλιστὲς μαζὶ δὲν ἔχασαν οὔτε ἕνα ἑκατομμύριο ;

Εἶναι μήπως «σοβιετικὴ προπαγάνδα» ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Τσέρτσιλ ἔπλεκε τὸ καλύτερο ἐγκώμιο γιὰ τὸν Κόκκινο Στρατὸ λέγοντας ὅτι καμιὰ ἄλλη στρατιωτικὴ δύναμη στὸν κόσμο δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιτελέσει αὐτὸ ποὺ ἔκαμε ὁ Σοβιετικὸς Στρατὸς συντρίβοντας τὴν κολοσσιαία πολεμικὴ μηχανὴ τοῦ Χίτλερ ; Τὸ P.I.K. ὅμως δὲν τολμᾶ. Τοῦ ἀρέσει ἡ ἀντισοβιετικὴ προπαγάνδα ποὺ πολλὲς φορὲς εἶναι τόσο χοντροκομμένη καὶ ἀπροκάλυπτη ποὺ νὰ προκαλεῖ ἀκόμη καὶ δεδηλωμένους ἐχθροὺς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Ματαιοπονοῦμε ὅμως, ἂν νομίζουμε ὅτι οἱ ἰθύνοντες τοῦ P.I.K. θὰ συναισθανθοῦν τὶς εὐθῦνες τους καὶ θὰ διορθώσουν τὰ κακῶς ἔχοντα. Εἶναι ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ Πρόεδρος ποὺ πρέπει νὰ κινηθοῦν γιὰ νὰ μετατραπεῖ τὸ P.I.K. σὲ ὄργανο τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ, ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ, ἀντικατοχικοῦ, ἀγώνα ποὺ διεξάγουμε καθὼς καὶ τῆς ἀδέσμευτης ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. Εἶναι ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ Πρόεδρος ποὺ πρέπει νὰ ἀλλάξουν τὴν φιλοδυτική, φιλοϊμπεριαλιστικὴ πολιτικὴ τοῦ P.I.K. ποὺ πρέπει ν' ἀλλάξουν τὴν ὅλη νοοτροπία τῶν 'Ημικρατικῶν 'Οργανισμῶν.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτοὶ οἱ 'Οργανισμοὶ πρέπει νὰ μετατραποῦν σὲ πραγματικὰ κρατικοὺς ὀργανισμοὺς ποὺ θὰ ἐλέγχονται καὶ ἀπὸ τὴν Βουλή. Τὰ Διοικητικά τους Συμβούλια πρέπει νὰ εἶναι δημοκρατικὰ καὶ ἀντιπροσωπευτικά. Μέχρι ποὺ νὰ ἐπιτευχθεῖ αὐτὸ ποὺ πρέπει καὶ ποὺ ἀπαιτεῖ ὁ λαὸς καὶ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ὑπόθεσής του ἐμεῖς θὰ συνεχίσουμε τὴν κριτική μας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΔΑΤΩΝ.

Ἔρχομαι τώρα σὲ μερικὰ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Ανάπτυξης γιὰ τὸ 1981. Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ὑδάτων προϋπολογίζεται νὰ δαπανηθεῖ ποσὸν £7,058,348 ποὺ εἶναι κατὰ £642,000 περίπου λιγώτερο ἀπὸ τὸ ποσὸ τοῦ 1980.

Τὸ νερὸ εἶναι γιὰ τὴν οἰκονομία μας σωστὸ χρυσάφι. Ὅσα καὶ νὰ ξοδεύψουμε γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ καὶ ἀποθήκευση ὁμβρίων ὑδάτων εἶναι λίγα. Κι αὐτὸ ποὺ ἔχω προσέξει εἶναι ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ποσοῦ ποὺ προορίζεται γιὰ νὰ ξοδευτεῖ γιὰ ὑδατικὰ ἔργα μέσα στὸ 1981 εἶναι σταυρωμένο, ποὺ σημαίνει ὅτι μπορεῖ καὶ νὰ μὴν ξοδευτεῖ. Πέραν τούτου ὅμως δὲν γίνεται στὸν Προϋπολογισμὸ 'Ανάπτυξης τοῦ 1981 καμιὰ πρόνοια γιὰ ἔναρξη ἔστω καὶ τοῦ μεγαλύτερου ὑδατικοῦ ἔργου στὴν Κύπρο ποὺ εἶναι ὁ ὑδατοφράχτης τοῦ Κούρη παρὰ τὴν Ἄλασσα. Χρόνια τώρα ἡ Κυβέρνηση ὑπόσχεται νὰ κατασκευάσει αὐτὸ τὸ φράχτη ὅμως οἱ ὑποσχέσεις μένουν ἀνεκπλήρωτες.

'Ο φράχτης τοῦ Κούρη μᾶς χρειάζεται ὄχι μόνον γιὰ νὰ λύσουμε ἀρδευτικὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς ἀλλὰ καὶ ἄλλων περιοχῶν τῆς Κύπρου. 'Ο ἀπὸ καιροῦ διατυμπανιζόμενος νότιος ἀγωγὸς καὶ ἂν ἀκόμα κατασκευαστεῖ θἄναι δῶρον ἄδωρον γιατὶ χωρὶς τὸν φράχτη τοῦ Κούρη δὲν θἄχουμε νερὸ νὰ βάλουμε στὸν νότιο ἀγωγό. Καὶ ἂν σὲ δυὸ-τρία τὸ πολὺ χρόνια δὲν μεταφέρουμε νερὸ μέσον τοῦ νότιου ἀγωγοῦ πρὸς τὴν γόνιμη γῆ τῶν Κοκκινοχωριῶν ἡ καταστροφὴ ποὺ θὰ ὑποστεῖ ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία θἄναι τεράστια.

Τόσον ὁ φράχτης τοῦ Κούρη ὅσον καὶ ὁ φράχτης Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ πρέπει νὰ κατασκευαστοῦν μέσα στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα. Οἱ ὑποσχέσεις πρέπει νὰ μετατραποῦν σὲ ἔργα. 'Ο λαός μας δὲν ἀνέχεται πιὰ νὰ τρέφεται μὲ ὑποσχέσεις ποὺ μένουν ἀνεκπλήρωτες.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Γεωργίας καὶ Κτηνοτροφίας προϋπολογίζεται ποσὸ £3,888,658. Καὶ δῶ πάλιν εἶναι λίγα ποὺ ξοδεύουμε γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργοκτηνοτροφίας ποὺ εἶναι πολὺ βασικὸς κλάδος τῆς ὅλης οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Γιὰ τὴν κτηνοτροφίαν θὰ ξοδέψουμε μόνον £421,303 ἀπὸ αὐτὸ τὸ ποσὸ ποὺ εἶναι ἀνεπαρκέστατο σὰν λάβει κανεὶς ὑπόψη του τὸ μεγάλο εἰσόδημα ποὺ ἔχουμε ἀπὸ τὴν κτηνοτροφία. Σ' αὐτὸ τὸ ποσὸ προστίθεται βέβαια καὶ ποσὸ £629,213 γιὰ κτηνιατρικὲς ὑπηρεσίες καὶ θέλουμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ προσληφθοῦν καὶ ἄλλοι κτηνίατροι στὴν κυβερνητικὴ ὑπηρεσία γιὰ νὰ παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους στοὺς κτηνοτρόφους.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

Γιὰ τὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη προϋπολογίζεται ποσὸ £2,371,333 ποὺ εἶναι ἐπίσης ἀνεπαρκέστατο σὰν λάβει κανεὶς ὑπόψη του τὴν ἄθλια κατάσταση ποὺ παρουσιάζουν σήμερα πολλὲς ἀγροτικὲς κοινότητες ποὺ ἔχουν κυριολεχτικὰ ἐρημώσει. Εἶναι σταγόνα στὸν ὠκεανὸ μπροστὰ στὶς τόσο μεγάλες ἀνάγκες γιὰ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη.

ΑΛΙΕΙΑ

Γιὰ τὴν ἁλιεία τὸ ποσὸν τῶν £279,710 ποὺ προϋπολογίζεται νὰ ξοδευτεῖ δὲν πρόκειται νὰ ἐπιφέρει ὁποιαδήποτε οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ στὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν ἁλιεία. Παρόλον ποὺ εἴμαστε μιὰ νῆσος ὡστόσο τὸ ψάρι σπανίζει καὶ συνιστᾶ πολυτέλεια. Οἱ ψαράδες μας δὲν κατορθώνουν νὰ κερδίζουν τὸ καρβέλι γιατὶ ἀσήμαντα πράγματα γίνονται γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τοῦ θαλάσσιου αὐτοῦ θηράματος καὶ τὴν προστασία τῶν ψαράδων μας.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

Γιὰ τὴν τουριστικὴ καὶ πολιτιστική μας ἀνάπτυξη θὰ διατεθεῖ ποσὸ £1,242,531 ἀπὸ τὸ ὁποῖο £215,531 θὰ εἶναι γιὰ τὶς ἀρχαιότητες.

'Ο Τουρισμὸς μᾶς ἔφερε κάπου £70 ἑκ. μέσα στὸ 1980 σὲ ξένο συνάλλαγμα. Μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ μᾶς φέρει πολὺ περισσότερα γιατὶ τώρα ἀκριβῶς εἶναι ποὺ ἀναπτύσσεται ὁ τουρισμός μας.

Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ προσεχτεῖ σχετικὰ μὲ τὸν τουρισμό μας εἶναι νὰ μὴν γίνουν ἐπενδύσεις πέραν τῶν τουριστικῶν δυνατοτήτων ποὺ ἔχουμε καὶ νὰ μὴ στηρίξουμε τὴν οἰκονομία μας στὸν ἀσταθῆ καὶ ἀβέβαιο παράγοντα τοῦ τουρισμοῦ. 'Ο τουρισμὸς πρέπει νὰ θεωρεῖται πάντα βοηθητικὴ πηγὴ καὶ ὄχι βασικὴ πηγὴ εἰσοδήματος.

Τὸ ἄλλο ποὺ πρέπει νὰ κατανοηθεῖ ἀπὸ ὅλους εἶναι ὅτι ὁ τουρίστας δὲν ἔρχεται στὴν Κύπρο γιατὶ τοῦ ἀρέσει τὸ μπετὸν ἔστω κι' ἂν αὐτὸ εἶναι καινούργιο. 'Ο τουρίστας ἔρχεται στὴν Κύπρο γιὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Καὶ φυσικὸ περιβάλλον εἶναι ἡ θάλασσα, ὁ ἥλιος καὶ τὸ πράσινο τοπίο.

'Η Κύπρος θὰ παύσει νὰ προσελκύει τουρίστες ἂν τὰ νερὰ τῆς θάλασσας μολυνθοῦν, ὅπως ἄρχισε νὰ γίνεται δυστυχῶς, ἂν μὲ τὶς κτηριακὲς ἐγκαταστάσεις στὴν παραλία καταστρέψουμε τὴν πλάζ κι' ἀποκόψουμε τὸν ἥλιο, ἂν μὲ τὴ μανία τοῦ γρήγορου κέρδους ποὺ κατέλαβε μερικοὺς καταστρέψουμε τὸ τοπίο μὲ τὸ πράσινο.

'Ο τουρίστας δὲν ἔρχεται στὴν Κύπρο γιὰ νὰ περιοριστεῖ στὸ ξενοδοχεῖο ἢ τὴν πολυκατοικία ποὺ διαμένει. Θέλει περιπάτους. Θέλει νὰ γνωρίσει τὴν

κυπριακὴ ὕπαιθρο. Θέλει νὰ ζήσει ἀκόμη καὶ σὲ χωριὰ τῆς Κύπρου. Πεζόδρομους ὅμως δὲν ἔχουμε γιὰ κείνους ποὺ θέλουν νὰ κάνουν περίπατο καὶ οἱ δρόμοι γιὰ τὰ ὀχήματα εἶναι σωστὲς παγίδες.

Οἱ ἐντυπώσεις ποὺ δημιουργοῦνται στοὺς τουρίστες ποὺ χρησιμοποιοῦν τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τουριστικὲς ἐγκαταστάσεις ποὺ βρίσκονται στὴν παραλία ἀπὸ τὴν Παληὰ Λεμεσὸ μέχρι τὴν πόλη δὲν εἶναι καθόλου κολακευτικὲς γιὰ τὴν Κύπρο. Παρόλον ποὺ κτίστηκαν πολυτελῆ ξενοδοχεῖα καὶ πολυκατοικίες σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ ὡστόσο πεζοδρόμια δὲν ὑπάρχουν καὶ ὁ δρόμος γιὰ τὰ ὀχήματα μοιάζει περισσότερο μὲ ἀγροτικὸ δρόμο παρὰ μὲ τουριστικό. Καὶ δὲν εἶναι λίγα τὰ δυστυχήματα σ' αὐτὸ τὸ δρόμο μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦσαν θανατηφόρα.

Ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ μένει ἀδιάφορη γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἡ παραλία τῆς Λεμεσοῦ ἀπὸ τὴν Παληὰ Λεμεσὸ μέχρι τὴν πόλη καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς παράνομους βραχίονες καὶ λιμενίσκους ποὺ ἔχουν κατασκευαστεῖ καὶ ἔχουν δημιουργήσει ἐστίες μόλυνσης. Ὅσοι ἔχουν παρανομήσει πρέπει νὰ ὑποχρεωθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κατεδαφίσουν τοὺς λιμενίσκους ἢ καὶ τοὺς βραχίονες ποὺ κατασκεύασαν. Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἐφαρμοστεῖ ὁ νόμος καὶ γιὰ τοὺς πλουσίους ὅπως ἐφαρμόζεται γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ μάλιστα γιὰ μικροπράγματα.

Τὶς ἀρχαιότητές μας ποὺ εἶναι ἡ μεγάλη μας κληρονομιὰ θὰ πρέπει νὰ τὶς προστατεύσουμε σὰν κόρην ὀφθαλμοῦ. Κι' αὐτὸ δὲν γίνεται σήμερα στὸν βαθμὸ ποὺ πρέπει. Ἔχω ὑπόψη μου περιοχὲς στὶς ὁποῖες δόθηκε ἄδεια γιὰ οἰκοδομὲς ποὺ βρίσκονται μέσα στοὺς ἀρχαίους χώρους ποὺ πρέπει νὰ προστατευθοῦν. Ἔχω ὑπόψη μου ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἔσκαβαν γιὰ τὰ θεμέλια αὐτῶν τῶν οἰκοδομῶν ἔπεφταν πάνω σὲ ἀρχαίους τάφους ἢ καὶ ἄλλα μνημεῖα ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶχαν προστατευθεῖ. Ἀρκεῖ ποὺ τοὺς ἀρχαίους θησαυρούς μας τοὺς κλέβουν καὶ τοὺς μεταφέρουν στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ ἐμπόρευμα.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἰατρικῶν καὶ ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν προϋπολογίζεται ποσὸ £1,395,562 γιὰ τὸ 1981. Οὔτε λόγος γίνεται γιὰ τὸ κρατικὸ σχέδιο ὑγείας ποὺ ἡ Κυβέρνηση ὑποσχέθηκε ἀπὸ καιρό. Τὸ ποσὸ ποὺ διατίθεται γιὰ ἀνάπτυξη τῶν ἰατρικῶν καὶ ὑγειονομικῶν μας ὑπηρεσιῶν εἶναι ἀνεπαρκέστατο.

Ὁ λαὸς ὑποφέρει σήμερα καὶ ὑποβάλλεται σὲ τρομερὰ ἔξοδα σὲ ἰδιωτικὲς κλινικὲς γιατὶ τὰ νοσοκομεῖα μας δὲν μποροῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ. Καὶ δὲν κτίστηκαν γι' αὐτὸ τὸν σκοπό. Κτίστηκαν ἐπὶ ἀποικιοκρατίας γιὰ πρῶτες βοήθειες καὶ τὴν ἱκανοποιήση βασικὰ τῶν ἀναγκῶν τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων.

Χωρὶς τὴν λειτουργία ἑνὸς κρατικοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης στὸν λαὸ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἀνάγκες τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ καλοῦμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει χωρὶς περαιτέρω καθυστέρηση ἢ χρονοτριβὴ στὴν ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ ἑνὸς τέτοιου σχεδίου. Τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ εἶναι τόσο σοβαρὸ καὶ τόσον ἐπεῖγον ὥστε ν' ἀποτελέσει ἕνα ἀπὸ τὰ προβλήματα γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ κληθεῖ ὁ λαὸς ν' ἀποφασίσει μὲ τὴ ψῆφο του στὶς προσεχεῖς βουλευτικὲς ἐκλογές.

Στὸ ποσὸ ποὺ προτίθεται νὰ ξοδέψει ἡ Κυβέρνηση γιὰ σκοποὺς ἰατρικῆς καὶ ὑγειονομικῆς ἀνάπτυξης μέσα στὸ 1981 δὲν ὑπάρχει τίποτε γιὰ τὸν διορισμὸ ἑνὸς τουλάχιστο εἰδικοῦ νεφρολόγου ἢ καὶ χειρούργου ποὺ νὰ παρακολουθεῖ τουλάχιστον ὅσους ὑπέστησαν μεταμόσχευση.

Τὸ δράμα τῶν νεφροπαθῶν ποὺ χρειάζονται μεταμόσχευση καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐπαιτοῦν γιὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ πραγματοποιήσουν αὐτὴ τὴν μεταμόσχευση στὸ ἐξωτερικὸ πρέπει νὰ τερματισθεῖ. Τὸ Κυπριακὸ κράτος ἔχει ὑποχρέωση νὰ μεριμνήσει γι' αὐτοὺς καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀφίνει στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ διορίσει χωρὶς περαιτέρω καθυστέρηση τοὺς εἰδικοὺς νεφρολόγους ποὺ χρειαζόμαστε γιὰ νὰ παρακολουθοῦν ἐκείνους ποὺ ἔχουν ὑποστεῖ μεταμόσχευση στὸ ἐξωτερικὸ καὶ νὰ βοηθοῦν ἐκείνους ποὺ χρειάζονται μεταμόσχευση. Ἡ Κύπρος δὲν εἶναι τόσον φτωχὴ ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ νὰ πληρώσει ἕνα ποσὸ ἀπὸ £16,000—£20,000 γι' αὐτὸ τὸ σκοπό. Ταυτόχρονα ὅμως ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά καταβάλλει ὁλόκληρο τὸ ποσὸ ποὺ χρειάζεται ἕνας φτωχὸς βιοπαλαιστὴς γιὰ μεταμόσχευση κι' ὄχι μέρος τοῦ ποσοῦ.

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ.

Τὸ καλὸ ὁδικὸ δίχτυο σημαίνει ἐξοικονόμηση χρόνου καὶ χρήματος. Μὲ τὰ ποσὰ ποὺ προϋπολογίζονται γιὰ ὁρισμένα ὁδικὰ ἔργα θ' ἀπαιτηθοῦν 20—30 χρόνια γιὰ ν' ἀποπερατωθοῦν ὁρισμένες βασικὲς ἀρτηρίες ὅπως εἶναι ὁ δρόμος Λευκωσίας—Ἀγροῦ—Λεμεσοῦ, ὁ δρόμος ποὺ συνδέει τὰ ἀμπελοχώρια καὶ πολλὲς ἀγροτικὲς κοινότητες μὲ τὴν Λεμεσὸ καὶ ἄλλοι. Τὰ πρῶτα παράπονα ποὺ ἀκούει κανεὶς ὅταν ἐπισκεφθεῖ τὰ χωριὰ εἶναι παράπονα γιὰ τὸ δρόμο καὶ τὸ νερό.

Γιὰ νὰ ἐπισπευθεῖ ἡ ἐκτέλεση τῶν ὁδικῶν ἔργων ποὺ χρειάζεται ἡ Κύπρος ἐπιβάλλεται νὰ συναφθεῖ εἰδικὸ δάνειο. Διαφορετικὰ ἂν ἀναμένουμε τὰ ἀσήμαντα ποσὰ ποὺ διατίθενται κάθε χρόνο ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης θὰ ἐρημωθοῦν πλήρως τὰ χωριά μας.

Οἱ ἀγροτικοὶ δρόμοι εἶναι ἀπαραίτητοι γιὰ τοὺς ἀγρότες παραγωγοὺς καὶ γιὰ τὴν κατασκευή τους πρέπει νά διαθέσουμε ὄχι μόνο μεγαλύτερα ποσὰ ἀλλὰ καὶ νὰ φροντίζει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἐπιδιόρθωσή τους.

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Κύριε Πρόεδρε,

Θὰ μποροῦσα νὰ μιλῶ γιὰ ὧρες ἐπικρίνοντας τὰ κενὰ καὶ τὶς ἀτέλειες τῆς κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Δὲν θὰ τὸ πράξω ὅμως γιατὶ σέβουμαι τὸν χρόνο ποὺ ἔχει στὴ διάθεσή του αὐτὸ τὸ Σῶμα γιὰ τὴ συζήτηση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1981. Ἐξάλλου, σκοπός μας δὲν εἶναι νὰ ἐπικρίνουμε μόνο, ἀλλὰ καὶ νὰ προτείνουμε. Νὰ προβάλουμε αὐτὸ ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μας χρειάζεται νὰ γίνει.

Ἡ Κύπρος καὶ ὁ ἀντιϊμπεριαλιστικός, ἀντικατοχικός, ἀπελευθερωτικὸς ἀγώνας ποὺ διεξάγει χρειάζεται μιὰ νέα ριζοσπαστικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ θὰ ἐφαρμοστεῖ στὴν πράξη. Αὐτὴ ἡ νέα πολιτικὴ πρέπει νὰ στοχεύει τὴν αὔξηση τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος, τὴν δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν καὶ τὴ δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τῶν οἰκονομικὰ ἀσθενεστέρων στρωμάτων τῆς κοινωνίας. Ἡ νέα αὐτὴ πολιτικὴ πρέπει ν' ἀποβλέπει στὸ νὰ πάρει ἀπ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν πολλὰ καὶ νὰ δώσει σὲ κείνους ποὺ δὲν ἔχουν ἢ ἔχουν πολὺ λίγα. Ν' ἀρχίσει, δηλ. ἡ ἀντίστροφη μέτρηση. Ἀπὸ τοὺς πλουσίους στοὺς φτωχούς.

Ποιὰ εἶναι κατὰ τὴν γνώμη μας αὐτὴ ἡ πολιτική;

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία πρέπει νὰ γίνουν μεγάλες ἐπενδύσεις γιὰ τὴν ἐπίλυση στὸ βαθμὸ ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιλυθεῖ τὸ πρόβλημα τοῦ νεροῦ. Δὲν

πρέπει ν' ἀφήσουμε σταγόνα νεροῦ τῆς βροχῆς νὰ χύνεται στὴ θάλασσα. Ὅπου ὑπάρχει ποταμὸς ἢ κατάλληλο ἔδαφος θὰ πρέπει ν' ἀνεγείρουμε ὑδατοφράχτη καὶ νὰ συγκεντρώνουμε τὰ νερὰ τῆς βροχῆς. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει τώρα κι' ὄχι στὸ ἀπώτερο μέλλον. Νὰ προγραμματιστοῦν τουλάχιστον αὐτὰ τὰ ἔργα καὶ νὰ ἱεραρχηθοῦν. Ν' ἀρχίσει ἀμέσως ἡ ἀνέγερση τοῦ μεγαλύτερου ὑδατοφράχτη τῆς Κύπρου στὸν Κούρη, παρὰ τὴν Ἄλασσα τῆς Λεμεσοῦ. Στὶς ὀρεινὲς περιοχὲς νὰ κατασκευαστοῦν ὑδατοδεξαμενὲς γιὰ τὴν ἄρδευση. Οἱ γεωτρήσεις νὰ πολλαπλασιαστοῦν καὶ ν' ἀγοραστοῦν πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἄλλες σύγχρονες γεωτρητικὲς μηχανὲς ποὺ νὰ μποροῦν νὰ κάμνουν γεωτρήσεις σὲ βάθος.

Νὰ κρατικοποιηθοῦν ὅλα τὰ νερὰ καὶ νὰ ἱδρυθεῖ Ἀρχὴ Ὑδάτων ποὺ θὰ ἐξασφαλίζει τὴν καλύτερη καὶ πλέον ἀποδοτικὴ ἀξιοποίηση τῶν νερῶν.

Ἡ ἀναδάσωση νὰ ὀργανωθεῖ πάνω στὴν πιὸ μαζικὴ κλίμακα καὶ νὰ διεξάγεται κάθε χρόνο ἐκστρατεία ἀναδάσωσης μὲ τὴν μαζικὴ συμμετοχὴ τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ λαοῦ γενικά. Ἡ ἀναδάσωση θὰ μᾶς φέρει μὲ τὸν καιρὸ μεγαλύτερη βροχόπτωση πράγμα ποὺ θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ λύσουμε τὸ πιὸ σοβαρὸ καὶ τὸ πιὸ ἀποδοτικὸ πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας.

Νὰ παραχωρηθεῖ στοὺς ἀγρότες καὶ ἰδιαίτερα στοὺς ἀκτήμονες καὶ φτωχοὺς ἀγρότες ἡ γῆ ποὺ ἀνήκει στοὺς τσιφλικάδες, τὶς ἐκκλησίες καὶ τὰ μοναστήρια, ὅπως καὶ ἡ καλλιεργήσιμη χαλίτικη καὶ κυβερνητικὴ γῆ.

Νὰ συνεχισθεῖ καὶ νὰ ἐνταθεῖ ἡ ἐκτέλεση ἔργων ὑποδομῆς καὶ νὰ αὐξηθεῖ ἡ κρατικὴ βοήθεια γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἰσοπεδώσεων καὶ ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων. Σχετικὰ μ' αὐτὸ νὰ ἀγορασθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος ἐκσκαφεῖς, τραχτὲρ καὶ ἄλλα γεωργικὰ μηχανήματα καὶ νὰ ἱδρυθοῦν κρατικοὶ μηχανοτραχτερικοὶ σταθμοὶ ποὺ θὰ παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους στοὺς ἀγρότες καλλιεργητὲς σὲ τιμὲς κόστους.

Νὰ αὐξηθεῖ ἡ παροχὴ ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς βοήθειας καὶ νὰ ἀξιοποιηθεῖ πλήρως στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία τὸ ὑπάρχον ἀδρανοῦν ἐπιστημονικὸ δυναμικό.

Νὰ δοθεῖ οἰκονομικὴ καὶ τεχνικὴ βοήθεια γιὰ τὴν αὔξηση τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ὅπως καὶ τῆς ἁλιείας μὲ στόχο τὴν αὔξηση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐξαγωγῶν ἀγροτικῶν προϊόντων.

Νὰ ληφθοῦν ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, ζωοτροφῶν, γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων καὶ νὰ ἐπιχορηγοῦνται τὰ καύσιμα γιὰ γεωργικοὺς σκοπούς.

Νὰ ἱδρυθοῦν καὶ ἄλλα Συμβούλια Ἐμπορίας γεωργικῶν προϊόντων ὅπως Συμβούλιο Ἐμπορίας Φρούτων καὶ Φθαρτῶν καὶ νὰ ἐξασφαλιστοῦν νέες ἀγορὲς καὶ ἀμειπτικὲς τιμὲς γιά τὰ ἀγροτικά μας προϊόντα.

Νὰ συνεχιστεῖ ἡ βοήθεια πρὸς τὸ συνεργατικὸ κίνημα, νὰ ἐξυγιανθεῖ, νὰ ἐκσυγχρονισθεῖ καὶ νὰ ἐκδημοκρατικοποιηθεῖ ἡ λειτουργία του. Ὁ συνεργατισμὸς ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τῶν χιλιάδων ἐργαζομένων μελῶν του γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ βοηθηθεῖ γιὰ ν' ἀνταποκριθεῖ στοὺς τόσο κοινοφελεῖς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις του.

Νὰ δοθεῖ ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικὰ καθυστερημένων περιοχῶν τῆς Κύπρου μὲ τὴν ἐφαρμογὴ συγκεκριμένων σχεδίων ἀνάπτυξης στὴν κάθε περιοχή. Νὰ ἐπισπευθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ σχεδίου ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς.

Νὰ μεταφερθοῦν ἢ καὶ νὰ ἱδρυθοῦν νέες βιώσιμες βιομηχανικὲς μονάδες σὲ ὁρισμένα ἀγροτικὰ κέντρα ποὺ νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ παραμονὴ τῶν κατοίκων στὰ χωριά τους καὶ ν' ἀνέβει τὸ βιοτικό τους ἐπίπεδο.

Νὰ ξαλαφρωθοῦν οἱ φτωχὲς ἀγροτικὲς κοινότητες ἀπὸ τὴ σημερινὴ φορολογία ἀπαλλάσσοντές τες ἀπὸ τὰ ἔξοδα γιὰ τὸν ὁδικὸ φωτισμό, τὰ σχολικὰ καὶ ἄλλα.

Νὰ βελτιωθεῖ τὸ ὁδικὸ δίκτυο πρὸς τὶς πόλεις καὶ νὰ διανοιχθοῦν περισσότεροι ἀγροτικοὶ δρόμοι.

Νὰ βοηθηθοῦν οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν ποὺ θέλουν νὰ ἐπιδιορθώσουν τὰ σπίτιά τους ἢ καὶ νὰ κτίσουν νέα μὲ δάνεια γιὰ νὰ προσελκύσουν τουρίστες ὅπως γίνεται σὲ πολλὲς χῶρες τοῦ κόσμου.

Νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἀμπελουργοὶ ν' ἀνανεώσουν τ' ἀμπέλιά τους καὶ νὰ κτιστοῦν χῶροι γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν. Νὰ ἐξευρεθοῦν μὲ κατάλληλη διαφήμιση περισσότερες ἀγορὲς γιὰ τὰ ἀμπελουργικά μας προϊόντα.

Νὰ παρασχεθοῦν στοὺς ἀγρότες παραγωγοὺς καὶ γεωργοκτηνοτρόφους μακροπρόθεσμα δάνεια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς τους καὶ τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ των ἐπιπέδου.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Στὸν βιομηχανικὸ τομέα ὑπάρχουν περιθώρια ἀνάπτυξης ποὺ πρέπει νὰ ἀξιοποιηθοῦν πλήρως. Στόχος καὶ πάλιν πρέπει νὰ εἶναι ἡ αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνων τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ἐξαχθοῦν σὲ ἄλλες χῶρες.

Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνουν νέες ὁλοκληρωμένες μελέτες καὶ νὰ ἐπιταχυνθοῦν οἱ ρυθμοὶ ἐκτέλεσής τους.

Νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ δημιουργία μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων ὅπου θὰ χρησιμοποιηθεῖ σύγχρονος τεχνικὸς ἐξοπλισμός. Νὰ εἰσαχθεῖ στὴ βιομηχανία τὸ σύστημα τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν ἔτσι ποὺ τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα νὰ μποροῦν νὰ συναγωνισθοῦν σὲ ποιότητα καὶ τιμὲς ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου. Ὁ κρατικὸς παρεμβατισμὸς πρέπει νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ κτυπηθεῖ ἀποφασιστικὰ ἡ τάση ὅπως τὸ κράτος κρατηθεῖ μακρυὰ ἀπὸ τὶς βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις.

Νὰ προωθηθεῖ ἡ ἐθελοντικὴ συνεταιριστικοποίηση μικρῶν βιομηχανιῶν γιὰ νὰ καταστοῦν οἰκονομικὰ βιώσιμες καὶ συναγωνιστικές. Νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν ἀποφυγὴ ἐπενδύσεων σὲ πλεονάζον πάγιο παραγωγικὸ δυναμικὸ ἢ σὲ ἀσύμφορα μεγέθη.

Νὰ ἀναπτυχθεῖ ὁ κρατικὸς τομέας στὴ βιομηχανία μὲ τὴν ἵδρυση κρατικῶν, ἡμικρατικῶν καὶ μιχτῶν ἐπιχειρήσεων μὲ τὸ συνεργατισμὸ ἢ ἀκόμα καὶ μὲ τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο.

Νὰ προικοδοτηθεῖ μὲ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια καὶ νὰ ἐπανδρωθεῖ μὲ τὸ ἀναγκαῖο ἐπιστημονικὸ δυναμικὸ ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως γιὰ νὰ διαδραματίσει τὸ ρόλο πού ἀνάλαβε στὴν προώθηση παραγωγικῶν προγραμμάτων.

Νὰ συνεχισθεῖ καὶ ἐνταθεῖ ὁ ἐξαγωγικὸς προσανατολισμὸς τῆς μεταποιητικῆς βιομηχανίας καὶ νὰ βοηθηθοῦν οἱ βιομηχανίες ποὺ παράγουν προϊόντα ποὺ ἀντικαθιστοῦν εἰσαγόμενα.

Νὰ συνεχισθεῖ καὶ νὰ ἐπεκταθεῖ ὁ θεσμὸς τῶν βιομηχανικῶν ζωνῶν καὶ νὰ ἀξιοποιηθεῖ καὶ νὰ ἐπεχταθεῖ ὁ θεσμὸς τῶν ἐλεύθερων ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ζωνῶν.

Νὰ ἐφαρμοσθοῦν δραστικὰ μέτρα ἐλέγχου τῆς ποιότητας καὶ τῶν τιμῶν βιομηχανικῶν προϊόντων γιὰ τὴν προστασία τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ.

Νὰ προστατευθεῖ ἡ ντόπια βιομηχανία ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο.

Στὴν Μεταλλευτικὴ Βιομηχανία πρέπει :

Νὰ ἀναθεωρηθοῦν οἱ ὅροι λειτουργίας τῶν ξένων μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους. Νὰ ἐπιβληθεῖ κρατικὸς ἔλεγχος στὴν ἐμπορία τῶν μεταλλευμάτων. Νὰ μελετηθεῖ ἀπὸ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἡ κρατικοποίηση τῶν ξένων μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν.

Νὰ γίνουν κάτω ἀπὸ κρατικὸ ἔλεγχο γεωλογικὲς ἔρευνες γιὰ τὴν ἀνακάλυψη νέων κοιτασμάτων καὶ πλήρη ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυχτοῦ μας πλούτου. Ὅλες οἱ νέες μεταλλευτικὲς μονάδες καὶ μεταλλεῖα νὰ εἶναι κρατικά.

Νὰ ἀρχίσει ἔρευνα γιὰ τὶς δυνατότητες ἐκμετάλλευσης τοῦ παραθαλάσσιου καὶ θαλάσσιου ὑπεδάφους.

Νὰ ἱδρυθοῦν νέες βιομηχανίες ποὺ θὰ ἔχουν σὰν βάση τὰ μεταλλευτικά μας προϊόντα καὶ τὰ ἐξορυσσόμενα οἰκοδομικὰ ὑλικά.

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Παρὰ τὴν οἰκοδόμηση πολλῶν πολυκατοικιῶν καὶ κατοικιῶν γιὰ τοὺς πρόσφυγες ὡστόσο τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς πρόσφυγες παραμένει ἄλυτο.

Πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀποφασιστικὰ μέτρα ὥστε ἡ σχετικὴ κάμψη ποὺ παρατηρεῖται τελευταία στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία νὰ ξεπεραστεῖ καὶ νὰ συνεχίσει τὸν ρυθμό της γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ ἰδιαίτερα τῶν προσφύγων.

Στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅλες οἱ σύγχρονες οἰκοδομικὲς μέθοδες καὶ νέα τεχνολογία γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος.

Νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴν μείωση τοῦ κόστους καὶ γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομῶν. Ἰδιαίτερο ρόλο ἔχει νὰ διαδραματίσει ἡ τυποποίηση τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν.

Νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ἐπάρκειας, τῶν τιμῶν καὶ τῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν.

Νὰ λειτουργήσει ὁ Ὀργανισμὸς Δανειοδότησης στέγης καὶ ἐξασφάλισης οἰκοπεδικοῦ χώρου βάσει τῆς νομοθεσίας ποὺ θεσπίστηκε ἀπὸ τὴ Βουλή.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στὸν τουριστικὸ τομέα παρὰ τὶς νέες τουριστικὲς ἐγκαταστάσεις ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ καὶ ποὺ συνέβαλαν στὴν αὔξηση τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τὴν Κύπρο ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν ὄχι μόνο γιὰ νὰ προσελκύσουμε μεγαλύτερο ἀριθμὸ τουριστῶν ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρήσουμε τὸ τουριστικὸ ρεῦμα ποὺ ἀναπτύχθηκε.

Πρέπει νὰ βελτιωθεῖ καὶ νὰ ἐφαρμοσθεῖ ἡ νομοθεσία ποὺ διέπει τὴν ἵδρυση νέων ξενοδοχειακῶν μονάδων σὲ συνάρτηση μὲ τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τὴ διατήρηση καὶ συντήρηση τῶν ἀρχαιολογικῶν μας μνημείων, ἀξιοποιώντας τὸ ὑπάρχον ἐπιστημονικὸ δυναμικό.

Νὰ βελτιωθεῖ τὸ ὁδικὸ δίκτυο στὶς τουριστικὲς περιοχὲς καὶ νὰ κατασκευαστοῦν εἰδικοὶ δρόμοι γιὰ τοὺς πεζούς.

Νὰ προστατευθεῖ ὁ θαλάσσιος πλοῦτος καὶ νὰ ὑποχρεωθοῦν ὅσοι κατασκεύασαν ἰδιωτικὰ λιμανάκια καὶ βραχίονες στὴν θάλασσα παράνομα νὰ τὰ κατεδαφίσουν.

Νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ὁ λαϊκὸς τουρισμὸς στὰ χωριὰ μὲ τὴν δανειοδότηση τῶν κατοίκων νὰ ἐπιδιορθώσουν τὶς κατοικίες τους ἢ καὶ νὰ οἰκοδομήσουν νέες γιὰ τοὺς τουρίστες.

Ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ πρέπει νὰ ἀναλάβει τὸν πραγματικό του ρόλο καὶ νὰ παύσει νὰ δίνει ὁ ἴδιος τὸ κακὸ παράδειγμα μὲ τὴν καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ὅπως ἔγινε στὴν περίπτωση τοῦ Δασουδιοῦ στὴ Λεμεσό.

Στὸν τουριστικὸ τομέα ὑπάρχουν ἀκόμη περιθώρια ἀνάπτυξης, ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀσκεῖται αὐστηρὸς ἔλεγχος τῆς ποιότητας καὶ τῶν τιμῶν τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, ἂν δὲν θέλουμε νὰ τὸν καταστρέψουμε.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ συνεχιζόμενου ἐλλείμματος στὸ ἐμπορικό μας ἰσοζύγιο ἐπιβάλλεται :

— Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐξωτερικοῦ μας ἐμπορίου μὲ ὅλες τὶς χῶρες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὶς χῶρες ἐκεῖνες ποὺ ἡ ἐμπορική τους πολιτικὴ ἀποφέρει ὄφελος γιὰ τὴν Κύπρο. Καὶ οἱ χῶρες αὐτὲς εἶναι οἱ σοσιαλιστικὲς καὶ οἱ ἀδέσμευτες.

— Ἡ ἀποσύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ καὶ ἡ σύναψη μ' αὐτὴν ἐμπορικῆς συμφωνίας.

— Ἡ ἔνταση τοῦ ἐξαγωγικοῦ χαραχτήρα τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

— Ἡ ἐπέχταση καὶ ἐνίσχυση τοῦ θεσμοῦ τῶν συμβουλίων ἐμπορίας ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ ἡ ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν.

— Ἡ συνεχὴς προσπάθεια γιὰ ἐξασφάλιση καλύτερων τιμῶν τόσο γιὰ τὶς ἐξαγωγές μας ὅσο καὶ τὶς εἰσαγωγές μας.

— Ὁ περιορισμὸς τῶν εἰσαγωγῶν ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ ντόπια παραγωγὴ καὶ ἡ λήψη μέτρων ἀποθάρρυνσης ἢ καὶ ἀπαγόρευσης εἰσαγωγῆς εἰδῶν πολυτελείας.

— Ἡ ἐντατικὴ ἐκμετάλλευση τοῦ ὑπάρχοντος κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ ἡ δημιουργία μεγαλύτερων παραγωγικῶν μονάδων καὶ συνεταιρισμῶν τῶν μικρῶν μονάδων πρὸς ἀποφυγὴ εἰσαγωγῆς πλεονάζοντος κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

— Ἡ εἰσαγωγὴ πιὸ σύγχρονων τεχνολογικῶν μεθόδων ποὺ νὰ ἀποδίδουν περισσότερα κατὰ μονάδα, ἔτσι ποὺ νὰ περιοριστεῖ ἡ εἰσαγωγὴ μεγάλου ἀριθμοῦ παρομοίων μηχανημάτων.

— Ἡ πιὸ καλὴ χρησιμοποίηση τῶν ντόπιων πρώτων ὑλῶν.

— Ἡ συνεχὴς προβολὴ τῶν κυπριακῶν προϊόντων στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἡ ἐπάνδρωση ὅλων τῶν Κυπριακῶν Πρεσβειῶν μὲ ἐμπορικοὺς ἀκόλουθους.

— Ἡ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴν αὔξηση τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος.

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.

Γιὰ τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀνάπτυξη ποὺ μιλήσαμε θ' ἀπαιτηθοῦν χρήματα. Καὶ ἀσφαλῶς ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ποὺ μὲ ἀκούει αὐτὴ τὴ στιγμὴ θὰ διερωτᾶται ἀπὸ ποῦ θὰ προέλθουν αὐτὰ τὰ χρήματα. Κατὰ τὴ γνώμη μας οἱ πηγὲς τῆς χρηματοδότησης τῆς οἰκονομικῆς μας ἀνάπτυξης μποροῦν νὰ εἶναι :

Ἡ πλήρης ἀξιοποίηση τῶν κυπριακῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων καὶ τῶν δυνατοτήτων τῆς Κυπριακῆς Τράπεζας Ἀνάπτυξης.

Ὁ ἐπαναπατρισμὸς τῶν κυπριακῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων καὶ ἡ λήψη ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς φυγάδευσης κεφαλαίων.

Ἡ σύναψη ἐσωτερικῶν δανείων.

Ἡ σύναψη ἐξωτερικῶν δανείων μὲ τοὺς πιὸ συμφέροντες ὅρους ἀπὸ φίλες χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπὸ τὶς κυπριακὲς καὶ ἑλληνικὲς παροικίες καὶ τὸν ΟΗΕ. Ἰδιαίτερα νὰ ἀξιοποιηθεῖ ἡ προσφορὰ χαμηλότοκων δανείων ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες.

Ἡ χρησιμοποίηση πόρων ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμὸ γιὰ ἐπενδυτικοὺς σκοπούς.

Ἡ χρησιμοποίηση κεφαλαίων Κυπρίων ποὺ βρίσκονται στὸ ἐξωτερικὸ μὲ τὴν παραχώρηση ἐνθαρρυντικῶν κινήτρων.

Νὰ ἀσκηθεῖ ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος πάνω στὶς ξένες Τράπεζες καὶ τὶς ξένες ἀσφαλιστικὲς ἑταιρεῖες καὶ νὰ ληφθοῦν νομοθετικὰ μέτρα ποὺ θὰ τὶς ὑποχρεώνουν νὰ χρησιμοποιοῦν δικά τους κεφάλαια.

Νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἐνεργὰ ἡ ἐσωτερικὴ ἀποταμίευση ἀποφεύγοντας τὴν περιττὴ κατανάλωση τῶν εὔπορων στρωμάτων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΟΥ ΒΙΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΛΑΟΥ.

Κύριε Πρόεδρε,

Μὲ ὅσα ἔχουμε προτείνει γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας τὸ ΑΚΕΛ ἐπιδιώκει τὴν δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, τὴν δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ στόχο τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ γενικὰ θ' ἀγωνισθεῖ ἀποφασιστικά:

Γιὰ τὴν αὔξηση τῶν πραγματικῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ποὺ νὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν αὔξηση τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐθνικοῦ Προϊόντος, τὴν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας καὶ ποὺ νὰ ἐξυπηρετεῖ τὸ γενικὸ στόχο γιὰ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορᾶ τοὺς χαμηλὰ ἀμοιβόμενους.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἰσομισθίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ τὴν κατάργηση στὴν πράξη κάθε διάκρισης σὲ βάρος τῶν γυναικῶν.

Γιὰ τὴν παροχὴ κάθε βοήθειας πρὸς τοὺς βιοτέχνες, μικροεπαγγελματίες καταστηματάρχες, αὐτοκινητιστὲς καὶ τὰ ἄλλα μεσαῖα στρώματα γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ τους ἐπιπέδου.

Γιὰ τὴν λήψη πραχτικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ ἐργοδότηση τῶν νέων ἐπιστημόνων.

Γιὰ τὴν περιφρούρηση τῆς σημαντικῆς κατάκτησης γιὰ ὅλους τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους τῆς τιμαριθμικῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων.

Γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν συντελεστῶν καὶ τῶν ἐκπτώσεων τοῦ φόρου εἰσοδήματος καὶ τὴν εἰσαγωγὴ νέων μορφῶν φορολογίας ποὺ νὰ ἀνακουφίζουν τὰ φτωχότερα στρώματα καὶ νὰ ἐπιβαρύνουν τὶς εὔπορες τάξεις.

Γιὰ τὴν μείωση ἢ καὶ κατάργηση τῆς ἔμμεσης φορολογίας πάνω σὲ εἴδη πλατιᾶς κατανάλωσης καὶ αὔξηση τῆς φορολογίας πάνω σὲ εἴδη πολυτελείας.

Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν ποὺ θὰ πρέπει νὰ πάρει νομικὴν

ὑπόσταση, τὴν ἐνίσχυση τοῦ συστήματος ἀγορανομίας καὶ τὴν ἐπιβολὴ δραστικοῦ ἐλέγχου πάνω στὶς τιμὲς ὅλων τῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν.

Γιὰ τὴν δραστικὴ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ τὴν ἐφαρμογὴ προοδευτικῆς φορολογίας πάνω στὴν ἀδρανοῦσα μεγάλη ἀκίνητη ἰδιοκτησία, τὸ μεγάλο κεφάλαιο, τὰ κέρδη καὶ τὰ ὑπερκέρδη.

Γιὰ τὴν παράταση καὶ βελτίωση τοῦ νόμου γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων τῶν ἐκτοπισθέντων καὶ τῶν οὐσιωδῶς πληγέντων.

Γιὰ τὴν ἀπάμβλυνση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ τὴ νομοθετικὴ ρύθμιση τῶν ἐνοικίων τῆς οἰκιακῆς καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς στέγης.

Γιὰ τὴν ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ ὁλοκληρωμένης οἰκιστικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴ γρήγορη ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων καὶ ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

Γιὰ τὴν περαιτέρω βελτίωση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου γιὰ τὸ ἀναλογικὸ σύστημα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τὴν παραπέρα αὔξηση τῶν συντάξεων καὶ τῶν ἐπιδομάτων ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται στὶς σημερινὲς συνθῆκες καὶ τὰ ἐπίπεδα διεθνῶν συμβάσεων.

Γιὰ τὴν αὔξηση τοῦ ἐξευτελιστικὰ χαμηλοῦ ἐπιδόματος τῶν ἐθνοφρουρῶν μας.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ στὸ ταχύτερο χρονικὸ διάστημα ἑνὸς ὁλοκληρωμένου Κρατικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς δωρεὰν Μέσης Παιδείας καὶ τὴν αὔξηση τῶν κονδυλίων γιὰ ὑποτροφίες καὶ δάνεια γιὰ σπουδὲς σὲ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Τὴν ἐπίσπευση τῆς ἵδρυσης Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο.

Γιὰ τὴν ἵδρυση κρατικῶν νηπιοκομικῶν καὶ παιδοκομικῶν σταθμῶν γιὰ τὴν διευκόλυνση τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν.

Γιὰ τὴ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν στοιχείων κρίσης ποὺ ἄρχισαν νὰ ἐμφανίζονται στὴν κυπριακὴ οἰκονομία.

Γιὰ τὴν κρατικοποίηση τῶν διϋλιστηρίων καὶ τὴν ὅλη παραγωγὴ καὶ διάθεση τῶν πετρελαιοειδῶν καὶ τὴν ἵδρυση κρατικῶν καὶ ἡμικρατικῶν ἑταιρειῶν σὲ βασικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Κύπρος καὶ ὁ σκληρὰ δοκιμαζόμενος κυπριακὸς λαὸς χρειάζεται μιὰ ριζοσπαστικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ὅπως αὐτὴ ποὺ ἔχουμε διαγράψει. Χρειάζεται μιὰ ποιοτικὴ ἀλλαγή. Χρειάζεται ἔργα. Καὶ γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ χρειάζεται σκληρὴ δουλιά. Χρειάζεται πλήρης ἀναδιοργάνωση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Χρειάζεται νέα πνοὴ καὶ νέος παλμὸς στὴ δουλιά.

Τὸ ΑΚΕΛ—Ἀριστερὰ εἶναι τὸ Κόμμα τῆς δουλιᾶς τὸ Κόμμα τῆς συνέπειας, τὸ Κόμμα τῶν ἔργων, τὸ Κόμμα τῆς πάλης. Καὶ θ' ἀγωνισθοῦμε μ' ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ κάμουμε ζωὴ καὶ πράξη αὐτὰ ποὺ χρειάζεται, ποὺ ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ὁ λαός.

Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης διαπνέεται ἀπὸ συντηρητισμό. Τῆς λείπει ὁ δυναμισμός. Τῆς λείπει ἡ πρόβλεψη. Δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ καὶ θὰ καταψηφίσουμε ὁρισμένα κονδύλια ἐνῶ γιὰ ἄλλα θὰ τηρήσουμε στάση ἀποχῆς. Θὰ ψηφίσουμε ὅμως τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθεῖ ἀνωμαλία τώρα ἰδιαίτερα ποὺ πᾶμε γιὰ βουλευτικὲς ἐκλογὲς

Τὸ ΑΚΕΛ ἐπαναλαμβάνει ὅτι θἄναι πάντα πρόθυμο γιὰ συνεργασία μὲ ὅλες τὶς πατριωτικὲς δημοκρατικὲς δυνάμεις μὲ βάση τὴν ἐγκριμένη καὶ διακηρυγμένη γραμμὴ καὶ ταχτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ καὶ μιᾶς φιλολαϊκῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρέπει νὰ σημειώσουμε μὲ εὐχαρίστηση τὴ σχετικὰ μὲ προηγούμενα χρόνια ἔγκαιρη κατάθεση τῶν προϋπολογισμῶν στὴ Βουλή.

Ὄχι βέβαια μέσα στὰ χρονικὰ ὅρια τῆς συνταγματικῆς πρόνοιας ἀλλὰ ἀρκετὰ ἔγκαιρα γιὰ νὰ δοθεῖ ἀρκετὸς χρόνος στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ νὰ κάμει πληρέστερη μελέτη, ἀνάλυση καὶ ἀξιολόγηση. Εὐχαριστοῦμε ἐπίσης τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν, τὸ Διευθυντὴ τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ, τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ ὅλους τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ποὺ προσῆλθαν σὲ συνεδρίες τῆς ἁρμόδιας ἐπιτροπῆς καὶ συνεργάσθηκαν μαζί μας στὴ διεκπεραίωση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ ἔργου μὲ τὶς ἀπαντήσεις, τὶς διευκρινήσεις καὶ ἐπεξεγήσεις τους.

Ἡ συνεργασία αὐτὴ στὸ ἔργο τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἡ παρουσία τους ἐδῶ κατὰ τὴ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν εἶναι δείγματα σεβασμοῦ γιὰ τὴ νομοθετικὴ ἐξουσία καὶ ἀποδοχῆς καὶ ἐκτίμησης τοῦ ρόλου τῆς Βουλῆς γιὰ ἔλεγχο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Λαοῦ. Τέτοιος ἔλεγχος ἐξ ἄλλου συνιστᾶ ἕνα ἀπὸ τὰ βασικότερα στηρίγματα τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν φέτος γίνεται σ' ἕνα κλίμα σοβαρῆς ἀνησυχίας καὶ ἀμφιβολίας τοῦ λαοῦ γιὰ τὸ πολιτικὸ καὶ οἰκονομικό του μέλλον.

Στὸν πολιτικὸ τομέα εἶναι διάχυτη ἡ ἐντύπωση ὅτι πελαγοδρομοῦμε μέσα σὲ γενικὲς καὶ ἀσαφεῖς δηλώσεις καὶ συνθήματα χωρὶς καμμιὰ στρατηγικὴ καὶ τακτικὴ ποὺ θὰ καθορίζουν τὶς ἐνέργειές μας γιὰ τὴν πάρα πέρα πορεία μας.

Ἀντὶ μεθοδεύσεως τῶν ἐνεργειῶν μας μέσα σὲ προδιαγεγραμμένη καὶ προκαθορισμένη τακτικὴ καὶ στρατηγικὴ ἀσχολούμεθα περισσότερο μὲ τὴ δημιουργία ἐντυπώσεων στὸ ἐσωτερικό. Ἀκόμα καὶ οἱ ἐπαφές μας στὸ ἐξωτερικὸ ἔχουν στόχο τὸν ἐντυπωσιασμὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Στὸν οἰκονομικὸ τομέα ποὺ ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ τὴ συντήρηση καὶ συνέχιση τοῦ ἀγώνα μας γιὰ ἐπιβίωση καὶ δικαίωση ἡ ἀνησυχία καὶ ἀμφιβολία δὲν εἶναι μικρότερη. Τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα εἶναι τεράστια καὶ οἱ κίνδυνοι ἀποσταθεροποίησης τῆς οἰκονομίας μας οὐσιαστική. Ἐργατικὴ ἀναταραχὴ ἀλλὰ καὶ ἡ μὴ ἔγκαιρη προώθηση ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τῶν ἀπαραίτητων μέτρων σὲ συνδυασμὸ μὲ ἀρνητικὰ διεθνῶς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις θέτουν σὲ κίνδυνο τὴ σταθερότητα τῆς οἰκονομίας μας καὶ θέτουν σὲ σοβαρὴ δοκιμασία τὸ ὅλο οἰκονομικό μας ὑπόβαθρο.

Δὲν θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε πανικό, πρέπει ὅμως νὰ μιλήσουμε καθαρὰ γιὰ μιὰ ἐπικίνδυνη κατάσταση καὶ μιὰ ἀνησυχητικὴ νοοτροπία.

Τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία μας συνδυάζονται τώρα μὲ μιὰ τρομερὴ ἐργατικὴ ἀνησυχία καὶ ἀναταραχή. Ὁ κίνδυνος ἐπερχόμενων ἀπεργιακῶν κυμάτων ἀπὸ ὅλους γενικὰ τοὺς τομεῖς εἶναι σοβαρότατος. Εἶναι ἐπίσης διάχυτη ἡ ἐντύπωση στὸ λαὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐλέγχει τὴν

κατάσταση. Εἶναι θλιβερὴ διαπίστωση ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν πείθει, ἰδιαίτερα στοὺς πολὺ σοβαροὺς καιροὺς ποὺ περνοῦμε γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Ἡ μειωμένη δὲ πειστικότητα τῆς Κυβερνήσεως σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ὀξεία οἰκονομικὴ κρίση καὶ τὴν ἐργατικὴ ἀναταραχὴ δημιουργεῖ μιὰ κατάσταση ἡ ὁποία εἶναι τρομερὰ ἀνησυχητική. Τὸ ὅτι ἄλλες χῶρες ἀντιμετωπίζουν παρόμοια ἢ χειρότερη οἰκονομικὴ κρίση δὲν εἶναι ἀπάντηση. Ὁ σχεδιασμὸς τῆς οἰκονομίας ποὺ καταρτίζεται ἀκόμα κάτω ἀπὸ συνθῆκες εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς καὶ ἀντικατοπτρίζει χωρὶς εὔκολο παραλληλισμὸ πολιτικο-οἰκονομικὴ κατάσταση δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεχθεῖ τὴν πολυτέλεια ὑψηλοῦ πληθωρισμοῦ καὶ μεγάλης ἀνεργίας. Ὁ λαὸς ἀναμένει τὴν ἄμεση λήψη τῶν διορθωτικῶν μέτρων γιὰ λύσεις.

Οἱ ὑποσχέσεις γιὰ λήψη διορθωτικῶν μέτρων δὲν πείθουν. Μόνο ἡ ἔγκαιρη ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων πείθει. Καὶ δυστυχῶς δὲν εἶναι καλὲς οἱ ἐμπειρίες τοῦ λαοῦ στὸν τομέα αὐτό. Καθησυχαστικὲς δηλώσεις δὲν ὀφελοῦν γιατὶ ὁ λαὸς ψηλαφεῖ τὴν κρίση. Ψηλαφεῖ καὶ βλέπει ὅτι τὸ μισό μας συνάλλαγμα ποὺ κερδίζουμε ἀπὸ τὶς ἐξαγωγές μας τὸ θέλουμε γιὰ νὰ φέρνουμε πετρέλαιο μὲ τεράστιες πιέσεις στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν μας.

Τὸ ἔλλειμμα στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τὸ 1979 ἦτο περίπου £11 ἑκ., πλησιάζει δὲ τὰ £30 ἑκ. τὸ 1980. Καὶ τὸ ἔλλειμμα θὰ καλυφθεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμό. Ὁ πληθωρισμὸς τὸ 1979 ἦτο 9.5% τὸ δὲ 1980 ἀναμένετο νὰ διακυμανθεῖ γύρω στὸ 13-14%.

Ὁ πληθωρισμὸς βέβαια στὴν Κύπρο ὀφείλεται τόσο σὲ ἐξωτερικὰ αἴτια, δηλαδὴ σὲ εἰσαγόμενο πληθωρισμό, ὅσο καὶ ἐσωτερικά. Ἐσωτερικὰ αἴτια εἶναι ἡ ἄνοδος γενικὰ τῶν εἰσοδημάτων τὰ ὁποῖα τὰ τελευταῖα χρόνια ἀνεβαίνουν μὲ ρυθμὸ μεγαλύτερο τοῦ ρυθμοῦ τῆς παραγωγικότητας.

Ἂν δὲν ληφθοῦν δὲ ἔγκαιρα τὰ ἀπαραίτητα μέτρα ἡ ἐπιδείνωση τῆς κρίσης θὰ εἶναι πολὺ μεγάλη.

Μετὰ ἀπὸ περίοδο συνθηκῶν πλήρους ἀπασχόλησης ὑπάρχει πρόβλημα ἀνεργιακὸ τὸ ὁποῖο πρόβλημα τείνει νὰ αὐξάνεται καὶ ὅσο ἡ κρίση μεγαλώνει τὸ πρόβλημα θὰ γίνεται πολὺ ὀξύτερο.

Ἀντιμετωπίζουμε ἤδη κρίση στὶς ἐξαγωγές μας.

Ἡ μὴ λήψη ἔγκαιρων μέτρων ἐπηρέασε ἀρνητικὰ τὶς παραγωγικὲς ἐπενδύσεις καὶ τὶς ἰδιωτικὲς ἀποταμιεύσεις.

Λεπτομερῆ κατάσταση τῆς οἰκονομίας μας πήραμε ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν σὲ πρόσφατη τηλεοπτικὴ παρουσίαση στὴν ἐνημερωτική του ὁμιλία στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, καὶ στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Αὐτὴ ἡ κατάσταση ἀντικατοπτρίζεται ἐξ ἄλλου στὴ λεπτομερὴ Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ἀποτελεῖ τὴ συνισταμένη τῶν ἀπόψεων τῶν Κομμάτων στὴ Βουλή.

Θὰ προσπαθήσω νὰ ἀναφέρω, κύριοι συνάδελφοι, σὲ συντομία καὶ νὰ ἀναλύσω μόνο ὁρισμένους τομεῖς καὶ θὰ κάμω παρατηρήσεις.

Ἀπὸ τοῦ 1978 διαπιστώθηκε καὶ ἐτέθη καὶ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ οἰκονομία μας παρουσιάζει ἀνησυχητικὲς ἐνδείξεις γιὰ ὑπερθέρμανση.

Δυστυχῶς ὅταν δόθηκαν τὰ πρῶτα σήματα γιὰ τὴν ὑπερθέρμανση δὲν λήφθηκαν τὰ μέτρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ ἔθεταν ὑπὸ ἔλεγχο τοὺς δυσμενεῖς παράγοντες οἱ ὁποῖοι ἐνεργοῦσαν πάνω στὴν οἰκονομία.

Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο προέκυπτε τότε ἦτο ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας

μας ἀπὸ τὸ 1974 μέχρι τὸ 1977 εἶχαν σὰν στόχο τὴν ἀπασχόληση καὶ ἐπομένως εἶχε δοθεῖ ἡ ἔμφαση στὴ δημιουργία βιομηχανιῶν ποὺ θὰ ἀπορροφοῦσαν τὸ ἀδρανοῦν ἐργατικὸ δυναμικὸ καὶ ἐπίσης ὁ δημόσιος τομέας προχώρησε μὲ πάρα πολλὰ ἔργα γιὰ νὰ δημιουργήσει ἐργασίες.

Ὅμως ἀπὸ τὸ 1977 ἤδη ὁδηγηθήκαμε σὲ συνθῆκες πλήρους ἀπασχόλησης καὶ θὰ ἔπρεπε ἀπὸ τὸ 1977 νὰ ἀρχίσουν ἐνέργειες οἱ ὁποῖες θὰ ἀντιμετώπιζαν διαρθρωτικὰ προβλήματα τῆς βιομηχανίας μας διαφορετικὰ μοιραῖα θὰ ὁδηγούμεθα σὲ συνθῆκες πληθωρισμοῦ λόγω ἀκριβῶς τῆς ὑπερθέρμανσης ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν πλήρη ἀπασχόληση καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερκατανάλωση. Βεβαίως λέγοντας αὐτὸ δὲν ὑποτιμοῦμε καθόλου τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κύπρος σὰν μιὰ χώρα ποὺ ἀσκεῖ πολυμερὲς ἐμπόριο ὑφίσταται τὶς ἐπιδράσεις τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς κρίσης, ἀλλὰ στὴν Κύπρο ἡ οἰκονομικὴ κρίση ποὺ ἀντιμετωπίζουμε δὲν εἶναι ἀπότοκος μόνο τῶν διεθνῶν προβλημάτων ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀπότοκος τοῦ γεγονότος ὅτι εἰδικοὶ παράγοντες ποὺ λειτουργοῦσαν στὴν Κύπρο, ἐνῶ ἦσαν ὁρατοί, ἐνῶ ὑποδείχθηκαν, δὲν λήφθηκαν τὰ μέτρα γιὰ νὰ περιορισθοῦν ἢ νὰ ἐλεχθοῦν ἢ νὰ περιορισθεῖ σὲ κάποιο βαθμὸ ὁ ἐπηρεασμὸς ἀπὸ τὴ διεθνὴ ὕφεση.

Διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς στὸν τρόπο προώθησης τῶν ἐπενδύσεων καὶ στὴ βιομηχανία εἰδικὰ δὲν ἔγιναν.

Οἱ βιομηχανίες ἦσαν ἐντάσεως ἐργασίας. Λόγω τῆς ραγδαίας αὔξησης τῶν μισθῶν καὶ λόγω τῆς παράλληλης αὔξησης τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν πετρελαιοειδῶν οἱ βιομηχανίες αὐτὲς ἔπαψαν νὰ εἶναι ἀνταγωνιστικὲς στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἀντιμετώπισαν κρίση στὶς ἐξαγωγές.

Ἐνῶ ἂν δημιουργούσαμε βιομηχανίες ποὺ ἦσαν πιὸ ἀποδοτικὲς θὰ μποροῦσαν νὰ ἀνθέξουν τὸν ἀνταγωνισμὸ καὶ τὶς ἀλλαγὲς ποὺ ἔγιναν στὸ ἐσωτερικό.

Βέβαια τὸ πρόβλημά μας δὲν εἶναι μόνο τοῦτο. Τὸ πρόβλημά μας εἶναι ὅτι μὲ τὴν αὔξηση τῆς κατανάλωσης ἔγινε καὶ αὔξηση τῶν εἰσαγωγῶν καὶ δημιουργήθηκε κι' ἐκεῖ κρίση, δηλαδὴ ὑπῆρξε μιὰ κρίση στὸ ρυθμὸ αὔξησης τῶν ἐξαγωγῶν μας τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ ἄλλων καὶ ὑπῆρξε μιὰ ραγδαία αὔξηση στὶς εἰσαγωγές μας καὶ τὸ χάσμα στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν διευρύνθη ἐπικίνδυνα. Ἕνα ἄλλο πρόβλημα συνδέεται μὲ τὸν τομέα τῶν ἐπενδύσεων. Μετὰ τὸ 1974 οἱ ἐπενδύσεις ποὺ γίνονταν ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸ τομέα ἦσαν πολὺ μικρὲς λόγω τοῦ ὅτι ἴσως νὰ ὑπῆρχε μιὰ τάση πρὸς μικροῦ μεγέθους ἐπενδύσεις γιὰ γνωστοὺς ψυχολογικοὺς λόγους.

Ἦταν ἀναγκαῖο νὰ δημιουργηθοῦν οἱ συνθῆκες ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες θὰ ἐνεθάρρυναν τὴν αὔξηση τῶν ἐπενδύσεων. Ὑπῆρχαν κάποια κίνητρα τὰ ὁποῖα δόθηκαν σὲ πρῶτο στάδιο καὶ ἦτο πολὺ σωστὰ ποὺ δόθηκαν γιὰ νὰ γίνει ἐπαναδραστηριοποίηση.

Σὲ κάποιο στάδιο, ὅταν ἤλθαμε σὲ συνθῆκες πλήρους ἀπασχόλησης, θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν ὑπάρχουν κίνητρα γιὰ ἐπέκταση τῆς οἰκονομίας ἐφόσο εἴχαμε πρόβλημα ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἦταν ὅμως ἀπαραίτητο μὲ τὴν ἄρση τῶν κινήτρων τούτων ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθει ἡ Κυβέρνηση μὲ ἐκλεκτικὰ κίνητρα γιὰ νὰ καθοδηγήσει μὲ τὰ ἐκλεκτικὰ αὐτὰ κίνητρα τὴν οἰκονομία μας ἐκεῖ ποὺ ἔπρεπε, καὶ παραλλήλως νὰ ἐνθαρρύνει τὶς ἐπενδύσεις στοὺς τομεῖς ἐκείνους ποὺ θὰ ἦταν πιὸ παραγωγικοί.

Δυστυχῶς ὅμως αὐτὸ δὲν ἔγινε καὶ παρέμειναν τὰ πράγματα νὰ ἐξελιχθοῦν μόνα τους μὲ ἀποτέλεσμα σήμερα νὰ ὑπάρχει σοβαρὴ κάμψη τῶν ἐπενδύσεων. Καὶ ἐνῶ σήμερα εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ὑπάρξει αὔξηση τῶν ἐπενδύσεων γιὰ παραγωγικὲς

δραστηριότητες σήμερα ἐπικρατεῖ ἀρνητικὸ κλίμα λόγω τοῦ ὅτι ὑπάρχει γενικὴ οἰκονομικὴ κρίση ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἐνθαρρυντικὴ γιὰ τὴν αὔξηση τῶν ἐπενδύσεων.

Παράλληλα μὲ τὶς ἐπενδύσεις πρέπει νὰ δοῦμε καὶ τὸ θέμα τῶν ἀποταμιεύσεων. Ἐὰν ἐρευνήσουμε πῶς προέκυπταν οἱ ἐπενδύσεις ἀπὸ τὸ 1974 μέχρι τώρα, θὰ φανεῖ ὅτι σ' ἕνα πολὺ μεγάλο βαθμὸ τὸ ἐπενδυτικὸ ἔργο τοῦ δημόσιου τομέα ἐξαρτᾶτο ἀπὸ ἐξωτερικὰ δάνεια καὶ δὲν μπορεῖ μιὰ χώρα νὰ δανείζεται ἐπ' ἄπειρο γιατὶ κάποτε ἀρχίζει, καὶ τὰ ἀποπληρώνει.

Δὲν κατορθώθηκε νὰ δημιουργηθοῦν οἱ συνθῆκες ἐκεῖνες ποὺ θὰ αὐξάνετο ἡ ἀποταμίευση. Δοκίμασε ἡ Κυβέρνηση χρησιμοποιώντας τὰ φορολογικὰ μέτρα νὰ ἀφαιρέσει ἀγοραστικὴ δύναμη ἀπὸ τὸ κοινὸ καὶ νὰ δημιουργήσει μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀποταμίευση, ὅμως οἱ φόροι ποὺ ἐπιβλήθηκαν καὶ ἡ ἐπιλογὴ τῶν φόρων ἦταν τέτοια ποὺ δὲν ἔφερε τὸ ἐπιθυμητὸ ἀποτέλεσμα διότι ἦσαν ὅλοι φόροι ποὺ αὔξησαν τὴ συσχέτιση μεταξὺ ἄμεσων καὶ ἐμμεσων φόρων πρὸς ὄφελος τῶν ἐμμέσων φόρων.

Καὶ σὲ περίοδο ποὺ ὑπῆρχε τάση γιὰ αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων, τῶν μισθῶν, οἱ ἔμμεσοι φόροι ἔδωσαν ὤθηση γιὰ περαιτέρω αὔξηση τῶν μισθῶν.

Μπήκαμε ἔτσι στὸ φαῦλο κύκλο τῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων. Μπήκαμε σὲ περίοδο κρίσης.

Ὁ πληθωρισμὸς τοῦ 1980 ἀναμένετο νὰ βγεῖ στὸ 15% καὶ μερικοὶ μιλοῦσαν γιὰ 18%.

Ἡ Κυβέρνηση ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπίσει τὸν πληθωρισμὸ ὁ ὁποῖος προχωροῦσε καὶ ὁ ὁποῖος ἂν δὲν ἐλαμβάνετο κανένα μέτρο πρὸς ἀνακοπή του τότε θὰ ὁδηγούμεθα σίγουρα σὲ συνθῆκες στασιμοπληθωρισμοῦ ποὺ εἶναι ὁ χειρότερος συνδυασμός.

Ἡ Κυβέρνηση ἔλαβε μερικὰ μέτρα κυρίως νομισματικὰ ποὺ εἶναι περιορισμὸς οὐσιαστικῶν πιστώσεων. Τὰ μέτρα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβε ἦταν γενικὰ καὶ ἐνῶ μὲν συγκράτησαν τὸν πληθωρισμὸ εἶχαν καὶ σὰν ἀποτέλεσμα νὰ συγκρατήσουν ὁλόκληρη τὴν οἰκονομία μὲ κίνδυνο νὰ δημιουργήσουν στασιμότητα στὴν οἰκονομία.

Τὰ μέτρα ἦσαν τόσον γενικά, γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὰ στὴν προσπάθεια γιὰ συγκράτηση τοῦ πληθωρισμοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα δυστυχῶς νὰ πλήξουν τομεῖς οἱ ὁποῖοι ἦτο ἀναγκαῖο νὰ μὴν πληγοῦν ἀλλὰ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν, ὅπως εἶναι οἱ ἐξαγωγικὲς βιομηχανίες, ὅπως εἶναι οἱ ἐπενδύσεις σὲ τομεῖς παραγωγικούς.

Ἡ καθυστέρηση στὴ λήψη ὁποιωνδήποτε μέτρων τὴν κατάλληλη στιγμὴ ὁδήγησε ἀργότερα στὴν ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν γενικὰ μέτρα μὲ ἀποτέλεσμα νὰ περιορισθεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ ὁ πληθωρισμὸς ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ δημιουργηθεῖ στασιμότητα στὴν οἰκονομία μας.

Ἔτσι τώρα ὑπάρχει μιὰ οἰκονομικὴ στασιμότητα, ὑπάρχει πληθωριστικὴ πίεση καὶ ἔχουμε εἰσέλθει στὸ φαῦλο κύκλο τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων.

Ἡ περαιτέρω καθυστέρηση γιὰ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων θὰ μᾶς ὁδηγήσει σὲ συνθῆκες ποὺ πολὺ δύσκολα θὰ τὶς ἀντιμετωπίζουμε.

Σημειώνουμε ἐδῶ ὁρισμένες ἀξιοσημείωτες ἐνθαρρυντικὲς ἀπόψεις καὶ διαπιστώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Προγραμματισμοῦ κου Ἀριστείδου.

(1) Τὰ 2/3 τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων γιὰ τὸ 1981 θὰ προέλθουν ἀπὸ αὐξήσεις ἄμεσου φόρου μὲ ἀποτέλεσμα τὴ βελτίωση τῆς ποσοστιαίας ἀναλογίας τῶν ἄμεσων φόρων ποὺ κατὰ κανόνα συμβάλλει σὲ δικαιότερη κατανομὴ φορολογικῶν βαρῶν.

(2) Τὸ τελευταῖο τρίμηνο οἱ εἰσαγωγὲς ἔχουν μειωθεῖ.

(3) Τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν παρουσιάζει λιγότερο ἔλλειμμα ἀπ' ὅ,τι προηγουμένως. Οἱ εἰσαγωγὲς ἔχουν μειωθεῖ ἐνῶ οἱ ἐξαγωγὲς δὲν ἔχουν μειωθεῖ. Καὶ ὁ δείκτης λιανικῶν τιμῶν ἔχει δείξει σημεῖα σταθερότητας. Βεβαίως, ὅπως λέει καὶ ὁ ἴδιος ὁ κος 'Υπουργός, εἶναι πολὺ πρόωρο νὰ βασισθεῖ κανεὶς στὰ ἀποτελέσματα ἑνὸς τριμήνου. Εὐχόμαστε ὅμως τὰ συμπεράσματα νὰ ἐπαληθευθοῦν καὶ νὰ συνεχισθοῦν.

Στὸ θέμα τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐχειρίσθη μέχρι σήμερα τὸ θέμα ἡ Κυβέρνηση δὲν ἦταν ἱκανοποιητικός. Γιατὶ πέραν τοῦ ὅτι δὲν ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα αὐτὸ καθ' ἑαυτό, εἰς πολλὲς περιπτώσεις ὁ ἔλεγχος αὐτὸς ἀντὶ νὰ χρησιμοποιηθεῖ πρὸς προστασία τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ ἀλλὰ καὶ ἐνίσχυση τῆς οἰκονομίας ἐκινήθη σὲ τομεῖς ποὺ κατέληξε σὲ βάρος Κυπριακῶν Βιομηχανιῶν.

Καὶ ἔγινε ἀντικίνητρο ἀνάπτυξης βιομηχανιῶν. 'Επομένως πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων νὰ μελετηθεῖ σοβαρὰ ἀπὸ τὴ βάση του καὶ νὰ μὴ γίνονται σπασμωδικὲς κινήσεις καὶ ἐνέργειες. Χωρὶς βέβαια νὰ ξεφεύγουμε ἀπὸ τοὺς στόχους μας, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι ἡ διασφάλιση τοῦ καταναλωτοῦ μὲ ταυτόχρονη διασφάλιση τῶν συνθηκῶν ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας μας.

Μιλώντας γιὰ ἐξαγωγὲς δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ ἐνδιατρίψουμε κάπως στὸ θέμα τῆς συνδέσεως Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινὴ 'Αγορά.

'Η Κύπρος ἀκολούθησε ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας της μέχρι σήμερα πολιτικὴ πολυμεροῦς ἐμπορίου. Ποὺ σημαίνει ὅτι προτιμοῦμε ἐμπορικὲς σχέσεις πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐμπορίου εἶναι φυσικὸ ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ σημασία στὶς ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ τὴν Κοινὴ 'Αγορά.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ θέμα αὐτὸ δημιουργεῖ πολλὴ συζήτηση θέλουμε νὰ ποῦμε ἐξ ὑπαρχῆς ὅτι εἶναι φυσιολογικὴ ἡ οἰκονομικὴ σύνδεσή μας μὲ τὴν Εὐρώπη γιατὶ ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ γεωγραφικά, ἱστορικά, πολιτιστικὰ καὶ οἰκονομικὰ μέρος τῆς Εὐρώπης.

'Αλλὰ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸν οἰκονομικὸ ἰδιαίτερα τομέα πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι πράγματι εἰσάγουμε περισσότερα ἀπὸ τὴν Κοινὴ 'Αγορὰ ἀπὸ ὅ,τι ἐξάγουμε.

Καὶ αὐτὸ εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολεῖ συνεχῶς. Πῶς νὰ αὐξήσουμε τὶς ἐξαγωγές μας πρὸς τὶς χῶρες τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς. "Ομως γιὰ βασικὰ προϊόντα οἱ χῶρες τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς ἀπορροφοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς παραγωγῆς μας.

Κι' ἀναφερόμαστε ἰδιαίτερα στὸ θέμα τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Οἱ πατάτες π.χ. : 'Εξάγουμε 130 χιλιάδες τόννους σὲ χῶρες τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς καὶ μόνο 20 χιλιάδες στὶς ὑπόλοιπες χῶρες. Οἰνικὰ προϊόντα : 'Εξάγουμε £9 ἑκ. στὴν Ε.Ο.Κ. καὶ £4 ἑκ στὶς ὑπόλοιπες χῶρες μὲ κυριότερο ἀγοραστὴ τὴ Σοβιετικὴ "Ενωση.

Γιατὶ ἐξάγονται στὴν Κοινὴ 'Αγορά ; Γιατὶ αὐτὴ ἦτο ἡ πατροπαράδοτη ἀγορά μας καὶ γιατὶ δὲν μπορέσαμε νὰ βροῦμε καὶ ἄλλες ὑπαλλακτικὲς ἀγορές. 'Επομένως οἱ ἐντυπώσεις μερικῶν ὅτι περίπου κάνουμε χατήρι στὴν Κοινὴ 'Αγορὰ παραγνωρίζουν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κοινὴ 'Αγορὰ εἶναι ἕνας βασικὸς οἰκονομικὸς συνεργάτης κατὰ φυσιολογικὸ τρόπο διότι δὲν ὑπάρχουν καὶ ὑπαλλακτικὲς λύσεις.

Ἐμεῖς σὰν Κόμμα ὑποστηρίζουμε τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ καὶ ὑποστηρίζουμε τὴν τελωνειακὴ ἕνωσή της ἐπίσης. Θεωροῦμε ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτο καὶ ἀδικαιολόγητο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ ἐνῶ ἔληξε τὸ πρῶτο στάδιο τῆς σύνδεσης τὸ 1977 γιὰ πολιτικοὺς καὶ ὄχι οἰκονομικοὺς λόγους ἀνέβαλε τὴ συμφωνία γιὰ τὸ δεύτερο στάδιο καὶ πρόσφατα καὶ πάλι ἀνέβαλε τὶς διαπραγματεύσεις γιὰ νὰ μποῦμε στὸ δεύτερο στάδιο. Καὶ ἔτσι καταδικάστηκε ἡ οἰκονομία μας νὰ προχωρεῖ ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο χωρὶς νὰ γνωρίζουμε ἂν θὰ μποῦμε στὴν ἕνωση ἢ ὄχι. Δὲν ἔχουμε καμμιὰ ἐπιφύλαξη νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ δὲν ἔχει καμμιὰ δικαιολογία νὰ καθυστερεῖ καὶ νὰ ἀναβάλλει συνεχῶς τὴ συζήτηση καὶ συμφωνία γιὰ τὸ δεύτερο στάδιο γιὰ λόγους πολιτικούς, ἔστω καὶ ἂν δὲν λέγονται ἐπισήμως, γιατὶ θὰ εἶναι ἄδικο ἡ Κύπρος νὰ τιμωρεῖται ἀπὸ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ γιατὶ ὑπῆρξε θῦμα εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς. Οἱ πολιτικοὶ λόγοι θὰ ἔπρεπε ἀντίθετα νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν Εὐρώπη νὰ προχωρήσει στὸ θέμα αὐτὸ γιὰ νὰ καταστεῖ καὶ αὐτὸ ἕνας μοχλὸς πίεσης πρὸς τὴν Τουρκικὴ πλευρὰ γιὰ λύση. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἂν ἡ Εὐρώπη δεικνύει πὼς εἶναι ἀπρόθυμη νὰ προχωρήσει στὴ συμφωνία γιὰ δεύτερο στάδιο μέχρις ὅτου ἐπέλθει λύση εἶναι σὰν νὰ δίδεται ἀκόμα ἕνα κίνητρο στὴν Τουρκικὴ πλευρὰ νὰ μὴ θέλει λύση τοῦ προβλήματος.

Βεβαίως πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι στὴν Εὐρώπη ἐκτὸς ἀπὸ ἐξαγωγὲς γεωργικῶν προϊόντων ἐξάγουμε καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Δὲν εἶναι εὔκολη ἀγορὰ ἡ Εὐρώπη γιὰ τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴ διατηρήσουμε καὶ νὰ τὴν ἐνδυναμώσουμε.

Πρῶτο γιατὶ δεικνύει σταθερότητα καὶ δεύτερο καὶ σοβαρότερο γιατὶ ἡ παρουσία τῶν Κυπριακῶν βιομηχανικῶν προϊόντων στὴν Εὐρώπη ἀποτελεῖ ἕνα σοβαρότατο κίνητρο γιὰ τὴ συνεχὴ βελτίωση καὶ ποιοτικὴ βελτίωση τῶν Κυπριακῶν προϊόντων.

Ὁ ποιοτικὸς ἀνταγωνισμὸς στὴν Εὐρώπη εἶναι πολὺ μεγάλος καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ προσπάθειες τῶν Κυπριακῶν βιομηχανιῶν νὰ ἐξάγουν τὰ βιομηχανικά τους προϊόντα στὴν Εὐρώπη ἀποτελεῖ ἕνα μεγάλο βοήθημα καὶ λόγο γιὰ συνεχὴ ἄνοδο τῆς ποιότητας τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς δίδουμε τεράστια σημασία στὴν περαιτέρω ἐπέκταση τῶν ἐξαγωγῶν τῶν βιομηχανικῶν μας προϊόντων πρὸς τὴν Εὐρώπη.

Καὶ ἐνῶ βεβαίως θέλουμε νὰ προχωρήσουμε στὶς ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ τὴν Εὐρώπη, μὲ κανένα τρόπο δὲν περιοριζόμεθα οὔτε ἀπὸ τὴν Εὐρώπη ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ πολυμεροῦς ἐμπορίου ποὺ ἀκολουθοῦμε καὶ πρέπει νὰ συνεχίσουμε νὰ μὴν ἐμποδιζόμαστε νὰ ἀναπτύξουμε τὶς ἐμπορικές μας σχέσεις καὶ μὲ ἄλλες χῶρες. Ἤδη διατηροῦμε ἄριστες σχέσεις μὲ τὶς Ἀνατολικὲς χῶρες. Ὁ τομέας αὐτὸς πρέπει καὶ μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθεῖ περαιτέρω. Καὶ θὰ πρέπει ἐπειδὴ οἱ ἐξαγωγές μας στὶς Ἀνατολικὲς Χῶρες εἶναι μὲ βάση τὶς διακρατικὲς σχέσεις, ἔχουμε τὴν εὐχέρεια τῆς ἀξιοποίησης τῶν φιλικῶν σχέσεων ποὺ διατηροῦνται γιὰ νὰ ζητοῦμε περισσότερη αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὶς χῶρες αὐτὲς μὲ προσπάθεια (α) διατήρησης κάποιας ἰσοσκέλειας στὶς ἐξαγωγὲς καὶ (β) περαιτέρω αὔξησης τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων. Εἶναι πράγματι μεγάλης σημασίας τὸ γεγονὸς ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ προϊόντα μας καὶ δὴ οἰνικὰ προϊόντα ἀπορροφοῦνται ἀπό τὶς χῶρες αὐτές.

Ὁ τρίτος χῶρος ὁ ὁποῖος ἔχει τεράστια σημασία γιὰ μᾶς εἶναι οἱ Ἀραβικὲς χῶρες. Πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι μόνο στὶς Ἀραβικὲς χῶρες οἱ ἐξαγωγές μας

ἔχουν γνωρίσει ραγδαία αὔξηση καὶ μάλιστα σὲ πιστωτικὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο στὶς συναλλαγές μας.

Ὁ τομέας αὐτὸς πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο λαμβάνοντας πάντα ὑπόψη τὶς παραδοσιακὲς ἄριστες φιλικές μας σχέσεις μὲ τὶς χῶρες αὐτές.

Εἶναι βεβαίως καὶ οἱ ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ ὁρισμένες χῶρες ποὺ πρέπει νὰ μᾶς προβληματίσουν παρὰ πολύ. Γιατὶ εἴμαστε μεγάλοι ἀγοραστὲς χωρὶς νὰ πουλοῦμε σχεδὸν τίποτε. Τέτοιες χῶρες εἶναι ἡ Ἰαπωνία καὶ ὁρισμένες ἄλλες χῶρες. Εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο χρονολογεῖται. Γνωρίζουμε τὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων γιὰ τοὺς καθιερωμένους τρόπους ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἀλλὰ πιστεύουμε ὅμως ὅταν ἡ Ἀμερική, μιὰ χώρα μεγάλη λαμβάνει μέτρα γιὰ νὰ ἀξιώνει κάποια ἰσορροπημένη ἐμπορικὴ συσχέτιση μεταξὺ Ἀμερικῆς καὶ Ἰαπωνίας δὲν βλέπουμε γιὰ πιὸ λόγο ἐμεῖς ἡ Κύπρος γιὰ νὰ παραμείνουμε ὀρθόδοξοι στὶς ἀρχές μας τὶς ἐμπορικὲς ἐπιτρέπουμε νὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ τεράστια ἀνισοσκέλεια μὲ τὴν Ἰαπωνία. Οὐσιαστικὰ ἐλλείπει παντελῶς ὁποιαδήποτε ἐξαγωγή.

Τέλος ἔχει μεγάλη σημασία νὰ ἀναπτύξουμε τὶς ἐμπορικές μας συναλλαγὲς μὲ τὶς χῶρες τῆς Ἀφρικῆς γιατὶ εἶναι ἕνας χῶρος μὲ πολλὲς προοπτικὲς καὶ πολλὲς δυνατότητες. Εἰδικὰ δὲ γιὰ τὰ οἰνικὰ προϊόντα μας φαίνεται πὼς ὑπάρχουν πολλὲς προοπτικὲς στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸν Καναδᾶ καὶ στὶς Σκανδιναβικὲς χῶρες.

Καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ ἔχουμε προβλήματα θὰ πρέπει οἱ προσπάθειες ποὺ ἔγιναν μέχρι σήμερα νὰ πολλαπλασιασθοῦν γιὰ νὰ εἶναι ἀποδοτικές.

Θὰ ἀναφερθῶ τώρα στὸ θέμα Πανεπιστημίου. Μιλοῦμε ὅλοι γιὰ Πανεπιστήμιο. Καὶ ὅλοι συμφωνοῦν καὶ δὲν βλέπουμε ἔστω καὶ μιὰ ἐνέργεια ποὺ νὰ μᾶς δείχνει ὅτι ἔγινε ἔστω καὶ ἕνα βῆμα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν γιὰ νὰ ἱδρυθεῖ Πανεπιστήμιο. Κατάντησε τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου νά εἶναι θέμα ἔκφρασης προσήλωσης ὅλων μαζὶ καὶ τῆς Κυβέρνησης. Καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι μὲν εἴμαστε ἀπόλυτα δικαιολογημένοι γιατὶ ἐκφράζουμε πολιτικὲς θέσεις ἀλλὰ οἱ ἐνέργειες καὶ ἡ δράση θὰ πρέπει νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Καὶ δὲν βλέπουμε καμμιὰ ἐνέργεια. Ποιὰ δράση ἔγινε ; Ἐδῶ καὶ τρία χρόνια μιλοῦμε συνεχῶς γιὰ Πανεπιστήμιο. Τὶ ἔγινε ἀπὸ τότε ; Ἔχει γίνει ἔστω ἡ νομοθεσία ποὺ θὰ διέπει τὸ θεσμὸ τοῦ Πανεπιστημίου ; Κανένα βῆμα δὲν ἔγινε καὶ ἀντὶ νὰ μιλοῦμε ἂς ἐρωτήσουμε τὴν Κυβέρνηση πότε ἐπιτέλους θὰ γίνει ἡ ὑλοποίηση τῆς ἀπόφασης γιὰ Πανεπιστήμιο.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ πανεπιστημιακὴ μόρφωση θὰ γίνεται συνεχῶς καὶ περισσότερο προνόμιο τῶν πλουσίων. Ἡ μιὰ δὲ μετὰ τὴν ἄλλη οἱ ξένες χῶρες κλείνουν τὶς πόρτες τους στοὺς ξένους φοιτητές.

Εἶναι πράγματι τραγικὴ ἡ κατάσταση σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὸν ἐκπαιδευτικὸ κόσμο. Καὶ ἡ ἐργατικὴ διαφορὰ ἡ ὁποία προέκυψε ἀπὸ τοὺς κακούς, ἀδέξιους καὶ ἐρασιτεχνικοὺς χειρισμοὺς τῆς Κυβέρνησης ἔχει ὁδηγήσει τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς σὲ μόνιμα διαμαρτυρομένους. Τοὺς ἔχει διασπάσει. Ἔχει συγκεντρώσει τὴν προσοχὴ καὶ τὴ σκέψη τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ πολλοὺς μῆνες τώρα στὴν προάσπιση τῶν ἐπαγγελματικῶν τους ἐνδιαφερόντων. Καὶ ἀσφαλῶς ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι σὲ βάρος τῆς παιδείας. Καὶ τὸ πλῆγμα πάνω στὴν παιδεία εἶναι τεράστιο καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, μόνιμο.

Καὶ ἐπειδὴ ὁμιλοῦμε γιὰ ἔλλειψη ἀποφάσεων ἢ καὶ γιὰ ἄλλες σκοπιμότητες

ἐρωτοῦμε : Πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια λήφθηκε ἀπόφαση νὰ γίνει Γυμνάσιο στὴν περιοχὴ Ἀκακίου—Περιστερώνας. Τρία χρόνια καὶ μέχρι σήμερα δὲν λήφθηκε ἀπόφαση ποῦ θὰ γίνει τὸ Γυμνάσιο. Ἀλλοίμονο ἂν χρειάζονται τρία χρόνια γιὰ νὰ ἀποφασισθεῖ ποῦ θὰ γίνει τὸ Γυμνάσιο μετὰ τὴν ἀπόφαση γιὰ τὴν ἵδρυσή του. Ποιὸς ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν μπαίνουν ἀντικειμενικὰ κριτήρια γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ σχολείου ; Καὶ γιατὶ οἱ εἰδικοὶ δὲν ἀφήνονται νὰ κάμουν τὴ δουλειά τους ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ πολιτικὲς ἐπεμβάσεις καὶ σκοπιμότητες ;

Στὴν προσπάθεια νὰ μὴ δυσαρεστηθεῖ κανένα χωριὸ στὴν περιοχὴ γιὰ πολιτικὲς σκοπιμότητες δυσαρεστοῦνται ὅλοι γιατὶ τελικὰ δὲν ἔγινε τὸ σχολεῖο. Πότε θὰ ἀποφασίσει ἡ Κυβέρνηση ποῦ θὰ γίνει τὸ σχολεῖο ; Οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς μειδιοῦν καὶ θέλουν νὰ μάθουν.

Στὸ θέμα τοῦ συνεργατισμοῦ βλέπουμε τρεῖς πτυχὲς ποὺ δυστυχῶς κάποτε συγχύζονται. Ὑπάρχει τὸ θέμα διαχείρισης καὶ εὐθυνῶν καὶ κατηγοριῶν. Ἡ πτυχὴ αὐτὴ βρίσκεται ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης καὶ Διερευνητικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως τὴν ὁρίζει ὁ νόμος καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ἀφαιθοῦν νὰ ἐκτελέσουν τὸ ἔργο τους ἀνεπηρέαστα καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν κυρώσεις ὅπου φανεῖ ὅτι ὑπάρχουν εὐθύνες.

Ὑπάρχει ἡ ἄλλη πτυχὴ ποὺ ἔχει σχέσει μὲ τὴ διοίκηση τοῦ Συνεργατισμοῦ. Τὴ δομὴ τοῦ Συνεργατισμοῦ. Ἀσφαλῶς κάθε ὀργανισμός, μικρὸς ἢ μεγάλος, πρέπει νὰ εἶναι ζωντανὸς ὀργανισμὸς καὶ πρέπει συνεχῶς νὰ περνᾶ μέσα ἀπὸ μιά διαδικασία προσαρμογῆς τῆς δομῆς καὶ τῆς ὀργάνωσής του ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθός του καὶ ἀνάλογα μὲ τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν. Καὶ εἶναι πράγματι καιρὸς νὰ ἀντιμετωπισθεῖ τὸ θέμα τῆς δομῆς τοῦ συνεργατικοῦ κινήματος καὶ νὰ γίνει τέτοια ὀργάνωση οὕτως ὥστε νὰ διασφαλίζει τὴν πιὸ σωστὴ καὶ ἀποδοτικὴ λειτουργία του.

Ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀδικαιολόγητο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου νὰ παρουσιάσει νομοσχέδιο γιὰ τὴ δομὴ καὶ ὀργάνωση τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Ὑπάρχει μιὰ πρόταση νόμου ἀπὸ μέρους τῆς ἀριστερᾶς. Ἕνα θέμα τόσο σοβαρὸ πράγματι πιστεύουμε ὅτι πρέπει νὰ ρυθμίζεται ἀπὸ νομοσχέδιο ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση ἔχει τὴν εὐχέρεια ἀξιοποίησης καὶ ἐμπειρογνωμόνων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ἀλλὰ καὶ διαθέτει καὶ ἐμπειρίες ἀπὸ τοὺς ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες.

Πρέπει ὅμως κάποτε νὰ τελειώνουν αὐτὰ τὰ πράγματα. Καὶ νὰ παρουσιάζονται στὴ Βουλή.

Θέλουμε νὰ ὑπογραμμίσουμε κατὰ τὸν πλέον ἔντονο τρόπο τὴν ἀνάγκη νὰ σταλεῖ τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο νὰ καθορίζει τὴ δομὴ τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος, τοὺς τομεῖς δραστηριοποίησης, τὸν τρόπο λειτουργίας κλπ.

Ἡ τρίτη πτυχὴ τοῦ θέματος ἀφορᾶ τὸ θεσμὸ τὸν ἴδιο καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει. Ἀποτελεῖ κοινὴ γνώση ὅτι τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἀντιμετώπισε τεράστια κρίση καὶ ἀντιμετωπίζει σοβαρότατα προβλήματα.

Καὶ ἐπειδὴ δὲν βρέθηκε κανεὶς νὰ πεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποστηριχθεῖ ὁ Θεσμὸς αὐτὸς θὰ πρέπει οἱ ἐνέργειες οἱ ὁποῖες γίνονται νὰ εἶναι καὶ ἀποτελεσματικὲς ἀλλὰ καὶ γρήγορες γιὰ νὰ ἐνισχύεται τὸ κίνημα. Πιστεύουμε ὅτι οἱ διάφορες ἐνέργειες οἱ ὁποῖες ἔγιναν καὶ ἄλλες ποὺ παρελείφθησαν νὰ γίνουν ἔγκαιρα ἔχουν ἐπιδεινώσει ἀντὶ νὰ βοηθήσουν τὸ κίνημα.

Θέλουμε νὰ σταθοῦμε εἰδικὰ στὸ θέμα τῶν βιομηχανιῶν τῆς Πάφου.

Ἔχουν γίνει κάποιες βιομηχανίες.

Ἔχει λεχθεῖ ὅτι δὲν ἔχουν γίνει σωστά. Οἱ βιομηχανίες ὅμως ὑπάρχουν. Ἡ Κυβέρνηση ἔπρεπε νὰ δεῖ τὶ θὰ πράξει γιὰ τὶς βιομηχανίες αὐτές. Ἔχουν γίνει κάποιες μελέτες ἀπὸ ξένους εἰδικοὺς στοὺς ὁποίους κατεβλήθη ἕνα τεράστιο ποσὸ σὰν ἀμοιβή. Ὑπάρχουν οἱ μελέτες.

Ποιὸς ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν προχωρεῖ ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ δεῖ τὶ θὰ κάνει γιὰ τὴν κάθε μιὰ βιομηχανία χωριστά ;

Γιὰ νὰ δώσει τὴν πιὸ σωστὴ οἰκονομικὴ λύση.

Ἡ ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης νὰ διορίσει ἕνα σῶμα ἀπὸ δημόσιους ὑπαλλήλους τῶν ὁποίων οὐδόλως ὑποτιμᾶται ἡ τεχνική τους ἐμπειρία καὶ γνώση καὶ δύο ἄλλα πρόσωπα τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ εἶναι ἐξαίρετα σὲ ἄλλους τομεῖς ἀλλὰ εἶναι ἄσχετα μὲ τὴν λήψη ἀποφάσεως γιὰ τὴν διαχείριση βιομηχανιῶν ὕψους £21 ἑκ., καὶ δεύτερο ἡ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅταν συνδέεται μὲ τὴ δήλωση ὅτι τοὺς δίδεται περιθώριο μέχρι τρεῖς μῆνες γιὰ νὰ κάμουν εἰσηγήσεις καὶ τότε οἱ εἰσηγήσεις θὰ μελετηθοῦν καὶ μετὰ θὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις, θὰ ἔχει τεράστιες οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὶς βιομηχανίες. Γιατὶ κάθε μέρα ποὺ περνᾶ γύρω ἀπὸ ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ τύχει ἄμεσου χειρισμοῦ στοιχίζει χρήματα. Εἶναι ἀδικαιολόγητη αὐτὴ ἡ Κυβερνητικὴ ἀπόφαση ἡ ὁποία κατεδικάσθη σχεδὸν ἀπὸ πολλὲς πλευρὲς τῆς Βουλῆς καὶ χαρακτηρίσθη ἐπίσης ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς ὅτι δὲν εἶναι ἀσύνδετη πρῶτον μὲ μίαν τακτικὴ νά μὴ λαμβάνεται καμμιὰ ἀπόφαση κυρίως ἐπὶ βασικῶν θεμάτων καὶ δεύτερο μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλες οἱ ἀποφάσεις ἀναβάλλονται μετεκλογικῶς γιὰ εὐνόητους λόγους. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ εἶναι ἀπαράδεκτη γιατὶ εἶναι ζημιογόνα γιὰ τὸ κίνημα.

Ἐκφράζουμε ἐπίσης ἐντονότατη ἀνησυχία γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουμε δείγματα καὶ ἐνδείξεις καὶ μέχρι καὶ δηλώσεις γιὰ τὴ χρησιμοποίηση τῆς ἀστυνομίας γιὰ πολιτικοὺς κομματικοὺς σκοπούς. Γιὰ τὴ χρησιμοποίηση τῆς κρατικῆς μηχανῆς γιὰ κομματικοὺς σκοπούς. Ἀνώτατοι Δημόσιοι Ὑπάλληλοι συμμετέχουν καὶ σὲ Πολιτικὰ Γραφεῖα ἀκόμα. Ὑπεύθυνοι Λειτουργοὶ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ συγκαλοῦν συσκέψεις τμηματαρχῶν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας γιὰ νὰ ἐξεύρουν τρόπους χρησιμοποιήσεως τῶν προϋπολογισμῶν γιὰ προώθηση τοῦ Κόμματος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Στὴν ἀστυνομία δημιουργεῖται ἕνα κλίμα ὅτι γιὰ νὰ μετατεθεῖ ἀστυνομικός, γιὰ νὰ προαχθεῖ ἀστυνομικὸς πρέπει πρῶτα νὰ ἀποδείξει ὅτι εἶναι πολιτικὸς φίλος καὶ προσφέρει κομματικὲς ἐξυπηρετήσεις. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖο πλῆγμα στὴν ἀστυνομία.

Ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἔχουμε ὅλοι πεῖ κατὰ καιροὺς ὅτι τὸ ἀστυνομικὸ σῶμα εἶχε τεράστια προβλήματα καὶ ἔπρεπε ἡ ἀστυνομία νὰ ἐνδυναμωθεῖ. Καὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀντὶ ἐνδυνάμωση τῆς ἀστυνομίας ἐπιχειρεῖται διάλυση. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἀστυνομικοὶ γυρίζουν καὶ πλησιάζουν κόσμο. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἄλλα πρόσωπα πλησιάζουν ἀστυνομικοὺς καὶ τοὺς ὑπόσχονται προαγωγὲς καὶ μεταθέσεις ἀποτελεῖ ντροπὴ γι' αὐτοὺς ποὺ τὸ πράττουν, ἀποτελεῖ καταστροφὴ γιὰ τὸ ἀστυνομικὸ σῶμα.

Γιατὶ οἱ ἀστυνομικοὶ αὐτοὶ ἀντὶ νὰ κυνηγοῦν τοὺς παρανομοῦντες, παρακολουθοῦν τοὺς ἀντίπαλους πολιτικοὺς ποὺ πηγαίνουν στὸ λαὸ νὰ τὸν ἐνημερώσουν καὶ προσπαθοῦν οἱ ἀστυνομικοὶ αὐτοὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν μιὰ προαγωγὴ νὰ γίνουν κομματικοὶ ὑπηρέτες κάποιου. Αὐτὸ συνιστᾶ ἕνα τεράστιο πρόβλημα.

Πρέπει νὰ ἐξευρεθεῖ ἕνας τρόπος νὰ ἀπαλλάξουμε τὸν ἀστυνομικὸ ἀπὸ τὸ ἄγχος τῆς προαγωγῆς τὸ ὁποῖο τὸν μετατρέπει σὲ κομματικὸ ὑπηρέτη.

Μιὰ εἰσήγηση εἶναι νά παίρνει ὁ ἀστυνομικὸς μετὰ ἀπὸ ὑπηρεσία ὁρισμένων ἐτῶν τὸν μισθὸ τῆς πρώτης προαγωγῆς ἀσχέτως προαγωγῆς. Στὴν Ἑλλάδα π.χ., ἂν οἱ πληροφορίες μου εἶναι σωστές, μετὰ ἀπὸ 15 χρόνια ὑπηρεσία νομίζω, ὁ ἀστυνομικὸς παίρνει τὸν μισθὸ τῆς προαγωγῆς ἔστω καὶ ἂν δὲν προήχθη. Θεωρεῖται δηλαδὴ ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ φυσιολογικὴ πορεία γιὰ τὴν προαγωγὴ ἢ γιὰ τὴν ἀντιμισθία τῆς προαγωγῆς.

Ὑπάρχει ἐπίσης τὸ θέμα τῶν ἀστυνομικῶν ποὺ παύθηκαν κατὰ τὸ πραξικόπημα. Παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ἀποφάσεις τὰ προβλήματά τους δὲν ἔχουν ἀκόμα διευθετηθεῖ πλήρως. Ὁρισμένα ἔχουν, ἀλλὰ καθυστεροῦν. Μπορεῖ τὸ θέμα νὰ ἀπασχολεῖ μόνο ἕνα μικρὸ ἀριθμὸ ἀστυνομικῶν, ἀποτελεῖ ὅμως γιὰ τὴν Κυβέρνηση θέμα ἠθικῆς τάξεως, θέμα ὀφειλῆς σ' αὐτοὺς τοὺς λίγους ποὺ ὑπερασπίσθηκαν μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους κατὰ τὸ πραξικόπημα τὴ συνταγματικὴ νομιμότητα.

Κύριε Πρόεδρε,

Παρὰ τὶς σοβαρὲς ἐπιφυλάξεις μας γιὰ τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ πλεῖστα ὅσα δείγματα ὅτι ἡ Κυβέρνηση χρησιμοποιεῖ καὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ τὴν Κυβερνητικὴ μηχανὴ γιὰ προώθηση προεκλογικῶν σκοπιμοτήτων, θὰ ψηφίσουμε τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς γιατὶ καταψήφιση τῶν προϋπολογισμῶν σὲ προεκλογικὴ περίοδο δυνατὸ νὰ δημιουργεῖ κινδύνους ἐκτροπῆς. Ἡ ψήφιση γίνεται ὑπὸ τὴν αἵρεση τῆς τροποποίησης τοῦ ἄρθρου 4 τῶν νομοσχεδίων γιὰ νὰ μὴν μπορεῖ ἡ Κυβέρνηση σὲ προεκλογικὴ περίοδο νὰ χρησιμοποιεῖ τὰ περισσεύματα ὁρισμένων κονδυλίων γιὰ κάλυψη τοῦ ἐλλείμματος ἄλλων γιὰ κομματικὲς σκοπιμότητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ γίνει διάλειμμα μέχρι τῆς 3.00 ἡ ὥρα, ὁπότε καὶ θὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν μέχρι καὶ τὶς 7.30 τὸ βράδυ, ἂν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ὁμιλητὲς ἕτοιμοι.

(Ὥρα διακοπῆς 1.15 μ.μ.)

(Ὥρα ἐνάρξεως 3.21 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζομε τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Παρακαλῶ τὸν κ. Λυσσαρίδη νὰ ἀνέλθει στὸ Βῆμα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οἱ Προϋπολογισμοὶ ἀνταναικλοῦν τὶς οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς προοπτικὲς μιᾶς Κυβέρνησης.

Ἡ Κύπρος βρίσκεται ὑπὸ κατοχή. Οἱ Προϋπολογισμοὶ θὰ πρέπει ἐπομένως ν' ἀντανακλοῦν μιὰ προσπάθεια οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ἐπιβίωσης. Μιὰ προσπάθεια στράτευσης τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνατοτήτων γιὰ τὴν παραγωγικὴ ἰσορρόπηση τῆς οἰκονομίας, γιὰ τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ τὸν ἀγώνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία.

Εἶναι οἱ ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὶ μέσα στὰ πλαίσια τῶν πιὸ πάνω προοπτικῶν ;

Ἡ δική μας κατηγορηματικὴ ἀπάντηση εἶναι πὼς οἱ προϋπολογισμοὶ εἶναι διαμετρικὰ ἀντίθετοι μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀγώνα.

Ἔτσι, ὑπερψήφιση τῶν προϋπολογισμῶν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἔγκριση στὴν οὐσία ἢ

τουλάχιστο μὲ ἀνοχὴ μιᾶς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ποὺ στρέφεται ἐνάντια στὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ ποὺ ὑπονομεύει τὸν ἀγώνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία.

Ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι συλλογικὸ σῶμα ὁμάδων διαμαρτυρίας. Εἶναι ἕνα σῶμα ποὺ μὲ τὴν ψῆφο του διαμορφώνει τὶς καταστάσεις. Δὲν ἐξυπηρετεῖ χρήσιμο σκοπὸ νὰ διαπιστώνει κανεὶς πὼς μιὰ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ὁδηγεῖ σὲ καταβαράθρωση, πὼς ἡ Κυβέρνηση ἀρνεῖται νὰ υἱοθετήσει μέτρα ποὺ εἰσηγεῖται ὁμόφωνα πολλὲς φορὲς ἡ Βουλή, ἀλλὰ νὰ ἐπικυρώνει τοὺς προϋπολογισμούς.

Ἡ προσπάθεια ταύτισης μιᾶς ὁποιασδήποτε κυβέρνησης μὲ τὴν ὑπόσταση τοῦ κράτους καὶ ἀπαράδεχτη εἶναι καὶ προκαλεῖ θυμηδία. Ἡ Κυβέρνηση ἀντιπροσωπεύει μιὰ πολιτικὴ παράταξη, μιὰ πολιτικὴ φιλοσοφία. Ἂν εἶναι ἐκτὸς λαϊκοῦ αἰσθήματος (ἐφόσο ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἀποδοκιμάζει τὴν πολιτική της) τότε ἢ πρέπει νὰ συμμορφωθεῖ ἢ πρέπει νὰ παραιτηθεῖ. Ἡ παραίτηση μιᾶς κυβέρνησης δὲν σημαίνει τὴν κατάργηση τοῦ κράτους, ἀλλὰ τὸ τέλος μιᾶς πολιτικῆς ποὺ δὲν ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ λαό. Ἡ προσπάθεια ταύτισης κυβέρνησης καὶ κράτους εἴτε ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν κυβέρνηση εἴτε ἀπὸ ἄλλους ποὺ δὲν θέλουν νὰ προχωρήσουν γιὰ τοὺς δικούς τους λόγους στὴν καταψήφιση τῶν προϋπολογισμῶν ἀποτελεῖ ἐπικίνδυνη καταστρατήγηση τῆς δημοκρατίας καὶ κατάργηση οὐσιαστικοῦ περιεχομένου γιὰ τὴ Βουλή.

Ἡ σημερινὴ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση εἶναι τραγική. Ἔχουν διαπραχθεῖ τεράστια σφάλματα καὶ ἔχουν ἀναληφθεῖ ὑποχρεώσεις ποὺ τείνουν νὰ ὑποθηκεύσουν τὸ πολιτικὸ μέλλον τοῦ λαοῦ μας. Συνέχιση αὐτῆς τῆς κατάστασης θὰ ὁδηγήσει μοιραῖα στὴν ἐθνικὴ καταστροφή.

Ὁ τόπος χρειάζεται ἀλλαγή. Καὶ δυνάμεις ἀλλαγῆς εἶναι ἐκεῖνες ποὺ ἀπορρίπτουν τὴν ἀκολουθούμενη πολιτικὴ σταδιακῆς νομιμοποίησης τῶν τετελεσμένων καὶ ὑποδούλωσης τῆς οἰκονομίας σὲ ξένους παράγοντες ποὺ θὰ πληροῦν τὰ τεράστια χάσματα στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν παρασιτικά.

Ἂς ἀρχίσουμε μὲ τὴ σημερινὴ πολιτικὴ πραγματικότητα.

Γιὰ νὰ ἐξετάσει κανεὶς τὶς προοπτικὲς τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος πρέπει νὰ τὸ ἐντάξει μέσα στὶς παγκόσμιες ἐξελίξεις καὶ πιὸ ἰδιαίτερα μέσα στὸ φάσμα τῶν περιφερειακῶν παραγόντων. Δὲν ὑπάρχουν ἀπομονωμένα προβλήματα. Ἐξέταση ἰσοζυγίου δυνάμεων μέσα σὲ στενὰ τοπικὰ πλαίσια ἢ θεώρηση προβλημάτων μὲ βάση μόνο τὶς ἐσωτερικὲς ἰσορροπίες ὁδηγεῖ σὲ λανθασμένα συμπεράσματα.

Τὸ Κυπριακὸ ἐντάσσεται μέσα στὸ εὐρύτερο πλαίσιο τοῦ ἀγώνα τῶν λαῶν γιὰ οὐσιαστικὴ ἀνεξαρτησία καὶ κυριαρχία καὶ περιφερειακά μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀγώνα γιὰ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ μεταποικιστικὲς δεσμεύσεις, ἀπὸ ἡμικηδεμονίες καὶ γιὰ ἐθνικὸ ἔλεγχο πάνω στὶς ἐθνικὲς πηγὲς κάθε χώρας. Τονίσαμε ἐπανειλημμένα πὼς οἱ ξένοι πολιτικο-οἰκονομικοὶ κύκλοι στρέφονται πρὸς τὴν Κύπρο ὄχι γιὰ ἐκμετάλλευση τῶν περιορισμένων πλουτοπαραγωγικῶν της πόρων ἀλλὰ λόγω τῆς γειτνίασής της μὲ τὰ Ἀραβικὰ πετρέλαια καὶ τὴ διώρυγα τοῦ Σουέζ. Ἔτσι τὸ πρόβλημά μας εἶναι ἄμεσα συνυφασμένο μὲ τὶς ἐξελίξεις στὴ Μέση Ἀνατολὴ καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὰ κινήματα ἀνεξαρτησίας καὶ κυριαρχίας μὲ πρωταρχικὸ τὸ Παλαιστινιακὸ ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῆς Ὀργάνωσης Ἀπελευθέρωσης τῆς Παλαιστίνης.

Γιὰ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς τους οἱ μεταποικιοκράτες χρησιμοποιοῦν περιφερειακοὺς πληρεξουσίους τύπου Σατάτ, καὶ ἐσωτερικὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα.

Στὴν Κύπρο τὰ Τούρκικα κατοχικὰ στρατεύματα ἀποτελοῦν τὸν στρατιωτικὸ

βραχίονα πληρεξουσιακῆς παρουσίας καὶ οἱ πλευρὲς ποὺ εἰσηγοῦνται σταδιακὴ ἀποδοχὴ τῶν κατοχικῶν δεδομένων εἴτε εἶναι προγεφυρωματικὲς καταστάσεις ἢ ἔστω καὶ ἀθέλητα ἐξυπηρετοῦν τοὺς ἴδιους σκοπούς.

Θἄταν ἐπικίνδυνα ἀφελὲς νὰ πιστεύει κανεὶς πὼς εἴτε ὁ ἱμπεριαλισμὸς εἴτε ὁ πληρεξούσιος Τουρκικὸς ἐπεκτατισμὸς θὰ ἐγκατέλειπαν ἀπὸ καλὴ θέληση τὰ κηδεμονευτικά τους σχέδια. Μόνο ἂν αὐτὰ τὰ σχέδια καταστοῦν ἀπραγματοποίητα ἢ ἀσύμφορα θὰ εἶναι δυνατὸ ν' ἀνοίξουμε τὸ δρόμο γιὰ μιὰ βιώσιμη καὶ ἀνεχτὴ λύση.

Σὰν μέθοδο τακτικῆς οἱ ἴδιοι αὐτοὶ κύκλοι χρησιμοποιοῦν τὴν Μπαντουστανοποίηση. Δηλαδὴ τὸ διαχωρισμὸ τῶν διαφόρων κρατῶν σὲ μικρότερες αὐτοτελεῖς ἢ ἡμιαυτοτελεῖς ὀντότητες μὲ βάση τό χρῶμα, τὴ θρησκεία ἢ τὴν ἐθνικὴ προέλευση. Αὐτὸ ἔγινε καὶ στὴν Κύπρο.

Εἶναι τραγικὰ ἐπικίνδυνο νὰ παρουσιάζονται παραχωρήσεις πρὸς τούς ξένους μεταποικιστικοὺς κύκλους καὶ τὴν Τούρκικη κατοχὴ σὰν δῆθεν παραχωρήσεις πρὸς τὴν Τουρκοκυπριακὴ κοινότητα. Κάθε βῆμα πρὸς μονιμοποίηση καὶ νομιμοποίηση τῆς κατοχῆς πλήττει ἐξ ἴσου τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλληνοκυπριακῶν καὶ τῶν Τουρκοκυπριακῶν μαζῶν. Ἔτσι τὸ σύνθημα «μᾶς χωρίζει αἷμα»—τόσο προσφιλὲς στὸν Ντενκτὰς—καὶ πὼς ἐπιβάλλεται ἡ ὕπαρξη συνόρων ἀσφάλειας—ἄρα διακρατικῶν—χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ νομιμοποιήσει τὴ διχοτόμηση καὶ γιὰ νὰ καταστήσει τὴν Τουρκοκυπριακὴ κοινότητα μόνιμα ἐγκλωβισμένη τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων καὶ τῆς γκαουλαϊτερικῆς διοίκησης τοῦ Ντενκτὰς ποὺ ταυτόχρονα ἀντιπροσωπεύει τὰ συμφέροντα τῆς Τουρκοκυπριακῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας ποὺ ἔτσι ἐξασφαλίζει μονοπωλιακὴ ἀσύδοτη ἐκμετάλλευση τῶν Τουρκοκυπριακῶν μαζῶν.

Ὅσοι δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὁ ἀντιϊμπεριαλιστικὸς ἀγώνας, ὁ ἀγώνας γιὰ λευτεριὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ἀντικατοχικός, προσφέρουν προσχήματα γιὰ διαιώνιση τῆς κατοχῆς.

Πολὺ χειρότερη ὑπηρεσία προσφέρουν ὅσοι μὲ τὸ περικάλυμμα μιᾶς προοδευτικῆς φρασεολογίας θεωροῦν τὰ Τούρκικα στρατεύματα κατοχῆς σὰν μιὰ ἐγγύηση ἀσφάλειας καὶ ὁμαλότητας. Ἂν ἡ κατοχὴ εἶναι ἀσφάλεια καὶ ὁμαλότητα τότε τὶ χειρότερο θὰ μποροῦσε νὰ ἀναμένει ὁποιοσδήποτε λαός ;

Δὲν θά προβῶ σὲ λεπτομερειακὴ ἀνάλυση τοῦ περιφερειακοῦ στίγματος. Θὰ περιορισθῶ στὰ τελευταῖα σημαντικὰ γεγονότα.

Τὸ πραξικόπημα στὴν Τουρκία—ποὺ ἔγινε μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ πενταγώνου—στόχευε στὴν ἀκόμα πιὸ ἀποτελεσματικὴ κηδεμονία τῆς Τούρκικης πολιτικῆς ζωῆς καὶ στὴν προσπάθεια κατάπνιξης τῆς ἀντίδρασης τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ ἐνάντια σὲ μιὰ ξενοκίνητη ἄρχουσα τάξη, τὴ σωβινιστικὴ καὶ τὴν ἐκμεταλλευτική της πολιτική. Ἡ χούντα ἐξασφάλισε τὴν εὔκολη ἀνοχὴ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ποὺ προσπάθησε νὰ τὴν παρουσιάσει σὰν καλόβουλη. Αὐτὴ ἡ προσπάθεια διευκολύνθηκε ἀπὸ τὴ στάση τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης ἔναντι τῆς χούντας. Στὴν Κύπρο μάλιστα ἔγινε προσπάθεια δημιουργίας ἑνὸς κλίματος αὐταπάτης ἢ ἀπάτης ὅτι τάχατες ἡ διχτατορικὴ κυβέρνηση θὰ μποροῦσε νὰ προσφέρει λύσεις ἀνεχτὲς ποὺ δὲν θὰ τολμοῦσαν νὰ προβάλουν οἱ διάφορες κοινοβουλευτικὲς κυβερνήσεις. Αὐτὸ θὰ σήμαινε πὼς ἐμπόδιο γιὰ λύση δὲν ἦταν ἡ σωβινιστικὴ πολιτικὴ τῆς ἄρχουσας τάξης τῆς Τουρκίας καὶ τῶν στρατοκρατῶν, ἀλλὰ ὁ Τουρκικὸς λαός. Προειδοποιήσαμε ὅτι αὐτὸ ἀποτελοῦσε ἐπικίνδυνη αὐταπάτη, ὅταν ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἦταν ἀπάτη. Τὴν

ἴδια προειδοποίηση ἔκαναν οἱ Τοῦρκοι συνδικαλιστὲς ὅταν ἦρθαν στὴν Κύπρο ποὺ μὲ ἀγωνία θὰ πρέπει νὰ διαπίστωσαν καὶ τὶς αὐταπάτες καὶ τὴν ἀνοχὴ πρὸς τὴ χούντα ποὺ ὑπονομεύει τὸν ἀγώνα τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ γιὰ δημοκρατία καὶ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὶς ξένες κηδεμονίες.

Τὸ δεύτερο σημαντικὸ γεγονὸς εἶναι ἡ ἐπανένταξη τῆς Ἑλλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO. Οἱ μεταποικιστικοὶ κύκλοι σὲ μιὰ προσπάθεια ὁμαλοποίησης τῶν σχέσεων στὴ νοτιοανατολικὴ πτέρυγα τοῦ NATO, ἐπέβαλαν αὐτὴ τὴν ἐπανένταξη. Αὐτὸ ἀποτελεῖ πλήγμα ἐνάντια στὸν ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας καὶ δημιουργεῖ ταυτόχρονα ἀμείλικτα ἐρωτήματα. Ἡ Ἑλλάδα ἀποχώρησε γιατὶ ἡ Τουρκία, μὲ ὅπλα τοῦ NATO, εἰσέβαλε στὴν Κύπρο καὶ κατέλαβε ἕνα σημαντικὸ τμῆμα ἐδαφῶν της. Αὐτὴ ἡ κατοχὴ συνεχίζεται. Πῶς ἑρμηνεύεται λοιπὸν ἡ ἐπανένταξη ; Σὰν ἕνας σιωπηρὸς συμβιβασμὸς μὲ τὰ κατοχικὰ δεδομένα ; Πῶς μπορεῖ ἡ Ἑλλάδα νὰ εἶναι σύμμαχος μὲ μιὰ χώρα ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρατεῖ ὑπὸ κατοχὴ Κυπριακὰ ἐδάφη καὶ νὰ καταδικάζει στὴν προσφυγιὰ διακόσιες σχεδὸν χιλιάδες Ἑλληνοκυπρίους ; Εἴμαστε βέβαιοι πὼς ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καταδικάζει αὐτὴ τὴν ἐνέργεια. Ἰδιαίτερα οἱ προοδευτικὲς δυνάμεις, οἱ δυνάμεις τοῦ σοσιαλισμοῦ ποὺ συνεχῶς ἀνέρχονται καὶ ποὺ ἔχουν ἤδη ἀνοίξει τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἐξουσία.

Παρὰ τὴν ἰσορροπία ἀξιοποίησης ἐνεργειακῶν πηγῶν ποὺ δυνατὸ νὰ ἔχει γίνει ἀποδεκτὴ ἀπὸ τούς βασικοὺς πόλους, κάτι σὰν μιὰ ἐνεργειακὴ Γιάλτα, οἱ Ἀμερικάνικοι πολιτικοὶ στρατιωτικοὶ κύκλοι συνεχίζουν μιὰ προσπάθεια ἀποσταθεροποίησης καὶ ἐνίσχυσης τῆς στρατιωτικῆς τους παρουσίας στὴν περιοχή, τὴν ὁποία προσπαθοῦν νὰ κυκλώσουν οὐσιαστικὰ μὲ στρατὸ καὶ στρατιωτικο-ναυτικὴ παρουσία.

Ἰδιαίτερα οἱ λαοὶ τῆς περιοχῆς ἀγωνιοῦν γιὰ τὴ συνεχιζόμενη πολεμικὴ σύγκρουση ἀνάμεσα στὸ Ἰρὰκ καὶ τὸ Ἰρὰν ποὺ ἀποβαίνει σὲ βάρος τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δυὸ λαῶν καὶ σὲ βάρος τῶν συμφερόντων ὅλων τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς.

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες ἐξετάζεται τὸ Κυπριακὸ μὲ μιὰ ἴσως μεγαλύτερη διάσταση μέσα στὸ κύκλωμα τῶν πολιτικο-στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν τοῦ μεταποικισμοῦ στὴν περιοχή.

Παρὰ τὴ σιωπηρὴ χρησιμοποίηση τῶν Βρεττανικῶν πολεμικῶν βάσεων, τῶν διευκολύνσεων ραντὰρ καὶ ραδιοληπτικῶν σταθμῶν, οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀκόμα πιὸ ἔντονης καὶ ἀνοιχτῆς ἀξιοποίησης τῆς στρατηγικῆς σημασίας τῆς Κύπρου. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει στὸ Βορρὰ χωρὶς νομιμοποίηση τῆς κατοχῆς, γιατὶ θὰ δημιουργοῦσε ἕνα νέο κώδικα διακρατικῶν σχέσεων ποὺ σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις θ' ἀπέβαινε καὶ σὲ βάρος τῶν Ἀμερικάνικων συμφερόντων. Ἔτσι προσπαθοῦν νὰ ἐπιβάλουν σταδιακὰ ἕνα διαιρετικὸ νομιμοποιημένο καθεστώς, δυὸ δημοκρατίες μπανάνας μὲ μιὰ ἔμμεση δική τους ὑπερκηδεμονία. Σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια διευκολύνονται ἀπὸ ὅσους εἰσηγοῦνται βαθμιαῖο συμβιβασμό, δηλαδὴ βαθμιαία ἀναγνώριση τῶν κατοχικῶν δεδομένων.

Μερικοὶ διακηρύττουν. Γιατὶ νὰ μὴ ἐναποθέσουμε τὴν τύχη μας στὴ δύση, δηλαδὴ τὴν Ἀμερική ; Ἔστω κι' ἂν αὐτὸ σημαίνει ἕνα status ἡμιαποικίας ; Ἔτσι ἀποτρέπουμε εὐρύτερους κινδύνους. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα. Γιατὶ ὅταν ἡ ἐνεργειακὴ διάσταση ὑπὸ μορφὴ πετρελαίου θὰ ἔχει ἀλλοιωθεῖ, ἡ Τουρκία θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχει σύνορα μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ἔτσι οἱ πολιτικοστρατιωτικοὶ κύκλοι τῶν ΗΠΑ θὰ ἱεραρχοῦν τὰ

Τούρκικα συμφέροντα σὰν πρῶτα στὴν περιοχή. Αὐτὸ σημαίνει πὼς μιὰ καὶ ἡ τύχη μας θὰ βρίσκεται στὰ χέρια τους, θὰ ἔχουμε προσυπογράψει μιὰ μελλοντικὴ λύση Τουρκοποίησης.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο κινοῦνται οἱ Κυπριακὲς ἐξελίξεις.

Καὶ ὅπως ἐπανειλημμένα τονίσαμε μέσα κι' ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ μπροστὰ στὸ λαὸ προβάλλονται δυὸ διαζευκτικὲς πορεῖες.

'Η μιά, βασίζεται στὸ ὅτι εἴμαστε ἡττημένοι, τὸ ἰσοζύγιο δυνάμεων εἶναι ἀρνητικὸ καὶ ἐπομένως δὲν ἔχουμε ἄλλη ἐπιλογὴ παρὰ νὰ ἀποδεχθοῦμε τοὺς Τούρκικους ὅρους. Οἱ ὑποστηρικτὲς αὐτῆς τῆς γραμμῆς προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν ἕνα κλίμα ἡττοπάθειας προβάλλοντας τὴν ἄποψη ὅτι εἴμαστε μόνοι κι' ὅτι δὲν ὑπάρχουν περιθώρια ἀντίστασης. 'Η ἀποδοχὴ αὐτῆς τῆς γραμμῆς σημαίνει ἔμμεσα ἀποδοχὴ τῶν τελικῶν Τουρκικῶν στόχων. 'Αναλύσαμε ἐπανειλημμένα πὼς στόχος τους εἶναι ἡ σὲ πρῶτο στάδιο ἀναγνώριση τῶν κατοχικῶν δεδομένων στὸ Βορρὰ καὶ σὲ μελλοντικὸ ἡ ὁλικὴ κατάληψη τῆς Κύπρου. Θὰ τολμοῦσαν οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς τῆς ἄποψης νὰ θέσουν μὲ αὐτὴ τὴν καθαρότητα αὐτὸ τὸ δίλημμα μπροστὰ στὸ λαό ; Πιστεύω ὄχι.

Γι' αὐτὸ εἴμαστε βέβαιοι πὼς ἡ διαφώτιση τοῦ λαοῦ πάνω στὸ τὶ σημαίνει αὐτὴ ἡ γραμμὴ θὰ συναντήσει τὴν ἀντίθεση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Αὐτὸ δὲ γίνεται ἀντιληπτὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ὑποστηρικτὲς αὐτῆς τῆς πορείας.

Γι' αὐτὸ στρέφονται σὲ μιὰ ἄλλη τακτική, πρὸς μιὰ σταδιακὴ ἀναγνώριση τῶν τετελεσμένων μὲ μιὰ συνεχῆ μετακίνηση τῶν ὁρίων ἔναρξης τοῦ διακοινοτικοῦ διαλόγου, μὲ συνεχεῖς ὑποχωρήσεις ποὺ καταστρατηγοῦν τὶς ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες ὅλες οἱ κομματικὲς πλευρὲς ἀνάλαβαν νὰ διαφυλάξουν.

Τὸ δικαιολογητικὸ ὅτι αὐτὴ ἡ συνεχὴς ὑποχωρητικότητα θὰ ἄφηνε τάχατες ἐκτεθειμένη τὴν Τουρκία δὲν ἔχει ποσῶς ἐπιβεβαιωθεῖ ἀπὸ τὰ γεγονότα. "Υστερα ἀπὸ 6 χρόνια τὸ ἐμπάργκο ἔχει ἀρθεῖ καὶ ἔχει αὐξηθεῖ ἡ πολιτική, στρατιωτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Τουρκίας.

'Εν τῷ μεταξὺ οἱ ὑποχωρήσεις παραμένουν, χωρὶς νὰ ὁδηγοῦν σὲ σπάσιμο τοῦ ἀδιεξόδου, πολὺ περισσότερο δὲν θὰ ὁδηγοῦν σὲ λύση.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται πὼς δὲν ἔγιναν τελευταῖα ὑποχωρήσεις. Θὰ ὑπενθυμίσουμε μερικές, καὶ ἂν χρειαστεῖ θὰ ἐπανέλθουμε μὲ πλήρη λεπτομερειακὸ κατάλογο καὶ ἀνάλυση τῶν ὑποχωρήσεων.

Τελευταῖα ἔγινε υἱοθέτηση τοῦ ὅρου «διζωνική». Οἱ υἱοθετήσαντες μᾶς λένε πὼς ὁ δικός τους ὁρισμὸς διαφέρει ἀπὸ τὸν ὁρισμὸ τοῦ Ντενκτάς. Κι' αὐτὸ εἶναι σωστό. "Ομως μετὰ τὸ προβλεπόμενο νέο ἀδιέξοδο οὔτε ὁ «δικός τους», οὔτε ὁ ὁρισμὸς τοῦ Ντενκτὰς θὰ ἰσχύει, ἀλλὰ ὁ διεθνῶς ἀποδεκτός. Καὶ δυστυχῶς θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίσουμε πὼς ὁ ὅρος χρησιμοποιήθηκε μόνο στὴν Αὐστρία καὶ τὸ Βερολῖνο ὅταν εἶχαν διαμοιρασθεῖ σὲ ζῶνες μὲ κατοχικὰ στρατεύματα.

"Ομως ἀργότερα ἔγιναν ἀκόμα πιὸ δραματικὲς ὑπαναχωρήσεις. Παρὰ τὴν ἐπαναλαμβανόμενη προσήλωση τάχατες στὶς προτάσεις τοῦ 1977, ἔγιναν βήματα ποὺ ὑπονομεύουν καὶ τὴ διεθνοποίηση καὶ τὴν προστασία τῆς κυριαρχίας τῆς Κύπρου μὲ τὴν ἀπαγόρευση ἐμπορίας ξένων χωρῶν μὲ τὰ κατεχόμενα καὶ τὶς ἀρχὲς ἐγκατάστασης, ἐλεύθερης ἐπικοινωνίας, περιουσίας καὶ μὴ ἀναγνώρισης χωριστῆς κρατικῆς ὀντότητας στὴ διοίκηση Ντενκτάς. Καὶ ἀναφέρομαι στὶς προτάσεις ποὺ ἔγιναν ἀπὸ δική μας πλευρὰ ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἀρχικὰ μέτρα καὶ ἀσφαλέστατα σὲ κάτι χειρότερο ποὺ ἔγινε ὅσον ἀφορᾶ τὴ σύνδεση τοῦ σημείου 5

καὶ 6, καὶ ἀκόμα χειρότερα, τὴ συμφωνία γιὰ τὴ ἐπανέναρξη λειτουργίας τοῦ ἀεροδρομίου. Ὁ Μακάριος σαφῶς καθόρισε πὼς οἱ τέσσερεις κατευθυντήριες γραμμὲς σήμαιναν ἐπίλυση τῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν ποὺ θὰ παρουσιαζόντουσαν, ἀλλὰ σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν θὰ γινόταν ἀποδεκτὸ πὼς μὲ τὸ πρόσχημα τῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν θὰ καταστρατηγοῦνταν οἱ ἀρχές. Τὶ ἔγινε ;

Σήμερα ἔγινε καταστρατήγηση τῶν ἀρχῶν. Ἡ Τουρκία εἶχε ἀπαιτήσει ἀποδιεθνοποίηση καὶ ἄρση τοῦ ἐμπάρκο. Καὶ ἐνῶ φραστικὰ οἱ δυὸ αὐτὲς ἀπαιτήσεις τῆς Τουρκίας ἔχουν ἀπορριφθεῖ στὴν οὐσία καὶ οἱ δυὸ σήμερα, δυστυχῶς, ἐφαρμόζονται.

Στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ο.Η.Ε. τοῦ 1979 ἀποφασίστηκε πὼς ἂν ὡς τὰ τέλη Μαρτίου οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες δὲν ἀπόδιδαν οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα, θὰ διορίζετο ἀπὸ τὸν Πρόεδρο μιὰ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ χῶρες-μέλη γιὰ νὰ βοηθήσουν στὴν ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ο.Η.Ε.

Τὶ ἔγινε ; Ἡ Κυβέρνηση αὐτόβουλα παγοποίησε αὐτὴ τὴν ἀπόφαση καὶ μὲ τὴν τακτική της ὁδήγησε σὲ παρέλκυση καὶ ἔναρξη τῶν συνομιλιῶν στὶς παραμονὲς τῆς γενικῆς συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε. Ἀκόμα καὶ τότε ἀντὶ οἱ συνομιλίες νἄναι ἐξακολουθητικές, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε., πῆραν ἕνα ἐπεισοδιακὸ βδομαδιάτικο χαρακτήρα. Ἦταν φανερὸ πὼς στόχος ἦταν ἡ διαγραφὴ τοῦ θέματος ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς γενικῆς συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ περαιτέρω ἡ μὴ λογοδοσία καὶ τοῦ Βάλτχαϊμ ἀλλὰ κι' ἐκείνων ποὺ ἀνέχθηκαν τὴν παγοποίηση, γιὰ τὴ μὴ συμμόρφωση στὴν ἀπόφαση τῆς προηγούμενης γενικῆς συνέλευσης. Γιατὶ πῶς θὰ ἀπαιτοῦμε ἀργότερα ἀπὸ διάφορες χῶρες νὰ υἱοθετοῦν ψηφίσματα ὅταν ἡ δική μας Κυβέρνηση θὰ εἶναι ἡ πρώτη ὑπεύθυνη γιὰ τὴν ἄρση τῆς σημασίας αὐτῶν τῶν ψηφισμάτων ;

Προειδοποιήσαμε ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θἄταν ἡ διαγραφὴ τοῦ θέματος ἀπό τὴ Γενικὴ Συνέλευση. Ἡ Κυβέρνηση μᾶς διαβεβαίωνε πὼς ὁπωσδήποτε τὸ Κυπριακὸ θὰ συζητιόταν. Ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν πὼς 6 χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ τὸ Κυπριακὸ γιὰ πρώτη φορὰ διαγραφόταν ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς γενικῆς συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε. Ὁ ὅρος τῆς Τουρκίας γιὰ ἀποδιεθνοποίηση γινόταν πρακτικὰ ἀποδεκτός.

Στὶς τωρινὲς συνομιλίες, προτάσεις ποὺ δόθηκαν χωρὶς νὰ ρωτηθεῖ ἐκ τῶν προτέρων τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο τείνουν νὰ ὑπονομεύσουν τὴν ἀρχὴ τοῦ παράνομου ἐμπορίου καὶ τοῦ τουρισμοῦ μὲ τὰ κατεχόμενα καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν ἔμμεσα χωριστὴ κρατικὴ ὀντότητα.

Ἀποκορύφωμα τοῦ κατήφορου ὑποχωρήσεων εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔγινε γνωστὸ σὰν μίνι συμφωνία Ρολάνδη-Βαλντχάϊμ, ἀνεξάρτητα ποιῶν ἦταν ἡ πρωτοβουλία, ἀνεξάρτητα ποιοῦ εἶναι οἱ ἰδέες, ἀνεξάρτητα ποιοῦ εἶναι οἱ προτάσεις, γιὰ τὴν ἐπανέναρξη λειτουργίας τοῦ ἀεροδρομίου σ' ἀντάλλαγμα ἐπιστροφῆς μερικῶν συνοικιῶν στὴν Ἀμμόχωστο. Ἡ ἀπαίτηση τῆς Τουρκίας γιὰ ἔμμεση ἄρση τοῦ ἐμπάρκο διευκολύνθηκε μὲ τὶς τελευταῖες προτάσεις στὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες κι' ἡ ἀπαίτηση γιὰ ἔμμεση ἀναγνώριση δυὸ ἰσότιμων κρατικῶν ὀντοτήτων ἱκανοποιεῖται μὲ τὴ μίνι συμφωνία. Γιατὶ δὲν χρειάζεται ἀνάλυση, καὶ ὅπως εἶπα, ἂν χρειαστεῖ θὰ ἐπανέλθω, ὅτι ἡ τυχὸν λειτουργία τοῦ ἀεροδρομίου κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις σημαίνει πλήρη ἰσοτιμία δυὸ διοικήσεων, ἀναγνώριση ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἔτσι, ἐνῶ καμμιὰ χώρα δὲν ἀναγνώρισε χωριστὸ κράτος, κάποιοι μὲ τραγικὰ

καταστροφικοὺς χειρισμοὺς προσπαθοῦν νὰ μετατρέψουν τὴν ἴδια τὴν Κύπρο σὰν τὴν πρώτη χώρα ποὺ ἔμμεσα θ' ἀναγνώριζε χωριστὴ κρατικὴ ὀντότητα. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θ' ἀνοίξει ὁ δρόμος γιὰ τὴν καθολικὴ ἀναγνώριση, ποὺ μὲ τὴ σειρά της θ' ἀξιοποιηθεῖ γιὰ ἀποδοχὴ λύσεων διπλῆς δημοκρατίας μπανάνας μὲ τελικὴ κατάληξη τὴν πλήρη ὑποδούλωση καὶ κατοχὴ τῆς Κύπρου.

Γιατὶ εἶναι φυσικὸ πὼς ἂν ἐπιβάτες καὶ ἐμπορεύματα διοχετεύονται πρὸς τὶς «δυὸ πλευρὲς» ἀνάλογα μὲ τὴ θέλησή τους, αὐτὸ σημαίνει νομιμοποίηση ἐμπορίας καὶ τουρισμοῦ καὶ ἀναγνώριση ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ο.Η.Ε. δύο ἰσότιμων κρατῶν, μὲ τὴ συγκατάθεση τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης.

Ὁ λαός, ποὺ πληροφορήθηκε μὲ ἔκπληξη καὶ ἀγανάχτηση αὐτὲς τὶς ἰδέες, ἂν ὄχι συμφωνία, ποὺ ἔχουν προβληθεῖ, ἀπόδειξε κιόλας πὼς εἶναι ἀποφασισμένος νὰ σταθεῖ ἐμπόδιο σ' αὐτὴ τὴν καταστροφικὴ πορεία καὶ στρέφεται πιὸ ἀποφασιστικὰ πρὸς τὴ γραμμὴ τοῦ συνετοῦ ρεαλισμοῦ τῆς ἀντίστασης πρὸς τὰ καταστροφικὰ σχέδια.

Ἡ γραμμὴ τῶν ὑποχωρήσεων προσφέρει μόνο ἐθελούσιο ἐξανδραποδισμό.

Ἡ δεύτερη γραμμὴ εἶναι ἡ γραμμὴ ἑνὸς συνετοῦ ἀγώνα γιὰ ἀποκλεισμὸ τῆς νομιμοποίησης τῆς κατοχῆς καὶ τῆς διχοτόμησης.

Δὲν ὑπάρχουν βραχυπρόθεσμες προοπτικὲς γιὰ μιὰ ἀνεχτὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Ὅσοι τὶς προβάλλουν ἢ ἀπατοῦνται ἢ ἐξαπατοῦν τὸν Κυπριακὸ λαό.

Ὑπάρχουν ὅμως ὅλες οἱ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ταχτικὴ ποὺ θὰ ὁδηγήσει τελικὰ σὲ ματαίωση τῶν ἱμπεριαλιστικῶν καὶ ἐπεχτατικῶν σχεδίων καὶ θὰ ὁδηγήσει σὲ λύση ποὺ νὰ ἐπιτρέπει τὸ βιώσιμο τῆς Κύπρου σὰν ἀνεξάρτητου καὶ κυρίαρχου κράτους. Πολλὲς φορὲς ἀναλύσαμε αὐτὴ τὴν προοπτική, αὐτὴ τὴν τακτική, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ τρίπτυχου ἐθνικῆς σωτηρίας.

Μὲ τὴ σωστὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καὶ μὲ ἀποκλεισμὸ δικῆς μας ἔμμεσης ἀναγνώρισης θὰ πετύχουμε νὰ διατηρήσουμε τὴν καθολικὴ διεθνὴ ἀπόφαση γιὰ μὴ ἀναγνώριση χωριστοῦ κράτους στὸ Βορρά. Αὐτὸ συμπίπτει μὲ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ἑνὸς πολὺ μεγάλου ἀριθμοῦ χωρῶν ποὺ καὶ οἱ ἴδιες ἔχουν μειονότητες καὶ ποὺ γνωρίζουν πὼς ἂν ἐπιτραπεῖ ἡ ἄποψη πὼς ὁ βίαιος διαχωρισμὸς κοινοτήτων ὁδηγεῖ σὲ χωριστὰ νόμιμα κράτη αὐτὸ θὰ ἀπειλήσει καὶ τὴ δική τους ἑνότητα.

Ἂν μὲ τὴ σωστὴ ἀμυντικὴ θωράκιση, τὴ σωστὴ στράτευση λαοῦ καὶ πόρων, τὸ σωστὸ ἔλεγχο πάνω στὶς ἀμυντικές μας δυνατότητες καταστήσουμε τὸ ἐγχείρημα τῆς ὁλικῆς κατάληψης τῆς Κύπρου δυσχερές, τότε οἱ τελικοὶ ἐπεχτατικοὶ στόχοι ματαιώνονται καὶ τότε, ὅπως πολλὲς φορὲς τονίσαμε, γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Τουρκία θὰ ὁδηγηθεῖ στὴν Τράπεζα τῶν διαπραγματεύσεων ὄχι γιὰ νὰ ἐπιβάλει τὶς διαιρετικές της λύσεις, ἀλλὰ γιὰ νὰ συζητήσει μιὰ ἀνεχτὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Τὸ συμπέρασμα : Οἱ ὀπαδοὶ τῆς παθητικῆς θεώρησης καὶ τῆς ἡττοπάθειας καὶ τοῦ ἐνδοτισμοῦ στὴν οὐσία προκαλοῦν ἔμμεσα περαιτέρω ἐπεκτατικὲς κινήσεις γιατὶ ἡ Τουρκία θὰ ἐκμεταλλευθεῖ αὐτὴ τὴ νοοτροπία καὶ τὴν ἔλλειψη ἀμυντικῆς προπαρασκευῆς καὶ αὐτὲς οἱ ἐπεκτατικὲς κινήσεις ὁδηγοῦν σὲ αἱματοκύλισμα τοῦ λαοῦ μας ἐνῶ οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀμυντικῆς θωράκισης ὁδηγοῦν οὐσιαστικὰ σὲ συνομιλίες καὶ μακρυὰ ἀπὸ ἐπεκτατικὲς βλέψεις καὶ ἐπομένως μακρυὰ ἀπὸ τὸ αἱματοκύλισμα.

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς παράδοσης, γιὰ νὰ ἀποδυναμώσουν τὸ λαό, δημιουργοῦν μιὰ σκόπιμη σύγχυση ἀνάμεσα σὲ ἀμυντικὴ θωράκιση καὶ αὐτὸ ποὺ οἱ ἴδιοι ἀποκαλοῦν

ἐπιθετικὸ πόλεμο. Ἐν πρώτοις, ἂν ὑπῆρχαν οἱ προϋποθέσεις γιὰ κάτι τέτοιο ὁ πόλεμος δὲν θἄταν ἐπιθετικός, ἀλλὰ ἐθνικο-ἀπελευθερωτικός. Ὅμως αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις δὲν ὑπάρχουν καὶ κανένας δὲν εἰσηγεῖται ἐπιθετικὸ πόλεμο. Ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ στραφοῦμε σὲ οὐσιαστικὴ ἀμυντικὴ θωράκιση ποὺ εἶναι μέσα στὶς δυνατότητες καὶ τὶς ἀναγκαιότητές μας. Καὶ ὅπως εἶπα πρὶν αὐτὴ ἡ ἀμυντικὴ θωράκιση εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ διασώσει τὴν Κύπρο. Γιατὶ ἂν ἡ Ἀμερικὴ γνωρίζει ὅτι τυχὸν ἐπεκτατικὴ ἐνέργεια τῆς Τουρκίας θὰ συναντήσει ἀντίσταση, ἀντίσταση ποὺ χρονικὰ θὰ ἔχει διάρκεια—καὶ αὐτὴ ξέρει ὅτι θὰ δηλητηριάσει τὶς ἐνδονατοϊκὲς σχέσεις στὴ νοτιοανατολικὴ πτέρυγα τοῦ NATO, τὴν ὁποία μὲ τόση μεγάλη προσπάθεια προσπαθεῖ σήμερα νὰ συγκολλήσει ἀκόμα καὶ ἡ ἴδια ἡ Ἀμερικὴ—θὰ εἶχε τεράστιους δισταγμοὺς νὰ ἐξωθήσει τὴν Τουρκία πρὸς μιὰ τέτοια ἐνέργεια ἡ ὁποία θὰ πλήξει ἔμμεσα ἀκόμα καὶ τὰ δικά της συμφέροντα.

Τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα ἰσχύουν γιὰ τὰ ἀνύπαρχτα διλήμματα «συνομιλίες ἢ πόλεμος». Συνομιλίες ναί. Οὐσιαστικὲς κι' ὄχι παρωδία συνομιλιῶν ποὺ ἀξιοποιεῖται μόνο γιὰ ἐνίσχυση τῆς Τουρκίας. Ὅμως ἂν οἱ συνομιλίες ὁδηγοῦνται σὲ συνεχὲς ναυάγιο λόγω τῆς Τούρκικης ἀδιαλλαξίας νὰ τραβήξουμε σὲ οὐσιαστικὴ διεθνοποίηση, σὲ ἐχτεταμένη προσπάθεια ἀξιοποίησης τῆς προσφερόμενης διεθνοῦς ἀλληλεγγύης καὶ σὲ πραγματικὴ ἀμυντικὴ προπαρασκευὴ ποὺ θὰ ἐξαναγκάσει τὴν Τουρκία νὰ ἐγκαταλείψει τὴν ἀδιαλλαξία της.

Οἱ ἐθνικοαπελευθερωτικὲς συνθῆκες ἀπαιτοῦν ἑνότητα. Ἀλλὰ ἑνότητα σημαίνει ἑνότητα στόχων μὲ ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα, μὲ τὸν ἴδιο τὸ λαὸ ἐγγυητή. Ἑνότητα δυνάμεων ποὺ ἔχουν ἀντίθετους στόχους, προγεφυρωματικούς, εἶναι ἀδύνατη κι' ὅταν γίνεται εἶναι ἐπίπλαστη. Ἔτσι ἡ βάση ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι θέμα κατοχῆς, ὅτι ὁποιαδήποτε λύση θὰ πρέπει νὰ κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὅλων τῶν προσφύγων γιὰ ἐπιστροφή, ὄχι φραστικὰ ἀλλὰ οὐσιαστικά, θὰ διασφαλίζει τὸ δικαίωμα ἐγκατάστασης, ἐλεύθερης διακίνησης, περιουσίας, θὰ ἀποκλείει διαιρετικὰ σύνορα, θὰ καθιερώνει μιὰ οἰκονομικὴ ὀντότητα, θά διασφαλίζει τὸ ἑνιαῖο τῆς χώρας, τὴν ἐδαφική της ἀκεραιότητα, τὴν οὐσιαστικὴ κυριαρχία κι' ἀνεξαρτησία, τὸ ἀδέσμευτο τῆς πολιτικῆς της καὶ τὴν ἐξάλειψη κάθε ξένης στρατιωτικῆς παρουσίας καὶ βάσης θὰ μποροῦσαν πράγματι ν' ἀποτελέσουν τὸ ὑπόβαθρο γιὰ ἕνα πολιτικὸ μίνιμουμ πρόγραμμα.

Ἐκεῖνο ποὺ προέχει εἶναι νὰ κατοχυρωθεῖ ὅτι ὁ λαὸς εἶναι ὁ κυρίαρχος καὶ ὁ ρυθμιστὴς τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντός του. Εἶναι ἀδιανόητος ὁ παρασκηνιακὸς χειρισμὸς τοῦ ἐθνικοῦ μέλλοντος ἀπὸ μιὰ μικρὴ ὁμάδα ἡγετῶν, ἐρήμην λαοῦ. Αὐτὸ ποὺ ἐπιβάλλεται εἶναι δημοκρατία κι' ὄχι ἡγετοκρατία. Ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ δὲν εἶναι ὁ δημόσιος διακοινοτικὸς διάλογος ἢ ὁ δημόσιος διάλογος τοῦ ἐθνικοῦ συμβουλίου. Ἀπαίτηση εἶναι ἡ γνώση ὅμως τῶν ἀρχῶν πάνω στὶς ὁποῖες διεξάγεται ὁ διάλογος κι' ἡ ἄμεση καταγγελία παραβίασης ἀρχῶν ποὺ διακηρύχθηκαν. Οὔτε εἶναι δυνατὸ τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο νὰ καλεῖται ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ υἱοθετήσει ἢ ἀπορρίψει τετελεσμένα. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μέθοδο ἀναζήτησης συνυπευθυνότητας γιὰ χειρισμοὺς ποὺ δὲν ἔχουν ἐγκριθεῖ ἢ ποὺ δὲν ἔχει δοθεῖ ἡ εὐκαιρία στοὺς διαφωνοῦντες νὰ καταγγείλουν. Ταὐτόχρονα θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξουν ἀντικειμενικὰ κριτήρια γιὰ συμμετοχὴ στὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο.

Πιστεύουμε πὼς ἤδη ἔχουν γίνει πολὺ ἐπικίνδυνα βήματα ἐρήμην λαοῦ. Θεωροῦμε ὑποχρέωσή μας νὰ κρατοῦμε τὸ λαό ἐνήμερο, γιατὶ ὁ καθένας μας ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ παρευρίσκεται στὸ ἐθνικὸ συμβούλιο, κι' ἐμεῖς αὐτὸ θὰ κάνουμε.

Θὰ πρέπει νὰ τὸν προειδοποιήσουμε πὼς μὲ δηλώσεις γιὰ καλὸ κλῖμα ποὺ δὲν

ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα δὲν λύονται ἐθνικὰ προβλήματα. Τώρα γίνεται ὁμολογία πὼς δὲν ὑπῆρξαν προϋποθέσεις γιὰ καλὸ κλῖμα.

Γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀπάτη τοῦ καλοῦ κλίματος προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν τὶς τελευταῖες Τουρκικὲς προτάσεις σὰν διαφορετικὲς ἀπὸ τὶς προτάσεις τοῦ 1978. Αὐτὸ δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Τέτοιες δηλώσεις ποὺ ὡραιοποιοῦν ἀπαράδεχτες προτάσεις στὴν οὐσία ἐνθαρρύνουν τὴν Τούρκικη ἀδιαλλαξία καὶ σὲ περίπτωση νέου ἀδιεξόδου μετατοπίζουν τὶς εὐθύνες στὴ δική μας πλευρά. Οἱ τούρκικες προτάσεις εἶναι ταυτόσημες, διαιρετικές, χειρότερες ἀπὸ τὸ 1978.

Ἡ πολιτικὴ τῶν συνεχῶν ὑποχωρήσεων χρεωκόπησε καὶ τείνει νὰ ὁδηγήσει σὲ ἐθνικὴ καταστροφή.

Ἐπιβάλλεται ἀλλαγή. Καὶ τὴν ἀλλαγὴ θὰ φέρουν οἱ δυνάμεις ποὺ πιστεύουν πὼς ὑπάρχουν περιθώρια νὰ σπάσουμε τὸ σημερινὸ ἀδιέξοδο καὶ ποὺ εἰσηγοῦνται ἐναλλαχτικὴ πορεία, τὴν πορεία τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας.

Γιὰ νὰ ἀποβεῖ ὁ λαὸς κυρίαρχος ἐπιβάλλεται περιφρούρηση κι' ἐδραίωση τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Σήμερα μόνο τυπικὰ λειτουργοῦν αὐτὲς οἱ διαδικασίες. Τὰ ἡμικρατικὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης ἀποβαίνουν φωτοσβεστῆρες. Ἀποβαίνουν ὄργανα κομματικῆς προπαγάνδας. Δὲν πληροφοροῦν τὸ λαὸ ἢ ἀκόμα χειρότερα τὸν πληροφοροῦν λανθασμένα. Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ἀποβαίνει ὅπλο κομματικοῦ ἐκβιασμοῦ καὶ εὐνοιοκρατίας. Δυστυχῶς ἀκόμα καὶ ἄλλες κομματικὲς ἡγεσίες χρησιμοποιοῦν τὴ μέθοδο οἰκονομικοῦ ἐκβιασμοῦ γιὰ ν' ἀποτρέψουν πολίτες ἀπὸ τοῦ νὰ τοποθετηθοῦν κομματικὰ ὅπως οἱ ἴδιοι πιστεύουν. Περαιτέρω ἡ ἀσυδοσία τῶν συνειδητῶν προδοτῶν κι' ἐκείνων ποὺ βαρύνονται μὲ ἐγκλήματα ὄχι μονάχα πλήττει τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ ἄτομα ποὺ παρασύρθηκαν ἀπὸ καλόηχα συνθήματα κι' ἔγιναν ἀθέλητα ὄργανα μιᾶς καταστροφικῆς πορείας. Ἂν ἡ κάθαρση εἶχε στραφεῖ πρὸς τοὺς πρωταγωνιστὲς κι' εἶχε συμπληρωθεῖ αὐτὸ θὰ ἐπέτρεπε στοὺς ἄλλους ποὺ ἦσαν ἁπλῶς παρασυρμένοι νὰ ἀπο-ἐγκλωβισθοῦν ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐκμεταλλεύονται τὴν ἐκκρεμότητα γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀφήσουν νὰ ἐπανέλθουν σὲ μιὰ συνετὴ ἐθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ κατεύθυνση.

Μιλήσαμε ἤδη γιὰ τὶς καταστροφικὲς ἐπιδράσεις ποὺ ὑφίσταται ὁ τόπος λόγω τῆς ὕπαρξης τῶν οὕτω καλουμένων κυρίαρχων Βρεττανικῶν Βάσεων. Εἶναι ἐξόφθαλμο πὼς οἱ Βάσεις χρησιμοποιοῦνται τώρα εὐρύτερα μὲ τὴν ἀνοιχτὴ παρουσία τῶν Ἀμερικάνικων κατασκοπευτικῶν ἀεροπλάνων πὼς ὁ τόπος μας ἀποβαίνει κατασκοπευτικὸ ὁρμητήριο μὲ τοὺς ραδιοληπτικοὺς σταθμούς, τὰ ραντὰρ καὶ τὶς ἄλλες ἐγκαταστάσεις. Ταυτόχρονα τὸ Ἰσραὴλ ἔχει μετατρέψει τὴν Κύπρο σὲ προχωρημένο φυλάκιο τῶν κατασκοπευτικῶν καὶ ἐγκληματικῶν του ἐνεργειῶν. Παλαιστίνιοι καὶ ἄλλοι Ἄραβες ὑφίστανται δολοφονικὲς ἀπόπειρες καὶ δολοφονοῦνται κι' ἡ Πρεσβεία τοῦ Ἰσραὴλ ἔχει ἀπόλυτα ταὐτισθεῖ μὲ τὴν ὁρολογία τῆς Πρεσβείας τοῦ θανάτου. Θἄταν ἀφελὲς νὰ διακηρύττεται, ὅπως πιστεύω ὅτι ἔχει γίνει, πὼς δὲν ἀποδείχθηκε σύνδεση τῶν ἐγκλημάτων μὲ τὴν Ἰσραηλίτικη Πρεσβεία. Ὅταν ὁ Μπεγκὶν διακηρύττει ὅτι ἐπίσημη πολιτικὴ τοῦ κράτους του εἶναι ἡ δολοφονία τῶν ἀντιπάλων τους καὶ ἱδρύει εἰδικὰ ἐγκληματικὰ συνδικάτα, θἄταν ἀδιανόητο αὐτὸ νὰ μὴ συνδέεται μὲ τὴ δραστηριότητα τῆς ἐδῶ Πρεσβείας καὶ μὲ τὶς δολοφονίες οἱ ὁποῖες συνεχῶς κι' ἐπαναληπτικὰ λαμβάνουν χώρα στὴν Κύπρο. Πιστεύουμε πὼς ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση διακοπὴ σχέσεων μὲ τὸ Ἰσραήλ.

Μέσα στὶς δραστηριότητες τοῦ 'Ισραὴλ περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐμπλοκὴ τῆς Κύπρου γιὰ ἔμμεση διοχέτευση 'Ισραηλινῶν προϊόντων στὶς 'Αραβικὲς ἀγορές. Στόχος ἡ δηλητηρίαση τῶν σχέσεων μὲ τὶς 'Αραβικὲς χῶρες ποὺ ἀποτελοῦν τοὺς καλύτερους ἀγοραστὲς τῶν προϊόντων μας. Θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα γιὰ τὴ διακοπὴ αὐτῆς τῆς δραστηριότητας ποὺ θέτει σὲ ἄμεσο κίνδυνο τὴν οἰκονομία μας. Οἱ 'Αραβικὲς χῶρες, ἐν πάσῃ περιπτώσει, γνωρίζουν πὼς ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας στρέφεται μὲ συμπάθεια κι' ἀλληλεγγύη πρὸς τὸ δίκαιο ἀγώνα τους.

Πρὶν προχωρήσω σὲ ἀπόψεις πάνω στὸ οἰκονομικὸ θέμα θἄθελα νὰ τονίσω τὴν ἀνάγκη ἄμεσης καὶ ἔντονης ἀπαίτησης γιὰ ὑλοποίηση μέτρων γιὰ τὴν διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων. 'Η δικαιολογημένη ἀγανάκτηση τῶν οἰκογενειῶν τους εἶναι φυσικὸ νὰ ἐκδηλωθεῖ πιὰ κι' ἀσφαλῶς ἡ εὐθύνη δὲν θὰ βαρύνει τὰ θύματα-οἰκογένειες.

Τονίσαμε καὶ πέρσι πὼς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠρωϊκῶν ἐγκλωβισμένων συνεχῶς φθίνει καὶ πὼς ὁ Βάλντχάϊμ στὴν παρουσία τοῦ ὁποίου ἔγινε συμφωνία γιὰ κατοχύρωση τῶν δικαιωμάτων τους σιωπᾶ κατὰ τρόπο προκλητικό. Ἴσως θέλει νὰ αὐξήσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐγκλωβισμένων μὲ ἰδέες καὶ ἔμμεσες μεθόδους.

'Η οἰκονομικὴ πολιτική.

Φέτος, ὅπως καὶ κάθε χρόνο, θέλουμε νὰ τονίσουμε τὴν ἄμεση συνάρτηση μεταξὺ τῆς συνέχισης τοῦ ἀγώνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία καὶ τῶν κοινωνικο-οἰκονομικῶν δομῶν. Αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ θέμα γίνεται πολὺ ὀξύτερο. Ἂν ἄμεσα δὲν ληφθοῦν τὰ ἐνδεικνυόμενα κοινωνικο-οἰκονομικὰ μέτρα ἡ οἰκονομία μας θὰ ὁδηγηθεῖ σὲ καταβαράρθρωση. Αὐτὸ μὲ τὴ σειρά του θὰ ὁδηγήσει σὲ πλήρη ὑποθήκευσή της σὲ ξένους ποὺ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θἄναι σὲ θέση νὰ ποδηγετοῦν καὶ τὶς πολιτικὲς ἐξελίξεις καὶ προοπτικές. 'Η σταδιακὴ ἐξάρτηση μέσω ἐξωτερικῶν δανεισμῶν θὰ εἶναι ἁπλῶς ἕνα μικρὸ στοιχεῖο τῆς ὅλης πορείας. Εἶναι δυνατὸ καὶ ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι θὰ ἐπιδιωχθεῖ μεθόδευση αὐτῆς τῆς ἐξάρτησης μὲ χορηγήματα γιὰ τὲς ὑπάρχουσες καὶ γιὰ περαιτέρω στρατιωτικὲς καὶ παραστρατιωτικὲς διευκολύνσεις. Οἱ 'Αμερικάνοι τὸ ἕνα ἑκατομμύριο τῆς προσφορᾶς θὰ τὸ μετατρέψουν σὲ διψήφιο ἢ τριψήφιο ἀριθμὸ καὶ οἱ Ἄγγλοι, ἴσως γιά πρώτη φορά, θὰ ἀνακαλύψουν ὅτι χρωστοῦν λεφτὰ γιὰ τὶς πολεμικὲς βάσεις μὲ μόνο στόχο νὰ ἐξαρτήσουν παρασιτικὰ τὴν οἰκονομία μας ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς παρασιτικὲς χορηγίες καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὶς πολιτικὲς προοπτικὲς τὶς ὁποῖες αὐτοὶ θέλουν. Ἔτσι ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου θ' ἀποχτήσει μιὰ καθαρὴ μεταποιητικὴ οἰκονομικὴ ἐξάρτηση. Μόνο ἡ στροφὴ πρὸς ἀξιοποίηση τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων καὶ τῶν ἐμπορικῶν προοπτικῶν ποὺ προσφέρονται κυρίως ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς περιοχῆς εἶναι δυνατὸ ν' ἀποκλείσει ἄμεσους πολιτικοοικονομικοὺς κινδύνους. Πρέπει νὰ πῶ πὼς δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση στρέφεται πρὸς ἀντίθετη κατεύθυνση.

Σήμερα οἱ πόροι βρίσκονται στὴ διάθεση μιᾶς μικρῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας. 'Η ἀσυδοσία στὶς εἰσαγωγὲς μὴ ἀπαραίτητων εἰδῶν σὲ συνάρτηση μὲ ἔλλειψη προγραμματισμοῦ γιὰ οὐσιαστικὴ ὑποβοήθηση τῶν ἐξαγωγῶν δημιουργοῦν τεράστιο ἔλλειμμα στὸ ἰσοζύγιο συναλλαγῶν, μὲ ἀντίχτυπο πιὰ στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ τὴν ἀνάγκη τώρα ἐξάρτησης ἀπὸ ἐξωτερικοὺς δανεισμοὺς καὶ τελικὰ ὅπως ἀνάφερα, ὑποθήκευσης τῆς οἰκονομίας μας.

'Η ἔλλειψη οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου πάνω στὴν ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ ἐπέτρεψε καὶ ἐπιτρέπει τὴ στροφὴ πρὸς βραχυπρόθεσμες ταχείας ἐκμεταλλευτικῆς πορείας ἐπενδύσεις καὶ ἐνθάρρυνση τῆς καταναλωτικῆς στροφῆς ποὺ ἡ ἴδια Κυβέρνηση διακηρύττει πὼς θέτει σὰν στόχο νὰ ἀποθαρρύνει.

Ὁ ἡμι-ἔλεγχος ἀποδείχθηκε ἀνεπαρκής. Ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του στὴ Βουλὴ ἀναφέρει πὼς «ἡ ἔνταση στὴ ροπὴ γιὰ κατανάλωση ἀποδίδεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ψηλὴ αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων (κι' ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ πῶ πὼς ἐμεῖς δὲν δεχόμαστε τὸν ὅρο «ψηλὴ αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων» ἀναφορικὰ μὲ τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν φτωχῶν αὐτοεργοδοτουμένων) καὶ στὴν ἀνεπάρκεια τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου ποὺ ἀσκεῖται πάνω στὰ παρεχόμενα δάνεια στὰ χαμηλὰ ἐπιτόκια καὶ στὴν πληθωριστικὴ νοοτροπία». Ἂν ὑπάρχει ἐπίσημη παραδοχὴ πὼς ὁ σημερινὸς ἔλεγχος εἶναι ἀνεπαρκὴς τί εἰσηγεῖται ἡ Κυβέρνηση ; Καὶ ἂς μὴν μᾶς ποῦν πὼς μόνο μὲ τὸ θέμα τῶν ἐπιτοκίων θὰ λύσουν αὐτὸ τὸ θέμα. Τὴ συνέχιση τῆς ἀνεπάρκειας ; Ἂς μὴ προβληθεῖ ὅτι ὁ ἴδιος μηχανισμὸς δυνατὸ νὰ ὁδηγήσει σὲ ἐπάρκεια, γιατὶ αὐτὴ ἡ ἀνεπάρκεια εἶναι σύμφυτη μὲ τὴ μέθοδο προσέγγισης τοῦ θέματος. Εἶναι σύμφυτη μὲ τὸ καθεστὼς ποὺ ἰσχύει.

Τὸ σοσιαλιστικὸ κόμμα ΕΔΕΚ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διαπίστωσε τὴν ἀναγκαιότητα πλήρους κρατικοῦ ἐλέγχου πάνω στὰ κεφαλαιουχικὰ ἀποθέματα καὶ τὴν ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ ἐθνικοποίηση τῆς λειτουργίας τῶν τραπεζῶν. Αὐτὸ θὰ βελτιώσει τὶς ἐπενδυτικὲς προοπτικὲς καὶ θ' ἀποβεῖ πρὸς ὄφελος τόσο τῶν καταθετῶν ὅσο καὶ τῶν δανειζομένων, γιατὶ θὰ ἐξαλειφθεῖ τὸ τεράστιο κέρδος ποὺ ἀποκομίζει μιὰ μικρὴ ὁμάδα μετόχων. Ἡ ἴδια πολιτικὴ θὰ δώσει λύση καὶ στὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ τάξη τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων πάνω στοὺς ὁποίους θά στηριχθεῖ ἡ λειτουργία τοῦ συστήματος.

Παρὰ τὶς διακηρυσσόμενες προθέσεις ἡ ἀναλογία ἄμεσων—ἐμμεσων φόρων παραμένει καταθλιπτικὴ γιὰ τὰ πλατειὰ λαϊκὰ στρώματα. Ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἀποκόμιση ἐσόδων καταφεύγει στὴν εὔκολη φορολογία εἰδῶν πλατειᾶς κατανάλωσης ποὺ ἔχουν γι' αὐτὴ ταχεῖα ἀπόδοση.

Οἱ εἰσαγωγὲς ἔφτασαν σὲ δυσθεώρητα ὕψη. Μιὰ χώρα ποὺ βρίσκεται ὑπὸ κατοχὴ καὶ ποὺ ἀντιμετωπίζει ἄμεσους κινδύνους ἀφανισμοῦ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀλόγιστη εἰσαγωγὴ μὴ ἀπαραίτητων εἰδῶν καὶ τὴν ἀποστράγγιση τῆς οἰκονομίας μας σὲ μορφὴ ἐξαγωγῆς συναλλάγματος. Ἀκόμα χειρότερη εἶναι ἡ εἰκόνα ὅταν τὰ εἰσαγόμενα συναγωνίζονται τὰ ἐπιτοπίως παραγόμενα προϊόντα τόσο τὰ γεωργικά, ὅσο καὶ τὰ βιομηχανικά. Οὔτε γίνεται δεκτὴ ἡ ἄποψη τῆς Κυβέρνησης πὼς τάχατες ἡ ἐγχώρια ζήτηση ὑπερέβηκε τὴν παραγωγή, ὅταν ἀντιμετωπίζουμε πρόβλημα διάθεσης προϊόντων καὶ πρόβλημα βιομηχανικῆς ἐπέκτασης.

Μὲ τὴ σύνδεσή μας μὲ τὴν ΕΟΚ τὸ πρόβλημα δυσχεραίνεται ἀκόμα περισσότερο. Ἡ μείωση—ἐξάλειψη εἰσαγωγικῶν δασμῶν θὰ πλήξει τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη, ἐνῶ τὰ ἀγροτικά μας προϊόντα ἀντὶ νὰ διευκολυνθοῦν στὸν τομέα διάθεσης, θὰ ἀντιμετωπίσουν μεγαλύτερες δυσχέρειες. Αὐτὸ καὶ πάλι ὁμολογεῖται ἐπίσημα ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ποὺ μᾶς προειδοποιεῖ πὼς ὁ ρυθμὸς ἐξαγωγῶν «ἰδιαίτερα τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγῶν θὰ ἐπηρεασθεῖ κάπως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἰσχύουν ἀπὸ τὴ συμφωνία σύνδεσης Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ». Ὁ κορεσμὸς τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τὴν ΕΟΚ θὰ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὶς ἐμπορικές μας σχέσεις καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες ποὺ ἀπορροφοῦν ἕνα καλὸ ποσοστὸ γεωργικῶν προϊόντων.

Παρόλο ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει νομισματικὴ σταθερότητα, ὁ ἐξωτερικὸς δανεισμὸς παίρνει διαστάσεις, ἡ δὲ στάθμη τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων σὲ

κάλυψη ἀξίας εἰσαγωγῶν γιὰ 5 μῆνες γιὰ τὶς εἰδικὲς συνθῆκες τῆς Κύπρου κάθε ἄλλο παρὰ πρέπει νὰ θεωρεῖται ἱκανοποιητική.

Χάσμα ἰσοζυγίου συναλλαγῶν ποὺ νὰ ὑπερβαίνει τὸ σύνολο τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν δὲν εἶναι καθόλου ὑγιὲς σύμπτωμα.

Ἡ κρατικὴ συμμετοχὴ στὴν παραγωγὴ ἐθνικοῦ προϊόντος εἶναι πάρα πολὺ μικρὴ γιὰ μιὰ ὑπὸ ἀνάπτυξη χώρα. Αὐτὸ γίνεται χειρότερο ὅταν ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ἀπροθυμία γιὰ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸ τομέα καὶ ἀκόμα ὅτι ἕνα μεγάλο μέρος ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων δανειοδοτήθηκε πολλὲς φορὲς στὸ ἀκέραιο ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμό.

Προειδοποιούσαμε πέρσι πὼς «ἡ ριζικὴ ἀλλαγὴ καὶ υἱοθέτηση τῶν σωστῶν μέτρων καὶ μιᾶς νέας πορείας δὲν εἶναι ὑπόθεση ἑνὸς ἀτόμου, ἀλλὰ ἐπίσημη ἀπόφαση πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ποὺ δυστυχῶς λείπει» καὶ προσθέταμε πὼς «δυστυχῶς φαίνεται πὼς οἱ παράγοντες ποὺ στὴν οὐσία ἀνοικτὰ ἢ παρασκηνιακὰ καθορίζουν τὴν Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἀνήκουν ἢ ἐξυπηρετοῦν συμφέροντα ξένα πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν λαϊκῶν μαζῶν». Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν καταστροφή. Κι' αὐτὸ ἐπιβάλλει μιὰ οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ στὴν οἰκονομικὴ φιλοσοφία τοῦ τόπου.

Καὶ κάποιοι ἄλλοι, ἐκμεταλλευόμενοι τὰ τεράστια λάθη καὶ ἐλλείψεις τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, μιλοῦν γιὰ ἀλλαγή. Σὰν ἐκπρόσωποι τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας τὴ μόνη ἀλλαγὴ ποὺ μποροῦν νὰ ὑποσχεθοῦν εἶναι ἡ πιὸ ἀσύδοτη ἐκμετάλλευση καὶ ἡ ἀκόμα μεγαλύτερη ὑποδούλωση τῆς οἰκονομίας μας στοὺς ξένους καὶ ἐπομένως ἡ νεοαποικιακή της διασύνδεση.

Ἡ ἀλλαγὴ ποὺ ἐπιβάλλουν οἱ συνθῆκες εἶναι ἡ ἀξιοποίηση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνατοτήτων γιὰ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητας καὶ γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία καὶ τέτοια ἀλλαγὴ μποροῦν νὰ ἐπιφέρουν ὅσοι πιστεύουν στὸ σοσιαλισμὸ καὶ στὴν ἰσότητα εὐκαιριῶν.

Τὶς ἀπόψεις μας ἀναλυτικὰ πάνω στὰ διάφορα θέματα θὰ ἐκφράσει ὁ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἔτσι θὰ περιορισθῶ σὲ μερικὲς παρατηρήσεις μόνο πάνω στὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ, τὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μερικὰ ἐπὶ μέρους θέματα.

Στὴν περσινή μου ὁμιλία ἀναφερόμενος στὸ κεφάλαιο γιὰ τὸν ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης παρατηροῦσα πὼς ἡ κάμψη τοῦ ρυθμοῦ ἀνάπτυξης ἀποδίδεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στὸ περιορισμένο παραγωγικὸ δυναμικὸ καὶ σὲ ὀργανωτικὲς καὶ διαρθρωτικὲς ἀδυναμίες τῆς παραγωγῆς καὶ πρόσθετα πὼς ἡ χωρὶς προγραμματισμὸ ἀνάπτυξη, ἡ σπασμωδικὴ δημιουργία μονάδων, ἡ ἐπένδυση μὲ στόχο τὴ σύντομη ἀπόδοση, τὸ μέγεθος τῶν μονάδων, ἡ ἀπουσία οὐσιαστικῆς Κυβερνητικῆς συμμετοχῆς καὶ ἐλέγχου ἀποτελοῦν βασικὲς ἀδυναμίες καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀρθοῦν μὲ διατήρηση τῶν σημερινῶν κοινωνικο-οἰκονομικῶν δομῶν. Αὐτὲς οἱ παρατηρήσεις ἐπαληθεύθηκαν πλήρως. Ὁ Ὑπουργὸς ὁμολογεῖ πὼς «ὁ ἀνοικτὸς χαρακτήρας τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου δυσχεραίνει ἀκόμα περισσότερο τὸ ἔργο τῆς σταθεροποίησης καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξης.

Πέρσι τόνιζα πὼς «ἀναφορικὰ μὲ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ εἶμαι βέβαιος πὼς ὁ Ὑπουργὸς συμφωνεῖ πὼς τὰ βασικὰ μέσα ἄσκησης οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση εἶναι ἀνεπαρκῆ». Φέτος ὁ Ὑπουργὸς ἀναφέρεται σ' αὐτὴ τὴν ἀνεπάρκεια, ὅμως καὶ πάλι λείπει ἡ συγκεκριμένη εἰσήγηση γιὰ θεραπεία τῆς ἀνεπάρκειας. Ἐμεῖς προτείνουμε σὰν τέτοιο μέτρο τὸν ἔλεγχο πάνω στὰ κεφαλαιουχικὰ ἀποθέματα καὶ τὴν ἐπενδυτικὴ πολιτική.

'Αναφορικὰ μὲ τὴν στροφὴ πρὸς τὴν κατανάλωση τονίζαμε, ρωτούσαμε μᾶλλον, «Πῶς θ' ἀναχαιτισθοῦν οἱ τάσεις γιὰ ὑπερκατανάλωση, οἱ ἐπιδεικτικὲς συνθῆκες γιὰ κερδοσκοπικὴ δραστηριότητα ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὶς δομὲς ποὺ προωθεῖ ἡ Κυβέρνηση ;» Θᾶταν ἀφελὲς νὰ στηριζόμαστε σ' ἐκκλήσεις γι' ἀντίστροφη στροφὴ ἀπὸ τὴν καταναλωτικὴ κοινωνία ποὺ προάγει ἡ Κυβερνητικὴ πολιτική. Δυστυχῶς καὶ φέτος ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ περιορίζεται σ' ἐκκλήσεις ἐνῶ ἡ Κύπρος μετατρέπεται σ' ἐλεύθερη Κέρκυρα εἰσαγωγῆς εἰδῶν πολυτελείας καὶ ἐνῶ πραγματικὰ ἐπιβάλλεται λιτότητα γιὰ μιὰ τάξη πολιτῶν, μεγάλο ποσοστὸ τοῦ λαοῦ ζεῖ ἤδη ὑπὸ συνθῆκες ὑπολιτότητας.

Στὸ κεφάλαιο γιὰ τὶς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1980 ὁ κ. 'Υπουργὸς μᾶς πληροφορεῖ πὼς «οἱ δυσμενεῖς αὐτὲς ἐξελίξεις δημιούργησαν αὐξημένες τάσεις γιὰ προστατευτισμό, ποὺ πολλὲς φορὲς ὁδήγησαν σὲ περιορισμὸ τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἀνεπτυγμένων κρατῶν ἀπὸ τὶς χῶρες τοῦ τρίτου κόσμου». "Αν αὐτὲς οἱ ἀνεπτυγμένες χῶρες αἰσθάνθηκαν τὴν ἀνάγκη προστατευτισμοῦ, πῶς θὰ προστατευθεῖ ἡ ὑπὸ ἀνάπτυξη Κύπρος ; Μόνο μὲ ἐκκλήσεις χωρὶς μέτρα προστατευτισμοῦ ; Καὶ πόσο κλείουν αὐτὰ τὰ περιθώρια μὲ τὴ σύνδεσή μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ;

Στὸ κεφάλαιο γιὰ τὴ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ θὰ παρατηροῦσα πὼς ἡ δημιουργία καὶ πλήρωση θέσεων στὶς παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν δημιουργεῖ δικαιολογημένα ἐρωτήματα. Δὲν θᾶταν ἐπωφελὲς γιὰ τὴ δημόσια ζωὴ ἡ καταφυγὴ σὲ ἔμμεσες μεθόδους διαβρώσεως συνειδήσεων καὶ δημιουργίας ἐξαρτημένων ἀποστατῶν καὶ ὀπαδῶν.

Στὸ κεφάλαιο γιὰ τὴ γενικὴ ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ 1980 ὁ 'Υπουργὸς τονίζει πὼς «οἱ γενικὲς ἀδυναμίες στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ στὴ δομὴ τῆς ἐγχώριας ζητήσεως ἀντικατοπτρίζονται καὶ στὴν αὔξηση τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ποὺ ἐπιδιώχθηκε σὰν μέσο ἐξουδετέρωσης τῶν πιέσεων στὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα». Προειδοποιοῦμε πὼς συνέχιση αὐτῆς τῆς πορείας θὰ ὁδηγήσει σὲ πλήρη ὑποθήκευση τῆς οἰκονομίας.

Στὶς προοπτικὲς καὶ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τὸ 1981 ὁ 'Υπουργὸς ἀναφέρεται στὴν «ἀνάγκη λήψεως μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν αὐξήσεων τοῦ εἰσοδήματος». Αὐτὸ ποὺ ἐπιβάλλεται δὲν εἶναι ἡ μείωση τῶν ἤδη χαμηλῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ ἡ ὀρθολογιστικὴ κατανομὴ μὲ μείωση τῶν ὑπέρογκων εἰσοδημάτων ποὺ ὁδηγοῦν καὶ πρὸς καταναλωτικὲς ροπές.

'Αναφορικὰ μὲ τὴν ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ θᾶθελα νὰ παρατηρήσω πὼς διαφωνῶ μὲ τὴν ἄποψη ὅτι ἡ ἔγκριση τῶν Προϋπολογισμῶν δὲν σημαίνει ἀναγκαστικὰ καὶ ἔγκριση τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Οἱ Προϋπολογισμοὶ ἀντανακλοῦν πλήρως τὶς κοινωνικο-οἰκονομικὲς προθέσεις τῆς Κυβέρνησης καὶ στὸ Κεφάλαιο «ἔσοδα» μπορεῖ κανεὶς ν' ἀνεύρει καὶ τὴ φιλοσοφία ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐξεύρεση πόρων. "Ετσι κανεὶς γνωρίζει ἂν καὶ πῶς ἡ Κυβέρνηση θὰ συμμετάσχει στὴν παραγωγὴ ἐθνικοῦ προϊόντος, ἢ θὰ ἀναζητήσει τοὺς πόρους μὲ τὶς μεθόδους ποὺ εἰσηγεῖται μὲ τὸν προϋπολογισμό, τὶ εἴδους ἔλεγχο ἀσκεῖ στὶς ἐπενδυτικὲς προοπτικές, τὶ φορολογικὴ πολιτικὴ προκρίνει κ.λ.π. Πιστεύω πὼς εἶναι ἀποφυγὴ εὐθυνῶν ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τάχατες ἄλλο εἶναι οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης κι' ἄλλο Προϋπολογισμοί. "Ισα-ἴσα ἡ ραχοκοκκαλιὰ καὶ ἡ φιλοσοφία κάθε πολιτικῆς περικλείονται στοὺς Προϋπολογισμοὺς κάθε χώρας. Κι' εἶναι παγκόσμια ἀποδεχτὴ ἀρχὴ πὼς ἔγκριση τῶν Προϋπολογισμῶν σημαίνει ἔγκριση τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς μιᾶς Κυβέρνησης.

Όμως ή ίδια ή Επιτροπή σημειώνει πώς «δυστυχώς παρόλη την ανησυχητική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ή οικονομία σήμερα, ή Κυβέρνηση δεν έχει ακόμα προχωρήσει στη λήψη των αναγκαίων μέτρων». Παρόλη την ανησυχητική κατάσταση ή Βουλή εγκρίνει τη μη λήψη μέτρων από την Κυβέρνηση, υπερψηφίζοντας τους Προϋπολογισμούς και αναλαμβάνοντας έτσι συνυπευθυνότητα γιά τις συνέπειες.

Στις κατά κεφάλαιο παρατηρήσεις θάθελα ν' αναφερθώ στό σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και νά εκφράσω υποστήριξη στό θεσμό. Επί μέρους παρατηρήσεις γιά βελτίωση θά κάνουμε όταν τό θέμα θά προχωρήσει σ' αύτό τό στάδιο.

Γιά τό κεφάλαιο των εξωτερικών υπηρεσιών θάθελα νά παρατηρήσω πώς ή κατανομή πρεσβειών δεν αντανακλά ούτε την αδέσμευτη πολιτική της χώρας ούτε τά πολιτικο-οικονομικά της συμφέροντα. Η παρουσία μας στόν τρίτο κόσμο είναι πολύ υποτονική. Τό ίδιο ισχύει γιά τις σοσιαλιστικές χώρες.

Ακόμα θάθελα νά συμπληρώσω πώς ό χλιαρός τρόπος αντιμετώπισης του υπολογισμού στό κότα της ΕΟΚ εισαγωγών από τά κατεχόμενα ενέχει σοβαρούς κινδύνους.

Θάθελα επίσης νά τονίσω την ανάγκη ισομερούς ανάπτυξης μέ ειδικά σχέδια γιά τις ορεινές περιοχές.

Συμπληρωματικά καταλήγω πώς ή ακολουθούμενη πολιτική τόσο στό εθνικό θέμα όσο και στά οικονομικά προβλήματα όδηγεί την Κύπρο πρός καταστροφική πορεία.

Εμείς δεν μπορούμε νά συνυπογράψουμε μιά πολιτική πού κατά τη γνώμη μας είναι όλέθρια. Γι' αύτό θά καταψηφίσουμε τούς Προϋπολογισμούς στό σύνολό τους.

Ο τόπος χρειάζεται άλλαγή. Και οί δυνάμεις άλλαγής είναι έκείνες πού πιστεύουν σέ μιά πορεία εθνικής σωτηρίας και σέ κοινωνικο-οικονομικές δομές πού νά εξυπηρετούν τόν αγώνα και τό σύνολο του λαού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, πρίν μπώ στην ομιλία μου θέλω νά δηλώσω πώς κατόπιν της αποφάσεως της οργανώσεώς μου γιά ανεξαρτητοποίηση, παρουσιάζομαι σήμερα στή Βουλή σάν ανεξάρτητος Βουλευτής εκφράζοντας τις απόψεις της οργανώσεώς μου άν και δεν είναι πολιτική οργάνωση.

Κύριε Πρόεδρε,

Η φετινή συζήτηση των δυό προϋπολογισμών πού συμπίπτει και μέ τό τέλος της θητείας της παρούσας Βουλής, μάς βρίσκει μέσα στις ίδιες συνθήκες τουλάχιστον γιά τό Εθνικό θέμα όπως και πέρσι. Η κατοχή συνεχίζεται, χωρίς νά διαφαίνεται έστω και ή ελάχιστη ακτίς σωτηρίας και λύσεως του Εθνικού μας προβλήματος, μέ τούς Τούρκους ανένδοτους στις τελευταίες διακοινοτικές συνομιλίες και τό λαό μας ακατατόπιστο πάνω στις δυσκολίες πού αντιμετωπίζονται στην εξέλιξη των καταστάσεων, όπως διαγράφονται στις ενδοκυπριακές συνομιλίες.

Τό Κυπριακό πρόβλημα άρχισε νά υποβιβάζεται διεθνώς και ενώ άλλα σοβαρά διεθνή προβλήματα συνεχώς προβάλλονται, ή δική μας αδυναμία και αδράνεια νά

διατηρήσει τὸ θέμα μας στὴν πρώτη γραμμή, νὰ τοῦ δώσει νόημα καὶ ὕπαρξη Παγκόσμια, μᾶς προβληματίζει καὶ μᾶς ἀνησυχεῖ σοβαρά. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος χειρισμοῦ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μᾶς ὁδηγεῖ συνεχῶς σὲ χειρότερη κατάσταση.

Τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα ὅπως παρουσιάζεται σήμερα χρειάζεται μιὰ τολμηρὴ τομὴ ποὺ νά τὴν ἀγκαλιάσει ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς Λαὸς γιὰ νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Ἔχουμε ἐνώπιό μας τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες τὶς ὁποῖες ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε καὶ λέμε καθαρὰ καὶ ἀπερίφραστα ὅτι πιστεύουμε πὼς οἱ συνομιλίες εἶναι ἡ καλύτερη διαδικασία ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματός μας.

Προσήλθαμε σὰν Ἑλληνοκυπριακὴ πλευρὰ καὶ σ' αὐτὸ τὸ γύρο τῶν συνομιλιῶν μὲ τὴν καλύτερη δυνατὴ πρόθεση γιά νὰ χαράξουμε τὴ γραμμὴ λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἐνῶ ὅμως ἐμεῖς προσερχόμεθα μὲ ὅλη τὴν καλὴ θέληση στὶς συνομιλίες ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ δὲν κάμνει τὸ ἴδιο, ἀλλὰ συνεχῶς ἀντιδρᾶ γιὰ νὰ κερδίζει χρόνο καὶ στὸ τέλος τὶς ναυαγεῖ. Καὶ ἐρωτῶ ὅλους. Τὶ δέον γενέσθαι ἂν καὶ σήμερα οἱ συνομιλίες ἀποτύχουν ; Ποιὸς εἶναι ὁ δρόμος ποὺ θὰ ἀκολουθήσουμε ; Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θά χαράξει αὐτὸ τὸ δρόμο ;

Πιστεύουμε πὼς αὐτὸ τὸ δρόμο καὶ τὸν τρόπο χειρισμοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ μας θέματος πρέπει νὰ τὸν βρεῖ, νὰ τὸν χαράζει κάποιο ἀνώτατο ὑπερκομματικὸ σῶμα, κάποιο εἶδος Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ἀντιπροσωπευτικοῦ μέσα στὸ ὁποῖο νὰ αἰσθάνεται ὅτι συμμετέχει ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαός. Ἕνα Ἐθνικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο θὰ χαράσσει τὴν πολιτικὴ γραμμὴ καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ θἄναι ὑποχρεωμένη καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ ἀντιπολίτευση νὰ παραμένει σταθερὰ καὶ ἀμετάθετα καὶ νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ νὰ βρεῖ τὴν ὀρθὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Ἐθνικοῦ μας προβλήματος.

Εἴμεθα, κύριοι συνάδελφοι, ὑπὲρ τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν ἀλλὰ στὶς συνομιλίες ἢ ὁποιεσδήποτε ἄλλες διαβουλεύσεις χρειάζεται νὰ ὑπάρχει σταθερὴ γραμμή, χρειάζεται νὰ ὑπάρχει ὁ στόχος. Καὶ τὸ στόχο δὲν τὸ καθορίζει ὁποιαδήποτε Κυβέρνηση ἢ κόμμα. Τὸν καθορίζει ὁ λαὸς μὲ ἕνα Εθνικὸ Συμβούλιο ὑπερκομματικό, ἀντιπροσωπευτικὸ μέσα στὸ ὁποῖο νὰ συμμετέχει ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαός, εἴτε κόμματα εἶναι αὐτὰ εἴτε μαζικὲς ὀργανώσεις.

Μὲ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις τοποθετεῖται τὸ Κυπριακὸ στὸν ὀρθὸ δρόμο καὶ μὲ τὴ βοήθεια ὅλων ἐκείνων ποὺ στέκονται δίπλα μας μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο, Ἀδέσμευτοι, Ἀνατολικοί, Δυτικοί, ἀλλὰ πρὸ πάντων μὲ τὴ Δημοκρατικὴν Ἑλλάδα, ποὺ εἶναι ἕνας φυσικὸς καὶ πραγματικός μας σύμμαχος θὰ μπορέσουμε νὰ προχωρήσουμε στὴν ἐξεύρεση σωστῆς, δίκαιης καὶ βιώσιμης λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Πιστεύουμε ἀπόλυτα πὼς ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὁ πραγματικός μας σύμμαχος ποὺ ὑπὸ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες θὰ σταθεῖ δίπλα μας καὶ θὰ δώσει ὁτιδήποτε στὸν ἀγώνα μας μέχρι τῆς τελικῆς λύσεως τοῦ προβλήματος, τῆς ὀρθῆς καὶ δίκαιης λύσης τὴν ὁποία ὅλοι πιστεύω ὅτι θέλουμε.

Οἰκονομικό :

Ἕνας ὅμως Ἐθνικὸς ἀγώνας γιὰ νὰ διεξαχθεῖ καὶ νὰ πετύχει χρειάζεται ὑπόβαθρα πάνω στὰ ὁποῖα θὰ στηρίζει τὴν ἀντοχὴ καὶ τὴν μαχητικότητά του ὁ λαός.

Καὶ τέτοιο ὑπόβαθρο ἰσχυρὸ καὶ ἀπαραίτητο εἶναι ἡ οἰκονομική μας ἀντοχὴ ποὺ νὰ κρατᾶ τὸ λαὸ προσηλωμένο ὄχι στὰ καθημερινά του προβλήματα ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφήνει ἀπερίσπαστο νὰ βαδίζει τὸ δρόμο τοῦ ἀγώνα γιὰ ἐλευθερία καὶ δικαίωση.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ ὁ οἰκονομικός μας τομέας νοσεῖ. Ὁ εἰσαγόμενος πληθωρισμὸς ἀλλὰ καὶ ἡ διαχείριση τῶν Ἐθνικῶν μας πόρων ἀπὸ τὸ κράτος μᾶς ὁδηγοῦν σιγὰ-σιγὰ ἀλλὰ σταθερὰ στὴν οἰκονομικὴ ἀποδυνάμωση καὶ ἀποσταθεροποίηση.

Ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως προχωρεῖ ἀπὸ λάθος σὲ λάθος καὶ μὲ τὴν ἐφαρμοζόμενη πολιτική της ἔχει χωρίσει τὸ λαὸ σὲ δυὸ στρατόπεδα.

Ἡ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων ποὺ ἡ Κυβέρνηση συνεχῶς διαλαλεῖ, εἶναι γράμμα κενὸ καὶ τολμῶ νὰ πῶ ὁδηγεῖ στὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Κανένας οὐσιαστικὸς ἔλεγχος ἐφαρμόζεται σὲ βασικὰ καταναλωτικὰ ἀγαθά, ἐνῶ σὲ πλεῖστα ὅσα ἀγροτικὰ κυρίως προϊόντα, καθορίζεται ἀνωτάτη τιμὴ χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται ἡ Κυβέρνηση ἂν στὶς περιόδους μὲ μεγάλη προσφορὰ καὶ μειωμένη ζήτηση ἢ πολλὲς φορὲς μὲ τὴν ἀκατανόητη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης νὰ εἰσάγει ὁμοειδῆ προϊόντα ρίχνει τὶς τιμὲς κάτω τοῦ κόστους παραγωγῆς μὲ ἀποτέλεσμα οἱ οἰκονομικὰ ἀδύνατοι τοῦ ἐπαγγέλματος νὰ καταστρέφονται, ὅπως συνέβηκε τελευταῖα μὲ τὴν εἰσαγωγὴ χοιρινοῦ κρέατος.

Ὑπάρχουν ἐπίσης οἱ περιπτώσεις ἐκεῖνες στὶς ὁποῖες διατιμᾶται ἡ πρώτη ὕλη τὴν ὁποία παράγουν πολλὲς χιλιάδες ἄτομα καὶ ἀποτελεῖ καὶ τὸ μοναδικό τους εἰσόδημα καὶ ὅμως ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἀφήνουν ἀνεξέλεκτες τὶς τιμὲς τῶν προϊόντων ποὺ κατασκευάζονται ἀπὸ αὐτὰ μὲ ἀποτέλεσμα ὁ μὲν παραγωγὸς νὰ καταστρέφεται, ἐνῶ οἱ μεταποιητὲς νὰ κερδίζουν καὶ τὰ προϊόντα τους νὰ φθάνουν στὸν καταναλωτὴ σὲ πολὺ ψηλὲς τιμές.

Ἕνα ἄλλο φαινόμενο λανθασμένης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς στὸν οἰκονομικὸ τομέα εἶναι ὁ τρόπος ποὺ ἐνεργεῖ στὸ ἐξαγωγικὸ καὶ εἰσαγωγικὸ ἐμπόριο.

Διακηρύττει συνεχῶς ἡ Κυβέρνηση πὼς στόχος καὶ σκοπὸς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς της εἶναι ἡ ἐξοικονόμηση καὶ τῆς τελευταίας δεκάρας τῶν συναλλαγματικῶν μας ἀποθεμάτων. Καὶ ὅμως βλέπουμε πολὺ συχνὰ γεωργικά μας προϊόντα ποὺ παράγονται στὸ τόπο νὰ μένουν ἀδιάθετα, νὰ σαπίζουν μέσα στὶς ἀποθῆκες τῶν παραγωγῶν, ἢ νά πωλοῦνται σὲ ἐξευτελιστικὲς τιμὲς καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ δίδει ἄδειες εἰσαγωγῆς παρόμοιων προϊόντων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ τὸ ἕνα Ὑπουργεῖο ἐνθαρρύνει τὴν καλλιέργεια ὁρισμένων προϊόντων ἐνῶ ἄλλο Ὑπουργεῖο μὲ τὴν πολιτική του κτυπᾶ αὐτὴ τὴν παραγωγὴ μὲ εἰσαγωγὴ παρόμοιων προϊόντων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Μία ἄλλη περίπτωση λανθασμένης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν μὲ τὶς διάφορες φορολογίες. Καὶ ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα τὸν ἀντιαγροτικὸ νόμο τῆς ἐπιβολῆς τοῦ κτηματικοῦ φόρου. Ὁ φόρος αὐτὸς παρὰ τὴ δική μας ἀντίδραση ψηφίστηκε, προτοῦ ὅμως ἀκόμα μπεῖ σὲ ἐφαρμογὴ παραδέχθηκε ἡ Κυβέρνηση πὼς ἔκαμε λάθος καὶ ἔστειλε πίσω στὴ Βουλὴ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο.

Καὶ εἶναι φυσικὸ ἀπὸ ὅσα ἀνέφερα, ὁ κάθε Κύπριος φορολογούμενος νὰ θέλει νὰ προστατεύσει μόνος του τὸν ἑαυτό του ἐξασφαλίζοντας τὸ εἰσόδημα ποὺ θά νομίσει ὅτι εἶναι ἀρκετὸ γιὰ τὴ συντήρησή του. Καὶ ἔτσι μπαίνουμε σὲ ἕνα ἀθέμιτο συναγωνισμὸ ἐξασφάλισης εἰσοδήματος ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ στὸν πληθωρισμὸ καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἀποδυνάμωση καὶ γινόμεθα ἔτσι συνένοχοι τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ κτυπήσουν τὴν Ἐθνική μας ὑπόθεση.

Μιὰ ἄλλη διάκριση σὲ βάρος τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ γενικὰ τοῦ αὐτοεργοδοτουμένου πιστεύουμε πὼς εἶναι ὁ νέος νόμος τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ὑποστηρίζουμε τὸ θεσμὸ σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ οὐσιαστικότερα κοινωνικὰ μέτρα καὶ

θέλουμε νὰ τὸν διαφυλάξουμε. Ὅμως πιστεύουμε πὼς ἡ συνεισφορὰ ποὺ καλεῖται νὰ πληρώσει ὁ αὐτοεργοδοτούμενος καὶ ὁ γεωργὸς εἶναι ψηλὴ καὶ δυσβάστακτη. Ὤφειλε ἡ Κυβέρνηση νὰ αὐξήσει τὴ συνεισφορά της ὥστε νὰ μειωθεῖ ἡ συνεισφορὰ τῶν ἀσφαλισμένων καὶ νὰ γίνει ὑποφερτή.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἂν ἀνατρέξει κανεὶς στοὺς προϋπολογισμοὺς θὰ δεῖ ἀριθμοὺς μεγάλους καὶ ἔργα μεγάλα καὶ ποσὰ ποὺ ἐντυπωσιάζουν. Ἐν τούτοις ἂν ἀναλύσει ἕνας αὐτὰ τὰ στοιχεῖα θὰ ἀντιληφθεῖ πὼς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα ἔργα ἀναγράφονται ἁπλῶς στὸν κατάλογο τῶν διαφόρων ἔργων ἡ ἐκτέλεση ὅμως καὶ ἡ ἐφαρμογή τους καθυστερεῖ στὸ διπλάσιο χρονικὸ διάστημα.

Οἱ διακηρύξεις εἶναι εὔκολες, ἡ ἐκτέλεση ὅμως τῶν ἔργων καθυστερεῖ ἀδικαιολόγητα καὶ ἡ προτεραιότητα ποὺ δίνεται δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐπιβάλλει ἡ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Μιλοῦμε γιὰ τὸ Νότιο Ἀγωγὸ καὶ ἀκούομε ἀριθμοὺς καὶ ἡμερομηνίες λειτουργίας τοῦ σχεδίου κάθε χρόνο διαφορετικές, γίνονται ἀκόμα μελέτες γιὰ διανομὴ τοῦ νεροῦ καὶ δὲν ξέρουμε πότε τὸ ἔργο ὄχι θὰ τελειώσει, ἀλλὰ τουλάχιστο πότε θὰ ἀρχίσει, καὶ βλέπουμε τὶς περιοχὲς ποὺ πρόκειται νὰ ἀρδευθοῦν νὰ καταστρέφονται ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο.

Ὑπέβαλα ἐρώτηση στὴ Βουλὴ τὸ 1977 γιὰ τὴν ὕδρευση τῆς Λευκωσίας καὶ πῆρα τὴν ἀπάντηση πὼς τὸ ἔργο τῆς κατασκευῆς τοῦ φράγματος Βασιλικοῦ—Πεντασχοίνου θὰ ἦταν ἕτοιμο τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1981, καὶ ὅμως ἡ μελέτη γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου μόλις τὸ Νοέμβριο τοῦ 1980 κατεκυρώθη καὶ τὸ στάδιο τῆς μελέτης θὰ κρατήσει δυὸ χρόνια. Ἄρα ὑπὸ τὶς καλύτερες συνθῆκες τὸ ἔργο πρέπει νὰ τελειώσει τὸ 1985. Μέχρι τότε ὅμως ὑπάρχει κίνδυνος νὰ στερέψουν ὅλα τὰ ὑπόγεια νερὰ τῶν γύρω ἀπὸ τὴ Λευκωσία περιοχῶν ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ ὕδρευση τῆς πόλεως, ἡ ὁποία καὶ πάλιν θὰ ἀντιμετωπίσει τεράστιες δυσκολίες.

Στὸν τόπο μας, τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ κατάφεραν νὰ μοιράσουν τὸ νησί μας, κατάφεραν νὰ καταστρέψουν τὶς καλύτερες πηγὲς τῶν εἰσοδημάτων μας καὶ νὰ κάμουν πρόσφυγες 200 χιλιάδες ἄτομα, ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου.

Καὶ εἶναι ἐδῶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο τομέα ποὺ φαίνεται καθαρὰ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης στὴν πολιτικὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν βαρῶν.

Ὑπάρχει ὅμως ἴση κατανομὴ τῶν βαρῶν ; Ὑπάρχει ἐφαρμογὴ τέτοιας πολιτικῆς ;

Ἔχουν ἀρκετοὶ πρόσφυγες τακτοποιηθεῖ προσωρινὰ σὲ σπίτια καὶ μιλοῦμε γιὰ προσωρινότητα γιατὶ στόχος καὶ σκοπὸς εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους.

Μπορεῖ οἱ ἀριθμοὶ νὰ δείχνουν ὅτι ἔγιναν ἀρκετὰ πράγματα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τοὺς πρόσφυγες, μπορεῖ νὰ φαίνεται ὅτι ἔχουν στεγασθεῖ πολλοί, ἀλλὰ ἂν συγκρίνουμε τὸν πρόσφυγα καὶ τὸ μὴ πρόσφυγα θὰ δοῦμε ὅτι τὸ οἰκονομικὸ χάσμα μεταξύ τους μεγαλώνει καὶ ὅτι ἔχουμε στὴν κυριολεξία δημιουργήσει δύο τάξεις πολιτῶν, τοὺς πλούσιους καὶ τοὺς φτωχούς. Αὐτὴ τὴ διαφορὰ πρέπει νὰ προσέξουμε καὶ ἐδῶ εἶναι ποὺ πρέπει νὰ ἐφαρμοστεῖ ἡ πολιτικὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν γιὰ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ οἰκονομικὰ ἀδύνατες τάξεις.

Πιστεύω πὼς τουλάχιστο ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ λαοῦ δὲν δέχεται αὐτὴ τὴν κατάσταση τῆς ἀνισότητας ἀφοῦ στὴν ἀρχὴ τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου τὸ

75, 76 καὶ 77 ὁ κόσμος μας ἐσκέφτετο καὶ ἐνεργοῦσε διαφορετικά. Ἂν θέλει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐφαρμόσει ὀρθὴ οἰκονομικὴ πολιτική, πολιτικὴ ἴσης κατανομῆς βαρῶν, πρέπει νὰ βρεῖ τὸν τρόπο καὶ γιὰ τὴν ταχεία στέγαση ὅλων τῶν προσφύγων καὶ γιὰ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τους καὶ νὰ βοηθήσει στὴ δημιουργία ἀνετοῦ ἐπιπέδου ζωῆς γιὰ τοὺς πρόσφυγες ὥστε νά μὴ φαίνεται αὐτὸ τὸ τεράστιο χάσμα μεταξὺ τῶν προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων.

Κύριε Πρόεδρε,

Νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ ἀσχοληθῶ ἐν ὀλίγοις μὲ τὴ γεωργία καὶ τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα.

Ἡ γεωργοκτηνοτροφία στὴν Κύπρο διαδραματίζει ἕνα σπουδαῖο καὶ σοβαρὸ ρόλο στὴν οἰκονομικὴ πρόοδο τοῦ τόπου. Γι' αὐτὸ εἶναι ἕνας τομέας τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ βοηθᾶ καὶ ἐνισχύει μὲ κάθε μέσο καὶ κυρίως στὶς δύσκολες στιγμές.

Πλεῖστα ὅμως γεωργοκτηνοτροφικὰ προϊόντα κατὰ τὸν τελευταῖο χρόνο ἀντιμετώπισαν κρίση στὴ διάθεσή τους μὲ ἀποτέλεσμα τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα ἀντὶ νὰ αὐξηθεῖ μειώθηκε καὶ πολλὲς φορὲς ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ἐκμηδενίσθηκε.

Ἂν δοῦμε τὶς τιμὲς στὶς πατάτες, τὰ φθαρτὰ καὶ κυρίως τομάτες καὶ ἀγγουράκια, ἐπιτραπέζια σταφύλια καὶ ἄλλα εἴδη ὅπως τὰ ὅσπρια, κατὰ περιόδους τὸ χοιρινὸ καὶ μοσχαρίσιο κρέας, τὸ γάλα καὶ ἄλλα, θὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν κρίση ποὺ πέρασε ἡ γεωργοκτηνοτροφικὴ παραγωγὴ μέσα στὸ 1980.

Ἡ κατακόρυφη αὔξηση τῆς τιμῆς τῶν πετρελαιοειδῶν, τῶν λιπασμάτων καὶ ἄλλων βασικῶν εἰδῶν ἀνέβασαν τὸ κόστος σὲ πολὺ ψηλὰ ἐπίπεδα, ἡ δὲ Κυβέρνηση μὲ τὴν ὁποία εἴχαμε συχνὲς ἐπαφὲς καὶ συζητήσεις πάνω στὰ θέματα αὐτά, οὐδὲν μέχρι σήμερον ἔπραξε, ἡ δὲ ὑπόσχεσή της γιὰ βοήθεια 1/2 ἑκατ. λιρῶν πρὸς τοὺς πατατοπαραγωγούς, γιὰ ἐπιχορήγηση τῶν ἀεροπορικῶν ναύλων, τῶν φθαρτῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν μέχρι σήμερα δὲν ὑλοποιήθηκε μὲ ἀποτέλεσμα οἱ παραγωγοὶ νὰ μένουν ἀβοήθητοι καὶ νὰ περιμένουν.

Ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν πραγματοποιήσει τὶς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσε, ἂν δὲν πάρει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ ἀποτελεσματικὴ προστασία τῆς ντόπιας παραγωγῆς, ἂν δὲν λύσει τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα σοβαρὰ ἀγροτικὰ προβλήματα, ἡ γεωργοκτηνοτροφικὴ παραγωγὴ θὰ ἀντιμετωπίσει κρίση καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου θὰ ὑποστεῖ ἀνεπανόρθωτα πλήγματα, μὲ τὴν στροφὴ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ στὶς πόλεις γιὰ ἀναζήτηση νέου ἐπαγγέλματος.

Συνεργατισμός :

Τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ πιστεύουμε ὅτι ἔτυχε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τοῦ χειρίστου χειρισμοῦ, ποὺ ἄφησε τὶς διαδόσεις ἢ μᾶλλον ἐνίσχυσε τὶς διαδόσεις ἐναντίον τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος μὲ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα σὲ βάρος τῶν καταθέσεων στὶς κατὰ τόπους Συνεργατικὲς Πιστωτικὲς Ἑταιρεῖες οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν ἐντελῶς ἀνεξάρτητα Τραπεζικὰ Ἱδρύματα ἀπεριόριστης εὐθύνης τῶν μελῶν τους.

Ἡ ἐπεξεργασία, ἡ μεταποίηση καὶ ἡ ἐξαγωγὴ γεωργικῶν προϊόντων ὑπέστησαν σοβαρότατα πλήγματα, ὁ δανεισμὸς πρὸς τοὺς γεωργοκτηνοτρόφους ἀντιμετωπίζει δυσκολίες καὶ χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἀσχοληθῶ μὲ ἄλλα θέματα ποὺ ἄπτονται τῶν δικαστηρίων, βλέπω τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς γεωργοκτηνοτροφικῆς τάξεως τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων θὰ γίνουν πλέον ἐμφανῆ κατὰ τὸν ἑπόμενο χρόνο.

Κύριε Πρόεδρε,

Θὰ ἀσχοληθῶ ἐπίσης ἐν ὀλίγοις μὲ τὸ ὀξὺ θέμα τῆς ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης. Θέμα ποὺ φαίνεται σ' ὅλους τοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς τελευταίας πενταετίας, πάντοτε σχεδὸν μὲ τὰ ἴδια λόγια καὶ πάντοτε γιὰ τὰ ἴδια θέματα, γιατὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης παραμένει πάντοτε τὸ ἴδιο.

Ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἀλλαγές, καὶ τοῦτο γιατὶ εἶναι ἀπαίτηση καὶ πρωτοβουλία τῶν κατοίκων ὁρισμένων περιοχῶν, τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει.

Τὸ θέμα τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης στὴν ὕπαιθρο ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο, μέσα στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης καὶ τὶς αὐξανόμενες ἀνάγκες, φαίνεται νὰ ταλαιπωρεῖ σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο ποὺ ἀφήνει κάθε πρωῒ πηγαίνοντας στὴ δουλειά του τὴν οἰκογένειά του πίσω του, χωρὶς ἕνα γιατρὸ ἢ ἕνα φαρμακεῖο γιὰ τὰ ἀπαραίτητα πρώτης ἀνάγκης φάρμακα καὶ περίθαλψη. Ἀλλὰ καὶ στὸ νέο ὑπὸ μελέτη σχέδιο ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ποὺ μελετᾶ ἡ Κυβέρνηση τὸ στοιχεῖο αὐτὸ ἀπουσιάζει.

Ἄλλο σοβαρὸ καὶ ἄλυτο πρόβλημα τῆς ὑπαίθρου εἶναι ἐκεῖνο τῆς μόρφωσης τῶν παιδιῶν τοῦ ἀγρότη ποὺ σὲ πολλὲς περιοχὲς πρέπει νὰ ξεκινήσουν ἀπὸ τὰ χαράματα γιὰ νὰ κατεβοῦν στὶς πόλεις, μὲ τὰ αὐξανόμενα κάθε τόσο μεταφορικά, γιὰ νὰ τελειώσουν ἕνα σχολεῖο.

Ὅλες οἱ ἄλλες κοινωνικὲς παροχές, ἡ βελτίωση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου ποὺ σὰν μέτρο θὰ ἀνακουφίσει καὶ τὶς πόλεις μὲ τὴν παραμονὴ τοῦ ἀγρότη στὸ χωριό του καὶ τόσα ἄλλα προβλήματα μαστίζουν τὴν ὕπαιθρο καὶ ἐξαναγκάζουν τὸν ἀγρότη νὰ ἐγκαταλείπει τὴ γῆ του, τὸ χωριό του, καὶ νὰ μετοικεῖ στὶς πόλεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Καὶ στοὺς φετινοὺς προϋπολογισμοὺς ποὺ εἶναι καὶ οἱ τελευταῖοι τῆς θητείας αὐτῆς τῆς Βουλῆς προσπάθησα νὰ θίξω μερικὰ πράγματα τὰ ὁποῖα πιστεύω πὼς μποροῦν νὰ βελτιωθοῦν, μποροῦν νὰ λυθοῦν πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ ποὺ ἑπτὰ σχεδὸν χρόνια μένει διχοτομημένος, μὲ τὸ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ προσφυγοποιημένο καὶ ἀγωνίζεται νὰ βρεῖ μιὰ δίκαιη λύση γιὰ ἐλευθερία καὶ δικαιοσύνη στὸ κράτος του, τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Συζητοῦμε τοὺς Κρατικοὺς Προϋπολογισμοὺς—Ταμεῖο καὶ Ἀναπτύξεως—γιὰ ἕκτο κατὰ συνέχεια χρόνο μέσα στὶς συνθῆκες ποὺ δημιουργήθηκαν σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ διπλοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ ἐγκλήματος : τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος τῆς πολιτικοποιημένης στὸ Συναγερμὸ ΕΟΚΑ Β' καὶ τῆς ἑλλαδικῆς Χούντας καὶ τῆς βάρβαρης τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Βρισκόμαστε στὰ πρόθυρα τῆς συμπλήρωσης ἑφτὰ χρόνων ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀσυγχώρητο ἰμπεριαλιστικὸ ἔγκλημα, ποὺ τόσα δεινὰ καὶ δυστυχία ἔφερε στὸν τόπο μας, καὶ ὁ λαὸς ἐξακολουθεῖ νὰ νοιώθει ἀκόμα βαριὲς καὶ σ' ὅλη τους τὴν ἔκταση τὶς συνέπειες αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος. Ἀλλά, παρ' ὅλο ποὺ ζεῖ καὶ νοιώθει ἔντονα αὐτὲς τὶς συνέπειες ὄχι μόνο δὲν κάμπτεται, ἀλλὰ ἀγωνίζεται ἀποφασισμένος νὰ μὴν ὑποκύψει στὰ τετελεσμένα τῆς βίας, τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς κατοχῆς.

Στὸ σκληρὸ καὶ δύσκολο ἀγώνα ποὺ διεξάγει ὁ λαός μας τὸ οἰκονομικὸ μέτωπο διαδραματίζει ἀποφασιστικὸ ρόλο. Τὸ οἰκονομικὸ μέτωπο ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια στηρίγματα τοῦ σκληροῦ καὶ δύσκολου πολιτικοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγουμε. Ὅπως ἐπανειλημμένα ἔχουν διακηρύξει τὸ Κόμμα μας καὶ οἱ Βουλευτὲς ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, ἡ ἰσχυροποίηση τοῦ οἰκονομικοῦ μετώπου ἀποτελεῖ τὸ ἀναγκαῖο ὑπόβαθρο γιὰ τὴ στήριξη καὶ τὴ διεξαγωγὴ ἀποτελεσματικοῦ πολιτικοῦ ἀγώνα γιὰ τὴ σωτηρία καὶ τὴ λευτεριὰ τῆς πατρίδας μας. Ἰσχυρὸ οἰκονομικὸ μέτωπο καὶ ἰσχυρὸ οἰκονομικὸ ὑπόβαθρο σημαίνει ἐνίσχυση τῆς ἀντοχῆς, τοῦ ἠθικοῦ καὶ τῆς ἀγωνιστικότητας τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, σημαίνει ἐνίσχυση τοῦ κύριου μετώπου πάλης τοῦ λαοῦ μας—τοῦ πολιτικοῦ μετώπου. Ἰσχυρὸ οἰκονομικὸ μέτωπο σημαίνει ματαίωση τῶν καταχθόνιων σχεδίων τῶν ἰμπεριαλιστῶν συνωμοτῶν, ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μας, νὰ τὸν γονατίσουν οἰκονομικὰ καὶ νὰ τὸν ὑποτάξουν πολιτικά.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σημασία ποὺ ἔδινε καὶ δίνει τὸ Κόμμα μας στὸ οἰκονομικὸ μέτωπο. Καὶ εἶναι μὲ βάση αὐτὴ τήν ἐχτίμηση ποὺ τὸ Κόμμα μας, καὶ οἱ Βουλευτὲς ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς καὶ τὸ πλατύτερο προοδευτικὸ μαζικὸ-λαϊκὸ κίνημα καθόριζαν τὴν πολιτική τους στὸν οἰκονομικὸ τομέα.

Ἀνασκοπώντας σήμερα τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς ποὺ ἀκολουθήσαμε νοιώθουμε ἱκανοποίηση γιατὶ αὐτὴ ἡ ὑπεύθυνη καὶ πατριωτικὴ πολιτικὴ συνέτεινε ἀποφασιστικὰ ὄχι μόνο στὴν ἀνόρθωση καὶ ἀναζωογόνηση ἀλλὰ καὶ σὲ μιὰ συνεχὴ ἀνοδικὴ πορεία τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας μὲ ἐτήσιους ρυθμοὺς ἀνάπτυξης ψηλότερους ἀπὸ τοὺς στόχους ποὺ καθόριζαν τὰ Κυβερνητικὰ Ἕκτακτα Σχέδια Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης.

Τὸ συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς, τὸ ἐπίτευγμα τῆς συνεχοῦς οἰκονομικῆς ἀνόδου εἶναι ὅτι, τὸ 1979, πέντε μόνο χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴ συμφορὰ ποὺ ἔπληξε τὴν πατρίδα μας, τὸ Ἀκαθάριστο Ἐγχώριο Προϊὸν ἔχει φτάσει τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1973 καὶ μερικοὶ τομεῖς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης ἔχουν ξεπεράσει τὰ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ ἐπίπεδα.

Σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴ συνεχὴ ἀνοδικὴ πορεία ποὺ ἡ οἰκονομία μας σημείωνε ὡς τὸ 1979 συζητοῦμε φέτος τοὺς Κρατικοὺς Προϋπολογισμοὺς γιὰ τὸ 1981 μέσα σὲ συνθῆκες κάμψης τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Ὅπως ἀνάφερε στὴν ὁμιλία του ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν «ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) τὸ 1980 σὲ σταθερὲς τιμὲς ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει μειωθεῖ στὸ ἐπίπεδο τοῦ 4,3% σὲ σύγκριση μὲ 7,5% τὸ 1979» (σελ. 4). Παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸς ὁ ρυθμὸς αὔξησης τοῦ Α.Ε.Π. συγκρίνεται εὐνοϊκὰ μὲ τὴν κατάσταση τῆς οἰκονομίας τῶν κυριώτερων χωρῶν τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου, ποὺ ὁ ρυθμὸς αὔξησης κυμαίνεται σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, γύρω στὸ 1,1%, ὡστόσο ἡ κατάσταση, αὐτὴ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μᾶς προκαλεῖ σοβαρὲς ἀνησυχίες. Αὐτὲς οἱ ἀνησυχίες μας ἐντείνονται ἀκόμα πιὸ πολύ, ὅταν ἀναλογιζόμαστε τὶς συνέπειες ποὺ αὐτὴ ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας μας, ἂν συνεχισθεῖ, ἀναπόφευχτα θὰ ἔχει πάνω στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργατοϋπαλλήλων, τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐπαγγελματο-βιοτεχνῶν, τῶν χιλιάδων προσφύγων, γενικὰ τῶν βιοπαλαιστῶν, τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου, τῶν στρωμάτων μὲ χαμηλὰ εἰσοδήματα.

Μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τῆς παραγωγῆς, μείωση τοῦ Α.Ε.Π. σημαίνει ὑποαπασχόληση, ἀδράνεια κεφαλαιουχικῶν ἐπενδύσεων, ἀνεργία, σημαίνει σὲ τελευταία ἀνάλυση πλῆγμα κατὰ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, στρωμάτων τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ.

Οἱ ἀνησυχίες ἀπὸ τὶς προοπτικὲς μείωσης τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τῆς παραγωγῆς μὲ ὅλες τους τὶς συνέπειες εἶναι διάχυτες στὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὴ Βουλὴ καὶ διαφαίνονται στὰ συγκεκριμένα στοιχεῖα ποὺ δίνει γιὰ τοὺς διάφορους τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας.

Ὅταν ὁ κ. Ὑπουργὸς διαπιστώνει, ὅτι «ἡ οἰκονομία ἀντιμετώπισε ἀποσταθεροποιητικὲς ροπὲς τόσο ἐξωτερικὲς ὅσο καὶ ἐσωτερικές», ὅταν τονίζει, ὅτι «μέσα στὸ 1980 παρατηρήθηκε περαιτέρω ἐπιδείνωση τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης μὲ σωρεία ἀλισυδωτῶν ἐπιπτώσεων» (σελ. 3) καὶ ὅταν ἀναφέρει στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀνεργία, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα «Ὁ μέσος μηνιαῖος ἀριθμὸς ἀνέργων τὸ 1980 ὑπολογίζεται ὅτι ἀνέβηκε στὶς 4.300 ἄτομα περίπου σὲ σχέση μὲ 3.700 γιὰ τὸ 1979» (σελ. 5) δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι κανένας εἰδικὸς γιὰ νὰ καταλάβει πὼς ὅλ' αὐτὰ ἀποτελοῦν ἄσχημα προμηνύματα γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τοῦ Α.Ε.Π. δὲν ἦταν τυχαία. Ἀντίθετα, τουλάχιστο ὡς ἕνα βαθμό, ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λανθασμένης οἰκονομικῆς γενικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ποὺ ἀκολούθησε ἡ κυβέρνηση. Ἤδη ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1979, ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν πρὸς τὴ Βουλὴ γιὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἡ κυβέρνηση ἔδειξε καθαρὰ ὅτι ἀνησυχοῦσε ἀπὸ τὴ λεγόμενη «ὑπερθέρμανση» τῆς οἰκονομίας καὶ μιλοῦσε καθαρά, προειδοποιοῦσε μποροῦμε νὰ ποῦμε, γιὰ τὴν ἀπόφαση καὶ τὸν προσανατολισμό της νὰ πάρει μέτρα γιὰ τὴν ἀνάσχεση τῆς λεγόμενης ὑπερθέρμανσης.

Τὸ ΑΚΕΛ, οἱ Βουλευτὲς ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς καὶ τὸ πλατύτερο προοδευτικὸ συνδικαλιστικὸ καὶ λαϊκὸ κίνημα ἐξέφρασαν τὴν ἔντονη ἀντίθεσή τους πρὸς μιὰ τέτοια πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης καὶ ὑπόδειξαν μιὰν ὀρθὴ κατὰ τὴ δική μας θεώρηση τοῦ προβλήματος πολιτική. Ὡστόσο ἡ κυβέρνηση προχώρησε στὴν ἐφαρμογὴ τῆς δικῆς της πολιτικῆς, πῆρε τὰ μέτρα ποὺ πῆρε καὶ στὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκε ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν πρόσφατη ὁμιλία του στὴ Βουλή, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι αὐτὸ ποὺ σημειώνουμε—ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τοῦ Α.Ε.Π. μὲ ὅλες τὶς δυσμενεῖς καὶ ἀρνητικὲς συνέπειες στὴν οἰκονομία γενικὰ στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν εἰδικά.

Συμπερασματικά, θὰ ἔλεγα ὅτι σήμερα ἡ κυπριακὴ οἰκονομία ἀντιμετωπίζει σοβαρὲς δυσκολίες. Αὐτὲς οἱ δυσκολίες, ἂν δὲν ληφθοῦν στὸ μεταξὺ τολμηρὰ διαρθρωτικὰ μέτρα, θὰ ἐπιδεινωθοῦν ἀκόμα πιὸ πολὺ μέσα στὸ 1981, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ φάσμα τῆς κρίσης νὰ ρίπτει ὁλοένα καὶ πιὸ ἀπειλητικὰ τὴ σκιά του πάνω στὴν Κυπριακὴ οἰκονομία.

Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες προβάλλει τὸ ἐρώτημα : Εἶναι ἀντικειμενικὰ ἀναπόφευχτο καὶ μοιραῖο ἡ κυπριακὴ οἰκονομία νὰ ὁδηγηθεῖ πρὸς μιὰ τέτοια κατεύθυνση, πρὸς τὸ μαρασμό, τὴν ἀδράνεια καὶ τελικὰ τὴν κρίση. Ἡ ἀπάντηση ποὺ δίνει τὸ Κόμμα μας εἶναι : Ὄχι, δὲν εἶναι μοιραῖο καὶ ἀναπόφευχτο ἡ κυπριακὴ οἰκονομία νὰ ὁδηγηθεῖ σὲ μαρασμὸ καὶ σὲ κρίση.

Ἡ παρατηρούμενη ἀρνητικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας, ἡ μείωση τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης ποὺ σημειώνεται, μπορεῖ νὰ ἀνακοπεῖ καὶ ἡ οἰκονομία νὰ πάρει πάλι τὴν ἀνοδικὴ πορεία της, φτάνει ἡ κυβέρνηση νὰ ἀναθεωρήσει ἀποφασιστικὰ τὴ γενικὴ οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ της πολιτικὴ παίρνοντας τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Δὲν θὰ ἐπεχταθῶ στὸ ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ μέτρα, γιατὶ ὁ Κοινοβουλευτικὸς

ἐκπρόσωπος τοῦ ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς κ. Παπαϊωάννου ἀναφέρθηκε σ' αὐτὰ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τῆς ὁμάδας μας θὰ ἀναφερθοῦν ἐξειδικευμένα σὲ συγκεκριμένα μέτρα γιὰ εἰδικοὺς τομεῖς, ὥστε νὰ περιττεύει, γιατὶ θὰ ἦταν ἁπλὴ ἐπανάληψη, νὰ ἀναφερθῶ, καὶ ἐγὼ σ' αὐτὰ τὰ μέτρα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Προτοῦ ἀναφερθῶ σὲ ὁρισμένα γενικὰ θέματα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας θεωρῶ σκόπιμα καὶ τὸ αἰσθάνομαι αὐτὸ σὰν καθῆκον καὶ ὑποχρέωση—σὰν Βουλευτὴς τῆς προσφυγοποιημένης 'Αμμοχώστου—νὰ ἀναφερθῶ σὲ συντομία στὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς τῆς 'Επαρχίας καὶ ἰδιαίτερα αὐτὸς ποὺ ζεῖ στὰ χωριὰ τῆς ἐλεύθερης περιοχῆς 'Αμμοχώστου.

'Ο πληθυσμὸς αὐτῆς τῆς περιοχῆς—ντόπιος καὶ προσφυγικὸς—ἀντιμετωπίζει ὁρισμένα προβλήματα, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ πιεστικά. 'Η κυβέρνηση ἔχει ὑποχρέωση νὰ δεῖ αὐτὰ τὰ προβλήματα μὲ ἰδιαίτερη στοργὴ καὶ ἐνδιαφέρον. Καὶ αὐτὴ ἡ ὑποχρέωση τῆς κυβέρνησης γίνεται πιὸ ἐπιταχτικὴ ἀπὸ τὸ γεγονὸς πὼς αὐτὴ ἡ περιορισμένη σὲ ἔχταση καὶ πληθυσμὸ περιοχὴ συμβάλλει στὴ γενικὴ οἰκονομία τῆς Κύπρου σὲ βαθμὸ πολλαπλάσιο ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμό της. Γι' αὐτὴ τὴ διαπίστωση μιλοῦν εὔγλωττα τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα τόσο γιὰ τὴ γεωργο-κτηνοτροφικὴ παραγωγή, ὅσο καὶ γιὰ τὴν τουριστικὴ καὶ γενικότερα τὴ βιομηχανικὴ παραγωγὴ καὶ ἰδιαίτερα τὶς προοπτικὲς ἀνάπτυξης αὐτῶν τῶν τομέων.

"Οπως εἶναι σ' ὅλους γνωστό, τὸ πιὸ ὀξὺ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν, εἶναι τὸ ὑδατικό. 'Η κατάσταση σὲ σχέση μ' αὐτὸ ὄχι μόνο δὲν βελτιώνεται, ἀλλὰ ἀντίθετα χρόνο μὲ τὸ χρόνο χειροτερεύει. "Εχει φτάσει σὲ τέτοια ὀξύτητα ὥστε νὰ ἀκούονται πιὰ ὄχι ἐκκλήσεις ἀλλὰ κραυγὲς ἀπόγνωσης.

'Η ἔχταση καὶ ἡ ὀξύτητα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος εἶναι καλὰ γνωστὴ στὴν κυβέρνηση. 'Επανειλημμένα ἔχει ἐκτεθεῖ σὲ συσκέψεις τῶν Βουλευτῶν μὲ ἁρμόδιους 'Υπουργοὺς καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ μὲ ἄλλες κινητοποιήσεις. Τὸ κύριο συμπέρασμα ἀπ' ὅλες τὶς συσκέψεις καὶ ἄλλα διαβήματα εἶναι πὼς πρέπει νὰ ἐπισπευθεῖ, μὲ συντονισμὸ μέτρων καὶ δραστηριοτήτων τῶν διαφόρων 'Υπουργείων καὶ τμημάτων, ἡ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ ἄλλες 'Επαρχίες, ὅτι πρέπει νὰ ἐπισπευθοῦν τὰ μεγάλα ὑδατικὰ ἔργα στὴν Πάφο καὶ τὸ φράγμα στὸν ποταμὸ Κούρη, τὰ ἔργα γιὰ τὸ νότιο ἀγωγό, ὥστε νὰ μεταφερθεῖ νερὸ στὰ Κοκκινοχώρια προτοῦ εἶναι ἀργά, γιὰ νὰ προληφθεῖ μιὰ ἀνεπανόρθωτη καταστροφὴ ποὺ προβάλλει ἤδη σὰν ἀπειλητικὸς ἐφιάλτης γιὰ ὁλόκληρη τὴν περιοχή.

Μὲ ὀξύτητα παρουσιάζονται ἐπίσης τὰ προβλήματα τῆς ὕδρευσης, τῆς ἐγκατάστασης τηλεφώνων τόσο στὶς κοινότητες ὅσο καὶ στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ καταυλισμούς, τῆς ριζικῆς βελτίωσης τοῦ ὁδικοῦ διχτύου, ἔτσι ποὺ νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῆς τουριστικῆς ἀνάπτυξης, καὶ τῆς ἀξιοποίησης τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς Φρενάρου, τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ ἄλλα.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα ἔγιναν ἐπανειλημμένα καὶ πιεστικὰ διαβήματα καὶ παραστάσεις πρὸς τὴν κυβέρνηση, ἡ ὁποία πῆρε ὁρισμένα μέτρα ἢ προγραμμάτισε καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα, ὅμως δὲν ἀνταποκρίνονται στὶς ἀνάγκες καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς περιοχῆς.

Τὰ προβλήματα τῆς ἀπασχόλησης τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς βοήθειας τῶν γεωργοκτηνοτρόφων καὶ ἄλλων στρωμάτων, γενικὰ τῶν κατοίκων αὐτῆς τῆς περιοχῆς,

ποὺ παρὰ τὶς δυσκολίες καὶ τὶς ἀντιξοότητες ἐπιμένουν νὰ μείνουν στὴν περιοχή τους καὶ νὰ τὴν κρατήσουν σὰν ἔπαλξη ἀγώνα εἶναι σοβαρὰ καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἀπὸ τὴν κυβέρνηση μὲ τὴ λήψη προγραμματισμένων βραχυπρόθεσμων καὶ μακροπρόθεσμων μέτρων, ποὺ θὰ συμβάλουν στὴν ἱκανοποιητικὴ λύση τους.

Πέραν ἀπὸ τὰ γενικὰ καὶ εἰδικὰ προβλήματα γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχω ἀναφερθεῖ, ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα, ποὺ ἡ λύση τους θὰ ἀνακούφιζε σὲ μεγάλο βαθμὸ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς. Τέτοια προβλήματα, ὅπως, γιὰ παράδειγμα, ἡ ἵδρυση περισσότερων περιφερειακῶν Γραφείων τῆς κυβέρνησης στὴν περιοχὴ γιὰ πιὸ γρήγορη ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων, ὅπως καὶ ἡ ὑλοποίηση τῆς ἀπόφασης τῆς κυβέρνησης γιὰ ἵδρυση καὶ λειτουργία δεύτερου Γυμνασίου στὰ Κοκκινοχώρια θὰ ἦταν μέτρα ποὺ θὰ ἐτύγχανα τῆς γενικῆς ἐκτίμησης τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Ὅπως εἶπα πιὸ πάνω, ἡ περιοχὴ αὐτὴ ἀξίζει μιᾶς ἰδιαίτερης προσοχῆς ἀπὸ μέρους τῆς κυβέρνησης. Κι' αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ ἀντικαθρεφτίζεται στοὺς Κρατικοὺς Προϋπολογισμούς. Πῶς παρουσιάζεται ἡ κατάσταση ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη ; Τὶ προϋπολογίζει νὰ διαθέσει ἡ κυβέρνηση γιὰ ἔργα στὸ 1981 στὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν ;

Γιὰ τὸ ὀξύτατο ὑδατικὸ πρόβλημα προβλέπεται νὰ διατεθεῖ ἀπὸ τὸ συνήθη προϋπολογισμὸ τὸ ποσὸ τῶν £132,680 καὶ ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης γιὰ βελτίωση τῆς Ὑδατοπρομήθειας ἕνα ἄλλο ποσὸ £158,500 ποὺ θὰ προέλθει ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Ἀνάπτυξης καὶ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους.

Γιὰ τὸ ὁδικὸ δίχτυ προβλέπεται ποσὸ £235,000 γιὰ τοὺς δρόμους Ξυλοφάγου—Ἁγίας Νάπας, Ξυλοφάγου—Δερύνειας καὶ Αὐγόρου—Φρενάρου. Ἄλλο ποσὸ £5,700 προβλέπεται γιὰ τὴ συντήρηση ἀγροτικῶν δρόμων, ἄλλες £6,200 γιὰ τὴ βελτίωση καὶ κατασκευὴ ἀγροτικῶν δρόμων καὶ τέλος, ἄλλο ποσὸ £6.000 γιὰ βελτίωση δρόμων μέσα στὰ χωριὰ Φρέναρος, Αὐγόρου καὶ Σωτήρα. Ἀκόμα ἕνα ποσὸ £21, 000 προβλέπεται σὰν βοήθεια στὰ ἀγροτικὰ δημαρχεῖα καὶ Συμβούλια Βελτιώσεως γιὰ βελτίωση καὶ ἀσφάλτωση δρόμων. Συνολικὰ γιὰ τὸ ὁδικὸ δίχτυ, ἀγροτικοὺς δρόμους (βελτίωση καὶ κατασκευὴ νέων) γιὰ χωριτικοὺς δρόμους κλπ. γιὰ ὁλόκληρη τὴν περιοχὴ καὶ τὰ χωριὰ προβλέπεται νὰ διατεθεῖ τὸ ποσὸ τῶν £273,900.

Σημαντικὸ ποσὸ £250,000 προβλέπει ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀνάπτυξης γιὰ τὸν Τουρισμὸ καὶ συγκεκριμένα γιὰ ἔργα ὑποδομῆς στὴν Ἁγία Νάπα.

Ἐπιπρόσθετα πρὸς τὸ πιὸ πάνω, προβλέπεται ἐπίσης ἕνα ποσὸ £53,450 γιὰ διάφορα ἄλλα ἔργα στὴν περιοχή, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα δημιουργία Πλατείας στὴν Ἁγία Νάπα καὶ βελτίωση τοῦ δρόμου πρὸς τὸ Νησὶ (£15.000), ἀντιπλημμυρικὰ καὶ ἀποχετευτικὰ ἔργα, ἀνέγερση Τεχνικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλα μικρότερα.

Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ὅτι μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ κονδύλια δὲν ἀνταποκρίνονται καθόλου πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος, ὅπως συμβαίνει γιὰ παράδειγμα μὲ τὸ ὑδατικό, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη τὸ βαθμὸ ἐχτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων τῶν Κρατικῶν Προϋπολογισμῶν, τὴ γραφειοκρατία ποὺ συνήθως ἐπικρατεῖ σὲ διάφορα κυβερνητικὰ τμήματα, τὴν κάποτε σκόπιμη κωλυσιεργία καὶ σκόπιμη ὑπόσκαψη τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου, κυρίως ἀπὸ ἀμετανόητους πραξικοπηματίες, πρέπει νὰ διατυπώσουμε ἰσχυρὲς ἐπιφυλάξεις καὶ ἀμφιβολίες γιὰ τὸ κατὰ πόσο θὰ ἐχτελεσθοῦν μέσα στὸ 1981 καὶ αὐτὰ ποὺ προβλέπουν οἱ Προϋπολογισμοὶ γιὰ τὴν περιοχὴ Ἀμμοχώστου.

Μιὰ καὶ ἔκαμα λόγο γιὰ γραφειοκρατία θάθελα νὰ ἀναφέρω μόνο δυὸ μικρὰ ἀλλὰ χαραχτηριστικὰ παραδείγματα γιὰ τὸ πῶς διαιωνίζονται προβλήματα ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ λυθοῦν κυριολεκτικὰ μέσα σὲ 24 ὧρες. Στὸν καταυλισμὸ τοῦ πρώην στρατοπέδου Πολεμιδιῶν τὸ Σχολεῖο χρειάζεται ἕνα περιτοίχισμα. Τὸ πρόβλημα τέθηκε σὲ μᾶς πρὶν τέσσερα χρόνια ὅταν ἐπισκεφθήκαμε τὸν καταυλισμὸ ὅπως καὶ σὲ ἄλλη ἐπίσκεψή μας μαζὶ μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν. Ἡ δαπάνη γι' αὐτὸ τὸ περιτοίχισμα δὲν ξεπερνᾶ τὶς £100. Ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν δόθηκαν ὁδηγίες νὰ γίνει χωρὶς καθυστέρηση αὐτὸ τὸ μικρὸ ἔργο. Ὡστόσο, ὅταν πρὶν ἀπὸ μερικοὺς μῆνες ἐπισκεφθήκαμε καὶ πάλι τὸν καταυλισμό, γιὰ νὰ ἀκούσουμε καὶ πάλι γιὰ τὰ προβλήματά τους οἱ πρόσφυγες μᾶς εἶπαν μὲ ἀγανάχτηση ὅτι τὸ περιτοίχισμα δὲν ἔγινε.

Τὸ δεύτερο παράδειγμα ἀφορᾶ καὶ πάλι τὸν ἴδιο καταυλισμὸ καὶ πάλι τὸ σχολεῖο. Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου δὲν ὑπάρχει βρύση γιὰ νὰ πίνουν νερὸ τὰ παιδιά, ποὺ ταλαιπωροῦνται πολύ, ἰδιαίτερα τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες. Κι' αὐτὸ τὸ πρόβλημα τέθηκε στὴν ἴδια ἐπίσκεψή μας στὸν καταυλισμὸ μὲ τὸν Ὑπουργό. Καὶ γι' αὐτὸ δόθηκαν ὁδηγίες νὰ λυθεῖ. Ὅμως, καὶ αὐτὸ παραμένει μέχρι σήμερα ἄλυτο.

Αὐτὰ εἶναι χαρακτηριστικὰ παραδείγματα γραφειοκρατίας καὶ ἀδιαφορίας ἀπὸ μέρους μερικῶν ὑπευθύνων. Παρ' ὅλο ποὺ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἶναι μικρά, ὡστόσο ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ κανένας νὰ ἀντιληφθεῖ τὴ νοοτροπία μερικῶν ἁρμοδίων, γιὰ τὸ πῶς ἀντιμετωπίζουν τρέχοντα μικρὰ καὶ μεγάλα προβλήματα. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ κατάσταση ποὺ δικαιολογεῖ καὶ τὸ σκεπτικισμὸ ποὺ ἐξέφρασα πιὸ πάνω γιὰ τὸ ἂν θὰ γίνουν τὰ ἔργα ποὺ προβλέπει ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1981 γιὰ τὴν ἐλεύθερη περιοχὴ Ἀμμοχώστου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Περνῶ τώρα στὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ θέλω νὰ ἀσχοληθῶ σ' αὐτὴ τὴν ὁμιλία μου.

Τὰ κύρια σκέλη πάνω στὰ ὁποῖα στηρίζεται ἡ κυπριακὴ οἰκονομία εἶναι βασικὰ δυό : εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ ὁ εὐρὺς γεωργοκτηνοτροφικὸς τομέας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ βιομηχανικὸς τομέας στὴν εὐρύτερή του ἔννοια.

Ὁ γεωργοκτηνοτροφικὸς τομέας εἶναι γιὰ ἀντικειμενικοὺς λόγους περιορισμένος καὶ ἀβέβαιος. Ἡ κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὴν Τουρκία, ποὺ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διπλοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ ἐγκλήματος, περιόρισε ἐξ ἀντικειμένου τὴν ἔχταση τοῦ γεωργικοῦ τομέα, ποὺ ἔχει στερηθεῖ τῆς μεγαλύτερης καὶ πιὸ εὔφορης σιτοπαραγωγικῆς γῆς.

Εἶναι, βέβαια, σὲ πίστη τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων τοῦ νησιοῦ μας, καὶ ἰδιαίτερα τῶν ξεριζωμένων ἀπὸ τὶς ἑστίες τους συμπατριωτῶν μας τῶν προσφύγων, τὸ ὅτι μὲ τὴν ἀξιέπαινη πρωτοβουλία, δραστηριότητα καὶ ἐργατικότητά τους μπόρεσαν νὰ μετατρέψουν χέρσες ἐκτάσεις σὲ καλλιεργήσιμες καὶ νὰ ἀναπληρώσουν σέ κάποιο βαθμὸ τὴν ἀπώλεια μεγάλων ἐκτάσεων μὲ τὴν ἐντατικὴ καλλιέργεια τῆς ἀγροτικῆς γῆς ποὺ τοὺς ἀπόμεινε. Ὡστόσο, ἡ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἐξάρτηση τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ τομέα ἀπὸ τὶς καιρικὲς συνθῆκες καθιστᾶ ἀβέβαιη καὶ κυμαινόμενη τὴ συμβολή του στὴ γενικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Ὅτι ἡ τέτοια ἐκτίμηση ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὴ Βουλή, σύμφωνα μὲ

τὴν ὁποία στὸ γεωργικὸ τομέα εἴχαμε τὸ 1980 «ἀπόλυτη μείωση» πού, ὅπως λέει ὁ κ. Ὑπουργός, αὐτὴ ἡ πτώση «ἀνταναικλᾶ τὶς δυσμενεῖς καιρικὲς συνθῆκες τοῦ χρόνου ποὺ πέρασε καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων». Αὐτὰ ἀναφέρονται στὴ σελίδα 4 τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Κάτω ἀπὸ τὶς δοσμένες συνθῆκες ἀντικειμενικὰ ὁ βιομηχανικὸς τομέας ὑπὸ ὁρισμένες προϋποθέσεις ἔχει πιὸ εὐνοϊκὲς συνθῆκες γιὰ μιὰ συνεχὴ ἀνοδικὴ πορεία. Μιὰ τέτοια πορεία παρουσίασε ὁ βιομηχανικὸς τομέας καὶ στὴ διάρκεια τοῦ 1980. Συγκεκριμένα, ἐνῶ ὁ γενικὸς ρυθμὸς αὔξησης ὑπολογίζεται γύρω στὸ 4% ὁ τομέας τῆς μεταποιήσεως, σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ παρέθεσε ὁ κ. Ὑπουργὸς «σημείωσε αὔξηση τῆς τάξεως τοῦ 7%». Αὐτὸς ὁ τομέας σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, «κατέχει σήμερα τὴν πρώτη θέση ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς συνεισφορᾶς τῶν διαφόρων τομέων στὴν ἀξία τῆς συνολικῆς παραγωγῆς σὲ τρέχουσες τιμὲς καὶ ἀκολουθεῖται κατὰ σειρὰ ἀπὸ τοὺς τομεῖς τοῦ ἐμπορίου, τῶν κατασκευῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν». Κάτω ἀπ' αὐτὰ τὰ δεδομένα, ἦταν ἀπόλυτα φυσικὸ σ' αὐτοὺς τοὺς τομεῖς νὰ εἶχε σημειωθεῖ ἡ μεγαλύτερη αὔξηση ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀπασχόληση.

Σύμφωνα, ἐξ ἄλλου, μὲ στοιχεῖα ποὺ ἀνάφερε ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ πρόσφατη ὁμιλία του στὴν Τηλεόραση : «Ὁ βιομηχανικὸς τομέας ἔχει ἐπαναδραστηριοποιηθεῖ σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε ἡ προστιθέμενη ἀξία κατὰ τὸ 1980 νὰ ἀνέλθει σὲ £120 ἑκ.—30% περίπου πιὸ ψηλὴ ἀπὸ τὸ 1973. Ἡ συμβολὴ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα στὸ ἀκαθόριστο ἐγχώριο προϊὸν—δήλωσε ὁ κ. Ὑπουργὸς Ἐμπορίου & Βιομηχανίας στὴν ἴδια συνέντευξή του ἦταν 20% περίπου σὲ σύγκριση μὲ τὸ 14% τὸ 1973».

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς αὔξησης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ὑπῆρξε τὸ ὅτι : παρὰ τὸ ὀξὺ ἀνταγωνιστικὸ κλίμα τοῦ ἐξωτερικοῦ οἱ ἐξαγωγὲς βιομηχανικῶν προϊόντων ἐξακολούθησαν καὶ μέσα στὸ 1980 νὰ αὐξάνονται σὲ ἀρκετὰ ψηλὸ ρυθμὸ (20% περίπου) καὶ αὔξησαν περαιτέρω τὴ συνεισφορά τους στὶς ἐγχώριες ἐξαγωγὲς ἀπὸ 68% τὸ 1971 σὲ 71% περίπου τὸ 1980».

Ἐξαίρεση ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀνοδικὴ αὐτὴ πορεία τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα, ἀποτέλεσαν τὰ μεταλλεῖα, ὅπου σημειώθηκε ἀπόλυτη μείωση.

Τὰ πιὸ πάνω δεδομένα δείχνουν καθαρὰ πρὸς ποιοὺς τομεῖς πρέπει νὰ προσανατολίσει τὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴ δράση της ἡ κυβέρνηση γιὰ νὰ ἐπιτύχει καὶ στὰ ἑπόμενα χρόνια ἄνοδο τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας. Καὶ φυσικὰ ὁ κύριος τομέας εἶναι ὁ βιομηχανικὸς στὴν εὐρύτερη ἔχτασή του, ποὺ περιλαμβάνει τὰ μεταλλεῖα, τὶς κατασκευές, τὸν τουρισμὸ κλπ.

Πρὸς μιὰ τέτοια κατεύθυνση συνηγορεῖ ἐπίσης καὶ τὸ ὅτι ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση προβλέπει, ὅτι «παρ' ὅλες τὶς ἀντίξοες συνθῆκες ποὺ ἀντιμετωπίζονται στὴ διεθνὴ ἀγορὰ καὶ τὶς ἐσωτερικὲς ἀδυναμίες ποὺ παρουσιάσθηκαν, ἡ οἰκονομία ἀναμένεται νὰ σημειώσει καὶ τὸ 1981 θετικὸ ρυθμὸ ἀνάπτυξης, ἀλλὰ χαμηλότερο σὲ σχέση μὲ τὸ 1980».

Τὸ ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρον σημεῖο εἶναι τὸ ὅτι, σύμφωνα μὲ τὸν κ. Ὑπουργό, «ἡ μεγαλύτερη αὔξηση ἀναμένεται κυρίως νὰ προέλθει ἀπὸ τοὺς τομεῖς τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν».

Ἐνῶ ἀπὸ μέρους τῆς κυβέρνησης γίνεται αὐτὴ ἡ γενικὴ πρόβλεψη, ὡστόσο γιὰ μετριασμὸ τῆς ὑπέρμετρης αἰσιοδοξίας καὶ γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο, τονίζεται παράλληλα ἡ προειδοποίηση, ὅτι «ἡ ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοση τῶν ἐξαγωγῶν τὸ

1980 δὲν εἶναι βέβαιο ἂν θὰ συνεχίσει μὲ τὸν ἴδιο ρυθμό, λόγω τοῦ αὐξηθέντος ἀνταγωνιστικοῦ κλίματος στὶς ἐξωτερικὲς ἀγορές».

Συμπερασματικά, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὑπὸ τὰ συγκεκριμένα δεδομένα ὁ βιομηχανικὸς τομέας ἀποτελεῖ τὸ πιὸ σημαντικὸ σκέλος τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης, ὅπως τὴν ἀνάλυσε ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ στὴν ὁμιλία του μπροστὰ στὴ Βουλὴ εἶναι : Χωρὶς νὰ παραμελεῖται ὁ γεωργικὸς τομέα, ποὺ εἶναι τὸ ἕνα κύριο σκέλος τῆς οἰκονομίας μας, ἡ κυβέρνηση προσανατολίζεται στὴν ὅσο τὸ δυνατὸ πιὸ ἱκανοποιητικὴ καὶ πιὸ πλήρη ἀξιοποίηση τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα στὴν εὐρύτερή του ἔννοια.

Τὸ νὰ στρέφει ἡ κυβέρνηση τὴν κύρια προσοχή της καὶ τὸ κύριο ἐνδιαφέρον της στὴν ἀνώτατη δυνατὴ ἀξιοποίηση αὐτοῦ τοῦ τομέα εἶναι, χωρὶς ἀμφιβολία γιὰ πολλοὺς λόγους, ὀρθὸς προσανατολισμός.

Ἐδῶ ἀκριβῶς γεννιέται τὸ ἐρώτημα : Ἡ συγκεκριμένη πολιτικὴ ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὶς ἀποφάσεις, τὶς πράξεις, καὶ τὶς ἐνέργειες τῆς κυβέρνησης ἀνταποκρίνεται σ' αὐτὸ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό ; Μὲ ἄλλα λόγια, παίρνει ἡ κυβέρνηση τά συγκεκριμένα καὶ κατάλληλα μέτρα, ὥστε νὰ ὑλοποιήσει αὐτὸ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμὸ γιὰ ἀξιοποίηση στὸ μέγιστο δυνατὸ βαθμὸ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα ;

Ἐχτιμώντας κατὰ συγκεκριμένο τρόπο τὴν πολιτικὴ καὶ κυρίως τὸ ἔργο τῆς κυβέρνησης σ' αὐτὸ τὸν τομέα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι, δυστυχῶς, νὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση δὲν προχωρεῖ σὲ τέτοια ἔργα, ὥστε νὰ ὑπάρχει ἀντιστοιχία καὶ νὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό της.

Εὔλογα μπορεῖ νὰ μπεῖ τώρα τὸ ἐρώτημα : Ποιὰ εἶναι τὰ συγκεκριμένα δεδομένα πάνω στὰ ὁποῖα στηρίζουμε τὴν πιὸ πάνω διαπίστωσή μας ; Ἐμεῖς στηρίζουμε αὐτὴ τὴ διαπίστωσή μας στὰ πιὸ κάτω :

Πρῶτο : Ἀποτελεῖ διαπίστωση τῆς ἴδιας τῆς κυβέρνησης ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομέας παρουσιάζει «ὑποτονικότητα» σὲ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομέας, δηλ. οἱ κεφαλαιοκράτες τοῦ τόπου, εἶναι ἀπρόθυμοι νὰ ἐπενδύσουν χρήματα εἴτε στὴν ἵδρυση νέων βιομηχανιῶν εἴτε στὴν ἐπέχταση ὑφισταμένων. Μιὰ τέτοια ἀπροθυμία τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου μπορεῖ νὰ ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ κεφαλαιοῦχοι μας δὲν εἶναι βέβαιοι, ὅτι θὰ μποροῦν νὰ ἀποκομίσουν ψηλὰ κέρδη. Καὶ ὅπως εἶναι γνωστό, γιὰ τὸ κεφάλαιο ἀποτελεῖ τὸν ὑπέρτατο νόμο ἡ ἐπιδίωξη γιὰ ἀπόκτηση τοῦ ἀνώτατου δυνατοῦ κέρδους.

Ἡ «ὑποτονικότητα» ἤ ἡ ἀπροθυμία τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου σὲ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις ἔχει σὰν συνέπεια τὴν ὑποαπασχόληση, τὴν ἀνεργία, τὸ χτύπημα τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων λαϊκῶν μαζῶν.

Μπροστὰ σὲ μιὰ τέτοια κατάσταση, ποιὰ θἄπρεπε νὰ ἦταν ἡ σωστὴ ἀντίδραση τῆς κυβέρνησης ; Ἡ ἀπάντηση εἶναι σαφής. Ἡ σωστὴ ἀντίδραση τῆς κυβέρνησης θἄπρεπε νὰ ἦταν ἡ ἀποφασιστικὴ παρεμβολή της μὲ τὴ δημιουργία κρατικῶν βιομηχανικῶν μονάδων.

Τὸ ΑΚΕΛ μὲ τὶς εἰσηγήσεις του γιὰ τὰ Ἔκτακτα Σχέδια Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης καὶ οἱ Βουλευτὲς ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς μὲ τὶς ὁμιλίες τους στὴ Βουλὴ ἐπανειλημμένα εἰσηγήθηκαν, ὅτι ἡ κυβέρνηση πρέπει νὰ προχωρήσει ἀποφασιστικά, πρέπει νὰ τολμήσει νὰ κάμει αὐτὸ τὸ βῆμα καὶ νὰ ἱδρύσει εἴτε καθαρὰ κρατικὲς βιομηχανικὲς μονάδες, εἴτε μιχτὲς μὲ συμμετοχὴ τοῦ κράτους καὶ τοῦ συνεργατισμοῦ ἢ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου.

Δυστυχῶς, οἱ ἐπανειλημμένες εἰσηγήσεις μας ἔπεσαν ὡς σήμερα στὸ κενό. Ἡ κυβέρνηση ἴσως ἀπὸ ἕνα ὑπερβολικὸ φόβο μήπως κατηγορηθεῖ γιὰ «σοσιαλιστικὰ» μέτρα στὴν οἰκονομία ἀπόφυγε μὲ ἐπιμέλεια τὴ δημιουργία κρατικοῦ τομέα στὴ βιομηχανία, ἀπόφυγε τὴν ἵδρυση κρατικῶν βιομηχανικῶν μονάδων.

Ἀσφαλῶς, ὁ φόβος τῆς κυβέρνησης εἶναι καθόλα ἀδικαιολόγητος. Στὸ σύγχρονο κόσμο, πολλὲς καπιταλιστικὲς χῶρες ἀνάμεσά τους καὶ μερικὲς ἀπὸ τὶς πιὸ ἀναπτυγμένες, προχωροῦν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση καταρρίπτοντας τέτοια ταμπού, ὅπως ἡ κατηγορία ὅτι ἡ ἵδρυση κρατικῶν βιομηχανικῶν μονάδων εἶναι «σοσιαλισμός».

Γιὰ τὴν Κύπρο, μιὰ χώρα ποὺ μὲ τὰ δεδομένα τῆς οἰκονομίας της κατατάσσεται στὶς ἀναπτυσσόμενες χῶρες, ἡ ἐπιδίωξη γιὰ ἀξιοποίηση στὸν ἀνώτατο βαθμὸ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα δὲν μπορεῖ νὰ ὑλοποιηθεῖ χωρὶς τὴν ἀποφασιστικὴ παρέμβαση τοῦ κράτους. Ἔτσι, ἡ τάση αὐτὴ τῆς κυβέρνησης ὡς πρὸς τὴν ἵδρυση κρατικῶν βιομηχανικῶν μονάδων ὄχι μόνο δὲν βρίσκεται σέ ἀντιστοιχία, ἀλλὰ εἶναι σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό της γιὰ ἀξιοποίηση στὸν ἀνώτατο βαθμὸ τῶν δυνατοτήτων τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα γιὰ μιὰν παραπέρα ἀνοδικὴ πορεία τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Δεύτερο : Εἶναι γνωστὸ πὼς ἀπὸ καιρὸ καὶ συγκεκριμένα πρὶν ἀκόμα ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς Χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β΄ καὶ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ—ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ο.Η.Ε. μελέτησε τὶς δυνατότητες δημιουργίας νέων βιώσιμων βιομηχανικῶν μονάδων στὴν Κύπρο καὶ ὑπόβαλε ἀπὸ τότε τὴ σχετικὴ μελέτη της στὴν κυβέρνηση. Σ' αὐτὴ τὴ μελέτη της ἡ ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων τοῦ Ο.Η.Ε. ἀπαριθμοῦσε μιὰ σειρὰ βιομηχανίες γιὰ τὶς ὁποῖες διαπίστωναν ὅτι ὑπάρχουν ὅλες οἱ προοπτικὲς καὶ δυνατότητες νὰ εἶναι βιώσιμες.

Παρ' ὅλο ποὺ ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ἀρκετὰ χρόνια ἡ κυβέρνηση κρατᾶ στὰ συρτάριά της αὐτὴ τὴ μελέτη καὶ δὲν ἀποφασίζει νὰ προχωρήσει στὴν ἵδρυση ἔστω μερικῶν ἀπ' αὐτές. Ἀλλά, ἀκόμα καὶ γιὰ τὶς βιομηχανίες ἐκεῖνες ποὺ ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση ἐξάγγειλε—μερικὲς ἀκόμα καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ μερικὲς ἀπὸ τότε ποὺ κατάρτισε τὸ Πρῶτο Ἕκτακτο Σχέδιο—ἡ κυβέρνηση δὲν ἔκαμε τίποτε γιὰ νὰ ὑλοποιήσει τὶς ἐξαγγελίες καὶ τὰ προγράμματά της. Ἐνδεικτικὰ θἄθελα νὰ ἀναφέρω τὴ βιομηχανία ἐπεξεργασίας καὶ ἐκμετάλλευσης τοῦ πεντονίτη—μιᾶς πρώτης ὕλης ποὺ σύμφωνα μὲ ὅλα τὰ δεδομένα βρίσκεται σὲ ἀφθονία καὶ σέ καλὴ ποιότητα στὴν Κύπρο. Ἐνῶ ἡ κυβέρνηση ἀπὸ καιρὸ καὶ ἐπανειλημμένα ἐξάγγειλε τὴν πρόθεσή της νὰ προχωρήσει στὴν ἵδρυση βιομηχανίας γιὰ ἐπεξεργασία καὶ ἐκμετάλλευση τοῦ πεντονίτη καὶ ἐνῶ στὸν Προϋπολογισμὸ τῶν τελευταίων χρόνων ἀναγράφονται σχετικὰ κοντύλια γι' αὐτὴ τὴ βιομηχανία, περνοῦν τὰ χρόνια χωρὶς νὰ γίνεται ἀπολύτως τίποτε.

Εἶναι καιρὸς ἡ κυβέρνηση νὰ ἀνασύρει ἀπὸ τὰ συρτάριά της τὴ μελέτη τῶν ἐμπειρογνωμόνων τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ νὰ προχωρήσει στὴν ἀξιοποίησή της μὲ τὴν ἵδρυση τῶν κατάλληλων βιομηχανικῶν μονάδων, εἴτε σὰν καθαρὰ κρατικὲς ἢ σὲ συνεργασία μὲ τὸ ἰδιωτικὸ ἢ καὶ τὸ συνεργατικὸ κεφάλαιο.

Ἡ ἵδρυση νέων βιώσιμων βιομηχανικῶν μονάδων μέσα στὶς συνθῆκες κάμψης τῆς οἰκονομίας μας προσλαμβάνει ὁλότελα ξεχωριστὴ σημασία. Μὲ τὴν ἵδρυση καὶ τὴ λειτουργία τους θὰ δοθεῖ εὐκαιρία νὰ ἀπασχοληθοῦν μερικὲς χιλιάδες ἐργάτες, ὑπάλληλοι καὶ ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες καὶ τεχνολόγοι, πράγμα ποὺ θὰ συμβάλει σημαντικὰ στὴν ἄμβλυνση τοῦ ἀνεργιακοῦ προβλήματος ποὺ ἀντιμετωπίζουν μὲ ὀξύτητα οἱ νέοι ἐπιστήμονες καὶ τεχνολόγοι.

Τρίτο : Μέσα στὶς δύσκολες συνθῆκες ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ κυπριακὴ οἰκονομία, σὰν ἀποτέλεσμα σὲ μεγάλο βαθμὸ τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης, ποὺ ἔχει πολὺ ἀρνητικὲς συνέπειες πάνω στὴν οἰκονομία μας, προβάλλει πολὺ ἐπιταχτικὸ τὸ καθῆκον τῆς κυβέρνησης νὰ μὴν ἀφήσει τὸν παράγοντα «ἐνέργεια» στὰ χέρια ἰδιωτικῶν ἑταιρειῶν, οἱ ὁποῖες τὸ μόνο γιὰ τὸ ὁποῖο γνοιάζονται εἶναι ἡ ἐξασφάλιση τοῦ ἀνώτατου δυνατοῦ κέρδους.

Μπορεῖ, βέβαια, νὰ λεχθεῖ ὅτι οἱ τιμὲς τῶν πετρελαιοειδῶν ἐλέγχονται ἀπὸ τὴν κυβέρνηση καὶ ὅτι οἱ Ἑταιρεῖες δὲν εἶναι ἐλεύθερες νὰ καθορίσουν ὅποιες τιμὲς θέλουν οἱ ἴδιες.

Αὐτὸ εἶναι ὀρθό. Ὡστόσο δὲν θεωροῦμε ὅτι αὐτὸ ποὺ γίνεται σήμερα εἶναι ἀρκετό. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἐνεργειακοῦ προβλήματος ἢ τῆς λεγόμενης ἐνεργειακῆς κρίσης ἐμεῖς θεωροῦμε ἀπαραίτητο, ὅπως εἰσηγηθήκαμε πολλὲς φορὲς στὸ παρελθόν, σὰν ἄμεσο μέτρο τὴν κρατικοποίηση τῆς εἰσαγωγῆς, τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τῆς ἐμπορίας τῶν πετρελαιοειδῶν.

Ὅταν ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση διαπιστώνει ὅτι οἱ τιμὲς τῶν πετρελαιοειδῶν εἶναι ὁ κύριος ἐξωγενὴς παράγοντας πληθωρισμοῦ καὶ ὅταν προβλέπει μεγαλύτερη ἀκόμα ἄνοδο τοῦ πληθωρισμοῦ μὲ πιὸ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴ βιομηχανία μας, δὲν ἐπιτρέπεται ὁποιοσδήποτε δισταγμὸς ἢ σκοπιμότητα ὅσον ἀφορᾶ τὴν κρατικοποίηση αὐτοῦ τοῦ τομέα. Καὶ σὲ σχέση μ' αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ μὴν ἐπικρίνουμε τὴν κυβέρνηση καὶ νὰ μὴ κατανέμουμε εὐθύνη σ' αὐτὴ γιὰ τὸ ὅτι ἀποφεύγει νὰ κρατικοποιήσει τὴν εἰσαγωγὴ τὴν ἐπεξεργασία καὶ τὴν ἐμπορία τῶν πετρελαιοειδῶν.

Τέταρτο : Ἡ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης ὅσον ἀφορᾶ τὴ δανειοδότηση γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση δὲν εἶναι ἱκανοποιητική.

Ἡ κυβέρνηση ἔχει ἀποφύγει ὡς σήμερα νὰ μᾶς διαφωτίσει ἐπαρκῶς καὶ μὲ λεπτομέρειες γιὰ τὴν πολιτική της στὸ θέμα τῆς δανειοδότησης γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση, παρ' ὅλο ποὺ τοὺς τελευταίους μῆνες ἤγειρα αὐτὸ τὸ θέμα μὲ δυὸ ἐρωτήσεις στὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο.

Ἀπὸ τὴν ἔκθεση, ὅμως, τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ πληροφορούμαστε τὰ πιὸ κάτω : «Μέχρι τὶς 31.12.79 παραχωρήθηκαν σὲ ἐκτοπισμένους δάνεια συνολικοῦ ὕψους £510,470 καὶ χορηγήματα £161,090» (βλ. Ἐτήσια Ἔκθεση γιὰ τὸ 1979 τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ τῆς Δημοκρατίας—σελ. 135).

Ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ συνολικὸ ποσὸ ποὺ ἔχει διατεθεῖ ὡς τὸ τέλος τοῦ 1979 ὑπὸ τύπο δανείου γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση, τότε χωρὶς καμιὰ ἐπιφύλαξη πρέπει νὰ θεωρηθεῖ σὰν ἀσήμαντο, ἂν ὄχι μηδαμινό.

Οἱ ἐκτοπισμένοι καὶ οἱ πληγέντες ἐπιχειρηματίες ἀντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησή τους. Καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματά τους δὲν εἶναι ἄγνωστα στὴν κυβέρνηση καὶ προσωπικὰ στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Πολλὲς εἶναι οἱ περιπτώσεις ποὺ τόσο ἡ Π.Ε.Π. ὅσο καὶ ἡ εἰδικὴ ὀργάνωση τῶν πληγέντων ἐπιχειρηματιῶν—ὁ Παγκύπριος Σύνδεσμος Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων—ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε.—ὑπόβαλαν μὲ ὑπομνήματα καὶ προφορικὰ σὲ συναντήσεις τους μὲ τὸ Πρόεδρο καὶ τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς τὰ καυτὰ προβλήματά τους.

Τὰ κύρια προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν σὲ σχέση μὲ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησή τους οἱ ἐκτοπισμένοι καὶ πληγέντες ἐπιχειρηματίες, σύμφωνα μὲ τὰ ὑπομνήματα ποὺ ὑπόβαλαν στὴν κυβέρνηση εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

(α) Προπολεμικὰ χρέη. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Νόμος περὶ Ἀνακούφισης Ὀφειλετῶν ἀρ. 24 τοῦ 1979, ὅπως ἀνανεώθηκε βελτιωμένος πρόσφατα, παρέχει κάποια προστασία στοὺς ἐκτοπισμένους καὶ πληγέντες ἐπιχειρηματίες, ὡστόσο παραμένει γεγονὸς ὅτι γιὰ ἐξασφάλιση πιστώσεων ἀπὸ τὶς Τράπεζες ἀντιμετωπίζουν ἄμεσα ἢ ἔμμεσα πιέσεις γιὰ τὴν ἐξόφληση τῶν προπολεμικῶν τους χρεῶν. Σὰν ἀποτέλεσμα, οἱ ἐκτοπισμένες καὶ πληγεῖσες ἐπιχειρήσεις δὲν μποροῦν, δὲν ἔχουν τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν ἢ νὰ ἐπεκταθοῦν ὅταν ἡ ἐπιχείρηση ἀπαιτεῖ μιὰ τέτοια ἐπέχταση.

Σὲ σχέση μὲ τὰ προπολεμικὰ χρέη, τόσο ἡ Π.Ε.Π. ὅσο καὶ ὁ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε. ἤγειραν κατ' ἐπανάληψη τὸ θέμα τῆς δέσμευσης ἀπὸ μέρους τῶν Τραπεζῶν πάνω στὴν κινητὴ ἢ ἀκίνητη περιουσία τους—τὰ λεγόμενα ΜΕΜΟ. Ἡ εἰσήγησή τους εἶναι νὰ τροποποιηθεῖ ὁ Νόμος ὥστε νὰ ἀποδεσμευθοῦν αὐτὲς οἱ περιουσίες γιὰ νὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν σὰν ἐγγύηση γιὰ ἐξασφάλιση νέων πιστώσεων γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση ἢ ἐπέχταση ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων.

Παρ' ὅλο ποὺ ἡ εἰσήγηση αὐτὴ ἐγκρίθηκε ἀπὸ Μιχτὴ Ἐπιτροπὴ στὴν ὁποία ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς κυβέρνησης μετεῖχον ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε. καὶ ὑποβλήθηκε στὴν κυβέρνηση, ὡστόσο τὸ θέμα αὐτὸ παραμένει ὡς σήμερα σὲ ἐκκρεμότητα καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν ἐκτοπισμένων καὶ τῶν πληγεισῶν ἐπιχειρήσεων.

(β) Πιστοποιητικὸ-Ἀπωλείας. Ἡ Π.Ε.Π. καὶ ὁ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε. ἐπανειλημμένα ἔθεσαν στὴν κυβέρνηση τὸ αἴτημα γιὰ ἔκδοση πιστοποιητικοῦ ἀπωλείας, τὸ ὁποῖο νὰ ἀναγνωρίζεται ἐπίσημα ἀπὸ τὴν κυβέρνηση καὶ νὰ ἀποτελεῖ ἐχέγγυο γιὰ σκοποὺς δανειοδότησης γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση. Ἀσφαλῶς κανένας δὲν μπορεῖ νὰ παραγνωρίσει τὸ μέγεθος καὶ τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ προβλήματος τόσο ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν πολιτική του ἄποψη.

Σὲ σχέση μ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ θέμα εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Μιχτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν μπόρεσε νὰ καταλήξει σὲ ἀπόφαση. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς κυβέρνησης στὴ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ διατύπωσαν ἰσχυρὲς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν ἀποδοχὴ αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος τόσο γιὰ οἰκονομικοὺς ὅσο καὶ γιὰ καθαρὰ πολιτικοὺς λόγους. Ὡστόσο, τὸ πρόβλημα παραμένει. Καὶ οἱ ἐκτοπισμένοι καὶ οἱ πληγέντες ἐπιχειρηματίες ποὺ ἔχουν ὑποστεῖ τὰ βαριὰ πλήγματα ἀπὸ τὸ διπλὸ ἱμπεριαλιστικὸ ἔγκλημα—τὸ πραξικόπημα τῆς Χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β΄ καὶ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ—αἰσθάνονται πολὺ ἔντονα ὅτι ἡ ἀπαίτησή τους γιὰ Πιστοποιητικὸ Ἀπωλείας εἶναι δίκαιη.

Νομίζω, πὼς ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ πάρει θέση πάνω σ' αὐτὸ τὸ τόσο σοβαρὸ ζήτημα. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι, ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀσχοληθεῖ μ' αὐτὸ τὸ θέμα, τὸ μελετήσει σὲ βάθος καὶ ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς καὶ ἀφοῦ ἀκούσει τὶς ἀπόψεις καὶ τῆς κυβέρνησης καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων—τῆς Π.Ε.Π. καὶ τοῦ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε.—νὰ ὑποβάλει σχετικὴ ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

(γ) Δανειοδότηση γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση. Ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τὸ εἰδικὸ θέμα, πέραν τοῦ ὅτι ἔχει γίνει ἀπὸ τὴν κυβέρνηση μέσον τῶν διαφόρων σχεδίων, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τὶς σοβαρὲς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν ἡ μάζα τῶν ἐκτοπισμένων καὶ τῶν πληγέντων ἐπιχειρηματιῶν εἴμαστε τῆς γνώμης ὅτι ἡ κυβέρνηση ὀφείλει νὰ πάρει ἀποφασιστικὰ καὶ συγκεκριμένα μέτρα γιὰ νὰ βοηθήσει

αὐτοὺς τοὺς ἐπιχειρηματίες στὸν ἀγώνα τους γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση καὶ ἐπιβίωση.

'Ανάμεσα σ' αὐτὰ τὰ μέτρα πρέπει νὰ εἶναι : 'Η δανειοδότησή τους μὲ χαμηλότοκα καὶ μακροπρόθεσμα δάνεια μὲ εὐνοϊκοὺς ὅρους. 'Η παραχώρηση γῆς γιὰ ἀνέγερση κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, ἀποθηκευτικῶν χώρων καὶ γιὰ ἄλλους συναφεῖς πρὸς τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση σκοπούς. 'Η παροχὴ βοήθειας καὶ συμβουλῶν ὡς πρὸς τὴ βιωσιμότητα καὶ τὶς προοπτικὲς ἐπιτυχίας μιᾶς συγκεκριμένης νέας βιομηχανίας ἢ ἐπέχτασης ὑφιστάμενης βιομηχανίας.

Φυσικὰ τὰ πιὸ πάνω μέτρα πρέπει νὰ ἐφαρμόζονται μὲ βάση συγκεκριμένα κριτήρια ποὺ θὰ συμφωνηθοῦν μεταξὺ τῆς κυβέρνησης καὶ τῆς Π.Ε.Π. καὶ τοῦ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε.

Μὲ ὅσα ἔχω ἀναφέρει ὡς τώρα, ἀσφαλῶς δὲν ἐξαντλεῖται σ' ὅλη του τὴν ἔκταση τὸ μεγάλο θέμα μιᾶς ὀρθῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν παραπέρα βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη καὶ πρόοδο. 'Υπάρχουν πολλὰ ἄλλα ποὺ θά μποροῦσαν νὰ ἀναφερθοῦν. Εἶναι, γιὰ παράδειγμα, τὸ θέμα τῆς ἵδρυσης βιομηχανικῶν περιοχῶν καὶ τῆς παροχῆς κατάλληλων διευκολύνσεων καὶ κινήτρων γιὰ τὴν ἀξιοποίησή τους ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερόμενους. Εἶναι ἐπίσης τὸ θέμα τῆς δημιουργίας βιομηχανικῶν ζωνῶν, τὸ θέμα τῶν συντελεστῶν γιὰ τὴ δόμηση σὲ διάφορες τουριστικὲς περιοχὲς καὶ πολλὰ ἄλλα. 'Ωστόσο, δὲν πρόκειται νὰ ἐπεκταθῶ σ' ὅλ' αὐτὰ τὰ θέματα. 'Επανειλημμένα μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία καὶ ἀναπτύξαμε τὶς ἀπόψεις μας σὰν Κόμμα καὶ σὰν Βουλευτές. Αὐτὲς οἱ ἀπόψεις μας, ἐξ' ἄλλου περιέχονται στὰ ὑπομνήματα ποὺ σὰν Κόμμα ὑποβάλαμε στὴν κυβέρνηση γιὰ τὰ "Εκταχτα Σχέδια Οἰκονομικῆς 'Ανάπτυξης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου ἀναφέρθηκα στὴ σημασία τοῦ οἰκονομικοῦ μετώπου σὰν τὸ ὑπόβαθρο τοῦ πολιτικοῦ μας ἀγώνα. Θὰ κλείσω τὴν ὁμιλία μου συμπληρώνοντας τὸ σημεῖο αὐτὸ μὲ τὰ πιὸ κάτω : "Αν στόχος τοῦ πολιτικοῦ μας ἀγώνα εἶναι μιὰ ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἀδέσμευτη, ἑδαφικὰ ἀκέραιη Κύπρος, κοινὴ πατρίδα ὅλων τῶν κατοίκων της—'Ελλήνων, Τούρκων, 'Αρμένηδων, Μαρωνιτῶν, Λατίνων—μὲ ἑνωμένο τὸ Νότο καὶ τὸ βορρᾶ σ' ἕνα ὁμόσπονδο κράτος κι' ἀσφαλῶς αὐτὸς εἶναι ὁ στόχος μας δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ προσβλέπουμε πρὸς μιὰ ἐνιαία οἰκονομία τῆς Κύπρου. 'Η διχοτόμηση τῆς οἰκονομίας σὲ ἑλληνοκυπριακὴ καὶ τουρκοκυπριακὴ ἐπιδεινώνει τὶς συνέπειες τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς σὲ βάρος τόσο τῆς ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας σὰν συνόλου, ὅσο καὶ γιὰ τὴ βελτίωση καὶ τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων μαζῶν.

Σὲ σχέση μ' αὐτὸ τὸ θέμα, ὅλα τὰ δεδομένα δείχνουν πειστικὰ ὅτι οἱ συμπατριῶτες μας Τοῦρκοι ἐργάτες, ἀγρότες, ἐργαζόμενοι, ἡ μάζα τῶν Τουρκοκυπρίων, νοιώθουν ὀδυνηρότερες τὶς συνέπειες τῆς κατάστασης καὶ ἔχουν βιοτικὸ ἐπίπεδο ἀρκετὰ χαμηλότερο ἀπὸ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν 'Ελληνοκυπρίων ἐργαζομένων.

"Αν στόχος τοῦ ἀγώνα μας εἶναι ἡ Κύπρος, ἀφοῦ λυθεῖ τὸ πολιτικὸ πρόβλημα, νὰ ζεῖ σὲ συνθῆκες εἰρήνης μὲ βελτιωμένο τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ πληθυσμοῦ της, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ τὴν ἄνοδο μόνο τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου μιᾶς μερίδας τοῦ πληθυσμοῦ της. 'Η εἰρηνικὴ ἀνέλιξη καὶ ἡ εὐημερία μιᾶς κοινωνίας πρέπει νὰ στηρίζεται στὴν ἐξασφάλιση ἴσων εὐκαιριῶν

οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ εὐημερίας ὁλόκληρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς δοσμένης χώρας. Γι' αὐτὸ μπροστά μας προβάλλει τὸ καθῆκον νὰ πείσουμε τοὺς συμπατριῶτες μας Τούρκους ὅτι δὲν ἐμφορούμαστε ἀπὸ πνεῦμα μισαλλοδοξίας καὶ δὲν χαιρεκακοῦμε γιὰ τὸ ὅτι ὑφίστανται πιὸ πολλὰ δεινὰ καὶ βρίσκονται σὲ χειρότερη κυρίως οἰκονομικὴ κατάσταση ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες συμπατριῶτες τους. Κάτι περισσότερο ἀκόμα. Πρέπει νὰ τοὺς πείσουμε, ὅτι εἴμαστε σαφῶς προσανατολισμένοι καὶ ἀποφασισμένοι νὰ τούς δώσουμε κάθε βοήθεια γιὰ νὰ ξεπεράσουν τὴν καθυστέρησή τους καὶ νὰ ἀνεβάσουν τὸ βιοτικὸ καὶ πολιτιστικό τους ἐπίπεδο στὸ ἴδιο ὕψος τοῦ ἑλληνοκυπριακοῦ πληθυσμοῦ.

Αὐτὸ θ' ἀποτελέσει τὸ καλύτερο θεμέλιο γιὰ μιὰ Κύπρο εἰρηνικὴ καὶ εὐτυχισμένη, ὅπως τὴ θέλει καὶ ἀγωνίζεται νὰ τὴν κάμει ὁ λαός της καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ στόχο θὰ ἐργασθεῖ ἀδιάκοπα τὸ κόμμα μας, τὸ ΑΚΕΛ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βασιλειάδης.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Ἀξιότιμε κ. Συνάδελφοι,

Καλεῖται σήμερα τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς νὰ ψηφίσει τοὺς δύο προϋπολογισμούς, Τακτικὸ καὶ Ἀνάπτυξης, γιὰ τὸ 1981.

Θὰ παραθέσω κάποιες διαπιστώσεις ποὺ ἔχω κάμει, ἀρκετὲς τῶν ὁποίων περιέχονται στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Τὰ μέχρι πέρυσι ἀποτελέσματα γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας μας ὑπῆρξαν πολὺ ἱκανοποιητικὰ ἐξ αἰτίας τῶν συντονισμένων προσπαθειῶν τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ λαοῦ. Αὐτὰ ποὺ πετύχαμε νὰ πραγματοποιήσουμε μὲ σκληρὴ δουλειὰ καὶ πολλὲς θυσίες καὶ ποὺ ἀποτελοῦν ἐθνικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴ σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας μας, ποὺ εἶναι τὸ βασικότερο ὑπόβαθρο τοῦ ἀγώνα μας, δὲν διαφυλάξαμε γιὰ νὰ σταθεροποιηθοῦν.

Ἡ ὑπερθέρμανση δὲν ἀντιμετωπίσθη καὶ ἡ ἀποσταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας μας διατρέχει σοβαροὺς κινδύνους.

Ἡ αὔξηση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ ἡ κατανάλωση οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, μὲ τρόπο ἐπιδεικτικό, ὑπονομεύουν τὸν ἀγώνα μας γιὰ ἐπιβίωση.

Ὁ ρυθμὸς αὔξησης τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων δὲν συμβαδίζουν μὲ τὴ παραγωγικότητα, ἐλλείπει ἡ πολιτική.

Ὁ πληθωρισμὸς αὐξάνεται συνεχῶς καὶ ἀπειλεῖ τὴν οἰκονομία μας.

Ἡ ἄμεση φορολογία θεωρεῖται δικαιότερη τῆς ἔμμεσης, ἀλλὰ χρήζει προσεκτικῆς μελέτης γιὰ νὰ μὴν ἔχομε ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὰ ἀναμενόμενα.

Ὁ περιορισμὸς τῶν πιστώσεων, ποὺ δίδουν οἱ ἐμπορικὲς τράπεζες συγκρατεῖ τὴν ὑπερθέρμανση καὶ τὸν πληθωρισμὸ ἀλλὰ περιορίζει τὴ δραστηριοποίηση καὶ ἀνάπτυξη.

Ἡ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς ἐπιβάλλεται ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἔχει ἐκδικητικὸ χαρακτήρα.

Ἡ νομοθεσία περὶ Φόρου Εἰσοδήματος νὰ μελετηθεῖ καὶ νὰ τροποποιηθεῖ ἀνάλογα μὲ τὸ εἶδος τοῦ εἰσοδήματος κάθε φορολογουμένου καὶ νὰ δοθοῦν τέτοια κίνητρα ποὺ νὰ μειώνουν τὴ φοροδιαφυγὴ στὸ ἐλάχιστο.

Η νομοθεσία περὶ Ἐκτακτης Εἰσφορᾶς εἶναι ἐτεροβαρὴς καὶ χρήζει κατάργησης.

Η νομοθεσία περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων χρήζει ἄμεσης τροποποίησης γιὰ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους γιατὶ δὲν πηγάζει κοινωνικὴ δικαιοσύνη ἀπὸ ἕνα κοινωνικὸ θεσμό, ὅπως εἶναι τὸ ἀναλογικὸ σύστημα.

Καθυστερεῖ ἡ ἵδρυση πανεπιστημίου.

Τὰ πολιτιστικά μας θέματα δὲν τυγχάνουν τῆς δέουσας σημασίας.

Η ἐξαγγελία τῆς ἵδρυσης βιομηχανικῶν μονάδων, ἐκεῖ ποὺ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀδυνατεῖ, δὲν συνδέθηκε μὲ τὰ ἀνάλογα πρακτικὰ μέτρα.

Η ὀρθολογιστικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος διαιωνίζεται.

Ἄρχισε νὰ παρουσιάζεται ἀνεργιακὸ πρόβλημα, πέραν τῆς ἀνεργίας τῶν νέων ἐπιστημόνων.

Ὑπάρχει σωρεία διαπιστώσεων καὶ σὲ ἐπὶ μέρους θέματα. Η εἰσήγησή μου γιὰ τὴ θεραπεία εἶναι, ὅπως, ἡ Ἐκτελεστικὴ καὶ Νομοθετικὴ Ἐξουσία, συνεργάζονται γιὰ τὸν καταρτισμὸ τῶν Προϋπολογισμῶν, ποὺ ἀντικατοπτρίζουν τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους.

Ὅλοι αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκη γιὰ κοινὴ συνδρομὴ καὶ κοινὲς θυσίες.

Ἕνα τμῆμα τῆς Κύπρου, ποὺ συνειδητοποίησε αὐτὴ τὴν ἀνάγκη, δὲν τυγχάνει ἴσης μεταχείρισης. Η Ἐπαρχία τῆς Πάφου, ὡς ἡ πιὸ ἀπομακρυσμένη περιοχὴ τῆς Κύπρου ἔχει πάρα πολλὰ προβλήματα καὶ θὰ ἀναφέρω τὰ κυριότερα :—

1. Τὸ ἀμπελουργικό, πάσχει ἀπὸ ἀνίατη ἀσθένεια, γιατὶ ἡ Κυβέρνηση παρὰ τὶς ἐπανειλημμένες ὑποσχέσεις της γιὰ ριζικὴ λύση τοῦ προβλήματος, ποὺ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἵδρυσης τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, δὲν ἔχει κάμει ὡς τώρα καμιὰ ἐπέμβαση, γιὰ νὰ βασανίζεται ὁ ἀγροτικὸς κόσμος νὰ παράγει καὶ νὰ ἀγωνιᾶ ἂν θὰ διαθέσει τὴν παραγωγή του.
2. Δὲν ἀποφασίσθηκε ἡ ὑπόδειξη φυτειῶν, ποὺ θὰ ἀρδεύονται ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀρδευτικὸ ἔργο τῆς Πάφου καὶ ἐπομένως δὲν μποροῦν νὰ ἐξευρεθοῦν οἱ ἀνάλογες ἀγορὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ.
3. Η ὁδικὴ συγκοινωνία τῆς Πάφου χωλαίνει παρὰ τὰ τεράστια ἔξοδα ποὺ ἀπορροφᾶ τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων γιὰ τὴν κατασκευὴ καὶ συντήρηση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.
4. Οἱ ἀρχαιολογικοὶ χῶροι νὰ περιορισθοῦν σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν πράγματι ἀρχαιολογικὴ ἀξία, καὶ συμφωνῶ νὰ διατηρηθοῦν καὶ περιφρουρηθοῦν, νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς πραγματικῆς τους ἀξίας νὰ γίνεται ἀμέσως.
5. Ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση μελέτη γιὰ ἐνοποιημένη ἀξιοποίηση περιοχῶν τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, μὲ βάση τὸ σχέδιο Πιτσιλιᾶς, γιὰ νὰ κρατήσουμε ἔστω καὶ αὐτοὺς ποὺ παραμένουν στὰ χωριά τους καὶ μαστίζονται. Πιστεύω ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ τρόπο θὰ μειώσουμε κατὰ πολὺ τὴν ἀστυφιλία, θὰ περιορίσουμε τὸ συνωστισμὸ καὶ τοὺς κινδύνους τῶν πόλεων.
6. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἀεροδρομίου στὴν Ἀχέλεια, παρέμειναν τὰ σχέδια ἐπὶ χάρτου καὶ ὁ θεμέλιος λίθος. Τὸ κονδύλι τῶν 2 1/2 ἑκατομμυρίων λιρῶν, ποὺ φαίνεται στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης, εἶναι δεσμευμένο.

7. Ἡ κατασκευὴ τῆς μαρίνας στὸ παλιὸ λιμανάκι τῆς Πάφου παρέμεινε ὑπόσχεση.
8. Ἡ βελτίωση τοῦ δρόμου Πάφου-Λεμεσοῦ παρέμεινε γιὰ περαιτέρω μελέτη.
9. Ἡ κατασκευὴ τοῦ τουριστικοῦ δρόμου Πάφου-Ἁγίου Γεωργίου-Ἀκάμαντα-Πόλης Χρυσοχοῦς ἀναμένει νὰ κοπάσει ἡ κακοκαιρία.

Θέλω νὰ πιστεύω πὼς ἡ Κυβέρνηση ἀντιμετωπίζει μὲ σωστὸ τρόπο τὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ἔχει ἀγνὴ πρόθεση συνεργασίας μὲ τὴ Νομοθετικὴ Ἐξουσία καὶ ὅτι θὰ λάβει ὑπ' ὄψη τὶς ἀπόψεις τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Φέτος οἱ προϋπολογισμοὶ Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως συζητοῦνται στὴ Βουλὴ ὑπὸ ἰδιαίτερες συνθῆκες, δηλαδὴ τὸ γεγονὸς ὅτι βρισκόμαστε σὲ προεκλογικὴ περίοδο καὶ ὅτι μετὰ ἀπὸ μερικὲς βδομάδες ἡ Βουλὴ θὰ διαλυθεῖ καὶ θὰ προκηρυχθοῦν βουλευτικὲς ἐκλογές.

Εἶναι ἐπομένως φυσικὸ ἡ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν νὰ εἶναι ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ ἔντονο προεκλογικὸ κλίμα ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ.

Ἐγὼ προσωπικὰ θὰ προσπαθήσω νὰ ἀπομονώσω τὸ θέμα τῶν προϋπολογισμῶν ἀπὸ αὐτὸ τὸ κλίμα καὶ νὰ ἐκφράσω ὅσο μοῦ εἶναι δυνατὸ ἀντικειμενικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν κατάσταση τῆς οἰκονομίας μέσα στὶς σημερινὲς δύσκολες πολιτικές, κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθῆκες ποὺ περνᾶ ὁ τόπος.

Βασικὰ ὅπως ὅλοι θέλουμε νὰ παρουσιάζουμε ὅτι τὸ Ἐθνικό μας θέμα εἶναι ὑπεράνω κομματικῶν διαφορῶν καὶ προσωπικῶν φιλοδοξιῶν, ἔτσι καὶ ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ τόπου ποὺ ἀποτελεῖ ἴσως τὸ κυριώτερο ὑπόβαθρο τοῦ ἀγώνα πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ ἀντικειμενικὸ φακὸ καὶ πέραν τοῦ στενοῦ κομματικοῦ συμφέροντος.

Βέβαια ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς διάφορους ἄλλους παράγοντες ποὺ τὴν ἐπηρέαζουν ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς εἶναι στενὰ συνυφασμένη μὲ τὸ πολιτικό μας θέμα καὶ μὲ τὸ κλίμα ποὺ ἐπικρατεῖ κατὰ καιροὺς ὅσο ἀφορᾶ τὴν πρόοδο τοῦ Κυπριακοῦ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ συνομιλίες ποὺ διεξάγονται μεταξὺ τῶν δυὸ κοινοτήτων ἀπὸ τὸν Σεπτέμβρη τοῦ 1980 στὴν Κύπρο καὶ ἐπὶ συνεχοῦς βάσεως, παρόλο ποὺ δὲν ἔχουν προκύψει οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα, βοηθοῦν ἔμμεσα τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου διότι κινητικότητα στὸ Κυπριακὸ καὶ Συνομιλίες δημιουργοῦν περισσότερο σταθερὲς ψυχολογικὲς συνθῆκες στὴν οἰκονομία παρὰ ἂν δὲν διεξήγοντο ἢ ἂν εἶχαν περιέλθει σὲ ἀδιέξοδο.

Καὶ εἶναι σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ποὺ ὀφείλουμε νὰ τονίσουμε ἀκόμα μιὰ φορὰ ὅτι τὸ Κυπριακὸ θὰ λυθεῖ μόνο διὰ τῆς εἰρηνικῆς ὁδοῦ τῶν συνομιλιῶν, μὲ καλὴ θέληση καὶ συνδιαλλαγὴ καὶ προπαντὸς μὲ τὴν ἐπαναπροσέγγιση τῶν δυὸ κοινοτήτων, διότι τὰ βασικὰ συστατικὰ τοῦ χάσματος μεταξὺ τῆς διαφορετικῆς ἑρμηνείας ποὺ δίδουν οἱ δυὸ πλευρὲς στὶς Συμφωνίες Κορυφῆς ὀφείλεται στὴν ἀμοιβαία δυσπιστία καὶ προκατάληψη ποὺ δημιουργήθηκε τὶς τελευταῖες δεκαετίες.

Εἶναι ἀδήριτος ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθει ἕνα κλίμα ἐμπιστοσύνης καὶ συνεννόησης μεταξὺ τῶν δυὸ πλευρῶν διότι παρόλο ποὺ δεχθήκαμε γεωγραφικὴ ὁμοσπονδία, σταθερὴ οἰκονομικὴ πρόοδος καὶ εὐημερία γιὰ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Κύπρου θὰ ἐπέλθει μὲ μιὰ ἑνωμένη καὶ ἑνωποιημένη οἰκονομία ὅπου θὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἐλεύθερη διακίνηση καὶ ἐγκατάσταση ὄχι μόνο τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων συστατικῶν τῆς οἰκονομικῆς παραγωγῆς, δηλαδὴ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς τεχνολογίας.

Τὸ 1980 ὑπῆρξε ἕνα δύσκολο ἔτος γιὰ τὴν Κύπρο ὅπως ἐξ ἄλλου γιὰ τὴν πλειονότητα τῶν ἀνεπτυγμένων ἢ ἀναπτυσσομένων χωρῶν. Δὲν ἔχω πρόθεση νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἀναφέρει ἡ Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἢ ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὸ Σῶμα.

Ἀρκοῦμαι στὸ νὰ τονίσω ὅτι σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες Εὐρωπαϊκὲς χῶρες, ἀλλὰ καὶ ἄλλες ἀναπτυσσόμενες χῶρες καὶ παρὰ τὴ διεθνὴ οἰκονομικὴ ὕφεση ποὺ μοιραία ἐπηρεάζει καὶ τὴν Κύπρο, τὸ ποσοστὸ τῆς καθαρᾶς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ 4.4% πρέπει νὰ θεωρεῖται σὰν ἱκανοποιητικὸ παρόλο ποὺ εἶναι μειωμένο ἀπὸ τοὺς ρυθμοὺς ἀναπτύξεως τῶν προηγουμένων ἐτῶν, χάριν τῆς συγκρατήσεως τοῦ πληθωρισμοῦ σὲ λογικὰ ἐπίπεδα. Τὸ ποσοστὸ πληθωρισμοῦ κατὰ 13-14% καὶ πάλιν σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες Εὐρωπαϊκὲς ἢ ἀναπτυσσόμενες χῶρες δὲν εἶναι ὑπερβολικό, εἶναι ὅμως ἐπικίνδυνη ἡ τάση αὐξήσεώς του καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι μεγάλο μέρος τοῦ ποσοστοῦ αὐτοῦ ὀφείλεται στὸν εἰσαγόμενο πληθωρισμό.

Αὐτὸ μᾶς φέρνει στὴν ἀνισοσκέλεια τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἰσοζυγίου τῆς Κύπρου ποὺ παρόλο ποὺ ἐξουδετερώνεται σὲ μεγάλο βαθμό, ἀπὸ τὰ ἔσοδα τοῦ τουρισμοῦ, τὰ ἐμβάσματα καὶ τοὺς ἄλλους ἄδηλους πόρους ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, ἔχει φθάσει σὲ ἀνησυχητικὰ ἐπίπεδα. Καὶ πάλιν δὲν θὰ ὑπεισέλθω σὲ λεπτομέρειες ἐφόσο τὰ σχετικὰ στοιχεῖα καὶ ἡ ἐκτίμηση τῆς ὅλης κατάστασης βρίσκονται τόσο στὴν Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅσο καὶ στὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Ἐκεῖ ποὺ θὰ σταθῶ καὶ θὰ δώσω ἰδιαίτερη σημασία εἶναι τὸ θέμα τῶν προτεραιοτήτων τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν καὶ στόχων σὲ συνάρτηση μὲ τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα καὶ τὴ φιλοσοφία ποὺ πρέπει νὰ διακατέχει τόσο τὴν Κυβέρνηση ὅσο καὶ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὅσο ἀφορᾶ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ κατὰ πόσο οἱ ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὶ ἀντικατοπτρίζουν σωστὰ τὶς προτεραιότητες ποὺ ἐμεῖς ἐπιθυμοῦμε νὰ δώσουμε στὰ προβλήματα τοῦ τόπου.

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι παρόλα τὰ μεγάλα κονδύλια τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση προνοεῖ γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ καὶ τῶν ἄλλων καυτῶν προσφυγικῶν θεμάτων δὲν δίδεται ἐπαναλαμβάνω, δὲν δίδεται ἡ ὀρθὴ ἱεράρχιση στὰ προσφυγικὰ θέματα, οὔτε ἀντιμετωπίζεται σωστὰ (παρόλη τὴν καλὴ διάθεση τῆς Κυβέρνησης τὴν ὁποία σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἀμφισβητοῦμε) τὸ θέμα τῆς δικαιότερης κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν τῆς εἰσβολῆς, τοῦ διαχωρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ σὲ πρόσφυγες καὶ μὴ πρόσφυγες, σὲ τυχεροὺς καὶ ἄτυχους, σὲ πολὺ πλουσίους καὶ σὲ πολὺ φτωχούς, τὸ θέμα γενικώτερα ὅτι ἡ μεσαία τάξη τῶν προσφύγων εἶναι κατ' ὄνομα μεσαία τάξη, πιθανὸν νὰ ἔχει διατηρήσει τὴν ἀστικὴ φιλοσοφία της καὶ τὶς ἀξίες της, ἀλλὰ τὰ εἰσοδήματά της πολλὲς φορὲς εἶναι χαμηλότερα ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν φτωχοτέρων τάξεων ποὺ εἶναι ὅμως καλύτερα ὀργανωμένες σὲ συντεχνίες καὶ ἄλλες ὀργανώσεις καὶ ἔχουν διεκδικήσει καὶ ἐπιτύχει περισσότερη Κυβερνητικὴ φροντίδα.

Πιστεύω ὅτι τὸ δεύτερο ἀεροδρόμιο θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένει τὴν ὑλοποίησή του μετὰ ἀπὸ τὴ στέγαση ὅλων τῶν προσφύγων. Πιστεύω ὅτι ἡ ἔγχρωμη τηλεόραση καὶ τὰ βίτεο καὶ τὰ £60-70 ἑκατ. συνάλλαγμα ποὺ θὰ στοιχίσουν δὲν εἶναι θέματα Α΄ προτεραιότητας. Πιστεύω ὅτι ὑπάρχει εὐδαιμονισμὸς καὶ μιὰ μερίδα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ δὲν ἔχει ἀκόμα συλλάβει τὸ μέγεθος τῆς τραγωδίας τῆς Κύπρου, ὅτι ὁ Τουρκικὸς στρατὸς δὲν εἶναι πλέον πρὸ τῶν πυλῶν, ἀλλὰ μπῆκε στὰ σπίτιά μας καὶ ὅτι ἡ εἰσβολὴ καὶ ἡ κατοχὴ δὲν ἔγινε κάπου μακρυὰ στὴν Κατάγκα τῆς Ἀφρικῆς ἀλλὰ μερικὰ μίλια πιὸ μακρυὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ ζοῦμε.

Δὲν ἔχουμε δυστυχῶς καταλάβει ὅλοι ὅτι χρειάζεται συστράτευση καὶ ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν προσπάθεια ἐπαναπροσέγγισης τῶν δυὸ κοινοτήτων, ἡ Τουρκία νὰ προχωρήσει σὲ περαιτέρω ἐπεκτατικὰ σχέδια κατὰ τῆς Κύπρου.

Δὲν πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ἀντικαταστήσουμε τὴν μεικτὴ οἰκονομία ἡ ὁποία ἐπιτρέπει τὴν συνύπαρξη τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας μὲ τὸν κρατικὸ παρεμβατισμό. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξει περισσότερη Κυβερνητικὴ φροντίδα γιὰ τὴ γεφύρωση τοῦ διαρκῶς διευρυνόμενου χάσματος μεταξὺ τῶν προσφύγων καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναληφθεῖ μιὰ ἐκστρατεία ὄχι μόνο μὲ φορολογικὰ μέτρα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ μαζικὰ μέσα ἐπικοινωνίας πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς συστράτευσης, τὴν πραγματικὴ ἐφαρμογὴ ἴσων εὐκαιριῶν γιὰ ὅλους, στὴν αὔξηση τῆς ἑνότητος καὶ ἀλληλεγγύης μεταξὺ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Κύριε Πρόεδρε,

Ὅπως τόνισα καὶ προηγουμένως πιστώνουμε τὴν Κυβέρνηση μὲ τὶς καλύτερες τῶν προθέσεων, ἀλλὰ δυστυχῶς ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ἀπόσταση μεταξὺ τῆς λήψεως ἀποφάσεων καὶ τῆς ἐκτελέσεως καὶ ὑλοποιήσεώς τους. Δυστυχῶς, διάφορα ἔργα καὶ σωστὲς ἐνέργειες καθυστεροῦν πολλὲς φορὲς ἀπελπιστικὰ ἕνεκα μιᾶς αὐξημένης τάσεως γιὰ γραφειοκρατεία, μιᾶς ἀδιαφορίας ὑπευθύνων ἀπέναντι τῶν καθημερινῶν προσφυγικῶν προβλημάτων.

Ὑπάρχει βέβαια ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς δημοσίων ὑπαλλήλων, ἡ μεγάλη πλειοψηφία θὰ ἔλεγα, ποὺ εἶναι ἀφοσιωμένη στὸ ἔργο τους καὶ ἀγκαλιάζουν μὲ ἀγάπη τὸν προσφυγικὸ κόσμο καὶ τὰ προβλήματα, του, ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνας ἀριθμὸς ἀνθρώπων ποὺ δημιουργοῦν ἀντὶ νὰ λύουν προβλήματα καὶ ἡ στάση του δημιουργεῖ δικαιολογημένα αἰσθήματα πικρίας στοὺς πρόσφυγες ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καυτὰ καθημερινὰ προβλήματα τους ποὺ ἀντιμετωπίζουν γιά στέγαση καὶ ἐπαναδραστηριοποίηση, ἔχουν καὶ βαθειὰ ψυχολογικά τραύματα ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ καὶ τὶς ἐπιπτώσεις της πάνω στὴ ζωή τους. Ὁ πρόσφυγας εἶναι πολίτης μὲ ἴσα δικαιώματα σ' αὐτὸ τὸν τόπο, δὲν εἶναι β΄ τάξεως πολίτης καὶ ἔχει ἐπιδείξει θαυμαστὴ ἀξιοπρέπεια στὴν προσφυγιά, γι' αὐτὸ καὶ ἀναμένει ἐκτὸς ἀπὸ ὑλικὴ κρατικὴ φροντίδα καὶ μιὰ ἀνθρώπινη μεταχείριση ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς ἁρμοδίους.

Θὰ ἤθελα νὰ σταθῶ ἐπίσης στὸ θέμα τῆς ἐπαναδραστηριοποίησης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ τῆς πιστωτικῆς ἱκανότητος, αὐτὸ ποὺ οἱ ἁρμόδιοι ὀνομάζουν θέμα φερεγγυότητος. Μέχρι τώρα ἡ Κυβέρνηση βοήθησε μέ χορηγίες ἕνα ἀριθμὸ μικροβιοτεχνῶν, ὅπως ἐπίσης μέ ἐγγυήσεις τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων. Ἡ μεγάλη ὅμως πλειοψηφία τῶν αὐτοεργοδοτουμένων δὲν ἐμπίπτει μέχρι τώρα μέσα στὰ κριτήρια τῆς μικρῆς χορηγίας ἢ τῶν Κυβερνητικῶν ἐγγυήσεων ποὺ ἔχουν ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ σταματήσει.

Κύριε Πρόεδρε,

Πιστεύουμε ὅτι ἔφθασε ὁ καιρὸς ἡ Κυβέρνηση νὰ προβληματισθεῖ καὶ νὰ καταρτίσει, μέσα βέβαια στὶς οἰκονομικὲς δυνατότητές της, καὶ σταδιακὰ ἕνα πρόγραμμα ποὺ νὰ βοηθεῖ τὴ μεσαία τάξη τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθεῖ, μὲ ἐχέγγυο τὶς περιουσίες τους στὰ κατεχόμενα. Ὑπάρχουν διάφορες εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος, ὅπως τὸ Πιστοποιητικὸ Ἀπώλειας ποὺ εἰσηγεῖται ἡ ΠΑ.ΣΥ.Π.Ε., ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔχει σημασία εἶναι νὰ ἐξευρεθεῖ τρόπος ποὺ ἡ Κυβέρνηση νὰ παρέχει ἴσες εὐκαιρίες γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση στὴ μεσαία τάξη τῶν προσφύγων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Ἀμμοχώστου. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι εὔκολο, πρέπει ὅμως νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἔστω καὶ σταδιακά, μιὰ καὶ ἔχουν ἤδη περάσει 7 χρόνια ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ θέμα τῆς φερεγγυότητος, ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα αἰτήματα τῆς μεσαίας τάξης τῶν προσφύγων ποὺ ἀναμένουμε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσει περισσότερο ριζικὰ τὸ 1981 :

—Εἶναι τὸ θέμα τῆς ἐπιχορήγησης γιὰ τὴν ἀγορὰ διαμερισμάτων στὴν πόλη.

—Εἶναι ἐπίσης τὸ θέμα τῆς ἐπιχορήγησης τῶν προσφύγων φοιτητῶν στὸ ἐξωτερικὸ κ.λ.π.

Οἱ δυὸ ὀργανισμοὶ τοὺς ὁποίους δημιούργησε ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ ἀμβλύνει τὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως, ὅπως ὁ Ὀργανισμὸς Ἀναπτύξεως Γῆς καὶ δανειοδότησης Στέγης, ὅπως καὶ ἡ διεύρυνση τῶν κριτηρίων τῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων εἶναι μέτρα πρὸς τὴ σωστὴ κατεύθυνση γιὰ νὰ βοηθηθεῖ ἡ μεσαία προσφυγικὴ τάξη χωρὶς βέβαια νὰ παραγνωρίσουμε καὶ τὰ πολλαπλὰ προβλήματα ἄλλων καὶ ἴσως πτωχοτέρων προσφυγικῶν στρωμάτων.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἔχουν γίνει πολλὰ γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο, ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης ἀδιαμφισβήτητο ὅτι παραμένουν πολλὰ προβλήματα ἄλυτα καὶ ὅση καλὴ διάθεση καὶ ἂν ὑπάρχει ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως θὰ ὑπάρχουν παράπονα ὅπως θὰ συνεχίσει νὰ ὑπάρχει γραγειοκρατία καὶ ἀδιαφορία μέχρι κάποιου, ἂς ἐλπίσουμε, μειωμένου σημείου.

Ὁ προσφυγικὸς κόσμος θὰ προωθήσει καλύτερα τὰ προβλήματά του καὶ θὰ φέρει τὴν ἡμέρα τοῦ γυρισμοῦ πιὸ κοντά, ὅταν παραμείνει ἑνωμένος καὶ δὲν ἐπιτρέψει στοὺς διάφορους ὄψιμους προσφυγοπατέρες νὰ σπείρουν διασπαστικὰ συνθήματα διότι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν πολυκομματισμὸ ποὺ παρατηρεῖται στὴν κορυφὴ τῆς πολιτικῆς πυραμίδας, ἡ βάση, ὁ λαὸς καὶ ἰδιαίτερα ὁ προσφυγικὸς κόσμος ὀφείλει νὰ δώσει τὸ παράδειγμα στὴν ἡγεσία του καὶ νὰ παραμένει ἑνωμένος.

Ταυτόχρονα ἀκόμα μιὰ φορὰ καὶ φέτος θὰ ἐπαναλάβουμε τὸ πάγιο αἴτημα ὅτι σημαιοφόροι τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου πρέπει νὰ εἶναι οἱ πρόσφυγες καὶ νὰ ὑπάρξει περισσότερη προσφυγικὴ ἐκπροσώπηση στὶς διάφορες θέσεις εὐθύνης ἢ διαδικασίας λήψεως ἀποφάσεων, δηλαδὴ στὰ Ὑπουργεῖα, στὶς Πρεσβεῖες, στοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς καὶ γενικὰ σὲ ὅλες τὶς θέσεις ποὺ μέχρι τώρα σχεδὸν μονοπωλοῦνται ἀπὸ μὴ πρόσφυγες.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ἐρχόμενος στὰ καθαρὰ οἰκονομικὰ θέματα θὰ ἀγγίξω καὶ θὰ σχολιάσω μερικὲς πτυχὲς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἢ ἐκεῖνα τὰ θέματα ποὺ τὴν ἀπασχολοῦν καὶ τὰ ὁποῖα θεωρῶ σὰν ἰδιαίτερα σοβαρά.

Συνεργατισμός : Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε καὶ ἡ ὑλικὴ ζημιὰ ποὺ θὰ ὑποστεῖ ὁ τόπος ἔρχεται δεύτερη στὰ δεινὰ ποὺ ἔπληξαν τὸν τόπο μας ἀπὸ τὸ 1974, μὲ πρώτη βέβαια τὴν εἰσβολή.

Ὅτι ὑπῆρξαν ἀτασθαλίες καὶ κακὴ διαχείριση δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία καὶ ἤδη τὸ θέμα ὀρθὰ βρίσκεται ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ ἐρωτηματικὸ εἶναι πῶς ἀφέθηκε νὰ φθάσει ἡ κατάσταση σ' αὐτὲς τὶς τραγικὲς διαστάσεις μὲ τὴ δημιουργία ἀλόγιστων βιομηχανιῶν, μὴ βιώσιμων καὶ ἐκτὸς τῆς Κυπριακῆς πραγματικότητας, τὴν ἀφορὰ μηχανημάτων καὶ ἄλλων ἐξοπλισμῶν σὲ ἀφάνταστα ἐξογκωμένες τιμὲς καὶ τὴν παντελὴ ἔλλειψη ἐλέγχου ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν γιὰ ἕνα μεγάλο διάστημα μέχρις ὅτου ἦταν πλέον ἀργά.

Δὲν θὰ ἀναφέρω περισσότερα, ὑπάρχουν ἐξάλλου οἱ ἐκθέσεις τῶν Κουπὶρ καὶ Λαϊπράντ ποὺ εἶναι δυστυχῶς καταπέλτης καὶ αὐτὸ ποὺ μένει τώρα εἶναι ἡ Κυβέρνηση νὰ λάβει δραστικὰ μέτρα γιὰ νὰ σταματήσει ἡ ζημιὰ ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται σήμερα, ἔστω καὶ ἂν τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι ὀδυνηρὰ ὅπως ἀναφέρει καὶ ἡ σχετικὴ ἔκθεση. Βέβαια ἂν δημιουργηθεῖ σοβαρὸ πρόβλημα ἀνεργείας, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἀναφέρει ἡ ἔκθεση, ἡ Κυβέρνηση νὰ φροντίσει μὲ διάφορα μέτρα νὰ τὸ ἀνακουφίσῃ καὶ νὰ ἐξεύρει ἐργοδότηση σ' ἐκείνους ποὺ θὰ πληγοῦν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ εἶναι τελείως ἀπαράδεκτο, ἂν ὁρισμένες ἢ οἱ πλεῖστες βιομηχανίες τῆς Πάφου εἶναι μὴ βιώσιμες νὰ συσσωρεύονται καθημερινὰ καὶ νέες ζημιὲς στὸ τεράστιο ἔλλειμμα ποὺ ὑπάρχει σήμερα.

Ὅλα αὐτὰ λέγονται μὲ καλὴ πίστη διότι εἴμεθα ἐξ ἐκείνων ποὺ πιστεύουν ὅτι ἀπὸ αὐτὴ τὴν περιπέτεια ὁ θεσμὸς τοῦ Συνεργατισμοῦ ὄχι μόνο πρέπει νὰ διατηρηθεῖ ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξέλθει ἐνισχυμένος καὶ ἀνανεωμένος.

Ἡ Κυβέρνηση καὶ αὐτὸ εἶναι ὑπεύθυνη δήλωση, θὰ ἀγκαλιάσει μὲ ἰδιαίτερη στοργὴ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο καὶ σύντομα θὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν ἐνίσχυσή του καὶ τὴ δημιουργία δυνατοτήτων μὲ Κυβερνητικὴ παρέμβαση γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὶς πολὺ δύσκολες καὶ συναγωνιστικὲς συνθῆκες τῶν ἀγορῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἰδιαίτερα τῆς Εὐρώπης.

Καὶ αὐτὸ μᾶς φέρνει στὸ θέμα τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα. Ἴσως νὰ μὴν ὑπάρχουν ἄλλες ὑπαλλακτικὲς λύσεις ἢ ἀκόμα παρόλο ποὺ ἀμφιβάλλουμε, ἴσως μιὰ ἐμπορικὴ συμφωνία νὰ ἦταν προτιμότερη οἰκονομικῶς ἢ πολιτικῶς γιὰ τὴν Κύπρο.

Ὑπάρχουν διάφορες ἀπόψεις, τὸ γεγονὸς εἶναι ἕνα : Ὅτι τὰ γεωργικά μας προϊόντα καὶ ἰδιαίτερα τὰ σταφύλια καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἀντιμετωπίζουν θέμα ζωῆς καὶ θανάτου σήμερα. Εἶναι δύσκολη ἡ ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν καὶ ἡ Κυβερνητικὴ εὐθύνη γιὰ ὑποστήριξη εἶναι μεγάλη γιατὶ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἀποτελεῖ τὴ ραχοκοκκαλιὰ τῆς οἰκονομίας.

Εἰσηγοῦμαι γιὰ νὰ ἐπιβιώσει ἡ γεωργία μας τουλάχιστο μέχρις ὅτου φθάσουμε στὴν Τελωνειακὴ Ἕνωσή μὲ τὴν ΕΟΚ ἡ Κυβέρνηση νὰ προβληματιστεῖ σοβαρὰ καὶ νὰ ἀποφασίσει τὴν ἐπιχορήγηση τῶν λιπασμάτων, πετρελαιοειδῶν καὶ ἄλλων πρώτων ὑλῶν ποὺ χρησιμοποιεῖ ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ἄλλως ὁλόκληρες γεωργικὲς περιοχὲς καὶ ἰδιαίτερα ἀκριτικὲς περιοχὲς θὰ ἐγκαταλειφθοῦν καὶ θὰ προκύψουν ὀξύτατα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα.

Οἱ οἰκονομικὲς σχέσεις μὲ τὴν ΕΟΚ ταὐτόχρονα δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάσουν τὸ πολυμερὲς στοιχεῖο τοῦ ἐμπορίου καὶ διαρκὴς πρέπει νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξεύρεση καὶ διεύρυνση νέων ἀγορῶν.

Καὶ ἐδῶ πάλι ἀντιμετωπίζουμε αὐξημένο συναγωνισμὸ τόσο στὶς Ἀραβικὲς ὅσο καὶ στὶς Εὐρωπαϊκὲς χῶρες καὶ θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα πολὺ προσεκτικοὶ στὴν προσπάθειά μας νὰ ἐκβιομηχανοποιήσουμε τὸν τόπο δίδοντας ἰδιαίτερη ἔμφαση.

1. Σὲ βιομηχανίες ἐντάσεως Κεφαλαίου καὶ Τεχνολογίας.
2. Στὴ συνένωση διαφόρων βιομηχανικῶν μονάδων, τὴ δημιουργία δημοσίων Ἑταιρειῶν, τὴ μείωση τοῦ κόστους τὴ διεύρυνση τῶν ἀγορῶν καὶ τὴν προώθηση μεγάλων δημοσίων ἑταιρειῶν μὲ Κυβερνητικὴ συμμετοχὴ ὅπου χρειάζεται καὶ φορολογικὰ καὶ ἐπενδυτικὰ κίνητρα.

Θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει καὶ βελτιωμένη νομοθεσία ἡ ὁποία νὰ προάγει τὸ θεσμὸ τῶν δημοσίων ἑταιρειῶν νὰ μειώνει τοὺς φορολογικοὺς συντελεστὲς καὶ νὰ παρέχει ἐκλεκτικὰ κίνητρα σὲ ἐξειδικευμένους τομεῖς ἀναπτύξεως. Ἔφθασε ὁ καιρὸς νὰ προωθηθεῖ τελειωτικὰ ἡ ἰδέα ἱδρύσεως χρηματιστηρίου στὴν Κύπρο καὶ σύντομα νὰ ὑλοποιηθεῖ.

Ὁ Τουρισμὸς συνεχίζει τὴν ἄνοδό του ἀλλὰ πολλαπλασιάζονται καὶ τὰ προβλήματα καὶ οἱ εὐθύνες. Προβάλλει ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη διατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Προβάλλει ἡ ἀνάγκη δημιουργίας Τουριστικῆς συνειδήσεως, ὑπάρχει τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν ξένων. Τὸ 1980 ἐξασφαλίσθηκαν ἀπὸ τὸν Τουρισμὸ £70 ἑκ. ποσὸ ἀντίστοιχο περίπου μὲ τὸ συνάλλαγμα ποὺ διατίθεται γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ πετρελαίου. Γιὰ νὰ διατηρηθεῖ ὁ τουρισμὸς στὰ σημερινὰ ἐπίπεδα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ προγραμματίσει μακροπρόθεσμα καὶ μὲ βάση τὴν ἐμπειρία ἄλλων Μεσογειακῶν χωρῶν. Ὑπάρχουν μεγάλες ἀκόμα δυνατότητες γιὰ τὸν τουρισμὸ ἀλλὰ ταυτόχρονα ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἀντιστρόφου μετρήσεως ἂν δὲν ἀντιμετωπισθεῖ τὸ θέμα μὲ ἀντικειμενικὰ καὶ μακροπρόθεσμα κριτήρια καὶ ὄχι μὲ τὸ φακὸ τοῦ γρήγορου καὶ πρόσκαιρου κέρδους.

Εἶναι ἰδιαίτερη ἡ ἀνάγκη τῆς ποιοτικῆς βελτιώσεως τῆς τουριστικῆς μας βιομηχανίας συνδεδεμένη μὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ἀποφευχθεῖ ὁτιδήποτε τείνει νὰ ἀλλάξει τὸ τοπικὸ χρῶμα καὶ τὰ τοπικὰ ἔθιμα ποὺ ἐξ ἀντικειμένου βρίσκονται ἀντιμέτωπα τοῦ Κοσμοπολίτικου στοιχείου ποὺ εἰσάγει ὁ τουρισμός.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνεργείας θὰ ὀξύνεται ἐνόσω ἡ τιμὴ τοῦ πετρελαίου αὐξάνει καὶ δὲν δημιουργοῦνται ὑπαλλακτικὲς πηγὲς ἐνεργείας.

Στὴν Κύπρο ἀντιμετωπίσθηκε μᾶλλον ὑποτυπωδῶς καὶ τὸ μέτρο τῶν μονῶν-ζυγῶν δὲν πέτυχε ἀνεξάρτητα τοῦ γεγονότος ὅτι ἦταν καὶ ἀντισυνταγματικό.

Ἴσως θὰ πρέπει νὰ μελετηθεῖ εὐνοϊκὰ ὁ θεσμὸς τῶν κουπονιῶν. Μέχρι κάποιου σημείου ὄχι ὅμως σημαντικοῦ θὰ ἐπιτευχθεῖ ἐξοικονόμηση μὲ τὴν ἡλιακὴ ἐνέργεια. Ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἄνθρακα στὶς βιομηχανίες εἶναι ἀκόμα μιὰ σκέψη ὑπὸ μελέτη.

Βασικὰ ὅμως τὸ πρόβλημα θὰ ἀντιμετωπισθεῖ σωστὰ μόνο ὅταν μὲ Κυβερνητικὴ πρωτοβουλία καὶ μέσον τοῦ ΡΙΚ καὶ ἄλλων μέσων διαφωτίσεως δημιουργηθεῖ μιὰ ἔντονη συνειδητοποίηση τῆς ἀνάγκης γιὰ ἐξοικονόμηση ἐνεργείας σὲ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ βρίσκεται τὸ κλειδὶ γιὰ πραγματικὰ καὶ οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ πρόβλημα ὅμως δυνατὸ νὰ λυθεῖ πολὺ ριζικότερα ἐὰν μετὰ ἀπὸ μιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ἀνανεωθοῦν οἱ προσπάθειες γιὰ ἀνακάλυψη πετρελαίων στὴν Κύπρο ἢ στὰ παράλιά της.

Κύριε Πρόεδρε,

Στὸ θέμα τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως παρατηρεῖται καὶ φέτος ἡ ἀνάγκη νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ αὐξημένη ροπὴ πρὸς κατανάλωση σὲ βάρος τῆς τάσεως πρὸς ἀποταμίευση, πρᾶγμα ποὺ βοηθᾶ τὶς πληθωριστικὲς τάσεις ἐνῶ συγχρόνως περιορίζει τὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα.

Βρισκόμαστε βέβαια σὲ ἔτος ἐκλογῶν, εἶναι φυσικὸ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴν οἰκονομία ὑπὸ αὐτὸ τὸ πρίσμα καὶ ὁρισμένα μέτρα νὰ μὴν λαμβάνονται λόγω διαφόρων σκοπιμοτήτων.

Παρόλο ποὺ ἡ Κυβέρνηση ἀναμένει νὰ προκύψουν σημαντικὲς ἐξοικονομήσεις ἀπὸ τὶς καταβαλλόμενες σύντονες προσπάθειες περιορισμοῦ ὁρισμένων ὄχι τόσο οὐσιωδῶν τρεχουσῶν δαπανῶν, πιστεύουμε ὅτι ἔφθασε ὁ καιρὸς ἡ Κυβέρνηση νὰ δώσει ἔμπρακτα δείγματα λιτότητος καὶ περισυλλογῆς διότι μόνο τότε θὰ πεισθεῖ καὶ ὁ λαὸς γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τῶν διαφόρων φορολογικῶν μέτρων. Περιπλέον πρέπει νὰ συνεχίσει ἡ τάση πρὸς αὔξηση τῆς ἄμεσης φορολογίας καὶ τῆς ἐλάττωσης τῆς ἔμμεσης γιὰ λόγους βασικῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης παρόλο ποὺ τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσο ἁπλοποιημένο καὶ μόνο ταμειακῆς φύσεως ἐφόσο πολλὲς φορὲς ἡ ἔμμεση φορολογία διαδραματίζει καὶ ρόλο ρυθμιστικὸ τῶν ἀναπτυξιακῶν στόχων τῆς Κυβέρνησης.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εἶναι πρὸς τιμὴ τῆς Κυβερνήσεως τὸ σημερινὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο ἀνεργίας καὶ ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ ἰδιαίτερα νὰ μὴν ἀκολουθηθεῖ τὸ παράδειγμα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κας Θάτσιερ στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο ποὺ προτίμησε νὰ δημιουργήσει ἀνεργία γιὰ νὰ συγκρατήσει τὸν πληθωρισμό.

Ἔχουμε τὴν πεποίθηση ὅτι οἱ παραγωγικὲς τάξεις τοῦ τόπου, ἐργοδότες καὶ Συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις, μαζὶ μὲ τὴν Κυβέρνηση δύνανται νὰ ἐξεύρουν μιὰ κοινῶς ἀποδεκτὴ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων ἡ ὁποία νὰ διατηρήσει τὴν χρυσὴ τομὴ μεταξὺ πλήρους ἀπασχολήσεως, λογικοῦ ποσοστοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως.

Βεβαίως ἀκόμα καὶ τὰ πλέον λεπτομερῆ οἰκονομικὰ καὶ οἰκονομετρικὰ σχέδια μποροῦν νὰ ἀνατραποῦν ἄρδην ἀπὸ τὶς διεθνεῖς οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς ἐξελίξεις, ἰδίως σὲ ἕνα μικρὸ τόπο ὅπως ἡ Κύπρος μὲ περιορισμένους πλουτοπαραγωγικοὺς πόρους. Αὐτῶν λεχθέντων δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ ἐπαινέσουμε τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ καὶ τὸν Διευθυντὴ τὸν Δρα Ἰάκωβο Ἀριστείδου γιὰ τὴν πολὺ καλὴ καὶ συστηματικὴ προσπάθεια τὴν ὁποία καταβάλλουν γιὰ νὰ κατευθύνουν τὰ οἰκονομικὰ μεγέθη τοῦ τόπου, μεσοπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα, σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

Ὑπάρχουν πολλὲς ἄλλες πτυχὲς τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ποὺ θὰ μποροῦσα νὰ θίξω, ἀλλὰ ὅπως ἐτόνισα ἀρχικά, οἱ θέσεις μου στὰ περισσότερα σημεῖα δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ τὶς διαπιστώσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

Δὲν ἔθιξα θέματα νομισματικῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς ρευστότητας, τοῦ ξένου δανεισμοῦ καὶ τὴν γενικότερη κατάσταση τοῦ Ἰσοζυγίου Πληρωμῶν.

Ἀρκοῦμαι στὸ νὰ διαπιστώσω ὅτι ἡ οἰκονομία τῆς Κύπρου στηρίζεται σὲ καλὲς βάσεις καὶ παραμένει ὑγιὴς ἀλλὰ ὁ ἄνεμος ποὺ φυσᾶ σήμερα καὶ οἱ κλυδωνισμοὶ τοῦ σκάφους αὐξήθηκαν τὸν τελευταῖο καιρὸ καὶ θὰ χρειαστεῖ μεγάλη δεξιοτεχνία, σύνεση καὶ ὑπευθυνότητα ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ

ὅλες τὶς παραγωγικὲς τάξεις γιὰ νὰ διατηρηθεῖ ἡ οἰκονομία καὶ ἡ ἀνάπτυξή της σὲ ὑγιῆ ἐπίπεδα. Πρέπει νὰ ὑπάρξει συνεργασία καὶ ὄχι ἀντιπαράταξη.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀφήσω ἀσχολίαστο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση καίτοι ἔχει αὐξήσει τὴν προσοχή της πρὸς τὶς ἀκριτικὲς περιοχὲς τῆς ἐλεύθερης Κύπρου ἔχει ἀκόμα πολλὰ περιθώρια νὰ ἐξαντλήσει γιὰ νὰ τὶς διατηρήσει ἐν ζωῇ. Σὰν Βουλευτὴς τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ἰδιαίτερα ὅτι :

(1) Τὸ συγκοινωνιακὸ δίκτυο πρὸς τὴν περιοχὴ τῆς Ἐλεύθερης Ἀμμοχώστου εὑρίσκεται σὲ ἀθλία κατάσταση καὶ τὰ κονδύλια ποὺ προβλέπουν οἱ Προϋπολογισμοὶ εἶναι δυσαναλόγως μικρὰ σὲ σχέσει τόσο μὲ τὸ πρόβλημα ὅσο καὶ μὲ ἄλλες ἐπαρχίες τῆς Κύπρου. Προγραμματισμένα ἔργα ἀργοποροῦν καὶ ἀπαραίτητο νέα ἔργα δὲν ἀναλαμβάνονται.

(2) Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σχέδιο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ συμπληρωθεῖ ἴσως σὲ περισσότερο ἀπὸ δέκα ἔτη πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ μὲ διάφορα ἄλλα μεσοπρόθεσμα μέτρα ὅπως ἡ μελέτη ἐργοστασίου ἀφαλατώσεων τοῦ ὕδατος, νέες διατρήσεις καὶ διάφορα ἄλλα δραστικὰ μέτρα, μεταφορᾶς ὕδατος ἀπὸ ἄλλες περιοχές.

(3) Ἡ τουριστικὴ βιομηχανία ὀφείλει νὰ τύχει μεγαλύτερης προστασίας ἐπὶ παραδείγματι ἡ περιοχὴ Ἁγίας Νάπας νὰ συμπεριληφθεῖ καὶ πάλιν στὶς προτεραιότητες τοῦ ΚΟΤ καὶ νὰ αὐξηθεῖ ἡ Κυβερνητικὴ ἐπιχορήγηση πρὸς τὸν ΚΟΤ γιὰ ἔργα στὴν τουριστικὴ περιοχὴ Παραλιμνίου καὶ Δερύνειας.

(4) Νὰ ἐνθαρρυνθοῦν ὀργανισμοὶ ἐμπορίας καὶ διαθέσεως γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἄλλων φθαρτῶν ποὺ θὰ βοηθήσουν τὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωρίων.

(5) Νὰ δοθοῦν περισσότερα κίνητρα γιὰ νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ Δερύνειας—Φρενάρου καὶ νὰ μειωθεῖ τὸ ἐνοίκιο τῶν Κυβερνητικῶν ἐγκαταστάσεων.

(6) Νὰ δοθεῖ μεγαλύτερη προσοχὴ στὴ λύση τῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων ποὺ ζοῦν στὴν περιοχὴ καὶ νὰ ὑλοποιηθεῖ αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ ὑπόσχεσις ποὺ ἐδόθη γιὰ τὴν αὐτοστέγαση στὸ Δασάκι τῆς Ἄχνας ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ὅπως ἀνέφερα καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου εὑρισκόμεθα ἐνώπιον ἐκλογῶν ἔτσι ἀναγκαστικὰ ἡ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν ἐπηρεάζεται καὶ ἄμεσα καὶ ἔμμεσα ἀπὸ τὸ προεκλογικὸ κλῖμα.

Θέλω καὶ ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴ ὅτι παρ' ὅλο τὸν κομματικὸ πυρετὸ θὰ διατηρηθεῖ ἕνα ὑψηλὸ ἐπίπεδο πολιτικῆς συμπεριφορᾶς κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, γιατὶ ὁ πραγματικὸς ἐχθρὸς εἶναι ὁ Τοῦρκος εἰσβολέας καὶ ὄχι οἱ κομματικοὶ ἀνθυποψήφιοι.

Εἶναι πρὸς μεγάλη τιμὴ αὐτῆς τῆς Βουλῆς ποὺ ἐψήφισε τὸ Ἀναλογικὸ σύστημα γιὰ τὶς βουλευτικὲς ἐκλογὲς ποὺ εἶναι τὸ πλέον δημοκρατικὸ σύστημα ποὺ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει.

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ὑπέστη ἄγρια κριτικὴ πολλὲς φορὲς δικαιολογημένα ἀλλὰ δὲν πρέπει νά διαφεύγει οὐδενὸς τὰ σοβαρὰ ἐπιτεύγματά της πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀνακουφίσεως τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, τὴν αὔξηση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, τὴν

πρωτοποριακὴ νομοθεσία σὲ θέματα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, ἀνακουφίσεως ὀφειλετῶν, τῶν Φόρων Κεφαλαιουχικῶν κερδῶν κλπ. ἐντὸς τῆς διακηρυχθείσης πολιτικῆς τῆς δικαιότερης κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐπετέλεσε ἕνα ἐξαιρετικὸ ἔργο στὸν τομέα τῆς διαφώτισσης καὶ τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἡ συμμετοχή του στὴ Διεθνὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἕνωση καὶ τὴν Κοινοπολιτειακὴ Ἕνωση ὑπῆρξε πολὺ ἀποδοτικὴ εἰς τὸν Κυπριακὸ ἀγώνα.

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐξελέγη ἐνῶ ἐζοῦσε καὶ ἦτο Πρόεδρος ὁ Ἐθνάρχης Μακάριος καὶ κλείει τὴ θητεία της ἐπὶ Προεδρίας τοῦ κ. Κυπριανοῦ. Γενικὰ μπορεῖ νὰ λεχθεῖ παρόλες τὶς ἀνακατατάξεις ὅτι βοήθησε καὶ ἔδωσε συμπαράσταση μᾶλλον παρὰ νὰ δυσχεράνει τὸ ἔργο τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι γενικὰ ἡ κριτική της ὑπῆρξε καλόπιστη καὶ ἐποικοδομητική.

Δυστυχῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν της διεσπάσθη ὁ χῶρος τοῦ Κέντρου. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τοὺς λόγους καὶ τὰ αἴτια. Εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ πιθανῶς σὲ ὅλα νὰ ὑπάρχουν διαφορὲς ἑρμηνείας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἕνα εἶναι τὸ γεγονός. Ἡ Κύπρος χρειάζεται καὶ θὰ χρειάζεται πάντα ἕνα δυνατὸ ἑνωμένο κέντρο.

1. Γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῆς πόλωσης καὶ τοῦ ταξικοῦ ἀγώνα.
2. Γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἀδέσμευτης πολιτικῆς της.
3. Γιὰ τὴν ὕπαρξη μετριοπάθειας, συνέσεως καὶ πολιτικῆς ἁρμονίας.

Οἱ Κύπριοι στὸ σύνολό τους εἶναι λαὸς εἰρηνικός, φιλοπρόοδος καὶ ἐργατικός.

Ξένες ἐπιβουλὲς μαζὶ μὲ τὴ δική μας πολιτικὴ ἀνωριμότητα καὶ ἀπειρία ἐδημιούργησαν τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, ἔφεραν τὴν Τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ ἐγκαθίδρυσαν διαχωριστικὲς γραμμὲς καὶ συρματοπλέγματα.

Θὰ ἐπιβιώσουμε μόνο ὅταν εὑρεθεῖ μία ἔντιμη λύση καὶ συμφιλιωθοῦμε μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους σὲ μιὰ ὁμόσπονδη, ἀνεξάρτητη Κύπρο ἀλλὰ ἑνωμένη οἰκονομικά.

Θὰ πρέπει ὅμως προηγουμένως νὰ ἑνωθοῦμε μεταξύ μας καὶ νὰ θέσουμε τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους πάνω ἀπὸ τὰ Κομματικὰ καὶ προσωπικὰ συμφέροντα.

Ὅταν δημιουργηθοῦν καὶ πάλιν συνθῆκες νὰ ἑνωθεῖ τὸ κέντρο ὁ χῶρος τοῦ ὁποίου καλύπτει τὴν πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τότε θὰ γίνει εὐκολότερη ἡ καθολικὴ ἑνότητα τῶν Ἑλληνοκυπρίων καὶ οἱ ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες θὰ ἀντιμετωπισθοῦν μὲ ἕνα μίνιμουμ ἐθνικὸ πρόγραμμα ποὺ θὰ αὐξήσει τὶς πιθανότητες ἐπιτυχίας τους.

Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι σύντομα μιὰ μέρα θὰ ὑπάρξει μιὰ Κυπριακὴ Βουλὴ Ὁμόσπονδη ποὺ θὰ συμμετέχουν ἀπὸ κοινοῦ οἱ Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι πολῖτες τῆς Δημοκρατίας καὶ θὰ ψηφίζουν προϋπολογισμοὺς γιὰ ὅλη τὴν Κύπρο καὶ γιὰ ὅλες τὶς κοινότητες.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει τοὺς προϋπολογισμοὺς διότι παρόλες τὶς πιθανὲς παραλείψεις ἢ ἐπιφυλάξεις μας ὅσο ἀφορᾶ τὶς προτεραιότητες, πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι τὸ σύστημα τῆς μεικτῆς οἰκονομίας ποὺ εἰσήχθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου εἶναι τὸ πλέον κατάλληλο σύστημα γιὰ τὸν τόπο ἀκόμα καὶ μετὰ ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς εἰσβολῆς.

Πιστώνουμε τὴν Κυβέρνηση μὲ καλὴ πίστη καὶ πραγματικὴ διάθεση γιὰ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν. Ὑπάρχει βέβαια τὸ χάσμα ποὺ δημιουργεῖ ἡ γραφειοκρατία μεταξὺ ἀποφάσεων καὶ ὑλοποιήσεώς τους καὶ πολλὰ πράγματα πρέπει νὰ γίνουν, ἀλλὰ πάντα θὰ ὑπάρχουν παράπονα καὶ κενὰ ἐνόσω συνεχίζεται ἡ προσφυγιά.

Θὰ ἐξασκοῦμε βέβαια ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ γιὰ νὰ βοηθήσουμε τὴν Κυβέρνηση νὰ διορθώσει λάθη καὶ παραλείψεις.

Τέτοια κριτικὴ ἔχω ἐξασκήσει πολὺ καλόπιστα σὲ ἀρκετὰ σημεῖα τῆς ὁμιλίας μου διότι πιστεύω ἔντονα ὅτι ἡ ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη στὴν Κυβέρνηση καὶ ὅτι πρέπει νὰ μαθαίνουμε ἀπὸ τὰ λάθη μας. Εἶμαι αἰσιόδοξος ὅτι αὐτὸ πράγματι συμβαίνει σήμερα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Ἔντιμοι κύριοι Βουλευτές,

Συζητοῦμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ Κράτους, Τακτικὸ καὶ Ἀναπτύξεως, τοῦ τελευταίου χρόνου τοῦ Τρίτου Ἕκτακτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως, 1979—1981, καὶ τῆς τελευταίας Συνόδου τῆς Βουλῆς μας, κάτω ἀπὸ συνθῆκες κρίσιμες καὶ δύσκολες, πολιτικές, οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικές.

Ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνάλυσε στὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τὴν οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ διάγραψε τὰ κυριότερα προβλήματα, τὶς δυσκολίες καὶ τὴν ἀνησυχητικὴ κατάσταση τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὴν ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐργασθεῖ πρὸς τὴν κατεύθυνση νὰ θέσει ὑπὸ ἔλεγχο ὅλους τοὺς παράγοντες καὶ κινδύνους γιὰ νὰ ξεπεραστοῦν οἱ δυσκολίες καὶ οἱ στενόχωρες καταστάσεις ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία μας.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀναφερθῶ λεπτομερειακὰ πάνω σ' ὅλα τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τοὺς ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμούς.

Θὰ ἐκφέρω μόνο γενικὲς ἀπόψεις καὶ κρίσεις ἐπὶ βασικῶν θεμάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος καὶ ὁ λαός μας καὶ στὴ συνέχεια θὰ ἀναφερθῶ στὰ πολλαπλὰ προβλήματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἐπαρχία μου Πάφο.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Κοινοβουλευτικῆς μου ὁμάδας συνάδελφος Ε. Παπαϊωάννου καὶ ἄλλοι συνάδελφοί μου, μίλησαν καὶ θὰ μιλήσουν ἐκτενέστερα γιὰ τὸ πολιτικό μας θέμα καὶ δὲν παράλειψαν νὰ ἐκθέσουν καὶ τὶς ἀπόψεις τους ἐπὶ τῆς ὅλης οἰκονομικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης, ὅπως αὐτὴ διαγράφεται μέσα ἀπὸ τοὺς Προϋπολογισμούς, καὶ ἀνάπτυξαν μὲ λεπτομέρειες καὶ στοιχεῖα τὶς θέσεις μας καὶ ἔκαμαν ἐποικοδομητικὲς εἰσηγήσεις καὶ παρατηρήσεις γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ γιὰ τὴ λύση τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ, ὅπως καὶ στὸ παρελθόν, ποὺ ἂν ἀκούονταν καὶ ὑλοποιοῦνταν οἱ ὑποδείξεις τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς καὶ τὰ μέτρα ποὺ εἰσηγοῦντο, ἀσφαλῶς σήμερα δὲν θὰ ἀντιμετωπίζαμε τὶς στενόχωρες καὶ ἐπικίνδυνες οἰκονομικὲς καταστάσεις, ἀλλὰ θὰ εἴχαμε ἄνοδο τῆς οἰκονομίας καὶ περαιτέρω βελτίωση τῶν ὅρων ζωῆς ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

Δημιουργικὰ καὶ ἀντικειμενικά, πάντοτε, ἐπικρίναμε τὰ λάθη, τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς παραλείψεις τῆς Κυβέρνησης καὶ ποτὲ δὲν καταφύγαμε στὴ δημοκοπία καὶ

τὴν ἄγονη ἐπίκριση γιὰ δημαγωγικοὺς ἢ ἄλλους σκοπούς, ὅπως συνηθίζουν νὰ κάμνουν οἱ ἐχθροὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν καὶ μερικοὶ ἄλλοι.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Βλέποντας τὰ κυπριακὰ πράγματα σὲ συνάρτηση μὲ τοὺς Προϋπολογισμούς, δὲν μπορῶ νὰ ἀποκρύψω τὴν ἀπογοήτευση καὶ τὴν πικρία μου γιὰ τὴν παρουσιαζόμενη ἀνακολουθία.

Ἐνῶ καταρτίζονται οἱ Προϋπολογισμοὶ μὲ γνώμονα τὴ θεραπεία τῶν ἀναγκῶν τοῦ πολίτη καὶ μὲ προοπτικὴ δημιουργίας καλύτερων συνθηκῶν στὸν τόπο, γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση καὶ κοινωνικὴ ἀνέλιξη, ἐντούτοις τὰ ἀποτελέσματα δὲν συνάδουν μὲ τοὺς βασικοὺς αὐτοὺς στόχους, ἀφοῦ τὰ προβλήματα τοῦ τόπου μας, ὄχι μόνο δὲν λύονται, ἀλλὰ μᾶλλον διογκοῦνται ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἴσης μεταχείρισης καὶ τῶν ἴσων εὐκαιριῶν μεταξὺ τῶν πολιτῶν δὲν ἰσχύει, οὔτε ἀκολουθεῖται, διότι τὰ μέσα καταργοῦν τὴν ἀξιοκρατία, ἡ δὲ κοινωνικὴ βάση τῆς δίκαιης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, συνεχίζει νὰ εἶναι ἄδικη, σὲ βαθμὸ ποὺ οἱ πένητες νὰ γίνονται πιὸ φτωχοί, οἱ δὲ εὔποροι πιὸ πλούσιοι.

Τὰ πληθωριστικὰ φαινόμενα ἐκδηλώνονται πιὸ ἔντονα καὶ σὲ βαθμὸ πολὺ ἀνησυχητικό, χωρὶς καμμιὰ ἄμεση καὶ ἀποτελεσματικὴ προσπάθεια περιορισμοῦ τους.

Τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν ἐμφανίζει τεράστια ἐλλείμματα, τὰ δὲ συναλλαγματικά μας ἀποθέματα πιέζονται ἀσφυκτικά.

Τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ φορτίζει τὴν ὅλη οἰκονομική μας κατάσταση μὲ ὀδυνηρὲς τὶς ἐπιπτώσεις γιὰ ὁλόκληρο τὸ οἰκονομικοκοινωνικό μας σύστημα.

Καὶ ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἐπικαλοῦνται μέσον τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ μὲ δηλώσεις, ἀντιπληθωριστικὲς τάσεις, τὰ μέτρα ποὺ λαμβάνονται εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα πρὸς τὶς ἐπικλήσεις τους.

Ἐπικαλοῦνται τὴ λιτότητα καὶ ζητεῖται ὁ σεβασμός της ἀπ' ἐκείνους ποὺ ἤδη τὴ ζοῦν, τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ περισσότερες ἀγροτικὲς καὶ ἄλλες οἰκογένειες ἀσθμαίνουν στὴν προσπάθειά τους νὰ ἐξασφαλίσουν τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ συντήρησή τους, καὶ ἀφήνουν νὰ ὀργιάζει ἡ πολυτέλεια τῶν ὀλίγων χωρὶς νὰ λαμβάνονται μέτρα γιὰ τὸν περιορισμό της καὶ ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς συνεχίζει νὰ εἶναι πολυδάπανος.

Τὸ φορολογικό μας σύστημα στοχεύει νὰ ἀπομυζᾶ τοὺς ἐργαζομένους, τοὺς μικρομεσαίους καὶ τοὺς ἀγρότες, ἐνῶ οἱ μεγαλοεπιχειρηματίες καὶ κερδοσκόποι παρέμειναν σχεδὸν ἀνενόχλητοι μὲ τὰ ὑπερκέρδη τους.

Παράλληλα τὰ κοινοτικὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ, σὰν τὰ θέματα τῆς δωρεὰν παιδείας, σ' ὅλες τὶς τάξεις τῆς Μέσης Παιδείας, τῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, τὸ στεγαστικὸ καὶ τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων καὶ πολλὰ ἄλλα παραμένουν σὲ ἀδρανῆ ἐκκρεμότητα καὶ οἱ ὑποσχέσεις μένουν ὑποσχέσεις καὶ οἱ λόγοι δὲν ἔχουν κανένα ἀντίκρυσμα στὶς πράξεις.

Στὴν προσπάθεια, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναστηλώσουμε τὰ ἐρείπια τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς βάρβαρης Τούρκικης εἰσβολῆς, ζητεῖται ἀπὸ τὸ λαὸ νὰ ἐπιδείξει καρτερία, ὑπομονὴ καὶ δύναμη, μπροστὰ στὰ δεινὰ καὶ τὴ δοκιμασία του.

Ὁ ὑπέροχος λαός μας, δὲν γονάτισε, οὔτε σταμάτησε τὸν ἀγώνα γιά τὴ λευτεριὰ καὶ τὴν ἐπιβίωσή του. Ἀντίθετα ἐπέδειξε καὶ ψυχραιμία καὶ καρτερικότητα.

Ὅμως τίθεται τὸ ἐρώτημα : Ὡς πόσο θ' ἀνθέξει αὐτὸς ὁ λαός, ὅταν οἰκονομικὰ ἀποδυναμοῦται, τὰ προβλήματά του δὲν λύονται καὶ ὅταν ὁ ἴδρωτάς του γίνεται πηγὴ ἐκμετάλλευσης ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδείους ; Ὅταν αὐτὸς παλεύει γιὰ νὰ ζήσει καὶ οἱ ἄλλοι εὐδαιμονοῦν καὶ ζοῦν στὴ χλιδή, κι' ὅταν ἡ πατριωτική του στάση χλευάζεται ἀπὸ τοὺς ἐμφανεῖς προδότες, ποὺ συνεχίζουν νὰ κρατοῦν θέσεις κλειδιὰ στὴν κρατικὴ μηχανή, ἐνῶ αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ λογοδοτοῦσαν ἀπὸ καιρὸ γιὰ τὴ φρικτὴ προδοσία τους καὶ ποὺ ἄλλοι ἀντὶ νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικά, ἐπιβραβεύτηκαν μὲ ἡγεμονικὲς ἀποζημιώσεις καὶ συντάξεις καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποθρασύνονται καὶ μένουν ἀτιμώρητοι ;

Ἂν πραγματικὰ θέλουμε ἕνα λαὸ μὲ ἀγωνιστικὸ καὶ κατακόρυφο τὸ φρόνημα, ὅπως τὸ ἐπιβάλλουν οἱ κρίσιμες ὧρες ποὺ διέρχεται τὸ μαρτυρικό μας νησί, ὀφείλουμε νὰ ἐντείνουμε τὶς προσπάθειές μας στὴ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων ποὺ θὰ βοηθοῦσαν νὰ κρατηθεῖ ψηλὰ τὸ φρόνημα καὶ ἡ ἀγωνιστικότητα τοῦ λαοῦ μας καὶ ἡ πράξη αὐτὴ εἶναι ὑποχρέωση τοῦ Κράτους καὶ πρὸς τὸ στόχο αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τείνουν οἱ πρόνοιες τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ ἡ ὑλοποίησή τους.

Δυστυχῶς, ἡ Κυπριακὴ κατάσταση ὅπως ἐμφανίζεται σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ κοινωνικοῦ μας συστήματος, εἶναι ἀποκαρδιωτική. Φοβερὴ ἡ διάσταση μεταξὺ λόγων καὶ πράξεων. Ἡ ἀνακολουθία, ἡ ἀνευθυνότητα καὶ ἡ ἀναβλητικότητα χαρακτηρίζουν τὶς ἐνέργειες τῶν ἁρμοδίων.

Πολλὲς φορὲς ἀναφερθήκαμε στὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ ἐκάμαμε τὶς ἐπικρίσεις καὶ τὶς εἰσηγήσεις μας καὶ ζητήσαμε τὸν προσανατολισμό της, ὥστε νὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ βασικὲς ἀνάγκες τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καὶ νὰ προωθεῖται ἡ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ τους ἐπιπέδου μὲ τὴν δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, πλὴν ὅμως ἐλάχιστα ἔγιναν καὶ ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, ὄχι μόνο δὲν ἦταν ἱκανοποιητική, ἀλλὰ συνεχίζει νὰ εἶναι ἄδικη καὶ μονόπλευρη.

Ἔχουμε τὴ γνώμη, πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει, ἔστω καὶ ἀργά, νὰ περάσει στὰ ἔργα, γιὰ μιὰ ριζικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ὅλης κατάστασης, μὲ τὴν πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς, τῆς ἀήθους αἰσχροκέρδειας, τῆς λαθραίας ἐξαγωγῆς συναλλάγματος, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ αὐστηρότερου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων καὶ τῶν ἐπιτοπίως παραγομένων προϊόντων καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ καλπάζοντος πληθωρισμοῦ, ποὺ βασικὰ πλήττει τὴν ἀγοραστικὴ δύναμη τῶν πλατειῶν λαϊκῶν στρωμάτων.

Στὸ παρελθὸν εἰσηγηθήκαμε μιὰ σειρὰ μέτρων πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή. Ἡ ἀνταπόκριση τῆς Κυβέρνησης δὲν ἦταν ἡ ἐνδεδειγμένη :

1. Ζητήσαμε ὅπως μειωθοῦν οἱ ἔμμεσοι φόροι, ποὺ βαρύνουν ἐξ ἴσου τὰ πλατειὰ λαϊκὰ στρώματα μὲ τοὺς πλουσίους καὶ τὸ μεγάλο κεφάλαιο, ποὺ ἀπολαμβάνουν τὰ κέρδη καὶ τὰ ὑπερκέρδη καὶ τονίσαμε τὴν ἀνάγκη ὅπως αὐξηθοῦν οἱ ἄμεσοι φόροι, γιὰ νὰ ἀνακουφισθοῦν οἱ ἐργαζόμενοι καὶ μικρομεσαῖοι πολίτες, καὶ ἀντὶ τούτου ἡ Κυβέρνηση τοὺς αὔξησε στὰ 82 περίπου ἑκατομμύρια λίρες.

   Παρὰ ταῦτα ἡ ὅλη προσπάθεια τῆς Κυβέρνησης ἦταν μᾶλλον τὸ φορολογικὸ βάρος νὰ πέφτει στοὺς ὤμους τῶν λαϊκῶν μαζῶν μὲ τὴν ἔμμεση φορολογία στὰ καταναλωτικὰ ἀγαθά, ἀφήνοντας ἀνενόχλητη τὴν κεφαλαιουχικὴ τάξη.

2. Ζητήσαμε τὸν περιορισμὸ τῶν δαπανῶν γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ ἄλλων δαπανῶν στὸν Κρατικὸ Προϋπολογισμό. Ἀντὶ τούτου οἱ δαπάνες, ὅπως δήλωσε ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, θὰ μεγενθυνθοῦν ἀκόμα πιὸ πολύ, ἐξ αἰτίας τῆς βοήθειας πρὸς τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα καὶ γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς τάξης.

   Ὑποδείξαμε στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία πὼς ἡ ποσοτικὴ ἀπασχόληση δὲν ἐξυπηρετεῖ τὴν ποιοτικὴ προσφορὰ καὶ πὼς μέλημά της θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ προώθηση καὶ πρόσληψη τῶν ἐργατικῶν καὶ ἱκανῶν ὑπαλλήλων. Ἀντὶ τούτου, οἱ μεροληπτικοὶ διορισμοὶ ἐπαυξάνουν καὶ οἱ ξένες πρὸς τὴν προσφορὰ προαγωγὲς εἶναι στὴν ἡμερήσια διάταξη.

3. Ἀναφερθήκαμε σ' ἕνα ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο στὶς τιμὲς τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐπιτοπίως παραγομένων εἰδῶν καὶ τῆς ποιότητάς τους καὶ εἰσηγηθήκαμε ὁ ρόλος τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν νὰ ἐνισχυθεῖ καὶ κατοχυρωθεῖ μὲ νομοθετικὰ μέτρα ὥστε νὰ εἶναι καθοριστικὸς καὶ ζητήσαμε τὸν κρατικὸ παρεμβατισμὸ σὲ διάφορους τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας χωρὶς καμμιὰ οὐσιαστικὴ ἀνταπόκριση.

4. Εἰσηγηθήκαμε τὸν προσανατολισμὸ τῆς ἐμπορικῆς μας πολιτικῆς στὶς εἰσαγωγὲς καὶ ἐξαγωγές μας πρὸς τὶς χῶρες ποὺ ἀγοράζουν τὰ γεωργικὰ καὶ ἄλλα μας προϊόντα καὶ τὸν περιορισμὸ τῶν εἰσαγωγῶν μας ἀπὸ τὶς χῶρες ποὺ δὲν τὰ ἀγοράζουν ἢ ἀγοράζουν πολὺ μικρὲς ποσότητες καὶ τὴν παραχώρηση τῶν ἴδιων δασμολογικῶν διευκολύνσεων ποὺ παραχωρήσαμε στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ., γιὰ τὴν αὔξηση τῶν πωλήσεών μας, πλὴν ὅμως κανένα μέτρο πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ δὲν πῆρε ἡ Κυβέρνηση, μὲ κίνδυνο νὰ χάσουμε κι' αὐτὲς τὶς ἀγορές.

   Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης, χωρὶς ἀμφιταλαντεύσεις, ἡ ἀνάπτυξη μιᾶς πολύμορφης καὶ πολύπλευρης, ἰσομεροῦς ἐμπορικῆς πολιτικῆς μὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ κοινωνικό τους σύστημα καὶ καθεστῶτα, μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἰσοτιμίας καί τοῦ ἀμοιβαίου οἰκονομικοῦ ὀφέλους.

Στὸν κοινωνικὸ τομέα :

1. Ζητήσαμε τὴν ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης, ὥστε νὰ καλύπτεται ὁ κύκλος τῆς δευτεροβάθμιας παιδείας, γιὰ νὰ ἔχουν ὅλα τὰ παιδιὰ ἴσες εὐκαιρίες μόρφωσης καὶ τὸ δίκαιο παλλαϊκὸ αὐτὸ αἴτημα παραμένει ἀνεκπλήρωτο.

2. Ζητήσαμε τὴ λύση τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς οἰκιακῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς στέγης, ποὺ κατάντησαν βραχνὰς γιὰ τὰ φτωχὰ καὶ μεσαῖα στρώματα τοῦ λαοῦ, καὶ γενικὰ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ στὸν τομέα αὐτό, παρόλο ὅτι ἡ Βουλὴ ψήφισε τοὺς νόμους γιὰ τὴν ἵδρυση ὀργανισμῶν χρηματοδότησης στέγης καὶ ἀνάπτυξη γῆς, οἱ νόμοι ἀδρανοῦν καὶ παραμένει σὲ ἐκκρεμότητα ἀκόμα ἕνα λαϊκὸ αἴτημα.

   Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ παρτοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅλα τὰ ἀπαραίτητα μέτρα ὥστε οἱ δυὸ Ὀργανισμοὶ νὰ λειτουργήσουν τὸ συντομότερο καὶ γιὰ νὰ λειτουργήσουν μὲ ἐπιτυχία, ἔχουμε τὴ γνώμη

πὼς μὲ τὸ μικρὸ ποσὸ τῶν 500 χιλιάδων λιρῶν ποὺ προικοδοτήθηκαν, δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκπληρώσουν τοὺς σκοποὺς τῆς ἵδρυσής τους, καὶ πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν μὲ μεγαλύτερα ποσὰ καὶ νὰ προικοδοτηθοῦν μὲ τὴ χαλίτικη γῆ ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὶς πόλεις καὶ τὰ χωριὰ καὶ τέτοια γῆ ὑπάρχει, ἰδιαίτερα στὴν Ἐπαρχία μου.

Παράλληλα δὲ ζητήσαμε νὰ ὑλοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ἑτοιμασία τοῦ νόμου γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐνοικιαστῶν οἰκιακῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς στέγης, ποὺ καὶ στὸν τομέα αὐτὸ παρατηρεῖται μιὰ ἄνευ προηγουμένου κωλυσιεργία.

3. Ζητήσαμε τὴν εἰσαγωγὴ Γενικοῦ σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, πλὴν ὅμως παρὰ τὶς ἐπίσημες ὑποσχέσεις καὶ δηλώσεις πὼς θὰ εἰσήγετο σύντομα, ἀπογοητευτήκαμε μὲ τὶς τελευταῖες δηλώσεις πὼς ἀκόμα τὸ ὅλο θέμα βρίσκεται ὑπὸ μελέτη. Ἀνησυχεῖ ὅμως καὶ τὸ λαὸ ἡ παρατηρούμενη καθυστέρηση καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀνησυχία μας μεγάλωσε ὕστερα ἀπὸ τοὺς νέους κανονισμοὺς γιὰ τὰ ἰατρικὰ ἱδρύματα μὲ ὑψωμένα δικαιώματα καὶ μᾶς γεννᾶται ἡ ὑποψία ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σχέδιο θὰ ἔχει τὴν τύχη ἄλλων ὑποσχέσεων.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς Ὑγείας στὴν τηλεοπτική του δήλωση τόνισε πὼς οἱ κρατικὲς ὑπηρεσίες ὑγείας ἀναπτύσσονται συνεχῶς καὶ προγραμματισμένα. Ἐκτιμοῦμε καὶ ἐπικροτοῦμε μερικὰ ἐπιτεύγματα ποὺ σημειώθηκαν στὸν τομέα τῆς ὑγείας καὶ τὶς προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τῶν ἰατρικῶν καὶ παραϊατρικῶν ὑπηρεσιῶν.

Γιὰ τὴ ριζικὴ ὅμως λύση τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς λαϊκῆς ὑγείας, μέσα στὸ κοινωνικὸ-οἰκονομικό μας σύστημα, ἐπιβάλλεται χωρὶς καθυστέρηση ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ὀρθὴ ἐφαρμογὴ ἑνὸς ὁλοκληρωμένου γενικοῦ σχεδίου δωρεὰν Ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ εἰσαχθεῖ τὸ ταχύτερο.

Γιατὶ παρὰ τὶς φιλότιμες προσπάθειες τοῦ ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, οἱ ταλαιπωρίες τῶν ἀσθενῶν στὰ Νοσοκομεῖα σήμερα, μὲ τὸ συνωστισμὸ καὶ τὶς ἀτέλειωτες ὧρες ἀναμονῆς καὶ τὴν πρόχειρη ἐξέταση, ὅλο καὶ μεγαλώνουν.

Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ ἀποκέντρωση τῶν Ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ἀνέγερση νέων κτιριακῶν συγκροτημάτων γιὰ τὴν ἀποσυμφόρηση τῶν ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων, τὴ δημιουργία ἐξωτερικῶν ἰατρείων στὶς πόλεις καὶ τὴν ἵδρυση ὑγειονομικῶν κέντρων στὶς περιοχὲς ποὺ ἐπὶ ἀποικιοκρατίας ὑπῆρχαν, ὡς καὶ σὲ ἄλλες περιοχές.

Πιστεύουμε πὼς ἂν εἰσακουσθοῦν οἱ εἰσηγήσεις ποὺ κάμαμε στὸ παρελθὸν καὶ ποὺ κάμνουμε τώρα, καὶ ὑλοποιηθοῦν, θὰ συμβάλουν στὴν καλύτερη καὶ ταχύτερη προετοιμασία γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ καὶ λειτουργία τοῦ Γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ποὺ εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπείγοντα καὶ δίκαια λαϊκὰ αἰτήματα.

Ἀπὸ ὅσα ἀνάφερα, κ. Πρόεδρε, καὶ ἔχοντας πάντα κατὰ νοῦν τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ καλῶς νοούμενου συμφέροντος τοῦ τόπου μας, πολὺ δικαιολογημένη εἶναι ἡ ἀνησυχία μας γιὰ τὴν τύχη τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐπιβεβλημένη θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ ἄρνησή μας νὰ ὑποστηρίξουμε τὴν οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, ἂν οἱ συνθῆκες

ποὺ διέρχεται ἡ πατρίδα μας δὲν ἦταν τόσον κρίσιμες καὶ δύσκολες, μὲ τὶς συνεχιζόμενες τραγικὲς συνέπειες τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς κατοχῆς ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ 'Αττίλα.

Σὲ γενικὲς γραμμές, κ. Πρόεδρε, πλαισίωσα τὶς σκέψεις καὶ κρίσεις μου πάνω στὰ βασικὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα τοῦ τόπου μας, ἔχοντας κατὰ νοῦν τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδας μου.

Τώρα θ' ἀναφερθῶ στὰ εἰδικὰ προβλήματα τῆς 'Επαρχίας μου Πάφου, τὰ ὁποῖα ἐξέθεσα πολλὲς φορὲς μὲ ἐρωτήσεις, ἀγορεύσεις ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς, κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ σὲ συναντήσεις μὲ τὸν Πρόεδρο καὶ 'Υπουργούς, χωρὶς καμμιὰ οὐσιαστικὴ ἀνταπόκριση ἀπὸ τὰ ἁρμόδια τμήματα τῆς Κυβέρνησης, παρόλο ὅτι εἶχα ἀρχικὰ τὴν πρόθεση νὰ μὴν ἀσχοληθῶ καὶ φέτος μ' αὐτά, σὲ ἔνδειξη διαμαρτυρίας πρὸς τοὺς ἁρμοδίους.

Παρὰ ταῦτα καὶ ἀπὸ καθῆκον πρὸς τὴν 'Επαρχία μου καὶ τοὺς ἐκλογεῖς μου, θὰ συνεχίσω νὰ κάμνω τὶς εἰσηγήσεις καὶ παρατηρήσεις μου πάνω στὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ Παφιακὸς λαός, πιστεύοντας πὼς ἔστω καὶ τὴ δωδεκάτη, οἱ ἁρμόδιοι θὰ δοῦν μὲ κάποια κατανόηση καὶ θὰ τηρήσουν τὰ ὅσα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διακήρυξε, πὼς «πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ προβλήματα κατὰ τρόπο ἰσορροπημένο καὶ ὑπεύθυνο, μέσα στὰ πλαίσια τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης».

Πολὺ ὀρθὴ τοποθέτηση, πλὴν ὅμως τὰ ἁρμόδια τμήματα τῆς Κυβέρνησης συνεχίζουν νὰ μὴ συμμορφοῦνται, οὔτε καὶ νὰ συγκινοῦνται ἀπὸ τὶς διαμαρτυρίες, τὶς ταλαιπωρίες καὶ τὰ βάσανα τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ γιὰ νὰ ἐργασθοῦν πρὸς ὑλοποίηση τῶν ὅσων ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διακήρυξε καὶ γιὰ τὴν ἐπαρχία μου.

Συγκεκριμένα ἀναφέρω :

'Ιατρικὲς καὶ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες τῆς Πάφου

Γιὰ τὴν Πάφο, ὁ τομέας τῆς ὑγείας, παρὰ τὰ ὅσα ἔγιναν, εἶναι πολὺ παραμελημένος καὶ φαίνεται πὼς θὰ συνεχίσει νὰ διατηρεῖται ἡ ἴδια κατάσταση γιατὶ τὰ προβλεπόμενα κονδύλια ποὺ παραχωροῦνται γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ στοὺς Προϋπολογισμοὺς εἶναι ἀσήμαντα.

Δὲν νομίζω πὼς συντρέχει λόγος νὰ ἀπαριθμήσω καὶ φέτος τὶς ἰατρικὲς καὶ ὑγειονομικὲς ἀνάγκες τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου τῆς Πάφου, γιατὶ ἀναλυτικὰ τὶς ἀναφέραμε στὶς ἀγορεύσεις μας γιὰ ἔνδεκα ὁλόκληρα χρόνια κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ σὲ ἄλλες εὐκαιρίες ποὺ εἶχα.

Τὸ 'Επαρχιακὸ Νοσοκομεῖο τῆς Πάφου, συνεχίζει νὰ παρουσιάζει τὶς ἴδιες ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες ὅπως καὶ πρίν.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ὅτι τὸ δεύτερο χειρουργικὸ τραπέζι παραμένει ἀκόμα στὶς κάσιες ὅπως παρελήφθη καὶ τὸ ἰατρικὸ προσωπικὸ εἶναι ἐλλιπὲς ἀπὸ τὶς εἰδικότητες μονίμου νευρολόγου, καρδιολόγου, οὐρολόγου καὶ δερματολόγου, καὶ αὐτὲς ἀντιμετωπίζονται ἀπὸ τοὺς γενικοὺς ἰατρούς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἐργατικότητα, τὴν εὐσυνειδησία καὶ τὶς φιλότιμες προσπάθειές τους προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους, παρόλο ὅτι παραγνωρίζονται στὶς προαγωγές, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ὑπάρχουν στὸ Νοσοκομεῖο εἰδικοὶ (specialists) οὔτε εἰδικὲς νοσοκόμες (sisters) ὅσες χρειάζονται.

'Επιμένουμε στὴν ὑλοποίηση τῆς μελέτης καὶ τὴν ἔναρξη ἐργασιῶν στὸ σύντομο μέλλον, γιὰ ἕνα νέο νοσοκομειακὸ συγκρότημα στὴν Πάφο, ὅπως

ὑπόδειξαν οἱ μετακληθέντες ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση εἰδικοί, ὡς καὶ τὴ βελτίωση τῶν ὑφιστάμενων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων. Τὸ δὲ αἴτημά μας γιὰ ἵδρυση ἀγροτικῶν ὑγειονομικῶν κέντρων στὶς περιοχὲς Στρουμπιοῦ καὶ Κελοκεδάρων, τῶν τόσων ἀναγκαίων γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ, ποὺ θὰ συμβάλουν καὶ στὴν ἀποσυμφόρηση τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Νοσοκομείου, παρὰ τὶς ὑποσχέσεις τῶν ἁρμοδίων, παραμένει καὶ αὐτὸ ἀνεκπλήρωτο.

Καλοῦμε τοὺς ὑπευθύνους νὰ δοῦν μὲ κατανόηση τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ τῆς Πάφου, ποὺ διαμένει μακρὰν τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου, γιατὶ ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ ἢ κωλυσιεργία γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του, ἔχει καὶ θὰ ἔχει σοβαρὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ τοὺς βαρύνουν.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΔΑΤΩΝ

Στὸ παρελθὸν ἐκτιμήσαμε καὶ ἐκτιμοῦμε τὴ διάθεση αὐξημένων δαπανῶν γιὰ τὰ μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα τῆς Πάφου.

Λυπούμεθα ὅμως νὰ παρατηρήσουμε πὼς μὲ τὴ σημειωθεῖσα καθυστέρηση τῶν ὁκτὼ μηνῶν στὴν ἐκτέλεση τοῦ ὅλου ἔργου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι αὐξάνονται τὰ κόστα κατασκευῆς, ποὺ σχεδὸν τριπλασιάστηκαν, θὰ ἔχουμε καὶ σοβαρὲς συνέπειες στὴν παραγωγή.

Γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῆς Πάφου, παρουσιάζεται τὸ φαινόμενο νὰ παίρνονται ἀποφάσεις καὶ ἡ ἐκτέλεση τῶν ἔργων νὰ διαιωνίζεται καὶ νὰ καθυστερεῖ, μὲ σοβαρὲς οἰκονομικὲς ἐπιβαρύνσεις στὸ Κράτος.

Αὐτὴ ἡ τακτικὴ εἶναι ἀδικαιολόγητη καὶ ἀπαράδεχτη, ὅπως εἶναι καὶ ἡ μετατόπιση τῆς τοποθεσίας κατασκευῆς τους. Παράδειγμα τὸ φράγμα «Σαραμᾶς». Ἐνῶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρόσφατα σὲ συγκέντρωση στὴν πόλη Χρυσοχοῦς καὶ παλαιότερα δήλωσε πὼς τὸ φράγμα θὰ ἐγίνετο στὴν περιοχὴ «Σαραμᾶς», ὁ κ. Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ ἐρώτησή μου, ἀπάντησε πὼς θὰ γίνει στὴν Εὐρέτου καὶ ὅτι οὐδέποτε ἀποφασίσθηκε νὰ γίνει στὴ «Σαραμᾶ», μὲ ἀποτέλεσμα τὴ μαζικὴ διαμαρτυρία τῶν κατοίκων τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς, Φύτης, Λάσας, Δρύμους, Σίμους καὶ Φιλούσας Χρυσοχοῦς, ποὺ δικαιολογημένα διερωτοῦνται γιατὶ αὐτὴ ἡ ἀδικία σὲ βάρος μας, νὰ μεταφέρονται τὰ νερὰ ποὺ πηγάζουν στὶς περιοχές μας σὲ ἄλλες μακρινὲς περιοχὲς καὶ γιὰ μᾶς νὰ μὴ δίδεται νερὸ γιὰ ἄρδευση τῶν κτημάτων μας, γιὰ αὔξηση τῆς παραγωγῆς μας, πρὸς βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ μας ἐπιπέδου ποὺ εἶναι τὸ χαμηλότερο ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τάξεις τοῦ λαοῦ.

Γι' αὐτὸ πολὺ δικαιολογημένα μᾶς λένε, «θὰ φύγουμε καὶ μεῖς ποὺ μείναμε στὰ χωριά μας, γιατὶ τὸ Κυβερνητικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ μᾶς ἀπουσιάζει».

Τὰ ἴδια ἀκοῦμε καὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Νατᾶς, Ἀναρίτας, Σαλαμινοῦς, Ἀρμίνους, Κελοκεδάρων, Τραχυπέδουλας, Μεσάνων, Χούλους, Λεμόνας, Λαόνας, Παναγιᾶς, Λυσοῦ καὶ Νέου Χωρίου Πάφου καὶ γενικὰ ἀπ' ὅλες τὶς κοινότητες τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς τῆς Πάφου, ποὺ ἐνῶ γίνονται ἔργα, μελέτες καὶ καταρτίζονται σχέδια, γιὰ μεταφορὰ τῶν νερῶν τῶν περιοχῶν τους σὲ ἄλλες μακρινὲς περιοχές, μὲ τὸ πρόσχημα τῆς προτεραιότητας καμμιὰ πρόνοια δὲν γίνεται γιὰ τὴν περίπτωσή τους.

Τὰ ἴδια ἔχουμε νὰ παραθέσουμε γιὰ τὴν παρατηρούμενη καθυστέρηση γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ὑδατοπρομήθειας τῶν ὀρεινῶν χωριῶν τῆς Πάφου, ποὺ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες ὑποφέρουν ἀπὸ ἔλλειψη πόσιμου νεροῦ. Ἰδιαίτερα σημειώνουμε τὴ μὴ ἀνθρωπιστικὴ συμπεριφορὰ τῶν ἁρμοδίων, γιὰ τὴν περίπτωση τῆς κοινότητας Φιλούσας (Χρυσοχοῦς), ποὺ οἱ κάτοικοί της ἀναγκάζονται νὰ πίνουν τὸ

μολυσμένο νερὸ τῆς παλιᾶς τους βρύσης, μὲ σοβαροὺς κινδύνους γιὰ τὴν ὑγεία τους, γιατὶ καμιὰ δαπάνη δὲν διατίθεται γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς διασωλήνωσης τοῦ πόσιμου νεροῦ ποὺ διαρκῶς διακόπτεται καὶ χρειάζεται ἀντικατάσταση. Σοβαρὴ ἐπίσης καθυστέρηση παρατηρεῖται στὸν ἐξοπλισμὸ τῆς γεώτρησης τῆς κοινότητας Περιστερώνας Πάφου γιὰ ἐνίσχυση τῆς ὑδατοπρομήθειάς της. Καὶ τὴν μὴ ἀξιοποίηση τῶν νερῶν, στοὺς χώρους ὅπου ἔγιναν ἐπιτυχεῖς γεωτρήσεις γι' ἀρδευτικοὺς καὶ ἄλλους σκοπούς, ὡς καὶ τὴ παράλειψη νὰ γίνουν γεωτρήσεις σὲ ἄλλες περιοχὲς ποὺ ἀπὸ χρόνια ζητοῦν νά γίνουν οἱ κάτοικοί τους καὶ μερικὲς ποὺ ἔγιναν παραμένουν κλειστές, εἴτε γιατὶ δὲν διατίθεται ἡ ἀπαιτούμενη δαπάνη, εἴτε γιατὶ καθυστερεῖ ἡ ἑτοιμασία τῶν ἀναγκαίων σχεδίων.

Καλοῦμε τοὺς ὑπευθύνους νὰ ἀλλάξουν νοοτροπία καὶ νὰ δοῦν μὲ σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα τὸ πρόβλημα τῆς ἀξιοποίησης τῶν νερῶν τῆς Πάφου ποὺ συνεχίζουν νὰ χύνονται στὴ θάλασσα καὶ χάνονται καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἐνδεδειγμένη πορεία τῶν ἔργων, ὥστε οἱ ὑποσχέσεις ποὺ δίδονται νὰ ὑλοποιοῦνται καὶ νὰ ἀκολουθεῖται ἡ ἀρχὴ τῆς ἴσης μεταχείρισης καὶ τῆς δίκαιης καὶ ἰσόρροπης ἀνάπτυξης ὅλων τῶν περιοχῶν.

Τὸ 'Αμπελουργικὸ

"Ενα ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα ποὺ βασανίζει τὸν ἀγροτικὸ κόσμο τῆς Πάφου καὶ ἰδιαίτερα τὶς πτωχὲς καὶ καθυστερημένες ὀρεινὲς περιοχὲς εἶναι τὸ ἀμπελουργικό.

Πολλὲς φορὲς ἀναφερθήκαμε στὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα καὶ πολλὲς φορὲς μᾶς δόθηκε ἡ ὑπόσχεση πὼς θὰ ἐλύετο, γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ ἀφάνταστες ταλαιπωρίες, ζημιὲς καὶ τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα ποὺ ὑφίστανται οἱ ἀμπελουργοὶ καὶ τίποτε δὲν ἔγινε, μὲ ἐπακόλουθο τὴν τραγωδία τους στὴν παράδοση τῆς παραγωγῆς τους κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Πρέπει ἐπιτέλους οἱ ὑπεύθυνοι νὰ δοῦν μὲ στοργὴ καὶ κατανόηση τὸ σημαντικὸ παραγωγικὸ τομέα τῆς ἀμπελουργίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ζοῦν χιλιάδες οἰκογένειες στὴν Πάφο καὶ τὴ Λεμεσό, καὶ ὁ ὁποῖος συμβάλλει καὶ σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν εἰσροὴ στὸν τόπο ξένου συναλλάγματος καὶ γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖται πιὸ σοβαρὴ προσέγγιση τοῦ ὅλου προβλήματος καὶ ἀποτελεσματικὴ βοήθεια ἀπὸ τὸ Κράτος.

'Εκτιμοῦμε καὶ θεωροῦμε σὰν θετικὴ ἀνταπόκριση τὴν ἀπάντηση τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας στὴν ἐρώτησή μας, ὅτι ἑτοιμάζεται μελέτη γιὰ τὸ ἀμπελουργικὸ καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἔγκαιρη παραλαβὴ τῶν οἰνοποιήσιμων σταφυλιῶν πάνω σὲ μακροπρόθεσμη βάση καὶ ἀναμένουμε τὴν ἑτοιμασία ἑνὸς ὁλοκληρωμένου σχεδίου παραλαβῆς ὡς καὶ γιὰ τὶς ἄλλες του πτυχὲς ποὺ εἶναι ἡ διάθεση σὲ ἀμειπτικὲς τιμές, ἡ ἐξεύρεση ἀγορῶν, τὰ ἔξοδα καλλιέργειας καὶ ἡ βελτίωση τοῦ σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων, ὥστε νὰ καλύπτονται ὅλοι οἱ κίνδυνοι, καὶ ἡ μείωση τοῦ ἀσφαλίστρου.

Γι' αὐτὸ χρειάζεται μιὰ ὁλοκληρωμένη μελέτη, ποὺ πρέπει νὰ καλύπτει ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ σοβαροῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος γιὰ μιὰ μακροπρόθεσμη καὶ ἱκανοποιητικὴ λύση, ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ τὴ δημιουργία νέων ἀποθηκευτικῶν χώρων κοντὰ στὴν παραγωγή, τὴ μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς, τὴ διάθεσή της σὲ ἀμειπτικὲς τιμές, τὴν ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν, γιατὶ μὲ τὴ συνέχιση τῆς προσπάθειας γιὰ ἔνταξη τῆς Κύπρου στὴν ΕΟΚ, τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων συνεχῶς θὰ συναντᾶ δυσκολίες, ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἔνταξη τῆς 'Ελλάδας καὶ τῆς ἐπικείμενης ἔνταξης τῆς 'Ισπανίας καὶ

Πορτογαλλίας στὴν ΕΟΚ, ποὺ ἔχουν τὰ ἴδια μὲ μᾶς ἀμπελουργικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα οἱ Κυβερνήσεις τους τὰ ἐπιχορηγοῦν σὲ μεγάλο βαθμό, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ὁλοκληρωτικὴ καταστροφὴ τοῦ γεωργο-ἀμπελουργικοῦ μας κόσμου, ποὺ βασικὰ ζεῖ καὶ μοχθεῖ στὶς ὀρεινὲς καὶ πολὺ καθυστερημένες περιοχές, ποὺ τὸ Κράτος συνεχίζει τὴν ἄστοργη καὶ ἄνιση μεταχείριση, μὲ τὸ πρόσχημα πάντοτε τῆς προτεραιότητας, παραβλέποντας πὼς οἱ περιοχὲς αὐτὲς ὄχι μόνο μαραίνονται ἀλλὰ καὶ ἐρημώνονται.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ἡ περίπτωση τῆς 'Αρμίνους τῆς Πάφου καὶ πολλῶν ἄλλων χωριῶν, ποὺ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀποικιοκρατίας ἦτο τὸ πλουσιότερο χωριὸ τῆς ἐπαρχίας, ἐνῶ σήμερα ἀπὸ χρόνια οὔτε ἕνας γάμος δὲν ἔγινε στὸ χωριό, οὔτε ἔχει ἔστω καὶ ἕνα μαθητὴ τῶ δημοτικοῦ σχολείου, ἐνῶ στὸ παρελθὸν εἶχε δύο καὶ τρεῖς δασκάλους, κι' αὐτὸ δὲν εἶναι ὑπερβολή, εἶναι ἡ σκληρὴ πραγματικότητα.

Γι' αὐτὸ τὴν ὕστατη αὐτὴ ὥρα, κρούομε καὶ πάλιν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ προειδοποιοῦμε τὴν Κυβέρνηση καὶ τὰ ἁρμόδια τμήματα, πὼς ἂν συνεχιστεῖ ἡ ἀδιαφορία τους πρὸς τὰ ἀμπελοχώρια ποὺ κατὰ κανόνα βρίσκονται στὶς ὀρεινὲς περιοχὲς Πάφου καὶ Λεμεσοῦ καὶ δὲν ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα καὶ ἀποφάσεις γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν περιοχῶν αὐτῶν βάσει σχεδίων καὶ μελετῶν, τὴν τύχη τῆς 'Αρμίνους θὰ τὴν ἀκολουθήσουν δεκάδες ὀρεινὰ χωριὰ τῆς Πάφου, τὰ ὁποῖα θὰ ἀφανιστοῦν μὲ ὀδυνηρὲς ἐπιπτώσεις, ὁπότε ἡ εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης θὰ εἶναι τεράστια.

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Οἱ δρόμοι τῆς Πάφου, ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκονται σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση. Ὕστερα ἀπὸ μιὰ εἰκοσαετία, εὐδόκησε νὰ ἀποπερατωθεῖ ὁ δρόμος Πάφου—Πόλεως. Τὶ γίνεται ὅμως καὶ πῶς σκέφτονται ν' ἀντιμετωπίσουν οἱ ἁρμόδιοι τοὺς ἄλλους δρόμους καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνους ποὺ συνδέουν τὴν ὕπαιθρο μὲ τὴν Πόλη τῆς Πάφου, ποὺ βρίσκονται σὲ πολὺ ἄσχημη κατάσταση ;

Μᾶς εἶπε ὁ ἀποχωρήσας 'Υπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, πὼς ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε τὴ σύναψη δανείου γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς ὑπαίθρου. Συνήφθη τὸ δάνειο ; Καὶ ἂν συνήφθη ἔγιναν οἱ ἀναγκαῖες μελέτες καὶ σχέδια ; Θέλουμε νὰ γνωρίζουμε. Ἂν ὄχι ποιὰ ἄλλα μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα, νοουμένου ὅτι στοὺς Προϋπολογισμοὺς οἱ προβλεπόμενες δαπάνες εἶναι ἀσήμαντες καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος ;

Καλοῦμε τὸν κ. 'Υπουργὸ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν Πάφο καὶ νὰ περιέλθει τὰ χωριὰ καὶ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ συμφωνήσει γιὰ ὅσα ἀναφέραμε.

Γι ' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ λήψη ἄμεσων μέτρων γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου τῆς Πάφου.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ καὶ φέτος γιὰ ἕνα ἕκαστο δρόμο, γιατὶ πολλὲς φορὲς ἀναφερθήκαμε. Ἕνα ὅμως ἔχω νὰ παρατηρήσω, ὅτι καὶ ἐκεῖ ποὺ κάποια βελτίωση γίνεται σὲ μερικοὺς δρόμους, οἱ ἐργασίες γίνονται σὲ μικρὰ τμήματα τῶν δρόμων καὶ διαιωνίζεται ἡ ἀποπεράτωσή τους μὲ σημαντικὲς οἰκονομικὲς ἐπιβαρύνσεις, ὅπως συμβαίνει στοὺς δρόμους Πάφου—'Ακάμαντος Πόλεως καὶ Πόλεως—Παχυάμμου ποὺ ἡ ἀνάπτυξή της γίνεται μὲ τὸ σταγονόμετρο.

'Επιβάλλεται ἐπίσης ἡ ἐπίσπευση τῆς τεχνο-οἰκονομικῆς μελέτης γιὰ τὴν κατασκευὴ δρόμου διπλῆς κατεύθυνσης ποὺ θὰ συνδέει τὴν Πάφο μὲ τὴ Λεμεσό, ποὺ εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνα δίκαιο αἴτημα τῆς Πάφου.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ἡ συνεχιζόμενη αὔξηση τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος στὴν Κύπρο, θὰ πρέπει νὰ ἀπασχολήσει σοβαρὰ τὸ κράτος γιὰ μιὰ τουριστικὴ βιομηχανία ποὺ νὰ ἐπιτρέψει ταχύτερους ρυθμοὺς ἀνάπτυξης στοὺς χώρους ποὺ προσφέρονται γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Ἡ Πάφος κατὰ κοινὴ ὁμολογία, εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος χῶρος, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τῶν τουριστικῶν μας καταλυμάτων καὶ Ξενοδοχείων, ἀπὸ τὴν ἰταμὴ εἰσβολή, γιὰ μιὰ ἀνοδικὴ πορεία στὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ.

Ὁ ΚΟΤ καὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν πρέπει νάρκοῦνται στὴν παροχὴ μεμονωμένων διευκολύνσεων στὸν ἰδιωτικὸ τομέα, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνουν τὶς δραστηριότητές τους στὴν ἀνέγερση κρατικῶν τουριστικῶν μονάδων σὲ χώρους σὰν τὴν Πόλη τῆς Χρυσοχοῦς, τὰ Λουτρὰ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἀλλαχοῦ καὶ τὴν ἄμεση ἔναρξη ἐργασιῶν γιὰ τὴν κατασκευὴ πλάζ στὴν περιοχὴ τῆς Πάφου. Παράλληλα θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ δεῖ τὸ θέμα τῶν Δήμων Πάφου καὶ Πόλεως (Χρυσοχοῦς).

Γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ Δῆμοι αὐτοὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀπαιτήσεις τουριστικῆς ἀνάπτυξης τῶν περιοχῶν τους, ἐπιβάλλεται ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἡ παραχώρηση μεγαλύτερης οἰκονομικῆς βοήθειας, γιὰ νὰ δυνηθοῦν νά κάμνουν ἔργα, ποὺ νὰ τραβοῦν καὶ διευκολύνουν τὸν ἐπισκέπτη.

Ἰδιαίτερα στὸ Δῆμο Πάφου, πολλὰ πρέπει νὰ γίνουν.

Τὸ ἀποχετευτικὸ σύστημα τοῦ Δήμου Πάφου εἶναι πεπαλαιωμένα καὶ σχεδὸν ἀνύπαρκτο. Οἱ χῶροι σταθμεύσεως δὲν ἀνταποκρίνονται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς συνεχῶς αὐξανόμενης τροχαίας κίνησης.

Τὸ θέμα τῆς τροχαίας στὴν Πόλη τῆς Πάφου κατέστη πολὺ ὀξύ, τὰ δὲ λίγα φῶτα τῆς τροχαίας εἶναι μὲ παλαιὰ συστήματα καὶ τὰ δυστυχήματα ὅσο πυκνώνει ἡ τροχαία κίνηση περισσότερο θὰ πληθαίνουν. Οἱ ἄλλες πόλεις προμηθεύθηκαν νέα συστήματα φώτων τροχαίας, γιατὶ ὄχι καὶ ἡ Πάφος ; Γιατὶ ἡ δυσμενὴς αὐτὴ διάκριση ; Ἢ μήπως θὰ περιμένουμε, ὡς φημολογεῖται, νὰ πάρουμε τὰ πεπαλαιωμένα τῶν ἄλλων Δήμων, ὅταν θὰ συμπληρωθεῖ ἡ ἀντικατάσταση τῶν παλαιῶν στὶς ἄλλες πόλεις ;

Παράλληλα ὁ Δῆμος Πάφου πρέπει νὰ βοηθηθεῖ ὥστε νὰ ἀποκτήσει νέα δημοτικὴ ἀγορὰ καὶ σφαγεῖο, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς ἀνάγκες τῆς τουριστικῆς ἀνάπτυξης καὶ τῶν δημοτῶν του.

Ἔχω ἀναφερθεῖ σὲ μερικὰ βασικὰ προβλήματα τῆς Πάφου, παράλληλα ὅμως ὑπάρχουν καὶ ἄλλα, ποὺ πρέπει τὰ ἁρμόδια τμήματα νὰ προγραμματίσουν τὴ λύση τους, ὡς εἶναι :

1. Τὸ στεγαστικὸ τῆς ὑπαίθρου καὶ οἱ Ἀρχαιολογικοὶ χῶροι

Ἀποτελεῖ μεγάλη πρόκληση γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου, ἡ παρουσιαζόμενη ἀντίθεση μεταξὺ τῶν ἀστικῶν πολυτελῶν οἰκοδομῶν καὶ τῆς εὐτέλειας τῶν κατοικιῶν τῆς ὑπαίθρου.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν μας, ζοῦν στὰ πλεῖστα χωριὰ σὲ καταλύματα ἀνθυγιεινὰ καὶ ἐρειπωμένα, ἰδιαίτερα στὶς πτωχὲς καὶ καθυστερημένες περιοχές, χωρὶς καμμιὰ κρατικὴ φροντίδα γιὰ τὴ συντήρηση τῶν ὑπαρχόντων καὶ ἀπόκτηση νέων γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τους.

Κτυπητὸ παράδειγμα ἡ Ἐπισκοπὴ Πάφου, ποὺ κάπου 10 σπίτια κηρύχθηκαν ἑτοιμόρροπα καὶ πολυμελεῖς οἰκογένειες διατρέχουν τὸν κίνδυνο νὰ μὴ ἔχουν στέγη, πολλὰ δὲ ἄλλα σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα θὰ καταστοῦν καὶ αὐτὰ ἑτοιμόρροπα.

Η ἴδια κατάσταση ἰσχύει καὶ γιὰ πολλὲς ἄλλες κοινότητες τῆς Πάφου χωρὶς καμμιὰ κρατικὴ μέριμνα.

Κτυπητὲς εἶναι ἐπίσης γιὰ τὴν Πάφο οἱ περιπτώσεις τῶν κατοίκων τῆς Κάτω Πάφου καὶ τῶν Κουκλιῶν τῆς Πάφου, τῶν ὁποίων οἱ κατοικίες καὶ τὰ κτήματά τους ἐπηρεάζονται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους.

Μάταια ἀναμένουν ἀπὸ διετίας οἱ κάτοικοι τῶν δυὸ αὐτῶν κοινοτήτων τὴν ὑλοποίηση τῆς ὑπόσχεσης τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ διορισμὸ Ἐπιτροπῆς, ποὺ θὰ μελετοῦσε τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν κτημάτων τους, ἀντὶ ἐλάχιστης ἀποζημιώσεως, σύμφωνα μὲ τὸν ἰσχύοντα νόμο.

Δὲν εἴμαστε ἐναντίον τῆς προστασίας τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων. Πρέπει ὅμως τὸ ἄδικο ξεσπίτωμα τῶν ἐπηρεαζομένων καὶ ἡ ἀπόκτηση τῶν κτημάτων τους ἀπὸ τὸ τμῆμα ἀρχαιοτήτων νὰ ἀντικρυσθεῖ μὲ ἀνθρωπινότερο τρόπο.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου καλοῦμε καὶ πάλι τὴν Κυβέρνηση νὰ δώσει ὁδηγίες γιὰ ἀναστολὴ τῶν ὑποθέσεων ποὺ ἄρχισαν νὰ ἐκδικάζονται στὰ δικαστήρια καὶ νὰ δεῖ μὲ κατανόηση τὸ σοβαρὸ τοῦτο πρόβλημα πολλῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν, πρὸς ἄρση τῆς ἀδικίας ποὺ τοὺς γίνεται, καὶ νὰ ἀναθέσει σὲ ἐπιτροπὴ γιά μελέτη τοῦ ἄλλου σοβαροῦ οἰκιστικοῦ προβλήματος τῆς ὑπαίθρου.

2. Ἀνάπτυξη τῆς Κτηνοτροφίας

Στὶς ἀναπτυσσόμενες χῶρες ὅπως εἶναι καὶ ὁ τόπος μας, ὁ τομέας τῆς κτηνοτροφίας ἐκλαμβάνεται σὰν ὁ δεύτερος σημαντικὸς παραγωγικὸς κλάδος τῆς οἰκονομίας μετὰ τὴ γεωργία.

Εἶναι γεγονὸς πὼς λήφθηκαν ὁρισμένα μέτρα καὶ δόθηκε ἀπὸ τὸ κράτος βοήθεια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ παραγωγικοῦ αὐτοῦ τομέα.

Δὲν ὑπῆρξε ὅμως ἕνα ὁλοκληρωμένο πρόγραμμα γιὰ μιὰ σταθερή, συστηματικὴ καὶ ἱκανοποιητικὴ ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας σὲ ὅλες τὶς περιοχές.

Ἡ Πάφος καὶ στὸν τομέα αὐτὸ παραγνωρίσθηκε ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους. Ἐνῶ διαθέτει τὸ ἀνθρώπινο δυναμικὸ καὶ τοὺς φυσικοὺς πόρους, δυὸ παράγοντες καθοριστικοὺς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας, δὲν ἔτυχε τῆς ἀπαιτούμενης βοήθειας.

Ἐνῶ παίρνονται ἀποφάσεις γιὰ τὴ δημιουργία κτηνοτροφικῶν ζωνῶν σὲ διάφορες περιοχές, γιὰ τὴν Πάφο τίποτε σχεδὸν δὲν γίνεται.

Πρέπει νὰ ἀποτελέσει μέλημα τῆς Κυβέρνησης ἡ δημιουργία κτηνοτροφικῶν ζωνῶν καὶ στὴν Πάφο, ἐφοδιασμένων μὲ νερὸ καὶ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα καὶ μέσα στὶς ὁποῖες νὰ ἀνεγερθοῦν ὑποστατικὰ ποὺ νὰ ἀνταποκρίνονται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης ζήτησης.

Δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ σύρονται στὰ δικαστήρια οἱ κτηνοτρόφοι, ὅπως συμβαίνει στὴν Πάφο, γιατὶ διατηροῦν ὑποστατικὰ σὲ κατοικημένες περιοχές, ἐνῶ τὸ κράτος δὲν παραχωρεῖ ὑπαλλακτικὲς λύσεις. Ἡ καταδίωξη τῶν κτηνοτρόφων δημιουργεῖ ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις καὶ δὲν προάγει τὴν ἀνάπτυξη τοῦ κτηνοτροφικοῦ τομέα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μείωση τῆς ντόπιας παραγωγῆς καὶ τὴν αὔξηση τῶν εἰσαγόμενων κτηνοτροφικῶν προϊόντων, γεγονὸς ποὺ ἐξασθενεῖ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Εἶναι καιρὸς ἡ Κυβέρνηση νὰ τηρήσει μιὰ σωστὴ κτηνοτροφικὴ πολιτική, γιὰ ἀξιοποίηση ὅλων τῶν δεδομένων καὶ ὅλων τῶν περιοχῶν πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας μας.

Καὶ ἡ Πάφος πολλὰ ἔχει νὰ προσφέρει καὶ στὸν τομέα αὐτὸ ἂν τύχει τῆς ἀπαιτούμενης στοργῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας μου ἂν εἶχα τὸν ἀπαιτούμενο χρόνο θὰ ἀναφερόμουν, ὅπως εἶναι τὸ σοβαρὸ καὶ ἐπεῖγον πρόβλημα τῆς ἀναβίωσης τῆς ὑπαίθρου, ποὺ ἀπὸ καιρὸ προειδοποιήσαμε τὴν Κυβέρνηση γιά νὰ ἐπιδειχθεῖ ἀπὸ μέρους της ἡ δέουσα μέριμνα γιὰ νὰ μὴν ἐρημωθοῦν ἐντελῶς οἱ κοινότητες τῆς ὑπαίθρου. Δυστυχῶς διαπιστώνουμε πὼς ἡ ὕπαιθρος ἀπὸ χρόνο σέ χρόνο ἐρημώνεται γιατὶ δὲν ἔτυχε καμμιᾶς οὐσιαστικῆς βοήθειας.

Ἰδιαίτερα οἱ ὀρεινὲς περιοχὲς τῆς Πάφου τείνουν νὰ ἐκλείψουν μὲ συνέπειες ἀνυπολόγιστες γιὰ τὴν οἰκονομία τῆς Ἐπαρχίας καὶ γενικότερα τοῦ τόπου μας. Οἱ συνθῆκες τῆς διαβίωσης τῶν κατοίκων, ἡ οἰκονομικὴ ἐξάντλησή τους καὶ ἡ ἀποψίλωσή τους ἀπὸ τό ἐνεργὸ ἀνθρώπινο δυναμικό, βεβαιώνουν τὶς ἀπόψεις μας γιὰ βέβαιη καταστροφή τους.

Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται χωρὶς καμμιὰ καθυστέρηση, τὰ ἁρμόδια τμήματα νὰ ἐργαστοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀναβίωσης τῆς ὑπαίθρου τῆς Πάφου γιὰ τὴ σωτηρία της ἀπὸ τὴν ὁλικὴ καταστροφὴ καὶ ἐρήμωση.

Τελειώνω τὴν ἀγόρευσή μου, κ. Πρόεδρε, μὲ μιὰ προσδοκία πὼς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ σεβασθεῖ τὶς ἐξαγγελίες της γιὰ ἰσόρροπη ἀνάπτυξη ὅλων τῶν περιοχῶν, μέσα στὰ πλαίσια τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Κάθε χρόνο κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν διαβάζονται 30-35 ὁμιλίες ποὺ ἀφοροῦν τὰ ἴδια θέματα, γιατὶ τὰ αἰτήματα ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κύπρου εἶναι τὰ αὐτά.

Τριάντα βουλευτές, μὲ τὴ σειρά του ὁ καθένας, ἐπαναλαμβάνουν τὲς ἴδιες ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἱκανοποιήσει τὲς δίκαιες ἀπαιτήσεις τῶν ἐπαρχιῶν τους.

Ποιὰ ὅμως εἶναι ἡ τύχη αὐτῆς τῆς καλόπιστης ἐνέργειας τῶν Βουλευτῶν τῆς Κύπρου ποὺ εὐσυνείδητα προσπαθοῦν νὰ διαβιβάσουν πρὸς ἐκείνους ποὺ ἔχουν ὑποχρέωση νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν Κυπριακὸ λαὸ σχεδιάζοντας καὶ ἐκτελώντας διάφορα κοινοφελῆ ἔργα;

Ποιὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁμαδικῆς αὐτῆς προσπάθειας ποὺ γίνεται κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν;

Νὰ δεχθοῦμε ὅτι μελετοῦνται ἢ ὅτι ἔστω καὶ διαβάζονται αὐτὲς οἱ 30 ὁμιλίες ἀπὸ τοὺς ὑπεύθυνους τῶν ἁρμόδιων Ὑπουργείων καὶ Κυβερνητικῶν Τμημάτων;

Θὰ ἦταν πολὺ τολμηρὸ νὰ τὸ ἐλπίσουμε.

Ἡ σκληρὴ διαπίστωση εἶναι ὅτι οἱ πόρτες, τὰ παράθυρα καὶ τὰ μπαλκόνια τῶν Ὑπουργείων βρίσκονται πολὺ μακρυὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα. Καὶ στὸ διάστημα, στὴν ἀπόσταση ποὺ μεσολαβεῖ μεταξὺ τῆς ἕδρας τῆς Νομοθετικῆς καὶ τῆς ἕδρας τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, φυσοῦν ἄνεμοι ἀδιαφορίας καὶ ζιεμανφουτισμοῦ ποὺ παρασύρουν στὴν ἔρημο τῆς λησμονιᾶς τοὺς «πτερόεντας» λόγους

καὶ τὶς θερμὲς ἐκκλήσεις τόσων εὐσυνείδητων λαϊκῶν ἀντιπροσώπων πρὸς τὴν Κυβέρνηση τοῦ τόπου. Ὀφείλω, ὅμως, νὰ πῶ ὅτι φέτος εἴχαμε τὴν εὐχαρίστηση τῆς παρουσίας δυὸ Ὑπουργῶν καὶ βλέπω σὲ μερικὰ ἕδρανα τῶν ἐπισήμων μερικοὺς ἀνώτερους Κυβερνητικοὺς λειτουργούς. Γιὰ μένα, ὅμως, ποὺ ἔχω ζήσει ἀπὸ 20 χρόνια τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ μικρὴ ἐξαίρεση. Καὶ μιὰ χελιδὼν δὲν φέρνει τὴν ἄνοιξη.

Ὕστερα, λοιπὸν ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατάσταση ποὺ περιέγραψα γεννᾶται τὸ ἐρώτημα : Τὶ πρέπει νὰ γίνει ;

Νὰ κλείσουν τὸ στόμα τους οἱ Βουλευτές ;

Νὰ σιωπήση ἡ Βουλή ;

Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο καὶ ἀντίθετο πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ Βουλευτῆ ποὺ εἶναι ὁ διερμηνέας καὶ ὁ ἐκφραστὴς τῶν αἰσθημάτων, τοῦ πόνου καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοὺ λαοῦ.

Ἀφοῦ ὅμως ἡ μέχρι σήμερα τακτικὴ δὲν ἔφερε ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα τὶ πρέπει νὰ γίνει ;

Κάτι ἀσφαλῶς πρέπει νὰ γίνει, διαφορετικὸ ἀπ' ὅτι ἐγίνετο μέχρι τώρα, κάτι περισσότερο, κάτι πιὸ οὐσιῶδες, κάτι πιὸ ριζοσπαστικό.

Περισσότερες λεπτομέρειες δὲν χρειάζονται γιὰ τὴν ὥρα. Ὅμως σὲ μεταγενέστερο στάδιο τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῆ σοβαρὰ ἀπὸ ὅλο τὸ Βουλευτικὸ Σῶμα, νὰ καταρτιστοῦν σχέδια δράσης καὶ νὰ γίνουν μεγάλα βήματα πρὸς τὴ λύση του.

Στὴ σημερινή μου ὁμιλία δὲν θὰ ὑποβάλω ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν ἐξουσία ὅπως ἔκαμνα γιά 20 τώρα χρόνια. Τὰ ζητήματα καὶ τὰ αἰτήματα τῆς Ἐπαρχίας μου τὰ ἐπαναλάμβανε ἡ φωνή μου μιὰν ὁλόκληρην εἰκοσαετία.

Θὰ ἦταν ἄδικο νὰ πῶ ὅτι τίποτε δὲν ἔγινε· ἀλλὰ θὰ ἦταν παράβαση καθήκοντος καὶ ἔλλειψη εὐθύνης ἂν δὲν ἔλεγα ὅτι παραμένουν ἄλυτα πολλὰ σοβαρὰ προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας μου.

Ἂν οἱ ὑπεύθυνοι τὸ διαμφισβητοῦν, ἂς ὑποβληθοῦνε στὸν μικρὸν κόπο νὰ ἀνοίξουν τὸ βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἐκεῖ θὰ τὰ ἀντικρύσουν ἕνα πρὸς ἕνα.

Ἕνα μόνον ὅμως ἀρκεῖ. Ὁ δρόμος Ἐρήμης—Ὁμόδους. Δρόμος 20 περίπου μιλιῶν. Ὁ δρόμος ποὺ ἐξυπηρετεῖ σχεδὸν ὅλα τὰ ἀμπελοχώρια τῆς Λεμεσοῦ καὶ πολλὰ τῆς Πάφου.

Ὁ δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὲς κύριες ἀμπελουργικὲς περιοχὲς τῆς Κύπρου καὶ ποὺ φέρει στοὺς ὤμους του ὅλο τὸ βάρος τῆς μεταφορᾶς τῶν σταφυλιῶν πρὸς τὰ ἐργοστάσια καὶ τῶν χαρουπιῶν μιᾶς καλῆς χαρουποπαραγωγικῆς περιοχῆς πρὸς τοὺς χαρουπόμυλους καὶ πρὸς τὸ λιμάνι τῆς ἐξαγωγῆς τους.

Αὐτὰ τὰ περιστατικὰ εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνα ποὺ ἔχει καθορίσει τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ὡς τὰ κριτήρια γιὰ τὴ λήψη ἀπόφασης γιὰ τὴ διάνοιξη ἑνὸς δρόμου. Καὶ ὅμως στὴ περίπτωση αὐτοῦ τοῦ δρόμου ποὺ ὑπάρχουν καθαρὰ καὶ κρυστάλλινα ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ Κυβερνητικὴ ἀπόφαση, ὄχι μόνο δὲν ἔγινε διάνοιξη δρόμου, ἀλλὰ γιὰ χρόνια ὁλόκληρα ὁ ὑφιστάμενος δρόμος ἀφήνετο νὰ καταρρέει καὶ νὰ καταστεῖ μιὰ ἄλυσίδα ταλαιπωριῶν καὶ παγίδων.

Ἂν δὲν ζητήσαμε νὰ διανοιχθεῖ νέος δρόμος, πρᾶγμα ποὺ δὲν θὰ ἦταν ἀδικαιολόγητο, ζητήσαμε νὰ βελτιωθεῖ ὁ παλιός. Εἶναι, ὅπως εἶπα, ἕνας δρόμος

20 περίπου μιλιῶν. Ἂν βελτίωναν ἕνα μόνο μίλι κάθε χρόνο, αὐτὸς ὁ δρόμος θὰ ἦταν ἕτοιμος ἀπὸ πέρσι—ἂν ὄχι καὶ πρωτύτερα ἀκόμα.

Εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς γέννησης τῆς Βουλῆς μας ποὺ ἀγωνίζομαι μέσα κι' ἔξω ἀπ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα νὰ κινήσω τὰ χέρια τῆς Κυβέρνησης αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ ἐκτελέσει ἕνα ἔργο ποὺ εἶχε πάντα ξεχωριστὴ προτεραιότητα. Ἕνα ἔργο ποὺ θὰ ὑποβοηθοῦσε μιὰ καθαρὰ Κυπριακὴ βιομηχανία, τὴν οἰνοβιομηχανία, ποὺ εἰσάγει ξένο συνάλλαγμα χωρὶς νὰ ἐξάγει Κυπριακὸ χρῆμα γιὰ νὰ εἰσάξει πρῶτες ὕλες, γιατὶ τὶς πρῶτες ὕλες τῆς οἰνοβιομηχανίας τὶς παράγει τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδας μας. Μὰ ἂν ποῦμε νὰ ξεχάσουμε τὶ ἔγινε, ἢ μᾶλλον τὶ δὲν ἔγινε στὸ παρελθόν, μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι κάτι σοβαρὸ θά γίνει τώρα ;

Ὡς σήμερα ἔχει βελτιωθεῖ λιγότερο ἀπὸ τὸ μισὸ δρόμο. Ὅμως στὸ φετινὸ προϋπολογισμὸ μπῆκε ἕνα κονδύλι £50,000 λιρῶν μόνο. Ἂν οἱ πληροφορίες μου εἶναι ὀρθές, αὐτὸ τὸ ποσὸ μόλις ἀρκεῖ γιὰ νὰ βελτιωθεῖ ὁ δρόμος ἑνὸς μόνο μιλιοῦ, κι' αὐτὸ ἂν χρησιμοποιηθεῖ ὁλόκληρο γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ δρόμου.

Εἶναι καιρὸς νομίζω νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι ὅτι δὲν μπορεῖ αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ ἀνέχεται νὰ συνεχίζεται καὶ μετὰ τὴν εἰκοσαετία ποὺ πέρασε, ἡ τακτικὴ τῆς χελώνας καὶ τοῦ σταγονομέτρου.

Τὴν ὑπόθεση τοῦ δρόμου Ἐρήμης—Ὁμόδους τὴν ἀνάφερα, ἁπλῶς σὰν ἕνα παράδειγμα τῆς ἀδιαφορίας ποὺ δείχνουν οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἐπαρχίας μου. Δὲν ὑποτιμῶ τὰ τόσα ἄλλα αἰτήματα ποὺ μένουν ἀνικανοποίητα. Τὴν ἄθλια κατάσταση τῆς Μαραθάσας, τὴν ἀνάγκη καλῆς ἐπιδιόρθωσης τῶν δρόμων τῶν χωριῶν πρὸς τὴν πόλη, τὴ συμπλήρωση τοῦ δικτύου τῶν ἀγροτικῶν δρόμων, ποὺ θὰ ρίξουν τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς, τὴν κατασκευὴ μικρῶν ὑδατοφρακτῶν στοὺς ποταμούς, τὴ χρήση ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ Κυβερνητικῶν ἐκσκαφέων μὲ χαμηλὲς τιμὲς καὶ ἄλλα τέτοια ἔργα σ' ἄλλα μέρη τῆς ἐπαρχίας μου.

Ὅμως τὶ ὠφελεῖ νὰ μπῶ σὲ περισσότερες λεπτομέρειες ; Τὶ ὠφελεῖ νὰ κρούω διαρκῶς τὴν θύρα ἐκείνων ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἀκούσουν ;

Ἡ Ἐκκλησία λέγει : «Κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν», «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν».

Οἱ κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεις τῆς Κύπρου ὅμως, φαίνεται πὼς ἔχουν διαφορετικὲς ἀντιλήψεις.

Καὶ τώρα, παρακαλῶ κ. Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀσχοληθῶ μὲ ἕνα θέμα μεγάλης σπουδαιότητας ἀλλὰ ταυτόχρονα ἕνα ζήτημα ὅπου γιὰ χρόνια τώρα συνεχίζεται μιὰ μεγάλη ἀδικία σὲ βάρος τῆς τάξης τῶν μεσαίων εἰσοδημάτων.

Πρόκειται γιὰ τοὺς φορολογικοὺς συντελεστὲς τῶν δυὸ μεγάλων φορολογιῶν, τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος καὶ τῆς Ἐκτακτης Εἰσφορᾶς.

Δὲν διαφωνῶ μὲ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἐπιβάλλονται καὶ ἡ μιὰ καὶ ἡ ἄλλη φορολογία. Ἀπεναντίας ὑπερθεματίζω. Καὶ ἀκόμα θὰ ἤθελα νὰ ἔβλεπα νὰ πλαταίνει τὸ πεδίο τῆς ἀντικατάστασης τῆς ἔμμεσης φορολογίας ἀπὸ τὴν ἄμεση.

Ἡ ἔμμεση ἐπιβαρύνει περισσότερο τὲς λαϊκὲς μᾶζες, κυρίως τὰ μικρὰ καὶ μεσαῖα εἰσοδήματα, καὶ λιγότερο τὰ μεγάλα εἰσοδήματα.

Ἐνῶ ἡ ἄμεση, θεωρητικὰ τουλάχιστο, πρέπει νὰ ἐπιβαρύνει τὰ ψηλὰ εἰσοδήματα καὶ λιγότερο τὰ μικρὰ καὶ τὰ μέτρια.

Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν βαρῶν, καὶ ἐδῶ ἴση σημαίνει ἀνάλογη, γιατὶ ἂν δὲν σήμαινε ἀνάλογη μὲ τὸ μέγεθος τῆς δύναμης καὶ τῶν εἰσοδημάτων

τῶν φορολογούμενων τότε θὰ ἦταν καθαρὰ ἄνιση. Τὸ νὰ πληρώνει καὶ ὁ μεγάλος καὶ ὁ μικρὸς εἰσοδηματίας τὸ ἴδιο ἀριθμητικὰ ποσὸ δὲν εἶναι ἰσότητα ἀλλὰ ἀνισότητα, γιατὶ ὁ πρῶτος τὸ πληρώνει ἀπὸ τὰ περισσεύματά του ἐνῶ ὁ δεύτερος ἀπὸ τὶς στερήσεις του.

Οἱ μεγάλοι εἰσοδηματίες κατορθώνουν νὰ ζοῦν μιὰ πλουσιοπάροχη ζωὴ καὶ νὰ περισσεύουν καὶ ἀποθέματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα μποροῦν ἄνετα νὰ πληρώνουν τοὺς φόρους ποὺ χρειάζεται ἡ πολιτεία γιὰ νὰ καλύψει τὲς διάφορες ἀνάγκες τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὶ γίνεται ὅμως μὲ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεσαίους εἰσοδηματίες ;

Αὐτοὶ μὲ τὴν ἐξωφρενικὴ ἄνοδο τῶν τιμῶν, κατορθώνουν μὲ πολλὴ πίεση ἢ δὲν κατορθώνουν νὰ καλύψουν πλήρως τὰ ἔξοδα τοῦ πρὸ τὸ ζῆν.

Καὶ ὅμως αὐτὲς οἱ τάξεις τῶν ἀνθρώπων ἔχουν νά σηκώσουν καὶ τὸ φορτίο τῆς πληρωμῆς ἀπὸ τὰ ὑποτιθέμενα εἰσοδήματα τους, τῶν δυὸ φόρων εἰσοδήματος ποὺ ἔχω ἀναφέρει. Ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς θὰ τὰ πληρώσουν ;

Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ νά στερηθοῦν πολλὰ πράγματα ἀπαραίτητα γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὶς οἰκογένειες τους. Εἶναι αὐτὸ δικαιοσύνη ; Εἶναι ἴση κατανομὴ βαρῶν ;

Εἶναι σύμφωνο μὲ ἐκεῖνο ποὺ λέγει τὸ Σύνταγμα, ὅτι «ἕκαστος ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρει ἀναλόγως τῶν δυνάμεων του» ;

Ἀναρωτήθηκαν οἱ ὑπεύθυνοι τόσα χρόνια ἂν οἱ δυνάμεις τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεσαίων εἰσοδηματειῶν σηκώνουν τὸ βάρος ποὺ τοὺς ἐπιβάλλουν ;

Εἶναι σύμφωνοι μὲ τὴν κατηγορηματικὴ διακήρυξη τοῦ Συντάγματος ὅτι «πάντες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου» καὶ «δικαιοῦνται νά τύχωσι ἴσης μεταχειρίσεως» ;

Καὶ πάλιν θέλω νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἰσότης ποὺ ἐννοεῖ τὸ Σύνταγμα δὲν εἶναι «ἀριθμητικὴ ἰσότης» ἀλλὰ ἰσότης μεταξὺ ἀνθρώπων ποὺ διατελοῦν κάτω ἀπὸ τὲς ἴδιες περιστάσεις καὶ συνθῆκες.

Ὁ εἰσοδηματίας ἔστω καὶ τῶν £5,000 ἢ £6,000, σημερινῶν πληθωριστικῶν λιρῶν, ἀφοῦ πληρώση τοὺς δυὸ αὐτοὺς φόρους θὰ μείνει μὲ ἕνα ὑπόλοιπο εἰσοδήματος £3,000—£3,500, γιὰ νά συντηρήσει κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς, τὴν οἰκογένεια του καὶ νὰ ἐξοικονομήσει κάτι καὶ γιὰ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν του.

Εἶναι αὐτὸ δυνατὸ γιὰ ἕνα μεσαῖο ποὺ οἱ κοινωνικὲς καὶ οἱ ἐπαγγελματικές του ἀκόμα ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπιβάλλουν ἕνα ἀριθμὸ ποικίλων ἐπιβαρύνσεων ;

Καὶ ρωτῶ : Διατελεῖ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος κάτω ἀπὸ τὲς ἴδιες συνθῆκες μὲ τὸν εἰσοδηματία τῶν £10,000 καὶ ἄνω ποὺ μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσει ὅλες τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς καὶ νὰ ἔχει κι' ἕνα σοβαρὸ κομπόδεμμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἄνετα νά μπορεῖ νὰ πληρώσει τοὺς φόρους του ;

Εἶναι λοιπὸν ἴση μεταχείριση νά ἐπιβαρύνονται ὁ μεσαῖος καὶ ὁ εἰσοδηματίας τῶν £10,000 μὲ τὸν ἴδιο συντελεστὴ ; Καὶ ἂς μὴ λεχθεῖ ἀπὸ κανένα ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἢ ὅτι εἶναι ἀσήμαντος ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων ποὺ ἔχουν εἰσόδημα 10,000 ἢ περισσότερων λιρῶν ;

Ἐνῶ ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀνθρώπων σκληροπαλεύει γιὰ νὰ βγάλει τὰ ἀπαραίτητα, ἕνας ἄλλος σημαντικὸς ἀριθμὸς κατορθώνει μὲ ἕνα ἄγριο κυνηγητὸ τοῦ κέρδους καὶ τοῦ ὑπερκέρδους νὰ πολλαπλασιάζει τὴν περιουσία του, ἐνῶ πάλιν ἕνας ἄλλος ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς τελευταίους ἀρέσκονται νὰ ἐπιδεικνύουν προκλητικὰ

τὰ πλούτη τους, σπάζοντας ἐπιδεικτικὰ ἑκατοντάδες πιάτα μέσα σὲ πανάκριβα κέντρα, ἢ ἐποχούμενοι σὲ λιμουζίνες πολλῶν χιλιάδων λιρῶν ἢ ἀγοράζοντας ρόπες ἑκατοντάδων λιρῶν γιὰ τὶς γυναῖκες τους.

Ὁ πλοῦτος ὑπερεξεχείλισε στὰ σπίτια ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ πολιτῶν.

Καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ πλοῦτος παραμένει ἀφορολόγητος μὲ τὴ φοροδιαφυγὴ ἢ δὲν φορολογεῖται ὅσο πρέπει μὲ τὸ σύστημα φορολογίας ποὺ ἔχουμε.

Ὁ Νόμος τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος ἔγινε σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὸ εἰσόδημα ἄνω τῶν £5.000 ἐθεωρεῖτο μεγάλο. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπιβαρύνθηκε μὲ τὸν ψηλότερο συντελεστὴ τῶν 12/- στὴ λίρα.

Σήμερα ὅμως μὲ τὸν πληθωρισμό, τὴν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὑποτίμηση τοῦ νομίσματος, ἕνα εἰσόδημα £5,000 ἅμα τὸ ἀφαιμάξουν οἱ φόροι, δύσκολα ἐπιτρέπει στὸν κάτοχο του ἔστω καὶ ἁπλῶς νά τὰ φέρει βόλτα.

Αὐτὰ ποὺ ἔχω ἀναφέρει γιά τὰ μεσαῖα εἰσοδήματα ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογία καὶ κατὰ μείζονα λόγο καὶ στὰ χαμηλότερα εἰσοδήματα.

Εἶναι καιρός, ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια ἦταν καιρὸς, νὰ ἀναδιαρθρωθοῦν αὐτοὶ οἱ νόμοι, ἀπάνω στὶς σημερινὲς πραγματικότητες, νά ἐλαττωθοῦν οἱ συντελεστὲς τῶν πραγματικὰ μεσαίων καὶ τῶν χαμηλῶν εἰσοδημάτων καὶ νά ἀνέβουν οἱ συντελεστὲς τῶν ὑψηλῶν εἰσοδημάτων.

Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη, ἡ δίκαιη κατανομὴ τῶν βαρῶν, ἡ ἴση μεταχείριση.

Λέγεται καὶ γράφεται ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρόκειται νά στείλει σχετικὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλή. Γιὰ πολλὰ νομοσχέδια λέγεται, γράφεται καὶ δίδονται ἐπίσημες ὑποσχέσεις ὅτι θὰ σταλοῦν στὴ Βουλή. Τὰ περιμένουμε γιὰ χρόνια, μὰ ἐκεῖνα δὲν ἔρχονται.

Εἶναι καιρὸς νὰ κινηθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ εἰσάξει μιὰ δίκαιη πρόταση Νόμου δική της.

Δὲν ἀποτείνομαι πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Κάμνω ἔκκληση πρὸς τὴ Νομοθετικὴ Ἐξουσία. Ἂς προχωρήσει ἔστω καὶ μετὰ τὶς ἐκλογές.

Γιὰ κείνους ποὺ θἄρθουν νὰ καταλάβουν αὐτὰ τὰ ἕδρανα θά εἶναι μεγάλη τιμὴ νά ἐπιτελέσουν ὡς πρῶτο σοβαρὸ νομοθετικὸ ἔργο ἕνα δίκαιο καὶ συγχρονισμένο Νόμο φορολογίας.

Ἕνα νόμο ποὺ νὰ πατάξει ἀποτελεσματικά τὴ φοροδιαφυγὴ ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ πάρει ἀπὸ τὰ μεγάλα εἰσοδήματα (ἀπὸ τὰ περισσεύματα κι' ὄχι ἀπὸ τὶς στερήσεις) τὰ χρήματα ποὺ χρειάζονται γιά νὰ γίνουν σπίτια γιά τοὺς ἄστεγους, γεροκομεῖα γιὰ τοὺς ὑπερήλικες, δωρεὰν ἰατρικὴ περίθαλψη καὶ φθηνότερα φάρμακα.

Για νὰ γίνει ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἰσότητα ἔργον καὶ πραγματικότητα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετὰ ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ποταμίτη νομίζω ὅτι εἶναι κατάλληλη ὥρα νά διακόψουμε τὴ σημερινὴ συνεδρίαση. Ἦταν τόσο εὐχάριστη καὶ τόσο γλαφυρὴ ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Ποταμίτη.

Ἡ συζήτηση θά συνεχισθεῖ αὔριο στὶς 10 ἡ ὥρα τό πρωὶ μέχρι τὶς 6.30 μ.μ. τὸ ἀπόγευμα.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.50 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Λαδᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Στ. 'Αμπίζας, Β. Λυσσαρίδης, Α. Γιάγκου, Α. Φάντης, Α. Γαλανὸς, Ν. Μαυρονικόλας, Γ. Ποταμίτης) πάνω στοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς (Τακτικὸν καὶ 'Αναπτύξεως) διὰ τὸ ἔτος 1981.

2. Δήλωση τοῦ Βουλευτῆ κ. Γιάγκου ὅτι ἀνεξαρτηκοποιεῖται.

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 18ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 10.28 π.μ.)

('Αρ. 19)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Παρακαλῶ τὸν κ. Κωνσταντίνου ὅπως ἔλθει στό Βῆμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Οἱ προϋπολογισμοὶ γιὰ τὸ 1981 ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τοῦ Τρίτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσης καὶ ἀφοροῦν τὸν τελευταῖο χρόνο αὐτοῦ τοῦ Σχεδίου.

Τὸ ὕψος τῶν δαπανῶν τῶν δυὸ προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1981 ἀνέρχεται σὲ £210 ἑκατ. 'Επιπρόσθετα προβλέπεται ἡ παροχὴ δανείων ὕψους £4.6 ἑκατ. μέσον τῶν Δανειστικῶν 'Επιτρόπων. 'Ο Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς προβλέπει ἔσοδα £180,5 ἑκατ. καὶ δαπάνες £169,5 ἑκατ. δηλαδὴ προβλέπεται ἕνα περίσσευμα κάπου £11 ἑκατ. ποὺ μεταφέρεται στὸ Ταμεῖο 'Ανάπτυξης. 'Ο Προϋπολογισμὸς 'Ανάπτυξης προβλέπει δαπάνες τῆς τάξης τῶν £40,6 ἑκατ. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Ανάπτυξης προορίζεται νὰ καλύψει τὰ ὑδατικὰ ἔργα τῆς Πάφου καὶ ἄλλα ὑδατικὰ ἔργα καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

Πρόσθετες δαπάνες περιέχονται στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακούφισης 'Εκτοπισθέντων καὶ Παθόντων. Οἱ δαπάνες τοῦ ταμείου αὐτοῦ ἀνέρχονται σὲ £30 ἑκατ. καὶ προορίζονται νὰ χρηματοδοτήσουν τὸ στεγαστικὸ πρόγραμμα γιὰ τοὺς ἐκτοπισθέντες.

Μιὰ προσεκτικὴ μελέτη τῶν δύο προϋπολογισμῶν καταδυκνύει ὅτι οἱ προϋπολογισμοί, τακτικὸς καὶ ἀνάπτυξης, ἀντικατοπτρίζουν μόνο μιὰ πτυχή, καὶ ὄχι τὴν πιὸ οὐσιώδη πτυχή, τῆς κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ἐδῶ πρόκειται γιὰ μιὰν ἀπαρίθμηση τῶν κρατικῶν δαπανῶν ποὺ προγραμματίζονται γιὰ τὸ 1981 καὶ ὄχι γιὰ τὶς οὐσιώδεις πτυχὲς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἐκφράζεται κυρίως μὲ τὴ νομισματικὴ καὶ πιστωτική της πολιτικὴ καὶ μὲ νομοθετικὰ μέτρα ποὺ καθορίζουν τὴ φορολογική της πολιτικὴ καὶ ἄλλους θεσμοὺς καὶ πλαίσια γιὰ τὴν ὅλη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη. Ἡ σημαντικὴ αὐτὴ πτυχὴ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς δίνεται σὲ γενικὲς γραμμὲς στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ Ἐπεξηγηματικοῦ Ὑπομνήματος γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης τοῦ 1981 τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ καὶ στὴν ὁμιλία τοῦ Ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ πτυχὴ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης ποὺ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία στὶς σημερινὲς συνθῆκες ποὺ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ προβλήματα. Γι' αὐτὸ καὶ θεωρῶ ἀναγκαῖο νὰ ἀσχοληθῶ κατὰ κύριο λόγο μὲ τὴ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου στὰ χρόνια 1975—1979 σημείωσε μιὰν ἀνοδικὴ πορεία. Ἐπιτεύχθηκαν ἱκανοποιητικοὶ ρυθμοὶ αὔξησις τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος, ἐπιτεύχθηκε πλήρης ἀπασχόληση, δὲν ὑπῆρχε πληθωρισμός, βελτιώθηκε σημαντικὰ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Ἡ θετικὴ ὅμως αὐτὴ πορεία ἀνεκόπη τὸ 1979 καὶ ἰδιαίτερα τὸ 1980. Μέσα στὸ 1979 καὶ πιὸ πολὺ τὸ 1980 σημειώθηκε μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος, ἄνοδος τοῦ πληθωρισμοῦ, μείωση τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας, αὔξησης τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ διεύρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Τὰ ἀρνητικὰ αὐτὰ στοιχεῖα στὴν οἰκονομία θὰ συνεχίσουν καὶ μέσα στὸ 1981 καὶ ἂν δὲν ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πιθανὸ καὶ νά ἐπιδεινωθοῦν.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ὁμιλώντας στὴ Βουλὴ ἀνάφερε ὅτι ὁ ρυθμὸς αὔξησης τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχώριου Προϊόντος ἔχει μειωθεῖ στό ἐπίπεδο τοῦ 4.3% ἔναντι 7.5% τοῦ 1979 καὶ ὅτι ὁ ρυθμὸς αὔξησης του τὸ 1981 θά σημειώσει περαιτέρω μείωση. Στό Ἐπεξηγηματικὸ Ὑπόμνημα τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ στὴ σελ. 2 τονίζεται ὅτι «ὁ χαμηλότερος ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἀποτέλεσε ἔμμεσα καὶ στόχο τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως μὲ σκοπὸ τὴ συγκράτηση τῶν ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων.

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση βλέπει ὅτι γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστοῦν τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομίας, γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ὁ πληθωρισμός, ἡ αὔξηση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ τὰ προβλήματα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἕνας βασικὸς μοχλὸς εἶναι καὶ ἡ μείωση τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὅλες οἱ καπιταλιστικὲς χῶρες ὅταν ἀντιμετωπίζουν παρόμοιας φύσης προβλήματα, καὶ οἱ χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα, ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθοῦν γιά τὴν ἀντιμετώπιση τους εἶναι ἡ μείωση τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης. Εἶναι ἐνδεικτικὸ ὅτι οἱ χῶρες τοῦ Ο.Ο.Σ.Α προβλέπεται νά ἔχουν τὸ 1980 ρυθμὸ ἀνάπτυξης τῆς τάξης τοῦ 1.1%. Ἡ οἰκονομικὴ αὐτὴ πολιτικὴ ἔχει σὰν στόχο της νὰ φορτώσει τὶς συνέπειες τῆς ὕφεσης καὶ τῆς κρίσης στοὺς ὤμους τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν ἐργαζομένων γενικά. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης μειώνουν τοὺς

ρυθμοὺς ἀνάπτυξης, αὐξάνουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἀνεργία, μειώνουν τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργαζομένων, κάμνουν μεγάλες παραχωρήσεις πρὸς τὸ κεφάλαιον καὶ δημιουργοῦν ἕνα νέο ἰσοζύγιο ποὺ θὰ ἐπιτρέψει μιὰ νέα ἄνοδο πρὸς ὄφελος τοῦ μεγάλου κεφαλαίου καὶ τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας. Αὐτὸ ἐπιδιώκει σὲ μικρογραφία καὶ ὁ στόχος τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης γιὰ μείωση τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης. Πρόκειται γιὰ μιὰ καθόλα ἀντιλαϊκὴ πολιτικὴ ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου καὶ πλήττει τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ ΑΚΕΛ θὰ ἀντιταχθεῖ ἀποφασιστικὰ στὴν ἀντιλαϊκὴ αὐτὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Θὰ μποροῦσε νὰ λεχθεῖ : Ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης ;

Τὸ ΑΚΕΛ ἀπαντᾶ θετικὰ στὸ πιὸ πάνω ἐρώτημα. Ναὶ ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος, ποὺ ἀντὶ νὰ φορτώνει τὶς συνέπειες τῆς ὕφεσης καὶ τῆς κρίσης στοὺς ὤμους τῶν ἐργαζομένων νὰ τὶς φορτώσει στοὺς ὤμους αὐτῶν ποὺ τὶς σηκώνουν στοὺς ὤμους τῶν πλουσίων καὶ τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας.

Ἡ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης βρίσκεται στὴ διατήρηση καὶ τὴν παραπέρα αὔξηση τοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, βρίσκεται στὴν παραπέρα αὔξηση τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐγχωρίου Προϊόντος καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, στὴ δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος στὴ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Προβάλλεται ὅμως τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ κάμει καὶ πολλὰ πράγματα μιὰ καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομέας δείχνει ἀπροθυμία γιὰ νὰ κάμει ἐπενδύσεις. Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του πρὸς τὴ Βουλὴ λέει σχετικὰ τὰ ἀκόλουθα : «Ἡ ὑποτονικότητα στὶς ἐπενδύσεις ποὺ παρουσιάστηκε στὰ χρόνια 1979 καὶ 1980 ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσει ἀνασταλτικὰ τὸ ρυθμὸ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομία τὸ 1981». Καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο προσθέτει : «Ἀνησυχητικὴ ἦταν καὶ ἡ περαιτέρω κάμψη καὶ κατὰ συνέπεια καὶ ἡ μείωση τῆς συμμετοχῆς τῶν παραγωγικῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων στὸ σύνολο τῶν ἐπενδυτικῶν δραστηριοτήτων ποὺ συνεχίστηκε καὶ ποὺ ἀντανακλᾶται στὴ δυσμενὴ ἐξέλιξη τῆς παραγωγικότητας ποὺ ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσει καὶ τὴ μακροχρόνια ἐξέλιξη τῆς οἰκονομίας».

Ἀξιοσημείωτα καὶ πολὺ ἀνησυχητικὰ αὐτὰ ποὺ μᾶς λέει ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν. Ἀπρόθυμο τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο νά ἐπενδύσει. Βλέπετε ἔχουν περάσει τὰ γαλακτοφόρα χρόνια 1975—1978 ποὺ τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο πραγματοποιοῦσε ἀνεξέλεχτα καὶ ἀσύδωτα τεράστια κέρδη. Ἦρθαν καὶ δύσκολα χρόνια καὶ δὲν εἶναι διατεθειμένο νά κάμει νέες ἐπενδύσεις μιὰ καὶ τὰ κέρδη θά εἶναι τώρα χαμηλότερα. Καὶ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο ἡ Κυβέρνηση, ὑπὸ τὸ λογικοφανὲς μάλιστα πρόσχημα «νὰ μὴν ἐπηρεαστεῖ ἡ μακροχρόνια ἐξέλιξη τῆς οἰκονομίας μας», ἔχει ἑτοιμάσει πρόγραμμα κινήτρων καὶ παραχωρήσεων πρὸς τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο, δηλαδὴ μέτρα ποὺ θὰ τοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρία πραγματοποίησης ὑψηλῶν κερδῶν, γιὰ νὰ τονώσουν τὴ δραστηριότητα του καὶ νὰ μὴν ἐπηρεαστεῖ ἡ μακροχρόνια ἐξέλιξη τῆς οἰκονομίας μας. Θὰ ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ μόνο μερικὰ μέτρα ἀπ' αὐτὰ ποὺ σκοπεύει νὰ εἰσάξει ἡ κυβέρνηση γιὰ νὰ ἐνθαρρύνει τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο. Ἐπαναφορὰ τοῦ συστήματος ταχείας ἀπόσβεσης τοῦ κεφαλαίου, οὐσιαστικὴ ἀναθεώρηση πρὸς τὰ κάτω τῆς φορολογίας πάνως στὲς ἐπενδύσεις, κίνητρα γιά συγχώνευση ἐπιχειρήσεων, ἐπιπρόσθετα φορολογικὰ κίνητρα κλπ.

Όπως φαίνεται ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω ὁ ρόλος τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης περιορίζεται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὸ πῶς νά κινήσει τὸ ἀπρόθυμο ἰδιωτικὸ κεφάλαιο. Κι' ἂς ἔχει διακηρύξει ἡ Κυβέρνηση ὅτι πολιτική της εἶναι νὰ ἐπεμβαίνει τὸ κράτος ἐκεῖ ὅπου τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο εἶναι ἀπρόθυμο νά προχωρήσει. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τῆς κυβέρνησης ἔμεινε, μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ἁπλὴ διακήρυξη.

Οἱ σημερινὲς συνθῆκες ἐπιβάλλουν ὅσο ποτὲ προηγούμενα τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ρόλου τοῦ κράτους. Τὸ κράτος ἔχει καὶ ὑποχρέωση καὶ καθῆκον ἔναντι τοῦ σκληρὰ δοκιμαζόμενου κυπριακοῦ λαοῦ νὰ προχωρήσει ἀποφασιστικὰ χωρὶς ταλαντεύσεις σὲ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις μεγάλης ἀπόδοσης τὶς ὁποῖες οὔτε μπορεῖ, οὔτε εἶναι διατεθειμένο νά κάμει τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο. Δὲν εὐσταθεῖ πλέον καμιὰ δικαιολογία. Ἡ κυβέρνηση ἐπιβάλλεται νὰ ἀποβάλει τὴν ἀναποφασιστικότητα καὶ τὴ συντηρητικότητα ποὺ τὴ χαρακτηρίζει. Ἡ δημιουργία κρατικοῦ τομέα καὶ ἡ συνεχὴς ἀνάπτυξη του εἶναι σήμερα σημαντικὸς παράγοντας γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας ὅλων τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν στὶς ὁποῖες ἀνήκει καὶ ἡ Κύπρος. Τὸ Κράτος ἐπιβάλλεται νὰ προχωρήσει ἀποφασιστικὰ στὴν ἵδρυση κρατικῶν ἐπιχειρήσεων στοὺς βασικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέση μας γιὰ τὸ πῶς ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά ἀντιμετωπίσει τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία. Ἡ πολιτικὴ τῆς μείωσης τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης δὲν λύει τὰ προβλήματα, ἀλλὰ ἀντίθετα ἐπισωρεύει τὶς συνέπειες τους στοὺς ὤμους τῶν ἐργαζομένων. Ἀντίθετα ἡ πολιτικὴ τῆς αὔξησης τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης μὲ τὴν ἄμεση παρέμβαση τοῦ κράτους ὁδηγᾶ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πρὸς ὄφελος τῶν ἐργαζομένων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ὁ πληθωρισμὸς στὴν Κύπρο ἄρχισε νά παίρνει ἀνησυχητικὲς διαστάσεις, ἰδιαίτερα μέσα στὸ 1980. Ὁ μέσος ὅρος τοῦ δείχτη τιμῶν λιανικῆς πώλησης ἔφτασε τὸ 1980 τὸ 13,5% ἔναντι 9,5% τὸ 1979 καὶ 7.4% τὸ 1978.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀναφερόμενος στὸ πιὸ πάνω θέμα εἶπε :

«Ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ μέσα στὸ 1980 ἀποδίδεται καὶ σὲ ἐξωγενεῖς παράγοντες καὶ ἰδιαίτερα στὶς αὐξήσεις τῶν πετρελαιοειδῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἄμεση ἐπίδραση ἐξηγεῖ περίπου τὸ 1/4 τῆς αὐξήσεως τοῦ δείκτη τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως. Στὴν ἀνοδικὴ τάση τῶν τιμῶν συνέβαλαν οἱ ψηλὲς αὐξήσεις τοῦ ἐργατικοῦ κόστους σὲ σχέση μὲ τὴν παραγωγικότητα καὶ ἡ ἀδυναμία ἢ ἀπροθυμία σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἀπορροφήσεως τους ἀπὸ τὰ περιθώρια τῶν κερδῶν».

Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία ὅτι οἱ παράγοντες ποὺ συνέτειναν στὴν ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ εἶναι πολλοί. Εἶναι ἕνας συνδυασμὸς παραγόντων. Ὅμως οἱ κύριοι παράγοντες εἶναι δύο :

(α) Ὁ εἰσαγόμενος πληθωρισμὸς μὲ τὴν αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν καυσίμων, τῶν εἰσαγομένων μηχανημάτων καὶ πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν εἰσαγομένων ἑτοίμων ἐμπορευμάτων.

(β) Ὁ ἐσωτερικὸς πληθωρισμὸς ποὺ κατὰ κύριο λόγο ὀφείλεται στὸ ὅτι τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο ὄχι μόνο δὲν εἶναι διατεθειμένο νὰ τὸ ἀπορροφήσει ἀπὸ τὰ περιθώρια τῶν κερδῶν, ἀλλὰ θέλει νά διατηρήσει καὶ στὶς νέες αὐξημένες τιμὲς τὸ παλιὸ ἢ καὶ μεγαλύτερο ποσοστὸ κέρδους.

Πῶς μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ὁ πληθωρισμός ;

Συνήθως όταν γίνεται λόγος γιὰ τὸν εἰσαγόμενο πληθωρισμὸ παρουσιάζεται τὸ θέμα ὅτι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μας, εἶναι μιά πικρὴ πραγματικότητα γιὰ τὴν ὁποία τίποτε δὲ μποροῦμε νά κάμουμε. Εἶναι ὀρθὴ αὐτὴ ἡ ἐκτίμηση ; Κατὰ τὴν γνώμη μας ἡ ἐκτίμηση αὐτὴ εἶναι πέρα γιά πέρα λαθεμένη. Μποροῦμε νά κάμουμε πολλὰ γιά τὴν ἀντιμετώπιση του, γιὰ τὴ μείωση τῶν συνεπειῶν του.

Ἂς πάρουμε τὸ θέμα τῶν καυσίμων. Εἶναι γεγονὸς ὅτι δὲν μποροῦμε νά ἐπηρεάσουμε μὲ κανένα τρόπο τὴν αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν καυσίμων. Ὅμως εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι μποροῦμε νά κάμουμε πολλά σὰν κράτος γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ἐπιπτώσεων τους.

Σὲ στιγμὲς ὅπως αὐτὲς ποὺ διέρχεται ἡ Κύπρος καὶ μάλιστα ὅταν διαθέτουμε δικό μας διϋλιστήριο πετρελαίων εἶναι ἀνεπίτρεπτο καὶ ἀδιανόητο τὸ διϋλιστήριο πετρελαίων νά μὴ βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ κράτους. Ἡ κρατικοποίηση τοῦ διϋλιστηρίου πετρελαίων εἶναι τὸ πρῶτο καὶ ἀποφασιστικὸ μέτρο γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐπιπτώσεων τῶν καυσίμων.

Τὸ δεύτερο ποὺ συνδέεται ἄμεσα μὲ τὸ πρῶτο, εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα ἀκατανόητη καὶ ἀπαράδεχτη κατάσταση ὅπου ἡ διανομὴ τοῦ πολύτιμου αὐτοῦ προϊόντος βρίσκεται στὰ χέρια τῶν ξένων διεθνῶν μονοπωλίων πετρελαίου. Τὸ κράτος ἐπιβάλλεται ἀποφαστικὰ καὶ ἄμεσα νὰ προχωρήσει στὴν ἀνάληψη ἀπὸ τὸ κράτος τῆς ὅλης ἐμπορίας καὶ διανομῆς τῶν καυσίμων.

Ἡ κρατικοποίηση τοῦ διϋλιστηρίου καὶ τῆς ἐμπορίας καὶ διανομῆς τῶν καυσίμων θὰ προσκομίσει τεράστια κέρδη στὸ κράτος καὶ θὰ τοῦ δώσει τὴ δυνατότητα γιὰ περιορισμὸ τῶν ἐπιπτώσεων ἀπὸ τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ ἀργοῦ πετρελαίου πάνω στὴν ἐπιτόπια παραγωγὴ καὶ τὸ καταναλωτικὸ κοινό.

Τό τρίτο ποὺ θὰ μποροῦσε καὶ ἐπιβάλλεται νά γίνει εἶναι ἡ λήψη συγκεκριμένων καὶ ἀποφασιστικῶν μέτρων γιά τὴν ἐξοικονόμηση στὸν ἀνώτατο δυνατὸ βαθμὸ καυσίμων καὶ ἐνέργειας.

Ἡ λήψη ὅλων τῶν πιὸ πάνω μέτρων ποὺ εἰσηγούμαστε θὰ ἔχει πολὺ θετικὰ ἀποτελέσματα γιὰ τὸν περιορισμὸ τοῦ πληθωρισμοῦ ὅταν μάλιστα τὰ καύσιμα, ὅπως ἀνέφερε ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἐπηρεάζουν περίπου τὸ 1/4 τῆς αὔξησης τοῦ δείκτη τιμῶν λιανικῆς πώλησης.

Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει πάρει κανένα οὐσιαστικὸ μέτρο γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος. Εἶναι λυπηρὸ δὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν προτίθεται νά πάρει κανένα οὐσιαστικὸ μέτρο. Διστακτικότητα καὶ ἀναποφασιστικότητα εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐνεργειακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης.

Ἐκεῖ ποὺ ἔχει ἐπιδείξει ἔντονο ἐνδιαφέρον καὶ δραστηριότητα ἡ Κυβέρνηση ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα καὶ τὶς ἐπιπτώσεις του στὸν τιμαριθμικὸ δείκτη, εἶναι πῶς καὶ πάλιν νά δημιουργήσει κίνητρα καὶ νὰ εὐνοήσει τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο σὲ βάρος τῶν ἀπολαβῶν καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων.

Συγκεκριμένα αὐτὸ ἀφορᾶ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλει ἡ Κυβέρνηση γιά ἀποσύνδεση τῶν πετρελαιοειδῶν ἀπὸ τὸν τιμαριθμικὸ δείκτη. Νὰ τὶ λέγεται σχετικὰ στὴ σελίδα 7 τοῦ ἐγγράφου ποὺ ἔστειλε τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς κατὰ τὴ μελέτη τῶν προϋπολογισμῶν ἀναφορικὰ μὲ διάφορα μέτρα ποὺ προτίθεται νά πάρει ἡ Κυβέρνηση γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ πληθωρισμοῦ.

«Ἀναθεώρηση λέει τὸ σημείωμα αὐτό, σὲ συνεργασία μὲ τὶς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις τῆς πολιτικῆς τῆς συνδέσεως τῆς τιμῆς τῶν πετρελαιοειδῶν μὲ τὸ

τιμαριθμικὸ ἐπίδομα μὲ τὴ μορφὴ ποσοστοῦ. Γιὰ τὴν ἐπίτευξη συμφωνίας ἡ Κυβέρνηση εἶναι διατεθειμένη νὰ ἀναθεωρήσῃ τοὺς συντελεστὲς τοῦ φόρου εἰσοδήματος».

Πολὺ χαρακτηριστικὸ τὸ πιὸ πάνω γιά τοὺς στόχους καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς Κυβέρνησης. Τόσο πολὺ θέλει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀποσυνδέσει τὰ καύσιμα ἀπὸ τὸν τιμάριθμο πρὸς ὄφελος τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου ποὺ προσφέρει καὶ ἀνταλλάγματα. Δεχθεῖτε νὰ παίρνετε λιγότερο τιμάριθμο καὶ κατὰ συνέπεια καὶ λιγότερο μισθὸ καὶ θὰ δεχθοῦμε νὰ ἀναθεωρήσουμε τοὺς συντελεστὲς τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Πῶς ἄλλως πως νὰ χαρακτηριστεῖ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ παρὰ ἀντιλαϊκή ; Ἀντὶ νά παρτοῦν ἀποφασιστικὰ μέτρα γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἐνεργειακοῦ προβλήματος βρίσκεται ἡ εὔκολη λύση τῆς μεταφορᾶς τῶν συνεπειῶν στοὺς ὤμους τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ θὰ ἀντιταχθοῦν ἀποφασιστικὰ σὲ κάθε προσπάθεια γιὰ ἀποσύνδεση ἀπὸ τὸν τιμάριθμο τῶν καυσίμων ἢ ὁποιωνδήποτε ἄλλων στοιχείων. Τὸ τιμαριθμικὸ ἐπίδομα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες κατακτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Κύπρου γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς ὁποίας διαδραμάτισαν πρωτεύοντα καὶ ἀποφασιστικὸ ρόλο τὸ ΑΚΕΛ καὶ τὸ προοδευτικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα καὶ θὰ τὴν περιφρουρήσουμε ἀταλάντευτα καὶ ἀποφασιστικά.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ θέμα τῆς ἀναθεώρησης τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τῶν ἐργατοϋπαλλήλων καὶ τῶν φτωχοτέρων στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ ἐπιβάλλεται νὰ γίνει λαμβάνοντας ὑπόψη τὴ σημαντικὴ ἄνοδο τοῦ τιμαρίθμου καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῶν συνθηκῶν. Τὸ ΑΚΕΛ θὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Παράλληλα δὲν ἐπιτρέπεται τὸ θέμα αὐτὸ νὰ συσχετίζεται μὲ τὸ θέμα τῶν καυσίμων καὶ πολὺ περισσότερο νά χρησιμοποιεῖται σὰν ἀντάλλαγμα γιὰ τὸ θέμα τῶν καυσίμων.

Ἡ ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν πληθωρισμοῦ ὀφείλεται, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καύσιμα, σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἐπιδίωξη τῶν ἐπιχειρηματικῶν κύκλων γιὰ ἐξασφάλιση ἀπαράδεκτα ὑψηλῶν κερδῶν. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνεπιθύμητης αὐτῆς κατάστασης ἐπιβάλλεται ἡ ἀποφασιστικὴ παρεμβολὴ καὶ ὁ αὐστηρὸς ἔλεγχος τοῦ κράτους. Ὑπάρχει ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν, τῆς ὁποίας τὸ ρόλο ἐκτιμοῦμε. Ὅμως ἐπιβάλλεται νά ἐνισχυθεῖ ἀκόμη περισσότερο ὁ ρόλος καὶ οἱ ἁρμοδιότητες της καὶ παράλληλα νά διευρυνθεῖ σημαντικὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπορευμάτων, εἰσαγομένων καὶ ἐπιτοπίως παραγομένων, καὶ ὑπηρεσιῶν ποὺ ὑπόκεινται σὲ ἔλεγχο.

Μιλώντας γιὰ τὸν πληθωρισμὸ θὰ ἦταν παράλειψη ἂν δὲν ἀναφερόμαστε σὲ ἀκόμη ἕνα παράγοντα ποὺ ἐπιτείνει τὸν πληθωρισμό. Μιὰ πολὺ διαδομένη μορφὴ πώλησης ἐμπορευμάτων μακρᾶς χρήσης εἶναι ἡ μορφὴ τῆς ἐνοικιαγορᾶς. Ἡ μορφὴ τῆς ἐνοικιαγορᾶς ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι μιὰ μορφὴ πώλησης ἐμπορευμάτων ποὺ ἀνεβάζει τὴ ζήτηση (ἡ κυβέρνηση ἰσχυρίζεται ὅτι θέλει νά περιορίσει τὴ ζήτηση) ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν πιὸ αἰσχρὴ μορφὴ ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων. Παρ ὅλα αὐτὰ ὄχι μόνο δὲ λαμβάνεται κανένα μέτρο, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπεται νὰ διαφημίζεται μάλιστα σὰν πώληση χωρὶς λεφτά. Εἶναι ἀπὸ καιρὸ ποὺ ἡ Βουλὴ ἔχει θέσει τὸ θέμα στὴν Κυβέρνηση καὶ ὑπῆρξε ὑπόσχεση ὅτι θὰ κατατεθεῖ νομοσχέδιο γιά τροποποίηση τῆς ὑφιστάμενης νομοθεσίας. Κι' ἐδῶ ἐπιδεικνύεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀπαράδεκτη ἀναποφαστικότητα καὶ ἀτολμία.

Η Κοινοβουλευτική Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς, ἂν δὲν ὑπάρξει σύντομα ἀνταπόκριση ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης, θὰ καταθέσει ἡ ἴδια πρόταση νόμου γιά τὸ πολὺ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ πληθωρισμὸς μπορεῖ νὰ ἀναχαιτιστεῖ μὲ τὴ λήψη τῶν ὀρθῶν μέτρων. Τὰ μέτρα ποὺ ἔχουμε ὑποδείξει πιὸ πάνω θά χαλιναγωγήσουν ἀποφασιστικὰ τὸν πληθωρισμό, θὰ περιορίσουν τὶς ἐπιπτώσεις του στὴν οἰκονομία καὶ προπαντὸς θὰ ἀνακουφίσουν τὰ πλατιὰ στρώματα τῶν ἐργαζομένων. Καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νά ἐγκαταλείψει τὴν ἀναποφασιστικότητα καὶ τὰ ἡμίμετρα καὶ νά πάρει ὅλα τὰ πιὸ πάνω μέτρα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ.

Τὸ θέμα τῆς αὔξησης τοῦ ἐπιτοκίου βρίσκεται σήμερα στὸ κέντρο τῆς πιστωτικῆς καὶ νομισματικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Ὅπως τόνισε ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του ἡ αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου εἶναι πάγιος στόχος τῆς Κυβέρνησης. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση ἔχει καταθέσει ἀπὸ καιρὸ σχετικὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖται νά μεταβιβάσει ἡ Βουλὴ τὴν ἐξουσία της γιὰ καθορισμὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀνωτάτου ἐπιτοκίου στὴν Κυβέρνηση. Πρόθεση τῆς Κυβέρνησης, ἂν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει τὸ νομοσχέδιο, εἶναι νά αὐξήσει τὸ ἐπιτόκιο πέραν τοῦ 9% ποὺ εἶναι σήμερα. Η Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς σὰν θέμα ἀρχῆς καὶ οὐσίας δὲν πρόκειται ποτὲ νά συμφωνήσει στὴ μεταβίβαση αυτῆς τῆς ἐξουσίας τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνηση. Ἄλλωστε ἡ μὴ ψήφιση τῆς σχετικῆς νομοθεσίας ἀπὸ τὴ Βουλὴ εἶναι ἔνδειξη ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Σώματος δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸ νομοσχέδιο.

Εἶναι ἡ πεποίθηση μας ὅτι αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου ὄχι μόνο δὲ θὰ ὁδηγήσει στὴν αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων καὶ τὴν παρεμπόδιση τῆς φυγάδευσης κεφαλαίων, ἀλλὰ θὰ ὁδηγήσει στὴν αὔξηση τῶν τιμῶν τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ θὰ ἔχει καταστροφικὲς συνέπειες γιά τὰ μεσαῖα στρώματα καὶ τοὺς ἐργαζομένους γενικά.

Ἂν πραγματικὴ πρόθεση τῆς κυβέρνησης εἶναι ἡ αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων τότε τὰ μέτρα ποὺ θὰ μποροῦσαν νά συμβάλουν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση εἶναι ἡ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς, ἡ λήψη δραστικῶν μέτρων γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς ἐξαγωγῆς κεφαλαίων, ἡ λήψη ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἡ αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου πάνω στὶς καταθέσεις ὄψεως ποὺ λόγω τοῦ πολὺ χαμηλοῦ του ὕψους (3%) δὲν εἶναι καθόλου ἑλκυστικὸ καὶ συνιστᾶ τὴ μεγαλύτερη ἐκμετάλλευση τῶν τραπεζῶν πρός τὶς χιλιάδες τῶν φτωχῶν ἐργαζομένων καταθετῶν.

Παράλληλα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ εἰσάγει σύγχρονη νομοθεσία ποὺ νὰ διέπει τὴ λειτουργία τῶν ξένων τραπεζῶν, οἱ ὁποῖες χωρὶς νά διαθέτουν δικά τους κεφάλαια ἐκμεταλλεύονται τὶς καταθέσεις τῶν ἐργαζομένων τῆς Κύπρου καὶ συναποκομίζουν τεράστια κέρδη. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς ξένες ἀσφαλιστικὲς ἑταιρεῖες.

Θἄθελα νὰ καταθέσω ἐδῶ μιὰ εἴδηση στὶς ἐφημερίδες τῆς Τρίτης, 16/12/80, ὅπου λέγεται ὅτι ὁ Κυπριακὸς Σύνδεσμος Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἀνακοινώνει τὰ ἀνώτατα τρέχοντα ἐπιτόκια πληρωτέα σὲ καταθέσεις ἀπὸ ὅλες τὶς Τράπεζες/μέλη τοῦ Συνδέσμου, ὅπως ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Τράπεζα Κύπρου, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὡς ἀκολούθως :—

Καταθέσεις ὄψεως

Στὰ ἐλάχιστα μηνιαῖα ὑπόλοιπα ἄνω τῶν £1.000 ——— 2%

Ταμιευτήρια

Στὰ ἐλάχιστα ὑπόλοιπα ——— 4%

Καταθέσεις προθεσμίας μέχρι 7 ήμέρες

Ὑπόλοιπα μέχρι £5.000	4,5%
Ὑπόλοιπα ἄνω τῶν £5.000	4 3/4%

Ἄνω τῶν 7 ἡμερῶν μέχρι 3 μηνῶν

Ὑπόλοιπα μέχρι £5.000	5%
Ὑπόλοιπα ἄνω τῶν £5.000	5 1/4%

Εἶναι χαρακτηριστικὸ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα γιά τὸ χαμηλὸ ἐπιτόκιο ποὺ πληρώνεται στοὺς καταθέτες καὶ ἰδιαίτερα αὐτοὺς ποὺ ἀποτελοῦν τὴ μάζα τῶν καταθετῶν καὶ ὄχι αὐτοὺς ποὺ βάζουν μεγάλα ποσά, καὶ ἡ μεγάλη ἐκμετάλλευση ποὺ γίνεται ἀπὸ τὶς τράπεζες πρὸς αὐτοὺς τοὺς καταθέτες ἐξ αἰτίας τῆς πολὺ μεγάλης διαφορᾶς ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ 2% ἢ 3% καὶ τοῦ 9% ποὺ χρεώνουν οἱ τράπεζες.

Ἐδῶ εἶναι ποὺ βρίσκεται τὸ πρόβλημα καὶ ὄχι στὴν αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου τὸ ὁποῖο θὰ πλήξει τὶς μάζες τῶν ἐργαζομένων καὶ τὰ μεσαῖα στρώματα.

Παράλληλα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά εἰσάγει σύγχρονη νομοθεσία ποὺ νὰ διέπει τὴ λειτουργία τῶν ξένων τραπεζῶν, οἱ ὁποῖες χωρὶς νά διαθέτουν δικά τους κεφάλαια ἐκμεταλλεύονται τὶς καταθέσεις τῶν ἐργαζομένων τῆς Κύπρου καὶ συναποκομίζουν τεράστια κέρδη. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς ξένες ἀσφαλιστικὲς ἑταιρεῖες.

Αὐτὰ εἶναι τὰ μέτρα ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν αὔξηση τῶν καταθέσεων καὶ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἄλλων προβλημάτων τῆς οἰκονομίας καὶ ὄχι ἡ αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ ἀντιταχθοῦμε ἀποφασιστικὰ στὴν αὔξηση τοῦ ἐπιτοκίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Μιλώντας γιὰ τὶς τράπεζες καὶ τὸ τραπεζικὸ σύστημα δὲν ἀντέχω στὸν περιορισμὸ νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων τῶν προσφύγων καὶ τῶν οὐσιωδῶς πληγέντων. Ἡ κυβέρνηση μελετοῦσε γιὰ χρόνια τὸ θέμα τῆς ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος χωρὶς νὰ παίρνει καμμιὰ ἀπόφαση λόγω τῶν πιέσεων ποὺ ἀσκοῦσαν οἱ τράπεζες. Ὅταν ἡ κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ κατάθεσε τὴ γνωστὴ πρόταση νόμου γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων ἐλέχθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅτι ψήφιση τῆς πρότασης νόμου τῆς Ἀριστερᾶς θὰ **ἐσήμαινε** κατάρρευση τοῦ τραπεζικοῦ μας συστήματος. Ἡ Βουλὴ στὸ σύνολο της, καὶ αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴ της, ψήφισε τὴν πρόταση νόμου τοῦ ΑΚΕΛ. Πέρασαν δυὸ χρόνια ἀπὸ τὴ ψήφιση τοῦ νόμου καὶ ὄχι μόνο δὲν κατέρρευσε τὸ τραπεζικὸ σύστημα καὶ δὲν σημειώθηκε ἀναστάτωση στὸ σύστημα δανειοδότησης, ἀλλὰ ἀντίθετα οἱ εὐεργετικὲς ἐπιπτώσεις πάνω στοὺς πρόσφυγες εἶναι γενικὰ παραδεχτές. Ὁ Προσφυγικὸς κόσμος εὐγνωμονεῖ γιὰ τὴν ψήφιση τῆς πρότασης νόμου τοῦ ΑΚΕΛ σὲ νόμο.

Κάτι παρόμοιο γίνεται τώρα καὶ μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐπιτοκίου. Οἱ τράπεζες καὶ τὸ χρηματιστικὸ κεφάλαιο πιέζουν τὴν Κυβέρνηση νὰ αὐξήσει τὸ ἐπιτόκιο πρὸς τὸ δικό τους συμφέρον. Ἡ Κυβέρνηση ἐνέδωσε στὶς πιέσεις καὶ παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα σὰν πρόβλημα ὑψίστης οἰκονομικῆς σημασίας. Θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ παρασυρθεῖ καὶ θὰ καταψηφίσει τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὸ ἐπιτόκιο.

Κύριοι συνάδελφοι,

Ἕνα ἀπὸ τὰ βασικὰ ζητήματατα ποὺ ἀφοροῦν τὴ δικαιότερη ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων. Τὰ ἐνοίκια τῶν κατοικιῶν

καὶ τῶν καταστημάτων σημείωσαν τεράστια ἄνοδο στὰ τελευταῖα χρόνια ἐξαιτίας τοῦ ὅτι χιλιάδες πρόσφυγες ἔχουν χάσει τὰ σπίτια τους καὶ χιλιάδες ἐπαγγελματίες τὴν ἐπαγγελματική τους στέγη. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι τὸ νοίκι ἀπορροφᾶ πέραν ἀπὸ τὸ 36% τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ Βουλὴ ἔχει ψηφίσει σχετικὴ νομοθεσία γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν καὶ τὴν κάλυψη τῶν ἐνοικιαστῶν καταστημάτων μέχρι τὴν 31/12/1978. Ὅμως ἐκκρεμεῖ ἡ οὐσιαστικότερη πτυχὴ τοῦ ζητήματος ποὺ εἶναι τὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων γιά τοὺς ἐνοικιαστές οἰκιῶν καὶ καταστημάτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ἔχει καταθέσει ἀπὸ τὸ 1979 πρόταση νόμου γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων μέχρι ποὺ ἡ Κυβέρνηση νὰ καταθέσει στὸ Σῶμα ὁλοκληρωμένη νομοθεσία γιὰ τὰ ἐνοίκια. Μὲ τὴν κατάθεση τῆς πρότασης νόμου τοῦ ΑΚΕΛ ἡ Κυβέρνηση προσπάθησε νὰ παρεμβάλει ἐμπόδια γιὰ τὴν ψήφιση του σὲ νόμο προτάσσοντας τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἔχει συστήσει Ἐπιτροπὴ ποὺ μελετᾶ τὸ θέμα καὶ σύντομα θὰ καταθέσει σχετικὸ νομοσχέδιο στὸ Σῶμα. Δόθηκε μάλιστα καὶ σὰν ὁριστικὴ ἡμερομηνία ὕστερα ἀπὸ ἀπανωτὲς ἀλλαγὲς ἡ 31η Μαρτίου 1980. Ἔχει περάσει τὸ 1980 καὶ τὸ νομοσχέδιο τῆς Κυβέρνησης δὲν ἔφτασε στὴ Βουλή. Ὕστερα ἀπὸ πολλὲς παραστάσεις τοῦ Σώματος δόθηκε σὰν νέα ἡμερομηνία ἡ 31 Ἰανουαρίου 1981. Ἐλπίζαμε ὅτι θὰ τηρηθεῖ. Δυστυχῶς καὶ πάλιν ὄχι. Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ θὰ ζητήσει ἀμέσως μετὰ τὴ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν νὰ τεθεῖ ἡ πρόταση νόμου της μπροστὰ στὴ Βουλὴ γιὰ ἀπόφαση. Τὸ θέμα εἶναι τόσο ὀξύ, ἐπηρεάζει τόσο πλατιὲς μάζες ἐργαζομένων ποὺ δὲν δικαιολογεῖται ὁποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση. Ἡ Βουλὴ πρέπει νά ἀναλάβει τὶς εὐθῦνες της.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ κατάσταση ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα εἶναι πολὺ θλιβερὴ καὶ πολὺ ἀνησυχητική. Διαπράχθηκαν σοβαρὰ λάθη ποὺ ἔχουν καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ ἔχουν γιά πολλὰ χρόνια ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις τόσο στὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους ὅσο καὶ στὴν οἰκονομία γενικότερα.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐπαναλάβω τὴ θέση τῆς Ἀριστερᾶς ποὺ εἶναι καθαρὴ καὶ σαφής. Τὸ Κράτος νά δώσει κάθε βοήθεια πρὸς τὸ συνεργατικὸ κίνημα γιὰ νὰ ξεπεράσει τὶς δυσκολίες του, νὰ ὀρθοποδήσει καὶ νὰ συνεχίσει νὰ προσφέρει τὶς πολὺ εὐεργετικές ὑπηρεσίες του πρὸς τὸ λαό, ὁ ὁποῖος τὸ ἵδρυσε καὶ τὸ στήριξε. Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ Κράτος νὰ πάρει ἀποφασιστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἐξυγίανση καὶ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ κινήματος.

Θἄθελα νὰ σχολιάσω αὐτὸ τὸ τελευταῖο, δηλαδὴ τὴν ἐξυγίανση τοῦ κινήματος καὶ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση του.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς ἐξυγίανσης ἡ Κυβέρνηση παρουσιάζει ἀνεπίτρεπτη καὶ ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση. Ἔχει στὰ χέρια της τὶς ἐκθέσεις τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δεδομένα. Τὸ μόνο ποὺ ἔχει κάμει ὡς τώρα εἶναι νὰ καθαιρέσει τὴν Ἐπιτροπὴ τῶν Βιομηχανιῶν τῆς Πάφου καὶ νὰ διορίσει Ἐπιτροπὴ ἀπὸ 5 πρόσωπα γιὰ νὰ τῆς εἰσηγηθοῦν τὶ πρέπει νά κάμει ἀναφορικὰ μὲ τὶς βιομηχανίες τῆς Πάφου μέσα σὲ τρεῖς μῆνες. Μὰ οἱ ἐμπειρογνώμονες μιλοῦν καθαρὰ γιὰ τὸ τὶ πρέπει νά γίνει, κι' ὅμως ἡ Κυβέρνηση ἀναβάλλει. Ἔπειτα τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ δὲν εἶναι μόνο θέμα βιομηχανιῶν τῆς Πάφου. Εἶναι θέμα Κεντρικῆς Συνεργατικῆς Τράπεζας, εἶναι θέμα ἄλλων ἐπενδύσεων, εἶναι θέμα διοίκησης του, εἶναι πολλὰ ἄλλα πράγματα. Πότε ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀποφασίσει ; Ὅταν θὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ καταστροφή ; Ἡ Κυβέρνηση ἐπιβάλλεται νὰ πάρει ἄμεσα τολμηρὲς ἀποφάσεις, σήμερα καὶ ὄχι αὔριο.

Τὸ ἄλλο θέμα εἶναι τὸ θέμα τῆς ἐκδημοκρατικοποίησης τοῦ Συνεργατισμοῦ. Κι' ἐδῶ παρουσιάζεται ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἔχει καταθέσει πρόταση νόμου γιὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ Συνεργατισμοῦ ποὺ ἐκκρεμεῖ ἐδῶ καὶ ἀρκετοὺς μῆνες μπροστὰ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή. Ἂν ἔχει ἡ Κυβέρνηση ἕτοιμες δικές της προτάσεις ἂς τὶς θέσει μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπή Ἂν δὲν ἔχει ἂς ἐκφράσει τὶς θέσεις της πάνω στὴ δική μας πρόταση νόμου. Καμμιὰ ὅμως περαιτέρω καθυστέρηση δὲ δικαιολογεῖται. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ μελετήσει ἀμέσως τὴν πρόταση νόμου καὶ νὰ φέρει τὴν ἔκθεση της στὴν Ὁλομέλεια τοῦ Σώματος. Ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀποφασίσει τὸ συντομότερο γιὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ Συνεργατισμοῦ, ὥστε τὸ κίνημα αὐτὸ νὰ λειτουργήσει πάνω σὲ ὀρθὲς καὶ ὑγιεῖς βάσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ τελευταῖο ζήτημα ποὺ θὰ ἤθελα νὰ θίξω εἶναι τὸ θέμα τῆς συμφωνίας σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ. Δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ σήμερα σὲ ἔκταση πάνω στὸ πολὺ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα γιατὶ καὶ ἀπληροφόρητοι εἴμαστε γιὰ τὶς νέες ἐξελίξεις καὶ γιατὶ τὸ θέμα εἶναι γραμμένο στὸ Κεφάλαιο «Δ» καὶ θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ συζητήσουμε εἰδικά.

Ἴσως μερικοὶ συνάδελφοι νὰ διαμαρτύρονται ποὺ ἔχω ἀναφέρει ὅτι εἴμαστε ἀκατατόπιστοι μιὰ καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἔχουν ἔρθει στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ τὴν ἔχουν κατατοπίσει γιὰ τὶς ἐξελίξεις. Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν μιλοῦν πολὺ εὔγλωττα ἂν αὐτὸ ποὺ ἔγινε μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ κατατόπιση. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει λεχθεῖ εἶναι γενικότητες ποὺ δὲν ἀποκαλύπτουν τὴν οὐσία τῶν προβλημάτων. Μᾶς ἐλέχθη ὅτι βρισκόμαστε στὸν προθάλαμο τοῦ Β.' Σταδίου ὅτι τὸ στάδιο αὐτὸ ἔχει δυὸ περιόδους, ἡ πρώτη γιὰ τὰ χρόνια 1981—1983 καὶ ἡ δεύτερη γιὰ ἄλλα χρόνια καὶ ὅτι ἡ τελωνειακὴ ἕνωση θὰ γίνει τὸ 1990. Μᾶς ἐλέχθη ὅτι οἱ ὅροι εἶναι οἱ ἴδιοι μὲ ἐκείνους τοῦ 1980 καὶ γιὰ τὸ 1981 καὶ ὅτι γιὰ τὸ 1982 θὰ συζητήσουν τοὺς ὅρους μέσα στό 1981. Καὶ ἡ κατάληξη ἦταν ὅτι μὲ τὴν εἴσοδο στὸ Β.' Στάδιο θὰ λήξουν τὰ προβλήματα τῶν παραγωγῶν μας. Ἂν αὐτὸ θεωρεῖται κατατόπιση γιὰ τὸ πολὺ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα, τότε λυποῦμαι γιατὶ δὲν θὰ συμφωνήσω.

Ὅμως, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, τὸ θέμα εἶναι πολὺ σοβαρὸ πολιτικὸ καὶ οἰκονομικὸ καὶ δὲ μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ μένει ἀκατατόπιστη καὶ πολὺ περισσότερο νὰ μὴν ἔχει λόγο γι' αὐτό. Ἐπιβάλλεται ὅπως οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ ἔλθουν στὴν Ὁλομέλεια τοῦ Σώματος καὶ νὰ τὸ κατατοπίσουν λεπτομερειακὰ στέλλοντας μάλιστα προηγουμένως ἀντίγραφο τῆς Συμφωνίας πρὸς ὅλα τὰ μέλη τῆς Βουλῆς. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει τὸ συντομότερο καὶ προτοῦ ἡ Βουλὴ ἀρχίσει τὴ συζήτηση τοῦ θέματος. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀνταποκριθεῖ θετικὰ στὴ γενικὴ αὐτὴ ἀπαίτηση τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ.

Ἀπὸ τὴν ὅλη συζήτηση τοῦ θέματος στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἕνα ἦταν τὸ συμπέρασμα. Ὁ λόγος ποὺ ἡ Κυβέρνηση ἐμμένει στὴ συμφωνία σύνδεσης μὲ τὴν ΕΟΚ, παρὰ τὶς φανερὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει ἡ σύνδεση μας γιὰ τὰ ἀγροτικὰ καὶ βιομηχανικά μας προϊόντα καὶ στὶς σχέσεις μας μὲ τὶς ἀραβικές, τὶς ἀναπτυσσόμενες καὶ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες, εἶναι κατὰ κύριο λόγο πολιτικός. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ θέμα προσλαμβάνει πολὺ σοβαρότερες διαστάσεις καὶ ἐπιβάλλεται ὅσον ποτὲ προηγούμενα ἡ ἀνοικτὴ συζήτηση του στὴν Βουλή. Ἴσως μιὰ τέτοια

συζήτηση βοηθήσει τὴν Κυβέρνηση νὰ προβληματιστεῖ καὶ νὰ ἀποφασίσει νὰ διακόψει τὴν πορεία πρός τὴ σύνδεση καὶ νὰ προσανατολιστεῖ πρὸς τὴ μόνη ὀρθὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ γιὰ μιὰν ἀδέσμευτη χώρα ὅπως εἶναι ἡ Κύπρος, ποὺ εἶναι ἡ σύναψη ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μὲ ὅλες τὶς χῶρες περιλαμβανομένης καὶ τῆς ΕΟΚ, στὴ βάση τῆς ἰσοτιμίας καὶ τοῦ ἀμοιβαίου ὀφέλους χωρὶς ὁποιεσδήποτε πολιτικές ἢ ἄλλες δεσμεύσεις.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἔχω ἀναφερτεῖ μὲ ὅλη τὴ δυνατὴ συντομία πάνω σὲ ὁρισμένα καυτὰ ζητήματα τῆς οἰκονομίας μας πιστεύοντας ὅτι ὁ ἀνοικτὸς αὐτός διάλογος ἀνάμεσα στὴ Βουλὴ καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ μποροῦσε νὰ συμβάλει στὴν ὀρθὴ ἀντίκρυση τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία μας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ τοῦ σκληρὰ δοκιμαζόμενου κυπριακοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω λάβει σήμερα ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ Βουλευτὴ Λεμεσοῦ κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους, ὁ ὁποῖος μὲ πληροφορεῖ τὰ ἀκόλουθα :—

«Κατόπιν τῆς ἀνεξαρτοποίησης τῆς Π.Ε.Κ. στὶς 2/2/1981 καὶ τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου της νὰ παραμείνει μακρυὰ ἀπὸ κάθε πολιτικὸ κόμμα ἡ παρουσία μου στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΔΗΚΟ ἔχει τερματισθεῖ καὶ παρακαλῶ νά θεωροῦμαι ἀνεξάρτητος Βουλευτής».

Παρακαλῶ τὸν κ. Χατζηδημητρίου ὅπως ἔλθει στὸ Βῆμα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εἶχε τεθεῖ πέρσι καὶ ξαναμπαίνει φέτος τὸ ἐρώτημα : Ψηφίζονται μόνο ἢ καὶ καταψηφίζονται οἱ Προϋπολογισμοί.

Θεωρητικὰ δὲν διαφωνεῖ κανένας ὅτι ἡ ψήφιση ἢ καταψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν εἶναι μέσα στὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς καὶ ζήτημα ἐπιλογῆς γιὰ τὸν κάθε Βουλευτή.

Καὶ ἡ ψῆφος καὶ ἡ σημασία της καθορίζεται ἀπὸ τὴν ἑρμηνεία της.

Ἐφόσο ἡ διαφωνία τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ μὲ τὴν Κυβέρνηση εἶναι βαθειὰ τόσο στὸ ἐθνικὸ θέμα ὅσο καὶ στὴν οἰκονομική της πολιτικὴ δὲν εἴχαμε ἄλλη ἐπιλογὴ ἀπὸ τὴν καταψήφιση.

Τὶς θέσεις τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ πάνω στὸ ἐθνικὸ θέμα, τοὺς πρόσφυγες, τὰ θύματα τοῦ ἀγώνα, τοὺς ἀγνοουμένους καὶ ἐγκλωβισμένους ἀνάπτυξε χθὲς ὁ Πρόεδρος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος Βάσος Λυσσαρίδης.

Θὰ ἐπιμένουμε ἰδιαίτερα μὲ τὴν ὁμιλία αὐτὴ πάνω στὴν Κυβέρνηση τὴν πολιτική της καὶ τοὺς Προϋπολογισμούς της.

Καλούμαστε νά ψηφίσουμε τοὺς Προϋπολογισμούς, ποιᾶς ὅμως Κυβέρνησης ;

Μιᾶς Κυβέρνησης ποὺ ἀποδιεθνοποίησε τὸ Κυπριακό. Ἡ διαγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη φέτος εἶναι μιὰ μεγάλη ὑποχώρηση ποὺ θὰ μᾶς στοιχίσει ἀκριβά. Ἀπόσυρε ἐπίσης τὴν προσφυγὴ της ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ παρατεινόμενες παραβιάσεις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἀποσιώπησε σχεδὸν τὸ Κυπριακὸ στὴ διάσκεψη τῆς Μαδρίτης καὶ τὸ ὑποβάθμισε στὴ διάσκεψη τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἀδεσμεύτων στὸ Ν. Δελχί.

'Αντὶ μὲ τὴν ἄνοδο τῆς τουρκικῆς χούντας νὰ ἐντείνουμε τὸν ἀγώνα μας ἀτονήσαμε καὶ πρόσφερε ἔτσι ἡ Κύπρος τὴν πιὸ οὐσιαστικὴ βοήθεια στὴν τουρκικὴ χούντα.

Οἱ ἄλλοι κατηγοροῦν τὴν στρατοκρατία στὴν Τουρκία, ἐμεῖς χάριν τοῦ καλοῦ κλίματος σιωποῦμε.

Σήμερα τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ τουρκικὸς στρατὸς ποὺ καταπιέζει τὸν τουρκικὸ λαὸ καταπατᾶ καὶ τὰ ἐδάφη τῆς Κύπρου καὶ καταπιέζει καὶ τοὺς τουρκοκυπρίους θά εἶχε μεγάλη πειστικότητα καὶ ἀπήχηση.

'Αντίθετα ἐμεῖς σιωπήσαμε καὶ ὅταν ἀκόμα ὁ 'Εβρὲν ἔλεγε ὅτι ἡ Κύπρος εἶναι ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς Τουρκίας.

Στὴν ἐξωτερικὴ της πολιτικὴ ἡ Κυβέρνηση ἔπληξε τὸν ἀδέσμευτο προσανατολισμό της μὲ τὴν προσκόλληση ποὺ ἔδειξε πρὸς τὴ Δύση.

'Επίκεντρο τῆς πολιτικῆς της ἦταν ἡ πορεία πρὸς τὴν ΕΟΚ καὶ γενικότερα τὴ Δύση.

Τὰ Ταξίδια τοῦ Προέδρου στὴ Γιουγκοσλαβία καὶ τὶς 'Ινδίες ἦταν χρήσιμα, ὅμως ἐπεισοδιακὲς παρενθέσεις.

"Εχει κλονιστεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη πολλῶν φίλων μας γιὰ τὴ συνέπεια τῆς πολιτικῆς μας.

Οἱ σχέσεις μας μὲ τὸν 'Αραβικὸ κόσμο περνοῦν μιὰ περίοδο μεγάλης δοκιμασίας. Κι' αὐτὸ λόγω τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῶν θέσεων της Κυβέρνησης.

Οἱ 'Ισραηλῖτες πράκτορες περιφέρονται ἀσύδοτοι. Δολοφονοῦν, κατασκοπεύουν συνωμοτοῦν ἐναντίον τῆς Κύπρου καὶ τῶν 'Αράβων.

Τὰ ἀεροδρόμια καὶ τὰ λιμάνια μας εἶναι ὕποπτοι χῶροι δράσης τῆς **MOSSAD.**

Οἱ εἰσαγωγὲς ἀπὸ τὸ 'Ισραὴλ καὶ ἡ χρησιμοποίηση πρώτων ὑλῶν θέτουν σὲ ἄμεσο κίνδυνο τὶς ἐμπορικὲς μας σχέσεις μὲ τὸν 'Αραβικὸ κόσμο.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ διάβημα τῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν, τῶν 'Αραβικῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν, ποὺ βρίσκονται στὴν Κύπρο.

"Αν εἴμασταν βέβαιοι ὅτι ἡ κρίση στὶς Κυπροαραβικὲς σχέσεις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀνωριμότητας καὶ τῶν αὐτοσχεδιασμῶν μας τὸ πρόβλημα θά ἦταν μικρό. Θὰ μπορούσαμε μὲ κατάλληλα διαβήματα νά διορθώναμε τὴν πορεία μας.

Φοβούμαστε ὅμως ὅτι ἡ κρίση μεθοδεύεται μαστορικὰ ἀπὸ διάφορους κύκλους μ' ἐξωτερικὲς ἐξαρτήσεις ἀκόμα κι' 'Ισραηλίτικες καὶ ποὺ ὁδηγοῦν σὲ πλήρη διακοπὴ σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὸν 'Αραβικὸ κόσμο γιὰ νὰ μετατραπεῖ σ' αἰχμάλωτη τῆς Δύσης, τῶν ὑπολογισμῶν καὶ τῶν σχεδίων της. 'Επιδιώκουν οἱ κύκλοι αὐτοὶ νὰ ἀποκόψουν τὴν Κύπρο ἀπὸ τὸν 'Αραβικὸ κόσμο καὶ νὰ τὴν προσδέσουν στὴν Εὐρώπη μ' ἀντάλλαγμα τὴν ἀνάθεση στὸν Κυπριακὸ λαὸ ὑπηρετικῶν καθηκόντων. Φυσικὰ μιὰ τέτοια σύνδεση θἄχει ἄμεσες συνέπειες στὴν πορεία τοῦ 'Εθνικοῦ θέματος. Θὰ δώσει τὸ τελικὸ κτύπημα γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῶν διχοτομικῶν σχεδίων.

'Ορισμένοι λέγουν. Οὔτε οἱ "Αραβες μᾶς ὑποστηρίζουν, καὶ μπορεῖ νὰ ἔχουν δίκαιο ἀπὸ μιᾶς πλευρᾶς γιατὶ τὰ φιλοδυτικὰ 'Αραβικὰ καθεστῶτα δὲν μᾶς ψηφίζουν.

"Ομως δὲν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει, ὅτι ἀκόμα κι' αὐτὰ τὰ καθεστῶτα εἶναι μεγάλοι εἰσαγωγεῖς, κυπριακῶν προϊόντων καὶ μᾶς βοηθοῦν ἔτσι νὰ ἐπιβιώσουμε οἰκονομικὰ σὲ προέκταση καὶ πολιτικά. 'Εξάλλου ἡ Μέση 'Ανατολὴ βρίσκεται σὲ μιὰ τεράστια ζύμωση κι' οἱ προοδευτικὲς ἰδέες κερδίζουν ἔδαφος. "Αν

συμπορευτεῖ μ' αὐτὲς ἡ Κύπρος θἄρθει καὶ ἡ ὥρα τῆς δικῆς της δικαίωσης. Ἐκεῖνο ποὺ ὅλοι μας δὲν πρέπει νὰ ξεχάσουμε εἶναι ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ Ἀραβικὴ περιοχή. Μᾶς περιβάλλει ἡ ἐχθρότητα τῆς Τουρκίας. Νὰ μὴν κάνουμε τὰ πράγματα χειρότερα.

Θὰ πρέπει νά φροντίσουμε μὲ κάθε τρόπο νά βελτιώσουμε πολιτικὰ καὶ οἰκονομικά τὶς σχέσεις μας μὲ τὸν Ἀραβικὸ κόσμο.

Ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιβίωση μας σὰν λαοῦ καὶ σὰν κράτους.

Τὸ τελευταῖο συμβὰν μὲ τ' ἀεροπλάνα ἀποκαλύπτει εἴτε πρακτορισμὸ εἴτε ἐρασιτεχνισμὸ ἀπροσμέτρητων διαστάσεων.

Ἡ ἀθωότερη ἐκδοχὴ εἶναι ὅτι δίνουμε τὴν ἐντύπωση τῶν μαθητευομένων ποὺ ἀπορρίπτονται συνεχῶς στὶς ἐξετάσεις τους.

Πόσο θ' ἀντέξει ἡ Κύπρος αὐτές τὶς ἐλαφρότητες, αὐτὰ τὰ τραγικὰ σφάλματα ποὺ σημειώνονται συχνά ;

Τὴν ἐποχὴ ποὺ συστηματικὰ καλλιεργεῖται ἡ προοπτικὴ τῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων μας μὲ τοὺς Ἄραβες ἡ Τουρκία ἔντεχνα προσπαθεῖ νά δείξει πὼς τάχα ὑποβαθμίζει τὶς δικές της σχέσεις μὲ τὸ Ἰσραὴλ καὶ προωθεῖ στενότερες σχέσεις μὲ τὸν Ἀραβικὸ κόσμο. Καὶ εἶναι σὲ ὅλους φανερὸ ποιὰ συνέπεια θὰ ἔχει ἡ ὁλοκλήρωση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς καὶ μὲ τὰ δικά μας σφάλματα.

Τὸ ὕψος τῶν ἐμπορικῶν καὶ γενικότερων οἰκονομικῶν σχέσεων μὲ τὸν Ἀραβικὸ κόσμο καθορίζουν τὴν ἀξία καὶ τὴ σημασία του.

Σύμφωνα μὲ τὶς τελευταῖες στατιστικὲς τοῦ πρώτου ἐννεαμήνου τοῦ 1980 ἀπὸ τὰ 130 ἑκ. τῶν ἐξαγωγῶν μας τὰ 61 ἑκ. ἀπορροφήθηκαν ἀπὸ τὶς Ἀραβικὲς χῶρες, μὲ πολλὲς ἀκόμα δυνατότητες γιὰ ἐξαγωγὴ γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν μας προϊόντων, ἰδιαίτερα ἀναπτυγμένης τεχνολογίας ἂν μπορούσαμε νὰ προχωρήσουμε πρός τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Πρόσθετα φυσικὰ ὑπάρχει καὶ ὁ τουρισμὸς καὶ ἡ τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ συνεργασία ποὺ εἶναι ἀνεκτίμητη γιὰ τὴν Κύπρο. Τὰ ἄλλα 10 ἑκ. ἀπορρόφησαν οἱ Σοσιαλιστικές χῶρες.

Ὅταν σ' αὐτὰ προσθέσουμε καὶ τὰ 33 ἑκ. τῶν ἐξαγωγῶν μας στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο ἔχουμε πλήρη εἰκόνα τῶν περιοχῶν ποὺ ἡ Κύπρος ἐξάγει τὰ προϊόντα της.

Ἀντίθετα οἱ εἰσαγωγές μας γίνονται ἀπὸ τὴ Δύση.

Ἂν προσθέσουμε καὶ τὴν Ἑλλάδα στὶς χῶρες τῆς ΕΟΚ φτάνουν στὰ 176 ἑκ. Τ' ἄλλα 100 ἑκ. πηγαίνουν σὲ χῶρες ποὺ δὲν παίρνουν παρὰ ἐλάχιστα Κυπριακὰ προϊόντα, ὅπως ἡ Ἰαπωνία, οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἡ Σιγκαπούρη, ἡ Νότιος Κορέα.

Τὸ θλιβερὸ εἶναι ὅτι ἐνῶ ἔναντι τοῦ Ἀραβικοῦ κόσμου στεκόμαστε μὲ αὐστηρότητα, τὶς ἤττες μας στὴν ΕΟΚ παρουσιάζουμε σὰν νίκες.

Αὐτὸ φανερώνει ὅτι ἀποκρύβεται ἡ ἀλήθεια γιὰ τὶς σχέσεις μας μὲ τὴν ΕΟΚ γιατὶ ἡ ἄρχουσα τάξη ἔχει καταθέσει σ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ τὴν ἐπιλογὴ της γιὰ τὸ μέλλον τῆς Κύπρου. Θέλει σύνδεση μὲ τὴν ΕΟΚ ἔναντι κάθε θυσίας γι' αὐτὸ παραβλέπει τὶς δυσκολίες γιὰ τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα καὶ τὸ παραμερισμὸ τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων. Οἱ ὀπαδοί τῆς ἄνευ ὅρων πορείας πρός τὴν ΕΟΚ ἀντιστρατεύονται τὶς σχέσεις μὲ τούς Ἄραβες γιατὶ βλέπουν σ' αὐτὲς τὸ ἐμπόδιον τῆς ὁλοκληρωτικῆς μας παράδοσης πρός τὴ δική τους πολιτική.

'Η τελευταία ποὺ δὲν ἔχει τὸ προηγούμενο της μεταβατικὴ συμφωνία μὲ τὴν ΕΟΚ ἦταν τὸ μεγαλύτερο φιάσκο γιατὶ τίποτα δὲν ἐξασφαλίστηκε ἐνῶ ταυτόχρονα περιπλάκηκε ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση σὲ πρόσθετες διαδικαστικὲς δυσκολίες.

'Ενῶ τίποτα δὲν ἐξασφαλίζουμε ἐκτιθέμεθα στὴν περιοχὴ σὰν Δυτικὸ ἐξάρτημα.

Δὲν εἴμαστε γιὰ κανένα λόγο ἀντίθετοι μὲ τὴν ἀνάπτυξη ἐμπορικῶν σχέσεων μὲ τὴν Εὐρώπη. Τὶς θέλουμε καὶ τὶς ἐπιδιώκουμε. Διαφωνοῦμε ὅμως μὲ τὸ ἄγχος τῆς Κυβέρνησης καὶ τὴν ὑποχωρητικότητα της ἔναντι τῆς ΕΟΚ. Διαφωνοῦμε μὲ τὴν τελωνειακὴ "Ενωση. 'Υποστηρίζουμε ἐμπορικὴ συμφωνία καὶ στροφὴ στὸ γειτονικό μας χῶρο, 'Αραβικὸ κι' 'Αφρικανικό. "Αν διαθέταμε μιὰ καλύτερη σύνδεση μὲ τὴν περιοχή, ἂν εἴχαμε καλύτερη ἀεροπορικὴ καὶ ναυτιλιακὴ ἐπικοινωνία οἱ προοπτικὲς θὰ ἦταν καλύτερες.

Συμφωνῶ μὲ τὸν προηγούμενο συνάδελφο ποὺ ἀναφέρθηκε ὅτι ἡ ἐνημέρωση ποὺ εἴχαμε ἀπὸ τοὺς 'Υπουργοὺς ἦταν ἐγκυκλοπαιδικοῦ χαρακτήρα καὶ ὄχι πολιτικοῦ καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ προλάβει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσει τὸ θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ'. Γι' αὐτὸ ἐπικαλοῦμαι τὴ βοήθεια τοῦ Προέδρου ὥστε νά μεθοδεύσει κατὰ τέτοιο τρόπο τὶς ἐργασίες τῆς Βουλῆς στὸ ὑπόλοιπο χρονικὸ διάστημα ποὺ μᾶς μένει γιὰ νὰ προλάβουμε νὰ συζητήσουμε τὰ πολὺ σοβαρὰ θέματα εὐρύτερης πολιτικῆς ποὺ εἶναι γραμμένα στὸ Κεφάλαιο Δ', ὅπως τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ τῶν σχέσεών μας μὲ τὴν ΕΟΚ.

Οἱ ἀποτυχίες τῆς Κυβέρνησης δὲν περιορίστηκαν μόνο στὸ διεθνὴ χῶρο. 'Επεκτάθηκαν καὶ στὸ ἐσωτερικό.

Γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει ὁ Πρόεδρος τὴν κριτικὴ ποὺ ὀγκοῦται ἀναπτύσσει μιὰ καθαρὰ προεκλογικὴ δραστηριότητα.

Τὸ τελευταῖο δίμηνο ὅταν πιὰ οἱ Προϋπολογισμοὶ ἦταν μπροστὰ στὴ Βουλή, ὁ Πρόεδρος περιόδευε γιὰ νὰ μελετήσει τοπικὰ προβλήματα. 'Υπάρχει πρῶτα ἕνα θέμα δεοντολογίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειὰ τοῦ Προέδρου, ἢ εἶναι μήπως προεκλογικὰ πυροτεχνήματα ; Καὶ' ἂν εἶναι αὐτὸ μιὰ κύρια ἀσχολία γιὰ τὸν Πρόεδρο τότε ποιὰ εἶναι ἡ δουλειά τῶν Βουλευτῶν του ἢ τῶν 'Υπουργῶν του ;

Φυσικὰ δὲν θέλουμε ν' ἀποκλείσουμε ἀπὸ τὰ θέματα τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Προέδρου τὰ τοπικὰ προβλήματα. "Ομως νά μὴ γίνεται αὐτὸ ἡ ἀσχολία του καὶ μόνο προεκλογικά.

Πάνω στὸ θέμα τῶν τοπικῶν προβλημάτων γίνεται ὁ μεγαλύτερος ἐμπαιγμὸς τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ, γιατί :

(α) Τὰ ἔργα ποὺ προνοεῖ ὁ Προϋπολογισμὸς εἶναι ἐλάχιστα. "Ενας ἐνδεικτικὸς ἀριθμὸς ποὺ ἀναφέρθηκε χθὲς ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη εἶναι χαρακτηριστικός. £40,000 γιὰ τούς δρόμους τῆς Λεμεσοῦ ποὺ καλύπτουν τὰ ἔξοδα γιὰ τὴν κατασκευὴ ἑνὸς μιλιοῦ.

(β) Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ καταρτίσει συνολικὸ σχέδιο περιφερειακῆς ἀνάπτυξης, καὶ

(γ) γιατὶ ἡ μέθοδος τῆς ὑποβολῆς περιστασιακῶν αἰτημάτων ἀπὸ τοὺς κοινοτάρχες, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τοὺς Βουλευτές, καὶ ἡ παροχὴ τελικὰ ἑνὸς μικροῦ ποσοῦ γιὰ κάλυψη κάποιας ἀνάγκης συντελεῖ στὴν κατασπατάληση χρημάτων χωρὶς νά γίνονται καὶ τὰ ἔργα ποὺ χρειάζεται μιὰ κοινότητα.

'Η προεκλογικὴ δραστηριότητα τοῦ Προέδρου μπορεῖ νά βοήθησε τὸ κόμμα του, ἀλλὰ δὲν βοήθησε τὴν προεδρία καὶ τὴν Κυβέρνηση. 'Ενῶ κατασπατα-

λοῦνται ὧρες γιὰ κομματωφελεῖς συσκέψεις καὶ ὑποσχέσεις γιὰ λύση περιθωριακῶν προβλημάτων, τὰ μεγάλα θέματα χρονίζουν.

Ἡ Κυβέρνηση παραμένει ἀδύναμη κι' ἀντιφατικὴ μπροστὰ στὰ μεγάλα προβλήματα καὶ παραλύει.

Τὸ 1979 καὶ τὸ 1980 ἀπασχόλησε τὴ Βουλὴ ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Λευκωσίας. Τὸ συμβόλαιο ποὺ ὑπόγραψε ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν Ἑταιρεία ΞΕΚΤΕ ἦταν ἀσαφὲς καὶ λιροφάγο πρὸς ὄφελος τῆς ἑταιρείας. Τὸ κακὸ φαίνεται νὰ ἐπιδεινώθηκε τὸν τελευταῖο χρόνο γιατὶ οἱ ὅροι τοῦ συμβολαίου φαίνεται νὰ ἔγιναν στὴν πράξη ἀκόμα πιὸ ἐλαστικοὶ καὶ ἡ καθυστέρηση ποὺ ὑπῆρχε πάει νὰ διπλασιάσει τὸ χρόνο γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου μὲ φυσικὴ συνέπεια τὴ σημαντικὴ αὔξηση τῆς δαπάνης. Ἡ μετατροπὴ τῶν μιλιῶν σὲ χιλιόμετρα εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μικρὰ τεχνάσματα ποὺ δὲν προωθοῦν τὴν ἐπιτάχυνση τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου.

Ἐνῶ τὰ κόμματα καὶ ἡ πολιτική τους παραγνωρίζονται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἐκδηλώνεται μιὰ στενὴ συνεργασία μὲ ὀργανώσεις.

Δὲν ὑποτιμοῦμε οὔτε τὸ ρόλο οὔτε τὴ σημασία τῶν ὀργανώσεων, ὅμως ἡ συμμετοχὴ ὀργανώσεων σὲ συμβούλια ποὺ παίρνουν ἀποφάσεις καὶ ποὺ κόμματα, ἀκόμα καὶ ἡ Βουλή, εἶναι δεσμευμένα ν' ἀκολουθήσουν ἀποτελεῖ τουλάχιστον μιὰ ἀπαράδεκτη κατάσταση ἂν ὄχι ἀνωμαλία.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ προάγει τὶς παρασκηνιακὲς ζυμώσεις καὶ προωθεῖ συμβιβασμοὺς μὲ παρασκηνιακὲς δοσοληψίες.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ κανένα οὐσιαστικὸ ἰδιαίτερα ἐργατικὸ πρόβλημα δὲν ἤρθε μπροστὰ στὴ Βουλή.

Κι' ὁ ἴδιος λόγος στάθηκε ἕνα παθητικὸ γιὰ τὸ ἀναλογικὸ σχέδιο κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ τὸ τονίσαμε ὅταν συζητεῖτο τὸ νομοσχέδιο καὶ ὄχι μόνο τώρα. Ἂν τὰ ἐρωτήματα ποὺ συζητήθηκαν εἴτε στὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα εἴτε στὴν Οἰκονομικὴ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔρχονταν μπροστὰ στὴ Βουλὴ θὰ δίνονταν λύσεις πολιτικές, θὰ γνώριζε ὁ λαὸς τὶ ἀκριβῶς γίνεται. Θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποστηρίζαμε τὸ ἀναλογικὸ ἐκ τῶν προτέρων καὶ ὄχι ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅπως γίνεται τώρα. Θὰ γνώριζε ἂν θά εἴχαμε καὶ ποιὸ σύστημα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ποιὲς δυσκολίες θ' ἀντιμετωπίζαμε καὶ μὲ ποιὸ δικαιολογητικὸ καθορίστηκαν οἱ συνεισφορὲς ἐργατῶν, ἐργοδοτῶν καὶ αὐτοεργοδοτουμένων. Ἀντὶ νὰ συζητηθεῖ στὸ προσκήνιο τὸ ἀναλογικὸ ἔγινε θέμα τοῦ παρασκηνίου καὶ τῶν ἐπαϊόντων ἐνῶ ὁ λαὸς κι' οἱ πολιτικὲς ἔμειναν στὸ σκότος κι ἦσαν ἀμέτοχοι εὐθύνης γιὰ τὶς λύσεις ποὺ δόθηκαν. Ἡ τριμερὴς συνεργασία δὲν μπορεῖ νά ὑποκαταστήσει τὰ κόμματα, τὶς ταξικὲς διαφορὲς καὶ τὴν ἀνάγκη γιὰ προληπτικὴ ἐπιλογή. Προσκόλληση σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία δημιουργεῖ νέα ἀδιέξοδα.

Ἡ Κυβέρνηση στὶς συνεργασίες της μὲ ὀργανώσεις γιὰ λόγους πολιτικοῦ ὑπολογισμοῦ ἀποκλείει κάθε νέα ὀργάνωση ποὺ ὑποκύπτει στοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν παλαιοτέρων. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ διαιρεῖ τὶς ὀργανώσεις σὲ προνομιοῦχες καὶ μὴ καὶ ὁδηγεῖ κατ' εὐθείαν σὲ μιὰ συνεταιριστικὴ δικτατόρευση τοῦ λαοῦ.

Ὑπάρχουν καὶ ὁρισμένα θέματα ποὺ δὲν ἀφοροῦν ἄμεσα τὸν Προϋπολογισμὸ ἢ ἄλλα ποὺ ἀπαιτοῦν μιὰ καθαρὴ στάση.

Ποιὸ σημαντικὸ ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ ὑπόθεση τῆς κρατικῆς μας ὑπόστασης. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι θεωρητικό. Συνδέεται μὲ τὴν ἐπιβίωση μας σὰν λαοῦ. Τὸ

κῦρος μας σὰν κράτος περιορίζεται ἀπὸ δικές μας ἀστοχίες ἐκτίθεται ὅταν περιφερόμαστε χωρὶς πρόγραμμα καὶ στόχους, ὅταν λείπει τὸ μέτρο.

Κινδυνεύουμε νά χάσουμε τὴν ὑπόσταση μας στὸ βαθμὸ ποὺ ὑποβαθμίζουμε τὸν ἀντικατοχικό μας ἀγώνα, ἀποδιεθνοποιοῦμε τὸ ζήτημα μας κι' ἀναγνωρίζουμε ἔστω ἔμμεσα τὸ Ντενκτάς.

'Η ὑπόθεση τῆς περιφρόνησης τῶν κρατικῶν μας συμβόλων εἶναι μιά παληὰ ἱστορία ποὺ ἀναφέρτηκε πολλὲς φορές, ὅμως λείπουν οἱ ἄνδρες γιὰ νὰ προχωρήσουν στὴ λήψη ἀποφάσεων.

'Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας σ' ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου δέχεται τὸ χαιρετισμὸ τῆς Κυπριακῆς σημαίας, ὄχι ὅμως στὴν Κύπρο. Στὰ ζητήματα αὐτὰ ὤφειλε νὰ ἀναλάβει πρωτοβουλίες κι' ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνηση. Τό ὅτι δὲν τὸ ἔκανε δὲν λιγοστεύει τὶς δικές της εὐθύνες καὶ τὶς δικές μας εὐθύνες, τὶς Κυβερνητικὲς ἐννοῶ εὐθύνες.

"Οταν ἀντιμετωπίζει τέτοια προβλήματα διερωτᾶσαι ποιὸς ἀλήθεια κυβερνᾶ αὐτὸν τὸν τόπο ;

'Η παθητικότητα τῆς Κυβέρνησης ἐπέτρεψε τὴν ἀντικατάσταση τοῦ Διοικητῆ τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς μὲ ἀπόφαση ποὺ πῆρε στὴν 'Αθήνα ὁ κ. 'Αβέρωφ.

'Η ἀπόφαση δὲν προωθήθηκε γιὰ ἐφαρμογὴ λόγω τῆς παλλαϊκῆς ἀντίδρασης, ὅμως ἀποκαλύπτει μιὰ νοοτροπία ποὺ τὶς ρίζες της ἔχει στὰ μαῦρα χρόνια τοῦ ἀνταγωνισμοῦ 'Αθήνας—Λευκωσίας τὴν ἐποχὴ τῆς χούντας καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῆς 'Αθήνας μὲ τελικὸ ἀποτέλεσμα τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα ποὺ ἔφερε τὴν Κυπριακὴ καταστροφή.

'Η διαφύλαξη τῆς ἐγκυρότητας καὶ τῆς σοβαρότητας τοῦ κράτους ἀποτελεῖ βασικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ τοῦ 81 εἶναι οἱ ἴδιοι μ' ἐκείνους τοῦ 80 καὶ ὅλους τοὺς προηγουμένους. 'Η κατάθεση κι' ἡ ἀνάλυση τους εἶναι μιὰ πολὺ πληκτικὴ ὑπόθεση γιατὶ τοὺς λείπει ἡ ἀνανέωση καὶ ἡ εἰσαγωγὴ νέων στοιχείων.

"Οπως καὶ στὸν πολιτικὸ ἔτσι καὶ στὸν οἰκονομικὸ τομέα ἀκολουθοῦμε μιὰ τακτικὴ ἀκροβασίας. Μᾶς λείπουν τὰ σταθερὰ ὑπόβαθρα. Στὰ 20 χρόνια τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἔγιναν ἔργα, βοηθήθηκε τὸ κεφάλαιο, ὅμως ἔλειψε ἕνα ὅραμα γιὰ τὸν τόπο καὶ τὸ μέλλον του. Πιθανὸ νά λεχθεῖ ὅτι τοῦτο ὀφείλετο στά ταραγμένα χρόνια ποὺ περάσαμε. "Ομως ἂν ὑπῆρχε ἕνας προγραμματισμὸς γιὰ βασικά ἔργα ὑποδομῆς θὰ μπορούσαμε νά στηρίζαμε καλύτερα καὶ τὸ λαὸ καὶ τὸν τόπο.

Παρόλες τὶς συζήτησεις δὲν ἔγινε Πανεπιστήμιο, καὶ τοῦτο εἶναι σημαντικὸ καὶ γιὰ τὶς πολιτικὲς καὶ τὶς κοινωνικὲς ἐξελίξεις.

Δὲν ἐφαρμόστηκε σχέδιο ὑγείας.

Δὲν ἔγινε ἀρχὴ ὑδάτων καὶ μᾶς κατατυραννοῦν τὰ σουλτανικὰ προνόμια.

Δὲν ὑπάρχει ἰσομερὴς ἀνάπτυξη καὶ δημιουργοῦνται ἔτσι οἱ προνομιοῦχοι καὶ οἱ διενοπαθοῦντες, κι' ἀνάμεσα στοὺς πρώτους ὁ πληθυσμὸς τῶν χωριῶν καὶ οἱ ἀγρότες μας.

Δὲν ἀξιοποιοῦνται οἱ πόροι πρὸς ὄφελος τῆς Κύπρου ἀλλὰ τῶν ξένων καὶ τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας.

Δὲν λειτούργησε ἡ δικαιοσύνη γιά τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα ἐνάντια στὴν Κύπρο, γιά τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ὁ Σαμψὼν ἐξακολουθεῖ νὰ βρίσκεται ἀσύδοτος στὸ ἐξωτερικό. Τὸ κράτος μας λειτουργεῖ γιά τοὺς λίγους καὶ καταπιέζει τοὺς πολλούς.

Ἄλλες χρονιὲς προσπαθούσαμε νὰ ἀποδείξουμε μ' ἀριθμοὺς καὶ στοιχεῖα τὴ μονόπλευρη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ τὶς δυσμενεῖς συνέπειες της γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Λέγαμε ὅτι δὲν ὑπάρχει οἰκονομικὸ θαῦμα καὶ λέγαμε ὅτι θὰ πᾶμε σὲ ἐπικίνδυνο πληθωρισμό. Φέτος εἶναι φανερὰ καὶ τὰ δυό. Γι' αὐτὸ θὰ προχωρήσουμε πάρα πέρα τὴν κριτικὴ μας, θὰ τὴ συνδυάσουμε μέ τὶς εἰσηγήσεις μας— γιὰ μιὰ ἄλλη οἰκονομικὴ πολιτική, γιὰ μιὰ ἄλλη κοινωνικὴ τάξη, γιά μιὰ ἄλλη κοινωνία.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ τοῦ 80 ὀνομάζονταν προϋπολογισμοὶ λιτότητας καὶ συνοδεύτηκαν μὲ πολλοὺς ἔμμεσους φόρους.

Τὴν ἴδια ὅμως χρονιὰ προχωρήσαμε σὲ μεγαλύτερες σπατάλες. Ἡ αὔξηση τοῦ ἐλλείμματος στὶς τρέχουσες συναλλαγὲς καὶ στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν μ' ἀποτέλεσμα τὴ μείωση τῶν συναλλαγματικῶν μας ἀποθεμάτων ποὺ ἀντιμετωπίστηκε μὲ τὸν ἐξωτερικὸ δανεισμὸ ἦταν τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς.

Κοντὰ στ' ἄλλα, στὰ 1980 προστέθηκαν ἄλλα 19 ἐκ. γιὰ τὸ Συνεργατισμό. Οἱ προϋπολογισμοὶ τοῦ 80 ἀνατράπηκαν ὁλοκληρωτικὰ καὶ φοβούμαστε ὅτι κι' οἱ προϋπολογισμοὶ τοῦ 81 δὲν θἄχουν καλύτερη τύχη.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ ποὺ ἔχουμε μπροστὰ μας εἶναι Προϋπολογισμοὶ διαίρεσης, διαιώνισης τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν χασμάτων, προϋπολογισμοὶ ταξικοὶ ποὺ διαιωνίζουν τὰ προνόμια τῶν λίγων κι' αὐξάνουν τὴ δυστυχία τῶν πολλῶν, ποὺ συντηροῦν τὶς ὑφιστάμενες κοινωνικὲς δομές.

Εἶναι παρόλες τὶς διακηρύξεις τῆς Κυβέρνησης προϋπολογισμοὶ κάτω ἀπὸ τὴν εὐρεία τους ἔννοια, πληθωριστικοί.

Πλήττουν τὰ λαϊκὰ στρώματα, τοὺς μισθοὺς τῶν ἐργαζομένων, αὐτοὺς ποὺ παίρνουν τιμαριθμικὴ αὔξηση κι' αὐτοὺς ποὺ δὲν παίρνουν, ἰδιαίτερα αὐτοὺς ποὺ δὲν παίρνουν σὰν τοὺς συνταξιούχους ἢ τοὺς χαμηλοὺς εἰσοδηματίες ποὺ ἔχουν σταθερὸ εἰσόδημα.

Οἱ ἐπιχειρηματίες παράλληλα ἀναλαμβάνουν βραχυπρόθεσμες κερδοσκοπικές ἐπιχειρήσεις ποὺ στηρίζονται σ' ἔνταση ἐργασίας.

Ἡ ὅλη πληθωριστικὴ κατάσταση ὁδηγεῖ πρόσθετα σὲ μιὰ αὔξηση τῆς κατανάλωσης ποὺ διευρύνει τὰ ἐλλείμματα κι' ὅλες τὶς δυσμενεῖς συνέπειες.

Ἡ Κυβέρνηση προχωρεῖ σὲ διακηρύξεις ὑπὲρ τῆς λιτότητας. Θέλει ὅμως μιὰ λιτότητα σὲ βάρος τῶν ἐργαζομένων, τροφοδοτεῖ τὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ κεφαλαίου (ὅπως γιὰ τὰ κόστα, τὴν παραγωγικότητα) ποὺ ἀποσκοπεῖ στὴν παγοποίηση τῶν μισθῶν καὶ προωθεῖ αὔξηση τῶν προνομίων γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία.

Στὴν ὁμιλία του ὁ Ὑπουργὸς προσπαθεῖ νά δημιουργήσει ἐντυπώσεις θετικῶν ἐξελίξεων μέσα στὸ 81, μιλᾶ γιὰ ποιοτικὰ μέτρα στὴν παροχὴ πιστώσεων, ὅμως ὁ ἴδιος παραδέχεται ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομέας ὑστέρησε σὲ ἀπογοητευτικὸ βαθμὸ στὴν προώθηση νέων ἐπενδύσεων.

Μᾶς λέγει ὅτι μειώθηκε ἡ αὔξηση τῆς ἐνεργοῦ ζήτησης, ὅμως τὸ ἔλλειμμα στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο ἦταν 214 ἐκ. λίρες, καὶ στὶς τρέχουσες συναλλαγὲς 88 ἐκ. λίρες.

'Ομολογεῖται μείωση τῆς παραγωγικότητας, ὅμως ὑποστηρίζεται πρόοδος στὴν παραγωγή. Ἔχουμε δυσχέρειες στὶς ἐξαγωγές μας καὶ μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὔξησης, ὅμως ἱκανοποιεῖται μὲ τὴν ἔστω σχετικὴ αὔξηση. Ἔχουμε δείγματα ἀνεργίας ὅμως δὲν ἀνησυχεῖ ἡ Κυβέρνηση γιατὶ εἶναι μικρὴ ἡ αὔξηση.

'Εξαγγέλλει ὁ 'Υπουργός κράτος εὐημερίας ὅταν τὸ σύνολο σχεδὸν τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης στηρίζεται στὶς εἰσφορές ἢ στὴ φορολογία τῶν ἐργαζομένων, τῶν μισθωτῶν καὶ τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων.

Γιὰ τὸ 81 ὁ 'Υπουργὸς Οἰκονομικῶν μᾶς λέγει ὅτι τὰ δεδομένα δὲν ἐπιτρέπουν μεγάλα περιθώρια οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, ὅμως προβλέπει θετικὸ ρυθμὸ ἀνάπτυξης.

'Η πρόβλεψη εἶναι ὅτι θά ἔχουμε τὸ 1981 ἐπανάληψη πρὸς τὸ χειρότερο τῶν ἴδιων φαινομένων τοῦ 80 καὶ ποὺ θὰ προδιαγράφουν μελλοντικές δυσμενεῖς ἐξελίξεις.

'Υπάρχει μόνο ἕνα σημεῖο στὸ ὁποῖο ἐπιμένει μὲ σαφήνεια ἡ Κυβέρνηση, στὴν πολιτικὴ τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. 'Η Κυβέρνηση πάνω στὸ σημεῖο αὐτὸ βρίσκεται κοντὰ στὶς ἀπόψεις τῶν ἐργοδοτῶν, βλέπει σὰν κίνδυνο τὶς αὐξήσεις στοὺς μισθοὺς καὶ κάνει μόνο θεωρητικὸ ὑπαινιγμὸ γιὰ τὰ κέρδη.

Γιὰ νὰ προωθήσει μάλιστα τὴν πολιτικὴ της διατυπώνει τὴν ἀπειλὴ ὅτι ἂν δὲν δεχτοῦν τοὺς ὅρους τῆς Κυβέρνησης οἱ ἐργαζόμενοι τότε τὰ δημοσιονομικὰ μέτρα ποὺ θὰ παρτοῦν γιὰ νὰ σωθεῖ ἡ οἰκονομία καὶ νά περισταλεῖ ὁ πληθωρισμὸς θά δημιουργήσουν ἀνεργία.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπειλὴ πρὸς τοὺς ἐργαζομένους.

Ποιὰ ὅμως ἡ ἀπειλὴ πρὸς τοὺς ἐπιχειρηματίες ; Καμμιά. Προσφέρονται ἀντίθετα περισσότερα κίνητρα καὶ νέα ὠφελήματα.

Οἱ ἐκκλήσεις τοῦ 'Υπουργοῦ γιὰ πρόταξη τῶν μακροχρόνιων ὠφελημάτων γιὰ τὸν τόπο ἔναντι τοῦ πρόσκαιρου ἀτομικοῦ ἢ ὁμαδικοῦ κέρδους μᾶς βρίσκει σύμφωνους.

Φοβούμαστε ὅμως ὅτι ἀπευθύνεται πρός τὴν ἐσφαλμένη κατεύθυνση. 'Η ἄποψη του στρέφεται πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ἀντὶ πρὸς τὸ μεγάλο κεφάλαιο, τὴν οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία ποὺ καρπώθηκε τοὺς κόπους καὶ τὶς θυσίες τῶν ἐργαζομένων γιὰ νὰ συγκεντρώσει ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια λίρες καὶ νὰ τὰ διοχετεύσει στὸ ἐξωτερικό. Ὅπως ἐπίσης λάθος ὑπάρχει στὴν ἔκκληση γι' ἀποφυγὴ ἀναφορᾶς στὰ οἰκονομικά προβλήματα στὴν προεκλογικὴ περίοδο γιατὶ πρώτη ἡ Κυβέρνηση προχώρησε πρὸς τὴν καυτεύθυνση αὐτὴ μὲ τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου καὶ μὲ τὶς δημόσιες ὑπηρεσίες, καὶ μὲ τὴ μονοπώληση τοῦ ἡμικρατικοῦ P.I.K. καὶ μὲ μιὰ προπαγάνδα σὲ μεγάλο βαθμὸ φτηνή. 'Αφήνει τὰ μεγάλα προβλήματα ἡ Κυβέρνηση μετέωρα κι' ἀρκεῖται νά κάμνει παρατηρήσεις καὶ διαπιστώσεις.

Δὲν παίρνει μέτρα ἡ Κυβέρνηση, δὲν συγκεκριμενοποιεῖ τὶς ἀπόψεις της, φοβᾶται τὰ προβλήματα, κι' ἐπιμένει στὰ κίνητρα. Κι' ἐκεῖ ποὺ ἐπισημαίνει κάποια προβλήματα ἢ κάνει εἰσηγήσεις, μένει τελικὰ ἀναποφάσιστη.

Θὰ ἐκφράζαμε τὴν πραγματικότητα ἂν λέγαμε ὅτι πολιτική της εἶναι ἡ συρρίκνωση τοῦ δημόσιου τομέα, ἡ ἀκόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση τοῦ δημόσιου τομέα, ἡ μεγαλύτερη ἐνίσχυση τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, τοῦ κεφαλαίου. 'Ο περιορισμὸς τῶν δαπανῶν στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ παρόλες τὶς διακηρύξεις εἶναι ἐμφανής.

'Η πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης βαδίζει πάνω στὰ πρότυπα τῶν συντηρητικῶν Κυβερνήσεων τῆς Δύσης ποὺ γιὰ νὰ συγκρατήσουν τὴν οἰκονομία καὶ τὸ νόμισμα

στρέφονται πρός τὸν περιορισμὸ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων μὲ βαρύτατες συνέπειες στὴν ἀπασχόληση καὶ στὸ βιοτικό τους ἐπίπεδο.

Τὸ σχῆμα πιὰ εἶναι ὀξύμωρο : 'Οδεύουμε σ' ἐκείνη τὴν κατάσταση ποὺ σωτηρία τῆς οἰκονομίας σημαίνει λαϊκὴ δυστυχία.

'Η πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης μᾶς θυμίζει πολιτικὴ Θάτσερ. Θέλει τὰ πλατειὰ στρώματα χωρὶς εἰσοδήματα ἢ καὶ μὲ μειωμένα εἰσοδήματα γιά νὰ πλήξει τὸν πληθωρισμὸ μὲ τὴ μείωση τῆς κατανάλωσης.

Θέλει νὰ ἐνθαρρύνει τὸ κεφάλαιο γιά μεγαλύτερη δραστηριότητα δίνοντας νέα προνόμια, νέα κίνητρα καὶ χαμηλὰ μεροκάματα ποὺ θὰ τὰ ἐξασφαλίζει ἡ δεξαμενὴ τῶν ἀνέργων.

Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων εἶναι ποὺ ἐνδιαφέρεται νά προωθήσει ἡ Κυβέρνηση.

Προχωρεῖ ἐπίσης σὲ ἀναβολὴ ἐφαρμογῆς σχεδίων κοινωνικῆς ὠφέλειας ἢ τὰ καθηλώνει στὰ προηγούμενα ἐπίπεδα. Θέλει μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ ἐξασφαλίσει ἐξοικονομήσεις.

Οἱ φετεινοὶ Προϋπολογισμοὶ ὁδηγοῦν σ ' ἀποτελμάτωση τὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Δὲν περιλαμβάνονται παιδοκομικοὶ σταθμοὶ στὸν προϋπολογισμό, δὲν ἱδρύονται νηπιαγωγεῖα, δὲν προωθεῖται ἡ δωρεὰν παιδεία, δὲν βελτιώνεται ἡ κοινωνικὴ εὐημερία, δὲν βελτιώνεται ἡ θέση τοῦ στρατιώτη ποὺ μὲ τὶς 6 λίρες στερεῖται τὰ πάντα, καὶ δὲν εἶναι θέμα μισθοδοσίας, εἶναι θέμα κοινωνικῆς πολιτικῆς ἡ βελτίωση τῆς θέσης τοῦ στρατιώτη γιατὶ ἔχει ὑποβιβάσει τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ μας, οἱ ἀνάγκες τοὐλάχιστον τῆς διακίνησης ἢ καὶ τῆς κάλυψης τῶν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν τῶν στρατευμένων παιδιῶν μας.

Δὲν προωθεῖται ἡ πολιτιστικὴ πολιτική. Θεωρεῖται πολυτέλεια. Οἱ βιβλιοθῆκες, τὰ πολιτιστικὰ κέντρα, εἶναι γιά τὴν κοινωνία μας ἐκτὸς κλίματος. Φυσικὰ ὑπάρχουν καὶ οἱ περιπτώσεις ὅπου καταστρέφονται γιὰ νά κτισθοῦν πάνω σ' αὐτὰ ξενοδοχεῖα γιὰ τουριστικὴ ἀνάπτυξη. Δὲν ὑπάρχει πληθυσμιακὴ πολιτικὴ γι' αὐτὸ λιγοστεύουμε—καὶ ἐφιστῶ τὴν προσοχὴ τῆς Βουλῆς πάνω στὸ σημεῖο αὐτὸ γιατὶ πιθανὸ νὰ σημάνει καθοριστικὸ σημεῖο γιά τὶς ἐξελίξεις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Κάποτε θὰ κριθεῖ ἡ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἀπὸ τὴν πληθυσμιακὴ ἀναλογία καὶ ἀλλοίμονο ἂν βρεθεῖ σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα ἡ πληθυσμιακὴ σχέση, γιατὶ θὰ ἔχουν ἀνατραπεῖ στὸ μεταξὺ τὰ δεδομένα ποὺ ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τὸ 1974, ὁ δὲ τρόπος ἀντιμετώπισης εἶναι βασικὰ οἰκονομικός.

Εἶναι ἀτύχημα ὅτι δὲν ἔγινε ἀντιληπτὴ ἡ σοβαρότητα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μέχρι τῆς στιγμῆς.

Τὰ ἀναπτυξιακὰ ἔργα στὰ χωριὰ ἔχουν σχεδὸν μηδενιστεῖ χάριν τῶν οἰκονομικῶν. Φυσικὰ ὑπάρχουν κι ' ἐκεῖνοι ποὺ δὲν πιστεύουν στὴν ἀξία καὶ τὴ χρησιμότητα τῶν χωριῶν καὶ ἐπιδιώκουν συνειδητὰ τὴν διάλυση τους. Δὲν συμφωνοῦμε μὲ αὐτὴ τὴ λογική. 'Αντίθετα πιστεύουμε στὴν ἀναγκαιότητα τῆς στήριξης καὶ τῆς ὑποβοήθησης τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀγροτικῶν κοινοτήτων ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν. Οἱ ἀναπτυξιακὲς ὑπηρεσίες παγοποίησαν τὴ δραστηριότητα τους, ὅπως συνέβηκε μὲ τὸ Κέντρο Παραγωγικότητας. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὶς Κοινωνικὲς 'Υπηρεσίες.

Πιθανὸ νά μᾶς λεχθεῖ ἢ νὰ ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση ὅτι εὐημεροῦμε γι' αὐτὸ δὲν χρειάζονται πολλὰ μέτρα γιὰ προώθηση κοινωνικῆς πολιτικῆς ἢ ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα περιθώρια περικοπῆς εἰσοδημάτων.

Τέτοια ἄλλωστε ἐντύπωση δίνουμε καὶ στοὺς ξένους : Οἱ Κύπριοι, εἶπε ξένος Πρεσβευτὴς στὴν Κυβέρνηση τους εὐημεροῦν γι' αὐτὸ δὲν χρειάζονται βοήθεια—ὅταν ρωτήθηκε γιὰ νὰ δώσει ἔκθεση γιά κατασκευὴ κάποιου ἔργου στὴν Κύπρο μὲ χρηματοδότησης ξένης Κυβέρνησης. Στοιχεῖα ἔχω δώσει στὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν. Σημειωτέον ὅτι γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ξέσπασε σκάνδαλο στὴ χώρα τοῦ Πρεσβευτῆ διότι δὲν θεωρήθηκε ἱκανοποιητικὴ ἡ διαπίστωση τοῦ Πρεσβευτῆ διότι μιά χώρα ποὺ βρίσκεται κάτω ἀπὸ κατοχὴ μὲ 200,000 πρόσφυγες, κι' ἔτσι δυσκολεύτηκε ὁ Πρεσβευτὴς ὄχι ἀπὸ τὴ δική μας Κυβέρνηση ἀλλὰ ἀπὸ τὴ δική του Κυβέρνηση, διότι θεωρήθηκε παράλογη ἡ Ἔκθεση.

Σ' αὐτὸ λοιπὸν τὸν τόπο τῆς φαινομενικῆς χλιδῆς ὑπάρχουν 6,276 περιπτώσεις ποὺ καλύπτουν 14,000 ἄτομα ποὺ ζοῦν μὲ δημόσια βοηθήματα.

Μιὰ τέτοια τετραμελὴς μὴ προσφυγικὴ οἰκογένεια παίρνει £38.700 μὲ δικαίωμα 50% πάνω στὸ ποσὸ αὐτὸ γιὰ ἐνοίκιο. Καὶ μιὰ προσφυγικὴ τετραμελὴς οἰκογένεια παίρνει £43.500 κι' ἐπιδότηση ἐνοικίου γιὰ νὰ ζεῖ ἕνα μήνα.

Ἂν προσθέσουμε σ' αὐτοὺς τοὺς συνταξιούχους, τοὺς πολύτεκνους καὶ τοὺς ἀγρότες ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν θὰ διαπιστώσουμε ὅτι πάνω ἀπὸ 100,000 ἄνθρωποι ζοῦν σ' αὐτὸ τὸν τόπο κάτω ἀπὸ πολὺ σκληρὲς συνθῆκες, γιὰ νὰ μὴν τὴ χαρακτηρίσουμε μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη λέξη ποὺ δὲν ξέρω πόσο θὰ γίνει κατανοητή.

Ἡ ζωὴ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων δοκιμάζεται σκληρὰ μὲ τὸν πληθωρισμὸ καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ δὲν παρέχει καμμιὰ δυνατότητα προστασίας. Αὐτὴ ἡ κοινωνία τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν χασμάτων σίγουρα δὲν ταιριάζει μὲ τὴ φυσιογνωμία ποὺ θἄπρεπε νά εἶχε μιὰ κατεχόμενη χώρα μὲ 200,000 πρόσφυγες, μὲ χῆρες καὶ ὀρφανά, μέ τὶς τραγικὲς οἰκογένειες τῶν 2,000 συμπατριωτῶν μας.

Οἱ παροχές πρὸς τὰ θύματα εἶναι πολὺ χαμηλές. Τοῦτο εἶναι ἐνδεικτικὸ τῆς κοινωνικῆς ἀδιαφορίας γιὰ τὸν ἀγώνα καὶ τὰ θύματά του. Τρακόσια μίλς βοήθεια Χριστουγεννιάτικη σὲ παθόντα. Αὐτὸ τοὐλάχιστο δημοσιεύτηκε χωρὶς νά διαψευστεῖ στὶς ἐφημερίδες τῆς περασμένης βδομάδας.

Οἱ κάτοικοι τῶν προσφυγικῶν σπιτιῶν, ὅσοι στεγάζονται κάτω ἀπὸ ἑτοιμόρροπα ἢ σὲ παράγκες διερωτοῦνται ἂν δὲν εἶναι γιά ὅλους ποὺ ἔγινε ἡ εἰσβολή. Ἡ ἴση κατανομὴ βαρῶν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἕνα βασικὸ πρόβλημα τῆς κοινωνίας μας.

Σ' αὐτὸ τὸν τόπο ποὺ ἦταν συνηθισμένος σ' ἕνα πληθωρισμὸ 1—2% ἡ ἄνοδός του στὰ 9.5% τὸ 1979 καὶ στὰ 14% τὸ 1980, μὲ ἀνάλογη πρόβλεψη γιὰ τὸ 1981 δημιουργεῖ τεράστια προβλήματα, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στοὺς ἐργαζομένους.

Ὁρισμένοι ἐπαναπαύονται πάνω στὶς δικαιολογίες καὶ στὶς διαπιστώσεις ὅτι 1) ξοδεύουμε 70 ἑκατομμύρια στὴν ἐνέργεια, 2) ὁ πληθωρισμὸς εἶναι εἰσαγόμενος, ἀλλὰ καὶ 3) ὅταν γίνεται ἀναφορὰ στὸν ἐσωτερικὸ πληθωρισμὸ ποὺ ἀποδίδεται στὴν ἄνοδο τῶν εἰσοδημάτων κι' ἐννοεῖται ἐδῶ τῶν μισθῶν τῶν ἐργαζομένων κι' ὄχι στὰ ὑπερκέρδη. Καὶ καταλήγουν 4) στὸν ἐλλειμματικὸ προϋπολογισμὸ γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰ ὀδυνηρὰ πληθωριστικὰ φαινόμενα.

Παρ' ὅλες τὶς περικοπὲς οἱ προϋπολογισμοὶ παραμένουν δραματικὰ ἐλλειμματικοί. Δυστυχῶς οἱ περικοπὲς στρέφονται κατὰ κύριο λόγο πρός τὴν κατεύθυνση τῶν ἔργων καὶ τῶν κοινωνικῶν παροχῶν. Γι' αὐτὸ παραμένουν πληθωριστικοὶ ὄχι μόνο βραχυπρόθεσμα ἀλλὰ καὶ μακροπρόθεσμα. Λείπουν τὰ ἔργα ὑποδομῆς, λείπει ἡ προοπτικὴ τῆς αὔξησης τῆς παραγωγῆς, λείπουν οἱ ἐλπίδες γιὰ ἕνα καλύτερο μέλλον.

Τὶς σημερινὲς δυσκολίες ἢ στερήσεις δὲν ἔρχονται νά δικαιώσουν οἱ καλύτερες προοπτικὲς γιατὶ λείπει ὁ σχεδιασμὸς καὶ λείπει ὁ μακροπρόθεσμος προγραμματισμός.

Φυσικὰ ἐδῶ θὰ λεχθεῖ ὅτι, ὅμως ὑπάρχει ἕνας Προϋπολογισμὸς Ἀνάπτυξης ἀρκετῶν ἑκατομμυρίων. Ἂν ἀφαιρέσουμε τὰ ἔξοδα τὰ διοικητικὰ τότε συρρικνώνεται ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀνάπτυξης σὲ ὁρισμένα ἔργα ποὺ εἴμαστε δεσμευμένοι νὰ τὰ προχωρήσουμε ἀπό τὸ παρελθόν, ὅπως ὁ δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, τὰ ἀρδευτικὰ τῆς Πάφου καὶ τὸ ἀεροδρόμιο τῆς Πάφου, καὶ διερωτῶμαι ἂν αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ δικαιολογήσουν μιὰ ἀναπτυξιακὴ πολιτική.

Σ' ὅτι ἀφορᾶ τὸν εἰσαγόμενο πληθωρισμὸ οἱ αὐξήσεις τῶν τιμῶν στὸ ἐξωτερικὸ δὲν δικαιολογοῦν τὶς αὐξήσεις στὴν Κύπρο.

Ἀκόμα καὶ ἡ τιμὴ τοῦ πετρελαίου δὲν ἐξηγεῖ ἀπόλυτα τὸν πληθωρισμὸ γιατὶ δὲν προκαλεῖ ἰσότιμες αὐξήσεις σ' ὅλες τὶς χῶρες. Ἀλλοῦ ἡ αὔξηση εἶναι μικρὴ κι' ἀλλοῦ μεγάλη. Ὑπάρχουν ἀκόμα περιπτώσεις καὶ μείωσης τοῦ πληθωρισμοῦ παρ' ὅλη τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ πετρελαίου. Ἐξαρτᾶται δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ποιὰ γενικότερη πολιτικὴ ἀκολουθεῖ μιὰ χώρα καὶ ἰδιαίτερα καὶ ποιὰ ἐνεργειακὴ πολιτικὴ εἶναι ποὺ ἀκολουθεῖ. Ἐπιδεινώνει ἀκόμα περισσότερο τὸν εἰσαγόμενο πληθωρισμὸ ἡ ἔλλειψη ἐλέγχου στὸ εἰσαγωγικὸ ἐμπόριο καὶ ἡ ὀλιγοπωλιακὴ διάρθρωση τῆς ἀγορᾶς μας.

Ὑπάρχουν κι' οἱ ἐσωτερικὲς διαρθρωτικὲς ἀδυναμίες ποὺ συμβάλλουν στὴν αὔξηση τοῦ πληθωρισμοῦ.

Εἶναι σ' ὅλους ὁρατοὶ οἱ κίνδυνοι ποὺ ὑπάρχουν γιὰ τὴν οἰκονομική μας σταθερότητα ὅμως ἀφήνονται νὰ μεγαλώνουν. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑπερκέρδη ποὺ ὑπάρχουν ἀκολουθοῦμε μιὰ ἐμπορικὴ πολιτικὴ καταστροφικὴ γιὰ τὸν τόπο.

Ἀφήνει τεράστια ἐλλείμματα στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο καὶ πλήττει ἀκόμα καὶ τὴν ἐγχώρια παραγωγή.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ εἰσαγόμενα εἴδη θὰ μποροῦσαν νά περιοριστοῦν ἢ καὶ ν' ἀποκλειστοῦν.

Πολλὰ θά μπορούσαμε νὰ τὰ ὑποκαταστήσουμε, ἄλλα εἰσαγόμενα εἴδη μὲ ἐπιτόπια παραγόμενα, ἂν εἴχαμε προχωρήσει σὲ μιὰ σωστὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη ἀπὸ εἴδη διατροφῆς μέχρι οἰκοδομικὰ ὑλικά. Ἡ δημιουργία ἑνὸς Ὀργανισμοῦ Εἰσαγωγῆς θὰ μποροῦσε νὰ θέσει κάτω ἀπὸ ἔλεγχο τὶς εἰσαγωγὲς εἰδῶν πολυτελείας ἢ μὴ ἀναγκαίων εἰδῶν.

Ὑστερήσαμε στὴν ἐγχώρια παραγωγὴ πολλῶν προϊόντων γιατὶ ἔλειψαν οἱ ἐπενδύσεις. Ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση σημειώνει μ' ἀνησυχία τὸ φαινόμενο.

Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, ὅπως καὶ σὲ τόσους ἄλλους τομεῖς, δὲν ἀνταποκρίθηκε στὶς ὑποχρεώσεις της χωρὶς καμμιὰ συνέπεια καὶ χωρὶς ἡ Κυβέρνηση ν' ἀναλάβει τὶς εὐθύνες της παρ' ὅλο ποὺ ἦταν δεσμευμένη μὲ τὴ διακηρυγμένη πολιτική της γιὰ κρατικὸ παρεμβατισμό.

Δυστυχῶς ἔμεινε μόνο στὶς δηλώσεις γι' αὐτὸ τώρα πέρα ἀπό τὶς ἄλλες δυσκολίες ἔχουμε ἐπενδυτικὴ καὶ παραγωγικὴ ὑποτονικότητα.

Μπροστὰ σ' αὐτὰ τὰ φαινόμενα ἡ Κυβέρνηση στέκει διστακτικὴ κι' ἀναποφάσιστη.

Τὸ μόνο ποὺ βρίσκεται στὴ σκέψη της εἶναι ὄχι ἡ ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν ἀλλὰ ἡ ἐπανάληψη τῆς πεπατημένης.

Σκέφτεται ν' ἀναπροσαρμόσει τὰ κίνητρα καὶ νὰ τὰ προωθήσει σὲ τομεῖς προτεραιότητας.

Φοβούμαστε ὅτι καὶ τὰ νέα κίνητρα θὰ ἔχουν τὴν τύχη τῶν παλιῶν.

Θὰ πλουτίσουν μερικοὺς καὶ θὰ βλάψουν τὸ τόπο. Ποιὸ ἦταν τελικὰ τὸ ὄφελος τῶν κινήτρων ;

Ποιὸ ἦταν τὸ δημοσιονομικὸ κόστος τῶν κινήτρων ; Τί δηλαδὴ κόστισαν στὴν Κύπρο.

Κι' ὅμως τώρα θὰ πρέπει ν' ἀκολουθηθεῖ μιὰ ἄλλη κατεύθυνση, αὐτὴ ποὺ ἔπρεπε νά εἶχε ἀκολουθηθεῖ ἀπὸ τὸ 74 καὶ δὲν ἔγινε.

Τώρα εἶναι ἡ ὥρα τῶν ριζικῶν ἀλλαγῶν. Ὁ πληθωρισμὸς κι' οἱ κίνδυνοι τῆς ἀνεργίας ποὺ ἀρχίσαμε κιόλας νὰ δοκιμάζουμε ἀποκαλύπτουν τὸν ἐπίπλαστο χαρακτήρα τοῦ «οἰκονομικοῦ θαύματος».

Εἴχαμε ἀσκήσει στὸ παρελθὸν κριτικὴ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήθηκε μετακατοχικά.

Διαφωνήσαμε μὲ τὰ κίνητρα ἢ ἔστω μὲ τὰ μονόπλευρα κίνητρα, τὶς παροχὲς καὶ τὶς ἐγγυήσεις. Γνωρίζαμε ὅτι ἡ πορεία αὐτή, δὲν ὁδηγοῦσε σὲ ἀληθινὴ ἀνάπτυξη ἀλλὰ μόνο στὴν ἐκμετάλλευση εὐκαιριῶν τῆς στιγμῆς καὶ στὴν προώθηση δουλειῶν τοῦ ποδαριοῦ καὶ βασίστηκε πάνω στὰ φτηνὰ ἐργατικὰ χέρια.

Ἡ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήθηκε τὰ προηγούμενα χρόνια ἤθελε τὴν Κύπρο μιὰ Ταϊβὰν ἢ Ν. Κορέα τῆς περιοχῆς.

Ὅμως οὔτε οἱ ἱκανότητες οὔτε τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ Κυπρίου ἐπιτρέπουν τόσο μεγάλη ἐκμετάλλευση.

Λείπουν ἀπὸ τοὺς προϋπολογισμοὺς ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης τὰ μέτρα γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ πληθωρισμοῦ.

Ὡς ἀναγκαῖα μέτρα θεωροῦμε :

1ο Τὴν ἀνακατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος ὑπὲρ τῶν μισθωτῶν καὶ ἀγροτῶν. Τοῦτο θὰ βοηθήσει στὴν αὔξηση τῆς ἐνεργοῦ ζήτησης ἀπὸ τὸ ἐσωτερικό. Ἀντίθετα τὰ εἰσοδήματα τῆς ἀνώτερης εἰσοδηματικῆς τάξης πηγαίνουν σὲ εἰσαγόμενα εἴδη μὲ ὅλες τὶς συνέπειες τῆς μεγέθυνσης τοῦ ἐλλείμματος στὸ ἐμπορικό μας ἰσοζύγιο.

2ο Ἐπιλογὴ κλάδων βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης ποὺ νὰ προωθεῖ ἀξιοποίηση τῶν ἐγχώριων πρώτων ὑλῶν καὶ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων.

Ἀπαραίτητη εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς βιομηχανίας, ὅπως ἐπίσης καὶ βιομηχανίας μὲ ἀνώτερη τεχνολογία.

Μιὰ τέτοια πολιτικὴ θὰ μειώσει τὴν ἐξάρτηση μας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, καὶ θ' ἀξιοποιήσει τὸ προσοντοῦχο ἀνθρώπινο μας δυναμικὸ ποὺ σήμερα ἀδρανεῖ ἢ ξενιτεύεται. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀποκλειστικὰ εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης.

3ο Ἰσότιμη ἀνάπτυξη ὁλόκληρης τῆς Κύπρου κι' ὄχι περιορισμὸς της μόνο μέσα στὶς πόλεις. Ἡ ἐνίσχυση τῆς περιφερειακῆς ἀνάπτυξης πρέπει νὰ πάρει προτεραιότητα. Θὰ πρέπει ἐπίσης ν' ἀναπτυχθεῖ ὁ θεσμὸς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης καὶ νά τῆς δοθοῦν περισσότερες ἁρμοδιότητες.

4ο Ἀνάπτυξη πολιτικῆς ὑπὲρ τοῦ παραγωγοῦ καὶ συντονισμὸς μεταξὺ παραγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς ἰδιαίτερα γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων. Σήμερα τὸ ἐμπόριο τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων κλείει τὰ ἀγροτικὰ νοικοκυριά.

Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ χρηματοδοτοῦμε τοὺς ξένους ἀγρότες καὶ ν' ἀφήνουμε τοὺς δικούς μας ἐκτεθειμένους στὶς καιρικὲς συνθῆκες, τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴν κερδοσκοπία.

5ο Ἄμεσος καὶ δραστικὸς περιορισμὸς τῶν εἰσαγωγῶν. Ἡ ἀσυδοσία στὶς εἰσαγωγὲς καὶ μάλιστα εἰδῶν πολυτελείας ἐπιβαρύνει τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ μειώνει τὰ συναλλαγματικά μας ἀποθέματα.

Μεγάλες χῶρες προχώρησαν σὲ τέτοια μέτρα. Ἐμεῖς γιατὶ δὲν προχωροῦμε σὲ ἀνάλογα μιᾶς καὶ κινδυνεύει ἡ ἴδια ἡ οἰκονομία μας ;

6ο Ἡ οἰκοδομικὴ δραστηριότητα γιὰ τὴν κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν εἶναι ἀναγκαία ὄχι ὅμως γιὰ κερδοσκοπία, ὅπως καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν ἐνοικίων.

7ο Ἄμεση ἀλλαγὴ στὸ φορολογικὸ σύστημα ὥστε ἡ φορολογία νά μὴν πλήττει τὴν ἀγοραστικὴ δύναμη τοῦ μισθοῦ ἢ τῶν συντάξεων καὶ νὰ στραφεῖ πρὸς τὰ ἀνώτερα εἰσοδηματικὰ στρώματα.

8ο Παραγωγικὴ Δημόσια Ὑπηρεσία χωρὶς ρουσφέτι, κωλυσιεργία ἢ ἀδιαφορία γιὰ τὸν πολίτη καὶ πάταξη τῆς διαφθορᾶς ὅπου τυχὸν ἐκδηλώνεται. Ἡ εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης εἶναι τεράστια. Προεκλογικὲς ὑποσχέσεις καὶ ἄλλες ἀποφάσεις τῆς Κυβέρνησης διαβρώνουν καὶ ἀποδυναμώνουν τὸ κράτος καὶ τὶς ὑπηρεσίες.

9ο Ὄχι καταναλωτικὲς δημόσιες δαπάνες.

10ο Ἐνίσχυση τοῦ ρόλου τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν.

11ο Μείωση τῆς ἄμεσης φορολογίας καὶ περιορισμός τῆς φοροδιαφυγῆς.

12ο Λήψη μέτρων ἐλέγχου τοῦ χρηματοδοτικοῦ συστήματος μὲ κρατικοποίηση τῶν τραπεζῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν καὶ σχεδιασμὸς τῆς οἰκονομίας.

Ὅταν οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ τόπου μας εἶδαν νά συγκεντρώνονται τεράστια κέρδη στὰ χέρια τῶν ἐργοδοτῶν τους ἐνῶ τὰ δικά τους εἰσοδήματα κατέτρωγε ὁ πληθωρισμὸς ζήτησαν βελτίωση τῆς θέσης τους.

Αὐτὸ ἐξόργισε τοὺς ἐργοδότες.

Ἐπιστρατεύτηκαν ἐπιχειρήματα ἐναντίον τῶν ἐργατικῶν διεκδικήσεων.

Εἶπαν : Ζητοῦν πολλὰ οἱ ἐργάτες, γίνεται ἀσύμφωρη ἡ παραγωγή, πᾶμε γιὰ πληθωρισμό.

Φυσικὰ γιὰ τὸ ὕψος τῶν κερδῶν οὔτε λέξη.

Διατύπωσαν ἀκόμα τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι ἔγινε αὔξηση τῶν ἡμερομισθίων σὲ ψηλότερο βαθμὸ ἀπ' ὅ,τι ἡ παραγωγικότητα. Ὅμως ἡ αὔξηση τῶν μισθῶν ἀνῆλθε στὸ 77 τοῖς ἑκατὸ μέχρι 115 τοῖς ἑκατὸ ἐνῶ ἡ αὔξηση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος στὸ 145 τοῖς ἑκατό. Ποιὸς καρπώθηκε τὴ διαφορὰ εἶναι εὔκολο νά συμπεράνουμε.

Διαφαίνεται μιὰ προσπάθεια μείωσης τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων χάριν τῆς ἐπιχειρηματικῆς τάξης καὶ τῆς μείωσης τῆς ἐνεργοῦ ζήτησης.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ ἀντίθετα πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν περαιτέρω περιθώρια βελτίωσης τῆς θέσης τῶν ἐργαζομένων καί,

(β) ὅτι μὲ κάθε τρόπο πρέπει ν' ἀποτραπεῖ ἡ ἀνεργία, ποὺ τελευταῖα δείχνει ἀνυψωτικὴ τάση.

Μᾶς ἀνησυχοῦν τὰ ἀνεργιακὰ φαινόμενα σὲ ὁρισμένους κλάδους, ὅπως στούς τομεῖς ἔνδυσης καὶ ὑπόδησης, στοὺς μεταλλορύχους, στοὺς οἰκοδόμους. Ἰδιαίτερα πλήττονται ἀπὸ τὴν ἀνεργία οἱ νέοι ὅπου οἱ εὐκαιρίες γιὰ ἀπασχόληση

μένουν περιορισμένες. Τὰ πανεπιστημιακὰ προσόντα κατάντησαν βέβαιο πιστοποιητικὸ ἀνεργίας. Αὐτὸ ὅμως τὸ ἀνθρώπινο δυναμικὸ κάτω ἀπὸ διαφορετικὲς συνθῆκες θά μποροῦσε νά εἶναι πολὺ ἀποδοτικὸ γιὰ τὴν ἐθνική μας οἰκονομία.

'Η προειδοποίηση τῶν ἐργατῶν τοῦ χρωμίου ὅτι ἐπίκειται ἀπόλυση τους καὶ κλείσιμο τοῦ μεταλλείου εἶναι πιθανὸν ἢ πιὸ ἀνησυχητικὴ εἴδηση τόσο γιὰ τὴν ἀπασχόληση τῶν ἐργατῶν ὅσο καὶ γιά τὴν ἀποστέρηση μιᾶς πηγῆς ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ μεταλλεῖο Χρωμίου θεωρεῖται ἰδιοκτησία τῆς 'Ελληνικῆς κοινότητας καὶ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νά δείξει ἄμεσο ἐνδιαφέρον καὶ ἂν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀποτρέψει αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο ποὺ θὰ ρίξει στὴ φτώχεια ἑκατοντάδες ἐργατικὲς οἰκογένειες καὶ θὰ ἐρημώσει μιὰ ὁλόκληρη περιοχὴ γιά νὰ ἐπανέλθει κατὰ τρόπο τραγικὸ τὸ ἴδιο πρόβλημα ποὺ ἐπανέρχεται τὰ τελευταῖα 15 χρόνια μὲ ἀνάλογες περιπτώσεις.

Εἶναι μάταιο νὰ ὑπενθυμίσουμε φαίνεται ὅτι ἐκκρεμοῦν στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας τῆς Βουλῆς δυὸ νομοσχέδια, τὸ ἕνα τοῦ Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Τάσσου Παπαδόπουλου σχετικὰ μὲ τὴν ἀποζημίωση ἐργατῶν ποὺ χάνουν τὴ δουλειά τους ἀπὸ κλείσιμο, ἰδιαίτερα μεταλλείων.

Διερωτῶμαι πότε αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ συναισθανθεῖ τὴν εὐθύνη της ἔναντι τῶν ἐργαζομένων αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ θὰ δεῖ αὐτὰ τὰ πολὺ σημαντικὰ νομοσχέδια ποὺ σχετίζονται μὲ μαζικὴ ἀνεργία τῶν ἐργατῶν μας.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ στεκόμαστε ἀντιμέτωποι μιᾶς ἀρνητικῆς στάσης ἔναντι τοῦ νέου σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

'Η κατακραυγὴ ὀφείλεται γιατὶ ὑπάρχει μιὰ ἄμεση αὔξηση τῶν συνεισφορῶν.

'Επιδεινώνεται ἡ ὅλη κατάσταση.

(α) 'Απὸ τὴν ἄγνοια καὶ τὴ μεγέθυνση τοῦ προβλήματος καὶ

(β) ἀπὸ μιὰ δημαγωγικὴ ἐκμετάλλευση καὶ λόγω τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ καὶ λόγω ταξικῶν συμφερόντων, καὶ τὸ νομίζω ἰδιαίτερα αὐτὸ γιατὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὶς ἀκροδεξιὲς καταστάσεις ποὺ ἐκπροσωποῦν τὸ μεγάλο κεφάλαιο.

Τὸ πρῶτο, δηλαδὴ ἡ σωστὴ ἐνημέρωση εἶναι ὑπόθεση τῆς Κυβέρνησης ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβει ἔντονη διαφωτιστικὴ ἐργασία. Τὸ δεύτερο ὅμως, ἀνάληψη εὐθυνῶν ἔναντι τοῦ σχεδίου εἶναι ὑπόθεση πολιτικῆς εὐθύνης ὅλων μας.

Δυστυχῶς κι' ἐδῶ ἀκόμα τὴν ὅλη σύγχυση ἐνέτεινεν ἡ Κυβέρνηση μὲ τὶς διστακτικότητες καὶ τὶς εὐθυνοφοβίες της.

Μ' ὅλ' αὐτὰ δὲν ὑποστηρίζουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἐντοπίζεται σὲ ἄτομα καὶ μάλιστα ἀπὸ διάφορες ὁμάδες ποὺ ἀδυνατοῦν ἀντικειμενικὰ ν' ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀνάγκες τοῦ σχεδίου ὅπως γιὰ παράδειγμα αὐτὰ τῶν δημοσίων ὠφελημάτων. Γι' αὐτοὺς εἰσηγηθήκαμε τὴ δημιουργία εἰδικοῦ ταμείου χρηματοδότησης τῶν εἰσφορῶν τους ἢ ἀκόμα καὶ ἀλλαγῆς κλίμακας ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση σχετικῆς 'Επιτροπῆς.

'Υπάρχουν φυσικὰ κι' ἄλλα σημεῖα ποὺ μποροῦν νά βελτιωθοῦν ὅπως ἡ μείωση τῆς ἡλικίας γιὰ συνταξιοδότηση, ἢ ἡ ἐξίσωση τῶν αὐτοεργοδοτουμένων μὲ τοὺς μισθωτούς. Πρέπει αὐτὲς οἱ εἰσηγήσεις ν' ἀποτελέσουν τοὺς μελλοντικούς μας στόχους.

'Ο ἀγρότης βρίσκεται στὸ περιθώριο τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς. 'Αποτελεῖ τὴν πιὸ βασανισμένη ὁμάδα τοῦ πληθυσμοῦ. 'Υφίσταται κάθε εἶδος ἐκμετάλλευση. Κινδυνεύει κάθε χρόνο μὲ καταστροφὴ λόγω τῶν καιρικῶν

συνθηκῶν. Κι' ὅταν παράξει δὲν μετέχει στὴ διαμόρφωση τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων του καὶ φυσικὰ οὔτε στὴ διαμόρφωση τῶν πρώτων ὑλῶν ποὺ χρησιμοποιεῖ.

Βαρύνεται μὲ βαρειοὺς φόρους γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς κοινότητας καὶ πρόσθετα μὲ φόρους γιὰ τυχὸν ἀναπτυξιακὰ ἔργα.

Ὑφίσταται ἀκόμα ὁ ἀγρότης τὸν ἀνταγωνισμὸ τοῦ ἐμπόρου ποὺ τελικὰ τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴ γῆ καὶ τὴν παραγωγή. Ἡ ἀνέχεια κι' ἡ κοινωνικὴ ἀποδυνάμωση συντελοῦν στὸ νὰ φύγει τελικὰ ἡ γῆ ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ νὰ μετατρέπεται σ' ἕνα θλιβερὸ ἀνειδίκευτο ἐργάτη στὶς πόλεις χωρὶς προοπτικὴ καὶ μέλλον.

Ἡ κατάσταση στὸν ἀγροτικό μας πληθυσμό, ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν, εἶναι τόσο τραγικὴ ποὺ ὁδηγεῖ τὴν ὕπαιθρο σ' ἐρήμωση.

Ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ τὸ θεωροῦν τοῦτο φυσικό, ἐμεῖς τὸ θεωροῦμε ὅμως καταστροφικὸ γιατὶ ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ μπορεῖ νά στηρίξει τὴν οἰκονομία μας ἂν τύχει τῆς σωστῆς ἀξιοποίησης ἢ νὰ μᾶς ὁδηγήσει σὲ οἰκονομικὴ χρεωκοπία ἂν συνεχιστεῖ ἡ ἴδια ἡ σημερινὴ κατάσταση.

Τὰ ἄλυτα προβλήματα τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων καὶ τῶν γεωργῶν ἔχουν χρεωκοπήσει στὴ συνείδηση τους τὴν Κυβέρνηση ἀκόμα καὶ τὴ Βουλή.

Βλέπουν τὶς διαδοχικές ἐπισκέψεις τῶν ἐπισήμων ἀκόμα καὶ τοῦ Προέδρου χωρὶς νὰ συνοδεύονται ἀπὸ ἔργα καὶ τοὺς πλημμυρίζει ἡ ἀπογοήτευση. Ἰδιαίτερα δύσκολη κι' ἀπογοητευτικὴ εἶναι ἡ κατάσταση στὰ ὀρεινὰ χωριά. Τὸ σχέδιο Πιτσιλιᾶς ἰδιαίτερα γιὰ τὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας δὲν ἀπέδωσε σχεδὸν τίποτε. Ἡ προώθηση ἑνὸς Σχεδίου γιά ὅλα τὰ ὀρεινὰ χωριὰ εἶναι μιὰ πρώτη ἐθνικὴ ἀνάγκη γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν κατοχὴ τῶν πιὸ εὔφορων περιοχῶν μας εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ζήσουμε καὶ νὰ ἀναπτύξουμε τὸν ὀρεινὸ ὄγκο ποὺ μᾶς ἀπέμεινε.

Θὰ πρέπει νά ἐκτιμηθεῖ ὅτι ἡ γεωργία συμβάλλει κατὰ 12—14 τοῖς ἑκατὸν στὸ ἀκαθάριστο ἐγχώριο προϊόν, παρέχει ἀπασχόληση στὸ 20% τοῦ οἰκονομικὰ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ καὶ συμβάλλει κατὰ 50% στὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο.

Ἐξ ἄλλου εἶναι πιὰ οἰκονομικὴ ἀνάγκη ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς τροφίμων καὶ ἡ μείωση τῆς ἐξάρτησης μας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Ἐπιβάλλεται ἡ λήψη ὁρισμένων μέτρων γιὰ νὰ πετύχουμε μιὰ ὀρθολογιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας.

1. Κατάργηση τῶν προνομίων γιὰ τὰ νερά. Δημιουργία Ἀρχῆς Ὑδάτων καὶ κατασκευὴ ὑδατοφρακτῶν.

2. Ἀποφυγὴ μεσιτεμπόρων καὶ χονδρεμπόρων στὴ διακίνηση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἡ σημερινὴ κατάσταση ἀπορροφᾶ τὸ χαμηλὸ εἰσόδημα τοῦ ἀγρότη κι' ἐπιβαρύνει ὑπερβολικὰ τὸν καταναλωτή.

3. Δημιουργία Συμβουλίων διάθεσης ὅπως καὶ συνεταιριστικὴ διάθεση προϊόντων. Ἀνεύρεση ἐξωτερικῶν ἀγορῶν.

4. Δημιουργία ἀγροβιομηχανίας καὶ προγραμματισμὸς παραγωγῆς.

5. Ἀναζήτηση ἄλλων ἀγορῶν πέραν τῆς ΕΟΚ γιὰ τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα καὶ τὰ προϊόντα φυλλοβόλων δέντρων.

6. Ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ ν' ἀνήκει στοὺς ἀγρότες. Ἡ τσιφλικάδικη κι' ἐκκλησιαστικὴ γῆ νὰ διανεμηθεῖ στοὺς ἀκτήμονες ἀγρότες.

7. Οἱ ἀγροτικοὶ δρόμοι καὶ τοπικὰ ἀρδευτικὰ ἔργα ἀφοροῦν δαπάνη ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ ὄχι τὸ χωριὸ γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖται κάλυψη τῶν δαπανῶν ἀπὸ τὸν προϋπολογισμό. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ μικρὰ ἀρδευτικὰ ἔργα.

8. Χρειάζεται ἀγροτικὰ δάνεια κι' ἐπιχορηγήσεις μὲ προκαθορισμένους σκοποὺς ὅπως ἀκριβῶς γίνεται καὶ στὴ βιομηχανία.

9. Ἐπέκταση καὶ βελτίωση τοῦ σχεδίου ἀγροτικῆς ἀσφάλισης.

10. Ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων, φαρμάκων, μηχανημάτων κι' ἐξαρτημάτων.

11. Ἐνιαία ἀνάπτυξη γεωργίας, συγκοινωνιῶν, ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν, παιδείας, ψυχαγωγίας, τουριστικῆς ἀνάπτυξης.

Στὸ γεωργικὸ τομέα ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἐργάζονται, πολλοὶ μάλιστα μὲ ἰδιαίτερη ἀφοσίωση καὶ μέσα στὴν Κυβέρνηση. Λείπει ὅμως ἡ ἀξιολόγηση κι' ὁ στόχος, λείπει ὁ προσανατολισμός. Καὶ θὰ εἴμαστε ἔξω ἀπὸ κάθε πραγματικότητα ἂν περιμέναμε νὰ συνέβαινε κάτι τέτοιο. Αὐτὸ τὸν προσανατολισμὸ θέλουμε νὰ τονίσουμε μὲ τὶς εἰσηγήσεις μας.

Ἂν τὸ πραξικόπημα ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ προδοσία κι' ἂν ἡ εἰσβολὴ ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ συμφορὰ τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ ἦταν ἡ μεγαλύτερη οἰκονομικὴ τραγωδία ποὺ ἔπληξε κύρια τὸν ἀγροτικό μας κόσμο, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκονομία γενικότερα.

Μέχρι πέρσι τὸ πρόβλημα ὑπόφωσκε. Φέτος εἶναι μπροστὰ μας ἀνάγλυφο.

Οἱ περισσότερες βιομηχανίες τῆς Πάφου ἄχρηστα σιδερικά.

Ἑκατομμύρια λίρες χαμένες.

Ἀπώλεια χρόνου κι' εὐκαιριῶν ἀνάπτυξης.

Τὸ 1980 δώσαμε πρόσθετα πέραν τοῦ προϋπολογισμοῦ, πέραν τῶν ἐλλειμάτων, 19 ἑκ. λίρες.

Αὐτὰ τὰ 19 ἑκ. τὰ στερήθηκε ὁ τόπος ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη του καὶ τὴν οἰκονομικὴ του σταθερότητα.

Σκεφτεῖτε ἂν διοχετεύαμε τὸ 1980 19 ἑκ. γιὰ κοινοτικὴ ἀνάπτυξη, πόσα ἔργα θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν, πόσο θὰ εὐκολύνετο ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ, πόση αἰσιοδοξία θὰ ἐμφυσούσαμε στὴ βασανισμένη ὕπαιθρο.

Ὅμως δὲν πῆγαν γιὰ ἀνάπτυξη ἀλλὰ διατέθηκαν γιὰ νὰ καλύψουν ὑποχρεώσεις ποὺ ἡ ἀσυνειδησία, ἡ ἀπάτη, ἡ ἀνικανότητα κι' ἡ διαφθορὰ δημιούργησαν.

Φέτος θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ κι' ὁ λαὸς νὰ γνωρίζουν ὅτι θὰ χρειαστεῖ νά δώσουμε ἄλλα τόσα.

Ἐκεῖνο ποὺ ἐπείγει μὲ τὸ Συνεργατισμὸ εἶναι ἡ γρήγορη ἐκκαθάριση τοῦ ὅλου θέματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἔρευνας μόλις τελειώσει τὴν ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης νά παραπέμψει τὸ φάκελλο μὲ τὰ πορίσματα της στὴ δικαιοσύνη.

Ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων εἶναι μιὰ ἀναγκαιότητα.

Θὰ πρέπει ἀκόμα νά φύγει ὁ ἐσμὸς τῶν ἀνθρώπων ποὺ εἶναι συνυπεύθυνος γιά τὴν κατάσταση.

Θὰ πρέπει ν' ἀναδιοργανωθεῖ ριζικὰ καὶ νά μπεῖ πάνω σὲ νέες βάσεις ὁ Συνεργατισμός.

'Ο λαὸς καὶ ὁ τόπος χρειάζεται ἕνα ὑγιὴ Συνεργατισμὸ καὶ θὰ τὸν διασφαλίσουμε μὲ κάθε θυσία. 'Απαιτεῖται πρόσθετα ἡ ἀλλαγὴ νομοθεσίας γιά οὐσιαστικὸ λαϊκὸ ἔλεγχο καὶ συμμετοχὴ καὶ εἶναι κρίμα γιατὶ καθυστερεῖ τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο γιά τόσο καιρὸ στὴ Βουλή.

'Αποτέλεσμα τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ γενικὴ ἀναταραχὴ ποὺ ἔχει ἐπηρεάσει ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς ποὺ διάλυσε τὸ μύθο γιὰ οἰκονομικὸ θαῦμα.

'Αντὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ σταθεῖ μὲ θάρρος καὶ νὰ πάρει νέες ἀποφάσεις σύμφωνες μὲ τὶς εἰσηγήσεις ποὺ τῆς γίνονται φαίνεται προσανατολισμένη σὲ μιὰ ἄλλη κατεύθυνση. Προωθεῖ τὴν ἀστυνομικὴ ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης. 'Η ἀστυνομία παρὰ φυσικὰ τὴν ἀντίθεση τῶν ἁπλῶν ἀστυνομικῶν ποὺ ἔτσι θυματοποιοῦνται καὶ οἱ ἴδιοι, χρησιμοποιεῖται ἐναντίον τῶν ἀπεργῶν, μπαίνει στὰ σχολεῖα καὶ τρομοκρατεῖ ὅπως στὶς ἀντινατοϊκὲς ἐκδηλώσεις ἀστυνομικά ὄργανα προωθοῦν ἐκλογικὲς ἐπιδιώξεις τοῦ Προέδρου καὶ τὸ εἰδικὸ σῶμα χρησιμοποιήθηκε γιά σκοποὺς ξένους μὲ τὶς ἐπίσημες διακηρύξεις ὅταν ἱδρύετο, ἐναντίον δημοσιογράφων καὶ πολιτῶν.

Διαφαίνεται κίνδυνος καταπίεσης ποὺ δὲν θά τὴν ἐπιτρέψουμε γιὰ κανένα λόγο.

Δὲν πρέπει νά διαφύγει ἀκόμα τῆς προσοχῆς μας ὅτι οἱ πολίτες φακελλώνονται καὶ τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων τοποθετοῦν τὸν κάθε προοδευτικὸ πολίτη σὲ σὲ δεύτερης ποιότητας κατάλογο.

'Εμεῖς δὲν πρόκειται νά δεχτοῦμε αὐτὴ τὴν πορεία καὶ τὴ νοοτροπία γιατὶ ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ οἰκονομικὴ δημοκρατία εἶναι δικαιώματα ἀναφαίρετα γιὰ κάθε πολίτη.

Φαλκιδεύονται ἀκόμα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη ὅταν τεράστιοι τομεῖς δημόσιου συμφέροντος διατηροῦνται ἐκτὸς ἐλέγχου ὅπως οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοί. Οἱ ὀργανισμοὶ αὐτοὶ τοῦ εὐρέος δημόσιου τομέα τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς πληρώνει πλουσιοπάροχα παραμένουν ἀσύδοτοι καὶ ἀνεξέλεγκτοι. 'Η 'Αρχὴ 'Ηλεκτρισμοῦ Κύπρου ἔχει διογκώσει τοὺς λογαριασμούς της σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ δύσκολα μπορεῖ ν' ἀνταποκριθεῖ ὁ λαός. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴ ΣΥΤΑ ποὺ ἀποκομίζει μάλιστα ἑκατομμύρια κέρδη. Τὸ ΡΙΚ μετάτρεψε ἐπίσης τοὺς πολίτες σὲ δουλοπάροικους χωρὶς νά λογαριάζει τὰ δικαιώματα καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τους. Καὶ ἐπιβάλλει ἀκόμα φορολογία στούς μὴ κατόχους συσκευῶν τηλεόρασης ἢ ραδιοφώνου ἀκόμα καὶ σὲ χωριὰ ποὺ δὲν ἔχουν τὴ δυνατότητα λήψης.

'Εκδημοκρατικοποίηση καὶ ἀποκέντρωση ἀπαιτεῖται καὶ στὴν παιδεία. 'Η ἀνάθεση εἰδικῶν εὐθυνῶν στὶς κοινότητες καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν σχολικῶν ἐφορειῶν θά εἶναι ἕνα σωστὸ βῆμα ποὺ θά συνδέσει περισσότερο τὸ λαό μας μὲ τὴν παιδεία τῶν παιδιῶν του.

Παραμένει ἐπίσης σὲ ἐκκρεμότητα ἡ διεξαγωγὴ τῶν δημαρχιακῶν ἐκλογῶν.

'Η φορολογία τῶν πολιτῶν ἀπὸ τοὺς δήμους, ἡ ἀνάγκη προώθησης κοινοτικῶν καὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν, ἡ προστασία καὶ ἡ βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν ἀπαιτεῖ μιὰ ἐκλελεγμένη δημοτικὴ ἡγεσία.

Τό ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς πρόσφυγες. 'Η ἔκταση τῶν προβλημάτων καὶ ἡ ἀνάγκη γιά συμμετοχὴ ὅλων στὴν προώθηση κοινοῦ ἐνδιαφέροντος θεμάτων ἀπαιτεῖ τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν μὲ βάση τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους γιά τὴν ἀνάδειξη ἐκλελεγμένης προσφυγικῆς ἡγεσίας.

Στὰ θέματα τῆς ὑγείας τὰ προβλήματα δὲν ἐξαντλοῦνται μέ τὴν παραπομπή τους στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ νέου σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Ὑπάρχουν πολλὰ βασανιστικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς ἀσθενεῖς μας.

Ἦρθε ἐπίσης ὁ καιρὸς νὰ βελτιωθοῦν οἱ ἰατρικὲς ὑπηρεσίες καὶ σὲ νέους τομεῖς ὅπως γιὰ τοὺς νεφροπαθεῖς, ἀναιμικοὺς μὲ Μεσογειακὴ ἀναιμία, μὲ καρδιοπάθειες καὶ ἀσθενεῖς μὲ ἄλλες ἀγγειακές παθήσεις.

Ὁ διορισμὸς εἰδικοῦ γιὰ τὶς μεταμοσχεύσεις νεφρῶν εἶναι ἐπίμονο αἴτημα τῶν νεφροπαθῶν.

Εἶναι πραγματικὰ ἀπαράδεκτο νὰ ἐπιζοῦν μόνο οἱ πλούσιοι νεφροπαθεῖς κι' οἱ ἄλλοι οἱ φτωχοὶ εἴτε νὰ πεθαίνουν εἴτε νά ἐξωθοῦνται στὴ δημόσια ἐπαιτεία.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ ποὺ εἶχε ριζικὲς διαφωνίες μὲ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ποὺ μάλιστα ὕστερα ἐπεκτάθηκε καὶ στὸ ἐθνικὸ ζήτημα, τήρησε πάντα ἐποικοδομητικὴ στάση.

Εἴδαμε ὅλα τὰ νομοσχέδια χωρὶς προκατάληψη καὶ κρίναμε ἀντικειμενικὰ τὶς προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις της.

Παρατηρήθηκε μάλιστα τὸ φαινόμενο τῆς ἀνεύθυνης ἀλλαγῆς γνώμης ἀπὸ πλευρᾶς Κυβέρνησης πάνω σὲ κρίσιμους νόμους, πράγμα ποὺ ποτὲ δὲν συνέβη μὲ μᾶς.

Εἰσηγηθήκαμε μέτρα καὶ στὸ παρελθόν.

Θὰ τὰ ἐπαναλάβουμε καὶ σήμερα γιατὶ τὰ θεωροῦμε πρωταρχικά γιὰ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τ' ἀδιέξοδα τῆς ὀλιγαρχικῆς οἰκονομικῆς ἀντίληψης.

Καὶ συνοψίζουμε :

1. Ἀλλαγὴ τοῦ φορολογικοῦ συστήματος καὶ ξαλάφρωμα τῶν κατώτερων εἰσοδημάτων καὶ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς.

2. Σταθεροποίηση τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς ἀμοιβῆς τῶν μισθωτῶν.

3. Λιγότερους φόρους γιὰ τούς ἀγρότες καὶ χρηματοδότηση τῆς ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης.

4. Κρατικοποίηση τοῦ χρηματοδοτικοῦ συστήματος καὶ ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν γιὰ νὰ διοχετεύονται τὰ κεφάλαια στὴν παραγωγὴ καὶ ὄχι στὸ γρήγορο καὶ εὔκολο ἐμπορικὸ κέρδος ἰδιαίτερα εἰδῶν πολυτελείας.

5. Κρατικοποίηση μονοπωλιακῶν μονάδων γιατὶ καρποῦνται ὅλα τά ὠφελήματα τῆς ὕπαρξης τοῦ κράτους ἐνῶ προσφέρουν μηδὲν ὡς ἐλάχιστα.

6. Οἱ ἐθνικοὶ πόροι ἀνήκουν στὸ λαὸ καὶ τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία κι' ὄχι στοὺς ξένους κεφαλαιούχους.

7. Οἱ μεταφορὲς ξηρᾶς, ἀέρα καὶ θάλασσας εἶναι πιὰ καίριας σημασίας καὶ χωρὶς ἄμεσο κρατικὸ ἔλεγχο δὲν μποροῦν ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ νὰ διαδραματίσουν τὸν οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ ρόλο ποὺ τὸ νησὶ καὶ ἡ ἀνάπτυξη του ἀπαιτεῖ.

8. Εἶναι πιὰ ἀπαράδεκτο νά ἀφήνεται ἡ προμήθεια, ἡ διῦλιση καὶ ἡ διακίνηση τῶν πετρελαιοειδῶν στὰ χέρια ξένων ἑταιρειῶν. Τὸ ὅλο κύκλωμα τῆς ἐνεργειακῆς πολιτικῆς θὰ πρέπει νά εἶναι στὰ χέρια τοῦ κράτους.

9. Ἡ δημιουργία κεντρικοῦ φορέα γιὰ τὶς εἰσαγωγὲς καὶ ἐξαγωγὲς εἶναι πιὰ ἀναγκαία γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ τόπου. Τὰ ἐμπορικὰ ἐλλείματα εἶναι τόσο τεράστια ποὺ κοντεύουν νά βυθίσουν τὴν ἴδια τὴν Κύπρο.

10. Γιὰ τὴν πάταξη τοῦ πληθωρισμοῦ ἀπαιτεῖται ἔλεγχος τῶν τιμῶν, ἀντιμονοπωλιακὴ ἢ καὶ ἀντιολιγοπωλιακὴ νομοθεσία καὶ περιορισμὸς τῶν ἀνεξέλεγκτων σημερινῶν κερδῶν.

11. Προώθηση σχεδίων λαϊκῆς στέγης ποὺ τώρα μάλιστα μὲ τὴν πείρα ποὺ ἔχουμε πάνω στὴν αὐτοστέγαση, μπορεῖ νά ἐπεκταθεῖ γιά νὰ καλύπτει τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ.

12. Ριζικὴ ἀλλαγὴ στὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη καὶ προώθηση σχεδίων ἀνώτερης τεχνολογίας κι' ἔντασης κεφαλαίου.

13. 'Η ἵδρυση Πανεπιστημίου.

"Οταν ἐπαναλάβαμε τελευταῖα τὶς εἰσηγήσεις μας αὐτὲς στὴ Βουλὴ σηκώθηκε κάποιος Κυβερνητικὸς Βουλευτὴς καὶ μᾶς εἶπε περίπου : Δὲν μᾶς κάνουν οἱ εἰσηγήσεις σας.

Προτιμοῦμε τὰ πράγματα ὅπως εἶναι τώρα. Γι' αὐτὸ ἐκεῖνοι ψηφίζουν τοὺς προϋπολογισμούς, γι' αὐτὸ κι' ἐμεῖς τοὺς καταψηφίζουμε.

"Οση ἄρνηση καὶ νὰ συναντήσουμε θὰ ἐπιμείνουμε, γιατὶ ἡ σημερινὴ πορεία εἶναι ἀπαράδεκτη, γιατὶ ὀνειρευόμαστε μιά ἄλλη Κύπρο μὲ τὸ λαό της στὴ θέση ποὺ τοῦ ταιριάζει, λεύτερο ἀπὸ ξένη κατοχὴ κι' ἀπὸ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ καταπίεση.

Στὸ λαό μας καὶ στὸν τόπο μας ταιριάζει μιὰ καλύτερη μοίρα. "Αν ἡ γεωγραφικὴ θέση τῆς Κύπρου εἶναι προνομιακὴ τοῦτο δὲν ἰσχύει μόνο γιὰ τούς ἐχθρούς της ἀλλὰ γιὰ τὸ λαό της. Τὰ παιδιά τοῦ λαοῦ μας θὰ μποροῦσαν νὰ δικαιώσουν καλύτερα τὴ ζωή τους ἂν στρατεύονταν γιὰ ν' ἀναπτύξουν ἀντὶ τὶς ξένες χῶρες τὴ δική τους πατρίδα.

"Αν τοὺς δίναμε τὶς εὐκαιρίες ν' ἀξιοποιήσουν τὶς δυνατότητες τους.

Σέ τέτοια περίπτωση θὰ μπορούσαμε ὅλοι νά αἰσιοδοξοῦμε γιὰ τὸ οἰκονομικὸ καὶ τὸ πολιτικὸ μέλλον τοῦ τόπου μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

'Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Συζητοῦμε τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸ 'Ανάπτυξης. Συζητοῦμε δυὸ ἀπὸ τὰ σοβαρότερα νομοθετήματα τῆς Βουλῆς. 'Εκφράζουν αὐτὰ τὰ νομοθετήματα σὲ ἕνα βαθμὸ τὴν οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης. Τὶς ἀπόψεις μας γι' αὐτὴ τὴν πολιτική, τὶς ἐκτιμήσεις, τὴν κριτικὴ καὶ τὶς εἰσηγήσεις μας τὶς ἀνάφερε στὴν ὁμιλία του ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς κ. Παπαϊωάννου. Στὶς ἀπόψεις μου θὰ σταθῶ σὲ μερικές ἐπὶ μέρους γενικὲς παρατηρήσεις, στὸ βασικὸ τομέα τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, στὰ προσφυγικὰ προβλήματα καὶ στὰ ἐλεύθερα χωριὰ τῆς 'Αμμοχώστου.

'Η πρώτη μου παρατήρηση ἀφορᾶ τοὺς τρόπους ἀξιοποίησης αὐτῆς τῆς σοβαρῆς συζήτησης τῶν προϋπολογισμῶν στὴ Βουλή.

Πιστεύω ὅτι δὲν ἀξιοποιεῖται ὀρθὰ αὐτὴ ἡ συζήτηση. Γίνεται ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς κριτικὴ τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης, γίνονται προτάσεις, γίνονται εἰσηγήσεις. Αὐτὸ γινόταν γιά ὅλα τὰ 5 χρόνια τῆς θητείας αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Θὰ γινόταν ὀρθὴ ἀξιοποίηση, ἂν παρακολουθοῦσαν τὴ

συζήτηση ένα έπιτελεῖο τῶν βασικῶν Ὑπουργείων τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Οἰκονομικῶν, γιὰ νὰ συγκεντρώνουν καὶ ἀξιοποιοῦν τὶς ἐποικοδομητικὲς εἰσηγήσεις στὴ συζήτηση. Μιὰ τέτοια ἀξιολόγηση ποὺ δὲν γίνεται γιά 5 συνέχεια χρόνια θά βοηθοῦσε πολὺ καλύτερα τὴν Κυβέρνηση γιά μιὰ ὀρθή, προγραμματισμένη οἰκονομικὴ πολιτική. Παρευρίσκεται μόνο ἀπὸ τὰ χθὲς ἕνα κλιμάκιο τῆς Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ, κι' αὐτὸ εἶναι πολὺ θετικό.

Ἡ δεύτερη μου παρατήρηση ἀφορᾶ τὰ σοβαρὰ θέματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ κυπριακὴ οἰκονομία.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Αὐξεντίου ἀνάφερε κατὰ τὴν προσφώνηση του στὴ Βουλὴ στὶς 29 τοῦ Γεννάρη :—

«Ὁ ἀνοικτὸς χαρακτήρας τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου δυσχεραίνει ἀκόμα περισσότερο τὸ ἔργο τῆς σταθεροποιήσεως καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξης καθὼς οἱ ἐξωγενεῖς δυσμενεῖς πιέσεις ἐντείνονται.

Μέσα στὸ 1980, συνεχίζει ὁ κ. Ὑπουργός, παρατηρήθηκε περαιτέρω ἐπιδείνωση τῆς ἐνεργειακῆς κρίσεως.

Ὁ ρυθμὸς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως σὲ παγκόσμια κλίμακα σημείωσε κάμψη ἐνῶ πολλὲς χῶρες ἔχουν ἀρνητικὸ ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Συγχρόνως παρουσιάσθηκε ἐπιτάχυνση τοῦ διεθνοῦς πληθωρισμοῦ ποὺ συνοδεύτηκε μὲ μεγάλη αὔξηση τῆς ἀνεργίας.»

Πῶς ἀντιμετώπισε ἡ δική μας Κυβέρνηση αὐτὲς τὶς σοβαρὲς καὶ ἀνησυχητικὲς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἐνεργειακὴ κρίση καὶ τὸ διεθνῆ πληθωρισμό ; Ἡ Κυβέρνηση μας δὲν πῆρε ἔγκαιρα τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἐπιβαλλόμενα μέτρα. Συμφωνοῦμε μὲ τὴ διαπίστωση ποὺ ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς, στὴ σελίδα 11 ποὺ ἀναφέρει :

«Δυστυχῶς παρόλη τὴν ἀνησυχητικὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ οἰκονομία σήμερα καὶ τὶς δυσοίωνες προοπτικὲς γιὰ τὴν παραπέρα ἐπιδείνωση της, ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἀκόμα προχωρήσει στὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων.»

Οὔτε μέτρα σοβαρὰ πῆρε ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν τῶν πετρελαίων, ποὺ θὰ πληρώσουμε φέτος 70 ἑκατομμύρια λίρες, δηλαδὴ τὸ 50% τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐξαγωγῶν μας, οὔτε μέτρα ἔχει πάρει γιὰ τὴν ἀναχαίτιση τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν.

Ἡ τρίτη μου γενικὴ παρατήρηση εἶναι τὸ σοβαρὸ θέμα τῆς ἐνιαίας κυπριακῆς οἰκονομία.

Ἡ μικρὴ κυπριακὴ οἰκονομία εἶναι διχοτομημένη ἀπὸ 7 τώρα χρόνια σὲ οἰκονομία Βορρὰ καὶ Νότου. Καὶ μιὰ μικρή, διχοτομημένη οἰκονομία δέχεται πιὸ εὔκολα τὰ σοβαρὰ πλήγματα τῆς διεθνοῦς ἐνεργειακῆς κρίσης, καὶ τὸ διεθνὴ πληθωρισμό. Καὶ αὐτὲς οἱ ἐπιπτώσεις εἶναι σὲ βάρος τῶν συμφερόντων καὶ τοῦ εἰσοδήματος τόσο τῶν Ἑλληνοκυπρίων ὅσο καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων.

Γι' αὐτὸ ἐπικροτοῦμε καὶ ἐπιδοκιμάζουμε αὐτὰ ποὺ ἀναφέρονται στὴ σελίδα 13 τῆς Ἔκθεσης τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς ὅτι «Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ πρόοδος τῆς Κύπρου δὲν μπορεῖ νὰ θεμελειωθεῖ παρὰ σὲ μιὰ Κύπρο ἑνιαία καὶ μιὰ ἑνιαία κυπριακὴ οἰκονομία. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ στὴν ἐξεύρεση μιᾶς δίκαιης καὶ βιώσιμης λύσης τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος, ὥστε νὰ τεθεῖ ἕνα τέλος στὴ σημερινὴ τραγωδία τῆς Κύπρου καὶ νὰ ὑπάρξει μιὰ νέα ἐποχὴ ἀνάπτυξης καὶ εὐημερίας τῆς ὁποίας τὰ ἀγαθὰ νὰ μοιράζονται ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι.»

'Η τέταρτη γενική μου παρατήρηση άφορᾶ τὸ θέμα τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ.

Ἔχουν ἀναφερθεῖ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι Βουλευτὲς γι' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ θέμα.

'Ο 'Υπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του στὴ Βουλὴ ἀνάφερε : «Οἱ ἐξαγωγὲς ἀγαθῶν προβλέπονται ὅτι θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ αὐξάνονται παρόλο ποὺ ὁ ρυθμὸς τους, ἰδιαίτερα τῶν γεωργικῶν ἐγαγωγῶν, θά ἐπηρεαστεῖ κάπως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἰσχύουν ἀπὸ τὴ συμφωνία συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.».

'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι ἡ σύνδεση μας, μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. δὲν θὰ ἐπηρεάσει «κάπως» τὶς ἐξαγωγές μας. Ἤδη τὶς ἐπηρέασε σοβαρά. 'Επτὰ χιλιάδες τόννοι γκρέηπ-φρούτ μένουν ἀπούλητα στὰ χέρια τῶν παραγωγῶν καὶ κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν. Γιὰ ἄλλες 15 χιλιάδες τόννους πορτοκαλιῶν τύπου «Βαλέντσια» συναντοῦμε δυσκολίες, παρὰ τὶς ἀγορές ποὺ ἔκαναν οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες. Εἶναι ἐπίσης γνωστὲς οἱ δυσκολίες ποὺ εἴχαμε γιὰ τὴ διάθεση τῶν πατατῶν μας φέτος καὶ τῶν ἐπιτραπεζίων σταφυλιῶν. Πληρώσαμε δασμοὺς στὴν Ε.Ο.Κ. πάνω ἀπὸ 6 ἑκατομμύρια λίρες, πράγμα ποὺ ἐπηρέασε τὶς τιμὲς καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν παραγωγῶν. Τὸ συμπέρασμα ποὺ πρέπει νά καταλήξουμε εἶναι ὅτι ἡ σύνδεση μας μὲ τὴν Κοινὴ 'Αγορὰ καὶ ἡ πιθανὴ ἔνταξη μας θὰ εἶναι καταστροφικὴ γιά τὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία καὶ θὰ ξεκληρίσει τὴν ἀγροτιά μας, γιατὶ μᾶς ὁδηγεῖ στὰ στόματα τῶν μεγάλων λύκων τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς.

'Η Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ νὰ πάρουν ἔγκαιρα θέση στὸ σοβαρὸ θέμα τῆς σύνδεσης μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Γιατὶ ἐμεῖς πιστεύαμε καὶ πιστεύουμε ὅτι μαζὶ μὲ τὸν πληθωρισμὸ καὶ τὴν ἐνεργειακὴ κρίση ἡ Κοινὴ 'Αγορά θὰ εἶναι ἕνας νέος τυφώνας καταστροφῆς τῆς οἰκονομίας μας ἀγροτικῆς καὶ βιομηχανικῆς.

'Ερχόμαστε τώρα στοὺς βασικούς τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας.

Ποιὰ ἡ σημασία τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας ἀναφέρονται στὴ σελίδα 127 τοῦ Τρίτου Ἕκτακτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσης.

«'Η Κύπρος ὑπῆρξε πάντα χώρα γεωργικὴ καὶ οἱ γεωργικὲς δραστηριότητες της ἀποτέλεσαν τὸν κύριο ἄξονα τῆς οἰκονομίας τοῦ νησιοῦ. 'Ακόμα καὶ σήμερα, παρόλη τὴν ἐντυπωσιακὴ ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ τουρισμοῦ μετὰ τὴν 'Ανεξαρτησία, οἱ τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας ἀποτελοῦν βασικὸ στήριγμα τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου.

Κατὰ τὴν περίοδο 1970—1978 ἡ συνεισφορὰ τοῦ γεωργικοῦ τομέα στὸ ἀκαθάριστο ἐγχώριο προϊὸν ἐκυμαίνετο μεταξὺ 15—20%, ἐνῶ στὴ δεκαετία τοῦ 1960 τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ ἦταν 18 μὲ 22%. Αὐτὲς οἱ διακυμάνσεις ὀφείλονται στὶς ἀλλαγὲς τῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

Παρόλο ποὺ ἡ γεωργία ἔχασε τὴν πρωταρχική της θέση στὴν οἰκονομία ἐντούτοις ἡ σημασία της παραμένει ὁπωσδήποτε ἀξιόλογη.

Στὶς ἐξαγωγὲς ἡ γεωργία κατέχει τὸ 41% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας ἐξασφαλίζοντας πολύτιμο συνάλλαγμα.

Γενικὰ ὁ γεωργοκτηνοτροφικὸς τομέας ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν γιατὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀξίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἀντιπροσωπεύει προστιθέμενη ἀξία καὶ καθαρὸ συνάλλαγμα καὶ συμβάλλει οὐσιαστικὰ στὴν πολιτικὴ ἀντικατάστασης τῶν ἐξαγωγῶν.

Τὸ 1979 τὸ ἀκαθάριστο ἀγροτικὸ εἰσόδημα ἔφτασε τὰ 99 ἑκατομμύρια λίρες. Οἱ ἐξαγωγὲς γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων τὰ 41 ἑκατομμύρια λίρες.

Ὅμως ὀφείλουμε νά κάνουμε ἀκόμα μιὰ σοβαρὴ διαπίστωση. Παρὰ τὴν αὔξηση τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς συνεχίζουμε νά εἰσάγουμε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ μεγάλες ποσότητες τροφίμων (τυροκομικὰ προϊόντα, κρέατα, ψάρια, ζωοτροφές).

Ἐνῶ τὸ 1960 εἰσάξαμε 7 ἑκατομμυρίων λιρῶν τρόφιμα, τὸ 1979 εἰσάξαμε 44 ἑκατομμυρίων λιρῶν τρόφιμα. Δηλαδὴ ἐξαπλασιάστηκαν οἱ εἰσαγωγὲς τροφίμων καὶ πληρώσαμε πολύτιμο συνάλλαγμα.

Συμπερασματικὰ μποροῦμε νά ποῦμε γιὰ τοὺς τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας :

(α) Ἀποτελοῦν βασικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας.

(β) Παράγουν βασικὰ προϊόντα γιά τὴν ἐσωτερική ἀγορά.

(γ) Προμηθεύουν τὴ βιομηχανία μὲ πρῶτες ὕλες.

(δ) Μὲ τὶς ἐξαγωγὲς ἐξασφαλίζουμε πολύτιμο συνάλλαγμα.

(ε) Μεγαλώνουν οἱ εἰσαγωγὲς τροφίμων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Ὑπάρχουν περιθώρια νὰ ἀναπτυχθοῦν ἀκόμα περισσότερο αὐτοὶ οἱ βασικοὶ τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας ;

Μποροῦμε νὰ ἀναπτύξουμε τὴ γεωργική, κτηνοτροφική μας παραγωγὴ καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴ εἰσόδημα τῶν 45 χιλιάδων ἀτόμων ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργία καὶ τὴ κτηνοτροφία.

Μποροῦμε νὰ αὐξήσουμε τὶς ἐξαγωγὲς μας καὶ νὰ μειώσουμε τὶς εἰσαγωγὲς μας γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων ;

Ἡ ἀπάντηση πρέπει νά εἶναι θετική. Τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας, τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου ἐπιβάλλουν τὴν αὔξηση τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων.

Ἡ αὔξηση τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς θὰ πρέπει νά ἔχει τέσσαρεις βασικοὺς στόχους.

1. Νὰ αὐξηθεῖ τὸ κατὰ κεφαλὴ εἰσόδημα τῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων ποὺ συγκριτικὰ σήμερα εἶναι χαμηλό.
2. Νὰ αὐξηθεῖ ἡ παραγωγὴ γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ μας ἀγορά.
3. Νὰ μειωθοῦν οἱ εἰσαγωγὲς τροφίμων καὶ γενικὰ γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.
4. Νὰ αὐξηθοῦν οἱ ἐξαγωγὲς γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε περισσότερο συνάλλαγμα.

Πῶς θὰ πετύχουμε αὐτοὺς τοὺ 4 βασικοὺς στόχους ;

Στὸ τρίτο Ἔκτακτο Σχέδιο Οἰκονομικῆς Δράσεως στὸ κεφάλαιο «Στρατηγικὴ Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης» στὴ σελίδα 68 ἀναφέρονται :

«Ἡ πραγματοποίηση λογικῶν ρυθμῶν οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες ἀπαιτεῖ πολὺ πιὸ μεγάλες ἐπενδύσεις καὶ διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς ἀπὸ ὅ,τι στὸ πρόσφατο παρελθόν.»

Ἐμεῖς ὑπογραμμίζουμε αὐτὰ τὰ δυὸ σημεῖα τῆς στρατηγικῆς τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Γιὰ νά πετύχουμε ἱκανοποιητικοὺς ρυθμοὺς ἀνάπτυξης χρειάζονται ἐπενδύσεις καὶ διαρθρωτικὲς ἀλλαγές.

Χρειάζονται γιά τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας ριζικὲς ἀλλαγές, ριζικὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές. Αὐτὲς οἱ ριζικὲς ἀλλαγὲς γιὰ μιὰ

ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση ἐπιβάλλονται γιατὶ θὰ ἰσχυροποιήσουν τὸ ὑπόβαρθρο τοῦ ἀγώνα ποὺ διεξάγουμε. Θὰ ἰσχυροποιήσουν τὴν οἰκονομία μας γιά νὰ μπορέσει νά ἀντιμετωπίσει τὴν ἀποσταθεροποίηση καὶ τὴν οἰκονομικὴ κρίση.

Ποιά συγκεκριμένα μέτρα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας εἰσηγούμαστε ;

Πρῶτο :

Ἡ Κυβερνητικὴ γῆ χαλίτικη καὶ δασική, ἡ ἐκκλησιαστικὴ γῆ, ἡ γῆ τῶν μεγάλων γαιοκτημόνων νὰ ἀπαλλοτριωθεῖ καὶ νά δοθεῖ στοὺς ἀκτήμονες γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους. Δυὸ τὸ λιγότερο ἑκατομμύρια λίρες πληρώνουν κάθε χρόνο ὡς ἐνοίκια ἀπὸ τὰ χαμηλὰ τους εἰσοδήματα γι' αὐτὴ τὴ γῆ οἱ ἀκτήμονες καὶ μικρογεωργοί. Νὰ σταματήσει τὸ σκάνδαλο ποὺ ἐνοικιάζεται ἡ Κυβερνητικὴ χαλίτικη γῆ μὲ ψηλότερα ἐνοίκια ἀπὸ τοὺς ἰδιῶτες στὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν, Δερύνεια, Φρέναρος καὶ Λιοπέτρι καὶ ἀλλοῦ. Νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἀγρότες τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν μὲ ἐπιχορηγημένους ἐκσκαφεῖς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουν 200 χιλιάδες σκάλες ἄγονης γῆς. Νὰ τεθεῖ τέρμα στὴν ἐμπορία τῆς γῆς ποὺ γίνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Νὰ σταματήσει τὸ ξεκλήρισμα ἀγροτῶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία στὴν Ἁγία Νάπα. Μεγαλύτερος γεωργικὸς κλῆρος γιά τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς κτηνοτρόφους σημαίνει αὔξηση τῆς παραγωγῆς καὶ αὔξηση τοῦ εἰσοδήματος.

Δεύτερο :

Τὰ νερὰ νὰ κρατικοποιηθοῦν. Νὰ ἐπισπευσθοῦν τὰ μεγάλα ὑδατικὰ ἔργα στὴν Πάφο, Λεμεσό, Λάρνακα, Λεύκαρα. Νὰ ἐπισπευσθεῖ τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ γιὰ νὰ σώσουμε δυὸ ἀναπτυγμένες περιοχές, τὰ κοκκινοχώρια καὶ τὴν περιοχὴ Κιτίου ποὺ κινδυνεύουν νά καταστραφοῦν. Μᾶς δίνουν αὐτὲς οἱ δυὸ περιοχὲς κάθε χρόνο 25 ἑκατομμύρια λίρες εἰσόδημα.

Νὰ ἱδρυθεῖ Ἀρχὴ Ὑδάτων. Νὰ ἐκσυγχρονιστεῖ ἡ ὑδατικὴ νομοθεσία καὶ νὰ γίνεται δίκαιη κατανομὴ τῶν νερῶν. Γιατὶ νερὸ σημαίνει παραγωγή, σημαίνει εἰσόδημα, σημαίνει συνάλλαγμα. Ἰδιαίτερα τονίζουμε τὴν ἀλλαγὴ ρυθμῶν δουλειᾶς γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν μεγάλων ὑδατικῶν ἔργων.

Τρίτο :

Δίχως πιστώσεις, δίχως ἐπενδύσεις, δὲν εἶναι δυνατὸ νά αὐξηθεῖ ἡ γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ παραγωγή. Ἐπιβάλλεται νά δοθοῦν περισσότερες πιστώσεις γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Νὰ μετατραποῦν τὰ ἀγροτικὰ χρέη σέ μακροπρόθεσμα καὶ νά μειωθεῖ ὁ τόκος.

Δὲν συμφωνοῦμε καὶ θὰ ἀντιταχθοῦμε ἔντονα ὡς ἀγροτικός κόσμος στὴν αὔξηση τοῦ τόκου ποὺ μελετᾶ ἡ Κυβέρνηση.

Ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ νά δανειοδοτήσει τοὺς κτηνοτρόφους καὶ ὑποχρεώνονται κάθε χρόνο νὰ ὑποθηκεύουν τὸ γάλα τους καὶ τὰ ἀρνιά τους στούς ἐμπορομεσίτες καὶ τοὺς τυροκόμους.

Εἶναι ἀπαράδεκτη αὐτὴ ἡ μεγάλη καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης νὰ βοηθήσει μὲ δάνεια τοὺς κτηνοτρόφους.

Ἀπαιτοῦμε γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας προγραμματισμὸ καὶ μεγαλύτερη βοήθεια ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καὶ τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ μειωθοῦν οἱ εἰσαγωγές μας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ κτηνοτροφικῶν προϊόντων ποὺ ξεπερνοῦν τὰ 7 ἑκατομμύρια λίρες τὸ χρόνο.

Τέταρτο :

Νὰ ὑπάρξει ὁλοκληρωμένη, προγραμματισμένη πολιτικὴ γιὰ τὸ κόστος, τὶς τιμὲς καὶ τὴν ἐμπορία τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν μας προϊόντων. Νὰ ὑπάρξει αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴ γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ παραγωγή.

Προειδοποιοῦμε ὅτι τὸ συνεχὲς ἀνέβασμα τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων ὅπως οἱ πατάτες, τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ τὰ ἐπιτραπέζια σταφύλια, δημιουργοῦν σοβαροὺς κινδύνους καταστροφῆς αὐτῶν τῶν κλάδων.

Οἱ ἐξαγωγὲς γεωργικῶν προϊόντων στοὺς τρεῖς αὐτοὺς κλάδους ξεπερνοῦν τὰ 20 ἑκατομμύρια λίρες.

Νὰ ληφθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μέτρα ἄμεσα γιὰ νὰ βοηθηθοῦν αὐτοὶ οἱ κλάδοι. Ἰδιαίτερα νά ἐπιχορηγηθοῦν τὰ πετρέλαια, τὰ λιπάσματα καὶ νὰ τεθεῖ συγκεκριμένος ἔλεγχος στὶς τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων.

Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιτρέπει κέρδη στά μηχανήματα καὶ τὰ ἐξαρτήματα ποὺ ξεπερνοῦν τὸ 100% καὶ 200% ; Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου ἀνάγγειλε τὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς διατάγματος γιὰ ἔλεγχο τῶν τιμῶν μερικῶν ἐξαρτημάτων. Ποιὰ μέτρα ὅμως ἔχουν ληφθεῖ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ διατάγματος ; Κανένα μέτρο. Τὸ διάταγμα δὲν ἐφαρμόζεται.

Ἐκκρεμεῖ ἀπὸ χρόνια ἡ ἐφαρμογὴ νομοθεσίας γιά ἔλεγχο τῶν τιμῶν καὶ τῆς ποιότητας τῶν γεωργικῶν φαρμάκων. Ψηφίστηκε νομοσχέδιο ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται. Γιατί ; Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος διερωτᾶται :

Γιατὶ οἱ ἐμποροβιομήχανοι καὶ οἱ εἰσαγωγεῖς νὰ ἐπηρεάζουν τόσο τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ; Γιατὶ δὲν ἀκούονται οἱ ἀπόψεις καὶ οἱ ἀπαιτήσεις τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ ;

Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση νά ἐπιτρέπει τὴν εἰσαγωγὴ μεγάλων ποσοτήτων χοιρινοῦ κρέατος, ἐνῶ ἔχουμε τόση δική μας παραγωγὴ χοιρινοῦ ;

Γιατὶ νά εἰσακούονται τὰ συμφέροντα μιᾶς δεκάδας εἰσαγωγέων ἐμπόρων καὶ παραγνωρίζονται οἱ ἀπόψεις τόσων χιλιάδων παραγωγῶν ;

Συνάδελφοι,

Μιλοῦμε γιὰ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ εἰσοδήματος. Ὀφείλω νὰ καταγγείλω στὴ Βουλὴ ἕνα σοβαρὸ σκάνδαλο ποὺ ἐπαναλαμβάνεται γιὰ χρόνια τώρα.

Τὴ μεγάλη καθυστέρηση στὸν καθορισμὸ τῶν τιμῶν τοῦ αἰγοπροβείου γάλακτος ἀπὸ τὸ Συμβούλιο Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου. Τὴ μεγάλη καθυστέρηση στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῶν αἰγοπροβατοτρόφων.

Πάει νὰ περάσει καὶ ὁ Φεβράρης. Ἡ γαλακτοκομικὴ περίοδος ἄρχισε ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη—Νιόβρη. Καὶ ὅμως ὡς τὰ τώρα οἱ τιμὲς τοῦ αἰγοπροβείου γάλακτος δὲν ἔχουν καθοριστεῖ. Δεκαπέντε χιλιάδες οἰκογένειες αἰγοπροβατοτρόφων βρίσκονται στὸ ἔλεος τῶν τυροκόμων καὶ βιομηχάνων.

Δὲν εἶναι αὐτὴ ὁλοφάνερη πολιτικὴ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν παραγνώριση τῶν χιλιάδων κτηνοτροφικῶν οἰκογενειῶν καὶ τὴν ἐξυπηρέτηση μιᾶς δράκας τυροκόμων καὶ βιομηχάνων ; Ἀσφαλῶς ἔτσι εἶναι.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων εἶναι θέμα γενικότερο. Ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν παραγωγή, τὶς ἐξαγωγὲς καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων. Ἐπιβάλλεται ἡ ἀναπροσαρμογὴ καὶ ἡ ἀλλαγὴ στὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης στὰ θέματα τῆς ἐμπορίας καὶ τῶν τιμῶν.

Καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ θά πρέπει νά περιλαμβάνει :

(α) Ἵδρυση Συμβουλίων Ἐμπορίας γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων (Συμβουλίου κρέατος, λαχανικῶν, φρούτων καὶ ἄλλων).

(β) Τιμὲς τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων βάσει τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ κατοχύρωση αὐτῶν τῶν τιμῶν.

(γ) Ὄχι ἔνταξη τῆς Κύπρου στὴν ΕΟΚ, ἀλλὰ σύναψη ἐμπορικῆς συμφωνίας.

(δ) Ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μας μὲ τὶς Σοσιαλιστικὲς καὶ Ἀραβικὲς χῶρες ποὺ ἀγοράζουν δικά μας γεωργικὰ προϊόντα.

Τὸ παράδειγμα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ποὺ ἀγοράζει κάθε χρόνο μεγάλες ποσότητες ἀμπελουργικῶν προϊόντων θὰ πρέπει νά βοηθήσει τὴν Κυβέρνηση νά ἀναπροσαρμόσει τὴν ἐμπορικὴ της πολιτική.

(ε) Νὰ δοθοῦν ἐξουσίες στὸ Συμβούλιο Γαλακτοκομικῶν Προϊόντων νά συγκεντρώνει, νὰ βιομηχανοποιεῖ καὶ νὰ διαθέτει τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα.

(στ) Νὰ ἀναδιοργανωθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν μὲ τὴν ἐκπροσώπηση τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων καὶ νὰ ἐπανδρωθεῖ ἡ Ἀγορανομικὴ Ὑπηρεσία.

Πέμπτο :

Ἐπιβάλλεται ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας. Στόχος πρέπει νά εἶναι νὰ πέσει τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν προϊόντων μας. Νὰ κατασκευαστοῦν περισσότεροι ἀγροτικοὶ δρόμοι, ἰδιαίτερα στὶς ὀρεινὲς περιοχές.

Νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας περισσότεροι γεωπόνοι, κτηνίατροι καὶ ζωοτέχνες. Εἶναι σὲ βάρος τῆς πρόοδου καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῆς παραγωγῆς τό γεγονὸς ὅτι πάνω ἀπὸ 400 ἄνεργοι γεωπόνοι, κτηνίατροι καὶ ζωοτέχνες δὲν ἀξιοποιοῦνται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιά τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς.

Ἕκτο :

Νὰ ὑπάρξει ἕνας καλύτερος κυβερνητικὸς προγραμματισμός γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν κοινοτήτων μας.

Ὑπάρχουν πολλὰ ἔργα ποὺ καθυστεροῦν.

Δρόμοι ποὺ ἑνώνουν τὶς κοινότητες. Δρόμοι μέσα στὶς κοινότητες. Τὸ στεγαστικὸ τῶν φτωχῶν οἰκογενειῶν. Ὑπάρχουν μέσα στὶς κοινότητες χιλιάδες φτωχὲς οἰκογένειες. Δὲν ἔχουν οὔτε ἕνα οἰκόπεδο νὰ κτίσουν σπίτι στὰ παιδιά τους. Ὑπάρχουν κοινότητες ποὺ διαθέτουν χιλιάδες σκάλες χαλίτικης γῆς. Ὅμως ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ νά δώσει αὐτὴ τὴ χαλίτικη γῆ σὲ φτωχές οἰκογένειες τῶν κοινοτήτων. Μπορεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ δηλώσει : Ἔχουμε σχέδια. Θὰ δώσουμε τὴ γῆ σὲ φτωχές οἰκογένειες. Ὅμως τὰ σχέδια παραμένουν σχέδια γιὰ χρόνια τώρα πολλά. Δὲν ὑλοποιοῦνται. Καὶ οἱ φτωχὲς οἰκογένειες ὑποφέρουν δίχως σπίτι.

Ὑπάρχουν τὰ ὀρεινὰ χωριὰ ποὺ ἐρημώνουν καὶ καταστρέφονται. Τὰ ἔχει ἐγκαταλείψει ἡ νεολαία. Γιατὶ δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀπαιτούμενες συνθῆκες ἐπιβίωσης.

Γιὰ νά μὴ ἐγακαταλείπεται ἡ ὕπαιθρος, νά μὴ ἐρημώνουν τὰ χωριὰ μας θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῶν κοινοτήτων, πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῶν ἀγροτῶν μας.

Ἀναφερθήκαμε σὲ μερικὲς βασικὲς προτάσεις μας καὶ μέτρα γιά τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας. Ἂν ἐφαρμοστοῦν αὐτὰ τὰ μέτρα, ἂν προχωρήσει ἡ Κυβέρνηση σὲ ριζικὲς ἀλλαγές, ἂν προχωρήσει στὴν ἀναδιάρθρωση τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας, τότε εἶναι δυνατὸ νὰ αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή, νὰ αὐξηθεῖ τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας καὶ γενικότερα τοῦ λαοῦ μας.

Ἕνα ἄλλο βασικὸ πρόβλημα ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας εἶναι τά προβλήματα τῶν προσφύγων γεωργοκτηνοτρόφων.

Δυὸ βασικὲς διαπιστώσεις μποροῦμε νά κάνουμε ὅσο ἀφορᾶ τοὺς πρόσφυγες γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους :

Πρώτη διαπίστωση :

Ὁ πρόσφυγας γεωργοκτηνοτρόφος δὲν βρίσκεται σήμερα στὴν κατάσταση ποὺ ἦταν τὸ 1974.

Καὶ στὴ στέγαση, τὴν ἀπασχόληση καὶ τὴ δραστηριοποίηση βρίσκεται σὲ καλύτερη θέση. Καὶ αὐτὸ ὀφείλεται στοὺς ἀγῶνες τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Δεύτερη διαπίστωση :

Παρὰ τὸ ἔργο ποὺ ἔγινε, οἱ πρόσφυγες γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι συνεχίζουν νά ἀντιμετωπίζουν πάρα πολλὰ προβλήματα. Προβλήματα στεγαστικά, προβλήματα γῆς, δανειοδότησης καὶ ἄλλα κοινωνικά προβλήματα.

Κάπου 40 χιλιάδες πρόσφυγες διαμένουν σὲ παλιὲς τουρκοκυπριακὲς κατοικίες σὲ 30 τουρκοκυπριακὰ χωριὰ καὶ συνοικίες. Ἡ κατάσταση στέγασης αὐτῶν τῶν προσφύγων εἶναι ἀθλιεστάτη. Ἰδιαίτερα τραγικὴ εἶναι ἡ κατάσταση τῶν προσφύγων στὶς συνοικίες τῆς Λάρνακας καὶ Λεμεσοῦ καὶ στὰ τουρκοκυπριακὰ χωριὰ Κοφίνου, Μαρί, Ἀρμενοχώρι, Ἀλαμινός, Καλὸ Χωριό, Μεννόγια καὶ ἄλλα. Οἱ συνθῆκες ὑγιεινῆς εἶναι ἄθλιες. Ὑπάρχουν οἰκογένειες ποὺ τώρα τὸ χειμώνα βρέχονται μέσα στὰ σπίτια, τὰ ροῦχα καὶ τά νοικοκυριά τους. Αὐτὰ συμβαίνουν στὸ Ἀρμενοχώρι, στὸ Μαρί, στὴν Ἀλαμινό, στὴ Μεννόγια καὶ ἀλλοῦ.

Μᾶς ἀνάφεραν χαρακτηριστικὰ προχθὲς στὴν Ἀλαμινὸ ὅτι οἱ πρόσφυγες ἀγρότες γιὰ νὰ κάνουν μπάνιο βράζουν νερὸ μέσα σὲ σίκλες καὶ τενεκέδες. Οὔτε ζεστὸ νερὸ ἔχουν, οὔτε ἀποχωρητήρια ἔχουν.

Στὰ πιὸ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ τουρκοκυπριακὰ χωριὰ δὲν ἔχουν δρόμους, δὲν ἔχουν καφενεῖα, δὲν ἔχουν τηλέφωνα, δὲν ἔχουν ἰατρεῖα.

Πιστώσεις γιὰ καλλιέργεια τῆς γῆς στούς πρόσφυγες ἀγρότες παραχωροῦνται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μόνο 300 λίρες γιά τὸ κάθε νοικοκυριό. Τοὺς ἔδωσε ἡ Κυβέρνηση στὰ πρῶτα χρόνια δάνεια γιά νὰ ἀξιοποιήσουν τὴ γῆ τους καὶ τώρα πιέζει τούς πρόσφυγες γιὰ νὰ ξοφληθοῦν αὐτὰ τὰ δάνεια.

Στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση δὲν πληρώνονται γιά τὰ ἀμπέλια ποὺ τοὺς ἔδωσαν οἱ πρόσφυγες ἀγρότες.

Δὲν δίνονται εὔκολα ἄδειες γιὰ διατρήσεις στούς πρόσφυγες ἀγρότες γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουν τὴ γῆ τους.

Στὸ Μαρὶ ἡ γῆ τῶν προσφύγων, κάπου 1.000 σκάλες, ἔχει ἀπαλλοτριωθεῖ ἀπὸ τὴν Ε.Μ.Ε. καὶ οἱ πρόσφυγες ξεκληρίστηκαν γιὰ δεύτερη φορά.

Στὴν 'Αλαμινὸ οἱ πρόσφυγες ἀγρότες μᾶς δήλωσαν ὅτι ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς τούς ἔσβησε ἀπὸ τὸ χάρτη τῆς Κύπρου. Κανένα ἔργο ἀνάπτυξης δὲν ἐκτελέστηκε σ' αὐτὰ τὰ χρόνια στὸ χωριό.

Γενικὰ ἡ κατάσταση τῶν προσφύγων στὰ Τουρκοκυπριακὰ χωριὰ καὶ στὶς Τουρκοκυπριακὲς συνοικίες δὲν εἶναι καθόλου καλή. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις εἶναι ἀπελπιστική. 'Επιβάλλεται νά ὑπάρξει ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης περισσότερη στοργή, περισσότερο ἐνδιαφέρον, περισσότερη ἀγάπη καὶ κατανόηση γιά τὸν προσφυγικὸ κόσμο.

Γιατὶ κάθε προσφυγικὴ οἰκογένεια μὲ τὸν ξερριζωμὸ της ἔχει τὸ δικό της δράμα.

Εἰσηγούμαστε :

Νὰ ὑπάρξει ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης, ἀπὸ τὰ 'Υπουργεῖα 'Εσωτερικῶν καὶ Γεωργίας πρόγραμμα βοήθειας καὶ ἀνάπτυξης τῶν τουρκοκυπριακῶν χωριῶν.

Πρόγραμμα ποὺ θὰ λύει τὸ στεγαστικό, πρόγραμμα γιὰ τὴ λύση τῶν κοινοτικῶν προβλημάτων, πρόγραμμα ἀξιοποίησης τῆς γῆς μὲ ἀρδευτικὰ ἔργα.

Συνάδελφοι,

"Εχει ἡ Κυβέρνηση εὐθύνη γιά τὴ μεγάλη καθυστέρηση τῶν τουρκοκυπριακῶν χωριῶν καὶ συνθηκῶν ποὺ θὰ πρέπει νά συμβάλει γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τους. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ὄχι μονάχα τὸ συμφέρον τῶν 40 χιλιάδων προσφύγων ποὺ κατοικοῦν σ' αὐτὰ τὰ χωριὰ ἀλλὰ καὶ τὸ γενικότερο συμφέρον τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν προσπαθειῶν μας γιὰ προσέγγιση καὶ συνεργασία μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους συμπατριῶτες μας.

Τὸ τελευταῖο θέμα ποὺ θὰ θίξω σὲ σχέση μὲ τοὺς Προϋπολογισμοὺς εἶναι τὰ ἐλεύθερα χωριὰ τῆς 'Αμμοχώστου, τὰ Κοκκινοχώρια.

"Οπως εἶναι γνωστὸ εἶναι μιὰ μικρὴ περιοχὴ 8 χωριῶν. "Ομως ἀποτελοῦν πνεύμονα γιὰ τὴν οἰκονομία μας γιατὶ μᾶς δίνουν κάθε χρόνο ἕνα εἰσόδημα ποὺ ξεπερνᾶ τὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες τὸ χρόνο.

Δὲν παραγνωρίζουμε ὅτι ὁρισμένα ἔργα ἀνάπτυξης ἔχουν γίνει στὰ Κοκκινοχώρια. "Ομως λόγω τοῦ ρόλου τους στὴν Κυπριακὴ οἰκονομία, λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ζοῦν στὰ Κοκκινοχώρια κάπου 25 χιλιάδες κόσμος, καὶ λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι εἶναι ἀκριτικὴ περιοχή, ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση βοηθήσει μὲ ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα γιά τὴ λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων καὶ τὴν καλύτερη ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς.

Ποιὰ εἶναι τά βασικότερα προβλήματα τῶν Κοκκινοχωριῶν ;

Πρῶτο :

Τό νερό. Νὰ ἐπισπευσθοῦν τὰ ἔργα γιὰ τὴ μεταφορὰ νεροῦ μέσον τοῦ Νοτίου 'Αγωγοῦ στὰ Κοκκινοχώρια. Νὰ καλύψει ὁ Νότιος 'Αγωγὸς καὶ τά 8 χωριὰ τῆς περιοχῆς. Νὰ γίνουν ἔγκαιρα διευθετήσεις γιὰ νὰ κλείσουν οἱ μελέτες καὶ νὰ ἀρχίσει ἡ κατασκευὴ τοῦ ἔργου. Γιατὶ βρισκόμαστε ἀκόμα στὶς μελέτες. 'Η Κυβέρνηση μιλᾶ τώρα ὅτι τὸ ἔργο θά εἶναι ἕτοιμο σὲ μιὰ δεκαετία. Νὰ ληφθοῦν μέτρα συντονισμένα γιά νὰ ἐπισπευσθεῖ τὸ ὅλο ἔργο. "Εγκαιρα νά διευθετηθεῖ τὸ δάνειο γιά τὴ χρηματοδότηση τοῦ ἔργου ποὺ θὰ ξεπεράσει ὅπως ἐλέχθη τὰ £100—£200 ἑκατομμύρια. Νὰ διοριστεῖ 'Επιτροπὴ ἀπὸ τεχνικοὺς καὶ ἔμπειρους γεωπόνους καὶ νὰ προγραμματίσει καὶ νὰ ὑλοποιήσει τὴν ὑπόσχεση τοῦ

Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ μεταφορὰ τοῦ νεροῦ σὲ 5—6 χρόνια ποὺ τὴν ἔκανε σὲ σύσκεψη Βουλευτῶν καὶ ἐκπροσώπων τῶν 'Αγροτικῶν 'Οργανώσεων πρὶν δυὸ περίπου χρόνια.

Τὸ ἔργο τῆς μεταφορᾶς νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια ποὺ ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐπιβίωση ὁλόκληρων παραγωγικῶν περιοχῶν, θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὡς ἔργο ἐπείγουσας προτεραιότητας.

Δεύτερο :

Νὰ προωθηθοῦν ἔργα γιὰ τὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς.

Τρίτο :

Νὰ ὑπάρξει συγκεκριμένο πρόγραμμα γιὰ τὴν καλύτερη τουριστικὴ ἀξιοποίηση τῆς περιοχῆς. Νὰ βοηθηθεῖ ἡ περιοχὴ τῆς 'Αγίας Νάπας, Παραλιμνιοῦ, Σωτήρας, Λιοπετρίου, μὲ μεγαλύτερα ποσὰ γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν τουριστικά. Νὰ ὑπάρξει πρόγραμμα γιὰ τὴν κατασκευὴ δρόμων, μεταφορᾶς νεροῦ καὶ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Νὰ προωθηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης γιά τὴν κατασκευὴ ἐργοστασίου ἀφαλάτωσης γιὰ τουριστικοὺς σκοπούς.

Τέταρτο :

'Η χαλίτικη γῆ τῆς περιοχῆς τῶν Κοκκινοχωριῶν νά δοθεῖ στὶς κοινότητες γιὰ νὰ ἀξιοποιηθεῖ γεωργικά, κτηνοτροφικά, τουριστικά, καὶ γιά τὴ στέγαση τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν. Νὰ σταματήσει ἡ ἐκμετάλλευση τῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων τῶν Κοκκινοχωριῶν ποὺ ὑποχρεώνονται νά πληρώνουν ψηλὰ ἐνοίκια γιά τὴ χαλίτικη γῆ ποὺ ἰσοπεδώνουν.

Νὰ διαχωριστεῖ ἡ χαλίτικη γῆ γιὰ οἰκόπεδα σὲ πτωχὲς οἰκογένειες στὸ Λιοπέτρι, Σωτήρα, 'Αγία Νάπα, Φρέναρος καὶ Δερύνεια.

Πέμπτο :

Νὰ αὐξηθοῦν τὰ ποσὰ γιά τὴ λύση τῶν κοινοτικῶν προβλημάτων τῶν Κοκκινοχωριῶν. Τὰ ποσὰ ποὺ προνοεῖ ὁ Προϋπολογισμὸς σὲ σχέση μὲ τὶς μεγάλες ἀνάγκες τῶν χωριῶν εἶναι πολὺ λίγα.

"Εκτο :

Νὰ ἀσφαλτοστρωθοῦν οἱ δρόμοι ποὺ συνδέουν τὰ Κοκκινοχώρια ποὺ μεταφέρουν καθημερινὰ πολὺ κόσμο καὶ προϊόντα χιλιάδων λιρῶν.

"Εβδομο :

Νὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἵδρυση Γυμνασίου στὰ Κοκκινοχώρια.

Νὰ μελετηθεῖ ἐπίσης ἡ ἵδρυση Τεχνικῆς Σχολῆς.

Καταλήγω σὲ μιὰ πρόταση γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια.

Λόγω τῆς σημασίας ποὺ ἔχει ἡ περιοχὴ γιὰ τὴν οἰκονομία μας, ἡ Κυβέρνηση νὰ ἑτοιμάσει συγκεκριμένο πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῶν Κοκκινοχωριῶν, πρόγραμμα ποὺ νὰ καλύπτει γεωργική, κτηνοτροφική, βιομηχανική, τουριστικὴ καὶ κοινοτικὴ ἀνάπτυξη.

'Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Αὐτὲς εἶναι σὲ συντομία οἱ ἀπόψεις μου γιά τοὺς δυὸ Προϋπολογισμούς, γιά τὴ γεωργία καὶ κτηνοτροφία, γιὰ τοὺς πρόσφυγες γεωργοκτηνοτρόφους καὶ γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια.

Θὰ καταλήξω μὲ ἕνα κύριο συμπέρασμα.

'Από τὴ συζήτηση τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν φαίνεται ὅτι ἐνῶ ἔχουμε πρόοδο, ἡ οἰκονομία μας ἀντιμετωπίζει προβλήματα ποὺ δημιουργοῦν ἡ ἐνεργειακὴ κρίση, προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ ὁ πληθωρισμός, προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ ἡ σύνδεση μας μὲ τὴν Κοινὴ 'Αγορά.

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν προβλημάτων χρειάζονται ριζικὲς ἀλλαγὲς στὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

'Επιβάλλεται ἀλλαγὴ πολιτική, οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομική. 'Ο λαός μας μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ συμβάλει στὴν ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν προβλημάτων.

'Ο λαός μας μπορεῖ νά συμβάλει στὴν ἀλλαγὴ καὶ βελτίωση τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης.

Πιστεύουμε ὅτι οἱ προσεχεῖς βουλευτικὲς ἐκλογές μποροῦν νά συμβάλουν σ' αὐτὴ τὴν ἀλλαγή.

Καὶ ἀλλαγὴ μπορεῖ νὰ γίνει μὲ μιὰ ἰσχυρὴ ἐκπροσώπηση τοῦ ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς στὴ Βουλὴ καὶ μὲ μιὰ Βουλὴ μὲ δημοκρατικὴ πλειοψηφία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

'Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

'Αξιότιμοι Κύριοι συνάδελφοι,

Γιὰ ἕβδομο κατά συνέχεια χρόνο ἡ Βουλὴ συζητᾶ τοὺς Κρατικοὺς Προϋπολογισμούς, κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες ποὺ ἔφεραν στὸν τόπο μας τό προδοτικὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τούρκικη εἰσβολή, κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς καὶ προσφυγιᾶς.

Κατὰ τὴν πρόσφατη ὁμιλία τοῦ 'Αξιότιμου 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς γιά τὴν ἀνάλυση τῶν Προϋπολογισμῶν ἀναφορικὰ μὲ τὶς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ 1980, ἀνάμεσα στά ἄλλα εἶπε :

> «'Η Κύπρος μέσα στὸ 1980, πέτυχε περαιτέρω οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, διατήρησε, συνθῆκες πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ σημείωσε σημαντικὴ πρόοδο στὸν κοινωνικὸ τομέα, παρόλες τὶς ἀντίξοες διεθνεῖς οἰκονομικὲς συνθῆκες. 'Η οἰκονομία ὅμως ἀντιμετώπισε ταυτόχρονα ἀποσταθεροποιητικὲς ροπές τόσο ἐξωτερικές, ὅσο καὶ ἐσωτερικές». Μέσα στὸ 1980 παρατηρήθηκε περαιτέρω ἐπιδείνωση τῆς ἐνεργειακῆς κρίσεως μὲ σωρεία ἀλυσιδωτῶν ἐπιπτώσεων.»

Στὰ πλαίσια τῆς ἀνάλυσης καὶ τῶν στοιχείων ποὺ ἀναφέρουνται στὴν ὁμιλία τοῦ κυρίου 'Υπουργοῦ, φαίνεται ὅτι «ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ 'Ακαθάριστου ἐγχωρίου Προϊόντος τὸ 1980, σὲ σταθερὲς τιμές, ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει μειωθεῖ στὸ ἐπίπεδο τοῦ 4,3% σὲ σύγκριση μὲ 7,5% τὸ 1979».

"Οτι «'Ο μέσος μηνιαῖος ἀριθμός ἀνέργων γιά τὸ 1980 ὑπολογίζεται ὅτι ἀνέβηκε στὶς 4.300 ἄτομα περίπου, σὲ σχέση μὲ 3.700 γιὰ τὸ 1979. Σὰν ποσοστὸ τοῦ οἰκονομικὰ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ἡ ἀνεργία ὑπολογίζεται σὲ 2,1% γιὰ τὸ 1980, σὲ σύγκριση μὲ 1,8% γιά τὸ 1979».

"Οτι «'Ο ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας, μειώθηκε ἀκόμα περισσότερο τὸ 1980, σὲ σχέση μὲ τὸ 1979 καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἦταν τῆς τάξεως τοῦ 3% περίπου σὲ σύγκριση μὲ 4,6% τὸ 1979»

«Συμπερασματικὰ—εἶπε ὁ Κύριος Ὑπουργὸς—μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι τὰ κυριότερα ἀρνητικὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν εἰκόνα ποὺ δημιουργήθηκε μέσα στὸ 1980, εἶναι ἡ ψηλὴ ροπὴ γιὰ κατανάλωση, ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ, ἡ περαιτέρω διεύρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας, ἡ ὑποτονικότητα στὶς παραγωγικὲς ἐπενδύσεις καὶ ἡ ὁριακὴ αὔξηση στὴν ἀνεργία κάτω ἀπὸ συνθῆκες συνεχιζόμενης ἐλλείψεως ἐξειδικευμένων ἐργατῶν σὲ ὁρισμένους κλάδους».

Οἱ ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὶ ἔχουν συνταχθεῖ καὶ τοποθετοῦνται στὰ πλαίσια καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία.

Χωρὶς ἀμφιβολία, ἡ ἐνεργειακὴ κρίση ἐπέδρασε καὶ θὰ συνεχίσει νὰ ἐπιδρᾶ πολὺ ἀρνητικὰ στὶς οἰκονομικὲς μας ἐξελίξεις. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ σύγκριση τῶν σχετικῶν ἀριθμῶν ποὺ ἀναφέρουνται στὴν Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ὅτι «Τὸ 1973 ἡ Κύπρος ἔδιδε μόνο £7 ἑκατομμύρια περίπου γιὰ εἰσαγωγὴ πετρελαίου, ἐνῶ φέτος ὑπολογίζεται ὅτι θὰ δώσει περίπου £70 ἑκατομμύρια, ποσοστὸ ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ 50% τῶν ἐξαγωγῶν μας.»

Ἐνῶ τὸ 1979, ὁ πληθωρισμὸς ἦταν 9,5% τὸ 1980 ἀναμένεται νὰ διακυμανθεῖ γύρω στὸ 13—14%.

Εἶναι σωστό, ὅτι ὁ πληθωρισμὸς ὀφείλεται τόσο σὲ ἐξωτερικοὺς ὅσο καὶ ἐσωτερικοὺς λόγους. Καὶ ἡ ἀντιμετώπιση του, ἐπιβάλλεται νά γίνει μὲ σειρὰ δραστικῶν καὶ ἀποτελεσματικῶν μέτρων, μὲ κύριο στόχο τὴν ἐξοικονόμηση καυσίμων, τὸν ἀποτελεσματικὸ ἔλεγχο τῶν τιμῶν καὶ περιορισμὸ τῶν κερδῶν καὶ ὑπερκερδῶν, ποὺ ἀποτελοῦν πρόκληση γιὰ τὰ λαϊκὰ εἰσοδηματικὰ στρώματα καὶ ἰδιαίτερα γιά τὸν προσφυγικὸ κόσμο.

Συμφωνῶ μὲ τὶς βασικὲς διαπιστώσεις, τὶς παρατηρήσεις, ὑποδείξεις καὶ εἰσηγήσεις ποὺ διαλαμβάνουνται στὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς, οἱ ὁποῖες πρέπει νά προσεχτοῦν ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα Ὑπουργεῖα, τὴν Κυβέρνηση σὰν σύνολο, τὶς ἁρμόδιες κυβερνητικὲς ὑπηρεσίες καὶ τοὺς διάφορους ἡμικρατικοὺς Ὀργανισμούς.

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ γενικὲς ἀπόψεις καὶ θέσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, γιὰ τοὺς ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμούς, ἔχουν ἐκτεθεῖ ἀπὸ τὸν Κοινοβουλευτικό μας ἐκπρόσωπο, συνάδελφο κ. Παπαϊωάννου μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνῶ.

Θέλω, ὅμως, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν, νὰ σχολιάσω καὶ νὰ ἐπισημάνω μερικὲς ἀπὸ τὶς σοβαρές ἐλλείψεις, παραλείψεις καὶ καθυστερήσεις ποὺ πρέπει νά προσεχτοῦν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης, τῶν ἁρμοδίων κρατικῶν Ἀρχῶν καὶ ὑπηρεσιῶν.

Σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὰ προσφυγικὰ προβλήματα ποὺ ἄμεσα ἐπηρεάζουν τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἔμμεσα τὸ σύνολο τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ λαοῦ, ἡ κατάσταση δὲν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ἱκανοποιητική.

Μὲ κανένα τρόπο, δὲν παραβλέπουμε καὶ δὲν ὑποτιμοῦμε τὸ ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθεῖ, σὲ ἀνταπόκριση τῶν διαβημάτων τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων Π.Ε.Π. καὶ γενικὰ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, μὲ τὰ στεγαστικὰ καὶ ὅλα τὰ κυβερνητικά προγράμματα, γιὰ τὴν στέγαση τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν, γιὰ τὴν παιδεία, τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση καὶ γενικὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Μὲ κανένα τρόπο ἐπίσης δὲν παραβλέπουμε τὴν ἔκταση τοῦ κακοῦ τῆς τραγωδίας, τῶν καταστροφῶν, τὸν τεράστιο ὄγκο τῶν προβλημάτων καὶ ὅλων τῶν συνεπειῶν ἀπό τὴν προδοσία τῆς Χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β΄ ποὺ ἔφεραν τὴν εἰσβολὴ καὶ τὴν κατοχὴ τῶν Τούρκικων στρατευμάτων, μὲ ὅλα τά γνωστὰ τραγικὰ καὶ καταστροφικὰ ἐπακόλουθα γιά τὸ σύνολο τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἀσφαλῶς ἡ ριζικὴ λύση τοῦ προσφυγικοῦ βρίσκεται καὶ εἶναι δεμένη μέ τὴν ὀρθὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, γιὰ νὰ ἀνοίξουν οἱ δρόμοι τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων Ἑλλήνων καὶ Τούρκων στὶς πατρογονικὲς τους ἑστίες καὶ περιουσίες.

Ὅμως δὲν μποροῦμε παρά ταυτόχρονα νά ἐπισημάνουμε, τὶς χρόνιες καθυστερήσεις, τὶς ἀνεκπλήρωτες Προεδρικὲς καὶ Κυβερνητικὲς ἐξαγγελίες, τὶς ἀδικαιολόγητες γραφειοκρατικὲς διαδικασίες τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τὶς ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις τῶν κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, καθὼς καὶ τὴν τραγικότητα τῆς ζωῆς τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν, ποὺ γιὰ ἕβδομο χρόνο, συνεχίζουν νά ζοῦν καὶ νὰ σαπίζουν στὶς παράγκες, καὶ σ' ἄλλα ἀκατάλληλα ὑποστατικὰ καὶ γενικὰ σὲ ἄθλιες στεγαστικὲς συνθῆκες, ποὺ οἱ πιὸ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι γέροι, μονήρηδες, ἄρρωστοι, συνταξιοῦχοι καὶ ἐπιδοτούμενοι μὲ ἀσήμαντα ποσὰ καὶ πολλὲς προβληματικὲς καὶ ἄλλες οἰκογένειες μὲ βρέφη καὶ παιδιά, μὲ χαμηλὰ εἰσοδήματα.

Εἴμαστε καὶ πάλιν ὑποχρεωμένοι, νὰ τονίσουμε τὰ αἰσθήματα πικρίας καὶ δυσαρέσκειας τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν ποὺ αὐτοστεγάστηκαν μὲ δική τους πρωτοβουλία σὲ χαλίτικους καὶ ἄλλους χώρους καὶ παρὰ τὰ σχετικὰ αἰτήματα ποὺ κατεπανάληψη ὑπεβλήθησαν ἀπὸ τὴν Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων καὶ τούς ἴδιους μέχρι σήμερα—παρὰ τὶς δοθεῖσες ὑποσχέσεις—δὲν λήφθηκε καμιὰ κυβερνητικὴ ἀπόφαση, δὲν τοὺς δόθηκε καμιὰ βοήθεια ἔστω καὶ ὑπὸ μορφὴ ἐπιδότησης ἐνοικίου γιὰ κάλυψη μέρους τῶν ἐξόδων καὶ τῶν χρεῶν τους, γιὰ αὐτοστέγαση τῶν οἰκογενειῶν τους.

Στοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστεγάσεως, ὑποβάλλονται καθημερινὰ ἔντονα καὶ δικαιολογημένα παράπονα γιὰ σωρεία προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζουν.

Καθυστερεῖ ἡ παραχώρηση τῶν ἐπιταγῶν μὲ ἐπακόλουθα σωρεία δυσκολιῶν. Μᾶς πέταξαν—λέγουν—στὰ κατσάβραχα, στὰ λακκοβούναρα, σὲ ἀποστάσεις ποὺ φθάνουν ἢ καὶ ὑπερβαίνουν τὸ ἕνα χιλιόμετρο ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ, χωρὶς ἕνα καφενεῖο ἔστω καὶ λυόμενο, γιὰ στοιχειώδη κοινωνικὴ ἐξυπηρέτηση καὶ ἀλληλογνωριμία, χωρὶς ἔστω καὶ ἕνα κοινοτικὸ τηλέφωνο—τὴν στιγμὴ ποὺ ὑπάρχουν δυνατότητες γιά δορυφόρους καὶ ἔγχρωμη τηλεόραση, Χωρὶς καταστήματα καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα δημόσια κτίρια, ἐκκλησίες, σχολεῖα, κατάλληλους δρόμους, παιδικοὺς σταθμοὺς, ταχυδρομικές, μεταφορικὲς καὶ ἄλλες ἀναγκαῖες ὑπηρεσίες, χωρὶς οὐσιαστικὴ βοήθεια γιά λύση τῶν προβλημάτων τους ποὺ ἀφοροῦν ἰσοπεδώσεις, ἀποχετεύσεις, περίφραξη τῶν σπιτιῶν καὶ προστασία τῶν παιδιῶν, γηπέδων, οἰκόπεδα γιὰ νέα ζευγάρια καὶ πολλὰ ἄλλα μικρότερης σημασίας.

Στοὺς κυβερνητικοὺς οἰκισμοὺς πέρα ἀπό τὶς χρόνιες καθυστερήσεις στὴν ἀνέγερση τους—παρὰ τὶς τεράστιες κρατικὲς δαπάνες ποὺ ἔγιναν καὶ διακηρύχθηκαν σὰν οἰκοδομὲς χαμηλοῦ κόστους στὴν πραγματικότητα, ἀναλογικά πρόκειται γιὰ οἰκοδομὲς ψηλοῦ κόστους καὶ χαμηλῆς ποιότητας, ὑπάρχουν ἔντονα καὶ δικαιολογημένα παράπονα, γιὰ ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις, ποὺ ἀφοροῦν ἀκατάλληλα ὑλικὰ καὶ κατασκευές, σπίτια ποὺ στάζουν, σπίτια μὲ ρωγμὲς σὲ ἀνεπίτρεπτο βαθμό. Ὑπάρχει βεράντα σὲ πολυκατοικία ποὺ παραλήφθηκε ἀπὸ ἁρμόδιο τῆς Πολεοδομίας καὶ τώρα ἔχει ξύλινα μανζηλίκια γιά νὰ στηριχτεῖ καὶ

μὲ ἕνα σωρὸ ἄλλες ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις, χωρὶς περσιάνες, οἰκισμοὶ ποὺ ἡ κατάσταση τῶν δρόμων εἶναι τέτοια, ποὺ ὅπως μᾶς εἶπαν στὸν οἰκισμὸ στὸν Κάψαλο τῆς Λεμεσοῦ, τώρα τὸν χειμώνα μόνο μὲ διπλοκόρωνο αὐτοκίνητο μποροῦν νὰ περάσουν. Χωρὶς τηλέφωνα, δημόσια κτίρια, ταχυδρομικές, μεταφορικὲς καὶ ἄλλες ὑπηρεσίες, χωρὶς πρόνοια ἐξασφάλισης μὲ ἀνάλογη ἀπαλλοτρίωση χώρου γιά οἰκόπεδα γιὰ τὰ παιδιά τους ποὺ θέλουν νά στεγαστοῦν στὴν ἴδια περιοχή.

Σέ ὅτι ἀφορᾶ τὶς δεκάδες χιλιάδες ποὺ στεγάστηκαν σὲ σπίτια Τουρκοκυπριακῆς ἰδιοκτησίας, στὴν καταπληκτική τους πλειοψηφία, ἀντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες, ἐλλείψεις καὶ προβλήματα. Πολλὰ εἶναι ἑτοιμόρροπα. Πρόσφατα εἴχαμε κατάρρευση μερικῶν τέτοιων σπιτιῶν καὶ εἶναι εὐτύχημα ποὺ δὲν θρηνήσαμε θύματα.

Τὰ σπίτια αὐτὰ—μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις—δὲν διαθέτουν στοιχειώδεις ὑγειονομικὲς συνθῆκες. Ζεστὸ νερό, μπάνια ἀποχωρητήρια κατάλληλο φωτισμό, ἀερισμό, καὶ οἱ κάτοικοι τους, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἐλλείψεις, ἀντιμετωπίζουν προβλήματα γιὰ πρόσθετα δωμάτια, ἀκατάλληλους δρόμους, νέα οἰκόπεδα γιὰ τὰ παιδιά τους καὶ ἄλλα κοινοτικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα.

Σὰν ἀποτέλεσμα τῶν πολύχρονων διαβημάτων ἔγινε δεκτὸ τὸ αἴτημα γιά ἀγορὰ διαμερισμάτων καὶ ἕτοιμων σπιτιῶν στὶς πόλεις καὶ γιά παραχώρηση ἐπιδόματος ἐνοικίου. Ὅμως μὲ πολὺ περιορισμένα κριτήρια, μὲ ἀποτέλεσμα πολλὲς χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες, ποὺ τὰ ἰδιόκτητα σπίτια τους βρίσκονται στὶς κατεχόμενες περιοχές, ὑποβάλλονται στὴν πληρωμὴ ψηλῶν ἐνοικίων, χωρὶς νά παίρνουν κανένα ἐπίδομα, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἐπιδοτοῦνται, παίρνουν σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἀσήμαντα ποσά.

Γιὰ τὰ ἕτοιμα σπίτια καὶ διαμερίσματα δὲν ἔχει ὑλοποιηθεῖ ἀκόμα ἡ σχετικὴ ἀπόφαση. Ἀπὸ τὰ πρῶτα στάδια τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κυβερνητικῶν στεγαστικῶν προγραμμάτων καὶ τῆς ἐγκατάστασης ἠλεκτρικῶν θερμολουτήρων, τέθηκε τὸ πρόβλημα τῶν οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων γιά ἐξασφάλιση ζεστοῦ νεροῦ ποὺ τὸ θέμα ἔγινε ὀξύτερο ὕστερα ἀπὸ τὴν σύνδεση τῆς κατανάλωσης ἠλεκτρικοῦ ρεύματος μὲ τὸν φόρο γιὰ τὸ P.I.K.—Τηλεόραση καὶ ποὺ ἰσχύει καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἄπορους ποὺ δὲν κατέχουν ὄχι μόνο τηλεόραση, ἀλλὰ οὔτε καὶ τρανσίστορ.

Ζητήθηκε ἀντικατάσταση τῶν ἠλεκτρικῶν, μὲ ἡλιακοὺς θερμοσίφωνες. Σὰν θέμα ἀρχῆς, ἔγινε δεκτό. Ὅμως στὴν πράξη δὲν ἐφαρμόζεται.

Τό αἴτημα γιὰ ἐγγύηση καὶ πληρωμὴ τῶν προσφυγικῶν καταθέσεων τῶν κατεχομένων Συνεργατικῶν ἱδρυμάτων, ἐνῶ ἔγινε δεκτὸ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1975, μέχρι σήμερα, ἑπτὰ χρόνια μετὰ τὴν προσφυγιὰ ἐλάχιστα ἔγιναν καὶ ἡ σχετικὴ κυβερνητικὴ ὑπόσχεση παραμένει οὐσιαστικὰ ἁπλὴ ἐξαγγελία.

Στὸν τομέα τῆς Μέσης Παιδείας, ἱκανοποιήθηκαν ἔστω μὲ καθυστερήσεις καὶ πολλὲς δυσκολίες τά βασικὰ προσφυγικὰ αἰτήματα. Καθυστεροῦν ὅμως ἄλλα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀνέγερση δημοτικῶν σχολείων σὲ συνοικισμούς, περιφερειακῶν Γυμνασίων, παιδικῶν σταθμῶν, γηπέδων, σχολικῶν καὶ ἄλλων κέντρων νεότητας.

Ὅμως, σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴν ἀνωτάτη ἐκπαίδευση, τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νὰ προβάλλει μέ πολὺ μεγάλη ὀξύτητα. Χιλιάδες εἶναι οἱ πρόσφυγες καὶ ἄποροι φοιτητὲς ποὺ σπουδάζουν μὲ πληρωμὴ σὲ διάφορες χῶρες ποὺ φυτοζωοῦν καὶ κινδυνεύουν νὰ διακόψουν τὶς σπουδές τους καὶ νὰ καταστραφοῦν.

Ἐπιβάλλεται χωρὶς ἄλλη ἀναβολὴ ἡ σωστὴ καὶ δίκαιη λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων, μὲ τὴν ἐπίσπευση τῆς ἀνέγερσης πανεπιστημίου στὴν Κύπρο, τὴν

ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν, τῆς παροχῆς φοιτητικῶν δανείων, ποὺ στὴν περίπτωση τῶν προσφύγων φοιτητῶν νὰ ἐξασφαλίζουνται μὲ χαλαρὰ κριτήρια καὶ νὰ παρέχουνται μὲ κυβερνητικὴ ἐγγύηση.

Ἄλυτα, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν τὰ προβλήματα τῶν μεσαίων στρωμάτων, τῶν ὑπαλλήλων, τῶν βιοτεχνῶν καὶ ἄλλων παραπλήσιων κατηγοριῶν, ποὺ γιὰ ἕβδομο χρόνο συνεχίζουν νὰ σηκώνουν μόνοι καὶ ἀβοήθητοι τὰ βάρη τῆς προσφυγιᾶς.

Σὲ ὅτι ἀφορᾶ τοὺς πρόσφυγες ἀγρότες ὑπάρχουν ἔντονα καὶ δίκαια παράπονα ποὺ ἀφοροῦν τὸ θέμα τῆς παραχώρησης κλήρων Τ/Κ γῆς, τὴν ἀδικαιολόγητη κατακράτηση φυτειῶν καὶ περιουσιῶν Τ/Κ ἰδιοκτησίας ἀπὸ μὴ πρόσφυγες. Τὴν ἀσήμαντη δανειοδότηση γιὰ ἀξιοποίηση τῶν κλήρων καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὅσο περνᾶ ὁ καιρὸς τόσο περισσότερο γίνουνται ἔντονα καὶ ἀμέτρητα τὰ ἐρωτήματα τῶν προσφύγων.

Ἀνάμεσα στά πολλὰ ποὺ μᾶς ρωτοῦν εἶναι :

Μέχρι πότε θά συνεχίζεται ἡ ἀδικία, οἱ πρόσφυγες ἀγρότες καὶ ὅλοι οἱ ἰδιοχτῆτες τῶν κατεχομένων περιοχῶν νά μὴ ἔχουν κανένα ὠφέλημα ἀπὸ τὶς κατεχόμενες περιουσίες τους, ἐνῶ οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἐλεγχομένων ἀπὸ τὸ κράτος περιοχῶν ὄχι μόνο νά τὶς καρποῦνται, ἀλλὰ καὶ νά παραμένουν ἀνενόχλητοι καὶ ἀνεξέλεχτοι στὶς τιμὲς τῆς γῆς τῶν οἰκοπέδων, τῶν διαμερισμάτων, τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων βασικῶν εἰδῶν ;

Γιατὶ στὸ ὄνομα τῆς λεγόμενης ἐλεύθερης οἰκονομίας, νὰ ἀφήνεται ἡ κατάσταση ἀνεξέλεχτη, μὲ ἀποτέλεσμα μικρὴ μερίδα ἰδιωτῶν, ἐκκλησιαστικῶν, τραπεζιτικῶν, βιομηχανικῶν, ἀσφαλιστικῶν καὶ ἄλλων Ὀργανισμῶν, νά πραγματοποιοῦν κέρδη ἑκατομμυρίων λιρῶν, ἐνῶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πρόσφυγες νά μοχθοῦν στὴν σκληρὴ δουλειά, νὰ φυτοζωοῦν καὶ νά σαπίζουν στὰ χαλόσπιτα καὶ στὶς παράγκες ;

Μήπως τὰ συνθήματα γιὰ οἰκονομικὴ περισυλλογὴ καὶ λιτότητα, ἀπευθύνονται νόνο στούς πρόσφυγες καὶ γενικὰ τὰ χαμηλοεισοδηματικὰ στρώματα ;

Δὲν θὰ ἤθελα νά συνεχίσω μὲ τὰ πολλὰ καὶ ἀμέτρητα ἐρωτήματα ποὺ μᾶς ὑποβάλλουνται καθημερινὰ ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν προσφύγων, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ ἀγροτικὰ καὶ τὰ ἄλλα λαϊκὰ στρώματα.

Θέλω ὅμως νὰ τονίσω καὶ νὰ ὑποβάλω τὴν ἀνάγκη πρός τὴν κυβέρνηση καὶ τὸν κρατικὸ μηχανισμό, ὅτι πλέον ἐπείγει :

Νὰ ληφθοῦν χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ κάθε δυνατὴ ἐπίσπευση τῶν προσφυγικῶν στεγαστικῶν προγραμμάτων σὲ ὅλες τους τὶς πτυχές, γιὰ καλύτερο συντονισμὸ καὶ ἔλεγχο τῆς ποιότητας τῶν οἰκοδομῶν, γιὰ ὁλοκλήρωση τῶν προγραμμάτων καὶ κριτηρίων γιὰ κάλυψη τῶν μεσαίων στρωμάτων μὲ ἄμεση προτεραιότητα στὴν μεταστέγαση τῶν παραγκόβιων καὶ ὅσων διαβιοῦν σὲ ἀκατάλληλα τουρκοκυπριακὰ σπίτια, σὲ τρῶγλες καὶ γενικὰ ζοῦν κάτω ἀπὸ ἄθλιες στεγαστικὲς συνθῆκες.

Νὰ σταματήσουν οἱ καθυστερήσεις στὶς ἐπιταγὲς καὶ νά ἀντιμετωπισθοῦν ἀποφασιστικὰ τὰ ἄλυτα προβλήματα τῶν ἀνεγερθέντων συνοικισμῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀνέγερση δημοσίων κτιρίων, καταστημάτων, καφενείων, ἐκκλησιῶν, παιδικῶν κέντρων, ἐπαγγελματικῆς στέγης, γηπέδων, ἀσφαλτόστρωση δρόμων, ἐγκατάσταση τηλεφώνων, ταχυδρομικῶν καὶ μεταφορικῶν ὑπηρεσιῶν κλπ.

Νὰ πληρωθοῦν χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση οἱ προσφυγικὲς καταθέσεις ποὺ εἶναι στὰ κατεχόμενα Συνεργατικὰ Ἱδρύματα. Νὰ μελετηθεῖ καὶ νά ρυθμιστεῖ τὸ

πρόβλημα καταγραφῆς καὶ πιστοποιητικοῦ ἀπωλείας περιουσίας καὶ νά ἀποκατασταθεῖ ἡ φερεγγυότητα τῶν προσφύγων, μὲ κυβερνητικὴ ἐγγύηση, βάση ὀρθῶν δίκαιων καὶ ἐφιχτῶν κριτηρίων.

Νὰ ληφθοῦν μέτρα γιά ὁλοκλήρωση τῆς δωρεὰν παιδείας, γιὰ ἐφαρμογὴ Σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, γιὰ δίκαιη κατανομὴ τῶν βαρῶν, μὲ φορολογικὲς ἀπαλλαγὲς τῶν προσφύγων καὶ τὴν μεταφορὰ φορολογικοῦ βάρους στὰ μεγάλα εἰσοδήματα, στὰ κέρδη καὶ ὑπερκέρδη, μὲ ὀρθὴ καὶ δίκαιη δημοσιονομικὴ καὶ φορολογικὴ πολιτική, μὲ πρακτικὰ μέτρα καὶ πλαίσια πολιτικῆς γιὰ δίκαιη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, μὲ ἀναθεώρηση τοῦ ὕψους καὶ αὐτόματης ἀναπροσαρμογῆς τῶν συντάξεων καὶ τῶν ἐπιδομάτων στὶς οἰκογένειες τῶν θυμάτων, τῶν ἀγνοουμένων, τῶν ἐγκλωβισμένων καὶ τῶν δυσπραγούντων. Μὲ κρατικὸ παρεμβατισμὸ στὴν οἰκονομία καὶ ὁλόπλευρο ἔλεγχο τῶν κερδῶν καὶ ὑπερκερδῶν καὶ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τῶν πληθωριστικῶν πιέσεων.

Κύριε Πρόεδρε,

Στὴν ὁμιλία τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὸ κεφάλαιο «Ἀπασχόληση—Ἀνεργία» ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ ἀπασχόληση ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθε στὶς 176.500 ἄτομα μέσα στὸ 1980, ἀριθμὸς ποὺ ἀντιπροσωπεύει αὔξηση 1,5% σὲ σχέση μὲ τὸ 1979 καὶ ὅτι ἐσημειώθη μικρὴ αὔξηση στὴν ἀνεργία. Ἡ αὔξηση τῆς ἀνεργίας—ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν αἰτιολόγηση της, εἶναι φαινόμενο πολὺ ἀνησυχαστικό, ποὺ ἐπιβάλλεται νά μὴ ὑποτιμηθεῖ. Ἀλλὰ νά τύχει ἀνάλογης προσοχῆς καὶ ἀντιμετώπισης.

Θέλω ὅμως καὶ πάλιν μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν, νὰ ἐπαναλάβω καὶ νά τονίσω τὴν ἰδιαίτερη σημασία τοῦ προβλήματος τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων.

Φαίνεται, δυστυχῶς, ὅτι τὰ λαμβανόμενα κυβερνητικὰ μέτρα, πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, δὲν ἐπαρκοῦν. Οἱ διακρίσεις στὶς προσλήψεις καὶ στὶς προαγωγὲς σέ βάρος τῶν ἀριστερῶν, τῶν δημοκρατικῶν ἐπιστημόνων—παρὰ τὶς κατὰ καιροὺς καταγγελίες μας—συνεχίζουνται καὶ μάλιστα σὲ μερικὲς περιπτώσεις, κατὰ τρόπο πολὺ προκλητικὸ καὶ σκανδαλώδη.

Ἔχω ὑπόψη μου περίπτωση, ποὺ γιὰ ἕνα ὁλόκληρο χρόνο, δὲν πληρώθηκε θέση σὲ ἡμικρατικὸ Ὀργανισμό, γιατὶ νίκησαν, ὄχι τὰ προσόντα καὶ ἡ ἀξία στὴν ἐπιλογή, ἀλλὰ οἱ παρεμβάσεις ὑψηλὰ ἱσταμένων καταστάσεων.

Ἔχω ὑπόψη ἐπίσης πρόσφατη περίπτωση καὶ πάλιν σὲ ἄλλο ἡμικρατικὸ Ὀργανισμό, ποὺ γιὰ ἕνα καὶ πλέον χρόνο δὲν πληρώθηκε ἡ θέση διευθυντοῦ. Καὶ παρόλο ὅτι δημοσιεύθηκε ἡ θέση, ἔγιναν οἱ σχετικὲς διαδικασίες, τὴν τελευταία στιγμή, προβλήθηκε ἄποψη τοῦ Προέδρου τοῦ Ὀργανισμοῦ γιὰ νὰ ξαναδημοσιευθεῖ ἡ θέση, γιά ψηλότερη κλίμακα καὶ προσόντα γιατὶ ὁ προνοούμενος τώρα πρῶτος μισθὸς τῶν £572= καὶ μὲ τὸν 13ον ὑπερβαίνει τὶς £600= τὸν μήνα εἶναι μικρός.

Εἶναι καιρὸς νά γίνει κατανοητὸ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ὅλες τὶς ἁρμόδιες ἀρχές, ὅτι μὲ βάση τὸ σύνταγμα ὅλοι οἱ πολίτες εἶναι ἰσότιμοι, καὶ ὅτι τὰ δικαιώματα ὅλων, πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὰ καὶ νὰ τυγχάνουν ὀρθῆς, δίκαιης μεταχείρισης, χωρὶς διακρίσεις καὶ προκλητικὴ συμπεριφορά.

Νὰ σταματήσουν οἱ διακρίσεις, οἱ ταλαιπωρίες καὶ οἱ ἐξευτελισμοὶ σὲ βάρος τῶν ἀνέργων ἀριστερῶν καὶ ὅλων τῶν προοδευτικῶν ἐπιστημόνων.

Νὰ ἐφαρμοσθεῖ νέο δίκαιο σύστημα μὲ σειρὰ προτεραιότητας στὴν πρόσληψη νέων ἐπιστημόνων, γιὰ τὴ δημόσια ὑπηρεσία καὶ τοὺς ἡμικρατικοὺς Ὀργανισμοὺς

καὶ νά ληφθοῦν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα νομοθετικὰ καὶ θεσμικὰ μέτρα, γιά ρύθμιση τῶν συναφῶν προβλημάτων, καὶ γιὰ τερματισμὸ τῶν ἀπαράδεκτων καὶ προκλητικῶν ἐνεργειῶν, τόσο γιὰ τὶς προσλήψεις, ὅσο καὶ γιὰ τὶς προαγωγές.

Νὰ ληφθοῦν ἐπείγοντα μέτρα γιὰ νὰ σταματήσει τὸ φαινόμενο ποὺ παρατηρεῖται. Εἴμαστε γεωργικὴ χώρα καὶ ὅμως ἔχουμε ἄνεργους γεωπόνους, ζωοτέχνες, κτηνίατρους, ἐντομολόγους καὶ ἄλλες εἰδικότητες ποὺ εἶναι ἄνεργοι καὶ ἀναγκαστικὰ φεύγουν στὸ ἐξωτερικὸ ἢ ἀσχολοῦνται σὰν ἀνειδίκευτοι, ὅπου βροῦν κάποια ἀπασχόληση γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν.

Γίνεται τόσος λόγος, γιὰ τὴν σημασία καὶ τὴν ἀνάγκη χημικοῦ ἐλέγχου στὴν παραγωγὴ τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν, στὶς τόσες ἀνάγκες ποὺ ἔχουμε στὸν τομέα τῆς ὑγείας καὶ τόσους ἄλλους τομεῖς. Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἔχουμε ταυτόχρονα τόσους ἄνεργους χημικούς, ἰατροὺς μηχανικούς, ἀρχιτέκτονες, ἠλεκτρολόγους καὶ τόσες ἄλλες εἰδικότητες ἀνέργων ἐπιστημόνων.

Ἐπιβάλλεται, ὅπως τὸ ὅλο πρόβλημα τοῦ ἐπιστημονικοῦ μας δυναμικοῦ γενικὰ καὶ εἰδικὰ τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων, ἀπασχολήσει πιὸ σοβαρὰ καὶ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση τὴν Κυβέρνηση καὶ νά ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση του, μὲ ἀνάλογη διαδικασία καὶ προοπτική.

Κύριε Πρόεδρε,

Στὴν ὁμιλία του μπροστὰ στὴ Βουλὴ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἀναφερόμενος στὸ γνωστὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ, μεταξὺ ἄλλων εἶπε : «Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δεδηλωμένη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης εἶναι ἡ ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατικοῦ κινήματος καὶ ἡ συνεχὴς στήριξη του. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νά ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία. Περισσότερα πράγματα γιά τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ λεχθοῦν, γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ συνεχίζει τὸ ἔργο της, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἀσχολοῦνται στὸ στάδιο αὐτὸ μὲ τὸ θέμα τῆς ἀποδόσεως εὐθυνῶν».

Συμφωνοῦμε καὶ παραμένουμε σταθερὰ στὶς θέσεις ποὺ πολλὲς φορὲς ὑποβάλαμε, γιὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὰ μέτρα ἐξυγίανσης, βοήθειας, διερεύνησης τῶν καταστάσεων, ἀπονομῆς εὐθυνῶν καὶ τιμωρίας τῶν ἐνόχων.

Ὅμως, εἴμαστε ταυτόχρονα ὑποχρεωμένοι, νά παρατηρήσουμε καὶ νὰ ἐπισημάνουμε, τὴν καθυστέρηση, τὴν διαπόμπευση, τὴν φθορὰ καὶ τὴν ὑπόσκαψη τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ Συνεργατικὸ κίνημα, σὰν ἀποτέλεσμα τῶν αἰτίων ποὺ ἔφεραν τὴν κρίση, καὶ τὶς καθυστερήσεις στὴν λήψη τῶν ἀναγκαίων πρακτικῶν καὶ ἀποτελεσματικῶν μέτρων, γιὰ οὐσιαστικὸ ξεπέρασμα τῆς κατάστασης καὶ τῶν προβλημάτων στὸ Συνεργατικὸ κίνημα.

Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς εὐθύνες, τὶς ἐλλείψεις καὶ τὶς παραλείψεις τῆς κυβέρνησης καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν της καὶ τῆς ἀνάγκης γιὰ κατανομὴ καὶ ἀπόδοσης εὐθυνῶν, πολλὲς φορὲς εἴχαμε προειδοποιήσει καὶ ἡ ζωὴ τὸ ἔχει δυστυχῶς ἐπιβεβαιώσει, ὅτι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ, βρίσκεται στὶς δικτατορικὲς—ἀντιδημοκρατικὲς πρόνοιες τοῦ νόμου καὶ τῶν θεσμῶν περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν.

Ἡ Κυβέρνηση, ὄχι μόνο στὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ τώρα γιὰ εὐνοήτους λόγους δὲν φαίνεται πρόθυμη νὰ προχωρήσει στὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ νόμου περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, ἀπὸ ἕνα χρόνο, κατέθεσε πρόταση νόμου περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν, ποὺ συνεχίζει νά ἐκκρεμεῖ ἡ συζήτηση του ἀπὸ τὴ Βουλή.

'Η Κυβέρνηση ποὺ ἐπανειλημμένα ἐκλήθει νά πάρει θέση γιά τὴν προώθηση αὐτῆς τῆς πρότασης νόμου, γιὰ ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ νόμου καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ Συνεργατισμοῦ, συνεχίζει τὴν κωλυσιεργία καὶ τὴν ἀναβλητικότητα μὲ τὸ δικαιολογητικὸ ὅτι τῆς λείπουν οἱ ἀπόψεις εἰδικοῦ ἐμπειρογνώμονα, ποὺ ἔχει κληθεῖ γι' αὐτὸ τὸν σκοπό.

Αὐτὸ τὸ δικαιολογητικὸ εἶναι πολὺ πτωχό. Καὶ θυμίζει τὸ ἀγροτικὸ γνωμικὸ ποὺ λέγει «'Απόνθελει νὰ πᾶ στὸν μῦλο πέντε μέρες κοσκινίζει».

Αὐτὸ ποὺ στὴν πραγματικότητα λείπει ἀπὸ τὴν κυβέρνηση εἶναι ἡ ξεκαθαρισμένη πολιτικὴ γιὰ τὸ τὶ θέλει καὶ τὶ ἐπιδιώκει. 'Η ἀπαραίρητη τόλμη καὶ ἀποφασιστικότητα στὸν καθορισμὸ πλήρους καθαρῆς καὶ ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς. "Ομως ἡ κατάσταση δὲν μπορεῖ νὰ μείνει ὅπως ἔχει σήμερα χωρὶς πρόσθετες ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις, ἐπιβάλλεται χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση ἡ λήψη ριζικῶν πρακτικῶν καὶ ἀποτελεσματικῶν μέτρων γιά νὰ τεθεῖ τὸ συντομώτερο τὸ Συνεργατικὸ κίνημα, σὲ ὀρθή, δημοκρατικὴ καὶ ὑγιῆ βάση, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Συνεργατιστῶν, τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

'Η Βουλὴ ἔδωσε γιὰ ἕνα χρόνο πίστωση στὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ μελετήσει τὸ νομοσχέδιο. Δὲν εἶναι σωστὸ νά συνεχίσει ἡ καθυστέρηση καὶ ἡ κωλυσιεργία. Νὰ κληθεῖ ἡ κυβέρνηση νὰ πάρει θέση γιά τὶς πρόνοιες, τὶς προτάσεις νόμου καὶ στὴ συνέχεια νὰ γίνει ἡ συνήθης διαδικασία καὶ ἐπεξεργασία τοῦ νομοσχεδίου καὶ νὰ ὑποβληθεῖ ἡ "Εκθεση τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς στὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, γιὰ νά τοποθετηθεῖ καὶ νά πάρει τὶς εὐθύνες της ἡ κάθε πλευρά ἀνάλογα.

'Επιβάλλεται νά ὑλοποιηθεῖ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση ἡ σχετικὴ δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κυπριανοῦ, ποὺ ἔγινε πρόσφατα στὴν Πάχνα, ὅτι «ἡ Κυβέρνηση θά παραδώσει τό Συνεργατισμὸ στὸ λαὸ στὸν ὁποῖο ἀνήκει».

Κύριε Πρόεδρε,

'Εκτιμοῦμε τὶς πρόνοιες ποὺ γίνουνται στοὺς ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμούς, σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴν ἀγροτικὴ καὶ τὴν κοινοτικὴ ἀνάπτυξη καὶ δὲν πρόκειται νά προβῶ σὲ λεπτομερῆ σχόλια γι' αὐτοὺς τοὺς τομεῖς.

Θέλω ὅμως νά ἐπισημάνω καὶ νά τονίσω τὴν ἀνάγκη, γιὰ ὑλοποίηση τῶν σχετικῶν προνοιῶν σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴν ἔγκαιρη ἐκτέλεση τῶν προνοουμένων ἔργων ἀγροτικῆς καὶ κοινοτικῆς ἀνάπτυξης. Τὴν ἀνάγκη γιά ἐπίσπευση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου γιά ἀνάπτυξη τῆς Πιτσιλιᾶς, τὴν ἐκπόνηση καὶ ἐφαρμογὴ σχεδίων ἀνάπτυξης ὅλων καὶ ἰδιαίτερα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν, τὴν προστασία καὶ ἀνάπτυξη ὅλων τῶν κλάδων τῆς κτηνοτροφίας—πτηνοτροφίας, τὴν προστασία καὶ ἀνάπτυξη τῆς φθαρτοκαλλιέργειας καὶ ἰδίως τῶν ἐξαγώγιμων προϊόντων, τῆς φρουτοκαλλιέργειας, τῆς ἀμπελουργίας καὶ ὅλων τῶν βασικῶν παραγωγικῶν γεωργικῶν κλάδων.

'Ιδιαίτερα πρέπει νὰ τονισθεῖ ἡ ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν ριζικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ τερματισμὸ τῶν ἀντιφάσεων τῆς Κυβερνητικῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς γιὰ ἱκανοποίηση βασικῶν ἀγροτικῶν αἰτημάτων καὶ ἰδίως στὸ αἴτημα νὰ δοθεῖ ἡ γῆ στοὺς καλλιεργητές της, γιά ἵδρυση 'Αρχῆς 'Υδάτων καὶ δίκαιης κατανομῆς τῶν νερῶν, ὀρθὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ γιά μέτρα ἐλέγχου καὶ μείωσης τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς, γιά ἵδρυση Συμβουλίων 'Εμπορίας Λαχανικῶν καὶ Φρούτων, Κρεάτων, 'Επιτραπεζίων Σταφυλιῶν, πρὸς ἐξασφάλιση τιμῶν ποὺ νὰ στηρίζουνται στὸ κόστος παραγωγῆς καὶ ἐξασφάλισης δίκαιου ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος.

Οἱ κίνδυνοι γιὰ σταδιακὴ ἐγκατάλειψη τῆς ὑπαίθρου μεγαλώνουν, ἰδίως ἀπὸ τὰ χωριὰ τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν ποὺ ὑποφέρουν περισσότερο καὶ ἔχουν τὸ χαμηλότερο κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα.

Χρειάζεται νά προσεχτοῦν καὶ ἱκανοποιηθοῦν τὰ διάφορα προβλήματα καὶ αἰτήματα σὲ τοπικὴ καὶ περιφερειακὴ βάση, σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴν ἐκτέλεση παραγωγικῶν καὶ ἄλλων ἔργων ἀνάπτυξης, τὴν παροχὴ τῆς ἀπαιτουμένης βοήθειας γιὰ τὶς διαρκῶς αὐξανόμενες δαπάνες τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐνεργειακὴ κρίση, καθὼς ἐπίσης τὴν ὑποβοήθηση γιὰ τοὺς διάφορους τομεῖς τῶν ἔργων κοινοτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης καὶ διαφύλαξης παραδοσιακῶν κτιρίων λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἕνα ἄλλο σοβαρὸ λαϊκὸ αἴτημα ποὺ θέλω Κύριε Πρόεδρε νά ἐπαναλάβω, εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀφορᾶ τὰ ἐπιδόματα τῶν ἐθνοφρουρῶν.

Τὰ σημερινὰ ἐπιδόματα εἶναι σὲ ἀνεπίτρεπτο βαθμὸ χαμηλὰ καὶ δὲν ἐπαρκοῦν γιὰ τὶς στοιχειώδεις ἀνάγκες γιὰ τὶς ὁποῖες παρέχουνται στοὺς ἐθνοφρουρούς, μὲ ἀποτέλεσμα αὐτὰ τὰ βάρη, νὰ μεταφέρουνται ἀναγκαστικὰ στὶς οἰκογένειες τους καὶ μάλιστα χωρὶς ἀναγνώριση ὅτι εἶναι ἐξαρτώμενοι τους καὶ χωρὶς καμιὰ φορολογικὴ ἀπαλλαγή.

Ἡ κατάσταση γίνεται ἀκόμη ὀξύτερη στὶς πτωχὲς καὶ προσφυγικὲς οἰκογένειες καὶ ἰδιαίτερα στὶς οἰκογένειες τῶν πολυτέκνων καὶ ὅσον ἔχουν ταυτόχρονα δύο καὶ περισσότερα παιδιὰ στὴν ὑπηρεσία τῆς ἐθνοφρουρᾶς.

Φανταστεῖτε τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν πικρία τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, ὅταν γνωρίζουν ὅτι τὸ κράτος διαθέτει χρήματα πρὸς τιμωρία ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα γιά τὴν ἀμοιβὴ στοὺς 61 ἐπιλεγέντες πραξικοπηματίες ποὺ κρίθηκαν ἔνοχοι τῆς προδοσίας, τῆς συμφορᾶς καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ τόπου μας, μὲ ποσὸ μισοῦ ἑκατομμυρίου λιρῶν ὑπὸ μορφὴ φιλοδωρήματος καὶ συντάξεως ποὺ τὸ συνολικὸ ποσό τους πλησιάζει τὶς £200.000 τὸν χρόνο, ἐνῶ γιά οἰκονομικοὺς τάχα λόγους, τὸ κράτος ἀρνεῖται νά ἱκανοποιήσει τὸ δίκαιο αἴτημα γιὰ αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν μας.

Γι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνουμε καὶ πάλι τὴν ἀνάγκη, γιὰ ἄμεση ἐξέταση τοῦ προβλήματος γιὰ παραχώρηση λογικῶν αὐξήσεων στὰ ἐπιδόματα καὶ σειρᾶς ἄλλων μέτρων ποὺ ἀφοροῦν τὴν βελτίωση τῶν συνθηκῶν τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ οἰκονομικὸ ξελάφρωμα τῶν οἰκογενειῶν τους.

Πολλὰ εἶναι τὰ προβλήματα καὶ οἱ λανθασμένοι χειρισμοὶ τῆς Κυβέρνησης ποὺ δημιουργοῦν στὸ λαὸ αἰσθήματα ἀνησυχίας, δυσαρέσκειας καὶ ἔντονων ἐπικρίσεων.

Ἀνάμεσα σ' αὐτά, εἶναι ὁ τρόπος ποὺ ἔγινε ἡ κατακύρωση τῆς προσφορᾶς τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ στὴν ΞΕΚΤΕ, οἱ πρόνοιες ποὺ διαλαμβάνει αὐτὴ ἡ συμφωνία, ἡ μεγάλη καθυστέρηση ποὺ σημειώνεται στὴν ἐκτέλεση τοῦ ὅλου ἔργου, τὰ παραπλανητικὰ στοιχεῖα ποὺ ἔδωσε στὴν Βουλὴ ὁ πρώην Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων γιὰ τὸ ὕψος τῆς δαπάνης, καὶ πολλὰ ἄλλα ποὺ φαίνεται ὅτι ἡ ὅλη δαπάνη γι' αὐτὸ τὸ ἔργο, πιθανὸ νά φθάσει ἢ καὶ νὰ ξεπεράσει τὸ διπλάσιο αὐτοῦ ποὺ ἔχει ἀρχικὰ συμφωνηθεῖ καὶ ἀνακοινωθεῖ στὴ Βουλή.

Παρόμοια λέγεται ὅτι εἶναι ἡ κατάσταση καὶ σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴν καθυστέρηση στὸν χρόνο τῆς ἐκτέλεσης καὶ στὸ ὕψος τῆς δαπάνης, γιά τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα στὸν Ἀσπρόκρεμο στὴν Πάφο.

'Η πολυσέλιδη "Εκθεση τοῦ Γενικοῦ 'Ελεγχτῆ τῆς Δημοκρατίας, εἶναι γεμάτη ἀπὸ γενικὲς καὶ εἰδικὲς συγκεκριμένες παρατηρήσεις σὲ σωρεία ζητημάτων ποὺ ἀφοροῦν τὴν οἰκονομικὴ διαχείριση ἀπὸ τὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες, καὶ δικαιολογημένα μεγαλώνουν οἱ ὑποψίες καὶ οἱ ἀμφιβολίες τῶν λαϊκῶν στρωμάτων, γιὰ ὑπερβάσεις, παραβιάσεις καὶ κακὴ διαχείριση.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κατάσταση καὶ οἱ χειρισμοὶ ποὺ ἔγιναν γιὰ τὸ ντεπόζιτο γιὰ κιλύνδρους καὶ τὴν ἔλλειψη στὸ γκάζι. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ καθυστέρηση στὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων περὶ ἀξιοποίησης γῆς γιὰ σκοποὺς οἰκοπέδων καὶ δανειοδότησης στέγης.

Μεσολάβησε διάστημα σχεδὸν ἑνὸς χρόνου ἀπὸ τὴν ψήφιση αὐτῶν τῶν νόμων καὶ ἀκόμη βρισκόμαστε στὸ στάδιο τῶν προσφορῶν γιὰ πρόσληψη διευθυντῶν. Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης γιά τὰ πτωχομεσαῖα στρώματα εἶναι καυτό, καὶ ἡ καθυστέρηση στὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν νόμων, εἶναι ἀδικαιολόγητη.

Κύριε Πρόεδρε,

'Επαναλαμβάνω ὅτι συμφωνοῦμε καὶ ὑποστηρίζουμε τὴν ὑπενθύμιση τοῦ Κυρίου 'Υπουργοῦ στὸ νά μὴ «ξεχνοῦμε ποτὲ ὅτι ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς καὶ προσφυγιᾶς». Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ λαό, ἀλλὰ πρωτίστως γιὰ τὴν Κυβέρνηση, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶ τὶς εὐθύνες καὶ τὶς ὑποχρεώσεις της, γιὰ τὶς ἀνωμαλίες, τὶς ἐλλείψεις, τὶς καθυστερήσεις καὶ τὶς παραλήψεις στὴν κυβερνητικὴ δημοσιονομικὴ καὶ φορολογικὴ πολιτική, γιὰ τὴν προστασία καὶ τὸ δυνάμωμα τοῦ οἰκονομικοῦ μας μετώπου, ποὺ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο στήριγμα τοῦ γενικοῦ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας, γιὰ σωτηρία καὶ δικαίωση.

Δὲν ξεχνοῦμε τοὺς νεκρούς, τοὺς ἀγνοουμένους, τοὺς ἐγκλωβισμένους καὶ τὶς οἰκογένειες τους.

'Ο λαὸς καὶ στὴν πρώτη γραμμὴ οἱ πρόσφυγες δὲν ξεχνοῦν τὰ κατεχόμενα ἐδάφη, τὰ χωριά, τὶς πόλεις καὶ τὶς περιουσίες τους.

Παράλληλα, ὅμως, ὁ λαὸς καὶ οἱ πρόσφυγες δὲν ξεχνοῦν τοὺς αἴτιους τῆς προσφυγοποίησης, τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς συμφορᾶς τοῦ τόπου μας.

Εἶναι μάταιες οἱ προσπάθειες αὐτῶν ποὺ θέλουν νά παρουσιάσουν σὰν ἐπάναγκες τὸ πραξικόπημα» ὅτι «τὰ παιδιὰ τῆς 'Εοκαβήτα εἶναι θύματα τοῦ Μακαρίου» παρουσιαζόμενοι σὰν οἱ μόνοι ποὺ μποροῦν νὰ σώσουν τὸν τόπο. Οὔτε ὁ λαός, οὔτε οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων, οὔτε οἱ πρόσφυγες, ἔχασαν ἢ πρόκειται νά χάσουν τὴ μνήμη τους.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ὁ λαός μας καὶ στὴν πρώτη γραμμὴ οἱ πρόσφυγες μὲ τὴν ἀκριβοπληρωμένη πεῖρα ποὺ διαθέτουν θά κρατήσουν ψηλὰ τὴ σημαία τοῦ ἀγώνα καὶ σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴν πρεπούμενη ἀπάντηση στοὺς ἐνόχους καὶ ὑποστηριχτές τους καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν προστασία καὶ ἀνάπτυξη τοῦ οἰκονομικοῦ μετώπου, καὶ σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴ γραμμὴ καὶ τὴν τακτικὴ γιὰ ὀρθὴ καὶ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὰ αἰτήματα γιά κάθαρση καὶ ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τὸν ἀφοπλισμὸ τῶν παρανόμων τὴν ἐνίσχυση τῆς ὀντότητας τοῦ Κυπριακοῦ κράτους καὶ τὴν ἐπαναπροσέγγιση 'Ελληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων.

Γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις, γιά ἐπιτυχία τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν πρὸς ἐξεύρεση ὀρθῆς καὶ δίκαιης λύσης στὸ Κυπριακὸ μὲ βάση τὶς συμφωνίες κορυφῆς στὰ πλαίσια τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε., γιά νά ἐπανέλθει ἡ εἰρήνη στὸ νησί μας καὶ νὰ δημιουργήσουμε μιά Κύπρο κοινὴ πατρίδα ὅλων τῶν κατοίκων της μὲ διασφαλισμένα τὰ δικαιώματα ὅλων τῶν πολιτῶν γιά ἐλεύθερη διακίνηση, ἐγκατάσταση καὶ περιουσία, περι-

λαμβανομένου τοῦ δικαιώματος τῆς ἐθελοντικῆς ἐπιστροφῆς Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων προσφύγων στὶς ἑστίες καὶ στὶς περιουσίες τους σὲ συνθῆκες ἀσφάλειας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Μὲ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Κουρτελλάρη νομίζω πὼς εἶναι ἡ κατάλληλη ὥρα γιά νὰ διακόψουμε τὶς ἐργασίες γιὰ τώρα καὶ θά συνεχιστοῦν ἡ ὥρα 2.30 μ.μ.

(Ὥρα διακοπῆς 1.20 μ.μ.)

(Ὥρα ἐνάρξεως 2.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Συνεχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Παπαδημητρίου νὰ προσέλθει εἰς τὸ Βῆμα.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κ. Συνάδελφοι,

Ὕστερα ἀπὸ 20 χρόνια ζωῆς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, κατάφερε ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς προσδοκίες τῆς Βουλῆς γιὰ ἔγκαιρη κατάθεση τῶν δυὸ προϋπολογισμῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ πρέπει νά συγχαροῦμε τοὺς λειτουργοὺς τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου ποὺ ἔγκαιρα ἑτοίμασαν τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ποὺ σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα μελέτησε καὶ ἐνέκρινε τούτους, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ἔγκαιρα νὰ καταθέσει τούτους ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἐπίσης ἔπαινος θὰ πρέπει νά ἀποδοθεῖ καὶ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ γιά τὴν ἔγκαιρη μελέτη ποὺ ἔκαμε, τὴν πρωτότυπη ἐργασία ποὺ μᾶς παρουσίασε μὲ τά πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων της, καὶ τὴν πολὺ ἐμπεριστατωμένη ἔκθεση της ποὺ ἦταν ἀποτέλεσμα εἴκοσι δύο ἐν ὅλω συνεδριάσεων.

Θὰ ἦταν δὲ μεγάλη παράλειψη ἂν δὲν κάμναμε εὔφημο μνεία καὶ γιὰ τὴ μεγάλη προσφορὰ τῶν γραμματέων τῶν Ἐπιτροπῶν, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βουλῆς καὶ γενικὰ ὅλου τοῦ προσωπικοῦ ποὺ μὲ μεγάλο ζῆλο ἐργάστηκαν γιά τὴν ἔγκαιρη ἀποπεράτωση τῆς ἐκθέσεως τῶν δύο προϋπολογισμῶν. Θέλουμε νά πιστεύουμε πὼς ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς θὰ συνεχιστεῖ καὶ μετὰ τὴν ψήφιση τῶν προϋπολογισμῶν, οὕτως ὥστε τὰ κονδύλια ποὺ ἀφοροῦν τὰ διάφορα ἔργα νὰ ἀποδεσμεύονται ἔγκαιρα μὲ στόχο τὴν ἔγκαιρη ἐκτέλεση τους, γιὰ νά μὴ χρειάζεται ἡ μεταφορά τους στὸν ἑπόμενο χρόνο γιά ἐπαναψήφιση.

Δυστυχῶς ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἔγινε πλέον μόνιμο φαινόμενο, νὰ βλέπουμε δηλαδὴ ἀρκετὰ καὶ ἐξογκωμένα κονδύλια γιὰ ἔργα ποὺ προγραμματίζονται γιά τὸ χρόνο ποὺ ψηφίζονται καὶ ὅλοι νά μένουμε μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς θὰ ἐκτελεστοῦν καὶ στὸ τέλος τὰ περισσότερα τούτων νὰ μὴ ἐκτελοῦνται.

Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καὶ φέτος, κ. Πρόεδρε, θὰ ἀναφερτῶ σὲ γενικότητες καὶ θὰ ἐνδιατρίψω περισσότερο σὲ ἔργα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐπαρχία μου.

Ὑπουργεῖο Γεωργίας :

Μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, ὅπως πολλὲς φορὲς εἴπαμε, ἔχουμε ἄμεση σχέση καὶ τακτικὴ ἐπαφὴ γιατὶ αὐτὸ τὸ ἐπιβάλλει τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Πάφος εἶναι καθαρῶς γεωργικὴ ἐπαρχία. Λόγω δὲ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος εἴμαστε σέ θέση νὰ κρίνουμε τό ἔργο ποὺ ἐπιτελοῦν οἱ λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Ἂν δὲ λάβουμε ὑπόψη ὅτι τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα ποὺ γίνονται στὴν ἐπαρχία μας ἀφοροῦν τὰ πλεῖστα τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας, τότε μποροῦμε χωρὶς ἐνδοιασμὸ νὰ ποῦμε ὅτι ἐπιτελεῖται ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἕνα ἀξιοθαύμαστο ἔργο καὶ παρέχεται στὸν ἀγροτικό μας κόσμο μιὰ πολύπλευρη προσφορά.

Γι' αὐτὸ εἶναι καθῆκον μας νὰ ἐξάρουμε τὸ ἔργο τῶν λειτουργῶν ὅλων τῶν τμημάτων ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὸ Ὑπουργεῖο τοῦτο καὶ νὰ τούς ἐκφράσουμε δημόσιο ἔπαινο.

Μὲ τὸ μεγάλο ὑδατικὸ ἔργο τῆς Πάφου συνεργάζονται τρία τμήματα τοῦ Ὑπουργείου. Τὸ Γεωργικὸ Τμῆμα, τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων καὶ τὸ Τμῆμα Ἀναδασμοῦ. Καὶ τὰ τρία τμήματα μαζὶ ἀλλὰ καὶ ξεχωριστὰ τὸ καθένα στὸν τομέα του προσφέρουν πολύτιμη ὑπηρεσία.

Τὸ μεγάλο ὑδατικὸ ἔργο τῆς Πάφου βρίσκεται στὸ προτελευταῖο του στάδιο γιά νὰ συμπληρωθεῖ ἡ ἐκτέλεση του, ποὺ χρονολογεῖται περὶ τὰ μέσα τοῦ 1982. Μὲ τὴ συμπλήρωση του ὅμως πιστεύουμε πὼς θὰ ἀρχίσουν καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα.

Θὰ ἀρχίσουν τὰ προβλήματα γιατὶ μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῶν 36 ἕως 38 χιλ. σκαλῶν γῆς μὲ διάφορες καλλιέργειες θὰ ὑπάρξει μεγάλο πρόβλημα ἐξευρέσεως ἐργατικῶν χειρῶν ἀπὸ τὴ μιά, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη διαθέσεως τῶν διαφόρων προϊόντων ποὺ θὰ παράγονται. Γιατὶ ἂν τώρα ποὺ εἶναι μηδαμινὴ ἡ ἔκταση τῆς γῆς μας ποὺ ἀρδεύεται ἀπὸ μικροφράγματα καὶ διατρήσεις παρουσιάζονται συχνὰ προβλήματα διαθέσεως τῶν προϊόντων μας, πόσο μᾶλλον, θὰ παρουσιάζονται ὅταν θὰ αὐξηθεῖ ἡ καλλιεργητικὴ ἔκταση ; Ἐπιβάλλεται ἀπὸ τώρα νά γίνει καλὸς προγραμματισμὸς καὶ σοβαρὴ μελέτη γιά τὰ εἴδη ποὺ θά καλλιεργηθοῦν, καὶ προσπάθεια γιά ἐξεύρεση ἀγορῶν ὅλων αὐτῶν τῶν προϊόντων. Δὲν ἀρκεῖ μόνο ἡ ἐκτέλεση ἔργων. Ἔχουμε δυστυχῶς πολλὰ παραδείγματα τέτοιων ἀπρογραμμάτιστων ἀποτελεσμάτων. Τὸν ἕνα χρόνο ἔχουμε πλεόνασμα καὶ πρόβλημα διάθεσης τοῦ ἑνὸς εἴδους, τὸν ἄλλο χρόνο τοῦ ἄλλου εἴδους καὶ οὕτω καθεξῆς.

Τὸ Ἐπαρχιακὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων εἶναι ἐπιφορτισμένο μὲ τόσα ἔργα ποὺ μὲ δυσκολία μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στὶς ὑποχρεώσεις του μὲ τὰ πολὺ λίγα μέσα ποὺ ἔχει στὴ διάθεση του.

Τὸ Τμῆμα τοῦτο εἶναι ἐπιφορτισμένο μὲ τὴν κατασκευὴ καὶ παρακολούθηση τῶν διαφόρων ἀρδευτικῶν ἔργων, τῶν φραγμάτων, καὶ τὴν ὕδρευση ὅλων τῶν κοινοτήτων. Εἶναι φυσικὸ μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ὑποχρεώσεις νά χωλαίνει πολὺ στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ ἀκούονται συνεχῶς παράπονα καὶ διαμαρτυρίες γιὰ τὸ τμῆμα τοῦτο.

Ἐπιβάλλεται τὸ συντομότερο δυνατὸ νὰ δημιουργηθεῖ εἰδικὸ ἐργαστήριο ἀποκλειστικὰ γιά τὸ τμῆμα τοῦτο γιά νὰ εἶναι σὲ θέση νά ἐκτελεῖ ὁποιαδήποτε ἐργασία καὶ ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ νά εἶναι πιὸ ἄμεση ἀλλά καὶ θετική. Δὲν νοεῖται γιὰ μιὰ βίδα, ἢ γιὰ ἕνα ἄνοιγμα ἑνὸς πάσου νά περιμένει ἕνα ὁλόκληρο συνεργεῖο γιὰ μέρες ὁλόκληρες ξένα ἐργαστήρια γιὰ νὰ τοὺς τὰ ἑτοιμάσουν.

Ἐπιβάλλεται νά ὑπάρχουν παράλληλα καὶ δύο συνεργεῖα ἠλεκτρολόγων γιὰ νά μποροῦν νά ἐξυπηρετοῦν τὶς πολλὲς ἀνάγκες τῶν Κοινοτήτων. Γιατὶ δυστυχῶς

μὲ τὴν ἐσφαλμένη πολιτικὴ νά παίρνομε τὰ φθηνότερα μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ ὑλικὰ χάρη οἰκονομίας, ἔχουμε συνεχῶς βλάβες, ἀπώλειες, καὶ σὰν ἐπακόλουθο τρεχάματα, ταλαιπωρίες, διαμαρτυρίες καὶ ἕνα σωρὸ ἀνωμαλίες.

'Επιβάλλεται τό ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ προχωρήσει στὴ σχεδίαση γιά ἐπέκταση τοῦ δικτύου τοῦ μεγάλου ὑδατικοῦ ἔργου γιά τὴν κάλυψη τῶν ἐκτάσεων ποὺ θὰ ἀρδευτοῦν σὲ ἀντικατάσταση ἐκείνων ποὺ παίρνει τὸ 'Αεροδρόμιο.

'Επιβάλλεται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ προωθήσει τὸ συντομότερο δυνατὸ τὴν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἀρδευτικῶν ἔργων ποὺ βρίσκονται στὸν Προϋπολογισμό, νὰ προωθηθεῖ ἡ ἀνύψωση τῶν φραγμάτων Πωμοῦ καὶ 'Αργάκας, νὰ προωθηθεῖ μὲ γοργότερο ρυθμὸ τὸ ὑδατικὸ ἔργο τῆς κοιλάδας Χρυσοχοῦς στὸν ποταμὸ Σαραμᾶ καὶ νά γίνουν δοκιμαστικὲς διατρήσεις σὲ περιοχὲς καὶ κοινότητες ποὺ δὲν ἔγιναν μέχρι σήμερα ἢ ποὺ ἔγιναν καὶ ἀπότυχαν.

Γιὰ τὴν θέση τοῦ φράγματος στὸν ποταμὸ Σαραμᾶ ἢ Εὐρέτου νὰ γίνουν καλύτερες μελέτες μὲ στόχο τὴ μεγαλύτερη κάλυψη γῆς γιὰ ἄρδευση. Τὸ ἔργο μιὰ φορὰ γίνεται. Γιατὶ νὰ μὴ γίνει ἐκεῖ ποὺ θὰ μπορεῖ νὰ ἀξιοποιηθεῖ μεγαλύτερη ἔκταση γῆς, ὁπότε θά ἐξυπηρετηθεῖ περισσότερος ἀγροτικὸς κόσμος, ἰδίως κόσμος τῆς ἀπομεμακρυσμένης ὑπαίθρου καὶ περιοχῆς ποὺ εἶναι ἐγκαταλειμμένη καὶ ἐρημωμένη ὅπως εἶναι ἡ περιοχὴ τῶν κοινοτήτων Φύτης, Λάσας, Δρύμους, Σίμους, Φυλούσας καὶ Περιστερώνας ; Οἱ κοινότητες αὐτές διαμαρτύρονται γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ φράγματος στὴ Εὐρέτου γιατὶ ὡς ἰσχυρίζονται εἶναι πολὺ χαμηλὰ καὶ δὲν θὰ καλύψει ἀπὸ τὴ μιὰ τὴν περιοχή τους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ σκεπάσει ἀρκετὴ ἀρδεύσιμη καὶ εὔφορη γῆ. 'Ενῶ ἂν γίνει ψηλότερα στὸ Σαραμᾶ θὰ εὐεργετηθοῦν καὶ οἱ κοινότητες αὐτὲς ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ ποὺ θὰ σκεπάσει τὸ φράγμα εἶναι δασικὴ ποὺ δὲν θὰ χρειαστοῦν ἀποζημιώσεις κτλ. Συνεπῶς προτοῦ ἀποφασιστεῖ τελικὰ ποῦ θὰ γίνει, θὰ πρέπει νὰ ἐξεταστεῖ καὶ αὐτὴ ἡ ἄποψη καὶ αὐτὸ τὸ αἴτημα ὅλων αὐτῶν τῶν κοινοτήτων ποὺ ἀναφέραμε.

Σοβαρὴ ἐργασία ἐπιτελεῖ τὸ Τμῆμα 'Αναδασμοῦ στὴν 'Επαρχία μας. Στὶς περιοχές ὅπου ἔγινε ἀναδασμὸς καὶ ἐργάζεται ἄρχισε ὁ ἀγροτικὸς μας κόσμος νὰ κατανοεῖ τὴν ὠφελιμότητα τοῦ σχεδίου καὶ ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη οἱ κοινότητες θὰ δέχονται τὴν ἐφαρμογή του. Γι' αὐτὸ θέλουμε νά ἐκφράσουμε τὴν ἐκτίμηση μας πρός τὸ τμῆμα τοῦτο, καὶ ἰδιαίτερα στό Γενικὸ Διευθυντή του κ. Κ. Καρούζη ποὺ εἶναι ὁ ἐμπνευστὴς τοῦ σχεδίου καὶ ὁ ὑποκινητὴς γιά νὰ εἰσαχθεῖ ὁ ἀναδασμὸς στὴν Κύπρο.

'Η μόνη εἰσήγηση ποὺ μποροῦμε νά κάμουμε πρὸς τούς ἁρμοδίους τοῦ τμήματος εἶναι γιὰ περισσότερη διαφώτιση τοῦ κοινοῦ γιὰ νὰ μπορέσουν πιὸ εὔκολα νὰ δεχτοῦν τὴν ἐφαρμογή του.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναδασμοῦ ποὺ πιστεύουμε πὼς σταδιακὰ θά καλύψει ὁλόκληρη τὴν Κύπρο, θὰ πρέπει νὰ γίνει παράλληλα καὶ μελέτη γιά τὴ συγκράτηση τῶν ὁμβρίων ὑδάτων, γιὰ νὰ μὴ χύνονται ἄδικα στὴ θάλασσα.

Τὸ εἴπαμε πολλὲ φορές, τὸ λέγομε καὶ σήμερα πώς εἶναι ἔγκλημα, σ' ἕνα νησὶ ποὺ μαστίζεται τόσο συχνὰ ἀπὸ τὶς ἀνομβρίες νὰ μὴν ἐκμεταλλευόμαστε τὶς πολυομβρίες. Θὰ πρέπει πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ ἰδιαίτερα τοῦ ἁρμόδιου τμήματος νὰ εἶναι ἡ κατασκευὴ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερων φραγμάτων καὶ ἀναχωμάτων γιὰ νὰ περιορίσουμε στὸ ἐλάχιστο τὴ ροὴ τῶν ποταμῶν πρός τὴ θάλασσα.

Ἐπιβάλλεται νὰ ληφθεῖ ἄμεση ἀπόφαση γιὰ τὴν κατασκευὴ φραγμάτων σὲ ὅλους τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰ δυνατὸ 2—3 στὸν κάθε ποταμό. Μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ θὰ καταστεῖ δυνατὴ καὶ ἡ ἄνετη μεταφορὰ νεροῦ καὶ σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Κύπρου.

Τὰ παραδείγματα τῶν τόσων ἀνομβρίων ποὺ μαστίζουν τὸ νησί μας καὶ τὸ παράδειγμα τῆς παρολίγο φετεινῆς ἀνομβρίας πρέπει νὰ μᾶς γίνουν μαθήματα. Ἡ ὕδρευση τῶν ψηλῶν χωριῶν δὲν ἔχει τακτοποιηθεῖ ἀκόμα. Ὑπῆρχε σκέψη νὰ γίνει τὸ ἔργο μὲ τὴ μέθοδο τῶν διατρήσεων ἀφοῦ ἐγκαταλείφθηκε τὸ σχέδιο ἀπὸ τὴν πηγὴ τῶν Λαζάρηδων. Δὲν βλέπουμε ὅμως νὰ ὑπάρχει τέτοια πρόνοια στὸν Προϋπολογισμό. Στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως ὑπάρχει τὸ ποσὸ τῶν 704 χιλ. λιρῶν γιὰ συνεχιζόμενα καὶ νέα σχέδια γιὰ ὅλη τὴν Κύπρο. Γιὰ τὴν Πάφο ὑπάρχει τὸ ποσὸ τῶν 60 χιλ. λιρῶν. Ὅμως πρόνοια γιὰ τὴν ὕδρευση τῶν ψηλῶν χωριῶν δὲν ὑπάρχει. Καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι ὀξύτατο. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔγινε αἰτία νὰ ἐγγράψουμε καὶ συζητήσουμε στὴ Βουλὴ τὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα, ἀλλά φωνὴ βοῶντος.

Ἐπιβάλλεται νὰ προωθηθεῖ ἡ ὑλοποίηση τοῦ ἔργου αὐτοῦ τὸ συντομότερο δυνατὸ γιατὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἔργο ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει πολὺ παλαιότερα, εἶναι καὶ ὀξύτατο ἰδιαίτερα τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες. Μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἔχει ἄμεση σχέση καὶ ἡ κτηνοτροφία. Ὁ εἰδικός αὐτὸς κλάδος θὰ πρέπει νά βοηθηθεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ θὰ πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ παντοῦ τὸ σχέδιο τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, γιατὶ τά ἀποτελέσματα ἐκεῖ ὅπου ἔχει ἐφαρμοστεῖ τὸ σχέδιο ἦταν πολὺ εὐεργετικά. Οἱ κτηνοτρόφοι μας καταδιώκονται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἰδίως στὰ χωριά. Μὲ τὰ αὐστηρὰ μέτρα τοῦ ὑγειονομείου τῆς ἐπιβολῆς προστίμων γιατὶ ἔχει ἕνας γεωργός μιὰ δυὸ αἶγες, ἢ γιατὶ δὲν ἔχει τὴ μάντρα του καθαρή, ἐξωθοῦν τὸ κόσμο τῆς ὑπαίθρου σὲ πλήρη ἐγκατάλειψη της. Εἶναι ὑποχρέωση τοῦ Κράτους νὰ ὑποδείξει εἰδικοὺς βοσκοτόπους, νά βοηθήσει νά κτιστοῦν εἰδικὲς μάντρες ἔξω ἀπὸ τὰ χωριά, νὰ δημιουργήσει προϋποθέσεις γιὰ τὴν εὔκολη μετακίνηση τους, νὰ δώσει χρονικὰ περιθώρια τέτοια ποὺ νὰ μπορέσει νά γίνει αὐτὴ ἡ ἀλλαγή, καὶ μετὰ νά ἀρχίσει ἡ πίεση τῶν πραγμάτων. Ὁ τρόπος ποὺ τοὺς μεταχειρίζονται οἱ ἁρμόδιοι ὑπάλληλοι εἶναι πολὺ δικτατορικὸς καὶ αὐστηρὰ τιμωρητικός. Δὲν ὑποστηρίζουμε, οὔτε ἐνθαρρύνουμε τὴν ἀκαθαρσία καὶ τὴν βρωμιά, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐνθαρρύνουμε καὶ τὴν πλήρη καταστροφή, γιατὶ θέλησαν καὶ θέλουν μερικοὶ νὰ ἐφαρμόσουν ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη ὁρισμένους νόμους ἀψυχολόγητους καὶ ἀνεφάρμοστους.

Ἡ κατακραυγὴ τοῦ φτωχοῦ κόσμου τῆς ὑπαίθρου ποὺ ὑποαπασχολεῖται μὲ τὴ γεωργία καὶ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ ἡ ἀγανάκτηση του εἶναι ἀσυγκράτητη. Θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ μιὰ δικαιοσύνη σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους.

Γιατὶ συνεχῶς μὲ τὰ διάφορα ἀψυχολόγητα μέτρα ποὺ παίρνομε ἐξωθοῦμε τὸν κόσμο τῆς ὑπαίθρου νὰ ἐγκαταλείψει τὴ γῆ του, τὰ χωριά του, καὶ νὰ ἔρθει στὶς πόλεις γιά νὰ γίνει ἐργάτης.

Ἀπὸ τὴ μιὰ φωνάζουμε νά βοηθηθεῖ ἡ ὕπαιθρος, νά μὴ ἐγκαταλειφθεῖ ἡ ὕπαιθρος, εἰσηγούμαστε νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ συγκράτηση τοῦ κόσμου τῆς ὑπαίθρου, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη γεννᾶ ὁ νοῦς μας νόμους καὶ μέτρα τέτοια ποὺ ἀναγκάζομε αὐτὸ τὸν κόσμο νά ἐγκαταλείψει τὴν ὕπαιθρο καὶ συνεργοῦμε καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στὴν ἐρήμωση τῆς ὑπαίθρου. Εἶναι νομίζομε ἐσφαλμένη αὐτὴ ἡ πολιτικὴ καὶ θὰ πρέπει νά ἀναθεωρηθεῖ.

Θὰ πρέπει τὸ κτηνιατρικὸ τμῆμα νά ἐπανδρωθεῖ καὶ μὲ ἄλλους προσοντούχους κτηνιάτρους γιά νὰ ἀνταποκρίνονται στὶς ἀνάγκες τῶν κτηνοτρόφων μας καὶ γιὰ νὰ λυθεῖ καὶ ἕνα σοβαρό πρόβλημα τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων.

Ἐπίσης νά μελετηθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχόλησης τῶν ἀνέργων γεωπόνων μας, ποὺ ἀρκετοὶ ἀπ' αὐτοὺς ὅπως καὶ πολλοὶ κτηνίατροι εἶναι ἀπὸ 6 ἐτίας ποὺ μένουν χωρὶς δουλειά.

Ὅπως ὑποστηρίξαμε καὶ ἄλλες φορές, θὰ πρέπει σὲ κάθε κοινότητα νά ὑπάρχει καὶ ἕνας γεωπόνος. Γιατὶ μόνο ἔτσι θὰ μπορέσει ὁ ἀγροτικός μας κόσμος νὰ ἐξυπηρετηθεῖ καὶ διασωθεῖ ἀπὸ τὶς διάφορες ἀσθένειες τῶν φυτειῶν του, ποὺ τὸν μαστίζουν κάθε χρόνο.

Ἄμεση σχέση μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἔχει καὶ τὸ σχέδιο Γεωργικῆς Ἀσφάλισης.

Γιὰ τὸ σχέδιο αὐτὸ λέχθηκαν πολλά. Ἔχουμε λόγους νά πιστεύουμε πὼς οἱ ὑπεύθυνοι γιά τὴν ἐφαρμογὴ του ἔχουν συνειδητοποιήσει τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος καὶ εἴμαστε βέβαιοι πὼς μὲ καλύτερη ἀκόμα διαφώτιση καὶ σὲ στενότερη συνεργασία μὲ τοὺς παραγωγοὺς θὰ ἐπιτύχουν νά κάμουν τὸ κόσμο ποὺ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὸ σχέδιο αὐτὸ νὰ τὸ ὑποστηρίξουν. Γιατί, ἂς μὴ τὸ ἀποκρύπτουμε, ἡ ὡς τελευταίως πολιτικὴ τῶν ἁρμοδίων ἦταν ἐντελῶς διαφορετική.

Πιστεύομε πὼς φέτος μὲ τὴν ἐνδυνάμωση τοῦ ταμείου, τὸ σχέδιο θὰ καλύψει καὶ ἄλλες θεομηνίες ὡς εἶναι ὁ παγετώνας καὶ ὁ καύσωνας γιὰ τὰ ἀμπέλια καὶ ἡ πλήμμυρα γιὰ τὴ σταφίδα. Ἐπίσης θὰ πρέπει τὸ σχέδιο νὰ καλύψει καὶ ἄλλα εἴδη καλλιέργειας ὡς εἶναι τὰ ψυχανθῆ ἀπὸ τὴ σκωρίαση, γιατὶ ὑπάρχουν κοινότητες ποὺ ἀπασχολοῦνται ἀποκλειστικὰ μὲ αὐτὰ τὰ εἴδη, καὶ μέχρι σήμερα παρά τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα δὲν τοὺς καλύπτει τὸ σχέδιο.

Γιὰ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, τὸ τόσο καυτό, ἀσχολεῖται ἡ Κυβέρνηση καὶ καταβάλλει πολλὲς προσπάθειες γιὰ νὰ τὸ ἐπιλύσει. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔδωσε ὑπόσχεση πὼς θὰ λυθεῖ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἀπὸ πληροφορίες ποὺ ἔχουμε ἀνατέθηκε σὲ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ νὰ μελετήσει τὶς εἰσηγήσεις τοῦ Διευθυντῆ τοῦ σχεδίου καὶ νὰ ληφθοῦν τελικὲς ἀποφάσεις.

Δώσαμε καὶ μεῖς τὶς εἰσηγήσεις μας γραπτῶς στὴν Κυβέρνηση γιατὶ ἔχουμε ἄμεση σχέση μὲ τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ θίξαμε πολλὲς φορές καὶ τὸ συζητήσαμε ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Προβήκαμε μάλιστα καὶ σὲ συγκεκριμένες εἰσηγήσεις. Ἂς ἐλπίσουμε πὼς θὰ δοθεῖ ἕνα τέλος σ' αὐτὸ τὸ πολὺ καυτὸ πρόβλημα ποὺ μαστίζει δυὸ ὁλόκληρες Ἐπαρχίες, τῆς Λεμεσοῦ καὶ Πάφου.

Θάθελα στὸ παρόν στάδιο νά ἐπαναλάβω τὶς εἰσηγήσεις μου μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς θά ληφθοῦν ὑπόψη ἀπὸ τὰ ἁρμόδια τμήματα καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ συμβάλουμε καὶ μεῖς στὴν ἐπίλυση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Θὰ πρέπει νά δημιουργηθοῦν χωρὶς καθυστέρηση ἀποθηκευτικοὶ χῶροι γιὰ τὴ ζιβανία καὶ τὰ πλεονάσματα αὐτῶν ποὺ δὲν ἔχουν μετοχές. Θὰ πρέπει νά γίνουν περιφερειακὰ οἰνοποιεῖα στούς τόπους τῆς παραγωγῆς. Γιὰ τὴν Πάφο εἰσηγούμαστε ἕνα στὴν περιοχὴ Κάθηκα—Ἀρόδων γιὰ τὸ ἄσπρο, κοινῶς ξυνιστέρι, καὶ ἕνα στὴν περιοχὴ Παναγιᾶς—Πενταλιᾶς—Ἀμαργέτης γιὰ τὸ μαῦρο καὶ τὰ ἐκλεκτά. Θὰ πρέπει νά μελετηθεῖ σοβαρά τό θέμα τῶν μετοχῶν. Δέν εἶναι δίκαιο νά κατέχουν μετοχὲς μὴ ἀμπελουργοὶ καὶ νὰ τὶς ἐνοικιάζουν 6—8 λίρες τὴ μιὰ σὲ ἀμπελουργοὺς ποὺ δὲν ἔχουν μετοχές.

Θὰ πρέπει τὸ πωμὲ νά μειωθεῖ κατὰ ἕνα βαθμὸ καὶ νὰ ὑπάρξει νεκρὰ ζώνη.

Θὰ πρέπει τὸ θέμα τῶν ἐκλεκτῶν νὰ διευθετηθεῖ μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ μὴν ὑπάρχει διάκριση. Πρέπει νά ὁρισθοῦν περιοχὲς καὶ ὄχι κοινότητες, καὶ ὅσα ἀμπέλια βρίσκονται στὴν Α ἢ Β περιοχὴ νά λογίζονται σὰν ἐκλεκτά, ἂν βεβαίως ἐπιβάλλεται νά γίνει τοῦτο γιά κατασκευὴ καλύτερης ποιότητας κρασιῶν.

Νὰ γίνει διαφώτιση γιὰ ἐπιτόπια κατανάλωση. Κάποτε στὴν προηγούμενη Βουλὴ εἶχα εἰσηγηθεῖ ὑποχρεωτικὰ 1 ποτήρι κρασὶ στὸν κάθε ἕνα τὴν ἡμέρα. Τώρα ἐπαναλαμβάνω τὴν εἰσήγηση καὶ λέγω πὼς θὰ πρέπει νά γίνει συνείδηση σὲ ὅλους μας, ἰδίως στοὺς ἀμπελουργούς, νά καταναλίσκουμε τὰ προϊόντα μας. Γιατὶ ὅταν ἐμεῖς δὲν τὰ προτιμοῦμε, δείχνουμε ἀδιαφορία καὶ τὰ περιφρονοῦμε, πῶς ἔχουμε τὴν ἀπαίτηση οἱ ξένοι νά πίνουν τὰ οἰνικά μας προϊόντα ;

Πιστεύομε πὼς ἂν ληφθοῦν σοβαρὰ μέτρα καὶ ὑπάρχει καὶ καλὴ διάθεση τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα μπορεῖ καὶ πρέπει νά λυθεῖ.

Μιὰ καὶ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα ὑπάγεται κατὰ κύριο λόγο στὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰσηγούμαστε πὼς θὰ πρέπει τὸ Ὑπουργεῖο τοῦτο νὰ καταβάλει κάθε προσπάθεια γιὰ ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν. Ἔχουν χῶρες ποὺ ζητοῦν τὰ προϊόντα μας καὶ δὲν τὶς πλησιάζουμε νά τὰ ἀγοράσουν. Ὅπως εἶναι οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ χῶρες ποὺ εἰσάγουμε τὰ ἐμπορεύματα τους καὶ δὲν ἀπαιτοῦμε τὸ συνάλλαγμα νά πηγαίνει σὲ εἶδος. Πόσα αὐτοκίνητα εἰσάγουμε ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία ; Τὶ συνάλλαγμα τὴν πληρώνουμε ; Αὐτὴ ἡ τόσο μεγάλη χώρα, τὶ παίρνει εἰς εἶδος ἀπὸ μᾶς ;

Εἴμαστε μιὰ τόσο μικρὴ χώρα ποὺ θἄπρεπε ἡ παραγωγὴ μας νὰ ἀπορροφᾶται χωρὶς καμμιὰ δυσκολία. Νομίζω πὼς δὲν ἀκολουθεῖται ἡ πρέπουσα πολιτικὴ στὸν τομέα αὐτό.

Γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου ἔχουμε νά ποῦμε καὶ λίγα γιά τά διάφορα κατά καιροὺς εἰσαγόμενα γεωργικὰ προϊόντα ποὺ παράγει ὁ τόπος μας καὶ ποὺ εἶναι ἀδιάθετα. Ὅπως εἶναι τὰ φασόλια, ρεβίθια, ἀμυγδαλόψυχα, καὶ ἄλλα. Δὲν δικαιολογεῖται σὲ καμμιὰ περίπτωση νά ἔχουμε δικά μας προϊόντα ἀδιάθετα καὶ γιατὶ ἔτυχε νά εἶναι ψηλὴ ἡ τιμή τους νά ἐπιτρέπουμε εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Θεωρεῖται σκάνδαλο τὸ γεγονὸς τοῦτο καὶ θὰ πρέπει νὰ μὴ ἐπαναληφθεῖ. Ἐπιβάλλεται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἐξεύρει ἀγορὲς γιὰ τοὺς παραγωγοὺς τῶν ρεβιθιῶν καὶ κουκιῶν ποὺ ἔχουν ἀρκετοὺς τόπους ἀδιάθετα. Δυστυχῶς ἀκολουθοῦμε πάντοτε τὴν πολιτικὴ τῆς καταστροφῆς σὲ πολλοὺς τομεῖς καὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις.

Θὰ πρέπει τό Ὑπουργεῖο τοῦτο νὰ φροντίσει γιὰ τὴν ἐξεύρεση ἀγορῶν καὶ γιὰ τὰ φθαρτὰ καὶ φροῦτα μας, γιατὶ ἂν τώρα εἶναι κάπως μικρὸ τὸ πρόβλημα, θὰ εἶναι μεγάλο ὅταν σὲ λίγο θά ἀρχίσει ἡ ἀξιοποίηση τῆς ἀρδεύσιμης γῆς ποὺ θὰ καλύπτει τὸ ὑδατικὸ ἔργο. Θὰ πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τὴν παροιμία, «τοῦ φρονίμου τὸ παιδί». Εἶναι ἴσως ἀπό τὰ πιὸ σοβαρά καὶ καυτὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγροτικὸς μας κόσμος, ἡ διάθεση τῶν προϊόντων του.

Ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθεῖ σοβαρὰ τὸ ψηλὸ κόστος παραγωγῆς. Ἡ μείωση τῶν τιμῶν τῶν φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων, πετρελαιοειδῶν, ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματος καὶ ἄλλων.

Νὰ γίνει αὐστηρῶς ἔλεγχος ἐπὶ τῶν ἐξαρτημάτων, μηχανημάτων καὶ γενικὰ πάνω σὲ κάθε τι ποὺ συντείνει στὴν αὔξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς, πράγμα ποὺ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα νά βρισκόμαστε σὲ μειονεκτικὴ θέση ἔναντι τῶν ἄλλων ἀγορῶν ξένων χωρῶν ποὺ μᾶς ἀνταγωνίζονται.

Ἔχουμε πρόβλημα ἐνεργειακό, καὶ βλέπουμε μέρα μεσημέρι νά ἀνάβουν οἱ λαμπτῆρες τῶν δρόμων, βλέπουμε στὰ διάφορα Κυβερνητικὰ Τμήματα νά εἶναι ἀναμμένα τὰ φῶτα, εἴτε χρειάζονται εἴτε ὄχι, βλέπουμε τώρα τὸ χειμώνα νά ἀνάβουν συνέχεια οἱ θερμάστρες εἴτε εἶναι κρύο εἴτι ὄχι εἴτε εἶναι μέσα οἱ ὑπάλληλοι εἴτε ὄχι.

Τό πλέον ἀξιοκατάκριτο εἶναι αὐτὸ ποὺ γίνεται στὴ βιομηχανικὴ περιοχὴ Πάφου, ποὺ εἶναι ὑποχρεωτικὸ νὰ ἀνάβουν τὰ φῶτα ὅλης τῆς περιοχῆς μιὰ ὥρα πρὶν τὴ δύση τοῦ ἥλιου καὶ νά μένουν ἀναμμένα μέχρι τὸ πρωῒ νά φωτίζουν δρόμους δίχως σπίτια καὶ δίχως βιομηχανίες. Σὲ παρατήρηση μας, ἡ ἀπάντηση ἦταν ὅτι ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ γιά νὰ δώσει ρεῦμα στὴν περιοχὴ ἔπρεπε νά ἀνάβουν ὑποχρεωτικὰ οἱ λάμπες.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ τὸ φωτισμὸ τῶν δρόμων στὰ χωριά. Οἱ πλεῖστες φτωχὲς κοινότητες διαμαρτύρονται ἐντονότατα, γιατὶ τώρα μὲ τὸ μεγάλο ὑψωμὸ τῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος δὲν μποροῦν νά πληρώσουν καὶ ζητοῦν κάποια οἰκονομία. Νὰ ἀργοῦν νά τοὺς ἀνάβουν τά φῶτα καὶ νὰ τὰ σβύνουν πιὸ νωρίς.

Πῶς δικαιολογεῖται ἡ μεγάλη αὐτὴ σπατάλη καὶ πῶς διακηρύττουμε οἰκονομία στὰ καύσιμα ;

Γιὰ τὸ Τμῆμα Ἁλιείας βρίσκεται τό ποσὸ τῶν 280 χιλ. λιρῶν. Ποσὸ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὸ γιά βοήθεια τῶν ἐπαγγελματιῶν ἁλιέων μας. Πλὴν ὅμως ἡ οὐσιαστικὴ βοήθεια εἶναι μηδαμινή. Ἐπιβάλλεται νά γίνουν νέα ἁλιευτικὰ καταφύγια στὸν Πωμὸ καὶ τὸν Κάτω Πύργο. Καὶ στὶς δύο κοινότητες ὑπάρχουν ἐπαγγελματίες ψαράδες ποὺ κάθε χειμώνα ζοῦν μὲ τὸ ἄγχος γιὰ τὴν τύχη τῶν ψαρόβαρκων τους. Τὸ αἴτημα αὐτὸ εἶναι πολὺ παλαιὸ καὶ ἐπαναλαμβάνεται συχνά. Στὰ ὑπάρχοντα καταφύγια ὡς τοῦ Λατσιοῦ καὶ Ἁγίου Γεωργίου Πέγειας ἐπιβάλλεται νά ἀνυψωθοῦν οἱ κυματοθραύστες καὶ νὰ ἐπεκταθοῦν. Γιὰ τὸν ὁρμίσκο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Πέγειας ὑπάρχει τὸ κονδύλι τῶν 3 χιλ. λιρῶν ἀλλὰ εἶναι μηδαμινὸ καὶ σὲ τίποτα δὲν θὰ ἐξυπηρετήσει.

Οἱ ἐπαγγελματίες ψαράδες πρέπει νὰ προστατευθοῦν μὲ εἰδικὸ νόμο ἀπὸ τοὺς ἐρασιτέχνες καὶ δυναμιτιστὲς ψαράδες, γιατὶ εἰδικὰ οἱ δεύτεροι προκαλοῦν μεγάλη καταστροφὴ στὴν ἁλιεία μας.

Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :

Τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἶναι τὸ δεύτερο κατὰ σειρὰ Ὑπουργεῖο ποὺ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἐπαρχία μας, γιατὶ συνδέεται μὲ τὰ μεγάλα ἔργα ὑποδομῆς ποὺ μελετῶνται νά γίνουν στὴν Πάφο : Τὰ ἔργα δὲ εἶναι τὰ ἑξῆς :

(α) Τὸ ἀεροδρόμιο : Ἔργο τὸ ὁποῖο ἄρχισε νά γίνεται καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ὁποίου ἔγιναν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὸν περασμένο Ὀκτώβιο καὶ ποὺ δόθηκε τότε ἐπισήμως ὑπόσχεση πὼς θὰ περατωθεῖ τὸ ἔργο τοῦτο τὰ μέσα Ἰουλίου τοῦ 1982. Μένομε μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς δὲν θὰ φύγουμε ἀπὸ τὰ καθορισμένα, πὼς δὲν θὰ ἐπηρεάσουν οἱ φωνασκίες μερικῶν ἀνευθύνων, καὶ πὼς στὰ χρονικὰ ὅρια ποὺ ἔθεσαν οἱ ἁρμόδιοι θὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἐγκαινιάσουμε καὶ τὴν Α΄ πτήση.

(β) **Τὸ Λιμάνι :** Τὸ Λιμάνι ποὺ ἄλλοτε τόσος λόγος ἐγίνετο γι' αὐτὸ λόγω τῶν ραγδαιοτάτων ἐξελίξεων στὸν τουριστικὸ τομέα στὴν ἐπαρχία μας πεισθήκαμε πὼς ἔπρεπε νά δώσουμε προτεραιότητα στό Ἀεροδρόμιο χωρὶς βεβαίως νὰ ἀπεμπολήσουμε καὶ τὸ λιμάνι. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ὁρίστηκε καὶ ἡ

θέση τοῦ λιμανιοῦ, κρατήθηκε ὁ χῶρος ποὺ θά χρειαστεῖ καὶ νομίζω ἔχει ἀπαλλοτριωθεῖ ὁ εἰδικὸς αὐτὸς χῶρος. Τοῦτο δὲ θὰ γίνει σὲ εὐθετότερο χρόνο καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας ἀλλὰ καὶ τοῦ τόπου γενικότερα.

(γ) **Τὸ ὁδικὸ δίκτυο.** Γιὰ τὸ θέμα τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς Ἐπαρχίας μας ἔχουμε πολλὰ νὰ ποῦμε. Ὅλοι οἱ δρόμοι μας κατέστησαν ἀδιάβατοι ἰδίως τώρα μὲ τὴ μεγάλη καὶ συνεχὴ πολυομβρία. Αὐτὸ βεβαίως εἶναι γενικὸ πρόβλημα, ἀλλά εἰδικά στὴν Ἐπαρχία μας, λόγω τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν δρόμων μας πρὶν τὸ χειμώνα, τώρα τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἔγινε ὀξύτερο. Τὸσο ὁ κεντρικὸς δρόμος Πάφου—Λεμεσοῦ, ὅσο καὶ οἱ κεντρικοὶ δρόμοι τῆς ἐνδοχώρας ἐπιβάλλεται τὸ συντομότερο δυνατὸ νά ἐπιδιορθωθοῦν.

Χαιρετίζομε μὲ ἱκανοποίηση τὴν ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως νά συνεχίσει τὸν κεντρικὸ δρόμο Λευκωσίας—Λεμεσοῦ καὶ πρὸς τὴν Πάφο.

Ὅπως καὶ ἄλλοτε εἴπαμε, ἐπαναλαμβάνομε καὶ τώρα, ὅτι πρέπει νά παρακαμφθοῦν οἱ βάσεις γιατὶ ἔτσι ὅπως εἶναι τώρα ὑπάρχει μεγάλη ἀπώλεια χρόνου, καὶ μεγάλη σπατάλη καυσίμων.

Πολλὲς φορές ὑποσχέθηκαν οἱ ἁρμόδιοι πὼς θά διορθώσουν τουλάχιστον τὰ κυριότερα σημεῖα ποὺ εἶναι τόσο ἐπικίνδυνα καὶ ἀποτελοῦν μεγάλη πρόκληση ἀλλὰ καὶ δυσφορία στὸ κοινό, ἀλλὰ φαίνεται γίνονται μελέτες. Τέτοια σημεῖα εἶναι τὸ γεφύρι τῶν λιμναρκῶν στὴν εἴσοδο τῆς Πόλεως. Τοῦτο πρέπει τὸ συντομότερο δυνατὸ νά γίνει, γιατὶ μὲ τὴν κατασκευὴ τοῦ σταδίου θὰ ὑπάρξει μεγάλη κίνηση καὶ τὰ δυστυχήματα θά εἶναι περισσότερα. Τό γεφύρι στὴν οἰκία τοῦ Ἐπάρχου. Ὁ κεντρικὸς δρόμος ἀπὸ τοῦ Ἐπάρχου μέχρι τὴν ἀγορά, καὶ ἀπὸ τὴν ἀγορὰ πρὸς τὴ Μεσόγη νά διαπλατυνθεῖ καὶ νά γίνουν πεζοδρόμια γιατὶ εἶναι σωστὲς παγίδες γιὰ τούς πεζούς. Καθημερινὰ ἔχομε δυστυχήματα τὰ ὁποῖα σὲ μερικὲς περιπτώσεις ἦσαν θανατηφόρα. Τὴν περασμένη βδομάδα στὸν ἴδιο δρόμο εἴχαμε τέσσερα σοβαρὰ δυστυχήματα. Ἐπίσης ἐπιβάλλεται νά τοποθετηθοῦν φῶτα τροχαίας σὲ ἀρκετὰ σημεῖα τῆς Πόλεως μας. Τὸ θέμα τοῦτο τὸ θίξαμε πάρα πολλὲς φορές.

Ἐπιβάλλεται νά ὑλοποιηθεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως γιά σύναψη δανείου ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα γιὰ τὸ ὁδικὸ δίκτυο ὅλης τῆς Κύπρου. Γιατὶ μόνο ἔτσι θὰ μπορέσουμε νά ἀντιμετωπίσουμε τὸ πρόβλημα αὐτό. Θὰ πρέπει νά παραχωρηθοῦν μεγαλύτερα κονδύλια γιά τὸν παραλιακὸ δρόμο Πάφου—Ἀκάμαντα. Κονδύλια ποὺ κατ' ἀρχὴν ἐνεκρίθησαν γιὰ ὁρισμένους κεντρικοὺς δρόμους ὅπως τοῦ Κτήματος—Κονιῶν—Ἐπισκοπῆς καὶ Τσάδας—Λετύμπους ἔχουν ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμό. Ποῖοι οἱ λόγοι τῆς ἀφαιρέσεως αὐτῶν τῶν κονδυλίων ; Εἶναι ἴσως οἱ χειρότεροι δρόμοι τῆς Ἐπαρχίας μας αὐτοὶ οἱ δύο καὶ ἔπρεπε νά τοὺς δοθεῖ Α' προτεραιότης.

Κυβερνητικὰ κτίρια

Στὸν προϋπολογισμὸ ὑπάρχει πρόνοια γιὰ Κυβερνητικὰ κτίρια καὶ ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καὶ φέτος βρίσκεται μὲ σταυρὸ τὸ ποσὸ τῶν 10 χιλ. λιρῶν. Τί γίνεται μὲ τὰ ἔργα αὐτά ;

Τὸ Κτηματολόγιο μας εἶναι ὄχι μόνο ἀκατάλληλο ἀλλὰ καὶ ἀνεπαρκέστατο. Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ τὸ Ταχυδρομεῖο, τὸ Γραφεῖο Εἰσπράξεων Φόρων, τὸ Διοικητήριο, Δικαστήριο καὶ ἄλλα. Πρέπει ἐπὶ τέλους νά γίνει κάποια ἀποσυμφόρηση, γιατὶ εἶναι γεγονὸς πὼς δὲν μποροῦν οἱ ὑπάλληλοι νά κάμουν τὴ δουλειά τους καὶ ταλαιπωροῦνται τόσο αὐτοί, ὅσο καὶ ὁ κόσμος σὲ ἀφάνταστο βαθμό.

'Αρχαιολογικοὶ χῶροι

Τὸ θέμα τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων ὅσο περνᾶ ὁ καιρὸς ὀξύνεται περισσότερο. Εἶναι μεγάλη ἡ ἀδικία ἀλλὰ καὶ ἡ πρόκληση στοὺς κατόχους γῆς σὲ τέτοιους χώρους, νὰ μὴ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν περιουσία τους ὅπως θέλουν, ἐνῶ σὲ ἄλλους παραλῆδες ποὺ μὲ ψίχουλα ἀγόρασαν γῆ στὸ ἴδιος μέρος, στὰ ἴδια σύνορα μὲ τοὺς τόπακες, νὰ τοὺς ἐπιτρέπουν νά κτίζουν κέντρα, ξενοδοχεῖα, πολυκατοικίες καὶ ἄλλα. Εἶναι ἀδικία νά ξεσπιτώνονται οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι μέ ἔξωση, νὰ μὴ τοὺς ἀποζημιώνουν ὡς θὰ ἔπρεπε, γιὰ νά μπορέσουν τουλάχιστο νά βροῦν ἄλλο χῶρο γιὰ νὰ κτίσουν ἄλλο ἰσάξιο σπίτι αὐτοῦ ποὺ εἶχαν. Αὐτὰ τά εἴπαμε πάρα πολλὲς φορές, γράψαμε στὴν προηγούμενη Βουλὴ εἰδικὸ θέμα καὶ τὸ συζητήσαμε πολλὲς φορές, γράψαμε στὴν προηγούμενη Βουλὴ εἰδικὸ θέμα καὶ τὸ συζητήσαμε, ἀλλὰ ἠχοῦν σὲ ὦτα μὴ ἀκουόντων. 'Η πρόκληση μεγαλώνει, τὸ πρόβλημα μεγεθύνεται καὶ λαμβάνει διαστάσεις μέχρι σκανδάλου. Γι' αὐτὸ ρωτοῦμε ποιὰ τέλος πάντων θὰ πρέπει νά εἶναι ἡ τύχη αὐτῶν ποὺ ἔλαχε ἡ μοῖρα νὰ βρίσκονται ἀπὸ γενεὲς σὲ αὐτοὺς τοὺς χώρους ; Μήπως εἶναι δευτέρας κατηγορίας ἄνθρωποι τῆς Δημοκρατίας μας ; Γιατὶ σὲ μερικοὺς ἐπιτρέπουμε νά γίνονται πλουσιότεροι, καὶ ἄλλους νά γίνονται πτωχότεροι ; Πῶς βλέπει τὸ Τμῆμα 'Αρχαιοτήτων τό πρόβλημα ποὺ δημιουργεῖται, σὲ ἄλλους δηλαδὴ νὰ ἐπιτρέπεται νά κτίζουν πάνω σὲ ἀρχαιολογικοὺς χώρους καὶ ἄλλους ποὺ εἶναι ἀπὸ χρόνια κτισμένα τὰ σπίτια τους νὰ τοὺς ἀναγκάζουμε νὰ τὰ ἐγκαταλείπουν ; Πῶς βλέπομε τὸν ὀργασμὸ κτισίματος πολυκατοικιῶν στὸ χῶρο ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο 'Αμαθοῦς στὴ Λεμεσό, πάνω ἀπὸ ἀρχαῖα μνημεῖα ; Μήπως εἶναι δευτέρας ποιότητας αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα, αὐτοὶ οἱ χῶροι ; 'Αλλὰ τὸ ἐρώτημα μας εἶναι τὶ ἐπὶ τέλους πρέπει νά γίνει μὲ τοὺς κατοίκους τῆς Κάτω Πάφου καὶ τῶν Κουκλιῶν ποὺ θέλουν νὰ κτίσουν σὲ χώρους δικούς τους, καὶ δέν τοὺς ἐπιτρέπουν; Τοὺς παίρνουν στὰ δικαστήρια γιά ἔξωση καὶ δὲν τοὺς ἀποζημιώνουν. 'Ορθὴ ἡ πολιτικὴ νά διαφυλάξομε τά ἀρχαῖα μας μνημεῖα, ἀλλὰ πρέπει νὰ διαφυλάξομε κι' αὐτοὺς ποὺ ἔτυχε νά βρίσκονται τὰ σπίτια τους ἐκεῖ. Νὰ προστατεύσουμε τοὺς ζωντανοὺς καὶ ὕστερα νά διαφυλάξουμε τοὺς πεθαμένους.

Καὶ μιὰ καὶ ἀναφερόμαστε στούς ἀρχαιολογικοὺς χώρους καὶ μνημεῖα καὶ μιὰ βρισκόμαστε κοντὰ στὰ Κούκλια, θὰ θέλαμε νά ρωτήσουμε τὶ γίνεται μὲ τὴ Λύδα καὶ τὸν Κύκνο ; 'Η Λύδα ἀνήκει στό μουσεῖο τῶν Κουκλιῶν καὶ εἶναι χρέος τῶν ὑπευθύνων νὰ τὸ ἐπαναφέρει καὶ τοποθετήσει στὸ χῶρο ποὺ ἦταν, ἡ ἀκόμη σὲ πολὺ περίοπτο μέρος, γιατὶ πλέον, θὰ ἀποτελεῖ μεγάλο τουριστικὸ γεγονὸς γιὰ τὴν Πάφο, καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν κοινότητα Κουκλιῶν.

'Οφείλει δὲ τὸ Τμῆμα ἀρχαιοτήτων νὰ τὸ περιφρουρήσει μὲ τρόπο τέτοιο ποὺ νὰ μὴ εἶναι πλέον εὔκολη ἡ κλοπή του. 'Η Λύδα λοιπὸν στὰ Κούκλια γιατὶ εἶναι τῶν Κουκλιῶν.

Τουρισμὸς

'Η τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῆς Κύπρου ἔχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο καὶ μὲ μεγάλη ἱκανοποίηση βλέπουμε νά συνεχίζεται μὲ ρυθμὸ καὶ ταχύτητα τέτοια ποὺ μιὰ μέρα ἡ Κύπρος θὰ καταστεῖ τὸ κέντρο τουρισμοῦ τῆς Μεσογείου.

'Ορθὴ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἀλλὰ πρέπει νά καταβληθεῖ προσπάθεια νὰ διαφυλάξομε σὰν κόρη ὀφθαλμοῦ αὐτὸ τό μέγιστο ἐπενδυτικὸ κεφάλαιο ποὺ λέγεται τουρισμός. Εἶναι πολὺ ὀρθὸ πὼς ὁ τουρισμὸς τῆς Κύπρου εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον προσοδοφόρα τμήματα καὶ εἶναι ὁ τουρισμὸς πάνω στὸν ὁποῖο θὰ πρέπει νά στηρίξομε τὴν οἰκονομία μας. 'Αντὶ τούτου βλέπουμε πὼς οἱ ἴδιοι πᾶμε νά τὸν

καταστρέψομε. Ζητοῦμε ἀπὸ τὸν πρῶτο κι' ὅλας χρόνο νὰ καλύψομε τὰ ἔξοδα μας γιὰ τὸ κτίσιμο τῶν ὑποστατικῶν μας. Γι' αὐτὸ δὲ τὸ λόγο προσπαθοῦμε νά κόψομε μὲ τὸ τσεκούρι τὸ λαιμὸ τοῦ κάθε τουρίστα, ντόπιου ἢ ξένου, ἀλλὰ ἰδιαίτερα τοῦ ξένου ποὺ θὰ ἔρθει στὸν τόπο μας. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ χάσαμε πέρισι τόσους τουρίστες. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ ἔπαθαν πανικὸ οἱ τουρίστες μας καὶ φοβοῦνται νὰ μποῦν στὰ κέντρα καὶ ξενοδοχεῖα μας, ἂν δέν μάθουν πρῶτα ποιὲς εἶναι οἱ τιμές μας.

Εἶναι κρῖμα νά ἔχομε ἕνα τέτοιο μεγάλο θησαυρὸ στὸν τόπο μας, καὶ μεῖς οἱ ἴδιοι νά πᾶμε νὰ τὸν καταστρέψομε μὲ τὴν ἀλόγιστη ἁπληστία μας.

Πρέπει νά γίνει ἐκστρατεία ἀπὸ πλευρᾶς Κ.Ο.Τ. γιὰ διαφώτιση τῶν ὑπευθύνων τῶν κέντρων καὶ ξενοδοχείων μας, νά γίνουν ἐπιμορφωτικὰ μαθήματα, νά γίνουν διαλέξεις στοὺς καταστηματάρχες, ἑστιάτορες, ταξιτζῆδες καὶ σὲ ὅλους πώς πρέπει νά συμπεριφέρονται στοὺς τουρίστες μας γενικά, καὶ πῶς πρέπει νὰ τοὺς προσέχουν σὰν κόρη ὀφθαλμοῦ.

Νὰ δοθεῖ μεγάλη προτεραιότητα στὴ δημιουργία διευκολύνσεων. Νὰ γίνουν τουριστικές πλάζ σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς ἐλεύθερης παραλίας μας, γιὰ νὰ μποροῦν ἄνετα ξένοι καὶ ντόπιοι νὰ ἀπολαμβάνουν τὴ θάλασσα μας. Νὰ γίνει σοβαρὴ μελέτη γιὰ μείωση τῶν ἀεροπορικῶν εἰσιτηρίων, ἰδίως τῶν γκρούπς ποὺ ἔρχονται γιὰ τουριστικοὺς σκοπούς. Οἱ Κύπριοι τοῦ Λονδίνου ποὺ θέλουν νά περάσουν τὶς διακοπὲς τους στὴ πατρίδα τους νὰ ἔχουν εἰδικὲς ἐκπτώσεις στὰ κόμιστρα τους. Πολλὲς οἰκογένειες συμπατριωτῶν μας δὲν μπόρεσαν τὸ περασμένο καλοκαῖρι νὰ ἔρθουν στὴν πατρίδα τους, λόγω τῶν ὑψηλῶν ναύλων καὶ προτίμησαν νὰ κάμουν τὴν ἐξοχή τους σὲ ἄλλες χῶρες. Οἱ Κυπριακὲς Ἀερογραμμές πρέπει νά δοῦν τὸ πρόβλημα καὶ νὰ ἀναθεωρήσουν τὴν ἐσφαλμένη πολιτική τους.

Πρέπει νά ὑπάρχουν συνεργεῖα γιὰ καθαρισμὸ τῆς παραλίας μας. Πρέπει νά τοποθετηθοῦν τηλέφωνα σὲ ὅλα τὰ τουριστικὰ κέντρα καὶ συνεργεῖα πρώτων βοηθειῶν, καὶ γενικὰ νά καταβληθεῖ προσπάθεια ὥστε σὲ κάθε βῆμα του ὁ τουρίστας μας νὰ ἔχει τὴν εὐκολία καὶ ἐξυπηρέτηση οὕτως ὥστε νὰ αἰσθάνεται τὴ διαμονή του στὸ τόπο μας ὄχι μόνο ἄνετη ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῆ. Γιατὶ αὐτὸς θά εἶναι ὁ μεγαλύτερος κήρυκας γιὰ διαφήμιση τῆς τουριστικῆς μας βιομηχανίας.

Τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἰδιαίτερα τὸ ραδιόφωνο καὶ ἡ τηλεόραση θά πρέπει νά συμβάλουν μεγάλως στὴ διαφώτιση τοῦ κοινοῦ μας. Συνεπῶς ὁ Κ.Ο.Τ. ἔχει σοβαρὴ ἀποστολὴ καὶ μεγάλο ἐθνικὸ ἔργο νὰ ἐπιτελέσει στὸν τομέα του.

Ὑπουργεῖο Ὑγείας

Στὸν τομέα τῆς ὑγείας ἡ Κυβέρνηση καταβάλλει κάθε προσπάθεια καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου μας.

Ἐπιβάλλεται νὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀπὸ πολὺ καιρὸ μελετουμένου σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Εἶναι ἕνα κοινωνικὸ μέτρο ποὺ πρέπει νά ἐφαρμοσθεῖ καὶ στὸν τόπο μας.

Γιά τὴν Ἐπαρχία μας εἶναι πλέον καυτὸ τὸ πρόβλημα γιά τὴν κατασκευὴ νέου Νοσοκομείου. Δὲν μπορεῖ τὸ ὑπάρχον Νοσοκομεῖο, μὲ ὅσες ἐπεκτάσεις καὶ βελτιώσεις ἂν τοῦ γίνουν, νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς μεγάλες ἀνάγκες τῶν ἀσθενῶν τῆς Ἐπαρχίας μας, γιά οὐσιαστικὴ ἰατρικὴ περίθαλψη. Οὔτε καὶ τὸ ἰατρικὸ καὶ παραϊατρικὸ προσωπικό μας μπορεῖ ἄνετα νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του στοὺς πάσχοντες συνανθρώπους μας.

Μέχρις ὅτου ὅμως ὑλοποιηθεῖ αὐτὴ ἡ σκέψη καὶ λήψη ἀποφάσεως ἀπὸ

Κυβερνητικῆς πλευρᾶς, ἐπιβάλλεται ἡ ἐπάνδρωση τοῦ Νοσοκομείου μας μὲ ὅλες τὶς εἰδικότητες. Ἐπιβάλλεται τὸ συντομότερο δυνατὸ νά τοποθετηθεῖ μονίμως ψυχίατρος. Νὰ διοριστεῖ δεύτερος ὀρθοπεδικός, δεύτερος καρδιολόγος καὶ γενικὰ ὅλες οἱ εἰδικότητες νά ἐπανδρωθοῦν μὲ ἱκανοποιητικὸ ἰατρικὸ προσωπικό.

Δὲν εἶναι νοητὸ ἕνας ἰατρὸς νά βρίσκεται ἐπὶ ποδὸς ἐπὶ 24ώρου βάσεως. Οἱ εἰδικοὶ ἰατροὶ πρέπει νά εἶναι πλήρως καταρτισμένοι γιατὶ ὅσο πιὸ μακρυὰ βρισκόμαστε ἀπὸ τὸ κέντρο τόσο μεγαλύτερη ἀνάγκη ἔχουμε ἀπὸ εἰδικότητες καὶ πεπειραμένους ἰατρούς. Παράλληλα ὅμως θά πρέπει καὶ αὐτοὶ οἱ εἰδικοὶ ἰατροὶ νὰ ἔχουν τὸ διορισμὸ τοῦ εἰδικοῦ ἰατροῦ. Γιατὶ δὲν νοεῖται νά ἔχουμε ἰατροὺς χειρούργους μὲ ματαπτυχιακὲς σπουδές, μὲ πιστοποιητικὰ εἰδικότητας καὶ νὰ ἐργάζονται ὡς ἁπλοὶ ἰατροί. Τὸ ἴδιο βεβαίως συμβαίνει μὲ ὅλες τὶς εἰδικότητες. Αὐτὸ εἶναι ἕνα μέτρο δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ μέτρο ποὺ θὰ ἐνθαρρύνει τὸν ὁποιονδήποτε προσοντοῦχο νά ἐργασθεῖ μὲ ζῆλο καὶ νὰ ἀποδώσει στὴν εἰδικότητα του. Ἐπιβάλλεται ὁ μόνιμος διορισμὸς Ἐπαρχιακοῦ Ἰατροῦ καὶ ὁ μόνιμος διορισμὸς Μέϋτρον. Ἐπιβάλλεται ἡ ἐνίσχυση τοῦ Νοσοκομείου Πόλεως Χρυσοχοῦς μὲ ἰατρικὸ προσωπικὸ καὶ κατάλληλο ἐξοπλισμό. Ἐπιβάλλεται ἡ καλύτερη διοργάνωση τῶν ἀγροτικῶν ὑγιεινομικῶν κέντρων. Στὸν τομέα αὐτὸ ἔχει ἐπιδειχθεῖ μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸν Ἐπαρχιακὸ Ἰατρό, ὁ ὁποῖος καταβάλλει πολλὲς προσπάθειες γιὰ πλήρη κάλυψη τῆς Ἐπαρχίας. Πλὴν ὅμως χρειάζεται καὶ τὴ βοήθεια τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, ποὺ δὲν ἀμφιβάλλομε ὅτι τὴν παρέχει.

Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν

Ἡ ἐσωτερικὴ διοίκηση τοῦ κράτους ποὺ ὑπάγεται στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ἔχει νά ἐπιτελέσει σοβαρότατο ἔργο.

Στὸ Ὑπουργεῖο τοῦτο πέφτει ὅλη ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν καλὴ καὶ χρηστὴ διακυβέρνηση τοῦ τόπου. Γιατὶ σ' αὐτὸ ὑπάγονται ὅλα τὰ σώματα ἀσφάλειας καὶ γενικὰ ἡ ὅλη κρατικὴ μηχανή.

Ἡ Ἐπαρχιακὴ διοίκηση ἐπιτελεῖ, ὅπως πολλὲς φορὲς εἴπαμε, ἕνα πολὺ ἐποικοδομητικὸ ἔργο. Ὁ Ἔπαρχος σὰν συντονιστὴς ὅλων τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι πάντοτε στὴν ὑπηρεσία τοῦ κοινοῦ. Παρακολουθώντας ἀπὸ κοντὰ τὸν ὅλο συντονισμὸ τῆς ἐργασίας ποὺ γίνεται ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς στὴν Ἐπαρχία μας τὸν πιστώνουμε μὲ πολλὲς ἱκανότητες χάρις στὶς ὁποῖες ἐπιλύονται πολλὰ δύσκολα προβλήματα.

Τὰ ἔργα ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση εἶναι πάρα πολλά. Ἰδίως δὲ γιὰ τὸ ὁδικὸ δίκτυο τόσο τῶν δρόμων ποὺ συνδέουν τὰ χωριὰ μὲ τὴν Πόλη, ὅσο καὶ τῶν ἀγροτικῶν δρόμων καὶ δρόμων ἐντὸς τῶν χωρίων, τὴν ὑδατοπρομήθεια, τὴν τουρκοκυπριακὴ περιουσία καὶ ἄλλα γιὰ νὰ μπορέσουν νά ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀνάγκες τῆς Ἐπαρχίας θὰ πρέπει νά παραχωρηθοῦν περισσότερα κονδύλια καὶ νὰ ἐπανδρωθεῖ μὲ περισσότερα συνεργεῖα τόσο σὲ εἰδικευμένο προσωπικὸ ὅσο καὶ σὲ μηχανήματα.

Ἐπιβάλλεται νὰ ἐξευρεθεῖ ὁ κατάλληλος τρόπος γιὰ ταχύτερη καὶ καλύτερη ἐπιδιόρθωση τῶν μηχανημάτων, ποὺ κάθε τόσο χαλοῦν, γιατὶ γίνεται μεγάλη καθυστέρηση στὸ μηχανολογικὸ τμῆμα τῶν δημοσίων ἔργων. Ἢ τὸ ἐργαστήριο τῶν Δημοσίων ἔργων νὰ ἐπανδρωθεῖ μὲ περισσότερο εἰδικευμένο καὶ προσοντοῦχο προσωπικὸ γιὰ νὰ ἀνταποκρίνεται ἄμεσα στὶς ἀνάγκες τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν τμημάτων, ἢ νά δημιουργήσει τὸ κάθε τμῆμα τὸ δικό του ἐργαστήριο καὶ δικό του συνεργεῖο. Γιατὶ δὲν λογίζεται νὰ χαλᾶ ἕνα αὐτοκίνητο ἢ ἕνα τρακτὲρ καὶ νὰ καθυστερεῖ μιὰ ὁλόκληρη ἐργασία γιὰ 10—15 καὶ 20 πολλὲς φορὲς μέρες γιατὶ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπιδιόρθωσή του.

Τὸ ἴδιο πρόβλημα τὸ θίξαμε καὶ προηγουμένως γιὰ τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

Ἡ ἀστυνομία ποὺ ὑπάγεται στὸ Ὑπουργεῖο τοῦτο εἶναι οἱ ἀφανεῖς ἥρωες τοῦ κράτους. Πολλὰ ὅμως τούς καταμαρτυροῦν ποὺ σὲ πολλὲς περιπτώσεις εἶναι βάσιμες οἱ κατηγορίες. Δὲν παραγνωρίζομε ὅμως τὸ γεγονὸς ὅτι σὲ κάθε ὑπηρεσία ὑπάρχουν καὶ τὰ σάπια ποὺ γίνονται αἰτία νὰ δυσφημίζονται καὶ οἱ καλοί.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀστυνομικοῦ εἶναι πολὺ ὑψηλὴ καὶ πολὺ ὑπεύθυνη. Ἐπιβάλλεται ἡ ἐπιμόρφωση τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Ἐπιβάλλεται ἡ καθιέρωση τῆς ἀξιοκρατίας γιατὶ ἔχουμε ξεφύγη ἀπὸ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό.

Ἐπιβάλλεται στὴν Κυβερνητικὴ μηχανή, σὲ ὅλη τὴν Κυβερνητικὴ μηχανὴ καὶ σὲ ὅλους τούς τομεῖς, νὰ ἀρχίσει νὰ ἐφαρμόζεται τὸ μέτρο τῆς ἀξιοκρατίας. Οἱ ἱκανοὶ καὶ ἄξιοι νά καταλαμβάνουν τὰ ὑπεύθυνα καὶ νευραλγικὰ πόστα, γιά νὰ μπορέσει πλέον νά ἀποδώσει αὐτὴ ἡ μηχανή. Γιὰ νὰ μπορέσει νά προσφέρει. Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ συμβάλει στὴν πρόοδο καὶ ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ δυσμοιρου τόπου.

Ὁ καθρέφτης κάθε κράτος εἶναι ἡ Κυβερνητικὴ μηχανή. Ἡ πρώτη αἴσθηση στὸν ὁποιοδήποτε ξένο ποὺ ἐπισκέπτεται μιὰ χώρα εἶναι ἡ πρώτη ἐντύπωση ποὺ θὰ σχηματίσει ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ θὰ ἔρθει σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν Κυβερνητικὴ ὑπηρεσία. Εἴτε αὐτὴ λέγεται τελωνειακή, ἢ ἀστυνομικὴ ἢ διοικητικὴ ἢ ἄλλως πως.

Ὑπάρχουν ὁρισμένα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα. Θὰ πρέπει ἡ διεύθυνση μὲ τὴν ἐπιτροπή τους νά ἔλθουν σὲ μιὰ συνεννόηση γιὰ ἐπίλυση ὅλων τῶν προβλημάτων τους, σὰν ὡράριο ἐργασίας καὶ ἄλλα. Γιατὶ δὲν λογίζεται μιὰ τέτοια ὑπηρεσία νά ἔχει προβλήματα, τὰ ὁποῖα τείνουν πολλὲς φορὲς νὰ κάμψουν τὸ ἠθικό καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ προσφορὰ ἐργασίας καὶ ἀνταπόκριση καθήκοντος.

Ὁ στρατός μας βρίσκεται καὶ αὐτὸς στὴ σφαῖρα τῶν ἐπιρροῶν καὶ διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Περιττὸ νὰ τονίσουμε τὴν ἀνάγκη γιὰ ἀκμαῖο ἠθικὸ τῶν ἐθνοφρουρῶν μας καὶ τὴν προσήλωση τους στὸ καθῆκον ποὺ ἡ Πατρίδα τοὺς ἐμπιστεύεται.

Ἐπιβάλλεται ἡ ἡγεσία τοῦ στρατοῦ μας νά ζητήσει νὰ διορθωθοῦν ὁρισμένα κακῶς ἔχοντα στὸ στράτευμα. Θὰ πρέπει νά ἀναθεωρηθεῖ ἡ αὔξηση τῆς ἀντιμισθίας τους, γιὰ νὰ μποροῦν στὸ κάτω κάτω ν' ἀγοράζουν τὰ τσιγάρα τους.

Θὰ πρέπει νά διορθωθεῖ τὸ σιτηρέσιο τους. Θὰ πρέπει νὰ μελετηθεῖ ἡ μείωση τῆς θητείας. Θὰ πρέπει οἱ ἐθνοφρουροί μας ποὺ παίρνουν ἄδεια καὶ βρίσκονται μακρυὰ ἀπὸ συγκοινωνίες νὰ τοὺς μεταφέρουν στὰ συγκοινωνιακὰ κέντρα μὲ ὀχήματα τοῦ στρατοῦ.

Ὑπάρχουν πολλὰ κακῶς ἔχοντα στὸ στρατό μας ποὺ πρέπει νά μελετηθοῦν καὶ νὰ ἐφαρμοστοῦν νέα μέτρα γιὰ καλύτερη καὶ ἀνετότερη θητεία τῶν ἐθνοφρουρῶν μας.

Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν

Τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν ἀποτελεῖ τὴν ὅλη ὑπόσταση τοῦ κράτους. Ἀπὸ τὴν καλὴ διαχείριση του, ἐξαρτᾶται ἡ σταθερὴ οἰκονομία τοῦ τόπου μας.

Ὅλοι οἱ λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου τούτου καὶ ὅλα τὰ τμήματα ποὺ ὑπάγονται σ' αὐτὸ ἐργάζονται πολὺ συνετὰ καὶ πολὺ ὑπεύθυνα. Ἂν δὲ λάβομε ὑπόψη τὶς πολλαπλὲς ἀνάγκες τοῦ τόπου μας ἰδιαίτερα μετὰ τὴν εἰσβολή, καὶ ἂν λάβομε ἀκόμη πιὸ πολὺ ὑπόψη τὶς πολλὲς ἀπαιτήσεις καὶ πιέσεις, ἀλλὰ καὶ τὶς

πληθωριστικὲς τάσεις, καὶ ἂν συγκρίνομε ὅλα αὐτὰ μὲ ἄλλες χῶρες, τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς στὸν τομέα αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση καὶ εἰδικὰ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἐπιτελεῖ ἕνα ἀξιοθαύμαστο ἔργο. Γι' αὐτὸ εἶναι καθῆκον μας νὰ ἐκφράσομε τὸ δημόσιο ἔπαινο μας πρὸς ὅλα τὰ τμήματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Πλὴν ὅμως θὰ θέλαμε νὰ ὑπομνήσομε πὼς μὲ τὸ ζῆλο μας νὰ διαφυλάξομε τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, καταφέραμε, ὅπως καὶ ἄλλες φορὲς εἴπαμε, νὰ ἐφαρμόσουμε τόσο αὐστηρὰ μέτρα, ὥστε νὰ προκαλέσομε τὸ αἴσθημα τοῦ νομοταγοῦς λαοῦ μας, σὲ βαθμὸ τέτοιο ποὺ νὰ αἰσθάνεται ὅτι ἀδικεῖται κατάφωρα. Ἀναφέρομαι δὲ πιὸ συγκεκριμένα πάνω στὰ βαρειὰ φορολογικὰ μέτρα ποὺ σὲ πολὺ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα τοῦ φορτώσαμε στὴν πλάτη.

Εἶναι βεβαίως ὑποχρέωση τοῦ κράτους νὰ ἐξεύρει τοὺς πόρους ἐκείνους ποὺ χρειάζεται νὰ στηθεῖ τὸ κράτος. Ἀλλὰ ὄχι μὲ τοὺς πλέον εὔκολους καὶ πολὺ ὀδυνηροὺς τρόπους γιά τὸν χαμηλὰ ἀμοιβόμενο φορολογούμενο.

Ἂν λάβομε ὑπόψη τὸ τὶ πληρώνει ὁ κάθε φορολογούμενος σὲ μικρὰ μικρὰ κονδύλια καὶ τὰ προσθέσουμε, θὰ βροῦμε ὅτι ὁ κόσμος μας ἐργάζεται ἁπλῶς καὶ μόνο γιὰ νὰ πληρώνει τούς φόρους.

Θὰ πρέπει τό ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ μελετήσει σοβαρὰ τὴν τροποποίηση τοῦ νόμου περὶ φόρου εἰσοδήματος, θὰ πρέπει νὰ καταργηθεῖ ἡ ἔκτακτη εἰσφορά, καὶ νὰ ἀλλάξει τὴ νομοθεσία περὶ φορολογίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Εἶναι νομίζουμε καιρὸς νά προχωρήσει τὸ ἁρμόδιο τμῆμα πρὸς ἐπανεκτίμηση τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Πρὸς Θεοῦ ὅμως, ὄχι νέες φορολογίες. Δὲν ἀντέχει ὁ κόσμος μας. Νὰ κοιτάξει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ποῦ πρέπει νὰ κτυπήσει τὸ κακό, καὶ ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐξευρεθοῦν καὶ οἰκονομηθοῦν χρήματα. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας στὴν ἔκθεση του ἐπισημαίνει πολλὰ κακῶς ἔχοντα, ἰδιαίτερα στὴν κρατικὴ μηχανή.

Ἂν στραφεῖ ἡ προσοχὴ τῶν ἁρμοδίων στὴν καταπολέμηση τῶν ἀτασθαλιῶν στὰ διάφορα Κυβερνητικὰ τμήματα, ἂν θέλει ἡ ἁρμόδια Ὑπηρεσία νὰ βάλει τὸ δάκτυλο ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἤλων, τότε μπορεῖ νὰ περισώσει ἀρκετὰ χρήματα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ θὰ μπορέσει νὰ ἐφαρμόσει λιγότερο ὀδυνηρὰ μέτρα γιὰ τὸν βαρειὰ φορολογούμενο λαό μας.

Ἕνα πρέπει νὰ ἀντιληφθεῖ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο, ὅτι πλέον δὲν ἀντέχει ὁ λαός μας σὲ ἄλλες φορολογίες. Πρὸς Θεοῦ νὰ μὴν τὸν ἐξωθήσομε πρός τὴν παρανομία, πρὸς τὴν ἀνυπακοή.

Ὑπουργεῖο Παιδείας

Καὶ στὸν τομέα τῆς παιδείας μας ἔχομε νὰ ποῦμε μερικά.

Εἴμεθα ὑπὲρ τῆς δωρεὰν παιδείας σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες, εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο καὶ εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἐκδημοκρατικοποίησης τῆς Παιδείας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀξιοκρατίας τῆς παιδείας. Ἡ παρεξηγημένη ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς Παιδείας τὰ τελευταῖα χρόνια ἔφερε σὲ τέτοιο βαθμὸ κατάπτωσης καὶ μείωσης τὸ ἐπίπεδο τῆς παδείας μας, ποὺ θὰ χρειαστοῦν χρόνια γιὰ νὰ τό διορθώσουμε ἂν καμμιὰ φορὰ θὰ τὸ διορθώσουμε.

Ἔχουν ἐκμηδενιστεῖ οἱ ἀξίες γιατὶ παρεισέφρυσε στὴν παιδεία μας τὸ σαράκι τοῦ παραγοντισμοῦ, τοῦ ρουσρετιοῦ καὶ τῆς μικροπολιτικῆς. Κατάντησε νὰ γίνει φέουδο γιὰ ὁρισμένους ἡ παιδεία μας. Καὶ ἂν ἔμεναν τὰ πράγματα ἀκόμη λίγο ὅπως ἐξελίσσοντο, ἴσως νὰ μὴ μπορούσαμε πλέον νά ἀντιδράσομε. Γιατὶ εἴδαμε καὶ βλέπομε ἐκπαιδευτικοὺς ἀξίας μὲ ἄριστα προσόντα νά μένουν στὸ περιθώριο

καὶ νὰ προάγονται καὶ καταλαμβάνουν πόστα καὶ θέσεις ἄνθρωποι ποὺ τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς δὲν τὸ ἄξιζαν. Εἶναι καιρός νομίζομε νὰ φύγει ἡ μικροπολιτικὴ ἀπὸ τὰ σχολεῖα καὶ γενικὰ τὴν Παιδεία.

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς καταπιέσεως εἶναι ἡ δημιουργία τῆς παραπαιδείας τῶν φροντιστηρίων.

Φέραμε σὲ τέτοιο βαθμὸ ἄγχος στὰ παιδιά μας ποὺ νὰ μὴ βρίσκουν καιρὸ οὔτε καὶ νὰ κοιμηθοῦν γιατὶ δὲν ἔχουν τὸν ἀπαιτούμενο χρόνο νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ὑποχρεώσεις τους.

Εἶναι πολὺ σοβαρὸ τὸ πρόβλημα καὶ θὰ πρέπει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ γενικὰ τὸ κράτος νά στρέψει τὴν προσοχή του πρὸς τὴ νεολαία μας, πρὸς τὴν ἐπιμόρφωση τῶν παιδιῶν μας, πρὸς τὴ παιδεία μας. Ζητοῦμε ἀπὸ τὴ μιὰ δωρεὰν παιδεία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πληρώνουμε τὰ διπλάσια καὶ τριπλάσια στὴν παραπαιδεία.

Κύριε Πρόεδρε,

Προσπαθήσαμε μέσα στὸ σύντομο διάστημα ποὺ μᾶς ἐπιτρέπει ὁ χρόνος νά ἀναφερτοῦμε στά σπουδαιότερα προβλήματα ποὺ ἀναφέρονται στὸν προϋπολογισμὸ καὶ ποὺ ἀφοροῦν εἰδικότερα τὴν Ἐπαρχία μας.

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι λόγω τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ τῶν ἐπιπτώσεων της πάνω στὴν Κυπριακὴ οἰκονομικὰ καὶ ἐπίσης λόγω τῶν ἰδιαζόντων προβλημάτων συνεπεία τῆς εἰσβολῆς εἶναι δύσκολο πράγματι ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα ποὺ θίξαμε νὰ τύχουν ἄμεσης καὶ σύντομης ἐπίλυσης.

Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιθυμοῦμε νὰ τονίσουμε τελειώνοντας τὴν ὁμιλία μας, εἶναι ἡ Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει ὀρθολογιστικὰ καὶ θέτοντας προτεραιότητες στὴν ἀντιμετώπιση τῶν πλέον σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας.

Ἀντικειμενικὰ μιλώντας ἔχομε τὴ γνώμη ὅτι τὰ προβλήματα τῆς Πάφου χρήζουν ἄμεσης ἐπίλυσης γιατὶ εἶναι ἀπὸ τὴν Ἐπαρχία αὐτὴ ποὺ ἐξαρτᾶται πλέον σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ οἰκονομικὴ σταθερότητα τοῦ τόπου.

Σὰν τέτοια ἔργα ἀναφέρομε ξανὰ τὸ ὑδατικὸ ἔργο τῆς Πάφου, ἐκεῖνο τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, τὸν τουρισμό, τὸ ἀμπελουργικὸ καὶ τὸ ἀεροδρόμιο.

Πιστεύομε πὼς ἡ Κυβέρνηση θά δεῖ μὲ στοργὴ ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ θὰ ἐνεργήσει ἔτσι ὥστε σύντομα νά βροῦν τὴ λύση τους.

Εἰδικότερα δὲ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κυπριανοῦ, θὰ ἐξακολουθήσει καὶ στὸ μέλλον νὰ βλέπει μὲ κατανόηση καὶ στοργὴ τὶς ἀνάγκες καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸ λαό μας.

Ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε ἤδη εἰσέλθει σὲ προεκλογικὴ περίοδο θὰ ἦταν παράλειψη ἐκ μέρους μου ἂν δὲν ἐτόνιζα τὴν ἀνάγκη γιὰ διεξαγωγὴ τοῦ προεκλογικοῦ ἀγώνα μέσα σέ ἀτμόσφαιρα κοσμιότητας καὶ ἡρεμίας, ὅπως ἐπιβάλλει ἡ πραγματικὴ ἔννοια τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς λειτουργίας τῶν Δημοκρατικῶν θεσμῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εὐχαριστῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Παπαδημητρίου καὶ παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Τάσσο Παπαδόπουλο νά προσέλθει στὸ Βῆμα. Ἐν τῶ μεταξὺ θὰ παρακαλοῦσα ὅσους εἶναι ἕτοιμοι νὰ μιλήσουν νά δώσουν τὰ ὀνόματά τους στὴ Γραμματεία γιὰ νὰ μπορέσω νά τοὺς καλέσω .....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, οἱ Βουλευτὲς τῆς Ἕνωσης Κέντρου θὰ ψηφίσουν γιὰ τὴν ἔγκριση τῶν προϋπολογισμῶν ἂν ἡ ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς δεχθεῖ τροποποίηση τοῦ Νόμου ὥστε νὰ μὴν ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίηση κονδυλίων ποὺ ἐγκρίνονται γιὰ ἕνα συγκεκριμένο σκοπὸ γιά ἄλλους σκοποὺς ποὺ δὲν ἔχει ἐγκρίνει ἡ Βουλή. Ὅπως ἐνθυμοῦνται οἱ συνάδελφοι, τὴ θέση αὐτὴ εἶχα ὑποστηρίξει δυὸ φορὲς κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν τῶν δυὸ τελευταίων χρόνων ἀλλὰ τότε ἡ Βουλὴ μὲ πλειοψηφία ἀπόρριψε τὴν πρόταση ποὺ εἶχα ὑποβάλει γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 4. Ὅμως νομίζω ὅτι ὁ χρόνος ποὺ πέρασε καὶ ἡ ἐμπειρία ποὺ ἀποκτήθηκε ἀπὸ τὴ διαχείριση τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἔχει πείσει καὶ ἐκείνους ποὺ ἀρχικὰ ἀμφέβαλλαν γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐπιβολῆς νομοθετικῶν περιορισμῶν στὴν εὐχέρεια ποὺ σήμερα ἔχει ἡ Κυβέρνηση νὰ διαθέτει κονδύλια κατὰ βούληση καὶ κατὰ παραγνώριση τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Βουλῆς.

Μοῦ φαίνεται ὅτι καταντᾶ παρωδία καὶ ἡ συζήτηση καὶ ἡ ἔγκριση τῶν προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἂν ἐπιτραπεῖ ἡ διατήρηση τῶν προνοιῶν τοῦ ἄρθρου 4 ποὺ δίδει στὴν Κυβέρνηση τὴν εὐχέρεια νὰ μεταβιβάζει τὰ κονδύλια κατὰ βούληση καὶ χωρὶς νά ἔχει κοινοβουλευτικὴ ἔγκριση.

Ἀρκεῖ νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι μέσα στὸ χρόνο ποὺ πέρασε, δηλαδὴ τὸ 1980, ἡ Κυβέρνηση μετακίνησε ἢ πρόσθεσε στὶς δαπάνες της μὲ Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμοὺς τὸ ποσὸ τῶν £44 ἑκ. περίπου καὶ μὲ Ἐντάλματα Πληρωμῆς, μὲ χρήση τῶν προνοιῶν τοῦ ἄρθρου 4, £17 ἑκ. γιὰ τὸ 1979, ἐνῶ εἶναι ἄγνωστο ἀκόμα πόσο τελικὰ θά εἶναι τὸ ποσὸ γιὰ τὸ 1980. Γιὰ τὶς ἀναλογίες τῶν δυὸ χρόνων, τοῦ 79 καὶ τοῦ 80, εἶναι φανερὸ ὅτι ἐπὶ συνόλου δαπανῶν £162 ἑκ. περίπου ἢ περίπου ποσοστὸ 42% ἔχει μεταβληθεῖ αὐθαίρετα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Τί εἴδους προϋπολογισμοὺς ἐγκρίνει αὐτὴ ἡ Βουλή; Τί χρήση ἔχει ἡ μελέτη τῶν προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἂν τὰ 42% τῶν δαπανῶν ποὺ ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ μετακινοῦνται κάθε χρόνο ἀνεξέλεγκτα χωρὶς κοινοβουλευτικὴ ἔγκριση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση;

Μέ τέτοια δεδομένα ἡ μελέτη καὶ ἔγκριση τῶν Ἐτησίων Προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὴ Βουλὴ καταντᾶ μιὰ τυπικὴ διαδικασία χωρὶς περιεχόμενο, σκοπὸ ἢ ἀποτέλεσμα.

Ἰδιαίτερα τώρα ποὺ βρισκόμαστε σὲ χρόνο ἐκλογῶν, τώρα ποὺ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἰδιαίτερα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔμπρακτα καὶ καθημερινὰ ἀποδεικνύουν ὅτι θεωροῦν καὶ χρησιμοποιοῦν τὴν κρατικὴ ἐξουσία σὰν μέσο καὶ ὄργανο γιὰ προώθηση τῶν κομματικῶν τους ἐπιδιώξεων, αὐτοὶ οἱ περιορισμοὶ εἶναι ἀναγκαῖοι καὶ ἀπαραίτητοι γιὰ νὰ καταστοῦν οἱ Προϋπολογισμοὶ πραγματικὰ «Προϋπολογισμοὶ τοῦ Κράτους» καὶ ὄχι προεκλογικὸ ταμεῖο τοῦ ΔΗΚΟ.

Σέ ἕνα Προεδρικὸ σύστημα οἱ ἐξουσίες τῆς Βουλῆς σχετικὰ μὲ τὶς Κυβερνητικὲς δαπάνες εἶναι περιορισμένες. Ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ ἀπὸ μόνη της οὔτε νὰ προτείνει οὔτε νὰ ἐγκρίνει τὴν ἐκτέλεση ἔργων ἢ ἄλλα μέτρα ποὺ νὰ συνεπάγονται ἐπιβάρυνση τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἡ Βουλὴ μπορεῖ μόνο νά διαβουλεύεται, νὰ εἰσηγεῖται σχεδὸν ἀκαδημαϊκὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων καὶ νὰ περικόπτει δαπάνες τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Δὲν μπορεῖ νὰ αὐξάνει δαπάνες.

Μέσα σέ αὐτὸ τὸ πλαίσιο τὸ μόνο ἀποφασιστικὸ καὶ ἀποτελεσματικὸ ὅπλο τῆς Βουλῆς εἶναι ἡ λεπτομερὴς ἐξέτασης τῶν δαπανῶν καὶ ἡ ἔγκριση τους γιὰ συγκεκριμένους σκοποὺς ποὺ τὴν βρίσκουν σύμφωνη ἢ ἡ περικοπὴ τῶν δαπανῶν.

Εἶναι ὀξύμωρο σχῆμα ἡ Βουλή, ἀσκώντας τὸ πολιτικὸ καὶ συνταγματικὸ δικαίωμα της γιά τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ἔγκριση ἢ ἀπόρριψη δαπανῶν, νὰ βρίσκει στὸ τέλος τοῦ χρόνου ὅτι ἡ Κυβέρνηση χωρὶς νομοθετικὴ ἔγκριση καὶ χρησιμοποιώντας τὶς πρόνοιες τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νόμου, διαθέτει 42% περίπου τῶν δαπανῶν ποὺ ἐγκρίνει ἡ Βουλή, χρήματα ποὺ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὴ Βουλὴ γιὰ ἕνα ἢ πιὸ πολλοὺς συγκεκριμένους σκοπούς, γιὰ ἕνα ἄλλο ἢ ἄλλους σκοποὺς ποὺ οὔτε ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε οὔτε ἀκόμα ἡ Βουλὴ ἐξέτασε ἢ ἀκόμα γιὰ σκοποὺς ποὺ ἡ Βουλὴ ἔχει ἀπορρίψει. Αὐτὴ εἶναι παρωδία τοῦ συνταγματικοῦ δικαιώματος τῆς Βουλῆς γιὰ ἐξέταση καὶ ἔγκριση τῶν Ἐτησίων Προϋπολογισμῶν.

Εἶναι πολλοὶ ποὺ θεωροῦν τοὺς Ἐτησίους Προϋπολογισμοὺς σὰν τὴν ἔκφραση καὶ ἐφαρμογὴ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὸ εἶναι λάθος.

Οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ εἶναι μόνο ἕνα μέρος, μιὰ μορφή, καὶ μάλιστα ὄχι ἡ πιὸ οὐσιαστική, ἐκφράσεως καὶ ὑλοποιήσεως μιᾶς μικρῆς πτυχῆς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ εἶναι οὐσιαστικὰ μιὰ ἀπαρίθμηση τῶν ἔργων καὶ τῶν δαπανῶν, ἀπὸ δημόσιες προσόδους, ποὺ προτίθεται νὰ ἐκτελέσει ἡ Κυβέρνηση στὸ ἔτος ποὺ ἀναφέρονται οἱ Προϋπολογισμοί.

Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ εἶναι ἔννοια εὐρύτερη. Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἐκφράζεται καὶ ἐφαρμόζεται σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ χρόνου μὲ διάφορα νομοθετήματα ποὺ δημιουργοῦν ὑποχρεώσεις, ποὺ ἐλέγχουν καὶ ρυμίζουν οἰκονομικὲς δραστηριότητες, ἰδιαίτερα τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, μὲ δημιουργία θεσμῶν καὶ θεσμοποιημένων διαδικασιῶν, ὅπως γιὰ παράδειγμα ὀργανισμῶν ἐμπορίας ἢ ἄλλων ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν, μὲ νομισματικὰ καὶ πιστοδοτικὰ μέτρα καὶ ρύθμιση τῆς λειτουργίας τῶν Τραπεζῶν, μὲ φορολογικὰ μέτρα ἢ μὲ τὴν παροχὴ κινήτρων ἢ ἐπιδοτήσεων.

Ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα εἶναι ὁλοφάνερα πιὸ σημαντικὰ καὶ ἐκφράζουν πιὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ δίνουν τὸ χρῶμα καὶ χαρακτήρα ἀκόμα καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ πρέπει νὰ ἐναρμονίζονται καὶ νὰ ἐκφράζουν φυσικὰ αὐτὴ τὴν εὐρύτερη οἰκονομικὴ πολιτική. Καὶ εἶναι ἀκόμα δυνατὸ ἕνας νὰ ἐγκρίνει ἢ νὰ ὑποστηρίζει τὴ διακηρυγμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ψηφίζοντας ὑπὲρ Νόμων καὶ μέτρων σὰν αὐτῶν ποὺ ἀνάφερα πρὶν ἀπὸ λίγο ἀλλὰ νὰ μὴν ἐγκρίνει τοὺς Προϋπολογισμούς, γιατὶ αὐτοὶ εἴτε δὲν ἐναρμονίζονται πλήρως ἢ δὲν προωθοῦν ἢ δὲν ὑλοποιοῦν ἢ ἀκόμα εἶναι καὶ ἀντίθετοι μὲ τὴ διακηρυγμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀντίθετα, εἶναι δυνατὸ ἕνας νὰ ἐγκρίνει τοὺς προϋπολογισμοὺς ποὺ εἶναι μιὰ ἐπὶ μέρους ἐκδήλωση τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ νὰ μὴν δέχεται καὶ νὰ μὴ ἐγκρίνει τὰ βασικότερα στοιχεῖα καὶ συνθετικὰ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Τότε ἡ ἀπόρριψη τῶν Προϋπολογισμῶν ἔχει μόνο τὴν ἔννοια χειρονομίας διαμαρτυρίας ἢ ἄσκησης πιέσεως πάνω στὴν Κυβέρνηση γιὰ ἀλλαγὴ τῆς οἰκονομικῆς τῆς πολιτικῆς.

Ἐμεῖς βρίσκουμε ὅτι οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ ποὺ τώρα συζητοῦμε βρίσκονται σὲ πολλὰ καὶ οὐσιώδη σημεῖα ἀντίθετοι μὲ τὴ διακηρυγμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄλλα λένε οἱ διακηρύξεις καὶ ἄλλα ὑλοποιοῦν οἱ δαπάνες ποὺ προβλέπει ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ τὰ ἔσοδα ποὺ προϋπολογίζει.

Τὸ συμπέρασμα ποὺ ἀβίαστα βγαίνει ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀντίθεση εἶναι ὅτι οἱ διακηρύξεις τῆς λεγόμενης οἰκονομικῆς πολιτικῆς εἶναι καὶ πέπρωται νὰ μείνουν κενὲς διακηρύξεις. Γιατὶ οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ ποσὰ ποὺ γράφονται στοὺς Προϋπολογισμοὺς δὲν ψεύδονται. Εἶναι ἀδιάψευστα καὶ σαφῆ στὴν ἔννοια.

Οἱ διακηρύξεις εἶναι καὶ παραμένουν λόγια κενά. Ἔπεα πτερόεντα. Μὲ ἀντιλεγόμενο νόημα καὶ ἑρμηνεία, συχνὰ ἀλληλοσυγκρουόμενα, συχνότερα ἀγνοούμενα καὶ κατὰ κανόνα μὴ ὑλοποιούμενα.

Οἱ σημαντικότεροι διακηρυγμένοι στόχοι, καὶ τονίζω τὶς λέξεις «διακηρυγμένοι στόχοι», καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς διακηρυγμένης οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀναφέρθηκαν στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ ἰδιαίτερα στὴ σελίδα 9 μπροστὰ στὴ Βουλὴ εἶναι τὰ πιὸ κάτω (ἴδε σελ. 9 τῆς Ὁμιλίας) :—

1. Ὁ περιορισμὸς τῶν δημοσίων δαπανῶν, μᾶς λένε, καὶ ἡ αὔξηση τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς ἐπιδιώξεις τοῦ ἐφετεινοῦ προϋπολογισμοῦ. Αὐτὰ λέγουν οἱ διακηρύξεις. Οἱ ἀριθμοὶ λέγουν ἄλλα. Θὰ αὐξηθοῦν μέν, εἶναι ἀλήθεια, καὶ καταπληκτικὰ μάλιστα τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους ἀλλὰ παράλληλα ἀντὶ γιὰ περιορισμὸ ἔχουμε ἀλόγιστη καὶ ἀδικαιολότητη αὔξηση τῶν δαπανῶν. Ἔτσι κατὰ τὸ 1980 ἡ προϋπολογισθεῖσα δαπάνη ἦταν £138,389,223 καὶ προβλέπεται ὅτι ἡ τελικὴ δαπάνη θὰ αὐξηθεῖ περίπου κατὰ £30 ἑκατομμύρια, δηλαδὴ θὰ ἀνέλθει συνολικὰ σὲ £162.5 ἑκ.

Γιὰ τὸ 1981 προβλέπεται δαπάνη ἀκόμα μεγαλύτερη, δηλαδὴ £169.1 ἑκ., ποὺ μὲ τὴν ἀναλογία τοῦ 1980, πρέπει νὰ προβλέπεται ὅτι τελικὰ θὰ ἀνέλθει σὲ £200 ἑκ.

Καὶ ὅμως οἱ Κυβερνητικὲς διακηρύξεις μιλοῦν γιὰ μείωση τῶν δημοσίων δαπανῶν καὶ εἶναι φτηνὴ παρηγοριὰ γιά μᾶς ὅτι δῆθεν χωρὶς τὶς Κυβερνητικὲς προσπάθειες ἡ αὔξηση τῶν δημοσίων δαπανῶν θά ἦταν ἀκόμα μεγαλύτερη. Γιατὶ αὐτὴ ἡ αὔξηση δὲν ὀφείλεται ὅλη, ὅπως θέλουν νὰ πιστέψουμε, σὲ ἐξωγενεῖς αἰτίες ἀλλὰ κυρίως καὶ σὲ ἐσωτερικές κυβερνητικὲς ἀποφάσεις ὅπως γιά παράδειγμα ὁ ὑδροκεφαλισμὸς τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας, ἡ αὔξηση τῆς Κυβερνητικῆς γραφειοκρατίας, οἱ ἐπάλληλες ὑπηρεσίες ποὺ προκαλοῦν πολλαπλασιασμὸ ἁρμοδιοτήτων, ἀλόγιστες σπατάλες γιὰ ἀρχοντοχωριάτικες ἐπιδείξεις πλούτου, ἀλόγιστα ταξίδια καὶ ἔξοδα ἐπιδείξεων καὶ διαφωτίσεως, δῆθεν παθολογικὴ προσήλωση στὴ χρήση ξένων «εἰδικῶν» ποὺ μόνο μέσα στὸ 1981 θὰ μᾶς στοιχίσουν αὐτοὶ οἱ εἰδικοὶ περίπου £1 ἑκ. καὶ λανθασμένη ἱεράρχηση προτεραιοτήτων. Ἔτσι δέν ἔχουμε μπροστά μας τώρα ὅπως διακηρύχτηκε Προϋπολογισμοὺς «λιτότητος» ὅπως εἶναι ἡ πιὸ μόνιμα καὶ συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενη Κυβερνητικὴ συνθηματολόγηση. Ἔχουμε, τὸ πολὺ—πολύ, Προϋπολογισμὸ μὲ κάποια στοιχεῖα μειώσεως κάποιων σπαταλῶν ἀλλὰ κυρίως μὲ περικοπὴ ἔργων ἀναπτύξεως. «Προϋπολογισμὸς λιτότητος» σημαίνει μείωση τῶν σπαταλῶν καὶ τῶν μὴ παραγωγικῶν δαπανῶν καὶ διοχέτευση τῶν πόρων σε παραγωγικὰ ἔργα καὶ ἰδιαίτερα ἔργα κοινοτικῆς ἀναπτύξεως μιὰ καὶ εἶναι γενικὰ παραδεκτὸ ὅτι τὸ ἐπίπεδο διαβιώσεως στὴν ὕπαιθρο ὑστερεῖ πολὺ ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν ἀστικῶν περιοχῶν.

Ἡ ἀπάντηση τῆς Κυβερνήσεως σὲ αὐτὴ τὴ θέση εἶναι ὅτι οἱ Κυβερνητικὲς δαπάνες εἶναι «ἐν πολλοῖς» ἀνελαστικές. Τονίζω τὶς λέξεις «ἐν πολλοῖς». Ἄλλο ἕνα δεῖγμα τοῦ παιγνιδιοῦ τῶν λέξεων ποὺ χρησιμοποιεῖ αὐτὴ ἡ Κυβέρνηση. Τὶ σημαίνει αὐτὸ τὸ «ἐν πόλλοῖς» ; Σέ ποιὸ βαθμὸ ἀναβιβάζεται αὐτὸ τὸ «ἐν πολλοῖς» ; Σὲ πόσα ἑκατομμύρια ; Ὅμως καὶ αὐτὸ ἀκόμα τὸ ἐπιχείρημα ἂν ἦταν ἀληθινὸ εἶναι μόνο μερικὰ σωστό. Καὶ ἂν ἀκόμα δεχόμαστε, ποὺ δὲν

δεχόμαστε, ὅτι οἱ Κυβερνητικὲς δαπάνες εἶναι «ἐν πολλοῖς ἀνελαστικὲς», ποιὸς τὶς ἔχει καταντήσει ἀνελαστικές. Ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση ποὺ στὰ τελευταῖα τρία χρόνια πολλαπλασίασε ἀλόγιστα τὶς Κυβερνητικὲς δαπάνες καὶ τὸν Κρατικὸ μηχανισμὸ μὲ τὸ βόλεμα «ἡμετέρων» καὶ τὴν ἀρχοντοχωριάτικη ἐπίδειξη ὥστε τὸ μισθολόγιο καὶ μόνο τῆς κρατικῆς μηχανῆς, νὰ ἀνέλθει σὲ ποσοστὸ 47% τοῦ συνόλου τῶν κρατικῶν ἐσόδων γιὰ τὸν τακτικὸ προϋπολογισμό. Ἕνα θλιβερὸ παράδειγμα ὁ τετραπλασιασμὸς τῶν δαπανῶν τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ἡ πολυθρύλητη «ἀναδιοργάνωση καὶ ἀναδιάρθρωση» τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας.

Ποὺ ἐνῶ ἐπίσημα δηλώθηκε ἐπανειλημμένα στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μὲ τὴ σειρά της σὲ τρεῖς ἐπανειλημμένες ἐκθέσεις πληροφόρησε τὴ Βουλὴ ὅτι μὲ τὶς οἰκονομίες ποὺ δῆθεν θὰ προέρχονταν ἀπὸ τὴν ἀναδιοργάνωση ἡ δαπάνη γιὰ τὶς αὐξήσεις μισθῶν ποὺ θὰ προήρχετο ἀπὸ τὴν ἀξιολόγηση δὲν θὰ ὑπέρβαινε τὸ 2%, στὴν πραγματικότητα καὶ ὅπως ἄλλωστε ὁμόφωνα διεπίστωσε ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν στὴν ἔκθεση της, ἡ πολυθρύλητη ἀναδιοργάνωση κατάντησε μόνο χορήγηση μισθολογικῶν αὐξήσεων. Οἱ κακοὶ χειρισμοὶ καὶ ἡ θλιβερὴ προεδρικὴ παρέμβαση στὸ θέμα τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τὸ γνωστὸ καὶ περιβόητο «λάθος» τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κόντεψε νὰ στοιχίσει στὸ Λαὸ κάπου £18 ἑκ. Ἂν τώρα τὸ £18 ἑκ. μειώθηκε στὰ £9 ἑκ. ἢ ἀκόμα θἄναι περισσότερα, εἶναι ἄγνωστο τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ μιλοῦμε. Τώρα μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ τραγέλαφου τῆς ἀναδιοργανώσεως ὁ φορολογούμενος Λαὸς ἀνακαλύπτει ὅτι ἀντὶ τῆς διακηρυγμένης αὐξήσεως τοῦ 2% ἔχουμε μιὰν ἐτήσια αὔξηση πολλῶν ἑκατομμυρίων, ποὺ ἡ Κυβέρνηση δὲν ἦταν ὅταν μελετοῦντο οἱ προϋπολογισμοὶ καὶ ἴσως δὲν εἶναι ἀκόμα σὲ θέση νά ὑπολογίσει —δὲν μᾶς εἶπε— καὶ ποὺ κάθε χρόνο θὰ κλιμακώνεται καὶ θὰ αὐξάνεται.

Ὅμως καὶ ἂν δεχθοῦμε, μόνο γιὰ σκοποὺς ἐπιχειρήματος, ὅτι δῆθεν οἱ δαπάνες γιὰ μισθοδοσία εἶναι ἐν πολλοῖς «ἀνελαστικὲς», οἱ δαπάνες γιὰ τὴν πλήρωση κενῶν θέσεων δὲν εἶναι «ἀνελαστικές». Σύμφωνα μὲ ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποὺ ζήτησα καὶ μοῦ δόθηκε στὶς 9.2.1981 μὲ ἀριθμὸ ἀναφορᾶς 1/81/Γεν., ὑπῆρχαν στὸ τέλος τοῦ 1980, 3629 κενὲς θέσεις στὴν Κυβερνητικὴ Ὑπηρεσία.

Δὲν γνωρίζω ποιὰ θὰ εἶναι ἡ δαπάνη ὅταν αὐτὲς πληρωθοῦν μόνιμα γιατὶ παρόλο ποὺ ζήτησα τά στοιχεῖα ἡ Κυβέρνηση δὲν μπόρεσε ἢ δὲν θέλησε νὰ μοῦ τὰ δώσει. Ὅμως ὅταν τὸ Μάιο τὸ 1980 ζήτησα τὰ ἴδια στοιχεῖα γιά τὴ συζήτηση τῶν τελευταίων φορολογικῶν μέτρων, εἶχα ἀναφέρει μὲ βάση Κυβερνητικὴ ἔκθεση ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα ὅτι ἡ δαπάνη γιὰ τὴν πλήρωση τῶν τότε κενῶν θέσεων, ποὺ ἦταν λιγότερες ἀπὸ ὅσες ὑπάρχουν σήμερα, θὰ ἦταν περίπου £12 ἑκ.

Ἀφοῦ ἡ Δημόσια Ὑπηρεσία γιὰ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμό, ἀπορροφᾶ τὸ 47% τοῦ συνόλου τῶν Κρατικῶν ἐσόδων, καὶ ἀφοῦ τὰ Κρατικὰ ἔσοδα γιὰ τὸ 1981 προϋπολογίζονται σὲ 180,458,725 εἶναι λογικὸ νὰ ὑποτεθεῖ ὅτι οἱ 3629 κενὲς θέσεις ποὺ δὲν εἶναι ὅλες στὸ χαμηλότερο βαθμὸ ἀλλὰ εἶναι μιὰ λογικὴ καὶ φυσικὴ ἀναλογία ἂν πληρωθοῦν, θὰ ἀπαιτήσουν περίπου £13,000,000. Καὶ ἂν ἀκόμα ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι γιὰ ἀρκετὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς θέσεις ἔχουν γίνει διορισμοὶ φίλων τῆς Κυβερνήσεως μὲ συμβόλαια ἢ μὲ ἡμερομίσθια βάση ἢ μὲ ἀπόσπαση καὶ πάλιν σημαντικὴ οἰκονομία θὰ προκύψει ἂν μέσα στὴ διακηρυγμένη, ἀλλὰ μὴ ὁρατή, πολιτικὴ τῆς λιτότητας ἡ Κυβέρνηση ἀποφασίσει γιὰ ἕνα μικρὸ διάστημα 6—12 μηνῶν νὰ παγοποιήσει τὴν πλήρωση τῶν κενῶν θέσεων. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς, καὶ σὲ

ἐφαρμογὴ τῆς διακηρυγμένης, ἀλλὰ μὴ ἐφαρμοζόμενης ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, πολιτικῆς τῆς λιτότητας, θὰ προτείνουμε τροποποίηση τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὥστε ἡ ἀντίστοιχη πρόνοια γιὰ κάθε χωριστὸ κονδύλι γιά μισθοὺς νὰ εἶναι μόνο καὶ ἀκριβῶς ὅσες εἶναι τώρα οἱ συμπληρωμένες θέσεις. Ἂν γιὰ ὁποιοδήποτε ἔκτακτο λόγο ἢ ἔκτακτη ἀνάγκη ὑπάρχει ἀποδειγμένη ἀνάγκη γιὰ πλήρωση ἄλλων κενῶν θέσεων ἀπ' αὐτὲς ποὺ εἶναι νομοθετημένες, ἡ Κυβέρνηση θὰ ἔχει πάντα τὴν εὐχέρεια καὶ τὸ χρόνο νά ἔλθει στὴ Βουλὴ μὲ συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμό, νὰ ἐξηγήσει τὴν ἀνάγκη καί, ἂν πεισθεῖ ἡ Βουλή, νὰ πάρει ἔγκριση γιὰ πρόσθετα κονδύλια, γιὰ πλήρωση κενῶν θέσεων. Τὴν ἴδια ὥρα ὅλοι οἱ ἐπὶ ἀποσπάσει διορισμοὶ καὶ ἰδιαίτερα στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο ποὺ ἔχουν πληθύνει καὶ ποὺ ἔχουν δοθεῖ παράνομα καὶ χωρὶς ἔγκριση ἐπιδόματα δῆθεν εὐθύνης ποὺ ἀνέρχονται σὲ £3,000 πάνω ἀπὸ τὸ μισθὸ τῆς θέσεως Πρέσβεως χωρὶς αὐτὴ ἡ ἐπιβάρυνση, χωρὶς αὐτὸ τὸ ἐπίδομα νὰ εἶναι φορολογήσιμο, νά ἀκυρωθοῦν καὶ ὅλες οἱ προσλήψεις «ἡμετέρων» ἐπὶ ἡμερομισθίας βάσεως νὰ τερματισθοῦν. Βέβαια αὐτὸ θὰ ἐμποδίσει τὴν πρόσληψη γιὰ 6—12 μῆνες μὲ ἡμερομίσθια βάση ἢ μὲ συμβόλαιο ἢ μὲ ἀπόσπαση κομματικῶν φίλων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι σὲ χρόνο ἐκλογῶν αὐτὸ θὰ δυσχεράνει τὶς προσπάθειες τοῦ Κυβερνῶντος κόμματος νά σημειώσει κάποια ἐπιτυχία στὶς ἐκλογές.

Ὅμως πιστεύω ὅτι ἂν οἱ διακηρύξεις καὶ πάλιν τῆς Κυβερνήσεως γιὰ λιτότητα, ποὺ δὲν ἐφαρμόζονται, καὶ ὅτι τὸ δημόσιο συμφέρον πρέπει νὰ μπαίνει πάνω ἀπὸ κομματικὲς σκοπιμότητες, εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ ὄχι κενοὶ λόγοι, τότε πρόθυμα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά δεχθεῖ ὅτι ἡ διακηρυγμένη, ἀλλά μὴ πραγματοποιούμενη, προσπάθεια γιὰ λιτότητα καὶ τὸ δημόσιο συμφέρον, μπορεῖ ἔτσι νὰ ὑπερτερήσει τῆς προσπάθειας γιὰ βόλεμα τῶν κομματικῶν φίλων.

2. Ἕνας ἄλλος στόχος τῆς διακηρυγμένης οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἀναφέρεται στὴ σελίδα 10 τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἶναι ἡ Πιστωτικὴ καὶ Νομισματικὴ πολιτική. Ἀφοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνάφερε σὰν σημαντικὸ μέτρο τὴν ἐπιβολὴ πιστωτικῶν περιορισμῶν στὶς ἐμπορικὲς Τράπεζες, πρόσθεσε ὅτι «ὁ περιορισμὸς τῆς ρευστότητας συνοδεύτηκε ἀπὸ ἐνδυνάμωση διαφόρων ποιοτικῶν μέτρων στὴν παροχὴ πιστώσεων».

Εἶναι καὶ αὐτὴ ἄλλη μιὰ ἀξιόλογη διακήρυξη σωστῶν προθέσεων καὶ ἐπιδιώξεων ποὺ ὅμως διαψεύδεται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα. Εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ ἀκόμα περίπτωση ποὺ ἄλλα λένε οἱ διακηρύξεις καὶ ἄλλα ὑλοποιοῦν τὰ Κυβερνητικὰ μέτρα καὶ ἡ ἐφαρμοζόμενη στὴν πράξη πολιτική.

Ἡ διακηρυγμένη ἐπιδίωξη ποὺ τάχα εἶχαν οἱ πιστωτικοὶ περιορισμοὶ ἦταν νά περιορίσουν τὸν πληθωρισμὸ καὶ αὐτὴ ἡ διακήρυξη προθέσεων ἦταν πολὺ σωστή. Αὐτὸ ὅμως ποὺ στὴν πραγματικότητα ἐπετεύχθη εἶναι ὅτι ἡ διακήρυξη ἦταν μιὰ πλάνη καὶ τὰ διατυμπανιζόμενα ἀποτελέσματα ἕνας μύθος. Πρώτη ἡ Κυβέρνηση κατάλαβε τὴν πλάνη της καὶ γι' αὐτὸ ἄλλωστε στὸ μέσο ἀκόμα τοῦ χρόνου μέσον τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας ἄλλαξε πορεία, ὄχι ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Ὑπουργὸς «γιὰ νά συνάδουν μὲ τὶς ἐξελίξεις τῆς οἰκονομίας», στὴ σελίδα 11 τῆς ὁμιλίας του, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἀναγνώριση ὅτι ἦταν λανθασμένες οἱ ἐκτιμήσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἦταν ἄκαιρη ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων, ὅτι ἦταν λανθασμένη ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς, ὁ τρόπος ποὺ ἐφαρμόστηκε καὶ τὸ μέτρο ὡς σύνολο. Αὐτὸ τὸ σφάλμα εἶναι μάλιστα τραγικὸ γιατὶ τὸ θεωρῶ ὅτι ὑπῆρξε ἡ κύρια αἰτία καὶ τὸ ἔναυσμα τῆς οἰκονομικῆς κάμψεως ποὺ παρατηρεῖται τώρα στὸν τόπο μας καὶ ποὺ πρόκειται νά συνεχισθεῖ γιὰ πολλοὺς ἀκόμα μῆνες καὶ ποὺ οὔτε τὸν πληθωρισμὸ πέτυχε νὰ ἐλέγξει οὔτε ποιοτικὴ ἀλλαγὴ τῶν ἐπενδύσεων ἔχει

ἐπιφέρει. Ἀντίθετα τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα, ὅπως τά ἀποδεικνύει ἡ ζωὴ ὅπως τὰ βλέπει καὶ τὰ αἰσθάνεται ὁ καθένας μας, εἴτε ἔμπορος εἶναι εἴτε βιομήχανος, εἴτε ἐργάτης εἴτε ἀγρότης, καὶ χωρὶς τὴν πολυδαίδαλη ἀνάλυση μὲ οἰκονομολογικοὺς, ἀκατάληπτους γιὰ πολλοὺς ὅρους, εἶναι ἄλλα.

Τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα ἀποδεικνύουν πὼς τό μόνο ποὺ πέτυχαν οἱ πιστωτικοὶ περιορισμοὶ μὲ τὸν τρόπο καὶ τὸ χρόνο ποὺ ἐφαρμόστηκαν ἦταν νά ὑπονομεύσουν τὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα καὶ γενικὰ νὰ ἐπιδεινώσουν τὸ κλίμα τῆς οἰκονομικῆς ὑφέσεως ποὺ ἤδη εἶχεν ἀρχίσει νὰ παρουσιάζεται ὅταν τελικὰ ἀποφασίστηκε νὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ πιστωτικοὶ περιορισμοί. Τὸ μέτρο ἦταν λανθασμένο. Ἐφαρμόστηκε λανθασμένα. Ποιοτικὸς ἔλεγχος ἀποδείχτηκε ἀνεφάρμοστος. Πάνω ἀπ' ὅλα, ὁ χρόνος ποὺ ἐπελέγη γιὰ τὴν ἐφαρμογή του μετὰ ἀπὸ ἀπαράδεκτες ἀμφιταλαντεύσεις καὶ ἀναποφασιστικότητα, ἦταν λανθασμένος. Ἦταν ὁ χειρότερος δυνατὸς γιατὶ ἐφαρμόστηκε τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποὺ εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ ἐξωγενεῖς παράγοντες ἡ ὕφεση, ὄχι ὅταν ὑπῆρχε ὑπερθέρμανση.

Καὶ μάλιστα μπορεῖ νὰ ἀναστάληκε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου, ὅμως δυστυχῶς οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις του θὰ ἀπαιτήσουν μῆνες ἂν ὄχι χρόνια γιά νὰ ἀνατραποῦν.

Ἔτσι μὲ τὴν ἄσοφη καὶ ἄκαιρη ἐφαρμογὴ μιᾶς πολιτικῆς, ποὺ σὲ ἄλλο χρόνο καὶ μὲ ἄλλα μέτρα θὰ ἦταν σωστή, ὁδηγηθήκαμε στὴν κατάσταση ὅπου ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας (καὶ τονίζω «ἐπενδυτικῆς» καὶ ὄχι «καταναλωτικῆς δραστηριότητας») τὸ Τραπεζικὸ σύστημα δὲν ἔχει ζήτηση γιὰ νὰ καλύψει σὲ δάνεια οὔτε αὐτὰ τὰ χαμηλὰ καὶ ἐπιτρεπόμενα σήμερα πιστωτικὰ περιθώρια. Ἔτσι, σημαντικὰ πλεονάσματα ἀδρανοῦν στὶς Τράπεζες, ἐνῶ οἱ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις (καὶ τονίζω καὶ πάλιν «παραγωγικὲς ἐπενδύσεις» καὶ ὄχι «καταναλωτικὲς ζητήσεις»), σταμάτησαν καὶ ἡ οἰκονομικὴ ὕφεση εἶναι πιὰ γεγονός.

Καὶ ὁ ἀναπόφευκτος συνοδοιπόρος τῆς ὕφεσης, τὸ φάσμα τῆς ἀνεργίας, διαφαίνεται ἀπειλητικὸ στὸν ὁρίζοντα. Καὶ αὐτὸ δὲν χρειάζεται κανένας νά εἶναι οἰκονομολόγος ἢ νὰ μελετήσει τὶς πολυδαίδαλες καὶ ἐν πολλοῖς ἀκατάληπτες οἰκονομολογικὲς ἀναλύσεις γιὰ νὰ τό ἀντιληφθεῖ, καὶ νὰ τὸ διαπιστώσει.

Ἀρκεῖ νὰ εἶσαι ἐργάτης καὶ νὰ ἀπειλεῖσαι μὲ ἀπόλυση λόγω ἀνεργίας.

Ἀρκεῖ νὰ εἶσαι γεωργός καὶ νὰ μὴν μπορεῖς νὰ ἐπενδύσεις.

Ἀρκεῖ νὰ εἶσαι βιοτέχνης καὶ νὰ βλέπεις πτώση τῶν πωλήσεων.

Ἀρκεῖ νὰ εἶσαι καταστηματάρχης καὶ νὰ μὴ βλέπεις πελάτη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ζήτησε καὶ πῆρε ἀνάλυση τῆς διαμορφώσεως τῶν δανειοδοτήσεων ἀπὸ τὶς Ἐμπορικές Τράπεζες, ἀνάλυση ποὺ κατάρτισε καὶ μᾶς ἔδωσε ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα καὶ ποὺ δὲν θὰ σᾶς κουράσω ἀναφέροντάς την, ἀλλὰ ποὺ εἶναι στὴ διάθεση τοῦ καθενὸς νὰ τὴν πάρει ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή. Καὶ πάλιν θὰ φανεῖ μὲ τὴν ἀδιάψευστη γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν καὶ ὄχι τῶν κενῶν κυβερνητικῶν διακηρύξεων, ὄχι τῶν δογματικῶν θεωριῶν ποὺ στὴν πράξη κακὰ ἐφαρμόζονται, ἄτοπα ἄσοφα καὶ σὲ κακὸ χρόνο, ὅτι εἶναι μῦθος ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δῆθεν ἐφαρμόστηκε ἢ ἐφαρμόστηκε ἀποτελεσματικὰ ποιοτικὸς ἔλεγχος τῶν δανειοδοτήσεων. Ἀρκεῖ ἕνας ἔλεγχος αὐτῶν τῶν πινάκων γιά νὰ διαπιστωθεῖ ὅτι οἱ δανειοδοτήσεις γιὰ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ εἰσαγωγὲς δὲν ἔχουν μειωθεῖ.

Ἡ διακήρυξη ἦταν σωστή.

Ἡ πολιτικὴ ἦταν σωστή.

Ἡ ἐφαρμογὴ της ἦταν λανθασμένη καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος ποὺ ἐφαρμόστηκε ἄσοφος καὶ ἄτοπος.

Ἐκεῖνο ποὺ πέτυχε δῆθεν αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἦταν ὁ περιορισμὸς ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν δανειοδοτήσεων, ὅλων τῶν πιστώσεων.

Ἔτσι ἀναπόφευκτα ἐπιβλήθηκε καὶ κάποιος ἀνεπαίσθητος περιορισμὸς τῶν καταναλωτικῶν πιστώσεων. Ὅμως τὸ τίμημα αὐτῆς τῆς περιθωριακῆς βελτιώσεως γιὰ τὴν οἰκονομία ἦταν βαρύ, γιατὶ ἐπέμεινε τὴν ὕφεση καὶ ἔπνιξε μαζὶ του καὶ τὶς ἐπενδυτικὲς πιστώσεις ἀκριβῶς γιατὶ ἡ Κυβέρνηση στάθηκε ἀνίκανη νὰ ἐπιβάλει ποιοτικὸ ἔλεγχο τῶν πιστώσεων. Ἦταν σὰν νἄχαμε κερὶ σ' ἕνα δωμάτιο καὶ πλημμυρίσαμε ὁλόκληρο τὸ κτίριο γιὰ νὰ σβύσουμε τὸ κερὶ ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξουμε τὸ σβύσιμο μόνο τοῦ κεριοῦ.

Ἀπὸ τοὺς Πίνακες ποὺ δόθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ εἶναι φανερὸ πὼς ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ εἶναι παντελῶς ἄσχετη μὲ τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα. Μπορεῖ νἄναι ὡραῖα μέσα στὰ βιβλία καὶ τὶς μελέτες γιὰ ἄλλες χῶρες. Εἶναι ἄσχετη μὲ τὴν Κυπριακὴ πραγματικότητα καὶ ἄσχετα ἔχει ἐφαρμοσθεῖ. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ γίνει, ὄχι μὲ κενὲς διακηρύξεις ἀλλὰ μὲ θετικὰ μέτρα, καὶ δὲν πρέπει κανένας νὰ εἶναι οἰκονομολόγος, γιὰ νὰ τὸ ἀντιληφθεῖ, εἶναι νὰ ἐνθαρρυνθοῦν, ὄχι νὰ ἀποθαρρυνθοῦν, καὶ σὲ ἀνάγκη, νὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ Τράπεζες νὰ αὐξήσουν τὶς πιστοδοτήσεις τους σὲ παραγωγικοὺς τομεῖς μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἴσως ἔτσι, καὶ αὐτὸ ἀκόμα δὲν εἶναι βέβαιο, θὰ ἀναθερμανθεῖ ἡ συνεχῶς φθίνουσα οἰκονομικὴ δραστηριότητα καὶ θὰ δημιουργηθεῖ τὸ κατάλληλο ψυχολογικὸ κλίμα ποὺ ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας. Ἔτσι ἴσως καταστεῖ δυνατὸ σὲ 10—12 μῆνες νὰ ἀρχίσει ἡ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ ἀποτραποῦν τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἀτυχοῦς οἰκονομικῆς πρωτοβουλίας.

Διαφορετικὰ θὰ ὀγκοῦται συνεχῶς τὸ φάσμα τῆς ἀνεργίας ποὺ σὲ λίγους μῆνες δὲν θἄναι μόνο «ὁριακό», ὅπως προειδοποίησε ὁ Ὑπουργός, ἀλλὰ θἄναι μιὰ πραγματικὴ ἀπειλή. Καὶ ἴσως δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸν πολίτη καὶ τὸ ἄτομο χειρότερη κατάληξη ἀπὸ τὴν ἀνεργία καὶ μεγαλύτερος ἐξευτελισμὸς ὄχι μόνο τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας ἀλλὰ καὶ τῆς ἱκανότητάς του νὰ κερδίζει.

Ἕνας ἄλλος βασικὸς στόχος τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως διακηρυγμένος, τοὐλάχιστο, εἶναι ἡ ἐπίτευξη πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων κατὰ κύριο λόγο μὲ συμπίεση τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἐργαζομένων.

Μόνο ἔτσι, μᾶς λένε, θὰ καταστοῦν τὰ προϊόντα μας καὶ οἱ ἐξαγωγές μας συναγωνιστικές.

Διερωτῶμαι ὅμως ἂν αὐτὴ ἡ διαπίστωση εἶναι σωστή. Ἂν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ ἐργατικά, γιὰ παράδειγμα, γιὰ τὶ οἰκοδομὲς συνιστοῦν τὸ 35% τῆς συνολικῆς δαπάνης, καὶ στὴ βιομηχανία τὰ ἐργατικὰ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνουν τὸ 25% γιὰ νὰ εἶναι βιώσιμη ἡ βιομηχανία, τότε καὶ ἂν ἀκόμα παραχωρεῖται ἐτήσια μισθολογικὴ αὔξηση 10% (ποὺ δὲν παραχωρεῖται καὶ ποὺ εἶναι ψηλὴ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ πραγματικότητα) καὶ τότε ἀκόμα ἡ συνολικὴ αὔξηση στὸ τελειωμένο προϊὸν θὰ εἶναι μόνο 3.5% γιὰ τὶς οἰκοδομὲς καὶ 2.5% γιὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Διερωτῶμαι ἐπίσης ποιὰ εἶναι ἡ βιομηχανία στὴν Κύπρο ἔστω ποὺ ἀρκεῖται μὲ ἕνα περιθώριο κέρδους 2% πάνω στὸ κόστος παραγωγῆς της ὥστε νὰ προτείνεται σὰν πανάκεια γιὰ νὰ καταστοῦν συναγωνιστικὰ τὰ προϊόντα μας καὶ νὰ ἐπιδιώκεται κυρίως μὲ τὴ συμπίεση τῶν μισθῶν.

Ἂν ἡ βιομηχανία ἔχει μόνο τέτοια στενὰ περιθώρια κέρδους τότε ἀλλοῦ πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ ἡ θεραπεία καὶ ἀλλοῦ νὰ ἀναζητηθεῖ ἡ βιωσιμότητα αὐτῆς

τῆς βιομηχανίας. Γιατὶ θά εἶναι μιά βιομηχανία τότε ποὺ μπορεῖ νά ἐπιβιώσει μόνο μὲ χαμηλὴ ἐργασία καὶ χαμηλά μεροκάματα.

Καὶ ἡ θεραπεία πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ στὸ νά ἐνθαρρυνθοῦν ἢ νὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ βιομήχανοι καὶ οἱ ἐργοδότες σὲ ἐπενδύσεις, σὲ μηχανοποίηση ἢ ἄλλα νεώτερα μέσα παραγωγῆς ἢ ἄλλο ἐξοπλισμό, ὥστε ἡ παραγωγικότητα ὄχι μόνο νά αὐξηθεῖ γιὰ νὰ καλύψει τὶς μισθολογικὲς αὐξήσεις ποὺ θὰ ἐπιβάλουν αὔξηση τοῦ τελειωμένου προϊόντος μόνο κατὰ 2% ἢ 3%, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόσθετη δαπάνη γιὰ πρόσθετες ἐπενδύσεις γιὰ τὶς τιμαριθμικές αὐξήσεις. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ τιμαριθμικὲς αὐξήσεις ἐκφράζονται μέσα στὴν ἀξία καὶ τὴν τιμὴ πωλήσεως τοῦ προϊόντος. Εἶναι διεθνῶς παραδεκτὸ ὅτι ἡ δαπάνη γιὰ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας θεωρεῖται μορφὴ ἐπενδύσεων καί, σὰν τέτοια, πάντα βαρύνει τὸν ἐργοδότη. Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά παράσχει τὰ κίνητρα ἂν κρίνει ὅτι χρειάζονται μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἡ ἴδια θὰ προκρίνει γιὰ τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ ἐργοδότη νὰ ὑποστεῖ αὐτὴ τὴν πρόσθετη ἐπένδυση.

Ἐμεῖς ἐδῶ δὲν ἔχουμε ἀκούσει οὔτε ἔχουμε ἀντιληφθεῖ νὰ ὑπάρχει κανένα Κυβερνητικὸ σχέδιο γιά αὔξηση τῆς παραγωγικότητας. Οὔτε κἂν θεώρηση τοῦ προβλήματος ἀπὸ αὐτὴ τὴ σκοπιά.

Καὶ πάλιν ἡ ἀδιάψευστη γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν δείχνει ὅτι ἡ παραγωγικότητα ὄχι μόνο δὲν αὐξάνεται ἀλλὰ μειώνεται χρόνο μὲ χρόνο. Ἔτσι τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα ποὺ δόθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ δείχνουν ὅτι ἡ παραγωγικότητα σὲ σταθερὲς τιμὲς ἦταν τὸ 1976:9,7%, τὸ 1977:8,4% τὸ 1978:6,6%, τὸ 1979:4,6%, καὶ τὸ 1980 γύρω στὰ 3%.

Καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνηση μιλᾶ καὶ διακηρύττει σὰν στόχο της τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας. Ἀπὸ ποιὸν περιμένει ἡ Κυβέρνηση νά ἐπιφέρει αὔξηση τῆς παραγωγικότητας ; Μήπως ἀπὸ τὸν ἁπλὸ ἐργάτη ἢ μήπως ἀπὸ τὶς Συντεχνίες τους ;

Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι αὐτὴ ἡ διακύρηξη, ποὺ σὰν ἐπιδίωξη εἶναι ὄχι μόνο σωστὴ ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία, εἶναι βάρος ποὺ φέρουν στοὺς ὤμους τους οἱ Ἐργοδότες καὶ ἡ Κυβέρνηση μόνο καὶ πρέπει νὰ ἐπινοήσει καὶ ἐφαρμόσει ἡ Κυβέρνηση τὰ κίνητρα, ἂν χρειάζονται, γιὰ αὐξημένη παραγωγικότητα ἢ ἀντικίνητρα γιὰ μειωμένη παραγωγικότητα. Εἶναι εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως καὶ κανενὸς ἄλλου νὰ ἀντικαταστήσει τὶς κενὲς διακηρύξεις μὲ θετικὰ ἔργα καὶ συγκεκριμένα σχέδια.

Ἡ ἐξισορρόπηση τῶν μισθολογικῶν αὐξήσεων μὲ τοὺς ρυθμοὺς παραγωγικότητας ποὺ σὰν οἰκονομικὴ θεωρία εἶναι πολὺ σωστὴ καὶ ἀπαραίτητη δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται ὅπως γίνεται τώρα μὲ τὴ μείωση τῶν μισθῶν στὰ ἐπίπεδα τῆς μειωμένης παραγωγικότητας, ποὺ γι' αὐτὴ ἄλλωστε εὐθύνεται μόνο ἢ κυρίως ἡ ἐργοδοσία, ἀλλὰ ἀντίθετα νὰ ἐπιδιώκεται αὐτὴ ἡ ἐξισορρόπηση μὲ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας ὥστε αὐτὴ νὰ συμβαδίζει μὲ τὶς λογικὲς μισθολογικὲς αὐξήσεις καὶ ἀναπροσαρμογὲς τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτη.

4. Ὅπως διακηρύττει ἡ Κυβέρνηση στὴ σελίδα 17 τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ «βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τὸ 1981 θὰ εἶναι τόσο ὁ περιορισμὸς τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος ὅσο καὶ ἡ πλήρης συγκράτηση τῆς ἐπεκτατικῆς ὥθησης τοῦ Δημόσιου τομέα.»

Ὅπως ὅμως ἀποδεικνύει ἡ ἀνάλυση τῶν κρατικῶν δαπανῶν, ποὺ ἤδη ἔχω ἀναφέρει, ἀντὶ περιορισμὸς σημειώνεται σημαντικὴ αὔξηση τῶν δαπανῶν γιὰ τὸ 1981.

Ὥστε ὁ περιορισμὸς τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος μόνο μὲ αὔξηση τῶν προσόδων ἀπὸ φορολογίες μπορεῖ νά προέλθει καὶ ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμὸ ποὺ στὴν οὐσία εἶναι ἡ ὑποθήκευση τοῦ μέλλοντος γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ παρόντος.

Ἡ Κυβέρνηση λέγει ὅτι τὸ προβλεπόμενο δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα τῶν £35 ἑκ. περίπου, ποὺ τελικὰ καὶ μὲ ἀναλογία τὰ προηγούμενα χρόνια θὰ ἀνέλθει σὲ £50 ἑκ., θὰ καλυφθεῖ σὲ μεγάλο μέρος ἀπὸ αὐξημένη ἀπόδοση τῶν ἤδη ὑφισταμένων φορολογιῶν.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ ἀκόμα κενὴ διακήρυξη ἐλπίδων, μιὰ ἐκδήλωση προθέσεων ποὺ εἶναι καταδικασμένη νά παραμείνει εὐχή, μέσα στὴν ὑπάρχουσα ἢ καὶ τὴ διαφαινόμενη, ἐντονότερη στὸ μέλλον, οἰκονομικὴ ὕφεση. Δὲν ὑπάρχουν τὰ δεδομένα γιὰ τέτοια αὔξηση **τῶν προσόδων** ἀπὸ τὴ φορολογία.

Καὶ τότε ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀκολουθήσει τὴν εὔκολη ὁδὸ τῆς νέας φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ λαοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ 1981 εἶναι ἔτος ἐκλογῶν, καὶ πρὶν τὶς ἐκλογὲς θά ἦταν ἀδύνατη ἢ ἀσύμφορη ἡ ἐπιβολὴ νέας φορολογίας, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὸ πρῶτο ἔργο ποὺ θἄχει νὰ ἐπιτελέσει ἡ νέα Βουλὴ θὰ εἶναι νά ἐγκρίνει νέα φορολογία. Θὰ εἶναι δὲ ἕνα ἄχαρι ἀλλὰ ἀναπόφευκτο ἔργο. Θὰ καταστεῖ ἀναπόφευκτο ἰδιαίτερα ἂν ἡ σημερινὴ Βουλὴ ἐπιτρέψει τὴν πλήρωση τῶν κενῶν θέσεων, ἔναντι δαπάνης £13 ἑκ., ἔτσι ποὺ «**οἱ ἀναλογιστικές**», ὅπως ἀποκαλοῦνται Κυβερνητικὲς δαπάνες νά γίνουν ἀκόμα μεγαλύτερες καὶ περισσότερο ἀνελαστικές. Μάλιστα μιὰ τέτοια φορολογία ποὺ θἄναι τότε ἐπιβεβλημένη γιά νὰ καλύψει τὴ δαπάνη τῶν ἀνελαστικῶν κυβερνητικῶν δαπανῶν πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἐξουθενωτικὴ γιατὶ ἀναγκαστικὰ δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα 12 μηνῶν θὰ πρέπει νὰ καλυφθεῖ ἀπὸ ἀπόδοση φορολογίας μέσα στό ὑπόλοιπο τοῦ χρόνου, μετὰ τὶς ἐκλογές, δηλαδὴ μέσα σὲ διάρκεια 5—6 μηνῶν ἀντὶ 12. Ὅπως παρουσιάζεται ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου, τὸ δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα προβλέπεται νά αὐξάνεται καὶ ὄχι νά μειώνεται, ἰδιαίτερα ὅταν ληφθοῦν ὑπόψη τὰ σοβαρὰ κεφάλαια ποὺ θὰ ἀπαιτηθοῦν γιὰ τὴν ἐξυγίανση καὶ τὴν ἀνόρθωση τοῦ Συνεργατικοῦ κινήματος.

Ὅλοι οἱ προηγούμενοι ὁμιλητὲς τόνισαν τὴν ὁμόφωνη ἐπιθυμία τοῦ Σώματος γιὰ ἐξυγίανση καὶ στήριξη τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ δὲν θά ἐπαναλάβω ὅσα λέχθηκαν, μὲ τὰ ὁποῖα συμφωνῶ. **Θὰ σταθῶ μόνο σέ μιὰ πτυχὴ τοῦ προβλήματος ποὺ ἀφορᾶ πιὸ ἄμεσα τὸν Προϋπολογισμὸ ποὺ συζητοῦμε σήμερα.**

Ἔχουμε ὅλα στὰ χέρια μας **πολυσέλιδες** καὶ ἐπιστημονικὰ ἀπρόσβλητες ἐκθέσεις ἐμπειρογνωμόνων, ποὺ συμπληρώθηκαν πρὶν τέσσερεις περίπου μῆνες, καὶ ποὺ ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ καλοῦν τὴν Κυβέρνηση νά **πάρει** ἀποφάσεις **χωρὶς καμμιὰ καθυστέρηση** —ὁ τονισμὸς εἶναι τῶν ἐμπειρογνωμόνων—γιὰ τὸ μέλλον τῶν βιομηχανιῶν τῆς Πάφου, ποὺ οἱ ἐμπειρογνώμονες κατηγορηματικὰ δηλώνουν ὅτι εἶναι ἡ κύρια ἂν ὄχι ἡ μόνη πηγὴ τῶν σημερινῶν **συνεπειῶν** τῶν προβλημάτων τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Ἡ παραδοσιακὴ πιὰ ἀτολμία καὶ ἀναποφασιστικότητα αὐτῆς τῆς Κυβέρνησης νὰ παίρνει ἀποφάσεις ἢ, ἂν τὶς παίρνει, νά μὴν τὶς ἐφαρμόζει, γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα εἶναι ἢ μπορεῖ νὰ γίνει ἀντιλεγόμενο ἢ νά δυσαρεστήσει ἔστω καὶ μικρὸ ἀριθμὸ ψηφοφόρων, ὁδήγησε, 4 μῆνες μετὰ τὴν ἔντονη προειδοποίηση τῶν ἐμπειρογνωμόνων, σὲ μιὰ κατάσταση ποὺ θὰ ἦταν μόνο γελοία ἂν δὲν ἦταν τόσο τραγικὲς οἱ συνέπειες της.

Ἡ Κυβέρνηση ὅρισε μιὰ Ἐπιτροπὴ ἀγνώστων γιὰ νὰ συμβουλεύσουν μέσα σὲ τρεῖς μῆνες τί πρέπει νά γίνει ἐνόψει τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐμπειρογνωμόνων. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὅροι τῆς ἐντολῆς τῆς νέας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἐπίσημα ἀνακοινώθηκε καὶ

ὄχι αὐτὰ ποὺ λέχθηκαν στὴ Βουλὴ δῆθεν γιὰ «πρόσθετη ἔρευνα, γιὰ ἀπόδοση εὐθυνῶν, ἢ γιὰ πρακτικὴ ἐπαλήθευση τῶν πορισμάτων τῶν ἐμπειρογνωμόνων» ὅπωςλέχθηκεἀπὸ αὐτὸ **τὸ Βῆμα**ἀπὸ ἄλλο ὁμιλητή.

Ἔτσι στὴν πάροδο τῶν τριῶν μηνῶν, ποὺ τέθηκαν σὰν χρονικὸ ὅριο γιὰ τὴ συμπλήρωση τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν τῶν ἐμπειρογνωμόνων—καὶ ἐγὼ λέγω ὅτι θά εἶναι εὐτύχημα ἂν συμπληρωθεῖ σὲ ἕξη, τουλάχιστο—θὰ μεγαλώνει τὸ ποσὸ ποὺ πρέπει νά πληρώνει ἡ Κυβέρνηση συνεχῶς καὶ ποὺ τελικὰ θὰ καταβάλλει ἡ Κυβέρνηση καὶ θὰ διευρύνεται ἔτσι τὸ δημοσιονομικὸ ἔλλειμμα.

Καὶ ἐνῶ ἐπίσημα χείλη κρύβουν τὴν ἀλήθεια, καὶ ἀκούομε ἐδῶ ἀβάσιμους ἰσχυρισμοὺς γιὰ τὸ ἔργο αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ δῆθεν πρόσθετες ἔρευνες, διαπιστώσεις καὶ ἀπόδοση εὐθυνῶν, ὁ λαὸς διαπιστώνει καὶ διακηρύττει ἀπὸ στόμα σὲ στόμα τὴν πικρὴ ἀλήθεια. Καὶ ἡ **πικρὴ** ἀλήθεια εἶναι ἄλλη. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ Κράτος καὶ ὁ λαὸς θά συνεχίσουν νὰ πληρώνουν τουλάχιστο μέχρι τῶν ἐκλογῶν, γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν τολμᾶ νὰ κλείσει τὶς βιομηχανίες ποὺ ὁλοφάνερα πρέπει νά κλεισθοῦν, ποὺ μπορεῖ νὰ σημαίνει τὴν ἀπόλυση ἐργατῶν καὶ τὴν ἀπώλεια ψήφων. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ὄχι τὸ δῆθεν ἔργο τῆς νέας Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς. Κανένα ἔργο δὲν ἔχει νά ἐπιτελέσει αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ καμμιὰ σκοπιμότητα δὲν ὑπάρχει στὸ διορισμό της ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀναβολὴ ἐφαρμογῆς ἀναπόφευκτης ἀποφάσεως, ἴσως γιὰ θεμελίωση ἀνάγκης γιὰ περαιτέρω κωλυσιεργία γιὰ νέα ἀναβολὴ μέχρις ὅτου μιὰ δεύτερη ἢ μιὰ τρίτη ἢ μιά τέταρτη Ἐπιτροπὴ μελετήσει κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὰ πορίσματα κάθε μιᾶς ἀπὸ τὶς προηγούμενες. Εἶναι ἤδη γνωστὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος γιὰ νὰ πνιγεῖ ἕνα θέμα εἶναι νά δημιουργηθεῖ Ἐπιτροπὴ ποὺ νὰ μελετήσει τὸ πόρισμα μιᾶς ἄλλης Ἐπιτροπῆς. Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπικίνδυνα καὶ κρισιμότερα προβλήματα τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας εἶναι τὸ δυσμενὲς ἰσοζύγιο πληρωμῶν ποὺ γίνεται ἤδη πιὸ ὀξὺ μὲ τὴ συνεχῆ αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν.

Ἤδη ὑπολογίζεται ὅτι μόνο γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ πετρελαιοειδῶν ἡ Κύπρος θὰ πληρώσει £80 ἑκ. περίπου μέσα στὸ 1981. Δηλαδὴ ἕνα ποσὸ ποὺ εἶναι ἴσο μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ συνόλου περίπου τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Κύπρου γιὰ ἕνα χρόνο. Ἂν συνεχιστεῖ ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν, σὲ λίγο ἡ Κύπρος καὶ ὅλος ὁ λαὸς ποὺ ἐργάζεται γιὰ νὰ παράξει ἐξαγώγιμα προϊόντα, θὰ ἐργάζεται μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴν ἀγορὰ πετρελαιοειδῶν.

Στὸ μεταξὺ ἀνέμελα Κυβέρνηση καὶ λαὸς δαπανοῦμε ὅσα πετρελαιοειδῆ θέλουμε ἢ ὅσα μπορεῖ τὸ βαλάντιό μας νὰ μᾶς ἐπιτρέψει νὰ ἀγοράσομε ὁ καθένας. Αὐτὴ εἶναι μιὰ φοβερὴ ἀπειλὴ ποὺ κανένας δὲν φαίνεται νὰ ἔχει συνειδητοποιήσει σὲ ὅλο της τὸ μέγεθος. Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν κατανάλωση πετρελαιοειδῶν ζοῦμε σὲ ἕνα παράδεισο ἀνοήτων.

Καὶ ἐνῶ δὲν μποροῦμε νὰ ἐλέγξουμε τὶς αὐξήσεις στὶς τιμές τῶν πετρελαιοειδῶν ποὺ ἐπιβάλλουν οἱ παραγωγοὶ τοῦ πετρελαίου μποροῦμε νὰ ἐλέγξουμε καὶ νὰ περιορίσουμε τὴν κατανάλωση στὸν τόπο μας. Ὅλοι μας πρέπει νὰ θυμούμαστε μιά βαρυσήμαντη Κυβερνητικὴ ἀνακοίνωση ποὺ βγῆκε πρὶν δεκαοκτὼ μῆνες, καὶ μετὰ ἀπὸ ἀλλεπάλληλες συνεδρίες τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ποὺ ἦταν γεμάτη ἀπὸ **θὰ** καὶ μᾶς ἔλεγε ὅτι **θὰ** καὶ **θὰ** καὶ **θά,** ὅτι μέσα σὲ τρεῖς μῆνες, ἀπὸ τότε, θὰ λαμβάνετο μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἄλλα περιοριστικὰ μέτρα μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς σωστῆς, ὅπως μᾶς εἶπαν τότε, μελετημένης καὶ πλήρους ἐνεργειακῆς πολιτικῆς.

Ὅταν στὶς πιὸ πολλὲς χῶρες τοῦ κόσμου ἡ ἐνεργειακὴ πολιτικὴ γίνεται ὁ

ἄξονας τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῶν Κυβερνήσεων τους, ἡ δική μας Κυβέρνηση οὔτε ἔχει ἀναγγείλει οὔτε ἔχει ἐνεργειακὴ πολιτική.

Τὰ μόνα μέτρα ποὺ λήφθηκαν, ἀπὸ ὅ,τι ξέρει τουλάχιστο ὁ λαός, εἶναι ἡ εὔκολη καὶ ἀμελέτητη πορεία τῆς μεταβιβάσεως τῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν στὸν καταναλωτή, ποὺ θἄταν σωστὴ ἂν οἱ τιμὲς ἦταν πραγματικὲς καὶ ὄχι τεχνητές. Ἦταν ἀκόμα τὸ περιβόητο μέτρο τῶν «μονῶν—ζυγῶν», καὶ ξεχνῶ ἴσως τὸν περιορισμὸ τῶν φωτεινῶν πινακίδων, τὸ βράδυ, ὥρα ποὺ οὔτε ὑπάρχει αἰχμὴ χρήσεως ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας καὶ ποὺ ἐν πάση περιπτώσει ἄδικα παράγεται καὶ παραμένει ἀχρησιμοποίητη ἡ ἠλεκτικὴ ἐνέργεια ποὺ παράγεται καὶ δὲν συσκευάζεται οὔτε ἀποθηκεύεται στὶς Τράπεζες.

Ὅμως οἱ τιμὲς τῶν διαφόρων τύπων πετρελαιοειδῶν, ὅπως εἶπα, στὴν Κύπρο εἶναι τεχνητὰ καθορισμένες καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ πραγματικὸ κόστος τοῦ κάθε εἴδους πετρελαιοειδοῦς. Ἔτσι τὸ ἕνα προϊὸν ἐπιχορηγεῖ τὸ ἄλλο, καὶ ἡ κοινὴ βενζίνη τοῦ αὐτοκινήτου ἐπιχορηγεῖ τὰ πάντα. Ἔτσι 18 μῆνες μετὰ τὴν Κυβερνητικὴ ἀπόφαση γιὰ νὰ ληφθεῖ ἀργότερα ἀπόφαση—ἀπόφαση μὲν δὲν λήφθηκε—ἀλλὰ καθένας ἀπὸ μᾶς ποὺ χρησιμοποιεῖ βενζινοκίνητο αὐτοκίνητο ἐπιχορηγεῖ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἐπιχορηγεῖ ἀκόμα καὶ τὴν Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ ποὺ καταναλίσκει κάπου 30% τῶν συνολικῶν εἰσαγωγῶν μας, ἀλλὰ χειρότερο ἐπιχορηγεῖ καὶ τὶς βιομηχανίες, ποὺ περιλαμβάνουν τὰ τσιμεντοποιεῖα ποὺ θησαυρίζουν καὶ τὶς Κυπριακὲς Ἀερογραμμὲς ποὺ ἀνάμεσα τους καταναλίσκουν τὸ ἄλλο 30% τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ πετρελαίου μας. Νομίζω πρέπει νὰ κρίνεται ὀφθαλμοφανὲς ὅτι ἐπιβάλλεται ἄμεσα καὶ χωρὶς καμμιὰ ἀναβολὴ ὁ καθορισμὸς καὶ ἐφαρμογὴ ριζικῆς καὶ εὐφάνταστης ἐνεργειακῆς πολιτικῆς. Μέ ὅσα ἐνδεικτικὰ ἔχω ἀναφέρει εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ οἰκονομικὴ πολιτική, ἐκεῖ καὶ ὅπου ὑπάρχει, καὶ δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει γιά ὅλους τοὺς τομεῖς, δὲν μᾶς βρίσκει συμφώνους καὶ διαφωνοῦμε μὲ σοβαροὺς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις της. Ὅπως ὅμως ἔχω ἀναφέρει καὶ στὴν ἀρχή, οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ εἶναι μόνο ἕνα μέρος καὶ δέν συνθέτουν οὔτε τὸ σύνολο οὔτε τὸ σημαντικότερο μέρος τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ἄλλωστε, ὅπως κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ 1975, οἱ Ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ καὶ ἡ οἰκονομικὴ πολιτική, πρέπει νά κρίνονται καὶ νὰ ἀξιολογοῦνται κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς τραγωδίας τῆς κατοχῆς τοῦ τόπου μας καὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς διχοτόμησης.

Ἡ Κύπρος δὲν μπορεῖ νά ἐφαρμόσει σωστικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ γιὰ τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ της πρὶν δημιουργηθοῦν συνθῆκες καθολικοῦ σχεδιασμοῦ τῆς οἰκονομίας σὰν ἐνιαίου συνόλου, πρὶν ἀποδοθοῦν σὲ παραγωγικὴ ἐνασχόληση ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου, πρὶν ἐνεργοποιηθοῦν ὅλοι οἱ πόροι τῶν περιουσιῶν τῶν ἐκτοπισμένων ποὺ τώρα ἀδρανοῦν κάτω ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ κατοχή, προτοῦ δηλ. διασφαλισθεῖ τὸ δικαίωμα τῶν ἐκτοπισμένων γιὰ ἐπιστροφὴ στὶς ἑστίες τους καὶ τὰ δικαιώματα τους πάνω στὶς περιουσίες τους.

Μέχρι τότε τὰ σχόλια καὶ οἱ ἐπικρίσεις μας ἀποβλέπουν στὸ πῶς νά στηρίζουν καὶ διατηρήσουν οἰκονομικὴ εὐρωστία σὰν θεμέλιο ἀγώνα καὶ πῶς νὰ ἀπαμβλύνουν τὰ δεινὰ καὶ τὶς στερήσεις ποὺ ἡ προσφυγιὰ ἐπέβαλε στοὺς ἐκτοπισμένους καὶ τοὺς παθόντες, πῶς νὰ ἐπιτευχθεῖ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν τῶν συνεπειῶν τῆς εἰσβολῆς καὶ δικαιότερη κατανομὴ ὄχι μόνο τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου.

Αὐτὲς οἱ ἀρχές, αὐτὲς οἱ βασικὲς ἐπιδιώξεις, διακηρύττονται ἀπὸ τὴ μιὰ σὰν διακήρυξη προθέσεων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀλλά δὲν ὑλοποιοῦνται μὲ τοὺς

Προϋπολογισμοὺς ποὺ ἔχουμε μπροστά μας, ἢ ἄλλες δὲν ὑλοποιοῦνται σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμό.

Προβάλλει λοιπὸν τὸ ἐρώτημα :

Τότε γιατὶ νὰ ἐγκριθοῦν οἱ Προϋπολογισμοί ;

Τότε γιατὶ ἡ ἐπίκριση τους ;

Ἡ ἐπίκριση εἶναι ἀναγκαία γιὰ νὰ τονίσουμε, νὰ προειδοποιήσουμε τὸ λαὸ καὶ νὰ ἐπισημάνουμε τὴν ἀντινομία ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν Κυβερνητικῶν διακηρύξεων καὶ τῶν Κυβερνητικῶν μέτρων, ποὺ λαμβάνονται ὅταν λαμβάνονται. Πρῶτα γιὰ νά μὴν παραπλανᾶται ὁ λαός, καὶ ὕστερα γιὰ νὰ πιεσθεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ δείξει συνέπεια μεταξὺ λόγων καὶ ἔργων, μεταξὺ διακηρύξεων καὶ θετικῶν μέτρων πολιτικῆς, ὥστε νά μὴν ἐπαναπαύεται καὶ νὰ μὴν ἐφησυχάζει πίσω ἀπὸ τὴν ἀσπίδα τῶν ἀνεφάρμοστων διακηρύξεων της ποὺ εἶναι ἔτσι διάτρητη καὶ διαφανής.

Στὴν Κύπρο ἔχουμε Προεδρικὸ σύστημα, ὄχι κοινοβουλευτικό. Ὁ Πρόεδρος ἐκλέγεται γιὰ μιά πενταετῆ θητεία ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ λαό, ὄχι ἀπὸ τὴ Βουλή.

Ἐξαναγκασμὸς τοῦ Προέδρου σὲ Προεδρικὸ σύστημα σὲ παραίτηση, εἴτε μὲ τὴ μέθοδο τῆς λαϊκῆς ἀνυπακοῆς ἢ στερώντας του τά οἰκονομικὰ μέσα γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ μὲ τὴν καταψήφιση τῶν προϋπολογισμῶν, μόνο στὸ βαθμὸ καὶ τὴ μέθοδο διαφέρει ἀπὸ τὸν ἐξαναγκασμὸ τοῦ Προέδρου σὲ παραίτηση μὲ τὴν ἐπέμβαση τῶν τάνκς. Κι' ἐμεῖς δὲν ὑποστηρίζουμε τέτοια ἐκτροπὴ οὔτε μὲ τὸν ἕνα οὔτε μὲ τὸν ἄλλο τρόπο. Παράλληλα ὅμως, σὲ Προεδρικὸ σύστημα, ἕνας Πρόεδρος ποὺ διαπιστώνει ὅτι ἔχει χάσει τὴ λαϊκὴ ὑποστήριξη ἢ τὴν ὑποστήριξη τῶν ὀργανωμένων σὲ κόμματα λαϊκῶν συνόλων, πρέπει νά ἔχει τὴ στοιχειώδη πολιτικὴ καὶ ἀνθρώπινη εὐθιξία νὰ παραιτεῖται αὐτοβούλως.

Ἔτσι καταψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν, σὰν δημοκρατική, συνταγματικὴ πολιτικὴ ἄσκηση τοῦ Συνταγματικοῦ δικαιώματος ποὺ ἔχει ἡ Βουλή, θά εἶχε νόημα ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἀποτελέσει τὴν ἀδιάψευστη ἐκδήλωση κατά ἐπίσημο τρόπο ὅτι ὁ Πρόεδρος ἔχει χάσει καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ὑποστήριξη τῶν Κομμάτων ποὺ ἐκπροσωποῦνται στὴ Βουλὴ καὶ ἂν ἔτσι ὑπῆρχε ἡ ἐλπίδα νὰ ὀχληθεῖ ἡ πολιτικὴ καὶ ἀνθρώπινη του εὐθιξία καὶ νὰ ὑποβάλει παραίτηση, προκηρύσσοντας Προεδρικὲς ἐκλογές μὲ διαπίστωση τῆς λαϊκῆς ἐμπιστοσύνης καὶ θελήσεως.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ οὔτε Προεδρικὲς οὔτε Βουλευτικὲς ἐκλογὲς μποροῦν πρακτικὰ νὰ γίνουν μέσα στὰ Συνταγματικὰ πλαίσια τῶν 45 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερα. Ὕστερα προσωπικὰ τουλάχιστον ἔχω τὴ βεβαιότητα ὅτι αὐτὸς ὁ Πρόεδρος δὲν πρόκειται νὰ παραιτηθεῖ αὐτοβούλως, μὲ τίποτε.

Ἔτσι καταψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν, εἴτε γιὰ τὸν ἕνα εἴτε γιὰ τὸν ἄλλο λόγο μόνο σὲ ἐπικίνδυνο πολιτικὸ ἀδιέξοδο ἢ χάος ἢ συνταγματικὴ ἐκτροπὴ μπορεῖ νά ὁδηγήσει. Κάτι τέτοιο θά ἐγκυμονοῦσε σοβαροὺς κινδύνους γιὰ τὴ διατήρηση τῆς κρατικῆς μας ὀντότητας.

Ἂς μή ξεχνοῦμε ὅτι σὲ λίγο χρόνο θά διεξαχθοῦν βουλευτικὲς ἐκλογὲς καὶ ὁ λαὸς θά ἔχει τὴν εὐκαιρία νά διαδηλώσει ἄμεσα μὲ τὴν ψῆφο του, καὶ τὴν πλειοψηφία του, ἂν ἐγκρίνει ἢ ὄχι στὴν πλειοψηφία τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, περιλαμβανομένης βέβαια καὶ τῆς οἰκονομικῆς της πολιτικῆς καὶ ἂν περιβάλλει τὴν Κυβέρνηση τοῦ κ. Προέδρου μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη του. Τότε θὰ ὑπάρξει ἡ

εὐκαιρία γιὰ τὴ διαπίστωση καὶ γιὰ τὴν ἐπίδειξη τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ πολιτικῆς εὐθιξίας.

Τελικά, ὅπως καὶ στὴν ἀρχή, οἱ 'Ετήσιοι Προϋπολογισμοὶ εἶναι οὐσιαστικὰ μιὰ ἁπλὴ ἀπαρίθμηση ἔργων καὶ δαπανῶν ποὺ ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει νά γίνουν, γιὰ καθορισμένους σκοπούς.

Γιὰ νὰ διασφαλισθεῖ ὁ σεβασμὸς στὴ θέληση τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ τροποποιηθεῖ τὸ ἄρθρο 4 τοῦ Νόμου.

Διαφορετικὰ αὐτὸς οὔτε Προϋπολογισμὸς εἶναι οὔτε ἐπισημοποίηση τῆς βουλήσεως τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾶ τὶς δαπάνες ποὺ ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει νά γίνονται. Τότε θὰ γινόταν ἐκχώρηση ἐξουσίας, σχεδὸν ἐν λευκῷ, στὴν Κυβέρνηση νὰ προβαίνει σὲ δαπάνες γιά κομματικοὺς ἢ προεκλογικοὺς σκοπούς.

'Εμεῖς ἀνεξάρτητα ἀπὸ συνέπειες, σὲ τέτοιο ἐνδεχόμενο δὲν μποροῦμε νά δώσουμε τέτοια ἐν λευκῷ ἐξουσιοδότηση στὴν Κυβέρνηση ἰδιαίτερα σὲ χρόνο ἐκλογῶν. Γιατὶ τότε ἡ ἐκτροπὴ καὶ οἱ κίνδυνοι θά ἦταν ἀκόμα μεγαλύτεροι ἀπὸ τὴ συνταγματικὴ ἐκτροπὴ ποὺ ἔχω ἀναφέρει προηγούμενα.

Θὰ ψηφίσουμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς στὸ σύνολο τους ἂν τροποποιηθεῖ τὸ ἄρθρο 4.

Θὰ καταψηφίσουμε μερικὰ κονδύλια ποὺ δὲν θὰ ἐπηρεάσουν οὐσιαστικὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Κράτους ποὺ πιστεύουμε ὅτι γίνονται ἀτασθαλίες, ποὺ θὰ τὶς ἀναφέρουμε, ἢ ποὺ πιστεύουμε ὅτι χρησιμοποιοῦνται γιὰ ἄλλες σκοπιμότητες ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν ἀξιολόγηση ὀφέλους πρὸς τὸ κόστος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ μιλήσαμε τόσο γιὰ τὰ ἐπιτεύγματα ὅσο καὶ γιὰ τὶς ἀδυναμίες, τὶς ἐλλείψεις καὶ τὰ προβλήματα τῆς ἐκπαίδευσης μας. 'Η θέση τῆς 'Αριστερᾶς πάνω σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ παλλαϊκὸ θέμα ἦταν πάντα ἐποικοδομητική, ἀντικειμενικὴ καὶ ὑπεύθυνη, ὅπως καὶ πάνω σ' ὅλα τὰ σοβαρὰ πολιτικά, οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα τοῦ τόπου.

Αὐτὴ ἡ στάση τῆς 'Αριστερᾶς—κριτικὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ ταυτόχρονα—πηγάζει ἀπὸ τὴν ἔμπραχτη προσπάθεια της γιὰ ὁλόπλευρη ἀνάπτυξη τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου ὅλου τοῦ λαοῦ μας, ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἔγνοια τοῦ ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς γιὰ πρόοδο καὶ εὐημερία τοῦ τόπου καὶ ἐνίσχυση τῆς ἀγωνιζόμενης Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Πηγάζει, ἀκόμα, αὐτὴ ἡ ὑπεύθυνη στάση τῆς 'Αριστερᾶς ἀπὸ τὴ συναίσθηση τῶν δύσκολων καὶ κρίσιμων στιγμῶν ποὺ περνᾶ ἡ πατρίδα μας, ἀπὸ τὸ στάδιο ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐπιβίωση καὶ ἀνεξαρτησία.

Παρ' ὅλο ποὺ μπήκαμε σέ προεκλογικὴ περίοδο ἡ στάση καὶ ἡ θέση μας δὲν ἀλλάζει. 'Η ὀρθὴ ἐκτίμηση τῶν ἐπιτευγμάτων καὶ ἡ διαπίστωση τῶν ἐλλείψεων, τῶν λαθῶν καὶ τῶν ἀδυναμιῶν εἶναι ἡ μόνη ὀρθή, ὑπεύθυνη καὶ πατριωτικὴ διαδικασία γιά σταθερὴ πρόοδο σ' ὅλους τοὺς τομεῖς.

Δὲν διστάζουμε νά διαπιστώσουμε, πὼς στὴν περίοδο μετὰ τὸ χουντικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ ἰδιαίτερα στὴν πενταετὴ θητεία αὐτῆς τῆς Βουλῆς, μέσα σὲ ἐξαιρετικὰ δύσκολες πολιτικὲς καὶ οἰκονομικοκοινωνικὲς συνθῆκες, ὑπῆρξε μιὰ σημαντικὴ πρόοδος στὰ ἐκπαιδευτικὰ θέματα. Ὄχι μόνο

δὲν ὑπῆρξε ὑποχώρηση καὶ πτώση τῆς ἐκπαίδευσης μὰ σημειώθηκε σταθερὴ ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ ἀνάπτυξη.

Χωρὶς νά παραβλέπουμε καὶ νὰ ξεχνοῦμε τὸν ὄγκο τῶν προβλημάτων ποὺ μένουν ἄλυτα καὶ τὴ ζωτικὴ ἀνάγκη γιὰ συνεχῆ πρόοδο καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἐκπαίδευσης μας, θἄθελα ν' ἀναφερθῶ σὲ ὁρισμένα ἐπιτεύγματα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα, ποὺ συνέτειναν στὴν ἐπέχταση καὶ ποιοτικὴ βελτίωση τῆς ἐκπαίδευσης :

(α) Πρὶν δυὸ χρόνια ἀποφασίστηκε ἡ οὐσιαστικὴ ἐπέκταση τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης καὶ καταρτίστηκε 4χρονο σχέδιο γιὰ τὴ δημιουργία κοινοτικῶν νηπιαγωγείων. Στὰ δυὸ αὐτὰ χρόνια ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν σὲ κρατικὰ νηπιαγωγεῖα αὐξήθηκε ἀπὸ 1,500 παιδιὰ σὲ **4,770**, δηλ. τριπλασιάστηκε.

(β) Πρὶν δυὸ χρόνια, ἐπίσης, ψηφίσαμε νομοσχέδιο γιὰ τὴν ὑπαγωγὴ ὅλων τῶν εἰδικῶν σχολῶν γιὰ ἀνάπηρα, καθυστερημένα καὶ ἀσκήσιμα παιδιὰ κάτω ἀπὸ τὴν εὐθύνη τοῦ κράτους. Ταυτόχρονα τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας κατάρτισε τρίχρονα σχέδια, γιὰ τὴ δημιουργία ἐπαρχιακῶν σχολῶν ἀσκησίμων παιδιῶν, ποὺ βρίσκεται ὑπὸ ἐκτέλεση.

(γ) Ἐφαρμόστηκε γιά τοὺς πρόσφυγες μαθητές ἡ δωρεὰν φοίτηση καὶ ἡ μεταφορὰ τους στὰ σχολεῖα.

(δ) Ἀποφασίστηκε ὁ διαχωρισμὸς τῆς κατώτερης βαθμίδας τῆς γενικῆς μέσης ἐκπαίδευσης, τῶν τριτάξεων γυμνασίων δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀνώτερη βαθμίδα, τὰ Λύκεια. Ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν μερικὰ περιφερειακά τριτάξια γυμνάσια.

(ε) Καθιερώθηκε καὶ ἐπεκτάθηκε ὁ προοδευτικὸς θεσμὸς τῶν Λυκείων Ἐπιλογῆς Μαθημάτων, ποὺ κάνει πιὸ εὐλύγιστο καὶ πιὸ ἀποδοτικὸ τὸ ἐκπαιδευτικό μας σύστημα καὶ ἀνοίγει νέες προοπτικὲς γιά βελτίωση τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσης.

(στ) Ἔγιναν δυὸ σοβαρὲς μελέτες γιὰ τὴν ἵδρυση κυπριακοῦ πανεπιστημίου καὶ πάρθηκε ἡ πολιτικὴ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἵδρυση του.

(ζ) Ὁ πιὸ χαρακτηριστικὸς δείχτης τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας ἀνάπτυξης εἶναι ὅτι στὴν τελευταία δεκαετία διπλασιάστηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ποὺ συμπληρώνουν τὴ Δημόσια Μέση Ἐκπαίδευση. Ὁ ἀριθμός τῶν ἀποφοίτων Λυκείων αὐξήθηκε ἀπὸ 2500 σὲ 5000 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποφοίτων τεχνικῶν σχολῶν ἀπὸ 600 στοὺς 1300.

Ἐνῶ πρὶν τὸ 1974 μόνο 87% τῶν ἀποφοίτων τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐγγράφηκαν στὴ Μέση Ἐκπαίδευση τώρα πάνω ἀπὸ τὰ 94% τῶν παιδιῶν περνοῦν ἀπὸ τὸ δημοτικὸ στὸ Γυμνάσιο.

(η) Μιλώντας γιὰ τὰ ἐπιτεύγματα στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης θἄθελα νά τονίσω ἰδιαίτερα τὴ σημασία ποὺ εἶχε ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου μετὰ τὸ 1975. Ἡ συμμετοχὴ σ' αὐτὸ ὅλων τῶν Τμηματαρχῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ, Ἐκπροσώπων ὅλων τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὀργανώσεων, τῶν Ὁμοσπονδιῶν Γονέων καὶ ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν παραγόντων, ἔκανε τὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο ἕνα ἀντιπροσωπευτικὸ συμβουλευτικὸ σῶμα, ποὺ διαδραματίζει σοβαρό ρόλο στὴ χάραξη τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς καὶ στὴν ἱεράρχηση τῶν στόχων της. Τὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο εἶναι ἕνας θεσμὸς ποὺ ἔβγαλε τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀπὸ μιὰ ἐπικίνδυνη ἀπομόνωση καὶ μπορεῖ, ἀναμφίβολα νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ στὴν ἐκδημοκρατικοποίηση καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἐκπαίδευσης, ἂν ἀξιοποιηθεῖ καλύτερα.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελέστηκε στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1974, ὄχι μόνο τιμᾶ τὸ λαό μας, ἀλλὰ δείχνει πὼς εἴμαστε σὲ θέση, ἔχουμε τὴν ἱκανότητα καὶ τὴ δυνατότητα νὰ λύσουμε ὅλα τά σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἐκπαιδευτική καὶ πολιτιστική μας ἀνάπτυξη. Κατὰ τὴ γνώμη μας δὲν δικαιολογεῖται ἡ διστακτικότητα καὶ ἀναποφασιστικότητα τῆς Κυβέρνησης σήμερα πάνω σ' ἕνα σωρὸ ἐκπαιδευτικά καὶ πολιτιστικὰ θέματα, πού, ἂν λύονταν πιὸ ἀποφασιστικά θὰ μᾶς ἔφερναν στὴν πρωτοπορία τῶν πολιτισμένων λαῶν.

Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς τὰ ἐπιτεύγματα στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἕνας βασικὸς παράγοντας ὄχι μόνο γιὰ τὴν ὁλόπλευρη πρόοδο τῆς πατρίδας μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐπιβίωση μας σὰν λαοῦ. Αὐτὸ ποὺ τονίζει τὴν ὀντότητα καὶ τὴν ταυτότητα τοῦ λαοῦ μας, περισσότερο ἀπὸ κάθε τὶ ἄλλο, εἶναι τὰ πολιτιστικά μας ἐπιτεύγματα. Γι' αὐτο δὲν ἐπιτρέπεται νά παραμελοῦνται καὶ νά παραμερίζονται, ἀκόμα καὶ στὶς σημερινὲς δύσκολες συνθῆκες, σοβαρὲς ἀνάγκες τῆς πολιτιστικῆς μας ἀνάπτυξης.

Μὲ τὴν πίστη ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἡ νέα Βουλὴ θὰ δώσουν τὴν πρέπουσα σημασία στὴ λύση τῶν πολλῶν καὶ δύσκολων προβλημάτων τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας ἀνάπτυξης θὰ ἤθελα νά σταθῶ σὲ μερικὰ ἀπ' αὐτά, ποὺ ἡ ἄμεση λύση τους εἶναι ἐπιτακτική.

Στὸ θέμα τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης. Ὅπως ἀναφέραμε στὰ δυὸ τελευταῖα χρόνια τριπλασιάστηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν στὰ Κρατικὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τοὺς παιδικοὺς σταθμούς. Ξαφνικά, ὅμως, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς τρίτης καὶ τέταρτης φάσης τοῦ τετράχρονου σχεδίου γιὰ ἀνάπτυξη τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης ὑπόκειται σὲ ἐπανεξέταση. Μᾶς ἀνησυχεῖ τρομερὰ ἡ ἀκατανόητη αὐτὴ ἀπόφαση, γιατὶ ἀνακόπτει μιὰ σημαντικὴ πρόοδο στὴν ἐκπαίδευση μὲ τεράστια κοινωνικὴ καὶ ἐκπαιδευτικὴ σπουδαιότητα. Αὐτὸ δείχνει ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν κατανόησε τὴν τεράστια σημασία τῆς γενίκευσης τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινοτικῶν νηπιαγωγείων καὶ τῆς προδημοτικῆς ἐκπαίδευσης. Γιατὶ ἡ δαπάνη εἶναι σχετικὰ πολὺ μικρή. Ἀφορᾶ μόνο τὸ διορισμὸ 60 νηπιαγωγῶν γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980—81 ἐνῶ τὰ ἄλλα ἔξοδα τὰ ἀναλαμβάνουν οἱ κοινότητες. Ἐμεῖς θὰ ἐπιμένουμε νά ἐφαρμοσθεῖ ἀπρόσκοπτα τὸ 4χρονο σχέδιο καὶ νὰ ἐγκριθεῖ συμπληρωματικὸς προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ ἄνοιγμα 60 νέων τάξεων νηπιαγωγείων τὸν Σεπτέμβρη σὲ ἰσάριθμες κοινότητες. Γιατὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἶναι καὶ ζήτημα ἰσότιμης μεταχείρισης ὅλων τῶν παιδιῶν καὶ ὅλων τῶν κοινοτήτων.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Δὲν θά σταθῶ στὰ εἰδικὰ προβλήματα τῶν τριῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαίδευσης μας. Θ' ἀσχοληθῶ μόνο μὲ γενικὰ προβλήματα, στὰ ὁποῖα χρειάζεται λήψη μιᾶς πολιτικῆς ἀπόφασης.

Ἡ προσπάθεια, ποὺ γίνεται γιὰ ἐκπαιδευτικὴ πρόοδο καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἐκπαίδευσης σ' ὅλες τὶς βαθμίδες σκοντάφτει σὲ ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Οἱ διευθύνσεις Δημοτικῆς, Μέσης καὶ Τεχνικῆς ἐκπαίδευσης δὲν διαθέτουν τὸ πιὸ ἀπαραίτητο εἰδικὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν ἐπεξεργασία καὶ λύση τῶν προβλημάτων καὶ τὴ συνεχῆ ποιοτικὴ βελτίωση τῆς παιδείας. Γιὰ τὴ σύνταξη ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, τὸν καθορισμὸ τῆς ὕλης, τὴν ἐπιλογὴ καὶ συγγραφὴ διδαχτικῶν βιβλίων, τὴ ριζικὴ βελτίωση τῶν μεθόδων διδασκαλίας χρησιμο-

ποιοῦνται καὶ ἀπὸ τὶς τρεῖς Διευθύνσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀντικανονικὰ οἱ ἐπιθεωρητὲς ἢ ἀποσποῦνται καθηγητές ποὺ στὶς περισσότερες περιπτώσεις δὲν ἔχουν εἰδίκευση Ὑπηρεσία προγραμματισμοῦ δὲν ὑπάρχει ἀκόμα στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας χωρὶς τὴ δημιουργία τῶν ἀναγκαίων εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας δὲν πρέπει νά περιμένουμε οὐσιαστικὴ βελτίωση σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς ἐκπαίδευσης. Καὶ πρέπει νὰ ποῦμε πὼς χρειάζεται ἕνα τεράστιο ἔργο καὶ συνεχὴς προσπάθεια πολλῶν χρόνων γιά σταθερὴ πρόοδο καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἐκπαίδευσης μας. Ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐπανδρώνει τὶς τρεῖς διευθύνσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μὲ τὶς ἀναγκαῖες εἰδικὲς ὑπηρεσίες ἀπὸ κακῶς νοούμενη οἰκονομία. Γιατὶ ἡ δουλειὰ 5000 ἐκπαιδευτικῶν καὶ 110 χιλιάδων μαθητῶν χωλαίνει, ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ὀρθῆς καθοδήγησης καὶ στοιχειωδῶν μεταρρυθμίσεων καὶ ἀλλαγῶν σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα, τὴ διδαχταία ὕλη, τὰ σχολικὰ βιβλία, τὴν ὀρθὴ κατανομὴ τῆς ὕλης στὰ 12 χρόνια τῆς ἐκπαίδευσης. Ἡ ἀποδοτικότητα τῆς ἐργασίας στὰ σχολεῖα θὰ αὐξανόταν σημαντικὰ ἀπὸ τὴν ἔγκαιρη λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων ἀπὸ ἕνα ἐπιτελεῖο εἰδικῶν στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Σήμερα τὸ βάρος ποὺ σηκώνουν οἱ 3 Διευθύνσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἶναι ἀσήκωτο καὶ ἀνθρωπίνως ἀδύνατο νά ἀνταποκριθοῦν στὶς πολλαπλὲς ἀνάγκες ποιοτικῆς βελτίωσης σ' ὅλες τὶς βαθμίδες καὶ σ' ὅλα τὰ μαθήματα.

Ἐπειδὴ μιλᾶμε γιά μεταρρύθμιση καὶ ποιοτικὴ βελτίωση, θἄθελα νὰ ἐπαναλάβω μιὰ πρόταση μας γιὰ ἀναδιάρθρωση τῆς 12χρονης ἐκπαίδευσης μας, ποὺ θὰ λύσει πολλὰ προβλήματα. Ἡ πρόταση μας ἦταν καὶ εἶναι νὰ περιοριστεῖ ἡ στοιχειώδης ἐκαπαίδευση στὰ 5 χρόνια καὶ νὰ αὐξηθεῖ ἡ φοίτηση στὰ Λύκεια καὶ στὶς Τεχνικὲς σχολὲς στὰ 4 χρόνια. Δηλαδὴ θὰ ἔχουμε 8 χρόνια ἐνιαίας γενικῆς μόρφωσης. Πέντε στὸ δημοτικὸ καὶ 3 στὸ Γυμνάσιο. Καὶ θὰ ἔχουμε 4 χρόνια κατ' ἐπιλογὴν ἐκαπαίδευση στὰ Λύκεια καὶ στὶς Τεχνικὲς σχολές ἢ καὶ 3 στὶς Ἐπαγγελματικὲς σχολές.

Ἡ λογικὴ τῆς πρότασης αὐτῆς στηρίζεται στὰ ἀκόλουθα :

(α) Πέντε χρόνια εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ καλυφθεῖ ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευση, ἡ ὅλη της ἔννοῶ. Ἰδιαίτερα μὲ τὴ γενίκευση τοῦ θεσμοῦ τῶν νηπιαγωγείων καὶ τὴ βελτίωση τῶν διδαχτικῶν μεθόδων μὲ ἐποπτικὰ μέσα, τὴν τηλεόραση, τὰ φὶλμ, κ. ἄ. Σημειωτέον ὅτι σὲ πάρα πολλὲς χῶρες ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευση εἶναι 4 χρόνια. Ὁ ἕκτος χρόνος στὸ δημοτικὸ ἀποτελεῖ σήμερα, ποὺ τὰ 94% τῶν παιδιῶν πηγαίνουν γυμνάσιο, ἀδικαιολόγητο σπατάλη πολύτιμου χρόνου τῶν παιδιῶν.

(β) Μετὰ τὰ 5 χρόνια τῆς στοιχειώδους στὴν ἡλικία τῶν 11 χρόνων πρέπει ν' ἀναλαμβάνουν τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν ἐκπαιδευτικοὶ εἰδικευμένοι στὸ μάθημα ποὺ διδάσκουν. Δάσκαλοι ἢ καθηγητές, δὲν ἔχει σημασία, ἀλλὰ εἰδικευμένοι στὰ διάφορα μαθήματα : Ἑλληνικῶν, φυσικῆς βιολογίας, μαθηματικῶν, ἀγγλικῶν, κ.ἄ.

(γ) Ὁ τρίτος καὶ σπουδαιότερος λόγος εἶναι ὅτι τὰ παιδιὰ στὸ Λυκειακὸ κύκλο σήμερα εἶναι τρομερὰ βαρυφορτωμένα. Καὶ ἡ ὕλη τοῦ Λυκείου πρέπει νά γίνεται σὲ 4 χρόνια. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς τεχνικὲς σχολές. Ἰδιαίτερα σήμερα μὲ τὴν καθιέρωση τῶν Λυκείων Ἐπιλογῆς Μαθημάτων (ΛΕΜ) ἡ ἀνάγκη αὐτὴ μεγαλώνει ἀκόμα περισσότερο. Γιατὶ τὰ μαθήματα τοῦ βασικοῦ κορμοῦ περιορίζονται στὰ 75% τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

Ὁ τέταρτος χρόνος τοῦ Λυκείου σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν δυνατότητα ἐπιλογῆς

μαθημάτων, ἀνάλογα μὲ τὴν κλίση τοῦ μαθητῆ ἴσως καὶ μὲ τὸν σκοπὸ του, θὰ ἐξουδετερώσουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἀνάγκη φροντιστηρίων γιὰ συμπλήρωση τῆς μόρφωσης σὲ ὁρισμένα μαθήματα.

Ἕνα σοβαρὸ πρόβλημα γιὰ τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση μας εἶναι τὰ μονοδιδάσκαλα καὶ διδιδάσκαλα σχολεῖα τῶν μικρῶν χωριῶν. Ἀπὸ τὰ 434 δημοτικὰ σχολεῖα μας πέρα ἀπὸ τὰ μισά, τὰ 233, εἶναι μονοδιδάσκαλα, διδιδάσκαλα καὶ τριδιδάσκαλα.

Ὁ βασικὸς λόγος εἶναι ὅτι στὶς ἀγροτικὲς περιοχές ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν μειώθηκε στὰ τελευταῖα 15 χρόνια στὸ μισό, ἀπὸ 48 χιλιάδες μαθητὲς σὲ 24 χιλιάδες μαθητές.

Ὅλοι καταλαμβαίνουμε ὅτι οἱ μαθητὲς τῶν μονοδιδασκάλων καὶ διδασκάλων δημοτικῶν σχολείων ὑστεροῦν σημαντικὰ καὶ θὰ ὑστεροῦν ἀκόμα περισσότερο ὅταν βελτιωθοῦνοἱ μέθοδοι διδασκαλίας. Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐπισήμαναν τὴν ἀνάγκη νὰ δημιουργηθοῦν περιφερειακὰ δημοτικὰ σχολεῖα πολυδιδάσκαλα, ὅπου θὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ νέες μέθοδοι διδασκαλίας, ἀφοῦ ἐφοδιασθοῦν καὶ μὲ τὰ κατάλληλα ἐποπτικὰ μέσα.

Ἀλλὰ ἡ Κυβέρνηση ἢ ἐγκατέλειψε τὸ σχέδιο γιά περιφερειακὰ πολυδιδάσκαλα σχολεῖα ἢ δείχνει καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα τὴ συνηθισμένη ἀναβλητικότητα καὶ ἀναποφαστικότητα. Ἔτσι τὸ ζήτημα διατηρεῖται καὶ ὀξύνεται συνεχῶς, ἐνῶ χιλιάδες παιδιὰ ἔχουν ἐλλειπῆ στοιχειώδη ἐκπαίδευση μὲ σοβαρὲς ἐπιπτώσεις στὸ ἐπίπεδο τῶν πρώτων γυμνασιακῶν τάξεων.

Ὁ ὀργανικὸς χωρισμὸς τῶν δύο κύκλων τῆς Μέσης ἐκπαίδευσης, τοῦ γυμνασιακοῦ καὶ λυκειακοῦ καὶ ἡ δημιουργία νέων περιφερειακῶν τριτάξεων Γυμνασίων, ὅπως στὴν Ἀθηαίνου, τό Δάλι, τὸ Ἀκάκι, ἦταν ἕνα σημαντικὸ βῆμα γιὰ μιὰ πιὸ ἐπιστημονικὴ ἀναδιάρθρωση τῆς ἐκπαίδευσης. Δυστυχῶς ὑπάρχουν δισταγμοί, ἀναβολὲς καὶ ἀντιδράσεις γιὰ τὸν διοικητικὸ χωρισμὸ τῶν Γυμνασίων ἀπὸ τὰ Λύκεια. Πρέπει πιὰ νὰ κατανοηθεῖ, καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ὅτι τὸ τριτάξιο Γυμνάσιο ἔγινε σχολεῖο ἐνιαίας γενικῆς μόρφωσης χωριστοῦ τύπου, μὲ τὰ δικά του προβλήματα, ποὺ πρέπει νὰ λυθοῦν χωριστά, καὶ σὲ συνδυασμὸ τόσο μὲ τὴ δημοτικὴ ὅσο καὶ τὴν λυκειακὴ ἐκπαίδευση. Γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀποκτήσει τὴν αὐτονομία του.

Ὅπως τονίσαμε καὶ ἄλλες φορές, ἡ φοίτηση στὸ Τριτάξιο γυμνάσιο πρέπει νὰ γίνει ὑποχρεωτικὴ γιὰ ὅλα τὰ παιδιά. Σήμερα τὰ 25% τῶν παιδιῶν δὲν τελειώνουν τὴν τρίτη γυμνασίου. Ἔτσι γι' αὐτὰ τὰ παιδιὰ κλείνεται γιά πάντα ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴ—τεχνικὴ ἐκπαίδευση. Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά μελετήσουν τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα ἴσως τὸ σοβαρότερο πρόβλημα ποὺ ἔχουμε στὴν ἐκπαίδευση μας, ποὺ ἐπηρεάζει σοβαρὰ τὸ πολιτιστικὸ καὶ τὸ τεχνικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ μας. Εἴμαστε ἡ μόνη Εὐρωπαϊκὴ χώρα ποὺ ἔχουμε μόνο 6χρονη ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευση. Ὅλες οἱ ἄλλες ἔχουν 8χρονη ἢ 9χρονη. Ἐν τῶ μεταξὺ μιὰ διακυβερνητικὴ ὑπηρεσία ἀπό τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, Ἐργασίας καὶ τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ, καὶ ἴσως καὶ τὴν Ἀρχὴ Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως πρέπει νὰ μελετήσουν ἀμέσως τὸ πρόβλημα τῆς ἐπαγγελματικῆς κατάρτισης τῶν 2.500 παιδιῶν ποὺ κάθε χρόνο ἐγκαταλείπουν τὸ σχολεῖο πρὶν ἀπὸ τὴν Γ΄ Γυμνασίου. Τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἶναι 12—15 χρόνων καὶ θὰ μποροῦσαν ν' ἀποτελέσουν μιὰ σοβαρὴ πηγὴ εἰδικευμένων ἐργατῶν.

Ἡ Τεχνικὴ καὶ Ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευση γνώρισε μιὰ δυναμικὴ ἀνάπτυξη στὰ τελευταῖα 10 χρόνια. Ἰδιαίτερα μετὰ τὸ 1974. 20% τῶν παιδιῶν τῆς

Μέσης 'Εκπαίδευσης φοιτοῦν σὲ Τεχνικὲς Σχολές. 'Υπάρχουν πολλὰ περιθώρια ἀνάπτυξης της, ὥστε νά ἱκανοποιηθοῦν καλύτερα οἱ αὐξανόμενες ἀνάγκες τῆς ἀναπτυσσόμενης Κυπριακῆς οἰκονομίας. Δυστυχῶς στὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια παρατηρεῖται πάλι μιὰ στασιμότητα στὴν ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης, γιατὶ τὸ κράτος καθυστερεῖ τὴν δημιουργία νέων τεχνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν σχολῶν. 'Η νέα τεχνικὴ σχολὴ Λευκωσίας, ποὺ ἐλπίζεται νὰ τελειώσει ὡς τό Σεπτέμβρη, θὰ βοηθήσει σημαντικά. 'Η Κυβέρνηση θὰ δαπανήσει γι' αὐτὴ μόνο 77 χιλιάδες λίρες τὸ 1981 γιὰ τὸν ἐξοπλισμό της, ἐνῶ ἡ Σχολὴ χτίζεται μὲ δωρεὰν τῆς ΕΜΕ.

Μιὰ μεγάλη καὶ σοβαρὴ ἀδυναμία τῆς τεχνικῆς μας ἐκπαίδευσης εἶναι ὁ μικρὸς ἀριθμός μαθητριῶν ποὺ ἔχει. Στὸν περσινὸ χρόνο οἱ μαθήτριες σ' ὅλη τὴν Κύπρο στὴν τεχνικὴ ἐκπαίδευση ἦταν μόνο 290, δηλ. τὸ 8% τῶν παιδιῶν ποὺ φοιτοῦσαν στὴν Τεχνικὴ ἐκπαίδευση, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν σ' ὅλη τὴν Μέση 'Εκπαίδευση ἦταν ἐλαφρὰ μεγαλύτερος ἀπό τὸν ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν στὴ μέση ἐκπαίδευση.

Τὸ κράτος ὀργάνωσε μεγαλεπήβολες συγκεντρώσεις γιὰ τὴ δεκαετία τῶν ἴσων δικαιωμάτων τῆς Γυναίκας καὶ ἀκούσαμε σ' αὐτὲς συγκινητικοὺς λόγους ἰδίως ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους. Δὲν ἔκανε ὅμως τίποτε ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ δώσει ἴσες εὐκαιρίες γιὰ ἐπαγγελματικὴ καὶ τεχνικὴ μόρφωση τῶν κοριτσιῶν. Δὲν εἶναι τυχαῖο πὼς οἱ μορφωμένες κοπέλες εἶναι σήμερα ἀντικείμενο τῆς πιὸ ἄγριας ἐκμετάλλευσης στὴν ἀγορά. Σ' αὐτὸ βοηθᾶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ἔλλειψη ἐπαγγελματικῆς κατάρτισης.

Χωρὶς καμμιὰ καθυστέρηση τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα πρέπει νὰ μελετήσουν τὸ πρόβλημα τῆς δημιουργίας ἐπαγγελματικῶν καὶ τεχνικῶν σχολῶν γιὰ κορίτσια. Εἶναι παράλογη σπατάλη γιὰ τὴν Κύπρο σήμερα νὰ τελειώνουν 3.500 κορίτσια τὸ χρόνο, τὴν Στ'. τάξη τῆς Μέσης 'Εκπαίδευσης καὶ ἀπ' αὐτὰ μόνο 100 νὰ παίρνουν ἐπαγγελματικὴ καὶ τεχνικὴ μόρφωση. Αὐτὴ ἡ ἀδικαιολόγητη σπατάλη ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἔλλειψης προγραμματισμοῦ καὶ ὀρθολογισμοῦ στὴν ἐκπαίδευση μας. Αὐτὸ γινόταν καὶ γιὰ τ' ἀγόρια πρὶν ἀπὸ τὴν δεκαετία τοῦ 1960.

Δυστυχῶς στὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως δὲν προνοεῖται οὔτε φέτος ποσὸ γιὰ ἀνοικοδόμηση στὴν ἐλεύθερη περιοχὴ τῆς 'Αμμοχώστου, ὅπου ὑπάρχει ἀπόλυτη ἀνάγκη μιᾶς Τεχνικῆς—'Επαγγελματικῆς Σχολῆς. 'Η περιοχὴ ἔχει γυμνάσιο, δὲν ἔχει ὅμως 'Επαγγελματικὴ καὶ Τεχνικὴ Σχολή. Μετὰ τὸ κλείσιμο τῆς Τεχνικῆς σχολῆς 'Αμμοχώστου δὲν δημιουργήθηκε παρόμοια σχολὴ στὴν περιοχή.

Γενικὰ ὁ Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως περιλαμβάνει μόνο 586.500 λίρες γιὰ τὴν ἐκπαίδευση, δηλ. οὔτε 1,5% τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν. Αὐτὸ ἔχει σοβαρὲς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις πάνω στὰ προγράμματα ἐκπαιδευτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης.

Οἱ ἄμεσες ἀνάγκες γιὰ ἀνάπτυξη τῆς προδημοτικῆς, τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης, γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση περιφερειακῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τριτάξιων γυμνασίων, γιὰ τὴ δημιουργία μαθητικῶν λεσχῶν μέ κύκλους ἐνδιαφερόντων, καὶ γιὰ μιὰ στοιχειώδη πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη θά ἀπαιτοῦσαν τριπλάσιο ἢ τετραπλάσιο ποσό, δηλ. διάθεση τοῦ 5% περίπου τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τὸν Ταχτικὸ Προϋπολογισμὸ διατίθενται πάνω ἀπὸ 15% γιὰ τὴ λειτουργία τῆς ἐκπαίδευσης. 'Η δαπάνη, ὅμως, αὐτὴ θὰ ἦταν πολὺ πιὸ ἀποδοτικὴ ἂν γίνονταν ὁρισμένα ἔργα ὑποδομῆς, σὰν αὐτὰ ποὺ ἀναφέραμε ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Θὰ ἤθελα νὰ θίξω δυὸ ἀκόμα σοβαρὰ ζητήματα στὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση ἐπιδεικνύει μιὰ ἀκατανόητη ἀναβλητικότητα καὶ ἀναποφασιστικότητα.

Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ πολυθρύλητο πιὰ ζήτημα τῆς ἵδρυσης πανεπιστημίου, ποὺ ἐνέχει γιὰ τὴν Κύπρο τεράστια πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ σημασία. Ἡ Βουλὴ συζήτησε τὸ θέμα αὐτὸ πρόσφατα καὶ ἐνέκρινε ὁμόφωνα ἕνα σύντομο, ἀλλὰ περιεκτικὸ καὶ οὐσιαστικὸ ψήφισμα. Ὑπάρχουν ἀπὸ καιρὸ δυὸ σοβαρὲς μελέτες γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἀναμένουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νά πάρει ἀποφάσεις, νὰ καταρτίσει συγκεκριμένο σχέδιο καὶ νὰ προχωρήσει στὴν ἐξασφάλιση τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ὑλικῶν μέσων γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ θὰ ἔχει πολύπλευρες θετικὲς ἐπιπτώσεις στὴν πρόοδο καὶ εὐημερία τῆς Κύπρου.

Τὸ δεύτερο ζήτημα ἀφορᾶ τὴν πολιτιστική μας ἀνάπτυξη. Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1974 ὑπάρχουν συγκεκριμένα σχέδια γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση στὴ Λευκωσία ἑνὸς κρατικοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου μὲ κρατικὴ πινακοθήκη, βιβλιοθήκη καὶ αἴθουσα πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων. Μετὰ τὸ Πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ δὲν μποροῦσε νὰ πραγματοποιηθεῖ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὸ 1978 θὰ μποροῦσε νὰ προγραμματισθεῖ ἡ ἀνοικοδόμηση του. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν κατανοεῖ πόσο ζωτικὴ εἶναι αὐτὴ ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν Κύπρο, ποὺ σήμερα ἔχει 7.500 ἀποφοίτους Μέσων Σχολῶν τὸ χρόνο καὶ τουλάχιστο 2 χιλιάδες ἀποφοίτους Πανεπιστημίου τὸ χρόνο. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ πολιτιστικὸ κέντρο, ἡ Κύπρος χρειάζεται ἕνα Κρατικὸ Ὠδεῖο, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰναι καὶ αὐτοσυντήρητο, καὶ νὰ συνδυασθεῖ καὶ μὲ μιὰ κρατικὴ ὀρχήστρα. Αὐτὸ ποὺ ἔκανε ὁ ἀείμνηστος Σόλων Μιχαηλίδης πρὶν 50 σχεδὸν χρόνια τὸ 1934, στὴ Λεμεσό, χωρὶς καμιὰ βοήθεια, δὲν ἀποφασίζει νὰ τὸ κάνει τὸ κράτος μας σήμερα, ποὺ ἡ Κύπρος διαθέτει ἀρκετοὺς μουσικοὺς διεθνοῦς φήμης, ποὺ ζοῦν καὶ διαπρέπουν στὸ ἐξωτερικό, γιατὶ ἡ Κύπρος δὲν διαθέτει ἡ ἴδια κρατικὸ ὠδεῖο.

Τὸ κράτος, γενικά, ἔχει ὑποχρέωση νά ἐνισχύσει, νὰ ἐνθαρρύνει καὶ νὰ ὑποστηρίξει τὶς καλὲς τέχνες καὶ τὴ λογοτεχνικὴ παραγωγή. Αὐτοί, προπαντός, ποὺ μιλοῦν συνεχῶς γιὰ τὴν ἐθνική μας ταυτότητα, ἂς κανανοήσουν ὅτι ἡ ὀντότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ δὲν μπορεῖ νὰ οἰκοδομηθεῖ μὲ τὴ βιομηχανικὴ καὶ τουριστικὴ ἀνάπτυξη μόνο. Ἡ πολιτιστικὴ πρόοδος πρέπει ν' ἀποτελεῖ ἕνα βασικὸ σκοπὸ καὶ συμπλήρωμα τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Γι' αὐτὸ ἕνα μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀνάπτυξης, πρέπει νὰ διατίθεται γιὰ σκοποὺς πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης, ποὺ πρέπει νὰναι σταθερὴ καὶ ἰσόρροπη, ἀνάλογη μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε,

Ἐπιτρέψετε μου ν' ἀναφερθῶ σύντομα καὶ σ' ἕνα βασικὸ θέμα τῆς Ἐπαρχίας Λευκωσίας, τὸ ὑδατικό, τὸ ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση δὲν ἀντιμετωπίζει μὲ τὴν πρέπουσα σοβαρότητα καὶ προγραμματισμένα. Ὅλοι ξέρουμε πόσο ὀξὺ ἦταν τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ ὑδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας. Κυρίως τῆς πόλης, ἀλλὰ καὶ πολλῶν χωριῶν τῆς ἐπαρχίας. Ἐπίσης ἡ ὕπαιθρος τῆς ἐπαρχίας ἀντιμετωπίζει ὀξὺ θέμα ἄρδευσης, ἀκόμα καὶ σὲ περιοχές, ὅπου ὑπάρχει παραδοσιακὴ ἀγροτικὴ παραγωγὴ βασισμένη στὴν ἄρδευση. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ σὲ μεγάλο βαθμὸ ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη τῶν κατάλληλων ἔργων, σὲ ἀκατανόητη ἀδιαφορία καὶ ἀμπέλεια τῆς Κυβέρνησης νὰ λύσει τὸ πρόβλημα ριζικὰ καὶ ὁλοκληρωμένα.

Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ 5 ποταμοὶ τῆς ἐπαρχίας μας, ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Μαχαιρᾶ καὶ τὸ Τρόοδος καὶ βρίσκονται σὲ μικρὴ σχετικὰ ἀπόσταση ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἔχουν μέση ροὴ τὸ χρόνο δεκάδες ἑκατομμύρια τόνους νερό.

Ἂν τό μισὸ ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἀποθηκευόταν σὲ ὑδατοφράχτες καὶ χρησιμοποιόταν ὀρθολογιστικά, ἀφήνοντας τὸ ἄλλο μισὸ γιὰ ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑπογείων ὑδάτων, θὰ μποροῦσαν νά ἱκανοποιηθοῦν ὅλες οἱ σημερινὲς ὑδρευτικὲς ἀνάγκες, οἰκονομικὰ καὶ μὲ ἄριστης ποιότητας νερό, καὶ θὰ ἀρδεύονταν, ἐπίσης οἰκονομικά, δεκάδες χιλιάδες στρέμματα. Ἀντὶ αὐτοῦ ἡ Κυβέρνηση μεταφέρει τώρα νερὸ στὴ Λευκωσία ἀπὸ τὸ Πεντάσχοινο καὶ Βασιλικό, δηλ. ἀπὸ μιὰ περιοχὴ ποὺ προμηθεύει νερὸ στὴ Λάρνακα καὶ τὴν Ἀμμόχωστο, ποὺ ἔχουν μεγαλύτερη ἔλλειψη νερῶν ἀπὸ τὴ Λευκωσία. Τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ μελετᾶται κατασκευὴ τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ, ποὺ θὰ στοιχίσει 100 ἑκατομμύρια λίρες, γιὰ νὰ διοχετευθεῖ νερὸ σ' αὐτὲς τὶς περιοχὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες φέρνει νερὸ στὴ Λευκωσία. Δηλ. ἡ Κυβέρνηση φέρνει στὴ Λευκωσία νερὸ ἀπὸ μιὰ μακρυνὴ περιοχή, στὴν ὁποία χρειάζεται νὰ πάρει νερὸ μὲ τὸ Νότιο Ἀγωγό.

Κι' ὅμως 15 μίλια ἀπὸ τὴ Λευκωσία οἱ ποταμοὶ τοῦ Ἀκακιοῦ καὶ τῆς Περιστερώνας ἔχουν μέση ροὴ 26 ἑκ. τόνους νερὸ τὸ χρόνο. Ὅταν θὰ βγεῖ καλὸς ὑπολογισμὸς φαίνεται ὅτι εἶναι πάνω ἀπὸ 30 ἑκ., ἀφήνοντας τὰ χρόνια τῆς πολυομβρίας τῆς περασμένης δεκαετίας.

Ἔστω καὶ καθυστερημένα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νά μελετήσει καὶ ν' ἀποφασίσει ἕνα γενικὸ καὶ ὁλοκληρωμένο ὑδατικὸ σχέδιο γιὰ τὴν Ἐπαρχία Λευκωσίας, ὅπως ἔκανε καὶ μὲ τὴν Πάφο. Πρόκειται γιὰ μιὰ τεράστια πηγὴ πλούτου ποὺ δὲν χρησιμοποιεῖται ὀρθολογιστικὰ καὶ οἰκονομικά, πρός μεγάλη ζημιὰ τῆς οἰκονομίας μας καὶ τῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου.

Βασικὴ προϋπόθεση γιά νὰ γίνει αὐτὸ εἶναι νά ξεπεραστοῦν ὅλα τὰ νομικὰ ἐμπόδια, νὰ ἐθνικοποιηθοῦν τὰ νερὰ καὶ νὰ δημιουργηθεῖ μιὰ ἐνιαία ἀρχὴ ὑδάτων, ὅπως ζητοῦν ἀπὸ χρόνια τώρα οἱ ἀγροτικὲς ὀργανώσεις.

Τελειώνοντας θέλω νὰ τονίσω, ὅ,τι κατανοοῦμε πλήρως τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντίκρυσε τὸ κράτος, ὕστερα ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ τὴ μεγάλη καταστροφὴ ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ κατοχή, ἀπὸ τὴν προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων ἀνθρώπων.

Πιστεύουμε, ὅμως, πὼς σήμερα τὸ κράτος εἶναι σὲ θέση νὰ ἱκανοποιήσει καὶ τὶς κοινωνικὲς ἀνάγκες τῶν προσφύγων καὶ τὰ ἀναπτυξιακὰ προγράμματα— οἰκονομικά, κοινωνικὰ καὶ πολιτιστικά. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξει ὀρθὴ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ καὶ ὀρθολογιστικὴ ἀνάπτυξη τῶν κρατικῶν πόρων, ὄχι σὲ βάρος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ σὲ βάρος τοῦ συσσωρευμένου πλούτου καὶ τῶν ὑπερκερδῶν, ποὺ πραγματοποιοῦνται μὲ πρωτοφανὴ ρυθμό. Σὲ καιροὺς τόσο, δύσκολους γιά τὸ λαό, δὲν πρέπει νά ἐπιτρέπει τὸ κράτος τὴν κερδοσκοπία καὶ αἰσχροκέρδεια. Ἂν αὐτὸ γίνει, τότε θὰ ὑπάρξουν ἀρκετοὶ πόροι γιὰ τὰ ζωτικὰ ἀναπτυξιακὰ ἔργα ποὺ ζητοῦμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εὐχαριστῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Σαββίδη καὶ παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Ἱεροδιακόνου νὰ προσέλθει στὸ Βῆμα.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κυπριακὴ οἰκονομία τὰ τελευταῖα χρόνια ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀδυναμιῶν της ἄρχισε νὰ ἔχει σοβαρὲς καὶ ἐπικίνδυνες πληθωριστικὲς πιέσεις. Φαίνεται ὅμως πὼς αὐτὸ τὸ σοβαρὸ γεγονὸς δὲν ἔτυχε τῆς ἀνάλογης προσοχῆς κατὰ τὴν προετοιμασία τῶν Προϋπολογισμῶν.

Καὶ τοῦτο διότι ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς ἔχει προϋπολογισθέντα ἔσοδα £180 ἐκ. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ποσὸ τὰ £169 ἐκ. ὑπολογίζονται σὰν ἔξοδα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Μένουν μόνο £11 ἐκ. ποὺ προβλέπεται νὰ μεταφερθοῦν στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως μὲ τὴ σειρά του προβλέπει ἔξοδα £40 ἐκ. Δηλαδὴ παρουσιάζει ἕνα ἔλλειμμα τοῦ ὕψους τῶν £29 ἐκ. Μὲ ἄλλα λόγια οἱ Προϋπολογισμοὶ εἶναι ἐλλειμματικοί. Καὶ ἐλλειμματικοὶ προϋπολογισμοὶ σημαίνει πληθωριστικοὶ προϋπολογισμοί. Ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς λόγους ποὺ καταψήφισα πέρσι τοὺς προϋπολογισμοὺς ἦταν ἡ ἔλλειψη ὁποιασδήποτε προσπάθειας ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ περιορίσει τὰ ἔξοδά της.

Ἕνας ἀπὸ τούς βασικοὺς λόγους γιὰ τὸ ὅτι οἱ προϋπολογισμοὶ εἶναι πληθωριστικοὶ ὀφείλεται στὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀπότυχε μέχρι σήμερα καὶ ἀποτυγχάνει καὶ μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὺς νὰ προγραμματίσει στά σοβαρὰ νὰ ἐλέγξει τὰ ἔξοδά της. Καὶ ὅταν λέμε νὰ ἐλέγξει τὰ ἔξοδα της δὲν ἐννοοῦμε νά περιορίσει τὰ παραγωγικὰ καὶ ἀναπτυξιακὰ ἔξοδα. Ἐννοοῦμε νὰ συμπιέσει τὰ καταναλωτικά.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς προβλέπει ἔξοδα £169 ἐκ. τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ κανόνα καταναλωτικά. Βέβαια τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔξοδα εἶναι ἀνελαστικά. Ὅμως ὑπάρχουν πάρα πολλὰ κονδύλια ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ συμπιεστοῦν σημαντικά. Ὑπάρχουν ἄλλα κονδύλια ποὺ εἶναι δύσκολο νὰ χαρακτηριστοῦν ὁτιδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ σπατάλες.

Γιὰ παράδειγμα : Τὸ 1979 οἱ δαπάνες συντηρήσεως τοῦ Προεδρικοῦ ἀνῆλθαν στὶς £29,000. Γιὰ τὸ 1981 γιὰ τὶς ἴδιες ὑπηρεσίες προϋπολογίστηκαν δαπάνες τοῦ ὕψους τῶν £88,000. Δηλαδὴ μέσα σὲ δυὸ χρόνια παρουσιάζεται μιὰ αὔξηση γιά συντήρηση τοῦ Προεδρικοῦ πέραν τοῦ 200%. Ἀνάφερα ἁπλῶς ἕνα συγκεκριμένο παράδειγμα. Παρόμοια ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα ποὺ φανερώνουν τὴν τάση τῆς Κυβέρνησης γιὰ αὔξηση τῶν καταναλωτικῶν ἐξόδων της καὶ γιὰ ἔλλειψη ὁποιουδήποτε σοβαροῦ καὶ πειστικοῦ προγραμματισμοῦ γιὰ τὴν πολυδιακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς λιτότητας.

Ἡ μείωση τοῦ ρυθμοῦ ἐπενδύσεων καὶ κατὰ συνέπεια ἡ πτώση τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως ἄρχισε νὰ παίρνει ἀνησυχητικὲς διαστάσεις. Ἐξίσου ἀνησυχητικὸ ὅμως εἶναι πὼς μέ τὴν παρουσίαση τῶν προϋπολογισμῶν ὅπως καὶ μὲ τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἡ Κυβέρνηση φαίνεται νά σταματᾶ στὸ στάδιο τῶν διαπιστώσεων. Δέχεται μᾶλλον παθητικὰ αὐτή τὴν ἐξέλιξη χωρὶς νὰ προχωρεῖ στὴ διαμόρφωση οἰκονομικῆς πολιτικῆς πρὸς ἀντιμετώπισή τοῦ προβλήματος. Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ διαμορφώσει καὶ προωθήσει οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ νὰ ἐνθαρρύνεται ἡ τόνωση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων. Πιὸ συγκεκριμένα θὰ πρέπει νά ἐνθαρρυνθοῦν :

(α) Ἡ ἵδρυση ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν μονάδων.

(β) Ἡ ἵδρυση βιομηχανιῶν μὲ μεγάλη προστιθέμενη ἀξία ποὺ νὰ ἀντικαθιστοῦν εἰσαγόμενα προϊόντα.

(γ) Νὰ ἐνθαρρυνθοῦν ἐπενδύσεις γιὰ ἐξοικονόμηση ἐνέργειας.

(δ) Ἕνεκα τοῦ συνεχῶς αὐξανόμενου ἐπιστημονικοῦ ὑλικοῦ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν βιομηχανίες ὑψηλῆς τεχνολογίας.

(ε) Νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ ἵδρυση δημοσίων ἑταιρειῶν ποὺ νὰ ἐπιτρέπουν στὸ κοινὸ νά συμμετέχει στὶς ἐπενδύσεις. Μιὰ τέτοια ἐξέλιξη θά εἶχε καὶ σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἐνθάρρυνση τῆς ἀποταμίευσης καὶ τὴ δημιουργία κεφαλαιαγορᾶς.

Ὅπως ἔχουν τώρα τὰ πράγματα ἡ ἀποταμίευση ἀποθαρρύνεται. Γιατὶ ὁ τόκος ποὺ παίρνει ὁποιοσδήποτε πολίτης ποὺ ἀποταμιεύει εἶναι ἀρνητικὸς καὶ ἄδικος. Στὴν πραγματικότητα ὅταν ἀποταμιεύει κανεὶς χάνει ἀντὶ νὰ κερδίζει. Γιατὶ τὸ ἐτήσιο ποσοστὸ πληθωρισμοῦ εἶναι κατὰ πολὺ ψηλότερο ἀπὸ τὸν τόκο ποὺ παίρνει. Μὲ τὴν ἵδρυση δημόσιων ἑταιρειῶν θὰ δίνεται ἡ εὐκαιρία στοὺς πολίτες ποὺ ἀποταμιεύουν νὰ ἐπενδύσουν τὶς ἀποταμιεύσεις τους ἀγοράζοντας μετοχὲς σὲ τέτοιες ἑταιρεῖες. Πρόσθετα ὅμως καὶ ἴσως πιὸ σημαντικὸ μιὰ τέτοια ἐξέλιξη καλλιεργεῖ ἀρχὲς οἰκονομικῆς δημοκρατίας ἀφοῦ οἱ ἐπενδύσεις θά βρίσκονται σὲ πολλὰ χέρια.

Ἐδῶ θἄθελα νὰ τονίσω τὸ φοβερὸ σφάλμα ποὺ ἔγινε μὲ τὴν ἑταιρεία λιπασμάτων. Ἡ ἑταιρεία αὐτὴ ἀποτελεῖ μιὰ κλασσικὴ περίπτωση ποὺ ἔπρεπε νά ἦταν δημόσια. Καὶ ὅμως ἕνας τόσο ζωτικὸς οἰκονομικὸς τομέας ποὺ ἀφορᾶ ἄμεσα ὅλους τούς ἀγρότες ἀφέθηκε νά τὸν ἐκμεταλλευτεῖ μιὰ οὐσιαστικὰ ἰδιωτικὴ ἑταιρεία.

Ἔρχομαι τώρα στὸ φόρο εἰσοδήματος. Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς ἕνεκα τοῦ αὐξημένου πληθωρισμοῦ τὰ τελευταῖα χρόνια ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρηση τοῦ συστήματος γιὰ ἀνακούφιση τῶν μεσαίων καὶ χαμηλὰ ἀμειβόμενων τάξεων. Γι' αὐτὸ ὑποστηρίζουμε :

α) Τὴν αὔξηση τοῦ κατώτερου ἀφορολόγητου εἰσοδήματος καὶ τὴν ἀναπροσαρμογὴ τῶν κλιμάκων ἀντιστοίχως.

(β) Τὴν αὔξηση τῶν φορολογικῶν ἐκπτώσεων γιὰ ἐξαρτώμενα πρόσωπα.

(γ) Τὴν ἐξίσωση τοῦ συντελεστῆ ἐκπτώσεων κερδαινόμενου εἰσοδήματος τῶν αὐτοεργοδοτουμένων μὲ τοὺς ἐργοδοτουμένους. Ἂν ὑπάρχει φοροδιαφυγὴ στὴν περίπτωση τῶν αὐτοεργοδοτουμένων νὰ παταχθεῖ ἡ φοροδιαφυγή. Μὲ τὸ ὅτι ὑπάρχει διαφορετικὸς συντελεστὴς ἐκπτώσεως δὲν λύεται τὸ πρόβλημα στὶς περιπτώσεις φοροδιαφυγῆς ἐνῶ ἀποτελεῖ δυσμενῆ διάκριση ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει φοροδιαφυγή.

Βέβαια μὲ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ συστήματος τοῦ φόρου εἰσοδήματος σὲ κάποιο βαθμὸ θὰ ἐπηρεαστοῦν ἀρνητικὰ τὰ ἔσοδα τοῦ κράτους. Ὅμως ὑπάρχουν ἄλλα ἔσοδα καὶ ἄλλοι τρόποι ποὺ θὰ μποροῦσαν νά ἀναπληρώσουν αὐτὴ τὴ διαφορά.

Ἕνα σοβαρὸ μέτρο ποὺ θὰ πρέπει ἐπὶ τέλους νά τὸ ἀντιμετωπίσει στὰ σοβαρὰ ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἡ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς. Ἀποτελεσματικὴ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς θὰ ἀποφέρει σεβαστὰ ἔσοδα στὸ κράτος.

Ἕνας δεύτερος τρόπος αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων ἢ ἀκόμα καὶ ἀνακουφίσεως τῶν φορολογουμένων εἶναι διάφοροι ἔμμεσοι φόροι ποὺ οὐσιαστικὰ ἐπιχορηγοῦν ἰδιωτικὲς ἑταιρεῖες καὶ ἄλλους ἰδιῶτες. Γιὰ παράδειγμα οἱ Κυπριακὲς Ἀερογραμμὲς ἐπιχορηγοῦνται σὲ καύσιμα μὲ £2.1 ἑκ. τὸ χρόνο. Ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ Κυπριακὲς Ἀερογραμμὲς ἀνήκουν στὸ κράτος μόνο κατὰ 52% ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπο ἀνήκει στὶς Βρεττανικὲς Ἀερογραμμὲς καὶ σὲ ἄλλους ἰδιῶτες. Οἱ ἑταιρεῖες τσιμέντου ποὺ εἶναι καθαρὰ ἰδιωτικές ἐπιχορηγοῦνται καὶ αὐτὲς σὲ καύσιμα μὲ £540,000 τὸ χρόνο. Ἄλλες ἰδιωτικὲς ἑταιρεῖες καὶ ἰδιῶτες ἐπιχο-

ρηγοῦνται σὲ καύσιμα μὲ £3,400,000. Τὸ συνολικὸ ποσὸ γιά αὐτὲς τὶς τρεῖς περιπτώσεις ποὺ ἀνάφερα ξεπερνᾶ τὸ ποσὸ τῶν £6 ἑκ. Θἄθελα νά διευκρινίσω πὼς μέσα σ' αὐτὸ τὸ ποσὸ δὲν περιλαμβάνεται ἡ ἐπιχορήγηση τῆς 'Αρχῆς 'Ηλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ γκαζιοῦ ποὺ ἐπηρεάζουν ὅλα τὰ λαϊκὰ στρώματα.

Καί τίθεται τὸ ἐρώτημα. Γιατὶ ὁ αὐτοκινητιστὴς—ποὺ τὸ αὐτοκίνητο σήμερα ὁπωσδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ μέσο πολυτελείας—νὰ ἐπιχορηγεῖ τὶς Κυπριακές 'Αερογραμμές, τὶς ἑταιρεῖες τσιμέντου καὶ ἄλλες ἰδιωτικὲς ἑταιρεῖες ; 'Ιδιαίτερα στὴν περίπτωση τῆς ἑταιρείας Βασιλικοῦ ἡ κατάσταση εἶναι προκλητικὴ καὶ γιὰ ἕνα ἐπιπρόσθετο λόγο. Σ' αὐτὴ τὴν ἑταιρεία ἕνα μέρος τῶν μετοχῶν ἀνήκουν σὲ ἕνα μοναστήρι. Γιὰ τὸ ποσοστὸ αὐτὸ τῶν μετοχῶν δὲν πληρώνεται κανένας φόρος πάνω στὰ κέρδη. Αὐτὸ εἶναι τουλάχιστο ἀπαράδεκτο. Εἶναι ἀπαράδεκτο νά ἐπιχορηγεῖται ἕνας μέτοχος κάποιας ἑταιρείας ποὺ πραγματοποιεῖ τεράστια κέρδη καὶ ταυτόχρονα νά ἔχει καὶ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ γιὰ τὰ κέρδη του. Ἕνας τρίτος τρόπος αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους εἶναι ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας πάνω στὰ κέρδη ὅλων τῶν ἑταιρειῶν ποὺ ἀνήκουν στὴν ἐκκλησία ἢ στὰ μοναστήρια. Οἱ ἑταιρεῖες αὐτὲς δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέση μὲ τὴν ἀποστολὴ τῆς ἐκκλησίας. 'Υπάρχουν καὶ λειτουργοῦν ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες ἐπιχειρήσεις. Τὸ ὅτι θὰ πρέπει νὰ φορολογοῦνται αὐτὲς οἱ ἑταιρεῖες ὑπάρχει καὶ πρόσθετη λογικὴ βάση. Θὰ πρέπει νά κατανοηθεῖ ὅτι τὰ κέρδη ποὺ πραγματοποιοῦν οἱ ἑταιρεῖες αὐτὲς δὲν τὰ πραγματοποιοῦν στὸ κενό. Τὰ πραγματοποιοῦν μέσα σὲ μιὰ συγκεκριμένη κοινωνία στὴν ὁποία τὸ κράτος δημιουργεῖ ἔργα ὑποδομῆς γιὰ τὴ διευκόλυνση τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς παραγωγῆς. Μέ ἄλλα λόγια οἱ ἑταιρεῖες αὐτὲς πραγματοποιοῦν κέρδη γιατὶ χρησιμοποιοῦν τοὺς δρόμους, τὶς τηλεπικοινωνίες, τὰ λιμάνια, τὰ ἀεροδρόμια καὶ ἄλλα ἔργα ὑποδομῆς γιά τὴ δημιουργία τῶν ὁποίων πληρώνουν ὅλοι οἱ πολίτες. 'Ακόμα καὶ οἱ ἁπλοὶ καταναλωτὲς ποὺ εἴτε δὲν τὰ χρησιμοποιοῦν καθόλου εἴτε τὰ χρησιμοποιοῦν ἐλάχιστα. Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ εἶναι ἀδιανόητο καὶ ἀπαράδεκτο ἑταιρεῖες ποὺ χρησιμοποιοῦν σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ τὰ διάφορα ἔργα ὑποδομῆς νά μὴν ἐπιβαρύνονται μὲ φορολογία ἁπλῶς καὶ μόνο γιατὶ τὰ κεφάλαια τους χαρακτηρίζονται ἐκκλησιαστικά.

Ἕνα ἐπιπρόσθετο μέτρο γιὰ τὴν αὔξηση τῶν δημόσιων ἐσόδων εἶναι ἡ ἀναθεώρηση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ κράτους ποὺ ἀποφέρουν εἰσόδημα μὲ σκοπὸ τὴν πιὸ ἀποτελεσματικὴ καὶ πιὸ ὀρθολογιστικὴ διαχείρισή τους πρός ὄφελος τοῦ κρατικοῦ ταμείου.

Ἔρχομαι τώρα σὲ μιὰ ἄλλη πτυχὴ τῶν προϋπολογισμῶν : Στὸν ἔλεγχο τῆς διαχείρισης τοῦ δημόσιου χρήματος.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ παρουσιάζεται μιὰ ἀπαράδεκτη τακτικὴ καὶ συμπεριφορὰ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ξοδεύει διάφορα ποσὰ καὶ μετὰ ἔρχεται στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ζητήσει ἔγκριση διαθέσεως αὐτῶν τῶν ποσῶν τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχει ξοδεύσει. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο φέρνει τὴ Βουλὴ πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ παρακάμπτει τὸν ἀπαιτούμενο κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Πρόσθετα χρησιμοποιεῖ κονδύλια τῶν προϋπολογισμῶν ποὺ ἐνέκρινε ἡ Βουλὴ γιὰ ἐξειδικευμένους σκοποὺς καὶ τὰ διαθέτει γιά ἄλλους σκοπούς. 'Επαναλαμβάνω πὼς αὐτὴ ἡ τακτικὴ εἶναι ἀπαράδεκτη, παράτυπη καὶ παράνομη. Καὶ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀρνηθεῖ στὸ μέλλον νά ἐγκρίνει ποσὰ ἐκ τῶν ὑστέρων ἢ νὰ δέχεται τὴ διάθεση κονδυλίων ποὺ ἐνέκρινε γιὰ συγκεκριμένους σκοποὺς νὰ ξοδεύονται γιά ἄλλους σκοπούς.

Μιὰ κυβερνητικὴ ὑπηρεσία γιὰ τὴν ὁποία δικαιολογεῖται ἔντονη ἀνησυχία γιὰ τὸν τρόπο διαχείρισης τοῦ δημόσιου χρήματος εἶναι τὸ Γραφεῖο Δημοσίων

Πληροφοριῶν. Αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία τὰ τελευταῖα χρόνια αὔξησε μὲ πρωτοφανῆ ρυθμὸ τά ἔξοδά της. Πρόσθετα ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ ἔγιναν γνωστὰ οἱ ἀνησυχίες ἐντείνονται. Κάτι τὸ ὁποῖο εἶναι σὲ ὅλους γνωστὸ καὶ εἶναι ἀπαράδεκτο ἦταν ἡ διάθεση £6,600 γιὰ μεταφορὰ κόσμου σὲ κομματικὸ συλλαλητήριο. Αὐτὸ ἔχει ἐπιβεβαιωθεῖ καὶ μὲ ἐπίσημη ἀνακοίνωση. Καὶ ἐρωτῶ : Πότε ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε τὴ διάθεση κονδυλίου £6,600 γιὰ κομματικὸ συλλαλητήριο ; Ἔχει κανένα Βουλευτὴ ποὺ ἐνέκρινε εἴτε ἐκ τῶν προτέρων εἴτε ἐκ τῶν ὑστέρων αὐτὸ τὸ κονδύλι ; Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν θὰ πρέπει νά διεξαχθεῖ δημόσια ἔρευνα. Μόνο ἔτσι θὰ μᾶς πείσει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴ χρηστὴ διαχείριση τοῦ δημόσιου χρήματος στὴν ὑπηρεσία αὐτή.

Ὅσο γιὰ τὸ Συνεργατισμὸ ὅπως ἀνάφερα καὶ σὲ προηγούμενες περιπτώσεις τὸ Κίνημα δὲν χρεωκόπησε γιατὶ δὲν εἶχε ρευστότητα. Χρεωκόπησε ἕνεκα κακῆς διαχειρίσεως καὶ ἀνίκανης διοικήσεως. Τὸ κράτος ἀπὸ καιρὸ ἄρχισε νὰ παρέχει τεράστια χρηματικὰ ποσὰ γιὰ τὴ στήριξη τοῦ Κινήματος. Θἄθελα νά τονίσω πώς ὁ Συνεργατισμὸς πρέπει νὰ ἐνισχυθεῖ οἰκονομικὰ γιά νὰ στηριχθεῖ. Ὅμως μὲ μόνη τὴν παροχὴ οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης τὸ πρόβλημα δὲν λύεται. Γιὰ νὰ στηριχθεῖ καὶ ὀρθοποδήσει τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἐκτὸς ἀπὸ τὴ χρηματοδότηση ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν δραστικὰ μέτρα γιὰ τὴν διοικητικὴ ἐξυγίανση του. Ἂν δὲν ληφθοῦν τέτοια μέτρα τὸ πρόβλημα δὲν λύεται. Ἁπλῶς ἀνακουφίζεται καὶ ἀναβάλλεται. Ἐφόσο παραμένουν βασικὰ οἱ ἴδιοι μηχανισμοὶ τὸ πιὸ πιθανὸ εἶναι νά ὁδηγηθοῦμε σὲ μιὰ κατάσταση ποὺ τὸ Κίνημα θὰ χρειάζεται συνεχῶς χρηματοδότηση χωρὶς νά μπορεῖ νὰ σταθεῖ μόνο του. Γιατὶ ἂν αὐτοὶ οἱ μηχανισμοὶ κατάφεραν στὸ παρελθὸν νά σπαταλήσουν τὶς καταθέσεις τῆς Κεντρικῆς Συνεργατικῆς Τράπεζας ποιὸς ἐγγυᾶται ὅτι δὲν θά σπαταλήσουν καὶ τὰ ἑκατομμύρια ποὺ παίρνουν σήμερα τώρα ἀπὸ τὸ Κράτος.

Οἱ προϋπολογισμοὶ δὲν προβλέπουν κανένα ποσὸ γιὰ χρηματοδότηση τοῦ Συνεργατισμοῦ μέσα στὸ 1981. Καὶ ὅμως εἶναι σὲ ὅλους γνωστὸ ὅτι θὰ χρειαστεῖ παροχὴ χρηματοδοτήσεως. Ἐλπίζουμε νὰ μὴν προχωρήσει ξανὰ ἡ Κυβέρνηση νά δώσει χρήματα ποὺ δὲν εἶναι ἐγκεκριμένα ἀπὸ τὸ Σῶμα καὶ νὰ ἔλθει πάλι νά ζητᾶ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγκριση τῆς Βουλῆς.

Πολλοὶ ἄλλοι ὀργανισμοὶ καὶ ἑταιρεῖες ποὺ χειρίζονται δημόσιο χρῆμα δὲν ὑπόκεινται σὲ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Εἶναι σὲ ὅλους γνωστὴ ἡ περίπτωση τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως. Γιὰ ἕξι συνεχόμενα χρόνια ἡ Κυβέρνηση ἀποφεύγει ἐπιμελῶς νὰ παρουσιάσει ἀναλυτικὰ στοιχεῖα γιά τὴ διαχείριση αὐτοῦ τοῦ ταμείου. Ἐπιμελῶς ἀπόφυγε καὶ φέτος νά καταθέσει στὴ Βουλὴ ἀναλυτικὸ προϋπολογισμὸ αὐτοῦ τοῦ ταμείου.

Ἀνησυχητικὴ ἄρχισε νά παρουσιάζεται ἡ κατάσταση καὶ στοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμούς. Ὅλοι οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ ποὺ χειρίζονται τεράστια ποσὰ δημόσιου χρήματος δὲν ὑπόκεινται σὲ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Εἶναι καιρὸς ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμούς. Πρόσθετα παρόμοιος ἔλεγχος θὰ πρέπει νά ἐπεκταθεῖ καὶ σὲ ὅλες τὶς ἑταιρεῖες στὶς ὁποῖες τὸ κράτος συμμετέχει μὲ ποσοστὸ πέραν τοῦ 50%.

Πέραν τοῦ ὅτι αὐτοὶ οἱ ὀργανισμοὶ καὶ αὐτὲς οἱ ὀργανώσεις διαχειρίζονται δημόσιο χρῆμα ὑπάρχει κι' ἕνας ἄλλος πολὺ σοβαρὸς λόγος γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐπιβολῆς κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Ἡ Κυβέρνηση κατὰ καιροὺς παρέχει τεράστιες ἐγγυήσεις πρὸς ὄφελος αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἑταιρειῶν.

Γιὰ παράδειγμα οἱ Κυβερνητικὲς ἐγγυήσεις πρός ὄφελος τῶν Κυπριακῶν

'Αερογραμμῶν σὲ ξένο συνάλλαγμα ἀνέρχονταν τὸ 1979 σὲ περίπου £30 ἐκ. Πιθανὴ ἀντικατάσταση μέρους ἢ ὁλόκληρου τοῦ στόλου τῶν Κυπριακῶν 'Αερογραμμῶν θὰ ἀποκτήσει ἐπιπρόσθετη παροχὴ Κυβερνητικῆς ἐγγυήσεως δεκάδων ἑκατομμυρίων λιρῶν. Αὐτὲς οἱ ἐγγυήσεις ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ δίδονται ἀνεξέλεγκτα. 'Η Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ γνωρίζει τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους δίνονται τόσο ψηλὲς Κυβερνητικὲς ἐγγυήσεις καὶ μάλιστα σὲ ξένο συνάλλαγμα.

'Ως ἐδῶ κ. Πρόεδρε, περιορίστηκα σὲ γενικὲς καὶ σύντομες ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις πάνω στὸ θέμα τῶν προϋπολογισμῶν. Πέραν ὅμως τῶν προϋπολογισμῶν ὑπάρχουν οἱ εὐρύτερες οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς εὐθύνες τῆς Κυβερνήσεως.

Στὸν οἰκονομικὸ τομέα δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ πὼς σχεδὸν τὰ πάντα βρίσκονται σὲ χαώδη κατάσταση καὶ ὑπὸ διάλυση. Λείπει παντελῶς ὁποιοσδήποτε σοβαρὸς προγραμματισμὸς καὶ διορατικότητα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐξωτερικῶν πιέσεων πάνω στὸ οἰκονομικό μας σύστημα. Παρουσιάζεται μιὰ εἰκόνα στὴν ὁποία χειριζόμαστε σοβαρὰ οἰκονομικὰ προβλήματα μὲ μακροπρόθεσμες συνέπειες, ἐντελῶς περιστασιακά, τυχαῖα καὶ πρόχειρα. Στὸν οἰκονομικὸ τομέα ὁ μέσος Κύπριος πολίτης ἀντὶ νὰ αἰσθάνεται μιὰ κεντρικὴ ἐξουσία ἡ ὁποία νὰ κατευθύνει καὶ νὰ καθοδηγεῖ βλέπει μιὰ κεντρικὴ ἐξουσία ποὺ χαλᾶ καὶ διαλύει. 'Αντὶ νὰ παραδειγματίζει ἡ κεντρικὴ ἐξουσία καὶ νὰ προωθεῖ τὸ δημόσιο αἴσθημα μὲ τοὺς ἀρχοντοχωριατισμοὺς καὶ τὶς οἰκονομικὲς ἀτασθαλίες καλλιεργεῖ αἴσθημα ἀτομικισμοῦ καὶ σπατάλης. Ἕνεκα αὐτοῦ τοῦ κλίματος γιὰ πρώτη φορὰ τὰ διάφορα ὀργανωμένα σύνολα αἰσθάνονται ἀποδεσμευμένα ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση ἐξισορροπήσεως τοῦ ἰδιαίτερου συμφέροντος τους ἀπὸ τὸ γενικότερο συμφέρον τοῦ τόπου μὲ ἀποτέλεσμα τὴν οἰκονομικὴ ἀναταραχή. 'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι τὸ κῦμα ἀπεργιῶν καὶ οἱ τάσεις πρὸς γενικὴ ἐργατικὴ ἀναταραχὴ ἔχουν τὶς κύριες ρίζες τους στὴν προκλητικὴ συμπεριφορὰ τῶν κυβερνώντων καὶ στὸν ἀδέξιο καὶ ἀλόγιστο χειρισμὸ σοβαρῶν ἐργατικῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Στὸν πολιτικὸ τομέα δὲν χρειάζεται ὁποιαδήποτε ἐπιχειρηματολογία γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ ἡ χρεωκοπία τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ λάθη εἶναι τόσα πολλὰ καὶ τόσο γενικὰ παραδεκτὰ ποὺ ἡ ἀπαρίθμησή τους καταντᾶ μονότονη ἐπανάληψη. Περιορίζομαι ἁπλῶς νὰ ἀναφέρω πὼς ἀκριβῶς ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ παιδιαριωδῶν αὐτῶν λαθῶν ἡ Κυβέρνηση ἀπογυμνώθηκε σχεδὸν ἀπὸ ὅλες τὶς πολιτικὲς δυνάμεις τοῦ τόπου.

Καὶ μιὰ Κυβέρνηση ἡ ὁποία δὲν ἔχει λαϊκὸ ἔρεισμα στὸ ἐσωτερικὸ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πειστική, σεβαστὴ καὶ εὐυπόληπτη στὸ ἐξωτερικό. Καὶ αὐτὸ ἰσχύει τόσο γιὰ τοὺς φίλους μας ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας. Μιὰ τέτοια Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ νὰ χειριστεῖ ἕνα τόσο σοβαρὸ πρόβλημα ὅπως εἶναι τὸ Κυπριακό.

Διαπιστώνοντας ἡ Κυβέρνηση αὐτὴ τὴν πλήρη πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ χρεωκοπία καὶ τὴ λαϊκὴ ἀπογύμνωσή της ἄρχισε νὰ μετέρχεται ἀπαράδεκτες μεθόδους. Στὰ πλαίσια τοῦ προεκλογικοῦ ἀγώνα τοῦ Προέδρου χρησιμοποιεῖται ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς γιὰ προώθηση κομματικῶν συμφερόντων. Ἔτσι ἐκτὸς τοῦ ὅτι χρησιμοποιοῦνται οἱ δημόσιες ὑπηρεσίες γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ἀστυνομικοί, δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐκπαιδευτικοὶ καὶ ἄλλοι πιέζονται καὶ ἐκβιάζονται γιὰ ἐνεργὸ συμμετοχὴ στὸ κόμμα τοῦ Προέδρου.

'Επισφράγισμα τῆς μικροπολιτικῆς τῆς ψηφοθηρίας εἶναι καὶ ἡ ὑποσχετικὴ μανία ποὺ κατέλαβε τελευταῖα τὸν Πρόεδρο καὶ μερικὰ μέλη τοῦ 'Υπουργικοῦ του Συμβουλίου. Πάντως γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ ὑποσχέσεις ποὺ δόθηκαν ἤδη ἀπὸ

τὴν Κυβέρνηση καὶ οἱ ὑποσχέσεις ποὺ τὸ πιὸ πιθανὸν θά συνεχίσουν νά δίνονται μέχρι τὶς ἐκλογές, ἴσως νά χρειαστοῦμε τὸν προϋπολογισμὸ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε θἄθελα νά συνοψίσω : Ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση ἔχει γενικὰ χρεωκοπήσει τόσο στὸν οἰκονομικὸ ὅσο καὶ στὸν πολιτικὸ τομέα. Πολλὲς δὲ φορὲς ἔχει ὑποτιμήσει τὴ Βουλὴ καὶ ἔχει παρακάμψει τὸν κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο.

Εἰδικὰ γιὰ τοὺς προϋπολογισμοὺς ποὺ ἔχουμε μπροστά μας τὸ ὅλο πνεῦμα τους δὲν συνάδει μὲ τὴ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς λιτότητας. Ἀντίθετα σὲ πολλὰ σημεῖα δίνουν τὴν ἐντύπωση προϋπολογισμῶν σπατάλης καὶ πληθωρισμοῦ. Γιὰ ὅλους τοὺς πιὸ πάνω λόγους ὁ ΔΗ.ΣΥ. θὰ καταψηφίσει τοὺς προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχαριστῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Ἱεροδιακόνου καὶ νομίζω ὅτι εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμὴ γιὰ νὰ διακόψουμε γιὰ σήμερα.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Ἡ αὐριανὴ συνεδρία θά εἶναι ἡ ὥρα 10 τὸ πρωΐ.

(Ὥρα διακοπῆς 5.15 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Χ. Μιχαηλίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Κ. Παπαδημητρίου, Τ. Παπαδόπουλος, Γ.

Σαββίδης, Λ. Ἱεροδιακόνου) πάνω στοὺς Προϋπολογισμοὺς (Τακτικὸ καὶ Ἀναπτύξεως) διὰ τὸ ἔτος 1981 (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

2) Ἀναφορὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς σὲ ἐπιστολὴ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους περὶ ἀποχώρησης του ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ ΔΗ.ΚΟ. καὶ ἀνεξαρτητοποιήσεως του στὴ Βουλή.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 19ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981

(Ὥρα ἐνάρξεως 10.30 π.μ.)

(Ἀρ. 20)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση τῶν δυὸ Προϋπολογισμῶν.

Παρακαλῶ τὸν κ. Παναγίδη ὅπως ἀνέλθει στὸ Βῆμα.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Βρισκόμαστε στοὺς τελευταίους μῆνες τῆς θητείας τῆς παρούσας Βουλῆς. Συζητοῦμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 οὐσιαστικὰ σὲ προεκλογικὴ περίοδο, ἀλλὰ κυρίως ἀκόμα κάτω ἀπὸ συνθῆκες δύσκολες, κάτω ἀπὸ συνθῆκες κατοχῆς τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους μας καὶ μὲ τοὺς 200,000 ξεριζωμένους ἀδελφούς μας μακρυὰ ἀπὸ τὰ σπίτια τους, τὲς περιουσίες τους, τὴ γῆ τους.

Οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες παίρνουν μιὰ πολὺ λεπτὴ φάση. Ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία ἀντιμετωπίζει προβλήματα ποὺ σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ ὀφείλονται σὲ ἐξωγενὴ αἴτια, γι' αὐτὸ μέσα στὰ πιὸ πάνω πλαίσια ἐπιβάλλεται ὅπως ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς ὑπεύθυνα καὶ καλόπιστα κρίνει τοὺς δυὸ Προϋπολογισμοὺς καὶ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ὅπως τὴν ἐξέθεσε ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴ Βουλὴ στὶς 19 Ἰανουαρίου 1981.

Ἡ καλόπιστη κριτικὴ εἶναι ἀπαραίτητη καὶ ἐπιθυμητή. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἀκριβῶς ἕνα ὑγιὲς δημοκρατικὸ πολίτευμα. Ἀντίθετα ἡ ἀνεύθυνη, ἡ ἀνακριβὴς καὶ πολλὲς φορὲς ἀνεξέλεγκτη καὶ ἐξογκωμένη παρουσίαση τῶν θεμάτων προκαλοῦν τεράστια ζημιὰ στὸν τόπο μας. Ἐπιβάλλεται νὰ ἀναλάβουμε ὅλοι τὶς εὐθύνες μας.

Τὸ ἐθνικὸ θέμα καὶ τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία τοῦ τόπου μας πρέπει νὰ ἀντικρύζονται μὲ σοβαρότητα καὶ μὲ ψηλὸ αἴσθημα εὐθύνης, πράγμα ποὺ τὸ ἐπιβάλλουν οἱ περιστάσεις καὶ οἱ δύσκολοι καιροὶ ποὺ διέρχεται γιὰ ἕβδομο χρόνο ὁ τόπος μας.

Προβλήματα ὑπῆρχαν, ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρχουν. Δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι ἔχουν λυθεῖ ὅλα τὰ προβλήματα. Δὲν μπορεῖ κανένας ἐπίσης νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι Κυβέρνηση δὲν ἔλυσε προβλήματα καὶ μάλιστα σοβαρά.

Μέσα στὶς δυνατότητες τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ μὲ βασικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης γιὰ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος ἐφαρμόζονται διάφορα μέτρα πρὸς ἐπίτευξη τοῦ στόχου. Θὰ εἶναι λάθος νὰ ἰσχυριστεῖ κανένας ὅτι ὁ σκοπὸς ἢ ὁ στόχος ἔχει ἐπιτευχθεῖ πλήρως. Ἀπεναντίας χρειάζονται πολλὰ νὰ γίνουν καὶ εἶμαι βέβαιος πὼς μὲ τὴ λήψη τῶν διάφορων μέτρων, οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἄλλων, θὰ φθάσουμε στὸ στόχο. Αὐτὴ εἶναι μιὰ διαπίστωση ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ποὺ ἔκαμε ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴ Βουλὴ καὶ ἀντικατοπτρίζεται στοὺς ὑπὸ συζήτηση Προϋπολογισμούς.

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Χωρὶς δισταγμὸ μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἡ Κυβέρνηση ἀκολουθεῖ μιὰ λογική, ὀρθὴ καὶ ἰσοζυγισμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ σ' ἕνα μικτὸ σύστημα οἰκονομίας κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δύσκολων συνθηκῶν ποὺ γιὰ 7 χρόνια ἐπικρατοῦν στὸν τόπο μας. Κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς κρίσης καὶ τῆς σύγχυσης ποὺ ἐπικρατεῖ σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ οἰκονομικὸ μέλλον πολλῶν χωρῶν, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ἡ οἰκονομία μας μὲ τὴ σωστὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀντιμετώπιση τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων ἀνελίσσεται ἴσως τὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια ἀργὰ ἀλλὰ σωστὰ καὶ σταθερά.

Ἐπίσης, κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχω δισταγμὸ νὰ πῶ πὼς ἴσως νὰ ὑπάρχουν ἀκόμα ἐλλείψεις ποὺ ὀφείλονται σὲ διαρθρωτικὲς ἀδυναμίες τῆς οἰκονομίας.

Δὲν ἔχω ἀκόμα δισταγμὸ νὰ πῶ πὼς μποροῦν νὰ γίνουν ἀκόμα πιὸ πολλά. Δὲν ἔχω δισταγμὸ νὰ πῶ ἐπίσης ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα τάξεις τοῦ λαοῦ ποὺ δυσπραγοῦν, ποὺ χρειάζονται Κυβερνητικὴ ἀρωγὴ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν ἕνα ὑποφερτὸ ἐπίπεδο ζωῆς, ὅπως εἶναι μερικὲς περιοχὲς τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Ὅμως ἡ ἐπίτευξη τῶν στόχων, εἴτε ἐθνικῶν εἴτε οἰκονομικῶν δὲν ἐξαρτᾶται μόνο ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἀλλὰ ἐξαρτᾶται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὴ δική μας συμπεριφορά, τὴ συμπεριφορὰ ὅλων, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ βαθμὸ συμπαράσταση καὶ συνεργασίας καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ὑπευθυνότητας ποὺ ἀντικρύζομε τὰ πράγματα ὅλοι μας.

Δυστυχῶς τὶς τελευταῖες μέρες βλέπουμε σὲ μερικὲς ἐφημερίδες ἐξωφρενικοὺς τίτλους, ὅσον ἀφορᾶ τὴν κατάσταση τῆς οἰκονομίας μας. Εἰδήσεις ἄσκοπες, κριτικὴ ἀχαλίνωτη, ἐξογκωμένοι ἀριθμοί, ἄκρατη δημοσκοπία. Πρέπει νὰ γίνει σ' ὅλους συνείδηση πὼς προσπάθεια ὑπόσκαψης τοῦ οἰκονομικοῦ ὑπόβαθρου τοῦ τόπου μας μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια θὰ ὑποσκάψει καὶ τὸ Κράτος καὶ εἰδικότερα τὴν ἐθνική μας ὑπόθεση.

Ἀξ. Κύριε Πρόεδρε. Μέσα ἀπὸ τὰ διάφορα κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα μέτρα καὶ ἀποφάσεις ποὺ λαμβάνονται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση διαφαίνεται καθαρὰ ἡ τεράστια προσπάθεια ποὺ καταβάλλεται ἀπὸ τὸ Κράτος ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ καλύψει τὸ κενὸ γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων, μέτρο ἀπαραίτητο καὶ ἐπιβεβλημένο, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ δημιουργήσει τὶς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος καὶ ἀνακατανομή του μέσων τῶν διαφόρων κοινωνικῶν μέτρων καὶ παροχῶν.

Θὰ σταθῶ γιὰ λίγο στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης. Πρωταρχικὴ θέση στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ κατέχει ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ οἱ πολὺ μεγάλες αὐξήσεις στὶς παροχὲς καὶ μεταβιβάσεις εἰσοδήματος τόσο τῶν ὠφελημάτων τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν

'Ασφαλίσεων ὅσο καὶ τῶν ὠφελημάτων τοῦ νόμου γιὰ δημόσια βοηθήματα πρὸς τοὺς δυσπραγοῦντες. "Ισως ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ ἀναφορὰ γιὰ τὶς ἀντιδράσεις ποὺ ὑπάρχουν ὅτι ὁρισμένες τάξεις ἐπιβαρύνονται περισσότερο ἀπὸ ἄλλες, ἢ ὅτι δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ἀντεπεξέλθουν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ἐπίσης ὅτι τὸ ὅλο σύστημα δὲν θὰ μποροῦσε νὰ κάμει διαχωρισμὸ ὁρισμένων ἀτόμων ἢ ὁμάδων ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ σχεδίου.

Παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες αὐτὲς ἡ Κυβέρνηση μετεκάλεσε τὸν διεθνοῦς φήμης 'Αναλογιστὴ καὶ εἶχε διάφορες ἐπαφὲς μὲ τὶς ὀργανώσεις γιὰ νὰ ἐπανεξετάσει τὰ διάφορα προβλήματα ποὺ ἀναφύονται. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ σταθμίσει ὅλους τοὺς παράγοντες καὶ χωρὶς νὰ ὑποσκάπτεται ἡ ὅλη δομὴ τοῦ 'Αναλογικοῦ συστήματος θὰ εἰσηγηθεῖ τὶς σωστὲς λύσεις γιὰ νὰ ἀρθοῦν τυχὸν ἀδικίες εἰς βάρος ὁρισμένων τάξεων τῶν αὐτοεργοδοτουμένων, ὅπως εἶναι ὁρισμένων ἐπαγγελμάτων καὶ ὁρισμένων ἀγροτικῶν περιοχῶν.

'Εδῶ θὰ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἰδιαίτερα ὅτι τὸ 'Υπουργεῖο 'Εργασίας ἐπιβάλλεται νὰ καλύψει ἕνα κενό. Θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβει συντονισμένη ἐκστρατεία διαφωτίσεως γιὰ τὰ πολλαπλὰ ὠφελήματα ποὺ παρέχει τὸ 'Αναλογικὸ σχέδιο γιατὶ ἔχω τὴ γνώμη πὼς ὁ περισσότερος κόσμος δὲν γνωρίζει τὶ ἀκριβῶς παρέχει αὐτὸ τὸ σχέδιο.

'Επίσης τεράστιας σημασίας εἶναι ἡ θέσπιση τῶν νόμων γιὰ τὴν ἵδρυση 'Οργανισμοῦ 'Αναπτύξεως Γῆς καὶ Χρηματοδοτήσεως Στέγης. "Εχουν ἤδη διορισθεῖ τὰ Συμβούλια τῶν δύο 'Οργανισμῶν καὶ ἀναμένεται πὼς σύντομα θὰ ἀρχίσει ἡ κανονικὴ λειτουργία καὶ δραστηριοποίηση τους. Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ἐξαρθεῖ ἡ πολύπλευρη ἀλλὰ κυρίως ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ὀφελιμότητα τῶν δύο 'Οργανισμῶν. Οἱ δύο 'Οργανισμοὶ σκοπὸ ἔχουν τὴν παροχὴ στέγης σταδιακὰ στὶς χαμηλὲς καὶ μεσαῖες εἰσοδηματικὲς τάξεις τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι γνωστὲς οἱ πολὺ δύσκολες συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν σήμερα ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀπόκτηση στέγης ἀπ' αὐτὲς τὶς τάξεις. Μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἶναι ἀκατόρθωτο πλέον ἕνας χαμηλὰ ἀμειβόμενος ἢ μεσοεισοδηματίας μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα νὰ κατορθώσει νὰ ἀποκτήσει δική του στέγη. Οἱ δυὸ 'Οργανισμοὶ θὰ ἀπαμβλύνουν τὸ σοβαρὸ τοῦτο πρόβλημα. 'Εκεῖνο ποὺ προέχει τώρα εἶναι ἡ κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ βαθμὸ ἐπάνδρωσή τους μὲ ἀνθρώπους τίμιους, ἱκανοὺς καὶ μὲ διάθεση προσφορᾶς στὰ κοινά, καὶ τὸ ταχύτερο δυνατὸ δραστηριοποίησή τους.

"Αλλο μέτρο ἦτο ἡ δραστηριοποίηση τῆς 'Αρχῆς 'Ενοικιάσεων ἡ ὁποία ἄρχισε νὰ παρέχει ἐπίδομα ἐνοικίου σὲ δικαιούχους ἐκτοπισθέντες. 'Επίσης ἕνα ἄλλο ἐξίσου σημαντικὸ εἶναι ἡ ἑτοιμασία νέου νομοσχεδίου γιὰ τὴ ρύθμιση τῶν ἐνοικίων.

'Η Κυβέρνηση διαπνεόμενη πάντα ἀπὸ ἀγάπη καὶ στοργὴ πρὸς τὸν ἀγροτικὸ κόσμο αὔξησε σημαντικὰ τὶς ἐπιδοτήσεις γεωργικῶν προϊόντων καὶ εἰδικότερα τῶν ἀμπελουργικῶν, μιᾶς τάξης ἀνθρώπων ποὺ παλαίουν μὲ τὴ γῆ νύκτα μέρα, χωρὶς νὰ ἀπολαμβάνουν ἐκεῖνο ποὺ πρέπει, τοὐλάχιστο στὶς περιοχὲς τῆς ἐπαρχίας μου. 'Η ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης γι' αὐτὲς τὶς αὐξήσεις ἦταν σωστή, δίκαιη καὶ ἐπιβαλλόμενη καὶ ἀποσκοποῦσε στὴ στήριξη τῶν εἰσοδημάτων τοῦ γεωργικοῦ τομέα.

Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ἐξάρουμε τὴ συγκινητικὴ προσπάθεια τῆς Κυβέρνησης καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Προέδρου κ. Σπύρου Κυπριανοῦ ποὺ καταβάλλει γιὰ λύση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων, τὸ ὁποῖο εὑρίσκεται στὴ σκέψη της σὰν πρῶτος στόχος καὶ ὑψίστης προτεραιότητας. Τὸ μέγεθος τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν γιὰ τὰ διάφορα στεγαστικὰ προγράμματα ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθε σὲ 26 ἑκ. λίρες τὸ 1980 ἔναντι £23 ἑκ. τὸ 1979.

Καὶ στὸν τομέα τῆς ὑγείας ἔχει γίνει σημαντικὴ πρόοδος, ὅμως παραμένουν πολλὰ ἀκόμα νὰ γίνουν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸ 1980 ἔγιναν σοβαρὲς προσπάθειες γιὰ περαιτέρω βελτίωση τῶν δημοσίων ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν ὅπως τὴ συμπλήρωση τῆς ἀνέγερσης τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νοσοκομείου Παραλιμνίου, τὴ

συμπλήρωση σύντομα τῆς μονάδας μεσογειακῆς ἀναιμίας στὴ Λευκωσία καὶ παράλληλα ἄρχισαν τὰ κατασκευαστικὰ ἔργα γιὰ δυὸ σύγχρονες νοσοκομειακὲς μονάδες στὴ Λευκωσία καὶ τὴ Λάρνακα.

Θέλω νὰ τονίσω ὅτι ἀναγνωρίζουμε τὶς δύσκολες οἰκονομικὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὸν τόπο μας καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν ὅλα. Ὅμως στὸ θέμα τῆς ὑγείας θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ ἴσως μεγαλύτερη προσοχή. Καὶ τοῦτο τὸ κάμνω γιατὶ ἔχω κατὰ νοῦν τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὸ Νοσοκομεῖο τῆς Λεμεσοῦ. Δὲν παραγνωρίζουμε τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχει λειτουργήσει μιὰ νέα μονάδα ποὺ ἀγοράσθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἡ ὁποία πάρα πολλὰ προσφέρει, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ἡ Λεμεσὸς εἶναι μιὰ πόλη τῶν 120,000 κατοίκων καὶ θἄπρεπε νὰ ἔχει τὴν πρώτη θέση στὴν ἀνέγερση νέας νοσοκομειακῆς μονάδας. Δὲν μπορεῖ πλέον τὸ ὑφιστάμενο κτίριο νὰ ἱκανοποιήσει τὶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν κατοίκων τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Ἀντιλαμβάνομαι πὼς ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο εἶδαν τὴ σοβαρότητα τοῦ προβλήματος καὶ μετεκάλεσαν εἰδικὸ ποὺ ἔχει ἑτοιμάσει μελέτη γιὰ μιὰ νέα νοσοκομειακὴ μονάδα στὴ Λεμεσό. Ἔχω τὴ γνώμη πὼς αὐτὴ ἡ μελέτη θὰ πρέπει νὰ προωθηθεῖ σὲ λογικὸ χρονικὸ διάστημα ὥστε νὰ ἀρχίσει ἡ ὑλοποίηση τοῦ σχεδίου σύντομα. Μέχρις ὅτου ὑλοποιηθεῖ ἡ ἀνέγερση τῆς νέας μονάδας ἐπιβάλλεται ὁ κατὰ τὸν καλύτερο δυνατὸ βαθμὸ ἀρτιότερος ἐξοπλισμὸς μὲ σύγχρονα μέσα καὶ κυρίως ἡ κατὰ λογικὸ ἀριθμὸ μὲ βάση τὰ ἀναγνωρισμένα ἐπίπεδα ἐπάνδρωση μὲ ἰατρικό, παραϊατρικὸ καὶ νοσηλευτικὸ προσωπικό. Τονίζω ἰδιαίτερα αὐτὴ τὴν πτυχὴ γιατὶ εἶμαι ἀπόλυτα πεπεισμένος ὅτι παρ' ὅλες τὶς φιλότιμες προσπάθειες τοῦ προσωπικοῦ, ἰατρικοῦ, παραϊατρικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ, ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μου εἶναι ἄριστο, στὴν πολὺ μεγάλη του πλειοψηφία, παρουσιάζονται τεράστιες ἐλλείψεις καὶ εἶναι συγκριτικὰ πολὺ λιγότερο ἀπὸ ἄλλα Νοσοκομεῖα ὅπως λ.χ. τῆς Λευκωσίας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη γιὰ νὰ εἴμαστε δίκαιοι θὰ πρέπει ν' ἀναφέρουμε ὅτι τὸ Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ θὰ ἀποκτήσει ἀπὸ τοῦ 1981 μονάδα ἐντατικῆς παρακολούθησης ποὺ τόσο πολὺ εἶχε ἀνάγκη, χάρις στὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Προέδρου κ. Σπύρου Κυπριανοῦ. Πέραν ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ θὰ πρέπει νὰ βελτιωθοῦν καὶ οἱ συνθῆκες τῶν ὑγειονομικῶν κέντρων Π. Πλατρῶν, Ἀγροῦ, Κυπερούντας, γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἐξυπηρετοῦν καλύτερα τὸν ἀγροτικὸ κόσμο.

Μιὰ νέα προσπάθεια βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἡ δημιουργία, ἡ ὁποία ἤδη ἄρχισε, κοινοτικῶν ἰατρείων. Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ἐκεῖνο ποὺ θὰ ὑπηρετήσει σωστὰ τὸ λαὸ καὶ θὰ τὸν ἀπαλλάξει μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ ἕνα σωρὸ ταλαιπωρίες καὶ ἔξοδα, πράγμα ποὺ καταντᾶ πολλὲς φορὲς δυσβάστακτο γιὰ τὶς χαμηλὰ εἰσοδηματικὲς τάξεις τοῦ λαοῦ, εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐθνικοῦ σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, τὸ ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση ἔθεσε ὑπόψη τῶν διαφόρων ὀργανωμένων σωμάτων πρὸς συζήτηση καὶ τὸ ὁποῖο, ὅπως πιστεύεται, θὰ ἐφαρμοστεῖ πολὺ σύντομα.

Μὲ τὰ πιὸ πάνω ἔδωσα μιὰ ἁδρὴ εἰκόνα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης τόσο γιὰ τὸ τί ἔκαμε τὸ 1980 ὅσο καὶ γιὰ τὸ τί προγραμματίζει γιὰ τὸ 1981 καὶ γιὰ ν' ἀπεικονίσω τὴν ὅλη προσπάθεια τῆς Κυβέρνησης σ' αὐτὸ τὸν τομέα παραθέτω τὰ κάτωθι στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν: «Οἱ δαπάνες τῆς Κυβερνήσεως γιὰ παροχὲς εἰσοδημάτων καὶ γιὰ διάφορες κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, σχέδια, προγράμματα καὶ ἔργα σημείωσαν κατακόρυφη αὔξηση σὰν σύνολο μέσα στὸ 1980 τῆς τάξεως τοῦ 23%. Τὸ σύνολο τῶν Κυβερνητικῶν κοινωνικῶν δαπανῶν ποὺ ἀνέρχεται σὲ 47.2% τῶν συνολικῶν δαπανῶν τοῦ δημοσίου τομέα καὶ σὲ 14.8% τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος ὑπολογίζεται νὰ ξεπεράσει τὰ £103 ἑκ. μέσα στὸ 1980 σὲ σύγκριση μὲ £84 ἑκ. ἢ 46.5% τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν τοῦ 1979. Ἡ σημασία τῶν μεταβιβάσεων εἰσοδήματος αὐξήθηκε μέσα στὸ 1980 σὰν ἀποτέλεσμα κυρίως τῶν αὐξήσεων στὶς παροχὲς τῶν διαφόρων κοινωνικῶν Ταμείων

καὶ στὶς ἐπιδοτήσεις. Ἡ σημαντικότερη ἀλλαγὴ στὶς ἄμεσες μεταβιβάσεις εἰσοδήματος σημειώθηκε στὶς ἐπιδοτήσεις τοῦ τομέα τῆς Γεωργίας ποὺ μέσα στὸ 1980 ὑπολογίζεται νὰ φθάσουν τὸ 27% τῶν συνολικῶν μεταβιβάσεων σὲ σύγκριση μὲ 24% τὸ 1979 καὶ 13% τὸ 1978».

Αὐτὸ εἶναι τρανὸ παράδειγμα τῆς φιλαγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης.

Ἂξ. κύριε Πρόεδρε. Τώρα θ' ἀσχοληθῶ μὲ ἕνα ἄλλο τομέα πολὺ βασικὸ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας μας, τὰ σχέδια γιὰ διάφορα ἔργα ἀναπτύξεως, ὅπως τὸ ὁδικὸ δίκτυο, τὸ ὑδατικό, τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, καὶ ἄλλους τομεῖς σὲ συνάρτηση μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ὑπάρχουν στὴν πόλη καὶ ἐπαρχία Λεμεσοῦ.

(α) Ὁδικὸ Δίκτυο:

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ ὁδικὸ δίκτυο ἔχει βελτιωθεῖ σημαντικά. Δὲν ὑπάρχει ἀκόμα ἀμφιβολία ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἀκόμα νὰ γίνουν. Τὸ μεγαλύτερο ἴσως ἔργο σ' αὐτὸ τὸν τομέα εἶναι ἡ κατασκευὴ τοῦ νέου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο τόσα πολλὰ ἔχουν λεχθεῖ. Τὸ ὅλο ἔργο προχωρεῖ καὶ πιστεύω πὼς τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο μαζὶ μὲ τὴν ὑπηρεσία τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ θὰ παρακολουθοῦν στενὰ ὅλες τὶς φάσεις καὶ ὅτι θὰ παραδοθεῖ στὴν κυκλοφορία στὰ καθορισμένα χρονικὰ πλαίσια βάσει τοῦ νέου προγράμματος ἐργασίας τὸ ὁποῖο ἔχει τελευταίως ὑποβάλει ἡ Ἐργοληπτικὴ Ἑταιρεία «ΞΕΚΤΕ».

Ὅμως τὸ πρόβλημα τοῦ ὁδικοῦ δικτύου δὲν τελειώνει ὡς ἐδῶ. Ὑπάρχουν, δυστυχῶς, ὁδικὲς ἀρτηρίες ποὺ εἶναι ἀπροσπέλαστες. Ὑπάρχουν ὁδικὲς ἀρτηρίες στὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ ποὺ ἐπείγει νὰ ἀνακατασκευαστοῦν γιὰ νὰ καταστοῦν πραγματικὴ βοήθεια στοὺς ἀγρότες μας οἱ ὁποῖοι πηγαινοέρχονται στὴν πόλη εἴτε γιὰ καθημερινὴ ἐργασία εἴτε γιὰ μεταφορὰ τῶν προϊόντων τους. Δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἀναφερθῶ στὸ δρόμο Λεμεσοῦ—Ἀγροῦ, Λευκωσίας—Ἀγροῦ, Ἐρήμης — Μανδριῶν, Σαΐττᾶ — Π. Πεδίου, Σαΐττᾶ — Καρβουνᾶ, Πλατρῶν — Προδρόμου, Πύργου — Παρεκκλησιᾶς καὶ τόσους ἄλλους δρόμους ποὺ συνδέουν τὰ χωριά μας μὲ τὶς κεντρικὲς ἀρτηρίες στὰ Κρασοχώρια, τὰ χωριὰ τῆς Μαραθάσας, τῆς Πιτσιλιᾶς, κλπ.

Διὰ τοῦ προκειμένου δὲν θᾶταν σωστὸ νὰ μὴν ἀναφερθεῖ πὼς τὸ 1980 ἔχει παραδοθεῖ στὴν κυκλοφορία ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Ἀλασσας ὁ ὁποῖος θὰ δώσει μεγαλύτερη πνοὴ στὴν ὕπαιθρο καὶ θὰ ἐξυπηρετήσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν περιοχή.

Φαίνεται, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ ὁδικὸ δίκτυο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναπτυχθεῖ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, δηλαδὴ μέσω τῶν κονδυλίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ, γιατὶ γιὰ νὰ εἴμαστε ἀντικειμενικοὶ δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργηθεῖ ἢ ν' ἀναπτυχθεῖ ἱκανοποιητικὸ δίκτυο μὲ τὶς 5 ἢ 10 ἢ καὶ 30 χιλιάδες λίρες, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ὑψηλῶν κόστων κατασκευῆς.

Στὴν προσπάθειά της ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιλύσει μὲ τὸν πιὸ ὀρθολογιστικὸ τρόπο ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μιᾶς νέας βάσεως τὸ ὁδικὸ δίκτυο ἀποφάσισε, ὅπως δήλωσε ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ὅπως μὲ τὴ βοήθεια ἐμπειρογνωμόνων μελετήσει τὴ βελτίωση καὶ ἀνακατασκευὴ δρόμων μήκους 2.500 μιλίων καὶ ἀφοῦ γίνει ἡ σχετικὴ μελέτη γιὰ τὸ ὕψος τῆς δαπάνης θὰ ζητήσει δάνεια ἀπὸ διεθνεῖς χρηματοδοτικοὺς Ὀργανισμοὺς ὥστε νὰ καταστεῖ δυνατὸ νὰ καταρτισθεῖ δεκαετὲς σχέδιο ἀνακατασκευῆς τοῦ δρόμου σὲ τρεῖς φάσεις. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ κατέλθει στὴν Κύπρο αὐτὸ τὸ μήνα ὁμάδα τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης γιὰ νὰ συζητήσει μὲ τὴν Κυβέρνηση τὴν παραχώρηση δανείου τὸ ὁποῖο θὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὴν πρώτη φάση τοῦ σχεδίου.

(β) Ὑδατικό:

Ἕνας ἄλλος βασικὸς παράγοντας στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου μας εἶναι τὸ ὑδατικό. Ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ἔδωσε τεράστια σημασία γιὰ ἀνάπτυξη καὶ προώθηση τοῦ ὑδατικοῦ. Ἤδη βρίσκονται ὑπὸ κατα-

σκευὴ δύο μεγάλα σχέδια, τὸ σχέδιο Πεντασχοίνου καὶ τῆς Πάφου, καὶ ἄλλα μικρότερα ἀρδευτικὰ ἔργα, ὅπως ἡ κατασκευὴ μικρῶν ὑδατοδεξαμενῶν καὶ ἀνόρυξη διατρήσεων. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι τὸ θέμα τῶν διατρήσεων δὲν προχωρεῖ μὲ τόσο ταχὺ ρυθμὸ ὅπως ἔπρεπε ἕνεκα τῆς ἔλλειψης ἐπαρκῶν μέσων. Π.χ. στὴν Ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἔγιναν τὸ 1980 σὲ 13 χωριὰ 19 διατρήσεις καὶ γιὰ τὸ 1981 προγραμματίστηκαν 22 διατρήσεις σὲ 19 χωριά.

Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι σ' αὐτὸ τὸ πρόγραμμα θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ ἰδιαίτερη προσοχή. Ἐπιστέγασμα ὅμως, κύριε Πρόεδρε, τῆς προσπάθειας γιὰ ἐκμετάλλευση τῶν ὑδάτινων πόρων θἆναι ἡ κατασκευὴ τοῦ μεγάλου φράγματος τοῦ Κούρη. Αὐτὸ τὸ φράγμα δὲν θὰ δώσει μόνο πνοὴ καὶ οἰκονομικὴ δύναμη στὴν πόλη καὶ ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἀλλὰ θὰ δώσει καὶ νερὸ γιὰ ἀρδευτικοὺς σκοποὺς σ' ἄλλες περιοχὲς τῆς Κύπρου ποὺ ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη. Τὸ μεγάλο τοῦτο ἔργο καὶ μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Νότιου ἀγωγοῦ, ὅπως μᾶς δήλωσαν, θὰ στοιχίσει περὶ τὰ £100 ἑκ. καὶ θὰ ἀρχίσει περὶ τὸ 1983. Ἐλπίζουμε νἆναι ἡ τελευταία φορὰ ποὺ τὸ θίγουμε στὴ Βουλή.

(γ) Ἀνάπτυξη τῶν Ἀγροτικῶν περιοχῶν:

Ἀποδίδουμε μεγάλη σημασία στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀγροτικῶν μας περιοχῶν καὶ τοῦτο γιατὶ τὸ ἐπιβάλλουν λόγοι ἐθνικοί, κοινωνικοί, οἰκονομικοὶ καὶ ἀνθρωπιστικοί.

Στὸ παρελθὸν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ βρισκόταν στὴν ὕπαιθρο. Σήμερα ἐπῆλθε μιὰ πολὺ ἐπικίνδυνη διαφοροποίηση. Ὁ πληθυσμὸς τῶν πόλεων ἔχει ὑπερτριπλασιαστεῖ καὶ τὰ χωριά μας σβύνουν καὶ μαραίνονται. Ἡ ζωὴ καταντᾶ ἀνυπόφορη καὶ δύσκολη. Στὰ χωριὰ μόνο γέροντες βλέπεις. Ἡ νεολαία ἀναζητᾶ ἀλλοῦ δουλειά, ἀλλοῦ κατοικία. Ἡ συντήρηση μιᾶς οἰκογένειας, ἡ ἀπόκτηση στέγης στὴν πόλη γίνεται ὅλο καὶ πιὸ δύσκολη καὶ στὶς πιὸ πολλὲς φορὲς ἀπραγματοποίητη. Ἐπιτακτικὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη ὅπως ἀνακοπεῖ ἡ κατρακύλα τοῦ μαρασμοῦ τῆς ὑπαίθρου μας. Νὰ τῆς δοθεῖ πνοὴ καὶ νέα ζωή, νὰ δημιουργηθοῦν οἱ κατάλληλες συνθῆκες, νὰ κρατήσουμε τοὺς κατοίκους, ἀλλὰ νὰ δοθοῦν καὶ κίνητρα γιὰ ἐπιστροφὴ ἐκείνων ποὺ ἔφυγαν. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δίδουμε τεράστια σημασία στὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀνάπτυξη συναντᾶται μιὰ σειρὰ ἀλυσιδωτῶν μέτρων καὶ ἔργων, ὅπως εἶναι ἀρδευτικὰ ἔργα, ὑδρευτικὰ ἔργα, ὁδικὸ δίκτυο, ὑγειονομικὰ κέντρα, πολιτιστικὰ κέντρα, γήπεδα, θέατρα, νηπιοκομικοὶ σταθμοί, σχολεῖα καὶ ἵδρυση βιομηχανιῶν. Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ τονιστεῖ ὅτι στὴν ὕπαιθρο ὑπάρχει ἀρκετὸ ἐργατικὸ δυναμικὸ ποὺ εἴτε ἀδρανεῖ εἴτε ἡμιαπασχολεῖται. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ πῶ ἀκόμα πὼς τὰ ὡραῖα μας χωριὰ προσφέρονται ἄνετα γιὰ τουριστικοὺς σκοπούς, καὶ γιὰ ἐξωτερικὸ τουρισμὸ ἀκόμα. Φτάνει νὰ ὀργανωθοῦν σωστὰ τὰ χωριά μας. Δὲν ἀπέχουν κατὰ μέσον ὅρο πάνω ἀπὸ 30–60 λεπτὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἑπομένως δὲν εἶναι καθόλου δύσκολη ἡ ὀργάνωση τουριστικῶν καταλυμάτων στὰ χωριά μας γιὰ μεσαίας τάξης τουρισμὸ τουλάχιστο, ὅπως π.χ. συμβαίνει σὲ πάρα πολλὰ χωριὰ τῆς Ἑλλάδας. Αὐτὸ εἶναι ἕνα μέσο νὰ δώσει πνοὴ καὶ ζωὴ στὰ χωριά μας πέραν ἀπὸ τὰ ἄλλα μέτρα ποὺ μποροῦν νὰ παρθοῦν. Εἶναι καιρὸς ὁ ΚΟΤ νὰ δεῖ μὲ προσοχὴ αὐτὴ τὴν πτυχὴ τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας τοῦ τόπου μας.

Ἡ Κυβέρνηση ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ τὸ πρῶτο σχέδιο περιφερειακῆς ἀνάπτυξης, τὸ Σχέδιο Πιτσιλιᾶς. Πιστεύω, παρόλο ὅτι γιὰ τεχνικοὺς λόγους δὲν προχωρεῖ μὲ βάση τὸ χρονοδιάγραμμα, ὅτι θὰ βοηθήσει τὴν περιοχὴ γιὰ πρώτη φορά, ὅμως φέτος στὸν προϋπολογισμὸ ὑπάρχει ποσὸ £300 χιλ. γιὰ ἀνάπτυξη τῶν περιοχῶν Μαραθάσας καὶ Τυλληρίας.

Πιστεύω πὼς τὸν ἑπόμενο χρόνο ἡ Κυβέρνηση θὰ διαθέσει πολὺ μεγαλύτερα ποσὰ γι' αὐτὸ τὸ σχέδιο ἀνάπτυξης τῶν περιοχῶν. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ τονίσω ἰδιαίτερα πὼς ἀναμένουμε ὅτι στὸν ἑπόμενο προϋπολογισμὸ θὰ συμπεριληφθεῖ σεβαστὸ ποσὸ γιὰ περιφερειακὴ ἀνάπτυξη τῶν κρασοχωριῶν,

ποὺ κατὰ γενικὴ ὁμολογία ἔχουν ἀπόλυτα ἀνάγκη τέτοιας ἀνάπτυξης ἂν θέλουμε νὰ κρατήσουμε ζωντανὴ αὐτὴ τὴν περιοχή, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν περιοχὴ ἀνατολικὰ τῆς Λεμεσοῦ. Ὅσα χωριὰ φυσικὰ δὲν συμπεριλαμβάνονται στὸ σχέδιο Πιτσιλιᾶς. Τὰ χωριά μας θὰ πρέπει νὰ τὰ ἀντικρύσουμε μὲ μεγαλύτερη κατανόηση καὶ στοργή. Εἶναι οἱ πνεύμονες τῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας.

(δ) Ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τῆς ἐπαρχίας μας εἶναι τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα. Ἡ πικρὴ πεῖρα τῆς περσινῆς ἐσοδείας, ἡ σύγχυση ποὺ ἐπικράτησε καὶ ἡ ταλαιπωρία τόσο τῶν παραγωγῶν, ὅσο καὶ τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων ἔχει ἐμβάλει ὅλους σὲ σοβαρὲς ἀνησυχίες καὶ ἔχει πείσει τοὺς πάντες ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ λήψη δραστικῶν ἀποφάσεων καὶ μέτρων γιὰ ριζικὴ λύση καὶ εἶναι ἀνεπίτρεπτο νὰ ἐπαναληφθεῖ ἡ περσινὴ ζοφερὴ κατάσταση.

Δὲν σκοπεύω νὰ ἀναλύσω ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος τώρα, γιατὶ ἤδη γίνεται συζήτηση μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη πάνω σὲ μιὰ μελέτη ποὺ ἑτοιμάστηκε ἀπὸ τὸ ΣΑΠ μὲ ἐντολὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Σπύρου Κυπριανοῦ. Προσωπικὰ σ' αὐτὸ τὸ στάδιο νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ ὅσων ἐνδιαφέρονται γιὰ μιὰ σωστὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, ὅτι τότε μόνο θὰ ἀπαλλαγεῖ ὁ ἀμπελουργός μας ἀπὸ τὸ ἄγχος τῆς διάθεσης τῆς παραγωγῆς του ὅταν ἐπιλυθεῖ βασικὰ ὁ σοβαρότερος παράγοντας στὴν ὅλη δομὴ τῆς λύσης τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, ἡ διάθεση τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ εἰδικὰ τῶν οἰνικῶν. Τὸ θέμα τῆς διάθεσης εἶναι τὸ κλειδὶ τῆς λύσης τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Ἑπομένως ἐπιβάλλεται ὅπως τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Οἰκονομικῶν, ὅσο πιὸ σύντομα γίνεται, νὰ ἐπανεκτιμήσουν τὴν πολιτική τους ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐξαγωγὲς τῶν οἰνικῶν προϊόντων καὶ νὰ δώσουν λύσεις παρόμοιες ἐκείνων ποὺ δίνουν πολλὲς ἄλλες οἰνοπαραγωγικὲς χῶρες. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι σωστὸ νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι γιὰ τὴν ἐσοδεία τοῦ 1980 τὸ κράτος θὰ διαθέσει περίπου £4–4½ ἑκ. γιὰ ἐπιχορηγήσεις τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων ὑπὸ μορφὴ στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης κατ' ὀκὰ σταφυλῶν καὶ ἐπιχορηγήσεις στὶς ἐξαγωγὲς οἰνικῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα εἶναι πολύπλευρο καὶ πολύπλοκο. Εἶναι πρόβλημα ποὺ ἀφορᾶ δυὸ ἐπαρχίες. Εἶναι πρόβλημα ποὺ ἐνδιαφέρει 30–40.000 ἄτομα. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται καὶ μὲ τὸν πλέον ὑπεύθυνο τρόπο καὶ σοβαρότητα ἡ ἀντίκρυσή του. Εἶναι θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὴ ζήση χιλιάδων ἀτόμων. Εἶμαι βέβαιος πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ τὸ ἀντικρύσει μὲ κατανόηση καὶ στοργὴ καὶ ὅτι φέτος θὰ πάρει τὰ σωστὰ μέτρα καὶ ἀποφάσεις γιὰ νὰ δοθεῖ ἐπὶ τέλους ἡ σωστὴ λύση του γιὰ ἀσφαλὴ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀμπελουργῶν μας πέραν ἀπὸ τὰ ἄλλα μέτρα ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν γιὰ μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς, ὅπως ἐπιχορηγημένα μηχανήματα καὶ λιπάσματα, κατασκευὴ ἀμπελουργικῶν καὶ ἀγροτικῶν δρόμων.

Δυστυχῶς, κ. Πρόεδρε, ἀναφερόμενοι στὴ διάθεση τῶν οἰνικῶν προϊόντων θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθοῦμε στὴν προσφορὰ ἐμᾶς τῶν ἰδίων τῶν Κυπρίων. Ἡ Κύπρος εἶναι ἀπὸ τὶς τελευταῖες χῶρες στὴν κατανάλωση κατὰ κεφαλὴ κρασιοῦ. Παράγομε τὸ κρασί, προσπαθοῦμε νὰ ἐξεύρομε νέες ἀγορές, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ Κύπριος δὲν ἔμαθε νὰ πίνει κρασί. Ἂν θυμοῦμαι καλά, ἡ κατανάλωση στὴν Κύπρο κατὰ κεφαλὴ εἶναι ἑπτὰ λίτρα τὸ χρόνο ἔναντι 50, 100 καὶ 150 τὸ χρόνο ἄλλων χωρῶν. Θὰ πρέπει, κ. Πρόεδρε, νὰ γίνει μιὰ ἐκστρατεία διαφωτίσεως πρὸς τὸ κοινὸ τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὴν ὠφελιμότητα τοῦ κρασιοῦ ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀναγκαιότητα νὰ ὑπηρετήσουμε τὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου μας.

Ἀκόμα ἕνα σοβαρὸ θέμα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ γεωργοί μας εἶναι τὸ θέμα τῶν λαχανικῶν καὶ τῶν φρούτων καὶ φέτος τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Εἶναι γιὰ τὰ πιὸ πάνω προϊόντα πικρὴ ἡ πραγματικότητα τοῦ περασμένου χρόνου. Δυσμενεῖς παράγοντες ἔχουν ἐπηρεάσει σὲ τέτοιο βαθμὸ τὸ κόστος παραγωγῆς

τους ποὺ κατὰ γενικὴ ὁμολογία εἶναι παντελῶς ἀσύμφορη ἡ καλλιέργειά τους. Πέραν τούτου οἱ παραγωγοὶ τῶν φρούτων καὶ τῶν λαχανικῶν εἶναι ἔρμαια τῶν διαφόρων μεσαζόντων. Ὁ φρουτοπαραγωγὸς στὴν οὐσία ἐργάζεται γιὰ νὰ πληρώσει τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα, τὸ πετρέλαιο, τὰ καλλιεργητικὰ ποὺ συνεχῶς αὐξάνουν. Εἶναι μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ποὺ ἐπανειλημμένα εἰσηγηθήκαμε τὴ μείωση τῆς τιμῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος τουλάχιστο γιὰ τοὺς ψυκτικοὺς θαλάμους, τὴ μείωση τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων, τῶν λιπασμάτων καὶ τόσων ἄλλων. Δὲν φτάνουν ὅμως ὅλα αὐτά. Δὲν ὑπάρχει ἐξασφαλισμένη διάθεση κι' αὐτὸ εἶναι τὸ σοβαρότερο. Κι' ἂν ὑπάρχει οἱ τιμὲς εἶναι ἐξευτελιστικὲς γιὰ τοὺς παραγωγούς, ὄχι ὅμως γιὰ τοὺς καταναλωτές. Γι' αὐτὸ ἦρθε πιὰ ἡ ὥρα τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς ὀρθολογιστικῆς ἀντίκρυσης τοῦ ὅλου θέματος. Νὰ δημιουργηθεῖ ἕνας ὀργανισμὸς ἐμπορίας φρούτων καὶ λαχανικῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ἤδη ἡ Κυβέρνηση μελετᾶ τὸ ὅλο θέμα μὲ τὶς ἐνδιαφερόμενες ὀργανώσεις, μὲ τὴ βοήθεια ἐμπειρογνωμόνων γιὰ νὰ θέσει τὸ ὅλο πρόβλημα πάνω στὴν ὀρθή του βάση μὲ σκοπὸ τὴν ἐπίλυσή του τόσο ὅσον ἀφορᾶ τὴν παραγωγὴ ὅσο καὶ τὴν ἐμπορία τῶν φρούτων.

Ἂξ. κύριε Πρόεδρε. Ἡ Λεμεσὸς σὰν τὸ μεγαλύτερο τουριστικὸ κέντρο τώρα τοῦ νησιοῦ μας, πιστεύω πὼς πρέπει νὰ τύχει καλύτερης κατανόησης καὶ μεταχείρισης. Οἱ ἀπαιτήσεις ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη, τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ, αὐξάνονται καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ἀντίκρυσή τους μὲ σωστὰ μέτρα καὶ ἀποφάσεις μὲ σκοπὸ τὴ δημιουργία ἀσφαλοῦς ὑπόβαθρου καὶ δημιουργία τῶν κατάλληλων προϋποθέσεων γιὰ προσφορὰ ὑψηλῆς στάθμης ὑπηρεσιῶν στὴν τουριστικὴ βιομηχανία.

Μὲ τὴν μὴ ἔγκαιρη ἐκτέλεση τῶν κάτωθι ἔργων ὑποδομῆς ἡ Λεμεσὸς θὰ βρεθεῖ σύντομα μπροστὰ σὲ μιὰ πολὺ ζοφερὴ κατάσταση ὅπως:

(α) Τὸ ἀποχετευτικὸ σύστημα τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς τῶν ξενοδοχείων.

(β) Ἡ μεταφορὰ πόσιμου νεροῦ σὲ τουριστικὴ περιοχή.

(γ) Ἡ ἐπέκταση τῆς πλάζ στὸ Δασούδι.

(δ) Ἡ σωστὴ ἀντίκρυση καὶ ἐπίλυση τοῦ θέματος τῆς παραλίας.

(ε) Ἡ κατασκευὴ τῶν πεζοδρομίων στὴν περιοχὴ ποὺ τόσα πολλὰ λέχθηκαν.

(στ) Ἡ κατασκευὴ ἐκσυγχρονισμένου σφαγείου.

(η) Ἐνίσχυση τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ γιὰ νἆναι σὲ θέση νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς αὐξανόμενες ἀπαιτήσεις.

Ἕνα ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα, κ. Πρόεδρε, ποὺ ἀπασχολεῖ σοβαρὰ τοὺς πολίτες τῆς Λεμεσοῦ εἶναι ἡ ἄνιση μεταχείριση ἀπὸ τὸν ΚΟΤ γιὰ δανειοδοτήσεις γιὰ σκοποὺς ἀνέγερσης ξενοδοχείων καὶ τουριστικῶν διαμερισμάτων.

Ἂξ. κύριε Πρόεδρε. Ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρει στὴν ἔκθεσή της ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἡ διασφάλιση ἑνὸς ἰσχυροῦ οἰκονομικοῦ μετώπου συνιστᾶ τὸ πιὸ σημαντικὸ καὶ ἀπαραίτητο ὑπόβαθρο τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴ δικαίωση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει ὅλες οἱ τάξεις τοῦ λαοῦ, ὅλα τὰ ὀργανωμένα σύνολα, ὅλοι οἱ πολίτες νὰ θεωροῦν πρωταρχικὸ καὶ πατριωτικὸ καθῆκον τους νὰ προσφέρουν ἐργασία, νὰ ὑποστοῦν θυσίες καὶ νὰ συμβάλουν πρακτικὰ στὴ σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν σοβαρῶν ἀναγκῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Ἀρκεῖ ἡ κατανομὴ τῶν βαρῶν καὶ ἡ ἀνάληψη τῶν θυσιῶν νὰ εἶναι δίκαιη καὶ ἀνάλογη μὲ τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα τῆς κάθε τάξης.

Κύριε Πρόεδρε, σ' αὐτὴ τὴν ὥρα θεωρῶ χρέος μου νὰ εὐχαριστήσω θερμὰ τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ καὶ τὸ προσωπικὸ τῆς Βουλῆς γιὰ τὶς φιλότιμες προσπάθειές τους καὶ τὴν προθυμία τους νὰ συμβάλουν μὲ κάθε τρόπο ὥστε νὰ κά-

μουν πιὸ εὔκολο καὶ πιὸ ἄνετο τὸ ἔργο τῆς Βουλῆς. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τοὺς ἔντιμους Ὑπουργοὺς καὶ ὅλους τοὺς Λειτουργοὺς καὶ ὑπαλλήλους τῶν Ὑπουργείων καὶ τῶν Κυβερνητικῶν τμημάτων ποὺ μᾶς βοήθησαν στὸ ἔργο μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λένας.

Π. ΛΕΝΑΣ:

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, Ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευτές. Πρὶν ἕνα περίπου χρόνο, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1980, εἶχα περιορίσει τὴν ὁμιλία μου στὸ νὰ τονίσω μόνον ὅτι τὸ 1980 θὰ ἦτο ἔτος δύσκολο καὶ ὅτι ὁ λαὸς ἔπρεπε νὰ καθοδηγηθεῖ κατάλληλα. Σκοπὸς τῆς περσινῆς μου ὁμιλίας ἦτο ὁ σοβαρὸς προβληματισμὸς γιὰ τὸ μέλλον.

Δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ γνωρίζω σὲ ποιὸ βαθμὸ οἱ περσινές μου ἀνησυχίες ἔχουν ἐπηρεάσει τὸ λαὸ καὶ τὴν Κυβέρνηση. Ἂν ὅμως δοῦμε τί ἔγινε τὸ 1980 καὶ τί προβλέπεται νὰ γίνει τὸ 1981, οἱ ἐνδείξεις εἶναι μᾶλλον ἀποκαρδιωτικές. Σήμερα ὁ λαὸς βρίσκεται σὲ ἀπόγνωση. Κοιτάζει πρὸς τὸ μέλλον καὶ βλέπει βουνὰ ἀπὸ προβλήματα.

Ἡ οἰκονομία ἄρχισε νὰ κλονίζεται, ἡ παραγωγικότητα συνεχῶς πέφτει, τὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, ἐνῶ ταυτόχρονα ἄρχισαν νὰ ἐμφανίζονται τὰ πρῶτα δείγματα ἀνεργίας.

Καὶ ἐὰν τὸ 1978 καὶ 1979 εἴχαμε προβλήματα ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν καὶ ὑπερθέρμανσης τῆς οἰκονομίας, φέτος ἀρχίσαμε νὰ μιλοῦμε γιὰ ἀνεργία, τρομακτικὴ μείωση τῆς παραγωγικότητας, μείωση τῶν ἐξαγωγῶν, μείωση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, προβλήματα στὶς ἀποταμιεύσεις, διεύρυνση τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἐλλείμματος.

Τὸ οἰκονομικὸ θαῦμα τοῦ 1978 τείνει νὰ μετατραπεῖ, σὲ τρία μόνο χρόνια, σὲ οἰκονομικὸ χάος.

Παντοῦ ἀκούονται αἰτήματα γιὰ αὐξήσεις, οἱ κυβερνητικὲς δαπάνες αὐξάνονται, ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς πέφτει, ὁ κόσμος συνεχῶς συζητᾶ καὶ ζητᾶ λύσεις τῶν προβλημάτων του, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχει προγραμματισμὸς γιὰ ἀναζήτηση λύσεων.

Γίνονται κινήσεις μᾶλλον σπασμωδικὲς ἀπὸ μέρους τῶν Κυβερνώντων ποὺ πολλὲς φορὲς ἀντὶ νὰ λύσουν τὰ ὑφιστάμενα προβλήματα, δημιουργοῦν ἄλλα χειρότερα.

Ἄλλοτε δέ, ὁσάκις ὑπάρχουν καλὲς εἰσηγήσεις, ἡ Κυβέρνηση ἀδυνατεῖ νὰ λάβει γρήγορα ἀποφάσεις καὶ συνεχῶς χάνονται εὐκαιρίες, μὲ ἀποτέλεσμα ἕνα μικρὸ στὴν ἀρχὴ πρόβλημα νὰ μεγιστοποιεῖται.

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχω ἀναφερθεῖ στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου σὲ τρία βασικὰ θέματα:

1. Ἐπενδύσεις.

2. Παραγωγικότητα.

3. Οἰκονομικὸς Προγραμματισμός.

Θὰ προσπαθήσω νὰ ἀναλύσω ἕνα ἕνα χωριστὰ τοὺς πιὸ πάνω τομεῖς.

1. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ μᾶς δόθηκαν ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα, ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ὕψος τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἱκανοποιητικό.

Ὑπάρχει δηλαδὴ ἀπροθυμία γιὰ ἐπενδύσεις.

Αὐτὸ τὸ πράγμα πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ. Γιατὶ ἐνῶ τὸ 1976, 1977, 1978 τὸ ὕψος τῶν ἐπενδύσεων εἶχε παρουσιάσει συνεχὴ βελτίωση, τὰ τελευταῖα δύο χρόνια ὑπάρχει ἐμφανὴς κάμψη.

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ κάμψη στὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα θὰ ἔχει μακροπρόθεσμα πολὺ κακὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας. Ἐδῶ πρέπει νὰ γίνει μιὰ διάγνωση γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ὁδήγησαν στὴ μείωση τῶν ἐπενδύσεων.

Ἐνῶ ὑπῆρχαν κίνητρα ποὺ ὁμολογουμένως ὠφέλησαν καὶ δημιούργησαν κλίμα εὐνοϊκὸ γιὰ ἐπενδύσεις, αὐτὰ τὰ κίνητρα ἀντὶ νὰ διαφοροποιηθοῦν καὶ λάβουν ὑπόψη τὶς ἐξελικτικὲς συνθῆκες τῆς οἰκονομίας μας, ἀκυρώθηκαν. Καὶ ἀντὶ νὰ γίνουν προσπάθειες γιὰ ἐκλεκτικὰ κίνητρα ἔχομε καταλήξει νὰ μὴ ὑπάρχει τίποτα.

Ταὐτόχρονα τὰ ἀλλεπάλληλα φορολογικὰ μέτρα ποὺ λήφθηκαν μαζὶ μὲ τὸ ψηλὸ ἐπίπεδο φορολογίας, δηλαδὴ φόρος εἰσοδήματος καὶ ἔκτακτη εἰσφορά, ἔχουν ἀποστερήσει τὶς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ πολύτιμο ρευστὸ χρῆμα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ Κυβέρνηση λαμβάνοντας ὁρισμένα περιοριστικὰ πιστοδοτικὰ μέτρα ἐπὶ γενικῆς βάσεως ἔχει ἀποστερήσει τὶς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τὴ δυνατότητα νὰ προγραμματίσουν αὔξηση τῆς παραγωγῆς τους, γιατὶ λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ μόνον, ἡ ἀξία τοῦ χρήματος τους ἔχει μειωθεῖ μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀδυναμία τους νὰ προχωρήσουν σὲ ἀνάπτυξη.

Πολὺ δὲ περισσότερο, τὰ πραγματικὰ φορολογικὰ βάρη τείνουν νὰ γίνονται ψηλότερα ἐφόσο τὰ ἀφαιρετέα ποσοστὰ λόγω τῶν ἀποσβέσεων βασίζονται ἐπὶ τῶν ἀρχικῶν τιμῶν κόστους καὶ ὄχι ἐπὶ τοῦ κόστους ἀντικαταστάσεως.

Συνεχῶς ἀκούονται ἀπὸ παντοῦ φωνὲς ὅτι τὰ φορολογικὰ βάρη εἶναι μεγάλα. Διάφορες ὁμάδες ζητοῦν ἐξαιρέσεις, εἰδικὴ μεταχείριση ὁρισμένων εἰσοδημάτων, καὶ ἄλλα.

Πιστεύουμε πράγματι ὅτι οἱ φορολογικοὶ δεῖκτες, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ φορολογητέα εἰσοδήματα εἶναι ἐκτὸς πραγματικότητας. Διότι ἐνῶ πρὶν μερικὰ χρόνια ὁ μισθὸς ἢ εἰσόδημα τῶν £5,000 ἐθεωρεῖτο ψηλὸς καὶ γι' αὐτὸ κρίθηκε ὅπως φορολογεῖται μὲ ψηλὸ συντελεστή, σήμερα μὲ τὴν αὔξηση τοῦ τιμαρίθμου τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ δὲν θεωροῦνται ψηλὰ μὲ ἀποτέλεσμα κάθε αὔξηση στοὺς μισθοὺς ἢ τὰ εἰσοδήματα νὰ φορολογεῖται μὲ τοὺς ψηλοὺς συντελεστές. Ἀποτέλεσμα ἡ δημιουργία ἀναταραχῆς καὶ αἰτημάτων γιὰ εἰδικὴ μεταχείριση. Ἀλλὰ πῶς μποροῦν ὁρισμένοι νὰ ζητοῦν εἰδικὴ μεταχείριση εἰσοδημάτων ἀπὸ ὑπερωριακὲς π.χ. ἐργασίες, ἐνῶ ἄλλοι φορολογούμενοι, λόγω τοῦ ὅτι δὲν εἶναι μισθωτοί, ἀλλὰ ἐργάζονται πολὺ περισσότερες ὧρες, νὰ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ πληρώνουν γιὰ ὅλα;

Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ γίνει ἐκ βάθρων ἀναθεώρηση τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ὥστε νὰ εἶναι γιὰ ὅλους τὸ ἴδιο καὶ ὅλοι νὰ πληρώνουν ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος τῶν εἰσοδημάτων τους. Πιστεύομε πὼς μιὰ εὐφάνταστη προσπάθεια πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ θὰ δημιουργήσει τὶς κατάλληλες συνθῆκες γιὰ ἀποταμίευση καὶ δημιουργία νέων ἐπενδύσεων.

Ἄλλως πως τὸ ἐπενδυτικὸ κλίμα θὰ χειροτερεύσει περισσότερο, οἱ ἀποταμιεύσεις θὰ μειωθοῦν, ἡ Κυβέρνηση θὰ εἰσπράξει περισσότερα ἀλλὰ θὰ σπαταλήσει περισσότερα.

Κύριε Πρόεδρε.

Ἔχω ἀναφερθεῖ σχετικὰ μὲ τὶς ἐπενδύσεις καὶ πῶς ἐπηρεάζεται τὸ ἐπενδυτικὸ κλίμα λόγω ἐλλείψεως ἐξειδικευμένων κινήτρων συνδυασμένων μὲ φορολογικὰ μέτρα.

Πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ ἔλλειψη ἐπενδύσεων θὰ μᾶς στερήσει ἀπὸ τὴ δυνατότητα νὰ ἐξάγομε προϊόντα σὲ συναγωνιστικὲς τιμές. Τοῦτο ἐπενεργεῖ ἀρνητικὰ στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν μας λόγω αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῆς τιμῆς τοῦ πετρελαίου.

Εἶναι λοιπὸν πρωταρχικῆς ἀνάγκης, θὰ ἔλεγα θέμα οἰκονομικῆς ἐπιβιώσεως, ἡ συνέχιση καὶ ἐνθάρρυνση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων. Εἶναι ἀκόμα ἐθνικὸ καθῆκον γιατὶ χωρὶς οἰκονομικὴ εὐρωστία ἡ ἐθνική μας ὕπαρξη κινδυνεύει.

2. Παραγωγικότης.

Ἄμεσα συνδυασμένη μὲ τὶς ἐπενδύσεις εἶναι καὶ ἡ αὔξηση τῆς παραγωγικότητας. Μᾶς ἔχει λεχθεῖ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ὅτι ἐνῶ τὸ 1976 ἡ παραγωγικότητα ἦτο 9.7%, τὸ 1980 ἔχει πέσει στὸ 3% ἐνῶ ἀντίθετα οἱ μισθοὶ ἀπὸ τὸ 1976 μέχρι τὸ 1980 ἔχουν αὐξηθεῖ στὸ πολλαπλάσιο. Ἡ ἀνισοσκέλεια αὐτὴ εἶναι ἀνησυχητική. Ἐνῶ κάθε φορὰ ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ αὔξηση τῶν μισθῶν πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ ἀνάλογη αὔξηση τῆς παραγωγικότητας, στὴν Κύπρο συμβαίνει τὸ ἀντίθετο.

Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ ἐπιβιώσουμε οἰκονομικὰ ἂν δὲν ὑπάρξει συμφωνία στὸν τομέα τῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν καὶ τῶν εἰσοδημάτων μὲ μιὰ πολιτικὴ γενικῶς ἀποδεκτὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς συνεταίρους. Γιατὶ στὸ τέλος οὔτε μεγάλοι μισθοὶ θὰ μείνουν οὔτε μεγάλα κέρδη θὰ πραγματοποιηθοῦν. Διότι στὸ δικό μας οἰκονομικὸ σύστημα δὲν θὰ ὑπάρξουν κέρδη δίχως ἀγοραστικὴ δύναμη. Εἶναι ἐντελῶς ἀδιανόητο σὲ διάφορες ὁμάδες νὰ ζητοῦν μεγιστοποίηση τῶν πραγματικῶν τους εἰσοδημάτων καὶ νὰ παίρνουν αὐτὴ τὴ μεγιστοποίηση μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο καλάθι ποὺ δυστυχῶς δὲν γεμίζει μὲ τὸν ἴδιο ρυθμό.

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸ πρωταρχικὸ ρόλο πρέπει νὰ διαδραματίσει ἡ Κυβέρνηση καὶ αὐτὴ νὰ δώσει τὸ καλὸ παράδειγμα. Βεβαίως γνωρίζομε ὅτι διὰ τοὺς πολιτικοὺς οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἀναπροσαρμογῆς γίνονται ἀντιληπτὲς ἄμεσα, μὲ τὴν ἀντίδραση τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ λεχθεῖ καθαρά, ὅτι τὰ ὠφελήματα θὰ ἐμφανισθοῦν γιὰ ὅλους μακροπρόθεσμα. Παράλληλα δὲ εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνηση πρωτοστατήσει ὥστε οἱ μηχανισμοί της νὰ κινηθοῦν πιὸ ἀποδοτικὰ γιατὶ αὐτὴ ἡ προσπάθεια θὰ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα οἰκονομίες. Καὶ εἶναι καιρὸς ποὺ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ μελετήσει τὸ θέμα τῆς σωστῆς ἀξιοποίησης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὄχι μὲ τοῦ ψύλλου πήδημα νὰ ζητᾶ τὴν πλήρωση νέων θέσεων στὴν ὑπηρεσία.

Ἀπὸ πλευρᾶς ἐπιχειρηματιῶν πρέπει νὰ γίνει προσπάθεια ὅπως :

1. Μακροπρόθεσμα νὰ γίνει ἀποτελεσματικὴ χρήση τῶν ὑπαρχόντων μέσων παραγωγῆς.

2. Μεσοπρόθεσμα νὰ γίνει σταδιακὴ ἀντικατάσταση τῶν περιορισμένων μέσων, π.χ. τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας, μὲ μέσα ψηλῆς τεχνολογίας.

3. Μακροπρόθεσμα ἡ ἐνθάρρυνση καὶ δημιουργία νέων προϊόντων καὶ μεθόδων παραγωγῆς ποὺ μὲ τὴ σειρά τους νὰ ἀνοίξουν νέες ἀγορὲς ἢ θὰ ἀναπροσαρμόσουν τὶς ὑπάρχουσες.

Βεβαίως γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ ποὺ ἀναφέρθηκαν πιὸ πάνω πρέπει νὰ ὑπάρξει τὸ κατάλληλο κλίμα ποὺ νὰ ἐπιτρέψει τὴν ἀνάληψη ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων, ὅσο καὶ εὐνοϊκὸ κλίμα στὶς ἐργατικὲς σχέσεις ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ βιομηχανικὴ εἰρήνη ποὺ θὰ προέλθει ἀπὸ ἐλεύθερες διαπραγματεύσεις μὲ γνώμονα τὸ συμφέρον καὶ τὸ καλὸ τοῦ τόπου.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ὅσων ἀνέφερα πιὸ πάνω εἶναι ἀνάγκη ὅπως ὁ οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς γίνει πιὸ τολμηρός. Ὁ μόνος δυνατὸς τρόπος εἶναι νὰ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ἀπόψεις καὶ τὰ προβλήματα ὅλων τῶν παραγωγικῶν τά-

ξεων τοῦ λαοῦ, ἀφοῦ κληθεῖ πλατειὰ σύσκεψη παραγόντων. Εἶναι κάτι ποὺ ἐγίνετο πρὶν χρόνια ἀλλὰ σιγὰ—σιγὰ ἐξέλιπε καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπικράτησε ἡ γραφειοκρατικὴ ἀντίκρυση τῶν θεμάτων. Κατὰ καιροὺς παρουσιάζονται εἰσηγήσεις ποὺ βασικὰ ἀναλυόμενες θυμίζουν ἐγχειρίδια οἰκονομολογίας. Καλὰ εἶναι καὶ αὐτά, ἀλλὰ τὸ τί χρειάζεται σήμερα ὁ τόπος εἶναι πιὸ βαθειὲς τομές, ποὺ θὰ γίνουν μὲ τὴ βαθειὰ γνώση τῶν προβλημάτων ὅλων τῶν κοινωνικῶν συνεταίρων. Αὐτὸ μόνο θὰ ἐπιτευχθεῖ ὅταν γίνει ἀνοικτὸς διάλογος καὶ βαθὺς προβληματισμός, ἀφοῦ ὅλοι ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις τους, τὶς συζητήσουν καὶ καταλήξουν σὲ ἕνα κοινῶς ἀποδεκτὸ παρονομαστή. Σὰν θέματα ποὺ θὰ πρέπει νὰ μποῦν ἐπὶ τάπητος γιὰ συζήτηση εἶναι :

1. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Τρόποι, προϋποθέσεις, κίνητρα, δυσκολίες, τύποι ἐπενδύσεων.

2. ΔΑΝΕΙΑ—ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Πρέπει νὰ συζητηθοῦν ὅροι δανειοδοτήσεως, ἐκλεκτικότης, τόκοι, προτεραιότητες, κριτήρια, χρόνος ἀποπληρωμῆς.

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Προϊόντα δυνάμενα νὰ ἐξαχθοῦν, ποιότητα—τιμή, χῶρος ἐξαγωγῆς Διμερεῖς συμφωνίες—ΕΟΚ.

4. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ

Νὰ μελετηθεῖ ἡ παραγωγικότητα ἐργασίας, κεφαλαίου, τρόποι αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας καὶ συναγωνιστικότητας.

5. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ—ΤΙΜΕΣ

Στὸν τομέα τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῶν τιμῶν νὰ γίνει διαμόρφωση κοινῶς ἀποδεκτῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων.

Νὰ μελετηθεῖ στὸ βάθος του τὸ θέμα τοῦ τιμαρίθμου.

Ὁ ἀγορανομικὸς ἔλεγχος ἐπὶ βασικῶν προϊόντων νὰ γίνει πιὸ σταθερός.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ

Πρέπει νὰ γίνει πιὸ σοβαρὰ μελέτη στὸν τομέα τῆς καταναλώσεως ἐνεργείας, νὰ ἐπινοηθοῦν τρόποι γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση καὶ νὰ μελετηθοῦν ἄλλες μορφὲς ἐνέργειας. Ἀξία μελέτης εἶναι καὶ ἡ ἀξιοποίηση ἐγχώριων πόρων γιὰ ἐξοικονόμηση ἐνέργειας.

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀναφερθῶ τώρα σὲ συγκεκριμένα προβλήματα ὅπως ἔχουν παρουσιασθεῖ στοὺς διάφορους τομεῖς.

Θὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὸν πιὸ βασικὸ τομέα, αὐτὸν τῶν κατασκευῶν. Εἶναι ὁ τομέας «ραχοκοκαλιὰ» τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας μας. Ἀπ' αὐτὸν ἐξαρτοῦνται ἕνα σωρὸ ἐπαγγέλματα, ἀρχιτέκτονες, μηχανικοί, ἐργολάβοι, κτίστες, ὑδραυλικοί, ἠλεκτρολόγοι, κ.τ.λ. Ἤδη τὰ πρῶτα σημεῖα ἔχουν φανεῖ μὲ τὴν ἔλλειψη ἐργασιῶν στὰ Ἀρχιτεκτονικὰ Γραφεῖα. Εἶναι τὸ προμήνυμα. Ἄλλα συναφῆ ἐπαγγέλματα ἄρχισαν νὰ αἰσθάνονται τὴν ἐπερχόμενη στασιμότητα.

Ἂν ἡ πληθώρα αὐτῶν τῶν ἐπαγγελμάτων ἐπηρεασθεῖ τότε ἡ ἀγορὰ—τὸ παζάρι δηλαδὴ—θὰ νοιώσει καὶ αὐτὸ τὴν ὕφεση. Τὰ εἰσοδήματα καὶ τὰ κέρδη θὰ περιορισθοῦν καὶ ἡ φοροδοτικὴ ἱκανότητα θὰ μειωθεῖ. Τί θὰ γίνει τότε μὲ τὶς Κυβερνητικὲς δαπάνες καὶ τοὺς μισθούς, ἀπὸ ποῦ θὰ βγοῦν οἱ φόροι γιὰ νὰ πληρωθοῦν οἱ Δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ νὰ γίνουν τὰ ἐξαγγελθέντα Κυβερνητικὰ ἔργα;

Ἕνας ἄλλος τομέας πολὺ εὐαίσθητος καὶ ποὺ ἀπασχολεῖ ἀρκετὰ σεβαστὸ ποσοστὸ κυρίως γυναικείου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, εἶναι αὐτὸς τῆς ἐνδύσεως. Παρουσιάζονται καὶ ἐδῶ ἀνησυχητικὰ κρούσματα κλεισίματος ἐργοστασίων ἢ ἐργαστηρίων, ἀκούονται συνεχῶς παράπονα ἀπὸ τοὺς ἐπιχειρηματίες ὅτι τὰ πάντα ἔχουν ἀνεβεῖ ψηλὰ καὶ τὰ προϊόντα μας γίνονται ὅλο καὶ πιὸ λίγο συναγωνιστικά. Οἱ ἀγορὲς τῶν Ἀραβικῶν χωρῶν, οἱ πιὸ καλές μας στὸν τομέα αὐτό, δοκιμάζονται.

Οἱ εὐρωπαϊκὲς ἀγορὲς ζητοῦν ψηλὴ ποιότητα σὲ πολὺ συναγωνιστικὲς τιμές. Τὸ ὅλο οἰκοδόμημα τῆς βιομηχανίας ἐνδύσεως κινδυνεύει νὰ καταποντισθεῖ. Χρειάζεται βοήθεια, χρειάζεται συμπαράσταση, χρειάζεται στοργή. Εἶναι βασικὰ μιὰ ἀπὸ τὶς βιομηχανίες μας ποὺ σὰν τομέας ἔχει προσφέρει πάρα πολλὰ στὰ δύσκολα χρόνια μετὰ τὴν καταστροφή, γιατὶ ἔδωσε ἐργασία σὲ χιλιάδες ἐργατοϋπαλλήλους, καὶ ἔφερε ἀρκετὰ ἑκατομμύρια ξένου συναλλάγματος.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ σωθεῖ. Τὰ μέτρα ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν ἂς τὰ μελετήσει ἡ Κυβέρνηση μὲ αὐτοὺς ποὺ ἐπὶ τόσα χρόνια μὲ αὐταπάρνηση ἐργάστηκαν γιὰ νὰ στήσουν τὸν τομέα αὐτό, ποὺ πολλὰ προσέφερε στὴν οἰκονομία.

Ἡ βοήθεια ποὺ μπορεῖ νὰ δοθεῖ εἶναι ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν καὶ ἡ παροχὴ μακροπροθέσμων δανείων καὶ ἐγγυήσεων πρὸς ἀπόκτηση νέων μηχανημάτων καὶ πρώτων ὑλῶν.

Εἶναι μιὰ βιομηχανία ποὺ ὅτι καὶ ἂν γίνει βασίζεται κατὰ μέγιστο μέρος στὸ ἐργατικὸ δυναμικό. Εἶναι γι' αὐτὸ ἀνάγκη ὅπως τὸ δυναμικὸ αὐτὸ ἐνθαρρυνθεῖ νὰ παραμείνει ἐργαζόμενο, ἀφοῦ δημιουργηθοῦν συνθῆκες ἐνθαρρυντικῆς ἀπασχολήσεως καὶ κατὰ συνέπεια αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητας.

Παράλληλα δὲ πρέπει νὰ τονισθεῖ ὅτι ἡ συναγωνιστικότητα τῆς βιομηχανίας αὐτῆς, λόγω τοῦ ὅτι βασίζεται κυρίως στὴ χειρωνακτικὴ ἐργασία, ἐπηρεάζεται τὰ μέγιστα καὶ εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητη στὶς ἀπότομες αὐξήσεις τοῦ ἐργατικοῦ κόστους ὅταν κυρίως τοῦτο δὲν συνοδεύεται μὲ τὴν ἀνάλογη αὔξηση στὴν παραγωγικότητα. Εἶναι ἑπομένως εὐθύνην καὶ τῶν ἐργοδοτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων ὅπως κάμουν τὸ πᾶν γιὰ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας, γιατὶ εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ διατηρηθεῖ ἡ ἀνταγωνιστικότητα μας καὶ νὰ ἐπεκταθοῦν οἱ ἐξαγωγές.

Ἕνας ἄλλος τομέας ποὺ πρέπει νὰ προσεχθεῖ εἶναι αὐτὸς τῆς περιφερειακῆς Ἀνάπτυξης. Βλέπομε συνεχῶς ὁλόκληρα χωριὰ ἢ σύμπλεγμα χωριῶν—καὶ μιλῶ γιὰ τὴν ἐπαρχία Λευκωσίας ποὺ γνωρίζω καὶ καλύτερα, τὴ Σολέα, τὴ Μαραθάσα, τὴν Ὀρεινὴ—συνεχῶς νὰ συρρικνοῦνται. Κατάντησε νὰ βρίσκει κανεὶς μόνον γέρους στὰ χωριὰ αὐτά.

Κάτι δραστικὸ πρέπει νὰ γίνει. Πρέπει νὰ δοθοῦν εὐκαιρίες ἐργοδότησης τῶν νέων ἀνθρώπων τῆς ὑπαίθρου στὶς περιοχές τους. Ὁ τρόπος εἶναι ἡ ἐνθάρρυνση δημιουργίας ἐπενδύσεων, κατὰ προτίμηση ἐπεξεργασίας ἀγροτικῶν προϊόντων τῆς περιοχῆς.

Αὐτὸ θὰ βοηθήσει ἀπὸ δυὸ ἀπόψεις. Θὰ ὠθήσει τοὺς ντόπιους στὴν καλλιέργεια ἀλλὰ ταυτόχρονα θὰ τοὺς ἐξασφαλίσει καὶ διάθεση τῶν προϊόντων τους μαζὶ δὲ καὶ ἐργοδότηση. Ἔτσι βλέπομε νὰ κινεῖται ἡ Κυβέρνηση.

Πρέπει νὰ γίνει συνεργασία μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ νὰ βρεθοῦν τρόποι προσελκύσεως ἐπιχειρηματιῶν στὶς περιοχὲς αὐτές. Ταυτόχρονα πρέπει νὰ μελετηθεῖ ἕνα σύστημα ἐξασφαλίσεως κατωτάτου ἐγγυημένου ὁρίου διαθέσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, γιατὶ ὁ ἀγρότης παράγει καὶ γνωρίζει τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς, αὐτὸ ὅμως ποὺ ποτὲ δὲν γνωρίζει εἶναι πόσα τελικὰ θὰ πάρει ἀπὸ τὴν πώληση τῶν προϊόντων του.

Παρόμοια προβλήματα παρουσιάζονται καὶ στὴν περιοχὴ τῆς Ἐλεύθερης Ἀμμοχώστου. Ἔχει γίνει μιὰ προσπάθεια ἐκεῖ μὲ τὴ δημιουργία Βιομηχανικῆς Περιοχῆς στὸ Φρέναρος. Τὰ μέχρι σήμερα ἀποτελέσματα δὲν φαίνονται καὶ πάρα πολὺ ἐνθαρρυντικά. Πρέπει Κυβέρνηση καὶ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ προβληματισθοῦν καὶ νὰ ἐντοπίσουν τοὺς λόγους.

Ἔχει ἐπίσης ἐξαγγελθεῖ ἡ ἵδρυση Τεχνικῆς Σχολῆς στὰ Κοκκινοχώρια. Ἡ ἀπόφαση ὅμως ποῦ θὰ κτισθεῖ ἡ σχολὴ ἔχει σκαλώσει. Ἡ σχολὴ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι μᾶλλον ἐπαγγελματικὴ σχολὴ καὶ νὰ ἔχει κλάδους στὰ ξενοδοχειακὰ ἐπαγγέλματα γιατὶ ἡ περιοχὴ ἀναπτύσσεται πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ τουρισμοῦ.

Τὸ ὁδικὸ δίκτυο πρέπει νὰ ἐκσυγχρονισθεῖ γιατὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη.

Πιστεύουμε πὼς ἰδιαίτερη σημασία πρέπει νὰ δοθεῖ στὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἀκριτικὴ περιοχὴ τῆς Ἐλεύθερης Ἀμμοχώστου. Ὅλοι ἀναγνωρίζουν πὼς ἡ προσφορὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου ἦταν καὶ εἶναι πολὺ σημαντική.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἂν δὲν ἀντιμετωπισθοῦν πρωτοῦ εἶναι ἀργὰ ἡ περιοχὴ αὐτὴ θὰ περιέλθει σὲ μαρασμό. Οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἔχουν ἀπὸ καιρὸ κρούσει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ τοὺς διακατέχει ἐπίμονη ἀνησυχία γιὰ τὸν ἀργὸ ρυθμὸ μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση προωθεῖ τὴ λύση τῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς.

Ἡ βάση τῆς οἰκονομίας τους εἶναι ἡ γεωργία ἡ ὁποία ὅμως κινδυνεύει ἀπὸ πλήρη καταστροφὴ ἂν δὲν λυθεῖ ἔγκαιρα τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι νέο. Ὅλοι τὸ γνωρίζουν καὶ ὅλοι μιλοῦν γι' αὐτό. Ὑποσχέσεις γιὰ τὴ λύση του ἔχουν δοθεῖ σὲ ἀφθονία. Ὑπάρχουν σχέδια καὶ μελέτες γιὰ ἀφαλάτωση καὶ μεταφορὰ νεροῦ μέσω τοῦ νότιου ἀγωγοῦ. Ἡ ἐξαγγελία τέτοιων σχεδίων ἀποτελοῦσε ἀνακούφιση γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς. Ὅμως μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἀναβολὴ τῆς λήψης ἀποφάσεως γιὰ συγκεκριμένες ἐνέργειες καὶ τὴν ἔλλειψη σαφοῦς χρονοδιαγράμματος, οἱ κάτοικοι δικαιολογημένα διερωτῶνται κατὰ πόσο ὅλα ὅσα ἀναγγέλλονται θὰ ὁλοποιηθοῦν, ἂν ποτὲ ὁλοποιηθοῦν, ἔγκαιρα γιὰ νὰ προληφθεῖ ἡ πλήρης καταστροφή τους. Τὸ μήνυμα ποὺ ἐκπέμπουν οἱ κάτοικοι τῆς Ἐλεύθερης Ἀμμοχώστου εἶναι μήνυμα ἀγωνίας καὶ πρόληψης τῆς καταστροφῆς. Δὲν δικαιολογοῦνται ἄλλες ἀναβολές. Οἱ συνέπειες τῶν ἀναβολῶν καὶ τῶν καθυστερήσεων θὰ εἶναι τραγικὲς ὄχι μόνο γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρης τῆς οἰκονομίας.

Θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἕνα ἄλλο θέμα πολὺ συναφὲς μὲ τὴν περιοχὴ αὐτή, ἀλλὰ ποὺ ταυτόχρονα ἔχει ἐπεκτάσεις καὶ στὴν ὑπόλοιπη Κύπρο.

Εἶναι τὸ θέμα τῆς βοήθειας γιὰ ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν ἐκτοπισθέντων βιοτεχνῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν.

Πολλοί, παρὰ πολλοί, ἐκτοπισθέντες ἐπαγγελματίες καὶ βιοτέχνες ἐνῶ πιθανὸ νὰ ἔχουν στεγασθεῖ σὰν οἰκογένειες κάπου, τίποτε δὲν ἔγινε μέχρι τῆς στιγμῆς γιὰ νὰ δοθεῖ βοήθεια ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ δημιουργήσουν τὸ μικρό τους ἐργαστήρι ἢ τὴν ἐπαγγελματική τους στέγη. Μιὰ κοινωνία ζεῖ καὶ κινεῖται καὶ χρειάζεται ὅλους αὐτούς. Εἶναι μέρος τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Δυστυχῶς τίποτε δὲν ἔχει γίνει μέχρι σήμερα. Ἔπρεπε σὲ κάθε συνοικισμὸ κάποιου μεγέθους νὰ γίνει πρόνοια γιὰ ἐργαστήρια ὥστε πελεκάνοι, μηχανικοὶ αὐτοκινήτων, κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ νὰ βροῦν ἐπαγγελματικὴ στέγη καὶ ἔτσι νὰ ἐξυπηρετήσουν καὶ τὶς δικές τους ἀνάγκες καὶ ἐκεῖνες τῶν συγκατοίκων τοῦ συνοικισμοῦ. Εἶναι μιὰ εἰσήγηση ποὺ ἀξίζει νὰ μελετηθεῖ καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως.

Καὶ ἐνῶ εἴμαστε στὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ ἀναφέρω τὰ πολλὰ καὶ ἐπίμονα αἰτήματα τῶν ἐκτοπισθεισῶν πληγεισῶν ἐπιχειρήσεων, αὐτῶν ποὺ ὁμολογουμένως προσέφεραν πάρα πολλὰ στὸ παρελθόν, ἀλλὰ σήμερα κανεὶς δὲν φαίνεται νὰ εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀκούσει.

Εἴχαμε συζητήσει τὸ θέμα στὴ Βουλή. Ὁ σύνδεσμος τους, Παγκύπριος Σύνδεσμος Πληγεισῶν Ἐπιχειρήσεων, εἶδε Βουλευτές, Ὑπουργούς, τὸν Πρόεδρο. Μερικὲς ὑποσχέσεις, καὶ αὐτὲς μισές, τίποτε στὴν πράξη. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἐγκαταλελειμμένοι ἀπὸ παντοῦ. Δὲν ἔχουν ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι. Εἶναι ἄνθρωποι λίγοι σὲ ἀριθμό, καὶ ἴσως γι' αὐτὸ νὰ μὴ εἰσακούονται, ἀλλὰ πολὺ δυναμικοὶ καὶ πολὺ ἐργατικοί. Ζητοῦν πολὺ λίγα, ζητοῦν κατανόηση, ζητοῦν συμπαράσταση. Θέλουν νὰ τοὺς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ξαναδημιουργηθοῦν. Πιστεύω τοὺς ἀξίζει κάθε συμπαράσταση. Ἔκαμαν εἰσηγήσεις διάφορες—πιστοποιητικὸ περιουσίας. καὶ ἄλλα. Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ὁμόφωνα ἀπεδέχθη τὶς διάφορες εἰσηγήσεις ποὺ ἔγιναν κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος. Εἶναι ἡ σειρὰ τῆς Κυβέρνησης.

Ἔχω προσπαθήσει, κύριοι συνάδελφοι, στὸ λίγο χρόνο ποὺ πέρασε νὰ ἀγγίξω μόνο μερικὰ καυτὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ τόπος. Τονίζω καὶ πάλι ὅτι ὁ τομέας τῆς οἰκονομικῆς εὐρωστίας εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἐπιβίωση.

Πρέπει νὰ γίνουν πολλά, πρέπει νὰ ληφθοῦν οἱ ἀποφάσεις καὶ νὰ ὑλοποιηθοῦν γρήγορα. Ἡ γραφειοκρατία καὶ κωλυσιεργία θὰ μᾶς βρεῖ ἀπροετοίμαστους γιατὶ τὰ πράγματα κινοῦνται γοργά, καὶ ἔτσι γοργὰ πρέπει νὰ κινηθοῦν ὅλοι, Κυβέρνηση καὶ λαός. Ὁ λαὸς περιμένει, ἡ Κυβέρνηση μπορεῖ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Οἱ Προϋπολογισμοὶ ποὺ συζητοῦμε ἀπὸ τὴν περασμένη Τρίτη εἶναι οἱ τελευταῖοι ποὺ θὰ συζητήσει αὐτὸ τὸ Σῶμα μὲ τὴ σημερινή του σύνθεση. Εἶναι βέβαιο ὅτι σὲ δυὸ—τρεῖς μῆνες θὰ ἔχουμε Βουλευτικὲς ἐκλογές, καὶ δὲν ἀποκλείεται—εἶναι μᾶλλον βέβαιο—ὅτι ἡ Βουλὴ ποὺ θὰ ἀναδειχθεῖ θὰ διαφέρει ἀπὸ τὴ σημερινή. Κάποια νέα πρόσωπα θὰ ἔλθουν ὁπωσδήποτε. Νομίζω ὅτι καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν κομματικὴ ἐκπροσώπηση κάποια διαφορὰ ἐπίσης θὰ ὑπάρξει. Γι' αὐτὸ καὶ νομίζω ὅτι μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, ποὺ συζητοῦμε ἀπὸ τόσες πολλὲς πλευρές, τόσα πολλὰ θέματα, ὄχι μόνο ἐπιτρέπεται ἀλλὰ κι' ἐπιβάλλεται νὰ συζητήσουμε καὶ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἴδια τὴ Βουλή. Νὰ γίνει τώρα γενικὴ ἐκτίμηση τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς τοῦ 1976, νομίζω ὅτι δὲν θὰ εἶναι μέσα στὰ ὅρια ποὺ ἐπιτρέπει τὸ θέμα μας. Ὑπάρχουν ὅμως μερικὰ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ Βουλὴ ποὺ καὶ ἐπιτρέπεται καὶ ἐπιβάλλεται, νομίζω, νὰ συζητηθοῦν. Δύο—τρία ἀπ' αὐτὰ τὰ θέματα θὰ συζητήσω σὰν εἰσαγωγὴ στὸ κύριο μέρος τῆς ὁμιλίας μου.

Ἡ Βουλή μας, εἶναι ἡ Βουλὴ τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1976. Ὅσον ἀφορᾶ τὰ πρόσωπα ποὺ τὴν ἀποτελοῦν, μὲ μόνη ἐξαίρεση τὸν τότε Πρόεδρο της, ποὺ τώρα εἶναι Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸν κ. Λαδᾶ, ποὺ μπῆκε στὸ Σῶμα μὲ τὶς ἀναπληρωματικὲς ἐκλογὲς τοῦ 1977, εἶναι ἡ ἴδια ὅπως ἦταν καὶ τὸ 1976.

Ὅσον ἀφορᾶ λοιπὸν τὰ πρόσωπα, ἡ Βουλή μας εἶναι ἡ ἴδια ἢ σχεδὸν ἡ ἴδια μὲ τὴ Βουλὴ ποὺ ἀναδείκτηκε μὲ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1976. Διαφέρει ὅμως ὅσον ἀφορᾶ τὴν κομματική της διάρθρωση. Τότε εἴχαμε τρία κόμματα καὶ ἕνα ἀνεξάρτητο Βουλευτή, τώρα ἔχουμε ἕξι κόμματα καὶ νομίζω ἔγιναν τρεῖς ἀπὸ προχθὲς ἀνεξάρτητοι Βουλευτές. Τότε, ἕνα κόμμα μόνο του εἶχε τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία. Τώρα κανένα κόμμα δὲν ἔχει τὴν πλειοψηφία.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ σημαντικὴ διαφοροποίηση τοῦ Σώματος. Μιὰ διαφοροποίηση ποὺ καὶ τὸ Σῶμα σὰν Σῶμα καὶ τὰ πολιτικὰ Κόμματα ποὺ μετέχουν στὴ Βουλὴ δὲν μποροῦν νὰ τὴν παραγνωρίζουν. Μερικοὶ λὲν ὅτι εἴμαστε τόσο κοντὰ στὴ λέξη τῆς θητείας τοῦ Σώματος, ποὺ δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν. Τὸ κόμμα μας διαφωνεῖ μ' αὐτὴ τὴν ἄποψη. Ἡ διαφοροποίηση ποὺ ἔγινε στὴν κομματικὴ διάρθρωση τοῦ Σώματος εἶναι, ὅπως εἶπα, σημαντική. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὴν παραγνωρίσουμε. Διότι δὲν ἀποκλείεται, ἡ κομματικὴ διάρθρωση ποὺ διαμορφώθηκε νὰ μὴν ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς κομματικὲς καὶ πολιτικὲς τοποθετήσεις τοῦ λαοῦ. Μπορεῖ καὶ νὰ τὶς ἐκφράζει, ἀλλὰ κανένας δὲν εἶναι βέβαιος γι' αὐτό. Καὶ οἱ συνθῆκες ποὺ περνοῦμε εἶναι τέτοιες ποὺ χρειάζεται αὐτὸ τὸ θέμα νὰ ξεκαθαρισθεῖ. Εἶπα : Οἱ συνθῆκες ποὺ περνοῦμε : Ἐννοῶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ συνομιλίες εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ μποῦν σ' ἕνα κρίσιμο στάδιο, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅσον ἀφορᾶ τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις ποὺ ἐμφανίστηκαν τὸν περασμένο χρόνο, συνεχίζουν νὰ ἀπειλοῦν τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία. Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες ἐπιβάλλεται ἡ ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν, ὥστε νὰ εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι ὅσα λέγονται ἀπὸ αὐτὸ τὸ βῆμα καὶ ἀπὸ τὴν ἕδρα τῆς Βουλῆς ἐκφράζουν κατὰ τρόπο ἀντιπροσωπευτικὸ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ.

Οἱ ἐκλογὲς λοιπόν, πρέπει νὰ ἐπισπευσθοῦν. Πόσο πρέπει νὰ ἐπισπευσθοῦν;

Θέλω κατηγορηματικὰ νὰ δηλώσω ὅτι, ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τὸ θέμα, τὸ κόμμα μας δὲν καθοδηγεῖται ἀπὸ κανένα κομματικὸ ὑπολογισμό. Ὑπάρχουν δυὸ παράγοντες ποὺ τοὺς λαμβάνομε ὑπόψη. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι θέλουμε νὰ εἴμαστε πέραν ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία σίγουροι ὅτι ὁ μηχανισμὸς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας εἶναι ἕτοιμος νὰ ὀργανώσει καὶ νὰ ἐκτελέσει ὅλα τὰ μέτρα ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν. Οἱ ἐκλογές, εἶναι ὑπόθεση γιὰ τὴν ὁποία δὲν σηκώνει : «συγγνώμη ἔκαμα λάθος». Οὔτε χωρεῖ τὸ «συγγνώμη δὲν κατάλαβα καλὰ τοὺς κανονισμούς»:

Ὁ δεύτερος παράγοντας εἶναι ὅτι τὸ κόμμα μας πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ καιρός, ἀρκετὸς καιρὸς στὰ κόμματα, κυρίως στὰ νέα κόμματα ναρθοῦν σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ λαό, ποὺ εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸ νὰ δοθεῖ καιρὸς στὸ λαὸ νὰ διαφωτισθεῖ καὶ ν' ἀποφασίσει. Πρόκειται δηλαδὴ γιὰ θέμα δημοκρατικῆς τάξης. Τὸ κόμμα μας εἶναι τὸ κόμμα μὲ τὴν πιὸ μακρόχρονη πολιτικὴ κι' ἐκλογικὴ πεῖρα. Ἔχει δεσμοὺς ἄρρηκτους μὲ τὸ λαὸ σφυρηλατημένους στὸ ἀμόνι τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ πρόσφερε στὸ λαό. Καὶ αὔριο ἂν μποροῦσε νὰ δώσει τὴν ἐκλογική του μάχη θὰ μποροῦσε νὰ τὸ κάμει καὶ νὰ τὸ κάμει μὲ ἐπιτυχία. Ἂν σκεφτόμαστε στενὰ κομματικά, θὰ μπορούσαμε νὰ ταχθοῦμε ὑπὲρ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Εἴμαστε γιὰ λόγους ἀρχῆς ἐναντίον τοῦ αἰφνιδιασμοῦ καὶ στὰ κόμματα πρέπει νὰ δοθεῖ καιρός, καὶ προπάντων στὸ λαὸ πρέπει νὰ δοθεῖ καιρὸς νὰ διαφωτιστεῖ.

Εἶναι γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ποὺ προσανατολιζόμαστε γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν πρὸς τὰ τέλη τοῦ προσεχοῦς Μαΐου. Ἡ Βουλὴ βέβαια τελικὰ θὰ ἀποφασίσει, δημοκρατικά, αὐτὸ τὸ θέμα.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο θέμα ποὺ σχετίζεται μὲ τὴ Βουλὴ πάνω στὸ ὁποῖο ἤθελα νὰ μιλήσω.

Τὸ δεύτερο θέμα :

Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς ἐκλογῆς της, ἡ Βουλή μας, ἡ Βουλὴ τοῦ 1976, ἔγινε ὁ στόχος τοῦ Συναγερμοῦ, ὁ στόχος τοῦ ἐοκαβητισμοῦ ποὺ κατέφυγε κάτω ἀπὸ τὴ συναγερμικὴ στέγη, ὁ στόχος ὅλων τῶν ἀντιδραστικῶν συντηρητικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, ὁ στόχος ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μας. Οἱ κύκλοι τοῦ ΝΑΤΟ, οἱ κύκλοι τῆς ΣΙΑ, οἱ «δημοκράτες» τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὅλοι εἶδαν τὴ Βουλὴ τοῦ 1976 μὲ ἀλληθωρικὸ μάτι ἀπὸ τὸ μῖσος. Ὅλοι αὐτοὶ ἔνωσαν τὴν φωνή τους καὶ τὴ σκέψη καὶ τὸ μῖσος τους ἐνάντια στὴ Βουλή μας, μὲ τὸ μῖσος, τὴ σκέψη καὶ τὴ φωνὴ τοῦ Συναγερμοῦ καὶ τῶν ἐοκαβητατζήδων.

Γιὰ τὸ Συναγερμὸ καὶ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους του ἡ Βουλὴ τοῦ 1976, ἡ Βουλή μας δὲν ἦταν οὔτε δημοκρατικὴ οὔτε ἀντιπροσωπευτική. Τὸ κόμμα μας ἀπορρίπτει αὐτὴ τὴν ὑβριστικὴ κατηγορία. Καὶ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς ἀλλαγὲς ποὺ σημειώθηκαν μέσα στὴ Βουλὴ τοὺς τελευταίους μῆνες, ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ σᾶς, κύριε Πρόεδρε, καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἀπορρίπτει αὐτὴ τὴν κατηγορία.

Ἡ Βουλὴ τοῦ 1976, βγῆκε μέσα ἀπὸ τὴ θέληση τοῦ 75% τοῦ ἐκλογικοῦ Σώματος. Καὶ ἀντιπροσωπευτικὴ εἶναι καὶ δημοκρατικὴ εἶναι. Ἀλλά, εἶναι, πιθανό, ὁ συνάδελφος ἀπὸ τὸ Συναγερμὸ νὰ προβάλει τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι γιὰ τέσσερα χρόνια τὸ 25% τῶν ψηφοφόρων ποὺ ψήφισαν τὸ Συναγερμὸ δὲν εἶχε τὸν ἐκπρόσωπο του στὴ Βουλή.

Προλαβαίνω αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα :

Πρῶτα, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ ἴδιος Συναγερμὸς εὐθύνεται γιὰ τὸ ὅτι ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή. Ὁ ἱδρυτὴς καὶ ἡγέτης τοῦ Συναγερμοῦ, μὲ τὶς δυνάμεις ποὺ εἶχε τότε μέσα στὴ Βουλὴ καὶ μὲ τὴν ἐπιρροὴ ποὺ ἀσκοῦσε πάνω στὴν Κυβέρνηση, ματαίωσε τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ἀναλογικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. Ἐμεῖς πάντα καὶ ἐπίμονα, ζητούσαμε τὴν ἀναλογικὴ μέθοδο ψηφοφορίας καὶ ἐκλογῆς. Πρέπει νὰ ψέγουν λοιπὸν τοὺς ἑαυτούς τους ἂν ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὸ Σῶμα. Ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκλέγεται καὶ νὰ διαλύεται καὶ νὰ ξαναεκλέγεται ἀνάλογα μὲ τὸ πῶς, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν, ἀρέσει ἢ ἐξυπηρετεῖ τὰ κομματικὰ συμφέροντα τῆς Δεξιᾶς :

Ἀλλά, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, θὰ ἦταν λάθος νὰ ἐξηγήσουμε τὴν ἀπουσία τοῦ Συναγερμοῦ ἀπὸ τὴ Βουλὴ μόνον μὲ τὸ ἐκλογικὸ σύστημα. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1976 εἶχε μέσα του ἕνα σημαντικὸ πολιτικὸ μήνυμα. Ὁ λαὸς καταδίκασε τὸν ἐοκαβγατισμὸ καὶ τοὺς πραξικοπηματίες καὶ μαζί τους τὸ Συναγερμὸ ποὺ τοὺς στέγασε πολιτικὰ καὶ συμμάχησε μαζί τους. Ὁ λαὸς καταδίκασε τὴν ἀντιδραστικὴ καὶ ἀντιδημοκρατικὴ μερίδα τῆς δεξιᾶς καὶ τὴν πολιτική της. Ὁ λαὸς ὑποστήριξε τὴ συνεργασία καὶ τὴν ἑνότητα ὅλων τῶν Δημοκρατικῶν δυνάμεων. Ὑποστήριξε τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν τακτικὴ αὐτῶν τῶν δυνάμεων ὅσον ἀφορᾶ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ὁ Συναγερμὸς καὶ τὰ ἔντυπα του ἐπιτίθενται ἐνάντια στὴ Βουλὴ τοῦ 1976 ἀπὸ τὴν ἐπομένη τῆς ἐκλογῆς της. Γιὰ τὸ Συναγερμό, ἡ Βουλὴ τοῦ 1976 δὲν ἦταν ἀντιπροσωπευτική. Οὔτε δημοκρατική.

Γιατί; Διότι, ὅπως λέν, ἦταν λαϊκομετωπική!

Ἐσεῖς, κύριε Πρόεδρε, καὶ κύριοι συνάδελφοι, ξέρετε πολὺ καλά, καὶ ὁ Συναγερμὸς τὸ ξέρει βέβαια πολὺ καλὰ καὶ τὰ ἔντυπα του τὸ ξέρουν, ὅτι τὸ 1976, δὲν ὑπῆρξε Λαϊκὸ Μέτωπο. Μακάρι νὰ ὑπῆρχε, λέμε ἐμεῖς. Μακάρι νὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρξει : Νὰ σταματήσει ἡ ἄκρα δεξιὰ τὴν προσπάθεια της νὰ δημιουργήσει ἕνα νέο πολιτικὸ δράκο. Ἂν τὸ 1945, ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμο, ἢ τὸ 1955 μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα, ἢ τὸ 1960 μὲ τὴ Ζυρίχη ἢ τὸ 1973, τὶς παραμονὲς τοῦ πραξικοπήματος εἴχαμε στὴν Κύπρο Λαϊκὸ Μέτωπο, ἐμεῖς εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Κύπρου θ' ἀκολουθοῦσε ἄλλη πορεία καὶ ὄχι τὴν τραγικὴ πορεία ποὺ ἀκολούθησε καὶ ποὺ τὴν ξέρουμε ὅλοι μας.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω. Αὐτὴ ἡ μανία, αὐτὸ τὸ μῖσος ἐνάντια στὴ συσπείρωση τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ—εἴτε ἡ συσπείρωση αὐτὴ εἶναι μιὰ ἁπλὴ ἐκλογικὴ συνεργασία ὅπως συνέβηκε μὲ μᾶς τὸ 1976, εἴτε πρόκειται γιὰ προχωρημένης μορφῆς ἑνότητα Λαϊκοῦ Μετώπου—αὐτὸ τὸ μῖσος ἐνάντια στὴν ἑνότητα εἶναι χαρακτηριστικὸ τῶν πιὸ συντηρητικῶν, τῶν πιὸ ἀντιδραστικῶν δυνάμεων ὅλων τῶν χωρῶν. Στὴ διάρκεια τοῦ μεσοπολέμου, ἀπὸ τὸ 1925 μέχρι τὸ 1938, ἰδιαίτερα στὴ διάρκεια τῆς δεκαετίας τοῦ 1930, αὐτὸ τὸ μῖσος ἐνάντια στὴν ἑνότητα, ἐνάντια στὸ Λαϊκὸ Μέτωπο

χαρακτήριζε τὶς δυνάμεις τοῦ φασισμοῦ. "Ας μὴ μᾶς ποῦν ὅτι βρίζουμε ἢ ὅτι λασπολογοῦμε οἱ συναγερμικοὶ ἀρθρογράφοι ἂν τοὺς ποῦμε ὅτι προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν στὴν Κύπρο τὸ κλίμα ποὺ δημιούργησε τὸ 1930 καὶ ὕστερα στὴν Εὐρώπη, ὁ φασισμός. "Ας ἀνοίξουν τὴν ἱστορία τοῦ μεσοπολέμου καὶ θὰ δοῦν στὶς σελίδες της νὰ ρίχνονται ἀπὸ τὸ φασισμὸ τὰ συνθήματα ποὺ ρίχνουν σήμερα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.

Αὐτὰ θὰ ἤθελα νὰ πῶ σχετικὰ μὲ τὴ Βουλή, κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τῶν προϋπολογισμῶν.

Τώρα θὰ περάσω σ' ἕνα θέμα ποὺ συνδέεται ἄμεσα μὲ τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης. Καὶ στὸ ἐπεξηγηματικὸ Ὑπόμνημα γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης τοῦ 1981, καὶ στὰ ὅσα ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνάφερε μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς, καὶ στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ στὴν ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς ἀναφέρονται οἱ ἐξελίξεις τῆς οἰκονομίας καὶ οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις ποὺ παρουσιάζονται.

Στὸ ἐπεξηγηματικὸ Ὑπόμνημα διαβάζουμε ὅτι «καθὼς οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις ἐπιδεινώθηκαν».... «ἡ Κυβέρνηση ἀναγκάστηκε νὰ προβεῖ στὴ λήψη ὁρισμένων διορθωτικῶν μέτρων».

Στὴν ὁμιλία του μπροστὰ στὸ Σῶμα ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπε : «... χρειάζεται νὰ καταβληθεῖ μεγάλη καὶ κοινὴ προσπάθεια γιὰ νὰ ὑπερπηδηθοῦν οἱ ἀνασταλτικοὶ παράγοντες ποὺ ἐπηρεάζουν τὴ σταθερότητα καὶ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας. Γι' αὐτό, εἶπε, ἡ Κυβέρνηση ἑτοίμασε σειρὰ μέτρων τὰ ὁποῖα ὑποβλήθηκαν γιὰ ἐνημέρωση στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς καὶ τὰ ὁποῖα θὰ προωθηθοῦν...».

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, δηλ. τὰ διορθωτικὰ μέτρα ποὺ ἀναγκάστηκε—κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ—νὰ πάρει ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισα νὰ πῶ λίγα λόγια.

Ἡ Κυβέρνηση ξεκινᾶ γιὰ τὴ λήψη τῶν διορθωτικῶν της μέτρων ἀπὸ τὴ διαπίστωση ποὺ κάμνει ὅτι παρουσιάζονται στὴν Κυπριακὴ οἰκονομία ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις. Ἡ δημόσια συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος, τῆς ἐμφάνισης δηλ. ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων, δημιούργησε τὴν ἐντύπωση, μιὰ ἐντύπωση ποὺ καλλιεργεῖται ἀπὸ ὁρισμένους κύκλους, ὅτι ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία βρίσκεται ἤδη μέσα στὴ δίνη μιᾶς οἰκονομικῆς κρίσης. Διαφωνοῦμε μὲ αὐτὴ τὴν ἐντύπωση. Ἡ ὕπαρξη ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων εἶναι ἕνα θέμα καὶ ἡ ὕπαρξη κρίσης εἶναι ἄλλο. Ἡ ὕπαρξη ἀποσταθεροποιητικῶν τάσεων δὲν σημαίνει τὴν ὕπαρξη καὶ κρίσης.

Ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία δὲν μπῆκε σὲ κατάσταση κρίσης. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ κ. Ὑπουργὸς γιὰ τὸ 1980, λὲν ὅτι τὸν περασμένο χρόνο εἴχαμε αὔξηση τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐθνικοῦ Προϊόντος κατὰ 4.3%. Οἱ τελικοὶ ἀριθμοί, οἱ ἀναθεωρημένοι ἀριθμοὶ τοῦ 1980 ἴσως νὰ ἀνεβάσουν τὸ ρυθμὸ αὔξησης τοῦ ἀκαθάριστου ἐγχώριου προϊόντος στὸ ὕψος τοῦ 5%. Ἡ παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας ἐπίσης αὐξήθηκε, μᾶς εἶπε ὁ κύριος Ὑπουργός. Κι' ἐδῶ θὰ θέλω νὰ κάμω μιὰ παρένθεση.

Ἐλέχθη ἀπὸ τὸ Βῆμα ἀπὸ τὸν προηγούμενο ὁμιλητὴ ὅτι ἡ παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας ἐλαττώθηκε καὶ μάλιστα ἐλαττώθηκε τρομακτικά. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Ἡ παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας καὶ τὸ 1979 καὶ τὸ 1980 προβλέπεται ὅτι σημείωσε αὔξηση. Ἐκεῖ ὅπου σημειώθηκε μείωση εἶναι στὸ ρυθμὸ τῆς αὔξησης. Εἴχαμε δηλαδὴ ἕνα χαμηλότερο ρυθμὸ αὔξησης φέτος ἀπ' ὅ,τι πέρσι ἢ πρόπερσι. Οἱ προκαταρκτικοὶ ἀριθμοὶ—ποὺ πάντα εἶναι συγκρατημένοι—ἀνεβάζουν τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας στὸ 3% γιὰ τὸ 1980. Οἱ τελικοὶ ἀριθμοὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ τὴν ἀνεβάσουν στὸ ποσοστὸ τοῦ 4%.

Δὲν μποροῦμε λοιπὸν νὰ μιλοῦμε γιὰ οἰκονομικὴ κρίση, ὅταν ἡ πορεία τῆς οἰκονομίας μας συνεχίζει νὰ εἶναι ἀνοδική, μόνο καὶ μόνο διότι ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνόδου εἶναι χαμηλότερος ἀπὸ τὸ ρυθμὸ προηγούμενων χρόνων.

Ἀλλὰ ὅσο εἶναι λάθος—καὶ ἐπικίνδυνο λάθος—νὰ δημιουργοῦμε τὴν ἐντύπωση καὶ μαζὶ τῆς ἐντύπωσης τὸν πανικὸ ὅτι ἡ Κύπρος μπῆκε σὲ μιὰ σοβαρὴ κρίση, ἄλλο τόσο κατὰ τὴ γνώμη μας καὶ μεγαλύτερο λάθος, θὰ ἔλεγα, εἶναι νὰ παραγνωρίσουμε τοὺς κινδύνους ποὺ μᾶς δημιουργοῦν οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις τῆς οἰκονομίας. Εἴπαμε γιὰ παράδειγμα πρὶν λίγο ὅτι σημειώνεται μὲν ἀνάπτυξη, ἀλλὰ μὲ ρυθμὸ μειωμένο σὲ σύγκριση μὲ τὰ προηγούμενα χρόνια. Αὐτὸ εἶναι ἕνα σημάδι στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ δοθεῖ σημασία. Ἂν καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1981 παρουσιασθεῖ ἡ ἰδία μειωτικὴ τάση ἡ οἰκονομία μας θὰ περάσει στὸ στάδιο τῆς στασιμότητας καὶ πιὸ πέρα ἴσως τῆς κρίσης.

Τὶ ἄλλο πρέπει νὰ προσεχτεῖ; σὲ τὶ ἄλλο πρέπει νὰ δοθεῖ σημασία;

(α) Στὸ ὅτι μεγεθύνεται τὸ ἔλλειμμα στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο καὶ στὸ ὅτι ἐπιδείνωση παρουσιάζεται καὶ στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς ἔδωσε ὁρισμένους ἀριθμοὺς ποὺ δὲν θέλω νὰ τοὺς ἐπαναλάβω.

(β) Στὸ ὅτι οἱ πληθωριστικὲς πιέσεις ἐπίσης αὐξάνονται. Ὁ πληθωρισμὸς τοῦ 6.5% τὸ 1977, τοῦ 7.5% τὸ 1978, τοῦ 9.5% τὸ 1979, ἔγινε 13.5% τὸ 1980.

(γ) Στὸ ὅτι παρουσιάζεται κάμψη στὸ ὕψος καὶ στὸ μερίδιο τῶν πάγιων ἐπενδύσεων, ἐνῶ ταυτόχρονα παρουσιάζεται αὔξηση στὸ μέγεθος καὶ στὸ μερίδιο τῆς κατανάλωσης.

Δὲν βρισκόμαστε λοιπὸν σὲ κρίση, ὑπάρχουν ὅμως ὁρισμένα σημάδια στὸν οἰκονομικὸ ὁρίζοντα ποὺ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχοῦν. Νὰ ἀνησυχοῦν ὄχι μόνο τὴν Κυβέρνηση, ἀλλὰ καὶ τὴ Βουλή. Ὄχι μόνο τὴν Κυβέρνηση καὶ τὴ Βουλὴ ἀλλὰ καὶ τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα καὶ τὶς ὀργανώσεις τῶν ἐργοδοτῶν καὶ κάθε Κύπριο ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν Κύπρο, ἰδιαίτερα ὅμως πρέπει νὰ ἀνησυχεῖ τοὺς ἐργαζομένους γιατὶ εἶναι αὐτῶν τῶν ἐργαζομένων ποὺ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο θὰ ὑποφέρει ἂν ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία βυθιστεῖ στὴν οἰκονομικὴ κρίση.

Ἡ Κυβέρνηση μᾶς λέει ὅτι ἡ ἀνησυχία της τὴν ὁδήγησε στὴ λήψη ὁρισμένων διορθωτικῶν μέτρων. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς μίλησε γιὰ τὰ μέτρα ποὺ πάρτηκαν. Αὐτὰ εἶναι δημοσιονομικὰ μέτρα, μέτρα πιστωτικῆς καὶ νομισματικῆς πολιτικῆς, μέτρα πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων, κοινωνικῆς πολιτικῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναφέρτηκε στὸ πρόγραμμα τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ποὺ παρουσιάζει ἡ οἰκονομία.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω ἐδῶ τὰ μέτρα ποὺ πάρτηκαν ἢ ἀποφασίστηκαν. Τὰ ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Ὑπουργός. Θὰ περιοριστῶ μόνο σὲ μιὰ σύντομη κριτικὴ ἐκτίμηση τῶν μέτρων καὶ τοῦ προγράμματος τῆς Κυβέρνησης.

Πρῶτα θέλω νὰ πῶ, ὅτι οἱ δυὸ βασικοὶ στόχοι τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος, ποὺ εἶναι ὅπως τοὺς ξέρω (α) ἡ μείωση τοῦ ἐλλείμματος στὸ ἰσοζύγιο τρεχουσῶν συναλλαγῶν καὶ (β) ἡ συμπίεση τοῦ πληθωρισμοῦ, οἱ δυὸ αὐτοὶ βασικοὶ στόχοι εἶναι ὀρθοί.

Τὸ δεύτερο ποὺ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω εἶναι ὅτι τὸ πρόγραμμα ποὺ ἀνακοινώθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση εἶναι ὁλόπλευρο καὶ σχετικὰ μακροπρόθεσμο. Αὐτὸ εἶναι ἕνα θετικὸ στοιχεῖο στὸ πρόγραμμα ποὺ τὸ ἐκτιμοῦμε.

Ποιὰ εἶναι ἡ κύρια ἀδυναμία τῶν κυβερνητικῶν μέτρων; Ἐνῶ ὅπως εἴπαμε οἱ βασικοὶ στόχοι ποὺ καθορίζονται εἶναι ὀρθοί—αὐτοὺς θὰ καθορίζουμε κι' ἐμεῖς ἂν εἴχαμε τὴν εὐθύνη γι' αὐτὸ—ἐνῶ οἱ στόχοι εἶναι ὀρθοὶ ἡ βασικὴ φιλοσοφία πάνω στὴν ὁποία στηρίζεται τὸ κυβερνητικὸ πρόγραμμα, εἶναι βασικὰ ἡ φιλοσοφία τῆς ἀστικῆς τάξης. Στὸ κέντρο αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας εἶναι οἱ «νόμοι τῆς ἀγορᾶς». Πάνω σ' αὐτοὺς τοὺς νόμους φροντίζει νὰ στηριχθεῖ ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Δὲν λέμε ὅτι ἀπὸ τὸ κυβερνητικὸ πρόγραμμα ἀπουσιάζει τὸ στοιχεῖο τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ. Ὑπάρχει αὐτὸ τὸ στοιχεῖο, ἀλλὰ σὰν δευτερεῦον, πολὺ ἀδυνατισμένο. Ὁ κύριος μοχλὸς στὸ κυβερνητικὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων εἶναι ἡ μείωση τῆς ἀγοραστικῆς δύναμης τῶν ἐργαζομένων, ἡ μείωση τῆς καταναλωτικῆς τους ἱκανότητας, μὲ πιὸ ἁπλὰ λόγια, ἡ μείωση τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τους.

Εἴμαστε λοιπὸν ὑπὲρ τῶν στόχων ποὺ βάζει ἡ Κυβέρνηση, ἀλλὰ ἀπορρίπτουμε τὴν ἐπίτευξη αὐτῶν τῶν στόχων μὲ τὴ μέθοδο τῆς ἐπίθεσης ἐνάντια στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν λαϊκῶν στρωμάτων.

Στὴ σφαίρα τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης, στόχος της εἶναι ἡ μείωση κι' ἐξάλειψη τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος. Αὐτὸς εἶναι ἕνας ὀρθὸς στόχος. Ὑποστηρίζουμε τὴ σταδιακὴ ἐπίτευξη του.

Ὅταν ἡ Κυβέρνηση λέει ὅτι θὰ ἐπιδιώξει νὰ ἐπιτύχει αὐτὸ τὸ στόχο μὲ φορολογικὰ μέτρα κανένας δὲν πρόκειται νὰ διαφωνήσει. Ὅταν λέει ὅτι θὰ ἐπιδιώξει νὰ ἐπιτύχει αὐτὸ τὸ στόχο μὲ τὸν περιορισμὸ τῶν δαπανῶν καὶ πάλιν κανένας δὲν πρόκειται νὰ διαφωνήσει. Τί εἴδους ὅμως, φορολογικὰ μέτρα; Καὶ ποιὲς δαπάνες θὰ περιορισθοῦν;

Ἂν ἡ φορολογία ποὺ σχεδιάζεται θὰ ἔχει—ὅπως καὶ στὸ παρελθὸν—διπλὸ στόχο, δηλ. ἀφενὸς τὴν κάλυψη μέρους τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος καὶ ἀφετέρου τὸν περιορισμὸ τῆς κατανάλωσης τῶν ἐργαζομένων, ἂν αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι ἡ φορολογία ποὺ σχεδιάζεται, ἐμεῖς ἀπὸ τώρα δηλώνουμε ὅτι θὰ διαφωνήσουμε.

Νὰ παρτοῦν μέτρα γιὰ τὴν πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς. Αὐτὸ εἶπε ὁ κ. Ὑπουργός. Θὰ συμφωνήσουμε μὲ τέτοια μέτρα ὅσον σκληρὰ κι' ἂν εἶναι. Νὰ παρτοῦν μέτρα γιὰ νὰ κλείσουν οἱ πόρτες τῆς φορο—ἀποφυγῆς. Κι' ἐδῶ θὰ συμφωνήσουμε! Νὰ ἐπινοηθοῦν νέα φορολογικὰ μέτρα ποὺ ἐνῶ θὰ αὐξάνουν τὰ δημόσια ἔσοδα, ταυτόχρονα θὰ κάμνουν τὴν κατανομὴ τῶν φορολογικῶν βαρῶν δικαιότερη. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ μέτρα θεωροῦμε ἀπαραίτητη τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Φόρου Εἰσοδήματος. Τὸ βάρος αὐτοῦ τοῦ φόρου ποὺ πέφτει στοὺς ὤμους τῶν μισθοσυντηρήτων πρέπει νὰ μειωθεῖ. Τὸ βάρος ποὺ πέφτει στοὺς ὤμους τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ τῶν μεγαλοεισοδηματιῶν πρέπει ν' αὐξηθεῖ.

Ἡ Κυβέρνηση διακηρύττει ὅτι ἀνησυχεῖ γιὰ τὸ ρυθμὸ αὔξησης τοῦ πληθωρισμοῦ. Δὲν θ' ἀμφισβητήσω τὴν εἰλικρίνεια τῶν διακηρύξεων της. Ἀλλὰ μιὰ εἰλικρινὴς διακήρυξη καμμιὰ ἀξία δὲν ἔχει ἂν δὲν συνοδευτεῖ ἀπὸ ὀρθὰ πρακτικὰ μέτρα. Μιὰ εἰλικρινὴς διακήρυξη χάνει κάθε ἀξία ὅταν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ συνέπεια ὅσον ἀφορᾶ τὰ μέτρα ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴ διόρθωση τῆς κατάστασης.

Ἐμεῖς εἴπαμε στὴν Κυβέρνηση ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐξωγενεῖς παράγοντες τοῦ πληθωρισμοῦ, ὑπάρχει ἕνας ἐσωτερικὸς παράγοντας — ποὺ ἡ Κυβέρνηση κάποτε τὸν παραδέκτηκε — ποὺ αὐξάνει τὸν πληθωρισμό. Αὐτὸς εἶναι ἡ προσπάθεια ἀπὸ μέρους ἑνὸς μεγάλου ποσοστοῦ ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ μεγαλύτερο δυνατὸ κέρδος. Ὑπάρχει κερδοσκοπία, ὑπάρχει αἰσχροκέρδεια στὴν Κύπρο καὶ δὲν βλέπουμε τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐπεμβαίνει. Στοὺς φακέλλους τῆς Κυβέρνησης ὑπάρχουν σειρὰ ὑπομνημάτων τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων γιὰ τὴ λήψη μέτρων περιορισμοῦ τῆς αἰσχροκέρδειας. Σειρὰ παραστάσεων ἔγιναν γιὰ τὴν ἐνδυνάμωση τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν. Τίποτε δὲν γίνεται. Ἡ Κυβέρνηση ἐνσυνείδητα φροντίζει νὰ μὴ ἀναπτυχθεῖ ὁ κρατικὸς τομέας τῆς οἰκονομίας. Ἔτσι ἡ ἴδια στερεῖ ἀπὸ τὸν ἑαυτό της τὴ δυνατότητα νὰ ἐπενεργεῖ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ στὴ διαμόρφωση τῶν τιμῶν.

Ἡ Κυβέρνηση ἀνησυχεῖ, λέει, γιὰ τὸ ἔλλειμμα στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο. Δικαιολογημένη ἡ ἀνησυχία της, ἀλλὰ διαφωνοῦμε μὲ τὴν προσπάθεια της νὰ μειώσει τὸ ἔλλειμμα μὲ μέτρα περιορισμοῦ τῆς κατανάλωσης τῶν ἐργαζομένων. Τὸ

ἔλλειμμα θὰ μποροῦσε νὰ μειωθεῖ μὲ ἄμεσα καὶ δραστικὰ μέτρα περιορισμοῦ ἢ καὶ ἀπαγόρευσης τῆς εἰσαγωγῆς ὁρισμένων εἰδῶν ποὺ δὲν εἶναι εἴδη λαϊκῆς, πλατειᾶς κατανάλωσης. Πολλὲς φορὲς ζητήσαμε νὰ ἀπαγορευθεῖ γιὰ ἕνα διάστημα ἢ νὰ περιοριστεῖ δραστικὰ ἡ εἰσαγωγὴ αὐτοκινήτων. Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι ὑπάρχει στὴν Κύπρο ἔλλειψη αὐτοκινήτων, ὅταν οἱ χῶροι πωλήσεων μεταχειρισμένων αὐτοκινήτων εἶναι γεμάτοι μὲ χιλιάδες κατάλληλα αὐτοκίνητα γιὰ νὰ κυκλοφορήσουν; Καὶ ὅμως, στοὺς πρώτους 11 μῆνες τοῦ 1980 εἶχαν εἰσαχθεῖ περισσότερα αὐτοκίνητα ἀπ' ὅσα εἰσήχθηκαν καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ 1979.

Θὰ κλείσω αὐτὸ τὸ κεφάλαιο τῆς ὁμιλίας μου μὲ μιὰ σύντομη ἀναφορὰ στὸ θέμα τῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. Δυὸ τρεῖς φορὲς ὁ κ. Ὑπουργὸς στὴν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Βλέπουμε τὴν ἀνάγκη μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς. Συμφωνοῦμε ὅτι μέσα στὶς συνθῆκες ποὺ ἔρχονται, γιὰ νὰ μὴ πᾶμε μέσα στὶς συνθῆκες ποὺ ἤδη περνοῦμε, ἡ ἀπρογραμμάτιστη ἄνοδος τῶν εἰσοδημάτων θὰ μᾶς ὁδηγήσει πολὺ γρήγορα σὲ μεγαλύτερες δυσκολίες. Ὅταν ὅμως μιλοῦμε γιὰ εἰσοδήματα νὰ μὴ ἐννοοῦμε μόνον τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργατοϋπαλλήλων. Νὰ ἐννοοῦμε καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰ ἐνοίκια καὶ τοὺς τόκους. Νὰ ἐννοοῦμε καὶ μέτρα ἐλέγχου τῶν τιμῶν οὐσιαστικὰ κι' ὄχι δειλὰ καὶ ἀσθενικά.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναφέρθηκε στὶς δυσκολίες ποὺ ὡς τώρα συναντήσαμε γιὰ τὴν υἱοθέτηση μιᾶς κοινῶς ἀποδεκτῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. Πρέπει ἐδῶ νὰ τονισθεῖ ὅτι τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα μὲ ὑπευθυνότητα συνεργάστηκε ὡς τώρα γιὰ τὴν ὑπερπήδηση τῶν δυσκολιῶν. Πρέπει ἀκόμα νὰ τονίσουμε ὅτι παρόλη τὴν ὡς τώρα ἀποτυχία τῶν προσπαθειῶν, τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα χειρίζεται μὲ ὑπευθυνότητα ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἐμφάνιση ἐργατικῶν διαφορῶν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τώρα, νὰ συζητήσω ἕνα θέμα ἄμεσα συσχετισμένο μὲ τὸν Προϋπολογισμό, ἀφοῦ σ' αὐτὸ προβλέπεται εἰδικὸ κονδύλι. Πρόκειται γιὰ τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Πρόκειται γιὰ ἕνα θέμα ποὺ συζητεῖται πολὺ μέσα σὲ μερικὰ στρώματα αὐτοεργοδοτουμένων κυρίως. Γιὰ ἕνα θέμα πάνω στὸ ὁποῖο καὶ γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἄρχισε καὶ συνεχίζεται μιὰ ἀκατάσχετη δημαγωγία.

Νὰ ἀναλύσω ἐδῶ τώρα, τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων; Οὔτε σωστὸ εἶναι οὔτε δυνατό. Ὑπάρχουν ὅμως ὁρισμένα ζητήματα ποὺ πρέπει νὰ λεχθοῦν. Καὶ θὰ τὰ ποῦμε χωρὶς νὰ φοβηθοῦμε τὴ δημαγωγία.

Πρῶτα θέλω νὰ πῶ κάτι ποὺ ἐμεῖς τὸ εἴπαμε καὶ ὅταν συζητεῖτο ἐδῶ ὁ Νόμος. Τὸ Κόμμα μας θεωρεῖ τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο Κοινωνικῆς Ἀσφάλισης σὰν τὴ σημαντικότερη κατάκτηση τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου μας — ἐργοδοτουμένων καὶ αὐτοεργοδοτουμένων — στὴ σφαίρα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, στὴ σφαίρα τῶν κοινωνικῶν μέτρων. Σαράντα πέντε χιλιάδες συνταξιοῦχοι, συνταξιοῦχοι γήρατος, χῆρες μὲ ὀρφανά, ἀνάπηροι καὶ ἀνίκανοι γιὰ ἐργασία, ἐξασφάλισαν μιὰν αὔξηση τῶν συντάξεων τους κατὰ 40%. Οἱ ὑποτυπώδεις συντάξεις τοῦ παλιοῦ Σχεδίου πλησίασαν τώρα μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου τὰ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα. Ἐξασφαλίστηκε ἐπίσης ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν συντάξεων τους μὲ βάση τὸν πληθωρισμὸ καὶ μὲ βάση τὴν ἄνοδο ποὺ σημειώνεται στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον οἱ παλιοὶ συνταξιοῦχοι. Δυὸ ἕως τρεῖς χιλιάδες νέοι συνταξιοῦχοι προστίθενται στοὺς παλιοὺς κάθε χρόνο. Γι' αὐτοὺς τοὺς δυὸ — τρεῖς χιλιάδες νέους συνταξιούχους κάθε χρόνο, ἡ σύνταξη μὲ βάση τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο θὰ εἶναι στὶς πιὸ πολλὲς περιπτώσεις διπλάσια καὶ τριπλάσια τῆς σύνταξης ποὺ θὰ ἔπερναν ἂν ἴσχυε τὸ παλιὸ Σχέδιο, ἂν δὲν εἰσήγετο τὸ Ἀναλογικό.

"Οσοι βάλλουν ἐνάντια στὸ 'Αναλογικὸ Σχέδιο, ὅσοι τὸ ὑποσκάπτουν μὲ τὴ δημαγωγία καὶ τὴν ἀνευθυνότητα τους, βάλλουν ἐνάντια στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο καὶ ὑποσκάπτουν τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν συνταξιούχων. "Ας τὸ προσέξουν αὐτὸ οἱ συνταξιοῦχοι, οἱ 45 χιλιάδες γέροι, οἱ χῆρες, τὰ ὀρφανά, οἱ ἀνάπηροι, οἱ ἀνίκανοι γιὰ δουλειά. "Ας τὸ προσέξουν ὄχι μόνον οἱ σημερινοὶ συνταξιοῦχοι, ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι συνταξιοῦχοι τοῦ 1982 καὶ οἱ συνταξιοῦχοι τοῦ 1983 καὶ τοῦ 1984 καὶ τοῦ 1985, ὅλοι οἱ συνταξιοῦχοι τοῦ μέλλοντος, ἰδιαίτερα οἱ συνταξιοῦχοι τῆς προσεχοῦς δεκαετίας.

Οἱ δημαγωγοὶ ἐχθροὶ τοῦ 'Αναλογικοῦ Σχεδίου παρουσιάζονται σὰν οἱ ὑπερασπιστὲς τῶν συμφερόντων τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων. Πρέπει νὰ συζητηθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων. Πρέπει ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα νὰ μιλήσουμε στοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους, τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους, νὰ μιλήσουμε μὲ εἰλικρίνεια καὶ μὲ τόλμη. 'Εμεῖς, μὲ εἰλικρίνεια τοὺς λέμε ὅτι βλέπουμε ὅτι ὑπάρχει ἕνας περιορισμένος, μικρὸς ἀριθμὸς περιπτώσεων ἀσφαλισμένων γιὰ τοὺς ὁποίους πράγματι ἡ συνεισφορὰ θὰ εἶναι βαρειά, οἱ ὁποῖοι πράγματι θὰ συναντήσουν δυσκολίες. 'Επαναλαμβάνω ὅμως: 'Ο ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν περιπτώσεων εἶναι μικρὸς καὶ περιορισμένος. Αὐτὲς οἱ περιπτώσεις πρέπει νὰ ἐπισημανθοῦν, πρέπει νὰ βρεθοῦν, ἀλλὰ νὰ βρεθοῦν μόνο μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου καὶ μόνο μὲ βάση τὴν πεῖρα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου, νὰ μελετηθεῖ ἡ ὁποιαδήποτε ἐπιβαλλόμενη τροποποίηση. Καὶ ὁποιαδήποτε τέτοια τροποποίηση, νὰ στηριχθεῖ σὲ ἀναλογιστικὴ μελέτη καὶ ἀναλογιστικὴ συμβουλή.

Αὐτὴ εἶναι μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνεια ἡ θέση μας.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι,

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας εἶχε, ὅπως ξέρετε, μιὰ συνάντηση μὲ τὸν 'Αναλογιστή. 'Ο 'Αναλογιστὴς μᾶς ἔδωσε ὁρισμένα στοιχεῖα καὶ πληροφορίες. 'Η 'Επιτροπὴ θὰ τὰ μελετήσει καὶ θὰ ἀποφασίσει. Δὲν θέλω οὔτε νὰ προλάβω οὔτε νὰ προκαταλάβω τὴ θέση τῆς 'Επιτροπῆς. "Ομως πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἐμεῖς τοῦ ΑΚΕΛ ἀνησυχοῦμε ἀπ' ὅσα ἀκούσαμε πάνω στὴ Μεγάλη Αἴθουσα. 'Ανησυχοῦμε ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ ὁρισμένων ὁμάδων καὶ κατηγοριῶν πολιτῶν.

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀναφέρομαι στὰ ὅσα μᾶς εἶπε ὁ ἀναλογιστὴς στὴν 'Επιτροπή. 'Από τὴ θέση μου ὅμως σὰν συνδικαλιστής, σὰν μέλος τοῦ 'Εργατικοῦ Συμβουλευτικοῦ Συμβουλίου, ἀπὸ τὴ συμμετοχή μας στὸ Συμβούλιο τῶν Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ξέρω ὁρισμένα στοιχεῖα. Ξέρω γιὰ παράδειγμα ὅτι ἀπὸ τὸ 1964 ποὺ οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι μπῆκαν στὸ Σχέδιο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων μέχρι σήμερα, τὰ ὠφελήματα ποὺ παίρνουν χρηματοδοτοῦνται ὡς ἕνα βαθμὸ ἀπὸ τὶς συνεισφορὲς τῶν ἐργατοϋπαλλήλων. Οἱ συνεισφορὲς ποὺ πλήρωσαν μέχρι σήμερα δὲν ἦσαν ἀρκετὲς γιὰ νὰ καλύψουν τὶς παροχὲς ποὺ ἔπαιρναν. Δὲν μᾶς κακοφαίνεται αὐτό. Καὶ θέλω νὰ τὸ ὑπογραμμίσω αὐτὸ γιὰ νὰ μὴν διαστρεβλωθεῖ ἀπὸ κανένα. Δὲν μᾶς κακοφαίνεται γιατὶ οἱ συνεισφορὲς τῶν ἐργοδοτουμένων χρηματοδότησαν μέρος τῶν ὠφελημάτων τῶν αὐτοεργοδοτουμένων. Τὸ ξέραμε ἀπὸ τότε καὶ τὸ δεκτήκαμε. Τὸ δεκτήκαμε γιὰ λόγους κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες καὶ τοὺς φτωχοὺς αὐτοεργοδοτουμένους τῶν πόλεων. Καὶ τώρα εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ προσεγγίσουμε τὸ θέμα μὲ πνεῦμα κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀνθρωπισμοῦ. Κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης ὅμως πρὸς τοὺς φτωχούς, τοὺς ἀποδειγμένα φτωχούς. "Οχι πρὸς τοὺς πλουσίους.

Ξέρω ἀπὸ τὴ θέση μου, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ μὲ τὸ 'Αναλογικὸ Σχέδιο γιὰ τὸ ὁποῖο βάλλουν οἱ δημαγωγοί, ἂν ἡ μεγάλη πλειονότητα τῶν αὐτοεργοδοτουμένων ἐπιλέξει τὸ μίνιμουμ τεκμαρτὸν εἰσόδημα γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς συνεισφορᾶς, καὶ πάλιν οἱ συνεισφορὲς τῶν ἐργατοϋπαλλήλων θὰ χρηματοδοτοῦν τὰ ὠφελήματα τῶν αὐτοεργοδοτουμένων. Καὶ δυστυχῶς, ἡ μεγάλη πλειονότητα τῶν αὐτοεργοδοτουμένων ποὺ εἶναι κάτω τῶν 50 χρόνων ἐπέλεξαν τὸ μίνιμουμ 97% τῶν αὐτοεργοδοτουμένων, καὶ τῆς ὑπαίθρου καὶ τῶν πόλεων, δήλωσαν οὐσιαστικὰ ὅτι εἶναι φτωχοί: 97%!

Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο!

Ξέρω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἀπὸ 1200, ἐπιστήμονες (γιατρούς, δικηγόρους, ἀρχιτέκτονες, Πολιτικοὺς Μηχανικούς, Ὀδοντιάτρους) μόνο 28, μόνο 28 δήλωσαν ὅτι δὲν εἶναι φτωχοί.

Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο!

Ξέρω, ἀπὸ τὴ θέση μου, Κύριε Πρόεδρε, ὅτι μέχρι σήμερα, τὸ 40% τῶν ἰδιοτευόντων ἐπιστημόνων δὲν πλήρωσαν τὴ συνεισφορά τους στὸ Ἀναλογικό, ἐνῶ μόνο 17% ἀπὸ τοὺς ἀγρότες καὶ μόνο 14% ἀπὸ τοὺς πλανοδιοπῶλες, καθυστεροῦν νὰ πληρώσουν τὴ συνεισφορά τους.

Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο:

Εἶναι αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ ποὺ μᾶς ἀνησυχεῖ. Ἐλπίζουμε ὅτι οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς οὔτε ἡ Βουλὴ θὰ ἐνθαρρύνουν αὐτὴ τὴ συμπεριφορά.

Ἕνας μαθηματικός, κύριε Πρόεδρε, μὲ μιὰ μελέτη του ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ Συναγερμικὸ τύπο πρὶν λίγες μέρες, προσπαθεῖ νὰ πείσει τὸ λαὸ ὅτι ἀντὶ νὰ εἰσαχθεῖ τὸ Ἀναλογικό, θὰ ἔπρεπε ὁ κάθε πολίτης νὰ βάζει στὴν τράπεζα £25 τὸ μήνα!!!!

Ὁ κ. Μαθηματικός, εἶναι φανερὸ ὅτι μπορεῖ νὰ μελέτησε καλὰ τὰ μαθηματικά του, δὲν μελέτησε ὅμως κοινωνιολογία. Δὲν μᾶς λέει τὶ θὰ γίνουν μὲ τὴ μέθοδό του οἱ 45 χιλιάδες τῶν σημερινῶν συνταξιούχων. Δὲν μᾶς λέει τὶ θὰ γίνουν οἱ 20–25 χιλιάδες τῶν νέων συνταξιούχων τῆς προσεχοῦς δεκαετίας. Δὲν μᾶς λέει τὶ θὰ γίνει μὲ τὶς χῆρες καὶ μὲ τὰ ὀρφανὰ ἐκείνων ποὺ θὰ πεθάνουν σὲ ἕνα–δυὸ–τρία χρόνια, σὲ ἡλικία 25, 30, 35, 40 χρόνων. Καὶ πεθαίνουν σὲ τέτοιες ἡλικίες ἄνθρωποι. Δὲν μᾶς λέει τὶ θὰ γίνει μὲ τοὺς ἀναπήρους καὶ τοὺς ἀνίκανους γιὰ δουλειά, ποὺ θὰ γίνουν ἀνάπηροι καὶ ἀνίκανοι σὲ ἡλικία 25, 30, 35 χρόνων. Δὲν μᾶς λέει τὶ θὰ γίνεται μὲ τοὺς ἀνέργους.

Κύριε Πρόεδρε, Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ συμφωνεῖτε μαζί μου ὅτι ὅπως ὁ γιατρὸς δὲν μπορεῖ νὰ κάμει τὸν ἀρχιτέκτονα καὶ ὁ δικηγόρος τὸ γιατρό, καὶ ὁ ἀρχιτέκτονας τὸ δικηγόρο, τὸ ἴδιο, καὶ ὁ μαθηματικὸς δὲν μπορεῖ νὰ λύσει ἀναλογιστικὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Μὲ τὰ δευτεράκια τοῦ Ταμιευτηρίου δὲν λύεται τὸ πρόβλημα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφάλισης ἑνὸς τόπου.

Ἂν τὸ πρόβλημα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφάλισης ἐλύετο μὲ τὸ Ταμιευτήριο ἢ μέσον τῶν ἰδιωτικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν, οὔτε ὁ ΟΗΕ, οὔτε ἡ Διεθνὴς Ὀργάνωση Ἐργασίας οὔτε τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης θὰ ἔσπαζαν τὸ κεφάλι τους μελετώντας αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἐγκρίνοντας Διεθνεῖς Συμβάσεις καὶ Διεθνεῖς Κοινωνικοὺς Χάρτες.

Κύριε Πρόεδρε, εἶπα ὅτι ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα πρέπει νὰ ἀκούσει ὁ λαὸς τὴν ἀλήθεια. Ἐμεῖς τὴν εἴπαμε. Καὶ καταλήγω: Καλοῦμε τὸ λαὸ νὰ προσέξει ἀπὸ τὴ δημαγωγία. Ἰδιαίτερα τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους. Καλοῦμε τὸ λαὸ νὰ ὑπερασπίσει τὸ Ἀναλογικὸ Σχέδιο. Εἶναι σχέδιο γιὰ τὸ λαό. Ἐκεῖνοι ποὺ τὸ μισοῦν καὶ τὸ ὑποσκάπτουν, ὅσοι δὲν εἶναι παρασυρμένοι, εἶναι ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ μποροῦν νὰ βάλλουν ὄχι £25 ἀλλὰ £50 καὶ £100 καὶ £1,000 τὸ μήνα στὸ Ταμιευτήριο. Ἀλλὰ οἱ κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις δὲν εἶναι γι' αὐτοὺς ποὺ γίνονται.

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἶναι τώρα καθῆκον μου νὰ ἀναφερθῶ μὲ πολλὴ συντομία καὶ σὲ μερικὰ προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας Λάρνακας ποὺ ἔχω τὴν τιμὴ νὰ τὴν ἀντιπροσωπεύω στὴ Βουλή.

Στὴν περσινὴ συζήτηση ὑπόδειξα τὴν ἀνάγκη ὅπως ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς ἁρμοδίους ἐπιδειχθεῖ κάποιο ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἐπαρχία τῆς Λάρνακας ποὺ ἂν δὲν εἶναι ἤδη πάει νὰ γίνει ὁπωσδήποτε ἡ πιὸ καθυστερημένη οἰκο-

νομικὰ Ἐπαρχία. Ξέρω ὅτι οἱ Παφίτες συνάδελφοι διεκδικοῦν γιὰ τὴν Ἐπαρχία τους αὐτὸ τὸν τίτλο. Δὲν ἀποκλείεται καὶ ἐκεῖνοι κι' ἐμεῖς νὰ ἔχουμε δίκαιο, ὅταν παραπονούμαστε.

Δὲν θὰ μπῶ σὲ λεπτομέρειες. Θ' ἀναφερθῶ σὲ μερικὰ χαρακτηριστικά.

Πρῶτα ἡ Πόλη τῆς Λάρνακας. Χρειάζεται μιὰ γενναιόδωρη οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ὁ Δῆμος γιὰ νὰ μπορέσει νὰ λύσει φλέγοντα προβλήματα ὅπως εἶναι τὸ ἀποχετευτικό, ἡ ἐκτέλεση ὁρισμένων ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων σὲ ὁρισμένες συνοικίες τῆς πόλης, ἡ ἐπιδιόρθωση τῶν δρόμων κλπ. καὶ ἄλλων ἔργων.

Τὸ ὑδρευτικὸ καὶ τὸ ἀρδευτικὸ πρόβλημα εἶναι πρόβλημα ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση ξέρει ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ χωριά. Εἶναι περιττὸ ν' ἀρχίσω ἀναφέροντας τώρα αὐτὰ τὰ χωριὰ ἕνα ἕνα.

Ὑπάρχει σ' ἕνα ἐπίσης μεγάλο ἀριθμὸ χωριῶν τὸ πρόβλημα τῆς οἰκοπεδικῆς γῆς. Ἰδιαίτερα ὀξὺ αὐτὸ τὸ πρόβλημα εἶναι στὴν περιοχὴ ποὺ συνορεύει μὲ τὶς Βρεττανικὲς Βάσεις. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἀλλοῦ. Πρέπει νὰ μελετηθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ ἱεραρχηθεῖ σὰν σοβαρό.

Ὑπάρχει σ' ἕνα ἀριθμὸ χωριῶν θέμα κτηνοτροφικῶν ζωνῶν ἢ περιοχῶν. Σὲ μερικὰ χωριὰ ἡ ζωὴ εἶναι ἀφόρητη ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ μάνδρες, τὰ χοιροστάσια, τὰ βουστάσια καὶ τὰ πτηνοτροφεῖα εἶναι μέσα στὶς κατοικημένες περιοχές.

Μερικὲς κοινότητες παραπονοῦνται ὅτι δὲν τοὺς ἐπισκέπτεται τακτικὰ γιατρός.

Ἡ ὀρεινὴ περιοχὴ καταγγέλει ὅτι λησμονήθηκε, ὅτι φθίνει καὶ καταστρέφεται. Ζητᾶ εἰδικὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη της, σὰν ἐκεῖνο τῆς Πιτσιλιᾶς. Ἰδιαίτερα ζητᾶ ἱκανοποιητικὴ ἐπιχορήγηση τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων καὶ μέριμνα γιὰ τὴ διάθεση τῶν προϊόντων τῆς περιοχῆς, κυρίως τοῦ ἐλαιολάδου.

Ἐπαναλαμβάνω, κ. Πρόεδρε, ἂς μελετηθοῦν ἰδιαίτερα ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους τὰ προβλήματα τῆς Λάρνακας.

Λίγα λόγια θὰ πῶ πάνω στὸ ἄρθρο 4 τοῦ Νόμου γιὰ τὸ ὁποῖο μίλησε ὁ συνάδελφος κ. Τάσσος Παπαδόπουλος.

Μελετήσαμε μὲ πολλὴ προσοχὴ αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ δίχως προκατάληψη.

Ὁ Προϋπολογισμός, κύριοι, εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μας, ἕνα πολὺ λεπτὸ ὄργανο, ἂν εἶναι σωστὴ ἡ λέξη. Ἕνα πολὺ λεπτὸ ὄργανο γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς. Γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων καὶ τὴν ἐφαρμογὴ ἀποφάσεων.

Αὐτὸ τὸ ὄργανο πρέπει, κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ ἔχει τοὺς περιορισμούς του γιὰ νὰ ἀποφεύγονται οἱ αὐθαιρεσίες καὶ γιὰ νὰ μένει ἡ Κυβέρνηση μέσα στὸ πλαίσιο ἐκεῖνο ποὺ προγραμμάτισε καὶ διακήρυξε. Πρέπει, λοιπόν, νὰ ἔχει τοὺς περιορισμούς του. Ἀλλὰ πρέπει ταὐτόχρονα νὰ τὸ διακρίνει καὶ κάποια εὐκαμψία.

Ἂν οἱ Πίνακες τοῦ Προϋπολογισμοῦ στεγανοποιηθοῦν κατὰ τρόπο ἀπόλυτα αὐστηρό, ἡ εὐκαμψία αὐτὴ θὰ παύσει νὰ ὑπάρχει. Ὁ Προϋπολογισμὸς θὰ παύσει νὰ εἶναι τὸ εὔχρηστο ὄργανο λειτουργίας τῆς κρατικῆς μηχανῆς.

Ἔχω τὴ γνώμη, ἀφοῦ διάβασα καὶ μελέτησα μὲ προσοχὴ τὸ ἄρθρο 4 τοῦ Νόμου, ὅτι δὲν θὰ εἶναι σωστὸ νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι αὐτὸ τὸ ἄρθρο ἀφήνει τὴν Κυβέρνηση ἐλεύθερη νὰ ἀλωνίζει μέσα στὸν Προϋπολογισμό. Νὰ μεταφέρει δίχως περιορισμοὺς κονδύλια καὶ νὰ ἀλλάζει τὴν οὐσιαστικὴ ὄψη τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Δὲν λέω ὅτι εἶπε κανεὶς κάτι τέτοιο, ὅμως ἡ ἐντύπωση αὐτὴ μπορεῖ νὰ δημιουργηθεῖ.

Εἶπα ὅτι μελέτησα μὲ προσοχὴ αὐτὸ τὸ ἄρθρο τοῦ νόμου καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάμω μιὰ σύντομη ἀνάλυσή του. Ἡ πρώτη γενικὴ παρατήρηση μου εἶναι ὅτι τὸ ἄρθρο 4 δὲν δίνει ἀπόλυτη ἐλευθερία στὴν Κυβέρνηση νὰ μεταφέρει κονδύλια. Τὸ ἄρθρο δίνει στὴν Κυβέρνηση ὁρισμένο δικαίωμα, τὸ δικαίωμα τῆς μεταφορᾶς κονδυλίων ἀλλὰ μὲ περιορισμούς.

Ποιοὶ εἶναι οἱ περιορισμοί;

Πρῶτο, τὸ ποσὸ ποὺ θὰ μεταφερθεῖ ἀπὸ ἕνα ἄρθρο σὲ ἄλλο πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχει ἐξοικονομηθεῖ ἀπὸ τὸ πρῶτο ἄρθρο. Ἂν δὲν ἀποτελεῖ ἐξοικονόμηση δὲν μεταφέρεται.

Δεύτερο, ἐπειδὴ εἶναι πιθανὸ νὰ γίνει ἐξοικονόμηση μὲ τὴ μέθοδο τῆς παράλειψης τῆς ἐκτέλεσης οἱουδήποτε ἔργου, οἱουδήποτε σκοποῦ ἢ ὑπηρεσίας, ἡ ἐπιφύλαξη τοῦ ἄρθρου 4 βάζει φραγμό. Δὲν μπορεῖ νὰ μεταφερθεῖ ποσὸ ποὺ ἐξοικονομήθηκε ἀπὸ παράλειψη ἐκτέλεσης σκοποῦ, ἔργου ἢ ὑπηρεσίας.

Τρίτο, ἕνα ποσὸ ποὺ ἐξοικονομήθηκε μπορεῖ νὰ μεταφερθεῖ ἀπὸ ἕνα ἄρθρο σ' ἄλλο ἀλλὰ τὸ ἄλλο ἄρθρο αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου. Μπορεῖ νὰ γίνει μεταφορὰ ἀπὸ ἕνα ἄρθρο σὲ ἄλλο τοῦ Κεφαλαίου 4, γιὰ παράδειγμα «Γεωργία». Δὲν μπορεῖ, ὅμως, νὰ γίνει μεταφορὰ ἀπὸ ἕνα ἄρθρο τοῦ Κεφαλαίου 4 σὲ ἄρθρο τοῦ Κεφαλαίου 5 ποὺ εἶναι τὸ «Ἰνστιτοῦτο Γεωργικῶν Ἐρευνῶν». Ἂν ἕνα ἄρθρο τοῦ Κεφαλαίου 5 ἔχει ἔλλειμμα, ἡ ἐξοικονόμηση γιὰ τὴν κάλυψή του πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ μέσα στὸ ἴδιο Κεφάλαιο. Ὄχι ἀπὸ ἄρθρο ὁποιουδήποτε ἄλλου Κεφαλαίου.

Τέταρτο, ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴ μεταφορὰ δὲν παίρνεται ἀπὸ τὸ Λειτουργὸ ποὺ ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχο πάνω στὸ σχετικὸ κονδύλι ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο.

Καί, τέλος, ἡ Βουλὴ ἐνημερώνεται γιὰ μεταφορὲς ποὺ γίνονται καὶ ἀφοῦ ἐνημερώνεται μπορεῖ νὰ παρακολουθήσει καὶ νὰ ἐλέγξει ἂν γίνονται ὑπερβασίες καὶ νὰ ἐπικρίνει τὴν Κυβέρνηση.

Οἱ Ἐκθέσεις βέβαια ποὺ στέλλονται στὴ Βουλὴ γιὰ ἐνημέρωση εἶναι, καμμιὰ φορά, τόσο ὀγκώδεις ποὺ εἶναι δύσκολο νὰ ἐλεγχθοῦν. Καμμιὰ φορὰ φοβᾶσαι νὰ τὶς ἀνοίξεις. Εἶναι, ὅμως, εὔκολο νὰ γίνει δειγματοληπτικὸς ἔλεγχος ἂν ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ τὸ θελήσει. Ἂς δοκιμάσουμε νὰ κάνουμε τέτοιο ἔλεγχο καὶ νὰ ἐπικρίνουμε τὴν Κυβέρνηση πάνω στὴ βάση στοιχείων ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν Ἔκθεση ποὺ μᾶς ἔχει ὑποβάλει.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐμεῖς δὲν θὰ ὑποστηρίξουμε τὴν εἰσήγηση γιὰ διαγραφὴ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νόμου. Ἀλλὰ δηλώνουμε ὅτι θὰ ἐπαγρυπνοῦμε καὶ θὰ παρακολουθοῦμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση ἀσκεῖ τὸ δικαίωμα ποὺ τῆς δίνει τὸ ἄρθρο 4. Ἂν παρατηρήσουμε ὁποιαδήποτε ὑπερβασία ἢ κακὴ χρήση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, θὰ ἐπικρίνουμε αὐστηρὰ καὶ θὰ σκεφθοῦμε μέτρα γιὰ περισσότερους αὐστηροὺς περιορισμοὺς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἤδη ὑπάρχουν στὸ ἄρθρο 4.

Δὲν συμφωνοῦμε ἐπίσης, κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν εἰσήγηση γιὰ πάγωμα τῶν κενῶν θέσεων ποὺ ὑπάρχουν στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία. Ὑπάρχουν τομεῖς τῆς Ὑπηρεσίας παραγωγικοὶ καὶ χρήσιμοι ποὺ νοιώθουν πολὺ τὸ βάρος τῆς ὕπαρξης κενῶν θέσεων. Τέτοιος φραγμός, κατὰ τὴ γνώμη μας, δὲν πρέπει νὰ μπεῖ.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Συνάδελφοι. Ξέρετε ἤδη ἀπὸ τὶς ὁμιλίες τῶν προηγούμενων ὁμιλητῶν τοῦ Κόμματός μας ὅτι θὰ ψηφίσουμε τελικὰ τοὺς Προϋπολογισμούς. Λέω τελικὰ διότι στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση ὑπάρχουν κονδύλια ποὺ θὰ τὰ καταψηφίσουμε καὶ ὑπάρχουν ἄλλα γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ κρατήσουμε στάση ἀποχῆς.

Μερικοὶ λὲν καὶ γράφουν ὅτι αὐτὸ ποὺ κάμνουμε, νὰ ψηφίζουμε τελικὰ τοὺς Προϋπολογισμούς, δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνει τίποτε ἄλλο παρὰ ἔγκριση τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ποιὰ εἶναι ἡ θέση μας ἔναντι τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς φαίνεται ἀπὸ τὸ τί εἴπαμε, ἀπὸ τὴν κριτικὴ ποὺ ἀσκήσαμε γι' αὐτὴ τὴν πολιτική. Ἡ ὁμιλία τῶν συναδέλφων Παπαϊωάννου, Ντίνου Κωνσταντίνου, Ἀνδρέα Φάντη καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ποὺ μίλησαν καὶ αὐτὰ ποὺ εἶπα ἐγὼ πρὶν λίγο, ξεκαθαρίζουν τὴ θέση μας πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ ὅλους τοὺς καλόπιστους. Ἀλλὰ οἱ καλόπιστοι δὲν περιμένουν ἀπὸ τὴ συζήτηση αὐτῶν τῶν τριῶν ἡμερῶν γιὰ νὰ καταλάβουν ποιὰ εἶναι ἡ θέση μας πάνω στὰ διάφορα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα. Εἶναι τὰ συνεδριακά μας ἔγγραφα, εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῶν ὀργάνων τοῦ κόμματός μας, τῶν ὀργάνων τοῦ κινήματος τῆς Ἀριστερᾶς γενικότερα, εἶναι οἱ ἀγῶνες μας, ἐπαναλαμβάνω οἱ ἀγῶνες μας γι' αὐτὰ τὰ προβλήματα—αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικὸ—ποὺ ξεκαθαρίζουν τὴ θέση μας.

Ἐμεῖς, πρὶν ἀποφασίσουμε νὰ καταψηφίσουμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς ρωτοῦμε τὸν ἑαυτό μας τί θὰ γίνει μετά. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ βάλουμε στὸν ἑαυτό μας αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, διότι ἡ εὐθύνη μας γιὰ τὸ τί θὰ γίνει μετά, εἶναι ἀνάλογη καὶ μὲ τὸ ἀριθμητικὸ καὶ μὲ τὸ πολιτικὸ βάρος ποὺ ἔχει ἡ ἀπόφασή μας. Ἐμεῖς δὲν λέμε ποτὲ «θὰ καταψηφίσουμε κι' ὅ,τι θέλει ἂς γίνει». Ἄλλοι μπορεῖ νὰ μὴν ἔχουν δυσκολία νὰ λὲν αὐτὴ τὴ φράση. Δικαίωμα τους! Τόση εἶναι ἡ εὐθύνη τους, τόσο εἶναι τὸ πολιτικό τους βάρος.

Ἡ σημασία, λοιπόν, τῆς ψήφου μας, στὴν τελικὴ ἀνάγνωση τοῦ Προϋπολογισμοῦ δὲν εἶναι αὐτὴ ποὺ λὲν οἱ κατήγοροι τοῦ Κόμματος μας. Ἡ σημασία τῆς ψήφου μας εἶναι ὅτι σκεφτήκαμε περισσότερο, καὶ μᾶς ἀπασχόλησε περισσότερο τὸ ἐρώτημα : «Τὶ θὰ γίνει μετά;»

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Οἱ ἐπιπτώσεις τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἄρχισαν νὰ γίνονται αἰσθητὲς στὸ λαὸ καὶ ἡ οἰκονομία μας νὰ ὁδηγεῖται σιγὰ—σιγὰ στὴν κατάρρευση.

Ὁ αὐξανόμενος πληθωρισμός, τὸ αὐξανόμενο ἔλλειμμα στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν, ἡ αὔξηση τῆς ἀνεργίας, τὸ διευρυνόμενο χάσμα, μεταξὺ πλουσίων καὶ φτωχῶν, ἡ ἔλλειψη πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων, ἡ μείωση τῆς παραγωγικότητας καὶ τῶν ἐπενδύσεων, ἡ πρόχειρη ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη, τὸ στεγαστικὸ καὶ ἄλλα συνθέτουν τὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ πρόβλημα τοῦ τόπου.

Ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἡ μόνη ὑπεύθυνη γι' αὐτὴ τὴν ἀποτυχημένη οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖ. Καὶ ἡ εὐθύνη της γίνεται ἀκόμα μεγαλύτερη γιατὶ ἐνῶ γνώριζε τὰ προβλήματα δὲν πῆρε ριζικὰ μέτρα γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ μόνιμη ἐπίλυση τους παρὰ τὶς ὑποδείξεις ἀκόμα καὶ ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ περιορίστηκε σὲ μπαλωματικὲς καὶ πρόσκαιρες λύσεις. Καὶ φτάσαμε στὴ δωδεκάτη ὥρα ποὺ ἂν δὲν ἀξιοποιηθεῖ σωστὰ θὰ ὁδηγηθοῦμε μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὴν κατάρρευση, οἰκονομικὴ καὶ πολιτική. Καὶ δὲν ἐπιχαίρουμε γιὰ τὸ κατάντημα αὐτό. Ἐκφράζουμε μόνο τὴν ἔντονη καὶ βαθειὰ ἀνησυχία μας καὶ τὴν ἀνασφάλεια ποὺ μᾶς διακατέχει.

Ἐλπίζουμε πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀντικρύσει ἐπιτέλους μὲ περισσότερη ὑπευθυνότητα τὰ πολλαπλὰ προβλήματα τοῦ τόπου, καὶ θὰ πάρει ριζικὰ καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ μόνιμη ἐπίλυση τους. Μόνο ἔτσι θὰ ἐκλείψουν οἱ ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις τῆς οἰκονομίας μας καὶ θὰ ἐνισχυθεῖ τὸ ὑπόβαθρο γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ ἀγώνα μας. Γιατὶ ἂς μὴ ξεχνᾶμε πὼς σήμερα, παρὰ ποτέ, ποὺ διεξάγουμε ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα χρειάζεται σταθερὴ

οἰκονομία καὶ ἐνίσχυση τοῦ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ. Καὶ τοῦτο μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ ὀρθὴ καὶ δίκαιη οἰκονομικὴ πολιτική. Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καταδυναστεύεται ὁ λαός, καὶ νὰ καλεῖται μετὰ σὲ ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα γιατὶ δὲν θὰ ἔχει τὸ κουράγιο. Δὲν μποροῦμε νὰ ἐπιτρέπουμε στὴν οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία νὰ ἀπομυζᾶ τὸ λαὸ κυριολεκτικά, καὶ μετὰ νὰ τοῦ ζητοῦμε θυσίες καὶ ἡρωϊσμούς. Ἀποτελεῖ τοῦτο, κύριοι συνάδελφοι, ἐμπαιγμὸ τοῦ λαοῦ καὶ περιφρόνηση του.

Στόχος μας εἶναι ἡ καλόπιστη καὶ ἐποικοδομητικὴ κριτική. Δὲν ζητοῦμε κανενὸς τὴν κεφαλὴ ἐπὶ πίνακι. Ζητοῦμε καὶ ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὴ Κυβέρνηση ν' ἀντιληφθεῖ τὴν τραγικότητα τῆς κατάστασης καὶ νὰ ἐνεργήσει ἀμέσως. Γιατὶ ὅτι συμβαίνει σήμερα εἶναι μοναδικὸ στὰ Κυπριακὰ χρονικά. Ἀπεργίες στὰ Νοσοκομεῖα. Ἀπεργία στὸ ΡΙΚ. Οἱ Συντεχνίες προειδοποιοῦν γιὰ ἀπεργίες, ἀδιέξοδο στοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμούς. Ἀπεργία στὰ τελωνεῖα καὶ στὰ λιμάνια. Παντοῦ χάος καὶ ἀβεβαιότης.

Ὑπάρχει, κύριοι, χειρότερη εἰκόνα ἀπὸ αὐτή; Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργο νὰ ξεπεραστοῦν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλουμε γιατὶ πιστεύουμε στὸ λαὸ καὶ στὶς ἱκανότητες του καὶ στὴν τόλμη του. Τὸ ἀπόδειξε στὸ πρόσφατο παρελθόν, φτάνει ἡ Κυβέρνηση νὰ λάβει ὁρισμένα μέτρα.

1. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ :

Δὲν χρειάζεται νὰ σχολιάσω τὶς ἐπιπτώσεις του γιατὶ εἶναι τόσο γνωστὲς καὶ τόσο καθημερινὲς σὲ ὅλους μας. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἡ ἄμεση λήψη μέτρων γιὰ τὴν ἀναχαίτιση του τουλάχιστον ὅσον προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὴν ἀνεξέλεγκτη καθιέρωση τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ πάρει ἄμεσα μέτρα γιὰ τὴν ἐξάλειψη τοῦ ἐλλείμματος στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν. Διερωτώμαστε πολλὲς φορὲς πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἀνεξέλεγκτη εἰσαγωγὴ εἰδῶν πολυτελείας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ ζητεῖται ἀπὸ τὸ λαὸ λιτότητα. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη ποὺ μπορεῖ νὰ ἀπαγορευθεῖ ἡ εἰσαγωγή τους ἢ τουλάχιστο νὰ ἀποτραπεῖ ἡ ἀγορά τους.

Ἀπαιτεῖται ἡ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ στόχο τὴν ἐξασφάλιση ἑνὸς ἀνεκτοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἡ Κυβέρνηση πρέπει ἀμέσως νὰ θέσει σὲ ἐφαρμογὴ τὴν τροποποίηση τῶν συντελεστῶν τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τῶν ἀσθενέστερων τάξεων τοῦ λαοῦ.

Νὰ δημιουργηθοῦν εὐκαιρίες ἀπασχόλησης γιὰ ὅλο τὸ λαὸ καὶ νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ αὔξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητας.

Νὰ υἱοθετηθεῖ ἐπὶ τέλους μιὰ πολιτικὴ τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. Τοῦτο θὰ συμβάλει στὴ σταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας μας σὲ μεγάλο βαθμό. Ἡ παρατηρούμενη μεγάλη καθυστέρηση στὴν υἱοθέτηση μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς, δὲν δικαιολογεῖται μὲ κανένα τρόπο.

Νὰ παταχθεῖ στὴ γένεση της ἡ φοροδιαφυγή. Τοῦτο θὰ συμβάλει στὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκαίων πόρων γιὰ τὸ κράτος, στὴ μείωση τῆς φορολογίας τῶν ἀσθενέστερων τάξεων, καὶ στὴ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Δυστυχῶς δὲν φαίνεται νὰ λαμβάνονται μέτρα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἂν καὶ εἶναι γνωστὸ τὸ μέγεθος τῆς φοροδιαφυγῆς στὴν Κύπρο.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸν κοινωνικὸ τομέα ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ βελτιώσει καὶ νὰ ἐνισχύσει τὴν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ποὺ παρέχει στὸ λαό. Δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ πλήρης ἡ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ποὺ παρέχεται. Μιὰ ἐπίσκεψη στὰ Νοσοκομεῖα θὰ σᾶς πείσει ὅλους. Ἀκόμα περισσότερο ἂν κάμετε καὶ μιὰ ἐπίσκεψη στὴν ὕπαιθρο.

Νὰ καθιερωθεῖ πλέον ἡ δωρεὰν παιδεία γιὰ ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐκπαίδευσης μας καὶ νὰ αὐξηθεῖ ἡ δυνατότητα γιὰ μεταγυμνασιακὲς σπουδές. Δὲν ἐπιτρέπεται στὸν 20ὸ αἰώνα νὰ πληρώνουμε γιὰ γυμνασιακὴ μόρφωση.

Συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσαγωγὴ καὶ λειτουργία τοῦ ἀναλογικοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Διαφωνοῦμε ὅμως ριζικὰ μὲ τὸ ὕψος τῆς εἰσφορᾶς τῶν ἀγροτῶν μας καὶ διαφόρων ἄλλων τάξεων τοῦ λαοῦ. Πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει ἀμέσως στὴ μείωση τῆς εἰσφορᾶς τῶν ἀσθενέστερων τάξεων τοῦ λαοῦ ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ ἀντεπεξέλθουν στὶς ὑποχρεώσεις τους.

Νὰ αὐξηθοῦν, βελτιωθοῦν καὶ ἐνισχυθοῦν οἱ τηλεφωνικές, ταχυδρομικὲς καὶ ἄλλες ὑπηρεσίες ποὺ παρέχονται στὴν ὕπαιθρο.

Νὰ βελτιωθοῦν καὶ νὰ ἀσφαλτοστρωθοῦν ὅλοι οἱ δρόμοι ποὺ συνδέουν τὰ χωριὰ μὲ τὶς πόλεις ἢ τὰ χωριὰ μεταξύ τους.

Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖο θὰ ἤθελα νὰ σταματήσω καὶ νὰ ἀναφέρω ἕνα ἔγκλημα μπορῶ νὰ πῶ, τὸ ὁποῖο ἔγινε τελευταῖα μὲ τὸ δρόμο Λεμεσοῦ—Πλατρῶν ὁ ὁποῖος κατασκευάστηκε πρὶν ἕξι μῆνες καὶ σήμερα μὲ τὶς πρῶτες βροχὲς δὲν ἔχει μείνει οὔτε ἀσφαλτος οὔτε ἐκεῖνος ποὺ περνᾶ ἀπ' ἐκεῖ πιστεύει ὅτι ἔγινε δρόμος. Τοῦτο ἀσφαλῶς εἶναι θέμα τὸ ὁποῖο πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσει καὶ νὰ βάλει τοὺς ὑπευθύνους στὴ θέση τους.

Νὰ ἀποσυνδεθεῖ ἡ πληρωμὴ τελῶν τηλεοράσεως ἀπὸ τὸ ρεῦμα γιὰ τὶς ἀγροτικὲς μας περιοχὲς γιατὶ τοῦτο ἐπιβαρύνει σημαντικὰ τὸ βαλάντιο τοῦ γεωργοῦ μας καὶ ἐπιδρᾶ δυσμενῶς στὸ εἰσόδημα.

Τέλος ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ προχωρήσει στὴν ἵδρυση ἀγροτοβιομηχανιῶν στὴν ὕπαιθρο ὥστε καὶ ἡ ἀστυφιλία ν' ἀποτραπεῖ καὶ τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα νὰ αὐξηθεῖ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀνάπτυξη νὰ ἐπιταχυνθεῖ.

Εἰδικότερα ὅσον ἀφορᾶ τὸν εὐρὺ γεωργικὸ τομέα ἔχω νὰ εἰσηγηθῶ τὰ ἑξῆς:

1. Τὸ 'Αμπελουργικὸ πρόβλημα.

Κάθε χρόνο δημιουργεῖται τεράστιο πρόβλημα διάθεσης καὶ ἐμπορίας τῶν σταφυλιῶν μας, καὶ κάθε χρόνο ἡ Κυβέρνηση μπαλώνει τὸ πρόβλημα, ὄχι ὅμως ἀνώδυνα γιὰ τοὺς ἀμπελουργούς μας ποὺ ὀφίστανται τὶς ζημιές. Εἰσηγηθήκαμε στὸ παρελθὸν μέτρα γιὰ ὁριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἰσακουστήκαμε. Θὰ ἀναφέρω καὶ πάλιν περιληπτικὰ αὐτὰ τὰ μέτρα ἴσως κάποτε ληφθοῦν ὑπόψη ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους.

(α) Κατασκευὴ νέων ἀποθηκευτικῶν χώρων γιὰ τὴν ἔγκαιρη συγκέντρωση ὅλης τῆς παραγωγῆς.

(β) 'Οργάνωση καὶ προγραμματισμὸς τῆς ἐμπορίας.

(γ) 'Επιχορήγηση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων καὶ γεωργικῶν μηχανημάτων.

(δ) Δημιουργία κοινοτικῶν ἀποστακτήρων, καὶ μονάδων παραγωγῆς σταφίδας.

(ε) 'Εξεύρεση νέων ἀγορῶν. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται βασικὰ ἡ ἀναδιοργάνωση καὶ ἀναδιάρθρωση τοῦ Συμβουλίου 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων ὥστε νὰ συμμετέχουν ἀπευθείας οἱ ἀμπελουργοὶ καὶ οἱ ὀργανώσεις τους.

2. Προϊόντα φυλλοβόλων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων.

(α) Βασικὸ αἴτημα τῶν παραγωγῶν φρούτων εἶναι νὰ ἐπιχορηγηθεῖ ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματος ποὺ χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴ λειτουργία τῶν ψυκτικῶν θαλάμων. Ἔτσι θὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ κατασκευὴ ψυκτικῶν θαλάμων ἀλλὰ καὶ ὁ παραγωγός μας θὰ μπορεῖ νὰ διαθέσει τὰ προϊόντα του στὴν ἀγορὰ ἀνάλογα μὲ τὴ ζήτηση ὥστε νὰ μὴ ζημιώνει.

(β) Τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν φρούτων μας λόγω τῶν συνεχῶν αὐξήσεων τῶν τιμῶν τῶν φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων καὶ καλλιέργειας ἔχει αὐξηθεῖ σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε νὰ ἐξαφανίζει σχεδὸν τὸ εἰσόδημα τοῦ παραγωγοῦ. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει χωρὶς δισταγμὸ στὴν ἐνίσχυση τοῦ εἰσοδήματος τοῦ φρουτοπαραγωγοῦ μας μὲ ἐπιχορηγήσεις τῶν διαφόρων ἐξόδων παραγωγῆς.

(γ) Ἡ διάθεση τῶν φρούτων μας καθίσταται ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο ὀξύτερη λόγω τῆς ἀπρογραμμάτιστης πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης καὶ ἂν δὲν ληφθοῦν ἔγκαιρα μέτρα γιὰ τὴ διάθεση τῶν φρούτων ἴσως θὰ δοῦμε τεράστιες ἐκτάσεις νὰ ἐγκαταλείπονται καὶ νὰ καταστρέφονται μὲ ὅλα τὰ δυσμενῆ σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση ἀποτελέσματα. Εἰσηγούμαστε τὴ δημιουργία Συμβουλίου Ἐμπορίας Φρούτων γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ προγραμματισμένη διάθεση τῆς παραγωγῆς.

3. Κτηνοτροφία — Ἀγελαδοτροφία.

1. Πρέπει νὰ ὀργανωθεῖ ἡ διάθεση τοῦ γάλακτος.

2. Νὰ δημιουργηθοῦν μονάδες παχύνσεως μόσχων.

3. Νὰ ἐξευρεθοῦν νερὰ καὶ γῆ γιὰ ἐξασφάλιση πρασίνου χόρτου ἀλλὰ καὶ κατασκευὴ σανοῦ γιὰ τὴ διατροφὴ τῶν ζώων.

Ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιχορηγήσει καὶ νὰ βοηθήσει στὴν κατάλληλη ἀνέγερση ὑποστατικῶν.

4. Τὸ Ὑδατικὸ πρόβλημα :

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ βροχόπτωση στὴν Κύπρο περιορίζεται μόνο στοὺς χειμερινοὺς μῆνες ὡς ἐπίσης καὶ οἱ ἀποδόσεις τῶν ἀρδευομένων καλλιεργειῶν. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ καταβάλει κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν αὔξηση τῆς ἀρδευόμενης ἔκτασης. Τοῦτο μπορεῖ νὰ γίνει μὲ τὴν κατασκευὴ μικρῶν ἢ μεγάλων ὑδατοφρακτῶν σὲ διάφορες περιοχὲς ὡς ἐπίσης καὶ μὲ διατρήσεις ὅπου ἐνδείκνυται ὥστε νὰ ἀξιοποιηθοῦν πλήρως οἱ ὑπόγειοι καὶ ἐπιφανειακοὶ ὑδάτινοι πόροι τοῦ τόπου πρὸς ὄφελος τῶν ἀγροτῶν μας. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ἡ πλήρης καὶ γρήγορη ἀξιοποίηση τῶν ὑδατίνων πόρων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση θὰ ἀποτελέσει καὶ τὴν ἀπαρχὴ ὀρθολογικότερης χρήσης τῶν νερῶν μας.

5. Ἀγροτικὸς Ἀναδασμός :

Εἶναι γνωστὰ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀναδασμοῦ ὅπου ἐφαρμόζεται. Πολλὰ δὲ ἀπὸ τὰ μέτρα ποὺ ἔχω ἀναφέρει θὰ ἐφαρμόζοντο καλύτερα καὶ θὰ ἦταν οἰκονομικότερα μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀναδασμοῦ ὅπως π.χ. ἀγροτικοὶ δρόμοι, ἰσοπεδώσεις, ἀναμπέλωση, μηχανικὴ καλλιέργεια καὶ ἄλλα. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ προωθήσει καὶ ἐνισχύσει οἰκονομικὰ τὸ σχέδιο ὥστε ἡ ἁρμόδια Ὑπηρεσία νὰ μπορέσει νὰ ἐπιλύσει τὰ σημαντικὰ μειονεκτήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ γεωργία μας.

6. Ἵδρυση Συμβουλίου Ἐπαρχίας Λαχανικῶν γιατὶ εἶναι γνωστὲς οἱ δυσχέρειες καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἄρχισαν νὰ δημιουργοῦνται στὴ διάθεση τῶν λαχανικῶν μας.

Τελειώνοντας, κύριοι συνάδελφοι, θὰ ἦταν παράλειψη ἂν δὲν ἀναφερόμουν καὶ στὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν χιλιάδων προσφύγων μας.

Γνωρίζουμε ὅτι ἔχουν γίνει ἀρκετὰ πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν. Δὲν εἶναι δυνατὸ χιλιάδες πρόσφυγες μας νὰ διαμένουν σὲ ἀκατάλληλους χώρους ἢ ἀντίσκηνα ἐνῶ ἄλλοι νὰ θησαυρίζουν. Εἶναι καιρὸς νὰ ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα γιὰ τὴν ὁριστικὴ σύντομη λύση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ νὰ πάψει τοῦτο νὰ ἀποτελεῖ ἀντικείμενο πολιτικῆς ἐκμετάλλευσης ὅπως γίνεται ἀπὸ μερικούς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἀξ. κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Μελετήσαμε προσεκτικὰ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὴ Βουλὴ γιὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 καὶ παρὰ τὸ συμπέρασμα του ὅτι «ἡ εἰκόνα ποὺ παρουσιάζεται» στὴν οἰκονομία μας δὲν πρέπει νὰ θεωρεῖται κάτω ἀπὸ τὶς περιστάσεις ἀπογοητευτικὴ καταλήξαμε στὸ ἀντίθετο μᾶλλον συμπέρασμα ὅτι δηλ. ἡ κατάσταση τῆς οἰκονομίας μας ὅπως δείχνουν τὰ λεχθέντα ἀλλὰ καὶ ἡ πραγματικότητα εἶναι πολὺ ἀπογοητευτική.

Οἱ ἀκόλουθες διαπιστώσεις ἀνήκουν στὸν κ. Ὑπουργό. Ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ, μείωση τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας σὲ παραγωγικὲς τοποθετήσεις, πτώση τῆς παραγωγῆς τῆς γεωργίας, δυσκολίες στὶς ἐξαγωγὲς ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων, ἀποσταθεροποιητικὲς τάσεις παρατηρήθηκαν καὶ ἐντάθηκαν μέσα στὸ 1980. Ὅλες αὐτὲς οἱ παρατηρήσεις καὶ πολλὲς ἄλλες ποὺ εἶναι διάχυτες στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δὲν μποροῦν παρὰ νὰ συνθέτουν καταθλιπτικὴ εἰκόνα. Ἡ σύγκριση μας μὲ ἄλλες χῶρες ποὺ ὑποφέρουν σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ δὲν ἀμβλύνει τὶς ἀνησυχίες μας. Τουναντίον τὶς αὐξάνει γιατὶ σ' ἕνα κόσμο ἀλληλοεξαρτωμένων κρατῶν ὅπου ἐμεῖς ἀγοράζομε πολλὰ καὶ ἀκριβὰ καὶ πωλοῦμε λίγα καὶ φθηνὰ κάποια μέρα θὰ καταρρεύσουμε ἂν δὲν ἀφυπνιστοῦμε κι ἂν δὲν διαχειριστοῦμε τὰ τοῦ οἴκου μας μὲ πολλὴ εὐθύνη καὶ μεγάλη δεξιότητα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς στὰ συμπεράσματα του, διαβλέπει τοὺς κινδύνους αὐτοὺς ὅταν τονίζει, πολὺ σωστά, ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ αὔξηση τῶν ἀποταμιεύσεων, ἡ αὔξηση τῶν ἐπενδύσεων, ἡ μείωση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ καθενός μας δὲν μποροῦν νὰ ὑπερβαίνουν τὰ δεδομένα τῶν δυνατοτήτων τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας στὸ σύνολό της.

Ποῦ ἀπευθύνονται ὅμως οἱ ἐκκλήσεις γιὰ ἐνέργειες ποὺ θὰ σώσουν τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου; Στὸ λαό; Ὁ λαὸς ἀσφαλῶς θ' ἀνταποκριθεῖ ἂν ὑπάρξει τὸ κατάλληλο κλῖμα, τὸ ὁποῖο εἶναι ἔργο τῆς Κυβέρνησης νὰ δημιουργήσει. Χωρὶς τὴν ἔμπνευση τῆς Κυβέρνησης ὡς πρὸς τὸ τί ἀκριβῶς πρέπει νὰ γίνει, χωρὶς τὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴ μεγάλη ὥθηση ἐκ μέρους της, χωρὶς τὸ πνεῦμα ἐμπιστοσύνης κι' αἰσιοδοξίας, δὲν μπορεῖ ν' ἀναμένει ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομέας μόνος καὶ ἀβοήθητος ἢ χαντακωμένος ἀπὸ λάθη καὶ παλινδρομήσεις θὰ μπορέσει — ὅσο δυναμικὸς κι' ἂν εἶναι — νὰ ὁδηγήσει τὴ χώρα ἔξω ἀπὸ τὴν ὕφεση, ἡ ὁποία τείνει νὰ χειροτερεύσει.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀπόδειξε πράγματι ὅτι διαθέτει δυναμισμὸ ν' ἀντεπεξέρχεται στὶς δυσκολίες. Σ' αὐτὸ τὸ δυναμισμό του ἀπευθύνονται ὅλοι. Ἀπόδειξε ὅμως μὲ τὴν ἴδια ἀκρίβεια ὅτι παρασύρεται καὶ καταστρέφεται ἀπὸ τὰ λάθη τῶν ἄλλων. Εἶναι ἡ σειρὰ τοῦ λαοῦ τώρα ν' ἀπαιτήσει δυναμισμὸ ἀπὸ τὴν ἡγεσία του. Ἡ κατεύθυνση κι' ἡ πρόοδος του πρέπει νὰ προέλθουν ἀπὸ ἕνα σωστὸ καὶ δυναμικὸ προγραμματισμό, προερχόμενο ἀπὸ μιὰ Κυβέρνηση καὶ μιὰ Βουλὴ ποὺ νὰ ἔχουν τὴ δύναμη νὰ ἐκτιμοῦν σωστὰ καὶ νὰ πράττουν σωστὰ καὶ δίκαια τὴν ὥρα ποὺ πρέπει.

Ὁ λαὸς σήμερα ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναπτερωθεῖ καὶ καθοδηγηθεῖ, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὶς δυσκολίες του, πολιτικὲς κι' οἰκονομικές. Τὸ γενικὸ κλῖμα εἶναι πολὺ δυσμενές. Ἐπικρατεῖ πολιτικὴ ἀπογοήτευση καὶ οἰκονομικὴ ὕφεση. Ὑπάρχει δυσφορία, διστακτικότητα, ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης. Ἀφοῦ ὅμως ἐξετάζομε τοὺς Προϋπολογισμοὺς ἂς δοῦμε ἀναλυτικὰ τὶς οἰκονομικές μας ἀπογοητεύσεις κι' ἀρχίζομε ἀπὸ τὴ γεωργία.

Τὰ ἐπιτραπέζια σταφύλια διατίθενται σὲ χαμηλὲς τιμὲς ἢ δὲν διατίθενται καθόλου. Τὰ οἰνικὰ προϊόντα κινοῦνται μὲ βραδὺ ρυθμὸ τὸ δὲ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα κατάντησε ἐφιάλτης. Πολλοὶ γεωργοὶ ἀναγκαστικὰ ἐκριζώνουν ἢ ἐγκα-

ταλείπουν τὶς φυτεῖες τους. Οἱ φρουτοπαραγωγοὶ τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν βρίσκονται κυριολεκτικὰ στὸ ἔλεος τῆς μοίρας. Παράγουν τὰ φροῦτα καὶ παρὰ τὰ τεράστια ἔξοδα παραγωγῆς στὸ τέλος πωλοῦν τὰ προϊόντα τους σ' ἐξευτελιστικὲς τιμὲς ἢ τὰ χάνουν ὁλοσχερῶς. Σήμερα βρίσκονται στοὺς ψυκτικοὺς θαλάμους Πλατρῶν 20 τόννοι μῆλα ἀδιάθετα. Ἂν σύντομα δὲν διατεθοῦν θὰ καταστραφοῦν. Πολὺ περισσότερα βρίσκονται στὸ Πελένδρι, τὴν Κυπερούντα καὶ Μαραθάσα. Πλὴν τοῦ κινδύνου τῆς καταστροφῆς οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ποὺ ἐλάχιστα εἰσπράττουν πληρώνουν βαρὺ τίμημα ἠλεκτρισμοῦ καὶ ΡΙΚ. Κάτοικος Πλατρῶν μᾶς δήλωσε μὲ πολλὴ πικρία ὅτι ἀναγκάστηκε νὰ πωλήσει 80 ὀκ. μῆλα γιὰ 23 σελ. Δὲν εἰσπραξε δηλ. οὔτε τὰ ἐργατικὰ συγκομιδῆς. Μποροῦμε ν' ἀντιληφθοῦμε τὴν ἔκταση τῆς συμφορᾶς ἂν σκεφτοῦμε ὅτι τὰ παράγουν δεκάδες κοινότητες τῶν ὀρεινῶν χωριῶν καὶ ὅτι ἐπηρεάζεται ἡ ζωὴ μερικῶν χιλιάδων ἀνθρώπων τῶν ὁποίων ἡ πικρία κι' ἀπογοήτευση δὲν περιγράφονται. Διερωτῶνται οἱ παραγωγοὶ καὶ πολὺ δικαιολογημένα. Γιατὶ τὰ παράγομε; Ὑπάρχει πιθανότης στὸ μέλλον νὰ βελτιωθεῖ ἡ κατάσταση; Κι' ἂν δὲν βελτιωθεῖ γιατὶ ξοδεύομε ἑκατομμύρια γιὰ σχέδια Πιτσιλιᾶς καὶ τόσα ἄλλα ὅταν τὰ προϊόντα μας δὲν ἔχομε τὴν ἱκανότητα νὰ τὰ πωλήσουμε; Ἢ μήπως κάνουμε σχέδια χάριν τῶν σχεδίων; Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἀπογοητεύονται καὶ φεύγουν, κατεβαίνουν στὶς πόλεις καὶ τὰ προβλήματα γίνονται διπλά. Ἐρήμωση τῆς ὑπαίθρου, συνωστισμὸς στὶς πόλεις μὲ ὅλα τὰ ἐπακόλουθα. Ρωτοῦν περαιτέρω καὶ διερωτούμαστε κι' ἐμεῖς μαζί τους. Γιατὶ δὲν ἑτοιμάζεται ἕνα σχέδιο διοχετεύσεως τῶν μήλων, στὴ ντόπια ἀγορά; Γιατὶ δὲν δίνουμε περισσότερα στὸ στρατό; Γιατὶ δὲν τὰ κάνουμε χυμό, ἀφοῦ μάλιστα εἰσάγουμε χυμοὺς ἀπὸ τὴν Ἰταλία; Τὰ ἐσπεριδοειδῆ ποὺ ἦταν ἄλλοτε τόσο προσοδοφόρα, σήμερα διακινοῦνται κι' αὐτὰ μὲ πολλὲς δυσκολίες, σὲ τιμὲς χαμηλὲς παρὰ τὰ τεράστια ἔξοδα παραγωγῆς τους. Ποιὰ ἡ λύση; Νὰ ὑλοποιηθοῦν πολλὲς ἀπὸ τὶς εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἐπανειλημμένα τόσο στὴ Βουλὴ ὅσο καὶ στὴν Κυβέρνηση ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς καὶ ἐκπροσώπους τῶν ὀργανώσεων σ' ὅτι ἀφορᾶ τὴν ἐμπορία τῶν φρούτων καὶ λαχανικῶν. Τὰ σταφύλια, τὰ φροῦτα, τὰ φθαρτὰ καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ θἄπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ παραλαμβάνονται καὶ νὰ διατίθενται ἀποτελεσματικότερα.

Ἡ βιομηχανία ἀντιμετωπίζει τὰ δικά της προβλήματα. Γιὰ ν' ἀναπτυχθεῖ κι' ἐπεκταθεῖ χρειάζεται συνθῆκες σταθερότητας κι' ἀσφάλειας. Εἶναι ὅμως σήμερα πολὺ διστακτική. Ἡ ἔντονη κριτική — δίκαιη ἢ ἄδικη — γιὰ ὑπερκέρδη, κάμνει τοὺς μὲν βιομήχανους νὰ αἰσθάνονται ὅτι βρίσκονται σὲ διωγμὸ τοὺς δὲ ἐργάτες νὰ πιστεύουν πὼς εἶναι ὄργανα γιὰ ἐκμετάλλευση. Τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου, τῶν βιομήχανων καὶ τῶν ἐργατῶν, ἀπαιτεῖ δίκαιη ἁρμονία σχέσεων. Ἡ Κυβέρνηση κι' οἱ συντεχνίες ποὺ βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ ἀποτελοῦν τοὺς μηχανισμοὺς ποὺ θἄπρεπε χάριν τοῦ δημόσιου συμφέροντος νὰ βροῦν τὴ λύση μὲ βάση τὴν ἀρχή. «Τὰ ἔσοδα ἀνάλογα μὲ τὰ ἔσοδα» γιατὶ ἔσοδα πέραν τῶν ἐσόδων ὁδηγοῦν στὴν κατάρρευση. Εἶναι ὅμως ἔργο τῆς Κυβέρνησης ν' ἀποκαταστήσει πρῶτα τὴν αὐτοπεποίθηση καὶ τὴν ἀσφάλεια ποὺ τόσο τὶς χρειάζονται οἱ ἐργοδότες κι' οἱ ἐργοδοτούμενοι.

Ἡ ξενοδοχειακή μας βιομηχανία ἡ ὁποία σήμερα ἀνθεῖ καὶ πολλὰ προσφέρει στὴν Κύπρο διατρέχει τρομεροὺς κινδύνους. Τὰ μεγαλύτερα, τὰ πιὸ ἀκανθώδη καὶ δυσεπίλυτα προβλήματα ἔχουν τὶς ρίζες τους στὶς ἀπρογραμμάτιστες κι' ὅπως—ὅπως τοποθετήσεις τῶν ξενοδοχείων μας πάνω στὶς ἀκτὲς προτοῦ γίνουν ἔργα ὑποδομῆς. Ἀναφέρομαι εἰδικὰ στὴ Λεμεσό. Οὔτε ἡ πόλη οὔτε ἡ Κυβέρνηση προφτάνουν νὰ παρέχουν βασικὲς ὑπηρεσίες. Θἄμαστε πολὺ καλύτερα ἂν τὸ φυσικὸ περιβάλλον κοντὰ στὰ ξενοδοχεῖα δὲν πάθαινε τόση φθορά. Δεκάδες πολυτελῶν ξενοδοχείων κτίστικαν στὴν παραλία μὲ ἐπενδύσεις ἑκατομμυρίων λιρῶν. Ὁ δρόμος ὅμως Λεμεσοῦ — Λευκωσίας ποὺ εἶναι ἡ μόνη ὁδικὴ ἀρτηρία ποὺ τὰ ἐξυπηρετεῖ εἶναι σ' ἐλεεινὴ κατάσταση. Παντελὴς ἔλλειψη πεζοδρομίων, λάσπες, χώματα, λιμνάζοντα νερά, συνωστισμός, δυστυχήματα καὶ πρόσφατα θάνατος δύο ξένων ἐπισκεπτῶν συνθέτουν τὴν εἰκόνα τοῦ δρόμου αὐτοῦ. Βλέπω στὸν Προϋπολογισμὸ ποσὸ £50,000 γιὰ βελτίωση του. Εἶναι μηδαμινὸ ποσὸ

κι' ἡ ἐντύπωση ὀδυνηρὰ κτυπητή. Ἀφέθηκαν κι' ἐξακολουθοῦν ν' ἀφήνονται μόνες τους οἱ οἰκονομικὲς δυνάμεις τῶν ἰδιωτῶν νὰ καθορίσουν τὴ μορφὴ χρήσεως τῆς γῆς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργοῦνται προβλήματα.

Πέτυχαν ὅμως νὰ κτίσουν πολυτελῆ καὶ ἀξιοθαύμαστα ξενοδοχεῖα τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν μὲ πολλὴ δεξιοτεχνία. Ἀποτυγχάνει, ὅμως ἡ Κυβέρνηση νὰ διαθέσει ἕνα ποσὸ τῆς ἀξίας ἔστω μισοῦ ξενοδοχείου γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσει μιὰ πόλη 120 χιλιάδων ἀνθρώπων καὶ δεκάδων ξενοδοχείων. Τὰ ἔργα ὑποδομῆς κάποτε θὰ γίνουν. Ἴσως, ὅμως μετὰ ποὺ οἱ ξένοι ἀφοῦ μᾶς βαρέθηκαν ἔφυγαν ἤδη γιατὶ δὲν μποροῦν νὰ εἶναι φυλακισμένοι μέσα σὲ ὡραῖα ξενοδοχεῖα. Θέλουν νὰ κινοῦνται σὲ καθαρὴ παραλία καὶ δρόμους καθαροὺς καὶ ἀσφαλεῖς.

Δυσοίωνες ἐξελίξεις ἀστάθειας προμηνύουν καὶ οἱ πρόσφατες ἀναταραχὲς στὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ, τὸ ΡΙΚ, τὰ λιμάνια ὅπως καὶ τὰ πολλὰ ἐκκρεμοῦντα προβλήματα τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἐπιλαμβάνομαι τοῦ προβλήματος τοῦ νοσοκομείου Λεμεσοῦ. Ἐδῶ δὲν πρόκειται γιὰ μισθολογικὰ αἰτήματα, ἀλλὰ δίκαιη ἀπαίτηση τοῦ προσωπικοῦ νὰ ἀποκτήσουν τὰ βασικὰ μέσα γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ νοσοκομείου. Στὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ, οἱ ἀσθενεῖς, τὸ ἰατρικὸ καὶ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ ταλαιπωροῦνται ἀφάνταστα. Σὲ ἐπανειλημμένα ὑπομνήματα τους ἐκθέτουν τὶς ἐλλείψεις τοῦ νοσοκομείου καὶ τὴ δυσμενὴ μεταχείρισή τους σὲ σύγκριση μὲ τὸ νοσοκομεῖο Λευκωσίας. Παρὰ τὶς ὑποσχέσεις, μέτρα δὲν λήφθηκαν μὲ ἀποτέλεσμα τὸ προσωπικὸ τοῦ νοσοκομείου νὰ κατέλθει στὴ γνωστὴ πολυήμερη ἀπεργία. Στὸν προϋπολογισμὸ ἀναπτύξεως διατίθενται £3,500 γιὰ δευτερεύουσες ἐπιδιορθώσεις καὶ £50,000, δεσμευμένες ὅμως, γιὰ ἀνασχεδιοποίηση καὶ ἀγορὰ ἐξοπλισμοῦ. Χρειάζονται πολὺ περισσότερα ἂν πρόκειται νὰ ἔχουμε νοσοκομεῖο ἄξιο τοῦ ὀνόματος του. Οἱ θάλαμοι ἀσθενῶν εἶναι ἀκατάλληλοι, τὸ χειρουργεῖο διαθέτει πεπαλαιωμένο καὶ ἐλλιπῆ ἐξοπλισμό, τὸ ἀκτινολογικὸ καὶ χημεῖο εἶναι ἀνεπαρκῆ. Ἂς ἐλπίσουμε τουλάχιστο ὅτι θὰ δαπανηθοῦν τὰ ποσὰ ποὺ βρίσκονται σήμερα στὸν προϋπολογισμό.

Σοβαρὸ σύμπτωμα οἰκονομικῆς ὕφεσης εἶναι οἱ ἀντιδράσεις τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων κατὰ τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἀγωνίζονται νὰ ἐλαττωθοῦν οἱ εἰσφορὲς τὶς ὁποῖες θεωροῦν ἀπαράδεκτα ψηλὲς γιὰ τὶς οἰκονομικές τους δυνατότητες. Ἤδη 83 αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι καταχώρησαν προσφυγὴ στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο ἐναντίον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου. Στὶς διάφορες ἐπαρχίες οἱ αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι ἄρχισαν νὰ ὀργανώνονται γιὰ νὰ διεκδικήσουν τροποποίηση τῶν εἰσφορῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης πιστεύουμε ὅτι κάποια διαφοροποίηση τοῦ σχεδίου πρέπει νὰ γίνει. Ἔχουμε πράγματι διαπιστώσει ὅτι πολὺς κόσμος δὲν μπορεῖ νὰ πληρώσει. Ἡ ἰδέα τῶν τεκμαρτῶν εἰσοδημάτων ἐξυπακούει ὅτι ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῶν μελῶν τοῦ Σχεδίου θὰ βρίσκονται μεταξὺ τοῦ κατωτάτου ὁρίου καὶ ἀνωτάτου ὁρίου. Εἶναι γνωστὸ ὅτι μερικὲς ὁμάδες δὲν ἔχουν εἰσοδήματα ποὺ νὰ δικαιολογοῦν συνεισφορὰ ἔστω καὶ τοῦ κατωτάτου ὁρίου. Πῶς μποροῦμε νὰ ζητήσουμε ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμο νὰ συνεισφέρει κάτι τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει; Γιὰ νὰ μὴν θεωρηθεῖ, ὅμως ὅτι δημοκοποῦμε παραθέτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ὁμιλία μου στὴ Βουλὴ ὅταν κάμναμε εἰσήγηση νὰ ψηφιστεῖ τὸ νομοσχέδιο:

«Τὸ νέο Ἀναλογικὸ Σχέδιο, λέγαμε τότε, τὸ ὁποῖο καλούμαστε νὰ ψηφίσουμε, ἔρχεται νὰ διορθώσει τὶς ἀδυναμίες τοῦ παλιοῦ... Δὲν εἰσηγούμαστε ὅτι κατὰ κυριολεξία τὸ νέο σχέδιο εἶναι τέλειο ἢ ἄψογο. Ἡ θέση ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας τῆς Βουλῆς ἔναντι τοῦ σχεδίου εἶναι νὰ ψηφιστεῖ, νὰ μπεῖ σὲ ἐφαρμογὴ καὶ ἂν μετὰ ἕνα χρόνο φανεῖ ὅτι ὑπάρχουν ἀδυναμίες ἢ δημιουργοῦνται ἀδικίες, νὰ γίνουν οἱ πρέπουσες ἀλλαγὲς καὶ διορθώσεις. Ἑπομένως, ἂς διαλυθοῦν οἱ ἀνησυχίες». Αὐτὰ εἴπαμε τότε καὶ σήμερα καλούμαστε ἀπὸ τοὺς αὐτοεργαζομένους νὰ πράξουμε ὅτι ὑποσχεθήκαμε, ἀλλὰ προτοῦ ἐκπνεύσει ὁ χρόνος.

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχουμε μὲ πολλὴ συντομία ἐκθέσει μερικὲς ἀπὸ τὶς οἰκονομικές μας ἀδυναμίες. Γιὰ νὰ ὀρθοποδήσουμε χρειαζόμαστε εὐφάνταστα σχέδια, μεγάλες ἀποφάσεις καὶ ριζικὲς θεραπεῖες. Ἐδῶ εἶναι ποὺ καλεῖται τὸ κράτος νὰ δείξει τὶς ἱκανότητες του. Ἀόριστες ἐκκλήσεις στὸ λαὸ οὐδὲν ἀποτέλεσμα φέρουν, χρειάζονται σχέδια καὶ ἔργα συγκεκριμένα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀκόμα ἕνας ὁμιλητής. Θὰ γίνει δεκάλεπτο διάλειμμα καὶ θὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν. Ἡ ψήφιση ἀρχίζει στὶς 3 ἡ ὥρα ἀκριβῶς. Ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ 10 λεπτὰ θὰ συνεχίσουμε γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ συζήτηση.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Ποιὸς εἶναι ὁ ὁμιλητής, κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εἶχε δηλώσει ὅτι θὰ μιλήσει ὁ κ. Παύλου καὶ εἶναι καθ' ὁδὸ πρὸς τὴ Βουλή. Θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε ἕνα δεκάλεπτο διάλειμμα.

(Ὥρα διακοπῆς 12.56 μ.μ.)

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται στὴν ἕδρα του μετὰ ὀλιγόλεπτη διακοπή)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διακόπτουμε τὴ συζήτηση καὶ θὰ συνεχίσουμε στὶς 3 τὸ ἀπόγευμα μὲ τὴ ψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα διακοπῆς 1.20 μ.μ.)

(Ὥρα ἐνάρξεως 3.04 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ καλῶ τὸν κ. Πατρίκιο Παύλου ὅπως προσέλθει στὸ Βῆμα.

Π. ΠΑΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Κάθε φορὰ ποὺ συζητοῦνται στὴ Βουλὴ οἱ Προϋπολογισμοὶ κι' ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνασκοπεῖ ἀπὸ τοῦτο τὸ Βῆμα τὶς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις, γίνεται ξεκάθαρο πὼς ἡ Κυβερνητικὴ οἰκονομικὴ πολιτική, σ' ἕνα σύστημα σὰν τὸ δικό μας, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ μέσο γιὰ τὴ διατήρηση καὶ ἐνίσχυση τῶν δοσμένων κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δομῶν. Ἡ διαπίστωση δὲ τούτη γίνεται πιὸ βασανιστικὴ σὰν ἀναλογιστεῖ ἕνας τὶς συγκεκριμένες συνθῆκες, πολιτικὲς καὶ οἰκονομικὲς ποὺ περνᾶ σήμερα ἡ Κύπρος.

Πέρα ἀπὸ τοῦτο τὸ κεντρικὸ θέμα μπαίνουν μπροστά μας, μέσα στὰ πλαίσια τῆς συζήτησης τῶν Προϋπολογισμῶν, κι' ἕνα σωρὸ «ἐπὶ μέρους» θέματα. (Γιὰ παράδειγμα: Εἶναι γνωστὴ ἡ σύνδεση μὲ τὴν ΕΟΚ, ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὶς συνθῆκες οἱ περιορισμοὶ στὶς πιστώσεις, ποιοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ στόχοι μιᾶς πολιτικῆς τιμῶν—εἰσοδημάτων, κ.ἄ.). Βέβαια ὅλα τὰ «ἐπὶ μέρους» θέματα ἔχουν ἄμεση συνάρτηση μὲ τὸ γενικότερο θέμα τῆς ὑφῆς καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Θ' ἀρχίσω, κ. Πρόεδρε, μὲ λίγες σκέψεις πάνω στὸ γενικότερο ζήτημα.

Μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τούρκικη εἰσβολὴ καὶ τὴ συνεπακόλουθη γενικὴ οἰκονομικὴ ἀποδιάρθρωση, τὸ κράτος «ἀνακάλυψε» τὴν πανάκεια τῆς «ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας». Ἡ προσήλωση στὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία — στὴ διατήρηση μὲ ἄλλα λόγια τῶν δοσμένων σχέσεων ἰδιοκτησίας — δὲν ἦταν βέβαια κάτι καινούργιο. Ἡ ἀπόπειρα ὅμως μυθοποίησης τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας μὲ τὶς καθημερινὲς ἀναφορὲς σ' αὐτὴ καὶ τὴ φορτικὴ ἐξύμνηση τῶν ὑποτιθέμενων ἐπιτευγμάτων της, σ' ὅλα τοῦτα τὰ χρόνια, δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ὡραιοποίηση μιᾶς πρακτικῆς ποὺ στὴν πραγματικότητα κάθε ἄλλο παρὰ ἰδανικὴ ἦταν. Ἡ πρακτικὴ τούτη μεταφραζόταν σὲ μονόπλευρες θυσίες ἀπὸ μέρους τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τῶν προσφύγων, τῶν πιὸ πολλῶν ἀγροτῶν.

Ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότητα ἔπρεπε νὰ ξεπεράσει τὸ «ψυχολογικὸ» φράγμα καὶ τὶς ἀναστολὲς ποὺ δημιουργοῦσε τὸ κλίμα ἀβεβαιότητας. Ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ πιστέψει πὼς ἦταν δυνατὸ νὰ πραγματοποιεῖ κέρδη. Καὶ γιὰ νὰ πιστέψει σὲ τούτη τὴν προοπτικὴ ἔπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ πραγματοποιήσει ἄμεσα κέρδη.

Τὸ σενάριο εἶναι σ' ὅλους πολὺ γνωστό: Ἀπότομη μείωση τῶν μισθῶν καὶ ἀποστέρηση ἄλλων ὠφελημάτων τῶν ἐργαζομένων, οἰκονομικὰ κίνητρα καὶ φορολογικὲς ἢ πιστωτικὲς παραχωρήσεις στὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο.

Βραχυπρόθεσμα ἡ πολιτικὴ τούτη φαινόταν νὰ ἔχει ἐπιτυχία. Ἡ «ἐπιτυχία» ὅμως τῆς ἀνάκαμψης τῆς οἰκονομίας ἤ, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε ἕνα ὅρο ποὺ σήμερα κινδυνεύει νὰ ξεχαστεῖ, τοῦ «οἰκονομικοῦ θαύματος», πληρώνεται σήμερα μὲ τοὺς πιὸ κάτω τρόπους.

(α) Ἡ ἐπεκτατικὴ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους, ποὺ δὲν ἔπαιρνε τὴ μορφὴ παραγωγικῶν δαπανῶν σὲ ἐπενδύσεις, ὁδήγησε μοιραῖα στὴν ἐπιτάχυνση τοῦ πληθωρισμοῦ.

(β) Τὰ μεγάλα ποσοστὰ κέρδους ποὺ ἐξασφάλισαν μικρὲς ἰδιωτικὲς ἐπενδύσεις, μὲ τὴ μορφὴ μεγάλης καὶ ἄμεσης ἀπόδοσης, ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ πολιτική, ἄφησαν τὸν τόπο μὲ μικρὸ κεφαλαιουχικὸ ἐξοπλισμὸ καὶ συντήρησαν μιὰ καθυστερημένη τεχνολογία. Ἡ προώθηση μεθόδων «ἐντάσεως ἐργασίας» ποὺ βασίστηκαν στὰ χαμηλὰ μεροκάματα, ἐξασφάλισαν μὲν μεγάλα ποσοστὰ κέρδους, περιόρισαν ὅμως τὴ δυνατότητα ἀνόδου τῆς παραγωγικότητας τῆς οἰκονομίας. Οἱ ἐπιπτώσεις ἀπ' αὐτὴ τὴν πορεία εἶναι σήμερα ἐξόφθαλμες.

(γ) Συνέπεια τῆς πιὸ πάνω πολιτικῆς εἶναι ἡ ζοφερὴ προοπτικὴ τῆς ἀνεργίας ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ οἰκονομία μας.

(δ) Ἡ ἴδια ἡ γενικὴ καὶ χωρὶς προγραμματισμὸ οἰκονομικὴ πολιτικὴ μαζὶ μὲ τὴν ἀνεξέλεγκτη οὐσιαστικὰ χρηματοδοτικὴ πολιτικὴ τοῦ Τραπεζικοῦ συστήματος, ὁδήγησαν στὸ ξετίναγμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Ἡ σημερινὴ πραγματικότητα ἦταν λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, τὸ ἀπευθείας πρακτικὸ ἀποτέλεσμα τῆς φιλοσοφίας πάνω στὴν ὁποία στηρίχτηκε ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους μετὰ τὴν εἰσβολή. Τὸ πείραμα ποὺ ἀποτολμήθηκε δὲν ἦταν τίποτε νέο, οὔτε τὰ ἀποτελέσματα του ἔπρεπε ν' ἀποτελοῦσαν ἔκπληξη. Ἡ διαδικασία καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης σὲ χῶρες ποὺ βρίσκονται στὴν περιφέρεια τῆς ἱμπεριαλιστικῆς μητρόπολης, ὄχι μόνο δὲν ὁδήγησε γενικὰ πουθενά, ἀλλὰ καὶ ὑπῆρξε ἡ κινητήρια δύναμη τῶν διάφορων κοινωνικῶν ἀναστατώσεων σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Ἔτσι τὸ «οἰκονομικό μας θαῦμα» φαίνεται νὰ καταλήγει σὲ οἰκονομικὴ τραγωδία. Πολὺ νωρὶς διάνυσε τὸν ἀνοδικό του κύκλο καὶ τώρα ἀπευθύνεται ξανὰ στοὺς ἐργαζομένους καὶ ζητᾶ νέες θυσίες. Γιὰ νὰ συντηρηθεῖ τὸ οἰκοδόμημα, γιὰ ν' ἀναπτυχθεῖ ξανὰ ἡ οἰκονομία, ἐπιζητεῖται καὶ πάλι μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ἡ μείωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαζῶν. Τοῦτο εἶναι τὸ μήνυμα ποὺ παίρνουμε ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονο-

μικῶν ποὺ μᾶς εἶπε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς πὼς «τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ Κύπρος ζεῖ πέραν τῶν δυνατοτήτων της στὴν προσπάθεια νὰ ἱκανοποιήσει τὴν ἀπαίτηση γιὰ βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως τῶν μαζῶν».

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸν Ὑπουργό, ἡ Κυβέρνηση ἔχει καταλήξει στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ Κύπρος ζεῖ πέρα ἀπὸ τὶς δυνατότητες της—μὲ ἀποτέλεσμα τὰ σημερινὰ προβλήματα—γιατὶ οἱ μάζες ἀπολαμβάνουν ψηλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο.

Εἶναι περιττὸ νομίζω νὰ ὑπογραμμίσω πὼς γιὰ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ δὲν εὐθύνονται οἱ ἐργαζόμενοι γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν παρουσιαστεῖ, ὅπως ἰσχυρίζεται σχεδὸν ἀπροκάλυπτα ὁ Ὑπουργός. Γιὰ μᾶς πρωταρχικὰ εὐθύνονται ἐκεῖνοι ποὺ παίρνουν τὶς οἰκονομικὲς ἀποφάσεις κι' ἐκεῖνοι ποὺ ἔδωσαν τὶς κατευθύνσεις στὴν οἰκονομία μας. Πιὸ πάνω ἔκαμα μιὰ πολὺ σύντομη ἀναφορὰ στοὺς ἐνδογενεῖς, τουλάχιστο, παράγοντες ποὺ προκάλεσαν τὴ σημερινὴ οἰκονομικὴ ὕφεση.

Ὅμως ἡ ἀναφορὰ τοῦ Ὑπουργοῦ στὸ θέμα τοῦτο κρύβει μιὰ ἄλλη ἀλήθεια κεντρικῆς σημασίας. Ὅτι οἱ δυνατότητες τοῦ συστήματος γιὰ παραχωρήσεις στὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο εἶναι σήμερα περιορισμένες. Γιατὶ σήμερα τὸ κράτος παρουσιάζεται ἀνίκανο νὰ ἀναπτύξει ἄλλο τὶς παραγωγικὲς δυνάμεις, χωρὶς νὰ πλήξει τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ. Καὶ τὸ συμπέρασμα ποὺ βγάζει ἀπὸ τούτη τὴ διαπίστωση ὁ Ὑπουργός, ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία, εἶναι πὼς οἱ ἐργαζόμενοι πρέπει νὰ βάλουν τέρμα στὶς ἀπαιτήσεις τους καὶ νὰ ἑτοιμαστοῦν γιὰ νέες θυσίες. Αὐτὴ φυσικὰ εἶναι ἡ λογικὴ τοῦ συστήματος. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸ σύστημα ἀντιμετωπίζει κρίση, ἡ λογικὴ τούτη παρουσιάζεται πιὸ καθαρή, πιὸ σκληρή, πιὸ ἀδίστακτη.

Ἐμεῖς ἀμφισβητοῦμε αὐτὴ τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἀμφισβητοῦμε γιατὶ πιστεύουμε πὼς ὑπάρχουν ἐναλλακτικὲς λύσεις, πὼς εἶναι δυνατὸ νὰ κτιστεῖ μιὰ καλύτερη κοινωνία ποὺ ν' ἀποκλείει τὶς σημερινὲς κακοδαιμονίες. Μιὰ κοινωνία ποὺ δὲν θὰ στηρίζει τὴ λειτουργία της στὴ βάση τῆς ἰδιωτικῆς συσσώρευσης κεφαλαίου.

Ἔχοντας ἕνας ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω δὲν εἶναι δύσκολο νὰ κατανοήσει καὶ τὸ πνεῦμα τῶν Προϋπολογισμῶν ποὺ συζητοῦμε σήμερα. Οἱ Προϋπολογισμοὶ ἀνταναklοῦν πρώτιστα τὸ ἀδιέξοδο στὸ ὁποῖο βρισκόμαστε καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουμε. Ὁ πληθωρισμὸς ἐπιβάλλει τὴ συγκράτηση τῶν δαπανῶν καὶ ἡ λύση ποὺ προκρίνει ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἡ μείωση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, κι' ἔτσι παρατηροῦμε πὼς κανένα οὐσιαστικὰ ἔργο δὲν προγραμματίζεται.

Οἱ ἔμμεσοι φόροι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὴν κύρια πηγὴ τῶν κρατικῶν ἐσόδων, παρόλο ποὺ ὁ φετεινὸς προϋπολογισμὸς προνοεῖ σχετικὴ αὔξηση τῆς συνεισφορᾶς τῶν ἄμεσων φόρων. Μὲ μιὰ πρώτη ματιὰ τοῦτο φαίνεται σὰν θετικὴ ἐξέλιξη. Ὅμως ἕνας πρέπει νὰ εἶναι προσεκτικὸς καὶ τὰ στοιχεῖα πρέπει ν' ἀναλυθοῦν μὲ μεγαλύτερη λεπτομέρεια, γιατὶ ὑπάρχει ἡ πιθανότητα ν' ἀποδειχτεῖ στὸ τέλος πὼς ἡ αὔξηση στὴ συνεισφορὰ τῆς ἄμεσης φορολογίας ὀφείλεται μόνο στὴν ὀνομαστικὴ αὔξηση στὰ εἰσοδήματα, πράγμα ποὺ σημαίνει πὼς καὶ πάλι ἡ διαφορὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἐργαζομένων. Γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ βγάλουμε πιὸ σίγουρα συμπεράσματα γιὰ τὸ ποιανῶν οἱ ὦμοι σηκώνουν τὰ μεγαλύτερα βάρη γιὰ τὰ κρατικὰ ἔξοδα πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ δημοσιεύσει στατιστικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὴ συνεισφορὰ τῶν μεγάλων ἑταιρειῶν σὲ σύγκριση μὲ τοὺς φόρους ποὺ πληρώνουν οἱ ἐργαζόμενοι. Ἂν ἐπρόκειτο νὰ δώσει ἕνας ἕνα γενικὸ χαρακτηρισμὸ στοὺς φετεινοὺς Προϋπολογισμοὺς θἄπρεπε νὰ τοὺς χαρακτηρίσει ἀναιμικούς. Λείπει κάθε ἔνδειξη γιὰ διάθεση γιὰ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων. Ἡ ὑφή τους συνιστᾶ μιὰ παθητικὴ ἀντίδραση μπροστὰ στὶς ἐξελίξεις καὶ τὰ προβλήματα.

Καὶ τώρα, κ. Πρόεδρε, θὰ ἀναφερτῶ μὲ πολλὴ συντομία σὲ μερικὰ εἰδικὰ ζητήματα ποὺ ὅπως ἀνάφερα πιὸ πρὶν ἔχουν ἄμεση συνάρτηση μὲ τὴ φιλοσοφία ποὺ διέπει τὴ γενικὴ Κυβερνητικὴ οἰκονομικὴ πολιτική.

1. Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Τὸ θέμα τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας τόσο γιατὶ ἐπηρεάζει ἄμεσα καὶ πρακτικὰ βασικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας ὅσο καὶ γιατὶ φωτίζει τὴ φιλοσοφία καὶ τοὺς στόχους τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους. Ἀκόμα εἶναι φανερὸ πὼς ἔχει ἐπιπτώσεις πάνω στὶς προοπτικὲς καὶ τὴν πορεία τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Γιὰ χρόνια ἡ Κύπρος σὰν κράτος ἐπιδιώκει σύνδεση μὲ τὴν ΕΟΚ καὶ σὲ κάποιο στάδιο ἔνταξη σ' αὐτή. Τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ κατὰ καιροὺς χρησιμοποιήθηκαν καταμαρτυροῦσαν, ἁπλᾶ καὶ μόνο, τὴ σύνδεση τῆς οἰκονομίας μας μὲ τὸ ξένο κεφάλαιο καὶ τὴν ἐξάρτηση τῆς ἄρχουσας τάξης ἀπὸ τοὺς ἱμπεριαλιστικοὺς κύκλους.

Λίγο—πολὺ γίναμε ὅλοι μάρτυρες τοῦ πανικοῦ ποὺ κατὰ καιροὺς κυρίευε ἐπισήμους καὶ ἀνεπισήμους ὅταν ἡ ΕΟΚ φαινόταν νὰ μᾶς κλείνει τὶς πόρτες ἢ νὰ μᾶς ἐπιβάλλει καταθλιπτικοὺς ὅρους. Κι' ἀκόμα ὅλοι θυμούμαστε τὴν ἀρνητικὴ κι' ἐχθρικὴ στάση ποὺ τόσο ἡ ΕΟΚ σὰν ὀργάνωση ὅσο καὶ οἱ χῶρες ποὺ τὴν ἀποτελοῦν χωριστὰ τήρησαν σ' ὅλες τὶς φάσεις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Σήμερα ἡ Κυβέρνηση, μὲ τὸ στόμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, παραδέχεται ἐπίσημα πὼς ὁ ρυθμὸς τῶν ἐξαγωγῶν «ἰδιαίτερα τῶν γεωργικῶν θὰ ἐπηρεαστεῖ κάπως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἰσχύουν ἀπὸ τὴ συμφωνία συνδέσεως».

Καμμιὰ δικαιολογία δὲν στέκει πιὰ γιὰ τὴ στάση ὑποτέλειας ποὺ τὸ κράτος τηρεῖ ἀπέναντι στὴν ΕΟΚ. Ὁ λαὸς πρέπει ἄμεσα νὰ ἐνημερωθεῖ γιὰ τὴν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων καὶ γιὰ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς Κυβέρνησης σχετικὰ μὲ τὸ ὅλο ζήτημα.

Στὴ δική μας τὴν ἐκτίμηση μιὰ ἁπλὴ ἐμπορικὴ συμφωνία μὲ τὴν ΕΟΚ ἀνταποκρίνεται πολὺ καλύτερα στὰ οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ συμφέροντα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὴν ἐπιδιωκόμενη ἔνταξη.

2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ—ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οἱ περιορισμοὶ ποὺ μπῆκαν ἀποδείχνεται πὼς δὲν εὐνόησαν καθόλου τὴν οἰκονομία. Κανένας πραγματικὸς ἔλεγχος δὲν ἐξασκήθηκε μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἐμπορικὲς τράπεζες νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ χρηματοδοτοῦν παρασιτικοὺς τομεῖς καὶ ν' ἀποφεύγουν τὴ χρηματοδότηση ἐπενδύσεων μακροπρόθεσμης ἀπόδοσης. Οἱ πιστωτικοὶ περιορισμοὶ πλήττουν κατὰ κανόνα τὶς μικρὲς ἐπιχειρήσεις.

3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ—ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Ἡ Κυβέρνηση φαίνεται νὰ δίνει μεγάλη σημασία καὶ νὰ ἐξαρτᾶ πολλὰ ἀπὸ μιὰ συμφωνημένη πολιτικὴ τιμῶν—εἰσοδημάτων τὴν ὁποία θεωρεῖ σὰν βασικὸ ἀντιπληθωριστικὸ ὅπλο. Ὅμως στὴν πράξη μιὰ τέτοια πολιτικὴ δὲν θᾶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ συγκαλυμμένη μέθοδος γιὰ νὰ πληγοῦν τὰ μεροκάματα καὶ νὰ ὑποβιβαστεῖ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῆς ἐργατικῆς τάξης. Γιατί, ἐνῶ εἶναι σχετικὰ εὔκολος ὁ ἔλεγχος τῶν ἡμερομισθίων—ἐφόσο συμφωνοῦν οἱ συντεχνίες—εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ ἐλεγχθοῦν ἀποτελεσματικὰ οἱ τιμὲς (γιὰ τοὺς ἴδιους περίπου λόγους ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐλεγχθεῖ ἡ φοροδιαφυγή).

Ἔτσι σὲ τελευταία ἀνάλυση τὸ ἀντιπληθωριστικὸ τοῦτο μέτρο ἰσοδυναμεῖ μὲ μιὰ σαφὴ ἀπόπειρα νὰ φορτωθοῦν οἱ ἐπιπτώσεις τοῦ πληθωρισμοῦ στὴν πλάτη τῶν ἐργαζομένων.

4. Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

Γιὰ τὸ τεράστιο πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ μίλησαν διάφοροι καὶ ἀναλυτικότερες ἀπόψεις εἴχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσουμε ὅταν συζητούσαμε στὴ Βουλὴ τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ σὰν εἰδικὸ θέμα.

Ἐδῶ θέλω ἁπλᾶ νὰ πῶ πώς, χωρὶς νὰ ἀρνούμαστε πὼς τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ οἱ οἰκονομικές του ἐπιπτώσεις ἐπηρέασαν σὲ κάποιο βαθμὸ τὴ γενικότερη κατάσταση τῆς οἰκονομίας μας, δὲν πρέπει νὰ δεχόμαστε τὴν ἄποψη πὼς τὸ ἀδιέξοδο καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ οἰκονομία μας ὀφείλονται ἀποκλειστικά, ἢ ἔστω κύρια, στὸ Συνεργατισμὸ καὶ σ' ἐκείνους ποὺ εὐθύνονται γιὰ τὴ χρεωκοπία του.

Πιὸ πάνω προσπάθησα νὰ δείξω πὼς τὴ βασικὴ εὐθύνη γιὰ τὰ προβλήματα τὴ φέρει ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης. Στὸ κάτω — κάτω τὸ εἰδικὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἀπότοκο τῆς γενικότερης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Οὔτε θὰ δεχτοῦμε ποτὲ πὼς οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης τόσο γιὰ τὸ σκάνδαλο τοῦ Συνεργατισμοῦ ὅσο καὶ γιὰ τὰ οἰκονομικὰ ἀδιέξοδα τελειώνουν ἢ συγκαλύπτονται μὲ τὴν τιμωρία μερικῶν ὑπευθύνων καὶ ἡμιϋπευθύνων.

Τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ θὰ λυθεῖ μόνον ὅταν ἡ λειτουργία τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος μπεῖ πάνω σὲ μιὰ ἀπόλυτα δημοκρατικὴ βάση κι' ὅταν ἐξασφαλιστεῖ ὁ ἄμεσος ἔλεγχος τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κινήματος ἀπὸ τὴ βάση του, ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ μέλη του.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω φαίνεται καθαρὰ πὼς ἡ δική μας θεώρηση τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὴ φιλοσοφία τῆς Κυβερνητικῆς Οἰκονομικῆς Πολιτικῆς ὅπως αὐτὴ ἀντανακλᾶται στοὺς Προϋπολογισμοὺς γι' αὐτὸ δὲν ἔχουμε ἄλλη ἐκλογὴ παρὰ νὰ καταψηφίσουμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς στὸ σύνολό τους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ προχωρήσουμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ δευτερολογήσω πάνω σ' ἕνα σημεῖο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ ἐξ ἀρχῆς εἶχε τονισθεῖ ὅτι θὰ ὑπάρξουν μόνο ὁμιλίες καὶ κατὰ τὴν ψήφιση νὰ γίνουν ἐπεξηγήσεις τῆς ψήφου ἀλλὰ ὄχι δευτερολογίες. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς συζητήσεως τῶν Προϋπολογισμῶν εἶχε λεχθεῖ αὐτό. Λυποῦμαι.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Πάντως τὸ σημεῖο αὐτὸ στὸ ὁποῖο θέλω νὰ ἀπαντήσω ἠγέρθη μετὰ τὴ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι· αὐτὸ ὅμως μποροῦσε νὰ συμβεῖ γιὰ ὁποιοδήποτε ἄλλο, ἀλλὰ τονίσθηκε ἐξ ἀρχῆς τὸ θέμα αὐτὸ γιατὶ ἐμπλεκόμεθα σὲ ἀτέρμονες συζητήσεις πάνω σ' ἕνα θέμα ποὺ μιλοῦν ὅλοι οἱ Βουλευτές. Εἶναι φυσικὸ ὅτι ὁ πρῶτος ποὺ μίλησε καὶ οἱ ἑπόμενοι 34 θὰ ποῦν κάτι γι' αὐτό.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἂν ἔχετε ἀποφασίσει ἔτσι, κ. Πρόεδρε, τότε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι. Ἂν τὸ Σῶμα αἰσθάνεται διαφορετικά, εὐχαρίστως, ἀλλὰ εἶχε λεχθεῖ ἐξ ὑπαρχῆς ὅτι σὰν θέμα ἀρχῆς τὸ ὁποῖο πάντοτε ἰσχύει γιὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς γίνεται μόνο μιὰ ὁμιλία καὶ δὲν ὑπάρχουν δευτερολογίες. Ἂν ὑπάρχει εἰσήγηση ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀλλάξει αὐτό, εὐχαρίστως, ἀλλὰ εἶναι μιὰ τακτικὴ πάγια. Μπορεῖ νὰ γίνει ἐπεξήγηση ἐπὶ ἄρθρων τῆς ψήφου.

Ἀρχίζομε τὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση ξεκινώντας ἀπὸ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ διὰ τὸ ἔτος 1981.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς πίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 1;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σχετικὰ μὲ τὸ ἄρθρο 4 τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς ἔκαμε εἰσήγηση γιὰ τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 4 καὶ ἔχει ἀποφασισθεῖ ὁμόφωνα νὰ ὑποβληθεῖ πρὸς τὸ Σῶμα κατὰ τὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιητικὴ πρόταση τοῦ ἄρθρου 4. Ὅμως γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ ἡ τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 4 θὰ πρέπει νὰ γίνει μιὰ συνακόλουθη τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θὰ ὑποβάλω τὴν εἰσήγηση τόσο γιὰ τὸ ἄρθρο 1 ὅσο καὶ γιὰ τὸ ἄρθρο 4 σὰν ὁμόφωνη εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

(α) Τὸ ἐδάφιο (1) νὰ τροποποιηθεῖ μὲ τὴν παρεμβολὴ στὸ τέλος τῶν λέξεων «τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου» (11η καὶ 12 γραμμὲς) τῶν ἀκόλουθων λέξεων «καὶ τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (2)».

(β) Τὸ ἐδάφιο (2) νὰ ἀπαλειφθεῖ καὶ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὸ ἀκόλουθο ἐδάφιο :

«(2) Ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων ὄντων ἐπειγούσης ἀνάγκης, εἰς περίπτωσιν ἐγκρίσεως διαθέσεως κονδυλίων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ παρόντος ἄρθρου, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καταθέτει εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων ἔκθεσιν δεικνύουσαν τὰς περιπτώσεις καὶ τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς σκοπεῖται ἡ τοιαύτη διάθεσις καὶ ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἄλλως ἀποφασίσει ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως, θὰ θεωρῆται ὅτι ἡ τοιαύτη σκοπουμένη διάθεσις ἐξουσιοδοτήθη δεόντως ὑπὸ τῆς Βουλῆς:

Νοεῖται ὅτι εἰς περίπτωσιν ὄντως ἐπειγούσης φύσεως τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον παραθέτει ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐγκρίσεως διαθέσεως οἱουδήποτε ποσοῦ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ παρόντος

ἄρθρου, ἔκθεσιν πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων δεικνύουσαν τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς ἡ τοιαύτη ἔγκρισις ἐχορηγήθη καὶ εἰδικώτερον τοὺς λόγους δι' οὓς αὕτη ἐκρίθη ἐπειγούσης φύσεως».

Αὐτὴ εἶναι ἡ τροποποίηση ποὺ εἰσηγούμεθα νὰ ἰσχύσει τόσο γιὰ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ 1981 ὅσο καὶ γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1981.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Γιατὶ τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 4;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶπα ὅτι ἡ ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἔγκριση τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 4. Γι' αὐτὸ τὸ ἀνάφερα ἐδῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νοεῖται ὅτι ἡ δική σας ἡ θέση ὡς Κόμματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἂν ἡ τροποποίηση αὐτὴ θὰ ἐγκριθῆ ἢ ὄχι καὶ διὰ σκοποὺς διευκόλυνσης τίθεται ἡ τροποποίηση ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ ἀπόφαση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν προτεινόμενη τροποποίηση;

Ἡ τροποποίηση ἐγκρίνεται ὁμόφωνα.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Προοιμίου καὶ Συνοπτικοῦ τίτλου, ἄρθρου 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὅλοι ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, μὲ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ μετρηθοῦν καὶ πάλιν οἱ ὑπέρ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατὰ 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

Οὐδεμία.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχουμε ἐρμηνεύσει ἤδη γιατὶ καταψηφίζουμε τοὺς Προϋπολογισμούς. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μὴν ἐγκρίνει κανεὶς μιὰ πολιτικὴ καὶ νὰ ψηφίζει ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πολιτικῆς. Θὰ ἤθελα, γιὰ νὰ μὴν ταλαιπωροῦμε τὴ Βουλή, νὰ ποῦμε ὅτι δεδομένου ὅτι καταψηφίζουμε τὸ σύνολο τῆς πολιτικῆς δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μετέχουμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση διότι γιὰ μᾶς δὲν εἶναι θέμα πλέον πῶς κατανέμονται αὐτὰ τὰ κονδύλια ἀλλὰ εἶναι μιὰ καταψήφιση τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Γι' αὐτὸ δὲν θέλουμε νὰ μετέχουμε στὴν ψηφοφορία κατ' ἄρθρο καὶ θὰ ἐπανέλθουμε ὅταν θὰ ψηφίζεται τὸ σύνολο τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ καταλάβω τί σημαίνει «δὲν θὰ μετέχομε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Προϋπολογισμοῦ». Μήπως αὐτὸ σημαίνει ἀποχὴ ἢ μήπως σημαίνει καταψήφιση, ἀλλ' ἁπλῶς γιὰ νὰ μᾶς διευκολύνουν τεχνικῶς δὲν θὰ μετέχουν; Τί θὰ σημειωθεῖ στὰ πρακτικὰ ἔχει σημασία. Ἂν στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση ἡ ψῆφος τῶν συναδέλφων τῆς ΕΔΕΚ θὰ εἶναι ὄχι, ἢ ναὶ ἢ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω πὼς εἶναι ἁπλὸ τὸ θέμα καὶ ἀπορῶ γιατὶ δὲν τὸ ἀντελήφθη ὁ κ. Ζιαρτίδης. Ἐμεῖς καταψηφίζομε τὸν Προϋπολογισμὸ ὡς σύνολο. Τὸ πῶς διανέμονται τὰ ποσὰ μᾶς εἶναι ἀδιάφορο. Διότι γιὰ μᾶς ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ εἶναι ἀπαράδεκτη καὶ εἶναι καταστροφική· εἶναι ἀρνητικὴ γιὰ ὅλα, ὄχι γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἁπλῶς κατανέμονται τὰ ποσά, ἀλλὰ εἶναι ἀρνητικὴ ἐπὶ τοῦ συνόλου. Εἶναι ἀρνητική, ἀλλὰ ὄχι εἰδικὰ γιὰ ἕνα συγκεκριμένο κονδύλι, ἂν εἶναι δηλαδὴ £500,000 ἢ ἂν εἶναι £200,000, διότι αὐτὸ εἶναι ἄσχετο. Γιὰ μᾶς ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης εἶναι ἀπαράδεκτη καὶ τὴν καταψηφίζομε. Καταψηφίζομε τὸ σύνολο τῶν Προϋπολογισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἕνα πρακτικὸ θέμα μέσα στὰ πρακτικά. Θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρεται ἂν ἕνα Κόμμα καταψηφίζει. Αὐτὸ ἤθελα νὰ πῶ. Διαφορετικὰ θὰ παρουσιάζεται ὅτι ψηφίζεται ὁμόφωνα ποὺ δὲν θὰ εἶναι ἡ πραγματικότητα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £142,840,329 γιὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι αὐτὸ τὸ πράγμα νὰ ψηφισθεῖ ἀργότερα. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μερικὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἔχουν πρόθεση νὰ καταψηφίσουν εἰδικὰ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἐπομένως μπορεῖ νὰ ψηφισθεῖ τὸ ἄρθρο αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξη ὅτι ἂν τυχὸν καταψηφισθοῦν ὁρισμένα κονδύλια τὸ συνολικὸ ποσὸ αὐτῶν τῶν κονδυλίων θὰ ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὸ γενικὸ ποσό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ γίνει αὐτὸ τὸ πράγμα. Θέλω νὰ πάρω θέση τώρα. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀναβάλλεται ἡ ψήφιση ἄρθρων. Μποροῦν νὰ κάνουν ἀποχή, μπορεῖ νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ τίθεται τὸ ἄρθρο 2 σὲ ψηφοφορία καὶ ὁ καθένας νὰ πάρει τὴ θέση του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ γίνεται πάντα κατὰ τὴν ἐπιψήφιση τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, δηλαδὴ τὸ κάθε Κόμμα μπορεῖ νὰ ψηφίσει ὑπὲρ ἢ κατὰ ἑνὸς ὁποιουδήποτε κονδυλίου καὶ δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀλλάξουμε τὴ διαδικασία τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω μπορεῖ νὰ γίνει. Νὰ ψηφισθεῖ τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο 2 ὑπὸ τὴν αἵρεση ὅτι ὁποιαδήποτε κονδύλια καταψηφισθοῦν θὰ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ «ὑπὸ τὴν αἵρεση» εἶναι ἐπεξήγηση τῆς ψήφου Κόμματος. Ἀπὸ πλευρᾶς ἐγγραφῆς ἐγκρίνεται, ἀλλὰ ἕνα Κόμμα μπορεῖ ἐξηγώντας τὴν ψῆφο του νὰ

δηλώνει ὅτι ἔδωσε θετικὴ ψῆφο ὑπὸ τὴν αἵρεση ὅτι στὰ ἐπὶ μέρους κονδύλια θὰ προσπαθήσει νὰ κάμει κάποιες τροποποιήσεις.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶναι πιὸ ἁπλὸ ἀπὸ ὅ,τι παρουσιάζεται. Ἂν στὴν πορεία τῆς ψήφισης τῶν διαφόρων κονδυλίων, καταψηφισθοῦν ὁποιαδήποτε κονδύλια, τὸ σύνολο πρέπει νὰ συμφωνεῖ καὶ κατὰ συνέπεια ἐκ τῶν πραγμάτων θὰ γίνει διόρθωση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ παρόλο ποὺ ψηφίστηκε τὸ σύνολο τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ.

Ἀσυζήτητα ἔτσι θὰ γίνει ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ γίνει, δὲν θὰ ἀνταποκρίνεται τὸ σύνολο πρὸς τά....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι συζητοῦμε ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει πολὺ μεγάλη σημασία. Στὴν ἐξέλιξη θὰ προκύψουν, ἂν θὰ προκύψουν διαφορές.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

25.

5 κατά.

Ἀποχές; Οὐδεμία.

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. Θὰ γίνει ἀνὰ 10 κεφάλαια, κ. Πρόεδρε, ἡ ψήφιση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ προχωρῆστε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 1—10. Τὸ ἄρθρον 3....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

3 καὶ 5.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

.....τοῦ Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, ὄχι.

Τὸ 3 εἶναι ὁ Πίνακας καὶ θὰ ἐπανέλθομε.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ Κεφάλαια Α01—Α10.

Ὑπάρχουν εἰσηγήσεις γιὰ τροποποιήσεις;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Α01, ὑπάρχει ἕνας ἀριθμὸς κενῶν θέσεων καὶ ἡ πρόνοια ἡ ὁποία γίνεται ἀντίστοιχα περιλαμβάνει αὐτὲς τὶς κενὲς θέσεις. Στὸ Κεφάλαιο Α01—Προεδρία—"Αρθρο 102, εἶναι ἡ θέση τοῦ Γραμματέως Β' (Κλίμακα Α10) καὶ Γραμματέως Γ' (Κλίμακα Α8).

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ μὴν ταλαιπωρῶ τὸ Σῶμα, ἡ εἰσήγηση μου ἰσχύει τόσο γιὰ τὸ Κεφάλαιο αὐτὸ ὅσο γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα Κεφάλαια τοῦ Προϋπολογισμοῦ. "Οπως ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα κονδύλια 100, 101, 102 (1), (2), (3) κλπ., νὰ παραμείνει ἡ πρόνοια γιὰ τὶς ὑφιστάμενες, πληρωμένες θέσεις, ἀλλὰ νὰ περικοπεῖ ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἀντίστοιχο ποσὸ τῶν κενῶν θέσεων. Αὐτὸ εἶναι ὅσον ἀφορᾶ τὰ κονδύλια γιὰ τὸ προσωπικό. Εἰδικότερα γιὰ τὸ Κεφάλαιο Α01, "Αρθρο 106, ἡ εἰσήγηση μου εἶναι νὰ διαγραφεῖ ἡ πρόνοια γιὰ Λειτουργοὺς ἐπὶ συμβάσει : £8,630.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρόταση ποὺ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἶναι ὅπως τὸ ἄρθρον 106 τοῦ Κεφαλαίου Α01, τὸ ἀναφερόμενο σὲ Λειτουργοὺς ἐπὶ συμβάσει, διαγραφεῖ.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ψήφιση.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ ὑπάρχει στὸν Προϋπολογισμὸ αὐτὸ τὸ μικρὸ κονδύλιο τῶν £8,630 φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ γίνει ὁρισμένη ἐργασία ἀπὸ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἀνήκουν στὸ μόνιμο προσωπικὸ τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀνήκουν στὸ μόνιμο προσωπικὸ τῆς Δημοκρατίας. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ μιᾶς δαπάνης ποὺ εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ εἶναι τελείως προσωρινή, μιᾶς δαπάνης ποὺ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλλεται σὲ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν στὴ μόνιμη ὑπηρεσία τῆς Δημοκρατίας.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι αὐτὸ τὸ μικρὸ ποσὸ δὲν πρέπει νὰ διαγραφεῖ.

Ὡς πρὸς τὴν ἄλλη εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ποὺ ἀφορᾶ τὸ Κεφάλαιο Α01 γιὰ τὶς μὴ πληρωθεῖσες θέσεις, ἡ εἰσήγηση του ἰσοδυναμεῖ μὲ παγοποίηση τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας, δηλαδὴ τὴ μὴ πρόσληψη ὁποιουδήποτε ὑπαλλήλου στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους 1981, πράγμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ δημιουργήσει ἀπειράριθμες δυσκολίες στὴν Κυβέρνηση δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν Τμήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ τὸ ὁποῖο καὶ θὰ πρέπει νὰ προσληφθεῖ. "Αν διαγράψουμε αὐτὸ τὸ κονδύλιο σημαίνει ὅτι στεροῦμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὴν εὐχέρεια νὰ διορίσει ὑπαλλήλους ἐκεῖ καὶ ὅπου εἶναι ἀνάγκη νὰ διορισθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας. Εἴχατε πεῖ καὶ συμφωνοῦμε ὅτι θὰ ἐπιτρέψετε μόνο δευτερολογία γιὰ τὴ δικαιολόγηση ψήφου.

Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσουμε τώρα νὰ συζητοῦμε θέματα οὐσίας. Ἑπομένως θὰ πρέπει αὐστηρῶς νὰ περιορισθοῦμε στὸ νὰ δικαιολογήσουμε τὴν ψῆφο μας καὶ τίποτε περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο δόθηκε ἡ εὐκαιρία σὲ Βουλευτὲς νὰ μιλήσουν ἦταν ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐξηγήσουν τὴν ψῆφο τους.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι πολύ. Διαφωνῶ ριζικὰ μ' αὐτὴ τὴν τακτική. Ἀπαγορεύεται ἴσως, κακῶς κατὰ τὴ γνώμη μου, ἀλλὰ ἡ ἀπόφαση ἀφοροῦσε δευτερολογίες ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς. Πάνω σὲ ζητήματα τροπολογίας, ἀλλοίμονο ἂν δὲν ἐπιτρέπεται στὸν καθένα νὰ πεῖ γιατὶ δέχεται ἢ γιατὶ δὲν δέχεται τὴν τροπολογία. Τότε αὐτὸ θὰ σημαίνει δικτατόρευση.

Γι' αὐτὸ ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἔχομε κάθε δικαίωμα νὰ μιλήσουμε καὶ ἐγὼ θέλω νὰ μιλήσω εἰδικὰ γιὰ τὴν τροπολογία· δὲν πρόκειται νὰ μιλήσω ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὰ αὐτὸ ἦταν τὸ νόημα. Τὸ νόημα τῆς παρατηρήσεως ἐξ ὑπαρχῆς ἦταν ὅτι δὲν θὰ ἀνοίξει συζήτηση τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξ ὑπαρχῆς. Ὅταν γίνονται τροποποιήσεις ἢ θὰ παρθοῦν θέσεις οἱ ὁποῖες συνιστοῦν τροποποίηση, ἔμμεσα θὰ πρέπει ὁ εἰσηγούμενος τὴν τροπολογία νὰ ἐξηγήσει ποιὰ εἶναι ἡ τροπολογία καὶ γιατὶ τὴν εἰσηγεῖται καὶ οἱ ἄλλοι νὰ διατυπώσουν τὶς θέσεις τους ἐξηγώντας γιατὶ παίρνουν τὴ θέση τὴν ὁποία παίρνουν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμε καὶ ἐγὼ θέλω νὰ πάρω θέση, κ. Πρόεδρε, καὶ θέλω νὰ πῶ τὸ ἑξῆς : Ἦταν πάγια πολιτικὴ αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ μὴν δημιουργοῦνται θέσεις μέσον τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ δυστυχῶς αὐτὴ ἡ πολιτικὴ παρεβιάσθη. Δὲν συμβαίνει αὐτὸ ποὺ λέει ὁ συνάδελφος κ. Λαδᾶς. Ἂν ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀνάγκη πληρώσεως θέσεων ὀφείλει νὰ καταθέσει συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμοὺς στοὺς ὁποίους νὰ ἐξηγεῖται γιατὶ χρειάζεται ἡ πλήρωση αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς θέσεως καὶ ἂν ἡ Βουλὴ πεισθεῖ ὅτι πράγματι αὐτὴ ἡ θέση εἶναι ἀναγκαία νὰ τὴν ἐγκρίνει. Ἑπομένως εἶναι σφάλμα νὰ παρουσιάζεται ὅτι αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θὰ γίνουν διορισμοὶ κατὰ τὸ 1981. Θὰ γίνουν ἀλλὰ ὑπὸ τὴν αἴρεση ὅτι αὐτοὶ οἱ προϋπολογισμοὶ θὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴ Βουλή. Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τοὺς ἐπὶ συμβάσει. Ἂν ἡ Κυβέρνηση αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ διορίσει κάποιους ἐπὶ συμβάσει ὄφειλε νὰ θέσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἕνα συμπληρωματικὸ προϋπολογισμὸ μὲ ἐπεξήγηση. Πολὺ περισσότερο ποὺ αὐτὰ γίνονται τὶς παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν. Ὑπάρχει κάθε λόγος νὰ θέλει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ συμμετέχει στὴ λήψη ἀποφάσεων ὅσον ἀφορᾶ τὴν πλήρωση θέσεων. Ἀλλὰ ἐπιμένω ὅτι αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν μποροῦν κατὰ τὸ 1981 νὰ πληροῦνται ὅσες θέσεις εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ τὴ Δημόσια Ὑπηρεσία ἐφόσο θὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχει θέσει ἕνα γενικὸ θέμα τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ ἐγείρει κάθε φορὰ ποὺ θεωρεῖ ὅτι ἐφαρμόζεται. Στὴν προκείμενη περίπτωση τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε εἶναι γιὰ τὸ Κεφάλαιο Α01, ἄρθρο 106. Σὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη περίπτωση ἤθελε θεωρήσει ὅτι πρέπει νὰ κάμει τροποποίηση θὰ πρέπει νὰ τὴν εἰσηγεῖται κάθε φορὰ καὶ ὄχι μιὰ φορὰ γενικά.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ τόνιζα αὐτὸ ποὺ ἔχει πεῖ ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὅτι στὸ ἄρθρο 106 τοῦ Κεφ. Α01 εἶναι σαφὲς ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἀσάφεια. Δὲν μποροῦμε ἐκ τῶν προτέρων νὰ τὸ ἐγκρίνομε. Ἡ ἀνάγκη ὑπάρχει. Κανεὶς δὲν λέει ὅτι δὲν θὰ ἐγκρίνομε θέσεις γιὰ τὸ 1981 ἀλλὰ νὰ ὑποβληθοῦν μὲ συμπληρωματικὸ προϋ-

πολογισμό. Ἡ Κυβέρνηση νὰ μᾶς δώσει ἐξηγήσεις καὶ ἂν ἡ Βουλὴ κρίνει ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ πλήρωση μιᾶς θέσεως, τότε θὰ ἐγκριθεῖ, ἀλλὰ ὄχι ἐκ τῶν προτέρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιτρέψατε στοὺς συναδέλφους νὰ ἐξηγήσουν τὴν ψῆφο τους ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξηγήσω τὴν εἰσήγηση μου. Νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ πῶ γιὰ ποιὸ λόγο προτείνω τὴν τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορεῖτε νὰ ἐξηγήσετε τὴν ψῆφο σας.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Πρῶτα ἀναφέρομαι στὸ ἄρθρο 106 καὶ ὕστερα στὴ γενικὴ παρατήρηση. Ὁ συνάδελφος κ. Λαδᾶς εἶπε ὅτι γιὰ νὰ ὑπάρχει αὐτὸ τὸ μικρὸ κονδύλι πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἀνάγκες ποὺ νὰ χρειάζεται ἡ προσφορὰ ὑπηρεσιῶν καὶ ἐπομένως εἰσηγεῖται νὰ παραμείνει. Πράγματι ἐπιδίωξα νὰ μάθω ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ ἀνάγκες καὶ κατὰ τὸ ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς ἡ ὁποία μοῦ δόθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, ἡμερ. 16 Φεβρουαρίου τοῦ 1981, ὑπ' ἀρ. 60/33/73, ἀνατέθηκαν σὲ ἄτομα—καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀναφέρομε τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων—εἰδικὰ καθήκοντα μὲ βάση ἀπόφαση καὶ σχετικὴ πράξη τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἁρμοδιοτήτων καὶ ἐξουσιῶν τοῦ Προέδρου. Ἐπειδὴ ἀναγινώσκοντας τὸ Σύνταγμα ξέρω ὅτι οἱ μόνες ἁρμοδιότητες τοῦ Προέδρου εἶναι νὰ διορίζει τρεῖς Λειτουργούς, τὸ Γενικὸ Ἐλεγκτή, τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸ Γενικὸ Λογιστὴ τῆς Δημοκρατίας—μιλῶ γιὰ τοὺς ὑπηρετοῦντες ὑπαλλήλους τῆς δημοσιονομικῆς τάξεως καὶ ὄχι γιὰ δικαστὲς—νομίζω ὅτι οὔτε ἁρμοδιότητα ἔχει οὔτε ἐξουσία νὰ κάμνει τέτοιους διορισμούς.

Ἑπομένως κατὰ τὴ γνώμη μου αὐτὴ ἡ πρόνοια, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι παράνομη, εἶναι καὶ πέραν τῆς ὀρθῆς διαδικασίας ἡ Βουλὴ νὰ λαμβάνει γνώση πάνω στὶς δαπάνες ποὺ γίνονται μὲ τὴν ἔγκρισή του.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν παρατήρηση ὅτι ἡ γενικὴ μου εἰσήγηση ὅσο καὶ ἡ εἰσήγηση μου γιὰ παγοποίηση τῶν θέσεων τῶν ἐπὶ συμβάσει διοριζομένων, θὰ δυσκολεύσει τὴ λειτουργία τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας, νομίζω ὅτι ἔχω ἀναφέρει χθὲς ὅτι ὑπάρχει ποσὸ 113 ἑκατομμυρίων λιρῶν περίπου πρὸς ἐξοικονόμηση. Παγοποίηση δὲν γεννᾶται λόγος νὰ γίνει γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἔχουν ἀναφέρει ἄλλοι συνάδελφοι, ἰδιαίτερα ἀφοῦ πάντα θὰ ἔχει τὴν εὐχέρεια ἡ Κυβέρνηση μὲ αἰτιολογημένο μνημόνιο νὰ ἐξηγήσει στὸ Σῶμα τοὺς λόγους ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν πλήρωση κενῆς θέσεως μὲ συμπληρωματικὸ προϋπολογισμὸ καὶ νὰ πληρώσει τὴν κενὴ θέση ἢ νὰ ἱδρύσει πρόσθετες θέσεις, ἂν ἔτσι ἐπιθυμεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τὴν ὁποία ἔχει προτείνει ὁ κ. Παπαδόπουλος πρὸς ψήφιση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Παπαδοπούλου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ Κεφάλαια Α01—Α10 πρὸς ἔγκριση.

Ποιοί ὑποστηρίζουν τὰ Κεφάλαια Α01—Α10 πρὸς ἔγκριση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

Οὐδεμία.

Τὰ Κεφάλαια Α01—Α10 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Α13—Α22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὰ Κεφάλαια Α13—Α22.

Ποιοί ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τῶν Κεφαλαίων Α13—Α22;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Παρακαλῶ ἐπειδὴ θὰ τίθενται 10 ἄρθρα κάθε φορὰ πρὸς ψήφιση, νὰ εἶναι οἱ συνάδελφοι πιὸ ἕτοιμοι γιὰ τροποποιήσεις· διαφορετικὰ θὰ μᾶς....

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ ἴδια εἰσήγηση μου ἰσχύει γιὰ τὴν περικοπὴ τῶν ἀντίστοιχων κονδυλίων ὥστε τὰ ἀναφερόμενα ποσὰ στὰ ἄρθρα Α10—Α20 καὶ Α13 μέχρι Α22 νὰ ἀντιστοιχοῦν μόνο γιὰ τὶς θέσεις ποὺ εἶναι σήμερα πληρωμένες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχετε συγκεκριμένες τροποποιήσεις;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα, ἂν θέλετε νὰ σᾶς τὶς διαβάσω· εἶναι κάπου 32 σελίδες. Εἶμαι στὴ διάθεση σας νὰ σᾶς τὶς διαβάσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ κατατεθοῦν στὸ Σῶμα γιὰ νὰ περαστοῦν στὰ πρακτικά. Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὶς τροποποιήσεις ποὺ εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαδόπουλος πρὸς ἔγκριση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

Οἱ τροποποιήσεις ἀπορρίπτονται.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὰ Κεφάλαια Α10–Α22.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων Α13–Α22;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Α26—Α39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κεφάλαιο Α31, ἐδάφιο 05 — Κυπριακὸν Ἐμπορικὸν Γραφεῖον Βρυξελλῶν. Εἰσηγούμαστε ὅπως αὐτὸ τὸ κονδύλι καταψηφισθεῖ γιὰ τὸ λόγο ὅτι δὲν συμφωνοῦμε ὅτι χρειάζεται αὐτὸ τὸ Γραφεῖο στὴν Ε.Ο.Κ. Αὐτὸ εἶναι σύμφωνο μὲ τὴν ὅλη θέση ποὺ ἔχομε ἀναπτύξει ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς καὶ κατὰ συνέπεια θὰ καταψηφίσομε αὐτὸ τὸ κονδύλι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε, θὰ ὑποστηρίξομε αὐτὸ τὸ κονδύλι διότι πιστεύομε στὴ συμφωνία συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ λειτουργία αὐτοῦ τοῦ Γραφείου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ τηρήσω στάση ἀποχῆς πάνω στὴν τροπολογία καὶ ἤθελα νὰ ἑρμηνεύσω γενικὰ τὴν ψῆφο μου, ὅτι ἕνεκα τοῦ ὅτι θὰ καταψηφίσω τὸν Προϋπολογισμὸ σὰν σύνολο, θὰ ὑποστηρίξω τροπολογίες μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνῶ ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὸ σύνολο τῶν προϋπολογισμῶν καὶ ὄχι μὲ εἰδικὰ κονδύλια. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία ἡ ὁποία ἔχει προταθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
18 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μιὰ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ὄχι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μὲ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
4 ἀποχές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
4 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
13 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατὰ τῆς τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
4 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται. Ἂν δὲν ὑπάρχουν ἄλλες τροπολογίες στὰ Κεφάλαια Α26 – Α39 τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων αὐτῶν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μιὰ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Α41—Α53.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συνηθισμένη τροπολογία γιὰ τὶς κενὲς θέσεις τὴν ὁποία δὲν θὰ ἐπαναλάβω ἔχω τὴν εἰσήγηση ὅπως τὸ ἄρθρο 102(2) — Ὑφυπουργὸς — τοῦ Κεφαλαίου Α41 διαγραφεῖ. Ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ τονίσω, θεωρῶ τὴ δημιουργία θέσεων Ὑφυπουργῶν σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀντισυνταγματικὴ καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει πρόνοια γιὰ τὴν ὕπαρξη θέσεων Ὑφυπουργῶν στὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία ἰδιαίτερα ἐν ὄψει τῶν δραστηριοτήτων τοῦ συγκεκριμένου Ὑφυπουργοῦ ἡ ὁποία κατὰ κύριο λόγο εἶναι κομματικὴ δραστηριότητα καὶ ὄχι ὑπηρεσιακή. Ἂν θὰ πληρώνεται, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ πληρώνεται ἀπὸ ἄλλα κονδύλια τοῦ δημοσίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἐγείρεται τὸ θέμα τῆς συνταγματικότητας τῆς δημιουργίας θέσεως Ὑφυπουργοῦ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ πράξη αὐτὴ εἶναι ἀντισυνταγματική. Ἐν τούτοις οὐδεὶς προσέβαλε αὐτὴ τὴν πράξη ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Διοικητικοῦ Δικαστηρίου καὶ τὸ Σῶμα τοῦτο δὲν εἶναι Δικαστήριο γιὰ νὰ ἀποφανθεῖ ἂν μιὰ διοικητικὴ πράξη εἶναι ἀντισυνταγματικὴ ἢ ὄχι. Ἀντιθέτως τὸ Σῶμα τοῦτο ἔχει γνωμάτευση ἐκ μέρους τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ὅτι ἡ πράξη αὕτη δὲν εἶναι ἀντισυνταγματική. Συνεπῶς νομίζω ὅτι δὲν τίθεται τέτοιο ζήτημα καὶ εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα πρέπει νὰ ψηφίσει καὶ αὐτὸ τὸ κονδύλι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ὁμάδα μας θὰ κάμει ἀποχὴ ὄχι γιὰ τὴ συνταγματικότητα τοῦ θέματος. Πιστεύομε ὅτι εἶναι συνταγματικὴ ἡ θέση ἀλλὰ ἀνάλογα τῶν δραστηριοτήτων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Κανονικὰ ἔπρεπε νὰ πληρώνεται ἀπὸ ἄλλο κονδύλι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία ἡ ὁποία προετάθη ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Παπαδοπούλου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

12 ἀποχές.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὰ Κεφάλαια Α41—Α53.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων αὐτῶν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Α54—Α69.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν δὲν ἀπατῶμαι ὁ κ. Παπαϊωάννου εἰσηγήθη μιὰ τροπολογία στὸ Κεφάλαιο Α68.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι στὸ Κεφάλαιο Α74 κ. Πρόεδρε. Φαίνεται ἐπρόκειτο περὶ λάθους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ εἰσήγησή μου περὶ τῶν κενῶν θέσεων εἰς τὸ Ρ.Ι.Κ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγηση σημειοῦται καὶ στὸ σημεῖο αὐτό, γνωρίζοντας ὅτι δὲν θὰ βρεῖ ἀρκετὴ συμπάθεια γιὰ νὰ γίνει ἀποδεκτή.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ παρόντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὰ Κεφάλαια Α54 μέχρι καὶ Α69.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων τούτων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Α70—Α87.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τροπολογίες;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Πέραν τῆς συνηθισμένης τροποποιήσεως ἔχω εἰσήγηση στὸ Κεφάλαιο Α74 — Ὑπουργεῖον Προεδρίας. Διὰ τοὺς ἴδιους λόγους ποὺ ἔχω ἀναφέρει δυὸ ἄλλες φορὲς θεωρῶ τὴν ὕπαρξη ἑνὸς πρόσθετου Ὑπουργείου πέραν τῶν καθορισμένων ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, 10 τὸν ἀριθμό, ὡς ἀντισυνταγματική.

Ἡ θέση τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου ἀντισυνταγματικὴ καὶ ἑπομένως προτείνω τὴν ἀπάλειψη της καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπονται δευτερολογίες καὶ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσα προηγουμένως νὰ ἀπαντήσω στὸν συνάδελφο κ. Λαδά, λέγω ὅτι οὐδεὶς μπορεῖ νὰ προσφύγει στὸ δικαστήριο διότι οὐδεὶς ἔχει ἔννομο συμφέρον νὰ διορισθεῖ εἴτε Ὑφυπουργὸς εἴτε Ὑπουργὸς—ὁ μόνος ποὺ μποροῦσε νὰ προσφύγει στὸ Δικαστήριο γιὰ νὰ λυθεῖ ὁριστικὰ τὸ θέμα. Διότι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας δίνει γνωμάτευση καὶ ἔχει γνώση τὸ Σῶμα περὶ τούτου ἀλλὰ δὲν ἀποφασίζει τελεσίδικα πάνω στὴ νομιμότητα ἢ ὄχι τῶν συνταγματικῶν θεμάτων ποὺ ἐγείρονται. Ὁ μόνος ποὺ δικαιοῦται νὰ τὸ πράξει εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅπως ἐπανειλημμένως ἐκλήθη νὰ τὸ πράξει, καὶ ἐν τούτοις δὲν τὸ ἔπραξε.

Ἑπομένως κατ' ἀρχὴν ἡ εἰσήγηση μου εἶναι ὅπως τὸ ἄρθρο 102(1) τοῦ Κεφαλαίου Α74 ποὺ προνοεῖ περὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας ἀπαλειφθεῖ.

Ἔχω μιὰ δεύτερη παρατήρηση σχετικὰ μὲ μιὰ μεγαλύτερη, κατὰ τὴ γνώμη μου, παρανομία ἀλλὰ ἴσως αὐτὴ νὰ εἶναι ἄλλης φύσεως παρανομία. Στὸ ἄρθρο 102(2) τοῦ Κεφαλαίου Α74—Γενικὸς Διευθυντὴς—ὑπάρχει πρόνοια γιὰ £8,482 μισθὸ θέσεως γιὰ τὴν ὁποία, εἰρήσθω ἐν παρόδω, δὲν ὑπάρχουν κἂν ἐγκεκριμένα σχέδια ὑπηρεσίας. Ἡ θέση οὐδέποτε δημοσιεύθηκε οὔτε μπορεῖ νὰ δημοσιευθεῖ διότι δὲν ὑπάρχουν σχέδια ὑπηρεσίας. Ἐν τούτοις ἀπεσπάσθη παρανόμως στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος παίρνει τὸ μισθὸ τῆς ὀργανικῆς του θέσεως καὶ πρόσθετα παίρνει τὴ διαφορὰ τοῦ μισθοῦ του ἀπὸ τὴ νέα θέση ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐπίδομα εὐθύνης καὶ δὴ ἀφορολόγητο, κ. Πρόεδρε, καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἐνῶ εἶναι γνωστὸ ὅτι σύμφωνα μὲ τοὺς Κανονισμοὺς ἐπίδομα εὐθύνης μπορεῖ νὰ δοθεῖ γιὰ ὑπάλληλο ὁ ὁποῖος ἐπελέγη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας διὰ νὰ ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα νομοθετημένης θέσεως. Γιὰ θέση ἡ ὁποία εἶναι νομοθετημένη ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀκόμα σχέδια ὑπηρεσίας, πῶς εἶναι δυνατὸ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνει πρόνοια ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀποσπᾶται μέρος τῆς πρόνοιας αὐτῆς γιὰ νὰ παίρνει ὑπάλληλος ἐπίδομα ἀφορολόγητο ὥστε οἱ ἀπολαβές του νὰ ὑπερβαίνουν τὶς ἀπολαβὲς τῶν Ὑπουργῶν; Αὐτὴ ἡ ἀντινομία νομίζω πρέπει νὰ τονισθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ τεθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, ἀκόμα μιὰ παρατήρηση στὴν ἴδια πρόνοια, κ. Πρόεδρε.

Στὸ ἄρθρο 106 τοῦ Κεφαλαίου Α74—Πρόσθετοι Βοηθητικαὶ Ὑπηρεσίαι—ἰσχύουν τὰ ὅσα ἔχω ἀναφέρει προηγουμένως γιὰ τὸ ἀντίστοιχο Κεφάλαιο τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ τεθοῦν οἱ τροπολογίες χωριστά. Ἡ πρώτη ἀφορᾶ τὴν πρόνοια γιὰ τὸν Ὑπουργὸ Προεδρίας.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐξηγήσω διατὶ θὰ ὑποστηρίξομε τὰ κονδύλια αὐτὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὡς ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἀντισυνταγματικότητας τῆς θέσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ σᾶς ἔχω μιλήσει προηγουμένως.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος λέγει ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ προσφύγει στὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκτὸς ἐὰν ἔχει ἔννομο συμφέρον.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἐκτὸς ἂν ἔχει ἐνεστὼς ἔννομο συμφέρον. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψει νὰ διαφωνήσω μὲ αὐτὴ τὴ θέση διότι πιστεύω ὅτι οἱονδήποτε Μέλος αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ οἱοσδήποτε πολίτης τῆς Δημοκρατίας ἔχει ἐνεστὼς ἔννομο συμφέρον νὰ προσβάλει τὶς διοικητικὲς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως ἐνώπιον τοῦ ἁρμόδιου Δικαστηρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τώρα, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι καθαρῶς θέματα τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δὲν νομίζω ὅτι ἔχομε δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνομε, ἐκτὸς ἂν θέλομε νὰ ἀποσπάσομε τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἂν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διορίζει ὑπαλλήλους ἐκεῖ ποὺ δὲν πρέπει νὰ διορίσει, φέρει ἀκέραιη τὴν εὐθύνη καὶ ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία καμμιὰ εὐθύνη δὲν φέρει ὅπως καὶ κανένα δικαίωμα δὲν ἔχει νὰ ἀναμιχθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θέλω νὰ διευκρινήσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι σχετικὰ μὲ τὴ θέση τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας θὰ ψηφίσομε τὸ κονδύλι. Ἡ θέση μας ὅμως πάνω στὰ ἄρθρα 102(2) καὶ 106 συμπίπτει μὲ αὐτὴ τοῦ κ. Παπαδοπούλου. Ἡ θέση μας πάνω στὸ ἄρθρο 102(1) ποὺ ἀφορᾶ τὸν Ὑπουργὸ Προεδρίας εἶναι ἀντίθετη γιατὶ πιστεύουμε ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ διαφοροποιεῖ τὶς ὑπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ θὰ πῶ ὅτι γιὰ θέμα ἀρχῆς θὰ ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνο γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κάνει ὅτι θέλει καὶ ἔχει τὴν εὐθύνη. Ἐμεῖς ἐγκρίνομε ἢ ἀπορρίπτομε προϋπολογισμοὺς καὶ ἑπομένως—δὲν μιλῶ γιὰ σᾶς, μιλῶ γιὰ τὸν κ. Λαδᾶ—αὐτὴ ἡ Βουλή, ἐφόσο ἐγκρίνει ἕνα συγκεκριμένο κονδύλι, σημαίνει ὅτι εἶναι συνυπεύθυνη γι' αὐτὸ τὸ κονδύλι ἐφόσο ξέρει γιὰ ποιὸ σκοπὸ αὐτὸ τὸ κονδύλι ἐγκρίνεται. Ἁπλῶς ὡς θέμα ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση πρώτη ἡ προταθεῖσα τροπολογία σχετικὰ μὲ τὴ θέση τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

23 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία σχετικὰ μὲ τὸ ἄρθρο 102(2), ἡ ὁποία ἔχει προταθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Παπαδοπούλου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μιὰ ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται καὶ καταγράφεται καὶ ἡ συνήθης τροπολογία ἡ ὁποία ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἄρθρο 428—Χορηγία εἰς Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου—£200,000, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἔχομε ἐξηγήσει ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς θὰ ἀπόσχομε. Δὲν προτίθεμαι νὰ δευτερολογήσω διότι νομίζω ὅτι ἔχομε μιλήσει ἀρκετὰ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἁπλῶς δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ τὸ P.I.K.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐμεῖς θὰ ψηφίσομε, κ. Πρόεδρε, τὸ ποσὸ ἀλλὰ θέλομε νὰ διευκρινήσουμε ὅτι ἀναμένομε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἵδρυμα Κύπρου νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι εἶναι ἀνεξάρτητο Ἵδρυμα καὶ ἰδιαίτερα σὲ προεκλογικὲς περιόδους δὲν πρέπει νὰ γίνεται ὄργανο τοῦ Προέδρου ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου ὅπως γίνεται τώρα. Ψηφίζομε μὲ τὴν ἀπαίτηση νὰ προσπαθήσει τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἵδρυμα Κύπρου νὰ ἀντιληφθεῖ τὸ σοβαρὸ ρόλο, τὸν ἀνεξάρτητο σοβαρὸ ρόλο ποὺ πρέπει νὰ ἐπιτελεῖ, ἰδιαίτερα σὲ προεκλογικὴ περίοδο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσει τὸ κονδύλι αὐτὸ μὲ τὴ σύσταση πρὸς τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἵδρυμα Κύπρου νὰ τηρεῖ πραγματικὰ στάση ἀμερόληπτη καὶ ἀντικειμενικὴ πρὸς ὅλα τὰ τμήματα τῆς πολιτικῆς ζωῆς αὐτοῦ τοῦ τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τοῦ κονδυλίου ἀλλὰ θέλω νὰ τονίσω ἐμφαντικότατα ὅτι ἡ διαπίστωση ποὺ ἔχει ἀναφέρει στὸ Σῶμα ὁ κ. Λαδᾶς νομίζω, ἂν δὲν εἶναι ὑποκειμενική, δική του, εἶναι σίγουρα μόνο μιᾶς μικρῆς μερίδας τοῦ Λαοῦ. Ἡ πλειονότητα τοῦ λαοῦ γνωρίζει καὶ ἀπὸ τὴ σειρὰ τῶν εἰδήσεων καὶ ἀπὸ τὴν ἔκταση καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ἀναφορᾶς καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιλογὴ τῶν θεμάτων προβολῆς, ὅτι οὐσιαστικὰ εἶναι ὄργανο προβολῆς τοῦ ἰδίου τοῦ Προέδρου μόνο καὶ ὅλοι ἔχουμε ὄχι μόνο διαπιστώσει αὐτὸ τὸ πράγμα ἀλλά, εἶμαι βέβαιος, ἔχουμε κουραστεῖ ἀπὸ τὸ ἐπαναλαμβανόμενο συνεχῶς σύνθημα «ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας». Δὲν θέλω νὰ ἀναφέρω συγκεκριμένες περιπτώσεις ἐκπομπῶν. Ἂν ἦταν ἔτσι τὸ πράγμα θὰ ψηφίζαμε ἐναντίον ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔχουμε διαπιστώσει μετὰ ἀπὸ κάποια ἔρευνα, ποὺ ἀπὸ τὴ φύση της δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι δημόσια, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀποτέλεσμα προσωπικῶν παρεμβάσεων τοῦ ἴδιου τοῦ Προέδρου καὶ ὄχι μόνο πρὸς τὴ διεύθυνση, ὄχι μόνο πρὸς τοὺς συμβούλους τοῦ Ἱδρύματος ἀλλὰ ἀκόμα καὶ πρὸς ἁπλοὺς ἀνταποκριτὲς καὶ ὑπαλλήλους τοῦ Ἱδρύματος, πράγμα ποὺ ἐκθέτει καὶ τὴ θέση τοῦ Προέδρου καὶ τὸν ἴδιο βέβαια—καὶ κυρίως μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς τὸ κύρος τῆς θέσης καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου—νομίζουμε ὅτι ἀρκεῖ ὁ τονισμὸς τῆς διαφωνίας μας πρὸς αὐτὴ τὴν τακτικὴ γιὰ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν οἱ ὑπάλληλοι καὶ τὸ Συμβούλιο στὸ νὰ ἀνθίστανται σὲ τέτοιες πιέσεις ποὺ καὶ παράνομες καὶ ἄπρεπες εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐν πρώτοις μιὰ ἁπλὴ διόρθωση.

Ἀπὸ ὅ,τι ἀντιλήφθηκα ὁ κ. Λαδᾶς δὲν ἔκαμε καμμιὰ διαπίστωση, ἔκκληση ἔκαμε καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει λάβει θέση ὅσον ἀφορᾶ τὸ τί συμβαίνει. Ἁπλῶς γιὰ λόγους τάξεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνηση ἐπεμβαίνουν καὶ γι' αὐτὸ τὸ Ρ.Ι.Κ. ἔχει αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτη στάση, νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ εὐσταθεῖ. Πρόκειται περὶ ἑνὸς ἡμικρατικοῦ μὲν ὀρ-

γανισμοῦ ἀλλὰ μὲ μιὰ ἀνεξάρτητη ὑποτίθεται πολιτικὴ καὶ ἂν πράγματι τὸ Συμβούλιο θὰ ἔπρεπε νὰ διαδραματίζει τὸν ὀρθὸ ρόλο καὶ ἂν οἱ ὑπεύθυνοι χειρισμοῦ τῶν πραγμάτων στὸ Ρ.Ι.Κ. θὰ ἤθελαν νὰ διαδραματίσουν τὸν ὀρθὸ ρόλο δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποκύπτουν σ' αὐτοὺς τοὺς ἐκβιασμούς, καὶ μάλιστα ἂν ὑφίσταντο ἐκβιασμοὺς καὶ ἤθελαν τὴν ὑπεράσπιση τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ τῆς Βουλῆς, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁποιαδήποτε ἔκκληση πρὸς ἐμᾶς νὰ τοὺς δώσουμε ὁποιαδήποτε κάλυψη οὕτως ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύουν ἀπὸ ὁποιεσδήποτε τυχὸν ἀπειλὲς ποὺ θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουν συνέπειες διότι θὰ συμμορφοῦνταν πρὸς τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ θὰ διαδραμάτιζαν τὸ ρόλο ποὺ πρέπει νὰ διαδραματίζουν ὡς ἡγήτορες αὐτοῦ τοῦ Ἱδρύματος, θὰ εἶχαν, ἐγὼ πιστεύω, ἀπὸ τὸ σύνολο τῆς Βουλῆς ὑποστήριξη. Ἄρα δὲν εἶναι ἀρκετὴ δικαιολογία ὅτι ὑφίστανται πιέσεις. Γι' αὐτὸ θὰ καταψηφίσουμε κι' ἐμεῖς τὸ κονδύλι ποὺ ἀφορᾶ τὸ Ρ.Ι.Κ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐφόσο, κύριε Πρόεδρε, διαβλέπω ὅτι γίνονται εἰσηγήσεις καὶ ἐκκλήσεις πρὸς τὸ Ρ.Ι.Κ., ἂς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ κάμω κι' ἐγὼ μιὰ εἰσήγηση, ἔκκληση, πέστε τὴν συμβουλή, ἂν θέλετε, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσει νὰ ἀντιγράφει, προκειμένου περὶ τῆς ἀναγγελίας τῶν ἐξωτερικῶν εἰδήσεων, καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνει λέξη πρὸς λέξη καὶ τὶς εἰδήσεις καὶ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ Β.Β.C. καὶ ὅλων τῶν Δυτικῶν πρακτορείων.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ πῶ μόνο δυὸ λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γιὰ νὰ ἐξηγήσετε τὴν ψῆφο σας, κύριε Λαδᾶ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Γιὰ νὰ ἐξηγήσω τὴν ψῆφο μου καὶ ἐν μέρει γιὰ νὰ ἀπαντήσω καὶ σὲ ὁρισμένους ἰσχυρισμοὺς τοῦ φίλου μου κ. Παπαδοπούλου, ὅτι γίνεται κατὰ κόρο χρήση τοῦ ὀνόματος τοῦ Προέδρου κλπ.

Εἶναι φυσικὸ νὰ γίνεται αὐτὸ διότι, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι στὴν κορυφὴ ὅλων τῶν πολιτικῶν εἰδήσεων αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καὶ εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος πρέπει νὰ ἔχουν τὴν προβολὴ ἡ ὁποία τοὺς ἁρμόζει ἀνάλογα μὲ τὶς θέσεις τὶς ὁποῖες ἔχουν.

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας στοὺς ἰθύνοντες τοῦ Ρ.Ι.Κ., ὀφείλω νὰ ὑπενθυμίσω αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι ἕνα Public Corporation δημοσίου δικαίου καὶ τὰ διοικητικὰ ὄργανα αὐτοῦ τοῦ Ἱδρύματος δὲν εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ἀκούουν τὶς εἰσηγήσεις ὁποιουδήποτε ἢ μᾶλλον εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ἀπορρίπτουν ὁποιεσδήποτε ἀνοίκειες ἐπεμβάσεις στὸ ἔργο τους. Ἐντούτοις, ὅμως, εἶναι γνωστὲς οἱ πολιτικὲς τοποθετήσεις τῶν ἰθυνόντων τοῦ Ἱδρύματος αὐτοῦ ὥστε δὲν θὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ πῶ ὁτιδήποτε περισσότερο πέραν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ κολακεύουν τὰ ὅσα εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς γιὰ τὸ ἄτομο μου παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχω σοβαρὲς δυσκολίες νὰ παρουσιασθῶ στὴ μικρὴ ὀθόνη. Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ἔτσι ὅπως τὸ λέτε ἀλλὰ δὲν εἶναι.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Φαντάζεστε, κύριε Πρόεδρε, πόσες δυσκολίες ἔχουμε ἐμεῖς!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ διαβεβαιώσω τὸν κ. Ζιαρτίδη ὅτι τὸ ἐκτιμῶ πάρα πολὺ καὶ τὸ κατανοῶ πλήρως.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ ἄρθρα πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν ἄρθρων;

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μπεῖ χωριστὰ τὸ ἄρθρο γιὰ τὸ ὁποῖο ἐμεῖς δηλώσαμε ὅτι θὰ κάμουμε ἀποχὴ καὶ ὕστερα τὰ ἄλλα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι τροπολογία ἡ ὁποία ἀπερρίφθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν εἶναι τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται τὰ Κεφάλαια 70–73 ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ναὶ ἀλλὰ τὸ ἄρθρο 428 νὰ τεθεῖ χωριστά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια 70, 71 καὶ 72.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Καὶ 73, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει 73.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Κεφάλαιο 74.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ Κεφάλαιο 74;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Χωριστὰ τὸ ἄρθρο 428, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται πρὸς ἔγκριση τὸ ἄρθρο 428 τοῦ Κεφαλαίου 74.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο ἐγκρίνεται.

Εἰσηγοῦμαι, ἐπειδὴ γίνεται καὶ κατ' ἄρθρο ψήφιση, νὰ ὑπάρχει περισσότερη συμμετοχὴ μήπως κατὰ λάθος καταψηφισθεῖ κανένα ἄρθρο καὶ κλείσουμε τὸ Ρ.Ι.Κ. ἢ ἄλλο ὀργανισμό.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Πάντως τὸ Ρ.Ι.Κ. δὲν κλείει μὲ τοῦτο τὸ ποσό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται τὰ Κεφάλαια 74–87.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Τὸ Κεφάλαιο 75, κύριε Πρόεδρε—Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν. Ἐδῶ στὸ ἄρθρο 102(10) καὶ (11) τοῦ Κεφαλαίου 75 δημοσιεύονται 20 πρόσθετες θέσεις. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη αὔξηση σὲ προσωπικὸ ὁποιουδήποτε τμήματος

ποὺ προνοεῖται στὸν Ταμτικὸ Προϋπολογισμό. Ἐπίσης στὸ κονδύλι 344 στὴ σελίδα 258 γίνεται πρόνοια γιὰ τὸ περιβόητο θέμα «Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης» γιὰ μισὸ ἑκατομμύριο λίρες. Εἰσηγοῦμαι καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις τὴ διαγραφὴ τόσο τῶν πρόσθετων θέσεων ὅσο καὶ τοῦ κονδυλίου τοῦ μισοῦ ἑκατομμυρίου, γιὰ μὲν τὶς θέσεις γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἔχω ἐξηγήσει γενικῶς, γιὰ δὲ τὸ θέμα τῆς δημοσιότητας, χωρὶς νὰ παρεξηγοῦμαι ὅτι εἶμαι ἐναντίον τῆς σωστῆς δημοσιότητας γιὰ τὸ Κυπριακό, ὅταν εἶναι γιὰ τὸ Κυπριακό, δὲν θεωρῶ ὅτι ἡ δημοσιότητα ποὺ «διαπράττεται» (εἶναι ἐπιλεγμένη ἡ λέξη ὄχι κατὰ γλωσσικὸ σφάλμα) σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶναι τέτοια ποὺ νὰ συμβάλλει στὴν προώθηση τῶν σωστῶν θέσεων. Ἔχει συζητηθεῖ τὸ σχετικὸ θέμα καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθω. Θέλω νὰ προσθέσω ἕνα πρόσθετο στοιχεῖο.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς ὁμόφωνα ἔχει ἀποφασίσει ὅτι θὰ ἐξετάσει σὲ μελλοντικές της συνεδρίες τὸ θέμα τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν. Νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦταν πράξη ἀντίθετη πρὸς τὶς θέσεις ὁποιουδήποτε ἂν ἀναστέλλετο ἡ ἔγκριση αὐτῶν τῶν κονδυλίων μέχρι νὰ συμπληρώσει ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἐξέταση τοῦ ὅλου θέματος. Ἄλλωστε θέμα ταχύτητας δὲν ὑπάρχει. Πρόσφατα ἔχω διαβάσει σ' αὐτὰ τὰ ἔντυπα ποὺ κυκλοφοροῦν καθημερινῶς καὶ ταλαιπωροῦν τοὺς παραλήπτες ἐπ' ἀμοιβῇ τῶν ἀποστελλόντων, ἄρθρο γραφὲν σὲ Μεξικάνικη ἐφημερίδα τὸ Σεπτέμβρη περὶ Κύπρου τὸ ὁποῖο κυκλοφόρησε τὸν Ἰανουάριο. Ἑπομένως ἂν στὴν ἐνημέρωση μπορεῖ νὰ ὑπάρξει 4 μηνῶν καθυστέρηση, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ὑποφέρει πάρα πολλὰ ἡ διαφώτιση ὅπως τὴν κάμνει αὐτὸ τὸ Τμῆμα. Ἡ πρόταση μου ἀφορᾶ τὸ ἄρθρο 344 στὴ σελίδα 258 καὶ τὰ ἐδάφια (10) καὶ (11) τοῦ ἄρθρου 102 στὴ σελ. 256—Κεφάλαιο Α75. Ἐκ τοῦ ἐδαφίου (11) τοῦ ἄρθρου 102 νὰ διαγραφοῦν οἱ 14 ἐκ τῶν 15 θέσεων διότι ἡ μιὰ εἶναι ὑφιστάμενη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια ἐμεῖς θὰ ὑποστηρίξουμε ἀλλὰ θέλω νὰ σημειώσω κάτι. Ὁ λόγος ποὺ δὲν ἐξετάστηκαν αὐτὰ τὰ κονδύλια δὲν εἶναι διότι ἀρνεῖται τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν τὸ ὁποῖο προσῆλθε σὲ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Παπαδόπουλος παρακάλεσε νὰ ἀναβάλουμε τὴν ἐξέταση γιὰ κάποιο ἄλλο χρόνο. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν ἔγινε ἡ ἐξέταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ὅπως ἀπαλειφθοῦν οἱ 20 θέσεις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρόταση ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ δεύτερη τροπολογία ποὺ ἀφορᾶ τὴν ἀπάλειψη τοῦ κονδυλίου τῶν £500.000.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἀπάλειψη τοῦ κονδυλίου τῶν £500.000;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποίηση ἀπορρίπτεται.

Τίθενται τὰ Κεφάλαια ὡς ἔχουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια A90—A95.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει τροποποίηση;

"Αν δὲν ὑπάρχει τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ Κεφάλαια αὐτὰ πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων Α90—Α95;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Παράρτημα—Μισθολογικαὶ Κλίμακες. Δεύτερος Πίναξ—"Ιδρυσις καὶ Κατάργησις Θέσεων. Συμπλήρωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Παράρτημα, ὁ Δεύτερος Πίναξ καὶ τὸ Συμπλήρωμα πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Παραρτήματος, τοῦ Δευτέρου Πίνακος καὶ τοῦ Συμπληρώματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ Παράρτημα καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 3;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

27 ὑπέρ, 5 κατά, οὐδεμία ἀποχή.

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὡρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἔχει ἤδη τροποποιηθεῖ καὶ ἔχει ἐγκριθεῖ τὸ τροποποιημένο ἄρθρο.

Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις καὶ κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρῶτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 5;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ. 5 κατά. Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ στὸ σύνολο του;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς ἔχει ἐγκριθεῖ.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὑποθέτω ὅτι ἰσχύει ἡ ἴδια τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἰσχύει ἡ ἴδια τροπολογία.

Θὰ ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ Κεφάλαια καὶ μετὰ νὰ ἔλθουμε στὰ ἄρθρα διὰ σκοποὺς διευκολύνσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Δ1—Δ10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει τροποποίηση; Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὑποθέτω ὅτι ἰσχύει ἡ ἴδια....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω τὰ Κεφάλαια Δ1 μέχρι Δ10 πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων Δ1 μέχρι Δ10;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά. Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ Κεφάλαια Δ1—Δ10 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Δ11 μέχρι Δ21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων Δ11 μέχρι Δ21;
Ὁ κ. Παπαϊωάννου. Τροπολογία;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ ἄρθρο 821 τοῦ Κεφ. Δ17—02—Νέα ὁδὸς Λευκωσίας—Λεμεσοῦ—νὰ ψηφιστεῖ χωριστά, κύριε Πρόεδρε. Γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἔχουμε ἐκθέσει ἀπὸ τοῦ Βήματος θὰ τηρήσουμε ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴ ψήφιση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο ἐγκρίνεται ὡς ἔχει.

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ ὑπόλοιπα μέρη τῶν Κεφαλαίων Δ11 μέχρι Δ21.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὰ Κεφάλαια Δ11—Δ21 πλὴν τοῦ ἄρθρου ποὺ ἔχομε ψηφίσει χωριστά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά; 5 κατά, οὐδεμία ἀποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια Δ22—Δ34.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Στὸ Κεφάλαιο Δ22 δὲν διαφωνοῦμε μὲ κανένα ἀπὸ τὰ κονδύλια ἀλλὰ διαφωνοῦμε μὲ τὰ πρόσωπα διαχείρισης ὁρισμένων κονδυλίων ὅπως ἀναφέρονται στὸ ἐπισυνημμένο δελτίο. Δηλαδὴ ὁρισμένα κονδύλια τὰ ὁποῖα μέχρι πέρσι βρίσκονταν ὑπὸ τὴ διαχείριση τοῦ Διευθυντοῦ Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν, φέτος ὅλα τὰ κονδύλια τίθενται ὑπὸ τὴ διαχείριση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Πιστεύω ὅτι αὐτὸ ἔγινε κατὰ λάθος ἢ κατὰ κάποιο ἄλλο τρόπο γιατὶ ζήτησα πληροφορίες ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ὑγείας ὁ ὁποῖος μὲ διαβεβαίωσε ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανένας λόγος νὰ ἀφαιρεθοῦν τὰ κονδύλια αὐτὰ ἀπὸ τὸ Διευθυντὴ Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ εἰσήγησή μου εἶναι ὅπως τὰ κονδύλια αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν καθαρῶς διαχειριστικῆς φύσεως πράγματα καὶ εἶναι μικροπράγματα, ἐπανέλθουν στὴ διαχείριση τοῦ Διευθυντῆ Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἂν θέλετε νὰ σᾶς ἀπαριθμήσω τὰ κονδύλια αὐτὰ εἶμαι ἕτοιμος. Εἶναι τὰ κονδύλια:

Δ22. Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι.

01.100, 02.722, 02.745, 03.745, 06.722, 10.722, 11.722, 11.745, 13.722, 16.722, 17.722, 20.722, 20.745, 23.722, 33.733, 33.745, 36.722, 43.722, 48.722, 48.745, 51.722, 57.722, 61.722, 61.745, 62.722, 62.745, 63.722, 63.745, 69.722, 69.745, 70.722, 70.745.

Ὅλα αὐτὰ τὰ κονδύλια καθὼς καὶ ἄλλα κονδύλια τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸ Κεφάλαιο Δ22 πρέπει νὰ ἐπανέλθουν ὑπὸ τὴ διαχείριση τοῦ Διευθυντοῦ Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν κατὰ τὴ γνώμη μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι πρὶν ἀρχίσει ἡ ψήφιση τῶν Προϋπολογισμῶν εἶχα ρωτήσει καὶ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος δὲν γνώριζε γι' αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ ποὺ ἔγινε.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Οὔτε ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ξέρω οὔτε ποιὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς ἀλλαγῆς οὔτε ποιὰ εἶναι τὰ κίνητρα τῆς ἀντιδικίας πάνω στὸ θέμα. Ἂν πρόκειται περὶ σφάλματος εἶναι εὐχερέστατο γιὰ τὴν Κυβέρνηση νὰ τὸ διορθώσει.

Ἐμένα μοῦ κάμνει ἐντύπωση ὅμως ὅτι ὅλα τὰ κονδύλια, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, ἀφοροῦν τὴν ἀγορὰ προμηθειῶν. Καὶ διαπορῶ κατὰ πόσο εἶναι καθῆκον τοῦ Ἀρχιάτρου νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ θέμα ποὺ δὲν εἶναι τεχνικὸ ἀλλὰ ἀφορᾶ πολιτική. Δηλαδὴ δὲν εἶναι τὸ θέμα τῆς ἐπιλογῆς φαρμάκων ἀλλὰ ἡ ἔγκριση τῆς ἀγορᾶς ἢ ὄχι. Ὅμως δὲν τὸ συζητῶ γιατὶ θέλω νὰ ἐγείρω κάτι ἄλλο.

Ἤγειρα προηγουμένως θέματα διάρθρωσης τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας καὶ διαπράξεως παρανομίας καὶ ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Λαδᾶ—καὶ ὑποθέτω ἡ βαρύτητα τῶν ὅσων εἶπε ἐπηρέασε ἀρκετοὺς συναδέλφους—ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνει στὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἐδῶ θέλει νὰ ἐπέμβει αὐτὴ ἡ Βουλὴ σὲ ἁρμοδιότητα τῆς γραφειακῆς ἐξουσίας. Ἐδῶ δὲν εἶναι κἂν οὔτε θέμα πολιτικῆς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Εἶναι θέμα νομοτυπικό, νομοτεχνικό. Ἂν ἔγινε λάθος ἂς τὸ διορθώσουν. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸ αὐτὸ ποὺ κάμνομε τώρα ἀποδεχόμενοι τὸ ὅτι ὁ α' ἢ ὁ β' Ὑπουργὸς δὲν γνώριζε. Ἂν δὲν γνώριζε, γνώριζε ὁ ὑπεύθυνος τοῦ Προϋπολογισμοῦ ποὺ τὰ κατάθεσε καὶ ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἐξέτασή τους στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ κι' ἂς ἐρωτᾶτο νὰ δώσει ἐξηγήσεις. Γνώριζαν οἱ ἁρμόδιοι Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου ποὺ προσῆλθαν στὶς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καθὼς καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἂν δὲν λήφθηκαν ἐπίσημες πληροφορίες καὶ δὲν συζητήθηκε τὸ θέμα, νομίζω ὅτι εἶναι παραβίαση τῶν θεμάτων ἀρχῆς ποὺ ἔχει ἐγείρει προηγουμένως ὁ κ. Λαδᾶς.

Ἂν ἔγινε λάθος, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ἐπαφίεται στὸ Ὑπουργεῖο νὰ τὸ διορθώσει ἀλλὰ ὄχι ἐμεῖς νὰ μποῦμε σὲ γραφειακὰ θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Τουναντίον, κύριε Πρόεδρε, δὲν μπορεῖ νὰ διορθωθεῖ εὔκολα ὅν περάσει καὶ ἀφήσει μιὰ αἰχμὴ ἐναντίον ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ δὲν ἔχομε κανένα λόγο νὰ πιστεύουμε ὅτι δὲν πράττει τὸ καθῆκον του ὅπως πρέπει. Κι' ἐφόσο ὁ ἴδιος ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς Ὑγείας καὶ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν μᾶς διαβεβαιώνουν ὅτι δὲν ἦταν ἐν γνώσει τους, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ βάλουμε τὰ πράγματα στὴ θέση τους καὶ νὰ μὴν ἀφήσουμε κάτι τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις.

Γι' αὐτὸ προτιθέμεθα νὰ προχωρήσουμε στὴν τροποποίηση τῶν ἁρμοδιοτήτων ὅσον ἀφορᾶ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Μᾶς ἐλέχθη ἐδῶ ὅτι ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς διαβεβαιώνει τὸ Σῶμα. Πῶς τὸ διαβεβαιώνει, πότε, μέσον ποίου διαβεβαιώνει τὸ Σῶμα ;

Ὑπῆρχε Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία ἐξέτασε τὸν Προϋπολογισμό. Ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ἦλθε καὶ δὲν εἶπε τίποτε. Στέλλει μήνυμα μέσον τοῦ κ. Λαδᾶ ὁ Ὑπουργός; Ρωτῶ ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔστειλε κανένα μήνυμα ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας μέσον μου ἢ μέσον οἱουδήποτε ἄλλου. Ἔτυχε νὰ προσέξω αὐτὴ τὴ λεπτομέρεια προχθὲς καὶ ἐπειδὴ ὁ κ. Τομπάζος ἦτο ἐδῶ καὶ παρακολουθοῦσε τὶς συζητήσεις αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὸν ρώτησα τὶ συμβαίνει. Γιατὶ στὰ προηγούμενα χρόνια αὐτὲς οἱ διαχειριστικὲς δαπάνες, π.χ. οἱ ἀγορὲς τῶν συρίγγων, οἱ ἀγορὲς τῶν καρδιογράφων, τῶν ἀκουστικῶν κλπ., ἦσαν στὴ διαχειριστικὴ ἁρμοδιότητα τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τώρα μπῆκαν στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου του; Μοῦ εἶπε: «Εἰλικρινὰ δὲν ξέρω γιὰ ποιὸ λόγο ἔγινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα οὔτε καὶ εἶναι ἐν γνώσει μου, καὶ δὲν θὰ εἶχα καμμιὰ ἔνσταση νὰ ἐπανέλθουν τὰ πράγματα ὡς ἦσαν». Δὲν στέλλει κανένα μήνυμα ὁ Ὑπουργὸς πρὸς τὸ Σῶμα αὐτό. Τὸν ρώτησα πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ μοῦ ἔδωσε αὐτὴ τὴν ἀπάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ πάρει ἀπόφαση, γιατὶ τὸ συζητήσαμε ἀρκετά, ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ ὅπως οἱ ἁρμοδιότητες γιὰ τὴ διαχείριση ὁρισμένων κονδυλίων τοῦ Κεφ. Δ22 ἐπανέλθουν στὰ ἴδια πρόσωπα ποὺ ἦσαν πέρσι, δηλ. μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1980.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λαδᾶ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγηση ἐγκρίνεται.

Τίθενται τὰ Κεφάλαια ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τῶν Κεφαλαίων Δ22 μέχρι Δ34;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές; Οὐδεμία.

Τὰ Κεφάλαια ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα. Δεύτερος Πίναξ. Προσάρτημα καὶ Συμπλήρωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Παραρτήματος, τοῦ Δευτέρου Πίνακος, τοῦ Προσαρτήματος καὶ τοῦ Συμπληρώματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Παράρτημα, ὁ Δεύτερος Πίνακας, τὸ Προσάρτημα καὶ τὸ Συμπλήρωμα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Προοιμίου καὶ τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου, Ἄρθρο 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ Προοίμιο καὶ Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρο 1 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £40,564,322 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὡρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ ἄρθρο 4 τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος μὲ τὴν τροποποίηση, ὄχι ὅπως εἶχε προηγουμένως ἀναγνωστεῖ. Γιὰ τὸ ἀντίστοιχο ἄρθρο τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Ἵδρυσις καὶ Κατάργησις Θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρῶτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ἄρθρο 5 πρὸς ἔγκριση. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 5;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή. 5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως στὸ σύνολό του γιὰ ἔγκριση. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β, Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς 'Αποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικὸς) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων.

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Εἶναι Σύμβαση, κύριε Πρόεδρε. Εἰσηγοῦμαι νὰ παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν.

"Η ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴ μεθεπόμενη Πέμπτη, 5 Μαρτίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, γιὰ νὰ δοθεῖ καὶ ἡ εὐκαιρία γιὰ τὴν ἑτοιμασία νομοθετικῆς ἐργασίας ἡ ὁποία ἔχει καθυστερήσει στὶς 'Επιτροπές, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(3) 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) 'Ο περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς 'Ισχύος) Νόμος τοῦ 1981.

(5) 'Ο περὶ τῆς 'Υγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(6) 'Ο περὶ Μεταβιβάσεως καὶ 'Υποθηκεύσεως 'Ακινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(7) 'Ο περὶ Τουρκοκυπριακῶν Περιουσιῶν (Διαχείρισις καὶ "Αλλα Θέματα) (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1980.

(8) 'Ο περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(9) Οἱ περὶ 'Ηλεκτρισμοῦ εἰς 'Εργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(10) Οἱ περὶ 'Αρχῆς 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Προνοίας) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(2) «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(3) «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ).

(4) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(5) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(6) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

(7) «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως : 4.35 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σπαῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων:

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Κ. Παναγίδης, Π. Λένας, Α. Ζιαρτίδης, Ἡρ. Δημοσθένους, Λ. Καραμιχάλης, Π. Παύλου) καὶ ὁλοκλήρωση τῆς συζήτησης (Τ. Παπαδόπουλος, Β. Λυσσαρίδης, Α. Ζιαρτίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Στ. Ἀμπίζας, Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γαλανός, Λ. Ἱεροδιακόνου, Γ. Ποταμίτης, Γ. Σαββίδης) πάνω στοὺς Προϋπολογισμοὺς (Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως) καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(2) Κατάθεση Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 5ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.27 μ.μ.)

('Αρ. 21)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς μὲ τὸ Κεφάλαιον Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Συζητοῦμε τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Μεταβιβάσεως καὶ 'Υποθηκεύσεως 'Ακινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :

Σταῦρος 'Αμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
'Ανδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 27 Φεβρουαρίου 1981. Στὴ συνεδρίαση αὐτὴ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν ποὺ ἀνάλυσαν στὴν 'Επιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ.

Σκοπὸς τοῦ προτεινόμενου νόμου εἶναι ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων Νόμου ὥστε τὸ δικαίωμα ἐφ' ὅρου ζωῆς (life interest) ποὺ εἰσήχθηκε μὲ τὸν περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Διακατοχή, Ἐγγραφὴ καὶ Ἐκτίμησις) (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1980 (Ἀριθμὸς 16 τοῦ 1980) νὰ μπορεῖ νὰ ἐπιφυλαχθεῖ στὴν περίπτωση μεταβίβασης ὁποιασδήποτε ἰδιοκτησίας.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς πιὸ πάνω τροποποίησης ἐπιφέρεται στὸ βασικὸ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων Νόμο καὶ ἀριθμὸς ἄλλων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων, μὲ τὶς ὁποῖες διασαφηνίζεται, ἀπὸ τὴν μιά, ἡ ἔννοια τῆς ἀνταλλαγῆς ἀκινήτων καὶ ἐπιφέρονται, ἀπὸ τὴν ἄλλη, λεκτικὲς βελτιώσεις γιὰ τὴν καλύτερη ἀπόδοση τοῦ κειμένου τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις του γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση του σὲ νόμο, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐὰν ὄχι, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς ἐνθέσεως νέου ἄρθρου 17Α. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μεταβιβάσεως καὶ Ὑποθηκεύσεως Ἀκινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σέ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεσή του.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος

Ἀνδρέας Γιάγκου

Κίμων Παναγίδης

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Χαμπῆς Μιχαηλίδης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρίαση ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 28 Φεβρουαρίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ καὶ τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κέντρων Ἀναψυχῆς.

Μέ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται τροποποιεῖται ὁ βασικὸς περὶ Τουριστικῶν Κέντρων Νόμος σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἔκδοση καὶ διάρκεια ἰσχύος τῆς εἰδικῆς ἄδειας γιὰ τὶς ὧρες λειτουργίας τῶν τουριστικῶν κέντρων.

Εἰδικότερα μὲ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο—

(α) Καθορίζεται ὅτι ἡ εἰδικὴ ἄδεια γιὰ τὶς ὧρες λειτουργίας τουριστικῶν κέντρων ποὺ θὰ ἐκδίδεται ἀπὸ τὸν Ἔπαρχο κατόπιν ἐξουσιοδότησης τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς συμβουλευτικῆς γνώμης τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ, θὰ εἶναι διάρκειας μέχρις ἕξι μηνῶν καὶ ὄχι πάντοτε γιὰ ἕξι μῆνες, ὅπως προβλέπεται στὴν ἰσχύουσα νομοθεσία.

(β) Διασαφηνίζεται ὅτι στὶς περιπτώσεις ἔκδοσης εἰδικῆς ἄδειας γιὰ παράταση τῶν ὡρῶν λειτουργίας τουριστικοῦ κέντρου δὲν θὰ καταβάλλεται ὁποιοδήποτε τέλος ἀπὸ τὸν ἐνδιαφερόμενο.

(γ) Παρέχεται έξουσία στὸν Ἔπαρχο ὅπως τροποποιεῖ ἢ ἀνακαλεῖ τὶς ἄδειες ὡρῶν λειτουργίας τουριστικοῦ κέντρου καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἰσχύος τους καὶ ἀφοῦ συμβουλευτεῖ τὸν Κυπριακὸ Ὀργανισμὸ Τουρισμοῦ.

Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, ὅλες οἱ πιὸ πάνω τροποποιήσεις κρίθηκαν ἀναγκαῖες γιὰ τὴν πιὸ εὔρυθμη λειτουργία τῶν τουριστικῶν κέντρων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχουν, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 16Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Οἱ περὶ Ἠλεκτρισμοῦ εἰς Ἐργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981 ἀποσύρονται.

Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Προνοίας) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

Παρακαλῶ ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση του.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

'Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος

Θαλῆς Μιχαηλίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Κ. Παπαδημητρίου

Χαμπῆς Μιχαηλίδης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 23 Φεβρουαρίου 1981. Στὴν συνεδρία αὐτὴ κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ὁ Διευθυντὴς τῆς 'Αρχῆς 'Αναδασμοῦ ὁ ὁποῖος καὶ ἀνάλυσε στά Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν.

Μὲ τοὺς σκοποὺς αὐτούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὰ ἄρθρα 4 καὶ 55 τοῦ περὶ 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων Νόμου, ἐπιφέρεται ἀριθμὸς τροποποιήσεων στοὺς βασικοὺς περὶ 'Αρχῆς 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Προνοίας) Κανονισμοὺς τοῦ 1974, ποὺ κρίθηκαν ἀναγκαῖες ἀπό τὴν ὡς τώρα πρακτικὴ ἐφαρμογή τους.

Εἰδικότερα μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς—

(α) Γίνεται πρόνοια ὥστε οἱ μὴ μόνιμοι ὑπάλληλοι τῆς 'Αρχῆς 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων, ποὺ σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντας Κανονισμοὺς δὲν ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Ταμείου Προνοίας τῆς 'Αρχῆς, νὰ καταστοῦν ὑποχρεωτικὰ μέλη τοῦ Ταμείου αὐτοῦ ἐφόσο ἔχουν συμπληρώσει ὑπηρεσία ἑνὸς χρόνου. 'Η τροποποίηση αὐτὴ ποὺ θὰ ἰσχύει ἀναδρομικὰ ἀπὸ τὴν 1η Νοεμβρίου τοῦ 1972, ἡμερομηνία ποὺ τέθηκαν σὲ ἐφαρμογὴ οἱ ἰσχύοντες Κανονισμοί, θέτει ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους τῆς 'Αρχῆς, μόνιμους καὶ μή, πάνω σὲ ἰσότιμη βάση σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὰ ὠφελήματα ποὺ παρέχονται ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Προνοίας τῆς 'Αρχῆς.

(β) Παρέχεται ἐξουσία στὴ Διαχειριστικὴ 'Επιτροπὴ τῆς 'Αρχῆς νὰ παραχωρεῖ, μὲ τὴ συγκατάθεση τῆς 'Αρχῆς, δάνεια στὰ μέλη τοῦ προσωπικοῦ τῆς 'Αρχῆς κάτω ἀπό ὁρισμένους ὅρους ποὺ θὰ καθορίζονται ἀπὸ σχετικοὺς κανονισμοὺς ποὺ θὰ ἐκδίδονται ἀπὸ τὴ Διαχειριστικὴ 'Επιτροπὴ καὶ θὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴ γενικὴ συνέλευση τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τῆς 'Αρχῆς.

(γ) Γιὰ σκοποὺς ἐξασφάλισης τῶν μελῶν τοῦ Ταμείου Προνοίας τῆς 'Αρχῆς γίνεται πρόνοια γιὰ τὴν κατοχύρωση τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῶν χρημάτων τοῦ Ταμείου αὐτοῦ. Γιὰ τὴν πρόνοια αὐτή, ποὺ ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν 'Επιτροπὴ εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ Μνημονίου Συμφωνίας γιὰ τὴν ἀνανέωση τῶν συλλογικῶν συμβάσεων ποὺ ἔγινε μεταξὺ ἐξ 'Υπουργῶν 'Επιτροπῆς καὶ τῶν Συντεχνιῶν τὸ Μάϊο τοῦ 1979, καὶ ποὺ συνεπάγεται οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ὕψους £10,000 περίπου, εἶναι δοσμένη καὶ ἡ συγκατάθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

(δ) Προβλέπεται ὅτι ἡ γενικὴ συνέλευση τῶν μελῶν τῆς 'Αρχῆς θὰ συγκαλεῖται μιὰ φορὰ τὸ χρόνο καὶ ἀφοῦ συμπληρωθεῖ ὁ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ταμείου Προνοίας τῆς 'Αρχῆς.

(ε) Τέλος προβλέπεται ἀριθμὸς ἄλλων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων στοὺς βασικοὺς Κανονισμοὺς ποὺ κρίθηκαν ἀναγκαῖες καὶ συνεπακόλουθες τῶν πιὸ πάνω τροποποιήσεων ποὺ προτείνονται.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀφοῦ μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, σὰν θέμα ἀρχῆς, υἱοθετεῖ τούτους στὸ σύνολο τους. Παράλληλα ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ διαπίστωσε ἀριθμὸ κενῶν καὶ ἀσαφειῶν στὸ κείμενο τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν, ἔχει προβεῖ σὲ ἀριθμὸ νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων στοὺς Κανονισμοὺς γιὰ τὴ σαφέστερη ἀπόδοση τῶν σκοπῶν στοὺς ὁποίους ἀποβλέπουν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς πιὸ πάνω τροποποιήσεις ἡ Ἐπιτροπή, μὲ τὴν ὁμόφωνη γνώμη τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἀρχῆς Ἀναδασμοῦ, ἔχει τροποποιήσει τὸν Κανονισμὸ 7 τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν σὲ τρόπο ποὺ νὰ διασφαλίζεται ὅτι ἡ σύγκληση τῆς τακτικῆς ἐτήσιας γενικῆς συνέλευσης τῶν μελῶν τῆς Ἀρχῆς θὰ πραγματοποιεῖται τὸ ἀργότερο μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν, ὅπως αὐτοὶ ἔχουν τελικὰ διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν. 'Αναδιάρθρωσις καὶ "Εναρξις 'Ωρισμένων Θέσεων εἰς 'Ενιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν 'Ινδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίας καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Ηλεκτρισμοῦ εἰς 'Εργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

Προχωροῦμε.

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀνακινήσω γιὰ πολλοστὴ φορὰ ἕνα θέμα ποὺ ἀναφέρθηκε πολλὲς φορὲς στὴ Βουλή. Τὸ θέμα τῆς ἐκκρεμότητας γύρω ἀπὸ δυὸ Νομοσχέδια ποὺ βρίσκονται στὰ χέρια τῆς 'Επιτροπῆς 'Εργασίας καὶ σχετίζονται μὲ τὸ πρόβλημα τῶν μαζικῶν ἀπολύσεων ἰδιαίτερα ἀπὸ μεταλλεῖα ποὺ τὴ σημασία τοῦ γεγονότος εὔκολα τὴν ἀντιλαμβάνεται ὁ καθένας. Μᾶς καταλαμβάνουν τὰ προβλήματα, μᾶς ὑπερφαλαγγίζουν τὰ προβλήματα ἐνῶ ἡ ἀνάλογη νομοθεσία ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Εἴχαμε παλαιότερα τὸ πρόβλημα τῆς C.M.C., τῆς Λίμνης, τώρα ἔχουμε τὸ πρόβλημα τῶν μαζικῶν ἀπολύσεων στὸ Χρώμιο καὶ τῶν μερικῶν ἀπολύσεων στὸν 'Αμίαντο καὶ νομίζω ὅτι ἂν τὰ δυὸ αὐτὰ Νομοσχέδια εἶχαν προωθηθεῖ, θὰ μπορούσαμε νὰ εἴχαμε καλύψει ἕνα σημαντικὸ κενὸ καὶ θὰ εἴχαμε προστατεύσει τὰ συμφέροντα τῶν ἐργατῶν. Θὰ παρακαλοῦσα ἔστω καὶ τὴ 12η

τῆς θητείας αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ ἀντιμετωπισθεῖ τὸ θέμα καὶ νὰ ἔλθουμε κάποτε πρὸς συζήτηση του γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἐκκρεμότητα. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ πρόβλημα τῶν ἐργατῶν τῆς C.M.C. ἔχει ἐπανειλημμένα συζητηθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας.

(Ἀνωμαλία στὸ μικρόφωνο)

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Μποϋκοτὰζ ἐναντίον τῆς ΝΕ.ΔΗ.ΠΑ.!

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ὑπῆρξαν ὅμως ἀντικειμενικὲς δυσκολίες τὶς ὁποῖες δὲν μπορέσαμε νὰ ξεπεράσουμε καὶ οἱ ὁποῖες δέν φαίνεται ὅτι εἶναι εὔκολο νὰ ξεπερασθοῦν. Τώρα, ἂν ὑπάρχει ἄλλο πρόβλημα στὸ Μεταλλεῖο τοῦ Χρωμίου, τοῦτο εἶναι διαφορετικὸ ζήτημα· μποροῦμε νὰ τὸ δοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω κι' ἐγὼ ἕνα θέμα πολὺ σοβαρό, τὸ θέμα τῶν προτάσεων ποὺ ὑπάρχουν γιὰ μελέτη γιὰ τὶς ἀπαλλοτριώσεις. Τὸ πρόβλημα εἶναι σοβαρότατο. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μᾶς ἔδωσε ἡ Κυβέρνηση σὲ ἐρωτήματά μας δὲν εἶναι συμπληρωμένα· μᾶς ἔχει δοθεῖ μιὰ ὑπόσχεση ὅτι σὲ δυὸ βδομάδες θὰ μᾶς φέρουν στοιχεῖα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ προχωρήσουμε. Θέλω νὰ σᾶς παρακαλέσω νά διαβιβάσετε στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅτι ἂν σὲ δυὸ βδομάδες δὲν μᾶς φέρουν τὰ στοιχεῖα ἢ δὲν ὑποβάλουν Νομοσχέδιο ὅπως ὑποσχέθηκαν, πρόθεση μας εἶναι νὰ προχωρήσουμε καὶ νὰ καταθέσουμε τὶς προτάσεις Νόμου ποὺ ὑπάρχουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ ψήφιση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέλω νὰ ἐπαναφέρω τὸ πρῶτο θέμα ποὺ ἔχει ἐγείρει ὁ συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου, κ. Πρόεδρε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ εἰδικὸ θέμα τῶν ἀπολυθέντων ἀπὸ τὴ Μεταλλευτικὴ Ἑταιρεία τῆς C.M.C. μπορεῖ νὰ ἔχει ἀντικειμενικὰ προβλήματα ἀλλὰ τό θέμα ποὺ ἤγειρε ὁ συνάδελφος νομίζω εἶναι κάτι ἄλλο. Εἶναι γιατὶ δὲν προχωροῦν οἱ προτάσεις Νόμου, ἐκείνη ποὺ εἶχε καταθέσει ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ἐκείνη ποὺ εἶχα καταθέσει ἐγὼ ἀπὸ τὸ 1972. Ἐὰν ἡ πρόταση Νόμου εἶχε ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ Σῶμα οἱ πρόσφατες ἀπολύσεις στὸ μεταλλεῖο Χρωμίου θὰ ἀντιμετωπίζονταν μὲ τὴν καταβολὴ σημαντικῶν ἀποζημιώσεων στοὺς ἀπολυομένους. Καὶ αὐτὸ τὸ θέμα δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὸ εἰδικὸ θέμα τῶν ἐργατῶν ποὺ προηγούμενα εἶχαν ἀπολυθεῖ ἀπὸ τὸ μεταλλεῖο τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ .....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Τὶ θὰ γίνει ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω παρέλκει νὰ τονισθεῖ ὅτι ἡ πρόταση Νόμου ἡ ὁποία βρίσκεται ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ πρέπει νά τύχει τῆς μελέτης τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἀποστείλει τὴ σχετικὴ Πρόταση μὲ τὴν ἔκθεση ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ τοποθετηθεῖ τοῦτο ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὸ ἴδιο πρέπει νά ἰσχύει καὶ γιὰ ὁποιαδήποτε ἄλλη πρόταση Νόμου ἡ ὁποία βρίσκεται ἐνώπιον τῶν Ἐπιτροπῶν. Πράγματι μιλοῦμε γιὰ δυὸ διαφορετικὰ θέματα. Τὸ ἕνα εἶναι μιὰ πρόταση Νόμου ἡ ὁποία εἶναι γενικῆς μορφῆς καὶ τὸ ἄλλο εἶναι θέμα εἰδικὸ τὸ ὁποῖο ἀφοροῦσε τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀπελύθησαν ἀπὸ τὴ C.M.C. καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἔτυχαν λογικῆς ἀποζημίωσης καὶ κάλυψης γιὰ τὴν προσφορὰ ἐργασίας τους γιὰ πολλὰ χρόνια.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ πρόβλημα μας εἶναι πότε θὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ μελέτη αὐτῶν τῶν Νομοσχεδίων. Νὰ μὴν τὰ κληρονομήσουμε στὴ ἐπόμενη Βουλὴ καὶ νὰ περιμένουμε νὰ ὁλοκληρώσουμε ἐμεῖς αὐτὸ τὸ ἔργο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται ὅτι τὸ σημερινὸ ἔργο θὰ δυσκολευτοῦμε νά τὸ ὁλοκληρώσουμε !

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νὰ μὴν τὸ κληροδοτήσουμε στὴν ἐπόμενη Βουλή. Ἔτσι θὰ παρακαλούσαμε νὰ ἐποπτεύατε ἐσεῖς σὰν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ταχεία διεκπεραίωση του. Καὶ σὲ ἄλλα θέματα ποὺ ἔχουν προκύψει ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ἐπιδειχθεῖ μιὰ δραστηριότητα στὴν ἐξέταση τους. Τουλάχιστο τώρα ποὺ μᾶς βαραίνουν αὐτὰ τὰ προβλήματα νὰ ὑπάρξει ἡ ἀναγκαία πλέον ἐπίσπευση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα μὲ αὐτὴ τὴν εὐκαιρία νά ἐγείρω καὶ ἐγὼ τὸ θέμα τριῶν προτάσεων Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς, οἱ ὁποῖες φυσικὰ δὲν ἔχουν δεκαετία ὅπως οἱ δυὸ προηγούμενες νὰ ἐξεταστοῦν, ἀλλὰ πρόκειται γιὰ πολὺ ἐπείγοντα θέματα : Εἶναι τὸ θέμα τοῦ ἐνοικιοστασίου γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶχε ὑποσχεθεῖ ὅτι ἡ τελευταία ἡμερομηνία καταθέσεως Νομοσχεδίου θὰ ἦταν 31/1/1981. Ἔχουμε ἔλθει στὸ Μάρτιο καὶ δὲν ἔχει κατατεθεῖ τέτοιο Νομοσχέδιο, γι' αὐτὸ παρακαλῶ ὅπως ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖ ἀμέσως τῆς πρότασης Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἐπίσης παρόμοια παράκληση εἶναι καὶ γιὰ τὴν πρόταση Νόμου γιὰ τὸ Συνεργατισμὸ καὶ τὴν πρόταση Νόμου γιὰ τὴ δημιουργία Συμβουλίων φρούτων καὶ λαχανικῶν. Εἶναι προτάσεις Νόμου τὶς ὁποῖες ἔχουμε καταθέσει ἀλλὰ οἱ Ἐπιτροπὲς δὲν ἔχουν ἐπιληφθεῖ τούτων μέχρι τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἐπειδὴ ἀναφέρθηκε ὁ κ. Κωνσταντίνου στὸ θέμα τῶν φρούτων καὶ λαχανικῶν, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νά ὑπάρξει Συμβούλιο διάθεσής τους, θὰ ἤθελα νά τονίσω ἕνα πολὺ σοβαρὸ πρόβλημα τῶν μήλων τὸ ὁποῖο ὑπάρχει αὐτὴ τὴ στιγμή. Ὑπάρχουν περίπου 350 τόννοι ἀδιάθετοι μέσα στὰ ψυγεῖα τῶν ὀρεινῶν

χωριῶν. Ὑπάρχουν 200 τόννοι στὰ ψυγεῖα τῶν Δυμιῶν, 120 τόννοι στὰ ψυγεῖα Πελενδρίου—Κ. Ἀμιάντου καὶ 20 τόννοι στὰ ψυγεῖα τῶν Πλατρῶν. Ἐὰν σὲ ἕνα ἢ ἑνάμισυ μήνα δὲν διατεθοῦν, θὰ καταστραφοῦν.

Πιστεύω πὼς εἶναι καθῆκον μας, σὰν Σῶμα, νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ βρεῖ πρακτικοὺς τρόπους νὰ διατεθοῦν. Καὶ μποροῦν εὔκολα νά διατεθοῦν 350 τόννοι. Ἀναλογοῦν στὸν Κυπριακὸ λαὸ μόνο 1/2 ὀκ. κατ' ἄτομο. Ἂν εἶναι διατεθειμένοι νά διαθέσουν ἔστω τὰ μῆλα τῆς ποικιλίας «Lord» στὸν στρατό, θὰ μποροῦσαν νά φεύγουν 1 1/2 ὀκ. τόννοι γιὰ κάθε γεῦμα. Δὲν ὑπάρχει ὅμως προγραμματισμός, δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον καὶ παρ' ὅλο ποὺ αὐτὰ τὰ μῆλα θὰ μποροῦσαν νά διατεθοῦν πολὺ εὔκολα, ὑπάρχει κίνδυνος οἱ χωρικοὶ νὰ χάσουν £100,000. £100,000 δὲν εἶναι μεγάλο ποσό, εἶναι ὅμως πολὺ σημαντικὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τῶν βουνῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν εἰσοδήματα. Ἐπομένως πιστεύω ὅτι ἂν ὑπάρξει κάποιος προγραμματισμὸς καὶ κάποια κίνηση ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως μποροῦν τὰ μῆλα νά φύγουν ἀπὸ τὰ ψυγεῖα πολὺ εὔκολα γιὰ νὰ γίνει καὶ οἰκονομία στὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Κύριε Πρόεδρε, ἡ μιὰ πλευρὰ τοῦ ζητήματος εἶναι αὐτὴ ποὺ ἔθιξε ὁ κ. Καραμιχάλης, δηλαδὴ νά μεριμνήσει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴ διάθεση τῶν φρούτων, τῶν μήλων εἰδικὰ ποὺ εὑρίσκονται στὰ ψυγεῖα καὶ δὲν ἔχουν διατεθεῖ καὶ ἂν δὲν διατεθοῦν σὲ 1—1 1/2 μήνα ὁπωσδήποτε θὰ καταστραφοῦν.

Ὅμως ἡ ἄλλη πλευρὰ εἶναι ἡ δική μας ἡ εὐθύνη, ἡ εὐθύνη μας σὰν Βουλὴ καὶ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι πρὶν λήξει ἡ θητεία αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἂν δὲν θεσπίσουμε σὲ Νόμο τὴν πρόταση Νόμου περὶ Ἐμπορίας Φρούτων καὶ Λαχανικῶν, θά εἴμαστε ἐκτεθειμένοι σὰν Βουλή, γι' αὐτὸ καὶ προτείνω ὅπως τὸ ταχύτερο δυνατὸ ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖ τῆς πρότασης Νόμου ποὺ ἔχει κατατεθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅπως εἴπετε δυὸ διαφορετικὰ πράγματα. Ὁ ἕνας εἶναι Νόμος γιὰ τὴ διάθεση φρούτων καὶ λαχανικῶν ὁ ὁποῖος θά ἰσχύει πάντοτε. Τὸ ἄλλο εἶναι ἡ διάθεση μιᾶς ποσότητας μήλων ποὺ μένουν στά ψυγεῖα τῶν παραγωγῶν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἀπὸ μερικοὺς μῆνες τώρα εἴχαμε θέσει τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀκόμα περιμένουμε ἀπάντηση γιὰ τὴ διάθεση ἑνὸς ποσοῦ γύρω στὶς £80,000 ἢ £100,000 γιὰ νὰ ἀγορασθοῦν μερικὰ μῆλα τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν ὅλη δυσκολία στὴ διάθεση τους. Ἂν ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν πίεση τῆς Βουλῆς, μὲ τὴν ἐπιμονὴ τῆς Βουλῆς πεισθεῖ νά διαθέσει ἕνα μικρὸ ποσό, νομίζω ὅτι τὸ θέμα τῆς προσωρινότητας τῆς διάθεσης ὁρισμένων ποσοτήτων μήλων θὰ ἔχει λυθεῖ καὶ οἱ ζημιὲς στοὺς μηλοπαραγωγοὺς θὰ ἔχουν ἀποφευχθεῖ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θέματα ποὺ εἶναι θεσμικὰ ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νά λυθοῦν μέσα ἀπό τὴ νομοθεσία καὶ αὐτὸ ὅπως καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλα Νομοσχέδια καὶ προτάσεις Νόμων ποὺ ὑπάρχουν ἐνώπιον τῶν Ἐπιτροπῶν παρακαλῶ ὅπως μελετηθοῦν τὸ ταχύτερο δυνατό.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ εἰδικὸ θέμα ὅμως τῶν μήλων τὰ ὁποῖα εἶναι τώρα ἀδιάθετα, θὰ γίνουν οἱ δέουσες παραστάσεις πρός τὴν Κυβέρνηση γιατὶ πράγματι εἶναι σοβαρὸ θέμα καὶ καθίσταται σοβαρότερο λόγω τοῦ ὅτι ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος ἐπηρεάζεται ἤδη ἀντιμετωπίζει σοβαρὲς δυσκολίες ἐπιβίωσης λόγω μειωμένων εἰσοδημάτων.

'Αναφερόμενος σὲ προβλήματα θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι δέχθηκα ἀντιπροσωπεία ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες μεταφορικῶν μέσων τῆς περιοχῆς Τυλληρίας οἱ ὁποῖοι ἐπέδωσαν σχετικὸ ὑπόμνημα· στὴ συνάντηση παρίσταντο ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Κομμάτων. Οἱ ἰδιοκτῆτες ὀχημάτων τοῦ Κ. Πύργου ἀξιοῦν ὅπως, λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν ποὺ προκύπτουν λόγω τοῦ ὅτι ἡ περιοχὴ εἶναι ἀκριτικὴ καὶ ἀποκλεισμένη, τύχουν ἐπιδότησης γιὰ τὰ καύσιμα τά ὁποῖα χρησιμοποιοῦν. Τὸ σχετικὸ ὑπόμνημα, ὅπως ἀναφέρθηκε τὸ πρωΐ, θὰ διαβιβασθεῖ πρός τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία, θὰ ἦταν ὅμως χρήσιμο ἂν καὶ ἁρμόδια 'Επιτροπὴ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος καὶ τὸ παρακολουθήσει οὕτως ὥστε νὰ βεβαιωθοῦμε ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ θά τύχει τοῦ σχετικοῦ ἀποτελεσματικοῦ χειρισμοῦ ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας.

Κεφάλαιον Δ.

'Αρχίζει ἡ συζήτηση μὲ τὸ θέμα «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς». Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χριστοφίδη.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος γιὰ τὸ λόγο ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ ἄρχισε νὰ συζητεῖται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν μὲ δυὸ προτάσεις νόμων οἱ ὁποῖες κατατέθηκαν, ἡ μιὰ ἀπὸ μένα καὶ υἱοθετεῖται ἀπὸ τὴν "Ενωση Κέντρου καὶ ἐνδιαφερόμαστε ζωηρῶς γιὰ τὴν προώθηση τοῦ θέματος αὐτοῦ, καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴ ΝΕ.ΔΗ.ΠΑ.

Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1978 ἡ Βουλὴ συζήτησε τὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων καὶ τελικὰ οἱ ἁρμόδιες 'Επιτροπὲς τῆς Βουλῆς κλήθηκαν νά ἐξετάσουν τὸ θέμα.

Οἱ διαμαρτυρίες τῶν ἰδιοκτητῶν ποὺ ζημιώνονται συνεχίζονταν χωρὶς ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιδείξει διάθεση γιὰ τροποποίηση τοῦ σχετικοῦ νόμου. Οὔτε ἔλαβε ἄλλα μέτρα νά θέσει τέρμα στὶς μεγάλες καθυστερήσεις γιὰ πληρωμὴ ἀποζημιώσεων περιουσιῶν ποὺ ἀπαλλοτριώνονται. Εἶναι ἡ πάγια τακτικὴ ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπικρατεῖ σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἀπαλλοτριώνονται πολλὲς ἐκτάσεις γῆς καὶ πληρώνεται ἀποζημίωση μετὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

'Η διαδικασία ποὺ ἀκολουθεῖται σήμερα εἶναι ἄδικη καὶ παράλογη καὶ σὲ βάρος τῶν ἐπηρεαζομένων ἰδιαίτερα ὅταν αὐτοὶ ἀνήκουν στὶς ἀσθενέστερες οἰκονομικὰ τάξεις.

"Εχει φθάσει ἡ Κυβέρνηση στὸ θλιβερὸ σημεῖο νά ἀπαλλοτριώνει γῆ καὶ νά δημιουργεῖ κοινωνικὰ προβλήματα.

Ξεριζώθηκαν δένδρα καὶ καταστράφηκαν περιβόλια, κῆποι καὶ παραγωγικὲς περιουσίες, πέρασαν χρόνια χωρὶς καμμιὰ ἀπολύτως ἀποζημίωση. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ὑπέρβαση ἐξουσίας καὶ συνιστᾶ ἁρπαγὴ τῆς περιουσίας τοῦ πολίτη.

'Η Κυβέρνηση μὲ τὴ σημερινὴ νομοθεσία γιὰ νὰ διευκολυνθεῖ στὶς ἐπείγουσες περιπτώσεις χρησιμοποιεῖ, πρῶτο, τὴν ἐπίταξη σὰν μέτρο συμπληρωματικὸ τῆς ἀπαλλοτρίωσης καὶ μὲ στόχο τὴν προώθηση τῶν σκοπῶν τῆς ἀποφασισθείσας ἀπαλλοτρίωσης.

Στήν πράξη ὅμως στερεῖται ὁ πολίτης τῆς εὐκαιρίας νά ἀμφισβητήσει τήν ἐγκυρότητα τῆς ἀπόφασης.

Ἐπειδή τό ζήτημα αὐτό δέν προωθήθηκε οὔτε ἀπό πλευρᾶς Βουλῆς οὔτε ἀπό πλευρᾶς Κυβέρνησης, παρά τίς καθημερινές διαμαρτυρίες γιά βελτίωση τῆς νομοθεσίας καί καταβολῆς ἔγκαιρα καί δίκαια τῶν ἀποζημιώσεων κατάθεσα στή Βουλή πρόταση νόμου γιά τροποποίηση τοῦ «Περί Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου τοῦ 1962», πού δημοσιεύθηκε στήν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τό Νοέμβριο τοῦ 1980.

Στήν Αἰτιολογική Ἔκθεση ἀναφέρεται ὅτι ἡ καθυστέρηση στήν πληρωμή ἀποζημιώσεως περιουσιῶν πού ἀπαλλοτριώνονται ἀπό μέρους τῆς Κυβερνήσεως δημιούργησε δυό μεγάλα προβλήματα.

(α) Τό χρηματικό ποσό μέ τό ὁποῖο ἀποζημιώνετο ὁ ἰδιοκτήτης ὕστερα ἀπό μεγάλη ταλαιπωρία, καταβάλλετο μετά πάροδο πολλοῦ χρόνου. Στίς περισσότερες περιπτώσεις, κατόπιν δικαστικοῦ ἀγώνα, λόγω χαμηλῆς ἐκτιμήσεως τῆς περιουσίας του ἀπό τήν Κυβέρνηση.

(β) Ἡ εἴσπραξη τῆς ἀποζημιώσεως ἀπό τόν ἰδιοκτήτη μετά ἀπό πολλά χρόνια δέν ἦταν ἀνάλογη μέ τήν ἀξία τῆς γῆς κατά τήν ἡμέρα τῆς πληρωμῆς καί ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης δέν εἶχε ἄλλη περιουσία ἡ ἀπαλλοτρίωση ἰσοδυναμοῦσε μέ βίαιη ἀποξένωση ἀπό τήν περιουσία του.

Μέ τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις ἀποσκοπεῖται ἡ καλύτερη προστασία τοῦ προσώπου τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀπαλλοτρίωση τῆς ἰδιοκτησίας του διά—

1. τοῦ καθορισμοῦ τῆς προσφερόμενης ἀποζημίωσης στή γνωστοποίηση γιά ἀπαλλοτρίωση·
2. σέ περίπτωση πού ἡ ἀποζημίωση αὐτή εἶναι κάτω τῶν 75% τῆς ἀποζημίωσης πού καθορίστηκε σύμφωνα μέ τό Νόμο τότε ἡ καταβλητέα ἀποζημίωση νά αὐξάνεται σέ ποσό κατά 1 1/2 φορές ἀνώτερο τῆς ἐπιδικασθείσας ἀποζημείωσης·
3. νά ἐπιβάλει ὑποχρέωση στή ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχή νά ὑποβάλει αἴτηση γιά καθορισμό τῆς ἀποζημίωσης σέ τακτική προθεσμία.

Ἡ πρόταση πού κατάθεσα συζητήθηκε τήν περασμένη βδομάδα μαζί μέ ἄλλη πρόταση νόμου πού κατατέθηκε στήν ἴδια ἡμερομηνία.

Ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν πού παρίστατο στή συνεδρία δήλωσε πώς ἡ Κυβέρνηση θά καταθέσει σέ διάστημα 15 ἡμερῶν δική της πρόταση ἀφοῦ λάβει ὑπ ὄψη τίς σχετικές εἰσηγήσεις.

Ἐάν ὑπάρξει ὁποιαδήποτε κωλυσιεργία, καλῶ τόν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά θέσει πρός συζήτηση τό θέμα καί ἡ Βουλή χωρίς καμμιά ἄλλη ἀναβολή νά τροποποιήσει τό νόμο γιά τή διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τῶν ἰδιοκτητῶν γιά νά παύσει μιά κατάφωρη ἀδικία σέ βάρος τους πού ἡ Κυβέρνηση ἐξακολουθεῖ ἀσυγκίνητη νά βασανίζει τούς πολίτες.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν εἶναι πρόθεσή μου νά σᾶς κουράσω μέ τήν ὁμιλία μου διότι, ἐν τῷ μεταξύ, τήν περασμένη βδομάδα παρουσιάστηκε μιά εὐχάριστη ἐξέλιξη.

Καλέσαμε στήν 'Επιτροπή 'Εσωτερικῶν γιὰ τὸ θέμα αὐτό τὸν 'Υπουργὸ 'Εσωτερικῶν ὁ ὁποῖος μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση μᾶς δήλωσε ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔχουμε ἐπανειλημμένα θίξει ἔχει τελικὰ συνειδητοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. 'Η Κυβέρνηση ἔχει παραδεχθεῖ ὅτι γίνεται μιὰ πολὺ μεγάλη ἀδικία στὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων, γιατὶ ὁ φτωχὸς ἰδίως πολίτης τοῦ ὁποίου ἡ περιουσία ἀπαλλοτριώνεται θὰ ἀποζημιωθεῖ μετὰ ἀπὸ χρόνια μ' ἕνα ποσὸ τὸ ὁποῖο οὐδόλως ἐπαρκεῖ γιὰ νά ἀντικαταστήσει τὴν περιουσία του τὴν ὁποία τὸ Κράτος τοῦ ἀπαλλοτρίωσε. Αὐτό, ὅπως ἔχει τονισθεῖ ἐπανειλημμένα, ἀποτελεῖ ἐμπαιγμὸ γιὰ τὰ συνταγματικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη.

'Ο 'Υπουργὸς μᾶς εἶπε ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀποδεχθεῖ τὴν ἀδικία καὶ σκέφτεται πάνω σὲ διάφορους τομεῖς πῶς νὰ λύσει τὸ πρόβλημα. 'Επειδὴ ὅμως τὸ θέμα εἶναι καθαρὰ νομικό, ὅπως μᾶς ἐλέχθη, γίνεται μιὰ μελέτη ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα γιά τὸν καλύτερο τρόπο ποὺ θὰ ἐπιλυθεῖ τὸ ὅλο πρόβλημα.

'Εμεῖς ἔχουμε ἀναστείλει τὴν προσπάθεια μας νὰ παρουσιάσουμε σὲ τελικὴ μορφὴ τὴν πρόταση νόμου τὴν ὁποία ἔχουμε καταθέσει, ὅπως καὶ ὁ κ. Χριστοφίδης τὴ δική του, κι' ἔτσι σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης, σὲ δυὸ βδομάδες τὸ ἀργότερο θὰ ἔχουμε νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ κατατεθεῖ ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

'Ελπίζουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θ' ἀνταποκριθεῖ στὴ διαβεβαίωση τὴν ὁποία ἔδωσε μέσον τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν τῆς Βουλῆς, ἂν ὅμως δὲν τὸ κάμει τότε θέλουμε νὰ δηλώσουμε ὅτι ἀμέσως μετὰ θὰ προχωρήσουμε στὴ συζήτηση τελικὰ στὸ Σῶμα τῶν δυὸ προτάσεων νόμου καί, ἂν τελικὰ τὸ Σῶμα κρίνει ὅτι αὐτὸ εἶναι δίκαιο, θά ἐγκριθοῦν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων ὑπάρχουν πάρα πολλὰ παράπονα καὶ ὅλοι οἱ Βουλευτὲς γνωρίζουν ὅτι πολλοὶ εἶναι δυσαρεστημένοι μὲ τὶς τρομερὲς καθυστερήσεις ποὺ παρουσιάζονται ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἀποζημιώσεις. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ καθυστερήσει πολὺ ἡ τροποποίηση τοῦ σχετικοῦ Νόμου.

"Εχομε αὐτὴ τὴ δήλωση τοῦ κ. 'Αμπίζα, ὅτι ὁ 'Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν ὑποσχέθηκε ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν ὅτι ἡ Κυβέρνηση μελετᾶ τὸ ὅλο θέμα καὶ ὅτι θὰ παρουσιάσει σύντομα σχετικὸ νομοσχέδιο. Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο μπορεῖ νὰ καθυστερήσει καὶ θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ Βουλή, πρὶν λήξει ἡ θητεία της, νὰ πάρει τὰ μέτρα ποὺ χρειάζονται νὰ ληφθοῦν οὕτως ὥστε νά προστατευθοῦν τὰ συμφέροντα ἐκείνων τῶν ὁποίων ἀπαλλοτριώνεται ἡ περιουσία γιὰ δημόσιους σκοπούς.

Γι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ πιεσθεῖ ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ καταθέσει στή Βουλὴ τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο τὸ ταχύτερο δυνατό, οὕτως ὥστε πρὶν τὴ διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς νά θεσπισθεῖ σὲ Νόμο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ὑποσχέθηκε ἡ Κυβέρνηση ὅτι θὰ καταθέσει. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀπασχολεῖ αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ θέμα τῆς πληρωμῆς ἀποζημιώσεων γιὰ καταναγκαστικῶς ἀπαλλοτριωθεῖσες περιουσίες γιὰ σκοποὺς δημοσίας ὠφελείας. Ἔχει ἐγερθεῖ πολλὲς φορὲς εἶναι, πράγματι, γεγονὸς ὅτι δημιουργοῦνται πολλὰ προβλήματα λόγω τῆς καθυστέρησης τῆς πληρωμῆς δίκαιων ἀποζημιώσεων γιὰ τὶς ἀπαλλοτριωθεῖσες περιουσίες.

Εἶναι γεγονὸς ἐπίσης ὅτι ὑπάρχουν δυὸ προτάσεις νόμου ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔχει ἀσχοληθεῖ ἐπανειλημμένα μὲ τὸ θέμα τοῦτο. Στὴν τελευταία συνεδρία τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἦταν, πράγματι, παρὼν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τοῦ ὑποδείχθηκαν ὁρισμένα τρωτὰ τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας, ἀνάλαβε τὴν ὑποχρέωση νὰ μελετήσει τὸ θέμα μαζὶ μὲ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα οὕτως ὥστε νὰ παρουσιαστεῖ μέσα σὲ μιὰ πολὺ σύντομη χρονικὴ περίοδο, μέσα σὲ 15 μέρες, ἕνα κυβερνητικὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο νὰ λύει κατὰ τρόπο ἱκανοποιητικὸ αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἦταν πάρα πολὺ σωστὴ καὶ δικαιολογημένη ἡ στάση τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν γιατὶ εἶναι θέμα καθαρὰ νομικό, καὶ ὄχι μόνο εἶναι θέμα καθαρὰ νομικὸ ἀλλὰ εἶναι καὶ θέμα στὸ ὁποῖο συγκρούεται τὸ ἰδιωτικὸ μὲ τὸ δημόσιο συμφέρον καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθεῖ ἡ χρυσὴ ἐκείνη τομὴ ἡ ὁποία οὔτε τὸ δημόσιο συμφέρον θὰ καταστραφεῖ ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ ἰδιωτικὸ συμφέρον θὰ παραμερίζει.

Ἔχω ἐπικοινωνήσει μὲ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας στὸ ὁποῖο ἤδη ἀνετέθη ἡ σύνταξη τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ καὶ ὁ κ. Τορναρίτης, ἐφόσο εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατό, θὰ φροντίσει νὰ παρουσιάσει τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν θὰ δώσει στὸ θέμα αὐτὸ τὴν προσοχὴ ἐκείνη ἡ ὁποία τοῦ ἀξίζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν πολιτῶν εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο πράγματι ἀπασχολεῖ κυρίως τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ἀπὸ πολλὰ τώρα χρόνια. Οἱ παραλείψεις καὶ οἱ ἐλλείψεις στὸ Νόμο τιμωροῦσαν κυριολεκτικὰ τοὺς κατόχους γῆς τῶν ὁποίων ἡ περιουσία ἀπαλλοτριώνετο. Ἐπληρώνετο πολλὲς φορὲς ἡ γῆ τους μετὰ δυό, τρία, τέσσερα ἢ πέντε χρόνια καὶ ὑπάρχουν ἀκόμα τέτοιες ὑποθέσεις ἐνώπιον Κυβερνητικῶν Ἐπιτροπῶν ἢ ἄλλων Ὀργανισμῶν ποὺ μελετοῦν τὸ θέμα τῆς ἀποζημιώσεως καὶ πολλὲς φορὲς κυρίως σὲ περιόδους ποὺ ὑπάρχει κάποια ἀλματώδης αὔξηση τῆς τιμῆς τῆς γῆς. Ἡ ἀξία ἡ ὁποία κατεβάλλετο καὶ ἀκόμα καταβάλλεται στὸν ἰδιοκτήτη ἐκμηδενίζεται ἐντελῶς γιατὶ πληρώνεται μετὰ 4 ἢ 5 χρόνια ποὺ ἡ ἀξία παρόμοιων κτημάτων πενταπλασιάζεται ἢ πολλὲς φορὲς δεκαπλασιάζεται. Γιὰ τοῦτο ἂν ἡ Κυβέρνηση ἔστω καὶ τὴ δωδεκάτη ὥρα ποὺ διανύει ἡ Βουλή, ἔστω κι' ἂν εἴμαστε σὲ προεκλογικὴ περίοδο, θελήσει νὰ καταθέσει νομοσχέδιο ποὺ νὰ λύει τὸ πρόβλημα τοῦτο, θὰ λύσει ἕνα πολὺ πολὺ

σοβαρὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο ὑπάρχει κυρίως μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Θὰ περιμένουμε τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο γιά νὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας καὶ νὰ συμβάλουμε στὴν καλύτερη διάρθρωσή του.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Παρακαλῶ νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα παραμένει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐν ὄψει τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ὅτι σὲ δυὸ βδομάδες θὰ ἔχουμε νομοσχέδιο πρὸς συζήτηση, ἂν ὁ κ. Χατζηδημητρίου τὸ ἤθελε, νὰ ἀναβάλουμε τὴ συζήτηση τοῦ θέματος ὥστε νὰ μὴν ἐκκρεμεῖ στὴν ἡμερήσια διάταξη, καὶ μετὰ τὸ ἀναγράφουμε πάλι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὰ κόμματα δικαιοῦνται νά τοποθετηθοῦν ἐπὶ ἑνὸς θέματος ποὺ εἶναι στὴν ἡμερήσια διάταξη, ἐφόσο ὅμως δὲν μπόρεσαν σήμερα θά παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη, ἐφόσο ἔχει ζητηθεῖ τοῦτο ἀπὸ δυὸ πλευρὲς τῆς Βουλῆς.

Προχωροῦμε στὸ ἑπόμενο θέμα τοῦ Κεφαλαίου Δ.

Μήπως εἶναι ἕτοιμος ὁ κ. Χατζηδημητρίου γιά τὸ ἑπόμενο θέμα ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Θὰ προτιμοῦσα τὴν προσεχῆ φορά, κύριε Πρόεδρε. Δὲν φανταζόμαστε ὅτι θὰ εἶχε τόσο ταχεῖα ἐξέλιξη τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ ἑπόμενο θέμα «Ἡ ἀνάγκη ἐνίσχυσης τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση». Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ἀλέξη Γαλανό.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ ἀνέλθει στὸ Βῆμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οἱ συνομιλίες σήμερα ἔχουν εἰσέλθει σὲ ἕνα πολὺ κρίσιμο στάδιο καὶ αὐτὸ εἶναι κοινὴ διαπίστωση. Καίτη δὲν μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι ὑπῆρξαν οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα, τὸ γεγονὸς καὶ μόνο ὅτι ὁ τωρινὸς κύκλος τῶν συνομιλιῶν ἄρχισε στὶς 9 Σεπτεμβρίου καὶ ἀκόμα συνεχίζονται σὲ σύγκριση μὲ τὸ πολὺ σύντομο διάστημα τῶν προηγουμένων γύρων, ἀποτελεῖ ἕνα ἐλπιδοφόρο στοιχεῖο.

Ἂν ἀνατρέξουμε στὸ παρελθὸν μετὰ ἀπὸ τὸ 1974, θά δοῦμε ὅτι οἱ προηγούμενες σειρὲς ἢ κύκλοι συνομιλιῶν ποὺ διεξήγοντο ἐκτὸς τῆς Κύπρου, στὴ Βιέννη ἢ στὴ Νέα Ὑόρκη, ἀποτελοῦσαν μᾶλλον παρωδία συνομιλιῶν· ἐπρόκειτο περὶ συναντήσεων καὶ ὄχι οὐσιαστικοῦ διαλόγου.

Ἐπὶ παραδείγματι καὶ χάριν τῆς ἱστορίας ἀναφέρουμε ὅτι ἡ πρώτη σειρὰ τῶν Συνομιλιῶν ἐπὶ Κληρίδη διεξήχθη στὶς ἀκόλουθες ἡμερομηνίες

1ος γύρος 28 'Απριλίου—13 Μαΐου 1975 στὴ Βιέννη

2ος γύρος 5 'Ιουνίου—9 'Ιουνίου 1975 στὴ Βιέννη

3ος γύρος 31 'Ιουλίου—2 Αὐγούστου 1975 στὴ Βιέννη

4ος γύρος 8—10 Σεπτεμβρίου 1975 στὴ Νέα 'Υόρκη

5ος γύρος 17—28 Φεβρουαρίου 1976 στὴ Βιέννη.

Μετὰ μεσολάβησε ἡ πρώτη συνάντηση Μακαρίου—Ντενκτὰς στὶς 27 'Ιανουαρίου 1977, ἡ ὁποία ὁδήγησε στὴ δεύτερη συνάντηση τῆς 12 Φεβρουαρίου 1977 ὅπου ὑπεγράφη ἡ ἱστορικὴ θὰ ἔλεγα συμφωνία κορυφῆς Μακαρίου—Ντενκτὰς καὶ στὴν ὁποία δεχθήκαμε γεωγραφικὴ ὁμοσπονδία διὰ τοῦ ὅρου διπεριφερειακὴ ὁμοσπονδία, ἀλλὰ μὲ ἀκέραιη τὴ διατήρηση τῶν βασικῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων διακινήσεως, ἐγκαταστάσεως καὶ περιουσίας.

'Η δεύτερη σειρὰ τῶν συνομιλιῶν μὲ τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλο σὰν συνομιλητὴ ἔλαβε χώρα καὶ πάλιν στὴν Βιέννη μεταξὺ τῆς 31ης Μαρτίου καὶ 7ης 'Απριλίου τοῦ 1977, ὅπου ἡ δική μας πλευρὰ παρουσίασε συγκεκριμένες προτάσεις μὲ χάρτη πάνω στὸ ἐδαφικὸ μὲ βάση τὶς πρὸ τῆς εἰσβολῆς πληθυσμιακὲς ἀναλογίες.

Μετὰ ἔγιναν ὁρισμένες ἄκαρπες συναντήσεις στὴν Κύπρο καὶ ἀκολούθησαν τὸν 'Απρίλη τοῦ 1978 οἱ γνωστὲς προτάσεις τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς μὲ ἐμπνευστὴ τὸν Σοϋζάλ.

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1978 ὑπεβλήθη τὸ Δυτικὸ Σχέδιο καὶ οἱ γνωστοὶ χειρισμοὶ καὶ διχογνωμίες πέριξ του ποὺ δὲν εἶναι τῆς παρούσης νὰ ἀναφέρω.

Στὶς 19 Μαΐου 1979 ἔγινε ἡ συνάντηση κορυφῆς Κυπριανοῦ—Ντενκτὰς ποὺ κατέληξαν στὴ γνωστὴ συμφωνία τῶν 10 σημείων. 'Αμέσως μετέπειτα ἔγιναν δυὸ συναντήσεις μεταξὺ τοῦ νέου 'Ελληνοκυπρίου συνομιλητῆ κ. Γ. 'Ιωαννίδη καὶ τοῦ κ. 'Ονάν, ποὺ προσέκρουσαν στὸν ὁρισμὸ τῆς διζωνικῆς καὶ τοῦ θέματος ἀσφαλείας ποὺ ἔθεσε ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρά, πρᾶγμα ποὺ ἔβαλε γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ τὴ διαδικασία τῶν συνομιλιῶν σὲ ψυγεῖο.

Οἱ σημερινὲς συνομιλίες ἄρχισαν κατόπιν τῆς ἐναρκτήριας δήλωσης τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν κ. Βάλντχάϊμ, τὴν ὁποία ἔκαμε τὴν 9η Αὐγούστου 1980.

'Η ἱστορικὴ αὐτὴ ἀναδρομὴ μιλᾶ μόνη της ὅτι ἐπὶ 6 1/2 χρόνια γίνονταν κατὰ καιροὺς συναντήσεις συνήθως στὴ Βιέννη, σὲ καμμιὰ ὅμως περίπτωση δὲν ἔγιναν οὐσιαστικὲς συνομιλίες ἐπὶ μονίμου βάσεως.

Αὐτη τὴ φορὰ ὑπάρχουν τὰ ἑξῆς νέα στοιχεῖα :

1. Τὸ πλαίσιο τῶν συνομιλιῶν ἔχει καθορισθεῖ ἀπὸ τὴ Συμφωνία Κορυφῆς Μακαρίου—Ντενκτὰς ὅπως ἐπεξετάθη, ἰδίως ὅσο ἀφορᾶ τὶς ἐξωτερικὲς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴ Συμφωνία Κυπριανοῦ—Ντενκτάς.
2. 'Υπάρχει συγκεκριμένη ἡμερήσια διάταξη, οἱ συνομιλίες διεξάγονται στήν Κύπρο καὶ εἶναι ἐπὶ μονίμου βάσεως.
3. Πιθανὸ νὰ μὴν ὑπάρχουν οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα μέχρι τώρα, ἀλλὰ οἱ συνομιλίες εἶναι οὐσιαστικὲς διότι ἐδόθη ἡ εὐκαιρία στὴν κάθε πλευρὰ νὰ ἀναλύσει λεπτομερῶς τὶς θέσεις της, τὶς σκέψεις της, ἀκόμα καὶ τοὺς φόβους καὶ τὶς προκαταλήψεις της.
4. 'Υπάρχει, ἀνεξάρτητα ἀπό τὰ πιθανὰ σκαμπανεβάσματα στὶς ἑκάστοτε συναντήσεις ἕνα καλὸ κλίμα καὶ μιὰ καλύτερη διάθεση, ἂν ὄχι γιὰ συμφωνία, τουλάχιστο γιὰ κατανόηση καὶ ἐποικοδομητικὴ συζήτηση μεταξὺ τῶν δυὸ πλευρῶν.

Εἶναι σ' αὐτὸ τὸ τέταρτο σημεῖο ποὺ θὰ σταθῶ καὶ θὰ ἐνδιατρίψω, διότι κατὰ τὴ γνώμη μου μεγάλο μέρος τοῦ χάσματος μεταξὺ τῶν δυὸ πλευρῶν ὀφείλεται στὴν ἀμοιβαία ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης, στὴν προκατάληψη καὶ δυσπιστία ποὺ ἴσως δικαιολογημένα δημιουργήθηκαν τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ παραγνωρίζω στὸ ἐλάχιστο ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου εἶναι βασικὸ θέμα εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς ἀπὸ τὸν Τουρκικὸ στρατὸ καὶ σὲ τίποτε δὲν μποροῦν νά καταλήξουν οἱ δυὸ κοινότητες ἂν δὲν πιεσθεῖ ἡ Τουρκία νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ νὰ ἐγκαταλείψει τὰ ἐπεκτατικά της σχέδια.

Παρόλα αὐτὰ τὸ Κυπριακὸ θὰ λυθεῖ μόνο μέσον εἰρηνικῶν συνομιλιῶν καὶ ἂν οἱ δυὸ κοινότητες προσεγγίσουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη καὶ καταφέρουν νὰ ρίξουν τὰ τείχη τοῦ μίσους καὶ τῆς προκατάληψης ποὺ ἔντεχνα δημιούργησαν οἱ ξένες ἐπεμβάσεις καὶ ἐπιβουλές. Τότε διανοίγονται οἱ πόρτες γιὰ νὰ λυθοῦν οἱ ἐξωτερικὲς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ, δηλ. ἡ ἀποχώρηση τῶν ξένων στρατευμάτων.

Κατὰ πρῶτο λόγο εἶναι εὐτύχημα ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ κ. Γ. Ἰωαννίδη, τοῦ συνομιλητῆ τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς, εὑρέθη ἕνας ἄνθρωπος ποὺ τίμια πιστεύει στὴν ἀνεξαρτησία τῆς Κύπρου, δὲν εἶναι σωβινιστής, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἔχει βαθειὰ τὴν συναίσθηση τῆς ἱστορίας καὶ ἔχει ἐπίγνωση τῶν ἱστορικῶν εὐθυνῶν στὴ σημερινὴ καμπὴ τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ ποὺ ἔζησε σὰν μειονότητα τόσα χρόνια καὶ στὴν πλειονότητα της ἐγκλωβίσθηκε κάτω ἀπὸ ἄθλιες οἰκονομικὲς συνθῆκες ἀπὸ τὸ 1960—1974 ἔχει βαθειὲς τραυματικὲς ἐμπειρίες ἴσως μέχρι κάποιου σημείου δικαιολογημένες. Εἶχαν βέβαια καὶ αὐτοὶ τὴν τρομοκρατικὴ ὀργάνωση ΤΜΤ ὅπως καὶ ἐμεῖς εἴχαμε τὴν ΕΟΚΑ Β'. Πάντως ἔχουν καὶ αἰσθάνονται ψυχολογικὸ πρόβλημα ἀσφάλειας καὶ καμμιὰ λογικὴ δὲν πρόκειται νά τὸ ἀνατρέψει, παρὰ μιὰ παράλληλη ἐμπειρία ποὺ θὰ τοὺς ἐπαναφέρει στὸ δρόμο τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Συνδεδεμένο μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἀσφάλειας εἶναι καὶ ὁ ἐνδόμυχος φόβος ὅτι ὁ Ἕλληνας Κύπριος πάντοτε θὰ ἐπικρατεῖ οἰκονομικὰ καὶ ὅτι σὺν τῷ χρόνω ἂν ξαναζήσουμε μαζὶ θὰ καταστοῦν οἰκονομικὰ ἐξαρτήματά μας.

Αὐτοὶ οἱ φόβοι ἴσως εἶναι ὑπερβολικοί, ἴσως τοὺς χρησιμοποιεῖ ἔντεχνα τὸ πολιτικο-οἰκονομικὸ κατεστημένο τῆς ἡγεσίας τοῦ Ντενκτὰς γιὰ νὰ διατηρεῖ τὸ μονοπώλιο ἐξουσίας καὶ οἰκονομικῆς ἐκμετάλλευσης, ἀλλὰ ὁ φόβος καὶ ἡ δυσπιστία ὑπάρχει μέχρις ἑνὸς βαθμοῦ στὶς πλατειὲς τουρκοκυπριακὲς μᾶζες καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἕνα γεγονός.

Ἴσως τὰ τελευταῖα χρόνια νὰ ἔχει ἀρχίσει κάποια ἀντίστροφη μέτρηση μὲ τὴν παρουσία τουρκικῶν στρατευμάτων καὶ τῶν ἐποίκων, καὶ ὁ Τοῦρκος τῆς Ἀνατολίας, ὡς γνωστό, εἶναι πολὺ λιγότερο Εὐρωπαῖος καὶ ἴλαρος ἀπὸ τὸν Τουρκοκύπριο. Ἔχουν ὅμως αὐξηθεῖ καὶ ὁρισμένες τάσεις οἱ ὁποῖες μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἐδραιώνουν τὰ τετελεσμένα καὶ τὸν διαχωρισμό. Οἱ Τουρκοκύπριοι ἀρχίζουν νὰ αἰσθάνονται σὰν κράτος καὶ σὰν πολῖτες ξεχωριστοῦ κράτους καὶ τὸ στοιχεῖο τοῦ σωβινισμοῦ καλλιεργεῖται ἔντεχνα ἀπὸ τὴν ἡγεσία τους. Οἱ παλαιοὶ ξεχνοῦν τὶς ρίζες τους ποὺ βρίσκονται στὴν ἐδῶ πλευρά, καὶ ἡ νεολαία δὲν ἔχει τὶς κοινὲς ἐμπειρίες τῆς γενιᾶς μας.

Ἡ διαδικασία τῶν συνομιλιῶν στὴν Κύπρο, ἐπὶ μονίμου βάσεως συνδυασμένη μὲ μιὰ προσπάθεια ἐπαναπροσέγγισης τῶν Τουρκοκυπρίων δίδει τὶς δυνατότητες γιὰ τὴν ἀντίστροφη μέτρηση ποὺ ἀνάφερα προηγούμενα, ποὺ θά ξαναστήσει τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ἐπαφή.

Τὸ γεγονὸς ὅτι συνομιλοῦμε εἶναι μόνο τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ σημαντικό. Καὶ δὲν μιλῶ γιὰ συνομιλίες χάριν τῶν συνομιλιῶν. Μιλῶ γιὰ τὴν εὐκαιρία οἱ δυὸ πλευρὲς νά ἐκφράσουν καὶ τὶς θέσεις τους, καὶ τοὺς φόβους τους, καὶ τὶς προκαταλήψεις τους ἀκόμη καὶ τὶς πλέον μύχιες σκέψεις τους στὸ τραπέζι τῶν συνομιλιῶν, καὶ τουλάχιστο μεταξὺ τῶν δυὸ συνομιλητῶν καὶ τῶν συμβούλων τους νὰ δημιουργηθεῖ μιὰ ἀνθρώπινη ἐπαφή, ἀκόμη καὶ ἂν ἐξαντλήσουν τὴν ἐπιχειρηματολογία τους. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ, γιὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ προσεγγίζουν τὶς ἀπόψεις τους καὶ ἐδῶ δὲν πρόκειται οὔτε προτίθεμαι νὰ εἰσέλθω στὴν οὐσία τῶν συνομιλιῶν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ νομίζω εἶναι ὅτι θά εἰσέλθουμε εὐκολότερα στὴν οὐσία τῶν συνομιλιῶν καὶ θὰ πλησιάσουν οἱ θέσεις τῶν δυὸ πλευρῶν ὅταν προωθηθεῖ μιὰ πραγματικὴ προσέγγιση μεταξὺ τῶν δυὸ κοινοτήτων. Ἐγχείρημα ἐπίπονο καὶ δύσκολο βέβαια. Ὁ ἴδιος ὁ Ντενκτὰς μὲ κάθε τρόπο τὸ πολεμᾶ ἀλλὰ αὐτὸ καὶ τοῦτο τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ πολεμᾶ, εἶναι ἐνδεικτικό τῆς σημασίας ποὺ ἔχει ἡ ἐπαναπροσέγγιση καὶ τὸ βελτιωμένο κλίμα.

Θὰ ἤθελα νά ἐρωτήσω :

= Οἱ ἐφημερίδες καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς θά μποροῦσαν νὰ βοηθήσουν νά βελτιωθεῖ τὸ κλίμα καὶ πόσο πραγματικὰ βοηθοῦν τώρα ;

= Οἱ δηλώσεις κομματικῶν ἀρχηγῶν ἢ ἡγετῶν ὀργανώσεων καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς μποροῦν νά ἐπηρεάσουν ἀρνητικὰ ἢ θετικά ;

= Καὶ τὶ γίνεται γιὰ τὰ φλογερὰ κηρύγματα ἀπό τὸν ἄμβωνα ;

= Ὅλοι ἐμεῖς ἄραγε θέλουμε πραγματικὴ λύση καὶ ἂν θέλουμε τὶ κάναμε γιὰ νὰ τὴν προωθήσουμε ;

= Ἄραγε ὑπάρχουν καὶ στὶς δυὸ πλευρὲς πολιτικο-οἰκονομικὰ κατεστημένα ποὺ νὰ μὴν τοὺς συμφέρει μιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ;

= Ἄραγε ὑπάρχουν ξένα συμφέροντα ποὺ νὰ τὰ βολεύει ἡ σημερινὴ κατάσταση ;

= Πόσο μακρυὰ ἡ προσωπικὴ φιλοδοξία καὶ τὸ κομματικὸ συμφέρον μερικὲς φορὲς μπορεῖ νὰ μᾶς ἀποπροσανατολίσει ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου ;

Ὑπάρχουν πολλὲς ἀκόμα ἐρωτήσεις καὶ μιὰ εἰλικρινὴς ἀπάντηση σ' αὐτὲς θὰ ἀποδείξει τουλάχιστο πόσα μεγάλα εἶναι τὰ περιθώρια γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ τὸ κλίμα τῶν συνομιλιῶν, καὶ τὶ πρέπει νά γίνει ἀπὸ ὅλους μας ποὺ δὲν γίνεται.

Βέβαια κάποιοι θὰ θεωρήσουν ἀφελεῖς ἢ καὶ ἐνδοτικὲς τέτοιες προσπάθειες καὶ θὰ προβάλουν τὴν ἑξῆς ἐρώτηση :

Ἀκόμα καὶ ἂν δώσουμε γῆν καὶ ὕδωρ, καὶ δὲν εἰσηγοῦμαι σὲ καμμιὰ περίπτωση νὰ δώσουμε γῆν καὶ ὕδωρ, στοὺς Τουρκοκυπρίους ἢ ἀκόμα καὶ νὰ ἐκφύγουμε ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἀξιοπρέπειας, ἄραγε οἱ Τουρκοκύπριοι θέλουν πραγματικὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ;

Ἐγὼ ἀνεπιφύλακτα, καὶ πιστεύω τὸ ἴδιο καὶ ὁ συνομιλητὴς θὰ ἀπαντήσω : Μάλιστα , οἱ Τουρκοκύπριοι στὴν ὁλότητά τους ἐπιθυμοῦν λύση. Διαφορετικὰ βέβαια σκέφτεται ἡ μᾶζα τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ διαφορετικὰ ἡ ἡγεσία τους.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἡγεσία τους ἐπιθυμεῖ κατὰ τὴν γνώμη μου εἰρηνικὴ λύση στὸ Κυπριακό. Ἴσως πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ὅτι ἐπιθυμοῦμε ἐμεῖς ἢ ἀπὸ ὅτι μᾶς ἐπιτρέπουν τὰ ὅρια ἀσφαλείας μας. Ἐπὶ παραδείγματι ἐμεῖς οὐδέποτε θά ἀπεμπολήσουμε τὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους.

'Εκεῖνο ὅμως ποὺ ξέρω εἶναι ὅτι ἡ λύση θά γίνει εὐκολότερη, ἂν ὁ λαός, ἡ ἡγεσία, ὁ τῦπος, τὸ ραδιόφωνο καὶ ἡ τηλεόραση, καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές, προσπαθήσουν νὰ βελτιώσουν τὸ κλίμα μεταξὺ τῶν δυὸ κοινοτήτων καὶ ἂν παραμερίσουμε τὴν μικροπολιτική, τὰ μικροσυμφέροντα, τὸν σωβινισμὸ καὶ τὴν δυσπιστία.

Διότι καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ τὸ τονίσω ἐμφαντικά ἡ λύση ὑπάρχει, τουλάχιστο στὸ πλαίσιο της, καὶ αὐτὸ εἶναι οἱ δυὸ Συμφωνίες Κορυφῆς. "Αν δίδονται διαφορετικὲς ἑρμηνεῖες στὶς πρόνοιες τῶν συμφωνιῶν, ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος στὴν ἀμοιβαία δυσπιστία καὶ τὴν προκατάληψη καὶ τὴν ἀνάγκη ποὺ αἰσθάνονται καὶ οἱ δυὸ πλευρὲς νὰ κατοχυρωθοῦν ἐναντίον ἐκείνων τῶν στοιχείων ποὺ ἔσπειραν τὴν ἔχθρα, τὸ μίσος καὶ τὴν ἀλληλοκαταστροφὴ στὸ παρελθόν.

Δὲν εἶναι ἁπλοποίηση νὰ λεχθεῖ ὅτι βελτίωση τοῦ κλίματος μαθηματικὰ φέρνει πιὸ κοντὰ καὶ τὴν ἑρμηνεία ἀπὸ κοινοῦ στὶς πρόνοιες τῶν δύο συμφωνιῶν διότι περιορίζονται τὰ διαιρετικὰ στοιχεῖα τοῦ παρελθόντος καὶ τονίζονται τὰ ἑνοποιητικὰ στοιχεῖα τοῦ μέλλοντος, ἐπομένως ἀπαλλάσσουν τὶς ἑκατέρωθεν θέσεις ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς προκατάληψης.

Μιλοῦν πολλοὶ γιὰ τὶς ὑποθῆκες τοῦ Μακάριου. 'Εκεῖνοι ποὺ τὸν ἀγάπησαν καὶ διὰ τὸ μεγαλεῖο του καὶ ἴσως μὲ τὰ λάθη του ἀλλὰ ἰδίως γιὰ τὴν ἄδολη καὶ βαθειὰ ἀγάπη του γι' αὐτὸ τὸν τόπο, ἐκεῖνοι ποὺ σεβόμενοι πραγματικὰ τὴ μνήμη του δὲν ἐκμεταλλεύονται τὸ ὄνομά του ἴσως μᾶς ποῦν κάποτε ὅτι ἡ διαθήκη του τὸ ἀπαύγασμα τῆς μαρτυρικῆς καὶ γεμάτης περιπέτειες ζωῆς του, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ προδοσία καὶ ἡ πατριδοκαπηλεία ἔσχισαν τὰ φλογερὰ ράσα του καὶ δημιούργησαν ἐκεῖνο τὸ ὥριμο καὶ 'Ολύμπιο ἀνάστημα ποὺ ὅλοι νοιώσαμε πὼς εἶχε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, αὐτοὶ ἐπαναλαμβάνω θὰ ποῦν ὅτι ἡ διαθήκη του ἦταν νὰ ξανακτισθεῖ μιὰ νέα Κύπρος γιὰ τοὺς Κυπρίους, "Ελληνες καὶ Τούρκους μέσο συνομιλιῶν καὶ μὲ βάση τὴ συμφωνία ἀνάγκης ἀλλὰ ἀδήριτης καὶ ἀναντίλεκτης ἀνάγκης ποὺ ὑπόγραψε μὲ τὸ Ντενκτάς.

'Εδῶ βρίσκεται ἡ λύση τοῦ Κυπριακοῦ, ἐδῶ μόνο θὰ βρεθεῖ, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ συμβιβασμὸς τῶν 'Ελληνοκυπρίων—μετὰ ἀπὸ τὴν προδοσία καὶ τὴν εἰσβολὴ—μὲ τὴν ἱστορία ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ γεωγραφικὴ θέση τῆς Κύπρου. Καὶ ἡ λύση αὐτὴ θὰ βρεθεῖ καὶ θὰ ἑρμηνευθεῖ σωστὰ γιὰ νὰ προκύψει μιὰ ἀνεξάρτητη ὁμόσπονδη ἀλλὰ ἑνωμένη Κύπρος ἂν καὶ ὅταν δημιουργηθεῖ ξανὰ τὸ κατάλληλο κλίμα ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῶν 'Ελλήνων καὶ Τούρκων τῆς Κύπρου ποὺ θὰ τοὺς ἀφαιρέσει τοὺς φακοὺς τῆς προκατάληψης ὅταν προσεγγίζουν τὰ σημεῖα τῶν δύο συμφωνιῶν πλαισίων Κορυφῆς.

'Ερχόμενος στὸ θέμα τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ πιστεύουν ὅτι οἱ Συνομιλίες ἀποτελοῦν μιὰ βασικὴ μορφὴ διεθνοποίησης γιὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

1. Βασίζονται στὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε. τὰ ὁποῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἄλλες πρόνοιες ὁμιλοῦν σαφῶς γιὰ τὴν ἀνάγκη Συνομιλιῶν.

2. Λαμβάνουν χώρα ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ μὲ τὴν ἐνεργὸ ἀνάμειξη τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε.

3. Δημιουργοῦν μιὰ κινητικότητα γύρω ἀπὸ τὸ Κυπριακὸ διότι πολλὲς ἐνδιαφερόμενες χῶρες ἀδέσμευτες, δυτικὲς καὶ 'Ανατολικὲς παρακολουθοῦν προσεκτικὰ τὴν ἐξέλιξη τους.

4. Οἱ ἴδιοι οἱ φίλοι μας στὸν Ο.Η.Ε. καὶ εἰδικὰ ἡ «ὁμάδα ἐπαφῆς» τῶν ἀδεσμεύτων μᾶς ἔχουν συστήσει ὅτι εἰς τὴν παροῦσα φάση τοῦ Κυπριακοῦ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν οἱ συνομιλίες.

5. Ἂν παρ' ἐλπίδα ἀποτελματωθοῦν ἀφοῦ ἐξαντλήσουμε ὅλα τὰ περιθώρια καλῆς θέλησης ἀπὸ τὴ δική μας πλευρὰ θὰ εἴμεθα σὲ πολὺ πιὸ δυνατὴ θέση νά ἐκθέσουμε τὴν Τουρκικὴ ἀδιαλλαξία.

Βέβαια τὸ γεγονὸς ὅτι συνομιλοῦμε δὲν πρέπει σὲ καμμιὰ περίπτωση νά περιορίσει τὶς θιεθνεῖς μας δραστηριότητες καὶ τό ἔργο τῆς διαφώτισης γύρω ἀπὸ τὸ Κυπριακό, ἰδιαίτερα τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πραγματικὸς ἐχθρὸς εἶναι ἡ Τουρκία καὶ τὰ ἐπεκτατικά της σχέδια καὶ ὄχι οἱ Τουρκοκύπριοι.

Τοῦτο ἤδη γίνεται, ἡ Βουλὴ μετέσχε τὸ Σεπτέμβρη στὴν Ἐτήσια Σύνοδο τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης καὶ ἐκεῖ περάσαμε μιὰ πολὺ δυνατὴ παράγραφο ποὺ καλοῦσε τὴν Τουρκία νά ἀποχωρήσει μὲ τὰ στρατεύματα της ἀπὸ τὴν Κύπρο. Ἐπίσης ἡ Κυβέρνηση μετέχει πολὺ ἐνεργὰ στὴ διάσκεψη τῶν Ἀδεσμεύτων στὴ Νέα Δελχί, ἐνῶ ταυτόχρονα ἡ παρουσία τῆς Κύπρου εἶναι πολὺ ἐμφανὴς σὲ διάφορα συνέδρια τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, σὲ συνέδριο Ἀλληλεγγύης σὰν αὐτὰ ποὺ ἔγιναν στὸ Παρίσι κ.λ.π. καὶ ὁ Πρόεδρος Κυπριανοῦ, ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔχουν τακτικὲς συναντήσεις καὶ ἐπαφὲς μὲ ξένους ἡγέτες.

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ὑποδείξουμε μιὰ διαφορά. Δὲν συνάδει ἀπόλυτα νὰ συνομιλοῦμε, νὰ προσπαθοῦμε νά δημιουργήσουμε ἕνα καλὸ κλίμα γύρω ἀπὸ τὶς Συνομιλίες καὶ νὰ προωθήσουμε τὴν ἐπαναπροσέγγιση καὶ ταυτόχρονα νά διεξάγουμε ἐπιθετικὴ προπαγάνδα ἡ ὁποία νά ὑποσκάπτει τὶς Συνομιλίες καὶ νὰ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς συμφωνίας τῶν 10 σημείων Κυπριανοῦ—Ντενκτάς.

Συνέχιση τῆς Διεθνοποίησης Ναί, Διεθνὴς Παρουσία Μάλιστα, προβολὴ τοῦ Κυπριακοῦ μὲ τὸ παραπάνω ἀλλὰ μέσα σὲ λογικὰ πλαίσια ποὺ νά μὴν τορπιλλίζουν τὴ διαδικασία τῶν Συνομιλιῶν.

Εἶναι βέβαια δύσκολο νὰ βρεθεῖ ἡ χρυσὴ τομὴ μεταξὺ τῆς σωστῆς διεθνοποίησης καὶ τῆς ἔντονης ἀρνητικῆς προπαγάνδας ποὺ ὑποσκάπτει τὶς Συνομιλίες.

Ἂν δὲν διεξήγοντο Συνομιλίες δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἴμεθα πολὺ περισσότερο ἐπιθετικοὶ στὸν τομέα τῆς διαφώτισης καὶ θὰ ἐπιδιώκαμε περισσότερα ψηφίσματα γιὰ νὰ ἐνισχύσουμε τὸν παράγοντα τῆς ἠθικῆς ὑποστήριξης τῆς ὑπόθεσης μας.

Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀντιλαμβάνεται σωστὰ ὅτι Συνομιλίες καὶ ταυτόχρονα διεθνεῖς ἐνέργειες ποὺ τὶς ὑποσκάπτουν εἶναι πράγμα ποὺ πλήττει καίρια τὴν ὑπόθεση μας.

Εἶναι δίκαιη καὶ ἔντιμη λύση πού ἐπιθυμοῦμε καὶ ὄχι «πόλεμο ψηφισμάτων» καὶ ἔχουμε ἤδη ἀρκετὰ ψηφίσματα ποὺ μᾶς δικαιώνουν καὶ τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ τὰ ἀνανεώσουμε ἂν οἱ συνομιλίες ἀποτύχουν.

Τοῦτο βέβαια ἂν πιστεύουμε στὶς συνομιλίες καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐλπίδα νά ὑπάρξει λύση μέσο τῶν συνομιλιῶν. Ἂν δὲν πιστεύουμε στὶς συνομιλίες αὐτόματα θὰ πρέπει νά θεωροῦμε τὴ σημερινὴ διεθνοποίηση καὶ διαφώτιση σὰν μὴ ἐπαρκῆ.

Καὶ εἶναι ἐδῶ ποὺ βρίσκεται ἡ διαφορὰ ἀπὸ πλευρᾶς ὁρισμένων καταστάσεων ποὺ ὑποστηρίζουν ὅτι σήμερα ἀποδιεθνοποιοῦμε τὸ Κυπριακό.

Σεβόμαστε τὴ φιλοσοφία τους ὅσο ἀφορᾶ τὶς Συνομιλίες ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι οἱ Συνομιλίες πρέπει νὰ συνεχίσουν ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται καὶ ὅτι ἡ μόνη ὁδὸς γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ εἶναι ἡ εἰρηνικὴ ὁδὸς τῶν Συνομιλιῶν βλέπομε τὸ θέμα τῆς Διεθνοποίησης μὲ ἄλλο φακό. Μέσα σὲ πλαίσια ποὺ νὰ μὴν τορπιλλίζουν τὶς συνομιλίες ἀλλὰ ταὐτόχρονα νὰ διατηροῦν ζωντανὸ τὸ Κυπριακὸ στὸ διεθνὴ στίβο πράγμα ποὺ ὁπωσδήποτε συμβαίνει.

Μιὰ ἄλλη πτυχὴ τῆς διεθνοποίησης ποὺ πολλὲς φορὲς παραγνωρίζεται εἶναι ἡ προώθηση τῆς Κρατικῆς ὀντότητας τῆς Κύπρου μὲ κάθε μέσο. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρευρισκόμαστε σὲ διεθνῆ συνέδρια μόνο γιὰ νὰ θίγουμε τὸ δικό μας πρόβλημα. Τὸ ἐνδιαφέρον μας σὲ ἄλλα διεθνῆ προβλήματα, ἡ συμπαράσταση μας πρὸς τὸ δίκαιο ἀγώνα τῶν Παλαιστινίων, πρὸς τὴ Ναμίμπια, καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἐθνικοαπελευθερωτικὰ κινήματα δυναμώνει τὴ θέση μας στοὺς κόλπους τῶν ἀδεσμεύτων καὶ κατ' ἐπέκταση στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Ἡ κρατικὴ ὑπόσταση ἐπίσης ἐνισχύεται ὅταν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι σεβόμαστε τὴ σημασία μας καὶ τὴν τοποθετοῦμε πάντα ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχει τὸ Κράτος καὶ οἱ Κρατικὲς ὑπηρεσίες, ὅταν ἀκόμα ἀπαιτήσουμε τὸ δικό μας κρατικὸ ὕμνο, ὅταν συμμετέχουμε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες καὶ σὲ ἄλλες διεθνεῖς ἀθλητικὲς διοργανώσεις σὰν Κύπρος καὶ ὅταν προπαντὸς δὲν συγχίζουμε τὴν ἐθνική μας καταγωγὴ καὶ τὴ φύτρα διότι δὲν χρειάζεται νὰ ἀποδείξουμε σὲ κανένα ὅτι εἴμαστε Ἕλληνες. Μὲ τὴν κρατική μας ὀντότητα καὶ ταυτότητα.

Κλείοντας θέλω ἐπιγραμματικὰ νὰ τονίσω τὰ ἀκόλουθα :—

1. Τὸ Κυπριακὸ θὰ λυθεῖ μόνο μέσο τῶν ἐνδοκυπριακῶν Συνομιλιῶν, μόνο διὰ τῆς εἰρηνικῆς ὁδοῦ καὶ ὁ στόχος εἶναι καὶ πάντα πρέπει νὰ παραμένει μιὰ Κύπρος ἀνεξάρτητη, ἀδέσμευτη, διπεριφερειακὴ καὶ ὁμόσπονδη.
2. Οἱ Συνομιλίες ποὺ γίνονται μὲ βάση τὶς δυὸ συμφωνίες—πλαίσια Κορυφῆς Μακαρίου Ντενκτὰς καὶ Κυπριανοῦ Ντενκτὰς θὰ προωθηθοῦν μόνο ὅταν διατηρηθεῖ ἕνα καλὸ κλίμα καὶ ἐπέλθει μιὰ ἐπαναπροσέγγιση τῶν δυὸ κοινοτήτων.
3. Τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν δυὸ πλευρῶν ὀφείλεται κατὰ μέγα λόγο στὴν ἀμοιβαία δυσπιστία καὶ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης, ποὺ δημιουργήθηκε τὰ τελευταῖα 20 χρόνια μὲ τὰ δικά μας ἀμοιβαῖα λάθη ποὺ ἐκμεταλλεύθηκαν οἱ ξένοι καὶ τὰ ξένα συμφέροντα. Ὁ σωβινισμὸς καὶ ἡ προκατάληψη πρέπει σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ τὴν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν κοινὴ πατρίδα.
4. Οἱ ἐξωτερικὲς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ δηλ. ἡ παρουσία ξένων στρατευμάτων, βάσεων, κλπ. θὰ λυθοῦν πολὺ εὐκολότερα ἀπ' ὅτι νομίζουμε ὅταν ἀποκατασταθοῦν καλύτερες σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κοινοτήτων.
5. Τὸ Κυπριακὸ βέβαια δὲν παύει νὰ εἶναι διεθνὲς πρόβλημα ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς καὶ ἡ διεθνοποίηση πρέπει νὰ εἶναι ἐπὶ συνεχοῦς βάσεως. Ὅταν ὅμως συνομιλοῦμε ἡ διεθνοποίηση δὲν πρέπει νὰ γίνεται ὅπλο στὰ χέρια ἐκείνων ποὺ δὲν πιστεύουν στὶς συνομιλίες, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνεται μὲ τρόπο ἐποικοδομητικὸ διότι ἐξ ἄλλου οἱ ἴδιες οἱ Συνομιλίες ἀποτελοῦν σήμερα μορφὴ διεθνοποίησης.
6. Ἂν παρ' ἐλπίδα ἀποτύχουν οἱ συνομιλίες ἀφοῦ ἐξαντλήσουμε ὅλα τὰ ἀποθέματα καλῆς θέλησης ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς ἡ διεθνής μας θέση θὰ εἶναι πολὺ ἐνισχυμένη καὶ ἡ Τουρκικὴ ἀδιαλλαξία θὰ ἔχει ἀποδειχθεῖ ἀδιαμφισβήτητα.

7. Πρὶν φθάσουμε ὅμως σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔχουμε καθῆκον μας ὅλοι μας Κυβέρνηση, Κόμματα, Βουλή, ὀργανώσεις, τύπος καὶ ἄλλα μέσα ἐπικοινωνίας νὰ συνδράμουμε στὴ δημιουργία καὶ βελτίωση καλοῦ κλίματος στὶς συνομιλίες καὶ στὴν προσπάθεια ἐπαναπροσέγγισης.

8. Ἡ συμφωνία Μακαρίου—Ντενκτάς, ἀποτελεῖ τὸ πλαίσιο συμφωνίας ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ τὸν ὁριστικὸ συμβιβασμὸ τὸν ἱστορικὸ συμβιβασμό, θὰ ἔλεγα ποὺ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ κάνουμε μεταξὺ ἱστορίας καὶ γεωγραφίας τὸ συμβιβασμὸ ποὺ θὰ ἐπιτρέψει στοὺς Ἕλληνες τῆς Κύπρου νὰ ἐπιβιώσουν στὴν Κύπρο καὶ γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Κύπρου σήμερα τὸ ὁρόσημο δὲν εἶναι ἡ Ἕνωση ἀλλὰ ἡ ἐπιβίωση μὲ ἄθικτη τὴ παράδοση καὶ τὴν πολιτιστική μας κληρονομιά, ἀλλὰ καὶ τὴν πεποίθηση καὶ τὸ πιστεύω ὅτι εἴμαστε Κύπριοι πολίτες ὅπως οἱ Τουρκοκύπριοι καὶ ὅτι τὸ μέλλον καὶ τῶν δύο κοινοτήτων εἶναι μιὰ Κύπρος κοινὴ Κυπρίων.

Ἴσως νὰ ὑπήρξαμε τυφλοὶ καὶ ἀναβλέψαμε διότι τὸ μεγαλύτερο ἀγαθὸ γιὰ ἕνα τόπο εἶναι ἡ Ἀνεξαρτησία του καὶ ὁ σεβασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὅλων τῶν κατοίκων του.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ;

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ξέραμε ὅτι θὰ σημειωθεῖ τόσο ταχεία ἐξέλιξη κι' ἔτσι παρακαλοῦμε νὰ μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει πάντοτε ἡ δυνατότητα γιὰ ραγδαῖες ἐξελίξεις γιὰ πολλὰ πράγματα. Νὰ εὐχόμεθα νὰ εἶναι πρὸς τὸ καλὸ οἱ ἐξελίξεις.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀκόμα καὶ στὴ Βουλή !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀκόμα καὶ στὴ Βουλή !

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Εἴχαμε περάσει τό Κεφάλαιο Γ— Ἐρωτήσεις— Ἀπαντήσεις ἀπὸ λάθος. Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωστοῦν οἱ Ἐρωτήσεις— Ἀπαντήσεις.

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ Περιφέρειας Πάφου κ. Νῖκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Νοεμβρίου 1980.

«Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητας Φιλούσας (Χρυσοχοῦς) ἀπὸ δεκαπενθημέρου στεροῦνται πόσιμου νεροῦ, γιατὶ ἡ διασωλήνωση τῆς ὑδατοπρομήθειας τους εἶναι παλαιὰ καὶ διακόπτεται ἡ παροχὴ νεροῦ.

Στὸ παρελθόν μᾶς δόθηκε ὑπόσχεση ὅτι θὰ ἀντικαθίστατο ἡ διασωλήνωση, πλὴν ὅμως στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως δὲν προβλέπεται ἡ ἀναγκαία δαπάνη.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

α) Ποιὰ μέτρα λαμβάνονται ὥστε οἱ κάτοικοι τῆς Φιλούσας (Χρυσοχοῦς) νὰ μὴ ταλαιπωροῦνται, στερούμενοι ποσίμου νεροῦ, μὲ κίνδυνο στὴν ὑγεία τους, γιατὶ ἀναγκάζονται νὰ πίνουν νερὸ μολυσμένο ἀπὸ τὴν παλαιά τους πηγή ;

β) Προτίθεται τό ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ καταθέσει συμπληρωματικὸ προϋπολογισμὸ γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς διασωληνώσεως τῆς ὑδατοπρομήθειας τῆς κοινότητας Φιλούσας (Χρυσοχοῦς)» ;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ χωριὸ Φιλούσα (Χρυσοχοῦς) ὑδροδοτεῖται μέσω συνδυασμένου σχεδίου ποὺ ὑδροδοτεῖ καὶ ἄλλες 7 κοινότητες τῆς περιοχῆς ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ 5 εἶναι πρώην Τουρκοκυπριακές.

Γιὰ τὴ βελτίωση τῆς ὑδατοπρομήθειας τόσο τῆς πιὸ πάνω κοινότητας ὅσο καὶ τῶν ἄλλων ἑπτά, σὰν ἀποτέλεσμα φθορᾶς ποὺ παρατηρήθηκε στοὺς σωληναγωγοὺς τοῦ Σχεδίου, ἑτοιμάσθηκε σχέδιο ἀπὸ τὸ Τμῆμα 'Αναπτύξεως Ὑδάτων γιὰ συμπληρωματικὴ ὑδατοπρομήθεια μέσω μιᾶς γεώτρησης ἔναντι δαπάνης £19,600. Τὸ σχέδιο αὐτὸ διαβιβάστηκε στὸν Ἔπαρχο Πάφου ἀπὸ τὶς 22 Μαρτίου 1980, γιὰ τὴν ἀναγκαία ἐξασφάλιση τῆς ἔγκρισης τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων πλὴν ὅμως τοῦτο τελικὰ δὲν ἐγκρίθηκε.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ τὸ Τμῆμα 'Αναπτύξεως Ὑδάτων ἑτοίμασε νέο σχέδιο γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ σωληναγωγοῦ ποὺ φθάρηκε ἔναντι δαπάνης £15,200 ἀπὸ τὶς ὁποῖες γίνεται εἰσήγηση νὰ καταβάλει ἡ Κυβέρνηση τὶς £10,792 καὶ τὶς ὑπόλοιπες £4,408 νὰ ἐπωμισθοῦν οἱ τρεῖς ἑλληνοκυπριακὲς κοινότητες, δηλαδὴ ἡ Φιλούσα μὲ ποσὸ £893.—, ἡ Λυσὸς μὲ ποσὸ £2,280 καὶ ἡ Περιστερώνα μὲ ποσὸ £1,235. Τὸ Σχέδιο αὐτὸ διαβιβάσθηκε στὶς 14 'Ιανουαρίου, 1981, στὸν Ἔπαρχο Πάφου γιὰ ἐξασφάλιση τῆς ἔγκρισης τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων καὶ παράλληλα τὸ ὅλο θέμα διαβιβάσθηκε καὶ στὸ Γενικὸ Διευθυντὴ Γραφείου Προγραμματισμοῦ στὶς 22 'Ιανουαρίου, 1981, μὲ εἰσήγηση νὰ ἐγκρίνει τὴν ἀναγκαία πίστωση ἔτσι ποὺ νὰ γίνει δυνατὴ ἡ ἐκτέλεση τῶν ἀναγκαίων βελτιώσεων στοὺς φθαρέντες σωληναγωγοὺς τοῦ Σχεδίου γιὰ τὴν ὁριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος στὶς ὑδατοπρομήθειες τῶν ἐπηρεαζόμενων 8 κοινοτήτων».

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Νοεμβρίου 1980.

«'Η κτηνοτροφία ἀποτελεῖ ἕνα βασικὸ πλουτοπαραγωγικὸ κλάδο τῆς οἰκονομίας μας. 'Απασχολεῖ σὲ ὅλους τοὺς κλάδους της περὶ τὶς 15 χιλιάδες οἰκογένειες καὶ μᾶς δίνει ἕνα χρονιάτικο εἰσόδημα γύρω στά 35 ἑκατομμύρια λίρες.

'Από τῆς ἵδρυσης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὁ κλάδος τῆς κτηνοτροφίας ἀντιμετωπίζει πάρα πολλὰ προβλήματα. 'Ιδιαίτερα σοβαρὰ εἶναι τὰ προβλήματα τῆς αἰγοπροβατοτροφίας. 'Ως τώρα οἱ αἰγοπροβατοτρόφοι ἀφήνονταν οὐσιαστικὰ στὸ ἔλεος τῶν τυροκόμων καὶ τῶν βομηχανιῶν δίχως οὐσιαστικὴ προστασία στὰ θέματα τῆς ἐξασφάλισης τιμῶν κόστους γιὰ τὰ προϊόντα τους (γάλα, κρέας).

Μέσα στοὺς τελευταίους μῆνες δέχθηκε ἡ κτηνοτροφία ἀκόμα δυὸ σοβαρὰ πλήγματα.

Τὴ διάδοση περὶ χρησιμοποίησης ὁρμονῶν ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους καὶ τὴν ψεύτικη καὶ ἀστήρικτη διάδοση περὶ διάθεσης στὴν ἀγορὰ κρέατος ψόφιων καὶ ἄρρωστων ζώων.

Ὅλη αὐτὴ ἡ κατάσταση δημιουργεῖ γιὰ τὴν κτηνοτροφία σοβαρὰ προβλήματα ἐπιβίωσης.

Ἐρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Γεωργίας καὶ Ἐμπορίου :

1. Ἀπασχολεῖ τὴν Κυβέρνηση τὸ ὅλο θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας μας, σὲ σχέση μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ;
2. Μελετᾶται συγκεκριμένα πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας ;
3. Μελετοῦνται οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ καὶ τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Κτηνοτρόφων γιὰ παροχὴ ἐξουσιῶν στὸ Συμβούλιο Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας γιὰ συγκέντρωση, ἐπεξεργασία καὶ διάθεση τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων ;
4. Πότε θὰ παραχωρηθοῦν δάνεια στοὺς κτηνοτρόφους γιὰ νὰ πάψουν νά ὑποθηκεύουν στοὺς τυροκόμους τὸ γάλα τους ;
5. Ποιὰ μέτρα παίρνει ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ προστατευθεῖ ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὶς διαδόσεις περὶ ὁρμονῶν καὶ διάθεσης στὴν ἀγορὰ ψόφιων καὶ κρεάτων ἀπὸ ἄρρωστα ζῶα ;
6. Γενικά, μελετᾶται ὁ καθορισμὸς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς γιὰ τὴν κτηνοτροφία» ;

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 8 Ἰανουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ ὅλο θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας καὶ εἰδικότερα τό θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς αἰγοπροβατοτροφίας ἀπασχόλησε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο μὲ τὴν ἀπόφαση του μὲ ἀρ. 19.1.78 καὶ ἡμερομηνία 12.6.80 ἔχει ἐγκρίνει τὴν ἀνάληψη, ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ συνεργασία μὲ ἄλλες ἁρμόδιες ὑπηρεσίες, τῆς ἐργασίας γιὰ τὴν ἑτοιμασία σχεδίου γιὰ τὴν ἀνάπτυξη της.

Στὰ πλαίσια τοῦ πιὸ πάνω σχεδίου τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἔχει ἐξουσιοδοτήσει τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸ Συνεργατικὸ Πρόγραμμα FAO/IBRO ἢ ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Ταμεῖο Γεωργικῆς Ἀνάπτυξης (IFAD)νὰ ἀποστείλει στὴν Κύπρο ἐμπειρογνώμονες γιὰ νὰ βοηθήσουν στὴν τελικὴ ἑτοιμασία τοῦ σχεδίου, ἰδιαίτερα στὴν τεκμηρίωση τοῦ ἀγροβιομηχανικοῦ μέρους τοῦ σχεδίου, καθὼς καὶ στὴν ἐμπορία τῶν ζωοκομικῶν προϊόντων σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο μου.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΕΚΑ, ΠΕΚ καὶ Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Κτηνοτρόφων γιὰ παροχὴ ἐξουσιῶν στὸν Ὀργανισμὸ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας γιὰ συγκέντρωση, ἐπεξεργασία καὶ διάθεση τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων σᾶς πληροφορῶ ὅτι μὲ τὸ Διάταγμα περὶ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας (Διακίνησις, Ἐπεξεργασία καὶ Διάθεσις Προβείου καὶ Αἰγινοῦ Γάλακτος) τοῦ 1970 ἔχουν παρασχεθεῖ στὸν Ὀργανισμὸ οἱ ἐξουσίες ποὺ ζητοῦν οἱ Ὀργανώσεις καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται πρόνοια στὸ ἄρθρο 36(2) τοῦ περὶ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας Νόμου τοῦ 1969. Κατὰ τὸ 1970 ὁ Ὀργανισμὸς ἀνάλαβε τὴ διακίνηση καὶ ἐπεξεργασία τοῦ αἰγοπροβείου γάλακτος ἀλλὰ ἕνεκα τεχνικῶν δυσκολιῶν τὴν ἄφησε ἐλεύθερη τὸν ἑπόμενο χρόνο.

Ὑπὸ τὸ φῶς νέων ἐξελίξεων ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πιὸ πάνω εἰσηγήσεων τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων θά μελετηθοῦν ἀπὸ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν

στὴν ὁποία ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ μελετήσει «.... ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ὅλο θέμα τοῦ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας ὡς καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ὁ ἐν λόγω Ὀργανισμός ....»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 3 Δεκεμβρίου 1980.

«Ὡς γνωστό, μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἐργάτες τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας ἀπολύθηκαν γιατὶ κηρύχτηκε ἀδικαιολόγητα ἡ Ἑταιρεία σὰν πληγεῖσα.

Ὑπάρχουν τώρα πληροφορίες γιὰ μεταβίβαση τῶν προνομίων τῆς Ἑταιρείας σὲ ἄλλη ξένη Ἑταιρεία καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἐργατῶν παραμένει ἀκόμα σὲ ἐκκρεμότητα.

Παρακαλοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ μᾶς πληροφορήσει πῶς σκέφτεται ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα τῶν ἐργατῶν τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 21 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικὰ μὲ τὶς πληροφορίες γιὰ μεταβίβαση τῶν προνομίων τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας σὲ ἄλλη ξένη ἑταιρεία, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου ἀναφέρει ὅτι αὐτὲς εἶναι ἀβάσιμες. Οἱ Μεταλλευτικὲς Ἄδειες Σκουριώτισσας καὶ Ἀπλικίου παραχωρήθηκαν στὴν Ἑλληνικὴ Μεταλλευτικὴ Ἑταιρεία Λτδ., τὴν 1 Μαΐου 1978.

2. Ὅπως ἀναφερόταν στὴν ἐπιστολὴ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας ποὺ ἀπευθυνόταν στὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας ποὺ ἀπευθυνόταν στὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων μὲ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ φακέλλου καὶ ἡμερ. 12.7.76, τὸ θέμα τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεων ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία λόγω τερματισμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ προσωπικοῦ της διευθετήθηκε σὲ συσκέψεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ποὺ ἔγιναν στὶς 9 καὶ 21.5.1975, στὴν παρουσία ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἀντίγραφα τῶν συμφωνιῶν ποὺ ὑπογράφτηκαν γιὰ τὸ ἐργατικὸ καὶ τὸ γραφειακὸ προσωπικὸ τῆς Ἑταιρείας ἐπισυνάπτονται.

3. Μελετήθηκε ἐξ ἄλλου ἡ δυνατότητα παροχῆς ἀποζημιώσεων λόγω τερματισμοῦ ἀπασχολήσεως ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Πλεονάζοντος Προσωπικοῦ καὶ κρίθηκε ὅτι τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ γίνει γιατὶ οἱ ἀπολύσεις τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας ὅπως καὶ πολλῶν ἄλλων ἐργοδοτουμένων ἔγιναν μεταξὺ Μαρτίου 1975 καὶ Μαρτίου 1977, στὴν περίοδο δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁποία εἶχαν ἀνασταλεῖ δυνάμει Νόμου οἱ πληρωμὲς ἀπὸ τὸ Ταμεῖο αὐτό».

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Εἰς σημερινὴν συνάντησιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας παρουσία τοῦ Ἀνωτέρου Λειτουργοῦ Βιομηχανικῶν Σχέσεων, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεζητήθη τὸ θέμα τῆς διαφορᾶς ἥτις προέκυψε εἰς τὴν Κυπριακὴν Μεταλλευτικὴ Ἑταιρείαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς θέσεως τῆς Συντεχνίας Οἰκοδόμων Μεταλλωρύχων καὶ Συναφῶν Ἐπαγγελμάτων Κύπρου (ΣΕΚ) ἥτις περιέχεται εἰς ἐπιστολὴν της ἡμερομηνίας

18/3/1975 καὶ προσφυγῆς τῆς 'Εταιρείας ἡμερομηνίας 22/3/1975, ἐπετεύχθη μεταξὺ τῆς 'Εταιρείας καὶ τῆς Συντεχνίας (ΣΕΚ) ἡ ἀκόλουθος συμφωνία διὰ τῆς ὁποίας ἡ προκύψασα διαφορὰ διευθετεῖται τελικῶς καὶ πλήρως :—

(α) Γίνεται ἀποδεκτὸν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν ὅτι ἡ σχέσις ἐργοδότου καὶ ἐργοδοτουμένου, ὅσον ἀφορᾶ ἐκείνους ἐκ τῶν ἐργοδοτουμένων οἱ ὁποῖοι καλύπτονται ἐκ τῆς μεταξὺ τῆς συντεχνίας καὶ τῆς 'Εταιρείας ὑφισταμένης συλλογικῆς συμβάσεως, ἐτερματίσθη κατά ἢ μετὰ τὴν 14/8/1974 ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

(β) 'Η 'Εταιρεία παραχωρεῖ χαριστικῶς πρὸς τοὺς ὡς ἄνω ἐργοδοτουμένους τὰ ἑξῆς ποσά :—

1. Εἰς ἐκτοπισθέντας ἔχοντας πέραν τῶν 2 ἐτῶν ὑπηρεσίαν £130 ἕκαστον.
2. Εἰς μὴ ἐκτοπισθέντας ἔχοντας πέραν τῶν 2 ἐτῶν ὑπηρεσίαν £55 ἕκαστον.
3. Εἰς ἐκτοπισθέντας ἢ μὴ ἔχοντας κάτω τῶν 2 ἐτῶν ὑπηρεσίαν £30 ἕκαστον.

'Η 'Εταιρεία ἀπεδέχθη ὅπως ἐκ τῶν ὡς ἄνω ποσῶν ἀφαιρεθῇ ἀπὸ ἕκαστον ἐργοδοτούμενον ποσὸν £5 ὡς ὀφειλομένη συνδρομὴ/εἰσφορὰ πρὸς τὴν συντεχνίαν νοουμένου ὅτι εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ὁ ἐργοδοτούμενος θὰ ὑπογράψῃ τὴν σχετικὴν δήλωσιν ἀποδοχῆς.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΣΕΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

9 Μαΐου 1975

('Υπ.) (Α. Πιερίδης)
Διὰ τὴν Κ.Μ.Ε.

('Υπ.) (Χ. Χ" Στυλλῆς)
Διὰ τὴν 'Ομοσπονδίαν
Οἰκοδόμων Μεταλλωρύχων
καὶ Συναφῶν 'Επαγγελμάτων

('Υπ.) (Μ. 'Ιωάννου)
Γενικὸς Γραμματεὺς
ΣΕΚ

Συνυπεγράφη ὑπὸ 'Ανωτέρου Λειτουργοῦ Βιομηχανικῶν Σχέσεων
('Υπ.) (Ε. Κωνσταντινίδης)

ΜΝΗΜΟΝΙΟΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Εἰς σημερινὴν συνάντησιν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον 'Εργασίας παρουσία τοῦ 'Ανωτέρου Λειτουργοῦ Βιομηχανικῶν Σχέσεων, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεζητήθη τὸ θέμα τῆς διαφορᾶς ἥτις προέκυψεν εἰς τὴν Κυπριακὴν Μεταλλευτικὴν 'Εταιρείαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς θέσεως τοῦ Συνδέσμου τῶν 'Επισήμων 'Υπαλλήλων τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς 'Εταιρείας καὶ προσφυγῆς τῆς 'Εταιρείας ἡμερομηνίας 17/4/1975 ἐπετεύχθη μεταξὺ τῆς 'Εταιρείας καὶ τοῦ Συνδέσμου ἡ ἀκόλουθος συμφωνία διὰ τῆς ὁποίας ἡ προκύψασα διαφορὰ διευθετεῖται τελικῶς καὶ πλήρως :—

(α) Γίνεται ἀποδεκτὸν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν ὅτι ἡ σχέσις ἐργοδότου καὶ ἐργοδοτουμένου, ὅσον ἀφορᾶ τοὺς ἐπισήμους ὑπαλλήλους τῆς 'Εταιρείας, ἐτερματίσθη κατὰ ἢ μετὰ τὴν 14/8/1974 ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

(β) Ἡ Ἑταιρεία παραχωρεῖ χαριστικῶς πρός τοὺς ὡς ἄνω ὑπαλλήλους ποσὸν ἴσον πρὸς τρεῖς μηνιαίους μισθούς, ἐξαιρουμένων τῶν κανονικῶς ἀφυπηρετησάντων εἰς ἡλικίαν 65 ἐτῶν ἀπὸ τῆς 14ης Αὐγούστου καὶ ἐντεῦθεν καὶ τῶν μεταναστευσάντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΣΕΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Μαΐου 1975

(Ὑπ.) (Α. Πιερίδης) (Ὑπ.) (Λ. Οἰκονομιδης)
Διὰ τὴν Κ.Μ.Ε. Διὰ τὸν Σύνδεσμον

Συνυπεγράφη ὑπὸ Ἀνωτέρου Λειτουργοῦ Βιομηχανικῶν Σχέσεων
(Ὑπ.) (Ε. Κωνσταντινίδης)

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα στὶς 6 Νοεμβρίου 1980.

«Κατὰ τὰ ἔτη 1970/71 δόθηκε ἄδεια διαχωρισμοῦ οἰκοπέδων στὴ Λεμεσὸ στὴν περιοχὴ Ἁγ. Φυλάξεως ἀπὸ τὴν ἁρμόδια Ἀρχὴ μὲ σύνδεση μὲ τὸ ὑπόλοιπο δημόσιο ὁδικὸ δίκτυο τῆς περιοχῆς μέσο μονοπατιοῦ.

Ἡ τακτικὴ καὶ ἡ ὀρθὴ προσέγγιση εἶναι ὅτι ἕνα οἰκόπεδο ἔχει δρόμο καὶ περαιτέρω συνδέεται μὲ τὸ ὑπόλοιπο ὁδικὸ δίκτυο διά δρόμου—ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐκδιδόμενος τίτλος ὡς οἰκόπεδο.

Περαιτέρω ἕνα οἰκόπεδο πρέπει νά συνδέεται μὲ νερὸ καὶ ρεῦμα.

Στὴν παροῦσα περίπτωση ἡ ἁρμόδια Ἀρχὴ ἐνέκρινε τὰ οἰκόπεδα ἐκτὸς τοῦ μονοπατιοῦ καὶ χωρὶς σύνδεση μὲ τὸ ρεῦμα.

Στοιχεῖα : Αἴτηση ὑπὸ κας Ὑβόνης Λούη Ἀραούζου στὶς 2.3.1970, Ἀρ. Φακ. Ἐπάρχου Λεμεσοῦ Δ. 166/70.

Ἄδεια Διαχωρισμοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως Ἁγ. Φυλάξεως 589/5.3.71. Ἔγκριση 744/3.12.71.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἐνημερώσει τὸ Σῶμα τὶ μεσολάβησε γιὰ τὴν ἔκδοση αὐτῆς τῆς ἄδειας διαχωρισμοῦ».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 3 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἡρακλῆ Δημοσθένους.

«Ἡ κ. Ὑβόνη Λούη Ἀραούζου ἐξησφάλισε πράγματι τὴν 5ην Μαρτίου, 1971 ἄδειαν διαχωρισμοῦ τῶν τεμαχίων της ὑπ' ἀρ. 10/1, 49/3/2 καὶ 39/1 τοῦ Φύλλου/Σχεδίου 5449 τοῦ τότε Συμβουλίου Βελτιώσεως Ἁγίας Φυλάξεως καὶ νῦν ἐνορίας Λεμεσοῦ εἰς 19 οἰκόπεδα ἀφοῦ ὑπέβαλε τήν σχετικὴν αἴτησιν εἰς τὴν τότε ἁρμοδίαν Ἀρχήν, ἤτοι, τὸ Συμβούλιον Βελτιώσεως Ἁγίας Φυλάξεως. Τὴν

3ην Δεκεμβρίου, 1971, ἐξεδόθη τὸ νενομισμένον πιστοποιητικὸν τελικῆς ἐγκρίσεως τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν οἰκοπέδων τούτων ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁρμοδίας Ἀρχῆς.

2. Δέον νά σημειωθῆ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε ἐνεκρίθη ἡ ὑπὸ ἀναφορὰν ὑπόθεσις, δὲν ἐθεωρεῖτο κατὰ κανόνα ἀπαραίτητος ἡ ὕπαρξις ἁμαξητοῦ δρόμου ἀλλὰ καὶ ἡ ὕπαρξις μονοπατιοῦ πρὸς τὰ ὑπὸ διαχωρισμὸν οἰκόπεδα, ἐνόσω τοῦτο ἦτο δημόσιον, ἐθεωρεῖτο ἱκανοποιητικὴ προσπέλασις. Τὰ δὲ διαχωρισθέντα τεμάχια καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν δημιουργηθέντα οἰκόπεδα εἶχον μέχρι σήμερον προσπέλασιν διὰ μέσου δημοσίου μονοπατιοῦ μήκους 1500 ποδῶν ἕτερον δημόσιον ὁδικὸν δίκτυον. Εἰς τὴν σχεδίασιν δὲ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν τεμαχίων τούτων ἐλήφθη πρόνοια ὥστε μὲ τὸν διαχωρισμὸν τῶν συνορευόντων τεμαχίων εἰς οἰκόπεδα νά συνδυασθῆ τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῶν οὕτω πως δημιουργηθησομένων οἰκοπέδων μὲ τὸ γενικώτερον ὁδικὸν δίκτυον τῆς περιοχῆς.

3. Ἡ ἠλεκτροδότησις τῶν ὑπὸ ἀναφορὰν τεμαχίων δὲν ἐπιβάλλετο τότε ὡς ὅρος μὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας διαχωρισμοῦ ἡ δὲ ὕδρευσις τῶν οἰκοπέδων τούτων εἶχεν ἐξασφαλισθῆ ἐξ ἰδιωτικοῦ συστήματος ὑδατοπρομηθείας ὡς ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῆς σχετικῆς Νομοθεσίας.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 19 Δεκεμβρίου 1980.

«Συχνὰ μᾶς ὑποβάλλονται ἔντονα παράπονα γιὰ τὰ πολὺ χαμηλὰ ἐπιδόματα καὶ τὶς σχετικὲς οἰκονομικὲς δυσκολίες τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι μὲ τὶς διαρκῶς αὐξανόμενες πληθωριστικὲς πιέσεις, τὴ ραγδαία ἄνοδο τῶν τιμῶν, τοῦ κόστους τῶν μεταφορικῶν, τῶν εἰδῶν ἀναψυχῆς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων βασικῶν εἰδῶν, ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους ἔχει ἐπιδεινωθεῖ σὲ πολὺ μεγάλο βαθμό. Καὶ ὅτι ὑπάρχουν πάρα πολλὲς οἰκογένειες—ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες πολλὲς προσφυγικὲς—ποὺ ἔχουν περισσότερα ἀπὸ ἕνα παιδὶ στὴν ἐθνοφρουρὰ καὶ ἀναγκαστικὰ στεροῦνται γιὰ νὰ βοηθήσουν οἰκονομικὰ τὰ παιδιά τους ποὺ ὑπηρετοῦν στὸ στρατό.

Στὴν περίοδο ποὺ μεσολάβησε ἀπὸ τὸν καθορισμὸ τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν, ἡ ἀγοραστικὴ δύναμη τῶν ἐπιδομάτων τους οὐσιαστικὰ ἔχει μειωθεῖ στό μισὸ ἢ καὶ περισσότερο.

Γι' αὐτὸ καλοῦνται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νά πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νά γίνει μελέτη γιὰ ἀναθεώρηση καὶ αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν.

(β) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νά γίνει μελέτη γιὰ παροχὴ ἄλλων ἔμμεσων ὠφελημάτων—ὅπως δωρεὰν ἢ μειωμένων κομίστρων, μειωμένων ἢ δωρεάν, εἰσιτηρίων γιὰ θεάματα καὶ ἄλλων ποὺ ἀφοροῦν τὴ διακίνηση, τὴν ἀναψυχὴ καὶ ἄλλες βασικὲς οἰκονομικὲς ἀνάγκες τῶν ἐθνοφρουρῶν».

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν μελετᾶται οἱαδήποτε ἀναθεώρησις ἢ αὔξησις τῶν βασικῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν οὔτε μελετᾶται ἡ παραχώρησις νέων ὠφελημάτων».

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 23 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Δεκεμβρίου 1980.

«Τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν βασικῶν εἰδῶν τέθηκε πολλὲς φορὲς στὴν Κυβέρνηση. Τέθηκαν εἰσηγήσεις ὅπως δοθοῦν περισσότερες ἐξουσίες στὴν 'Επιτροπὴν Τιμῶν ὅπως διευρυνθεῖ ὁ ἔλεγχος καὶ σὲ ἄλλα εἴδη καὶ ὅπως γίνει ἀναδιοργάνωση καὶ ἐκπροσωπηθοῦν ὅλες οἱ βασικὲς ἐπαγγελματικὲς 'Οργανώσεις.

Δόθηκαν ὑποσχέσεις ἀπὸ μέρους 'Υπουργῶν ὅτι μελετοῦνται αὐτὲς οἱ προτάσεις. Ὅμως ὡς τώρα δὲν ἔχουν ὑλοποιηθεῖ αὐτὲς οἱ ὑποσχέσεις.

Οἱ τιμὲς συνεχῶς ἀνεβαίνουν, δὲν ὑπάρχει ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος καὶ οὔτε ἐκπροσωποῦνται στὴν 'Επιτροπὴ Τιμῶν οἱ 'Αγροτικὲς 'Οργανώσεις.

'Ερωτοῦμε τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου :

1. Πότε ἡ Κυβέρνηση θὰ δώσει πιὸ ἀποτελεσματικὲς ἐξουσίες στὴν 'Επιτροπὴ Τιμῶν ;
2. Πότε θὰ διευρυνθεῖ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν καὶ ἄλλων βασικῶν εἰδῶν ;
3. Πότε θὰ ἐκπροσωπηθοῦν οἱ 'Αγροτικὲς 'Οργανώσεις ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ στὴν 'Επιτροπὴ Τιμῶν» ;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 7 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 27 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«1. 'Η 'Υπηρεσία 'Ελέγχου Τιμῶν ἐνισχύεται διὰ τῆς προσλήψεως νέου προσωπικοῦ. Ἤδη, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἐνδυνάμωση τῆς ἐν λόγω 'Υπηρεσίας μὲ τὴν δημιουργίαν ξεχωριστοῦ τμήματος καὶ τὸν διορισμὸν καταλλήλου λειτουργοῦ ὡς προϊσταμένου τῆς 'Υπηρεσίας αὐτῆς καὶ μονίμου Προέδρου τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν.

'Η πλήρωσις τῆς ἐν λόγω θέσεως θὰ γίνη τὸ συντομότερον μετὰ τὸν διορισμὸν Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Υπουργείου. 'Η σημειωθεῖσα καθυστέρησις ὀφείλεται εἰς τὸν μεσολαβήσαντα θάνατον τοῦ ἀοιδίμου Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Υπουργείου.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ρόλος τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν εἶναι συμβουλευτικοῦ χαρακτῆρος, ἐν τούτοις αἱ εἰσηγήσεις της τυγχάνουν, ὅπου εἶναι δυνατὸν, γενικῆς ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν 'Αρμοδίαν 'Αρχὴν διὰ τὸν καθορισμὸν τιμῶν.

2. 'Ο κύκλος τῶν ἐλεγχομένων προϊόντων ὁ ὁποῖος διευρύνεται συνεχῶς ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας κατόπιν εἰσηγήσεων τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν. Τὰ προϊόντα τῶν ὁποίων αἱ τιμαὶ ἐλέγχονται πληροῦν τὰ ἀκόλουθα κριτήρια :—

—'Η διάθεσις των γίνεται ἀπὸ ὀλιγοπώλια ἢ μονοπώλια.

—Δὲν ὑπάρχει ἱκανοποιητικὸς συναγωνισμὸς εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἐν λόγω προϊόντων.

—Εἶναι βασικὰ προϊόντα (λ.χ. εἴδη διατροφῆς, οἰκοδομικὰ ὑλικά).

—'Υπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι οἱ παραγωγοὶ ἢ οἱ εἰσαγωγεῖς καὶ οἱ μεταπωληταὶ πραγματοποιοῦν πέραν τῶν κερδῶν τὰ ὁποῖα ἡ 'Επιτροπὴ Τιμῶν θεωρεῖ ὡς «κανονικά».

3. 'Η λειτουργία τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν, ἡ ὁποία συνεστήθη βάσει τῆς 'Κοινῆς Δηλώσεως' τῶν Συνδικαλιστικῶν 'Οργανώσεων, τῶν 'Εργοδοτικῶν 'Οργανώσεων καὶ τῆς Κυβερνήσεως, διέπεται ὑπὸ τῆς Συμβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων.

Κατὰ συνέπειαν παρακαλεῖσθε ὅπως ἀπευθυνθῆτε πρὸς τὸν ἔντιμον 'Υπουργὸν Οἰκονομικῶν μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως θέση τὸ θέμα τῆς ἐκπροσωπήσεως τῶν 'Αγροτικῶν 'Οργανώσεων ἐνώπιον τῆς Συμβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων».

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 23 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Δεκεμβρίου 1980.

«Τὸ θέμα τῆς ἰατρικῆς περίθαλψης καὶ τῆς τακτικῆς ἐπίσκεψης γιατρῶν εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ ἐνδιαφέρει ὁλόκληρο τὸν προσφυγικὸ κόσμο. Εἶναι γεγονὸς ὅτι στὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει γίνει ἀρκετὴ βελτίωση. Ὅμως ὑπάρχουν συνοικισμοὶ προσφύγων ποὺ οἱ ἐπισκέψεις γίνονται μόνο κάθε 15 μέρες καὶ ἄλλοι συνοικισμοὶ ποὺ δὲν τοὺς ἐπισκέπτεται γιατρός.

'Ερωτοῦμε τὸ 'Υπουργεῖο 'Υγείας :

1. Πῶς προγραμματίζεται τὸ θέμα τῆς ἰατρικῆς περίθαλψης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ;
2. Πότε θὰ ἐφαρμοστεῖ ἡ ἑβδομαδιαία ἐπίσκεψη γιατροῦ σὲ ὅλους τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης» ;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Υγείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 27 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(1) Σύμφωνα μὲ τὶς ὑφιστάμενες διευθετήσεις παρέχεται δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη στὶς ἀκόλουθες κατηγορίες ἐκτοπισθέντων :

(α) 'Εκτοπισθέντα πρόσωπα τὰ ὁποῖα :

(ι) λαμβάνουν προσφυγικὸ ἐπίδομα ἢ

(ιι) διαμένουν σὲ ἐγκεκριμένους προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς ἢ

(ιιι) λαμβάνουν παροχὴ ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων (ἀνεργιακὸ ἐπίδομα, ἐπίδομα ἀσθενείας, ἐπίδομα ὀρφανίας, σύνταξη γήρατος, σύνταξη ἀνικανότητας, σύνταξη χηρείας), καὶ

(β) 'Εκτοπισθέντα πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἐμπίπτουν σ' ὁποιαδήποτε τῶν πιὸ πάνω Κατηγοριῶν καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἐτήσιο ἀκαθάριστο οἰκογενειακὸ εἰσόδημα δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸ τῶν £1,500.—

2. Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς παροχῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης στοὺς ἐκτοπισθέντες ποὺ διαμένουν σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ συνοικισμοὺς αὐτοστεγάσεως, καταβάλλεται κάθε δυνατὴ προσπάθεια μέσα στὰ ὅρια τῶν δυνατοτήτων ποὺ προδιαγράφει ἡ ἀριθμητικὴ δύναμη τοῦ ἔμψυχου δυναμικοῦ γιά τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ συχνότερη ἐπίσκεψη ἰατρῶν γιὰ ἐπὶ τόπου παροχὴ ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν.

'Αναφέρεται σχετικὰ ὅτι πρόσφατα ἔχουν ἐπανδρωθεῖ κατάλληλα τὰ 'Αγροτικὰ 'Υγειονομικὰ Κέντρα Κοφίνου καὶ Αὐδήμου ποὺ ἐξυπηρετοῦν καὶ τοὺς ἐκτοπισθέντες ποὺ ἐγκαταστάθηκαν στὰ γύρω χωριά. Τὸ ἴδιο ἔγινε προηγου-

μένως καὶ γιὰ τὰ Κέντρα Λατσιῶν καὶ 'Ανθουπόλεως, τῶν συνοικισμῶν Στρόβολος 1, 2 καὶ 3, καὶ γιὰ τούς συνοικισμοὺς **Τσιακκιλερή, Κόκκινες, Βρυσοῦλλες, Δασάκι "Αχνας, ΑΗΚ καὶ 'Αμμονίσιον Ντέποτ.**

Σὲ ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς πιὸ πάνω συνοικισμοὺς ἡ ἐπίσκεψη ἰατροῦ εἶναι ἑβδομαδαία καὶ σὲ ἄλλους, π.χ. Στροβόλου, Κόκκινες,Δασάκι "Αχνας, ἀκόμα πιὸ συχνή.

Θὰ πρέπει ἐπίσης ν' ἀναφερθεῖ ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς προσφύγων ποὺ εἶναι διεσπαρμένος σὲ διάφορα χωριὰ ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ τὰ 'Αγροτικὰ 'Υγειονομικὰ Κέντρα καὶ 'Υπόκεντρα ποὺ λειτουργοῦν στὶς ἀγροτικὲς περιοχές.

Τὸ 'Υπουργεῖο 'Υγείας θὰ ἐξακολουθήσει, μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων του, τὶς προσπάθειες γιὰ παραπέρα βελτίωση τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, τόσο στοὺς ἐκτοπισθέντες ὅσο καὶ στὸν ὑπόλοιπο πληθυσμό, μὲ κύριο στόχο νὰ διευκολύνει τοὺς ἐκτοπισθέντες στὸ νὰ ἐξασφαλίζουν χωρὶς δυσκολία τὶς ἰατρικὲς ὑπηρεσίες ποὺ χρειάζονται».

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 5 'Ιανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 7 'Ιανουαρίου 1981.

«Μεταξὺ τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ τοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης εἶναι καὶ τὰ προβλήματα τῶν νηπιαγωγείων καὶ τῶν κοινοτικῶν γηπέδων.

Τὸ πρόβλημα τῶν νηπιαγωγείων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ἔχει πολλαπλὴ σημασία τόσο γιὰ τὴ μόρφωση τῶν προσφυγοπαίδων ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀπασχόληση τῶν μητέρων προσφύγων γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν.

Λόγω τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν μὲ τὰ χαμηλὰ εἰσοδήματα εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀναλάβουν οἱ προσφυγικὲς κοινότητες τὴν οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση γιὰ τὴ λειτουργία νηπιαγωγείων ἢ γιὰ τὴν ἀνέγερση κοινοτικῶν γηπέδων. Πολλοὶ συνοικισμοὶ ἔχουν ὑποδείξει τοὺς τόπους τόσο γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν νηπιαγωγείων, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀνέγερση κοινοτικῶν γηπέδων.

Μὲ τὴ λύση αὐτῶν τῶν δυὸ προβλημάτων χιλιάδες προσφυγες μητέρες θὰ εἶναι δυνατὸ νά ἀπασχοληθοῦν μὲ τὴ λειτουργία νηπιαγωγείων, καὶ χιλιάδες πρόσφυγες νεολαῖοι θὰ ἀθλοῦνται καθημερινὰ στὰ γυμναστήρια καὶ θὰ ἀποφεύγουν τὶς κακὲς συναναστροφὲς καὶ τὸ χαρτοπαίγνιο.

'Ερωτοῦμε τὰ ἁρμόδια 'Υπουργεῖα Παιδείας, 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ Προεδρίας :

1. 'Απασχολεῖ τὰ 'Υπουργεῖα Παιδείας, 'Εργασίας καὶ Προεδρίας ὁ προγραμματισμὸς τῆς λειτουργίας περισσοτέρων νηπιαγωγείων καὶ τῆς ἀνέγερσης Γυμναστηρίων στούς προσφυγικοὺς συνοικισμούς ;
2. Πόσα νέα νηπιαγωγεῖα θὰ λειτουργήσουν μέσα στὸ 1981 στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς ;
3. Ποιὰ βοήθεια προγραμματίζει ὁ ΚΟΑ νά δώσει στὴ διάρκεια τοῦ 1981 γιὰ τὴν ἀνέγερση Γυμναστηρίων σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς» ;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 7 'Ιανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«1. Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας ἔδωσε προτεραιότητα στὴ δημιουργία νηπιαγωγείων σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς, καταυλισμοὺς καὶ κοινότητες μὲ μεγάλο ἀριθμὸ προσφύγων.

Στὸν πίνακα ποὺ ἀκολουθεῖ φαίνονται 45 τέτοιες κοινότητες μὲ 63 νηπιαγωγικά τμήματα. Ἀπὸ αὐτὰ μόνο 10 λειτουργοῦσαν πρὶν τὸ 1979.

Καταυλισμοί	Συνοικισμοί	Συνοικισμοί Αὐτοστέγασης	Κοιν. μὲ πρόσφυγες
Σταυροῦ (2)	Ἀνθούπολη (2)	Λατσιὰ	Δημ. Ἀγ. Λαζάρου Α. Λάρνακα
Ἱερατικὴ Σχολὴ	Ἅγ. Μάμας (Λακατ.)	Πολεμίδια Α (2)	Δημ. Ἀγ. Λαζάρου Β Λάρνακα
Κολόσσι	Στρόβολος ΙΙ	Πολεμίδια Β	
Ξυλοτύμπου (2)	Στρόβολος ΙΙΙ (2)	Τραχώνι	Δημ. Ἀγ. Γεωργίου Λάρνακα
Δάσος Ἄχνας	Λατσιὰ	Αὐδήμου	
Σωτήρα	Πλατὺ Ἀγλαντζιᾶς (2)	Ἐπισκοπὴ Β	Ἀγγλισίδες
	Λινόπετρα		Ἅγ. Θεόδωρος
	Τσιακκιλερὸ		Ἀναφωτία
			Ὀρόκλινη
			Δρομολαξιὰ
			Κοφίνου
			Μαρὶ
			Ὁρμήδεια
			Κλαυδιὰ
			Τερσεφάνου
			Τόχνη
			Κίτι
			Περβόλια
			Λειβάδια
			Καντοῦ
			Μοσφιλωτὴ
			Ἀθηαίνου
			Ξυλοφάγου (2)
			Σωτήρα
			Δημ. Ζ' Πάφου
			Λατσιὰ

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας θεωρεῖ ἀναγκαία τὴ δημιουργία περισσότερων νηπιαγωγείων, πρὸ πάντων σὲ νέους προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ θὰ προβεῖ σ' ὅλες τὶς ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴ λειτουργία νέων νηπιαγωγείων ἐντὸς τοῦ 1981 καὶ τοῦ 1982, νοουμένου ὅτι :

α) Θὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο οἱ Γ΄ καὶ Δ΄ φάσεις τῆς Ἐπέκτασης τῆς Προδημοτικῆς Ἐκπαίδευσης ποὺ προνοοῦν γιὰ δημιουργία 60 νηπιαγωγείων τὸ 1981 καὶ ἄλλων 60 τὸ 1982 καὶ

β) θὰ ἐξευρεθοῦν οἱ κατάλληλες αἴθουσες.

Ἡ ἀνέγερση κοινοτικῶν γυμναστηρίων δὲν εἶναι ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ὅμως καταβάλλεται κάθε προσπάθεια κατὰ τὴν ἀνέγερση τῶν

σχολικῶν κτιρίων νὰ ἐξασφαλίζεται χῶρος γιὰ σχολικὸ γυμναστήριο. Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἔχει διαθέσει τὸ 1980 ἀπὸ τὸ κονδύλι τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ Σχολικὸ Ἀθλητισμὸ ποσὸ £2,500.—γιὰ βελτίωση σχολικῶν γηπέδων σὲ 6 προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς (Κολόσσι, Ἅγιος Μάμας Λακατάμιας, Ἀνθούπολης, Λινόπετρα, Πολεμίδια, Καλὸ Χωριὸ Λάρνακας). Ἀνάλογο ποσὸ θὰ διατεθεῖ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ 1981.

2. Κατὰ τὸ 1981 προγραμματίζεται ἡ λειτουργία νηπιαγωγείων στοὺς ἀκόλουθους προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς στοὺς ὁποίους φαίνεται πιθανὴ ἡ ἐξασφάλιση κατάλληλων αἰθουσῶν.

Βρυσοῦλες

Τσιακκιλερὸ (2ο τμῆμα)

Κόκκινες Ἀραδίππου

Δάσος Ἄχνας (2ο τμῆμα)

Καταυλισμὸς Α.Η.Κ.

Κόκκινες Στροβόλου

Ἀνθούπολη (3ο τμῆμα)

Ἅγιος Μάμας Λακατάμιας (3ο τμῆμα)

Συνοικισμὸς Ἀθαλάσσας

Μούτταλος Πάφου (3ο τμῆμα)

3. Ἀπὸ τὸν Κ.Ο.Α. δὲν ἔχει ζητηθεῖ ἀπὸ ὁποιαδήποτε Ἀρχὴ νὰ προωθήσει τὸ θέμα τῆς δημιουργίας γηπέδων ἢ τῆς ἀνέγερσης Γυμναστηρίων σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ἀνδρέα Γιάγκου καὶ ληφθεῖσα στὶς 8 Ἰανουαρίου 1981.

«Τὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ κυρίως τὰ φθαρτὰ ἀντιμετώπισαν κατὰ τὸν τελευταῖο χρόνο σοβαρὴ κρίση στὴ διάθεση τους τόσο στὴν ἐπιτόπια ὅσο καὶ στὴν ἐξωτερικὴ ἀγορά.

Τὸ κόστος ὅμως τῶν γεωργικῶν προϊόντων αὐξάνεται συνεχῶς λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ, τῶν αὐξήσεων στὰ πετρελαιοειδῆ καὶ σὲ ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸ κόστος εἴδη.

Ἀντίθετα οἱ τιμὲς αὐτῶν τῶν προϊόντων παρουσιάζουν σημαντικὴ κάμψη καὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις αὐτὲς ἦταν ἐξευτελιστικές.

Ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς παραγωγοὺς νὰ ἀνθέξουν στὴν κρίση ποὺ διέρχεται τὸ ἐπάγγελμα τους γιὰ νά μπορέσουν νὰ ἐπιβιώσουν οἰκονομικά» ;

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ἀνδρέα Γιάγκου.

«Οἱ τιμὲς τῶν πετρελαίων καὶ λιπασμάτων καθὼς καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων ἀπασχόλησε σοβαρὰ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο διόρισε εἰδικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετήσει τὸ ὅλο θέμα σὲ σχέση μὲ τὴν παραγωγὴ καὶ ἐμπορία φθαρτῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ νὰ ὑποβάλει ἔκθεση πρὸς αὐτό.

Εἰσηγήσεις πρὸς τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ἐξετάσθηκαν ἀπὸ 'Επιτροπὴ ἐξ 'Υπουργῶν ἡ ὁποία ὑπόβαλε τὰ πορίσματά της στὶς 5.11.80 πρὸς τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο τὸ ὁποῖο ἔλαβε καὶ σχετικὲς ἀποφάσεις.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 9 'Ιανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 10 'Ιανουαρίου 1981.

«Καθημερινὰ μᾶς ὑποβάλλονται μαζικὰ καὶ ἔντονα παράπονα γιὰ τὶς δυσκολίες νὰ προμηθευτοῦν γκάζι καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴ μιὰ λίρα γιὰ κάθε κύλινδρο ποὺ δόθηκε μὲ σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ 'Υπουργοῦ παρὰ τὴ διαφωνία τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν μὲ πρόσχημα τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν καταναλωτῶν καὶ τὴν ὁποία χαρακτηρίζουν σὰν κυβερνητικὸ φιλοδώρημα πρὸς τὶς βιομηχανίες γκαζιοῦ καὶ χωρὶς κανένα οὐσιαστικὸ ἀντίκρυσμα πρὸς ὄφελος τῶν καταναλωτῶν.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

α) Ποῦ ὀφείλεται ἡ ἔλλειψη καὶ οἱ δυσκολίες τῶν καταναλωτῶν πρὸς ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκῶν τους σὲ γκάζι στὴν πιὸ δύσκολη περίοδο—ποὺ εἶναι ἡ χειμερινὴ περίοδος—καὶ τὶ μέτρα λαμβάνονται πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ ;

β) 'Εὰν ἔγινε ὁποιαδήποτε ἀποτελεσματικὴ ἔρευνα γιὰ τὴ διακρίβωση τῶν κερδῶν τῶν 'Εταιρειῶν ποὺ ἐμφιαλώνουν καὶ ἐμπορεύονται τὸ γκάζι πρὶν τοὺς δοθεῖ τὸ «φιλοδώρημα»—ὅπως χαρακτηρίζεται—τῆς μιᾶς λίρας γιὰ κάθε κύλινδρο ποὺ ὑπολογίζεται πάνω ἀπὸ μισὸ ἑκατομμύριο λίρες ; Καὶ ποιὰ εἶναι τὰ κέρδη αὐτῶν τῶν 'Εταιρειῶν ;

γ) 'Εὰν ἔχουν γίνει καὶ ποιὲς οἱ διασφαλίσεις ὅτι οἱ 'Εταιρεῖες θὰ θέσουν σὲ κυκλοφορία νέους κυλίνδρους πρὸς κάλυψη ὁλόχρονα τῆς ζήτησης τῶν καταναλωτῶν σὲ κυλίνδρους γιά γκάζι ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 10 'Ιανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Τὸ σχέδιο ντεποζίτου πάνω στοὺς κυλίνδρους τοῦ ὑγραερίου ἀποφασίστηκε μετὰ ἀπὸ σοβαρὴ μελέτη καὶ ἐπανειλημμένες συζητήσεις τοῦ θέματος στὴν 'Επιτροπὴ Τιμῶν.

Τὸ σχέδιο προβλέπει δυὸ λίρες ντεπόζιτο γιὰ τοὺς καταναλωτὲς ποὺ δὲν ἐπιστρέφουν κενὸ κύλινδρο, καὶ μιὰ λίρα ντεπόζιτο γιὰ τοὺς καταναλωτὲς ποὺ ἐπιστρέφουν κενὸ κύλινδρο.

'Η ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας γιά τὸ πιὸ πάνω σχέδιο δὲν ἐλήφθη παρὰ τὴ διαφωνία τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἔντιμος Βουλευτής. Οἱ εἰσηγήσεις τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπῆρξαν διάφορες, καὶ ὅπως εἶναι γνωστὸ ὁ ρόλος τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν εἶναι συμβουλευτικοῦ χαρακτῆρα.

Οἱ σκοποὶ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ντεποζίτου πάνω στοὺς κυλίνδρους τοῦ ὑγραερίου εἶναι νὰ περισυλλεγοῦν οἱ κύλινδροι ποὺ ἀδρανοῦν καὶ νὰ προστατευθοῦν αὐτοὶ ποὺ εὑρίσκονται ἤδη στὴν κυκλοφορία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μειωθοῦν οἱ ἀνάγκες μας γιὰ ἐπιπρόσθετες εἰσαγωγὲς κυλίνδρων καὶ νὰ ἐξοικονομηθεῖ ἔτσι ξένο συνάλλαγμα.

Λόγω τοῦ ὅτι οἱ 'Εταιρεῖες θὰ ἐπωφεληθοῦν σ' ἕνα δεδομένο χρονικὸ διάστημα συνολικὸ ποσὸ περίπου £500 χιλιάδων ποὺ θὰ χρησιμοποιήσουν γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ νέων κυλίνδρων, τὸ 'Υπουργεῖο μείωσε τὴν τιμὴ πωλήσεως τοῦ γκαζιοῦ κατὰ 15 μίλς τὸν κύλινδρο τῶν δέκα κιλῶν. Γι' αὐτὸ ὁ χαρακτηρισμὸς ὅτι τὸ σχέδιο εἶναι Κυβερνητικὸ φιλοδώρημα πρὸς τὶς βιομηχανίες γκαζιοῦ εἶναι ἄδικος καὶ ἀδικαιολόγητος.

Οἱ δυσκολίες τῶν καταναλωτῶν γιὰ ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκῶν τους σὲ γκάζι τὴν περίοδο αὐτὴ ὀφείλονται κυρίως στὴν αὐξημένη ζήτηση ὑγραερίου λόγω τῆς χειμερινῆς περιόδου, στὴ μὴ συμμόρφωση τῶν καταναλωτῶν νὰ ἐπιστρέψουν τοὺς ἀδρανοῦντες κυλίνδρους ποὺ κατέχουν καὶ στὸ ὅτι οἱ 'Εταιρεῖες ὑγραερίου δὲν διαθέτουν πρὸς τὸ παρὸν πρόσθετα κύλινδρα γιὰ νὰ τὰ θέσουν σὲ κυκλοφορία.

Τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ σὲ γκάζι, κάλεσε ἐπειγόντως τὶς ἑταιρεῖες ὑγραερίου νὰ ἐργάζονται ὑπερωρίες, περιλαμβανομένων ἑορτῶν, Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, νὰ θέσουν σὲ κυκλοφορία τυχὸν πρόσθετους κυλίνδρους ποὺ εὑρίσκονται ἀδρανεῖς στὶς ἀποθῆκες τους, καὶ φροντίσουν τὸ συντομότερο δυνατὸ γιὰ τὴν προμήθεια νέων κυλίνδρων προκειμένου νὰ τεθεῖ ἀμέσως ὁριστικὸ τέρμα στὶς ταλαιπωρίες ποὺ ὑφίστανται τὸ καταναλωτικὸ κοινό.

'Επειδὴ τὸ γκάζι εἶναι ἐλεγχόμενο ἐμπόρευμα οἱ ἑταιρεῖες ὑγραερίου τουλάχιστο δυὸ φορὲς τὸ χρόνο ὑποβάλλουν στὸ 'Υπουργεῖο τοὺς ἐξελεγμένους οἰκονομικοὺς τους λογαριασμοὺς οἱ ὁποῖοι ἐλέγχονται καὶ συζητοῦνται καὶ στὴν 'Επιτροπὴ Τιμῶν. Γι' αὐτὸ τὰ κέρδη τῶν ἑταιρειῶν ἀπὸ τὴν ἐμπορία τοῦ ὑγραερίου εὑρίσκονται μέσα στὰ λογικὰ πλαίσια καὶ σύμφωνα μὲ τὰ κριτήρια τοῦ 'Υπουργείου καὶ τῆς 'Επιτροπῆς Τιμῶν. Μερικὲς ἀπὸ τὶς ἑταιρεῖες ὑγραερίου κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια πραγματοποιοῦν ζημιὰ ἀντὶ κέρδος.

Τὸ 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας εὑρίσκεται σὲ καθημερινὴ ἐπικοινωνία μὲ τὶς ἑταιρεῖες καὶ διανομεῖς ὑγραερίου γιὰ νὰ ἐξασφαλίζεται κανονικὴ ποσότητα γκαζιοῦ στὴν ἀγορά.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 12 'Ιανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 15 'Ιανουαρίου 1981.

«Στὶς 11 τοῦ μηνὸς εἶχε προγραμματιστεῖ στὸ ΘΟΚ παράσταση τοῦ ἔργου τοῦ Χρ. Γεωργίου «Οἱ Καλόγεροι» σὲ σκηνοθεσία Νίκου Σιαφκάλη, ποὺ εἶναι ἕνα χαρακτηριστικὸ δεῖγμα Κυπριακῆς Θεατρικῆς γραφῆς.

Τὸ ἔργο ἀντικαταστάθηκε χωρὶς νὰ δοθοῦν ἐξηγήσεις μὲ τὸ «Βυσσινόκηπο» τοῦ Τσέχωφ.

'Αντιλαμβανόμαστε ὅτι ἡ ἀντικατάσταση ἔγινε χάριν τῶν 'Ελλαδιτῶν ἀνθρώπων τοῦ θεάτρου ποὺ βρίσκονται στὴν Κύπρο.

Ρωτοῦμε τὶ ἦταν προτιμότερο νὰ δοῦν οἱ φιλοξενούμενοι μας, ἕνα Κυπριακὸ ἔργο ἢ τὸ «Βυσσινόκηπο»;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 3 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Προεδρίας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 15 'Ιανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«'Η ἀντικατάσταση τοῦ ἔργου «Οἱ Καλόγεροι» τοῦ Χριστάκη Γεωργίου, μὲ τὸ ἔργο «Βυσσινόκηπος», τοῦ Τσέχωφ στὸ Δημοτικὸ Θέατρο Λευκωσίας στὶς 11

'Ιανουαρίου δὲν ἔγινε χάριν τῶν 'Ελλαδιτῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεάτρου ποὺ βρίσκονταν τότε στὴν Κύπρο ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἀκόλουθους λόγους :

Κατὰ τὴν τακτικὴ ἑβδομαδιαία σύσκεψη τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Θεατρικοῦ 'Οργανισμοῦ Κύπρου μὲ τοὺς τρεῖς τακτικοὺς σκηνοθέτες τοῦ 'Οργανισμοῦ, τὸ Διευθυντὴ Σκηνῆς καὶ ἄλλους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες ποὺ ἔγινε στὸ γραφεῖο του στὶς 2 'Ιανουαρίου γιά τὸ συντονισμὸ καὶ τὸν προγραμματισμὸ τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ τεχνικῶν ἐργασιῶν τῶν δυό νέων ἔργων ποὺ προετοιμάζοντο παράλληλα μὲ τὶς παραστάσεις τῶν ἔργων «Βυσσινόκηπος» καὶ «Καλόγεροι» ἐθεωρήθη ἀναγκαῖο ὅπως, γιὰ σκοποὺς διευκολύνσεως τῶν τεχνικῶν ἐργασιῶν καὶ παραχωρήσεως περισσότερου ἀριθμοῦ ὡρῶν δοκιμῶν στά προετοιμαζόμενα νέα ἔργα τῆς Παιδικῆς Σκηνῆς («Τὰ δυὸ ἀδέλφια καὶ τὸ μαῦρο ποτάμι») καὶ τῆς Κύριας Σκηνῆς («'Ο Γενικὸς Γραμματέας») ὥστε τά ἔργα νὰ εἶναι ἕτοιμα γιὰ πρεμιέρες στὶς 18 καὶ 30 'Ιανουαρίου 1981 ἀντιστοίχως, περικοπεῖ ἀπὸ τὸ πρόγραμμα ἡ διεξαγωγὴ τῶν τακτικῶν παραστάσεων τῶν «Καλόγερων» τῆς Τετάρτης στὸ Δημοτικὸ Θέατρο ἀπὸ τῆς 7 'Ιανουαρίου (ὅπως καὶ ἔγινε) καὶ στὶς 10 καὶ 11 'Ιανουαρίου (δηλαδὴ μιά βδομάδα πρὶν ἀπὸ τὴν προγραμματισθεῖσα πρεμιέρα τοῦ παιδικοῦ) νά δοθοῦν παραστάσεις μὲ τὸ ἔργο «Βυσσινόκηπος» (ἀντὶ μὲ τοὺς «Καλόγερους») γιατί, ἀφ' ἑνὸς, τὸ ἔργο «Βυσσινόκηπος» εἶχε εὐκολοκίνητο σκηνικὸ καὶ μποροῦσε νὰ ἀπελευθερωθεῖ πιὸ εὔκολα ἡ σκηνὴ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου γιὰ τὶς δοκιμὲς τῶν νέων ἔργων καί, ἀφ' ἑτέρου, ἐπειδὴ στοὺς «Καλόγερους» ἐλάμβανε μέρος ὅλος ὁ θίασος περιλαμβανομένου καὶ τοῦ σκηνοθέτη τοῦ παιδικοῦ ἔργου κ. Βλαδίμηρου Καυκαρίδη, δὲν μποροῦσαν νά γίνουν τὸ τελευταῖο Σαββατοκυρίακο πρὶν τῆς πρεμιέρας πλήρεις δοκιμὲς τοῦ παιδικοῦ. 'Ενῶ μὲ τὴν ἀλλαγὴ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία στὸ θίασο τοῦ παιδικοῦ καὶ τὸ σκηνοθέτη του γιὰ πλήρεις δοκιμὲς καὶ γιὰ ἠχογράφηση τῆς μουσικῆς τοῦ ἔργου ποὺ ἔγινε ἐπίσης στὶς 11 'Ιανουαρίου. Μέ τὶς διευθετήσεις αὐτὲς ἔγινε δυνατὴ καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς πρεμιέρας τοῦ παιδικοῦ ἔργου τὸ πρωί τῆς ἑπομένης Κυριακῆς, 18 'Ιανουαρίου 1981.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 3 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Φεβρουαρίου 1981.

«Τὰ ἐλεύθερα χωριὰ τῆς 'Αμμοχώστου ('Αγία Νάπα, Παραλίμνι, Σωτήρα, Λιοπέτρι) ἀναπτύσσονται τουριστικά. 'Ιδιαίτερα ἔχουν ἀναπτυχθεῖ κατὰ τὰ τελευταῖα 5 χρόνια ἡ 'Αγία Νάπα καὶ τὸ Παραλίμνι.

Αὐτὴ ἡ ἀνάπτυξη ὀφείλεται στὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν προοδευτικότητα τῶν κατοίκων τῶν ἐλεύθερων χωριῶν καὶ στὴ βοήθεια ποὺ ἔδωσε ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ κρατικὸς μηχανισμός.

"Ομως οἱ γενικὲς διαπιστώσεις ποὺ γίνονται εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ περιοχὴ ἔχει μεγάλα περιθώρια γιὰ τουριστικὴ ἀνάπτυξη. Μποροῦμε νὰ αὐξήσουμε τὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τὸν τουρισμὸ σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ στὸ διπλάσιο.

'Ερωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο καὶ τὸν 'Οργανισμὸ Τουρισμοῦ :

1. Ποιὸ πρόγραμμα ὑπάρχει γιά τὴν περαιτέρω τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῶν ἐλεύθερων χωριῶν τῆς 'Αμμοχώστου ;
2. Ποῦ βρίσκεται ἡ προώθηση τοῦ θέματος γιά ὑλοποίηση τῆς ὑπόσχεσης τῆς Κυβέρνησης γιά τὴν ἀνέγερση καὶ λειτουργία ἐργοστασίου ἀφαλάτωσης ;
3. Πῶς βοηθοῦνται οἰκονομικὰ τὰ Συμβούλια 'Ανάπτυξης τῆς περιοχῆς ('Αγίας Νάπας, Λιοπετρίου, Παραλιμνίου) γιὰ τὴν τουριστικὴ ἀξιοποίηση τῶν κοινοτήτων τους ;»

'Απάντηση ήμερομηνίας 2 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ 'Ερώτηση ήμερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«'Η τουριστικὴ ἀνάπτυξη ὡρισμένων χωριῶν τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου δηλαδὴ τῆς 'Αγίας Νάπας καὶ Παραλιμνίου ἐξελίσσεται ἤδη μὲ γοργὸν ρυθμόν. Εἰς τὰς ἄλλας περιοχὰς (Σωτήρα, Δερύνεια) ἡ ἀνάπτυξις εἶναι πρὸς τὸ παρὸν περιορισμένη λόγω κυρίως τῆς μορφολογίας τῶν παραλιῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως ἔργων ὑποδομῆς. Εἰς τὴν περιοχὴν 'Αγίας Νάπας ἔχουν ἤδη παρατηρηθεῖ προβλήματα λόγω τῆς ταχείας ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς (δρόμων, πεζοδρόμων, ὁδικοῦ ἡλεκτροφωτισμοῦ, χώρων σταθμεύσεως κ.λ.π.). Συναφῶς θὰ ἔδει νὰ τονισθεῖ ὅτι τὸ φυσικὸν περιβάλλον τῆς περιοχῆς εἶναι εὐαίσθητον καὶ ἡ ἀνάπτυξις θὰ ἔδει νὰ προχωρήση μὲ προσοχήν. Πρὸς τὸ σκοπὸν αὐτὸν ὁ Κυπριακὸς 'Οργανισμὸς Τουρισμοῦ προωθεῖ τὴν ἑτοιμασίαν σχετικῆς μελέτης τῇ βοηθείᾳ ξένων ἐμπειρογνωμόνων. Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ἐλευθέρων χωριῶν τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου ὑπάρχει βεβαίως τὸ ὀξὺ πρόβλημα ἐπαρκοῦς ὑδατοπρομηθείας.

2. Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως καὶ λειτουργίας ἐργοστασίου ἀφαλατώσεως εὑρίσκεται εἰσέτι ὑπὸ μελέτην ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως. 'Ελπίζεται ὅτι σχετικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ ληφθεῖ συντόμως πρὸς ὁριστικὴν λύσιν τοῦ ὀξέος τούτου προβλήματος.

3. 'Η οἰκονομικὴ βοήθεια ἡ ὁποία παρέχεται ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ πρὸς τὰ Συμβούλια Βελτιώσεως 'Αγίας Νάπας καὶ Παραλιμνίου συνίσταται εἰς τὴν παραχώρησιν δανείων μέσω τῶν Δανειστικῶν 'Επιτρόπων διὰ τὴν δημιουργίαν κατασκηνωτικῶν χώρων εἰς τὰς περιοχάς των. 'Επιπροσθέτως κατ' ἔτος παραχωρεῖται οἰκονομικὴ βοήθεια εἰς τὸν 'Επαρχον 'Αμμοχώστου διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν παραλιῶν καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων μικρῶν ἐξωραϊστικῶν ἔργων ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰ Συμβούλια Βελτιώσεως.»

'Επερατώθη ἡ ἀνάγνωση 'Απαντήσεων σὲ 'Ερωτήσεις Βουλευτῶν, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δυό θέματα θὰ ἤθελα νά θέσω ὑπόψη σας :

Τὸ ἕνα εἶναι θέμα Κανονισμῶν τοῦ 'Υπουργείου "Αμυνας.

Δημοσιεύτηκαν στὸν Τύπο πληροφορίες ὅτι ἑτοιμάζονται Κανονισμοὶ τοῦ 'Υπουργείου "Αμυνας καὶ θὰ σταλοῦν ἀπ' εὐθείας στὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ ἔγκριση. Εἴχαμε ζητήσει ἀπὸ τὸν 'Υπουργὸ 'Εσωτερικῶν καὶ "Αμυνας νὰ στείλει τοὺς Κανονισμοὺς στὴ Βουλή. 'Επειδὴ εἶναι θέμα ποὺ σχετίζεται μὲ τοὺς προβιβασμοὺς ἰδιαίτερα τῶν Λοχιῶν, ἕνα λεπτὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἐνδιαφέρονται πολλὰ στρατευμένα παιδιά μας, θὰ ζητούσαμε νὰ παρακαλέσετε νὰ μᾶς ἔστελλαν τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς στὴ Βουλὴ ἀντὶ στὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο.

Καὶ τὸ δεύτερο εἶναι νὰ ζητήσω τὴ μεσολάβηση τῆς Βουλῆς γιὰ ἐπέμβαση πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας γιὰ παροχὴ χάριτος στὸ Σαβουλλῆ ποὺ καταδικάστηκε σὲ 45 μέρες φυλάκιση γιὰ παράνομο κτίσμα· ἐξακολουθεῖ γιὰ ἕκτη μέρα νὰ βρίσκεται στὶς φυλακές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πάνω στὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν θά ἤθελα νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς—σύμφωνα μὲ τὸ βασικὸ Νόμο—ὅτι δὲν ἔχει ὑποχρέωση ἡ Κυβέρνηση νά τοὺς ὑποβάλει στὴ Βουλή, ἐπανειλημμένα ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὑποσχέθηκε στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ὅτι θὰ κατάθετε τὸν κάθε Κανονισμὸ ὁ ὁποῖος θὰ πήγαινε στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Ὥστε τὸ αἴτημα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου δικαιολογεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ὑπόσχεση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν τὴν ὁποία ἔδωσε ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ διαβιβαστεῖ ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς ἡ παράκληση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ κατατεθοῦν στὴ Βουλὴ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑποχρέωση περὶ τούτου ἀλλὰ αὐτὸ θὰ γίνει λόγω τοῦ ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπιθυμεῖ τοῦτο καὶ διότι, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς εἶχε δεσμευθεῖ μὲ σχετικὴ ὑπόσχεση πρὸς τὴν Ἐπιτροπή.

Ἡ δεύτερη παράκληση εἶναι καὶ αὐτὴ δεκτὴ καὶ θὰ διαβιβαστεῖ κι' αὐτή.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴ 12 Μαρτίου, στὶς 4 τό ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
2. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980.

   (Πρόταση Νόμου).
3. Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981.
4. Ὁ περὶ τῆς Ὑγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
5. Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς Ἀποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικὸς) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
6. Ὁ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
7. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980.
8. Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἑναιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979.
9. Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔναρξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(Συνέχιση τῆς συζήτησης).

2. «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

3. «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

4. «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

5. «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τό πρόβλημα τῆς περιοχῆς τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

6. «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

7. «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».

(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως : 6.10 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἔκθεση γιὰ τὸ νομοσχέδιο «'Ο περὶ Μεταβιβάσεως καὶ 'Υποθηκεύσεως 'Ακινήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
2. Ἔκθεση γιὰ τὸ νομοσχέδιο «'Ο περὶ Τουριστικῶν Κέντρων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
3. 'Απόσυρση τῶν περὶ 'Ηλεκτρισμοῦ εἰς 'Εργοστάσια Εἰδικῶν Κανονισμῶν τοῦ 1981.
4. Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ 'Αρχῆς 'Ενοποιήσεως καὶ 'Αναδιανομῆς 'Αγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Προνοίας) (Τροποποιητικοὺς) Κανονισμοὺς τοῦ 1981 καὶ ἔγκριση αὐτῶν.
5. Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
6. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου στὸ θέμα τῆς ἐκκρεμότητας δυὸ νομοσχεδίων σχετικὰ μὲ τὸ πρόβλημα τῶν μαζικῶν ἀπολύσεων ἐργατῶν τῶν μεταλλείων Λίμνης ἀπὸ τὴν C.M.C. καθὼς καὶ στὸ τωρινὸ πρόβλημα τῶν μαζικῶν ἀπολύσεων στὸ Χρώμιο καὶ τῶν μερικῶν ἀπολύσεων στὸν 'Αμίαντο καὶ διεξαγωγὴ σύντομης διαλογικῆς συζήτησης.
7. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ντ. Κωνσταντίνου σὲ τρεῖς ἐκκρεμοῦσες προτάσεις Νόμου τοῦ ΑΚΕΛ — 'Αριστερᾶς σχετικὰ α) μὲ τὸ θέμα τοῦ 'Ενοικιοστάσιου· β) μὲ τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ γ) μὲ τὸ θέμα τῆς ἱδρύσεως Συβουλίων ἐμπορίας φρούτων καὶ λαχανικῶν καὶ διεξαγωγὴ σύντομης διαλογικῆς συζήτησης.
8. 'Αγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδης, Στ. 'Αμπίζας, Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου) πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Χρ. Χριστοφίδης «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».
9. 'Αγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ δική του εἰσήγηση «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιά εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
10. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις (Οἱ ταλαιπωρίες τῶν κατοίκων τῆς Φιλούσας (Χρυσοχοῦς) ἀπὸ ἔλλειψη πόσιμου νεροῦ—Τὰ σοβαρὰ προβλήματα ἐπιβίωσης ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ κτηνοτροφία μας—Τὸ πρόβλημα τῶν ἐργατῶν ποὺ ἀπολύθηκαν ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ 'Εταιρεία—'Η ἔκδοση ἀπὸ τὴν ἁρμόδια ἀρχὴ κατά τὰ ἔτη 1970/71 ἄδειας διαχωρισμοῦ οἰκοπέδων στὴν περιοχὴ 'Αγ. Φυλάξεως Λεμεσοῦ—Τὰ πολὺ χαμηλὰ εἰσοδήματα καὶ οἱ οἰκονομικὲς δυσκολίες τῶν ἐθνοφρουρῶν—Τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν βασικῶν εἰδῶν—Τὸ θέμα τῆς ἰατρικῆς περίθαλψης καὶ τῆς τακτικῆς ἐπίσκεψης ἰατρῶν σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς—Τὰ προβλήματα—μεταξὺ ἄλλων σοβαρῶν προβλημάτων—τῶν νηπιαγωγείων καὶ τῶν κοινοτικῶν γηπέδων σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς—'Η κρίση ποὺ ἀντιμετωπίζουν τόσο στὴν ἐπιτόπια ὅσο καὶ στὴν ἐξωτερικὴ ἀγορὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ

κυρίως τὰ φθαρτά—Τὸ σχέδιο ντεποζίτου πάνω στοὺς κυλίνδρους ὑγραερίου καὶ ἡ ἔλλειψη καὶ οἱ δυσκολίες τῶν καταναλωτῶν στὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκῶν σὲ ὑγραέριο. Ἡ ἀντικατάσταση τοῦ ἔργου «οἱ Καλόγεροι τοῦ Χρ. Γεωργίου, ἑνὸς χαρακτηριστικοῦ δείγματος Κυπριακῆς Θεατρικῆς γραφῆς, ἀπὸ τὸ «Βυσσινόκηπο» τοῦ Τσέχωφ κατὰ τὴν παράσταση ποὺ εἶχε προγραμματισθεῖ στὸ Θ.Ο.Κ. στὶς 11 Ἰανουαρίου 1981, τὴν ὁποία παρακολούθησαν Ἑλλαδίτες ἄνθρωποι τοῦ Θεάτρου—Ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῶν ἐλεύθερων χωριῶν τῆς Ἀμμοχώστου).

11. Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου α) στὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἀμύνης καὶ παράκλησή του ὅπως οἱ Κανονισμοὶ σταλοῦν στὴ Βουλή· καὶ β) στὸ θέμα τῆς καταδίκης σὲ φυλάκιση γιὰ παράνομο κτίσμα τοῦ Σαβουλλῆ καὶ παράκλησή του γιά μεσολάβηση τῆς Βουλῆς πρὸς ἀπονομὴ χάριτος ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 12ης ΜΑΡΤΙΟΥ, 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.25 μ.μ.)

('Αρ. 22)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε μὲ τὸ Κεφάλαιο Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία—καὶ ξεκινοῦμε μὲ τὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος
'Ανδρέας Γιάγκου
'Ηρακλῆς Δημοσθένους
Κίμων Παναγίδης
Πάρις Λένας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 6 Μαρτίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ διεύρυνση τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «λίπασμα» γιὰ νὰ καλύπτει τὰ ὑγρὰ λιπάσματα καὶ ἄλλα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καθιερωμένα παρασκευάσματα ποὺ περιέχουν θρεπτικὰ στοιχεῖα καὶ χρησιμοποιοῦνται στὶς φυτικὲς καλλιέργειες.

Ὁ ἀρχικὸς καθορισμὸς τοῦ λιπάσματος ἔγινε μὲ τὸν περὶ Λιπασμάτων Νόμο, τὸ 1954, καὶ ἔτσι πολλὰ ὑγρὰ ἢ ἄλλα παρασκευάσματα ποὺ χρησιμοποιοῦνται σήμερα στὶς φυτικὲς καλλιέργειες δὲν ἦταν γνωστὰ γιὰ νὰ καθοριστοῦν στὸ νόμο αὐτό. Μὲ τὸν προτεινόμενο τώρα ἐκσυγχρονισμὸ τοῦ ὅρου «λίπασμα» θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἔλεγχος τῶν κάθε μορφῆς εἰσαγόμενων λιπασμάτων, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει καὶ καλύτερη ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίηση νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις του γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Μὲ τὸ νομοσχέδιο περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων καὶ τοὺς σκοπούς του εἶμαι σύμφωνος. Ἔτσι ὁ ἔλεγχος θὰ γίνεται τώρα πιὸ ἀποτελεσματικός. Θέλω μὲ τὴν εὐκαιρία νὰ θίξω ἕνα οὐσιαστικὸ θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὰ λιπάσματα. Τὰ λιπάσματα ἀποτελοῦν βασικὸ παράγοντα γιὰ τὴν αὔξηση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος.

Ὅμως ἀποτελοῦν συνάμα καὶ βασικὸ συντελεστὴ στὸ κόστος παραγωγῆς τῶν προϊόντων μας.

Θὰ παραθέσω μερικὰ στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὰ λιπάσματα.

Εἰσάγουμε κάθε χρόνο περὶ τὶς 50 χιλιάδες τόννους λιπασμάτων ποὺ ἦταν ἀξίας γύρω στά 5 ἑκατομμύρια λίρες κατὰ τὸ 1980.

Ἡ αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν εἶχε σοβαρὲς ἐπιπτώσεις στὴν αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων.

Ἔτσι μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὸ 1970—1980 οἱ αὐξήσεις στὶς τιμὲς τῶν λιπασμάτων ξεπέρασαν τὸ 350%.

Αὐτὲς οἱ αὐξήσεις στὶς τιμὲς τῶν λιπασμάτων μαζὶ μὲ τὶς αὐξήσεις τῶν πετρελαίων, τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν ἐξαρτημάτων εἶχαν καὶ ἔχουν τὶς ἐπιπτώσεις τους στὸ κόστος παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων.

Ὑπάρχουν μερικὲς καλλιέργειες γεωργικὲς ποὺ λόγω τῶν αὐξημένων κόστων ἔχουν καταντήσει ἀσύμφορες γιὰ τοὺς παραγωγούς, ποὺ συνεχῶς μειώνουν τὰ εἰσοδήματά τους.

Θὰ ἀναφέρω ἀκόμα μερικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸ συντελεστὴ στὸ κόστος παραγωγῆς τῶν λιπασμάτων.

Γιὰ τὰ σιτηρὰ ποὺ εἶναι βασική μας καλλιέργεια ὁ συντελεστὴς τῶν λιπασμάτων ξεπερνᾶ τὸ 19%.

Γιὰ τὰ φθαρτὰ φθάνει τὸ 10%.

Καὶ στὶς πατάτες ὁ συντελεστὴς τῶν λιπασμάτων φθάνει τὸ 12%.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ συνεχὴς ἄνοδος διεθνῶς τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων, ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν τῶν πετρελαίων, συμβάλλει στὴν αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων μειώνοντας τὰ ἀγροτικὰ εἰσοδήματα.

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς σοβαρῆς κατάστασης, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεχίσουμε τὶς καλλιέργειες καὶ τὶς ἐξαγωγές μας στὸ ἐξωτερικὸ θὰ ὑποβάλουμε τρεῖς εἰσηγήσεις :

1. Νὰ γίνεται αὐστηρότερος ἔλεγχος στὶς τιμὲς τῶν λιπασμάτων.
2. Γιὰ βασικὲς καλιέργειες ποὺ μᾶς δίνουν προϊόντα γιὰ ἐξαγωγὴ νὰ ἐπιχορηγοῦνται οἱ τιμὲς τῶν λιπασμάτων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.
3. Τὸ ἐργοστάσιο λιπασμάτων ποὺ ἱδρύθηκε στὴν Κύπρο καὶ ποὺ θὰ λειτουργήσει προσεχῶς νὰ ἐλέγχεται μὲ μεγαλύτερη οἰκονομικὴ συμμετοχὴ τοῦ Κράτους καὶ ἀπὸ τὸ Συνεργατισμό.

Μόνο μὲ τὴ λήψη αὐτῶν τῶν μέτρων θὰ γίνει δυνατὴ ἡ αὔξηση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, θὰ συνεχιστοῦν οἱ ἐξαγωγές μας καὶ θὰ αὐξηθοῦν τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς Ἀποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικὸς) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981». Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΕΝ ΘΑΛΑΣΣΗ ΤΟΥ 1972 (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Νῖκος Βασιλειάδης
Δῶρος Θεοδώρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 6 Μαρτίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς Ἀποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικοῦ) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων Νόμου τοῦ 1980 (Ἀρ. 18 τοῦ 1980) ὥστε ἡ ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τῆς Διεθνοῦς Σύμβασης γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῶν συγκρούσεων στὴ θάλασσα ποὺ ἔχει τεθεῖ σέ ἰσχὺ τὸ 1977 καὶ ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὸν πιὸ πάνω Νόμο, νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ ὅλα τὰ πλοῖα ποὺ πλέουν στὰ Κυπριακὰ χωρικὰ ὕδατα, ἀνεξάρτητα ἂν ἡ χώρα τῆς ὁποίας τὰ πλοῖα αὐτὰ φέρουν τὴ σημαία ἔχει ὑπογράψει ἢ ὄχι τὴ Σύμβαση αὐτή.

Ὅπως εἶναι γνωστό, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ὑπὸ τροποποίηση κυρωτικοῦ Νόμου, ἡ πιὸ πάνω Σύμβαση, κύριος σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ διατήρηση ψηλοῦ ἐπιπέδου ἀσφάλειας στὴ θάλασσα, ἐφαρμόζεται τόσο στὰ Κυπριακὰ πλοῖα ὁπουδήποτε κι' ἂν πλέουν ὅσο καὶ στὰ πλοῖα ξένων χωρῶν-μελῶν τῆς Σύμβασης ὅταν αὐτὰ πλέουν σὲ χωρικὰ ὕδατα τῆς Κύπρου.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἡ προτεινόμενη ἐπέκταση τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν τῆς πιὸ πάνω Σύμβασης καὶ σὲ πλοῖα ξένων χωρῶν ποὺ δὲν ἔχουν προσχωρήσει στὴ Σύμβαση ὅταν αὐτὰ βρίσκονται στὰ χωρικὰ ὕδατα τῆς Κύπρου, προέκυψε κυρίως λόγω τῆς προσέγγισης τέτοιων πλοίων σὲ Κυπριακὰ λιμάνια καὶ τῆς ἐπιβαλλόμενης ἀνάγκης συμμόρφωσής τους μὲ τὴ Σύμβαση ἔτσι ποὺ νὰ ἀποφεύγονται πιθανὲς συγκρούσεις ποὺ θέτουν σὲ κίνδυνο τὴν ἀσφάλεια στὴ θάλασσα. Στὴν ἴδια Ἔκθεση ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι παρόμοια νομοθετικὰ μέτρα ἔχουν ληφθεῖ τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ σὲ ἄλλες Χῶρες-Μέλη τῆς Σύμβασης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Διαδικαστικῶς, κ. Πρόεδρε, τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ἔχει παραπεμφθεῖ καὶ στὴν 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν, παρ' ὅλο ποὺ ἐκ παραδρομῆς δὲν ἐκλήθη ἡ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν. Συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἐπιψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου καὶ γι' αὐτὸ δὲν θὰ δημιουργηθεῖ θέμα γιὰ τὴν ψήφισή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλες ἀναφορές ;

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς 'Αποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικὸς) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ 'Αλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ 'Εκτάκτων Δημοσίων 'Υπαλλήλων (Διορισμὸς εἰς Δημοσίας Θέσεις) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δημοσίας 'Υπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας ("Ιδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ 'Αλιείας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ' — 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 12 Νοεμβρίου 1980.

«Γιατὶ δὲν λαμβάνονται μέτρα γιὰ προστασία τῆς ντόπιας βιομηχανίας κατασκευῆς γεωργικῶν προϊόντων»;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 5 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Γιὰ τὴν προστασία τῆς ντόπιας βιομηχανίας ἐπεξεργασίας γεωργικῶν προϊόντων καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, στὰ εἰσαγόμενα διατηρημένα ἢ κονσερβοποιημένα γεωργικὰ προϊόντα (φροῦτα καὶ λαχανικὰ) ἐπιβάλλονται προστατευτικοὶ δασμοὶ ὅπως γιὰ παράδειγμα στὰ πιὸ κάτω προϊόντα :—

Δασμολογικὴ κλάση	Περιγραφὴ	Συντελεστὴς δασμοῦ Ε.Ο.Κ.	Γενικὸς
07.02	Κατεψυγμένα λαχανικὰ (μπιζέλια κλπ.)	24%	30%
20.02.21	Τοματοχυμὸς	33.8%	52%
20.02.30	Τοματόπαστα	35.1%	54%
20.02.50	Μπιζέλια, φασολάκι, ἀγκινάρες κλπ. (κονσέρβες)	44%	52%
20.02.92	Μανιτάρια, σπαράγγια	22.1%	34%
20.05.90	Γλυκά, μαρμελάδα	35.1%	54%
20.06.99	Φροῦτα διατηρημένα σὲ σιρόπι (κομπόστα)	28.6%	44%
21.04.10	Σάλτσα τομάτας	44%	52%

Πέρα ἀπὸ τὴ δασμολογικὴ προστασία γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ διατηρημένων ἢ κονσερβοποιημένων φρούτων καὶ λαχανικῶν ἀπαιτεῖται ἄδεια εἰσαγωγῆς μὲ βάση τὸν περὶ Κανονισμοῦ Εἰσαγωγῶν Νόμο. Ἔτσι, παρέχεται στὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἡ δυνατότητα νὰ περιορίζει καὶ ρυθμίζει τὶς εἰσαγωγὲς διατηρημένων ἢ κονσερβοποιημένων φρούτων καὶ λαχανικῶν ἀνάλογα μὲ τὴν προσφορὰ καὶ τὴ ζήτηση καὶ μὲ τρόπο ποὺ νὰ διευκολύνεται ἡ διάθεση τῆς ντόπιας παραγωγῆς.

Ἀνάμεσα στὰ διατηρημένα ἢ κονσερβοποιημένα φροῦτα καὶ λαχανικὰ τῶν ὁποίων ἡ εἰσαγωγὴ ἀπαγορεύεται ἢ περιορίζεται εἶναι πρὸς τὸ παρόν, τὰ μπιζέλια, τὸ φασολάκι, τὰ μανιτάρια, τὰ σπαράγγια, τ' ἀχλάδια, ἡ τοματόπαστα κ.ἄ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιο Σαββίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 30 Δεκεμβρίου 1980.

«Ἕνας κλάδος ἐργαζομένων στὴν Ἀστυνομία, οἱ εἰδικοὶ ἀστυφύλακες, βρίσκονται σὲ μειονεκτικὴ μισθοδοτικὴ κλίμακα σχετικὰ μὲ τοὺς ἄλλους δημόσιους ὑπαλλήλους καὶ τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα. Ἐπίσης στεροῦνται σύνταξης, μονιμότητας καὶ ἄλλων πλεονεκτημάτων τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας. Πρόσφατα ἀπολύθηκαν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ἀστυφύλακες ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη ὑπηρεσία.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἐνημερώσει τὴ Βουλὴ ἂν προτίθεται νὰ θεραπεύσει τὴν ἀδικία αὐτὴ σὲ βάρος τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων καί, εἰδικά, ἂν, μετὰ τὴν ἀξιολόγηση στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία, θὰ ἀναπροσαρμοσθοῦν οἱ μισθοί τους, θὰ μονιμοποιηθεῖ ἡ θέση ὅσων ἔχουν μακρόχρονη ὑπηρεσία καὶ ἂν θὰ τοὺς παραχωρηθοῦν τὰ ἄλλα ὠφελήματα τῶν μονίμων ὑπαλλήλων.»

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς ὁ Πρόεδρος ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη.

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιου Σαββίδη.

«Ἡ Ἀστυνομία διενεργεῖ προσλήψεις εἰδικῶν ἀστυφυλάκων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ περὶ Ἀστυνομίας Νόμου, Κεφ. 285 καὶ τοῦτο μόνον ὁσάκις ἡ συνήθης τακτικὴ δύναμις τῆς Ἀστυνομίας δὲν ἐπαρκῇ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως.

2. Ὁ διορισμὸς διαρκεῖ δι' ὅσην χρονικὴν περίοδον κρίνει ἀναγκαίαν ὁ διενεργῶν τοῦτον Ἀστυνομικὸς Διευθυντής.

3. Πρὸς τὸν διοριζόμενον δίδεται ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ του ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου εἰς τὸ ὁποῖον ἔγγραφον ἀπαριθμοῦνται λεπτομερῶς οἱ ὅροι ὑπηρεσίας, ἡ μισθοδοσία κλπ. Ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑπογράφει, ἐὰν ἐπιθυμῇ τὴν ἀποδοχήν.

4. Κατὰ παγίαν τακτικήν, ἐὰν οἱ εἰδικοὶ ἀστυφύλακες κατέχουν τὰ ἀπαιτούμενα δι' ἐγγραφὴν εἰς τὴν μόνιμον Ἀστυνομικὴν Δύναμιν προσόντα, προτιμοῦνται ἔναντι τῶν λοιπῶν πολιτῶν ὑποψηφίων. Καὶ τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1974 πρόσληψιν ὅπου ὅλοι οἱ προσοντοῦχοι εἰδικοὶ ἀστυφύλακες κατετάγησαν μονίμως εἰς τὴν Δύναμιν. Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν κατέχουν τοιαῦτα μορφωτικὰ καὶ ἄλλα προσόντα, πλεῖστοι τῶν σήμερον ἀπασχολουμένων εἰδικῶν ἀστυφυλάκων ὑστεροῦν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένεται τοιαύτη

προνομιακὴ μεταχείρισις εἰς βάρος μάλιστα πλήρως προσοντούχων ὑποψηφίων. Ἄλλωστε, πρόκειται δι' ὑπηρεσίαν, ὡς τὴν καθορίζει ὁ Νόμος, ἐκτάκτου καὶ τελείως ἐφημέρου φύσεως δυναμένην νὰ τερματισθῇ κατόπιν ὀλιγοχρόνου προειδοποιήσεως. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη δὲν ζητεῖ ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ἀστυφύλακες οἱαδήποτε προσόντα ἢ ἀστυνομικὴν ἐκπαίδευσιν.

5. Ὁ βασικὸς μισθὸς τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων εἶναι ΛΚ 332Χ24—596 ἐπιπλέον τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ὡς τὸ ἑκάστοτε ἰσχῦον διὰ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καὶ αὔξησιν 13.42% μὲ κατώτατον ὅριον ΛΚ 105 ἐτησίως. **Ἄδεια ἀπουσίας** : 14-16 ἡμέρας καθ' ἕκαστον ἡμερολογιακὸν ἔτος ἀναλόγως τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας καὶ ἀναρρωτικὴν ἄδειαν ὡς οἱ μόνιμοι ἀστυνομικοί.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐξίσωσις τῶν θέσεων τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων μετὰ τῶν θέσεων τῶν ἀστυφυλάκων δὲν ἐνδείκνυται.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Ἰανουαρίου 1981.

«Οἱ πρόσφυγες ποὺ γιὰ ἕβδομο χρόνο συνεχίζουν νὰ βρίσκονται στὶς παράγκες τοῦ καταυλισμοῦ τοῦ Σταυροῦ—ὅπως καὶ ὅλοι οἱ παραγκόβιοι πρόσφυγες—εἶναι καταγανακτισμένοι.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση γιὰ ὑλοποίηση τῶν Κυβερνητικῶν ἐξαγγελιῶν γενικὰ καὶ εἰδικὰ ὅτι οἱ πρόσφυγες δὲν θὰ περνοῦσαν ἄλλο χειμώνα στὶς παράγκες, στὸν καταυλισμὸ τοῦ Σταυροῦ μιὰ σειρὰ αἰτήματά τους γιὰ κάποια βελτίωση τῶν συνθηκῶν τῆς ἄθλιας κατάστασης τῆς ζωῆς τους καθυστεροῦν ἀδικαιολόγητα.

Τὰ κυριότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ προβλήματα εἶναι : Ἡ παροχὴ ἠλεκτροφωτισμοῦ χωρὶς διακοπές. Ἡ βελτίωση τῶν κοινοχρήστων—ἀποχωρητήρια, ντούς, ζεστὰ νερά, καθαριότητα κλπ.—καθὼς καὶ ἡ ἐπαναλειτουργία τῶν γυναικείων ντούς.

Ἡ ἐγκατάσταση παραθύρων μὲ τζάμια γιὰ κάποιο φωτισμὸ τὴν ἡμέρα στὶς παράγκες. Οἱ ἀναγκαῖες ἐπιδιορθώσεις καὶ ἡ ἀντικατάσταση σάπιων καὶ ἀκατάλληλων παραγκῶν. Τὰ πολὺ χαμηλὰ ἐπιδόματα τῶν ἀναξιοπαθούντων ἡλικιωμένων καὶ ἀρρώστων ποὺ εἶναι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τους καὶ τὰ ὑποβιβάζουν ὁ πληθωρισμὸς καὶ αἱ ἀπαιτήσεις γιὰ ντεπόζιτο στοὺς κυλίνδρους γιὰ γκάζι ποὺ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθοῦν καὶ αὐξηθοῦν τὰ ἐπιδόματα καὶ οἱ συντάξεις.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα αἰτήματα τέθηκαν πολλὲς φορὲς στὰ ἁρμόδια Τμήματα χωρὶς ὅμως νὰ ἱκανοποιηθοῦν.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νὰ γίνει μελέτη γιὰ ὁριστικὴ καὶ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος γιὰ ἀπρόσκοπτη παροχὴ ἠλεκτροφωτισμοῦ στὸν καταυλισμὸ τοῦ Σταυροῦ.

(β) Ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ λήψη πρακτικῶν μέτρων γιὰ λύση τῶν προβλημάτων ποὺ ἀφοροῦν τοὺς κοινόχρηστους χώρους, τὶς ἀναγκαῖες ἐπιδιορθώσεις καὶ ἀντικατάσταση τῶν σάπιων παραγκῶν τοῦ ἐν λόγω καταυλισμοῦ.

(γ) Ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἀναθεώρηση καὶ αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων καὶ ἡ σύνδεση τῶν ἐπιδομάτων καὶ τῶν συντάξεων μὲ τὸν τιμάριθμο.

(δ) 'Εὰν καὶ πότε καὶ τὶ μέτρα λαμβάνονται γιὰ μεταστέγαση σὲ ἀνθρωπινότερες συνθῆκες αὐτῶν ποὺ διαμένουν στὸν καταυλισμὸ τοῦ Σταυροῦ, ποὺ μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις πρόκειται γιὰ γέρους, ἄρρωστους καὶ ἀναξιοπαθοῦντες καὶ τὴ διάλυση τοῦ καταυλισμοῦ ποὺ ἀποτελεῖ ἀπὸ κάθε ἄποψη ἀνεπίτρεπτη καὶ ἀπαράδεκτη κατάσταση.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 4 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 5 'Ιανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Τὸ θέμα τῆς ἀπρόσκοπτης παροχῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος στὸν καταυλισμὸ Σταυροῦ ἀπασχόλησε πολὺ σοβαρὰ τόσο τὴν 'Υπηρεσία Μερίμνης καὶ 'Αποκαταστάσεως 'Εκτοπισθέντων τοῦ 'Υπουργείου αὐτοῦ ὅσο καὶ τὶς τεχνικὲς ὑπηρεσίες ποὺ τὴ συμβουλεύουν.

Τὸ πρόβλημα ποὺ ἐγέρθηκε ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια ποὺ μπορεῖ νὰ παρασχεθεῖ στὴν περιοχὴ τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ εἶναι ἑνὸς καθορισμένου ὕψους γι' αὐτό, καὶ ἡ κατανάλωση πρέπει νὰ περιοριστεῖ μέσα σὲ καθορισμένα ὅρια. 'Επειδή, ὅμως, οἱ ἔνοικοι τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ δὲν καταβάλλουν ὁποιοδήποτε ποσὸ γιὰ τὴν κατανάλωση ἠλεκτρικοῦ ρεύματος χρησιμοποιοῦσαν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἠλεκτρικὲς θερμάστρες, οἱ ὁποῖες ὑπερφόρτιζαν τὸ δίκτυο.

Γιὰ ἐξεύρεση τρόπων ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, πραγματοποιήθηκε πέρσι σύσκεψη στὸ γραφεῖο τοῦ 'Υφυπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, κατὰ τὴν ὁποία ἀποφασίστηκε ἡ παροχὴ στοὺς ἔνοικους τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ θερμάστρων πετρελαίου σὲ ἀντικατάσταση τῶν ἠλεκτρικῶν θερμάστρων.

Στὸ μεταξύ, ἀπὸ τὸν 'Ιανουάριο 1980 μέχρι τὸν 'Ιανουάριο 1981 μεταστεγάστηκαν 297 ἄτομα καὶ κατεδαφίστηκαν 87 παραπήγματα ἐνῶ, ταυτόχρονα, ἐνισχύθηκε ὅσο μποροῦσε τὸ δίκτυο.

Παρόλα αὐτὰ τὸ ἠλεκτρικὸ φορτίο ὄχι μόνο δὲν ἐλαττώθηκε ἀλλὰ αὐξήθηκε σὲ σημεῖο ποὺ οἱ αὐτόματοι διακόπτες νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀντέξουν τὴν ὑπερφόρτιση καὶ νὰ διακόπτουν τὸ ρεῦμα σὲ ὧρες αἰχμῆς. Τοῦτο ἔγινε γιατὶ οἱ οἰκογένειες ποὺ παρέμειναν στὸν καταυλισμὸ προμηθεύτηκαν ἀπὸ μία, τουλάχιστο, ἠλεκτρικὴ θερμάστρα. 'Εν ὄψει τούτου, ἀποδείκτηκε ἐντελῶς ἀδύνατο καὶ ἀσύμφορο νὰ ἱκανοποιηθεῖ ἡ συνολικὴ ζήτηση σὲ ἠλεκτρισμὸ στὸν καταυλισμό.

Γι' αὐτό, ἡ ΥΜΑΠΕ, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση ποὺ λήφθηκε στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο, προμήθευσε τοὺς καταναλωτὲς τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ, ἡ περιοχὴ τῶν ὁποίων ὑπερφορτίζεται, μὲ θερμάστρες γκαζιοῦ ἢ πετρελαίου, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐκλογή τους, καὶ ἕνα χρηματικὸ ποσὸ γιὰ τὴν ἀγορὰ ὑγραερίου. ('Η παροχὴ 43 θερμάστρων γκαζιοῦ καὶ τοῦ ἀναγκαίου ὑγραερίου στοίχισε μέχρι τώρα £1,500). Τοῦτο ἔλυσε τὸ πρόβλημα τῆς ὑπερφορτίσεως τοῦ δικτύου καὶ ἐλπίζεται ὅτι μὲ τὴν παρέλευση τῶν χειμερινῶν μηνῶν καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ συνοικισμοῦ 'Αθαλάσσης καὶ ἄλλων συνοικισμῶν ὅπου θὰ μεταστεγαστοῦν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἔνοικους τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ, δὲ θὰ ὑπάρξει περαιτέρω πρόβλημα.

(β) Τὸ πρόβλημα τῶν κοινόχρηστων χώρων στὸν καταυλισμὸ Σταυροῦ δημιουργήθηκε ὅταν, μὲ τὴ μεταστέγαση μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκτοπισθέντων στὸ συνοικισμὸ Κόκκινες Στροβόλου καὶ τὴν κατεδάφιση τῶν παραπηγμάτων μιᾶς ὁλόκληρης περιοχῆς τοῦ καταυλισμοῦ, κατέστη ἀναγκαία ἡ ἀχρήστευση ἑνὸς συγκροτήματος τῶν κοινόχρηστων ντοὺς γιὰ γυναῖκες, ποὺ ἔμεινε μόνο του μακριὰ ἀπὸ τὰ κατοικημένα παραπήγματα. 'Εν ὄψει τούτου ἔγιναν προσωρινὲς διευθε-

τήσεις γιὰ τὴ χρησιμοποίηση ἄλλου συγκροτήματος ντοὺς κατὰ διαφορετικοὺς χρόνους, μέχρι ποὺ νὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ διαχώριση ἑνὸς συγκροτήματος σὲ ντοὺς ἀνδρῶν καὶ ντοὺς γυναικῶν. Ἡ ἐργασία αὐτὴ ἔχει τώρα συμπληρωθεῖ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἀναγκαῖες ἐπιδιορθώσεις καὶ ἀντικατάσταση τῶν σάπιων παραγκῶν τοῦ καταυλισμοῦ αὐτὰ γίνονται συνέχεια ἀπὸ τὰ συνεργεῖα τῆς ΥΜΑΠΕ ἐνῶ, ταυτόχρονα, γίνεται συντήρηση καὶ βάψιμο, σὲ τακτικὰ χρονικὰ διαστήματα.

(γ) Ἡ ἀναθεώρηση τῶν ἐπιδομάτων σὲ ἄπορους ἐκτοπισθέντες καὶ μὴ γίνεται ὕστερα ἀπὸ μελέτη καὶ στάθμιση διαφόρων παραγόντων ὅπως εἶναι ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν, τὸ ὕψος τοῦ κατωτάτου ὁρίου μέσων ἀπολαβῶν καὶ οἱ κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθῆκες τοῦ τόπου.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω ἡ κλίμακα τῶν προσφυγικῶν ἐπιδομάτων σ' ἐκτοπισθέντες ἀπόρους αὐξήθηκε κατὰ 25% καὶ ἡ κλίμακα τῶν δημοσίων βοηθημάτων σὲ μὴ ἐκτοπισθέντες ἀπόρους κατὰ 35% ἀπὸ τὴν 1.8.80 (Ἐπισυνάπτεται πίνακας στὸν ὁποῖο φαίνονται οἱ νέες κλίμακες προσφυγικῶν ἐπιδομάτων καὶ δημοσίων βοηθημάτων).

Ἐξάλλου, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 21 τοῦ νέου Νόμου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ποὺ τέθηκε σ' ἐφαρμογὴ στὶς 6.10.80, κάθε δυὸ χρόνια ἢ καὶ νωρίτερα, ἂν τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖο ἀπὸ τὸν Ὑπουργό, θὰ διεξάγεται ἔρευνα μὲ σκοπὸ τὴν ἐξακρίβωση τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων γενικά. Ἂν ἡ ἔρευνα δείξει αὔξηση τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων κατὰ ποσοστὸ 10% τουλάχιστο, τότε τὸ ποσὸ τῶν βασικῶν ἀσφαλιστέων ἀποδοχῶν καθὼς καὶ τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀσφαλιστέων ἀποδοχῶν θὰ ἀναπροσαρμόζονται σύμφωνα μὲ τὴν αὔξηση αὐτή. Ἐπιπρόσθετα, παρέχεται διακριτικὴ ἐξουσία στὸν Ὑπουργὸ γιὰ ἀναπροσαρμογή, ἔστω καὶ ἂν ἡ αὔξηση τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων εἶναι μικρότερη τοῦ ποσοστοῦ τῶν 10%.

Ἀνάλογα μὲ τὸ ποσοστὸ ἀναπροσαρμογῆς θὰ ἀναπροσαρμόζονται ταυτόχρονα καὶ αὐτόματα οἱ βασικὲς συντάξεις.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ βασικὲς συντάξεις ὄχι μόνο θὰ ἀναπροσαρμόζονται μὲ τὸν τιμάριθμο, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν πραγματικὴ αὔξηση στοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθια.

Ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ πιὸ πάνω, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1980 καὶ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1981, μεταστεγάστηκαν 297 ἄτομα. Ἀναμένεται ὅτι σὲ δύο περίπου μῆνες θὰ μεταστεγαστοῦν ἄλλα 80 ἄτομα. Οἱ ὑπόλοιποι ἔνοικοι τοῦ καταυλισμοῦ, ποὺ ἀνέρχονται σὲ 144 (70 μονήρεις καὶ 37 διμελεῖς οἰκογένειες), θὰ μεταστεγαστοῦν μόλις συμπληρωθεῖ ἡ ἀνέγερση μικρῶν οἰκίσκων πού, ὅπως ἔχει ἐξαγγελθεῖ, προωθεῖται μὲ τὸν ταχύτερο δυνατὸ ρυθμό.

Μὲ τὴ μεταστέγαση διαλύονται τὰ κενὰ παραπήγματα, μὲ στόχο τὴν πλήρη διάλυση τοῦ καταυλισμοῦ μόλις γίνει δυνατὴ ἡ μεταστέγαση ὅλων τῶν ἐνοίκων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΣΠΡΑΓΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ 1.8.1980

	Δυσπραγοῦντες		Ἐκτοπισθέντες	
Ἀρ. Ἀτόμων	Συντήρηση	Συντήρηση	Ἠλεκτρ.	Σύνολο
	£	£	£	£
1	14.050	15.000	0.600	15.600
2	22.850	24.000	0.900	24.900
3	31.650	33.000	1.200	34.200
4	38.700	42.000	1.500	43.500
5	45.750	51.000	1.800	52.800
6	52.800	60.000	1.800	61.800
7	59.850	69.000	2.100	71.100
8	66.900	77.250	2.100	79.300
9	73.700	85.500	2.100	87.600
10	73.700	93.750	2.100	95.850

Σημείωση :

1. Ἐπίδομα ἐνοικίου ἴσο μὲ τὸ 50% τοῦ ἐπιδόματος.
2. Ἐνοίκιο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐνοικίων.

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 7 Ἰανουαρίου 1981.

«Μεταξὺ τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ τοὺς συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης εἶναι καὶ τὰ προβλήματα τῶν νηπιαγωγείων καὶ τῶν κοινοτικῶν γηπέδων.

Τὸ πρόβλημα τῶν νηπιαγωγείων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ἔχει πολλαπλὴ σημασία τόσο γιὰ τὴ μόρφωση τῶν προσφυγοπαίδων ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀπασχόληση τῶν μητέρων προσφύγων γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν.

Λόγω τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν μὲ τὰ χαμηλὰ εἰσοδήματα εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀναλάβουν οἱ προσφυγικὲς κοινότητες τὴν οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση γιὰ τὴ λειτουργία νηπιαγωγείων ἢ γιὰ τὴν ἀνέγερση κοινοτικῶν γηπέδων. Πολλοὶ συνοικισμοὶ ἔχουν ὑποδείξει τοὺς τόπους τόσο γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν νηπιαγωγείων, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀνέγερση κοινοτικῶν γηπέδων.

Μὲ τὴ λύση αὐτῶν τῶν δυὸ προβλημάτων χιλιάδες πρόσφυγες μητέρες θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ἀπασχοληθοῦν μὲ τὴ λειτουργία νηπιαγωγείων, καὶ χιλιάδες πρόσφυγες νεολαῖοι θὰ ἀθλοῦνται καθημερινὰ στὰ γυμναστήρια καὶ θὰ ἀποφεύγουν τὶς κακὲς συναναστροφὲς καὶ τὸ χαρτοπαίγνιο.

Ἐρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα Παιδείας, Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Προεδρίας :

1. Ἀπασχολεῖ τὰ Ὑπουργεῖα Παιδείας, Ἐργασίας καὶ Προεδρίας ὁ προγραμματισμὸς τῆς λειτουργίας περισσοτέρων νηπιαγωγείων καὶ τῆς ἀνέγερσης Γυμναστηρίων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς ;
2. Πόσα νέα νηπιαγωγεῖα θὰ λειτουργήσουν μέσα στὸ 1981 στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς ;

3. Ποιὰ βοήθεια προγραμματίζει ὁ ΚΟΑ νὰ δώσει στὴ διάρκεια τοῦ 1981 γιὰ τὴν ἀνέγερση Γυμναστηρίων σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμούς ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 5 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 7 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κ.Ο.Α. γιὰ τὸ 1981 περιλαμβάνει εἰδικὸ κονδύλι £75,000 γιὰ τὴ βελτίωση τῶν ὑφισταμένων καὶ τὴ δημιουργία νέων ἀθλητικῶν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων γιὰ ὁλόκληρη τὴν Κύπρο. Μὲ ἕνα μέτριο ὑπολογισμὸ ὁ ἀριθμὸς τῶν γηπέδων, γυμναστηρίων, σταδίων καὶ γενικὰ ἄλλων ἀθλητικῶν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων ξεπερνοῦν τὰ χίλια.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο διαθέτει τὸ ποσὸ αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὶς αἰτήσεις ποὺ ὑποβάλλονται στὸν Κ.Ο.Α. ἀφοῦ πρῶτα ἱκανοποιηθοῦν βασικὲς καὶ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις ὅπως π.χ. ἡ ὕπαρξη κατάλληλου χώρου, ἡ διάθεση οἰκονομικῆς ἢ καὶ τεχνικῆς βοήθειας ἀπὸ τὸν αἰτητὴ κ.λ.π. Κάμνει ἐπίσης τὴ σχετικὴ ἱεράρχηση σύμφωνα μὲ τὶς εὐρύτερες ἀνάγκες τοῦ ἀθλητισμοῦ γενικά. Ἕνα ἐπίσης πολὺ βασικὸ κριτήριο γιὰ τὴ βελτίωση ὑφισταμένων ἢ καὶ γιὰ τὴ δημιουργία νέων ἀθλητικῶν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων εἶναι καὶ ἡ χρήση τους ἀπὸ προσφυγικὰ Σωματεῖα.

Γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ ἀναφέρει ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ὁ Κ.Ο.Α. δὲν ἔχει κάμει τίποτε μέχρι τῆς στιγμῆς ἁπλούστατα γιατὶ δὲν ὑποβλήθηκε σ' αὐτὸν αἴτηση γιὰ τὴν ἀνέγερση Γυμναστηρίων σὲ προσφυγικοὺς καταυλισμούς. Ἂν ὑποβληθοῦν τέτοιες αἰτήσεις ὁ Κ.Ο.Α. βέβαια θὰ τὶς μελετήσει καὶ ἀξιολογήσει, θὰ ἐνεργήσει δὲ ἀνάλογα καὶ σύμφωνα μὲ τὶς οἰκονομικές του δυνατότητες καὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ γενικά. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ θέλαμε νὰ ἀναφέρουμε ὅτι κατασκευὴ ἑνὸς καὶ μόνο Γυμναστηρίου ἐξυπακούει μεγάλη δαπάνη ἀνάλογα βέβαια μὲ τὶς ἐγκαταστάσεις ποὺ θὰ γίνουν σ' αὐτό. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀναφέρουμε ὅτι οἱ αἰτήσεις ποὺ ἔχουν ἤδη ὑποβληθεῖ στὸν Κ.Ο.Α. γιὰ τὴν κατασκευὴ τέτοιων ἔργων ἀνέρχονται σὲ ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες καὶ ὅπως εἶναι φυσικὸ ὁ Κ.Ο.Α. μὲ τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες ποὺ διαθέτει δὲν μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσει τὰ αἰτήματα αὐτὰ σ' ἕνα χρόνο. Γι' αὐτὸ ἀναγκάζεται νὰ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ συνεισφέρουν σημαντικὰ στὴν κατασκευὴ τέτοιων ἔργων, τὰ ὁποῖα γίνονται σταδιακά. Ὅσον ἀφορᾶ παροχὴ τεχνικῆς βοήθειας ὁ Κ.Ο.Α. πάντοτε τὴν παρέχει χωρὶς καμμιὰ δυσκολία σ' ὁποιοδήποτε τὴ ζητήσει.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 2 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 7 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Παρόλο ὅτι ἡ ἐρώτηση ἀναφέρεται μόνο σὲ νηπιαγωγεῖα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, παρατίθεται ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας σχετικὰ μὲ τοὺς παιδοκομικοὺς σταθμοὺς ποὺ ἔχουν παράλληλη ἀποστολὴ καὶ ὑπάγονται στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Τμήματος Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας τοῦ Ὑπουργείου.

Τὸ Τμῆμα Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας ἔχει ἱδρύσει καὶ διευθύνει 12 παιδοκομικοὺς σταθμοὺς σὲ προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς ἢ κοντὰ σ' αὐτοὺς ποὺ ἀποβλέπουν στὴν παροχὴ διημερεύουσας φροντίδας σὲ παιδιὰ προσχολικῆς ἡλικίας ἐργαζομένων μητέρων.

Ἐν ὄψει τῶν ὑφισταμένων οἰκονομικῶν συνθηκῶν δὲν προβλέπεται ἡ δημιουργία περισσοτέρων κρατικῶν σταθμῶν. Παρέχονται ὅμως κρατικὲς

χορηγίες σὲ ἐθελοντικὲς ὀργανώσεις καὶ κοινότητες ποὺ λειτουργοῦν δικούς τους σταθμούς. Μέσα στὸ 1980 δόθηκαν χορηγίες ὕψους £15,950 σὲ 11 παιδοκομικοὺς σταθμούς.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 8 'Ιανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. 'Ανδρέα Γιάγκου καὶ ληφθεῖσα στὶς 8 'Ιανουαρίου 1981.

«Σὲ ἐρώτησή μου στὶς 12 Νοεμβρίου 1977 γιὰ τὸ σοβαρότατο πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ τὴν ταλαιπωρία στὴν ὁποία ὑπόκεινται οἱ πολίτες λόγω ἐλλείψεως νεροῦ, ἔλαβα στὶς 7 Φεβρουαρίου 1978 τὴν ἐξῆς ἀπάντηση ἡ ὁποία ἀφοῦ ἀναφέρετο κατ' ἀρχὴν σὲ βραχυπρόθεσμα μέτρα γιὰ προσωρινὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος, ἔδιδε καὶ τὴν ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως λύση τοῦ προβλήματος ὡς κάτωθι :

''Επὶ μακροπροθέσμου βάσεως ἡ βελτίωσις/συμπλήρωσις τῆς ὑδατοπρομηθείας Λευκωσίας καὶ προαστείων θὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῆς προγραμματισθείσης μεταφορᾶς ὕδατος τοῦ κατασκευασθησομένου ὑδατοφράκτη Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸν ὑδατοφράκτην Λευκάρων. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐλπίζεται ν' ἀποπερατωθῆ ἐντὸς 2-3 ἐτῶν.'

'Η προθεσμία τῶν 3 χρόνων λήγει στὶς 7 Φεβρουαρίου 1981 καὶ κανένα ἔργο δὲν ἔγινε γιὰ τὴν ὁριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος.

Γιὰ τοῦτο ρωτοῦμε τὰ ἁρμόδια 'Υπουργεῖα :

Ποῦ βρίσκεται τὸ θέμα τῆς μελέτης τῆς κατασκευῆς τοῦ ὑδατοφράκτη Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου ;

Πότε ἐδόθη ἡ προσφορὰ καὶ πότε ἐπακριβῶς ἀναμένεται νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ μελέτη καὶ νὰ παραδοθεῖ στὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴ ζήτηση προσφορῶν κατασκευῆς τοῦ φράγματος ;

Πότε ἀναμένεται νὰ ἀρχίσει ἡ κατασκευὴ τοῦ φράγματος καὶ πότε ὑπολογίζεται ἡ ἀποπεράτωσή του γιὰ νὰ ἀρχίσει ἡ μεταφορὰ τοῦ νεροῦ γιὰ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους προορίζεται ὡς καὶ γιὰ τὴν ὁριστικὴ λύση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 8 'Ιανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. 'Ανδρέα Γιάγκου.

«'Αναφορικῶς πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου ἐπελέγησαν ἤδη οἱ Σύμβουλοι Μηχανικοὶ κ.κ. Rofe, Kennard and Lapworth/Wallace Evans and Partners ἐν συνεργασία μετὰ τοῦ Κυπριακοῦ Γραφείου Μελετῶν τοῦ κ. Ντ. 'Ιωαννίδη, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβαν τὴν ἐκπόνησιν τῆς 'Οριστικῆς Μελέτης τοῦ ἔργου καὶ ἤρχισαν ἐργασίαν ἀπὸ τῆς 10/1/81.

2. Αἱ διάφοροι μελέται διὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν τὴν κατασκευὴν δύο ὑδατοφρακτῶν, καναλιῶν, ἀρδευτικῶν δικτύων, σωληναγωγῶν ἀντλιοστασίων καὶ ἑνὸς διϋλιστηρίου νεροῦ θὰ συμπληροῦνται σταδιακῶς ἡ ὅλη δὲ ἐργασία θὰ ἀπαιτήσει χρόνον 15 περίπου μηνῶν. Εἰδικῶς διὰ τὰ φράγματα, ἡ μελέτη μὲ τὰς σχετικὰς προδιαγραφὰς καὶ ὅρους κατασκευῆς θὰ ἀποπερατωθῆ ἐντὸς ἑνὸς περίπου ἔτους.

3. 'Η κατασκευὴ τῶν φραγμάτων θὰ διαρκέση, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα, 2 1/2 περίπου ἔτη, λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν τοῦ χρόνου ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν ἐργολάβων, ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ὅλον ἔργον θὰ ἀρχίσει νὰ λειτουργεῖ ἐντὸς τοῦ 1985.

4. Σημειοῦται ὅτι διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ὑδατοπρομηθείας Λευκωσίας μέχρι τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου διεξάγεται ἐργασία μεταφορᾶς νεροῦ ἐκ τοῦ Συστήματος Ὑδατοπρομηθείας Λάρνακας-Ἀμμοχώστου ἡ ὁποία συμπληροῦται μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους. Διὰ τοῦ ἰδίου ἀγωγοῦ θὰ μεταφέρεται νερὸν ἐκ τοῦ Ὑδατοφράκτου Βασιλικοῦ-Πεντασχοίνου ἅμα τῇ συμπληρώσει τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 20 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 22 Ἰανουαρίου 1981.

«Ἡ περιοχὴ Ἁγίας Νάπας Ἀμμοχώστου εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς βασικότερες τουριστικὲς περιοχὲς τῆς Ἐλεύθερης Κύπρου. Ἰδιαίτερα μέσα στὰ τελευταῖα 5 χρόνια ἡ περιοχὴ Ἁγίας Νάπας ἀναπτύχθηκε τουριστικὰ σὲ μεγάλο βαθμό. Χιλιάδες τουρίστες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ ἐπισκέπτονται κάθε χρόνο τὴν Ἁγία Νάπα.

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἀξιοθέατα τῆς περιοχῆς εἶναι καὶ τὸ ἱστορικὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Ἁγίας Νάπας ποὺ συγκεντρώνει χιλιάδες ἐπισκέπτες κάθε χρόνο.

Τελευταία ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἀποφάσισε τὴν ἀνέγερση νέας ἐκκλησίας πολὺ πλησίον τοῦ ἱστορικοῦ χώρου τοῦ παλιοῦ Μοναστηριοῦ.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ἂν ἐφαρμοστεῖ αὐτὴ ἡ ἀπόφαση θὰ καταστραφεῖ ἡ θέα καὶ τὸ ὅλο περιβάλλον τοῦ ἀρχαίου Μοναστηριοῦ, πράγμα ποὺ θὰ ἔχει σοβαρὲς ἐπιπτώσεις στὸν τουρισμὸ καὶ τὴ γενικότερη ἀνάπτυξη τῆς Ἁγίας Νάπας.

Γι' αὐτὸ τὸ θέμα ἔχει δημιουργηθεῖ σοβαρὴ διαφωνία μεταξὺ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀνάπτυξης τῆς Ἁγίας Νάπας.

Τὸ Συμβούλιο Ἀνάπτυξης Ἁγίας Νάπας ἔχει εἰσηγηθεῖ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ ὅπως ὁ χῶρος αὐτὸς παραμείνει ὡς πάρκο· καὶ ὡς ἐπέκταση τῆς πλατείας τῆς Κοινότητας. Ὑπόδειξε τὸ Συμβούλιο ἄλλους χώρους γιὰ τὴν ἀνέγερση νέας ἐκκλησίας.

Ἐρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο :

1. Ἔχει μελετήσει αὐτὴ τὴ διαφορὰ ποὺ προέκυψε μεταξὺ Συμβουλίου Ἀνάπτυξης Ἁγίας Νάπας καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς σχετικὰ μὲ τὴν ἀνέγερση νέας ἐκκλησίας στὴν αὐλὴ τοῦ παλιοῦ Μοναστηριοῦ ;
2. Μελετήθηκαν οἱ σοβαρὲς ἐπιπτώσεις ποὺ δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἀνέγερση τῆς νέας ἐκκλησίας καὶ ὑποδείχθηκε στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ νὰ ἀναθεωρήσει τὰ σχέδιά της γιὰ ἀνέγερση ἐκκλησίας σὲ ἄλλο χῶρο ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 10 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 22 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὑποβληθεῖσαν ἐρώτησιν τὸ ἡμέτερον Ὑπουργεῖον δὲν φρονεῖ ὅτι ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐκφέρη οἱασδήποτε ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀνεγέρσεως νέας ἐκκλησίας εἰς τὸ χωρίον Ἁγία Νάπα πλησίον τοῦ Μοναστηρίου. Ἐν τούτοις ἐσωκλείεται ἐπιστολὴ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ὑπ' ἀρ. F/D/2 (b) καὶ ἡμερομηνίαν 13ην Φεβρουαρίου 1981 μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας συμφωνοῦμεν ἀπολύτως.

2. Ὡς ἀνέφερεν καὶ τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρος εἶναι ὁ μόνος ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ μετατραπεῖ εἰς χῶρον πρασίνου διὰ νὰ

δώση ἄνεσιν εἰς τὰ ὑφιστάμενα κτίρια τοῦ Μοναστηρίου καὶ νὰ τὰ προστατεύση κατὰ κάποιον τρόπον ἀπὸ τὸν ἀγκαλιασμὸν τῶν οἰκοδομῶν αἱ ὁποῖαι συνεχῶς κτίζονται εἰς τὴν περιοχήν.

3. Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἄλλος ἢ ἄλλοι κατάλληλοι χῶροι διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐκκλησίας, πιστεύομεν ὅτι ὁ χῶρος θὰ πρέπει νὰ μείνει ἐλεύθερος καὶ νὰ ἀξιοποιηθεῖ καταλλήλως βάσει σχεδίων ποὺ θὰ ἑτοιμάσει τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως διὰ τὴν δημιουργίαν πρασίνου καὶ λοιπά.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ ληφθεῖσα στὶς 27 Ἰανουαρίου 1981.

«Οἱ πρόσφυγες κάτοικοι τῆς Μαλλιᾶς καὶ ἄλλων χωριῶν ὅπου ζοῦσαν προηγουμένως Τουρκοκύπριοι παραπονοῦνται ὅτι στεροῦνται τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης ἐπὶ τῶν κλήρων μὲ ἀμπέλια τὰ ὁποῖα τοὺς δόθηκαν γιατὶ αὐτὰ δὲν εἶχαν δηλωθεῖ προηγουμένως ἀπὸ τοὺς Τουρκοκύπριους ἰδιοκτῆτες τους.

Ἐρωτοῦμε κατὰ πόσο τὸ Ὑπουργεῖο σας μέσο τῶν ἁρμόδιων ὀργανισμῶν ἢ ὑπηρεσιῶν ἔχει ἐπιληφθεῖ αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ ἔχει δώσει ὁδηγίες νὰ καταγραφοῦν οἱ κλῆροι αὐτοὶ ὥστε νὰ τυγχάνουν τῆς ἐπιχορήγησης οἱ πρόσφυγες ποὺ καλλιεργοῦν τὰ ἀμπέλια καὶ ζοῦν στὶς περιοχὲς αὐτὲς ὑπὸ πολὺ δυσμενεῖς συνθῆκες.

Ἂν δὲν ἔγινε τοῦτο, παρακαλοῦμε ὅπως ἐπιληφθεῖτε τοῦ θέματος χωρὶς καθυστέρηση.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 6 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

«Ὁ θεσμὸς τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης γιὰ τὰ ἀμπέλια υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀπὸ τὸ 1969, γιὰ λόγους δικαιότερης κατανομῆς τῆς Κυβερνητικῆς βοήθειας μεταξὺ τῶν ἀμπελουργῶν. Ἡ καταβολὴ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης καθορίζεται κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μὲ βάση ὁρισμένα κριτήρια. Μεταξὺ τῶν κριτηρίων ποὺ καθορίστηκαν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἦταν ὅτι τὰ ἀμπέλια θὰ ἔπρεπε νὰ συμπεριλαμβάνονταν στὴν καταγραφὴ τῶν ἀμπελιῶν τοῦ 1971, νὰ ἦταν φυτευμένα μέχρι τὸ 1968 καὶ νὰ κλαδεύονται καὶ καλλιεργοῦνται κάθε χρόνο. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἀποκλείστηκαν τὰ ἀμπέλια ποὺ φυτεύτηκαν μετὰ τὸ 1968, ἦταν γιὰ νὰ ἀποθαρρυνθεῖ ἡ ἐπέκταση νέων ἀμπελοφυτειῶν ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου προβλήματος ποὺ ὑπάρχει στὴ διάθεση τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων διεθνῶς.

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ αἴτημα τῶν προσφύγων κατοίκων τῆς Μαλλιᾶς καὶ ἄλλων χωριῶν ὅπου ζοῦσαν Τουρκοκύπριοι, γιὰ τὴν καταβολὴ στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης ἐπὶ τῶν κλήρων μὲ ἀμπέλια ποὺ τοὺς παραχωρήθηκαν, πρέπει νὰ σημειωθοῦν τὰ ἀκόλουθα :

Ὅταν ἔγινε ἡ καταγραφὴ τῶν ἀμπελιῶν τὸ 1971, φαίνεται ὅτι ὁρισμένοι Τουρκοκύπριοι τοῦ χωριοῦ Μαλλιᾶς καὶ ἄλλων χωριῶν δὲν κατάγραψαν τὰ ἀμπέλιά τους καὶ ἔτσι τώρα οἱ πρόσφυγες ἐνοικιαστὲς τούτων δὲν μποροῦν νὰ διεκδικήσουν τὴ στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση. Ὑπάρχει ἐπίσης μεγάλος ἀριθμὸς ἀμπελιῶν Τουρκοκυπρίων ποὺ παραχωρήθηκαν στοὺς πρόσφυγες κατοίκους τῆς Μαλλιᾶς καὶ ἄλλων χωριῶν, τὰ ὁποῖα ἂν καὶ ἦταν καταγραμμένα, οὔτε καλλιεργήθηκαν, οὔτε κλαδεύτηκαν καὶ ἔτσι δὲν δικαιοῦνται τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης.

Συναφῶς ἀναφέρεται ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀμπέλια 'Ελληνοκυπρίων, τὰ ὁποῖα δὲν δικαιοῦνται τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης, εἴτε διότι δὲν ἔτυχε νὰ καταγραφοῦν τὸ 1971, εἴτε καταγράφτηκαν μέν, ἀλλὰ ἡ φύτευσή τους ἔγινε μετὰ τὸ 1968, ἢ δὲν κλαδεύονται καὶ δὲν καλλιεργοῦνται κανονικά.

Τὸ αἴτημα νὰ καταγραφοῦν τώρα τὰ ἀμπέλια ποὺ δὲν ἔγιναν καταγραφὴ τὸ 1971, δυστυχῶς δὲν μπορεῖ νὰ γίνει ἀποδεκτό, γιατὶ μετὰ ποὺ πέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τὴν καταγραφὴ τῶν ἀμπελιῶν τοῦ 1971, εἶναι πολὺ δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο, νὰ προσδιοριστεῖ ἡ ἡλικία τῶν ἀμπελιῶν ἔτσι ποὺ νὰ ἀποκλειστοῦν ἐκεῖνα ποὺ φυτεύτηκαν μετὰ τὸ 1968. 'Αλλὰ καὶ ἂν μποροῦσε νὰ γίνει τέτοια παραχώρηση γιὰ τοὺς πρόσφυγες, ἡ ἴδια παραχώρηση θὰ ἔπρεπε νὰ γίνει σὲ ὅλους τοὺς ἀμπελοκαλλιεργητές, πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸ κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες.»

'Επερατώθη ἡ ἀνάγνωση 'Απαντήσεων σὲ 'Ερωτήσεις, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Μπαίνομε στὸ Κεφάλαιο Δ τῆς συζήτησης τῶν θεμάτων ποὺ ἐνέγραψαν Βουλευτές.

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «'Η καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς». Θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χριστόφορος Χριστοφίδης.

'Υπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν ;

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ πρόβλημα τῶν ἀπαλλοτριώσεων ἔχει ἐξελιχθεῖ σ' ἕνα κοινωνικὸ πρόβλημα.

"Υστερα ἀπὸ τὴν κατοχὴ τῶν 40 τοῖς ἑκατὸ τῆς Κύπρου καὶ τῆς προσφυγοποίησης 200 χιλιάδων τοῦ λαοῦ μας, ἔπρεπε νὰ γίνουν ἔργα, ἔπρεπε νὰ γίνουν δρόμοι, ἔπρεπε νὰ γίνουν σπίτια, καὶ σίγουρα ἔπρεπε νὰ βρεθεῖ γῆ καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωση ἦταν ἡ μέθοδος τῆς ἀντιμετώπισης αὐτῶν τῶν ἀναγκῶν.

Δημιουργήθηκε πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα, ὅμως, δὲν τὸ δημιούργησαν οἱ ἀπαλλοτριώσεις ἀλλὰ τὰ κριτήρια ποὺ ἴσχυσαν καὶ ἡ μεγάλη καθυστέρηση στὴν καταβολὴ τῶν ἀποζημιώσεων. Καὶ μποροῦμε ἀκόμα νὰ προσθέσουμε, ἡ ἐλλιπὴς ἐφαρμογὴ τῆς σχετικῆς νομοθεσίας.

Καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι : 'Η ἐπιλογὴ τῶν χώρων γίνεται μὲ παραδεκτὰ κριτήρια ἢ μήπως γίνεται μὲ σκοπιμότητες ποὺ συνηθέστερα ἐξυπηρετοῦν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πλήττουν τὸ λαό ;

'Απαλλοτριώνεται, πολλὲς φορές, γῆ ποὺ βρίσκεται στὴν οἰκιστικὴ ζώνη. Καὶ ἡ γῆ αὐτὴ συνηθέστατα εἶναι στὰ χέρια μικροϊδιοκτητῶν γιὰ τὴν κάλυψη οἰκογενειακῶν τους ἀναγκῶν. Μιὰ τέτοια περίπτωση, κοντὰ στὶς πολλὲς ἄλλες ποὺ θὰ μπορούσαμε ν' ἀναφέρουμε, εἶναι καὶ ἡ περίπτωση τῶν Λατσιῶν, γνωστὴ κι' ἀπὸ τὰ ἐπεισόδια ποὺ ἔγιναν μὲ τὴν 'Αστυνομία καὶ τὶς συλλήψεις μικροϊδιοκτητῶν τῆς περιοχῆς.

"Οταν ρωτήθηκαν οἱ ἁρμόδιοι γιατὶ διάλεξαν αὐτὴ τὴ γῆ κι' ὄχι ἄλλη παρακείμενη χαλίτικη ἢ ἄλλη ποὺ νὰ μὴν εἶναι οἰκοπεδίσιμη γῆ, ἔδωσαν τὴν

ἀπάντηση ὅτι «πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης εἶναι νὰ δημιουργηθοῦν προσφυγικοὶ καταυλισμοὶ δίπλα στὶς βιομηχανικὲς ζῶνες.

Ἡ θέση αὐτὴ εἶναι προκλητικὴ καὶ κυνικὴ καὶ ὁρίζει ὅτι ὁρισμένοι εἶναι προνομιοῦχοι καὶ χάρη τῆς ἐξυπηρέτησης αὐτῶν τῶν προνομίων θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν πρόσθετα προνόμια καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ πρόσφυγες, εἶναι φθηνὰ ἐργατικὰ χέρια καὶ οἱ μικροϊδιοκτῆτες τὰ ἀναγκαῖα θύματα στὸ βωμὸ τοῦ μεγάλου κεφαλαίου. Καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ θὰ πρέπει νὰ στρέψουν τὴν προσοχή τους οἱ μικροὶ κι' οἱ μικρομεσαῖοι ποὺ σήμερα νοιώθουν ὅτι καταπιέζονται, καὶ διαμαρτύρονται πολλὲς φορὲς γιὰ ἄσχετα ζητήματα.

Τὸ ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα τῶν ἀπαλλοτριώσεων εἶναι ἡ καταβολὴ τῶν ἀποζημιώσεων.

Κι' αὐτὸ εἶναι ποὺ βρίσκεται μπροστὰ στὴν ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ μὲ προτάσεις νόμων συναδέλφων Βουλευτῶν.

Τὸ πρόβλημα συνίσταται στὴν παράλογη καθυστέρηση.

Εἶναι ἀμφίβολο ἂν μέχρι τώρα πληρώθηκε ἰδιοκτήτης γῆς σὲ λιγότερο διάστημα ἀπὸ δυὸ χρόνια.

Τὸ πιὸ συνηθισμένο φαινόμενο εἶναι νὰ περνοῦν τὰ τρία καὶ περισσότερα χρόνια γιὰ νὰ εἰσπράξει ὁ ἐνδιαφερόμενος τὴν ἀποζημίωσή του.

Στὸν καταυλισμὸ τῶν Λατσιῶν ποὺ ἀναφέραμε προηγουμένως, γιὰ παράδειγμα, τέλειωσαν τὰ κτίσματα καὶ κατοικήθηκαν, ὅμως οἱ ἰδιοκτῆτες τῆς γῆς ποὺ ἀπαλλοτριώθηκε δὲν πῆραν ἀκόμα τὶς ἀποζημιώσεις τους.

Κι' εἶναι γνωστὸ ὅτι σὲ περίοδο ἀνόδου τῆς τιμῆς τῆς γῆς, σὲ περίοδο πληθωρισμοῦ, ἡ καθυστέρηση στὴν πληρωμὴ μειώνει στὸ μισὸ τὴν ἤδη χαμηλὴ ἐκτίμηση. Ἡ ταλαιπωρία τῶν ἀνθρώπων γίνεται μεγαλύτερη γιατὶ παραβιάζεται ἀκόμα καὶ ὁ σημερινὸς νόμος. Δὲν γίνεται ἡ προηγούμενη διαπραγμάτευση, τὰ δικαστήρια καθυστεροῦν γιὰ πολλὰ χρόνια στὴν ἔκδοση σχετικῶν ἀποφάσεων κι' ἡ συμφωνημένη ἀκόμα τιμή, παροχή, καθυστερεῖ γιὰ ἄγνωστο χρονικὸ διάστημα.

Ἔχουμε κι' ἄλλες παρατηρήσεις πάνω στὴ νομοθεσία, στὴν ἐφαρμογὴ ἢ διαφοροποίησή της. Δὲν θὰ ἐπεκταθοῦμε στὰ σημεῖα αὐτὰ δεδομένου ὅτι ἀναμένεται σύντομα ἡ συζήτησή της στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ τὴ Βουλή.

Θέλουμε νὰ καταλήξουμε μὲ τὴν ἀναφορὰ ὅτι ὁ πολίτης, ἰδιαίτερα αὐτὸς ποὺ ἔχει χαμηλὰ εἰσοδήματα, ὁ γεωργός, ὁ μικροϊδιοκτήτης, χρειάζεται τὴν προστασία τοῦ Κράτους κι' ὄχι τὴ θυματοποίησή του.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε,

Ἀξ. κ. Συνάδελφοι,

Τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα εἶναι πολὺ σοβαρό, καὶ ἡ ἔκταση ποὺ παίρνει τὸ καθιστᾶ ἀκόμα σοβαρότερο.

Τὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων ἀπασχολεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸν κόσμο ποὺ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τοῦτο.

Στὶς καθημερινές μας ἐπισκέψεις καὶ ἐπαφὲς μὲ τὸν κόσμο ποὺ ἐκπροσωποῦμε καὶ ἰδιαίτερα τὸν κόσμο τῆς ὑπαίθρου μᾶς παρουσιάζουν τοῦτο ὡς ἕνα τῶν πιὸ καυτῶν προβλημάτων. Δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολὴ ἂν ποῦμε ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ ἐκκρεμοῦν ἀπὸ 8ετίας καὶ δεκαετίας ἀκόμα. Ἂν δὲ λάβουμε ὑπόψη τὴν ἐκτίμηση τῆς τότε ἐποχῆς καὶ τὴ συγκρίνομε μὲ τὴ σημερινή, καὶ ἂν λάβουμε ἀκόμα ὑπόψη ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης ἐκτὸς τῆς ζημιᾶς ποὺ ὑφίσταται, δὲν παίρνει τίποτε περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ποσὸ τῆς ἀποζημιώσεως ποὺ θὰ τοῦ δώσουν ὅταν θὰ κλείσει ἡ ὑπόθεσή του, τότε ἀντιλαμβανόμαστε τὸν ἐκμηδενισμὸ τῆς ἀξίας τῆς περιουσίας τοῦ ὁποιουδήποτε ἰδιοκτήτη.

Δὲν εἶναι τῆς ἁρμοδιότητάς μας νὰ ἀποδώσουμε εὐθύνες καὶ ἀβασάνιστα νὰ ποῦμε πῶς φταίει ἡ Α ἢ Β ὑπηρεσία. Νὰ ποῦμε πῶς φταίει τὸ Κτηματολόγιο, ποὺ δὲν ἐξετάζει ἔγκαιρα τὴν κάθε περίπτωση, ἢ τὸ Δικαστήριο ποὺ δὲν ἐκδικάζει σύντομα τὴν κάθε ὑπόθεση, ἢ ἀκόμα αὐτὸς τοῦτος ὁ ἰδιοκτήτης ποὺ δὲν συμφωνεῖ μὲ τὶς ἐκτιμήσεις καὶ ἀποφάσεις τῶν ἁρμοδίων ;

Ἡ δική μας ἁρμοδιότητα ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωση εἶναι νὰ ἀναφέρουμε τὸ πρόβλημα, νὰ ζητήσουμε τὴ λύση του καὶ ἐν ἀνάγκη νὰ τὸ καταγγείλουμε μὲ πρόθεση τὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ.

Αὐτὸ τὸ κάμνουμε ἀπὸ 11ετίας μὲ ἐπερωτήσεις καὶ κατὰ καιροὺς συζητήσεις μας τόσο μέσα στὴ Βουλὴ ὅσο καὶ στὰ διάφορα ἁρμόδια τμήματα, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ πρόβλημα ὄχι μόνο δὲν λύεται, ἀλλὰ χρόνο μὲ χρόνο μεγαλώνει καὶ παίρνει διαστάσεις.

Στὶς κατὰ καιροὺς διαμαρτυρίες μας πρὸς τοὺς ἁρμοδίους μιὰ ἀπὸ τὶς δικαιολογίες εἶναι καὶ ἐκείνη τῆς ἔλλειψης προσωπικοῦ.

Καὶ ἐμεῖς μέχρι τελευταίως πιστεύαμε πὼς ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου ἦτο πράγματι ἡ ἔλλειψη προσωπικοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ πολλὲς φορὲς ζητήσαμε τὴν ἐπάνδρωση τοῦ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος μὲ ἱκανοποιητικὸ προσωπικό, μὲ πρόθεση τὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος.

Μετὰ ὅμως ἀπὸ μιὰ ἐνημέρωση ποὺ εἴχαμε ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ ἁρμοδίου Τμήματος φαίνεται πλέον καθαρὰ πὼς τὸ ὅλο πρόβλημα προσκρούει ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ στὴν ὑπάρχουσα νομοθεσία μας γύρω ἀπὸ τὰ θέματα αὐτά. Γιατὶ ὅπως μᾶς ἀναλύει ἡ ἁρμόδια ἀρχή, ποὺ στὴν προκείμενη περίπτωση εἶναι τὸ Κτηματολογικὸ καὶ Χωρομετρικὸ Τμῆμα, τὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων εἶναι πολὺ παλαιό, καὶ συζητήθηκε πάρα πολλὲς φορές. Τὸ ἁρμόδιο δὲ Τμῆμα ποὺ ἔχει καὶ τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐφαρμογή του, τὸ μελέτησε καὶ διαπίστωσε διάφορες δυσκολίες ποὺ τὶς κατάταξε σὲ δυὸ κατηγορίες. Τὶς Διοικητικὲς καὶ τὶς Νομικὲς δυσκολίες. Οἱ Διοικητικὲς δυσκολίες ἀφοροῦν (α) τὴν ἔλλειψη καλοῦ προγραμματισμοῦ στὴν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως. Π.χ. γιὰ ἕνα δρόμο ποὺ ἔχει σχεδιαστεῖ καὶ δημοσιευτεῖ ἡ ἀπαλλοτρίωση, ἐνῶ πηγαίνει τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα νὰ ἐξετάσει τὴν ὑπόθεση, τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἄλλο Τμῆμα ποὺ ἐκτελεῖ τὸ ἔργο ἀλλάζει θέση τοῦ δρόμου, ἐπηρεάζει ἄλλους ἰδιοκτῆτες, χρειάζεται ἄλλη δημοσίευση γιὰ τροποποιητικὰ διατάγματα καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, μὲ ἀποτέλεσμα ὅλα νὰ χωλαίνουν καὶ ὅλα νὰ καθυστεροῦν. (β) Τὴ μὴ ἔγκαιρη παραχώρηση στό ἁρμόδιο Τμῆμα τῶν ἀπαιτούμενων κονδυλίων γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διαπραγματεύεται καὶ νὰ πληρώνει τὴν ἀποζημίωση καὶ νὰ κλείσει τὴν κάθε περίπτωση. (γ) Τὴν καθυστέρηση τῆς ἐκδίκασης τῆς ὑποθέσεως ἐκεῖ ποὺ

δὲν συμφωνοῦν μὲ τὸν ἰδιοκτήτη γιὰ τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως καὶ (δ) Τὴ συνεχὴ αὔξηση τῆς ἐργασίας τοῦ ἁρμόδιου Τμήματος σὲ βαθμὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν αὔξηση τοῦ προσωπικοῦ.

Γιατὶ ὅπως μᾶς λέγει τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα ἀπὸ τὸ 1975 ἐκτὸς τῶν συνηθισμένων καθηκόντων ποὺ εἶχε τοῦ ἀνετέθησαν καὶ τὰ πιὸ κάτω : (α) Στέγαση ἐκτοπισθέντων, (β) αὐξημένα προγράμματα ἀναπτύξεως, (γ) ἐπαναδραστηριοποίηση ἐκτοπισθέντων, (δ) ἐπιβολὴ τέλους βελτιώσεως, (ε) ἐγγραφὴ καὶ μεταβιβάσεις μισθώσεων, (στ) Ἀρχὴ ἐνοικιάσεων, (ζ) Ἐπανεκτιμήσεις κτλ.

Οἱ νομικὲς δυσκολίες ὀφείλονται στὴν παλιὰ νομοθεσία ποὺ ἔχει διαδικασία μακρά, πολύπλοκη, ποὺ ὁδηγεῖ σὲ καθυστερήσεις καὶ ταλαιπωρίες τόσο γιὰ τοὺς ἰδιοκτῆτες ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχή. Οἱ σπουδαιότερες ἀπὸ αὐτὲς τὶς δυσκολίες εἶναι :

(α) ἡ κυριότητα ἰδιοκτησίας μεταβιβάζεται στὸ ὄνομα τῆς ἀπαλλοτριούσας ἀρχῆς μόνο ἀφοῦ συμφωνηθεῖ καὶ ἐκδικαστεῖ τὸ ποσὸ τῆς ἀποζημιώσεως καὶ πληρωθεῖ τοῦτο στὸν ἰδιοκτήτη,

(β) ἡ καθήλωση τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως στὰ ἐπίπεδα τῶν ἀξιῶν κατὰ τὸ χρόνο τῆς δημοσιεύσεως τῆς γνωστοποιήσεως ἀπαλλοτριώσεως. Ἡ ἁλματώδης αὔξηση τῆς ἀξίας τῆς γῆς γιὰ διάφορους λόγους, καὶ τὸ μεγάλο χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ μέχρι τὴν πληρωμὴ τῆς ἀποζημιώσεως δημιουργεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ δυσμενεῖς ψυχολογικὲς συνθῆκες ποὺ δὲν εὐνοοῦν τὴν ἐπίτευξη συμφωνίας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀδικεῖ κατάφωρα τοὺς ἰδιοκτῆτες οἱ ὁποῖοι λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ δὲν παίρνουν δίκαιη ἀποζημίωση· καὶ

(γ) ἡ ἐκδίκαση τῶν ὑποθέσεων ἀπαλλοτριώσεως ἀπὸ πολιτικὰ δικαστήρια, καὶ ὄχι ἀπὸ εἰδικὰ Διαιτητικὰ δικαστήρια.

Μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς δυσκολίες εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχουν προβλήματα. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ ὑπάρχουν τόσες καθυστερήσεις, καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ γίνεται τόση μεγάλη συζήτηση καὶ ἀκούονται τόσες διαμαρτυρίες σὲ βάρος τῶν ὑπευθύνων καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση σὲ βάρος τῆς Κυβέρνησης.

Στὴν Ἐπαρχία μας ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ χρονολογοῦνται ἀπὸ 8ετίας καὶ μερικὲς ἀπὸ 10ετίας. Ἀποτέλεσμα ὅλων τῶν καθυστερήσεων εἶναι νὰ ζημιώνεται σὲ μεγάλο βαθμὸ ὁ ἰδιοκτήτης, μὲ ἀποτέλεσμα, ὅταν θὰ ἔρθει ἡ ὥρα νὰ πάρει τὴν ἀποζημίωσή του νὰ βλέπει ὅτι ἐκμηδενίζεται ἡ τότε ἀξία τῆς περιουσίας του σὲ σύγκριση μὲ τὴ σημερινή. Γιατὶ φανταστῆτε ἕνα ἰδιοκτήτη ποὺ τοῦ ἀπαλλοτρίωσαν ἕνα κτῆμα πρὶν 8 χρόνια νὰ ἔρχονται νὰ τὸν πληρώσουν σήμερα μὲ τὴν τιμὴ ἐκείνη, ποιὰ θὰ εἶναι ἡ διαφορὰ καὶ πόσο μεγάλη ἡ ἀδικία ποὺ παρουσιάζεται.

Στὴν προκείμενη περίπτωση ἔχομε τὸ ζωντανὸ παράδειγμα τῶν κατόχων γῆς στοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους Κάτω Πάφου καὶ Κουκλιῶν καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνων τῆς Κάτω Πάφου.

Ἡ ἀδικία σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι κατάφωρη. Τὰ διαβήματα τῶν κατόχων γῆς σ' αὐτοὺς τοὺς χώρους εἶναι πάρα πολλὰ καὶ οἱ διαμαρτυρίες τους πολὺ ἔντονες χωρὶς ὅμως νὰ βρίσκουν ἀνταπόκριση ἀπὸ τούς ἁρμοδίους. Χθὲς ἀκόμα ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπίσκεψής του στὴν Πάφο, εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσει τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ σχηματίσει ἴδια ἀντίληψη. Στὴ συνάντηση ἐκείνη παρουσιάστηκαν περιπτώσεις ποὺ εἶχε ἀπαλλοτριωθεῖ γῆ ἀπὸ τὸ 1975 καὶ γνωστοποιήθηκε τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως τὸ 1979. Μόνο αὐτὸ τὸ παράδειγμα εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ τὸ ὕψος τῆς ἀδικίας.

Όσο γιὰ τὶς περιπτώσεις ποὺ ἔχω νὰ ἀναφέρω, μόνο στὸ Ἐπαρχιακὸ Γραφεῖο τοῦ Κτηματολογίου Πάφου καθυστεροῦν σήμερα 139 ὑποθέσεις ποὺ ἐπηρέαζουν 3,206 ἰδιοκτῆτες. Φανταστῆτε τὶ θὰ γίνεται στὶς ἄλλες Ἐπαρχίες.

Αὐτὲς ὅλες οἱ ὑποθέσεις θὰ μποροῦσαν κάλλιστα νὰ διευθετηθοῦν καὶ νὰ μὴν ὑπῆρχαν, ἂν ὅσα εἰσηγεῖται τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα λαμβάνονταν ὑπόψη.

Γιὰ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἔχουμε νὰ ὑποβάλομε καὶ τὶς δικές μας εἰσηγήσεις πού εἶναι ἐν μέρει καὶ ἀπόψεις τῶν ἁρμοδίων Τμημάτων :

(α) Θὰ πρέπει νὰ ἐπανδρωθεῖ τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα μὲ ἱκανοποιητικὸ καὶ εἰδικευμένο προσωπικό. Γιατὶ οἱ ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχει ἐπιφορτιστεῖ τὸ Τμῆμα καὶ ἡ πίεση ποὺ δέχεται ἀπὸ τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ Τμήματα γιὰ ἐκτέλεση ὁρισμένων ὑποθέσεων πού χρήζουν ἄμεσης ἐξέτασης εἶναι τόσες πολλὲς ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ καθυστεροῦν οἱ ἄλλες συνηθισμένες ὑποθέσεις, ποὺ δὲν ἀφοροῦν Κυβερνητικὰ σχέδια ἀναπτύξεως.

(β) Θὰ πρέπει ἡ ἐκτέλεση ἑνὸς ἔργου ἀναπτύξεως νὰ ἀρχίζει τότε μόνον ὅταν θά εἶναι τελειωτικὰ τὰ σχέδια.

(γ) Θὰ πρέπει τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα νὰ ἔχει στὴ διάθεσή του τὰ ἀναγκαῖα χρήματα καὶ νὰ εἶναι ἐξουσιοδοτημένο γιὰ τελικὴ διευθέτηση τῆς ὁποιασδήποτε ὑποθέσεως χωρὶς παρέμβαση ἄλλου Τμήματος.

(δ) Νὰ συσταθεῖ εἰδικὸ δικαστήριο ποὺ νὰ ἐκδικάζει ὅλες τὶς ὑποθέσεις ἀπαλλοτριώσεως ἐπὶ Παγκυπρίου κλίμακος.

(ε) Θὰ πρέπει πρὸς διευκόλυνση πολλῶν μικρῶν ὑποθέσεων νὰ ὑπάρχει πρόνοια στὸ νόμο ποὺ τὰ μικρὰ ποσὰ μέχρι δέκα λιρῶν νὰ κατατίθενται στὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτη ἀμέσως μόλις γίνει ἡ ἐκτίμηση καὶ ἀπαλλοτρίωση.

(στ) Θὰ πρέπει σὲ κάθε περίπτωση ποὺ καθυστερεῖ ἡ καταβολὴ τῆς ἀποζημιώσεως νὰ καταβάλλεται στὸν ἰδιοκτήτη ὁλόκληρο τὸ ποσὸ ὡς εἶδος προκαταβολῆς μέχρις ὅτου ἐκδικαστεῖ ἡ ὑπόθεση. Αὐτὸ εἶναι δίκαιο γιατὶ ἐφόσο τὸ κτῆμα ἔφυγε ἀπὸ τὴν κυριότητα τοῦ ἰδιοκτήτη εἶναι λογικὸ νὰ καταβάλλεται ἀμέσως τὸ ποσὸ ἀνεξαρτήτως διαφωνίας γιὰ νὰ μπορεῖ τοὐλάχιστο τὰ χρήματα ἐκεῖνα νὰ τὰ χρησιμοποιεῖ γιὰ ἄλλες ἐπενδύσεις.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, τονίζομε καὶ πάλιν πὼς τὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων εἶναι πολὺ σοβαρό. Ὑπάρχει μεγάλη καθυστέρηση, ποὺ σὲ πολλὲς περιπτώσεις εἶναι δικαιολογημένη. Πρέπει ὅμως νὰ δοθεῖ ἕνα τέλος. Νομίζομε πὼς ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ ριζικὴ ἀλλαγὴ τῆς νομοθεσίας ποὺ διέπει αὐτὲς τὶς ὑποθέσεις. Καὶ πιστεύομε πὼς οἱ ἁρμόδιοι μὲ τὴν ἐμπειρία ποὺ ἀπέκτησαν τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν, θὰ βροῦν ὅλα τὰ ἀδύνατα καὶ ἄδικα σημεῖα, οὕτως ὥστε ἐφαρμόζοντας μιὰ νέα τροποποιητικὴ νομοθεσία νὰ μπορέσουν νὰ λύσουν ἕνα πρόβλημα ποὺ βασανίζει καὶ ἀδικεῖ κατάφωρα ἀρκετὸ κόσμο, καὶ ἰδιαίτερα τὸν κόσμο τῆς ὑπαίθρου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ παρατηρήσω κάτι ἐπειδὴ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλητὲς ἔχουν ἀποδώσει τὴν καθυστέρηση στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στὴν καθυστέρηση τῆς ἔκδοσης ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῶν Δικαστῶν καὶ ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ ξέρω πολλὰ πράγματα γιὰ τὴν ἐκδίκαση τῶν ὑποθέσεων καθορισμοῦ τοῦ ποσοῦ ἀποζημιώσεως γιὰ ἀπαλλοτριώσεις καὶ ἐπειδὴ εἶμαι σὲ θέση νὰ διαβεβαιώσω τὴ Βουλὴ ὅτι οἱ εἰδικοὶ δικαστὲς οἱ ὁποῖοι ἐκδικάζουν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς ὑποθέσεις δὲν καθυστεροῦν καθόλου τὴν ἔκδοση τῶν ἀποφάσεων, ἂν

ὑπάρχει καθυστέρηση στὴν τελικὴ ἐκδίκαση, καὶ ὑπάρχει καθυστέρηση στὴν τελικὴ ἐκδίκαση, ὀφείλεται σ' ἄλλους λόγους καὶ ὄχι σὲ καθυστέρηση ἐκ μέρους τῶν εἰδικῶν δικαστῶν ποὺ ἐκδικάζουν ἐπὶ παγκυπρίου κλίματος σήμερα τὶς ὑποθέσεις αὐτές.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἡ βασικὴ σκέψη ποὺ θὰ πρέπει νὰ διέπει τὴν ὅλη πολιτικὴ τῶν ἀπαλλοτριώσεων εἶναι ὅπως ἡ ἀποζημίωση ποὺ θὰ τυγχάνει ὁ πολίτης τοῦ ὁποίου ἡ περιουσία ἀπαλλοτριώνεται εἶναι τέτοια ὥστε νὰ μὴν ἀδικεῖται. Δηλαδὴ μὲ τὴν ἀποζημίωση ποὺ θὰ παίρνει νὰ μπορεῖ νὰ ἀγοράζει παρόμοιας ἀξίας καὶ παρόμοιας ἐκτάσεως γῆ.

Ὅπως ὅμως εἶναι σήμερα ἡ νομοθεσία δυστυχῶς αὐτὴ ἡ δίκαιη ἀρχὴ ἀνατρέπεται. Ἡ ἀποζημίωση γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση γίνεται μὲ βάση τὴν ἐκτιμηθεῖσα ἀξία κατὰ τὴν ἡμερομηνία τῆς γνωστοποιήσεως τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Συνήθως ἡ ἡμερομηνία ἀπαλλοτριώσεως ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως ἀπέχουν πολύ.

Ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ νόμο παρέχεται δυνατότητα στὴν Κυβέρνηση νὰ ἐκμεταλλευτεῖ περίοδο ἑνὸς χρόνου. Ἔχει τὴν εὐχέρεια ἡ Κυβέρνηση νὰ καθυστερήσει τὸ διάταγμα ἀπαλλοτριώσεως ἕνα χρόνο ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία γνωστοποιήσεως τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ἡ διαδικασία ἐκτιμήσεως καὶ καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως παίρνει ἀπαράδεκτα πολὺ μακρὸ χρονικὸ διάστημα.

Γιὰ παράδειγμα γιὰ τὸ νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσοῦ ἡ γνωστοποίηση γιὰ τὶς σχετικὲς ἀπαλλοτριώσεις ἔγινε τὸ 1977. Μέχρι σήμερα—ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις—δὲν ἔχουν γίνει οἱ ἐκτιμήσεις γιὰ τὶς προβλεπόμενες ἀποζημιώσεις. Γιὰ νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἐκτιμήσεις αὐτὲς πιθανὸ νὰ ἀπαιτηθεῖ ἐπιπρόσθετο χρονικὸ διάστημα 1, 2, 3 καὶ πλέον χρόνων. Δηλαδὴ μὲ τὶς πιὸ ὁμαλὲς συνθῆκες οἱ ἰδιοκτῆτες τῆς γῆς ποὺ ἀπαλλοτριώθηκε γιὰ τὸ δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσοῦ θὰ πάρουν τὶς ἀποζημιώσεις τους τὸ συντομότερο 4-5 χρόνια μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπαλλοτρίωση καὶ ἀσφαλῶς σὲ τιμὲς οἱ ὁποῖες θὰ ἔχουν ἐλάχιστη σχέση μὲ τὴν πραγματικὴ ἀξία ποὺ θὰ ἔχει ἡ γῆ τους ὅταν παίρνουν τὴν ἀποζημίωση.

Στὶς περιπτώσεις δὲ ποὺ ὁ ἰδιοκτήτης ἀμφισβητεῖ τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως ποὺ τοῦ προσφέρεται καὶ ἔτσι ἡ ὑπόθεση θὰ παραπεμφθεῖ στὸ δικαστήριο θὰ ἀπαιτηθεῖ ἐπιπρόσθετο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ 3-7 χρόνια γιὰ νὰ πάρει ὁ ἐνδιαφερόμενος πολίτης τὴν ἀποζημίωσή του.

Μὲ ἄλλα λόγια στὴ συγκεκριμένη αὐτὴ περίπτωση ποὺ ἀνάφερα θὰ ὑπάρχουν ἰδιοκτῆτες ποὺ θὰ πάρουν τὴν ἀποζημίωσή τους 10-12 χρόνια μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση καὶ τὸ ὕψος της θὰ βασίζεται πάνω στὴν ἐκτιμημένη ἀξία τοῦ 1977.

Κάτι τὸ ὁποῖο ἦλθε νὰ ὀξύνει ἀκόμα περισσότερο τὶς ἀδικίες ἀπὸ τὶς ἀπαλλοτριώσεις γῆς εἶναι καὶ ὁ ψηλὸς πληθωρισμὸς ποὺ ἔχουμε τὰ τελευταῖα χρόνια. Μὲ τὸ τόσο μακρὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἀπέχει ἡ γνωστοποίηση γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση μέχρι τὴν καταβολὴ τῆς ἀποζημιώσεως οὐσιαστικὰ ὁ ἐνδιαφερόμενος πολίτης πληρώνεται μὲ πληθωριστικὸ χρῆμα.

Γι' αὐτὸ ἡ νέα νομοθεσία θὰ πρέπει νὰ εἰσάγει τέτοιες πρόνοιες ὥστε νὰ τηρεῖται ἡ δίκαιη ἀρχὴ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἀποζημιώσεως εἶναι νὰ ἐπαναφέρει τὸν

ἰδιοκτήτη στὴν ἴδια οἰκονομικὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόταν πρὶν τὴν ἀπαλλοτρίωση. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα θἄθελα νὰ προβάλω μερικὲς γενικὲς εἰσηγήσεις :

(α) Τὸ ὕψος τῆς ἀποζημίωσης νὰ καθορίζεται μὲ βάση τὴν ἀξία τῆς γῆς κατὰ τὴν πληρωμὴ τῆς ἀποζημιώσεως καὶ ὄχι κατὰ τὴ γνωστοποίηση τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Αὐτὴ ἡ πρόνοια εἰσήχθηκε πρὶν μερικὰ χρόνια καὶ στὴν 'Αγγλία ἀπὸ τὴν ὁποία πήραμε ἀρχικὰ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία.

(β) Νὰ μελετηθεῖ ἡ δυνατότητα ἱδρύσεως εἰδικῶν διαιτητικῶν δικαστηρίων γιὰ τὴ σύντομη ρύθμιση τῶν διαφορῶν μεταξὺ τοῦ κράτους καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων πολιτῶν.

(γ) 'Η νέα νομοθεσία θὰ πρέπει νὰ ἔχει ἄμεση ἐφαρμογὴ πάνω σὲ ὅλες τὶς ἐκκρεμοῦσες ὑποθέσεις.

(δ) Στὶς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ ἐνδιαφερόμενου πολίτη νὰ μὴν παραπέμπεται τὸ ὅλο θέμα στὸ δικαστήριο καὶ νὰ καθυστερεῖ ἡ καταβολὴ ὁλόκληρου τοῦ ποσοῦ.

'Αλλὰ νὰ καταβάλλεται στὸν πολίτη τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο προσφέρει τὸ Κράτος καὶ νὰ παραπέμπεται στὸ δικαστήριο μόνο τὸ μέρος τοῦ ποσοῦ γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει διαφωνία.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ μὲ πολλὴ συντομία νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων τὸ ὁποῖο πράγματι ἀποτελεῖ ἕνα πάρα πολὺ σοβαρὸ θέμα καὶ πράγματι ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ἀδικία στὴν ὅλη διαδικασία τοῦ θέματος τῶν ἀπαλλοτριώσεων. 'Η ἀδικία αὐτὴ ὀφείλεται στὴ διαφορὰ ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ποὺ ἀποφασίζεται ἡ ἀπαλλοτρίωση τῆς γῆς μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ποὺ θὰ πληρωθεῖ ἡ ἀξία τῆς γῆς αὐτῆς. Καὶ ἕνεκα τοῦ ψηλοῦ ποσοστοῦ πληθωρισμοῦ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει καὶ τῆς ἀργοπορίας ἡ ὁποία παρατηρεῖται γιὰ διάφορους λόγους, ὁ ἰδιοκτήτης τῆς γῆς δὲν πληρώνεται τὴν πραγματικὴ ἀξία τῆς ἰδιοκτησίας του. Κι' ἐδῶ, πράγματι, θὰ πρέπει νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν ἀρχὴ ὅτι γιὰ νὰ εἶναι δίκαιη ἡ διαδικασία θὰ πρέπει ὁ ἰδιοκτήτης τῆς γῆς νὰ πληρώνεται τὴν ἀξία τῆς περιουσίας του ὅπως ἔχει τὴν ἡμέρα τῆς πληρωμῆς κι' ὄχι ὅπως ἔχει τὴν ἡμερομηνία ποὺ ἀποφασίζεται ἡ ἀπαλλοτρίωση.

"Οπως ἀναφέρθηκε καὶ προηγουμένως, εἶναι θέμα ἀλλαγῆς τῆς νομοθεσίας. Χρειάζεται ριζικὴ τροποποίηση τοῦ Νόμου—καὶ ἤδη τὸ θέμα βρίσκεται ἐνώπιον τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς καὶ ἐλπίζουμε νὰ ἔλθει στὸ Σῶμα γιὰ συζήτηση καὶ νὰ ψηφιστεῖ μιὰ τροποποίηση ἡ ὁποία νὰ σταματᾶ τὴν ἀδικία ἡ ὁποία ὑπάρχει σήμερα καὶ νὰ δημιουργεῖ μιὰ δίκαιη κατάσταση—ἡ ὁποία ν' ἀνταποκρίνεται στὶς σημερινὲς πραγματικότητες καὶ ν' ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα τοῦ πληθωρισμοῦ τὸ ὁποῖο θέμα τοῦ πληθωρισμοῦ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ δημιουργεῖ βασικὰ τὴν ὑφιστάμενη ἀδικία.

'Υπάρχει, βέβαια, καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Κτηματολογίου τὸ ὁποῖο ἀναφέρθηκε, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καλύτερης καὶ μεγαλύτερης ἐπάνδρωσης τοῦ Κτηματολογίου.

Τὸ σημεῖο τὸ ὁποῖο ἀναφέρθηκε ἀπὸ κάποιο ἄλλο ὁμιλητή, ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ πληρώνει τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο ἀποφασίζει τουλάχιστον ἡ Κυβέρνηση γιὰ πληρωμὴ καὶ νὰ παραπέμπεται γιὰ διαιτησία ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ἡ Κυβέρνηση καὶ τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖο ἐπιθυμεῖ ὁ ἰδιοκτήτης τῆς γῆς, εἶναι ἴσως μιὰ σωστὴ εἰσήγηση καὶ πρέπει κι' αὐτὴ νὰ μελετηθεῖ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό ;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Τὸ θέμα τῆς καταβολῆς, τῆς ἔγκαιρης καταβολῆς τῶν ἀποζημιώσεων σὲ περίπτωση καταναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων εἶναι ἕνα θέμα πραγματικὰ φλέγον, εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο συζητεῖται ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν κατόπιν προτάσεων Νόμου οἱ ὁποῖες ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ καιρό.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἀπέφυγε νὰ τὸ συζητήσει ἐν ἐκτάσει, καὶ πολὺ ὀρθῶς κατὰ τὴ γνώμη μου, διότι πολλὲς ἀπόψεις ἀπ' αὐτὲς ποὺ ἀκούστηκαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἀκουστοῦν ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν. Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ συζητεῖται ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, δὲν πρόκειται νὰ ἐκθέσω τὶς ἀπόψεις μου ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ ἐπιφυλάττομαι νὰ τὶς ἐκθέσω ἐνώπιον τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἶναι ἕνα θέμα πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ εἶναι ἕνα θέμα πάνω στὸ ὁποῖο ἔχομε νὰ ποῦμε πολλά, ὅμως δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὰ ἴδια πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα, ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἀνεφέρθη τὸ θέμα ἔχει συζητηθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν στὴν ὁποία παρευρίσκετο καὶ ὁ Ὑπουργός. Δηλώθηκε ὅτι θὰ καταθέσει ἡ Κυβέρνηση σχετικὴ νομοθεσία καὶ ἔτσι οἱ δυὸ προτάσεις Νόμου ποὺ κατατέθηκαν δὲν ἔχουν συζητηθεῖ ἐν ἀναμονῇ τοῦ Κυβερνητικοῦ Νομοσχεδίου.

Θὰ παρακαλοῦσα πολύ, ἐπειδὴ μᾶς ἐλέχθη ὅτι ἐντὸς δεκαπενθημέρου θὰ κατετίθετο αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ μέχρι σήμερα δὲν κατατέθηκε, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ τὴν ἐπίσπευση τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλιῶς νὰ συζητηθοῦν οἱ δυὸ προτάσεις Νόμων ποὺ κατατέθηκαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ μποῦμε στὸ δεύτερο θέμα τώρα τὸ ὁποῖο εἶναι «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταὐτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

Θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Γαλανός.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Βουλευτές,

Τὸ θέμα γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐνίσχυσης τοῦ κλίματος γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ, εἶναι θέμα ἀρκετὰ ἐπίκαιρο καὶ σημαντικό.

Ἡ ἐπικαιρότητά του πηγάζει ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι διεξάγονται ἐδῶ καὶ ἑφτὰ μῆνες διακοινοτικὲς συνομιλίες καὶ ἡ εὐόδωσή τους ἐξαρτᾶται σὲ σημαντικὸ βαθμὸ ἀπὸ τὴν ἐπικράτηση καὶ σὲ συνέχεια τὴν ἐνίσχυση ἑνὸς καλοῦ κλίματος μέσα στὸ ὁποῖο νὰ συζητοῦνται καὶ νὰ ἐπιλύονται στὸ βαθμὸ ποὺ αὐτὸ εἶναι δυνατὸ τὰ διάφορα ζητήματα καὶ οἱ διάφορες πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ.

Εἶναι ταυτόχρονα σημαντικὸ αὐτὸ τὸ θέμα ἀπὸ τὸ ὅτι χωρὶς τὴν ὕπαρξη, τὴ διασφάλιση καὶ τὴν ἐνίσχυση ἑνὸς καλοῦ καὶ εὐνοϊκοῦ κλίματος, μιᾶς ἀτμόσφαιρας ἠρεμίας, ψυχραιμίας καὶ ἀλληλοκατανόησης δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναμένεται ὁποιαδήποτε πρόοδος στὶς συνομιλίες.

Γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξει καμιὰ παρεξήγηση θέλω νὰ κάμω ἀμέσως καθαρό, ὅτι αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἀπὸ μόνη της ἡ καλὴ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἀρκετὴ νὰ ὁδηγήσει αὐτόματα σὲ εὐόδωση καὶ ἐπιτυχία τῶν συνομιλιῶν.

Γιὰ νὰ ἀποβοῦν τέτοιες οἱ συνομιλίες χρειάζονται περισσότερα καὶ σοβαρότερα πράγματα ἀπὸ τὸ καλὸ κλίμα καὶ τὴν καλὴ ἀτμόσφαιρα. Χρειάζονται πάνω ἀπ' ὅλα ἡ θέληση καὶ ἡ ἀποφασιστικότητα, ἡ ἐγκατάλειψη τῆς ἀδιαλλαξίας καὶ ἡ ἀντικατάστασή της μὲ ἐποικοδομητικὴ συζήτηση τῶν ἀπόψεων τῶν δυὸ πλευρῶν, χρειάζεται πραγματικὴ ἐπιθυμία καὶ πίστη στὴν ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθεῖ μιὰ εἰρηνική, δίκαιη, ἀμοιβαῖα ἀποδεχτὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ μέσο τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες εἶναι ἡ μόνη ἐνδεδειγμένη διαδικασία ποὺ μᾶς ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα, ἀπὸ τὴν κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε σὰν ἀποτέλεσμα τῆς προδοσίας τῆς χούντας καὶ τῶν πραξικοπηματιῶν τῆς ΕΟΚΑ Β καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς.

Τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς ἑλλαδικῆς χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β ἄνοιξε τὶς πόρτες στὴ βάρβαρη εἰσβολὴ τοῦ Ἀττίλα, ὅπως ἦταν προσχεδιασμένο ἀπὸ τὸ ἀνώτατο ἀμερικανο-νατοϊκὸ ἐπιτελεῖο. Τὸ διπλὸ αὐτὸ ἰμπεριαλιστικὸ ἔγκλημα εἶχε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχει βαριὲς συνέπειες σὲ βάρος τῆς πατρίδας μας καὶ τοῦ λαοῦ μας. Ἐχτὸς ἀπὸ τὶς χιλιάδες νεκρούς, ποὺ σκοτώθηκαν ἀπὸ τὰ βόλια τῶν χουντικῶν καὶ τῶν πραξικοπηματιῶν τῆς ΕΟΚΑ Β, αὐτῶν ποὺ στέγασε καὶ πολιτικοποίησε ὁ ΔΗ.ΣΥ., καὶ τῶν Τούρκων εἰσβολέων, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς δυὸ χιλιάδες περίπου ἀγνοουμένους, ἡ προδοσία τῆς χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β καὶ ἡ τούρκικη εἰσβολὴ ἔφερε τὴν ντὲ φάκτο διχοτόμηση τοῦ νησιοῦ μας μὲ τὴν κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους καὶ τὴν περιφρούρηση αὐτῆς τῆς κατοχῆς μὲ 30 περίπου χιλιάδες καλὰ ἐξοπλισμένα τούρκικα στρατεύματα, τὸ ξερίζωμα καὶ τὴν προσφυγοποίηση πάνω ἀπὸ 200 χιλιάδων συμπατριωτῶν μας, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, τὸ ἀπερίγραπτο δράμα τῶν ἀγνοουμένων καὶ τῶν χιλιάδων συγγενῶν τους καὶ πέραν ἀπ' αὐτὰ καὶ σοβαρὰ πλήγματα στὴν κυπριακὴ οἰκονομία καὶ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν πλατιῶν ἐργαζομένων μαζῶν.

Τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἡ τούρκικη εἰσβολὴ ὁδήγησαν στὴ δημιουργία ἑνὸς ἀδιαπέραστου διαχωριστικοῦ τείχους ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνοκυπρίους καὶ Τουρκοκυπρίους ποὺ τὸ φρουροῦν ἄγρυπνα τὰ τούρκικα στρατεύματα κατοχῆς.

Αὐτὰ εἶναι σὲ συντομία τὰ ἀποτελέσματα καὶ οἱ συνέπειες τῆς «πατριωτικῆς» ὅπως θέλουν νὰ τὴν ἐμφανίζουν, δράσης τῆς ἑλλαδικῆς χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β ποὺ πολιτικοποιημένη σήμερα στὶς γραμμὲς τοῦ Συναγερμοῦ ἐπιδιώκει νὰ ἀποτελειώσει μὲ πολιτικὰ μέσα τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν προδοσία της τοῦ 1974.

Ὁ κυπριακὸς λαὸς μολονότι προδομένος καὶ ἡττημένος ἀρνήθηκε ἀπὸ τὴν ἐπόμενη τοῦ διπλοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ ἐγκλήματος νὰ δεχθεῖ μοιραῖα σὰν ἀναπόφευχτη καὶ τελικὴ τὴν κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ διπλοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ ἐγκλήματος. Μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὶς πατριωτικές, δημοκρατικὲς δυνάμεις, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες τὸ ΑΚΕΛ, διαδραματίζει ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν πρωτοπορία τοῦ ἀγώνα, ὁ λαός μας ἀγωνίστηκε καὶ ἀγωνίζεται γιὰ νὰ ἀνατρέψει τὰ τετελεσμένα τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς. Ὁ λαός μας ἀπὸ τὴν ἐπομένη τῆς προδοσίας τῆς χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β καὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς ἀποδύθηκε σ' ἕνα σκληρὸ καὶ δύσκολο ἀπελευθερωτικό, ἀντικατοχικό, ἀγώνα. Στὸν ἀγώνα του αὐτὸ ὁ λαός μας ἔχει σὰν κύριο ἐχθρό του τὸν ἀμερικανο-νατοϊκὸ ἰμπεριαλισμό, τὴ στρατιωτικὴ χούντα τῆς Τουρκίας καὶ τοὺς σωβινιστές. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχθρεύονται συνειδητὰ τὸ λαό μας καὶ τὸν ἀγώνα του καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἐδραίωση, τὴ νομιμοποίηση καὶ τὴ μονιμοποίηση τῶν τετελεσμένων τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς σὰν πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν κατάργηση τῆς Κύπρου σὰν ἀνεξάρτητου, κυρίαρχου καὶ ἀδέσμευτου κράτους. Κάτω ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῶν δικῶν τους στρατηγικῶν κυρίως συμφερόντων στὴν περιοχὴ οἱ ἀμερικανο-νατοϊκοὶ ἰμπεριαλιστὲς καὶ τὰ ὄργανά τους—ντόπια καὶ ξένα—ἡ στρατιωτικὴ χούντα τῆς Τουρκίας καὶ οἱ σωβινιστὲς βλέπουν τὴν Κύπρο σὰν ἰδεώδη χῶρο σὰν βάση καὶ ὁρμητήριο γιὰ τοὺς ἐπεχτατικοὺς στρατηγικούς τους σκοπούς. Στὸ βωμὸ αὐτῶν τῶν συμφερόντων τους οἱ ἄσπονδοι αὐτοὶ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου δὲν θὰ διστάσουν οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή, ἂν μπορέσουν, νὰ ἐπιβάλουν λύση ὁριστικῆς διχοτόμησης, μὲ τὴν ἀνακήρυξη χωριστοῦ ἀνεξάρτητου Τουρκοκυπριακοῦ Κράτους, ἢ διπλῆς Ἕνωσης ἢ ἀκόμα καὶ κατάληψης ὁλόκληρης τῆς Κύπρου ἀπὸ τὴν Τουρκία.

Ἡ κατάσταση ὅσον ἀφορᾶ τὸν ἀγώνα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι ὁλότελα καθαρή. Σ' αὐτὸ τὸν ἀγώνα βρίσκονται ἀντιμέτωποι ἀπὸ τὴ μιά, ὁ λαός μας μὲ τὶς πατριωτικές, δημοκρατικὲς δυνάμεις ἐπὶ κεφαλῆς ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες τὸ ΑΚΕΛ στὴν πρώτη γραμμή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ ἰμπεριαλισμὸς καὶ τὰ ὄργανά του—ντόπια καὶ ξένα. Στὸ πλευρὸ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ βρίσκεται οὐσιαστικὰ μὲ τὴν φιλοϊμπεριαλιστική της πολιτικὴ ἡ ἡγεσία τοῦ ΔΗ.ΣΥ. μὲ τοὺς πολιτικοποιημένους πραξικοπηματίες τῆς ΕΟΚΑ Β ποὺ ἐνεργεῖ σὰν πέμπτη φάλαγγα μέσα στὸν ἀγωνιζόμενο λαό μας πρὸς ὄφελος τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ στόχοι τοῦ ἀγώνα ἀπὸ τὴν κάθε πλευρὰ εἶναι καθαροὶ καὶ διαμετρικὰ ἀντίθετοι ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα τέθηκε τὸ θέμα : Πῶς θὰ ἐπιδιώξει μιὰν ὀρθή, δίκαιη, ἀμοιβαῖα ἀποδεχτὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, ἐξουδετερώνοντας τὰ ὑποδουλωτικὰ καταλυτικὰ σχέδια τῶν ἐχθρῶν του ὁ ἀγωνιζόμενος Κυπριακὸς λαός ;

Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα, ποὺ ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ κι' ὅλας καίριο καὶ κρίσιμο ἔγινε ἀκόμα πιὸ κρίσιμο ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ὑπῆρξε μιὰ συμφωνημένη βάση, ἕνα συμφωνημένο πλαίσιο γιὰ μιὰ τέτοια λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Κι ' αὐτὴ ἡ συμφωνημένη βάση εἶναι τὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὸ Κυπριακό, ἡ συμφωνία Μακαρίου-Ντενκτὰς γιὰ τὶς 4 κατευθυντήριες γραμμές, καὶ ἡ ἀπὸ 10 σημεῖα συμφωνία Κυπριανοῦ-Ντενκτάς.

Τὸ ΑΚΕΛ σταθμίζοντας ὅλους τοὺς παράγοντες ποὺ ἐπηρεάζουν τὸ Κυπριακό, ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὸν ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας μὲ πλήρη συναίσθηση τῶν εὐθυνῶν του ἀπέναντι στὸ λαό, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον του καὶ μὲ πλήρη ἐπίγνωση γιὰ τὴ σημασία τῶν ἀποφάσεών του, κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι : ἡ ἐνδεδειγμένη ταχτικὴ ἀγώνα μέσα στὶς συγκεκριμένες συνθῆκες ποὺ ἀγωνίζεται ἡ Κύπρος εἶναι ὁ πολιτικὸς ἀγώνας στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικό, ὁ ἀγώνας μὲ **πολιτικὰ** μέσα καὶ ὄχι μὲ στρατιωτικὴ ἐπίθεση ἐνάντια στὰ τούρκικα στρατεύματα κατοχῆς καὶ τὴν Τουρκία, ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ στὸ μάξιμουμ δυνατὸ καὶ ἡ ἀξιοποίηση στὸν ἀνώτατο βαθμὸ τῆς πολύτιμης γιὰ τὸν ἀγώνα μας διεθνοῦς συμπαράστασης καὶ ἀλληλεγγύης. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τὸ ΑΚΕΛ ὑποστηρίζει σταθερὰ τὴ διαδικασία τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν στὰ πλαίσια τοῦ ΟΗΕ καὶ τῶν ψηφισμάτων του καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γ.Γ. τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ γιὰ τὴ διευθέτηση τῆς ἐσωτερικῆς πτυχῆς τοῦ Κυπριακοῦ. Ὑποστηρίζουμε τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες, οἱ ὁποῖες γιὰ νὰ εἶναι καρποφόρες καὶ ἀποτελεσματικὲς πρέπει νὰ εἶναι οὐσιαστικὲς καὶ ἐποικοδομητικές.

Οἱ σημερινὲς συνομιλίες συμπλήρωσαν ἤδη ἑφτὰ μῆνες, χωρὶς νὰ σημειώσουν σχεδὸν ὁποιαδήποτε πρόοδο. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὑπῆρξε ἕνα καλὸ κλίμα ποὺ δημιούργησε ἐλπίδες γιὰ πρόοδο—ἕνα κλίμα ποὺ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὑπάρχει καὶ σήμερα—ὡστόσο ἡ τούρκικη κυρίως ἀδιαλλαξία δὲν ἐπέτρεψε νὰ σημειωθεῖ θετικὴ ἐξέλιξη στὴν πορεία τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Εἶναι ἡ διακηρυγμένη θέση τοῦ Κόμματός μας, ὅτι παρὰ τὴ μέχρι σήμερα στασιμότητα στὶς συνομιλίες, ἀποτελεῖ καθῆκον ὅλων τῶν πατριωτικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, ὅλων τῶν πατριωτῶν ποὺ πιστεύουν εἰλικρινὰ καὶ ὑποστηρίζουν μὲ συνέπεια τὴ διαδικασία τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴ διατήρηση καὶ τὴν πάρα πέρα βελτίωση τοῦ καλοῦ κλίματος, τῆς καλῆς ἀτμόσφαιρας τῶν συνομιλιῶν. Ἡ στάση τῆς δικῆς μας πλευρᾶς στὶς συνομιλίες πρέπει νὰ εἶναι τέτοια, ὥστε σὲ περίπτωση ποὺ θὰ ναυαγήσουν αὐτὲς νὰ μὴ μπορεῖ κανένας νὰ ἐπιρρίψει εὐθύνη στὴ δική μας πλευρὰ γιὰ τὸ ναυάγιό τους. Ἐμεῖς ἔχουμε ἐμπιστοσύνη, ὅτι ὁ συνομιλητὴς θὰ κρατήσει πάντοτε, σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῶν συνομιλιῶν αὐτὴ τὴ σώφρονα καὶ συνεπὴ στάση.

Μερικοὶ εὔλογα μπορεῖ νὰ ὑποβάλουν τὸ ἐρώτημα : Τὸ ΑΚΕΛ ποὺ ὑποστηρίζει σταθερὰ τὴ διαδικασία τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν τί εἰσηγεῖται σὲ περίπτωση ναυαγίου τους ; Ἡ ἀπάντησή μας στὴν πρόκληση εἶναι σαφής : Ἀσφαλῶς ὄχι ἀναγνώριση τῶν τετελεσμένων τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς. Ὄχι ὑποταγὴ στὴ μοίρα μας καὶ παράδοση στὸν ἀμερικανο-νατοϊκὸ ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὴν Τουρκία, ὅπως ξετσίπωτα προπαγανδίζει τὸ δημοσιογραφικὸ ὄργανο τοῦ Συναγερμοῦ—ἡ «Σημερινή». Οὔτε καὶ πόλεμο ἐνάντια στὰ τούρκικα στρατεύματα κατοχῆς καὶ τὴν Τουρκία, ὅπως φωνάζουν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ πολιτικοὶ καὶ ἄλλοι ἡγέτες, ποὺ καταδικάζουν τὶς συνομιλίες σὰν «ματαιοπονία» καὶ ἀναπολοῦν «Μεσολόγγια» καὶ «Κίμωνες» καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ἡ ἀπάντησή μας εἶναι : Νέα προσφυγὴ στὸν ΟΗΕ. Νέες πιὸ ἔντονες προσπάθειες γιὰ προβολὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ κάθε βῆμα, γιὰ πάρα πέρα διεθνοποίησή του. Νέα πιὸ ἔντονη διπλωματικὴ δραστηριότητα.

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Βουλευτές,

Οἱ διακοινοτικὲς συνομιλίες, ἐχτὸς ἀπὸ τὶς ἐνδογενεῖς δυσκολίες ποὺ ἐνυπάρχουν στὰ ζητήματα ποὺ συζητοῦνται, ἀντιμετωπίζουν καὶ ἐπιπρόσθετες

δυσκολίες, ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὰ γεμάτα μίσος σωβινιστικὰ κηρύγματα τῶν φασιστικῶν σωβινιστικῶν στοιχείων καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές. Ἀκραῖες σωβινιστικές, σχεδὸν καθημερινὲς δηλώσεις τοῦ Τ/Κ ἡγέτη κ. Ντενκτὰς διακηρύξεις καὶ ἐμμονὴ πάνω σὲ ἀδιάλλαχτες θέσεις ἀπὸ τὸν κ. Ντενκτάς, ἄλλους Τ/Κ σωβινιστὲς ἡγέτες τοῦ Κόμματός του, ὅπως καὶ παρόμοιες δηλώσεις ποὺ χύνουν τὸ δηλητήριο τοῦ ἐθνικοῦ μίσους ἐνάντια στοὺς Ἕλληνες ἀπὸ πολιτικοὺς καὶ ἄλλους παράγοντες τῆς Τουρκίας—ὅλ' αὐτὰ τορπιλλίζουν οὐσιαστικὰ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ ὁμαλὴ συνέχιση καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Σὲ ἀγαστὴ συμμαχία μὲ τοὺς Τ/Κ καὶ τοὺς Τούρκους σωβινιστὲς παίζει τὸ ἴδιο βιολὶ τοῦ σωβινισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ μίσους μέσα στὴν Ε/Κ πλευρὰ τὸ συναγερμικὸ ὄργανο—ἡ «Σημερινὴ», ἴσως γιὰ νὰ πείσει κάθε ἀντικειμενικὸ παρατηρητῆ, ὅτι κοινὸς εἶναι ὁ καθοδηγητὴς τόσο τῶν Τ/Κ καὶ τῶν Τούρκων σωβινιστῶν ὅσο καὶ τῶν σωβινιστικῶν κύκλων τῆς «Σημερινῆς».

Σὲ μιὰ περίοδο ποὺ ἔγινε πίστη καὶ πεποίθηση τῶν πιὸ πλατιῶν στρωμάτων τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, τῶν προσφύγων Ε/Κ καὶ Τ/Κ, γενικὰ τῶν ἀγωνιστικῶν, πατριωτικῶν καὶ δημοκρατικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μας—καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων—ὅτι ἡ ἐπαναπροσέγγιση ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ, ἀντικατοχικοῦ, ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ ἀγώνα, σὲ μιὰ περίοδο ποὺ καταβάλλονται πολλὲς προσπάθειες γιὰ προώθηση τῆς ἐπαναπροσέγγισης, τὴν ὁποία τόσο φανατικὰ πολεμοῦν οἱ Τοῦρκοι καὶ Τ/Κ σωβινιστές, τὸ ὄργανο τῶν πολιτικοποιημένων πραξικοπηματιῶν τοῦ Συναγερμοῦ, ἡ «Σημερινὴ» προβάλλει ἀνοιχτὰ καὶ ξετσίπωτα σὰν συνήγορος καὶ προπαγανδιστὴς τῶν πιὸ βάρβαρων σωβινιστικῶν θέσεων.

Εἰρωνευόμενη τὸ σύνθημα τοῦ ΑΚΕΛ—ἕνα σύνθημα μὲ βαθὺ διεθνιστικὸ ἀντιϊμπεριαλιστικὸ περιεχόμενο—«οἱ Τοῦρκοι δὲν εἶναι ἐχθροί μας, οἱ Τοῦρκοι εἶναι ἀδελφοί μας», ποὺ τὸ πραγματικό του νόημα εἶναι τὸ ὅτι οἱ μάζες τῶν συμπατριωτῶν μας Τούρκων, ποὺ νοιώθουν κι' αὐτὲς τὶς συνέπειες τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς, εἶναι συναγωνιστὲς στὸν κοινὸ ἀγώνα ἐνάντια στὴν κατοχὴ καὶ τὸν ἱμπεριαλισμὸ καὶ γιὰ μιὰ εἰρηνική, δίκαιη, καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ—εἰρωνευόμενη αὐτὸ τὸ σύνθημα—ἡ «Σημερινὴ» σὲ ἄρθρο της μὲ τίτλο : «Πολιτικὴ Σχιζοφρένεια» στὶς 11/1/1981 ἔγραφε μὲ ὑπογράμμιση τὰ ἑξῆς :

«Ὁ Τοῦρκος εἶναι καὶ ὕπουλος καὶ βάρβαρος καὶ αἱμοδιψής. Ὄχι γιατὶ τὸ λέει ἡ «Σ» γιατὶ τὸ λέει ἡ παλιὰ καὶ πρόσφατη ἱστορία του. Εἶναι ἡ ἱστορική του φυσιογνωμία».

Ἕνα ἄλλο ἄρθρο της ἔγραφε πάλι γιὰ τοὺς Τούρκους : «Ὁ Τοῦρκος εἶναι τραχὺς καὶ ἀδιάλλαχτος, ἐκ φύσεως σκληρὸς καὶ ἐξ ἐνστίχτου ὠμός. Εἶναι μεθοδικὸς στὰ σχέδια του, πείσμων στὶς ἐπιδιώξεις του καὶ ἄτεγκτος στὴν ὑλοποίηση τῶν στόχων του. Ὅποιος ἔχει νὰ κάμει μὲ τὸν Τοῦρκο δὲν πρέπει νὰ ἀγνοεῖ τὰ πιὸ πάνω σύμφυτα χαραχτηριστικά του».

Αὐτὸ εἶναι ἕνα δεῖγμα καὶ δὲν εἶναι ἀσφαλῶς τὸ μοναδικό, σωβινιστικοῦ ξεσπάσματος τοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου τοῦ Συναγερμοῦ, τοῦ Κόμματος τῶν πραξικοπηματιῶν τῆς ΕΟΚΑ Β. Καὶ ἀφοῦ μιὰ τέτοια φασιστικὴ νοοτροπία καὶ βαρβαρότητα ποὺ διαπνέει αὐτὴ τὴ θέση τῆς «Σ» δὲν ἀποκηρύχθηκε ὡς τώρα ἀπὸ τὸ Μεσία Κληρίδη ποὺ εὐαγγελίζει τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου, αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ «Σ» ἀπηχεῖ καὶ ἐκφράζει σωστὰ τὴ θέση τοῦ Συναγερμοῦ καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ της στὸ θέμα τῆς ἐπαναπροσέγγισης μὲ τοὺς Τ/Κ.

Οἱ τέτοιες θέσεις δίνουν διαρκῶς καὶ περισσότερα ὅπλα στὴ σωβινιστικὴ Τ/Κ ἡγεσία καὶ τὸν ἀμερικανο-νατοϊκὸ ἱμπεριαλισμὸ νὰ δικαιολογοῦν τὸ ἀντίθετο μὲ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια δόγμα τους γιὰ τὸ ἀδύνατο τῆς εἰρηνικῆς συμβίωσης Ε/Κ καὶ Τ/Κ—δόγμα πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζουν τὴν πολιτική τους γιὰ διχοτόμηση καὶ διαμελισμὸ καὶ ἀνακήρυξη χωριστοῦ ἀνεξάρτητου Τ/Κ Κράτους.

Μὲ τὴ φασιστική, σωβινιστικὴ αὐτὴ θέση του, ὅπως ἐκφράζεται ἀπὸ τὸ δημοσιογραφικό του ὄργανο, τὴ «Σ» ὁ ΔΗ.ΣΥ καὶ ὁ Ἀρχηγός του κ. Κληρίδης προσφέρει πολύτιμες ὑπηρεσίες στοὺς ἐχθροὺς τῆς Κύπρου, στοὺς Δυτικοὺς φίλους του, τὸν ἀμερικανο-νατοϊκὸ ἱμπεριαλισμὸ καὶ τὴν τούρκικη στρατιωτικὴ Χούντα.

Ἡ διατήρηση τοῦ καλοῦ κλίματος καὶ πολὺ περισσότερο ἡ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ἐπιτυχὴς κατάληξή τους μὲ τὴν ἐξεύρεση μιᾶς εἰρηνικῆς, δίκαιης, ἀμοιβαῖα ἀποδεχτῆς καὶ βιώσιμης λύσης τοῦ Κυπριακοῦ περνᾶ, ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ἄλλα, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαναπροσέγγιση Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων καὶ ἀπὸ τὴν καταπολέμηση τοῦ σωβινισμοῦ.

Τὸ ΑΚΕΛ, Κόμμα ἀπὸ τὶς ἀρχὲς καὶ τὸν χαραχτήρα του διεθνιστικὸ εἶναι ἐχθρὸς τοῦ σωβινισμοῦ καὶ δὲν θὰ πάψει νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐπαναπροσέγγιση ἀνεπηρέαστο καὶ ἀπὸ τὰ σωβινιστικὰ ξεσπάσματα καὶ ἀπὸ τὴ λασπολογία καὶ τὴ συκοφαντία ἐναντίον του ἀπ' ὁπουδήποτε καὶ ἂν προέρχεται μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι μ' αὐτὸ τὸν ἀγώνα του βοηθᾶ καὶ συμβάλλει στὴν εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς πάνω στὸ θέμα αὐτό ;

Ὑπάρχει μήπως πρόταση νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Νὰ παραμείνει, κ. Πρόεδρε, στὴν ἡμερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 19 τοῦ μηνός, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981.

(2) Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(3) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(4) Οἱ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(5) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1981.

(6) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(7) Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981.

(8) 'Ο περὶ τῆς 'Υγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(9) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 14) τοῦ 1980.

(10) 'Ο περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις 'Ωρισμένων Θέσεων εἰς 'Ενιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979.

(11) 'Ο περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, 'Αναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις 'Ωρισμένων Θέσεων εἰς 'Ενιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.

(12) 'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1981.

(13) 'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν 'Ινδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

(1) «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(3) «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(4) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(5) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

(6) «'Η ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὥρα λήξεως 5.53 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», ἡ ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χ. Μιχαηλίδη πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
2. Ἔκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Κανονισμῶν πρὸς 'Αποφυγὴν Συγκρούσεων ἐν Θαλάσσῃ τοῦ 1972 (Κυρωτικὸς) καὶ περὶ Συναφῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
3. Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
4. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις ('Η ἀνάγκη λήψεως μέτρων γιὰ προστασία τῆς ντόπιας βιομηχανίας ἐπεξεργασίας γεωργικῶν προϊόντων—'Η μισθοδοσία καὶ τὰ ἄλλα ὠφελήματα τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων σὲ σχέση μὲ τοὺς ἄλλους δημόσιους ὑπαλλήλους καὶ τὸ 'Αστυνομικὸ Σῶμα—Οἱ πρόσφυγες τοῦ καταυλισμοῦ Σταυροῦ—Τὸ θέμα τῆς ἀνέγερσης νηπιαγωγείων καὶ κοινοτικῶν γηπέδων στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμούς—'Η ἔλλειψη πόσιμου νεροῦ στὴ Λευκωσία—'Η διαφορὰ μεταξὺ Συμβουλίου 'Ανάπτυξης 'Αγίας Νάπας καὶ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς γιὰ τὴν ἀνέγερση νέας ἐκκλησίας στὴν αὐλὴ τοῦ παλιοῦ Μοναστηριοῦ—Τὰ παράπονα τῶν προσφύγων Μαλλιᾶς καὶ ἄλλων χωριῶν γιὰ στέρησή τους ἀπὸ τὴ στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση γιὰ τὰ ἀμπέλια).
5. 'Ολοκλήρωση τῆς συζήτησης καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Κ. Παπαδημητρίου, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Λ. 'Ιεροδιακόνου, Α. Γαλανός, Γ. Λαδᾶς, Χρ. Χριστοφίδης) πάνω στὸ θέμα ποὺ

εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Χρ. Χριστοφίδης «Ἡ καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης στὴν καταβολὴ ἀποζημιώσεων στοὺς δικαιούχους ἰδιοκτῆτες ἀπαλλοτριωθείσας γῆς».

6. Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Φάντη πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Α. Γαλανὸς «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση». (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 19ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.25 μ.μ.)

('Αρ. 23)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε μὲ τὸ Κεφάλαιο Α'—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Οἱ Κανονισμοὶ περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων τοῦ 1981 ἔχουν ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο εἶχε ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Ημερήσια Διάταξη καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂν πρόκειται νὰ ἐπανέλθει θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς δοθεῖ καιρὸς νὰ ἑτοιμασθοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιο αὐτό εἶναι στὴν 'Ημερήσια Διάταξη ποὺ κυκλοφόρησε. 'Η ἔκθεση ἔχει κυκλοφορήσει ἀπὸ πολλῶν, πάρα πολλῶν ἡμερῶν, καὶ ὅλα ἦταν ἕτοιμα γιά συζήτηση. Δὲν ὑπάρχει τίποτε .....

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχει τέσσερις συνεδρίες ποὺ τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ δὲν ὑπάρχει στὴν 'Ημερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ σ' αὐτὴ τὴν 'Ημερήσια Διάταξη ὑπάρχει.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

'Υπάρχει ; 'Οπωσδήποτε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχει εἰσήγηση ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου νά γίνει στὴν ἄλλη συνεδρία, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀπολύτως ἔνσταση ἀπὸ μέρους μου.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Φαίνεται, κ. Πρόεδρε, ὅτι σὲ ὁρισμένες Ἡμερήσιες Διατάξεις ποὺ κυκλοφόρησαν τὸ θέμα δὲν ἐνεγράφη. Γιὰ παράδειγμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη ποὺ ἔχω ἐνώπιον μου δὲν ὑπάρχει τέτοιο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι γεγονός καὶ λέγω ὅτι ἂν αὐτὸ δημιουργεῖ πρόβλημα σὲ ὁποιαδήποτε πλευρὰ καὶ δὲν εἶναι ἕτοιμη ἡ ἔκθεση νά ἀναγνωσθεῖ, ἡ συζήτηση μπορεῖ νά γίνει στὴν ἄλλη συνεδρία.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἐν τάξει, κ. Πρόεδρε, θά παρακαλοῦσα νά παραμείνει τὸ θέμα γιά συζήτηση στὴν ἑπόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νά ἀναγνωσθεῖ ἡ ἔκθεση καὶ ἡ συζήτηση νά γίνει στὴν ἄλλη συνεδρία.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος

Νῖκος Μαυρονικόλας

Γεώργιος Λαδᾶς

Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 22 Ἰανουαρίου 1981. Στή συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοιῦ Ποινικοῦ Κώδικα ὥστε ἡ κακόβουλη ἢ βάναυση ἐξύβριση τῆς μνήμης ἀποθανόντος προσώπου νά εἶναι ποινικὸ ἀδίκημα τιμωρούμενο μὲ φυλάκιση ἑνὸς χρόνου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μελέτης τοῦ νομοσχεδίου ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας εἰσηγήθηκε ὅπως περιληφθεῖ συμπληρωματικὴ διάταξη στὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιο ὥστε ἡ ποινικὴ δίωξη μὲ βάση τὸ προτεινόμενο νέο ἄρθρο τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα νὰ γίνεται μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν καταγγελία τοῦ ἐπιζῶντος συζύγου ἢ καὶ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος, κατ' εὐθεῖαν ἢ ἐκ πλαγίου βαθμοῦ μέχρι καὶ τρίτου βαθμοῦ συγγενείας. Τέτοιες πράξεις ποὺ κατὰ κύριο λόγο ἀπαντοῦνται στὸν ποινικὸ κώδικα ἠπειρωτικῶν νομικῶν συστημάτων διώκονται «κατ' ἔγκλησιν» γι' αὐτὸ καὶ ἐπιβάλλεται ἡ περίληψη τῆς πιὸ πάνω συμπληρωματικῆς διάταξης μὲ τὴν ὁποία ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, ἡ προσθήκη τῶν διατάξεων ποὺ προτείνεται στὸν Ποινικὸ Κώδικα θεωρεῖται ἀπαραίτητη ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι πρόσφατα δημοσιεύματα περιέχουν κακόβουλους χαρακτηρισμοὺς ποὺ καθάπτονται τῆς μνήμης τοῦ ἀείμνηστου Ἐθνάρχη Μακαρίου καὶ τείνουν νά προκαλέσουν βίαιες ἀντιδράσεις μὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

Πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι παρόμοιες διατάξεις ὑπάρχουν στὸν Ἑλληνικό, Γερμανικὸν καὶ Ἑλβετικὸ Ποινικό Κώδικα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση του σὲ νόμο, ὅπως ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ ζητῶ νά συζητηθεῖ τὸ θέμα σήμερα. Ἀπὸ τὴν ἔκθεση εἶναι φανερὸ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ περιπλόκου θέματος· εἶναι θέμα τοποθετήσεως καὶ πολιτικῆς. Κυκλοφόρησε ἡ ἴδια ἡ ἔκθεση ποὺ ἀναγνώσθηκε—νόμιζα ὅτι εἶναι διαφορετικὴ — ἀπὸ πολλῶν ἑβδομάδων καὶ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος γιὰ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅπως ἔχω πεῖ ἡ ἔκθεση κυκλοφόρησε ὄντως ἔγκαιρα. Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ δὲν ἦταν στὴν Ἡμερήσια Διάταξη μερικῶν συνεδριάσεων τοῦ Σώματος. Ἡ Ἡμερήσια Διάταξη κυκλοφόρησε ἔγκαιρα ἀλλά προσωπικὰ δὲν ἔχω καμμιὰ ἔνσταση ἂν ὁποιοδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς θέλει νά συζητηθεῖ τὸ Νομοσχέδιο κατὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος. Μπορεῖ νά γίνει ἀλλά αὐτὸ θά εἶναι ἀπόφαση τῆς Βουλῆς πλέον καὶ ὄχι προσωπική μου ἐφόσο δὲν ἔχω ἔντονες ἀπόψεις.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ἡμερήσια Διάταξη ποὺ ἔχω γιὰ τὶς 19 Μαρτίου 1981, ἡ σημερινὴ δηλαδὴ Ἡμερήσια Διάταξη, δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶχαν κυκλοφορήσει δυὸ Ἡμερήσιες Διατάξεις.

Ἡ πρώτη δὲν τὸ εἶχε, ἡ δεύτερη τὸ εἶχε καὶ κυκλοφόρησε ἔγκαιρα.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐγὼ δὲν τὸ ἔχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπαναλαμβάνω ὅμως, παρὰ τὸ ὅτι τὰ πάντα εἶναι τυπικά, προσωπικὰ σὰν Πρόεδρος τοῦ Σώματος δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ συζητηθεῖ στὴν ἑπόμενη συνεδρία καὶ τὸ ἀφήνω στό Σῶμα νά ἀποφασίσει ἂν θέλει νὰ συζητηθεῖ σήμερα γιατὶ δὲν θά ἤθελα νὰ ἀποστερήσω κανενὸς τὸ δικαίωμα νά προετοιμασθεῖ ἂν αἰσθάνεται πὼς δὲν εἶναι προετοιμασμένος.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ συμφωνοῦσα μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλος ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας ἀποχρῶν λόγος νὰ μὴ συζητηθεῖ σήμερα αὐτὸ τὸ θέμα, οὔτε πιστεύω ὅτι χρειάζεται καμμιὰ εἰδικὴ προετοιμασία.

Ἐπιπλέον πιστεύω ὅτι τεχνικὰ κατὰ κάποιο τρόπο ἔχει κυκλοφορήσει ἡ Ἡμερήσια Διάταξη ἐφόσο κυκλοφόρησε δεύτερη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, ὑπάρχουν ἄλλες ἀπόψεις στὸ Σῶμα ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν ἔχομε καμμιὰ ἔνσταση νὰ συζητηθεῖ σήμερα, κ. Πρόεδρε, ἔστω καὶ ἂν σὲ ὁρισμένες Ἡμερήσιες Διατάξεις δὲν περιλαμβάνεται αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἄλλη εἰσήγηση ;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι θέμα τοποθέτησης· πολὺ πιθανὸ νά ὑπάρχει εἰσήγηση γιὰ μερικὲς ἀλλαγές, γι' αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα τοποθέτησης. Ὅμως δὲν εἶμαι ἕτοιμος ἐγὼ γιὰ συζήτηση διότι ἡ Ἡμερήσια Διάταξη τὴν ὁποία ἔχω μπροστά μου δὲν περιλαμβάνει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νά εἶμαι δίκαιος μαζί σας κατὰ τοῦτο. Τὸ θέμα αὐτὸ βρισκόταν στὴν Ἡμερήσια Διάταξη σὲ συγκεκριμένη συνεδρία καὶ θὰ συζητεῖτο καὶ ὁ λόγος ποὺ δὲν συζητήθηκε εἶναι ὅτι κάποιοι ὑπόδειξαν ὅτι δυνατὸ νὰ ἔπρεπε νά ξανακοιτακτοῦν μερικὲς νομικὲς πτυχὲς τοῦ θέματος.

Ἐπομένως, ἂν στὴ δεδομένη ἐκείνη συνεδρία ἀκολουθεῖτο ἡ διαδικασία μέχρι τέλους, θὰ ἔπρεπε πρὸ μηνὸς ἴσως τό Σῶμα αὐτὸ νὰ εἶχε ἀποφασίσει. Ὅταν προσήλθαμε στὴ συνεδρία ἐκείνη τοῦ Σώματος οὐδεὶς ἔκαμε εἰσήγηση ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ Βήματος γιὰ ἀναβολὴ καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ ἦταν ὅλοι ἕτοιμοι ἀπὸ τότε. Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα προσωπικῶς θέλω νά ἀφήσω τὴν ἀπόφαση στὸ Σῶμα γιατὶ δὲν ἔχω ἔντονη ἄποψη γιά τὸ ἂν θά συζητηθεῖ ἢ ὄχι καθότι ὄντως κυκλοφόρησε μιὰ Ἡμερήσια Διάταξη χωρὶς νά περιλαμβάνει τὸ θέμα αὐτὸ καὶ κυκλοφόρησε δεύτερη περιλαμβάνουσα τὸ θέμα καὶ ἐνδέχεται κάποιος νὰ μὴν πρόσεξε τὴ διαφορὰ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡμερήσια διάταξη στὴν ἄλλη καὶ εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ τὸ ἀφήνω στὸ Σῶμα νά ἀποφασίσει.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν νά συζητηθεῖ τὸ θέμα σήμερα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ;

Οὐδεμία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου.

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Εἶναι φανερό, τόσο ἀπὸ τὴν ἔκθεση ποὺ ἔστειλε ἡ Κυβέρνηση, τὴ συνοδευτικὴ γιά τὸ νομοσχέδιο αὐτό, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς ποὺ ἀναγνώστηκε ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα, ὅτι παρὰ τὸ γενικὸ τίτλο τοῦ νομοσχεδίου, οὐσιαστικὰ τὸ νομοσχέδιο συνελήφθη σὰν ἰδέα, ὑποβλήθηκε στὴ Βουλὴ καὶ καλεῖται ἡ Βουλὴ νά λάβει θέση ἐξ ἀφορμῆς δημοσιευμάτων ποὺ ἔγιναν ποὺ καθάπτονται τῆς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

'Εμεῖς θεωροῦμε τόσο τὴν ἰδέα τῆς προστασίας, δῆθεν, τῆς μνήμης τοῦ Μακαρίου μὲ νομοσχέδιο, ὅσο καὶ τὶς πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, σὰν μιὰ ἀκόμα ἄστοχη καὶ ἄκαιρη ἐνέργεια τῆς Κυβέρνησης, καὶ θὰ καταψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔχει γίνει πολὺ τοῦ συρμοῦ νά ἀνακαλύπτονται ὑπαρκτὰ ἢ φανταστικά, δῆθεν, λάθη τοῦ Μακάριου σὲ μιά προσπάθεια σπιλώσεως τῆς μνήμης του καὶ παροχῆς διεξόδου στὴν ἐμπάθεια καὶ τὰ ἀπωθημένα αὐτῶν ποὺ οὔτε νεκρὸ δὲν μποροῦν νά τὸν σεβαστοῦν καὶ οὔτε σὰν νεκρὸ δὲν θέλουν τὴν παρουσία καὶ τὴ σκιά του στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς Κύπρου.

Ἔχομε τὴν ἐντύπωση, ὅμως, ὅτι παρὰ τὴν πρόκληση αὐτὴ πρὸς τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, ἡ Κυβερνητικὴ πρόταση εἶναι μιὰ πρόταση ποὺ ἀποβλέπει ἀπὸ τὴ μιὰ στὴ δημιουργία ἐντυπώσεων, ὅτι δῆθεν ἡ Κυβέρνηση ἔχει μέλημά της τὴν περιφρούρηση τοῦ ὀνόματος τοῦ Μακαρίου, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὰ μέτρα καὶ τὶς ἐνέργειες ποὺ πρέπει νά πάρει γιά τὴν περιφρούρηση τῆς μνήμης του, δὲν τὰ παίρνει.

'Εμεῖς ἔχομε τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε εἶναι ἕνα ἀναιμικὸ κι' ἄσχετο νομοσχέδιο ποὺ δὲν μπορεῖ νά εἶναι ἀποτελεσματικό, τουλάχιστο ὅσον ἀφορᾶ τὸ διαγραφόμενο σκοπό του καὶ τὸ στόχο ποὺ θέτει τὸ νομοσχέδιο.

'Η μνήμη τοῦ 'Εθνάρχη Μακαρίου δὲν χρειάζεται τεχνητὰ νομοσχέδια γιὰ τὴ διαφύλαξη της, οὔτε γιά τὴν προάσπισή της. 'Ασπίδα τῆς μνήμης τοῦ Μακαρίου εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ του καὶ ἡ ὥριμη πολιτικὴ κρίση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ μνήμη τῶν ἡμερῶν ποὺ πέρασε αὐτὸς ὁ τόπος κάτω ἀπὸ τὴν ἄξια ἡγεσία του.

Ὅπως εἶπα προηγούμενα, εἶναι τοῦ συρμοῦ νά ἀνακαλύπτονται αὐτά τὰ φανταστικὰ μικρὰ ἢ μεγάλα λάθη ποὺ μάλιστα παρουσιάζονται σὰν «μοιραῖα λάθη» καὶ μὲ τὴν ἀσφάλεια ποὺ τοὺς παρέχει ἡ βεβαιότητα ὅτι μέσα ἀπὸ τὸν τάφο του δὲν μπορεῖ νά τοὺς διαψεύσει, νὰ διαστρέφουν καὶ τὴν πραγματικότητα καὶ τὰ

γεγονότα καὶ τὴν ἱστορικὴ μνήμη, γιά νὰ δώσουν διέξοδο στὸ μῖσος, τὴν ἐμπάθεια καὶ τὰ ἀπωθημένα τους. Γιατὶ νομίζουν ὅτι ἔτσι, δῆθεν, ἀποδεικνύουν τὴ δική τους ἐκλεπτυσμένη πολιτικὴ σκέψη, τὴ δική τους ἱκανότητα νά συλλαμβάνουν σωστὰ τὰ ἱστορικά δεδομένα καὶ τὶς ἐξελίξεις, σὲ ἀντιπαράθεση μὲ ὅλο τὸν ἄλλο λαό, τὴν καταπληκτικὴ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ποὺ ἀκόμα πιστεύει ὅτι ὁ Μακάριος ἦταν μεγάλος καὶ ἄξιος ἡγέτης, κι' ἔτσι νά προβάλλουν τὴν ἀντιπαράθεση, ὅσους σέβονται καὶ ἀποτίουν τιμὴ στὴ μνήμη του, σὰν ἀνώριμους πολιτικὰ καὶ ὅτι, δῆθεν, αὐτοὶ εἶναι οἱ μεγάλοι καὶ σοφοὶ ἡγέτες καὶ ἱκανοὶ νὰ διοικήσουν τὸν τόπο.

Ἡ καλύτερη προάσπιση τῆς μνήμης τοῦ Μακαρίου εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς πραγματικότητας κάθε φορὰ ποὺ ἐμφανίζονται προσβλητικὰ καὶ διαστρεβλωτικὰ δημοσιεύματα.

Ἡ Κυβέρνηση ἔχει καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας. Εἶναι χρέος καὶ καθῆκον τῆς Κυβέρνησης νά προασπίζεται τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν πολιτεία τοῦ Μακαρίου γιατί, ὅπως ἡ ἴδια τοὐλάχιστο λέγει, ἀκολουθεῖ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν πορεία τοῦ Μακαρίου. Ἐπομένως ἐπιθέσεις εἴτε στοὺς χειρισμούς, εἴτε στὶς συλλήψεις νοημάτων, εἴτε στὴν πορεία ποὺ ἔχει καθορίσει ὁ Μακάριος, πρέπει ἐξ ὁρισμοῦ νά θεωροῦνται ὅτι εἶναι ἐπιθέσεις καὶ κατὰ τῆς πορείας καὶ πολιτικῆς ποὺ ἡ Κυβέρνηση λέει ὅτι ἀκολουθεῖ.

Εἶναι ἀδιανόητο γιὰ τὴν Κυβέρνηση, ἂν πραγματικὰ ἤθελε ἢ θέλει νὰ προασπίζεται τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου, νά ἀφήνει ἀναπάντητους τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅτι, δῆθεν ὁ Μακάριος ἐξουσιοδότησε, γνώριζε καὶ ἐνέκρινε τὴ μυστικὴ συμφωνία τῆς Βιέννης, καὶ ὅμως ὁ Μακάριος—μικρός, ὅπως θέλουν νά τὸν παρουσιάσουν—σιώπησε δῆθεν κι' ἐπέτρεψε τὴ θυματοποίηση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ δῆθεν ἐνέργησε σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ ποὺ τοῦ ἔδωσε καὶ τὴν ἐξουσιοδότηση του. Κι' ἐνῶ αὐτὰ λέγονται κατὰ κόρο καὶ ὄχι μόνο μιά φορὰ ἀλλὰ ἐν ψυχρῷ καὶ προμελετημένα, σὲ διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας, ἡ Κυβέρνηση σιωπᾶ. Ἡ Κυβέρνηση ποὺ γνωρίζει καὶ γεγονότα, καὶ ἔχει τὰ ἔγγραφα, δὲν ἔχει θεωρήσει καθῆκον της νὰ προασπίσει τὴ μνήμη ἐκείνου ποὺ συκοφαντεῖται.

Εἶναι ἀδιανόητο νά προβάλλει ὁ Σαμψὼν τοὺς ἰσχυρισμούς του γιὰ δῆθεν πραξικόπημα, ὅπως τὸ ὀνομάζει, ὑπονοώντας ὅτι ὑπῆρχε μιὰ συμπαιγνία γιά τὴν εἰσβολὴ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων μεταξὺ τοῦ Μακαρίου καὶ τῶν πραξικοπηματιῶν, καὶ ἡ Κυβέρνηση ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀποκαθιστᾶ τὴν ἀλήθεια, ὄχι μόνο νὰ μὴν προασπίζεται τὴ μνήμη Ἐκείνου ποὺ τόσο ἀσεβῶς λοιδορεῖται, ἀλλ' ἀντίθετα νὰ ἐνοχλεῖ τὸ λαὸ μὲ ἄσκοπες καὶ κενὲς διακηρύξεις ποὺ εἶναι καὶ παράνομες, ὅπως γιά παράδειγμα τὴν ἀπαγόρευση, δῆθεν, τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐντύπων ποὺ δημοσιεύουν τὰ ἀνοητολογήματα τοῦ Σαμψών, ἐνῶ οὔτε νομικὴ ἐξουσία ἔχει ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους νὰ ἀπαγορεύσει τὴν κυκλοφορία τους, οὔτε καὶ στὴν πραγματικότητα ἐφαρμόστηκε ποτέ αὐτὴ ἡ ἀπαγόρευση.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ προκλήσεις εἶναι μεγάλες. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι τὰ νομοθετικὰ μέτρα ποὺ λαμβάνονται πρέπει πάντα νά εἶναι ἀνάλογα μὲ τὸ κακὸ ποὺ δῆθεν προσπαθοῦν νά ἀποτρέψουν καὶ νά εἶναι καὶ ἀποτελεσματικὰ στὴ σύλληψη κι' ἐφαρμογή τους. Κι' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο οὔτε ἀποτελεσματικὸ εἶναι οὔτε ἀνάλογο μέ τὸ κακὸ ποὺ δῆθεν θέλει νά ἀποτρέψει, γιατί, ὅπως εἶπα, δὲν νομίζω ὅτι θὰ φθαρεῖ πολὺ ἢ καὶ καθόλου ἡ μνήμη τοῦ Μακαρίου ἀπὸ ἀνοητολογήματα σὰν αὐτὰ ποὺ δημοσιεύει ὁ Σαμψών.

Εἶναι, ὅμως, ἄλλα δημοσιεύματα κι' ἀνοητολογήματα ποὺ πέρασαν ἀπαρατήρητα, χωρὶς ἡ Κυβέρνηση νὰ θεωρήσει τότε ἀναγκαῖο νὰ προασπίση τὴ μνήμη

τοῦ προσβαλλόμενου Μακαρίου. Ντρέπομαι καὶ ἀγανακτῶ στὴ σκέψη ὅταν σὲ ἔντυπο τῆς πολιτικοποιημένης δῆθεν ἀκροδεξιᾶς γράφονται στὶς 27 Δεκεμβρίου, κάτω ἀπὸ ἐννεάστηλους τίτλους, ὅτι κύριος ὑπεύθυνος γιά τὸ πραξικόπημα ἦταν ὁ Μακάριος, καὶ ἡ Κυβέρνηση σιωπᾶ. Κι' ἔγραψαν χωρὶς νά ντρέπονται. ('Απόσπασμα ἀπὸ τὸ ἔντυπο) :

"Οπως ἔγραφαν : «Τό συμπέρασμα», καὶ τονίζουν, «καὶ ἡ πραγματικότητα εἶναι πὼς ὁ Μακάριος ἐξωθοῦσε τὰ πράγματα στὰ ἄκρα γνωρίζοντας ὅτι ἡ μόνη διέξοδος τὴν ὁποία ἄφησε στὴ χούντα ἦταν τὸ πραξικόπημα. Καὶ ἡ ὁποία χούντα, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ Μακαρίου, θά ἔπρεπε, εἴτε ἐπειδὴ θὰ κατεξευτελίζετο, ὑποκύπτοντας στὶς ἀξιώσεις του, εἴτε διότι θά καταστέλλετο τὸ πραξικόπημα στὴν Κύπρο, νά ἀναλάβει ἀμέσως δράση».

Καὶ πάρα κάτω στὸ ἴδιο δημοσίευμα, δικαιολογώντας τὶς παράνομες δραστηριότητες τῆς Ε.Ο.Κ.Α Β' καὶ τῶν προγόνων της, ἀποδίδουν τὸν ἐμφύλιο σπαραγμό σὲ ἐνέργειες τοῦ Μακαρίου δῆθεν καὶ λέγουν : Πάλι ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα :

«'Ο ἐμφύλιος σπαραγμὸς λοιπὸν ἦταν ὁ ἕνας λόγος. Γι' αὐτὸ ὅμως τὸ λόγο δὲν εὐθύνεται ἡ ἀντιπολίτευση. Πολὺ περισσότερο εὐθύνεται ἡ συμπολίτευση καὶ πιὸ συγκεκριμένα ἡ ἐπιθυμία τοῦ Μακαρίου νά κυβερνᾶ ἰσοβίως μὲ νοοτροπία δικτάτορα». "Ετσι λέει τὸ ἀπόσπασμα.

"Ωστε, λοιπόν, ὁ Μακάριος ποὺ ἐκλεγόταν εἴτε χωρὶς ἀνθυποψήφιο, εἴτε μὲ τὰ 97% τῶν ψηφοφόρων, προκαλοῦσε τὸν ἐμφύλιο σπαραγμὸ γιά νὰ κυβερνᾶ ἰσοβίως ! Κι' αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ πραξικοπήματος ! Κι' αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μοιραῖα λάθη του κατὰ τὰ ἔντυπα αὐτά ! Κι' ὅμως, ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἀπαντήσει. 'Η Κυβέρνηση δὲν ἔχει δώσει τὰ δεδομένα ποὺ κατέχει καὶ δὲν ἀποκατέστησε τὴν ἀλήθεια ποὺ ἦταν ἡ μόνη ἀποτελεσματικὴ μέθοδος γιὰ τὴν προάσπιση τῆς μνήμης τοῦ Μακαρίου. "Ομως, ὁ λαὸς ποὺ ἔχει καὶ μνήμη καὶ θυμᾶται, λέγει ὅτι αὐτὰ δὲν ἦταν τὰ «μοιραῖα λάθη» τοῦ Μακαρίου. Τὸ μοιραῖο του λάθος ἦταν ὅτι πέθανε πρόωρα. 'Η ἀλήθεια εἶναι ἡ πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἀσπίδα ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεων κατὰ τοῦ Μακαρίου. 'Η ἀλήθεια καὶ ἡ πολιτικὴ ὡριμότητα τοῦ λαοῦ. 'Η διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας, εἴτε ἀπὸ ἄγνοια, εἴτε ἀπὸ ἐμπάθεια, εἴτε γιὰ ἐξυπηρέτηση ἄλλων σκοπιμοτήτων δὲν ἐπιβιώνει γιά πολὺ γιατὶ ἡ ἀλήθεια πάντα ἀναδύεται στὴν ἐπιφάνεια.

'Η φίμωση τοῦ τύπου, ἡ κατάπνιξη μερικῶν δημοσιευμάτων γιατὶ εἶναι διαστρεβλωτικά, δημιουργεῖ δυνατότητες καὶ ἀνοίγει τὴν πόρτα γιὰ τὴν κατάπνιξη καὶ τῶν διορθωτικῶν δημοσιευμάτων ὅπως καὶ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀλήθειας.

'Ο ἐλεύθερος τύπος εἶναι θεμέλιο τῆς Δημοκρατίας. 'Ο ἀνεύθυνος τύπος, ὁ κίτρινος τύπος, ὁ σκανδαλοθηρικὸς τύπος, εἶναι ἀλήθεια ὅτι κάποτε διαστρεβλώνει γεγονότα, πλήττει πρόσωπα καὶ καταστάσεις. "Αδικα ἐκθέτει ἄτομα, προκαλεῖ ἄγχος καὶ προσωπικὴ δυστυχία σὲ ἀθώους.

Στό σύνολό του ὁ τύπος τῆς Κύπρου—μὲ πολὺ λίγες ἐξαιρέσεις—φέρεται καὶ εἶναι ὑπεύθυνος. Οἱ λίγες ἐξαιρέσεις πάντα θὰ ὑπάρχουν. Αὐτό, ὅμως, εἶναι ἕνα μικρὸ τίμημα ποὺ πρέπει ὅλοι νά δεχόμεθα νά καταβάλλομε γιά τὴν προάσπιση τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου ποὺ θεμελιώνει τὴ Δημοκρατία.

"Αλλωστε, γιὰ ὅσους ζωντανοὺς ἄδικα καὶ κακόβουλα πλήττονται, ὑπάρχει ἡ ἔνδικη διαδικασία γιά δυσφήμηση.

Γιὰ ὅσους ἔχουν πεθάνει ἡ ἱστορία, ἡ κοινὴ γνώμη, τά γεγονότα, ἡ ἴδια ἡ ζωή, γίνονται τελικὰ ἀντικειμενικοὶ κριτὲς καὶ οἱ προστάτες τῆς μνήμης τους.

'Εμεῖς δὲν πιστεύουμε πὼς οἱ λίγοι κακόβουλοι καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ ἀσίγαστη ἐμπάθεια, ποὺ χύνουν τὴ χολή τους κατὰ τοῦ νεκροῦ Μακαρίου, ἔχουν οἱ ἴδιοι τὸ ἀνάστημα εἴτε τὸ ἦθος εἴτε τὴν ἀξιωσύνη γιά νὰ πλήξουν τὸ ἔργο, τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἀνθρωπιὰ τοῦ Μακαρίου, γιατὶ ὅ,τι καὶ νά γράψουν λείπει ἀπ' αὐτοὺς ἡ πειστικότητα. Θρασύδειλα ἀποκαλύπτουν ὅτι ὠθοῦνται ἀπὸ τὴν κακοβουλία καὶ τὰ ἀπωθημένα τους. Καὶ δὲν ὑπάρχει νόμος ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ προστατεύσει ἀπ' αὐτά.

'Η μνήμη τοῦ 'Εθνάρχη Μακαρίου δὲν χρειάζεται τεχνητὰ καὶ ἀναιμικὰ νομοσχέδια γιὰ τὴ διαφύλαξή της. 'Απόδειξη ὅτι τὸ κενὸ καὶ τὸ ἄγχος ποὺ προκάλεσε ὁ ἄκαιρος θάνατος τοῦ 'Εθνάρχη, παρὰ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ἀντὶ νά ἀπαμβλύνονται, γίνονται καθημερινὰ πιὸ ἔντονα καὶ πιὸ αἰσθητά, καὶ κάθε μέρα ποὺ περνᾶ ὁ λαὸς αἰσθάνεται πιὸ ἔντονο τὸ κενό, κι' αἰσθάνεται πιὸ ἔντονη τὴν ἀπουσία τῆς ἐπιβλητικῆς του παρουσίας καὶ τῆς σοφῆς διακυβέρνησής του.

'Η σύγκριση τοῦ μεγαλείου τοῦ Μακαρίου μὲ τὴν ἀνεπάρκεια τῆς σημερινῆς ἡγεσίας καθιστᾶ αὐτὴ τὴν ἔλλειψη ἰδιαίτερα ὀδυνηρὴ καὶ ἔντονη.

"Ετσι, ἐνῶ ἡ μνήμη τοῦ Μακαρίου δὲν χρειάζεται τὸ διάτρητο νομοσχέδιο γιὰ τὴν προστασία της, ἀντίθετα ἡ ἔγκριση τοῦ νομοσχεδίου θά δώσει λαβὴ σὲ κακόβουλους ἰσχυρισμοὺς ὅτι τάχατες εἶναι πολλοὶ καὶ ὅτι τάχατες εἶναι σοβαρότεροι οἱ κακόβουλοι ἐπικριτὲς καὶ ἀρνητές του, ὥστε νά χρειάζεται νομοθετικὴ κύρωση γιὰ τὴν προστασία της.

Αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν συνιστᾶ εἰλικρινὴ προσπάθεια προστασίας τῆς μνήμης του. Εἶναι ὕβρις καὶ ὑπόσκαψη τῆς μνήμης του. Εἶναι ἢ ἔντεχνα ὑποβολιμαῖος, ἢ ἀφελὴς καὶ ἄκριτος ὑπαινιγμός, ὅτι ὁ Μακάριος, τὸ ἔργο καὶ ἡ ἱστορία του καὶ ἡ προσωπικότητά του, δὲν εἶναι ἀρκετὴ κι' ἄτρωτη θωράκιση ἀπέναντι στοὺς εὐτελεῖς ἐπικριτὲς του ποὺ πρόσφατα ξεφύτρωσαν. Εἶναι, ἀκόμα, ὑπαινιγμὸς ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ τέτοιοι ὑβριστὲς ἐναντίον τῶν ὁποίων πρέπει νά προστατευθεῖ τὸ δημόσιο ἀπὸ τὴν πρόκληση.

Κολασμὸς καὶ τιμωρία τῶν ὑβριστῶν ἂς εἶναι ἡ λαϊκὴ περιφρόνηση καὶ ἀπομόνωση.

'Εμεῖς πιστεύομε καὶ στὴν πολιτικὴ κρίση καὶ στὴν ὡριμότητα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύουμε ὅτι ὁ λαὸς γνωρίζει καὶ τὰ κίνητρα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις καὶ τὰ ἀπωθημένα τῶν ἐπικριτῶν. Τοὺς περιβάλλει μὲ ἀηδία, τοὺς παραδίδει στὴ δημόσια καταισχύνη, τοὺς ἀπορρίπτει καὶ τοὺς καταδικάζει μὲ τὸ συναίσθημα καὶ μὲ τὴ λογική του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄτρωτη ἀσπίδα τῆς μνήμης τοῦ Μακαρίου καὶ ἱκανοποιητικὸς κολασμὸς καὶ τιμωρία τῶν ὑβριστῶν. Δὲν χρειάζονται τέτοια νομοσχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

'Η προστασία τῆς μνήμης ἀποθανόντων προσώπων τὰ ὁποῖα ἔτυχε νά κατέχουν ὑψηλὰ ἀξιώματα τῆς πολιτείας εἶναι καθῆκον πάσης πολιτισμένης κοινωνίας καὶ διατάξεις αὐτῆς τῆς φύσεως εὑρίσκονται στοὺς Ποινικοὺς Κώδικες ὅλων τῶν πολιτισμένων χωρῶν. "Ηταν καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως νὰ θέσει ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο δὲν ἀφορᾶ μόνο στὴ μνήμη

τοῦ ἀείμνηστου 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ΙΙΙ, πρώτου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ ἀναφέρεται στὴ μνήμη παντὸς προσώπου τὸ ὁποῖο κατεῖχε ὑψηλὸ ἀξίωμα σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία καὶ δὲν εἶναι Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔγινε γιὰ νὰ ἰσχύει γιὰ ὀλίγα χρόνια ἢ γιά λίγους μῆνες. Εἶναι Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο τροποποιεῖ τὸν Ποινικὸ Κώδικα ὁ ὁποῖος Ποινικὸς Κώδικας ἔχει συνέχεια καὶ διάρκεια. Δηλαδὴ δὲν εἶναι Νομοσχέδιο εὐκαιριακὸ τὸ ὁποῖο ἔγινε γιά νὰ ἐξυπηρετήσει τὶς συνθῆκες ὁρισμένης ἐποχῆς ἢ ὁρισμένης περιόδου ἀλλὰ εἶναι Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο τροποποιεῖ τὸν Ποινικὸ Κώδικα τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος ἔχει συνέχεια, συνέπεια καὶ διάρκεια. 'Αλλὰ καὶ ἂν ἐπρόκειτο μόνο γιὰ τὴν προάσπιση τῆς μνήμης τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ΙΙΙ, πρώτου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, καὶ πάλιν τὸ Νομοσχέδιο θά εἶχε τὴ θέση του διότι ὁσοδήποτε μεγάλη καὶ ἠθικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ προσωπικότητα ἡ ὁποία ἐξυβρίζεται καὶ προπηλακίζεται ἄδικα, τόσο γραπτῶς ὅσο καὶ προφορικῶς, ἔχει ἀνάγκη προστασίας. Καὶ ἡ πολιτεία δὲν θὰ ἔπραττε τὸ καθῆκον της ἂν παρέμενε ἁπλὸς θεατὴς αὐτῆς τῆς καταστάσεως χωρὶς νὰ λαμβάνει ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται, γιὰ νὰ τεθοῦν στὴ θέση τους ὁρισμένοι βέβηλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ὀρρωδοῦν πρὸ οὐδενὸς γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν ὁρισμένα συμφέροντα.

'Ελέχθη ὅτι αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο ἀποτελεῖ ὕβριν στὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου διότι ἀφήνει νὰ νοηθεῖ ὅτι ἡ μεγάλη πλειονότητα τοῦ λαοῦ εἶναι ἐναντίον τῆς μνήμης αὐτῆς καὶ ἡ πολιτεία ἀναγκάσθηκε νὰ κάμει Νόμο γιά νὰ τὴν προστατεύσει.

Λυποῦμαι διότι δὲν συμφωνῶ καθόλου μὲ τὴν ἄποψη αὐτή. 'Υπάρχει Νόμος ὁ ὁποῖος ἀπαγορεύει τὴν κλοπὴ ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ τεράστια πλειονότητα τοῦ λαοῦ εἶναι κλέφτες καὶ ὅτι γίνεται ὁ νόμος γιά νὰ προστατεύσει τὴν πολιτεία ἀπὸ τὴν κλοπή, διότι ὑπάρχουν πολλοὶ κλέφτες. 'Ακριβῶς γίνεται αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο γιά νὰ προστατεύσει τὴν κοινωνία ἀπὸ τοὺς λίγους οἱ ὁποῖοι μέ τὴν ἀντικοινωνική τους δράση ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας καὶ τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ στρέφεται ἐναντίον τῶν λίγων, ὄχι ἐναντίον τῶν πολλῶν, οἱ ὁποῖοι πολλοὶ σέβονται καὶ ὑμνοῦν τὴ μνήμη τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Στρέφεται ἐναντίον τῶν λίγων οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ θράσος καὶ τὴ δειλία νά ὑβρίζουν ἕνα νεκρό, μιὰ νεκρὰ προσωπικότητα, ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νά σηκωθεῖ ἀπὸ τὸ Θρονὶ ποὺ βρίσκεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ γιὰ νὰ τοὺς διαψεύσει καὶ νά τοὺς φτύσει κατάμουτρα. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ γίνεται τὸ Νομοσχέδιο αὐτό, γιά νὰ προστατεύσει τὴ μνήμη προσώπων τὰ ὁποῖα κατεῖχαν ἢ θά κατέχουν στὸ μέλλον ψηλὰ ἀξιώματα αὐτῆς τῆς πολιτείας.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ ὅ,τι εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος ὡς πρὸς τὴ μνήμη τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Εἶναι μεγάλη, εἶναι προσωπικότητα ἡ ὁποία ἔλαμψε τόσο στὸ στερέωμα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς ὅσο καὶ στὸ στερέωμα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ τοῦ τόπου. 'Αλλὰ δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένο νά στεκόμαστε ὅλοι θεατὲς ἑνὸς θεάματος τὸ ὁποῖο προσβάλλει αὐτὸ τὸν τόπο. Δὲν εἶναι δυνατὸ νά εἴμεθα ὅλοι ἀπαθεῖς καὶ νὰ ἀκούομε τοὺς διάφορους τυχόντες στοὺς δρόμους νὰ ὑβρίζουν τὴ μνήμη τοῦ 'Αρχιεπισκόπου. Νά τὸν ἀποκαλοῦν Μοῦσκο, νά τὸν ἀποκαλοῦν, δὲν ξέρω κι' ἐγὼ τί ἄλλο, κι' ἐμεῖς νά καθόμαστε μὲ σταυρωμένα τά χέρια καὶ νά μὴν προσάγομε ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου αὐτοὺς γιὰ νὰ ὑποστοῦν τὶς συνέπειες τῶν πράξεών τους. 'Εμεῖς πιστεύομε ὅτι ἀκολουθοῦμε τὴν πολιτικὴ καὶ τὸ δρόμο τὸν ὁποῖο αὐτὴ ἡ μεγάλη προσωπικότητα χάραξε καὶ θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς ἂν αὐτὸ τὸ δρόμο τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλοι. Δὲν τὸν μονοπωλοῦμε οὔτε καὶ λέμε ὅτι εἴμεθα οἱ μόνοι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐκτιμοῦν καὶ

σέβονται τὸ κῦρος αὐτῆς τῆς μεγάλης προσωπικότητας καὶ εἶναι ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὸ λόγο γιά τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση εἰσήγαγε ἐνώπιον τοῦ Σώματος αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο.

Εἶναι λοιπόν, ὑποβάλλω, καθῆκον ὅλων μας νὰ ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο. Προστατεύουμε τὴ μνήμη μιᾶς μεγάλη προσωπικότητας ἀλλὰ προστατεύουμε τὴ μνήμη καὶ ἄλλων οἱ ὁποῖοι τυχὸν στὸ μέλλον θά ἔχουν ἀνάγκη προστασίας διότι ἔτυχε νά κατέχουν ψηλά ἀξιώματα στὴν πολιτεία.

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα πιστεύει στὴν ἀναγκαιότητα αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Πιστεύει ὅτι ὁ Ποινικὸς μας Κώδικας πρέπει νὰ συμπληρωθεῖ μὲ τὶς πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα καὶ θά ψηφίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ὁ σεβασμὸς τῆς μνήμης τῶν νεκρῶν εἶναι παράδοση καλὰ θεμελιωμένη στὴν Κύπρο. Κατὰ συνέπεια, προσπάθεια γιά θεσμικὴ προστασία τῆς μνήμης τῶν νεκρῶν δὲν μπορεῖ νά βρίσκει κανένα ἀντίθετο.

Ἐπιβάλλεται νά ὑπάρξει προστασία τῆς μνήμης ὅλων τῶν νεκρῶν ἀπό τὶς λίγες ἐκεῖνες ἐξαιρέσεις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι κακόβουλα καὶ βάναυσα προσβάλλουν τὴ μνήμη ὁποιουδήποτε νεκροῦ.

Πρέπει, ὅμως, νά προσεχθεῖ μήπως στὴν προσπάθεια νά προστατεύσουμε τὴ μνήμη τῶν νεκρῶν παραβιάσουμε ἕνα βασικὸ συνταγματικὸ δικαίωμα, τὴν ἐλευθερία τοῦ λόγου.

Πρόσθετα, θὰ πρέπει νὰ προσέξουμε τὴν πιθανὴ κατάχρηση ποὺ μπορεῖ νά γίνει ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς ἑνὸς νεκροῦ, ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ εἶναι πολὺ εὐαίσθητοι ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ νεκροῦ, μὲ ἀποτέλεσμα νά παρεμποδίζεται ἡ συγγραφὴ τῆς Ἱστορίας προκειμένου περὶ ἱστορικῶν προσώπων.

Δὲν εἶμαι νομικὸς γιὰ νὰ ἐξετάσω τὸ νομοσχέδιο ἀπ' ὅλες τὶς νομικὲς του πτυχές. Ἔχω, ὅμως, τὴν ἐντύπωση πὼς ὅπως εἶναι τὸ νομοσχέδιο διατυπωμένο δὲν καλύπτει συζευγμένα τὶς δυὸ πιὸ πάνω θέσεις. Δηλαδὴ ἀπὸ τὴ μιά πλευρὰ νά προστατεύεται ἡ μνήμη τῶν νεκρῶν κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη νά προστατεύεται ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ ὁ ρόλος της γιά τὴ συγγραφὴ τῆς Ἱστορίας.

Θἄπρεπε, κατὰ τὴ γνώμη μου, νά τονισθεῖ στὸ νομοσχέδιο τὸ στοιχεῖο τῆς κακῆς πρόθεσης καὶ τῆς κακόπιστης κριτικῆς, ὅπως ὑπάρχει στὴν περίπτωση τοῦ λιβέλλου. Δηλαδὴ στὶς πρόνοιες τοῦ νόμου γιά δυσφήμηση ὑπάρχει ὑπεράσπιση τῆς καλόπιστης κριτικῆς, ὅπως καὶ ὑπεράσπιση ὅτι τὰ γραφόμενα ἢ τὰ λεγόμενα εἶνα ἀποδεδειγμένα ἀληθῆ. Γι' αὐτὸ στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση, κύριε Πρόεδρε, τοῦ νομοσχεδίου ἔχω μερικὲς εἰσηγήσεις καὶ τροποποιήσεις σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα.

Ὅμως, πέραν ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τοῦ νομοσχεδίου ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι τὸ νομοσχέδιο ὅπως εἶναι διατυπωμένο εἶναι καὶ ἀντισυνταγματικό.

Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 19 τοῦ Συντάγματος ὅλοι οἱ πολίτες ἔχουν ἀπόλυτο δικαίωμα ἐλευθερίας λόγου καὶ τοῦ τρόπου ἐκφράσεως τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς.

Ὑπάρχουν πρόνοιες γιὰ περιορισμοὺς αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας καὶ οἱ πρόνοιες αὐτὲς ἀναφέρονται περιοριστικά πάλι μέσα στὸ ἄρθρο 19 τοῦ Συντάγματος.

Οἱ περιοριστικὲς αὐτὲς πρόνοιες εἶναι «μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας ἢ τῆς συνταγματικῆς τάξεως ἢ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἢ τῆς δημοσίας τάξεως, ἢ τῆς δημοσίας ὑγιείας ἢ τῶν δημοσίων ἠθῶν ἢ πρὸς προστασίαν τῆς ὑπολήψεως ἢ τῶν δικαιωμάτων ἄλλων ἢ πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἀποκαλύψεως πληροφοριῶν ληφθεισῶν ἐμπιστευτικῶς ἢ πρὸς διατήρησιν τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀμεροληψίας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας».

Αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν βασίζεται πάνω σὲ καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐξαιρέσεις οἱ ὁποῖες εἶναι ἀπαραίτητες γιά νά μὴ συγκρούεται τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ μὲ τὸ Σύνταγμα. Καὶ θὰ ἤθελα νά ρωτήσω τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς ἂν ὄντως ἔχει ἐξετασθεῖ ἡ συνταγματικότητα τοῦ νομοσχεδίου κι' ἂν δὲν ἔχει ἐξετασθεῖ αὐτὴ ἡ πτυχή, πιστεύω ὅτι τὸ νομοσχέδιο πρέπει νά παραπεμφθεῖ ξανά γιὰ νὰ μελετηθεῖ ἡ συνταγματικότητα του.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Φαίνεται πὼς εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ Μακαρίου νά προσφέρει ὑπηρεσίες σ' αὐτὸν τὸ λαὸ ἀκόμα καὶ μετὰ τὸ θάνατό του. Γιατὶ ἂν εἶναι ἡ ἐξύβριση τοῦ Μακαρίου, ἡ ὁποία δικαιολογημένα ἔχει δημιουργήσει ἕνα αἴσθημα ἀποστροφῆς πρὸς τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μερικοὶ ἔχουν ἐξυβρίσει τὸ Μακάριο, ποὺ ὁδήγησε αὐτὴ τὴ Βουλὴ στὸ νὰ υἱοθετήσει νομοθέτημα τὸ ὁποῖο δὲν θὰ προστατεύει μόνο τὸ Μακάριο ἀλλὰ καὶ ὁποιοδήποτε ἄλλο ποὺ ἐξυβρίζεται μὲ αὐτὸ τὸ σκαιὸ καὶ βάναυσο τρόπο, αὐτὸ πραγματικὰ ἀποτελεῖ μιά ὑπηρεσία τοῦ Μακαρίου πρὸς τὸν Κυπριακὸ λαὸ μεταθανατίως. Δὲν θὰ μπῶ τώρα ἐδῶ σὲ ἀνάλυση τοῦ ἔργου τοῦ Μακαρίου γιατὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ στόχος αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ δὲν νομίζω νά ὑπάρχουν πολλοὶ εἴτε ἐδῶ εἴτε ἔξω ἀπ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα οἱ ὁποῖοι νά μὴν αἰσθάνονται ὅτι ὅταν κάποιοι δὲν ἀσκοῦν κριτικὴ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Μακαρίου ἀλλὰ κακόβουλα καὶ βάναυσα ἐξυβρίζουν τὸ Μακάριο, αὐτὸ πράγματι προκαλεῖ τὸ δημόσιο λαϊκὸ αἴσθημα καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ ὁδηγήσει ἀκόμα καὶ σὲ καταστάσεις ποὺ πραγματικὰ νά μὴν εἶναι προβλεπτὲς κἂν καὶ ἦταν καθῆκον αὐτῆς τῆς Βουλῆς νά παρεμποδίσει αὐτὴ τὴν πορεία ὄχι ἁπλῶς γιά νὰ προασπίσει τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου, τὴν ὁποία προασπίζει πράγματι ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαός, ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ γιατὶ αὐτὸ θά μποροῦσε νά ὁδηγήσει καὶ σὲ καταστάσεις οἱ ὁποῖες θά ἦταν ἔξω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο ὁποιουδήποτε κρατοῦντος γιατὶ ἀρκετὰ ἀνέχθηκε αὐτὸς ὁ λαὸς αὐτὴ τὴν ἐξύβριση.

Πιστεύω ὅτι ὑπάρχει μιά παρανόηση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Εἶπα, ἂν θέλετε νὰ συζητήσουμε τὴν αἰτία ἡ ὁποία ὁδήγησε στὴ σύνταξη αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, εἴμαστε πρόθυμοι νά κάμομε ἀνάλυση αὐτῆς τῆς αἰτίας ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται . Γιατὶ κανένας ἀπ αὐτὸ τό Βῆμα δὲν τόλμησε νά ἀρνηθεῖ ποιά ἦταν ἡ προσφορὰ τοῦ Μακαρίου καὶ ποιὰ ἦταν τὰ λαϊκὰ αἰσθήματα πρὸς τὸ Μακάριο. Ὅμως αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο δὲν ἀφορᾶ τὸ Μακάριο. Ἀφορᾶ ὁποιοδήποτε κατεῖχε ἀνώτατο ἀξίωμα, ἀφορᾶ τὸν κάθε πολίτη καὶ εἶναι δικαίωμά μας νά προστατεύσουμε τὴ μνήμη οἱουδήποτε πολίτη.

Μερικοὶ φαίνεται πὼς ἔκαμαν κάποια καλόπιστη ἢ κακόπιστη σύγχυση ἀνάμεσα σέ καλόπιστη κριτικὴ καὶ ἐξύβριση. Ὄχι μόνο δὲν θὰ θέλαμε νά σταματήσουμε τὴν καλόπιστη κριτικὴ ἀλλὰ τὴ θέλουμε καὶ γιά τὸ Μακάριο γιατὶ

ὅσο τὸν κριτικάρουμε τόσο ἐμεῖς μποροῦμε πράγματι νά ἀποδείξουμε ἂν αὐτὴ ἡ κριτικὴ στηρίζεται πάνω σὲ καλόπιστα ἐλατήρια καὶ ἂν στηρίζεται πάνω στὴν πραγματικότητα ἢ ὄχι. Κανένας δὲν θέλει νά ἀρνηθεῖ σὲ κανένα τὸ δικαίωμα κριτικῆς. Ἀλλὰ τὸ Νομοσχέδιο δὲν μιλάει γιά κριτική. Τὸ Νομοσχέδιο εἶναι σαφές : «Πᾶς ὅστις προσβάλλει τὴ μνήμη τεθνεῶτος διὰ κακοβούλου ἢ βαναύσου ἐξυβρίσεως.» Εἶναι ἡ κακόβουλη ἢ βάναυση ἐξύβριση καλόπιστη κριτική, καὶ μποροῦσε ποτὲ οἱοσδήποτε καλῆ τῆ πίστει ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα νά θεωρήσει αὐτὴ τὴν ἔκφραση σὰν στέρηση τοῦ δικαιώματος ὁποιουδήποτε πολίτη ἀπὸ τοῦ νά ἀσκήσει κριτικὴ ἢ ὄχι πρὸς τὸ Μακαρίο ἀλλά πρὸς οἱονδήποτε διότι ἀσφαλέστατα ἡ κριτικὴ θὰ ἀφορᾶ τὰ δημόσια πρόσωπα ; Διότι ἡ κακόβουλη καὶ βάναυση ἐξύβριση μὴ δημόσιων προσώπων φαντάζομαι ὅτι εἶναι ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἰδιωτικῆς τους ζωῆς καὶ ἐκεῖ θὰ ἔπρεπε πράγματι ὁ συγγενὴς νά ἔχει κάποιο τρόπο νὰ ὑπεραμυνθεῖ τῆς μνήμης κάποιου τεθνεῶτος, διότι ἐφόσο δὲν πρόκειται γιά δημόσιο πρόσωπο ἀλλά γιὰ οἱονδήποτε ἁπλὸ πολίτη, ἀσφαλέστατα αὐτὴ ἡ κακόβουλη ἐξύβριση θὰ ἀφορᾶ τὴν ἰδιωτική του ζωή.

Πιστεύω ὅτι ὄχι μόνο αὐτὸ τὸ πράγμα δὲν εἶναι παράβαση τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἀλλὰ θὰ ἦταν παράβαση τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, ἂν δὲν ὑπῆρχε αὐτὸ τὸ νομοθέτημα καί, ὅπως σωστὰ ἐλέχθη, ὑπάρχει σὲ ἕνα πολὺ μεγάλο ἀριθμὸ χωρῶν, γιατὶ τότε θὰ ἐπιτρέπαμε τὴν κακόβουλη καὶ βάναυσο ἐξύβριση ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν καὶ ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν συγγενεῖς τρίτου βαθμοῦ, συγγενεῖς πρόσφατους οἱ ὁποῖοι ἔχουν καὶ τὸ δικαίωμα νά ἀσκήσουν αὐτὴ τὴν ἀγωγή.

Προβλήθηκε τὸ ἐρώτημα, ποῦ θὰ πάει ἡ ἱστορία ; Μιλοῦμε γιά προσφατη ἱστορία, μιλοῦμε γιά ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν πρόσφατα καὶ ἐπομένως ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν συγγενεῖς αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἂν αὐτὸ εἶναι ἀντισυνταγματικό, νά μοῦ ἐπιτραπεῖ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἔχω νομικὲς γνώσεις, νὰ πῶ ὅτι προστασία τῆς ὑπολήψεως ὅπως ἀναφέρεται στὸ Σύνταγμα εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ κάνει τὸ Νομοσχέδιο. Πῶς μπορεῖ νά εἶναι λοιπὸν ἀντισυνταγματικὸ ὅταν τὸ ἴδιο τὸ Σύνταγμα λέει ὅτι πρέπει ἡ πολιτεία νά πάρει μέτρα γιὰ τὴν προστασία τῆς ὑπολήψεως τῶν πολιτῶν ; Νομίζω ὅτι αὐτὸ τό Νομοσχέδιο ἀκριβῶς θεραπεύει αὐτὴ τὴ συνταγματικὴ διάταξη. Γιατὶ γιὰ μὲν τὴν κριτικὴ ὑπάρχει θεραπεία, ποὺ εἶναι ἐκείνη τῆς ἀπάντησης στὴν κριτικὴ καὶ τῆς λαϊκῆς περιφρόνησης· στὴν ὕβρη ποιὰ θὰ ἦταν ἡ θεραπεία ; Οἱ ὑποστηρικτὲς τοῦ ἔργου τοῦ Μακαρίου νά ἐξυβρίζουν τούς ἐξυβρίζοντες διότι στοὺς ὑβριστὲς δὲν ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα, ὑπάρχει ὁ Νόμος ὁ ὁποῖος θά πρέπει πραγματικὰ νὰ τοὺς τιμωρήσει γιά τὴν ἀπαράδεκτη συμπεριφορὰ τοῦ νά ἐξυβρίζουν κακόβουλα καὶ βάναυσα τὸ Μακάριο ἢ λόγω τοῦ Μακαρίου τώρα καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ προσφορά, ἐπαναλαμβάνω, τοῦ Μακαρίου, τοὺς ὁποιουσδήποτε νεκρούς.

Πιστεύω πὼς αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ἄλλη ἐπιλογὴ ἀπὸ τοῦ νά ψηφίσει αὐτὸ τὸ νομοθέτημα τὸ ὁποῖο πιστεύω ὅτι πράγματι ἦταν ἀπαραίτητο γιά τὴν προστασία τῆς μνήμης τῶν πολιτῶν καὶ νά εὐχαριστήσει τὸ Μακάριο γιατὶ ἔδωσε ἀφορμὴ γιὰ νὰ ψηφισθεῖ αὐτὸ τὸ νομοθέτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι Βουλευτές,

Σκοπὸς τῆς παρουσίας μου στὸ Βῆμα τοῦτο εἶναι γιὰ νά δώσω ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση τοῦ ἐντίμου Βουλευτῆ κ. Ἱεροδιακόνου. Τὴν ἀπάντηση δὲν θά τὴ δώσω ἐγώ. Τήν ἀπάντηση θά τὴ δώσει τὸ Σύνταγμα τὸ ὁποῖο ἐπεκαλέσθη. Τὸ ἄρθρο τὸ ὁποῖο ἐπεκαλέσθη εἶναι τὸ ἄρθρο 19.

Ἡ πρώτη παράγραφος λέγει :

«Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἐκφράσεως.»

Ἐλευθερία τοῦ λόγου δὲν σημαίνει ἐλευθερία ἐξυβρίσεως τῶν νεκρῶν οὔτε τῶν ζώντων.

Ἡ δεύτερη παράγραφος λέγει :

«Τὸ δικαίωμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης, τῆς λήψεως καὶ μεταδόσεως πληροφοριῶν καὶ ἰδεῶν ἄνευ ἐπεμβάσεως οἱασδήποτε δημοσίας ἀρχῆς καὶ ἀνεξαρτήτως συνόρων.»

Ἡ παράγραφος 3 λέγει :

«Ἡ ἐνάσκησις τῶν δικαιωμάτων, περὶ ὧν ἡ πρώτη καὶ δευτέρα παράγραφος τοῦ παρόντος ἄρθρου, ...» δηλαδὴ ἡ ἐνάσκηση τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ὁσοδήποτε πλατὺ κι' ἂν εἶναι αὐτὸ τὸ δικαίωμα, ἔστω κι' ἂν περιλαμβάνει ἀκόμα καὶ ἐξυβρίσεις,

«δύναται νά ὑποβληθῆ εἰς διατυπώσεις, ὅρους, περιορισμοὺς ἢ ποινὰς προδιαγεγραμμένους ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀναγκαίους μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας ἢ τῆς συνταγματικῆς τάξεως, ...»

κι' ἂς μοῦ πεῖ κανεὶς ὅτι ὅταν ἀκούει ἕνας στενὸς συγγενὴς ἑνὸς ἀνθρώπου νά ὑβρίζεται ὁ ἀποθανὼν συγγενὴς του δὲν θά διαταράξει αὐτὸ τὸ πράγμα τὴ δημόσια τάξη! Ἢ ἂν ἀκούσει ὁποιοσδήποτε Κύπριος νά ὑβρίζεται ὁ Μακάριος ἂν δὲν θά διαταράξει αὐτὸ τὴ δημόσια τάξη !

Καὶ ἡ παράγραφος 3 συνεχίζει :

«ἢ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἢ τῆς δημοσίας τάξεως .....ἢ πρὸς προστασίαν τῆς ὑπολήψεως ἢ τῶν δικαιωμάτων ἄλλων .... κλπ.»

Τὸ Σύνταγμα, λοιπόν, νομίζω ἔδωσε καθαρή, σαφὴ καὶ ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο εἶναι πάρα πολὺ ἐπίκαιρο καὶ μάλιστα καθυστέρησε. Ἔπρεπε ἕνα τέτοιου εἴδους νομοσχέδιο νά εἶχε ὑποβληθεῖ ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ.

Πολὺ σωστὰ ἐλέχθη ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεται σύγχυση μεταξὺ τῆς συγγραφῆς τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς βάναυσης καὶ ἀπαραδέκτου ἐξυβρίσεως ἑνὸς τεθνεῶτος προσώπου. Ἄλλο εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ συγγραφὴ τῆς Ἱστορίας—καὶ ὅλοι μας νομίζω μποροῦμε νὰ κάνομε αὐτὸ τὸ διαχωρισμὸ—κι' ἄλλο εἶναι ἡ βάναυση ἐξύβριση ἑνὸς προσώπου. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη σύγχυση ποὺ ἔχει γίνει σ' αὐτὴ τὴ συζήτηση.

Καὶ ἡ δεύτερη σύγχυση βέβαια εἶναι ἡ ἀνάμιξη τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου μὲ τὶς πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου ποὺ μιλᾶ γιά κάθε πρόσωπο—οὔτε κἂν μεγάλο ἱστορικὸ πρόσωπο—γιὰ κάθε πρόσωπο τεθνεώς νά ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ συγγενεῖς του νὰ ὑπερασπίσουν τὴ μνήμη του.

Βέβαια εἶναι ἐπίκαιρο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο καὶ ἔχει σχέση μὲ τὴ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου διότι πολὺ πρόσφατα διάφοροι πραξικοπηματίες κι' ἄλλοι οἱ ὁποῖοι αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔπρεπε νά ντρέπονται καὶ νά ἦσαν κρυμμένοι γιὰ τὴ στάση τὴν ὁποία τήρησαν σ' αὐτὸ τὸν τόπο, ζητοῦν καὶ ρέστα καὶ προσπαθοῦν νά θυματοποιήσουν ἢ νά ἐξυβρίσουν τὴ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἐπίκαιρο, γιατὶ ἔχουν σηκώσει κεφάλι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πολλά ἔχουν κάμει ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ τόπου ἀλλά φαίνεται ὅτι νόμισαν πὼς ἔφθασε ἡ ἐποχὴ νά σηκώσουν κεφάλι καὶ νά προσπαθήσουν νά ἐξυβρίσουν τὴ μνήμη ἑνὸς ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος εἶναι μεγάλος στὴν Κύπρο καὶ θά παραμείνει μεγάλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἔχομε μπροστά μας γιά ἐξέταση πιστεύω ὅτι εἶναι τὸ πιὸ παρεξηγημένο ἀπὸ ὅσα κατάθεσε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Καὶ εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς προσπάθειας τῆς Κυβέρνησης νά δημιουργεῖ ἐντυπώσεις καὶ νὰ ἐκμεταλλεύεται ὅ,τι δὲν ἔπρεπε νά ἐκμεταλλεύεται. Ἕνα ἁπλὸ συμπλήρωμα τοῦ Ποινικοῦ καὶ Ἀστικοῦ Κώδικα τὸ μετάτρεψε ἡ Κυβέρνηση στὴν προσπάθειά της νά δημιουργήσει ἐντυπώσεις σὲ ἕνα πολιτικὸ θέμα. Σύρεται σ' αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρίου ποὺ δὲν πρέπει νὰ σύρεται, γιατὶ καὶ ἐγὼ πιστεύω ὅτι ὁ Μακάριος δὲν χρειάζεται νά ὑπερασπιστεῖ τὸν ἑαυτό του ἔστω καὶ νεκρός. Τὰ ἔργα του, ἡ ἱστορία του, μποροῦν νά ὑπερασπιστοῦν τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου καὶ ἐξηγοῦμαι. Ἔχω κάμει μιά μελέτη σὲ πλείστους ὅσους Εὐρωπαϊκοὺς κώδικες τόσο στὴν ποινικὴ σφαῖρα ὅσο καὶ στὴν ἀστική. Καὶ ὅλα δείχνουν ὅτι ὁ Νόμος ὁ δικός μας παρουσιάζει ἕνα κενὸ στὸν τομέα τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτη ἔναντι δυσφημίσεως. Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ τροποποίηση ἔρχεται ἀμέσως μετὰ τὰ ἄρθρα τά ὁποῖα προσπαθοῦν νά προστατεύσουν τὸν πολίτη ἀπὸ δυσφήμιση. Τὸ ἀτύχημα εἶναι ὅτι δὲν συνεδυάσθη αὐτὸ τὸ θέμα μὲ ἀνάλογη προστασία καὶ συμπλήρωση τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα ὅπως γίνεται σὲ πλεῖστες Εὐρωπαϊκές χῶρες. Καὶ δὲν εἶναι νέο νομοθέτημα αὐτό. Θὰ ἀναφερθῶ ἀργότερα στὸν Ἑλβετικὸ Κώδικα, στὸν Ἑλληνικὸ Κώδικα καὶ στὸ Γερμανικὸ Κώδικα ἀλλά θέλω νά τονίσω ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτό, γιατὶ πρόκειται περὶ δικαιώματος, εὑρίσκεται πολὺ ἔντονα στὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο. Στὰ Βασιλικὰ τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ διαβάζουμε ὅτι «πάντοτε γὰρ διενήνοχε τῷ κληρονόμῳ καθαίρειν τὴν τοῦ τελευτήσαντος ὑπόληψιν.» Δηλαδὴ τὴν ὑπόληψη τοῦ τελευτήσαντος, τοῦ ἀποθανόντος, εἶναι δικαίωμα τοῦ κληρονόμου νὰ τὴν προστατεύει. Προκειμένου περὶ προσωπικότητας τοῦ ἀποθανόντος τὸ δικαίωμα ἀναγνωρίζεται καὶ σὲ ὁρισμένους συγγενεῖς ὄχι μόνο στὸν κληρονόμο καὶ «δὴ εἰς πάντας ὁμοῦ ἄνευ δικαιώματος προτεραιότητος ὑπέρ τούτων.»

Αὐτὸ στὴν ἀρχαία ἐποχή.

Στὸν Ἑλβετικὸ Κώδικα, τὸν Ποινικὸ Νόμο ὅπως ἐτροποποιήθη τὸ 1912, διαβάζομε ὅτι ὁ νεκρὸς δὲν ἔχει δικαιώματα, καταλείπει μόνο τὴ μνήμη τοῦ προσώπου του καὶ τῶν πράξεών του. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ εἶναι ἄναδρο

νά ἐκδικεῖται κάποιος ἕνα νεκρὸ μὲ τὸ νὰ τοῦ ἀποδίδει ἐλαττώματα γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν πῆρε τὸν κόπο νά τὰ ἐξακριβώσει καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τέτοια ἐνέργεια θά μποροῦσε νὰ ψυχράνει βαθειὰ ἐκείνους ποὺ ὁ νεκρός ἄφησε ὕστερα ἀπ' αὐτὸν τόσο στά αἰσθήματα τους ποὺ εἶχαν γιά ἐκεῖνον ποὺ ἔφυγε ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν οἰκογενειακή τους τιμή. Τὰ αἰσθήματα αὐτὰ βέβαια θά ἔπρεπε νά προστατευτοῦν. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ στὴν 'Ελλάδα, προστατεύεται δὲ αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ μὲ ἀπόφαση Δικαστηρίου. Τὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ 'Ελληνικοῦ Ποινικοῦ Κώδικα περιλαμβάνει καὶ τὴν διὰ συκοφαντικῆς δυσφημίσεως προσβολὴ τῆς μνήμης τεθνεῶτος ἀλλὰ τοῦτο δὲν περιελήφθη στὸ Νόμο τὸ δικό μας, γιατί, ὅπως λέει ὁ κ. Τορναρίτης θά πρέπει νά περιληφθεῖ μὲ σχετικὴ τροποποίηση στὸν περὶ 'Αστικῶν 'Αδικημάτων Νόμο τοῦ 1948. Διαβάζομε ἀπὸ τὸν 'Αστικὸ Κώδικα τῆς 'Ελλάδας, ἄρθρο 57 : «"Αν ἡ προσβολὴ ἀφορᾶ τὴν προσωπικότητα ἀποθανόντος τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα ἔχουσι ὁ σύζυγος, οἱ κατιόντες, οἱ ἀνιόντες, οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἐκ διαθήκης κληρονόμοι του. Περαιτέρω ἀξίωσις πρὸς ἀποζημίωσιν κατὰ τὰς περὶ ἀδικοπραξιῶν διατάξεις δὲν ἀποκλείεται.» 'Υπάρχει καὶ δικαίωμα ἀποζημιώσεως γιατὶ εἶναι δικαίωμα ἀστικοῦ δικαίου.

Στὸν 'Ελληνικὸ Ποινικὸ Κώδικα διαβάζομε στὸ ἄρθρο 365 «ὁ προσβάλλων τὴν μνήμη τεθνεῶτος εἴτε δι' ἐξυβρίσεως βαναύσου ἢ κακοβούλου εἴτε διά συκοφαντικῆς δυσφημίσεως,»— 'Εμεῖς τὸ «διὰ συκοφανικῆς δυσφημίσεως» δὲν τὸ ἔχομε περιλάβει στὴν τροποποίηση καὶ διερωτῶμαι γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔκρινε ἀναγκαῖο νὰ καλύψει μ' αὐτὸ τὸ νομοθέτημα καὶ τὴ συκοφαντικὴ δυσφήμιση— «τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μέχρι ἕξ μηνῶν.»

'Αναφέρομαι τώρα εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Δημοκρατίας, τὸ ὁποῖο προστατεύει ρητῶς τὰ δικαιώματα ἄλλων.

'Ο κ. Ποταμίτης στὴν ἀνάλυση τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος περιορίσθη μέχρι τῆς προστασίας τῆς δημόσιας τάξης. 'Αλλὰ τὸ Σύνταγμα μας προχωρεῖ γιά νὰ δώσει ἐξαίρεση στὸ δικαίωμα αὐτὸ καὶ στὴν «προστασίαν τῆς ὑπολήψεως ἢ τῶν δικαιωμάτων ἄλλων ἢ πρὸς παρεμπόδισιν .... κ.λ.π.» "Αν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀνάλυση τὴν ὁποία ἔκαμα ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτὸ εἶναι δικαίωμα δυνάμει τοῦ Ποινικοῦ καὶ 'Αστικοῦ Δικαίου, τότε τὸ ἄρθρο 19 σαφῶς μᾶς δίδει τὴν ἑρμηνεία ποὺ πρέπει, ὅτι δὲν περιλαμβάνεται σ' αὐτὴ τὴν ἀνεξέλεγκτη ἐλευθερία λόγου γιατὶ ἀφορᾶ τὰ δικαιώματα ἄλλων.

Λυποῦμαι ποὺ ὁ κ. Λαδᾶς περιορίσθηκε ἁπλῶς στὸ Μακάριο καὶ στοὺς ἄλλους ἐπισήμους οἱ ὁποῖοι θά ἔλθουν μετά τὸ Μακάριο. Οὐδὲν τούτου πιὸ ἐσφαλμένο. Τὸ Νομοσχέδιο δὲν ἀφορᾶ οὔτε τὸ Μακάριο οὔτε τοὺς ἐπισήμους. Εἶναι ἕνα Νομοσχέδιο συμπλήρωσης τοῦ 'Αστικοῦ καὶ Ποινικοῦ μας Νόμου καὶ λυποῦμαι ποὺ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἀκόμα καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο προσπάθησε πρὸς ἀμφίβολο ὄφελος νὰ δημιουργήσει ἐντυπώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι φανερὸ ὅτι στὴν ποινική μας νομοθεσία, στὸν ποινικό μας κώδικα, ὑπάρχει ἕνα κενὸ κι' αὐτὸ τὸ κενὸ εἶναι ποὺ προσπαθεῖ νά θεραπεύσει τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο συζητοῦμε σήμερα.

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὴ ἡ ἑρμηνεία ποὺ δόθηκε σ' ὅ,τι ἀφορᾶ μόνο ἕνα πρόσωπο, ὅσο σεβαστὸ καὶ ἀξιαγάπητο κι' ἂν εἶναι αὐτὸ τὸ πρόσωπο—καὶ

εἶναι. Ὅμως, ἀφορᾶ, ὅπως σωστὰ λέχθηκε, ὅλους ἀνεξαίρετα ὅσους κατέχουν ὑψηλὰ ἀξιώματα καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν ἀποθάνει καὶ δὲν θά εἶναι σὲ θέση νά προστατεύσουν τοὺς ἑαυτούς τους.

Ἐλέχθη ὅτι μ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο πᾶμε νά περιορίσουμε τὴν ἐλευθερία τοῦ λόγου. Νομίζω ὅτι ἐλευθερία τοῦ λόγου δὲν σημαίνει κακόβουλη καὶ βάναυση ἐξύβριση. «Ἐλευθερία τοῦ λόγου» σημαίνει νὰ ἐκφράσει ὁ καθένας ἐλεύθερα τὴ γνώμη του, νά ἐπικρίνει ἐλεύθερα ὁποιοδήποτε, ὅσο ὑψηλὰ ἱστάμενος κι' ἂν εἶναι αὐτός, καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μέ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου. Ἂν ὑπῆρχε κάποια σχέση μὲ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἐμεῖς ὁπωσδήποτε θά καταψηφίζαμε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο. Ἀλλά οὔτε σχέση ἔχει μὲ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια. Διότι τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια δὲν τὴν προστατεύομε μὲ τὸ νὰ ἐξυβρίζουμε αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν πεθάνει. Τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια τὴν προστατεύουμε μὲ τὰ στοιχεῖα καὶ τά γεγονότα. Κι' ἐφόσο θά παραθέσουμε στοιχεῖα καὶ γεγονότα νομίζω ὅτι κανεὶς δὲν ἐκτίθεται στὶς πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ νόμου.

Ἐπομένως δὲν βλέπω τὸ λόγο γιατὶ νὰ δυσανασχετοῦμε διότι παρουσιάστηκε ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἕνα νομοσχέδιο σὰν αὐτό, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς νομοθεσίας μας ἡ ὁποία, ὅπως εἶπα στὴν ἀρχή, παρουσιάζει ἕνα κενό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ ξέχασα κάτι νά πῶ καὶ ἴσως νά χρειάζεται νὰ τὸ πῶ πρὶν μιλήσει ὁ κ. Ἱεροδιακόνου, ὅτι ἐλέχθη ὅτι οἱ συγγενεῖς μπορεῖ ἄνευ λόγου ἢ γιατὶ πιστεύουν ὅτι κάτι τὸ πολὺ ἀσήμαντο εἶναι ἐξύβριση τῆς μνήμης ἑνὸς τεθνεῶτος, νά ταλαιπωροῦν τὸν ὁποιοδήποτε. Ἂς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι ἡ ἀπόφαση εἶναι ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου καὶ ὄχι τῶν συγγενῶν. Δὲν σημαίνει ὅτι ἂν κάποιος νομίζει ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐξύβριση, ὅτι αὐτὸ αὐτομάτως μετατρέπει τά ὁσαδήποτε λέχθηκαν σὲ ἐξύβριση διότι αὐτὸ εἶναι θέμα ἀπόφασης τοῦ Δικαστηρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἔχω πεῖ τὶς ἀπόψεις μου καὶ τοὺς λόγους ἀρχῆς γιὰ τοὺς ὁποίους θά καταψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο. Θέλω ὅμως νὰ τονίσω μιὰ—δυὸ ἀντινομίες ποὺ ὑπάρχουν σ' αὐτὰ ποὺ λέει ἡ Κυβέρνηση, σ' αὐτὰ ποὺ λέχθηκαν ἀπὸ τὸ Βῆμα καὶ στὶς διακηρυγμένες προθέσεις αὐτῶν ποὺ εἶχαν τὴν ἰδέα τῆς σύλληψης τοῦ νομοσχεδίου.

Αὐτοὶ ποὺ ὑποστηρίζουν τὸ νομοσχέδιο μᾶς λέν, καὶ ἴσως ἔτσι νὰ τοὺς ἔχει λεχθεῖ, ὅτι τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ἦταν ἕνα κενὸ στὴ νομοθεσία· διαπιστώθηκε αὐτὸ τὸ κενὸ καὶ γιὰ νά εὐθυγραμμισθεῖ ἡ δική μας ἡ νομοθεσία μὲ τὶς Εὐρωπαϊκὲς νομοθεσίες ἔπρεπε νά καλυφθεῖ αὐτὸ τὸ κενό.

Μακάρι νά ἦσαν ἔτσι τὰ πράγματα. Ἂν ἔτσι ἦταν τὰ πράγματα τότε ἡ Κυβέρνηση θά ἔφερνε ἕνα ἁπλὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα, ἴσως, ὅπως ὑπόδειξε καὶ ὁ κ. Ἀμπίζας, ἀνάλογες καὶ ἴσως πιὸ σημαντικὲς

τροποποιήσεις τοῦ 'Αστικοῦ Κώδικα. Εἴτε ὅμως γιατὶ δὲν εἶναι ἔτσι ἡ ἀλήθεια εἴτε ἀκριβῶς γιατὶ ἡ Κυβέρνηση ἤθελε νά δημιουργήσει ἐντυπώσεις, ὡς μὴ ὄφειλε, καὶ γιὰ θέματα ποὺ δὲν ἔπρεπε κἂν νά γίνεται ἀνεκτὴ ἡ δημιουργία ἐντυπώσεων, ἔρχεται ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση νά διαψεύσει τοὺς ἰσχυρισμοὺς ποὺ λέχθηκαν.

Νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ διαβάσω τὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση ποὺ ὑπόβαλε τὸ 'Υπουργεῖο Δικαιοσύνης ὑποβάλλοντας αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ—εἶναι πολὺ σύντομη—γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ὥθησαν τὴν Κυβέρνηση νά τὸ ὑποβάλει, γιὰ νά πληροφορήσω ἐκείνους ποὺ εἶπαν ὅτι καμμιά σχέση δὲν ἔχει μέ τὸ Μακάριο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο.

Βέβαια καμμιὰ σχέση δὲν ἔπρεπε νά ἔχει ἀλλά στὴν προσπάθεια διασύρσεως τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς μνήμης του ἐπέλεξαν νὰ τὸν συνδέσουν.

Διαβάζω ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα :

«Πρόσφατα παρατηροῦνται πολλαπλὲς δημοσιεύσεις ἢ ἀναδημοσιεύσεις σὲ διάφορα ἔντυπα ὑβριστικῶν ἢ κακοβούλων χαρακτηρισμῶν ποὺ καθάπτονται τῆς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου 'Εθνάρχη Μακαρίου.»

Δὲν εἶπε γιὰ ἄλλα πρόσωπα, δὲν εἶπε γιὰ ἄλλους πολίτες, δημόσια ἢ μὴ δημόσια, ἐπίσημα ἢ ἀνεπίσημα πρόσωπα.

Καὶ προχωρεῖ : «Τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ εἶναι γεγονὸς ὅτι προκαλοῦν ἀγανάκτηση στὴν πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὑπάρχει δὲ μεγάλος κίνδυνος βιαίας ἀντιδράσεως κατά τῶν ὑβριστῶν μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

'Ο Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου τέθηκαν κατὰ καιροὺς ὑπόψη διάφορα ὑβριστικὰ δημοσιεύματα, ἀποφάνθηκε ὅτι δὲν μποροῦσαν νὰ ληφθοῦν δικαστικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν ὑβριστῶν λόγω μὴ προβλέψεως τοῦ σχετικοῦ ἀδικήματος στὸν Ποινικό μας Κώδικα.»

'Επομένως ἐκ στόματος τῆς ἴδιας τῆς Κυβέρνησης εἶναι σαφέστατο ὅτι τὸ μόνο περιστατικὸ ποὺ παρουσιάσθηκε, ποὺ ἔκαμε ἐπείγουσα τὴν ἀνάγκη θέσπισης αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, ἢ χειρότερο ἀκόμα, τὸ μόνο πρόσχημα ποὺ μποροῦσε νὰ διανοηθεῖ ἡ Κυβέρνηση γιά νὰ δημιουργήσει ἐντυπώσεις, ἦταν ἡ μνήμη τοῦ Μακαρίου καὶ τίποτε ἄλλο καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ κάμνει ἐπιλήψιμο τὸ νομοσχέδιο.

Καὶ πρόσθετα, ἡ ἴδια ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν προσθέτει—διαβάζω πάλι ἀπὸ τὴν Ἔκθεση :

«Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ ἁρμόδιου 'Υπουργείου ἡ προσθήκη τῶν διατάξεων ποὺ προτείνεται στὸν Ποινικὸ Κώδικα θεωρεῖται ἀπαραίτητη». Καὶ προσθέτει ἡ 'Επιτροπή, σαφέστατα κατὰ τὴ γνώμη μου : «'Εν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι πρόσφατα δημοσιεύματα περιέχουν κακόβουλους χαρακτηρισμοὺς ποὺ καθάπτονται τῆς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου 'Εθνάρχη Μακαρίου .....»

Δὲν μᾶς λέει «διότι παρουσιάσθηκε στὴν Κύπρο ἡ περίπτωση προσβολῆς μνήμης τεθνεῶτος εἴτε ἐπισήμου εἴτε ἀνεπισήμου».

Ἂς δεχθοῦμε ὅμως ὅτι ἡ Κυβέρνηση χωρὶς τὴν ἐπιδίωξη δημιουργίας ἐντυπώσεων, ποὺ διασύρει ἔτσι, ἐπαναλαμβάνω, τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου, ἤθελε πράγματι νά καλύψει τὸ κενὸ ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἐξύβριση τῆς μνήμης ἑνός μεγάλου ἀνδρός, εἴτε τοῦ Μακαρίου εἴτε ἄλλου ἐπισήμου τῆς Δημοκρατίας, σὲ ποιὸ ἔπρεπε νά εἶναι ἡ εὐθύνη γιά τὴν προστασία αὐτῆς τῆς μνήμης τότε; Δὲν ἔπρεπε νά εἶναι ἄσκηση τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ; Ἂν δεχθοῦμε ὅτι τὸ

τρωτὸ ποὺ θέλει νά θεραπεύσει ὁ νόμος εἶναι ἡ ἀποτροπὴ τῆς διατάραξης τῆς δημόσιας εἰρήνης, σὲ ποιὸν εἶναι ἡ εὐθύνη γιά τὴ διατήρηση τῆς δημόσιας εἰρήνης; Στὸ κράτος. Τουλάχιστο ἔτσι πρέπει νά γίνεται.

Τὶ λέει ὅμως τὸ νομοσχέδιο ; Εἶναι τὸ κράτος ποὺ ἀναλαμβάνει νά θεραπεύσει τὸ κακὸ σύμφωνα μέ τὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχουμε ἐνώπιον μας ; Ἢ τὸ κράτος ἀπεκδύεται εὐθυνῶν γιά νά μὴ κατηγορηθεῖ ὅτι ἐμπλέκεται ἴσως σὲ κομματικὲς ἢ πολιτικὲς ἀντιδικίες ; Πρέπει νά εἶναι οἱ συγγενεῖς τοῦ τεθνεῶτος.

Δηλαδὴ αὐτὸ ποὺ λέχθηκε ἀπὸ τὸν κ. Λαδᾶ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς : «Πρέπει ἐμεῖς νά ἀκοῦμε νά ὑβρίζεται ὁ Μακάριος καὶ νά παραμένουμε ἀδρανεῖς» ; Μάλιστα, ἂν οἱ δυὸ ἐναπομένοντες συγγενεῖς τοῦ Μακαρίου ποὺ καλύπτονται μὲ τὸ νομοσχέδιο δὲν ἐπιλέξουν νὰ διασύρουν τὴ μνήμη του ἐπικαλούμενοι τὴ δικαστικὴ διαδικασία θά στεκόμαστε στὸ δρόμο καὶ θά ἀκοῦμε ἀδρανεῖς. Καὶ ἂς μὴ λέγεται ἐπομένως ὅτι τὸ νομοσχέδιο πράγματι θὰ προσφέρει προστασία. Ἂν χρειάζεται προστασία νὰ εἶναι προστασία κρατική, ὄχι ὅπως λέει τὸ ἄρθρο 2 τοῦ νομοσχεδίου «οὐδεμία ποινικὴ δίωξις χωρεῖ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου εἰμὴ μόνον κατόπιν καταγγελίας γενομένης ὑπὸ συγγενοῦς τοῦ τεθνεῶτος». Εἴτε ἐπομένως—καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀντινομία ποὺ θέλω νά τονίσω—τό νομοσχέδιο, ὅπως λέει τουλάχιστο ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν Εἰσηγητικὴ της Ἔκθεση καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, ἔγινε γιὰ τὸ Μακάριο, ὁπότε ἡ εὐθύνη γιά τὴν προστασία τοῦ ὀνόματος του πρέπει ἀποκλειστικά νὰ βαρύνει τὴν Κυβέρνηση, ποὺ πρέπει νά ἔχει καὶ τὸ θάρρος καὶ τὴ θέληση νά ἀναλάβει τὴν πολιτικὴ ὑπόθεση καὶ νά ἐνάξει τοὺς ὑβριστές, εἴτε, ἂν δὲν εἶναι ἔτσι καὶ εἶναι γιά τὴν προστασία ὅλων τῶν ἄλλων πολιτῶν, τότε νὰ ἀποσυρθεῖ καὶ ἡ Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀπὸ τὴν θέση μου, κ. Πρόεδρε. Δυστυχῶς, ὑπάρχει ἡ τάση σὲ μερικοὺς νὰ προσπαθοῦν νά βλέπουν σὲ ὁ,τιδήποτε κάμει ἡ Κυβέρνηση ὁρισμένα κακόβουλα κίνητρα καὶ νὰ βλέπουν μὲ κακοπιστία ὁ,τιδήποτε.

Ὅπως ἔχουμε πεῖ, αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο εἶναι μιὰ πρόσθεση στὸν Ἀστικὸ Κώδικα καὶ εἶναι ἐπίκαιρη διότι αὐτὴ τὴν ἐποχὴ διάφορες καταστάσεις ἔχουν προσπαθήσει νὰ διασύρουν τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου. Καμμιά προσπάθεια δὲν ἔγινε ἀπὸ πλευρᾶς Κυβέρνησης εἴτε νά δημοκοπήσει γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρίου εἴτε γιὰ ὁτιδήποτε ἄλλο.

Αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο ἦταν ἀπαραίτητο, ἦταν καὶ ἐπίκαιρο καὶ προχώρησε. Ἂν, ὅμως, μερικοὶ σὲ ὅ,τιδήποτε κάμνει ἡ Κυβέρνηση θέλουν νά δώσουν κακοπιστία, νομίζω ὅτι εἶναι δικαίωμα τους καὶ ὁπωσδήποτε δὲν εἶναι δυνατὸ νά ἀπαντήσουμε σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια τους διότι ὁ,τιδήποτε γίνεται θὰ δίδουν τὴ δική τους ἑρμηνεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι ποὺ ἐπανέρχομαι ἀλλὰ εἶμαι ὑπόχρεος νὰ διευκρινίσω ὁρισμένα σημεῖα. Δέν δίδω καμμιὰ σημασία στὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τῆς

Κυβέρνησης. Καὶ ἂν ἐμεῖς σὰν ὁμάδα ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο εἶναι χωρὶς νά λάβουμε ὑπόψη τὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τῆς Κυβέρνησης. Γιατὶ ἂν τὴν λάβουμε ὑπόψη δὲν κάνει νόημα. Δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία τὸ δικαίωμα αὐτὸ γιατὶ ἂν ἦταν κρατικὸ δικαίωμα, δικαίωμα προστασίας προέδρων ἢ ὅπως εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς, ἐπισήμων, τότε τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἔπρεπε νά εἶναι στὰ χέρια τοῦ κράτους. Ἀλλὰ ἔρχεται ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ δίδει στοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς κληρονόμους, καὶ δὲν εἶναι μόνο στὴν Κύπρο ποὺ δίδεται τὸ δικαίωμα αὐτό. Καὶ στὴν Ἑλλάδα αὐτὸ τὸ δικαίωμα δίδεται μόνο στοὺς κληρονόμους καὶ τοὺς συγγενεῖς.

Τὸ ἄρθρο 368 τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικα λέει ὅτι στὴν περίπτωση τοῦ ἄρθρου 365 τὸ δικαίωμα πρὸς ἔκκληση ἔχουσι ὁ ἐπιζήσας σύζυγος καὶ τὰ τέκνα κλπ. κλπ. τοῦ τεθνεῶτος. Δὲν κάνει νόημα τὸ δικαίωμα αὐτὸ νά δοθεῖ στὸ κράτος. Σὲ καμμιά χώρα τοῦ κόσμου δὲν δίδεται. Ἄρα δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα αὐτὸ οὔτε γιὰ προέδρους οὔτε γιά ἐπισήμους. Εἶναι γιὰ συνηθισμένους πολίτες αὐτοῦ τοῦ κράτους εἴτε εἶναι πρόεδροι εἴτε εἶναι ἁπλοὶ πολίτες ποὺ πεθαίνουν. Καὶ ὁ κληρονόμος καὶ ὁ συγγενὴς ἔχει κάθε δικαίωμα νά προστατεύσει τὴ μνήμη τοῦ τεθνεῶτος. Αὐτὸ εἶναι δικαίωμα ὅπως κάθε ἄλλο δικαίωμα μέσα στό Σύνταγμα μας.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἡ Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται, κατὰ λάθος πιστεύω, στὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τῆς Κυβέρνησης, θέλω νά τονίσω ὅτι ἡ θέση μας σὰν ὁμάδα εἶναι νά διαχωρίσουμε τὴ θέση μας καὶ ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς σύμφωνα μέ τὴν ἑρμηνεία ποὺ ἔδωσα προηγουμένως.

Ἡ ψῆφος μας θὰ θεωρηθεῖ ὅτι δίδεται μόνο σύμφωνα μὲ τὸ τί γράφει τὸ νομοσχέδιο χωρὶς καμμιὰ ἀναφορὰ εἴτε στὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τῆς Κυβέρνησης εἴτε στὸ περιεχόμενο τῆς Ἔκθεσης τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι πρέπει νά ἀπομονώσει κανεὶς τὸ θετικὸ στοιχεῖο ἀπὸ τὴ συζήτηση αὐτὴ τό ὁποῖο εἶναι μιὰ σύζευξη διϊσταμένων περίπου ἀπόψεων ὅσον ἀφορᾶ τὶς προθέσεις καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ θετικὴ συμβολή, κατὰ τὴν ταπεινή μου γνώμη, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νά διαφύγει τῆς συνεδρίας αὐτῆς τὸ σημεῖο τοῦ ὅτι αὐτεπαγγέλτως τὸ κράτος καὶ ἡ Εἰσαγγελεύουσα ἀρχὴ πρέπει νά ἐπεμβαίνουν γιά τὴν κατοχύρωση καὶ προστασία τῆς μνήμης τεθνεῶτος, ὁποιουδήποτε προσώπου, καὶ ἐπιπροσθέτως θά γίνεται τοῦτο καὶ διά καταχωρήσεως αἰτήσεως συγγενοῦς ἀποβιώσαντος προσώπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ἔχω δηλώσει ἤδη ὅτι θά ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ ὅταν ἔλεγα ὅτι θὰ ψηφίσουμε αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο, ἐννοῶ τὸ Νομοσχέδιο καὶ ὄχι τὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεση τὴν ὁποία θεώρησε σκόπιμο νά ἀποστείλει τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης τὸ ὁποῖο πῆρε ἀφορμὴ ἀπὸ ἐξύβριση τῆς μνήμης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου οὔτε γιὰ τὸ τί γράφει μέσα ἡ ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὴν ὁποία ἄλλωστε

καὶ δὲν διαφωνῶ. Εἶναι πολὺ ὀρθὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἐλέχθη ὅτι σ' ὅλους τοὺς Ποινικοὺς Κώδικες τῆς Εὐρώπης τὸ ἀδίκημα αὐτὸ τιμωρεῖται κατ' ἔγκληση, δηλαδὴ δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς συγγενεῖς νά κινήσουν τὴ διαδικασία τοῦ κράτους γιὰ νά προσαχθεῖ ἡ κατηγορία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου καὶ νά τιμωρηθοῦν οἱ ἔνοχοι.

Πιστεύω ὅτι ὀρθῶς ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας γνωμάτευσε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ διότι δὲν εἶναι δυνατὸ ἡ Κύπρος νά ἀποτελεῖ ἐξαίρεση ὅλων τῶν ἄλλων Ποινικῶν Κωδίκων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Στὴν 'Αγγλία δὲν εἶναι γνωστὸ αὐτὸ τὸ ἀδίκημα, ὅπως στὴν 'Αγγλία δὲν ὑπάρχει περίπτωση ἐγέρσεως ἀγωγῆς ἐπὶ λιβέλλω διότι ἐξυβρίσθη οἱοσδήποτε ἀποθανών. "Αν δὲ ὁ ἐνάγων εἰς ὁποιαδήποτε ἀγωγὴν λιβέλλου ἀποθάνει, τότε ἡ ἀγωγὴ του ἀπορρίπτεται διότι «action personalis moritur cum persona».

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ στό 'Αγγλικὸ Δίκαιο καὶ δι' αὐτὸ τὸ λόγο οὔτε ὁ Ποινικὸς Κώδικας τῆς Κύπρου οὔτε καὶ τὸ 'Αστικό μας Δίκαιο περιέχει ὁποιαδήποτε διάταξη προστασίας τῆς μνήμης οἱουδήποτε ἀποθανόντος. Εἶναι καιρὸς ὅμως νὰ παύσουμε νά εἴμεθα προσκολλημένοι εἰς τὰ ἐν 'Αγγλία συμβαίνοντα καὶ δὴ πρὸ τριακονταετίας. Εἶναι καιρὸς νά ἀντιληφθοῦμε ὅτι στὴν Εὐρώπη γίνονται τεράστιες πρόοδοι πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ καὶ εἶναι καιρὸς νά σταχυολογήσουμε ὅ,τι καλὸ γίνεται στὴν Εὐρώπη καὶ νά μὴν εἴμεθα προσκολλημένοι μόνο πρὸς μιά κατεύθυνση. Αὐτὰ ἐπ' εὐκαιρία τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου.

"Εχει λεχθεῖ ὅτι προσπάθησα νά δημοκοπήσω. Λυποῦμαι πάρα πολύ, δὲν πρόκειται νά ἀπαντήσω ἀὐτὴ τὴν κατηγορία γιατὶ εἶναι γνωστὸ ἂν δημοκοπῶ ἢ ὄχι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν πρόκειται νά πῶ ὁ,τιδήποτε περισσότερο. 'Αλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶχα τονίσει καὶ ἔχει παρεξηγηθεῖ εἶναι ὅτι εἶναι ἀδιανόητο πρόσωπα τὰ ὁποῖα κατέχουν ὑψηλὰ ἀξιώματα σὲ μιὰ πολιτεία νά προστατεύονται ἐφόσο εἶναι ζωντανά, ἀλλὰ νά μὴν προστατεύεται ἡ μνήμη τους ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ θὰ ἀποθάνουν. Αὐτὸ εἶναι τελείως ἀπαράδεκτο. Δὲν ἤθελα νά πῶ ὅτι τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ἀφορᾶ μόνο πρόσωπα τὰ ὁποῖα κατεῖχαν ὑψηλὰ ἀξιώματα στὴν πολιτεία. 'Αλλὰ τὴν ἀφορμὴ διὰ τὴν προστασία τῆς μνήμης τεθνεώτων ἔδωσε ἡ ἐξύβριση ἐπισήμων προσώπων καὶ μάλιστα τῆς μεγαλύτερης προσωπικότητας ποὺ ἀνέδειξε αὐτὸς ὁ τόπος, δηλαδὴ τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Καὶ εἶναι ὀρθὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖο εἶπε ὁ 'Αρχηγὸς τῆς Ε.Δ.Ε.Κ ὅτι καὶ νεκρὸς ἀκόμα αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος προσφέρει ὑπηρεσίες σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, στὴν πρωτολογία μου εἶχα κάμει ἀναφορὰ στόν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας λόγου σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴ συγγραφὴ τῆς ἱστορίας.

Θέλω νὰ ἀπομονώσω ἕνα σημεῖο, διότι μερικοὶ συνάδελφοι νομίζω ὅτι ἀπὸ καλὴ πρόθεση ἀλλά ἀπό παρεξήγηση δέν ἔχουν διαπιστώσει αὐτὸ τὸ σημεῖο.

"Αν ἕνας ὁποιοσδήποτε πολίτης, μετὰ ποὺ θά ψηφιστεῖ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, πεῖ ὁ,τιδήποτε γιά ἕνα νεκρὸ σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο δημιουργεῖται ἀδίκημα βάσει αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, ἔστω καὶ ἂν εἶναι σὲ θέση νὰ ἀποδείξει ὅτι εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔχει πεῖ, πάλι πηγαίνει φυλακή. Καὶ αὐτὸ τὸ πράγμα πιστεύω ὅτι θά ἐπηρεάσει τὴν ἐλεύθερη συγγραφὴ τῆς ἱστορίας στὴν περίπτωση πολιτικῶν καὶ

ἱστορικῶν προσώπων. Καὶ πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψει μας ὅτι πολιτικὰ καὶ ἱστορικὰ πρόσωπα δὲν εἶναι μόνο ὁ Μακάριος. Ὑπάρχουν πάρα πολλὰ πρόσωπα καὶ πρέπει νά προσεχθεῖ αὐτὸ τὸ λεπτὸ σημεῖο.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πατρίκιος Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρῶτα σχετικὰ μὲ τὸ τελευταῖο ποὺ εἶπε ὁ συνάδελφος Ἱεροδιακόνου.

Ὁ Ποινικὸς Νόμος σχετικὰ μὲ τὴν ποινικὴ ἐξύβριση, τὸν ποινικὸ λίβελλο, λέει ὅτι ὅσο μεαλύτερη εἶναι ἡ ἀλήθεια τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ λίβελλος. Καὶ τοῦτο γιατὶ ὁ Ποινικὸς Νόμος ἔχει σκοπὸ ὄχι νά προστατεύσει τὰ δικαιώματα ἑνὸς ὁποιουδήποτε ἀτόμου ἀλλά νὰ προστατεύσει τὴν κοινωνία ἀπὸ ἐνδεχόμενες διαταραχές ποὺ μποροῦν νά προκληθοῦν ἀπὸ ἐξυβρίσεις. Κάμνοντας λοιπὸν νέα ἐπέκταση αὐτῆς τῆς προστασίας σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς νεκρούς, μπορεῖ ὁ κ. Ἱεροδιακόνου νὰ καταλάβει γιατὶ ἀκόμα καὶ ἡ ἐξύβριση ἡ ὁποία ἀφορᾶ ἀναφορὰ σὲ ἀλήθειες μπορεῖ ὑπὸ ὁρισμένες προϋποθέσεις νὰ ἀποτελέσει ἀδίκημα καὶ μὲ βάση τὸν ὑφιστάμενο Νόμο ὅταν εἶναι ζωντανὸς καὶ μὲ βάση τὸν παρόντα προτεινόμενο νόμο ὅταν πρόκειται γιά πεθαμένο πρόσωπο. Βέβαια ὑπάρχει ἡ δικλίδα, ἡ ἀσφαλιστική, τοῦ κακόβουλου καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά συγγράψει ἱστορία καὶ θὰ ἀναφερθεῖ καλόπιστα καὶ θὰ κάμει κριτικὴ γιά ὁποιεσδήποτε πράξεις, ὁπιουδήποτε ἀποθανόντος, δὲν θὰ διαπράττει κακόβουλη ἐξύβριση ἀλλά θὰ μπορεῖ νά καλυφθεῖ κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἔλλειψης κακοβουλίας.

Γι' αὐτὸν τὸ λόγο ἄς εἶναι ἥσυχος ὁ κ. Ἱεροδιακόνου ὅτι δὲν μπορεῖ οἱ πρόνοιες τούτου τοῦ Νόμου νά προκαλέσουν ἀχρείαστες ταλαιπωρίες σὲ κείνους ποὺ θέλουν καλόπιστα νά ἀσκήσουν τὰ δικαιώματα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς ἔκφρασης ποὺ τοὺς κατοχυρώνει τὸ Σύνταγμα. Ἡ ἐπιμονὴ ἀντίθετα νά ἐξευρίσκομε δικαιολογίες γιὰ νά καταφερόμαστε ἐνάντια σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δημιουργεῖ τὴν ὑποψία ὅτι ἄλλα εἶναι τὰ κίνητρα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο. Γιατὶ ἦταν καθαρὸ ὅτι ἡ δημόσια ἀντίδραση ἀπὸ μέρους τῆς πλευρᾶς ποὺ ἐκπροσωπεῖ ὁ κ. Ἱεροδιακόνου σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο προερχόταν ἁπλᾶ καὶ μόνο ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι γινόταν μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐξύβριση τοῦ Μακαρίου. Ἄρα ἐκεῖ εἶναι ποὺ στοχεύουν οἱ ἐπικρίσεις γιὰ τὸ ὅτι θέλουν νὰ εἶναι ἐντελῶς ἀσύδοτοι μερικοὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ «τὰ δικαιώματα» γιὰ ἐξύβριση εἰδικὰ τοῦ προσώπου τοῦ Μακαρίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Μιὰ καὶ ἀνέβηκα στὸ Βῆμα θέλω νὰ ἐκφράσω καὶ μιὰ ἀπορία γιά τὸ σκεφτικὸ πάνω στὸ ὁποῖο ὁ κ. Παπαδόπουλος καταλήγει στὸ συμπέρασμα τὸ ἔβαλε μπροστά μας.

Πρῶτα θέλω νά πῶ ὅτι γιὰ μᾶς δὲν ἔχει σημασία ἂν τὸ νομοσχέδιο τοῦτο ἐπινοήθηκε ἢ ἑτοιμάσθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἢ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση Κυπριανοῦ ἢ ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο. Ἐμεῖς ἐξετάζοντας καὶ καθορίζοντας τὴ θέση μας πάνω σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δίνουμε σημασία στό κείμενο ποὺ ἔχομε μπροστά μας καὶ σὲ ἐκεῖνο ποὺ βλέπουμε ὅτι τοῦτο τὸ κείμενο ἐπιτυγχάνει καὶ ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι αὐτὸ τὸ κείμενο κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα ὁποιουδήποτε πεθαμένου ἀνθρώπου ποὺ τὴν προσβολὴ τῆς μνήμης του μποροῦν νά προστατέψουν

μὲ καταγγελία οἱ συγγενεῖς του ἀπὸ ἐξύβριση κακόβουλη ἢ βάναυση καὶ σὰν τέτοιο σκοπὸ ἐμεῖς τὸ δεχόμαστε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ὅλη ἱστορία ξεκίνησε ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπῆρξαν δημοσιεύματα ἐξυβριστικὰ ἐναντίον τοῦ Μακαρίου καὶ μὲ αὐτὸ συμφωνοῦμε σὰν ἀφορμὴ γιά νά γίνει ὁ Νόμος. Ὅμως ποιὰ λογικὴ μπορεῖ νὰ στηρίξει τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν ἔπρεπε νά γίνει τὸ νομοσχέδιο ἐπειδὴ ἐξυβρίζετο ὁ Μακάριος καὶ δὲν ἔπρεπε νά γίνει εἰδικὸς Νόμος γιά νὰ προστατεύσει τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου ; Ἀκριβῶς μιά κοινωνικὴ ἀναγκαιότητα γιά δημιουργία νέας πρόνοιας στὸν Ποινικό Κώδικα δημιουργεῖται ὅταν προκαλεῖται τὸ δημόσιο αἴσθημα. Καὶ ἐδῶ ἐφόσο ὅλοι παραδέχονται ὅτι ἐξύβριση τοῦ Μακαρίου προκαλεῖ τὴν μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ δημόσιο αἴσθημα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, αὐτόματα δημιουργεῖται ἡ ἀνάγκη κάτι νά γίνει σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ὁ κ. Παπαδόπουλος διερωτᾶται γιατὶ τότε νά μὴν ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνη ἡ Κυβέρνηση καὶ γιατὶ νά μὴν τὸ ἐπεκτείνει καὶ γιά ὅλους τοὺς πεθαμένους.

Ὅπως ἦλθε τὸ νομοσχέδιο στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ πρῶτα δὲν προνοοῦσε γιὰ καταγγελία ἀπὸ μέρους τῶν συγγενῶν καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μετὰ ἀπὸ διαβουλεύσεις σκέφτηκε ὅτι ἦταν ἀναγκαία ἡ περίληψη αὐτῆς τῆς πρόνοιας. Γιατὶ εἶχε προβληθεῖ μέσα στὶς ἐφημερίδες, ἂν θυμᾶστε κύριοι συνάδελφοι, ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θέλαμε νὰ προστατέψουμε τὴ μνήμη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ! Καὶ κάτι ἔπρεπε νά γίνει πραγματικὰ γι' αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ νὰ μὴ δημιουργοῦνται θέματα καὶ ἀπαιτήσεις γιά νὰ διωχθοῦν ποινικά ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι π.χ. ἐξυβρίζουν τὸ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖο. Γιατὶ ἔπρεπε νά περιοριζόμαστε μέσα στὶς πραγματικότητες ποὺ ἔχομε μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοινωνία. Καὶ ἦταν μιὰ ἀναγκαία προσθήκη γιά νὰ περιορίζεται σὲ πρόσωπα τὰ ὁποῖα συνεχίζουν νὰ ἔχουν συγγενεῖς οἱ ὁποῖοι εἶναι ζωντανοί. Ἦταν ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλίδα ποὺ σκέφτηκε ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν γιά νά ἀποφύγει αὐτὴ τὴν κατηγορία ὅτι θέλαμε νά προστατέψουμε τὴν μνήμη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου !

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐπέκταση γιὰ νὰ καλύψει ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ ὄχι μόνο τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου θὰ ἔλεγα ὅτι ἀκριβῶς ἂν γινόταν τὸ ἀντίθετο καὶ περιορίζαμε τὴ νομοθεσία στὸ νὰ καλύψουμε καὶ νὰ προστατέψουμε μόνο τὴ μνήμη τοῦ Μακαρίου δίκαια θά εἴχαμε κατηγορηθεῖ ὅτι κάμνομε ἕνα εἰδικὸ Νόμο γιά νά προστατέψουμε ἕνα εἰδικὸ πρόσωπο. Καὶ αὐτὸ γιὰ τὸν ποινικὸ Νόμο εἶναι ἀπαράδεκτο. Ἂν κάτι ἰσχύει καὶ γίνεται ποινικὸ ἀδίκημα ἐπειδὴ ἐξυβρίζεται ὁ ὁποιοσδήποτε, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ὁ Μακάριος, εἶναι ποινικὸ ἀδίκημα καὶ ὅταν ἐξυβρίζεται ὁποιοσδήποτε ἄλλος· καὶ ἦταν ὑποχρεωτικό, ἡ πρόνοια γιά νά εἶχε λογική, νὰ καλύπτει ὅλα τὰ πρόσωπα ποὺ ἔχουν πεθάνει τὰ ὁποία ἐξυβρίζονται. Διαφορετικά, ἐπαναλαμβάνω, θὰ εἴχαμε δίκαια κατηγορηθεῖ ὅτι κάμνουμε ἕνα εἰδικὸ Νόμο γιὰ νά προστατέψομε ἕνα εἰδικὸ πρόσωπο.

Γι' αὐτὸν τὸ λόγο, κ. Πρόεδρε, τὸ νὰ χρησιμοποιοῦνται ἕνα σωρὸ ἐπιχειρήματα μὲ τὰ ὁποῖα συμφωνοῦμε γιά νὰ καταλήγουμε σὲ ἕνα συμπέρασμα ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἔστειλε ἡ Κυβέρνηση καὶ ἐπειδὴ τὸ ἔστειλε μὲ πρόθεση α' ἢ β' πρέπει νά παραβλέψουμε τὴν οὐσία ἡ ὁποία περιλαμβάνεται σ' αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ νά μὴν τὸ ψηφίσουμε, γιά μᾶς δὲν εἶναι θέση λογικὴ καὶ δὲν πρόκειται νά τὴν ἀκολουθήσουμε. Ἐμεῖς θά ψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο γιατὶ συμφωνοῦμε τόσο μὲ τὸ περιεχόμενο του ὅσο καὶ μὲ τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ὥθησαν στή συγγραφὴ αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπειδὴ ἐξέφρασε μιὰ ἀπορία ὁ συνάδελφος κ. Παύλου, νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ τοῦ τὴ λύσω. Ἀλλὰ πρὶν τοῦ τὴ λύσω νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι κι' ἐγὼ μιὰ διευκρίνιση ποὺ πρέπει νά δώσει σὲ ὅσα εἶπα γιὰ τὰ κίνητρα ἐκείνων ποὺ ἐπικρίνουν τὸ νομοσχέδιο καὶ ἂν καλά τὸ ἀντιλήφθηκα θέλει νά πεῖ ὅτι ὅσοι ἐπικρίνουν τὸ νομοσχέδιο εἶναι ἴσως διότι ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχουν τὴν ἄδεια νά ἐξυβρίζουν ἱστορικὰ πρόσωπα καὶ ἴσως καὶ τὴν μνήμη τοῦ Μακαρίου.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐν τῇ ρύμη τοῦ λόγου του δὲν ἤθελε νὰ μὲ περιλάβει καὶ ἐμένα, διότι συμφωνῶ μαζί του ὅτι σίγουρα οἱ ἄλλοι ἐπικριτές ποὺ ἀκούστηκαν ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ εἶναι ποὺ ἐπιθυμοῦν. Δὲν τὸ εἶπε, ἁπλῶς εἶπε ὅτι πρέπει νὰ παρατηρηθεῖ ὅτι τουλάχιστο ἀπὸ τοὺς κύκλους τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου αὐτὴ ἦταν ἡ ἐπίκριση.

Ἐν πάση περιπτώσει στὸν ἴδιο ἐναπόκειται νά δώσει τὴ διευκρίνιση ἢ ὄχι.

Ἡ ἀπορία ποὺ ἔχει ἐκφράσει ὁ κ. Παύλου δίδεται μὲ δυὸ ἀπαντήσεις. Πρῶτα ἀπ' ὅλα δὲν εἶναι ἕνα ποινικὸ ἀδίκημα ποὺ ἰσχύει γιά ὅλους τοὺς πολίτες. Τοῦ ὑπενθυμίζω ὅτι γιὰ τὴν ἐξύβριση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ζῶντος ὑπάρχει ποινικὸ ἀδίκημα ποὺ δὲν ὑπάρχει γιά τοὺς ἄλλους πολίτες.

Ἐπομένως ἂν ἡ Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὸ κείμενο, ποὺ σίγουρα δὲν μπορεῖ νὰ ἀποσπασθεῖ—καὶ δὲν δέχομαι τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ διαβάζει μόνο τὸ κείμενο τῶν νομοσχεδίων χωρὶς νὰ λάβει ὑπόψη εἴτε τὶς Ἐκθέσεις εἴτε τὶς προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως—τότε ἡ σωστὴ ἐξήγηση θά ἦταν νά περιορισθεῖ τὸ θέμα μόνο στὸ Μακάριο. Καὶ δὲν νομίζω ὅτι θά κατηγορούμαστε διότι ψηφίσαμε νόμο γιὰ ἕνα εἰδικὸ πρόσωπο διότι θά ψηφίζαμε νόμο γιὰ τὸν κάτοχο ἑνὸς εἰδικοῦ ἀξιώματος ὅπως ἔχουμε κάμει εἰδικὸ νόμο γιὰ τὸν κάτοχο τοῦ ἀξιώματος ζῶντος αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἴδιος ἔλεγε, ἢ κάποιος—νομίζω ὁ κ. Λυσσαρίδης—ἀπὸ τοὺς καθημένους στὸ ἴδιο ἔδρανο ἐν πάση περιπτώσει, ὅτι εἶναι παράξενο νά δίδεται προστασία στόν Πρόεδρο τοῦ κράτους ζῶντος αὐτοῦ καὶ νά μὴ δίδεται ὅταν ἔχει ἀποθάνει.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν παρατήρηση ὅτι, ἐπειδὴ αὐτό τὸ νομοσχέδιο μὲ τὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση ἔρχεται νὰ δημιουργήσει ἐντυπώσεις περὶ τῶν προθέσεων, δὲν πρέπει νά ψηφισθεῖ ἂν ἡ οὐσία του εἶναι καλὴ—διότι ἔτσι ἑρμηνεύει τὴ θέση μου—ἐξηγῶ ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ θέση μου. Ἡ θέση μου εἶναι ὅτι ἐνίσταμαι σ' ἕνα νομοσχέδιο ποὺ ὀφθαλμοφανῶς καὶ ἐκ στόματος τῆς ἴδιας τῆς Κυβέρνησης, γιατὶ τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης εἶναι μέρος τῆς Κυβέρνησης, καθαρῶς ἐμπλέκει τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρίου σὲ μιὰ περίπτωση ποὺ τώρα μοῦ ἐπεξηγεῖται ὅτι κύριο σκοπὸ ἔχει νά προστατεύσει ὅλους τοὺς πολίτες. Εἶναι ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ μανία γιά τὴν ταπελλοφορία καὶ τὴ χρήση ὀνομάτων γιά ἄλλους σκοποὺς ποὺ μᾶς βρίσκει ἀντιθέτους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Διευκρίνιση. Πρέπει νά διευκρινίσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελα νά συνδέσω τὸν κ. Παπαδόπουλο μὲ ἐκείνους ποὺ ἐπιθυμοῦν ἐλευθερία γιὰ νά ἐξυβρίζουν τὸ Μακάριο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει νὰ παρατηρήσω κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου πὼς γιὰ ἕνα νομοσχέδιο ποὺ ὑπῆρχαν ἐπιφυλάξεις κατά πόσο εἴμαστε ἕτοιμοι νά τὸ ψηφίσουμε, φαίνεται ὅτι ὅλοι ἦταν πολὺ ἕτοιμοι νά τὸ συζητήσουν, ἐξ οὗ καὶ ἡ μακρὰ συζήτηση.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 1 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ κατατεθεῖ τροποποίηση ;.

Πρέπει νά ἔλθει ἡ τροποποίηση πρῶτα.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἄρθρον 2. 202Α.(1) Στὴ φράση «Πᾶς ὅστις προσβάλλει τὴν μνήμην τεθνεῶτος διὰ κακοβούλου ἢ βαναύσου ἐξυβρίσεως» νά προστεθοῦν οἱ λέξεις «ἐκ προθέσεως» μετὰ τὶς λέξεις «κακοβούλου ἢ» καὶ ἐπίσης ἀμέσως μετὰ ἡ φράση «ἐξυβρίσεως κατὰ τρόπον ὥστε νά διαταράσσεται ἢ νά ὑπάρχῃ κίνδυνος διαταράξεως τῆς εἰρήνης».

Αὐτό τὸ βάζω διότι τόσο ἡ Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ὅσο καὶ ἡ Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης κάμνουν ἀναφορὰ σὲ κίνδυνο διαταράξεως τῆς εἰρήνης καὶ τῆς τάξεως καὶ δὲν βλέπω νὰ περιλαμβάνεται μέσα στὸ νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«βάναυσος ἐκ προθέσεως καὶ προοιμίου» σημαίνει ὅτι ἡ πρόθεση δὲν εἶναι καλόπιστη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Τὸ πρῶτο εἶναι θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε. Τὸ ἄρθρο ἔχει ψηφισθεῖ.

Δεύτερο, εἶναι γιὰ τὴν ἴδια τροποποίηση. Εἶναι ἡ ἴδια παρατήρηση ποὺ ἔκαμε ὁ κ. Λυσσαρίδης. Δὲν ἔχει σημασία ἂν εἶναι ἐκ προθέσεως βάναυσος ἐξύβριση. Γι αὐτὸ θά κρίνει τὸ δικαστήριο ἂν εἶναι βάναυσος ἐξύβριση. Μάλλον τὸ «ἐκ προθέσεως» θὰ ἤθελε ὁ κ. Ἱεροδιακόνου νά πάει στὸ «ἐξύβρισις».

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἡ λέξη «κακόβουλος» ἐμπεριέχει κίνητρο, κύριε Πρόεδρε. Οἱ λέξεις «βάναυσος ἐξύβρισης» ὅμως δὲν ἐμπεριέχουν πρόθεση, γι' αὐτὸ καὶ βάζω «ἢ ἐκ προθέσεως βαναύσου ἐξυβρίσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχετε ὑποβάλει δυὸ τροποποιήσεις.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Καὶ ἔχω ἀκόμα μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρώτη τροποποίηση τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροποποίηση τὴν ὁποία προτείνει ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχὴ οὐδεμία.

Ἡ τροποποίηση ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἡ δεύτερη τροποποίηση τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου σὲ ψηφοφορία.

Ὑπέρ ;

1.

Κατὰ ; 27

Ἀποχὴ οὐδεμία.

'Η τροποποίηση ἀπορρίπτεται.

Προχωροῦμε στὴν τρίτη.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Στὸ τέλος τοῦ ἐδαφίου (2) «Οὐδεμία ποινικὴ δίωξις χωρεῖ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου εἰμὴ μόνον κατόπιν καταγγελίας γενομένης ὑπὸ συγγενοῦς τοῦ τεθνεῶτος», θὰ ἤθελα νὰ προστεθεῖ : «καὶ κατόπιν ἀδείας τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία ;

1 ὑπέρ.

Κατά ; 27 κατά.

'Αποχές ; Οὐδεμία. 'Η τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Θὰ καταμετρηθοῦν καὶ πάλι οἱ ψῆφοι γιά τὸ ἄρθρο γιά νὰ εἴμαστε σωστοὶ γιὰ λόγους τάξεως.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 2 ;

24 ὑπὲρ.

Κατά ; 4.

'Αποχές ; Οὐδεμία. Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς «'Ο περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου σὲ νόμο ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές ; Οὐδεμία.

Τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ ἑπόμενου νομοσχεδίου ποὺ εἶναι «'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν 'Ινδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981», καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση του.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Χρῖστος Βάκης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 10 Μαρτίου 1980.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν Ἰνδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας ποὺ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπόγραψε στὶς 24 Ὀκτωβρίου 1980 καὶ ἐνέκρινε σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 19.791 καὶ ἡμερομηνία 5 Δεκεμβρίου 1980 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας.

Ἡ Συμφωνία αὐτή, ἀποβλέπει, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, στὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν δύο χωρῶν καὶ στὴν προώθηση καὶ ἀμοιβαία συνεργασία τους στὸν πολιτιστικό, ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ τομέα.

Εἰδικότερα μὲ τὴν πιὸ πάνω Συμφωνία, τὰ δυὸ Συμβαλλόμενα κράτη θὰ συνεργάζονται γιά τὴν προώθηση τῆς ἀνάπτυξης τῆς συνεργασίας τους στοὺς πολιτιστικοὺς καὶ ἐκπαιδευτικοὺς τομεῖς, στοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ τεχνολογίας, τῶν μέσω μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τοῦ ἀθλητισμοῦ, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἀρχαιολογίας, μὲ σκοπὸ τὴν ἀμοιβαία κατανόηση τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς κουλτούρας κάθε χώρας.

Οἱ δυὸ Κυβερνήσεις ἀναλαμβάνουν ἐπίσης τὴν προώθηση τῆς ἀνάπτυξης στενῶν δεσμῶν φιλίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἀντιστοίχων ἀρχῶν, ὀργανισμῶν καὶ ἱδρυμάτων τους μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν, ἐμπειρογνωμόνων, ἐντύπου ὑλικοῦ καὶ ὀπτικο-ἀκουστικῶν βοηθημάτων ἀναφορικὰ μὲ τὴν κουλτούρα, ἐκπαίδευση, ἀθλητισμό, ἐπιστῆμες, τέχνες καὶ ἀρχαιολογία.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς Συμφωνίας τὰ δυὸ Κράτη θὰ καταρτίζουν προγράμματα συνεργασίας διαρκείας τριῶν ἐτῶν στὰ ὁποῖα θὰ διαγράφονται οἱ λεπτομέρειες γιὰ τὶς μορφὲς συνεργασίας καὶ τῶν ἀνταλλαγῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τό ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τὶς πρόνοιες καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας γι' αὐτὸ καὶ

ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γιὰ τὴν κύρωση τῆς Συμφωνίας αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Γαλανός παρακαλῶ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πρέπει νά χαιρετήσουμε τὴν ἐπιψήφιση τῆς πολιτιστικῆς αὐτῆς συμφωνίας ἔχοντας ὑπόψη τὶς πολὺ στενές σχέσεις τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου μὲ τὶς Ἰνδίες, μιᾶς χώρας ἡ ὁποία ἔχει συμπαρασταθεῖ πάντοτε τῆς Κύπρου στοὺς ἀγῶνες της γιά δικαίωση καὶ γιά ἐξασφάλιση ψηφισμάτων στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη τὰ ὁποῖα νά δικαιώνουν τὸν ἀγώνα της.

Οἱ Ἰνδίες, ὡς γνωστό, μαζὶ μέ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴ Γιουγκοσλαυία ἀποτελοῦν ἕνα ἀπὸ τὰ ἱδρυτικὰ μέλη τοῦ κόσμου τῶν Ἀδεσμεύτων στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ Κύπρος καὶ στὸν ὁποῖο ἀνήκουν σήμερα περισσότερα ἀπὸ τὰ 2/3 τῶν κρατῶν—μελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Οἱ Ἰνδίες ἐπίσης ἕνα ἀπὸ τὰ 5 μέλη τῆς ὁμάδας ἐπαφῆς τῶν Ἀδεσμεύτων καὶ ἡ ὑποστήριξη της πρὸς τὴν Κύπρο ὑπῆρξε πάντοτε σταθερὴ στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Γι' αὐτὸ βλέπουμε μὲ ἰδιαίτερη σημασία τὴν ἐπιψήφιση τῆς πολιτιστικῆς αὐτῆς συμφωνίας καὶ ὁτιδήποτε φέρνει πιὸ κοντὰ τὶς σχέσεις τῶν Ἰνδιῶν μὲ τὴν Κύπρο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, θέλω νά ἐκφράσω τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίηση τῆς Ἀριστερᾶς γιὰ τὴν ὑπογραφὴ καὶ τὴν ἔγκριση τὴν ὁποία θά δώσουμε σήμερα στὴ Σύμβαση Πολιτιστικῆς Συνεργασίας μὲ τὶς Ἰνδίες.

Ἡ Κύπρος, λόγω τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως, ἦταν πάντα μιὰ γέφυρα ἀνάμεσα στήν Ἀνατολὴ καὶ στὴ Δύση, ἦταν μιὰ πολιτιστικὴ πρῶτα ἀπ' ὅλα γέφυρα ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Ἀλλὰ σήμερα ὑπάρχουν λόγοι σημαντικοὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν πολιτικῶν καὶ πολιτιστικῶν δεσμῶν μας μὲ τὶς χῶρες τῆς Ἀσίας καὶ τοῦ Τρίτου κόσμου γενικότερα.

Πρέπει νά ποῦμε ὅτι οἱ Ἰνδίες, μιά χώρα 1,000 φορὲς μεγαλύτερη ἀπό τὴν Κύπρο, εἶναι ἀφοσιωμένη σύμμαχος καὶ συμπαραστάτις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ὅπως ἀνάφερε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, οἱ Ἰνδίες μαζὶ μὲ ἄλλες ἡγέτιδες χῶρες τοῦ Ἀδέσμευτου κόσμου, τὴν Ἀλγερία, τὴν Κούβα, τὴ Γιουγκοσλαυία, συμπαραστέκονται στήν Κύπρο σὲ κάθε περίπτωση καὶ ἰδιαίτερα στὴ συζήτηση στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, στὶς συζητήσεις καὶ στὰ ψηφίσματα τῶν Ἀδεσμεύτων καὶ σὲ κάθε ἄλλη περίπτωση στὸ διεθνὲς ἐπίπεδο.

Εἶναι μὲ χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση ποὺ βλέπουμε ἐπίσης νά στρέφεται ἡ προσοχὴ τῆς Κυβέρνησης μας στὴν ἀνάπτυξη τῶν δεσμῶν μας μὲ τὶς ἀδέσμευτες χῶρες. Χαιρετίζουμε τὴν ἵδρυση Πρεσβείας στὴ Συρία καὶ Γραφείου στὶς Ἰνδίες—οἱ πρῶτες πρεσβεῖες δηλαδὴ ποὺ δημιουργεῖ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὕστερα ἀπὸ 20 χρόνια σὲ ὁποιαδήποτε χώρα τῆς Ἀσίας. Νομίζουμε ὅτι αὐτὲς εἶναι ἐνέργειες πρός τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση. Αὐτὸς εἶναι ὀρθὸς δρόμος γιά διεθνοποίηση τοῦ

Κυπριακοῦ γιατὶ πρόκειται γιά τὶς χῶρες ποὺ ἔχουν τὰ 80% τῶν ψήφων στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, εἶναι χῶρες οἱ ὁποῖες σταθερὰ μᾶς συμπαρίστανται καὶ ποὺ τὶς ἔχουμε ἀνάγκη ἂν θέλουμε νά διεθνοποιήσουμε τὸ Κυπριακὸ καὶ νά ἐξασκήσουμε διεθνὴ πίεση ἐναντίον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπιμένουν στὰ τετελεσμένα τῆς κατοχῆς στὴν Κύπρο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐγὼ ἐκ μέρους τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ θέλω νὰ χαιρετίσω τὴν πολιτιστικὴ αὐτὴ συμφωνία γιατὶ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Φυσικά ἀναπτύχθηκε τό ἐπιχείρημα τῆς στενότερης σύνδεσή μας μὲ τὶς Ἰνδίες, μιὰ ἀδέσμευτη χώρα. Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νά προσθέσω εἶναι ὅτι μᾶς συνδέει στενότερα μὲ μιὰ χώρα μὲ πλούσια πολιτιστικὴ παράδοση καὶ ἰδιαίτερα γιά τὴν Κύπρο τοῦτο εἶναι σημαντικὸ γιατὶ καὶ ἐμεῖς ἔχομε ἕνα κοινὸ ἐπιχείρημα γιά νά ἐπιβιώσουμε αὐτὲς τὶς δύσκολες ὧρες ποὺ ἀπειλεῖται ἡ ὕπαρξη μας, ὁ πολιτισμός μας. Ἔτσι δημιουργοῦνται στενότερες σχέσεις πάνω σὲ μιὰ οὐσιαστικὴ βάση ποὺ παρέχει καὶ τὰ οὐσιαστικότερα ἐπιχειρήματα γιά τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου. Ἐξ ἄλλου θά προσφέρει καὶ θετικὰ στοιχεῖα γιατὶ ἡ σχέση ἡ πολιτιστικὴ μὲ τὶς Ἰνδίες θά ἐμπλουτίσει καὶ τὸν πολιτισμὸ τὸ δικό μας. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἰνδίες, μιά μεγάλη χώρα 1,000 ὡς 1,200 φορὲς μεγαλύτερη ἀπό τὴν Κύπρο ἀσφαλῶς ἔχει πολλά νά προσφέρει στὴν Κύπρο. Ἡ στενότερη λοιπὸν πολιτιστικὴ συνεργασία καὶ ἰδιαίτερα στὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας θά μᾶς προσφέρει καὶ ἕνα εἶδος ἀπελευθέρωσης ἀπὸ τὴν ἱμπεριαλιστικὴ ἐπιδρομὴ στὸν πολιτιστικὸ χῶρο, τὴ διαστρέβλωση καταστάσεων καὶ τὴν προώθηση μιᾶς προπαγάνδας ἄσχετης καὶ ξένης καὶ πρός τὸν προβληματισμὸ καὶ πρός τὶς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ μας. Πιστεύουμε ὅτι θὰ βοηθήσει στὸ νὰ μᾶς φέρει σὲ μιὰ σωστότερη γραμμή.

Ὑποστηρίζουμε λοιπὸν καὶ χαιρετίζουμε τὴν πολιτιστικὴ συμφωνία μέ τὶς Ἰνδίες ἀλλὰ θέλομε νὰ προσθέσουμε καὶ κάτι ἄλλο. Τὴν ἀναγκαιότητα ἐφαρμογῆς αὐτῶν τῶν συμφωνιῶν γιατὶ πολλὲς φορὲς ψηφίσαμε διεθνεῖς Συμβάσεις χωρὶς αὐτὲς νά ἐφαρμοστοῦν ἢ μένουν στὰ ράφια σὰν ἕνα θεωρητικὸ κατασκεύασμα.

Ὥστε λοιπὸν ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖο θά πρέπει νά ἀνησυχοῦμε ποιά εἶναι μήπως προσθέσουμε ἀκόμα μιά συμφωνία σὲ σκονισμένα ράφια τῶν Ὑπουργείων μας, τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἔτσι μαζὶ μὲ τὴν ψήφιση ὑποβάλλομε πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τὴν ἀπαίτηση νά ἐφαρμόσει τὴν συμφωνία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά ἤθελα νά ρωτήσω τὸν ἔντιμο συνάδελφο κ. Χατζηδημητρίου ἂν ἔχει ὑπ' ὄψη του παραδείγματα διαφόρων Συμβάσεων οἱ ὁποῖες ἔχουν μείνει στὰ ράφια γιά νὰ κάμομε καὶ τὶς δέουσες παραστάσεις στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν. Ἂν μπορεῖ, νά ἀναφέρει σχετικὰ παραδείγματα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Όλες οί Συμβάσεις, ἤ οί περισσότερες, κ. Πρόεδρε, ἐφαρμόζονται κατὰ τρόπο μονόπλευρο καὶ ἐφαρμόζονται στὸ βαθμὸ ποὺ οί ἄλλες χῶρες ἐπιθυμοῦν νὰ τὶς ἐφαρμόσουν μὲ τὴν Κύπρο. Ἡ Κύπρος ποτὲ δὲν ἐφαρμόζει τὶς πολιτιστικὲς συμφωνίες ἤ δὲν ἀνταποδίδει τὶς ὑποχρεώσεις στὶς πολιτιστικὲς συμφωνίες ἤ μπορεῖ νά γίνεται τοῦτο σὲ σπάνιες ἐξαιρέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν μπορεῖ νά κάμει μιὰ καθολικὴ ἔκκληση.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός κάτι θέλει νά προσθέσει.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἁπλῶς θά ἤθελα νά τονίσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι εἶναι μᾶλλον ὑπερβολικὸς ὁ συνάδελφος καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὅλες οί Συμβάσεις ἔχουν μείνει στὰ ράφια. Δὲν ἀποκλείεται νά ἔχει δίκαιο μέχρις ἑνὸς σημείου ἀλλά εἶναι πολὺ ὁλοκληρωτικὴ ἡ ἄποψη του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ. Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερον Μέρος τοῦ ἄρθρου 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνταση ὅπως ὁ Πίνακας, Πρῶτο καὶ Δεύτερο Μέρος ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δέν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θά ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν Ἰνδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου ἡ ὁποία κατετέθη ἀπὸ τὸν Βουλευτὴ κ. Βάκη : «Ὁ περὶ Διαθηκῶν καὶ Διαδοχῆς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Νομικῶν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ— Ἐρωτήσεις— Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὶς 3 Μαρτίου ποὺ ἔγινε ἡ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ ἐξέτασε δυὸ προτάσεις νόμων ποὺ ἀφοροῦν τροποποίηση τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ὑποσχέθηκε ὅτι θά στείλει δικό του Νομοσχέδιο. Πιστεύω ὅτι τὸ σύνολο τῆς Βουλῆς αἰσθάνεται πολὺ ἔντονα γιὰ τὴ διόρθωση μιᾶς ἀδικίας σὲ βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἀδικοπραγῶν εἶναι τὸ ἴδιο τὸ κράτος. Μέχρι τώρα ἔχουν περάσει 15 μέρες καὶ δὲν ἔχει σταλεῖ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ παρακαλῶ νά κάμετε παραστάσεις γιά νά σταλεῖ τὸ συντομότερο. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ Βουλὴ νά ἐξαντλήσει τὴ θητεία της χωρὶς νά τροποποιήσει αὐτὸν τὸν ἄδικο Νόμο. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἔχομε σὰν Ὁμάδα καταθέσει πρόταση Νόμου γι' αὐτὸ τὸ θέμα, θέλω νά τονίσω ὅτι ὁ μόνος λόγος ποὺ δὲν προχωρήσαμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος εἶναι γιατὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ζήτησε νά παρουσιάσει δικό του Νομοσχέδιο μέ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα, ὅπως εἶπε, θά ἐξυπηρετήσουν καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐμεῖς θέλομε νά ἐξυπηρετήσουμε ἀλλά θά τὰ ἐξυπηρετήσουν μὲ κάποιο ὀρθολογιστικὸ τρόπο ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῶν τῆς Κυβερνήσεως. Θέλω ὅμως νά προειδοποιήσω ὅτι ἂν μέχρι τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδας δὲν ἔλθει τὸ Νομοσχέδιο ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, πρόθεσή μας εἶναι νά προχωρήσομε τόσο μὲ τὴ δική μας πρόταση Νόμου ὅσο καὶ μὲ τὴν πρόταση Νόμου τοῦ κ. Χριστοφίδη χωρὶς εἰδοποίηση στὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἐκφρασθεῖ ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς κατὰ ἔντονο τρόπο διότι πράγματι εἶναι μιὰ κατάφωρη ἀδικία ἡ ὁποία γίνεται γιά πολλά χρόνια σὲ βάρος προσώπων ποὺ ἀποστεροῦνται τῆς ἰδιοκτησίας τους καὶ στὸ τέλος παραμένουν ἄκληροι λόγω τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο οἱ πρόνοιες τοῦ νόμου προβλέπουν τὴν ἀποζημίωση γιά τὴν ἀποστέρηση περιουσίας.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ ἕνα ἄλλο θέμα θά ἤθελα νά ρωτήσω : Σέ πιὸ στάδιο βρίσκονται οἱ περὶ Ἐκλογῆς τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Κανονισμοὶ καὶ κατὰ πόσο αὐτοὶ θά συζητηθοῦν κατὰ τὴν προσεχὴ συνεδρία τοῦ Σώματος ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν σὲ ἐξαντλητικὲς συνεδρίες μελέτησε ὅλα τὰ Νομοσχέδια καὶ Κανονισμοὺς ποὺ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Ἔχει γίνει οὐσιαστικὴ δουλειά. Σὲ μιὰ συνεδρία, ἂν δὲν κάνω λάθος, ἦταν τετράωρη ἡ ἐργασία ἡ ὁποία ἔγινε. Ἔχουν γίνει οὐσιαστικὲς εἰσηγήσεις τόσο πάνω στὴν οὐσία τοῦ Νόμου, εἰδικότερα ὡς πρὸς τὴ δεύτερη κατανομὴ τῶν ἑδρῶν, ὅσο καὶ πάνω στοὺς Κανονισμοὺς καὶ εἰδικότερα στὸν τρόπο ποὺ γίνεται ἡ ψηφοφορία καὶ στὴ χρήση τῶν ψηφοδελτίων καὶ στὸ κατὰ πόσο θὰ ὑπάρχει ἕνα ψηφοδέλτιο ἢ πολλὰ καὶ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τρόπος ποὺ θὰ γίνεται ἡ ἐκλογή. Ἔχει πολλὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση μᾶς ὑποσχέθηκε νά μελετήσει. Νομίζω ὅτι θά ἔχει ἤδη καταθέσει τοὺς νέους Κανονισμοὺς—σήμερα ἔχουν κατατεθεῖ ἂν δὲν κάνω λάθος—καὶ ἀναμένομε τὶς εἰσηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως πάνω στὶς τροποποιήσεις τοῦ βασικοῦ Νόμου ὅσον ἀφορᾶ τὴ δεύτερη κατανομὴ τῶν ἑδρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχουν ἤδη κατατεθεῖ οἱ Κανονισμοὶ σήμερα οἱ ὁποῖοι εἶχαν προηγουμένως ἀποσυρθεῖ.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἀλλὰ δὲν ἔχομε τὶς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καλά, ἁπλῶς σᾶς πληροφορῶ συναφῶς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Πάνω στὶς τροποποιήσεις τοῦ οὐσιαστικοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι ἐπ αὐτοῦ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Α, δὲν εἶναι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγηση μου, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι εἶναι περιττὸ νά διαβάζονται οἱ Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις. Κυκλοφοροῦν μεταξὺ τῶν Μελῶν καὶ γι' αὐτό, κατὰ

τὴ γνώμη μου, εἶναι ἐντελῶς ὑπόθεση ρουτίνας πλέον. Πιὸ σημαντικὸ θά ἦταν νά διαβάζονται οἱ Ἐρωτήσεις ποὺ δὲν ἀπαντοῦνται ἂν ἐπρόκειτο νά διαβάσομε κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οἱ σημερινὲς Ἐρωτήσεις καὶ οἱ Ἀπαντήσεις νά θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 2 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στὶς 4 Φεβρουαρίου 1981.

«Ἀπὸ ὅλα τὰ χωριὰ καὶ τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς μᾶς ὑποβάλλονται ἔντονα παράπονα γιά τὴν τεράστια ἐπιβάρυνση τῶν Κοινοτικῶν Ταμείων γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ, ποὺ στὶς περισσότερες περιπτώσεις οἱ δαπάνες ὑπερβαίνουν τὶς £300.—τὸ δίμηνο.

Σύμφωνα μὲ τὰ σχετικὰ παράπονα καὶ παρατηρήσεις τῶν κατοίκων τῶν χωριῶν καὶ τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν, τὸ κοντύλι γιά τὸν ὁδικὸ φωτισμὸ εἶναι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα κοντύλια γιά τὸ πόσιμο νερό, τὴ συλλογὴ τῶν σκυβάλων καὶ ἄλλες κοινοτικὲς ὑπηρεσίες.

Παρὰ τὴ σημαντικὴ αὔξηση τῶν φορολογιῶν, τὰ ἔσοδα τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν ξοδεύονται κυρίως γιά τὸν ὁδικὸ φωτισμὸ καὶ δὲν μένουν περιθώρια γιά ἔργα ἀνάπτυξης καὶ ἄλλες ἀνάγκες τῶν χωριῶν καὶ τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νά πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς:

α) Ἐὰν ἔγινε ἢ πρόκειται νά γίνει μελέτη γιά τὸ ὅλο πρόβλημα τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ τῶν χωριῶν, τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν καὶ τῶν πόλεων.

β) Ἐὰν ἔχουν ἐξετασθεῖ ἢ πρόκειται νά ἐξετασθοῦν οἱ ὑποβληθεῖσες εἰσηγήσεις γιά μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λαμπτήρων στὸ μισό, ἢ κατάργηση του ποσοῦ ποὺ πληρώνουν σὰν πάγιο, ποὺ ὅπως μᾶς ἐλέχθη εἶναι 400 μίλς γιά κάθε λαμπτήρα, ἡ ἀλλαγὴ καὶ μείωση τῆπς ταρίφας καὶ ἄλλες παρόμοιες, γιὰ μείωση τῆς κατανάλωσης ρεύματος καὶ συνεπῶς τὴ μείωση τῶν ἐξόδων τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ.

γ) Ἐὰν ἔχει μελετηθεῖ ἢ πρόκειται νά μελετηθεῖ τὸ αἴτημα τῶν χωριῶν γενικά καὶ εἰδικὰ γιά τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς γιὰ ἐπιχορήγηση τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ ποὺ ἐξελίσσεται σὲ μάστιγα ἰδιαίτερα γιά τὶς μικρὲς καὶ πτωχὲς κοινότητες τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν.

δ) Ἐάν καὶ πότε ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ θά ἀλλάξει τὴν πολιτικὴ της γιά νὰ δώσει κίνητρα μείωσης καὶ ὄχι αὔξησης στὴν κατανάλωση ἠλεκτροφωτισμοῦ στὰ πλαίσια τῆς γενικότερης πολιτικῆς καὶ τῶν συνθημάτων πρός ἀντιμετώπιση τῶν ἐπιπτώσεων τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 13 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Ὡς εἶναι πολὺ γνωστὸν ἡ Ἀρχὴ χρεώνει τὴν κατανάλωσιν τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ βάσει ἐγκεκριμένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διατιμήσεως, Κῶδιξ 70, ἡ ὁποία ἰσχύει διά ὅλους τοὺς Δήμους καὶ Κοινότητας τῆς Νήσου.

2. Ὡς εἶναι γνωστὸ κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1981 ἐναλλακτικὴ διατίμησις διά τὸν

όδικὸν φωτισμόν, Κῶδιξ 71. Ἡ ἐναλλακτικὴ αὐτὴ διατίμησις ἡ ὁποία δὲον νά σημειωθῆ θὰ ἰσχύει παράλληλα πρὸς τὴν ὑφισταμένην διατίμησιν, Κῶδιξ 70, προνοεῖ μείωσιν τῶν ὡρῶν λειτουργίας τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ κατὰ μία ὥραν, ἤτοι 1/2 ὥραν τὸ πρωὶ καὶ 1/2 ὥραν τὸ βράδυ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει τελικῶς κάποιαν οἰκονομίαν εἰς τὰς ἀρχὰς τοπικῆς διοικήσεως αἱ ὁποῖαι θά ἐπέλεγον τὴν νέαν αὐτὴν διατίμησιν.

3. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λαμπτήρων εἰς τὸ ἥμισυ ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ Κύπρου θά ἐξέταζε εὐνοϊκῶς σχετικὰς αἰτήσεις καὶ θὰ ἐγνωστοποίει εἰς τάς κοινότητας τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους θά ἠδύνατο νά προβῆ εἰς τὴν ὑλοποίησιν μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως δι' ἑκάστην κοινότητα ἥτις θά ἐνδιαφέρετο νά μειώσει τὸν ὁδικὸν φωτισμόν.

4. Ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ Κύπρου προσδίδει σοβαρὰν σημασίαν εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν ἐνεργείας διότι ἐπηρεάζεται ἀμέσως ἐκ τῶν συνεχῶν ἀνατιμήσεων τοῦ Μαζοὺτ καὶ δι' αὐτὸ τό ἐγειρόμενον θέμα τὴν ἀπασχόλησεν ἐπανειλημμένως τόσον ἐνδοϋπηρεσιακῶς ὅσον καὶ εἰς εὐρυτέρας συσκέψεις μετ' ἐκπροσώπων τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων, τοπικῶν ἀρχῶν καὶ ἄλλων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων. Συναφῶς ὅμως θὰ ἔδει νά λεχθεῖ ὅτι ὁ ὁδικὸς φωτισμὸς εἰς τὸν τόπον μας, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν ὕπαιθρον εὑρίσκεται εἰς πολὺ χαμηλότερον ἐπίπεδον τῶν διεθνῶς παραδεδεγμένων. Οἱαδήποτε δὲ περαιτέρω μείωσις εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ φωτισμοῦ φρονεῖται ὅτι δὲν θά εἶχεν εὐεργετικὰς ἐπιπτώσεις εἰς τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981.

«Ἡ Κυβέρνηση καὶ ἰδιαίτερα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔδωσε ἐπισήμως ὑπόσχεση γιά ἐπίλυση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Οἱ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενοι ἀμπελουργοὶ ἀγωνιοῦν νά μάθουν τὶ γίνεται γιά τὸ καυτὸ αὐτὸ θέμα τους.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ρωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ ποῦ βρίσκεται τὸ θέμα αὐτό, καὶ τὶ ἔχει γίνει μέχρι σήμερα πρός τὴν κατεύθυνση τῆς ἐπίλυσης του.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 17 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σέ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ Κυβέρνηση ἔλαβε ἤδη ἀπόφαση γιὰ τὴ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ σοβαροῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖο προκύπτει κυρίως ἀπὸ τὶς μεγάλες δυσκολίες στὴ διάθεση τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων διεθνῶς καὶ τὴν ὑπερπαραγωγὴ σταφυλιῶν στὰ τελευταῖα χρόνια.

Γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος πάνω σὲ μόνιμη βάση ἑτοιμάσθηκε πρόσφατα σχετικὴ Μελέτη ἀπὸ τὸ Διευθυντὴ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (ΣΑΠ), ἡ ὁποία κυκλοφόρησε στὶς ἐνδιαφερόμενες Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις, τὶς Οἰνοβιομηχανίες καὶ τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα, γιὰ τὴν ὑποβολὴ εἰσηγήσεων καὶ ἀπόψεων πάνω στὸ ὅλο πρόβλημα.

Στὶς 6 Φεβρουαρίου 1981 ἔγινε στὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εὐρεία σύσκεψη ὑπὸ τὴν προεδρία τῶν Ὑπουργῶν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, καθὼς καὶ ἐκπροσώπους ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων

πλευρῶν, στὴν ὁποία συζητήθηκε ἡ ριζικὴ ἀντίκρυση τοῦ προβλήματος, μὲ βάση τὴν προαναφερθεῖσα μελέτη τοῦ Διευθυντῆ τοῦ ΣΑΠ. Ἀποφασίστηκε ἐπίσης ἡ σύσταση εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τὴν περαιτέρω ἐξέταση τοῦ θέματος καὶ τὴν ὑποβολὴ εἰσηγήσεων.

Ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπή, στὴν ὁποία πῆραν μέρος ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, τῶν Οἰνοβιομηχανιῶν καὶ τῶν ἁρμόδιων Ὑπουργείων, ἀσχολήθηκε μὲ τὸ ζήτημα σὲ δυὸ ἀλλεπάλληλες συνεδρίες της, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Διευθυντῆ τοῦ ΣΑΠ στὴ Λεμεσό, στὶς 18 καὶ 20 Φεβρουαρίου 1981.

Οἱ εἰσηγήσεις τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία συζήτησε ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ προβλήματος μὲ βάση τὴ μελέτη τοῦ Διευθυντῆ τοῦ ΣΑΠ, μελετοῦνται ἐπισταμένα καὶ ἀναμένεται ὅτι σύντομα θά συγκληθεῖ εὐρεία σύσκεψη γιά τὴ λήψη ὁριστικῶν ἀποφάσεων.»

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιά τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 26 Μαρτίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη Ἡμερήσια Διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

1. Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981.
2. Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
3. Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
4. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.
5. Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).
6. Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981.
7. Ὁ περὶ τῆς Ὑγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
8. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980.
9. Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979.
10. Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.
11. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981.
12. Ὁ περὶ Ἀλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων Ἀναπτύξεως γιά τὴν περίοδο Ἰανουαρίου—Σεπτεμβρίου τοῦ 1980.»

2. «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιά εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
(Θέμα ἐγγραφὲν μέ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
3. «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).
4. «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).
5. «Τό ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τό πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
6. «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).
7. «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.19 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά)

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων
'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. 'Απόσυρση τῶν περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων Κανονισμῶν τοῦ 1981.
2. "Εκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», διεξαγωγὴ ψηφοφορίας μετὰ ἀπὸ ἔνσταση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Λ. 'Ιεροδιακόνου ὁ ὁποῖος ζήτησε ὅπως παρασχεθεῖ χρόνος πρὸς μελέτη τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τελικὴ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ ἄμεση συζήτηση τοῦ θέματος, ἡ ἐπακολουθήσασα συζήτηση (Τ. Παπαδόπουλος, Γ. Λαδᾶς, Λ. 'Ιεροδιακόνου, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ποταμίτης, Α. Γαλανὸς, Στ. 'Αμπίζας, Ε. Παπαϊωάννου, Α. Γαλανός, Φ. Παρασκευαΐδης, Π. Παύλου. Γ. Σαββίδης) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
3. "Εκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῶν 'Ινδιῶν περὶ Πολιτιστικῆς Συνεργασίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981», οἱ σύντομες ὁμιλίες Βουλευτῶν πάνω στὸ θέμα (Α. Γαλανὸς, Γ. Σαββίδης, Τ. Χατζηδημητρίου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
4. 'Αναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη καὶ σύντομη διεξαγωγὴ συζήτησης (Χρ. Χριστοφίδη, Στ. 'Αμπίζας, Πρόεδρος) σχετικὰ μὲ ἀναβολὴ τῆς ἐξέτασης δύο προτάσεων Νόμου Τροποποιητικὸν τοῦ περὶ 'Αναγκαστικῆς 'Απαλλοτριώσεως Νόμου λόγω ἐκκρεμούσας ὑπόσχεσης τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν γιὰ κατάθεση Κυβερνητικοῦ Νομοσχεδίου καὶ παράκληση τοῦ κ. Χριστοφίδη ὅπως ὁ Πρόεδρος μεριμνήσει γιά ἐπίσπευση τῆς κατάθεσης τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ.
5. 'Ερώτηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου σχετικὰ μὲ τοὺς περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων Κανονισμοὺς καὶ σχετικὴ ἀπάντηση τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν κ. Στ. 'Αμπίζα καθὼς καὶ ὑπόμνηση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅτι οἱ σχετικοὶ Κανονισμοὶ ποὺ εἶχαν προηγουμένως ἀποσυρθεῖ ἐπανακατατέθηκαν κατὰ τὴν παροῦσαν συνεδρία τῆς Βουλῆς.
6. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις ("Εντονα παράπονα χωριῶν καὶ προσφυγικῶν συνοικισμῶν γιά τεράστια ἐπιβάρυνση τῶν κοινοτικῶν ταμείων μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ ὁδικοῦ φωτισμοῦ—Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ ἡ ὑπόσχεση γιά ἐπίλυσή του).

Τιμὴ 50 Μίλς

'Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 26ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1981

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.35 μ.μ.)

(Ἀρ. 24)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κηρύττω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλῶ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀρχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς συνεδρίας.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, πρὸ τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης, λόγω τοῦ ἐπείγοντος τοῦ θέματος, θέλω νὰ ἀναφέρω ὅτι χθὲς τὸ βράδυ εἶχε σημειωθεῖ πλήμμυρα στὸ χωριὸ Παλαιομέτοχο καὶ γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ διαπιστώνονται τὰ ἀνεπαρκῆ ἔργα τῆς Κυβέρνησης. Γιατὶ στὴν προκείμενη περίπτωση τὴν κύρια ἐνοχὴ γιὰ τὴν τρομερὰ ἐπικίνδυνη πλήμμυρα στὸ Παλαιομέτοχο τὴ φέρει ἀποκλειστικὰ ἡ Κυβέρνηση. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει πρῶτα ἡ Βουλὴ νὰ ζητήσει καὶ ἔρευνα καὶ κατανομὴ εὐθυνῶν γιὰ ἀνεπαρκῆ καὶ ἐπικίνδυνα ἔργα καὶ δεύτερο νὰ ἀποζημιωθοῦν καὶ νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πλήγηκαν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Ναί, κ. Πρόεδρε, τὸ πρόβλημα εἶναι σοβαρό. Ἔχει ἐπισκεφθεῖ σήμερα ἀντιπροσωπεία τοῦ Κόμματός μας τὸ χωριό, ὅπως ἐπίσης καὶ δημοσιογράφοι, καὶ πραγματικὰ ἡ κατάσταση εἶναι πολὺ σοβαρὴ καὶ ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ λάβει ἐπείγοντα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως δημιουργήθηκε μιὰ σοβαρὴ κατάσταση στὸ χωριὸ λόγω τῆς πλήμμυρας τοῦ ποταμοῦ καὶ δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Κυβέρνηση

θὰ λάβει τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα. Ἀλλὰ ἀπό τοῦ σημείου αὐτοῦ μέχρι τοῦ σημείου νὰ λέμε ὅτι φταίει ἡ Κυβέρνηση διότι ἔγινε πλήμμυρα στὸ Παλαιομέτοχο, νομίζω ὅτι ὑπάρχει πολὺ μεγάλη διαφορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς τόνισαν σὲ ἐπανειλημμένα διαβήματα ὅτι ὑπῆρχε τέτοιος κίνδυνος. Εἶναι πολλὰ τὰ χρόνια ποὺ ἀντιπροσωπεῖες τονίζουν σὲ κάθε ἐπίσκεψή τους στοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς ὅτι ὑπάρχει αὐτὸς ὁ κίνδυνος. Δὲν ξέρω ποιὰ μέτρα ἔλαβε ἡ Κυβέρνηση ἀλλὰ συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνει κάποια ἔρευνα γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ ἂν ὑπάρχουν εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης καὶ νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Γιὰ τὴ βροχὴ δὲν εὐθύνεται ἡ Κυβέρνηση ἀλλὰ γιὰ τὸ τί ἔκανε ἡ βροχὴ παρὰ τὶς προειδοποιήσεις εὐθύνεται ἡ Κυβέρνηση. Γι' αὐτό, ἂς μὴν τὰ ρίχνομε στὸ φαιδρό, ὅτι δὲν εὐθύνεται ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὶς πλήμμυρες. Ἀσφαλῶς δὲν εὐθύνεται γιὰ τὸ ὅτι ἔβρεξε, ἀλλὰ ἀσφαλέστατα εὐθύνεται διότι ὑπῆρξαν ἐπανειλημμένες προειδοποιήσεις τοῦ τί θὰ σήμαιναν τέτοιας μορφῆς βροχὲς καὶ δυστυχῶς τίποτα δὲν ἔγινε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως ὑπάρχει τὸ θέμα τῆς εὐθύνης ποὺ εἶναι ἕνα θέμα πάνω στὸ ὁποῖο κάθε πλευρὰ δικαιοῦται νὰ τοποθετηθεῖ, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἡ κοινὴ θέση, πιστεύω, ὅλου τοῦ Σώματος, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητας τοῦ Παλαιομετόχου ἀντιμετωπίζουν ἕνα σοβαρότατο πρόβλημα λόγω τῶν πλημμυρῶν καὶ πιστεύω ὅτι ἐπείγει ἀμεσότατα ἡ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἀνακούφιση τῶν πληγέντων λόγω τῶν πλημμυρῶν.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τοῦ Παλαιομετόχου πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθεῖ σὰ θέμα θεομηνίας. Στὸ Παλαιομέτοχο ἦταν θεομηνία· δὲν ἦταν μιά συνηθισμένη βροχή. Τώρα ἂν εὐθύνεται ἢ ὄχι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀποδειχθεῖ ἀπὸ τὶς ἔρευνες ποὺ θὰ γίνουν. Πιθανὸν νὰ εὐθύνεται καὶ ἴσως νὰ εὐθύνεται καὶ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀκόμα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀρχίσουν οἱ ἔρευνες γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ ἂν εὐθύνεται ἡ Κυβέρνηση καὶ ἂν πρέπει νὰ δοθοῦν καὶ ἀποζημιώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι οἱ θέσεις ὅλων τῶν πλευρῶν εἶναι σαφεῖς γιὰ τὴν ἀνάγκη λήψης ἄμεσων μέτρων γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν πληγέντων. Πέραν αὐτοῦ ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ γίνουν καὶ ἐκτιμήσεις γιατὶ ἂν μποροῦσαν νὰ εἶχαν γίνει ἔργα θὰ προλαμβάνονταν οἱ δυσκολίες ποὺ θὰ προέκυπταν λόγω μιᾶς θεομηνίας ὅπως εἶναι αὐτή.

Ἂς προχωρήσουμε. Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἐπαναλάβω ἀκόμα μιὰ φορὰ ὅτι ναὶ μὲν θὰ γίνει ἔρευνα, ὅπως εἰσηγεῖσθε, ἀλλὰ νὰ μὴν εἴμεθα πάντοτε ἕτοιμοι γιὰ ὁτιδήποτε

συμβεῖ νὰ τὸ ἐπιρρίπτομε πάνω στὴν Κυβέρνηση. Ἂς ἐπιρρίψομε εὐθύνες ἐὰν καὶ ὅταν ἀποδειχθεῖ ὅτι δὲν ἔγινε καλὴ δουλειὰ ὅσον ἀφορᾶ τὰ Κυβερνητικὰ ἔργα, ἀλλὰ νὰ μὴν ὑπάρχει αὐτὸς ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος νὰ ἐπιρρίπτομε εὐθύνες στὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ συνάδελφος κ. Γαλανὸς ἔχει παρερμηνεύσει τὴ δήλωση μου διότι ἐγὼ ἀπὸ τὴ θέση ποὺ βρίσκομαι μόνο τὴν κοινὴ θέση τῆς Βουλῆς μπορῶ νὰ ἐκφράσω καὶ εἶπα ὅτι εἶναι ἡ κοινὴ θέση τῆς Βουλῆς ὅτι πρέπει ἀμεσότατα νὰ ληφθοῦν ἐκεῖνα τὰ μέτρα ποὺ νὰ βοηθήσουν τοὺς πληγέντες κατοίκους τοῦ Παλαιομετόχου. Διάφορες πλευρὲς ἐκφράζουν τὴν ἐκτίμηση ὅτι ὑπάρχουν εὐθύνες κυβερνητικές. Ἀλλὰ στὸ ἕνα σημεῖο, τῆς ἀμεσότητας τῆς λήψης μέτρων, συμφωνοῦν ὅλες οἱ πλευρές.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἔχω παρεξηγηθεῖ. Δὲν ἀναφερόμουν σ' αὐτὰ ποὺ εἴπατε σεῖς, ἁπλῶς ἀπαντοῦσα σ' αὐτὰ ποὺ εἶπαν ὁ κ. Χατζηδημητρίου καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Συγγνώμην, ὑποβάλλω τὴν ἐρώτηση στὸν κ. Γαλανό. Ἐπισκέφθηκε, εἶδε τὴν περιοχή, γνωρίζει τὸ πρόβλημα, ἔχει τουλάχιστον κάποια συναίσθηση τοῦ προβλήματος ἢ ἁπλῶς θεωρεῖ κομματικό του καθῆκον νὰ ὑπερασπίζεται τὴν κομματική του Κυβέρνηση ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἡ ἀπάντησή μου στὸν κ. Χατζηδημητρίου εἶναι ὅτι ἁπλῶς θέτω τὸ θέμα μὲ ἀκριβῶς τὸν ἀντίθετο τρόπο ποὺ τὸ θέτει ὁ κ. Χατζηδημητρίου. Νὰ μὴ θεωρεῖ ὁ κ. Χατζηδημητρίου κομματικό του καθῆκον γιὰ ὁτιδήποτε συμβεῖ νὰ ἐπιρρίπτει τὸ φταίξιμο πάνω στὴν Κυβέρνηση. Δὲν εἶναι θέμα ἐπισκέψεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ παρεμβολὴ ἐγένετο διότι κρίθηκε ἀπὸ τὸν εἰσηγητή, καὶ ὑποστηρίχθηκε αὐτὴ ἡ παρεμβολὴ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ὅτι εἶναι θέμα πολὺ ἐπείγον καὶ ἔπρεπε ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράσει τὴν ἔντονη θέση της γιὰ ἄμεσα μέτρα. Πιστεύω ὅτι περαιτέρω συζήτηση, καὶ διαλογικὴ συζήτηση κυρίως, δὲν ἔχει κανένα ἀπολύτως ἐποικοδομητικὸ ρόλο νὰ ἐπιτελέσει.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Α—Νομοθετικὴ Ἐργασία καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χριστόφορος Χριστοφίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλο
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 4 καὶ 20 Μαρτίου 1981. Στὴν πρώτη συνεδρία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐργοδοτῶν Κύπρου, τοῦ ΚΕΒΕ, τῆς ΠΟΒΕΚ, τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ΠΕΚ καὶ ΕΚΑ καὶ τῆς Κίνησης Προσφύγων Ἀμμοχώστου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ παράταση τῆς περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς Νομοθεσίας γιὰ ἀκόμα ἕνα χρόνο μὲ ταυτόχρονη μείωση τῶν συντελεστῶν εἰσφορᾶς πρὸς ὄφελος τῶν φορολογουμένων.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς Νομοθεσία ποὺ προβλέπει τὴν ἐπιβολὴ ἔκτακτης εἰσφορᾶς πάνω σὲ κάθε μορφῆς εἰσοδήματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὁποιεσδήποτε πηγὲς ἐκτὸς ἀπὸ μισθωτὲς ὑπηρεσίες, παρατάθηκε ἐπανειλημμένα, μὲ τελευταία παράταση ποὺ δόθηκε μὲ τὸν περὶ Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμον τοῦ 1980 (Ἀρ. 12 τοῦ 1980).

Ἡ πιὸ πάνω νομοθεσία λήγει τὴν 31 Μαρτίου 1981 καὶ μὲ τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο γίνεται εἰσήγηση ὅπως παραταθεῖ γιὰ ἀκόμα ἕνα χρόνο, δηλαδὴ μέχρι τὴν 31η Μαρτίου 1982, ἀφοῦ παράλληλα μειωθοῦν οἱ ἰσχύοντες φορολογικοὶ συντελεστὲς πρὸς ὄφελος τῶν φορολογουμένων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐξέτασης τοῦ ὅλου θέματος καὶ προτοῦ διαμορφώσει ὁποιαδήποτε τελικὴ θέση πάνω στὸ νομοσχέδιο ζήτησε καὶ ἄκουσε τὶς ἀπόψεις τόσο τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κυβέρνησης ὅσο καὶ τὶς ἀπόψεις τῶν ὑπολοίπων ἐνδιαφερομένων μερῶν.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποστήριξαν τὴν ἀνάγκη περαιτέρω παράτασης τῆς προτεινόμενης ἔκτακτης εἰσφορᾶς γιατί, ὅπως παρατήρησαν, ἡ διατήρησή της εἶναι ἀναγκαία λόγω τοῦ ὅτι οἱ συνθῆκες ποὺ κατέστησαν ἀπαραίτητη τὴ θέσπιση τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν καὶ μάλιστα σὲ αὐξημένο βαθμό. Παράλληλα, ὅπως δήλωσαν οἱ ἴδιοι ἐκπρόσωποι, ἡ Κυβέρνηση ἀνταποκρινόμενη σέ παραστάσεις τῶν φορολογουμένων ποὺ ἐμπίπτουν στὶς πρόνοιες τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἀποφάσισε νὰ μειώσει τοὺς συντελεστὲς φορολογίας ἔστω κι' ἂν μιὰ τέτοια ἀπόφαση σημαίνει μείωση τῶν ἐσόδων της κατὰ ἕνα ἑκατομμύριο λίρες. Ἡ ἀπόδοση τῆς πιὸ πάνω φορολογίας μὲ τοὺς μειωμένους συντελεστὲς ὑπολογίζεται νὰ ἀποφέρει γιὰ τὸ 1981 ποσὸ τῆς τάξης τῶν £3 ἑκ. περίπου ἀντὶ τῶν £4 ἑκ. ποὺ θὰ ἀπέφερε γιὰ τὸν ἴδιο χρόνο ἡ φορολογία αὐτὴ μὲ βάση τοὺς ὑφιστάμενους φορολογικοὺς συντελεστές.

'Ο ἐκπρόσωπος τῆς 'Ομοσπονδίας 'Εργοδοτῶν Κύπρου ὑποστήριξε τὴν ἄποψη ὅτι τυχὸν συνέχιση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς θὰ καταστήσει ἀκόμα πιὸ δυσμενὲς τὸ ἐπενδυτικὸ κλίμα καὶ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἀπαιτεῖται σήμερα εἶναι ἡ παραχώρηση στὸ ἐπενδυτικὸ κεφάλαιο κινήτρων καὶ ὄχι ἡ διατήρηση φορολογιῶν ποὺ δημιουργοῦν κλίμα ἀποτροπῆς νέων ἐπενδυτικῶν δραστηριοτήτων. 'Ο ἴδιος ἐκπρόσωπος παρατήρησε ὅτι ἡ ἔκτακτη εἰσφορὰ συνιστᾶ δυσμενῆ μεταχείριση σὲ βάρος τῶν ἐργοδοτῶν ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ συμφωνία ποὺ ἔγινε καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία οἱ μισθωτοὶ εἶχαν μὲν ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὴν ἔκτακτη εἰσφορὰ ἀλλὰ σὰν ἀντιστάθμισμα εἶχαν ἀναλάβει νὰ ἀποφύγουν τὴν ὑποβολὴ αἰτημάτων γιὰ μεγάλες μισθολογικὲς ἀναπροσαρμογές, πράγμα ποὺ δὲν ἀκολουθήθηκε στὴν πράξη. 'Εκ μέρους τῆς ἴδιας ὀργάνωσης δηλώθηκε ἐπίσης ὅτι ἐνόψει τῶν ἀναγκῶν ποὺ ἔχει ἡ Κυβέρνηση γιὰ ἀνακούφιση τῶν προσφύγων καὶ παθόντων ἡ 'Ομοσπονδία 'Εργοδοτῶν Κύπρου παρόλες τὶς προαναφερθεῖσες θέσεις της καὶ κατανοώντας τὶς ἀνάγκες αὐτὲς ἀποδέχεται τὴ συνέχιση τῆς καταβολῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς μὲ βάση τοὺς προτεινόμενους φορολογικοὺς συντελεστὲς μέχρι τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου χωρὶς ὅμως ὁποιαδήποτε ἄλλη παράταση.

'Ο ἐκπρόσωπος τοῦ Κυπριακοῦ καὶ 'Εμπορικοῦ Βιομηχανικοῦ 'Επιμελητηρίου συμφώνησε μὲ ὅλες τὶς πιὸ πάνω ἀπόψεις τῆς 'Ομοσπονδίας 'Εργοδοτῶν ἐνῶ παράλληλα ἔκανε τὴν εἰσήγηση γιὰ κατάργηση τῆς ἐπιβολῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς σὲ πρόσφυγες, εἴτε εἶναι φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα εἶχαν ὑποστεῖ τὸ μεγαλύτερο πλῆγμα ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ καὶ χρειάζονται κάθε βοήθεια γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησή τους.

'Εκ μέρους τῆς ΠΟΒΕΚ ὑποστηρίχθηκε ἡ παράταση τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινόμενου νόμου ἀλλὰ μὲ περαιτέρω μείωση τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν.

'Εκ μέρους τῆς ΠΕΚ ὑποστηρίχθηκε ἡ κατάργηση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς στὸ σύνολό της ἐνῶ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ΕΚΑ ὑποστήριξε τὴ διατήρηση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς μὲ σχετικὲς ὅμως διαφοροποιήσεις ποὺ νὰ εὐνοοῦν ἀκόμα περισσότερο τὰ χαμηλὰ καὶ μεσαῖα στρώματα τῶν φορολογουμένων.

'Απὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κίνησης Προσφύγων 'Αμμοχώστου ἔγινε εἰσήγηση γιὰ ἀναδρομικὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση καταβολῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς ὅλων τῶν προσφύγων καὶ πληγέντων εἴτε πρόκειται περὶ φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὶς διάφορες ἀπόψεις ποὺ ἔχουν ἐκτεθεῖ πιὸ πάνω καθὼς ἐπίσης τοὺς λόγους ποὺ καθιστοῦν ἀναγκαία τὴ συνέχιση τοῦ φορολογικοῦ αὐτοῦ μέτρου καὶ τὶς ἐπελθοῦσες παραπέρα μειώσεις τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ποὺ κατὰ τεκμήριο ἀνακουφίζουν ἀκόμα περισσότερο τοὺς φορολογουμένους, συμφωνεῖ μὲ τὴν παράταση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, ἀφοῦ ταυτόχρονα ἐπανατονιστεῖ πρὸς τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία τὸ πρόσφατο ψήφισμα τῆς Βουλῆς γιὰ κατάθεση ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀναλυτικοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ προϋπολογισμοῦ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου 'Ανακουφίσεως Παθόντων ἀπὸ τῆς ἱδρυσής του μέχρι σήμερα.

Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς κ.κ. Στ. 'Αμπίζας καὶ Π. Λένας, χωρὶς νὰ διαφωνοῦν μὲ τὴν ἀνάγκη ἐνίσχυσης τῶν κρατικῶν ἐσόδων γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν προσφύγων, ὑποστήριξαν τὴν παράταση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1981 μὲ παραπέρα μείωση τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν, πράγμα ποὺ συνάδει καὶ μὲ τὴ δηλωθεῖσα θέση τῆς Κυβέρνησης γιὰ σταδιακὴ κατάργηση τῆς

φορολογίας αὐτῆς. Καὶ τὰ δυὸ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἐπιφυλάχθηκαν νὰ καταθέσουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὶς συγκεκριμένες εἰσηγήσεις τους γιὰ τροποποίηση τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Δυὸ λόγια μόνο, κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ τονίσω ὅτι ἡ φορολογία αὐτὴ δὲν εἶναι ὀρθόδοξης μορφῆς καὶ σύμφωνη μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης ποὺ δήλωσε ἐπανειλημμένα καὶ ἀπὸ τριετίας ὅτι θὰ προβεῖ σὲ σταδιακὴ κατάργηση τῆς φορολογίας. Πιστεύομε ὅτι οἱ ἀπαλλαγὲς πρέπει νὰ εἶναι πιὸ οὐσιαστικὲς καὶ κατὰ τὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση θὰ εἰσηγηθοῦμε ὁρισμένες τροποποιήσεις.

'Επιπρόσθετη τροποποίηση θὰ εἶναι ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς πρέπει νὰ λήξει τὴν 30/12/1981 καὶ ὄχι τὴν 31η Μαρτίου 1982.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ θέμα τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ συζητεῖται στὸ Σῶμα. 'Αλλὰ ἐπειδὴ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου παρουσιάζονται ὅλο καὶ περισσότερες ἀπόψεις καὶ στὸ Σῶμα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ Σῶμα ὅτι τάχατες ἡ φορολογία αὐτὴ εἶναι ἄδικη καὶ θὰ πρέπει τὸ συντομότερο νὰ καταργηθεῖ, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπαναλάβουμε σκέψεις τὶς ὁποῖες εἴχαμε ἐκφράσει καὶ προηγουμένως στὸ Σῶμα.

'Η φορολογία αὐτὴ εἶναι μιὰ ἔκτακτη φορολογία ἡ ὁποία ἐπεβλήθη ἀπὸ τὸ Κράτος ὕστερα ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν τούρκικη εἰσβολὴ καὶ μὲ στόχο τὴ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν σοβαρότατων προβλημάτων τῶν προσφύγων καὶ τῶν ἄλλων παθόντων.

Τὸ Σῶμα τότε ὁμόφωνα εἶχε ἐγκρίνει αὐτὴ τὴ φορολογία, τὴν ἔκτακτη αὐτὴ εἰσφορά.

Οἱ ἐργατοϋπάλληλοι, γιὰ τοὺς ὁποίους συχνὰ γίνεται λόγος ὅτι ἐξαιροῦνται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἔκτακτη εἰσφορά, ἦταν οἱ πρῶτοι οἱ ὁποῖοι συνεισέφεραν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς κατάστασης ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή, μὲ τὴν ἐθελοντικὴ μείωση τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων κατὰ 20% καὶ μὲ τὴν ἀποκοπὴ ἀπὸ τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθιά τους γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Κρατικοῦ Ταμείου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων καὶ ὅλων ὅσα συσσώρευσε τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή.

Μετὰ πάροδο χρόνου ἡ ἔκτακτη εἰσφορὰ παρέμεινε μόνο γιὰ τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους. Κι' αὐτὸ ἔχει δημιουργήσει τὴν ἐντύπωση ὅτι οἱ ἐργατοϋπάλληλοι δὲν συνεισφέρουν ἐνῶ οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι συνεχίζουν ἀκόμα νὰ συνεισφέρουν.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπανέλθω στὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχομε καταθέσει. 'Αλλὰ οἱ ἐργατοϋπάλληλοι ἔχουν προσφέρει πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ἔχουν προσφέρει οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς μέχρι σήμερα. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ἁπλός : Εἶναι γιατὶ τόσο οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι ὅσο καὶ οἱ 'Εταιρεῖες δὲν δείχνουν—κι' αὐτὸ

εἶναι γνωστό, ὑπάρχει φοροδιαφυγή, φοροαποφυγὴ—τὸ πραγματικὸ ὕψος τῶν εἰσοδημάτων τους. Ἐνῶ οἱ ἐργατοϋπάλληλοι πλήρωσαν τὴν ἔκτακτη εἰσφορὰ μὲ βάση τοὺς πραγματικοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθιά τους.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἕνας λόγος.

Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι γιατὶ τὰ στρώματα αὐτὰ ἔχουν τὴ δύναμη καὶ μποροῦν καὶ πρέπει νὰ συμβάλουν στὴ δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Θὰ μποροῦσε ν' ἀντιταχθεῖ ὅτι μέσα στοὺς αὐτοεργοδοτουμένους ὑπάρχουν καὶ φτωχὰ στρώματα. Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ φτωχὰ αὐτὰ στρώματα ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴ φορολογία. Οἱ μὲν αὐτοεργοδοτούμενοι πληρώνουν ὅταν ἔχουν εἰσόδημα πάνω ἀπὸ £3,500, οἱ δὲ πρόσφυγες πάνω ἀπὸ £4,000. Κατὰ συνέπεια ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Σῶμα καὶ ἡ Κυβέρνηση ἔλαβαν ὑπόψη ὅτι θὰ πρέπει οἱ φτωχοὶ αὐτοεργοδοτούμενοι ἀγρότες καὶ ἄλλα μεσαῖα στρώματα νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν ἔκτακτη αὐτὴ φορολογία.

Σήμερα σὲ ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἦλθε ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Κίνηση Προσφύγων Ἀμμοχώστου, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας εἶναι μεγάλος ἐπιχειρηματίας πρόσφυγας, καὶ ζητεῖται μ' αὐτὸ τὸ τηλεγράφημα ἡ κατάργηση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Φυσικὰ τὸν μεγαλοεπιχειρηματία αὐτὸ δὲν τὸν ἐνδιαφέρει ἡ ἔκτακτη εἰσφορὰ τὴν ὁποία δὲν πληρώνει ἡ μάζα τῶν προσφύγων, οἱ φτωχοὶ πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι ἔχουν £4,000 εἰσόδημα καὶ κάτω. Ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει εἶναι νὰ ἀπαλλαγεῖ ἡ δική του ἐπιχείρηση καὶ οἱ ἄλλοι μεγαλοεπιχειρηματίες οἱ ὁποῖοι, καλυπτόμενοι πίσω ἀπὸ τὸ προσφυγικὸ καὶ ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες, θέλουν οἱ ἴδιοι νὰ ἐπωφεληθοῦν δεκάδες χιλιάδες λίρες.

Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ πολὺ ὀρθὰ βλέπει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἔκτακτη εἰσφορά, ἡ τοποθέτηση τῶν πολιτῶν νὰ εἶναι «πρόσφυγες» καὶ «μὴ πρόσφυγες», ἀλλὰ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ψηλὰ εἰσοδήματα καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ψηλὰ εἰσοδήματα. Ἀσχέτως ἂν εἶναι πρόσφυγες ἢ ὄχι.

Θέματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν οἱ πρόσφυγες καὶ οἱ πρόσφυγες ἐπιχειρηματίες τὸ Σῶμα αὐτὸ τὰ εἶδε καὶ ψήφισε σχετικὴ νομοθεσία γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων γιὰ ὅλους τοὺς πρόσφυγες, περιλαμβανομένων καὶ τῶν πλουσίων αὐτῶν προσφύγων.

Κατὰ συνέπεια, τὸ Σῶμα δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ δεχθεῖ τὴν παράκληση αὐτῶν οἱ ὁποῖοι καλυπτόμενοι πίσω ἀπὸ τὸν τίτλο τοῦ πρόσφυγα προσπαθοῦν νὰ κερδίσουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ τεράστια κέρδη τὰ ὁποῖα συναποκομίζουν.

Τὸ τελευταῖο σημεῖο ποὺ ἤθελα νὰ θίξω εἶναι τὸ ἑξῆς :—

Ἡ νομοθεσία αὐτὴ εἶναι ἔκτακτη. Δὲν πρέπει κάποτε νὰ τερματιστεῖ ; Ἀσφαλῶς καὶ πρέπει κάποτε νὰ τερματιστεῖ. Γι' αὐτὸ κι' ἂν ἔχουν προσέξει οἱ ἐνδιαφερόμενοι, στὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια τὸ ὕψος τῆς εἰσφορᾶς μειώνεται. Καὶ τὸ ὕψος ποὺ ὑπολογίζεται νὰ εἰσπραχθεῖ μέσα στὸ 1981 εἶναι 3 ἑκατομμύρια λίρες. Καὶ κατὰ συνέπεια στὰ προσεχῆ ἕνα ἢ τὸ πολὺ δυὸ χρόνια ἡ ἔκτακτη αὐτὴ εἰσφορὰ θὰ καταργηθεῖ. Γιατὶ δὲν καταργεῖται ἀμέσως ; Διότι κατάργηση τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς ὕψους 5 ἑκατομμυρίων λιρῶν θὰ σήμαινε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἔπρεπε αὐτὰ τὰ 5 ἑκατομμύρια λίρες νὰ τὰ ἐξασφαλίσει ἀπὸ ἄλλη φορολογία. Καὶ ἡ ἄλλη αὐτὴ φορολογία θὰ ἦταν ἔμμεση φορολογία, ποὺ τότε πράγματι θὰ βάραινε τὰ πιὸ φτωχὰ στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, κύριε Πρόεδρε, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο καὶ δὲν βλέπει τὸ λόγο ὁποιασδήποτε τροποποίησης στοὺς συντελεστές. Διότι ὁποιαδήποτε σοβαρὴ μείωση αὐτῆς τῆς φορολογίας θὰ ἔχει συνεπακόλουθο τὴν ἐπιβολὴ ἔμμεσης φορολογίας πάνω στὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἔχουν λεχθεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου· ἄλλωστε δὲν εἶναι καινούργιο, ἔχει συζητηθεῖ ἐπανειλημμένα. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἔχει θεσπισθεῖ ἡ ἔκτακτη εἰσφορὰ—ἀτυχῶς δὲν ἔπαυσε ἀκόμα νὰ ὑφίσταται—ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει. Καὶ ὑπάρχει ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἀκόμα ἡ ἔκτακτη αὐτὴ εἰσφορὰ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καταργηθεῖ. Θὰ ἰσχύσει γιὰ ἕνα ἢ δυὸ ἀκόμα χρόνια, ἐν πάση ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ συνεχισθεῖ ἐπ' ἄπειρο τὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγινε πολλὴ συζήτηση καὶ ποὺ εἶναι ἡ ἐξαίρεση τῶν προσφύγων ἀπὸ τὴν ἔκτακτη εἰσφορά.

Πιστεύω ὅτι ἡ διαφοροποίηση μεταξὺ φορολογουμένων δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται μὲ ἄλλα κριτήρια παρὰ μόνο μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἀντοχή τους. Τὸ ἄρθρο 24 τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι οἱ φορολογούμενοι καταβάλλουν στὸ κράτος φόρους ἀνάλογα μὲ τὴ δυναμικότητά τους. Συνεπῶς δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία ἂν ἕνας πολίτης εἶναι πρόσφυγας ἢ μὴ πρόσφυγας. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔχει σημασία εἶναι ἡ οἰκονομική του δυναμικότητα καὶ ὁ θόρυβος ὁ ὁποῖος γίνεται ἀπὸ πολλοὺς χάριν δῆθεν τῶν φτωχῶν προσφύγων εἶναι τελείως ἀδικαιολόγητος διότι οἱ φτωχοὶ πρόσφυγες, δηλαδὴ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰσόδημα μέχρι £4,000 ἐτησίως, δὲν καταβάλλουν τίποτε. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰσόδημα ἀπὸ £4,000 ἕως £6,000 καταβάλλουν ἐλάχιστα ποσά. Ὑπάρχει εἰσήγηση νὰ ἐλαττωθοῦν ἀκόμα οἱ συντελεστὲς αὐτοὶ ἀλλὰ ἂν ἐλαττωθοῦν ἀκόμα περαιτέρω οἱ συντελεστὲς τότε τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο θὰ εἰσπραχθεῖ δὲν θὰ εἶναι τὰ τρία ἑκατομμύρια τὰ ὁποῖα προϋπολογίζονται ἀλλὰ θὰ εἶναι £2 ἢ 1 1/2 ἑκ. λίρες, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν θὰ βοηθήσει καθόλου τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Δὲν μπορεῖ νὰ καταργηθεῖ ἀμέσως καὶ ἀπότομα ἡ νομοθεσία αὐτή. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναμένομε ἀκόμα ἕνα ἢ δυὸ χρόνια οὕτως ὥστε νὰ μπορέσει ἡ Κυβέρνηση νὰ καταργήσει τὴ νομοθεσία αὐτή. Διότι ἂν ἀπότομα καταργηθεῖ αὐτὴ ἡ νομοθεσία, τὸ ποσὸ τῶν £3 ἑκατομμυρίων θὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ κάπου ἀλλοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο θὰ ἐπιβαρύνει τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ. Ἐπίσης ἡ παράταση τῆς νομοθεσίας αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ ἰσχύσει μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου τοῦ 1982 καὶ ὄχι μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ 1981. Ἢ θὰ παρατείνομε τὴ νομοθεσία αὐτὴ γιὰ ἕνα χρόνο ἢ δὲν ἐξυπηρετεῖ κανένα σκοπὸ νὰ τὴν παρατείνομε μόνο γιὰ ἕνα χρονικὸ διάστημα ἐννέα μηνῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὴ θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Γιὰ λόγους ἀρχῆς θὰ τηρήσουμε ἀποχὴ κατὰ τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου. Εἶναι ὅμως γεγονὸς ὅτι τὸ Νομοσχέδιο τροποποιεῖται· συνεχῶς γίνονται ὁρισμένες ἀλλαγὲς ἐντελῶς ἀνορθόδοξες. Οἱ συμφωνίες ποὺ εἶχαν γίνει πρὶν τρία χρόνια γιὰ ἀλλαγὴ τῆς νομοθεσίας δὲν ὑφίστανται σήμερα. Γιὰ τοῦτο ἡ θέση μας εἶναι διαφορετική. Ἔπρεπε νὰ ἐξετασθεῖ ὁ νόμος ἐξ ὑπαρχῆς γιὰ νὰ μπορέσομε νὰ κάνομε εἰσηγήσεις γιὰ τὴν ὀρθὴ τροποποίησή του.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς ἦλθε κατ' ἐπανάληψη γιὰ συζήτηση στὴν ὁλομέλεια καὶ ἀπασχόλησε καὶ τὶς Ἐπιτροπὲς σὲ ἐπανειλημμένες συνεδρίες.

Εἶναι πραγματικὰ ἕνα κρίσιμο νομοθέτημα ποὺ δείχνει καὶ τὴν τοποθέτηση ἀλλὰ καὶ τὸ ποῦ τραβᾶ ἡ ὑπόθεση κατανομῆς τῶν βαρῶν λόγω τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας.

Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σπάνια ἐκεῖνα νομοθετήματα ποὺ δίνουν κάποιο μερίδιο συμμετοχῆς στοὺς ἰσχυροὺς οἰκονομικὰ παράγοντες νὰ προσφέρουν κάτι ἀπὸ τὰ ὑπερκέρδη ποὺ πραγματοποιοῦν γιὰ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο.

Λέγεται ἡ ἄποψη ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ ἄνιση μεταχείριση γιατὶ ἀφαιρέθηκε ἀπὸ τοὺς μισθωτούς. Ὅμως τὸ ἐπιχείρημα δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ. Πρῶτον, γιατὶ καὶ οἱ μισθωτοὶ ἔδωσαν σημαντικὰ ποσά, ἀλλὰ γιὰ δυὸ ἄλλους λόγους. Ὁ ἕνας λόγος ὁ ὁποῖος ἐξετέθη εἶναι ὅτι οἱ μισθωτοὶ συλλαμβάνονται φορολογικὰ σὲ ὅλο τους τὸ εἰσόδημα, ἐνῶ ὑπάρχει μεγάλη φοροδιαφυγὴ στοὺς μὴ μισθωτούς. Κι' αὐτὸ εἶναι πιὰ κοινὰ παραδεκτό. Γιὰ πολὺ καιρὸ ὑπῆρχε προσπάθεια ἀπόκρυψης αὐτοῦ τοῦ φαινομένου. Ὅμως πλέον ἀναγνωρίζεται κι' ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Κυβέρνηση καὶ ἐξαγγέλλονται συνεχῶς μέτρα πῶς θὰ παταχθεῖ ἡ φοροδιαφυγὴ ἡ ὁποία δὲν πατάσσεται.

Ἂς θεωρηθεῖ ὅτι μ' αὐτὸ τὸ μέτρο κατὰ κάποιο τρόπο αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ πληρώσουν πολλὰ πληρώνουν ἐλάχιστα. Γι' αὐτὸ δὲν εἴμαστε δυστυχεῖς ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πληρώσουν κάποια ποσά.

Ἀλλὰ ὑπάρχει κι' ἕνα ἄλλο ἐπιχείρημα πολὺ σημαντικό. Αὐτὴ ἡ τάξη ὠφελήθηκε ἀπὸ τὰ κίνητρα, τὶς φορολογικὲς ἀπαλλαγὲς 100% πάνω στά ὑπερκέρδη. Αὐτὴ ἡ τάξη ὠφελήθηκε ἀπὸ τὶς ἐγγυήσεις καὶ τὰ δάνεια, δηλαδὴ ἀπ' ὅλα ὅσα μποροῦσε νὰ προσφέρει ἕνα Κράτος. Ἀκόμα περισσότερο, ἡ μονοπώληση, μπορῶ νὰ πῶ, τοῦ Κράτους, ἀπὸ μιὰ ὁρισμένη τάξη ἀνθρώπων. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀποκομίσει τεράστια ὠφελήματα ἀπ' αὐτὴ τὴ μεταχείριση. Καὶ ἦταν ἄνιση μεταχείριση σὲ σχέση μὲ τοὺς ἐργαζομένους αὐτοῦ τοῦ τόπου. Αὐτὴ ἡ ἀνισότητα δὲν ἐνοχλεῖ. Ἂν, λοιπόν, λαμβάνεται κάποιο μέτρο ποὺ στρέφεται πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, γιατὶ θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσει προβλήματα ἢ νὰ θεωρηθεῖ ἀνισότητα στὴ μεταχείριση σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν καταβολὴ κάποιας

φορολογικῆς ἐπιβάρυνσης, ἀναγκαίας καὶ δίκαιης ; Καὶ ἰσχύει φυσικὰ καὶ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἂν καταργηθεῖ αὐτὴ ἡ φορολογία τὰ χρήματα ποὺ εἶναι ἀναγκαῖα καὶ θὰ πρέπει νὰ ἐξευρεθοῦν καὶ μάλιστα ἄμεσα, θὰ πρέπει νὰ ἐξευρεθοῦν τελικὰ ἀπὸ ἔμμεσες φορολογίες ποὺ θὰ βαρύνουν τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ καὶ εἰδικότερα τοὺς χαμηλὰ ἀμειβομένους.

Τὸ ἄλλο ἐπιχείρημα ἀπαντήθηκε ἀλλὰ ὀφείλομε νὰ προσθέσομε κι' ἐμεῖς τὴ δική μας ἄποψη πάνω στὸ θέμα ἂν πρέπει ἢ ὄχι νά πληρώνουν οἱ πρόσφυγες φόρους.

'Ασφαλέστατα οἱ πρόσφυγες δὲν πρέπει νὰ πληρώνουν φόρους. 'Αλλὰ ποιοὶ πρόσφυγες ; Οἱ χαμηλὰ ἀμειβόμενοι, ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς ἔπληξε ἡ εἰσβολὴ καὶ ἡ κατοχή. 'Εκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν οἰκονομικὲς δυσχέρειες, ὄχι μόνο δὲν πρέπει νὰ πληρώνουν ἀλλὰ πρέπει νὰ βρεθεῖ τρόπος καὶ ἀποτελεσματικότερης βοήθειας καὶ συμπαράστασης.

"Ομως, οἱ ἄλλοι, οἱ ἑκατομμυριοῦχοι, μὲ ποιὰ λογικὴ θὰ πρέπει νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴ φορολογία ; Κι' ὄχι μόνο ν' ἀπαλλαγοῦν ἀλλὰ ζητοῦν νὰ πάρουν καὶ πίσω τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔδωσαν ἀπὸ τὸ 1974 μέχρι σήμερα ! Αὐτὸ θ' ἀνατίνασσε καὶ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου στὸν ἀέρα καὶ δείχνει καὶ τὸ ἀνεύθυνο τῆς ὅλης εἰσήγησης.

Πάντως εἶχε παρατηρηθεῖ αὐτὸ τὸ φαινόμενο. Οἱ μεγαλοϊδιοκτῆτες προσπαθοῦν νὰ ὑπερασπίσουν τὰ συμφέροντά τους προβάλλοντας τὰ δίκαια τῆς μικροϊδιοκτησίας ! Οἱ τσιφλικάδες σκέπτονται τοὺς ἀκτήμονες γεωργούς ! Οἱ ἑκατομμυριοῦχοι πρόσφυγες βάζουν μπροστὰ τὸν πρόσφυγα ποὺ μπορεῖ νὰ βγάζει μὲ δυσκολία τὸ καρβέλι τῆς οἰκογένειάς του !

Τὸ ἐρώτημα εἶναι : Μὰ δὲν ὑπάρχουν πρόσφυγες ποὺ σὰν σύνολο ἔχουν κάτι τὸ κοινό ;

Μάλιστα, ὑπάρχουν. Καὶ ὅλοι οἱ πρόσφυγες ἔχουν κάτι τὸ κοινό : Νὰ θέλουν νὰ γυρίσουν πίσω στὰ σπίτια τους, στὴν κατεχόμενη γῆ, στὴν περιουσία τους.

Καὶ γι' αὐτὸ αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ κύριος στόχος καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς πολιτικῆς ὅλων μας. 'Αλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι μόνο ἕνα αἴτημα μιᾶς περιορισμένης ὁμάδας. Εἶναι τὸ σύνολο τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, εἶναι τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ. Προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων.

"Ωστε, ἂν θέλουν κάποιο κοινὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ κοινὸ σημεῖο εἶναι στὸν ἀγώνα γιὰ τὸ γυρισμὸ κι' ὄχι ὠφελήματα χάριν τῶν πλουσίων.

Φυσικὰ κι' ἐμεῖς δὲν πρόκειται νὰ ψηφίσουμε τροπολογίες οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατὸ νὰ μειώσουν περαιτέρω τὸ εἰσόδημα ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ προέλθει ἀπ' αὐτὴ τὴ φορολογία.

Καὶ μιὰ τελευταία παρατήρηση :

"Αν ὑπάρχει ὅλη αὐτὴ ἡ σύγχυση, ποὺ στὸ τέλος ἐπιβαρύνει ἀκόμα περισσότερο τὰ χαμηλὰ ἀμειβόμενα στρώματα, εἶναι γιατὶ ἀποκρύπτεται συστηματικὰ ἡ πραγματικότητα.

Θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν στοιχεῖα, καὶ συγκεκριμένα στοιχεῖα, γιὰ τὴν κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ πλούτου σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Ποιοὶ ὠφελοῦνται, πῶς ὠφελοῦνται καὶ πόσα ὠφελεῖται ἡ κάθε τάξη. Καὶ εἶναι γνωστὸ ἀπὸ ποῦ πρέπει νὰ παίρνουμε συνεχῶς, ποιὰ τάξη θὰ πρέπει νὰ ἐπιβαρύνεται καὶ ποιὰ πρέπει νὰ βοηθεῖται. Αὐτὴ ὅλη ἡ σύγχιση ἐπιτρέπει ἀκριβῶς τὴ συγκάλυψη τῶν

ὑπερκερδῶν, ὑπερκερδῶν τὰ ὁποῖα τελικὰ βρίσκουν καὶ διαφυγὴ στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἐπιβαρύνεται ὅλο καὶ περισσότερο ὁ λαὸς σὲ ὧρες μάλιστα οἰκονομικῆς κρίσης.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βασιλειάδης.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐπειδὴ δὲν θεωρῶ δίκαιο νὰ ἀφαιμάσσεται τὸ εἰσόδημα ὁρισμένων τάξεων τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ θεωρῶ δίκαιο νὰ ἐπωμισθοῦν ὅλοι οἱ φορολογούμενοι τὸ ποσὸ τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν ὡς ἔκτακτη εἰσφορὰ γιὰ τὸ 1981 καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ὑπάρχει δυσμενὴς διάκριση στὸ φορολογικὸ σύστημα, θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν, προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Πόσοι ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 1 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

22 ὑπέρ.

Ἕνας κατά.

Δυὸ ἀποχές.

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

22.

Κατά ;

Ἕνας.

Δύο ἀποχές.

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις ἰσχύος προσωρινῆς νομοθεσίας. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ τροποποιήσεις τὶς ὁποῖες προτείνω εἶναι οἱ ἑξῆς :

Στὸ ἄρθρο 3 τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ἰσχὺς τῆς προσωρινῆς νομοθεσίας ἀντὶ νὰ παραταθεῖ μέχρι τὴν 31η Μαρτίου 1982 νὰ παραταθεῖ μέχρι τὴν 31η Δεκεμβρίου 1981. Αὐτὴ ὅπως καὶ οἱ ἑπόμενες τροποποιήσεις εἶναι σύμφωνα μὲ τὶς διακηρύξεις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ ἀργότερο ἐντὸς τριετίας ἡ φορολογία αὐτὴ θὰ καταργεῖτο.

Ἡ ἑπόμενη τροποποίηση τὴν ὁποία προτείνω ὑποστηρίζεται ἐπίσης στὶς κυβερνητικὲς διακηρύξεις καὶ εἶναι σύμφωνα μὲ τὴ διακηρυγμένη ἀρχὴ τῆς Κυβέρνησης νὰ αὐξηθοῦν τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἀπαλλάσσονται τῆς φορολογίας εἴτε ὑπὸ μορφὴ φόρου εἰσοδήματος εἴτε ὑπὸ μορφὴ ἔκτακτης εἰσφορᾶς.

Ἂν εἶναι ἀποδεκτὸ ὅτι τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἀπαλλάσσονται πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερα σύμφωνα μὲ τὴ συμφωνία ποὺ ἔχει γίνει στὸ φόρο εἰσοδήματος, τότε καὶ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀπαλλάσσονται σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴ φορολογία πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερα.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ εἰσήγησή μας εἶναι, ἀντὶ £1,200 ποὺ εἶναι τὸ ἐτήσιο ποσὸ τὸ ὁποῖο ἀπαλλάσσεται γιὰ νομικὰ πρόσωπα, νὰ γίνει £1,600. Ἀντὶ £3,400 ποὺ εἶναι τὸ ποσὸ ποὺ ἀπαλλάσσεται γιὰ φυσικὰ πρόσωπα νὰ γίνει £4,000. Καὶ ἀντὶ £4,000 ποὺ εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ γιὰ τοὺς πρόσφυγες, νὰ εἶναι £5,000. Αὐτὸ ἱκανοποιεῖ ὅλες τὶς τάξεις, πρόσφυγες καὶ μή.

Οἱ ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν παράγραφο 1 τοῦ Πίνακα (Ἄρθρο 3) νὰ εἶναι ὡς ἑξῆς :—

«Τριμηνιαῖον Εἰσόδημα	Συντελεστὴς
Ἐφ' ἑκάστης λίρας μέχρι ποσοῦ £400 (ἀντὶ £300)	Μηδὲν
Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £400 μέχρι £600 . .	50 μίλς
Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £600 μέχρι £1,200 . .	100 μίλς
Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,200	150 μίλς

Νοεῖται ὅτι οὐδεμία εἰσφορὰ καταβάλλεται ὑπὸ ἐκτοπισθέντος οὕτινος τὸ τριμηνιαῖον εἰσόδημα δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν £1,250», (ἀντὶ £1,000 ὅπως εἶναι τώρα).

Στὸ δεύτερο πίνακα τοῦ τριμηνιαίου εἰσοδήματος προτείνουμε τὶς ἀκόλουθες τροποποιήσεις :—

«Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,250 (ἀντὶ £1,000 ὅπως εἶναι τώρα) μέχρι £1,400 (ἀντὶ £1,150) οἱ συντελεστὲς παραμένουν οἱ ἴδιοι. Δὲν χρειάζεται νὰ τοὺς ἐπαναλάβω.

Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,400—£1,550 καὶ ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,500», (ἀντὶ £1,300 ὅπως ἦταν προηγουμένως).

Στὴν ἐπιφύλαξη τῆς δεύτερης σελίδας τοῦ νομοσχεδίου, «Νοεῖται περαιτέρω ὅτι οὐδεμία εἰσφορὰ καταβάλλεται ὑπὸ φυσικοῦ προσώπου. . . . .κλπ.» τὸ ποσὸ τῶν £850 ποὺ ἀναφέρεται στὴν τρίτη γραμμή, νὰ γίνει £1,000.

Καὶ στὸν Πίνακα τοῦ τριμηνιαίου εἰσοδήματος εἰσηγούμαστε νὰ γίνουν οἱ ἀκόλουθες τροποποιήσεις : «Ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,000 (ἀντὶ £850)

μέχρι £1,350», (ἀντὶ £1,100). «'Εφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,350—£1,450, καὶ ἐφ' ἑκάστης λίρας ὑπὲρ τὰς £1,450», (ἀντὶ £1,300 ὅπως εἶναι στὸ νομοσχέδιο).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

"Ηθελα νὰ ρωτήσω, κ. Πρόεδρε, ἂν οἱ τροπολογίες ποὺ εἰσηγεῖται ὁ κ. 'Αμπίζας θὰ μποῦν σὲ ψηφοφορία ὅλες μαζὶ ἢ ἡ κάθε μιὰ χωριστά. Διότι προσωπικὰ ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ ὑποστηρίξω τὴν τροπολογία ὅσον ἀφορᾶ τοὺς πρόσφυγες ὥστε ἡ ἀπαλλαγή τους ἀπὸ τὴν εἰσφορὰ νὰ εἶναι £5,000. 'Αλλὰ δὲν μπορῶ νὰ ὑποστηρίξω τὶς ἄλλες τροποποιήσεις.

'Επομένως θὰ εἰσηγούμουν νὰ γίνει ξεχωριστὴ ψηφοφορία πάνω στὸ θέμα τουλάχιστον τῆς προσφυγικῆς ἐξαίρεσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα τὸ ὁποῖο βεβαίως οὐσιαστικὰ δὲν ἔχει μεγάλη σημασία ἀλλὰ εἶναι πολλοὶ οἱ ἀριθμοὶ καὶ πολλὲς οἱ τροποποιήσεις. Νομίζω θὰ ἦταν ὀρθότερο ἂν κυκλοφοροῦσε αὐτὴ ἡ εἰσήγηση τοὐλάχιστον λίγη ὥρα προηγουμένως, οὕτως ὥστε νὰ τὴν ἔχομε ὑπόψη μας. 'Εν πάση περιπτώσει, ἐφόσο δὲν κυκλοφόρησε, δὲν πειράζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

"Εχω τὴν ἐντύπωση ἢ τὴ διαίσθηση ὅτι μερικοὶ εἶναι τοποθετημένοι ἀλλὰ ἂν ὑπάρχει πρόθεση ἀπὸ ὁποιαδήποτε πλευρὰ νὰ δεῖ τὶς ἐπὶ μέρους τροπολογίες, θὰ μποροῦσε νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Προχωροῦμε, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπὸν ἂν ὀρθῶς ἐξετίμησα. . . . .

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω διαβάσει πολλοὺς ἀριθμοὺς ἀλλὰ γιὰ νὰ εὐκολύνω τὰ πράγματα θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω πάλιν ὅτι εἶναι πιὸ ἁπλᾶ ἂν τὰ ἐκθέσουμε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο. Εἰς τὰ νομικὰ πρόσωπα ἡ ἀπαλλαγὴ θὰ εἶναι γιὰ £1,600 ἀντὶ τῶν £1,200, δηλαδὴ ἡ διαφορὰ εἶναι £400. Εἰς τὰ φυσικὰ πρόσωπα ἀντὶ £3,400 θὰ εἶναι £4,000, δηλαδὴ διαφοροποιεῖται τὸ ποσὸ κατὰ £600 καὶ στοὺς πρόσφυγες ἀπὸ £4,000 γίνεται £5,000, δηλαδὴ δὲν εἶναι καὶ τόσο περίπλοκο ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση πολλῶν ἀριθμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ:

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσο ἁπλὸ ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ κ. 'Αμπίζας. 'Εδῶ θὰ πρέπει νὰ ἐπεξεργασθοῦμε τὸ θέμα γιὰ νὰ δοῦμε τὶ ποσὸ σημαίνει αὐτὴ ἡ τροποποίηση καὶ ἂν δὲν ἐπεξεργασθοῦμε ὑπεύθυνα τὸ θέμα γιὰ νὰ δοῦμε τὶ

σημαίνει σὲ ἀριθμούς, νομίζω ὅτι θὰ γελάσουμε καὶ τοὺς ἑαυτούς μας καὶ τοὺς πρόσφυγες διότι ἐνδέχεται νὰ σημαίνει ποσό £2 ἑκατομμυρίων. Ἀπὸ ποῦ θὰ βγοῦν αὐτὰ τὰ £2 ἑκατομμύρια ; Ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς ἐργαζομένους ;

Ἐπομένως νομίζω ὅτι θὰ πρέπει τὸ Νομοσχέδιο νὰ παραμείνει ὅπως ἔχει χωρὶς καμμιὰ τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ἐγὼ τὸ ἔχω ἐπεξεργασθεῖ ἀλλά, ὅπως εἶπα κατ' ἀρχήν, αὐτὸ εἶναι σύμφωνα μὲ τὶς διακηρύξεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ μὴ νομίσουμε ὅτι μὲ αὐτὸν τὸ Νόμο φορολογοῦμε τοὺς πλουσίους. Ὅλοι οἱ πλούσιοι ἔχουν τὶς ἑταιρεῖες τους καὶ παίρνουν ἀπὸ τὴν ἑταιρεία δικαιώματα σὰν «directors» καὶ δὲν πληρώνουν βάσει αὐτοῦ τοῦ Νόμου. Μὲ αὐτὸν τὸ Νόμο φορολογοῦμε τὸ μαχαζάτορα, τὸν τεχνίτη καὶ πολλοὺς ἄλλους τῆς ἴδιας φύσεως. Δὲν εἶναι τοὺς πλουσίους ποὺ φορολογοῦμε μὲ αὐτὸν τὸ Νόμο. Αὐτοὶ παίρνουν μισθὸ ἀπὸ τὶς ἑταιρεῖες τους. Καὶ μπορεῖ νὰ παίρνουν μισθὸ μέχρι £20,000 καὶ δὲν πληρώνουν οὔτε ἕνα γρόσι βάσει αὐτῆς τῆς νομοθεσίας.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, τίθενται θέματα οὐσίας τώρα.

Οἱ τροποποιήσεις τοῦ κ. Ἀμπίζα μπορεῖ νὰ φαίνονται ὅτι εἶναι ἁπλῶς ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις. Ἐδῶ τίθεται ἡ οὐσία τοῦ Νομοσχεδίου κατὰ πόσο πρόκειται τὸ Νόμο τοῦτο νὰ τὸν ψηφίσουμε διὰ νὰ παίρνουμε τὸ σημαντικότερο ποσὸ τὸ ὁποῖο θέλει ἡ Κυβέρνηση ἢ θέλομε νὰ καταργήσουμε αὐτὴ τὴν ἔκτακτη εἰσφορὰ καὶ νὰ τὰ φορτώσουμε στοὺς ἐργαζομένους.

Ἐδῶ ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει πεῖ : «Ξέρετε, δὲν εἶναι ὅπως παρουσιάζονται τὰ πράγματα, ὅτι εἶναι οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἑταιρεῖες ποὺ πληρώνουν, εἶναι οἱ φτωχοὶ μαχαζάτορες ποὺ πληρώνουν». Μεγάλη ἀνακρίβεια αὐτὸ τὸ ὁποῖο λέγεται. Δὲν εἶναι οἱ φτωχοὶ μαγαζάτορες ποὺ πληρώνουν καὶ οὔτε οἱ τροποποιήσεις τὶς ὁποῖες εἰσηγεῖται ὁ κ. Ἀμπίζας θὰ ὠφελήσουν τοὺς φτωχοὺς μαχαζάτορες διότι πολὺ καλὰ ξέρει καὶ ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἀμπίζας ὅτι οἱ 400 αὐτὲς λίρες ποὺ γιὰ ἕνα φτωχὸ μαχαζάτορα μπορεῖ νὰ σημαίνουν ἕνα σελίνι τῆς λίρας, γιὰ ἕνα πλούσιο γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ ἀφαιρεθοῦν καὶ γιὰ ἐκεῖνο οἱ £400, θὰ σημαίνουν 10 σελίνια τῆς λίρας καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι γνωστὰ στὸ Σῶμα καὶ δὲν μποροῦμε ἐδῶ νὰ προβάλλομε αὐτὸ τὸ θέμα οὔτε καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ δεκτοῦμε ὅτι θὰ μείνουν γιὰ τοὺς ἄλλους μεσαίους αὐτοεργοδοτουμένους οἱ £3,500 καὶ ἡ διαφορὰ ποὺ ὑπάρχει γιὰ τοὺς πρόσφυγες νὰ αὐξηθεῖ στὶς £5,000. Εἶναι τρομακτικὲς οἱ ἀλλαγὲς αὐτὲς τὶς ὁποῖες κάμνουμε καὶ οἱ ὁποῖες μπορεῖ φαινομενικὰ νὰ μὴ δείχνουν τίποτε ἀλλὰ στὴν οὐσία μαζὶ μὲ τὸν περιορισμὸ τῆς λήξης τοῦ Νόμου τὴν 31η Δεκεμβρίου 1981 σημαίνουν οὐσιαστικὰ τὴν κατάργησή του. Γι' αὐτὸ τὸ Σῶμα, ὅταν θὰ ψηφίζει τὶς προτάσεις τοῦ κ. Ἀμπίζα, θὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιεῖ τὶ κάμνει, ὅτι στὴν οὐσία πᾶμε νὰ καταργήσουμε αὐτὸ τὸ Νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Κυβέρνηση μᾶς εἶπε ὅτι ἀπὸ τὸ Νόμο αὐτὸ θὰ πάρει περίπου £3 1/2 ἑκατομμύρια. Οἱ προτάσεις τοῦ κ. Ἀμπίζα, ἂν γίνουν δεκτές,

σημαίνουν ἀφαίρεση ποσοῦ μεταξὺ £1 1/2 καὶ £2 ἑκατομμυρίων. Ἀκριβὴς ὑπολογισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ γίνει διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς ἀπαλλαγὲς ποὺ θὰ δοθοῦν. Οὐσιαστικὰ θὰ ἔλεγα ὅτι καθίσταται ἄχρηστος αὐτὸς ὁ Νόμος. Ἄλλο θέμα εἶναι νὰ συζητοῦμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὑπῆρξε ἀνακόλουθη στὴν ὑπόσχεση ποὺ ἔδωκε προηγούμενα ὅτι σὲ τρία χρόνια θὰ καταργήσει τὸ Νόμο καὶ ἄλλο θέμα εἶναι νὰ συζητοῦμε τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ Νόμου. Ἂν θὰ συζητήσουμε τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ Νόμου πρέπει νὰ συζητήσουμε καὶ μὲ τὶ ἄλλου εἴδους φορολογία πρέπει αὐτὰ τὰ ποσὰ νὰ ἀναπληρωθοῦν γιὰ τὴν Κυβέρνηση.

Ἡ δεύτερη παρατήρησή μου εἶναι νὰ ἐπαναλάβω περίπου αὐτὰ ποὺ εἶπε ὁ κ. Κωνσταντίνου ἀλλὰ μὲ πιὸ συγκεκριμένους ἀριθμούς. Ἡ αὔξηση τῆς ἀρχικῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ £300 σὲ £400 θὰ δώσει σ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι μικροὶ εἰσοδηματίες μιὰ ἀπαλλαγὴ £5. Ἐκεῖνος ποὺ εἶναι στὰ ἀνώτερα ἐπίπεδα τῆς φορολογίας θὰ γλυτώσει ἀπὸ τὶς £100—10 σελίνια γιὰ κάθε λίρα—τὶς £50 διότι εἶναι συσσωρευτικὴ ἡ φορολογία τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς. Δηλαδὴ γιὰ νὰ χαρίσομε £5 στὸ χαμηλὰ εἰσοδηματικὰ φορολογούμενο θὰ χαρίσομε, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀναπόφευκτο, σ' ἐκεῖνο ποὺ εἶναι στὰ ψηλότερα πλαίσια τῆς φορολογίας £50. Θεωρῶ ὅτι εἶναι ἄδικη ἔστω καὶ ἡ ἀναφορὰ ὅτι ἀπαλλάσσομε δῆθεν τὸ χαμηλὸ εἰσοδηματία μὲ £5 ἂν αὐτὸ θὰ ἔχει σὰν συνέπεια νὰ δώσουμε σ' ἐκεῖνο ποὺ εἶναι στὰ ψηλὰ εἰσοδηματικὰ πλαίσια £50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὴν ψήφιση τῶν τροπολογιῶν. Ἡ πρώτη τροπολογία ἀναφέρεται στὴν ἡμερομηνία ἰσχύος τοῦ Νόμου καὶ τίθεται ἡ πρόταση τοῦ κ. Ἀμπίζα ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση;

2 ὑπέρ.

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

3.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Ἔχει ζητηθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ τεθεῖ χωριστὰ ἡ τροπολογία γιὰ τοὺς πρόσφυγες.

Τίθεται ἡ τροπολογία γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Ἔχει γίνει μιὰ τροπολογία γιά τοὺς συντελεστὲς ποὺ ἀφοροῦν τοὺς πρόσφυγες καὶ ἔχει ζητηθεῖ ὅπως τεθεῖ χωριστὰ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ:

Ἡ εἰσήγησή μου, κ. Πρόεδρε, εἶναι νὰ πηγαίνουν ὅλα ἑνιαῖα καὶ ὄχι νὰ τεθοῦν χωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δὲν ἔχετε κάμει διαχωρισμό;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως θὰ τεθοῦν οἱ εἰσηγήσεις στὸ σύνολό τους.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μπορεῖτε νὰ τὸ πάρετε ὅτι εἶναι τροποποίηση δική μου νὰ γίνει εἰδικὴ ψηφοφορία πάνω στὸ θέμα τῶν προσφύγων, ὥστε ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἔκτακτη εἰσφορὰ νὰ εἶναι μέχρι £5,000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει νὰ κάνετε τὴν τροπολογία πρῶτα. Πρὶν τεθεῖ γιὰ ψήφιση νὰ συμπληρώσουμε τὴν πρώτη πρόταση.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Καλά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κ. Ἀμπίζα μὲ τοὺς διάφορους συντελεστές.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἂν ὁ κ. Γαλανὸς ἔχει τροποποίηση πάνω στὴν τροποποίηση, πρέπει πρῶτα νὰ ψηφίσουμε πάνω στὴν τροποποίηση τοῦ κ. Γαλανοῦ, ἀλλὰ ἂν δὲν ἀκούσομε τὴν τροποποίηση ὅπως καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἐπίπτωση. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει κάνει μιὰ τροποποίηση τῶν συντελεστῶν.

Ὁ κ. Γαλανὸς θέλει νὰ κάμει μιὰ τροποποίηση. Θέλει νὰ εἰσηγηθεῖ εἰδικὴ μεταχείριση τῶν προσφύγων ποὺ εἶναι μέρος τοῦ γενικότερου θέματος.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Πρέπει νὰ συζητηθεῖ πρῶτα ἡ τροποποίηση τοῦ κ. Γαλανοῦ σύμφωνα μὲ τοὺς Κανονισμούς, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι τροποποίηση τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Ἀμπίζα. Εἶναι ἄλλη πρόταση ἐντελῶς χωριστή.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι ἄλλη πρόταση· ἐντάξει, εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἐπομένως θὰ τεθοῦν χωριστά.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση ἡ πρόταση τοῦ κ. Ἀμπίζα.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ;

2 ὑπέρ.

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

3.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ κάμει τὴν πρότασή του γιὰ τροπολογία.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Στὴ σελίδα 2, κ. Πρόεδρε, στὸν τελευταῖο πίνακα τῶν συντελεστῶν νὰ αὐξηθεῖ τὸ ποσὸ γιὰ τοὺς πρόσφυγες ἀπὸ £4,000 σὲ £5,000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου κάτι θέλει νὰ πεῖ.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Θὰ ἤθελα, κ. Πρόεδρε, νὰ διευκρινίσω τὴ θέση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τῆς Ἀριστερᾶς καὶ θὰ ἤθελα νὰ πῶ, γιὰ νὰ εἶναι σαφέστερη ἡ τροποποίηση τὴν ὁποία εἰσηγεῖται ὁ κ. Γαλανός, ὅτι γίνεται τροποποίηση γιὰ τοὺς πλούσιους πρόσφυγες, διότι δὲν δέχομαι ὅτι ἡ τροποποίηση αὐτὴ εἶναι γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν οἱ φτωχοὶ πρόσφυγες διότι οἱ φτωχοὶ πρόσφυγες ποὺ ἔχουν εἰσόδημα μέχρι £4,000 ἀπαλλάσσονται ἀπὸ αὐτὸν τὸ Νόμο τὸν ὁποῖο ἔχομε μπροστά μας. Ἡ τροποποίηση αὐτὴ ποὺ γίνεται—δὲν θέλω νὰ ἐπαναλάβω τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ τόνισα καὶ ἐγὼ καὶ ἀνάφερε καὶ ὁ κ. Τάσσος Παπαδόπουλος—εἶναι αὐτοὺς ποὺ ἀπέστειλαν τὸ τηλεγράφημα ποὺ ἀποβλέπει νὰ βοηθήσει καὶ ὄχι τοὺς φτωχοὺς πρόσφυγες. Γι' αὐτὸ ἐδῶ ἡ Βουλὴ ἔχει νὰ ψηφίσει τροποποίηση γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν οἱ πλούσιοι πρόσφυγες καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θὰ καταψηφίσει αὐτὸ τὸ σημεῖο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὶν φτάσω στὴν ἄποψη θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω, ποιὰ εἶναι ἡ πολιτικὴ τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ; Ὑποστηρίζει ἢ ὄχι τὸ Νομοσχέδιο γιατὶ μέσα στὴν ἔκθεση λέει ὅτι ὑποστηρίζει τὸ Νομοσχέδιο ἐνῶ ἐδῶ ἐμφανίζεται μὲ διαφορετικὲς θέσεις. Εἶναι ἕνα ἐρώτημα τέλος πάντων γιὰ νὰ ξέρομε ποῦ στεκόμαστε καί, ὅταν συζητοῦμε, μὲ ποιὲς ἀπόψεις εἶναι ποὺ ἀναμετρόμαστε, γιὰ νὰ τοποθετούμαστε καὶ μέσα στὴν Ἐπιτροπὴ σωστὰ πάνω στὸ θέμα.

Σχετικὰ μὲ τὴν τροποποίηση τοῦ κ. Γαλανοῦ εἶμαι σύμφωνος μὲ τὴν ἐπιχειρηματολογία ὅτι γίνεται γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς ἑκατομμυριούχους ποὺ φέρουν καὶ τὸν τίτλο τοῦ πρόσφυγα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ποιὰ εἶναι ἡ θέση τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ. Εἶναι καθαρὴ καὶ περιέχεται στὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἔγινε καθαρότερη

ἀκόμα ἀπὸ τὴν ὁμιλία μου ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἀλλὰ βεβαίως δὲν μπορῶ νὰ ἀποκλείσω ὁποιοδήποτε Βουλευτὴ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκφέρει τὶς ἀπόψεις του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν νομίζω ὅτι σοβαρολογοῦμε ὅταν λέμε ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τῶν φτωχῶν προσφύγων εἶναι £1,000, δηλαδὴ μεταξὺ £4,000 καὶ £5,000. Ἁπλῶς μὲ τὸ νὰ εἰσηγηθῶ τὴν αὔξηση τοῦ ποσοῦ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς εἰσφορᾶς σὲ £5,000 δίδω μιὰν περαιτέρω ἀνακούφιση καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πολυεκατομμυριούχων, ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Κωνσταντίνου καὶ ὁ κ. Χατζηδημητρίου, καὶ τῶν πολὺ φτωχῶν προσφύγων νὰ εἶναι οἱ £1,000 ποὺ ἔχω ἀναφέρει. Ὅσον δὲ ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς θέσεως τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἐδῶ γίνεται μιὰ μικρὴ τροποποίηση ἀπὸ ἕνα Μέλος τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶναι θέμα ποὺ νὰ παρουσιάζεται ἀλλαγὴ πολιτικῆς ἢ καταστρατήγηση τῶν θέσεων ἑνὸς Κόμματος ἂν ἕνας Βουλευτὴς κάμει μιὰν εἰσήγηση πάνω σὲ ἕνα ἄρθρο τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ κ. Γαλανοῦ.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Γαλανοῦ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται τὸ ἄρθρο 3 ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὡς ἔχει.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 3 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

21 ὑπέρ.

Κατά ;

Ἕνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἕνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

Δύο.

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται. Καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡ ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

Ἕνας.

Ἀποχές ;

2.

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν προεδρεύοντα τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 14) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χριστόφορος Χριστοφίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλο
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 17 Δεκεμβρίου 1980 καὶ στὶς 20 Μαρτίου 1981. Καὶ στὶς δυὸ συνεδρίες τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου καὶ ἔδωσαν ὅλες τὶς ἀναγκαῖες πληροφορίες καὶ στοιχεῖα ἀναφορικὰ μὲ τὸ ὅλο θέμα.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τοῦ £1,000,000 καὶ ἡ διάθεσή του γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ μέρους τῶν καθαρῶν κερδῶν ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ

ἀναμνηστικοῦ χρυσοῦ νομίσματος τοῦ Μακαρίου Γ', ὀνομαστικῆς ἀξίας £50, πρὸς τὸ "Ιδρυμα 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' ὥστε νὰ μπορέσει τὸ τελευταῖο νὰ καταβάλει τὴ συνεισφορά του ἔναντι τῆς ἐκ £2,5 ἐκ. προκαταρκτικῆς δαπάνης γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Μακαρίου 'Ιατρικοῦ Κέντρου.

"Οπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ "Εκθεση τοῦ ἀρμόδιου 'Υπουργείου, τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο μὲ σχετικὴ 'Απόφασή του ἡμερομηνίας 11 Αὐγούστου 1977 ἐνέκρινε τὴν ἔκδοση ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Κύπρου ἀναμνηστικοῦ χρυσοῦ νομίσματος ὀνομαστικῆς ἀξίας £50 ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ καθαρὸ κέρδος ἀποφασίσθηκε νὰ κατατεθεῖ στὸ "Ιδρυμα 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'. Σύμφωνα πάλι μὲ ἄλλη σχετικὴ 'Απόφασή του τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε ὅπως τὸ "Ιδρυμα 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' συνεισφέρει ποσὸ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν γιὰ τὴν κάλυψη μέρους τῆς ἐκ £2,5 ἐκ. ὑπολογισθείσας προκαταρκτικῆς δαπάνης γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Μακαρίου 'Ιατρικοῦ Κέντρου, ἡ πρώτη φάση τοῦ ὁποίου περιλαμβάνει γυναικολογικὸ καὶ μαιευτικὸ τμῆμα καθὼς καὶ παιδιατρικὴ πτέρυγα.

"Οπως ἐπίσης ἀναφέρεται στὴν ἴδια ἔκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, γιὰ νὰ μπορέσει τὸ "Ιδρυμα Μακαρίου Γ' νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴν ὑποχρέωσή του γιὰ καταβολὴ τῆς πιὸ πάνω συνεισφορᾶς ποὺ τοῦ ἀναλογεῖ γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Μακάριου 'Ιατρικοῦ Κέντρου, εἶναι ἀνάγκη ὅπως τὰ κέρδη ἢ μέρος τούτων ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ πιὸ πάνω χρυσοῦ νομίσματος, ποὺ κατὰ τὰ ἔτη 1978-79 ἀνῆλθαν συνολικὰ σὲ £1,923,926 καὶ βρίσκονται κατατεθειμένα στὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας, μεταφερθοῦν στὸ Ταμεῖο τοῦ 'Ιδρύματος, πράγμα ποὺ ἐπιδιώκεται μὲ τὸν προτεινόμενο συμπληρωματικὸ προϋπολογισμό.

'Επειδὴ ἡ καταβολὴ τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ στὸ Ταμεῖο τοῦ 'Ιδρύματος πρέπει νὰ γίνει μέσω τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Δημοκρατίας στὸν ὁποῖο δὲν ἔχει γίνει καμμιὰ σχετικὴ πρόνοια, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας εἰδικὴ πίστωση ὕψους £1 ἐκ. κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο 55Α «Γενικὸ Λογιστήριο» καὶ "Αρθρο 779 «'Επιστροφαὶ Χρημάτων» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ διευθέτηση τῆς σχετικῆς πληρωμῆς πρὸς τὸ "Ιδρυμα Μακαρίου Γ', καὶ σ' αὐτὸ ἀποβλέπει τὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιο.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ προτοῦ διαμορφώσει ὁποιαδήποτε τελικὴ θέση πάνω στὸ ὅλο θέμα ζήτησε ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν συμπληρωματικὲς πληροφορίες καὶ στοιχεῖα σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐκδοθέντων καὶ διατεθέντων ἀναμνηστικῶν χρυσῶν νομισμάτων, τὸ ὕψος τῶν πραγματοποιηθέντων καθαρῶν κερδῶν καθὼς καὶ τὸ ὕψος τῶν τυχὸν ὀφειλομένων ποσῶν.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα καὶ πληροφορίες ποὺ στάληκαν στὴν 'Επιτροπὴ ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν μὲ καθυστέρηση δύο καὶ πλέον μηνῶν, γεγονὸς στὸ ὁποῖο ὀφείλεται καὶ ἡ μὴ ἔγκαιρη προώθηση τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου στὸ Σῶμα γιὰ συζήτηση, ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν παραγγελθέντων νομισμάτων ἀνέρχετο σὲ 71,881 (40,000 ὑποδειγματικὰ καὶ 31,881 ἀκυκλοφόρητα) ἐνῶ ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν μὴ παραληφθέντων νομισμάτων ἀνέρχεται σὲ 11.560 (6.400 ὑποδειγματικὰ καὶ 5.160 ἀκυκλοφόρητα). Τὸ ἀναμενόμενο κέρδος ἀπὸ τὴ διάθεση τῶν 71.881 νομισμάτων ἀνέρχεται σὲ £6,336,993 καὶ τὸ πλεόνασμα ποὺ προκύπτει μετὰ τὴν ἀπονομισματοποίησή του ἀνέρχεται σὲ £3,678,517. 'Απὸ τὸ ποσὸ αὐτὸ μεταφέρθηκε ἤδη στὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὸ 1978 ποσὸ ἐκ £1,382,260 καὶ γιὰ τὸ 1979 ποσὸ ἐκ £541,426.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε διεξοδικὰ τὸ ὅλο θέμα καθὼς καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ κατατέθηκαν ἀναφορικὰ μὲ αὐτό, συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ καταλλήλως καὶ ἀναφέρεται ὡς «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1981».

Παράλληλα μὲ τὴν πιὸ πάνω εἰσήγησή της ἡ 'Επιτροπὴ ἐπιθυμεῖ πρόσθετα νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ὅτι σύμφωνα μὲ τὰ ἐκτεθέντα ἐνώπιόν της στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ καθαρὰ κέρδη ποὺ ἔχουν πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ ἀναμνηστικοῦ χρυσοῦ νομίσματος τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' κατὰ τὰ ἔτη 1978-79 πού, ὅπως προαναφέρθηκε, ἀνέρχονται συνολικὰ σὲ £1,923,926 καὶ εἶναι κατατεθειμένα στὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας, ποσὸ πέραν τῶν £700,000, ποὺ ἀντιπροσωπεύει κέρδη ποὺ πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ τὴ διάθεση τῶν νομισμάτων αὐτῶν μέσω τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας, δὲν εἰσπράχθηκε ἀλλὰ ὀφείλεται πρὸς τὴν Κυβέρνηση λόγω τοῦ προβλήματος ρευστότητας ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Τράπεζα αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

'Απὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε.

'Αναφέρομαι στὴν τελευταία παράγραφο σχετικὰ μὲ τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα καὶ τὰ χρυσᾶ νομίσματα γιατὶ δὲν εἶμαι βέβαιος κατὰ πόσο ἡ διάθεση χρυσῶν νομισμάτων μέσον τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος προκάλεσε πρόβλημα ρευστότητας στὴ Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα. Κανονικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε προσφέρει περισσότερα εἰσοδήματα καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπῆρχε καμμιὰ δυσκολία στὴ διοχέτευση τῶν χρημάτων. 'Εξάλλου ἡ διάθεση χρυσῶν νομισμάτων μέσον τῆς Τράπεζας δὲν εἶχε καμμιὰ σχέση μὲ τὴ ρευστότητα τοῦ Τραπεζικοῦ 'Ιδρύματος αὐτοῦ καὶ συνδεόταν μὲ παραγγελίες ἐκ μέρους Συνεργατικῶν 'Εταιρειῶν. "Ετσι νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα χρυσῶν νομισμάτων καὶ Συνεργατικοῦ Κινήματος θὰ πρέπει νὰ μείνει σὰν ἐρωτηματικὸ γιὰ νὰ ἐρευνηθεῖ σὲ βάθος ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς δὲν λέγει ὅτι ἡ πώληση χρυσῶν νομισμάτων ἀπὸ τὴν Συνεργατικὴ Κεντρικὴ Τράπεζα προκάλεσε τὴν ἔλλειψη ρευστότητας στὴν Τράπεζα. 'Αντίθετα ἡ ἔκθεση λέγει ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πώλησαν νομίσματα ἀξίας £700,000 ἀλλὰ λόγω τοῦ ὅτι γιὰ ἄλλους λόγους δὲν ἔχουν ρευστότητα νὰ τὰ πληρώσουν, ἐξακολουθοῦν νὰ τὰ ὀφείλουν ἀκόμα. Βεβαίως αὐτὸ εἶναι τελείως καθαρὸ ἀλλὰ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔθεσε ὁ κ. Χατζηδημητρίου γιὰ τὴν ἐξέταση καὶ αὐτοῦ τοῦ προβλήματος εἶναι εὐπρόσδεκτο. "Αλλωστε ὑπάρχει θέμα ἐγγεγραμμένο στὸ Κεφάλαιο Δ' τὸ ὁποῖο θὰ ἀναπτύξει ὁ κ. Χατζηδημητρίου σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς προσεχεῖς συνεδρίες τῆς Βουλῆς ἂν δὲν προλάβουμε σήμερα οὕτως ὥστε νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ βάθος καὶ αὐτὸ τὸ θέμα μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Προοίμιο καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρο 1, ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £1,000,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τῶν Νομοσχεδίων «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 14) ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων

Πάρις Λένας

Σταῦρος Ἀμπίζας
Χριστόφορος Χριστοφίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλο
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 20 Μαρτίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνάλυσαν τὶς διάφορες πρόνοιες τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου καὶ τοὺς ἀπώτερους σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις του καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων ΟΕΛΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ καὶ ΠΟΕΔ.

Σκοπὸς τοῦ νόμου ποὺ προτείνεται εἶναι ἡ ἀναδιάρθρωση καὶ ἔνταξη τῶν θέσεων τῆς δημόσιας ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας στὸ ἐνιαῖο μισθολόγιο τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου ἀξιολόγησης καὶ ἀναδιάρθρωσης τῶν θέσεων αὐτῶν ὅπως ἐπίσης ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν παλαιῶν μισθῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ποὺ κατέχουν τὶς ἐπηρεαζόμενες θέσεις στοὺς νέους μισθούς τους καὶ ἡ κατοχύρωση τῶν δικαιωμάτων ὁρισμένων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ποὺ εὑρίσκονταν στὴν ὑπηρεσία πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Οὐσιαστικὸς στόχος τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου εἶναι ἡ ὑλοποίηση τῆς συμφωνίας ποὺ ἔχει ἐπιτευχθεῖ μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων γιὰ τὴ νέα βαθμολογικὴ καὶ μισθοδοτικὴ διάρθρωση τῶν θέσεων τῆς στοιχειώδους, μέσης καὶ τεχνικῆς ἐκπαίδευσης. Σύμφωνα μὲ τὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ συμφωνία αὐτὴ ἐπιτεύχθηκε μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς ἰσόρροπης συνολικῆς λύσης τῆς νέας διάρθρωσης τῶν θέσεων τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας καὶ τῆς δημόσιας ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ ὑλοποίηση τῆς πιὸ πάνω συμφωνίας θὰ συνεπάγεται μακροπρόθεσμη πρόσθετη ἐτήσια δαπάνη ὕψους £2.5 ἑκ. γιὰ τὴ μέση καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευση καὶ £2.7 ἑκ. γιὰ τὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση. Ἡ πραγματοποίηση τῆς πρόσθετης αὐτῆς δαπάνης θὰ γίνει σταδιακὰ σὲ διάστημα 6-8 χρόνων.

Διατυπώνοντας τὶς ἀπόψεις τους οἱ ἐκπρόσωποι τῶν προαναφερθεισῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων δήλωσαν στὴν Ἐπιτροπὴ ὅτι συμφωνοῦν πλήρως μὲ τὶς πρόνοιες τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας γι' αὐτὸ καὶ ζήτησαν τὴν ὑλοποίησή της τὸ ταχύτερο.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ζήτησε συμπληρωματικὲς πληροφορίες ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἀκολουθηθέντα κριτήρια ἀξιολόγησης καὶ ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη ὅτι ἡ Βουλὴ κατὰ πάγια τακτικὴ δὲν ἐπεμβαίνει στὶς συλλογικὲς συμβάσεις οἱ ὁποῖες συνομολογοῦνται μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή τους σὲ νόμο. Σὲ περίπτωση υἱοθέτησης τῆς εἰσήγησης αὐτῆς ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἡ Ἐπιτροπὴ πρόσθετα εἰσηγεῖται, μὲ τὴ συναίνεση καὶ τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου, τὴν τυπικὴ ἀπόρριψη τοῦ ἐκκρεμοῦντος ἐνώπιον τοῦ Σώματος νομοσχεδίου ποὺ τιτλοφορεῖται ὡς «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979» τὸ ὁποῖο οὐσιαστικὰ ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν προτεινόμενο νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής ;

Ο κ. Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Δυό λόγια μόνο, κ. Πρόεδρε.

Θέλω νά τονίσω ότι θά ψηφίσουμε τό νόμο. Εγκρίνουμε τή συλλογική σύμβαση ή οποία έγινε μέ τούς εκπαιδευτικούς. Εξάλλου είναι γνωστό ότι ή Βουλή καί μέ τά μέσα καί τό χρόνο πού διαθέτει δέν μπορεί νά μπεί στήν ανάλυση συλλογικών συμβάσεων όπως αύτή.

Θέλουμε όμως νά τονίσουμε ότι ό ερασιτεχνικός τρόπος μέ τόν οποίο ή Κυβέρνηση αντιμετώπισε τό θέμα, ή εγκατάλειψη τής μιάς συμφωνίας μετά τήν άλλη είχε σάν αποτέλεσμα τή σχεδόν πλήρη εγκατάλειψη τής αξιολόγησης μέ ζημιά καί γιά τούς εκπαιδευτικούς καί γιά τήν οικονομία. Οί συνέπειες, πιστεύω, είναι απρόβλεπτες στό όλο έργο τής Κυβέρνησης όσον αφορά τήν αξιολόγηση τών λειτουργών της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές ;

Ο κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Θέλω νά εκφράσω τή βαθιά ικανοποίηση τής Κοινοβουλευτικής Ομάδας τού ΑΚΕΛ—Αριστερά, γιατί, επιτέλους, βρίσκεται μπροστά στή Βουλή γιά ψήφιση τό από πολλού καιρού αναμενόμενο «Νομοσχέδιο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας», τό οποίο προνοεί τήν αναδιάρθρωση τών θέσεων τής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Μέ τό Νομοσχέδιο αύτό οί θέσεις τής Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας εντάσσονται γιά πρώτη φορά σ' ένα ενιαίο μισθολόγιο τής Δημόσιας Υπηρεσίας, μέσα στά πλαίσια τού σχεδίου αξιολόγησης καί αναδιάρθρωσης τών θέσεων τής Υπηρεσίας.

Τό έργο αύτό, ομολογουμένως δέν ήταν εύκολο. Καθυστέρησε, όμως, γιά πολύ καιρό, όχι μόνο από τίς αντικειμενικές δυσκολίες, πού παρουσιάστηκαν, άλλά καί από ορισμένα λάθη καί παλινδρομήσεις τής Κυβέρνησης καί τού κρατικού μηχανισμού. Τά λάθη αύτά, όπως είναι γνωστό, οδήγησαν σέ απεργιακό αγώνα τών εκπαιδευτικών καί σέ αναστάτωση τής εκπαίδευσης. Η Βουλή ασχολήθηκε πρίν μερικούς μήνες μέ τήν Κυβερνητική στάση στό πρόβλημα αύτό καί τήν επέκρινε αύστηρά.

Σήμερα, όμως, έχουμε μπροστά μας ένα Νομοσχέδιο πού στηρίζεται πάνω στίς συλλογικές συμβάσεις, πού συνομολογήθηκαν ανάμεσα στήν Κυβέρνηση καί τίς τρείς εκπαιδευτικές οργανώσεις, τήν ΟΕΛΜΕΚ, τήν ΟΛΤΕΚ καί τήν ΠΟΕΔ, ύστερα από δύσκολες καί λεπτολόγες διαπραγματεύσεις.

Όπως αναφέρει καί ή έκθεση τής αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, «κατά πάγια τακτική της» ή Βουλή αύτή «δέν επεμβαίνει στίς συλλογικές συμβάσεις, οί οποίες συνομολογούνται μεταξύ τών ενδιαφερομένων μερών». Αύτό είναι ορθό, ιδιαίτερα σέ τέτοιες περιπτώσεις, σάν αύτή, πού οί συλλογικές συμβάσεις είναι πολύπλοκες καί επιτεύχθηκαν ύστερα από μακρόχρονες λεπτές διαπραγματεύσεις καί αμοιβαίες, ισοζυγισμένες υποχωρήσεις. Γι' αύτό ή Κοινο-

βουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, συμφωνεῖ μὲ τὴν ὁμόφωνη εἰσήγηση τῆς ἁρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴ Βουλὴ νὰ ψηφίσουμε σὲ Νόμο τὸ Νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε σήμερα.

Γενικά, πιστεύουμε, οἱ Συμβάσεις, ποὺ ἐπιτεύχθηκαν ἀνάμεσα στὴν Κυβέρνηση καὶ τὶς Ἐκπαιδευτικὲς ὀργανώσεις, ἐπιφέρουν σημαντικὲς βελτιώσεις στὴν Ἐκπαιδευτικὴ Ὑπηρεσία καὶ βελτιώνουν ἱκανοποιητικὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ θέση τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας στὴ στοιχειώδη καὶ μέση ἐκπαίδευση. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ ἔχει εὐεργετικὲς ἐπιπτώσεις στὴν ἐκπαίδευση, ποὺ τὴ θεωροῦμε σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς πιὸ σπουδαίους κοινωνικοὺς τομεῖς.

Ἐνῶ ἐκφράζουμε τὴν ἱκανοποίησή μας γιὰ τὴν ἐπίτευξη συμφωνίας Κυβέρνησης—Ἐκπαιδευτικῶν καὶ δηλώνουμε, ὅτι θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ὅπως ἔχει, δὲν μποροῦμε νὰ παραγνωρίσουμε τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν μιὰ σειρὰ ἐπιμέρους ζητήματα, πάνω στὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτεύχθηκε συμφωνία καὶ ἐκκρεμοῦν ἀκόμα. Ἀναφέρω τὶς ἐπὶ μέρους περιπτώσεις τῶν ἐκπαιδευτῶν στὴν τεχνικὴ ἐκπαίδευση (Κλίμακες Β3-Β6), τῶν γυμναστῶν, καὶ τῶν καθηγητῶν πρακτικῶν γνώσεων, καὶ ἄλλα ἴσως προβλήματα ποὺ πρέπει νὰ λυθοῦν τὸ ταχύτερο, ὁριστικὰ καὶ μὲ δίκαιο τρόπο, γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἀξιολόγηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἡ ἀναδιάρθρωση τῶν θέσεων τῆς Δημόσιας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας. Τονίζουμε ὅτι κάθε καθυστέρηση παραβλάπτει τὴν ἐκπαίδευση καὶ μειώνει τὴν ἀξία τῆς γενικῆς διευθέτησης ποὺ ἐπιτεύχθηκε, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς καὶ ἐπίμονες προσπάθειες. Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐπιληφθεῖ τὸ ταχύτερο αὐτῶν τῶν προβλημάτων, νὰ τὰ λύσει καὶ νὰ ἀποστείλει στὴ Βουλὴ σχετικὸ συμπληρωματικὸ Νομοσχέδιο γιὰ ψήφιση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Ὁ κ. Λαδᾶς μοῦ εἶχε ζητήσει τὸ λόγο προηγουμένως, μὲ συγχωρεῖτε.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Ἡ συμφωνία ἡ ὁποία ἐπιτεύχθηκε μεταξὺ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κόσμου καὶ τῆς Κυβέρνησης εἶναι ἕνα ἐπίτευγμα τὸ ὁποῖο εἶναι σὲ πίστη καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῆς Κυβέρνησης.

Ἔχει γίνει λόγος γιὰ ἐρασιτεχνισμό. Ἀντιθέτως, κανένας ἐρασιτεχνισμὸς δὲν παρατηρήθηκε στὴν ὑπόθεση αὐτὴ ἀλλὰ οἱ διαπραγματεύσεις διεξήχθησαν κατὰ τὸν πλέον εὔστοχο τρόπο ἀπὸ τὰ ἁρμόδια κυβερνητικὰ ὄργανα καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερόμενους ἐκπαιδευτικοὺς καὶ κατάληξαν σ' ἕνα ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖο εἶναι γενικῶς παραδεκτὸ καὶ τὸ ὁποῖο δὲν θὰ ἀνατρέψει τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα καὶ τὴν ἱεραρχία ἡ ὁποία ὑφίσταται μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας. Ἦταν διαπραγματεύσεις πολὺ ἐπίπονες καὶ πολὺ δύσκολες καὶ πρέπει νὰ συγχαροῦμε ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὴν ὑπομονή τους μᾶς ἔδωσαν τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἔχουμε σήμερα ἐνώπιόν μας. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο ὡς ἔχει.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι παραμένουν ἀκόμα ἄλυτα μερικὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα, καὶ συγκεκριμένα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνάφερε ὁ συνάδελφος κ. Σαββίδης, ἀλλὰ ἐλπίζουμε ὅτι μὲ τὴν καλὴ θέληση ἡ ὁποία διακρίνει ὅλες τὶς πλευρὲς θὰ λυθοῦν πολὺ σύντομα καὶ ἐκεῖνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ πολὺ σημαντικὸ πράγμα. Γιατὶ κυκλοφορεῖ εἴτε στοὺς διαδρόμους τῆς Βουλῆς εἴτε μέσα στὴ δημόσια ζωή, εἴτε μέσα στὴν παιδεία γιὰ πάνω ἀπὸ 3-4 χρόνια.

Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ πήραμε νομοσχέδιο σχετικὰ μὲ ἀξιολόγηση, θὰ πρέπει νὰ θυμοῦνται οἱ συνάδελφοι, ἦταν πρὶν 2 1/2 χρόνια περίπου, γιὰ νὰ μείνει στὸ χρονοντούλαπο γιὰ νὰ ἀνατραπεῖ, γιὰ νὰ περιπλακεῖ τὸ ὅλο θέμα, γιὰ νὰ ὁδηγηθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ σὲ διεκδικητικοὺς ἀγῶνες ποὺ κράτησαν γιὰ πάρα πολὺ χρονικὸ διάστημα γιὰ νὰ ταλαιπωρηθεῖ τέλος πάντων καὶ ἡ τάξη τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἡ κοινωνία.

Εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς ὅτι ἦταν δύσκολες διαπραγματεύσεις. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ παραδεχθεῖ καὶ ὁ κ. Λαδᾶς καὶ ὅλοι ὅτι τὶς ἔκαμε δυσκολότερες ἡ Κυβέρνηση μὲ τὸν τρόπο ποὺ χειρίστηκε τὰ θέματα, μὲ τὶς παροχὲς ποὺ ἔκαμε καὶ τὶς προσπάθειες ἀργότερα γιὰ τὴν ἀναίρεση τῶν παροχῶν ποὺ ἔδωσε—καὶ ἀναφέρομαι στὴν περίπτωση τῶν γυμναστῶν οἱ ὁποῖοι τίποτε δὲν ὄφειλαν στὴν Κυβέρνηση καὶ ὅμως ταλαιπωρήθηκαν ὅσον λίγοι ἐργοδοτούμενοι σ' αὐτὸ τὸν τόπο—καὶ δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχει κάτι τὸ προηγούμενο στὴν ἱστορία τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος.

Φυσικὰ ἔχουμε μπροστά μας ἕνα νομοσχέδιο ποὺ ἀποτελεῖ καρπὸ μιᾶς συλλογικῆς σύμβασης, εἶναι ἕνας συμβιβασμὸς γιὰ τὸν ἐκπαιδευτικό μας κόσμο ποὺ ὑποχρεώθηκαν νὰ τὸν ἀποδεχθοῦν οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις. Καὶ αὐτὸ ἐξηγεῖ γιατὶ παραμένουν πολλὰ προβλήματα ἄλυτα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ σύμβαση αὐτή, καὶ θέλω νὰ προσθέσω κι' ἐγὼ ὁρισμένα πρόσθετα σ' αὐτὰ ποὺ ἀναφέρθηκαν· εἶναι τῶν νέων πτυχιούχων οἱ ὁποῖοι ἀνησυχοῦν γιατὶ τοποθετοῦνται σὲ κατώτερες κλίμακες ἀπὸ τοὺς συναδέλφους τους οἱ ὁποῖοι βρίσκονται ἤδη στὴν ὑπηρεσία. Καὶ πιστεύω ὅτι τοῦτο θὰ ἀποτελέσει διεκδικητικὸ ἀγώνα τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὸ μέλλον. Εἶναι οἱ καθηγητὲς Β΄ τάξεως, ἐκπαιδευτές, καθηγητὲς πρακτικῶν γνώσεων ποὺ θὰ πρέπει σύντομα νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ προβλήματά τους γιὰ νὰ μὴ γνωρίσει ἡ ἐκπαίδευσή μας νέες ταλαιπωρίες καὶ νέα προβλήματα.

Θέλω νὰ προσθέσω ἀκόμα μιὰ πτυχὴ τοῦ θέματος ὅτι ὁ κατατεμαχισμὸς στὶς διαπραγματεύσεις σχετικὰ μὲ τὴν ἀξιολόγηση εἶναι δυστυχῶς ὁ κυριότερος λόγος ποὺ ὁδήγησε καὶ τὴν ἀξιολόγηση καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς σὲ περιπέτειες, καὶ μπορῶ νὰ πῶ μέχρις ἑνὸς ὁρισμένου σημείου ἔχει συγχύσει τὸ θέμα τῶν μισθολογικῶν παροχῶν καὶ τῆς ἀξιολόγησης.

Πάντως εἶναι εὐτύχημα τὸ γεγονὸς ὅτι σήμερα ψηφίζουμε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, δίνουμε ἕνα τέρμα σὲ μιὰ ἀνωμαλία καὶ ἐγκαθιστοῦμε τὴ γαλήνη μέσα στὰ σχολεῖα καὶ τοῦτο πιστεύουμε θὰ ἀποδειχθεῖ πρὸς ὄφελος τῆς ἐκπαίδευσης. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀναφερθῶ στὸ σχόλιο τοῦ κ. Λαδᾶ ἀπὸ τὴ θέση μου παρακαλῶ.

Ἂν ἔγινε ἀξιολόγηση ἢ ὄχι, ἂν εἶναι εὔστοχος ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση συνομολογοῦσε συμφωνίας γιὰ νὰ τὶς ἀναιρέσει ἢ ἔκανε προτάσεις γιὰ νὰ τὶς ἀποσύρει, αὐτὸ εἶναι κάτι τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἐξακριβωθεῖ. Κατὰ τὴν γνώμη μου ὅμως ἕνα πράγμα δὲν χωρεῖ καμμιὰ ἀμφιβολία. Εὔστοχος μπορεῖ νὰ μὴν ἦταν ὁ τρόπος ἀλλὰ εἶναι πραγματικὰ ἀνεπανάληπτος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου. Τυπικὰ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ ἡ Βουλὴ πάνω στὸ πρῶτο Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος πρὶν προχωρήσουμε στὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἡ Βουλὴ ἔχει ἀποφασίσει νὰ ἐγκρίνει ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται ἀπὸ τὴ στάση τῶν Κομμάτων στὴν 'Επιτροπή.

Γι' αὐτὸ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

'Ομιλεῖτε γιὰ τὸ Νομοσχέδιο τοῦ 1979 ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ διότι ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸ ἄλλο Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ασφαλῶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αλλὰ δὲν ἀποσύρθηκε ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ τὸ καταψηφίσει πρὶν ψηφίσει τὸ ἄλλο.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Μάλιστα, πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλή· πρέπει νὰ καταψηφισθεῖ γιὰ νὰ ψηφισθεῖ τὸ ἄλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1979.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 1 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδείς.

Κατά ;

Ὅλοι.

Ἀποχή ;

Οὐδεμία.

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἀπορρίπτεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπορρίπτεται, μὲ συγχωρεῖτε.

Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ στὸ Σῶμα ὅπως τὰ ἄρθρα ἀναγνωσθοῦν ὅλα μαζὶ καὶ τοποθετηθεῖ ἡ Βουλὴ ἐπὶ ὅλων τῶν ἄρθρων μαζί.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1979, κ. Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σαφῶς, γι' αὐτὸ μιλοῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

Ἔνταξις θέσεων εἰς ἐνιαῖον μισθολόγιον. Ἄρθρον 3.

Αὔξησις τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν μελῶν. Ἄρθρον 4.

Ἀναπροσαρμογὴ μισθῶν τῶν μελῶν. Πρῶτον Παράρτημα. Ἄρθρον 5.

Ἐπέκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου εἰς ὡρισμένες περιπτώσεις. Πρῶτον Παράρτημα. Ἄρθρον 6.

Περιορισμὸς ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων 84 τοῦ 1972, 56 τοῦ 1977 καὶ 59 τοῦ 1979. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθενται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἀναγνώσθηκαν.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκρισή τους ;

Οὐδείς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁμόφωνα ἀπορρίπτονται τὰ ἄρθρα.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ Περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου, οὐδείς.

Τὸ Νομοσχέδιο ἀπορρίπτεται ὁμόφωνα.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1981.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναδιάρθρωσις/ἔνταξις θέσεων εἰς ἐνιαῖον μισθολόγιον. Πίναξ Β καὶ Πίναξ Γ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατοχύρωσις ὡρισμένων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν. Πίναξ Δ. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὔξησις τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναπροσαρμογὴ μισθῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπέκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Περιορισμὸς ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων 84 τοῦ 1972, 56 τοῦ 1977 καὶ 59 τοῦ 1979. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 8 ἐγκριθεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 8 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, 'Αναδιάρθρωσις καὶ "Ενταξις 'Ωρισμένων Θέσεων εἰς 'Ενιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμοδίας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Σῶμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 1) ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Γεώργιος Λαδᾶς, Προεδρεύων
Πάρις Λένας
Σταῦρος 'Αμπίζας
Χριστόφορος Χριστοφίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλο
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 20 Μαρτίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £100,000 καὶ ἡ διάθεσή του γιὰ τὴν κάλυψη μέρους τῆς ὁλικῆς δαπάνης ἐκ £300,000 ποὺ ὑπολογίζεται γιὰ τὴν ἀνέγερση σύγχρονου σφαγείου στὴν Πάφο. Τὸ ὑπόλοιπο τῆς δαπάνης θὰ προέλθει ἀπὸ δανειοδότηση μέσω τῶν Δανειστικῶν 'Επιτρόπων.

"Οπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ "Εκθεση τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ ἀνέγερση σύγχρονου σφαγείου στὴν Πάφο εἶναι ἐπιβεβλημένη γιὰ τὸ λόγο ὅτι τὸ σημερινὸ σφαγεῖο τῆς Πάφου βρίσκεται σὲ οἰκιστικὴ περιοχή, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργεῖται ὀχληρία καὶ δυσοσμία σὲ βάρος τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια "Εκθεση, ἐπειδὴ ἡ πρόνοια ποὺ ἔγινε κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο 67Α «Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραί», "Αρθρο 430 «Δῆμοι—"Εκτακτοι Χορηγίαι» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος χρόνου, ποὺ θὰ κατα-

νεμηθεῖ σ' ὅλους τοὺς Δήμους ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθ' ἑνὸς ξεχωριστά, δὲν εἶναι ἀπαρκὴς γιὰ τὸν πιὸ πάνω σκοπό, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκριση συμπληρωματικῆς πίστωσης καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἂν ζήτησα τὸν λόγο νὰ μιλήσω ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι γιὰ νὰ ἐπικρίνω τοὺς ὑπευθύνους γιὰ τὴν παρατηρηθεῖσα πολύχρονη καθυστέρηση εἰς τὸ νὰ ἐξουσιοτηθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν νὰ καταθέσει τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο, γιατὶ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1973 τὰ ὑποστατικὰ τοῦ σφαγείου τῆς Πάφου παραμένουν στὴν Τουρκικὴ συνοικία καὶ ὁ Δῆμος Πάφου ἀναγκάσθηκε νὰ χρησιμοποιεῖ ὡς σφαγεῖο μέρος τελείως ἀκατάλληλο πού, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι στὸ μέσο κατοικημένης περιοχῆς στὴν ὁποία δημιουργεῖται μεγάλη ὀχληρία καὶ δυσοσμία καὶ ἀκούονται οἱ φωνὲς τῶν ζώων ποὺ σφάζουν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἔχουν κινήσει ἀγωγὴ στὸ Ἐπαρχιακὸ Δικαστήριο γιά τὴν ὑπόθεση αὐτή.

Παρόλο ὅτι ἔχει ἀγορασθεῖ ἀπὸ χρόνια ὁ ἀναγκαῖος χῶρος, λέγω ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα καθυστέρηση εἶναι ἀδικαιολόγητη καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ Πάφος θὰ βοηθηθεῖ νὰ ἀποκτήσει καὶ αὐτὴ ἕνα σύγχρονο σφαγεῖο γιὰ νὰ μὴ ἐνοχλοῦνται οἱ δημότες τῆς Πόλεως Πάφου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £100,000 διὰ τὴν χρήσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Χωριτικῶν 'Αρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Εξαμηνιαία Ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν περίοδον τὴν λήγουσαν τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1980 συμφώνως τοῦ ἄρθρου 119 (5) τοῦ Συντάγματος. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιον Γ—'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστόφορο Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 18 Δεκεμβρίου 1980.

«'Η 'Αστυνομία τοῦ 'Αεροδρομίου Λάρνακας κατόρθωσε σὲ πολλὲς περιπτώσεις νὰ ἀνακαλύψει καὶ νὰ προλάβει τὴν ἐξαγωγὴ ἀρχαίων ἀντικειμένων, συναλλάγματος καθὼς καὶ ἄλλων ἀπαγορευμένων πραγμάτων.

Οἱ 'Αστυνομικοὶ ἐκτὸς τῆς συνεχοῦς ἐργασίας λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν δὲν τοὺς δίδεται ἐπίδομα ἀνιχνεύσεως. Μελετᾶ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο τὴν παραχώρηση τέτοιου ἐπιδόματος» ;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 13 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστόφορου Χριστοφίδη.

«1. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Λάρνακος ὑπηρετοῦν 3 διαφορετικὲς ὁμάδες μελῶν τῆς 'Αστυνομικῆς Δυνάμεως.

(α) **Ὑπηρεσία Ἀλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως :**

Ὑπηρετοῦν 54 μέλη τὰ ὁποῖα ἐργάζονται πάντοτε μὲ πολιτικὴν περιβολήν. Ταῦτα ἔχουν τὴν ἀποκλειστικὴν εὐθύνην διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν διαβατηρίων τῶν ἀναχωρούντων καὶ ἀφικνουμένων ἐπιβατῶν. Εἰς τά μέλη ταῦτα παραχωρεῖται ἐπίδομα πολιτικῆς περιβολῆς ὡς ἀκολούθως :—

(i) ἀξιωματικοὶ £72 ἐτησίως,

(ii) Λοχίες/ἀστυφύλακες £48 ἐτησίως.

(β) **Φρουρὰ ἀερολιμένος :**

Ὑπηρετοῦν 66 μέλη τὰ ὁποῖα φέρουν στολὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν παραχωρεῖται πρὸς αὐτὰ ἐπίδομα στολῆς. Ἐργάζονται διὰ συστήματος ἀλλαγῶν ἐπὶ 8ώρου βάσεως ἀνὰ 24ωρον. Ἔχουν τὴν ἀποκλειστικὴν εὐθύνην διὰ τὴν φρούρησιν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ ἀερολιμένος.

(γ) **Ὁμὰς ἐρεύνης :**

Ὑπηρετοῦν 37 μέλη τὰ ὁποῖα ἐργάζονται μὲ πολιτικὴν περιβολὴν καὶ εἰς τὰ ὁποῖα παραχωρεῖται τὸ ἐπίδομα πολιτικῆς περιβολῆς ὡς ἀκολούθως :

(i) ἀξιωματικοὶ £72 ἐτησίως,

(ii) λοχίες/ἀστυφύλακες £48 ἐτησίως.

Ἐκτελοῦν εἰδικὰ καθήκοντα (ἔρευνα ἐπιβατῶν καὶ ἀποσκευῶν μὲ εἰδικὰς συσκευὰς ἀνιχνεύσεως) δι' ἀνακάλυψιν ὁπλισμοῦ καὶ ἄλλων ἐπικινδύνων ἀντικειμένων διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀναχωρούντων ἐπιβατῶν καὶ ἀεροσκαφῶν.

2. Ἡ πληρωμὴ ἐπιδόματος ἀνιχνευτοῦ πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως διέπεται ἀπὸ τὸν Κανονισμὸν 28 τῶν περὶ Ἀστυνομίας Γενικῶν Κανονισμῶν ὁ ὁποῖος προνοεῖ τὰ ἑξῆς :—

«ὁσάκις ὁ Ἀρχηγὸς ἱκανοποιεῖται ὅτι μέλος τῆς Δυνάμεως ἐνῶ ἀσχολεῖται εἰς καθήκοντα ἀνιχνεύσεως ἢ εἰς εἰδικὰ καθήκοντα συνήθως ἐκτελεῖ ἐξωτερικὰ καθήκοντα ἐπιβάλλουν τὴν ὑπὸ τοῦ Μέλους ἐκτέλεσιν ὑπερωριακοῦ καθήκοντος ἄνω τῶν 5 ὡρῶν πλέον τῶν 48 ὡρῶν ἑβδομαδιαίως κατὰ μέσον ὅρον καὶ τὸ μέλος ὑφίσταται ὡρισμένας δαπάνας ἐν σχέσει πρὸς τὰ καθήκοντά του, τὸ ἐν λόγω μέλος θὰ πληρώνεται ἐπίδομα ἀνιχνευτοῦ ὡς ἑξῆς :

(i)	Ἀνώτερος Ἀξιωματικὸς	£157 ἐτησίως
(ii)	Ὑπαστυνόμος	£131 ἐτησίως
(iii)	Λοχίας	£105 ἐτησίως
(iv)	Ἀστυφύλαξ	£91 ἐτησίως

3. Οἱ Ἀστυνομικοὶ τῆς Ὁμάδος Ἐρεύνης εἰς τὸν ἀερολιμένα Λάρνακος ἐργάζονται 24 ὧρες καὶ ἀναπαύονται 48 ὧρες δηλαδὴ ἐργάζονται 8 ὧρες τὴν ἡμέραν καὶ ἐπομένως δὲν δικαιοῦνται τοῦ ἐπιδόματος ἀνιχνευτοῦ.

4. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἔχει κατ' ἀρχὴν ἀποφασισθῆ ὅπως τὸ ὡράριον τῆς Ἀστυνομίας ὡς καὶ τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας μειωθῆ ἀπὸ 1.1.82 εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνάδῃ μὲ ἐκεῖνο τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Κατὰ συνέπειαν θὰ ἐπιτευχθῆ καὶ σειρὰ ἄλλων ἀλλαγῶν σχετικῶν μὲ τὰ ἐπιδόματα κ.τ.λ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981.

«Στὸ χωριὸ Βυζακιὰ πρόσφατα ἔχουν γίνει ἀρδευτικὰ ἔργα πολλῶν χιλιάδων λιρῶν γιὰ νὰ ποτίζουν οἱ γεωργοὶ τὰ δένδρα τους ἀπὸ τὸν ποταμὸ τῆς 'Ελιᾶς.

Μὲ τὴν ἀνέγερση τοῦ φράκτη τοῦ Ξυλιάτη ὅμως τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ θὰ κοπεῖ μὲ ἀποτέλεσμα τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα τοῦ χωριοῦ Βυζακιὰ νὰ γίνουν ἄχρηστα.

Πρόσθετα ἕνεκα τοῦ ὅτι σύμφωνα μὲ τὰ προγράμματα τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ παρέχεται νερὸ στὸ χωριὸ Βυζακιὰ ἀπὸ τὸ φράκτη ὑπάρχει κίνδυνος 500 περίπου σκάλες δένδρα νὰ ξηρανθοῦν.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ ἂν προτίθεται νὰ ἀναθεωρήσει τὰ προγράμματά του γιὰ νὰ περιλάβει καὶ τὸ χωριὸ Βυζακιὰ στὰ ἀρδευτικὰ σχέδια τοῦ φράκτη τοῦ Ξυλιάτη».

'Απάντηση ἡμερομηνίας 16 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου 'Ιεροδιακόνου.

«1. Στὸ χωριὸ Βυζακιὰ ὑπάρχουν συνολικὰ 6 ἀρδευτικὰ ἔργα ποὺ καλύπτουν ἔκταση 400 σκαλῶν. 'Απὸ τὴν ἔκταση αὐτὴ μόνο 100 σκάλες ἀρδεύονται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸν ποταμὸ τῶν Λαγουδερῶν ἐνῶ ἡ ὑπόλοιπη ἔκταση ἀρδεύεται καὶ ἀπὸ τὸν ποταμὸ τῆς 'Ελιᾶς καὶ τὸν ποταμὸ τῶν Κανναβιῶν.

2. 'Η ἔκταση αὐτῶν τῶν 400 σκαλῶν καλύπτεται ἀπὸ ἐληές, ἀμυγδαλιές, μερικὲς ἐποχιακὲς καλλιέργειες, δημητριακὰ καὶ ἐλάχιστα ἐσπεριδοειδῆ.

3. Μὲ τὴν ἀνέγερση τοῦ ὑδατοφράκτη Ξυλιάτου μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Σχεδίου 'Ενιαίας 'Αγροτικῆς 'Αναπτύξεως Πιτσιλιᾶς θὰ ἀρδεύεται μιὰ ἔκταση 2,300 σκαλῶν ποὺ ἀνήκει σὲ 7 χωριὰ ποὺ περιλαμβάνονται στὸ Σχέδιο.

'Η ἀνέγερση τοῦ ὑδατοφράκτη δὲν θὰ ἐπηρεάσει τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα τοῦ χωριοῦ Βυζακιὰ γιατὶ στὸ φράκτη θὰ ἀποθηκεύεται νερὸ τοῦ χειμώνα ποὺ διαφορετικὰ θὰ ἔμενε ἀναξιοποίητο. "Οταν ὁ ὑδατοφράκτης Ξυλιάτου ἀρχίσει τὴ λειτουργία του καὶ τοὺς μῆνες κατὰ τοὺς ὁποίους δὲν θὰ ὑπάρχει ὑπερχείλιση θὰ ἀφήνεται ποσότητα νεροῦ πρὸς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα τῆς Βυζακιᾶς ἴση μὲ τὴν ποσότητα ροῆς νεροῦ πάνω ἀπὸ τὸ φράκτη καὶ ἐφόσο βέβαια ὑπάρχει τέτοια ροή. Τοὺς μῆνες ποὺ δὲν ὑπάρχει ροὴ ἐννοεῖται ὅτι δὲν θὰ ἀφήνεται νερὸ γιατὶ καὶ χωρὶς τὸ φράκτη δὲν θὰ ὑπῆρχε νερὸ γιὰ τὰ ἔργα τῆς Βυζακιᾶς.

4. 'Αναθεώρηση τῶν ἀρδευτικῶν σχεδίων γιὰ νὰ περιληφθεῖ καὶ ἔκταση τοῦ χωριοῦ Βυζακιὰ στὴν περιοχὴ ποὺ θὰ ἀρδεύεται ὁ ὑδατοφράκτης Ξυλιάτου δὲν εἶναι δυνατὴ γιατὶ τὸ ἔργο βρίσκεται σὲ προχωρημένο στάδιο (συμπληρώνεται ἡ διεξαγωγὴ ἀναδασμοῦ καὶ κατασκευὴ δρόμων καὶ σύντομα ἀρχίζει ἡ τοποθέτηση τοῦ ἀρδευτικοῦ δικτύου).

Τέλος σημειώνεται πὼς τὸ χωριὸ Βυζακιὰ δὲν περιλαμβάνεται στὸ Σχέδιο 'Ενιαίας 'Αγροτικῆς 'Ανάπτύξεως Πιτσιλιᾶς.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο 'Ιεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 17 Φεβρουαρίου 1981.

«Τὰ σπίτια στὸ Τουρκοκυπριακὸ χωριὸ Καντοῦ βρίσκονται σὲ πρωτόγονη κατάσταση. Κανένα δὲν διαθέτει τὸν ἐξοπλισμὸ γιὰ ζεστὸ νερό. "Οταν βρέχει τρέχουν νεροὰ καὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἑτοιμόρροπα.

Σὲ πολὺ ἄσχημη κατάσταση βρίσκεται καὶ τὸ ὑποστατικὸ τοῦ νηπιαγωγείου τὸ ὁποῖο στερεῖται καὶ τοῦ κατάλληλου ἐξοπλισμοῦ.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλή :

(α) Πότε προτίθεται νὰ προβεῖ σὲ ἐπιδιορθώσεις τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ Καντοῦ ὅπως καὶ στὴν ἀνέγερση καινούργιων κατοικιῶν ;

(β) Πότε προτίθεται νὰ ἐπιδιορθώσει καὶ ἐξοπλίσει τὸ νηπιαγωγεῖο τοῦ χωριοῦ Καντοῦ ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 19 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου 'Ιεροδιακόνου.

«(α) Οἱ διευθετήσεις γιὰ ἐπιδιόρθωση τοῦ κτιρίου εἶναι εὐθύνη τοῦ Κοινοτάρχη. 'Απὸ τὸ "Εκτακτο Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως παραχωρήθηκε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ποσὸ 100 περίπου λιρῶν.

(β) 'Ο ἐξοπλισμὸς τοῦ νηπιαγωγείου δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν ἐξοπλισμὸ τῶν ἄλλων κρατικῶν νηπιαγωγείων. Στὴν ἐτήσιά του ἐπιχορήγηση τὸ νηπιαγωγεῖο εὐνοήθηκε μὲ ποσὸ £100 ἀντὶ £60 λιρῶν ἀπὸ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καὶ μὲ ἐπιπρόσθετο ποσὸ £70 ἀπὸ τὸ Ε.Τ.Α. γιὰ ἀγορὰ ἐξοπλισμοῦ.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ εἰσερχόμεθα στὸ Κεφάλαιον Δ—«"Εκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων 'Αναπτύξεως καὶ 'Ελέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων 'Αναπτύξεως διὰ τὴν περίοδο 'Ιανουαρίου—Σεπτεμβρίου τοῦ 1980».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

'Ο κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἔκθεση εἶναι πεντασέλιδος καὶ εἶναι ὅλο ἀριθμούς. Διερωτῶμαι ἂν ἡ Βουλὴ θέλη νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ κατατεθεῖ ἡ ἔκθεση στὸ Σῶμα καὶ νὰ καταχωρηθεῖ στὰ πρακτικά.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ—ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΤΟΥ 1980.

Παρόντες :—

Χρῖστος Βάκης, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Πάρις Λένας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παρακολουθήσεως Σχεδίων 'Αναπτύξεως καὶ 'Ελέγχου Δημοσίων Δαπανῶν μελέτησε σχετικὴ ἔκθεση προόδου τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἐκτέλεση τῶν προγραμματισθέντων ἔργων ἀναπτύξεως γιὰ τὴν περίοδο 'Ιανουαρίου—Σεπτεμβρίου 1980 σὲ

δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 20 Νοεμβρίου 1980 καὶ στὶς 16 Μαρτίου 1981.

Ἡ ὑποβολὴ ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Προγραμματισμοῦ τῆς πιὸ πάνω ἔκθεσης ἐντάσσεται μέσα στὰ πλαίσια τῆς καθιερωμένης πλέον τακτικῆς ἐνημέρωσης τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς πάνω στὸ ρυθμὸ τῆς προώθησης τῶν διαφόρων ἔργων στὸν ἀναπτυξιακὸ τομέα.

Ἡ περίοδος ποὺ καλύπτεται ἀπὸ τὴν τελευταία αὐτὴ ἔκθεση τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ εἶναι οἱ πρῶτοι ἐννέα μῆνες τοῦ δεύτερου ἔτους τοῦ Τρίτου Ἕκτακτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως 1979-1981, ἀντίγραφο τοῦ ὁποίου ἔχει ἤδη κυκλοφορήσει σ' ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὕστερα ἀπὸ τὴν τυπικὴ ἔγκριση καὶ τὴ δημοσίευσή του ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο.

Σύμφωνα μὲ τὴν πιὸ πάνω ἔκθεση τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ, ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1980 ἦταν τοῦ ὕψους τῶν £41,286,177 (ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἐπαναψηφίσεις) καὶ πιὸ συγκεκριμένα τῆς τάξης τῶν £37,750,893 γιὰ ἄμεσες δαπάνες καὶ £3,535,284 ἀπὸ τὸ Ταμεῖο τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων. Σύμφωνα μὲ τὴν ἔκθεση αὐτή, πραγματοποιήθηκαν μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου τοῦ 1980 ἄμεσες δαπάνες ὕψους £19,119,196, ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 50.6% περίπου πάνω στὶς ἐγκριθεῖσες δαπάνες. Ἂν στὸ ποσὸ αὐτὸ προστεθεῖ καὶ ποσὸ £17.5 ἐκ. περίπου, ποὺ δαπανήθηκε ἀπὸ τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως γιὰ οἰκιστικοὺς καὶ ἄλλους σκοπούς, ἡ ὁλικὴ δαπάνη ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀνέρχεται σὲ £36.6 ἐκ. περίπου. Στὴν ἴδια περίοδο ἐκδόθηκαν δάνεια ὕψους £2,107,715 ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 59.6% τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων ποὺ ἐγκρίθηκαν.

Συγκριτικὰ ἀναφέρεται ὅτι τὰ ἀντίστοιχα ποσὰ τῶν ἄμεσων δαπανῶν κατὰ τὴν ἴδια περίοδο στὰ χρόνια 1977, 1978 καὶ 1979 ἦταν £10.4 ἐκ. ἢ 41.4%, £13.1 ἐκ. ἢ 47.2% καὶ £16.1 ἢ 51% ἀντίστοιχα πάνω στὶς ἐγκριθεῖσες δαπάνες.

Ἡ πρόοδος ποὺ πραγματοποιήθηκε κατὰ τομέα μέχρι τὶς 30 Σεπτεμβρίου 1980 παρουσιάζεται ὡς ἀκολούθως :—

(α) **Ἀνάπτυξη Ὑδάτων** :-

Οἱ ὁλικὲς πιστώσεις ποὺ ἐγκρίθηκαν γιὰ ἔργα ὑδατικῆς ἀνάπτυξης γιὰ τὸ 1980 ἀνέρχονται σὲ £8.6 ἐκ. καὶ οἱ ἄμεσες δαπάνες ποὺ πραγματοποιήθηκαν μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου ἀνέρχονται σὲ £5.5 ἐνῶ ἀπὸ τὸ Ταμεῖο τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων παραχωρήθηκε στὸ ἴδιο διάστημα ποσὸ τῆς τάξης τῶν £167,197. Συνολικὰ διατέθηκε ποσὸ ἐκ £5.7 ἐκ. ποὺ καλύπτει τὸ 66.7% ὅλων τῶν πιστώσεων ποὺ ἐγκρίθηκαν γιὰ τὴν ὑδατικὴ ἀνάπτυξη.

(β) **Βελτίωση Χρήσεως Ὕδατος** :-

Ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες γιὰ τὸ 1980 πιστώσεις γιὰ δάνειο ὕψους £300,000 παραχωρήθηκε στοὺς πρώτους ἐννέα μῆνες τοῦ 1980 τὸ ποσὸ τῶν £280,010 γιὰ κάλυψη ἀρδεύσιμης ἐκτάσεως 4,008 σκαλῶν. Ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὶς προϋπολογισθεῖσες ἄμεσες δαπάνες ὕψους £185,866 διατέθηκε μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ποσὸ ὕψους £108,200.

(γ) **Γεωργία** :-

Οἱ πραγματοποιηθεῖσες ἄμεσες δαπάνες γιὰ τὸν ὑποτομέα τῆς φυτικῆς παραγωγῆς ἀνέρχονται σὲ £1,435,660 καὶ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 82% περίπου ἐκείνων ποὺ ἔχουν προϋπολογισθεῖ.

(δ) **Ἰνστιτοῦτο Γεωργικῶν Ἐρευνῶν** :-

Οἱ συνήθεις πειραματικὲς ἐργασίες τοῦ Ἰνστιτούτου στοὺς τομεῖς τῆς ἀγρονομίας, ζωοτεχνίας, κηποκομίας, χρήσεως ὕδατος προστασίας φυτῶν κλπ.,

συνεχίστηκαν κανονικὰ καὶ ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες συνολικὲς πιστώσεις ὕψους £686,664 δαπανήθηκε μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ποσὸ £453,346 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 66%.

(ε) **Κτηνοτροφία** :-

Οἱ συνολικὲς πιστώσεις ποὺ περιελήφθηκαν στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1980 γιὰ ἄμεσες δαπάνες στὸν τομέα τῆς κτηνοτροφίας ἀνέρχονται σὲ £472,478 ἀπὸ τὶς ὁποῖες δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο τὸ ποσὸ τῶν £358,503 γιὰ ἄμεσες δαπάνες ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 88% καὶ ἐκδόθηκαν δάνεια ὕψους £27,100.

(στ) **Κτηνιατρικὲς Ὑπηρεσίες** :-

Ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες πιστώσεις γιὰ τὶς κτηνιατρικὲς ὑπηρεσίες ὕψους £589,111 δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο τὸ ποσὸ τῶν £334,550 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 56.8%.

(ζ) **Ἀνάπτυξη Δασῶν** :-

Ἀπὸ τὶς περιληφθεῖσες στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως τοῦ 1980 πιστώσεις τοῦ ὕψους τῶν £1,036,754 γιὰ τὴν προώθηση τῶν σχεδίων τοῦ Τμήματος Δασῶν, δαπανήθηκε μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου τὸ ποσὸ τῶν £708,436 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 68.3%.

(η) **Γεωλογικὴ Ἐπισκόπηση** :-

Οἱ δαπάνες ποὺ ἔγιναν κατὰ τοὺς πρώτους ἐννέα μῆνες τοῦ 1980 στὸν τομέα τῆς Γεωλογικῆς Ἐπισκόπησης ἔφθασαν τὶς £371,087 καὶ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 63.9% τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων ποὺ περιελήφθηκαν στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως.

(θ) **Ἀνάπτυξη Ἁλιείας** :-

Οἱ συνολικὲς πιστώσεις γιὰ ἄμεσες δαπάνες στὸν τομέα τῆς ἁλιείας ἀνέρχονται σὲ £211,011 ἀπὸ τὶς ὁποῖες δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο τὸ ποσὸ τῶν £125,814 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 59%.

(ι) **Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία** :-

Γιὰ τὴ λειτουργία καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν προγραμμάτων καὶ σχεδίων τῆς Μετεωρολογικῆς ὑπηρεσίας ἐγκρίθηκαν γιὰ τὸ 1980 πιστώσεις συνολικοῦ ὕψους £250.121, ἀπὸ τὶς ὁποῖες μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου δαπανήθηκε ποσὸ £138,108 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 55.2%.

(ια) **Ἐμπόριο καὶ Βιομηχανία** :-

Ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες πιστώσεις ὕψους £1,619,162 δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο ποσὸ ὕψους £765,380 ἢ 47.26%.

(ιβ) **Τουρισμός** :-

Οἱ δαπάνες κατὰ τοὺς πρώτους ἐννέα μῆνες τοῦ 1980 ἀνῆλθαν σὲ £350,000 δηλαδὴ 49.8% τῶν πιστώσεων ποὺ ἔχουν ἐγκριθεῖ στὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ 1980.

(ιγ) **Ἀρχαιότητες** :-

Ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες πιστώσεις ὕψους £217,369 δαπανήθηκε μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου τὸ ποσὸ τῶν £123,776 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 57%.

(ιδ) **Δημόσια Ἔργα** :-

Ἀπὸ τὶς ἐγκριθεῖσες πιστώσεις ὕψους £917,187 δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο ποσὸ £628,713 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 69% ὅλων τῶν πιστώσεων ποὺ ἔχουν ἐγκριθεῖ.

(ιε) **'Ανάπτυξη 'Οδικοῦ Δικτύου :-**

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο δαπανήθηκε ποσὸ £3,1 ἑκ. (ποσοστὸ 49.8%) ἔναντι ἐγκεκριμένων πιστώσεων ποὺ ἀνέρχονται σὲ £6,3 ἑκ.

(ιστ) **Λιμένες :-**

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο δαπανήθηκε μόνο τὸ ποσὸ τῶν £840 γιὰ μιὰ σειρὰ μαθημάτων ταχύρρυθμης ἐκπαίδευσης ναυτῶν.

(ιζ) **'Αερολιμένες :-**

'Από τὶς συνολικὲς πιστώσεις ποὺ ἐγκρίθηκαν τὸ 1980 ὕψους £844,815 μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου δαπανήθηκε ποσὸ £554.073, ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 65.6%. 'Αναλυτικότερα γιὰ τὸν ἀερολιμένα Λάρνακας δαπανήθηκε ποσὸ £530,581 (ποσοστὸ 71.2%) καὶ γιὰ τὸν ἀερολιμένα Πάφου ποσὸ £23,482 (ποσοστὸ 23.5%).

(ιη) **Δημόσια Κτίρια :-**

'Από τὶς ἐγκεκριμένες πιστώσεις ὕψους £340,670 δαπανήθηκε κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο ποσὸ £60,709 (ποσοστὸ 17.8%).

(ιθ) **Πολεοδομία καὶ Οἴκηση :-**

Τὰ μεγαλύτερα κονδύλια κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο αὐτὸ χρηματοδοτοῦν τὰ σχέδια οἰκήσεως καὶ πολεοδομίας. Γιὰ τὰ πρῶτα ὑπάρχει πρόνοια στὸν Προϋπολογισμὸ ὕψους £4 ἑκ. ἡ ὁποία θὰ μεταφερθεῖ στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως ἀπὸ τὸ ὁποῖο χρηματοδοτοῦνται, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, διάφορα οἰκιστικὰ προγράμματα ποὺ ἐφαρμόζονται γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων, γιὰ δὲ τὰ δεύτερα ὑπάρχει πρόνοια ὕψους £359,200. Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο δαπανήθηκε ἀπὸ τὸ ΕΤΑ γιὰ τὴν ἀνέγερση Κυβερνητικῶν οἰκισμῶν καὶ τὴν ἐκτέλεση ἔργων ὑποδομῆς στοὺς διάφορους χώρους αὐτοστέγασης ποσὸ ὕψους £10,8 ἑκ. ἐνῶ γιὰ τὴ συνέχιση τῶν πολεοδομικῶν ἔργων δαπανήθηκε μέχρι τὶς 30 Σεπτεμβρίου 1980 ποσὸ ὕψους £89,982 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 25.1% τῶν ἐγκεκριμένων πιστώσεων.

(κ) **'Ιατρικὲς 'Υπηρεσίες :-**

'Από τὸ σύνολο τῶν πιστώσεων ποὺ ἐγκρίθηκαν στὸν Προϋπολογισμὸ 'Αναπτύξεως ὕψους £782,054 δαπανήθηκαν κατὰ τοὺς πρώτους ἐννέα μῆνες τοῦ 1980 £521,791 ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 66.7%.

(κα) **'Αγροτικὴ 'Ανάπτυξη :-**

Γιὰ τὸν τομέα τῆς ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης ἐγκρίθηκαν πιστώσεις ὕψους £2,9 ἑκ. καὶ μέχρι τὸ τέλος Σεπτεμβρίου 1980 δαπανήθηκε ποσὸ τῆς τάξης τῶν £775,653 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 26.8%.

(κβ) **'Εργασία καὶ Κοινωνικὲς 'Ασφαλίσεις :-**
Κέντρο Παραγωγικότητος :-

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο δαπανήθηκε γιὰ τὰ δυὸ αὐτὰ κεφάλαια ποσὸ ὕψους £561,101, ποσοστὸ 56,6% ἐπὶ συνόλου ἐγκεκριμένων πιστώσεων £991,376.

(κγ) **'Υπηρεσίες Κοινωνικῆς Εὐημερίας :-**

Οἱ δαπάνες ποὺ ἔγιναν τοὺς πρώτους ἐννέα μῆνες τοῦ 1980 στὸν τομέα τῶν 'Υπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας ἔφθασαν τὶς £63,106 καὶ καλύπτουν τὸν 34.2% τῶν συνολικῶν πιστώσεων ποὺ ἐγκρίθηκαν γιὰ τὸ 1980 ὕψους £184,336.

(κδ) **Παιδεία :-**

Κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιο αὐτὸ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1980 ἐγκρίθηκαν πιστώσεις ὕψους £388,416 καὶ ἐπὶ πλέον δάνεια ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους ὕψους £440,000. Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπηση περίοδο δαπανήθηκε ποσὸ ὕψους £176,240 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 45,3%. Ἐπιπρόσθετα οἱ Δανειστικοὶ Ἐπίτροποι παραχώρησαν δάνεια συνολικοῦ ὕψους £130,400 (ποσοστὸ 29.6% τῶν δανείων ποὺ περιλαμβάνονται στὸν Προϋπολογισμό). Κατὰ τὴν ἴδια περίοδο δαπανήθηκε ποσὸ ὕψους £91,988 ἀπὸ τὴν πρόνοια ποὺ προβλέπεται στὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ ΕΤΑ γιὰ τὴν ἀνέγερση, ἐπέκταση καὶ συντήρηση σχολικῶν κτιρίων στοιχειώδους ἐκπαίδευσης.

(κε) **Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας :-**

Ἀπὸ τὶς πιστώσεις ποὺ ἐγκρίθηκαν γιὰ τὸ 1980 ὕψους £545,127 δαπανήθηκαν γιὰ τὴν ὑπὸ ἐξέταση περίοδο £366,767 ποὺ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸ 67% περίπου.

(κστ) **Ταχυδρομικὲς Ὑπηρεσίες :-**

Κατὰ τὴν περίοδο Ἰανουαρίου—Σεπτεμβρίου 1980 διενεργήθηκαν δαπάνες £61,346 ἀπὸ σύνολο ἐγκεκριμένων πιστώσεων £93,057.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε διότι ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναφέρω στὸ προηγούμενο Κεφάλαιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εἶναι τὸ θέμα ἑνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο ὑποσχέθηκε ἡ Κυβέρνηση· ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν συγκεκριμένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀναφέρεσθε στὸ Νομοσχέδιο περὶ ἀπαλλοτριώσεων ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα. Καὶ πάλιν δὲν κατατέθηκε σήμερα στὴ Βουλὴ ὅπως ἀναμέναμε ὅλοι. Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσω ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ καλέσει μιὰ συνεδρία καὶ νὰ ἐξετασθοῦν οἱ δυὸ προτάσεις Νόμων σχετικὰ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα διότι πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ λήξει ἡ θητεία αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ μὲ τὶς ἀναβολὲς δὲν θὰ ψηφισθεῖ ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου καὶ σ' αὐτὸ θὰ φέρομε ὅλοι μας τὴν εὐθύνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σύμφωνα μὲ δήλωση τὴν ὁποία ἔκαμα στὴν περασμένη συνεδρία τῆς Βουλῆς πρόθεσή μας εἶναι νὰ συγκροτηθεῖ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ μελετήσουμε καὶ τὶς δυὸ Προτάσεις Νόμων γιὰ τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Ἀπαλλοτριώσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ ἀρχίσει τὴ μελέτη τῶν προτάσεων Νόμων

καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ὑπουργὸς καταθέσει τὸ σχετικὸ κυβερνητικὸ νομοσχέδιο, τότε ἀσφαλῶς θὰ πάρει προβάδισμα τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο.

Ὁ κ. Βάκης, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θέλει νὰ μιλήσει.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἔκθεση θὰ θεωρηθεῖ ὡς ἀναγνωσθεῖσα ἀλλὰ νὰ παραμείνει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη γιὰ νὰ μιλήσουμε στὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θὰ παραμείνει ἐφόσο ὑπάρχει αἴτημα γιὰ νὰ γίνει συζήτηση. Ὑπάρχει ἐπιθυμία γιὰ νὰ γίνει συζήτηση;

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ:

Ναί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θὰ παραμείνει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Πιστεύω πὼς εἶναι αὐτονόητο γιὰ ἕνα λαὸ ποὺ βρίσκεται ὑπὸ ἡμικατοχὴ νὰ ἔχει κάθε λόγο νὰ δημιουργήσει ἕνα σωστὸ καὶ ἐποικοδομητικὸ κλίμα γιὰ τὴν ἐξεύρεση μιᾶς λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ποὺ θὰ θέτει τέρμα στὴν κατοχή, θὰ θέτει τέρμα στὴν προσφυγιά, θὰ θέτει τέρμα στὴν καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ θὰ δικαιώνει τὴν ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Δὲν πιστεύω πὼς χρειάζεται νὰ πείσουμε κανένα ὅτι κάθε Ἑλληνοκύπριος ἔχει λόγο καὶ συμφέρον νὰ θέλει νὰ δημιουργηθοῦν οἱ σωστὲς συνθῆκες γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν συνομιλιῶν.

Ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε σ' ἕνα συγκεκριμένο ἐρώτημα. Τὶ εἴδους συνομιλίες διεξάγονται σήμερα; Διεξάγονται πράγματι συνομιλίες μὲ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἐποικοδομητικές, οὐσιαστικές, μὲ περιεχόμενο ἢ μήπως, δυστυχῶς, λόγω τῆς τούρκικης ἀδιαλλαξίας καὶ λόγω τῆς τούρκικης παρελκυστικῆς πολιτικῆς—καὶ λέγω «τούρκικης» διότι περὶ Τουρκίας πρόκειται καὶ ὄχι περὶ Τουρκοκυπρίων—ἔχουμε μετατρέψει τὸ διακοινοτικὸ διάλογο σὲ μιὰ παρωδία συνομιλιῶν ἡ ὁποία, δυστυχῶς, δὲν ἀφήνει περιθώρια γιὰ τὴν ἐξεύρεση μιᾶς σωστῆς καὶ δίκαιης λύσης τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος;

Γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε θἄθελα μὲ δυὸ λόγια νὰ κάμουμε μιὰ ἱστορικὴ ἀναδρομή. Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ δική μας πλευρὰ ἑρμήνευσε τὶς τέσσερις κατευθυντήριες γραμμὲς τῆς συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτὰς μὲ τὶς γνωστὲς προτάσεις τοῦ 1977. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἀκόμα καὶ κάτω ἀπὸ τὶς δύσκολες συνθῆκες ποὺ βρισκόντουσαν τουρκοκύπριοι ἡγέτες, ἀνοικτὰ διαφώνησαν μὲ τὴν ἑρμηνεία ποὺ ὁ Ντενκτὰς ἔδωσε στὶς τέσσερις κατευθυντήριες γραμμὲς μὲ τὶς

προτάσεις τοῦ 1978. Αὐτὲς οἱ προτάσεις λοιπὸν θεωρήθηκαν σὰν ἀπαράδεκτες ὄχι μονάχα ἀπὸ τοὺς παραδοσιακοὺς φίλους τῆς Τουρκίας, ὅπως ἐπανειλημμένα τονίσαμε ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα, ὄχι μονάχα ἀπὸ τὸ Γενικὸ Γραμματέα τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ ἀπὸ δυὸ Τουρκοκύπριους ἡγέτες.

"Αρα τὸ ἀδιέξοδο ὀφειλόταν στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ντενκτὰς αὐθαίρετα μετάφραζε αὐτὲς τὶς κατευθυντήριες γραμμὲς μὲ προτάσεις ποὺ ἰσοδυναμοῦσαν μὲ συνομοσπονδία καὶ μὲ μιὰ σταδιακὴ καὶ ἔμμεση νομιμοποίηση τῶν κατοχικῶν ἦταν δεδομένων. Καὶ φυσικὸ νὰ ἀναμένεται ὅτι γιὰ νὰ ὁδηγηθοῦμε ξανὰ σὲ ἐποικοδομητικὲς συνομιλίες θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένεται αὐτὲς οἱ προτάσεις νὰ ἀποσυρθοῦν καὶ νὰ δοθοῦν προτάσεις μέσα στὸ κλίμα τῶν συμφωνηθέντων.

Δυστυχῶς, λόγω κακῶν χειρισμῶν, ἀντὶ οἱ πιέσεις νὰ στραφοῦν πρὸς τὴν Τουρκία, γιατὶ ἀνοικτὰ ἡ Τουρκία ἀνάλαβε ὅτι ἦταν ὑπεύθυνη γιὰ τὶς προτάσεις, ἔγιναν ἀνοικτὲς διακηρύξεις πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, ἀπὸ δικά μας λάθη χειρισμοῦ—μιὰ μορφὴ σχετικοῦ πολιτικοῦ μαζοχισμοῦ—καὶ στρέψαμε τὶς πιέσεις πρὸς τὴ δική μας πλευρὰ λὲς καὶ ἡ δική μας πλευρὰ ἦταν ὑπεύθυνη γιὰ τὸ ἀδιέξοδο.

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις ἄρχισε ὁ νέος κύκλος τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν μὲ ἀρκετὴ καθυστέρηση καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπῆρχε ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἡ ὁποία ἀπαιτοῦσε, ἂν ὡς τὰ τέλη Μαρτίου τοῦ 1980 δὲν γινόταν οὐσιαστικὴ πρόοδος γιὰ ἐξεύρεση λύσης, τὴ δημιουργία μιᾶς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ κράτη-μέλη γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν. 'Αφεθήκαμε νὰ φτάσουμε στὶς παραμονὲς τῆς νέας Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ ἀποδεχθήκαμε ἕνα ἐπεισοδιακὸ βδομαδιάτικο χαρακτήρα τῶν συνομιλιῶν, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὶς δικές μας τότε προβλέψεις, θὰ ὁδηγοῦσε, δυστυχῶς, σὲ ἀποδιεθνοποίηση καὶ σὲ διαγραφὴ τοῦ θέματος ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν τοῦ 1980.

Καὶ ὅπως ὅλοι τώρα ξέρουμε, δυστυχῶς αὐτὴ ἡ πρόθεση ἐπαληθεύθηκε. Καὶ μὲ ποιὰ βάση ; Μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπῆρχε καλὸ κλίμα στὶς συνομιλίες. Καὶ εἶναι ἐδῶ ποὺ οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες πρέπει νὰ εἶναι προσεκτικοί. "Οταν λέμε στὸν Κυπριακὸ λαό, ὅταν λέμε στὴ διεθνῆ κοινὴ γνώμη ὅτι ὑπάρχει καλὸ κλίμα στὶς συνομιλίες αὐτὸ σημαίνει γιὰ τὸν οἱονδήποτε πολίτη, Κύπριο ἢ μή, ὅτι ὑπάρχουν νέες προτάσεις οἱ ὁποῖες δημιουργοῦν βάσιμες ἐλπίδες ὅτι θὰ ὑπάρχει σπάσιμο τοῦ ἀδιεξόδου. Ποιὰ ὅμως ἦταν ἡ πραγματικότητα ἡ ὁποία ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπὸ ἐπίσημης πλευρᾶς ὅτι οἱ νέες τουρκοκυπριακὲς προτάσεις, καὶ τὸ λέω μὲ κάθε ἐπισημότητα, καθόλου δὲν διάφεραν ἀπὸ τὶς προηγούμενες ; 'Απεναντίας κατὰ τὴ δική μου ἐκτίμηση ἀποτελοῦσαν ἕνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω.

Πῶς λοιπὸν εἶχε δημιουργηθεῖ καλὸ κλίμα στὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες ἐφόσο ἡ "Αγκυρα—διότι περὶ "Αγκυρας πρόκειται—ἐπέμενε στὶς ἴδιες προτάσεις τοῦ 1978 ;

Καὶ ὅμως μὲ βάση τὸ εὔκρατο κλίμα τὸ ὁποῖο ἐμεῖς πλασάραμε, τὸ Κυπριακὸ ἀποσύρθηκε ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση καὶ ἔτσι, ἐνῶ ἐλέγετο ὅτι οἱ συνομιλίες ἦταν μιὰ μέθοδος διεθνοποίησης, ἀποδείχθηκε ὅτι ὁ τρόπος χειρισμοῦ τῶν συνομιλιῶν συνέτεινε στὴν ἀποδιεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ, γιατὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθεῖ ὅτι διαγραφὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν γιὰ πρώτη φορὰ ἔξι χρόνια μετὰ τὴν κατοχὴ ἀποτελεῖ

ἀποδιεθνοποίηση. Ἄλλωστε δὲν περιορίσθηκε ἡ ἀποδιεθνοποίηση μόνο στὴ διαγραφὴ τοῦ θέματος ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση ἀλλὰ καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα διεθνῆ βήματα, γιατὶ ἐλέχθη ἄλλωστε καὶ ἐπίσημα, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συζητητοῦμε καὶ νὰ ἀνταλλάσουμε γρονθοκοπήματα. Δηλαδὴ παρουσιαζόταν ὅτι ἂν τυχὸν ἡ Κύπρος κατάγγελλε τὴν Τουρκία ὅτι ἀρνεῖται νὰ συμμορφωθεῖ πρὸς τὰ ψηφίσματα ποὺ καὶ ἡ ἴδια εἶχε προσυπογράψει, αὐτὸ θὰ ἦταν ἀντίθετο μὲ τὸ καλὸ κλίμα τῶν συνομιλιῶν τὸ ὁποῖο εἶχε δημιουργηθεῖ.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ὑπενθυμίσουμε τὶς προβλέψεις ἐκείνων ποὺ ἔλεγαν ὅτι καὶ ἂν ἀκόμα δεχθοῦμε ὅτι λόγω τῆς Τούρκικης ἀδιαλλαξίας δὲν θὰ καταλήξουμε πουθενά, ἐντούτοις θὰ μπορέσουμε τοὐλάχιστο νὰ ἀποδείξουμε στὴ διεθνῆ κοινὴ γνώμη ὅτι τὸ ἀδιέξοδο ὀφείλεται στὴν Τούρκικη ἀδιαλλαξία.

Συνάδελφοι, θυμᾶσθε πόσες φορὲς ἔχετε ἀκούσει τὸ ἴδιο ἐπιχείρημα καὶ τὸ ἀκούετε καὶ τώρα καὶ θὰ τὸ ἀκούετε καὶ στὸ μέλλον γιατὶ θὰ εἶναι ἕνα ὡραῖο πρόσχημα γιὰ τὴ διαιώνιση ὄχι τῶν οὐσιαστικῶν συνομιλιῶν ἀλλὰ μιᾶς παρωδίας συνομιλιῶν ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴν Τουρκία καὶ τοὺς συμμάχους της γιὰ ἐνίσχυση τῆς πολιτικῆς, τῆς στρατιωτικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς θέσης τῆς Τουρκίας. Ποιὸ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως σ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ; Πράγματι ἡ Τουρκία ἔμεινε ἐκτεθειμένη ; Ἂν ἡ Τουρκία ἔμενε ἐκτεθειμένη θὰ ὑπῆρχε περισσότερη πολιτικὴ ἀπομόνωση, θὰ ἐλαττωνόταν ἡ οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια πρὸς αὐτὴν καὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ θὰ βρισκόταν ἡ Τουρκία ὑπὸ πίεση. Ὅμως τὰ γεγονότα ἀποδεικνύονται ἀντίθετα. Ὅτι δυστυχῶς σ' ὅλο αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα τὸ ἐμπάρκο ἤρθη, αὐξήθηκε ἡ οἰκονομική, πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια πρὸς τὴν Τουρκία καὶ οἱ πιέσεις στρέφονται πρὸς τὴ δική μας πλευρά, ποὺ σημαίνει ὅτι ἡ Τουρκία δὲν ἀντιμετωπίζει καθόλου πρόβλημα πολιτικῆς ἀπομόνωσης.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἴμαστε πρὸς τὸ λαὸ ἔντιμοι, σαφεῖς καὶ εἰλικρινεῖς. Θὰ πρέπει ἔντιμα νὰ ποῦμε στὸν Κυπριακὸ λαὸ ὅτι ἡ τούρκικη ἀδιαλλαξία συνεχίζεται, ὅτι οὔτε οἱ μεταποικιστές, οὔτε οἱ ἐπεκτατιστὲς θὰ ἐγκαταλείψουν ἐθελούσια καὶ μὲ καλὴ θέληση τοὺς στόχους τους ἀλλὰ μόνο ἂν αὐτοὶ οἱ στόχοι καταστοῦν ἀνέφικτοι εἶναι τότε πραγματικὰ δυνατὸ νὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ οὐσιαστικὲς συνομιλίες. Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα τῆς ΕΔΕΚ ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα ἔχει ἀναπτύξει μὲ ποιὸ τρόπο μποροῦμε πράγματι νὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ οὐσιαστικὲς συνομιλίες, μὲ ποιὸ τρόπο μποροῦμε πράγματι νὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ εἰρηνικὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Πῶς ; Ἂν πράγματι δεχόμεθα ὅτι ἡ Τουρκία δὲν ἦρθε ἐδῶ σταυροφοριακὰ γιὰ νὰ προστατεύσει τάχατες τὰ Τουρκοκυπριακὰ δικαιώματα ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀξιοποιήσει τὴ στρατηγικὴ γειτνίαση τῆς Κύπρου μὲ τὰ Ἀραβικὰ πετρέλαια καὶ τὴ διώρυγα τοῦ Σουὲζ καὶ ὅτι γιὰ νὰ τὸ πετύχει θὰ πρέπει σὲ πρῶτο στάδιο νὰ νομιμοποιήσει τὴν κατοχὴ στὸ βορρὰ καὶ σὲ δεύτερο στάδιο, ὅταν θὰ δοθεῖ εὐκαιρία νὰ ὁλοκληρώσει τὴν κατοχή, τότε θὰ διερωτηθοῦμε ἂν μποροῦμε αὐτοὺς τοὺς στόχους νὰ τοὺς καταστήσουμε ἀνέφικτους. Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ ἀπάντηση εἶναι θετική. Μὲ ὅλα τὰ δικά μας λάθη μέχρι σήμερα δὲν εὑρέθη καμμιὰ χώρα ποὺ νὰ ἀναγνωρίσει χωριστὸ τουρκοκυπριακὸ κράτος, γιατὶ ξέρουν ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι σὲ βάρος καὶ τῶν δικῶν τους συμφερόντων, γιατὶ ὅλες οἱ χῶρες ἢ πολλὲς χῶρες ἀντιμετωπίζουν ἀνάλογα μειονοτικὰ προβλήματα. Γι' αὐτὸ ἡ Τουρκία προσπάθησε νὰ κάμει ὥστε ἡ Κύπρος νὰ εἶναι ἡ πρώτη χώρα ποὺ θὰ ἀναγνωρίσει χωριστὸ τουρκοκυπριακὸ κρατίδιο. Καὶ σ' αὐτὸ στοχεύουν οἱ καλούμενες ἰδέες Βάλτχαϊμ, ποὺ δυστυχῶς, θὰ ἔπρεπε κατὰ τὴ γνώμη μου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, χωρὶς καμμιὰ συζήτηση,

νὰ ἀπορριφθοῦν. Γιατὶ καὶ ἂν γίνει κἂν συζήτηση γύρω ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἰδέες ποὺ προνοοῦν τὴν ἐπανέναρξη τῆς λειτουργίας τοῦ ἀεροδρομίου Λευκωσίας σὲ ἰσότιμη βάση χωρὶς ἔλεγχο τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης, αὐτὸ θὰ σήμαινε νομιμοποίηση τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ τουρισμοῦ μὲ τὰ κατεχόμενα, ἀλλὰ τὸ πιὸ χειρότερο θὰ σήμαινε δική μας ἀναγνώριση ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν δυὸ χωριστῶν κρατικῶν ὀντοτήτων.

"Ετσι αὐτὸ ποὺ δὲν πέτυχε ἡ Τουρκία, νὰ βρεῖ ἔστω καὶ μιὰ ἀντιδραστικὴ χώρα ἡ ὁποία νὰ ἀναγνωρίσει χωριστὸ κράτος, θὰ τὸ ἔκαμνε ἡ Κύπρος ἂν δὲν ἐκρούαμε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, ποὺ ὁδηγεῖ μιὰ τέτοια πολιτική.

"Αν λοιπὸν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο μποροῦμε νὰ καταστήσουμε τὸν πρῶτο στόχο τῆς Τουρκίας ἀνέφικτο καὶ ἂν μὲ τὴ σωστὴ ἀμυντικὴ θωράκιση, μὲ τὴ σωστὴ πολιτοφυλακή, μὲ τὴ δημιουργία τοῦ σωστοῦ πολιτικοῦ κλίματος, δώσουμε στοὺς ἐχθροὺς τῆς Κυπριακῆς ὑπόθεσης νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἂν προσπαθήσουν νὰ ἐπεκτείνουν σὲ ὁλόκληρη τὴν Κύπρο τὴν κατοχὴ θὰ βροῦν ἕνα λαὸ ἀποφασισμένο καὶ ἕτοιμο νὰ ἀντισταθεῖ, ὅσο μπορεῖ καὶ ὅπως μπορεῖ—καὶ αὐτὸ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ περιορισθεῖ μέσα στὰ στενὰ ὅρια τῆς Κύπρου, γιατὶ καὶ τὶς σχέσεις τῆς 'Ελλάδας καὶ τῆς Τουρκίας θὰ διαταράξει ποὺ μὲ τόση ἀγωνία προσπάθησε ὁ 'Αμερικάνικος παράγων νὰ συγκολλήσει μὲ πραξικόπημα στὴν Τουρκία, καὶ μὲ ἐπανένταξη τῆς 'Ελλάδας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ—αὐτὸ θὰ ἀποτελεῖ ἕνα ἀνασχετικὸ παράγοντα. Καὶ ἂς μὴν ὑπάρχουν αὐταπάτες. Δὲν ὑπάρχει κανένας δραπέτης φρενοκομείου ποὺ νὰ μιλᾶ γιὰ ἐπιθετικὸ πόλεμο. Καὶ ὅσοι μιλοῦν γιὰ ἐπιθετικὸ πόλεμο εἶναι ἀκριβῶς γιὰ νὰ ὑπονομεύσουν τὴ σωστὴ ἀμυντικὴ θωράκιση. Γιατὶ ἄλλο ἐπιθετικὸς πόλεμος, ποὺ δὲν ὑπάρχουν γιὰ κανένα οἱ δυνατότητες, καὶ ἄλλο ἀμυντικὴ θωράκιση ποὺ ἐπιβάλλεται γιὰ ἕνα λαὸ ὑπὸ κατοχή.

"Αν λοιπὸν μὲ τὴ σωστὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καταφέρουμε ὥστε νὰ μὴ γίνει ἀναγνώριση τοῦ χωριστοῦ τουρκοκυπριακοῦ κράτους καὶ ἂν μὲ τὴ σωστὴ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ καταφέρουμε ὥστε νὰ μὴ μπορεῖ ἡ Τουρκία νὰ ὁλοκληρώσει τὴν κατοχή, τότε οἱ τούρκικοι στόχοι καθίστανται ἀνέφικτοι καὶ τότε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Τουρκία θὰ ἀναγκαστεῖ νὰ ὁδηγηθεῖ σὲ διαπραγματεύσεις ὄχι γιὰ νὰ ἐπιβάλει λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἀλλὰ γιὰ νὰ συζητήσει μαζί μας μιὰ σωστή, δίκαιη, βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Καὶ εἶναι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ἀποφύγουμε ἴσα-ἴσα τὸ μετακύλισμα. Διότι ἂν ἡ Τουρκία ἀντιλαμβανόταν ὅτι εὔκολα εἶναι δυνατὸ νὰ πετύχει τὸ δεύτερο στόχο, γιατὶ νὰ αὐτοσυγκρατηθεῖ ; "Αν ὅμως ξέρει ὅτι τὸ ἐγχείρημα εἶναι δύσκολο τότε πράγματι θὰ ὁδηγηθοῦμε σὲ εἰρηνικὲς συνομιλίες.

"Ολοι μας εἴμαστε ὑπὲρ ἑνὸς καλοῦ κλίματος. Πάντα λέγαμε ὅτι ἡ ἀναμέτρηση δὲν εἶναι ἀνάμεσα στοὺς 'Ελληνοκυπρίους καὶ τοὺς Τουρκοκυπρίους, οἱ ὁποῖοι εἶναι διπλὰ θύματα τῆς ἴδιας συνωμοτικῆς ἱμπεριαλιστικῆς ἐπιβουλῆς, ἀλλὰ ἀνάμεσα στὶς ἱμπεριαλιστικὲς δυνάμεις ποὺ θέλουν τὴν Κύπρο σὰν ἕνα πολιτικοστρατιωτικὸ προγεφύρωμα, καὶ στὸν Κυπριακὸ λαὸ σὰν σύνολο. Δὲν ὑπάρχει ἀντιδικία μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους. 'Ασφαλῶς ὄχι. 'Αλλὰ δὲν συζητοῦμε μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους—πρέπει νὰ τὸ ἀναγνωρίσουμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ—δὲν συζητοῦμε ἐλεύθερα. Κανένας δὲν λέει ὅτι κάποιος τρόπος, ὁποιος καὶ νὰ εἶναι, ἐφόσο ὁρίζεται ἀπὸ ἐκεῖ, εἶναι ὁ συνομιλητής. 'Αλλὰ ἂς μὴ ὑπάρχουν αὐταπάτες. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ δυστυχῶς οἱ μάζες τῶν Τουρκοκυπρίων δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐκφράσουν ἐλεύθερα τὴ γνώμη τους, διότι ὑπάρχουν στὸν τουρκοκυπριακὸ τομέα περισσότεροι ἐνήλικες στρατιῶτες καὶ ἔποικοι ἀπὸ ἐνήλικες

τουρκοκυπρίους. Εἶναι κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀγωνίζονται ὅπως μποροῦν καὶ ὅσο μποροῦν οἱ προοδευτικὲς τουρκοκυπριακὲς μάζες.

Πιστεύω δὲ ὅτι ὁποιαδήποτε ἀνοχὴ πρὸς τὴν κατοχὴ καὶ πρὸς τὸν ἐπεκτατισμὸ μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι αὐτὸ ὑποβοηθεῖ τὴ συνεννόηση μὲ τὶς Τουρκοκυπριακὲς μάζες κάνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Ἀσφαλέστατα ὅλοι μας θέλουμε συνεννόηση μὲ τὶς τουρκοκυπριακὲς μάζες. Εἶναι κλειδὶ γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ θὰ ἦταν σφάλμα γιὰ ὁποιοδήποτε νὰ ὑποτιμᾶ τὴν τρομακτικὴ σημασία ποὺ ἔχει πράγματι αὐτὴ ἡ συνεννόηση μὲ τὶς τουρκοκυπριακὲς μάζες. Ἀλλὰ ὁρισμένες παραχωρήσεις ποὺ γίνονται ἐν ὀνόματι τάχατες τῶν τουρκοκυπριακῶν συμφερόντων οὐσιαστικὰ ἔχουν ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετη πορεία γιατί, ἂν π.χ. γιὰ τὸ λόγο ὅτι μᾶς χωρίζει αἷμα καὶ γιὰ λόγους ἀσφάλειας δεχθοῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν σύνορα, καὶ τὰ σύνορα ἀσφάλειας δὲν εἶναι διοικητικὰ ἀλλὰ εἶναι διακριτικά, σημαίνει ὅτι μετατρέπουμε τὴν τουρκικὴ κοινότητα σὲ μιὰ ἐγκλωβισμένη κοινότητα τῶν τουρκικῶν κατοχικῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ γκαουλάϊτερ Ντενκτὰς καὶ ὅτι ὄχι μόνο δὲν θέλουμε ἐπαφὴ μεταξὺ τῶν δυὸ κοινοτήτων ἀλλὰ ἀπεναντίας ἀπομονώνουμε ὅλως διόλου τὶς δυὸ κοινότητες τὴ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Πιστεύω δὲ ὅτι ὅταν ἕνας λαὸς δὲν τολμᾶ νὰ μιλᾶ γιὰ τὸ ἄδικο τὸ ὁποῖο γίνεται εἰς βάρος του δὲν δημιουργεῖ καλὸ κλίμα γιὰ συνομιλίες γιατὶ δὲν ἔχει τὴ διεθνὴ κοινὴ γνώμη νὰ τὸν βοηθᾶ καὶ νὰ πιέζει τὴν ἀδιάλλακτη πλευρὰ γιὰ συνομιλίες. Καὶ τὸ νὰ λέμε ὅτι ἐμεῖς, ἕνας λαὸς ὑπὸ κατοχή, δὲν πρέπει σ' ὅλα τὰ πολιτικὰ βήματα, τὰ διεθνῆ, τὰ τοπικά, τὰ περιφερειακὰ νὰ μεταφέρουμε τὴ φωνὴ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ποὺ εἶναι ὑπὸ κατοχή, ποὺ ζεῖ ὑπὸ προσφυγιά, τότε εἰλικρινὰ πιστεύω ὅτι κάνουμε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τοῦ νὰ δημιουργοῦμε τὸ σωστὸ κλίμα γιὰ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες. Ἐνῶ ἂν καταγγέλλουμε τὴν Τουρκία, δὲν πρόκειται περὶ τῶν Τουρκοκυπρίων, τὴν Τουρκία, γιὰ τὴ στάση της μέσα στὴν Κύπρο καὶ ἔναντί μας καὶ ἔναντι τῶν Τουρκοκυπρίων, ἂν δημιουργοῦμε τὸ σωστὸ κλίμα, ὅτι τὸ θέμα τῆς Κύπρου δὲν εἶναι θέμα μόνο τῶν Κυπρίων ἀλλὰ εἶναι θέμα ὅλων τῶν λαῶν, γιατὶ αὐτὸ ποὺ διακυβεύεται εἶναι ἂν ἡ βία καὶ ἡ κατοχὴ μποροῦν νὰ δημιουργοῦν δίκαιο καὶ μποροῦν νὰ δημιουργοῦν χωριστικὲς καταστάσεις σὲ ὁποιαδήποτε χώρα, τότε θὰ ὑπάρξουν πιέσεις πρὸς τὴν Τουρκία. Τότε θὰ εἶναι δυνατὸ πράγματι νὰ σπάσουμε τὴν Τούρκικη ἀδιαλλαξία, τότε θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ δημιουργοῦμε τὸ σωστὸ ἐποικοδομητικὸ καλὸ κλίμα, χωρὶς εἰσαγωγικὰ αὐτὴ τὴ φορά, γιὰ συνομιλίες.

Μὲ κολακεῖες πρὸς τὸν τύραννο δὲν ἔγινε ποτὲ τίποτε. Φανταστεῖτε κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἂν οἱ λαοὶ περίμεναν κολακεύοντας τοὺς ναζὶ καὶ τοὺς φασίστες ὅτι θὰ εὕρισκαν τὴ λευτεριά τους. Τότε οἱ Κουΐνσλινκς θὰ ἦσαν οἱ πατριῶτες καὶ ὄχι οἱ Μαγκί. Καὶ νὰ μὴ γίνεται σύγχυση ἀνάμεσα στὶς τουρκοκυπριακὲς μάζες καὶ στὴν κατοχή. Φιλία μὲ τὶς τουρκοκυπριακὲς μάζες σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, μὲ ὅλα τὰ μέσα, ὅπως μποροῦμε, ὅσο μποροῦμε, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ καταγγελία τῆς κατοχῆς καὶ τῆς παραβίασης τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

(Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν Προεδρεύοντα κ. Γ. Ποταμίτη).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. Ποταμίτης)

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς πάνω στὸ θέμα αὐτό;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

Συζητοῦμε τὸ Θέμα σ' ἕνα κλίμα ἀπογοήτευσης ἀπὸ τὴν παντελὴ ἔλλειψη ὁποιασδήποτε προόδου στὶς συνομιλίες μετὰ ἀπὸ 20 περίπου συναντήσεις σ' αὐτὸ τὸ γῦρο συνομιλιῶν. Ἂν ὁ βασικός μας στόχος στὶς συνομιλίες εἶναι ἡ ἐξασφάλιση τῆς φυσικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐπιβίωσής μας σὲ μιὰ Κύπρο πραγματικὰ ἀνεξάρτητη καὶ ὁμόσπονδη στὴν ὁποία νὰ διασφαλίζεται ἡ ἑνότητα τοῦ κράτους καὶ τοῦ λαοῦ καὶ νὰ καταχυρώνονται τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα ὅλων τῶν πολιτῶν, τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι δὲν ἔχει γίνει κἂν διάλογος πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση. Ἐκτὸς ἂν συγχύζουμε τὸν οὐσιαστικὸ διάλογο μὲ τὶς εὐχάριστες συναντήσεις.

Οἱ πληροφορίες ἀπὸ τὴν συνάντηση τῶν Συνομιλητῶν τὴν περασμένη βδομάδα κατὰ τὴν ἔναρξη τοῦ ἕκτου κύκλου τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν στὸ Λήδρα Πάλας ἐπιβεβαιώνουν τὴν πλήρη στασιμότητα, καὶ μιὰ προσπάθεια γιὰ ἐξεύρεση τρόπου διακοπῆς τῶν συνομιλιῶν χωρὶς «ἡ διακοπὴ νὰ ἔχει κακὴ σημασία», ὅπως ἀνέφερε σχετικὴ δήλωση. Ἦτο βέβαια ἤδη γνωστὸ ὅτι λόγω τῆς Τουρκικῆς ἀδιαλλαξίας ὁ διακοινοτικὸς διάλογος οὐσιαστικὰ καταρρέει.

Μὲ αὐτὰ τὰ ἀπογοητευτικὰ δεδομένα λοιπόν, συζητοῦμε γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Μὰ στ' ἀλήθεια τὸ τί μᾶς λείπει γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν εἶναι ἡ ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ;

Μήπως ὑπεραπλοποιοῦμε τὰ πράγματα ;

Καὶ ἀφοῦ ὅπως διατυμπανίζουμε συνεχῶς ὑπάρχει πολὺ καλὸ κλίμα στὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες γιατὶ ἡ εὐόδωση τῶν συνομιλιῶν ἀπομακρύνεται συνεχῶς ;

Μήπως κάτω ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς κατάρρευσης τῶν συνομιλιῶν χρειάζεται ἐπανεκτίμηση τῶν δεδομένων ;

Δὲν εἶναι πρόθεσή μας βέβαια μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ ἀναλύσουμε τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα. Τέτοια ἀνάλυση ἐξ ἄλλου ἔχει γίνει πρόσφατα καὶ ἐκτεταμένα μὲ τὶς Θέσεις καὶ Ἀρχὲς τοῦ Κόμματός μας ὅπως καὶ σὲ ὁμιλίες μας στὸ θέμα αὐτό.

Γιὰ σκοποὺς τῆς σημερινῆς συζήτησης θὰ ἐκφράσω κάποιες βασανιστικὲς κτυπητὲς ἀνησυχίες καὶ διαπιστώσεις καὶ θὰ ἐπιχειρήσω μερικὲς εἰσηγήσεις.

Μήπως ἡ πληθωρικὴ διαφήμιση τοῦ «καλοῦ καὶ θετικοῦ κλίματος» τὸ ὁποῖο λέγουμε ὅτι ἐπικρατεῖ στὶς συνομιλίες στὶς ὁποῖες διαπιστώνουμε δυστυχῶς τὴν συνεχὴ ἄρνηση τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς νὰ κάνει προτάσεις ἢ ἔστω καὶ νὰ συζητήσει τὸ βασικότερο θέμα τῶν συνομιλιῶν δηλαδὴ τὴν ἐδαφικὴ πτυχή, μᾶς ἔχει ζημιώσει διεθνῶς μὲ τὴ δημιουργία ἄθελά μας βέβαια, ἐσφαλμένων ἀβάσιμων ἐντυπώσεων ὅτι οἱ συνομιλίες προχωροῦν θαυμάσια ;

Μήπως μὲ αὐτὸ τὸ «κλισιὲ» τοῦ «καλοῦ κλίματος» παίζουμε τὸ παιχνίδι τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς ἡ ὁποία μετὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς πραξικοπηματικῆς στρατιωτικῆς Κυβερνήσεως στὴν Ἄγκυρα καὶ τὴν κατάργηση τῆς Δημοκρατίας ἐπιδίωξε ἐναγωνίως τὴ συγχώρηση καὶ κατανόηση καὶ ἀποδοχὴ ἀπὸ τὶς δυτικὲς χῶρες, ἰδιαίτερα στὴν Εὐρώπη, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὶς κυρώσεις ποὺ ὑπέστη ἡ Χούντα τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὸ πραξικόπημα τοῦ 1967 ;

Μιὰ κάποια ἀνάλυση αὐτοῦ τοῦ σημείου θὰ ἦτο χρήσιμη.

Ἐπικράτησε ἡ στρατιωτικὴ Χούντα στὴν Ἄγκυρα.

Ἔπρεπε νὰ μαλακώσει ἡ ὁποιαδήποτε δημοκρατικὴ ἀντίδραση στὴν Εὐρώπη. Ἡ Τουρκία δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποπεμφθεῖ ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ὅπως ἔγινε παλαιότερα στὴν περίπτωση τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ βοήθεια ἔπρεπε νὰ συνεχισθεῖ καὶ ἡ Τουρκία νὰ μὴ διαταράξει τὶς οἰκονομικές της «σχέσεις» μὲ τὴν ΕΟΚ. Δηλαδὴ ἡ ροὴ τῶν δισεκατομμυρίων ἔπρεπε νὰ συνεχισθεῖ. Καταστρώθηκε σχέδιο «ἐπίθεσης» καλῆς θελήσεως καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τὴν Κύπρο.

Μᾶς περιέλουσαν μὲ καλὴ θέληση. Ψίθυροι ἀπὸ πολλὲς πηγὲς ἀπὸ πλεῖστες χῶρες ὅτι ἀναμένονται παραχωρήσεις ἀπὸ τὴν Τουρκία. Κάτι ἀναμένετο σὰν ἄμεση γενναιόδωρη παραχώρηση γιὰ τὸ Βαρώσι.

«Καλὴ θέληση καὶ καλὸ κλίμα» στὶς συνομιλίες μὲ ἀναμενόμενη συζήτηση τοῦ συνταγματικοῦ καὶ τοῦ ἐδαφικοῦ ἡ ὁποία συζήτηση θὰ ἔπρεπε «νὰ ἀντανακλᾶται στὶς οὐσιαστικὲς θέσεις καὶ προτάσεις τῶν δύο πλευρῶν», ὅπως ἔλεγε καὶ ἡ ἐναρκτήρια δήλωση τοῦ κου Βαλτχάϊμ.

Ἐν τῶ μεταξὺ ἡ Τουρκία πῆρε συγχωροχάρτι γιὰ τὴν κατάργηση τῆς Δημοκρατίας στὴν χώρα. Τὰ δισεκατομμύρια εἰσρέουν στὴν Τουρκία καὶ σ' ἐμᾶς ἔμεινε τὸ «πολὺ καλὸ κλίμα» χωρὶς ἔρεισμα.

Μᾶς ἔμεινε καὶ μιὰ σύνδεση ἴσως τοῦ Βαρωσιοῦ μὲ τὸ ἀεροδρόμιο Λευκωσίας μὲ δύο πόρτες, μιὰ πρὸς τὸ Νότο καὶ μιὰ πρὸς τὸ Βορρά, ποὺ ἡ λειτουργία της θὰ διανοίγει προοπτικὲς γιὰ οὐσιαστικὴ ἀναγνώριση καὶ παραχώρηση Κυριαρχικῶν δικαιωμάτων στὴν Τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ καὶ στὰ κατοχικὰ στρατεύματα.

Καὶ χωρὶς νὰ ξέρουμε ποῦ τελειώνουμε, γιατὶ ὅπως εἶπε τὴν περασμένη βδομάδα ὁ κος Gobbi, στὸ θέμα Βαρωσίων καὶ ἀεροδρομίου Λευκωσίας οἱ δυὸ πλευρὲς «πρέπει νὰ βροῦν μιὰ ἰσορροπία πρέπει νὰ ὑπάρξει ἕνα πάρε-δῶσε καὶ ὅτι οἱ δυὸ πλευρὲς πρέπει νὰ εἶναι ἐλαστικές».

Εἶναι διάχυτη ἡ ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχει σοβαρὴ σύγχυση στὸ τὶ εἶναι μέτρα προσεγγίσεως τῶν δύο κοινοτήτων, πρακτικὰ μέτρα, καὶ ἄρση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐμπάρκο.

Καὶ τὶ σημαίνει σὲ τελευταία ἀνάλυση ἄρση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐμπάρκο γιὰ νὰ μὴν «πνίγεται» οἰκονομικὰ ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρά ; Δὲν σημαίνει ἄρση τῶν πολιτικῶν περιορισμῶν, τοῦ πολιτικοῦ ἐμπάρκου ποὺ θὰ δώσει ἀναγνώριση στὴν κατοχὴ καὶ θὰ ὑποβαθμίσει τὴν κυρίαρχη Κυβέρνησή μας σὲ κοινότητα ;

Μέσα σ' ἕνα «πολὺ καλὸ κλίμα» συγκαλύπτεται ἡ παντελὴς ἄρνηση τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς νὰ εἰσέλθει σὲ οὐσιαστικὲς καὶ ἐποικοδομητικὲς διαπραγματεύσεις παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ συνομιλίες συνεχίζουν γιὰ 20 συναντήσεις τώρα γεμάτες χαμόγελα καὶ κατάνυξη καὶ βροχὴ καλῆς διάθεσης. Μετὰ ἀπὸ 20 συναντήσεις «σὲ καλὸ κλίμα» καὶ οἱ συνομιλίες δὲν ἄρχισαν κἂν νὰ γίνονται οὐσιαστικές. Ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ εἶναι οὐσιαστικὰ ρυθμιστὴς τῆς διαδικασίας. Χωρὶς ντροπὴ ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ ἐπιμένει καὶ κατορθώνει νὰ συγχύζει τὸ ἐδαφικὸ μὲ τὴν Ἀμμόχωστο **μόνο** καὶ τὸ συνταγματικὸ μὲ τὰ ἀρχικὰ μέτρα πάλι **μόνο.**

Ἐμεῖς δημιουργούσαμε καλύτερο κλίμα ὅταν μιλήσαμε γιὰ ἀρχικὰ μέτρα, ἀλλὰ ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ ρίζωνε διεθνῶς τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀρχικὰ μέτρα σημαίνουν ἄρση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐμπάρκο ποὺ ὅπως τονίσαμε πιὸ πάνω σημαίνει ἄρση οὐσιαστικὰ τοῦ πολιτικοῦ ἐμπάρκο καὶ ἄνοιγμα στὴ λεωφόρο γιὰ ἀναγνώριση Κυριαρχικῶν δικαιωμάτων στὸν εἰσβολέα.

Δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνεμπόδιστη καὶ ἀδιαμαρτύρητη διεθνὴς

χρήση τοῦ ἀεροδρομίου 'Ερτζιὰν καὶ τοῦ Λιμένος 'Αμμοχώστου θὰ σημαίνει ἀναγνώριση ἀπὸ τὴν Διεθνὴ Κοινωνία κυριαρχικῶν δικαιωμάτων στὴν Τουρκοκυπριακὴν Διοίκηση καὶ στὶς κατοχικὲς δυνάμεις.

Κύριοι συνάδελφοι.

'Ο διάλογος δὲν μπορεῖ νὰ διασωθεῖ ἂν δὲν γίνει οὐσιαστικός. Καὶ ὁριστικὰ ἡ διατυμπάνιση τοῦ «καλοῦ κλίματος» οὔτε οὐσιαστικὸ διάλογο μᾶς ἐξασφαλίζει οὔτε εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Μήπως ἀντὶ νὰ διατυμπανίζουμε τὸ «καλὸ κλίμα» σὲ συναντήσεις ποὺ δὲν ἔχουν οὐσιαστικὸ περιεχόμενο θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλουμε προσπάθειες νὰ ἐπανατοποθετήσουμε τὸ διάλογο στὴν ὀρθή του βάση, δηλαδὴ νὰ δοθεῖ ἡ ἔμφαση στὴ συνταγματικὴ πτυχὴ καὶ τὴν ἐδαφικὴ πτυχή, πάνω στὶς ὁποῖες οἱ Τοῦρκοι ἀρνοῦνται μετὰ ἀπὸ 20 συναντήσεις νὰ τοποθετηθοῦν ;

Μήπως θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλουμε ἀμέσως προσπάθειες γιὰ νὰ πείσουμε διεθνῶς, μᾶλλον νὰ ὑπενθυμίσουμε τὸν ἔξω κόσμο, ὅτι ἡ ἀρχικὴ θέση γιὰ τὴν 'Αμμόχωστο δὲν ἦταν νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ θέμα 'Αμμοχώστου σὰν Τουρκικὸ μέσο ἢ ὅπλο γιὰ ἀναγνώριση τῆς παράνομης διοίκησης Ντεκτάς ; 'Αλλὰ ὅτι ἦταν ὅπως ἀρχικὰ γνώριζε ὅλος ὁ κόσμος, δηλαδὴ μιὰ ἐνέργεια καλῆς θέλησης ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Τουρκίας καὶ θὰ ὑποβοηθοῦσε τὴν ἔναρξη οὐσιαστικοῦ καὶ ἐποικοδομητικοῦ διαλόγου ;

Μήπως ὁλόκληρη ἡ διπλωματικὴ μημανή μας θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξηγοῦσε ἤδη ἀπὸ κάθε διεθνὲς βῆμα χωρὶς ταλαντεύσεις καὶ δισταγμοὺς τὰ γεγονότα, δηλαδὴ ὅτι οἱ Τοῦρκοι μετὰ ἀπὸ 20 συνεχεῖς συναντήσεις «καλῆς θελήσεως» δὲν ὑπέβαλαν κἂν προτάσεις πάνω στὸ βασικότερο θέμα τῶν διαπραγματεύσεων ποὺ εἶναι τὸ ἐδαφικό, ὅπως θὰ ἔπρεπε νὰ κάμουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ σύμφωνα μὲ τὴν ἐναρκτήρια δήλωση τοῦ Βάλτχαϊμ ; Καὶ αὐτὰ γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει ἀργότερα ἀμφιβολία καὶ σύγχυση στὸ ποιὸς εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ ἀποτυχία τῶν συνομιλιῶν.

Μήπως θὰ ἔπρεπε νὰ θέσουμε τὸν κύριο Βάλτχαϊμ πρὸ τῶν εὐθυνῶν του ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἐναρκτήρια δήλωση τοῦ ἰδίου καὶ νὰ τὸν πιέσουμε νὰ καλέσει τὴν Τουρκικὴ πλευρὰ νὰ συμμορφωθεῖ μὲ τὴν δική του δήλωση ἡ ὁποία ἐξ' ἄλλου ἔδωσε καὶ τὸ ἔναυσμα στὶς συνομιλίες ;

Μήπως θὰ ἔπρεπε μπροστὰ στὴν ἀπροκάλυπτη Τουρκικὴ ἀδιαλλαξία νὰ προσπαθήσουμε νὰ τοποθετήσουμε τὸ πρόβλημα στὴ σωστή του βάση καὶ τὶς σωστὲς διαστάσεις ἀπὸ κάθε βῆμα γιὰ νὰ μὴ εἴμαστε ἀργότερα οἱ ἴδιοι δέσμιοι τῶν δικῶν μας δηλώσεων γιὰ ἀνύπαρκτο οὐσιαστικὰ «καλὸ κλίμα» ;

Κύριε Πρόεδρε,

Βρισκόμαστε ἴσως στὰ πρόθυρα καταρρεύσεως τοῦ διακοινοτικοῦ διαλόγου λόγω τῆς Τουρκικῆς ἀδιαλλαξίας. Μὲ τὴν σωστὴ πιστεύω διαπίστωση ὅτι ὁ χρόνος ἐργάζεται σὲ βάρος τῆς ὀρθῆς λύσης τοῦ προβλήματός μας. Τὴ διαπίστωση ὅτι ἡ Τουρκία δὲν πρέπει νὰ ἐπείγεται γιὰ λύση, γιατὶ ἡ Τουρκία προσπαθεῖ νὰ κρατήσει κεκτημένα μὲ τὴν βία, ὄχι νὰ ἐπιστρέψει.

Τὸ ἀπόφθεγμα «Μακάριοι οἱ κατέχοντες» ἐπαληθεύεται συνεχῶς στὴ διεθνῆ πολιτική.

"Αν οἱ διαπιστώσεις ποὺ κάνουμε εἶναι σωστὲς καὶ ἂν οἱ ἀνησυχίες μας δικαιολογημένες, τότε λυποῦμε νὰ πῶ ὅτι ἡ ἔμφαση τῆς συζήτησής μας θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ τοποθετεῖται στὸ ποῦ βαδίζουμε μπροστὰ στὸ φάσμα ἀποτυχίας τῶν συνομιλιῶν. Θὰ ἔπρεπε ὅλοι μαζύ, κόμματα καὶ Κυβέρνηση, νὰ προσπαθήσουμε

νὰ δώσουμε ξεκάθαρους στόχους στὸν ἀγώνα μὲ σαφὲς κοινῶς ἀποδεκτὸ πρόγραμμα, μὲ σαφὴ στρατηγικὴ καὶ τακτική. Νὰ συμφωνήσουμε ὅλοι καὶ νὰ δεσμευθοῦμε σ' ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης.

Ὄχι νὰ ἀντιδροῦμε ἀπρογραμμάτιστα καὶ σπασμωδικὰ στὶς πρωτοβουλίες ἄλλων χωρὶς δικό μας προκαθορισμένο πρόγραμμα, δική μας στρατηγική, δική μας τακτική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἔχουμε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἐπανειλημμένα τονίσει ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι δημιούργημα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἰμπεριαλισμὸς ἀποσκοπεῖ στὴν μετατροπὴ τοῦ τόπου μας σὲ ἰσχυρὸ πολεμικὸ προγεφύρωμα γιὰ τὶς τυχοδιωκτικὲς περιπέτειες ποὺ σχεδιάζει στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο καὶ στὴ Μέση Ἀνατολή.

Αὐτὴ ἡ θέση εἶναι τετραγωνικὰ σωστὴ καὶ ὁποιοσδήποτε παραγνωρίζει αὐτὴ τὴν τετραγωνικὰ σωστὴ θέση θὰ ἀποπροσανατολισθεῖ ὁ ἴδιος καὶ θὰ ἀποπροσανατολίσει καὶ ἄλλους ἀπὸ τὸ σωστὸ στόχο. Βεβαίως ὁ ἰμπεριαλισμὸς ἐκμεταλλεύθηκε τὰ λάθη, ἐκμεταλλεύθηκε τὸ σωβινισμὸ καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές, ἐκμεταλλεύθηκε τὸ προδοτικὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα, ἐκμεταλλεύθηκε τὶς ἐπεκτατικὲς βλέψεις τῶν κύκλων τῆς Ἄγκυρας, τῶν σωβινιστῶν τῆς Ἄγκυρας. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκμεταλλεύθηκε πλήρως καὶ τὰ ἐκμεταλλεύεται ἀκόμα μέχρι σήμερα. Ὅμως, στὸ βάθος τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος βρίσκεται ὁ ἰμπεριαλισμός, βρίσκεται τὸ ΝΑΤΟ καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος ἐχθρὸς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Τὰ τούρκικα στρατεύματα εἶναι κατοχικὰ στρατεύματα ἀλλὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ Νατοϊκὰ στρατεύματα.

Δυστυχῶς, ἡ ἐπίσημη Ἑλλάδα ἡ ὁποία ἀποσύρθηκε ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ τὸ 1974 ἐπανῆλθε τὸ 1980 σ' αὐτὸ τὸ στρατιωτικὸ σκέλος. Ἀντὶ ποὺ ἔπρεπε νὰ παραμείνει ἔξω ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ, διότι κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση θεώρησε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθει στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν ποιὰ συμφέροντα ; Νὰ ἐξυπηρετηθοῦν τὰ ἰμπεριαλιστικὰ συμφέροντα, τὰ νατοϊκὰ συμφέροντα καὶ ὄχι ἀσφαλῶς τὰ Κυπριακὰ συμφέροντα, οὔτε ἀκόμα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ συμφέροντα.

Πίσω ἀπὸ τὴν ἀδιαλλαξία τῶν τούρκικων κύκλων τῆς Ἄγκυρας, πίσω ἀπὸ τὴν ἀδιαλλαξία τοῦ Ντενκτὰς ἡ ὁποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα, βρίσκεται ὁ Ἀμερικάνικος καὶ γενικὰ ὁ Νατοϊκὸς ἰμπεριαλιστικὸς παράγοντας. Εἶναι αὐτὸς ποὺ ἐκτρέφει καὶ ἐνθαρρύνει αὐτὴ τὴν ἀδιαλλαξία. Ἡ Τουρκία, βεβαίως, εἶναι τὸ χαϊδεμένο παιδὶ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Τροφοδοτεῖται ἡ Τουρκία μὲ χρήματα, μὲ ὅπλα, μὲ ὅλα τὰ μέσα, γιὰ ποιὸ σκοπό ; Διότι θεωρεῖται ὁ χωροφύλακας τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στὴ Μέση Ἀνατολή. Καὶ ἐφόσο θεωρεῖται ἡ Τουρκία ὁ χωροφύλακας τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στὸ χῶρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἐνθαρρύνεται καὶ στὸ Κυπριακὸ ὅπως ἐνθαρρύνεται καὶ στὰ ἄλλα προβλήματα. Ἐδῶ εἶναι ποὺ πρέπει νὰ βροῦμε τὸν κύριο ὑπαίτιο τῆς ἀδιαλλαξίας ποὺ συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἂν οἱ Τουρκοκύπριοι εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ ἐκφραστοῦν ἐλεύθερα σήμερα, θὰ ὑποστήριζαν αὐτὰ ἀκριβῶς ποὺ ὑποστηρίζουμε κι' ἐμεῖς γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Καὶ ἐννοῶ τὴ γραμμὴ καὶ τὴν τακτικὴ

λύσης τοῦ Κυπριακοῦ ὅπως αὐτὴ ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὸ 'Εθνικὸ καὶ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακαρίου· δηλαδὴ τὶς τέσσερις κατευθυντήριες γραμμὲς τῆς συμφωνίας Μακαρίου-Ντενκτάς, τὰ δέκα σημεῖα τῆς συμφωνίας Κυπριανοῦ-Ντενκτὰς καὶ βεβαίως τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀναφορικὰ μὲ τὸ Κυπριακό.

"Ομως δὲν ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ἐκφραστοῦν ἐλεύθερα οἱ Τουρκοκύπριοι. Καὶ ἐδῶ νομίζω θὰ πρέπει νὰ δοῦμε τὴ δική μας συμβολή, πῶς θὰ βοηθήσουμε ἐμεῖς αὐτοὺς τοὺς Τουρκοκυπρίους ποὺ εἶναι Κύπριοι γιὰ νὰ δοῦν ποιὸ εἶναι τὸ σωστὸ καὶ πῶς θὰ μποροῦσαν νὰ συνεργασθοῦν μαζί μας γιὰ νὰ δώσουν τὴ λύση ἐκείνη ποὺ ἐξυπηρετεῖ καλύτερα καὶ τὰ δικά τους συμφέροντα καὶ τὰ συμφέροντα ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Βεβαίως ὁ Ντενκτὰς θὰ συνεχίσει νὰ παίζει τὸ βιολὶ τῆς ἀδιαλλαξίας, θὰ συνεχίσει νὰ παρουσιάζεται αὐτὸς ποὺ παρουσιάζεται. Καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι πῶς θὰ πετύχουμε ἐμεῖς τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ μὲ βάση τὴν ὀρθὴ γραμμὴ καὶ τὴν ὀρθὴ τακτική. Πρῶτα ὅμως θὰ πρέπει νὰ πιστέψουμε στὴν ὀρθὴ γραμμὴ καὶ στὴν ὀρθὴ τακτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Διότι ἂν δὲν πιστέψουμε σ' αὐτὴ τὴν ὀρθὴ γραμμὴ καὶ ἂν ἐμεῖς δὲν ἐπιδείξουμε συνέπεια μὲ βάση αὐτὴ τὴν ὀρθὴ γραμμή, νομίζω ὅτι δίνουμε ὅπλα στὸν Ντενκτάς, δίνουμε ὅπλα σ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι οὐσιαστικὰ ὄχι μόνο δὲν θέλουν νὰ λύσουν τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα ἀλλὰ θέλουν νὰ δώσουν τὶς ἰμπεριαλιστικὲς κατακτητικὲς λύσεις ποὺ ἐπιδιώκουν. Καὶ λάθος ἐλέχθη ἐδῶ ἀπὸ κάποιο ὁμιλητὴ—νομίζω ἀπὸ τὸν κ. 'Αμπίζα—ὅτι πρέπει νὰ βροῦμε αὐτὴ τὴ γραμμή. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ ὑπάρχει καὶ ἡ τακτικὴ ὑπάρχει. Εἶναι οἱ τέσσερις κατευθυντήριες γραμμὲς τῆς συμφωνίας, εἶναι τὰ δέκα σημεῖα τῆς συμφωνίας Κυπριανοῦ-Ντενκτάς, εἶναι οἱ ἀποφάσεις τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ γραμμὴ καὶ ἂν ἐμεῖς συνεχῶς θέλουμε νὰ μιλοῦμε γιὰ ἄλλη γραμμή, καὶ μερικοί, δυστυχῶς, μιλοῦν γιὰ ἄλλη γραμμὴ καὶ ἀφήνουν νὰ νοηθεῖ ὅτι μποροῦν νὰ ἐπανέλθουν καὶ στὴν παλιὰ γραμμή, τότε κλονίζουμε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ τοὺς ρίχνουμε ἀκόμα περισσότερο στὶς ἀγκάλες τοῦ Ντενκτάς, στὶς ἀγκάλες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Οἱ συνομιλίες εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη πορεία λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη πορεία. Βεβαίως εἶναι ἕνας ἀγώνας. 'Ελέχθη : Μὰ πρέπει νὰ ἀντισταθοῦμε. 'Ο λαὸς ἀντιστέκεται καὶ ἂν δὲν ἀντιστεκόταν ὁ λαὸς δὲν πιστεύω ὅτι ἡ Τουρκία δὲν θὰ καταλάμβανε ὁλόκληρη τὴν Κύπρο μέχρι σήμερα. Βεβαίως ἀντιστέκεται ὁ λαός ! 'Ο λαὸς ἀντιστέκεται καὶ θὰ ἀντιστέκεται ! "Ομως πρέπει νὰ ἐφαρμόζουμε καὶ τὴν ὀρθὴ γραμμή, τὴν ὀρθὴ τακτική. Βεβαίως πρέπει νὰ ὑπάρξει ἀμυντικὴ θωράκιση ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέχουμε ὅταν μιλοῦμε γιὰ ἀμυντικὴ θωράκιση νὰ μὴν ἐννοοῦμε κάτι ἄλλο. Διότι ἂν ἐννοοῦμε κάτι ἄλλο, τότε εἶναι ἀκριβῶς ποὺ παίζουμε τὸ παιγνίδι ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ καταλάβουν ὁλόκληρη τὴν Κύπρο. 'Αμυντικὴ θωράκιση, ναί. 'Αλλὰ αὐτὸ νὰ μὴν παρεξηγεῖται μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο ὅτι σήμαινει κάτι ἄλλο. "Οχι γιατὶ εἴμαστε πασσιφιστές, ὄχι γιατὶ εἴμαστε δειλοί, ἀλλὰ διότι, δυστυχῶς, δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε ἐκεῖνο τὸ κάτι ἄλλο τὸ ὁποῖο ἴσως μερικοὶ νὰ νομίζουν ὅτι μποροῦμε νὰ κάνουμε. Καὶ ἂν τὸ ἐπιχειρήσουμε σημαίνει ὅτι θὰ παραδώσουμε ὁλόκληρη τὴν Κύπρο στοὺς ἐχθρούς μας.

Κατὰ συνέπεια ἂν θέλουμε πραγματικὰ νὰ δώσουμε λύση τοῦ Κυπριακοῦ μὲ βάση τὴν ὀρθὴ τακτικὴ θὰ πρέπει νὰ ἀγωνιζόμαστε συνεχῶς καὶ ἐδῶ καὶ μέσο τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόσουμε μέτρα ἐπαναπροσέγγισης. Διαφωνῶ μὲ τὸν κ. 'Αμπίζα ποὺ λέει ὅτι τὰ μέτρα ἐπαναπροσέγγισης ποὺ ἐξάγγειλε ἡ

Κυβέρνηση καὶ τὰ ὁποῖα, δυστυχῶς, δὲν ἔχουν ἐφαρμοστεῖ, οὐσιαστικὰ σημαίνουν ἄρση τοῦ ἐμπάργκο. Δὲν σημαίνουν ἄρση τοῦ ἐμπάργκο αὐτὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐξάγγειλε ἡ Κυβέρνηση. Καὶ πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἂν αὐτὰ τὰ μέτρα ἐφαρμόζονταν τότε θὰ ἀρχίζαμε νὰ δημιουργοῦμε ἐμπιστοσύνη ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς Τούρκους Κυπρίους. Γιατὶ μήπως σημαίνει ἄρση τοῦ ἐμπάργκο τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Τουρκοκύπριοι ἀσφαλισμένοι θὰ ἐξασφαλίσουν τὶς συντάξεις τους ; Ἀσφαλῶς ὄχι, καὶ πρέπει νὰ βρεθεῖ ὁ κατάλληλος τρόπος γιὰ νὰ ἐφαρμοσθεῖ αὐτὸ τὸ μέτρο τὸ ὁποῖο ἔχει ἐξαγγείλει ἡ Κυβέρνηση. Εἶναι ἕνας ἀγώνας συνεχής, ὅπως εἶπα, καὶ στὴν Κύπρο καὶ διεθνῶς. Λάθος ὅτι ἀποδιεθνοποιοῦμε τὸ Κυπριακὸ μὲ τὶς διακοινοτικὲς συνομιλίες. Ἡ ζωή, ἡ πεῖρα ἔδειξε ἴσα-ἴσα ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο. Τὶ λέει ἡ ζωή ; Τὶ λέει ἡ πεῖρα ;

Ἡ πεῖρα λέει ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συνομιλιῶν στὴ Νέα Δελχὶ εἴχαμε τὴ συνάντηση τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἀδεσμεύτων καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἐκτίμηση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας, κ. Ρολάνδη, ποτὲ προηγούμενα, λέει ὁ κ. Ρολάνδης, δὲν εἴχαμε τόση ἔνθερμη ὑποστήριξη ἀπὸ τοὺς Ἀδεσμεύτους ὅση πήραμε στὴ συνάντηση τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἀδεσμεύτων στὴ Νέα Δελχί.

Γιατὶ νομίζετε ; Διότι οἱ Ἀδέσμευτοι πολλὲς φορὲς μᾶς εἶπαν «συνομιλῆστε». Οἱ φίλοι μας οἱ ὁποῖοι μᾶς ἔδωσαν τὴν ψῆφο τους στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν μᾶς εἶπαν ἐπανειλημμένα : «Συνομιλῆστε». Καὶ ἂν ἐμεῖς δὲν συνομιλούσαμε τότε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι σὲ μιὰ προσεχὴ Γενικὴ Συνέλευση στὴν ὁποία θὰ ἀναγκασθοῦμε νὰ προσφύγουμε καὶ πάλι, αὐτοὶ οἱ φίλοι μας θὰ μᾶς ρωτοῦσαν. Ἔχετε συνομιλήσει, καὶ ἂν ἔχετε συνομιλήσει, τὶ ἔχετε προτείνει στὴν ἄλλη πλευρὰ καὶ πῶς ἡ ἄλλη πλευρὰ ἀντέδρασε στὶς προτάσεις τὶς ὁποῖες ἔχετε ὑποβάλει ; Ἡ πεῖρα λέει ὅτι οἱ συνομιλίες διεθνοποιοῦν περισσότερο τὸ Κυπριακό. Βεβαίως, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συνομιλιῶν δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ συζητεῖται τὸ Κυπριακὸ καὶ στὴ Γενικὴ Συνέλευση. Ὅμως τὸ Κυπριακὸ βρίσκεται στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἂν ἀφοῦ ἐξαντλήσουμε ὅλα τὰ περιθώρια ἀποδειχθεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ σημειωθεῖ ὁποιαδήποτε πρόοδος καὶ καταφύγουμε καὶ πάλι στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν, νομίζω ὅτι ἐκεῖ θὰ βροῦμε αὐτὴ τὴ φορὰ μεγαλύτερη ὑποστήριξη ἀπὸ ὅ,τι εἴχαμε στὸ παρελθὸν διότι θὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἀποδείξουμε ὅτι ἐμεῖς, ἡ Ἑλληνοκυπριακὴ πλευρά, μέσα σὲ 8, 9, 10 μῆνες διεξάγουμε συνομιλίες καὶ κάμαμε ὅτι ἦταν ἀνθρωπίνως δυνατὸ γιὰ νὰ σημειωθεῖ πρόοδος σ' αὐτὲς τὶς συνομιλίες, ἀλλὰ λόγω τῆς ἀδιαλλαξίας τῆς ἄλλης πλευρᾶς δὲν κατέστη δυνατὸ νὰ σημειωθεῖ ὁποιαδήποτε πρόοδος. Καὶ τότε πιστεύω ὅτι θὰ ἔχουμε ἀκόμα πιὸ ἐνεργό, ἀκόμα πιὸ ἀποφασιστικὴ ὑποστήριξη καὶ ἀπὸ τὶς ἀδέσμευτες χῶρες καὶ ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ γενικὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους μας διεθνῶς.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἀποδιεθνοποιήθηκε τὸ Κυπριακό. Ἐγὼ τοὐλάχιστο καὶ οἱ συνάδελφοί μου, ὅπου παρουσιάστηκαν διεθνῶς, σὲ διεθνὴ συνέδρια, μίλησαν γιὰ τὸ Κυπριακό. Καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος πῆρε μέρος στὴ Διάσκεψη τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἀδεσμεύτων στὴ Νέα Δελχὶ ἐπίσης μίλησε γιὰ τὸ Κυπριακό. Καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ συνάδελφοι Βουλευτὲς ποὺ πῆραν μέρος σὲ διεθνεῖς διασκέψεις καὶ συνέδρια μίλησαν γιὰ τὸ Κυπριακό.

Ἑπομένως δὲν ὑπῆρξε ἀποδιεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἡ ἀπήχηση ποὺ εἴχαμε πιστεύω ὅτι ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅ,τι ἦταν ποτὲ προηγούμενα, γιατὶ

εἴμαστε σὲ θέση νὰ ποῦμε ὅτι αὐτὸ ποὺ μᾶς εἶπε ἡ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν μὲ τὰ ψηφίσματά της τὸ κάμαμε καὶ τὸ κάμνουμε μὲ τὸ παραπάνω. Καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι λάθος νὰ πιστεύουμε ὅτι ἀποδιεθνοποιοῦμε τὸ Κυπριακὸ διότι συνομιλοῦμε. "Αν δὲν συνομιλούσαμε εἶναι τότε ἀκριβῶς ποὺ θὰ ἀποδιεθνοποιούσαμε τὸ Κυπριακὸ γιατὶ καὶ οἱ φίλοι μας θὰ μᾶς ἔλεγαν : «Κύριοι τὰ ψηφίσματα μιλοῦν γιὰ συνομιλίες, ἐσεῖς τί ἐκάμετε ἀναφορικὰ μὲ αὐτὲς τὶς συνομιλίες» ; Καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπαντήσουμε σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα διότι ὅταν συναντοῦμε ἐκπροσώπους ἄλλων κρατῶν, δὲν νομίζω ὅτι μποροῦμε νὰ παίζουμε μαζί τους. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ σοβαρολογοῦμε καὶ νὰ ἀπαντοῦμε ἐπακριβῶς στὶς ἐρωτήσεις ποὺ μᾶς ὑποβάλλουν.

Κατὰ συνέπεια, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, τὸ Κυπριακό, ἐπανέρχομαι, εἶναι ἕνα πρόβλημα κατοχῆς, εἶναι ἕνα πρόβλημα ἀπελευθέρωσης, εἶναι ἕνα πρόβλημα ἀγώνα γιὰ τὴν ἀπαλλαγή μας καὶ ἀπὸ τὰ τούρκικα στρατεύματα καὶ ἀπὸ τὶς συνέπειες τοῦ χουντοφασιστικοῦ πραξικοπήματος καὶ ἀπὸ τὸν ἰμπεριαλισμὸ ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πλέον ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εἶναι ἕνας σκληρός, περίπλοκος ἀγώνας τὸν ὁποῖο εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ διεξάγουμε καὶ θὰ πρέπει νὰ τὸν διεξάγουμε μὲ συνέπεια καὶ βάσει τῆς ὀρθῆς γραμμῆς καὶ τῆς ὀρθῆς τακτικῆς ἂν θέλουμε πραγματικὰ νὰ ὁδηγήσουμε αὐτὸ τὸ λαό μας στὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

"Ομως σημασία σ' αὐτὸ τὸν ἀγώνα ἔχει νὰ μένουμε πιστοὶ καὶ ἀμετάθετοι στὸ θέμα τῆς γραμμῆς καὶ στὸ θέμα τῆς τακτικῆς. 'Αφοῦ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ γραμμή, ἀφοῦ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ τακτική, νομίζω ὅτι γύρω ἀπὸ αὐτὴ τὴ γραμμὴ καὶ τὴν τακτικὴ μποροῦμε νὰ συνασπισθοῦμε ὅλες οἱ δημοκρατικὲς πατριωτικὲς δυνάμεις καὶ νὰ διεξάγουμε αὐτὸ τὸν ἀγώνα μέχρι ποὺ νὰ πετύχουμε τὸ σκοπό μας. Καὶ πιστεύω ὅτι ὅσο δύσκολος καὶ περίπλοκος καὶ ἂν εἶναι ὁ ἀγώνας μας, καὶ εἶναι, θὰ πετύχουμε τελικὰ νὰ ἀπελευθερώσουμε αὐτὸ τὸν τόπο καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουμε στὴν πραγματικὴ ἀνεξαρτησία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀναφορὰ τοῦ κ. Παπαϊωάννου στὴν ὁμιλία μου ἴσως νὰ ὀφείλεται σὲ κάποια παρεξήγηση. Νὰ διαβάσω τὴν παράγραφο στὴν ὁποία ἔγινε ἡ ἀναφορά. Πρέπει νὰ ἔχει γίνει κάποια παρανόηση. Τὸ τί ἔχω πεῖ, κύριε Πρόεδρε, εἶναι τὸ ἑξῆς : «Καὶ τί σημαίνει σὲ τελευταία. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν θὰ προχωρήσουμε σὲ δευτερολογία. 'Απλῶς νὰ ἐπεξηγήσετε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο. . . . .

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Αὐτὸ ἤθελα νὰ πῶ. Μόνο διευκρίνιση θὰ κάμω.

«Καὶ τί σημαίνει», λέω, «σὲ τελευταία ἀνάλυση ἄρση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐμπάργκο γιὰ νὰ μὴν πνίγεται οἰκονομικὰ ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρά ; Δὲν σημαίνει ἄρση τῶν πολιτικῶν περιορισμῶν, τοῦ πολιτικοῦ ἐμπάργκο, ποὺ θὰ δώσει ἀναγνώριση στὴν κατοχὴ καὶ θὰ ὑποβαθμίσει τὴν κυρίαρχη Κυβέρνησή μας σὲ κοινότητα ;»

Δὲν εἶπα πουθενὰ ὅτι ἐναντιωνόμαστε στὰ μέτρα προσέγγισης τὰ ὁποῖα ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀναφέρει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ποὺ δὲν μίλησαν προηγουμένως ;

Ὁ κ. Γ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Παρακαλῶ ὅπως μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ τὴν προσεχὴ συνεδρίαση τοῦ Σώματος. Διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὁμιλητὲς ἀλλὰ τὸ προκεχωρημένο τῆς ὥρας δὲν ἐπιτρέπει τὴ συνέχιση τῆς ἀποψινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα τοῦτο θὰ μείνει καὶ στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἑπόμενης συνεδρίας.

Τὸ ἑπόμενο θέμα εἶναι «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴ κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της», θέμα ποὺ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ὁ εἰσηγητὴς τὶ λέει ; Θέλει νὰ συζητηθεῖ σήμερα ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἂν δὲν ἔχει ἀντίρρηση ἡ Βουλή. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσο ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς τὸ ἀφήνει στὴ Βουλή, τὶ λέει ἡ Βουλή ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὑπάρχει ἡ παράδοση, ὅταν γίνεται 7 παρὰ τέταρτο, εἶναι προκεχωρημένη ἡ ὥρα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγὼ κάθησα. . . . .

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Ἡ ὥρα εἶναι 7 ἀκριβῶς.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τώρα ποὺ ἔγινε 7.00 μ.μ. εἶναι πολὺ περισσότερο προχωρημένη ἡ ὥρα.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Παραπροκεχωρημένη !

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπόν, θὰ μείνει κι' αὐτὸ στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 2 Ἀπριλίου, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981.

(2) Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(3) Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(4) Οἱ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(5) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(6) 'Ο περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(7) 'Ο περὶ τῆς 'Υγιεινῆς τοῦ Κρέατος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(8) 'Ο περὶ 'Αλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(9) 'Ο περὶ 'Εκτάκτων Δημοσίων 'Υπαλλήλων (Διορισμὸς εἰς Δημοσίας Θέσεις) Νόμος τοῦ 1981.

(10) 'Ο περὶ Δημοσίας 'Υπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας ("Ιδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981.

(11) 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(12) 'Ο περὶ 'Αστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(13) 'Ο περὶ Χωρίων (Διοίκησις καὶ Βελτίωσις) (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(14) Οἱ περὶ 'Ηλεκτρισμοῦ εἰς 'Εργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(15) Οἱ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(16) Οἱ περὶ 'Αλιείας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(17) Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

(18) 'Ο περὶ Χωριτικῶν 'Αρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(19) 'Ο περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(20) 'Ο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

(1) Συζήτηση πάνω στὴν «"Εκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων 'Αναπτύξεως καὶ 'Ελέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων 'Αναπτύξεως γιὰ τὴν περίοδο 'Ιανουαρίου—Σεπτεμβρίου τοῦ 1980».

(2) «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(3) «'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

(4) «'Η τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(5) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(6) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας

οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

(7) «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Κηρύσσω τὴν λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως : 7.00 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων :

Ἀστζιὰν Ἀντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ σύντομη διεξαγωγὴ συζήτησης (Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος, Α. Γιάγκου, Α. Γαλανὸς) σχετικὰ μὲ σοβαρὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ πρόσφατη πλήμμυρα στὸ χωριὸ Παλιομέτοχο καὶ ἀπαίτηση ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς γιὰ λήψη τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων.

(2) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1981», ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Στ. Ἀμπίζας, Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Α. Γιάγκου, Τ. Χατζηδημητρίου, Ν. Βασιλειάδης, Α. Γαλανός, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(3) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1980», οἱ σύντομες παρατηρήσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ. κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ Γ. Λαδᾶ πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(4) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἕνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1981», ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω

στὸ θέμα (Στ. Ἀμπίζας, Γ. Σαββίδης, Γ. Λαδᾶς, Τ. Χατζηδημητρίου), ὁμόφωνη καταψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἕνιαῖον Μισθολόγιον) Νόμος τοῦ 1979» καὶ ψήφιση τοῦ πρώτου Νομοσχεδίου σὲ Νόμο.

(5) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981», οἱ παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ν. Μαυρονικόλα πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(6) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(7) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ ἐνδεχόμενο παραχωρήσεως ἐπιδόματος ἀνιχνεύσεως σὲ ἀστυνομικοὺς ὑπηρετοῦντες στὸ ἀεροδρόμιο Λάρνακας—Ἡ ἀνάγκη ἀναθεωρήσεως τοῦ προγράμματος τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας γιὰ νὰ περιλάβει καὶ τὸ χωριὸ Βυζακιὰ στὰ ἀρδευτικὰ σχέδια τοῦ φράκτη τοῦ Ξυλιάτη—Ἡ ἀνάγκη ἐπιδιορθώσεως τῶν σπιτιῶν καὶ ἀνέγερσης νέων κατοικιῶν καὶ ἐξοπλισμοῦ τοῦ νηπιαγωγείου τοῦ χωριοῦ Καντοῦ).

(8) Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως γιὰ τὴν περίοδο Ἰανουαρίου—Σεπτεμβρίου τοῦ 1980.

(9) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χρ. Χριστοφίδη σὲ καθυστέρηση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ καταθέσει στὴ Βουλὴ νομοσχέδιο περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως καὶ παράκλησή του ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν χωρήσει στὴ μελέτη τῶν δυὸ προτάσεων Νόμου ποὺ κατατέθηκαν ἤδη στὴ Βουλὴ πάνω στὸ ἴδιο θέμα.

(10) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Β. Λυσσαρίδη, Στ. Ἀμπίζας, Ε. Παπαϊωάννου) πάνω στὸ θέμα «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ. (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 2ας ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.41 μ.μ.)

('Αρ. 25)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς. Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζομε τὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς μὲ τὸ Κεφάλαιο Α—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὰ Νομοσχέδια «'Ο περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981», «'Ο περὶ 'Εγγραφῆς 'Εκλογέων καὶ 'Εκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», «'Ο περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ «Οἱ περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981», θὰ τὰ χειρισθοῦμε ὅλα μαζί.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν οἱ ἐκθέσεις καὶ γιὰ τὰ τέσσερα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Σταῦρος 'Αμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
'Ανδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 16 καὶ 28 Μαρτίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ὁ ἀξιότιμος 'Υπουργὸς

'Εσωτερικῶν συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους λειτουργοὺς τοῦ 'Υπουργείου του καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας. Στὴν πρώτη συνεδρία παρευρέθηκαν ἐπίσης οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς κ. κ. Χρ. Βάκης, Β. Λυσσαρίδης καὶ Λ. 'Ιεροδιακόνου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ πλήρωση ἀριθμοῦ κενῶν τοῦ ἰσχύοντος ἐκλογικοῦ νόμου καὶ ἡ προσθήκη σ' αὐτὸν ἀριθμοῦ συμπληρωματικῶν διατάξεων ποὺ κρίθηκαν ἀναγκαῖες τόσο γιὰ σκοποὺς διασαφήνισης ἀριθμοῦ προνοιῶν του ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἁπλούστευση καὶ ἐπιτάχυνση τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων.

Οἱ κυριότερες τροποποιήσεις ποὺ προτείνονται μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο συνοψίζονται στὰ πιὸ κάτω :—

(α) Γίνεται πρόνοια γιὰ διορισμὸ γιὰ τοὺς σκοποὺς τῶν ἐκλογῶν καὶ Βοηθοῦ Γενικοῦ 'Εφόρου τῶν 'Εκλογῶν ποὺ θὰ μπορεῖ νὰ ἀντικαθιστᾶ τὸ Γενικὸ Ἔφορο τῶν 'Εκλογῶν, ἐνῶ παράλληλα διευρύνονται οἱ ἁρμοδιότητες καὶ τὰ καθήκοντα τῶν βοηθῶν ἐφόρων 'Εκλογῆς κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας ὥστε οἱ τελευταῖοι νὰ μποροῦν νὰ ἀντικαθιστοῦν τοὺς 'Εφόρους 'Εκλογῆς τῶν ἀντιστοίχων ἐκλογικῶν περιφερειῶν.

(β) Προβλέπεται ὅτι μπορεῖ νὰ γίνει ἐπίδοση ἐμβλήματος καὶ ἐκ μέρους τῶν συνδυασμῶν ἀνεξαρτήτων καὶ τῶν μεμονωμένων ὑποψηφίων. Πρόσθετα καθορίζονται τὰ κριτήρια ἐπιλογῆς ἑνὸς ἐμβλήματος σὲ τρόπο ποὺ νὰ ἀποφεύγεται ἡ δημιουργία συνθηκῶν ἢ προϋποθέσεων ἐκμετάλλευσης ὁποιουδήποτε συμβόλου θρησκευτικῆς λατρείας ἢ ἄλλου ἐμβλήματος τῆς Δημοκρατίας ἢ ἄλλης ξένης χώρας.

(γ) Αἴρεται ὁποιαδήποτε ἀμφιβολία γιὰ τὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸ τῶν σταυρῶν προτίμησης ποὺ δικαιοῦται ὁ ἐκλογέας νὰ σημειώσει στὸ ψηφοδέλτιο τῆς προτίμησής του σὲ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια.

(δ) Καθορίζεται ὁ ὅρος «ἐκλογικὴ αἴτησις» πρὸς ἀντιδιαστολὴ μὲ τὴν ἐκλογικὴ ἔνσταση ποὺ μπορεῖ νὰ καταχωρηθεῖ στὰ διάφορα στάδια μιᾶς βουλευτικῆς ἐκλογῆς.

(ε) Γιὰ σκοποὺς ἐπίσπευσης τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῆς διακίνησης τῶν καλπῶν ἀπὸ τὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες στὸ κέντρο γίνεται πρόνοια γιὰ τὴ διενέργεια τῆς πρώτης κατανομῆς τῶν ἑδρῶν ἀπὸ τὸν Ἔφορο κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας, ἐνῶ τῆς δεύτερης καὶ τρίτης κατανομῆς ἀπὸ τὸ Γενικὸ Ἔφορο 'Εκλογῶν.

(στ) Προβλέπεται ὅτι σὲ περίπτωση ποὺ ἕνας συνδυασμὸς ποὺ συμμετέχει στὴ δεύτερη κατανομὴ ἔχει ἐξασφαλίσει ἀδιάθετες ἕδρες περισσότερες ἀπὸ τοὺς ὑποψήφιούς του οἱ πλεονάζουσες ἕδρες θὰ μεταφέρονται ὡς ἀδιάθετες στὴν τρίτη κατανομή.

(ζ) 'Επιφέρεται, τέλος, ἀριθμὸς ἐπιμέρους τροποποιήσεων γιὰ διασαφήνιση τοῦ κειμένου τοῦ ὑπὸ τροποποίηση Νόμου.

'Η 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν, ἀφοῦ συζήτησε μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν τὸ σκοπὸ τῆς κάθε μιᾶς ἀπὸ τὶς προτεινόμενες τροποποιήσεις, τὶς υἱοθετεῖ στὴν ὁλότητά τους.

Τὴν 'Επιτροπὴ πρόσθετα ἀπασχόλησαν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μελέτης αὐτῆς δύο κυρίως θέματα :—

(α) Τὸ θέμα τῆς υἱοθέτησης ἢ ὄχι ξεχωριστοῦ ψηφοδέλτιου γιὰ κάθε κόμμα· καὶ

(β) ἡ μέθοδος κατανομῆς τῶν ἑδρῶν ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομὴ στὴν οἰκεία ἐκλογικὴ περιφέρεια.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἐξέτασε διάφορους ὑπαλλακτικοὺς τρόπους ἀντιμετώπισης τοῦ πρώτου θέματος σὲ συνάρτηση μὲ τὴν ἀνάγκη διασφάλισης ἀπὸ κάθε ἄποψη τοῦ ἀπόρρητου τῆς ψηφοφορίας, κατάληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατὸ καὶ ἐφικτὸ μόνο μὲ τὸ ἐνιαῖο ψηφοδέλτιο τὸ ὁποῖο προσφέρει ὅλες τὶς δυνατότητες καὶ δημιουργεῖ ὅλες ἐκεῖνες τὶς προϋποθέσεις ὥστε νὰ διασφαλίζεται καὶ ἡ πτυχὴ αὐτὴ τοῦ θέματος.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸν τρόπο κατανομῆς τῶν ἑδρῶν, τὶς ὁποῖες θὰ ἔχει δικαιωθεῖ κάθε κόμμα ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομή, στὶς οἰκεῖες ἐκλογικὲς περιφέρειες, ἡ Ἐπιτροπὴ υἱοθέτησε τὴν ἀρχὴ τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων καὶ μὲ βάση αὐτὴν ἐχώρησε στὴ σαφέστερη ἐπαναδιατύπωση τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ ὑπὸ τροποποίηση ἐκλογικοῦ νόμου.

Πιὸ συγκεκριμένα ἡ υἱοθετηθεῖσα μέθοδος παραχώρησης τῶν ἑδρῶν αὐτῶν θὰ ἐκφράζεται μὲ βάση τὶς πιὸ κάτω πρόνοιες. Θὰ γίνεται κατάταξη τῶν κομμάτων ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος τῶν ἀχρησιμοποίητων ὑπολοίπων ποὺ ἔχουν ἀπὸ τὴν πρώτη κατανομή. Ἀπὸ τὴν κατάταξη αὐτὴ θὰ προκύπτει καὶ ἡ σειρὰ τοῦ κόμματος ἢ συνασπισμοῦ κομμάτων ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἢ τὸν ὁποῖο θὰ ἀρχίζει ἡ παραχώρηση τῆς πρώτης ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομὴ ἕδρας μὲ βάση τὴν ἀρχὴ ὅτι αὐτὴ θὰ δίδεται σὲ ἐκείνη τὴν περιφέρεια ποὺ τὸ κόμμα αὐτὸ παρουσιάζει τὸ ψηλότερο ἀχρησιμοποίητο ὑπόλοιπο. Στὴ συνέχεια θὰ δίδεται ἡ δεύτερη, τρίτη κλπ. ἕδρα στὸ δεύτερο, τρίτο κλπ. κόμμα μέχρις ἐξάντλησης τῆς πιὸ πάνω σειρᾶς κατάταξης τῶν κομμάτων καὶ τῶν συνασπισμῶν κομμάτων. Ὕστερα ἀπὸ τὴ συμπλήρωση τῆς διαδικασίας αὐτῆς θὰ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἴδια ἐργασία ξεκινώντας καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ πρῶτο κόμμα μὲ βάση τὴν προαναφερθεῖσα σειρὰ κατάταξης καὶ ἡ ἕδρα τὴν ὁποία θὰ ἔχει δικαιωθεῖ θὰ παραχωρεῖται στὴν ἐκλογικὴ περιφέρεια ποὺ τὸ κόμμα αὐτὸ ἢ ὁ συνασπισμός, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, παρουσιάζει τὸ ἀμέσως ἑπόμενο ψηλότερο ἀχρησιμοποίητο ὑπόλοιπο. Ἡ ἴδια ἐργασία θὰ ἐπαναλαμβάνεται γιὰ τὸ ἑπόμενο καὶ ἑπόμενα κόμματα μέχρις ἐξάντλησης τῶν ἑδρῶν τὶς ὁποῖες ἔχουν δικαιωθεῖ κάθε ἕνα ἀπ' αὐτὰ ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομή.

Σὰν συνέπεια τῶν πιὸ πάνω θέσεων τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ γιὰ σκοποὺς ἀποφυγῆς τοῦ ἐνδεχομένου νὰ ὑπάρχουν πολλὰ ἄκυρα ψηφοδέλτια ἐνόψη τῆς υἱοθέτησης τοῦ ἐνιαίου ψηφοδελτίου καὶ τῆς κατὰ κάποιο τρόπο σύνδεσής του μὲ τὸ τὶ ἴσχυε στὸ παρελθὸν μὲ βάση τὸ πλειοψηφικό, ἔχει ταυτόχρονα ἀποφασιστεῖ ἡ περίληψη στὸν ὑπὸ τροποποίηση ἐκλογικὸ νόμο ἀριθμοῦ ἀσφαλιστικῶν διατάξεων ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφόρου νὰ ἐκδηλώνει τὴν προτίμησή του ὑπὲρ ἑνὸς ἢ περισσότερων ὑποψηφίων, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐκλογικὴ περιφέρεια στὴν ὁποία ἀσκεῖται ἡ ἐκλογὴ αὐτή. Εἰδικότερα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει καταλήξει στὸ συμπέρασμα νὰ εἰσηγηθεῖ σχετικὲς τροπολογίες στὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιο ὥστε, σὲ περίπτωση ποὺ ἕνας ἐκλογέας σημειώνει σταυροὺς προτιμήσεως καὶ σὲ δεύτερο ἢ περισσότερους συνδυασμοὺς ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ συνδυασμὸ ποὺ ἔχει ἐπιλέξει, ἡ ψήφιση τοῦ ἐπιλεγέντος συνδυασμοῦ νὰ μὴ θεωρεῖται ἄκυρη οὔτε καὶ οἱ σημειωθέντες σταυροὶ προτιμήσεως στὸν ἐπιλεγέντα συνδυασμὸ ἂν καὶ ἐφόσο ὁ ἀριθμός τους δὲν θὰ ὑπερβαίνει τοὺς προβλεπόμενους γιὰ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια σταυροὺς προτιμήσεως. Πρόσθετα ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται ὅπως σὲ περίπτωση πού ἕνας ἐκλογέας σημειώνει σταυροὺς προτιμήσεως στὸ συνδυασμὸ τῆς ἐκλογῆς του ἀλλὰ παραλείπει νὰ σημειώσει συνάμα τὴν προτίμησή του ὑπὲρ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ, ἡ ἐκλογὴ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ νὰ θεωρεῖται ἔγκυρη ὅπως

ἐπίσης καὶ οἱ τεθέντες σταυροὶ προτιμήσεως νοουμένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τελευταίων δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸν καθοριζόμενο γιὰ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια ἀριθμὸ σταυρῶν προτιμήσεως.

Σὰν ἀποτέλεσμα ὅλων τῶν πιὸ πάνω ἔχει προκύψει ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀριθμὸ συνεπακόλουθων ἀλλαγῶν σὲ ὁλόκληρο τὸ κείμενο τοῦ ἰσχύοντος ἐκλογικοῦ νόμου ὥστε, ὅπου γίνεται ἀναφορὰ γιὰ ξεχωριστὸ ψηφοδέλτιο καὶ ἐνσφράγιστους φακέλλους, νὰ διαγραφεῖ καὶ νὰ εὐθυγραμιστεῖ μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τοῦ ἑνιαίου ψηφοδελτίου.

Ὅλες οἱ πιὸ πάνω εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν τύχει ἀνάλογης νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας σὲ συνεννόηση μὲ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐνσωματώθηκαν στὰ κατάλληλα μέρη τοῦ ὑπὸ τροποποίηση ἐκλογικοῦ νόμου.

Μὲ βάση τὶς διάφορες πρόνοιες ποὺ ἔχουν προβλεφθεῖ στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο, ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀναγνωσθοῦν ὅλες οἱ ἐκθέσεις πρῶτα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ὄχι, θὰ ἤθελα νὰ πάρω τὴν ἄδειά σας, ἂν ὑπάρχει ὁμιλητής, νὰ κατέλθω ἀπὸ τὸ Βῆμα καὶ μετὰ νὰ ἀνέλθω.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὄχι, λέγω νὰ ἀναγνωσθοῦν ὅλες οἱ ἐκθέσεις καὶ ὕστερα νὰ γίνει ἡ συζήτηση.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅλες οἱ ἐκθέσεις.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θὰ διαβάσω τώρα τὴν ἔκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμούς, κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 16 καὶ 28 Μαρτίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου του καὶ

ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας. Στὴν πρώτη συνεδρία ἦταν ἐπίσης παρόντα τὰ ἀξιότιμα Μέλη τῆς Βουλῆς κ. κ. Χρ. Βάκης, Β. Λυσσαρίδης καὶ Λ. Ἱεροδιακόνου.

Μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὰ ἄρθρα 28, 31 καὶ 65 τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου, καθορίζονται τὰ τοῦ διορισμοῦ Ἐφόρων Ἐκλογῶν καὶ ἔκδοσης τῶν ἀναγκαίων γνωστοποιήσεων γιὰ τὴν ἡμερομηνία ὑποβολῆς ὑποψηφιοτήτων καὶ ψηφοφορίας, ὁ τύπος καὶ τὸ περιεχόμενο τῶν ψηφοδελτίων, ὁ τρόπος τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων καὶ γενικὰ ρυθμίζονται ὅλα τὰ πρακτικὰ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν καλύτερη ἐφαρμογὴ τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας.

Οἱ πιὸ πάνω Κανονισμοί, ποὺ κατατέθηκαν στὴν Βουλὴ στὶς 5 Μαρτίου ἔτυχαν μελέτης ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, τὰ Μέλη τῆς ὁποίας ἔθεσαν ὑπόψη τῶν ἁρμοδίων ἀριθμὸ εἰσηγήσεων γιὰ παραπέρα τροποποιήσεις στοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὺς πρὸς τὸ σκοπὸ ἀντιμετώπισης ἀριθμοῦ πρακτικῶν προβλημάτων.

Γιὰ σκοποὺς παραπέρα ἐξέτασης τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν σὲ συνάρτηση μὲ τὶς τεθεῖσες ὑπόψη τῶν ἁρμοδίων διάφορες εἰσηγήσεις, καὶ δεδομένου ὅτι ἡ χρονικὴ προθεσμία τῶν 15 ἡμερῶν μέσα στὶς ὁποῖες θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκριθοῦν ἢ νὰ ἀπορριφθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ οἱ κατατεθέντες Κανονισμοὶ ἦταν ἀνεπαρκής, κρίθηκε ἀναγκαία ἡ ἀπόσυρση καὶ ἐπανακατάθεσή τους στὶς 19 Μαρτίου 1981. Ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναλυτικότερα ἀναφέρει στὴν Ἔκθεσή της ἀναφορικὰ μὲ τὸ νομοσχέδιο ποὺ τροποποιεῖ τὸν ἰσχύοντα ἐκλογικὸ νόμο, ἐκεῖνο ποὺ βασικὰ ἀπασχόλησε τὰ Μέλη της ἦταν τὸ κατὰ πόσο θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει ἢ ὄχι ξεχωριστὸ ψηφοδέλτιο γιὰ κάθε κόμμα δεδομένων τῶν πρακτικῶν δυσκολιῶν γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀπόρρητου τῆς ψηφοφορίας. Ὕστερα ἀπὸ τὴ συζήτηση τῶν πλεονεκτημάτων καὶ μειονεκτημάτων τῆς υἰοθέτησης ξεχωριστοῦ γιὰ κάθε κόμμα ψηφοδελτίου, ἡ Ἐπιτροπὴ κατάληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ μόνος τρόπος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ διασφαλίσει ἀπὸ κάθε ἄποψη τὸ ἀπόρρητο τῆς ψηφοφορίας ἦταν ἡ υἰοθέτηση ἑνιαίου ψηφοδελτίου γιὰ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια. Μὲ βάση δὲ τὴ θέση αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ προχώρησε στὸν καθορισμὸ τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς τοῦ ψηφοδελτίου.

Τὸ ψηφοδέλτιο αὐτὸ ὅπως ἔχει τελικὰ ἀποφασιστεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ υἰοθετηθεῖ ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο, θὰ εἶναι ἑνιαῖο γιὰ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια καὶ θὰ διαχωρίζεται σὲ ἀριθμημένες στῆλες στὶς ὁποῖες θὰ ἀναφέρονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποὺ θὰ περιέχονταν στὸ ξεχωριστὸ ψηφοδέλτιο γιὰ κάθε κόμμα, ἂν τελικὰ υἰοθετεῖτο. Εἰδικότερα σὲ κάθε στήλη, ποὺ θὰ εἶναι ἀριθμημένη γιὰ κάθε κόμμα μὲ βάση τὴν ἀλφαβητικὴ σειρὰ τῶν κομμάτων ποὺ θὰ συμμετέχουν σὲ μιὰ ἐκλογή, θὰ περιέχονται τὸ ἔμβλημα τοῦ κόμματος, στὴ συνέχεια ὁ τίτλος τοῦ κόμματος καὶ ἀκολούθως τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων τοῦ συνδυασμοῦ μὲ τὴ σειρὰ ποὺ θὰ προτείνονται ἀπὸ τὸ κάθε κόμμα. Τὸ ψηφοδέλτιο αὐτὸ θὰ μπορεῖ νὰ διπλώνεται, καὶ διπλωμένο θὰ ρίχνεται στὴν κάλπη. Δείγματα τοῦ ψηφοδελτίου αὐτοῦ θὰ δίδονται σ' ὅλα τὰ κόμματα γιὰ κατατόπιση τῶν ψηφοφόρων.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀρίθμηση τῆς κάθε στήλης τοῦ υἰοθετηθέντος ἑνιαίου ψηφοδελτίου, ὑπῆρξε εἰσήγηση ὅπως, ἀντὶ τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς, ἡ παραχώρηση τοῦ ἀριθμοῦ σὲ κάθε κόμμα νὰ γίνεται ὕστερα ἀπὸ κλήρωση. Ἡ εἰσήγηση αὐτὴ δὲν ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, διαφωνοῦντος τοῦ

Προέδρου της ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε τὴν ἄποψη ὅτι ὁ καθορισμὸς τῆς σειρᾶς κάθε κόμματος ὕστερα ἀπὸ κλήρωση θεωρεῖται πιὸ δίκαιος.

Κατὰ συνεπακόλουθο τρόπο καὶ δεδομένης τῆς υἱοθέτησης τοῦ ἐνιαίου ψηφοδελτίου ἔχει γίνει σειρὰ τροποποιήσεων στὴ διαδικασία διαλογῆς τῶν ψήφων καὶ ἔχουν διαγραφεῖ ὅλες ἐκεῖνες οἱ διατάξεις ποὺ ἀναφέρονται στὴ χρησιμοποίηση ἐνσφράγιστου φακέλλου ὁ ὁποῖος παύει τώρα νὰ ἐξυπηρετεῖ ὁποιοδήποτε χρήσιμο σκοπό.

Οἱ τροποποιήσεις αὐτὲς ἔχουν ἐνσωματωθεῖ στὰ κατάλληλα μέρη τῶν ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμῶν, τῶν ὁποίων ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκρισή τους, ὅπως τελικὰ ἔχουν διαμορφωθεῖ.

Διαβάζω τώρα τὴν ἔκθεση γιὰ τὸ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1981.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Βάσος Λυσσαρίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 16 καὶ 28 Μαρτίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου του καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς ἦταν ἐπίσης παρόντες οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς κ. κ. Χρ. Βάκης καὶ Λ. Ἱεροδιακόνου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται προστίθεται στὸ βασικὸ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου Νόμο ἀριθμὸς μεταβατικῶν διατάξεων ποὺ ἀποβλέπουν στὴ ρύθμιση θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν τοὺς ἐκλογεῖς τῶν κατεχόμενων ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα εἰσβολῆς ἐκλογικῶν περιφερειῶν.

Εἰδικότερα, μὲ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο προβλέπεται ὅτι πρόσωπα ποὺ ἔχουν τὰ ἀπαιτούμενα ἀπὸ τὸν ἐκλογικὸ νόμο προσόντα ἀλλὰ ποὺ πρὶν ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολὴ εἶχαν τὴ συνήθη τους διαμονὴ σὲ ἐκλογικὴ περιφέρεια ποὺ κατέχεται σήμερα μερικῶς ἢ στὸ σύνολό της ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα, θὰ θεωροῦνται ὅτι εἶχαν τὴ συνήθη τους διαμονὴ στὴν περιφέρεια αὐτὴ γιὰ τὴν περίοδο ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐγγραφή τους ὡς ἐκλογέων τῆς ἐκλογικῆς αὐτῆς περιφέρειας.

Μὲ ἄλλες διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ προβλέπεται ὅτι ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Ἐκλογῶν θὰ συντάσσει γιὰ σκοποὺς ὁποιασδήποτε ἐκλογῆς, ξεχωριστοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τῶν ἐκτοπισμένων ἐκλογέων γιὰ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια ποὺ εἶναι μερικῶς ἢ στὸ σύνολό της κατεχόμενο ἔδαφος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο.

Καὶ τώρα διαβάζω τὴν Ἔκθεση γιὰ τὸν περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμον τοῦ 1981.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981»

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Γεώργιος Λαδᾶς
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Βάσος Λυσσαρίδης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 16 καὶ 28 Μαρτίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν συνοδευόμενος ἀπὸ ἀνώτερους λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου του καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς ἦταν ἐπίσης παρόντες οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος κ. κ. Χρ. Βάκης καὶ Λ. Ἱεροδιακόνου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ θέσπιση προσωρινῆς νομοθεσίας γιὰ τοὺς σκοποὺς διεξαγωγῆς βουλευτικῶν ἐκλογῶν μέσα στὸ 1981 σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες ποὺ βρίσκονται εἴτε μερικῶς εἴτε στὸ σύνολό τους κάτω ἀπὸ τουρκικὴ κατοχή.

Εἰδικότερα, μὲ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο παρέχεται στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἡ ἐξουσία ὅπως γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς καθορίζει μὲ σχετικὸ διάταγμά του τὰ ἐκλογικὰ τμήματα στὰ ὁποῖα θὰ ὑποδιαιρεῖται κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια ποὺ εἶναι κατεχόμενο ἔδαφος καὶ ποὺ θὰ μποροῦν νὰ εἶναι καὶ ἐκτὸς τῆς ἐκλογικῆς αὐτῆς περιφέρειας. Ἐπίσης παρέχεται στὸν Ἔφορο Ἐκλογῆς ἡ ἐξουσία νὰ προνοεῖ γιὰ τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν ἐκλογὴ ἐκλογικὰ κέντρα ποὺ θὰ μποροῦν νὰ εἶναι καὶ ἐκτὸς τῆς ἐκλογικῆς αὐτῆς περιφέρειας μὲ στόχο τὴν καλύτερη ἐξυπηρέτηση τῶν ἐκτοπισμένων ἐκλογέων.

Παρόμοια νομοθετικὰ μέτρα ἔχουν ληφθεῖ καὶ στὸν παρελθὸν ἀναφορικὰ μὲ τὶς Βουλευτικὲς Ἐκλογὲς τοῦ 1976.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶμαι πάρα πολὺ σύντομος.

Οἱ τροποποιήσεις ποὺ εἰσηγοῦνται τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ στὸ Νόμο καὶ στοὺς Κανονισμοὺς σίγουρα βελτιώνουν τὴν κατάσταση ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ κείμενα τόσο τοῦ Νόμου ὅσο καὶ τῶν Κανονισμῶν.

Τὸ δεύτερο ποὺ θέλω νὰ πῶ εἶναι ὅτι τὸ ἐκλογικὸ σχέδιο ποὺ προδιαγράφουν ὁ Νόμος καὶ οἱ Κανονισμοὶ εἶναι ἀρκετὰ περίπλοκο, ἴσως πρωτότυπο, γιατὶ δὲν ἔχει προηγούμενο ποὺ ἐφαρμόζεται κατ' ἀναλογία σὲ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, λόγω

τῶν εἰδικῶν τοπικῶν συνθηκῶν τῆς Κύπρου, καὶ πιστεύω ὅτι μερικὲς πρόνοιές του εἶναι δυνατὸ νὰ ὁδηγήσουν σὲ ἀδικίες καὶ ἀνισότητες.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ Βουλὴ ἄρχισε νὰ ἐξετάζει τοὺς νέους κανονισμοὺς καὶ τὶς τροποποιήσεις τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου ἔχουν δημοσιευτεῖ στὸν τύπο καὶ ἔχουν κυκλοφορήσει μεταξὺ τῶν Μελῶν μελέτες καὶ ἐκθέσεις διαφόρων ἀτόμων, ποὺ καὶ ἐμπειρότεροι ἀπὸ μένα εἶναι καὶ εἰδικότητα ἔχουν στὴν ἀνάλυση τῶν ἀριθμητικῶν ἀποτελεσμάτων, ποὺ ὑποδεικνύουν ὅτι μὲ μερικὲς μαθηματικὲς συμπτώσεις εἶναι δυνατὸ νὰ ὁδηγήσει αὐτὸς ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος καὶ οἱ Κανονισμοὶ σὲ ἀδικίες καὶ διαστροφὴ τῆς ἔννοιας τῆς ἀναλογικῆς ψηφοφορίας.

Ἐμεῖς κατ' ἀρχὴ θὰ ψηφίσουμε καὶ τὸ Νόμο καὶ τοὺς Κανονισμούς, ὅπως συμφωνεῖ ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς, ὑπὸ μιὰ προϋπόθεση : Ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὰ μέλη της θὰ δώσουν τὴ διαβεβαίωση στὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ἔχουν ἐξετάσει αὐτὰ τὰ ἐνδεχόμενα ποὺ ἀνάφερα καὶ κρίνουν ὅτι εἶναι ἀβάσιμοι οἱ φόβοι γιὰ τὴ δημιουργία ἀδιεξόδων ἢ ἀδικιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ξέρω τὶ εἴδους ἐγγύηση θέλει ὁ κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι λεκτικὴ ἐγγύηση θὰ τοῦ ἦταν ἀρκετή !

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Τὸ τὶ μπορῶ νὰ διαβεβαιώσω εἶναι ὅτι μὲ καλὴ πίστη ἔχουμε ἐργαστεῖ πάρα πολὺ γι' αὐτὰ τὰ νομοθετήματα, στὴν παρουσία πάντα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα, καὶ ἔχουμε στηριχθεῖ στὰ προηγούμενα τὰ ὁποῖα ἰσχύουν σὲ ἄλλες χῶρες, εἰδικότερα στὴν Ἑλλάδα ποὺ ὑπάρχουν πολλὲς ὁμοιότητες στὸ σύστημα. Βεβαίως ἐκεῖ εἶναι ἐνισχυμένη ἀναλογική, ἐνῶ ἐδῶ εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο ἡ ἁπλὴ ἀναλογική, ἐξ οὗ καὶ προνοοῦμε γιὰ τὰ ἀχρησιμοποίητα ὑπόλοιπα στὴ δεύτερη κατανομὴ καὶ ὄχι γιὰ τὸ σύνολο τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων ὅπως γίνεται στὴν Ἑλλάδα.

Τὸ τὶ μπορῶ νὰ διαβεβαιώσω εἶναι ὅτι ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν ἐργασθεῖ πάρα πολὺ καὶ μὲ καλὴ πίστη, εὔχομαι δὲ νὰ ἔχει βγεῖ τὸ ποθούμενο ἀποτέλεσμα. Πέραν τούτου δὲν μπορῶ νὰ δώσω καμμιὰ διαβεβαίωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Γιὰ τὰ δύο πρῶτα Νομοσχέδια ποὺ βρίσκονται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτε· εἶναι τυπικῆς φύσεως καὶ ἔχουν τὴ διευκόλυνση τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος ἐκ μέρους τῶν προσφύγων. Εἶναι Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ καὶ γιὰ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1976. Συνεπῶς τίποτε τὸ καινούργιο δὲν ὑπάρχει στὰ Νομοσχέδια αὐτά.

Ὡς πρὸς τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο φέρει τὸν ἀριθμὸ 3 στὴν Ἡμερήσια Διάταξη καὶ τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ κύριο Νομοσχέδιο ποὺ ἔχομε μπροστά μας σήμερα, οἱ σπουδαιότερες πρόνοιές του εἶναι κυρίως τρεῖς :

Ἡ πρώτη κατανομὴ θὰ γίνεται ὄχι στὸ κέντρο ἀλλὰ περιφερειακά, δηλαδὴ

στὴν πρωτεύουσα κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν ἀποσυμφόρηση τοῦ κέντρου καὶ γιὰ τὴ διευκόλυνση τῆς δουλειᾶς.

Τὸ δεύτερο στοιχεῖο ποὺ περιέχει εἶναι ὅτι υἱοθετεῖται τὸ ἑνιαῖο ψηφοδέλτιο καὶ λαμβάνονται διάφορα μέτρα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς ἐγκυρότητας τῶν ψηφοδελτίων αὐτῶν σὲ περίπτωση ποὺ θὰ γίνουν ὁρισμένα λάθη. Γιὰ παράδειγμα ἂν ἕνας ψηφοφόρος βάλει σταυροὺς σὲ μέλη τοῦ συνδυασμοῦ τὸν ὁποῖο ἀποφάσισε νὰ ψηφίσει ἀλλὰ λησμονήσει νὰ βάλει σταυρὸ κάτω ἀπὸ τὸ Κόμμα, τότε τὸ ψηφοδέλτιο αὐτὸ θεωρεῖται ἔγκυρος ψῆφος γιὰ τὸ Κόμμα καὶ οἱ σταυροὶ προτιμήσεως θεωροῦνται ἔγκυροι ἂν δὲν ὑπερβαίνουν ἐκείνους τοὺς ὁποίους προνοεῖ ὁ Νόμος. Αὐτὸ εἶναι παράδειγμα τὸ ὁποῖο σᾶς φέρνω γιὰ νὰ δεῖτε ποιὲς εἶναι οἱ λεπτομέρειες ποὺ ἔλυσε ὁ Νόμος μὲ τὶς πρόνοιές του αὐτές.

Ἡ τρίτη καὶ σπουδαιότερη τροποποίηση τὴν ὁποία τὸ Νομοσχέδιο ἐπιφέρει στὸ Νόμο εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο γίνεται ἡ δεύτερη κατανομὴ τῶν ἑδρῶν, οὕτως ὥστε ἕνα Κόμμα τὸ ὁποῖο ἔχει τό ψηλότερο ὑπόλοιπο νὰ μὴ δικαιοῦται νὰ πάρει ὅλες τὶς ἕδρες τὶς ὁποῖες δικαιοῦται νὰ πάρει ἀπὸ μιὰ ἐκλογικὴ περιφέρεια ἀλλὰ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ποὺ εἰσηγεῖται τὸ Νομοσχέδιο ὅλα τὰ Κόμματα θὰ λαμβάνουν ἐκ περιτροπῆς ἀνὰ μιὰ ἕδρα στὶς περιφέρειες στὶς ὁποῖες ἔχουν τὰ μεγαλύτερά των ἐκλογικὰ ὑπόλοιπα. Αὐτὲς εἶναι οἱ σπουδαιότερες τροποποιήσεις τὶς ὁποῖες ἐπιφέρει ὁ Νόμος.

Οἱ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸν ἀριθμὸ 4 στὴν Ἡμερήσια Διάταξη ἔχουν κυρίως τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά. Εἶναι πρῶτα ὁ τύπος τοῦ ἑνιαίου ψηφοδελτίου, δηλαδὴ περιγράφουν τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ συνταχθεῖ τὸ ἑνιαῖο ψηφοδέλτιο, τὶ θὰ περιέχει καὶ πῶς θὰ εἶναι διατεταγμένο τὸ περιεχόμενό του.

Μιὰ ἄλλη σοβαρὰ πρόνοια τῶν Κανονισμῶν εἶναι ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία θὰ συμπεριληφθοῦν τὰ Κόμματα, οἱ συνασπισμοὶ τῶν Κομμάτων καὶ οἱ ἀνεξάρτητοι ὑποψήφιοι πάνω στὸ ἑνιαῖο ψηφοδέλτιο. Ἐκεῖνο τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀπασχόλησε ἰδιαιτέρως τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἦτο ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία θὰ ἐτίθεντο τὰ Κόμματα ἐπὶ τοῦ ἑνιαίου ψηφοδελτίου. Ἔχομε υἱοθετήσει κατὰ πλειοψηφία τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅτι τὰ Κόμματα θὰ τεθοῦν ἐπὶ τοῦ ἑνιαίου ψηφοδελτίου κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά. Αὐτὴ ἡ σειρὰ εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένη καὶ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθότερο ἂν ἀποφασίζαμε νὰ τοποθετήσουμε στὶς διάφορες ἐκλογικὲς περιφέρειες τὰ Κόμματα κατόπιν τραβήγματος κλήρου. Δηλαδὴ θὰ ἦτο μιὰ περιπλοκὴ ἡ ὁποία δὲν θὰ ὁδηγοῦσε πουθενὰ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ ἐλύετο τὸ πρόβλημα τοῦ ποιὸς θὰ ἦτο πρῶτος καὶ ποιὸς θὰ ἦτο τελευταῖος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχει γίνει πρόνοια οὕτως ὥστε κάθε Κόμμα νὰ φέρει τὸ δικό του ἀριθμὸ ἀνάλογα μὲ τὴ σειρὰ ποὺ βρίσκεται στό ψηφοδέλτιο καὶ ἐπιπλέον τὸ κομματικὸ ἔμβλημα τὸ ὁποῖο θὰ εἶναι εὐδιάκριτο πάνω ἀπὸ τὸ συνδυασμὸ ἑνὸς ἑκάστου Κόμματος.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Μὲ τὴ σύνταξη αὐτῆς τῆς νομοθεσίας ἀσχολοῦμαι ἀπὸ τὸ 1977. Ἔχομε περάσει ἀπὸ πολλὰ στάδια καὶ ἔχουν παρατηρηθεῖ πάρα πολλὲς δυσκολίες διότι εἶναι μιὰ νομοθεσία ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ τὴν ἀρχή, δὲν ὑπάρχει τίποτε προηγούμενο πάνω στὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ στηριχθεῖ κανεὶς καὶ τὸ μόνο βοήθημα τὸ ὁποῖο εἴχαμε ἦτο ἡ κατάσταση ὅπως ἐπικρατεῖ στὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς της. Ἐν τούτοις, ἐδῶ στὴν Κύπρο δὲν ἔχομε ἐφαρμόσει τὸ ἑλληνικὸ σύστημα κατὰ γράμμα διότι ἂν τὸ ἐφαρμόζαμε θὰ ἦτο ἕνα σύστημα αὐστηρῶς ἐνισχυμένης ἀναλογικῆς ἡ ὁποία θὰ ὁδηγοῦσε σὲ πάρα πολὺ ἄδικες καταστάσεις.

Βέβαια δὲν ὑπάρχει τέλειο σύστημα καὶ δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο ἔχομε υἱοθετήσει δὲν θὰ παρουσιάσει ὁρισμένες δυσκολίες ἢ ὁρισμένα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ θεωρηθοῦν ἄδικα, ἀλλὰ εἶναι τὸ δικαιότερο ἀπὸ τὰ συστήματα τὰ ὁποῖα ἔχομε ἐξετάσει καὶ τὸ ὁποῖο ἀποφασίσαμε νὰ υἱοθετήσομε. Δὲν ὑπάρχει τίποτε τέλειο, ὅλα εἶναι σχετικά. Ἐλπίζομε δὲ ὅτι τὶς δυσκολίες αὐτές, ἂν ὑπάρχουν, θὰ τὶς δείξει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος αὐτοῦ στὴν πράξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές, προχωροῦμε στὴν ψήφιση τῶν νομοσχεδίων.

Θὰ ἀρχίσουμε μὲ τὴ σειρὰ ὅπως ἀναγράφονται στὴν ἡμερήσια διάταξη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Προοίμιο καὶ τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκλογικαὶ περιοχαὶ καὶ ἐκλογικὰ κέντρα ἐκλογικῆς περιφερείας ἥτις εἶναι κατεχόμενον ἔδαφος. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε στὸ δεύτερο «Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέων ἄρθρων. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογέων καὶ Ἐκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε στὸ νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἐγκριθεῖ τὸ ἄρθρο 4 ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 8 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 8 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 9 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 9 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει πρόταση γιὰ μιὰ φραστικὴ τροποποίηση.

Στὴ σελίδα 10 τοῦ νομοσχεδίου, στὶς δυὸ τελευταῖες γραμμὲς ποὺ ἀναφέρουν : «Ἀκολούθως ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ ἐργασία καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ὡς προείρηται σειρὰν» γίνεται μιὰ διευκρίνιση οὕτως ὥστε νὰ ἀναγιγνώσκονται «ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας εἰς ἣν ἓν κόμμα ἢ συνασπισμὸς κομμάτων ἐμφανίζει τὸ ἀμέσως ὑψηλότερον ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον αὐτοῦ καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ἄρθρο αὐτὸ καὶ ἡ τροποποίηση τὴν ὁποία εἰσηγήθηκε ὁ κ. Ἀμπίζας πρέπει νὰ μελετηθεῖ σὲ συσχετισμὸ μὲ ὅλο τὸ ἄρθρο καὶ ἂν ξεκινήσουμε ἀπὸ τὴν παράγραφο ἡ ὁποία ἀρχίζει στὸ μέσο τῆς σελίδας 10 ἡ ὁποία λέει «Ἀρχῆς γινομένης ἐκ τοῦ κόμματος ἢ συνασπισμοῦ κομμάτων» κλπ., αὐτὸ ποὺ εἰσηγεῖται ὁ κ. Ἀμπίζας περιλαμβάνεται στὴν ἀρχικὴ παράγραφο καὶ συνεπῶς εἶναι ἁπλῶς ἐπανάληψη χωρὶς νὰ προσθέτει καμμιὰ οὐσιαστικὴ διαφορὰ σ' ὅ,τι ὑπάρχει σήμερα στὸ νόμο. Καὶ ἐφόσο εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ κ. Ἀμπίζας συμφωνεῖ, ἐφόσο ἐπιδοκιμαστικὰ σείει τὴν κεφαλή του, θεωρῶ ὅτι εἶναι περιττὸ νὰ τὸ προσθέσουμε. Ἁπλῶς διότι διαλαμβάνεται καὶ εἶναι καθαρὸ στὸ νόμο ὅπως εἶναι σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχει συμφωνηθεῖ μὲ ἐκπροσώπους τῶν κομμάτων. Εἶναι μιὰ φραστικὴ ἀδυναμία.

Στὸ πρῶτο σκέλος ποὺ ἔχει ἀναγνώσει ὁ κ. Φάντης λέει ὅτι ἀρχίζομε νὰ δίδουμε ἕδρα ἀπὸ τὴν ἐπαρχία στὴν ὁποία ἕνα κόμμα ἔχει τὸ μεγαλύτερο ὑπόλοιπο. Σκοπὸς εἶναι ἕνα κόμμα νὰ μὴ πάρει σὲ μιὰ ἐπαρχία, στὴ δεύτερη κατανομή, περισσότερες ἀπὸ μιὰ ἕδρα. Μὲ τὴν ἐπανάληψη στὸ τέλος τῆς τελευταίας παραγράφου τῆς σελίδας 10 «'Ακολούθως ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ ἐργασία καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ὡς προείρηται σειράν», μπορεῖ νὰ παρερμηνευθεῖ καὶ νὰ σημαίνει ὅτι πάλιν ἀρχίζουμε ἀπὸ τὴν ἐπαρχία στὴν ὁποία ἕνα κόμμα διαθέτει τὸ ψηλότερὸ ὑπόλοιπο μὲ ἀποτέλεσμα σὲ μιὰ ἐπαρχία ποὺ ὑπάρχουν δυὸ ἢ τρεῖς ἀδιάθετες ἕδρες νὰ πάρει τὸ ἴδιο κόμμα δυὸ ἕδρες.

'Η τροποποίηση τὴν ὁποία εἰσηγοῦμαι καὶ ποὺ λέει «'Αρχῆς γινομένης ἐκ τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας εἰς ἣν ἓν κόμμα ἢ συνασπισμὸς κομμάτων ἐμφανίζει τὸ ἀμέσως ἑπόμενον ὑψηλότερον ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον αὐτοῦ καὶ οὕτω καθεξῆς» εἶναι γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία, σὲ τρόπο ποὺ ἕνα κόμμα, ἂς ποῦμε, ποὺ δικαιώνεται 4 ἕδρες στὴ δεύτερη κατανομή, νὰ πάρει τὶς 4 αὐτὲς ἕδρες σὲ διαφορετικὲς ἐπαρχίες γιὰ νὰ δοθεῖ ἔτσι ἡ εὐκαιρία καὶ σὲ ἄλλα κόμματα ποὺ δικαιώνονται ἕδρες ἀπὸ τὴ δεύτερη κατανομή, νὰ πάρουν τὶς ἕδρες αὐτὲς στὶς ἐπαρχίες ὅπου διαθέτουν τὰ ψηλότερα ὑπόλοιπα.

Δὲν ξέρω ὁ Γραμματέας τῆς 'Επιτροπῆς ἂν τὴν ἔχει διανείμει σὲ ὅλους ἀλλὰ ἔχει συμφωνηθεῖ ἡ τροποποίηση. Εἶναι διευκρίνιση καὶ δὲν ἀλλοιώνει καθόλου τὸ ἀποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ προτεινόμενη τροπολογία.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται γιὰ πλεονασμό, ἐφόσο διασαφηνίζεται καλύτερα, ἂς προσθέσουμε καὶ τὸν πλεονασμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Καίτοι ὡς γεγονὸς εἶχα τὴ γνώμη ὅτι πράγματι εἶναι πλεονασμὸς καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ βλέπω αὐτὸ τὸ πράγμα—δὲν τὸ εἶχα δεῖ προηγουμένως—ἐντούτοις πιστεύω ὅτι ἂν τὸ προσθέσουμε ὄχι μόνο δὲν θὰ βλάψει τίποτε ἀλλὰ θὰ διευκρινίσει περισσότερο τὸ κείμενο αὐτὸ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν νομίζω ὅτι εἶναι κακὸ ἂν τὸ συμπεριλάβουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ τροπολογία ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ἐγκριθεῖ ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 10 ἐγκριθεῖ.

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 10 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 11 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 11 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 38 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 12 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 12 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 13 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 13 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 14 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 14 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 15 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 15 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 16 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 16 ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ νομοσχέδιο πρὸς τελικὴ ψήφιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται ὁμοφώνως σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στοὺς Κανονισμούς.

Τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προτείνω δυὸ τροποποιήσεις στὸν Κανονισμὸ 7 (2) καὶ στὸν Κανονισμὸ 9 (2) (α). Πρότασή μου εἶναι ἀντὶ τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς νὰ ἀκολουθηθεῖ ἡ σειρὰ ποὺ θὰ προκύψει διὰ τῆς κληρώσεως. Ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ δίνει κάποια προτεραιότητα στὴν ἔγκριση τῶν κομμάτων ποὺ στηρίζεται στὸ ὄνομα τοῦ Κόμματος. Ἡ κλήρωση εἶναι ἀπολύτως πιὸ δίκαιη καὶ δὲν δημιουργεῖ διακρίσεις. Πιστεύω ὅτι τὴ σειρὰ στὸ ψηφοδέλτιο δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀποφασίσει τὸ ἂν ἕνα Κόμμα ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Α, τὸ Β ἢ τὸ Γ, γιατὶ ἂν γίνει αὐτό, τότε μὲ τὴν ἔλλειψη νομοθεσίας ποὺ διέπει τὴν ἐγγραφὴ Κομμάτων—ὑπάρχει παντελὴς ἔλλειψη νομοθεσίας—μπορεῖ νὰ φθάσομε στὸ αὐθαίρετο ἀποτέλεσμα μιὰν ἡμέρα πρὶν τὴν καταχώρηση τῶν ὀνομάτων ἕνα Κόμμα νὰ προσθέσει μπροστὰ στὸ Κόμμα του τὸ ὄνομα «Ἀγωνιστικὴ» ἢ τὰ τρία «Α» π.μ. καὶ γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως χρησιμοποιήσουμε τὴν πιὸ δίκαιη μέθοδο ποὺ δὲν δημιουργεῖ καθόλου διακρίσεις γιὰ κανένα Κόμμα, τὴ μέθοδο τῆς κληρώσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀναγνωρισμένη δεοντολογία διεθνῶς εἶναι ἡ ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἀκόμα καὶ ὁ Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀναγνωρίζει τὴν ἀλφαβητικὴ σειρὰ καὶ ψηφίζει βάσει τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς. Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀνατρέψομε μιὰ δεοντολογία ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται διεθνῶς καὶ δὲν ἔχει δημιουργήσει ὁποιεσδήποτε δυσκολίες ἢ προβλήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ ἔγινε ἀναφορὰ στὸν Ὀργανισμὸ Ἡνωμένων Ἐθνῶν θὰ ἤθελα ἁπλῶς γιὰ λόγους διαφωτιστικοὺς νὰ πῶ ὅτι δὲν εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα. Οἱ χῶρες εἶναι ἀναγνωρισμένες μὲ ἀλφαβητικὴ σειρὰ ἀκριβῶς ὅμως γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν ἐπηρεασμοί. Κάθε φορὰ ἡ ψηφοφορία ἀρχίζει ἀπὸ ἀλλιώτικη χώρα ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ προτεραιότητα νὰ δίνεται στὴν α΄ ἢ β΄ χώρα. Γι' αὐτὸ σὲ κάθε ψηφοφορία ὁρίζεται καὶ ὁ ἀριθμὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀρχίζει ἡ ψηφοφορία. Ἐπομένως τὸ ἐπιχείρημα ἔχει ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετη βαρύτητα, ὅτι ἀκόμα καὶ στοὺς διεθνεῖς Ὀργανισμοὺς γίνεται αὐτὸ ποὺ ἐλέχθη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει μιὰ μόνιμη τοποθέτηση μὲ βάση τὴν ἀλφαβητικὴ σειρά.

Ἀλλὰ ἐπειδὴ πῆρα τὸ λόγο, θἄθελα νὰ διευκρινισθεῖ καὶ κάτι ἄλλο. Ἂν ὑποθέσουμε ὅτι σὲ μιὰ ἐπαρχία, πράγμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἄσχετο φυσικὰ μὲ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἴσως συζητοῦμε, ὑπάρχει ἕνα τοπικὸ Κόμμα, τί θὰ γίνει, ποῦ μπαίνει, γιατὶ μέσα στὴ νομοθεσία τὴ βασικὴ δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ σχετικό. Ἂν εἶναι μὲ

ἀλφαβητικὴ σειρὰ καὶ προηγεῖται ἄλλων Κομμάτων, θὰ ἐμφιλοχωρήσει μέσα στὰ ἄλλα Κόμματα ἢ θὰ εἶναι στὸ τέλος αὐτῆς τῆς σειρᾶς ; Ἂν θὰ ἐμφιλοχωρήσει, ἐφόσο πρόκειται περὶ ἀλφαβητικῆς σειρᾶς, ἀντιλαμβάνεσθε τὶς δυσχέρειες ποὺ θὰ ἔχει κάθε Κόμμα νὰ λέει ὅτι σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες ψηφίζεται τὸ νούμερο τάδε ἀλλὰ στὴν τάδε ἐπαρχία ψηφίζεται κάποιο ἄλλο νούμερο. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ διασαφηνισθεῖ κατὰ τὴ γνώμη μου, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποιὰ θὰ εἶναι ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς, ἂν θὰ εἶναι μὲ ἀλφαβητικὴ σειρὰ καὶ ἂν θὰ εἶναι μὲ κλῆρο, ὅτι δηλαδὴ ἕνα Κόμμα παγκύπριο πρέπει νὰ διατηρεῖ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες γιὰ νὰ μὴν ἔχει νὰ κάμει χωριστὴ διαφώτιση στὰ μέλη του σὲ κάθε ἐπαρχία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Συμφωνοῦμε, κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν ἄποψη τὴν ὁποία ἐξέφρασε ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅτι τὰ ἀναγνωρισμένα θέσμια σὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου εἶναι νὰ ἀκολουθεῖται τὸ σύστημα τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς. Ἐξάλλου δὲν πρόκειται περὶ ψηφοφορίας ἐδῶ. Πρόκειται περὶ καταρτισμοῦ τῶν καταλόγων. Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ἀνορθόδοξο νὰ τραβούσαμε κλῆρο γιὰ νὰ γίνει ὁ καταρτισμὸς τῶν ψηφοδελτίων ὅπως εἰσηγεῖται ὁ συνάδελφος κ. Ἀμπίζας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ὑπάρχει ἕνα κενό, κ. Πρόεδρε, ἀκριβῶς πάνω στὸ θέμα τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς. Ὅλα τὰ Κόμματα λέμε ὅτι ἀρχίζουν κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά. Οἱ ἀνεξάρτητοι ἐφόσο εἶναι κατ' ἀλφαβητικὴ σειρὰ πρέπει νὰ μπαίνουν πρῶτοι καὶ ὄχι τελευταῖοι διότι τὸ ψηφοδέλτιο γράφει ἀπὸ πάνω «Ἀνεξάρτητοι».

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πῆρα μέρος σὲ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀλλὰ πῆρα 20 φορὲς μέρος στὴ Διεθνῆ Διάσκεψη Ἐργασίας ἡ ὁποία εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις τῆς οἰκογένειας τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ μπορῶ νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα ὅτι κατὰ τὶς ψηφοφορίες ποὺ γίνονται, τὶς πάρα πολλὲς ψηφοφορίες καὶ σὲ Ἐπιτροπὲς καὶ στὴν ὁλομέλεια, ἀκολουθεῖται τὸ σύστημα τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ πῶ δυὸ λόγια ἀκόμα καὶ γιὰ ἐκεῖνο τὸ ἐνδεχόμενο ποὺ μπορεῖ νὰ προστεθεῖ ἡ λέξη «Ἀγωνιστικὴ» μπροστὰ ἀπὸ τὴν ὀνομασία ἑνὸς Κόμματος ποὺ μπορεῖ νὰ ἀρχίζει ἀπὸ «Ω». Βεβαίως μπορεῖ νὰ γίνει αὐτό, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἂν ἕνα Κόμμα δὲν εἶναι ἀγωνιστικὸ καὶ βάλει αὐτὸ τὸν τίτλο, θὰ χάσει περισσότερους ψήφους ἀπὸ ὅσους θὰ κερδίσει ἂν μπεῖ πρῶτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ὅλα τὰ Κόμματα εἶναι ἀγωνιστικά. . . . . τοὐλάχιστον ἔτσι διατείνονται.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου. Καὶ στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ πάντοτε εἶχα τὴ γνώμη ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε τὴν ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ ψηφοφορίας, πρόκειται περὶ καταχώρησης τῶν συνδυασμῶν μέσα σὲ ἕνα ἐνιαῖο ψηφοδέλτιο. Ὅσον ἀφορᾶ δὲ τὸ σημεῖο τὸ ὁποῖο ἐθίγη, ἂν σὲ μιὰ ἐπαρχία ἐμφανισθεῖ ἕνα νέο Κόμμα, τότε βεβαίως καὶ τὸ Κόμμα ἐκεῖνο στὴν ἐπαρχία του, στὴν ἐκλογική του περιφέρεια, θὰ μπεῖ κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά, ὁπότε εἶναι φυσικὸ νὰ ἀλλάξουν οἱ ἀριθμοὶ διαφόρων Κομμάτων στὴν ἐπαρχία ἐκείνη ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι μεγάλο μειονέκτημα διότι οἱ τοπικοὶ ὑπεύθυνοι τοῦ κάθε Κόμματος θὰ διαφωτίσουν ἀνάλογα τὰ μέλη καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Κόμματος ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ τὸν ὁποῖο θὰ ψηφίσουν. Συνεπῶς ἔχω τὴ γνώμη ὅτι πρέπει νὰ παραμείνομε στὸ σύστημα τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἶμαι, κ. Πρόεδρε, ὑπὲρ τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς καὶ ἐναντίον τοῦ νὰ βασισθοῦμε πάνω στὴν τύχη γιὰ τὴν κατάταξη τῶν Κομμάτων καὶ γιὰ ἕνα ἄλλο λόγο. Εἶμαι ἐναντίον τῶν τυχερῶν παιγνιδιῶν καὶ δὲν θὰ ἤθελα καὶ τὴ κατάταξη τῶν Κομμάτων νὰ τὴ στηρίξομε πάνω σὲ τύχη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης θέλει νὰ πάει σίγουρα, λέει.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει διαδικασία πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ὁ τρόπος ποὺ καταχωροῦνται στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ στοὺς διάφορους Ὀργανισμοὺς εἶναι ἕνας τρόπος γιὰ νὰ ψηφίζονται καὶ ἄλλος τρόπος γιὰ νὰ ψηφίζουν καὶ ἐπειδὴ μιλοῦμε γιὰ 120 χῶρες, εἶναι δύσκολο νὰ γίνει κλήρωση. Τώρα μιλοῦμε γιὰ ἕνα μικρὸ ἀριθμὸ Κομμάτων γιὰ κάθε πέντε χρόνια. Εἶναι πολὺ περίεργο. Ὅλα τὰ Κόμματα ποὺ μίλησαν ἐδῶ ἔχουν κάποια προτεραιότητα στὸν κατάλογο λόγω ἀλφαβητικῆς σειρᾶς καὶ δὲν ἄκουσα κανένα ποὺ τὸ Κόμμα του εἶναι τελευταῖο στὴ σειρά. Δὲν ἄκουσα τί λέει τὸ ΠΑΜΕ ποὺ εἶναι τελευταῖο.

Εἶναι καθορισμένο διεθνῶς ὅτι ὑπάρχει κάποιο προβάδισμα στὰ Κόμματα ποὺ ἀναφέρονται πρῶτα. Ἂν ὅμως δὲν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ διαφορὰ γιατὶ ἡ ἔνσταση νὰ γίνει ἡ κατάταξη μὲ κλήρωση ; Μήπως κάναμε ἁμαρτία ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατὶ ἀμφισβητεῖται ἡ ἀλήθεια. Αὐτὸ ποὺ γίνεται στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, ἀκόμα καὶ ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία κάθονται τὰ διάφορα κράτη στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, εἶναι ἡ ἀλφαβητικὴ σειρά. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Κύπρος κάθεται πάντα δίπλα στὴν Κούβα διότι ἀρχίζει ἀπὸ τὸ «C».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς ἔχουν ἐκθέσει τὴ θέση τους καὶ θὰ πρέπει τὸ Σῶμα νὰ πάρει ἀπόφαση.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγήθη ὁ κ. Ἀμπίζας.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Ἀμπίζα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ παρακαλοῦσα ὅταν ψηφίζομε ἢ καταψηφίζομε τὸ χέρι νὰ σηκώνεται τολμηρὰ πάνω καὶ ὄχι δειλὰ διότι πρόσεξα μερικὰ δειλὰ χέρια τὰ ὁποῖα ἦταν δύσκολο νὰ καταχωρηθοῦν σὰν πλήρης ἢ μερικὴ ψήφιση. Αὐτὸ ἀντελήφθηκα.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶχα κάμει μιὰ πρόταση, κ. Πρόεδρε, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ποὺ θὰ ἔχει κάθε Κόμμα θὰ εἶναι παγκυπρίως. Ἂν ὑποθέσομε ὅτι στὴ Λευκωσία παρουσιάζεται ἕνας ἀνεξάρτητος ἀλλὰ ἀντὶ ἀνεξάρτητος παρουσιάζεται ὡς ἡγέτης Κόμματος, τότε θὰ πάρει τὴν ἀλφαβητική του σειρά. Γι' αὐτὸ ἡ εἰσήγησή μου εἶναι τὰ παγκύπρια κόμματα νὰ ἀκολουθήσουν ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ἕνα Κόμμα δὲν εἶναι παγκύπριο, θὰ καταχωρεῖται μετὰ ἀπὸ τὰ παγκύπρια Κόμματα. Τώρα ξέρομε ὅτι τὸ ΑΚΕΛ ἀλφαβητικῶς εἶναι πρῶτο. Θὰ λέει, στὴ Λευκωσία «ψηφίζετε 1» καὶ στὴν Πάφο «ψηφίζετε 3». Γι' αὐτὸ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι προτιμότερο γιὰ λόγους κατατοπίσεως τῶν ψηφοφόρων κάθε Κόμματος ὁ ἀριθμὸς νὰ εἶναι ἐνιαῖος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Σίγουρα εἶναι σωστὴ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὅπως τὸ λέει δὲν ἀρκεῖ. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅπως ἐλέχθη καὶ προηγουμένως δὲν ὑπάρχει ἡ ἔννοια τοῦ τὶ εἶναι Κόμμα. Κανένας Νόμος δὲν καθορίζει τὶ εἶναι Κόμμα οὔτε γιὰ τὴν ἐγγραφή του οὔτε γιὰ τὴν ὀνομασία του. Πολὺ δὲ περισσότερο δὲν ὑπάρχει ἔννοια τοῦ τὶ εἶναι παγκύπριο κόμμα, δηλαδὴ τὶ γίνεται γιὰ ἕνα κόμμα ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει βάλει ὑποψηφιότητα μόνο σὲ δυὸ ἢ τρεῖς ἢ πέντε ἀπὸ τὶς ἕξι ἐπαρχίες. Βλέπω ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ λύση. Πρέπει νὰ γίνει πιὸ καλὸς καὶ πιὸ σωστὸς καθορισμός τοῦ σὲ ποιὰ περίπτωση δηλαδὴ θὰ μπορεῖ νὰ παρεμβάλλεται ἕνα τοπικὸ Κόμμα μέσα σὲ μιὰ ἐπαρχία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση, ἂν κρίνω τὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς, ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα διότι δὲν θὰ ἤθελε κανεὶς ἕνα Κόμμα νὰ παρουσιάζεται μὲ διαφορετικὸ ἀριθμὸ σὲ κάθε ἐπαρχία. Ἐπομένως ἴσως θὰ πρέπει νὰ κοιτάξομε τὸ ἐνδεχόμενο

ὁ ἀριθμὸς νὰ παραμένει ὁ ἴδιος, καὶ σὲ περίπτωση ποὺ ἕνα κόμμα δὲν συμμετέχει σὲ μιὰ ἐπαρχία νὰ ὑπάρχει κενὸ στὸ ψηφοδέλτιο ἀλλὰ ὁ ἀριθμὸς νὰ παραμένει ὁ ἴδιος.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἂν εἶναι αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς, κύριε Πρόεδρε, τότε πρέπει νὰ κάνουμε οὐσιαστικὴ τροποποίηση. Δὲν φτάνει νὰ τὸ ποῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ γίνει φραστικὴ τροποποίηση ἀλλὰ ἂν τὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς εἶναι αὐτό, ὅτι ὄντως δὲν θὰ θέλαμε ἕνα Κόμμα νὰ εἶναι δεύτερο στὴ μιὰ ἐπαρχία καὶ τρίτο στὴν ἄλλη καὶ τέταρτο στὴν πάρα κάτω, ἀλλὰ θὰ θέλαμε νὰ διατηρεῖ τὸ κόμμα τὸν ἴδιο ἀριθμό, τότε ἡ μόνη λύση νὰ ἀντιμετωπίσουμε καὶ τὸ ἐνδεχόμενο ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι νὰ παραμένει κενὸς ὁ χῶρος στὸ ψηφοδέλτιο καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ὁ ἀριθμός.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νὰ παραμένει κενός, ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ νὰ ξεκινοῦμε, ἀπὸ ποιὰ ἐπαρχία ; τὴ Λευκωσία ἢ ἄλλη ἐπαρχία ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα αὐτὸ συζητήθηκε διεξοδικότατα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐπὶ παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ ἁρμοδίων Λειτουργῶν τοῦ Ὑπουργείου του. Θὰ δημιουργήσει πολὺ περισσότερα προβλήματα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἐλάχιστο πρόβλημα καὶ πολὺ ἀπίθανο τὸ ὁποῖο πάει νὰ λύσει. Λέγω ὅτι εἶναι ἀπίθανο νὰ παρουσιαστεῖ ἕνα κόμμα τὸ ὁποῖο θὰ βάλει ὑποψηφιότητα σὲ μιά ἐπαρχία ἢ ἕνα κατασκεύασμα τῆς στιγμῆς τὸ ὁποῖο θὰ ὑπεισέλθει μέσα στὴν ἐκλογικὴ διαμάχη γιὰ νὰ δημιουργήσει προβλήματα. Αὐτὸ εἶναι ἀπίθανο καὶ δημιουργεῖ ἕνα μικρὸ πρόβλημα διότι τὰ κόμματα ποὺ σὲ μιὰ ἐκλογικὴ περιφέρεια θὰ ἔχουν διάφορους ἀριθμοὺς εἶναι εὔκολο νὰ κατατοπίσουν τὰ μέλη τους ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔχει ἀλλάξει στὴν ἐπαρχία ἐκείνη. Ἂν υἱοθετήσουμε αὐτὴ τὴν ἄποψη, ὅτι πρέπει νὰ ἔχει πάντοτε τὸν ἴδιο ἀριθμὸ τὸ κόμμα σὲ ὅλες τὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες, καὶ ἂν τυχὸν συμβεῖ κάτι τέτοιο, ἕνα κόμμα γιὰ παράδειγμα καλῆ τῆ πίστει νὰ κατέρχεται σὲ δυὸ ἢ τρεῖς ἐκλογικὲς περιφέρειες καὶ ὄχι στὶς ἕξι, τότε θὰ δημιουργοῦνται πολὺ περισσότερα προβλήματα ἀπὸ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα πᾶμε νὰ λύσουμε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἴσως νὰ μὴ ἔγινα πολὺ ἀντιληπτός.

Ἀσφαλέστατα κάθε κόμμα πρέπει νὰ ἔχει τὸν ἴδιο ἀριθμὸ καὶ ἕνα κόμμα τὸ ὁποῖο εἶναι παγκύπριο ἀλλὰ ἀπουσιάζει ἀπὸ μιὰ ἐπαρχία, ἀσφαλῶς πρέπει νὰ διατηρεῖ τὸν ἴδιο ἀριθμό.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ ἔθεσα εἶναι ἂν σὲ μιὰ ἐπαρχία ἕνας ἀνεξάρτητος ἀντὶ νὰ λέει ὅτι εἶναι κόμμα λέει «εἶμαι ἡ ἀγωνιστικὴ παράταξη» καὶ μπαίνει νούμερο 1 στὴ

Λευκωσία. Θὰ τοῦ ἐπιτρέψουμε νὰ πάρει τὸ νούμερο 1 μιὰ καὶ ὑπάρχει κάποιο ἄλλο κόμμα παγκύπριο ποὺ ἀριθμητικὰ λόγω τῆς ἀλφαβητικῆς του σειρᾶς ἔχει τὸ νούμερο 1 ; Ἐγὼ λέω ὄχι. Ἄλλο ἂν ἕνα κόμμα βάλει ὑποψηφίους σὲ τρεῖς ἢ τέσσερις ἐπαρχίες καὶ δὲ βάλει σὲ μιά. Ἐκεῖ ἀσφαλέστατα δὲν θὰ τοῦ στερήσουμε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἂς μείνει ὁ ἀριθμὸς κενός. Ἀλλὰ μιλῶ γιὰ μιὰ ἐπαρχία στὴν ὁποία ἕνας ἀνεξάρτητος, γιὰ νὰ μὴν εἶναι ἀνεξάρτητος, βάζει μιὰ ταμπέλλα. Καὶ ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ὁρισμὸς τοῦ τὶ εἶναι «κόμμα» δὲν μποροῦμε νὰ τοῦ ποῦμε ὅτι αὐτὴ ἡ ταμπέλλα δὲν ἰσχύει. Θὰ στερήσουμε ἀπὸ τὸ κόμμα τὸν ἀριθμὸ ἀφοῦ τώρα εἶναι «ἡ ἀγωνιστικὴ παράταξη» αὐτὸς ὁ κύριος ; Εἶναι νούμερο 1. Θὰ ποῦμε ὅτι στὴν Λευκωσία π.χ. θὰ εἶναι νούμερο 1 ;

Ἂν ἡ Βουλὴ τὸ αἰσθάνεται ἐγὼ δὲν ἔχω. . . . .

Δὲν εἶναι κάτι ποὺ ἀφορᾶ ἕνα κόμμα, ἀφορᾶ ὅλα τὰ κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι θὰ πρέπει νὰ παραμείνει ὡς ἔχει στὸ νόμο καὶ ἂν καὶ ἐφόσο θὰ παρουσιασθεῖ ὁποιαδήποτε δυσχέρεια, ἐφόσο ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς συμφωνοῦν ὅτι σὲ τέτοια περίπτωση θὰ πρέπει αὐτὸς ὁ ἀνεξάρτητος ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ παρουσιαστεῖ μὲ ὁποιαδήποτε ταμπέλλα νὰ μπαίνει τελευταῖος, νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόβλημα. Σὲ συνεργασία μὲ τὸν Ἔφορο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων μποροῦν νὰ διευθετήσουν αὐτὸ τὸ ζήτημα χωρὶς καμμιὰ δυσκολία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐφόσο τὸ Σῶμα ἔχει ἐντοπίσει ὅτι ἐνδεχομένως νὰ ὑπάρχουν κάποια προβλήματα, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀφεθοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα νὰ τὰ χειρισθοῦμε ὅταν ἡ Βουλὴ διαλυθεῖ. Θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ θέματα αὐτὰ πρὶν διαλυθεῖ, καὶ ἐδῶ ἐντοπίσθηκαν δυὸ προβλήματα : Τὸ ἕνα πρόβλημα ἀναφέρθηκε ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι, ὅταν ἕνα κόμμα δὲν ἔχει ὑποψηφίους σὲ ἕξι ἐπαρχίες καὶ ἐνδεχομένως ἔχει σὲ 5 ἢ σὲ 3 ἢ σὲ 2, τότε ἀλλάζει, τροποποιεῖται ἡ σειρὰ τῶν ὑπολοίπων ;

Καὶ τὸ δεύτερο πρόβλημα εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὅταν ἕνα κόμμα λειτουργεῖ μόνο σὲ μιὰ ἐπαρχία, καὶ πάλι ἀλλάζει ἡ σειρά ;

Εἶναι δυὸ προβλήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἦταν καλύτερα ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τὰ μελετοῦσε καὶ ἐρχόταν μὲ συγκεκριμένες λύσεις. Διότι καὶ ἂν ἀκόμα συμφωνήσουμε ὅτι τὰ προβλήματα πρέπει νὰ λυθοῦν, προκύπτει θέμα τροπολογίας ποὺ δὲν παρέχεται χρόνος νὰ γίνει σήμερα.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἦταν καλὰ νὰ τονίσουμε ὅτι τὸ ὅλο πνεῦμα τῶν γενικῶν ἐκλογῶν στὴν Κύπρο γίνεται ἐπὶ ἐπαρχιακῆς βάσεως. Δηλαδὴ δὲν γίνεται παγκύπρια ἡ ἐκλογή. Ὑπάρχουν οἱ συνδυασμοὶ σὲ κάθε ἐκλογικὴ περιφέρεια ἡ ὁποία εἶναι ἐπαρχία. Ἔτσι, ἂν ὑπάρχει κόμμα τὸ ὁποῖο εἶναι κόμμα σὲ μιὰ ἐπαρχία ἂς πάρει τὴ σειρά του σύμφωνα μὲ τὴν πρόνοια ποὺ ἔχουμε βάλει, κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά. Δὲν ἔχει σημασία τὸ παγκύπριο. Δηλαδὴ σὲ κάθε ἐπαρχία γίνεται ἐκλογή. Ἡ ἐκλογικὴ περιφέρεια ἀφορᾶ τοὺς συνδυασμοὺς στὴν ἐκλογικὴ περιφέρεια. Τὸ παγκύπριο, ἡ ἰδέα τοῦ παγκυπρίου, ὑπεισέρχεται μόνο στὴ

δεύτερη κατανομὴ καὶ δὲν ἐπηρεάζει ποσῶς τὴ σειρὰ ποὺ ἀναφέρεται στὸ συνδυασμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι στὸ Σῶμα, γιὰ νὰ μὴ συνεχίσουμε ἄγονη συζήτηση, τὸ θέμα αὐτὸ νὰ ἀπασχολήσει τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ ἔλθει νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ἂν καταλήξει ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα πρὸς λύση καὶ ποιὰ λύση προτείνει.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ συμφωνοῦσα ὅπως ἔθεσε τὸ θέμα ὁ κ. Ἀμπίζας. Ἂν, δηλαδή, πράγματι δημιουργηθεῖ ἕνα κόμμα στὴν ἐπαρχία Λευκωσίας καὶ ὀνομάζεται «Ἀγωνιστικὴ Παράταξη» γιατὶ νὰ μὴν εἶναι πρῶτο ; Ἔχω τὴ γνώμη νὰ τηρηθεῖ ὁ νόμος ὅπως ὑπάρχει καὶ ὁ νόμος λέει ὅτι τὰ κόμματα μπαίνουν κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἂν παρουσιασθεῖ περίπτωση ἑνὸς τέτοιου κόμματος γιατὶ ὄχι, καὶ νὰ τὸ ἀποκλείσουμε, νὰ πάει τελευταῖο δηλαδή ;

Δὲν βλέπω ἐγὼ τὸ λόγο γιατὶ πρέπει νὰ τροποποιήσουμε αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

Ἀποσύρω τὴν πρότασή μου. Ἐγὼ τὸ εἶπα ἁπλῶς γιατί, ὅπως εἶπα, εἶναι γιὰ ὅλα τὰ κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σὰν Πρόεδρος τοῦ Σώματος, ἐπειδὴ αὐτὴ τὴ στιγμὴ συζητοῦμε ἐκλογικοὺς κανονισμούς, ἐφόσο προκύπτουν θέματα, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ κυρίως ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ τὰ μελετᾶ καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ τὰ ξεπερνοῦμε μὲ κάποιες ὁμιλίες καὶ δηλώσεις γιὰ τὶς ὁποῖες ἴσως νὰ μὴν εἴμαστε καὶ προετοιμασμένοι.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα ἔχει συζητηθεῖ ἐξαντλητικὰ ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἦταν ὁμόφωνη ὅτι πρέπει νὰ παραμείνουν ἔτσι οἱ Κανονισμοί. Γιατὶ νὰ τὸ ξαναεξετάσουμε καὶ πάλι τὸ θέμα ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διότι ἠγέρθη τὸ θέμα στὸ Σῶμα, γι' αὐτό.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἠγέρθη ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. . . . .

Νὰ τεθεῖ σὲ ψηφοφορία ἐν τοιαύτη περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολὺ καλά. Ἂν τὸ Σῶμα δὲν θέλει νὰ τὸ μελετήσει ἂς μὴ μελετήσει τὸ θέμα.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ νομίζω ὅτι ἅπαξ καὶ ἠγέρθη τὸ θέμα πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ καὶ νὰ λυθεῖ ἢ μὲ ψηφοφορία ἢ μὲ ἄλλη εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Θέλω νὰ πῶ δυὸ πρόσθετα σημεῖα. Δυστυχῶς, ἂν ἔτσι λὲν οἱ Κανονισμοί, δὲν ἀρκεῖ ἡ διαβεβαίωση ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων συμφωνοῦν καὶ νὰ πάει πίσω διότι θὰ ἦταν ἀντισυνταγματικὴ ἡ ὅλη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, θὰ εἴμαστε ἐκτὸς Κανονισμῶν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θὰ διατρέχει κίνδυνο ἡ ἐγκυρότητα ὅλου τοῦ ἀποτελέσματος.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἄποψη τοῦ κ. Κωνσταντίνου ποὺ λέει «ἂς μείνει ἔτσι», πιθανῶς μερικὰ κόμματα νὰ κρίνουν ὅτι αὐτὸ δημιουργεῖ πρόσθετες περιπλοκές, ἂν θὰ κληθοῦν τὰ μέλη τους γιὰ παράδειγμα νὰ πᾶν νὰ ψηφίσουν τὸν ἀριθμὸ 5 παγκύπρια καὶ σὲ μιὰ ἐπαρχία ὁ 5 θὰ εἶναι κάποιος ἄλλος. Θὰ χρειασθεῖ, δηλαδή, μερικὰ κόμματα νὰ καταβάλουν ἰδιαίτερες προσπάθειες οὕτως ὥστε ἡ προπαγανδιστική τους προσπάθεια καὶ ἡ διαφώτιση ποὺ ἑτοιμάζουν νὰ εἶναι ἰδιότυπη γιὰ τὴν ἐπαρχία.

Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἔνσταση θὰ μποροῦσε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ τὸ ξαναεξετάσει—ἄλλο ζήτημα ἂν τὸ ἐξέτασε, πιθανῶς δὲν ἔχει ἐξετάσει καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἐλέχθησαν—καὶ νὰ φέρει εἰσηγήσεις. Ἂν ὅμως τὸ Σῶμα νομίζει ὅτι τὸ θέμα δὲν χρειάζεται νὰ ἐπανέλθει γιατὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ἔχει ἤδη ἐξετάσει μὲ αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ σ' αὐτὴ τὴ βάση, τότε ἂς ψηφισθεῖ. Δὲν δέχομαι τὴν ἄποψη τοῦ κ. Λυσσαρίδη ποὺ γιὰ νὰ διευκολύνει τὰ πράγματα λέει ὅτι ἀποσύρει τὴν πρότασή του. Δὲν εἶναι θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὸν ἴδιο μόνο ἢ ἔστω ὁποιοδήποτε κόμμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει νὰ ἐξετάσει τίποτε καὶ δὲν χρειάζεται νὰ παραπέμψουμε ὁτιδήποτε στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. Ὁ νόμος εἶναι καθαρὸς καὶ ἂν καὶ ἐφόσο παρουσιασθεῖ ὁποιοδήποτε κόμμα τὸ ὁποῖο θὰ διεκδικεῖ τὴ σειρά του μὲ βάση τὸ νόμο, νὰ πάρει τὴ σειρά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχουν τοποθετηθεῖ οἱ πάντες. Ἡ ἄποψη ποὺ ἐκφράζεται τόσο ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ ὅσο καὶ τὸ ΑΚΕΛ εἶναι ὅτι δὲν θέλουν νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα, ἡ ΕΔΕΚ ἀποσύρει τὴν εἰσήγηση. . . . .

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐφόσο ὑπάρχει εἰσήγηση νὰ μπεῖ σὲ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ μπεῖ σὲ ψηφοφορία.

Πιστεύω ὅτι ἀσφαλῶς ἡ ἀπόφαση εἶναι τοῦ Σώματος ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὅταν ἐγείρονται θέματα ποὺ ἀναφέρονται στοὺς Κανονισμοὺς ἢ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο, ἡ Βουλὴ δὲν θὰ πρέπει νὰ φεισθεῖ κόπων νὰ ἐπανεξετάζει καὶ νὰ παρακολουθεῖ τὶς λεπτομέρειες αὐτῶν τῶν κανονισμῶν καὶ τῶν νόμων γιατὶ ἅπαξ καὶ διαλυθεῖ ἡ Βουλή, ἂν ὑπάρχουν κενά, τότε τὰ κενὰ αὐτὰ θὰ παραμείνουν κενά.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ μελετήσει αὐτὲς τὶς δυὸ περιπτώσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν προταθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ;

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἐξετάσθηκαν αὐτὰ στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ μάλιστα λεπτομερειακά. Ἀλλὰ διαπιστώθηκε ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ γίνεται πάνω στὴν περιφέρεια σὰν βάση δὲν δημιουργεῖται κανένα πρόβλημα καὶ ὁ νόμος μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθεῖ κανονικά.

Καὶ τὸ δεύτερο θέμα, οἱ Κανονισμοὶ ἐκπνέουν καὶ δὲν ὑπάρχει θέμα νὰ ποῦμε ὅτι θὰ ἀναβληθοῦν γιὰ νὰ ἐξεταστοῦν οἱ εἰσηγήσεις διότι πρόκειται περὶ Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ διευκρινίσω ἀκόμα μιὰ φορά.

Οἱ Κανονισμοὶ μποροῦν νὰ ψηφισθοῦν ὡς ἔχουν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ μερικὰ κόμματα αἰσθάνονται ὅτι δυνατὸ νὰ τοὺς δημιουργεῖ δυσκολίες διότι θὰ ὑπάρξει κενὸ καὶ σὲ μιὰ ἐπαρχία ἕνα κόμμα μπορεῖ νὰ ἔχει ἀριθμὸ 3 καὶ σὲ ἄλλη ἀριθμὸ 4, ἠγέρθη τὸ θέμα κατὰ πόσο ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν δὲν θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ τὸ δεῖ καὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν κομμάτων ἐκείνων, ἂν θέλετε. Ἀλλὰ δὲν σημαίνει ὅτι οἱ Κανονισμοὶ δὲν θὰ ἐγκριθοῦν σήμερα.

Πιστεύω ὅτι τὸ θέμα εἶναι πολὺ καθαρό.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι τώρα νὰ ψηφίσει ἡ Βουλή, ἂν θέλει αὐτὴ τὴν ἄποψη. Ἂν θέλει, μπορεῖ σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ κάνει τὴν εἰσήγησή της καὶ νὰ τὴν ἐπαναφέρει γιὰ νὰ μὴ φανεῖ ὅτι πρόκειται περὶ ἀναβολῆς τῆς ψήφισης τῶν Κανονισμῶν.

Τώρα ἐγὼ θέτω μπροστὰ στὴ Βουλὴ τὸ ἐξῆς ἐρώτημα—ὄχι νομοτεχνικά, ἂς ψηφίσουμε πρῶτα ἐπὶ τῆς οὐσίας—ὅτι θὰ πρέπει μέσο τῶν Κανονισμῶν νὰ διαφυλαχθεῖ ὥστε κάθε κόμμα νὰ διατηρεῖ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ ἀλλοιώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγήθη ὁ κ. Λυσσαρίδης ὅπως τὰ κόμματα διατηροῦν τὸν ἴδιο ἀριθμὸ σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὴ εἶναι μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξη πρέπει νὰ πῶ. Ἐφόσο γίνεται δεκτὴ ἀπὸ ὅλους τότε γίνεται τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ οὕτως ὥστε. . . . .

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται περὶ συγχύσεως. Διότι ὁ νόμος λέει ρητὰ ὅτι ἀκολουθεῖται ἡ ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἤδη ἀποφάσισε αὐτὴ ἡ Βουλὴ πάνω στὴν ἀλφαβητικὴ σειρά. Ἑπομένως δὲν τίθεται τέτοιο ζήτημα πρὸς ψήφιση. Εἶναι ἐκτὸς τάξεως κατὰ τὴ γνώμη μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπῆρξε μιὰ τροπολογία ἡ ὁποία ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἂν ὄντως αἰσθάνεται τὸ Σῶμα ὅτι ψήφισε ἀποδεχόμενο τὴν τροπολογία χωρὶς νὰ ὑπεισέλθει στὴ λεπτομέρεια, δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ πάλι. Ἀλλὰ ἡ τροπολογία τέθηκε, ὅτι μετὰ ἀπὸ τὴν ἀναγραφὴ τῶν κομμάτων κατ' ἀλφαβητικὴ σειρὰ οἱ ἀριθμοὶ ποὺ θὰ δοθοῦν σὲ κάθε κόμμα θὰ διατηροῦνται σ' ὅλες τὶς ἐπαρχίες.

Ἡ πρόταση ἔτσι εἶναι καὶ ὄχι ἡ ἀντίστροφη τῆς βασικῆς θέσης ὅτι τὰ κόμματα καταγράφονται κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά.

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἐπαναλάβω ὅτι συζητήθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ διαπιστώθηκε ὅτι δεδομένου πὼς εἶναι ἡ περιφέρεια ἡ βάση, γι' αὐτὴ τὴν περιφέρεια θὰ ἐξετασθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Καὶ ἐφόσο στὸ νόμο θὰ εἶναι ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ θὰ ἀντιμετωπισθεῖ στὴν περιφέρεια τὸ πρόβλημα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σωστὴ βάση τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ δώσω τὸ λόγο, ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δεσμεύει τὸ Σῶμα. Τὸ Σῶμα καλεῖται νὰ τοποθετηθεῖ ἐπὶ μιᾶς τροπολογίας καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία δεσμευτικὴ γιὰ τὸ Σῶμα τὸ τὶ εἶπε ἡ Ἐπιτροπή.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Σχετικὰ μὲ τὴν τροπολογία ποὺ ἔχει προτείνει ὁ κ. Λυσσαρίδης, νομίζω ὅτι ἔχει παραγνωρισθεῖ κάτι σοβαρὸ ποὺ ἔχει εἰσηγηθεῖ. Σίγουρα παραμένει ἡ μέθοδος τῆς κατατάξεως τῶν κομμάτων κατ' ἀλφαβητικὴ σειρὰ καὶ αὐτὸ ἔχει ψηφίσει ἡ Βουλὴ καὶ ἔχει τοποθετηθεῖ ὅτι θὰ εἶναι ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ ποὺ θὰ ἰσχύσει καὶ ὄχι ἡ μέθοδος τῆς κληρώσεως. Προσθέτει ὅμως ὁ κ. Λυσσαρίδης τώρα ὅτι αὐτὴ ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ θὰ πρέπει νὰ ἰσχύει παγκύπρια. Ἡ φράση «παγκύπρια», ἂν συζητήθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ μοῦ εἶναι ἀδιάφορο. Συζητήθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ συμφώνησε ὁμοφώνως. Ἐγείρεται ὅμως θέμα καὶ κάθε Μέλος ἐδῶ καὶ ἡ Βουλὴ στὸ σύνολό της καλεῖται νὰ πάρει θέση. Λέω ὅμως ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ψηφίζει κατὰ τὴ γνώμη μου παραγνωρίζουσα αὐτὴ τὴ σοβαρὴ διαφορὰ ποὺ ἔχει εἰσηγηθεῖ ὁ κ. Λυσσαρίδης, αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς θὰ ἰσχύει ἐπὶ παγκυπρίου βάσεως. Ἂν ἡ Βουλὴ ὁμόφωνα ψήφιζε αὐτὴ τὴν τροποποίηση τότε ὑπάρχει ἀντίθεση μεταξὺ τῆς τροποποιήσεως ποὺ ψηφίσαμε σὰν οὐσίας καὶ τῶν προνοιῶν τῶν Κανονισμῶν ποὺ εἶναι κατ' ἐκλογικὴ περιφέρεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ὑπάρχει πρόβλημα γιὰ τὸ λόγο ὅτι ἔχομε τὸ παράδειγμα τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1976 ποὺ στὴν ἐπαρχία Λευκωσίας εἴχαμε συνδυασμὸ «1—2—4—6», καὶ οἱ ψηφοφόροι εὕρισκαν τὸν τρόπο νὰ ψηφίσουν καὶ δὲν ἐγίνετο λάθος. Γιατὶ νὰ κάμομε λάθος τώρα στὴν ψηφοφορία ; Συνεπῶς πρέπει στὴν κάθε ἐπαρχία νὰ εἶναι ξεχωριστό. Ἂν ἔλθει αὔριο ἕνα Κόμμα καὶ δημιουργεῖται πάλιν ἄλλη σειρὰ νὰ τὴν πάρει τὴ σειρά του καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ κάθε

κόμματος θὰ ἐνημερώσουν τοὺς ψηφοφόρους τους ἀνάλογα μὲ τὴ σειρὰ ποὺ θὰ πάρουν. Γιατὶ νὰ λέμε δηλαδὴ ὅτι θὰ εὕρομε δυσκολία ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ δώσω τὸ λόγο ἐφόσο θὰ ὑπάρξουν νέα στοιχεῖα· νὰ μὴν ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ ψήφισαν τὴν ἄποψη τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἀλλά. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅλοι ψήφισαν.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

. . . . .ἂν δεχθοῦμε ὅτι ἕνα Κόμμα θὰ ἔχει τὸν ἴδιο ἀριθμὸ σὲ ὅλες τὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες εἶναι ὡσὰν νὰ ἀκυρώνουμε αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει στὸ Νόμο περὶ ἀλφαβητικῆς σειρᾶς. Ἐνῶ δὲν δικαιούμαστε νὰ τὸ ἀκυρώσουμε. Πρέπει νὰ ἰσχύει ἐκεῖνο ποὺ ψηφίσθηκε πρῶτο καὶ εἶναι ἀναπόσπαστο μέρος τοῦ κανονισμοῦ. Λοιπόν, ἂν ποῦμε ὅτι ἕνα Κόμμα, τὸ ΑΚΕΛ π.χ., θὰ ἔχει πάντοτε τὸν ἀριθμὸ 1, τότε ἂν ἐμφανισθεῖ στὴν ἐπαρχία Λάρνακας ἕνα Κόμμα ἀλφαβητικῶς πρὶν ἀπὸ τὸ ΑΚΕΛ δὲν θὰ τοῦ ἐπιτρέψομε νὰ τοποθετηθεῖ πρὶν ἀπὸ τὸ ΑΚΕΛ. Δὲν γίνεται, διότι ἢ ἰσχύει ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ παγκύπρια, ἢ ἰσχύει ὁ ἀριθμός, ἀλλὰ ποῦ εἶναι ποὺ ἕνα Κόμμα ἀποκτᾶ τὸν ἀριθμὸ μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μπεῖ στὸ ψηφοδέλτιο ; Στὴν Λευκωσία αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται πουθενά. Λοιπὸν νομίζω ὅτι ὁ Νόμος πρέπει νὰ μείνει ὡς ἔχει καὶ νὰ ἐφαρμοσθεῖ ὡς ἔχει στὶς περιφέρειες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω πρέπει νὰ βάλομε ὁρισμένα πράγματα σὲ τάξη. Ἡ ἀρχική σας εἰσήγηση ἦταν νὰ γίνει ἡ ψηφοφορία κατὰ πόσο τὸ θέμα πρέπει νὰ πάει πίσω στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν γιὰ νὰ τὸ ἐξετάσει. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχική σας εἰσήγηση. Ἡ ψηφοφορία ποὺ ἔγινε πάνω στὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη προσωπικὰ πιστεύω ὅτι δὲν εὐσταθεῖ, διότι δὲν μπορεῖ νὰ κάνει ἕνας ψηφοφορία πάνω σὲ κάτι τὸ ὁποῖο ψηφίσθηκε ἤδη. Ἐὰν πρόκειται γιὰ τροπολογία, τότε ψηφίζεται πρῶτον ἡ τροπολογία καὶ μετὰ ψηφίζεται τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει τοὺς Κανονισμούς. Ἐφόσο ψηφίσαμε κανονικὰ καὶ ἔγινε δεκτὸ ἀπὸ τὴ Βουλή, δὲν μποροῦμε τώρα νὰ ψηφίσουμε τὴν τροπολογία. Εἶναι θέμα διαδικαστικό.

Ἐπομένως ἡ μόνη ψηφοφορία ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει εἶναι ἂν θὰ παραπεμφθεῖ τὸ θέμα πίσω στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν γιὰ ἐξέταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἕνα. . . . .

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας μπορεῖ νὰ μιλήσει.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Συζητοῦμε τοὺς Κανονισμούς, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Καὶ θέλομε διὰ τῆς συζητήσεως τῶν Κανονισμῶν νὰ τροποποιήσουμε τὸ Νόμο. Οὐδέποτε μὲ Κανονισμοὺς τροποποιεῖται ὁ Νόμος. Ἤδη ψηφίσαμε νὰ ἰσχύσει τὸ σύστημα τῆς ἀλφαβητικῆς σειρᾶς· νὰ ἔλθουμε νὰ ἀλλοιώσουμε τώρα τὸ Νόμο μὲ τοὺς Κανονισμούς ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ θέμα ἔχει περιπλακεῖ σὲ τέτοια ἔκταση ποὺ ὑπάρχει καὶ ἀμφισβήτηση γιὰ τὸ τί συζητοῦμε καὶ τί ψηφίζομε. Ὑπάρχει πρόταση κατ' ἀρχὴν νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ἦταν ἄκυρη ἡ ψηφοφορία ποὺ ἔγινε προηγουμένως ἐφόσο ὑπῆρξε παρανόηση τοῦ τί ψήφισε τὸ Σῶμα.

Ὁ κύριος Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ὄχι μόνο ὑπῆρξε παρανόηση, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ συγκρούεται καὶ μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ποὺ πῆρε μόλις προηγούμενα, καὶ ποὺ ἀφορᾶ τὸ Νόμο. Δὲν μποροῦν οἱ Κανονισμοὶ ν' ἀναιροῦν τὸ Νόμο.

Ψηφίσαμε, τοποθετηθήκαμε πάνω στὸ Νόμο. Καὶ κατὰ συνέπεια οἱ Κανονισμοὶ πρέπει νὰ συμμορφώνονται πρὸς τὸ Νόμο.

Κατὰ συνέπεια, εἶναι ἐκτὸς τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει κάποια παρανόηση. Δὲν ὑπάρχει πρόνοια στὸ Νόμο γιὰ τὴν ἀλφαβητικὴ σειρά. Εἶναι πρόνοια τῶν Κανονισμῶν. Εἶναι σὲ δυὸ πρόνοιες τῶν Κανονισμῶν. Δὲν εἶναι στὸ βασικὸ νόμο ἡ πρόνοια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, ἐπανερχόμεθα.

Ἡ πρόταση ἡ ὁποία ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἶναι ἡ ἑξῆς :—

Ὅταν οἱ ἀριθμοὶ δοθοῦν στὰ κόμματα μὲ βάση τὴν ἀλφαβητικὴ σειρὰ οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ νὰ διατηροῦνται σ' ὅλες τὶς ἐπαρχίες. Αὐτὴ εἶναι ἡ τροπολογία, κύριε Λυσσαρίδη ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νὰ γίνει πρόνοια γιὰ νὰ μπορέσουν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ ὁρισμένους κόπους· τὰ κόμματα οὕτως ἢ ἄλλως θὰ κληθοῦν μπροστὰ στὸν Ἔπαρχο σὲ κάποια ἡμερομηνία. Ἐκείνη τὴν ἡμερομηνία ποὺ θὰ κληθοῦμε ὅλοι ἐκεῖ μὲ ἀλφαβητικὴ σειρὰ νὰ πάρουμε τὴ σειρά μας· τὸ νούμερό μας· καὶ θὰ τὸ πάρουμε. Ἂν, τὴν τελευταία στιγμή, μετὰ ποὺ θὰ φύγουμε ἀπ' ἐκεῖ καὶ πάρουμε τὰ νούμερα, ἔρθει ἕνα κόμμα καὶ πεῖ «τώρα ἔκαμα ἕνα νέο κόμμα», τότε νὰ πάει κάπου ἀλλοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς τροπολογίας μου.

Διαφορετικά, δὲν θὰ ξέρουμε μέχρι τὴν τελευταία στιγμή, τὰ μεσάνυκτα, ποιὰ σειρὰ θὰ ἀκολουθήσουμε.

Ἐπομένως, δὲν κινδυνεύει αὐτὸ ποὺ ἐλέχθη πρίν, ὅτι ἀλλοιοῦται εἴτε ὁ Νόμος εἴτε οἱ Κανονισμοί. Διότι ἡ ἀλφαβητικὴ σειρὰ διατηρεῖται. Πρῶτα θὰ πᾶμε ἐκεῖ γιὰ νὰ ἀποφασίσουμε ἐπὶ τῆ βάσει τῶν κομμάτων τῶν ὁποίων οἱ ὀνομασίες θὰ ἔχουν κατατεθεῖ ἐκεῖ ὡς κόμματα τὰ ὁποῖα διεκδικοῦν τὶς ἐκλογὲς καὶ θὰ δοῦμε ποιὸ εἶναι τὸ πρῶτο τὸ ὁποῖο ἔχει, κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά, τὴν προτεραιότητα.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ μπεῖ σὲ ψηφοφορία κι' ἂν τυχὸν ἀποφασιστεῖ θετικά, τότε ἀσφαλῶς θὰ πάει στὴν Ἐπιτροπή. Ἂν ὄχι γιατὶ νὰ συζητοῦμε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά προχωρήσουμε σὲ ψηφοφορία γιὰ τὴν πρόταση αὐτή. Νομίζω ὅτι ἐξαντλήθηκε τὸ θέμα καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα νέο στοιχεῖο νὰ ληφθεῖ ὑπόψη.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγήθηκε ὁ κ. Λυσσαρίδης ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μιά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὡς ἔχουν.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ὅπως ἔχουν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα ν' ἀναφέρω ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὸ καὶ ἐπηρεάζει τὴ Βουλὴ καὶ θέλω νὰ δοθεῖ ἡ πρέπουσα σημασία γιατὶ ἀφορᾶ τὸ γόητρο τῆς Βουλῆς.

Οἱ Ὑπουργοί, κύριε Πρόεδρε, ὅταν ἔρχονται στὴ Βουλὴ νὰ ἐνημερώσουν τὶς Ἐπιτροπές, ἔρχονται σὰν ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὄχι σὰν κομματικοὶ ὑπηρέτες καὶ πληροφοριοδότες.

Εἴχαμε στὴ συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν νὰ μᾶς συμβουλεύσει στὸν τομέα τῆς ἁρμοδιότητάς του. Καὶ συνελήφθη μὲ πληροφορία, τὴν ὁποία ἔδωσε ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ὅτι ἔδιδε πληροφορίες στὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα πῶς νὰ τροποποιηθεῖ ὁ βασικὸς νόμος γιὰ νὰ γίνει πιὸ ἐνισχυμένη ἡ ἀναλογικὴ μὲ μελέτες τὶς ὁποῖες τοῦ ἔδωσε. Τὴν πληροφορία ποὺ τοῦ ἔδωσε τοῦ κ. Λαδᾶ, αὐτὴ τὴ μελέτη, τὴν ἔδωσε ὁ κ. Λαδᾶς προσωπικῶς.

Πιστεύω εἶναι σκάνδαλο πρώτου μεγέθους καὶ οἱ Ὑπουργοὶ πρέπει νὰ μάθουν νὰ εἶναι ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὄχι οὐραγοὶ καὶ ὑπηρέτες ἑνὸς κόμματος, ἔστω καὶ τοῦ οὕτω καλουμένου κυβερνῶντος κόμματος.

Ὑπάρχουν ὁρισμένοι στὴν πολιτικὴ τὸν τελευταῖο καιρὸ ποὺ ἀντὶ νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ νανισμό, ὑποφέρουν ἀπὸ γιγαντισμό. Γιὰ μᾶς εἶναι ἀπαράδεκτο !

Ἂν εἶχε ὁποιαδήποτε μελέτη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔπρεπε νὰ τὴ στείλει στὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ ὁποῖος θὰ τὴ διένειμε σὲ ὅλα τὰ κόμματα.

Θέλω νὰ τὸ θέσω μὲ τὸν πιὸ ἔντονο τρόπο, γιατὶ αὐτὰ εἶναι ἀπαράδεκτα.

Βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης νὰ καταστρέψει ὅλους τοὺς θεσμούς. Τοὐλάχιστον σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὅπου θίγεται τὸ γόητρο τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ ἀντιδράσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. . . . .

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Θέμα τάξεως, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Σὲ ποιὸ σημεῖο τῆς ἡμερήσιας διάταξης βρισκόμαστε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐτέθη παρατήρηση σχετικὰ μὲ τὸν Ἐκλογικὸ Νόμο.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Μὰ τελειώσαμε τὴν ψηφοφορία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ συνεπληρώθη, βεβαίως.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἕνα λεπτὸ σᾶς παρακαλῶ. Ἐδῶ εἶναι θέμα τάξεως, καὶ θέλω νά. . . . .

Ὁ κ. Ζιαρτίδης. Παρακαλῶ, παρακαλῶ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι ἡ πρόθεσή μου νὰ ἐμποδίσω τὸν κ. Ἀμπίζα νὰ θέσει αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἶναι πράγματι πολὺ σοβαρό, μπορεῖ μάλιστα νὰ συμφωνήσω καὶ στὴν οὐσία μαζί του. Δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ πρόθεσή μου. Ἡ πρόθεσή μου εἶναι νὰ θέσω ζήτημα τάξεως. Συζητοῦμε τὴν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Σώματος. Τελειώσαμε ἕνα θέμα, πρέπει νὰ μποῦμε στὸ ἑπόμενο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄποψή μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἔχομε ψηφίσει τοὺς Νόμους καὶ τοὺς Κανονισμοὺς ποὺ ἀναφέρονται στὸ Ἐκλογικὸ σύστημα. Ἐπειδή, ὅμως, ἔκαμε τὴν

παρατήρηση ὁ κ. 'Αμπίζας, θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴ δώσω τὴν εὐκαιρία στὸν κ. Λαδᾶ νὰ ἀπαντήσει.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει κανένα σκάνδαλο, καμμιὰ παρατυπία καὶ καμμιὰ ὑπόσκαψη τῶν θεσμῶν. 'Απλούστατα ὁ 'Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν πῆρε μιὰ μελέτη ἀπὸ κάποιο πρόσωπο τὸ ὁποῖο λέγεται 'Ιωάννου. Εἶδε ὅτι εἶχε ἕνα παράδειγμα τὸ ὁποῖο ὁδηγοῦσε σὲ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαράδεκτα. "Ητο ἕνα παράδειγμα ἐξτρεμιστικό. Καὶ ὁ ἄνθρωπος φωτοτύπησε αὐτὴ τὴ μελέτη καὶ μοῦ ἔστειλε ἕνα ἀντίγραφο τὴν ἴδια μέρα, λίγο προτοῦ πᾶμε στὴ συνεδρίαση, καὶ ρωτοῦσε τὴ γνώμη μου. Δὲν εἶχα καιρὸ νὰ τοῦ ἀπαντήσω. "Οταν δὲ φθάσαμε στὴν Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν, στὴν παρουσία τοῦ 'Υπουργοῦ, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ 'Ανωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν, ἀνάφερα ὅτι πῆρα αὐτὴ τὴ μελέτη, εἶδα ἕνα παράδειγμα τὸ ὁποῖο εἶναι ἐξτρεμιστικὸ καὶ τὸ ὁποῖο δημιουργεῖ προβλήματα καὶ θὰ ἦταν ὀρθὸ νὰ δοῦμε τό πρόβλημα αὐτό, νὰ τὸ μελετήσουμε καὶ νὰ σκεφθοῦμε τὶ πρέπει νὰ κάνουμε.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐξεμάνη ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν, ἄρχισε νὰ κτυπᾶ τὰ χέρια του πάνω στὸ τραπέζι, νὰ ὁμιλεῖ περὶ «γιγαντισμοῦ ἀντὶ περὶ «νανισμοῦ» καὶ νὰ σηκώνεται, νὰ δίνει τὰ χαρτιά του καὶ νὰ φεύγει.

Παραμείναμε, σᾶς διαβεβαιῶ, κατάπληκτοι, ὅλα τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν, ὁ 'Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι.

Κατόπιν τούτου εἶπα ὅτι λυποῦμαι πάρα πολὺ διότι ἔγινε αὐτὴ ἡ ἱστορία, ἀποσύρω κάθε πρόταση τὴν ὁποία εἶχα κάμει, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ προχωρήσουμε ὁμαλά.

Βεβαίως, ὅταν πρόκειται νὰ στέλλονται ὁρισμένες ἀπόψεις, σὲ ὁποιαδήποτε 'Επιτροπὴ τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ στέλλονται στὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς. 'Αλλὰ αὐτὸ ἦτο κάτι τελείως «ἰνφόρμαλ» (informal). Δὲν ἦτο πρόθεση τοῦ 'Υπουργείου νὰ στείλει πρὸς τὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν αὐτὴ τὴ μελέτη. Μοῦ τὴν ἔστειλε γιὰ νὰ τὴ δῶ καὶ νὰ πῶ τὴν γνώμη μου πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Κι' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν εἶχα καμμιὰ πρόθεση νὰ ἀποκρύψω τίποτε ἀπὸ κανένα, μίλησα ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν. "Αν αὐτὸ εἶναι ἔγκλημα τὸ παραδέχομαι. 'Αλλὰ δὲν φταίει οὔτε ἡ Κυβέρνηση, οὔτε οἱ θεσμοὶ κινδυνεύουν, οὔτε τὸ κῦρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος ὑποσκάπτεται. Καὶ εἶναι, σᾶς διαβεβαιῶ, πολὺ παράδοξο αὐτὸ τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖο μοῦ προκάλεσε πραγματικὰ ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση, κατάπληξη ! Διότι ὁ κύριος 'Αμπίζας, τὸν ὁποῖο γνωρίζω ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ εἶναι ἕνας ψύχραιμος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πολὺ σπάνια παραφέρεται, μοῦ προκάλεσε πραγματικὰ ἐντύπωση—ἡ ὀργὴ μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετώπισε αὐτὸ τὸ θέμα. 'Ενῶ δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ἀπολύτως λόγος. Τὸ ἔθεσα ἁπλῶς γιὰ νὰ ἀνταλλάξουμε ἀπόψεις καὶ νὰ σκεφθοῦμε. Μποροῦσε νὰ ὑπάρχει κάποιος τρόπος ν' ἀποφευχθεῖ αὐτὸ τὸ πράγμα, ἄν, πράγματι, ὑπῆρχε κάποια πιθανότητα νὰ συμβεῖ αὐτὸ τὸ πράγμα, τὸ ὁποῖο ἀνάφερε τὸ παράδειγμα. 'Αλλὰ ἐφόσο ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς πραγματικὰ ἐταράχθη ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰσήγηση τὴν ἀπέσυρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ δώσω συνέχεια στὴ συζήτηση τοῦ θέματος ἀλλὰ θὰ ἐπιτρέψω σὲ

ἐκπρόσωπο κόμματος, εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ κόμματα ποὺ δὲν μίλησαν, ἂν θέλει νὰ κάμει σχόλιο ἀλλ' ὄχι νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ συζήτηση.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἁπλῶς ἤθελα νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐφόσο δὲν ὑπάρχει θέμα πρὸς συζήτηση στὴν ἡμερήσια διάταξη πρέπει νὰ θεωρηθεῖ αὐτὴ ἡ συζήτηση ὡς λήξασα. Καὶ στὸ μέλλον νομίζω πρέπει νὰ ἀκολουθοῦμε τὴ διαδικασία νὰ ἐγγράφουμε θέματα πρὸς συζήτηση ὁπότε καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι θὰ μποροῦν νὰ παίρνουν μέρος κανονικὰ στὴ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ σωστὸ καὶ ἐλπίζω ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς πάντοτε θὰ λαμβάνουν ὑπόψη αὐτὸ τὸ πράγμα καὶ δὲν θὰ ἐγείρουν θέματα ἐκτὸς ἡμερήσιας διάταξης, πράγμα τὸ ὁποῖο, δυστυχῶς, πολλὲς φορὲς ἔκαμαν πολλὲς πλευρὲς τῆς Βουλῆς.

Ἀλλὰ παρακαλῶ νὰ παραμείνουμε ἐντὸς τῆς ἡμερήσιας διάταξης.

Προχωροῦμε στὴ . . . . . Μόνο θέμα διαδικαστικό.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἤγειρα ἕνα θέμα τάξεως, σοβαρότατο θέμα τάξεως. Ἂν τὰ μέλη τῆς Βουλῆς μετὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν προσβολὴ πρὸς τὸ Σῶμα, τὴν κομματικοποίηση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δὲν θέλουν νὰ πάρουν θέση, τότε δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ συνεχίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἀλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980».

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἂν ἦταν θέμα γιὰ κομματικοποίηση τῆς ἐξουσίας θὰ ἤμουν ὁ τελευταῖος ποὺ δὲν θὰ ἤθελα νὰ τὸ συζητήσουμε. Γιατὶ θὰ εἶχα πολὺ σοβαρότερα πράγματα νὰ πῶ πάνω σ' αὐτό. Εἶχα νὰ πῶ τέτοια πράγματα ποὺ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι πράγματι θὰ ἀποδείκνυαν ὅτι οἱ θεσμοὶ τίθενται ἐν κινδύνω. Γιατὶ πράγματι αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὑπάρχει μιὰ τρομακτικὴ κομματικοποίηση τῆς κρατικῆς μηχανῆς, ὑπάρχει μιὰ ἀπόπειρα ἐκβιασμοῦ, διαφθορᾶς, ἡ ὁποία πράγματι πρέπει νὰ συζητηθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλή. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι τὸ παράδειγμα ἦταν σωστό. Ἐγὼ δὲν συμφωνῶ ὅτι αὐτὸ τὸ παράδειγμα δείχνει αὐτὸ τὸ πράγμα.

Ἀλλά, ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ ἐγγράψω αὐτὸ τὸ θέμα, γι' αὐτὸ θὰ περιμένω νὰ ἔλθει ἡ σειρά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἀλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

'Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
'Ηρακλῆς Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 23 Μαρτίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἀναθεώρηση τῶν προβλεπόμενων στὸ βασικὸ περὶ 'Αλιείας Νόμο χρηματικῶν ποινῶν ποὺ ἐπιβάλλονται διαζευκτικὰ ἢ πρόσθετα πρὸς τὴν ποινὴ τῆς φυλάκισης στὶς περιπτώσεις ἁλιείας μὲ ἀπαγορευμένες μεθόδους ἢ στὶς περιπτώσεις ἁλιείας σὲ ἀπαγορευμένες περιοχὲς καὶ ἐποχὲς καὶ γενικότερα ἁλιείας ποὺ γίνεται κατὰ παράβαση τῶν διατάξεων τοῦ πιὸ πάνω Νόμου καὶ τῶν Κανονισμῶν ποὺ ἔχουν ἐκδοθεῖ μὲ βάση αὐτόν.

Οἱ προτεινόμενες αὐξήσεις τῶν ποινῶν ποὺ προβλέπει ὁ ὑπὸ τροποποίηση Νόμος ἀποσκοποῦν στὴν πάταξη τῆς παράνομης ἁλιείας καὶ γενικὰ στὴν ἀποτελεσματικότερη προστασία τοῦ θαλάσσιου πλούτου τῆς Κύπρου.

Μὲ ἄλλες διατάξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου προβλέπεται ὅτι οἱ Κανονισμοὶ ποὺ θὰ ἐκδίδονται σύμφωνα μὲ τὸν πιὸ πάνω Νόμο θὰ μποροῦν, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, νὰ προνοοῦν γιὰ τὴν ἐπιβολὴ δικαιωμάτων σὲ περίπτωση ἔκδοσης ἄδειας ἁλιείας καθὼς καὶ γιὰ τοὺς ὅρους ἵδρυσης καὶ λειτουργίας ἰχθυοτροφείων καὶ τὴν ἐπιλογὴ τῶν προσώπων στὰ ὁποῖα θὰ παραχωρεῖται ἄδεια ἵδρυσης τέτοιων μονάδων.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ Νόμο, ὅπως αὐτὸ ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ νομοτεχνικὰ σὲ συνεννόηση μὲ τὸν Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

'Αξ. Κύριε Πρόεδρε,

'Αξ. Κύριοι,

Εἴμαστε σύμφωνοι γιὰ τὶς τροποποιήσεις ποὺ προτείνονται στὸ νόμο γιὰ τὴν ἁλιεία.

Κύρια ἐπιδίωξη τῶν τροποποιήσεων εἶναι ἡ ἐπιβολὴ αὐστηρότερων ποινῶν στὶς περιπτώσεις ποὺ χρησιμοποιοῦνται παράνομες μέθοδοι γιὰ τὴν ἁλιεία.

'Ασφαλῶς μὲ τὴν ἐπιβολὴ αὐστηρότερων ποινῶν θὰ προστατευθεῖ ὁ

θαλάσσιος πλοῦτος τῆς Κύπρου πρὸς τὸ συμφέρον τόσο τῶν ψαράδων ἐπαγγελματιῶν ὅσο καὶ γενικότερα τῆς οἰκονομίας μας.

Ἡ ἁλιεία ἀποτελεῖ ἕνα πλουτοπαραγωγικὸ πόρο τῆς Κύπρου. Ἡ ὁλικὴ παραγωγὴ σέ ψάρια ἔφτασε τὸ 1979 τοὺς 1284 τόννους ἀξίας £1,405,000 λιρῶν.

Ἀποζοῦν ἀπὸ τὴν ἁλιεία περὶ τὶς 1800 οἰκογένειες σὲ ὅλη τὴν Κύπρο.

Ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἰδιαίτερα τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ποὺ περιλαμβάνεται τὸ Τμῆμα Ἁλιείας ἔχει πάρει ὁρισμένα μέτρα γιὰ τὴν προστασία καὶ ἀνάπτυξη τῆς ἁλιείας.

Ἰδιαίτερα ἐχτιμοῦμε τὴ δανειοδότηση ποὺ δόθηκε στοὺς πρόσφυγες ψαράδες ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἁλιείας γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δραστηριοποιηθοῦν καὶ νὰ ἐπιβιώσουν. Ἔτσι τὰ τελευταῖα 5 χρόνια βοηθήθησαν νὰ ἐπαναχτήσουν βάρκες καὶ νὰ δραστηριοποιηθοῦν 130 πρόσφυγες ψαράδες.

Ὅμως οἱ ψαράδες καὶ γενικὰ ἡ ἁλιεία ἀντιμετωπίζουν ἀκόμα ἀρκετὰ καὶ σοβαρὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλεται νὰ προωθήσει καὶ νὰ λύσει ἡ Κυβέρνηση καὶ εἰδικὰ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας.

Αὐτὰ τὰ προβλήματα ἐτέθησαν πολλὲς φορὲς μπροστὰ στὴν Κυβέρνηση ἀπὸ τοὺς συνδέσμους τῶν ψαράδων καὶ τῶν τρατάρηδων.

Τὰ βασικότερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ 1800 οἰκογένειες τῶν ψαράδων εἶναι :

Ἡ ὁλοκλήρωση καὶ ἡ βελτίωση τοῦ λιμενίσκου στὴν περιοχὴ «Μακένζυ» Λάρνακας.

Ἐπιβάλλεται νὰ ἠλεκτροφωτιστεῖ ἡ προβλήτα τοῦ λιμενίσκου γιὰ νὰ μποροῦν τὴ νύχτα νὰ μπαίνουν καὶ νὰ βγαίνουν οἱ βάρκες δίχως κινδύνους νὰ κατατσακιστοῦν πάνω στοὺς βράχους.

Νὰ βελτιωθοῦν οἱ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες στὸ λιμανάκι μὲ τὴν ἐξασφάλιση νεροῦ καὶ κτίσιμο ἀποχωρητηρίων γιὰ τοὺς 50 ψαράδες.

Ἐπιβάλλεται ὅπως τὰ δίχτυα ποὺ στοιχίζουν τώρα 90 λίρες τὴ ζεμπύλα ἐπιχορηγοῦνται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Γιὰ ἕνα φτωχὸ ἐπαγγελματία ψαρᾶ εἶναι σοβαρὸ πρόβλημα ἡ κατασκευὴ διχτύων.

Σήμερα τροποποιοῦμε τὸν νόμο περὶ ἁλιείας μὲ αὐστηρότερες ποινὲς γιὰ τὴν παράνομη ἁλιεία.

Ὅμως οἱ μὴ ἐπαγγελματίες ψαράδες ποὺ χρησιμοποιοῦν παράνομες μεθόδους μὲ δυναμίτιδα καὶ φάρμακα εἶναι πολλοί. Ἐπιβάλλεται ὅπως τὸ Τμῆμα Ἁλιείας ἐπανδρώσει καλύτερα τὶς ὑπηρεσίες του γιὰ τὴν προστασία τῆς ἁλιείας ἀπὸ τοὺς παρανομοῦντες.

Ἀποτελεῖ ἐπίσης βασικὸ αἴτημα τῶν ψαράδων ὅπως προστατευτοῦν ἐπαγγελματικὰ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπιβιώσουν.

Ἄλλο βασικὸ αἴτημα τῶν ψαράδων εἶναι ἡ κατασκευὴ λιμενίσκων καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς Κύπρου.

Γιὰ παράδειγμα. Στὴν περιοχὴ Κιτίου—Περβολιῶν ὑπάρχουν περὶ τοὺς 25 ψαράδες. Ἐπιβάλλεται ὅπως κατασκευαστεῖ λιμανάκι στὸ φάρο Περβολιῶν.

Ἐπίσης νὰ κατασκευαστεῖ λιμανάκι στὴν περιοχὴ Ἁγίας Τριάδας Παραλιμνίου ποὺ διαμένουν περὶ τοὺς 15 ψαράδες.

Ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ ἐπισκευαστεῖ τὸ λιμανάκι στὴν Ὁρμήδεια ποὺ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἄλλους 30 ψαράδες.

Η κατασκευὴ λιμενίσκων γιὰ τοὺς ψαράδες ἐπιβάλλεται νὰ ἐπεχταθεῖ σὲ ὅλες τὶς ἐλεύθερες περιοχὲς τῆς Κύπρου.

Στὴν ἐτήσια Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, στὴ σελ. 39, ἀναφέρεται. «Η ἀνοδικὴ πορεία τῆς Ἁλιειας μπορεῖ νὰ συνεχιστεῖ μὲ τὴν κατασκευὴ τῶν κατάλληλων καταφυγίων στὶς δυτικὲς καὶ βορειοδυτικὲς ἀκτὲς τῆς Κύπρου ὅπου ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἀκόμα περιθώρια ἀνάπτυξης».

Ἕνα ἄλλο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ψαράδες εἶναι ἡ ἐπιχορήγηση τοῦ πετρελαίου γιὰ τὶς μηχανὲς τῶν βάρκων τους.

Μὲ τὴ μεγάλη ἄνοδο τῶν τιμῶν τοῦ πετρελαίου ἔχουν μειωθεῖ τὰ εἰσοδήματα τῶν ψαράδων σὲ μεγάλο βαθμό. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση ἱκανοποιήσει τὸ αἴτημα τῶν ψαράδων καὶ τῶν τρατάρηδων γιὰ ἐπιχορήγηση τοῦ πετρελαίου πού χρησιμοποιεῖται γιὰ ἁλιευτικοὺς σκοπούς.

Γενικὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ κυπριακὴ ἁλιεία ἔχει περιθώρια ἀνάπτυξης. Μποροῦμε νὰ αὐξήσουμε καὶ τὸ γενικὸ εἰσόδημα καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν οἰκογενειῶν τῶν ψαράδων. Καὶ αὔξηση τῆς παραγωγῆς μας στὴν ἁλιεία σημαίνει μείωση τῶν εἰσαγωγῶν μας καὶ ἐξοικονόμηση συναλλάγματος. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ὑπάρξει καλύτερος προγραμματισμός. Προγραμματισμὸς γιὰ τὴν κατασκευὴ περισσότερων ὁρμίσκων, ἐπιχορήγηση τῶν διχτύων καὶ τοῦ πετρελαίου, κατοχύρωση τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ψαράδων καὶ περιφρούρησή τους ἀπὸ τὴν παράνομη ἁλιεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Συμφωνοῦμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ λάβει ὅλα τά ἐνδεικνυόμενα μέτρα γιὰ νὰ προστατεύσει τὴν ἁλιεία στὴν Κύπρο καὶ ἰδιαίτερα νὰ ἐξεύρει τρόπους γιὰ νὰ αὐξηθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν λιμενίσκων καὶ τῶν ἁλιευτικῶν καταφυγίων γιὰ προστασία τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἰδιαίτερα στὰ ὅσα ἀνάφερε ὁ συνάδελφος κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης, θὰ ἤθελα νὰ τὸν πληροφορήσω ὅτι ἐλήφθη τελειωτικὴ ἀπόφαση νὰ γίνει ἁλιευτικὸ καταφύγιο στὴν περιοχὴ Περνέρας—Παραλιμνίου, ὅπως ὁ ἴδιος ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ προχωροῦσε ἡ Κυβέρνηση μὲ γρήγορο ρυθμό. Ἤδη ἡ ἀπόφαση ἐλήφθη καὶ ἡ ὑλοποίησή της θὰ γίνει ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων μηνῶν.

Ταυτόχρονα, συμφωνοῦμε μὲ τὶς ἀπόψεις πού ἐξεφράσθησαν ὅτι τὰ πετρελαιοειδῆ θὰ πρέπει νὰ ἐπιχορηγηθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση διότι πράγματι οἱ ἁλιεῖς τῆς Κύπρου διέρχονται σήμερα πολὺ δύσκολες μέρες.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἁλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981 καὶ θὰ ἀναγιγνώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ἁλιείας Νόμου (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Οἱ περὶ Ἠλεκτρισμοῦ εἰς Ἐργοστάσια Εἰδικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1981 ἔχουν ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἀποσύρθηκαν ἐπίσης οἱ περὶ Ἁλιείας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος «Οἱ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος
Ἀλέξης Γαλανὸς
Ἀνδρέας Γιάγκου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους
Κίμων Παναγίδης
Πάρις Λένας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 23 Μαρτίου 1981.

Μέ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 11 τοῦ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων Νόμου, τροποποιοῦνται οἱ βασικοὶ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων Κανονισμοὶ ὥστε τὸ ἐκ 10 μὶλς δικαίωμα χημικῆς ἀνάλυσης ποὺ καταβάλλεται ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς γεωργικῶν λιπασμάτων γιὰ κάθε σάκκο εἰσαγόμενου λιπάσματος νὰ μὴ πληρώνεται στὶς περιπτώσεις ἐκεῖνες ποὺ τὸ εἰσαγόμενο λίπασμα συνοδεύεται ἀπὸ πιστοποιητικὸ ἀνάλυσης τοῦ ἐργοστασίου παρασκευῆς ἢ ἄλλου ἀναγνωρισμένου ὀργανισμοῦ.

Στοὺς ἴδιους Κανονισμοὺς προβλέπεται ἐπίσης ὅτι στὶς περιπτώσεις ποὺ τὸ πιὸ πάνω δικαίωμα χημικῆς ἀνάλυσης εἶναι καταβλητέο, τοῦτο θὰ πληρώνεται τόσο γιὰ κάθε σάκκο ὅσο καὶ γιὰ κάθε δοχεῖο εἰσαγόμενου λιπάσματος. Ἡ τελευταία αὐτὴ τροποποίηση κρίθηκε ἀναγκαία ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ τὴν πρόσφατη τροποποίηση τοῦ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων Νόμου σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία στὸν ὅρο «λίπασμα» ἔχουν ἐνταχθεῖ καὶ τὰ ὑγρὰ λιπάσματα τὰ ὁποῖα εἰσάγονται σὲ δοχεῖα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκρισή τους, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὸ θέμα «Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση πρὸ τὸ Σῶμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Τάκης Νέμιτσας, Πρόεδρος
Ἀλέξης Γαλανὸς
Ἀνδρέας Γιάγκου
Κίμων Παναγίδης
Πάρις Λένας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ τρεῖς συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 10 Ἰουνίου καὶ 30 Ὀκτωβρίου 1980 καὶ στὶς 24 Μαρτίου 1981. Στὶς δυὸ πρῶτες συνεδρίες τῆς Ἐπιτροπῆς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν καὶ ἔδωσαν σ' αὐτὴν ὅλες τὶς

πληροφορίες ποὺ ζητήθηκαν ἀπὸ τὰ Μέλη της ἀναφορικὰ μὲ τὸ ὅλο θέμα. Στὴ δεύτερη συνεδρία τῆς 'Επιτροπῆς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ καὶ 'Εμπορικοῦ 'Επιμελητηρίου καὶ τῆς ΠΟΒΕΚ.

Μὲ τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμούς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 68 τῶν περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Νόμων τοῦ 1974 ἕως 1977 ρυθμίζονται οἱ λεπτομέρειες ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος μέτρων καὶ σταθμῶν ποὺ ἔχει εἰσαχθεῖ στὴν Κύπρο μὲ τὴν πιὸ πάνω νομοθεσία καὶ τὸ ὁποῖο βασίζεται στὸ μετρικὸ σύστημα ποὺ συνάδει μὲ τὶς καθορισθεῖσες διεθνεῖς προδιαγραφὲς ἀπὸ τὸ Διεθνὴ 'Οργανισμὸ Νομίμου Μετρολογίας.

Εἰδικότερα, μὲ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς ρυθμίζονται θέματα ἀναφορικὰ μὲ τὸν καθορισμὸ τῶν τεχνικῶν καὶ μετρολογικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦνται στὶς καθημερινὲς συναλλαγές, τὴν κατασκευή, ἐπαλήθευση, σήμανση καὶ ἔλεγχο τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, καθὼς καὶ τὴν ὀρθὴ χρήση τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν. Στοὺς ἴδιους Κανονισμοὺς καθορίζεται ἡ διαδικασία ἔκδοσης καὶ ἀνανέωσης τῶν ἀδειῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν κατασκευή, ἐπιδιόρθωση, πώληση καὶ ἐμπορία μέτρων καὶ σταθμῶν καθὼς καὶ τὰ καταβαλλόμενα τέλη γιὰ τὴν ἐπαλήθευση καὶ σήμανση τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν πιὸ πάνω ἀδειῶν. 'Η ἔναρξη ἰσχύος τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν θὰ ὁρισθεῖ μὲ σχετικὴ γνωστοποίηση τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ποὺ θὰ δημοσιευθεῖ στὴν ἐπίσημη ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας.

Οἱ ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὶ ποὺ κατατέθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Βουλὴ τὸ Μάϊο τοῦ 1980 ἀποσύρθηκαν ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία τὸν 'Ιούνιο τοῦ ἴδιου χρόνου μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας γιὰ νὰ δοθεῖ στὴν τελευταία ὁ ἀναγκαῖος χρόνος γιὰ μιὰ ἐκτενέστερη μελέτη τῶν Κανονισμῶν. Στὴ συνέχεια οἱ ἴδιοι Κανονισμοὶ ἐπανακατατέθηκαν στὴ Βουλὴ τὸν 'Οκτώβριο τοῦ 1980 ἀλλὰ καὶ πάλι ἀποσύρθηκαν ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο, τὸ Νοέμβριο τοῦ 1980, ὕστερα ἀπὸ τὴ διαπίστωση τῆς 'Επιτροπῆς ὅτι οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ δὲν τέθηκαν ὑπόψη τῶν ἐνδιαφερόμενων ὀργανώσεων, συνδέσμων, κλπ., γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις ἢ καὶ εἰσηγήσεις τους. Κατὰ τὴν ἄποψη τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς τὰ τεχνικὰ θέματα πού κατὰ κύριο λόγο πραγματεύονται οἱ ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμοὶ θὰ ἔπρεπε ν' ἀποτελοῦσαν ἀντικείμενο συζήτησης καὶ προβληματισμοῦ ἀπ' ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὥστε νὰ ἀποφεύγονται στὸ μέλλον προβλήματα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

Γιὰ τὸν πιὸ πάνω σκοπὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας μὲ σχετικὴ ἀνακοίνωσή της ποὺ δόθηκε στὸν τύπο στὶς 10 Νοεμβρίου 1980, ζήτησε ἀπ' ὅλες τὶς ἐνδιαφερόμενες ὀργανώσεις καὶ τοὺς συνδέσμους καὶ γενικὰ ἀπ' ὅλους τοὺς πολίτες νὰ ἐκφράσουν γραπτῶς τὶς εἰσηγήσεις-ἀπόψεις τους στὴν 'Επιτροπὴ πάνω στοὺς ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμούς. Δυστυχῶς ἡ ἀνταπόκριση τοῦ κοινοῦ ἢ πολὺ περισσότερο τῶν ὀργανώσεων δὲν ἦταν ἡ ἀναμενόμενη κι' αὐτὸ ἴσως νά ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμοὶ ἀναφέρονται σὲ τεχνικὰ κυρίως θέματα. Ἄσχετα μὲ τὴ διαπίστωση αὐτὴ τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἔχουν ζητήσει ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους, ὅταν καὶ ἐφόσο τεθοῦν σὲ ἐφαρμογὴ οἱ Κανονισμοὶ αὐτοί, τοῦτο νὰ γίνεται σταδιακὰ καὶ μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ ἀφοῦ προηγοῦνται οἱ ἐπιβαλλόμενες συναντήσεις μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ὁποιαδήποτε ἀναστάτωση στὸ ἐμπόριο καὶ ἄσκοπη ἀντίδραση γιὰ ἕνα καθόλα χρήσιμο μέτρο. 'Αφοῦ ἐξέπνευσε τὸ χρονικὸ διάστημα γιὰ ὑποβολὴ ἀπόψεων οἱ Κανονισμοὶ ἐπανακατατέθηκαν στὴ Βουλὴ στὶς 12 Μαρτίου 1981.

Η Επιτροπή αφού μελέτησε σε νέα συνεδρία της τους Κανονισμούς αυτούς και αφού έλαβε υπόψη όσα εξετέθηκαν σ' αυτή τόσο από την Κυβερνητική πλευρά όσο και από τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις ως θέμα αρχής υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις, τηρουμένων, όμως, των πιό κάτω παρατηρήσεων, οί οποίες, κατά την άποψη των Μελών της Επιτροπής, θά πρέπει νά ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη από τις αρμόδιες υπηρεσίες πού θά εφαρμόσουν τους Κανονισμούς αυτούς στό μέλλον :—

(α) Η εισαγωγή στην Κύπρο τού μετρικού συστήματος αποτελεί, χωρίς αμφιβολία, μεγάλη κοινωνική και διοικητική μεταρρύθμιση πού επηρεάζει πλείστες όσες καθημερινές δραστηριότητες. Μιά τέτοιας μορφής και εύρύτητας μεταρρύθμιση είναι αδύνατο νά καταλήξει σέ επιτυχή αποτελέσματα χωρίς τήν πρόθυμη και ενεργό συμμετοχή τού πληθυσμού της νήσου. Γι' αυτό και οί αρμόδιοι προτρέπονται νά προβούν έγκαιρα και έντατικά στή σωστή διαφώτιση τού κοινού ώστε νά μπορέσει νά εκτιμήσει τά ωφελήματα από τή χρήση τού συστήματος αυτού ενώ, από την άλλη, νά αποφευχθεί οποιαδήποτε εκμετάλλευση σέ βάρος του.

(β) Παράλληλα μέ τή σωστή διαφώτιση τού κοινού ή Επιτροπή θεωρεί απαραίτητη τήν έκ μέρους της Κυβέρνησης δημιουργία και κατάλληλη στελέχωση τού αναγκαίου διοικητικού μηχανισμού γιά τήν προστασία τού καταναλωτικού κοινού από τυχόν εκμετάλλευση τών επιτηδείων σέ βάρος του.

(γ) Η Επιτροπή, τέλος, διευκρινίζει ότι υιοθετώντας τους υπό συζήτηση Κανονισμούς επιφυλάσσει τό δικαίωμα νά επανέλθει μέ τροποποίηση τών Κανονισμών αυτών άν και εφόσο ή πράξη καταστήσει τούτο αναγκαίο. Τή θέση αυτή υιοθέτησαν και οί εκπρόσωποι της Κυβέρνησης οί οποίοι και ανάλαβαν σχετική δέσμευση.

Κατά τό στάδιο της μελέτης τών Κανονισμών αυτών από την Επιτροπή, τό αρμόδιο Υπουργείο κατάθεσε σ' αυτήν αριθμό τροποποιήσεων πάνω σέ θέματα καθαρώς τεχνικής φύσης τις οποίες ή Επιτροπή ενσωμάτωσε στά κατάλληλα μέρη τών υπό συζήτηση Κανονισμών.

Μέ βάση όλα τά πιό πάνω ή Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας εισηγείται στή Βουλή την έγκριση τών πιό πάνω Κανονισμών όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής ;

Αν όχι, τίθενται οί Κανονισμοί ενώπιον τού Σώματος πρός έγκριση.

Υπάρχει ένσταση όπως οί Κανονισμοί εγκριθούν ;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση οί Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στό Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Ο κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρίν προχωρήσουμε στό Κεφάλαιο Β επιθυμώ νά κάμω δυό δηλώσεις πού αφορούν την Επιτροπή μου. Η μιά αφορά την Πρόταση Νόμου σχετικά μέ τόν περί Συνεργατικών Εταιρειών (Τροποποιητικόν) Νόμον και ή δεύτερη αφορά την Πρόταση Νόμου σχετικά μέ την Εμπορία Κυπριακών Φρούτων και Φθαρτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αναφέρονται σὲ Προτάσεις Νόμου ἢ Νομοσχέδια καὶ γίνονται ἐκ μέρους τῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου ;

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ παρουσιασθοῦν.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω ὁ κτηματικὸς φόρος τοῦ ὁποίου ἡ μελέτη ἔχει περατωθεῖ στὶς 'Επιτροπὲς καὶ εἶναι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀπὸ ἀρκετὸ χρόνο πότε θὰ ψηφισθεῖ ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μόλις ἀναγνωσθοῦν οἱ δηλώσεις ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς 'Επιτροπῆς 'Εμπορίου, τότε νὰ ἐρωτηθεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς νὰ μᾶς ἀπαντήσει.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

'Η πρώτη δήλωση, κ. Πρόεδρε, ἀφορᾶ τὸν περὶ Συνεργατικῶν 'Εταιρειῶν (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1981.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας συνῆλθε σὲ νέα συνεδρία της, στὶς 17 Μαρτίου 1981, καὶ ἐνασκόπησε τὶς ἐξελίξεις ποὺ σημειώθηκαν πάνω στὸ θέμα τῆς προώθησης τῆς πρότασης νόμου ποὺ τιτλοφορεῖται ὡς «'Ο περὶ Συνεργατικῶν 'Εταιρειῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναληφθεῖσα δέσμευση τῆς Κυβέρνησης νὰ καταθέσει σχετικὸ νομοσχέδιο περὶ τὸ τέλος Μαρτίου 1981.

"Οπως εἶναι γνωστό, ἡ 'Επιτροπὴ μὲ προηγούμενη δήλωσή της πρὸς τὸ Σῶμα εἶχε ἀναφέρει ὅτι ἀποδέχθηκε σχετικὴ Κυβερνητικὴ παράκληση γιὰ τὴν ἀναστολὴ τῆς παραπέρα ἐξέτασης τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου μέχρι τὸν περασμένο Σεπτέμβριο ὁπότε καὶ ἀναμενόταν, σύμφωνα μὲ ἐπίσημη δήλωση τοῦ τότε 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς, ἡ κατάθεση τοῦ σχετικοῦ γιὰ τὸ συνεργατισμὸ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου. Στὸ μεταξὺ ὕστερα ἀπὸ νέες διαβουλεύσεις μεταξὺ τῆς 'Επιτροπῆς καὶ τοῦ σημερινοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁ τελευταῖος πληροφόρησε ἐγγράφως τὴ Βουλὴ ὅτι τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο ἐξέτασε τὸ ὅλο θέμα καὶ ἀποφάσισε νὰ καταθέσει σχετικὸ νομοσχέδιο περὶ τὸ τέλος Μαρτίου 1981. Ταυτόχρονα ὁ ἴδιος 'Υπουργὸς δήλωνε ἐκ μέρους τῆς Κυβέρνησης ὅτι ἡ τελευταία ἀποφάσισε νὰ μετακαλέσει εἰδικὸ τῆς Διεθνοῦς Συνεργατικῆς "Ενωσης μὲ σκοπὸ νὰ τὴ συμβουλεύσει πάνω στὶς τρέχουσες καὶ προβλεπόμενες ἐξελίξεις στὴ φιλοσοφία τοῦ διεθνοῦς συνεργατικοῦ κινήματος κι ' αὐτὸ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ἡμεδαπῆς νομοθεσίας γιὰ τὸ συνεργατισμό.

'Η 'Επιτροπὴ κατὰ τὴν τελευταία της συνεδρία εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθεῖ ὡς πρὸς τὸ ποῦ βρίσκεται σήμερα τὸ ὅλο θέμα καὶ νὰ σημειώσει τὴν

ἐπαναβεβαίωση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅτι ἡ ληφθεῖσα πιὸ πάνω Κυβερνητικὴ ἀπόφαση γιὰ τὴν κατάθεση Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὸ συνεργατισμὸ περὶ τὸ τέλος Μαρτίου 1981 ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύει καὶ δὲν πρόκειται νὰ ὑπάρξει ὁποιαδήποτε καθυστέρηση.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐνόψει τῆς ἐπαναβεβαίωσης τῆς θέσης αὐτῆς τῆς Κυβέρνησης ἀποφάσισε νὰ ἀναστείλει τὴν παραπέρα ἐξέταση τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου ἀναμένοντας τὴν κατάθεση τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου πράγμα τὸ ὁποῖο, ὅπως ἔχει ἀναφερθεῖ, θὰ γίνει περὶ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος μηνός.

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι τὸ πιὸ πάνω κυβερνητικὸ Νομοσχέδιο ἐστάλη ἤδη στὴ Βουλὴ καὶ θὰ κατατεθεῖ νομίζω σήμερα ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἂν δὲν ὑπάρχουν ἀπόψεις νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἤθελα νὰ σχολιάσω αὐτὴ τὴ δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὡς ἑξῆς :

Ἡ Πρόταση Νόμου ἀπὸ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς κατατέθηκε πρὶν ἕνα χρόνο καὶ μέσα σ' αὐτὸν τὸ χρόνο ὑπῆρχε ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα γιὰ νὰ ἐξετασθεῖ ἡ Πρόταση Νόμου καὶ νομίζω ὅτι ὑπῆρξε ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση. Ναί, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ κατάθετε τὸ δικό της Νομοσχέδιο μέχρι τὸν περασμένο Σεπτέμβρη, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν ἀνταποκρίθηκε πρὸς τὴν ὑπόσχεσή της νὰ καταθέσει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο, θὰ ἔπρεπε ἡ ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ προχωρήσει στὴ συζήτηση τῆς Πρότασης Νόμου ποὺ εἶχε ἐνώπιόν της. Καὶ ἂν προχωροῦσε στὴν ἐξέταση τῆς Πρότασης Νόμου ποὺ εἶχε ἐνώπιόν της, πιστεύω ὅτι θὰ εἴχαμε ἤδη προχωρήσει στὴ θέσπιση αὐτῆς τῆς νομοθεσίας καὶ ὄχι νὰ συζητοῦμε τώρα πάνω στὸ Νομοσχέδιο τό ὁποῖο μόλις σήμερα κατατέθηκε. Δὲν νομίζω ὅτι μέσα σὲ δυὸ συνεδρίες, δὲν ξέρω πόσο καιρὸ θὰ ἔχει αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀκόμα προτοῦ διαλυθεῖ, θὰ καταστεῖ δυνατὸ νὰ ἐξετασθεῖ τὸ Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο κατάθεσε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία σὲ συνάρτηση μὲ τὴν Πρόταση Νόμου ποὺ κατάθεσε πρὶν ἕνα χρόνο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ ἤθελα νὰ διαμαρτυρηθῶ γιὰ τὴν καθυστέρηση ποὺ ὑπῆρξε στὴν ἐξέταση Πρότασης Νόμου ποὺ κατάθεσε πρὶν ἕνα χρόνο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ προχωρῆστε.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Τόσο ἡ πρώτη δήλωση ὅσο καὶ ἡ δεύτερη ποὺ θὰ κάμω ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτό, δὲν εἶναι προσωπικὴ δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ εἶναι ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας. Ἐγὼ ὡς Πρόεδρος ἁπλῶς μεταφέρω στὸ Σῶμα τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ἡ δεύτερη δήλωση ἀφορᾶ τὴν Πρόταση Νόμου ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ἡ ὁποία

τιτλοφορεῖται ὡς ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980.

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων συνῆλθαν, στὶς 17 Μαρτίου 1981, σὲ κοινὴ συνεδρία τους καὶ συζήτησαν, στὴν παρουσία τῶν Ὑπουργῶν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, τὶς ἐξελίξεις ποὺ σημειώθηκαν ἀναφορικὰ μὲ τὸ ὅλο θέμα τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας φρούτων καὶ φθαρτῶν σὲ συνάρτηση μὲ τὴν πρόταση νόμου ποὺ τιτλοφορεῖται «Ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980», ποὺ κατάθεσε στὴ Βουλὴ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς.

Οἱ ἀξιότιμοι Ὑπουργοὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων δήλωσαν ἐνώπιον τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὅτι ἡ Κυβέρνηση μελετᾶ σὲ συνεργασία μὲ ξένους ἐμπειρογνώμονες τῆς Διεθνοῦς Τράπεζας τὸ πιὸ πάνω θέμα γι' αὐτὸ καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὶς Ἐπιτροπὲς νὰ ἀναστείλουν τὴν παραπέρα ἐξέταση τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου μέχρι τῆς συμπλήρωσης τῆς μελέτης αὐτῆς. Ὅπως εἰδικότερα δηλώθηκε ἀπὸ τοὺς δύο Ὑπουργούς, ἀπὸ τὰ πορίσματα τῆς μελέτης αὐτῆς ποὺ ἀναφέρεται στὰ προβλήματα παραγωγῆς φρούτων καὶ στὰ ὁποῖα περιλαμβάνεται καὶ τὸ θέμα τῆς ἐμπορίας τους, θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ χρηματοδότηση ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Τράπεζα εἰδικοῦ σχεδίου ποὺ ἔχει καταρτιστεῖ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐνόψει τῶν πιὸ πάνω ἀποφάσισαν νὰ ἀναστείλουν τὴν παραπέρα ἐξέταση τῆς πιὸ πάνω πρότασης νόμου ἀναμένοντας τὴ συμπλήρωση τῆς προαναφερθείσας μελέτης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατάθεση Νομοσχεδίων.

Ὁ κ. Γαλανὸς νὰ μᾶς ἐνημερώσει γιὰ τὸ θέμα τοῦ Νομοσχεδίου.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κανονικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς κατατοπίσει ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀλλὰ ὁπωσδήποτε μπορῶ νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἐδῶ. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι ἕτοιμος νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐπομένως δίδω τὸ λόγο στὸν κ. Παπαδόπουλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἁπλῶς δὲν συνεπληρώθη ἀκόμα ἡ ἐξέταση τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή. Δὲν εἶναι σωστὸ αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ κ. Γιάγκου ὅτι ἔχει συμπληρωθεῖ. Οἱ διαβουλεύσεις ποὺ γίνονταν ἐκεῖ ἦταν νὰ καθορισθεῖ ἡμερομηνία ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδας γιὰ μιὰ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ ὁριστικοποιηθεῖ τὸ κείμενο τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἐπισπευσθεῖ, γιά νὰ ἔλθει ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὶν ἡ Βουλὴ αὐτὴ διαλυθεῖ. Ἂς ἐπισπεύσει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τὸ θέμα αὐτό.

Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συνεργατικῶν 'Εταιρειῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Κεφάλαιον Γ— 'Ερωτήσεις— 'Απαντήσεις.

Νὰ θεωρηθοῦν οἱ 'Ερωτήσεις καὶ 'Απαντήσεις ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 29 Δεκεμβρίου 1980.

«'Υπάρχει διακηρυγμένη κυβερνητικὴ πολιτικὴ γιὰ παροχὴ βοήθειας πρὸς τὸν προσφυγικὸ κόσμο γιὰ νὰ μπορέσει νὰ δραστηριοποιηθεῖ.

Μὲ βάση αὐτὴ τὴν πολιτικὴ καὶ ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὰ διαβήματα τῆς Π.Ε.Π., τῶν 'Οργανώσεων καὶ τῶν Βουλευτῶν πολλοὶ πρόσφυγες βοηθήθηκαν νὰ δραστηριοποιηθοῦν καὶ αὐτὸ τὸ ἐκτιμοῦμε.

'Υπάρχουν ὅμως καὶ περιπτώσεις ποὺ ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐφαρμόζει αὐτὴ τὴν πολιτικὴ γιὰ βοήθεια τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἕνα πρόσφατο παράδειγμα.

Πρὶν μερικὲς μέρες ζητήθηκαν προσφορὲς ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ Ἔπαυλη 'Αχέλιας στὴν Πάφο γιὰ τὴν πώληση τοῦ γάλακτος πρὸς τοὺς τυροκόμους. 'Υπόβαλαν προσφορὲς διάφοροι τυροκόμοι καὶ βιομήχανοι. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἕνας οἰκογενειάρχης πρόσφυγας τυροκόμος ποὺ μένει στὴ Γεροσκήπου.

Τελικὰ οἱ προσφορὲς καταχωρήθηκαν στὸ ὄνομα μιᾶς μεγάλης γαλακτοκομικῆς βιομηχανίας τῆς Λεμεσοῦ καὶ ἀπορρίφθηκε ἡ προσφορὰ τοῦ πρόσφυγα.

Ὅπως πληροφορούμαστε ἡ διαφορὰ ἦταν μόνο 1 καὶ 1 1/2 μίλς ἡ ὀκὰ ψηλότερη ἡ προσφορὰ τῆς 'Εταιρείας στὸ αἰγοπρόβειο καὶ τὸ ἀγελαδινὸ γάλα ἀντιστοίχως ἀπὸ τὴν προσφορὰ τοῦ πρόσφυγα.

'Ερωτοῦμε τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο Γεωργίας.

1. Πῶς ἐφαρμόζεται ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης γιὰ βοήθεια στὸν προσφυγικὸ κόσμο νὰ δραστηριοποιηθεῖ ;

2. Γιατὶ δὲν προτιμήθηκε ὁ πρόσφυγας οἰκογενειάρχης ποὺ τὸ συνολικὸ ποσὸ διαφορᾶς στὴ διάρκεια τοῦ ἑνὸς χρόνου ἦταν μόνο £60 ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 27 Μαρτίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ αἰγοπροβείου γάλακτος τῶν Σταθμῶν 'Αχέλειας καὶ 'Ορειτῶν ὑποβλήθηκαν 3 προσφορὲς ὡς ἀκολούθως :

		Αἰγινὸ	Πρόβειο
(1)	Γεώργιος Πούγιουρος (Πρόσφυγας Γεροσκήπου)	133 μίλς/ὀκὰ	279 μίλς/ὀκὰ
(2)	'Ανδρέας Τρικωμίτης (Πρόσφυγας Περ. Λεμεσοῦ)	δὲν ἔδωσε προσφορὰ	280 μίλς/ὀκὰ
(3)	Γαλακτοκομεῖον Χρίστη	135.5 μίλς/'οκὰ	280.5 μίλς/ὀκὰ

"Οπως φαίνεται πιὸ πάνω οἱ προσφορὲς τῶν δυὸ προσφύγων τυροκόμων ἦταν πιὸ χαμηλὲς ἀπὸ τὴν προσφορὰ τοῦ μὴ πρόσφυγα τυροκόμου (ἀρ. 3) στὸν ὁποῖο κατακυρώθηκε ἡ προσφορά. Ἡ προσφορὰ μάλιστα τοῦ πρόσφυγα τυροκόμου ἀπὸ τὴ Γεροσκήπου ἦταν ἡ πιὸ χαμηλή. Μὲ βάση τὴν ὑπολογισθεῖσα παραγωγὴ γάλακτος γιὰ ὅλη τὴν περίοδο τῆς προσφορᾶς (40,000 ὀκ. αἰγινὸ καὶ 50,000 ὀκ. πρόβειο) θὰ προέκυπτε ζημιὰ £175 ἐὰν ἡ προσφορὰ ἐδίδετο στὸν πρόσφυγα τυροκόμο τῆς Γεροσκήπου παρὰ στὸν προσφοροδότη μὲ τὴν πιὸ ψηλὴ τιμή.

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι τὸ Συμβούλιο Προσφορῶν δεσμεύεται ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι προνοοῦν ὅτι ἡ κατακύρωση γίνεται σ' αὐτὸν ποὺ ὑπόβαλε τὴν πιὸ ψηλὴ προσφορὰ ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχει ὁτιδήποτε ἐναντίον του. Προτίμηση βέβαια δίδεται στὸν πρόσφυγα προσφοροδότη σὲ περιπτώσεις ποὺ ὁ ἐκτοπισμός του εἶναι γνωστὸς καὶ ἡ προσφορά του εἶναι ἡ ἰδία μὲ ἄλλο μὴ πρόσφυγα.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981.

«Ὁ Ὀργανισμὸς Γεωργικῆς Ἀσφάλειας λειτουργεῖ τώρα καὶ 4 χρόνια. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ γεωργικὰ προϊόντα ποὺ δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὸ σχέδιο, καθὼς καὶ μερικὲς θεομηνίες ποὺ δὲν καλύπτουν τοὺς πληγέντες παραγωγοὺς ὡς εἶναι ὁ παγετών, ὁ καύσων καὶ ἡ πλήμμυρα γιὰ τὴ σταφίδα. Οἱ παραγωγοί μας ζητοῦν ἐπιμόνως τὴ βελτίωση τοῦ σχεδίου. Τὸ ταμεῖο τοῦ σχεδίου ἔχει ἐνισχυθεῖ ἱκανοποιητικὰ ποὺ νὰ ἐπιτρέπει τὴν κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηνιῶν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πότε προτίθεται νὰ προχωρήσει σὲ βελτίωση τοῦ σχεδίου καὶ ποιὲς θεομηνίες καὶ προϊόντα ἀκόμα θὰ καλύψει.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 26 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ὁ Ὀργανισμὸς Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως, στὰ τρία χρόνια λειτουργίας του, ἔχει δημιουργήσει κάποιο ἀποθεματικό, τόσο ἀπὸ τὴν εἴσπραξη τῶν ἀσφαλίστρων ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιχορήγηση τῶν ἀσφαλίστρων ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ τοῦτο γιατὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οἱ ζημιὲς λόγω τῶν εὐνοϊκῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἦταν σχετικὰ χαμηλές.

Τὸ ἀποθεματικὸ ὅμως ποὺ διαθέτει σήμερα ὁ Ὀργανισμὸς δὲν εἶναι ἀρκετὸ ὥστε νὰ μπορεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει μεγάλες καταστροφὲς ἀπὸ χαλάζι ἢ μιὰ γενικὴ ἀνομβρία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ νὰ καλύψει νέους κινδύνους καὶ νέες καλλιέργειες, γιατὶ ὑπάρχουν χρονιὲς πού οἱ ἀποζημιώσεις ἀπὸ χαλάζι μπορεῖ νὰ φτάσουν τὸ £1,000,000, ἐνῶ σὲ περίπτωση γενικῆς ἀνομβρίας οἱ ἀποζημιώσεις μπορεῖ νὰ ξεπεράσουν τὰ £3,000,000.

Ἡ κάλυψη νέων κινδύνων καὶ νέων καλλιεργειῶν καθὼς καὶ ἡ βελτίωση τοῦ Νόμου εἶναι βασικὴ ἐπιδίωξη τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἡ ὁποία ὅμως θὰ πρέπει νὰ γίνεται σταδιακὰ ὥστε τὸ σχέδιο νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται σὲ βαθμὸ ποὺ νὰ μὴ τὸ ἐπιτρέπει τὸ ἀποθεματικό του. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὁ Ὀργανισμὸς συλλέγει καὶ ἀναλύει ὅλα τὰ ἀπαραίτητα στατιστικὰ στοιχεῖα τόσο γιὰ τὶς καλυπτόμενες ὅσο καὶ τὶς μὴ καλυπτόμενες ζημιὲς καὶ καλλιέργειες καὶ μελετᾶ τὶς οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ἔχει ὁποιαδήποτε τροποποίηση καὶ ἐπέκταση τοῦ Νόμου, ὥστε νὰ μὴ τίθεται σὲ κίνδυνο ἡ ὅλη ὑπόσταση τοῦ Σχεδίου. Ἤδη ὅπως εἶναι γνωστὸ

στὶς 6.3.1980 ἡ Βουλή, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ 'Οργανισμοῦ, ψήφισε σὲ Νόμο τροποποιητικὸ Νομοσχέδιο, μὲ τὸ ὁποῖο μειώθηκε τὸ μὴ καλυπτόμενο ποσοστὸ ζημιᾶς κατὰ 5% καὶ καλύφθηκε ἡ συγκαλλιέργεια ἀμπελιῶν μὲ φυλλοβόλα.

'Απὸ τὶς μελέτες ποὺ ἔχουν γίνει μέχρι τώρα φαίνεται ὅτι ὁ 'Οργανισμὸς γιὰ νὰ πετύχει τοὺς στόχους του καὶ νὰ μπορέσει νὰ βοηθήσει πιὸ ἀποτελεσματικὰ τοὺς παραγωγοὺς καὶ νὰ καταστεῖ πραγματικὸς προστάτης τους ἔχει ἀνάγκη δημιουργίας μεγαλύτερου ἀποθεματικοῦ. 'Ελπίζεται πὼς σύντομα, ἐφόσο καὶ οἱ καιρικὲς συνθῆκες τὸ ἐπιτρέψουν, ὁ 'Οργανισμὸς νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ καλύψει καὶ νέους κινδύνους, καθὼς καὶ νέες καλλιέργειες.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ.

Θὰ παρακαλοῦσα τὸν Πρόεδρο τῆς 'Επιτροπῆς Παρακολουθήσεως "Εργων 'Αναπτύξεως νὰ μᾶς ἐνημερώσει γιὰ τὸ πρῶτο θέμα γιατὶ ἀπουσίαζα ἀπὸ τὴ Βουλή. "Εχετε διαβάσει τὴν ἔκθεση κ. Βάκη ;

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Συμφωνήσαμε νὰ μείνει μὲ τὰ ἄλλα θέματα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ παραμείνει μὲ τὰ ἄλλα θέματα. Δὲν εἶχε ἀρχίσει ἡ συζήτηση ;

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

"Οχι, δὲν ἄρχισε καθόλου ἡ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἦταν ἴσως χρησιμότερο νὰ ὁλοκληρώσουμε τὶς συζητήσεις τῶν θεμάτων ποὺ εἶναι ἤδη ἀνοικτά, δηλαδὴ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου θέματος. "Αν ἔχουν ὁμιλήσει ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπὶ τοῦ δευτέρους θέματος «'Η ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω σὲ σωστὴ βάση», θὰ καλέσω τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος, κ. Γαλανό, νὰ κλείσει τὴ συζήτηση.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶχα ζητήσει τὴν προηγούμενη φορὰ νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη διότι ἤθελα νὰ πῶ δυό, τρία λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, γι' αὐτὸ ἐρωτῶ ἂν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές.

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος εἶναι «ἡ ἀνάγκη ἐνίσχυσης τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

"Εχω ἀκούσει μὲ πολλὴ προσοχὴ ὅλες τὶς ὁμιλίες ποὺ ἔγιναν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. "Εχουν λεχθεῖ διάφορα πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνακριβῆ. 'Επὶ παραδείγματι, ἔχει λεχθεῖ ὅτι ἡ προσφυγή μας ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἔχει ἀποσυρθεῖ. Τοῦτο εἶναι ἀνακρίβεια. 'Η προσφυγὴ δὲν ἔχει ἀποσυρθεῖ ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ἀναζωογονηθεῖ σ' ὁποιαδήποτε στιγμὴ ἡ Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας τὸ ἐπιθυμεῖ, ἀρκεῖ νὰ ὑποβληθεῖ ἡ σχετικὴ αἴτηση. Βρίσκεται ἐγγεγραμμένη ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἔχει γίνει ἐπίσης λόγος ὅτι γίνονται διαπραγματεύσεις καὶ «παζαρλίκια» γιὰ τὸ ἐπανάνοιγμα τοῦ Διεθνοῦς Ἀερολιμένος Λευκωσίας, ὅτι θὰ γίνουν δυὸ πόρτες, ἀπὸ τὴ μιὰ θὰ μπαινοβγαίνουν οἱ Τουρκοκύπριοι κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ Ἑλληνοκύπριοι, κλπ. Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὴν πραγματικότητα.

Ὡς γεγονὸς ἔχει γίνει μιὰ εἰσήγηση ἀπὸ τὸ Γενικὸ Γραμματέα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν στὴν ὁποία ὅμως ἡ Κυβέρνηση ἀπάντησε ὅτι θά ἦταν δυνατὸ νὰ ἐξετασθεῖ τό θέμα αὐτὸ ἂν ἡ ἄλλη πλευρὰ μᾶς ἱκανοποιοῦσε πλήρως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἀμμοχώστου. Τίποτε περισσότερο δὲν ἔχει λεχθεῖ καὶ τίποτε περισσότερο δὲν ἔχει γίνει.

Ἔχει ἐπίσης λεχθεῖ ὅτι ἔχουν γίνει διάφοροι χειρισμοὶ οἱ ὁποῖοι θέτουν σὲ κίνδυνο τὴν ἀνεξαρτησία τοῦ Κράτους, ὅτι πᾶνε ν' ἀναγνωρίσουν τὸ Τουρκοκυπριακὸ κρατίδιο κι' ὅτι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐπιχειρεῖται ἡ ἀποδιεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Οἱ θέσεις τοῦ κόμματός μας ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχουν ἐκτεθεῖ ἀπὸ τὸν εἰσηγητή του, τὸ συνάδελφο κ. Γαλανό.

Ἐν τούτοις, πρέπει νὰ τονίσω ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν δὲν πρέπει νὰ γίνει ποτὲ σὲ βάρος τῶν δυὸ αὐτῶν στοιχείων. Δηλαδή, ὅ,τιδήποτε γίνεται, δὲν πρέπει νὰ ἔχει ὁποιαδήποτε σχέση ἢ νὰ σημαίνει καθ' οἱονδήποτε τρόπο ἀναγνώριση τοῦ τουρκοκυπριακοῦ κρατιδίου οὔτε καὶ νὰ ἔχει τὴν ἔννοια ὅτι παραβλάπτει καθ' οἱονδήποτε τρόπο τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Κράτους καὶ τὴ νομιμότητα τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης. Μὲ ἄλλα λόγια δὲν θὰ θίγει τὴν κρατική μας ὀντότητα, τὴν κρατικὴ ὀντότητα τῆς Κύπρου σὰν ἀνεξάρτητου καὶ κυρίαρχου Κράτους—Μέλους τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Κανένα μέτρο ἐπαναπροσέγγισης δὲν πρέπει νά ληφθεῖ καὶ δὲν θὰ ληφθεῖ ἂν θίγει τὶς δυὸ αὐτὲς ἀρχές.

Τώρα, ὅσον ἀφορᾶ τὴ διεθνοποίηση : Ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ποτὲ δὲν ἔπαυσε καὶ ποτὲ δὲν θὰ παύσει νὰ εἶναι στὸ κέντρο τῆς προσοχῆς τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ Κόμματος. Τὸ Κυπριακὸ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴ δικαιοδοσία τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἄλλωστε αὐτὸς ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ ὁδήγησαν στὴν ἀπόρριψη τοῦ Βρεττανο-Καναδικο-Ἀμερικανικοῦ σχεδίου λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ Κόμμα δέχθηκαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὴ σύγκληση Διεθνοῦς Διασκέψεως γιὰ τὴν ἐπίλυση τῆς διεθνοῦς πτυχῆς τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ποὺ πρότεινε ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ποὺ ἀπερρίφθη, ὅμως, ἀπὸ τὴν Τουρκία.

Ἡ Κυβέρνηση πάντα θὰ διατηρεῖ ζωντανὸ τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Κύπρο. Τὸ ζήτημα ποτὲ δὲν θὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴ δικαιοδοσία τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν κι' ἂν οἱ συνομιλίες, ὁ ἐνδοκυπριακὸς διάλογος, περιέλθουν σὲ ἀδιέξοδο λόγω τῆς τουρκικῆς ἀδιαλλαξίας, ἡ Κυβέρνηση θὰ μεθοδεύσει τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο γιὰ τὴν πιὸ ἀποτελεσματικὴ βοήθεια τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν στὴν ἐξεύρεση λύσης, ἴσως μὲ ἐπανασυζήτηση τῆς ἤδη ἐκκρεμούσας προσφυγῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματός μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ταλαιπωρήσω τὴ Βουλή, ὅμως ἂν ἡ Βουλὴ θέλει νὰ κάμει χρήσιμο ἔργο, ὀφείλει νά ἀπαιτήσει νὰ δεῖ τὰ πρακτικὰ τοῦ Ἐθνικοῦ

Συμβουλίου καὶ τὶς προτάσεις γιὰ νὰ ἔχει ἡ ἴδια γνώμη γιὰ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ κατήφορος ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν, παρακαλῶ τὸν κ. Γαλανὸ νά κλείσει τὸ θέμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Ἐπιθυμῶ νὰ κλείσω τὸ θέμα ποὺ ἐνέγραψα ὑπὸ τὴ μορφὴ ὁρισμένων βασικῶν συμπερασμάτων.

Πρῶτον, τὸ Κυπριακὸ δὲν μπορεῖ νὰ λυθεῖ παρὰ μόνο εἰρηνικὰ μέσον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ διά τῆς διεξαγωγῆς οὐσιαστικοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν δυὸ μεγάλων κοινοτήτων τῆς Νήσου, Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκικῆς. Τοῦτο ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐσωτερικὲς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐξωτερικὲς πτυχὲς τοῦ Κυπριακοῦ, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονοῦμε ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι ἕνα πανανθρώπινο πρόβλημα εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς ἀπὸ τὰ τουρκικὰ στρατεύματα μεγάλου τμήματος τοῦ ἐδάφους τῆς Κύπρου, Κράτους πλήρως ἀναγνωρισμένου ἀπὸ τὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν. Οὔτε πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνοῦμε ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καταπατήθηκαν στὴν Κύπρο ἀπὸ τὴ μπότα τοῦ Τούρκου κατακτητοῦ.

Δεύτερον, παρόλο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ διεξαγωγὴ τῶν συνομιλιῶν, διαδικασία τὴν ὁποία μᾶς συνέστησαν ἔντονα οἱ φίλοι μας στὸν κόσμο τῶν Ἀδεσμεύτων καὶ ἀλλαχοῦ, δὲν ἔχει μέχρι τώρα ἀποφέρει καρποὺς καὶ ἐλάχιστη πρόοδο ἔχει ἐπιτελεστεῖ, ἡ δική μας πλευρὰ πρέπει νὰ ἐξαντλήσει ὅλη τὴν καλὴ θέληση στὴν τράπεζα τῶν διαπραγματεύσεων γιὰ νὰ ἐξευρεθεῖ μιὰ ἔντιμη λύση μὲ βάση τὰ πλαίσια τῆς συμφωνίας Μακαρίου-Ντενκτὰς ὅπως ἐπεξετάθησαν ἀπὸ τὴ συμφωνία Κυπριανοῦ-Ντενκτάς.

Ἐνόσω συνεχίζονται οἱ συνομιλίες δὲν πρέπει νὰ διακοπεῖ ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἡ διαφώτιση τῆς κοινῆς γνώμης γιὰ τὴ στάση τῆς Τουρκίας, χωρὶς ὅμως τὸ ἔργο τῆς διεθνοποίησης νὰ δίδει τὴν ἐντύπωση :—

(α) Ὅτι δὲν πιστεύουμε στὴ διαδικασία τῶν συνομιλιῶν καὶ τῆς εἰρηνικῆς λύσης τοῦ Κυπριακοῦ.

(β) Ὅτι ἐπιθυμοῦμε νὰ τορπιλλίσουμε τὴ διαδικασία τῶν συνομιλιῶν καὶ ὅτι ἐργαζόμαστε γιὰ πολεμικὲς περιπέτειες ποὺ ἀποτέλεσμα θὰ ἔχουν στὸ παρὸν στάδιο τὴ διπλὴ Ἕνωση καὶ σὲ δεύτερο στάδιο τὴν πλήρη τουρκοποίηση τῆς Κύπρου.

(γ) Ὅτι ὁ πραγματικὸς ἐχθρός μας δὲν εἶναι οἱ Τουρκοκύπριοι οἱ ὁποῖοι στενάζουν κι' αὐτοὶ ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ ὁ Τουρκικὸς στρατὸς καὶ τὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια τῆς Τουρκίας καὶ τῶν συμμάχων της σὲ βάρος τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ της, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

Δυστυχῶς, τελευταῖα ἡ Τουρκοκυπριακὴ ἡγεσία τοῦ κ. Ντενκτὰς ἔχει σκληρύνει τὴ στάση της, ἴσως ἕνεκα τῶν ἐκλογῶν στὰ κατεχόμενα, ἴσως ἕνεκα ἀκόμα διεθνῶν ἐξελίξεων καὶ ἀνακατατάξεων πού εὐνοοῦν τὴν τουρκικὴ ἀδιαλλαξία.

Ἂν πράγματι, ἡ κατάσταση εἶναι αὐτή, τότε οἱ συνομιλίες ποὺ σήμερα βρίσκονται σὲ στασιμότητα θὰ ναυαγήσουν καὶ δὲν θὰ ἔχομε ἄλλη ἐκλογὴ ἀπὸ τοῦ

νὰ προσφύγουμε καὶ πάλι στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, νὰ ζητήσουμε τὴ συμπαράσταση φίλων μας καὶ ν' ἀποδείξουμε περίτρανα τὴν τουρκικὴ ἀδιαλλαξία σὲ ὅλη της τὴν ἔκταση καὶ νὰ προβληματιστοῦμε γιὰ τὴν εἰρηνικὴ κινητοποίηση τῶν φίλων καὶ συμμάχων μας γιὰ νὰ ἀναγκαστεῖ ἡ Τουρκία νὰ μεταβάλει στάση.

Χωρὶς νὰ θεωροῦμε αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη σὰν αὐτοσκοπό, θὰ ἔχουμε ἰσχυροποιήσει πολὺ τὴ θέση μας διεθνῶς ἂν καὶ ὅταν ναυαγήσουν παρ' ἐλπίδα οἱ συνομιλίες ἀπὸ ἀναμφισβήτητη τουρκικὴ ὑπαιτιότητα.

Μέχρι τότε, ὅμως, κόμματα, ὀργανώσεις, τύπος καὶ μαζικὰ μέσα ἐπικοινωνίας πρέπει νὰ συνδράμουν μὲ κάθε τρόπο στὴ δημιουργία τοῦ καλοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν συνομιλιῶν.

Ἡ Κυβέρνηση καλεῖται νά ὑλοποιήσει χωρὶς καθυστέρηση τὶς ἐξαγγελίες της πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους. Ἐκεῖ ποὺ παρεμβάλλει ἐμπόδια τὸ καθεστὼς τοῦ Ντενκτὰς νὰ τὰ παρακάμψουμε μὲ ἔντεχνο τρόπο ποὺ νὰ μὴ μειώνεται ἡ κρατική μας ὑπόσταση ἢ νὰ αὐξάνει ἡ διεθνὴς ἀναγνώριση τοῦ καθεστῶτος Ντενκτάς.

Τὸ Συμβούλιο Προσεγγίσεως τῶν Τουρκοκυπρίων στὸ ὁποῖο συμμετέχουν ὅλα σχεδὸν τὰ κόμματα καὶ οἱ μαζικὲς ὀργανώσεις ἐργάζεται πυρετωδῶς καὶ συστηματικὰ γιὰ νὰ λυώσει ὁ πάγος ποὺ διαχωρίζει τὶς δυὸ κοινότητες καὶ νὰ διαφωτίσει τὴν κοινὴ γνώμη στὴ δική μας πλευρὰ καὶ στὴν τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ καὶ νὰ κατατοπίσει ἐκπροσώπους ξένων κομμάτων στὴν Κύπρο.

Ἐπομένως, ἡγέτες κομμάτων, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἡ Βουλή, ὁ τύπος κλπ., θὰ ἔχουν πράξει πλήρως τὸ καθῆκον τους στὸν ὁραματισμὸ μιᾶς μελλοντικὰ ἀνεξάρτητης, κυρίαρχης, ὁμόσπονδης, διπεριφερειακῆς, ἀδέσμευτης Κύπρου, ἂν συνεισφέρουν θετικὰ στὴν ἐπαναπροσέγγιση καὶ τὴ δημιουργία τοῦ κατάλληλου κλίματος γιὰ νὰ ἐπιτύχουν οἱ συνομιλίες καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ ἐμποδίσουν τὴν πλήρη ἀποτελμάτωσή τους. Διότι πολὺ φοβοῦμεθα ὅτι ἂν κι' αὐτὴ τὴ φορὰ ναυαγήσουν οἱ συνομιλίες θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἐπαναληφθοῦν στὸ μέλλον καὶ θὰ ἀρχίσει ἡ ἀντίστροφος μέτρηση σὲ βάρος τῆς ἀκεραιότητας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου, τὴν ὁποία ἀνεξαρτησία καὶ ἀκεραιότητα ἐπιθυμοῦν τόσο ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Ἑλληνοκυπρίων ὅσο καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων.

Τέλος θὰ ἦταν παράλειψη ἂν δὲν ἀνέφερα τὴν πολὺ μεγάλη σημασία τῶν κρατικῶν συμβόλων γιὰ νὰ εἴμεθα πειστικοὶ καὶ στοὺς Τουρκοκυπρίους καὶ στοὺς ξένους ὅτι ἔχουμε κάνει βίωμα, ἐπὶ τέλους, τὸ συμβιβασμὸ τῆς ἱστορίας μὲ τὴ γεωγραφία στὴν Κύπρο, τὴν ἀνεξάρτητη Κύπρο τοῦ μέλλοντος, ὅπου Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, Ἀρμένιοι, Μαρωνίτες καὶ Λατίνοι θὰ συμβιοῦν καὶ θὰ εὐημεροῦν σὲ μιὰ κοινὴ πατρίδα σὰν συμπολίτες καὶ συμπατριῶτες, μὲ τὶς κοινὲς ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς ξεχωριστές τους παραδόσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωροῦμε στὸ ἄνοιγμα τῆς συζήτησης «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της», θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν Βουλευτὴ κ. Χατζηδημητρίου.

Παρακαλῶ τὸν κ. Χατζηδημητρίου νὰ ἀνοίξει τὸ θέμα.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ ἔχω πληροφορηθεῖ ὅτι τὴν Τετάρτη θὰ ἐκδοθεῖ ἡ ἀπόφαση στὴ δίκη ἡ ὁποία διεξάγεται ἐνώπιον τοῦ 'Επαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λευκωσίας. Μὲ αὐτὸ δὲν θέλω νὰ πῶ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀκούσει ὁτιδήποτε ἔχει νὰ πεῖ ὁ κ. Χατζηδημητρίου στὴν ὑπόθεση αὐτή. Εἶναι δικαίωμα βεβαίως τοῦ Σώματος ἂν ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐπιμένει νὰ ἀναγνώσει τὴν ὁμιλία του νὰ τὸ κάμει, ἀλλὰ ἁπλῶς φέρω εἰς γνώση τοῦ Σώματος αὐτὸ τὸ γεγονός.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς καὶ ὄχι μὲ ἀπόφαση Δικαστηρίων ἢ ἄλλων ὀργάνων τοῦ κράτους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ πρόβλημα τοῦ Συνεργατισμοῦ κατάντησε ἡ μεγαλύτερη κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ γάγγραινα τοῦ τόπου.

'Η ἔκταση καὶ ἡ σημασία τῆς κρίσης συζητήθηκαν ἀναλυτικὰ πέρσι σὲ τέσσερις ταραγμένες συνεδριάσεις.

Φέτος δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ τόσο λεπτομερειακὰ ἀναλύσαμε πέρσι. 'Εκεῖνο ποὺ θ' ἀναλύσουμε εἶναι ἂν καὶ πῶς ἐφαρμόστηκε ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς πάνω στὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζήτημα. Στὸν πρόλογο τῆς ἀπόφασης γίνεται ἀναφορὰ στὶς «καταγγελίες ποὺ διατυπώθηκαν γιὰ ἀνικανότητα, παρανομίες, σκάνδαλα, ἀτασθαλίες, παράλειψη ἐκτέλεσης καθήκοντος καὶ ἐφαρμογῆς νόμων».

"Ολ' αὐτὰ τὰ ζητήματα βρίσκονται στὰ χέρια τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐρευνητικῆς ἐπιτροπῆς.

Τὸν τελευταῖο χρόνο ἦρθαν πολλὰ ἄγνωστα στοιχεῖα στὴν ἐπιφάνεια. Θὰ παρακολουθήσουμε τὶς ἐξελίξεις μὲ ἄγρυπνο μάτι.

'Η ἀπόφαση τῆς Βουλῆς τῆς 12ης 'Ιουνίου 1980 ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα παραγράφους. "Αν ἐξαιρέσουμε τὴν ἕβδομη παράγραφο ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἐρευνητικὴ 'Επιτροπὴ καὶ ποὺ συνεχίζει ἀκόμα τὴ λειτουργία της οἱ ἄλλες ἐννιὰ παράγραφοι δὲν ἔχουν οὐσιαστικὰ ληφθεῖ ὑπόψη.

'Η Βουλὴ μὲ τὴν τρίτη παράγραφο συνιστᾶ στὴν Κυβέρνηση τὴν παροχὴ κάθε οἰκονομικῆς καὶ ἄλλης βοήθειας γιὰ τὴν ἀπρόσκοπτη λειτουργία τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Τὸν ὅρο αὐτὸ ἐξεπλήρωσε ἡ Κυβέρνηση. "Ομως οἱ προϋποθέσεις κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐξαρτᾶτο ἡ παροχὴ αὐτῆς τῆς βοήθειας παραγνωρίστηκαν.

Στὴν τέταρτη παράγραφο ἀναφέρεται ὅτι «ἡ προσφερόμενη βοήθεια, ποὺ εἶναι βοήθεια ἀπὸ τὰ ὑστερήματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ν' ἀξιοποιεῖται σωστά, ν' ἀποφεύγεται ἡ σπατάλη, ἡ διασπάθιση καὶ ἡ κατάχρηση τοῦ δημόσιου χρήματος».

'Αποδείξαμε στὴ συζήτηση γιὰ τὴν ἔγκριση τῆς δαπάνης τῶν 19 ἑκατομμυρίων λιρῶν ὅτι δίνονταν τὰ χρήματα ἐκεῖνα χωρὶς νὰ διασφαλιστεῖ ἡ σωστὴ ἀξιοποίησή τους.

Στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει ἡ ἴδια περίπου κατάσταση ποὺ ὑπῆρχε ὅλα τὰ προηγούμενα χρόνια. 'Ακόμα καὶ σήμερα οἱ παρανομίες

συνεχίζονται. Ἔχομε ἐξακριβωμένη πληροφορία ὅτι στὴ ΣΕΒΕΓΕΠ γράφτηκαν καὶ ὑπογράφτηκαν γιὰ ὅλα τὰ προηγούμενα χρόνια τὰ πρακτικὰ μέσα στὸ 1980, δηλαδὴ μετὰ τὴ συζήτηση στὴ Βουλή. Κι' ἔχουμε πληροφορίες γιὰ ἄσκηση τρομοκρατίας πάνω στὸ προσωπικὸ γιὰ νὰ ὑποχρεώνεται πάντα νὰ ὑποστηρίζει τὶς ἀπόψεις τῆς διεύθυνσης. Καὶ δὲν ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἀκόμα ὁ ἔλεγχος γιατὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει τὸ ἴδιο κατεστημένο μὲ διάφορες διασυνδέσεις οἰκονομικὲς καὶ ἄλλες.

Ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν στὶς θέσεις τους, λοιπόν, τὰ ἴδια συμβούλια, οἱ ἴδιοι διευθυντές, ἡ ἴδια ὀργάνωση πραγμάτων. Δηλαδὴ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει ὁ ἴδιος καταστροφικὸς μηχανισμὸς ποὺ ὁδήγησε τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα στὴ χρεωκοπία.

Ἐφόσο ἡ κατάσταση διατηρεῖται ἡ ἴδια, τότε ποιὰ ἄλλη ἀπόδειξη θέλουμε γιὰ νὰ καταλάβουμε ὅτι ἕνα μεγάλο τμῆμα τῶν χρημάτων τοῦ λαοῦ δὲν πῆγαν γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κινήματος ἀλλὰ στὴ μεγάλη καταβόθρα ἑνὸς κατεστημένου ποὺ βρίσκεται στὸ ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου ; Ἡ Βουλὴ μὲ τὴν πρώτη παράγραφο τῆς ἀπόφασής της εἶναι κατηγορηματικὰ σαφής. Ζήτησε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στὶς 12.6.80 «νὰ προχωρήσει μὲ ταχύτητα στὴν ἐκκαθάριση τῆς ὅλης ὑπόθεσης καὶ στὴν ἐξυγίανση τοῦ Συνεργατισμοῦ γενικά». Ἰδιαίτερη προσοχὴ ἔπρεπε νὰ δοθεῖ στὴ διεξαγωγὴ ἔρευνας καὶ στὴν ἐξυγίανση τῆς Συνεργατικῆς Κεντρικῆς Τράπεζας καὶ ὅλων τῶν δευτεροβάθμιων καὶ τριτοβάθμιων Συνεργατικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ βιομηχανιῶν.

Ἀπ' ὅλα ὅσα ἀναφέρει ἡ πρώτη παράγραφος πραγματοποιήθηκαν μόνο μιὰ ἀλλαγή, ἀναγκαία καὶ χρήσιμη, προσώπων στὸ Συμβούλιο τῆς Κεντρικῆς Συνεργατικῆς Τράπεζας καὶ μιὰ μεταβολὴ στὸ Συμβούλιο τῶν Κεντρικῶν Συνεργατικῶν Βιομηχανιῶν, χωρὶς ν' ἀλλάσσει ἡ κατάσταση καὶ χωρὶς νὰ λαμβάνονται οἱ ἀναγκαῖες ἀποφάσεις.

Φαίνεται νὰ ἔγινε πρόσθετη ἔρευνα στὴν Κεντρικὴ Συνεργατικὴ Τράπεζα ποὺ ὅμως δὲν εἶδε ἀκόμα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι πρόσφατα συνεδρίασε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἔρευνας κεκλεισμένων τῶν θυρῶν γιὰ νὰ ἐξετάσει τὰ προβλήματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν Κεντρικὴ Συνεργατικὴ Τράπεζα.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ὅταν γνωστοῦν λεπτομέρειες τοῦ ἐλέγχου θ' ἀποκαλυφθοῦν πολλὰ καὶ θὰ προστεθοῦν νέες εὐθύνες γιὰ τοὺς ἰθύνοντες τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος ἀπὸ τὰ χρυσὰ νομίσματα Μακαρίου μέχρι τὸν τρόπο διάθεσης τῶν διαφόρων δανείων.

Πιθανὸ ν' ἀποφεύγεται ἡ δημοσίευση τῶν εὑρημάτων γιὰ νὰ μὴν κλονιστεῖ περισσότερο ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ σ' ἕνα τόσο σημαντικὸ ἵδρυμα.

Θὰ πρέπει, ὅμως, νὰ γίνει ἀντιληπτὸ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ κλονίζει τὴν πίστη τοῦ λαοῦ δὲν εἶναι ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας, δὲν εἶναι τὰ σωστικὰ μέτρα ἀλλὰ ἡ ὑποψία ὅτι συντηρεῖται ἡ ἴδια παλιὰ κατάσταση. Γι' αὐτὸ ἡ ἀνακοίνωση τῶν εὑρημάτων καὶ ἡ λήψη τῶν μέτρων θὰ βοηθήσει στὴν ἀποκατάσταση τῆς πίστης τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ σημαντικότερό του ἐπίτευγμα : Τὸ Συνεργατικὸ Κίνημα.

Ὅταν πέρσι συζητούσαμε γιὰ τὶς δευτεροβάθμιες ἑταιρεῖες εἴχαμε μόνο ὁρισμένα στοιχεῖα ὑπόψη μας. Φέτος ὑπάρχει ὁλόκληρος ὀγκόλιθος στοιχείων, ὑπάρχει χιονοστιβάδα στοιχείων, κι' ἡ ἀπορία εἶναι : Γιατὶ ἡ Κυβέρνηση διστάζει, γιατὶ ἀναβάλλει τὴ λήψη ἀποφάσεων ;

Κάθε καθυστέρηση σημαίνει σπατάλη ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν ἢ καὶ ἑκατομμυρίων. Τὶ περιμένει ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ πάρει τὶς ἀναγκαῖες ἀπο-

φάσεις ; Γιὰ πόσο ἀκόμα καιρὸ ἕνας ἄθλιος διαβρωμένος μηχανισμὸς θὰ λειτουργεῖ σὰν μινώταυρος τῶν δημοσίων ταμείων ;

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς Κεντρικὲς Συνεργατικὲς βιομηχανίες. Ἄλλαξε ἡ Ἐπιτροπή, ὅμως ἡ κατάσταση παρέμεινε ἡ ἴδια.

Ἔχει ἢ ὄχι συναίσθηση εὐθύνης ἡ Κυβέρνηση ; Καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ ἔχουν στὰ χέριά τους συντριπτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν κατάσταση στὶς δευτεροβάθμιες ἑταιρεῖες. Γνωρίζει ἡ Κυβέρνηση καὶ γνωρίζει καὶ ἡ Βουλὴ ὅτι πληρώνουμε ἀκριβὰ τὴν καθυστέρηση στὴ λήψη ἀποφάσεων.

Ἡ πρώτη, λοιπόν, παράγραφος ποὺ ἀναφέρεται στὴν ταχύτατη ἐκκαθάριση, ἔχει πιὰ παραβιαστεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ στοίχισε τοῦτο τεράστια ποσὰ γιὰ τὸν Κυπριακὸ λαό, νέες πρόσθετες ζημιὲς ἑκατομμυρίων λιρῶν. Τά ποσὰ αὐτὰ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη, καὶ τὴ λύση τῶν κοινωνικῶν ἢ κοινοτικῶν προβλημάτων. Καὶ ἀκόμα παρεμποδίζουν τὴν ταχεία, ἀποτελεσματικὴ βοήθεια πρὸς τὸ Συνεργατισμό. Ἡ καθυστέρηση λήψης ἀποφάσεων γιὰ τὶς δευτεροβάθμιες ἑταιρεῖες καὶ τὶς βιομηχανίες εἶναι ἕνα συντριπτικὸ στοιχεῖο σὲ βάρος τῆς Κυβέρνησης. Γιὰ μᾶς εἶναι διπλᾶ ἔνοχη ἡ Κυβέρνηση γιατὶ ἀδυνατεῖ νὰ προχωρήσει ἀλλὰ καὶ γιατὶ ἐπιτρέπει σὲ ἔνοχους νὰ μετατρέπονται σὲ κατήγορους.

Τοὺς πληροφοροῦμε αὐτοὺς τοὺς ἔνοχους ὅτι ὅσες καὶ νάναι οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης ἡ δική τους ἐνοχὴ δὲν λιγοστεύει. Ἡ ἔλλειψη αὐτῆς τῆς συναίσθησης εὐθύνης ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη πρόκληση ἐνάντια στὸ λαό.

Στὸν πολιτικὸ τομέα ἔγινε τοῦτο μὲ τὸ πραξικόπημα.

Στὸν οἰκονομικὸ μὲ τοὺς ὑπεύθυνους τοῦ Συνεργατισμοῦ. Δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὰ στοιχεῖα ποὺ εἶναι σὲ ὅλους πιὰ γνωστά. Θὰ ἀναφέρω μόνο ἐνδεικτικὰ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ συνοδεύουν τὶς δευτεροβάθμιες ἑταιρεῖες.

Συνεργατικὲς Κεντρικὲς Βιομηχανίες : Δάνεια 22,3 ἑκ., ζημιὲς 3 ἑκ. τὸ 1980 καὶ 7,8 γιὰ τὸ 1981. ΣΟΠΑΖ : Χρέη 800 χιλ. λίρες. ΣΠΕΛ χρέη £1,976,000. ΣΕΔΙΓΕΠ : Χρέη £6,294,000. Κυπριακὸ Συνεργατικὸ Κέντρο Ἠλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου : Χρέη £1,187,000. ΣΕΒΕΓΕΠ—ΒΙΑΓΡΕΞ : Χρέη £7,344,000 καὶ ζημιὲς 4,4 ἑκ. Ἀγροτέχνικα : Χρέη £4,759,000. ΣΟΡΕΚ : Χρέη £10,249,000. ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΑ : Χρέη £2,603,000. Σύνολο 57,4 ἑκ. λίρες.

Αὐτὰ εἶναι μόνο τὰ χρέη καὶ τὰ σχεδὸν ἀκάλυπτα χρέη κι' ὑπάρχουν κι' οἱ ζημιὲς ποὺ ἀνέρχονται σ' ἄλλα πολλὰ ἑκατομμύρια. Ὁ ἀριθμὸς ποὺ ἀναφέραμε πέρσι τῶν £70 ἑκ. φαίνεται νὰ εἶναι πολὺ συντηρητικός.

Τὶ σκοπεύει νὰ κάνει μὲ ὅλα αὐτὰ ἡ Κυβέρνηση ;

Γιατὶ δὲν ἐπεμβαίνει ἐφόσο πληρώνει γιά νὰ παραμερίσει μιὰν ἔνοχη διοίκηση, διοικητικὰ συμβούλια καὶ διευθύνσεις ὑπεύθυνες σὲ μεγάλο βαθμὸ γιὰ ὅσα σήμερα συμβαίνουν καὶ ποὺ πληρώνει ὁ λαός ;

Δὲν ἔχει πιὰ ἡ Κυβέρνηση τὸ ἀπαλλακτικὸ ὅτι δὲν γνωρίζει τὶ γίνεται. Τὰ γνωρίζει καὶ μάλιστα στὴ μεγαλύτερη δυνατὴ λεπτομέρεια καὶ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἀνάλυση εὐθυνῶν καὶ ἐνοχῆς. Γνωρίζει πιὰ τὶς παρανομίες· γνωρίζει πρόσωπα καὶ πράγματα.

Γι' αὐτὸ κι' ἡ ἀπορία μας γιατὶ βραδυπορεῖ ; Γίνεται μεγαλύτερη. Ἡ καθυστέρηση στὴν ἐκκαθάριση κι' ἐξυγίανση ὁδηγεῖ στὴν παραβίαση τοῦ τρίτου ἄρθρου ποὺ ζητᾶ κάθαρση, ἀναστήλωση τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν, καὶ τιμωρία ἐκείνων ποὺ ἐνέχονται σὲ παρανομίες, ἀτασθαλίες καὶ σκάνδαλα καὶ ποὺ ἀκόμα περιφέρονται μέσα στὸ Συνεργατικὸ κίνημα.

Στὴν πέμπτη παράγραφο ζητᾶ λεπτομερὴ ἐτήσια ἔκθεση. Οὔτε αὐτὴ ἡ ὑποχρέωση πραγματοποιήθηκε.

Εἶναι δυνατὸ νὰ λεχθεῖ ὅτι ὑπάρχουν πολλὲς εἰδικὲς ἐκθέσεις, λείπει ὅμως ἡ μιά, ἡ ὁλοκληρωμένη, ποὺ δίνει τὴν εἰκόνα τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ἐλέγχων.

Ἐκτὸς φυσικὰ κι' ἂν λεχθεῖ σὰν δικαιολογητικὸ ὅτι ἡ κατάσταση τῆς ἀποδιοργάνωσης καὶ τῆς αὐθαιρεσίας εἶναι τόσο μεγάλη ποὺ δὲν ἐπιτρέπει τὴ σύνταξη ἑνὸς ἀκριβέστερου ἐτήσιου ἀπολογισμοῦ.

Στὴν ἕκτη παράγραφο ἡ Βουλὴ ζητᾶ νὰ ὑποβάλλεται μπροστὰ στὸ Σῶμα τρίμηνη ἔκθεση ἰδιαίτερα ὅσο χρονικὸ διάστημα διαρκεῖ ἡ στήριξη τοῦ Συνεργατισμοῦ μὲ Κυβερνητικὲς παροχές.

Μέχρι σήμερα εἴχαμε μόνο μιὰ ἔκθεση ἐνῶ κανονικὰ θἄπρεπε νὰ εἴχαμε μέσα στὸ Μάρτη τὴν 3η ἔκθεση.

Ἡ Κυβέρνηση γνωρίζει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση κι' ἀμελεῖ νὰ τὴν πραγματοποιήσει. Θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ τὸ θυμηθεῖ ὅταν θὰ ἐπανέλθει θέμα γιὰ νέα κρατικὴ ἐπιχορήγηση, ποὺ θὰ ἔλθει καὶ θὰ εἶναι ἀνάλογου ὕψους μὲ τὸ περσινό, γύρω στὰ 20 ἑκ. λίρες.

Ὑπάρχει ἀκόμα ἕνα καίριας σημασίας ἄρθρο, τὸ Ἕνατο ποὺ ζητᾶ τὴν προώθηση σχετικῆς νομοθεσίας γιὰ ἀθέμιτη κτήση περιουσιακῶν στοιχείων ὥστε νὰ καλύπτει καὶ ἐκείνους ποὺ ὑπηρετοῦν στὸ Συνεργατισμό.

Αὐτὸ δὲν τὸ ἔπραξε ἡ Κυβέρνηση. Θὰ μπορούσαμε ὅμως νὰ τὸ προωθήσουμε ἐμεῖς. Κι' αὐτὸ θὰ πράξουμε μέχρι τὸ τέλος τῆς συζήτησης, γιὰ νὰ λειτουργήσει «τὸ πόθεν ἔσχες» καὶ στοὺς ἰθύνοντες τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Ὑπάρχει τὸ ὄγδοο ἄρθρο ποὺ ἀφορᾶ τὴν Κυβέρνηση γιατὶ ἀφήνει νὰ διαιωνίζεται μιὰ ἀπαράδεκτη νομοθεσία ἀλλὰ ἀφορᾶ καὶ τὴ Βουλὴ γιατὶ νομοσχέδιο κατατεθειμένο πάνω ἀπὸ ἕνα χρόνο ἔμεινε χωρὶς νὰ συζητηθεῖ.

Πάνω στὸ θέμα αὐτὸ ἔγινε συζήτηση προηγουμένως καὶ ὑπάρχει ἀπὸ σήμερα κατατεθειμένο καὶ τὸ νέο νομοσχέδιο τῆς Κυβέρνησης. Ὅμως ἡ ὕπαρξη νομοθετικῶν κενῶν γιὰ τόσα χρόνια στὸ Συνεργατισμὸ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς αἰτίες τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς χρεωκοπίας τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος καὶ θἄπρεπε ἡ νομικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος καὶ ἡ νομοθετικὴ νὰ εἶχε ἀπασχολήσει ἄμεσα τὸ Σῶμα γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῆς σχετικῆς νομοθεσίας.

Στὸ τελευταῖο δέκατο ἄρθρο ἀναφέρεται ἡ παραπομπὴ τοῦ θέματος στὶς Ἐπιτροπές, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορίου.

Τὸ θέμα τοῦ Συνεργατισμοῦ ἀπασχόλησε τὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν γιὰ ἄλλους εἰδικοὺς λόγους, ὄχι ὅμως κάτω ἀπὸ τοὺς ὅρους ἐντολῆς αὐτῆς τῆς ἀπόφασης.

Δὲν πραγματοποιήθηκε μέχρι τώρα κοινὴ συνεδρίαση τῶν δυὸ Ἐπιτροπῶν. Θὰ προτείνω σήμερα νὰ εἶναι δεσμευτικὴ ἡ παρουσίαση ἐνώπιον τοῦ Σώματος κοινῆς ἔκθεσης τῶν δυὸ Ἐπιτροπῶν κάθε τρεῖς μῆνες ποὺ νὰ ἐκθέτει τὸ ἔργο πού ἐπιτέλεσαν σχετικὰ μὲ τὸ Συνεργατισμό.

Θὰ ἀκούσω καὶ τὶς εἰσηγήσεις τῶν ἄλλων συναδέλφων πρὶν ὁλοκληρώσω τὶς εἰσηγήσεις μου γιὰ τὰ πρακτικὰ μέτρα ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἀπόφασης τῆς Βουλῆς τῆς 12 Ἰουνίου 1980.

Τὰ συμπεράσματα στὰ ὁποῖα καταλήγουμε εἶναι ὅτι :

(α) Ἡ κατάσταση στὸ Συνεργατισμὸ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ἡ ἴδια παρόλο ὅτι ἔγιναν στὸ μεταξὺ γνωστὰ τόσα πολλά· καὶ

(β) ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ ἀδικαιολόγητα ἢ ἀδυνατεῖ νὰ πάρει τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα ποὺ εἶναι ὁλοφάνερα καὶ πιεστικά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτηση τῶν ὑπόλοιπων θεμάτων θά συνεχισθεῖ στὴν ἄλλη συνεδρία τοῦ Σώματος ἡ ὁποία ὁρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 9 Ἀπριλίου, στὶς 4.00 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη Ἡμερήσια Διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(3) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(4) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(5) Ὁ περὶ Χωρίων (Διοίκησις καὶ Βελτίωσις)(Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(7) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(8) Ὁ περὶ Ταμείων Προνοίας Νόμος τοῦ 1980.

(9) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὅπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(10) Ὁ περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) Συζήτηση πάνω στὴν «Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως γιὰ τὴν περίοδο Ἰανουαρίου-Σεπτεμβρίου τοῦ 1980».

(3) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(4) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(5) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

(6) «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ζητήσω ἐγγραφὴ ἑνὸς θέματος μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ πάρει καὶ μιὰ προτεραιότητα λόγω τῆς σημασίας του. Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιαβλήτου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχω καμμιὰ ἔνσταση νὰ ἐγγραφεῖ τὸ προταθὲν θέμα πρὸς συζήτηση, ὅμως ὑπάρχουν θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐγγραφεῖ πρὸ μηνῶν καὶ ἐφόσο ὑπάρχει μιὰ σειρά, νομίζω ὅτι τὰ θέματα πρέπει νὰ παίρνουν τὴ σειρά τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ θέματα ἀλλὰ θὰ ἦταν ἐντελῶς ἄσκοπο τὸ θέμα αὐτὸ νὰ συζητηθεῖ μετὰ τὶς ἐκλογές. Γι' αὐτὸ ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐπιμένει νὰ κρατηθεῖ ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία ἔχουν ἐγγραφεῖ τὰ θέματα, δὲν ὑπάρχει ἔνσταση. Ἡ εἰσήγησή μου τότε εἶναι ἀντὶ νὰ συνεδριάζουμε κάθε ἑβδομάδα νὰ συνεδριάζουμε κάθε μέρα γιὰ πολλὲς ὧρες γιὰ νὰ κλείσουμε τὸν κατάλογο τῶν θεμάτων στὸ Κεφάλαιο Δ καὶ νὰ μπορέσουμε νὰ συζητήσουμε πολὺ-πολὺ σύντομα αὐτὸ τὸ σημαντικὸ θέμα τό ὁποῖο σχετίζεται μὲ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν. Γι' αὐτὸ τὸ δίλημμα τὸ ὁποῖο ἔχομε νὰ ἀντιμετωπίσουμε εἶναι, ἢ νὰ δώσουμε προτεραιότητα σ αὐτὸ τὸ θέμα ποὺ σχετίζεται μὲ τὶς ἐκλογές, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀπασχολεῖ ὅλους τοὺς συναδέλφους, ἢ νὰ ὁρισθοῦν αὔριο, μεθαύριο μιά, δυὸ συνεδρίες τῆς Βουλῆς, οἱ ὁποῖες νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ Κεφάλαιο Δ, καὶ νὰ κλείσουν ὅλα τὰ θέματα τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται στὸ Κεφάλαιο Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὄχι μόνο συμφωνῶ μὲ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ θέματος ἀλλὰ πράγματι πρέπει νὰ εὑρεθεῖ τρόπος νὰ δοθεῖ προτεραιότητα εἰς τὸ θέμα αὐτό. Καὶ ὑπάρχει τρόπος νὰ προταχθεῖ τὸ θέμα γιὰ νὰ συζητηθεῖ στὴν ἄλλη συνεδρία ὡς πολὺ ἐπεῖγον καὶ ὡς ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν. Δὲν μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ διαλυθεῖ καὶ νὰ ἀναμένει ἐκλογὲς ὅταν ὑπάρχουν κακὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴ διεξαγωγή τους. Παλαίομε ὅλοι μὲ ἕνα κομματικὸ κράτος καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνει ὁμαλὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν καὶ ὀφείλομε νὰ τὸ ὁμολογήσουμε. Πρέπει ἐδῶ νὰ συζητηθοῦν ὁρισμένα θέματα διότι φθάσαμε σ' ἕνα τραγικὸ ἀδιέξοδο στὸ θέμα αὐτό. Δὲν μποροῦμε, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀνεχθοῦμε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἐπειδὴ ὁποῖος ἔχει τὸ συνταγματικὸ δικαίωμα, νὰ δίδει χάριν σὲ φυλακισμένους ἢ νὰ ἀπολύει ἀκόμα φυλακισμένους γιὰ

κομματικοὺς λόγους. Αὐτὰ εἶναι ἀνήκουστα. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ προταχθεῖ τὸ θέμα καὶ νὰ συζητηθεῖ διεξοδικῶς διότι εἶναι κρίσιμο τὸ θέμα. Δὲν ἔχομε χρεία μαρτύρων· μάρτυρες καὶ κριτὴς εἶναι ὅλος ὁ λαός.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἴχαμε βάλει ὁρισμένες ἀρχὲς γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν θεμάτων στὸ Κεφάλαιο Δ. Ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν θὰ μποροῦσαν νὰ λεχθοῦν ὅταν θὰ ἐνεργοποιεῖτο καὶ θὰ συνεζητεῖτο τὸ θέμα. Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ σηκώνεται κάθε Βουλευτὴς καθ' οἱανδήποτε στιγμὴ τὸ θελήσει καὶ νὰ λέει τὰ ἐξ ἀμάξης ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας χωρὶς νὰ ὑπάρχει τίποτε στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ νὰ καταλαμβάνει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὅλους τοὺς Βουλευτὲς ἐξ ἀπίνης. Μερικοὶ Βουλευτὲς ἔχουν φύγει κιόλας διότι θεώρησαν τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς λήξασα. Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ τακτικὴ δὲν εἶναι ἡ ὀρθή. Ὅτι ἐλέχθη πάντως ἐναντίον τοῦ Προέδρου καὶ τῆς Κυβέρνησης δὲν εἶναι ἀκριβές. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀλήθεια εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἔχω ἔνσταση νὰ ἐγγραφεῖ τὸ θέμα, ἂν δὲ βρεθεῖ τρόπος καὶ ἂν οἱ εἰσηγητὲς τῶν ἄλλων θεμάτων δὲν ἐπιμένουν, ἂς δοθεῖ καὶ προτεραιότητα ἂν νομίζουν ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ προτεραιότητα. Διότι πρέπει νά σᾶς πῶ ὅτι δὲν φοβούμεθα τίποτε ἀπὸ τὴν πλευρὰ αὐτή.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅ,τι εἶπα εἶναι ἀλήθεια καὶ θὰ τὸ ἀποδείξω ὅταν συζητηθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁτιδήποτε λεχθεῖ ἐν σχέσει μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο θὰ ἐγγραφεῖ εἶναι μόνο στὸ βαθμὸ καὶ τὴν ἔκταση ποὺ θὰ δοθεῖ ἡ ὑποστήριξη γιὰ τὴν ἐγγραφή. Τὸ τὶ θὰ λεχθεῖ ὅμως στὸ θέμα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὅταν θὰ ἀρχίσει νὰ συζητεῖται.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἐγγραφὴ καὶ συζήτηση τοῦ θέματος. Λόγω τῆς φύσεως τοῦ θέματος πρέπει νὰ δοθεῖ προτεραιότητα καὶ πρέπει νὰ συζητηθεῖ πρῶτο. Εἴμαστε σὲ περίοδο προεκλογικὴ ὅπου συζητεῖται ἡ ὁμαλὴ λειτουργία διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν. Θὰ ἦταν ἀπαράδεκτο νὰ συζητήσουμε τὸ θέμα μετὰ τὶς ἐκλογὲς ὅταν συμπληρωθεῖ ἡ μελέτη γιὰ τὰ ἄλλα θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, παρόλο ποὺ ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα σοβαρὰ θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ καὶ παρόλο ποὺ ἐκκρεμοῦν καὶ Προτάσεις Νόμου, ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ποὺ πρότεινε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς πρὶν ἕνα χρόνο γιὰ τὸ συνεργατισμὸ καὶ μέχρι σήμερα δὲν ἔχει συζητηθεῖ καὶ θεσπισθεῖ σὲ Νόμο, πράγμα ποὺ ἂν γινόταν πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀνάφερε ὁ κ. Χατζηδημητρίου σήμερα ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἴσως νὰ ἀποφεύγονταν, ἐν τούτοις ἐφόσο πρόκειται γιὰ ἐκλογὲς καὶ ἐφόσο πρόκειται γιά θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὸ ἀδιάβλητο τῶν ἐκλογῶν, θὰ δεχθοῦμε νὰ πάρει προτεραιότητα καὶ νὰ συζητηθεῖ στὴν προσεχὴ συνεδρία τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εφόσο ὅλες οἱ πλευρὲς δέχονται τὴν πρόταση, τὸ θέμα ἀναγράφεται ὡς πρῶτο θέμα στὴν 'Ημερήσια Διάταξη στὸ Κεφάλαιο Δ γιὰ τὴν ἑπόμενη συνεδρία.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

('Ωρα λήξεως 7.10 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

'Αμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς 'Αλέξης
Γιάγκου 'Ανδρέας
Δημοσθένους 'Ηρακλῆς
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιὰν 'Αντρανὶκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) 'Εκθέσεις γιὰ—

(1) τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981»,

(2) τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων Κανονισμοὶ τοῦ 1981»,

(3) τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περὶ 'Εγγραφῆς 'Εκλογέων καὶ 'Εκλογικοῦ Καταλόγου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ

(4) τὸ Νομοσχέδιο «ὁ περὶ 'Εκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981»,

ἡ συζήτηση πού ἔγινε πάνω στὰ ἀνωτέρω Νομοσχέδια καὶ Κανονισμοὺς (Τ. Παπαδόπουλος, Στ. 'Αμπίζας, Γ. Λαδᾶς, Α. Φάντης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Α. Γαλανός, Α. Ζιαρτίδης, Γ. Ποταμίτης, Πρόεδρος, Ντ. Κωνσταντίνου, Χρ. Κουρτελλάρης, Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Μαυρονικόλας) καὶ ψήφιση τῶν Νομοσχεδίων σὲ Νόμους καὶ ἔγκριση τῶν Κανονισμῶν.

(2) Διατύπωση κατηγορίας ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Στ. 'Αμπίζα γιὰ παρατυπία κατὰ τὴν παρουσία τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ συνεδρία τῆς

Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ ἡ δοθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Γ. Λαδᾶ ἀπάντηση ἐπ' αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ἁλιείας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», οἱ σύντομες ὁμιλίες τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ. κ. Χ. Μιχαηλίδη καὶ Α. Γαλανοῦ πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

(4) Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικοὺς) Κανονισμοὺς τοῦ 1981 καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(5) Ἔκθεση γιὰ τοὺς περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὺς τοῦ 1981 καὶ ἔγκριση αὐτῶν.

(6) Δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας κ. Τ. Νέμιτσα πάνω στὸ θέμα τῆς προώθησης τῆς πρότασης νόμου «Ὁ περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ οἱ παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου πάνω στὸ θέμα καὶ δεύτερη δήλωσή του πάνω στὴν πρόταση νόμου «Ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Φρούτων καὶ Φθαρτῶν Νόμος τοῦ 1980».

(7) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Γιάγκου πάνω σὲ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος νομοσχέδιο περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας καὶ παράκληση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐπισπεύσει τὴ μελέτη τοῦ νομοσχεδίου πρὸς ψήφιση αὐτοῦ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ Σώματος.

(8) Κατάθεση Νομοσχεδίων.

(9) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀπόρριψη προσφορᾶς πρόσφυγα σχετικὰ μὲ τὴ ἀγορὰ γάλακτος ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ Ἔπαυλη Ἀχέλειας καὶ κατακύρωση τῆς προσφορᾶς σὲ μεγάλη γαλακτοκομικὴ βιομηχανία τῆς Λεμεσοῦ—Ἡ ἀνάγκη βελτίωσης τοῦ Σχεδίου Γεωργικῆς Ἀσφάλειας πρὸς κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηνιῶν).

(10) Ἀγορεύσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Γ. Λαδᾶ καὶ Α. Γαλανοῦ καὶ ὁλοκλήρωση τῆς συζήτησης πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ τελευταίου «Ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ κλίματος γιὰ εὐόδωση τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνάγκη συνέχισης τῆς διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ πάνω στὴ σωστὴ βάση».

(11) Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγησή του «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».

(12) Ἐγγραφὴ ὡς πρῶτο θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τοῦ θέματος «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιάβλητου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν.»

(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 9ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.33 μ.μ.)

('Αρ. 26)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς. Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λόγω τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει Νομοθετικὴ 'Εργασία ἕτοιμη γιὰ τὸ Κεφάλαιο Α, θὰ προχωρήσουμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων—καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξ. Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσει τὶς σχετικὲς καταθέσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 3) τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δημοσίων 'Υπαλλήλων ('Αναπροσαρμογὴ Μισθῶν καὶ Ρύθμισις Ἄλλων ἐπὶ Μέρους Θεμάτων) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, 'Αναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις 'Ωρισμένων Θέσεων εἰς 'Ενιαῖον Μισθολόγιον) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 9ην 'Απριλίου 1981 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1980 ('Αρ. 9 τοῦ 1980) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1980 ('Αρ. 10 τοῦ 1980). 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, νά ζητηθεῖ ὁ λόγος καὶ μόνο ὅταν δίδεται νὰ μιλᾶτε.

'Ο κ. Γιάγκου παρακαλῶ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε πρόεδρε, νοουμένου ὅτι μιὰ συνεδρία ἔχει ἀκόμα ἡ Βουλή, θέλω νά ξέρω ἂν τὴν ἐπόμενη συνεδρία θὰ συζητηθεῖ ὁ περὶ Φορολογίας 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατ' ἀρχὴν δὲν ὑπάρχει ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅτι διαλύεται. Ἔχει ἤδη σταλεῖ ἕνα σχέδιο ἀπόφασης τὸ ὁποῖο θὰ μπεῖ στὴν 'Ημερήσια Διάταξη γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος ἀλλὰ τότε ἡ Βουλὴ θά κληθεῖ νά ἀποφασίσει ἂν υἱοθετώντας τὴν ἀπόφαση ἐκείνη διαλύεται ἢ ὄχι.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ εἰδικὸ θέμα, θὰ παρακαλοῦσα τὸν Πρόεδρο τῆς κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν νὰ μᾶς ἐνημερώσει γιὰ τὴν πορεία τῆς μελέτης τοῦ σχετικοῦ Νομοσχεδίου.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εἶναι στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν, κ. Πρόεδρε, καὶ ὄχι στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τότε νὰ μᾶς ἐνημερώσει ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Ποῦ εὑρίσκεται τὸ θέμα γιά τὴ φορολογία ἀκινήτου περιουσίας ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σᾶς εἶπα καὶ τὴν προηγούμενη φορά. Νομίζω ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει ὁρίσει συνεδρία αὔριο γιὰ νὰ ἐξετάσει καὶ αὐτὸ τὸ θέμα μαζὶ μὲ ἄλλα τρία θέματα καὶ νὰ πάρει θέση. Το εἶπα νομίζω καὶ στὴν προηγούμενη συνεδρία ἀπαντώντας στὴν ἴδια ἐρώτηση καὶ στὴν ἴδια παρατήρηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω, κ. Πρόεδρε, ἐπίσης ὅτι εἶναι συμφωνημένη ἡ γραμμὴ ἡ ὁποία θά τηρηθεῖ ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς Βουλῆς. Εἶναι θέμα διατυπώσεως μιᾶς εἰδικῆς παραγράφου ἡ ὁποία ἀναμένομε νά ἔλθει πιθανὸ ἀπὸ τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα—ἐν πάση περιπτώσει ἀναμένομε—διότι ὑπάρχει καὶ κοινὴ ἐπιθυμία ἀπὸ ὅλους νά διατυπωθεῖ σωστὰ ὥστε νὰ δοθεῖ ἡ θεραπεία τὴν ὁποία θέλομε σὲ μιὰ ὁρισμένη τάξη στὴν ὁποία ἀναφερόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ἀπὸ ὅλα προκύπτουν ὅτι στὴν ἑπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος θά εἴμαστε ἕτοιμοι νά συζητήσουμε τὴ σχετικὴ τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἐπιβεβαιώσω αὐτὰ τὰ ὁποῖα δήλωσε ὁ κ. Ἀμπίζας, δηλαδὴ εἶναι μᾶλλον θέμα τυπικῆς διατυπώσεως ἑνὸς ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ καὶ τίποτε περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ—Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις. Θὰ ἀκολουθήσουμε τὴν ἴδια πορεία ὅπως καὶ στὴν προηγούμενη συνεδρία, δηλαδὴ νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσες οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστόφορο Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 29 Ἰανουαρίου 1981.

«Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀποχετευτικοῦ συστήματος εἶναι θέμα ἐπείγουσας προτεραιότητας γιὰ τὴ Λάρνακα καὶ δηλώθηκε ἐπίσημα ὅτι τὸ θέμα προωθήθηκε μὲ τὴν κατακύρωση πρὶν ἕνα χρόνο τῆς προσφορᾶς σὲ ξένο οἶκο ἀφοῦ ζητήθηκαν διεθνεῖς προσφορές.

Οἱ Λαρνακεῖς ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα ποὺ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπικαλεῖται ἡ Κυβέρνηση, ἀπαιτοῦν χωρὶς ἀναβολὴ καὶ χωρὶς καμμιὰ προτίμηση σὲ συγκεκριμένο οἶκο, τὴν ἐκπόνηση τῶν σχεδίων γιά τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου καὶ ἐρωτοῦμε τοὺς ἁρμοδίους νὰ μᾶς πληροφορήσουν σὲ ποιὸ στάδιο βρίσκεται τὸ θέμα.

Ἐν τῶ μεταξὺ πῶς προτίθεται ἡ Κυβέρνηση νά βοηθήσει στὴν ἀπάμβλυνση τοῦ προβλήματος ὅταν σὲ μερικὲς συνοικίες λιμνάζουν τὰ νερὰ γιά μῆνες, οἱ δρόμοι γίνονται ἀδιάβατοι, οἱ ὀχετοὶ ρυπαίνουν κεντρικές ἀρτηρίες καὶ ἡ παραλία ἀντιμετωπίζει σύντομα τὸ φάσμα τῆς μολύνσεως μὲ συνεπακόλουθο τὸ τελειωτικὸ πλῆγμα τοῦ τουρισμοῦ καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἐξουθένωση τῆς πόλης ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 26 Μαρτίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 29 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λάρνακας κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς Λάρνακος, ἐξουσιοδοτηθεὶς πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εὑρίσκεται εἰς διαπραγματεύσεις μὲ συγκεκριμένον Οἶκον διὰ τὴν ἑτοιμασίαν Γενικοῦ Σχεδίου καὶ Μελέτης Σκοπιμότητος κατασκευῆς τοῦ Ἀποχετευτικοῦ Συστήματος Λάρνακος. Ὑπάρχουν βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις αὗται θά στεφθοῦν συντόμως ὑπὸ ἐπιτυχίας ὅτε θά ληφθοῦν τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα διά τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου.

"Οσον ἀφορᾶ τὰ προβλήματα τῶν λιμναζόντων ὑδάτων εἰς μερικὰς συνοικίας τῆς πόλεως καὶ τῶν ὀχετῶν τῆς παραλίας ὁ Δῆμος Λάρνακος πράττει πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ τὴν ἀπάμβλυνσιν τούτων. Ἡ ριζικὴ ὅμως ἐπίλυσις τῶν προβλημάτων αὐτῶν θά ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀποχετευτικοῦ συστήματος.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 21 Ἰουνίου 1980, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα στὶς 23 Ἰουνίου 1980.

«Σύμφωνα μέ πληροφορίες φέτος ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὰ Σχολεῖα Μέσης Παιδείας ἕνας ἀριθμὸς παιδιῶν ποὺ πάσχουν ἀπὸ τὴ Μεσογειακὴ Ἀναιμία, αὐτὴ τὴν ἀρρώστια ποὺ ἀποτελεῖ μάστιγα γιὰ τὴν Κύπρο.

Τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἶναι φυσικό, μετὰ τὴν ἀποφοίτηση τους, νὰ ἀντιμετωπίζουν πρόσθετες δυσκολίες σὲ σύγκριση μὲ τοὺς μὴ πάσχοντες ἀποφοίτους τόσο γιὰ τὴν ἐπαγγελματική τους ἀποκατάσταση, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τυχὸν ἐπιθυμίας τους γιὰ ἀνώτερες σπουδὲς στὸ ἐξωτερικό.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τὰ πιὸ πάνω δεδομένα παρακαλεῖται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νά πληροφορήσει τὴ Βουλή, μέσο τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ, κατὰ πόσο τὴν ἔχει ἀπασχολήσει τὸ εἰδικὸ αὐτὸ πρόβλημα καὶ ποιὰ μέτρα προτίθεται νά πάρει γιά τὴν ἀντιμετώπιση του καὶ τὴν παροχὴ ὁποιασδήποτε βοήθειας εἴτε γιὰ ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση εἴτε γιά σπουδές.»

Απάντηση ἡμερομηνίας 3 Ἀπρίλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 23 Ἰουνίου 1980 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Κάθε χρόνο ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἕνας μικρός ἀριθμὸς παιδιῶν ποὺ πάσχουν ἀπὸ Μεσογειακὴ Ἀναιμία. Το γεγονὸς αὐτὸ θέτει ἐπὶ τάπητος καὶ τὸ θέμα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκατάστασης τῶν παιδιῶν αὐτῶν ἢ καὶ τῶν περαιτέρω σπουδῶν τους.

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας στὸ μέτρο ποὺ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι τῆς ἁρμοδιότητας του καὶ στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ προτίθεται νά πάρει τὰ παρακάτω μέτρα μέσα στὰ πλαίσια τῆς προσπάθειάς του νὰ βοηθήσει τὰ παιδιά αὐτά :

1. Νὰ ἐξακριβώσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀναιμικῶν παιδιῶν ποὺ ἀποφοίτησαν μέχρι σήμερα καθὼς καὶ ἐκείνων ποὺ θὰ ἀποφοιτήσουν κατά τὸ σχολικὸ ἔτος 1980—81.

2. Νὰ διερευνήσει κατὰ πόσο τὰ ἄτομα αὐτὰ ἀκολούθησαν ἢ προτίθενται νά ἀκολουθήσουν ἀνώτερες σπουδὲς στὴν Κύπρο ἢ τὸ ἐξωτερικό.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω στοιχεῖα ἐλπίζεται ὅτι θὰ μεθοδευθοῦν τρόποι ἀντιμετώπισης τοῦ θέματος, δηλ. τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκατάστασης ἢ/καὶ τῶν περαιτέρω σπουδῶν τῶν παιδιῶν ποὺ πάσχουν ἀπὸ Μεσογειακὴ Ἀναιμία, σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας προσφέρει ἤδη μέσω τῶν Ὑπηρεσιῶν του κάθε δυνατὴ βοήθεια στὰ παιδιὰ αὐτὰ γιά τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ πληρέστερη μόρφωση καὶ ἀποκατάστασή τους, χωρὶς ὁποιαδήποτε διάκριση ἢ προκατάληψη ἀπέναντί τους.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 12 Μαρτίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 12 Μαρτίου 1981.

«Δημοσιεύτηκαν τελευταῖα πληροφορίες γιά σχηματισμὸ στρατιωτικῶν μονάδων κρούσεως τῆς Βρεττανίας καὶ τῶν Η.Π.Α καὶ πιθανότητες χρησι-

μοποίησης τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων ἐναντίον τῶν γειτονικῶν 'Αραβικῶν χωρῶν.

Οἱ πληροφορίες αὐτὲς εἶναι στὴ γνώση τῆς Κυβέρνησης καὶ ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρει γιά νὰ ἐμποδίσει ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο ;»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 4 'Απριλίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εξωτερικῶν σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 12 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«'Η θέση τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως πάνω στὸ θέμα ποὺ ἐγείρει ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς εἶναι καθορισμένη καὶ γνωστὴ ἀπὸ καιροῦ. 'Εν προκειμένω ὑπενθυμίζονται οἱ τελευταῖες δηλώσεις τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εξωτερικῶν.

Εἰδικότερα, σχετικὰ μὲ τὴ δυνατότητα παρουσίας δυνάμεως κρούσεως στὶς βάσεις, παρατηρεῖται ὅτι αὐτὴ δὲν προνοεῖται ἀπὸ τὴ Συνθήκη 'Εγκαθιδρύσεως.

'Η Κυπριακὴ Κυβέρνηση θὰ ἐπιδιώξει μὲ ἔμφαση τὴν ἐκπλήρωση ἀπὸ μέρους τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως τῶν ὑποχρεώσεών της ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω Συνθήκη.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Επομένως εἰσερχόμεθα στὸ Κεφάλαιο Δ καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιαβλήτου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν.» Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

Παρακαλῶ τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος ὅπως λάβει τὸ λόγο.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

'Υποχρεωθήκαμε νὰ ζητήσουμε ἐγγραφὴ στὴν ἡμερήσια διάταξη τοῦ θέματος «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιά τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιαβλήτου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν» γιατὶ πράγματι ὁ κίνδυνος τῆς διεξαγωγῆς νόθων ἐκλογῶν καὶ παράνομου ἐπηρεασμοῦ τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος ἀπειλεῖ τὴν Κύπρο καὶ τὸ Κράτος.

Θεωρήσαμε καθῆκον μας νὰ ἐγγράψουμε τὸ θέμα γιὰ συζήτηση πρὶν ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς γιὰ νὰ ἐκθέσουμε τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουμε ὑπόψη μας σὲ μιά προσπάθεια διάσωσης ὅ,τι διασώζεται. Γιὰ νὰ προστατεύσουμε τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμούς. Γιὰ νὰ διαφυλάξουμε τὸν ἀγώνα ἐπιβίωσης. Γιὰ νὰ συμβάλουμε στὴ διάσωση τοῦ κράτους ποὺ ὁ μικροκομματισμὸς τείνει νά καταποντίσει.

Θεωροῦμε τὴ σημερινή μας στάση ἐπιβεβλημένη γιατὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος καὶ τὰ κόμματα ὀφείλουν νὰ προειδοποιοῦν, νὰ προλαμβάνουν τὰ χειρότερα, νὰ περιφρουροῦν τὴ νομιμότητα.

Αὐτὴ ἦταν ἡ πολιτεία τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ σ' ὅλους τοὺς προηγούμενους καιρούς : Στὸν καιρὸ τῆς Χούντας, στὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή, στὸ μεταπραξικόπημα, στὶς κατοπινὲς κυπριακές ἐξελίξεις.

Σήμερα θεωροῦμε καθῆκον μας νὰ ἐγείρουμε τὸ ἀνάστημα μας γιά νά προστατεύσουμε τὸ λαὸ καὶ τὸν τόπο ἀπὸ νέα ἀτοπήματα, καιροσκοπισμούς, τὴν κατάχρηση ἐξουσίας, τὴν κομματικοποίηση τοῦ Κράτους.

Λέγει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας : «Δὲν μπορεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ εἶναι ὑπερκομματικὸς καὶ νὰ μὴ ταυτίζεται μὲ πολιτικὲς καταστάσεις». Κι' αὐτὸ εἶναι κατανοητό.

'Αλλοῦ, ὅμως, βρίσκεται τὸ πρόβλημα.

Δὲν δικαιοῦται ὁ Πρόεδρος, ἐπειδὴ εἶναι κομματικὸς νὰ κομματικοποιεῖ τὸν κρατικὸ μηχανισμό.

Μιὰ τέτοια ἐξέλιξη ἐκτρέφει τὴν αὐθαιρεσία, τὴν καταπίεση τὴ δικτατόρευση.

Κι' ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο γιὰ ἕνα λαὸ ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐλευθερία του θὰ ἦταν καταστροφικό.

Στὴν προσπάθεια μας νὰ διαφυλάξουμε τὸ κράτος καὶ νὰ προστατεύσουμε τοὺς θεσμοὺς εἰσηγηθήκαμε τὴ συγκρότηση διακομματικῆς ἐπιτροπῆς ποὺ νὰ ἐποπτεύει τὴ διενέργεια τῶν ἐκλογῶν. Νὰ ἐξετάζει καταγγελίες· νά πιστοποιεῖ τὸ ἀδιάβλητο τῶν ἐκλογῶν.

'Η Κυβέρνηση ἀπόρριψε ἀμέσως τὴν πρόταση. Τὴ θεώρησε μὲ μιὰ παράδοξη συλλογιστικὴ παραβίαση τῶν συνταγματικῶν της δικαιωμάτων.

Γιὰ νὰ εἴμαστε ἀκριβεῖς ἡ πρότασή μας δὲν υἱοθετήθηκε κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες μερίδες τῆς πολιτικῆς ζωῆς ποὺ βρίσκονται μέσα κι' ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή.

Θὰ καλέσουμε καὶ πάλι τὸν πολιτικὸ κόσμο γιά νὰ ἐπανεξετάσει τὴ θέση του ὕστερα ἀπὸ τὴ συζήτηση καὶ μὲ βάση τὰ στοιχεῖα ποὺ θὰ προκύψουν.

'Εκτὸς φυσικὰ κι' ἂν ὑπάρξει μιὰ ἄλλη, καλύτερη εἰσήγηση, ποὺ κι' ἐμεῖς θά εἴμαστε πρόθυμοι νά τὴ δεχτοῦμε.

Εἶναι αἰσθητὸ στὸ κάθε Κύπριο ὅτι ἀναλήφθηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας μιὰ μεγάλη ἐκλογικὴ ἐπιχείρηση μ' ὅλα τὰ στὴ διάθεση του μέσα ὑπέρ τοῦ ΔΗΚΟ.

Κι' αὐτὸ εἶναι δυνατὸ νά εἶναι ἐπιτρεπτὸ στὸ σημεῖο, ὅμως, ποὺ δὲν ἐμπλέκει, στὴ δραστηριότητα αὐτή, τὸ Κράτος.

"Ομως, ἡ ἐκλογικὴ ἐπιχείρηση τοῦ ΔΗΚΟ κινεῖται μὲ ἐπίκεντρο τὸ Κράτος, τὴν κρατικὴ μηχανή, τὴν ἐξουσία.

Τὸ Προεδρικὸ μετατράπηκε σ' ἐκλογικὸ Κέντρο τοῦ Κόμματος.

Οἱ Σύμβουλοι τοῦ Προέδρου πάνω σὲ θέματα ἀσφάλειας μεταβλήθηκαν σ' ἐκλογικοὺς πράκτορες.

Τὰ δημόσια χρήματα μπῆκαν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Κόμματος καὶ τῶν σκοπῶν του.

Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ὑπηρεσίες τοῦ κράτους.

'Ενῶ τὸ κόμμα ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία οὔτε πανώ, οὔτε φυλλάδιο, οὔτε πρόγραμμα, οὔτε ἀφίσια, τὸ Κράτος μετέχει σ' ὅλα τὰ δυνατὰ ἐπίπεδα ὑπὲρ τοῦ ΔΗΚΟ.

Τὴ μεγάλη ἐκλογικὴ ἐπιχείρηση ἐνέπνευσε ἡ ἐπιθυμία τοῦ Προέδρου ν' ἀναδείξει ἕνα μικρὸ Κόμμα, τὸ Κόμμα του, σὲ μεγάλο ἔναντι κάθε κόστους καὶ κάθε θυσίας.

Κι' ἐπειδὴ δὲν διάθεσε ἄλλο τρόπο, ἐπιστράτευσε τὸ Κράτος, τὸν κρατικὸ μηχανισμό, τὸ ΡΙΚ, τὸ Προεδρικὸ ἀξίωμα, τὰ κρατικὰ αὐτοκίνητα, τὶς ὑπερωρίες γιὰ τοὺς συνοδοὺς καὶ τὶς ἀπειλὲς καὶ τὶς ὑποσχέσεις γιά τοὺς ἁπλοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ σχέδιο εἶναι ὁρατό. Τὰ γεγονότα τὸ ἐπιβεβαιώνουν καθημερινά. Κι' εἶχε τρεῖς ἀντικειμενικοὺς στόχους :

'Ο πρῶτος ἦταν ἡ συνταύτιση κράτους καὶ τοῦ Κόμματος.

'Ο δεύτερος, ἡ διείσδυση σὲ πόλεις καὶ χωριὰ μέσα ἀπὸ ὑπηρεσίες, τοὺς ἐπάρχους καὶ τοὺς κοινοτάρχες.

Ὁ τρίτος οἱ ὑποσχέσεις καὶ οἱ ἀπειλές, δηλαδὴ ἡ διαφθορὰ καὶ ὁ ἐκβιασμὸς τῶν πολιτῶν.

Ὁ πρῶτος στόχος προωθήθηκε μὲ τὴν ἐκμετάλλευση στὸ ἔπακρο τοῦ δημοσίου ἀξιώματος.

Ἀποσκοποῦσε στὴν αὐτοπροβολὴ καὶ τὴ συνταύτιση τῶν ἀξιωματούχων τοῦ Κράτους μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Κόμματος τοῦ ΔΗΚΟ, μπροστὰ στὸ λαό.

Ὁ Πρόεδρος συνοδεύει στελέχη τοῦ Κόμματος του μαζὶ μὲ εἰδικοὺς λειτουργοὺς σὲ διάφορες περιοδεῖες.

Τὴν πορεία αὐτὴ τοῦ Προέδρου ἀκολούθησε ἡ ἄλλη πορεία Ὑπουργῶν τῆς Κυβέρνησης ποὺ συνόδευαν στελέχη τοῦ Κόμματος σὲ διάφορες ἐπισκέψεις ποὺ ἀσφαλῶς τὸν τελευταῖο καιρὸ γιά εἰδικοὺς λόγους πληθύνθηκαν.

Οἱ ἐντυπώσεις ἐσχηματίζοντο. Τὸ ὑπονοούμενο ἦταν :

Ἂν θέλεις νά λυθεῖ τὸ πρόβλημα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση πήγαινε στὸν Κομματικὸ ἀντιπρόσωπο.

Ἄσχετα, φυσικά, ἂν τὸ πρόβλημα ἦταν κοινοτικὸ ἢ προσωπικό, δίκαιο ἢ ἄδικο.

Τὸ σκηνικὸ εἶχε πιὰ στηθεῖ. Στοιχεῖα, αὐτὰ τῆς τηλεόρασης καὶ τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν.

Μάρτυρες ὁλόκληρος ὁ λαός.

Ὁ δεύτερος στόχος ἦταν ἡ χρησιμοποίηση τῶν Ἐπάρχων ἢ τῶν Γραφείων τῶν Ἐπάρχων καὶ τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης γιὰ προσέλκυση πολιτικῆς ὑποστήριξης.

Ὑπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις ὑπαλλήλων ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴ θέση τους χάριν τοῦ Κόμματος ὕστερα ἀπὸ ἄνωθεν των ἐντολή. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀποδέκτες ἐκβιασμοῦ ἐθελοντικὰ ἢ ἀπὸ ἀδυναμία καὶ ἀνάγκη.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἔγιναν οἱ σαρωτικὲς προεδρικὲς ἐπισκέψεις σὲ διάφορες περιοχὲς καὶ οἱ ἀλλεπάλληλες συσκέψεις τοῦ Προέδρου μὲ τοὺς κοινοτάρχες τῆς ὑπαίθρου.

Τὶ τὸ κακὸ βλέπετε ;

Μᾶς ρώτησε μὲ ἀπορία ὁ Κοινοβουλευτικὸς Ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ σὲ προηγούμενη ἀναφορά μας.

Καὶ συμπλήρωσε ὁ Κοινοβουλευτικὸς Ἐκπρόσωπος : Ὁ Πρόεδρος ἁπλούστατα ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ τοπικὰ προβλήματα.

Ὅμως, λίγες μέρες πρὶν ψηφίσαμε προϋπολογισμοὺς ποὺ δὲν περιελάμβαναν τὰ ἔργα τῶν κοινοτήτων.

Τὸ ἐρώτημα εἶναι : Μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980 ὁ Πρόεδρος δὲν ἐνδιαφερόταν γιὰ τὰ κοινοτικὰ ἔργα κι' ἐνδιαφέρτηκε ξαφνικὰ τὸ Φλεβάρη τοῦ 81 ; Καὶ γιατί ;

Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος ἐπιμένει : Εἶναι ἄσχετο μὲ τὶς ἐκλογές.

Ὅμως ὅλοι οἱ ἄλλοι βλέπουν τὴν ἄμεση σύνδεση μὲ τὶς ἐκλογὲς καὶ θεωροῦν τὴ μέθοδο φτηνὴ καὶ δημαγωγική.

Ἂν λογαριάσουμε ὅλα ὅσα ἄκουσε, ὑποσχέθηκε, ἢ ἐνθάρρυνε ἀπὸ τὸ Δάλι μέχρι τὰ Λεύκαρα, τὸ Παλαιχώρι, τὸ Παληομέτοχο, τὴ Σολιὰ καὶ Μαραθάσα, στὴν Ἐλεύθερη Ἀμμόχωστο, τὴ Λάρνακα, τὴ Λεμεσὸ καὶ τὴν Πάφο θὰ χρειαστοῦν πολλὲς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια λίρες.

Πρὸς τὶ ὅλες αὐτὲς οἱ ὑποσχέσεις ἂν δὲν εἶχαν ἐκλογικὸ στόχο ;

Μιὰ Κυβέρνηση δὲν ὑπόσχεται, δὲν προπαγανδίζει τὶς προθέσεις της, δουλειά της εἶναι νά προγραμματίζει καὶ νά πραγματοποιεῖ.

Ἡ παρουσία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἡ συμμετοχὴ τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν κρατικῶν λειτουργῶν, εἶχε μιά συγκεκριμένη σκοπιμότητα : Νὰ δεσμεύσει τοπικοὺς παράγοντες, κοινοτικοὺς ἄρχοντες καὶ νὰ ἀχρηστεύσει πολιτικοὺς ἀντιπάλους.

Πρόσθετα σὲ τέτοιες συσκέψεις προωθήθηκε ἡ ἀλίευση στελεχῶν γιὰ τὸ Κόμμα ποὺ θὰ εἶχαν ἄλλη, ἰδιαίτερη συνάντηση, μὲ τὸν Πρόεδρο ἢ τοὺς Κομματικοὺς ἀξιωματούχους του.

Ἡ πρόφαση ἦταν τὰ τοπικὰ προβλήματα. Ἡ οὐσία, τὸ Κόμμα καὶ ἡ στελέχωση του.

Τὸ νόημα τῆς ἐκστρατείας ἦταν :

Ἂν θέλετε δρόμο, νερὸ ἢ γεφύρι, θά πρέπει νά ὑποστηρίζετε τὸν Πρόεδρο. Ἀντίθετα δὲν ἔχει ἔργα καὶ μένετε ἐκτεθειμένοι στοὺς χωριανούς σας.

Ὁ στόχος κοινοτάρχες καὶ διοίκηση καλύφθηκε. Πῆραν κι' αὐτοὶ τὴ θέση τους στὸ σκηνικὸ τοῦ σχεδίου σύμφωνα μὲ τὴν προαποφασισθεῖσα πορεία.

Τοῦτο ἐνθάρρυνε τοὺς σχεδιαστὲς ἀλλὰ φαίνεται ὅτι καὶ τοὺς ἀποθράσυνε.

Προχώρησαν στὸν τρίτο στόχο ποὺ μπορεῖ νά περιγραφεῖ σὰν ψυχολογικὸς πόλεμος. Διερωτᾶται μάλιστα ὁ παρατηρητὴς ἂν τυχαῖα γίνονται ὅσα θὰ περιγράψουμε ἀπὸ ἔμπνευση ὁρισμένων ἀνθρώπων ἢ μήπως ἐφαρμόζεται κάποια συγκεκριμένη μέθοδος.

Στὸ τρίτο στάδιο ποὺ ἀκολουθεῖ καὶ χρονικὰ τῶν δυὸ προηγουμένων προωθοῦνται οἱ ὑποσχέσεις, οἱ ἀπειλὲς, ὁ ἐκβιασμός.

Οἱ ὑποσχέσεις καὶ οἱ ἀπειλὲς :

Στελέχη τοῦ ΔΗΚΟ διαμοίραζαν θέσεις στὰ Συμβούλια τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ στὶς σχολικὲς ἐφορεῖες μ' ἀντάλλαγμα τὴν προσχώρηση στὸ κόμμα.

Δόθηκαν ὑποσχέσεις γιὰ προαγωγὴ στὴν Ἀστυνομία ἂν ἐγίνοντο μέλη τοῦ ΔΗΚΟ καὶ ἐγκατέλειπαν τὰ μέλη αὐτὰ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τὴν ἰδεολογία τους. Δόθηκαν ὑποσχέσεις κι' ἔγιναν συγκεκριμένες προτάσεις σὲ Δημόσιους Ὑπαλλήλους γιὰ προβιβασμό. Ὑποσχέσεις γιὰ ἐγγραφὴ στὴν ἀστυνομικὴ δύναμη ἀντρῶν καὶ γυναικῶν. Ὑποσχέσεις σὲ κοινότητες ὅτι ἂν ὑπάρξει ἕνας δοσμένος ἀριθμὸς ψήφων ὑπὲρ τοῦ ΔΗΚΟ θὰ γίνουν ἔργα στὴν κοινότητα.

Ἔφτασαν μάλιστα στὸ γελοῖο σημεῖο νὰ ὑποσχεθοῦν σὲ κοινότητα μ' ἑξήντα ψήφους ἔργο 100 χιλ. λιρῶν.

Ὑποσχέσεις γιὰ παροχές, ὠφελήματα σὲ ἄτομα ἂν ἐξασφαλίσουν ὁρισμένο ἀριθμὸ ψήφων στὶς κοινότητες τους.

Ὑπόσχονται σὲ γονεῖς ὅτι τὰ παιδιά τους θά πᾶνε ἔφεδροι ἢ ὅτι θά ἔχουν εὐμενεῖς μεταθέσεις στὸ στρατό. Ἐντεταλμένοι Δημόσιοι Ὑπάλληλοι περιέρχονται σπίτι μὲ σπίτι καὶ προσφέρουν ὑποσχέσεις γιὰ διορισμοὺς ἢ ἀπειλές γιὰ μόνιμη ἀνεργία τῶν παιδιῶν τους.

Δημόσιοι Ὑπάλληλοι καλοῦνται στὸ Προεδρικὸ κι' ἐπιστρατεύονται γιά τὴν ἐφημερίδα τοῦ ΔΗΚΟ, παίρνουν ἀκόμα ὑποσχέσεις γιά προβιβασμὸ ἂν ἐγκαταλείψουν τὴν ἰδεολογία τους καὶ προσχωρήσουν στὸ Κόμμα.

Ἀνώτατο στέλεχος τοῦ ΔΗΚΟ συνοδευόμενο ἀπὸ ἄνθρωπο τῆς ΚΥΠ περιόδευε σὲ παραλιακὴ πόλη γιά ἄγρα ὑποψηφίων Βουλευτῶν.

Οἱ ὑποσχέσεις καὶ οἱ ἀπειλὲς συμπληρώνουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη μ' ἕνα στόχο, τὴν ἐξεύρεση ὑποστήριξης, τὴν κάμψη συνειδήσεων, τὴν ἐξαγορὰ καὶ τὸν ἐκβιασμὸ ἀνθρώπων. Ὅσων φυσικὰ ἐκβιάζονται ποὺ πιστεύουμε ὅτι εἶναι λίγοι, πολὺ λίγοι. Κανένας ἄντρας ἢ γυναίκα μ' ἀξιοπρέπεια, δὲν εἶναι ἀποδέκτης ἐκβιασμοῦ ἢ θῦμα ἐξαγορᾶς.

Σήμερα δὲ συζητοῦμε τὴν ἐπιτυχία τῆς μεθόδου ἀλλὰ μόνο τὴν περιγράφουμε γιὰ νὰ προστατεύσουμε τοὺς πολίτες καὶ τοὺς θεσμούς.

Λειτουργεῖ ἀκόμα καὶ ἡ μέθοδος τοῦ ἐκφοβισμοῦ.

Τὴν περασμένη Τρίτη παραβρέθηκε σὲ κλειστὴ σύσκεψη μελῶν τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ σὲ κάποια κοινότητα. Διερωτούμαστε τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἐξώθησε τὴν Ἀστυνομία νὰ στείλει δυὸ ὄργανά της γιὰ νὰ σταθοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς σύσκεψης.

Διαπίστωσα ὅτι προωθοῦνται ἔρευνες κι' ἀνακρίσεις γιὰ ἀσήμαντα ζητήματα καὶ στρέφονται αὐτὲς κατὰ κύριο λόγο ἐναντίον τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ Προέδρου.

Πρόσφατα δημοσιεύτηκε μιὰ πληροφορία γιὰ εὐνοιοκρατικὴ μεταχείριση γιά ἐκλογικοὺς λόγους κάποιου πολίτη. Ἡ εἴδηση δὲν διαψεύστηκε. Ὅμως ξεκίνησε ἀνώτερος λειτουργὸς—σύμβουλος μαζὶ μὲ μέλη τῆς ΚΥΠ γιὰ νὰ διερευνήσουν πῶς ἡ πληροφορία διέρρευσε. Αὐτὸ τοὺς ἐνόχλησε. Κι' αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδος δράσης. Γι' αὐτὸ τὰ ὀνόματα τῶν παραδειγμάτων μου τὰ κρατῶ γιά νὰ τὰ προστατεύσω ἀπὸ δυσάρεστες περιπλοκὲς, κι' ἂν χρειαστεῖ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὰ συζητήσω σὲ Ἐπιτροπή. Ἰδιαίτερο κεφάλαιο στὴ μηχανὴ αὐτὴ τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν ἀπειλῶν ἀποτελεῖ, δυστυχῶς, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Προεδρικὸς Σύμβουλος κ. Κουκουλαρίδης, κάτω ἀπὸ τὶς ὁδηγίες τοῦ Πρόεδρου, ὀργανώνει συσκέψεις στὰ χωριὰ γιὰ νὰ ἐπιστρατεύσει ἀστυνομικοὺς καὶ κοινοτάρχες ὑπὲρ τοῦ ΔΗΚΟ.

Ἀναφέρουμε μόνο ἐνδεικτικὰ τὴ Σολὴὰ καὶ τὴν Τυλληριά. Ἀναφέραμε ὅτι τὸ Προεδρικὸ λειτουργεῖ σὰν ἐκλογικὸ κέντρο τοῦ ΔΗΚΟ. Κι' ἔχω προσωπικὴ ἀντίληψη.

Μιὰ ἀντιπροσωπεία, ἀπὸ τοὺς πιὸ πονεμένους τοῦ τόπου μας, ἤθελε ἐπικοινωνία μὲ τὸν Πρόεδρο, κι' ἔκανε τὸ σφάλμα νά ζητήσει τὴ βοήθεια μου. Ἀπευθύνθηκα στὸ Προεδρικὸ χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα παρ' ὅλες τὶς ἐπανειλημμένες ὀχλήσεις μου.

Οἱ ἄνθρωποι ἀπελπίστηκαν μαζί μου κι' ἐπικοινώνησαν μὲ τὸ Προεδρικὸ μέσω ἄλλου προσώπου.

Ἡ ἀπάντηση ποὺ πῆραν ἦταν σαφὴς καὶ κατηγορηματική.

Κύριοι, ἀπευθυνθεῖτε στὰ γραφεῖα τοῦ ΔΗΚΟ. Ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ Πρόεδρος εἶναι σὲ θέση νά γνωρίζει τὰ ὅρια τοῦ ἀξιώματος ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος δὲν ἀντέχει ἀπ' ὅσα ἀναφέραμε στὴν κριτική. Ἐξάλλου ἐλέγξαμε γιὰ σωστὴ τὴν πληροφορία ποὺ στὴν προηγούμενη συνεδρίαση συνάφερε ὁ συνάδελφος κ. Χριστοφίδης τῆς ἀποφυλάκισης καταδίκου μὲ ἀντάλλαγμα προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν στὸ ΔΗΚΟ.

Τὰ συνέδρια τοῦ ΔΗΚΟ ἀντρῶν καὶ γυναικῶν ἔγιναν μὲ εἰσιτήρια ποὺ στὸ ἀπόκομμα ὑπῆρχε τὸ ὄνομα τοῦ παρισταμένου γιά τὸν ἔλεγχο τῶν παρευρεθέντων. Καὶ φυσικὰ πολλὲς τέτοιες προσκλήσεις εἶχαν δοθεῖ σὲ Δημόσιους Ὑπαλλήλους καὶ Ἀστυνομικούς.

Όταν τά λέμε αὐτὰ μᾶς ἀπαντοῦν. Όλοι οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι ἀναμιγνύονται στὴν πολιτική.

Καὶ προσθέτουν : Ἐκεῖνοι μάλιστα τοῦ Συναγερμοῦ εἶναι οἱ περισσότεροι.

Ἐπίσημοι ἐπιμένουν ὅτι σ' ὅλα τὰ κόμματα ὑπάρχουν Δημόσιοι Ὑπάλληλοι. Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸ τὸ θέμα μας.

Οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι εἶναι κι' αὐτοὶ πολίτες κι' ἔχουν τὴν ἰδεολογία τους, χωρὶς κανένας νά μπορεῖ ἢ νὰ δικαιοῦται νά τοὺς βάλει σὲ ἀπαγόρευση.

Θἄπρεπε ἀκόμα νά βρισκόταν τρόπος νά ἐκφράζονται ἐλεύθερα γιατὶ τώρα οἱ ἀπαγορεύσεις ἰσχύουν μόνο γιὰ τοὺς ἀντιπάλους τοῦ ΔΗΚΟ.

Κι' ἡ ἀσυδοσία τῆς Κυβέρνησης ἐνθαρρύνει καὶ τὴν ἀσυδοσία τοῦ εὐρύτερου φάσματος τῆς δεξιᾶς.

Γιὰ τὴν δραστηριοποίηση συναγερμικῶν νὰ αἰτιᾶται τὸ ἑαυτό της ἡ Κυβέρνηση.

Γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς ἀριστερὰ τοποθετημένους ὑπάρχουν κι' ἐκεῖ τ' ἀνταλλάγματα, ἀλλὰ εἶναι οἱ φάκελλοι καὶ ἡ καταπίεση.

Τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τῶν Δημόσιων Ὑπαλλήλων ὄχι μόνο πρέπει νά εἶναι σεβαστὰ ἀλλὰ καὶ νὰ διευρυνθοῦν.

Ἐκεῖνο ποὺ εἶναι ἀπαράδεκτο βρίσκεται στὴ χρησιμοποίηση τῶν θέσεων γιὰ ἄσκηση ἐκβιασμοῦ ποὺ πλήττει τελικὰ τόσο τοὺς πολίτες ὅσο καὶ τοὺς Δημόσιους Ὑπαλλήλους.

Ἄλλωστε μέσα σ' ἕνα τέτοιο πλέγμα σχέσεων οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι εἶναι τὰ κύρια θύματα τοῦ ἐκβιασμοῦ γιατὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντες ἡ θέση καὶ ὁ προβιβασμός τους.

Κάποιοι λένε : Γιατὶ ἀνησυχεῖτε μιᾶς καὶ λέτε ὅτι τὸ ΔΗΚΟ εἶναι μικρὸ κόμμα ;

Ἐμεῖς δὲν φοβούμαστε κανένα κόμμα, οὔτε μικρὸ οὔτε μεγάλο.

Εἴμαστε ἕτοιμοι νά δεχτοῦμε τὴ λαϊκὴ ἐτυμηγορία ὅποια καὶ νἄναι φτάνει νά εἶναι ἡ γνήσια θέληση τοῦ λαοῦ.

Γιὰ τὴν ἐξασφάλιση αὐτῆς τῆς γνήσιας λαϊκῆς θέλησης, θ' ἀγωνισθοῦμε μ' ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιατὶ δὲν σκοπεύουμε νά σιωπήσουμε ἢ νά ὑποταχτοῦμε σὲ συνθῆκες ἐξαναγκασμοῦ ὁποιασδήποτε μορφῆς.

Ἔχουν κιόλας δημιουργηθεῖ συνθῆκες κλονισμοῦ τῆς ἐκλογικῆς θέλησης πολιτῶν καὶ προϋποθέσεις νοθείας τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος.

Ἐμεῖς θέλουμε τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα προϊὸν τῆς ἐλεύθερης θέλησης ἐλεύθερων ἀνθρώπων.

Όλα ὅσα συμβαίνουν γύρω μας εἶναι ἰδιαίτερα ἀνησυχητικά. Δὲν ἀνεχόμαστε τὴν μετατόπιση ἔστω καὶ μιᾶς ψήφου σὰν ἀποτέλεσμα ἐκβιασμοῦ ἢ ἐξαγορᾶς.

Καὶ φοβούμαστε τὶ θὰ γίνει αὔριο ἂν παραμείνει ἀνενόχλητο καὶ ἀσύδοτο ἕνα κομματικὸ ἐκβιαστικὸ κράτος, τὶς τελευταῖες μέρες καὶ ἰδιαίτερα τὸ τελευταῖο 24ωρο τῆς ψηφοφορίας, ὅπου ὅλα τ' ἄλλα θὰ παραλύσουν καὶ θὰ βρίσκονται τὰ πάντα κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς Κυβέρνησης.

Παραμόρφωση τῆς θέλησης, ἔστω καὶ μικροῦ ἀριθμοῦ ψηφοφόρων σὲ κάθε τμῆμα, εἶναι ἀρκετὸ ν' ἀλλάξει τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα σὲ ὁλόκληρη τὴν Κύπρο λόγω τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος τῆς ἀναλογικῆς.

Φυσικὰ θά καλέσουμε τὸ λαὸ νά ἐπαγρυπνεῖ. Ὅμως χρειάζονται καὶ πρόσθετα ἐχέγγυα.

Ἡ Ἀστυνομία πρέπει νά παραμείνει προσηλωμένη στὸ καθῆκον της. Ἄλλωστε εἴμαστε βέβαιοι ὅτι αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ θέληση τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος.

Ἡ ΚΥΠ σὰν καθῆκον της ἔχει τὴν προστασία τοῦ κράτους ἀπὸ συνωμότες, ξένους πράκτορες καὶ ἐξωτερικὲς ἀπειλές.

Δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὴν ἀνοικτὴ πολιτικὴ δράση.

Ἔχει διαπιστωθεῖ ἄλλωστε ὅτι δίνουν ὁρισμένοι κι' ἐσφαλμένες ἐκθέσεις, μὲ τὴ σκέψη ὅτι ἐκεῖνα ποὺ γράφουν γίνονται ἀρεστά.

Οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι θὰ πρέπει νά προβάλλουν ἀντίσταση σὲ πιέσεις κι' ἀπειλὲς καὶ ν' ἀγνοήσουν καιροσκοπικὲς ὑποσχέσεις.

Μὲ τὶς ἐκλογὲς ἔχουν νά ἐπιτελέσουν ἕνα σημαντικὸ ἔργο καὶ θά προσφέρουν ὑπηρεσίες στὴν Κύπρο μὲ τὴ διασφάλιση τῆς γνησιότητας τοῦ ἀποτελέσματος.

Οἱ καταγγελίες εἶναι καθημερινές. Ἡ Κυβέρνηση διαψεύδει συστηματικά. Ὅμως τὰ γεγονότα βρίσκονται μπροστά μας κι' ἐπιμένουν.

Γι' αὐτὸ οἱ Κυβερνητικὲς ἀνακοινώσεις καταντοῦν ἐμπαιγμός.

Κι ' ἐμεῖς δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι νά γίνουμε ἀποδέκτες αὐτοῦ τοῦ ἐμπαιγμοῦ.

Θὰ μπορούσαμε νά ποῦμε πολλὰ γιὰ τὴ δημαγωγικὴ κι' ἀνεύθυνη, πολλὲς φορές, συμπεριφορὰ τῆς Κυβέρνησης.

Αὐτὰ ὅμως εἶναι θέματα πολιτικῆς κριτικῆς ποὺ ἔχουν τὴ θέση τους σ' ἄλλη ὥρα καὶ σ' ἄλλο θέμα.

Σήμερα ἐπιμένουμε στὴν καταγγελία μιᾶς ἀπαράδεκτης κομματικοποίησης τοῦ κράτους γιά ἐκβιασμό, γιὰ ἐπειλές, γιὰ ὑποσχέσεις κι' ἐξαγορά, γιὰ ἐκφοβισμὸ τῶν πολιτῶν.

Καὶ δηλώνουμε ὅτι θὰ προστατεύσουμε τὴ Δημοκρατία καὶ τὴν ἐλεύθερη θέληση τῶν πολιτῶν μὲ τὴν συμπαράσταση κάθε συνειδητοῦ πολίτη.

Ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν σταματήσει, ἔστω καὶ τώρα, τὴν ἀπαράδεκτη καὶ διαβρωτικὴ τακτική της θὰ συναντήσει τὴ λαϊκὴ κινητοποίηση γιά περιφρούρηση τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς γνήσιας ἔκφρασης τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ στὶς ἐκλογές.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές. ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Βρισκόμαστε σὲ προεκλογικὴ ἐκστρατεία καὶ εἶναι φυσικὸ ἕνας ν' ἀναμένει ὅτι ὁ ὁποιοσδήποτε ἡγεῖται τῆς Κυβέρνησης θά προσπαθήσει νά ἐνισχύσει τὸ κόμμα του ὅταν δημόσια δηλώνει ὅτι θεωρεῖ ἀστεῖο νὰ μὴν ἐργαστεῖ γιὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ δικοῦ του κόμματος.

Ζοῦμε σὲ μιά κοινωνία ποὺ πρέπει νά ἔχει κατανόηση ὅτι οἱ ἀρχὲς καὶ ἡ λειτουργία τῆς δημοκρατίας δὲν ἔχουν ἀκόμα καθιερωθεῖ.

Ὅμως, μὲ ὅλη τὴ θέληση νά γίνουν ὅλες οἱ παραχωρήσεις καὶ νὰ γίνει κάθε συγκατάβαση στὴ μετρημένη χρήση τῶν προνομίων καὶ τῆς ἐξουσίας τῆς

προεδρίας—αὐτὸ ποὺ ὅλοι εἴμαστε μάρτυρες σήμερα στὴν Κύπρο—πιστεύω ὅτι ἔχει ὑπερβεῖ ὅλα τὰ ἐσκαμμένα.

Ἡ ὅλη Κυβερνητικὴ μηχανὴ ἔχει ἐκτροχιαστεῖ καὶ κατευθύνεται καὶ ὁδηγεῖται μὲ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τὴν κομματικὴ ἐπικράτηση τοῦ Κυβερνῶντος κόμματος.

Κι' ἐνῶ πιστεύω ὅτι ὅλ' αὐτὰ τὰ μέσα, ποὺ παιδιάστικα ἐφαρμόζονται, στὴν οὐσία δὲν θὰ ἔχουν οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα στὴν τελικὴ ψηφοφορία, εἶναι κάτι ἄλλο ποὺ πρέπει νά μᾶς ἀνησυχήσει ὅλους : Εἶναι ὁ κλονισμὸς τῶν θεσμῶν.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ Κυβερνητικὴ μηχανὴ αἰσθάνεται ἀσύδοτη, ἀλλὰ ὑποχρεωμένη, ἐκβιασμένη νά δουλέψει γιὰ κομματικοὺς σκοπούς.

Εἶναι ἀκόμα οἱ ἐπανειλημμένες δηλώσεις ποὺ γίνονται ὅτι τίποτα ἀπ' αὐτὰ δὲν εὐσταθοῦν καὶ εἶναι αὐτὲς οἱ δηλώσεις καὶ οἱ διαψεύσεις ἐκεῖνες ποὺ ὑποσκάπτουν καίρια, καὶ ἴσως ἀνεπανόρθωτα, τὸ κῦρος τῆς προεδρίας. Γιατὶ ὅλοι αὐτοὶ ποὺ τὰ ξέρουν, ὅλοι αὐτοὶ ποὺ τὰ ζοῦν, ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ποὺ εἶναι τώρα, αὐτὴ τὴν ὥρα ποὺ σᾶς μιλῶ, στὸ κόμμα—, ἔχω καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς—τώρα αὐτὴ τὴν ὥρα, σὲ συνεδρίαση τῆς ὁποίας προεδρεύει ὁ Πρόεδρος, ὅταν ἀκούουν τὶς ἐπίσημες διαψεύσεις ὅτι δὲν ἔγιναν ὅλα αὐτὰ καὶ ὅλα αὐτὰ εἶναι συκοφαντίες, ποιὸ κῦρος δίδουν στὸν Πρόεδρο ; Πόση ἀξιοπιστία ἔχει ὁ θεσμὸς τῆς προεδρίας ὅταν αὐτὲς οἱ χιλιάδες τῶν πολιτῶν, ποὺ ἔχουν γίνει ἀντικείμενο προεδρικῶν πιέσεων, ποὺ ἔχουν παραστεῖ σὲ συσκέψεις τῶν προεδρικῶν συμβούλων, ποὺ τοὺς δόθηκαν ὑποσχέσεις, ποὺ ἀπειλήθηκαν εἴτε μὲ μεταθέσεις τῶν παιδιῶν τους, εἴτε μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ ἀναφέρθηκαν ἀπὸ τὸν προηγούμενο ὁμιλητή, εἴτε στοὺς ὁποίους δόθησαν ὑποσχέσεις γιὰ κοινοτικὰ ἢ προσωπικὰ ἔργα καὶ εὐεργεσίες καὶ ἀκούουν αὔριο τὴν ἐπίσημη διάψευση ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν ἔγιναν ; Τὶ κάνουν ; Γελοῦν, οἰκτίρουν τὶς διαψεύσεις καὶ λέν : «Πραγματικὰ τόση ἐμπιστοσύνη μπορεῖ νά ἔχομε στὶς ἐπίσημες κυβερνητικὲς διαψεύσεις ; Τόση εἶναι ἡ ἀξιοπιστία τῶν κυβερνώντων ;» Τουλάχιστον ἂς λεχθεῖ : «Ναὶ γίνεται ἀλλὰ ὄχι στὴν ἔκταση ποὺ λέγεται». Γιατὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὑφίστανται τὶς πιέσεις, εἴτε τοὺς ἐκβιασμούς, οὐσιαστικὰ μειώνονται, οὐσιαστικὰ ἐξευτελίζονται, οὐσιαστικὰ αἰσθάνονται ὅτι εἶναι ἀντικείμενο καταπίεσης ἢ εὐνοιοκρατίας.

Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ πικρία καὶ ἀπογοήτευση ἀπὸ τὸ διασυρμὸ τῶν θεσμῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ προεδρικοῦ ἀξιώματος δὲν μεταφράζονται μὲν σὲ ψήφους, γιατὶ τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν θά βροῦν διέξοδο καὶ ἡ πικρία καὶ ἡ ἀπογοήτευση καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς ποὺ αἰσθάνθηκαν τὰ θύματα αὐτῆς τῆς προεδρικῆς μεταχείρισης θὰ μετατραποῦν σὲ μαύρους ψήφους, ἀλλά, ἀπὸ τὴν ἄλλη, θὰ ἑρμηνευθοῦν σὲ ὑπόσκαψη τοῦ κύρους καὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Προέδρου.

Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι πρέπει ὁ προεδρικὸς θεσμὸς νὰ διαφυλαχθεῖ ἀπὸτὸν ὁποιοδήποτε κάτοχό του σὰν κόρη ὀφθαλμοῦ. Εἶναι τὸ ἐπίκεντρο τῆς κρατικῆς ὀντότητας. Εἶναι ἡ ὕπαρξη μας σὰν Κράτος καὶ ἂν χάσει τὴν ἐγκυρότητά του ἐσωτερικὰ ἢ τὴν πειστικότητα του στὸ ἐξωτερικό, εἶναι ἡ Κύπρος ποὺ πλήττεται.

Καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὸ ἀξίωμα, τὸ προνόμιο καὶ τὴν ἐξουσία αὐτῶν τῶν ἀξιωμάτων, ἔχουν καὶ αὐξημένες εὐθύνες νά σέβονται τὸ θεσμὸ καὶ νά τὸν διαφυικρίσεις οὔτε ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας εἴτε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς εἴτε στὸν εἶναι οἱ ἐπτύπο, ποὺ ὑποσκάπτουν τὸ κῦρος τοῦ Προέδρου. Οὔτε εἶναι ἀπὸ ἀντιζηλία καὶ φθόνο γιὰ τὸν Πρόεδρο. Εἶναι ἀπὸ πάθος καὶ ἀγάπη πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸ θεσμὸ τῆς προεδρίας. Γιατὶ πάνω σ ' αὐτὸ τὸ θεσμὸ εἶναι ποὺ συγκεντρώνεται ἡ κρατικὴ μας ὀντότητα.

Δὲν χρειάζεται τὶς ἐπικρίσεις γιὰ νὰ ὑποσκαφθεῖ ὁ θεσμός, γιὰ νά διασυρθεῖ ἡ πειστικότητα καὶ ἐγκυρότητά του. Οἱ ἴδιοι ἔχουν, μὲ τὶς πράξεις καὶ τὶς δηλώσεις τους, ἐξανεμίσει καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη προεδρικῆς ἐγκυρότητας καὶ κύρους ποὺ ὑπάρχει.

Οἱ ἐκλογὲς εἶναι πάντα ἡ ἔκφραση τῆς Δημοκρατίας. Εἶναι ἡ δικαίωση αὐτοῦ ποὺ καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Νόμος διασφαλίζουν. Τῆς ἰσότητας καὶ τὶς ἰσονομίας. Εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς Δημοκρατίας. Καὶ δὲν πρέπει οὔτε ὁ Πρόεδρος, οὔτε τὰ κόμματα, οὔτε οἱ πολίτες νὰ ἐπιτρέψουν ὑπόσκαψη αὐτῆς τῆς γιορτῆς τῆς Δημοκρατίας. Καὶ ἡ ὥρα τῶν ἐκλογῶν εἶναι ἐκείνη ποὺ θέτει μπροστὰ στὸν καθένα μας τὴν ἀρχὴ ὅτι κανένας δὲν εἶναι πάνω ἀπὸ τὴ θέληση τοῦ λαοῦ, ὅπως ἐλεύθερα ἐκφράζεται μὲ τὴν ἰσότιμη καὶ ἰσόνομη ψῆφο του στὶς κάλπες. Κι' ἐκεῖνος ποὺ προσπαθεῖ μὲ ἐπηρεασμοὺς ἢ μὲ χρήση τῶν κρατικῶν χρημάτων ἢ μὲ χρήση τῶν κρατικῶν προνομίων καὶ ἐξουσιῶν νὰ διαστρέψει τὴ λαϊκὴ θέληση, νά ἐμποδίσει τὴν ἐλεύθερη ἔκφραση μέσα στὶς κάλπες, πιστεύω ὅτι καταφέρει πλῆγμα κατά τῆς Δημοκρατίας. Κι' ἂν εἶναι αὐτὸ ἀσύγγνωστη πράξη γιά ὁποιοδήποτε, πιστεύω εἶναι παράβαση καὶ νομικοῦ καὶ ἠθικοῦ χρέους ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Γιατὶ ἐκεῖνος ὁρκίστηκε νὰ σέβεται καὶ νὰ τηρεῖ τὸ Σύνταγμα καὶ νά διασφαλίζει τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ὕψιστο καὶ πολυτιμότατο ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ ἐλεύθερη ἔκφραση τῆς βούλησης τοῦ λαοῦ μέσον τῆς κάλπης.

Κι' ἂν αὐτὴ εἶναι ἀσύγγνωστη ἐνέργεια, τὶ θὰ πεῖ κανένας γι' αὐτοὺς τοὺς Κυβερνητικούς ὑπαλλήλους, τοὺς Προεδρικοὺς συμβούλους, ποὺ διορίστηκαν γιά ἄλλα καθήκοντα, γιά ἄλλες δουλειές, ποὺ πληρώνονται ἀπὸ τὸν ἱδρώτα τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν ὅλο τὸ λαὸ καὶ δέχονται πρῶτα οἱ ἴδιοι τὸν ἐξευτελισμὸ κι' ἐξευτελίζουν τὴ θέση καὶ τοὺς ἑαυτούς τους καταντώντας κομματικοὶ ὑπηρέτες καὶ ἐξυπηρετώντας ἕνα μόνο κόμμα ; Αὐτοὶ εἶναι ὑπάλληλοι ὅλου τοῦ λαοῦ, καὶ ἔχουν καὶ νομικὴ καὶ ἠθικὴ ὑποχρέωση νά φέρονται σὰν ὑπηρέτες ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὰ χρήματα τοῦ ὁποίου κι' ἀπὸ τὸν ἱδρώτα τοῦ ὁποίου πληρώνονται. Ἡ θέση τους εἶναι στὸ Προεδρικὸ Γραφεῖο γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν δημόσιο συμφέρον κι' ὁλόκληρο τὸ λαό, ἄσχετα ἀπὸ κομματικὴ τοποθέτηση. Καμμιὰ θέση δὲν ἔχουν σὲ κομματικὰ γραφεῖα, οὔτε νὰ γίνον[illegible]ι οἱ συντονιστὲς τῆς κομματικῆς προπαγάνδας ὁποιουδήποτε κόμματος. Οὔτε θέση ἔχουν αὐτὰ ποὺ ἀκούσαμε, περιοδεῖες στὴ Σολιὰ καὶ στὴ Μαραθάσα καὶ κλήσεις ὑπαλλήλων καὶ παραγόντων μέσα στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο κι' ἔξω ἀπὸ τὸ Προεδρικὸ Μέγαρο, γιὰ νὰ ἐκλιπαροῦν ψήφους καὶ κομματικὴ ὑποστήριξη.

Οἱ ἱκέτες, οἱ ἐπαῖτες τῶν ψήφων δὲν μποροῦν νά ἔχουν ἀπαίτηση γιὰ σεβασμὸ τοῦ κύρους καὶ τοῦ θεσμοῦ εἴτε τοῦ ἀξιώματος τους εἴτε τῆς προεδρίας. Κι' ἂν γι' αὐτοὺς θά ὑπάρξει στὸ μεταξὺ κολασμός, γιατὶ ἀποτελεῖ ὑπέρβαση ἐξουσίας καὶ εἶναι ποινικὸ ἀδίκημα νά χρησιμοποιοῦν εἴτε τὴ θέση τοὺς δημόσιους πόρους, ποὺ εἶναι οἱ μισθοί τους, εἴτε τὰ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιά τὴν παραχώρηση ἀφειδώλευτα ὑποσχέσεων γιά ἔργα ποὺ ποτὲ δὲν θά γίνουν, γιατὶ οὔτε ὁ χρόνος παρέχεται ὡς τὶς ἐκλογὲς οὔτε τὰ κονδύλια ὑπάρχουν στὸν Προϋπολογισμὸ ὥστε οἱ ὑποσχέσεις νὰ μεταφραστοῦν πραγματικὰ σὲ ἔργα, καὶ νὰ ξέρουν αὐτοὶ οἱ ψῆφοι τους θὰ ἀντισταθμιστοῦν μὲ πραγματικὰ ἔργα καὶ ὄχι μὲ κενὲς ὑποσχέσεις, ἂν, λέγω, αὐτὰ τὰ ποινικὰ ἀδικήματα δὲν διαγράφονται—γιατὶ ὅπως ξέρετε ποινικὰ ἀδικήματα δὲν διαγράφονται ἀπὸ τὸ χρόνο—θὰ κληθοῦν τότε στὴ δικαιοσύνη νά λογοδοτήσουν ὅταν ὑπάρξει εὐχέρεια καὶ δημοκρατικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσοπολιτείας καὶ ἰσονομίας, ἀλλὰ ὁ λαὸς ἔχει στὸ μεταξὺ καὶ ἄλλα καθήκοντα. Ἂν αὐτοὶ κληθοῦν νά λογοδοτήσουν μπροστὰ στὴ δικαιοσύνη δὲν θὰ ἔχουν οὔτε τὸ

ἐλαφρυντικό τῆς ἄγνοιας οὔτε τὸ ἐλαφρυντικὸ τῶν ἄνωθεν ὁδηγιῶν. Γιατὶ ὁδηγίες ποὺ εἶναι πασίδηλα παράνομες, ὅπως αὐτὲς ποὺ τοὺς δίνονται, καμμιὰ ἐγκυρότητα δὲν ἔχουν καὶ καμμιά ὑποχρέωση δὲν δημιουργοῦν γιά σεβασμό τους.

Ὅμως οἱ πολίτες τὶ ἔχουν νά κάνουν ; Οἱ πολίτες πρέπει νά περιφρονήσουν καὶ τὶς κλήσεις στὰ Προεδρικὰ Μέγαρα καὶ τὶς ὑποσχέσεις καὶ τὶς ἀπειλὲς καὶ νά τὶς καταγγέλλουν. Εἶναι αὐτὸ τὸ τίμημα ποὺ ἔχει νά πληρώσει ἐκεῖνος ποὺ σέβεται τὴ Δημοκρατία. Εἶναι αὐτὸ τὸ τίμημα ποὺ ἀπαιτεῖται ἀπ' ὅλους μας ἂν θέλουμε νά ἔχουμε δημοκρατικὸ πολίτευμα. Κάθε περίπτωση νά καταγέλλεται καὶ δημόσια νά διακηρύσσεται. Κι' ἂς μὴν μᾶς ἐρωτοῦν. «ποῦ εἶναι οἱ ἀποδείξεις ;»

Ξεχνοῦμε ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ μικρὴ κοινωνία ὅπως εἶναι ἡ Κύπρος. Ξεχνοῦν ὅτι σὲ κάθε κοινότητα, σὲ κάθε Τμῆμα σχεδὸν τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας, σὲ κάθε χωριό, ὑπάρχει τουλάχιστον ἕνας, ἂν ὄχι δεκάδες, ποὺ ἔχουν ὑποστεῖ αὐτὴ τὴ μεταχείριση στὰ κομματικὰ γραφεῖα, στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο. Καὶ γίνονται αὐτοὶ οἱ ζωντανοὶ καὶ ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς ἀλήθειας αὐτῶν ποὺ λέγονται ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς. Ὅλοι αὐτοὶ ἀκούουν ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ἢ θὰ διαβάσουν στὸ τύπο ὅτι ὅλα αὐτὰ καταγγέλλονται, γνωρίζουν ὅτι γίνονται καὶ κανένας ἀριθμὸς κυβερνητικῶν διαδηλώσεων καὶ διακηρύξεων δὲν μπορεῖ νά τοὺς πείσει ὅτι δὲν γίνονται αὐτὰ ποὺ εἶναι αὐτήκοοι κι' αὐτόπτες μάρτυρες. Αὐτὰ ποὺ οἱ ἴδιοι ἔχουν ὑποστεῖ. Αὐτὰ ποὺ οἱ ἴδιοι ξέρουν. Κι' ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπαναλαμβάνουν τὶς διαπιστώσεις πλήττουν αὐτοὶ πρῶτα καὶ καίρια τὸ κῦρος τοῦ Προέδρου, ὅπως εἶπα καὶ στὴν ἀρχή. Γιατὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν γίνονται πιστευτοὶ προσφέρουν καὶ κακὴ ὑπηρεσία στὸν προεδρικὸ θεσμὸ προσπαθοῦντες νά διαψεύσουν τὰ ἀδιάψευστα.

Ὅμως θὰ κάνομε μιὰ ἁπλὴ πρόταση στὸ μεταξύ. Ἂς βγεῖ μιὰ προεδρικὴ ἀνακοίνωση ποὺ νὰ λέει : «Ὅσοι ἔχουν κληθεῖ στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο, ὅσοι ἔχουν εἰσπράξει ὑποσχέσεις, ὅσοι ἔχουν τυχὸν ἀκούσει πιέσεις ἢ ἐκφοβισμοὺς ἢ καθ' οἱονδήποτε τρόπο ὑπέστησαν τὸ κίνδυνο τοῦ ἐπηρεασμοῦ, ἂς τὰ ξεχάσουν ὅλα αὐτὰ καὶ εἶναι ἐλεύθεροι νά ἐνεργήσουν κομματικὰ ὅπως θέλουν.» Καὶ τότε θά δοῦν ὅτι αὐτὸ ποὺ πολὺ—πολὺ θὰ τοὺς προσκομίσει, ὅπως εἶπα, αὐτὴ ἡ παιδιάστικη ἐκστρατεία, εἶναι ὄχι ψήφους ἀλλὰ μιά ἁπλὴ συμπίεση, καὶ προσωρινὴ μάλιστα, τῶν δημόσιων ἐκδηλώσεων τῶν ὑποστηρικτῶν τῶν ἄλλων κομμάτων, πάνω σὲ δημόσιες ἐκδηλώσεις. Μόνο δημόσια καταπιέζονται αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Στὰ σπίτια τους καὶ στὸν ἐκλογικὸ θάλαμο ἄλλως θὰ ἐνεργήσουν.

Ἄρα αὐτὴ εἶναι μιὰ ἁπλὴ πρόταση. Ἔχομε ὅμως καὶ μιὰ ἀπαίτηση :

Ἔχομε μιὰ ἀπαίτηση ποὺ βασίζεται πάνω στὸ Νόμο, πάνω στὴ νομικὴ ὑποχρέωση τῶν ὑπαλλήλων καὶ στὸ ἠθικὸ χρέος τοῦ Προέδρου. Ἀναμένομε κι' ἀπαιτοῦμε μιὰ προεδρικὴ ἀνακοίνωση ποὺ νὰ λέγει ὅτι ἀπαγορεύεται σὲ οἱοδήποτε Προεδρικὸ σύμβουλο νὰ μετέχει σὲ κομματικὲς συσκέψεις στὰ Γραφεῖα τοῦ Κόμματος ἢ νά καλεῖ πολίτες ἢ παράγοντες τῶν κοινοτήτων εἴτε στὸ προεδρικὸ Γραφεῖο εἴτε σὲ κομματικὰ γραφεῖα καὶ εἴτε νά ὑπόσχεται, εἴτε νά ἀπειλεῖ, εἴτε νά δίνει ὁποιεσδήποτε ἄλλες μορφὲς πιέσεων ἢ ὑποσχέσεων πάνω στούς πολίτες καὶ καλοῦνται οἱ πολίτες νὰ καταγγείλουν ὁποιαδήποτε τέτοια ἀπόπειρα καὶ νὰ ἀρνοῦνται νά ἐπισκέπτονται τὸ Προεδρικὸ ἂν ἔτσι εἶναι ποὺ καλοῦνται νὰ πράξουν.

Αὐτὴ εἶναι ἔκφραση ἀπὸ τὴ μιὰ τῆς νομικῆς ὑποχρέωσης, γιατὶ οὔτε ὁ διορισμὸς τους, οὔτε ἡ θέση τους, οὔτε τὸ γεγονὸς ὅτι πληρώνονται ἀπὸ δημόσιο ταμεῖο τοὺς ἐπιτρέπει νά ἐνεργοῦν κομματικὰ ἀλλὰ ὑπερκομματικὰ στὴν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ. Εἶναι νομικὸ καθῆκον γιά κείνους ποὺ εἶναι ἠθικὸ χρέος γιὰ τὸν Πρόεδρο.

Περιμένουμε συμμόρφωση καὶ γιὰ τὸ νομικὸ καθῆκον κι' ἐκτέλεση τοῦ ἠθικοῦ χρέους ἀπὸ τὸν Πρόεδρο γιατὶ μόνο ἔτσι θὰ περισωθεῖ τὸ κῦρος καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ θεσμὸ τῆς Προεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Εἶναι ἡ πρώτη ἐκλογικὴ ἀναμέτρηση ποὺ γίνεται στὴν Κύπρο μετὰ τὸ θάνατο τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου τοῦ Γ', μιᾶς μεγάλης ὑπερκομματικῆς προσωπικότητας ἡ ὁποία δέσποζε τῆς πολιτικῆς σκηνῆς σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ ἴσως οἱ πολιτικὲς καταστάσεις ποὺ δημιουργοῦντο τότε μὲ ὑπερκομματικὸ Πρόεδρο, μιὰ μεγάλη πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ προσωπικότητα, νὰ ἐπηρεάζουν τὶς ἀπόψεις καὶ τὶς κρίσεις πολλῶν Βουλευτῶν. Δὲν ἔχουν συνηθίσει ἀκόμα ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατέχουν τὸ Προεδρικὸ ἀξίωμα εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ ὄχι ἀλεξιπτωτιστὲς στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Αὐτὸ γίνεται καὶ πρέπει νά γίνεται διότι δὲν μπορεῖ κανεὶς χωρὶς νὰ προσφέρει ὑπηρεσίες σ ' αὐτὸ τὸν τόπο νά ἀναδειχθεῖ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ ἔννοια τῶν δηλώσεων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὅταν λέγει ὅτι ἔχει συνταυτίσει τὴν τύχη του μὲ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα καὶ ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐγκαταλείψει τὴν πολιτικὴ κονίστρα σ' αὐτὸ τὸν τόπο γιά νὰ ἀπομονωθεῖ καὶ νά γίνει ἕνας ξεκρέμμαστος Πρόεδρος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ὁποιαδηποτε λαϊκὴ βάση. Πρέπει νά ἔχομε ὑπόψη μας ὅτι σ' ὅλο τὸν κόσμο οἱ Πρόεδροι τῆς Δημοκρατίας, εἴτε περὶ Κοινοβουλευτικοῦ συστήματος πρόκειται εἴτε περὶ Προεδρικοῦ συστήματος, ἀνήκουν σὲ Κόμματα. Καὶ πρέπει νά ἔχομε ὑπόψη μας ὅτι τὸ προεδρικὸ ἀξίωμα καὶ ἡ ἐνάσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας δίδουν ὁρισμένα προνόμια στὸ κυβερνῶν κόμμα τὰ ὁποῖα ἀντισταθμίζουν τὴν τριβὴ τὴν ὁποία ὑφίσταται ἀπὸ τὴν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας. Αὐτὸ τὸ πράγμα πρέπει νά τὸ ἔχομε ὅλοι ὑπόψη μας καὶ πρέπει νά συνηθίσομε ὅτι ὁρισμένοι ἀπὸ μᾶς θὰ εἶναι Πρόεδροι τῆς Δημοκρατίας κάποτε, θά εἶναι Πρόεδροι τῆς Βουλῆς, θά εἶναι Βουλευτές, ἀλλὰ ἀφοῦ προηγουμένως προσφέρουν πολιτικὲς ὑπηρεσίες σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ δοκιμασθοῦν μέσα στὸ καζάνι τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Αὐτὸς ὁ λαὸς δὲν θὰ ἀνεχθεῖ πλέον ἀλεξιπτωτιστὲς οὔτε στὰ βουλευτικὰ ἕδρανα ἀλλὰ οὔτε καὶ στὰ κυβερνητικά, οὔτε στὸν προεδρικὸ θῶκο.

Μὲ αὐτὸ τὸν πρόλογο, ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, μπαίνω στὸ θέμα τῆς αὐστηρότατης ἐπίκρισης, τῆς αὐστηρότατης καὶ ἐπίκρισης ἡ ὁποία γίνεται ἐναντίον τοῦ Πρόεδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐναντίον ὁρισμένων ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι τάχθηκαν νά ὑπηρετήσουν ὁρισμένους σκοπούς.

Ἔγινεν εἰσήγηση γιὰ τὴ δημιουργία ὑπερκομματικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἐπιτήρηση τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ διερωτῶμαι ἐπὶ τῇ βάσει ποιᾶς πρόνοιας τοῦ Συντάγματος στηρίζεται αὐτὴ ἡ ὑπερκομματικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ὁποίας ρόλος θὰ εἶναι ἡ ἐπίβλεψη τῶν ἐκλογῶν ; θά δημιουργήσουμε δηλαδὴ ὑπερκράτος τὸ ὁποῖο θά ἐλέγχει τὶς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ ἐλέγχει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ διεξαχθοῦν οἱ ἐκλογές ; Ἐὰν εἶναι τοῦτο, πολὺ ὀρθῶς ἀπορρίφθηκε καὶ μὲ τὴν ἄποψη αὐτὴ συμφώνησε στὴ σύσκεψη στὴν ὁποία ἀναφέρθηκε ὁ συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου καὶ ὁ κ. Γλαῦκος Κληρίδης, ὁ ὁποῖος ὑπόβαλε αὐτὸ τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο ὑπόβαλα καὶ ἐγώ. Ἐπὶ τῇ βάσει ποιοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος στηρίζεται ἡ δημιουργία αὐτῆς τῆς ὑπερκομματικῆς Ἐπιτροπῆς ;

Ὑπῆρξε ἐπίσης κατηγορία ὅτι δόθηκαν δημόσια χρήματα στὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα. Τίποτε τὸ ἀναληθέστερο δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἂν ὑπῆρχε πρόθεση ἀκόμα νά δοθοῦν χρήματα στὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἀπὸ τὰ δημόσια ταμεῖα, δὲν ὑπάρχει νά δοθοῦν γιατὶ ὅλα τὰ κονδύλια ἀναφέρονται στοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ὅλα ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ Γενικὸ Ἐλεγκτὴ τῆς Δημοκρατίας.

Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι χρησιμοποιεῖται ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ τὰ ὄργανα της γιὰ κομματικοὺς σκοπούς. Οὐδὲν ἀναληθέστερο. Γνωρίζομε τοὺς κοινοτάρχες καὶ τὰ κοινοτικὰ Συμβούλια πολλῶν περιοχῶν· γνωρίζομε ὅτι πλεῖστοι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ἐναντίον τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος· γνωρίζομε ὅτι εἶναι τεταγμένοι μὲ ὁρισμένα Κόμματα τὰ ὁποῖα ὑβρίζουν τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ τὰ ὁποῖα τὸν κατηγοροῦν, διότι προσφέρεται νά δημιουργήσει ἔργα στὶς κοινότητες τους καίτοι εἶναι κομματικοὶ του ἀντίπαλοι. Δὲν θέλω νά ἀναφερθῶ εἰς ὁρισμένα πρόσωπα καὶ εἰς ὁρισμένα χωριά, ἀλλὰ εἶναι πλεῖστα ὅσα τὰ χωριὰ αὐτὰ στὰ ὁποῖα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὑποσχέθηκε καὶ ἔκαμε ὁρισμένα ἔργα τὰ ὁποῖα μποροῦσαν νὰ γίνουν καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπῆρχε πρόνοια στὸν προϋπολογισμό, καίτοι ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν χωριῶν αὐτῶν εἶναι ἀντίπαλοι τοῦ ΔΗ.ΚΟ.

Λέγουν ὅτι ὁ Πρόεδρος δραστηριοποιήθηκε τελευταίως καὶ ὅτι προηγουμένως ποτὲ δὲν πήγαινε στὸ λαό. Καὶ πάλιν πρόκειται περὶ λάθους. Δὲν πρόσεξαν φαίνεται οἱ κύριοι συνάδελφοι τὶς συχνότατες περιοδεῖες τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία ἀνέλαβε τὸ προεδρικὸ ἀξίωμα. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πιστεύει στὴν ἄμεση ἐπαφὴ του μὲ τὸ λαό καὶ θέλει νά ἀκούσει ὁ ἴδιος τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ στόμα τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀπὸ τὸ στόμα τῶν κοινοταρχῶν, ἀπὸ τὸ στόμα τῶν ἁπλῶν ἀνθώπων, ἀπὸ τὸ στόμα τῶν μελῶν τῶν Συμβουλίων Βελτιώσεως καὶ ὄχι διὰ μέσου μεσαζόντων.

Ὕστερα ἔγινε λόγος περὶ ψυχολογικοῦ πολέμου, περὶ ἐκβιασμῶν κλπ. Ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν εἶναι πρόβατα τὰ ὁποῖα θά ὑφίστανται ἐκβιασμοὺς οὔτε νά μαντρίζονται ἐκεῖ ποὺ θέλει ὁ καθένας ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Κύριοι συνάδελφοι,

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶναι πολίτες αὐτοῦ τοῦ κράτους, αὐτῆς τῆς Δημοκρατίας καὶ ἔχουν ὄχι μόνο δικαίωμα ἀλλὰ καὶ καθῆκον νά τοποθετοῦνται πολιτικῶς. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο δὲν δικαιοῦνται νά πράξουν εἶναι νά χρησιμοποιοῦν τὴ θέση τους γιά σκοποὺς οἱ ὁποῖοι δὲν συνάδουν μὲ αὐτή, γιὰ σκοποὺς εὔνοιας τῶν φίλων καὶ διώξεως τῶν ἀντιπάλων. Καθ' ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἐλεύθεροι πολίτες καὶ μποροῦν νά ἀνήκουν σὲ Κόμματα καὶ μποροῦν νά λαμβάνουν μέρος σὲ ὁποιεσδήποτε συσκέψεις καὶ μποροῦν νὰ προπαγανδίζουν καὶ νά λέγουν τὶς ἀπόψεις τους ἐλεύθερα διότι εἶναι ἐλεύθεροι πολίτες καὶ αὐτοὶ καὶ δὲν βλέπω τίποτε τὸ κακὸ ἂν δημόσιοι ὑπάλληλοι ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ἐκφέρουν τὶς ἀπόψεις τους. Γνωρίζω δημόσιους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι καταφέρονται ἐναντίον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, οἱ ὁποῖοι τὸν κριτικάρουν, οἱ ὁποῖοι καταφέρονται ἐναντίον τῶν προϊσταμένων τους Ὑπουργῶν καὶ κριτικάρουν τὶς πράξεις τους, καὶ εἶναι δικαίωμά τους νὰ τὸ κάμνουν, καὶ γνωρίζω καὶ δημόσιους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι ἐπαινοῦν τὶς πράξεις τοῦ Προέδρου καὶ ἐπαινοῦν τοὺς προϊσταμένους τους Ὑπουργούς, διότι ἐγκρίνουν τὴν πολιτικὴ τὴν ὁποία ἀκολουθοῦν, καὶ εἶναι ἀπόλυτο δικαίωμα τους.

Ἐλέχθη ὅτι ἐγένετο ἀπόλυση καταδίκων γιὰ λόγους κομματικῆς ρουσφετολογίας. Οὐδὲν ἀναληθέστερο, διότι ἡ χάρη ἡ ὁποία δίδεται ἢ ἡ ἀναστολὴ τῆς

ποινῆς ἡ ὁποία δίδεται σὲ ὁποιοδήποτε κατάδικο, γίνεται κατόπιν συμβουλῆς τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ χωρὶς τὴ συμβουλὴ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας ὁ Πρόεδρος οὐδέποτε ἔδωσε ὁποιαδήποτε χάρη ἢ ἀναστολὴ τῆς ποινῆς.

Κατόπιν ἔχει προβληθεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶναι τὰ θύματα τῆς κομματικῆς προπαγάνδας τοῦ ΔΗΚΟ καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, διότι ἀπ' αὐτοὺς ἐξαρτᾶται ὁ προβιβασμὸς καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἐξαρτᾶται ὁ διορισμὸς νέων ὑπαλλήλων, κλπ. Οὐδὲν τούτου ἀνακριβέστερο. Ἡ θέση τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων δὲν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας οὔτε ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο Ὑπουργό. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν «Head of Department », ἀπὸ τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ καὶ τὸν ἀρχηγό τοῦ Τμήματος στὸν ὁποῖο ὁ ὑπάλληλος ἀνήκει καὶ μόνο αὐτοῦ ἡ ἔκθεση λαμβάνεται ὑπόψη σύμφωνα μὲ τὸ Διοικητικὸ Δίκαιο. Ἡ δὲ Δημόσια Ὑπηρεσία δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ λάβει ὑπόψη τὴν ἄποψη ὁποιουδήποτε ἄλλουν πλὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Τμήματος στὸ ὁποῖο ὁ ὑπάλληλος ἀνήκει. Συνεπῶς ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγονται περὶ ἐπηρεασμοῦ τῆς θέσης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων δὲν εἶναι ἀκριβῆ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ μὲ τὰ ἐπικρατοῦντα νομικὰ κριτήρια νά εἶναι ἀληθῆ.

Ἀλλὰ ἐλέχθη ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρέπει νὰ κάμει ἀνακοίνωση ὅτι αὐτοὶ ποὺ ἐκβιάστηκαν πρέπει νά ἀφήσουν τὸ φόβο τὸν ὁποῖο ἔχουν καὶ δὲν θὰ ἐξασκηθεῖ πλέον ἄλλη πίεση ἐπ' αὐτῶν. Εἰλικρινῶς λυποῦμαι διότι ἔγινε αὐτὴ ἡ εἰσήγηση διότι φαίνεται ὅτι ὁ Πρόεδρος ἐκλαμβάνεται ὡς πολὺ ἀφελὴς ἄνθρωπος, δηλαδὴ καλεῖται ὁ Πρόεδρος νά παραδεχθεῖ ὅτι ἔχει διαπράξει αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα κατηγορεῖται καὶ νὰ ζητήσει κατόπιν ἀπ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἦσαν τὰ θύματα του νά τὸν συγχωρέσουν καὶ νὰ μὴν τὰ λάβουν πλέον ὑπόψη.

Ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, εἶναι πολὺ παράδοξα, εἶναι πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νά σταθοῦν καὶ ἀπορῶ πράγματι γιὰ πιὸ λόγο γίνονται. Μήπως προσπαθοῦμε νὰ δημιουργήσουμε ἀπὸ τώρα προφάσεις γιὰ νὰ διατυπώσουμε κατηγορίες ὅτι δὲν θὰ γίνουν ἐλεύθερες ἐκλογές ; Ἂν ἔχομε κανένα παρατράγουδο μετὰ τὶς ἐκλογές, δηλαδὴ ἂν ἀποτύχομε, μήπως προσπαθοῦμε νὰ πείσουμε τὸν κόσμο ἀπὸ τώρα ὅτι χάσαμε στὶς ἐκλογὲς γιατὶ οἱ ἐκλογὲς δὲν ἦταν τίμιες, διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐπηρέασε τὸν κόσμο καὶ δὲν τὸν ἀφῆκε νά μᾶς ψηφίσει ; Ἢ προσπαθοῦμε νὰ δημιουργήσουμε ἀπὸ τώρα λόγους γιὰ μελλοντικὲς μετεκλογικὲς ἐνστάσεις ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου γιὰ νὰ ἀκυρώσουμε τὶς ἐκλογές ; Ἂν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος βεβαίως ὁ καθένας μπορεῖ νὰ λέγει ὅ,τι θέλει ἀλλὰ ἐν πάση περιπτώσει πρέπει νά ἔχομε ὑπόψη μας ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος μᾶς ἀκούει ἔχει καὶ κρίση, ἔχει καὶ γνώση καὶ εἶναι ὁ ἀψευδέστερος καὶ αὐστηρότερος κριτὴς ὅλων μας. Πρέπει δὲ νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὅσοι ὑποτιμοῦν τὴν κρίση αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, διαπράττουν μέγιστο σφάλμα. Ἔχω ἀκούσει ἀπόψεις ἀπὸ τὴν ὕπαιθρο, ἀπὸ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωργία, ἀπὸ χειρώνακτες, ἔχω ἀκούσει ἀπόψεις ποὺ πραγματικὰ μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωση. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι σὲ θέση νὰ κρίνουν καὶ νὰ ἐπικρίνουν ὅλους μας. Δὲν δέχονται οὔτε ἐκβιασμούς, οὔτε ἀπειλὲς οὔτε καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ δωροδοκηθοῦν ἢ νὰ προσελκυσθοῦν ἀπὸ ὑποσχέσεις καὶ μάλιστα ὑποσχέσεις ἀμφίβολης ἀξίας. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπηρεάζονται, ἔχουν τὶς ἀπόψεις τους. Μπορεῖ νὰ θέλουν ἢ νά μὴν θέλουν νά ἐκδηλωθοῦν, μπορεῖ νά λέγουν ἢ νὰ μὴ λέγουν ὁρισμένα πράγματα, ἀλλὰ τὶς ἀπόψεις τους τὶς πολιτικὲς τὶς ἔχουν καὶ ὅταν θά ἔλθει ἡ ὥρα νά πᾶν στὸ ἐκλογικὸ κέντρο νά δώσουν τὴν ψῆφο τους θὰ τὴ δώσουν

κατὰ συνείδηση καὶ δὲν θά λάβουν ὑπόψη οὔτε ἀπειλὲς οὔτε προσφορὲς οὔτε δωροδοκίες οὔτε ὁτιδήποτε ἄλλο. Ἡ ψηφοφορία εἶναι μυστικὴ καὶ κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἀποφασίσει τὶ πρέπει νὰ κάμει. Ἄλλωστε ἡ ὥρα τῆς κρίσης ἔχει φθάσει· ἂς μὴν ἀνυπομονοῦμε καὶ ὁ λαὸς θὰ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφέρει ἀμερόληπτα καὶ ἀνεπηρέαστα τὴν κρίση του.

Πολλάκις ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει δηλώσει ὅτι θὰ γίνουν δημοκρατικότατες καὶ ἀνεπηρέαστες καὶ ἐντιμότατες ἐκλογές. Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνω καὶ ἐγὼ ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα. Ὁ λαὸς μας θὰ κληθεῖ στὶς κάλπες πολὺ σύντομα γιά νὰ ἐκφέρει ἀνεπηρέαστα καὶ ἀπολύτως ἐλεύθερα τὴ γνώμη του καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ τοῦ λαοῦ θά γίνει σεβαστὴ ἀπ' ὅλους μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νά σᾶς παρακαλέσω νά παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη, ἂν δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής. Τὶς ἀπόψεις μας θὰ τὶς ποῦμε στὴν ἑπόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ὄχι μόνο δὲν διστάζει νὰ καταδικάσει μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς της ὁποιαδήποτε χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ γιὰ κομματικοὺς σκοποὺς ἀπὸ ὁποιοδήποτε κόμμα ἀλλά κι' ἔχομε τὴ γνώμη ὅτι ἐκεῖ καὶ ὅπου παρουσιάζονται περιπτώσεις ἐκβιασμοῦ κι' ἀπειλῶν θὰ πρέπει νά καταγγέλλονται δημοσίως κατὰ συγκεκριμένο τρόπο καὶ ταυτόχρονα νὰ καταγγέλλονται καὶ στὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς γιὰ νὰ λαμβάνονται τὰ μέτρα ποὺ πρέπει νά ληφθοῦν πρὸς παραδειγματικὴ τιμωρία τῶν ἐνόχων.

Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς θὰ πρέπει νά εἶναι κρατικὸς μηχανισμὸς γιὰ ὁλόκληρο τὸ λαό. Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς δὲν ἀνήκει καὶ δὲν πρέπει ν' ἀνήκει σὲ κανένα ἀπολύτως κόμμα. Ἀνήκει στὸ λαὸ καὶ μόνο στὸ λαὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ τὸ λαὸ ἀμερόληπτα καὶ ἀντικειμενικά.

Θὰ μοῦ πεῖτε : Μήπως γίνεται αὐτὸ τὸ πράγμα ; Ἀσφαλέστατα δὲν γίνεται καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ τῆς Βουλῆς καὶ ἐγὼ προσωπικὰ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς κατάγγειλαν συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ἂν δὲν ληφθοῦν μέτρα πιστεύω ὅτι αὐτὸ θὰ συνεχιστεῖ κι' ὄχι μόνο ἀπὸ ἕνα κόμμα ἀλλά κι' ἀπὸ ἄλλα κόμματα θά συνεχιστεῖ ἡ χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ γιά κομματικοὺς σκοπούς.

Τὸ ΑΚΕΛ ἀπὸ τὸν περασμένο Δεκέμβριο μίλησε γιὰ ἀνάγκη διενέργειας πολιτισμένων ἐκλογῶν, ἀδιάβλητων ἐκλογῶν. Καὶ προτείναμε μάλιστα ὅπως οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων συνέλθουν ἀπὸ κοινοῦ γιά νὰ μελετήσουν τρόπους καὶ μέσα γιὰ τὴ διεξαγωγὴ πραγματικὰ ἀδιάβλητων ἐκλογῶν κι' ὅπως ἀποτείνουν ἀπὸ κοινοῦ ἔκκληση καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ πρὸς τὸ Κράτος καὶ πρὸς τὸ λαὸ καὶ πρὸς τὶς ὀργανώσεις καὶ τὰ κόμματα ὅπως συνεργαστοῦν γιά νὰ διενεργηθοῦν πραγματικὰ ἀδιάβλητες, ὁμαλές, πολιτισμένες ἐκλογές. Ἐπιμένουμε σ' αὐτὴ τὴν

πρόταση μας καὶ νομίζω ὅτι ἐφόσο θά ὑλοποιηθεῖ αὐτὴ ἡ πρόταση, πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι θὰ ἐπιτύχουμε κάτι ποὺ ὅλοι μας θὰ μείνουμε ἱκανοποιημένοι.

Ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτό, νομίζω ὁ κ. Παπαδόπουλος, μίλησε γιὰ ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας. Ἀσφαλέστατα συμφωνοῦμε ὅτι πρόκειται γιὰ ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας ὅταν χρησιμοποιεῖται ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς γιά κομματικοὺς σκοπούς.

Ὅμως, ἡ ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, δὲν εἶναι τώρα ποὺ ἄρχισε νά γίνεται. Ἡ ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας ἄρχισε νὰ γίνεται ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἱδρύθηκε ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία τὸ 1960. Κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς καὶ πάλι ἐγώ, προσωπικά, καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, κατάγγειλαν ὅτι καὶ στὸ Στρατὸ καὶ στὴν Ἀστυνομία καὶ στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία, ἐπικρατοῦν δυσμενεῖς διακρίσεις σὲ βάρος τῶν Ἀριστερῶν, σὲ βάρος τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς. Καὶ δυστυχῶς, αὐτὲς οἱ δυσμενεῖς διακρίσεις συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Κι' ἐφόσο ἀνεχόμαστε τὴ συνέχιση αὐτῶν τῶν δυσμενῶν διακρίσεων σὲ βάρος ἑνὸς κόμματος, σὲ βάρος μιᾶς παρατάξεως, ἡ ὁποία μάλιστα δὲν εἶναι καὶ εὐκαταφρόνητη παράταξη, νομίζω ὅτι ὑποσκάπτουμε ἄθελά μας τὴ Δημοκρατία σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Δὲν μπορεῖ νά γίνεται δεκτὸ αὐτὸ ποὺ λέγεται ὅτι ὁ Ἀριστερὸς δὲν πρέπει νὰ εἰσαχθεῖ, δὲν πρέπει νά γίνει δεκτὸς στὴν Ἀστυνομία. Ὅλοι τὸ γνωρίζουμε αὐτὸ τὸ πράγμα. Μᾶς ἐλέχθη κι' ἐπίσημα· ὅμως τὸ ἀνεχόμαστε μέχρι σήμερα. Δὲν μπορεῖ νά γίνεται δεκτὸ καὶ δὲν μπορεῖ νά μὴ σημαίνει ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας, ὅταν ὁ Ἀριστερὸς ἢ τὸ παιδὶ κάποιου Ἀριστεροῦ ὁ ὁποῖος συστήνεται γιὰ Δόκιμος Ἀξιωματικὸς δὲν γίνεται δεκτὸς στὸ Σῶμα τῶν Δοκίμων Ἀξιωματικῶν, διότι πρόκειται γιὰ παιδὶ Ἀριστεροῦ ἢ πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο σὰν Ἀριστερό. Δὲν λαμβάνονται ὑπόψη τὰ κριτήρια «τὶ εἶναι αὐτός ; Εἶναι εὐσυνείδητος ; Εἶναι ἐργατικὸς ; Εἶναι ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος κάμνει γιά Δόκιμος Ἀξιωματικός ;» Ὄχι. Λαμβάνεται ὑπόψη ὁ φάκελλος. Δὲν γίνονται δεκτὰ τὰ κοινωνικὰ του φρονήματα καὶ ὅλοι μας γνωρίζουμε ὅτι αὐτὸ γίνεται. Καὶ συνεχίζει νά γίνεται μέχρι σήμερα. Ἄρα ὑποσκάπτεται ἡ Δημοκρατία κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐφόσο ἐπιτρέπουμε νά συνεχίζεται αὐτὸ τὸ καθεστώς.

Τὸ ἴδιο καὶ στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία. Πολὺ σπάνια θά προσληφθεῖ κάποιος στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία ὅταν εἶναι γνωστὸ ὅτι πρόκειται γιά Ἀριστερό. Μάλιστα στὴν περιβόητη Ἐπιτροπὴ Δημόσιας Ὑπηρεσίας κατέφθαναν—δὲν ξέρω ἂν συνεχίζεται μέχρι σήμερα νὰ καταφθάνουν—τὰ περιβόητα «μπιλλιετούδκια» κάθε φορὰ ποὺ ἐξετάζονταν περιπτώσεις ὑποψηφίων γιά κάποια θέση στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία. Δηλαδὴ τὰ «μπιλλιεττούδκια» ἔλεγαν ὅτι, ἴσως, αὐτὸς εἶναι Ἀριστερὸς καὶ δὲν θὰ πρέπει νά προσληφθεῖ στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία.

Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἀνεχθοῦμε τὶς δυσμενεῖς διακρίσεις σὲ βάρος ἑνὸς κόμματος ὅπως εἶναι τὸ ΑΚΕΛ, ποὺ κύριοι συνάδελφοι, ὅπως εἶπα, δὲν εἶναι μιά εὐκαταφρόνητη μάζα σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Κι' ἐφόσο ἀνεχόμαστε τὶς δυσμενεῖς διακρίσεις σὲ βάρος ἑνὸς κόμματος, νομίζω ὅτι, ἄθελά μας συμβάλλουμε στὴν ὑπόσκαψη τῆς Δημοκρατίας.

Καταλήγοντας, θὰ ἤθελα νὰ πῶ τὰ ἑξῆς :

Ἐμεῖς ἀπευθύνουμε ἔκκληση καὶ πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων καὶ πρὸς τὶς ὀργανώσεις, πρὸς ὅλα τὰ κόμματα, πρὸς τὸ λαὸ γενικά, γιὰ ἀδιάβλητες, πολιτισμένες ἐκλογές.

Ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς δὲν πρόκειται νὰ κάνουμε τίποτα ποὺ νὰ συγκρούεται μὲ αὐτὸ ποὺ διακηρύττουμε : Ὅτι θέλουμε πολιτισμένες κι' ἀδιάβλητες ἐκλογές.

Καὶ ἂν κι' ἐφόσο ὁποιοσδήποτε μᾶς καταγγείλει κατὰ συγκεκριμένο τρόπο περιπτώσεις ἐκβιασμοῦ, ἀπὸ ὁποιοδήποτε κόμμα κι' ἂν προέρχονται, ἐμεῖς θά εἴμαστε πρόθυμοι νὰ τὸ καταγγείλουμε δημοσίως—βεβαίως μὲ μαρτυρίες—κι' ὄχι μόνο νά τὸ καταγγέλλουμε δημοσίως, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ καταγγείλουμε καὶ στὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς καὶ νὰ ζητήσουμε ὑπεύθυνα ἀπὸ τὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς ὅπως ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν τιμωρία αὐτῶν οἱ ὁποῖοι κάμνουν τὶς ἀπειλές.

Πιστεύω, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι ὅτι ὁ λαὸς μας εἶναι πραγματικὰ ὥριμος, πολιτικὰ ὥριμος λαός, καὶ πιστεύω ὅτι δὲν ὠφελεῖται τὸ κόμμα ἢ τὸ πρόσωπο τὸ ὁποῖο ἀσκεῖ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐκβιασμό. Δὲν ὠφελεῖται, λέγω, τὸ κόμμα ἢ τὸ πρόσωπο τὸ ὁποῖο ἐκτοξεύει ἀπειλές. Διότι αὐτὸς ὁ λαὸς διδάχθηκε πάρα πολλά ἀπὸ τὴν πρόσφατη κι' ἀπὸ τὴν παλιά του ἱστορία. Καὶ ξέρει ὅτι ὅταν γίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα, γίνονται σὲ βάρος του, γίνονται σὲ βάρος τῶν συμφερόντων του, γίνονται σὲ βάρος τῶν συμφερόντων αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἔχουμε πεποίθηση ὅτι ὁ λαὸς θὰ ἀποδοκιμάσει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο θὰ θελήσουν ἢ σκοπεύσουν ἢ κάμνουν τώρα ὁποιοδήποτε ἐκβιασμὸ γιὰ νὰ ἐπιτύχουν ψήφους, γιά νὰ ἐπιτύχουν στὶς προσεχεῖς βουλευτικὲς ἐκλογές.

Πιστεύω ἀκράδαντα πὼς ὁ λαὸς θά βάλει τὸ χέρι του στὴ συνείδηση του καὶ θά ψηφίσει ἐλεύθερα καὶ δημοκρατικὰ τό κόμμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο πιστεύει ὅτι πραγματικὰ θὰ ἐξυπηρετήσει τὰ συμφέροντα τοῦ ἰδίου κι' αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εἶναι φυσικὸ τὰ διάφορα Κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης νὰ χρησιμοποιοῦν κάθε δυνατὸ ἐπιχείρημα γιὰ νὰ πλήξουν τὸ ΔΗ.ΚΟ. βλέποντας τὴ σταθερὴ ἄνοδο τοῦ Κόμματος. Νομίζω ὅτι ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα ὑποτιμᾶ πολὺ τὴ στάθμη καὶ τὴν ὡριμότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὅταν ὑπαινίσσεται τὰ περὶ διαφθορᾶς καὶ ἐξαγορᾶς ψήφων ἀπὸ ὑπαλλήλους καὶ ἄλλους λειτουργοὺς τοῦ κράτους. Ἡ πραγματικότητα ὅμως εἶναι ὅτι τὸ κράτος πολλὲς φορὲς ὑποσκάπτεται ἀπὸ ὁρισμένους δημόσιους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι εἶναι ταγμένοι σὲ ἄλλα κόμματα καὶ ταλαιπωροῦν τὸν Κυπριακὸ λαὸ γιὰ νὰ δημιουργήσουν δυσμενεῖς ἐντυπώσεις ἐναντίον τοῦ κράτους. Εἶναι λυπηρὸ ποὺ συνάδελφοι χρησιμοποιοῦν τὴ μέθοδο τῆς ὑπερβολῆς, τῆς λασπολογίας καὶ τῆς κατασυκοφάντησης στὴν προσπάθεια νά ἀποδείξουν τὶς θέσεις τους. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς γνωρίζει τὴν ἀλήθεια καὶ εἶναι σὲ θέση νὰ ξεχωρήσει καὶ τὴν ὑπερβολὴ καὶ τὴ συκοφαντία. Ἡ ἀπάντηση θά δοθεῖ στὶς 24 Μαίου διότι ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἔχει πολὺ μεγαλύτερη ἀξιοπρέπεια ἀπὸ ὅ,τι τοῦ καταλογίζουν οἱ ἐπικριτὲς τοῦ ΔΗΚΟ. καὶ τοῦ Προέδρου. Ἐμεῖς δὲν θὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν ἴδια μέθοδο ἐναντίον τῶν ἄλλων κομμάτων. Θὰ προχωρήσουμε μὲ θέσεις καὶ ὄχι μέ ἀρνήσεις καὶ μὲ τὴ μέθοδο τῆς συκοφαντίας. Καὶ κάτι ἄλλο : Ἂν τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα δὲν ἔχει τὶς ἀφίσιες καὶ ὅλα τὰ ἄλλα προπαγανδιστικὰ μέσα ἄλλων Κομμάτων, εἶναι γιατὶ ἔχει τὶς ρίζες του βαθειὰ στὸν Κυπριακὸ λαὸ καὶ οἱ πόροι του εἶναι λίγοι ἀλλὰ Κυπριακοί.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅπως ὁ ἴδιος τόνισε, διαχωρίζει σωστὰ τὴ θέση του σὰν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴ θέση του σὰν Πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Διαβεβαιώνουμε μερικοὺς συνάδελφους ὅτι κανένας

ἐξαναγκασμὸς ἢ καμμιὰ ἐξαγορὰ δὲν θὰ προέλθει ἢ ἔχει προέλθει ἀπὸ τὸ ΔΗ.ΚΟ. Τουναντίον τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα δέχθηκε μαχαιριὲς ἀπὸ πολλὲς πλευρὲς καὶ ὅμως στάθηκε παρόλες τὶς κρυφὲς ἐλπίδες τῶν ἐχθρῶν του καὶ τῶν ὑπονομευτῶν του. Αὐτὸ εἶναι δυστυχῶς που ἐνοχλεῖ πολλούς, ὄχι ὁ ρόλος τοῦ κράτους ἀλλὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἀνέρχεται καὶ παρόλες τὶς συκοφαντίες καὶ ἐπιθέσεις ἀνεβαίνει καθημερινὰ στὴ συνείδηση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ὅσο γιὰ τὸ θέμα τῆς περιφρούρησης τῆς δημοκρατίας εἴμεθα οἱ πρῶτοι ποὺ θὰ ἀγωνιστοῦμε γι' αὐτὸ καὶ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα νομίζομε ὅτι δίδει μᾶλλον καὶ δὲν δέχεται μαθήματα δημοκρατίας. Βαρύγδουπες κατηγορίες, εἰρωνεῖες, σοβαροφανεῖς διακηρύξεις περὶ κλονισμοῦ θεσμῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν πείθουν τὸν Κυπριακὸ λαὸ ποὺ ἔχει ἁλάθητο κριτήριο καὶ γιὰ τὴν περιφρούρηση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ πραγματικὰ κριτήρια ἀπαράδεκτων κατηγοριῶν καὶ συκοφαντιῶν. Πράγματι τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν πολλὰ πράγματα θὰ εὕρουν διέξοδο καὶ πολλὰ θά ἀποδειχθοῦν, ἰδιαίτερα ἡ ἔκφραση τῆς δημοκρατίας καὶ αὐτὸ ποὺ ἄλλοι ὁμιλητές, ποὺ πολὺ γλαφυρὰ μίλησαν, ὀνόμασαν «γιορτὴ τῆς δημοκρατίας». Στοὺς ὄψιμους λάτρεις τῆς Δημοκρατίας ποὺ οὐδέποτε κατάφεραν νά διακρίνουν τὴ δημοκρατία ἀπὸ τὸν παραγοντισμό, τὸ μόνο ποὺ ἔχομε νὰ ποῦμε εἶναι ὅτι ἡ δημοκρατία δὲν εἶναι καραμέλλα ἀλλὰ ἕνα βίωμα μιᾶς ὁλάκερης ζωῆς.

Ὁ κ. Κυπριανοῦ σίγουρα δὲν εἶναι ἀλάνθαστος. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖο πράγμα ποὺ δὲν μπορεῖ νά κατηγορηθεῖ εἶναι ὁ δημοκρατικὸς του βίος καὶ τὰ δημοκρατικὰ του πιστεύω. Ἀλλὰ δὲν τρέφουμε κακία οὔτε ἔχθρα οὔτε πικρία ἔναντι ἐκείνων ποὺ χρησιμοποίησαν πολὺ βαρειὲς ἐκφράσεις καὶ πολὺ ἄδικες κατηγορίες καὶ διαστρέβλωσαν τὴν ἀλήθεια γιατὶ ὅταν ὑπάρχουν ἐκλογὲς σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ στὶς μεγαλύτερες δημοκρατίες ἀκόμα, ἡ ἀντιπολίτευση φτάνει τὰ ὅρια τῆς ὑπερβολῆς χάριν τῆς ἐξουσίας. Δυστυχῶς ὅμως στὴν Κύπρο ἡ ἐξουσία δὲν εἶναι περίλαμπρο ἀξίωμα ἀλλά βαρύτατη εὐθύνη καὶ σκληρὴ δοκιμασία γιατὶ ὁ πραγματικὸς ἐχθρὸς δὲν εἶναι οἱ ἀνθυποψήφιοι μας ἀλλὰ ὁ τοῦρκος εἰσβολέας καὶ τὰ σκληρὰ δεδομένα τῆς κατοχῆς καὶ τῆς προσφυγιᾶς.

Μιὰ διαβεβαίωση ἔχομε νὰ δώσουμε, ὅτι θὰ ἔχομε πράγματι πολιτισμένες καὶ ἀδιάβλητες ἐκλογές. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔγινε πρόταση γιὰ συνέχιση τῆς συζήτησης τὴν ἐρχόμενη βδομάδα. Ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι ταυτόχρονα ὅτι ὑπῆρξε μιὰ παρασκηνιακὴ τοποθέτηση ὅτι ἡ ἐρχόμενη βδομάδα θά εἶναι ἡ τελευταία βδομάδα τῆς Βουλῆς καὶ ἴσως θὰ εἶναι ἀργὰ γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ νά τοποθετηθεῖ καὶ νά πάρει τὰ σωστὰ μέτρα γιά τὴν προάσπιση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν ποὺ πραγματικὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ κινδυνεύουν νά ἀφανισθοῦν ἀπὸ τὸ κυβερνῶν κόμμα.

Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ θεώρησε σκόπιμο νά κάμει μιά εἰσαγωγὴ ἀναφερόμενος στὸ Μακάριο. Δὲν ξέρω ἂν ἦταν μιὰ προσπάθεια σύγκρισης μεταξὺ τοῦ Μακαρίου καὶ τοῦ τωρινοῦ Προέδρου. Ἂν αὐτὸ ἦταν τὸ νόημα ἦταν πολὺ κακόγουστη καὶ ἡ ἀναφορὰ κἂν στὸ Μακάριο. Ὁ Μακάριος ἦταν προασπιστὴς τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν, ὁ Μακάριος ἦταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ

συστὶς μεθόδους ποὺ κάποιοι ἄλλοι σήμερα καταφεύγουν γιά νὰ διατην τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ δὲν εἶχε ἀνάγκη νά ρηθοῦν σὲ ἀξιώματα.

Ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος ἀναφέρθηκε σὲ ἀλεξιπτωτιστές ! Καὶ πράγματι σ' αὐτὸ ἔχει δίκαιο. Ἀλλὰ θὰ πρέπει ὁ καθένας πρῶτα νὰ βάλει τὸ χέρι στὴν καρδιὰ καὶ νά δεῖ πόσοι καὶ ποιοὶ εἶναι ἀλεξιπτωτιστές στὴν πολιτικὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ τόπου. Γιατὶ δὲν εἶναι μόνο ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους ἴσως ἀναφερόταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἀλλὰ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ κατηγοροῦν ἄλλους γιὰ ἀλεξιπτωτιστές.

Ὑπάρχει μιὰ διαφωνία μεταξὺ τῶν δυὸ ἐκπροσώπων τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Ὁ ἕνας μᾶς εἶπε ὅτι κατ' οὐδένα τρόπο αὐτὸ τὸ κράτος δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσει τὸν κρατικὸ μηχανισμὸ γιὰ κομματικοὺς σκοπούς. Ὁ ἄλλος μᾶς εἶπε ὅτι δεδομένου ὅτι κάθε κυβερνῶν κόμμα ὑφίσταται τριβὴ γιατὶ εἶναι κυβερνῶν κόμμα, θά πρέπει νά εἴμαστε καὶ ἕτοιμοι νὰ δεχθοῦμε ὅτι ἔχει προνόμια χρησιμοποίησης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ γιὰ νὰ ἀντισταθμίσει τὴν τριβὴ τὴν ὁποία ὑφίσταται λόγω τοῦ ὅτι εἶναι τὸ κυβερνῶν κόμμα. Δηλαδὴ παραδέχθηκε ὅτι ἐμεῖς πρέπει νὰ προσυπογράψουμε καὶ νὰ νομιμοποιήσουμε ὅτι ἐπειδὴ εἶναι κυβερνῶν κόμμα καὶ ἐπειδὴ ἔχει ὑποστεῖ τάχατες τριβὴ ὡς κυβερνῶν κόμμα, ἔχει καὶ δικαίωμα νά κάνει ὁρισμένες ἀτασθαλίες, ἔχει δίκαίωμα νὰ ξεφεύγει ἀπὸ δημοκρατικές διαδικασίες.

Ἂν ὅμως .....

(Ὁ κ. Λαδᾶς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο σηκώνεται γιὰ νὰ πεῖ κάτι)

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Παρακαλῶ ἐγὼ δὲν σᾶς διέκοψα, κύριε Λαδᾶ, μὴν ἀπελπίζεσθε, ἔχετε ἀκόμα μιὰ βδομάδα μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλή !

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἂν ἕνα κυβερνῶν κόμμα κυβερνᾶ σωστὰ τότε ἡ παρουσία του στὴν Κυβέρνηση δὲν πρέπει νὰ εἶναι τριβὴ ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο γιατὶ θὰ πρέπει μὲ τὴν καλὴ διακυβέρνηση, μὲ τὰ σωστὰ ἔργα, μὲ τὴν καλὴ πολιτικὴ ἴσα—ἴσα νά ἔχει τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ καὶ εἶναι προνόμιο νά εἶναι κυβερνῶν κόμμα. Δὲν εἶναι κατά τὴ δική μας τουλάχιστο γνώμη αὐτὸ τὸ πράγμα μειονέκτημα.ι πὼς Γιὰ ἄλλους φαίνεταεἶναι μειονέκτημα τὸ ὁποῖο πρέπει νά ἀντισταθμισθεῖ μὲ παραβίαση τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν.

Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς στὸν ὁποῖο ὅλοι ἀναφέρονται στὶς προεκλογικὲς περιόδους, θὰ κρίνει ἀπὸ τὰ ἔργα. Θὰ κρίνει ἐκείνους ποὺ δοκιμάστηκαν μέσα στὸ καμίνι τῆς ἐθνικοαπελευθερωτικῆς πάλης, μέσα στὸ καμίνι τῆς πάλης γιὰ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Ἐλπίζω νά μᾶς ἀκούει ὅλους αὐτὸς ὁ λαὸς καὶ ἐλπίζω αὐτὴ τὴν κοινὴ διαπίστωση τῆς Βουλῆς νά τὴ λάβει ὑπόψη καὶ νὰ κρίνει ὅλους πραγματικὰ ἀπὸ τὴν εἰσφορά τους καὶ τὴν προσφορά τους πρὸς αὐτὸ τὸν τόπο εἴτε σὰν κομμάτων εἴτε σὰν ἀτόμων καὶ μέσα στοὺς ἐθνικοαπελευθερωτικοὺς καὶ μέσα στοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνες αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Ἐλέχθη ὅτι ἂν γινόταν δεκτὴ ἡ ἄποψη τῆς ΕΔΕΚ γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς χωρὶς ἐκτελεστικὴ ἐξουσία—γιατὶ τὸ εἴχαμε τονίσει—ἡ ὁποία θὰ ἐπιστατοῦσε στὸ ὅτι πράγματι δὲν γίνεται παραβίαση τῶν θεσμῶν, αὐτὸ

θὰ ἦταν ἀντισυνταγματικό. Θὰ ἦταν ἀντισυνταγματικὸ πράγματι ἂν παρείχοντο κάποιες ἐκτελεστικὲς ἐξουσίες σ' αὐτὴ τὴν ὑπερκομματικὴ ἐπιτροπή. Στόχος αὐτῆς τῆς ὑπερκομματικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία δὲν διαφέρει πολὺ καὶ ἀπὸ τὴν πρόταση τὴν ὁποία ἔκαμε ὁ κ. Παπαϊωάννου γιά ἀρχηγοὺς κομμάτων—δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἂν εἶναι σὲ ἐπίπεδο ἀρχηγῶν ἢ σὲ ἐπίπεδο ὁποιωνδήποτε ἄλλων προσώπων—θὰ ἦταν νά καταγγέλλει καὶ νὰ συζητᾶ ὅλες αὐτὲς τὶς περιπτώσεις· δὲν θὰ εἶχε κανένα ἐκτελεστικὸ δικαίωμα καὶ ἐπομένως δὲν θά ἦταν οὔτε ὑπερκράτος οὔτε θὰ ἀποτελοῦσε παραβίαση τοῦ συντάγματος. Ἀλλὰ μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ θά ἦταν τάχατες μιὰ παραβίαση τοῦ συντάγματος ἀρνήθηκε τὸ κυβερνῶν κόμμα καὶ νὰ τὴ συζητήσει κἄν· τὴν κτύπησε ἀμέσως ἐν τῇ γενέσει της γιατὶ δὲν ἤθελε νά ὑπάρξει αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θά ἀσχολεῖτο μὲ τὶς πραγματικὲς καταγγελίες δεκάδων, ἑκατοντάδων πολιτῶν οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται σήμερα τὴν ἐκβιαστικὴ πολιτικὴ τοῦ κυβερνῶντος κόμματος.

Διερωτῶμαι πράγματι πόσος σεβασμὸς ὑπάρχει πρὸς τὴ νοημοσύνη αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὅταν ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα γίνεται πραγματικὴ προσπάθεια νά τὸν πείσουν ὅτι δὲν εἶναι θῦμα ἐκβιασμοῦ. Ἐμεῖς εἴχαμε μέλη τοῦ κόμματος—γιατὶ θὰ πρέπει νά πῶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι δυσμενεῖς διακρίσεις δὲν γίνονται μόνο πρὸς τὸ ΑΚΕΛ ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ΕΔΕΚ, πιθανότατα καὶ πρὸς ἄλλες κατευθύνσεις ἀλλὰ παραδοσιακὰ τουλάχιστο πρὸς αὐτὲς τὶς δυὸ πλευρὲς—ποὺ ἤλθαν καὶ μᾶς εἶπαν ὅτι τοὺς πρότειναν ὅτι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ διοριστοῦν ἦταν νά πάρουν ταυτότητα τοῦ ΔΗΚΟ. Καὶ τοὺς εἴπαμε νὰ τὴν πάρουν, καὶ τὴν πῆραν καὶ διορίστηκαν καὶ φυσικὰ κρατοῦν τὴν ταυτότητα τοῦ ΔΗΚΟ καὶ γελοῦν γιατὶ αὐτοὶ σήμερα εἶναι πιὸ φανατικοὶ Ἐδεκίτες παρὰ πρίν, γιατί ἐγὼ συμφωνῶ ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς εἶναι περήφανος, ὅτι μπορεῖ ἐπιφανειακὰ νὰ δέχεται τὸν ἐκβιασμὸ ἀλλά βαθειὰ μέσα στὴν ψυχὴ του μισᾶ τοὺς ἐκβιαστὲς καὶ ἐπομένως θὰ μαυρίσει τοὺς ἐκβιαστές. Δὲν εἶναι ὁ φόβος ἁπλῶς ὅτι θά ὑπάρξει μιά ἀλλαγὴ στὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα—ἐκτὸς γιά ἄλλους λόγους στοὺς ὁποίους θὰ ἔλθω πιὸ κάτω—ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ προέχει αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἶναι ἡ διαφύλαξη τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Γίνεται μιὰ παραβίαση ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει σημασία ἀπὸ πλευρᾶς ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων. Ἀλλὰ ἂν σταθοῦμε ἀπαθεῖς θεατὲς ὅταν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καταπατοῦνται, ὅταν γίνεται προσπάθεια διαφθορᾶς συνειδήσεων, ὅταν γίνεται προσπάθεια κομματικοποίησης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, ὅταν γίνεται προσπάθεια ἐξαγορᾶς καὶ σιωποῦμε, δὲν θὰ σταματήσει ἐκεῖ ἡ ἐπέμβαση τοῦ κράτους. Θὰ κινδυνεύουν ὅλα μάς τὰ δικαιώματα, θά κινδυνεύουν ὅλοι οἱ πολίτες, θά τραβήξουμε σὲ ἀστυνομικὸ καθεστώς, θὰ τραβήξουμε σὲ δικτατορίες καὶ ἐμεῖς προειδοποιοῦμε ὅτι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐγγράψαμε αὐτὸ τὸ θέμα στὴ Βουλὴ δὲν εἶναι ἁπλῶς γιὰ τὴ διαφύλαξη τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων ἀλλὰ γιὰ τὴ διαφύλαξη τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ λαοῦ τὰ ὁποῖα κινδυνεύουν ἀπὸ αὐτὸ τὸ κράτος τὸ ὁποῖο ἐκβιάζει, καὶ ἔχομαι στοιχεῖα ὅτι ἐκβιάζει. Ἂν δὲν δόθηκαν ὀνόματα εἶναι γιατὶ θέλουμε νά διαφυλάξουμε πολίτες. Εἴμαστε πρόθυμοι νὰ δώσουμε ὅλα τὰ ὀνόματα καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα σὲ μιὰ ἀνεξάρτητη ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ γιατὶ θὰ ἦταν καὶ λίγο τραγελαφικὸ νά μᾶς ποῦν ὅτι θὰ πρέπει νὰ καταγγείλουμε τοὺς ἐνόχους στούς ἐνόχους. Ποιὸς θὰ δικάσει ; Ποιὸς θά κάνει ὁποιαδήποτε ἔρευνα ὅταν αὐτοὶ ποὺ καταγγέλλουμε εἶναι αὐτοὶ πρὸς τοὺς ὁποίους θά πρέπει νά καταγγείλουμε τὶς δικὲς τους ἐνέργειες ; Μόνο μιὰ ἀνεξάρτητη ἀνακριτικὴ ἐπιτροπὴ θά ἦταν δυνατὸ πραγματικὰ νὰ προστατεύσει τοὺς πολίτες ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀτασθαλίες. Θὰ προστατευθοῦν οἱ πολίτες. Τὶ θά γίνει ὅμως μὲ τὴν πορεία τῶν

δημοκρατικῶν δικαιωμάτων, γιατὶ ὑπάρχει ἀστυνομικὸ κράτος αὐτή τὴ στιγμή, ὑπάρχει ἐκβιασμός, ὑπάρχει φοβία.

Ἀλλὰ ἐμεῖς λέμε : Ὅπως δὲν πέρασαν κάποιοι ἄλλοι ποὺ προσπάθησαν ὄχι πιὰ ὡς κράτος ἀλλὰ ὡς ἀντικράτος νά χρησιμοποιήσουν αὐτὲς τὶς μεθόδους, θὰ βροῦν καὶ πάλι τοὺς δημοκρατικοὺς πολίτες αὐτοῦ τοῦ τόπου ποὺ εἶναι πράγματι δοκιμασμένοι μέσα στὸ καμίνι τῆς πάλης γιά τὴ διαφύλαξη τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν ἀντιμέτωπους, γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψουν ποτέ σ' αὐτὲς τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες νά παραβιασθοῦν.

Δὲν ξέρω ἂν ἀποτελεῖ τρομακτικὸ ἐπιχείρημα γιατὶ συμφώνησε καὶ ὁ κ. Κληρίδης, ὅπως ἀνάφερε ὁ κ. Λαδᾶς, ἀλλὰ δὲν νομίζω πὼς ἦταν τόσο τελεσίδικο τὸ γεγονὸς ὅτι μᾶς εἶπε : «Μὰ ξέρετε, συμφώνησε καὶ ὁ κ. Κληρίδης». Δικαίωμα τοῦ κ. Λαδᾶ νά ἔχει τὴν ἀπεριόριστη ἐκτίμηση ποὺ ἔχει γιὰ τὸ κ. Κληρίδη ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ περιμένει ἀπὸ τὴ Βουλὴ νά θεωρήσει ὡς τελεσίδικο τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ κ. Κληρίδης εἶπε στὸν κ. Λαδᾶ ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Λαδᾶ. Κάποτε ὁ κ. Κληρίδης μοῦ εἶπε ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα ὅτι ὁ Πιπινέλης καὶ ὁ Παπαδόπουλος συμφωνοῦσαν μαζί του. Δὲν πιστεύω νά θέλει τώρα ὁ κ. Λαδᾶς νά δεχθῶ ὅτι αὐτὸ τὸ πράγμα εἶναι καθοριστικό.

Μᾶς εἶπαν : «Μὰ ξέρετε, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας προσεφέρθη νά κάμει ἔργα ἀκόμα καὶ ἐκεῖ ποὺ ὁ κοινοτάρχης ἦταν ἄλλης πλευρᾶς»! Καὶ αὐτὸ εἶναι κατόρθωμα! Δηλαδὴ πρέπει νά εὐχαριστήσουμε τὴν Κυβέρνηση γιατὶ δὲν σταμάτησαν τὰ ἔργα ἐκεῖ ποὺ δὲν εἶχε τὴν πλειοψηφία. Ἀπορῶ γιατὶ ἐλέχθη κἂν ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα αὐτὸ τὸ πράγμα.

Μᾶς εἶπαν ἐπίσης : «Μὰ ὁ Πρόεδρος εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ κάθε μέρα καὶ νὰ ὑπόσχεται».

Μὰ ὁ Πρόεδρος, ὅπως πολὺ ὀρθὰ ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Χατζηδημητρίου εἶχε τὴν εὐχέρεια νά μᾶς κάνει ἕνα προϋπολογισμὸ καὶ μᾶς τὸν ἔστειλε στὰ τέλη τοῦ 1980. Δὲν ἤξερε ὁ Πρόεδρος τὶ ἔργα ἤθελαν ὁ διάφορες κοινότητες τότε καὶ χρειάστηκε νά βγεῖ τὸ 1981, νωρὶς τούς πρώτους μῆνες, καὶ νὰ ἀρχίσει νά ὑπόσχεται νέα ἔργα ; Καὶ πῶς θὰ ἔκανε τὰ νέα ἔργα χωρὶς τὴ Βουλὴ ; Γιατὶ μᾶς εἶπαν ὅτι σὲ μερικὲς περιπτώσεις καὶ τὰ εἶπε καὶ τὰ ἔκανε. Χωρὶς νά ἔλθουν στὴ Βουλή ; Γιατὶ αὐτὸ θά ἦταν πολὺ παράδοξο !

Ὅσον ἀφορᾶ τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἡ τοποθέτηση μας ὅτι ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν εἶναι πολίτης δεύτερης κατηγορίας καὶ ὅτι ὁ δημόσιος ὑπαλληλος πρέπει ἀνοικτὰ νὰ δικαιοῦται νὰ ἀνήκει σὲ ὅποιο κόμμα θέλει. Αὐτὴ εἶναι ἡ τοποθέτηση μας ἀνοικτά· καὶ ὁ ἀστυνομικός.

Ἐκεῖ ποὺ διαφωνοῦμε δὲν εἶναι ἂν ὁ δημόσιος ὑπαλληλος θά πρέπει νά ἀνήκει ἢ μα—γιατὶ ἐμᾶς καὶ ὅταν ἄλλοι διαφωνοῦσαν αὐτὴ ἦταν ἡ θέση μας—ἀλλὰ εἶναι ὅταν χρησιμοποιεῖ τὴ θέση του γιὰ δυσμενὴ διάκριση σὲ βάρος τῶν πολιτῶν· ὅταν χρησιμοποιεῖ τὴ θέση του γιὰ νὰ ἐκβιάζει πολίτες, καὶ σ' αὐτὸ ἀναφέρθηκε ὁ κ. Χατζηδημητρίου εἰδικὰ γιὰ δημόσιους ὑπαλλήλους ποὺ ἐκβιάζουν : Ἂν δὲν ψηφίσετε ΔΗΚΟ θά ἔχετε δυσμενὴ μετάθεση ἢ δὲν θὰ προβιβασθεῖτε ἢ ὁ γυιός σας δὲν θὰ διοριστεῖ. Αὐτὴ δὲν εἶναι πλέον τοποθέτηση ἰδεολογική ! Τὸ νὰ πεῖ ὅτι ἀνήκει στὸ ΔΗΚΟ, νὰ τὸ πεῖ εἶναι δικαίωμα του. Δὲν εἶναι ὅμως δικαίωμα του τὶς ὧρες γιὰ τὶς ὁποῖες πληρώνεται ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸ νὰ τὶς χρησιμοποιεῖ γιά κομματικὴ δραστηριότητα. Ἔξω ἀπὸ τὶς ὧρες δουλειᾶς νά κάνει ὅτι θέλει. Ἐμεῖς αὐτὸ θά ὑποστηρίξουμε. Ἀλλὰ στὶς ὧρες ἐργασίας του τὶς ὁποῖες πληρώνει αὐτὸς ὁ λαὸς καὶ ὁ προϋπολογισμὸς ὀφείλει νά ἐργάζεται γιά τὸ σύνολο

τοῦ λαοῦ χωρὶς καμιὰ μεροληψία. Δὲν πιστεύω νά ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς ὅτι αὐτὸ γίνεται σήμερα γιατὶ θὰ φέρουμε ἄπειρα στοιχεῖα γιὰ τὸ τὶ γίνεται σήμερα ἀπὸ μερικοὺς τέτοιας μορφῆς ἐλάχιστους δημόσιους ὑπαλλήλους.

Θὰ ἦταν πολὺ χρήσιμο νά ξέρει αὐτὴ ἡ Βουλὴ πόσοι διορισμοὶ καὶ μὲ ποιὰ σκοπιμότητα ἔγιναν ἀπὸ τὴν 1η τοῦ χρόνου μέχρι σήμερα.

Καὶ οἱ δυὸ διερωτήθηκαν : Μήπως ὅλα αὐτὰ εἶναι γιατὶ κάποιοι προβλέπουν ἀποτυχία ; Θὰ τοὺς ἀφήσουμε στὰ ὄνειρα τους γιατὶ πράγματι ἡ ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν εἶναι κοντά.

Ἐμεῖς λέμε : Ὅτι καὶ νὰ συμβεῖ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν θὰ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ θέλει ὁ λαός, γιατὶ δὲν θά περάσει ὁ ἐκβιασμός. Καὶ ὅπως εἶπα καὶ πρίν, ἡ ἔγνοια μας δὲν εἶναι πόση ἀλλοίωση θά ἔχουν τά ἐκλογικὰ ἀποτελέσματα ὅσο πόση ἀλλοίωση θὰ ἔχουν οἱ θεσμοί. Ἀφοῦ δὲ οἱ ἴδιοι κάλεσαν τοὺς διαφόρους νὰ κρίνουν ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν κομμάτων θὰ τούς καλέσουμε κι' ἐμεῖς νά κρίνουν ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν κομμάτων. Καὶ κάποιοι μᾶς εἶπαν ὅτι εἶναι βαθειὲς οἱ ρίζες τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος μέσα στὸ λαὸ ἐν ἀντιδιαστολῆς πρὸς τὴν ΕΔΕΚ— γιατὶ ἀναφέρονταν στὸ κ. Χατζηδημητρίου. Βαθειὲς ἀπὸ πότε ; Γιὰ νά βαθύνουν οἱ ρίζες χρειάζονται κάποια χρονικὰ διαστήματα καὶ κάποιο ἀγῶνες. Θὰ ἔπρεπε κάποιοι νά εἶναι λίγο πιὸ μετριοπαθεῖς ὅταν μιλοῦν γιὰ ἀγῶνες ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα γιατὶ θὰ κληθεῖ ὁ καθένας νά πεῖ ποιοὶ ἦταν οἱ ἀγῶνες του. Καὶ θὰ μετρήσει ὁ λαὸς ἀπὸ τούς ἀγῶνες του. Πότε ; Ὅταν αὐτὴ ἡ Βουλὴ ψήφιζε νά φιμώσει τὸ Λυσσαρίδη γιατὶ δὲν δεχόταν ὅτι ἡ χούντα ἦταν ἐθνικὴ κυβέρνηση, ποὺ ἦταν αὐτοὶ οἱ κύριοι ; Στοὺς δρόμους τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους νὰ ἀντιμετωπίζουν τούς φασίστες ; Ποῦ ἦταν ὅταν ὁ φασισμὸς σκότωνε τὰ παιδιά τῆς ΕΔΕΚ ; Ποῦ ἦταν στὸ πραξικόπημα ; Ποῦ ἦταν στὸ μεταπραξικόπημα ;

Ναί, ὁ λαὸς θὰ μᾶς ξέρει ὅλους ἀπὸ τὶς βαθειὲς ρίζες ποὺ ἔχει ὁ καθένας μας σ' αὐτὴ τὴν κοινωνία καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Ὅπως καὶ νἄναι εἶχα ὑπόψη μου νά πῶ κάτι πιὸ βαρύ. Θά σεβαστῶ τὴν ἡλικία ἐκείνου ποὺ ἔκαμε τὴν ἀτασθαλία γιὰ νά μὴν τὸ πῶ παρόλο ποὺ ἦταν πολὺ προκλητικὸ καὶ θὰ ἦταν καὶ πολὺ ὡραῖο. Ὅμως, λέω ἕνα : Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά σέβονται τὴν ἱστορία. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ σέβονται τὸ λαό. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ σέβονται πραγματικὰ τὰ γεγονότα. Δὲν μποροῦν νά μιλοῦν γιά ἀγῶνες οἱ ἀπόντες ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες. Δὲν μποροῦν νά μιλοῦν γιά βαθειὲς ρίζες ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι ξερίζωτοι. Δὲν μποροῦν νά μιλοῦν γιά ἕνα λαὸ τὸν ὁποῖο δὲν γνώρισαν ποτὲ γιατὶ ποτὲ δὲν ἦταν κομμάτι αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Ὅμως τὸ θέμα δὲν ἦταν αὐτό. Ἄλλοι προσπάθησαν νά μετατρέψουν τὸ θέμα. Τὸ θέμα ἦταν ἁπλό. Τὶ θὰ γίνει μὲ τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες ; Καὶ ὁ Χατζηδημητρίου ἔβαλε ἕνα μεγάλο ἐρώτημα. Ἐντάξει, ὁ ἐκβιασμὸς δὲν θὰ περάσει γιατὶ αὐτὸς ὁ λαὸς δὲν θὰ τὸν ἀνεχθεῖ. Ἂν ὅμως τὸ κομματικὸ κράτος ἐξακολουθήσει νά συμπεριφέρεται μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, ποιὸς θὰ ἐγγυηθεῖ ὄχι πιὰ τὸν ἐκβιασμὸ ἀλλὰ τὸ ἀδιάβλητο τῶν ἐκλογῶν ;

Καὶ εἶναι ἐδῶ ποὺ αὐτὴ ἡ Βουλὴ πρέπει πραγματικὰ νὰ ἀνεύρει μεθόδους οὕτως ὥστε οἱ πολίτες πραγματικὰ τὴν ὥρα τῆς ψηφοφορίας νά ψηφίζουν σωστά, ἰδιαίτερα ἐκεῖνοι ποὺ δὲν μποροῦν λόγω εἰδικῶν συνθηκῶν νά ψηφίζουν ὅπως θέλουν, εἴτε γιατὶ εἶναι ἀγράμματοι εἴτε γιὰ ὁποιουσδήποτε ἄλλους λόγους.

Ἂν τὸ κράτος μὲ αὐτὲς τὶς ἐπιλογὲς θὰ κάνει ἐκλογές, ναί, ὑπάρχει κίνδυνος πράγματι νά ἀλλοιώσει τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα.

'Αγαπητοὶ συνάδελφοι, ὁ ρόλος αὐτῆς τῆς Βουλῆς θά εἶναι σημαντικός. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ γίνονται οὐσιαστικὲς ἐκλογὲς στὴν Κύπρο. Οὐσιαστικὲς ἐκλογές ! Καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ γίνονται ἐκλογὲς ἀπὸ ἕνα κομματικὸ κράτος. Σὲ πολλὲς περιπτώσεις ὑπάρχει τέτοια εὐαισθησία ποὺ ἂν ὑπάρχει μιά ὁμόφωνη καταγγελία γίνεται ὑπηρεσιακὴ κυβέρνηση γιά νὰ δείξει τὸ κράτος ὅτι πράγματι εἶναι ὑπεράνω ὑποψίας. 'Εμεῖς δὲν φτάσαμε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο νά ζητήσουμε ἕνα ὑπερκομματικὸ κράτος νά κάμει τὶς ἐκλογές.

Καὶ ὅμως ὑπάρχει σὲ πολλὲς χῶρες τοῦ κόσμου αὐτὸς ὁ θεσμός. 'Εδῶ, ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς μὲ τὸν α' ἢ τὸ β' τρόπο ἐξέφρασαν πραγματικὰ τοὺς φόβους τους ὅτι ὑπάρχει κιόλας κάποια νόθευση τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Εἶναι καθῆκον μας νά βροῦμε μεθόδους νά προστατεύσουμε τὶς δημοκρατικές διαδικασίες. Καὶ ἡ εἰσήγηση τῆς ΕΔΕΚ γιὰ μιὰ διακομματικὴ ἐπιτροπὴ χωρὶς ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἡ ὁποία, ὅμως, μπορεῖ νά ἐπιλαμβάνεται ὅλων αὐτῶν τῶν καταστάσεων καὶ ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ἐπιστατεῖ γιά τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, ἀποτελεῖ, ἂν ὄχι ἕνα ἀποφασιστικὸ θεσμό, τοὐλάχιστο μιὰ ἀσφαλιστικὴ δικλίδα γιὰ νὰ σταματήσουν αὐτὲς οἱ ἀτασθαλίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου, μὲ τὴν ἄδειά σας. "Οπως τόνισα τὶς ἀπόψεις μας θὰ τὶς ποῦμε στὴν ἑπόμενη συνεδρία. Βγαίνει ὅμως ἀπὸ τὶς εἰσηγήσεις τῶν διαφόρων συναδέλφων ὅτι λίγο πολὺ ὅλοι καταδικάζουν τὴν κομματικοποίηση τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ τὴν ἐπέμβαση της πρὸς ὄφελος τοῦ Κόμματος τοῦ Προέδρου ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου Κόμματος. Βγαίνει ἐπίσης ἀπὸ τὶς εἰσηγήσεις τῶν συναδέλφων ὅτι ἔχουν γίνει καταγγελίες καὶ ὑπάρχουν στοιχεῖα. "Αν ὑπάρχει διάσταση γιὰ τὸ διορισμὸ κάποιας διακομματικῆς, ἂς ποῦμε, 'Επιτροπῆς, θὰ ἔκανα τὴν εἰσήγηση ὅλες αὐτὲς οἱ καταγγελίες νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν στὴν ὁποία συμμετέχουν ὅλα τὰ κόμματα. 'Εκεῖ ἡ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν θά ἀξιολογήσει αὐτὲς τὶς καταγγελίες καὶ ἂν εἴμαστε ὁμόφωνοι σὰν 'Επιτροπὴ θά κάνουμε εἰσήγηση στὴ Βουλὴ νὰ καταδικάσει αὐτὰ τὰ ἀπαράδεκτα ἔκτροπα. 'Εν ὄψει τῆς συζήτησης ποὺ θὰ γίνει τὴν ἐρχόμενη συνεδρία, κ. Πρόεδρε, κάνω τὴν εἰσήγηση αὐτὴ προτοῦ ἐξαντληθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος γιά νὰ μπορέσει ἡ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν, ἂν γίνει ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγηση, νά ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος τὴν ἐρχόμενη βδομάδα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

"Εχει γίνει μιὰ εἰσήγηση. Θὰ ἤθελαν οἱ διάφορες πλευρὲς νά ἐκφράσουν ἀπόψεις πάνω στὴν εἰσήγηση αὐτή ;

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι ἀκόμα ἡ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος δὲν ἔχει ἀποπερατωθεῖ, πῶς εἶναι δυνατὸ νά παραπεμφθεῖ σὲ ὁποιαδήποτε Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπή ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως ὑπάρχει μιά πρακτικότητα τοῦ θέματος, ὅτι στὴν ἐπόμενη συνεδρία, κ. Λαδᾶ ζητᾶτε τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ ἑπομένως ἂν ὑπάρχει ἀντικείμενο πρὸς ἐξέταση ἡ Βουλὴ πρέπει νά ἀποφασίσει. Ἀλλὰ δικαιοῦται ἂν θέλει ἡ Βουλὴ νὰ μὴν τὸ ἐξετάσει στὴν Ἐπιτροπή.

Ὑπάρχουν ἄλλες ἀπόψεις ἀπὸ ἄλλες πλευρές ;

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως στοιχεῖα κατατεθοῦν στὴν Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέταση ;

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νά ζητεῖται ὁ λόγος.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ζητῶ τὸ λόγο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἔχω ἤδη πεῖ ὅτι ἡ διαδικασία αὐτοῦ τοῦ θέματος δὲν ἔχει κλείσει ἀκόμα. Δεύτερο ὑπῆρξε εἰσήγηση νά δοθοῦν στοιχεῖα στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. Διερωτῶμαι ἀπὸ πότε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀπέκτησε ἀνακριτικὲς ἐξουσίες στὰ θέματα αὐτά ! Ἂν ἀπέκτησε αὐτὲς τὶς ἐξουσίες νά μᾶς ποῦν πότε τὶς ἀπέκτησε καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ποιοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πιὸ ἁπλὸ εἶναι νά γίνει μιὰ ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ στὴ ὁποία νά κατατεθοῦν τὰ στοιχεῖα· αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ πρότασή μας. Καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιὰ ἔνσταση νὰ γίνει ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή ἀπὸ δικαστικούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στοιχεῖα ὑπάρχουν. Ἐρωτῶ, ὑπάρχει διάθεση αὐτὰ τὰ στοιχεῖα νὰ διερευνηθοῦν ἢ ὅταν ἔγινε συζήτηση μεταξὺ ἀρχηγῶν καὶ ἐκπροσώπων Κομμάτων εἶχαν καταγγελθεῖ ὁρισμένα πράγματα στὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν ; Δὲν ἔγινε ἀπολύτως τίποτε. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θά γίνει τίποτε ἐκτὸς ἐὰν τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἴμαστε πρόθυμοι νά καταθέσουμε κατατεθοῦν στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. Πρὸς πληροφορία τοῦ κ. Λαδᾶ, κάποτε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐξέτασε σοβαρότερα θέματα καὶ μάλιστα προήδρευε τῆς Ἐπιτροπῆς εἰδικὰ ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς πρὸς ἐξέταση σοβαρότατου θέματος καὶ κατάθεσε καὶ μιὰ μακροσκελὴ ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα γιὰ τὸ σοβαρότατο θέμα. Πιθανὸ ὁ κ. Λαδᾶς, ἐπειδὴ τελευταίως ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ πολιτικά, νά μὴν ἐνθυμεῖται αὐτὸ τὸ θέμα ἀλλὰ ὑπῆρξε αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὅμως ἡ οὐσία τοῦ πράγματος εἶναι ἐκεῖ ποὺ τὸ τοποθέτησε ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ἡ πρόταση τοῦ κ. Παπαδοπούλου. Δηλαδὴ ἂν κατατεθοῦν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ἂς ἐρευνηθοῦν ἀπὸ ἀνεξάρτητη Ἐπιτροπή. Ἐμεῖς θά ἔχομε ἀνεξάντλητα στοιχεῖα νά καταθέσομε τὰ ὁποῖα συνιστοῦν ὄχι μόνο ἐπίκριση τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ στοιχειοθετοῦν καὶ ποινικὰ ἀδικήματα ἀκόμα ἐναντίον ἀνθρώπων ποὺ ἐνθαρρύνονται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε πρόεδρε, θέλω νὰ τονίσω ὅτι δὲν ἔχω καμμιὰ ἔνσταση τὶς καταγγελίες αὐτὲς νά τὶς ἐπιληφθεῖ μιά ἀνεξάρτητη Ἐπιτροπὴ ὅπως τὴν εἰσηγήθη ὁ κ. Λυσσαρίδης ἢ ὁ κ. Παπαδόπουλος. Τὴν εἰσήγηση τὴν ἔκανα γιὰ νά εἴμαστε πρακτικοί. Τὸ θέμα ἔχει μείνει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη. Θὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας στὴν ἐρχόμενη συνεδρία, οἱ ὑπόλοιποι θά κάνουμε καταγγελίες, θά ποῦμε ὅτι ὑπάρχουν στοιχεῖα καὶ πάλι θά ποῦμε ὅτι ὅλοι καταδικάζομε αὐτὰ τὰ ἔκτροπα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς. Εἶναι ὅμως πιὸ ἁρμόδια καὶ πιὸ φυσικὴ νὰ δικάσει τὶς καταγγελίες ἐνάντια στὴν Κυβέρνηση γιατὶ δὲν νομίζω ὁ κ. Λαδᾶς νὰ εἰσηγηθεῖ ὅτι πρέπει νά δώσουμε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ποὺ ἀφοροῦν τὴν Κυβέρνηση στὴν Κυβέρνηση, γιὰ νά εἶναι καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ δικαστής.

Ὁ λόγος ποὺ λέω νά συζητηθοῦν αὐτὰ τὰ θέματα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν εἶναι διότι ὅλα τὰ κόμματα συμμετέχουν στὴν Ἐπιτροπή. Θὰ δοῦμε ἂν ὑπάρχουν στοιχεῖα, καὶ ἂν ὑπάρχουν στοιχεῖα, φοβοῦμαι ὅτι τότε θά φτάσουμε στὴν ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή ὅπως τὴν ὁρίζει ὁ Νόμος γιατὶ πολλά ἀπ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα μπορεῖ νά εἶναι καὶ ποινικῆς φύσεως. Αὐτὴ ἦταν ἡ εἰσήγηση μου γιά νὰ κερδίζουμε χρόνο ἐνόψει τῆς μεγάλης βίας ποὺ χαρακτηρίζει ὁρισμένους γιά νά διαλύσουμε τὴ Βουλή, διότι φαίνεται ὅτι μετὰ γιὰ πέντε μῆνες ἡ Βουλὴ θά εἶναι κλειστή. Πότε θὰ διερευνηθοῦν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ἂν διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ γίνουν ἐκλογές ; Ἡ Βουλὴ οὐσιαστικὰ θά εἶναι κλειστὴ γιὰ πέντε μῆνες· πότε θὰ τὰ διερευνήσουμε, μετὰ τὶς ἐκλογές ; Ἂν θέλομε νά κάνομε δουλειὰ καλὴ πρέπει νά τὴν κάνουμε μέσον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ σὲ δεύτερο στάδιο μὲ τὴν ἀνεξάρτητη ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως τὴν εἰσηγεῖται ὁ κ. Λυσσαρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν ἡ συζήτηση θεωρεῖται λήξασα, τότε θὰ πρέπει νά προχωρήσουμε στὴ λήψη ἀπόφασης. Ἀλλὰ ὑπάρχει μιὰ διασικασία ἐδῶ σ' αὐτὸ τό Σῶμα. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγγράφεται ἕνα θέμα πρὸς συζήτηση, συζητεῖται καὶ ἀφοῦ ἐξαντληθεῖ ἡ συζήτηση καὶ ἀπαντήσει ὁ εἰσηγητής, τότε λαμβάνεται ἀπόφαση. Ἂν πράγματι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς σήμερα, ἐμεῖς ὑποστηρίζομε νά ληφθεῖ ἀπόφαση καὶ δὲν διαφωνοῦμε νά παραπεμφθεῖ τὸ θέμα στὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐκπροσωπεῖ ὅλα τὰ Κόμματα καὶ ἐκεῖ θὰ μποροῦσε νά καταγγελθοῦν συγκεκριμένες περιπτώσεις, θὰ μποροῦσε μάλιστα νὰ κληθεῖ καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἀκόμα καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας, ἂν θέλομε νὰ ἐπιληφθοῦν αὐτῶν τῶν καταγγελιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχει ζητηθεῖ νά παραμείνει τὸ θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη. Ἔχουν γίνει ἐπίσης δυὸ εἰσηγήσεις : Ἡ μιὰ γιά χρησιμοποίηση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν γιὰ νά ἐξετάσει στὸ μεσοδιάστημα εἰδικὲς καταγγελίες καὶ ἡ ἄλλη εἰσήγηση, ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Λυσσαρίδη, γιά σύσταση ἀνεξάρτητης Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Παρετηρήθη ὅτι ἡ παρεμβολὴ τῆς εἰσήγησης πρὶν λήξει ἡ συζήτηση εἶναι κυρίως λόγω τῆς γνώσης ὅτι ἡ ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος θά συζητήσει καὶ τὴν πρόταση περὶ διάλυσης τῆς Βουλῆς καὶ ἐπομένως ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν ὑπάρχει ἀντικείμενο πρακτικῆς εἰσήγησης στὸ τέλος τῆς συνεδρίας. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα παραμένει πάντοτε στὸ ἴδιο τὸ Σῶμα νά ἀποφασίσει νά υἱοθετήσει ὁποιαδήποτε εἰσήγηση ἢ καὶ νά ἀπορρίψει ὅλες τὶς εἰσηγήσεις. Ἂν οἱ διάφορες πλευρὲς ἔχουν τοποθετηθεῖ, τότε θά πρέπει νά ζητήσω ἀπὸ τὸ Σῶμα νά ἀποφασίσει ἂν θὰ υἱοθετηθεῖ ὁποιαδήποτε εἰσήγηση.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, φυσικὰ ἀντιλαμβανόμεθα τὶς σκοπιμότητες ποὺ ὑπάρχουν σ' ὅλη αὐτὴ τὴ συζήτηση, ἀλλά νομίζω ὅτι τὸ καλύτερο σημεῖο ποὺ ἔχομε προσέξει ἀπὸ τὴν ὅλη συζήτηση εἶναι ὅτι ἡ καλύτερη ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι ὁ κριτὴς λαὸς καὶ ἂς μὴ θέλομε νὰ μπερδέψομε τὰ πράγματα. Ἐφόσο ἡ κατηγορία ἔγινε, τὰ στοιχεῖα ὑπάρχουν, νὰ ἀφήσομε πλέον τὴν ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή, τὸ λαό, νὰ κρίνει καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ θέμα πρέπει νὰ λήξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχουν νέες θέσεις καὶ νέα στοιχεῖα, παρακαλῶ νὰ λεχθοῦν, διαφορετικὰ νὰ ἀποφασίσει τὸ Σῶμα γιὰ νὰ προχωροῦμε.

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι τὸ ἕνα μέρος τοῦ θέματος δὲν συγκρούεται μὲ τὸ ἄλλο. Δηλαδὴ ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ συζητήσει τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε σήμερα καὶ στὴν ἄλλη συνεδρία. Ὅμως, ἐφόσο ἐτέθη θέμα καταγγελιῶν, μποροῦν ἐν τῷ μεταξὺ—καὶ νομίζω ὅλα τὰ Κόμματα καὶ ἰδιαίτερα τὸ ΔΗ.ΚΟ. θὰ πρέπει νὰ δεχθοῦν αὐτὴ τὴ θέση—νὰ δοθοῦν, ἂν ὑπάρχουν οὐσιαστικὲς καταγγελίες, στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ βοηθηθοῦν ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς νὰ ἐκθέσουν τὶς ἀπόψεις τους τελικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὴν ἄλλη βδομάδα.

Νομίζω ὅτι τὸ ἕνα βοηθᾶ τὸ ἄλλο καὶ δὲν συγκρούονται μεταξύ τους, ἔστω καὶ ἂν τὸ θέμα συζητεῖται ἀκόμα στὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει, ἂν θὰ γίνει, εἶναι νὰ συσταθεῖ ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή, διότι καὶ πάλιν θὰ εἶναι καταγγελία τῶν ἐνόχων πρὸς τοὺς ἐνόχους καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς καταγγέλλοντες δὲν θὰ ἤθελαν ἡ Κυβέρνηση ἡ ἴδια σὲ πρῶτο στάδιο νὰ γνωρίζει αὐτὰ τὰ στοιχεῖα.

Πιστεύω ἡ καλύτερη εἰσήγηση εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς ἀνεξάρτητης δικαστικῆς ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία νὰ ἐπιληφθεῖ ὅλων τῶν καταγγελιῶν οἱ ὁποῖες θὰ ὑποβληθοῦν ἀπὸ τὰ διάφορα Κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω δυὸ σημεῖα νὰ θίξω. Ὅπως ἐλέχθη τὸ θέμα θὰ μείνει πρὸς συζήτηση. Πρέπει νὰ μείνει πρὸς συζήτηση καὶ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσει ὅταν τελειώσει ἡ συζήτηση. Ἂν ἡ Βουλὴ προβεῖ στὴ σύσταση ἢ μὴ ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, κανένας δὲν ἔχει εἰσηγηθεῖ νά ἔχει ἐκτελεστικὴ ἐξουσία. Ἂν ἡ Βουλὴ συστήσει ἀνακριτική Ἐπιτροπή, εἴτε σὲ ἐπίπεδο Κομμάτων εἴτε σὲ ἐπίπεδο ἀνεξάρτητης Ἐπιτροπῆς, ὅπως ἔχει γίνει ἡ εἰσήγηση, αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχει μόνο ἠθικῆς σημασίας βαρύτητα καὶ ἐπομένως δὲν ἐπηρεάζει καθόλου ἡ διάλυση ἢ ὄχι τῆς Βουλῆς. Θὰ δουλεύει αὐτὴ ἡ ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ σὰν θεσμὸς ἔξω ἀπὸ τὴ λειτουργία τῆς Βουλῆς.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ δεύτερο μου σημεῖο, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐκφράσω μιὰ ἀπορία. Λέγεται καὶ λαμβάνεται σὰν δεδομένο ὅτι τὴν ἐπόμενη Πέμπτη .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι ἀπὸ ἐμένα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

.... αὐτὴ ἡ Βουλὴ θά διαλυθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι ἀπὸ ἐμένα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἀπὸ ἄλλους. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἰδέα ἂν ἔχει ληφθεῖ ἀπόφαση. Ὑποθέτω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ βουλεύεται καὶ δὲν προαποφασίζει. Ὑπάρχει ἕνα ψήφισμα· ὑπάρχουν ἀντίθετες ἀπόψεις ἂς περιμένουμε νά ἀκούσουμε ἐπιχειρήματα ἂν πρέπει νά διαλυθεῖ ἢ ὄχι. Μπορεῖ καὶ νά μὴ διαλυθεῖ. Ἐλπίζω μᾶλλον νὰ μὴν εἶναι ἡ τελευταία συνεδρία.

Καταλήγω λέγοντας ὅτι θὰ ἔπρεπε νά παραμείνει γραμμένο τὸ θέμα ὅπως ἔχει, νὰ μὴν παρεμβληθεῖ ἄλλη διαδικασία ποὺ μπορεῖ νὰ ἐκτρέψει τὴ συζήτηση καὶ νὰ ἐπηρεάσει τὴ διαδικασία καὶ νὰ κληθεῖ ἡ Βουλὴ νά ἀποφασίσει κατὰ τὸ πέρας τῆς συνεδρίας, εἴτε στὴν ἐπόμενη συνεδρία, ἂν θά εἶναι ἡ τελευταία, ὅπως προεβλέφθη ἀπὸ γινώσκοντας, ἀλλὰ μὴ ἀποκαλύπτοντας, ἢ σὲ κατοπινὴ συνεδρία ἂν δὲν θὰ εἶναι ἡ ἐπόμενη συνεδρία ἡ τελευταία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλο.

Ὑπάρχει ἕνα ψήφισμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖο θά συζητηθεῖ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ θὰ ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς Βουλῆς. Δὲν μποροῦμε νά προδικάσουμε τίποτε, οὔτε ἂν θά διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ στὶς 16 τοῦ μηνὸς οὔτε ἂν δὲν θὰ διαλυθεῖ. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ Σώματος καὶ ἐπομένως κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ προδικάσει τίποτε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ὅμως μὲ ἐμβάλλει σὲ ὁρισμένες σκέψεις εἶναι ἡ ἵδρυση αὐτῆς τῆς ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς διακομματικῆς ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία δὲν θὰ ἔχει ἐκτελεστικὲς ἐξουσίες καὶ ἡ ὁποία τυχὸν θὰ συνεχίζει νά ἐργάζεται καὶ ὅταν αὐτὸ τὸ Σῶμα θά ἔχει διαλυθεῖ καὶ διερωτῶμαι ποιὸς θά εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς

ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς· θά εἶναι νά γίνονται σ' αὐτὴ καταγγελίες καὶ μὲ ποιὰ μέσα θὰ διερευνοῦνται αὐτὲς οἱ καταγγελίες ; Ἂν ὑπάρχουν καταγγελίες παράβασης τῆς συνταγματικῆς τάξης, ὑπάρχει τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τοὺς ἑαυτούς τους δικαιουμένους νά ἀποταθοῦν στὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο διότι ὑπάρχει παράβαση τῆς συνταγματικῆς τάξεως, εἶναι ἐλεύθεροι νά τὸ πράξουν. Ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸ λόγο καὶ τὸ αὐτῆς τῆς ρόλο ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶχε ζητήσει τὸ λόγο προηγουμένως.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχομε τὴ γνώμη ὅτι ἀντικειμενικὰ καλεῖται τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσει πάνω σὲ ἕνα θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει λήξει ἡ συζήτηση καὶ θὰ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ ἀναβληθεῖ ἡ λήψη ὁποιασδήποτε ἀπόφασης μέχρι ποὺ νὰ περατωθεῖ ἡ συζήτηση. Ἂν τὸ Σῶμα ἀποφασίσει σήμερα νὰ περατώσει τὴ συζήτηση καὶ νὰ ἀπαντήσει ὁ εἰσηγητὴς στὴ συζήτηση, τότε δὲν ἔχομε ἔνσταση νὰ ληφθεῖ σήμερα ἡ ἀπόφαση. Ἀλλὰ ἐπιμένομε ὅτι θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ ἄποψη νὰ ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη διότι δὲν εἶναι ἁπλῶς δική μας ἄποψη, εἶναι ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολουθοῦμε τώρα καὶ 21 χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φαίνεται πὼς ὑπάρχει μιὰ παρεξήγηση. Ἐμεῖς εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ κλείσει σήμερα ἡ συζήτηση ἀλλὰ ἐφόσο ὑπάρχει μιὰ ἀπαίτηση δικαιολογημένη ἀπὸ συναδέλφους νὰ συνεχισθεῖ ἡ συζήτηση καὶ τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα, θὰ πρέπει νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη. Καὶ συμφωνῶ ὅτι ἡ ἀπόφαση πρέπει νὰ ληφθεῖ στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση. Ἡ πρότασή μας γιὰ ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι γιὰ τὴν ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς. Εἶναι δυὸ ὅμως οἱ εἰσηγήσεις καὶ ἐπειδὴ πρόκειται νὰ πάρει κάποια ἀπόφαση ἡ Βουλή, θὰ θέλω νὰ γίνει ἕνας διαχωρισμὸς γιατὶ ὑπάρχει μιὰ παρεξήγηση.

Ἡ πρώτη μας εἰσήγηση ἦταν γιὰ μιὰ διακομματικὴ Ἐπιτροπὴ χωρὶς ἐκτελεστικὴ ἐξουσία τῆς ὁποίας στόχος δὲν θὰ ἦταν μόνο τὸ θέμα τῆς παραβίασης ἁπλῶς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν ἀλλὰ γενικὰ ἡ ἐπιστασία τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, καὶ αὐτὴ ἄλλωστε προηγεῖται τῶν καταγγελιῶν καὶ αὐτὴ ἰσχύει σὰν μιὰ μέθοδος ἐπαφῆς τῶν διαφόρων Κομμάτων γιὰ νὰ διεξαχθοῦν οἱ ἐκλογὲς ὁμαλά, ὅπως πρέπει νὰ διεξαχθοῦν.

Ἡ δεύτερη εἰσήγηση εἶναι γιὰ τὴ σύσταση ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, γι' αὐτὸ μίλησα περὶ δικαστικῶν, ὄχι περὶ ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ περὶ δικαστικῶν ἀνεξαρτήτων προσώπων τὰ ὁποῖα θὰ ἀναλάβουν νὰ ἐξετάσουν τὶς συγκεκριμένες καταγγελίες οἱ ὁποῖες θὰ τεθοῦν ἐνώπιόν τους. Γιατὶ θὰ ἦταν ἀδιανόητο, ὅπως ἔχει λεχθεῖ καὶ ἀπὸ τὸν κ. Ἀμπίζα, ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐξετάσει ἢ ἀκόμα ἐκεῖ ποὺ μετέχει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐξετασθοῦν οἱ καταγγελίες ἐνάντια στὴν Κυβέρνηση. Γι' αὐτὸ ἡ πρότασή μου δὲν εἶναι γιὰ σήμερα.

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαϊωάννου ὅτι ἐφόσο τὸ θέμα παραμένει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη αὐτὴ ἡ ἀπόφαση θὰ πρέπει νὰ ληφθεῖ στὴν ἑπόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Νὰ δηλώσω κάτι ποὺ ἴσως νὰ ἱκανοποιήσει ὅλους. Φαίνεται πὼς ὑπάρχουν διάφορες ἀπόψεις ὡς πρὸς τὶς ἀποφάσεις ποὺ δυνατὸ ἡ Βουλὴ νὰ λάμβανε καὶ ἴσως νὰ ὑπάρχει θέμα περισσότερης μελέτης ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο μιᾶς ἀπόφασης· γι' αὐτὸ κάτω ἀπὸ τὰ δεδομένα αὐτὰ ἴσως νὰ ἐνδείκνυται νὰ παραμείνει τὸ θέμα καὶ ληφθεῖ ἀπόφαση μετὰ τὸ πέρας τῆς συζήτησης τοῦ ἐγγραφέντος θέματος.

Ἂν θὰ προσθέσετε κάτι γιὰ νὰ μὴν τὸ ξανανοίξομε, κ. Γαλανέ. . . . .

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δὲν εἶναι πρόθεσή μου, κ. Πρόεδρε, νὰ τὸ ξανανοίξω. Συμφωνῶ ὅτι ἂν θὰ ληφθεῖ ἀπόφαση, θὰ πρέπει νὰ ληφθεῖ ὅταν κλείσει τὸ θέμα στὴν ἑπόμενη συνεδρίαση. Θέλω ὅμως νὰ ἀναφέρω ὅτι ἐδῶ γίνεται μιὰ προσπάθεια δημιουργίας ὁρισμένων ἐντυπώσεων καὶ μεταβολῆς τοῦ Σώματος αὐτοῦ σὲ Δικαστήριο τῆς Κυβερνήσεως. Ἂν ὑπάρχει ὁτιδήποτε τὸ παράτυπο, ὑπάρχει τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο καὶ ἐγὼ προσωπικὰ δὲν θὰ δεχόμουν νὰ δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὑπὸ κατηγορία καὶ ἡ Βουλὴ εἶναι Δικαστήριο τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα τάξεως. Ἐπειδὴ ἔγινε σὲ δυὸ περιπτώσεις εἰσήγηση γιὰ τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο διερωτοῦμαι πῶς τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο θὰ μπορεῖ νὰ ἐπιληφθεῖ αὐτῶν τῶν παραπόνων ! Διότι ἐγὼ ξέρω ὅτι εἶναι ἄλλος ὁ ρόλος τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν προστίθεται τίποτε στὴ συζήτηση καὶ ἤλπιζα ὅτι ἡ πρόταση τὴν ὁποία ἔκαμα δὲν θὰ δικαιολογοῦσε ὁποιαδήποτε παρεμβολὴ διότι ἡ προσθήκη τοῦ κ. Γαλανοῦ νομίζω ὅτι μᾶλλον μᾶς ξανάνοιξε τὸ θέμα παρὰ τὸ ἔκλεισε, λυποῦμαι νὰ πῶ.

Ἡ σκέψη μου εἶναι ὅπως μὴ συζητηθεῖ ὁποιοδήποτε θέμα σήμερα καὶ ὁρίσουμε τὴν ἑπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ποὺ θὰ εἶναι τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 16 τοῦ μηνός, στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη Ἡμερήσια Διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

(1) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980.

(2) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1980. (Πρόταση Νόμου).

(3) Ὁ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(4) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(5) Ὁ περὶ Ταμείων Προνοίας Νόμος τοῦ 1980.

(6) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὅπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980.

(7) Ὁ περὶ Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(8) Ὁ περὶ Παγοποιήσεως Ἐνοικίων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1979. (Πρόταση Νόμου).

(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1981.

(10) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981.

(11) Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Ἀναπροσαρμογὴ Μισθῶν καὶ Ρύθμισις Ἄλλων ἐπὶ Μέρους Θεμάτων) Νόμος τοῦ 1981.

(12) Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον)(Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(13) Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(14) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιάβλητου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου) (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(2) «Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν κρίση στὸ Συνεργατισμὸ καὶ ἡ ἐφαρμογή της».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου) (Συνέχιση τῆς συζήτησης).

(3) Συζήτηση πάνω στὴν «Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐκτέλεσης τῶν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως γιὰ τὴν περίοδο Ἰανουαρίου-Σεπτεμβρίου τοῦ 1980».

(4) «Κοινὴ Ἔκθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν πάνω στὴ Δεύτερη Ἐξαμηνιαία Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων σχετικὰ μὲ τὸ δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσοῦ».

(5) «Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων της».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Π. Παύλου).

(6) «Τὸ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).

(7) «Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ συνέπειες πάνω στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ τὴ βιομηχανική μας ἀνάπτυξη».
(Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Τάκη Χατζηδημητρίου).

(8) «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ

κινδύνου ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».
(Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Τέλος συζήτηση τῆς εἰσήγησης γιὰ λήψη ἀπόφασης περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς.ποὺ ἔχει κατατεθεῖ ὑπὸ τοῦ κ. Λαδᾶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Σὲ ποιὸ Κεφάλαιο εἶναι, κ. Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ πρέπει νὰ εἶναι στὸ τέλος τοῦ Κεφαλαίου Δ, διότι ἂν ἀποφασισθεῖ ἡ διάλυση τῆς Βουλῆς τότε διαλύεται τὴν ὥρα ποὺ λαμβάνεται ἡ ἀπόφαση.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἔχω εἰσηγηθεῖ ἡ ἀπόφαση αὐτὴ νὰ ληφθεῖ ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ Κεφαλαίου Α διότι ἂν περιμένομε νὰ τελειώσει τὸ Κεφάλαιο Δ θὰ περάσουν 20 συνεδριάσεις τοῦ Σώματος αὐτοῦ καὶ δὲν θὰ τελειώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἔχει παρερμηνευθεῖ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔχω πεῖ.

Ἔχω πεῖ ὅτι στὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος θὰ συζητηθεῖ ἡ εἰσήγησή σας περὶ ἀπόφασης διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἀλλὰ ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποία θὰ συζητηθεῖ θὰ εἶναι ὅταν φθάσουμε στὸ τέλος τῆς συνεδρίας γιατὶ ἡ ἀπόφαση ἡ ὁποία θὰ ληφθεῖ πάνω στὴ δική σας πρόταση θὰ σημάνει καὶ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς, ἂν υἱοθετηθεῖ, ἀλλὰ θὰ συζητηθεῖ στὸ τέλος τῆς ἐπόμενης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Δηλαδή, κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ ἔχω μιὰ καλύτερη διευκρίνιση πάνω στὸ θέμα αὐτό, θὰ γίνει ἡ Νομοθετικὴ Ἐργασία, θὰ διαβασθοῦν οἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, θὰ μποῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ, κατόπιν θὰ μποῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ καὶ θὰ συζητηθεῖ ὡς πρῶτο θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, θὰ συζητηθεῖ ἐφόσο ὁλοκληρωθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος ποὺ σήμερα συζητοῦμε καὶ ἐνδεχομένως ἀκόμα ἑνὸς θέματος τὸ ὁποῖο συζητοῦμε, ἂν ὑπάρχουν ἀγορητές, καὶ ὅταν ἐκεῖνα ἐξαντληθοῦν στὴν ἐπόμενη συνεδρία, θὰ συζητηθεῖ ἡ πρότασή σας γιὰ ἀπόφαση περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἂν δὲν ἐξαντληθεῖ, κ. Πρόεδρε, καὶ θελήσει κάποιος ποὺ θὰ μιλήσει γιὰ τὸ συνεργατισμό, γιὰ παράδειγμα νὰ πεῖ νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη γιὰ τὴν προσεχὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς, τότε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι συνήθως εἶμαι πολὺ σαφὴς καὶ διερωτῶμαι γιατὶ αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν καταφέρνω νὰ σᾶς πείσω γιὰ τὸ τί ἐννοῶ.

Στὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς, κ. Λαδᾶ, ἡ εἰσήγησή σας θὰ συζητηθεῖ. Αὐτὴ εἶναι ἡ δήλωση. Πότε θὰ συζητηθεῖ ; Πρὶν κλείσει ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω παρακληθεῖ ἀπὸ 50 οἰκογένειες τῆς Λεμεσοῦ νὰ ἐνημερώσω τὸ Σῶμα πάνω σ' ἕνα σοβαρότατο θέμα τὸ ὁποῖο τὶς ἀπασχολεῖ καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχουν κάμει πολλὰ διαβήματα καὶ δὲν δικαιώνονται. Ἤδη ὁ κ. Παύλου ἔχει ὑποβάλει ἐρώτηση καὶ δὲν ἔχει πάρει ἀπάντηση καὶ ἤδη ὑπάρχουν πολλὰ δημοσιεύματα στὸν τύπο πάνω στὸ θέμα αὐτό. Διαβάζω ἀπὸ τὴν «Ἀπογευματινή» ; «Στ' ἀλήθεια, ποιὸς θὰ καθαρίσει αὐτὲς τὶς βρωμιὲς μέσα στὸ ποταμὸ Γαρίλλη ὁ ὁποῖος περνᾶ μέσα ἀπὸ τὴ Λεμεσό ;» «Χαραυγή» : «Μάστιγα γιὰ 43 οἰκογένειες οἱ δυσοσμίες τοῦ Ποταμοῦ Γαρίλλη». Τὰ «Νέα» : «Κουνούπια καὶ ποντικοὶ στὸ κέντρο τῆς Λεμεσοῦ· μόνιμη μόλυνση ὁ ποταμὸς Γαρίλλης, διαμαρτύρονται οἱ Λεμεσιανοί.»

Καὶ ἐπανειλημμένα ὑπομνήματα πρὸς τὴν Κυβέρνηση ἐπὶ μιὰ δεκαετία. Οἱ οἰκογένειες αὐτὲς βρίσκονται πάνω στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Γαρίλλη καὶ ἐκεῖ ρίπτονται ἄχρηστα, ὁ ποταμὸς ἔχει κλείσει, πλημμυρίζουν τὰ σπίτιά τους, οἱ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ ἡσυχάσουν, κινδυνεύουν, ὑπάρχουν ρωγμές. Ἐπὶ δεκαετία γίνονται ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνηση, στέλλονται ἔγγραφα πρὸς τὸν Ἔπαρχο, πρὸς τὴν Ἀστυνομία, παντοῦ, καὶ δὲν εἰσακούονται. Τελευταίως ἔχει ὑπογραφεῖ ἔγγραφο ἀπὸ 43 οἰκογένειες καὶ ἔχει σταλεῖ στὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν, τὸν Ὑπουργὸ Ὑγείας, τὸν Ὑπουργὸ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα, τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λεμεσοῦ, τὸ Δήμαρχο Λεμεσοῦ, τὸν Ἔπαρχο Λεμεσοῦ, τὸν Πρόεδρο τοῦ Κ.Ο.Τ., τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Διακαιωμάτων, τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸν Ἐπαρχιακὸ Διοικητὴ Ἀστυνομίας Λεμεσοῦ.

Καμμιὰ ἀπάντηση δὲν παίρνουν καὶ τίποτε δὲν γίνεται. Διερωτοῦνται οἱ ἄνρθωποι αὐτοὶ τὶ πρέπει νὰ κάμουν καὶ θέλουν νὰ ἐνημερωθεῖ τὸ Σῶμα καὶ νὰ ἐξασκηθεῖ κάποια πίεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ διαβιβασθεῖ τὸ θέμα πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὅπως ἔχει ἐπεξηγηθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Καραμιχάλη μὲ τὰ σχετικὰ στοιχεῖα.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.26 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιὰν Ἀντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(2) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Γιάγκου σὲ σημειούμενη καθυστέρηση στὴ συζήτηση τοῦ Τροποποιητικοῦ Νόμου περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας.

(3) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ παρατηρούμενη καθυστέρηση στὴν ἐκπόνηση σχεδίων γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἀποχετευτικοῦ συστήματος Λάρνακας καὶ τὸ πρόβλημα τῶν λιμναζόντων νερῶν σὲ μερικὲς συνοικίες τῆς πόλεως—Τὸ θέμα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκατάστασης ἀποφοίτων σχολῶν Μέσης Παιδείας ποὺ πάσχουν ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία—Τὰ δημοσιεύματα γιὰ σχηματισμὸ στρατιωτικῶν μονάδων κρούσεως τῆς Βρεττανίας καὶ τῶν Η.Π.Α. στὶς Βρεττανικὲς βάσεις στὴν Κύπρο καὶ ἡ πιθανὴ χρησιμοποίησή τους ἐναντίον τῶν Ἀραβικῶν χωρῶν).

(4) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Τ. Παπαδόπουλος, Γ. Λαδᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Α. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης) καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Στ. Ἀμπίζας, Πρόεδρος, Γ. Λαδᾶς, Β. Λυσσαρίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Παπαδημητρίου, Τ. Νέμιτσας, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Γαλανός) πάνω στὸ θέμα ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Τ. Χατζηδημητρίου «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιαβλήτου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν».

(5) Ἀναφορὰ τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Λ. Καραμιχάλη σὲ δημοσιευθέντα παράπονα καὶ ἀναπάντητα διαβήματα τῶν κατοίκων τῆς Λεμεσοῦ πρὸς διάφορα Ὑπουργεῖα καὶ Ἀρχὲς τῆς Δημοκρατίας σχετικὰ μὲ τὸν κίνδυνο ποὺ διατρέχουν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀπὸ ἑστίες μολύνσεως στὸν ποταμὸ Γαρίλλη καὶ ὑπόσχεση τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος περὶ παραπομπῆς τοῦ θέματος καὶ τῶν σχετικῶν στοιχείων στὴν Κυβέρνηση.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Ε'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 16ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1981

('Ωρα ἐνάρξεως 4.53 μ.μ.)

('Αρ. 27)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αρχίζουμε τὴν ἡμερήσια διάταξη μὲ τὸ Κεφάλαιον Α' — Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτο νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ συζητηθεῖ εἶναι «'Ο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν "Εκθεση πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Προηγοῦνται ἄλλα θέματα.

Κύριε Πρόεδρε, εἴπετε περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος ἢ περὶ 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Περὶ 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας εἶναι τὸ πρῶτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει συμπληρωματικὴ ἡμερήσια διάταξη ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ Νομοσχέδιο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος.

Δὲν ἔχει σημασία. Προχωροῦμε μὲ τὸ Νομοσχέδιο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος. Παρακαλῶ ἀναγνώσατε τὴν "Εκθεση σας καὶ θὰ προχωρήσουμε στὴν ἀνάγνωση καὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας καὶ θὰ ἐπανέλθουμε. 'Εκτὸς ἐὰν ἔχετε πρόχειρη τὴν "Εκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο περὶ 'Ακινήτου 'Ιδιοκτησίας.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔχω στὰ χέρια μου τὴν Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ἀρχίστε νὰ διαβάζετε τὴν Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει σχετικὴ τροποποίηση.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980»

Παρόντες :—

Ἀλέξης Γαλανός, Προεδρεύων
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Πάρις Λένας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χ'' Δημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ τρεῖς συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 24 Νοεμβρίου καὶ 9 καὶ 12 Δεκεμβρίου 1980. Στὴν πρώτη καὶ δεύτερη συνεδρία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐνῶ στὴν πρώτη ἦταν ἐπίσης παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου, τοῦ Συνδέσμου Ἐγκεκριμένων Λογιστῶν καὶ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ΠΕΚ καὶ ΕΚΑ.

Σκοπὸς τοῦ νόμου ποὺ προτείνεται εἶναι ἡ τροποποίηση τῆς βασικῆς περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας νομοθεσίας ὥστε νὰ διασαφηνιστεῖ ὅτι ἡ ἐπιτρεπόμενη ἀπαλλαγὴ ἰδιοκτησίας ποὺ ἀνήκει σὲ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα ἀναφέρεται στὰ οἰκήματα ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιὰ τοὺς βασικοὺς σκοποὺς τοῦ ἱδρύματος καὶ ὄχι σὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη περιουσία καί, δεύτερο, νὰ ἐπεκταθεῖ ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἐπιβληθεῖσα φορολογία ἀκίνητης ἰδιοκτησίας τῆς γεωργικῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας (μὲ τὴν ἐξαίρεση τῶν οἰκοδομημάτων ἢ ἄλλων κτισμάτων) ποὺ ἀνήκει σὲ φυσικὸ πρόσωπο τὸ ὁποῖο ἔχει σὰν κύριο ἐπάγγελμα του τὴ γεωργία καὶ διαμένει στὴν περιοχὴ μέσα στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ ἰδιοκτησία του, καὶ ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη της γιὰ γεωργικοὺς ἢ κτηνοτροφικοὺς σκοπούς.

Ταυτόχρονα μὲ τὴν κατάθεση στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης κατάθεσε σχετικὴ πρόταση νόμου ποὺ τροποποιεῖ ἐπίσης τὴν περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας νομοθεσία. Σκοπὸς τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου εἶναι, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπισυνημμένη σ' αὐτὴ αἰτιολογικὴ ἔκθεση, ἡ ἄρση τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων σὲ βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν γεωργικῆς ἢ ἄλλης μὴ ἀναπτυγμένης ἀκίνητης ἰδιοκτησίας καὶ ἡ λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων διορθωτικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ὅλης κατάστασης. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ μελετώντας τὸ

Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο, εἶχε ὑπόψη της καὶ τὶς πρόνοιες τῆς προαναφερθείσας πρότασης νόμου, παρόλο ὅτι ἡ τελικὴ ἐξέταση της δὲν ἦταν δυνατὸ νά γίνει μιὰ καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Κυβέρνησης ἀνάλαβε νά ἐξετάσει τὶς διάφορες πρόνοιες τῆς πρότασης αὐτῆς νόμου καὶ νὰ γνωστοποιήσει τὶς θέσεις τῆς Κυβέρνησης πάνω σ' αὐτή.

'Υπὸ τὶς περιστάσεις καὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ προθεσμία καταβολῆς τῆς φορολογίας αὐτῆς γιὰ τὸ 1980, ὅπως ἔχει πρόσφατα παραταθεῖ, λήγει στὶς 31 Δεκεμβρίου 1980, ἡ 'Επιτροπὴ ἦταν ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένη νὰ προχωρήσει μὲ τὴ συζήτηση τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου ἐπιφυλάσσοντας τὸ δικαίωμα της νὰ ἐκφράσει σὲ μεταγενέστερο στάδιο τὶς ἀπόψεις της καὶ νὰ ὑποβάλει σχετικὴ ἔκθεση καθόσον ἀφορᾶ τὴν ἐν λόγω πρόταση νόμου.

'Η 'Επιτροπὴ ἀφοῦ διεξῆλθε τὶς προτεινόμενες στὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο τροποποιήσεις συμφωνᾶ μὲ τοὺς σκοποὺς αὐτῶν γι' αὐτὸ καὶ ὡς θέμα ἀρχῆς τοὺς υἱοθετεῖ. 'Ιδιαίτερα ἡ 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ ἐπιβληθεῖσα φορολογία ἔχει πράγματι δημιουργήσει ὁρισμένα προβλήματα, ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐφαρμοσθοῦν οἱ ὑπόλοιπες πρόνοιες τῆς νομοθεσίας, ποὺ κατὰ τὴν γνώμη τῆς 'Επιτροπῆς θεωρεῖται μιὰ καθόλα δίκαιη ἄμεση φορολογία. Παράλληλα ἡ 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι τὸ ἐξαιρετέο ποσὸ ἀπὸ τὴ φορολογία αὐτὴ γιὰ κάθε φυσικὸ πρόσωπο θὰ πρέπει νά αὐξηθεῖ ἀπὸ £37.500 μὶλς σὲ £52.500 μὶλς, ὥστε, λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ πληθωρισμοῦ, νὰ ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς φορολογίας ἡ κατοχὴ λογικῆς ἀξίας ἰδιοκτησίας ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται κυρίως γιὰ σκοποὺς ἰδιοκατοικήσεως. 'Η προτεινόμενη ἐξαίρεση θ' ἀντιπροσωπεύει οὐσιαστικὰ περιουσία συνολικῆς ἀξίας £35.000 ἀντὶ £25.000, ὅπως ἰσχύει σήμερα. Μὲ τὴν τροποποίηση αὐτὴ συμφωνεῖ καὶ τὸ 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

Μὲ βάση τὶς πιὸ πάνω θέσεις ἡ 'Επιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου, ὅπως ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ. Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς κ.κ. Σταῦρος 'Αμπίζας καὶ Πάρις Λένας, ἐνῶ δὲν διαφωνοῦν μὲ τὶς προτεινόμενες τροποποιήσεις, οἱ ὁποῖες ἄλλωστε σὰν τροπολογίες περιέχονται στὴν κατατεθεῖσα ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ τους 'Ομάδα πρόταση νόμου, πιστεύουν ὅτι ἡ ὑπὸ τροποποίηση νομοθεσία χρειάζεται εὐρύτερες ἀλλαγὲς γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση ποὺ συνοδεύει τὴν πρόταση νόμου τῆς Κοινοβουλευτικῆς τους 'Ομάδας καὶ γιὰ τούς λόγους τοὺς ὁποίους εἶχαν τὴν εὐκαιρία νά ἐξηγήσουν καὶ προφορικὰ ἐνώπιον τῆς 'Επιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι μετὰ ἀπὸ τὴν "Εκθεση τῆς 'Επιτροπῆς ἔχει κυκλοφορήσει καὶ Συμπληρωματικὴ "Εκθεση ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔχουμε ὄγκο 'Εκθέσεων ποὺ θὰ ἀναγνωσθοῦν, εἰσηγοῦμαι, ἂν δὲν ἔχει κανένας ἔνσταση, νὰ θεωρηθεῖ καὶ ἡ Συμπληρωματικὴ "Εκθεση σὰν ἀναγνωσθεῖσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2.) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980»

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος Πρόεδρος

'Αλέξης Γαλανὸς

Γεώργιος Λαδᾶς

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Χρῖστος Βάκης

Σταῦρος 'Αμπίζας

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

'Ανδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ὅπως εἶναι γνωστό, στὶς 16 Δεκεμβρίου 1980, κυκλοφόρησε σχετικὴ ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἀναγνώστηκε στὸ Σῶμα ἐνόψει τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ τελευταῖο μὲ 'Απόφαση του ποὺ πῆρε κατὰ τὴ συνεδρία του, στὶς 18 Δεκεμβρίου 1980, παρέπεμψε ξανὰ τὸ θέμα στὴν 'Επιτροπὴ γιὰ παραπέρα μελέτη καὶ ἰδιαίτερα ἀριθμοῦ προβλημάτων ποὺ σχετίζονταν μὲ τὴν ἀδυναμία ὁρισμένων τάξεων τοῦ λαοῦ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴν καταβολὴ τοῦ φόρου γιά τὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία τους, μιὰ καὶ ἡ τελευταία δὲν μποροῦσε νὰ ἀξιοποιηθεῖ ἢ καὶ σὰν ἀποτέλεσμα τῆς περιοριστικῆς ἀξιοποίησης της τὸ προκῦπτον εἰσόδημα δὲν ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ καλύψει τὸ ὕψος τοῦ κτηματικοῦ φόρου ἔστω καὶ ἂν ἡ ἀγοραία ἀξία τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῆς, ἂν διατίθετο γιά ἄλλους σκοπούς, θεωρεῖται ψηλὴ καὶ φορολογούμενη θὰ ἀπέφερε ψηλὸ κτηματικὸ φόρο.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω προβλημάτων ἡ 'Επιτροπὴ προέβη σὲ ἐπανεξέταση τοῦ ὅλου θέματος καὶ πραγματοποίησε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ δύο πρόσθετες συνεδρίες στὶς 20 'Ιανουαρίου καὶ 10 'Απριλίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας.

'Η 'Επιτροπὴ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐπανεξέτασης αὐτῆς ἐντόπισε ἀριθμὸ σημείων ποὺ ἔχρηζαν παραπέρα νομικῆς ἑρμηνείας τὰ ὁποῖα μὲ σημείωμα της ἀπόστειλε στὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας γιὰ γνωμάτευση.

Μὲ βάση τὴ γνωμάτευση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ ὕστερα ἀπὸ διαβουλεύσεις ποὺ ἔγιναν μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Κυβέρνησης καὶ τὴ συναίνεση τῶν τελευταίων κρίθηκε σκόπιμη ἡ πραγματοποίηση καὶ τῶν πιὸ κάτω τροποποιήσεων στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο :

(α) Γίνεται εἰσήγηση ὅπως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος 'Εσωτερικῶν Προσόδων ἔχει διακριτικὴ ἐξουσία ὥστε, σὲ περίπτωση ποὺ ἕνας πολίτης ποὺ ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλει τὸν προβλεπόμενο ἀπὸ τὸν ὑπὸ τροποποίηση Νόμο

φόρο δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὸ κάμει, νὰ ἀναστέλλει τὴν πληρωμὴ τοῦ φόρου αὐτοῦ γιὰ τόσο χρονικὸ διάστημα ὅσο θὰ ἀπαιτοῦσαν οἱ περιστάσεις.

Στόχος τῆς τροποποίησης αὐτῆς εἶναι νὰ βοηθήσει ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα ποὺ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ἀνταποκριθοῦν στὸν κτηματικό τους φόρο, ἔστω καὶ ἂν ἔχουν ἀκίνητη ἰδιοκτησία μεγάλης ἀγοραίας ἀξίας, λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ εἰσόδημα ἀπὸ τὴ χρησιμοποίηση της γιά τούς σκοποὺς τοῦ ἰδιοκτήτη (γιὰ γεωργικούς, κτηνοτροφικούς, κλπ σκοποὺς) δὲν ἀποφέρει ἀνάλογο τοῦ κτηματικοῦ φόρου ὕψος εἰσοδήματος.

Ταυτόχρονα μὲ τὴ διακριτικὴ αὐτὴ ἐξουσία ποὺ δίδεται στὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν Προσόδων γίνεται παράλληλα εἰσήγηση ὅπως ὁ ἀναστελλόμενος φόρος ἀποτελεῖ ἐμπράγματο βάρος πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία, ἐκτὸς σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις δωρεῶν ἢ ἀνταλλαγῶν ἢ μεταβιβάσεων ἀπὸ γονεῖς στὰ τέκνα ἢ μεταξὺ συγγενῶν μέχρι καὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ συγγενείας, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, καὶ ὅπως μὴ γίνεται ὁποιαδήποτε μεταβίβαση ἐκτὸς ἂν καταβάλλεται ὁ ἀναστελλόμενος φόρος. Παράλληλα μὲ τὴν ἐξαίρεση αὐτὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν Προσόδων, σὲ περίπτωση μιᾶς τέτοιας μεταβίβασης ὅπως ἀναφέρεται πιὸ πάνω, θὰ ἔχει ἐξουσία νὰ ἀναθεωρεῖ τὴν ἐγκριθεῖσα ἀπὸ αὐτὸν ἀναστολὴ τῆς καταβολῆς τοῦ φόρου ἂν καὶ ἐφόσο ὁ νέος ἰδιοκτήτης τῆς μεταβιβασθείσας περιουσίας εἶναι σὲ θέση νά ἀνταποκριθεῖ στὴν καταβολὴ τοῦ φόρου αὐτοῦ.

(β) Πρόσθετα ἡ Κυβέρνηση κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανεξέτασης τοῦ ὅλου θέματος ἀπέστειλε στὴν Ἐπιτροπὴ τροποποίηση σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία σὲ περίπτωση ἀπαλλοτρίωσης μιᾶς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας γιὰ τοὺς σκοποὺς ἐπιβολῆς τοῦ κτηματικοῦ φόρου νὰ θεωρεῖται ὅτι ἡ ἰδιοκτησία αὐτὴ ἀνήκει στὴν Ἀρχὴ ποὺ κάμνει τὴν ἀπαλλοτρίωση, ἀνεξάρτητα ἂν ἡ ἰδιοκτησία αὐτὴ ἔχει μεταβιβαστεῖ ἢ ὄχι στὸ ὄνομα τῆς Ἀρχῆς αὐτῆς.

Γίνεται ἐπίσης εἰσήγηση ὅπως στὴν περίπτωση ποὺ ἕνα πρόσωπο ἀγοράζοντας μὲ σύμβαση πωλήσεως μιὰ ἰδιοκτησία ἔχει ἐπιβαρυνθεῖ ἀπὸ τὸν πωλητὴ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῆς μὲ τὸν ἀναλογοῦντα σ' αὐτὴν κτηματικὸ φόρο, ὅταν γίνει ἡ μεταβίβαση τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῆς στὸ ὄνομα τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ νοουμένου ὅτι θὰ ἱκανοποιήσει τὸ Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν Προσόδων ὅσον ἀφορᾶ τὴν πώληση ποὺ ἔγινε, νά μπορεῖ νά γίνεται ἐπανεκτίμηση τῆς περιουσίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ ὅπου προκύπτει ἡ περίπτωση ἐπιβολῆς αὐξημένου κτηματικοῦ φόρου ἡ διαφορὰ νά ἐπιστρέφεται.

(γ) Δεδομένης τῆς καθυστέρησης ποὺ μεσολάβησε γιὰ τὴν ἐπανεξέταση τοῦ ὅλου θέματος, ἡ ὁποία ἁπλῶς ὀφείλεται στὰ ἰδιαίτερα πολύπλοκα τεχνικὰ θέματα ποὺ θὰ ἔπρεπε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσει καὶ νὰ διερευνήσει μὲ τοὺς ἁρμοδίους, ἔχει προκύψει θέμα ἐπέκτασης τῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὴν ὁποία εἶναι καταβλητέος ὁ κτηματικὸς φόρος γιὰ τὸ 1980, πράγμα ποὺ ἔχει γίνει μὲ ἀνάλογη τροποποίηση στὴν ὑπὸ τροποποίηση νομοθεσία.

Ὅλες οἱ πιὸ πάνω εἰσηγήσεις γιὰ τροπολογίες στὴ νομοθεσία περὶ Φορολογίας τῆς Ἀκίνητης Ἰδιοκτησίας ἔχουν τύχει τῆς δέουσας νομοτεχνικῆς ἐπανεξέτασης καὶ ἐνσωματώθηκαν στὰ κατάλληλα μέρη τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Ἐπισυνάπτοντας ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ νομοσχέδιο αὐτό, ὅπως ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ, ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο. Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Σταῦρος Ἀμπίζας καὶ Πάρις Λένας, ἐνόψει τῶν πιὸ πάνω τροποποιήσεων ποὺ προτείνονται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ οἱ ὁποῖες

ἱκανοποιοῦν κατὰ κύριο λόγο τὸ ἀντικείμενο τῆς κατατεθείσας ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ τους Ὁμάδα πρότασης νόμου δὲν ἐπιμένουν στὴν τελευταία καὶ τὴ θεωροῦν, τόσο αὐτοὶ ὅσον καὶ ἡ Ἐπιτροπή, σὰν ἐνσωματωθεῖσα στὸ ἐσωκλειόμενο ἐπαναδυνταχθὲν νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ νομοσχέδιο ποὺ εἶναι μπροστὰ μας εἶναι συνδυασμὸς τῆς Προτάσεως τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης καὶ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο ἦλθε ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κυβέρνησης πάνω στὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ φόρου ἀκινήτου ἰδιοκτησίας γιὰ τούς γεωργούς.

Πρόθεση μας ὅταν καταθέταμε τὴν τροποποιητικὴ πρόταση νόμου ἦταν νά βοηθήσουμε τοὺς ἰδιοκτῆτες γῆς, οἱ ὁποῖοι λόγω τῆς αὔξησης αὐτῆς τῆς τιμῆς τῆς γῆς, σὲ διάφορες τουριστικὲς κυρίως περιοχές, καὶ τῆς παντελοῦς ἔλλειψης κινήσεως στὴν κτηματαγορά, δὲν ἔχουν τὴ δυνατότητα ἐξεύρεσης δανείων ἢ τὴ δυνατότητα ἀνάπτυξης τῆς γῆς τους καὶ κινδυνεύουν νά σπρωχθοῦν στὰ χέρια κερδοσκόπων γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ πληρώσουν τὸ φόρο αὐτό.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξη, ἰδιαίτερα στὶς παραθαλάσσιες περιοχές, ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη ἔχει σπρώξει πολλοὺς ἰδιοκτῆτες γῆς οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦντο κυρίως μὲ τὴ γεωργία, νὰ ἀνακαλύψουν ὅτι εἶναι ἰδιοκτῆτες γῆς ἡ ὁποία ἔχει μεγάλη ἀξία, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ δὲν μποροῦσαν νά τὴν ἀναπτύξουν γιατὶ οὔτε δάνεια μποροῦσαν νὰ πάρουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ἀπὸ τὴν Τράπεζα Ἀναπτύξεως ἢ ἀπὸ ἄλλη Τράπεζα, οὔτε μποροῦσαν νά τὴ δώσουν ἔναντι ἀντιπαροχῆς γιὰ ἀνάπτυξη λόγω τῆς μεγάλης ὕφεσης ποὺ παρατηρήθηκε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν πολλὲς φορὲς νὰ ἀπαιτοῦμε ὑπὸ μορφὴ φορολογίας ἀπὸ αὐτὸ τὸν ἰδιοκτήτη γῆς ἕνα ποσὸ τὸ ὁποῖο ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ἐτήσιο του εἰσόδημα. Ἀναφέρομαι σὲ γεωργούς, παραδοσιακὰ γεωργούς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη ἀνακάλυψαν ὅτι ἔχουν περιουσία £400.000 ἢ £500.000 ἀλλὰ δὲν εἶχε καμμιὰ σημασία ἡ περιουσία αὐτὴ γιατὶ δὲν ὑπῆρχε εὐχέρεια νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν.

Ἕνα ἄλλο σημεῖο τὸ ὁποῖο ἡ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη προσπάθησε νὰ διορθώσει καὶ τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὸ νομοσχέδιο ποὺ εἶναι μπροστά μας εἶναι στὸν τομέα τῶν διαμερισμάτων. Τώρα ὁ ἀγοραστὴς ἑνὸς διαμερίσματος τυγχάνει τῆς ἴδιας μεταχείρισης ὅπως καὶ ὁ ἰδιοκτήτης ἑνὸς τεμαχίου γῆς ἢ μιᾶς οἰκίας.

Πιστεύουμε ὅτι μὲ τὴ διακριτικὴ εὐχέρεια ποὺ δίδεται στὸν Ἔφορο Εἰσπράξεως Φόρων νὰ ἀποφασίσει ἂν μπορεῖ ὁ κάτοχος τῆς ἀκίνητης αὐτῆς περιουσίας νὰ πληρώσει, ἔχει ἀποδοθεῖ κάποια δικαιοσύνη.

Κάτι τὸ ὁποῖο δὲν ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση καὶ εἶναι καλὸ νὰ τὸ σημειώσουμε, εἶναι ὅτι σὲ περίπτωση ποὺ ὁ πολίτης διαφωνεῖ μὲ τὴν ἄσκηση τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν Ἔφορο τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος, ὑπάρχει ὁ δρόμος πρὸς τὸ Δικαστήριο.

Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο δίδεται κάποια δικαιοσύνη στοὺς ἰδιοκτῆτες ἀκίνητης ἰδιοκτησίας σὲ μιὰ περίοδο ὕφεσης, πραγματικῆς οἰκονομικῆς κρίσης, γιὰ νὰ μὴ σπρωχθοῦν στὰ χέρια κερδοσκόπων οἱ ὁποῖοι ἀναμένουν νά τοὺς ἐκμεταλλευθοῦν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

'Αξ. κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Μὲ τὸ φόρο εἰσοδήματος ἔχω ἀσχοληθεῖ ἐπανειλημμένα ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου. Πάντοτε θεωροῦσα τὸ φόρο εἰσοδήματος ὡς μιὰ ἀναχρονιστικὴ φορολογία ποὺ καταδυναστεύει καὶ βασανίζει μιὰ τάξη ἀνθρώπων.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Δὲν συζητοῦμε γιὰ τὸ φόρο εἰσοδήματος.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Τὸ φόρο ἀκινήτου ἰδιοκτησίας—μὲ συγχωρεῖτε, κ. Πρόεδρε—ποὺ βασανίζει καὶ καταδυναστεύει τὸν ἀγροτικὸ κόσμο. 'Η ἀκίνητη περιουσία τοῦ ἀγρότη ποὺ ἀσχολεῖται ἐν μέρει ἢ ἐξ ὁλοκλήρου μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, εἶναι τὸ μέσο ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος του, εἶναι τὸ μέσο τὸ ὁποῖο τοῦ δίδει κάποιο εἰσόδημα καὶ τὸ μέσο τοῦτο σήμερα ἀπέκτησε κάποια ἀξία, μικρὴ ἢ μεγάλη, ἀναλόγως τῆς περιοχῆς ποὺ βρίσκεται ἡ περιουσία του μεγάλη, ἂν βρίσκεται σὲ παραλίες ἢ ἀκόμα καὶ σὲ βουνὰ ποὺ ἀξιοποιήθηκε ἡ γῆ, μικρότερη σὲ μέρη ποὺ ἡ γῆ αὐτὴ δὲν ἀξιοποιήθηκε. Σὲ ὁποιαδήποτε ὅμως περίπτωση ἡ γῆ ἔχει ὑποστεῖ κάποια ἀνατίμηση καὶ μὲ τὸ θεσμὸ ποὺ παρουσιάζεται μέσα στὴ Βουλὴ σήμερα ἀρκετοὶ γεωργοὶ θὰ πληρώσουν ἕνα σεβαστὸ ποσὸ γιὰ φόρο ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ποὺ θεωρεῖται ἐν συγκρίσει μὲ τὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ δυσβάστακτο γιὰ τοὺς γεωργούς. 'Απόδειξη ὅτι ὁ κτηματικὸς φόρος εἶναι φόρος ὁ ὁποῖος ἀπασχολεῖ συνεχῶς τὸ γεωργό· εἶναι καὶ ἡ θέση καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς ποὺ κατ' ἐπανάληψη κάνουν συνεχῶς τροποποιήσεις στὸ σοβαρὸ τοῦτο Νομοσχέδιο.

Δὲν θὰ καταπιαστῶ μὲ λεπτομέρειες, κ. Πρόεδρε, τοῦ Νομοσχεδίου γιατὶ ὅπως ἔχω ἀναφέρει τὶς εἶπα σὲ προηγούμενες μου ὁμιλίες. Θὰ καταπιαστῶ ὅμως μὲ μιὰ τροποποίηση τὴν ὁποία ἔχω σκοπὸ νὰ εἰσηγηθῶ καὶ ἡ τροποποίηση τὴν ὁποία θὰ εἰσηγηθῶ θὰ εἶναι ἡ ἐξῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς πάνω στὴν τοποθέτηση τῆς τροποποιήσεως μου θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ θέση μας πάνω στὸ Νομοσχέδιο. 'Η τροποποίηση θὰ εἶναι στὸ μέρος ποὺ μιλᾶ γιὰ γεωργικὴ ἀκίνητη ἰδιοκτησία ποὺ ἀνήκει σὲ γεωργούς. 'Εμεῖς θὰ θέλαμε στὸ μέρος ἐκεῖνο, δηλ. στὴν ὑποπαρ. (στ) τῆς παραγρ. (β) τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Νομοσχεδίου νὰ κάμουμε τὴν ἐξῆς τροποποίηση :

«(στ) γεωργικῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας (ἐξαιρουμένων οἱωνδήποτε οἰκοδομημάτων ἢ ἑτέρων κτισμάτων ἢ ἔργων) ἀνηκούσης εἰς φυσικὸν πρόσωπον καὶ ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου της ἀποκλειστικῶς διὰ γεωργικοὺς ἢ κτηνοτροφικοὺς σκοπούς.»

'Αντιλαμβάνομαι, κ. Πρόεδρε, ὅτι θὰ ὑπάρξουν ἐνστάσεις, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ ὑπάρξουν ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα θά μᾶς ποῦν ὅτι ἡ γῆ τούτη καλλιεργεῖται ἀπὸ κάποιο ὁ ὁποῖος ἔχει κάποια ἔκταση σὲ κάποια παραλία ἢ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ. Καταστρατήγηση Νόμου παραδέχομαι ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξει. Δὲν ἔχει Νόμο ποὺ δὲν βρίσκουμε παράθυρο γιὰ τὴν καταστρατήγηση του, ἀλλὰ τουλάχιστο κατὰ 90 ἢ 95% ἡ τροποποίηση τὴν ὁποία εἰσηγοῦμαι θὰ δώσει κάποια δικαιοσύνη στὸν

ἀγροτικὸ κόσμο ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς ἢ μὲ τὴν ἐκμετάλλευση της γιὰ κτηνοτροφικοὺς σκοπούς.

Κύριε Πρόεδρε,

Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ τροποποίηση τὴν ὁποία εἰσηγοῦμαι καί, ὅπως ἔχω ἀναφέρει, ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς πάνω στὴν εἰσήγηση μου θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ τελικὴ μας ἀπόφαση νά ψηφίσουμε ἢ νὰ καταψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε ἀπὸ τὴ θέση μου, διότι εἶναι μιὰ πολὺ μικρὴ διευκρίνιση ποὺ μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσει τὸν κ. Γιάγκου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐξέτασε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γιάγκου ὅπως τὴν ἔχει διαβάσει τώρα ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς· ἀναφέρει γιὰ ἐξαίρεση γεωργικῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας ποὺ ἀνήκει σὲ φυσικὰ πρόσωπα ποὺ χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικὰ γιὰ γεωργικοὺς ἢ κτηνοτροφικοὺς σκοπούς.

Ἐπισημαίνω ὅτι στὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχει ἐνώπιον της ἡ Βουλὴ γιὰ συζήτηση ἐμεῖς ἀποκλειστικὰ τὸ ἔχουμε κάμει πιὸ ἐλαστικὸ καὶ ἔχουμε πεῖ «ἀνηκούσης καὶ χρησιμοποιουμένης κατὰ κύριον λόγον διὰ γεωργικὴν ἢ κτηνοτροφικὴν ἐπιχείρησιν».

Τὸ «κατὰ κύριον λόγον» πιστεύω ὅτι εἶναι εὐρύτερης ἔννοιας. Ὅμως σὲ ἀντάλλαγμα ἔχουμε προσθέσει κάτι ἄλλο τὸ ὁποῖο δὲν περιλαμβάνεται στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γιάγκου. Εἶναι ἡ περίληψη τῆς ἀπαιτήσεως ὥστε ὁ κάτοχος τέτοιας περιουσίας νά κατοικεῖ στὴν περιοχὴ στὴν ὁποία κεῖται ἡ περιουσία του. Δηλαδὴ ἔχουμε δώσει πιὸ ἐλεύθερες πρόνοιες ὅσον ἀφορᾶ τῆ χρήση τῆς γεωργικῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὴν ἄσκηση τῆς γεωργικῆς ἀπασχολήσεως ἀλλὰ ἔχουμε περιορίσει σὲ ἔκταση τὸ δικαίωμα τῆς κατοικίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφο μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἐμεῖς καταψηφίσαμε τὸν ἀρχικὸ νόμο περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας. Τὸν εἴχαμε καταψηφίσει γιατὶ ἡ θέση μας ἦταν καὶ παραμένει ὅτι δὲν πρέπει νά ἐπιβληθεῖ ὁποιασδήποτε μορφῆς φορολογία ἂν προηγουμένως ἡ Κυβέρνηση δὲν παρουσιάσει πρόγραμμα γιὰ τὴ μείωση τῶν καταναλωτικῶν ἐξόδων της. Καὶ τουλάχιστο μέχρι σήμερα ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει δείξει σοβαρὴ διάθεση πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ὅμως ἐπειδὴ μὲ τὸ σημερινὸ νομοσχέδιο δὲν ἐπιβάλλεται καινούργια φορολογία ἀλλὰ ἀντίθετα ἀναθεωρεῖται ὁ ὑφιστάμενος νόμος ἔτσι ὥστε νά ἀνακουφίζονται οἱ ἀγρότες καὶ οἱ μικροϊδιοκτῆτες, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου κύριε Πρόεδρε.

Θεωροῦμε αὐτό τό νομοσχέδιο σάν ἕνα ἀρκετά καλό ἀνακουφιστικό μέτρο γιά τή γεωργική τάξη καὶ παρόλο πού ἀντιλαμβανόμεθα τό σημεῖο πού ἐγείρει ὁ κ. Γιάγκου, ὁ νόμος εἶναι κάτι τό ζωντανό καί ἄν στήν ἐφαρμογή του πράγματι φανεῖ ὅτι θά πρέπει να διευρυνθεῖ ὁ ὁρισμός τῆς λέξης «γεωργός», ὁπωσδήποτε, ἄν αὐτό διαφανεῖ ἀργότερα, τότε μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ τροποποιήσει τό νόμο. Ἀλλά ἐπί τοῦ παρόντος πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἡ πρόνοια ὡς ἔχει. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπό τή θέση μου, ἄν ἐπιτρέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Δέχομαι τὴ θέση τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ συμφωνῶ ὅτι καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια γιά νά διευκολυνθεῖ ὁ ἀγροτικός κόσμος. Ἐντούτοις πάλι βλέπω κάποια δυσκολία πάνω στό θέμα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καί γιά τοῦτο ἔχω βάλει τήν εἰσήγηση μου πού θά θέσει τό ὅλο θέμα ξεκαθαρισμένο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἔτσι πού νά μή ὑπάρχει καμμιὰ παρεξήγηση στό μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτό πού θά ἔπρεπε νά καταχωρηθεῖ εἶναι τό γεωργοκτηνοτροφικό ἐπάγγελμα καὶ ὄχι ἡ γῆ. Ἐγὼ θὰ ἤμουν πολὺ σύμφωνος ἂν ἡ Βουλὴ σὲ προηγούμενες εἰσηγήσεις μας—γιατὶ τώρα εἶναι πολὺ ἀργά— εἶχε προχωρήσει σὲ νομοθεσία ποὺ νὰ κατοχυρώνει τὸ γεωργοκτηνοτροφικὸ ἐπάγγελμα. Γιατί αὐτό πού θά ἔπρεπε νά ἀπαλλάσσεται ἀπό τή φορολογία δέν εἶναι ἡ γῆ πού κατά κύριο λόγο χρησιμοποιεῖται γιά γεωργοκτηνοτροφικούς σκοπούς ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης της ἔχει ἄλλο ἐπάγγελμα καί τά εἰσοδήματα του, τά κύρια εἰσοδήματα του, δέν εἶναι γεωργοκτηνοτροφικά. Στόχος μας δέν εἶναι νά ἀπαλλάξουμε αὐτῆς τῆς μορφῆς τά ἄτομα ἀπό τή φορολογία ἀλλά τούς γεωργοκτηνοτρόφους. Ἀλλά, δυστυχῶς, δέν ὑπάρχει αὐτή τή στιγμή αὐτή ἡ νομοθεσία καί σημαίνει ὅτι ἄν κάποιος, οἱοσδήποτε, εἴτε ἄλλος ἐπαγγελματίας ἤ ἀκόμα καί κερδοσκόπος, κατέχει ἕνα κομμάτι γῆς ἀρκετά μεγάλο τό ὁποῖο κατά κύριο λόγο χρησιμοποιεῖται γιά γεωργικούς σκοπούς ἐνῶ τό ἐπάγγελμα του δέν εἶναι αὐτό, καὶ ξέρουμε ὅτι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ τὸ χρησιμοποιήσει εἶναι ἄλλοι, δυστυχῶς, ὅπως εἶναι τώρα τὰ πράγματα, αὐτὸς θὰ ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ αὐτές τίς ἀπαλλαγές.

Γι' αὐτό νομίζω ὅτι τουλάχιστον ἡ ἐπόμενη Βουλὴ θά ἦταν χρήσιμο νά προχωρήσει σέ κατοχύρωση τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ ἐπαγγέλματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἂν πῆρα τό λόγο εἶναι γιά νά διορθώσω μερικά πράγματα στά πρακτικά τῆς Βουλῆς γιατί ἄν θυμᾶστε, στό προηγούμενο νομοσχέδιο μερικοί συνάδελφοι εἶχαν καταψηφίσει αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο διότι διαφωνοῦσαν σέ ὁρισμένα ἄρθρα καὶ ἀρχές.

Καὶ στή διαφωνία μας εἴχαμε ἔντονη συζήτηση μέσα στήν ὁμάδα μας τότε τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ γι' αὐτό τό λόγο τό εἴχαμε καταψηφίσει. Ἀλλά ἦλθε σήμερα ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Δημοκρατικῆς Παράταξης νά ὑπεραμυνθεῖ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐμεῖς εἰσηγούμεθα νά καταψηφισθοῦν, νά τροποποιηθοῦν, καί παρουσιάζεται σήμερα ὡς ὁ ὑπεραμύντορας αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων πού θέλει σήμερα νά προστατεύσει.

Δέν ξέρουμε τούς λόγους γιατί τότε δέν ἤθελαν νά προωθηθεῖ αὐτό τό νομοσχέδιο καί αὐτές οἱ τροποποιήσεις καί γιατί ἦλθε σήμερα νά κάμει αὐτές τίς τροποποιήσεις τίς ὁποῖες εἰσηγεῖται.

Αὐτό γιά τά πρακτικά καί γι αὐτούς πού θέλουν νά ξέρουν γιά τό τί γίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

Η. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἀπό τή θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Η. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἐγώ εἶχα καταψηφίσει τό νομοσχέδιο περί Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας διότι πίστευα ὅτι ἡ φορολογία πάνω στήν ἀκίνητη περιουσία τῶν ἀγροτῶν πλήττει τόν ἀγροτικό κόσμο. Καὶ εἶχα ἀναφέρει ὅτι ἡ γῆ τοῦ ἀγρότη εἶναι τὸ ἐργαλεῖο ποὺ διεξάγει ὁ ἀγρότης τήν ἐργασία του.

Γι' αὐτό, ἐπειδή εἶχα καταψηφίσει τὸ προηγούμενο νομοσχέδιο θά τό καταψηφίσω καί αὐτό, διότι δέν πιστεύω ὅτι πρέπει νά ἐπιβάλλεται φορολογία πάνω στήν ἀκίνητη περιουσία τῶν ἀγροτῶν, ἔστω καί τροποποιημένη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀναφερθῶ στό σχόλιο τοῦ συναδέλφου κ. Παπαδημητρίου.

Προφανῶς ὁ κ. Παπαδημητρίου δὲν κατανόησε τό νόημα οὔτε τοῦ προηγούμενου Νόμου οὔτε τοῦ τροποποιητικοῦ γιατί ἐμεῖς τότε ψηφίσαμε τό Νομοσχέδιο γιατί ὁ φόρος ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἶναι παραδοσιακά ἀπό τούς δικαιότερους. Ὅπως καί ὁ φόρος εἰσοδήματος ἔτσι καί ὁποιοσδήποτε φόρος ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἶναι ἄμεσος φόρος καὶ ἐπειδή εἶναι ἄμεσος εἶναι δίκαιος γιατί ἄν δέν βάλουμε ἄμεσους φόρους θά βάλουμε ἔμμεσους καὶ ὁ ἔμμεσος φόρος πέφτει καί στούς φτωχούς καί στούς πλουσίους καί δέν ὑπάρχει τίποτε δικαιότερο ἀπό τοῦ νά φορολογοῦμε τούς ἰδιοκτῆτες γῆς, τούς μεγάλους ἰδιοκτῆτες γῆς. Τό μέτρο εἶναι καλό, ἔγινε ὅμως ἄδικο ἀπό τήν οἰκονομική δυσπραγία πού ὑπάρχει τώρα. Γιατί αὐτός ὁ φόρος εἶναι φόρος εὐμάρειας, εἶναι φόρος πού πρέπει νά μπαίνει σέ περίοδο πού τά οἰκονομικά πράγματα πηγαίνουν πολύ καλά, γιατί τότε μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς γῆς πού ὑπάρχει φορολογεῖται τό μεγάλο εἰσόδημα ἀπό τήν ἀκίνητη

ἰδιοκτησία καί δέν ὑπάρχει, ὅπως εἶπα, τίποτε τὸ δικαιότερο. Μετά ὅμως πού ἦλθε ἡ οἰκονομική κρίση καί δέν ὑπῆρχε εὐχέρεια γιά ὁποιοδήποτε οὔτε νά πουλήσει σέ καλή τιμή οὔτε νά ἀναπτύξει οὔτε νά ἐκμεταλλευθεῖ οὔτε νά μισθώσει τή γῆ του, ἔπρεπε σάν Βουλή πού πρέπει νά βλέπουμε τά προβλήματα ὅταν παρουσιάζονται, νά νομοθετήσουμε ἀνάλογα. Καί τότε ἐμεῖς σάν Νέα Δημοκρατική Παράταξη, πρῶτοι ἐμεῖς, εἴπαμε ὅτι δημιουργεῖται μιά μεγάλη ἀδικία καί ἀναφέρω σάν παράδειγμα τό γεωργό ὁ ὁποῖος ἔχει ἕνα ἀκίνητο σέ μιά τουριστική περιοχή στή Λεμεσό ἤ στήν Ἁγία Νάπα. Τό ἀκίνητο αὐτοῦ προτοῦ δημιουργηθεῖ ἡ οἰκονομικὴ κρίση ἄξιζε ἄς ποῦμε, £300.000. Τό εἰσόδημα αὐτοῦ τοῦ γεωργοῦ μπορεῖ νά ἦταν £500 ἀπό τή γεωργική ἀπασχόληση καί τόν καλούσαμε νά καταβάλει φόρο ὁ ὁποῖος εἶναι μεγαλύτερος ἀπό τό εἰσόδημα του. Ποιά ἦταν ἡ ὑπαλλακτική λύση γι' αὐτό τό γεωργό; Νά ἀναπτύξει τή γῆ του, καί τί κάνει; Πηγαίνει στήν Τράπεζα Ἀναπτύξεως ἤ στήν Κυβέρνηση καί τοῦ λέει ἡ Κεντρική Τράπεζα ὑπάρχουν περιορισμοί στή δανειοδότηση. Δέν γίνεται ἀνάπτυξη· ἀπαγορεύεται ὁ δανεισμός καί στήν Ἁγία Νάπα καί στή Λεμεσό. Αὐτό ἔγινε μέ ὁδηγίες τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας, κ. Πρόεδρε.

Ποιά εἶναι ἡ δεύτερη λύση; Ἡ δεύτερη λύση εἶναι νά πουλήσει τό κτῆμα του. Δέν μποροῦσε κανείς νά τό ἀγοράσει. Ἔχω σάν παράδειγμα ὑπόψη μου κάποιο ἀπό τή Λεμεσό πού κατεῖχε γῆ σέ τουριστική περιοχή ἀξίας £500.000. Ἡ μόνη προσφορά πού ἔγινε σ' αὐτό τόν ἰδιοκτήτη γῆς ἦταν ἀντιπαροχή £100.000, δηλαδή σημαίνει ὅτι σπρώχναμε αὐτό τόν ἰδιοκτήτη γῆς στά χέρια τοῦ κερδοσκόπου ὁ ὁποῖος θὰ τόν ἐκμεταλλευόταν καί θά τοῦ ὑφάρπαζε τή γῆ του. Τέτοια ἀδικία ἐμεῖς προσπαθήσαμε νὰ τὴ διορθώσουμε καί χαίρομαι διότι ὁμόφωνα ἡ Ἐπιτροπή, καί πιστεύω καί ἡ Βουλή στό σύνολό της, θά διορθώσει αὐτές τίς ἀδικίες οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν. Ἕνα πολύ καλό μέτρο, κ. Πρόεδρε, ὅπως εἶναι ὁ φόρος ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, σέ καιρούς κρίσεως μπορεῖ νά εἶναι καταστρεπτικό πάρα πολύ. Πιστεύω ὅτι τό χρέος μιᾶς Βουλῆς πρέπει νὰ εἶναι, μόλις διαπιστώσει τό λάθος, τήν ἀδικία, νά σπεύδει νά τό διορθώσει. Εἴμαστε περήφανοι ποὺ πρῶτοι τό διαπιστώσαμε καί πρῶτοι σπεύσαμε νά τό διορθώσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἀπό τή θέση μου, κύριε Πρόεδρε, γιά νά δώσω μιά ἀπάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Χαίρομαι ἰδιαίτερα διότι διαπιστώνει ἐκ τῶν ὑστέρων αὐτὰ τὰ ὁποῖα διαπιστώσαμε ἐμεῖς - κι' ἐγώ προσωπικά - καί ὑπεραμυνόμουν μέσα στήν Ὁμάδα μας αὐτῶν τῶν ἐπιχειρημάτων τά ὁποῖα προβάλλει σήμερα ὁ κ. Ἀμπίζας. Κι' ἐνθυμεῖσθε πολύ καλὰ ὅτι ἔφερα τὸ ἐπιχείρημα μιᾶς γυναίκας πού τό κτῆμα της βρίσκεται δίπλα ἀπό τό ξενοδοχεῖο «Μπίτς Χοτέλ» καί πού ἡ ἀξία του σήμερα μπορεῖ νὰ εἶναι μισό ἑκατομμύριο λίρες καί πρέπει νὰ πληρώσει φορολογία £1.500 ἀλλ' αὐτή ἡ γυναίκα εἶναι ἐργάτρια καί δέν μπορεῖ νά πληρώσει. Καί ἐλέχθη ἀπό τήν Ὁμάδα τότε νὰ πουλήσει μέρος γιά νά πληρώσει τούς φόρους της.

Ἂν ἔτσι εἶναι αὐτὴ ἡ τακτική, τότε συμφωνῶ μέ ὅσα εἶπε ἀλλὰ τὰ εἶπε πρωθύστερα, ἐκ τῶν ὑστέρων μᾶλλον, καὶ ἁπλῶς εἶπα ὅτι πρέπει νὰ σημειωθοῦν

στὰ πρακτικά. Το ἄν δέν καταλάβαμε τό νόμο, φαίνεται ἄν τόν ψηφίσαμε ἤ ὄχι. Τά περισσότερα λόγια ἐπαφίονται στούς ἄλλους πού θά ἔλθουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ δώσω τὸ λόγο σὲ ὅποιο τὸν ζητήσει ἀσφαλῶς ἀλλὰ παρακαλῶ ἐπὶ θεμάτων στὰ ὁποῖα τουλάχιστο συμφωνοῦμε νά μὴ διαφωνοῦμε «διὰ λόγοις».

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι νά προχωρήσουμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχουν ἄλλοι ποὺ θέλουν νά τοποθετηθοῦν ἐπὶ τοῦ θέματος ἀλλὰ νὰ μήν ἐμπλακοῦμε σὲ θέματα στὰ ὁποῖα ἐξ ὑπαρχῆς συμφωνοῦμε .... Ἂν ὄχι, προχωροῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, προτείνω τροποποίηση στὴν ὑποπαρ. (στ) τῆς παραγρ. (β) τοῦ ἄρθρου 6.

Θέλω νὰ ἐπαναλάβω ἀκόμα μιά φορὰ ὅτι ἐκτιμῶ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβλήθηκε ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἀπὸ ὅσους πῆραν μέρος στὴν 'Επιτροπὴ γιά βελτίωση τοῦ Νόμου. 'Εντούτοις βλέπω ὅτι μιὰ τροπολογία μὲ τὴν εἰσήγηση τὴ δική μου θὰ ξεκαθαρίσει περισσότερο τὸ πρόβλημα.

Γιὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ (στ) γίνει ὡς ἐξῆς :

«γεωργικῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας (ἐξαιρουμένων οἱωνδήποτε οἰκοδομημάτων ἢ ἑτέρων κτισμάτων ἢ ἔργων) ἀνηκούσης εἰς φυσικὸν πρόσωπον καὶ ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου της ἀποκλειστικῶς διὰ γεωργικοὺς ἢ κτηνοτροφικοὺς σκοπούς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ τροπολογία ποὺ προτείνεται ἀπὸ τὸν κ. Γιάγκου ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Γιάγκου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ἄρθρο 6 ὡς ἔχει.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 6;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 25Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος.

Γεώργιος Λαδᾶς

Πάρις Λένας, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Λ. Καραμιχάλη

Ἀνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 8 Ἀπριλίου 1981. Στὴ συνεδρίαση αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν οἱ

όποῖοι ἀνάλυσαν στὴν 'Επιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Χωριτικῶν 'Αρχῶν Νόμου γιά τὴν πλήρωση ἀριθμοῦ κενῶν ποὺ διαπιστώθηκαν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου αὐτοῦ μετὰ τὶς τελευταῖες ἐκλογὲς χωριτικῶν ἐπιτροπῶν τὸ 1979 καὶ τὰ ὁποῖα χρήζουν ἄμεσης ἀντιμετώπισης γιὰ τὴν ὁμαλὴ καὶ εὔρυθμη λειτουργία τῶν χωριτικῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

Εἰδικότερα, μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπεται ὅτι σὲ περίπτωση θανάτου ἢ παύσης τοῦ Προέδρου μιᾶς Χωριτικῆς 'Επιτροπῆς (Κοινοτάρχη) τὰ καθήκοντα του ἀναλαμβάνει ὁ 'Αναπληρωτὴς Πρόεδρος ('Αναπληρωτὴς Κοινοτάρχης) καὶ σὲ περίπτωση προσωρινῆς ἀπουσίας τοῦ τελευταίου τὰ καθήκοντα του ἀσκεῖ ὁ γηραιότερος ἀπὸ τὰ μέλη τῆς χωριτικῆς ἐπιτροπῆς.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο, ὡς θέμα ἀρχῆς, υἱοθετεῖ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις του γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισή του σὲ νόμο, ὅπως αὐτὸ ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ ὕστερα ἀπὸ τὴ νομοτεχνικὴ ἐπεξεργασία του γιὰ σκοποὺς καλύτερης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς «ὁ περὶ Χωριτικῶν 'Αρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τῆς Προτάσεως Νόμου «'Ο περὶ Παγοποιήσεως 'Ενοικίων Νόμος τοῦ 1979» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν Ἔκθεσή του.

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι παρουσιάζεται ἕνα διαδικαστικὸ πρόβλημα πάνω

στὸ νομοσχέδιο αὐτό. Εἶναι ἕνα πολὺ σοβαρὸ νομοσχέδιο καὶ τὴν Ἔκθεση τουλάχιστο ἐγὼ προσωπικὰ χθὲς τὸ ἀπόγευμα τὴν εἶχα πάρει. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καὶ ἄλλοι συνάδελφοι χθὲς τὴν εἶχαν πάρει, ποὺ εἶναι πολὺ δύσκολο μέσα σὲ τόσο σύντομο χρονικὸ διάστημα νά μελετήσει ἕνας τόσο σοβαρὸ νομοσχέδιο καὶ νὰ τὸ ἐπεξεργασθεῖ.

Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει δυσκολία στὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ποὺ ἐγείρεται εἶναι ἡ καθυστέρηση στὴ λήψη τῆς Ἔκθεσης σύμφωνα μὲ τὶς πρόνοιες τῶν Κανονισμῶν.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Θὰ ἤθελα νά παρατηρήσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐνῶ μπορεῖ νὰ ὑπάρχει τὸ τυπικὸ αὐτό, ὑπὰρχει καὶ τὸ περίεργο, νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐνέκρινε τὴ Δευτέρα ἔφθασαν ἐγκαίρως στὰ χέρια τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν, ἐνῶ νομοσχέδια τῶν ὁποίων ἡ ἐξέταση ἀπὸ τὶς Ἐπιτροπές ἔληξε τὴν Παρασκευή, τέσσερις μέρες προηγουμένως, κατὰ περίεργο τρόπο δὲν περιῆλθαν στὰ χέρια τῶν Βουλευτῶν ἐγκαίρως.

Ἀλλὰ ἐπιπρόσθετα, θὰ ἤθελα νά τονίσω καὶ τὸ ἑξῆς : Ἡ Πρόταση αὐτὴ Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων βρίσκεται στὸ Σῶμα γιὰ δυὸ χρόνια τώρα.

Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι νέο ποὺ μπαίνει τυχαῖα τελευταῖα καὶ μόλις πήραμε χαμπάρι. Εἶναι δυὸ χρόνια ποὺ βρίσκεται ἡ πρόταση Νόμου αὐτὴ στὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ πῶ στὸ Σῶμα ὅτι εἰδικῶς αὐτὴ ἡ Ἔκθεση ἑτοιμάσθηκε Σάββατο μὲ ἐργασία τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς πέραν τῶν κανονικῶν ὡρῶν ἐργασίας καὶ ἐλήφθη κάθε μέριμνα ὥστε νὰ ἀπευθυνθεῖ πρός τοὺς Βουλευτὲς πολὺ—πολὺ ἔγκαιρα, δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ Σαββάτου. Δὲν ξέρω πόσοι ἄλλοι Βουλευτὲς δὲν τὴν ἔχουν πάρει ἀλλὰ ἀπὸ πλευρᾶς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἔχει ληφθεῖ κάθε πρόνοια ὥστε νά ἱκανοποιηθεῖ αὐτὴ ἡ τυπικὴ συνταγματικὴ δυσκολία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἕνα θέμα καθαρὰ διαδικαστικό. Παρακαλῶ, ἂν ὑπάρχουν ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν πάρει ἔγκαιρα τὴν Ἔκθεση, θὰ πρέπει νὰ χειρισθοῦμε τὸ θέμα ὑπὸ ἄλλη μορφή.

Ὑπάρχουν ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς ποὺ πῆραν καθυστερημένα τὴν Ἔκθεση;

Ὁ κ. Λένας.

Κ. ΛΕΝΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ τὴν πῆρα τὴν Τρίτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ εἶναι ἔγκαιρο. Ὑπάρχουν ἄλλοι ;

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νά ἀναφέρω ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλο σ' αὐτὸ ποὺ ἔχει πεῖ—ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐργασθεῖ καὶ ἡ Ἔκθεση

ἴσως νὰ ἔχει ἀποσταλεῖ ἐγκαίρως—μπορεῖ ὅμως τὸ πρόβλημα τῆς καθυστέρησης νά ὀφείλεται σὲ ἄλλο λόγο, ἴσως σὲ καθυστέρηση τοῦ ταχυδρομείου ἢ ἴσως νὰ ὑπάρχει ἕνα ἄλλο βασικὸ διαδικαστικὸ κώλυμα. Τὸ θέμα αὐτὸ παρεπέμφθη σὲ τρεῖς Ἐπιτροπὲς στὶς Ἐπιτροπὲς Ἐσωτερικῶν, Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ. Ἀπὸ τὶς τρεῖς Ἐπιτροπὲς ἡ μόνη ἡ ὁποία εἶχε ἀπαρτία κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος στὴ συνεδρία στὴν ὁποία ἀναφέρθηκε ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἦτο ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν. Οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν εἶχε ἀπαρτία οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν. Ὡς γνωστό, σύμφωνα μὲ τοὺς Κανονισμούς, γιὰ νὰ ὑπάρχει ἀπαρτία στὴ διεξαγωγὴ ἐργασίας τῶν Ἐπιτροπῶν πρέπει νά εἶναι παρόν τοὐλάχιστο τὸ 1/2 τῶν Μελῶν, καὶ στὶς δυὸ αὐτὲς Ἐπιτροπὲς δὲν ὑπῆρχε ἀπαρτία, φαίνεται δὲ καὶ ἀπὸ τὴν ἔκθεση ὅτι στὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ὑπῆρχαν τρία Μέλη καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν δύο. Ἐγὼ ἤμουν παρὼν καὶ γιὰ τὶς τρεῖς Ἐπιτροπές, ὅπως καὶ ὁ κ. Λαδᾶς ἦταν παρὼν καὶ γιὰ τὶς τρεῖς Ἐπιτροπές. Ἀλλὰ τὸ οὐσιαστικὸ κώλυμα περὶ ἀπαρτίας ὑφίσταται κατὰ τὴ γνώμη μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐδῶ προβάλλονται δυὸ διαδικαστικὰ θέματα. Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ ἔγκαιρη λήψη τῆς ἔκθεσης. Ἐφόσο ἐλήφθη ἀπὸ ὅλους πλὴν ἑνὸς συναδέλφου, τότε μποροῦμε νὰ θεωρήσουμε ὅτι ἡ ἔκθεση αὐτὴ ἐλήφθη ἐντὸς τῶν πλαισίων ποὺ προνοοῦνται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα.

Τὸ δεύτερο διαδικαστικὸ θέμα εἶναι τὸ ἂν ὑπῆρχε ἀπαρτία στὶς Ἐπιτροπὲς ἢ ὄχι. Ἐξ ὅσων ἀντιλαμβάνομαι, οἱ Ἐπιτροπὲς ἐν πάσῃ περιπτώσει θέτουν τὸ θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ οἱ ἴδιες οἱ Ἐπιτροπὲς δὲν πῆραν ἀπόφαση ἀλλὰ τὸ θέμα τῆς ἀπαρτίας ἐκεῖ δὲν ἔχει οὐσιαστικὴ σημασία καθότι οἱ Ἐπιτροπὲς δὲν πῆραν ἀπόφαση ἀλλὰ ἂν ὀρθῶς γνωρίζω, τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέμα τάξεως, κ. Πρόεδρε. Πάνω σὲ διαδικαστικὰ θέματα ἀποφασίζει ὁ Πρόεδρος καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι διαδικαστικὸ θέμα. Ὑποδεικνύω ὅτι οἱ Κανονισμοὶ λὲν ὅτι καμμιὰ ἔκθεση δὲν ἔρχεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐκτὸς ἐὰν ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπὸ Ἐπιτροπή. Οἱ Κανονισμοὶ δὲν μιλοῦν ἂν ἕνα Νομοσχέδιο ἢ Πρόταση Νόμου ἔχει ἐξετασθεῖ ἀπὸ δυὸ ἢ τρεῖς Ἐπιτροπὲς ἢ ἂν πρέπει νὰ ἐγκρίνεται ἀπὸ κάθε μιά.

Ἐπομένως, ἐφόσο ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ποὺ κυρίως ἐξετάζει τὸ θέμα εἶχε 10 μέλη παρόντα ἀπὸ τὰ 11, νομίζω ὅτι δὲν γεννᾶται θέμα διαδικαστικὸ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀπαρτία. Εἶναι μιὰ ἔκθεση ἡ ὁποία ἐξετάστηκε τοὐλάχιστο ἀπὸ μιὰ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ποὺ εἶχε ἀπαρτία καὶ ὑποβάλλεται στὴ Βουλὴ καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφασίσει.

Νομίζω ὅμως ὅτι τὸ θέμα θά τὸ ἀποφασίσετε ἐσεῖς ὡς Πρόεδρος καὶ μόνο ἂν Μέλη ἐνίστανται στὴν ἀπόφαση σας μπορεῖ νά ἐγερθεῖ θέμα. Ὅπως ἔχω ἐξηγήσει προηγουμένως, νοουμένου ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ λήψη ἀπόφασης, τὸ γεγονὸς ὅτι σὲ κάποιες Ἐπιτροπὲς δὲν ὑπῆρχε ἀπαρτία, δὲν ἀλλοιώνει τὴν πρόταση τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τὴν ἔκθεση τὴν ἴδια διότι ἡ ἀπόφαση παραμένει στὸ Σῶμα τὸ ἴδιο. Ἄρα θά θεωρήσουμε ὅτι ἡ ἔκθεση κυκλοφόρησε ἔγκαιρα καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ σωστὰ ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Ὁ κ Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Θέλω νά δώσω μιὰ ἑρμηνεία, κ. Πρόεδρε, γιατὶ ἡ ἔκθεση αὐτὴ πάρθηκε ἀργὰ

σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες ἐκθέσεις. Οἱ ἄλλες ἐκθέσεις εἶχαν σταλεῖ διὰ χειρὸς ἐνῶ αὐτὴ ἡ ἔκθεση εἶχε σταλεῖ ταχυδρομικῶς, ἐξ οὗ καὶ ἡ καθυστέρηση. Καὶ πιστεύω ὅτι, βεβαίως, ἐσεῖς ἀποφασίζετε γιὰ θέματα διαδικασίας ἀλλὰ προσωπικὰ ἂν προχωρήσει ἡ Βουλὴ στὴν ἐξέταση τοῦ Νομοσχεδίου, ἀδυνατῶ νά συμμετάσχω. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν μπορῶ οὔτε νὰ ψηφίσω οὔτε νὰ καταψηφίσω ἕνα Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο δὲν τὸ ἔχω μελετήσει στὸ βαθμὸ ποὺ πρέπει.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπῆρχαν πράγματι περιπτώσεις τέτοιες ποὺ νὰ θεωρεῖται ὅτι δὲν ἀπεστάλη ἔγκαιρα ἡ ἔκθεση, τότε θὰ ἐτίθετο τὸ θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἂν θέλει νὰ κηρύξει τὴν Πρόταση Νόμου ὡς ἐπείγουσα, ἀλλὰ νοουμένου ὅτι ὑπάρχει μόνο μιὰ περίπτωση, γι' αὐτοὺς καὶ μόνο τοὺς λόγους ἔκρινα ὅτι ἔπρεπε νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ἡ Ἔκθεση κυκλοφόρησε ἔγκαιρα.

Προχωροῦμε στὴν ἀνάγνωση τῆς Ἔκθεσης ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἁπλῶς, κ. Πρόεδρε, πρὶν διαβάσω τὴν ἔκθεση θέλω νά πῶ ὅτι ὁ κ. Ἱεροδιακόνου εἶναι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Ἐπειδὴ λέει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ πάρει θέση πάνω σὲ θέμα ποὺ δὲν ἔχει ἐξετάσει, δὲν νομίζω ὅτι φταίει ἡ Βουλὴ ἂν ὁ ἴδιος δὲν κάθησε νά τὸ ἐξετάσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, οὐδέποτε μοῦ κοινοποιήθηκε ὅτι εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Λυποῦμαι ἂν ἔγινε ἀλλαγὴ στὶς Ἐπιτροπὲς καὶ δὲν μοῦ κοινοποιήθηκε. Πρώτη φορὰ ἀκούω ὅτι εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ, θὰ ἐλέγξω τὸ γεγονὸς καὶ θὰ ἐνημερώσω τὸ Σῶμα ἐντὸς ὀλίγου.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἶναι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, νομίζω, κ. Πρόεδρε, ἡ ὁποία εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς Ἐπιτροπές. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ....

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι μέλος μόνο στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΓΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΝΟΙΚΙΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1979».

Παρόντες :—

Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος

Γεώργιος Λαδᾶς

Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπὴ Νομικῶν

Γεώργιος Λαδᾶς

Χρῖστος Βάκης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Ἀλέξης Γαλανός

Γεώργιος Λαδᾶς

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Χρῖστος Βάκης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Πάρις Λένας

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐσωτερικῶν, Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησαν τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου, ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, σὲ ἑπτὰ κοινὲς συνεδρίες τους ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 20 Νοεμβρίου 1979, 23 καὶ 30 Ἰανουαρίου, 1 Φεβρουαρίου, 8 Ὀκτωβρίου, 19 Νοεμβρίου 1980 καὶ 10 Ἀπριλίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων οὕτως ὥστε, σύμφωνα μὲ τὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεση ποὺ συνοδεύει τὴν κατατεθεῖσα πρόταση νόμου, νὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ ἐξέταση σὲ βάθος καὶ ἀναθεώρηση τῆς ἰσχύουσας σήμερα νομοθεσίας γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ πιὸ πάνω πρόταση νόμου κατατέθηκε στὴ Βουλὴ στὶς 10 Μαΐου 1979 μαζὶ μὲ δεύτερη πρόταση νόμου ποὺ κατατέθηκε ἐπίσης ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς ἐνοικιοστασιακῆς νομοθεσίας ὥστε νὰ καλύπτει καὶ τὰ ἀκίνητα γιὰ κατοικία ἢ καταστήματα ποὺ συμπληρώθηκαν καὶ ἐνοικιάστηκαν γιὰ πρώτη φορὰ μέχρι καὶ τὴν 31η Δεκεμβρίου 1978. Καὶ οἱ δύο προτάσεις νόμου ἀποτέλεσαν ἀντικείμενο κοινῆς ἐξέτασης ἀπὸ τὶς πιὸ πάνω Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς μὲ ἀποτέλεσμα ἡ δεύτερη νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο καὶ ψηφίστηκε

στὴ συνέχεια σὲ νόμο ἀπὸ τὴ Βουλὴ ὡς ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1980 (Ἀρ. 6 τοῦ 1980). Ἡ πρώτη πρόταση νόμου δὲν προωθήθηκε στὴ Βουλὴ γιατὶ ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ ζήτησε ἀναστολὴ προώθησης της μέχρι ποὺ νὰ μπορέσουν τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα νὰ συμπληρώσουν τὴν ἐργασία ποὺ ἤδη εἶχαν ἀρχίσει γιὰ τὴ σύνταξη ὁλοκληρωμένου Κυβερνητικοῦ σχεδίου γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο. Ἡ τελευταία αὐτὴ ἐργασία, ὅπως δηλώθηκε ἀπὸ τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς στὶς ἐπανειλημμένες ἐμφανίσεις τους ποὺ εἶχαν ἐνώπιον τῶν Ἐπιτροπῶν, θὰ συμπληρωνόταν μέσα σὲ ἐπανειλημμένα καθορισθεῖσες τακτὲς προθεσμίες οἱ ὁποῖες, ὅμως, στὸ τέλος δὲν τηρήθηκαν. Σὰν τελευταία τέτοια προθεσμία καθορίστηκε ἡ 31 Ἰανουαρίου 1981.

Οἱ Ἐπιτροπές, ἐνόψει τοῦ γεγονότος ὅτι ἐξέπνευσε καὶ ἡ τελευταία αὐτὴ προθεσμία χωρὶς ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔχει καταθέσει τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο, ἦταν ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένες νὰ ἐπαναφέρουν τὴν πιὸ πάνω πρόταση νόμου γιὰ συζήτηση καὶ ὑποβολὴ τῶν ἀπόψεων τῶν Μελῶν τους ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Πρὶν οἱ τελευταῖες πάρουν ὁποιαδήποτε θέση πάνω στὸ ὅλο θέμα κάλεσαν ξανὰ ἐνώπιον τους τὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν ὁποῖο καὶ ζητήθηκε νὰ ἐνημερώσει τὶς Ἐπιτροπὲς ὡς πρὸς τὸ ποῦ βρίσκεται τὸ ὅλο θέμα τῆς σύνταξης ὁλοκληρωμένου Κυβερνητικοῦ σχεδίου γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο.

Ὁ τελευταῖος, ἐνημερώνοντας τὶς Ἐπιτροπὲς κατὰ τὴ συνεδρίαση τους στὶς 10 Ἀπριλίου 1981, ἀνέφερε ὅτι ἔχει πράγματι συνταχθεῖ σχετικὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο καὶ ὑποβλήθηκε στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1981 χωρὶς ὅμως νὰ ληφθεῖ ὡς τώρα ὁποιαδήποτε ἀπόφαση ἐνόψει τοῦ γεγονότος ὅτι κρίθηκε ἀναγκαία ἡ πραγματοποίηση πρόσθετων διαβουλεύσεων μὲ τὶς ἐνδιαφερόμενες ὀργανώσεις. Ὅπως δηλώθηκε στὶς Ἐπιτροπὲς ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης, αἱ ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων ἔχουν σταλεῖ στὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης καί, ὅπως ὑπολογίζεται, τὸ ὅλο θέμα θὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴ λήψη τελικῆς ἀπόφασης. Μὲ βάση δὲ τὸ χρονοδιάγραμμα αὐτὸ ὑπολογίζεται νὰ κατατεθεῖ τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ μέσα στὸν τρέχοντα μήνα.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν οὐσία τοῦ ὑπὸ συζήτηση θέματος ἄποψη τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς Κυβέρνησης εἶναι ὅπως, ἀντὶ τῆς προτεινόμενης παγοποίησης τῶν ἐνοικίων, ποὺ θὰ δημιουργοῦσε, κατὰ τὴ γνώμη του, δυσκολίες στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ εὐρύτερου θέματος τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἡ Κυβέρνηση θὰ προτιμοῦσε σὰν ἐνδιάμεση λύση τὴν τροποποίηση τῆς ἐνοικιοστασιακῆς νομοθεσίας ὥστε νὰ ἐκλείψει ἡ σημερινὴ τάση γιὰ ἐξώσεις, κυρίως τῶν ἐνοικιαστῶν καταστημάτων, μὲ τὸ δικαιολογητικὸ τῆς οὐσιώδους μετατροπῆς τοῦ ὑπὸ ἐνοικίαση ὑποστατικοῦ ἐργασίας.

Ὑπὸ τὸ φῶς ὅλων τῶν πιὸ πάνω καὶ ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν Μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν οἱ τελευταῖες ἀποφάσισαν νὰ προωθήσουν τὸ ὅλο θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ τὴ λήψη τελικῆς ἀπόφασης μὲ βάση τὶς πιὸ κάτω θέσεις τὶς ὁποῖες ἐξέφρασε κάθε Μέλος τῶν Ἐπιτροπῶν ξεχωριστά :—

(α) Οἱ κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου κ. Α. Ζιαρτίδης ἐξέφρασαν τὴν ἄποψη ὅτι ὁποιαδήποτε παραπέρα παράταση γύρω ἀπὸ τὸ θέμα θεωρεῖται ἀδικαιολόγητη γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ προωθηθεῖ τὸ θέμα στὴν ὁλομέλεια τοῦ Σώματος γιὰ λήψη σχετικῆς ἀπόφασης. Οἱ κ.κ. Κνωσταντίνου καὶ Ζιαρτίδης εἰσηγήθηκαν τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων μέχρι τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου ἐκτὸς ἂν στὸ

μεταξὺ κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὸ ὁλοκληρωμένο σχέδιο γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο καὶ θεσπισθεῖ τοῦτο σὲ νόμο.

(β) Οἱ κ.κ. Γ. Λαδᾶς, Α. Γαλανὸς καὶ Θ. Μιχαηλίδης, τάχθηκαν ἐναντίον τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων, παρόλο ὅτι ὑπάρχει, κατὰ τὴ γνώμη τους, ἀνάγκη ρύθμισης τῶν ἐνοικίων, καὶ ζήτησαν ὅπως ἡ πρόταση αὐτὴ παραμείνει σὲ ἐκκρεμότητα μέχρι ποὺ νὰ κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὸ ὁλοκληρωμένο σχέδιο γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο.

(γ) Οἱ κ.κ. Στ. Ἀμπίζας καὶ Π. Λένας διατύπωσαν τὴ θέση ὅτι θὰ ἦταν φρονιμότερο ὅπως προτοῦ οἱ Ἐπιτροπὲς πάρουν ὁποιαδήποτε θέση νὰ ἀκούσουν τὶς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν γιὰ νὰ μπορέσουν στὴ συνέχεια ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τῶν προνοιῶν τοῦ καταρτιζομένου Κυβερνητικοῦ σχεδίου νά πάρουν ὑπεύθυνα θέση πάνω στὸ ὅλο θέμα.

(δ) Ὁ κ. Τ. Χατζηδημητρίου ὑποστήριξε τὴν εἰσήγηση γιὰ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων γι' αὐτὸ καὶ ζήτησε ὅπως τὸ θέμα προωθηθεῖ στὴ Βουλὴ γιά τὴ λήψη τελικῆς ἀπόφασης.

(ε) Οἱ κ.κ. Τ. Παπαδόπουλος καὶ Χρ. Βάκης παρατήρησαν ὅτι ἡ ἀδικαιολόγητη ἀδράνεια ποὺ ἔχει ἐπιδειχθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἔχει περιορίσει τὶς ἐπιλογὲς τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τὶς ἔχει θέσει πρὸ διλήμματος μὲ ἀποτέλεσμα νά εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένες νὰ παγοποιήσουν τὸ πρόβλημα μέχρι νά ἑτοιμαστεῖ τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο. Γι' αὐτὸ καὶ τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς τρίμηνης παγοποίησης τῶν ἐνοικίων.

Ὑπὸ τὸ φῶς ὅλων τῶν πιὸ πάνω οἱ Ἐπιτροπὲς καταθέτουν τὴν παροῦσα Ἔκθεση τους ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὥστε νὰ μπορέσει τὸ τελευταῖο νὰ διαμορφώσει σχετικὴ γνώμη καὶ νὰ πάρει ἀνάλογη ἀπόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βάσει τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων ὁ κ. Ἱεροδιακόνου δὲν εἶναι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἀλλὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητεῖται σήμερα, ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια σχεδόν, πρόταση νόμου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων μέχρι ποὺ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νά φέρει ὁλοκληρωμένο νομοσχέδιο γιὰ τὴ ρύθμιση τοῦ πολὺ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος ποὺ ἀφορᾶ τὰ ἐνοίκια κατοικιῶν καὶ καταστημάτων.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ τίθεται εἶναι γιατὶ πέρασαν δυὸ χρόνια καὶ σήμερα οἱ ἁρμόδιες Ἐπιτροπὲς φέρνουν τὸ θέμα στὴ Βουλή;

Νομίζω ὅτι ἔχω καθῆκον νὰ κάμω καθαρὸ ὅτι δὲν εὐθύνεται καμμιὰ ἀπὸ τὶς Ἐπιτροπὲς καὶ κανένα ἀπὸ τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν ἢ ὁποιοσδήποτε Βουλευτὴς γιατὶ ἔχει καθυστερήσει ἡ πρόταση αὐτὴ νόμου νά ἔλθει στὸ Σῶμα προηγουμένως. Ἡ εὐθύνη ὁλοκληρωτικὰ βαρύνει τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἔχετε δεῖ ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῶν Ἐπιτροπῶν οἱ Ἐπιτροπὲς ἐπιλήφθηκαν 7 φορὲς αὐτοῦ τοῦ θέματος. Καὶ στὶς ἑπτὰ αὐτὲς συνεδρίες τῶν Ἐπιτροπῶν ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ποὺ πάντοτε ἦταν ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργός, διαβεβαίωνε τὴν Ἐπιτροπὴ ὅτι σὲ λίγο, σὲ ἕνα ἢ δυὸ μῆνες, θὰ ὑπάρξει ὁλοκληρωμένη νομοθεσία γιὰ νά καλύψει τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων καὶ

κατὰ συνέπεια θά ἦταν περιττὸ νά προωθηθεῖ ἡ Πρόταση Νόμου τοῦ ΑΚΕΛ—'Αριστερᾶς.

'Η τελευταία προθεσμία ποὺ δόθηκε στὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία καὶ μάλιστα ρητῶς ἀπὸ τὶς 'Επιτροπὲς καὶ ρητὴ ὑπόσχεση ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία, ἦταν ὅτι τὴν 31 'Ιανουαρίου 1981 θά κατάθετε ὁπωσδήποτε ἡ Κυβέρνηση σχετικὴ νομοθεσία.

Στὴν τελευταία συνεδρία ὁ ἁρμόδιος 'Υπουργὸς καὶ πάλι μᾶς εἶπε : «Ξέρετε εἶναι ζήτημα ἡμερῶν νά κατατεθεῖ τὸ νομοσχέδιο τῆς Κυβέρνησης καὶ ἐν πάση περιπτώσει ἐντὸς ἑνὸς μηνός.»

Πρέπει νά ἐκφράσω τὶς σοβαρές ἀμφιβολίες τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδας τῆς 'Αριστερᾶς κατὰ πόσο ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία θὰ τηρήσει καὶ αὐτὴ τὴν ὑπόσχεση της. Καὶ ὁ λόγος εἶναι φανερός.

Διορίσθηκε εἰδικὴ 'Επιτροπὴ ὑπὸ τὸν κ. Πικῆ ἡ ὁποία ἐδῶ καὶ ἕνα χρόνο ἑτοίμασε πράγματι μιὰ ἐμπεριστατωμένη μελέτη γιὰ τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων. 'Η μελέτη αὐτὴ βρίσκεται ἐδῶ καὶ ἕνα χρόνο στὰ χέρια τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας καὶ ὅμως δὲν ἔχει ἑτοιμασθεῖ τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο. Καὶ ὁ λόγος γιατὶ δὲν ἔχει ἑτοιμασθεῖ τό σχετικὸ νομοσχέδιο δέν εἶναι γιατὶ οἱ προτάσεις τῆς 'Επιτροπῆς δὲν ἦταν καλὲς οὔτε διότι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐνοικιαστές θὰ ἀντιτίθεντο στὶς πρόνοιες αὐτῆς τῆς ἔρευνας καὶ στὶς εἰσηγήσεις τῆς 'Επιτροπῆς. Εἶναι γιατὶ οἱ μεγαλοϊδιοκτῆτες ἀντιδροῦν καὶ ἡ Κυβέρνηση μπροστὰ στὶς πιέσεις τους δὲν εἶναι ἕτοιμοι ἀκόμα νὰ φέρει τὴ σχετικὴ νομοθεσία στὸ Σῶμα. Ἔχομε μάλιστα πληροφορηθεῖ ὅτι ἕνα κατ' ἀρχὴ νομοσχέδιο ποὺ ἔχει ἑτοιμασθεῖ κάθε ἄλλο παρὰ ἀνταποκρίνεται στὰ αἰτήματα τῶν ἐνοικιαστῶν κατοικιῶν καὶ καταστημάτων.

Εἶναι κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ φόντο ποὺ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς ἔβλεπε ὅτι ἐπιβάλλεται πλέον νά πιεσθεῖ ἡ Κυβέρνηση νά φέρει σχετικὴ νομοθεσία ἡ ὁποία πράγματι νὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ὄχι τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν ἀκινήτων, καὶ εἰσηγήθηκε καὶ εἰσηγεῖται στὸ Σῶμα τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου.

'Υπάρχει ἡ πρόταση τῆς Ἕνωσης Κέντρου γιά τὴν παγοποίηση μόνο γιὰ τρεῖς μῆνες. 'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς εἶναι ἕτοιμη νά δεχθεῖ αὐτὴ τὴν πρόταση σὲ ἔνδειξη καλῆς θελήσεως καὶ γιὰ νὰ ἀποδείξουμε ὅτι ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει δὲν εἶναι ἡ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων ἀλλὰ ἡ ψήφιση τὸ συντομότερο δυνατὸ μιᾶς νομοθεσίας γιὰ τὰ ἐνοίκια.

Θέλουμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι τὸν 'Ιούνιο ποὺ θὰ λήξει αὐτὴ ἡ τρίμηνη παγοποίηση τῶν ἐνοικίων ἡ 'Επιτροπὴ θά ἔχει μπροστά της νομοσχέδιο ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας. Ἂν ὄχι, ὅτι καὶ ἡ Ἕνωση Κέντρου συμφωνεῖ μαζί μας ὅτι σὲ τέτοια περίπτωση θὰ παραταθεῖ ἡ παγοποίηση μέχρι τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία θά φέρει σχετικὴ νομοθεσία στὸ Σῶμα.

Θέλω νά πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ οἱ ἄλλες πλευρὲς στὶς ὁποῖες πιθανὸν τὸ θέμα τῆς παγοποίησης, νὰ μὴν εἶναι τόσο ἀρεστό, ἔχουν ἀντιληφθεῖ ὅτι πρόθεση μας δὲν εἶναι ἡ ἐπ' ἄπειρο παγοποίηση τῶν ἐνοικίων ἀλλὰ ἡ ἄσκηση πίεσης ὥστε τὸ συντομότερο δυνατὸ νά ψηφισθεῖ μιὰ νομοθεσία ποὺ νὰ ρυθμίζει τὰ ἐνοίκια πρὸς ὄφελος τῶν ἐνοικιαστῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἐμεῖς θὰ εἰσηγηθοῦμε τὴν τροποποίηση τῆς πρότασης Νόμου ὥστε ἡ παγοποίηση νὰ ἰσχύει μόνο γιὰ τρεῖς μῆνες καὶ νὰ ἐκπνέει αὐτόματα σὲ περίπτωση ποὺ ἡ Κυβέρνηση καταθέσει δικό της νομοσχέδιο ἢ ὅταν ἐκπνεύσει ἡ τρίμηνη περίοδος.

Ἔχομε ἀπὸ τὴ μιὰ τὴν πρόταση τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.—Ἀριστερᾶς γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου ἢ μέχρι τὸν τερματισμὸ τῆς ἔκρυθμης κατάστασης ἴσως, ἂν ἀνανεωθεῖ.

Ἐμεῖς εἴμαστε ἀντίθετοι μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων. Πιστεύουμε ὅτι εἶναι λανθασμένη σὰν ἀρχή, γιατὶ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπαράδεκτη ἐπέμβαση στὸ δικαίωμα τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, στὴν ἐλεύθερη συναλλαγὴ καὶ στὴ σύναψη ἐλεύθερων συμβάσεων μεταξὺ ἰδιοκτήτη καὶ ἐνοικιαστῆ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔχομε τὴ θέση ὅτι αὐτὴ ἡ κατάσταση ποὺ ὑπάρχει σήμερα καὶ ποὺ σίγουρα δημιουργεῖ σοβαρὰ προβλήματα γιὰ ἕνα ἀριθμὸ ἐνοικιαστῶν, δὲν πρέπει νά συνεχιστεῖ μέχρι νὰ εὐδοκήσει ἡ Κυβέρνηση νὰ καταθέσει τὸ νομοσχέδιο ἢ τὴν ὁλοκληρωμένη νομοθεσία τὴν ὁποία ὑπόσχεται ἀπὸ διετίας. Καθορίζει ἡμερομηνίες γιὰ τὴν ἐφαρμογή της ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀποφασίζει νὰ τὴν καταθέσει στὴ Βουλή.

Ἐλέχθη στὴν Ἐπιτροπὴ ὅτι σήμερα ὑπάρχει κρίση καὶ ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ ὑποστατικὰ παραμένουν ἐλεύθερα καὶ χωρὶς ζήτηση. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀλήθεια γιά τὰ νέα ὑποστατικά. Παραγνωρίζεται, ὅμως, τὸ γεγονὸς ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἐνοικιαστῶν ὑπόκειται σὲ αὐξήσεις ἐνοικίων καὶ στὶς ταλαιπωρίες ποὺ συνεπάγεται ἡ διαδικασία, καὶ ἀκόμα ὅτι ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ὑποστατικῶν, στὰ ὁποῖα διεξάγεται ἡ ἐργασία, εἶναι δυνατὸ νὰ ἔχουν προσπορίσει στὰ ὑποστατικὰ αὐτὰ ἐκεῖνο ποὺ λέγεται «καλὸ ὄνομα,» «καλὴ φήμη», καὶ ἔτσι νά ἐπαυξάνει τὸ πρόβλημα. Οὔτε μπορεῖ νὰ γίνει δεκτὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόβλημα ὕστερα ἀπὸ τὴν εἰσβολή, ὅσον ἀφορᾶ τὴ στέγη γιὰ τὴν κατοίκηση τῶν πολιτῶν.

Ἐμεῖς, σὰν θέμα ἀρχῆς, ἀπορρίπτοντας ἀπὸ τὴ μιὰ τὸ θέμα τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων, καὶ μάλιστα ἐπ' ἀόριστον ἢ μὲ τρόπο ποὺ νὰ ἐπιτρέπει τὴν ἀνανέωση, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μὴ δεχόμενοι ὅτι εἶναι σωστὴ ἡ τοποθέτηση τῆς Βουλῆς ὅτι πρέπει νὰ ἀναμένει τὴν Κυβέρνηση νά καταθέσει σχετικὸ Νομοσχέδιο, ἔχουμε καταθέσει τὴν τροποποιητικὴ εἰσήγηση τὴν ὁποία θά ὑποβάλουμε κατὰ τὴ δεύτερη ἀνάγνωση τῆς πρότασης Νόμου.

Πρέπει, ὅμως, νά σταθοῦμε γιά λίγο κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες ἡ Βουλὴ αὐτὴ καλεῖται νά ἀποφασίσει πάνω στὶς δυὸ πλευρές.

Ἡ Ἔκθεση τῶν ἁρμόδιων Ἐπιτροπῶν διαγράφει πραγματικὰ μιά θλιβερὴ ἱστορία ἀναποφασιστικότητας, ἐρασιτεχνισμοῦ, ἀβουλίας, ἀνικανότητας καὶ ἄγνοιας ἐκ μέρους τῆς Κυβέρνησης. Ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση ἑπτὰ (7) φορὲς ἔχει καθορίσει τακτὲς προθεσμίες μὲ τὸν πιὸ ἐπίσημο καὶ κατηγορηματικὸ τρόπο. Εἶπε ἡ Κυβέρνηση ὅτι θά καταθέσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁλοκληρωμένη νομοθεσία πάνω σ' αὐτὸ τὸ πολὺ κρίσιμο καὶ φλέγον θέμα. Καὶ ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση δὲν τήρησε τὶς προθεσμίες ποὺ ἔβαλε. Ἀθέτησε τὴ δική της ὑπόσχεση καὶ ἔδειξε μόνο περιφρόνηση πρὸς αὐτὸ τὸ Σῶμα. Καὶ δὲν εἶναι δικαιολογημένη ἡ Κυβέρνηση νά λέγει ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι περίπλοκο καὶ γι' αὐτὸ σημειώθηκε αὐτὴ ἡ καθυστέρηση. Πρῶτα, γιατὶ τὸ θέμα ἐκκρεμεῖ ἀπὸ δυὸ χρόνια ὑπὸ τὴν παροῦσα

του μορφή, ἀλλὰ ἀπὸ δυὸ δεκαετίες τουλάχιστον μὲ ἄλλες νομοθεσίες. Εἶναι γνωστὸ καὶ στὴν Κυβέρνηση καὶ στὸ λαό.

Δεύτερο, γιατὶ στὸ μεταξύ, ἔχει στὰ χέρια της ἡ Κυβέρνηση μιὰ πραγματικὰ ἐμπεριστατωμένη καὶ πλήρη ἔρευνα καὶ μελέτη τοῦ θέματος ἀπὸ μιὰ ὁλόκληρη 'Επιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου Λάρνακας κι' ἐμβριθοῦς νομικοῦ κ. Γεωργίου Πικῆ, ποὺ μάλιστα περιλαμβάνει συγκεκριμένες εἰσηγήσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν πολλῶν καὶ περίπλοκων πτυχῶν αὐτοῦ τοῦ θέματος.

"Ομως, τὸ τρίτο καὶ σημαντικότερο, ποὺ ἀποκαλύπτει ποιὰ εἶναι ἡ πραγματικὴ θέση τῆς Κυβέρνησης καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι ποὺ δὲν ἔχει καταθέσει ὡς τώρα ἡ Κυβέρνηση ὁλοκληρωμένη νομοθεσία, εἶναι αὐτὸ ποὺ δηλώθηκε στὴν 'Επιτροπή, ὅταν ἐξετάζετο τὸ θέμα τὴν περασμένη βδομάδα. "Οτι τὸ νομοσχέδιο εἶναι ἕτοιμο, καὶ τὸ ἐξέτασε ἡ Κυβέρνηση, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν "Εκθεση, ἀπὸ τὸ Φεβρουάριο. "Ομως, ὑπάρχουν δυὸ πλευρὲς ποὺ ἐνίστανται : 'Από τὴ μιὰ οἱ πρόσφυγες, γιατὶ τὸ σχέδιο Νόμου ποὺ ἔχει ἑτοιμάσει ἡ Κυβέρνηση, συνεπάγεται, ὅπως μᾶς ἐλέχθη, τὴν κατάργηση τῶν εἰδικῶν προνοιῶν ἐνοικιοστασίου ποὺ τοὺς προστατεύει, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη εἶναι μερικὲς ἐπιφυλάξεις μερικῶν ἰδιοκτητῶν. Καί, βέβαια, ἡ Κυβέρνηση σὲ προεκλογικὴ περίοδο δὲν μπορεῖ νά δυσαρεστήσει τοὺς πρόσφυγες ἢ φοβᾶται. "Η δὲν τολμᾶ. Καὶ βέβαια σὲ προεκλογικὴ περίοδο δὲν τολμᾶ οὔτε νά δυσαρεστήσει μιά μεγάλη μερίδα ἰδιοκτητῶν.

Κι' ἔτσι, μᾶς ζητᾶ, ἀφοῦ τόσες φορὲς παραβίασε ἡ ἴδια κι' ἀθέτησε καὶ ὑποσχέσεις καὶ προθεσμίες, νά δεχθοῦμε γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ τὴν ἁπλῆ καὶ κενὴ περιεχομένου διακήρυξη της ὅτι θά καταθέσει σ' ἕνα μήνα νέα ὁλοκληρωμένη νομοθεσία καὶ νά μὴ λάβει αὐτὴ ἡ Βουλὴ κανένα μέτρο.

"Ομως, σὲ ἕνα μήνα αὐτὴ ἡ Βουλὴ θά εἶναι διαλυμένη, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε νά ὑποστηρίξει τὴν πρόταση γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, δὲν θὰ μπορεῖ νά συγκροτηθεῖ σὲ Σῶμα γιά νὰ ἐξετάσει τὸ νομοσχέδιο ποὺ **θὰ** κατατεθεῖ, καὶ δὲν θά μπορεῖ νὰ ἀποφασίσει πάνω σ' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, πρὶν περάσουν τουλάχιστον τρεῖς μῆνες.

'Εμεῖς δὲν πιστεύουμε στὴν Κυβέρνηση, γιατὶ μόνη της κατάστρεψε τὴν ἀξιοπιστία ποὺ ἔχει ὁ λόγος της. 'Εμεῖς δὲν πιστώνουμε τὴν Κυβέρνηση μὲ τὴ δυνατότητα καὶ τὴ θέληση νά πάρει ἀποφάσεις. 'Εμεῖς θεωροῦμε ὅτι ἡ ἴδια ὑπόσκαψε τὴν ἀξιοπιστία της, καὶ ἡ ἴδια ἔχει πιὸ εὔγλωττα ἀπ' ὁτιδήποτε μποροῦσε νά πεῖ ὁποιοσδήποτε, μὲ τὶς δικές της ἀνακολουθίες, ὑποσκάψει τὴν ἀξιοπιστία της, τουλάχιστον πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸν τρόπο ποὺ μεταχειρίστηκε τὴ Βουλή. Γιατὶ κι' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο ποὺ ἔχει ἑτοιμαστεῖ τὸ ἔχουν πάρει ὅλοι—ὅπως μᾶς εἶπαν—ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Βουλή. Δὲν ἐκρίθη σκόπιμο νά σταλεῖ στοὺς Βουλευτές !

Κι ' ἐνῶ τόσες φορὲς ζήτησε καὶ πῆρε ἀπὸ τὴ Βουλὴ παράταση καὶ προθεσμιῶν καὶ ὅρων, ἐντούτοις δὲν ἔκρινε σκόπιμο νὰ πεῖ στὴ Βουλὴ ἔγκαιρα—ἂς ποῦμε ἀπὸ τὸ Φεβρουάριο—ὅτι τὸ νομοσχέδιο ποὺ σκόπευε νὰ καταθέσει ἔχει αὐτὰ τὰ πλαίσια ὥστε νὰ ὑπάρχει καὶ δικαιολόγηση ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς καὶ κάποιο τεκμήριο ἀξιοπιστίας μεγαλύτερο ὅτι, πράγματι, πρέπει νά δοθεῖ κι' αὐτὴ ἡ πρόσθετη προθεσμία στὴ Βουλή.

'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι ἡ πρόταση ποὺ ἐμεῖς προτείνουμε βρίσκει τὸ κοινὸ ἔδαφος μεταξὺ τῶν δυὸ ἀντιτιθέμενων ἀπόψεων: Μεταξὺ τῆς εἰσηγήσεως γιὰ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων ἐπ' ἀόριστο, ἢ ἔστω μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου, ἢ μὲ

κίνδυνο ἀνανεώσεως ἐφόσο συνεχίζεται ἡ ἔκρυθμη κατάσταση, καὶ μεταξὺ τῆς θέσεως ποὺ μιλᾶ γιὰ διατήρηση τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος, ποὺ ὅλοι ὁμολογοῦν ὅτι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικό. Ἄλλωστε ἡ περίοδος τῶν τριῶν μηνῶν εἶναι τέτοια ποὺ κανένα δὲν θὰ ζημιώσει. Γιατὶ καὶ ἂν ἀκόμα οἱ ἰδιοκτῆτες ἤθελαν σήμερα νά ἐπιδιώξουν αὔξηση ὑποστατικῶν ποὺ εἶναι ὑπὸ ἐνοικίαση, δὲν παρέχεται ἡ εὐχέρεια μέσα στοὺς τρεῖς μῆνες ποὺ θὰ ἰσχύει αὐτὴ ἡ παγοποίηση οὔτε γιὰ ἔνδικη διαδικασία οὔτε γιὰ λήψη ἀπόφασης γιὰ αὔξηση τῶν ἐνοικίων, καὶ σίγουρα ὄχι γιὰ εἴσπραξη τοῦ αὐξημένου ἐνοικίου.

Παράλληλα, μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς τρεῖς μῆνες θὰ ὑπάρχει ἡ νέα Βουλὴ καὶ θὰ ἔχει καὶ τὰ χρονικὰ περιθώρια καὶ τὴν ἐμπειρία τῶν ὅσων ἔχουν λεχθεῖ καὶ ὅσων ἔχουν μελετηθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ μπορέσει τελεσίδικα νά ἀποφασίσει πάνω σ' αὐτὴ τὴν πρόταση γιὰ ὁλοκληρωμένη νομοθεσία.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση, βρισκόμενη κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν χιλιάδων ἰδιοκτητῶν καὶ ἐνοικιαστῶν—γιατὶ καὶ οἱ ἰδιοκτῆτες θὰ ἀνησυχοῦν ἀπὸ τὴ διαιώνιση τῆς παγοποίησης καὶ οἱ ἐνοικιαστὲς θά ἀνησυχοῦν ἀπὸ τὴν ἐκκρεμότητα τοῦ θέματος—ἢ θὰ πειστεῖ ἢ θὰ πειθαναγκαστεῖ νά πάρει, ἐπὶ τέλους, ἀπόφαση· καὶ ἂν ἐκείνη δὲν πάρει ἀπόφαση θὰ ἔχει τὴν εὐχέρεια ἡ νέα Βουλὴ νὰ πάρει τὴν ἀπόφαση γιὰ λογαριασμὸ τῆς Κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἕνα μέτρο ὅπως τὸ ἐνοικιοστάσιο καὶ γενικὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ρυθμίζουν τὶς ἐνοικιάσεις εἶναι ὑψίστης κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς σημασίας γιὰ ὁποιοδήποτε τόπο. Εἶναι γνωστὸ καὶ στοὺς πλέον ἀδαεῖς ὅτι ἡ νομοθεσία αὐτὴ ἀποτελεῖ νομοθεσία ἀνακατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Γιά τὸ λόγο αὐτὸ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι χειρίζονται ὑπευθύνως αὐτὰ τὰ προβλήματα πρέπει νά εἶναι πάρα πολὺ προσεκτικοὶ διότι διακυβεύονται ὕψιστα οἰκονομικὰ συμφέροντα τοῦ τόπου. Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ χρήζει ρυθμίσεως καὶ τὸ ἔχομε ἐπανειλημμένως τονίσει. Εἶναι γεγονὸς ὅτι παρατηρεῖται κάποια καθυστέρηση καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατάθεσαν τὴν πρόταση Νόμου ἔχουν δίκαιο νὰ παραπονοῦνται. Ἀλλὰ πρέπει νά λεχθεῖ ἐδῶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση κατάβαλε κάθε προσπάθεια γιά νὰ ἑτοιμάσει τὴ νομοθεσία αὐτὴ καὶ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐμπόδισαν τὴν Κυβέρνηση νὰ στείλει στὴ Βουλὴ ἔγκαιρα αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο γιὰ τὸ ὁποῖο γίνεται λόγος καὶ τὸ ὁποῖο ἐγὼ δὲν ἔχω δεῖ ἀκόμα—πιστεύω δὲ ὅτι δὲν εἶναι ἕτοιμο—εἶναι λόγοι προεκλογικῆς προπαγάνδας ἢ προσοχῆς μήπως δυσαρεστηθεῖ ἡ μιὰ ἢ ἄλλη τάξη ποὺ δὲν κατατίθεται τὸ Νομοσχέδιο αὐτό. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἰσχυρισμοί, ἀστήρικτοι, εἶναι εἰκασίες. Πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει Νομοσχέδιο ἕτοιμο· ἂν ὑπῆρχε ἕτοιμο Νομοσχέδιο δὲν θὰ ὑπῆρχε κανένας λόγος νὰ μὴ τὸ δῶ· δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἕτοιμο Νομοσχέδιο. Ὑπάρχει ἕνα σχέδιο Νόμου τὸ ὁποῖο προπαρασκευάζεται καὶ τὸ ὁποῖο μελετᾶται διαρκῶς.

Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὑπάρχουν συμφέροντα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό. Ὑπάρχει ἡ νομοθεσία ἡ ὁποία προστατεύει τὸν προσφυγικὸ κόσμο, ὑπάρχει ἡ Ἀρχὴ Ἐνοικίων ἡ ὁποία μελετᾶ τὶς ὑποθέσεις τῶν προσφύγων καὶ λύει τὶς προκύπτουσες διαφορές, ὑπάρχει ἡ νομοθεσία ἡ ὁποία ἀφορᾶ τοὺς ἄλλους πολίτες τῆς Δημοκρατίας τῶν ὁποίων θίγονται τὰ συμφέροντα, ὑπάρχουν καὶ οἱ ἰδιοκτῆτες

οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ὅλοι ἑκατομμυριοῦχοι ἢ πάμπλουτοι ἢ ἔστω πλούσιοι, ὑπάρχουν καὶ οἱ ἰδιοκτῆτες φτωχοὶ οἱ ὁποῖοι χρειάζονται κάποια προστασία. Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ τὰ προβλήματα εἶναι ἀνάγκη νά συγκερασθοῦν, νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ εὑρεθεῖ ἡ χρυσὴ τομὴ ἡ ὁποία θά προσταύσει τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι μόνο μιᾶς ἢ δυὸ τάξεων αὐτοῦ τοῦ τόπου. Εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος ὁ ὁποῖος καθυστέρησε αὐτὴ τὴ νομοθεσία. Καὶ πλὴν τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Πικῆ, ἡ ὁποία πραγματικὰ εἶναι μιὰ μελετημένη καὶ ἐμπεριστατωμένη ἔκθεση, ὑπάρχουν καὶ ἄλλες ἐκθέσεις καὶ ὑπάρχουν καὶ γνῶμες ἐμπειρογνωμόνων τὶς ὁποῖες ἔχει ὑπόψει της ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία μελετᾶ τὸ θέμα αὐτό. Συνεπῶς, πράγματι εἶναι ἕνα δύσκολο θέμα. Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θά εἶναι ἕτοιμη μέσα σὲ πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα νὰ καταθέσει ἐμπεριστατωμένο Νομοσχέδιο ποὺ νὰ ρυθμίζει τὸ θέμα αὐτὸ χωρὶς νά θίγονται βασικὰ συμφέροντα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Εἶναι γεγονὸς ὅμως ὅτι ὑπάρχει ἡ καθυστέρηση. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δὲν θὰ καταψηφίσει τὸ Νομοσχέδιο ἀλλά θὰ ἀπόσχει, ὅπως γίνεται λόγος καὶ στὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καὶ μέλη τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δήλωσαν ὅτι πράγματι ὑπάρχει θέμα καὶ ὅτι χρειάζεται ρύθμιση τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἐζητήθη ἀπὸ μᾶς νά μείνει αὐτὸ τὸ θέμα στὸ περιθώριο, σὲ ἐκκρεμότητα μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνηση καταθέσει τὸ νέο Νομοσχέδιο. Ἐφόσο ὅμως αὐτὴ ἡ πρόταση τοῦ Νόμου προωθεῖται πρὸς ψήφιση, δὲν θά ἤθελε τό Δημοκρατικὸ Κόμμα νὰ τὴν καταψηφίσει διότι πραγματικὰ ὑπάρχει μιὰ καθυστέρηση ἀλλὰ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα, ἐπειδὴ πιστεύει ὅτι σὲ πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα θὰ κατατεθεῖ τὸ Κυβερνητικὸ Νομοσχέδιο, ἔχει πάρει τὴν ἀπόφαση τοῦ νὰ ἀπόσχει στὴ περίπτωση αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονὸς ὅτι ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν ἐνοικιάσεων οἱ Ἐπιτροπὲς Ἐσωτερικῶν, Οἰκονομικῶν καὶ Νομικῶν ἔχουν πικρὲς ἐμπειρίες ἀπὸ τὶς ὑποσχέσεις τῆς Κυβέρνησης. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ Κυβέρνηση μέσον τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργοῦ ὑπόσχεται νά φέρει σὲ τακτὴ προθεσμία ὁλοκληρωμένο νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ λύσει ριζικὰ τὸ θέμα, λαμβάνοντας ὑπόψη τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Στὴν τελευταία συνεδρία διαπιστώσαμε ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἤδη κυκλοφόρησε σχέδιο αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Βουλή. Γιὰ νὰ σημειώσω δὲ τὰ λόγια του, εἶπε : «Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Βουλή, βεβαίως». Καὶ προσθέτω τὴ λέξη «βεβαίως» διότι αὐτὸ εἶπε, σὰν καὶ ἡ Βουλὴ ἦταν τὸ ἔσχατο Σῶμα τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ φθάσει τὸ προσχέδιο τῆς Κυβέρνησης.

Κατανοῶ, ἐπίσης, τὴν ἀγανάκτηση τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι κατάθεσαν πρόταση Νόμου καὶ ἀπὸ μήνα σὲ μήνα καθυστεροῦσαν τὴ συζήτηση ἀναμένοντας τὸ πιὸ μελετημένο Κυβερνητικὸ μέτρο.

Αὐτό, ὅμως, δὲν πρέπει νά μᾶς σπρώξει σὲ λανθασμένους δρόμους. Γιατὶ ἐμεῖς συζητοῦμε ἕνα σοβαρότατο θέμα, τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων, καὶ ἡ τοποθέτησή μας πάνω στὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νά εἶναι τοποθέτηση ἀρχῆς κι' ὄχι τοποθέτηση ἀγανάκτησης ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ ἀνακολουθία.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι στὴν τελευταία συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ Βουλευτὲς τῆς Ἀριστερᾶς ἐπέμεναν τὸ θέμα νά συζητηθεῖ καὶ νὰ ἔλθει κάτω στὸ Σῶμα γιὰ

νά ληφθεῖ ἀπόφαση μετὰ ἀπὸ τὴν πολὺ μεγάλη καθυστέρηση ἀπὸ πλευρᾶς Κυβέρνησης. Ὅπως εἶπα καὶ προηγουμένως, κατανοῶ τὴν ἀγανάκτησή τους.

Ἐλέχθη, ὅμως, κατὰ τὴ συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς—καὶ εἶναι γνωστὸ σ' ὅλους—ὅτι ἡ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐνδεχόμενα θά ἐπηρεάσει ἀρνητικά, πολὺ ἀρνητικά, ὅπως λέχθηκε, τὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία.

Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους μας ὅτι στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία παρατηρεῖται ὕφεση, ὑπάρχει ἀνεργία. Δὲν κινεῖται αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἡ οἰκοδομικὴ βιομηχανία κι' ἐλέχθη ἀπὸ εἰδικούς, κυβερνητικοὺς καὶ ἄλλους, ὅτι ἔστω καὶ τρίμηνη παγοποίηση τῶν ἐνοικίων θὰ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία.

Ἐμεῖς δὲν δεχόμαστε σὰν ἀλάνθαστες αὐτές τὶς ἀπόψεις τῆς Κυβέρνησης, οὔτε ἀλάνθαστες τὶς ἀπόψεις τῶν ἄλλων ποὺ εἶπαν ὅτι ὑπάρχει αὐτὸς ὁ κίνδυνος νὰ ἐνταθεῖ ἡ οἰκονομικὴ ὕφεση ποὺ ὑπάρχει σ' αὐτὸ τὸν τομέα τῆς οἰκονομίας μας. Ἐμεῖς ζητήσαμε ν' ἀκούσουμε ἀπόψεις πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ζητήσαμε ν' ἀκούσουμε μελετημένες ἀπόψεις κι' ἀπὸ πλευρᾶς τῶν οἰκονομολόγων τῆς Κυβέρνησης κι' ἀπὸ πλευρᾶς ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν. Διότι π.χ. ἂν ἐρχόντουσαν οἱ ἐργολάβοι, γιὰ ν' ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα μόνο, μποροῦσαν νὰ μᾶς ἔπειθαν ὅτι ἡ ψήφιση τοῦ μέτρου αὐτοῦ ψυχολογικὰ θὰ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νά ἐνταθεῖ περισσότερο ἡ οἰκονομικὴ ὕφεση σ' αὐτὸ τὸν τομέα. Τὸ φέρνω σὰν παράδειγμα γιατὶ δὲν ξέρω τὶς ἀπόψεις τους ἀφοῦ δὲν ἀκούσαμε τὶς ἀπόψεις τους.

Λυποῦμαι νά πῶ ὅτι παρὰ τὶς ἐνστάσεις μας, παρὰ τὶς πιέσεις μας, ἐπέμενε ἡ πλειοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς νά ἔρθει τὸ θέμα ἐδῶ ἀμελέτητα, ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τὸν τομέα τῶν ἐπιπτώσεων, γιὰ νὰ τὸ ψηφίσουμε.

Λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι αὐτὴ ἡ τακτικὴ «ὅλα στὸ βωμὸ μιᾶς γρήγορης διάλυσης τῆς Βουλῆς» εἶναι καταδικαστέα καὶ εἶναι καθῆκον μας νὰ τὴν καταδικάσουμε στὸν Κυπριακὸ λαό.

Ὅπως εἶπα προηγουμένως, δὲν τασσόμεθα ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς παγοποίησης. Ἐνδεχόμενα, ἂν ἀκούαμε τὶς ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν καὶ τῶν εἰδικῶν οἰκονομολόγων σ' αὐτὸ τὸ θέμα, νά ψηφίζαμε τὴν παγοποίηση. Ὑπάρχει ἡ πιθανότητα νὰ μὴν ψηφίζαμε γιατὶ θὰ μᾶς ἔπειθαν ὅτι θὰ κάναμε μὲ τὴν ψήφιση κακὸ στὴν οἰκονομία μας, ἔστω καὶ ἂν οἱ παράγοντες ποὺ θὰ ἐπηρέαζαν θά ἦταν ψυχολογικοί.

Ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι δὲν μᾶς ἐπετράπη νά ἀκούσουμε αὐτὲς τὶς εἰδικὲς γνῶμες καὶ πιστεύω ὅτι ἂν θὰ ψηφίσουμε θὰ εἴμαστε ἀμελέτητοι, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τόν τομέα τῶν ἐπιπτώσεων στὴν οἰκονομία μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Μᾶς ἱκανοποιεῖ ἰδιαίτερα ἡ διαβεβαίωση τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς ὅτι ἡ ἐκ μέρους τους ὑποβολὴ πρότασης Νόμου γιὰ παγοποίηση δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι ἡ φιλοσοφία τους νὰ προχωρήσουν πρὸς μιὰ τέτοια κατεύθυνση, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ μέσο γιὰ νὰ πιέσουν τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσει χωρὶς καμμιά περαιτέρω καθυστέρηση στὴν ὑποβολὴ μιᾶς ὁλοκληρωμένης νομοθεσίας, ἡ ὁποία νὰ λαμβάνει ὑπόψη τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν ἐνδιαφερόμενων τάξεων.

Εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποὺ παρόλο ποὺ ἐμεῖς εἴμαστε ἐναντίον τῆς φιλοσοφίας τῆς παγοποίησης, θὰ ἀπόσχουμε σ' αὐτὴ τὴν ψηφοφορία, καὶ θὰ ἀναμένουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση—κι' αὐτὴ τὴ φορὰ πιστώνουμε τὴν Κυβέρνηση μὲ καλὴ θέληση—νὰ ὑποβάλει τὴ νομοθεσία τὴν ὁποία ὁπωσδήποτε εἶχε καθυστερήσει γι' ἀρκετὸ καιρό, μόλις ἀρχίσει τὴ λειτουργία της ἡ νέα Βουλή.

Θὰ ἤθελα νὰ ἀντιπαρέλθω μερικοὺς χαρακτηρισμοὺς καὶ ὁρισμένες ἐκφράσεις ἄλλων ὁμιλητῶν ὅσον ἀφορᾶ τὴν καθυστέρηση τῆς Κυβέρνησης. Νομίζω ὅτι σ' αὐτοὺς ὑπάρχει μιὰ τεράστια δόση ὑπερβολῆς ἡ ὁποία βέβαια δικαιολογεῖται ἕνεκα τῆς προεκλογικῆς περιόδου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ δευτερολογήσω ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητη τὴν τελευταία φράση τοῦ κ. Γαλανοῦ. Δὲν εἶναι γιὰ προεκλογικοὺς λόγους ποὺ κατατέθηκε αὐτὴ ἡ πρόταση Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς πρὶν δυὸ χρόνια, οὔτε εἶναι γιὰ προεκλογικοὺς λόγους ποὺ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ἀνέχθηκε γιὰ δυὸ χρόνια αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἂν ἔχει κάποιο ὁ ὁποῖος εὐθύνεται γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ διὰ τὸ ὅτι εἴμαστε ὑποχρεωμένοι σήμερα νὰ πάρουμε κάποιο μέτρο μιὰ καὶ θὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλή, εἶναι ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση διότι δὲν ἀνταποκρίθηκε στὶς ἐπανειλημμένες ὑποσχέσεις της. Γι' αὐτὸ ἡ κριτικὴ ποὺ ἔχει γίνει ὅσον ἀφορᾶ τὴν εὐθύνη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἶναι ὀρθή. Ποτὲ τὰ μέτρα γιὰ τὴν προώθηση ὠφελημάτων γιὰ τοὺς ἐργαζομένους δὲν εἶχαν ἀπὸ μέρους μας, οὔτε καὶ πρόκειται νὰ ἔχουν, δημαγωγικοὺς σκοπούς. Τὸ Α.Κ.Ε.Λ. ἀπὸ τῆς ἱδρυσης του ἀγωνιζόταν πάντοτε γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν στρωμάτων αὐτῶν γιὰ τὰ ὁποῖα ἀγωνίζεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα Ε.Δ.Ε.Κ. θὰ ψηφίσει τὸ Νομοσχέδιο γιατὶ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἀπαιτεῖται προστασία τῶν ἐνοικιαστῶν. Θὰ ὑποστηρίξομε τὸ Νομοσχέδιο σὰν ἕνα μεταβατικὸ στάδιο μέχρις ὅτου ἔλθει ὁλοκληρωμένο σχέδιο. Ἂν ὅμως δὲν συμβεῖ τοῦτο ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβει ἀπὸ μόνη της καὶ πρωτοβουλίες καὶ εὐθύνες γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ πρόβλημα. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν τήρησε τὶς ὑποσχέσεις της, δὲν τήρησε τὶς χρονικὲς προθεσμίες ποὺ ὑποσχέθηκε στὴ Βουλή, δὲν κατάθεσε Νομοσχέδιο, δὲν συζήτησε μαζὶ μας Νομοσχέδιο τό ὁποῖο συζητᾶ μὲ ἄλλες ἐνδιαφερόμενες κατηγορίες παραγόντων καὶ ἐπαγγελματιῶν καὶ ἀκόμα δὲν μᾶς κοινοποίησε οὔτε τὴν ἔκθεση Πικῆ ποὺ τόσος πολὺς λόγος ἔγινε σ' αὐτὴ τὴν ἔκθεση καὶ ποὺ φαίνεται ὅτι πραγματικὰ ἀποτελεῖ μιὰ τομὴ στὴν ἀνάλυση τοῦ ὅλου προβλήματος. Σίγουρα τὸ ἱστορικὸ αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἕνα παθητικὸ γιὰ τὴν Κυβέρνηση. Προβλήθηκε τὸ ἐρώτημα, γιατὶ τώρα, κύριοι συνάδελφοι; Τουλάχιστον αὐτοὶ ποὺ μετέχουν στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν γνωρίζουν καλὰ ὅτι ἐξαντλήθηκαν ὅλα τὰ χρονικὰ ὅρια· ἔτσι στὴν ἐξάντληση τῶν χρονικῶν ὁρίων θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ ὁ λόγος τῆς σημερινῆς συζήτησης τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε, στὸν κύριο Κωνσταντίνου ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς μίλησε γιά προεκλογικὴ περίοδο, ὄχι γιά τὴν κατάθεση καὶ συζήτηση τῆς πρότασης Νόμου ἀλλὰ γιὰ τὶς ἐπικρίσεις καὶ νομίζω ἀναφερόταν σὲ μένα. Ἐπομένως, παρὰ τὸ ὅτι εἶχε τό προνόμιο νὰ μιλήσει πρὶν ἀπὸ μένα νομίζω ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀπαντήσω.

Ἐγὼ ἔχω πεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνηση διέπεται ἀπὸ ἀναποφασιστικότητα κι' ἔχει ἐπιδείξει ἔντονη τάση γιὰ τὴν παραγνώριση κι' ἐξευτελισμὸ τῆς Βουλῆς. Κι' ἔχω πεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιο εἶναι ἕτοιμο κι' ἔχει συνταχθεῖ ἀλλὰ δέν κατατίθεται γιὰ καθαρὰ προεκλογικοὺς λόγους, αὐτοὺς ποὺ ἀνάφερα.

Ἐγὼ ἐπιμένω ὅτι οἱ χαρακτηρισμοί μου εἶναι σωστοί. Ἐγὼ λέω ὅτι οἱ ἐπικρίσεις μου εἶναι μόνο ἀναφορὰ γεγονότων. Ἂν τὰ γεγονότα εἶναι ἐπικριτικὰ ἂς μέμφονται τὰ γεγονότα κι' ὄχι αὐτοὺς ποὺ τὰ ἀποκαλύπτουν. Ἂν δύο χρόνια παλινδρομήσεων, τάξεως προθεσμιῶν, ἀποδοχὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβέρνησης εὐθύνης ὅτι «παραμελήσαμε προηγουμένως ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ πράγματι θὰ τηρηθοῦν οἱ ἡμερομηνίες», ἂν ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνιῶν ἐγγράφως, δι' ἐπιστολῶν, δι' ἀπαριθμήσεως των στὰ πρακτικὰ καὶ ἐπιβεβαιώσεώς των δὲν συνιστοῦν ὅλα αὐτὰ καθυστέρηση κι' ἀναποφασιστικότητα, ἂς μᾶς ἐξηγήσουν σὲ τὶ ὀφείλοντο. Θὰ μᾶς ποῦν ὅτι πρέπει νὰ ζυγιστοῦν πολλὰ συμφέροντα. Ζυγίστηκαν τὰ συμφέροντα καὶ τώρα ἦλθε ἡ ὥρα τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἀπόφασης ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Κι' αὐτὸ δὲν εἶμαι ἐγὼ ποὺ τὸ λέω.

Μᾶς εἶπε ὁ κ. Λαδᾶς ὅτι δὲν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει νομοσχέδιο διότι ἂν ὑπῆρχε δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ μὴν τὸ δεῖ ὁ κ. Λαδᾶς! Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἂν ὑπῆρχε δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νά τὸ δεῖ ὁ κ. Λαδᾶς. Εἶναι ἡ Βουλὴ ποὺ θὰ τὸ ἔβλεπε. Ὅμως, ἀφοῦ λέει ὅτι δὲν ὑπάρχει νομοσχέδιο, ἐγὼ θέλω ν' ἀναφέρω τὶ εἶπε ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ἐπήκοον ὅλων τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ ἀναγινώσκω, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ σελίδα 2 τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς :

«Ὁ τελευταῖος», δηλαδὴ ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, «ἐνημερώνοντας τὶς Ἐπιτροπὲς κατὰ τὴ συνεδρίαση τους στὶς 10 Ἀπριλίου 1981, ἀνάφερε ὅτι ἔχει πράγματι συνταχθεῖ σχετικὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο καὶ ὑποβλήθηκε στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1981, χωρὶς ὅμως νὰ ληφθεῖ ὡς τώρα ὁποιαδήποτε ἀπόφαση.» Καὶ λέει ὁ ἄνθρωπος τὸ γιατί: «ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι κρίθηκε ἀναγκαία ἡ πραγματοποίηση πρόσθετων διαβουλεύσεων μὲ τὶς ἐνδιαφερόμενες ὀργανώσεις». Καὶ μᾶς εἶπε ἐκεῖ, ὅπως λέει καὶ ἡ Ἔκθεση, ὅτι εἶναι ἕτοιμο τὸ νομοσχέδιο. Ἐπειδή, ὅμως, ὑπῆρξαν ἐνστάσεις—κι' ἐπιμένω διότι τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς—ἀπὸ τὴν ὀργάνωση προσφύγων, γιὰ τὴν κατάργηση τῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων καὶ γιὰ τὴν κατάργηση τῶν σχετικῶν νόμων ποὺ τοὺς προστατεύει, ἔπρεπε ἡ Κυβέρνηση νά πάρει κάποια ἀπόφαση. Ἄκουσε τὰ ἐπιχειρήματα προσφύγων. Ζύγισε ὅλα ὅσα ἔπρεπε νὰ ζυγιστοῦν. Καὶ μετὰ ἀπὸ τὸ ζύγισμα ἦλθε ἡ ὥρα τῶν ἀποφάσεων. Καὶ ἀντὶ γι' ἀπόφαση ἐπέλεξε τὴν ἀποχὴ ἡ Κυβέρνηση! Γι' αὐτὸ δὲν ἐκπλήττομαι ὅτι τὸ Κόμμα ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὴν Κυβέρνηση, τὸ κυβερνητικὸ κόμμα, συνεπὲς πρός τὸ χαρακτήρα καὶ τὴν τακτικὴ τῆς Κυβέρνησης, δὲν ἔχει ἀποφασίσει ποιὰ θέση νὰ πάρει καὶ τηρᾶ ἀποχή.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει Νομοσχέδιο εἶναι καθαρὸ ἀπὸ τὴ δήλωση τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἔκθεση. Ὑπάρχει σχέδιο Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει ἐγκριθεῖ ἀκόμα ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Διότι γιὰ νὰ ὑπάρχει Νομοσχέδιο πρέπει νά ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει ἀποπερατώσει ἀκόμα τὶς μελέτες της οὕτως ὥστε νὰ ἐγκριθεῖ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ νὰ κυκλοφορήσει καὶ νά κατατεθεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀναποφασιστικότητα, κ. Πρόεδρε, καὶ ἂς μὴν λέγουν ὁρισμένα πράγματα ὁρισμένοι συνάδελφοι ἐκ τῶν ἐνόντων. Ἐμεῖς ἔχομε πάρει τὴν ἀπόφασή μας, ἔχομε πεῖ ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα, ὅτι αὐτὸ τὸ πρόβλημα χρειάζεται μελέτη, ὅτι ὑπάρχουν ἀλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα καὶ ὅτι ἐμεῖς διὰ λόγους προεκλογικῆς προπαγάνδας δὲν πρόκειται νὰ ψηφίσουμε οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο χωρὶς νὰ τὸ ἔχουμε μελετήσει σὲ βάθος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ πῶ καὶ ἐγὼ δυὸ λόγια γιὰ νὰ σχολιάσω τὴν τελευταία δήλωση τοῦ κ. Γαλανοῦ. Ἂν ἡ πολὺ ἤπια κατὰ τὴ γνώμη μου κριτική μας μετὰ τὴν γιὰ ἑπτὰ φορὲς ἀθέτηση τῆς ὑπόσχεσης τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴ Βουλὴ ἔχει παρεξηγηθεῖ, τότε νά ρωτήσω πόσες φορὲς πρέπει νὰ ἀθετήσει ἡ Κυβέρνηση τὴν ὑπόσχεσή της στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ μὴν παρεξηγηθοῦμε ὅτι κάνουμε προεκλογικὴ κριτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Φαίνεται ὅτι κάποια συνέπεια θὰ ὑπῆρχε στὴν ὅλη ὑπόθεση γιὰ νὰ ἀπαντήσει ὁ κ. Κωνσταντίνου στὴ θέση τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ τοῦ κ. Ἀμπίζα. Νομίζω ὅτι πράγματι εἶναι δικαιολογημένα ποὺ ἀπάντησαν ὁ κ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ κ. Ἀμπίζας διότι εἶναι σ' αὐτοὺς ποὺ ἀναφερόμουν καὶ ὁ κ. Κωνσταντίνου μᾶλλον σκιαμαχοῦσε ὅταν μοῦ ἀπαντοῦσε διότι δὲν εἶναι στὴ δική του ὁμιλία ποὺ ἀναφερόμουν. Βεβαίως, ἂν ἤθελε κάποια εὐκαιρία ὁ κ. Κωνσταντίνου νά κάμει τὸ λογίδιο τὸ ὁποῖο μᾶς ἔδωσε, ἐντάξει, εἶναι Βουλή, μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἐκφραστεῖ ἀλλὰ θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς πεῖ αὐτὰ τὰ πράγματα χωρὶς νὰ λάβει ἀφορμὴ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἴπαμε.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸν κ. Παπαδόπουλο καὶ τὸν κ. Ἀμπίζα, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶπα εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνηση καθυστέρησε. Ὑπάρχει ὅμως μιὰ ὑπερβολὴ στὸν τρόπο ποὺ ἔχουν κάμει τὴν κριτική τους. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο θὰ ἔλεγα καὶ στοὺς δυὸ εἶναι ὅτι τόσο ὁ κ. Παπαδόπουλος ὅσο καὶ ὁ κ. Ἀμπίζας εἶναι συνεπεῖς ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν δώσω τὸ λόγο, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, ἐπειδὴ ἔχομε πάρα πολλὴ νομοθετικὴ ἐργασία, ὅτι θὰ πρέπει ζητώντας τὸ λόγο νὰ εἴμεθα ἐποικοδομητικοὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος, διαφορετικὰ θὰ ἐμπλακοῦμε σὲ διαλόγους οἱ ὁποῖοι δὲν βοηθοῦν. Θὰ πρέπει οἱ δηλώσεις νὰ ἐκφράζουν τὴ θέση τῶν Κομμάτων πάνω στὸ ἐπίμαχο θέμα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ εἶμαι πολὺ ἐποικοδομητικός, κ. Πρόεδρε. θὰ παρακαλέσω τὴ Βουλὴ νὰ μὴν κάνει τόσο ἀνιαρὸ τὸ ψυχοράγημα της καὶ ἂς προχωρήσουμε σὲ κάποια δουλειά.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐνίσταμαι στὸ τελευταῖο σχόλιο τοῦ κ. Γαλανοῦ. Ἂν πραγματικὰ ὁ κ. Γαλανὸς δὲν αἰσθάνεται ὅτι θίγεται τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς μὲ τὸ νὰ μᾶς κοροϊδεύει ἡ Κυβέρνηση μετὰ ἀπὸ ἑπτὰ ὑποσχέσεις, τότε τὸ μόνο τὸ ὁποῖο ἔχω νὰ προσθέσω εἶναι ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς εἶναι συνεπὴς μὲ τὸν ἑαυτό του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχομε ἐξαντλήσει τὸ θέμα τῆς συνέπειας καὶ τώρα θὰ προχωρήσουμε στὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Ποταμίτης, ἂν ἔχει κάτι νὰ μᾶς φωτίσει μὲ τὴν μακρὰ του πεῖρα. ....

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ναί, εἶναι σχετικῶς μὲ τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφο μου. Θὰ ψηφίσω τό Νομοσχέδιο μὲ τὸ σκοπὸ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς μέσο ἄσκησης πίεσης ἀπάνω στὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ στείλει ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο ποὺ ἑτοιμάζει, εἴτε ἑτοιμάσθηκε εἴτε δὲν ἑτοιμάσθηκε καὶ ποὺ ἔρχεται καὶ δὲν φθάνει, αὐτὸ τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία τὸν ὁποῖο ὅλοι περιμένομε καὶ αὐτὸς δὲν ξεκίνησε ἀκόμα.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂς προχωρήσομε στὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, ἁπλῶς ἤθελα νὰ διευκρινίσω ὅτι θὰ τηρήσω στάση ἀποχῆς γιὰ διαδικαστικοὺς λόγους ποὺ ἀνάφερα στὴν ἀρχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε. Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ προχωρήσει στὴ δεύτερη ἀνάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

Οὐδεμία κατά.

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ γίνει ἡ καταταμέτρηση καὶ πάλι.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ὑπέρ.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

17.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ, μὲ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

Ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἰσοψηφία, ἡ διαφορὰ μιᾶς ψήφου, παρακαλῶ ὅπως ὑψωθοῦν τὰ χέρια πάνω καὶ παραμείνουν ὑψωμένα γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γίνει καταμέτρηση. Οἱ ἀποχὲς νὰ καταγραφοῦν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

14 ἀποχὲς.

Τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

Οὐδεμία.

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ἀποχές.

Τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικαὶ Διατάξεις διαρκούσης τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ὑποβάλω τὴν τροποποιητικὴ εἰσήγηση ποὺ ἔχω ἀναφέρει. Στὸ ἄρθρο 3(1) ὁ ἀριθμὸς καὶ οἱ λέξεις «τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981» (τετάρτη γραμμὴ) νὰ ἀπαλειφθοῦν καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν διά τῶν λέξεων «μετὰ τρίμηνον» καὶ νὰ ἀπαλειφθεῖ τὸ κόμμα μετὰ τὴ λέξη «περιπτώσει» στὴ δεύτερη γραμμὴ ὥστε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 3(1) νὰ ἀναγινώσκεται ὡς ἑξῆς :

«Διαρκούσης τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως καὶ ἐν πάση περιπτώσει διὰ περίοδον ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Νόμου ἐν τῇ ἐπισήμω Ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ λήγουσαν μετὰ τρίμηνον .....» καὶ συνεχίζεται τὸ ἄρθρο ὅπως ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχει γίνει μιὰ πρόταση γιὰ τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 3(1) ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Παπαδοπούλου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

14 ἀποχές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

15 ἀποχές.

Κατά;

Οὐδεμία.

Ἡ τροποποίηση ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ ἴδιο ἄρθρο ἀλλὰ στὸ ἐδάφιο (3) αὐτοῦ (πέμπτη γραμμή), ἡ λέξη «τεσσάρων» νὰ ἀντικατασταθεῖ διὰ τῆς λέξεως «δύο» ὥστε οἱ πρῶτες πέντε γραμμὲς νὰ ἀναγινώσκονται ὡς ἑξῆς : «Ὁσάκις ὁ ἐνοικιαστὴς ἔχη καταστῆ θέσμιος ἐνοικιαστὴς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1980, αἱ διαλαμβανόμεναι ἐν τῷ ἐδαφίω (1) διατάξεις ἐφαρμόζονται μόνον μετὰ παρέλευσιν δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου....»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία τοῦ ἄρθρου 3(3).

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η τροπολογία ἐγκρίνεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ἄρθρο 3 ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 3 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

Οὐδεμία.

'Αποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

15.

Τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Παγοποιήσεως 'Ενοικίων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 3) τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως μὴ γίνεται θόρυβος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

.... ἡ ἔκθεση ἀφορᾶ τέσσερα Νομοσχέδια.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

4 Νομοσχέδια !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, ὅλα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 3) ΤΟΥ 1981». 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 1) ΤΟΥ 1981», 3. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΙΣ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981» ΚΑΙ 4. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ, ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΙΣ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΙΣ ΕΝΙΑΙΟΝ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981»

Παρόντες :—

Τὰσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος 'Αμπίζας
Πάρις Λένας
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιό πάνω νομοσχέδια σε δυό συνεδρίες της που συγκροτήθηκαν στις 10 και 13 Απριλίου 1981. Και στις δυό συνεδρίες κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, ενώ στη δεύτερη ήταν επίσης παρόντες εκπρόσωποι της Εκτελεστικής Γραμματείας της ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.

Σκοπός του πρώτου νομοσχεδίου είναι η έγκριση πληρωμής από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων της τάξης του £1,238,238 και η διάθεση του, κατά τη διάρκεια του χρόνου, για την κάλυψη της δαπάνης που προκύπτει, όσον αφορά τον Τακτικό Προϋπολογισμό, από την νέα βαθμολογική και μισθολογική διάρθρωση των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας.

Με το δεύτερο νομοσχέδιο σκοπείται η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού της τάξης των £50,490 και η διάθεση του, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος χρόνου, για την κάλυψη της δαπάνης που προκύπτει, όσον αφορά τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως, επίσης από τη βαθμολογική και μισθοδοτική διάρθρωση των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας.

Με το τρίτο νομοσχέδιο προβλέπεται αριθμός διατάξεων σχετικά με την όλη αναπροσαρμογή των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων και την τοποθέτηση τους στη νέα βαθμολογική και μισθοδοτική διάρθρωση.

Με το τέταρτο νομοσχέδιο προβλέπεται η νέα βαθμολογική και μισθοδοτική διάρθρωση των καθηγητών σωματικής αγωγής και η αναπροσαρμογή των μισθών τους.

Τα πιό πάνω νομοσχέδια αποτελούν συνέχεια της Κυβερνητικής πολιτικής που υιοθετήθηκε για συνολική ρύθμιση του όλου θέματος της νέας διάρθρωσης των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας και της δημόσιας εκπαιδευτικής υπηρεσίας.

Για την τελευταία υπηρεσία η Βουλή ήδη ψήφισε μόλις πρόσφατα τον περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Αύξησις των Μισθών, Αναδιάρθρωσις και Ένταξις Ωρισμένων Θέσεων εις Ενιαίον Μισθολόγιον) Νόμον του 1981 (Αρ. 12 του 1981).

Κύριος στόχος των διαρθρωτικών αλλαγών που προβλέπει το σχέδιο της νέας διάρθρωσης των θέσεων της δημόσιας και εκπαιδευτικής υπηρεσίας είναι ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού μηχανισμού στο δημόσιο τομέα έτσι που να μπορεί να ανταποκρίνεται πιό αποτελεσματικά στις διαφοροποιούμενες και αύξανόμενες απαιτήσεις του Κράτους και η εισαγωγή μιάς νέας πιό ορθολογιστικής βαθμολογικής και μισθολογικής διάρθρωσης των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας.

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία η υλοποίηση του πιό πάνω σχεδίου θα συνεπάγεται μακροπρόθεσμα ετήσια δαπάνη της τάξης των £5 εκατομμυρίων, η πραγματοποίηση της οποίας θά γίνεται σταδιακά σε διάστημα 5 έως 7 χρόνων. Για τα πρώτα τρία χρόνια εφαρμογής του σχεδίου η πρόσθετη δαπάνη υπολογίζεται για τα έτη 1981 έως 1983 στις £250,000 £750,000 και £1,500,000 για κάθε ένα χρόνο αντιστοίχως.

Η προτεινόμενη νέα βαθμολογική και μισθοδοτική διάρθρωση των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας καλύπτει το μεγαλύτερο αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων ενώ για τούς υπόλοιπους συνεχίζεται ακόμα η μελέτη για την έξακρίβωση ορισμένων δεδομένων προς έξεύρεση των ορθών λύσεων. Όπως δηλώθηκε στην Επιτροπή, πρόθεση τόσο της επίσημης όσο και της δημοσιοϋπαλληλικής πλευράς είναι να συνεχιστεί η προσπάθεια για την έξεύρεση κοινώς αποδεκτών λύσεων και για τούς υπόλοιπους δημοσίους υπαλλήλους.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων μὲ λεπτομερὲς ὑπόμνημά τους, τὸ ὁποῖο καὶ ἀνάλυσαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποστηρίζουν τὴν νέα βαθμολογικὴ καὶ μισθοδοτικὴ διάρθρωση τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας καὶ ζήτησαν τὴν προώθηση τοῦ ὅλου θέματος ὅπως ἔχει ἤδη γίνει μὲ τὴν δημόσια ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσία. Ἡ νέα αὐτὴ διάρθρωση, ὅπως δήλωσαν στὴν Ἐπιτροπὴ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ., ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα μακρῶν καὶ ἐπίμοχθων συλλογικῶν συμβάσεων καὶ εἶναι βασισμένη στὶς κοινὲς ἀρχὲς καὶ κριτήρια, ποὺ συμφωνήθηκαν μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ ὅλων τῶν ὀργανώσεων τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων, ἐπιβάλλεται δὲ ἡ προώθηση της γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ σημερινὴ ἐκκρεμότητα γύρω ἀπὸ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ ἔτσι νὰ μπορέσει νὰ λειτουργήσει ἡ κρατικὴ μηχανὴ εὔρυθμα καὶ ὁμαλά.

Ἀναφορικὰ μὲ τὶς διάφορες ἐκκρεμότητες ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ ἐξέφρασαν τὴν προθυμία τους νὰ μελετήσουν ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὴν ἐπίσημη πλευρὰ τὴν ἐξεύρεση κοινῶς ἀποδεκτῶν λύσεων καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες ὑπηρεσίες, στηριγμένες πάντοτε πάνω στὶς ἀρχὲς καὶ τὰ πλαίσια ποὺ ἤδη ἀκολουθήθηκαν γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους δημόσιους ὑπαλλήλους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχοντας ὑπόψη ὅλα τὰ πιὸ πάνω καὶ παρόλο ὅτι τὰ Μέλη της ἐξέφρασαν διάφορες ἀπόψεις γιὰ ἐπιμέρους θέματα ἔκρινε ὅτι ρόλος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς Βουλῆς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπασχόληση τους μὲ μεμονωμένα προβλήματα ἢ θέματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀξιολόγηση ἀλλὰ τὰ τελευταῖα νὰ ἀφεθοῦν νὰ συζητηθοῦν μέσα στὶς κανονικὲς διαδικασίες καὶ μὲ βάση τὰ υἱοθετηθέντα κοινὰ κριτήρια καὶ ἀρχές. Μέ βάση τὴ θέση αὐτὴ κι' ἀφοῦ σημειώθηκε ἡ δήλωση τόσο τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ὅσο καὶ ἐκείνη τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς πλευρᾶς γιὰ τὴ συνέχιση τῆς συζήτησης τῶν διαφόρων ἐκκρεμοτήτων καὶ τὴν ἐπίτευξη κοινῶς ἀποδεκτῶν λύσεων ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμους τῶν ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς γιὰ τὰ πρῶτα δύο Νομοσχέδια, τὸ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως.....

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νά πῶ τὰ τέσσερα θέματα εἶναι ἀλληλένδετα καὶ θὰ εἰσηγούμουν ἡ συζήτηση νὰ εἶναι συνδυασμένη καὶ γιὰ τὰ τέσσερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορεῖτε νά προχωρήσετε στὴν ἑπόμενη εἰσήγηση.

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς λοιπὸν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς γιὰ τὰ νομοσχέδια περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ, περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως, περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας;

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Δὲν πρόκειται νὰ σᾶς ἀπασχολήσω ἐπὶ πολὺ μὲ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὸ ἐπίκεντρο τῶν τεσσάρων αὐτῶν νομοσχεδίων. Εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ἀξιο-

λόγησης τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων. Πρόκειται περὶ ἑνὸς θέματος τὸ ὁποῖο ἐγκυμονεῖτο ἐπὶ πολὺ καιρὸ καὶ ἐπὶ τέλους ἔλαβε σάρκα καὶ ὀστᾶ κι' ἔφθασε ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὸ ὁποῖο καὶ καλεῖται νά τὸ ψηφίσει.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι δημιουργήθηκαν πολλὰ προβλήματα. Πολλὲς ὁμάδες ὑπαλλήλων καὶ μεμονωμένα ἄτομα, εἴτε μὲ ὑπομνήματα τους εἴτε μὲ ἐπισκέψεις στὸ γραφεῖο μου, εἴτε μὲ τηλεγραφήματα, ἔκαμαν διάφορα παράπονα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἴτε τὴν ὁμάδα τους εἴτε τὰ ἄτομα τους.

Ἐδῶ πρόκειται περὶ μιᾶς συλλογικῆς συμβάσεως ἐργασίας—ἔτσι τὴν βλέπω ἐγὼ τουλάχιστο—ἡ ὁποία συμφωνήθηκε κι' ὑπογράφτηκε μεταξὺ τῆς Συντεχνίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἀπὸ τὴ μιά μεριὰ κι' ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶναι δὲ κατόπιν πολλῶν κι' ἐπιμόνων διαπραγματεύσεων ποὺ κατάληξαν στὴ συμφωνία αὐτὴ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη.

Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅμως, ὅτι στὴν προσπάθεια ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων αὐτῶν εἶναι ἐνδεχόμενο νά ἔγιναν ὁρισμένα λάθη ἢ παραλείψεις καὶ νὰ ὑπάρχουν ὁρισμένα κενά.

Δὲν εἶναι δουλειὰ αὐτοῦ τοῦ Σώματος νὰ μπεῖ στὶς λεπτομέρειες αὐτοῦ τοῦ προβλήματος γιατὶ δὲν ἔχει οὔτε τὶς γνώσεις οὔτε τὰ μέσα, οὔτε καὶ γνωρίζει τὰ προβλήματα ὅλων τῶν δημοσιοϋπαλληλικῶν τάξεων γιὰ νὰ ὑποκαταστήσει τοὺς ἄμεσους ἐνδιαφερομένους καὶ νὰ εἰσηγηθεῖ λύσεις γιὰ τὰ προβλήματα αὐτά.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ θέση τὴν ὁποία πῆρε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι ἡ ὀρθότερη. Δηλαδὴ ἔχει ἀνατεθεῖ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ στὴ Συντεχνία τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων, δηλαδὴ τὴ Συντεχνία τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, νά συγκεντρώσουν ὅλα αὐτὰ τὰ παράπονα καὶ ἀφοῦ τὰ μελετήσουν, νὰ προβοῦν σὲ μιὰ ἐμπεριστατωμένη ἔκθεση τὴν ὁποία καὶ νὰ ἀποστείλουν ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

Βεβαίως ἂν βρεθεῖ ὅτι ὑπάρχουν ὁποιαδήποτε λάθη ἢ παραλήψεις, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενες πλευρὲς θὰ τὶς διορθώσουν.

Ἐν πάση περιπτώσει, ὅμως, αὐτὸ τὸ Σῶμα ὀφείλει νά γνωρίζει τὰ ἀποτελέσματα τῶν περαιτέρω μελετῶν καὶ διαπραγματεύσεων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Δὲν ἔχομε καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι θά συνδράμουν τὴν προσπάθεια καὶ τὴ γνώμη τους γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ τὸ ποθούμενο ἀποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θέλω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ διευκρινίσω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν συζητᾶ σήμερα τὴν ἀναδιάρθρωση τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας. Ἡ Βουλὴ συζητᾶ τὴν ἔγκριση τῶν πρόσθετων κονδυλίων ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν διευθετήσεων ποὺ ἔχουν συμφωνηθεῖ μεταξὺ τῆς Συντεχνίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς πτέρυγας τῆς Κυβερνήσεως καὶ συζητᾶ ἀκόμα τὴν τροποποίηση τίτλων καὶ τὴ δημιουργία πρόσθετων, νέων θέσεων ἢ κατάργηση ἄλλων θέσεων.

Ἐλέχθη σὲ συζήτηση τοῦ θέματος στὴν πρώτη του φάση, καὶ εἶχα πάρει καὶ τότε τὴν ἴδια θέση ποὺ θὰ πάρω τώρα, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἕνα θέμα συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, ὅτι ἡ ἐλεύθερη διαπραγμάτευση μεταξὺ Συντεχνίας καὶ

'Εργοδότη δὲν εἶναι ἔργο ποὺ ἀφορᾶ τὴ Βουλή. Διαφωνῶ μὲ αὐτὴ τὴ θέση εἰδικῶς στὴν περίπτωση τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. 'Εργοδότης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων δὲν εἶναι μόνο ἡ 'Εκτελεστικὴ πτέρυγα τῆς Κυβερνήσεως· εἶναι ἡ Κυβέρνηση καὶ στὸ θέμα αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση συνίσταται ἀπὸ τὶς δυὸ 'Εξουσίες τοῦ κράτους, τὴν Κοινοβουλευτικὴ καὶ τὴν 'Εκτελεστική, ἰδιαίτερα ἀφοῦ αὐτὴ ἡ Βουλὴ μὲ ὁμόφωνη ἔγκριση τῶν ἐκθέσεων τῶν 'Επιτροπῶν Προϋπολογισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν γιὰ τὰ προηγούμενα χρόνια καὶ σίγουρα μὲ περίληψη τῆς ἀποφάσεως τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν σὲ τρεῖς συνεχεῖς Προϋπολογισμοὺς εἶχε καλέσει τὴν Κυβέρνηση τοὐλάχιστο νὰ ἐνημερώνει τὸ Σῶμα πάνω στὶς βασικὲς ἀρχὲς αὐτῆς τῆς διάρθρωσης.

Θέλω νὰ πῶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι ναὶ μὲν ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ λόγο σ' αὐτὴ τὴ διαπραγμάτευση μὲ τὴν ἔννοια ποὺ τὸ εἶπα, ἀλλὰ θεωρῶ ὅτι θἄταν σφάλμα ἀπὸ τὴ Βουλὴ νὰ ἐμπλακεῖ ἡ Βουλὴ στὴ συζήτηση τῶν λεπτομερειῶν τῆς διάρθρωσης, καὶ ἐδῶ θά συμφωνήσω μὲ τὸν προηγούμενο ὁμιλητὴ ὅτι οὔτε τὶς ἐμπειρίες διαθέτομε οὔτε μποροῦμε νὰ ἔχομε μιὰ σφαιρικὴ εἰκόνα ὅλων τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα σχετίζονται καὶ ἀλληλοεξαρτῶνται ἀπὸ θέματα διαρθρώσεως καὶ ἀξιολογήσεως. 'Η Βουλὴ ὅμως μποροῦσε καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐνήμερη τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν θέσεων. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο σκέλος τὸ ὁποῖο ἔχω νὰ πῶ.

Τὸ δεύτερο εἶναι ὅτι φθάνουν στὴν 'Επιτροπὴ καὶ σὲ ἰδιωτικὰ μέλη πολλὲς φῆμες καὶ πολλὲς πληροφορίες, πρῶτον, ὅτι αὐτὰ τὰ κριτήρια δὲν τηρήθηκαν πάντοτε, ὅτι σὲ μερικὲς περιπτώσεις ἔγιναν συναλλαγές, ὅτι ἀγνοήθηκαν αὐτὰ τὰ κριτήρια γιὰ ἱκανοποίηση ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἄλλων τάξεων ἢ σὰν ἀντάλλαγμα γιά τὴν ἐπίτευξη αὐτῆς τῆς συμφωνίας. Δηλαδὴ μπορεῖ μερικοὶ κλάδοι νὰ εἶναι δυσαρεστημένοι γιατὶ ἡ δική τους θέση προσφέρθηκε σὰν τίμημα γιὰ τὴν ἐπίτευξη μιᾶς γενικότερης συμφωνίας. Οὔτε εἶναι δυνατὸ μὲ μιὰ τέτοια ἀναδιάρθρωση νὰ ἱκανοποιηθοῦν ὅλες οἱ τάξεις καὶ ὅλοι οἱ κλάδοι. Οὔτε εἶναι δυνατὸ νὰ πεισθοῦν ὅλοι οἱ κλάδοι ὅτι ἔτυχαν δίκαιης καὶ ἰσότιμης μεταχείρισης.

Τὸ τελικὸ σημεῖο ποὺ θέλω νὰ προσθέσω, κ. Πρόεδρε, εἶναι τὸ ἑξῆς. "Εχει συζητηθεῖ στὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν κατὰ πόσο ὅλοι αὐτοὶ οἱ κλάδοι ποὺ ἀπευθύνθηκαν στὴν 'Επιτροπὴ ἔπρεπε νὰ γίνουν δεκτοὶ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ νὰ ἀκουσθοῦν οἱ ἀπόψεις τους. 'Η 'Επιτροπὴ ὁμόφωνα ἀπέρριψε αὐτὴ τὴν εἰσήγηση γιατὶ πράγματι θὰ ἔπληττε τὸ θεσμὸ τῆς Συντεχνίας. Οἱ ὑπάλληλοι ἔχουν Συντεχνία, τὴν ἡγεσία τῆς ὁποίας ἐκλέγουν οἱ ἴδιοι συλλογικὰ καὶ εἶναι ἡγεσία ὅλης τῆς Συντεχνίας καὶ ὄχι ἑνὸς ὁποιουδήποτε κλάδου. 'Εκεῖνοι ποὺ δὲν εἶναι ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις τῆς Συντεχνίας, ἐφόσο συνεχίζουν νὰ εἶναι μέλη τῆς Συντεχνίας καὶ ἂν συνεχίζουν καὶ θέλουν νά συνεχίσουν νὰ εἶναι μέλη τῆς Συντεχνίας, ἔχουν σὰν μόνη διαδικασία νὰ ἐνεργήσουν μέσα στὴ Συντεχνία τους γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀλλάξουν τὶς ἀποφάσεις ἢ ἂν ἀποφασίσουν νά ἐγκαταλείψουν τὴ Συντεχνία θὰ ἀσκήσουν τὰ δικαιώματα ποὺ ἔχουν σὰν ἐλεύθεροι πολίτες, τὰ συνδικαλιστικά, καὶ νὰ ἐνεργήσουν ὅπως θέλουν.

Στὴν 'Επιτροπὴ ἐλέχθη ὅτι 7,398 μέλη τῆς Δημόσιας 'Υπηρεσίας ἢ ποσοστὸ 72.3% τοῦ συνόλου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἔχει δεχτεῖ αὐτὲς τὶς συμφωνίες. "Ενας ἀριθμὸς 2,619 ἢ ποσοστὸ 21.2% εἶναι οἱ κλάδοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἤδη ἐξετάζεται ἡ ἀναδιοργάνωση καὶ γιὰ τούς ὁποίους ἀναμένεται ἡ ἔκθεση καὶ μόνο 664 ὑπάλληλοι ἢ ποσοστὸ 6.5 τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἔχουν ἀπορρίψει αὐτὲς τὶς συμφωνίες. "Οταν λοιπὸν ἡ Βουλὴ καλεῖται σήμερα νά ψηφίσει ἢ νὰ μὴν ψηφίσει αὐτὲς τὶς συμπληρωματικὲς πιστώσεις γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς νέας ἀναδιάρθρωσης εἶναι μπροστὰ στὴ θέση ἢ νὰ τὶς ἀπορρίψει ὡς ἱκανοποιήσασας

72.3% τῶν ὑπαλλήλων γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὸ 6.5% ἢ νὰ ἐμποδίσει τὴν περαιτέρω συζήτηση τῶν θεμάτων ἐκείνων τῶν κλάδων τῶν ὁποίων τὰ θέματα ἤδη συζητοῦνται.

Ἂν ἦταν ὡς ἐδῶ τὸ θέμα δὲν θὰ ὑπῆρχε κανένας λόγος οὔτε νὰ ἀναφερθοῦν αὐτὰ ποὺ ἀναφέρω. Ἔχω ἀκούσει, κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐγκρίνει αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο ὅτι μερικοὶ κλάδοι ποὺ παρουσιάστηκαν μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπὴ ἐκ μέρους τῆς Συντεχνίας ὅτι δέκτηκαν αὐτὲς τὶς συμφωνίες, δὲν ἔχουν κἂν κληθεῖ σὲ κλαδικὴ συνέλευση γιὰ νὰ τὶς ἐγκρίνουν. Κλάδοι ποὺ ἀναφέρονται ὅτι ἔχουν δεχθεῖ αὐτὴ τὴν ἀναδιοργάνωση δὲν εἶχαν ὑπόψη τους τὶ συζητεῖτο οὔτε ρωτήθηκαν. Καὶ κλάδοι στοὺς ὁποίους ἐλέχθη ὅτι ἀκόμα ἐκκρεμοῦν τὰ θέματά τους καὶ εἶναι ὑπὸ συζήτηση δὲν περιλαμβάνονται μέσα στὸν κατάλογο ποὺ μᾶς ἔχει δοθεῖ. Γιατὶ οἱ κλάδοι γιὰ τοὺς ὁποίους συνεχίζεται ἡ μελέτη εἶναι μόνο ἐννέα καὶ οἱ κλάδοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπιτεύχθηκαν συμφωνίες καὶ ἀναμένεται ἡ ἔγκριση ἀπὸ τοὺς κλάδους εἶναι μόνο τρεῖς. Ὅμως στὴν Ἐπιτροπὴ ἔχει φτάσει πληθώρα τηλεγραφημάτων καὶ διαμαρτυρίες. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνημερώθηκε σωστὰ καὶ ἔγκαιρα ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴν ἐνημερώσουν.

Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἔχει γίνει τέτοια παραβίαση τῶν δικαιωμάτων τῶν συντεχνιακῶν ὑπαλλήλων ὥστε νὰ μὴν ἔχουν ἐρωτηθεῖ καὶ νὰ παρουσιάζονται οἱ περιπτώσεις τους σὰν περιπτώσεις ἐγκρίσεως τῶν Νομοσχεδίων.

Θέλω νὰ προσθέσω ὅτι δὲν ἔχει κανένα λόγο ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἀμφισβητεῖ αὐτὰ ποὺ ἐπίσημα δηλώθηκαν καὶ παρακαλῶ, κ. Πρόεδρε, τὸ ἔγγραφο τὸ ὁποῖο ἔχει κατατεθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ τὸ ὁποῖο ἀποτέλεσε τὴ βάση γιὰ συζήτηση ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ποὺ ἀναφέρει τοὺς κλάδους ποὺ τὰ ἔχουν δεχθεῖ, τοὺς κλάδους ποὺ τὰ ἔχουν ἀπορρίψει καὶ τοὺς κλάδους τῶν ὁποίων τὰ θέματα εὑρίσκονται ὑπὸ συζήτηση, νά κατατεθεῖ σὰν μέρος αὐτῆς τῆς συζήτησης. Δὲν θὰ κουράσω τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἢ ἐσᾶς διαβάζοντας τοὺς κλάδους ἀλλὰ μὲ τὴν ἄδειά σας θὰ ἤθελα νά θεωρηθεῖ αὐτὴ ἡ ἀπαρίθμηση τῶν κλάδων σὰν μέρος τῆς ὁμιλίας τὴν ὁποία τώρα κάμνω. Πρέπει νά λεχθεῖ, κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ μὴν παραπλανοῦνται οἱ ὑπάλληλοι, ὅτι τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θά συζητηθοῦν εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται σὲ ἐκκρεμότητα· δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ θέματα ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ ἀναφέρθηκαν, δὲν εἶναι τὰ παράπονα ἰδιωτικῶν μελῶν· δὲν ἔχει σημασία· ἀπὸ ἕνα κλάδο ἐλήφθη ἡ ἀπόφαση κατὰ πλειοψηφία καὶ ὁ κλάδος τὸ ἐνέκρινε ὅπως μᾶς ἐλέχθη ἀπὸ τὴ Συντεχνία. Ἐπομένως δὲν πρέπει κανένας ἀκούοντας τὶς ὁμιλίες ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ τῆς Βουλῆς νὰ νομίζει ὅτι ὅλα τὰ θέματα τῆς ἀναδιαρθρώσεως καὶ ἀξιολογήσεως καὶ γιὰ ὅλα τὰ Μέλη ποὺ δυνατὸ νὰ ἔχουν παράπονα ἢ ποὺ νὰ θεωροῦνται ὅτι ἀδικοῦνται, εἶναι ἀντικείμενο ἐπανεξετάσεως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση· δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ εἰκόνα καὶ δὲν πρέπει κανένας νὰ παραπλανηθεῖ. Εἶναι λίγοι οἱ κλάδοι ποὺ παραμένουν ὑπὸ συζήτηση τὰ αἰτήματα τους καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ. ἔχουν ὑποσχεθεῖ ὅτι θὰ συνεχίσουν τὶς προσπάθειες τους γιά τὴν ἄρση τῶν δυσκολιῶν αὐτῶν μόνον τῶν κλάδων καὶ ὄχι ἄλλων καὶ πρέπει ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν ὅτι ἡ ἀξιολόγηση τοὺς ἀδικεῖ, νὰ ἀποταθοῦν πρῶτα καὶ κύρια πρὸς τὴ Συντεχνία τους γιὰ νὰ διαπιστώσουν ποιὰ εἶναι ἡ πραγματικότητα καὶ γιὰ νὰ ἀποφασίσουν ἐκεῖ ποὺ ἔχουν δίκαιο στὶς ἀπαιτήσεις τους μέσον τῆς Συντεχνίας. Γιατὶ οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν οὔτε ἡ ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς, ὅπως σωστὰ ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Λαδᾶ, ἔχει ἢ ἁρμοδιότητα ἢ ἔργο νὰ ἀναλάβει αὐτὴ καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀξιολόγηση ἢ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀδικιῶν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι ἔχουμε ἐκφράσει, καὶ αὐτὸ ἀναφέρεται στὴν ἔκθεση τῆς

'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν, ἐπὶ μέρους ἀπόψεις καὶ ἔχουμε ἀναφέρει συγκεκριμένες περιπτώσεις ἀδικίας. Ἔχουμε ἀναφέρει περιπτώσεις ποὺ νομίζουμε ὅτι δὲν ἔγινε σωστὴ ἀξιολόγηση ἢ ἔχουν ἀγνοηθεῖ δικαιώματα πρὸ καιροῦ κεκτημένα ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους. Ὅμως ἐμεῖς ἐξ ἀνάγκης ἐξετάζομε μόνο τὶς ἀρχὲς τῆς ἀναδιάρθρωσης καὶ τῆς ἀξιολόγησης καὶ τὴ σφαιρικὴ λύση καὶ ὄχι τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα γιατὶ ἔτσι ἐπιβάλλει ἡ φύση καὶ ἡ μορφὴ τῶν προβλημάτων ποὺ μᾶς παρουσιάζονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ τονίσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι θὰ ψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο.

Θέλω ὅμως, νὰ τονίσω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει τὴν εὐχέρεια οὔτε ἀξιολόγηση νά κάνει οὔτε νὰ μελετήσει σὲ βάθος τὰ διάφορα προβλήματα ποὺ παρουσιάζονται. Ἂν ἡ Κυβέρνηση χρειάστηκε χρόνια γιὰ νὰ κάνει τὴν ἀξιολόγηση εἶναι λογικὸ νά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὴ μελετήσει σὲ λίγες μέρες.

Πιστεύω, ὅμως ὅτι ἔπρεπε νὰ μᾶς δοθεῖ ὁ χρόνος, ὁ ἀπαραίτητος χρόνος, γιὰ νὰ μελετήσουμε τὰ διάφορα παράπονα τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ τοὺς ἐπὶ μέρους κλάδους—ἔστω διὰ τῆς ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ. Τὸ δέχομαι αὐτό. Ἔπρεπε νὰ ἀκούσουμε αὐτὰ τὰ παράπονα γιὰ νὰ δοῦμε πῶς ἡ Κυβέρνηση χειρίστηκε αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν μποροῦμε νὰ πάρουμε ἄλλη ἀπόφαση ἀπὸ τοῦ νὰ ψηφίσουμε εὐνοϊκά.

Ἔχουμε πικρὲς ἐμπειρίες μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἡ Κυβέρνηση χειρίστηκε τὸ θέμα τῆς ἀξιολόγησης. Θυμόμαστε τὴν ἀξιολόγηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν ποὺ ἔγινε, συμφωνίες ποὺ γινόντουσαν γιὰ νὰ ἀνακληθοῦν, νὰ ξαναγίνουν, νὰ ἀποσυρθοῦν ἐκ νέου. Διότι ἄφηναν ἐντύπωση οἱ ψίθυροι ὅτι εἶχαν γίνει ἀδικίες. Διαφωνῶ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει θέση σ' ἕνα τέτοιο θέμα. Ἂν ἡ Βουλὴ ἔχει θέση σὲ μιὰ ἀδικία ποὺ γίνεται γιὰ ἕνα ὁρισμένο πρόσωπο, ἕνα πολίτη, τότε ἔχει δικαίωμα νὰ ὑπεισέρχεται καὶ στὶς ἀδικίες ποὺ γίνονται γιὰ μιὰ ὁμάδα ἀνθρώπων. Δέχομαι τὴ διαδικασία ὅτι αὐτὰ τὰ παράπονα ἔπρεπε νὰ ἐκφραστοῦν μέσω τῆς ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ., ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ἀκούσουμε. Γιατὶ δὲν εἴμαστε σίγουροι ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐνήργησε σωστὰ μέσα στὰ προαποφασισμένα κριτήρια. Εἶναι διάχυτη ἡ ἐντύπωση. 'Υπάρχουν πάρα πολλὲς ὑποψίες πὼς σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἔχουν ἐγκαταλειφθεῖ αὐτὰ τὰ κριτήρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς;

'Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι.

Συζητοῦμε νομοσχέδια ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀξιολόγηση καὶ τὴν ἀναδιάρθρωση τῆς Δημόσιας 'Υπηρεσίας.

Νομίζω πὼς πρέπει νὰ ξέρει αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι αὐτὴ ἡ δουλειὰ τῆς ἀξιολόγησης καὶ τῆς ἀναδιάρθρωσης μιᾶς ὑπηρεσίας τόσο μεγάλης καὶ τόσο σημαντικῆς ὅπως εἶναι ἡ δημόσια ὑπηρεσία, εἶναι μιὰ δουλειὰ ἐξαιρετικὰ δύσκολη τὴν ὁποία συνηθέστατα ἐκτελοῦν εἰδικοί, ἐκτελοῦν ἐμπειρογνώμονες πάνω σ' αὐτὰ τὰ θέματα.

Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ἀκολουθήθηκε ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τὸ θέμα στὴν ἀρχὴ ἡ ὀρθὴ διαδικασία. Χρησιμοποιήθηκαν οἱ ὑπηρεσίες ἐμπειρογνώμονα ὅπως χρησιμοποιήθηκε ἐπίσης ἡ ὑπηρεσία τοῦ πιὸ ἀντιπροσωπευτικοῦ Σώματος τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, δηλαδὴ τῆς Συντεχνίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Ἔφθασαν σὲ ἕνα συμπέρασμα χρησιμοποιοῦντες ὁρισμένες ἀρχὲς καὶ ἡ ἐπιλογὴ τῶν ἀρχῶν, ἀπ' ὅ,τι ξέρω, δὲν ἔγινε τυχαία. Οἱ ἀρχὲς ποὺ χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἀξιολόγηση καὶ τὴν ἀναδιάρθρωση εἶναι ἀρχὲς ποὺ χρησιμοποιοῦνται διεθνῶς, ποὺ ἀναγνωρίζονται διεθνῶς.

Ἂν σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἔγινε παρέκκλιση ἀπ' αὐτές τὶς ἀρχὲς ὅλοι ξέρουμε πὼς ἡ παρέκκλιση ἔγινε κάτω ἀπὸ τὴν πίεση ὁρισμένων κλάδων τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας. Καὶ ἂν ἔγινε αὐτὴ ἡ παρέκκλιση εἶναι ἡ γνώμη μας ὅτι ἔγινε λάθος.

Ἀλλὰ τὸ ὅτι ἔγινε αὐτὸ τὸ πρῶτο λάθος δὲν νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνει τὴν ἀλυσιδωτὴ διάπραξη λαθῶν ὅσον ἀφορᾶ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἂν μὲ τὴν ἐπέμβαση τῆς Βουλῆς ἀρχίσουν νὰ γίνονται νέα παζαρέματα ὅσον ἀφορᾶ ὁρισμένους κλάδους τότε κατὰ τὴν ἔκφραση ἑνὸς τὸν ὁποῖο ἀκούσαμε στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, θὰ πληρώσουμε σὰν τόπος, σὰν οἰκονομία τοῦ τόπου, ἀκόμα ἕνα τίμημα διότι ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὰ δυὸ καὶ τὰ πέντε ἑκατομμύρια τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν Ἔκθεση ὅτι θὰ κοστίσει αὐτὴ ἡ ἀναδιάρθρωση εἶναι τὸ τίμημα ποὺ πληρώνουμε ἀπὸ κακοὺς χειρισμοὺς τῆς πρώτης προσπάθειας γιὰ ἀναδιάρθρωση καὶ ἀξιολόγηση.

Θέλω νὰ ἀναφερθῶ στὰ παράπονα τὰ ὁποῖα ἀκούστηκαν καὶ τὰ ὁποῖα ἔφθασαν στὰ γραφεῖα τοῦ κ. Λαδᾶ καὶ στὰ γραφεῖα ὅλων τῶν Βουλευτῶν. Εἶναι σωρεία τὰ παράπονα. Μερικὰ μπορεῖ νὰ εἶναι δικαιολογημένα. Πολλὰ εἶναι ἀδικαιολόγητα. Διότι σ' ἐμένα τουλάχιστο δημιουργήθηκε ἡ ἐντύπωση ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἔμειναν μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀξιολόγηση καὶ ἀναδιάρθρωση σημαίνει αὔξηση μισθοῦ. Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ξέρουν ὅτι ἀξιολόγηση καὶ ἀναδιάρθρωση δὲν ἀποκλείεται νὰ σήμαινε καὶ μείωση μισθῶν.

Πολλὰ λοιπὸν ἀπὸ τὰ παράπονα εἶναι ἀδικαιολόγητα. Μερικὰ μπορεῖ νὰ εἶναι δικαιολογημένα. Αὐτὰ τὰ δικαιολογημένα παράπονα ἔχω τὴ γνώμη ὅτι κατοχυρώνονται μὲ τὴν ὑποχρέωση ποὺ ἀνάλαβε καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Ὀργάνωση τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων νὰ ἐπανεξετάσουν αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Στὴν Ἔκθεση ἀναφέρεται καθαρὰ ὅτι δηλώθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ πρόθεση τόσο τῆς ἐπίσημης ὅσο καὶ τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς πλευρᾶς νὰ συνεχισθεῖ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξεύρεση κοινῶν ἀποδεκτῶν λύσεων καὶ γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους δημοσίους ὑπαλλήλους. Αὐτὸ ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση.

Ἀλλὰ στὴν Ἔκθεση ἀναφέρεται καὶ κάτι ἄλλο τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀκούσουν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, καὶ ἰδιαίτερα οἱ παραπονούμενοι κλάδοι. Ὅτι αὐτὴ ἡ συνέχεια τῆς προσπάθειας γιὰ ἐξεύρεση ἀποδεκτῶν λύσεων θὰ γίνει πάντα μέσα στὶς ἀρχὲς καὶ τὰ πλαίσια ποὺ ἤδη ἀκολουθήθηκαν γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους δημοσίους ὑπαλλήλους. Νὰ μὴ δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι γιὰ ὅσους τὸ πρόβλημα ἐλύθη ἱκανοποιητικὰ ἐλύθη καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ παραπονοῦνται τὸ θέμα τους θὰ ἐπανεξετασθεῖ βάσει νέων ἀρχῶν καὶ νέων κριτηρίων. Θὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ ἴδιες ἀρχὲς καὶ τὰ ἴδια πλαίσια καὶ τὰ ἴδια κριτήρια καὶ ἐγὼ προβλέπω ὅτι τὰ παράπονα ἀρκετῶν κλάδων θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ὑπάρχουν. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι δικαιολογημένα.

Ἡ Βουλὴ πάντως, ὅταν τὸ θέμα ξανάρθει μπροστά της θὰ τὸ ἐπανεξετάσει

ἔχοντας ὑπόψη της τὴν ἀρχὴ τὴν ὁποία ἀνάφερε καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος—ἀνεξάρτητα τοῦ ἂν συμφωνεῖ μαζί της ἢ ὄχι—ὅτι δηλαδὴ ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ μετατραπεῖ σὲ διαιτητὴ συλλογικῶν συμβάσεων.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ δημοσιοϋπαλληλικὴ συντεχνία καὶ ἡ ἐπίσημη πλευρὰ ἀποφασίζουν πάνω σ' ἕνα θέμα ἐργατικῶν σχέσεων ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀνατρέψει, δὲν εἶναι σωστὸ νά τὸ ἀνατρέψει, διότι τότε κατὰ τὴ γνώμη μου μπαίνουν σὲ σοβαρότατο κίνδυνο οἱ ἀρχὲς τῆς ἐλευθερίας τῆς συλλογικῆς συμβάσεως.

Ὅταν, λοιπόν, τὸ θέμα θὰ ἔλθει ξανὰ μπροστὰ μας ἡ Βουλὴ θά τὸ ἐπανεξετάσει ἔχοντας ὑπόψη αὐτὴ τὴν ἀρχή, ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τὸ θέμα συζητήθηκε, μελετήθηκε, ἐξονυχίσθηκε ἀπὸ τὴ δημοσιοϋπαλληλικὴ ὀργάνωση καὶ τὴν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ κράτους.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παραπονουμένους, κύριε Πρόεδρε, ἀπείλησαν ἢ ἀπειλοῦν ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς διαφορᾶς θὰ ὀργανώσουν δική τους συντεχνία γιὰ διαπραγμάτευση αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος. Θὰ κάμουν πολὺ σοβαρὸ λάθος. Θὰ διασπάσουν μιὰ Ὀργάνωση πανίσχυρη μέχρι σήμερα ἡ ὁποία ἀποτέλεσε τὸν καλύτερο ὑπερασπιστὴ τῶν δικαιωμάτων τους, καὶ στὸ παρελθὸν καὶ σήμερα, καὶ ἂν τὴν διασπάσουν γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν ἕνα μικρὸ σημερινό τους συμφέρον θὰ ἀδυνατίσουν τὸν παράγοντα ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κύριο στήριγμα τῶν μελλοντικῶν σοβαρῶν τους προβλημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἡ ἀναδιάρθρωση τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας ἦταν ἕνα ἔργο χρήσιμο καὶ θεωρητικὰ εὔκολο γιατὶ θά ἔβαζε ὁρισμένα ἀντικειμενικὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τῆς κάθε θέσης. Ἀντὶ γι' αὐτὸ ὅμως ἐξελίχθηκε σὲ διαπραγμάτευση σὲ σημαντικὸ βαθμὸ μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ τοῦτο εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα μιὰ ἐμφύλια διαμάχη μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῶν ἐργαζομένων μὲ συνέπειες σὰν κι' αὐτὲς ποὺ περιγράφηκαν προηγουμένως ἀπὸ τὸν κ. Ζιαρτίδη κινδύνου καὶ ἐξασθένησης τῆς ἴδιας τῆς Συντεχνίας τῶν ὑπαλλήλων, πράγμα ποὺ τελικὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ἀποδειχθεῖ ἐπιζήμιο γιὰ ὁλόκληρη τὴ τάξη τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Γι' αὐτὴ ὅμως τὴ δυσάρεστη περιπλοκὴ ἡ εὐθύνη βαραίνει κατὰ κύριο λόγο τὴν Κυβέρνηση ποὺ περιέπλεξε τὸ ὅλο θέμα μὲ δικές της ἀστοχίες. Οἱ ἀστοχίες αὐτὲς ὑπῆρξαν καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐργατικῆς ἀναταραχῆς μέσα στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία ποὺ σήμερα ὅλοι ἀντιμετωπίζουμε. Πρόσθετα, οἱ διευθετήσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἀπαίτησαν καὶ ἄλλα ἑκατομμύρια λίρες ποὺ θὰ ἐπιβαρύνουν τὸ δημόσιο καὶ σέ προέκταση τὸ λαὸ καὶ αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια εἶναι σίγουρα τὸ κόστος τῶν σφαλμάτων τῶν Κυβερνητικῶν χειρισμῶν. Σὰν Ἐπιτροπὴ βρεθήκαμε μπροστὰ σὲ φοβερὰ διλήμματα. Προκρίναμε τελικὰ τὴν ψήφιση μὲ τὴν ἐντολὴ τῆς ἐπαναδιαπραγμάτευσης καὶ ἐπαναξιολόγησης τῶν θέσεων ἐκείνων γιὰ τὶς ὁποῖες σήμερα ἔχουν ἐκφρασθεῖ διαφωνίες ἢ ἔχουν ἀπορριφθεῖ καὶ πήραμε ἀνάλογες ὑποσχέσεις καὶ ἀπὸ τὴν ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ. καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ τοῦτο σίγουρα ἀφορᾶ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους σὰν κι' αὐτοὺς ποὺ εἴδαμε ὅλο τὸν τελευταῖο καιρό, τοὺς ἐλεγκτὲς ἐναερίου κυκλοφορίας, τελωνειακοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἄλλους. Ἡ Βουλὴ καὶ τὰ Κόμματα σίγουρα δὲν μποροῦν νὰ κάνουν ἀπὸ μόνα τους τὴν ἀξιολόγηση. Μπροστά μας ἔχουμε θέμα

ἔγκρισης δαπανῶν. Ἡ θέση ποὺ πέρνουμε εἶναι ὑπέρ τοῦ θεσμοῦ. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι ἡ ἐνημέρωση καὶ συζήτηση πάνω στὶς ἀρχὲς ποὺ θὰ πρέπει νά διέπουν τὴν ἀξιολόγηση. Ὅμως σίγουρα ἡ ἀξιολόγηση δὲν εἶναι ἕνα δόγμα ποὺ ἐγκρίνεται καὶ ψηφίζεται μιὰ φορά· θὰ πρέπει νὰ παρακολουθεῖ συνεχῶς τὴ Δημόσια Ὑπηρεσία, θὰ πρέπει νὰ ἐπαναληφθεῖ καὶ στὸ μέλλον καὶ ἐλπίζουμε ὅτι τὰ μαθήματα τῆς πρώτης καὶ δεύτερης ἀξιολόγησης θὰ ἀποτελέσουν πολύτιμη πεῖρα γιὰ ὀρθότερους μελλοντικοὺς χειρισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θὰ ἤθελα νὰ δηλώσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι θὰ ψηφίσουμε τὰ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἀποσκοποῦν στὴν ἀναδιάρθρωση καὶ ἐκσυγχρονισμό, τῆς Δημόσιας καὶ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας, θὰ ἦταν ὅμως παράλειψη νὰ μὴ σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι μὲ τὴν ἔγκριση τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν φαίνεται νὰ λύεται ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ προβλήματος, ὄχι ὅμως ὁλόκληρο τὸ πρόβλημα. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ τμήματα καὶ κλάδοι τῆς Δημόσιας Διοίκησης ποὺ τὰ μέλη τους ἀντιδροῦν καὶ αἰσθάνονται ὅτι ἀδικοῦνται. Γι' αὐτὸ τὸ ὅλο θέμα τῆς ἀναδιάρθρωσης δὲν πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ἔληξε ὁριστικά. Οἱ εἰδικὲς ἐκεῖνες περιπτώσεις στὶς ὁποῖες ὑπάρχουν ἀντιδράσεις καὶ αἰσθήματα ἀδικίας θὰ πρέπει νὰ τύχουν περαιτέρω μελέτης. Προσωπικά ἔχω διαπιστώσει τὴν ὕπαρξη ἀντιδράσεων καὶ παραπόνων, πολλὲς φορὲς μὲ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι δὲν εἶναι εὔκολο νὰ ἀξιολογηθοῦν. Ὅμως τὸ θεωρῶ ὑποχρέωση μου νὰ ἀναφέρω αὐτὰ τὰ Τμήματα. Ὁ κλάδος Τελωνειακῶν, ὁ κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Βουλῆς, οἱ ἀρχαιολόγοι τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων, ἡ Ἕνωση Ἐπιστημονικοῦ καὶ Τεχνικοῦ Προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἡ Κλαδικὴ Ἐπιτροπὴ Σχολῆς Τυφλῶν, ὁ Κλάδος Κυβερνητικῶν Φαρμακοποιῶν, ἡ Ἕνωση Κυβερνητικῶν Ἰατρῶν, ὁ Κλάδος Ταχυδρομικῶν Λεμεσοῦ, ὁ Κλάδος Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν, ὁ Κλάδος Χωρομετρῶν τοῦ Κτηματολογίου, ὁ Κλάδος Ἐλεγκτῶν Ἐναερίου Κυκλοφορίας, ὁ Κλάδος Ὑγειονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν, ὁ Κλάδος Βιομηχανικῶν Σχέσεων, ὁ Κλάδος τοῦ Τμήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὁ Κλάδος Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας. Ἴσως νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλες περιπτώσεις ποὺ φαίνεται νὰ παρουσιάζουν προβλήματα καὶ ποὺ προκαλοῦνται ἀντιδράσεις. Ἰδιάζουσα εἶναι καὶ ἡ περίπτωση τῶν νέων ἐπιστημόνων τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας. Ἕνας ἀριθμός νέων Ἐπιστημόνων, γύρω στοὺς 40, τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας βρίσκονται στὴν κλίμακα Α2 καὶ Α4 καὶ αὐτὸ εἶναι ἄδικο καὶ ἀπαράδεκτο. Δυστυχῶς ἡ ἀναδιάρθρωση παραγνωρίζει αὐτὴ τὴν ἀδικία καὶ αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῶν νέων ἐπιστημόνων ποὺ δὲν ἀφορᾶ συγκεκριμένο Τμῆμα ἢ Κλάδο τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας ἀλλὰ μιὰ εἰδικὴ κατηγορία ὑπαλλήλων θὰ πρέπει καὶ αὐτὸ νὰ ξαναμελετηθεῖ καὶ νὰ ρυθμισθεῖ.

Ἐλέχθη ἀπὸ προηγούμενο ὁμιλητὴ ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ παράπονα εἶναι ἄδικα καὶ ἄλλα ἴσως δίκαια. Ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐξακριβωθοῦν τὰ δίκαια παράπονα θὰ πρέπει ἴσως νὰ μελετηθοῦν ὅλα. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Πρὶν προχωρήσουμε στὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι πράγματι στὸ Γραφεῖο μου ἔχουν φθάσει πάρα πολλὰ

τηλεγραφήματα, ὑπομνήματα καὶ ἔχω δεχθεῖ ἀντιπροσωπεῖες. Θέλω νὰ πιστεύω πὼς ἡ δήλωση ὅτι αὐτές οἱ ἐκθέσεις θὰ μελετηθοῦν μὲ ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη προσοχὴ θὰ ἐφαρμοσθεῖ καὶ θὰ ἐξετασθεῖ πράγματι ἡ κάθε μιὰ περίπτωση μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀντικειμενικῶν κριτηρίων. Εἰδικῶς ὅμως θέλω νὰ πῶ ὅτι καὶ γιὰ τὴν Ὑπηρεσία τῆς Βουλῆς ποὺ εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίζω εἰδικότερο, πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νά εἶχαν γίνει γιὰ νὰ γίνει πραγματικὴ ἀναδιάρθρωση καὶ ἀναδιοργάνωση τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Βουλῆς. Εἶναι ἕνα θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο εἴχαμε μετακαλέσει καὶ εἰδικὸ ἐμπειρογνώμονα ἀπὸ τὸν Καναδᾶ γιὰ νὰ μᾶς συμβουλεύσει ἀλλὰ δυστυχῶς παρέμειναν πολλὰ κενὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τύχουν ἐνδελεχοῦς μελέτης ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τῶν Νομοσχεδίων ἀρχίζοντας πρῶτα ἀπὸ τὸ Συμπληρωματικὸ Προϋπολογισμὸ ('Αρ. 3) τοῦ 1981.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον. 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £1,238,238 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πρῶτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πρῶτος Πίνακας ἐγκριθοῦν;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πρῶτος Πίνακας ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις καὶ Κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 μὲ τοὺς Πίνακες ἐγκριθοῦν;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 καὶ οἱ σχετικοὶ Πίνακες ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 3) τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες).

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £50,490 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πρῶτος Πίναξ. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις καὶ Κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ.

Πρῶτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες).

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Ἀναπροσαρμογὴ Μισθῶν καὶ Ρύθμισις Ἄλλων ἐπὶ Μέρους Θεμάτων) Νόμος τοῦ 1981.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσωπικαὶ μισθοδοτικαὶ κλίμακες ὡρισμένων δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ Α καὶ Πίναξ Β.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως οἱ Πίνακες Α καὶ Β ἐγκριθοῦν;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση οἱ Πίνακες Α καὶ Β ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναπροσαρμογὴ Μισθῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων. Παράρτημα καὶ Πίναξ. Γ. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπέκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις ὡρισμένων διατάξεων τοῦ Νόμου 58 τοῦ 1979. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

Καὶ προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Ἀναπροσαρμογὴ Μισθῶν καὶ Ρύθμισις Ἄλλων ἐπὶ Μέρους Θεμάτων) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἕνιαῖον Μισθολόγιον (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος Γ τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος Δ τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 5 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος Ἀναπροσαρμογῆς Μισθῶν τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 6 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 7 ἐγκριθεῖ;

Ἐφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξις Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἕνιαῖον Μισθολόγιον (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφιστεῖ σὲ Νόμο;

'Εφ' ὅσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεσή του.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Σταῦρος 'Αμπίζας, Πρόεδρος

Γεώργιος Λαδᾶς

Πάρις Λένας, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Λ. Καραμιχάλη

'Ανδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία της ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 10 'Απριλίου 1981.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Δήμων Νόμου ὥστε στὶς ἁρμοδιότητες καὶ ἐξουσίες τῶν Δήμων νὰ περιληφθεῖ καὶ ἐξουσία διοργάνωσης ἢ ἐνίσχυσης μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο πολιτιστικοῦ περιεχομένου ἐκδηλώσεων.

Οὐσιαστικὸς σκοπὸς τῆς προτεινόμενης τροποποίησης εἶναι νὰ ἄρει ἐκφρασθεῖσες ἀμφιβολίες γιὰ τὴν ὕπαρξη ἢ ὄχι ἐξουσίας τῶν Δήμων νά διοργανώνουν ἢ νὰ συμμετέχουν σὲ τέτοιες ἐκδηλώσεις.

'Η δυνητικὴ αὐτὴ ἐξουσία ποὺ δίδεται τώρα στοὺς Δήμους προτείνεται νὰ ἔχει ἰσχὺ ἀπὸ τὴν 1.1.1976 ὥστε νὰ καλύψει ὁποιαδήποτε διοργάνωση ποὺ ἔχει γίνει στὸ παρελθὸν καὶ τῆς ὁποίας ἡ χρησιμότητα καὶ σπουδαιότητα ἔχει ἀποδειχθεῖ πέραν πάσης ἀμφιβολίας.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα ἐπικροτεῖ χωρὶς ἐπιφύλαξη τὴ διεύρυνση τῶν ἐξουσιῶν καὶ ἁρμοδιοτήτων τῶν Δήμων γιὰ ἄρση κάθε ἀμφιβολίας γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό, γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου σὲ νόμο, ὅπως ἔχει κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

'Ο σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο παίρνω τό λόγο εἶναι γιὰ νὰ ἐξηγήσω μιὰ τροποποίηση τὴν ὁποία θὰ ὑποβάλω. Βέβαια θὰ μποροῦσα νά μιλήσω στὴν κατ' ἄρθρο συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου. "Ομως τὸ νομοσχέδιο ἀποτελεῖται ὅλο κ' ὅλο ἀπὸ δυὸ ἄρθρα καὶ τὸ κύριο ἄρθρο εἶναι τὸ ἄρθρο 2. Γι' αὐτὸ ἡ τροποποίηση ποὺ εἰσηγοῦμαι εἶναι τροποποίηση στὸ Νόμο.

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διαβάσω ἀπὸ τὴν Αἰτιολογικὴ Ἔκθεση τοῦ νομοσχεδίου :

«Οἱ ἐξουσίες καὶ καθήκοντα τῶν δημοτικῶν συμβουλίων», λέγει ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας, «ὅπως ἀναγράφονται στὴ σχετικὴ νομοθεσία σκόπευαν νὰ καλύψουν τὶς δημοτικὲς δραστηριότητες πρὶν 80 περίπου χρόνια ποὺ θεσπίστηκε. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ὅμως, τὴν ἐξέλιξη τῶν ἀρχῶν τοπικῆς διοικήσεως καὶ τῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν σήμερα, ἕνας Δῆμος ἔχει ἀποστολὴ νὰ ἐξυπηρετεῖ ὄχι μόνο τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα, τοὺς ὑγιεινοὺς τρόπους διαβίωσης καὶ τὶς συναλλαγματικὲς σχέσεις τῶν δημοτῶν ἀλλὰ καὶ τὶς διάφορες πνευματικές, μορφωτικές, πολιτιστικὲς καὶ ὅλες τὶς ἄλλες παρόμοιες ἀνάγκες τῶν δημοτῶν ποὺ ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς ἐπιβάλλει.»

Ἡ νομοθεσία, συνεπῶς, τοῦ περασμένου αἰώνα δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴ σημερινὴ ἐξέλιξη καὶ πρέπει νὰ τροποποιηθεῖ.

Ἐπίσης, λέγει ὅτι ἀνεφύησαν ὁρισμένα θέματα σὲ σχέση μὲ τὶς δραστηριότητες τῶν δήμων, ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀνάμιξη αὐτῶν σὲ καλλιτεχνική, μορφωτικὴ καὶ γενικὰ πολιτιστικὴ ὀργάνωση ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων. Συγκεκριμένα ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς ἀμφισβήτησε τὴν ἐξουσία ὁρισμένων Δημοτικῶν Συμβουλίων νὰ διοργανώνουν καὶ οἰκονομικὰ ἐνισχύουν τέτοιες ἐκδηλώσεις.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας ἔστειλε τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ οὕτως ὥστε νὰ περιλάβει αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις, ἐπειδὴ λέει ὅτι ὁ Νόμος ὅπως ὑφίσταται σήμερα δὲν εἶναι καθαρός. Ὑπάρχει κάποια ἀμφιβολία ἂν καλύπτει αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις τὶς πνευματικές, τὶς καλλιτεχνικὲς καὶ ἄλλες, καὶ γι' αὐτὸ ἔστειλε τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ στὴ Βουλή.

Πράγματι, ἡ παράγραφος (θ1) ποὺ ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο 2 τοῦ νομοσχεδίου δίδει νέες ἐξουσίες :

«(θ1) νὰ διοργανώνῃ» (ὁ Δῆμος), «συμμετέχῃ εἰς τὴν διοργάνωσιν ἢ ἐπίβλεψιν, ἐνθαρρύνῃ ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον προωθῇ τὴν πνευματικήν, καλλιτεχνικήν, πολιτιστικήν, μορφωτικήν, ἀθλητικὴν καὶ οἱανδήποτε ἄλλην παρομοίαν δραστηριότητα ἢ ἐκδήλωσιν συμπεριλαμβανομένων καὶ τῆς ἐπιβραβεύσεως οἱωνδήποτε προσώπων ἢ σκοπῶν καὶ τῆς καλλιεργείας καὶ προωθήσεως τῶν δημοσίων σχέσεων ἐν γένει·».

Ἐγείρονται, ὅμως, δυὸ θέματα : Ὁ Ἐλεγκτὴς ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἵδρυση καὶ λειτουργία δημοτικῶν θεάτρων εἶναι ἐκτὸς τῶν ἐξουσιῶν τῶν Δήμων ὅπως ὑφίσταται ὁ Νόμος.

Σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου τούτου ποὺ στάληκε στὴ Βουλὴ εἶναι γιὰ νὰ καλύψει ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ποὺ ἐγείρει ὁ Ἐλεγκτής.

Ἀλλὰ κι' ἄλλοι ἐκτὸς τοῦ Ἐλεγκτῆ διαμφισβητοῦν τὴν ἐξουσία τῶν Δήμων νὰ κάμνει ἐργατικὲς πολυκατοικίες.

Ὅλοι οἱ Δῆμοι τῆς Κύπρου, γνωρίζω, ἔχουν δημοτικὲς κατοικίες τὶς ὁποῖες ἐνοικιάζουν μὲ πολὺ χαμηλὰ ἐνοίκια σ' ἐκείνους ποὺ δὲν μποροῦν νὰ δίνουν τὰ αὐξημένα ἐνοίκια τῆς ἐλεύθερης ἀγορᾶς.

Στὴ Λεμεσὸ π.χ. ὁ Δῆμος Λεμεσοῦ ἐνοικιάζει διαμερίσματα, ἐνοικιάζει κατοικίες, μᾶλλον χωριστές, πρὸς £4 καὶ £5 τὸ μήνα, ποὺ στὴν ἐλεύθερη ἀγορὰ θά μποροῦσαν νά ἐνοικιαστοῦν πρὸς £20 καὶ £25, τὸ μήνα. Ὑπάρχουν οἱ διαμφισβητοῦντες ἂν οἱ Δῆμοι ἔχουν ἐξουσία νά κάμνουν καὶ νὰ ἐνοικιάζουν τέτοιες πολυκατοικίες.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, γιὰ νὰ γίνει καθαρότερη ἀκόμα ἡ διατύπωση, θὰ εἰσηγούμουν νὰ προστεθοῦν στὸ κατάλληλο μέρος τῆς παραγράφου (θ1) οἱ λέξεις «συμπεριλαμβανομένων ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν θεάτρων καὶ ἀνεγέρσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν κατοικιῶν».

Γι' αὐτὸ ἔχω διατυπώσει τὸ ὅλο ἄρθρο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς ἑξῆς :

«(θ1) νὰ διοργανώνη, συμμετέχη εἰς τὴν διοργάνωσιν ἢ ἐπίβλεψιν, ἐνθαρρύνη ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον προωθεῖ τὴν πνευματικήν, καλλιτεχνικήν, πολιτιστικήν μορφωτικήν, ἀθλητικὴν φιλανθρωπικὴν καὶ οἱανδήποτε ἄλλην παρομοίαν δραστηριότητα ἢ ἐκδήλωσιν»—ἐδῶ εἶναι ἡ προσθήκη—«συμπεριλαμβανομένων τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν θεάτρων, ἀνεγέρσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν κατοικιῶν, ὡς καὶ τῆς ἐπιβραβεύσεως οἱωνδήποτε προσώπων ἢ σκοπῶν καὶ τῆς καλλιεργείας καὶ προωθήσεως τῶν δημοσίων σχέσεων ἐν γένει·».

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγηση μου τὴν ὁποία καλῶ τὴ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνει.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Θὰ ὑποστηρίξομε τὶς πρόνοιες τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ὅπως τροποποιοῦνται ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Ποταμίτη διότι πράγματι πιστεύομε ὅτι οἱ Δῆμοι στὴν Κύπρο ἔχουν νὰ διαδραματίσουν σοβαρὸ πολιτιστικὸ καὶ μορφωτικὸ ρόλο καὶ γενικὰ ἔχουν νὰ διαδραματίσουν μεγάλο ρόλο γιὰ τὴν προώθηση τῆς κουλτούρας καὶ τῶν μορφωτικῶν ἐκδηλώσεων τῶν πόλεων. Εἶναι πράγματι ἀξιέπαινη ἡ μέχρι τώρα δραστηριότητα τῶν Δήμων καὶ βλέπομε πράγματι στὴν πράξη τὴ διοργάνωση πολλῶν φεστιβὰλ καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκδηλώσεων οἱ ὁποῖες ἀνεβάζουν τὸ ἐπίπεδο τῆς μορφωτικῆς ζωῆς τῶν πόλεων καὶ γενικὰ πραγματοποιοῦν ἕνα πολὺ ἀξιόλογο ἔργο. Ἦταν νομίζω καιρὸς νὰ ἐκσυγχρονισθεῖ ἡ νομοθεσία καὶ νὰ προχωρήσουμε στὴ νομοθετικὴ ρύθμιση αὐτοῦ τοῦ θέματος ὅπως τροποποιήθηκε ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Ποταμίτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἀπὸ τὴ θέση μου νὰ πῶ ὅτι ἡ καλλιτεχνική, πολιτιστική, μορφωτική, ἀθλητικὴ κ.λ.π. δραστηριότητα τῶν Δήμων εἶναι σήμερα μιὰ πραγματικότητα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο κάμνομε σήμερα, ὅπως ἔχει ἐξηγήσει καὶ ὁ κ. Ποταμίτης, εἶναι νὰ καλύψουμε νομοτεχνικὰ αὐτὸ τὸ κενὸ ποὺ ὑπάρχει στὸ Νόμο. Θὰ ὑποστηρίξουμε τὴν πρόταση καὶ θὰ ὑποστηρίξουμε καὶ τὴν εἰσήγηση γιὰ τροποποίηση τοῦ κ. Ποταμίτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Τὸ ἴδιο θὰ κάμομε καὶ ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι εὐχάριστο νὰ ὑπάρχει ὁμοφωνία καὶ ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων.

Ἔχει λεχθεῖ ὅτι εἶναι γιὰ χατήρι τοῦ κ. Ποταμίτη. Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸ εἶναι σωστὸ ἢ ὄχι. Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 124 τοῦ Νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτη νὰ ἀναγνώσει τὴν τροποποιητικὴ εἰσήγησή του.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὴν ἔχω καταθέσει στὴ Γραμματεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἀλλὰ ἂν θέλετε νὰ τὴν ἀναγνώσω δὲν ἔχω καμμιὰ ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂς τὴν ἀναγνώσει ὁ Γραμματέας παρακαλῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«(θ1) νὰ διοργανώνῃ συμμετέχῃ εἰς τὴν διοργάνωσιν ἢ ἐπίβλεψιν, ἐνθαρρύνῃ ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον προωθῇ τὴν πνευματικήν, καλλιτεχνικήν, πολιτιστικήν, μορφωτικήν, ἀθλητικήν, φιλανθρωπικὴν καὶ οἱανδήποτε ἄλλην παρομοίαν δραστηριότητα ἢ ἐκδήλωσιν συμπεριλαμβανομένων τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν θεάτρων, ἀνεγέρσεως καὶ λειτουργίας δημοτικῶν κατοικιῶν ὡς καὶ τῆς ἐπιβραβεύσεως οἱωνδήποτε προσώπων ἢ σκοπῶν καὶ τῆς καλλιεργείας καὶ προωθήσεως τῶν δημοσίων σχέσεων ἐν γένει».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως ἡ τροπολογία ποὺ προτείνεται ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἐγκρίνεται καὶ τίθεται τὸ ἄρθρο 2 τροποποιημένο πρὸς ἔγκριση.

Ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 2;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου «'Ο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἁρμόδιας 'Επιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση του πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981»

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
'Αλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Πάρις Λένας
Σταῦρος 'Αμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες της ποὺ συγκροτήθηκαν στὶς 10 καὶ 13 'Απριλίου 1981. Στὶς συνεδρίες αὐτὲς κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν 'Επιτροπὴ τὶς πρόνοιες τοῦ προτεινόμενου νόμου. Στὴ δεύτερη συνεδρία τῆς 'Επιτροπῆς παρευρέθησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου 'Ασφαλιστῶν Κύπρου, τῆς Παγκύπριας 'Οργάνωσης Τυφλῶν, τῆς "Ενωσης Φοιτητῶν τοῦ Α.Τ.Ι., τῆς Παγκύπριας 'Οργάνωσης Πολυτέκνων καὶ τοῦ Συνδέσμου Αὐτοτελῶς 'Εργαζομένων. 'Η 'Επιτροπὴ εἶχε ἐπίσης τὴν εὐκαιρία νὰ διεξέλθει σωρεία ὑπομνημάτων καὶ μνημονίων ποὺ ἀποστάληκαν σ' αὐτὴν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μελέτης τοῦ ὅλου θέματος ἀπὸ διάφορες ὀργανώσεις καὶ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα καὶ νὰ σημειώσει μὲ προσοχὴ τὶς διατυπούμενες σ' αὐτὰ ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις.

Σκοπὸς τοῦ νόμου ποὺ προτείνεται εἶναι ἡ τροποποίηση τῆς νομοθεσίας περὶ φόρου εἰσοδήματος ὥστε νὰ μειωθεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση, ποὺ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει αὐξηθεῖ σὲ ἀνεπιθύμητα ἐπίπεδα σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ ψηλοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς σχετικὰ μεγάλης προοδευτικότητας τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, νὰ ἐπέλθει μείωση στὴν προοδευτικότητα τοῦ φορολογικοῦ μας συστήματος. Παράλληλα ἀναθεωροῦνται τὰ φορο-

λογικὰ κίνητρα ὥστε νὰ καταστοῦν περισσότερο ἐκλεκτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἐνθάρρυνση τῶν ἀποταμιεύσεων τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς εἰσαγωγῆς ξένου συναλλάγματος καθὼς ἐπίσης τὴν αὔξηση καὶ θετικὴ διαφοροποίηση τῆς παραγωγῆς.

Εἰδικότερα, γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν πιὸ πάνω στόχων αὐξάνονται τὰ κατώτερα ἀφορολόγητα ποσὰ καὶ ἀναθεωροῦνται οἱ παρεχόμενες φορολογικὲς ἐκπτώσεις ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, διαφοροποιοῦνται οἱ φορολογικοὶ συντελεστὲς ὥστε ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση τῶν χαμηλῶν καὶ μέσων εἰσοδημάτων νὰ διατηρεῖται σὲ ἀνεκτὰ ἐπίπεδα.

Μέσα στὰ πιὸ πάνω πλαίσια καὶ στόχους καὶ μὲ βάση τὸ νομοσχέδιο ποὺ κατατέθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γίνεται εἰσήγηση γιὰ τὶς πιὸ κάτω τροποποιήσεις :

(α) Τὸ κατώτατο εἰσόδημα ποὺ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ φόρο αὐξάνεται ἀπὸ £700 σὲ £1000, δηλαδὴ κατὰ 43% περίπου.

(β) Ὁ ἀνώτατος φορολογικὸς συντελεστὴς θὰ ἰσχύει γιὰ εἰσοδήματα πέραν τῶν £10,000 ἐνῶ παράλληλα μειώνονται ὅλοι οἱ ἐνδιάμεσοι φορολογικοὶ συντελεστές.

(γ) Οἱ ἐκπτώσεις γιὰ τὰ τέκνα καὶ τὴ σύζυγο αὐξάνονται ὡς ἀκολούθως :

(ι) Γιὰ τέκνα ποὺ εἶναι ἡλικίας μέχρι 16 ἐτῶν ἀπὸ £150 σὲ £250.

(ιι) Γιὰ τέκνα ποὺ φοιτοῦν σὲ σχολεῖο μέσης παιδείας καὶ ἀνώτερες σχολὲς στὴν Κύπρο ἀπὸ £200 σὲ £300.

(ιιι) Γιὰ τέκνα ποὺ φοιτοῦν σὲ ἀνώτατες σχολὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπὸ £600 σὲ £1000, νοουμένου ὅτι ὁ ἐξοικονομούμενος φόρος δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸ ποσὸ τῶν £300.

(ιν) Γιὰ ἀνάπηρα τέκνα ἀπὸ £200 σὲ £300.

(ν) Ἡ ἔκπτωση γιὰ τὴ σύζυγο αὐξάνεται ἀπὸ £150 σὲ £250.

(δ) Παραχωρεῖται στὸ εἰσόδημα ἐργαζόμενης γυναίκας νέα ἔκπτωση £100 γιὰ κάθε τέκνο κάτω τῶν 5 ἐτῶν ποὺ φροντίζεται τακτικὰ σὲ βρεφοκομικὸ ἢ παιδοκομικὸ σταθμό.

(ε) Παραχωρεῖται νέα ἔκπτωση £100 γιὰ κάθε τέκνο ποὺ ὑπηρετεῖ στὴν Ἐθνικὴ Φρουρά.

(στ) Ἡ ἔκπτωση λόγω γήρατος αὐξάνεται ἀπὸ £100 σὲ 200.

(ζ) Ἡ ἔκπτωση γιὰ ἐξαρτώμενους συγγενεῖς αὐξάνεται ἀπὸ £125 σὲ £200.

(η) Ἡ ἔκπτωση ἀναφορικὰ πρὸς εἰσόδημα ἀπὸ μισθωτὲς ὑπηρεσίες ἢ ἀπὸ συντάξεις αὐξάνεται ἀπὸ 13% σὲ 14%.

Οἱ κυριότερες τροποποιήσεις ποὺ προτείνονται στὰ φορολογικὰ κίνητρα εἶναι οἱ ἀκόλουθες :—

(α) Τὸ κίνητρο τῆς ἄμεσης ἀπόσβεσης ποὺ ἔχει καταργηθεῖ τὸ 1979 ἐπανεισάγεται ἀλλὰ πάνω σὲ ἐκλεκτικὴ βάση καὶ γιὰ περιορισμένο χρονικὸ διάστημα δυὸ χρόνων μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἐνθάρρυνση τῶν ἐπενδύσεων στὸν τομέα τῆς μεταποίησης. Τὸ κίνητρο αὐτὸ θὰ παρέχεται μόνο γιὰ ἐπενδύσεις ποὺ γίνονται γιά μεταποίηση καὶ ἀφοροῦν τὴν ἀγορὰ μηχανημάτων καὶ ἀνέγερση νέων βιομηχανικῶν κτιρίων.

(β) Εἰσάγεται νέο κίνητρο γιά αὐτοχρηματοδότηση τῶν ἐπενδύσεων.

(γ) Τὸ ὑφιστάμενο κίνητρο γιὰ τὴ συγχώνευση ἐπιχειρήσεων, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο παρέχεται ἔκπτωση ἀνερχομένη σὲ 15% τῆς ἀξίας τοῦ κεφαλαιουχικοῦ

ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐπιχειρήσεων ποὺ συγχωνεύονται, αὐξάνεται σὲ 25%.

(δ) Τὸ ὑφιστάμενο κίνητρο τῆς ἔκπτωσης γιὰ ἐπενδύσεις αὐξάνεται ὅσον ἀφορᾶ τὶς δημόσιες ἑταιρεῖες κατὰ 15% γιὰ ἀγορὰ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ κατὰ 10% γιὰ ἀνέγερση βιομηχανικῶν καὶ τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων.

(ε) Γίνεται εἰσήγηση γιά διαφοροποίηση τῶν εἰδικῶν κινήτρων γιὰ ἀποταμιεύσεις ὡς ἀκολούθως :—

(ι) Τὸ ἐτήσιο ἀφορολόγητο εἰσόδημα φυσικῶν προσώπων ἀπὸ τόκους καταθέσεων αὐξάνεται ἀπὸ £300 σὲ £600.

(ιι) Εἰσάγεται ἐτήσιο ἀφορολόγητο ὅριο ὕψους £600 γιὰ τὸ εἰσόδημα φυσικῶν προσώπων ἀπὸ τόκους χρεωγράφων καὶ £400 ἀπὸ μερίσματα δημοσίων ἑταιρειῶν.

(στ) Ἐπιπρόσθετα μὲ τὰ ὑπάρχοντα κίνητρα, γιά σκοποὺς ἐνθάρρυνσης τῆς δημιουργίας δημοσίων ἑταιρειῶν, εἰσάγεται νέο κίνητρο σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο τὸ 30% τοῦ ποσοῦ ποὺ ἐπενδύεται σὲ μετοχὲς νέων δημοσίων ἑταιρειῶν νὰ ἐκπίπτει ἀπὸ τὸ φόρο εἰσοδήματος τοῦ ἑπόμενου χρόνου, νοουμένου ὅτι οἱ μετοχὲς αὐτὲς θά κατέχονται ἀπὸ τὸν ἐνδιαφερόμενο μέχρι τὸ τέλος τοῦ ἑπομένου χρόνου.

(ζ) Παράλληλα μὲ ὅλα τὰ πιὸ πάνω γίνονται εἰσηγήσεις γιὰ διαφοροποιήσεις στὰ ὑφιστάμενα φορολογικὰ κίνητρα, εἰσαγωγὴ εἰσοδημάτων ἀπὸ ἐπενδύσεις στὸ ἐξωτερικό, τὴν εἰσαγωγὴ ξένου κεφαλαίου ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, τὴν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν, καὶ εἰσάγεται νέο κίνητρο γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ κερδαινομένου στὸ ἐξωτερικὸ εἰσοδήματος ἀλλοδαπῶν προσώπων.

Ὁ νόμος ποὺ προτείνεται γίνεται εἰσήγηση νὰ τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ ἀπὸ τὸ ἀρξάμενο φορολογικὸ ἔτος, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου 1981.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἔκθεση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποὺ συνοδεύει τὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιο, ὅλες οἱ πιὸ πάνω προτάσεις γιὰ ἀναθεώρηση τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας γιὰ τὸ φόρο εἰσοδήματος, συζητήθηκαν μὲ ὅλες τὶς συνδικαλιστικὲς καὶ ἐργοδοτικὲς ὀργανώσεις μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζονται σήμερα ὑπὸ τὴ μορφὴ τῶν πληθωριστικῶν καὶ ἄλλων πιέσεων. Ἡ υἱοθέτηση ὅλων τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων θὰ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλεια γιὰ τὸ δημόσιο τομέα ἐσόδων τῆς τάξης τῶν £8,5 ἑκ. μὲ βάση τὰ ἔσοδα γιὰ τὸ 1980.

Στὴν ἴδια ἔκθεση ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι οἱ προτεινόμενες τροποποιήσεις στοὺς φορολογικοὺς συντελεστὲς καὶ τὶς φορολογικὲς ἐκπτώσεις ἀναμένεται νὰ ἐπιλύσουν σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ τὸ δημιουργηθὲν πρόβλημα τῆς αὐξημένης φορολογικῆς ἐπιβάρυνσης, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζονται ἡ νομισματικὴ σταθερότητα ἢ οἱ μέλλουσες ἀναπτυξιακὲς προοπτικὲς τῆς οἰκονομίας. Παράλληλα ἀναφέρεται ὅτι ἡ φορολογικὴ ἐλάφρυνση ποὺ θὰ προκύψει καθὼς καὶ ἡ μείωση τῆς προοδευτικότητας τῶν συντελεστῶν θὰ βοηθήσουν στὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλεται γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν αἰτημάτων γιὰ μισθολογικὲς αὐξήσεις μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων τῆς οἰκονομία καὶ θὰ ἐνισχύσει τὴν συνεργασία ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ συνδικαλιστικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐξέτασης τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου κατατέθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ὀργανώσεων ποὺ ζήτησαν καὶ παρευρέθηκαν στὴν δεύτερη συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ πιὸ κάτω εἰσηγήσεις γιὰ τροποποιήσεις :—

(α) Ἔγινε εἰσήγηση ὅπως αὐξηθεῖ τὸ ποσοστὸ τοῦ εἰσοδήματος ποὺ ἀπαλλάσσεται ὑπὸ μορφὴ ἀσφαλίστρων ἀπὸ τὸ 1/6 τοῦ εἰσοδήματος τοῦ φορολογουμένου στὸ 1/4.

(β) Ὑποβλήθηκε εἰσήγηση γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῶν συντάξεων ποὺ προκύπτουν ἀπὸ σχέδια συνταξιοδότησης.

(γ) Ζητήθηκε ἡ παραχώρηση προσθέτων ἐκπτώσεων στὰ εἰσοδήματα τῶν πολυτέκνων.

(δ) Ζητήθηκε ἡ παραχώρηση τῆς ἴδιας ἔκπτωσης γιὰ κερδαινόμενο εἰσόδημα ποὺ ἰσχύει γιὰ τοὺς μισθωτοὺς καὶ γιὰ αὐτοτελῶς ἐργαζόμενα πρόσωπα.

(ε) Ζητήθηκε ἡ παραχώρηση εἰδικῆς ἔκπτωσης στὰ εἰσοδήματα τῶν τυφλῶν, σὰν μέτρο ἐνίσχυσης τους στὶς αὐξημένες ἀνάγκες τους.

(στ) Ζητήθηκε ἡ παραχώρηση αὐξημένης ἔκπτωσης στὰ εἰσοδήματα τῶν γονέων τῶν σπουδαστῶν ποὺ φοιτοῦν σὲ ἱδρύματα τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης στὴν Κύπρο.

Προτοῦ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διαμορφώσουν ὁποιαδήποτε θέση πάνω στὶς προαναφερθεῖσες εἰσηγήσεις συζητήθηκε, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγηση τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου καὶ Α. Ζιαρτίδη, τὸ ἐνδεχόμενο διαχωρισμοῦ σὲ δυὸ μέρη τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, δηλαδὴ σὲ ἐκεῖνο ποὺ ἀναφέρεται στὶς ἐκπτώσεις καὶ τὶς ἄλλες ἀναθεωρήσεις τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν καὶ σὲ ἐκεῖνο ποὺ πραγματεύεται τὰ διάφορα κίνητρα ποὺ προτείνονται νά παραχωρηθοῦν στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς—ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητας. Οἱ εἰσηγηθέντες τὸ διαχωρισμὸ αὐτὸν ἐξέφρασαν τὴν ἄποψη ὅτι τὰ προτεινόμενα κίνητρα χρήζουν παραπέρα μελέτης καὶ ἀνάλυσης γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο παραπέρα ἐξέτασης ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή. Σὲ ἐνάντια περίπτωση τὰ ἴδια Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δήλωσαν ὅτι θὰ καταψηφίσουν τὰ προτεινόμενα κίνητρα καὶ θὰ ὑποστηρίξουν μόνο τὶς πρόνοιες ἐκεῖνες τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου ποὺ ἀναφέρονται στὰ θέματα τῶν ἐκπτώσεων καὶ τὴν ἀναθεώρηση τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Τὴν πρόταση αὐτὴ ὑποστήριξε ἐπίσης καὶ ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς προώθησης τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου στὸ σύνολο του. Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Στ. Ἀμπίζας καὶ Π. Λένας εἰσηγήθηκαν ὅπως παράλληλα μὲ τὰ προτεινόμενα κίνητρα παραχωρηθεῖ ἐπίσης πρόσθετο κίνητρο στὶς περιπτώσεις ἵδρυσης βιομηχανιῶν στὴν ὕπαιθρο μὲ τὴν ἐκχώρηση στὶς ἐνδιαφερόμενες αὐτὲς ἑταιρεῖες εἰδικῆς ἐξαίρεσης τοῦ φορολογητέου εἰσοδήματος τους γιὰ τὰ πρῶτα ὀκτὼ χρόνια τῆς λειτουργίας τους, μὲ ταυτόχρονη ἐπίσης ἐξαίρεση καὶ γιὰ τὴν ἴδια περίοδο τοῦ εἰσοδήματος τῶν προσώπων ποὺ θὰ ἀπασχολοῦνται σ' αὐτές. Τὴν εἰσήγηση τους αὐτή, ὅπως δήλωσαν τὰ δυὸ αὐτὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ἐντάσσουν μέσα στὴν ἀνάγκη εἰσαγωγῆς ἀριθμοῦ μέτρων γιὰ ἀνάπτυξη τῆς ὑπαίθρου καὶ συγκράτηση, σὲ τελευταία ἀνάλυση, τῶν κατοίκων της. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ προταχθὲν ἐπιχείρημα γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς παραπέρα ἐξέτασης τῶν κινήτρων ποὺ προβλέπονται στὸ νομοσχέδιο οἱ κ. κ. Στ. Ἀμπίζας καὶ Π. Λένας δήλωσαν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει, κατὰ τὴ γνώμη τους, ὁ ἀπαραίτητος χρόνος γιά τὴ μελέτη καὶ τοῦ θέματος τούτου, αὐτὸ δὲ ἐπιβάλλεται ἰδιαίτερα ἂν λάβει κανένας ὑπόψη σχετικὴ δήλωση τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἁρμόδιου Ὑπουργείου ὅτι τὰ προτεινόμενα κίνητρα θὰ πρέπει νὰ προωθηθοῦν σὰν ἀναπόσπαστο μέρος τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου μιὰ κι' ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἐξαρτηθεῖ ἡ παραπέρα αὔξηση τῆς

οἰκονομικῆς δραστηριότητας καὶ ἡ κάλυψη ἔτσι τῆς ἀπώλειας ἐσόδων τοῦ Κράτους ποὺ θὰ προέλθει ἀπὸ τὶς παρεχόμενες αὐξημένες ἐκπτώσεις.

Ὅσον ἀφορᾶ τὶς ὑποβληθεῖσες εἰσηγήσεις γιά τροπολογίες ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ποὺ παρευρέθηκαν στὴ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ τελευταία ἀφοῦ ἄκουσε καὶ τὶς ἀπόψεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κυβέρνησης ἔχει καταλήξει στὶς πιὸ κάτω εἰσηγήσεις :—

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα ἀποδέχθηκε τὴ μείωση ἀπὸ τὸν καταβαλλόμενο φόρο τῶν πολυτέκνων ποσοῦ τῆς τάξης τῶν £15 γιὰ κάθε τέκνο καὶ αὐτὸ σὰν μέτρο ὑπογράμμισης τοῦ ἐνδιαφέροντος γιά τὴν ἐνθάρρυνση τῆς γεννητικότητας καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ παραχωρουμένη ἔκπτωση θά δώσει ἔναυσμα γιὰ μιὰ σὲ βάθος καὶ ἔκταση ἐξέταση τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος καὶ τὴν εἰσαγωγὴ τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων γιά τὴν ἀντιμετώπισή του. Σὰν πολύτεκνος ἔχει καθοριστεῖ μὲ βάση καὶ τὰ ὅσα ἰσχύουν σὲ ἄλλες χῶρες τὸ πρόσωπο ποὺ ἔχει τέσσερα παιδιὰ καὶ πάνω.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχθηκε τὸ δικαιολογημένο τοῦ αἰτήματος τῆς Παγκύπριας Ὀργάνωσης Τυφλῶν γιὰ τὴν παραχώρηση στὰ μέλη της εἰδικῆς μείωσης κατὰ £200 στὸν καταβαλλόμενο ἀπ' αὐτοὺς φόρο, ἐνόψει τῆς κοινῆς διαπίστωσης ὅτι ἡ τάξη αὐτὴ τῶν πολιτῶν, τόσο γιὰ σκοποὺς τῆς ἄσκησης τοῦ ἐπαγγέλματος της ὅσο καὶ γιὰ λόγους εἰδικῆς φροντίδας, ὑπόκειται σὲ αὐξημένες δαπάνες.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα ἀποδέχθηκε ἐπίσης εἰσήγηση γιὰ εἰδικὴ ἀπὸ £500 ἔκπτωση στοὺς γονεῖς ποὺ τὰ τέκνα τους φοιτοῦν στὴν Κύπρο σὲ σχολὲς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης μιὰ καὶ κατὰ γενικὴ ὁμολογία τὰ ἔξοδα φοίτησης στὶς σχολὲς αὐτές εἶναι περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς φοίτησης στὶς σχολὲς μέσης ἐκπαίδευσης.

(δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται ἐπίσης ὅπως μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐνθάρρυνσης τῆς δημιουργίας νέων δημοσίων ἑταιρειῶν ἢ τῆς μετατροπῆς ἰδιωτικῶν ἑταιρειῶν σὲ δημόσιες δίδεται τὸ πρόσθετο κίνητρο γιὰ τὴ δημιουργία δημοσίων ἑταιρειῶν καὶ στὴν περίπτωση ἀγορᾶς μετοχῶν ἀπὸ ἑταιρεῖες οἱ ὁποῖες ἱδρύθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινόμενου νόμου ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἀκόμα ἐκδόσει πρόσκληση γιὰ ἐγγραφὴ πρός τὸ κοινὸ ἢ στὴν περίπτωση ποὺ ἀπὸ ἰδιωτικὲς μετατρέπονται σὲ δημόσιες ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν εἰσήγηση τοῦ Συνδέσμου Ἀσφαλιστῶν Κύπρου γιά τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ φόρο εἰσοδήματος τῶν συντάξεων ἀπὸ σχέδια συνταξιοδότησης ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὅτι τὸ ὅλο θέμα χρήζει παραπέρα μελέτης ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο γι' αὐτὸ καὶ καλεῖ τοὺς ἁρμόδιους νά τὸ μελετήσουν μέσα στὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν αὔξηση τῆς ροπῆς γιὰ ἀποταμίευση. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπίσης εἰσηγοῦνται πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὅπως ἐπαναξετάσει τὸ θέμα τῆς διαφορᾶς στὴν ἔκπτωση γιά κερδαινόμενο εἰσόδημα ἀνάμεσα σὲ μισθωτοὺς καὶ αὐτελῶς ἐργαζόμενους, πλὴν τῶν κ.κ. Ἀμπίζα καὶ Λένα οἱ ὁποῖοι ὑποστήριξαν ὅτι δὲν πρέπει νά ὑπάρχει διαφορὰ στὴν ἔκπτωση ἀπὸ κερδαινόμενο εἰσόδημα μεταξὺ μισθωτῶν καὶ αὐτελῶς ἐργαζομένων καὶ εἰσηγήθηκαν τὴν ἄμεση ἐξίσωση τῶν πιὸ πάνω τάξεων πολιτῶν.

Μὲ βάση ὅλες τὶς πιὸ πάνω εἰσηγήσεις καὶ τὶς κατὰ πλειοψηφίαν ἀποφάσεις ποὺ ἔχουν ληφθεῖ στὸ στάδιο τῆς μελέτης τοῦ ὅλου θέματος ἀπό

τὴν Ἐπιτροπὴ ἔχει γίνει ἡ ἀνάλογη νομοτεχνικὴ διατύπωση τῶν διαφόρων τροπολογιῶν καὶ ἡ ἐνσωμάτωση τους στὰ ἀντίστοιχα μέρη τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γιά τὸ ὁποῖο καὶ γίνεται εἰσήγηση στὴ Βουλὴ ὅπως ψηφιστεῖ σὲ νόμο, ὅπως ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ.

(Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀνάγνωσης τῆς ἐκθέσεως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτη.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὑπάρχει καὶ Συμπληρωματικὴ ἔκθεση.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981»

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέξης Γαλανὸς
Γεώργιος Λαδᾶς
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ ἄκουσε ἀριθμὸ παραστάσεων ἀπὸ μέρους ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων εἰσηγεῖται, πρόσθετα μὲ τὶς εἰσηγήσεις της γιὰ ἀριθμὸ τροπολογιῶν στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο, τὶς ὁποῖες ἀναφέρει ἤδη ἀναλυτικὰ στὴν ἀρχική της Ἔκθεση, καὶ τὶς πιὸ κάτω τροπολογίες :—

(α) Παραπέρα αὔξηση τῆς ἔκπτωσης γιὰ τέκνα ποὺ ὑπηρετοῦν στὴν Ἐθνικὴ Φρουρὰ ἀπὸ £100.—σὲ £300.—

(β) Παραπέρα αὔξηση τῆς ἔκπτωσης γιὰ ἀνάπηρα τέκνα ἀπὸ £300.— σὲ £500.—. Ἡ αὐξημένη αὐτὴ ἔκπτωση γίνεται εἰσήγηση νά ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἀνάπηρα τέκνα ἡλικίας κάτω τῶν 16 χρόνων.

Ὅλες οἱ πιὸ πάνω τροπολογίες ὁμόφωνα γίνεται εἰσήγηση ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ συμπερίληψη στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ὅπως αὐτὸ τελικὰ θά ψηφιστεῖ ἀπὸ τὴ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ποὺ θέλουν νά λάβουν μέρος στὴν κατ' ἀρχὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου;

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

(Σημ. κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Κωνσταντίνου ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐπανῆλθε στὴν ἕδρα του).

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Βουλὴ σήμερα ἀσχολεῖται μὲ ἕνα πολὺ σοβαρὸ νομοσχέδιο : Τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου γιά τὸ Φόρο Εἰσοδήματος.

Προτοῦ προχωρήσω νά ἐκφράσω τὶς ἀπόψεις μου πάνω σὲ διάφορες πτυχὲς τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἤθελα νά ἀναφερθῶ σὲ μερικὰ ζητήματα γενικῆς πολιτικῆς.

Ὁ φόρος εἰσοδήματος, ὅπως καὶ κάθε ἄμεση φορολογία, θεωρεῖται ἀπὸ ἐμᾶς ὡς ἡ πιὸ δίκαιη φορολογία. Γιατὶ εἶναι ἡ φορολογία ἡ ὁποία πλήττει τὰ διάφορα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος τῶν εἰσοδημάτων τους. Καὶ ἀντιτασσόμεθα ἀποφασιστικὰ ἐνάντια στὴν ἔμμεση φορολογία ἡ ὁποία πλήττει μὲ τὸ ἴδιο βάρος τοὺς πολίτες, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τους.

Ὁ λόγος ποὺ ἀναφέρομαι σ' αὐτὴ τὴν πάγια θέση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τῆς Ἀριστερᾶς εἶναι γιὰ νὰ ὑπογραμμίσω μιά ἄλλη πτυχή. Ἀπὸ τὶς τροποποίησεις ποὺ γίνονται στὸ Φόρο Εἰσοδήματος καὶ μὲ τὶς ὁποῖες ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς συμφωνεῖ, ἡ Κυβέρνηση θ' ἀπολέσει εἰσόδημα γύρω στὰ 10 ἑκατομμύρια λίρες. Τὸ εἰσόδημα αὐτὸ θά πρέπει ν' ἀναπληρωθεῖ. Καὶ θέλουμε ἀπὸ τώρα νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι ἡ ἀναζήτηση μορφῶν καὶ τρόπων γιὰ τὴν κάλυψη αὐτοῦ τοῦ κενοῦ τῶν £10.000.000 πρέπει νά ἀναζητηθεῖ ἀπὸ οἰκονομίες τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ οἱ οἰκονομίες σὲ μὴ παραγωγικοὺς τομεῖς καὶ ὄχι μὲ τὴν διαγραφὴ κονδυλίων τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν παραγωγικούς τομεῖς. Καί, δεύτερον, μὲ τὴν ἐπιβολὴ ἄλλης δίκαιης ἄμεσης φορολογίας. Μιὰ τέτοια φορολογία εἶναι ὁ Νόμος γιὰ τὴν Ἀκίνητη Ἰδιοκτησία καὶ ὁ Νόμος γιὰ τὴ Φορολογία τῶν Κερδῶν ἀπὸ τὴν Πώληση Ἀκίνητης Ἰδιοκτησίας, Νόμοι τοὺς ὁποίους ἔχει ψηφίσει αὐτὸ τὸ Σῶμα. Παρόμοια φορολογία εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξευρευθεῖ.

Ὅμως, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, θὰ θέλαμε νὰ δηλώσουμε κατηγορηματικὰ ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς, σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν πρόκειται νά ψηφίσει ὁποιαδήποτε ἔμμεση φορολογία γιὰ τὴν κάλυψη αὐτοῦ τοῦ εἰσοδήματος.

Ἐπίσης, θὰ ἤθελα νά ἀναφερθῶ στὸ δεύτερο σκέλος αὐτοῦ τοῦ νομοθετήματος. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη συζήτηση μὲ τὶς ἐνδιαφερόμενες ἐπαγγελματικές ὀργανώσεις καὶ τὶς ἐργοδοτικὲς ὀργανώσεις κατάληξε στὴ σημερινὴ πρόταση, στὸ σημερινὸ νομοσχέδιο γιὰ τὸ φόρο εἰσοδήματος. Παράλληλα ὅμως στὸ νομοθέτημα αὐτὸ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει προσθέσει καὶ μιὰ σειρὰ φορολογικὰ κίνητρα μέ στόχο—ὅπως ἡ ἴδια ἰσχυρίζεται—τὴν ἐνθάρρυνση καὶ δραστηριοποίηση τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Πόσα θά στοιχίσει αὐτὴ ἡ ἐνθάρρυνση γιὰ τὸν κρατικὸ Προϋπολογισμό, παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ζητήσει νά πληροφορηθεῖ σχετικῶς, δὲν ἔχουν δοθεῖ ὁποιαδήποτε στοιχεῖα. Εἶναι φανερό, ὅμως ὅτι κι' αὐτὰ τὰ κίνητρα θὰ στοιχίσουν μερικὰ ἑκατομμύρια λίρες.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς, ἐνῶ βλέπει ὅτι χρειάζεται νά ληφθοῦν μέτρα γιὰ νά σταματήσει ἡ ἀποσταθεροποίηση τῆς οἰκονομίας, γιὰ τὴν ἄνοδο τῆς οἰκονομίας, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ βλέπει ὅτι τὰ κίνητρα ποὺ εἰσηγεῖται ἡ Κυβέρνηση δὲν εἶναι καθόλου ἱκανοποιητικὰ κι' ἐπίσης δὲν ἔχουν ζητηθεῖ ὁποιεσδήποτε ἀπόψεις ἀπὸ ἄλλες ἐνδιαφερόμενες πλευρές. Συμφωνήθηκαν μεταξὺ Κυβερνήσεως κι' ἐργοδοτῶν, ἐνῶ ὁ Φόρος Εἰσοδήματος καὶ οἱ κλίμακές του

συμφωνήθηκαν σὲ συσκέψεις μεταξὺ Κυβερνήσεως—'Επαγγελματικῶν 'Οργανώσεων καὶ 'Εργοδοτῶν.

Οἱ 'Επαγγελματικὲς 'Οργανώσεις κι' ἄλλοι ἐνδιαφερόμενοι δὲν πῆραν μέρος κατὰ τὴ συζήτηση αὐτῶν τῶν κίνητρων τὰ ὁποῖα ἑτοιμάστηκαν βιαστικά, πολὺ πρόχειρα καὶ ἔχουν ἐνσωματωθεῖ στὸ νομοσχέδιο αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔχει σταλεῖ γιὰ τὴν τροποποίηση τῶν συντελεστῶν καὶ τῶν ἐκπτώσεων τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος.

Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς θά καταψηφίσει τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἀφορᾶ τὰ κίνητρα.

Θἄθελα, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ν' ἀναφερθῶ σὲ 3—4 τροποποιήσεις τὶς ὁποῖες ἔχει ἐπιφέρει ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ μεγάλη κατανόηση τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔθεσαν ὑπόψη της οἱ πολύτεκνοι, οἱ ἀνάπηροι, οἱ τυφλοί, οἱ μαθητές τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης καὶ οἱ ἐθνοφρουροί. Εἶπα ὅτι τὰ εἶδε αὐτὰ μὲ κατανόηση.

Γιὰ τοὺς πολύτεκνους εἰσηγεῖται ὅπως γιὰ τὸν κάθε πολύτεκνο ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ φόρο εἰσοδήματος ποὺ θὰ πληρώσει £15 γιὰ τὸ κάθε παιδί του. Αὐτὴ ἡ πρόνοια, ἀσφαλῶς, δὲν λύει τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ πολύτεκνοι, ἴσως δὲ τὸ ποσὸ τῶν £15 νά εἶναι καὶ κάπως χαμηλό. Ὅμως, εἶναι μιὰ πρόνοια στὸ Φόρο Εἰσοδήματος ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ εἰσάγεται. Καὶ νομίζω ὅτι εἶναι σὲ πίστη τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ ἔχει εἰσάξει αὐτὴ τὴν πρόνοια.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θά λάβει ἐπιπρόσθετα κοινωνικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος γιατὶ τὸ πρόβλημα τῶν πολυτέκνων εἶναι κατὰ κύριο λόγο κοινωνικό. Σὲ πολλὲς χῶρες δίδονται ἐπιδόματα ἀπὸ τὸ Κράτος πρὸς τοὺς πολύτεκνους. Ὅμως αὐτὸ δὲν θὰ μποροῦσε νά γίνει μέσον τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος.

Ὅσον ἀφορᾶ τοὺς ἐθνοφρουρούς, κι' αὐτὸς εἶναι ἕνας θεσμὸς ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ εἰσάγεται, ἐνῶ γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Μέσης 'Εκπαίδευσης καὶ τοὺς ἄλλους, τῆς πρωτοβάθμιας ἐκπαίδευσης, προβλέπονται ἐκπτώσεις, γιὰ τούς ἐθνοφρουροὺς δέν προβλεπόταν, μέχρι τώρα, καμμιὰ ἔκπτωση. 'Η 'Επιτροπὴ εἶδε τὸ πρόβλημα μὲ κατανόηση καὶ προνοεῖ τὴν ἀφαίρεση ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τῆς οἰκογένειας £300. Εἶναι κι' αὐτὴ μιὰ πρόνοια ἡ ὁποία θὰ εἰσάξει μιὰ δικαιοσύνη πρὸς αὐτούς οἱ ὁποῖοι προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους πρὸς τὴν πατρίδα.

Μὲ τὸ ἴδιο θετικὸ πνεῦμα ἡ 'Επιτροπὴ εἶδε τὸ θέμα τῶν τυφλῶν καὶ τῶν ἀναπήρων.

'Αναφορικὰ μὲ τοὺς ἀναπήρους ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει εἰσάξει τὴν ἔκπτωση τῶν £500, ἡ ὁποία ὑπὸ τὶς παροῦσες συνθῆκες πρέπει νά θεωρεῖται σὰν μιά σημαντικὴ βελτίωση.

Ὅσον ἀφορᾶ τούς τυφλούς, ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει κάμει μιά σοβαρὴ παραχώρηση ἀναγνωρίζοντας τὰ ἐπιπρόσθετα ἔξοδα ποὺ ἀντιμετωπίζει αὐτὸ τὸ στρῶμα τοῦ πληθυσμοῦ. Θὰ ἀφαιροῦνται £200 ἀπὸ τὸ φόρο εἰσοδήματος ποὺ θὰ πληρώσουν γιά ὅσους θά πληρώσουν μεγαλύτερο ποσὸ ἀπ αὐτό. Αὐτὴ εἶναι μιὰ σημαντικὴ παραχώρηση.

Τέλος ἡ 'Επιτροπὴ δικαιολογημένα εἶδε ὅτι γιὰ τοὺς φοιτητὲς τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης τοῦ 'Ανώτερου Τεχνολογικοῦ 'Ινστιτούτου καὶ τῶν ἄλλων τριτοβάθμιων σχολῶν θά ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τῆς οἰκογένειας £500 ὡς ἔκπτωση. Κι' αὐτὴ εἶναι μιὰ παραχώρηση ἡ ὁποία ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς πιστεύει ὅτι μὲ τὴ νομοθεσία αὐτὴ καὶ τὶς τροποποιήσεις τὶς ὁποῖες ἔχει ἐπιφέρει ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν, γίνεται ἡ νομοθεσία γιὰ τὸ Φόρο Εἰσοδήματος ἀκόμα πιὸ δίκαιη γιὰ τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους. Οἱ ἐργατοϋπάλληλοι θά νοιώσουν ἀνακούφιση πληρώνοντας λιγότερο φόρο εἰσοδήματος ἀπ' ὅ,τι πλήρωναν προηγουμένως. Καὶ πρέπει νά ποῦμε ὅτι αὐτὸ ἀξίζει σ' αὐτὸ τὸ στρῶμα γιατὶ εἶναι τὸ μόνο στρῶμα τῆς κοινωνίας αὐτῆς τὸ ὁποῖο πληρώνει πραγματικὰ φόρο εἰσοδήματος ἀνάλογα μὲ τὸ εἰσόδημά του. "Ολες οἱ ἄλλες πλευρές, οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι, καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἐπιχειρήσεις, πληρώνουν σημαντικὰ λιγότερα ἀπὸ τὰ πραγματικά τους κέρδη γιατὶ οὐδέποτε δείχνουν τὰ πραγματικά τους κέρδη ὅσο κι' ἂν ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία προσπαθεῖ καὶ θέλει νά πατάξει τὴ φοροδιαφυγὴ καὶ τὴ φοροαποφυγή.

"Εχει γίνει πρόταση καὶ στὴν 'Επιτροπὴ—καὶ ἀντιλαμβάνομαι θὰ γίνει καὶ στὸ Σῶμα—ὅπως τεθοῦν στὴν ἴδια μοῖρα οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι μαζὶ μὲ τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀφαίρεση ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ εἰσόδημα τους ποσοστὸν 14% ἀντὶ τοῦ 10% ποὺ ἰσχύει σήμερα. 'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς θ' ἀντιταχθεῖ σ' αὐτὴ τὴν τροποποίηση. Πιστεύουμε ὅτι ἡ διαφορὰ αὐτὴ τῆς ἔκπτωσης ἀπὸ τὸ φορλογητέο εἰσόδημα τοῦ 10% γιά τούς αὐτοεργοδοτουμένους καὶ 14% γιά τοὺς ἐργατοϋπαλλήλους εἶναι μιὰ διαφορὰ ἡ ὁποία τείνει νά ἀντισταθμίσει σὲ κάποιο βαθμὸ κάποια ἀπὸ τὴ φοροδιαφυγὴ τὴν ὁποία τὰ στρώματα αὐτὰ ἀναποφεύκτως κάμνουν. Γι' αὐτὸ θά ἦταν λάθος νά ἐξισωθοῦν αὐτὰ τὰ δυὸ στρώματα.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Ομάδα τῆς 'Αριστερᾶς, κύριε Πρόεδρε, θά ψηφίσει τὸ πρῶτο μέρος τοῦ νομοσχεδίου μὲ τὶς τροποποιήσεις ποὺ εἰσηγεῖται ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἀλλὰ θὰ καταψηφίσει τὸ δεύτερο μέρος τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἀφορᾶ τὰ κίνητρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

"Οταν αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐξετάζει προβλήματα φορολογικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς πρέπει νά εἶναι πολὺ προσεκτικὸ καὶ ὁ φόρος εἰσοδήματος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μέτρα φορολογικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς μέ ὕψιστη σημασία.

Πρέπει νά πῶ ὅτι αὐτὸς ὁ Νόμος ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Νόμοι οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν ἄμεση φορολογία εἶναι οἱ πιὸ δίκαιοι, οἱ πιὸ δημοκρατικοὶ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ συνάδουν μὲ τὶς πρόνοιες τοῦ Κυπριακοῦ Συντάγματος. Τὸ ἄρθρο 24 τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι οἱ πολίτες συνεισφέρουν εἰς τὰ κοινὰ ἀνάλογα μέ τὶς οἰκονομικές τους δυνάμεις. Αὐτὸ γίνεται μόνο μὲ Νομοσχέδια φορολογικὰ τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλουν ἄμεση φορολογία καὶ ὄχι ἔμμεση φορολογία. Τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία σκέλη.

Τὸ πρῶτο σκέλος ἀφορᾶ τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα δίδει σὲ ὁρισμένες βιομηχανίες ὁ νομοθέτης διὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν.

Τὸ δεύτερο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἀφορᾶ ὁρισμένα ἐπιδόματα σὲ ὁρισμένες τάξεις πολιτῶν καὶ τὸ τρίτο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἀναθεωρεῖ τὶς κλίμακες τῆς φορολογίας. Τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα δίδονται, δίδονται γιὰ τὴν ἐνθάρρυνση τῆς δημιουργίας μεγάλων δημοσίων ἑταιρειῶν στὶς ὁποῖες νά συμμετέχει τὸ κοινὸ διότι δὲν ἐπιτρέπεται ὁποιοδήποτε πρόσωπο, ὁποιοσδήποτε μέτοχος νά κατέχει μετοχὲς οἱ ὁποῖες ἀντιπροσωπεύουν πλέον τοῦ 25% τοῦ καταβαλλόμενου κεφαλαίου τῆς

ἑταιρείας. Ἐπίσης ἕνα κίνητρο δίδεται στὶς συγχωνευόμενες μικρὲς ἑταιρεῖες, οὕτως ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν μεγάλες βιομηχανικὲς μονάδες, κυρίως στὸν τομέα τῆς μεταποίησης, οὕτως ὥστε νὰ μποροῦν νά συναγωνίζονται ἐπαξίως παρόμοιες ἑταιρεῖες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸ δεύτερο μέρος τοῦ Νομοσχεδίου ἀφορᾶ ὁρισμένες ἐκπτώσεις πρός ὁρισμένες τάξεις πολιτῶν. Οἱ τάξεις αὐτὲς εἶναι οἱ τυφλοί, οἱ πολύτεκνοι, τὰ ἀνάπηρα παιδιά, οἱ φοιτητὲς τῶν σχολῶν τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης καὶ διάφορες ἄλλες τάξεις πολιτῶν. Εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ ἀντιταχθεῖ ὅτι δημοσιονομικῶς δὲν εἶναι ὀρθὸ αὐτὸ τὸ μέρος, διότι οἱ τάξεις αὐτὲς τῶν πολιτῶν πρέπει νά βοηθοῦνται ἀπὸ τὸ σκέλος τῶν πλωρωμῶν τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ σκέλος τῶν δημοσίων προσόδων. Τοῦτο εἶναι ὀρθό, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὑπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία καὶ ἐπειδὴ δὲν βλέπω νά γίνεται νομοθεσία ἡ ὁποία νὰ βοηθεῖ μέ ἐπιδόματα τὶς τάξεις αὐτὲς τῶν πολιτῶν, γι' αὐτὸν τὸ λόγο ὀρθῶς ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐδέχθη τὶς εἰσηγήσεις αὐτὲς καὶ ἔκαμε τὶς ἐκπτώσεις τὶς ὁποῖες κάμνει στὸ φόρο εἰσοδήματος στὶς εἰδικὲς αὐτὲς τάξεις πολιτῶν. Τὸ τρίτο σκέλος ἀφορᾶ τὴν ἀναθεώρηση τῶν κλιμάκων. Τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο εἶναι τελείως ἀφορολόγητο αὐξάνεται στὶς £1,000, μετὰ ἀπὸ £1,000—£1,500 ὁ πληρωτέος φόρος εἶναι 100 μίλς ἀνά λίρα καὶ οὕτω καθεξῆς, φθάνομε δὲ στὸ ποσὸ τῶν £10,000 ὁπότε καταβάλλεται τὸ μάξιμουμ τοῦ φόρου, δηλαδὴ 600 μίλς ἀνὰ λίρα ἐνῶ προηγουμένως ὁ φόρος αὐτὸς καταβαλλετο ἀπὸ τὸ ποσὸ τῶν £5,000. Αὐτὴ ἡ ἀναθεώρηση ἔχει τεράστια σημασία διότι ἐνῶ ὅταν ἐγένετο ὁ Νόμος τὸ ποσὸ τῶν £5,000 τοῦ εἰσοδήματος ἦτο τεράστιο, σήμερα τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰσόδημα £5,000 ἐτησίως δὲν μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς ὑψηλῶς ἀμειβόμενα πρόσωπα ἀλλά εἶναι πρόσωπα μέ μεσαῖο εἰσόδημα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ ἀναθεώρηση τῶν κλιμάκων ἀποτελεῖ πραγματικὰ μεγάλη ἀνακούφιση γιά τοὺς πολίτες. Εἶναι γεγονὸς ὅτι αὐτὸ τὸ σχέδιο, αὐτὴ η' Νομοθεσία θά στοιχίσει στὸ δημόσιο ταμεῖο περὶ τὰ 8 1/2 ἑκατομμύρια λίρες ἀλλὰ τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη νά καλυφθεῖ μὲ φορολογία καὶ μάλιστα μὲ ἔμμεση φορολογία. Εἶναι ἐνδεχόμενο νά καλυφθεῖ, μερικῶς τοὐλάχιστο, ἀπὸ τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα δίδονται.

Ἐλέχθη ὅτι θὰ εὐνοηθοῦν ὁρισμένοι ἐπιχειρηματίες γιὰ νά δημιουργήσουν μεγάλες ἐπιχειρήσεις καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ σημαίνει μεγάλη ἀπώλεια γιά τὸ δημόσιο ταμεῖο ἀπὸ εἰσοδήματα τὰ ὁποῖα θά εἶχε. Μακάρι νά γίνουν αὐτὲς οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις, καὶ μακάρι καὶ χάσει ἡ Κυβέρνηση αὐτὰ τὰ μεγάλα ἔσοδα τὰ ὁποῖα θά εἶχε ἀπὸ τὴν πληρωμὴ τοῦ φόρου, διότι τά ἔσοδα αὐτὰ θὰ ἀναπληρωθοῦν στὸ πολλαπλάσιο ἀπὸ τὴν εὐημερία αὐτῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀπὸ τοὺς φόρους τοὺς ὁποίους θὰ πληρώνουν καὶ ἀπὸ τὶς ἐξαγωγὲς τὶς ὁποῖες θὰ κάμνουν στὸ ἐξωτερικό. Συνεπῶς ἔχομε τὴ γνώμη καὶ ἐλπίζομε ὅτι δὲν θά παραστεῖ ἀνάγκη νά καλυφθεῖ τὸ ποσὸ αὐτὸ μὲ νέα φορολογία. Ἐν πάση περιπτώσει, ὅμως, ἂν παραστεῖ ἀνάγκη νά γίνει ὁποιαδήποτε φορολογία θά ἐπιμένομε ὅτι ἡ φορολογία αὐτὴ δὲν πρέπει νά εἶναι ἔμμεση γιά νὰ πλήξει τοὺς πάντες ἀλλὰ θά εἶναι φορολογία ἄμεση ἡ ὁποία θά ἐπιβαρύνει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά τὴν καταβάλουν.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτές, κύριοι συνάδελφοι, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θά ψηφίσει τὸ Νομοσχέδιο ὡς ἔχει, δηλαδὴ καὶ τὰ τρία σκέλη του, τὰ κίνητρα, τὶς ἐκπτώσεις καὶ τὴν ἀναθεώρηση τῶν κλιμάκων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ὑποστηρίξουμε τὸ νομοσχέδιο στὴν ὁλότητα του, τόσο

όσον ἀφορᾶ τὶς ἐκπτώσεις στούς φορολογικοὺς συντελεστές, ἔτσι ποὺ νά μειωθεῖ ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ, ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῶν κινήτρων τὰ ὁποῖα θά δώσουν τὴν εὐχέρεια στὸ Κράτος νά ἀντιμετωπίσει τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος μας καθὼς καὶ τὸ σοβαρὸ οἰκονομικὸ φαινόμενο τοῦ διεθνοῦς στασιμοπληθωρισμοῦ. Δηλαδὴ τῆς κατάστασης ὅπου ὁ αὐξημένος ρυθμὸς πληθωρισμοῦ συνυπάρχει μὲ μιὰ κατάσταση διεθνοῦς ὕφεσης.

Τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα θά δοθοῦν θά βοηθήσουν πάρα πολὺ στὴν προώθηση νέων ἐπενδύσεων σὲ ἐπιθυμητοὺς τομεῖς, καὶ ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῆς μεταποίησης, θά ὑποβοηθήσουν τὶς βιομηχανικὲς μονάδες νά ὑποκαταστήσουν τὸν πεπαλαιωμένο κεφαλαιουχικὸ ἐξοπλισμὸ μὲ καινούργια, τεχνολογικά ἀνώτερα μηχανήματα καθὼς καὶ τὴν αὔξηση τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων, θά ὑποβοηθήσουν τὶς ἐξαγωγές μας, τὴν αὔξηση καὶ ταυτόχρονα τὴ βελτίωση τῆς διάρθρωσης τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς, τοῦ μεγέθους τῶν παραγωγικῶν μονάδων, τὴ δημιουργία δημοσίων ἑταιρειῶν, ποὺ εἶναι ἐπιθυμητή, τὴν ἐνθάρρυνση τῆς αὐτοχρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων μὲ σκοπὸ τὴ βελτίωση τῆς σημερινῆς κατάστασης καὶ τὴν προσέλκυση ξένων κεφαλαίων.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἀντιμετωπίζουμε μιά οἰκονομικὴ ὕφεση. Ἂν δὲν ληφθοῦν ἔγκαιρα τὰ κατάλληλα μέτρα στὸν τομέα τῶν κινήτρων, φοβοῦμαι ὅτι ἡ κρίση θὰ ἐπιδεινωθεῖ καὶ πολὺ γρήγορα θ' ἀντιμετωπίσουμε μεγάλη ἀνεργία. Ἂν ὑπάρχει κάτι ποὺ πρέπει νά ψηφιστεῖ πρῶτα εἶναι τὰ κίνητρα. Γιατὶ χρειάζονται χρόνο νά ὑλοποιηθοῦν καὶ ν' ἀποδώσουν. Κι' ἂν δὲν ἐφαρμοσθοῦν καὶ ὑλοποιηθοῦν κι' ἀποδώσουν γρήγορα, φοβοῦμαι ὅτι μπορεῖ νὰ μὴν κατορθώσουμε ν' ἀναχαιτίσουμε τὴν οἰκονομικὴ ὕφεση.

Συμφωνοῦμε, ὅπως εἶπα, ὅμως, καὶ μὲ τὴ διαφοροποίηση τῶν συντελεστῶν.

Συμφωνοῦμε, ἐπίσης, καὶ στὶς τροποποιήσεις ὅπως τὶς ἐνέκρινε ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, οἱ ὁποῖες θὰ δώσουν ἐπιπρόσθετη κάλυψη στὶς διάφορες τάξεις τοῦ λαοῦ μας, ἰδιαίτερα σ' αὐτοὺς ποὺ δυσπραγοῦν.

Σὰν ὁμάδα θὰ κάνουμε εἰσήγηση γιὰ ἐπιπρόσθετο κίνητρο τὸ ὁποῖο θά μᾶς βοηθήσει πάρα πολὺ νά ὑλοποιήσουμε τὶς ὑποσχέσεις μας στὴν περιφερειακὴ ἀνάπτυξη. Ἀπὸ χρόνια μιλοῦμε ὅλοι γιὰ τὴν κρίση ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ὕπαιθρος. Γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι ἡ ὕπαιθρος γηράσκει, γιατὶ οἱ νέοι φεύγουν καὶ μένουν μόνο οἱ γέροι. Καὶ πολὺ σύντομα δὲν θὰ ὑπάρχει κόσμος στὴν ὕπαιθρο. Καὶ ὅλοι, ὅταν περιδιαβάζουμε τὴν ὕπαιθρο, μιλοῦμε γιὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνουν γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι ἀρκετό, γιὰ νὰ μπορέσει ἡ γεωργικὴ οἰκογένεια νά ἐπιβιώσει στὸ χωριό της, γιὰ νὰ μὴν ξεκληριστεῖ τελικὰ ἡ ὕπαιθρος.

Τώρα, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, εἶναι καιρὸς νὰ ὑλοποιήσουμε τὶς ὑποσχέσεις μας τὶς ὁποῖες ὄχι μόνο ἐμεῖς καὶ ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἀλλὰ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίνει σὲ κάθε περιοδεία του ἐξαγγέλλοντας μέτρα περιφερειακῆς ἀνάπτυξης. Ἂν ὑπάρχει κάποιος χρόνος ποὺ πρέπει νά τὰ ἐφαρμόσουμε τώρα εἶναι ὁ κατάλληλος καιρός.

Γι' αὐτὸ ἐμεῖς σὰν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παρατάξεως θὰ κάνουμε πρόταση γιὰ τροποποίηση τοῦ Νόμου γιὰ νὰ δοθεῖ τὸ ἐπιπρόσθετο κίνητρο. Καὶ τὸ κίνητρο αὐτὸ ἔχει σκοπὸ νὰ δώσει φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ σὲ ὅσες ἑταιρεῖες θέλουν νά μεταφερθοῦν σὲ δυσπραγοῦσες περιοχὲς γιὰ νὰ ἀναζωογονηθεῖ ὁ τόπος. Κακὰ εἶναι τὰ ψέματα. Δὲν πηγαίνει ὁ βιομήχανος ἀπὸ

μόνος του σὲ μιά ἀκριτικὴ περιοχὴ γιατὶ αὐτὸ μπορεῖ νά εἶναι ἐνάντια στὰ συμφέροντα του. Κι' ἂν δὲν δώσουμε τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα κι' ἑλκυστικὰ γιὰ νὰ τραβήξουν τὸ βιομήχανο σ' αὐτὲς τὶς περιοχές, φοβοῦμαι ὅτι δὲν θά φέρουμε κανένα ἀποτέλεσμα. Χρειάζεται ἐνθάρρυνση τὴν ὁποία ἐμεῖς μέχρι τώρα οὐδέποτε δώσαμε, παρὰ τὶς συνεχεῖς ἐπαγγελίες μας, καὶ τὴν ὁποία πλεῖστες χῶρες δίνουν ὅπως ἡ 'Ελλάδα, τελευταίως ἡ 'Ιρλανδία, ἡ 'Αγγλία καὶ πολλὲς ἄλλες χῶρες.

Τὸ μέτρο τὸ ὁποῖο εἰσηγούμεθα ἐμεῖς εἶναι τὸ ἑξῆς : Γιὰ κάθε βιομηχανία ποὺ μεταφέρεται σ' αὐτὲς τὶς ἀκριτικὲς περιοχὲς οἱ ὁποῖες θὰ ταξινομηθοῦν ὡς δυσπραγοῦσες ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, θά δίδεται φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ γιὰ 8 χρόνια. Δηλαδὴ δὲν θὰ καταβάλλεται κανένας φόρος εἰσοδήματος γιὰ 8 χρόνια.

'Επίσης, δὲν θὰ καταβάλλεται κανένας φόρος εἰσοδήματος γιά ὅλους τοὺς κατοίκους ποὺ κατοικοῦν καὶ ἐργάζονται μέσα σ' αὐτὲς τὶς δυσπραγοῦσες περιοχές.

Πιστεύομε ὅτι καὶ τὰ δυὸ μέτρα, ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς φορολογίας γιὰ 8 χρόνια γιὰ τὶς ἑταιρεῖες, καὶ ἡ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ γιὰ τούς ἰδιῶτες οἱ ὁποῖοι θά κατοικοῦν καὶ θά ἐργάζονται μέσα σ' αὐτὲς τὶς περιοχές, θά δώσουν αὐτὴ τὴν ἐνθάρρυνση καὶ θὰ εἶναι πόλος ἔλξεως γιά βιομηχανικὲς μονάδες ποὺ θὰ βοηθήσουν τὴν ὕπαιθρο πραγματικά, ὄχι μὲ λόγια μόνο ἀλλὰ μὲ ἔργα, νὰ μὴν φθίνει.

Οἱ προτάσεις μας εἶναι ὡς ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε : Προτείνουμε τὴν περαιτέρω τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου προσθέτοντας στὸ ἄρθρο 8 τὴν παράγραφο (κζ) ποὺ λέγει ὡς ἑξῆς :

«Τὸ εἰσόδημα παντὸς νομικοῦ προσώπου, ἀποκλειστικῶς ἀσχολουμένου ἐντὸς οἱασδήποτε περιοχῆς ἥτις ἤθελε καθορισθεῖ ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου ὡς δυσπραγοῦσα περιοχή, ἐξ οἱασδήποτε δραστηριότητος ἐγκεκριμένης ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ περίοδον 8 ἐτῶν ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐπενδυτικοῦ ἔργου εἰς τὴν περίπτωσιν νέων νομικῶν προσώπων, καὶ διὰ περίοδον 8 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου εἰς τὴν περίπτωσιν ὑφισταμένων νομικῶν προσώπων, θὰ ἀπαλλάττεται».

'Επιπρόσθετα, μὲ τὰ πιὸ πάνω προτείνουμε ὅπως ἀπαλλάττεται τὸ εἰσόδημα παντὸς φυσικοῦ προσώπου ἀποκλειστικῶς ἐργαζομένου καὶ κατοικοῦντος ἐντὸς τῆς προαναφερθείσας δυσπραγούσας περιοχῆς.

'Αγαπητοὶ συνάδελφοι. Οὐδέποτε καταπιαστήκαμε μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπαίθρου πραγματικά. Τώρα, μὲ τὸ μέτρο τὸ ὁποῖο εἰσηγούμεθα πιστεύω ὅτι εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ Κράτος θὰ κάνει μιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ ἀναζωογονήσει καὶ ν' ἀναπτύξει τὴν ὕπαιθρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Πρέπει νά χαιρετήσουμε τὶς πρόνοιες τοῦ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο θὰ ἔχει πολὺ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα καὶ θὰ ἀνακουφίσει τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν πολιτῶν τοῦ κράτους ἀπὸ τὶς ὑψηλὲς κλίμακες τοῦ φόρου εἰσοδήματος μὲ τὴ μείωση τῶν συντελεστῶν καὶ τὴν αὔξηση τῶν ἐκπτώσεων. Τὰ μέτρα αὐτὰ θὰ ἀποδειχθοῦν πραγματικὰ ἀνακουφιστικὰ γιά τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ θὰ περιορίσουν τὴν φοροδιαφυγὴ ἢ ἀκόμα καὶ φοροαποφυγὴ σὲ μεγάλο βαθμό.

Ταυτόχρονα τὰ κίνητρα θά βοηθήσουν τὴν οἰκονομία νὰ ἐπανέλθει σὲ ὑψηλότερους ἀναπτυξιακοὺς ρυθμοὺς καὶ θά βοηθήσουν τὴν αὔξηση τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐπενδύσεων ἰδιαίτερα στὸν ἰδιωτικὸ τομέα ὅπου οἱ ἐπενδύσεις παρουσιάζονται ἰδιαίτερα χαμηλὲς καὶ ἡ αὔξηση τῆς παραγωγικότητας σχεδὸν ἀνύπαρκτη. Συγχρόνως εἶναι σὲ πίστη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὶς ἐπιπρόσθετες, ἀνακουφίσεις ποὺ ἐπέτυχε νά ἐξασφαλίσει γιὰ τοὺς πολύτεκνους, τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς φοιτητὲς τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης. Θέλαμε ἐπίσης νά ἐπιστήσουμε τὴν προσοχὴ τῆς Κυβέρνησης γιὰ μελλοντικοὺς σκοποὺς πρός τὴν κατεύθυνση τῆς μεσαίας τάξης τῶν προσφύγων ποὺ ἀντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα στὸν ἕβδομο χρόνο τῆς προσφυγιᾶς καὶ εἶναι καιρὸς νά ληφθοῦν διάφορα δραστικὰ μέτρα ὅσον ἀφορᾶ τὴν πιστωτικὴ τους ἱκανότητα, τὰ προβλήματα παιδείας ποὺ ἀντιμετωπίζουν καὶ τὸ στεγαστικὸ τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίστηκε δυστυχῶς σὲ ἐλάχιστο βαθμό.

Δὲν ἐπιθυμῶ νά ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἀνάφεραν οἱ προηγούμενοι ὁμιλητὲς πλὴν τοῦ νὰ συμφωνήσω ὅτι εἶναι ἀδιανόητο νά καλυφθεῖ ἡ προϋπολογιζόμενη δαπάνη ἀπὸ ἔμμεση φορολογία. Καλύτερο ἐπενδυτικὸ κλῖμα θά δημιουργήσει τὶς ἀναγκαῖες προϋποθέσεις διὰ νὰ καλυφθεῖ ἡ δαπάνη χωρὶς ἴσως νά χρειασθεῖ ὁποιαδήποτε νέα φορολογία, νοουμένου ὅτι τὰ Κυβερνητικὰ μέτρα θά κτυπήσουν στὴ βάση τους τὴν ὑπάρχουσα ὕφεση ἡ ὁποία προέρχεται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὸ διεθνὲς φαινόμενο τοῦ στάσιμου πληθωρισμοῦ.

Σχετικὰ μὲ τὴν ἀνάπτυξη ἀκριτικῶν περιοχῶν συμφωνοῦμε ἀπόλυτα ὅτι πρέπει νά δοθοῦν ἰδιαίτερα κίνητρα γιά νὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ βιομηχανίες σ' ἐκεῖνες τὶς περιοχὲς οἱ ὁποῖες πραγματικὰ δυσπραγοῦν καὶ νά δοθεῖ ἡ εὐκαιρία σ' αὐτὲς τὶς ἀκριτικὲς περιοχὲς νὰ παραμείνουν ἐν ζωῇ. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθοῦν βεβιασμένα μέτρα καὶ οἱαδήποτε πρόταση ἡ ὁποία γίνεται καλῇ τῇ πίστει πρέπει νὰ μελετᾶται μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ ἀφοῦ τύχει τῆς δέουσας μελέτης σίγουρα θὰ πρέπει νὰ προωθηθεῖ ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβερνήσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴ θέση μου, θὰ μοῦ ἐπιτρέπετε, θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ διορθώσω μιὰ σοβαρὴ ἀνακρίβεια τοῦ κ. Ἀμπίζα ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι οὐδέποτε αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀσχολήθηκε μὲ τὰ προβλήματα τῆς ὑπαίθρου. Θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τὸν κ. Ἀμπίζα ὅτι ἐγώ ἔχω ἐγγράψει τρεῖς φορὲς εἰδικὸ θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ὑπαίθρου καὶ ὅτι ἂν δὲν ἀπατῶμαι καὶ ὁ ἴδιος εἶχε μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἂν ὁ κ. Ἀμπίζας ἤθελε νά πεῖ ὅτι δὲν λήφθηκαν μέτρα γιὰ τὴν ὕπαιθρο, ἀσφαλῶς ἔχει δίκαιο. Ἀλλὰ ὅτι δὲν ἀσχολήθηκε τὸ Σῶμα μέ τὰ προβλήματα τῆς ὑπαίθρου εἶναι ὁλότελα ἀνακριβές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας, ἂν θὰ διορθώσει, ἁπλῶς νά κάμει μιά δήλωση σύντομη.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θἄθελα ἁπλῶς νὰ διευκρινίσω ὅτι μιλοῦσα κ. Πρόεδρε, γιὰ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς ὑπαίθρου. Φραστικὰ τοποθετηθήκαμε, ἡ Βουλὴ ἔχει κάμει στὸ ἀκέραιο τὸ καθῆκον της, ἀλλὰ ἀποτελεσματικὰ μέτρα δὲν λήφθηκαν ποτέ. Πιστεύω ὅτι τὸ πρῶτο μέτρο τὸ ὁποῖο θὰ συμβάλει στὴν ἀνάπτυξη τῶν περιοχῶν τῆς ὑπαίθρου εἶναι ἡ εἰσήγηση ἡ δική μας. Δὲν λέω ὅτι δὲν ὑπῆρχε πρόθεση, προσπάθειες ἔγιναν, ἀλλὰ λυποῦμαι ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς

ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα ἦταν ἀνεπαρκῆ καὶ ἀπέτυχαν. Εὔχομαι αὐτὸ τὸ μέτρο τὸ ὁποῖο θά εἶναι οὐσιαστικότατο κίνητρο νὰ εἶναι πιὸ ἀποτελεσματικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ φόρος εἰσοδήματος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ ὄργανα τοῦ κράτους γιὰ τὴν ἐπίτευξη κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ γιά τὴν ἐφαρμογὴ τῆς κοινωνικῆς του πολιτικῆς.

Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει μέρος τῆς Βουλῆς ἢ τοῦ λαοῦ ποὺ θὰ διαφωνίσει μαζὶ μὲ τὴν τροποποίηση τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος γιατὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ θὰ αἰσθανθεῖ ἄμεση ἀνακούφιση ἀπὸ τὸ φορολογικὸ βάρος. Θὰ ἔλεγα ὅτι, ἂν ὑπάρχει κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ σχολιασθεῖ εἶναι ὅτι αὐτὰ τὰ μέτρα εἶναι πολὺ λίγα καὶ ἔγιναν πολὺ ἀργὰ γιατὶ μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τὴ ραγδαία αὔξηση τῶν μισθῶν καὶ εἰσοδημάτων, εἰς ἀντιστάθμισμα αὐτῶν τῶν πληθωριστικῶν τάσεων, οἱ φορολογικοὶ συντελεστὲς ποὺ τώρα ἰσχύουν εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτοι καὶ ἀσύνδετοι μὲ τὸ πραγματικὸ βιοτικὸ καὶ οἰκονομικὸ ἐπίπεδο τῶν φορολογουμένων. Ἐπομένως αὐτὴ ἡ ἀναθεώρηση τῶν συντελεστῶν ἦταν ἀναμενόμενη, δίκαιη παρόλο ποὺ εἶχε καθυστερήσει γιὰ πολύ. Εἶναι δὲ ἐνδεικτικὸ ὅτι χρειάστηκε δυναμικὴ ἀναμέτρηση τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων μὲ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἀπειλὴ παναπεργίας γιὰ νὰ πεισθεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιφέρει αὐτὲς τὶς ἀλλαγές.

Ἐπίσης δὲν νομίζω ὅτι κανένας θὰ διαφωνήσει μὲ τὶς φορολογικὲς ἀπαλλαγὲς ποὺ ἔχουν γίνει, θέλω ὅμως νὰ τονίσω ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ στὸ ἐπίπεδο τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει προσθέσει τὴν τάξη τῶν τυφλῶν, τῶν πολυτέκνων καὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ Α.Τ.Ι ὅπως καὶ σὲ συμπληρωματική της ἔκθεση τὰ θέματα τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν. Ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν νομίζω ὅτι θά ὑπάρξει καὶ ὑπάρχει πλήρης ὁμοφωνία μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς· ἴσως νὰ ὑπάρχει πλειοδοσία εἰς τὰ ὕψη τῶν κινήτρων καὶ τὶς φορολογικὲς ἀπαλλαγές.

Θέλω νὰ ἀσχοληθῶ λοιπὸν μὲ τρεῖς ἄλλες πτυχές τοῦ ὅλου θέματος. Ὅπως ἐδηλώθη, αὐτὴ ἡ φορολογία σημαίνει ἀπώλεια κυβερνητικῶν ἐσόδων £8 1/2 ἑκατομμυρίων. Ὑπενθυμίζω ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ποὺ ἐνέκρινε ἡ Βουλὴ φέτος παρουσιάζει ἕνα ἔλλειμμα τῆς τάξεως τῶν £50 ἑκατομμυρίων. Δηλαδὴ τὰ £50 ἑκατομμύρια θὰ γίνουν £58 1/2 ἑκατομμύρια καὶ μιλοῦμε γιὰ τὸν προϋπολογισμὸ ἑνὸς ἔτους.

Ἐλέχθη καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ἐδῶ ὅτι ἀναμένεται ὅτι ἀπ' αὐτὰ τὰ £8 1/2 ἑκατομμύρια, περίπου £3 1/2 ἑκατομμύρια θά ἐπιστραφοῦν πίσω στὸ κράτος λόγω τῶν αὐξημένων εἰσοδημάτων. Ὅμως ὁ προϋπολογισμὸς συνετάχθη καὶ ἐψηφίσθη τὸ 1980, ἡ Κυβέρνηση ἐκτὸς ἀπὸ τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα εἶχε καὶ τὰ ἀναθεωρημένα προϋπολογιζόμενα ἔσοδα τὰ ὁποῖα ἐλάμβαναν ὑπόψη ὅτι μὲ τὴν τάση γιά ἄνοδο τῶν εἰσοδημάτων λόγω τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος οἱ εἰσπράξεις τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ φόρο θά ἦταν μεγαλύτερες ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἀρχικὰ προϋπολογίζοντο στὸν προϋπολογισμό.

Ἐπομένως δὲν πρόκειται νά ἐπιστραφοῦν τὰ £3 1/2 ἑκατομμύρια, δὲν πρόκειται νά ἀναπληρωθεῖ ἡ ζημία τῶν £8 1/2 ἑκατομμυρίων· ἁπλῶς θὰ ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν προβλεπόμενη αὔξηση τῶν ἐσόδων. Ἄρα ὁ λαὸς πρέπει νά πληρώσει αὐτὰ τὰ £8 1/2 ἑκατομμύρια καὶ πρέπει νὰ τὰ πληρώσει στοὺς ἕξι μῆνες ποὺ ὑπολείπονται

μετὰ ἀπὸ τὴ σύγκληση τῆς νέας Βουλῆς. Δηλαδὴ αὐτὰ ποὺ ἔπρεπε νὰ πληρωθοῦν μέσα σὲ 12 μῆνες πρέπει νά εἰσπραχθοῦν μέσα σὲ ἕξι μῆνες. Ἄρα ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση θὰ εἶναι διπλάσια ἀπ ἐκείνη ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι κανονικὰ σὲ 12 μῆνες.

Δὲν μποροῦμε δυστυχῶς νὰ συμφωνήσουμε ὅτι μπορεῖ νά καθησυχάσει ὁ λαὸς μέ τὴν εὐχὴ ὅτι θά ἀνθίσει ἡ οἰκονομία ἀπὸ τὰ κίνητρα ἢ ὅτι αὐτὴ ἡ πρόσθετη δαπάνη θὰ ἐξασφαλισθεῖ ἀπὸ οἰκονομίες στὸν κρατικὸ προϋπολογισμό. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ρωτήθηκαν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως στὸ ἐπίπεδο τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ ποῦ ἀναμένουν νά βροῦν αὐτὸ τὸ πρόσθετο ποσό, ἀπὸ ποῦ ἀναμένουν νὰ ἀναπληρώσουν αὐτὸ τὸ πρόσθετο χάσμα στὸ ἤδη δυσβάστακτο ἔλλειμμα καὶ ἐλέχθη ὅτι θά τὸ ἀναπληρώσουν ἀπὸ οἰκονομίες στὸν κρατικὸ προϋπολογισμό, ἀπὸ τὴν ἄνθιση τῆς οἰκονομίας καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴ αὐτῶν τῶν £3 1/2 ἑκατομμυρίων ποὺ ἔχω ἀναφέρει. Γιὰ τὰ £3 1/2 ἑκατομμύρια ἔχω ἤδη καλύψει τὸ θέμα καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθω. Θεωρῶ ὅτι εἶναι τοὐλάχιστο ἀντίθετο μὲ τὴν πεῖρα καὶ τὴν τάση καὶ τοῦ παρελθόντος ἀλλὰ ἰδιαίτερα τῶν τελευταίων μηνῶν, ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι εἶναι δυνατὸ νά ἀναπληρωθεῖ ἔστω καὶ μέρος αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀπὸ οἰκονομίες. Μιλώντας ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τὸ Μάϊο τοῦ 1980 ζήτησα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, πρὶν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνει τὰ τότε εἰσαχθέντα φορολογικὰ Νομοσχέδια, δήλωση ὅτι θὰ μποροῦσε νά περικόψει τὶς δαπάνες τοῦ κράτους κατὰ 10% μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ ὅλοι θὰ ἐνθυμεῖστε τὴ δήλωση ποὺ διαβάστηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς καὶ διατυμπανίστηκε ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὅτι ἀνελήφθη ἤδη ἡ προσπάθεια καὶ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβληθοῦν τὰ μέτρα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση αὐτοῦ τοῦ 10% τῆς μειώσεως τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν. Ἤδη ἔχομε τοὺς ὁλικοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς δαπάνης τοῦ 1980 καὶ ἀντὶ μείωση τῶν κυβερνητικῶν δαπανῶν ἐσημειώθη αὔξηση. Καμμιὰ προσπάθεια δὲν ἔγινε καὶ καμμιὰ μείωση τῶν κυβερνητικῶν δαπανῶν σὲ μὴ παραγωγικὰ ἔργα δὲν ἔχει ἐπιτευχθεῖ. Ἂν δὲ κρίνει κανένας ἀπὸ τὶς ὑποσχέσεις ποὺ ἀφειδώλευτα διανέμονται κατὰ τὶς προεκλογικὲς περιοδεῖες τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, νομίζω ὅτι ἢ οἱ ὑποσχέσεις δὲν θὰ ἐκπληρωθοῦν ἢ εἶναι ἀδύνατη ἡ διασφάλιση καὶ ἐξασφάλιση αὐτῆς τῆς οἰκονομίας ποὺ μᾶς ἔχει προβληθεῖ σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ μέτρα θεραπείας αὐτοῦ τοῦ εὐρύτατου οἰκονομικοῦ χάσματος ποὺ θὰ δημιουργηθεῖ στὸν προϋπολογισμὸ τοῦ 1981.

Ἀπόδειξη τούτου εἶναι ὅτι ὅταν σχεδὸν ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς—νομίζω ὅλα, ἀλλὰ μπορεῖ νά σφάλλομαι—ἐπέμεναν καὶ πίεσαν τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν νὰ δηλώσουν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβληθεῖ φορολογία στὸ λαὸ γιά τοὺς ὑπολειπόμενους ἕξι μῆνες τοῦ 1981, νομίζω σοφῶς ποιῶν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν εἶπε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκλείσει τὸ ἐνδεχόμενο ὅτι θὰ ἐπιβληθεῖ φορολογία.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ οἰκονομία πρέπει ἐξ ἀντικειμένου νὰ κρίνεται ἀδύναμη, εἶναι φυσικὸ καὶ πρέπει νὰ ἀναμένεται καὶ πρέπει νά τὸ γνωρίζει ὁ λαὸς ὅτι μέσα στοὺς ἕξι μῆνες τοῦ 1981 θὰ κληθεῖ νὰ καταβάλει αὐτὴ τὴ δυσβάστακτη φορολογία ποὺ θὰ καλύψει τὸ πρόσθετο ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μακάρι νὰ μποροῦσα νά συμμερισθῶ τὶς ἐλπίδες τῶν συναδέλφων ὅτι αὐτὴ ἡ φορολογία θά προέλθει ἀπὸ ἄμεση φορολογία. Αὐτὸ νομίζω εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδύνατο διότι καὶ ὁ φόρος περὶ ἀκινήτου περιουσίας καὶ ὁ φόρος περὶ κεφαλαιουχικῶν κερδῶν, ὅπως ἐδηλώθη ἀπὸ τὸ Βῆμα ὅταν ψηφίζοντο, εἶναι Νόμοι μακρᾶς ἀποδόσεως. Δὲν πρόκειται νὰ ἀποδώσουν οὔτε τὸ 1981 οὔτε τὸ 1982 ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ πάροδο πολλῶν ἐτῶν. Ἑπομένως ἡ φορολογία θά εἶναι καὶ πάλιν ἔμμεση—αὐτὸ ποὺ λέμε ὅτι εἶναι ἄδικη

φορολογία σὲ μιὰ περαιτέρω ἐπιδείνωση τοῦ ἤδη δυσμενοῦς ἐλλείμματος μεταξὺ ἄμεσης καὶ ἔμμεσης φορολογίας, τῆς δυσμενοῦς ἀντιστοιχίας, διότι ἡ ἔμμεση φορολογία στὴν Κύπρο εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε νά εἶναι γιὰ τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα τοῦ τόπου μας.

Τὸ τρίτο σκέλος εἶναι τὰ κίνητρα, ἡ ἄλλη ἐλπίδα ποὺ προσφέρεται στὸ λαὸ ὅτι δῆθεν μὲ τὰ κίνητρα ποὺ παρέχονται θὰ ἀνθίσει ἡ οἰκονομία καὶ θά βροῦμε ὅλα αὐτὰ τὰ πρόσθετα εἰσοδήματα καὶ ἔσοδα ἀπὸ τὴν ἀνανεούμενη οἰκονομία τοῦ τόπου καὶ ἀπὸ τὰ αὐξημένα κέρδη μας σὲ φορολογία καὶ ἀπὸ τὶς αὐξημένες εἰσαγωγές μας ἀπ αὐτὴ τὴ μοναδική εὐημερία τῶν ἐπιχειρήσεων ποὺ θά φέρουν τὰ ὀκτὼ μέτρα κινήτρων ποὺ ἡ Κυβέρνηση προτείνει μὲ τὸ Νομοσχέδιο αὐτό. Θέλω νά πῶ ὅτι ἐμεῖς ὑποστηρίζομε τὰ κίνητρα. Ἐμεῖς ὑποστηρίζομε τὰ κίνητρα ποὺ εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ καὶ ἀποβλέπουν πραγματικὰ σ' αὐτὰ ποὺ δηλώνουν ὅτι εἶναι. Βρίσκομε ὅτι αὐτὰ τὰ κίνητρα καὶ ἀμελέτητα εἶναι καὶ ἀνεπαρκῆ. Ἀνεπαρκῆ ἀντικειμενικὰ ἀλλὰ ἀνεπαρκέστατα συγκριτικὰ μὲ τὸ στόχο ποὺ τάσσεται. Ἀπὸ τὰ ὀκτὼ κίνητρα τὰ πέντε εἶναι κίνητρα οἰκονομιῶν, εἶναι κίνητρα γιὰ κεφαλαιουχικὲς καταθέσεις, ὄχι γιὰ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις. Ἂν ἡ ἐξαίρεση ἀπὸ φόρο εἰσοδήματος τοῦ ἐσόδου ἀπὸ καταθέσεις αὐξάνεται ἀπὸ £300 σὲ £600, δηλαδὴ ἂν ἕνα ἄτομο ἔχει £600 ἔσοδο ἀπὸ τόκους καὶ ἐπενδύσεις, αὐτὸ δὲν σημαίνει ἄμεσα—καὶ θὰ ἐπανέλθω στὸ ἔμμεσα—ὅτι ἀποτελεῖ εἴτε ἐνθάρρυνση ἐπενδύσεων εἴτε ἐνίσχυση τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας, πολὺ λιγότερο αὔξηση τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους καὶ τῆς εὐημερία ἀπὸ ἐξαγωγὲς καὶ παραγωγή. Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὴν αὔξηση τῆς φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς γιά τὴν ἀπόκτηση μετοχῶν καὶ χρεωγράφων ἢ γιὰ τὴ δημιουργία νέων δημοσίων ἑταιρειῶν. Ὅλοι θὰ ξέρετε ὅτι ἐδῶ στὴν Κύπρο ὑπάρχουν ὅλες κι' ὅλες 20 δημόσιες ἑταιρεῖες, ἐκ τῶν ὁποίων ἑπτὰ Τράπεζες. Ἑπομένως τὰ κίνητρα οὔτε ἀποτελεσματικὰ εἶναι οὔτε πρόκειται νὰ ἀποδώσουν.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ κίνητρο γιὰ τὴ συγχώνευση τῶν ἐπιχειρήσεων ποὺ αὐξάνεται ἀπὸ 15% σὲ 25%, δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχει κάποιος ἐπιχειρηματίας ποὺ θὰ δεχτεῖ νὰ συγχωνευθεῖ μὲ ἄλλο ἐπιχειρηματία δοσμένου τοῦ παρελθόντος τῆς Κύπρου καὶ τῶν κοινωνικῶν του παραδόσεων μὲ μόνο καὶ μόνο τὸ κίνητρο ὅτι ἡ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ 15% θά γίνει 25%. Εἶναι τόσοι ἄλλοι παράγοντες γιὰ πιὸ οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα ὥστε νομίζω ὅτι εἶναι ὑπερτονισμὸς τῆς ἀποτελεσματικότητας αὐτοῦ τοῦ κινήτρου.

Ἑπομένως ἀπὸ τὰ ὀκτὼ κίνητρα τὰ πέντε ἀφοροῦν ἀπόδοση φόρου γι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν καταθέσει καὶ θὰ λεχθεῖ βέβαια ὅτι ἂν αὐξηθοῦν οἱ ἀποταμιεύσεις καὶ οἱ καταθέσεις, τότε ἀπ' αὐτὲς τὶς καταθέσεις θά χρηματοδοτηθοῦν οἱ ἐπενδύσεις ποὺ θὰ φέρουν τὴν ἄνθιση τῆς οἰκονομίας μας. Πρῶτα πρῶτα μιλοῦμε γιὰ τὸ 1981 καὶ ἂν ὑποτεθεῖ ὅτι διὰ μαγικοῦ τρόπου αὔριο, μόλις ψηφισθεῖ σὲ νόμο αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο, ὅλοι ἐμεῖς σπεύσομε νὰ αὐξήσομε τὶς ἀποταμιεύσεις μας γιὰ νὰ κερδίσομε φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ ἀντὶ £300, £600, δὲν νομίζω ὅτι θὰ χρειασθεῖ πολὺς καιρὸς γιὰ νὰ ἐπενδυθοῦν αὐτὰ τὰ χρήματα ὥστε νὰ ἀνθίσει ἡ οἰκονομία, νὰ φορολογηθεῖ καὶ νὰ ἀποδώσει καί τονίζω μιλῶ γιὰ τὸ 1981. Μπορεῖ αὐτὰ τὰ μέτρα μακροπρόθεσμα νά συμβάλλουν μερικῶς καὶ σίγουρα θὰ συμβάλλουν μερικῶς ἀπειροελάχιστα.

Δεύτερο δὲν εἶναι ἔλλειψη ρευστότητας στὶς Τράπεζες ποὺ ἐμποδίζει τὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα. Γιατὶ ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ περασμένο δεκαπενθήμερο δυὸ τραπεζικὰ ἱδρύματα σὲ γενικές τους συνελεύσεις δήλωσαν ὅτι μὲ τὴν ἐσφαλμένη πιστοδοτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς Κανονισμοὺς τῆς

Κεντρικῆς Τράπεζας δὲν ἔχουν τὴν εὐχέρεια νὰ καλύψουν τὰ ἐλάχιστα ὅρια ρευστότητας ποὺ ἐπιτρέπει ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα. Δηλαδὴ παραμένουν ἀδρανῆ ἑκατομμύρια λιρῶν στὶς τράπεζες ποὺ εἶναι διαθέσιμα γιὰ δανειοδότηση καὶ δὲν τὰ παίρνει ἡ ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα. Ἐπομένως αὐξάνοντας τὰ ἀφορολόγητα ἐπίπεδα τῶν τόκων ποὺ θὰ εἰσπράσσουν οἱ καταθέτες, δὲν σημαίνει ὅτι οἱ ἐπενδυτές ἀναγκαστικὰ θὰ πάρουν λεφτὰ ποὺ ὑπάρχουν στὶς τράπεζες ἀδρανοποιημένα γιὰ νὰ κάμουν τὶς ἐπενδύσεις.

Ὅλες οἱ ἄλλες ἐπενδύσεις γιὰ βιομηχανικὸ ἐξοπλισμὸ καὶ γιὰ αὐτοχρηματοδότηση δὲν εἶναι κίνητρα ποὺ μποροῦν νὰ ἔχουν ἄμεση ἀπόδοση, οὔτε λέω ὅτι ἔδειξε στὴν Κύπρο τὸ κεφάλαιο ὅτι ἀποφασίζει ἂν θὰ προβεῖ σὲ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις μὲ κριτήριο τὴν αὔξηση τῆς φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ 25 σὲ 30% ἢ ἀπὸ 37 1/2 σὲ 50%. Ἀλλὰ εἶναι τὰ κριτήρια καὶ ἄλλοι εἶναι οἱ λόγοι ποὺ γίνονται ἢ δὲν γίνονται ἐπενδύσεις καὶ ἄλλοι εἶναι οἱ λόγοι ποὺ ἔχουν ὁδηγηθεῖ τὰ ἐπενδυτικά μας πράγματα σὲ στασιμότητα στὴν Κύπρο. Λέγω ὅτι αὐτὰ τὰ κίνητρα σὰν μακροπρόθεσμη πολιτικὴ ἐνθάρρυνση τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας εἶναι ἕνα βῆμα στὴ σωστὴ κατεύθυνση. Εἶναι ὅμως ἕνα πολὺ μικρὸ βῆμα ποὺ γίνεται πολὺ ἀργὰ καὶ σίγουρα δὲν μπορεῖ ἀπ αὐτὸ τὸ Βῆμα νά προσφέρεται ὅτι εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πηγὲς ποὺ θά ἐνισχύσει τὴν κάλυψη τοῦ φοβεροῦ ἐλλείμματος ποὺ δημιουργεῖται μέ τὶς φορολογικές ἀπαλλαγὲς ποὺ δίνονται· ἂν αὐτὰ τὰ κίνητρα εἶχαν μελετηθεῖ ἔγκαιρα καὶ ἂν εἶχαν ἐφαρμοσθεῖ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἄρχισε νά παρουσιάζεται ἡ ὕφεση καὶ στὴν ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα καὶ στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, μποροῦσαν σήμερα ἤδη νὰ εἶναι πιὸ κοντὰ στὸ στάδιο ποὺ θὰ ἀπέδιδαν. Σήμερα ὅμως εἶναι ἀδύνατο νά ἔχουν ὁποιαδήποτε ἀποτελεσματικότητα καὶ σίγουρα δὲν μποροῦν νὰ προβάλλονται σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ μέτρα γιὰ τὴν κάλυψη τοῦ χάσματος τῶν £8 1/2 ἑκατομμυρίων.

Ὁλόκληρος ὁ Νόμος καὶ σίγουρα τὰ λεγόμενα κίνητρα ἔχουν πολὺ ἐπιπόλαια καταρτισθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ μὲ πολὺ λίγη προσοχὴ καὶ γιὰ πολὺ λίγο χρόνο εἶχε εὐκαιρία ἡ Βουλὴ νὰ μελετήσει τοὐλάχιστον τὰ κίνητρα. Θέλω νὰ πῶ ἕνα παράδειγμα, ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ παραπλανήθηκε τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾶ ἕνα στοιχεῖο καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐξέτασε μιά πτυχὴ τοῦ Νόμου τοὐλάχιστον.

Τὸ νέο Νομοσχέδιο, ὅταν ἐπιλήφθηκε τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ὅταν ἐπεξηγήθηκε στὴν Ἐπιτροπή, ἡ Κυβέρνηση μᾶς εἶπε ὅτι εἶχε δυὸ σκέλη. Τὸ ἕνα σκέλος ἀφοροῦσε τὴν ἀναδιαμόρφωση τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν καὶ τὶς ἐκπτώσεις καὶ τὸ ἄλλο ἀφοροῦσε τὰ κίνητρα. Ὅμως μὲ αὐτὴν τὴν εὐκαιρία ἡ Κυβέρνηση προσπαθεῖ, καὶ εἶναι ἐνώπιόν μας τώρα, νὰ ἐπιφέρει καὶ μιὰ ἄλλη ἀλλαγὴ ποὺ οὔτε ἀνεφέρθη στὴν Ἐπιτροπή, οὔτε ποτὲ ἐπεξηγήθη καὶ οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν μελέτησε. Μὲ τὸ ἄρθρο 12 τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ συζητοῦμε ἡ Κυβέρνηση ἀντικαθιστᾶ τὸ ἄρθρο 22 τοῦ Νόμου μὲ νέα διατύπωση.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μὲ τὸ ἄρθρο 14.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μὲ τὸ ἄρθρο 14. Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ συμπλήρωση.

Τὸ ἄρθρο 22 τοῦ Νόμου εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔλεγε ὅτι ἂν ὁ διαθέτης —ἕνας σύζυγος—ἔδινε ἐν τῇ ζωῇ του περιουσία σὲ ἀνήλικα τέκνα του ἢ στὴ γυναίκα του, αὐτὴ ἡ δωρεὰ θά θεωρεῖτο εἰσόδημα δικό του καὶ θὰ ἐφορολογεῖτο αὐτὸς ὁ ἴδιος γιὰ τὸ σύνολο τοῦ εἰσοδήματός του σὲ αὐξημένη κλίμακα καὶ γιὰ ὅση διάρκεια ζοῦσε ὁ ἴδιος καὶ ἀπολάμβανε αὐτὸ τὸ ὄφελος ἡ σύζυγος ἢ τὰ τέκνα του.

Τὸ πρῶτο σκέλος αὐτοῦ τοῦ Νόμου τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο τὸ κήρυξε ἀντισυνταγματικὸ διότι ὅλοι θὰ θυμᾶστε τὴν ἀπόφαση τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῶν συζύγων πρέπει νὰ διαχωρίζονται ἀπό ὁποιαδήποτε πηγὴ καὶ ἂν προέρχονται. Τώρα προστίθεται καὶ νέα τροποποίηση, αὐτὴ ἡ φορολογία νά ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἀνήλικα τέκνα, γιὰ δωρεὰ δηλαδὴ ποὺ κάμνει ὁ πατέρας στὰ παιδιά του πληρώνει ὁ ἴδιος φόρο σὰν νὰ εἶναι συμψηφισμένα τὰ δυὸ εἰσοδήματα. Καὶ μὲ τόση προχειρότητα κατηρτίσθη αὐτὸ τὸ ἄρθρο ποὺ δὲν λέει κᾶν ὅτι σταματᾶ αὐτὴ ἡ συγχώνευση τῶν εἰσοδημάτων ὅταν ἐνηλικιωθεῖ τὸ τέκνο. Ἂν, ἐπομένως, τυχαίως ὁ πατέρας ἐπιζήσει ἀρκετὰ χρόνια καὶ ἂν αὐτὴ ἡ ἐπιβίωση τοῦ πατέρα ἐπεκταθεῖ καὶ πέραν ἀπό τὸ 21ο ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ παιδιοῦ του θὰ συμψηφίζονται τὰ δυὸ εἰσοδήματα καὶ θὰ πληρώνουν φόρο εἰσοδήματος πάνω στὸ συμψηφισμένο αὐξανόμενο εἰσόδημα πάνω σέ αὐξημένους συντελεστές. Δὲν ἐξετάζω τώρα ἂν εἶναι σωστὴ ἢ ὄχι ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ τοῦ μέτρου. Ἐξετάζω δυὸ ἄλλα πράγματα. Ὅτι δὲν δηλώθηκε στὴ Βουλὴ ὅτι αὐτὸ ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Νόμου καὶ δὲν ἔχει μελετηθεῖ προσεκτικὰ ἡ διατύπωση τοῦ ἄρθρου γιά νὰ ἀποφευχθεῖ αὐτὴ ἡ τραγελαφικὴ εἰσήγηση ποὺ ἔχω ἐξηγήσει.

Θέλω νὰ ἀναφερθῶ καὶ στὰ ἄλλα πρόσθετα κίνητρα ποὺ ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει προβάλει ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Νομίζω ὅτι πρῶτος θὰ συμφωνήσει μαζί μου ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρία—ἐγὼ λέγω δὲν εἶχε οὔτε τὸ χρόνο—νὰ μπορέσει νὰ μελετήσει ἕνα τέτοιο περίπλοκο καὶ σοβαρὸ θέμα ὅπως εἶναι ἡ χορήγηση κινήτρων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ὑπαίθρου. Νομίζω ὅτι θὰ βρεῖ σχεδὸν ὁμοφωνία καὶ πάλιν στὴ Βουλὴ γιά τὴν ἀνάγκη ἀναπτύξεως τῆς ὑπαίθρου. Ὑπάρχουν ὅμως ἐφικτὲς μορφὲς ἀναπτύξεως, ἐπιθυμητὲς μορφές ἀναπτύξεως καὶ ἄλλες ποὺ μοῦ δίνουν μὲν τὴν ἐντύπωση ὅτι πρόκειται περὶ περιφερειακῆς ἀναπτύξεως ἀλλὰ καὶ ἀντιοικονομικὲς μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ σὲ βάρος τῆς γενικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀνάπτυξης τοῦ λαοῦ. Δὲν εἶναι τῆς ὥρας νά μπῶ στὶς λεπτομέρειες αὐτῆς τῆς οἰκονομολογικῆς θεωρίας ποὺ πολλοὶ ἔχουν νά τὴν στηρίξουν. Θέλω νὰ ἀναφέρω ὅμως ὅτι ἡ εἰσήγηση ὅπως γίνεται δὲν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ τίποτε ἄλλο παρὰ σὰν μιὰ διακήρυξη προθέσεων καὶ δὲν μπορεῖ νά ὑλοποιηθεῖ γιατὶ δὲν ἔχουν καθορισθεῖ πολὺ σοβαρές πτυχὲς γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως. Μόνο λίγα παραδείγματα. Λέγει ἡ εἰσήγηση, ἂν μιὰ ἐπιχείρηση ἐγκατασταθεῖ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς περιοχὲς ποὺ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο θά καθορίσει ὅτι εἶναι δυσπραγοῦσες καὶ εἶναι βιομηχανία ποὺ τὴ μορφὴ της θὰ ἐγκρίνει τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, τότε θά ἀπαλλάσσεται ἀπὸ ὁποιαδήποτε φορολογία. Καὶ τὶ θὰ γίνει γιὰ μιὰ βιομηχανία ποὺ γιὰ σκοποὺς κτήσεως αὐτῆς τῆς φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς ἱδρύει ἕνα μικρὸ τμῆμα τῶν ἐργασιῶν της σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς δυσπραγοῦσες περιοχὲς καὶ λέει ὅτι ὅλες οἱ συναλλαγὲς καὶ ὅλα τὰ κέρδη πραγματοποιοῦνται ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ τμῆμα καὶ μπορεῖ καὶ νόμιμα καὶ ταμιακὰ νὰ τὰ παρουσιάσει ὅτι εἶναι ἐκεῖ;

Τὶ γίνεται μὲ μιὰ ἐπιχείρηση ποὺ ἔχει ἐπεκτάσεις καὶ καταστήματα καὶ ὑποστατικὰ σὲ ὅλη τὴν Κύπρο καὶ ἐπιλέγει νὰ θεωρήσει ὅτι κεντρικὸ γραφεῖο της, κεντρικὴ ἐπένδυση της, κεντρικὸς τόπος τελειώσεως τοῦ προϊόντος εἶναι σ' αὐτὴ τὴ λεγόμενη δυσπραγοῦσα περιοχὴ γιὰ νὰ τύχει φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς; Καὶ τὶ γίνεται γιὰ τὰ πρόσωπα ποὺ θὰ ἐργάζονται ἀποκλειστικὰ στὴν ἐπιχείρηση; Θά δώσουμε ἔτσι τὴν εὐκαιρία σ' ἕνα ἐπενδυτὴ διορίζοντας τὴ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά του καὶ τὸν ἑαυτό του σέ θέσεις διευθύνσεως αὐτῆς τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ χορηγώντας στὸν ἑαυτό του ψηλοὺς μισθοὺς νά παίρνει αὐτὴ τὴ φορολογικὴ

ἀπαλλαγή; Καὶ ποιὲς εἶναι οἱ δυσπραγοῦσες περιοχές; Τὶς καθορίζει λέει, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, ἀλλά μὲ ποιὰ κριτήρια; Οἱ δυσπραγοῦσες περιοχὲς μπορεῖ νὰ μὴν ταυτίζονται μέ τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ τὶς ἀνάγκες ποὺ πρέπει νὰ ἔχει βιομηχανία ποὺ πρέπει νά ἐλκυσθεῖ. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει νερό, μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει ἠλεκτρισμό, μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει ἐπικοινωνία, μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει ἐργατικὸ δυναμικό, γιατὶ συνήθως οἱ δυσπραγοῦσες περιοχὲς εἶναι ἐκεῖνες ποὺ εἶναι λιγότερο πυκνὰ κατοικημένες καὶ δὲν εἶναι πολυανθρωπότερες καὶ τελικὰ ποιὸς θὰ καταβάλλει αὐτὲς τὶς αὐξημένες δαπάνες γιά τὰ αὐξημένα κόστα τῶν τελειωμένων προϊόντων τόσο ἀπὸ τὴν αὔξηση τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς, τῶν πρώτων ὑλῶν, τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἐργοστασίων καί, θὰ ἔλεγα ἀκόμα, καὶ τοῦ τελειωμένου προϊόντος καὶ γιὰ ἐξαγωγὴ ἀλλὰ καὶ γιὰ ἐσωτερικὴ κατανάλωση; Ὅλα αὐτὰ τὰ αὐξημένα κόστα στὸ τέλος θὰ τὰ καταβάλλει ὁ καταναλωτὴς ποὺ ἐπιπρόσθετα θά καταβάλλει καὶ τὸ αὐξημένο κόστος στὴν οἰκονομία ἀπὸ τὴν ἀπώλεια ἐσόδων τοῦ κράτους ἀπ' αὐτὴ τὴ μορφὴ τῆς φορολογίας.

Ὕστερα εἶναι πάρα πολὺ εὔκολο νὰ λέμε ὅτι θά μετακινηθοῦν οἱ βιομηχανίες ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν πιστεύω ὅτι οἱ βιομήχανοι μετακινοῦν τὶς βιομηχανίες τους μόνο καὶ μόνο μέ τέτοιου εἴδους κίνητρα ἂν δὲν προϋπάρχουν τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ οἱ συνθῆκες ἐκεῖνες ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν αὐτὴ τὴ μετακίνηση. Καὶ ἀπὸ ποῦ μετακινεῖται ἕνας;

Ἂν δεχθεῖ κανεὶς ὅτι ἔξω ἀπὸ τὶς ἀστικὲς περιοχές, ἴσως ὅλη ἡ ὕπαιθρος, μὲ τόν ἕνα ἢ τόν ἄλλο τρόπο θεωρεῖται ὅτι εἶναι δυσπραγοῦσα ἢ σίγουρα ἔχει χαμηλότερο βιοτικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ τὶς ἀστικὲς περιοχές, μιά ἐλαφρὴ τυπικὴ μετακίνηση εἶναι δυνατὸ νά ἀπαλλάξει μιὰ βιομηχανία ποὺ δὲν πρέπει νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸ φόρο χωρὶς παράλληλα νά δώσει ἐργοδότηση στὴν περιοχή γιατὶ μπορεῖ νὰ μετακινηθεῖ σὲ οἰκόπεδα ἢ σὲ περιοχές ποὺ δὲν ὑπάρχουν πληθυσμιακές συγκεντρώσεις μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τύχει αὐτῆς τῆς φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς.

Τελικὰ δὲν εἶναι σωστὸ ὁ τύπος τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν δραστηριοτήτων ν' ἀφήνεται μέ τέτοια ἁπλοχεριὰ στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅτι εἶναι δυνατὸ μιά τράπεζα νὰ ἐγκριθεῖ ὅτι εἶναι ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα καὶ νὰ μετακινήσει τὰ κεντρικὰ της γραφεῖα σ' ἕνα χωριό, νά ζοῦν ἐκεῖ καλὰ καὶ οἱ Διευθυντὲς καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι καὶ νὰ ἔχει καὶ ἡ τράπεζα φορολογικὴ ἀπαλλαγή, ἀκόμα καὶ οἱ Διευθυντές, ἂν αὐτὴ ἡ τράπεζα λέει ὅτι ἀσχολεῖται σὰν ἐπενδυτικὴ τράπεζα σέ ἐπενδυτικὲς δραστηριότητες.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὴν ὥρα ποὺ ἔρχεται αὐτὸ τό Νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ καὶ μὲ τὸ περιεχόμενο ποὺ ἔχει πρέπει νά ψηφισθεῖ ὅσον ἀφορᾶ τοὺς φορολογικοὺς συντελεστὲς καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐκπτώσεις. Σὰν ἔνδειξη τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Βουλῆς στὸ θεσμὸ καὶ στὴν πολιτικὴ τῆς χορηγήσεως κινήτρων γιὰ τὴ δραστηριοποίηση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, θὰ ὑποστηρίξουμε καὶ τὰ κίνητρα δηλώνοντας ὅμως ὅτι εἶναι κίνητρα ποὺ ἐπιπόλαια ἔχουν μελετηθεῖ, ποὺ εἶναι λίγα καὶ πολὺ ἀργὰ εἰσάγονται καὶ ποὺ σίγουρα δὲν πρόκειται τούλάχιστον στὸ ἄμεσο μέλλον νά ἔχουν ἀποτελέσματα στὴν ἄνθιση καὶ εὐημερία τῆς ἐπενδυτικῆς μας δραστηριότητας καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ σίγουρα ὄχι μέσα στὰ προβλεπτὰ χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ θὰ ψηφίσει τὴ διαφοροποίηση τῶν συντελεστῶν καὶ τῶν ἐκπτώσεων τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος.

Ἡ διαφοροποίηση ἔγινε ἀναγκαία λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἔνταξης σὲ ἀνώτερες φορολογικὲς κλίμακες χαμηλῶν καὶ μεσαίων εἰσοδημάτων.

Ἂν ἔχομε νὰ κάνομε κάποιες παρατηρήσεις, αὐτές ἀφοροῦν τὸν τρόπο τῆς διαμόρφωσης τῶν νέων φορολογικῶν προτάσεων. Αὐτὲς συζητοῦντο γιὰ πολὺ καιρὸ μέσα σὲ διάφορα συμβούλια μὲ συμμετοχὴ τῆς Κυβέρνησης, τῶν ἐργοδοτῶν, τῶν συντεχνιῶν.

Ἡ Βουλή, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, τὰ κόμματα, δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀνάμιξη ἢ σχέση μὲ τὴ διαμόρφωση τῶν κλιμάκων, τῶν ἐκπτώσεων καὶ ὅλων τῶν ἄλλων λεπτομερειῶν τοῦ νομοσχεδίου.

Στὴ Βουλὴ ἔφθασε σὰν μιὰ συνολικὴ συμφωνία ποὺ λίγα περιθώρια ἄφηνε γιὰ ὁποιεσδήποτε ἀλλαγές, ὄχι σὲ ἐπὶ μέρους ἀριθμούς, ποὺ τοῦτο μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι εἶναι κατορθωτό, ἀλλὰ σὲ ἄσκηση ἄλλης φορολογικῆς πολιτικῆς. Ἢ νὰ ξέρουμε τουλάχιστο ποιοῦ εἶναι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο, ποιὰ πολιτικὴ ἐκφράζει. Καί, φυσικά, ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νά ἀνεύρουμε ἄλλη λογικὴ παρὰ νά ποῦμε ὅτι ἐκφράζει τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, μιᾶς Κυβέρνησης μὲ δεδομένη κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ πολιτικὴ προνομίων καὶ ἐξυπηρέτησης τοῦ κεφαλαίου. Τονίστηκε μάλιστα ὅτι ἡ ἔγκριση τῶν νέων φορολογικῶν κλιμάκων συνεπάγεται καὶ περιορισμὸ τῶν διεκδικήσεων τῶν ἐργαζομένων.

Ἐμεῖς θὰ ψηφίσουμε αὐτὲς τὶς κλίμακες γιατὶ εἶναι βελτίωση τῶν παλαιοτέρων. Ὅμως δὲν ψηφίζουμε καὶ δὲν ἐγκρίνουμε γιὰ κανένα λόγο τὴν ἄποψη ὅτι ἡ ψήφιση τους θὰ μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σὰν δεσμευτική, περιοριστική, τῶν διεκδικητικῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων μας.

Ἂν δόθηκε αὐτὴ ἡ διαφοροποίηση τῶν συντελεστῶν τοῦτο ἦταν ὀφειλόμενο χρέος πρὸς τοὺς ἐργαζομένους κι' ὄχι δωρεὰ γιὰ τὴν ὁποία θὰ ἔπρεπε νά ὑπάρχει κάποια δέσμευση ἢ περιορισμός.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς πέρασε—παρόλη τήν ἀντίθετη γνώμη τῆς Κυβέρνησης—δυὸ τροπολογίες στὶς ἐκπτώσεις κι' ἔγινε ἀναφορὰ σ' αὐτὲς καὶ ἀπὸ προηγούμενους ὁμιλητές:

Στὴν περίπτωση τῶν πολυτέκνων γιὰ ἔκπτωση £15 γιὰ κάθε παιδὶ— στὰ 4 καὶ πάνω ἀπὸ τὰ 4 παιδιὰ—ποὺ σημαίνει μιὰ πρόσθετη ἐλάφρυνση κατὰ £60 σὲ μιά οἰκογένεια μὲ 4 παιδιά. Καὶ στὴν περίπτωση τῶν τυφλῶν μέ μιὰ ἔκπτωση μέχρι £200.

Στὴν πρώτη περίπτωση ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει νά τονίσει τὴν ἀνάγκη λήψης συγκεκριμένων μέτρων γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῶν πολυτέκνων. Ἡ σταθερὴ μείωση τοῦ πληθυσμοῦ θὰ πρέπει νά μᾶς ἀνησυχήσει καὶ νὰ μᾶς ὑποχρεώσει σὲ μιὰ νέα ἀντίληψη σχετικὰ μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια πρὸς τοὺς πολυτέκνους. Ἄλλη πολιτικὴ πάνω σὲ θέματα μητρότητας καὶ προσταστίας τῶν ἴδιων τῶν παιδιῶν. Τοῦτο πιὰ εἶναι ἀναγκαῖο ὄχι μόνο σὰν ἕνα κοινωνικὸ πρόβλημα ἀλλὰ σὰν ἕνα μέγα ἐθνικὸ θέμα, γιατὶ ἡ ὑπόθεση τοῦ πληθυσμοῦ πιθανὸ νά εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ ὑπόθεση ὕστερα ἀπὸ τὴν κατοχή. Γιατὶ ἂν κάποτε ἀναζητηθεῖ κάποια λύση πάνω στὸ κυπριακὸ πρόβλημα, αὐτὴ ἡ λύση θά βασιστεῖ πάνω στὴ συσχέτιση τὴν ἀριθμητικὴ καὶ τὴ δύναμή της τὴν πληθυσμιακὴ ἐκείνη τὴ δεδομένη στιγμὴ ὅσων ἀκριβῶς βρίσκονται στὴν Κύπρο. Κι' ὅταν λογαριάσουμε

ὅτι στὰ 1964 εἴχαμε περίπου 70—74.000 παιδιὰ καὶ σήμερα αὐτὰ εἶναι κάτω ἀπὸ 40.000 στὰ σχολεῖα τῆς Κύπρου, στὴ Δημοτικὴ καὶ τὴν ἄλλη ἐκπαίδευση, τότε θὰ πρέπει ν' ἀντιληφθοῦμε τὴν ἔκταση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Κι' ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο τὸ πρόβλημα γίνεται μεγαλύτερο καὶ φέτος εἶναι ἀκόμα μὲ 700 παιδιὰ λιγότερα τὰ σχολεῖα μας καὶ μάλιστα στὰ Γυμνάσια.

Χρειάζεται, λοιπόν, μιὰ νέα πολιτικὴ προστασίας τῆς μητρότητας, βοήθειας πάνω στὸ θέμα τοῦ μεγαλώματος καὶ μόρφωσης τῶν παιδιῶν ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιβιώσουμε σὰν πληθυσμὸς σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Στὴ δεύτερη περίπτωση τῶν τυφλῶν, ἡ ἀναγνώριση τῶν αὐξημένων δαπανῶν ποὺ ἔχει ἕνας τυφλὸς γιὰ νὰ ἐπιβιώσει, θὰ πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπὸψη καὶ νὰ ἀφαιρεῖται ἕνα ποσὸ ἀπὸ τὶς φορολογικές του ὑποχρεώσεις. Καὶ στὶς δυὸ αὐτὲς περιπτώσεις εἴχαμε τὴν ἀντίρρηση μὲ τὴ λογικὴ ὅτι θἄπρεπε, ὄχι στὸ φόρο εἰσοδήματος νὰ περιληφθοῦν οἱ κατηγορίες αὐτές, ἀλλὰ στὴν πολιτικὴ παροχῶν τῆς Κυβέρνησης.

Ὅμως τὰ προβλήματα αὐτὰ ἐκκρεμοῦν ἀπὸ χρόνια πολλὰ χωρίς, μέχρι τῆς στιγμῆς, νὰ παρουσιαστεῖ ὁποιαδήποτε Κυβερνητικὴ πολιτική. Ἔτσι, μὲ τὶς ἀποφάσεις της αὐτὲς ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, τὸ οὐσιαστικὸ τὸ ὁποῖο ἐπέτυχε δὲν εἶναι μόνο κάποιες παροχές, κάποιες μειώσεις φορολογικὲς σὲ κάποιες κατηγορίες δεινοπαθούντων πολιτῶν μας ἢ πολιτῶν ποὺ συναντοῦν δυσκολίες γιὰ τὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τους ἐπιβίωση, ἀλλὰ διανοίγει τὸ δρόμο γιὰ μιὰ νέα κοινωνικὴ πολιτικὴ πάνω στοὺς πολὺ εὐαίσθητους τομεῖς ποὺ ἐπεκτείνονται πάνω στὶς περιπτώσεις τῶν παιδιῶν ποὺ εἶναι ἐκ γενετῆς ἀδικημένα ἀπὸ τὴ φύση καὶ συμπεριλαμβάνεται, γιὰ πρώτη φορά, ἡ κατηγορία τῶν ἐθνοφρουρῶν γιὰ νὰ προσφέρει καὶ κάποια μικρὴ ἐλάφρυνση στὶ οἰκογένειες τῶν ἐθνοφρουρῶν γιατὶ σήμερα μ' αὐτὸ ποὺ ἐπιχορηγοῦνται οἱ ἐθνοφρουροὶ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἰσχυριστεῖ ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ καλύπτει ἔστω καὶ στοιχειώδεις ἀνάγκες.

Ὅσο γιὰ τὰ κίνητρα, τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ θὰ τὰ καταψηφίσει. Αὐτὰ ἀποτελοῦν νέα ἀνοίγματα γιὰ πρόσθετα ὠφελήματα πρὸς τοὺς οἰκονομικὰ ἰσχυρούς. Θὰ εἴμασταν διατεθειμένοι κάποτε νὰ συζητήσουμε πολιτικὴ κινήτρων, ὄχι ὅμως γιὰ τοὺς πλουσίους ἀλλά γιὰ τοὺς ἐργαζομένους, τούς ἀγρότες, τοὺς βιοτέχνες. Γιατὶ κι' αὐτοὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κίνητρα. Κατάντησε νὰ συνδυαστεῖ ἡ ἔννοια τῆς λέξης «κίνητρα» μὲ τοὺς οἰκονομικὰ ἰσχυρούς, μὲ τοὺς μεγάλους ἐπιχειρηματίες.

Τὰ κίνητρα ποὺ παρουσιάζει σήμερα ἡ Κυβέρνηση χρειάζονταν πραγματικὰ πολλὴ μελέτη καὶ τεράστιες διαφοροποιήσεις πρὶν νὰ ἔλθουν στὴ Βουλή. Ὅμως ἦλθαν βιαστικὰ καὶ ζητεῖται μέ ἐπείγοντα τρόπο ἡ ψήφισή τους γιὰ τούς γνωστοὺς λόγους, γιατὶ διανύουμε, πιθανότατα, τὴν τελευταία συνεδρίαση τοῦ Σώματος.

Τώρα ἔρχονται, λοιπὸν, μέσα σ' αὐτὴ τὴ συνοπτικὴ διαδικασία τὰ κίνητρα. Ὅμως μὲ τὰ κίνητρα ἔχουμε μακρὰ καὶ μεγάλη πεῖρα. Τὰ κίνητρα ἦταν τὸ ἐπίκεντρο τῆς πολιτικῆς μας τὸ 1974, ὅταν εἶχε ἔλθει ἡ οἰκονομικὴ καταστροφὴ μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη ἐθνικὴ καταστροφή. Καὶ ἀποτέλεσμα τῶν κινήτρων εἶναι ἡ σημερινὴ κρίση. Τώρα προσφεύγουμε σὲ νέα κίνητρα, ὄχι γιὰ νὰ λύσουμε τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα ἀλλὰ φοβοῦμαι γιά νὰ τροφοδοτήσουμε ἀκόμα περισσότερο τὴν οἰκονομικὴ δυσπραγία, τὰ κοινωνικὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ χάσματα.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ κίνητρα πρός τὶς ἀγροτικὲς περιοχές, σίγουρα χρειάζονται κίνητρα καὶ πρός αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ὅμως, γιατὶ ἀναζητοῦνται κίνητρα γιὰ τοὺς μεγάλους ἐπιχειρηματίες καὶ δὲν προσφεύγουμε ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ ὑπάρχει τὸ

πρόβλημα, σὲ κίνητρα πρὸς τοὺς ἀγρότες, χρηματοδότησης κι' ἐνίσχυσης τῆς ἀγροτικῆς τους παραγωγῆς, διασφάλισης τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν τους προϊόντων, κατασκευῆς ἐργαστασίων, συνεταιρικῶν, ποὺ τὰ χρειάζεται ἡ ἀγροτικὴ βιομηχανία, καὶ θέλουμε νὰ ἐκχωρήσουμε τὸν ἀγροτικὸ κόσμο σὰν φθηνὰ ἐργατικὰ χέρια σὲ ὁποιοδήποτε καιροσκόπο ἢ ἐκμεταλλευτὴ περιπτώσεων θελήσει νὰ ἐκμεταλλευτεῖ κάποιες ἄλλες εὐκαιρίες; Καὶ ὑπάρχει καὶ τὸ μεγάλο πρόβλημα τὸ ποῦ θὰ βρεθοῦν τὰ χρήματα γιὰ νὰ καλυφθεῖ τὸ κενὸ τῶν £8.500.000 ποὺ ἀφήνει ἡ μείωση αὐτῶν τῶν ἐσόδων. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, χωρὶς ἐκτίμηση, ἑκατομμυρίων λιρῶν τῶν κινήτρων. Γιατὶ αὐτὰ εἶναι τὰ £8.500.000 ποὺ μποροῦν νὰ λογαριαστοῦν ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων. Γιὰ τὰ κίνητρα, τὸ τὶ θὰ στοιχίσουν στὴν οἰκονομία, δὲν ὑπάρχει κανένας ἀπολύτως λογαριασμός, καμμιὰ ἀπολύτως ἐκτίμηση, ὅπως συμβαίνει πάντα ὅποτε θέλουμε νὰ πληροφορηθοῦμε γιὰ τὴν κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος ἢ γιὰ τὰ εἰσοδήματα τῆς ἀνώτερης εἰσοδηματικῆς τάξης.

Ὅμως, θὰ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅλοι ὅτι τὸ δημοσιονομικὸ κόστος τῶν κινήτρων ὑπῆρξε τεράστιο καὶ ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τούς βασικότερους συντελεστές τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς κατάστασης στὸν πληθωρισμὸ τῆς λαθραίας ἐξαγωγῆς συναλλάγματος καὶ ὅλων τῶν σχετικῶν.

Σίγουρα πρέπει νὰ καλυφθοῦν αὐτὰ τὰ χρήματα. Ἔγιναν διάφοροι συλλογισμοὶ κι' ἔγιναν διάφορες ἀναφορές. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε τὴν ἄποψη ὅτι γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστοῦν καὶ αὐτὰ τὰ κενὰ καὶ ἄλλα χρειάζεται μιὰ ἄλλη οἰκονομικὴ πολιτική, χρειάζονται τολμηρὲς ἀποφάσεις, χρειάζεται ἔλεγχος τοῦ κεφαλαίου σὲ διάφορους τομεῖς πού, πολλὲς φορές, τούς εἰσηγηθήκαμε στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μὲ συγκεκριμένα σημεῖα κι' ἀναφορές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου γιὰ τὸ Φόρο Εἰσοδήματος κατέστη ἀναγκαία λόγω τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν στὸν τόπο. Οἱ πληθωριστικὲς τάσεις, ἡ αὔξηση τοῦ κόστους ζωῆς καὶ κατ' ἀνάγκη ἡ αὔξηση τῶν μισθῶν, ἐπέβαλλαν τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Φόρου Εἰσοδήματος γιὰ νὰ ἀνακουφιστεῖ καὶ ὁ μισθωτὸς ἀλλὰ νὰ ἀνακουφιστεῖ καὶ ὁ αὐτοεργοδοτούμενος.

Δικαίως οἱ διάφορες συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἐπεδίωξαν κι' ἐπέτυχαν τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου. Τὰ αἰτήματα, ὅμως, ὅλων τῶν μισθωτῶν, μέχρις ὅτου συζητηθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνηση ἀποφασίσει τὴν τροποποίηση τοῦ Νόμου, φθάσαμε σὲ μέρες διάλυσης τῆς Βουλῆς καὶ τὴν προκήρυξη ἐκλογῶν.

Πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔπρεπε στὶς συσκέψεις ποὺ καλοῦσε κι' ἐπῆραν μέρος ὅλες οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις, νὰ λάβει ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστο ὑπόψη τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις, καὶ νὰ τοὺς δώσει τὴν εὐκαιρία σὲ μιὰ ἢ δυὸ συνεδρίες τουλάχιστο νὰ ποῦν κι' ἐκεῖνες τὶς ἀπόψεις τους. Γιατὶ ἡ τροποποίηση τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος τροποποιεῖται γιὰ ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό. Καὶ οἱ ἐπιπτώσεις τοῦ Νόμου εἶναι ἐπιπτώσεις πάνω σ' ὁλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαό.

Γιὰ τοῦτο ἔπρεπε νά ἔχουμε τὸ δικαίωμα κι ' ἐμεῖς, σὰν ἀγροτικὲς ὀργανώσεις, νὰ ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας, νὰ βάλουμε τὶς εἰσηγήσεις μας. Γιατί,

πράγματι, ὑπάρχουν πολλά, πάρα πολλὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται λόγω αὐτοῦ τοῦ Νόμου στὸν ἀγροτικὸ κόσμο. Εἶναι μιὰ τάξη πού, κατὰ γενικὴ ἀναγνώριση, ἔχει ἕνα ἀπὸ τὰ χαμηλότερα εἰσοδήματα, γιὰ νὰ μὴν πῶ τὸ χαμηλότερο εἰσόδημα. Εἶναι μιὰ τάξη ποὺ εἶναι μὲν αὐτοεργοδοτούμενη, δὲν εἶναι ὅμως ἐπιχειρηματικὴ τάξη. Δὲν εἶναι τάξη μὲ μεγάλα εἰσοδήματα. Δὲν εἶναι τάξη μέ μεγάλα κέρδη. Δὲν εἶναι τάξη ἡ ὁποία εἶναι σὲ θέση, λόγω τῶν ψηλῶν κερδῶν νὰ κάμει καταστρατήγηση τοῦ Νόμου κι' ἀπόκρυψη τοῦ εἰσοδήματος. Ἐξαιρέσεις ὑπάρχουν σὲ ὅλες τὶς τάξεις. Καὶ στούς μισθωτοὺς καὶ στοὺς μὴ μισθωτούς. Αὐτὲς ὅμως εἶναι ἐξαιρέσεις καὶ οἱ ἐξαιρέσεις δὲν εἶναι κανόνας. Ὁ γενικὸς κανόνας καὶ ἡ γενικὴ παραδοχὴ εἶναι ὅτι ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἔχει ἕνα ἀπὸ τὰ χαμηλότερα ἀγροτικὰ εἰσοδήματα. Καὶ εἶναι μιά τάξη ἡ ὁποία, κατά τὴν ἄποψή μου καὶ γιὰ ὅσους ἐπισκέπτονται τὴν ὕπαιθρο, διαπιστώνει ὅτι ὑπάρχουν μεγάλες ἀδικίες στὴν κατανομὴ τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Γιατὶ εἶναι μιά τάξη ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὴν εὐχέρεια νά ἔχει λογιστές, γιατὶ ἂν ἔχει λογιστή, ὁ λογιστὴς θά ἔχει δυσανάλογο μερίδιο πάνω στὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ ἀπ' ὅ,τι θά τοῦ προσφέρει. Δηλαδὴ ἕνας γεωργός, ἂν ἔχει £1.000 μὲ £1.500 εἰσόδημα, πιθανὸ νὰ πληρώσει £100 καὶ £150. Καὶ μὲ τὸ δίκαιο του ὁ ἀναγνωρισμένος ἐλεγκτὴς θά θέλει νά ἐξασφαλίσει κάποιο εἰσόδημα, διότι θὰ κάμει κόπο. Ὁ γεωργός, ὅμως, δὲν ἔχει οὔτε τὴν εὐχέρεια νὰ κρατεῖ ἐκεῖνα τὰ βιβλία ποὺ θὰ θέλει ὁ ἐπίσημος ἐλεγκτὴς γιά νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ καταχωρηθοῦν τὰ ἔξοδα του καὶ νὰ τά παρουσιάσει στὴν Κυβέρνηση.

Εἴχαμε ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Θέλαμε νὰ τὶς δώσουμε στὴν Κυβέρνηση. Δυστυχῶς τὰ χρονικὰ περιθώρια μέσα στὰ ὁποῖα κινήθηκε ἡ Κυβέρνηση πιθανὸ νὰ μὴν τῆς ἐπέτρεψαν νὰ φωνάξει καὶ τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις. Νομίζω, ὅμως, ὅτι ἔστω καὶ μιὰ ἢ δυὸ φορὲς μποροῦσε νά φωνάξει τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις νὰ ποῦν τὶς ἀπόψεις τους.

Καὶ κατετέθη τὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλή. Κατετέθη, ὅμως τὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ σὲ περίοδο ποὺ προβλέπεται ἡ διάλυση τῆς Βουλῆς. Κι' ἀναγκάστηκε ἡ Βουλὴ νὰ ἐπισπεύσει τὴ μελέτη του σὲ χρονικὰ περιθώρια ποὺ δὲν ἐδόθη ἡ εὐκαιρία στὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις καὶ στὴν ὀργάνωση στὴν ὁποία ἀνήκω νὰ κληθεῖ, νὰ μελετήσει καὶ νὰ ὑποβάλει τὶς ἀπόψεις της.

Γιὰ τοῦτο θεωρῶ τὸ νομοσχέδιο τοῦτο ὅτι ναὶ μὲν θὰ ἐξυπηρετήσει καὶ τὸ μισθωτὸ καὶ τὸν αὐτοεργοδοτούμενο, δὲν θὰ λύσει, ὅμως τὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν ὁρισμένες τάξεις ἀνθρώπων ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ ποῦν ἐλεύθερα στὴν Ἐπιτροπὴ τὶς ἀπόψεις τους καὶ νὰ τὶς συζητήσουν.

Πιστεύω ὅτι ἔχουμε πολλὰ προβλήματα. Καὶ πιστεύω ὅτι ἂν εἴχαμε τὴν εὐχέρεια νὰ τὰ μελετήσουμε καὶ νά τὰ συζητήσουμε μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, τουλάχιστο ἀρκετὰ ἀπ' αὐτὰ ἢ ἔστω καὶ μερικὰ θά ἐλύοντο. Δυστυχῶς δὲν μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία.

Γιὰ τοῦτο, κύριε Πρόεδρε, δὲν θά μπῶ στὶς λεπτομέρειες τοῦ νομοσχεδίου.

Θέλω, ὅμως, νὰ καταθέσω τὴ σφοδρά μου διαμαρτυρία γιατὶ δὲν μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ποῦμε τὶς ἀπόψεις μας καὶ νά τὶς συζητήσουμε μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, γιατὶ δὲν εἶχε χρονικὰ περιθώρια ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς νὰ μᾶς καλέσει. Ἴσως μερικὰ ἀπὸ τὰ προβλήματά μας νὰ ἐλύοντο.

Ἐλπίζω ὅτι τὸ θέμα τοῦτο θά ξαναεπανέλθει στὴ Βουλή, ἂν καὶ ἡ ἐλπίδα εἶναι μιὰ ἁπλὴ εὐχή, καὶ οἱ εὐχές, ὅπως ἔχω διαπιστώσει μέχρι σήμερα, παραμένουν στὸ χαρτί.

'Επισύρω, ὅμως, τὴν προσοχὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ κατ' ἀκολουθία τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ ἀκολουθήσει τὴ σημερινὴ Βουλή, νά ἀπαιτήσει νά ξανακατατεθεῖ τὸ νομοσχέδιο καὶ νά δώσει τὴν εὐκαιρία στὶς τάξεις οἱ ὁποῖες δὲν εἶχαν εὐκαιρία σήμερα νὰ ποῦν τὶς ἀπόψεις τους, νὰ καταθέσουν τὶς ἀπόψεις τους, νά τὶς συζητήσουν γιὰ νὰ λύσουν ὁρισμένα δύσκολα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν σήμερα.

"Οσον ἀφορᾶ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν εὐχέρεια νά ἀποκρύψουν εἰσόδημα, δηλώνω τοῦτο : 'Ο γεωργὸς εἶναι μὲν αὐτοεργοδοτούμενος, δὲν εἶναι ὅμως ἐπιχειρηματίας. Εἶναι ἕνας ἁπλὸς ἐργάτης τῆς γῆς μὲ ἕνα πολὺ χαμηλὸ εἰσόδημα ποὺ δὲν ἔχει τὴν εὐχέρεια ν' ἀποκρύψει.

Γιὰ τοῦτο, ἂν τοῦ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ πεῖ ἐλεύθερα τὶς ἀπόψεις του ἐνώπιον 'Επιτροπῆς, νομίζω ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ δύσκολα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα θὰ λυθοῦν.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μὲ τὴν ἔκτακτη προσθήκη στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1981 ἡ παροῦσα Βουλὴ κλείει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὶς ἐργασίες της μὲ μιὰ πραγματικὰ θετικὴ δουλειὰ ἡ ὁποία ἱκανοποιεῖ ὅλες τὶς τάξεις τῶν εἰσοδηματιῶν τῆς Κύπρου.

Τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο μὲ τὴν τροποποίηση τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος καὶ τὴ δημιουργία διαφόρων ἐνθαρρυντικῶν κινήτρων σὲ πρόσωπα καὶ σὲ ἑταιρεῖες εἶναι κάτι ποὺ ὁ κόσμος ὅλος στὸν τόπο μας ἀνέμενε νὰ γίνει πρὶν ἡ παροῦσα Βουλὴ διαλυθεῖ.

Πολὺ ὀρθὰ ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐξέτασε χωρὶς καθυστέρηση τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο καὶ τελικά, ἀφοῦ τὸ διαμόρφωσε καὶ τὸ τροποποίησε μὲ εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις, τὸ παρουσιάζει σήμερα στὴ Βουλὴ γιά ἔγκριση.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ μελέτη τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ συμπληρώθηκε μέσα σὲ σχετικὰ μικρὸ διάστημα καὶ χωρὶς νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία σὲ ὅλες τὶς τάξεις τοῦ λαοῦ νὰ ἐκφέρουν τὶς ἀπόψεις τους, ὅπως οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι καὶ οἱ ἀγρότες, ἐντούτοις ὑπάρχει διάχυτη ἡ ἱκανοποίηση στό λαὸ ὅτι πετύχαμε σήμερα νά φέρουμε τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ γιά ἔγκριση στὴ Βουλὴ καὶ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἔγκριση του αὐτὴ θά εἶναι θετικὴ εἰσφορὰ τῆς Βουλῆς πρὶν τὴ διάλυση της.

'Η Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη ὑποστηρίζει σὰν θέμα ἀρχῆς τὴν τακτικὴ μελέτη καὶ ἀναθεώρηση τοῦ Νόμου τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος ἀνάλογα μὲ τὶς ἐπικρατοῦσες συνθῆκες στὸν τόπο.

Σήμερα θά ψηφίσουμε τὸ νέο νομοσχέδιο μὲ τὶς ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις ποὺ ἤδη προτάθηκαν καὶ ποὺ θὰ ἀναγνωσθοῦν στὴν κατ' ἄρθρο ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

Θὰ ἐπιθυμοῦσα, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ σχολιάσω δυὸ σημεῖα τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου μόνο.

Πρῶτο, προσωπικὰ δὲν νομίζω πὼς ἡ μείωση τῶν συντελεστῶν θὰ ἐπιφέρει μείωση τοῦ εἰσοδήματος τῆς Κυβέρνησης κατὰ £8,5 ἑκ. τὸ χρόνο, ὅπως ἀναφέρεται στὴν Ἔκθεση, γιατὶ πιστεύω πὼς ἡ ἀναθεώρηση τῶν μισθῶν καὶ τῶν εἰσοδημάτων ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ γίνεται θὰ καλύψει τὴν ὑπολογισθεῖσα ἀπώλεια. Πρέπει νὰ παρατηρήσω στὸ σημεῖο αὐτὸ πὼς ὅταν τὸ 1971 ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔκαμνε τὴν πρώτη τροποποίηση στὸν παρόντα νόμο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὑποστήριξε ἀπώλεια £2,5 ἑκ. ἐνῶ στὴν οὐσία εἰσέπραξε £4 ἑκ. περισσότερα ἀπὸ τὸν προηγούμενο χρόνο.

Τὸ δεύτερο μέρος ποὺ ἐπιθυμῶ νὰ σχολιάσω εἶναι τὸ θέμα τῶν κινήτρων ποὺ ἤδη ὁ συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου δήλωσε πρὶν λίγο πὼς θὰ καταψηφίσει.

Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς ὁ τόπος αὐτὸς χρειάζεται τὰ προτεινόμενα κίνητρα καὶ ἀκόμα πιὸ βελτιωμένα, ὅπως οἱ εἰσηγήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης καὶ ἄλλων πλευρῶν τῆς Βουλῆς, γιὰ ἐνθάρρυνση καὶ δημιουργία βιομηχανικῶν στὴν ὕπαιθρο καὶ ἰδιαίτερα σὲ περιοχὲς ποὺ ἡ Κυβέρνηση θὰ μποροῦσε νὰ κηρύξει σὰν δυσπραγοῦσες.

Τὰ ἄλλα σημεῖα τοῦ ὑπὸ ψήφιση νομοσχεδίου ἔχουν ἤδη παρουσιασθεῖ ἀπὸ ἄλλους ὁμιλητές στὴ Βουλὴ καὶ ἐφόσο συμφωνοῦμε καὶ τὰ ὑποστηρίζουμε δὲν θὰ ἐκμεταλλευθῶ τὸ χρόνο ποὺ διαθέτουμε ἀπόψε γιὰ νὰ τὰ ἀναλύσω ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ στὴν ὑποστήριξη τους διὰ τῆς ψήφου μας.

Πρὶν τελειώσω ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ Ὁμάδα τῆς Νέας Δημοκρατικῆς Παράταξης θὰ ἐπιφέρει ἀκόμα μιὰ τροποποίηση στὸ νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε ἐπιπρόσθετα τῶν ὅσων ἀνάφερε προηγούμενα ὁ κ. Ἀμπίζας.

Ἡ εἰσήγηση ἀφορᾶ τὸ ἄρθρο 21 τοῦ νόμου σὲ τρόπο ποὺ νὰ ὑπάρχει ὁμοιομορφία στὶς ἀπαλλαγὲς πού ἀφοροῦν τὰ μισθωτὰ καὶ τὰ μὴ μισθωτὰ εἰσοδήματα. Καὶ τοῦτο γιατὶ πιστεύουμε πὼς οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι πρέπει νὰ παύσουν νὰ θεωροῦνται σὰν δευτέρας τάξεως πολίτες καὶ νὰ τυγχάνουν χειρισμοῦ ἴσου μὲ τοὺς ἄλλους πολίτες τῆς Δημοκρατίας.

Ἂν μερικοὶ ἀπὸ τούς αὐτοεργοδοτουμένους κάμνουν φοροδιαφυγή, ὅπως ἔχω τονίσει καὶ σὲ προηγούμενες ὁμιλίες μου πάνω στὸ ἴδιο θέμα, τὸ κράτος δὲν νομίζω πὼς πρέπει νὰ ἐπιβάλλει τιμωρητικοὺς νόμους πάνω σὲ μιὰ τάξη πολιτῶν ἀλλὰ θά πρέπει νὰ λαμβάνει τὰ μέτρα ἐκεῖνα ποὺ νὰ περιορίζουν ἢ νὰ ἀποκλείουν τὴ φοροδιαφυγή.

Ἐμεῖς καταδικάζουμε τὴ φοροδιαφυγὴ ἀλλὰ δὲν ἐπικροτοῦμε τιμωρητικὰ μέτρα ἀπὸ τὸ κράτος γιὰ ὑποψίες καὶ ὑπόνοιες γιὰ ἀνθρώπους ποὺ πιθανῶς νὰ κάμνουν φοροδιαφυγή.

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ τὸ ἄρθρο 21 ὑποβάλλουμε τὴν ἑξῆς τροποποίηση : Ἀπὸ τὸ ἐδάφιο (1) τοῦ ὑπάρχοντος ἄρθρου, νὰ διαγραφοῦν οἱ λέξεις «ἓν δέκατον» ποὺ βρίσκονται νομίζω στὴ δεύτερη γραμμὴ καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν διά τῶν λέξεων «δεκατέσσαρα τοῖς ἑκατόν».

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος, κύριε Πρόεδρε.

Θὰ ψηφίσουμε τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο. Ἕνεκα τοῦ αὐξημένου πληθωρισμοῦ τὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια ἐπιβαλλόταν ἡ ἀναθεώρηση τοῦ φορολογικοῦ

συστήματος γιὰ ἀνακούφιση κυρίως τῶν μεσαίων καὶ χαμηλὰ ἀμειβομένων τάξεων. Καὶ μὲ τὸ προτεινόμενο νομοσχέδιο ὁ στόχος αὐτὸς πλησιάζεται σὲ κάποιο βαθμό.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ κίνητρα πιστεύουμε ὅτι μακροπρόθεσμα θὰ ὑποβοηθήσουν στὴν τόνωση τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων.

Πέραν τῆς γενικῆς αὐτῆς θέσης ἔχουμε μερικὲς ἐπὶ μέρους παρατηρήσεις. Γι' αὐτὲς τὶς παρατηρήσεις ἔχω ἤδη κυκλοφορήσει ἀπὸ νωρὶς προτάσεις γιὰ τροποποιήσεις τοῦ νομοσχεδίου, καὶ χαίρομαι ἰδιαίτερα γιατὶ δυὸ ἀπ' αὐτές τὶς προτάσεις ἔχει υἱοθετήσει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μὲ τὴ συμπληρωματικὴ Ἔκθεση ποὺ κυκλοφόρησε πρὶν ἀπὸ λίγο.

Ἡ πρώτη παρατήρηση ἀφορᾶ τὴν τριτοβάθμια ἐκπαίδευση. Σύμφωνα μὲ τὸ νομοσχέδιο στὶς περιπτώσεις τέκνων ποὺ φοιτοῦν σὲ τριτοβάθμιες σχολὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ προτείνεται φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ £1.000 ἐνῶ στὶς περιπτώσεις τέκνων ποὺ φοιτοῦν σὲ τριτοβάθμιες σχολὲς στὴν Κύπρο ἡ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ περιορίζεται στὶς £500.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὅταν ἕνας σπουδάζει στὸ ἐξωτερικὸ ὑποβάλλεται σὲ περισσότερα ἔξοδα. Ἄρα ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιὰ ἡ διάκριση ποὺ κάνει τὸ νομοσχέδιο εἶναι λογική. Ὅμως τὸ ὕψος τῶν ἐξόδων δὲν εἶναι τὸ μόνο κριτήριο.

Ἕνα σοβαρὸ ἐπιχείρημα εἶναι νὰ ληφθεῖ ὑπόψη τὸ κριτήριο τοῦ ἐπιπέδου τῶν σπουδῶν καὶ ὄχι τοῦ γεωγραφικοῦ τόπου στὸν ὁποῖο γίνονται οἱ σπουδές. Πρόσθετα θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνονται οἱ σπουδαστὲς μας νὰ φοιτοῦν σὲ τριτοβάθμιες σχολὲς στὴν Κύπρο γιὰ ἐξοικονόμηση συναλλάγματος. Ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ σήμερα πάρα πολλοὶ κλάδοι σπουδῶν ποὺ θὰ μποροῦσαν οἱ σπουδαστὲς μας νὰ παρακολουθήσουν στὴν Κύπρο. Μὲ τὴν ἵδρυση τοῦ Πανεπιστημίου οἱ δυνατότητες γιὰ τριτοβάθμια ἐκπαίδευση στὴν Κύπρο θά εἶναι σχεδὸν πλήρεις.

Γι' αὐτὸ πιστεύουμε πὼς θὰ πρέπει νά ὑπάρχει εὐθυγράμμιση στὴ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ μεταξὺ τῶν σπουδαστῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἕνα ἄλλο σημεῖο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ ἐγείρω εἶναι ἡ διάκριση στὸ συντελεστὴ ἐκπτώσεων μεταξὺ ἐργοδοτουμένων καὶ αὐτοεργοδοτουμένων. Τὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχει ἐγερθεῖ καὶ ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους. Γιὰ τοὺς πρώτους ὁ συντελεστὴς εἶναι 14% ἐνῶ γιά τοὺς δεύτερους εἶναι 10%. Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἄνιση μεταχείριση. Ὅπως εἶχα ἀναφέρει καὶ κατὰ τὴ συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν, ἂν ὑπάρχει φοροδιαφυγὴ στὴν περίπτωση τῶν αὐτοεργοδοτουμένων νὰ παταχθεῖ ἡ φοροδιαφυγή. Μὲ τὸ νὰ ὑπάρχει διαφορετικός συντελεστὴς ἐκπτώσεως δὲν λύεται τὸ πρόβλημα. Δὲν λύεται τὸ πρόβλημα στὶς περιπτώσεις ποὺ γίνεται φοροδιαφυγὴ ἐνῶ ἀποτελεῖ δυσμενὴ διάκριση ἐκεῖ ποὺ δὲν γίνεται φοροδιαφυγή.

Δυὸ ἄλλα σημεῖα τοῦ νομοσχεδίου ποὺ εἶχα πρόθεση νὰ ἐγείρω καὶ γιὰ τά ὁποῖα κυκλοφόρησα πρόταση γιὰ τροποποίηση εἶναι ἡ περίπτωση τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ ἡ περίπτωση τῶν σωματικὰ καὶ διανοητικὰ ἀναπήρων τέκνων. Ὅμως, ὅπως ἀνάφερα καὶ στὴν ἀρχή, ἐπειδὴ καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς προτάσεις ἔχουν γίνει ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ἀκριβῶς ὅπως τὶς εἶχα προτείνει δὲν προτίθεμαι νὰ ἀπασχολήσω περισσότερο τὸ Σῶμα.

Εὐχαριστῶ πολὺ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἤθελα ἁπλῶς νὰ σχολιάσω μιὰ προσθήκη στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ποὺ

ἀφορᾶ ἔκπτωση γιὰ δάνεια ποὺ συνάπτονται γιὰ ἀνοικοδόμηση οἰκίας γιὰ σκοποὺς ἰδιοκατοίκησης.

Στὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία διὰ Κανονισμῶν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ παραχωρεῖ ἐκπτώσεις γιὰ δάνεια ποὺ συνήπτοντο γιὰ ἀνέγερση κατοικίας γιὰ σκοποὺς ἰδιοκατοίκησης. Ὅμως, ὅπως ἡ ἁρμόδια ἀρχὴ ἑρμήνευε τότε τὴν πρόνοια αὐτή, δημιούργησε πάρα πολλὰ προβλήματα καὶ ἀδικίες σὲ βάρος αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένοι ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ δανεισθοῦν γιὰ νὰ ἀνεγείρουν μιὰ κατοικία γιὰ σκοποὺς ἰδιοκατοίκησης.

Μὲ βάση τὴ στενὴ ἑρμηνεία, ποὺ πιστεύω ἔδιδε ἡ ἁρμόδια ἀρχὴ ἀναφορικὰ πρὸς τὴν πρόνοια τοῦ νόμου γιὰ ἔκπτωση τῶν τόκων δανείων γιὰ σκοποὺς ἰδιοκατοίκησης, τότε μόνο θὰ δικαιοῦτο κάποιος νὰ εὐεργετηθεῖ ἀπὸ τὴν ἔκπτωση ὅταν ἡ κατοικία γιὰ τὴν ὁποία συνήφθη τὸ δάνειο καὶ τὸ ὁποῖο θὰ ἀποπλήρωνε ὁ ἴδιος ὁ ὁποῖος ἔκαμνε τὸ δάνειο θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ἰδιοκτήτης τῆς κατοικίας.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἑρμηνεία ποὺ ἔδιδε ἡ ἁρμόδια ἀρχὴ δὲν λάμβανε ὑπόψη τὸν πραγματικὸ σκοπὸ τῆς παραχώρησης αὐτῆς τῆς ἐκπτώσεως καὶ παραγνώριζε στὴν οὐσία τὸ θεσμὸ τῆς προίκας ποὺ ὑφίσταται στὴν Κύπρο.

Γιατί, τί συνέβαινε; Ἂν τὸ οἰκόπεδο πάνω στὸ ὁποῖο θὰ ἀνεγειρόταν ἡ κατοικία ἀνῆκε στὴ σύζυγο καὶ ἔκαμνε ἕνα δάνειο ὁ σύζυγος, τὸ ὁποῖο καὶ θὰ ἀποπλήρωνε, διότι ἡ σύζυγος δὲν ἔχει κανένα εἰσόδημα, τότε αὐτὸς δὲν δικαιοῦτο καμμιᾶς ἔκπτωσης διότι ἔπρεπε αὐτῆς τῆς κατοικίας νά ἦταν ἰδιοκτήτης ὁ σύζυγος.

Μὲ τὴν προσθήκη ὅμως ποὺ γίνεται στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο αὐτὸ τὸ πρόβλημα λύεται καὶ θεραπεύεται πιστεύω ἄλλη μιὰ ἀδικία σὲ βάρος πολλῶν ἀνθρώπων μεσαίων καὶ χαμηλὰ εἰσοδηματικῶν τάξεων.

Ἡ προσθήκη ποὺ μπαίνει τώρα στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ξεκαθαρίζει, πιστεύω, τὰ πράγματα, ἀνεξάρτητα σὲ ποιὸν ἀνήκει τὸ οἰκόπεδο ἢ ἀνεξάρτητα ἀπὸ ποιὸν συνήφθη τὸ δάνειο. Πιστεύω ὅτι ἡ ἔκπτωση τῶν £1,200 ποὺ παραχωρεῖται, ἐνῶ προηγουμένως ἦταν £750, θὰ εὐεργετήσει πραγματικὰ πολλοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀνήκουν στὶς μεσαῖες τάξεις τοῦ λαοῦ μας. Εὐχαριστῶ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θὰ προσπαθήσω νὰ εἶμαι πάρα πολὺ σύντομος. Ἐξάλλου ἴσως σήμερα νὰ εἶναι ἡ τελευταία συνεδρίαση αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ δὲν θά ἤθελα νά ἤμουν ἐπιθετικὸς ἢ εἴρων ἀπέναντι ὁρισμένων συναδέλφων.

Δυστυχῶς, ὅμως, μοῦ ἦταν ἀδύνατο νά ἀποφύγω νά μιλήσω καὶ νὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτὰ ποὺ εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος σχετικὰ μὲ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Δὲν πρόκειται νὰ μιλήσω σὰν ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Ἁπλῶς αὐτὴ τὴ στιγμὴ αἰσθάνομαι σὰν οἰκονομολόγος ὅτι εἶναι κάτι τὸ φρικτὸ ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς νά γίνεται μιὰ προσπάθεια νά διαστρεβλωθεῖ κάθε οἰκονομολογικὸ δεδομένο τὸ ὁποῖο ὑπάρχει σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Καὶ βέβαια χωρὶς νὰ μπῶ σὲ πάρα πολλὲς λεπτομέρειες, ἀφοῦ ἀκούσαμε τὸν κ. Παπαδόπουλο νά λέει τόσα καὶ τόσα ἐναντίον τῶν κινήτρων καὶ ὅτι πέντε ἀπὸ τὰ ὀκτὼ κίνητρα δὲν ἦσαν πραγματικὰ κίνητρα καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν

ἐπρόκειτο νὰ ἐπιφέρουν ἀποτελέσματα, τέλειωσε τὴν ὁμιλία του κατὰ ἕνα πολὺ περίεργο τρόπο, ὅτι θὰ ψηφίσει τὰ κίνητρα καὶ θὰ ψηφίσει τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ὑπέβαλε ἡ Κυβέρνηση.

Πραγματικὰ ἀδυνατῶ νὰ καταλάβω ποιὰ ἦταν ἡ προσπάθεια τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ τὶ ἤθελε νὰ μᾶς πεῖ στὴν οἰκονομικὴ διάλεξη. Ἂν ἡ προσπάθεια του ἦταν νὰ μᾶς πεῖ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου εἶναι χάλια καὶ πολὺ ἄσχημη, αὐτὸ σίγουρα εἶναι παραπλανητικὸ διότι ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου κατὰ γενικὴ ὁμολογία, κατ' ὁμολογία τοῦ Διεθνοῦς Ταμείου τοῦ I.M.F. καὶ πολλῶν ἄλλων οἰκονομολόγων, μερικοὶ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ στενοὶ φίλοι τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ὅπως ὁ κ. Ρένος Σολομίδης ὁ ὁποῖος μιλοῦσε γιὰ τὴν οἰκονομία τῆς Κύπρου χθὲς τὸ βράδυ, ὁ κ. Πατσαλίδης καὶ ἄλλοι, βρίσκεται σὲ σχετικῶς ἀνθηρὰ ἐπίπεδα. Ὑπάρχει ἕνας βαθμὸς ἀνάπτυξης τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πέριξ τοῦ 4,3%, μέσα στὰ πλαίσια πληθωρισμοῦ τῶν 13% περίπου, ποσοστὰ τὰ ὁποῖα συγκρίνονται εὐνοϊκὰ μὲ ὅλες τὶς ἀναπτυγμένες καὶ ἀναπτυσσόμενες καὶ γειτονικὲς χῶρες καὶ χῶρες οἱ ὁποῖες βρίσκονται σὲ ἄλλες ἠπείρους.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν συναλλαγμάτων τῆς Κύπρου, πιστεύω ὅτι τὸ ἐπίπεδο τῶν διεθνῶν συναλλαγμάτων τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ Κύπρος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα στὸν κόσμο κατ' ἀναλογία μὲ τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα τῆς Κύπρου. Ἔχουμε διεθνὴ συναλλάγματα γύρω στὰ £180 ἑκ. τὰ ὁποῖα δὲν ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὰ διεθνὴ συναλλάγματα τῆς Τουρκίας.

Ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα πράγματα τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ λεχθοῦν. Μποροῦν νά ἀναφερθοῦν μερικὰ προβλήματα—φερ' εἰπεῖν ὑπάρχει μιὰ πολὺ χαμηλὴ τάση πρὸς ἀποταμίευση καὶ μιὰ ψηλὴ ροπὴ πρὸς κανανάλωση. Αὐτὸ ὅμως δὲν ὀφείλεται στοὺς διάφορους λόγους ποὺ πρότεινε ὁ κ. Παπαδόπουλος· αὐτὸ ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι ἕνεκα τῆς εἰσβολῆς ἕνα μεγάλο μέρος τῶν προσφύγων ἔπρεπε νὰ ἀντικαταστήσουν διάφορα οἰκιακὰ εἴδη καὶ ἄλλα εἴδη πρώτης ἀνάγκης, οἰκιακὰ σκεύη κλπ., τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπαραίτητο νά τὰ ἀντικαταστήσουν ἐντὸς τῆς ἐπιλύσεως τοῦ στεγαστικοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖο προωθεῖ ἡ Κυβέρνηση.

Τὸ θέμα τῶν ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων εἶναι χαμηλό. Καὶ οἱ λόγοι πάλι εἶναι γνωστοί. Διότι τὸ ἐπιτόκιο σήμερα εἶναι 9% ἐνῶ ὁ πληθωρισμὸς εἶναι 14%. Ὑπάρχει ἕνα ἀρνητικὸ ἐπιτόκιο 5%. Νομίζω ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στὴ Βουλὴ πρέπει νὰ αἰτιώμεθα τὸν ἑαυτό μας γιὰ τὶς χαμηλὲς ἀποταμιεύσεις διότι δὲν ἔχουμε ψηφίσει νὰ αὐξήσουμε τὸ ἐπιτόκιο.

Στὸ θέμα τῶν ἀποταμιεύσεων, καὶ πάλι τὰ κίνητρα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση ἔχει δώσει τείνουν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἡ Κυβέρνηση, δηλαδή, τείνει νὰ αὐξήσει τὴ ροπή πρὸς ἀποταμίευση καὶ νὰ ἐλαττώσει τὴ ροπὴ πρὸς κατανάλωση.

Αὐτὸ εἶναι μιὰ ὑγιὴς τάση σήμερα διότι εἶναι αὐτὴ ἡ αὐξημένη ροπὴ πρός κατανάλωση ἡ ὁποία δημιουργεῖ πολλαπλᾶ προβλήματα στὴν οἰκονομία.

Ὁρισμένα ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκαν μποροῦμε νὰ τὰ ἀναγάγουμε στὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ δημιουργήθηκε ἕνα πλῆθος βιομηχανιῶν ἐντάσεως ἐργασίας. Σὺν τῷ χρόνῳ αὐτὲς οἱ βιομηχανίες ἔπρεπε νὰ ἀντικατασταθοῦν μέ βιομηχανίες ἐντάσεως κεφαλαίου καὶ τεχνολογίας. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νά προκύψει κάποια ἀνεργία καὶ μέσον τῆς Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως καὶ Προγράμματος ταχυρρύθμου μετεκπαιδεύσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως αὐτὴ ἡ ἀνεργία θά ἀπορροφηθεῖ τὸ ταχύτερο δυνατὸ ἀπὸ τὴν οἰκονομία.

Δὲν θέλω νὰ προσθέσω πολλὰ σ' αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔχω πεῖ. Ἀλλὰ πρέπει καὶ θέλω νὰ ἐπαναλάβω ἀκόμα μιὰ φορὰ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου

εἶναι ὑγιὴς καὶ ὅτι τὸ κράτος ἀκολουθεῖ μιὰ συνετὴ νομισματικὴ καὶ οἰκονομικὴ πολιτική. Πιθανὸ νὰ ἔχουμε διαφωνίες, ὅπως ὁ κ. Χατζηδημητρίου ὁ ὁποῖος πιστεύει σ' ἕνα διαφορετικὸ σύστημα, ἀλλὰ ὅσοι πιστεύουν στὸ μικτὸ σύστημα τῆς οἰκονομίας τὸ ὁποῖο εἰσῆξε στὴν Κύπρο ὁ 'Αρχιεπίσκοπος Μακάριος καὶ τὸ ὁποῖο συνεχίζεται σήμερα, δὲν μποροῦν νὰ κατηγορήσουν τὴν Κυβέρνηση ὅτι δὲν κάνει τὸ κάθε τι δυνατὸ γιὰ νὰ προωθήσει τὴν οἰκονομικὴ εὐρωστία τοῦ τόπου.

Τὸ τελευταῖο σημεῖο τὸ ὁποῖο θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ χαράξει μιὰ πολὺ δύσκολη χρυσὴ τομή. Πρέπει ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ νά βάλει τοὺς ἀναπτυξιακοὺς στόχους τῆς Κυβέρνησης, τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τὸ ὁποῖο θέλει νὰ πετύχει ἐντὸς ὁρισμένων πλαισίων πληθωρισμοῦ καὶ ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ προχωρήσει πρὸς τὴν κατεύθυνση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, νὰ στεγάσει τόν προσφυγικὸ κόσμο, νά προχωρήσει πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἐπαναδραστηριοποίησης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, νὰ δημιουργήσει καλύτερες συνθῆκες γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν προσφύγων, καὶ νὰ ἀντιμετωπίσει τά προβλήματα τῆς μεσαίας τάξης τῶν προσφύγων.

Καὶ πάλι πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση, παρόλο ποὺ πιθανὸ νὰ γίνονται καὶ λάθη, καὶ οὐδεὶς ἀλάνθαστος σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, ἐντὸς τοῦ μέτρου τῶν δυνατοτήτων της εἶναι σὲ θέση νά χαράξει ἐκείνη τὴ χρυσὴ τομὴ ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ συνδυασθεῖ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου μὲ τὶς κοινωνικὲς παροχὲς ποὺ ἔχει τάξει ὁπωσδήποτε καὶ ἔχει τεταγμένο τὸ μηχανισμὸ της ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς εἰσβολῆς.

"Ενα τελευταῖο σημεῖο ποὺ θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω στὸ φίλο κ. Παπαδόπουλο εἶναι τὸ σημεῖο στὸ ὁποῖο ἔκαμε ἀναφορὰ στὶς βιομηχανίες ποὺ δημιουργοῦνται στὴν ὕπαιθρο σ' ἀπάντηση τοῦ κ. 'Αμπίζα.

Θυμοῦμαι ὅτι μεταξὺ τοῦ 1960 καὶ 1965, ὅταν ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶχε θέση στὴν Κυβέρνηση, τοῦ εἶχα ζητήσει νὰ βοηθήσει ἡ Κυβέρνηση γιὰ νά δοθεῖ δάνειο πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς δημιουργίας μιᾶς βιομηχανίας. 'Η ἀπάντηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἦταν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀποκεντρωθεῖ ἡ βιομηχανία καὶ νὰ κατευθυνθεῖ πρὸς τὶς ἀγροτικὲς περιοχὲς ὅπου εἶναι δυσπραγοῦσες γιὰ νὰ καταφέρουμε κατὰ κάποιο τρόπο νὰ δημιουργήσουμε μιὰ ἰσοζυγισμένη ἀνάπτυξη ὅλης τῆς οἰκονομίας. Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ θέση τὴν ὁποία εἶχε τότε καὶ ἡ ὁποία συγκρούεται μὲ τὴ θέση ποὺ πῆρε στὶς ἀπόψεις τοῦ συναδέλφου κ. 'Αμπίζα, ἦταν καὶ ἡ σωστὴ ἄποψη. Καὶ δὲν νομίζω ὅτι μετὰ 15 χρόνια ὁ φίλος κ. Παπαδόπουλος εἶναι σοφότερος οἰκονομικά. Καὶ αὐτὰ τὰ λέω μὲ ὅλη τὴ διάθεση οὔτε νὰ εἶμαι ἐπιθετικὸς οὔτε νὰ δώσω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀπαντῶ στὰ διάφορα σημεῖα τὰ ὁποῖα ἔθιξε ἀπὸ ἐμπάθεια ἢ ἀπὸ ὁτιδήποτε ἄλλο, ἀλλὰ διότι πραγματικὰ πιστεύω ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάλυση τὴν ὁποία μᾶς ἔκαμε σὲ σχέση μὲ τὸ νομοσχέδιο τῆς Κυβέρνησης καὶ τὰ κίνητρα ἦταν τοὐλάχιστο παραπλανητική. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, συζητοῦμε τὸ νόμο περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἡ συζήτηση θὰ πρέπει νὰ ἐκτραπεῖ σὲ σεμινάριο πάνω στὴν οἰκονομία τῆς Κύπρου.

Μπορεῖ ἀρκετοὶ συνάδελφοι νὰ χρειάζονται τέτοιο σεμινάριο ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὴ τὴ στιγμὴ κατάλληλη ἡ ὥρα νὰ ἀνοίξουμε ἕνα τέτοιο σεμινάριο. 'Επομένως, ἂς περιορισθοῦμε στὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε ἐνώπιον μας διότι ὑπάρχουν καὶ τρία ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κλείσουμε ἀπόψε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ ὑπογραμμίσω κι' ἐγὼ πὼς οἱ ὁμιλίες θὰ εἶναι χρήσιμο νὰ παραμείνουν μέσα στὰ πλαίσια τῶν νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα συζητοῦμε χωρὶς πλατειασμοὺς καὶ χωρὶς ἐκτροπές σὲ ἄλλα ἐνδιαφέροντα μὲν θέματα ἀλλὰ ὄχι θέματα ποὺ συζητοῦμε.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐγὼ θὰ μιλήσω σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμούς τῆς Βουλῆς, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὑπῆρξε προσωπικὴ ἀναφορὰ σ' ὅ,τι εἶπα καὶ δικαιοῦμαι, σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμούς, νὰ ἐξηγήσω τὴ θέση μου.

Ὁ κ. Γαλανὸς εἶπε ὅτι θὰ μιλοῦσε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς σὰν οἰκονομολόγος καὶ ὄχι σὰν Βουλευτής. Βέβαια ἔπρεπε νὰ ξέρει ὅτι οἱ κανονισμοὶ ἀπαγορεύουν τὴ χρήση τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς ὑπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἰδιότητα. Ὅμως καλὰ ἔκαμε. Γιατὶ ἤλπιζα ὅτι μιλώντας ἀπὸ τὴν ἄλλη του ἰδιότητα θὰ ἦταν ἴσως σὲ ἰσχυρότερο ἔδαφος γιά τὸν ἑαυτό του ἀπό τὴν ἰδιότητά του σὰν Βουλευτής. Ὅμως ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι εἴτε ὑπὸ τὴ μιὰ εἴτε ὑπὸ τὴν ἄλλη ἰδιότητα ἔχει τὴν τάση προσπαθώντας νὰ κάνει τὰ σαφῆ σαφέστερα νὰ συγχύζεται ὁ ἴδιος καὶ νὰ συγχύζει καὶ τὸ ἀκροατήριο ὡς πρὸς τὸ ποῦ θέλει νὰ καταλήξει.

Ἐγὼ θέλω νὰ πῶ ὅτι ὅσα εἶπα ἦταν σαφὴ καὶ θὰ ἐπαναλάβω τὴ γενικὴ λογική τῶν ἐπιχειρημάτων μου.

Προβλήθηκαν τὰ κίνητρα ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ τρία μέτρα ποὺ θὰ ἀναπληρώσουν τὸ ποσὸ τῶν £8,5 ἐκ. ποὺ θὰ ἀπολέσει ὁ τόπος. Καὶ προσπάθησα νὰ πείσω, μὴ οἰκονομολόγος ὄντας, ἐκείνους ποὺ ἀκούουν καὶ κρίνουν μὲ τὴ βουλευτική τους ἰδιότητα, ὅτι αὐτὸ εἶναι παραπλάνηση καὶ παραποίηση τῶν γεγονότων. Καὶ νομίζω ἐξήγησα ἀρκετὰ πειστικὰ ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ κίνητρα σ' αὐτὴ τὴ δεδομένη ὥρα δὲν εἶναι δυνατὸ κἂν νὰ προβάλλονται ὅτι μποροῦν νά ἀποφέρουν ὁποιοδήποτε ὄφελος πρὸς τὴ σμίκρυνση τοῦ τεράστιου χάσματος τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Οὔτε στὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου ἀναφέρθηκα οὔτε νομίζω εἶναι τὸ ἰσχυρότερο ἀπὸ τὰ βάθρα τῆς Κυβέρνησης.

Δὲν ξέρω τὶ λέει τό Διεθνές Νομισματικὸ Ταμεῖο, ὄχι τὸ Διεθνὲς Ταμεῖο, ποὺ εἶπε ὁ οἰκονομολόγος κ. Γαλανός, ὅσον ἀφορᾶ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, οὔτε ξέρω τὶ λένε οἱ ἀριθμοί. Ξέρω τὶ λέει ὁ κόσμος. Οἱ ἀριθμοὶ μπορεῖ νὰ εὐημεροῦν ἀλλὰ ὁ λαὸς δὲν εὐημερεῖ. Κι' αὐτὸ δὲν χρειάζεται νά εἶναι κανένας οἰκονομολόγος γιὰ νὰ τὸ καταλάβει. Ἂς κάμει σύγκριση πόσα ἔπαιρνε πέρσι καὶ τὶ ἀγόραζε μὲ αὐτά πέρσι καί πόσα παίρνει φέτος καὶ πόσα ἀγοράζει μὲ αὐτά. Ὅμως σωστὰ εἶπε ἄλλος συνάδελφος ὅτι δὲν εἶναι ὥρα οὔτε γιὰ σεμινάρια οὔτε γιὰ ἀνάλυση τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου, ποὺ πιστεύω ἴσως ἀπὸ ὅλα εἶναι τὸ πιὸ ἀδύνατο σημεῖο ποὺ μπορεῖ νὰ προβληθεῖ ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς. Οὔτε ὑπάρχει βάση στὴ σύγκριση τῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης τῆς Κύπρου μὲ ἄλλες χῶρες. Ἕνα 2% στήν Ἀμερικὴ ἀντιστοιχεῖ μὲ τεράστια ποσὰ διότι εἶναι τόσο μεγάλα τὰ μεγέθη ποὺ ἴσως οὔτε μὲ ἕνα 250% τῆς Κύπρου δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀντισταθμισθεῖ. Εἶναι γνωστὸ τὸ παράδειγμα τῆς παραγωγῆς, κατὰ ἀναλογία χάλυβος ἀπὸ μιὰ χώρα 10%, 20.000 τόννους παραγωγῆς, ἀπὸ μιὰ ἄλλη χώρα 1%, ἕνα δισεκατομμύριο τόννους. Ἐπομένως τά ποσοστὰ δὲν συγκρίνονται.

Η κρίση είναι από πόσο βαθειά ξεκινᾶς καὶ πόσο ψηλὰ πρέπει νὰ φτάσεις. Ἂν συνεχίσουμε μὲ τοὺς σημερινοὺς ρυθμοὺς ὅταν οἱ ἄλλοι τρέχουν, ἐμεῖς θά πηγαίνουμε μὲ σημειωτό.

Εἶπα ὅτι ἀπὸ τὰ ὀκτὼ κίνητρα ποὺ ἡ Κυβέρνηση συστήνει τὰ πέντε ἀφοροῦν θέματα ἀποταμιεύσεων καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι συμβλητικὰ γιὰ ἐπενδυτικὴ δραστηριότητα καὶ σίγουρα, καὶ ἂν ἦταν ἀκόμα συμβλητικά, ἄμεσα δὲν μποροῦσαν νὰ ἀποδώσουν τὸ 1981 οὔτε τὸ 1982 καὶ μιλοῦμε γιὰ τὸ ἔλλειμμα τοῦ 1981.

Πρόσθεσα ἐπίσης ὅτι οἱ ἀποταμιεύσεις ἔμμεσα μπορεῖ νὰ εἶναι χρήσιμες ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τώρα χρειάζεται ἡ Κύπρος ὅταν ὑπάρχει ὑπερπληθώρα ρευστότητας στὶς τράπεζες—ἑκατομμύρια πάνω ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ὅριο ρευστότητας στὶς τράπεζες τὰ ὁποῖα δὲν ζητοῦν οἱ βιομήχανοι γιὰ νὰ ἐπενδύσουν. Ἐπομένως δὲν εἶναι ἡ ἐνθάρρυνση τῶν ἀποταμιεύσεων τὸ φάρμακο γιὰ τὴν ὥρα ποὺ θὰ ὁδηγήσει στὴ βιομηχανικὴ ἐπένδυση γιὰ τὴν ἀναπλήρωση τῶν ἀπωλειῶν ἀπὸ τὶς παραχωρήσεις τοῦ φόρου εἰσοδήματος.

Δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ βέβαια γιὰ ποιὰ περίπτωση ἀναφέρεται ὁ κ. Γαλανὸς τὸ 1965 καὶ σίγουρα δὲν εἶμαι σὲ θέση τώρα νὰ πῶ ποιὰ ἦταν τὰ δεδομένα καὶ ποιὰ ἦταν ἡ ἐπένδυση. Ἄλλωστε εἶχα περάσει ἀπὸ τόσα Ὑπουργεῖα ποὺ δὲν ξέρω ὑπὸ ποιὰ ἰδιότητα μὲ ρωτοῦσε. Ἂν ὅμως προσπαθεῖ παρατραβώντας τὰ γεγονότα νὰ βρεῖ ἀντίφαση σ' αὐτὰ ποὺ εἶπα τώρα νομίζω ὅτι πάλι ἐνεργεῖ κάτω ἀπὸ τὸ κράτος τῆς συγχύσεως τῶν δυὸ ἰδιοτήτων του ποὺ ἔχω ἀναφέρει.

Ἔχω πεῖ ὅτι εἶναι σωστὴ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ὑπαίθρου καὶ ἔχω πεῖ ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνα σωστὸ μέτρο αὐτὸ ποὺ εἰσηγεῖται ὁ συνάδελφος κ. Ἀμπίζας. Εἶπα ὅμως ὅτι εἶναι τόσο περίπλοκο καὶ ἔχει τόσες πτυχὲς ποὺ πρέπει νά μελετηθεῖ, ποὺ δὲν μπορεῖ οὔτε αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀπόψε, οὔτε καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ μπόρεσε—δὲν εἶχε τὸ χρόνο εἶπα—οὔτε εἶχε τὴν εὐκαιρία νά συζητήσει σ' ὅλες του τὶς πτυχές. Δὲν ἀποκλείω ὅτι μιὰ ἀποκέντρωση εἰδικῶν τομέων βιομηχανιῶν μπορεῖ νά εἶναι σίγουρη, ὅμως δὲν μπορεῖ νά γίνει μὲ τὴν εἰσήγηση ποὺ ἔχει κάμει ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος. Καὶ νομίζω ὅτι πολὺ παρατραβηγμένο ἦταν τὸ παράδειγμα γιὰ νὰ βρεῖ ἀντίφαση σ' αὐτὰ ποὺ εἶπα. Μποροῦσε νὰ βρεῖ ἀντιφάσεις σὲ πολλὰ ἄλλα ποὺ εἶπα γιατὶ σίγουρα οἱ συνθῆκες τοῦ 1965 δὲν εἶναι οἱ συνθῆκες τοῦ 1981 καὶ θὰ ἤμουν πάρα πολὺ συντηρητικὸς καὶ προσκολλημένος σὲ προκαταλήψεις ἂν ἔλεγα ὅτι ἡ συνταγὴ ποὺ ἴσχυε τὸ 1965 γιὰ ἕνα μικρὸ τομέα τῆς οἰκονομίας μπορεῖ νά γίνει δεκτὴ γιὰ τὸ 1981. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὥρα γιὰ νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα τοῦ ἐπιτοκίου, οὔτε νομίζω ὅτι ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποταμίευση ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐπιτόκιο ποὺ πληρώνεται ἀπὸ τὶς τράπεζες σήμερα.

Ἔχει συζητηθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ καὶ εἶναι γνωστὲς οἱ ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ Μέλη.

Ἐκφράστηκε ἀπὸ τὸν κ. Γαλανὸ καὶ ἡ ἀπορία πῶς, ἀφοῦ ἐπικρίνω αὐτὰ τὰ κίνητρα, τὰ ψηφίζω; Λυποῦμαι ἂν ἡ δική μου διατύπωση δὲν ἦταν τόσο σαφὴς ἢ ἡ προσοχὴ τοῦ κ. Γαλανοῦ τόσο ἔντονη ὅπως ἀνάμενα νὰ εἶναι.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα δὲν εἶπα ὅτι θὰ ψηφίσω τὴν εἰσήγηση γιὰ τὸ κίνητρο τῶν βιομηχανιῶν ποὺ ἀνάφερε ὁ κ. Ἀμπίζας. Ἁπλῶς εἶπα ὅτι δὲν εἶναι ἡ ὥρα νὰ συζητηθεῖ καὶ σίγουρα δὲν προβάλλεται μὲ ὁλοκληρωμένη μορφὴ γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ὁλοκληρωθεῖ σωστά.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἄλλα κίνητρα, εἶπα νομίζω σαφῶς, ὅτι ἐπειδὴ εἶναι ἕνα βῆμα πρός τή σωστὴ κατεύθυνση καὶ ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε τὴν παραχώρηση κινήτρων

στὴ βιομηχανία καὶ τὴν ἐπιχειρησιακὴ δραστηριότητα στὸν τόπο ποὺ μακροχρόνια μπορεῖ νά σώσει τὰ οἰκονομικά μας προβλήματα, θὰ τὰ ὑποστηρίξουμε σὰν βῆμα πρὸς τὴ σωστὴ κατεύθυνση. Εἶπα ὅμως ὅτι εἶναι πολὺ λίγα καὶ δίδονται πολὺ ἀργὰ καὶ σίγουρα ὄχι σὰν ἀντιμετώπιση τοῦ χάσματος τοῦ 1981. Καὶ νομίζω, ἂν τὰ κίνητρα εἶναι πολὺ λίγα καὶ πολὺ ἀργὰ παραχωρήθηκαν αὐτὰ ποὺ εἶπε ὁ κ. Γαλανὸς εἶναι πολὺ ἀργὰ ποὺ τὰ εἶπε καὶ πολὺ πολλά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ δώσω ὁρισμένες διευκρινίσεις πάνω στὴν τροπολογία, ἀναφορικὰ μόνο μὲ τὴν πρόταση μας γιὰ τροποποίηση ποὺ ἀναφέρεται στὴν περιφερειακὴ ἀνάπτυξη.

Πρέπει νὰ ἔχει γίνει κάποια παρανόηση διότι ἐγὼ δὲν ἔκανα πρόταση νὰ δώσουμε κίνητρα σέ ἑταιρεῖες οἱ ὁποῖες ἔχουν ἕδρα ἀλλοῦ καὶ ἀνοίγουν παράρτημα σὲ μιὰ δυσπραγοῦσα περιοχή. Ἐγὼ τόνισα στὴν τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 8(κ) (ζ) ὅτι τὸ νομικὸ πρόσωπο, δηλαδὴ ἡ ἑταιρεία, πρέπει ἀποκλειστικὰ νὰ ἀσχολεῖται ἐντὸς μιᾶς περιοχῆς.

Τὸ ἄλλο σημεῖο τὸ ὁποῖο ἤθελα νὰ διευκρινίσω εἶναι ὅτι δὲν εἶναι ἀσύνηθες μὲ κανονισμοὺς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ καθορίζει ποιά εἶναι δυσπραγοῦσα περιοχὴ καὶ ποιά εἶναι ἐγκεκριμένη δραστηριότητα γιὰ σκοποὺς ἐπενδύσεως. Ἤδη συμβαίνει σὲ πολλὲς ἄλλες περιπτώσεις οἰκονομικῆς δραστηριότητας καὶ στὴν προκείμενη περίπτωση εἶναι πολὺ εὔκολο τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ καθορίσει τὶς δυσπραγοῦσες περιοχὲς καὶ τὶς ἐγκεκριμένες δραστηριότητες, ὅπως συνήθως γίνεται. Ἐξάλλου δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Τηλλυρία, ἂς ποῦμε, εἶναι δυσπραγοῦσα περιοχή. Ἂς ποῦμε ἡ Πιτσιλιὰ εἶναι δυσπραγοῦσα περιοχή. Ἂς ποῦμε ὅτι εἶναι ἡ Ὀρεινὴ τῆς Λάρνακας, τῆς Λεμεσοῦ, τῆς Πάφου, ἂς ἀρχίσουμε λοιπὸν ἀπὸ αὐτὲς τὶς περιοχὲς ποὺ εἶναι σίγουρο ὅτι εἶναι δυσπραγοῦσες. Καὶ ἂν ἔχουμε ἀμφιβολία περιμένουμε νὰ βροῦμε τὶς ἄλλες δυσπραγοῦσες. Μέχρι τότε ὅμως νὰ κάνουμε κάτι χειροπιαστό, ὄχι νὰ ἀφήνουμε αὐτὲς τὶς περιοχὲς νὰ ἀργοπεθαίνουν χωρὶς νά κάνουμε τίποτε ἐπειδὴ κάποτε μπορεῖ νὰ διαπιστώσουμε κάτι καλύτερο.

Ἐγώ, κ. Πρόεδρε, δὲν λέω ὅτι εἶναι τὸ τέλειο. Ὅταν γινόταν ἡ συζήτηση στὴν Ἐπιτροπὴ ζήτησα νά τὸ συζητήσουμε. Καὶ ζήτησα νὰ τὸ συζητήσουμε καὶ τὴν ἑπόμενη μέρα καὶ τὴ μεθεπόμενη. Δυστυχῶς, ὅμως, δὲν μοῦ δόθηκε ὁ χρόνος γιατὶ ὁρισμένοι βιάζονταν νὰ κλείσουν. Ἐγὼ ζητησα νά τὸ συζητήσουμε, ζήτησα νά φέρουμε εἰδικὸ νά μᾶς πεῖ τὶ εἶναι «δυσπραγοῦσα περιοχὴ» ἀλλά, δυστυχῶς ὁρισμένοι σὰν ὁδοστρωτῆρες ἤθελαν νά κλείσουν τὴ συζήτηση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ.

Τὸ ἄρθρο 2 (α) νὰ τεθεῖ σὲ ψηφοφορία χωριστά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ἄρθρο 2(α) πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ 2 (α);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 2 (α) ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 2 (β) ἐγκριθεῖ;

Ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ 2 (β) ἐγκρίνεται καί, κατὰ συνέπεια, ὁλόκληρο τὸ ἄρθρο 2.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ ἄρθρο 4 νὰ τεθεῖ σὲ ξεχωριστὴ ψηφοφορία ὁλόκληρο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία. Τὸ ἄρθρο 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ ἴδιο νά γίνει καὶ γιὰ τὸ ἄρθρο 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 5 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 6;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὅλοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁμόφωνα. Τὸ ἄρθρο 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νὰ τεθεῖ σὲ χωριστὴ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 7;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 7 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 8 ἐγκριθεῖ;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, ἀπ' ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι ἡ τροπολογία στὴν περίπτωση τῶν ἐθνοφρουρῶν ἰσχύει μὲ τὴ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ θέσω τὸ θέμα τῆς τροπολογίας τῆς ὑποπαραγράφου (ιν) τῆς παραγράφου (στ) τοῦ ἄρθρου 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἕνα λεπτό. Τὸ θέμα τῆς τροπολογίας γιὰ τοὺς ἐθνοφρουροὺς ἔχει ἐνσωματωθεῖ;

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οἱ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς θεωροῦνται ὅτι εἶναι ἐνσωματωμένες στὸ κείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι μιὰ δεύτερη τροπολογία στὴν ὑποπαράγραφο (ιν) τοῦ ἄρθρου 8(στ). Οἱ λέξεις «ἐκ πεντακοσίων λιρῶν» ν' ἀντικατασταθοῦν μὲ τὶς λέξεις «ἐκ χιλίων λιρῶν». Εἶναι γιὰ τὴν ἐξίσωση τῶν σπουδαστῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ δικαιολογήσουμε τὴν ψῆφο μας, ἡ ἀναφορά μας στὸ ποσὸ τῶν £500 συνάδει περίπου μὲ τὸ αἴτημα τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν φοιτητῶν

τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης ποὺ παρουσιάστηκαν μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπή. Τὸ ποσὸ ἦταν £300, ζήτησαν νά γίνει £600 καὶ μπῆκε £500 μέσα στὸ νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ προτεινόμενη τροπολογία.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἕνας ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

30 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὸ ἄρθρο 8 ὡς ἔχει. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 8;

Ὁμόφωνα. Τὸ ἄρθρο 8 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 9 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 9 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 10 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 10 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 11 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 11 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 12 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 12 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Γίνεται πρόταση γιὰ τροποποίηση ὡς ἐξῆς, κ. Πρόεδρε : «Τὸ ἄρθρον 21 τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ, τοῦ ὑφισταμένου ἐδαφίου (1) αὐτοῦ παραμένοντος ὡς τῆς μόνης διατάξεως, ταύτης περαιτέρω τροποποιουμένης διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῶν λέξεων «ἓν δέκατον» (δευτέρα γραμμή) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως των διὰ τῶν λέξεων «δέκα τέσσαρα τοῖς ἑκατόν».

Εἶναι γιὰ νὰ ὑπάρχει ὁμοιομορφία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ πρόταση ὅπως τὴν ἔχει ἀναγνώσει ὁ κ. Ἀμπίζας.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχὲς;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἀποχή. Ἡ τροποποίηση ἀπορρίπτεται.

Τίθεται τὸ ἄρθρο 13 ὡς ἔχει πρὸς ἔγκριση.

Ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 13 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω ἀναφέρει στὴν ὁμιλία μου ὅτι τὸ ἄρθρο 22 τοῦ βασικοῦ νόμου ὅπως εἶχε ἦταν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, πιὸ καλὰ διατυπωμένο ἀπὸ τὸ νέο ἄρθρο ποὺ εἰσάγεται καὶ ὅτι ἡ νέα διατύπωση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ φιλοσοφία πίσω ἀπὸ τὴν πρόνοια, εἶναι λανθασμένη.

«Τὸ εἰσόδημα ἐκ διαθέσεως γενομένης ἐν ζωῇ τοῦ διαθέτου ....» Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ὅπως ὑπέδειξε κάποιος συνάδελφος, ἡ διάθεση δὲν ἔχει εἰσόδημα. Εἶναι τὸ εἰσόδημα περιουσίας ἐκ διαθέσεως. Εἶναι αὐτὰ ποὺ σᾶς εἶπα γιὰ τὴ συμψήφιση τῆς

περιουσίας ποὺ δίνεται ὡς δωρεὰ στὴ σύζυγο καὶ τέκνα καὶ πληρώνει ὁ διαθέτης γιὰ ὅσο καιρὸ ἐπιβιώνει ὁ ἴδιος, ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας τῶν ἄλλων. Ἀκόμα κι' ἂν ἡ σύζυγός του πεθάνει καὶ τὴν κληρονομήσουν τέκνα της ἢ ἄλλοι συγγενεῖς της—ἂν δὲν ἔχει τέκνα—πάλι θὰ πληρώνει ὁ δωρητὴς τὸ φόρο. Ἡ ἀκόμα ἂν ἔχουν διαζύγιο θὰ πληρώνει ὁ διαθέτης τὸν φόρον. Ἡ εἰσήγηση μου, μὲ λίγα λόγια, εἶναι αὐτὸ τὸ ἄρθρο νὰ διαγραφεῖ καὶ νὰ παραμείνει τὸ ὑφιστάμενο ἄρθρο τοῦ νόμου ὡς ἔχει. Ἂν ἀργότερα ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ τὸ τροποποιήσει, εἶναι θέμα ποὺ χρειάζεται μελέτη. Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν οὔτε ἀσχολήθηκε μ' αὐτὴ τὴν τροποποίηση οὔτε ἐπισύρθηκε ἡ προσοχὴ της σ' αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ ποὺ γίνεται, ποὺ εἶναι τρόπος ἐπαναφορᾶς ἐκείνων ποὺ τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο κήρυξε, στὸ μισὸ τουλάχιστον, σὰν ἀντιστυνταγματικῶν. Ἡ εἰσήγηση μου εἶναι νὰ διαγραφεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἡ πρόταση ἐνώπιον τοῦ Σώματος γι' ἀπόφαση. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα πρέπει νὰ ἐπαναριθμηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Προχωροῦμε στὸ ἄρθρο 14.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τό ἄρθρο 14 ἐγκριθεῖ; Τὸ νέο ἄρθρο 14.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ 15 ψηφίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γιὰ σκοποὺς πρακτικῶν γίνεται ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἀριθμῶν ἐφεξῆς καὶ τὸ 15 θὰ καταγραφεῖ ὡς 14.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι τὸ 15 ποὺ θέλουμε νὰ τεθεῖ σὲ χωριστὴ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση .....

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ 15 γίνεται 14, κ. Πρόεδρε. Λοιπὸν ἐφόσο τὸ ἄρθρο 15 γίνεται 14 ἐμεῖς τό ἐγκρίνουμε. Τὸ 16 ὅμως ποὺ γίνεται 15 θέλουμε νὰ τεθεῖ σὲ χωριστὴ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 15 καὶ τώρα 14 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τό ἄρθρο 14 ἐγκρίνεται.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 15, πρώην 16;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 15 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 39 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 16. Παλαιὸ 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 16, παλαιοῦ 17 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπερ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ; Οὐδεμία.

Τό ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πρώτου Παραρτήματος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἔγκριση τοῦ ἄρθρου 17 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁμόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Παραρτήματος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 18 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ ἄρθρο 18 ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ ἄρθρο 18 (γ) θὰ θέλαμε νὰ ψηφιστεῖ χωριστά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκριση τὸ ἄρθρο 18(α), (β) καὶ (δ).

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ 18 (α), (β) καὶ (δ) ἐγκρίνεται ὁμόφωνα.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός ἔγκριση τὸ 18(γ).

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ 18(γ) ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 18(γ) ἐγκρίνεται καὶ ἐπομένως ὁλόκληρο τὸ ἄρθρο ἐγκρίνεται.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

12 κατά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά, μέ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Προτοῦ προχωρήσουμε στὸ τελευταῖο ἄρθρο τοῦ Νομοσχεδίου μὲ πλαγιότιτλο «Ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νόμου», κ. Πρόεδρε, ν' ἀναγνώσω τὴ δική μας τροποποιητικὴ συμπληρωματικὴ πρόταση.

Προστίθενται στὸ ἄρθρο 8 τοῦ βασικοῦ νόμου οἱ ἀκόλουθες παράγραφοι (κ) (ζ) :

«Τὸ εἰσόδημα παντὸς νομικοῦ προσώπου ἀποκλειστικῶς ἀσχολουμένου ἐντὸς οἱασδήποτε περιοχῆς ἥτις ἤθελε καθορισθεῖ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὡς δυσπραγοῦσα περιοχή, ἐξ οἱασδήποτε δραστηριότητος ἐγκεκριμένης ὑπὸ τοῦ

Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διά περίοδον 8 ἐτῶν ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐπενδυτικοῦ ἔργου εἰς τὴν περίπτωσιν νέων νομικῶν προσώπων καὶ διὰ περίοδον 8 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου εἰς τὴν περίπτωσιν ὑφισταμένων νομικῶν προσώπων.»

Ἄρθρον 8(κ) (η) :

«Τό εἰσόδημα παντὸς φυσικοῦ προσώπου ἀποκλειστικῶς ἐργαζομένου καὶ κατοικοῦντος ἐντὸς τῆς προαναφερθείσης δυσπραγούσης περιοχῆς.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐξηγήσω τὴν ψῆφο μας, κ. Πρόεδρε.

Δὲν διαφωνοῦμε στὸ νὰ δοθεῖ προστασία καὶ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν οἱ δυσπραγοῦσες ἀγροτικὲς περιοχές, ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Ἀμπίζας, ἀλλὰ πιστεύουμε ὅτι εἶναι πολὺ βεβιασμένο νά γίνει ὅπως τὸ εἰσηγεῖται σήμερα ὁ κ. Ἀμπίζας.

Πιστεύουμε ὅτι τὸ μέτρο αὐτό χρειάζεται πολὺ μεγαλύτερη καὶ πιὸ προσεκτικὴ μελέτη.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ πρόταση πρὸς ἔγκριση.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν τροπολογία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, πόσοι ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές ; 2.

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρο 19 ἐγκρίνεται ὁμόφωνα.

Πρὶν θέσουμε τὸ νομοσχέδιο ὁλόκληρο πρὸς ἔγκριση, ἔγινε μιὰ ἀναφορὰ σὲ ὁμιλίες γιὰ ἀνάπηρα παιδιὰ μέχρι 16 ἐτῶν καὶ θὰ ἤθελα νὰ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος τή διευκρίνιση ἂν ἐννοοῦμε παιδιὰ ἀνάπηρα σωματικὰ καὶ πνευματικά.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Ἀμφότερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αμφότερα. Αὐτό ἤθελα νά διευκρινίσω.

Προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος Νόμων τοῦ 1961 ἕως 1979 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») ὁ δὲ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος Νόμοι τοῦ 1961 ἕως 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

'Ομόφωνα. Τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1. 'Ο περὶ Θερινῆς Μεταμεσημβρινῆς 'Αναπαύσεως (Τροποποιητικός Νόμος τοῦ 1981.

'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2. 'Ο περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ 'Υπηρεσιῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981. 'Εστάλη ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

Θεωροῦνται ὡς ἀναγνωσθεῖσες.

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο 'Ιεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 17 Φεβρουαρίου 1981.

«Στὰ Τουρκοκυπριακὰ χωριὰ Κοτσιάτη καὶ Μαρκὶ ποὺ κατοικοῦνται ἀπὸ πρόσφυγες, τὰ περισσότερα σπίτια στεροῦνται στοιχειωδῶν οἰκιστικῶν ἀνέσεων. "Οταν βρέχει τρέχουν νερὰ καὶ μερικὰ εἶναι ἑτοιμόρροπα. Κανένα σπίτι δὲν διαθέτει θερμοσίφωνα, εἴτε ἡλιακὸ εἴτε ἠλεκτρικό. Γενικὰ οἱ πρόσφυγες στὰ δυὸ αὐτὰ χωριὰ ζοῦν σὲ πραγματικὰ πρωτόγονες συνθῆκες.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ἂν καὶ πότε προτίθεται νὰ προβεῖ στὴν ἐπιδιόρθωση τῶν ὑφιστάμενων σπιτιῶν καὶ στὴν ἀνέγερση καινούργιων στὰ χωριὰ Κοτσιάτη καὶ Μαρκί.»

'Απάντηση ἡμερομηνίας 13 'Απριλίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν σὲ

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεοντίου 'Ιεροδιακόνου.

«Σὲ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς 94 κατοικίες στὰ δύο αὐτὰ χωριὰ (72 στὸν Κοτσιάτη καὶ 22 στὸ Μαρκί) ἔχουν γίνει βασικὲς ἐπιδιορθώσεις ἀντὶ συνολικῆς δαπάνης £44,152, ἀλλ' ὁρισμένες ἀπὸ τὶς κατοικίες αὐτές χρειάζονται μερικές ἀκόμη βελτιώσεις. 'Η δαπάνη γιὰ τὶς βελτιώσεις αὐτὲς ἔχει ὑπολογισθεῖ σὲ £22.600 περίπου καὶ ἐλπίζεται ὅτι μέρος τοὐλάχιστον τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων θὰ ἐξευρεθεῖ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους γιά τὴ σταδιακὴ ἐκτέλεση τῆς ἐργασίας. Θέμα ἀνεγέρσεως νέων οἰκιῶν στά χωριὰ αὐτὰ δὲν ἠγέρθη, παρόλο ὅτι ὑπάρχουν ὁρισμένα οἰκόπεδα, διότι δὲν ὑποβλήθηκαν αἰτήσεις ἀπὸ δικαιοῦχα πρόσωπα.

"Οσον ἀφορᾶ τὴν ἐγκατάσταση θερμοσιφώνων στὶς κατοικίες τῶν χωριῶν αὐτῶν, τοῦτο εἶναι πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζεται ἐπὶ παγκυπρίου κλίμακος καὶ μελετᾶται ἐπισταμένως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση λόγω τῆς τεράστιας δαπάνης ποὺ συνεπάγεται. Τοῦτο προκύπτει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι στὶς πλεῖστες Τ/Κ κατοικίες θὰ χρειασθεῖ ἡ κατασκευὴ ὑδατοπύργου ἐπειδὴ οἱ στέγες δὲν μποροῦν νὰ δεχθοῦν τὸ βάρος τῆς ἀναγκαίας ὑδαταποθήκης, καθὼς καὶ ἡ βελτίωση τῶν ὑδραυλικῶν καὶ ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων.»

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ. Πρόθεση εἶναι νὰ ὁλοκληρώσουμε τὴ συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιά τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιάβλητου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν» καὶ τὰ ὑπόλοιπα θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ θὰ παραμείνουν καὶ θὰ προχωρήσουμε στὴν Πρόταση γιὰ ἀπόφαση ποὺ ἔχει κατατεθεῖ στὴ Βουλή.

'Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

'Επειδὴ τελικὰ ἐγὼ μετὰ τὴ συμπλήρωση τῆς συζήτησης θὰ εἰσηγηθῶ νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη, παρακαλῶ νὰ τὸ θεωρήσετε ὡς δεδομένο ὅτι πρέπει νὰ συμπληρωθεῖ ἡ συζήτηση. Κι' ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ ἐξηγήσω τὴν παράξενη, ὅσο κι' ἂν φαίνεται, εἰσήγησή μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θὰ εἰσηγούμουν νὰ ἀναμένομε νὰ τελειώσουν οἱ πρωτολογίες, ὁπότε ὅταν τελειώσουν.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

"Οχι, ἐπειδὴ εἴπατε θὰ συμπληρωθεῖ ἡ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νὰ ἐπανέλθουμε· μόλις τελειώσουν οἱ πρωτολογίες θὰ δώσω τό λόγο νὰ ἐξηγήσετε τὴ θέση σας.

'Υπάρχουν πρωτολογίες;

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

'Από στοιχεῖα ποὺ ἔχουν ἀναφέρει προηγούμενοι ὁμιλητές στὸ θέμα αὐτὸ δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἐκλογές τοῦ 1981 διεξάγονται σ' ἕνα πρωτοφανές καὶ ἀπαράδεκτο κλῖμα κομματικοποιήσεως τοῦ κάθε τί στὴν κρατικὴ μηχανή. Νὰ ἀναφέρουμε περισσότερα παραδείγματα δὲν ὠφελεῖ. 'Εξάλλου ἔχουν γίνει πάρα πολλές καταγγελίες ἐπίσημα, χωρὶς βέβαια νά ξέρουμε μέχρι τῆς στιγμῆς τὸ πόρισμα.

"Αν γινόταν ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγηση μας τῆς περασμένης συνεδρίας γιὰ διερεύνηση καταγγελιῶν ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν τῆς Βουλῆς τώρα θά ὑπῆρχε καὶ ἔκθεση ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ ψήφισμα ποὺ θὰ στηριζόταν πάνω σὲ διαπιστώσεις ἑνὸς κοινοβουλευτικοῦ 'Οργάνου.

Μὲ τὴν ἄρνηση ὅμως τῆς πλειοψηφίας τοῦ Σώματος νὰ δεχθεῖ τὴν εἰσήγησή μας γιὰ παραπομπὴ τοῦ θέματος τῶν καταγγελιῶν στὴν 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν καὶ μὲ τὴν ἐρχόμενη διάλυση τῆς Βουλῆς δὲν θὰ ὑπάρχει καμμιά οὐσιαστικὴ εὐχέρεια γιὰ διερεύνηση τοῦ θέματος καὶ τῶν καταγγελιῶν ἔστω κι' ἀπὸ ἄλλο Σῶμα.

Τὰ πάντα δυστυχῶς στὴν Κυβερνητικὴ μηχανὴ ἔχουν ἐπιστρατευθεῖ—εἶναι κοινὴ διαπίστωση—γιὰ προώθηση τοῦ Κόμματος τοῦ Προέδρου. Οἱ Δημόσιοι 'Υπάλληλοι πιέζονται, δελεάζονται, ἐκβιάζονται νὰ ἐνταχθοῦν σὲ μιὰ ἄνευ προηγουμένου κομματικοποίηση τῆς Κρατικῆς μηχανῆς.

'Υπουργοὶ καὶ 'Υφυπουργοὶ μετατρέπονται σὲ κομματικούς ὑπηρέτες καὶ περιοδεύουν καὶ αὐτοὶ ἀνὰ τό Παγκύπριο πρός τέρψη τοῦ κοινοῦ.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ τετραετία κυβερνητικῆς ἀδράνειας πυροδοτήθηκαν ἀλλεπάλληλες Προεδρικὲς, 'Υπουργικὲς καὶ 'Υφυπουργικὲς διακηρύξεις σὲ περιοδεῖες ἐπὶ παγκυπρίου καὶ σχεδὸν ἡμερήσιας βάσης.

Πρόεδρος καὶ 'Υπουργοὶ ὁμαδικὰ ἢ κατά ζεῦγος «κατέρχονται», ὅπως ἐλέχθη, στὸ λαό, γιὰ νὰ δοῦν «ἀπὸ κοντά» ὅπως βέβαια εἶδαν ἀπὸ κοντὰ καὶ πρὶν 4 χρόνια, τὸ 1976. Γιατὶ οἱ ὑποσχέσεις τοῦ 1981 δὲν διαφέρουν καὶ πολὺ ἀπὸ τὶς ὑποσχέσεις τοῦ 1976.

Οἱ ὑποσχέσεις τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔχουν ἕνα ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό. 'Ενῶ προηγούμενα πολλὰ προβλήματα ἦσαν ἄλυτα, τώρα προεκλογικὰ δὲν ὑπάρχει τίποτε ποὺ δὲν λύεται.

'Η Προεδρικὴ παρουσία κι' ἐπέμβαση εἶναι πανάκεια στὸ κάθε τι. Τὰ πάντα λύονται ἐπὶ τόπου.

Διερωτᾶται κανεὶς γιατὶ βέβαια δὲν λύθηκαν μέχρι τώρα. "Αν τὰ πάντα λύονται μὲ μιὰ Προεδρικὴ ἐπίσκεψη μόνο, τότε γιατὶ δὲν γινόταν αὐτή ἡ μαγική Προεδρικὴ ἐπέμβαση προηγουμένως; Καὶ τὶ ἔκανε τόσο καιρὸ ὁ Πρόεδρος, ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Δημόσια 'Υπηρεσία;

"Αν πράγματι ὁ Πρόεδρος σὲ μιὰ περιφεριακὴ συγκέντρωση σὰν Μεσσίας μπορεῖ νὰ λύσει τὸ κάθε τι τόσο εὔκολα, τότε δημιουργοῦνται ἐντυπώσεις συλλογικῆς ἀνικανότητας καὶ γιὰ τὴν Κυβέρνηση καὶ γιὰ τὴ Δημόσια 'Υπηρεσία ποὺ ἀδρανοῦσαν γιὰ τόσο πολύ, γιὰ τόσο καιρό.

Δὲν ὑπάρχει περιορισμὸς στὶς ὑποσχέσεις στὸ λαό. Οὔτε ἔχει σημασία τό ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲ περιέλαβε τό ἀντικείμενο τῶν ὑποσχέσεων στὸν Προϋπολογισμό. 'Υπάρχει καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 82 καὶ 83 καὶ 84 μέχρις ἐξαντλήσεως.

Καὶ φυσικὰ ὁ λαὸς θὰ ἀναγκασθεῖ νὰ «παρακαλέσει» σύντομα τὸν Πρόεδρο νὰ ἀποδεχθεῖ ἐκ νέου τὴν Προεδρία σὲ νέα θητεία γιὰ νὰ τοῦ δοθεῖ χρόνος νὰ ὑλοποιήσει τὶς ἁπλόχερες ἐπαγγελίες του καὶ νὰ δώσει τὶς μαγικὲς λύσεις «τῆς στιγμῆς».

Καὶ φυσικὰ θὰ ἐξαγγελθεῖ τότε καὶ νέα σειρὰ ὑποσχέσεων καὶ θὰ ξαναπαρουσιασθεῖ ἡ πανάκεια τὸ μαγικὸ φάρμακο στὸ κάθε πρόβλημα κατὰ τὴν ἐκπνοὴ τῆς δεύτερης πενταετίας σ' ἕνα πανηγυρικὸ κλῖμα προεκλογικῆς ἔξαρσης καὶ αὐξημένης, πάντα ἀπότομα, ἐπιθυμίας καθόδου πρὸς τὸ λαό.

Φτάνει βέβαια νά γίνουν καὶ τότε οἱ μαζικὲς συσκέψεις μὲ κοινοτάρχες ποὺ παρευρίσκονται ἀπὸ μόνοι τους καὶ «αὐθόρμητα» προσφωνοῦν κατ' ἐντολάς.

Καὶ τώρα καὶ τότε ὁ λαός θὰ ἀπολαμβάνει «ὑποσχέσεις καὶ θέαμα» ἀπὸ τηλεοράσεως.

Εἶναι κρίμα ποὺ ὁ Πρόεδρος δὲν πληροφορεῖται γιὰ τὶς ἀντιδράσεις τὶς πραγματικὲς τοῦ λαοῦ μετά ἀπὸ αὐτὲς τὶς πανηγυρικές, θαυματουργικὲς κομματικὲς περιοδεῖες.

Γιατὶ ἂν ἔπαιρνε καλὴ πληροφόρηση θὰ διαπίστωνε ὅτι τέτοια ἀπόταμα ξεσπάσματα δραστηριότητας μετὰ ἀπὸ τετραετὴ λήθαργο δὲν πείθουν.

Μᾶλλον προκαλοῦν θυμηδία σ' ἕνα λαὸ τοῦ ὁποίου ἡ παραδοσιακὴ αὐτοπεποίθηση καὶ ὁ σεβασμός στούς θεσμοὺς τραυματίζεται ἀπὸ μιὰ ἀπαράδεκτη ἀπερίγραπτη τετραετὴ νοοτροπία. Μὲ πόνο ψυχῆς ὁ λαός μας διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ πάντα εἶναι ὑπὸ διάλυση, ὅτι ὑπάρχει πλήρης διάσταση λόγων καὶ ἔργων.

Οἱ συνεχεῖς ἐπίσημες μεγαλόσχημες δηλώσεις καὶ διαψεύσεις δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸ τραυματισμένο κύρος τῆς ἡγεσίας καὶ τῶν θεσμῶν. Παραπονεῖται γιὰ ὑπόσκαψη τοῦ κύρους τῆς Κυβέρνησης ἡ Προεδρία, θὰ ἔπρεπε ὅμως νὰ γνωρίζει ὅτι τὸ Προεδρικὸ καὶ Κυβερνητικὸ κύρος αὐτοϋποσκάπτονται.

Ποιὰ μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἐκτίμηση στὸ ἐπίσημο Κράτος ὅλων αὐτῶν τῶν ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων ποὺ διαπιστώνουν ἀπὸ προσωπικές γνώσεις ὅτι οἱ ἐπίσημες δηλώσεις καὶ διαψεύσεις δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν ἀλήθεια;

Ὅσο εὔκαμπτοι καὶ εὐλύγιστοι καὶ ἂν εἶναι ὅλοι ὅσοι συμμετέχουν σ' αὐτὴ τὴν ἄνευ προηγουμένου κομματικοποίηση τοῦ κάθε τι δὲν μποροῦν παρὰ νὰ περιφρονοῦν τούς θεσμικοὺς φορεῖς ποὺ δὲν λένε τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ τὴν γνώση τους αὐτοϋποσκάπτονται.

Εἶναι πράγματι ἀτυχές, κ. Πρόεδρε, ποὺ ἡ ἀπερχόμενη Βουλὴ δὲν θὰ μπορέσει νὰ διερευνήσει σὲ βάθος ὅλες αὐτὲς τὶς καταγγελίες γιὰ κυβερνητικὸ ἐκτροχιασμὸ ἐνόψει ἐκλογῶν· ἐκτροχιασμὸ ποὺ θίγει τὸ κύρος τῶν θεσμῶν τοῦ κράτους.

Πρέπει ὅμως ὁπωσδήποτε, ἡ νέα Βουλή, ὅποια καὶ ἂν εἶναι, νὰ ἐκτελέσει στὸ ἀκέραιο τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ἔργο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές γιὰ πρωτολογίες;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εἶναι ἀναμφισβήτητο ἀπὸ ὅλα τὰ Κόμματα ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐκτροπὴ ποὺ

συντελεῖται εἶναι ἡ ἀπροκάλυπτη συμπεριφορὰ τοῦ Προέδρου γιὰ κομματικοποίηση τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἀπρόσωπου κράτους.

Καὶ ἡ ἐκτροπὴ προσλαμβάνει τὶς διαστάσεις πιέσεων, ἐκφοβισμῶν, ὑποσχέσεων, γεγονότα ποὺ συνιστοῦν ποινικὰ ἀδικήματα σύμφωνα μὲ τὸν ἐκλογικὸ νόμο, βάσει τοῦ ὁποίου θὰ διεξαχθοῦν οἱ ἐκλογές. Κατὰ συνέπεια ὁ Πρόεδρος παρανομεῖ.

Ὁ Πρόεδρος μετεβλήθη σὲ ἀδίστακτο Κομματάρχη σὲ ἐκλογικὴ περίοδο. Τὸ ἐκλογικὸ Σῶμα ἔπρεπε νὰ ἀφεθεῖ ἐλεύθερο κάτω ἀπὸ δημοκρατικὲς συνθῆκες νὰ ἐκφράσει τὴ θέληση καὶ νὰ ἐπιλέξει τοὺς ἀντιπροσώπους του. Ὅμως αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ δικαιώματος ποὺ ἔπρεπε νὰ διαφυλάττει πρῶτος ὁ Πρόεδρος ἔγινε βιαστὴς καὶ πρωταγωνιστής.

Ἔχει πάθει ἀπάμβλυνση τῆς πολιτικῆς εὐαισθησίας ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸν διακατέχει καὶ οὔτε βλέπει, οὔτε ἀκούει τὶς διαμαρτυρίες ποὺ μεταβλήθηκαν σὲ πάνδημη κραυγὴ διαμαρτυρίας.

Εἶναι κάτι τὸ ἀσύλληπτο. Ἀντὶ νὰ σταματήσει τὸ ὄργιο αὐτὸ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιαβλήτου τῶν ἐκλογῶν, ἄλλοτε σιωπᾶ καὶ ἄλλοτε διαψεύδει. Καὶ ἀδιαφορεῖ ἂν ὁ λαὸς ἀγανακτεῖ.

Μερικοὶ πυγμαῖοι πολιτικοὶ τῆς εὐκαιρίας καὶ ἄλλοι μειδιῶντες Ἰάγοι ἀνέλαβαν τὴ δικαιολόγηση κάτω ἀπὸ τὴν περιφρόνηση κάθε ἀνθρώπου ποὺ σκέφτεται ἐλεύθερα καὶ μὲ ἀξιοπρέπεια.

Πράγματι ὁ κίνδυνος εἶναι μεγάλος. Οἱ θεσμοὶ κακοποιοῦνται, τὸ ὕπατο Προεδρικὸ ἀξίωμα διασύρεται καὶ ἡ Κύπρος ἐξευτελίζεται.

Αὐτὰ ὅλα εἶναι μιὰ κατάληξη.

Τὰ προμηνύματα ὑπῆρχαν. Καὶ κανένας ἀπὸ μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν εἶχε ἀποφασιστικὰ πάρει θέση νά τερματισθεῖ τὸ κακὸ στὴ γένεσή του. Θεωρητικὰ εἶναι ἀλήθεια πὼς πολλοὶ μίλησαν.

Τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1979 συζήτησε ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ΚΥΠ. Κανένα μέτρο δὲν λήφθηκε. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι σήμερα ὅλοι νά αἰσθάνονται τὸ βάρος τῆς ἐκτροπῆς ἀπὸ τὴν κομματικοποίηση τοῦ Κράτους. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι τραγικά. Εἶναι γενικὴ ἡ διαπίστωση ὅτι οἱ κίνδυνοι ὑπερβάσεων καὶ καταχρήσεων ἐξουσίας εἶναι μεγάλοι. Ἔλεγα τότε πὼς ἔπρεπε νά ἀναχαιτίσουμε τὴν κατάσταση μὲ τὴ λήψη μέτρων γιὰ ὀρθὴ πορεία καὶ ποτὲ πρὸς τὴν ἐκτροπή.

Ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἔγιναν γνωστὰ πολλὰ ἀπὸ Βουλευτὲς καὶ οἱ καταγγελίες ἔπρεπε νὰ ἐρευνηθοῦν ἀμέσως. Χωρὶς ἀναβολὴ ἐπιβάλλετο ἡ λήψη μέτρων. Ἡ ἀρρωστημένη κατάσταση τώρα ἔχει ὑποτροπιάσει καὶ ἔγινε ἀνίατη καὶ ἐπικίνδυνη. Ἐκάλεσα τότε ὅλοι ἀποφασιστικὰ νὰ ἑνώσουμε τὴ φωνή μας. Ὁ τύπος νὰ ἐκπληρώσει τὸ χρέος καὶ τὴν ἀποστολὴ του γι' ἀναστήλωση τῶν ἐθνικῶν ἀξιῶν καὶ τῆς νομιμότητας καὶ τὴ διαφύλαξη τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Ἡ ΚΥΠ ἐκτροχιάστηκε ἀπὸ τὰ καθήκοντα της καὶ ἀντὶ νά εἶναι ὄργανο ἀσφάλειας τοῦ Κράτους, ἔγινε παράγοντας ἀποδυναμώσεώς του καὶ πορεία γιὰ κομματικοποίηση. Οἱ δραστηριότητες της ἔχουν ἐπεκταθεῖ σὲ κάθε κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ δραστηριότητα σὲ βαθμὸ ἐπικίνδυνο μὲ τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ Προέδρου.

Ὅταν ὄργανα κομματιζόμενα, κρατικὰ ὄργανα, ἐποπτεύουν τὶς πολιτικὲς δραστηριότητες, ἀμαυρώνεται ὁ πολιτικὸς βίος καὶ ἐκτροχιάζεται ἡ πορεία τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Πρόεδρος μὲ τὰ κομματικοποιημένα κρατικὰ ὄργανα ἀνταγωνίζονται πολιτικὲς δραστηριότητες. Ἡ ΚΥΠ ἀλωνίζει στὴν ὕπαιθρο καὶ καθοδηγεῖ παράγοντες τοὺς ὁποίους ἀπειλεῖ ἐὰν δὲν ἀκολουθοῦν τὰ θελήματά της.

Ἡ ἀσυδοσία ποὺ παρατηρεῖται προσπαθεῖ νὰ πλαστογραφήσει τὴ λαϊκὴ θέληση στὶς προσεχεῖς Βουλευτικὲς ἐκλογές.

Εἶναι θέμα μεγάλης σημασίας καὶ δὲν πρέπει νὰ παρέλθει, χωρὶς νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ ριζικὲς ἀλλαγὲς καὶ κυρώσεις. Κανένας, οὔτε ἡ Βουλὴ οὔτε ὁ τύπος, νὰ μὴ μεταβληθεῖ σὲ Πιλάτο, ποὺ γνώριζε τὴν ἀθωότητα τοῦ θύματος καὶ ἐντούτοις τὸν καταδίκασε «Νίπτων τὰς χεῖρας του». Ὁ λαὸς εἶναι ποὺ ὑποφέρει καὶ ἔχουμε χρέος νὰ διακηρύξουμε τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ ἀπαιτήσουμε νὰ παρθοῦν μέτρα.

Οἱ σημερινὲς δραστηριότητες τοῦ Προέδρου πρέπει νὰ σταματήσουν καὶ πρέπει νά τεθεῖ φραγμὸς στὴν κατάχρηση τῆς ἐξουσίας. Τὸ σκάνδαλο αὐτὸ αἰσθάνεται κάθε πολίτης τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ὁ τόπος γιὰ νὰ σωθεῖ χρειάζεται Δημοκρατία, ἀξιοκρατία καὶ ἐξυγίανση σ' ὅλους τοὺς τομεῖς.

Καλέσαμε τότε τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, πολὺ ἔγκαιρα, στὸν ὁποῖο ὑπάγεται ἡ ΚΥΠ καὶ γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς ὁποίας εἶναι ὑπόλογος, νά πάρει ὅλα τὰ μέτρα ποὺ θὰ θέσουν τελεία καὶ παῦλα στὸ ΥΠΕΡΚΡΑΤΟΣ τῆς ΚΥΠ ποὺ καθημερινὰ μὲ τὶς δραστηριότητες της, ἀμαυρώνει τὸν πολιτισμὸ τοῦ τόπου μας. Ὅμως ὁ Πρόεδρος σιώπησε καὶ συνέχισε νὰ παρανομεῖ. Καὶ φθάνουμε σήμερα νὰ προετοιμάζει ἐκλογὲς τῆς βίας καὶ τῆς νοθείας. Νὰ πλαστογραφεῖ τὴ θέληση τοῦ λαοῦ καὶ νά μεθοδεύει μὲ τοὺς συνεργάτες του τὴν καταδολίευση τῆς λαϊκῆς ψήφου.

Ὁ Πρόεδρος Κυπριανοῦ συνεχίζει τὶς προεκλογικὲς περιοδεῖες του στὴν ὕπαιθρο σκορπίζοντας ὑποσχέσεις γιὰ ἐκτέλεση ἔργων (ποὺ δὲν προβλέπονται στοὺς κρατικοὺς προϋπολογισμούς). Τὸ ἐρώτημα εἶναι γιατὶ πλεῖστα ἔργα ποὺ ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ καὶ περιληφθεῖ στοὺς Προϋπολογισμοὺς μένουν ἀνεκτέλεστα παρὰ τὶς ἐκκλήσεις καὶ διαμαρτυρίες τῶν ἐπηρεαζομένων ; Ὅμως θά θέλαμε καὶ μιὰ δήλωση ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν νὰ πεῖ ἔντιμα καὶ παστρικὰ σ' αὐτὸ τὸ λαὸ ἂν ὅλες οἱ ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μέχρι σήμερα καλύπτονται ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ ἢ εἶναι σὲ θέση νὰ τὶς καλύψει. Καὶ πρέπει νὰ κάμει αὐτὴ τὴ δήλωση ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν.

Εἶναι γνωστὸ πῶς πρὶν ἐγκριθεῖ ἕνα δημόσιο ἔργο καὶ πρὶν περιληφθεῖ στοὺς Προϋπολογισμοὺς ὁποιοδήποτε κονδύλι γιὰ τὴν ἐκτέλεσή του μελετᾶται διεξοδικὰ ἀπὸ κάθε ἄποψη, ἑτοιμάζονται σχέδια, λύονται τεχνικὰ προβλήματα ἐκτέλεσης, ἂν ὑπάρχουν, λαμβάνονται οἱ ἀναγκαῖες συγκαταθέσεις, γίνεται ἐκτίμηση τῆς δαπάνης καὶ προγραμματίζεται χρονικὰ ἡ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου. Τέτοια ἀνεκτέλεστα ἔργα ποὺ περιλήφθηκαν στούς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1980 εἶναι ἐπαναψήφιση καὶ ἀφοροῦν ὅλες τὶς ἐπαρχίες. Διαφορετικὰ δὲν ὑπῆρχε λόγος νά δεσμεύονται στούς Προϋπολογισμοὺς κονδύλια γιὰ ἔργα ἀνεκτέλεστα μόνο γιὰ λόγους ἐντυπώσεως καὶ πρὸς ἄγραν ἀφελῶν ὑποστηρικτῶν.

Ἂν ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ αὐτὰ τὰ προβλήματα μποροῦν νά λυθοῦν τόσο σύντομα καὶ μὲ μιὰ ἁπλὴ Προεδρικὴ ἐπίσκεψη, τότε εἶναι σὰν νὰ μᾶς λέγει ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι μεγάλη εὐθύνη γιὰ τὸ ὅτι παράμειναν γιὰ τόσο χρόνο ἄλυτα τὰ προβλήματα τῶν κοινοτήτων, ἔχουν οἱ Ἔπαρχοι καὶ ἄλλοι δημόσιοι ὑπάλληλοι ποὺ ἄφησαν νὰ χρονίσουν γιὰ τόσο χρόνο προβλήματα ποὺ λύονται μὲ τὴν παρουσία τοῦ ἰδίου τόσο εὔκολα.

Όμως ή αλήθεια είναι άλλη. Η αλήθεια είναι ότι κοροϊδεύει το λαό. Οι Προεδρικές περιοδείες δεν γίνονται γιά επίλυση προβλημάτων αλλά γιά προεκλογικούς σκοπούς και γιά κομματική σκοπιμότητα.

Η τακτική αύτή των κούφιων υποσχέσεων και των ανεκτέλεστων έργων από μιά κυβέρνηση που άδρανεί ή ενεργεί ανεύθυνα αποτελεί όχι μόνο περιφρόνηση αλλά και εμπαιγμό προς το λαό, που μάταια αναμένει κάποια βελτίωση της κακοδαιμονίας στην οποία τον έρριξε ή τελευταία τετραετία.

Μετά τις πρόσφατες συζητήσεις που είχαν οι αρχηγοί και εκπρόσωποι κομμάτων, ή θέση μας ήταν καθαρή και δηλώσαμε στις εισηγήσεις μας ότι πρέπει:

(α) Να τερματισθούν οι προσωπικές παρεμβάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας προς πολιτικούς και άλλους παράγοντες γιά να του παράσχουν κομματική υποστήριξη.

(β) Να τερματισθεί, τουλάχιστο κατά την προεκλογική περίοδο, ή παροχή υποσχέσεων γιά εκτέλεση έργων σε διάφορες περιοχές και μάλιστα γιά έργα που ούτε έχουν προγραμματισθεί ούτε προνοούνται στον Προϋπολογισμό.

(γ) Να παύσει το ραδιόφωνο και η' τηλεόραση την προβολή των επισκέψεων του κ. Πρόεδρου σε περιοχές της Κύπρου κατά την προεκλογική περίοδο, γιατί είναι φανερό (ή είναι δύσκολο να γίνει ο διαχωρισμός), ότι αύτες οι εκδηλώσεις είναι κομματικές ή προεκλογικές—μόνο ο κ. Πρόεδρος έχει τη δυνατότητα να ξεχωρίζει τις δυό του ιδιότητες, γιά τους άλλους αποτελεί, όμως, αδυναμία— κι' αύτες οι περιοδείες δεν συνιστούν εκδηλώσεις γενικότερης προεδρικής πολιτικής ούτε έχουν ιδιαίτερη αξία από πλευράς πληροφόρησης ώστε να προβάλλονται ως νέα και μάλιστα πρώτα νέα στα ειδησεογραφικά δελτία. Και

(δ) Να δοθούν αυστηρές οδηγίες στην αστυνομική δύναμη και ιδιαίτερα στις μυστικές υπηρεσίες της, να μην αναμιγνύονται στην οργάνωση πολιτικών συγκεντρώσεων και να αποφεύγονται ενέργειες ή εκδηλώσεις που μπορούν να εκληφθούν ως άσκηση πιέσεως ή εκφοβισμού ή απόπειρα επηρεασμού πολιτικών.

Τόσο οι κρατικές υπηρεσίες όσο και οι κρατικοί Προϋπολογισμοί ανήκουν σε όλο το λαό και δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται από την Κυβέρνηση σαν μέσο και φορέας των κομματικών και προεκλογικών επιδιώξεων του κυβερνώντος κόμματος. Διαφορετικά ή Κυβέρνηση παύει να είναι όργανο του λαού και μετατρέπεται σε κομματικό όργανο, πράγμα που υποσκάπτει την κρατική οντότητα της Κύπρου, την εγκυρότητα και την πειστικότητά της, και την οδηγεί σε απομόνωση από το λαό, με απρόβλεπτες συνέπειες γιά όλους.

Δυστυχώς, καμμιά απόφαση δεν πάρθηκε και ή απαράδεκτη κατάσταση συνεχίζεται με φανερή πρόκληση.

Κύριε Πρόεδρε,

Πριν αναφερθώ σε μερικά γεγονότα που είναι μιά δειγματοληψία από τα απίστευτα που συντελούνται, σας καλώ εν ονόματι της Δημοκρατίας και χάριν της διασφαλίσεως του αδιαβλήτου της διεξαγωγής των εκλογών και της φανεράς προεδρικής κατολισθήσεως προς νόθες εκλογές, να συγκαλείται ή Βουλή εκτάκτως κατά την προεκλογική περίοδο γιά να ανακόψουμε την επικίνδυνη αύτή πορεία που μας οδηγεί ο Πρόεδρος.

Να ζητηθεί χωρίς αναβολή ο διορισμός επιτροπής ή οποία να αποτελείται από εγνωσμένου κύρους πολίτες και να εποπτεύει την εκλογή με δικαίωμα να

λαμβάνει μέτρα ἐναντίον ὀργάνων τοῦ Κράτους ποὺ εἶναι ἄμεσα ἀναμεμιγμένα μὲ τὴν καταδολίευση τῆς λαϊκῆς ψήφου καὶ κάθε παράνομης πράξεως ποὺ ἐπηρεάζει τὸ ἀδιάβλητο τῶν ἐκλογῶν.

Εἰδικὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ ἡ ἀστυνομία ἡ ὁποία προορίζεται νὰ ἐπιβάλει ὄχι μόνο τὸ νόμο καὶ τὴν τάξη ἀλλὰ νὰ διασφαλίσει καὶ τὸ κύρος τοῦ Κράτους.

Οἱ Πρόεδροι ἔρχονται καὶ παρέρχονται, ἡ δημόσια ὑπηρεσία καὶ ἡ ἀστυνομία εἶναι οἱ μόνιμοι στυλοβάτες καὶ δὲν πρέπει νὰ τοὺς πλήξουμε ἀλλὰ νὰ τοὺς διαφυλάξουμε.

Κύριοι συνάδελφοι,

Οἱ περισσότεροι ποὺ μίλησαν πάνω στὸ θέμα αὐτὸ εἶχαν ἀναφερθεῖ καὶ σὲ γεγονότα γιὰ νὰ ἀποδείξουν τοὺς φόβους τους καὶ τὴν ἔγνοια τους γιὰ τὸ ποῦ ὁδηγεῖται τὸ Κράτος.

Θ' ἀναφέρω μερικὰ ἐνδεικτικὰ γιὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι μόνο καταγελία τοῦ τὶ συμβαίνει δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἀλλὰ θάχει οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα ἂν ληφθοῦν μέτρα.

Μοναδικὴ ἀσχολία, ὅπως ἀνάφερα προηγουμένως, τῆς ΚΥΠ εἶναι ἡ ὀργάνωση τῆς προεκλογικῆς ἐκστρατείας τοῦ ΔΗΚΟ. Ἔχουν κινητοποιηθεῖ τὰ μέλη της στὴν ὕπαιθρο καὶ πιέζουν πρόσωπα, διευθετοῦν συναντήσεις μὲ τὸν Πρόεδρο, ὁ ὁποῖος μὲ τὴ σειρά του δίδει ὑποσχέσεις σὲ ὅ,τι τοῦ ζητηθεῖ. Ὀργανώνουν τοπικὲς ἐπιτροπὲς σὲ χωριά, ἀγωνίζονται γιὰ στελέχωση τοῦ ΔΗΚΟ.

Ἐκεῖνοι γιὰ τοὺς ὁποίους διευθετεῖται ἡ συνάντηση μὲ τὸν κ. Πρόεδρο παρατηροῦν ὅτι γνωρίζει καὶ τὸ πρόβλημα τους ἐκ τῶν προτέρων καὶ μαντεύει σὰν νέος προφήτης τὶ ἀπασχολεῖ τὰ πρόσωπα αὐτά.

Χωρὶς καμμιὰ δυσκολία ὅλα λύονται καὶ μετά, ἐπικοινωνώντας μαζί τους μὲ τὸ γνωστό του ὕφος, τὸ ὕφος τοῦ οἴκτου, ἐκλιπαρεῖ ὑποστήριξη.

Πρέπει ἕνας νὰ διερωτηθεῖ. Ὅταν δίδονται καὶ χρήματα ἀπὸ ποῦ βρίσκονται ;

Δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ὑπάλληλοι ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ τοποθετηθοῦν κομματικά.

Ὅμως εἶναι ἀνεπίτρεπτο νὰ εἶναι ὁμιλητὲς σὲ συγκεντρώσεις ποὺ ὀργανώνει τὸ ΔΗΚΟ. Καὶ ὁμιλητές, ὑπάρχουν γιὰ τὸ ΔΗΚΟ μὲ πολλὴ ἀσφάλεια ὅτι τίποτε δὲν ἔχουν νὰ πάθουν.

Αὐτὴ ἡ ἀσφάλεια ποὺ αἰσθάνονται εἶναι ἐξασφαλισμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Πρόεδρο ποὺ τοὺς παροτρύνει.

Δόθηκαν προεδρικὲς ὁδηγίες πρὶν ἀρκετὸ καιρὸ στὰ τοπικὰ κλιμάκια τῆς ΚΥΠ νὰ ὑποβάλουν ἐκθέσεις γιὰ τὶς διάφορες ὑπεύθυνες θέσεις σέ ἀστυνομικὲς διευθύνσεις καὶ σταθμάρχες. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι παραγνωρίζεται ἡ ἡγεσία τῆς Ἀστυνομίας, τὸ σχέδιο ἄρχισε νὰ ὑλοποιεῖται. Στὴ Λάρνακα τοποθετήθηκε βοηθὸς ὑπαίθρου πρόσωπο ποὺ εἶναι φανερὸ κομματικὸ στέλεχος τοῦ ΔΗΚΟ. Οὐσιαστικὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ εἶναι ὑπεύθυνος ὑπαίθρου γιατὶ ἐκτελεῖ καθήκοντα βοηθοῦ ἀστυνομικοῦ διευθυντοῦ, ὁ ὑπεύθυνος ἀξιωματικὸς ὑπαίθρου.

Στέλεχος τοῦ ΔΗΚΟ ξυλοκόπησε μέσα σὲ Ἀστυνομικὸ Σταθμὸ τὸν ὑπεύθυνο Σταθμάρχη Λοχία. Γιὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ ἐκδόθηκε ἔνταλμα συλλήψεως καὶ καταζητεῖτο καὶ δημοσιεύθηκε στὶς ἐφημερίδες καὶ τὸ ἀνακοίνωσε καὶ τὸ Ραδιόφωνο.

Ὁ καταζητούμενος τὴν ἐπαύριο ἐπισκέφθηκε Ὑπουργὸ καὶ ἔκτοτε κυκλοφορεῖ ἐλεύθερα χωρὶς νὰ προσαφθεῖ ἐναντίον του καμμιὰ κατηγορία· εἶναι θρασύτατος ὑποστηρικτὴς τοῦ ΔΗΚΟ καὶ συνεργάτης τῆς ΚΥΠ.

Στὶς περιοδεῖες του ὁ Πρόεδρος ἐξαναγκάζει νὰ παρευρίσκονται καὶ κυβερνητικοὶ ὑπαλλήλοι. Γίνεται μιὰ ὑποχρεωτικὴ στράτευση. Καὶ ὅλοι αὐτοὶ προετοιμάζουν τὴν Προεδρικὴ ἐπίσκεψη σὲ κάθε περιοχή.

Πρόσωπο τὸ ὁποῖο ἀνάφερα καὶ προηγουμένως ποὺ καταδικάστηκε σὲ τρίμηνη φυλάκιση στὶς 28.2.81, ἀπολύθηκε ἀπὸ τὶς φυλακὲς μὲ χάρη ἀπὸ τὸν Πρόεδρο στὶς 21.3.81—ἔκανε 24 μέρες ἀντὶ 3 μῆνες. Αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶναι τοῦτο, ὅτι μιὰ μέρα πρὶν τὸν ἐπισκέφθηκε ἄνθρωπος τοῦ Προέδρου στὶς φυλακὲς ὁ ὁποῖος τοῦ ζήτησε πολιτικὴ ὑποστήριξη. Ὁ ἄνθρωπος συγκατατέθηκε. Κατόπιν τῆς διαβεβαιώσεως ὅτι θὰ βοηθήσει ἐκλογικὰ τὸ ΔΗΚΟ τὸν ἀπέλυσε καὶ ἀντὶ νὰ πάει νὰ ἐπισκεφθεῖ πρῶτα τό σπίτι του ἐπισκέφθηκε πρῶτα τὸ Προεδρικὸ Μέγαρο καὶ μετὰ νὰ πάει στό χωριό του.

Εἴχαμε καὶ μιὰ ὑπόθεση ἡ ὁποία φανερώνει τὴν κομματικοποίηση τῆς Ἀστυνομίας στὴ Λάρνακα. Κατάγγειλα τὴν ὑπόθεση καὶ στὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας καὶ σὲ ἄλλα ἁρμόδια πρόσωπα. Τὸ θέμα ἔχει διευθετηθεῖ ἀλλὰ πέραν τούτου γίνεται καὶ ἔρευνα κατὰ πόσο—ἐμεῖς εἴμαστε βέβαιοι γι' αὐτὸ—μερικοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Λάρνακας μετάτρεψαν τὰ γραφεῖα τους σὲ κομματικὰ γραφεῖα σὲ συνεργασία μὲ τὴν ΚΥΠ. Αὐτὸ εἶναι παντελῶς ἀπαράδεκτο καὶ παράνομο.

Ἄνθρωπος τοῦ Προέδρου ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου βρισκόταν κι' ἐδῶ, στὶς 21 Μαρτίου 1981 εἶχε ὀργανώσει στὴ Γαλάτα συγκέντρωση μὲ Δημόσιους Ὑπαλλήλους, Ἀστυνομικοὺς κ.λ.π., κι' αὐτὸς εἶναι Σύμβουλος γιὰ θέματα ἀσφάλειας τοῦ Προέδρου, πληρώνεται ἀπὸ τὸ Δημόσιο καὶ χρησιμοποιεῖ αὐτοκίνητα τοῦ Δημοσίου γιὰ νὰ ὀργανώνει κομματικὲς συσκέψεις καὶ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία τοῦ ΔΗΚΟ.

Τελικὰ ἀναφέρεται αὐτὲς τὶς μέρες ὅτι πρέπει νὰ γίνει ἕνας σοβαρὸς ἔλεγχος στὸ Ταμεῖο τὸ ὁποῖο ἵδρυσε ὁ Πρόεδρος καὶ στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν κατατεθειμένες ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες. Πέραν τῶν £100,000. Δὲν ξοφλᾶ ὁ Πρόεδρος μὲ τὸ νά λέει ὅτι εἶναι προσωπικό. Ἔχει ὑποχρέωση καὶ καθῆκον ὁ ἴδιος νὰ διατάξει ἔλεγχο καὶ νὰ μᾶς πεῖ καθαρὰ ποῦ δόθηκαν καὶ γιὰ ποιὸ σκοπὸ δόθηκαν αὐτὰ τὰ λεφτά.

Ὅπως εἶπα εἶναι δειγματοληψία. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι τὰ γεγονότα βοοῦν, εἶναι πολλὰ κι' ἀνεπίτρεπτα. Παράνομα!

Κύριοι συνάδελφοι,

Παλεύομε μὲ τὸ κομματικό κράτος. Ὁ Πρόεδρος ἔχει ἀποβάλει τὸ προσωπεῖο καὶ εἶναι ἀδίστακτος καὶ ἀπροκάλυπτος κομματάρχης.

Ἡ Κυβέρνηση ἔχει γίνει πιὰ παράνομη καὶ ὁ Πρόεδρος ἀποτελεῖ δημόσιο κίνδυνο. Προεδρικὲς ἐκλογές ἐπιβάλλεται νά γίνουν ἀμέσως. Νὰ φύγει.

Δὲν ἔχουμε χρεία μαρτύρων. Ἡ κραυγὴ διαμαρτυρίας προέρχεται ἀπὸ ὅλον τὸν πολιτικὸ κόσμο ἀλλὰ καὶ σύσσωμο τὸ λαό. Κριτὴς εἶναι ὁ λαὸς ἀνεξαίρετα.

Πρέπει πιὰ ἡ Βουλὴ νὰ τοποθετηθεῖ ἀνοικτά. Οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ νὰ ὀρθώσουν τὸ ἀνάστημά τους καὶ νὰ τοῦ ποῦν : «Στῆθι γὰρ ἀνδρὶ βεβήλω».

Τὸ Προεδρικὸ ἔχει γίνει προεκλογικὸ κατάστημα. Παρανομοῦν ὅλοι.

Ποιὸς πληρώνει, τὸ δημόσιο ;

Πόσα ξοδεύονται γιὰ τὶς ἐμφανίσεις του ποὺ εἶναι μιὰ θεατρικὴ κωμωδία;

Δὲν εἶναι πιὰ ἐγγυητὴς τῆς δημοκρατίας. Τὴν κατάλυσε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε σήμερα εἶναι πολὺ σοβαρό. Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση διαπιστώνοντας ὅτι ἕνεκα πολλῶν παιδαριωδῶν χειρισμῶν σὲ σοβαρὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ θέματα ἔχει ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ τὸ λαό, ἄρχισε νὰ μετέρχεται ἀπαράδεκτες μεθόδους.

Γιὰ μῆνες τώρα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἄρχισε, μὲ τὸ πρόσχημα νὰ μελετήσει τοπικὰ προβλήματα, νὰ πραγματοποιεῖ πληθωριστικὲς ἐκστρατεῖες στὴν ἐπαρχία. Στὶς ἐκστρατεῖες αὐτὲς ὑπόσχεται στοὺς τοπικοὺς παράγοντες φανταστικὰ πράγματα μὲ μοναδικὸ κριτήριο τὴν προσέλκυση ψήφων γιὰ τὸ κόμμα του. Οἱ ὑποσχέσεις αὐτὲς εἶναι ἐντελῶς ἔξω ἀπὸ τὶς δυνατότητες τῶν προϋπολογισμῶν τῆς Κύπρου. Καὶ εἶναι φανερὸ πώς τὰ κίνητρα γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ὑποσχέσεις εἶναι ἡ δημοκοπικὴ ψηφοθηρία γιὰ τὶς ἐπικείμενες βουλευτικὲς ἐκλογές.

Ὅπως ἔχω ἀναφέρει καὶ σὲ ἄλλη περίπτωση, γιὰ νὰ ὑλοποιηθοῦν οἱ ὑποσχέσεις ποὺ ἔχει δώσει καὶ ποὺ θὰ συνεχίσει νὰ δίνει ὁ Πρόεδρος μέχρι τὶς ἐκλογές, θὰ χρειαστοῦμε ἕνα προϋπολογισμὸ παρόμοιο μὲ ἐκεῖνο τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς.

Γιὰ τὴν πραγματοποίηση καὶ προετοιμασία τῶν ἐξορμήσεων αὐτῶν προηγεῖται ἡ κινητοποίηση δημοσίων ὑπηρεσιῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων· ἐφαρμογὴ μεθόδων ἐκβιασμοῦ καὶ ἄσκησης πιέσεως γιὰ προσέλευση στὶς συγκεντρώσεις· προβολὴ ἀπὸ τὰ κρατικὰ μέσα ἐνημερώσεως, κ.ἄ.

'Η ἐπιστράτευση πιὰ τοῦ P.I.K. ἔφτασε σὲ σημεῖο θλιβερό. Αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία ἔχει ὑποδουλωθεῖ σὲ ἐπικίνδυνο βαθμὸ στὴν Κυβέρνηση. Στὰ δελτία εἰδήσεων τοῦ P.I.K. οἱ πραγματικὲς εἰδήσεις μπαίνουν σὲ δευτερεύουσα μοῖρα. Πρωταρχικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ προβολὴ τοῦ Προέδρου καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Γι' αὐτὸ πολλὲς φορὲς τὰ δελτία εἰδήσεων τοῦ P.I.K. ἀντὶ ν' ἀσχολοῦνται μὲ πολιτικὲς εἰδήσεις, προβάλλουν ἐκδηλώσεις κοινωνικοῦ περιεχομένου καὶ μεταδίδουν φλύαρες καὶ ἐπαναληπτικὲς δηλώσεις.

Παράλληλα μὲ τὶς ἐξορμήσεις τοῦ Προέδρου, ἐπιστρατεύονται οἱ 'Υπουργοὶ καὶ 'Υφυπουργοὶ μὲ τὶς συνοδίες τους.

Πρόσθετα, ἔχουν ἐπιστρατευθεῖ δημόσιες ὑπηρεσίες καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ποὺ ἐργάζονται γιὰ κομματικὴ προαγωγὴ τοῦ ΔΗΚΟ. 'Ο μηχανισμὸς αὐτὸς παράλληλα ἀσκεῖ πίεση καὶ ἐκβιασμὸ πάνω σὲ δημόσιους ὑπαλλήλους καὶ ἄλλους παράγοντες χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως γιὰ νὰ συνεργαστοῦν ὑπὲρ τοῦ ΔΗΚΟ ἢ νὰ ψηφίσουν τὸ ΔΗΚΟ.

Εἶναι καιρὸς νὰ πάψουν, ἐπὶ τέλους, αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ μέθοδοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀφήσουμε τὸν Κύπριο πολίτη νὰ εἶναι ἐλεύθερος καὶ στὰ πολιτικὰ του φρονήματα καὶ στὴν πολιτικὴ του τοποθέτηση. Εἶναι καιρὸς νὰ πάψουμε μὲ τὸν κυβερνητικὸ παρεμβατισμὸ νὰ καλλιεργοῦμε δουλικὲς κι ' ἐξαρτώμενες προσωπικότητες. Εἶναι καιρὸς νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν τακτικὴ τοῦ ἐκβιασμοῦ καὶ τοῦ χαφιεδισμοῦ.

Καταφθάνουν στὰ γραφεῖα τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ καθημερινὰ πληροφορίες καὶ καταγγελίες γιὰ ἐνεργὸ συμμετοχὴ ἀνθρώπων τῆς ΚΥΠ, τῆς προ-

εδρικῆς φρουρᾶς, τῆς ἀστυνομίας, ἐκπαιδευτικῶν καὶ γενικὰ δημόσιων ὑπαλλήλων σὲ ὀργανωτικὴ δουλειά τοῦ ΔΗΚΟ καὶ γιὰ ἐφαρμογὴ μεθόδων ἐκβιασμοῦ.

Διάφορα τέτοιου εἴδους περιστατικὰ μὲ συγκεκριμένα στοιχεῖα—τόπου, ἡμερομηνίας καὶ προσώπων—ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς ἔχει ἀπὸ καιρὸ καταγγείλει γραπτῶς πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν.

Μέχρι τώρα δὲν ἔχουμε τύχει ὁποιασδήποτε ἀπαντήσεως. Καὶ ἕνας τρόπος γιὰ νὰ μειωθοῦν οἱ αὐθαιρεσίες καὶ οἱ ὑπερβάσεις μερικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἶναι ἀκριβῶς οἱ διάφορες καταγγελίες ποὺ γίνονται νὰ διερευνῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἁρμόδια ὑπηρεσία καὶ ὄχι νὰ καλύπτονται ἢ νὰ ἀφήνονται νὰ ξεχαστοῦν μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου.

Τέλος ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς θάθελε νὰ κάμει ἔκκληση πρὸς ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς ἐρχόμενες βουλευτικὲς ἐκλογὲς μὲ τὴν ἀνάλογη ὑπευθυνότητα ποὺ ὑπαγορεύει ἡ θέση τους. Ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ἔχουν τὶς πολιτικὲς τους πεπειθήσεις. Ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ψηφίσουν ἐλεύθερα καὶ ἀνεπηρέαστα τὸ κόμμα τῆς ἀρεσκείας τους.

Αὐτὰ τὰ δικαιώματα πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὰ ἀπὸ ὅλα τὰ κόμματα καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς πολιτικὲς δυνάμεις τοῦ τόπου.

Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα, ὅμως, νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπιρροὴ ποὺ τοὺς προσδίδει ἡ θέση τους, ὑπὲρ ὁποιουδήποτε κόμματος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀπαράδεκτη πρόκληση. Δὲν ἐπιτρέπεται, γιὰ νὰ τύχουν εὐνοιοκρατικῆς μεταχειρίσεως ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ὑπηρεσία τους γιὰ κομματικὴ καὶ μικροπολιτικὴ δραστηριότητα. Γιατὶ ἀλλοίμονο ἂν ἐπικρατήσει αὐτὴ ἡ νοοτροπία. Τότε ἡ εὐνοιοκρατία θὰ ἀποκαταστήσει πλήρως τά ἀντικειμενικὰ κριτήρια τῆς ἀξιοκρατίας. Καὶ ἡ εὐνοιοκρατία δὲν θὰ ὠφελεῖ ἢ θὰ ἀδικεῖ πάντοτε τὰ ἴδια πρόσωπα.

Ὅσο γιὰ αὐτοὺς τοὺς λίγους δημόσιους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴ συμπεριφορά τους παραβιάζουν τὴν ἰδιότητα τοῦ δημόσιου ὑπαλλήλου, θὰ θέλαμε νὰ τοὺς ποῦμε τοῦτο : Ὅτι δὲν πρέπει νὰ καθοδηγοῦνται ἀπὸ προσωρινὸ καιροσκοπισμό. Γιατὶ μιὰ κυβερνητικὴ εὔνοια ὑπὲρ τους ἰσοδυναμεῖ μὲ μιὰ ἀνάλογη ἀδικία σὲ βάρος κάποιου ἢ κάποιων ἄλλων συναδέλφων τους. Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ μιᾶς τέτοιας πρακτικῆς δὲν προστατεύει κανενὸς τὰ δικαιώματα.

Γιατὶ ἂν θέλεις νὰ διατηρήσεις τὰ δικαιώματα σου, ἂν θέλεις νὰ μπορεῖς νὰ διεκδικεῖς τὰ δίκαια σου, τότε ἔχεις ὑποχρέωση νὰ σέβεσαι καὶ νὰ προστατεύεις τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων ἀκόμα καὶ τῶν ἀντιπάλων σου. Ἂν δὲν τὸ κάνεις αὐτὸ τότε ναρκοθετεῖς καὶ τὰ δικά σου δικαιώματα. Καὶ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ τὸ συνειδητοποιήσουν αὐτοὶ οἱ δημόσιοι λειτουργοί, ποὺ μὲ τὴν κομματική τους δραστηριότητα ἐπιδιώκουν τὴν προσωρινὴ εὐνοιοκρατία τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅσο γιὰ τὴν Κυβέρνηση μὲ τὶς εὐνοιοκρατικὲς προαγωγὲς ποὺ ἔχει κάνει στὶς διάφορες ὑπηρεσίες τὰ τελευταῖα χρόνια, θὰ πρέπει νά γνωρίζει ὅτι ἔχει φθείρει πολλὲς σωστὲς διαδικασίες καὶ ἔχει ἀλλοιώσει τὴν ἀποδοτικότητα ἀρκετῶν δημόσιων ὑπαλλήλων. Μὲ τὴν προσφατη πολιτικὴ της ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν ἡ φθορὰ στὸν κρατικὸ μηχανισμὸ ἐπεκτείνεται. Καὶ αὐτὸ εἶναι μεγάλη εὐθύνη τὴν ὁποία φέρει ἀκέραιη ἡ Κυβέρνηση. Εἶναι καιρὸς τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς εὐθύνης νὰ συνειδητοποιηθεῖ καὶ νὰ πάψει ἡ Κυβέρνηση νά χρησιμοποιεῖ τὸ κρατικὸ μηχανισμὸ τόσο προκλητικὰ γιὰ κομματικὰ ὀφέλη. Γιατὶ ἐκθέτει τόσο τὸν κρατικὸ μηχανισμὸ ὅσο καὶ τοὺς δημόσιους λειτουργοὺς ποὺ χρησιμοποιεῖ.

Κύριε Πρόεδρε,

Στὴν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Σώματος λέχθηκε κάτι ποὺ δὲν πρέπει νὰ

περάσει ἀπαρατήρητο. Ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ σπατάλησε ἀρκετὴ ὥρα γιὰ νὰ παρουσιάσει τὴν Κυβέρνηση ὅτι δὲν χρησιμοποιεῖ τὴ δημόσια ὑπηρεσία γιὰ κομματικοὺς σκοποὺς καὶ προσπάθησε, τουλάχιστο λεκτικά, ν' ἀπορρίψει τὶς διάφορες καταγγελίες ποὺ ἔκαναν ἄλλοι συνάδελφοι.

Ἐν τούτοις ὁ κ. Λαδᾶς στὴν ἴδια ἀγόρευση του, καὶ ἀσφαλῶς ἀναφερόμενος στὴ χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ γιὰ κομματικοὺς σκοποὺς, ἀνάφερε χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ ἑξῆς : «Πρέπει νὰ ἔχομε ὑπόψη μας ὅτι τὸ προεδρικὸ ἀξίωμα καὶ ἡ ἄσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας δίνουν ὁρισμένα προνόμια στὸ κυβερνῶν κόμμα τὰ ὁποῖα ἀντισταθμίζουν τὴν τριβὴ τὴν ὁποία ὑφίσταται ἀπὸ τὴν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας». Αὐτὴ εἶναι πιστὴ δήλωση τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ΔΗΚΟ.

Αὐτὴ ἡ δήλωση τὶ σημαίνει ; Οὐσιαστικὰ ἰσοδυναμεῖ μὲ παραδοχὴ ὅτι ἡ Κυβέρνηση χρησιμοποιεῖ τὸ κρατικὸ μηχανισμὸ καὶ δημόσιους λειτουργοὺς γιὰ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία τοῦ ΔΗΚΟ. Ἂν τὸ νόημα τῆς πιὸ πάνω δηλώσεως σταματοῦσε ὡς ἐδῶ θὰ εἴχαμε μιὰ ὁμολογία καὶ μιὰ ἀπαράδεκτη τακτική. Μιὰ σημαντικὴ ὁμολογία, ἀλλὰ καὶ κάτι ποὺ ὅλοι τὸ γνωρίζουμε ὅτι συμβαίνει σήμερα.

Ὅμως, τὸ νόημα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς δηλώσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ΔΗΚΟ προχωρεῖ πιὸ πέρα, γιὰ νὰ δώσει μιά θεσμικὴ κάλυψη αὐτῆς τῆς τακτικῆς. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι μόνο ἀπαράδεκτο ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνο. Δηλαδὴ ὁ κ. Λαδᾶς δὲν περιορίζεται νά ὁμολογήσει ὅτι χρησιμοποιεῖται ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ἀπὸ τὸ κυβερνῶν κόμμα γιὰ τὶς ἐπικείμενες ἐκλογές. Προχωρεῖ καὶ λέει ὅτι σωστὰ χρησιμοποιεῖται. Καὶ μάλιστα παρουσιάζει τὴν ἀντίληψη αὐτὴ σὰν πολιτικὴ ἀρχὴ γενικὰ παραδεκτή. Μόνο αὐτὴ τὴ ἑρμηνεία μπορῶ νὰ δώσω στὴ φράση «ἡ ἄσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας δίνει ὁρισμένα προνόμια στὸ κυβερνῶν κόμμα τὰ ὁποῖα ἀντισταθμίζουν τὴν τριβὴ τὴν ὁποία ὑφίσταται ἀπὸ τὴν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας.»

Ἕνεκα τοῦ ὅτι ἡ φράση αὐτὴ ἔχει περάσει στὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς θέλω καὶ ἐλπίζω πὼς ὁ κ. Λαδᾶς θὰ τὴν ἀνακαλέσει. Γιατὶ ἂν παραμείνει ἀναλλοίωτη θὰ τείνει νὰ εἰσάξει μιὰ ἐπικίνδυνη τακτικὴ καὶ νοοτροπία. Μιὰ τακτικὴ καὶ μιά νοοτροπία ἡ ὁποία προσωρινὰ ὠφελεῖ τὸ ΔΗΚΟ μακροπρόθεσμα, ὅμως, θὰ βλάψει ὅλους μας, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ΔΗΚΟ. Γιατὶ ἀλλοίμονο ἂν γίνει ἀποδεκτὸ ὅτι τὸ ἑκάστοτε κυβερνῶν κόμμα ἔχει ὁρισμένα προνόμια, ποὺ τοῦ ἐπιτρέπουν νά χρησιμοποιεῖ τὸν κρατικὸ μηχανισμὸ σὲ προεκλογικὴ περίοδο.

Καί γιὰ νὰ διευκολύνω τὸν κ. Λαδᾶ νὰ ἀντιληφθεῖ πόσο ἐπικίνδυνη εἶναι ἡ ἄποψη ποὺ προσπάθησε νὰ προβάλει, θὰ ὑποβάλω μερικὰ ἐρωτήματα : Ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ ὁρισμένα προνόμια; Ποιὸς τὰ καθορίζει; Γιατὶ νὰ εἶναι ὁρισμένα προνόμια καὶ νὰ μὴ μετατραποῦν σὲ ἀόριστα προνόμια ποὺ θὰ σημαίνει τὴν ἐτσιθελληματικὴ χρησιμοποίηση ὁλόκληρου τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ τὸ κυβερνῶν κόμμα; Ὅταν γίνεται κατάχρηση ἔστω αὐτῶν τῶν ὁρισμένων προνομίων, ποὺ σὰν θέμα ἀρχῆς ὁ κ. Λαδᾶς τὴ δέχεται, ποιὰ δύναμη θὰ ἀναχαιτίζει αὐτὴ τὴ κατάχρηση;

Θἄθελα νὰ ὑπογραμμίσω ἐπιπρόσθετα ὅτι σὲ κανένα δημοκρατικὸ πολίτευμα δὲν γίνεται παραδεκτὴ μιὰ τέτοια ἀρχὴ ποὺ προσπάθησε νὰ μᾶς παρουσιάσει ὁ κ. Λαδᾶς. Εἶναι μιὰ ἐπικίνδυνη θέση. Καὶ τὸ ζήτημα φαίνεται πιὸ σοβαρὸ ἂν ληφθεῖ ὑπόψη πὼς τὴ δήλωση αὐτὴ τὴν ἔκαμε ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ, ὁ βουλευτὴς δηλαδὴ ποὺ βρίσκεται στὸ Σῶμα γιὰ νὰ ἐκφράζει τὶς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θάθελα νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς θὰ ἐργαστεῖ συνειδητὰ γιὰ τὴ διεξαγωγὴ ἀδιάβλητων, εἰρηνικῶν καὶ πολιτισμένων ἐκλογῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Δὲν εἶχα πρόθεση νὰ δευτερολογήσω ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ὅμως, ἡ ἀναφορὰ τὴν ὁποία ἔκαμε σὲ μιὰ φράση τὴν ὁποία ἀπομόνωσε ἀπὸ τὴν μακροσκελὴ ὁμιλία μου ὁ κ. Ἱεροδιακόνου, μὲ ἀναγκάζει νὰ πάρω τὸ λόγο.

Δὲν πρόκειται ν' ἀπαντήσω στὶς διάφορες κατηγορίες, οἱ ὁποῖες ἐκτοξεύονται ἀνευθύνως ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης, γιὰ λόγους προεκλογικῆς προπαγάνδας. Καὶ ἕνας λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο αὐτὴ ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ διαλυθεῖ εἶναι διότι αὐτὸς ὁ χῶρος κι' αὐτὸ τὸ Βῆμα χρησιμοποιοῦνται γιὰ λόγους προεκλογικῆς προπαγάνδας καὶ γιὰ λόγους λασπολογίας ἐναντίον ὅλων τῶν ἀρχῶν καὶ ὅλων τῶν ὑπευθύνων προσώπων τῆς Δημοκρατίας.

Οἱ θέσεις μας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἔχουν γίνει τελείως καθαρὲς στὴν προηγούμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἑρμηνεία τὴν ὁποία δίδει στὴν φράση μου ὁ κ. Ἱεροδιακόνου εἶναι αὐθαίρετη καὶ παρατραβηγμένη. Ὅ,τι εἶπα εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι ἡ ἄσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἡ ὁποία προκαλεῖ τριβή, δίδει καὶ ὁρισμένα προνόμια. Γιὰ παράδειγμα τὸ προνόμιο τοῦ γοήτρου, τὸ ὁποῖο ἔχει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ προνόμιο τὸ ὁποῖο ἔχουν νὰ προβάλλονται ὁπουδήποτε κινηθοῦν καὶ ὁπουδήποτε πᾶνε, νὰ ἀποτελοῦν τὶς πρῶτες στῆλες τῶν ἐφημερίδων καὶ τὶς πρῶτες εἰδήσεις τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεοράσεως. Αὐτὰ εἶναι τὰ προνόμια ποὺ ἐννοοῦσα καὶ ὄχι ἡ χρησιμοποίηση τῆς κρατικῆς μηχανῆς ἢ ἡ διασπάθιση δημοσίων χρημάτων.

Αὐτὰ εἶναι συμπεράσματα αὐθαίρετα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν κανένα σκοπὸ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποσκάψουν τὸ κῦρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου καὶ τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἔχουν λεχθεῖ πολλά. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι σ' αὐτὸ τὸν τόπο, γιὰ νὰ μὴ μακρηγορήσω, «φωνάζει ὁ κλέφτης γιὰ νὰ φύγει ὁ νοικοκύρης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν δὲν ὑπάρχουν ἄλλες πρωτολογίες, προτίθεμαι νὰ δώσω τὸ λόγο στὸν κ. Χατζηδημητρίου, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος, καὶ θὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος ὁμιλητής, καὶ μετὰ στὸν κ. Παπαδόπουλο γιὰ νὰ κάμει τὴν εἰσήγηση του, ὄχι γιὰ νὰ μιλήσει.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ πρόβλημα τῆς διεξαγωγῆς ἀδιάβλητων ἐκλογῶν καὶ ἡ ἐμφάνιση περιπτώσεων ἐπηρεασμοῦ τῆς ἐκλογικῆς θέλησης τοῦ λαοῦ σωστὰ συζητήθηκε στὴ Βουλή. Ἦταν ὁ πιὸ κατάλληλος χῶρος καὶ σίγουρα ἔγινε τὸν πιὸ κατάλληλο χρόνο.

Τοῦτο δὲν ἄρεσε στὸν Πρόεδρο, δὲν ἄρεσε στοὺς Βουλευτὲς του, δὲν ἄρεσε στὸ κόμμα του, δὲν ἄρεσε στὸ δημοσιογραφικὸ του ὄργανο. Κι' ἦταν φυσικό. Βρέθηκαν

κάτω ἀπὸ κατηγορία καὶ τὰ στοιχεῖα ἦταν συντριπτικά. Ἡ ἀντίδραση ἦταν τριπλῆ :

Ἐκείνη τῆς Βουλῆς, ποὺ καταβλήθηκε προσπάθεια ὑποβάθμισης τοῦ θέματος. Ἄλλωστε δὲν μποροῦσε νὰ γίνει διαφορετικὰ γιατὶ στὴ Βουλὴ ὑπάρχει ὁ διάλογος καὶ ὅποιος ἰσχυρισμὸς προβάλλεται ἀντιμετωπίζει τὸν ἀντίλογο.

Ἡ ἄλλη ὅμως τῶν Κυβερνητικῶν ἀνακοινώσεων καὶ ἡ τρίτη, τῶν κομματικῶν ἀνακοινώσεων τοῦ ΔΗ.ΚΟ., μαζὶ μὲ τ' ἄρθρα τῆς κομματικῆς ἐφημερίδας, ἀπευθύνονται στὸ μονόλογο.

Συγκάλυπταν μὲ πολλὴ προσπάθεια τὰ δεδομένα, τροφοδοτοῦσαν τὸ πάθος, τὴ μισαλλοδοξία, τὴ διαστρέβλωση, ὑπηρετοῦσαν τὴν ὕβρη, καὶ τὴν προσωπικὴ ἐμπάθεια.

Ὅλ' αὐτὰ ἐκφράζουν καὶ δεσμεύουν τὸ ΔΗ.ΚΟ., τὸν Πρόεδρο καὶ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους του.

Ἀναμέναμε τὴ μεταφορὰ τῶν κομματικῶν ἀνακοινώσεων καὶ ἐκείνων τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῶν ἄρθρων τῆς ἐφημερίδας στὴ σημερινὴ συνεδρίαση. Ἀναμέναμε τὴν πρόκληση. Δὲν ἐκδηλώθηκε γιατὶ τὰ πυρὰ τους ἦταν ἄσφαιρα καὶ τοῦτο θὰ τοὺς ἐξέθετε ἀνεπανόρθωτα.

Ἐμεῖς περιορίσαμε τὸ θέμα στὰ ἐκλογικά. Τὸ ΔΗ.ΚΟ, τὸ ἐπέκτεινε στὸν πολιτικό χῶρο.

Δεχόμαστε τὴν ἀναμέτρηση καὶ πιθανὸ νὰ εἶναι ἀναγκαία τώρα ποὺ κλείνει ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ γίνει κι' ἕνας πολιτικὸς ἀπολογισμός.

Διερωτᾶται τὸ ΔΗ.ΚΟ γιατὶ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ δέχτηκε νὰ συνεργαστεῖ μαζί σου στὶς ἐκλογὲς τοῦ 1976.

Ἡ ἀπάντηση μας δόθηκε πολλὲς φορὲς σ' ἀκροδεξιὲς καταστάσεις, θὰ τὴ δώσουμε σήμερα καὶ στὸ ΔΗ.ΚΟ.

Τὸ 1976 ἔγινε μιὰ ἐκλογικὴ σύμπραξη λόγω τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος.

Οἱ ἐκλογὲς τοῦ 1976 ἔγιναν μ' ἀντικειμενικὸ στόχο τὴ μετακίνηση τῆς συναγερμικῆς συνωμοσίας ἀπὸ τὸν κυρίαρχο ρόλο ποὺ διαδραμάτιζε τὴν πολιτικὴ ζωὴ· κι' ἔπρεπε νὰ φύγει ὁ Κληρίδης γιατὶ δὲν ἦταν ἁπλῶς κόμμα, ἦταν ἕνα καθεστώς. Καὶ δὲν ἔγινε ἐκείνη ἡ συνεργασία χάριν τοῦ ΔΗΚΟ, οὔτε χάριν τοῦ Προέδρου του.

Ἐμεῖς ὑπήρξαμε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια γνήσιοι ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἀντίθετα τὸ ΔΗΚΟ ἦταν μιὰ τεχνητὰ διογκωμένη κατάσταση.

Γι' αὐτὴ τὴν ἀνωμαλία, ποὺ στὸ ἐπίκεντρό της βρισκόταν τὸ ΔΗΚΟ ἐμεῖς δὲν φέρουμε καμμιὰ εὐθύνη. Τὸ δίλημμα ποὺ ἔβαζαν μπροστὰ στὴν ΕΔΕΚ— συμφωνίες ποὺ προηγήθηκαν μεταξὺ ἄλλων—ἦταν ἂν θὰ ἐπέλεγε ἡ ΕΔΕΚ τὴν παρουσία ἢ τὴν ἀπουσία της ἀπὸ τὴ Βουλή. Ἐπέλεξε ἡ ΕΔΕΚ τὴν παρουσία της καὶ σήμερα ἀκόμα, καὶ μ' αὐτὴ τὴ συζήτηση, δικαιώνει τὴ σημασία καὶ τὸν οὐσιαστικὸ ρόλο ποὺ διαδραμάτισε στὴ Βουλή. Ἡ διαφοροποιημένη στάση της ἔναντι τῶν ἐκλογῶν κι' ἡ ἀμφισβήτηση τῆς πλειοψηφίας τοῦ ΔΗΚΟ ἐκδηλώθηκε μὲ ὑποψηφίους ποὺ κατεβάσαμε στὴ Λάρνακα καὶ στὴ Πάφο.

Ἐξ ἄλλου ἡ περιορισμένη σύμπραξη δὲν προσφέρει τίτλους ἢ ἀπαλλαγὲς ἀπὸ παλιὲς εὐθύνες ἢ ἀπουσίες τοῦ ΔΗΚΟ ἢ στελεχῶν του. Καὶ γνωρίζει τὸ ΔΗΚΟ κι' ὁ Πρόεδρος του ὅτι ὑπάρχουν πολλές. Ἂς μὴ μᾶς προκαλοῦν.

Ἂν ἡ ΕΔΕΚ μιλᾶ γι' ἀγῶνες εἶναι γιατὶ ζυμώθηκε μέσα στὸ καμίνι τῆς ἀντίστασης καὶ τῶν ἀναμετρήσεων.

Δὲν συμβιβάστηκε οὔτε ὑποστήριξε ποτὲ τὴ Χούντα ὅταν ἄλλοι τὴν ὑπερασπίζοντο στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης κι' ἐξευτέλιζαν τὴν Κύπρο.

'Εμεῖς, παρ' ὅλ' αὐτά, δὲν προχωροῦμε σ' ἐξομοιώσεις.

Ὅμως στὸ ΔΗΚΟ λείπουν τὰ ἔργα ἀλλὰ περισσεύουν τὰ λόγια.

'Η διακυβέρνηση τοῦ τόπου ἀπὸ τὸ ΔΗΚΟ συσσώρευσε δεινὰ κι' ἀποτυχίες ποὺ ἔγκαιρα σημειώσαμε καὶ παρατηρήσαμε.

'Υπενθυμίζουμε :

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ ὑποστήριξε ἄλλη οἰκονομικὴ πολιτική, γι' αὐτὸ καταψήφισε τοὺς Προϋπολογισμούς.

'Η ὑπόθεση ΞΕΚΤΕ ἀποτελεῖ ἕνα ζήτημα ποὺ βρίσκεται σ' ἐξέλιξη, εἶναι ὅμως φανερὸ ὅτι ἔχει συσσωρεύσει τεράστια προβλήματα στὸ δημόσιο βίο.

Τά σφάλματα τοῦ Προέδρου στὴν ἀξιολόγηση ποὺ μᾶς ἀπασχόλησαν καὶ προηγουμένως προκάλεσαν τεράστια ἀναταραχὴ καὶ στοιχίζουν μερικὰ ἑκατομμύρια λίρες περισσότερα γιὰ τὸ λαό. Δὲν προσυπογράψαμε τὶς συνωμοσίες ποὺ ὑποχρέωσαν τὸν Πρόεδρο νὰ ζητᾶ συγγνώμη ἀπὸ τὸ Στράους καὶ τὴν Κυβέρνηση τῆς Δυτικῆς Γερμανίας.

'Η πολιτικὴ τοῦ Προέδρου ἀπὸ τὸν περασμένο Αὔγουστο πάνω στὸ Κυπριακὸ μᾶς βρίσκει ἀντίθετους γιατὶ διαπιστώσαμε ὀλίσθηση στὴν πολιτικὴ τῶν ὑποχωρήσεων.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ σφάλματα ὁ τόπος ἐπιβίωσε, ὄχι ὅμως λόγω τῆς πολιτικῆς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ κόμματος του, ἀλλὰ γιατὶ ὑπῆρξαν πολλοὶ ποὺ ἔδειξαν σὲ κρίσιμες ὧρες ὑπεύθυνη στάση κι' ἀνάλαβαν, χωρὶς νὰ ὄφειλαν, μεγάλο μερίδιο τοῦ φορτίου.

Λυπούμαστε ποὺ ὑποχρεωθήκαμε ν' ἀνατρέξουμε σ' ὅλ' αὐτά. 'Η πρόκληση ὑπῆρχε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ μείνει ἀναπάντητη.

Κι' ὑπάρχουν τ' ἄρθρα τῆς ἐφημερίδας τοῦ ΔΗΚΟ μὲ τοὺς βρωμεροὺς καὶ ἀνήθικους χαρακτηρισμοὺς στὰ ὁποῖα δὲν θ' ἀναφερθοῦμε.

Καλοῦμε ὅμως τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ΔΗΚΟ νὰ τά ἐπαναλάβουν στὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ πάρουν καὶ τὴν ἀπάντηση.

Γιὰ ἀπαράδεκτες μεθόδους δικαιοῦνται νὰ μιλοῦν πολλοί. Δὲν δικαιοῦται, ὅμως, νὰ μιλᾶ ὁ Συναγερμὸς γιατὶ στελεχώνεται ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ περιφανεύονται γιὰ τὴν ΕΟΚΑ Β΄ καὶ ὑμνοῦν τὸ πραξικόπημα. Καὶ δυστυχῶς ἔχομε ἐμπειρία τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀπὸ ἀποθρασυμμένους ἐνόχους τῆς ἐθνικῆς προδοσίας ποὺ στελεχώνουν τὸ Συναγερμὸ καὶ ποὺ αὔριο θὰ παραταχθοῦν στὴν Πλατεία 'Ελευθερίας καὶ εἶναι κρίμα καὶ ὀδύνη, κι ' ἐκδηλώνεται αὐτὸ τὸ φαινόμενο γιατὶ ἔλειψε ἡ τιμωρία τοῦ ἐθνικοῦ ἐγκλήματος. Καὶ αὐτοὶ φυσικὰ δὲν παραβαίνουν μόνο τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς ὅταν τοὺς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία ἀλλὰ τοὺς καταργοῦν. 'Εμεῖς δικαιούμαστε νὰ κρίνουμε τὸ ΔΗΚΟ καὶ τὴν Κυβέρνηση. Κριτικὴ ὅμως ἀπὸ τὸ Συναγερμὸ γιὰ ζητήματα Δημοκρατίας ἀποτελεῖ πρόκληση.

Μᾶς λέγει τὸ ΔΗΚΟ : Μὴ μᾶς ἐκθέτετε. Μήν ὑπερασπίζεστε τὴ Δημοκρατία καὶ τοὺς θεσμούς γιατὶ βγαίνει ὠφελημένος ὁ Κληρίδης.

'Εμεῖς ὅμως δὲν βρισκόμαστε σ' ἀναμέτρηση μὲ ἄτομα. 'Εμεῖς ἀντιμαχόμαστε ἀπαράδεκτες καταστάσεις.

Ἂν ὑπάρχει τροφοδοσία τοῦ Συναγερμοῦ, τὸ ΔΗΚΟ ν' ἀναζητήσει τὴν εὐθύνη στὴν πολιτική του. Στὶς παραλείψεις του. Στὴ μονοπώληση τῆς ἐξουσίας καὶ στὶς συνέπειες τῶν σφαλμάτων του.

'Ο φασισμός δὲν ἀνακόπτεται μὲ τὴν ἀποσιώπηση τῶν σφαλμάτων ἄλλων ἢ μὲ τὴν ἀνοχὴ τῆς ὑπονόμευσης τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν. Αὐτὰ τροφοδοτοῦν τὸ φασισμό. Κι' ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη τὸ ΔΗΚΟ ἦταν ὁ μεγαλύτερος εὐεργέτης τοῦ Συναγερμοῦ.

Τώρα ἐπαιτεῖ τὴ σιωπή μας μ' ἐπιχείρημα τὸ Συναγερμό. Εἶναι ἐλεημοσύνη ποὺ δὲν μποροῦμε νά τοῦ τὴν προσφέρουμε.

Δὲν στράφηκαν μόνον ἐναντίον τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ. Στράφηκαν κι' ἐνάντια στὴ Βουλή, ὄχι μόνο ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων ἀλλὰ καὶ τώρα ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Τὴν ἔχουν καταργήσει. "Οχι μὲ ἀνεύθυνα δημοσιεύματα ἀλλὰ μὲ δήλωση τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου. Καὶ γιατί ; Πρός ποιὰ κατεύθυνση; Τὸ ΔΗΚΟ δὲν ἀντέχει πλέον τὴ Βουλή ; "Ομως νὰ ξέρει ὅτι ὁποιαδήποτε Βουλὴ ὑπάρχει θὰ ὑπάρχει μιὰ Βουλὴ ποὺ θὰ κρίνει τὰ ἔργα της καὶ θὰ βρίσκεται συνεχῶς, ἐφόσο βρίσκεται σὲ παράνομες ἐνέργειες ἔνοχη, κάτω ἀπὸ κριτική.

'Ονομάζουν τὴ Βουλή «πεζοδρόμιο» γιατὶ θέλησε νὰ κρίνει τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸν Πρόεδρο.

"Ανθρωποι ποὺ ἔχουν αὐτὴ τὴ γνώμη γιὰ τὴ Βουλὴ πῶς μπορεῖ κανένας νὰ τοὺς ἐμπιστευθεῖ γιὰ τὶς Δημοκρατικὲς διαδικασίες;

Μιλοῦν ἀκόμα περιφρονητικὰ γιὰ τὸ προεκλογικὸ πεζοδρόμιο. 'Εκεῖ ὅμως λογαριάζουν νὰ συναντήσουν τὸ λαό, στὸ πεζοδρόμιο· ἐκεῖ πρέπει νὰ δώσουν καὶ τὶς ὑποσχέσεις τους.

'Εκτὸς φυσικὰ κι' ἂν ἐπιμένουν νὰ κάνουν προεκλογικὸ ἀγώνα, σὲ σαλόνια ἢ στὰ δημόσια γραφεῖα ἢ σὲ συσκέψεις σὲ χωριὰ μέ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ τοὺς Δημόσιους 'Υπαλλήλους.

'Ο Κοινοβουλευτικὸς 'Εκπρόσωπος τοῦ ΔΗΚΟ ἀναφέρθηκε στὶς κατηγορίες, ἄλλες γιὰ νὰ τὶς διαψεύσει κι' ἄλλες γιὰ νὰ τὶς ὑποβαθμίσει.

Ζήτησε νὰ ὑποβαθμίσει τὸν ἔντονο κομματισμὸ τοῦ Προέδρου κι' ἀνάφερε ὅτι «ἔχει συνταυτίσει τὴν τύχη του μέ τὸ ΔΗΚΟ».

Τὸ ἐρώτημα ὅμως δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ ἐρώτημα εἶναι : "Οταν συνοδευόμενος ἀπὸ Βουλευτὲς τοῦ ΔΗΚΟ, ὑπόσχεται σὲ χωριὰ ὅτι **θὰ** κάνει τὸ ἕνα ἢ **θὰ** κάνει τὸ ἄλλο, τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ἢ τὸν Πρόεδρο τοῦ ΔΗΚΟ; Γιατὶ σίγουρα δικαιοῦται νὰ λέγει «Θὰ» σὰν Πρόεδρος τοῦ ΔΗΚΟ., ὄχι ὅμως σὰν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Θὰ ἦταν πιὸ τίμιο ἂν ἔβγαινε ἀνοικτὰ στὶς συγκεντρώσεις νὰ ὑποστηρίζει τὸ κόμμα του καὶ τοὺς ὑποψηφίους του.

'Η χρησιμοποίηση ὅμως τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ, ἡ κομματικοποίηση του, τὰ κρατικὰ μέσα, οἱ Δημόσιοι 'Υπάλληλοι, τὰ χρήματα τοῦ Δημοσίου, τὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν, ἀποτελοῦν ἀνωμαλία ποὺ γιὰ κανένα λόγο δὲν θὰ δεχτοῦμε νὰ συγκαλύψουμε.

Τὸ ποιὰ ἐπίδραση ἔχει αὐτὸ στὸν Κρατικὸ μηχανισμὸ καὶ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση ἀφήνουμε τὸν καθένα νά κρίνει. 'Εμεῖς πιστεύουμε διαβρωτική.

"Οταν ὁ Πρόεδρος δὲν προστατεύει τὸ θεσμό, ὅταν τό Κράτος παρεκλίνει, τότε οὔτε ἡ τοπικὴ αυτοδιοίκηση μπορεῖ νὰ σταθεῖ.

Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ Πρόεδρος συσκέπτεται καὶ μ' ἀντιπάλους Κοινοτάρχες, ἐνισχύει τὸ συλλογισμὸ ὅτι δὲν εἶναι γιὰ νὰ λύσουν τὰ προβλήματα οἱ ἐξορμήσεις ἀλλὰ γιὰ μετατόπιση πολιτικὴ τῶν τοπικῶν παραγόντων.

Ὁ κ. Λαδᾶς δὲν ἀντέκρουσε τὶς κατηγορίες γιὰ χρησιμοποίηση τῆς Κρατικῆς μηχανῆς. Ἀνάφερε μιὰ δικαιολογία. Ἔδωσε προηγουμένως μιά ἐξήγηση. Ὅμως δὲν ἦταν πειστική : Τὰ προνόμια τῆς ἐξουσίας. Γιατὶ χρησιμοποιεῖ τὰ προνόμια τῆς ἐξουσίας καὶ τὰ μεγεθύνει ὁ κ. Πρόεδρος, ἡ Κυβέρνηση καὶ οἱ ὑποστηρικτές του; Ἀλλὰ ἂν ἡ πολιτικὴ παρέχει τριβή, παρέχει τριβὴ καὶ γιὰ τὴν ἀντιπολίτευση καὶ γιὰ ὅλους ὅσους θέλουν νὰ ἀσκήσουν ὑπεύθυνα τὴν πολιτική.

Ὅμως ἡ τριβὴ ἐξισορροπεῖται μὲ τὴ δικαίωση καὶ τὴ συνέπεια στὴ γραμμή. Πολὺ περισσότερο ὅταν εἶναι Κυβέρνηση, δίδεται αὐτὴ ἡ εὐκαιρία τῆς ἀξιοποίησης εὐκαιριῶν μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν ἐφαρμογή της.

Ὁ κ. Λαδᾶς λέγει ὅτι τὰ προνόμια εἶναι δικαιολογημένα. Ἐμεῖς τὰ θεωροῦμε ἀδικαιολόγητα, τὰ θεωροῦμε κατάχρηση ἐξουσίας, ὑπονόμευση τῆς γνησιότητας τῶν ἐκλογῶν.

Ἡ ἄποψη τοῦ κ. Λαδᾶ, ἀποτελεῖ παραδοχὴ ὅτι οἱ ἐκλογὲς δὲν διεξάγονται πάνω σὲ ἴσους ὅρους ἀλλὰ μὲ προνόμια γιὰ τὸ κόμμα τοῦ Προέδρου.

Σ' ὅλο τὸν κόσμο τά ἴδια συμβαίνουν, μᾶς λέγει ὁ κ. Λαδᾶς. Ἀλλοῦ, ὅμως, ὑπάρχουν καὶ οἱ ὑπηρεσιακὲς Κυβερνήσεις, οἱ ἀλλαγὲς βασικῶν ὑπουργῶν καὶ σίγουρα προσφέρονται κι' ἄλλες ἐγγυήσεις.

Ἐδῶ ἔχουμε ἄρνηση γιὰ τὴ διακομματικὴ ἐπιτροπὴ καὶ γνωμάτευση γιὰ τὴν ἀντισυνταγματικότητα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἔρευνας.

Σ' ἀπάντηση στὶς εἰσηγήσεις μας λένε «Ἐμπιστευτεῖτε τὴν Κυβέρνηση».

Μὰ ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ πρόβλημα : Ὅτι ἡ Κυβέρνηση. ἔχει πιὰ ἐκτεθεῖ σὰν ἐκλογικὸς πράκτορας τοῦ ΔΗΚΟ.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ διαψεύσεις τοῦ κ. Λαδᾶ. Διαψεύδει ὅτι χρήματα τοῦ Δημοσίου πῆγαν στὸ ΔΗΚΟ. Ἄχρηστη ἡ διάψευση γιατὶ ἐμεῖς μιλήσαμε γιὰ χρησιμοποίηση τῶν χρημάτων ἀπὸ τὸν Πρόεδρο γιὰ ὑπερωρίες καὶ γιὰ προεκλογικὲς ὑποσχέσεις.

Ὁ κ. Λαδᾶς μᾶς εἶπε ὅτι ὁ λαὸς μας δὲν ἐκβιάζεται οὔτε ἐξαγοράζεται. Αὐτὸ τὸ γνωρίζουμε. Τὸ ζήσαμε μαζί του σὲ δύσκολες ὧρες ζωῆς ἢ θανάτου. Τοῦτο, ὅμως δὲν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἀσκοῦνται πιέσεις πάνω σὲ ἄτομα μὲ ὑποσχέσεις ἢ ἐκβιασμούς.

Πολλὲς φορὲς εἰσπράττουν καταπελτικὲς ἀπαντήσεις. Ὅμως οἱ μέτοχοι τῆς ἐκστρατείας ὑπολογίζουν στοὺς ἀδύναμους, στοὺς ἐξαρτημένους, ἐκείνους ποὺ μπορεῖ νὰ καμφθοῦν.

Μᾶς λέγει ἡ Κυβερνητικὴ ἀνακοίνωση : Ἂν ἔχετε συγκεκριμένες περιπτώσεις ἀπευθυνθεῖτε στὴν Κυβέρνηση.

Ὑπάρχει στὴν ἄποψη αὐτή εἴτε πολλὴ ἀφέλεια εἴτε πολλὴ κουτοπονηριά.

Ὁ κ. Λαδᾶς δὲν ἀντέκρουσε τὴ χρησιμοποίηση τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων. Ἁπλᾶ τὴ δικαιολόγησε.

Προβάλλλεται ἡ δικαιολογία ὅτι ὅλοι ὁ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι κάπου ἀνήκουν πολιτικά. Δὲν εἶναι ὅμως τοῦτο ποὺ συζητοῦμε, ἀλλὰ τὴν κομματικοποίηση τοῦ Κράτους, τὴ χρησιμοποίηση τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ὕστερα ἀπὸ ἄνωθεν διαταγὴ τοῦ Προέδρου, τῶν Ὑπουργῶν ἢ τοῦ Ἀρχηγοῦ Ἀσφάλειας τοῦ Προέδρου, ἀκόμα κι' ἐκβιαστικά, καὶ μάλιστα ἀκόμα κι' ἐκείνων ποὺ δὲν ἀνήκουν πολιτικὰ στὴν παράταξή του.

Γιὰ τοὺς φίλους τοῦ Προέδρου ὑπάρχει ἡ ἀσυδοσία ποὺ ἐκτείνεται σ' ὅλο τὸ φάσμα τῆς δεξιᾶς. Γιὰ τοὺς ἄλλους τῆς ΕΔΕΚ, ὑπάρχουν οἱ φάκελλοι καὶ οἱ ἀπειλές.

Ἔκαμε ὅμως ἕνα ἅλμα λογικῆς κι' ἄλλο ἕνα χρονικὸ ὁ κ. Λαδᾶς. Εἶπε ὅτι ἡ φασαρία εἶναι γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ τυχὸν ἀποτυχία στὶς ἐκλογὲς ἢ γιὰ νά δικαιολογηθεῖ ἡ προσφυγὴ στὰ δικαστήρια.

Δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸ ΔΗΚΟ ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι σ' αὐτὸ τὸν τόπο ποὺ νὰ ἔχουν γιὰ κύρια ἔγνοια τους τὶς γνήσιες ἐκλογές. Καὶ δὲν τοὺς ἀδικῶ γιατὶ δὲν βρίσκεται μέσα στὸν τρόπο τῆς σκέψης ἢ τῆς δράσης τους.

Δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅτι σὰν ἀληθινοὶ δημοκράτες ἐμεῖς εἴμαστε ἕτοιμοι νά δεχτοῦμε τὴ λαϊκὴ ἐτυμηγορία, φτάνει ὅμως νὰ εἶναι γνήσια. Σὰν ἀληθινοὶ δημοκράτες σίγουρα δὲν ἀνεχόμαστε ἐπηρεασμὸ τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος ἀπὸ τήν Κυβέρνηση καὶ τὴν ὑπονόμευση τῆς ἐγκυρότητας τῶν ἐκλογῶν.

Καὶ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ὅσα ἔγιναν μέχρι τώρα στοιχειοθετοῦν ὑπόθεση γιὰ τὰ δικαστήρια. Τὰ ἀναφέραμε γιὰ νὰ τ' ἀνακόψουμε, γιὰ νὰ προστατέψουμε τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες. Ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἀποτελέσματα ὁ λαὸς θά δείξει ὅτι ἐμπιστεύεται τοὺς δοκιμασμένους καὶ τοὺς συνεπεῖς κι' ὄχι τὰ κατασκευάσματα.

Ἡ συζήτηση ἀποκάλυψε πολλά. Τὸ Προεδρικὸ παραπέμπει πολίτες κι' Ἐπιτροπὲς ποὺ ἀπευθύνονται στὸν Πρόεδρο στὸ οἴκημα τοῦ Κόμματος. Τὸ Προεδρικὸ λειτουργεῖ σὰν ἐκλογικὸ κέντρο τοῦ ΔΗΚΟ. Ὑπάρχει σχέδιο «ἐκλογικὴ ἐπιχείρηση» μὲ ὑπεύθυνο τὸ Σύμβουλο Ἀσφαλείας τοῦ Προέδρου. Ἡ ΚΥΠ. μετέχει ἐνεργὰ στὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία. Οἱ ὑποσχέσεις κι' οἱ ἀπειλὲς βρίσκονται στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ στόχο ἀποτελοῦν οἱ ἁπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ. Ὁ ἐκφοβισμός, ὁ ψυχολογικὸς πόλεμος, εἶναι κι' αὐτὸς μέσα στὸ σχέδιο. Ὁ Πρόεδρος ἐπισκέπτεται τὶς Κοινότητες σὰν ἀρχηγὸς τοῦ ΔΗΚΟ καὶ ὑπόσχεται σὰν ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους.

Ἀλλὰ κι' ὅλ' αὐτὰ νὰ ἔλειπαν ἀρκεῖ ἡ παρακολούθηση τῶν τηλεφώνων. Καὶ νὰ μὴ μᾶς πεῖ τὸ ΔΗΚΟ ὅτι καὶ πάλιν συκοφαντοῦμε. Καταγγελία ἔγινε ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ΔΗΚΟ κι' ἀπὸ Βουλευτὴ τοῦ ΔΗΚΟ.

Τέτοια συμπεριφορὰ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀποτελεῖ ἄρνηση τῶν πιὸ στοιχειωδῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου. Κι' ὅσοι ἐνέχονται σ' αὐτὲς τὶς ἀτιμίες παρακολούθησης τηλεφώνων ὁποιουδήποτε πολίτη, θἄρθει κάποτε ἡ στιγμὴ νὰ λογοδοτήσουν καὶ στὴ δικαιοσύνη.

Ἡ συζήτηση, παρόλη τὴν ἀρνητικὴ στάση τῆς Κυβέρνησης, ἦταν χρήσιμη. Συνέτεινε στὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ. Στὸν ἀφοπλισμὸ τῶν ἐκβιαστῶν. Στὸν περιορισμὸ τοῦ ἐκφοβισμοῦ. Κι' ἐκεῖ ποὺ ἐξακολουθεῖ νά γίνεται παρέκβαση, εὔκολα γίνεται ἀντιληπτή, ὅπως ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου στὴν Περιστερώνα καὶ στὰ χωριὰ τῆς Λεμεσοῦ.

Ἔγνοια μας, κύριοι συνάδελφοι, σ' αὐτὴ τὴν τελευταία συνεδρίαση, ἐνώπιος ἐνωπίω, εἶναι ἡ Κύπρος. Ἔγνοια μας εἶναι ἡ δημοκρατία.

Ἐμεῖς θέλουμε ἀδιάβλητες ἐκλογές. Θέλουμε ἀδιαμφισβήτητη Βουλή. Θέλουμε τὸ Προεδρικὸ ἀξίωμα νὰ προστατεύεται χάριν τοῦ Κράτους, κι' ὄχι νὰ σπαταλεῖται χάριν τοῦ ΔΗΚΟ. Θέλουμε τοὺς θεσμοὺς νά λειτουργοῦν ἀκριβοδίκαια πρὸς ὄφελος τῶν πολιτῶν.

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω καταθέσει καὶ ψήφισμα, ὅπως ψήφισμα πάνω στὸ ἴδιο θέμα ἔχει κυκλοφορήσει κι' ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ΑΚΕΛ. Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι

ἀπὸ τὴ συζήτηση ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ διεξαχθεῖ θά ἔχουμε τὴν εὐχέρεια νά καταλήξουμε σ' ἕνα ψήφισμα κοινὰ ἀποδεκτὸ ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος θέλει νά κάνει μιὰ εἰσήγηση.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἐλέχθη ὅτι εἶναι ἡ τελευταία συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, καὶ ἡ συζήτηση κλείει μὲ τὴν ἔγκριση ἢ ἀπόρριψη ψηφίσματος ἢ προτάσεως, ἐγὼ ἔχω καὶ μιὰ τρίτη πρόταση : Νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Βουλῆς καὶ νὰ συγκαλεῖτε τὴ Βουλὴ ἐσεῖς κάθε Πέμπτη. Καὶ αὐτὴ ἡ συνεδρίαση θὰ εἶναι ἀφιερωμένη στὸν Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο γιὰ τὶς ὑπερβασίες καὶ τὶς ἀτασθαλίες γιὰ τὶς ὁποῖες εἶναι ἔνοχη ἡ Κυβέρνηση στὴ διεξαγωγὴ τοῦ προεκλογικοῦ της ἀγώνα.

Τὸ Σύνταγμα δὲν ἀπαγορεύει τὶς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς. Τὸ ἄρθρο 68 λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νά ψηφίσει οἱουσδήποτε νόμους ἢ νὰ λαμβάνει ὁποιεσδήποτε ἀποφάσεις, ἐκτός μόνο σὲ θέματα ἐπειγούσης φύσεως. Οὔτε ἀπόφαση θὰ λάβει ἡ Βουλή, οὔτε νόμο θὰ ψηφίσει. Ἁπλῶς θά εἶναι τὸ Βῆμα τῆς ἀλήθειας. Θὰ εἶναι τὸ Βῆμα ἀπό τὸ ὁποῖο καθημερινὰ θά γίνεται ἡ μαστίγωση γι' αὐτὰ ποὺ γίνονται. Γιατὶ θεωρῶ ἀπαράδεκτες δυὸ φράσεις ποὺ ἔχει πεῖ ὁ κ. Λαδᾶς προηγουμένως : Ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ πρέπει νά διαλυθεῖ ἡ Βουλή, λέει, εἶναι ὅτι πέφτει στὸ ἐπίπεδο νὰ κατηγορεῖ ἀνευθύνως. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ γιὰ νὰ ἀποφασίζουν ἂν εἶναι ὑπεύθυνα ἢ ἀνεύθυνα ποὺ μιλοῦν Βουλευτὲς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς; Καὶ ἔστω κι' ἀνεύθυνα ἂν τοὺς ἐπικρίνουν, εἶναι λόγος αὐτὸς νά διαλυθεῖ ἡ Βουλή ;

Νὰ μείνει, ἑπομένως, ἡ Βουλὴ καὶ νὰ τοὺς μαστιγώνει καὶ ὑπεύθυνα καὶ ἀνεύθυνα. Καὶ ἂς κρίνει ὁ λαός. Γιατὶ τὸ μεγαλύτερο μαστίγωμα εἶναι αὐτὰ ποὺ λὲν οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅτι δὲν ἐνέχεται ὁ Πρόεδρος, δὲν ἐνεργεῖ ἔτσι ὁ Πρόεδρος. Καὶ 10.000 κόσμος στὴν Κύπρο ξέρει ὅτι ἦταν θῦμα αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν. Θὰ πιστεύουν, πλέον, αὐτὸ τὸν Πρόεδρο αὐτὲς οἱ 10.000 ποὺ ἦσαν τὰ θύματα ;

Ὥστε εἰσηγοῦμαι νὰ παραμείνει τὸ θέμα καὶ νὰ συνέρχεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τὸ Σῶμα κάθε Πέμπτη γιὰ νὰ ποῦν αὐτὰ ποὺ λὲν τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχει χάσει τὴ ψυχραιμία του καὶ φωνάζει σὰν νὰ εἶναι δικτάτορας ἐδῶ. Ἂν πρόκειται νὰ μιλοῦμε γιὰ Δημοκρατία, δὲν δεχόμεθα μαθήματα δημοκρατίας ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς εἰσηγήσεως :

Κατ' ἀρχὴν ὑπάρχουν δυὸ πτυχές. Ἡ μιά εἶναι συνταγματικὴ καὶ ἡ ἄλλη εἶναι θέμα πολιτικῆς ἀπόφασης. Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ὥρα ποὺ γίνεται ἡ πρόταση, δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχουν ἀπόψεις ἀπὸ μέρους τῶν νομομαθῶν γιὰ τὴ συνταγματικὴ πτυχή.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴ φράση «συνταγματικὴ πτυχή», ἐννοεῖτε κατὰ πόσο μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε τὶς συνεδριάσεις ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος εἶναι καθαρό. Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου 67 (2) λέγει ὅτι εἶναι ἐπιτακτικὸ γιὰ τὴ Βουλὴ νά συνεχίσει ἐργαζόμενη μέχρις ὅτου παραλάβει ἡ νέα Βουλή, ἔστω κι' ἂν διαλυθεῖ. Δηλαδὴ ἀπόψε ἡ Βουλὴ μὲ ἀπόφασή της, εἶναι ὑποχρεωμένη, δυνάμει τῆς τελευταίας προτάσεως τῆς παραγράφουν (2) τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος νά συνεχίσει λειτουργοῦσα. Ἑπομένως, τὸ συνταγματικὸ θέμα νομίζω ὅτι εἶναι πολὺ σαφές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν γνώμη ὅτι θὰ πρέπει πρῶτα νὰ ἀποφασίσουμε πάνω στὰ δυὸ σχέδια ψηφίσματος ποὺ ἔχουμε ἐνώπιον μας καὶ μετὰ νὰ δοῦμε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου. Διότι πάνω στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου. νομίζω ὅτι τὸ Σύνταγμα θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα.

Τὸ ἄρθρο 74 (3) λέει ρητῶς ὅτι «Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συγκαλεῖται εἰς ἔκτακτον σύνοδον ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆ αἰτήσει δέκα Βουλευτῶν, ἀπευθυνομένη πρὸς ἀμφοτέρους τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν Ἀντιπρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων».

Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἶναι γιὰ τακτικὴ συνεδρίαση κάθε Πέμπτη. Τὸ Σύνταγμα δὲν μᾶς δίνει τέτοιο δικαίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι μᾶς δίνει αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἂν δέκα Βουλευτὲς μπορεῖ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο νὰ κάνει συνεδρίαση, ἂν ὁλόκληρη ἡ Βουλὴ τοῦ ζητήσει νά κάνει τέτοιες συνεδριάσεις, εἶναι μέσα στὰ συνταγματικά μας δικαιώματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὸ ἄρθρο 68 τοῦ Συντάγματος θὰ ἦτο χρήσιμο :

«Ὅσάκις ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συνεχίζει μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου τῆς νεοεκλεγομένης Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ τὰς διατάξεις τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 65 ἢ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 67, ἡ ἀπερχομένη Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν ἔχει ἐξουσίαν νά ψηφίζει οἱουσδήποτε νόμους ἢ νὰ λαμβάνει οἱασδήποτε ἀποφάσεις ἐπὶ οἱουδήποτε θέματος, πλὴν μόνον ἐν περιπτώσει ἐπειγουσῶν ἢ ἐξαιρετικῶς ἀπροβλέπτων περιστάσεων, τῶν ὁποίων δέον νὰ γίνεται εἰδικὴ μνεία ἐν τῷ σχετικῷ νόμω ἢ ἀποφάσει».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συζητοῦμε τὶ θὰ κάνομε αὐτὴ τὴ στιγμὴ μετὰ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ εἶναι ἀντικανονικό. Ἀκόμα δέν ἀποφασίσαμε ἂν θὰ διαλύσουμε τὴ Βουλή. Νὰ πάρουμε ἀπόφαση ἂν θὰ τὴ διαλύσουμε καὶ κατόπιν νὰ ἀποφασίσουμε ποιὰ διαδικασία θὰ ἀκολουθήσουμε στὴ δουλειά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

Ἐπειδὴ οὔτε ἐγὼ εἶμαι νομικὸς οὔτε ὁ κ. Ζιαρτίδης, τὸ ἄρθρο 68 λέει ὅτι ἡ Βουλὴ ὅταν διαλυθεῖ δὲν μπορεῖ νὰ πάρει ἀποφάσεις. Ἀφ' ἧς στιγμῆς πάρει τὴν ἀπόφαση νά διαλυθεῖ δὲν μπορεῖ νὰ πάρει ἄλλη ἀπόφαση.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος. Παρακαλῶ, παρακαλῶ ὅλοι θὰ πάρουν τὸ λόγο.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Παρόμοιο θέμα διαδικασίας. Παρόμοιο μ' ἐκεῖνο τοῦ κ. Ζιαρτίδη.

Συμφωνῶ ὅτι πρῶτα πρέπει ν' ἀποφασίσουμε γιὰ τὸ ψήφισμα. Ἀλλὰ τὸ ἤγειρα τὴν ὥρα ποὺ μοῦ δώσατε τὸ λόγο· εἶναι γιὰ νὰ παραμείνει γραμμένο τὸ θέμα πάνω στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Τό ἂν θὰ συγκληθεῖ ἢ ὄχι ἡ Βουλὴ ἴσως πρέπει νά εἶναι ἀντικείμενο προηγούμενης ἀποφάσεως, παρόλο ποὺ ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶναι σαφὲς τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Πρόεδρος μόνο δικαιοῦται νὰ συγκαλέσει τακτικὲς συνεδριάσεις, ἀρκεῖ νὰ μὴν παίρνει ἀποφάσεις καὶ ἀρκεῖ νὰ μὴν ψηφίζει νόμους, ἡ Βουλή, ἀλλὰ καὶ δέκα Βουλευτὲς ὅπως ἀναφέρθηκε, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 73 (4), δικαιοῦνται ἐπίσης νὰ τὸ κάνουν. Ἀλλὰ ἰσχύει καὶ ἡ ἑρμηνεία τοῦ κ. Λυσσαρίδη, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν εἶναι νομικός, ὅτι μπορεῖ ἐξ ὑπαρχῆς ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσει ὅτι θὰ συγκαλεῖ αὐτὲς τὶς τακτικὲς συνεδριάσεις.

Ἐν πάση περιπτώσει, γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε στὸ θέμα διαδικασίας, ἂς συζητήσουμε πρῶτα γιὰ τὴν ἔγκριση ἢ ὄχι τοῦ ψηφίσματος κι' ἀφοῦ τελειώσει τὸ ψήφισμα, πρὶν τεθεῖ σὲ ψηφοφορία ἡ εἰσήγηση γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς, νὰ ἀποφασιστεῖ ἂν θὰ συνέρχεται ἡ Βουλὴ τακτικὰ κάθε Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Παρόλο ποὺ δὲν εἶμαι νομικός, κύριε Πρόεδρε, νομίζω πὼς ὁ κ. Παπαδόπουλος, ποὺ εἶναι νομικός, κάμνει λάθος!

(Γέλωτες)

Ἔχω τὴ γνώμη κ. Πρόεδρε, ὅτι ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἀποφασίσουμε ἂν θὰ διαλύσουμε τὴ Βουλὴ ἢ ὄχι. Διότι καὶ ὅταν θὰ ἔχουμε ἀποφασίσει ὅτι ἡ Βουλὴ διαλύεται, σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, ὅποτε θέλετε ἐσεῖς, ἢ ὅποτε θέλουν δέκα Βουλευτὲς μπορεῖ νὰ ζητήσουν ἀπὸ σᾶς νὰ συγκληθεῖ ἡ Βουλή.

Συνεπῶς, ἐπιμένω στὴν ἄποψη μου ὅτι τὸ πρῶτο ποὺ πρέπει νὰ ἀποφασίσουμε εἶναι τὸ ψήφισμα περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς.

Τὸ ὅτι θὰ μείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη λέω ὅτι ἔχει ἤδη ἀποφασιστεῖ. Κανένας δὲν ἐνίσταται νὰ μείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂν ἑρμηνεύω καλὰ τὴν πρόταση τοῦ κ. Ζιαρτίδη, ὁ κ. Ζιαρτίδης θεωρεῖ ὅτι καὶ ἂν ἡ Βουλὴ σὲ λίγο ἀποφασίσει νὰ διαλυθεῖ, τότε ἰσχύουν οἱ πρόνοιες τῶν παρ.

2 τοῦ ἄρθρου 74 τοῦ Συντάγματος, βάσει τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος μπορεῖ νὰ συγκαλέσει τὴ Βουλὴ σὲ τακτικὲς συνεδρίες καὶ τῆς παρ. (3) τοῦ ἴδιου ἄρθρου βάσει τοῦ ὁποίου 10 Μέλη μπορεῖ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο νὰ συγκαλέσει τὴ Βουλή, νοουμένου ὅτι σ' αὐτές τὶς συνεδρίες, εἴτε τακτικὲς εἶναι εἴτε ἔκτακτες, δὲν θὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις ἢ δὲν θὰ ψηφισθοῦν νόμοι.

Ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ θέση τότε πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει θέμα.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἔχω διαφορετικὴ ἄποψη διότι τὸ ἄρθρο 68 τοῦ Συντάγματος εἶναι ρητό. Δέχομαι ὅτι εἶναι δυνατό, ἐφόσο ἡ Βουλὴ παύει νὰ ὑφίσταται κατὰ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἀναλάβει ἡ νέα Βουλὴ τά καθήκοντά της, 10 Βουλευτὲς νὰ ζητήσουν κατὰ τὸ ἄρθρο 74 (3) ἔκτακτη συνεδρία τοῦ Σώματος κατὰ τὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ μεταξὺ τῆς διαλύσεως τῆς παρούσης Βουλῆς καὶ τῆς ἀνάληψης τῶν καθηκόντων τῆς νέας Βουλῆς ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι συντρέχουν οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρου 68 τοῦ Συντάγματος οἱ ὁποῖοι ὁρίζουν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ συγκαλεῖται σὲ ἔκτακτη σύνοδο «μόνο ἐν περιπτώσει ἐπειγουσῶν καὶ ἐξαιρετικῶν ἀπροβλέπτων περιστάσεων, τῶν ὁποίων δέον νὰ γίνεται εἰδικὴ μνεία ἐν τῷ σχετικῷ Νόμῳ ἢ ἀποφάσει». Μόνον τότε μπορεῖ μέσα εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ νὰ συγκληθεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἡ ὁποία ἐκπνέει σήμερα ἂν ἀποφασίσουμε νὰ τὴ διαλύσουμε, ἀλλὰ τυπικῶς καὶ βάσει τοῦ Συντάγματος ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται δι' αὐτοὺς τοὺς ἀπροβλέπτους λόγους καὶ περιστάσεις μέχρι τὶς 4 Ἰουνίου ποὺ θὰ ἀναλάβει ἡ νέα Βουλὴ τὰ καθήκοντά της. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ ἑρμηνεία τοῦ Συντάγματος καὶ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι δὲν ὑφίσταται αὐτὸ τὸ θέμα. Μόνον ἂν δημιουργηθοῦν ἔκτακτες καὶ ἀπρόβλεπτες συνθῆκες δυνάμεθα νὰ συγκαλέσουμε αὐτὴ τὴ Βουλή, ἂν ἀποφασισθεῖ ἡ διάλυσή της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τρία πράγματα πρέπει νὰ κατανοήσουμε, ὅτι ἔστω καὶ μετὰ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς ἡ Βουλὴ συνεχίζει συνταγματικὰ μέχρι τὴν ἑπόμενη Βουλή. Αὐτὸ λέει τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος.

Τὸ ἄρθρο 68 λέει ὅτι δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ πάρει ἀποφάσεις μετὰ τὴ διάλυση της ἢ νὰ ψηφίσει νόμους, ἐκτὸς σὲ περιπτώσεις ποὺ εἶναι πολὺ ἐπείγουσες καὶ σοβαρές, δηλαδὴ ἂν μὲ τὸν Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο τὸν ὁποῖο θὰ κάμομε διαπιστώσουμε ὅτι πρέπει νὰ πάρομε μιὰ ἀπόφαση γιὰ τὶς πράξεις ἢ παραλείψεις τῆς Κυβερνήσεως, τότε μποροῦμε νὰ πάρουμε καὶ ἀπόφαση καὶ νὰ ψηφίσουμε καὶ νόμο, φτάνει νὰ ἀναφέρουμε μέσα στὴν ἀπόφαση ἢ τὸ νόμο ὅ,τι τοῦτο γίνεται μέσα στὰ συνταγματικὰ πλαίσια.

Τώρα εἶναι λάθος πιστεύω ἡ ἑρμηνεία ποὺ δίδεται στὸ ἄρθρο 74. Ἡ πρόνοια στὴ παράγραφο (3) τοῦ ἄρθρου 74 ποὺ μιλᾶ γιά ἔκτακτη σύνοδο, πρέπει νὰ συνδέεται μὲ τὴν πρώτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου 74 ὅπου γίνεται ἀναφορὰ στὴν τακτικὴ σύνοδο καὶ ἐκεῖ λέει ὅτι «ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συνέρχεται εἰς τακτικὴν σύνοδον ἄνευ συγκλήσεως τὴ 15ην ἡμέραν ἀπὸ τῶν γενικῶν ἐκλογῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀντίστοιχον ἡμέραν ἑκάστου ἔτους.» Μετὰ λέει ὅτι ἡ τακτικὴ σύνοδος εἶναι γιὰ τρεῖς ἕως ἕξι μῆνες καὶ ἔρχεται νὰ πεῖ ὅτι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τακτικὴ σύνοδο ἡ ὁποία γίνεται τὴν 15η ἡμέρα μετὰ τὶς ἐκλογές, ὑπάρχει καὶ ἡ ἔκτακτη ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴ σύγκληση τῆς Βουλῆς ἀπὸ 10 Βουλευτὲς καὶ μὲ

ἀπόφαση τοῦ Προέδρου. Ἄρα ἐμεῖς τώρα μὲ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς δὲν πέφτομε μέσα στὶς πρόνοιες τοῦ ἄρθρου 74(3) δὲν μιλοῦμε γιὰ ἔκτακτη σύνοδο τῆς Βουλῆς μετὰ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ θὰ συνέρχεται κανονικὰ χωρὶς ὁποιαδήποτε ἀναφορὰ σὲ ἔκτακτη σύνοδο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν σκοπεύω νὰ ἑρμηνεύσω τὸ Σύνταγμα διότι ἀπὸ ὅ,τι βλέπω καὶ οἱ ἴδιοι οἱ νομικοὶ μεταξύ τους δὲν συμφωνοῦν. Ὅμως νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶνα πιὸ ἁπλὸ ἀπὸ ὅ,τι παρουσιάζεται. Ἂν πράγματι ἡ Βουλὴ ἔχει δικαίωμα νὰ συνέρχεται καὶ νὰ συζητᾶ τὸ α' ἢ τὸ β' θέμα, αὐτὸ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ξεκαθαριστεῖ καὶ μετὰ τὴ διάλυσή της. Καὶ κανένας Βουλευτὴς δὲν θὰ ἔχει ἔνσταση ἐφόσο συνταγματικὰ θὰ καλεῖται ἡ Βουλή. Ἀπόψε, ὅσο καὶ ἂν συζητοῦμε, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ οἱ νομικοί μας ἐδῶ νὰ καταλήξουν σὲ ὁμοφωνία καὶ νὰ εἶναι βέβαιη ἡ Βουλὴ ἀπόψε ὅτι αὐτὴ τὴν ἑρμηνεία ποὺ ἔδωσε εἶναι ἡ ὀρθή. Νὰ ζητηθεῖ ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἐφόσο ἡ Βουλὴ παραμένει μέχρι τὴν ἐκλογὴ τῆς νέας Βουλῆς, αὐτὸ ποὺ δικαιοῦται νὰ κάμει κανένας δὲν θὰ ἔχει ἔνσταση νὰ τὸ κάμει. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσουμε στὰ ψηφίσματα ποὺ ὑπάρχουν καὶ στὴ συνέχεια στὸ ψήφισμα γιὰ τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ αὐτὸ ποὺ ἔχει δικαίωμα ἡ Βουλὴ μὲ βάση τὸ Σύνταγμα δὲν πρόκειται νὰ τῆς τὸ πάρει κανένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἄμεσης καὶ αἰφνιδιαστικῆς διάλυσης τῆς Βουλῆς καὶ τὸ λέω ὡς προεξαγγελτικὴ παράθεση αὐτὸ τὸ πράγμα. Ὅμως ἡ Βουλὴ αὐτὴ διαλύθηκε τρεῖς φορὲς μέχρι τώρα καὶ ἐφαρμόσθηκε τὸ Σύνταγμα. Ἡ σωστὴ ἑρμηνεία τοῦ Συντάγματος εἶναι ὅτι δὲν δικαιοῦται ἡ Βουλή, ἅπαξ καὶ διαλυθεῖ, νὰ συνεδριάζει πλὴν ἐκτάκτου τινὸς περιστατικοῦ, πολέμου, σεισμοῦ, λοιμοῦ, κάτι τέτοιο. Ἡ Βουλὴ δὲν δικαιοῦται ἀσφαλῶς νὰ συνεδριάσει. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, νομίζω ὅτι συμφωνῶ καὶ ἐγὼ ὅτι πρέπει νὰ εἰσέλθομε στὴ συζήτηση τῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς Θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πατρίκιος Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁποιαδήποτε προσπάθεια νὰ δοθεῖ ἑρμηνεία τῶν λέξεων «συνεχίζει ἡ Βουλὴ» δὲν μπορεῖ νά ἔχει ἄλλο ἀποτέλεσμα ἀπὸ τοῦ νὰ καταλήξουμε ὅτι κάποιου εἴδους λειτουργία πρέπει νά ἔχει ἡ Βουλή. Διαφορετικὰ ποιὰ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς λέξης «συνεχίζει» ; Πρέπει νά ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παίρνει μόνο ἀποφάσεις ἢ ψηφίζει μόνο νόμους· ἔχει καὶ ἄλλη ἐργασία ποὺ διεξάγει κατὰ τὶς συνεδριάσεις της. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο ἡ μόνη ἑρμηνεία τῆς λέξης «συνεχίζει» εἶναι ὅτι μπορεῖ νὰ συνέρχεται. Ὅμως ὅταν ἔρθουμε στὸ ζήτημα νὰ παρθεῖ μιὰ ἀπόφαση ἢ νά ψηφισθεῖ ἕνας νόμος, τότε αὐτὸ θὰ γίνει ἀφοῦ γίνει ἀναφορᾶ στὸν εἰδικὸ νόμο ἢ στὴν εἰδικὴ ἀπόφασιν γιὰ τὶς περιστάσεις ποὺ ἐπιβάλλουν αὐτὴ τὴν πορεία, μόνο στὶς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχει πραγματικὰ ἐπείγουσα ἢ ἐξαιρετικὰ ἀπρόβλεπτη περίσταση ποὺ ἐπιβάλλει αὐτὴ τὴν πορεία.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἄρθρο 74 τοῦ Συντάγματος εἶναι καθαρό, καὶ συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Ἀμπίζα, ὅτι δὲν ἀφορᾶ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἀφορᾶ σύνοδο τῆς Βουλῆς, ἀφορᾶ ἔκτακτη σύνοδο τῆς Βουλῆς καὶ ἔκτακτη σύνοδος τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ γίνει μὲ τὸν τρόπο ποὺ καθορίζει τὸ ἄρθρο 74. Ὅμως ἐδῶ μιλοῦμε γιὰ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς οἱ ὁποῖες μὲ ρητὴ πρόνοια τοῦ Συντάγματος συνεχίζονται καὶ δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ συνεδριάζει γιατὶ συνεχίζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Νὰ κάμω μιὰ πρόταση. Πρὶν δώσω τὸ λόγο θὰ κάμω μιὰ πρόταση. Ἐπειδὴ συζητοῦμε δυὸ θέματα ταυτόχρονα—τὸ ἕνα θέμα εἶναι συνταγματικὸ καὶ τὸ ἄλλο εἶναι ἡ πολιτικὴ ἀπόφαση— πιστεύω πὼς ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι τὸ ἁρμόδιο Σῶμα γιὰ νὰ παίρνει ἀποφάσεις ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνεία τοῦ Συντάγματος. Ἡ Βουλὴ παίρνη πολιτικὲς ἀποφάσεις. Βεβαίως οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς πρέπει νὰ ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τῆς ἑρμηνείας ποὺ ἀντιλαμβάνεται ἡ Βουλὴ ὅτι ἔχει ἡ συνταγματικὴ πρόνοια. Ὅταν ὅμως προκύπτει θέμα ἀμφισβήτησης γιὰ πρόνοια τοῦ Συντάγματος, τότε ἡ Βουλὴ ζητᾶ γνωμάτευση ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο, ποὺ εἶναι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας καὶ ποὺ εἶναι, ἐπομένως, καὶ ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς. Νοουμένου ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας θὰ γνωματεύσει ὅτι ὀρθῶς ἀναφέρεται ἀπόψε ὅτι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ συνεχίσει νὰ συνέρχεται ἢ νὰ συνέρχεται ἐκτάκτως βάσει τῶν προνοιῶν ποὺ ἀναφέρθηκαν προηγουμένως καὶ νοουμένου ὅτι δὲν θὰ εἰσέρχεται εἰς θέματα ἀποφάσεων ἢ νομοθετικῆς ἐργασίας, τότε ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς εἶναι αὐτὲς οἱ συνεδριάσεις νὰ γίνονται, ἐφόσο συγκληθεῖ ἡ Βουλὴ βάσει τοῦ ἄρθρου 74(2) τοῦ Συντάγματος, ὡς τακτικὲς ἢ καὶ ἔκτακτες. Ἀλλὰ αὐτὸ νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν αἵρεση ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας θὰ γνωματεύσει ὅτι πράγματι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ συνέλθει. Ἂν αὐτὴ ἡ θέση ἀποτελεῖ μιὰ κοινὴ γραμμὴ ὁλόκληρου τοῦ Σώματος, πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ προχωρήσουμε πιὸ κάτω. Δηλαδὴ ἡ πρόταση εἶναι ἡ ἑξῆς : Ἐπειδὴ ἐξεφράσθηκε ἡ ἐπιθυμία ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ μποροῦσε νὰ συνέρχεται εἴτε τακτικὰ εἴτε ἔκτακτα, λέω προκαταβολικὰ ὅτι σὰν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ποὺ δικαιοῦμαι νὰ συγκαλέσω τὴ Βουλὴ σὲ τακτικὴ σύνοδο δὲν θὰ τὴν καλέσω παρὰ μόνο ἂν παρουσιασθοῦν ἔκτακτα θέματα. Ἐπομένως, ἂν θεωρηθεῖ ὅτι ὑπάρχουν ἔκτακτα θέματα νὰ συζητηθοῦν ποὺ δὲν εἶναι θέματα ἀποφάσεων καὶ νομοθετικῆς ἐργασίας, αὐτὸ νὰ μπορεῖ νὰ γίνεται· εἶναι ὑπόθεση τῆς Βουλῆς, νοουμένου ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας θὰ γνωματεύσει ὅτι συνταγματικὰ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας γνωματεύσει, τότε νὰ ἀποφασίσουμε κατὰ πόσο θὰ συνεδριάσουμε ἐκτάκτως ἀλλὰ μένει καὶ πάλι θέμα νὰ ληφθεῖ αὐτὴ ἡ ἀπόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, δὲν θὰ εἴμεθα γιὰ νὰ ἀποφασίσουμε. Ἐγὼ προσπαθῶ στὰ πλαίσια τῶν διαφόρων θέσεων νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση ποὺ τὸ Σῶμα νὰ συμφωνήσει καὶ νὰ ἀποτελεῖ κοινὴ ἔκφραση ὅλων.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπειδὴ ἡ εἰσήγηση ἦταν δική μου νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ πῶ τὴν ἄποψη μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέλω νὰ πῶ ὅτι ἐγὼ δέχομαι τὴν εἰσήγηση σας καὶ δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ γνωμάτευση θἄνε ὅτι δικαιοῦται νὰ συνεχίζει ἡ Βουλή. Θέλω ὅμως μιὰ διευκρίνηση στὴν ἄποψη σας. Δὲν πρόκειται γιὰ ἔκτακτη συνεδρία τῆς Βουλῆς μὲ βάση τὸ ἄρθρο 74(4), δηλαδὴ δὲν πρέπει νά ἐρωτηθεῖ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας ἂν εἶναι ἔκτακτη ἢ ὄχι. Κανονικὰ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται νὰ συγκαλεῖ τὴ Βουλὴ σὲ τακτικὴ συνεδρία μὲ θέματα αὐτὰ ποὺ θὰ ἀποφασίσει ἡ Βουλή. Ἡ Βουλὴ θέλει νὰ συζητᾶ καὶ πάνω σὲ ἄλλα θέματα, πλὴν τῆς ψηφίσεως νόμων καὶ λήψεως ἀποφάσεων. Ἐγὼ προτίθεμαι νὰ προτείνω ὡς θέμα ἐκτάκτου ἀνάγκης καὶ ἐπείγον, νὰ περικοποῦν οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἔξοδα διακινήσεως αὐτῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ποὺ κάμνουν καταχρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ὅλη συζήτηση προεκλήθη ἀπὸ τὴν εἰσηγήση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ συγκαλεῖται τακτικὰ κάθε Πέμπτη. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα δὲν μᾶς τὸ δίνει τὸ Σύνταγμα. Ἐμεῖς συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ Προέδρου ὅπως ζητηθεῖ ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας νὰ μᾶς ἑρμηνεύσει τό Σύνταγμα καὶ ἂν πράγματι βάσει τοῦ Συντάγματος δικαιοῦται ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ συγκαλεῖ συνεδρία τοῦ Σώματος γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα, τότε θὰ εἴμαστε πρόθυμοι νὰ συμμορφωθοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι ἀλλὰ δεν μπορῶ νὰ δεχτῶ σὰν θέμα ἀρχῆς ὅτι εἶναι δυνατὸ ἡ Βουλὴ νὰ θέτει μιὰ ἀπόφαση της ὑπὸ τὴν αἵρεση τῆς γνωμάτευσης ὁποιουδήποτε, ἀκόμα καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα. Μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ ζητήσει τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ἀλλὰ ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφασίσει γιατὶ δὲν δεσμεύεται ἀπὸ τὴ γνώμη οὔτε καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Πατρίκιο Παύλου ἀλλὰ θέλω νὰ παρατηρήσω δυὸ σημεῖα. Ὑπὸ κανονικὰς συνθήκας θὰ μπορούσαμε νὰ κάμουμε διακοπὴ καὶ νὰ ζητήσουμε τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ εἶχε ὑπόψη της τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ὅταν θὰ ἔπαιρνε τὴν ἄλλη πολιτικὴ ἀπόφαση. Αὐτὸ ὅμως πρακτικὰ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει σήμερα.

Δεύτερον, ἂν ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς εἶναι ὅπως τὴν ἐξέφρασα προηγουμένως, τότε ἐμεῖς δὲν θὰ θέλαμε νὰ κάνουμε κάτι τὸ ὁποῖο θὰ ἐκρίνετο ὅτι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὶς πρόνοιες τοῦ Συντάγματος καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι θέμα νὰ θέσομε τὴν ἀπόφασή μας ὑπὸ τὴν αἵρεση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ἀλλὰ θὰ θέλαμε ἐμεῖς σὰν Βουλὴ νὰ ἀποφασίσουμε κάτι τὸ ὁποῖο νὰ φαίνεται καὶ νὰ εἶναι πράγματι μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Συντάγματος, γι' αὐτὸ καὶ θὰ θέλαμε ἡ ἀπόφασή μας νὰ ἔχει καὶ τὴ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ὅτι πράγματι εἶναι μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σαφῶς ἡ Βουλὴ συνεχίζει.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ μιλήσετε ὡς δικηγόρος ἢ ὡς γιατρός ;

(Γέλωτες)

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὡς δικηγόρος, διότι σ' ἕνα Σαββατοκυρίακο θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πάρει δίπλωμα ἴσως.

Λυποῦμαι ἀλλὰ ἡ Βουλὴ συνεχίζει καὶ εἶναι σαφὲς ὅτι ἡ Βουλὴ συνεχίζει τὶς ἐργασίες της. Ἂν ἐπρόκειτο νὰ τεθεῖ θέμα συνταγματικότητας ἢ ὄχι, θὰ ἦταν ἂν ἡ Βουλὴ ἔκανε νομοθετικὸ ἔργο καὶ κάποιος θὰ μποροῦσε νὰ προσβάλει τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅτι αὐτὸ τὸ νομοθετικὸ ἔργο εἶναι ἀντισυνταγματικὸ διότι δὲν περιλαμβάνεται στὶς πρόνοιες τοῦ Συντάγματος. Ἐφόσο ὅμως συνεχίζει ἡ Βουλὴ καὶ ὁ λόγος ποὺ συνεχίζει εἶναι γιὰ νὰ συζητήσει θέματα, ὑπάρχει ἀντισυνταγματικότητα στὴ συζήτηση θεμάτων ; Γι' αὐτὸ ἀπορῶ γιατὶ ἐμεῖς πρέπει νὰ πάρουμε ἀπόφαση ὅτι συνεχίζομε. Ἐὰν κατὰ τὴ συζήτηση προκύψει θέμα νὰ νομοθετήσει κι' ὅλας ἡ Βουλή, ὅπως εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος, τότε βέβαια πρέπει νὰ δοῦμε ἂν πράγματι αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ ἔχομε δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴ γνώμη μας τὰ ἄρθρα 67(3) καὶ 68 εἶναι τελείως καθαρά. Ἐν πάση περιπτώσει, ὅμως, ἂν ληφθεῖ ἀπόφαση νά διαλυθεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχετε ἀσφαλῶς τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσετε νομικὴ συμβουλὴ ἂν δικαιοῦσθε νὰ συγκαλέσετε αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς τὸ ἀφαιρέσει κανείς. Ἑπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος λήψεως ὁποιασδήποτε ἀποφάσεως. Διαλύεται ἡ Βουλή, ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ ζητήσει νομικὴ συμβουλὴ ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα ἂν δὲν ἔχει σχηματίσει γνώμη ὁ ἴδιος ἂν καὶ κατὰ πόσο πρέπει νὰ συγκαλέσει ἔκτακτη συνεδρία τῆς Βουλῆς διότι γιὰ τὸ ὅτι πρόκειται περὶ ἔκτακτης συνεδρίας δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία· τὸ λέει ρητῶς τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ θέση ποὺ πῆρα προηγουμένως ἐκφράζει ὅλες τὶς πλευρὲς σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ γιὰ νὰ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ προχωρήσουμε πιὸ κάτω στὰ θέματα ψηφισμάτων. Κυκλοφόρησε ψήφισμα τὸ ὁποῖο κατετέθη ἀπὸ μέρους τοῦ ΑΚΕΛ.— Ἀριστερᾶς καὶ ἄλλο ψήφισμα ἀπὸ μέρους τῆς ΕΔΕΚ.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, στὴ σύνταξη τοῦ δικοῦ μας ψηφίσματος λάβαμε ὑπόψη τὶς εἰσηγήσεις τοῦ ΑΚΕΛ καὶ προσθέσαμε καὶ τὶς ἀρχικὲς δικές μας εἰσηγήσεις. Αὐτὸ χάριν τῆς ἀκρίβειας τῆς διαμόρφωσης τοῦ κειμένου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ λόγος ποὺ τὰ ἔθεσα μὲ τὴ σειρά ποὺ τά ἐξήγγειλα εἶναι διότι κυκλοφόρησε πρῶτα τὸ ψήφισμα τοῦ ΑΚΕΛ. τὸ ὁποῖο ἔστειλε τὸ πρωῒ καὶ μετὰ

τῆς ΕΔΕΚ. γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ μόνο. Ἀλλὰ ἂν οἱ εἰσηγητὲς τοῦ πρώτου θέλουν νὰ τὸ ἀποσύρουν, αὐτὸ εἶναι δικαίωμα δικό τους.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπιμένομε στὸ ψήφισμα μας, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ δέν ἔχομε ἔνσταση ἂν ὁ κ. Χατζηδημητρίου θέλει νὰ ὑποβληθεῖ τὸ δικό του ψήφισμα πρῶτο. Ἂς ὑποβληθεῖ ἀλλὰ τὸ ψήφισμα τοῦ ΑΚΕΛ εἶναι ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νὰ ἀποφασίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Σύμφωνοι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Ἐν τοιαύτη περιπτώσει, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ κ. Παπαϊωάννου δὲν ἔχει ἔνσταση νὰ παραχωρήσει τὸ δικαίωμα νὰ τεθεῖ τὸ Ψήφισμα τῆς ΕΔΕΚ πρῶτο, καὶ ἔτσι τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος....

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι θέμα δικῆς μας ἐνστάσεως ἢ ὄχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, δὲν φέρει ἔνσταση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι θέμα ἐνστάσεως. Ὁ κ. Χατζηδημητρίου δήλωσε ὅτι ὑπόβαλε τὸ Ψήφισμα του κατὰ ἕνα τρόπο ὡς τροποποιητικὸ τοῦ δικοῦ μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Συνεπῶς εἶναι προνομιοῦχο. Τίθεται ἐκεῖνο πρῶτο.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔτσι γιὰ νὰ διευκρινίσω τὴν πρόθεση τῶν λόγων.

Ἦταν γιὰ νὰ τονίσω ὅτι λάβαμε ὑπόψη τὶς εἰσηγήσεις συναδέλφων καὶ ὄχι γιὰ νὰ πάρουμε ὁποιουδήποτε εἴδους πρωτοκαθεδρία στὴ διαμόρφωση τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν τὸ Ψήφισμα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου δὲν εἶναι τροποποιητικὸ τοῦ δικοῦ μας τὸ δικό μας, σύμφωνα μὲ τὴν τάξη, μπαίνει πρῶτο. Ἂν τὸ Ψήφισμα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου εἶναι τροποποιητικὸ τοῦ δικοῦ μας τότε τὸ Ψήφισμα τοῦ κ. Χατζηδημητρίου μπαίνει πρῶτο. Αὐτὴ εἶναι ἡ τάξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ πληροφορήσω τὸν ἀγαπητὸ κ. Ζιαρτίδη ὅτι εἶχα δηλώσει ἐξ ἀρχῆς ὅτι τὸ Ψήφισμα τοῦ ΑΚΕΛ ἀπεστάλη τὸ πρωί. Καὶ ἑπομένως χρονικὰ κυκλο-

φόρησε νωρίτερα ἀπὸ αὐτὸ τῆς ΕΔΕΚ καὶ ἑπομένως δικαιοῦται νὰ τεθεῖ πρῶτο ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρός λήψη ἀποφάσεως.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου δήλωσε ὅτι δὲν τὸν ἐνοχλεῖ νὰ παραχωρήσει αὐτὸ τὸ δικαίωμα στὴν ΕΔΕΚ νὰ θέσει τὸ ψήφισμα πρῶτο. Ἂν κακῶς ἀντελήφθηκα, παρακαλῶ τὸν κ. Παπαϊωάννου νὰ τὸ διευκρινίσει.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπειδὴ ὁ κ. Χατζηδημητρίου δήλωσε ὅτι εἶναι τροποποιητικὸ τοῦ δικοῦ μας...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δέχομαι τὴ διατύπωση τῆς ἐμφάνισης τοῦ δικοῦ μας ψηφίσματος σὰν τροποποιητικοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Ψήφισμα τὸ ὁποῖο προτείνεται ἀπὸ μέρους τῆς ΕΔΕΚ.

Ἔχουν γίνει τροποποιήσεις, κύριε Χατζηδημητρίου ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καταδικάζει τὶς ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης γιὰ χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ σὰν ἐκβιαστικοῦ ὀργάνου προεκλογικῆς ἐκστρατείας ὑπὲρ τοῦ κυβερνῶντος κόμματος.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ποὺ στὴ μέγιστη πλειοψηφία τους ἀποτελοῦν ἔντιμα καὶ ἀξιόλογα μέλη τῆς κοινωνίας, ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ἔχουν καὶ νὰ ἐκφράζουν τὶς πολιτικὲς τους πεποιθήσεις. Αὐτὸ ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται εἶναι ἡ χρησιμοποίηση θέσεων γιὰ ἄσκηση πιέσεων ἢ γιὰ δυσμενῆ διάκριση σὲ βάρος πολιτῶν ὅπως καὶ ὁ ἀπὸ μέρους τοῦ κράτους ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου κόμματος ἐξαναγκασμὸς δημοσίων ὑπαλλήλων νὰ τοποθετοῦνται ἢ νὰ δροῦν καθ' ὑπόδειξη.

Ἡ Βουλὴ εἰσηγεῖται τή δημιουργία ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ δικαστὲς καὶ ἀνεξάρτητα πρόσωπα γιὰ ἐξέταση ὅλων τῶν καταγγελιῶν παραβάσεων τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν.

Εἰσηγεῖται ἐπίσης τὴ δημιουργία μιᾶς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ ἐξασφάλιση συνθηκῶν γιὰ ὁμαλὲς καὶ ἀδιάβλητες ἐκλογὲς καὶ γιὰ ὀρθολογιστικὴ χρήση τῶν ἠμικρατικῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐγὼ ἔχω τροποποιητικὴ εἰσήγηση πάνω στὸ ψήφισμα αὐτό, κύριε Πρόεδρε.

Εἰσηγοῦμαι τὴ διαγραφὴ τῆς τρίτης παραγράφου, δηλαδὴ τῆς πρόνοιας γιὰ δημιουργία ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ δικαστὲς καὶ ἀνεξάρτητα πρόσωπα γιὰ ἐξέταση ὅλων τῶν καταγγελιῶν παραβάσεων τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Νομίζω ὅτι εἶναι κάπως ξεπερασμένος ὁ χρόνος γιὰ τὴ σύσταση τέτοιας ἐπιτροπῆς, τὸν καθορισμὸ ἁρμοδιοτήτων, τὸν τρόπο λειτουργίας .....

'Εγὼ δέχομαι ὡς ἱκανοποιητικὴ τὴν τελευταία παράγραφο ποὺ λέγει : «Εἰσηγεῖται ἐπίσης τὴ δημιουργία μιᾶς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ ἐξασφάλιση συνθηκῶν γιὰ ὁμαλὲς καὶ ἀδιάβλητες ἐκλογὲς καὶ γιὰ ὀρθολογιστικὴ χρήση τῶν ἡμικρατικῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας».

Καὶ θὰ πρόσθετα τὶς λέξεις «ἡ ὁποία μὲ ἀπόφαση της θὰ καθορίσει τὴ διαδικασία λειτουργίας της».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἔχω ἔνσταση γιὰ τὶς τροπολογίες.

"Οσον ἀφορᾶ τὴν πρώτη, ἀκόμα περισσότερο δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ ἐλπίζω ὅτι θὰ συνεχίσει νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα γιατὶ ὁ κύριος στόχος ἦταν ὁ λαὸς νὰ ξέρει ὅτι κάποιοι ἀσχολοῦνται μὲ αὐτὸ τὸ θέμα ἀνεξαρτήτως ἀποτελεσμάτων. Γι' αὐτὸ μετὰ τὴν εἰσήγηση γιὰ συνέχιση τῆς συζήτησης δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμένουμε στὴν ἄποψη τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.

"Οσον ἀφορᾶ δὲ τὴ δεύτερη προτεινόμενη τροπολογία, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἔνσταση, ὁπωσδήποτε, διότι πρόκειται περὶ μιᾶς βελτιώσεως, ὅτι ἀσφαλέστατα ἡ διακομματικὴ ἐπιτροπὴ θὰ πρέπει νὰ δεῖ τοὺς τρόπους καὶ τὶς διαδικασίες λειτουργίας της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾶ τὴν τέταρτη παράγραφο ἐμεῖς φοβούμαστε ὅτι ἡ δημιουργία μιᾶς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς, ἐνῶ δὲν θὰ ἔχει καμμιὰ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἴσως νὰ χρησιμοποιηθεῖ σὰν μέσο ποὺ νὰ διασπᾶται ἡ εὐθύνη σὲ πολλὰ κόμματα χωρὶς νὰ ἔχουν οὐσιαστικὰ ὁποιαδήποτε ἐξουσία.

Γι ' αὐτὸ θὰ εἰσηγούμουν τὴν ἀπάλειψη τῆς 4ης παραγράφου. Δηλαδὴ συμφωνῶ μὲ τὶς δύο πρῶτες παραγράφους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

'Εγὼ βλέπω τὴ σκοπιμότητα ὅτι ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ θεωρηθεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ 'Επιτροπὴ ἔχει εὐθύνη, γι' αὐτὸ δέχθηκα τὴν τροπολογία. "Οτι θὰ ποῦμε, κύριοι, οἱ ὅροι διαδικασίας εἶναι ἁπλῶς ἡ ἀποκάλυψη τῶν γεγονότων γιατὶ δὲν ἔχουμε διαδικασία, δὲν ἔχουμε ἐμεῖς, δυστυχῶς, ἐκτελεστικὰ δικαιώματα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ κάνουμε τὶς ἐκλογὲς ἀδιάβλητες καὶ ἀνεξάρτητες. 'Αλλὰ θὰ μπορεῖ μιὰ τέτοια 'Επιτροπὴ μὲ ἀνακοινωθέντα της νὰ καταγγέλλει ὁρισμένες περιπτώσεις. Γι' αὐτὸ ἐφόσο θὰ ὑπάρχει κάποιος κανόνας λειτουργίας αὐτῆς τῆς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς, ἴσως ἀποφευχθοῦν οἱ δικαιολογημένοι φόβοι ὅτι εἶναι δυνατὸ αὐτὴ ἡ 'Επιτροπὴ νὰ θεωρηθεῖ σὰν συνυπεύθυνη γιὰ τυχὸν ἀτασθαλίες ποὺ θὰ κάνει ἡ Κυβέρνηση.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Γιὰ νὰ μὴ μακρηγορήσουμε στὶς συζητήσεις, τώρα ἡ σωστὴ σειρὰ εἶναι πρῶτα ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ιεροδιακόνου, μετὰ ἡ δική μου μετὰ—ἐκτὸς ἂν ἀποσύρεται ....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, ἀποσύρθηκε ἤδη ἀπ' ἐκεῖ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ πρόταση τοῦ κ. Ἱεροδιακόνου εἶναι νὰ ἀπαλειφθοῦν οἱ δυὸ τελευταῖες παράγραφοι ἐνῶ ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι ν' ἀπαλειφθεῖ μόνο ἡ τρίτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἔχω σημειώσει.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέλω νὰ κάμω σαφὲς ὅτι δὲν γεννᾶται θέμα νὰ μερισθεῖ ἡ Διακομματικὴ Ἐπιτροπὴ εὐθύνες. Ἡ ἀξία καὶ τὸ ἀποτέλεσμα της θὰ εἶναι καθαρὰ ἠθικῆς σημασίας καὶ μὲ τὴν προσθήκη τῶν λέξεων «ἡ ὁποία δι' ἀποφάσεως θὰ καθορίσει τὴ δική της διαδικασία» νομίζω παρέχεται ἡ εὐχέρεια νὰ διευκρινισθεῖ ὁ κίνδυνος ποὺ φοβᾶται ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσω νὰ θέσω τὸ ψήφισμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος θὰ ἤθελα νά ρωτήσω τὸν κ. Ἱεροδιακόνου ἂν ἐπιμένει στὴν πρόταση του ἢ τὴν ἀποσύρει.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε, διότι ὅπως ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τὶς διάφορες εἰσηγήσεις ποὺ ἔχουν γίνει ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἁπλῶς θά ἔχει συμβουλευτικὴ ἰδιότητα ἢ ἐν πάση περιπτώσει ἡ βαρύτητα της θὰ εἶναι καθαρὰ ἠθικὴ καὶ φοβούμαστε ὅτι θὰ ἐπωμισθοῦμε εὐθύνες ἐκεῖ ποὺ δὲν θὰ ἔχουμε ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροπολογία ὅπως τὴν εἰσηγεῖται ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἕνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

30 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

Οὐδεμία. Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Ψήφισμα τῆς ΕΔΕΚ ὅπως ἔχει, ἀφοῦ ἀπαλείφθηκε ἡ παράγραφος 3.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ Ψήφισμα ὅπως εὑρίσκεται τώρα ἐνώπιον τοῦ Σώματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Ψήφισμα ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Ψήφισμα τῆς Ἀριστερᾶς καὶ παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθεῖ.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καταδικάζει τὴ χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ ὁποιοδήποτε κόμμα στὴ προεκλογικὴ ἐκστρατεία.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἔχουν ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ διατηροῦν τὶς πολιτικές τους πεποιθήσεις καὶ νὰ ψηφίσουν ἐλεύθερα τὸ κόμμα τῆς προτίμησης τους, ὅμως δὲν εἶναι οὔτε ὀρθὸ οὔτε πρέπον νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ θέση τους γιὰ ἄσκηση ὁποιασδήποτε πίεσης ὑπὲρ ὁποιουδήποτε κόμματος.

Καλεῖ τὸν πατριωτικὸ Κυπριακὸ λαὸ νὰ ἐπαγρυπνεῖ καὶ νὰ καταγγέλλει ὁποιεσδήποτε τέτοιες περιπτώσεις κρατικῶν ὀργάνων καὶ νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ γιὰ πολιτισμένες καὶ ἀδιάβλητες ἐκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέλω νὰ ἑρμηνεύσω γιατὶ θὰ καταψηφίσουμε αὐτὸ τὸ ψήφισμα. Διότι πολὺ φοβοῦμαι ὅτι αὐτὸ τὸ ψήφισμα οὐσιαστικὰ δίδει συγχωροχάρτι στὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κι' ἐγὼ θέλω νὰ ἐξηγήσω γιατὶ θὰ καταψηφίσω τὴν πρόταση.

Πρῶτα γιατὶ δὲν λέει τίποτε καὶ δεύτερο γιατὶ ἀποδίδει εὐθύνες σὲ ἄλλα κόμματα ὅτι χρησιμοποιοῦν τὸν κρατικὸ μηχανισμό. Τὰ ἄλλα κόμματα, πλὴν τοῦ εὑρισκομένου στὴν Κυβέρνηση, δὲν ἔχουν εὐχέρεια νὰ χρησιμοποιήσουν τὸν κρατικὸ μηχανισμό. Μπορεῖ νὰ χρησιμοποιοῦν κρατικοὺς ὑπαλλήλους, ὄχι κρατικὸ μηχανισμό. Καὶ δὲν βλέπω κανένα λόγο γιατὶ ἡ βαρύτητα τοῦ ψηφίσματος νὰ δοθεῖ στοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι στὴ μεγάλη πλειοψηφία τους εἶναι αὐτοὶ ποὺ λέει τὸ ψήφισμα. Εἶναι δευτερεῦον ἐκεῖνο τὸ θέμα. Ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου εἶναι ἡ καταγγελία ποὺ γίνεται μὲ τὴν ἐγγραφὴ καὶ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἐπομένως θὰ καταψηφίσουμε αὐτὸ τὸ ψήφισμα ποὺ τὸ μόνο του ἀποτέλεσμα εἶναι ὁ μερισμὸς τῶν εὐθυνῶν ἐπὶ πάντων καὶ ὄχι πάνω σ' ἐκεῖνον ποὺ τὸν βαρύνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ δώσω σὲ ὅλους τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξηγήσουν τὴν ψῆφο τους καὶ ὄχι νὰ μιλήσουν.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐμεῖς θὰ ψηφίσουμε, κύριε Πρόεδρε, διότι πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχουν μέσα στὸν κρατικὸ μηχανισμὸ ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν σὲ ἄλλα κόμματα καὶ οἱ ὁποῖοι ἐσκεμμένα ὑποσκάπτουν τὴν Κυβέρνηση καὶ κάνουν αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ κατηγορεῖται ἡ Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κι' ἐμεῖς θὰ τὸ καταψηφίσουμε, κύριε Πρόεδρε, γιατὶ δὲν ἀντανακλᾶ τὸ πνεῦμα τῆς συζητήσεως ποὺ ἔγινε πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κι' ἐγὼ πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν ἀντανακλᾶ τὸ πνεῦμα τῆς συζητήσεως. Σὲ κανένα σημεῖο δὲν ἀναφέρει τὴν Κυβέρνηση καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι ἐκτὸς τοῦ πνεύματος τῆς συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ.

Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, ἐμεῖς θὰ τὸ ψηφίσουμε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ τὸ ὑποψιάζομαι.

(Γέλωτες)

Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ εἶχα ὑποψιαστεῖ.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔγινε ἀναφορὰ στὴ δεύτερη παράγραφο μὲ τὴν ὁποία καταμερίζονται εὐθύνες καὶ σὲ ἄλλα κόμματα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κυβερνητικὸ—καταμερίζονται ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐθύνες καὶ σὲ ἄλλα κόμματα—θέλω νά τονίζω ὅτι δυστυχῶς ὅλα, θὰ ἔλεγα, τὰ κόμματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δικό μας, ἔχουν κάποιο πόδι μέσα στὴν ἐξουσία καὶ τὴν ἀσκοῦν ὑπὲρ τοῦ δικοῦ τους κομματικοῦ συμφέροντος. Γι' αὐτὸ μπαίνει αὐτὴ ἡ φράση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φαίνεται πὼς κάποιοι ἄλλοι ὑφίστανται τὶς ταλαιπωρίες καὶ ὄχι οἱ παραπονούμενοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τῆς Ἀριστερᾶς γιὰ τὸ ψήφισμα.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ Ψήφισμα τῆς Ἀριστερᾶς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 κατά.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ πάλι ἑρμηνεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε. Ὑπάρχουν ἀποχές ;

Ὄχι.

Τὸ ψήφισμα ἐγκρίνεται.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνηση εἶναι εὐτυχὴς μὲ τὸ ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Μὲ τὸ προηγούμενο ψήφισμα ἦταν λίγο εὐτυχὴς καὶ ὁ Συναγερμός.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ τώρα εἶναι εὐτυχὴς ὁ Συναγερμός.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ κύριοι.

Προχωροῦμε στὴ συζήτηση.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παραμένει σὲ ἐκκρεμότητα ἕνα θέμα. Παρόλο ποὺ ἐφάνη ὅτι ἐλύθη. Τὸ θέμα παραμένει στὴν ἡμερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Καὶ θὰ συγκληθεῖ ἡ τακτικὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας σᾶς πεῖ ὅτι δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νά γίνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶχα διευκρινίσει, πιστεύω, καὶ δὲν θέλω νὰ ἐπανέλθω, διότι ὅλα εἶναι στὰ πρακτικά, γιὰ νὰ μὴ ξανανοίξει τὸ θέμα.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ πάρει ἀπόφαση ὅτι ὁπωσδήποτε θὰ συγκληθεῖ. Θὰ τὴν συγκαλέσει ὁ Πρόεδρος ἀφοῦ συμβουλευθεῖ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας. Τότε μόνο εἶναι ποὺ θὰ συγκληθεῖ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ἔχουμε καλύψει, τὸ ἔχουμε κλείσει. Εἶναι γραμμένα ὅλα στὰ πρακτικὰ καὶ νὰ μὴν ξαναρχίσουμε πάλι.

Τίθεται τώρα ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Λαδᾶ γιὰ ἀπόφαση περὶ διαλύσεως ἢ μὴ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ σύνθεση αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἔχει ἀλλάξει. Πολλὰ κόμματα ἔχουν δημιουργηθεῖ τὰ ὁποῖα προηγουμένως δὲν ὑπῆρχαν καὶ ἔχει λεχθεῖ πολὺ ὀρθὰ ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν ἀντιπροσωπεύει πλέον τὸ ἐκλογικὸ σύνολο.

Γιὰ πρώτη φορὰ ἔγινε λόγος γι' αὐτὸ τὸ θέμα στὶς 16 Ὀκτωβρίου 1980 κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ εὐπαίδευτου ἀρχηγοῦ τῆς ΕΔΕΚ κ. Λυσσαρίδη. Τὸ θέμα συζητήθηκε ἐν ἐκτάσει καὶ τὸ concensus ὅλων τῶν ἐκπροσώπων τῶν κομμάτων καὶ ὁμάδων μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἦταν ὅτι πράγματι τὸ Σῶμα δὲν ἀντιπροσωπεύει σήμερα τὸ ἐκλογικὸ σῶμα καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνουν ἐκλογὲς εὐθὺς ὡς τοῦτο ἦταν πρακτικῶς δυνατό.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀνέγνωσα τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος, ἀναφέρθηκα στὸ γεγονὸς ὅτι μέχρι τὶς 15 Ὀκτωβρίου γίνονταν δεκτὲς αἰτήσεις γιὰ ἐγγραφὴ στοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους καὶ δεσμεύθηκα ὅτι εὐθὺς ὡς ἐξ ἀντικειμένου καθίστατο δυνατὸ νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ γίνουν νέες ἐκλογὲς θὰ γινόταν ἡ διάλυση. Εἶχα πεῖ ὅτι θὰ γελοιοποιούμεθα ἀνεπανόρθωτα ἂν δυαλύαμε τὴ Βουλὴ καὶ δὲν εἴμαστε σὲ θέση νά κάνουμε ἐκλογὲς μέσα στὶς συνταγματικὲς προθεσμίες, δηλαδὴ τὶς προθεσμίες τοῦ ἄρθρου 67.

Ἔχω τὴν γνώμη ὅτι οὐδεὶς τῶν Βουλευτῶν διαφώνησε μὲ τήν ἄποψη αὐτὴ πλὴν τοῦ κ. Γαλανοῦ ὁ ὁποῖος ἤθελε τὴν ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ τὴ διενέργεια νέων ἐκλογῶν τὸν περασμένο Νιόμβρη.

Ἐν πάση περιπτώσει ἂν ἐνδιαφέρει τὸ θέμα, τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 1980 εἶναι πολὺ εὔγλωττα καὶ αὐτὰ ἐκτείνονται ἀπὸ τὴ σελίδα 75 μέχρι τὴ σελίδα 95 τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς. Εἶναι τὸ τεῦχος ὑπ' ἀρ. 3 τῆς συνεδρίας τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 1980.

Καθόσο θὰ ἐνθυμεῖσθε οἱ τελευταῖες τροποποιήσεις τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου καὶ οἱ Κανονισμοὶ πέρασαν ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα στὶς 2 Ἀπριλίου τοῦ 1981. ΣΤὶς 4 Ἀπριλίου τοῦ 1981 μ' ἐπιστολή μου ἀπευθυνόμενη πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος ζήτησα ὅπως θέσει ἐνώπιον τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος σχέδιο ψηφίσματος τὸ ὁποῖο εἶχα σκοπὸ νὰ θέσω πρὸς ἔγκριση κατὰ τὴν 16η Ἀπριλίου 1981, δηλαδὴ σήμερα.

Τὸ ψήφισμα αὐτὸ λέει τὰ ἑξῆς, θὰ παρακαλέσω δὲ ἀπὸ τὴν ἐπικεφαλίδα νὰ διαγραφεῖ ἡ λέξη «Ψήφισμα» καὶ νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὴ λέξη «Ἀπόφαση» καὶ στὸ κέντρο τοῦ ψηφίσματος ἀμέσως μετὰ τὸ προοίμιο νὰ φύγουν οἱ λέξεις «Καὶ Ψηφίζει» καὶ νὰ μείνει μόνο ἡ λέξη «Ἀποφασίζει».

Τὸ Ψήφισμα ἔχει ὡς ἑξῆς :

—ΑΠΟΦΑΣΗ—

«Ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ κατάστασις εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὴν δημιουργίαν νέων κομμάτων ἔχει μεταβληθῆ κατὰ τὸ τελευταῖον ἑξάμηνον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ἡ σημερινὴ σύνθεσις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ μὴ ἀντιπροσωπεύη ἐπακριβῶς τὰ ὑπάρχοντα πολιτικὰ ρεύματα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν πολιτικῆς κρίσεως.

'Επειδὴ τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν ἐπανειλημμένως διεβεβαίωσε ὅτι λόγω τῆς νέας ἐκλογικῆς μας νομοθεσίας ἐκλογαὶ θὰ ἠδύναντο νὰ διεξαχθοῦν μόνον μετὰ τὴν 31ην Μαρτίου 1981, καὶ 'Επειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων πιστεύει ὅτι ἡ σοβοῦσα πολιτικὴ κρίσις δύναται καὶ πρέπει νά λυθῆ μόνον διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὸν Λαόν,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1. Τὴν διάλυσιν αὐτῆς βάσει τοῦ ἄρθρου 67, ἐδ. 1. τοῦ Συντάγματος, ἀπὸ τῆς σήμερον 16ης 'Απριλίου 1981.

2. Τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέων μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων κατὰ τὴν 24ην Μαΐου 1981, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 67 ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος, καὶ

3. Τὴν σύγκλησιν τῆς νέας Βουλῆς εἰς πρώτην συνεδρίαν αὐτῆς διὰ τὴν 4ην 'Ιουνίου 1981, καὶ ὥραν 4 μ.μ., κατὰ τὸ ἄρθρ. 67, ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος.»

Κύριε Πρόεδρε, ἂν κατά τὴν 16η 'Οκτωβρίου αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἀντιπροσώπευε τὸ ἐκλογικὸ σῶμα πολὺ περισσότερο σήμερα δὲν τὸ ἀντιπροσωπεύει, ἐκτὸς ἐὰν μοῦ πεῖ κανεὶς ὅτι ἔγινε κανένα θαῦμα οὕτως ὥστε τὸ ἐκλογικὸ σῶμα νά ἀντιπροσωπεύεται δεόντως σήμερα ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητές ;

'Ο κ. 'Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θέλω νὰ τονίσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι ἡ Νέα Δημοκρατικὴ Παράταξη οὐδέποτε τάχθηκε ἐνάντια στὴ διεξαγωγὴ πρόωρων ἐκλογῶν ἰδιαίτερα ὅταν αὐτὸ τὸ ἐπιβάλλουν οἱ πολιτικὲς κρίσεις καὶ καταστάσεις.

Γιὰ νὰ ἔχουν νόημα ὅμως οἱ πρόωρες ἐκλογὲς πρέπει νά εἶναι πραγματικὰ πρόωρες. Διαφορετικὰ πρέπει νά τὶς δοῦμε στὸ κλῖμα μέσα στὸ ὁποῖο ζητοῦνται γιὰ νὰ διεξαχθοῦν αὐτὲς οἱ οὕτω καλούμενες πρόωρες ἐκλογές.

Στὸ τέλος τοῦ περασμένου χρόνου ὑπῆρχε πραγματικὰ κρίση. Καὶ ἡ κρίση στὴν ὁποία ὁ κ. Λαδᾶς ἀναφέρεται δὲν εἶναι τώρα ποὺ παρουσιάσθηκε, παρουσιάσθηκε τὸν περασμένο χρόνο ὅταν ὁ Συναγερμὸς εἶχε ἤδη διαχωρίσει τὶς εὐθύνες του, ὅταν ἡ ΕΔΕΚ εἶχε ἤδη διαχωρίσει εὐθύνες της, ὅταν τὸ ΑΚΕΛ καλοῦσε τὸν Πρόεδρο ἀνάξιο Πρόεδρο ποὺ ἔχασε τὸ τραῖνο καὶ ὅταν ἀπὸ 21 Βουλευτὲς τὸ ΔΗΚΟ ἔμεινε μὲ μόνο 8 στὴ Βουλή.

'Υπῆρχε κρίση καὶ κρίση τεραστίων διαστάσεων γιατὶ τὸ ΔΗΚΟ ἔμεινε χωρὶς κάλυψη καὶ σέ Βουλευτὲς καὶ σὲ λαὸ ὁ ὁποῖος τὸ ψήφισε τὸ 1976 καὶ ἂν θέλαμε νὰ κάνουμε πρόωρες ἐκλογὲς τότε μπορούσαμε νὰ τὶς κάνουμε καὶ θὰ εἶχαν νόημα. Καὶ θὰ εἶχαν νόημα γιατὶ θὰ τὶς κάναμε πρὶν τούς Προϋπολογισμοὺς γιὰ νὰ πάρει ἡ Κυβέρνηση μὲ τὶς πρόωρες ἐκλογὲς μιὰ ἐπιδοκιμασία ἢ ἀποδοκιμασία τῆς πολιτικῆς της.

'Αλλὰ δὲν ἔγινε καὶ οἱ προϋπολογισμοὶ ψηφίστηκαν. Καὶ ἐρχόμαστε τώρα τὸ Μάϊο νὰ μιλοῦμε γιὰ πρόωρες ἐκλογές. Μὰ τὸ Μάϊο δὲν πρέπει νὰ μιλοῦμε γιὰ πρόωρες ἐκλογὲς γιατὶ πρέπει νὰ μιλοῦμε γιὰ τὴν κατάλληλη ἡμερομηνία μέχρι τῆς συνταγματικῆς πρόνοιας ποὺ εἶναι ἡ δεύτερη βδομάδα τοῦ Αὐγούστου. Δὲν εἶναι πρόωρες γιατὶ ποιὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς ἂν θὰ γίνουν στὶς 24 Μαΐου. Τὸ ἑπόμενο δεκαπενθήμερο, ὅπως λέει ἡ πρόταση γιὰ ψήφισμα τοῦ κ. Λαδᾶ, θὰ συνέλθει ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐκλέξει Πρόεδρο. Καὶ μετά, ὅπως λέει τὸ

Σύνταγμα, στὴν ἐπόμενη συνεδρία, πρέπει νὰ συγκληθεῖ ἡ Βουλὴ νὰ συγκροτήσει 'Επιτροπὴ 'Επιλογῆς ἡ ὁποία 'Επιτροπὴ 'Επιλογῆς θὰ συγκροτήσει τὶς Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπές.

Γνωρίζετε ὅλοι ὅτι μέχρις ὅτου συγκροτηθοῦν οἱ Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπές καὶ δραστηριοποιηθοῦν γιὰ νὰ ἐργασθοῦν παραγωγικά, θά εἰσέλθουμε στὴν καλοκαιρινὴ περίοδο καὶ θὰ κλείσει ἡ Βουλή. "Αρα, εἴτε τώρα κλείσουμε τὴ Βουλὴ εἴτε τὸ καλοκαίρι, ἀπὸ ἀπόψεως ἀποδοτικότητας τῆς νέας Βουλῆς δὲν ἔχει καμμιὰ διαφορά.

"Αρα ἐπανέρχομαι νὰ τονίσω ὅτι τὸ θέμα εἶναι πότε θὰ διαλέξουμε τὴν κατάλληλη ἡμερομηνία γιὰ διεξαγωγὴ αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν. Καὶ ἡ κατάλληλη ἡμερομηνία πρέπει νὰ κριθεῖ μὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια. Μέχρι τὰ μέσα 'Ιουνίου τουλάχιστον 25.000 κόσμος στὰ Κοκκινοχώρια δὲν μπορεῖ νὰ ἐγκαταλείψει τὶς συνεχεῖς ἀσχολίες του μὲ τὶς πατάτες. Αὐτὸς εἶναι ἕνας λόγος.

"Αρα, αὐτοὶ ζητοῦν καὶ ἔρχονται καὶ λέγουν ὅτι πρέπει νὰ τὸ κάνετε μετά.

Ποιὰ εἶναι ἡ καλύτερη ἡμερομηνία ; 'Η καλύτερη ἡμερομηνία, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι τὴν πρώτη ἑβδομάδα τοῦ 'Ιουλίου, ἀφοῦ τελειώσουν καὶ τὰ σχολεῖα καὶ ἔλθουν καὶ οἱ φοιτητὲς γιὰ νὰ μὴν μποῦν ὁρισμένα κόμματα στὸν κόπο νὰ τοὺς φέρουν μὲ εἰδικὲς ναυλώσεις.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές ;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχουν θὰ προχωρήσουμε στὴν τοποθέτηση τοῦ ψηφίσματος.

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

'Ετέθη τὸ ἐρώτημα, ἂν πράγματι ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει κρίση, ἂν πράγματι ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἀπόσταση μεταξὺ λαϊκοῦ αἰσθήματος καὶ Βουλῆς. Καὶ ἡ ἀπάντηση εἶναι κατηγορηματικὰ θετική. Ναί, ὑπάρχει κρίση καὶ ὑπάρχει ἀπόσταση μεταξὺ λαϊκοῦ αἰσθήματος καὶ Βουλῆς.

"Ομως θὰ ἦταν πολὺ μηχανιστικὸ νά λεχθεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ κρίση ὑπάρχει μόνο λόγο τῆς δημιουργίας τῶν νέων κομμάτων. Αὐτὴ ἡ κρίση ὑπάρχει γιατὶ κόμματα τὰ ὁποῖα ὑποσχέθηκαν στὸ λαὸ συγκεκριμένη τοποθέτηση ἀθέτησαν τὶς ὑποσχέσεις τους. 'Υπάρχει κρίση γιατὶ τὰ συμβόλαια ποὺ τὰ διάφορα κόμματα ὑπόγραψαν μὲ τὸ λαὸ μετατράπηκαν σὲ ἄχρηστα κουρελλόχαρτα. 'Υπάρχει κρίση γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν διαδραμάτισε κανένα ρόλο στὴ διαμόρφωση τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ στάθηκε ἁπλὸς παθητικὸς θεατὴς ὅταν ἐκρίνετο ἡ τύχη αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. 'Υπάρχη κρίση γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶναι συνυπεύθυνη γιὰ τὶς κοινωνικο—οἰκονομικὲς ἀτασθαλίες τῆς Κυβέρνηση σχεδὸν στὸ σύνολο της, γιατὶ ὑπερψήφισε τοὺς Προϋπολογισμοὺς οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἄποψη τῆς Βουλῆς ὁδηγοῦν σὲ ἐθνικὴ καταστροφή.

'Υπάρχει κρίση γιατὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἄσκησε τὰ δικαιώματα της καὶ μετατράπηκε σ' ἕνα Σῶμα διαμαρτυρίας ἀντὶ σ' ἕνα Σῶμα διαμόρφωσης πολιτικῆς σ' ἕνα Σῶμα ἐλέγχου τῆς Κυβέρνησης, σ' ἕνα Σῶμα διαμόρφωσις τῆς ἐθνικῆς πορείας. Καὶ ἐμεῖς τὸ διαπιστώσαμε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅταν αὐτὴ ἡ Βουλὴ πράγματι ἄρχισε νὰ διαδραματίζει αὐτὸ τὸν ἀρνητικὸ ρόλο. Καὶ ἐπιμέναμε ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνουν ἄμεσες ἐκλογές, καὶ ἐλπίζαμε ὅτι θὰ γίνονταν ἐκλογές.

Ἄμεσες μέσα στὰ πλαίσια τῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν ποὺ κανένας δὲν θὰ πείσει κανένα ὅτι χρειάζονταν μῆνες ὁλόκληρους γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ κάνουμε τὴ σωστὴ τεχνικὴ προετοιμασία γιὰ νὰ κάνουμε τὶς ἐκλογές.

Ὑπῆρξε καθυστέρηση καὶ ὑπῆρξε σκόπιμη καθυστέρηση. Ἐμεῖς εἴμασταν δεσμευμένοι καὶ εἴμαστε καὶ σήμερα δεσμευμένοι νὰ κάνουμε τὶς ἐκλογὲς στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα ποὺ μποροῦσαν νά γίνουν.

Κανένας δὲν θὰ μὲ πείσει ὅτι τὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα εἶναι ἡ 24η Μαΐου. Καὶ ἐδῶ ὑπάρχει ἕνα δεύτερο θέμα.

Ἐμεῖς θὰ ψηφίσουμε τὴ διάλυση τῆς Βουλῆς γιατὶ ἀνεξάρτητα τοῦ ὅτι πιστεύουμε ὅτι οἱ ἐκλογὲς θὰ ἔπρεπε νά γίνουν πρίν, ἔστω καὶ τώρα, ὁποιαδήποτε ἡμερομηνία, δὲν θέλουμε νὰ χαθεῖ μιὰ ὥρα θὰ ψηφίσουμε τὴ διάλυση.

Ὅμως δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δεχθοῦμε ὅτι αὐτὴ ἡ ἡμερομηνία εἰσάγει νέους θεσμούς, νέες σκοπιμότητες καὶ νέα ἐλατήρια στὸν καθορισμὸ τῶν ἡμερομηνιῶν τῶν ἐκλογῶν. Γιατὶ παρασκηνιακὰ αὐτὴ ἡ ἡμερομηνία εἶχε καθορισθεῖ πρὶν ὁποιοσδήποτε γνωρίζει ὅτι θὰ εἶχαν τελειώσει οἱ τεχνικὲς ἑτοιμασίες, καὶ μάλιστα εἶχαν ἐξασφαλισθεῖ καὶ πλατεῖες γιὰ τὶς 22 Μαΐου πολὺ πρὶν ἡ Βουλὴ καὶ τὰ ἄλλα κόμματα ἐγνώριζαν ὅτι αὐτὴ ἡ μαγικὴ ἡμερομηνία θὰ ἦταν ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν.

Εἶναι αὐτὸ μιά σωστὴ τοποθέτηση; Ἐμᾶς, ὅπως εἶπα, δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Εἴμασταν καὶ τότε, εἴμαστε καὶ τώρα ἕτοιμοι γιὰ ἐκλογές. Καὶ θὰ ψηφίζαμε ὅποια στιγμὴ ἐτίθετο μπροστά μας θέμα διαλύσεως αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἀπὸ τότε ποὺ διαγνώσαμε αὐτὰ ποὺ διαγνώσαμε· θὰ ψηφίζαμε ὅπως θὰ ψηφίσουμε καὶ τώρα τὴ διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς.

Ἄρα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ποῦμε ὅτι, ναί, ἦταν μιὰ ἡμερομηνία σκοπιμότητας. Καὶ πράγματι ὅταν μίλησαν γιὰ φοιτητὲς δὲν εἶναι μικρὸ τὸ θέμα, δὲν ἀλλοιώνει τὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ πρέπει μιὰ Βουλή, ἂν δὲν ἔχει λόγους, νὰ σέβεται ὅλο τὸ ποσοστὸ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνους ποὺ θὰ ἤθελαν πολὺ νὰ ἀσκήσουν τὰ ἐκλογικά τους δικαιώματα.

Δὲν εἶναι σωστὸ αὐτὸ ποὺ ἔγινε. Πιστεύω ὅτι ἐπικράτησαν ἐλατήρια ξένα πρὸς τὶς ἀντικειμενικὲς συνθῆκες, ὄχι ἁπλῶς γιατὶ τίθεται ἡ 24η Μαΐου ὡς ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ γιατὶ καθυστέρησαν ξεπίτηδες μέχρι τὶς 24 Μαΐου.

Ἐμεῖς, ὅπως εἶπα, θὰ ψηφίσουμε τὴ διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Ὅσο γρηγορότερα διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ τόσο εὐτυχέστεροι θὰ εἴμαστε καὶ ἐμεῖς καὶ ὁ λαός. Ὅμως εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ποῦμε ὅτι δὲν ἦταν ὁ κατάλληλος τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀποφάσισε νὰ αὐτοδιαλυθεῖ. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἦταν ἡ μοίρα της, ἀφοῦ ἡ ἴδια παραδέχθηκε ὅτι εἶχε ἀπόσταση ἀπὸ τὸ λαό, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ κάτω ἀπὸ τὶς ἴδιες συνθῆκες νὰ ψηφίσει καὶ τὴ διάλυση της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι παράδοξο αὐτὸ τὸ Σῶμα τὸ ὁποῖο στὶς 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1980 ἐδεσμεύθη, καὶ ἔχω ἐδῶ τὶς ὁμιλίες ὅλων ὅσων μίλησαν, ὅτι θὰ διενεργηθοῦν ἐκλογὲς μόλις ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μᾶς δηλώσει ὅτι εἶναι ὅλα ἕτοιμα γιὰ τὴ διενέργεια αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν νά ἔρχεται σήμερα μὲ διάφορους δικολαβισμοὺς νὰ δικαιολογήσει ὅτι δὲν πρέπει νά διενεργηθοῦν αὐτὲς οἱ ἐκλογὲς τὴν 24η Μαΐου ἢ θὰ ἔπρεπε αὐτὲς οἱ ἐκλογὲς νά εἶχαν διενεργηθεῖ πρωτύτερα. Δὲν

μποροῦσαν νά διενεργηθοῦν πρωτύτερα, καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ τὸ γνώριζε ἀπὸ τὸν 'Οκτώβρη, διότι μᾶς εἶπε ὁ 'Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν ὅτι χρειάζεται μέχρι τὰ τέλη Μαρτίου τοῦ 1981 γιὰ νὰ ἑτοιμασθοῦν τά ἐκλογικὰ βιβλιάρια. 'Ελέχθησαν ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τότε. Δὲν ἦταν δυνατὴ ἡ ἄμεση διάλυση τῆς Βουλῆς διότι εἶναι τοῦτο ἀντισυνταγματικό· θὰ πρέπει οἱ ἐκλογὲς νὰ διενεργηθοῦν στὰ πλαίσια τοῦ Συντάγματος καὶ οἱ ἐκλογὲς δὲν εἶναι τυχαῖο ποὺ τοποθετοῦνταν τὴν 24η Μαΐου. Διότι ἡ 24 Μαΐου εἶναι ἡ ἡμερομηνία ποὺ βρίσκεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Συντάγματος. Δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ παρασκηνιακὸ καὶ ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ τὴν 24 Μαΐου ἦταν ὁ ὑποφαινόμενος καὶ μίλησα στὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος, εἰς τὸ γραφεῖο του, διότι ὑπολόγισα, βάσει τῶν δηλώσεων τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, ὅτι ἐφόσο τὰ ἐκλογικὰ βιβλιάρια θά ἦσαν ἕτοιμα τέλη Μαρτίου, τότε τὸ ἐνωρίτερο ποὺ θὰ μποροῦσαμε νά διενεργήσουμε αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς θά ἦταν περίπου σ' αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὶ μοῦ εἶπε ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος : «Καὶ ἂν δὲν εἶναι ἡ 24η Μαΐου καὶ εἶναι ἡ 31η Μαΐου, τὶ θὰ λέγατε;»

"Αν τὸ Σῶμα, εἶπα, εἶναι σύμφωνο γιὰ τὴν 31η Μαΐου δὲν εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ὁποῖοι θὰ διαφωνήσουμε. 'Αλλὰ ἡ προσπάθεια νά παρουσιασθεῖ ὡς κάτι τὸ παρασκηνιακὸ εἶναι πραγματικὰ ἐκπληκτικό. Παρασκήνια ὑπάρχουν ἀλλὰ τὰ παρασκήνια δὲν ἀνήκουν στὸ ΑΚΕΛ, ἀνήκουν σὲ κάποιους ἄλλους καὶ ξέρουν πολὺ καλὰ ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κάνουν τὰ παρασκήνια. Τὸ ΑΚΕΛ ἔχει καθαρὸ πινάκιο, παίζει μέ ἀνοικτὰ χαρτιά, ἡ ζωὴ καὶ ἡ δράση του μέσα σ' αὐτὰ τὰ 60 χρόνια τῆς ὕπαρξης του πιστοποιεῖ ὅτι παίζει πάντα μὲ ἀνοικτὰ χαρτιὰ καὶ δὲν ἔχομε τίποτα νὰ φοβούμεθα ἀπὸ τὸ λαὸ ἀπὸ τὸν ὁποῖο προερχόμαστε, γιὰ τὸν ὁποῖο ἀγωνιζόμαστε καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο θυσιάζομε ἀκόμα καὶ αὐτὴ τὴ ζωή μας.

Καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης στὶς 16 'Οκτωβρίου εἶπε μεταξὺ ἄλλων : «Καὶ ἀφοῦ τελειώσουν οἱ τεχνικὲς διαδικασίες ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες δυνάμει τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου». Καὶ πιὸ κάτω πάλιν ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶπε: 'Η ἀνάγκη προσφυγῆς πρὸς τὸ λαὸ φαίνεται ἄλλωστε καὶ ἀπὸ ὅσους ἔχουν μιλήσει ὡς τώρα. Εἶναι καθολικὴ ἐπιθυμία αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ αὐτὴ ἡ καθολικὴ ἐπιθυμία θὰ πρέπει νὰ κατοχυρωθεῖ· αὐτὴ ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη ἀνανέωσης τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς. Συμφωνῶ, συνεχίζει ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὅτι θὰ ἦταν σφάλμα χωρὶς νὰ ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ ἐντὸς 40 ἡμερῶν, χωρὶς ἀκόμα νὰ ὑπάρχει συμπληρωμένος ἐκλογικὸς Νόμος, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν οἱ διαδικασίες, νὰ χωρήσουμε σὲ ἐκλογές. Δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ εἰσήγηση. 'Αλλὰ ποιὰ εἶναι ἡ εἰσήγηση, καὶ θέλω ἀπόφαση ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος :

Πρῶτον, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδας νὰ παρουσιάσει τὸ θέμα τοῦ 'Εκλογικοῦ Νόμου—ὅπως ὑπάρχει ἀνειλημμένη ὑποχρέωση αὐτῆς τῆς Βουλῆς—μπροστὰ στὸ Σῶμα γιὰ νὰ συζητήσει τὰ ἐκκρεμοῦντα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐγερθεῖ ἀπὸ διάφορους συναδέλφους ὅσον ἀφορᾶ τὸν ἐκλογικὸ Νόμο, καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὸ Σῶμα :

«Πρῶτον, ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ ἄμεση ἐπανεξέταση τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου.

Δεύτερον, διαβίβαση τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία νὰ προκηρύξει ἐκλογὲς τό συντομότερο χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐπιτρέπουν οἱ διαδικασίες οἱ ὁποῖες ἔχουν ψηφισθεῖ ἀπ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἀναφορικὰ μὲ τὸ Νόμο, καὶ

Τρίτον, νὰ ὑπάρχει ἐπαφὴ οὕτως ὥστε πράγματι αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ τηρηθεῖ».

Ὁ κ. Ἀμπίζας λέγει ὅτι δὲν εἶναι πρόωρες οἱ ἐκλογές. Εἶναι πρόωρες οἱ ἐκλογές κ. Ἀμπίζα, διότι οἱ ἐκλογὲς κανονικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ διενεργηθοῦν τέλη Ἰουλίου. Ἑπομένως, εἶναι κατὰ δυὸ μῆνες καὶ μερικὲς μέρες πρόωρες καὶ εἶναι βάσει τῆς εἰλημμένης ὑποχρέωσης αὐτοῦ τοῦ Σώματος, διότι ἀναλάβαμε αὐτὴ τὴν ὑποχρέωση μόλις ὅλα εἶναι ἕτοιμα γιὰ ἐκλογές, δηλαδὴ οἱ τεχνικὲς διαδικασίες, νὰ προκηρύξομε ἐκλογές. Καὶ αὐτὸ εἴπατε καὶ σεῖς. Ἐφόσο συμνφωεῖτε, δὲν ὑπάρχει περίπτωση. Ὅλοι ὅσοι μίλησαν στὶς 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1980 ὑποστήριξαν ὅτι θὰ πρέπει νὰ διενεργήσομε ἐκλογὲς μόλις οἱ τεχνικὲς διαδικασίες εἶναι ἕτοιμες γι' αὐτὲς τὶς ἐκλογές. Σήμερα, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἐπίσημα μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι οἱ τεχνικὲς διαδικασίες εἶναι ἕτοιμες. Ἑπομένως, ἂν ἐμεῖς σὰν Βουλὴ δὲν διενεργήσουμε ἐκλογές, τότε θὰ πρέπει ὁ λαὸς νὰ ζητήσει εὐθύνες ἀπὸ μᾶς διότι θὰ εἴμαστε ἀσυνεπεῖς μὲ βάση τὴν ἀπόφαση τὴν ὁποία πήραμε στὶς 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1980.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ θέμα εἶναι σχετικὰ ἁπλὸ καὶ δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος οὔτε γιὰ ἔξαρση οὔτε γιὰ ἀντεγκλήσεις.

Ἐμεῖς εἴμαστε ἴσως τὸ πιὸ νέο κόμμα καὶ ἐμεῖς δὲν θέλομε νὰ πᾶμε οὔτε σὲ δικολαβισμοὺς οὔτε σὲ παρατραβηγμένα ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ ποῦμε ὅτι δὲν θεωροῦμε τὴν 24η Μαΐου τὴν καλύτερη μέρα γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν γιὰ μᾶς.

Τὸ Σύνταγμα καθορίζει περιόδους γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς Βουλῆς. Κι' ἕνας ποὺ θέλει νὰ προγραμματίσει τὴν κομματικὴ ἢ προεκλογικὴ του ἐκστρατεία δικαιοῦται αὐτὴ τὴν περίοδο ποὺ τοῦ δίνει τὸ Σύνταγμα. Καὶ δικαιοῦται καὶ οἱ πολίτες καὶ τὰ νέα κόμματα νὰ ἔχουν ὅσο χρόνο τοὺς παρέχουν τὰ συνταγματικὰ πλαίσια γιὰ νὰ ὁλοκληρώσουν καὶ τὴν ὀργάνωσή τους καὶ τὴν προεκλογικὴ τους ἐκστρατεία. Κι' ἐμεῖς θὰ χαιρόμαστε ἂν εἴχαμε ὅσο γίνεται περισσότερο χρόνο γιὰ νὰ πάρουμε τὰ μηνύματα μας καὶ τὴν προσπάθεια μας σὲ ὅσο πιὸ πλατειὲς μάζες τοῦ λαοῦ εἶναι δυνατό. Καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ θυσιαστεῖ αὐτὸ τὸ δικαίωμα τῶν κομμάτων ἂν ὑπῆρχε ἀποχρῶν λόγος. Καὶ εἶναι ζήτημα βαθμοῦ. Ἀποχρῶν λόγος γιὰ πρόωρη διάλυση τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ ὑπάρξει γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ σίγουρα ὑπῆρχε ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ τὸ κόμμα ποὺ ἀνεδείχθη ὡς τὸ πλειοψηφοῦν κόμμα στὴ Βουλὴ ἔχασε τὴν πλειοψηφία στὴ Βουλὴ καὶ κατάντησε δεύτερο ἀπὸ πρῶτο κόμμα ποὺ ἦταν στὴ Βουλή.

Ὅμως, εἶναι λάθος νὰ λέγεται ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ κρίση προῆλθε ἀπὸ τὴ δημιουργία νέων κομμάτων. Ἡ κρίση, ἡ πολιτικὴ κρίση καὶ ἡ διάσταση μεταξὺ λαοῦ καὶ ἡγεσίας δὲν εἶναι ἀπὸ τὴ δημιουργία τῶν νέων κομμάτων. Εἶναι ἀπὸ τὴν ἐπιβίωση αὐτοῦ τοῦ κόμματος, ποὺ ἦταν κάποτε τὸ πλειοψηφοῦν κόμμα στὴ Βουλή μόνο. Ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ κατάντησε, ὄχι μόνο ἔξω νὰ μὴν εἶναι τὸ πλειοψηφοῦν κόμμα ἀλλὰ οὔτε καὶ στὴ Βουλή, τότε ὑπῆρχε κρίση.

Ὅμως, μιὰ καὶ ξεπεράστηκε αὐτὴ ἡ κρίση, ἡ ἐπίσπευση τῶν ἐκλογῶν ἀπὸ τὴν κανονική της λήξη κατὰ ἕνα μῆνα ἢ δυὸ μῆνες εἶναι ἁπλῶς μιὰ κατ' ἐπίφαση διεξαγωγὴ προώρων ἐκλογῶν καὶ εἶναι μιά τάση στὴν Κύπρο.

Πολλὰ πράγματα γίνονται κατ' ἐπίφαση. Νὰ δίνονται «ταπέλλες» γιὰ νά λέμε ὅτι τὸ κάναμε. Δὲν κάνομε πρόωρες ἐκλογές. Τυπικὰ ναί, δυὸ μῆνες. Δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ ἐννοεῖ ὁ λαὸς πρόωρες ἐκλογές. Ὁ λαὸς ἐννοεῖ πρόωρες ἐκλογὲς τὴν ὥρα ποὺ ἔρχεται ἡ Βουλὴ νὰ διαλυθεῖ μόνη της, μὲ ψήφισμά της, γιὰ νά λύσει τὸ χάσμα ποὺ ἐπικρατεῖ μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως, μεταξὺ Βουλῆς καὶ λαοῦ. Κι' ὅταν αὐτὸ τὸ χάσμα ἀφέθηκε νὰ ὑπάρχει γιά τόσο χρόνο—παραδέχομαι γιὰ ἀντικειμενικοὺς λόγους, ἀξεπέραστους λόγους πρακτικῶν δυσκολιῶν—δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει λόγος τώρα νὰ μιλοῦμε γιὰ πρόωρες ἐκλογές.

Ἐμεῖς θὰ ὑποστηρίξουμε μιὰ τροποποίηση στὴν εἰσήγηση. Δὲν μποροῦμε νὰ τροποποιήσουμε τὸ Ψήφισμα γιατὶ θὰ εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὰ συνταγματικὰ πλαίσια. Εἶναι διαδικαστικὴ εἰσήγηση πρὸς τὸ Σῶμα. Ἡ Βουλὴ νὰ συνέλθει στὶς 28 Μαΐου γιὰ νὰ προκηρύξει ἐκλογὲς μέσα στὰ πλαίσια τῶν 40 ἡμερῶν στὶς 5 Ἰουλίου. Καὶ ὁ χρόνος εἶναι κατάλληλος καὶ τὰ συνταγματικὰ περιθώρια διασώζονται, καὶ πιστεύω ἕνα χάσμα μεταξὺ Βουλῆς καὶ λαοῦ, Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως, ποὺ διατηρήθηκε γιὰ ἕνα χρόνο περίπου, δὲν θά γίνει χειρότερο οὔτε δεινὰ θὰ ἐπισωρευθοῦν σ' αὐτὸ τὸν τόπο ἂν συνεχιστεῖ ἀκόμα ἕνα μήνα. Καὶ δὲν βλέπω κανένα ἀπολύτως ἐπιχείρημα ἀντίθετο μ' αὐτὴ τὴ λύση. Δὲν ὑπάρχει κανένα πραγματικὸ ἐπιχείρημα. Οὔτε νομίζω εἶναι κανένας ποὺ θὰ ψέξει τὴ Βουλὴ ἐπειδὴ δεσμεύθηκε ὅτι θὰ διεξαγάγει ἐκλογές στό πιὸ σύντομο διάστημα μετὰ ἀπὸ τὴν ἄρση τῶν πρακτικῶν δυσκολιῶν οὔτε θὰ πεῖ ὅτι παρασπόνδησε ἡ Βουλὴ γιατὶ διατηρήθηκε στὴ ζωὴ γι' ἀκόμα ἕνα μήνα. Γιατὶ ἂς μὴ παραβλέπουμε καὶ μιὰ ἄλλη πτυχή, παρόλο ποὺ δὲν εἶναι καὶ πολὺ σημαντική, ὅπως φαίνεται. Εἶναι σωστὴ καὶ σοβαρὴ ἡ συνταγματικὴ πρόνοια ποὺ καθορίζει τοὺς τρόπους καὶ τοὺς χρόνους ποὺ θὰ ἀνανεώνεται αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ δὲν πρέπει νὰ δημιουργεῖται ἄνευ σοβαροῦ ἀποχρῶντος λόγου προηγούμενο ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπικίνδυνο στὸ μέλλον. Δὲν μπορεῖ, δηλαδὴ αὐτὴ ἡ Βουλὴ χωρὶς σοβαρὸ ἀποχρῶντα λόγο, νὰ προκηρύξει πρόωρες ἐκλογές, γιατὶ δημιουργεῖ ἕνα προηγούμενο ποὺ μπορεῖ ἀργότερα νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἐπικίνδυνα καὶ κάτω ἀπὸ διαφορετικὲς συνθῆκες. Ἂν, γιὰ παράδειγμα, μετὰ τὶς προεδρικὲς ἐκλογές ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὴν τεράστια πλειοψηφία τοῦ λαοῦ—ποὺ νομίζει ὅτι ἔχει—ἂς ποῦμε τοῦ 50% ἢ 60%, κι' ἂν ἡ Βουλὴ ἔχει διαφορετικὴ σύνθεση, τότε νομίζω ὅτι πάλι θὰ δημιουργηθεῖ χάσμα καὶ προηγούμενο γιά διάλυση, πρόωρη διάλυση τῆς Βουλῆς. Γιατὶ πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ κρίση ἔπρεπε νὰ λυθεῖ πολὺ παλαιὰ κι' ἀφοῦ δὲν ἐλύθη εἶναι ἐλεύθεροι οἱ Βουλευτὲς ἂν θέλουν νὰ ἐπιτρέψουν νὰ διατηρηθεῖ σχεδὸν ἡ κανονικὴ διάρκεια τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ἐκπνοή της.

Δὲν θὰ σχολιάσω τὰ λεγόμενα περὶ μικρῶν ἢ μεγάλων κομμάτων γιατὶ πιστεύω ὅτι εἶναι καὶ ἀχρείαστα καὶ ἀβάσιμα. Ἂν πιστέψουμε τά ποσοστὰ ποὺ λέγονται καὶ τὶς διεκδικήσεις τοῦ 25, 30, 40 καὶ 50%, ἡ Κύπρος νομίζω εἶναι 180% χωρὶς νὰ λογαριαζόμαστε ἐμεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, θὰ εἶμαι πάρα πολὺ σύντομος. Ἁπλῶς θέλω νά τονίσω δυὸ σημεῖα. Τὸ ἕνα σημεῖο εἶναι ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ κατηγοροῦμε αὐτὴ τὴ Βουλὴ ὅτι εἶναι κατάπτυστη καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ δημιούργησε ἕνα σωρὸ προβλήματα καὶ ὅτι αὐτή ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει κανένα ἐπίτευγμα.

Πιστεύω ὅτι παρόλα τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργήθηκαν αὐτὴ ἡ Βουλὴ καὶ ἐπιτεύγματα εἶχε καὶ ἀξιόλογες προσπάθειες εἶχε στὸ διεθνὴ τομέα καὶ νομοθεσία προστατευτικὴ γιά τὸν προσφυγικὸ κόσμο πέρασε καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει κάνει ἕνα ἔργο ἀρκετὰ ἀξιόλογο.

Τὸ δεύτερο σημεῖο τὸ ὁποῖο θέλω καὶ πάλι νά τονίσω ἰδιαίτερα εἶναι ἕνας ἀκόμα λόγος γιατὶ πρέπει νὰ διαλυθεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ τὸ ταχύτερο δυνατό, δηλαδὴ στὶς 24 Μαΐου. Εἶναι καιρός πλέον νά τελειώσουν ὅλα αὐτὰ τὰ πάθη, οἱ προσωπικὲς φιλοδοξίες καὶ τὰ κομματικὰ πάθη, ὅλη αὐτὴ ἡ ἀντιζηλία, ὅλο αὐτὸ τὸ κακὸ τὸ ὁποῖο συμβαίνει σ' αὐτὸ τὸν τόπο, ὅλα τὰ ὁποῖα ἔχουν θυσιασθεῖ στὸ βωμὸ τῶν προσωπικῶν φιλοδοξιῶν καὶ τῶν κομματικῶν θέσεων.

Εἶναι καιρὸς νά δοῦμε καὶ τὸ ἐθνικὸ καθῆκον αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ αὐτὸς εἶναι ἕνας περισσότερος λόγος γιὰ νὰ τελειώσουμε τὸ γρηγορότερο δυνατὸ καὶ νά γίνουν οἱ ἐκλογές στὶς 24 Μαΐου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς πιστεύει πὼς ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ εἶχε διαλυθεῖ πρὸ πολλοῦ.

Τὸν περασμένο Ὀκτώβριο ποὺ εἶχε ἐγερθεῖ θέμα διαλύσεως τῆς Βουλῆς, ὅλες οἱ πλευρὲς εἶχαν ὑποστηρίξει ὅτι ἕνεκα διαφόρων πολιτικῶν ἐξελίξεων ἡ Βουλὴ αὐτὴ εἶχε παύσει νὰ ἐκπροσωπεῖ ἐναρμονισμένα τὸ λαό. Αὐτὴ ἦταν μιά γενικὴ διαπίστωση.

Ὅμως, τότε εἶχαν προταχθεῖ διάφορες ἀντικειμενικές δυσκολίες, οἱ κυριότερες τῶν ὁποίων ἦταν : Ἡ προετοιμασία τῶν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων, ἡ προετοιμασία τῶν διαφόρων ἐκλογικῶν κανονισμῶν καὶ ἡ ἔγκριση τῶν Προϋπολογισμῶν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐμπόδια σήμερα δὲν ὑπάρχουν. Δηλαδὴ δὲν ὑπάρχει κανένα πρακτικὸ κώλυμα γιὰ τὴ διεξαγωγὴ βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Τὸν Ὀκτώβριο, ἐπαναλαμβάνω, ἡ θέση ὅλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς ἦταν ἡ διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν τὸ συντομότερο δυνατὸ καὶ ἐν πάση περιπτώσει, ὅταν ἀρθροῦν τὰ ἀντικειμενικὰ ἐμπόδια ποὺ ὑπῆρχαν τότε.

Ἕνεκα τοῦ ὅτι ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔκαμε λόγο γιὰ ὕποπτα ἐλατήρια καὶ κομματικὲς σκοπιμότητες, θὰ ἤθελα νὰ δηλώσω ἀπερίφραστα ὅτι ἐμεῖς δὲν ρωτηθήκαμε γι' αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία. Μάθαμε τὶς ἡμερομηνίες 16 Ἀπριλίου γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς καὶ 24 Μαΐου γιὰ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες.

Ὅμως, συνεπὴς στὴ θέση γιὰ διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν τὸ συντομότερο δυνατό, ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς θὰ ψηφίσει ὑπὲρ τῆς διάλυσης τῆς Βουλῆς καὶ τὴ διεξαγωγὴ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν στὶς 24 Μαΐου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε ἀπὸ τὴ θέση μου νὰ κάμω μόνο μιὰ δήλωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Μιλῶ σὰν ἄτομο ποὺ δὲν ἀνήκω σὲ κανένα κόμμα. Ἀποκλειστικὰ σὰν ἄτομο.

Κάποτε εἶχα κάμει μιὰ δήλωση πὼς ἡ 24η Μαΐου ἦταν μέρα ποὺ ἐπηρέαζε μιὰ τάξη παραγωγικὴ καὶ εἶδα μερικὲς δυσκολίες.

Προσωπικὰ δὲν ἔχω ἔνσταση γι' ὁποιαδήποτε ἡμερομηνία κι' ἂν γίνουν οἱ ἐκλογές.

Γιὰ τὸ λόγο τοῦτο νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κρατήσω στάση ἀποχῆς στὴν ψηφοφορία ποὺ θὰ ἀκολουθήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου διάβασε ὁρισμένες δηλώσεις μου ποὺ ἐπέμενα ὅτι ἡ Βουλὴ ἔπρεπε νὰ διαλυθεῖ. Φαίνεται ὅτι δὲν πρόσεξε ὅτι τὰ ἴδια εἶπα καὶ σήμερα καὶ ὅτι ἐπιμένω ὅτι θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ὅμως δὲν λέτε στὶς προεκλογικὲς σας συγκεντρώσεις. Μιλᾶτε γιὰ ἀπάτη καὶ ὅτι ὑπάρχει τὸ παρασκήνιο, καὶ σήμερα ἀκόμα μιλήσατε γιὰ παρασκήνιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ κλείσω τὴ συζήτηση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι δὲν εἶναι θέμα ἀποφάσεως ἐπὶ θέματος ἐγγεγραμμένου. Ἁπλῶς θὰ πεῖτε, δὲν κλείνει ἡ συζήτηση· πρέπει νὰ θέσουμε τὴν Ἀπόφαση ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς λήψη ἀποφάσεως.

(Γέλωτες)

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς παραδέχθηκαν ὅτι ἡ κρίση ἡ ὁποία ὑπῆρχε τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1980 ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει καὶ σήμερα. Καὶ στὰ δημοκρατικὰ καθεστῶτα οἱ πολιτικὲς κρίσεις λύνονται μόνο μὲ δημοκρατικὰ μέσα. Καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴ δημοκρατικὸ μέσο εἶναι ἡ προσφυγὴ στὸ λαὸ γιὰ νὰ ξεκαθαρίσει τὴν κατάσταση διὰ τῆς ψήφου του.

Καλῶ, λοιπόν, τὸ Σῶμα νὰ ψηφίσει αὐτὸ τὸ σχέδιο ἀποφάσεως ποὺ ἔχω εἰσηγηθεῖ.

Προσωπικὰ ἐγὼ δὲν θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι οὔτε μιὰ ὥρα μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἂν ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ δὲν ἀνανεώνετο μὲ τὶς καινούργιες ἐκλογὲς ποὺ θὰ γίνουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐμεῖς θὰ θέλαμε πρὸ πολλοῦ νὰ μὴν εἴμασταν σ' αὐτὴ τὴ Βουλή. Διότι ἡ Βουλὴ εἴπαμε ὅτι πρὸ πολλοῦ ἔπαυσε νὰ ἀντιπροσωπεύει τὸ λαϊκὸ αἴσθημα.

Ἐπιμένουμε ὅτι θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τῆς διαλύσεως αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Τὶς ἀπόψεις μας τὶς ἐκφράσαμε. Δὲν θὰ μπῶ σὲ προσωπικὲς πιὰ ἀντεγκλήσεις.

Ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ διαλυθεῖ, ἀνεξάρτητα τοῦ ὅτι πιστεύω πραγματικὰ ὅτι ὑπῆρξαν παρασκηνιακὲς ἐνέργειες. Αὐτὸ δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσει νὰ πάρουμε τὴ σωστὴ ἀπόφαση. Ἀνεξάρτητα τοῦ μὲ ποιὸ τρόπο κάποιοι κατάληξαν στὸ συμπέρασμα ὅτι αὐτὴ πρέπει νά εἶναι ἡ ἡμερομηνία ἐμεῖς ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ἡμερομηνία εἶναι νωρίτερα ἀπ' ὁποιαδήποτε ἄλλη ἡμερομηνία, ποὺ θὰ μποροῦσε αὐτὴ τὴ στιγμὴ νὰ καθορισθεῖ, θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τῆς διάλυσης τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ εἰσήγηση τροποποιητική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφόσο ἐξαντληθοῦν οἱ ἐπιθυμίες τῶν Μελῶν γιὰ νὰ πάρουν θέση τότε προχωροῦμε στὶς τροποποιήσεις.

Παρακαλῶ. Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπειδὴ ἐλέχθη ὅτι ὅταν ὑπάρχει πολιτικὴ κρίση αὐτὴ λύεται μὲ τὸν πιὸ δημοκρατικὸ τρόπο, καὶ εἶπα προηγουμένως ὅτι πρέπει νὰ ἐπιλέξουμε τὸν πιὸ δημοκρατικὸ τρόπο, χωρὶς νὰ προσπαθῶ νὰ δώσω μαθήματα δημοκρατίας, προπαντὸς σὲ μερικοὺς ποὺ εἶναι ἀνεπίδεκτοι τέτοιων μαθημάτων, θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὴ ἡ λύση ἰσχύει γιὰ ὅλα τά δημόσια ἀξιώματα καὶ σίγουρα ὄχι μόνο γιὰ τὴ Βουλὴ καὶ πρώτιστα γιὰ τὸ προεδρικὸ ἀξίωμα.

Ἡ εἰσήγηση μου εἶναι, κύριε Πρόεδρε, ἡ συζήτηση τοῦ ψηφίσματος ποὺ κατάθεσε ὁ κ. Λαδᾶς νὰ ἀνασταλεῖ καὶ νὰ ἐπανεγγραφεῖ στὴν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Σώματος τῆς συνεδρίας τῆς Πέμπτης, 28 Μαΐου, μὲ προκήρυξη τῶν ἐκλογῶν τὴν 5η Ἰουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχει γίνει μιὰ εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἡ ὁποία θὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ ἀποφασίσει.

Πιστεύω ὅτι ὅλες οἱ πλευρὲς ἔχουν τοποθετηθεῖ, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν νέα στοιχεῖα καὶ νέες θέσεις· δὲν χρειάζεται νὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση. Ἤδη βρισκόμαστε 20 λεπτὰ μετά ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα.

Ὁ κ. Δημοσθένους.

Παρακαλῶ.

Η. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρόλο ποὺ θὰ ψηφίσω ὑπέρ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς, ἐντούτοις νομίζω ὅτι γεννᾶται ἕνα πρόβλημα τὸ ὁποῖο δὲν ξέρω ἂν εἶναι καὶ ἀρκετὰ σοβαρό.

Θὰ διαλύετο ἡ Βουλὴ στὶς 16 τοῦ μηνὸς γιὰ νὰ γίνουν ἐκλογὲς στὶς 24 Μαΐου. Τώρα ἔχουν περάσει τά μεσάνυκτα, ποὺ εἶναι 17 τοῦ μηνός. Τὶ γίνεται μὲ τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν;

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι συγκινητικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν τελευταία συνεδρία τῆς Βουλῆς ἔχουμε τόσους παρισταμένους. Νὰ παρακολουθοῦν τὴ συνεδρία ἀλλὰ παρακαλῶ νὰ παρακολουθοῦν καὶ νὰ μᾶς ἀφήνουν νὰ συνεχίζουμε τὸ ἔργο μας.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονός. Ἡ παρατήρηση τοῦ κ. Δημοσθένους εἶναι ὀρθὴ ἀλλὰ δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία διότι τὸ σύνταγμα λέει ὅτι οἱ Βουλευτικὲς ἐκλογὲς πρέπει νὰ γίνουν μεταξὺ τῆς 30ῆς καὶ τῆς 40ῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς. Ἑπομένως ἂν διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ στὶς 16 τοῦ μηνὸς ἡ 24η Μαΐου εἶναι ἡ 38η ἡμέρα. Ἂν διαλυθεῖ στὶς 17 τότε εἶναι ἡ 37η.

Εἴμαστε, δηλαδή, ἐντὸς τῶν συνταγματικῶν προθεσμιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει θέμα.

Παρακαλῶ, τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση τοῦ κ. Παπαδοπούλου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1 ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποίηση ἀπορρίπτεται.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Σχέδιο Ἀπόφασης ὅπως ὑποβλήθηκε ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Λαδᾶ.

Ὁ κ. Λαδᾶς.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ ἀντὶ τῆς ἡμερομηνίας 16ης Ἀπριλίου 1981, στὴν πρώτη παράγραφο, νὰ τεθεῖ ἡ ἡμερομηνία 17ης Ἀπριλίου τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ τροποποιημένο σχέδιο ἀπόφασης τοῦ κ. Λαδᾶ καὶ παρακαλῶ ὅπως ἡ Βουλὴ τοποθετηθεῖ.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὸ σχέδιο ἀπόφασης ;

(Γέλωτες ἀπὸ τὸ ἀκροατήριο)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

Νὰ θεωρήσω ὅτι ἡ ἀπόφαση εἶναι ὁμόφωνη;

Ὄχι. Ποιοὶ ἐνίστανται;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Πόσοι εἶναι ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 ὑπέρ, 1 ψῆφος κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ψήφισμα ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπεξήγηση τῆς ψήφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐμεῖς διαφωνοῦμε μὲ τὴν προεισαγωγικὴ δήλωση τοῦ ψηφίσματος ὅσον ἀφορᾶ τὰ αἴτια τῆς πολιτικῆς κρίσης καὶ θέλουμε νὰ διαφυλαχθεῖ αὐτὴ ἡ ἐπιφύλαξη.

Δεύτερο, ἐμεῖς δὲν εἴμαστε ἐναντίον τῆς διαλύσεως αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἀλλὰ διαφωνούσαμε ὡς πρὸς τὴν ἡμέρα. Ἐφόσο ἡ Βουλὴ δὲν δέχθηκε τὴν εἰσήγηση μας γιὰ παράταση δὲν μπορούσαμε παρὰ νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν οὐσιαστικὴ πρόταση γιὰ τὴ διάλυση αὐτῆς τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Νὰ ἐπεξηγήσω κι' ἐγὼ τὸ ψήφισμα μου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὰ τὸ ἐξηγήσατε, κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ὄχι δὲν τὸ ἐξήγησα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Πιστεύω ὅτι σ' αὐτές τὶς ἐκλογές ποὺ θὰ γίνουν τὸ ἐνωρίτερο δυνατό, γιὰ πρώτη φορὰ θὰ γίνει ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ δημοκρατίας καὶ παραγοντισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπόφαση γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 67, παράγραφος 3 τοῦ Συντάγματος, ἡ νέα Βουλὴ θὰ ἐκλεγεῖ γιὰ τὴ μὴ διανυθεῖσα περίοδο τῆς διαλυθείσης Βουλῆς ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἑπόμενη πενταετῆ περίοδο. Ἡ παροῦσα Βουλή, σύμφωνα μὲ τὰ ἄρθρα 67, παράγραφος 2, καὶ 68 τοῦ Συντάγ-

ματος, ἔστω καὶ ἂν διελύθη, συνεχίζει μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐκλεγησομένης Βουλῆς ἀλλὰ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ψηφίζει νόμους ἢ νὰ λαμβάνει ἀποφάσεις ἐπὶ οἱουδήποτε θέματος πλὴν μόνο σὲ ἐπείγουσες καὶ ἐξαιρετικὰ ἀπρόβλεπτες περιστάσεις περὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ γίνεται εἰδικὴ μνεία μέσα στὸ σχετικὸ νόμο ἢ τὴν ἀπόφαση.

Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸ Σῶμα, ἐπειδὴ ἀπὸ ἡ ὥρα 4 ἀκούω τὸ Σῶμα νὰ μιλᾶ, νὰ μοῦ ἐπιτρέψει γιὰ πολὺ λίγα λεπτὰ νὰ κάμω ἕνα σύντομο ἀπολογισμὸ τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία μὲ τὴ σημερινὴ ἀπόφαση διαλύεται.

Κατὰ τὴν Γ' Βουλευτικὴ περίοδο ποὺ ἄρχισε στὶς 20 Σεπτεβρίου 1976 καὶ ἔληξε σήμερα στὶς 17 Ἀπριλίου 1981, ἡ Βουλὴ πραγματοποίησε 192 συνεδριάσεις καὶ οἱ διάφορες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές εἶχαν 848 συσκέψεις.

Κατὰ τὴν ἴδια περίοδο ψηφίστηκαν 398 Νόμοι καὶ 90 Κανονισμοὶ καὶ ἡ Βουλὴ συζήτησε 86 θέματα καὶ οἱ διάφορες Κοινοβουλευτικές Ἐπιτροπὲς μελέτησαν ἄλλα 90 θέματα.

Ἀπὸ Βουλευτὲς ὑποβλήθηκαν 905 Ἐρωτήσεις καὶ λήφθηκαν 547 Ἀπαντήσεις.

Πέραν ὅμως τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας ἡ Βουλὴ εἶχε δραστηριότητες σὲ διάφορους τομεῖς, θὰ ἤθελα ὅμως νὰ κάμω ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸν τομέα τῶν διεθνῶν σχέσεων ὅπου ἡ Βουλὴ γιὰ πρώτη φορὰ διαδραμάτισε οὐσιαστικὸ ρόλο, καὶ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ μερικὲς δραστηριότητες στὸν τομέα αὐτὸ ποὺ πιστεύω ὅτι εἶναι ἀξιοπρόσεκτες.

1. Διεθνὲς Κοινοβουλετικὸ Συνέδριο γιὰ τὴν Κύπρο :

Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1977 συγκροτήθηκε στὴ Λευκωσία προπαρασκευαστικὴ διάσκεψη ὅπου συμμετέσχαν 13 Βουλευτὲς ἀπὸ 11 χῶρες, κατὰ τὴν ὁποία ἐξελέγη πενταμελὴς Ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπή. Τὸ Συνέδριο ἔγινε στὶς 19 καὶ 20 Νοεμβρίου τοῦ 1977 στὴ Λευκωσία καὶ σ' αὐτὸ συμμετέσχαν 66 ξένοι Βουλευτὲς ἀπὸ 22 χῶρες.

2. Διακοινοβουλευτικὴ Ἕνωση :

Στὶς 29 Δεκεμβρίου 1977, ἡ Βουλὴ σὲ κλειστὴ συνεδρία ἐνέκρινε ψήφισμα ἀποφασίζοντας νὰ δημιουργηθεῖ Κυπριακὴ τοπικὴ Ὁμάδα τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ γίνει μέλος τῆς Ἕνωσης.

Ἡ αἴτηση συζητήθηκε στὴν Ἐαρινὴ Σύνοδο τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1978 ποὺ ἔγινε στὴ Λισσαβώνα καὶ ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ ἔγινε δεκτὴ σὰν μέλος τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης.

3. Κοινοπολιτειακὸς Κοινοβουλευτικὸς Σύνδεσμος :

Ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ ἀποφάσισε μὲ ψήφισμα της στὶς 6 Ἰουλίου 1978 τὴ δημιουργία Κλάδου τοῦ Κοινοπολιτειακοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Συνδέσμου. Τὸν Αὔγουστο τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς συμμετέσχε στὸ Συνέδριο τῶν Προέδρων τῶν Βουλῶν τῆς Κοινοπολιτείας ποὺ ἔγινε στὴν Καμπέρρα τῆς Αὐστραλίας ὅπου καὶ προετοιμάσθηκε τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν εἰσδοχὴ τῆς Κύπρου στὸν Κοινοπολιτειακὸ Σύνδεσμο. Ἡ Κύπρος ἔγινε ὁμόφωνα ἀποδεκτὴ σὰν μέλος τοῦ Κοινοπολιτειακοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Συνδέσμου κατὰ τὴ συνεδρία τοῦ Συνδέσμου στὴν Ἰαμαϊκὴ στὶς 29 Σεπτεμβρίου 1978.

4. Κοινοβουλευτικὴ Συνέλευση τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης :

Καθόλη τὴ διάρκεια τῆς Τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου ἔγιναν προσπάθειες καὶ ἐπαφὲς μὲ Εὐρωπαίους Βουλευτὲς καὶ Κοινοβούλια ποὺ σκοπὸ εἶχαν τὴν προ-

ετοιμασία τῆς ἐπανόδου τῆς Κύπρου στὴν Κοινοβουλευτικὴ Συνέλευση. Σημαντικὸς σταθμὸς σ' αὐτὲς τὶς προσπάθειες ἦταν ἡ συμμετοχὴ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς στὸ Συνέδριο τῶν Προέδρων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοβουλίων ποὺ ἔγινε στὴ Μαδρίτη τὸ Μάϊο τοῦ 1980 ὅπως ἐπίσης καὶ ἄλλες ἐπαφὲς ποὺ ἔγιναν ἀπὸ Μέλη τῆς Βουλῆς.

5. Συμμετοχὴ σὲ Διεθνεῖς Κοινοβουλευτικοὺς 'Οργανισμούς :

'Η Κυπριακὴ Βουλὴ συμμετέσχε ἐνεργὰ στὴ Διακοινοβουλευτικὴ Ἕνωση καὶ στὸν Κοινοπολιτειακὸ Κοινοβουλευτικὸ Σύνδεσμο ἀφότου ἔγινε μέλος τῶν δυὸ αὐτῶν διεθνῶν Κοινοβουλευτικῶν 'Οργανισμῶν.

Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1980 διοργανώθηκε στὴν Κύπρο κατόπιν προσκλήσεως τῆς Κυπριακῆς Τοπικῆς 'Ομάδας τὸ Συνέδριο τῆς 'Υπεπιτροπῆς τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης γιὰ Μελέτη Μέσων γιὰ τὴν Πρόληψη τῆς Ρύπανσης τῆς Μεσογείου.

'Από τὶς 17 ὡς τὶς 23 Μαΐου 1980 ἔγινε, καὶ πάλιν κατόπιν προσκλήσεως τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς, τὸ περιφερειακὸ Συνέδριο τοῦ Κοινοπολιτειακοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Συνδέσμου στὴν Κύπρο.

Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι στὴν Διακοινοβουλευτικὴ Ἕνωση κατὰ τὴν 67η της Σύνοδο στὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, τὸ παρελθόντα Σεπτέμβριο, ἐπιτεύχθηκε ἡ καταδίκη τῆς Τουρκικῆς κατοχῆς μέρους τῆς Κύπρου, μὲ πολὺ ἰσχυρὰ μάλιστα φρασεολογία ἀφοῦ ἡ σχετικὴ παράγραφος ἀναφέρει ὅτι «ἡ 67η Διακοινοβουλευτικὴ Διάσκεψη καταδικάζει τὴν ἔνοπλη ἐπιδρομὴ τῆς Τουρκίας ἐναντίον τῆς κυρίαρχης καὶ ἀδέσμευτης Κύπρου».

6. 'Αποστολὲς στὴν Κύπρο :

Πραγματοποιήθηκαν πολλὲς ἀποστολές στὸ ἐξωτερικὸ τόσο ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅσο καὶ ἀπὸ μέρους Κοινοβουλευτικῶν 'Ομάδων.

7. 'Επιπρόσθετα διοργανώθηκαν 33 ἐνημερωτικὲς ἐπισκέψεις ξένων Βουλευτῶν στὴν Κύπρο. Οἱ Βουλευτὲς αὐτοὶ προέρχονταν ἀπὸ 16 χῶρες καὶ συμπεριλάμβαναν συνολικὰ 65 ξένους Βουλευτές.

8. Σχέσεις μὲ ξένα Κοινοβούλια :

(α) Ἔχει ἐγκαθιδρυθεῖ στὴ Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων 'Επιτροπὴ Παρακολουθήσεως τοῦ Κυπριακοῦ.

(β) Στὴν 'Εθνοσυνέλευση καὶ Γερουσία τῆς Γαλλίας ἔχουν ἐγκαθιδρυθεῖ Ὅμιλοι Φιλίας Γαλλίας—Κύπρου καὶ ἀντίστοιχος Ὅμιλος Κύπρου Γαλλίας ἔχει ἐγκαθιδρυθεῖ στὴν Κυπριακὴ Βουλή.

(γ) Στὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Ἕνωσης γιὰ θέματα Εὐρωπαϊκῆς 'Ασφάλειας, ἔχουν ἐγκαθιδρυθεῖ διμερεῖς σχέσεις μὲ τὰ Κοινοβούλια τῆς Πολωνίας καὶ τοῦ Βελγίου.

9. Πολλὰ ψηφίσματα τῆς Βουλῆς καὶ διαβήματα ἔχουν σταλεῖ πρὸς ξένα Κοινοβούλια προβάλλοντας τὴν ὑπόθεσή μας.

10. 'Εκδόσεις :

Τέλος ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ προέβη στὴν ἔκδοση πολλῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα ἀπεστάλησαν πρὸς τὰ ξένα Κοινοβούλια γιὰ σκοποὺς ἐνημέρωσης.

Πιστεύω ὅτι τὸ νομοθετικὸ ἔργο καὶ ἡ ἐργασία ἡ ὁποία ἐπιτελέσθη στὶς Κοινοβουλευτικὲς 'Επιτροπὲς τῆς Βουλῆς σὲ ὅλη τὴ θητεία αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἦταν σημαντικό. Παράλληλα ὅμως πολὺ σημαντικὸ ἦταν καὶ τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο ἡ

Βουλὴ ἐπιτέλεσε σὲ ἄλλους τομεῖς. Τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο εἰδικὰ ἐπιτελέσθηκε στὶς Διεθνεῖς Σχέσεις εἶναι πραγματικὰ ἀξιόλογο.

Ἕνας ἄλλος τομέας προσφορᾶς τῆς Βουλῆς ἦταν καὶ ἡ ἐξέταση καὶ προώθηση πολλῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἔφθαναν στὴ Βουλὴ εἴτε ὑπὸ μορφὴ ὑπομνημάτων εἴτε διαβημάτων ἀπὸ ἄτομα, κοινότητες καὶ ὀργανώσεις.

Γιὰ νὰ γίνει ὅλη αὐτὴ ἡ δουλειὰ ἐχρειάσθη ἡ φιλότιμη ἐργασία τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ, τῶν Τμηματαρχῶν καὶ γενικὰ ὁλόκληρου τοῦ προσωπικοῦ τῆς Βουλῆς καὶ πιστεύω πὼς ἀπηχῶ τὶς ἀπόψεις ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος ἐκφράζοντας τὶς εὐχαριστίες μου πρὸς ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς.

Πολλὲς φορές δημιουργήθηκε ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωση γιὰ τὶς πραγματικὲς ἐξουσίες ποὺ ἔχει ἡ Βουλή. Ἡ ἴδια παρερμηνεία ὑπῆρξε καὶ γιὰ τὸ ρόλο τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ὑπῆρχε πάντοτε σύγχυση μεταξὺ τοῦ τί μπορεῖ ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία νὰ κάνει καὶ τί μπορεῖ νὰ κάνει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ἡ πραγματικότητα εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι μέλος τῆς Κυβέρνησης, δὲν συμμετέχει στὶς ἀποφάσεις τῆς Κυβέρνησης καὶ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι ἁπλῶς ξεχωριστὴ Ἐξουσία ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, τὴν Κυβέρνηση, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ Σύνταγμα δὲν τῆς παρέχει κἂν τὶς ἐξουσίες τὶς ὁποῖες συνήθως ἔχει ἡ Βουλὴ σὲ προεδρικὰ συστήματα, ποὺ νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ ἰσορροπία μεταξὺ Ἐκτελεστικῆς καὶ Νομοθετικῆς Ἐξουσίας.

Τὸ θέμα τῶν Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν μιά εὐκαιρία διαλόγου μὲ τὴν Κυβέρνηση καταντᾶ νά εἶναι μιὰ ἀνιαρὴ ἀνάγνωση, συνήθως, καθηστερημένων γραπτῶν ἀπαντήσεων.

Ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων στὸ Κεφάλαιο Δ τείνει νὰ καταλήγει σὲ ἀκαδημαϊκὴ συζήτηση, γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν παρακολουθεῖ κἂν τὶς συζητήσεις τοῦ Σώματος.

Λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν ποὺ σήμερα ἐπικρατοῦν στὸν τόπο μας δὲν μπορεῖ νὰ εἰσηγηθεῖ κανεὶς συνταγματικὲς τροποποιήσεις ἀλλὰ ἐλπίζω πὼς ἡ νέα Βουλὴ θὰ μπορέσει νὰ ἐξασφαλίσει τὴν κατανόηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴν υἰοθέτηση διαδικασιῶν τέτοιων ποὺ νὰ βοηθήσουν στὴν ἄσκηση πιὸ ἀποτελεσματικοῦ ρόλου ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς.

Τέλος θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω πὼς ὁ στόχος γιὰ τὴ δημιουργία Τμήματος Ἐρευνῶν στὴ Βουλὴ ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ δίδει τὶς ἀναγκαῖες ὑπεύθυνες πληροφορίες πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς παράλληλα καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς πληροφορίες ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ἐκφράζω τὴν ἐλπίδα πὼς ἡ νέα Βουλὴ θὰ μπορέσει νὰ πραγματοποιήσει αὐτὸ τὸ στόχο.

Ὅταν στὶς 22/9/77 ἀναλάμβανα σὰν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, εἶχα κάμει τὴ δήλωση πὼς θὰ ἀσκοῦσα τὴν προεδρία τῆς Βουλῆς μὲ ἀντικειμενικότητα, σεβόμενος τὸ Σύνταγμα καὶ τὶς δημοκρατικές διαδικασίες, μὲ πνεῦμα κατανόησης καὶ καλῆς θέλησης πρὸς ὅλες τὶς πλευρές.

Καθόλη τὴ διάρκεια ποὺ εἶχα τὴν τιμὴ νὰ προεδρεύω τοῦ Σώματος, προσπάθησα νὰ εἶμαι δίκαιος πρὸς ὅλες τὶς πλευρὲς καὶ νὰ δώσω τὴν εὐκαιρία ἔκφρασης σὲ ὅλες τὶς πλευρὲς μέσα στά πλαίσια τῆς ἀντικειμενικότητας μὲ τὴν ὁποία ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ ἀσκεῖ τὸ καθῆκον τῆς προεδρίας τοῦ Σώματος.

Πάντοτε σεβάστηκα τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, γιατὶ πιστεύω ὅτι

οἱ θεσμοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀπαραβίαστοι καὶ οἱ πρῶτοι ποὺ ἔχουν χρέος νὰ τοὺς προστατεύουν εἶναι αὐτοὶ ποὺ κατέχουν τά ἀξιώματα.

Ἂν αὐτὸ τὸ ἔκαμα ἐπιτυχῶς ἢ ὄχι ἐσεῖς καὶ ὁ λαὸς γενικότερα μπορεῖτε νά κρίνετε.

Θέλω νὰ εὐχαριστήσω ὅλους θερμὰ γιὰ τὴ συνεργασία σας καὶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω γιὰ τὴν ἐκτίμησή μου γιὰ τὴν προσφορά σας αὐτή.

Σ' ὅσους θὰ κατέλθουν στὶς ἑπόμενες Βουλευτικὲς ἐκλογὲς θὰ ἤθελα νὰ εὐχηθῶ καλὴ ἐπιτυχία.

Κηρύττω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς τελευταίας συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῆς Ε' Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου.

(Ὥρα λήξεως 12.37' μετὰ τὰ μεσάνυκτα)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νῖκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λαδᾶς Γεώργιος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὰν Ἀντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἔκθεση καὶ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση πάνω στὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1980», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Στ. Ἀμπίζας, Α. Γιάγκου, Τ. Παπαδόπουλος, Λ. Ἱεροδιακόνου, Α. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Η. Δημοσθένους) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
2. Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

3. Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Παγοποιήσεως Ἐνοικίων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1979» ἡ προηγηθεῖσα συζήτηση (Λ. Ἱεροδιακόνου, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Παπαδόπουλος, Στ. Ἀμπίζας, Πρόεδρος) καὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου σχετικὰ μὲ διαδικαστικὰ θέματα ἀφορῶντα στὴν ἔγκαιρη λήψη τῆς Ἐκθέσεως καὶ στό θέμα ἀπαρτίας στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ποὺ μελέτησαν τό Νομοσχέδιο, οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση πάνω στὸ Νομοσχέδιο (Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου, Τ. Παπαδόπουλος, Γ. Ποταμίτης, Λ. Ἱεροδιακόνου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

4. Ἔκθεση γιὰ τὰ Νομοσχέδια 1) «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3.) τοῦ 1981», 2) «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1981», 3) «Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Ἀναπροσαρμογὴ Μισθῶν καὶ Ρύθμισις ἄλλων ἐπὶ μέρους Θεμάτων) Νόμος τοῦ 1981» καὶ 4) «Ὁ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας (Αὔξησις τῶν Μισθῶν, Ἀναδιάρθρωσις καὶ Ἔνταξη Ὡρισμένων Θέσεων εἰς Ἐνιαῖον Μισθολόγιον) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν πάνω στὰ θέματα (Γ. Λαδᾶς, Τ. Παπαδόπουλος, Στ. Ἀμπίζας, Α. Ζιαρτίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Λ. Ἱεροδιακόνου) καὶ ψήφιση αὐτῶν σὲ Νόμους.

5. Ἔκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γ. Ποταμίτη καὶ οἱ παρατηρήσεις τῶν ἀξ. Βουλευτῶν κ.κ. Α. Γαλανοῦ καὶ Χρ. Βάκη πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

6. Ἔκθεση καὶ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεση γιά τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἔγιναν πάνω στὸ θέμα (Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γαλανός, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Γιάγκου, Τ. Νέμιτσας, Λ. Ἱεροδιακόνου, Κ. Παναγίδης, Ε. Παπαϊωάννου) καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.

7. Κατάθεση Νομοσχεδίων.

8. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἐπιδιόρθωσης τῶν προσφυγικῶν σπιτιῶν καὶ ἀνέγερσης καινούργιων στά χωριά Κοτσιάτη καὶ Μαρκί).

9. α) Συνέχιση τῆς συζήτησης τοῦ θέματος «Προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἀδιάβλητου τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν» ποὺ εἶχε ἐγγραφεῖ ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτὴ κ. Τ. Χατζηδημητρίου (Στ. Ἀμπίζας Χρ. Χριστοφίδης, Λ. Ἱεροδιακόνου, Γ. Λαδᾶς, Τ. Χατζηδημητρίου, Τ. Παπαδόπουλος).

   β) Συζήτηση κατὰ πόσο τὸ θέμα θὰ μποροῦσε νὰ παραμείνει στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ κατά πόσο ἡ Βουλὴ θὰ μποροῦσε νὰ συνεχίσει τὶς συνεδρίες της μέχρι τῆς διεξαγωγῆς τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν (Τ. Παπαδόπουλος, Α. Γαλανός, Πρόεδρος, Χρ. Βάκης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ποταμίτης, Α. Ζιαρτίδης, Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Ντ. Κωνσταντίνου, Φ. Παρασκευαΐδης, Π. Παύλου) καὶ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ὅπως ζητηθεῖ γνωμάτευση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐπὶ τοῦ θέματος.

   γ) Ὑποβολὴ ψηφίσματος ἀπὸ μέρους τῆς ΕΔΕΚ προτείνοντας τὴ δημιουργία ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ ἐξέταση ὅλων τῶν καταγγελιῶν περὶ παραβάσεων τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν καθὼς καὶ διακομματικῆς ἐπιτροπῆς

γιὰ ἐξασφάλιση συνθηκῶν γιὰ ὁμαλὲς καὶ ἀδιάβλητες ἐκλογὲς καὶ γιὰ ὀρθολογιστικὴ χρήση τῶν ἡμικρατικῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας, ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ ψήφισμα (Τ. Παπαδόπουλος, Β. Λυσσαρίδης, Λ. Ἱεροδιακόνου) καὶ ἀπόρριψη αὐτοῦ.

δ) Ὑποβολὴ ψηφίσματος ἀπὸ μέρους τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς καταδικάζοντος τὴ χρησιμοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ ὁποιοδήποτε κόμμα κατὰ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία, ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ ψήφισμα (Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Γαλανός, Στ. Ἀμπίζας, Λ. Ἱεροδιακόνου, Α. Ζιαρτίδης) καὶ ἔγκριση αὐτοῦ.

10. Εἰσήγηση καὶ ὑποβολὴ σχεδίου Ἀπόφασης ἀπὸ μέρους τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γ. Λαδᾶ γιὰ διάλυση τῆς Βουλῆς, ἡ συζήτηση ποὺ ἔγινε πάνω στὸ θέμα (Γ. Λαδᾶς, Στ. Ἀμπίζας, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Γαλανός, Λ. Ἱεροδιακόνου, Α. Γιάγκου, Η. Δημοσθένους) καὶ ἔγκριση αὐτοῦ.

11. Ἀπολογισμὸς ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς καὶ τὴν Γ΄ Βουλευτικὴ περίοδο (20 Σεπτεμβρίου 1976—17 Ἀπριλίου 1981).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐν Λευκωσίᾳ.